AUTHOR:

THUCYDIDES

TITLE:

DE BELLO PELOPONNESIACO ...

PLACE:

GOTHAE

DATE:

1843-56

Master Negative #

92-80576-1

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

1843.

Thucydides.

De bello Peloponnesiaco libri octo; ad optimorum librorum fidem editos explanavit Ernestus Fridericus Poppo ... Gothae, sumtibus Fridericae Hennings, 1843-56.

4 v. in 2, 22½ cm. (Bibliotheca Graeca ... curantibus Friderico Iacobs et Val. Chr. Fr. Rost)

v.4[3] has added t.-p.: De historia Thucydidea commentatio. Accedit index historicus et geographicus ... Lipsiae, sumptibus et typis B. G. Teubneri, 1856.

CONTINUED ON NEXT CARD

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35 MM　　REDUCTION RATIO: 11 X

IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB

DATE FILMED: 8-25-93　　INITIALS JAMES

FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

Master Negative #

92-80576-1

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

1843
Thucydides. ...De bello Peloponnesiaco libri octo ... 1843-56. (Card 2)

88T43 Another copy. 1843-56. 4 v. in 2.
IE431

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm REDUCTION RATIO: 11 x
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 8/25/93 INITIALS JAMES
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

VOLUME 1
SECTION 1

BIBLIOGRAPHIC IRREGULARITIES

MAIN
ENTRY: Thucydides
Vol. 1 Section 1

Bibliographic Irregularities in the Original Document
List volumes and pages affected; include name of institution if filming borrowed text.

_____ Page(s) missing/not available: _____

_____ Volumes(s) missing/not available: _____

✓ Illegible and/or damaged page(s): Pgs. III, IV

_____ Page(s) or volumes(s) misnumbered: _____

_____ Bound out of sequence: _____

_____ Page(s) or illustration(s) filmed from copy borrowed from: _____

_____ Other: _____

BEST COPY
AVAILABLE

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM EDITOS

EXPLANAVIT

ERNESTUS FRIDERICUS POPPO.

Vol. I. Sect. I.

GOTHAE,
SUMTIBUS FRIDERICAE HENNINGS.
MDCCCXLIII.
(LONDINI APUD ALEXANDR. BLACK.)

Quae in hac editione paranda efficere et volu
rimus et debuerimus, inde, quod hic liber pars e
Bibliothecae Graecae Gothanae, apparet. Nam ea d
causa usibus primarum classium gymnasiorum, eorum
qui in academiis literas Graecas tractare pergunt, alio-
rumque, qui in legendis scriptoribus veteribus id unum
spectant, ut et verba quam maxime emendata et sen-
tentias recte intelligant, destinatus est. Quare scripturae discrepantiam raro et ibi solum adnotavimus, ubi aut ab exemplis Bekkerianis recessimus, aut de integritate verborum ibi editorum dubitari posse arbitramur. Multo diligentius explanationi prospeximus. Quum autem brevitati studendum esset, in rebus grammaticis ubicunque fieri poterat, eos, qui hoc exemplo uterentur, ad Rostii et Matthiaei grammaticas, rarius, ubi hae aut una ex his sufficere non videretur, ad alias, in rebus ad antiquitates Graecas pertinentibus ad Hermanni, Schoemanni, Wachsmuthii scripta notissima, in historicis ad Thirwalli historiam Graecorum in Germanicum conversam delegavimus, ex quibus libris Rostianum et Hermannianum a discipulis, reliquos una cum his ab iis, qui in literis Graecis longius processerint, consuli volumus. Geographicum librum dolemus nullum exstare, qui discipulis

Thucydidem legentibus suppetat; nam ne ex Bobrikii quidem Graecia geographia Thucydidea satis cognoscitur, multo minus ex brevibus compendiis docendi orbis terrarum descriptionem veteribus usitatam. Sed vel iis, qui maiores libros sibi comparare possunt, atque iis recte uti sciunt, nullus unus in Germania compositus ad notitiam regionum et locorum, quorum in hac historia mentio fit, idoneam sibi parandam commendari potest, quum Krusii Graecia, ut alia omittamus, nec absoluta sit, et ad unam hanc terram illustrandam conscripta. Quare praeter eam Leakii maxime libros laudare debuimus, idque eo rectius facere nos posse existimavimus, quia Bibliothecae Gothanae exempla non solum in Germania, ubi Leakii scripta praeter translata in sermonem patrium rariora sunt, sed etiam in Britannia veneunt. Ceterum topographiae Athenarum ab hoc egregio viro confectae editionis secundae exemplum, quum ad duos primos historiae Thucydideae libros adnotata ad bibliopolam mitteremus, nondum in manus nostras pervenisse non inutile duximus admonere, etsi non multa ibi correcta sunt. Non magis Kampii observationum criticarum ad Thucydidem partem primam, in qua de nonnullis locis libri primi subtiliter disputatur, potuimus consulere.

Ern. Frid. Poppo.

ΜΑΡΚΕΛΛΙΝΟΥ

ἐκ τῶν εἰς Θουκυδίδην σχολίων περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ Θουκυδίδου καὶ τῆς τοῦ λόγου ἰδέας.

1 *Τῶν Δημοσθένους μύστας γεγενημένους θείων λόγων τε καὶ ἀγώνων, συμβουλευτικῶν τε καὶ*

Μαρκελλίνου ἐκ τῶν εἰς Θουκυδίδην σχολίων περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ Θουκυδίδου καὶ τῆς τοῦ λόγου ἰδέας. Hanc inscriptionem Bekkerus huic libello praefixit e cod. Pal. pro vulg. *Μαρκελλίνου περὶ τοῦ Θουκυδίδου βίου καὶ τῆς ἰδέας αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὅλης ξυγγραφῆς παρεκβολή.*

„Quis fuerit aut qua aetate vixerit hic Marcellinus, non ita facile est coniicere. Scriptorum, qui eius meminerunt, primus, quod sciam, et antiquissimus est Suidas in v. *ἀπήλαυσε* et v. *ἀπολαύειν*. Verum an is sit, quem in v. *Μαρκελλῖνος* Sallustio philosopho [saec. IV. p. Chr. n.] familiarem fuisse narrat, pronuntiare non ausim. — Gesneri suspicio est non alium esse ab Ammiano Marcellino [eiusd. saec. script.], cuius ex XXXI. Historiarum libris exstant hodie libri XVIII., nempe quia Ammianus ille Graecum se fuisse dicit extremis libri XXXI. verbis, et phrasis ipsa satis hoc prodit; ad quam coniecturam firmandam non leve accedit argumentum, quod Am. Marcellinus, ut notavit Valesius, plurimis [? nonnullis] in locis imitatus est Thucydidem, et nonnulla ab eo mutuari solet." HUDS. Eum, quem nos Marcellini nomen prae se ferentem habemus libellum, ex diversis atque a compluribus viris conscriptis, postea vero leviter iunctis partibus constare vel ei, qui semel hanc vitam perlegerit, atque perversam eius descriptionem, turbatam saepe seriem narrationis, repetitiones earundem rerum saepius et aliis modis institutas, sententiarum (§. 26. et 46., item §. 32. et 55.) repugnantiam animadverterit, non potest dubium videri. Docuerunt hoc complures (vid. Fabric. Bibl. Gr. II. p. 721.), et tres partes huius vitae distinxerunt, quarum altera a §. 45., tertia a §. 54. inciperet. Cf. Grauert. ad Marcell. Vit. Thuc. Obs. crit. in Mus. Rhen. I, 3. Sed sunt fortasse adeo quatuor partes. Cf. adn. ad §. 33. et 45. Auctor primae et longissimae satis bonis fontibus, Hellanico, Herodoto, Cratippo, Timaeo, Androtione, Philochoro, Demetrio Phalereo, Praxiphane, Hermippo, Polemone, Didymo, Antyllo, usus est. Sed male eum id fecisse, atque libellum ieiunum, locis communibus et verborum lusibus temere exornatum, omnino perperam compositum esse demonstrat Roscher. de Vit. Thuc. p. 82. sq.

§. 1. *Τῶν Δημοσθένους* cet. Ex hoc initio hunc libellum

δικανικῶν νοημάτων μεστοὺς γενομένους καὶ ἱκα-
νῶς ἐμφορηθέντας, ὥρα λοιπὸν καὶ τῶν Θου-
κυδίδου τελετῶν ἐντὸς καταστῆναι· πολὺς γὰρ
ὁ ἀνὴρ τέχναις καὶ κάλλει λόγων καὶ ἀκριβείᾳ
πραγμάτων καὶ στρατηγικαῖς συμβουλαῖς καὶ
πανηγυρικαῖς ὑποθέσεσιν. ἀναγκαῖον δὲ πρῶτον
εἰπεῖν τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ γένος καὶ τὸν βίον·
πρὸ γὰρ τῶν λόγων ταῦτα ἐξεταστέον τοῖς φρο-
νοῦσι καλῶς. Θουκυδίδης τοίνυν ὁ συγγραφεὺς 2
Ὀλόρου μὲν προῆλθε πατρός, τὴν ἐπωνυμίαν ἔχον-
τος ἀπὸ Ὀλόρου τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως, καὶ
μητρὸς Ἡγησιπύλης, ἀπόγονος δὲ τῶν εὐδοκιμω-
τάτων στρατηγῶν, λέγω δὴ τῶν περὶ Μιλτιάδην
καὶ Κίμωνα. ᾠκείωτο γὰρ ἐκ παλαιοῦ τῷ γένει
πρὸς Μιλτιάδην τὸν στρατηγόν, τῷ δὲ Μιλτιάδῃ
πρὸς Αἰακὸν τὸν Διός. οὕτως αὐχεῖ τὸ γένος ὁ
συγγραφεὺς ἄνωθεν. καὶ τούτοις Δίδυμος μαρ- 3
τυρεῖ, Φερεκύδην ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν φά-

§. 1. *Στρατηγικαῖς* Bekk. ex coniect. Grauerti. In ms. Pal. et Suid. vit. Thuc. *στρατηγίαις καί.*
§. 2. *Γάρ* Pal. Vulgo et Bekk. *δέ.*

ex maiore, in quo paulo ante de Demosthene explicatum esset, excerptum esse iure coniecerunt homines docti. — *μύστας ... τελετῶν.* Est idem translatus horum vocabulorum usus, qui apud Latinos reperitur in formula initiari studiis et similibus. In coniunctis *μύστας* et *μεστούς* lusum verborum quaerit Roscher. l. d. — *ἐντὸς καταστῆναι*, introduci.

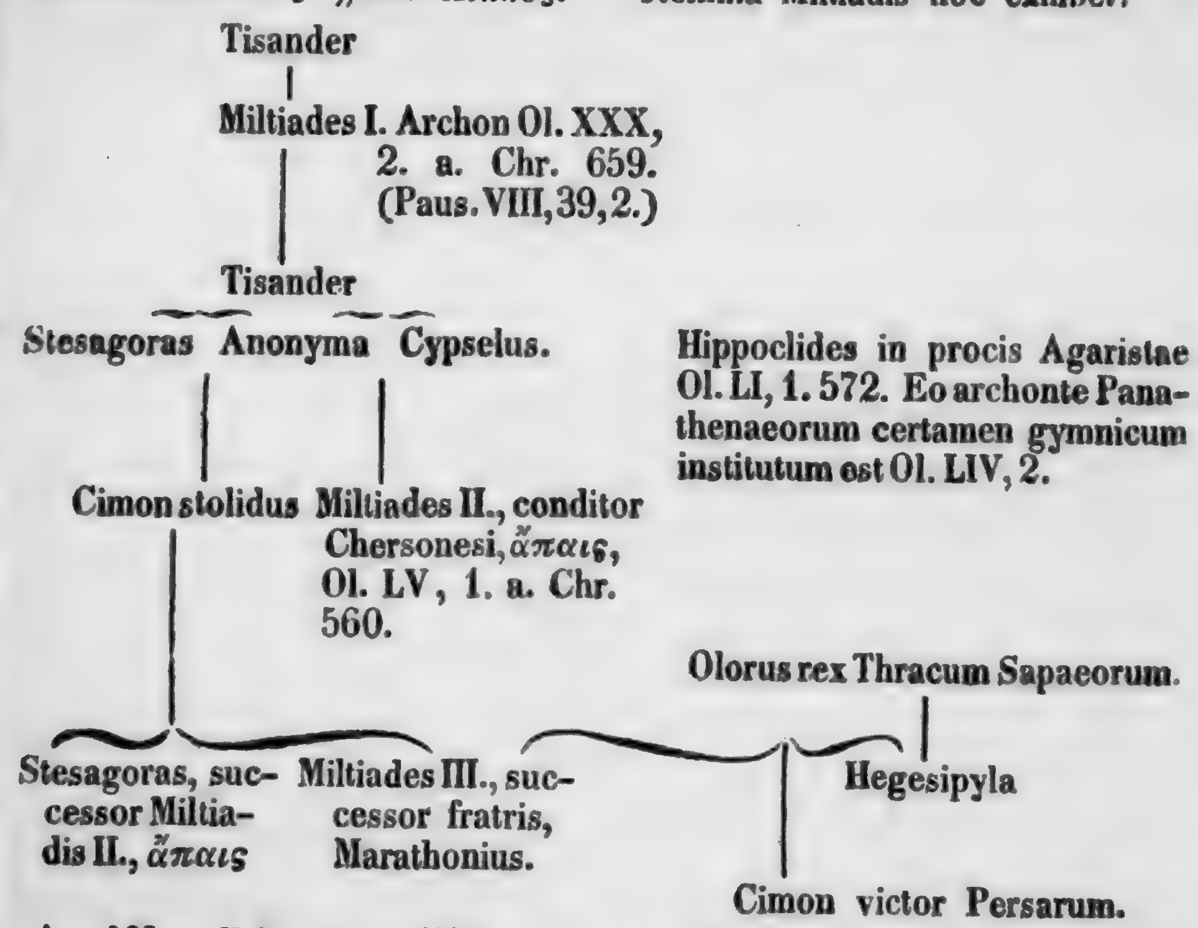
§. 2. *Ὀλόρου.* Cf. adn. §. 16. — *Ὀλόρου τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως.* Vid. §. 11. — *ᾤκείωτο ... πρὸς Μιλτιάδην.* Consentiunt Plut. Cim. c. 4. incert. script. vit. §. 1. Suid. Schol. Pind. Nem. II, 19. Doxop. II. p. 424. Rhet. Walz. Cf. §. 15. et Rosch. p. 89. sq. — *πρὸς Αἰακόν.* „Ita de Miltiade Herodot. VI, 35.“ HUDS.

§. 3. *Δίδυμος.* „Incertum, utrum hic Didymus is sit, qui Iulii dictatoris et Triumvirorum temporibus vixit, et *Χαλκέντερος* appellatur ab Ammiano Marcellino aliisque [de quo cf. Groddeck. Init. hist. Gr. lit. §. 126.], an Didymus cognomento Claudius, qui teste Suida de Thucydidis in analogia erratis scripsit.“ HUDS. De his Didymis et aliis vid. Suid. et ibi interpr. — *Φερεκύδην.* Pherecydae duo, Syrius et Lerius sive Atheniensis, fuerunt. Hic significatur alter, *λογογράφος*, Herodoti aequalis, de quo praeter alios vid. Roscher. l. d. p. 279. sqq. et Muell. Hist. liter. Gr. I. p. 475. — *ἐν τῇ πρώτῃ.* Apud Sturz. in Pherecyd. Fragm. p. 84. ed. 2. — *Φιλαίας.* „Aliis est *Φιλαῖος* [*Φίλαιος*], apud Tzetzem *Φίλιος*... Hic quum aliis aliquot

σκων οὕτως λέγειν· „Φιλαίας δὲ ὁ Αἴαντος οἰκεῖ
ἐν Ἀθήναις. ἐκ τούτου δὲ γίγνεται Δάϊκλος, τοῦ
δὲ Ἐπίδυκος, τοῦ δὲ Ἀκέστωρ, τοῦ δὲ Ἀγήνωρ,
τοῦ δὲ Ὄλιος, τοῦ δὲ Λύκης, τοῦ δὲ Τύφων, τοῦ δὲ
Λάϊος, τοῦ δὲ Ἀγαμήστωρ, τοῦ δὲ Τίσανδρος,
[ἐφ' οὗ ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις, *] τοῦ δὲ Μιλτιά-
δης, τοῦ δὲ Ἱπποκλείδης, ἐφ' οὗ ἄρχοντος Πανα-
θήναια ἐτέθη, * τοῦ δὲ Μιλτιάδης, ὃς ᾤκισε Χεῤ-

§. 3. *Τύφων.* Pal. *Τόφων.* „Coniicias *Ἰοφῶν.*“ ED. FRANCOF. *Ὤικισε.* In mss. male *ᾤκησε.* Cf. §. 8.

inter veteres, tum et Pausaniae in Atticis, non Aiacis, sed Eurysacis filius, Aiacis nepos dicitur. Herodotus tamen VI, 35. Aiacis filium facit. [Cf. ibi Wessel.] Plutarcho in Solone [c. 10.] et Philaeus et Eurysaces Aiacis filii dicuntur.“ HUDS. Cf. interpr. Paus. I, 35, 2. — *Δάϊκλος.* „Fors. *Αἴκλος.*“ CASAUB. Simile tamen nomen est *Δαϊκλῆς.* Cf. Steph. Thes. — *Ἐπίδυκος.* Nomen non Graecum, pro quo *Ἐπίδικος* coniecit Grau. p. 175., *Ἐπίλυκος* Goell. — *τοῦ δὲ Τίσανδρος.* Voemelius Exerc. chronol. de aetate Solonis et Croesi p. 16. stemma Miltiadis hoc exhibet:

„Apud Marcell.“ inquit p. 17, „quisque sensit lacunas, quas alii aliter explendas censuerunt. Cf. Clavier. I. p. 392. sq. Larcher. ad Herodot. VI, 35. [Nonnulli primum Miltiadem aut non recordati aut huc non referentes *τοῦ δὲ Μιλτιάδης* eiici voluerunt.] Nos scribendum esse censemus: *τοῦ δὲ Τίσανδρος, τοῦ δὲ Μιλτιάδης, τοῦ δὲ Τίσανδρος, τοῦ δὲ Ἱπποκλείδης, ἐφ' οὗ ἄρχοντος Παναθήναια ἐτέθη, καὶ Κύψελος, τοῦ δὲ Μιλτιάδης.* Eiecimus quae nata erant ex *ἐφ' οὗ ἄρχοντος Παναθήναια*, quod iam

ῥόνησον.“ μαρτυρεῖ τούτοις καὶ Ἑλλάνικος ἐν τῇ 4
ἐπιγραφομένῃ Ἀσώπιδι. ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποι τις,
τί αὐτῷ πρὸς Θουκυδίδην; ἔστι γὰρ οὕτως τού-
του συγγενής. Θρᾷκες καὶ Δόλοπες ἐπολέμουν 5
πρὸς Ἀψινθίους, ὄντας γείτονας· ταλαιπωρούμε-
νοι δὲ τῷ πολέμῳ, καὶ τί κακὸν οὐ πάσχοντες
ἐκ τοῦ μεῖον ἔχειν ἀεὶ τῶν πολεμίων, καταφεύ-
γουσιν ἐπὶ τὰ τοῦ θεοῦ χρηστήρια, εἰδότες, ὅτι
μόνος θεὸς ἐξ ἀμηχάνων εὑρίσκει πόρους. θεοῦ
γὰρ ἰσχὺς καὶ κατ' Αἰσχύλον ὑπερτέρα· πολλάκις
δ' ἐν κακοῖσι τὰν ἀμήχανον ἐκ χαλεπᾶς δύας
ὑπέρ τε ὀμμάτων κρημναμέναν νεφέλαν ὀρθοῖ.
καὶ οὐκ ἐψεύσθησαν τῶν ἐλπίδων· ἐχρήσθησαν 6
γὰρ κράτιστον ἕξειν ἡγεμόνα τοῦτον, ὃς ἂν αὐ-
τοὺς ἀλωμένους ἐπὶ ξενίαν καλέσῃ. τότε καὶ Κροῖ-
σος εἶχε Λυδίαν, καὶ τὰς Ἀθήνας ἡ Πεισιστρατι-

§. 5. Ἐκ χαλεπᾶς. Pal. et vett. edd. καὶ χαλ., atque aut καί verum est aut κάκ.

viderunt Rutgersius in Var. Lect. p. 30. et Corsinius ad Ol. LIII, 3. Sed etiam addenda nonnulla esse nobis persuasit temporis ratio et Herodoti traditio, qui diserte et plus semel nominat Hippoclidem filium Tisandri [VI, 127. sqq.] et Miltiadem conditorem [Chersonesi] filium Cypseli [VI, 36.] Quare addidimus post prius τοῦ δὲ Μιλτιάδης omissa vocabula τοῦ δὲ Τίσανδρος, quae propter repetitum nomen excidisse videntur, ut excidit καὶ Κύψελος ante repetitum τοῦ δὲ Μιλτ.“

§. 4. Ἑλλάνικος. Est Hellanicus Lesbius sive Mytilenaeus, λογογράφος, de quo vid. Thuc. I, 97. et ibi adn. — Ἀσώπιδι. Ἀσωπίδι iure scriptum mavult Sturz. in Hellan. Fragm. p. 52.

§. 5. Δόλοπες. „Herodotus hanc historiam refert, sed ita, ut Marcellinum alios auctores esse secutum appareat. Quin et Θρᾷκες οἱ Δόλογκοι rescrib[i malo], quum Δόλογκοι teste Stephano ἔθνος Θράκης, Δόλοπες ἔθνος Θεσσαλῶν.“ HUDS. „Add. Wessel. ad Herodot. p. 452. [VI, 34.], qui docet Δόλογκοι reponendum esse. Idem confirmat Schol. ined. in Aristid. ap. Valcken. ibid.“ BECK. Καὶ Δόλογκοι nunc tacitus recepit Bekk., sed καί, si Δόλογκοι legitur, sententiae contrarium est. — καταφεύγουσι ... χρηστήρια. „Ἐς Δελφοὺς ἔπεμψαν τοὺς βασιλέας περὶ τοῦ πολέμου χρησομένους. Herodot. VI, 34.“ HUDS. — μόνος θεός. Sine articulo, quem Pal. auctoritate delevit Bekk., dixit, quia non, ut ante, de solo Apolline cogitat, sed infinite intelligi vult. — κατ' Αἰσχύλον. In Prom. v. 59., ubi metri causa πολλάκι et τόν et ὕπερθ' legendum. Cf. etiam sd.

§. 6. Ἐχρήσθησαν. Attende personalem, quem dicunt, huius passivi usum pro usitatis

δῶν τυραννίς. ἐπανιόντες οὖν ἀπὸ τοῦ χρηστηρίου
περιέτυχον τῷ Μιλτιάδῃ πρὸ τῶν ὅρων καθεζο-
μένῳ τῆς Ἀττικῆς, ἀχθομένῳ μὲν τῇ τυραννίδι,
ζητοῦντι δὲ δικαίαν τῆς Ἀττικῆς ἔξοδον· ταῦτα
7 γὰρ ᾠκονόμησεν ὁ χρησμὸς αὐτοῖς. ὁρῶν οὖν
αὐτοὺς πλανήτων ἔχοντας στολήν, συνεὶς, τί δύ-
ναται πλάνη, καλεῖ τοὺς ἄνδρας ἐπὶ ξενίαν, ὑπη-
ρετῶν τῷ χρησμῷ λανθάνων. οἱ δ' ἥσθησαν
τὸν ἡγεμόνα τὸν ἀπὸ τῶν ξενίων εἰληφότες, καὶ
πάντα αὐτῷ διηγησάμενοι στρατηγὸν ἐχειροτόνη-
σαν αὐτῶν. οἱ μὲν οὖν τὸν θεόν φασιν ἐρωτή-
σαντα ἐξελθεῖν, οἱ δὲ οὐκ ἄνευ γνώμης τοῦ τυ-
ράννου τὴν ἔξοδον πεποιηκέναι, ἀλλὰ τῷ κρα-
τοῦντι τὴν πρόςκλησιν τῶν Θρᾳκῶν διηγησάμε-
νον ἀπελθεῖν· ὃς καὶ προςδοὺς δύναμιν ἀπέπεμ-
ψεν, ἡσθεὶς, ὅτι μέγα δυνάμενος ἀνὴρ ἔξεισι
8 τῶν Ἀθηνῶν. οὗτος οὖν ἡγούμενος ἐπλήρωσε τὰ
μεμαντευμένα, καὶ μετὰ τὴν νίκην γίγνεται καὶ
9 Χεῤῥονήσου οἰκιστής. ἀποθανόντος δὲ τοῦ παι-
δὸς αὐτοῦ, διαδέχεται τὴν ἐν Χεῤῥονήσῳ ἀρχὴν
10 Στησαγόρας ὁ ἀδελφὸς [αὐτοῦ] ὁμομήτριος. ἀπο-

§. 7. Πλανήτων. Πλανητῶν Bekk. ex nomin. πλανήτης vulgatum ex nomin. πλάνης. — Αὐτῶν Bekk. e Pal., ut videtur. Vulgo αὐτόν.
Ὅς Casaub. et Bekk. Vulgo et Pal. οἷς.
§. 9. Αὐτοῦ om. Pal. et Bekk. Cf. adn.

ἐχρήσθη αὐτοὺς ... ἕξειν. — πρὸ τῶν ὅρων ... τῆς Ἀττικῆς. „Procul dubio legendum πρὸ τῶν θυρῶν καθεζομένῳ τῆς αὐτοῦ οἰκίας· nam Herodotus disertim refert eum sedisse ἐν τοῖσι προθύροισι τοῖσι ἑωυτοῦ.“ RUTGERS. Recepit Bekk. Sed audacior est correctio. „Neque adeo videtur absurda lectio vulg., quum a finibus Attices non longe Miltiadis abfuerit villa ἐν Λακιάδαις sita.“ VALCK. ad Herodot. VI, 35. ab Herodoto diversum esse auctorem, quem Marcell. in his narrandis sequatur, addens.

§. 7. Πλανήτων ... στολήν. „Ἐσθῆτα οὐκ ἐγχωρίην ἔχοντας καὶ αἰχμάς cet. Herodot.“ HUDS. — οἱ μὲν οὖν cet. „Ita Herodotus rem narrat, quem vide.“ HUDS.

§. 9. Ὁ ἀδελφὸς [αὐτοῦ] ὁμομήτριος. „Lapsus est Marcellinus et cum eo Aristophanis interpres, qui hunc Stesagoram Miltiadis Cypseli fratrem uterinum faciunt, quum fuerit fratris eius uterini filius. Cypseli enim uxor, mater Miltiadis, ... Cypselo mortuo nubit Stesagorae sive Tisagorae, ut eum vocat Aristidis Schol.

θανόντος δὲ καὶ τούτου, διαδέχεται τὴν ἀρχὴν
Μιλτιάδης, ὁμώνυμος μὲν τῷ πρώτῳ οἰκιστῇ,
ἀδελφὸς δὲ Στησαγόρου ὁμομήτριος καὶ ὁμοπά-
τριος. οὗτος οὖν, ὄντων αὐτῷ παίδων ἐξ Ἀττι- 11
κῆς γυναικός, ὅμως ἐπιθυμῶν δυναστείας λαμ-
βάνει Θρᾳκῶν βασιλέως Ὀλόρου θυγατέρα Ἡγη-
σιπύλην πρὸς γάμον· ἐξ οὗ καὶ αὐτῆς γίνεται
παιδίον. κατελθόντων δὲ εἰς τὴν Ἑλλάδα Περ- 12
σῶν, συσκευασάμενος τὰ αὑτοῖ εἰς τὰς Ἀθήνας
πέμπει, καὶ τὰ πολλὰ τοῦ γένους ἀποστέλλει.
ἡ δὲ ναῦς ἁλίσκεται, ἐν ᾗ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ,
ἀλλ' οὐχ οἱ ἐκ τῆς γυναικὸς τῆς Θρᾳκικῆς· ἀ-
φίενται δ' ὑπὸ βασιλέως, εἴ γε μὴ Ἡρόδοτος
ψεύδεται. Μιλτιάδης δ' εἰς τὴν Ἀττικὴν ἐκ Θρᾴ-
κης διαφυγὼν σώζεται. οὐκ ἀπέδρα δὲ καὶ τὴν 13
τῶν [ἐχθρῶν] συκοφαντίαν· ἐγκλήματα γὰρ αὐτῷ
...διεξιόντες τὴν τυραννίδα. ἀποφεύγει δὲ ... στρα-
τηγὸς τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμου γίγνεται.
ἀπὸ τούτου οὖν ... κατάγεσθαί φασι τὸ Θουκυ- 14
δίδου γένος, καὶ μέγιστον τεκμήριον νομίζουσι
τὴν πολλὴν περιουσίαν καὶ τὰ ἐπὶ Θρᾴκης κτή-

§. 13. *Ἐχθρῶν* e Suida interposuit Casaub., qui secundam lacunam verbo *ἐπέφερον*, tertiam verbis *καὶ τούτους καί* explevit. Quarta est in Pal., sed parum necessaria.

... Stesagoras ex ea Cimonem suscepit, qui ob stultitiam *κοάλεμος* dictus fuit. Hunc patrem Miltiadis tertii, et Cimonis eius filii avum fuisse constat. Nam Cimoni duo filii fuere, Stesagores et Miltiades, ut liquet ex Herodot. VI, 38. et 39. Hic Miltiades ad Marathonem vicit, ... [eique] liberi fuere tres, Metiochus et Elpinice e muliere ignota, quam Atticam fuisse Marcellinus ait, ex Hegesipyle, Olori Thraciae regis filia, Cimon dux clarissimus. Vid. Rutgers. in Var. Lect. p. 37. et 44.“ HUDS. In verbis aliqua depravata esse verisimile est; nam et *αὐτοῦ* a Pal. abest, et articulus ante *ὁμομήτριος* adiectivum iterandus fuit. *Ὁ ... ἀδελφὸς ὁμομήτριος* scripsit Bekk., *ὁ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὁμομητρίου* ad sententiam bene Hofman.

§. 12. *Ἡ δὲ ναῦς ἁλίσκεται.* Cf. Herodot. VI, 41. — *εἴ γε ... ψεύδεται.* „Ea Marcellinus tribuit Herodoto, quae ille non dixit. Vid. Wessel. et Valck. ad Herodot. p. 456.“ BECK.

§. 13. De lacunis cf. adn. crit.

§. 14. *Μέγιστον τεκμήριον ...* Non posse hoc grave argumentum existimari docet Rutgers. Quid, quod infra §. 19. sq. divitiae Thucydidis a coniuge repetuntur. Cf. adn. §. 20. — *τὰ ἐπὶ ... χρυσᾶ. Καὶ ἐν*

15 *ματα καὶ ... σύλη μέταλλα χρυσᾶ. δοκεῖ οὖν*
τισιν ... εἶναι τοῦ Μιλτιάδου ἢ θυγατριδοῦς. πα-
ρέσχε δ' ἡμῖν τὴν ἄλλως αὐτὸς ζήτησιν, μηδε-
16 *μίαν μνήμην περὶ τοῦ γένους πεποιημένος. μὴ*
ἀγνοῶμεν δὲ τοῦτο, ὅτι Ὄρολος ὁ πατὴρ αὐτῷ
ἐστι, τῆς μὲν πρώτης συλλαβῆς τὸ ρ ἐχούσης,
τῆς δὲ δευτέρας τὸ λ. αὕτη γὰρ ἡ γραφή, ὡς
καὶ Διδύμῳ δοκεῖ, ἡμάρτηται. ὅτι γὰρ Ὀρολός
ἐστιν, ἡ στήλη δηλοῖ ἡ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ
κειμένη, ἔνθα κεχάρακται
ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ ὈΛΟΡΟΥ ἉΛΙΜΟΥΣΙΟΣ.

§. 16. *Ἁλιμούσιος.* Pal. *Ἀλιμ.*

Σκαπτησύλῃ nos legendum coniecimus, *καὶ τὰ ἐν Σπατητησύλῃ* Bekker. Cf. Thuc. IV, 105. et ibi adn. atque de Scaptesula urbe infra adn. §. 19.

§. 15. *Δοκεῖ οὖν ... θυγατριδοῦς.* Post *τισὶν* pronomen *ἀδελφιδοῦς* interponit Casaub., *υἱϊδοῦς* Piers. ad Moer. p. 379. Neutrum verum esse respondit Goell. Cf. Krueg. de Vit. Thuc. p. 4. et Wuttck. p. 25., qui lacuna sublata *ἤ* in *ὁ* mutandum censuit p. 28. A Miltiade enim Marathonio ex Hegesipyle praeter Cimonem Hegesipylen minorem procreatam, atque ex ea et Oloro Thracum regis nepote partum esse Thucydidem suspicantur Od. Mueller. Hist. liter. Gr. II. p. 341. et Roscher. l. d. p. 89. sq. Alii Hegesipylen Miltiadis uxorem post mortem mariti Halimusio cuidam nupsisse, et ex his natum esse Olorum Thucydidis patrem coniecerunt. — *τὴν ἄλλως*, vulgo *τηνάλλως*, quod quaere in Lex.

§. 16. *Ὄρολος.* „Quae hic de nomine patris Thucydidis scribit Marcellinus, non potuerunt adducere Stephanum in adnot. ad Thuc., ut ei ac Didymo potius assentiri vellet quam plerisque aliis vetustis scriptoribus, qui patrem Thucydidis *Ὄλορον* vocant, non *Ὄρολον*. Ita Thucydides ipse IV, 104., Dionysius Hal. de Art. rhetor. c. 6. in princip., Pausanias Attic. c. 23., Plutarchus in Cim. princip., Aristides t. III. p. 200. ed. Cant., Themistius Orat. IV. p. 60. ed. Hard., Agathias l. II. p. 62., Photius Biblioth. Cod. X., ubi male editum est [ut metri caussa in Tzetzae versibus quibusdam in cod. Pal.] *Ὄλουρε* pro *Ὄλορε*, Suidas in *Θουκυδίδης* et *ὀργᾶν*, qui etiam in *Ὄλορος* ad patrem Thucydidis respicere potuit, et Scholiastes Dionis Chrysostomi in Scholiis Morelli ad Dionem p. 106.... Hoc quoque scrupulum iniecit, quod Marcellinus regem Thracum, cuius nomen patri Thucydidis impositum fuit, [§. 2. et 11.] *Ὄλορον* appellat, et quod Herodotus VI, 39. et 41. *Ὄλορον* regem Thracum memorat.“ HUDS. Apud ipsum Marcellinum ob haec testimonia et §. 2. 55. et Anon. §. 10. verba depravata, et hic *Ὄλορος, οὐκ Ὄρολος*, paulo post *Ὄλορος* et in columnae titulo *Ὀλόρου* legendum esse probabiliter coniecit Grauert. — *Διδύμῳ.* Cf. adn. §. 3. — *ἡμάρτηται.* Cf. adn. ad Thuc. II, 65, 11. — *Ἁλιμούσιος.* I. e. ex Halimunte de-

πρὸς γὰρ ταῖς Μελιτίσι πύλαις καλουμέναις ἐστὶν 17
ἐν Κοίλῃ τὰ καλούμενα Κιμώνια μνήματα, ἔνθα
δείκνυται Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου τάφος. εὑ-
ρίσκεται δηλονότι τοῦ Μιλτιάδου γένους ὄντως·
ξένος γὰρ οὐδεὶς ἐκεῖ θάπτεται. καὶ Πολέμων
δὲ ἐν τῷ περὶ ἀκροπόλεως μαρτυρεῖ· ἔνθα καὶ
.. θεουυ ... αὐτῷ γεγενῆσθαι προςιστορεῖ. ὁ δὲ 18
Ἕρμιππος καὶ ἀπὸ τῶν Πεισιστρατιδῶν αὐτὸν

§. 17. *Μελιτίσι*. Vulgo et Pal. *Μελιρίσι*. Cf. adn. — *Ὄν-τως*. Pal. *ὄντος*. Cf. adn.

mo seu pago tribus Leontidis ortus, de quo cf. Leak. de Pag. Att. p. 46. interpr. Westerm. In re consentiunt §. 55. Anon. §. 10. Plut. Cim. 4.

§. 17. „*Μελιτίσι* omnino scribendum. Pausanias in Attic. c. 23. *Θουκυδίδου μνῆμά ἐστιν οὐ πόῤῥω πυλῶν Μελιτίδων.*“ HUDS. Cf. Plut. Cim. c. 4. et Anon. §. 10., de ipsa autem hac porta Leak. Topogr. Athen. p. 181. et 383. interpr. Germ. Forchhamm. Topogr. Athen. p. 76. — *Κοίλῃ*. De loco dubitat Krueg. Vit. Thuc. p. 69., quum Herodotus Cimonem sepultum dicat *πρὸ τοῦ ἄστεος πέρην τῆς διὰ Κοίλης καλεομένης ὁδοῦ* VI, 103.; sed in ipsa Coele Cimonia monumenta, ut hic, collocantur §. 55. Anon. 10. De Coele vid. Leak. l. d. p. 182. et 461. Forchhamm. l. d. p. 74. sq. — *Κιμώνια*. Sic iterum §. 32., contra apud Plut. *Κιμώνεια*. — *Ἡροδότου*. „Grau. negat auctorem adeo socordi animo esse potuisse, ut, quum statim subiecturus esset *ξένος γὰρ οὐδεὶς ἐκεῖ θάπτεται*, Herodotum peregrinum fuisse non recordaretur. Coraes ad Plut. Cim. 4. emendat *Ἡρώδου*, qui stirpem ad genus Cimonis referebat.“ GOELL. *Ὀλόρου* Saupp. Act. Societ. Gr. II. p. 430. Nisi forte Marcellinus cognationem quandam inter Herodotum Miltiadisque familiam interfuisse opinatus est. Cf. Larcher. ad Herodot. p. XCI. Heys. Quaest. Herodot. p. 80. Baehr. ad Herodot. t. IV. p. 389. — *ὄντως*. Malo *ὤν*, vel, quae Heysii l. d. et Schaeferi ad Plut. V. p. 141. coniectura est, *εὑρίσκονται ... ὄντες*. — *Πολέμων*. „Hunc Polemonis librum *περὶ ἀκροπόλεως* citat Athenaeus l. XI. et XIII., ut et Strabo l. IX. et Harpocration in *Νεμέας χαράδρα* ... Vixit Ptolemaei Epiphanis temporibus, atque librum inscripsit teste Strabone *περὶ τῶν ἀναθημάτων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει.*“ HUDS. partim hic partim ad §. 28. Est Polemo Periegetes, de quo vid. Groddeck. Init. histor. Gr. lit. II. p. 95. — *καὶ ... θεουυ ... αὐτῷ*. „*Καὶ Τιμόθεον υἱὸν αὐτῷ γεγενῆσθαι* cum Casaub. et Steph. legendum censeo. Filium enim Thucydidi fuisse, qui Timotheus appellabatur, constat ex Suida in v. *Θουκυδίδης*.“ HUDS.

§. 18. *Ἕρμιππος*. „Fors[it]an ... Hermippus *βιογράφος*, cuius saepius meminit Diogenes Laertius, et quem, ut puto, laudat Iosephus l. I. contra Apionem hisce verbis: *πολλοὶ δὲ καὶ περὶ αὐτὸν ἱστορήκασι, καὶ τούτων ἐπισημότατός ἐστιν Ἕρμιππος, ἀνὴρ περὶ πᾶσαν ἱστορίαν ἐπιμελής.*“ HUDS. Fuit Smyrnaeus, Callimachi discipulus, qui Ptolemaei Euergetae tempore vixit. Vid. Krueg. Vit. Thuc. p. 4. — *ἀπὸ*

λέγει τῶν τυράννων ἕλκειν τὸ γένος· διὸ καὶ δια-
φθονεῖν αὐτόν φησιν ἐν τῇ συγγραφῇ τοῖς περὶ
Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα, λέγοντα, ὡς οὐκ
ἐγένοντο τυραννοφόνοι· οὐ γὰρ ἐφόνευσαν τὸν
τύραννον, ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν τοῦ τυράννου Ἵπ-
19 *παρχον. ἠγάγετο δὲ γυναῖκα ἀπὸ Σκαπτῆς ὕλης*
τῆς Θρᾴκης πλουσίαν σφόδρα καὶ μέταλλα κε-
20 *κτημένην ἐν τῇ Θρᾴκῃ. τοῦτον δὲ τὸν πλοῦτον*
λαμβάνων οὐκ εἰς τρυφὴν ἀνήλισκεν, ἀλλὰ πρὸ
τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου τὸν πόλεμον αἰ-
σθηθεὶς κινεῖσθαι μέλλοντα, προελόμενος συγ-
γράψαι αὐτόν, παρεῖχε πολλὰ τοῖς Ἀθηναίων
στρατιώταις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίων καὶ πολλοῖς
ἄλλοις, ἵνα ἀπαγγέλλοιεν αὐτῷ βουλομένῳ συγ-
γράφειν τὰ γινόμενα κατὰ καιρὸν καὶ λεγόμενα
21 *ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ. ζητητέον δὲ, διὰ τί καὶ*

§. 20. *Γινόμενα*. Pal. *γενόμενα*.

τῶν Πεισιστρατιδῶν ... τὸ γένος. „Hanc Hermippi opinionem firmat Schol. Thuc. ad I, 20.“ HUDS. Hermippum sequitur Grau. p. 24. At Roscher. Thucydidem ex Pisistratidis genus ducere credi non posse, quum Pisistratus e pago Philaidarum, gente Nelidarum, Thucydides e pago Halimunte, gente Philaidarum ortus, atque pagus a gente Philaidarum diligenter discernendus sit, docet p. 91.; ceterum cognationem quandam Thucydidis et domus Pisistrati ipse videtur concedere. — *διαφθονεῖν*. Hoc rarius verbum in Steph. Thes. ed. rec. exemplis satis munitum est. — *λέγοντα* cet. Vid. Thuc. VI, 54. sqq.

§. 19. *Σκαπτῆς ὕλης*. „*Σκαπτησύλης* malit Ae. Port. [et edidit Bekk.]; nam *Σκαπτησύλη* dicitur Stephano *περὶ πόλεων*, et Latinis, ut Festo et Lucretio, Scaptensyla et Scaptesyla. Marcellino tamen nostro bis adhuc [§. 25. et 47., ubi quum dativus sit *Σκαπτῇ ὕλῃ*, ob omissum σ de scriptura dubitari non potest, etsi flexionis *Σκαπτησύλῃ* vestigia non obscura in cod. Pal. servata sunt §. 14.] divisis plane vocibus scribitur, adeo ut verisimile non sit toties librarii calamum aberrasse, quod et extra omnem controversiam ponit Plutarchus in Cim. p. 430. ed. Francof. et de Exsilio p. 605. Holstenius ad Steph. v. *Σκαπτησύλη*.“ HUDS., qui praeterea Herodot. VI, 46. interpr. Lucret. VII, 810. al. confert. Add. de talibus nominibus Lob. ad Phryn. p. 604. sq. Fuisse autem Scaptesulam *πόλιν Θρᾴκης μικρὰν ἀντικρὺ Θάσου* docet Steph. Byz. A Festo urbem in Macedonia collocari, sed eum facile cum Graecis conciliari posse, quoniam Macedoniae fines postea amplificati sint, adnotat Huds. ad §. 25.

§. 20. *Τοῦτον ... λαμβάνων*. At supra §. 14. Thucydidem haec metalla iam a maio-

Λακεδαιμονίοις παρεῖχε καὶ ἄλλοις, ἐξὸν Ἀθηναίοις διδόναι μόνοις, καὶ παρ' ἐκείνων μανθάνειν. καὶ λέγομεν, ὅτι οὐκ ἀσκόπως καὶ τοῖς ἄλλοις παρεῖχε· σκοπὸς γὰρ ἦν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων συγγράψαι, εἰκὸς δὲ ἦν Ἀθηναίους πρὸς τὸ χρήσιμον ἑαυτῶν ἀπαγγέλλοντας ψεύδεσθαι, καὶ λέγειν πολλάκις, ὡς ἡμεῖς ἐνικήσαμεν, οὐ νικήσαντες. διὸ πᾶσι παρεῖχεν, ἐκ τῆς τῶν πολλῶν συμφωνίας θηρώμενος τὴν τῆς ἀληθείας κατάληψιν· τὸ γὰρ ἀσαφὲς ἐξελέγχεται
τῇ τῶν πολλῶν συνᾳδούσῃ συμφωνίᾳ. ἤκουσε δὲ 22
διδασκάλων Ἀναξαγόρου μὲν ἐν φιλοσόφοις, ὅθεν, φησὶν Ἄντυλλος, καὶ ἄθεος ἠρέμα ἐνομίσθη, τῆς ἐκεῖθεν θεωρίας ἐμφορηθείς, Ἀντιφῶντος δὲ ῥήτορος, δεινοῦ τὴν ῥητορικὴν ἀνδρός, οὗ καὶ μέ-

ribus accepisse dixit. Cf. de hac quaestione Krueg. de Vit. Thuc. p. 42. et Wuttck. de Thuc. II. p. 58. sqq. — αἰσθηθείς. Deterior flexio, quae legitur etiam Iob. 40, 23., sicut αἰσθηθήσομαι Ies. 33, 11. De re cf. Thuc. I, 1. et 22.

§. 21. Τὴν ἀλήθειαν ... συγγράψαι. Cf. §. 48. Veritatis Thucydidem esse studiosissimum testantur etiam Dion. Hal. p. 824. Aphthon. in Progymn. al. Cf. ed. mai. I. 1. p. 41. sqq.

§. 22. Ἀναξαγόρου. „Thucydidis ut discipuli Anaxagorae nemo, ut credo, alius meminit.“ HUDS. „De quo [quanquam a Tzetze ad h. l. argumentis quibusdam chronologicis, sed iis vanis, impugnato] ut Marcellini exstat auctoritas, ita verisimilis ducitur coniectura ab exemplo Periclis, qui ab Anaxagora item repletus rerum divinarum humanarumque cognitione eandem ad dicendi usum exercitationemque transtulit. Atqui Thucydides ita se ad Periclis imitationem composuisse videtur, ut ... eius eloquentiae formam effigiemque per totum historiae opus expressam posteritati servaret.“ WYTTENB. Praefat. ad Anal. Gr. Cum Pericle Thucydidi consuetudinem intercessisse et fuisse eos condiscipulos testatur etiam Schol. Aristid. p. 121. Cf. Philostr. Vit. Soph. I, 9., ubi tamen Gorgias Thucydidis iam senescentis, sicut Periclis, magister male vocatur. Cf. Foss. de Gorg. p. 22. et de Anaxagora Wuttk. de Thuc. II. p. 49. — Ἄντυλλος. „Ex enarratore nostro [h. e. ex Schol. Thuc.] ad III, 95. IV, 19. 28. coniicio Antyllum hunc, quem rhetorem appellat Suidas, Scholia quaedam conscripsisse, aut criticam exercuisse in Thucydidem.“ HUDS. Cf. §. 36. 55. — ἄθεος ... ἐνομίσθη. Hanc opinionem de eo conceptam falsam esse demonstrat Roscher l. d. p. 225. sq. — Ἀντιφῶντος. „Quod Caecilius [Dionysii Hal. aequalis], ut est apud Plutarchum lib. de Vitis X. Rhet. [p. 832. E. seu p. 309. Reisk. et apud Phot. cod. CCLIX.], tradit Antiphontem fuisse Thucydidis discipulum, id verum esse minime arbitror.“ HUDS. Repugnat enim temporum rationibus.

μνηται ἐν τῇ ὀγδόῃ ὡς αἰτίου τῆς καταλύσεως τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς τῶν τετρακοσίων καταστάσεως. ὅτι δὲ μετὰ τὸν θάνατον τιμωρούμενοι τὸν Ἀντιφῶντα οἱ Ἀθηναῖοι ἔρριψαν ἔξω τῆς πόλεως τὸ σῶμα, σεσιώπηκεν ὡς διδασκάλῳ χαριζόμενος· λέγεται γάρ, ὡς ἔρριψαν αὐτοῦ τὸ σῶμα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς αἰτίου τῆς μεταβολῆς τῆς
23 δημοκρατίας. οὐκ ἐπολιτεύσατο δ' ὁ συγγραφεὺς γενόμενος ἐν ἡλικίᾳ, οὐδὲ προσῆλθε τῷ βήματι, ἐστρατήγησε δὲ ἀρχέκακον ἀρχὴν παραλαβών· ἀπὸ γὰρ ταύτης φυγαδεύεται. πεμφθεὶς γὰρ ἐπ' Ἀμφίπολιν, Βρασίδου φθάσαντος καὶ προλαβόντος αὐτήν, ἔσχεν αἰτίαν, καίτοι μὴ πάντα καταστὰς ἀνόνητος Ἀθηναίοις· τῆς μὲν γὰρ ἁμαρτάνει, Ἠϊόνα δὲ τὴν ἐπὶ Στρυμόνι λαμβάνει. ἀλλὰ καὶ οὕτως, τὸ πρῶτον ἀτύχημα εἰς ἁμάρ-
24 τημα μεταλαβόντες, φυγαδεύουσιν αὐτόν. γενό-

Caeterum de hoc errore Caecilii cf. Westerm. ad Plut. p. 8. Magistrum Thucydidis fuisse Antiphontem dicunt etiam incert. script. vit. Thuc. §. 2. et vit. Antiph. in Reisk. Orat. Gr. VII. p. 603. sq., item Hermog. περὶ ἰδεῶν l. II. extr., Suid. v. Ἀντιφῶν et Θουκυδίδης, Eudoc., Schol. Aristid. p. 131. et Schol. Thuc. l. IV. extr., auctores librorum in Rhet. Walz. VII. p. 26. et VIII. p. 750. Quas tot auctoritates tamen ausus est impugnare Krueg. de Vit. Thuc. p. 33. sqq. famam ex laudibus, quibus Thucydides Antiphontem VIII, 68. ornaret, ortam esse suspicatus. At nos tot antiquitatis testimonia incertae coniecturae nequaquam postponenda existimamus. Cf. Wuttk. l. d. p. 50. sq. Accedit ingenii et sermonis utriusque similitudo. Cf. Muell. Hist. liter. Gr. II. p. 330. sqq. Amicos eos appellat Aristid. p. 217. C. — ἐν τῇ ὀγδόῃ. Vid. VIII, 68. — σεσιώπηκεν ... χαριζόμενος. „Utrum hoc vere de Thucydide pronunciet, incertum; nam varia de morte Antiphontis tradunt historici, ut constat ex Plutarchi libello de Vitis X Rhetorum.“ HUDS.

§. 23. Οὐκ ἐπολιτεύσατο ... βήματι. Cf. Cic. Orat. II, 13, 56. Ne hunc (Thucydidem) quidem, quanquam est in republica versatus, ex numero accepimus eorum, qui causas dictitarunt. Sed vid. etiam Wuttck. de Thuc. II. p. 60. sqq. — ἀρχέκακον ἀρχήν, imperium malorum initium. Lusum verborum notavit Roscher. Ἀρχέκακος est vocabulum Homericum. De similibus sententiis cf. interpr. Thuc. II, 12, 3. — πεμφθεὶς γάρ cet. Vid. Thuc. IV, 104. sqq. „Μεταπεμφθείς potius scribere debebat.“ DID. Ita paulo post λαμβάνει dictum pro vero σώζει, περιποιεῖ, incuria scriptoris. — φυγαδεύουσιν αὐτόν. „Exsilii sui meminit V, 26. hisce verbis: καὶ

μενος δ' ἐν Αἰγίνῃ μετὰ τὴν φυγήν, ὡς ἂν πλου-
τῶν, ἐδάνεισε τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων. ἀλλὰ 25
κἀκεῖθεν μετῆλθε, καὶ διατρίβων ἐν Σκαπτῇ
ὕλῃ ὑπὸ πλατάνῳ ἔγραφε· μὴ γὰρ δὴ πειθώμε-
θα Τιμαίῳ λέγοντι, ὡς φυγὼν ᾤκησεν ἐν Ἰταλίᾳ.
ἔγραφε δ' οὐδ' οὕτως μνησικακῶν τοῖς Ἀθηναίοις, 26
ἀλλὰ φιλαλήθης ὢν καὶ τὰ ἤθη μέτριος, εἴ γε
οὔτε Κλέων παρ' αὐτῷ οὔτε Βρασίδας ὁ τῆς συμ-
φορᾶς αἴτιος ἀπέλαυσε λοιδορίας, ὡς ἂν τοῦ
συγγραφέως ὀργιζομένου. καίτοι οἱ πολλοὶ τοῖς 27

ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν.“ HUDS. Proditionis est accusatus, vid. §. 55. et Anon. §. 3., atque aut supplicio se subtraxit fuga, aut potius, quod Cicero de Or. l. d., Plinius H. N. VII, 30, 111., Marcellinus hic et §. 46. atque vit. scriptor incert. §. 7. testantur, ipsa exsilii poena est affectus. Cf. Wuttck. l. d. p. 73. sq. Cuius calamitatis auctorem ei fuisse Cleonem §. 46. audiemus.

§. 24. *Γενόμενος δ' ἐν ... χρημάτων.* Haec credi vix possunt, quum et Aegina per totum bellum Pelop. ab Atheniensibus occupata fuerit (cf. Thuc. II, 27. al.), et qui rem praeter Marcellinum commemoravit, ignotus vitae scriptor §. 7., statim adiungat illi narrationi, in qua Thucydidem contendit ostracismo in exsilium eiectum esse, id quod ad Melesiae filium pertinere intelligemus. Cf. Wuttck. l. d. p. 78. sq., qui de Aegina Kruegero parum recte obloquitur p. 82. sq.; nam quando haec insula a Peloponnesiis recuperata sit, satis constat e Xen. Hell. II, 2, 9. — *πλουτῶν.* Cf. §. 14. et 19.

§. 25. *Ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ.* Cf. §. 46. et ibi adn. §. 47. et de ipsa urbe adn. §. 19. Aliquando certe Thucydidem postea in Thracia vixisse etiam ex IV, 103. nonnulli colligunt, quanquam certo inde non intelligitur. — *ἔγραφε.* Cf. adn. §. 46. — *Τιμαίῳ.* „Timaei plures fuere, de quibus adi Suidam ... Accipio de Timaeo Siculo Tauromenite.“ HUDS. Nam is Timaeus et nominatur §. 27., et ceteris longe clarior, et in historia res Siculas et Italicas diligentissime persecutus est. — *ἐν Ἰταλίᾳ.* Ibi vel certe in Sicilia eum aliquando tempore exsilii fuisse etiam Grau. studuit probare. Cf. §. 33. Wuttck. l. d. p. 80. sq. Rosch. l. d. p. 111. Circa Peloponnesum eum versatum esse scribit Schol. V, 26.

§. 26. *Ἔγραφε δ' οὐδ' ... Ἀθηναίοις.* „Aliter censet Dionysius Hal., cui [p. 774. et 920.] Thucydides videtur iniquior patriae ob irrogatam exsilii multam.' [Cf. Anom. §. 4.] Verum ille in plerisque plus iusto acrior Thucydidis censor.“ HUDS. Dionysius non solum argumenta non protulit, sed sibi ipse repugnat, quum p. 824. sq. omni invidia et adulatione Thucydidem abstinuisse dicat. *Φιλαθήναιον* adeo eum videri dicit Schol. I, 20. Cf. Rosch. p. 232. — *οὔτε Κλέων ... οὔτε Βρασίδας.* Cf. Plut. de Malign. Herodot. p. 395. Reisk. Contrarium de Cleone male infra §. 46. affirmatur. Cf. Rosch. p. 230. sq. *Οὔτε* autem scripsit, non *μήτε*, quia *εἴ γε* particulae hic causae notionem habent.

ἰδίοις πάθεσι συνέθεσαν τὰς ἱστορίας, ἥκιστα
μελῆσαν αὐτοῖς τῆς ἀληθείας. Ἡρόδοτος μὲν
γὰρ ὑπεροφθεὶς ὑπὸ Κορινθίων ἀποδρᾶναί φησιν
αὐτοὺς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν· Τίμαιος δ'
ὁ Ταυρομενίτης Τιμολέοντα ὑπερεπήνεσε τοῦ με-
τρίου, καθότι Ἀνδρόμαχον τὸν αὐτοῦ πατέρα
οὐ κατέλυσε τῆς μοναρχίας· Φίλιστος δὲ τῷ νέῳ
Διονυσίῳ τοῖς λόγοις πολεμεῖ· Ξενοφῶν δὲ Μέ-
νωνι λοιδορεῖται τῷ Πλάτωνος ἑταίρῳ διὰ τὸν
πρὸς Πλάτωνα ζῆλον. ὁ δὲ μέτριος καὶ ἐπιει-
28 κής, τῆς ἀληθείας ἥττων. μὴ ἀγνοῶμεν δὲ, ὅτι
ἐγένοντο Θουκυδίδαι πολλοί· οὗτός τε ὁ Ὀλόρου
παῖς, καὶ δεύτερος δημαγωγός, Μιλησίου, ὃς
καὶ Περικλεῖ διεπολιτεύσατο· τρίτος δὲ γένει
Φαρσάλιος, οὗ μέμνηται Πολέμων ἐν τοῖς περὶ

§. 27. *Ἀποδρᾶναι ... ναυμαχίαν.* „Herodot. VIII, 94. Vid. Plut. de Malign. Herodot. p. 870. ed. Francof.“ HUDS. — *Τιμολέοντα ὑπερεπήνεσε.* „*Τίμαιος ἠβουλήθη μείζω ποιεῖν Τιμολέοντα τῶν ἐπιφανεστάτων θεῶν.* Suidas, quem vide in voce *Τίμαιος*, ut et Plutarchum in Vit. Timol. [c. 36.]“ HUDS. — *τῆς μοναρχίας.* Tauromenii urbis ab eo instauratae. — *Φίλιστος.* Dionysii iunioris familiarissimus et exercitui eius praefectus, de quo cf. Groddeck. Init. hist. liter. I. p. 98. „Refert Plutarchus Philistum omnium hominum studiosissimum fuisse tyrannorum, praesertimque Dionysii iunioris. Quaere in Vit. Dionis p. 974. ed. Francof.“ HUDS. Cf. Goell. de Sit. Syrac. p. 123. sq. — *πολεμεῖ* depravatum esse ex iis, quae antea dicta sunt, liquet. *Συμπολεμεῖ* pro eo coniecit Grau. — *Ξενοφῶν δὲ Μένωνι* cet. „Vid. Xenoph. de Exped. Cyr. in fine libri tertii [immo secundi] et Diog. Laert. lib. II. segm. 50., cum quibus cf. Suid. in v. *Μένων.*“ HUDS. Cf. interpr. Xen. Anab. II, 6, 21.

§. 28. *Θουκυδίδαι πολλοί.* „*Τέσσαρες δέ εἰσι Θουκυδίδαι Ἀθηναῖοι* [?]· *ὁ ἱστοριογράφος, καὶ ὁ Γαργήττιος, καὶ ὁ Θετταλός, καὶ ὁ Μιλησίου υἱός.*“ Schol. Aristoph. p. 405. 498. (Acharn. v. 703. et Vesp. 941.)“ HUDS. Quintus est Thucydides orator, aequalis Demosthenis, vid. Dinarch. c. Theocr. §. 36. sqq.; sextus commemoratur in Dion. Cass. reliquiis p. 1201. sq. — *Μιλησίου.* „Cuius meminerunt Plato [Men. c. 22. et Lach. c. 1.], Plutarchus in Pericle [c. 8. et 11., ubi vid. Sinten.], Athenaeus, et Thucydides noster [?] I, 117. [ubi cf. adn.] Vid. Meurs. V. Lection. Attic. 26., ubi non *Μιλησίου*, sed *Μελησίου* scribendum contendit.“ HUDS. De eo nunc constat inter doctos. — *διεπολιτεύσατο*, i. e. *ἀντεπολιτεύσατο.* — *Φαρσάλιος.* „Hunc memorat Thuc. VIII, 92., et idem est, ut puto, qui Scholiastae Aristoph. dicitur *Θεσσαλός.*“ HUDS. — *Πολέμων.* Cf.

μενος δ' ἐν Αἰγίνῃ μετὰ τὴν φυγήν, ὡς ἂν πλου-
τῶν, ἐδάνεισε τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων. ἀλλὰ 25
κἀκεῖθεν μετῆλθε, καὶ διατρίβων ἐν Σκαπτῇ
ὕλῃ ὑπὸ πλατάνῳ ἔγραφε· μὴ γὰρ δὴ πειθώμε-
θα Τιμαίῳ λέγοντι, ὡς φυγὼν ᾤκησεν ἐν Ἰταλίᾳ.
ἔγραφε δ' οὐδ' οὕτως μνησικακῶν τοῖς Ἀθηναίοις, 26
ἀλλὰ φιλαλήθης ὢν καὶ τὰ ἤθη μέτριος, εἴ γε
οὔτε Κλέων παρ' αὐτῷ οὔτε Βρασίδας ὁ τῆς συμ-
φορᾶς αἴτιος ἀπέλαυσε λοιδορίας, ὡς ἂν τοῦ
συγγραφέως ὀργιζομένου. καίτοι οἱ πολλοὶ τοῖς 27

ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν." HUDS. Proditionis est accusatus, vid. §. 55. et Anon. §. 3., atque aut supplicio se subtraxit fuga, aut potius, quod Cicero de Or. l. d., Plinius H. N. VII, 30, 111., Marcellinus hic et §. 46. atque vit. scriptor incert. §. 7. testantur, ipsa exsilii poena est affectus. Cf. Wuttck. l. d. p. 73. sq. Cuius calamitatis auctorem ei fuisse Cleonem §. 46. audiemus.

§. 24. *Γενόμενος δ' ἐν ... χρημάτων.* Haec credi vix possunt, quum et Aegina per totum bellum Pelop. ab Atheniensibus occupata fuerit (cf. Thuc. II, 27. al.), et qui rem praeter Marcellinum commemoravit, ignotus vitae scriptor §. 7., statim adiungat illi narrationi, in qua Thucydidem contendit ostracismo in exsilium eiectum esse, id quod ad Melesiae filium pertinere intelligemus. Cf. Wuttck. l. d. p. 78. sq., qui de Aegina Kruegero parum recte obloquitur p. 82. sq.; nam quando haec insula a Peloponnesiis recuperata sit, satis constat e Xen. Hell. II, 2, 9. — *πλουτῶν.* Cf. §. 14. et 19.

§. 25. *Ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ.* Cf. §. 46. et ibi adn. §. 47. et de ipsa urbe adn. §. 19. Aliquando certe Thucydidem postea in Thracia vixisse etiam ex IV, 103. nonnulli colligunt, quanquam certo inde non intelligitur. — *ἔγραφε.* Cf. adn. §. 46. — *Τιμαίῳ.* „Timaei plures fuere, de quibus adi Suidam ... Accipio de Timaeo Siculo Tauromenite.“ HUDS. Nam is Timaeus et nominatur §. 27., et ceteris longe clarior, et in historia res Siculas et Italicas diligentissime persecutus est. — *ἐν Ἰταλίᾳ.* Ibi vel certe in Sicilia eum aliquando tempore exsilii fuisse etiam Grau. studuit probare. Cf. §. 33. Wuttck. l. d. p. 80. sq. Rosch. l. d. p. 111. Circa Peloponnesum eum versatum esse scribit Schol. V, 26.

§. 26. *Ἔγραφε δ' οὐδ' ... Ἀθηναίοις.* „Aliter censet Dionysius Hal., cui [p. 774. et 920.] Thucydides videtur iniquior patriae ob irrogatam exsilii multam.' [Cf. Anom. §. 4.] Verum ille in plerisque plus iusto acrior Thucydidis censor.“ HUDS. Dionysius non solum argumenta non protulit, sed sibi ipse repugnat, quum p. 824. sq. omni invidia et adulatione Thucydidem abstinuisse dicat. *Φιλαθήναιον* adeo eum videri dicit Schol. I, 20. Cf. Rosch. p. 232. — *οὔτε Κλέων ... οὔτε Βρασίδας.* Cf. Plut. de Malign. Herodot. p. 395. Reisk. Contrarium de Cleone male infra §. 46. affirmatur. Cf. Rosch. p. 230. sq. *Οὔτε* autem scripsit, non *μήτε*, quia *εἴ γε* particulae hic causae notionem habent.

ἰδίοις πάθεσι συνέθεσαν τὰς ἱστορίας, ἥκιστα
μελῆσαν αὐτοῖς τῆς ἀληθείας. Ἡρόδοτος μὲν
γὰρ ὑπεροφθεὶς ὑπὸ Κορινθίων ἀποδρᾶναί φησιν
αὐτοὺς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν· Τίμαιος δ'
ὁ Ταυρομενίτης Τιμολέοντα ὑπερεπήνεσε τοῦ με-
τρίου, καθότι Ἀνδρόμαχον τὸν αὐτοῦ πατέρα
οὐ κατέλυσε τῆς μοναρχίας· Φίλιστος δὲ τῷ νέῳ
Διονυσίῳ τοῖς λόγοις πολεμεῖ· Ξενοφῶν δὲ Μέ-
νωνι λοιδορεῖται τῷ Πλάτωνος ἑταίρῳ διὰ τὸν
πρὸς Πλάτωνα ζῆλον. ὁ δὲ μέτριος καὶ ἐπιει-
28 κής, τῆς ἀληθείας ἥττων. μὴ ἀγνοῶμεν δὲ, ὅτι
ἐγένοντο Θουκυδίδαι πολλοί· οὗτός τε ὁ Ὀλόρου
παῖς, καὶ δεύτερος δημαγωγός, Μιλησίου, ὃς
καὶ Περικλεῖ διεπολιτεύσατο· τρίτος δὲ γένει
Φαρσάλιος, οὗ μέμνηται Πολέμων ἐν τοῖς περὶ

§. 27. *Ἀποδρᾶναι ... ναυμαχίαν.* „Herodot. VIII, 94. Vid. Plut. de Malign. Herodot. p. 870. ed. Francof.“ HUDS. — *Τιμολέοντα ὑπερεπήνεσε.* „*Τίμαιος ἠβουλήθη μείζω ποιεῖν Τιμολέοντα τῶν ἐπιφανεστάτων θεῶν.* Suidas, quem vide in voce *Τίμαιος*, ut et Plutarchum in Vit. Timol. [c. 36.]“ HUDS. — *τῆς μοναρχίας.* Tauromenii urbis ab eo instauratae. — *Φίλιστος.* Dionysii iunioris familiarissimus et exercitui eius praefectus, de quo cf. Groddeck. Init. hist. liter. I. p. 98. „Refert Plutarchus Philistum omnium hominum studiosissimum fuisse tyrannorum, praesertimque Dionysii iunioris. Quaere in Vit. Dionis p. 974. ed. Francof.“ HUDS. Cf. Goell. de Sit. Syrac. p. 123. sq. — *πολεμεῖ* depravatum esse ex iis, quae antea dicta sunt, liquet. *Συμπολεμεῖ* pro eo coniecit Grau. — *Ξενοφῶν δὲ Μένωνι* cet. „Vid. Xenoph. de Exped. Cyr. in fine libri tertii [immo secundi] et Diog. Laert. lib. II. segm. 50., cum quibus cf. Suid. in v. *Μένων*.“ HUDS. Cf. interpr. Xen. Anab. II, 6, 21.

§. 28. *Θουκυδίδαι πολλοί.* „*Τέσσαρες δέ εἰσι Θουκυδίδαι Ἀθηναῖοι* [?]· *ὁ ἱστοριογράφος, καὶ ὁ Γαργήττιος, καὶ ὁ Θετταλός, καὶ ὁ Μιλησίου υἱός.*“ Schol. Aristoph. p. 405. 498. (Acharn. v. 703. et Vesp. 941.)“ HUDS. Quintus est Thucydides orator, aequalis Demosthenis, vid. Dinarch. c. Theocr. §. 36. sqq.; sextus commemoratur in Dion. Cass. reliquiis p. 1201. sq. — *Μιλησίου.* „Cuius meminerunt Plato [Men. c. 22. et Lach. c. 1.], Plutarchus in Pericle [c. 8. et 11., ubi vid. Sinten.], Athenaeus, et Thucydides noster [?] I, 117. [ubi cf. adn.] Vid. Meurs. V. Lection. Attic. 26., ubi non *Μιλησίου*, sed *Μελησίου* scribendum contendit.“ HUDS. De eo nunc constat inter doctos. — *διεπολιτεύσατο*, i. e. *ἀντεπολιτεύσατο.* — *Φαρσάλιος.* „Hunc memorat Thuc. VIII, 92., et idem est, ut puto, qui Scholiastae Aristoph. dicitur *Θεσσαλός*.“ HUDS. — *Πολέμων.* Cf.

ἀκροπόλεως, φάσκων αὐτὸν εἶναι πατρὸς Μένω-
νος· τέταρτος ἄλλος Θουκυδίδης ποιητής, τὸν
δῆμον Ἀχερδούσιος, οὗ μέμνηται Ἀνδροτίων ἐν
τῇ Ἀτθίδι, λέγων εἶναι πατρὸς Ἀρίστωνος· συνε- 29
χρόνισε δ', ὥς φησι Πραξιφάνης ἐν τῷ περὶ ἱστο-
ρίας, Πλάτωνι τῷ κωμικῷ, Ἀγάθωνι τραγικῷ,
Νικηράτῳ ἐποποιῷ, καὶ Χοιρίλῳ, καὶ Μελανιπ-
πίδῃ. καὶ ἐπεὶ μὲν ἔζη Ἀρχέλαος, ἄδοξος ἦν ὡς 30
ἐπὶ πλεῖστον, ὡς αὐτὸς Πραξιφάνης δηλοῖ, ὕστε-
ρον δὲ δαιμονίως ἐθαυμάσθη. οἱ μὲν οὖν αὐ- 31
τὸν ἐκεῖ λέγουσιν ἀποθανεῖν, ἔνθα καὶ διέτριβε

§. 29. *Χοιρίλῳ*. Vulgo et in Pal. *Χοιριδίῳ*. Cf. adn.

adn. §. 17. — *τέταρτος … Ἀχερδούσιος*. Hunc fortasse non differre ab eo, qui a Schol. Aristoph. l. d. *Γαργήττιος* vocetur, suspicatur Huds. Quod nobis non verisimile videtur; nam Acherdus erat pagus tribus Hippothoontidis, Gargettus Aegeidis vel Oeneidis. Cf. Leak. — *Ἀνδροτίων*. „Incertae quidem aetatis scriptor, sed quem certe post Olymp. XCVI. vixisse ex fragmentorum eius una cum Philochori a Siebeli editorum aliquo colligitur." GRODDECK. l. d. II. p. 95. Cf. Schoell. Hist. liter. Gr. II. p. 134. ed. Germ.

§. 29. *Συνεχρόνισε*. Proxima utrum de Olori filio, an de poeta intelligenda essent, dubitatum est. At si de hoc essent accipienda, §. 30. *ἄδοξος ἦν* et rel. ad Olori filium non recte spectarent. — *Πραξιφάνης*. „Memoratur a Laertio in vita Platonis." HUDS. Et ab aliis. Cf. Schneid. ad Demetr. de Eloc. §. 57. — *Πλάτωνι τῷ κωμικῷ*. De hoc vid. Schoell. l. d. I. p. 276., de Agathone p. 262. Muell. Hist. liter. Gr. II. p. 182. sq. Niceratum epicum non novimus. — „*Χοιρίλῳ* mallem cum Casaub. et Steph. [Cf. Naeckii Choerilea p. 30. sq.] Nam Choerilum vixisse Thucydidis temporibus constat; Choeridium autem in Graecorum monumentis frustra quaeras." HUDS. Est Choerilus Samius, natus circ. a. 479., de quo poeta epico vid. Schoell. I. p. 303. sqq. Muell. Hist. liter. Gr. II. p. 295. sqq. — *Μελανιππίδῃ*. De Melanippide utroque, poetis lyricis, vid. Kuster ad Suid. Hic minor intelligitur, qui medio saeculo quinto a. Chr. floruit. Cf. Schoell. l. d. p. 205. Muell. l. d. p. 284.

§. 30. *Ἀρχέλαος*. Rex Macedoniae, in cuius aula vixerunt Euripides, Agatho, Choerilus. Cf. de eo Thuc. II, 100. Ne quis igitur de philosopho Archelao cogitet! „Viscont. Iconogr. Gr. I, 230. deletum vult nomen Archelai, ut sensus sit Thucydidem, dum viveret, scriptorem non inclaruisse. Hunc sequuntur Letronn. [apud Did. I. p. LXVII.], scriptor in Ephem. Gotting. 1822. p. 1046., Grau. in Mus. Rhen. I. p. 190. et Ritschl. de Agath. Vit. p. 2., qui in praecedentibus scriptum vult *ἐν τῷ περὶ Ἀρχελάου ἱστορίας*." GOELL. Is ipse recte contra illos disputat. Add. vir doct. in Suppl. Ephem. Ien. a. 1831. p. 346. — *αὐτός*. Immo *ὁ αὐτός*.

φυγὰς ὤν, καὶ φέρουσι μαρτύριον τοῦ μὴ κεῖ-
σθαι τὸ σῶμα ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς· ἴκριον γὰρ ἐπὶ
τοῦ τάφου κεῖσθαι, τοῦ κενοταφίου δὲ τοῦτο
γνώρισμα εἶναι ἐπιχώριον καὶ νόμιμον Ἀττικὸν
τῶν ἐπὶ τοιαύτῃ δυστυχίᾳ τετελευτηκότων καὶ μὴ
32 ἐν Ἀθήναις ταφέντων. Δίδυμος δ' ἐν Ἀθήναις
ἀπὸ τῆς φυγῆς ἐλθόντα βιαίῳ θανάτῳ φησὶν
ἀποθανεῖν· τοῦτο δέ φησι Ζώπυρον ἱστορεῖν.
τοὺς γὰρ Ἀθηναίους κάθοδον δεδωκέναι τοῖς
φυγάσι πλὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν μετὰ τὴν ἧτ-
ταν τὴν ἐν Σικελίᾳ· ἥκοντα οὖν αὐτὸν ἀποθα-

§. 31. *Ἴκριον* Pal. Vulgo et Bekk. *ἰκρίον*. At vid. Etym. M. p. 562. v. 28. et Goettl. Doctr. Accent. p. 233.

§. 31. *Οἱ μὲν … φυγὰς ὤν*. Cf. Plut. Cim. c. 4. *καὶ τελευτῆσαι μὲν ἐν τῇ Σκαπτῇ ὕλῃ … λέγεται φονευθεὶς ἐκεῖ. μνῆμα δ' αὐτοῦ τῶν λειψάνων εἰς τὴν Ἀττικὴν κομισθέντων ἐν τοῖς Κιμωνείοις δείκνυται.* In Thracia mortuus esse dicitur §. 45. 55. Nihil decernit Anon. §. 10. — *ἴκριον*. „Varias significationes huius vocabuli habent veteres lexicographi, Eustathius ad Homerum compluribus locis [velut ι'. 64. et γ'. 353.], Scholiastes Apollon. Rhod. I. Argonaut. v. 566., et Scholiastes Aristoph. Nub. v. 226. … Lipsius in not. ad lib. I. de Cruce c. 4. [in his monumentis] putat tabulam sive lignum navale fuisse." HUDS. Fuisse *ἱστόν*, malum, proprie insigne eorum, qui in mari perierint, ex Eustathii locis d. et ex Hesych. colligit Grau. — *τοῦ κενοταφίου … εἶναι*. At inanis sepulcri insigne *ἴκριον* semper fuisse non necessarium esse docet Goell.

§. 32. *Δίδυμος*. Cf. adn. §. 3. — *ἀπὸ τῆς φυγῆς … ἀποθανεῖν*. „Oenobium de Thucydide ab exsilio revocando decretum obtinuisse, ipsumque etiam Thucydidem post reditum dolo fuisse peremptum, scribit Pausanias in Attic. [23, 11.]" HUDS. Cf. Plin. H. N. VII, 31, 111. Thucydidem imperatorem Athenienses in exsilium egere, rerum conditorem revocavere, eloquentiam mirati, cuius virtutem damnaverant. Cui in causa revocationis vix fides habenda. Cf. adn. §. 46. Pausanias non post reditum, sed *ὡς κατῄει*, quum rediret, in reditu, eum ex insidiis interfectum esse dicit, quod falsum esse, et Marcellinum rectius *ἐλθόντα* et paulo post *ἥκοντα* scripsisse apparet ex adn. §. 46. Caesum Thucydidem esse quum Plutarchus quoque l. d. testetur, morbo absumptum temere affirmat Anon. §. 9. — *Ζώπυρον*. „Idem, puto, est hic Zopyrus cum illo Byzantio, [Ptolemae Philadelphi aequali,] cuius meminit Plutarchus in Paral. min. c. 36. Vid. Voss. de Histor. Gr. l. III." HUDS. „Cf. Meier de Bon. damnat. p. 228." G. DIND. Add. adn. §. 33. — *μετὰ τὴν ἧτταν … Σικελίᾳ*. Haec falsa esse inde, quod Thucydides V, 26. viginti annos exsulem se fuisse dicit, certissimum est. Quae verba si urgenda sunt, non anno a. Chr. 404., quum Lysander Athenas cepisset, atque exsules in patriam redirent (vid. Xen. Hell. II, 2, 23.), sed a. Chr. 403. triginta tyrannorum imperio extremo, aut

νεῖν βίᾳ, καὶ τεθῆναι ἐν τοῖς Κιμωνίοις μνήμα-
σι. καὶ καταγινώσκειν εὐήθειαν ἔφη τῶν νομι-
ζόντων αὐτὸν ἐκτὸς μὲν τετελευτηκέναι, ἐπὶ γῆς
δὲ τῆς Ἀττικῆς τεθάφθαι. ἢ γὰρ οὐκ ἂν ἐτέθη
ἐν τοῖς πατρῴοις μνήμασιν ἢ κλέβδην τεθεὶς
οὐκ ἂν ἔτυχεν οὔτε στήλης οὔτε ἐπιγράμματος,
ἣ τῷ τάφῳ προςκειμένη τοῦ συγγραφέως μηνύει
τοὔνομα. ἀλλὰ δῆλον, ὅτι κάθοδος ἐδόθη τοῖς
φεύγουσιν, ὡς καὶ Φιλόχορος λέγει καὶ Δημή-
τριος ἐν τοῖς ἄρχουσιν. ἐγὼ δὲ Ζώπυρον ληρεῖν 33
νομίζω λέγοντα τοῦτον ἐν Θρᾴκῃ τετελευτηκέναι,
κἂν ἀληθεύειν νομίζῃ Κράτιππος αὐτόν. τὸ δ'

§. 32. Ἢ γὰρ ... μνήμασιν, ἢ κλέβδην τεθείς Bekker. de coniectura. Vulgo εἰ γὰρ ... μνήμασι συλλήβδην τεθείς.

quum archonte Euclide impunitas omnium eorum, quae in rem publicam peccata essent, ab Atheniensium populo esset decreta, redisse existimandus est. Alterum tamen, quia singularis rogatio Oenobii commemoratur, minus probabile est. Cf. Rosch. p. 101. — Κιμωνίοις μνήμασι. Cf. §. 17. — Φιλόχορος. „Scil. in libro de Archontibus, ... quod opus pars erat commentariorum de Attica, ut existimat Vossius de Hist. Gr. l. I. c. 18.“ HUDS. „Fuit autem Philochorus ex Alexandrinae aetatis scriptoribus, Eratostheni quidem aequalis, minor tamen natu. Eius Attica XVII. libris usque ad Antiochi θεοῦ tempora pertinebant.“ HEEREN. de Font. Plut. Cf. Groddeck. l. d. II. p. 93. sq. — Δημήτριος. „Demetrium ἐν τῇ τῶν ἀρχόντων ἀναγραφῇ bis citat Diogenes Laertius in vita Thaletis, adeo ut mirum sit eius non meminisse in librorum Demetrii catalogo, quem contexit, lib. V. segm. 81.“ HUDS. Est Demetrius Phalereus. Vid. Groddeck. l. d.

§. 33. Ἐγὼ δὲ ... τετελευτηκέναι. In his aliquid depravatum esse ex §. 32., ubi Didymum Zopyro nixum narravit contendisse Thucydidem Athenis violenta morte perisse, intelligimus. Nos igitur ἐν (τῇ) Ἀττικῇ legendum coniecimus. Οὐ λέγοντα scribi maluit Grau.; cf. tamen Krueg. Vit. Thuc. p. 56. adn. 3. et adn. prox. — Κράτιππος. „Is Thucydidi aequalis, qui teste Dionysio Halic. in iudicio de Thucydidis historia [p. 847. cf. Plut. de Glor. Athen. c. 1.] ea, quae a Thucydide omissa erant, scriptis complexus est.“ HUDS. Itaque Zopyrus quoque, cuius narratio a Cratippo comprobata esse dicitur, Thucydidis aequalis videatur, quod et nos olim statuimus et Krueger l. d. p. 53. sq. At „neque Zopyro Byzantio [de quo cf. adn. §. 32.] antiquior notus est quisquam, neque vivos scriptores laudare antiqui solebant. Quid ergo? an corruptum dicemus nomen Κράτιππος? ... an contortam putabimus locutionem Marcellini ἀληθεύειν νομίζειν pro τὸ αὐτὸ λέγειν? an male eum cepisse Didymum, qui nihil nisi idem affirmasse Cratippum tradiderit?“ GRAU. In aetate Cratippi definienda potuisse errare Marcellinum censet Krueg. l. d. p. 57. „Verum hoc quoque nomine nec Popponis nec Grauerti

ἐν Ἰταλίᾳ Τίμαιον αὐτὸν καὶ ἄλλους λέγειν κεῖ-
34 σθαι μὴ καὶ σφόδρα καταγέλαστον ᾖ. λέγεται δ'
αὐτὸν τὸ εἶδος γεγονέναι σύννουν μὲν τὸ πρός-
ωπον, τὴν δὲ κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας εἰς ὀξὺ
πεφυκυίας, τὴν δὲ λοιπὴν ἕξιν προςπεφυκέναι τῇ
συγγραφῇ. παύσασθαι δὲ τὸν βίον ὑπὲρ τὰ πεν-
τήκοντα ἔτη, μὴ πληρώσαντα τῆς συγγραφῆς τὴν
35 προθεσμίαν. ζηλωτὴς δὲ γέγονεν ὁ Θουκυδίδης
εἰς μὲν τὴν οἰκονομίαν Ὁμήρου, Πινδάρου δὲ
εἰς τὸ μεγαλοφυὲς καὶ ὑψηλὸν τοῦ χαρακτῆρος,

coniectura [in superioribus] probari potest, quia sic Marcellinus et probaret Zopyri rationem §. 32. extr. idemque §. 33. improbaret. Idem senserunt Dahlm. Herodot. p. 216. adn. et Did. I. p. CXXXV. adn. 3. Mihi sub Zopyri nomine altero loco (§. 33.) aliud nomen quodcunque latere videtur.“ GOELL. At Zopyri nomen corruptum esse quum vix probabile videatur, §. 33. verba alius scriptoris existimentur. Cf. ad Ingress. h. l. adn. — ἐν Ἰταλίᾳ Τίμαιον. Cf. §. 25. Praeter Atticam, Thraciam, Italiam etiam Aeolia commemoratur; nam Apollodorus in Chronic. apud Steph. Byz. v. Παρπάρων Parparone Aeoliae oppido Thucydidem mortuum esse narrat. Sed unde hic error ortus videatur, de eo vid. Seidler apud Krueg. de Vit. Thuc. p. 58., sicut de omni hac quaestione Rosch. l. d. p. 104. sqq. — μή, i. e. vereor, ne, nescio, an.

§. 34. Λέγεται cet. De vultu atque omni corporis habitu Thucydidis cf. Rosch. l. d. p. 106. sq., ubi agitur etiam de imagine eius superstite. — προςπεφυκέναι. Potestne valere natura convenientem fuisse, an fuit olim προςεοικέναι? — ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη. „Verisimile est Thucydidem ultra sexagesimum [et fere ad septuagesimum] annum vitam produxisse, quum teste [Pamphila Graeca, quae Neronis temporibus in Aegypto vixit, apud] Gell. l. XV. c. 23. initio belli Peloponnesiaci quadraginta annos natus fuisse videatur, atque, ut infra [§. 45., ubi cf. adn.] Marcellinus, obierit ... post Peloponnesiacum bellum finitum.“ HUDS. Contra Pamphilam disputavit Krueger. Vit. Thuc. p. 7. sqq., quem refellere studuerunt Goell. et Wuttck. de Thuc. Cf. Rosch. l. d. p. 86. sqq. et adn. ad Thuc. V, 26. Quam diu confecto bello Peloponnesiaco superstes fuerit, parum constat. Non ultra annum 402. eum vixisse Letronnius putat apud Did. p. LXX. Certe ante terrae motum anni 400. aut anni 396. a. Chr. n. videtur mortuus esse. Cf. Rosch. p. 102. sqq. et adn. ad Thuc. III, 116, 2. — μὴ πληρώσαντα ... τὴν προθεσμίαν. Totum enim bellum Pelop. usque ad eversum Atheniensium imperium et captos longos muros et Piraeeum conscribere constituerat, cf. V, 26.; sed ubi substiterit, de eo cf. §. 45. et Anon. §. 5.

§. 35. Ζηλωτὴς δέ cet. Cf. Schol. Thuc. l. IV. extr. — εἰς ... οἰκονομίαν Ὁμήρου. Hoc ridiculum est, quum diversissima sit descriptio carminum Homericorum et historiae Thucydideae. — Πινδάρου ... χα-

ἀσαφῶς δὲ λέγων ἀνὴρ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ πᾶσιν
εἴη βατός, μηδὲ εὐτελὴς φαίνηται παντὶ τῷ βου-
λομένῳ νοούμενος εὐχερῶς, ἀλλὰ τοῖς λίαν σο-
φοῖς δοκιμαζόμενος παρὰ τούτοις θαυμάζηται·
ὁ γὰρ τοῖς ἀρίστοις ἐπαινούμενος καὶ κεκριμέ-
νην δόξαν λαβὼν ἀνέγραπτον εἰς τὸν ἔπειτα
χρόνον κέκτηται τὴν τιμήν, οὐ κινδυνεύουσαν
ἐξαλειφθῆναι τοῖς ἐπικρίνουσιν. ἐζήλωσε δὲ ἐπ' 36
ὀλίγον, ὥς φησιν Ἄντυλλος, καὶ τὰς Γοργίου
τοῦ Λεοντίνου παρισώσεις καὶ τὰς ἀντιθέσεις
τῶν ὀνομάτων, εὐδοκιμούσας κατ' ἐκεῖνο καιροῦ
παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ μέντοι καὶ Προδίκου τοῦ

ρακτῆρος. Sublimitati quidem studuit, cf. §. 39., sed Pindarum ea in re non est imitatus. — *ἀσαφῶς δὲ ... ἐπίτηδες.* *Λέγειν ἀνὴρ* (vel *ἀνὴρ*) *ἐπιτηδεύει* coniicit Grau., quanquam ipse fatetur participium fortasse ad *γέγονεν* referri posse; sin minus, sufficit *λέγει* pro *λέγων*. „De Thucydidis obscuritate in concionibus queritur Cicero, eamque rerum compressioni adscribit [in Brut. 7, 29. cf. Orat. 9.]; nam verborum prope numerum sententiarum numero consecutus est [secundum eundem de Orat. II, 13.] Quin etiam in Thucydide obscuritas a verbis provenit, ut vel illa indicant Dionysii Hal.: *εὐαρίθμητοι γάρ τινές εἰσιν οἱ πάντα τὰ Θουκυδίδου συμβαλεῖν δυνάμενοι, καὶ οὐδ' οὗτοι χωρὶς ἐξηγήσεως γραμματικῆς ἔνιοι.*" HUDS. De obscuritate Thucydidis et Dionysius saepe questus est, et alii nonnulli, quod quo iure fecerint, examinavimus in ed. mai. I. 1. p. 248. sqq. Ceterum cf. infra §. 50. Ex his autem Marcellini verbis Didotus (Proleg. p. XXV.) Thucydidem, ut vulgo lectorum aditum horum librorum intercluderet, ne, si popularis facta esset haec historia, vexaretur, consulto obscuritati studuisse existimandum esse male collegit. — *ἵνα μὴ ... βατός.* „Sumpta sunt ex epigrammate in Thucydidem (Anal. Brunck. t. III. p. 265.), cuius hexametri alterius initium est: *εἰμὶ γὰρ οὐ πάντεσσι βατός.*" GRAU. — *εἴη ... φαίνηται.* Mutatio modorum similis est ei, cuius exempla reperiuntur Thuc. III, 22. VI, 96., ubi vid. adn. — *τοῖς λίαν σοφοῖς ... θαυμάζηται.* Quibus scripserit, Thucydides ipse significat I, 22, 4.

§. 36. *Ἄντυλλος.* Cf. adn. §. 22. — *Γοργίου.* „Multum huic maximi quique viri, qui postea secuti sunt, debuerunt; nam ut Philostratus in Epist ait, Critias ac Thucydides acceptum illi referunt orationis genus, quod Philostratus [Epist. ad Iuliam Aug. p. 919.] vocat *μεγαλόγνωμον καὶ τὴν ὀφρῦν* ... Vid. Voss. de Rhetorices nat. et constit. c. 10." HUDS. De Thucydidis imitatione Gorgiae cf. §. 51. et ed. mai. I. 1. p. 256. sq., de Gorgiae genere dicendi Muell. Hist. liter. Gr. II. p. 320. sq. — *παρισώσεις καὶ τὰς ἀντιθέσεις τῶν ὀνομ.* Harum figurarum exempla vide in ed. mai. I. d. p. 260. sq. Cf. Muell. l. d. p. 366. et Ind. gramm. — *εὐδοκιμούσας ... Ἕλλησι.* Cf. Rosch. l. d. p. 338. sq. — *Προδίκου.*

37 Κείου τὴν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασιν ἀκριβολογίαν. μά-
λιστα δὲ πάντων, ὅπερ εἴπομεν, ἐζήλωσεν Ὅμη-
ρον καὶ τῆς περὶ τὰ ὀνόματα ἐκλογῆς, καὶ τῆς
περὶ τὴν σύνθεσιν ἀκριβείας, τῆς τε ἰσχύος τῆς
κατὰ τὴν ἑρμηνείαν, καὶ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ
38 τάχους. τῶν δὲ πρὸ αὐτοῦ συγγραφέων τε καὶ
ἱστορικῶν ἀψύχους ὥςπερ εἰςαγόντων τὰς συγ-
γραφάς, καὶ ψιλῇ μόνῃ χρησαμένων διὰ παντὸς
διηγήσει, προςώποις δὲ οὐ περιθέντων λόγους
τινάς, οὐδὲ ποιησάντων δημηγορίας, ἀλλ' Ἡροδότου
μὲν ἐπιχειρήσαντος, οὐ μὴν ἐξισχύσαντος, (δι' ὀλίγων
γὰρ ἐποίησε λόγων ὡς προςωποποιίας μᾶλλον ἤπερ
δημηγορίας), μόνος ὁ συγγραφεὺς ἐξεῦρέ τε δημη-
γορίας καὶ τελείως ἐποίησε μετὰ κεφαλαίων καὶ
διαιρέσεως, ὥςτε καὶ στάσει ὑποπίπτειν τὰς δη-
39 μηγορίας· ὅπερ ἐστὶ λόγων τελείων εἰκών. τριῶν
δὲ ὄντων χαρακτήρων φραστικῶν, ὑψηλοῦ, ἰσχνοῦ,
μέσου, παρεὶς τοὺς ἄλλους ἐζήλωσε τὸν ὑψηλόν, ὡς

Huius notissimi sophistae dictionem Thucydidem imitatum esse etiam Schol. ad l. IV. extr. affirmat. Prodici in vocabulis discernendis nimia diligentia notissima est ex Platonis Protagora aliisque scriptis, de Thucydidis diligentia simili cf. ed. mai. Prol. 1. p. 234. sqq. Add. Muell. l. d. p. 331. et 362.

§. 37. *Ὅπερ εἴπομεν.* §. 35. Hic imitationem Homericam rursus in aliis rebus quaerit, sed non rectius. Cf. ed. mai. I. 1. p. 253. — *τοῦ τάχους.* Est *τὸ τάχος τῆς σημασίας*, sive brevitas quaedam. Cf. §. 51. et Dion. Hal. p. 775. Vix recte explicatur a Roschero p. 337.

§. 38. *Εἰςαγόντων.* Malo *εἰςαγαγόντων* propter ea, quae sequuntur. — *Ἡροδότου* cet. De Herodoti orationibus vid. Creuzer. Ars histor. p. 165. et Rosch. l. d. p. 172. sq. — *δημηγορίας.* De Thucydidis concionibus cf. Heimanni de Thucydidis orationibus dissertatio Berol. 1833., Meditationes criticae de orationibus Thucydideis scriptae a I. A. Pfau Quedlinb. et Lips. 1836., Rosch. l. d. p. 144. sqq., praeter libros generales, velut Wachsmuth. „Entwurf einer Theorie der Geschichte" p. 135. sqq. Muell. l. d. II. p. 355. sqq. — *ὥςτε καὶ ... ὑποπίπτειν*, ut et ad certum causae statum revocari possint. Cf. Grau., qui de *ὑποπίπτειν* confert §. 41. 42., sed frustra antea sollicitat verba *κεφαλαίων καὶ διαιρέσεως*, i. e. capitibus et (quae iis nititur, ex iis efficitur, iusta) partitione. — *ὅπερ.* De neutro cf. adn. ad Thuc. I, 35, 5. *Οἰκεῖον* tamen paulo post pro *εἰκών* substantivo legendum coniecit Grau.

§. 39. *Τὸν ὑψηλόν.* „Sublimem esse Thucydidem fatetur Dionysius, eiusque characteri *ἀξίωμα* et *ὄγκον* assignat Hermogenes; ei autem gravitatem et maiestatem passim fere omnes con-

ὄντα τῇ φύσει πρόςφορον τῇ οἰκείᾳ καὶ τῷ με-
γέθει πρέποντα τοῦ τοσούτου πολέμου· ὧν γὰρ
αἱ πράξεις μεγάλαι, καὶ τὸν περὶ αὐτῶν ἔπρεπε
λόγον ἐοικέναι ταῖς πράξεσιν. ἵνα δὲ μηδὲ τοὺς 40
ἄλλους ἀγνοῇς χαρακτῆρας, ἴσθι, ὅτι μέσῳ
μὲν Ἡρόδοτος ἐχρήσατο, ὃς οὔτε ὑψηλός ἐστιν
οὔτε ἰσχνός, ἰσχνῷ δὲ ὁ Ξενοφῶν. διά γε οὖν 41
τὸ ὑψηλὸν ὁ Θουκυδίδης καὶ ποιητικαῖς πολλάκις
ἐχρήσατο λέξεσι καὶ μεταφοραῖς τισι. περὶ δὲ πά-
σης τῆς συγγραφῆς ἐτόλμησάν τινες ἀποφήνασθαι,
ὅτι αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς συγγραφῆς οὐκ ἔστι ῥητο-
ρικῆς, ἀλλὰ ποιητικῆς. καὶ ὅτι μὲν οὐκ ἔστι
ποιητικῆς, δῆλον ἐξ ὧν οὐχ ὑποπίπτει μέτρῳ
τινί. εἰ δέ τις ἡμῖν ἀντείποι, ὅτι οὐ πάντως ὁ
πεζὸς λόγος ῥητορικῆς ἐστιν, ὥςπερ οὐδὲ τὰ
Πλάτωνος συγγράμματα, οὐδὲ τὰ ἰατρικά, λέγο-
μεν, ὅτι ἀλλ' ἡ συγγραφὴ κεφαλαίοις διαιρεῖται
καὶ ἐπὶ εἶδος ἀνάγεται ῥητορικῆς· κοινῶς μὲν πᾶ- 42
σα συγγραφὴ ἐπὶ τὸ συμβουλευτικόν, (ἄλλοι δὲ
καὶ ὑπὸ τὸ πανηγυρικὸν ἀνάγουσι, φάσκοντες,

cedunt." HUDS. De sublimitate Thucydidis cf. §. 35. 50. 51. 53. 56. et ed. mai. I. 1. p. 294. sqq. Τὸν αὐστηρὸν χαρακτῆρα ἐπιτηδεῦσαι dicitur in Walz. Rhet. VII. p. 26. Cf. ibid. VIII. p. 750. — ὡς ὄντα πολέμου. Tertia causa ad orationes potissimum spectans sequitur §. 56. in verbis οἶμαι δέ cet.

§. 40. Μέσῳ Ἡρόδοτος ἐχρήσατο. „Idem plane de eo Dion. Hal., qui in libello de vocum structura Herodotum medium characterem [seu genus dicendi] cum Homero secutum esse scribit." HUDS. Cf. Baehr. Herodot. t. IV. p. 421. — ἰσχνῷ ... Ξενοφῶν. „Ita diserte de eo Dion. Hal. in praeceptis de oratione nuptiali, extremis fere verbis." HUDS. Cf. Weisk. Disputat. de ingen. Xenoph. in eius ed. Xenoph. I. p. LVI. sqq.

§. 41. Ποιητικαῖς ... λέξεσι. „Vide [§. 52.] Dionysium Hal. de Thucydidis idiomate [p. 794.] et Longinum περὶ ὕψους c. 20. et 34." HUDS. Sed cf. ed. mai. I. 1. p. 252. sqq. Non male Demetrius, Θουκυδίδης μέντοι, inquit, κἂν λάβῃ παρὰ τῶν ποιητῶν (aut τοῦ ποιητοῦ) τι, ἰδίως αὐτῷ χρώμενος ἴδιον τὸ ληφθὲν ποιεῖ. §. 113. — μεταφοραῖς τισι. Cogitavit fortasse de exemplis, qualia sunt VI, 18, 4. 86, 1., ubi tamen cf. adn. — ἀλλὰ ποιητικῆς. De coniunctione historiae et poesis apud veteres cf. Ulric. Historiogr. ant. p. 301.; sed apud Thucydidem haec coniunctio exigua est. — ἀλλ'. Hanc particulam melius abfuturam esse dicens mire explicat Goell.; at per notam ellipsin (hic εἰ μὴ τὰ Πλάτ. συγγρ.) significat certe. Cf. Matth. Gr. §. 613.

ὅτι ἐγκωμιάζει τοὺς ἀρίστους ἐν τοῖς πολέμοις
γενομένους,) ἐξαιρέτως δὲ ἡ Θουκυδίδου [ἐν] τοῖς
τρισὶν εἴδεσιν ὑποπίπτει, τῷ μὲν συμβουλευτικῷ
διὰ τῶν ὅλων δημηγοριῶν, πλὴν τῆς Πλαταιέων
καὶ Θηβαίων ἐν τῇ τρίτῃ, τῷ δὲ πανηγυρικῷ
διὰ τοῦ ἐπιταφίου, τῷ δὲ δικανικῷ διὰ τῆς δη-
μηγορίας τῶν Πλαταιέων καὶ τῶν Θηβαίων, ἃς
ἀνωτέρω τῶν ἄλλων ὑπεξειλόμεθα. ὅπου γὰρ
δικασταὶ κρίνουσι Λακεδαιμονίων οἱ παραγενό-
μενοι, καὶ κρίνεται πρὸς τὴν ἐρώτησιν ὁ Πλα-
ταιεὺς καὶ ἀπολογεῖται περὶ ὧν ἐρωτᾶται διὰ
πλειόνων τοὺς λόγους ποιούμενος, καὶ ἀντιλέγει
τούτοις ὁ Θηβαῖος εἰς ὀργὴν τὸν Λακεδαιμόνιον
προκαλούμενος, ἡ τοῦ λόγου τάξις καὶ μέθοδος
καὶ τὸ σχῆμα δικανικὸν καθαρῶς ἀποφαίνει τὸ
43 εἶδος. λέγουσι δέ τινες τὴν ὀγδόην ἱστορίαν νο-
θεύεσθαι καὶ μὴ εἶναι Θουκυδίδου, ἀλλ' οἱ μὲν
φασιν εἶναι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ, οἱ δὲ Ξενοφῶν-
τος. πρὸς οὓς λέγομεν, ὅτι, τῆς μὲν θυγατρὸς
ὡς οὐκ ἔστι, δῆλον· οὐ γὰρ γυναικείας ἦν φύ-
σεως τοιαύτην ἀρετήν τε καὶ τέχνην μιμήσασθαι·
ἔπειτα, εἰ τοιαύτη τις ἦν, οὐκ ἂν ἐσπούδασε λα-
θεῖν, οὐδ' ἂν τὴν ὀγδόην ἔγραψε μόνον, ἀλλὰ καὶ
ἄλλα πολλὰ κατέλιπεν ἄν, τὴν οἰκείαν ἐκφαίνουσα
φύσιν. ὅτι δὲ οὐδὲ Ξενοφῶντός ἐστιν, ὁ χαρακτὴρ

§. 42. Ἐν τοῖς.] Ἐν malo abesse. Cf. §. 38. 42.

§. 42. Ἐν τῇ τρίτῃ. III, 53. sqq. — τοῦ ἐπιταφίου. II, 35. sqq. „Hanc orationem maximam [quidem] partem pertinere ad genus demonstrativum e dicendi consilio patet; quae vero [orator] adiungit ad excitandos reliquorum civium animos et ad similem virtutem patriae probandam, sunt e genere deliberativo, Dion. t.V. p. 297." GOTTL. ad Orat. funebr. p. 70. Cf. Schol. Hermog. IV. p. 52. 58. Walz. — δικασταὶ ... οἱ παραγεν. Cf. III, 52, 3. — τὴν ἐρώτησιν. Cf. III, 52, 4.

§. 43. Λέγουσι δὲ ... νοθεύεσθαι. At Thucydidem, quem scriptor se esse c. 6. et 60. profitetur, huius libri esse auctorem satis demonstrarunt Gailius in Philolog. a. 1818. p. 201. sqq., Krueger post Dion. Historiogr. p. 251. sqq., nos ed. mai. II. 1. p. 7. sqq. — Ξενοφῶντος. Hunc ipsum, quum Thucydidem posset supprimere, primum eius monumenta in lucem protraxisse

μόνον οὐχὶ βοᾷ· πολὺ γὰρ τὸ μέσον ἰσχνοῦ χα-
ρακτῆρος καὶ ὑψηλοῦ. οὐ μὴν οὐδὲ Θεοπόμπου,
καθά τινες ἠξίωσαν. τισὶ δέ, καὶ μᾶλλον τοῖς 44
χαριεστέροις, Θουκυδίδου μὲν εἶναι δοκεῖ, ἄλλως
δ' ἀκαλλώπιστος, δι' ἐκτύπων γεγραμμένη, καὶ
πολλῶν πλήρης ἐν κεφαλαίῳ πραγμάτων, καλ-
λωπισθῆναι καὶ λαβεῖν ἔκτασιν δυναμένων. ἔν-
θεν καὶ λέγομεν, ὡς ἀσθενέστερον πέφρασται
καὶ ὀλίγον, καθότι ἀῤῥωστῶν αὐτὴν φαίνεται
συντεθεικώς. ἀσθενοῦντος δὲ σώματος βραχύ τι,
καὶ ὁ λογισμὸς ἀτονώτερος εἶναι φιλεῖ· μικροῦ
γὰρ συμπάσχουσιν ἀλλήλοις ὅ τε λογισμὸς καὶ
τὸ σῶμα.

Ἀπέθανε δὲ μετὰ τὸν πόλεμον τὸν Πελοπον- 45
νησιακὸν ἐν τῇ Θρᾴκῃ, συγγράφων τὰ πράγματα
τοῦ εἰκοστοῦ καὶ πρώτου ἐνιαυτοῦ. εἴκοσι γὰρ
καὶ ἑπτὰ κατέσχεν ὁ πόλεμος· τὰ δὲ τῶν ἄλλων

e Diog. Laert. II, 57. adnotat Huds. Cf. Krueg. Vit. Thuc. p. 80. sq. Letronn. apud Did. p. LXVI. sqq. Rosch. l. d. p. 556. sq. — *πολὺ τὸ μέσον*, amplum discrimen. „Vid. Wess. ad Herodot. IX, 82.“ ED. FRANC. — *Θεοπόμπου*. Cf. adn. §. 45. Sed ne eius quidem dictioni hic liber consentaneus. Cf. ed. mai. II. 1. p. 8.

§. 44. *Τισὶ δὲ ... δυναμένων*. Certum est librum octavum minus perfectum atque expolitum esse. Cf. Rosch. p. 149. 162. sq. 245. 355. sq. — *ἀῤῥωστῶν ... συντεθεικώς*. Potius, antequam hunc librum expolivisset, interfectus esse existimandus est. Cf. adn. §. 32. — *καὶ ὀλίγον*. *Κατ' ὀλίγον*, paulo, coniecit Grau., *κατὰ λόγον* Goell. Bekker, qui olim *ὀλίγου* maluerat, nunc interpunctione mutata *ὀλίγον* referre videtur ad verbum *συντεθεικώς*. Ex quibus nihil placet. *Ὀλίγον* nisi corruptum sit, intercidisse aliquam vocem, ut *θαυμαζόμενον*, suspicatur Hofman. Voluitne auctor verbis *ὀλίγον πέφρασται* exprimere sermonem esse parum comptum, an *ὀλίγον* ei est breviter? — *μικροῦ*. Saepius *ὀλίγου*. Cf. Matth. Gr. §. 355. adn. 2.

§. 45. Dubitari potest, utrum haec paragraphus cum superiore parte, an cum ea, quae sequitur, iungenda sit. Si omnia superiora unius auctoris esse arbitramur (cf. Ingress. h. l.), ne is post ea, quae de morte Thucydidis §. 31. sqq. dicta sunt, denuo de eadem re loquatur, secunda pars a §. 45. est inchoanda. Mirum tamen est auctorem secundae partis a morte Thucydidis ordiri, et nomen eius non §. 45., sed demum §. 46. commemorare. — *μετὰ τὸν πόλεμον τὸν Πελοπ.* Confecti enim huius belli clare I, 13. 18. V, 26. et obscurius aliquoties (cf. Rosch. p. 354.) mentionem facit. Ceterum cf. adn. §. 34. — *ἐν τῇ Θρᾴκῃ*. Cf. adn. §. 31.

ἓξ ἐτῶν πράγματα ἀναπληροῖ ὅ τε Θεόπομπος
καὶ ὁ Ξενοφῶν, οἷς συνάπτει τὴν Ἑλληνικὴν
46 ἱστορίαν. ἰστέον δέ, ὅτι στρατηγήσας ὁ Θουκυ-
δίδης ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ δόξας ἐκεῖ βραδέως
ἀφικέσθαι, καὶ προλαβόντος αὐτὸν τοῦ Βρασίδου,
ἐφυγαδεύθη ὑπ' Ἀθηναίων, διαβάλλοντος αὐτὸν
τοῦ Κλέωνος· διὸ καὶ ἀπεχθάνεται τῷ Κλέωνι,
καὶ ὡς μεμηνότα αὐτὸν εἰσάγει πανταχοῦ. καὶ
ἀπελθών, ὥς φησιν, ἐν τῇ Θρᾴκῃ, τὸ κάλλος
47 ἐκεῖ τῆς συγγραφῆς συνέθηκεν. ἀφ' οὗ μὲν γὰρ

— *Θεόπομπος*. „Is [Philippi Maced. aetate florens] res Graeciae inde, ubi desinit Thucydides, historia complexus est, auctore Polybio in Excerptis de virtutibus et vitiis. Testatur et Anonymus *ἐν Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ* Theopompum res Graecas orsum esse, ubi desierat Thucydides, annosque complexum XVI., atque desinere in navali pugna circa Cnidum. Hisce adde Diod. Sic. XIII, 42. XIV, 84. Vid. Voss. de Histor. Gr. l. I. c. 7.“ HUDS. Cf. Schoell. Hist. lit. Gr. I. p. 348. sq. — *Ξενοφῶν*. De Xenophonte Thucydidis scriptionem persecuto cf. Niebuhr. Script. minor. p. 464. sqq. et Rosch. l. d. p. 374. et 557. sqq. — *οἷς*. *Ὅς* coni. Grau. „*Οἷς* recte tuetur Niebuhr. l. d. cf. Dion. Hal. Ep. ad Pis. p. 717. *τὴν Ἑλληνικὴν (ἱστορίαν) καὶ ἣν κατέλιπεν ἀτελῆ Θουκ.*“ HOFMAN. Itaque historiae Graecae Xenophontis duos primos libros Paralipomena Thucydidis, reliquos *Ἑλληνικά* inscribendos esse coniecerunt. „Sed ex h. l. non efficitur diversa fuisse duo opera, verum id tantum, duas generales Hellenicorum partes accipi a Marc., alteram, qua bellum Pelop. seu Thucydidis opus absolvatur, alteram, qua historia Graeca *κατ' ἐξοχὴν* dicta initium capiat.“ VOLCKMAR. de Xenoph. Hellen. p. 14.

§. 46. *Ἰστέον δέ* cet. Cf. supra §. 23. et ibi adn. — *ἐν Ἀμφ.*, apud Amphip. — *διὸ καὶ ... πανταχοῦ*. At cf. §. 26. et ibi adn. — *ἀπελθών, ὥς φησιν, ἐν τῇ Θρᾴκῃ*. *Ἐν* dictum est pro iusto *εἰς*, ut apud alios recentiores. Cf. §. 55. Ceterum „hoc Thucydides ipse non dicit usquam, non magis quam quae sequuntur. Corrige ergo *ὥς φασίν*.“ GRAU. Nisi forte hic scriptor male memor fuit verborum V, 26. Cf. adn. §. 49. — *ἐκεῖ ... συνέθηκεν*. Et quidem Scaptesulae secundum §. 47. et §. 25., ubi cf. adn. Confirmatur a Plut. de Exsil. c. 14. p. 388. Reisk. Add. Wuttck. l. d. p. 83. sq. Hos libros tum scriptos esse, quum Thucydides in exsilium pulsus esset, etiam Cicero de Orat. II, 13. dicit. Sed id de brevi rerum consignatione et prima librorum adumbratione intelligi potest. Eandemque interpretationem admittunt verba Plutarchi l. d. Cf. etiam Dio Cass. XXXVIII, 28. Perfectam enim et expolitam hanc historiam non esse ante confectum bellum Pelop. et ante reditum in patriam Thucydidi concessum apparet ex adn. §. 32. (ubi paulo ante ea ipsa de causa Plinii verba improbavimus,) et §. 45.

§. 47. *Ἀφ' οὗ μὲν ... πραττόμενα*. Cf. I, 1.

ὁ πόλεμος ἤρξατο, ἐσημειοῦτο τὰ λεγόμενα ἅ-
παντα καὶ τὰ πραττόμενα· οὐ μὴν κάλλους ἐ-
φρόντισε τὴν ἀρχήν, ἀλλ' ἢ τοῦ μόνον σῶσαι
τῇ σημειώσει τὰ πράγματα· ὕστερον δὲ μετὰ τὴν
ἐξορίαν ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ τῆς Θρᾴκης χωρίῳ διαι-
τώμενος συνέταξε μετὰ κάλλους ἃ ἐξ ἀρχῆς μό-
νον ἐσημειοῦτο διὰ τὴν μνήμην. ἔστι δὲ τοῖς μύ- 48
θοις ἐναντίος διὰ τὸ χαίρειν ταῖς ἀληθείαις.
οὐ γὰρ ἐπετήδευσε τοῖς ἄλλοις ταὐτὸν συγγρα-
φεῦσιν, οὐδὲ ἱστορικοῖς, οἳ μύθους ἐγκατέμιξαν
ταῖς ἑαυτῶν ἱστορίαις τοῦ τερπνοῦ πλέον τῆς
ἀληθείας ἀντιποιούμενοι. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν οὕτω·
τῷ συγγραφεῖ δ' οὐκ ἐμέλησε πρὸς τέρψιν τῶν
ἀκουόντων, ἀλλὰ πρὸς ἀκρίβειαν τῶν μανθα-
νόντων γράφειν. καὶ γὰρ ὠνόμασεν ἀγώνισμα
τὴν ἑαυτοῦ συγγραφήν. πολλὰ γὰρ τῶν πρὸς
ἡδονὴν ἀπέφυγε, τὰς παρενθήκας, ἃς εἰώθασι
ποιεῖν οἱ πλείονες, ἀποκλίνας. ὅπου γὰρ καὶ παρ' 49
Ἡροδότῳ καὶ ὁ δελφίς ἐστιν ὁ φιλήκοος καὶ
Ἀρίων ὁ κυβερνώμενος μουσικῇ, καὶ ὅλως ἡ δευ-
τέρα τῶν ἱστοριῶν τὴν ὑπόθεσιν ψεύδεται· ὁ δὲ
συγγραφεὺς οὗτος ἂν ἀναμνησθῇ τινος περιττοῦ,
διὰ μὲν τὴν ἀνάγκην λέγει, διηγεῖται δὲ μόνον
εἰς γνῶσιν τῶν ἀκουόντων ἀφικνούμενος. ὅ τε

§. 49. Ὅπου γάρ. Ὅπου γε cum minore interpunctione ante haec Bekk. Cf. adn.

§. 48. Τοῖς μύθοις ἐναντίος. Cf. I, 21. 22. et Rosch. l. d. p. 132. sqq. — πλέον τῆς. Praestat πλέον ἢ τῆς. — οὐκ ἐμέλησε ... γράφειν. Iterum cf. I, 21. 22. — καὶ γὰρ ... συγγραφήν. „Καὶ γὰρ κτῆμα ἐς ἀεὶ μᾶλλον ὠνόμασεν ἢ ἀγώνισμα τὴν ἑαυτοῦ ξυγγραφήν legendum; quae lectio facile elicitur ex ipsomet Thucydide c. 22.“ AE. PORT. Et Steph. ad Dion. de Compos. verb. p. 68., et sic scripserunt recentiores. Nobis apodosis in enunciato ὁ δὲ συγγρ. cet. inesse videtur, sive δέ delendum, sive in apodosi ideo adiectum est, quia ὁ συγγραφεύς Herodoto opponitur. Ὅπου γάρ, sic Thuc. VIII, 27. 96. — παρ' Ἡροδότῳ. I, 23. 24. — κυβερνώμενος. „Debebat esse κυβερνῶν [τὸν δελφῖνα]· sed fortasse ille erat usus scribendi huius scriptoris.“ DID. Medii exemplum alterum ex Aristot. Probl. petitum adnotatum est in Steph.

§. 49. Ὅπου γάρ. Ὅπου γε legendum coniecit Schaef.

γὰρ περὶ Τηρέως αὐτῷ λόγος πέφρασται μόνον
περὶ παθῶν τῶν γυναικῶν, ἥ τε Κυκλώπων
ἱστορία τῶν τόπων ἐμνημονεύθη χάριν, καὶ ὁ
Ἀλκμαίων ὅτε σωφρονεῖν μνημονεύεται, ἔνθα τὰ
τῆς σωφροσύνης αὐτοῦ νήσους ποιεῖ, τὰ δ' ἄλλα
οὐκ ἀκριβοῖ. περὶ μὲν οὖν τοὺς μύθους τοιοῦτος.
50 δεινὸς δὲ ἠθογραφῆσαι. καὶ ἐν μὲν τοῖς μέρεσι
σαφής, ὑπὸ δὲ τὴν σύνταξιν ἐνίοτε διὰ τὸ ἐπι-
τεῖνον τῆς ἑρμηνείας ἄδηλος εἶναι δοκῶν. ἔχει
δὲ χαρακτῆρα ὑπέρσεμνον καὶ μέγαν. τὸ δὲ τῆς
συνθέσεως τραχύτητος ὂν μεστὸν καὶ ἐμβριθὲς
καὶ ὑπερβατικόν, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀσαφές. αἱ δὲ
βραχύτητες θαυμασταί, καὶ τῶν λέξεων οἱ νόες
51 πλείονες. τὸ δὲ γνωμολογικὸν αὐτοῦ πάνυ ἐπαι-

Thes. — περὶ Τηρέως ... λόγος. II, 29. — περὶ παθῶν τῶν γυναικῶν. De his dicendi occasio ibi fuit nulla. Sed tu de causis, cur haec fabula et paucae similes a Thuc. in historiam receptae sint, cf. ed. mai. I. 1. p. 44. sqq. et Rosch. l. d. p. 136. sqq. — Κυκλώπων ἱστορία. Vid. VI, 2. — ὁ Ἀλκμαίων. Vid. II, 102. — ὅτε ... ποιεῖ. In his aliquid corruptum est. Et in priore quidem membro ὅτε σωφρονεῖ scripsit Goell., ὅτ' ἐσωφρόνει coniecit Grau.; in altero hic aut post ποιεῖ addendum οἰκητάς aut οἰκίζει scribendum, ille τὰς τῆς et ἱστορεῖ pro ποιεῖ legendum censuit. Nos malumus ὅπου σωφρονεῖν et postea ἐνταῦθα. Ποιεῖ eidem auctoris negligentiae debetur, cui supra §. 23. πεμφθείς et λαμβάνει atque §. 46. ὡς φησίν. — οὐκ ἀκριβοῖ, non diligenter (s. sigillatim) persequitur.

§. 50. Δεινὸς δὲ ἠθογραφῆσαι. Orationibus praecipue. Cf. Rosch. l. d. p. 149. et 188. sqq. Ipse Marcellinus illustrat §. 51. extr. Secundum Dionysium Hal. tamen p. 776. Thucydides τὰ πάθη, Herodotus τὰ ἤθη melius depingit. — ὑπό. „Immo περί.“ BEKK. Aut κατά. — διὰ τὸ ἐπιτεῖνον τῆς ἑρμηνείας, propter longitudinem periodorum et sententiarum. Cf. Ernest. Lex. rhet. — ὑπέρσεμνον. Cf. adn. §. 39. — τραχύτητος. De asperitate Thucydidea cf. ed. mai. I. 1. p. 294. sqq. — ὑπερβατικόν. Idem docetur §. 56. Cf. Theon. in Progymn. I. p. 188. Walz., auctor libri περὶ ὕψους sect. 22. et de hyperbatis Thucydideis ed. mai. I. 1. p. 298. sqq. — ἀσαφές. Cf. adn. §. 35. — βραχύτητες. De brevitate Thucydidea cf. §. 53. 56. et ed. mai. I. 1. p. 280. sqq. Rosch. p. 348. sqq. — τῶν λέξεων οἱ νόες πλείονες, verbis sententiae plures. Cf. §. 56. Sententiis magis quam verbis abundans dicitur Cic. de Orat. II, 22. Cf. ed. mai. l. d. De plurali νόες vid. Buttm. Gr. max. §. 36. adn. 6. ***

§. 51. Τὸ δὲ γνωμολογικὸν αὐτοῦ. Creber sententiis dicitur in Cic. Brut. 7.

νετόν. ἐν δὲ ταῖς ἀφηγήσεσι σφόδρα δυνατός, ναυμαχίας ἡμῖν καὶ πολιορκίας, νόσους τε καὶ στάσεις διηγούμενος. πολυειδὴς δὲ ἐν τοῖς σχήμασι, τὰ πολλὰ καὶ τῶν Γοργίου τοῦ Λεοντίνου μιμούμενος, ταχὺς ἐν ταῖς σημασίαις, πικρὸς ἐν ταῖς αὐστηρότησιν, ἠθῶν μιμητὴς καὶ ἄριστος διαγραφεύς. ὄψει γοῦν παρ' αὐτῷ φρόνημα Περικλέους, καὶ Κλέωνος οὐκ οἶδ' ὅ τι ἂν εἴποι τις, Ἀλκιβιάδου νεότητα, Θεμιστοκλέους πάντα, Νικίου χρηστότητα, δεισιδαιμονίαν, εὐτυχίαν μέχρι Σικελίας, καὶ ἄλλα μυρία, ἃ κατὰ μέρος ἐπιδεῖν πειρασόμεθα. ὡς ἐπὶ πλεῖστον δὲ χρῆται 52
τῇ ἀρχαίᾳ ἀτθίδι [τῇ παλαιᾷ], ἢ τὸ ξ ἀντὶ τοῦ σ παρείληφεν, ὅταν ξυνέγραψε καὶ ξυμμαχίαν λέγῃ, καὶ τὴν δίφθογγον τὴν αι ἀντὶ τοῦ α γράφῃ, αἰεὶ λέγων. καὶ ὅλως εὑρετής ἐστι καινῶν

§. 52. *Τῇ ἀρχαίᾳ ... τῇ παλαιᾷ.* Alterutrum delendum, quanquam ambo tuetur Schaefer ad Plin. Ep. III, 6. confundens dissimilia *ἀρχαῖα καὶ παλαιά* Demosth. c. Androt. §. 14.

Praecipuas eius *γνώμας ἠθικὰς καὶ πολιτικάς* collectas vide in ed. mai. I. 1. p. 343. sqq. — *πολυειδὴς δὲ ἐν τοῖς σχήμασι.* Hoc iudicium quodammodo coercetur §. 56., ubi vid. — *τὰ πολλὰ τῶν Γοργίου.* Cf. §. 36. et ibi adn. — *ταχύς.* Cf. §. 37. et ibi adn. — *ὄψει γοῦν* cet. Cf. Heilm. Krit. Gedank. p. 126. (apud nos ed. mai. I. 1. p. 77.) — *φρόνημα Περικλέους.* Cf. conciones eius l. I. et II. — *Κλέωνος.* Cf. concio III, 37. sqq., IV, 27. sq. et al. — *Ἀλκιβιάδου νεότητα.* Cf. praecipue Niciae et Alcibiadis orationes l. VI. ineunt. — *Θεμιστοκλέους πάντα.* *Θεμιστοκλέους πανουργίαν* mavult Grau., *Δημοσθένους πάντα* Rank. de Aristoph. p. CCCLXXXV., nos *Θεμιστοκλέους τὰ πάντα* vel *πάντα τὸν τρόπον.* Respicitur enim ad I, 136 —138. — *εὐτυχίαν.* Cf. V, 16. VI, 17. VII, 77. Rank. l. d.

§. 52. *Τῇ ἀρχαίᾳ ἀτθίδι.* Cf. Dion. Hal. p. 454. 775. et ed. mai. I. 1. p. 207. sqq. — *ξ ἀντὶ τοῦ σ.* Cf. Suid. et Phot. in v. *ξύν* et sd. Thuc. II, 52, 4. 102, 4. — *τὴν δίφθογγον ... λέγων.* Cf. Phav. et Thom. Mag. in h. v. „Si *αἰεί* pro *ἀεί* usurpaverit Thucydides, in hoc recessit ab Atticorum consuetudine, quibus familiare est literam *ι* [nonnullis] vocibus auferre. In libris quidem impressis *αἰεί* plerumque [vel certe aliquoties olim] obtinuit, in mss. utroque modo scribitur.“ HUDS. Meliores tamen libri plerique praeter Pal. paene usquequaque *αἰεί* tuentur, quos secuti sunt editores recentiores. — *εὑρετὴς ... καινῶν ὀνομάτων.* Cf. Dion. Hal. p. 791. 793. Quo iure haec dicta sint, examinavimus ed.

ὀνομάτων. τὰ μὲν γάρ ἐστιν ἀρχαιότερα τῶν κατ' αὐτὸν χρόνων, τὸ αὐτοβοεί, καὶ τὸ πολεμησείοντες, καὶ παγχάλεπον, καὶ ἁμαρτάδα, καὶ ὕλης φακέλους· τὰ δὲ ποιηταῖς μέλει, οἷον τὸ ἐπιλύγξαι, καὶ τὸ ἐπηλύται, καὶ τὸ ἀνακῶς, καὶ τὰ τοιαῦτα· τὰ δὲ ἴδια, οἷον ἀποσίμωσις, καὶ κωλύμη, καὶ ἀποτείχισις, καὶ ὅσα ἄλλα παρ' ἄλλοις μὲν οὐ λέλεκται, παρὰ τούτῳ δὲ κεῖται.
53 μέλει δὲ αὐτῷ καὶ ὄγκου τῶν ὀνομάτων, καὶ δεινότητος τῶν ἐνθυμημάτων, καί, ὥσπερ φθάσαντες εἴπομεν, βραχύτητος συντάξεως· τὰ γὰρ πολλὰ τῶν πραγμάτων καὶ λέξει δείκνυται. τέθεικε δὲ πολλάκις καὶ πάθη καὶ πράγματα ἀντ' ἀνδρῶν, ὡς τὸ ἀντίπαλον δέος. ἔχει δέ τι καὶ τοῦ πανηγυρικοῦ, ἐν οἷς ἐπιταφίους λέγει, καὶ ποικίλας εἰρωνείας εἰσφέρων, καὶ ἐρωτήσεις ποιούμενος, καὶ φιλοσόφοις εἴδεσι δημηγορῶν· ἐν οἷς

§. 53. *Ποικίλας* Pal. Vulgo et Bekk. *ποικίλως.*

mai. I. 1. p. 238. sqq. — *αὐτοβοεί.* Frequens est apud Thuc. (cf. II, 81, 4. adn. et al.), sed idem Moeridi probatum est, et ex recentioribus scriptoribus habent haud pauci. Vid. interpr. Moer. in h. v. — *πολεμησείοντες.* Cf. I, 33. De hoc et similiter flexis verbis praeter Rost. Gr. §. 94. 2. a. sufficiet laudasse interpr. Moer. p. 14. et interpr. Thuc. l. d. — *παγχάλεπον καὶ ἁμαρτάδα.* „Hae duae voces ... nusquam ... apud Thucydidem exstant.“ HUDS. Ceterum *παγχάλεπος* probum vocabulum esse liquet e Sturz. Lex. Xen. *Ἁμαρτάς* est vox Ionica, non tamen prorsus spreta ab Atticis. Vid. Steph. Thes. — *ὕλης φακέλους.* Sic aut similiter multi scriptores dixerunt. Vid. interpr. Thuc. II, 77. et Moer. p. 393. sqq. — *ποιηταῖς μέλει.* Cf. adn. §. 41. — *ἐπιλύγξαι.* Ex *ἐπιλυγάζεσθαι* vel *ἐπηλυγάζεσθαι* corruptum esse vere iudicat Stephanus; hoc ipsum autem verbum satis defendunt interpr. Thuc. VI, 36. et Moer. in h. v. — *ἐπηλύται.* Apud nullum poetam repertum est. Cf. adn. I, 9. — *ἀνακῶς.* Ne hoc quidem poeticum esse docent interpr. Thuc. VIII, 102. — *τὰ δὲ ἴδια.* — Cf. ed. mai. I. 1. p. 242. sqq. *ἀποσίμωσις.* Legendum *ἀποσιμῶσαι* vel *ἀποσιμώσας.* Cf. Thuc. IV, 25. et ibi adn. — *κωλύμη.* Cf. adn. I, 92. — *ἀποτείχισις.* Cf. I, 65. Eodem usus est Polyaenus.

§. 53. *Φθάσαντες εἴπομεν.* §. 50. — *πάθη ... ἀντ' ἀνδρῶν.* Cf. Dion. Hal. p. 803. et ed. mai. I. 1. p. 259. — *ἀντίπαλον δέος.* Vid. III, 11, 1. — *ἔχει δὲ ... λέγει.* Cf. §. 42. *Ἐπιταφίους* cum amplificatione dixit pro sing. *τὸν ἐπιτάφιον.* — *εἰρωνείας.* Longe aliter iudicatur §. 56., ubi cf. adn. —

γὰρ ἀμοιβαῖός ἐστι, φιλοσοφεῖ. τὴν μέντοι ἰδέαν
αὐτοῦ τῶν λέξεων καὶ τῶν συνθέσεων αἰτιῶνται
οἱ πλείονες, ὧν ἐστι Διονύσιος ὁ Ἁλικαρνασσεύς·
μέμφεται γὰρ αὐτῷ ὡς πεζῇ καὶ πολιτικῇ λέξει
χρῆσθαι μὴ δυναμένῳ, οὐκ εἰδώς, ὅτι δυνά-
μεως ταῦτα πάντα ἐστὶ περιττῆς καὶ ἕξεως πλεο-
νεξία.

Φαίνεται δὲ ἐπὶ τῶν Ἡροδότου χρόνων γε- 54
νόμενος, εἴ γε ὁ μὲν Ἡρόδοτος μέμνηται τῆς
Θηβαίων ἐςβολῆς ἐς τὴν Πλάταιαν, περὶ ἧς ἱστο-
ρεῖ Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ. λέγεται δέ τι καὶ
τοιοῦτον, ὥς ποτε τοῦ Ἡροδότου τὰς ἰδίας ἱστο-
ρίας ἐπιδεικνυμένου παρὼν τῇ ἀκροάσει Θουκυδί-
δης καὶ ἀκούσας ἐδάκρυσεν· ἔπειτά φασι τὸν

Πλεονεξία. Pal. πλεονεξίας.

ἀμοιβαῖός ἐστι, i. e. ἀμοιβαίοις λόγοις (sive ἀντιλογίαις) χρῆται. Cf. de his eius ἀντιλογίαις Rosch. l. d. p. 164. sqq. — οἱ πλείονες. H. e. ex rhetoribus, qui sermonem Thucydideum foro non esse aptum intellexerunt. Cf. Cic. Orat. 9, 31. At eundem plurimi insignes inter Graecos viri in historiis scribendis et admirati et imitati sunt. — Διονύσιος ὁ Ἁλικ. De huius conviciis vid. ed. mai. I. 1. p. 86. sqq.

§. 54. Ἡροδότου. „Hellanicus, Herodotus, Thucydides ... iisdem temporibus fere laude ingenii floruerunt, et non nimis longe distantibus fuerunt aetatibus. Nam Hellanicus initio belli Pelop. fuisse quinque et sexaginta annos natus videtur, Herodotus tres et quinquaginta, Thucydides quadraginta. Scriptum hoc libro undecimo Pamphilae. Gellius l. XV. c. 23.“ HUDS. De Pamphilae fide a Kruegero addubitata, ab aliis defensa, cf. adn. §. 34. — Ἡρόδοτος. VII, 233. — ἐν τῇ δευτέρᾳ. c. 2. — λέγεται δὲ ... τοιοῦτον. „Meminere huius rei Lucianus [at is ab Herodoto historiam recitatam dicens in Herodoto seu Aetione de Thucydide nihil adiicit,] Photius in Bibl. [cod. 60.] et Suidas in v. Θουκυδίδης et ὀργᾶν [denique Tzetzes in versibus cod. Pal.].“ HUDS. Fabulosam esse hanc narratiunculam postquam breviter docuit Bredovius in Vit. Thuc., multis exposuit Dahlmannus in Quaest. hist. II. p. 12. sqq., qui de Thucydide persuasit Heerenio Id. III. p. 388. sq. ed. 4. Narratiunculam defendit Heys. Quaest. Herod. p. 27. sq., contra quem nonnulla disseruit homo doctus in Ephem. Ien. a. 1828. p. 187. Cum Heysio conspirant Krueg. Vit. Thuc. p. 11. sqq. et Voemel. in programm. Francof. a. 1833. Nihil decernunt Herm. ad Luci. de Hist. conscr. p. 258., Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 445., Rosch. l. d. p. 92 — 94. Cf. etiam

Ἡρόδοτον τοῦτο θεασάμενον εἰπεῖν αὐτοῦ πρὸς
τὸν πατέρα τὸν Ὄλορον. „Ὦ Ὄλορε, ὀργᾷ ἡ
55 φύσις τοῦ υἱοῦ σου πρὸς μαθήματα.“ ἐτελεύτησε
δὲ ἐν τῇ Θρᾴκῃ· καὶ οἱ μὲν λέγουσιν, ὅτι ἐκεῖ
ἐτάφη, ἄλλοι δὲ λέγουσιν, ὅτι ἐν ταῖς Ἀθήναις
ἠνέχθη αὐτοῦ τὰ ὀστᾶ κρύφα παρὰ τῶν συγγε-
νῶν καὶ οὕτως ἐτάφη· οὐ γὰρ ἐξῆν φανερῶς θά-
πτειν ἐν Ἀθήναις τὸν ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντα.
ἔστι δὲ αὐτοῦ τάφος πλησίον τῶν πυλῶν, ἐν χω-
ρίῳ τῆς Ἀττικῆς, ὃ Κοίλη καλεῖται, καθά φησιν
Ἄντυλλος, ἀξιόπιστος ἀνὴρ μαρτυρῆσαι, καὶ ἱστο-
ρίαν γνῶναι καὶ διδάξαι δεινός. καὶ στήλη δέ,
φησίν, ἕστηκεν ἐν τῇ Κοίλῃ, ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ
ὈΛΟΡΟΥ ἉΛΙΜΟΥΣΙΟΣ ἔχουσα ἐπίγραμμα.
τινὲς δὲ προςέθηκαν καὶ τὸ ἘΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ·
ἀλλὰ λέγομεν, ὅτι νοούμενόν ἐστι τοῦτο καὶ
προςυπακουόμενον· οὐδὲ γὰρ ἔκειτο ἐν τῷ ἐπι-
56 γράμματι. ἔστι δὲ τὴν ἰδέαν καὶ τὸν χαρακτῆρα
μεγαλοπρεπής, ὡς μηδὲ ἐν τοῖς οἴκτοις ἀφίστα-
σθαι τοῦ μεγαλοπρεποῦς, ἐμβριθὴς τὴν φράσιν,
ἀσαφὴς τὴν διάνοιαν διὰ τὸ ὑπερβατοῖς χαίρειν,
ὀλίγοις ὀνόμασι πολλὰ πράγματα δηλῶν, καὶ
ποικιλώτατος μὲν ἐν τοῖς τῆς λέξεως σχήμασι,
κατὰ δὲ τὴν διάνοιαν τοὐναντίον ἀσχημάτιστος.
οὔτε γὰρ εἰρωνείαις, οὔτε ἐπιτιμήσεσιν, οὔτε ταῖς
ἐκ πλαγίου ῥήσεσιν, οὔτε ἄλλαις τισὶ πανουρ-
γίαις πρὸς τὸν ἀκροατὴν κέχρηται, τοῦ Δημο-

§. 55. Ὀλόρου om. Pal.

Iacob de Ingen. Lucian. p. 133. sq.

§. 55. Ἐτελεύτησε δέ cet. Cf. §. 31 – 34. — ἐν. Vid. adn. §. 46. — οὐ γὰρ ἐξῆν ... φεύγοντα. Sunt verba Thucydidis paululum mutata et aucta I, 138, 6., ubi vid. adn. — τῶν πυλῶν. Τῶν Μελιτίδων. Cf. §. 17. et ibi adn. — Ἄντυλλος. Cf. adn. §. 22. — στήλη. Cf. §. 16. Anon. §. 10.

§. 56. Μεγαλοπρεπὴς ... ὑπερβατοῖς χαίρειν. Cf. §. 50. et ibi adn. — ποικιλώτατος ... ἀσχημάτιστος. Omnes enim figuras a rhetoribus in σχήματα τῆς λέξεως et τῆς διανοίας dividi satis constat. — οὔτε εἰρωνείαις. At vid. I, 133. III, 61. VI, 16. 80. et supra §. 53. — οὔτε ἐπιτιμήσεσιν. At vid. III, 38. VI, 38. — οὔτε ταῖς ... ῥήσεσιν. At

σθένους μάλιστα ἐν τούτοις ἐπιδεικνυμένου τὴν
δεινότητα. οἶμαι δὲ οὐκ ἀγνοίᾳ σχηματισμοῦ τοῦ
κατὰ διάνοιαν παρεῖναι τὸν Θουκυδίδην τὸ τοιοῦ-
τον, ἀλλὰ τοῖς ὑποκειμένοις προςώποις πρέπον-
τας καὶ ἁρμόζοντας συντιθέντα τοὺς λόγους. οὐ
γὰρ ἔπρεπε Περικλεῖ καὶ Ἀρχιδάμῳ καὶ Νικίᾳ
καὶ Βρασίδᾳ, ἀνθρώποις μεγαλόφροσι καὶ γεν-
ναίοις καὶ ἡρωϊκὴν ἔχουσι δόξαν, λόγους εἰρω-
νείας καὶ πανουργίας περιτιθέναι, ὡς μὴ παῤῥη-
σίαν ἔχουσι φανερῶς ἐλέγχειν, καὶ ἄντικρυς μέμ-
φεσθαι, καὶ ὁτιοῦν βούλονται λέγειν. διὰ τοῦτο
τὸ ἄπλαστον καὶ ἀνηθοποίητον ἐπετήδευσε, σώ-
ζων κἀν τούτοις τὸ προςῆκον καὶ τῇ τέχνῃ δο-
κοῦν· τεχνίτου γὰρ ἀνδρὸς φυλάξαι τοῖς προς-
ώποις τὴν ἐπιβάλλουσαν δόξαν καὶ τοῖς πρά-
γμασι τὸν ἀκόλουθον κόσμον. ἰστέον δὲ, ὅτι 57
τὴν πραγματείαν αὐτοῦ οἱ μὲν κατέτεμον εἰς
τρειςκαίδεκα ἱστορίας, ἄλλοι δὲ ἄλλως. ὅμως δὲ
ἡ πλείστη καὶ ἡ κοινὴ κεκράτηκε, τὸ μέχρι τῶν
ὀκτὼ διῃρῆσθαι τὴν πραγματείαν, ὡς καὶ ἐπέ-
κρινεν ὁ Ἀσκληπιός.

vid. VI, 12, 3. — *οὐκ ἀγνοίᾳ σχηματισμοῦ.* Ciceronis enim sententia omnes dicendi artificio facile vincit. Vid. de Orat. II, 13. — *ἐπιβάλλουσαν*, i. e. *προςήκουσαν*.

§. 57. *Ἰστέον δὲ ... ἄλλως.* Thucydides ipse enim continuam scripsisse videtur historiam, praeterquam quod belli singulos annos eorumque aestates et hiemes distinxit. Cf. II, 1. V, 20. 26. Posteaquam igitur libri discerni coepti sunt, variae ortae sunt partitiones. Cf. Schol. l. IV. extr. Nonnulli enim novem libros fieri voluerunt. Vid. Diod. Sic. XII, 37. et XIII, 42. Aliis tredecim libros discernere placuit. Cf. Schol. II, 78. III. extr. IV, 78. 114. — *ἡ πλείστη καὶ ἡ κοινή.* Ita iure de recepta descriptione loquitur; nam eam et Dionysius p. 867. et veteres grammatici sequuntur. — *ἐπέκρινεν.* Usum huius verbi inde explicare studet Krueger de Vit. Thuc. p. 83., quod critica grammaticorum Pergamenorum aliqua ex parte epicrisis fuerit; etenim ab Asclepiade probatam esse divisionem historiae Thucydideae in octo libros a priore aliquo, fortasse ab Alexandrino, factam. — *Ἀσκληπιός.* „Est hic Asclepius unus ex iis, qui Scholia scripsisse in Thucydidem feruntur. Vid. Schol. ad I, 56.“ HUDS. Inde *Ἀσκληπιάδης* legendum esse apparet, qui Asclepiades, Apollonii discipulus, Attali et Eumenis Pergami regum temporibus vixit. Cf. Suid. et Krueg. l. d. p. 82.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΒΙΟΣ.

1 Θουκυδίδης Ἀθηναῖος Ὀλόρου ἦν παῖς, Θρᾴ-
κιον δὲ αὐτῷ τὸ γένος. καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτῷ
Ὄλορος ἐκ Θρᾴκης εἶχε τοὔνομα. γέγονε δὲ τῶν
Μιλτιάδου συγγενής. αὐτίκα γοῦν ἔνθα Μιλτιά-
δης περὶ Κοίλην τέθαπται, ἐνταῦθα καὶ Θουκυ-
δίδης τέθαπται. ὁ δὲ Μιλτιάδης ἔγημε τοῦ Θρᾳ-
2 κῶν βασιλέως θυγατέρα Ἡγησιπύλην. γέγονε δὲ
Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου μαθητής, δεινοῦ λέ-
γειν καὶ ὑπόπτου γενομένου τοῖς δικαστηρίοις.
καὶ διὰ ταῦτα λέγοντος μὲν οὐκ ἠνείχοντο αὐτοῦ,
γράφειν δὲ ἐπεχείρησε τοὺς λόγους, καὶ ἐξέδωκε
τοῖς δεομένοις. ἐμαρτύρησε δὲ αὐτῷ καὶ Θουκυ-
δίδης ὁ μαθητής, ὅτι ἄν, ᾧ σύμβουλος γένοιτο,
ἄριστα ἐκεῖνος ἀπήλλαττεν εἰς τὰς δίκας. ἀλλ᾽
ὁ μὲν ἔδοξε πονηρὸς Ἀντιφῶν εἶναι, καὶ περὶ τέ-
λη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου κριθεὶς προ-
δοσίας, ὡς Λακεδαιμονίοις μὲν τὰ ἄριστα κατὰ
πρεσβείαν παραινέσας, Ἀθηναίοις δὲ ἀλυσιτελέ-
στατα, ἑάλω. καὶ σὺν αὐτῷ διεφθάρησαν Ἀρχε-
πτόλεμος καὶ Ὀνομακλῆς, ὧν καὶ κατεσκάφησαν
καὶ αἱ οἰκίαι, καὶ τὸ γένος τὸ μὲν διεφθάρη, τὸ

§. 2. *Ὅτι ἂν ᾧ* Cass. Pal. Mosqu. *Ὅτι ᾧ ἂν* vulgo et Bekk. *Ἂν* om. Reg. Atque aut huic obtemperandum aut potius melioribus membranis. Cf. adn.

Scriptoris incerti vita Thucydidis.

§. 1. *Ὀλόρου.* Cf. adn. ad Marc. §. 16. — *Θρᾴκιον ... γένος.* Cf. Marc. §. 2. 11. — *Μιλτιάδου συγγενής.* Cf. Marc. §. 2. 15. et ibi adn. — *περὶ Κοίλην.* Cf. Marc. §. 17. et ibi adn.

§. 2. *Ἀντιφῶντος.* Cf. Marc. §. 22. et ibi adn. — *ἐμαρτύρησε ... Θουκυδίδης.* Vid. VIII, 68. — *ἄν* est id, de quo agitur in Rost. Gr. §. 120. 6. a. γ'. αα). Matth. §. 599. 2. a. — *ἀπήλλαττεν.* Cf. Rost. Gr. §. 115. 1. — *εἰς τὰς δίκας.* *Εἰς* valet quod attinet ad, aut more recentiorum positum est pro germano *ἐν*. — *τέλη.* Insolentior haec vis pluralis *τέλη*. — *κατὰ πρεσβείαν.* „Eum cum Phrynicho ac decem aliis a quadringentis Lacedaemonem missum narrat Thucydides VIII, 90.“ DUK. — *ἑάλω. καὶ σὺν αὐτῷ* cet. „Vid. Plut. in vit. Antiph.“ DUK. — *Ὀνομακλῆς.* Cf. Thuc. VIII, 25. 30.

δὲ ἄτιμον ἐγένετο. στρατηγικὸς δὲ ἀνὴρ ὁ Θου- 3
κυδίδης γενόμενος, καὶ τὰ περὶ Θάσον πιστευθεὶς
μέταλλα, πλούσιος μὲν ἦν καὶ μέγα ἐδύνατο· ἐν
δὲ τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ αἰτίαν ἔσχε προ-
δοσίας ἐκ βραδυτῆτός τε καὶ ὀλιγωρίας. ἔτυχε
μὲν γὰρ Βρασίδας τὰς ἐπὶ Θρᾴκης καταλαβὼν
πόλεις Ἀθηναίων, ἀφιστὰς μὲν Ἀθηναίων, Λακε-
δαιμονίοις δὲ προστιθείς· κἀνταῦθα δέον ταχέως
ἀναπλεῦσαι καὶ σῶσαι μὲν τὴν Ἠϊόνα ἐγγὺς κει-
μένην, περιποιῆσαι δὲ τὴν Ἀμφίπολιν, μέγα κτῆ-
μα τοῖς Ἀθηναίοις, τὴν μὲν Ἠϊόνα ἐδυνήθη φθά-
σας σῶσαι, τὴν δὲ Ἀμφίπολιν ἀπώλεσε. καίτοι
Κλέων βοηθῶν ταῖς ἐπὶ Θρᾴκης πόλεσι κατέπλευ-
σε [μὲν] εἰς Ἀμφίπολιν, ἀλλ' ὅμως μάχης γενο-
μένης Βρασίδας μὲν ὁ Λακεδαιμόνιος ἐνίκησεν
αὐτόν, Κλέων δὲ ἀπέθανεν ὑπὸ Μυρκινίου πελ-
ταστοῦ βληθείς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Βρασίδας
τῆς νίκης αἰσθόμενος ἀπέθανε, καὶ Ἀμφίπολις
Ἀθηναίων ἀπέστη, Λακεδαιμονίων δὲ ἐγένετο.
ἔνθα καὶ τὰ Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα καθελόν-
τες οἱ Ἀμφιπολῖται Βρασίδεια ἐκάλεσαν, μισήσαν-
τες μὲν τὴν Ἀττικὴν ἀποικίαν, λακωνίσαντες δὲ
κἀν τούτῳ, καὶ τὴν τιμὴν μεταθέντες εἰς Λακε-
δαίμονα. γενόμενος δὲ φυγὰς ὁ Θουκυδίδης ἐ- 4
σχόλαζε τῇ συγγραφῇ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πο-
λέμου, καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ πολλὰ χαρίζεσθαι

§. 3. *Στρατηγικός* cet. *Στρατηγὸς ικὸς δὲ ἀμελὴς ὁ Θουκυδίδης* Cass. *Ἀμελής* etiam Reg. Mosqu.

Μέν uncis inclusum om. Cass. et Reg.

Ὁ Βρασίδας. Articulum ex Cass. et Reg. recepimus.

§. 4. *Συγγραφῇ ... συμφοράς* Cass. Pal. Vulgo et Bekk. ξ. At cf. §. 2. 5. 6. 8. 9.

§. 3. *Στρατηγικὸς δέ* cet. Vid. Thuc. IV, 104. sqq. et Marc. §. 23. — *ἔτυχε ... καταλαβών.* Rectius *ἐτύγχανε ... καταλαμβάνων* scriberet. — *ἀναπλεῦσαι.* Strymonem. — *μέγα κτῆμα.* Cf. Thuc. IV, 108. — *Κλέων* cet. Cf. Thuc. V, 6. sq. — *μάχης ... βληθείς.* Vid. Thuc. V, 10. — *Ἀμφίπολις ... ἀπέστη.* Non tunc demum. — *Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα.* Vid. Thuc. V, 11.

§. 4. *Γενόμενος φυγάς.* Cf. adn. Marc. §. 23. — *φυγὰς ... ἐσχόλαζε τῇ συγγρ.* Cf. Marc. §. 46. et ibi adn. — *χαρίζεσθαι ... πλεονεξίαν.*

μὲν Λακεδαιμονίοις, κατηγορεῖν δὲ Ἀθηναίων τὴν
τυραννίδα καὶ πλεονεξίαν. οὐ γὰρ καιρὸς αὐτῷ
κατειπεῖν Ἀθηναίων ἐγένετο, Κορινθίων κατηγο-
ρούντων, ἢ Λακεδαιμονίων, μεμφομένων ἢ Μιτυλη-
ναίων αἰτιωμένων, πολὺς ἐν τοῖς ἐγκλήμασι τοῖς Ἀτ-
τικοῖς ἐῤῥύη, καὶ τὰς μὲν νίκας τὰς Λακωνικὰς ἐξῇρε
τῷ λόγῳ, τὰς δὲ συμφορὰς ηὔξησε τὰς Ἀττικάς,
5 ὅπου καὶ τὰς ἐν Σικελίᾳ. πέπαυται δὲ τὸ τῆς
συγγραφῆς ἐν τῇ ναυμαχίᾳ τῇ περὶ Κυνὸς σῆμα,
τουτέστι περὶ τὸν Ἑλλήςποντον, ἔνθα δοκοῦσι
καὶ νενικηκέναι Ἀθηναῖοι. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἑ-
τέροις γράφειν κατέλιπε, Ξενοφῶντι καὶ Θεο-
πόμπῳ. εἰσὶ δὲ αἱ ἐφεξῆς μάχαι. οὔτε γὰρ τὴν
δευτέραν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα, ἣν
Θεόπομπος εἶπεν, οὔτε τὴν περὶ Κύζικον, ἣν ἐνί-
κα Θρασύβουλος καὶ Θηραμένης καὶ Ἀλκιβιάδης,
οὔτε τὴν ἐν Ἀργεννούσαις ναυμαχίαν, ἔνθα νι-
κῶσιν Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίους, οὔτε τὸ κεφά-
λαιον τῶν κακῶν τῶν Ἀττικῶν, τὴν ἐν Αἰγὸς
ποταμοῖς ναυμαχίαν, ὅπου καὶ τὰς ναῦς ἀπώ-
λεσαν Ἀθηναῖοι καὶ τὰς ἑξῆς ἐλπίδας· καὶ γὰρ

§. 5. *Κατέλιπε.* Pal. *κατέλειπε.*

Ἀργεννούσαις Cass. Cf. Thuc. VIII, 101. et ibi adn. *Ἀργιννούσαις* Pal. Vulgo et Bekk. *Ἀργινούσαις.*

At vid. Marc. §. 26. et ibi adn. — *Κορινθίων.* Thuc. I, 68. sqq. — *Λακεδαιμονίων ... Μιτυληναίων.* Neutri satis recte commemorantur. Pro Mitylenaeis Cleon nominari potuit propter III, 38. — *πολὺς ... ἐῤῥύη.* Ut *πολὺς ἐνέκειτο* Thuc. IV, 22, 2. Cf. ibi adn. et de adiectivo insuper adn. II, 5, 2. — *ὅπου καί.* Suspectae sunt hae particulae, quum *ὥςπερ* vel simile quiddam exspectetur.

§. 5. *Κυνὸς σῆμα.* Cf. VIII, 104. sq. — *Ξενοφῶντι καὶ Θεοπόμπῳ.* Cf. Marc. §. 45. et ibi adn. — *οὔτε γὰρ τὴν δευτέραν ναυμαχίαν* cet. „Vide Xenophontis Hist. Gr. initio libri primi et Diodorum Siculum l. XIII. p. 354.“ HUDS. „Hudsonus vel Parthenius supplevit in interpretatione verbum, e quo hi accusativi pendent; nam vertit: neque enim *complexus est* pugnam navalem. Videtur vel e praecedente *γράφειν* repetendum *ἔγραψε*, vel paulo post distinguendum *ἣν Θεόπομπος, εἶπεν,* [vel hoc *εἶπεν* bis cogitandum.]“ BECK. — *τὴν περὶ Κύζικον.* „Diod. Sic. l. XIII. p. 357.“ HUDS. — *τὴν ἐν Ἀργεννούσαις.* „Xenoph. Hist. Gr. l. I. [c. 6.]“ HUDS. — *τὴν ἐν Αἰγὸς ... ναυμαχίαν.* „Diod. Sic. l. XIII. et Xenoph. in Hist. Gr. l. II. [c. 1.]“ HUDS.

τὸ τεῖχος αὐτῶν καθῃρέθη. καὶ ἡ τῶν τριάκοντα
τυραννὶς κατέστη, καὶ πολλαῖς συμφοραῖς περιέ-
πεσεν ἡ πόλις, ὡς ἠκρίβωσε Θεόπομπος. ἦν δὲ 6
τῶν πάνυ κατὰ γένος Ἀθήνησι δοξαζομένων ὁ
Θουκυδίδης. δεινὸς δὲ δόξας εἶναι ἐν τῷ λέγειν
πρὸ τῆς συγγραφῆς προέστη τῶν πραγμάτων·
πρώτην δὲ τῆς ἐν τῷ λέγειν δεινότητος τήνδε
ἐποιήσατο τὴν ἐπίδειξιν. Πυριλάμπης γάρ τις τῶν
πολιτῶν ἄνδρα φίλον καὶ ἐρώμενον ἴδιον διά
τινα ζηλοτυπήσας ἐφόνευσε· ταύτης δὲ τῆς δίκης
ἐν Ἀρείῳ πάγῳ κρινομένης πολλὰ τῆς ἰδίας σο-
φίας ἐπεδείξατο, ἀπολογίαν ποιούμενος ὑπὲρ τοῦ
Πυριλάμπους, καὶ Περικλέους κατηγοροῦντος ἐνί-
κα. ὅθεν καὶ στρατηγὸν αὐτὸν ἑλομένων Ἀθη-
ναίων, ἄρχων προέστη τοῦ δήμου. μεγαλόφρων 7
δὲ ἐν τοῖς πράγμασι γενόμενος, ἅτε φιλοχρημα-
τῶν, οὐκ εἰᾶτο [τὸν] πλείονα χρόνον προστατεῖν
τοῦ δήμου. πρῶτον μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Ξενοκρί-
του, ὡς Σύβαριν ἀποδημήσας, ὡς ἐπανῆλθεν
εἰς Ἀθήνας, συγχύσεως δικαστηρίου φεύγων
ἑάλω· ὕστερον δὲ καὶ ἐξοστρακίζεται ἔτη δέκα.
φεύγων δὲ ἐν Αἰγίνῃ διέτριβε, κἀκεῖ λέγεται τὰς
ἱστορίας αὐτὸν συντάξασθαι. τότε δὲ τὴν φιλαρ-

§. 6. Κρινομένης Bekk. Vulgo κινουμένης, ut Pal. et Mosqu.
§. 7. Εἰᾶτο. Vulgo εἴα. Passivum exspectari nos adnotavimus in ed. mai., et εἰᾶτο pro vulg. εἴα τόν recte coniecit Bekk.

§. 6. Τῶν πάνυ ... δοξαζομένων. Cf. Marc. §. 2. Dion. Hal. p. 770. Cic. Brut. c. 10. — προέστη τῶν πραγμάτων. At vid. Marc. §. 23. et ibi adn. — πρώτην ... τήνδε ... τὴν ἐπίδειξιν. Omnia ea, quae in hac paragrapho et proxima posteriore sequuntur, nullo modo conveniunt in Olori filium, sed in Periclis adversarium, Melesiae filium, cum quo ille aliquoties confusus est. Melesiae filius certe ostracismo in exsilium eiectus est. Vid. Goell. p. 6 — Πυριλάμπους. „Vid. Xenoph. Hist. Gr. l. II. [c. 3 init.], ubi recenset tyrannorum nomina.“ HUDS. Rectius conferes Plut. Pericl. c. 13.

§. 7. Ὡς Σύβαριν. Contra leges Attici sermonis ὡς positum est pro meliore ἐς. Cf. ed. mai. adn. I, 50. — ἐξοστρακίζεται ἔτη δέκα. Immo φεύγει ἔτη εἴκοσι προδοσίας κριθείς. Cf. Marc. §. 23. et ibi adn. Rosch. l. d. p. 99. — ἐν Αἰγίνῃ. At cf. adn. ad Marc. §. 24. — κἀκεῖ ... συντάξασθαι. At vid. Marc. §. 46.

γυρίαν αὐτοῦ μάλιστα φανερὰν γενέσθαι· ἅπαν-
τας γὰρ Αἰγινήτας κατατοκίζων ἀναστάτους ἐποί-
8 ησε. μετὰ δὲ τὴν ἱστορίαν φασὶ συντετάχθαι τῷ
συγγραφεῖ τὸ προοίμιον, ἐπεὶ τῶν ἐν τῷ πολέμῳ
μέμνηται γεγονότων, ὥςπερ τῆς Δήλου καθάρ-
σεως, ἣν περὶ τὸ ἕβδομον ἔτος ἐπὶ Εὐθύνου ἄρ-
χοντος γεγενῆσθαί φασι. μέμνηται δὲ ἐν αὐτῷ
καὶ τῆς τοῦ πολέμου τελευτῆς λέγων „ἐς τὴν τε-
λευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου.“ ἀλλὰ καὶ ἐν ἀρχῇ
φησι „κίνησις γὰρ αὕτη δὴ μεγίστη τοῖς Ἕλλησιν
ἐγένετο καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δ' εἰ-
9 πεῖν καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων.“ πληρώσας δὲ
τὴν ὀγδόην ἱστορίαν ἀπέθανε νόσῳ. σφάλλονται
γὰρ οἱ λέγοντες μὴ Θουκυδίδου εἶναι τὴν ὀ-
10 γδόην, ἀλλ' ἑτέρου συγγραφέως. τελευτήσας δὲ
Ἀθήνησιν ἐτάφη πλησίον τῶν Μελιτίδων πυλῶν
ἐν χωρίῳ τῆς Ἀττικῆς, ὃ προσαγορεύεται Κοίλη,
εἴτε αὐτὸς ἐπανελθὼν Ἀθήναζε ἐκ τῆς φυγῆς,
τοῦ ὁρισθέντος χρόνου πληρωθέντος, καὶ τελευ-
τήσας ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, εἴτε μετακομισθέντων

§. 10. Δὲ Ἀθήνησιν Cass. Mosqu. etiam comma perspicuitatis causa interponentes. Vulgo et Bekk. δ' ἐν Ἀθήνησιν, non prorsus quidem contra leges sermonis (cf. Matth. Gr. §. 258.), sed sine praepositione Ἀθήνησι etiam §. 6.

et ibi adn. — ἅπαντας ... ἀναστάτους ἐποίησε. Impudenter verbis exaggeravit a Marcell. §. 24. dicta. Ceterum cf. ibi adn. et Did.

§. 8. Μετὰ τὴν ἱστορίαν ... τὸ προοίμιον. „Idem etiam a Dion. Hal. et quibusdam aliis factum est.“ HUDS. At de Thucydide demonstrari non potest. Cf. adn. ad I, 1, 1. — τῆς Δήλου καθάρσεως I, 8. — περὶ τὸ ἕβδομον ἔτος. Sexti anni hieme. Vid. III, 104. Cf. Clariss. p. 29. — Εὐθύνου. „Εὐθυδήμου Dodwell. in Annalib. Thucyd. ann. VI. belli Pelop. In Thuc. VII, 69. idem nomen corruptum erat in Εὔδημος.“ HUDS. Εὐθύδημον legit etiam Clint. Fast. Hell. ad a. 426. ex Diod. XII, 58. et Athen. V. p. 218. b., ubi Εὔθυνον vocari a Schol. Lucian. Tim. 30. adnotat Krueg. Cf. etiam Rank. de Aristoph. Vit. p. CCCXLVII. — ἐς τὴν ... πολέμου. I, 18.

§. 9. Ἀπέθανε νόσῳ. At vid. Marc. §. 32. et ibi adn. — σφάλλονται ... ἑτέρου συγγραφέως. Cf. Marc. §. 43. et ibi adn.

§. 10. Μελιτίδων πυλῶν ... Κοίλη. Cf. Marc. §. 17. et ibi adn. — εἴτε ... αὐτὸς ... πατρίδι. Cf. Marc. §. 32. — εἴτε μετακομισθέντων ... βίον. Cf.

αὐτοῦ τῶν ὀστέων ἀπὸ Θρᾴκης, ἐκεῖ καταστρέψαντος τὸν βίον· λέγεται γὰρ ἐπ' ἀμφότερα. καὶ στήλη τις ἀνέστηκεν ἐν τῇ Κοίλῃ τοῦτο ἔχουσα τὸ ἐπίγραμμα

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ 'ΟΛΟΡΟΥ 'ΑΛΙΜΟΥΣΙΟΣ
'ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ.

Marc. §. 31. et ibi adn. — ἐπ' ἀμφότερα. Cf. adn. ad Thuc. I, 83, 3. — στήλη. Cf. Marc. §. 16. 55.

Thucydidis historiae emendandae et illustrandae fontes et subsidia.

De codicibus Thucydidis collatis.

Thucydidis libri mss. adhuc collati hi sunt.

I) Ante editionem Dukeri inspecti.

1)	Basileensis sive Camerarianus	in hoc exemplo	Bas.	(apud Bekk. G.)
2)	Codex vetus Henr. Stephani	— — —	cod. Steph.	
3)	Arundelianus	— — —	Ar.	(apud Bekk. L.)
4)	Collegii Corporis Christi Oxon.	— — —	Chr.	(— — O.)
5)	Baroccianus, qui conciones tantum habet,	— — —	Bar.	(— — M.)
6)	Clarendonianus	— — —	Cl.	(— — N.)
7)	Graevianus	— — —	Gr.	(— — K.)

Ex his 1. et 2. a Camerario et Henr. Stephano, 3—7. ab Hudsone aut in usum Hudsonis inspecti sunt, sed 7. Dukerus multo diligentius excussit. Clarendoniani libros VI—VIII. Arnoldus iterum contulit, totus nuper in nostrum usum denuo comparatus est a Bloomfieldio.

II) A Dukeri aetate usque ad editionem Gailii collati.

8)	Regius Parisiacus	in hoc exemplo	Reg.	(apud Bekk. g.)
9)	Casselanus	— — —	Cass.	(— — H.)
10)	Danicus s. Hafniensis	— — —	Dan.	(— — P.)
11)	Augustanus	— — —	Aug.	(— — F.)
12)	Mosquensis	— — —	Mosqu.	(— — Q.)
13)	Vindobonensis	— — —	Vind.	(— — I.)

Ex his 8. 9. 10. a Dukero aut in usum Dukeri, 11. et 12. ad librum a Gottlebero editum, 13. ad Alterianum sive exempla Vindobonensia comparati sunt. Augustanum denuo consuluit Bekker, Casselanum et Mosquensem Hofmannus. De Reg. cf. III).

III) A Gailio collati.

14)	Parisinus A., qui finitur lib. I. cap. 40.	in hoc exemplo	A.	(apud Bekk. a.)
15)	— B.	— — —	B.	(— — b.)
16)	— C.	— — —	C.	(— — c.)
17)	— D.	— — —	D.	(— — d.)
18)	— E.	— — —	E.	(— — e.)
19)	— F.	— — —	F.	(— — f.)
	— G., qui a Reg. non differt,	— — —	G.	(— — g.)
20)	— H., qui finitur l. VII. c. 49.	— — —	H.	(— — h.)
21)	— I.	— — —	I.	(— — i.)
22)	— K.	— — —	K.	(— — k.)

IV) A Bekkero collati.

23)	Italus olim Parisinae bibliothecae illatus, a. 1815 Austriacis redditus,	in hoc exemplo It.	(apud Bekk. A.)
24)	Vaticanus	— — — Vat.	(— — B.)
25)	Laurentianus	— — — Laur.	(— — C.)
26)	Marcianus	— — — Marc.	(— — D.)
27)	Palatinus	— — — Pal.	(— — E.)

Ex his 25. et 26. non toti a Bekkero comparati sunt, codicis 25. tamen collationem novis partibus auxit Arnoldus. De 26. cf. etiam VI). Palatinus iam ante pro nobis a Frommelio inspectus erat, post Bekkerum eum denuo contulit Morstadtius.

V) Pro nobis comparati.

28)	Lugdunensis	in hoc exemplo Lugd.	
29)	Monacensis m.	— — — m.	(apud Bekk. G.)
30)	— b.	— — — b.	
31)	Cantabrigiensis	— — — Cant.	

Ex his 29. iterum collatus est a Bekkero. Codicis 30. recentissimi exiguam tantum partem (I, 1—77.) pro nobis inspexit Goeller. Ex Cantabrigiensi integro excerpta ad nos misit Bloomfieldius, eiusdem librum IV. totum consuluit Arnoldus, apud quem vocatur T.

VI) Ab Arnoldo comparati.

32)	Venetus V.	in hoc exemplo Ven.
33)	— W.	— — — W.
	— X, qui non videtur differre a Marciano Bekkeri,	— — — X.
34)	— Y.	— — — Y.
35)	— Z.	— — — Z.
36)	Taurinensis	— — — Taurin.
37)	Parmensis	— — — Parm.
38)	Bodleianus 47	— — — 47.
39)	— 48	— — — 48.
40)	Severnianus α'	— — — α'.
41)	— β'	— — — β'.

Ex his singulorum praeter Ven. V. et X. exiguae partes vel pauci loci sunt comparati. Veneti scripturae exempla quaedam iam olim dederat Zanettius. Exigui pretii est scripturae discrepantia adnotata in marg. ed. Steph., in marg. Flor. Vinar., a Tusano et Victorio. Vix commemoratione dignus est Monacensis s. paucissima capita Thucydidis continens a Goellero pro nobis consulta. Tacemus de codicibus nondum inspectis, de quibus cf. Fabric. Bibl. Gr. II. p. 729. sq. et de iis, qui in Atho monte reperiuntur, Zachariae „Reise in den Orient" p. 256. Ii autem, qui supra enumerati sunt, si, quod singulorum pretium et inter se necessitudo sit, quaeritur, in quinque genera, quorum pleraque rursus ex familiis quibusdam constant, dividi possunt. Eorum generum primi et secundi libri principes egregii, tertium totum mediocre, quartum depravatum, quintum ambiguae fidei est. Secundum haec genera autem eorumque familias hic codicum conspectus oritur.

Genus I. (praeclarum.)

Famil. A. (optima, in postremis tamen libris minus bona.)	Famil. B. (bona.)	Famil. C. (aliquanto deterior.)
Cass. Aug.	Cl. Ven.	C. A. F. (postremus reliquis peior.)
Cant. (ex Cass. aut libro eiusdem familiae descriptus, sed deterior.)		

Genus II. (et ipsum praestans.)

Famil. A. (bona, transitum a superiore genere parans.)	Famil. B. (bona, in postremis libris optima et magis propria indole utens, sed correctorem experta.)	Famil. C. (satis bona praeter librum VIII.)
Pal. It.	Vat. H.	Reg. (G.) Marc. (X.)

(Ad unam harum familiarum etiam cod. Steph. referendus in l. I. et II. consultus.)

Genus III. (mediocre.)

Transitum a superiore genere parat Bas. (iis, qui sequuntur, melior.)

Famil. A. (modo bona, modo corrupta.)	Famil. B. (longe saepius mendosa quam sincera.)
Gr. I. D. (postremus reliquis posthabendus.)	Laur. E. Vind.

Lugd. pessimum primi generis codicem (F.) cum secundo tertii (Gr.) et optimo quarti generis (Mosqu.) nectit.

Genus IV. (depravatum.)

Transitum a superiore genere parat K.

Famil. A. (certe melior quam eiusdem generis familia B.)	Famil. B. (maxime corrupta.)
Mosqu. m. b. (hic ceteris duobus deterior.)	Ar. Chr. Dan.

Bar. (nullius plane auctoritatis.)

Genus V. (libros varios incertae fidei complectens.)

B. W. Y. Z. Taurin. Parm. 47. 48. α'. β'. (Hi omnes aut mediocres aut, sicut quatuor postremi, viles existimandi videntur praeter Y. et Taurin. ceteris fortasse meliores.)

De libris editis, interpretationibus, aliis scriptis Thucydidem illustrantibus.

I) Exempla edita adhuc utilia.

A. Aetas prima sive veteres editiones non alium nisi criticum usum habentes.

Prima Thucydidis historiae exempla typis impressa sunt Aldina primum a. 1502. emissa. Sequuntur Florentina a. 1506. et 1526. Deinde a Camerario curata est editio Basileensis sive Hervagiana a. 1540., quam excepit Henr. Stephani prior a. 1564., cui primau addita est interpretatio Latina Laur. Vallae a. 1452. facta. Omittimus solarum concionum editiones, velut Vascosanam.

B. Aetas secunda ab Henr. Stephani ed. 2. usque ad Dukerum.

Aetas secunda incipit a Stephani editione secunda a. 1588. curata, et complectitur praeterea Wechelianam a. 1594., cui interpretationem suam Latinam addidit Aemilius Portus, et Hudsonianam a. 1696.

C. Aetas tertia a Dukero ad Bekkerum.

Θουκυδίδου ... βιβλία ὀκτώ. Thucydidis de bello Peloponnesiaco libri octo, cum adnotationibus integris Henr. Stephani et Ioh. Hudsoni. Recensuit et notas suas addidit Ioseph. Wasse. Editionem curavit suasque animadversiones adiecit Car. Andr. Dukerus ... Amstelaedami 1731. fol. Haec editio repetita est Glasguae et minus commode Biponti 1788. sq. VI vol. 8.

Θουκυδίδου ... βιβλία ὀκτώ. Thucydidis Olori filii de bello Pelop. libri octo. Ad editionem Car. Andr. Dukeri cum omnibus auctariis recussi. Accesserunt variae lectiones duorum codicum, animadversiones Ioh. Christoph. Gottleberi ... Coeptum opus perfecit, suas notas adiecit ... Car. Lud. Bauerus. Lipsiae vol. I. 1790. vol. II. 1804. 4.

Thucydidis de bello Pelop. libri octo, Graece ad editionem Dukeri expressi. Viennae 1785. II vol. 8. (Hic liber, praeterquam quod codicis Vind. scripturae discrepantia eo continetur, nullius est pretii.)

Θουκυδίδου τοῦ Ὀλόρου περὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου βιβλία ὀκτὼ μεταφρασθέντα, σχολιασθέντα τε καὶ ἐκδοθέντα τύποις παρὰ Νεοφύτου Δούκα ... εἰς τόμους δέκα. Ἐν Βιέννῃ. 1805. 8.

Histoire Grecque de Thucydide, accompagnée de la version Latine, de variantes des treize (immo *de dix*) *manuscripts de la bibliothèque impériale, d'observations historiques, littéraires et critiques ... par J. B. Gail... Paris* 1807. X vol. 8.

Thucydidis historia, Gr. et Lat., cum Scholiis Graecis et virorum doctorum animadr. ad edit. Gottleberi et Baueri. Acc. commentarius T. F. Benedicti et observ. criticae E. F. Popponis. Lond. 1819. IV vol. 8.

Thucydidis de bello Pelop. libri octo. Ad optimorum codicum fidem ... recensuit, summariis et notis illustravit ... Christoph. Frid. Ferd. Haackius ... Lipsiae 1820. II vol. 8. (Hic liber altera eiusdem Haackii editione, de qua vid. infra, et Graecis a Bekkero emendatis maxima ex parte inutilis est factus.)

D. Aetas quarta a Bekkeri editione prima incipiens.

Thucydidis de bello Pelop. libri octo ex recensione Immanuelis Bekkeri. Accedunt Scholia Graeca et Dukeri Wassiique annotationes. Berolini 1821. 3 vol. 8. (Oxonii IV vol. cum interpr. Lat.)

Thucydidis de bello Pelop. libri octo. De arte huius scriptoris historica exposuit; eius vitas a veteribus grammaticis conscriptas addidit; codicum rationem atque auctoritatem examinavit; Graeca ex iis emendavit; scripturae diversitates omnes, commentarios rerum geographicarum, Scholia Graeca et adnotationes quum Dukeri omnes atque aliorum selectas tum suas, denique indices rerum et verborum locupletissimos subiecit Ern. Frid. Poppo. Lipsiae. 1821—1840. P. I. vol. I. II. Prolegomena. P. II. vol. I—IV. Contextus verborum cum Scholiis et scripturae discrepantiis. P. III. vol. I—IV. Commentarii. P. IV. Supplementa et indices.

Thucydidis de bello Pelop. libri octo. Ad optimorum librorum fidem ... recensuit ... et adnotatione perpetua illustravit Franc. Goeller. Ed. I. *Lips.* 1826. Ed. II. 1836. III vol. 8.

The history of the Peloponnesian war by Thucydides. A new recension of the text, though almost always coinciding with one or other of the texts of Bekker, Goeller and Poppo ... accompanied with notes ... by S. T. Bloomfield. Lond. 1830. III vol. 8.

Thucydidis de bello Pelop. libri octo ad optimorum librorum fidem editi cum varietate lectionis et editorum adnotationibus. Pars I. contextum verborum ..., varietatem lectionis, summaria Haackiana et Dukeri indices rerum et verborum adauctos complectens. Curante Rob. Ad. Morstadtio. Francof. a. M. 1830—1834. II vol. *Pars II. vitas Thucydidis a vett. gramm. conscriptas, adnotationes Dukeri integras, aliornm selectas, ... Dukeri indicem notarum locupletissime auctum complectens. Vol. I. curante Georgio Gervino.* 1830. *Vol. II. curantibus G. Gervino et C. F. Hertlein.* 1835. 8.

Thucydidis de bello Pelop. libri octo. Recognovit et cum brevi annotatione ... in usum iuvenum studiosorum accurate edidit Christoph. Frid. Ferd. Haacke. Lips. 1831. 8.

Thucydidis de bello Pelop. libri octo. Iterum recensuit Immanuel Bekker. Edit. stereotyp. Berol. 1832. 8.

Θουκυδίδης. The history of the Peloponnesian war by Thucydides. The text according to Bekker's edition, with some alterations. Illustrated by maps ... with notes ... by Thomas Arnold. Oxford. 1830—1835. III vol. 8. Hic liber nuper denuo editus esse dicitur.

Θουκυδίδου ... βιβλία ὀκτώ. Histoire de la guerre du Peloponnèse, par Thucydide. Traduction française, par Ambr. Firmin Didot. Avec des observations, par M. de Brussy et Amb. Firmin Didot. Paris. 1833. IV. vol. 8.

Θουκυδίδης. Thucydidis historia belli Pelop. cum nova translatione Latina F. Haasii (rectius cum Aem. Porti translatione emendata a F. Haasio). *Accedunt Marcellini vita, Scholia Graeca emendatius expressa, et indices nominum et rerum. Paris.* 1840.

Θουκυδίδης. Thucydidis de bello Pelop. libri octo. E codicibus recognovit, annotatione instruxit, Scholia Graeca adiecit Karolus Hofmanus Hassus. Vol. I. *Mosquae* 1840.

II) Interpretationes.

Ex his praeter eas, quae iam supra nominatae sunt, earum tantum mentionem facimus, quae adnotationibus sunt instructae. Hae sunt Germanica Heilmanni *(Thucydides Geschichte des Pelop.*

Krieges aus dem Griech. übersetzt und mit kritischen Anmerkungen erläutert von Dr. Joh. Dav. Heilmann. Lemg. 1760., cuius secundae et tertiae editionibus, quae ibid. 1808. et 1824. prodierunt, Bredovii adnotationes, correctiones, supplementa addita sunt), praeter quam etiam Reiskii conversio orationum *(Deutsche Uebersetzung der Reden aus dem Thukydides ... gefertigt von D. Joh. Jac. Reisken. Leipz.* 1761.) propter adnotationes criticas interpretis commemoranda est; Gallica Levesquii *(Histoire de Thucydide, fils d'Olorus, traduite du Grec par Pierre Charles Levesque. Paris* 1795. IV vol.), Britannica Bloomfieldii *(The history of Thucydides, newly translated into English, and illustrated with very copious annotations, exegetical, philological, historical and geographical ... By the rev. S. T. Bloomfield. London* 1829. III vol.) Novae translationis Germanicae adnotationibus instructae specimen emisit Kaempf a. 1841.

III) Scripta Thucydidis res et historiam illustrantia.

A. Ea, quibus universa huius historiae natura atque ipsius scriptoris vita et ingenium explicantur.

Huc praeter Heilmanni libellum „*Kritische Gedanken von dem Charakter und der Schreibart des Thuc. Lemg.* 1758. 4." in eiusdem interpr. Germ. ed. 3. receptum et praeter maiorum exemplorum a nobis editorum partis primae sive Prolegomenorum volumen I. ex recentioribus libris hos refer.

Untersuchungen über das Leben des Thukydides von Dr. K. W. Krüger. Berl. 1832. 4. Eiusd. *Epikritischer Nachtrag zum Leben des Thukydides.* 1839. 8.

De Thucydide scriptore belli Pelop. scr. Henr. Wuttcke. Vratisl. 1839.

Ueber das religiöse Element in der geschichtlichen Darstellung des Thucydides. Von Wigand. Berl. 1829. *Zur Beurtheilung des Thucydides vom religiös-sittlichen Standpunkte aus. Von Lindemann. Conitz.* 1837.

Anthropologica Thucydidis maximam partem psychologica. Scripsit Io. Guil. Aenoth. Heinicke. Rastenburg. 1834. Part. II. 1841.

Meditationes criticae de orationibus Thucydidis scriptae a I. A. Pfau. Quedlinb. et Lips. 1836.

Leben, Werk und Zeitalter des Thukydides ... Von Wilh. Roscher. Göttingen 1842.

Omittimus minora nonnulla scripta, de quibus vide ed. mai. Suppl. p. 94. sq., et ea, quibus ars historica Graecorum universa illustratur.

B. Ea, quibus varii loci explicantur, eorumque

1) *verba.*

a) Lexica.

Malum est id, quod libri a Duka editi volumen X. efficit. Paulo melius hoc Britannicum: *Lexicon Thucydidaeum* (sic!): *a Dictionary in Greek and English, of the words, phrases and principal idioms, contained in the history of the Peloponnesian war of Thucydides. Londin.* 1824. 8.

b) Libri grammatici et critici.

Frid. Lud. Abreschii Dilucidationes Thucydideae ... Traiecti ad Rhen. 1755. 8. Eiusd. *Dilucidationum Thucydidearum Auctarium* adi. Animadversionum ad Aeschylum libro tertio. *Zwollae* 1763.

Car. Lud. Baueri Exerc. de lectione Thuc. optima interpretandi disciplina. Lips. 1753. 4. Eiusd. *Baueri Philologia Thucydideo-Paulina. Hal.* 1773. 8.

Thucydides editionis Bipontinae illustratus ac emendatus a Io. Hyac. Kistemaker. Monast. 1791. 8.

Commentarii critici in Thucydidis octo libros a Traugott Freder. Benedict conscripti. Lips. 1815.

Observationes criticae in Thucydidem. Scripsit Ern. Frid. Poppo. Lips. 1815.

Dionysii Halicarnassensis Historiographica ... Edidit Car. Aug. Krueger. — Subiectae sunt eius commentationes criticae et historicae de Thucydidis historiarum parte postrema. Hal. 1823.

Observationes in Thucydidis locos quosdam difficiliores scripsit Georg. Frid. Schoemann. Gryphisw. 1824.

Animadversiones ad Popponis de locis quibusdam Thucydidis iudicia ... scripsit D. Guil. Armin. Blume. Stralsund. 1825.

Observationum in Thucydidem fasc. I. II. III. scr. Christian. Nathan. Osiander. Stuttg. 1827. 1828. 1829.

Poppo's Prolegomena on the peculiarities of Thucydidean phraseology translated, abridged and criticized by George Burges ... Cambridge 1837.

Fr. Haasii ... Lucubrationes Thucydidiae. Berolini 1841. 8.

Tacemus et libros miscellos, ex quibus maxime Dobraei Adversaria non negligenda sunt, et complura scripta minora Lindavii aliorumque et commentationes diurnis literariis et commentariis philologicis insertas, de quibus diximus in ed. mai. II. 1. p. 111. sqq. et Suppl. p. 95. Utriusque generis unum recentissimum libellum addimus. Illius hunc: *Bruchstücke aus dem Leben eines Schulmannes, keine Dichtung, als Manuscript für Freunde herausgegeben von K. W. K. (Krüger.)* Ex hoc libello omnes eae Kruegeri coniecturae petitae sunt, quae in hoc libro sic commemorantur, ut, ubi legantur, non indicetur. Alterius generis hunc: *Quaestionum Thucydidiarum specimen I. Scripsit Ioannes Georgius Krohl. Rig.* 1840. Denique in commentariis antiquitatis studiorum a. 1842. m. Febr. et de hoc libello et de compluribus aliis ad Thucydidem spectantibus a nobis actum esse adnotamus.

2) *Res historiae Thucydideae explicantur his scriptis,*

a) historicis et chronologicis.

Praeter Prolegomenorum nostrorum voluminis secundi partem priorem et Dionysii Historiographica a Kruegero edita, quae paulo ante nominavimus, huc pertinent

Henr. Dodwelli Annales Thucydidei et Xenophontei ... Oxon. 1702. 4. (Huius libri ea pars, quae ad Thucydidem spectat, legitur etiam in Duk. et Gottl. exemplis.)

Zur Geschichte Hellenischer Staatsverfassungen, hauptsächlich während des Peloponnesischen Krieges. Bruchstück einer historisch-politischen Einleitung in das Studium des Thucydides. Von Friedr Kortüm. Heidelb. 1821.

Specimen historico-literarium inaugurale, exhibens ad Thucydideam belli Peloponnesii epocham annotationem. Scripsit W. C. L. Clarisse. Lugd. Bat. 1838.

Silentio praeterimus et libros antiquitatum Graecarum maiores partes complectentes, ex quibus ad Thucydidis historiam illustrandam utilissimi sunt Clintonis Fasti Hellenici, et parvos Kutzenii aliorumque, quos enumeravimus in ed. mai. l. d. Accedant quae scripsit Vischer in Musei Helvetici vol. I.

b) Geographicis.

Nos Prolegomenorum nostrorum voluminis II. parte altera geographiam Thucydideam illustrare conati sumus. Singulares autem libri in hanc classem referendi hi sunt. *Joh. Christoph Gatterer's Abhandlung von Thracien nach Herodot und Thucydides aus dem Lat.* (quo sermone primum in Comment. reg. societ. Gott. prodierat) *übersetzt ... von Herm. Schlichthorst. Götting.* 1800; et *De situ et origine Syracusarum. Ad explicandam Thucydidis potissimum historiam scripsit ... Franc. Goeller.. Lips.* 1818.

Praetermittimus et libros geographiam antiquam Graeciae et ceterarum terrarum, de quibus apud Thucydidem agitur, universam illustrantes, quorum Leakiani, quod in iis saepissime et diligentissime ad Thucydidem respicitur, sunt praestantissimi, et quae de singulis quibusdam regionibus disseruit Gailius in libello menstruo, qui Philologus *(le Philologue)* inscribitur, (cf. ed. mai. II. 1. p. 117. sq.) denique tabulas geographicas ad Thucydidem illustrandum delineatas, de quibus vid. ed. mai. Suppl. p. 95.

Restant proprie C) ea scripta, quibus certae quaedam historiae Thucydideae particulae et singuli loci explanantur. Horum nonnulla commemorata sunt in adn. I, 1, 1. al., cetera in ed. mai. l. d.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Α.

I. *Προοίμιον. Κεφ. ά—κγ΄.*

1. *Αἰτία ταύτης τῆς ξυγγραφῆς, ὅτι ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος ἀξιολογώτατός ἐστι τῶν προγεγενημένων. α΄.*

2. *Τὸ μέγεθος τούτου τοῦ πολέμου ἀποφαίνεται παραβολῃ τῆς παλαιᾶς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος. β΄—ιθ΄.*

α) *τῆς πρὸ τῶν Τρωϊκῶν. β΄—η΄.*

β) *τῆς κατὰ τὰ Τρωϊκά. θ΄—ια΄.*

γ) *τῆς μετὰ τὰ Τρωϊκά. ιβ΄—ιθ΄.*

3. *Ἐξελέγχονται οἱ διὰ τὸ τῶν ἀνθρώπων εὔπειθὲς καὶ διὰ ποιητὰς καὶ λογογράφους τὰ ἀρχαῖα μᾶλλον θαυμάζοντες κ΄—κβ΄, καὶ τὸ εἶδος ταύτης τῆς ἱστορίας ἀποδείκνυται. κγ΄.*

II. *Αἱ αἰτίαι τοῦ πολέμου.*

Α. Αἱ ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι. Κεφ. κδ΄—ξς΄.

1. *Τὰ Κερκυραϊκά. κδ΄—νε΄.*

α) *Πόλεμος Κερκυραίων καὶ Κορινθίων. κδ΄—λα΄.*

β) *Λόγος Κερκυραίων ἐς Ἀθήνας πρεσβευσαμένων. λβ΄—λς΄.*

γ) *Ἀντιλογία Κορινθίων. λζ΄—μγ΄.*

δ) *Οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ τῶν Κορινθίων καὶ Κερκυραίων πολέμου ξυναίρονται. μδ΄—νε΄.*

2. *Ποτιδαίας ἀπόστασις. νς΄—ξε΄.*

III. *Α. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ψηφίζονται τὸν πόλεμον.*

1. *ἄνευ τῶν πάντων ξυμμάχων. Κεφ. ξς΄—πζ΄.*

α) *Ξύλλογος τῶν Λακεδαιμονίων περὶ ὧν οἱ ξύμμαχοι ἠδικῆσθαι ἔφασαν. ξς΄. ξζ΄.*

β) *Λόγος Κορινθίων. ξη΄—οα΄.*

γ) *Ἀντιλογία Ἀθηναίων. οβ΄—οη΄.*

δ) *Λόγος Ἀρχιδάμου. οθ΄—πε΄.*

ε) *Λόγος Σθενελαΐδου. πς΄.*

ς) *Διαγνώμη τῆς ἐκκλησίας. πζ΄.*

II. B. Ἡ ἀληθὴς αἰτία τοῦ πολέμου, ἥπερ ἦν ἡ αὐξηθεῖσα δύναμις τῶν Ἀθηναίων καὶ ὁ φθόνος τῶν Λακεδαιμονίων. Κεφ. πή — ριη΄. Ἀποδείκνυται οὖν

1. ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ηὐξήθησαν, καὶ τὴν ἡγεμονίαν παρέλαβον. πθ΄— ϟς΄.

2. ὅπως τοὺς ξυμμάχους ἐδουλώσαντο· παρέκβασις περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ Μηδικοῦ καὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου γενομένων. ϟζ΄— ριη΄.

III. Α. Οἱ Λακεδαιμόνιοι ψηφίζονται τὸν πόλεμον.

2. κοινῇ μετὰ τῶν ξυμμάχων. Κεφ. ριθ΄— ρκε΄.

α) Ξύνοδος τῶν ξυμμάχων. ριθ΄.

β) Λόγος Κορινθίων. ρκ΄— ρκδ΄.

γ) Οἱ ξύμμαχοι ψηφίζονται πολεμεῖν. ρκε΄.

II. Γ. Ἐγκλήματα ἀλλήλων καὶ προφάσεις τοῦ πολέμου. Κεφ. ρκς΄— ρλθ΄.

1. Τὸ Κυλώνειον ἄγος. ρκς΄. ρκζ΄.

2. 3. Τὸ ἀπὸ Ταινάρου καὶ τὸ τῆς χαλκιοίκου ἄγος. ρκη΄— ρλη΄.

α) Παυσανίου προδοσία καὶ θάνατος — ρλδ΄.

β) Ἐπίμετρον περὶ τῆς Θεμιστοκλέους φυγῆς καὶ θανάτου. ρλε΄— ρλη΄.

4 Ἄλλα ἐγκλήματα ἑκατέρων καὶ ἀξιώσεις Λακεδαιμονίων. ρλθ΄.

III. Β. Οἱ Ἀθηναῖοι ψηφίζονται τὸν πόλεμον. Κεφ. ρμ΄— ρμς΄.

α) Λόγος Περικλέους. ρμ΄— ρμδ΄.

β) Ψήφισμα Ἀθηναίων. οὐ μέντοι τήν γε ἐπιμιξίαν ἀμφοτέρων ἀναιροῦν. ρμε΄. ρμς΄.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Α.

1 1. **Θ**ουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον Θουκυδίδης ξυνέ-
τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων, ὡς ἐπολέμησαν γραψε τὸν πό-

Cap. I. §. 1. *Πελοποννησίων.* Cass. paene usquequaque *Πελοπονησίων*, *Πελοπόνησος*, similia. Saepe assentiuntur C. E. Mosqu. m., rarius alii. Simplex *ν* nuper recepit Hofmannus. At vid. Strab. XIII. p. 919. Etym. M. p. 659. v. 48. X. Schol. Philostr. apud Schaef. ad Gregor. Cor. p. 60. Duk. ad III, 32.

De prooemio Thucydidis singularem libellum scripsit Evers Goettingae MDCCCIII. editum. Nomen prooemii, quo ipse Thucydides de hymno Homerico III, 104. usus est, de hac ingressione, ut de similibus, usitatum est apud omnes veteres criticos et grammaticos, qui de ea loquuntur. Hunc ingressum (c. 1—23.) quum plerique egregium vocent, et aut praestantissimis historiae Thucydideae partibus adnumerent, aut omnibus anteponant, vituperat Dionysius Hal. de Thuc. iudic. p. 853 sqq. ed. Reisk. At praeter Acacium, qui huic respondit, vide Creuzerum praestantiam huius prooemii egregie illustrantem in libro, quem scripsit de arte historic. Graec. p. 262. sqq. Cf. Evers. l. d. p. 10. et 13. sqq. Consilium scriptoris hoc est, ut res antiquiores Graecorum saepissime et maxime celebratas bello Peloponnesiaco vi atque magnitudine cedere demonstret. Partes prooemii tres esse, quarum altera rursus in tres locos describenda sit, ex dispositione Graeca toti libro praefixa satis apparet. De tempore, quo haec ingressio scripta sit, cf. adn. ad I, 1, 1. v. *ξυνέγραψε* et *ἀρξάμενος*.

Cap. 1. §. 1. *Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε.* Simplicitatem veterum, qua solent nomina sua in principiis scriptorum commemorare, exemplis illustrant interpretes, ex quibus unum Herodoteum, *Ἡροδότου Ἁλικαρνησσῆος ἱστορίης ἀπόδεξις ἥδε*, proferimus. De articulo ad *Ἀθ.* non addito cf. Rost Gr. §. 98. adn. 2. *Ξυγγράφειν*, ut apud Latinos conscribere et componere (Sal. Hist. I, 1.), proprium esse verbum de historicis multas res gestas colligentibus et inter se coniungentibus, ut unum quasi corpus efficiant, constat, etsi etiam *ἀναγράφειν* et simplex

λεμον τὸν Πελοποννησιακόν, ὅτι ἀξιολογώτατός ἐστι τῶν προγεγενημένων.

πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθὺς καθισταμένου, καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων, τεκμαιρόμενος, ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν ἐς αὐτὸν ἀμφότεροι παρασκευῇ τῇ

Ἠσαν. Aug. ἤισαν, m. corr. et Bekk. ed. ster. ἦσαν. Hoc aut ἤισαν suppeditant veteres lexicographi, Suid. in ἦα, Phot. Zon. al. Cf. adn.

γράφειν (V, 26), ut Lat. scribere, de historiis scribendis leguntur. Thucydides vero, qui saepe sic verbo ξυγγρ. de se usus est (cf. II, 70. 103. III, 28. 88. al.), ideo ὁ ξυγγραφεύς a grammaticis vocatur. Ex aoristo autem prooemium absoluta demum ipsa historia scriptum esse, id quod incertus Thucydidis vitae auctor §. 8. narrari dicit, colligi non posse loci modo comparati docent. Sed in usu huius temporis respicitur ad eos, qui hos libros lecturi sint, sicut historici Latini eadem de causa perfecto utuntur. Cf. Fab. ad Sal. Jug. c. 95. — ὡς ἐπολέμησαν. Dixit ὡς, non ὅν, quod „possit aliquis bellum, quod inter se gesserint, narrare, qui tamen, quomodo gestum sit, id est, quomodo singula, ea praesertim, quae alicuius sunt momenti, in eo gesta fuerint, taceat.“ STEPH. Cf. Matth. Gr. §. 485. Infra V, 26. τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη ἐξηγήσομαι. Hoc esse officium historiae docet Cic. de Orat. II, 15. 63. — ἀρξάμενος εὐθὺς καθισταμένου = ἀρξάμενος (τοῦ ξυγγράψαι) εὐθὺς ὅτε καθίστατο (ὁ πόλεμος). Ex his intelligi verbis Thucydidem, simulatque moveri coeptum sit bellum, id scribere coepisse, et cum belli progressu etiam in scribendo progressum esse docet Steph. Neque obstat huic interpretationi, quod a Thucydide finito demum bello hanc historiam in ordinem redactam esse ex I, 13. 18. aut, si quis his locis ob opinionem paulo ante commemoratam minus confidat, ex V, 26. cognoscimus. Thucydides enim quamvis multo post hos libros digereret et expoliret, tamen statim incunte bello commentarios, in quos, quae gererentur, referret, faceret necesse erat. Ceterum dici et καθίσταται πόλεμος, et ξυνίσταται πόλεμος, et καθίστανταί τινες ἐς πόλεμον docent hic interpretes. — καὶ ἐλπίσας. Quoniam superiore participio tempus scriptae huius historiae, altero causa significetur, καὶ forsitan aliquis abesse malit. Cf. Matth. Gr. §. 557. 3. Rost. §. 130. 4. Sed particulam tuentur exempla I, 61. 109. VI, 93. VII, 20. 53. VIII, 7. 66. 73. Cf. Bensel. ad Isocr. Pan. p. 298. Ἐλπίσας, ut saepe, est νομίσας, προσδοκήσας. Cf. Hoog. ad Vig. p. 244. sqq. — ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων. I. e. μάλα ἀξιόλογον καὶ ἀξιολογώτερον τῶν προγ. Cf. I, 10. 11. 50. VI, 13. al. Hinc intelliges, quatenus verum sit, quod Schol. Hermog. Ἀττικόν, inquit, τὸ τοῖς ὑπερθετικοῖς ἀντὶ τῶν συγκριτικῶν χρῆσθαι, ὥσπερ καὶ Θουκυδίδης ἐποίησεν ἀξιλογώτατον εἰπών. — ἀκμάζοντες ἦσαν. Retinuimus ἦσαν, quia, si verbum ἰέναι hic reponendum esset, non ἦσαν, sed ἤεσαν, quod in nullo libro legitur, scribendum esset; nam sic constanter Thuc. II, 3. III, 24. 107. alibi saepissime. Accedit, quod et

πάσῃ, καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὁρῶν ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους, τὸ μὲν εὐθύς, τὸ δὲ καὶ διανο-
2 ούμενον. κίνησις γὰρ αὕτη μεγίστη δὴ τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δὲ εἰπεῖν, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων. τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἔτι παλαιότερα σαφῶς μὲν

§. 2. Αὕτη μεγίστη δή. Cass. Aug. Cl. Ven. al. αὕτη δη μεγίστη.

collocatio verborum vulgatae patrocinatur et nonnulli grammatici ἦσαν non a se repertum testantur, sed legendum dicunt. De circumlocutione ἀκμάζοντες ἦσαν vid. Matth. Gr. §. 560. Rost §. 116. 12. „Ἀκμάζειν ἔς τι eodem modo dictum, ut II, 8. ἔῤῥωντο ἐς τὸν πόλεμον, qua voce illam explicat Zon. p. 984.“ KRUEG. — Καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὁρῶν. De vv. τὸ Ἑλληνικόν, ut c. 4. τὸ λῃστικόν, c. 6. τὸ βαρβαρικόν, vid. Matth. Gr. §. 442. 5. Ita Celticum Liv. V, 34. Καὶ ὁρῶν mutata oratione respondere verbis ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν, non verbo τεκμαιρόμενος, et ex collocatione particulae τέ et ex sententia patet. Similiter variata est oratio IV, 116. VII, 18. Ξυνίστασθαι est se coniungere, ut c. 15. et al. — Διανοούμενον. Cogita ξυνίστασθαι, ut non raro ad διανοεῖσθαι infinitivus ἀπὸ κοινοῦ subaudiendus. Cf. I, 124. V, 80. Sed idem in aliis verbis saepe fit. Cf. Rost. Gr. §. 139. 7. adn. ad III, 16. VII, 69. al.

§. 2. Κίνησις γὰρ αὕτη. Cf. Rost. Gr. §. 98. adn. 3. infra 2, 5. 50, 2. 55, 2. 66. alibi. — Μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων. Intelligit Thraces, Macedones, populos quosdam Epiri, Siculos, fortasse etiam regnum Persicum, ad quod tamen magis proxima verba referuntur. — Ὡς δὲ εἰπεῖν, καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων, et, paene dixerim, plerisque (permultis) hominum. De formula dicendi ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων, quasi dixeris longissime gentium, vel de positivo ἐπὶ πολύ vid. Rost Gr. §. 108. adn. 13. Interdum subiecti, ut IV, 3., aut obiecti, quod dicitur, ut hic et I, 50, locum tenet. Μέρος additur I, 23. Veri superlatio verbis ὡς εἰπεῖν lenitur. Ea autem multo minor erit, si, id quod Arn. censet, μεγίστη ad solum primum dativum τοῖς Ἕλλησι spectare existimaveris. Illa ὡς εἰπεῖν similiter leguntur II, 51, 2. VII, 58. — τὰ πρὸ αὐτῶν. Αὐτά (h. e. τὰ τῆς κινήσεως ταύτης, vel omnino ταῦτα) sunt res belli Pelop. Τὰ πρὸ αὐτῶν res inter bellum Troianum et Medica gestas atque haec ipsa bella, τὰ ἔτι παλαιότερα ea, quae bellum Troianum praecesserunt, Thucydides vocat; distinguit enim infra c. 3. et 12. τὰ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν et τὰ μετὰ τὰ Τρωϊκά. Tum ad ἀδύνατα aut Matth. Gr. §. 443. 1. a. aut §. 535. b. adn. comparaveris, sed illud ob I, 59. 125. III, 88. al. malim. — Ὧν. Schaeferus ad Dion. p. 325. pro ἐξ ὧν dictum putat. Cf. Matth. Gr. §. 595. c. et de Latinis Zumpt. Gr. §. 778. Praestiterit tamen forsitan ὧν per attractionem ex σκοποῦντι aptum putare, quoniam Graeci, quum participium verbi verbo alteri, quod cum diverso eiusdem nominis casu coniungitur, additur, non duos casus, sed eum, qui

εὑρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατα ἦν· ἐκ δὲ τεκμηρίων, ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει, οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους οὔτε ἐς τὰ ἄλλα.

Τὰ πάλαι γὰρ μεταναστάσεις ἦσαν ἐν τῇ Ἑλλάδι, δι' ἃς οὐκ ἴσχυον.

2. *Φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ* 1
πάλαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ μεταναστάσεις τε
οὖσαι τὰ πρότερα, καὶ ῥᾳδίως ἕκαστοι τὴν ἑαυ-
τῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινων ἀεὶ πλει-
όνων. τῆς γὰρ ἐμπορίας οὐκ οὔσης, οὐδ' ἐπι- 2
μιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις οὔτε κατὰ γῆν οὔτε διὰ θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν, καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες, οὐδὲ γῆν φυτεύοντες, ἄδηλον ὄν, ὁπότε τις ἐπελθὼν καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων ἄλλος ἀφαιρήσεται, τῆς τε καθ' ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ ἂν ἡγούμενοι ἐπικρατεῖν, οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο, καὶ δι' αὐτὸ οὔτε μεγέθει πόλεων

3 *ἴσχυον οὔτε τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ. μάλιστα δὲ τῆς γῆς*
ἡ ἀρίστη ἀεὶ τὰς μεταβολὰς τῶν οἰκητόρων εἶχεν,
ἥ τε νῦν Θεσσαλία καλουμένη καὶ Βοιωτία, Πε-
λοποννήσου τε τὰ πολλὰ πλὴν Ἀρκαδίας, τῆς τε
4 *ἄλλης ὅσα ἦν κράτιστα. διὰ γὰρ ἀρετὴν γῆς αἵ*
τε δυνάμεις τισὶ μείζους ἐγγιγνόμεναι στάσεις ἐν-
εποίουν, ἐξ ὧν ἐφθείροντο, καὶ ἅμα ὑπὸ ἀλλο-
5 *φύλων μᾶλλον ἐπεβουλεύοντο. τὴν γοῦν Ἀττικὴν*
ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον διὰ τὸ λεπτόγεων ἀστασίαστον οὖσαν ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ ἀεί. καὶ παράδειγμα τόδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι διὰ

propiori verbo convenit, ponere solent. Cf. I, 40, 6. 144, 2. V, 1. et Matth. §. 428. 2. (etsi ibi minus distincte de hac re disputatum est, Bernh. Synt. p. 350.) Nam quominus genitivum ad *ἐπὶ μακρότατον* referas, sicut antea *ἐπὶ πλεῖστον* cum hoc casu iungi vidimus atque I, 118. II, 76. et alibi *ἐπὶ μέγα*, obstare videtur vis formulae *ἐπὶ μακρότατον*, quippe quae non de loco et gradu dicatur, sed de tempore, ut valeat diutissime. Ita legitur apud Dion. Cass. LX, 9., et *ἐπὶ μήκιστον* saepe.

Cap. II. §. 1. *Καλουμένη … οἰκουμένη.* Schematis τοῦ ὁμοιοκαταλήκτου exemplum vult esse Dion. Hal. p. 808., cuius insigniora exempla alibi apud Thuc. leguntur. Deinde ad *μεταναστάσεις οὖσαι* suppl. *φαίνονται*. Tum *ἀεί* post *τινῶν* ita dictum, ut plerumque post articulum.

§. 2. *Ἐπιμιγνύντες* hic et c. 13. intransitivam vim habet. Cf. Matth. Gr. §. 495. p. 1103. et adde hoc verbum Rost. §. 115. 1. Alibi (ut c. 146.) ipse Thuc. passivo utitur. — *νεμόμενοι τὰ αὑτῶν — ὅσον ἀποζῆν*, ita agros suos colentes, vel tantum iis utentes et fruentes, ut inde viverent. Photius: *νέμεσθαι ὡς τὸ πολὺ τὸ λαμβάνειν πρόσοδον παρὰ Θουκυδίδῃ.* Cf. I, 100. II, 72. III, 66. 68. V, 32, 42. et adn. II, 15, 2. De vv. *ὅσον ἀποζῆν* vid. Buttm. Gr. §. 143. 1. 2. et 147. adn. 8. Matth. §. 479. adn. 2. Rost. §. 122. II, 9. adn. 1. Tum *φυτεύοντες* est arboribus (et vitibus) conserentes. Paulo post de vv. *ἄδηλον ὄν* vid. Matth. Gr. §. 564. Rost. §. 131. 5. adn. 4. Cf. VIII, 96., ubi rursus sequitur *ὁπότε*. *Ἀναγκαίου* raro generis communis est. Cf. Matth. Gr. §. 118. p. 238. — *οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο*, non gravate migrabant, sedes mutabant, bene explicat Steph.

§. 3. *Τῆς γῆς ἡ ἀρίστη.* Cf. Matth. Gr. §. 442. 2. Buttm. §. 132. adn. 1. et infra c. 5. *τὸν πλεῖστον τοῦ βίου*, c. 30. *τοῦ χρόνου τὸν πλεῖστον.* Tum de articulo *τάς* vid. Rost. Gr. §. 98. 3. A. a. — *ἥ τε νῦν Θεσσαλία καλουμένη.* Priusquam enim Thessali in hanc terram pervenerunt (cf. c. 12.), Aemonia vel Haemonia, Pelasgia, Aeolis (cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 15, 12.) nominata est. Verba *καὶ Βοιωτία* et ipsa cum *ἡ νῦν καλουμένη* iungenda sunt. Vid. c. 12. Thessaliae, Boeotiae, Peloponnesi incolarum permutationes discas ex Plassii historia Graeciae antiquissima, Muelleri Minyis, similibus libris. Excipitur Arcadia, quippe cuius incolas nunquam expulsos esse constet.

§. 4. *Ἀρετήν*, bonitatem, fertilitatem.

§. 5. *Τὴν γοῦν Ἀττικήν.* Sententiae sic cohaerent: Fertilissimae regiones Graeciae potissimum incolas permutarunt; Atticam quidem certe cet. — *Διὰ τὸ λεπτόγεων.* Est enim Atticae solum tenue et parum uber, humus levis et sicca (cf. Dodw. It. Graec. II. p. 5. interpr. Germ. et Krus. Hell. II. 1. p. 37.), quale solum, tenuis ubi argilla, oleis idoneum, frumento non item, a glareoso, quocum a Reisig. ad Soph. Oed. Col. v. 663. confunditur, diligenter distinguit Virg. Georg. II, 180. et 212. — *ᾤκουν οἱ αὐτοὶ ἀεί.* Athenienses *τοὺς αὐτοὺς ἀεί* vocari, quatenus, quanquam peregrini iis se admiscuissent, tamen primi incolae mansissent, neque in alias regiones emigrassent, bene docuit Wyttenb. Ecl. Hist. p. 359. Cf. Thuc. II, 36 Athenienses ideo se *αὐτόχθονας* esse gloriari constat.

§. 6. *Καὶ παράδειγμα τόδε κ. τ. λ.* Sequitur locus difficilis, de quo multi sigillatim dixerunt. Nos primum non dubium esse existimamus, quin verba *παράδειγμα τόδε* his, quae sequuntur, *ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος κ. τ. λ.* explicentur; id enim postulat consuetudo dicendi in hac formula et similibus, *μαρτύριον δέ* I, 8., *σημεῖον δέ, τεκμήριον δέ, δῆλον δέ* I, 11. atque addito pronomine demonstrativo *δηλοῖ δέ μοι καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν οὐχ ἥκιστα· πρὸ γὰρ τῶν Τρωϊκῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἡ Ἑλλάς.* Cf. II, 39. Matth. Gr. §. 615. 2. et §. 630. f. Quod si certum est, non minus exploratum est enunciatum *διὰ τὰς — αὐξηθῆναι* cum verbo *τοῦ λόγου* cohaerere, ut Plato in simillimo loco

τὰς μετοικίας [ἐς] τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως αὐξηθῆναι· ἐκ γὰρ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος οἱ πολέμῳ ἢ στάσει ἐκπίπτοντες παρ' Ἀθηναίους οἱ δυνατώτατοι ὡς βέβαιον ὂν ἀνεχώρουν, καὶ πολῖται γιγνόμενοι εὐθὺς ἀπὸ παλαιοῦ μείζω ἔτι ἐποίησαν πλήθει ἀνθρώπων τὴν πόλιν· ὥςτε καὶ ἐς Ἰωνίαν ὕστερον, ὡς οὐχ ἱκανῆς οὔσης τῆς Ἀττικῆς, ἀποικίας ἐξέπεμψαν.

Cap. II. §. 5. *Ἐς τὰ ἄλλα.* Ita libri mss. Sed cf. adn.

Menex. c. 7. enunciationem ab *ὅτι* incipientem cum *τῷ λόγῳ* iunxit. Iam si constaret *τὴν Ἑλλάδα* subaudiri posse, verba sic interpretaremur: atque sententiae a me propositae, ob migrationes in alias terras Graeciam non perinde auctam esse, hoc firmissimum argumentum est, quod rel. Sed quoniam nec *τὴν Ἑλλάδα* in superioribus usquam legitur, et *Θεσσαλίαν καὶ Βοιωτίαν Πελοποννήσου τε τὰ πολλά* remotiora sunt, quam quae post res modo de Attica explicatas memoriae inhaereant, nec *αὐξηθῆναι* impersonaliter videtur accipi posse, denique, quamcunque ex his rationem elegeris, illa *ἐς τὰ ἄλλα* languent et, quum in Arcadiam saltem novi coloni non venerint, certe *ἐς ἄλλα* videtur dicendum fuisse, *ἐς* compluribus hominibus doctis improbatum deleri malumus. Nam quo minus servata vulgata *αὐξηθῆναι* ad Atticam putemus spectare sententiam hanc esse censentes: Atticam ob migrationes hominum in eam advenientium ceteris in rebus haud perinde (atque incolarum frequentia) crevisse, praeter duritiam et obscuritatem orationis prohiberi videtur ipso consilio scriptoris. Qui quum toto capite migrationes maxime incrementis Graeciae offecisse velit demonstrare, postquam Atticam, quoniam parum fertilis esset, ex iis terris, quarum incolae saepe mutati essent, exemit, ad primarium consilium debet redire et *λόγον*, sive sententiam, quam defendat et probare sibi praecipue proposuerit, non eam appellare, quod Attica peregrinorum adventu, quamvis non omnibus rebus aeque, creverit, sed quod reliqua Graecia propter perpetuas incolarum permutationes debilis manserit. — *οἱ — ἐκπίπτοντες... οἱ δυνατώτατοι.* Cf. Matth. Gr. §. 319. Rost. §. 101. 3. et 18. Significantur Melanthi comites, Gephyraei, alii. — *ὡς βέβαιον ὄν.* Cogita aut *τὶ* (cf. Kuehn. Gr. §. 421.), ut sit tanquam aliquid firmum, aut *τὸ ἀναχωρεῖν παρ' Ἀθην.*, ut verba valeant *νομίζοντες βέβαιον εἶναι τὸ ἀναχωρεῖν*, cf. Matth. Gr. §. 568. 3. Rost. §. 131. 4. — *Ἀπὸ παλαιοῦ.* Similiter II, 15. bis *ἀπὸ τοῦ (πάνυ) ἀρχαίου*, I, 18. *ἐκ παλαιτάτου*, ut taceamus *ἐκ πολλοῦ*, al. In qualibus de nulla ellipsi cogitandum. Cf. Thiersch. Gr. §. 313. 7. a. — *ἐς Ἰωνίαν.* Per *πρόληψιν* Ioniam vocavit. „Coloni enim in eam regionem deducti Iones dicebantur, atque sedibus suis novis hoc nomen imposuere." GOTTL.

1 3. *Δηλοῖ δέ μοι καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν οὐχ ἥκιστα· πρὸ γὰρ τῶν Τρωϊκῶν οὐδὲν φαίνεται πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἡ Ἑλλάς·*
2 *δοκεῖ δέ μοι, οὐδὲ τοὔνομα τοῦτο ξύμπασά πω εἶχεν, ἀλλὰ τὰ μὲν πρὸ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ πάνυ οὐδὲ εἶναι ἡ ἐπίκλησις αὕτη, κατὰ ἔθνη δὲ ἄλλα τε καὶ τὸ Πελασγικὸν ἐπὶ πλεῖστον ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπωνυμίαν παρέχεσθαι, Ἕλληνος δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν τῇ Φθιώτιδι ἰσχυσάντων, καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐπ' ὠφελίᾳ ἐς τὰς*

Ἦν δὲ πρὸ τῶν Τρωϊκῶν καὶ ἀμιξία τῶν Ἑλλήνων, οἳ οὐδὲν κοινῇ εἰργάσαντο, οὐδὲ ὄνομα κοινόν πω εἶχον.

Cap. III. §. 2. *Ὠφελίᾳ* Bekk. Vulgo *ὠφελείᾳ* hic et alibi. Utrum praestet, quum utrumque in mss reperiatur, valde dubium est. Vid. Baiter ad Isocr. Pan. §. 15. et Bensel. ad Areop. p. 315. Schneid. ad Plat. I. p. 20. Matth. Gr. §. 68. 3. b. adn. In Cass. *ὠφελία* nunquam, quod meminerit, legi adnotat quidem Hofmannus in ed. Mosqu. p. 257. Sed id falsum esse intelligitur ex adnotatis a nobis in ed. mai. II. 1. p. 153. et ibi Suppl.

Cap. III. §. 1. *Πρὸ τῶν Τρωϊκῶν.* De bello Troiano sic rursus c. 12. II, 68. et *τὰ Μηδικὰ* non raro (ut I, 41. 69.) de bello Persico. De verbis *πρὸ... πρότερον* cf. adn. 23, 4.

§. 2. *Δοκεῖ... εἶχεν... εἶναι.* Post *δοκεῖ* primum indicativus legitur, cf. Matth. Gr. §. 630. 2. g. Kuehn. Gr. §. 766. 1., tum oratione mutata infinitivus, ut Plat. Lach. c. 8. Deinde *τὰ μέν* aut ex Matth. Gr. §. 283. (ubi p. 734. init. pluralis exempla adde, qualia sunt *τὰ πρὸ τούτων* Demosth. de Cor. §. 188., *τὰ μεταξὺ τούτου* Soph. Oed. C. 291.) aut, si est partim, ex §. 288. adn. 6. explicandum. De Hellene et Deucalione, ut alios omittamus, vid. Thirwall. Hist. Gr. I, p. 84. sqq. interpr. Germ. — *κατὰ ἔθνη.* Vid. Matth. Gr. §. 298. et de his populis Wachsm. Antiqu. I, 1. p. 29. sqq. et Thirwall. Hist. Gr. I. p. 44. sqq. Tum *ἐπὶ πλεῖστον* interpretare per longissimum terrae tractum, per maximam Graeciae partem. De partibus Graeciae a Pelasgis occupatis vid. Thirw. l. d. p. 35. sqq. Ad *ἐπωνυμίαν παρέχεσθαι* suppl. *τῇ (νῦν) Ἑλλάδι, τῇ χώρᾳ.* — *ἰσχυσάντων*, quum potentes facti essent. Sic *ἰσχύσας* iterum c. 9, *ἡσυχάσασα* c. 12, alia, velut nota *ἄρξας* et *βασιλεύσας*, Cyr. II, 15., 2. Schneid. ad Plat. II. p. 109. Schoem. ad Plut. Ag. §. 2. Kuehn. ad Xen. Comm. I, 1., 18. Diversum videtur *ξυμπολεμησάντων* 18., 2. adn. — *Ἐπαγομένων αὐτούς.* Ad *ἐπαγομένων* aut *τῶν ἀνθρώπων* (cf. Matth. Gr. §. 563.), aut ex remotioribus *τῶν ἐθνῶν* subaudiendum; nam quum *ἐπάγεσθαι* valeat sibi adducere, arcessere, *αὐτοὺς* ad Hellenem eiusque filios spectet necesse est. *Ἐπ' ὠφελίᾳ* est ut auxilium sibi ferrent. (*Ὠφέλειαν εἴωθεν ὁ Θουκυδίδης τὴν συμμαχίαν καλεῖν* Schol. Cf. c. 26. 28. 31. al.) Ceterum de sententia et propagato paulatim Hellenum nomine vid. Nieb. Hist. Rom. I. p. 33. Wachsm. Antiqu.

ἄλλας πόλεις, καθ' ἑκάστους μὲν ἤδη τῇ ὁμιλίᾳ
μᾶλλον καλεῖσθαι Ἕλληνας, οὐ μέντοι πολλοῦ γε
χρόνου ἠδύνατο καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι. τεκμηριοῖ
δὲ μάλιστα Ὅμηρος· πολλῷ γὰρ ὕστερον ἔτι καὶ 3
τῶν Τρωϊκῶν γενόμενος οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας
ὠνόμασεν, οὐδ' ἄλλους ἢ τοὺς μετ' Ἀχιλλέως ἐκ
τῆς Φθιώτιδος, οἵπερ καὶ πρῶτοι Ἕλληνες ἦσαν,
Δαναοὺς δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι καὶ Ἀργείους καὶ Ἀχαιοὺς
ἀνακαλεῖ. οὐ μὴν οὐδὲ βαρβάρους εἴρηκε διὰ τὸ
μηδὲ Ἕλληνάς πω, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀντίπαλον ἐς

Gr. I. 1. p. 39. 42. sqq. Thirw. l. d. p. 89. sqq. — *Τῇ ὁμιλίᾳ μᾶλλον.* *Ὁμιλία* est consuetudo, id est vitae commercium, quod indigenis cum Hellenis posteris intercedebat. *Μᾶλλον* apponens Thucydides videtur in mente habere quam pacto et convento aliquo; *μᾶλλον* enim saepe sic ponit, ut altera pars comparationis intelligenda sit. Cf. c. 8. 81. 140. al. — *ἠδύνατο καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι.* Suppl. *καλεῖσθαι Ἕλληνας.* *Ἐκνικᾷ* autem hic, ut alibi, est *ἐπικρατεῖ*, invalescit, in consuetudinem venit, et quod usitatius sic dici potuit, *οὐ μέντοι πολλοῦ γε χρόνου καὶ ἅπαντας καλεῖσθαι Ἕλληνας ἠδύνατο ἐκνικῆσαι*, Thucydides maluit his exprimere, *οὐ μέντοι — καὶ ἅπασιν ἠδύνατο ἐκνικῆσαι*, es konnte jedoch — nicht auch für alle zugleich herrschend (üblich) werden. Sic Paus. II, 29., 3. *πᾶσιν ἐξενίκησε* et similiter Dio Cass. et al. Sententiam his verbis Taciti (Germ. c. 2.) illustres: nationis nomen non in nomen gentis evaluisse, dummodo pro nationis dixeris singularum nationum Graecarum.

§. 3. *Ὕστερον... γενόμενος.* Aetatem Homeri vides a Thuc. parum definiri, sed dissentire certe eum a Cratetis Mallotae opinionis defensoribus. Adverbii causa cf. Hom. Il. VI, 130. *οὐδὲ γὰρ ... Λυκόοργος δὴν ἦν*, et Cic. Brut. c. 83. Thucydides si posterius fuisset, i. e. vixisset. — *οὐδαμοῦ τοὺς ξύμπαντας ὠνόμασεν.* Cogita *Ἕλληνας.* Disputantem contra haec Strabonem VIII. p. 370. et XIV. p. 661. refutarunt interpretes. — *τοὺς μετ' Ἀχιλλέως ἐκ τῆς Φθιώτιδος* Hom. Il. β΄. v. 684. sq. *Οἳ τ' εἶχον Φθίην ἠδ' Ἑλλάδα καλλιγύναικα, Μυρμιδόνες δ' ἐκαλεῦντο καὶ Ἕλληνες καὶ Ἀχαιοί.* — *ἀνακαλεῖ.* In praepositione intendendi quandam vim inesse, ut in *ἀναπείθειν*, recte dicit Bloomf., et nominatim seu honoris causa appellare interpretatur Sieb. ad Paus. VIII, 21., 2. iterum iterumque seu identidem vocare nonnulli interpretes Soph. Phil. v. 800. — *οὐ μὴν οὐδὲ βαρβάρους*, neque vero ne barbaros quidem. *Οὐ μὴν οὐδέ*, und auch nicht, ut VI, 55. Paulo aliter I, 82., 1. et II, 97., 6. ubi vid. adn. — *οὐδὲ βαρβάρους εἴρηκε.* Non obstare Il. β΄. v. 867., ubi Cares *βαρβαρόφωνοι* appellantur, docent interpretes et Homeri et Thucydidis. — *ἀντίπαλον ἐς ἓν ὄνομα* Eustathius (ad Il. II. p. 367.) pro *ἐς ἓν ἀντίπαλον ὄν.* posita existimavit, qualis praepositionis inter adiectivum et substantivum interiectio Latinis usitatissima apud Graecos in prosa oratione rarissima est. Legimus tamen apud Plat. Crit. c. 9. *οὐδενὶ ξὺν νῷ* et vicissim Thuc. II, 36. *τρόπων ἐξ οἵων.* Hic licet *ἀντίπαλον* pro *ἀντίπαλόν τι*, tanquam diversum aliquid, als Gegensatz, im Gegensatz gegen jene, dictum putare, quam explanationem confirmat Strabo l. VIII. l. d. *τὸ ἀντίπαλον* legens, quem articulum ipse omittit l. XIV. l. d. *Ἀποκρίνεσθαι ἔς τι* legitur etiam II, 49., 1., etsi paulo alia vi.

4 *ἓν ὄνομα ἀποκεκρίσθαι. οἱ δ' οὖν ὡς ἕκαστοι*
Ἕλληνες κατὰ πόλεις τε, ὅσοι ἀλλήλων ξυνίεσαν,
καὶ ξύμπαντες ὕστερον κληθέντες, οὐδὲν πρὸ τῶν
Τρωϊκῶν δι' ἀσθένειαν καὶ ἀμιξίαν ἀλλήλων ἀ-
5 *θρόοι ἔπραξαν. ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν στρατείαν*
θαλάσσῃ ἤδη πλείω χρώμενοι ξυνῆλθον.

§. 4. *Οἱ δ' οὖν ὡς ἕκαστοι... κληθέντες.* Enunciatum ideo paulo obscurius, quod, utrum verbis *καθ' ἑκάστους* respondeant *ὡς ἕκαστοι*, ut *κατὰ πόλεις* explicationis causa adiecta sint, an verbis *κατὰ πόλεις*, dubitari potest, quum utrumque dicendi genus alibi verbis *ἅπαντες* et *ξύμπαντες* ex adverso ponatur. Illam rationem Dobraeus, qui aliquando *κατὰ πόλεις τε* delenda esse suspicatus erat, probavit. Sed quum, si ea interpretatio vera esset, *Ἕλληνες* inter *ὡς ἕκαστοι* et *κατὰ πόλεις τε* male interpositum esset, alteram explanationem praestare nobis persuasum est. Sic igitur haec interpretamur: ii vero, qui pro se quisque (s. suo quisque tempore et modo), et oppidatim, quotquot mutuo se intelligebant, et omnes una postea Hellenes sunt vocati. De *ὡς ἕκαστοι* cf. I, 15. 67. 89. 98. IV, 32. al. et Matth. Gr. §. 628. r. e. p. 1510. Particulae *δ' οὖν* post degressiones et interpositiones ponuntur. Cf. Dissen. ad Demosth. de Cor. §. 261. et infra 50. 63. 1. Non mirum autem debet videri Thucydidem putasse Hellenes a Pelasgis et aliis populis, quibuscum se coniungerent, non intellectos esse. Nam etsi Pelasgos et Hellenes cognatos fuisse hodie constat (cf. Nieb. Hist. Rom. I. p. 31. sqq. Wachsm. Ant. Gr. I. 1. p. 25. sqq.), dialecti eorum non minus potuerunt discrepare inter se quam Saxonica superior ab inferiore aut adeo Batavica vel Danica, et linguam illorum Herodotus I, 57. quanquam qualis fuerit, affirmari posse negat, tamen, si coniecturam argumentis quibusdam nixam proferre liceat, fuisse barbaram dicit. Atque ipse Thucydides eos, qui maxima ex parte Pelasgi Tyrrheni sint, ex quo etiam Graecam linguam didicerant, vocat *βαρβάρους διγλώσσους* IV, 109. Cf. Nieb. l. d. et Thirw. I. p. 55. sqq. Ceterum contra vim verbi *ξυνιέναι* quum alii haec interpretati sunt, tum nuper Middendorf in libello „Ueber das Verhältniss der Hellenen zu den Pelasgern" p. 19. sq.

§. 5. *Στρατείαν... ξυνῆλθον.* Ita c. 15. *στρατείας ἐξῆλθον.* Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 55. et in Paral. Gr. Gr. II. p. 518. Compares etiam Latinum coire societatem. *Θαλάσσῃ ἤδη πλείω χρώμενοι*, propr.

Μίνως πρῶτος κρατήσας τῆς θαλάσσης τὸ ληστικὸν καθῄρει.

4. Μίνως γὰρ παλαίτατος ὧν ἀκοῇ ἴσμεν
ναυτικὸν ἐκτήσατο, καὶ τῆς νῦν Ἑλληνικῆς θα-
λάσσης ἐπὶ πλεῖστον ἐκράτησε, καὶ τῶν Κυκλάδων
νήσων ἦρξέ τε καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστων
ἐγένετο, Κᾶρας ἐξελάσας, καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας
ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας· τό τε ληστικόν, ὡς εἰκός,
καθῄρει ἐκ τῆς θαλάσσης ἐφ' ὅσον ἠδύνατο τοῦ
τὰς προσόδους μᾶλλον ἰέναι αὐτῷ.

Τὸ πάλαι γὰρ οἱ Ἕλληνες ἐλῄστευον ἀλλήλους κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν.

5. Οἱ γὰρ Ἕλληνες τὸ πάλαι καὶ τῶν βαρ- 1
βάρων οἵ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ παραθαλάσσιοι καὶ ὅσοι
νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι
ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς λῃστείαν, ἡ-
γουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων κέρδους

Cap. IV. *Ληστικόν.* Cl. Ven. et alii nonnulli mss. *Ληστρικόν.* At secundum Schol. *τὸ μὲν ἐκτὸς τοῦ ρ̄ σημείου τὸ σύστημα τῶν ληστῶν, τὸ δὲ μετὰ τοῦ ρ τὸ κτῆμα τῶν ληστῶν.* Cf. Thom. M.

quum mari iam ad plura uterentur (cf. III. 15, 5. Matth. Gr. §. 409. 6. Rost §. 104. adn. 7.), i. e. in re maritima maiorem operam locarent.

Cap. IV. *Μίνως.* De Minois imperio maris praeter alios, quos hic citant interpretes et Herm. Antiqu. Gr. §. 9, 6., vid. Diod. IV, 60. V, 54. 78. Neumann. Cret. p. 49. sqq. Schlosser. Conspect. hist. univ. I, 1. p. 309. Thirwall. Hist. Gr. I. p. 144 sqq. *Παλαίτατος — ἐκτήσατο*, i. e. *παλαίτατος ἦν, ὃς ἐκτήσ.*, ut Latine dicitur primus hoc fecit. — *Κᾶρας ἐξελάσας.* Herodotus tamen I, 77. Cares a Minoe non insulis eiectos esse, sed tantum eius imperio paruisse et naves complevisse ac longo demum tempore post a Doriensibus atque Ionibus expulsos scribit. Quem cum Thucydide ita conciliare studet Arn., ut nonnullos Cares expulsos, reliquos cum Cretensibus commixtos agros suos retinuisse videri dicat. Gloriam eiectorum Carum Atheniensibus tribuit Isocr. Paneg. c. 16. De Caribus insulanis et piratis cf. c. 8. et Salust. Fragm. p. 1010. — *τό τε ληστικόν* —. Particula *τὲ* apud Thuc. saepe simplex est copula, atque hic usus multo latius spectat, quam ob Rost. Gr. §. 134. A. 5. b. γ'. credideris. Ut nonnulla certe exempla praeter Rostiana proferamus, cf. 6, 5. 10, 2. 12, 4. 13, 1. 4. 5. 6. 14, 2. De vv. *τὸ λῃστικόν* cf. adn. 1. — *ἐφ' ὅσον ἠδύνατο.* Nondum enim omnes piratas Minos sustulit, sed id postea a Corinthiis effectum est. Vid. c. 13. — *τοῦ — ἰέναι αὐτῷ.* Cf. Matth. Gr. §. 540. adn. 1. Rost. §. 109. adn. 5. *Ἰέναι* est afferri, transmitti, ut I, 137. *ἦλθεν αὐτῷ ὕστερον (χρήματα).* Redire, colligi, quam vim alii malunt inesse, est potius *προσιέναι.* Similiter de rebus dicuntur *ἐπεισέρχεσθαι* II. 38., *ἐσπλεῖν*, alia.

Cap. V. §. 1. *Μᾶλλον.* I. e. *μᾶλλον ἢ πρότερον.* Cf. V, 81. VIII, 9. al. De verbis *ἀνδρ. οὐ τῶν ἀδυνατ.* vid. Matth. Gr. §.

τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα καὶ τοῖς ἀσθενέσι
τροφῆς· καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις
καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις ἥρπαζον, καὶ τὸν
πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο, οὐκ ἔχον-
τός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ
2 τι καὶ δόξης μᾶλλον. δηλοῦσι δὲ τῶν τε ἠπειρω-
τῶν τινες ἔτι καὶ νῦν, οἷς κόσμος καλῶς τοῦτο
δρᾶν, καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν τὰς πύστεις
τῶν καταπλεόντων πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες,
εἰ λῃσταί εἰσιν, ὡς οὔτε ὧν πυνθάνονται ἀπαξι-
ούντων τὸ ἔργον, οἷς τε ἐπιμελὲς εἴη εἰδέναι οὐκ
3 ὀνειδιζόντων. ἐλῄζοντο δὲ καὶ κατ' ἤπειρον ἀλ-
λήλους. καὶ μέχρι τοῦδε πολλὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ
παλαιῷ τρόπῳ νέμεται περί τε Λοκροὺς τοὺς Ὀ-

463. — *τοῖς ἀσθενέσι τροφῆς.* Cf. Rost. Gr. §. 105. 6., de Latinis Walth. ad Tac. Ann. I, 3. II, 33. — *κατὰ κώμας οἰκουμέναις.* Dubitatur, utrum haec significent urbes similes vicis vel pagis fuisse, non continuis domibus aedificatas, sed sparsis domibus et disiectis, an civitates tunc nondum fuisse *ξυνοικισθείσας*, in singulas praecipuas urbes collectas, quarum moenibus se tuerentur cives, sed eos sparsos fuisse per vicos. Haec interpretatio verbis c. 10. confirmaretur, nisi ibi ipsum *ξυνοικίζεσθαι* valere coaedificatum esse videretur. Cf. ibi adn. — *τὸν πλεῖστον τοῦ βίου.* Cf. adn. ad I, 2., 3. Quod ad sententiam eorum, quae sequuntur, attinet, similia quum de aliis populis antiquitatis (cf. Caes. B. G. VI, 23. Iust. XLIII, 3.) tum de Graecis nostrae memoriae ante libertatem recuperatam et de Arnautis dicenda sunt.

§. 2. *καλῶς*, bene, i. e. perite et fortiter. — *οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν.* Respicitur, ut 13., 2., praecipue ad Hom. Od. γ'. v. 71. sqq., ubi vid. Nitzsch., ι'. v. 52. Hymn. Apoll v. 452. sqq. — *τὰς πύστεις ... ἐρωτῶντες.* *Πύστεις* hic idem est atque *ἐρωτήσεις*, quod substituit Philostratus Vit. Apoll. II, 29. Cf. Lob. Paral. Gr. Gr. II. p. 522. et adn. ad I, 112. *Ἐρωτῶντες* autem ad *οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν*, quamvis poetae ipsi non interrogent eos, qui naves appulerint, sed alios inducant hoc facientes, relatum est, quod, ut ab imperatoribus saepe aliquid gestum dicimus, quod eorum milites, a regibus, quod eorum amici peregerunt, ita scriptoribus ipsis, quae ab aliis apud eos perficiuntur, tribuimus. — *οἷς τε ... οὐκ ὀνειδιζόντων.* I. e. *οὔτε οἷς ἐπιμελὲς εἴη ὀνειδιζόντων.* Cf. Herm. ad Soph. Ant. v. 759. et Matth. Gr. §. 609. 1. γ'.

§. 3. *Τῷ παλαιῷ τρόπῳ.* I. e. ita, ut et latrociniis dediti sint populi, id quod de Aetolis multo recentiore tempore testatur Polyb. IV., 3., 1 — 3. et alibi, et in oppidis atque vicis non munitis habitent, quod de Aetolis ex III, 94., de Locris ex III, 101. discimus.

ζόλας καὶ Αἰτωλοὺς καὶ Ἀκαρνᾶνας καὶ τὴν ταύτῃ ἤπειρον. τό τε σιδηροφορεῖσθαι τούτοις τοῖς ἠπειρώταις ἀπὸ τῆς παλαιᾶς λῃστείας ἐμμεμένηκε.

ἄλλα ἔθη βαρβαρικὰ τῶν Ἑλλήνων κατ' ὀλίγον μεταβληθέντα.

6. Πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλλὰς ἐσιδηροφόρει διὰ τὰς 1
ἀφράκτους τε οἰκήσεις καὶ οὐκ ἀσφαλεῖς παρ'
ἀλλήλους ἐφόδους, καὶ ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ'
ὅπλων ἐποιήσαντο, ὥςπερ οἱ βάρβαροι. σημεῖον 2
δ' ἐστὶ ταῦτα τῆς Ἑλλάδος ἔτι οὕτω νεμόμενα
τῶν ποτε καὶ ἐς πάντας ὁμοίων διαιτημάτων.
ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι τόν τε σίδηρον κα- 3
τέθεντο καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ τρυφερώτερον μετέστησαν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς

Cap. VI. §. 1. Ἑλλάς. „Ἀντὶ τῶν Ἑλλήνων εἴρηται". Alexand. περὶ σχημ. VIII. p. 471. et Tiber. p. 574 Cf. Rost. Gr. §. 97. 2. γ΄. Deinde ἄφρακτοι οἰκήσεις propr. non munita domicilia sunt πόλεις ἀτείχιστοι Cf. VI, 85. Huc respicit Luci. Anach. §. 34. Tum ἔφοδος est commeatus, ἐπιμιξία, ut V, 35. — ξυνήθη... ἐποιήσαντο. Haec videntur sic iungenda esse, τὴν δίαιταν (τὴν) μεθ' ὅπλων ἐποιήσαντο ξυνήθη (δίαιταν), cf. sd. I, 51, 4.; nam vix bene copules verba ξυνήθη μεθ' ὅπλων = ὡπλισμένην ἀεί. De articuli collocatione cf. Matth. Gr. §. 277. b. Rost. c. 98. 2. c. infra c. 19. 23, 1. 70, 7. al. — Ὥςπερ οἱ βάρβαροι. „Ita Gallos armatos in concilium venire Livius auctor est XXI, 20. init. Neque aliter Germani apud Tac de Mor. Germ. 13." BAU. Cf. Ammian. Marc. XXIII. ult. et Luci. l. d.

§. 2. Ταῦτα... νεμόμενα. Ne articulum desideres; sic interpretare: hae (quae c. 5. extr. nominatae sunt) Graeciae partes, quum etiamnum sic habitentur. — Ἐς πάντας ὁμοίων. Ἐς ita dictum est, ut apud Tac. Hist. III, 80. sacrum etiam in exteras gentes legatorum ius, ubi interpretes conferunt verba Cic. Verr. IV, 11. gravis erit (auctoritas) apud socios, in exteras nationes, vel apud Tac. Ann. II, 39. aetate et forma haud dissimili in dominum erat. Cf. Hand. Tursell. III. p. 314. sq. infra I, 33, 2. 91, 6. IV, 92.

§. 3. Ἐν τοῖς. Vid. Matth. Gr. §. 290. Rost. §. 98. adn. 15. et de collocatione particulae δέ ibid. §. 134. adn. 5. De re cf. Luci. Anach. l. d. Proxima ἀνειμένῃ... μετέστησαν interpretare remissiore vitae ratione (vita severioribus legibus non adstricta, cf. II, 37. VII, 69.) in mollius vitae genus transierunt. — καὶ οἱ πρεσβύτεροι... φοροῦντες, et qui ex opulentis (εὐδαιμόνων, ut alibi ὄλβιοι et interdum Latinum beatus) seniores (atque ea de causa morum veterum retinendorum studiosissimi) erant, ob delicatum vitae genus non diu est quum iis desierunt lineas tunicas gestare. De αὐτοῖς vid. Matth. Gr. §. 389. g. 1. Rost. §. 105. 2. adn. 2. Verba διὰ τὸ ἁβροδίαιτον du-

τῶν εὐδαιμόνων διὰ τὸ ἁβροδίαιτον οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες, καὶ χρυσῶν τεττίγων ἐνέρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν ἐν τῇ κεφαλῇ τριχῶν· ἀφ' οὗ καὶ Ἰώνων τοὺς πρεσβυτέρους κατὰ τὸ ξυγγενὲς

Cap. VI. §. 3. Κρωβύλον. Κρώβυλον m., Cl. a man. 2., item Phot. Suid. et edd. Xen. Anab. V, 4, 13. At vid. Arcad. p. 56, 9. et Goettl. de Accent. p. 184.

bitari potest utrum cum vv. οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδὴ ἐπαύσαντο, an cum φοροῦντες iungenda sint; illud tamen videtur probandum. Cf. Kaempf. Spec. nov. interpr. Thuc. p. 7. sq. Οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδή interposita sunt ut οὐ πολὺς χρόνος ἐξ οὗ Isocr. Phil. 47., χρόνος οὐ πολὺς ἐξ οὗ Dion. Hal. p. 69., ἐξ οὗ χρόνος οὐ πολύς Demosth. Phil. I. §. 3. Cf. Matth. Gr. §. 630. g. Ἐπειδή est idem atque ἐξ οὗ, ut infra §. 5., ὅτε 13, 2., ὡς IV, 90., ἐπεί, quod sic legi apud Thuc. adnotat grammaticus in Bachm. Anecd. p. 227., VI, 2., interdum Lat. quum (vid. Kritz. ad Sal. Jug. 91, 1.) et ut. Tempus illud non longum videtur id esse, quod inter bella Medica et Peloponnesiacum interiectum fuit. Vid. Becker. Caricl. II. p. 310. Antiquis igitur temporibus tunicae Atheniensium linteae erant, sicut Aegyptiorum, de quibus haec scribit Herodotus II, 81. ἐνδεδύκασι κιθῶνας λινέους — ἐπὶ τούτοισι δὲ εἰρίνεα εἵματα λευκὰ ἐπαναβληδὸν φορέουσι. Postquam autem hae lineae tunicae geri desitae sunt, vestes virorum Graecorum laneae erant. Vid. Becker. l. d. p. 331. De feminarum Atticarum vestitu mutato et lineis tunicis receptis vid. Herod. V, 87. De Atheniensium et aliorum Graecorum vestitu universo vid. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 31 — 33. et Beck. l. d. p. 307. sqq. — χρυσῶν τεττίγων. Erant aureae fibulae cicadarum formam habentes, innexae seu insertae cincinnis. Cf. Virg. Cir. v. 127. Aurea solenni comptum quem fibula ritu Cecropidae tereti nectebat dente cicadae. Iis priscos Athenienses ornatos fuisse quum alii praeter Thuc. testantur, tum Aristophanes Equ. v. 1336. Voluisse eos hoc esse σύμβολον τοῦ γηγενεῖς εἶναι Eustath. ad Il. γ΄. 395. d. et Schol. affirmant. — Κρωβύλον. Quae forma huius comptionis fuerit, parum certum est. Diligenter rem examinavit Thiersch. Act. Mon. III. 2. Scholiastae alterius verba haec sunt, κρωβύλος ἐστὶν εἶδος πλέγματος τῶν τριχῶν ἀπὸ ἑκατέρων εἰς ὀξὺ ἀπολῆγον· ἐκαλεῖτο δὲ τῶν μὲν ἀνδρῶν κρωβύλον, τῶν δὲ γυναικῶν κόρυμβος, τῶν δὲ παίδων σκορπίος alterius haec, ἐμπλοκὴ ἀπὸ τοῦ μετώπου ἐπὶ κορυφὴν ἀνηγμένη. Stephanus igitur nodum capillorum a fronte in verticem reductorum interpretatur. Thierschio autem sunt capilli ex media fronte reducti et in multos cincinnos convoluti, qui ab altera aure ad alteram pertinentes frontis extremitatem occupent densa serie connexi. At Winckelmann. Monument. I, 34. existimat esse capillum ad uvarum hederacearum similitudinem compositum. Add. Muell. Archaeol. Art. §. 330. 5. Tutuli vocabulo expressit Portus. — Ἰώνων. „Poll. VII,

ἐπὶ πολὺ αὕτη ἡ σκευὴ κατέσχε. μετρίᾳ δ᾽ αὖ 4
ἐσθῆτι καὶ ἐς τὸν νῦν τρόπον πρῶτοι Λακεδαι-
μόνιοι ἐχρήσαντο, καὶ ἐς τὰ ἄλλα πρὸς τοὺς
πολλοὺς οἱ τὰ μείζω κεκτημένοι ἰσοδίαιτοι μά-
λιστα κατέστησαν. ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι, καὶ 5
ἐς τὸ φανερὸν ἀποδύντες λίπα μετὰ τοῦ γυμ-
νάζεσθαι ἠλείψαντο. τὸ δὲ πάλαι καὶ ἐν τῷ
Ὀλυμπιακῷ ἀγῶνι διαζώματα ἔχοντες περὶ τὰ
αἰδοῖα οἱ ἀθληταὶ ἠγωνίζοντο, καὶ οὐ πολλὰ ἔτη

71. λινοῦς χιτών, ὃν Ἀθηναῖοι ἐφόρουν ποδήρη, καὶ αὖθις Ἴωνες.“ Etiam cicadis Samios Jones ornatos fuisse ex Asio apud Athen. XII, 30. docuit Thiersch. l. d. — τοὺς πρεσβυτέρους . . . αὕτη ἡ σκευὴ κατέσχε. Σκευή feminae instar seniores vinctos tenuisse iisque firmiter adhaesisse per προςωποποιίαν dicitur, ut alibi πρόςωπα apud Thucydidem fieri τὰ πράγματα Dionysius Hal. p. 803. adnotat. Cf. II. 18. 36. al. Τὸ ξυγγενές hic ut alibi (velut VI, 6. 76.) pro substantivo abstracto positum est, sicut paulo ante τὸ ἁβροδίαιτον. Cf. Matth. Gr. §. 269. 1. infra 9, 2. 37, 4. 39, 2. 68, 1. 69., 3. 76, 4. al.

§. 4. Μετρίᾳ, (tenui, simplici, aut interiecta inter asperam et delicatam) . . . πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντο. Disserit contra haec Mueller Dor. II. p. 267, qui Thucydidem in eo errasse putat, quod vestes lineas, amplas, in sinum artificiose complicatas antiquissimas Graecorum fuisse indicaverit; hunc enim vestitum potius ab Jonibus Asiaticis Athenas transisse, atque ibi circa tempus belli Pelop. rursus spretum esse. At haec refutata vide a Becker. Charicl. II, p. 309. Ad ἐς τὸν νῦν τρόπον suppleas οὔσῃ. Ἐς valet κατά, ut Lat. in modum dicitur. Vid. Hand. Turs. III. p. 323. Tum de πρός vid. Schoem. ad Plut. Ag. 7., 2.

§. 5. Ἐγυμνώθησαν τε πρῶτοι. Prorsus nudati sunt, ut essent sine subligaculo. Id enim esse hic γυμνοῦσθαι ex iis, quae sequuntur, apparet. Quare Thucydidi refragari Platonem Reip. V. p. 452. falso arbitratur Muell. Dor. II. p. 260.; Plato enim Cretenses primos gymnasiis operam impendisse, non subligaculum ab iis primis depositum esse scribit. — Ἐς τὸ φανερὸν ἀποδύντες cum emphasi videntur dicta esse pro vv. ἀποδύντες καὶ ἐς τὸ φανερὸν προελθόντες, cf. Bernh. Synt. p. 349. et III, 27., etsi alii ἐς τὸ φανερόν volunt esse φανερῶς, cl. Vig. p. 596. Appi. I. p. 197. II. p. 529. Cf. adn. ad 23., 6. Tum de λίπα vid. Buttm. Gr. §. 53., de re Kraus. Ars gymnast. Graec. I. p. 361. et 502. sq. — τὸ δὲ πάλαι — ἠγωνίζοντο. Cf. Dion. Hal. Ant. VII, 72. Διάζωμα sic alibi non videtur legi; plerique περίζωμα vocant. — Οὐ πολλὰ ἔτη ἐπειδὴ πέπαυται. Quoniam primus nudus ad metam cucurrisse aut Acanthius Lacedaemonius (vid. Dion. Hal. l. d.) traditur, qui Olymp. XV. διαύλῳ vicit (cf. Paus. V, 8., 3.), aut Orsippus Megarensis (vid. Paus. I, 44.), qui stadii victor

ἐπειδὴ πέπαυται. ἔτι δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις
ἔστιν οἷς νῦν, καὶ μάλιστα τοῖς Ἀσιανοῖς, πυγμῆς
καὶ πάλης ἆθλα τίθεται, καὶ διεζωσμένοι τοῦτο
6 δρῶσι. πολλὰ δ᾽ ἂν καὶ ἄλλα τις ἀποδείξειε τὸ
παλαιὸν Ἑλληνικὸν ὁμοιότροπα τῷ νῦν βαρβα-
ρικῷ διαιτώμενον.

7. Τῶν δὲ πόλεων ὅσαι μὲν νεώτατα ᾠκίσθησαν καὶ ἤδη πλωϊμωτέρων ὄντων, περιουσίας

τῶν πόλεων τόποι καὶ ἕξεις.

§. 5. Διεζωσμένοι. Suid. et Phot. διεζωμένοι, quod nomini διάζωμα respondere videatur. Et Moer. ζῶμα Ἀττικῶς, ζῶσμα Ἑλληνικῶς. Cf. Thom. Mag. Sed διεζωμένοι in nullo libro legitur, atque etiam si illa Atticistarum observatio vera sit, nondum continuo διεζωμένοι rescribendum est. In σ enim vel addendo vel omittendo in perfecto pass. et nominibus inde ductis mirifice fluctuat usus Graecorum. Cf. prae ceteris Lob. ad Soph. Ai. v. 704.

Cap. VII. Πλωϊμωτέρων. Bekk. usquequaque πλοϊμ. ex Vat. et It., quibus unus alterve ex reliquis codd. accedunt, scripsit. Utramque formam afferunt grammatici, velut Suid. et Zon., qui inane discrimen utriusque videtur statuere. Nos πλωϊμ. servavimus, primum quia hanc formam usquequaque plurimi libri, inter quos etiam egregii Cass. Cl. Ven. H. sunt, tuentur; deinde quia eandem apud imitatores Thucydidis, Dionysium et Dionem Cass., reperimus; denique quia Lob. ad Phryn. p. 615, ubi qua sit scripturae discrepantia, Atticis utique πλώϊμος asserendum iudicat. Commendatur hoc etiam verbo πλωΐζειν c. 13.

ab aliis in eandem Olympiadem, ab aliis in Ol. XXXII. refertur, negationem tollendam aut certe illa οὐ πολλὰ ἔτη non nimis urgenda, etsi vel saecula aliquot essent, nonnulli coniecerunt. At utrumque repugnat scriptoris consilio, qui toto hoc capite demonstrare vult Graecos diu barbarorum similes fuisse, quorum nonnullos etiamtum subligaculis cinctos certasse statim subiicit, sicut aliam utrorumque similitudinem §. 3. οὐ πολὺς χρόνος ἐπειδή sublatam dixit. „Potius inde ab Orsippo cursores deposuerunt, subligacula, retinuerunt ceteri athletae, quibus id minus incommodum erat, ut luctatores, pugiles; hi paulo ante Thucydideam aetatem et ipsi abiecerunt.“ BOECKH. Inscript. I. p. 555. qui persuasit Muellero Archaeol. Art. §. 336. 2., a quo minus recte de his verbis disputatum erat Dor. II. p. 260. sq.

Statim post de vv. ἔστιν οἷς vid. Matth. Gr. §. 482. Rost. §. 99. adn. 9. — Ἆθλα τίθεται, καὶ . . . τοῦτο δρῶσι. Oratio distracta pro hoc enunciato, ἄθλων τιθεμένων — τοῦτο δρῶσι. De re vid. Becker. Charicl. I. p. 316.

§. 6. Πολλὰ . . . ἄλλα . . . ὁμοιότροπα. Accusativus inde explicandus quod dicitur δίαιταν διαιτᾶσθαι. Cf. VII, 77. πολλὰ — δεδιῄτημαι et Rost. Gr. §. 104. adn. 7.

Cap. VII. Πλωϊμωτέρων ὄντων. Cf. Vig. p. 137. Matth. Gr. §. 443. 1. c. et §. 563. et de plurali etiam adn. ad I, 1., ἀδύνατα ἦν. Cf. c. 8. πλωϊμώτερα ἐγένετο, IV, 20. ἔτι δ᾽ ὄντων ἀκρίτων, et adn. II, 3, 4. — Περιουσίας . . . ἐκτίζοντο. Opposita haec sunt verbis c. 2. περιουσίαν χρημάτων οὐκ ἔχοντες — καὶ ἀτειχίστων ἅμα

μᾶλλον ἔχουσαι χρημάτων ἐπ' αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς τείχεσιν ἐκτίζοντο, καὶ τοὺς ἰσθμοὺς ἀπελάμβανον ἐμπορίας τε ἕνεκα καὶ τῆς πρὸς τοὺς προσοίκους ἕκαστοι ἰσχύος· αἱ δὲ παλαιαὶ διὰ τὴν λῃστείαν ἐπὶ πολὺ ἀντισχοῦσαν ἀπὸ θαλάσσης μᾶλλον ᾠκίσθησαν, αἵ τε ἐν ταῖς νήσοις καὶ ἐν ταῖς ἠπείροις· (ἔφερον γὰρ ἀλλήλους τε καὶ τῶν ἄλλων ὅσοι ὄντες οὐ θαλάσσιοι κάτω ᾤκουν·) καὶ μέχρι τοῦδε ἔτι ἀνῳκισμένοι εἰσί.

Ἀντισχοῦσαν. In plerisque mss. *ἀντισχοῦσαι.* Cf. adn.
Ἄπο Pal. corr. et Lugd. I. Vulgo et Bekk. *ἀπό* hic I. 15, 99.

ὄντων. — *τοὺς ἰσθμοὺς ἀπελάμβανον.* Proprie isthmos intercipiebant, muris exstructis ab utraque continente seiungebant (cf. IV, 45.), denique occupabant. De re cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II, 1. p. 39. sq. et alibi. — *Ἕκαστοι.* Relatum ad incolas, ut paulo post *ἀνῳκισμένοι.* Similiter ab urbibus ad incolas transitus fit VI, 88. 94. VIII, 64. (cf. etiam adn. I, 136.) atque alibi a navibus ad nautas. Cf. adn. I, 110. — *Ἐπὶ πολὺ ἀντισχοῦσαν,* quoniam (piratica) diu viguit, sive quippe quae diu permanserit. Haec enim notio verbo *ἀντέχειν* aliquoties subiecta est. Cf. II, 64. VII, 71. Praestat tamen de re diuturna fortasse participium praesentis *ἀντίσχουσαν.* Male in plerisque mss. legitur *ἀντισχοῦσαι.* Quod si probaremus, Thucydides diceret veteres urbes fuisse haud procul a mari, sed exorta piratica, quum diu ei restitissent, in mediterranea translatas esse, donec tandem, piratis per Minoem aliosque sublatis, rursus in ipsis litoribus maris urbes conderentur. At haec explicatio historiae contraria est, quum Argos, Sicyonem, Mycenas, Cecropiam, Cadmeam aliasque vetustissimas Graeciae urbes aliquantum a mari abfuisse constet. Respondit quidem Goeller scripturam *ἀντισχοῦσαι* historiae non repugnare doceri verbis *καὶ μέχρι τοῦδε ἔτι ἀνῳκισμένοι εἰσί.* At quomodo tandem inde, quod urbes veteres non solum aliquando procul a mari conditae sunt, sed etiam Thucydidis aetate mediterraneae erant, colligas eas prius ad mare sitas fuisse et demum, quum diu ibi permansissent, in interiora terrae translatas esse? ecquod eius rei exemplum notum est? — *καὶ ἐν ταις ἠπείροις.* Articulus similiter non iteratus est VII, 7. *αἵ τε Κορινθίων νῆες καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λευκαδίων.* — *Ἔφερον· ἀντὶ τοῦ ἐλῄστευον,* Schol., ut saepe *ἄγειν καὶ φέρειν.* Ad hoc verbum autem repetendus nominativus *οἱ λῃσταί* vel *οἱ λῃστεύοντες* ex nomine *λῃστείαν.* — *ὅσοι ὄντες οὐ θαλάσσιοι κάτω ᾤκουν,* qui, quamvis rebus maritimis operam non darent, tamen ad mare habitabant. *Θαλάσσιοι* = *χρώμενοι θαλάσσῃ* c. 3. extr. Cf. Bloomf. et 142., 7. Contra *παραθαλάσσιοι* c. 5. sunt *κάτω οἰκοῦντες. Κάτω* ut I, 120. et saepe. — *Ἀνῳκισμένοι εἰσί.* „I. e. *ἄνω οἰκοῦσι,* loca mediterranea

1 8. *Καὶ οὐχ ἧσσον λῃσταὶ ἦσαν οἱ νησιῶται,* τῶν νησιωτῶν
Κᾶρές τε ὄντες καὶ Φοίνικες· οὗτοι γὰρ δὴ τὰς κατάστασις.
πλείστας τῶν νήσων ᾤκισαν. μαρτύριον δέ· Δήλου γὰρ καθαιρομένης ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ, καὶ τῶν θηκῶν ἀναιρεθεισῶν, ὅσαι ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν τῇ νήσῳ, ὑπὲρ ἥμισυ Κᾶρες ἐφάνησαν, γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ τῶν ὅπλων ξυντεθαμμένῃ καὶ τῷ τρόπῳ ᾧ νῦν ἔτι θάπτουσι.

VI, 21. al., quod tuetur Goettl. de Acc. p. 380. Nos facimus cum Schaef. Melet. crit. p. 51. sq. et Herm. ad Vig. p. 749.

Cap. VIII. *Ὤικισαν* Vat. et pauci alii mss.; in plerisque *ᾤκησαν.* Cf. tamen §. 2. et cap. 4. *οἰκιστὴς-ἐγένετο.*

Ξυντεθαμμένῃ. Cl. Ven. et alii nonnulli *ξυντεθαμμένοι,* quod ideo reiicit Did., quia non dicatur *ξυνθάπτεται ὁ νεκρὸς τῇ σκευῇ,* sed *τῷ νεκρῷ ἡ σκευή,* quod nobis parum certum videtur.

incolunt. Reisk. malit *ἄνω ᾠκισμέναι.* Sine causa. Fort. respexit Hesych. ad h. l. *ἀνῳκισμένος — ἄνω οἰκῶν.* Suidas: *ἀνῳκισμένος, ἐν τοις ἀνωτάτω γενηθείς, ἢ ἄνω ὤν,* ubi fort. leg. *ἄνω οἰκῶν.* GOTTL. Sic *ἀνοικίζεσθαι,* emigrare in regionem a mari remotam, I, 58. Cf. VIII, 31.

Cap. VIII. §. 1. *Κᾶρες.* De Caribus insulanis et latissime olim propagatis vid. supra c. 4. Kanngiesser Compend. antiquit. doctr. p. 392. sqq. Plass. Hist. Graec. ant. p. 181. sq. Uschold. Hist. Bell. Troi. p. 172. sq. A Phoenicibus Thasum (cf. Herod. II, 44. VI, 47.) et alias insulas Graecas aliquando obsessas esse novimus. Cf. Plass. l. d. p. 99. sqq. — *Μαρτύριον δέ.* Cf. adn. ad I, 2., 6. et Rost. Gr. §. 134. c. 7. a. Tum de Delo lustrata vid. III, 104. *Θῆκαι* sunt conditoria, sepulcra. Cf. II, 52. III, 104. — *Ὑπὲρ ἥμισυ.* Sic iterum sine articulo VIII, 68. et Xen. Anab. VI, 2., 10., ubi vulgo *ὑπερήμισυ,* sed in Vat. separatur. Cf. adn. II, 81., 3. Numeros verborum *ὑπὲρ . . . ἐφάνησαν* vituperat Quintil. Instit. IX, 4, 78. — *Γνωσθέντες . . . ξυντεθαμμένῃ,* agniti habitu armorum s. armatura, quippe quae cum iis sepulta esset. Quae hic plenius *σκευὴ τῶν ὅπλων,* plerumque (ut III, 94.) simpliciter *σκευὴ* dicitur, etsi haec vox alibi cultum s. vestitum (I, 6. 130.) significat, unde haec formula orta est. De re haec adnotat Schol. *Κᾶρες πρῶτοι εὗρον τοὺς ὀμφαλοὺς (τὰ ὄχανα* debebat dicere, cf. Herod. I, 171. Strab. XIV. p. 661. Heyn. ad Il. VIII, 192.) *καὶ τοὺς λόφους. τοῖς οὖν ἀποθνήσκουσι συνέθαπτον ἀσπιδίσκιον μικρὸν καὶ λόφον, σημεῖον τῆς εὑρέσεως, καὶ ἐκ τούτου ἐγνωρίζοντο οἱ Κᾶρες· οἱ δὲ Φοίνικες ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ταφῆς· τῶν ἄλλων γὰρ ἐπ' ἀνατολὰς ποιούντων ὁρᾶν τοὺς νεκροὺς οἱ Φοίνικες ἐξεπίτηδες ἐπὶ δύσιν* Phoenices tamen eo, quod Schol. affert, dignosci potuisse haud facile videntur, quum eorum proprium non esset spectantes occidentem mortuos sepelire, sed eadem sepeliendi ratio etiam apud Athenienses aliosque observaretur. Cf. Ael. Var. Hist. V, 14. Plut. Sol. 10. Muell. Dor. II, p. 401.

μετὰ τὸν Μίνων αὐξάνεται ἡ ἐπιμιξία, καὶ ὕστερον ἐπὶ Τροίαν στρατεύουσιν.

καταστάντος δὲ τοῦ Μίνω ναυτικοῦ, πλωϊμώτερα 2
ἐγένετο παρ' ἀλλήλους· οἱ γὰρ ἐκ τῶν νήσων
κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ, ὅτεπερ καὶ τὰς
πολλὰς αὐτῶν κατῴκιζε. καὶ οἱ παρὰ θάλασσαν 3
ἄνθρωποι μᾶλλον ἤδη τὴν κτῆσιν τῶν χρημάτων
ποιούμενοι βεβαιότερον ᾤκουν, καί τινες καὶ τείχη
περιεβάλλοντο ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι.
ἐφιέμενοι γὰρ τῶν κερδῶν οἵ τε ἥσσους ὑπέμενον
τὴν τῶν κρεισσόνων δουλείαν, οἵ τε δυνατώτεροι
περιουσίας ἔχοντες προσεποιοῦντο ὑπηκόους τὰς
ἐλάσσους πόλεις. καὶ ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ μᾶλλον 4
ἤδη ὄντες ὕστερον χρόνῳ ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευσαν.

δείκνυται, διότι κοινὴν στρατείαν ἐπὶ Τροίαν ἐποιήσαντο.

9. Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ τῶν τότε δυνάμει 1
προύχων, καὶ οὐ τοσοῦτον τοῖς Τυνδάρεω ὅρκοις
κατειλημμένους τοὺς Ἑλένης μνηστῆρας ἄγων, τὸν
στόλον ἀγεῖραι. λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰ σαφέστατα 2

§. 2. *Καταστάντος δέ.* Redit scriptor ad ea, quae cap. 4. exponere coeperat. — *οἱ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ' αὐτοῦ.* De praep. *ἐκ* vid. Matth. Gr. §. 596. 5. a. cf. c. 18. 112. II, 5. 13. 92. III, 22. 32. IV, 8. al., de vv. *ἀναστῆναι ὑπό τινος* Matth. §. 495. 2. et (ubi addendum) Rost. §. 115. 4. Cf. I, 11. VI, 2. 4. et *ἐκπίπτειν* 131., 2. *Κακοῦργοι* sunt piratae.

§. 3. *Τὴν κτῆσιν.* Sic iterum c. 13. Cf. Rost. Gr. §. 98. B. init. et adn. 68., 2. — *τείχη περιεβάλλοντο*, propr. moenia sibi circumdabant. Tum de vv. *πλουσιώτεροι ἑαυτῶν* vid. Matth. Gr. §. 452. Verbis *ἐφιέμενοι... πόλεις* explicatur maxime, cur *βεβαιότερον ᾤκουν.* — *προσεποιοῦντο*, sibi adiungebant. Cf. II, 33. 85. al. *Ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσεποιήσαντο* II, 30.

§. 4. *Καὶ ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ μᾶλλον ὄντες*, quum in hoc potius statu essent, (quam in prisco illo,) i. e. quum iam locupletiores essent, et navigationi, quam Troianorum tempore invadendarum terrarum causam fuisse Salustius meminit Fragm. p. 1011., magis studerent. Cf. c. 3. extr. *ἀλλὰ καὶ ταύτην τὴν στρατείαν θαλάσσῃ ἤδη πλείω χρώμενοι ξυνῆλθον*, ad quae verba hic reditur. De *μᾶλλον* cf. adn. ad 3, 2.

Cap. IX. §. 1. *Δυνάμει ... ἄγων.* Usitatius haec sic dicerentur, *οὐ τοσοῦτον — ἄγων, ὅσον τῶν τότε δυνάμει προύχων·* nunc proprie illa *ὅσον — προύχων* post *οὐ τοσοῦτον* denuo cogitanda sunt. Similiter *καὶ οὐ τὸ πλεῖον* postposita sunt I, 74. De re vid. Uschold. Hist. bell. Troi. p. 1. sqq. et de iureiurando, quo a Tyndareo proci Helenae obstricti (*κατειλημμένοι*, cf. IV, 86.) esse dicuntur, Apollod. III, 10., 9. Paus. III, 20., 9. al.

§. 2. *Οἱ τὰ σαφέστατα Πελοποννησίων... δεδεγμένοι*, qui res certissimas s.

Πελοποννησίων μνήμῃ παρὰ τῶν πρότερον δεδεγμένοι Πέλοπά τε πρῶτον πλήθει χρημάτων, ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας ἔχων ἐς ἀνθρώπους ἀπόρους, δύναμιν περιποιησάμενον τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χώρας ἐπηλύτην ὄντα ὅμως σχεῖν, καὶ ὕστερον τοῖς ἐκγόνοις ἔτι μείζω ξυνενεχθῆναι, Εὐρυσθέως μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπὸ Ἡρακλειδῶν ἀποθανόντος, Ἀτρέως δὲ μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος

Cap. IX. §. 2. *Μείζω* om. Cass. Aug. Cl. et alii nonnulli mss. Quo inducto anacoluthon durissimum oritur.

maxime perspicuas (ex rebus) Peloponnesiorum memoriae traditas a maioribus acceperunt. Nec de traiectione, nec de transpositione verborum cogitandum esse cognoscitur ex his imitationibus, Dion. Cass. p. 8. *φασὶ δὲ οἱ τὰ σαφέστατα Σαβίνων εἰδότες* et Dion. Hall. Ant. Rom. p. 888. *ὡς οἱ τὰ Ῥωμαίων σαφέστατα ἐξητακότες γράφουσι.* Ceterum vides Thucydidem memoria maiorum niti quidem, sed simul delectum rerum hoc modo posteris traditarum habere. — *πλήθει χρημάτων.* — Adversatur Thucydidi quodammodo Plutarchus in Thes. c. 3., sed Tantali certe, qui solet pater Pelopis vocari, divitiae in proverbii consuetudinem paene venerunt. Cf. Bloomf. — *ἃ ἦλθεν ... ἔχων.* Similiter collocata verba reperiuntur VIII, 8. 33. De *ἐς* cf. adn. ad I, 137. — *τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χώρας ... σχεῖν*, propr. denominationem regionis consecutum esse, i. e. obtinuisse hunc honorem, ut regio cognomen ab eo acciperet. *Ἐπηλύτης*, quo usitatius est *ἔπηλυς*, poeticum vocabulum male appellat Marcellin. §. 52.; usi sunt eo praeter Thucydidem Procopius, Leo Diac., Philostr. Ceterum historiam Pelopis praeter alios exposuit Diod. IV, 73. Ex Asia eum in Graeciam immigrasse negat Voss. in Antisymb. II, p. 432. ad fin.; heroem populorum Thraciorum esse vult Uschold. l. d. p. 168. sq. Caute iudicat Thirwall l. d. I. p. 73. sqq., paulo audacius p. 82. Peloponnesum, quae ab eo nomen accepisse fertur, a poetis nonnullis Apiam (cf. Heyn. ad Il. t. IV. p. 85.), ab Homero etiam Argos (cf. Siebel. Hellen. p. 222.) appellari constat. — *Ξυνενεχθῆναι*, quod plerumque est accidisse, hic transit in vim verborum obtigisse, obvenisse. — *ἐν τῇ Ἀττικῇ.* Latius Atticae nomen videtur sumpsisse; saltem ad Scironidas rupes factum esse magno consensu narrant alii scriptores. Vid. Elmsl. ad Eur. Heracl. v 860. Illa autem aetate Megaris sane pars fuit Atticae. — *ὑπὸ Ἡρακλειδῶν ἀποθανόντος.* Ab Hyllo, Herculis filio, Eurystheum caesum esse dicunt Diod. IV, 57. et Apollod. II, 8, 1, ubi vid. interpr. Ab Iolao id factum esse tradunt Paus. I, 44, 4. et Strab. l. VIII. p. 377. (579.) Captum Eurystheum esse ab Iolao Euripides in Heracl. et Isocr. Paneg., nisi quod hic Iolaum non nominat, c. 15. §. 59. narrant, cuius dissensus causam explicat Pflugk. ad Eur. Heracl. p. 8. Cf. Muell. Dor. I. p. 54. sq. — *Ἀτρέως δέ* —. Concinnior oratio esset, si Thucydidi

αὐτῷ, καὶ ἐπιτρέψαντος Εὐρυσθέως, ὅτ' ἐστράτευε, Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸ οἰκεῖον Ἀτρεῖ· τυγχάνειν δὲ αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον· καὶ ὡς οὐκέτι ἀνεχώρησεν Εὐρυσθεύς, βουλομένων καὶ τῶν Μυκηναίων φόβῳ τῶν Ἡρακλειδῶν, καὶ ἅμα δυνατὸν δοκοῦντα εἶναι, καὶ τὸ πλῆθος τεθεραπευκότα, τῶν Μυκηναίων τε καὶ ὅσων Εὐρυσθεὺς ἦρχε τὴν βασιλείαν Ἀτρέα παραλαβεῖν, καὶ τῶν Περσειδῶν τοὺς Πελοπίδας μείζους καταστῆναι. ἅ μοι δοκεῖ Ἀγα- 3
μέμνων παραλαβών, καὶ ναυτικῷ [τε] ἅμα ἐπὶ πλέον τῶν ἄλλων ἰσχύσας, τὴν στρατείαν οὐ

§. 3. *Καὶ ναυτικῷ τε.* Τὲ abest a Reg. Idem non male in *δέ* aut *γὲ* mutetur. De dubiis particulis *καὶ - τὲ* vid. a nobis in mai. edit. collecta. Ex exemplis Thucydideis praeter hoc speciosissima sunt VI, 44. VII, 78. VIII, 68, 76. Cf. Matth. Gr. §. 626. p. 1504. et Saupp. Epist. crit. ad Herm. p. 86. sq.

Στρατείαν. Pro hoc et hic et alibi non raro apud Thuc., ubi expeditionis bellicae notio requiritur, in mss. aut omnibus aut plurimis *στρατιάν* legitur. Cf. Goell. Hic quidem *στρατιάν* exercitum interpretatus iunxeris cum *ξυναγαγών*, sed minus bene. Cf. etiam Schoem. ad Plut. Cleom. 6, 2. Apud Aristophanem quidem *στρατιάν* etiam de expeditione legi et Photii testimonio et ipsius poetae exemplis certis demonstrat Stallb. ad Plat. Phaedr. p. 260. B. Sed de prosae orationis scriptoribus quoniam idem a Photio adnotatum non videmus, usitatam utriusque vocabuli distinctionem negligere non ausi sumus, quae et ab Ammonio aliisque grammaticis confirmatur, et analogiae est consentanea, quum *στρατεία* abstractum sit verbi *στρατεύειν*, nomina in *ιά* desinentia autem soleant esse concreta et collectiva. Cf. Goettl. Doctr. Accent. p. 135. et Harles. in Comment.

placuisset sic scribere, *Ἀτρέως δέ, ἅτε μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐτῷ, ἐπιτραπέντος Μυκήνας τε καὶ τὴν ἀρχήν.* Eurysthei mater, soror Atrei, a Schol. Astydamia, ab Apollod. II, 4, 5. Nicippe nominatur, eidemque etiam alia nomina tribuuntur. Vid. Heyn. ad Apollod. l. d. et ad Il. t. VI. p. 630. *Κατὰ τὸ οἰκεῖον* valent propter necessitudinem. Cf. *κατὰ τὸ ξυγγενές* 6, 3. — *Διὰ τὸν Χρυσίππου θάνατον.* Chrysippum ab Atreo eiusque fratre Thyeste, quos mater Hippodamia in privignum Pelopi carissimum incitavisset, interfectum esse docet Hellanicus apud Schol. Hom. Il. β'. v. 105. Alii paulo alia de hac nece narrant. Vid. Siebel. ad Hellen. p. 288. — *Οὐκέτι.* Haereas forsitan in hac particula, et Krueger olim pro *οὐκέτι ἀνεχώρησεν* coniecit *οὐκ ἐπανεχώρησεν*. vulgatum tamen defendi verbis 91, 3. per epistolas nobis significavit. Cf. 108, 2. 143, 4. — *Περσειδῶν.* Eurystheus enim filius Stheneli, Persei nepos fertur fuisse. Cf. Apollod. II, 4, 5. et de omni re Mueller. Dor. I. p. 57.

χάριτι τὸ πλεῖον ἢ φόβῳ ξυναγαγὼν ποιήσασθαι. φαίνεται γὰρ ναυσί τε πλείσταις αὐτὸς ἀφικόμενος, καὶ Ἀρκάσι προσπαρασχών, ὡς Ὅμηρος τοῦτο δεδήλωκεν, εἴ τῳ ἱκανὸς τεκμηριῶσαι, καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου ἅμα τῇ παραδόσει εἴρηκεν αὐτὸν

πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ παντὶ ἀνάσσειν·

οὐκ ἂν οὖν νήσων ἔξω τῶν περιοικίδων (αὗται δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἴησαν) ἠπειρώτης ὢν ἐκράτει, εἰ μή τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν. εἰκάζειν δὲ χρὴ καὶ ταύτῃ τῇ στρατείᾳ, οἷα ἦν τὰ πρὸ αὐτῆς.

1 10. Καὶ ὅτι μὲν Μυκῆναι μικρὸν ἦν, ἢ εἴ τι τῶν τότε πόλισμα νῦν μὴ ἀξιόχρεων δοκεῖ εἶναι,

ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ στρατεία ἐνδεεστέρα ἦν.

antiqu. stud. 1842. m. Jan. p. 55 sqq. Quod autem hic *στρατιὰν ποιεῖσθαι* ut *στρατιὰν παρασκευάζεσθαι* c. 27. dici posse existimat, et addito *ξυναγ.* refellitur et sermonis consuetudine. Cf. c. 15. II, 11. et exempla Herodot. ab ipso Harl. collecta.

§. 3. *Οὐ χάριτι τὸ πλεῖον ἢ φόβῳ.* Obloquitur Thuc. his Homero, qui Graecos *χάριν Ἀτρείδῃσι φέροντας* ad Troiam mortem occubuisse dicit Od. ε'. v. 307. Contra Thucydidem disserunt Voelcker in Diurn. scholast. a. 1831. m. Mai. et Uschold. l. d. p. 3. sq. Cf. Nitzsch. ad Hom. Od. III, 104.

§. 4. *Ναυσὶ πλείσταις.* Centum. Vid. Il. β'. v. 576. — *Ἀρκάσι προσπαρασχών.* Vid. Il. β', 612—614. Fuisse naves sexaginta dicuntur ibid. v. 610. — *εἴ τῳ ἱκανὸς τεκμηριῶσαι.* Homeri enim fides et auctoritas a Thuc. in rebus historicis non magna iudicabatur. Cf. I, 10. II, 41. VI, 2. — *ἐν τοῦ σκήπτρου τῇ παραδόσει.* I. e. eo loco, quo poeta fingit Agamemnoni sceptrum traditum esse, et omnino successionem sceptri per maiores Agamemnonis enarrat, Il. β'. v. 101—109. — *Πολλῇσι νήσοισι.* „Quae insulae istae fuerint, quaestio proponitur. Argolicae puto [quae statim *περιοικίδες* vocantur] et quae in mare Aegaeum proiectae iacent." MUELL. Aegin. p. 24. ubi vide plura. — *Ἔξω τῶν περιοικίδων.* „Ἔξω possit esse *χωρίς*, praeter, ut infra c. 10.; sed hic proprie sit extra finitimas, i. e. longius sitas, extra illarum ambitum." BAU. Schol. *ἐπέκεινα τῶν ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ Ἄργους νήσων.* Quales sunt Calauria, Hydrea, Tiparenus, Cecryphalea, fortasse Aegina, quanquam de hac dubitat Mueller l. d. — *ἐκράτει.* De imperfecto vid. Matth. Gr. §. 508. b. Buttm. §. 139. et adn. 4. et de Latinis Zumpt. Gr. §. 525. Antea de flexione *εἴησαν* cf. Matth. Gr. §. 216. 3.

§. 5. *Εἰκάζειν δὲ χρή*] *εἰ γὰρ τὰ οὕτως ὑμνούμενα εὐτελῆ* (proprie *εὐτελέστερα τῆς φήμης* c. 11. extr.) *ἦν, πόσῳ μᾶλλον τὰ πρὸ αὐτῶν* Schol. De dativo vid. Matth. Gr. §. 396. 2. Rost. §. 106. adn. 3.

Cap. X. §. 1. *Ὅτι μὲν Μυκῆναι μικρὸν ἦν.* De singulari *ἦν* vid. Matth. Gr. §. 305. Rost. §. 100. 4., g., de neutro *μικρόν* Matth. §. 437. 5. Rost.

οὐκ ἀκριβεῖ ἄν τις σημείῳ χρώμενος ἀπιστοίη μὴ γενέσθαι τὸν στόλον τοσοῦτον, ὅσον οἵ τε ποιηταὶ εἰρήκασι, καὶ ὁ λόγος κατέχει. Λακεδαι- 2
μονίων γὰρ εἰ ἡ πόλις ἐρημωθείη, λειφθείη δὲ τά τε ἱερὰ καὶ τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη, πολλὴν ἂν οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνάμεως προελθόντος πολλοῦ χρόνου τοῖς ἔπειτα πρὸς τὸ κλέος αὐτῶν

§. 100. 4. c., nisi, quoniam hic non legatur generalis sententia, ex iis, quae sequuntur, *πόλισμα* subaudire malis. Totum enunciatum valet proprie quia Mycenae parvae erant. Id autem esse quia Mycenas parvas fuisse ex adspectu urbis videtur constare inde apparet, quod statim Thuc. negat ex adspectibus, quos dirutae urbes praebeant, de earum vel magnitudine (i. e. potentia) vel exiguitate recte iudicari posse. Malim tamen scriptum *εἴη*, quia Mycenae parvae fuerint. Ceterum si quis magnificentiam parietinarum huius urbis ab iis, qui per Graeciam itinera fecerunt, ut ab Gell. Mor. p. 162. sq. et Pouquev. t. IV. p. 148. sq., depictarum, thesaurum Atrei, moenia Cyclopia, similia, quibus Strabo *μηδ᾽ ἴχνος εὑρίσκεσθαι τῆς Μυκηναίων πόλεως* affirmans satis refutetur, opponat, quumque Thucydidis aetate plures etiam et splendidiores parietinas et ruinas superfuisse necesse sit, eas spectantibus potius maximas Mycenas iudicandas fuisse contendat, is neque magnum spatium amplecti istas reliquias, et moenia Cyclopia etiam Tirynthe et in aliis urbibus, quas nemo potentes fuisse credit, inventa, atque artis et assiduitatis fabrorum et regum dominationum severarum potius quam potentiae civitatum documenta esse, denique amplitudinem Mycenarum cum Athenis comparatam non potuisse non exiguam videri cogitet. — *ἀπιστοίη μὴ γενέσθαι*. Cf. Matth. Gr. §. 531. adn. 4. 6.) Rost. §. 135. adn. 9. b. α). — *κατέχει* intransitive (cf. III, 89. VIII, 28.) dictum, ut apud Liv. XXI, 46. et alios obtinet, h. e. percrebescit, quemadmodum iterum c. 11. extr.

§. 2. *Λακεδαιμονίων γὰρ εἰ ἡ πόλις*. „Commoda collocatio nominis praecipui, de quo agitur; quia idem est, ac si dicat: vel Lacedaemoniorum urbs exemplo sit; quibus deinde Athenas opponit.“ BAU. Similiter alibi ob causas oratorias coniunctiones postponuntur, ut *εἰ* iterum I, 142, 4, *ὡς* I, 141, 2, *ὅτι* I, 144, *ἣν* VI, 79. — *τῆς κατασκευῆς τὰ ἐδάφη*. De integritate verborum dubitari non posse ex Procop. Goth. p. 319. Agath. II, 15. Liban. (de quo vid. Steph. Thes.) cognoscitur. *Κατασκευή* autem quanquam plerumque et in singulari (I, 89. II, 5. 14. al.) et in plurali (II, 38. 65. VI, 31.) supellectilem, vasa, significat, atque ab *οἶκος, οἰκία, οἰκοδομή*, similibus Thuc. II, 14. 65. Xen. Cyr. VII, 5, 72. distinguitur, tamen etiam totam domus instruendae rationem (die häusliche Einrichtung) et ipsa aedificia atque opera urbem habitabilem reddentia atque exornantia videtur designare. Similis enim vis huic voci VI, 17. tribuitur atque a nonnullis II, 16., et *κατασκευάζεσθαι* Scholiastes II, 17. interpretatur *κατασκευὰς καὶ οἰκήματα ποιήσασθαι*. Τὰ

εἶναι· (καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας νέμονται, τῆς τε ξυμπάσης ἡγοῦνται καὶ τῶν ἔξω ξυμμάχων πολλῶν· ὅμως δὲ οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως, οὔτε ἱεροῖς καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένης, κατὰ κώμας δὲ τῷ παλαιῷ τῆς Ἑλλάδος τρόπῳ οἰκισθείσης, φαίνοιτ᾽ ἂν ὑποδεεστέρα·) Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο

Cap. X. §. 2. *Μοίρας*. In nonnullis libris depravatis mirum est *δυνάμεις* legi. Cf. nos in ed. mai.

ἐδάφη autem sunt fundamenta. — *Πελοποννήσου τῶν πέντε τὰς δύο μοίρας*. De articulis vid. Rost. Gr. §. 98. 3. B. e. Quinque Peloponnesi partes Schol. Laconicam, Arcadiam, Argolidem, Messeniam, Elidem dicit esse. Quibus quoniam Achaia tanquam sexta adnumerari solet, Thucydidem omnino non de civili divisione cogitasse, sed nihil aliud significare quam, si Peloponnesus in quinque partes propemodum aequales descripta cogitetur, Lacedaemonios duas possidere coniiciunt Bred. et alii nonnulli. Talibus tamen ambagibus non opus esse discimus ex his verbis Paus. V, 1, 1. *οσοι δὲ Ἑλλήνων Πελοποννήσου πέντε εἶναι μοίρας καὶ οὐ πλείονάς φασιν, ἀνάγκη σφᾶς ὁμολογεῖν, ὡς ἐν τῇ Ἀρκάδων οἰκοῦσιν Ἠλεῖοι καὶ Ἀρκάδες, δευτέρα δὲ Ἀχαιῶν, τρεῖς δὲ ἐπὶ ταύταις αἱ Δωριέων*. — *τῶν ἔξω ξυμμάχων*. Cf. II, 9. — *οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως*. De articulo omisso vid. Matth. Gr. §. 264. 5. Rost. §. 98. 6. Exempla Thucydidea pleraque ab hoc paululum differunt, velut II, 72. VI, 60. VIII, 67. al. Quaeritur autem, sitne hic *ξυνοικίζεσθαι*, ut plerumque (cf. adn. II, 15, 2.), in unam civitatem colligi. Cui explicationi videtur obstare, quod apud Lacedaemonios, ut iam ab antiquissimis temporibus, ita saltem aetate belli Pelop. profecto una civitas et urbs praecipua fuit. Verum est quidem hanc in quatuor vicos discretam fuisse (cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 19. et Herm. Antiqu. Gr. §. 24.); sed haec divisio solum topographica et civilis, quo minus urbs diruta magna et potens videretur, non potuit prohibere. Plerique igitur *ξυνοικισθῆναι* hic malunt esse coaedificatum esse, aedificia continua habere. Dixerit quidem quispiam urbem continuas domos non habentem, si eversa fuerit, facilius maiorem quam minorem videri posse, si totum spatium eius domibus refertum fuisse existimetur. Sed et altera ex parte verendum est, ne magna pars illius spatii, per quod domus dispersae fuerint, urbis non fuisse putetur, et tota haec aedificandi ratio, praesertim quum domus moenibus non comprehenderentur, quibus Spartam ante Alexandri M. tempora cinctam non esse constat, paupertatis et vilitatis documentum videri poterat. — *κατὰ κώμας ... οἰκισθείσης*. Cf. 5, 1. et ibi adn. — *Ὑποδεεστέρα*. „Intell. aut *ἡ πόλις* e genit. *τῆς πόλεως*, ut genitivi absoluti sint pro nominativo eiusdem subiecti, aut *δύναμις* e superiori *τῆς δυνάμεως*. Quid, si mutato accentu legeris *ὑποδεέστερα*, ut supra cap. 8. *πλωϊ-*

παθόντων διπλασίαν ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι ἀπὸ τῆς φανερᾶς ὄψεως τῆς πόλεως ἢ ἔστιν. οὔκουν ἀπιστεῖν εἰκός, οὐδὲ τὰς ὄψεις τῶν πό- 3
λεων μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὰς δυνάμεις, νομίζειν δὲ τὴν στρατείαν ἐκείνην μεγίστην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ τῶν νῦν, τῇ Ὁμήρου αὖ ποιήσει εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα πιστεύειν, ἣν εἰκὸς ἐπὶ τὸ μεῖζον μὲν ποιητὴν ὄντα κοσμῆσαι, ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεστέρα. πεποίηκε 4
γὰρ χιλίων καὶ διακοσίων νεῶν, τὰς μὲν Βοιωτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν, τὰς δὲ Φιλοκτήτου πεντήκοντα, δηλῶν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰς μεγίστας καὶ ἐλαχίστας· ἄλλων γοῦν μεγέθους πέρι ἐν νεῶν καταλόγῳ οὐκ ἐμνήσθη. αὐτερέται δὲ ὅτι ἦσαν καὶ μάχιμοι πάντες, ἐν ταῖς Φιλοκτήτου ναυσὶ δεδήλωκε· τοξότας γὰρ πάντας πεποίηκε

§. 3. *Στρατείαν* Cass. Ven. al., quod ob superiora placet. Vulgo et Bekk. *στρατιάν*. Cf. paulo ante adn. Tum Bekk. *αὑτῆς*, quod commendatur scriptura librorum mss. c. 50. Cf. tamen adn. c. 17.

μώτερα ἐγένετο?" BAU. Prima dicendi ratio frequens est apud Thuc. Cf. de ea Matth. Gr. §. 561. Rost. §. 131. adn. 2. De tertia vid. adn. ad 1, 2 et 7 init. Ad comparativum ex iis, quae sequuntur, repete *ἢ ἔστιν*. Iudicium Thucydidis confirmari adspectu urbis praesenti discas ex Fiedleri Itin. Graec. I. p. 321. sq. — *εἰκάζεσθαι*. Ex superioribus mente iterandum *οἶμαι*. Ipsum *εἰκ.* valet *νομίζεσθαι, δοκεῖν*, ut VI, 31.

§. 3. *Μεγίστην τῶν πρὸ αὐτῆς*. Cf. adn. ad I, 1. — *Λειπομένην*. Cf. Rost. Gr. §. 108. 5. c. et I, 144. V, 69. al. — *Ἥν*. Pronomen relativum, ut c. 12. et 46. extr., ad remotius nomen *στρατ.* referri alterum membrum atque ipsum dicendi genus *ἐπὶ τὸ μεῖζον κοσμῆσαι*, in maius celebrare (Sal. Liv. Tac.) docet. *Ἣν* igitur accipiendum est pro *ταύτην* (vel *ἐκείνην*) *γάρ*. Cf. Matth. Gr. §. 477. d. Formula *ἐπὶ — κοσμ.* redit c. 21, similes leguntur VIIII, 74. VI, 34.

§. 4. *Χιλίων καὶ διακοσίων*] ὁ μὲν Εὐριπίδης καὶ Λυκόφρων χιλίας ναῦς λέγουσι τὸν Ἀγαμέμνονα ἀγαγεῖν, ὁ δὲ Ὅμηρος χιλίας ἑκατὸν ἑξήκοντα (Eustath. ad Il. β'. 358. ὀγδοήκοντα) ἕξ. Schol. Cf. Stanl. ad Aesch. Agam. v. 45. Gierig. ad Ov. Met. XII, 7. — *τὰς μὲν Βοιωτῶν ... τὰς δὲ Φιλοκτήτου*. De illis vid. Il. β'. v. 510, de his v. 719. — *Δηλῶν ... ἐμνήσθη*. At parum firmum est argumentum ex silentio petitum! Quid, quod in Ithacensibus navibus vigeni tantum videntur fuisse. Vid. Od. α'. 280. δ', 669. Cf. etiam Il, α', 309. — *αὐτερέται*. Pollux I, 11. αὐτερέτας Θουκυδίδης ὠνόμασε τοὺς καὶ ἐρέττοντας καὶ μαχομένους. Cf. III, 18. VI, 91.

τοὺς προσκώπους. περίνεως δὲ οὐκ εἰκὸς πολλοὺς ξυμπλεῖν ἔξω τῶν βασιλέων καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει, ἄλλως τε καὶ μέλλοντας πέλαγος περαιώσεσθαι μετὰ σκευῶν πολεμικῶν, οὐδ' αὖ τὰ πλοῖα κατάφρακτα ἔχοντας, ἀλλὰ τῷ παλαιῷ τρόπῳ λῃστικώτερον παρεσκευασμένα. πρὸς τὰς μεγίστας οὖν καὶ ἐλαχίστας ναῦς τὸ μέσον σκοποῦντι οὐ πολλοὶ φαίνονται ἐλθόντες ὡς ἀπὸ πάσης τῆς Ἑλλάδος κοινῇ πεμπόμενοι.

1 11. Αἴτιον δ' ἦν οὐχ ἡ ὀλιγανθρωπία τοσοῦτον, ὅσον ἡ ἀχρηματία. τῆς γὰρ τροφῆς ἀπορίᾳ τόν τε στρατὸν ἐλάσσω ἤγαγον καὶ ὅσον ἤλπιζον

αἰτία δὲ ταύτης τῆς εὐτελείας ἡ ἀχρηματία.

§. 5. *Οὖν* Cl. et Ven. Vulgo *γοῦν*. Bekk. de coniectura *δ' οὖν*.

Deinde *ἐν* est nostrum bei, an, ut *ἐπιδείκνυσθαι ἔν τινι* dicitur. Cf. Matth. Gr. §. 577. p. 1341. — *Περίνεως*. Dukas explicat τοὺς μὴ ἐν ταῖς ναυσὶν ἐρέττοντας, ἢ ἄλλο τι πράττοντας, ἀλλ' ἁπλῶς ἐπιβάτας (vectores) ὄντας. — *τῶν μάλιστα ἐν τέλει*] οἷον Μηριόνου καὶ Πατρόκλου καὶ τῶν τοιούτων. Schol. Ita duces praeter reges vocantur. Cf. Vig. p. 144. Wachsm. Antiqu. Gr. I. p. 326. — *μέλλοντας ... ἔχοντας*. Proprie *μελλόντων* et *ἐχόντων* dicendum erat; neque enim de solis vectoribus intelligi possunt verba, sed ad omnem Graecorum exercitum spectant; at quoniam illi hoc continentur, accusativos, ut 140, 1, Thuc. collocavit, ad quos usitatius alterum nomen apponeretur. Vid. IV, 118. VIII, 63. atque ibi adn. In verbis *μετὰ σκευῶν πολ.* cavendum, ne quis de tormentis cogitet, quibus Graecos bello Troiano nondum usos esse constat. — *τὰ πλοῖα κατάφρακτα ἔχοντας*. De articuli collocatione vid. Matth. Gr, §. 277. 6. *πλοῖα κατάφρακτα* sunt *νῆες καταστρώματα ἔχουσαι* (cf. c. 14), quae ab Arri. Anab. VII, 6, 1. *πεφραγμέναι*, a Latinis tectae vocantur. De re cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 371. adn.

§. 5. *Τὸ μέσον σκοποῦντι*] μέσον τῶν ἑκατὸν εἴκοσι καὶ τῶν πεντήκοντά ἐστι πέ. συνάγεται οὖν ὁ τῶν χιλίων διακοσίων νεῶν τῶν ἀνδρῶν ἀριθμὸς μυριάδων δέκα καὶ δισχιλίων. Schol. Cf. Heyn. ad Il. IV. p. 215. et 287. De participii dativo vid. Matth. Gr. §. 388. b. et adn. II, 49, 5. Ita Tac. in universum aestimanti plus apud peditem roboris. Germ. 6. — *Ὡς ... πεμπόμενοι*. „Ὡς hic vim habet restringendi. Pauci, inquit, erant ut ex omni Graecia missi, i. e. si cogitemus eos ab universa Graecia missos esse." BAU. Cf. Matth. Gr. §. 628. 1. 2. Veram esse Thucydidis argumentationem ex iis maxime apparet, quae de exercitu ad Plataeas adversus Persas collecto narrantur.

Cap. XI. §. 1. *Τῆς τροφῆς ἀπορίᾳ*. De artic. vid. Rost. Gr. §. 98. B. c. p. 443. ed. 6. — *Μάχῃ ἐκράτησαν*. Hoc proelium navium appellendarum causa ad litus Troiae factum esse, et, si Graeci interdum victi dicantur,

αὐτόθεν πολεμοῦντα βιοτεύσειν, ἐπειδὴ δὲ ἀφικόμενοι μάχῃ ἐκράτησαν, (δῆλον δέ· τὸ γὰρ ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο,) φαίνονται δ' οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι, ἀλλὰ πρὸς γεωργίαν τῆς Χερσονήσου τραπόμενοι καὶ λῃστείαν τῆς τροφῆς ἀπορίᾳ. ᾗ καὶ μᾶλλον οἱ Τρῶες, αὐτῶν διεσπαρμένων, τὰ δέκα ἔτη ἀντεῖχον βίᾳ τοῖς ἀεὶ ὑπολειπομένοις
ἀντίπαλοι ὄντες. περιουσίαν δὲ εἰ ἦλθον ἔχοντες 2
τροφῆς, καὶ ὄντες ἀθρόοι ἄνευ λῃστείας καὶ γε-

Cap. XI. §. 1. Ἐπειδὴ δέ. Bekk. de coniectura ἐπειδή τε. Sed τὲ-δέ etiam alibi inter se respondent, cf. Matth. Gr. §. 626. p. 1502. Rost. §. 134 adn. 2., et scriptor τὸ ἀφικομένους κρατῆσαι quodammodo contrarium esse τῷ στρατὸν ἐλάσσω ἀγαγεῖν, sive, quamvis hoc fecissent, tamen illud evenisse particularum mutatione videtur significare velle.

confundi cum eo alterum non ita multo post ad Caicum adversus Telephum commissum docet Goell. — τὸ γὰρ ἔρυμα . . . οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο. Haec plerique suppletis verbis εἰ μὴ μάχῃ ἐκράτησαν (cf. Rost. Gr. §. p. 607. ed. 6.) sic intelligunt: nam (nisi vicissent,) vallum ad castra tutanda exstruere non potuissent. At Mehlhorn in Iahn. Annal. philol. IX. 4. p. 403. sq. et de Apposit. p. 6, quia οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο non significarent munire non potuissent, sed non munivissent, parenthesin non suo loco collocatam, verum proprie post φαίνονται δέ ponendam, sententiamque hanc esse docere studuit: ne tunc quidem (nam aliter munitionem non exstruxissent) exercitu universo usi sunt. Subaudit igitur εἰ ἐχρήσαντο πάσῃ τῇ δυνάμει. Sed huic explanationi multo maiores difficultates obstare quam alteri demonstravit Osiander. Observ. fasc. 3. p. 3. sq. De vallo recte haec adnotat Schol.: „ἔρυμα λέγει νῦν οὐχ ὅπερ ἐν τῇ η' (Il. η'. v. 337. et 436.) λέγει Ὅμηρος γενέσθαι, ἀλλὰ πρότερον μικρότερον (cuius nulla apud Homerum mentio est)." Protasis conditionalis omissae exempla similia vid. I, 68. 102. al. — φαίνονται δέ. De δέ in apodosi posito vid. Matth. Gr. §. 616. 3. et 4. Rost. Gr. §. 134. B. adn. 4. Cf. II, 65. 5. IV, 98. V, 16. Post relativam adeo enunciationem legitur II, 46. — Πρὸς γεωργίαν . . . καὶ λῃστείαν. „Sic v. c. Diomedes primis annis belli Troi. τὴν Θράκην ἐγεώργει teste Eustath. ad Il. p. 387. ed. Bas. Λῃστείαν autem dicit Graecorum excursiones in varias regni Troi. partes, urbium Troian. expugnationes ac direptiones, quarum expeditionum dux fere Achilles erat. Vid. Il. IX, 328. Od. III, 105." SIEBELIS. ad Hellen. — Ἧι καὶ μᾶλλον, quo magis, quare etiam magis. Cf. c. 25. III, 43. IV, 1. Deinde αὐτῶν διεσπαρμένων sunt genitivi absoluti, qui vocantur. De artic. τά vid. Matth. Gr. §. 267. Βίᾳ iunge cum ἀντεῖχον, non cum ἀντίπαλοι. Totam Thucydidis argumentationem impugnat Uschold. de Bell. Troi. p. 8. sqq.

ωργίας ξυνεχῶς τὸν πόλεμον διέφερον, ῥᾳδίως ἂν μάχῃ κρατοῦντες εἷλον, οἵ γε καὶ οὐκ ἀθρόοι, ἀλλὰ μέρει τῷ αἰεὶ παρόντι ἀντεῖχον. πολιορκίᾳ δ' ἂν προσκαθεζόμενοι ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ καὶ
3 ἀπονώτερον τὴν Τροίαν εἷλον. ἀλλὰ δι' ἀχρηματίαν τά τε πρὸ τούτων ἀσθενῆ ἦν, καὶ αὐτά γε δὴ ταῦτα, ὀνομαστότατα τῶν πρὶν γενόμενα, δηλοῦται τοῖς ἔργοις ὑποδεέστερα ὄντα τῆς φήμης καὶ τοῦ νῦν περὶ αὐτῶν διὰ τοὺς ποιητὰς λόγου κατεσχηκότος.

μετὰ τὰ Τρωικὰ γίγνονται νέαι μεταναστάσεις, καὶ ἀποικίαι ἐκπέμπονται.

1 12. Ἐπεὶ καὶ μετὰ τὰ Τρωϊκὰ ἡ Ἑλλὰς ἔτι μετανίστατό τε καὶ κατῳκίζετο, ὥστε μὴ ἡσυχάσασα αὐξηθῆναι.
2 Ἥ τε γὰρ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἰλίου χρονία γενομένη πολλὰ ἐνεόχμωσε, καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐγίγνοντο, ἀφ' ὧν ἐκ-

§. 3. Γέ in compluribus libris mss. om. est tamen aptissimum, valens adeo.

Cap. XII. §. 1. Ἡσυχάσασα. Optimi libri mss. ἡσυχάσασαν, quod non prorsus damnandum. Vid. Lob. ad Phryn. p. 750. Non tamen alibi sic Thuc.

§. 2. Ὡς ἐπὶ τὸ πολύ Cass. Aug. Cl. Ven. al., quod paulo

§. 2. Διέφερον] ὑπέμενον, ἐξήνυον, διήνυον. Schol. Cf. VI, 54. — οἵ γε, qui quidem, i. e. siquidem, quum. Μέρει est dativus instrumenti. — πολιορκίᾳ δ' ἂν προσκαθεζόμενοι . . . εἷλον. Ἄν ad εἷλον pertinet; saepe enim, si conditio in participio inest, illa particula collocatione cum hoc participio coniungitur. Cf. I, 21. II, 18. Prioribus πολιορκίᾳ προσκαθεζόμενοι vis membri εἰ ὄντες ἀθρόοι . . . διέφερον, posterioribus ἐν . . . Τροίαν εἷλον incisi ῥᾳδίως ἂν εἷλον cum incremento quodam iteratur.

§. 3. Ὀνομαστότατα. Cf. adn. ad I, 1. et paulo post de κατεσχηκότος adn. ad 10, 1. deque eius traiectione adn. 90, 1. De universo bello Troiano vide circumspecte indicantem Thirwallium Hist. Gr. I. p. 160. sqq.

Cap. XII. §. 1. Ἐπεὶ καί —. Argumentatio haec est, non mirum posse videri res Troianas non tantas esse, quantae praedicentur; nam vel post bellum Troianum Graeciam ob populorum migrationes exigua incrementa cepisse. Κατῳκίζετο valet incolis (advenientibus) frequentabatur, civitates in ea condebantur. De aor. ἡσυχάσασα cf. adn. ad 3, 2.

§. 2. Ἥ τε γὰρ . . . ἐνεόχμωσε. „Μηκέτι γὰρ ἐλπίζοντες αὐτοὺς ἐπανελθεῖν ἐπανίσταντο, ἐλθοῦσι δ' ἐπολέμουν, καὶ οἱ ἡττώμενοι ἐξέπιπτον." Schol. Rem a recentioribus in maius augeri docet Thirwall. Hist. Gr. §. I. p. 263. sq. — ἀφ' ὧν. Pro-

πίπτοντες τὰς πόλεις ἔκτιζον. Βοιωτοί τε γὰρ οἱ 3
νῦν ἑξηκοστῷ ἔτει μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν ἐξ Ἄρνης ἀναστάντες ὑπὸ Θεσσαλῶν τὴν νῦν Βοιωτίαν, πρότερον δὲ Καδμηΐδα γῆν καλουμένην ᾤκισαν· (ἦν δὲ αὐτῶν καὶ ἀποδασμὸς πρότερον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ, ἀφ' ὧν καὶ ἐς Ἴλιον ἐστράτευσαν·) Δωριῆς τε ὀγδοηκοστῷ ἔτει ξὺν Ἡρακλείδαις Πελοπόννησον ἔσχον. μόλις τε ἐν πολλῷ χρόνῳ ἡσυχάσασα 4
ἡ Ἑλλὰς βεβαίως, καὶ οὐκέτι ἀνισταμένη, ἀποι-

fortius et consuetudini Thucydidis consentaneum. Vid. II, 13. VI, 46. al. Vulgo et Bekk. ὡς ἐπὶ πολύ.

§. 3. Νῦν. Vulgo et Bekk. νῦν μέν, sed μέν om. Cass. Aug. A. C. Cf. Rost. Gr. §. 134. B. bb. β'. et infra I, 56. III, 55. VIII, 28.

Ὤικισαν. In plerisque mss. ᾤκησαν. Sed vid. §. 4. et ἔκτιζον §. 2.

nomen refer ad στάσεων (cf. adn. 10, 3.), ἀπό autem, ut ἐξ 2, 4, est propter, ansam significans. Cf. 23, 6. 24, 4. Deinde ne οἱ ἐκπίπτοντες legendum sit, ex superiore πόλεσιν aut στάσεις repetendum est nomen οἱ πολῖται vel οἱ στασιάζοντες. — τὰς πόλεις ἔκτιζον, notas illas civitates (quas tunc conditas esse constat) condebant. Scholiastes has vult esse civitates post reditum Graecorum e Troade a Teucro, Philocteta, Diomede, Menestheo, aliis multis conditas. At Thucydides a se intelligi civitates aliquanto post a Boeotis et Doriensibus et alias sub eadem tempora constitutas particula γάρ, quae sequitur, demonstrat.

§. 3. Βοιωτοί τε —. De hac migratione Boeotorum cf. Strab. IX. p. 401. XIII. p. 582. Diod. XIX, 53. Muell. Orchom. p. 391. sqq. Thirwall. l. d. p. 266. sqq. — Ἄρνης. Plerumque ad sinum Pagasaeum collocant, at a Steph. Byz. eandem atque Cierium existimari, hoc autem inter Enipeum et Apidanum situm fuisse docet Muell. ad tab. Graec. septent. p. 18. sqq. Cf. Leak. Graec. sept. IV. p. 500. — Ἦν δὲ ... πρότερον. Hanc Thucydidis opinionem ex nimia Homeri reverentia ortam credit Muell. Orchom. l. d. Sed eam reverentiam non magnam fuisse vidimus 9, 3. Cf. etiam Kluetz. de Foedere Boeot. p. 12. Harles de primis Boeotiae incolis. p. 13. sqq. Uschold. de Bell. Troi. p. 22. sq. Muenscher de Rebus Plataeens. p. 17. sqq. Ἀποδασμός est pars a multitudine avulsa. — ἀφ' ὧν ... ἐστράτευσαν. Vid. Hom. Il. β'. 494. sqq., ubi poeta suorum, ut videtur, temporum rationem habens his Boeotis, qui, nisi forte inter ipsos Cadmeos consederunt, exiguum illius regionis tractum videntur occupasse, longe maximam Cadmeidis terrae partem attribuit, Minyis Orchomenum et Aspledonem assignans, de aliis populis tacens. Ὧν refer ad ἀποδασμός. Vid. Matth. Gr. §. 434. 2. Rost. §. 100. adn. 7. — Δωριῆς τε —. De hac Doriensium expeditione, ut alios omittamus, vid. hic Arn. Mans. Spart. I. p. 43. sqq. Muell. Dor. I. p. 46 sqq. (qui II. p. 484. eam refert in annum 328. ante Olymp. I, cf.

κίας ἐξέπεμπε· καὶ Ἴωνας μὲν Ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν τοὺς πολλοὺς ᾤκισαν, Ἰταλίας δὲ καὶ Σικελίας τὸ πλέον Πελοποννήσιοι, τῆς τε ἄλλης Ἑλλάδος ἔστιν ἃ χωρία. πάντα δὲ ταῦτα ὕστερον τῶν Τρωϊκῶν ἐκτίσθη.

1 13. Δυνατωτέρας δὲ γιγνομένης τῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν χρημάτων τὴν κτῆσιν ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ποιουμένης, τὰ πολλὰ τυραννίδες ἐν ταῖς πόλεσι καθίσταντο, τῶν προσόδων μειζόνων γιγνομένων· (πρότερον δὲ ἦσαν ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι πατρικαὶ βασιλεῖαι·) ναυτικά τε ἐξηρτύετο ἡ

τυραννίδες καὶ αὔξησις τῶν ναυτικῶν, τῆς ἐπιμιξίας καὶ τῆς εὐδαιμονίας τῶν Ἑλλήνων.

§. 4. Ἐξέπεμπε Cass. Aug. Cl. Ven. aliique non pauci codd. mss. Vulgo et Bekk. ἐξέπεμψε. Sed imperfectum de coloniis longiore temporis spatio a variis populis in varias regiones missis aptissime dictum est.

Τὸ πλέον Cass. Aug. Cl. Ven. al. Vulgo et Bekk. τὸ πλεῖστον, non sine veri superiectione.

tamen Lachm. de Rep. Laced. p. 321.) Thirwall. l. d. p. 269. sqq. Non totam Peloponnesum, sed maiorem eius partem ab iis occupatam esse constat.

§. 4. Ἀνισταμένη = μετανισταμένη (§. 1.), ἀπανισταμένη (c. 2.). Tum de coloniis praeter Raoul-Rochettii et Hegewischii libros singulares vid. Schlosser. Conspect. hist. univ. I. 1. p. 334. sqq. et Herm. Antiqu. Gr. c. IV. — τῶν νησιωτῶν. Praeter Euboeam Cycladum incolas intelligit, velut Andrios, Tenios, Ceos, Naxios. Cf. VII. 57. Herod. VIII, 46. De Ionibus cf. supra c. 2. — Ἰταλίας ... τὸ πλέον. Ne in his veri superlationem inesse putes, cogita primum Italiae nomine a Thuc. solam partem inferiorem a Lao fluvio atque urbe Metaponto usque ad fretum Siciliense spectantem significari (cf. Nieb. Hist. Rom. I. p. 19. sq.), deinde etiam in hanc partem missas a Graecis colonias non omnes ex Peloponneso profectas esse. De coloniis in Siciliam deductis vid. VI, 3–5. — τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἔστιν ἃ (cf. adn. 6, 5. extr.) χωρία. „Λέγει δὲ Ἀμπρακιώτας, Ἀνακτορίους." Schol. Adde Corcyram, Leucadem, Sollium, Corinthiorum colonias, vid. I, 24. 30. 55. II, 30. 80, Zacynthum Achaeorum II, 66.

Cap. XIII. §. 1. Μᾶλλον ἢ πρότερον. Cf. 8, 3. In proximis attende sententiam primariam inter conditionales cum ea cohaerentes interpositam. Cf. Otto ad Cic. de Fin. I, 3, 7. — τυραννίδες. De his vide plura c. 17. 18. Drumann. Interit. Graec. 545. sqq. Thirwall. Hist. Gr. I, p. 422. sqq. Wachsm. Antiqu. Gr. I, 1. p. 274. sqq. Herm. Antiqu. Gr. §. 63. 64. — ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι πατρικαὶ βασιλεῖαι. Ῥητοῖς grammatici verbis ὡμολογημένοις, συγκειμένοις, τεταγμένοις interpretantur, et saepe sic legitur apud Thuc., ut II, 7. 70. Γέρα aut sunt honoraria praemia, quae erant emolumenta sive reditus regum (cf. Hom. Il. IX, 155. et ibi Heyn. Herod. VI, 56. Wachsm.

Ἑλλάς, καὶ τῆς θαλάσσης μᾶλλον ἀντείχοντο.
2 πρῶτοι δὲ Κορίνθιοι λέγονται ἐγγύτατα τοῦ νῦν τρόπου μεταχειρίσαι τὰ περὶ τὰς ναῦς, καὶ τριήρεις πρῶτον ἐν Κορίνθῳ τῆς Ἑλλάδος [ἐν]ναυπηγηθῆναι.
3 φαίνεται δὲ καὶ Σαμίοις Ἀμεινοκλῆς Κορίνθιος ναυπηγὸς ναῦς ποιήσας τέσσαρας· ἔτη δ' ἐστὶ μάλιστα τριακόσια ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου, ὅτε Ἀμεινοκλῆς Σαμίοις ἦλθε.
4 ναυμαχία τε παλαιτάτη ὧν ἴσμεν γίγνεται Κορινθίων πρὸς Κερκυραίους· ἔτη δὲ μάλιστα καὶ

Cap. XIII. c. 2. [Ἐν]ναυπηγηθῆναι. Vulgo et Bekk. ναυπηγ., sed Cass. Aug. Gr. et alii complures mss. ἐνναυπ., quod copulatum verbum aliunde quidem non notum, sed analogiae est conveniens.

l. d. p. 85. Herm. l. d. §. 55, 8. et de reditibus regum Muell. Dor. II. p. 105. sq. et Schoemann. Antiqu. iur. publ. Graec. p. 65.). aut praeter haec alia quoque regum iura praecipua προτερήματα, προνόμια. Cf. c. 25. Πατρικαὶ βασιλεῖαι haec regna vocantur, quod successione et hereditate a patribus ad filios perveniebant, quanquam non iure hereditario, quum populo parum probati paterno honore excluderentur, sed usu et consuetudine. Quare ab Aristotele aliquoties similiter κατὰ γένος βασιλεῖαι dicuntur. De natura huius regni antiqui universa vid. Wachsm. l. d. p. 81. et Schoem. l. d. p. 64. sqq. de interitu regiae potestatis Wachsm. p. 143. Thirwall. Hist. Gr. I. p. 413. sq. Denique si Thucydides πρότερον βασιλείας fuisse dicit, haec non ita accipi debere, ut si ex regia potestate continuo tyrannis orta esset, recte docuit Wyttenb. in Ecl. Hist. Nam post regna constituta sunt paucorum imperia, ex quibus in plerisque civitatibus tyranni prodierunt. Cf. Wachsm. l. d. p. 279. sqq. Niebuhr. Hist. Rom. I. p. 693. Tittm. Respubl. Gr. p. 530. sqq. Numeros verborum inde ab ἦσαν hexametro dactylico similes esse animadvertit Ellendt. ad Cic. de Or. III, 5. Cf. adn. §. 6.

§. 2. Μεταχειρίσαι. Hoc verbum, quod apud plerosque deponens medium est, Thucydides interdum active flexit. Cf. IV, 18. VI, 12. 16. Idem fecit in πλωΐζειν §. 5, in λῃΐζειν III, 85, in [illegible] I. 112. VI, 88. et saepius. — πρῶτον ἐν Κορίνθῳ τῆς Ἑλλάδος. Additum Ἑλλάδος temere neglexit Diod. XIV, 42.; Thucydides enim apud alios populos quidem, ut apud Phoenices, triremes iam prius in usu fuisse, sed e Graecis Corinthios primos fuisse, qui eiusmodi naves aedificaret, vult dicere.

§. 3. Ἀμεινοκλῆς. Hunc ob haec verba Thucydidis a Plin. H. N. VII, 56. inventorem triremium male vocari docet Duk. De Eusebii errore cf. Wachsm. l. d. II. p. 381. Paulo post de ὅτε cf. adn. ad 6, 3. — Σαμίοις ἦλθε. Frequens est dativus apud ἐλθεῖν. Cf. c. 61. 107. — Μάλιστα τριακόσια. Μάλιστα ad numeralia adiectum, quod saepe (velut hic paulo post, c. 18. 54. 93. 105.

5 διακόσιά ἐστι μέχρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου. οἰκοῦντες γὰρ τὴν πόλιν οἱ Κορίνθιοι ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ ἀεὶ δή ποτε ἐμπόριον εἶχον, τῶν Ἑλλήνων τὸ πάλαι κατὰ γῆν τὰ πλείω ἢ κατὰ θάλασσαν, τῶν τε ἐντὸς Πελοποννήσου καὶ τῶν ἔξω, διὰ τῆς ἐκείνων παρ' ἀλλήλους ἐπιμισγόντων· χρήμασί τε δυνατοὶ ἦσαν, ὡς καὶ τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς δεδήλωται· ἀφνειὸν γὰρ ἐπωνόμασαν τὸ χωρίον. ἐπειδή τε οἱ Ἕλληνες μᾶλλον ἐπλώϊζον, τὰς ναῦς κτησάμενοι τὸ λῃστικὸν καθῄρουν· καὶ ἐμπόριον παρέχοντες ἀμφότερα δυνατὴν ἔσχον χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν.
6 καὶ Ἴωσιν ὕστερον πολὺ γίγνεται ναυτικὸν ἐπὶ Κύρου Περσῶν πρώτου βασιλεύοντος καὶ Καμβύσου τοῦ υἱέος αὐτοῦ, τῆς τε καθ' ἑαυτοὺς θαλάσσης Κύρῳ πολεμοῦντες ἐκράτησάν τινα χρόνον. καὶ Πολυκράτης Σάμου τυραννῶν ἐπὶ Καμβύσου ναυτικῷ ἰσχύων ἄλλας τε τῶν

118. IV, 8. 124.) apud Thuc. legitur, quid significaret, vehementer disceptatum est. Ut alios omittamus, qui de hac re dixerunt, in mai. ed. ad c. 54. enumeratos, cf. Matth. Gr. §. 605. Buttm. §. 150. 19. Mehlhorn. de Apposit. p. 9. sq. Videtur valere ferme, plus minus, quanquam, quo modo hanc vim acceperit, parum liquet.

§. 4. Ναυμαχία παλαιτάτη. Vid. Wess. ad Herod. III, 53. — ταύτῃ. Usitatior esset sermo, si participium accederet, velut ναυμαχηθείσῃ. Cf. Matth. Gr. §. 388. c. Rost. §. 105. 2. adn. 2.

§. 5. Τὰ πλείω, ut saepe τὸ πλέον, pro μᾶλλον. — παρ' ἀλλήλους ἐπιμισγόντων. De ἐπιμ. vid. adn. ad 2, 2. In toto autem genere dicendi emphasis inest, quae optime cognoscitur ex I, 146. ἐπεμίγνυντο δὲ καὶ παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων, quibus II, 1. sola ἐπεμίγνυντο ... παρ' ἀλλήλους respondent. — τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς. Homerum, ut 5, 2, maxime intelligit. Vid. Il. β', 570. Ceterum cf. etiam Pind. Ol. XIII, 4. — τὰς ναῦς, i. e. τὰς τριήρεις §. 2. In καθῄρουν oratio redit ad Corinthios. De re praeter c. 4. cf. Wachsm. l. d. II. 1. p. 196. — Ἀμφότερα. Male nonnulli interpretantur in Aegaeo pariter mari atque in Corinthio sinu. Qui enim, quae Thucydides modo de antiquiore Graecorum commercio, quod terra magis quam mari per Corinthiorum agrum inter se habuissent, narravit, perpenderit, illud ἀμφότερα aliter accipi non posse intelliget quam terra marique, sicut legitur I, 100. 112. De adverbiali eius usu universo vid. Matth. Gr. §. 425. 5. Rost. §. 104. 10.

§. 6. Ἴωσιν. Praecipue Phocaeensibus, Milesiis, Samiis, Chiis. De bello inter Iones et Cyrum gesto vid. Herod. I. 161. sqq. — Πολυκράτης. De rebus Polycratis cf. III, 104. Herod. III,

νήσων ὑπηκόους ἐποιήσατο, καὶ Ῥήνειαν ἑλὼν
ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ. Φωκαῆς τε
Μασσαλίαν οἰκίζοντες Καρχηδονίους ἐνίκων ναυ-
μαχοῦντες.

ἀλλ' οὐδὲ ταῦτα τὰ ναυτικὰ πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ ἀξιόλογα ἦν.

14. Δυνατώτατα γὰρ ταῦτα τῶν ναυτικῶν ἦν. 1
φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα, πολλαῖς γενεαῖς ὕστερα
γενόμενα τῶν Τρωϊκῶν, τριήρεσι μὲν ὀλίγαις
χρώμενα, πεντηκοντόροις δ' ἔτι καὶ πλοίοις μα-
κροῖς ἐξηρτυμένα, ὥςπερ ἐκεῖνα. ὀλίγον τε πρὸ 2
τῶν Μηδικῶν καὶ τοῦ Δαρείου θανάτου, ὃς μετὰ
Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσε, τριήρεις περί τε
Σικελίαν τοῖς τυράννοις ἐς πλῆθος ἐγένοντο καὶ
Κερκυραίοις· ταῦτα γὰρ τελευταῖα πρὸ τῆς Ξέρ-

39. sqq. 120. sqq. Panofk. Res Sam. p. 29. sqq. — *Ῥήνειαν.* De hac insula proxime Delum sita vid. plura III, 104. Ceterum attende numeros dactylicos. Cf. §. 2. 21, 2. II, 49. IV, 93. et adn. II, 49. — *Φωκαῆς Μασσαλίαν οἰκίζοντες.* De Phocaeensium mercatura, opibus, coloniis vid. Muenteri Velia p. 4. sqq., de Massilia ab iis condita praeter Larcher. ad Herod. I, 166. imprimis Dederich. in Mus. Rhen. IV. 1. p. 99. sqq. Conditam eam esse 120 annis ante pugnam Salaminiam testatur Scymnus v. 210 – 214., Ol. XLV. a. 3. (598.) Euseb. Chron. p. 124. A quibus testimoniis Thucydidem, ut Isocr. Archid. §. 84. Paus. X, 8, 4. aliosque, dissentire credamus oportet, quum de iis, quae Cyro et Cambyse regnantibus evenerint, hic loquatur, et sermonis legibus repugnet Dederichii explicatio horum verborum p. 103. — *Καρχηδονίους ἐνίκων ναυμαχοῦντες.* De hac pugna (nam imperfectum etiam de una pugna intelligi posse ex I, 108. 116. al., et adn. 54, 2. apparet) vel de his pugnis nihil constat; eam enim, de qua agit Herod. I, 166., a. 536. aut 534. pugnatam huc non pertinere, etsi tempora non male congruunt, coniicitur ex iis, quae post eam Phocaeensibus accidisse idem scriptor docet Massiliae mentionem non faciens. Cf. tamen Muent. p. 14.

Cap. XIV. *Πεντηκοντόροις . . . καὶ πλοίοις μακροῖς.* „*Πεντηκόντορός ἐστι ναῦς ὑπὸ πεντήκοντα ἐρεσσομένη.*" Schol. Erant maximae navium singulis remorum ordinibus instructarum (*μονήρων*). *Πλοῖα* sunt navigia, quae a forma vocantur longa (ut Xen. Anab. V, 1, 1. et Procop. v. 106.), quia iis utebantur in bellis, quum naves onerariae *στρογγύλαι* et essent et dicerentur, velut II, 97. Cf. etiam Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 381.

§. 2. *Περί τε Σικελίαν.* Haec aut valent in Sicilia circumcirca, cf. VI, 2., 6., pro quibus Latine quoque circa Siciliam dixeris, aut in Sicilia et finitima Italia. Cf. II, 26. Respicitur quidem praecipue ad Gelonem et Hieronem (cf. Herod. VII, 158.), sed praeter eos sine dubio ad Theronem, Anaxilaum, alios. *Ἐς πλῆθος*, propr. usque ad multitudinem, i. e. *πολλαί.* — *Κερκυραίοις.* De

ξου στρατείας ναυτικὰ ἀξιόλογα ἐν τῇ Ἑλλάδι
3 κατέστη. Αἰγινῆται γὰρ καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ εἴ τινες
ἄλλοι, βραχέα ἐκέκτηντο, καὶ τούτων τὰ πολλὰ
πεντηκοντόρους· ὀψέ τε, ἀφ' οὗ Ἀθηναίους Θε-
μιστοκλῆς ἔπεισεν Αἰγινήταις πολεμοῦντας, καὶ
ἅμα τοῦ βαρβάρου προςδοκίμου ὄντος, τὰς ναῦς
ποιήσασθαι, αἷςπερ καὶ ἐναυμάχησαν· καὶ αὗται
οὔπω εἶχον διὰ πάσης καταστρώματα.

ὠφέλει γε μέντοι τὰ ναυτικὰ τοὺς προςέχοντας αὐ-

1 **15.** Τὰ μὲν οὖν ναυτικὰ τῶν Ἑλλήνων τοι-
αῦτα ἦν, τά τε παλαιὰ καὶ τὰ ὕστερον γενόμενα.

Cap. XV. §. 1. *Γενόμενα* Aug. Pal. et plerique libri mss. Vulgo et Bekk. *γιγνόμενα.*

horum potentia navali vid. I, 25. et Herod. VII, 68.

§. 3. *Αἰγινῆται.* Horum opes navales a Thucydide extenuatas esse suspicatur Muell. Aegin. p. 87. maxime de iis consulendus. Athenienses Pisistrato regnante classem non vilem habuisse coniicit Thirwall. Hist. II. p. 66. — *εἴ τινες ἄλλοι*, velut Thasii et Lesbii. Suppl. *ναυτικὰ ἐκέκτηντο*, et cf. Herm. ad Soph. Ai. v. 179. Deinde *βραχέα* (*ναυτικά*) = *μικρά*, ut I, 130. 140. II, 22. al. Tum ad *ὀψέ* aut *ἐκέκτηντο* mente repetendum, aut quod praestare, quum ea, quae sequuntur, ad solos Athenienses spectent, videtur, *ἦν* subaudiendum. Cf. 6, 5. *οὐ πολλὰ ἔτη ἐπειδή* et ibid. §. 3. — *Ἀθηναίους Θεμιστοκλῆς ἔπεισε.* Cf. Herod. VII, 144. Plut. Them. c. 4. p. 446. et ibi Sint. Nep. Them. 2. De tempore autem rei non exigua oritur dubitatio; nam si, quae ad c. 41. de tempore belli Aeginetici adnotata sunt, consulueris, hoc consilium a Themistocle non post annum 491 datum esse existimaveris. At vicissim, quum verba *τοῦ βαρβάρου* (h. e. rege Persarum, ut 18, 2. 69. 73. al., cf. adn. 69, 5.) *προςδοκίμου ὄντος* de Xerxe rectius quam de Dario sententiae causa intelligantur, rem post pugnam Marathoniam accidisse putaveris. Cohaerent haec cum ea quaestione, quando archon fuerit Themistocles, qua de re vid. adn. ad c. 93. Ceterum omnis difficultas tolleretur, si Thucydides, ut alii, post bellum Aegineticum rem evenisse scriberet. Nunc sola ratio huius dissensus componendi haec est, ut praeter illud bellum Aegineticum, de quo vid. Herod. VI, 88. sqq. et infra c. 41, inter utramque expeditionem Persarum ab Aeginetis et Atheniensibus bellatum esse dicamus. Cf. Muell. Aegin. p. 116—118. — *ἐναυμάχησαν*] *ἐν Σαλαμῖνι δηλονότι.* Schol. — *καὶ αὗται οὔπω εἶχον διὰ πάσης καταστρώματα.* Inaequalitatem numeri adnotat Longin. *π. εὑρέσ.* IX. p. 564. ed. Walz.; singularis enim *πάσης* (*νεώς*) distributive dictus est. Cf. adn. VII, 64. *Καταστρώματα* Plautus aliquoties stegas appellat, Petronius constrata, ut naves *καταστρώματα* habentes sive tectae (*κατάφρακτοι* c. 10.) saepe constratae vocantur. Ea *καταστρώματα* Thasiis primis fuisse ex Plin. adnotat Wachsm. Ant. Gr. II. 1. p. 381.

τοῖς· κατὰ γῆν δὲ οὐδὲν ἀξιομνημόνευτον ἐπράχθη.

ἰσχὺν δὲ περιεποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ
προσχόντες αὐτοῖς χρημάτων τε προσόδῳ καὶ
ἄλλων ἀρχῇ· ἐπιπλέοντες γὰρ τὰς νήσους κατε-
στρέφοντο, καὶ μάλιστα ὅσοι μὴ διαρκῆ εἶχον
χώραν. κατὰ γῆν δὲ πόλεμος, ὅθεν τις καὶ δύ- 2
ναμις παρεγένετο, οὐδεὶς ξυνέστη· πάντες δὲ ἦσαν,
ὅσοι καὶ ἐγένοντο, πρὸς ὁμόρους τοὺς σφετέρους
ἑκάστοις· καὶ ἐκδήμους στρατείας πολὺ ἄπο τῆς
ἑαυτῶν ἐπ' ἄλλων καταστροφῇ οὐκ ἐξῄεσαν οἱ
Ἕλληνες. οὐ γὰρ ξυνειστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας
πόλεις ὑπήκοοι, οὐδ' αὖ αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἴσης κοι-

Προσχόντες. Bekk. ex It. *προςσχόντες.* Similiter idem III. 32. *προσχών* et IV, 11. *προσχεῖν* aut sine libris mss. aut ex uno duobusve mutavit. Cf. praeter alios Schaefer. Appar. ad Demosth. III. p. 484. et Herm. ad Soph. Oed. R. v. 79. item *προστέλλειν* V, 71.

§. 2. *Πάντες δέ*, Cass. Aug. *πάντες γάρ*, quod defendi potest.

Πολὺ ἄπο τῆς ἑαυτῶν ἐπ' ἄλλων καταστροφῇ. Alio ordine *ἐπ' ἄλλ. κατ. ἀ. τῆς ἑαυτ. πολύ* Cl. Ven. Similiter Cass. et Aug., sed in illo *πολύ* om., in hoc ante *ἐπ'* legitur. His verba *πολὺ ἄπο τῆς ἑαυτῶν* suspecta fiunt, etsi eadem leguntur VI, 33, similia VI, 21. 68. *Ἄπο* autem scripsimus pro *ἀπό.* Vid. ad c. 7.

Ξυνεστήκεσαν. Cass. Aug. Ven. non deterius *ξυνειστ.*

Cap. XV. §. 1. *Οἱ προσχόντες* (cf. sd.) *αὐτοῖς*, qui animum ad rem navalem attenderunt, dediti ei fuerunt. *Προςκεῖσθαι ταῖς ναυσί* ita legimus I, 93, 7, *ναυτικὰ ἐξαρτύεσθαι καὶ τῆς θαλάσσης ἀντέχεσθαι* c. 13. — *καὶ μάλιστα ... χώραν*, et ii praecipue, qui regionem non sufficientem (ad victum vel alimentis) habebant.

§. 2. *Ἐκδήμους στρατείας ... ἐξῄεσαν.* *Ἔκδημοι στρατεῖαι* sunt expeditiones in terram peregrinam seu extra patriam factae. Cf. II, 10. De verbis *στρατείας ἐξιέναι* vid. adn. ad 3, 5. Lob. ad Soph. Ai. v. 290. Wund. de Lob. Ai. p. 52. *Τῆς ἑαυτῶν* cf. cum *τῇ ἀλλήλων* I, 44. ubi vid. adn. Cf. sd. De re cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 38. sq. — *οὐ γὰρ ξυνεστήκεσαν ... ὑπήκοοι.* Verbi nomen est *οἱ Ἕλληνες.* Significare vult Thuc. minores civitates nondum cum maioribus se consociasse ita, ut sub earum ditione essent. Vid. c. 8. et de *ξυνιστ.* adn. 1, 1. *Ὑπήκοοι* dictum est pro plenioribus *ὥςτε ὑπήκοοι εἶναι.* Cf. V, 29. *μέρος τι τῆς Ἀρκαδίας κατέστραπτο ὑπήκοον* et ibi adn. *οὐδ' αὖ*, neque vero, ut I, 10. IV, 87. *Κακοφωνία* ob proximum *αὐτοί* non multo maior est quam in vv. *οὐδ' αὐτοὶ αὖ* VII, 56. *Αὐτοί*, ipsi, videtur valere per se, *μὴ συνεστηκότες.* — *ἀπὸ τῆς ἴσης.* De grammatica horum verborum ratione vid. Rost. Gr. §. 189. 5. d. Thiersch. Gr. §. 313. 7. b. Bernh. Synt. p. 186. Sic iterum III, 40. *ὁ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθρός.* Similia dicendi genera sunt *ἐξ ἴσης, ἐπ' ἴσης*, nec multum diversa *ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ* I, 27. ubi vid. adn., *τῆς ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχειν* V, 105, ut omittamus *ἀπὸ πρώτης* I, 77. et similia. Valent verba idem quod *ἀπὸ τοῦ ἴσου, ἐκ τοῦ ἴσου*, ex aequo (cf. Walch. ad Tac. Agric. c. 20.), quod et ad sumptus et ad imperia bellorum referendum. Cf. I, 99. *οὔτε ξυνεστράτευον ἀπὸ τοῦ ἴσου.* — *ὡς ἕκαστοι.* Cf. adn. 3, 4.

νὰς στρατείας ἐποιοῦντο, κατ' ἀλλήλους δὲ μᾶλλον
3 ὡς ἕκαστοι οἱ ἀστυγείτονες ἐπολέμουν. μάλιστα
δὲ ἐς τὸν πάλαι ποτὲ γενόμενον πόλεμον Χαλκι-
δέων καὶ Ἐρετριέων καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς
ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη.

16. Ἐπεγένετο δὲ ἄλλοις τε ἄλλοθι κωλύματα
μὴ αὐξηθῆναι, καὶ Ἴωσι, προχωρησάντων ἐπὶ

κωλύματα τῆς αὐξήσεως α) ἡ

Cap. XVI. *Ἄλλοθι.* E. *ἄλλοθεν* et Valla aliunde, non male.

Κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι. It. Vat. II. Reg. *κωλύματα τοῦ αὐξ.*, quo cum vulg. mixto in edd. vett. *κωλ. τοῦ μὴ αὐξ.* legitur, ne id quidem male. Cf. ed. mai. et Matth. Gr. §. 535. adn. 4. 7. Rost. §. 135. adn. 10. extr.

§. 3. *Πόλεμον Χαλκιδέων καὶ Ἐρετριέων.* Cf. Herod. V, 99. Bellum ortum est de Lelanto vel Lelantio campo. Vid. Strab. X. p. 688. et cf. Thirwall. Hist. Gr. I. p. 456. sq. *Ἐρετριέων* rursus IV, 123. (ubi Gr. *Ἐρετρίων*, Bekk. *Ἐρετριῶν*,) VIII, 60. et ter VIII, 95. (ubi semel Bekk. ex Vat. *Ἐρετριῶν.*) Similiter *Δωριέων* I, 18. et (ubi Bekk. ex uno Laur. *Δωριῶν*) VIII, 25, *Θεσπιέων* IV, 133. VI, 95. *Εὐβοέων* VIII, 91. I, 98. 113. Magis dubium est *Πλαταιέων.* Vid. scr. III, 2. Add. *Μηλιέως* IV, 100. (at *Μηλιῶς* VIII, 3.), *Μηλιέας* V, 51, *Δωριέας* VII, 57, *Πλαταιέας* II, 76. 77. (*Δωριᾶς* I, 107.) Cf. Brem. ad Aesch. c. Ctes. 25. et ad Lys. Orat. p. 26. — *ἐς ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη*, I. e. *διέστη* (ut c. 18.), *ὥςτε ἑκατέροις ξυμμαχεῖν*, seu, ut c. 1, *πρὸς ἑκατέρους ξυνίστασθαι.* Cf. etiam *διακριθῆναι πρός τινας* 18, 2.

Cap. XVI. *Ἐπεγένετο δὲ ἄλλοις τε ἄλλοθι κωλύματα.* Sic incipiens Thuc. pergere debebat *καὶ Ἴωσιν* (*ἐκ τούτου*), *ὅτι Κῦρος — ἐπεστράτευσε.* Nunc autem orationem in altero membro ita mutavit, ut si in priore legeretur *ἄλλοις τε ἄλλοθι κωλύματα ἐπεγένετο* —, *καὶ Ἴωσι Κῦρος ... ἐπεστράτευσε.* Quales orationis mutationes frequentes sunt post *τέ.* Vid. I, 53. 56. II, 37. III, 36. IV, 28. 77. 85. 100. 109. al. — *κωλύματα μὴ αὐξηθῆναι.* Articulum *τοῦ* si desideres, cf. III, 39. *παρέσχεν ὄκνον μὴ ἐλθεῖν ἐς τὰ δεινά*, II, 11. III, 32. et omisso IV, 67. *μὴ κώλυμα οὖσαπροςθεῖναι* et III, 40. *ξυγγνώμην ἁμαρτεῖν λήψονται.* Cf. Matth. Gr. §. 542. adn. 1. b. a. De *μή* vid. Matth. Gr. §. 534. adn. 4. 3. Rost. §. 135. 6. b. a). — *Ἴωσι ... Κῦρος ... ἐπεστράτευσε.* Cf. 13, 6. et ibi adn. Ad *ὅσα* cogita *ἐστί.* Cf. Matth. Gr. §. 306. 3. Rost. §. 100. adn. 4. infra c. 87. 91. II, 9. 14. 97.

Περσῶν ἀρχή

μέγα τῶν πραγμάτων Κῦρος καὶ ἡ Περσικὴ ἐξουσία, Κροῖσον καθελοῦσα καὶ ὅσα ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν, ἐπεστράτευσε, καὶ τὰς ἐν τῇ ἠπείρῳ πόλεις ἐδούλωσε, Δαρεῖος δὲ ὕστερον τῷ Φοινίκων ναυτικῷ κρατῶν καὶ τὰς νήσους.

β) οἱ τύραννοι.

17. Τύραννοί τε ὅσοι ἦσαν ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς πόλεσι, τὸ ἐφ' ἑαυτῶν μόνον προορώμενοι ἔς τε τὸ σῶμα καὶ ἐς τὸν ἴδιον οἶκον αὔξειν δι' ἀσφα-

Ἐξουσία Cass. Aug. Cl. Ven. Vulgo et Bekk. *βασιλεία*, ex illius, ut videtur, interpretatione.

Δαρεῖος δὲ Ven. It. Vat. H. al. Vulgo *Δαρεῖός τε*, non multo deterius. Cf. statim dicta.

Cap. XVII. §. 1. *Τύραννοί τε* Cass. Aug. Cl. Ven. al. Vulgo et Bekk. *τύραννοι δέ*. Sed *τέ* Thucydides saepe ibi ponit, ubi *δέ* exspectes, ut 13, 5. (*ἐπειδή τε*.) 30. extr., etiam post negationes, ut I, 67. VII, 63. Cf. Kuehn. Gr. §. 722. 7. Hart. de Part. I, p. 107. et de Latinis et ac que Held. ad Caes. B. C. I, 74. Kritz. ad Sal. Jug. 107, 3. Hand. de Part. II. p. 494 sqq.

VIII, 90. et de imperf. II, 53, 3. — *Ἅλυος ποταμοῦ* sine artic. ut c. 46. 100. II, 97. — *ἐδούλωσε*. Usus medii 18, 2. similiter collocati Thucydidi non magis necessarius visus est quam in *ἀπολέξας* IV, 70, *μεταβάλλοντες* VI, 77. similibus. Cf. Matth. Gr. §. 496. 2. et infra III, 17, 46. — *Δαρεῖος . . . καὶ τὰς νήσους*. Ionicas insulas devictis ab Harpago civitatibus continentis Ioniae Cyro se dedidisse narrat Herodot. I, 143. 151. 169. Sed aut obedientia insularum tunc simulata nec diuturna fuisse existimanda est, aut deditio voluntaria a Thuc. hic omnino negligitur ad solam violentam harum insularum oppressionem respicienti, quae postquam bello Ionico una cum ceteris Ionibus defecerunt, post pugnam navalem ad Laden factam sub imperium Persarum redactae sunt. Cf. de Chio Whitt. p. 31, de Samo Panofk. p. 48. Phoenices autem, quorum classe Darius usus est, a Cambyse subactos esse docuit Dahlmann. Vit. Herodot. p. 151. sqq.

Cap. XVII. §. 1. *Τύραννοι*. Hos enumeravit Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 274. sqq. — *τὸ ἐφ' ἑαυτῶν μόνον προορώμενοι*, suis tantum rebus prospicientes. Cf. Matth. Gr. §. 584. γ'. p. 1368. et 141, 6. Saepius *τὸ ἑαυτῶν μόνον σκοποῦντες* (VI, 12.) dicitur. Cf. Bloomf. in ed. De re vid. Wachsm. l. d. p. 285. sqq. — *ἔς τε τὸ σῶμα*. Nonnulli *τὸ* ad *αὔξειν* referentes zeugma, de quo vid. Matth. Gr. §. 634. 6. Rost. §. 139. 7, in his verbis volunt inesse. Cui explanationi non obstare alterum articulum omissum, nec recte apud Greg. Cor. ad Hermog. p. 1249. *εἰς τὸ τὸ σῶμα* legi apparet ex I, 136, 3, *ἐς τὸ σῶμα σώζεσθαι*, ubi vid. adn. Ob duritiam tamen orationis ita orientem *ἔς τε τὸ σῶμα* per se intellecta malumus interpretari et quod attinet ad corpus s. corporis praesidium. *Σῶμα* enim Graecis saepe de corporis securitate vel integritate ponitur, cf. Vig. p. 143. sq. de *ἐς* autem vid. Matth. Gr.

λείας ὅσον ἐδύναντο μάλιστα τὰς πόλεις ᾤκουν, ἐπράχθη τε ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ἔργον ἀξιόλογον, εἰ μὴ εἴ τι πρὸς περιοίκους τοὺς αὑτῶν ἑκάστοις· οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλεῖστον ἐχώρησαν δυνά-

Εἰ μὴ εἴ τι. Alterum *εἰ* abest a Cl. Ven. Pal. Vat. H. et tot aliis codd. mss., ut nonnihil suspectum sit, praesertim quum nusquam alibi sic locutus sit Thuc. Cf. tamen adn.

Τοὺς αὑτῶν. In plerisque mss. *τοὺς αὐτῶν*. Utrum praestet valde dubium est. Cf. adn. Retinuimus tamen *αὑτῶν* ob verba c. 15. *πρὸς ὁμόρους τοὺς σφετέρους ἑκάστοις*.

§. 578. d. — *δι' ἀσφαλείας ὅσον ἐδύναντο μάλιστα*. I. e. *ὅσον ἐδύναντο ἀσφαλέστατα*. Vid. Matth. Gr. §. 580. g. et Pflugk. ad Eur. Hel. v. 309. — *τὰς πόλεις ᾤκουν*. *Οἰκεῖν* est quidem interdum idem fere quod *διοικεῖν*, cf. II, 37. III, 37, sed hic desidiae notio simul eo videtur contineri. — *ἐπράχθη . . . ἀπ' αὐτῶν*. De hoc usu praepositionis *ἀπό* vid. Matth. Gr. §. 573. p. 1330. Rost. §. 112. 3. et exempla Thucydidea in ed. mai. huc a nobis congesta, ex quibus Thucydidem hoc *ἀπὸ* cum verbis agendi, dicendi, mittendi maxime coniunxisse cognoscitur. De sententia cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 64. 4. — *εἰ μὴ εἴ τι*, nisi si quid. Cf. Matth. Gr. §. 617. d. et interpr. Tac. Agric. c. 32, sed etiam sd. Subaudiendum vero aut solum *ἐπράχθη*, aut *ἔργον ἀξιόλογον ἐπράχθη*. Cf. paulo post ad *οἱ γὰρ* adn. — *πρὸς περιοίκους τοὺς αὑτῶν*. Et *αὐτῶν* dici potuit, quod *τὶ ἐπράχθη ἑκάστοις* idem significant atque *τὶ ἔπραξαν ἕκαστοι*, et *αὐτῶν*, quod subiectum huius enunciati proprie est *τὶ*, remotius autem subiectum enunciati potioris nec curatur saepe a Graecis (cf. sd. I, 36. 62. II, 15. al., sed etiam I, 132.), et hic, si formam magis quam sententiam verborum *ἐπράχθη* — *ἀξιόλογον* spectamus, insuper est *ἔργον*. Sed adeo in simplicibus enunciatis haud raro *αὐτῶν* scriptum reperitur, ubi, ut *ἑαυτῶν* legatur, Latini sermonis ratio suadet. Etenim Graeci, quum duo intelliguntur subiecta, unum primarium et nominativo aut in oratione obliqua accusativo expressum, alterum secundarium et in verbis enunciationis relativae vim habentibus abditum, velut in participio (c. 133.), in praepositione cum articulo iuncta (ut praeter incertiora I, 10. 50. al. II, 65. *ἐπειρᾶτο τοὺς Ἀθηναίους τῆς ἐπ' αὐτὸν ὀργῆς παραλύειν*, VI, 16. *οἶδα τοὺς τοιούτους ἐν τῷ κατ' αὐτοὺς βίῳ λυπηροὺς ὄντας*), et fortasse adeo in genitivo possessivo (cf. sd. 50, 1. 82, 1. 100, 2. 104, 1. 112, 2. 121, 5. 141, 4. 143, 2. 144, 2. al.), quum in his postremis dicendi generibus participium *ὤν* lateat, pronomen ad subiectum primarium referendum voce *αὐτοῦ* exprimere possunt. Cf. Arndt. de pronom. reflex. usu apud Graecos. p. 22. sq. — *οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ* —. Ratio, qua haec sententia cum superioribus cohaereat, obscurior est. Stephanus ante eam haec fere cogitari iubet: non loquor tamen hic de Siciliae tyrannis, s. excipio tamen Siciliae tyrannos. Sed quae

μεως. οὕτω πανταχόθεν ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ πολὺν χρόνον κατείχετο μήτε κοινῇ φανερὸν μηδὲν κατεργάζεσθαι, κατὰ πόλεις τε ἀτολμοτέρα εἶναι.

1 18. Ἐπειδὴ δὲ οἵ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐπὶ πολὺ καὶ πρὶν τυραννευθείσης οἱ πλεῖστοι καὶ τελευταῖοι πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύθησαν, (ἡ γὰρ Λακεδαίμων μετὰ τὴν κτίσιν τῶν νῦν ἐνοικούντων [αὐτὴν] Δωριέων ἐπὶ πλεῖστον ὧν ἴσμεν χρόνον στασιάσασα ὅμως ἐκ παλαιοτάτου καὶ

τῶν τυράννων καταλυθέντων γίγνονται οἱ Μηδικοὶ πόλεμοι καὶ ἔπειτα διαφοραὶ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων τῆς ἄλλης Ἑλλάδος προεχόντων.

Μηδέν. Cass. Aug. Cl. Ven. οὐδέν, quod Hermanni verbis excusatum vide in ed. mai.

Cap. XVIII. §. 1. Κτίσιν. Libri mss. paene omnes κτῆσιν. Cf. adn.

Αὐτήν in Pal. om., in Ven. post Δωριέων collocatur; αὐτῇ pro eo habet Greg. Cor. ad Hermog., ἐν αὐτῇ ipse Hermog. Similiter 91, 2. αὐ ἐνοικοῦντας vulgo addita erant verba ἐν αὐτῇ nunc deleta.

Παλαιοτάτου Cass. Aug Pal. Cl. Ven et plerique mss. Vulgo et Bekk. παλαιτάτου, ut c. 4. et 13. Sed illud VI, 2. et in comparat. I, 1.

apud alios scriptores reperiuntur exempla brevium sententiarum ante γὰρ omissarum aliorum generum sunt, et ut, si haec mens esset Thucydidis, ἀλλὰ γάρ legeretur, postularent. Vid. Rost. Gr. §. 134. C. 7. a. bb. Nec exemplis Thucydideis, velut I, 120. V, 95, illa ellipsis Stephaniana videtur defendi. Quare ad εἰ μὴ εἴ τι supplentes ἀξιόλογον ἔργον ἐπράχθη sententias malumus hoc modo procedere; nisi si quid adversus suos quique finitimos memoria dignum fecerunt; (quod certe fecerunt Siciliae tyranni;) nam (hi) Siciliae tyranni. — Ita γὰρ ex γ' ἄρα ortum aptum est. Ceterum similiter haec intelligit Kaempf. l. d. p. 14.

§. 2. Ἡ Ἑλλὰς ... εἶναι. Haec, si ἀτολμοτέρα εἶναι arcte cum κατείχετο iungimus, et negandi particulam in μήτε atque μηδέν, ut saepe post verba impediendi (cf. c. 16. adn.), redundare existimamus, falsam sententiam praebent. Quare potius sic convertenda sunt: Graecia diu retinebatur s. cohibebatur, ita ut neque communiter commune quicquam illustre gereret, et singulae civitates minus strenuae essent. De infinitivo sine ὥςτε rei effectae vim habenti etiam post verba complementis notionum non indigentia vid. Matth. Gr. §. 532. f. Cf. III, 23. 66. VI, 69. Μήτε autem et τέ, ut alibi οὔτε et τέ, inter se respondent. Cf. Matth. Gr. §. 609. 1. c. γ'. Rost. §. 134. A. 5. d. infra 141, 6.

Cap. XVIII. §. 1. Ἐπειδὴ δέ —. De hac comprehensione verborum vid. Hermog. περὶ μεθόδου δεινότητος c. 14. p. 419. — οἵ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ —. In primis verbis ad Hippiam potissimum respicitur. Cf. VI, 59. et Herod. V, 63. sqq. De vv. οἱ ἐκ — Ἑλλάδος vid. adn. 8, 2. Nominativi οἱ ... τύραννοι ... οἱ πλεῖστοι καὶ τελευταῖοι per appositionem correctioni similem inter se iuncti sunt. Cf. adn. 2, 6. — πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1.

εὐνομήθη καὶ ἀεὶ ἀτυράννευτος ἦν· ἔτη γάρ ἐστι μάλιστα τετρακόσια καὶ ὀλίγῳ πλείω ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου, ἀφ' οὗ Λακεδαιμόνιοι τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ χρῶνται, καὶ δι' αὐτὸ δυνάμενοι καὶ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι καθίστασαν·) μετὰ δὲ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον καὶ ἡ ἐν Μαραθῶνι
2 μάχη Μήδων πρὸς Ἀθηναίους ἐγένετο. δεκάτῳ δὲ ἔτει μετ' αὐτὴν αὖθις ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθε. καὶ

§. 2. Ἦλθε. Cass. Aug. C. ἧκε, cuius interpretatio ἦλθε videtur esse; nam imperfectum ἧκον apud Thuc. etiam aoristi, qui huic

p. 278. — ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύθησαν. Cf. Mans. Spart. I. 2. p. 301. sqq. Wachsm. l. d. p. 135. et 288. sq. — κτίσιν. Utrum hoc praestet an librorum mss. paene omnium scriptura κτῆσιν, valde dubium est. Nam vocat quidem Isocrates Paneg. c. 16. Heraclidas atque Dorienses οἰκιστὰς Σπάρτης, atque ante eorum adventum haec urbs parva videtur fuisse (vid. Muell. Dor. I. p. 91. sq.); proprie tamen eam non condiderunt, sed ab Achaeis prius habitatam occupaverunt atque possederunt, quare κτῆσιν, quod locis Isocr. Panath. p. 420. ed Wolf. et Archidam. p. 173. non multum probantibus tuetur Did., anteponendum videatur. Vulgatam tamen retinendam putavimus propter verba V, 16. ὅτε τὸ πρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες τοὺς βασιλέας καθίσταντο. Accedit quod ipsum dicendi genus μετὰ τὴν κτῆσιν τῶν Δωριέων, ideo displicet, quia, si κτῆσις acquisitionem significet, pro eo occupationis vocabulum, sin possessionem sonet, ἀπό pro μετά scriptum malumus. Ceterum utrocunque modo scribitur, attende rariorem apud haec nomina genitivum auctoris. De gen. Δωριέων cf. 15, 3. — ἐπὶ πλεῖστον ... στασιάσασα. Cf. Herod. I, 65. Isocr. Panath. §. 177. Plut. Lyc. c. 2. Thirwall. Hist. Gr. I. p. 315. sq. De vv. ἐκ παλαιοτάτου cf. adn. 2, 6. — Μάλιστα τετρακόσια καὶ ὀλίγῳ πλείω. Plerumque testibus Apollodoro et Eratosthene octingentis octoginta quatuor annis a. Chr. n., quadringentis octoginta ante finem belli Pelop. Lacedaemoniorum civitatis formam a Lycurgo emendatam esse statuunt. Sed in Lycurgi aetate definienda quantopere iam veteres dissentiant, docet Plut. Lyc. c. 1. 2. Cf. Mans. Spart. I. 1. p. 79. Muell. Dor. I. p. 132. sqq. Herm. Antiqu. Gr. §. 23, 9. De μάλιστα vid. adn. 13, 3. Paulo post δυνάμενοι est δυνατοὶ ὄντες, ut 33, 3. — Μετὰ δὲ τὴν τῶν τυράννων κατάλυσιν. Repetitur paulo aliis verbis sententia, quae initio capitis affuit. Similes ἐπαναλήψεις leguntur VII, 42. Xen. Cyr. II, 3, 19. VII, 2, 23. Cf. Gron. et Drak. ad Liv. XLIV, 39. De δέ praeter adn. ad 11, 1. vid. Rost. Gr. §. 134. B. 6. adn. 3. c., de articulo post καταλ. non iterato ibid. §. 98. 2. b.

§. 2. Δεκάτῳ δὲ ἔτει.

μεγάλου κινδύνου ἐπικρεμασθέντος οἵ τε Λακεδαιμόνιοι τῶν ξυμπολεμησάντων Ἑλλήνων ἡγήσαντο δυνάμει προὔχοντες, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιόντων τῶν Μήδων διανοηθέντες ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, καὶ ἀνασκευασάμενοι, ἐς τὰς ναῦς ἐςβάντες ναυτικοὶ ἐγένοντο. κοινῇ τε ἀπωσάμενοι τὸν βάρβαρον ὕστερον οὐ πολλῷ διεκρίθησαν πρός τε Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους οἵ τε ἀποστάντες βασιλέως Ἕλληνες καὶ οἱ ξυμπολεμήσαντες· δυνάμει γὰρ ταῦτα μέγιστα διεφάνη· ἴσχυον γὰρ οἱ μὲν κατὰ γῆν, οἱ δὲ ναυσί. καὶ ὀλίγον 3
μὲν χρόνον ξυνέμεινεν ἡ ὁμαιχμία· ἔπειτα διενεχθέντες οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀθηναῖοι ἐπολέ-

verbo apud Atticos deest, vim habere ex VI, 8. VII, 21. VIII, 51. putamus cognosci. In Vat. ἧκον pro ἦλθον VIII. 65.

Ἐςβάντες Cass. Aug. Cl. et tres alii mss. Cf. I, 73. 74. Vulgo et Bekk. ἐμβάντες, quod, ubicunque apud Thuc. legatur, dubium esse iure hic affirmat Arn. Cf. II, 91. III, 80. IV. 25.

§. 3. Ἔπειτα. Vulgo et Bekk. ἔπειτα δέ. Sed δέ om. in Cass. Aug. tribus aliis mss. et Suid. Cf. I, 33. 121. II, 44. IV, 44. 124. VII, 40. 87. al.

Καὶ Ἀθηναῖοι Cass. Aug. Vat. al. Vulgo et Bekk. καὶ οἱ Ἀθην.

Cf. Clinton. Fast. Hellen. p. 245. sqq. Deinde ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθε dicta sunt pro ἐπὶ τὴν Ἑλλ. ἦλθε, δουλωσόμενος αὐτήν. Cf. Pflugk. ad Eur. Herc. f. v. 335. — τῶν ξυμπολεμησάντων Ἑλλήνων, non, ut plerumque participium aoristi dicitur, eorum Graecorum, qui communiter bellum gesserant, (nam primum bellum Persicum non erat communiter gestum,) sed eorum, qui (tunc) bellum communiter gesserunt. Quare ξυμπολεμησάντων non multum differt a ξυμπολεμούντων, ut apud Latinos participia perfecti deponentium maxime posita leguntur. Cf. Roth. ad Tac. Agric. p. 200. sq. et infra II, 49. item adn. I, 3, 2. Ad alterum autem bellum Persicum perferendum plurimi Graeci se coniunxerunt, de qua societate vid. Herod. VII, 145. sqq. et Ullrich. de Psephism. Megar. p. 15. sq. — ἀνασκευασάμενοι] τὰ σκεύη ἀναλαβόντες. Schol. De re vid. Herod. VIII, 41. et infra c. 73. 74. — ὕστερον οὐ πολλῷ. Similiter collocata haec vide II, 27. 30. I, 137. De Latinis cf. Zumpt. Gr. §. 477. — διεκρίθησαν πρός —. Cf. Matth. Gr. §. 591. ε΄. p. 1390. Ita dissidere in Arminium ac Segestem Tac. Ann. I, 55. Cf. etiam infra IV, 25. Tum de neutro ταῦτα vid. Matth. Gr. §. 439. Bernh. Synt. p. 280.

§. 3. Ὁμαιχμία displicuit Polluci I, 153. IV, 30, sed eadem voce usi sunt Herod. Dion. Hal. Appi. al. Cf. ed. mai. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 113. — διενεχθέντες. Vid.

μησαν μετὰ τῶν ξυμμάχων πρὸς ἀλλήλους· καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἴ τινές που διασταῖεν, πρὸς τούτους ἤδη ἐχώρουν. ὥςτε ἀπὸ τῶν Μηδικῶν ἐς τόνδε ἀεὶ τὸν πόλεμον τὰ μὲν σπενδόμενοι, τὰ δὲ πολεμοῦντες ἢ ἀλλήλοις ἢ τοῖς ἑαυτῶν ξυμμάχοις ἀφισταμένοις, εὖ παρεσκευάσαντο τὰ πολέμια, καὶ ἐμπειρότεροι ἐγένοντο μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιούμενοι.

ἑκάτεροι δὲ διαφόρως τῶν ξυμμάχων ἦρχον.

19. Καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι οὐχ ὑποτελεῖς ἔχοντες φόρου τοὺς ξυμμάχους ἡγοῦντο, κατ' ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν αὐτοῖς μόνον ἐπιτηδείως ὅπως πολιτεύσωσι θεραπεύοντες· Ἀθηναῖοι δὲ ναῦς τε τῶν πόλεων τῷ χρόνῳ παραλαβόντες πλὴν Χίων καὶ Λεσβίων, καὶ χρήματα τοῖς πᾶσι τάξαντες φέρειν. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν

Cap. XIX. Πολιτεύσωσι. Bekk. πολιτεύσουσι, si silentio eius fides est, ex Aug. et Laur. Similiter alibi coniunctivi aoristi primi activi et medii post ὅπως osorem se praebet. Vid. I, 82. II, 60. III, 26. VI, 13. Sed ne ipse quidem cum sollicitavit I, 73. II, 67. III, 57. IV, 66. 76. Cf. Matth. Gr. §. 519. 8. Rost. §. 122. 10. adn. 4. (ubi corrige numeros I, 72. VI, 66.)

I, 102. sqq. Tum διασταῖεν est διενεχθεῖεν. Paulo post attende traiectum ἀεί.

Cap. XIX. Οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι. De re vid. Kortuem. Respubl. Gr. p. 31. et praecipue p. 41. sqq. Muell. Dor. I. p. 179 — 183. Herm. Antiqu. Gr. §. 34. — ὑποτελεῖς ... φόρου. Cf. Matth. Gr. §. 344. 1. Τοὺς ξυμμάχους non cum ἡγοῦντο, sed cum ἔχοντες cohaerere manifestum est. Errant igitur grammatici ἡγεῖσθαι cum accusativo coniungi posse hinc docentes, in quorum numero sunt auctor libri, qui est de Syntaxi, Bekk. Anecd. I, 147. et Matth. Gr. §. 360. adn. 2. b. (ubi Thuc. I, 89. legitur pro I, 19.) — σφίσιν αὐτοῖς. Ad Lacedaemonios referendum. Cf. I, 76. 144. V, 81. Ne autem huic explanationi additum αὐτοῖς obstare putes, vid. I, 128. VI, 63. VII, 48. VIII, 14. Arndt. de pronom. reflex. p. 30. sq. — ὅπως πολιτεύσωσι. Particulis finalibus apud Thuc. etiam praecedente praeterito tempore coniunctivus non raro adiungitur. Id factum in ὅπως I, 31. 57. 65. 73. II, 3. et saepe, in ἵνα I, 98. IV, 1. V, 43. VIII, 82. 90, in μή I, 26. 50. 51. III, 11. 79. 80. 83. et saepe. De causa huius rei et de vi coniunctivi cf. Matth. Gr. §. 518. 5. et Rost. §. 122. adn. 6. De coniunctivo aor. 1. cf. sd. Activum πολιτεύειν etiam II, 46. 65. al. legitur. — Ἀθηναῖοι δέ. De his vid. Kortuem. l. d. p. 56. sqq. Herm. Antiqu. Gr. §. 157, de sententia ναῦς — παραλαβόντες c. 99, de tributis imperatis ibid. et c. 96. —

πόλεμον ἡ ἰδία παρασκευὴ μείζων ἢ ὡς τὰ κράτιστά ποτε μετὰ ἀκραιφνοῦς τῆς ξυμμαχίας ἤνθησαν.

τὰ μὲν οὖν παλαιὰ τοιαῦτα ἦν. οἱ δὲ ἄνθρωποι τὰς φήμας ἀνεξετάστως δεχόμενοι πολλὰ ψευδῆ δοξάζουσιν.

20. *Τὰ μὲν οὖν παλαιὰ τοιαῦτα εὗρον, χα-* 1
λεπὰ ὄντα παντὶ ἑξῆς τεκμηρίῳ πιστεῦσαι. οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰς ἀκοὰς τῶν προγεγενημένων, καὶ ἢν ἐπιχώρια σφίσιν ᾖ, ὁμοίως ἀβασανίστως παρ' ἀλλήλων δέχονται. Ἀθηναίων γοῦν τὸ πλῆ- 2
θος Ἵππαρχον οἴονται ὑφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος τύραννον ὄντα ἀποθανεῖν, καὶ οὐκ ἴσασιν, ὅτι Ἱππίας μὲν πρεσβύτατος ὢν ἦρχε τῶν Πει-

ὡς ... ἤνθησαν. Ad tempora, quae foedus triginta annorum (c. 115.) praecesserint, respici dicentem Arnoldium proprie foedus quinque annorum (c. 112.) aut pugnam ad Coroneam factam (c. 113.) commemorare voluisse ex adiecta explicatione apparet. — *τὰ κράτιστα* adverbialiter dictum est. Cf. Bornem. ad Xen. Apol. Socr. §. 18. et *τὰ τελευταῖα* c. 24. De articuli *τῆς* collocatione vid. adn. 6, 1. Vox *ἀκραιφνής* male a Dion Hal. p. 793. obsoletis vel parum usitatis et difficilibus intellectu adnumeratur; nam usi sunt ea Soph. et Eur. ipse Dion. Hal., Appi. Plut. Nic. c. 20. al. (cf. praeter alios Fix. in Steph. Thes.) et explicatur recte *ακεραιοφανής*, vel omnino *ἀκέραιος*.

Cap. XX. §. 1. *Τὰ μὲν οὖν ... πιστεῦσαι.* Propr. antiquas igitur res tales cognovi, difficiles creditu s. ad credendum omni deinceps testimonio; i. e. tales cognovi, etsi tales (quales dixi) eas fuisse homines haud facile sibi persuaderi patiuntur, etiamsi (ex) ordine quodque testimonium ad rem comprobandam proferatur. Nisi sententiam mavis hanc esse: tales cognovi, quum cuivis testimonio deinceps forte oblato credere difficile sit. Ita Kaempf. Spec. nov. interpr. p. 15. De vv. *παντὶ ἑξῆς* vid. Both. ad Soph. Oed. Col. v. 1518. et Hand. de Part. II. p. 234, de *πιστεῦσαι* Matth. Gr. §. 535. b. adn. Rost. §. 125. b. adn. 9. Paulo post *ἀκοαί* sunt *φῆμαι*. — *σφίσιν.* Ita hoc pronomen in enunciatis secundariis ad subiecta potiorum enunciationum non solum ibi refertur, ubi illorum hominum cogitata commemorantur, et Latini quoque sui dicunt, ut §. 31. extr., sed etiam alibi, ut apud indicativos et participia in hos resolvenda. Cf. I, 30. 58. 115. II, 81. V, 44. VI, 32. VII, 3. al. et Arndt. de pronom. reflex. p. 36. sq. — *ὁμοίως.* „Pariter atque si *ξένα* essent.“ REISK. *Ἀβασανίστως* autem exquisitius pro *ἀνεξετάστως*. „*ἡ λέξις μετενήνεκται ἀπὸ τῆς βασάνου τῆς λίθου, ἥτις τὸν χρυσὸν δοκιμάζει.*“ Schol.

§. 2. *Ἀθηναίων γοῦν* — De re fuse agitur VI, 54. sqq., qui locus conferendus. Atheniensium nomini §. 3. respondent verba *καὶ οἱ ἄλλοι Ἑλλ.* De plurali *οἴονται* cf. Matth. Gr. §. 302. Add. I, 125. — *πρεσβύτατος ... υἱέων*] *τὸ ἑξῆς, πρεσβύτατος ὢν τῶν Πει-*

σιστράτου υἱέων, Ἵππαρχος δὲ καὶ Θεσσαλὸς ἀδελφοὶ ἦσαν αὐτοῦ· ὑποτοπήσαντες δέ τι ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ παραχρῆμα Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων ἐκ τῶν ξυνειδότων σφίσιν Ἱππίᾳ μεμηνῦσθαι τοῦ μὲν ἀπέσχοντο ὡς προειδότος, βουλόμενοι δέ, πρὶν ξυλληφθῆναι, δράσαντές τι καὶ κινδυνεῦσαι, τῷ Ἱππάρχῳ περιτυχόντες περὶ τὸ Λεωκόριον καλούμενον τὴν Παναθηναϊκὴν πομ-
3 *πὴν διακοσμοῦντι ἀπέκτειναν. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα, ἔτι καὶ νῦν ὄντα καὶ οὐ χρόνῳ ἀμνηστούμενα, καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ὀρθῶς οἴονται· ὥσπερ τούς τε Λακεδαιμονίων βασιλέας μὴ μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον, ἀλλὰ δυοῖν, καὶ τὸν Πιτανάτην λόχον αὐτοῖς εἶναι, ὃς οὐδ' ἐγένετο πώποτε. οὕτως ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἡ*

σιστρατιδῶν ἦρχε, τῶν Ἀθηναίων δηλονότι. Schol. — *ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.* H. e. die caedis constituta. Cum his arcte iungenda proxima *καὶ παραχρῆμα.* — *δράσαντές τι καὶ κινδυνεῦσαι.* Sententia haec est: eos, dummodo prius aliquid egissent, adeo pericula (cruciatuum, supplicii, similia) non detrectasse. „Cf. III, 53. *εἰπόντας τι κινδυνεύειν.*“ ARN. Nota est Pindari sententia, *ἐπεὶ ῥέζοντά τι καὶ παθεῖν ἔοικε.* Cf. Both. ad Soph. El. v. 969. — *Λεωκόριον.* Templum erat filiarum Leo pro salute patriae olim mactatarum, situm in Ceramico interiore. Cf. Lexicogr. Gr. et Leak. Athen. p. 126. interpr. Germ.

§. 3. *Τούς τε Λακεδαιμονίων βασιλέας* —. In re Thucydides, ut c. 4. ubi vid. adn., II, 8. et aliquoties (cf. Creuzer. Herod. et Thuc. p. 4. sqq. 18. sqq.) dissentit ab Herodoto VI, 57, quem dissensum variis modis componere studuerunt homines docti, velut Tittm. Respubl. Gr. p. 121. Huellm. Ius public. antiqu. p. 196 sq. Muell. Dor. II. p. 102. Cf. etiam Herm. Compend. antiqu. p. 36. sq. ed. 3. Herodoti, quem hic tecte reprehendi putat Schol., scripta nota fuisse Thucydidi negat Dahlmann. Quaestion. histor. I. p. 95. sqq. et II. p. 118. sqq. Attamen sermonis illius ab hoc imitatione expressi exempla complura adnotata sunt. Cf. ed. mai. P. IV. p. 531. — *μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι*, propr. se adiungere s. accedere (vel, si mavis, suum suffragium addere) uno suffragio, i. e. suffragari uno suffragio. Cf. VI, 50. et ut pro *προστιθέναι ἑαυτόν* poni posse tibi persuadeas praeter alia VIII, 48, 87. Schoem. ad Plut. Ag. 12, 2. (vicissim de ellipsi *ψῆφον* interpr. Soph. Phil. 1448.) — *Πιτανάτην λόχον ... πώποτε.* Rursus discrepat ab Herod. IX, 53. Cf. ibi Schweigh. Mans. Spart. I. 2. p. 126. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 20. Muell. Dor. II. p. 50. De lochis Lacedaemoniorum universis vid. adn. IV, 8. V, 68. — *ἀτα-*

ζήτησις τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπὶ τὰ ἕτοιμα μᾶλλον τρέπονται.

ἀξιοπιστότερα δὲ τὰ εἰρημένα, καθ' ἃ τῶν ἀρχαίων ὁ Πελοποννησιακὸς πόλεμος μείζων φαίνεται.

21. Ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων τεκμηρίων ὅμως τοιαῦτα ἄν τις νομίζων μάλιστα ἃ διῆλθον οὐχ ἁμαρτάνοι, καὶ οὔτε ὡς ποιηταὶ ὑμνήκασι περὶ αὐτῶν ἐπὶ τὸ μεῖζον κοσμοῦντες μᾶλλον πιστεύων, οὔτε ὡς λογογράφοι ξυνέθεσαν ἐπὶ τὸ προςαγωγότερον τῇ ἀκροάσει ἢ ἀληθέστερον, ὄντα ἀνεξέλεγκτα καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν ἀπίστως ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνενικηκότα, εὑρῆσθαι δὲ ἡγησάμενος ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων σημείων, ὡς

Cap. XXI. §. 3. Ἕτοιμα. Herodiani et aliorum veterum grammaticorum (de quibus cf. interpr. Greg. Cor. p. 20 sqq. et Goettl. de Accent. p. 302.) ab Atticis veteribus ἑτοῖμος, ὁμοῖος, ἐρῆμος scribi dicentium auctoritatem secutus Bekker circumflexum de dissensu librorum tacens usquequaque restituit, quod nos, qui hunc accentum non saepius quam quater (I, 34. 86. III. 66. VIII. 92.) e paucis libris mss. aut edd. vett. enotatum vidimus, non magis quam Duk. ad VIII, 92. facere ausi sumus, praesertim quum in tragicorum quoque exemplis summam accentus inconstantiam reperissemus. Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 1366.

λαίπωρος, non operosa, indiligens, ut vulgi indiligentiam veri commemorat Tac. Hist. IV, 49. Tum τὰ ἕτ. sunt ea, quae in promptu sunt.

Cap. XXI. §. 1. Ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων ὅμως. Supra c. 20. init. Thucydides dixit τὰ μὲν οὖν παλαιὰ τοιαῦτα εὗρον, χαλεπὰ ὄντα — πιστεῦσαι. Iam postquam causas τοῦ χαλεπὰ εἶναι — πιστεῦσαι attulit, redit ad superiora, et ὅμως valet εἰ καὶ τὰ παλαιὰ χαλεπά ἐστι — πιστεῦσαι. — τοιαῦτα. Suppl. ἃ διῆλθον e sqq. Si quis res, quas enarravi, tales potissimum esse putet, quales enarravi. Cum ἂν ἁμαρτάνοι autem non tantum νομίζων, sed etiam πιστεύων et ἡγησάμενος cohaerent. De collocatione particulae ἄν vid. adn. ad 11, 2, de vv. ἐπὶ τὸ μεῖζον κοσμεῖν 10, 3. — Λογογράφοι. Aut solutae orationis scriptores universi, aut historici vel etiam μυθογράφοι, denique orationum (panegyricarum) auctores hoc ambiguo vocabulo significantur. Cf. ed. mai. Creuzeri Ars histor. Gr. p. 178. sqq. Nitzsch. in Stud. philol. kilon. p. 444. De iis, qui proprie λογογράφοι s. μυθογράφοι appellantur, praeter Creuz. vid. Dahlmann. Herod. p. 108. sqq. Ulric. Historic. antiqu. p. 24. sqq., ut eos omittamus, qui de literarum Graecarum historia universa scripserunt. — ἐπὶ τὸ προςαγωγότερον τῇ ἀκροάσει, magis aures ut delinirent. Similiter ἐπαγωγός IV, 88. VI, 8 Praeterea cf. Matth. Gr. §. 456. — ὄντα ἀνεξέλεγκτα, quae demonstrari argumentis nequeunt. Cf. IV, 126. et Stallb. ad Plat. Apol. c. 22. Pendent autem haec ex ξυνέθεσαν. — ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνενικηκότα, propr. in fabulo-

2 παλαιὰ εἶναι, ἀποχρώντως. καὶ ὁ πόλεμος οὗτος, καίπερ τῶν ἀνθρώπων, ἐν ᾧ μὲν ἂν πολεμῶσι, τὸν παρόντα ἀεὶ μέγιστον κρινόντων, παυσαμένων δὲ τὰ ἀρχαῖα μᾶλλον θαυμαζόντων, ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων σκοποῦσι δηλώσει ὅμως μείζων γεγενημένος αὐτῶν.

δηλοῦται, ὅπως οὗτος ὁ πόλεμος ὑπὸ Θουκυδίδου ξυγγέγραπται.

22. Καὶ ὅσα μὲν λόγῳ εἶπον ἕκαστοι ἢ μέλλοντες πολεμήσειν, ἢ ἐν αὐτῷ ἤδη ὄντες, χαλεπὸν τὴν ἀκρίβειαν αὐτὴν τῶν λεχθέντων διαμνημονεῦσαι ἦν ἐμοί τε ὧν αὐτὸς ἤκουσα καὶ τοῖς ἄλλοθέν ποθεν ἐμοὶ ἀπαγγέλλουσιν· ὡς δ' ἂν ἐδόκουν ἐμοὶ ἕκαστοι περὶ τῶν ἀεὶ παρόντων τὰ

sitatem evaluerunt, i. e. in fabulas abierunt. De ἐκνικᾶν vid. adn. ad 3. 2. Eius cum ἐπί iuncti exempla hic protulit Bloomf. Ἀπίστως est ita ut nulla fides iis haberi debeat. — ὡς παλαιὰ εἶναι. Cf. Matth. Gr. §. 545. 3. Rost. §. 129. 9. adn. 3. Lob. ad Phryn. p. 275. Bernh. Synt. p. 361.

§. 2. Τὸν παρόντα. Suppl, πόλεμον, et paulo post ad παυσαμένων suppl. τοῦ πολεμεῖν. — Δηλώσει ... γεγενημένος. Cf. Matth. Gr. §. 549. 5. Iterum attende numeros dactylicos. Cf. c. 13. extr. adn.

Cap. XXII. §. 1. Λόγῳ εἶπον. Cf. VII, 69. λόγῳ οὔπω ἱκανὰ εἰρῆσθαι, Lob. ad Soph. Ai. v. 310. Born. ad Xen. Cyr. I, 6, 40. Matth. Gr. §. 636. 1. p. 1541. Respondent his §. 2. verba τὰ δ' ἔργα τῶν πραχθέντων. Et Lobeckius quidem Paral. Gr. Gr. II. p. 525 sq., si verbo, quod aut praecederet aut sequeretur, nomen additum esset necessarium, aequabilitatis membrorum causa Graecos verbo, quod nullo additamento egeret, adiunxisse nomen affine docuit. Hic tamen contra quam in reliquis exemplis ab eo prolatis et contra quam II, 46. et VII, 69, quum pro τὰ ἔργα τῶν πραχθέντων recte τὰ πραχθέντα solum scripseris, neutrum membrum additamento eget, nisi λόγῳ significat orationes, id quod singularis causa non probabile est. — ἐν αὐτῷ. I. e. τῷ πολεμεῖν s. τῷ πολέμῳ. Εἶναι ἔν τινι saepe esse versari in re satis constat. — χαλεπὸν τὴν ἀκρίβειαν —. Protasi magis consentanea haec orationis conformatio videatur: τούτων τῶν λεχθέντων τὴν ἀκρίβειαν αὐτὴν (i. e. ταῦτα τὰ λεχθέντα ἀκριβῶς) διαμνημονεῦσαι χαλεπὸν ἦν. Sed simile exemplum legitur IV, 126., et alibi quoque apodoses relativarum enunciationum ita conformantur, ut si pro relativis εἰ cum demonstrativis aut infinitis pronominibus praecesserit. Cf. I, 70, 7. IV, 92. Saepe id fit post ὅς ἄν. Cf. II, 44. adn. Χαλεπὸν ἦν autem Latine recte interpretere difficile erat; quare particula ἄν non opus est. — ὡς δ' ἂν ἐδόκουν —. Ut autem (i. e. eo autem modo, quo si dixissent, s. quem si in dicendo secuti essent) mihi videbantur maxime consentanea dicturi fuisse. Ἄν ad infiniti-

δέοντα μάλιστ' εἰπεῖν, ἐχομένῳ ὅ τι ἐγγύτατα
τῆς ξυμπάσης γνώμης τῶν ἀληθῶς λεχθέντων,
οὕτως εἴρηται. τὰ δ' ἔργα τῶν πραχθέντων ἐν 2
τῷ πολέμῳ οὐκ ἐκ τοῦ παρατυχόντος πυνθανό-
μενος ἠξίωσα γράφειν, οὐδ' ὡς ἐμοὶ ἐδόκει, ἀλλ'
οἷς τε αὐτὸς παρῆν, καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ὅσον
δυνατὸν ἀκριβείᾳ περὶ ἑκάστου ἐπεξελθών. ἐπι- 3

Cap. XXII. §. 2. Ἐδόκει. In optimis membranis δοκεῖ, quod reliquis temporibus minus convenit.

vum referendum est, a quo non raro multum distat. Cf. II, 83. 89. III, 42. 89. al. Totus autem hic locus memorabilis est, quia, quae de Thucydidis orationibus iudicanda sint, nos docet. Is igitur noluit orationes, ut ab aliis rerum scriptoribus factum est, prorsus confingere, sed quum verba ipsa oratorum reddere neque posset neque vellet, veritatis certe, quantum fieri poterat, studiosus fuit. Cf. Meierotto de Thucydide in Comment. German. Reg. Soc. Berolin. a. 1788. p. 184. sqq. Kutzen. Pericl. p. 143. sqq. Pfau. Meditat. crit. de orationibus Thuc. p. 4. sqq. Hic postquam Bloomfieldium refutavit his verbis et proximis significari contendentem nihil, quod non vere dictum esset, orationibus Thuc. contineri, etsi non omnia, quae de praesenti qualibet causa maxime consentanea essent, eaque verbis plerumque mutatis prolata essent, eam, quae sequitur, enunciationem sic interpretatur: consectanti, ubi revera habebantur orationes, quam proxime universam sententiam. Tria enim a Thuc. his doceri putat, non accuratissime se servasse dicta ob difficultatem rei, alias conciones exhibuisse quodammodo fictas, alias retulisse pro argumento revera habitas. Quae sententia proprie verbis ἀληθῶς λεχθέντων λόγων ἐχομένῳ ὅ τι ἐγγύτατα τῆς ξυμπάσης γνώμης exprimenda ut e Thucydideis erueretur, genitivi τῶν λόγων ex nominativis οἱ λεχθέντες τῶν λόγων, aut certe (cf. Matth. Gr. §. 442 4.) τὰ λεχθέντα τῶν λόγων repetendi essent. Neutrum tamen recte videtur fieri posse, quia et λεχθέντων ob superiora neutrius generis sit necesse est, nec τῶν λόγων iure ἀπὸ κοινοῦ sumas. Sola autem τῶν λεχθέντων potius earum orationum, quae vere habitae sint, summas sententias seu argumenta a Thuc. quam maxime servata, i. e. singulas has conciones, si summas sententias spectemus, ad exempla vere habitarum scriptas esse significare nobis videntur.

§. 2. Τὰ δ' ἔργα τῶν πραχθέντων ἐν τῷ πολέμῳ. Quod non τὰ πραχθέντα solum, aut certe (cf. 23. init.) τὰ ἔργα τὰ πραχθέντα dictum est, id concinnitati debetur, quum praecedant verba ὅσα λόγῳ εἶπον, etsi ibi additum λόγῳ non magis necessarium esse vidimus quam eo omisso hic τὰ ἔργα. Ceterum cf. III, 38, 4, τὰ πεπραγμένα ... τὸ δρασθέν, Lob. Paral. Gr. Gr. l. d. Dissen. ad Demosth. de Cor. p. 332. Herm. ad Soph. Trach. v. 229. Cum alienis haec componit Bernh. Synt. p. 54. — ἀλλ' ... ἐπεξελθών. Haec sic iunge et exple, ἀλλ' (ἠξίωσα γράφειν) ἐπεξελθὼν (perse-

πόνως δὲ εὑρίσκετο, διότι οἱ παρόντες τοῖς ἔργοις
ἑκάστοις οὐ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον, ἀλλ'
4 ὡς ἑκατέρων τις εὐνοίας ἢ μνήμης ἔχοι. καὶ ἐς
μὲν ἀκρόασιν ἴσως τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν ἀτερ-
πέστερον φανεῖται· ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε
γενομένων τὸ σαφὲς σκοπεῖν καὶ τῶν μελλόντων
ποτὲ αὖθις κατὰ τὸ ἀνθρώπειον τοιούτων καὶ
παραπλησίων ἔσεσθαι, ὠφέλιμα κρίνειν αὐτὰ

§. 3. Ἑκατέρων. In optimis libris mss. ἑκατέρῳ. Dativum

cutus narratione) οἷς τε αὐτὸς παρῆν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων πυνθανόμενος (αὐτά), i. e. καὶ ἃ ἐπυνθανόμην. De πυνθάνεσθαι παρά τινος vid. Matth. Gr. §. 373. 3, de vv. ὅσον δυνατὸν ἀσφαλείᾳ ibid. §. 461. adn.

§. 3. Ὡς ἑκατέρων τις εὐνοίας ἢ μνήμης ἔχοι, ut quis in alterutros amore propensior erat, aut reminiscebatur. De genitivis εὐνοίας et μνήμης vid. Matth. Gr. §. 337. 1. Rost. §. 108. 2. h., de genitivo ἑκατέρων VII, 57, 10. Matth. Gr. §. 367. Rost. §. 108. 1. adn. 1.

§. 4. Τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν. Αὐτῶν est τῶν ὑπ' ἐμοῦ γραφέντων. De μή vid. Rost. Gr. §. 135. adn. 7. — ὅσοι δὲ βουλήσονται. De hoc loco difficiliore multi separatim disseruerunt, ut Krueg. ad Dion. p. 75. Mehlhorn. in Iahn. Annal. phil. IX. 4. p. 406. sqq. Herm. et alibi et recentissime in Opusc. I. p. 285. Osiand. Observ. fasc. 3. p. 5. sqq. Hermanni explicatio haec est: Satis erit factum, si qui vel res, quae gestae sunt, accurate considerare, vel ubi futura, ut fieri solet, eandem aut similem formam habebunt, utilem iudicare hunc librum voluerint. Cui enodationi quae opposita sint a Mehlhornio et Osiandro, ea in mai. ed. a nobis commemorata sunt. Hic unum dicimus, μελλόντων tali ratione bis cogitari posse nobis non videri. Quare si protasis usque ad αὐτά proferenda esset, genitivos τῶν μελλόντων — ἔσεσθαι ex ὠφέλιμα pendere, ut alii nonnulli, putaremus. Cf. Matth. Gr. §. 391. adn. 2. et de χρήσιμος VII, 49. Sed acquiescimus potius in ea interpretatione, cuius auctor maxima ex parte est Henr. Stephanus, ita haec in Latinum convertentes: Quicunque autem volent et in iis, quae evenerint, id, quod pro explorato habendum sit, considerare, et in iis, quae, ut sunt res humanae, talia vel similia eventura sint, si hi utilia haec (i. e. hanc historiam, ut antea in vv. τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν) iudicent, satis erit factum. Τὸ σαφές igitur populari quadam dicendi ratione ad futuras quoque res relatum est, de quibus dictum valet τὸ πιθανόν, vel hoc ipsum vocabulum in altero membro per zeugma ex illo repetas. Falsa ex his verbis colligit Ulrici Historiogr. vet. p. 200. — τοιούτων καὶ παραπλησίων. Eaedem voces particula καὶ copulatae sunt I, 143. et particulis

ἀρκούντως ἕξει. κτῆμά τε ἐς ἀεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώ-
νισμα ἐς τὸ παραχρῆμα ἀκούειν ξύγκειται.

ἡ φύσις τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου.

23. Τῶν δὲ πρότερον ἔργων μέγιστον ἐπρά- 1
χθη τὸ Μηδικόν, καὶ τοῦτο ὅμως δυοῖν ναυμα-
χίαιν καὶ πεζομαχίαιν ταχεῖαν τὴν κρίσιν ἔσχε.

forsitan comparatis verbis VII, 57. ineunt. tueare, sed singularis de alterutra parte vel civitate ferri non potest. De genit. vid. adn.

Cap. XXIII. §. 1. *Δυοῖν* Ven., corr. Pal. et decem mediocres codd. Vulgo et Bekk. *δυεῖν*. Quum aliis in locis, ubi in genitivo fluctuat scriptura inter *δυοῖν* et *δυεῖν*, hoc in paucis et exiguae fidei libris mss. nusquam in ed. Bekk. reperiatur, et alibi *δυοῖν* in omnibus membranis legatur, idem hic quoque, ubi ne certum quidem est, sitne genitivus an dativus, recipiendum fuit. Itaque *δυεῖν* videri antiquiores Atticos, ut Thucydidem, in genitivo amasse falso scribit Bremi ad Demosth. de Cor. §. 173, deceptus, ut videtur, testimonio Eustathii sibi ipsi non constantis. Vid. Duk. ad IV, 8. Apud tragicos *δυεῖν* dubium est. Vid. Matth. Gr. §. 138. p. 337. Apud Platonem quidem plerumque reposuit Bekk., at vid. Schneid. II. p. 192. sq. Apud Demosthenem non legi nisi in paucis et deterioribus fere libris testatur Bremi l. d. Contra saepius apud Plut. et alios recentiores invenitur.

τὲ καὶ VII, 78, similes I. 140. V, 74. VII, 42. Nec dissimilia Latina haec atque talia et alia, de quibus cf. Walch. ad Tac. Agric. c. 12. et Kritz. ad Sal. Cat. 14, 4. Etiam post numeralia *καί* sic poni videbimus ad c. 82. — *κτῆμά τε ἐς ἀεὶ ... ξύγκειται.* Illustris sententia a Lucian. de hist. scrib. c. 42. Plin. Ep. V, 8, 11. aliis repetita. In ea *κτῆμα ἐς ἀεί* est possessio perpetua, res in perpetuum servanda (utilitatis causa). *Ἀγώνισμα*, quo vocabulo Duk. ad VII, 86. non solum certamen, sed etiam praemium victoriae et omnia studia et facinora, quae gloria consequeretur, significari demonstravit, hic non tam certamen ludicrum et commissionem, quibus verbis interpretati erant Steph. et Casaub., quam opus, quod *ἐπιδείξεως* causa certamen init, spectaculum esse docuit Goell. Lucianus l. d. (ubi vid. Fr. Hermann. p. 257. sq.) et Schol. in ea voce respicere Thucydidem putaverunt ad certamina Graecorum musica ac poetica, in quibus paulo ante Herodotus, qui hic tecte carpatur, quum historiam suam recitasset, ingenti omnium plausu exceptus fuerit. At Herodotum notari hic, ut 20, 3, negat Dahlmann. l. ibi d. Cui in nonnullis oblocuti sunt alii, qui de illa Herodoti recitatione dixerunt, ex quibus hic solum nominamus Heysium Quaest. Herodot. Spec. I. p. 33 — 49. *Ξύγκειται (αὐτά, τὰ ὑπ' ἐμοῦ γραφέντα)* valet composita est haec historia.

Cap. XXIII. §. 1. *Δυοῖν ναυμαχίαιν καὶ πεζομαχίαιν*] *ναυμαχίαι δύο ἐν Ἀρτεμισίῳ, ἐν Σαλαμῖνι· πεζομαχίαι δύο ἐν Πύλαις, ἐν Πλαταιαῖς.*" Schol. In his enim proeliis omnis fortuna belli disceptavit, et de summa rei decretum est, etsi bellum nondum est finitum, quam vim verbis *κρίσιν ἔσχε* hic male dedit Steph. in Thes. v. *κρίσις*. De articulo cf.

τούτου δὲ τοῦ πολέμου μῆκός τε μέγα προὔβη,
παθήματά τε ξυνηνέχθη γενέσθαι ἐν αὐτῷ τῇ
2 Ἑλλάδι οἷα οὐχ ἕτερα ἐν ἴσῳ χρόνῳ. οὔτε γὰρ
πόλεις τοσαίδε ληφθεῖσαι ἠρημώθησαν, αἱ μὲν
ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ' ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀντιπο-
λεμούντων, (εἰσὶ δὲ αἳ καὶ οἰκήτορας μετέβαλον
ἁλισκόμεναι,) οὔτε φυγαὶ τοσαίδε ἀνθρώπων καὶ
φόνος, ὁ μὲν κατ' αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὁ δὲ διὰ
3 τὸ στασιάζειν. τά τε πρότερον ἀκοῇ μὲν λεγόμενα,
ἔργῳ δὲ σπανιώτερον βεβαιούμενα, οὐκ ἄπιστα
κατέστη, σεισμῶν τε πέρι, οἳ ἐπὶ πλεῖστον ἅμα
μέρος γῆς καὶ ἰσχυρότατοι οἱ αὐτοὶ ἐπέσχον, ἡ-
λίου τε ἐκλείψεις, αἳ πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ

adn. c. 6. — *τούτου ... προὔβη*, huius autem belli magnitudo longe processit, Port.

§. 2. *Ἠρημώθησαν.* Suppl. *πρότερον ἐν ἴσῳ χρόνῳ.* — *ὑπὸ βαρβάρων.* Ut Mycalessus VII, 29. — *ὑπὸ σφῶν αὐτῶν.* Ut Mytilenae III, 50, Thyrea IV, 57. — *οἰκήτορας μετέβαλον.* Suppl. *ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ.* Spectant haec ad Potidaeam II, 70, Aeginam II, 27, Scionen V, 32, Thyream IV, 57. — *οὔτε φυγαὶ ... καὶ φόνος.* Haec, ne *οὔτε* pro *καί* exspectetur, arte iungenda, ut si patrio sermone dixeris noch so viele Verbannungen und Metzeleien. Similiter apud Latinos post neque non solum aut et ve, sed etiam que poni demonstravit Wellauer in Additam. ad Vechner. Hellenolex. p. 23. sqq. Et apud Graecos hunc usum latius quam docuit Matth. Gr. §. 609 B. *γ'.* patere ex hoc exemplo Thucydideo liquet. — *διὰ τὸ στασιάζειν.* Ut Corcyrae III, 69. sqq. 81. sq. IV, 48, Megaris IV, 74, Sami VIII, 21, alibi.

§. 3. *Σεισμῶν.* Vid. II, 8. III, 87. 89. IV, 52. V, 45. 50. VIII, 6. — *ἐπέσχον.* „Non occupabant [quae tamen explanatio verbis c. 50. nonnihil adiuvatur], sed praevalebant, ut Dion. Cass. p. 1140. *ἐπὶ πλείους ἡμέρας ὁ σεισμὸς ἐπεῖχε*, Polyb. V, 5, 6. *τῶν ἐτησίων ἐπεχόντων.*" BLOOMF. Cf. Tac. Germ. 22. plurimum hiems occupat et *κατέχειν* III, 89. deque hoc adn. I, 10, 1. *Γῆν* non orbem terrarum, sed agros sive solum vult esse Bloomf. — *ἡλίου τε ἐκλείψεις.* Mutata est oratio, et suppl. *οὐκ ἄπιστοι κατέστησαν.* In proximis autem incisis magis solum *κατέστησαν* (i. e. *ἐγένοντο*) cogitandum, certe in extremis. De re cf. II, 28. IV, 52. Commemorantur autem hic solis defectus minus propterea, quod Thuc. eos in malis habuerit, quam ut doceatur belli Pelop. tempus etiam ob ostenta in coelo et rerum natura monstrata memorabile fuisse. Cf. II, 28. et Wigand „Ueber das religiöse Element im Thuc." p. 23. — *παρὰ τὰ ... μνημονευόμενα.* Cf. Matth. Gr. §. 455. adn. 3. a. Rost. §. 109.

πρὶν χρόνου μνημονευόμενα ξυνέβησαν, αὐχμοί
τε ἔστι παρ' οἷς μεγάλοι καὶ ἀπ' αὐτῶν καὶ
λιμοί, καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάψασα καὶ μέρος
τι φθείρασα ἡ λοιμώδης νόσος· ταῦτα γὰρ πάν-
τα μετὰ τοῦδε τοῦ πολέμου ἅμα ξυνεπέθετο.
ἤρξαντο δὲ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι 4
λύσαντες τὰς τριακοντούτεις σπονδάς, αἳ αὐτοῖς
ἐγένοντο μετὰ Εὐβοίας ἅλωσιν. διότι δ' ἔλυσαν, 5
τὰς αἰτίας προέγραψα πρῶτον καὶ τὰς διαφοράς,
τοῦ μή τινα ζητῆσαί ποτε, ἐξ ὅτου τοσοῦτος
πόλεμος τοῖς Ἕλλησι κατέστη. τὴν μὲν γὰρ ἀλη- 6
θεστάτην προφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ τοὺς

αἱ αἰτίαι αὐτοῦ, καὶ πρῶτον μὲν αἱ ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι.

adn. 6. — αὐχμοί —. „Αὐχμούς ubi memoret et λιμούς inde ortos, non memini me legere. Seorsum quidem et aestus Atheniensibus noxios attingit II, 52. VII, 87. et famem obsessis Potidaeatis II, 70, Plataeensibus III, 52." HAACK. Αὐχμοί tamen non sunt aestus, sed siccitates. — ἡ ... βλάψασα ... ἡ λοιμώδης νόσος. De articulo iterato vid. Matth. Gr. §. 277. a. et §. 279. Rost. §. 98. adn. 1. 2.) Bernh. Synt. p. 322. Μέρος τι valent magnam partem. Cf. Arn. De pestilentia vid. II, 47. sqq. — μετὰ ... ἅμα ξυνεπέθετο. Aut ἅμα aut ξύν poterat abesse; sed non dissimilia redundantiae verborum exempla et ad h. l. in mai. ed. collegimus et in Suppl. p. 24.

§. 4. Τὰς τριακοντούτεις σπονδάς. Vid. I, 115. — μετὰ Εὐβοίας ἅλωσιν. Vid. I, 114.

§. 5. Προέγραψα πρῶτον. Similia sunt προπέμψαντες πρότερον I, 29, πρότερον προὔσκεπτο VIII, 66, ἔφθασαν προκαταλαβόντες III, 112, πρὶν — προδιάγνωτε I, 78, πρὸ ... πρότερον I, 3. Cf. nos ad Xen. Cyr. III, 1, 19. De Latinis vid. Drak. ad Liv. XXI, 20, 8. — τοῦ μὴ ... ζητῆσαι. Cf. adn. c. 4. extr.

§. 6. Τὴν μὲν γὰρ ἀληθεστάτην —. Thucydides causas belli ideo exponendas fuisse significat, quia multiplices fuerint, neque omnes palam declaratae sint; nam verissimam quidem causam esse auctam Atheniensium potestatem, sed palam alias esse dictitatas. Discernit igitur causas belli veras atque palam dictitatas. Hae, quas ansas fortuitas et occasiones magis quam causas praetextas esse ex c. 126. init. apparet, duae sunt, bellum Corcyraeum et Potidaeae defectio, de quibus statim c. 24. sqq. explicatur. Causa vera hic tantum paucis verbis indicata c. 88. et sqq. demum plenius aperitur. Iam αἰτία et πρόφασις interdum quidem sic distinguuntur, ut illa causa vera sit, haec simulata; sed hic utrumque nomen nihil nisi causam significat, et adiectis vocabulis definitur. Similiter πρόφασις et II, 49. III, 14. VI, 6. (ubi iterum ἀληθ. additum est) et apud alios scriptores legitur. Cf. Pflugk. ad Eur. Hec. v. 340. et Held. ad Plut. Timol. c. 20. Vicissim Latinos causam et causari interdum de ficta causa dicere constat. Quod ad orationis compo-

Ἀθηναίους ἡγοῦμαι μεγάλους γιγνομένους καὶ
φόβον παρέχοντας τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀναγκά-
σαι ἐς τὸ πολεμεῖν· αἱ δὲ ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι
αἰτίαι αἵδε ἦσαν ἑκατέρων, ἀφ' ὧν λύσαντες τὰς
σπονδὰς ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν.
1 24. Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι
τὸν Ἰόνιον κόλπον· προσοικοῦσι δ' αὐτὴν Ταυ-
2 λάντιοι βάρβαροι, Ἰλλυρικὸν ἔθνος. ταύτην ἀπῴ-
κισαν μὲν Κερκυραῖοι, οἰκιστὴς δ' ἐγένετο Φαλίος
Ἐρατοκλείδου, Κορίνθιος γένος τῶν ἀφ' Ἡρα-

Ἐπίδαμνος, περὶ ἧς τοῦ τόπου καὶ τῆς ἀρχαίας ἱστορίας ἔνια λέγεται, στασιάσασα καὶ

Cap. XXIV. §. 2. Φαλίος Aug. Pal. et Bekk. in ed. ster. Vulgo Φάλιος. At vid. Goettl. Doctr. accent. p. 171.

sitionem attinet, quemadmodum Graeci dicunt οἶδα ἐκεῖνον, ὅτι τοῦτο ἐποίησε, et quemadmodum Thucydides scribere potuit τὴν ... ἀλ. αἰτίαν τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι, ὅτι μεγάλοι γιγνόμενοι ... ἠνάγκασαν, ita posito infinitivo usus est verbis τὴν ... ἀλ. αἰτ. τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι, μεγάλους γιγνομένους ... ἀναγκάσαι, quorum sententia eadem est atque usitatiorum τὴν — ἀλ. αἰτίαν ἡγοῦμαι (εἶναι) τὸ τοὺς Ἀθην. μεγ. — De re cf. c. 88. et 118. — αἱ δ' ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι. Ἐς dicendi generibus λέγειν s. εἰπεῖν ἐς τὸ κοινόν IV, 58, ἐς τοὺς πολλούς VIII, 48, similibus apud Matth. Gr. §. 578. c., satis explicatur. Appianus tamen etiam participio tali non addito πρόφασις ἐς τὸ φανερὸν (γέγονε) scripsit Pun. VII, 1. Cf. adn. 6, 5. Paulo post ἀφ' ὧν interpretare propter quas. Cf. Matth. Gr. §. 573. p. 1330. et adn. 12, 2.

Cap. XXIV. De historia belli inter Epidamnios, Corinthios et Corcyraeos gesti cf. Diod. l. XII. c. 30 sqq.

§. 1. Ἐπίδαμνος] ἣ νῦν Δυῤῥάχιον καλεῖται, ἥντινα παραγραμματίζοντες Δοράκιον (Durazzo) καλοῦσι. Schol. Cf. adn. 26, 5. — ἐν δεξιᾷ. Latini ad dextram dicunt. Cf. II, 19. 98. III, 24. 95. al. — ἐσπλέοντι τὸν Ἰόνιον κόλπον. De dativo vid. Matth. Gr. §. 388. b. Rost. §. 105. 2. adn. 2). de Latinis Gron. ad Liv. I, 8. 5. Roth. ad Tac. Agric. p. 202. Cf. II, 96, 1. IV, 16, 6. Deinde malumus quidem ἐς τὸν Ἰ. κ.; nam praepositionem alibi usquequaque, quod meminerimus, Thuc. addit; interponere tamen, etsi habet Pseudodemetr. §. 199, ausi non sumus. Cf. Matth. Gr. §. 426. et Pflugk. ad Eur. Androm. v. 969. Ἰόνιος κόλπος est mare Adriaticum, ut VI, 13. 26.; nomen Ἀδρίας enim apud Thuc. nusquam reperitur. Cf. Mannert. Geogr. IX, 1. p. 9. — προσοικοῦσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι. Cf. Strab. p. 326. Steph. Byz. Muell. Maced. p. 44. et de accus. Matth. Gr. §. 402. b. adn.

§. 2. Ἀπῴκισαν] ἀποικίαν πέμψαντες ᾤκισαν. Id factum esse Ol. XXXVIII, ¼. 627. a. Chr. n. testatur Euseb. apud Raoul Roch. III. p. 344. — Φαλίος Ἐρατοκλείδου. De articulo omisso vid. Matth. Gr. §. 274. extr. Cf. II, 67. 99. VIII,

κακουμένη μάχῃ Κερκυραίων ἐπικουρίας δεῖται.

κλέους, κατὰ δὴ τὸν παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς
μητροπόλεως κατακληθείς· ξυνῴκισαν δὲ καὶ τῶν
Κορινθίων τινὲς καὶ τοῦ ἄλλου Δωρικοῦ γένους.
προελθόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐγένετο ἡ τῶν 3
Ἐπιδαμνίων πόλις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος.
στασιάσαντες δὲ ἐν ἀλλήλοις ἔτη πολλά, ὡς λέ- 4
γεται, ἀπὸ πολέμου τινὸς τῶν προσοίκων βαρ-
βάρων ἐφθάρησαν, καὶ τῆς δυνάμεως τῆς πολλῆς
ἐστερήθησαν. τὰ δὲ τελευταῖα πρὸ τοῦδε τοῦ 5
πολέμου ὁ δῆμος αὐτῶν ἐξεδίωξε τοὺς δυνα-
τούς· οἱ δὲ ἀπελθόντες μετὰ τῶν βαρβάρων ἐ-
λῄζοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει κατά τε γῆν καὶ
κατὰ θάλασσαν. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει ὄντες Ἐπι- 6
δάμνιοι ἐπειδὴ ἐπιέζοντο, πέμπουσιν ἐς τὴν Κέρ-
κυραν πρέσβεις ὡς μητρόπολιν οὖσαν, δεόμε-
νοι μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλὰ τούς
τε φεύγοντας ξυναλλάξαι σφίσι, καὶ τὸν τῶν
βαρβάρων πόλεμον καταλῦσαι. ταῦτα δὲ ἱκέται 7

§. 3. Ἡ τῶν Ἐπιδαμνίων πόλις. Pro πόλις in libris deterioribus et apud imitatorem Procop. p. 135. legitur δύναμις. Quare utrumque nomen nobis suspectum esset, si apud antiquiores, ut γῆ et χώρα, ita πόλις in talibus formulis omitti constaret, quod fit apud Byzantios saepe dicentes ἡ Κωνσταντίνου, ἡ Φιλίππου, ἡ Ἀδριανοῦ, sim. Sed idem nomen etiam alibi cum vocabulis similis significationis confunditur. Cf. ad Xen. Cyr. III, 3, 15.

91. — ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθείς. „Ἐκ τῆς μητροπόλεως, τῆς οἱονεὶ ἄνω πόλεως, εἰς τὴν Κέρκυραν, ὡς μεταγενεστέραν καὶ θυγατέρα." ΔΟΥΚ. Quare Latini etiam *deducere* coloniam dicunt. De re vid. Muell. Aegin. p. 53.

§. 4. Ἀπὸ πολέμου ... ἐφθάρησαν. I. e. bellum occasionem dedit eorum calamitatis et detrimenti: in Folge eines Krieges. De praepos. ἀπό cf. Thiersch. Gr. 261. 4. Herm. ad Soph. El. v. 65. et supra adn. ad 12, 2.; differt ab hoc usus ad c. 17. illustratus. Barbari finitimi praeter Taulantios possunt esse Bulliones et Parthini. Cf. Strab. l. d. Illos tamen intelligi voluisse Thucydidem ex §. 1. videtur colligi posse.

§. 5. Τὰ δὲ τελευταῖα. Cf. Matth. Gr. §. 283. infra VIII, 85. Lob. ad Soph. Ai. v. 301. — ἀπελθόντες. Intell. ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου πρὸς τοὺς βαρβάρους, etsi pro ἐπανελθόντες accipi posse putat Lennep. ad Phalar. p. 238. sq. comparans Suidam in ἀπέλθῃ. Ἐπελθόντες legendum coniicit Haasius Lucubr. Thuc. p. 60. sq.

§. 6. Τοὺς ... φεύγοντας, exsules, ut c. 26. 113. III, 85.

καθεζόμενοι ἐς τὸ Ἥραιον ἐδέοντο. οἱ δὲ Κερκυ-
ραῖοι τὴν ἱκετείαν οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ ἀπράκτους
ἀπέπεμψαν.

οἱ δὲ Κορίνθιοι ὑποδέχονται τὴν τιμωρίαν τῶν Ἐπιδαμνίων μίσει τῶν Κερκυραίων.

1 25. Γνόντες δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι οὐδεμίαν σφί-
σιν ἀπὸ Κερκύρας τιμωρίαν οὖσαν ἐν ἀπόρῳ
εἴχοντο θέσθαι τὸ παρόν· καὶ πέμψαντες ἐς
Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπήροντο, εἰ παραδοῖεν Κοριν-
θίοις τὴν πόλιν ὡς οἰκισταῖς, καὶ τιμωρίαν τινὰ
πειρῷντο ἀπ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὁ δ' αὐτοῖς ἀνεῖλε
2 παραδοῦναι, καὶ ἡγεμόνας ποιεῖσθαι. ἐλθόντες
δὲ οἱ Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον κατὰ τὸ
μαντεῖον παρέδοσαν τὴν ἀποικίαν, τόν τε οἰκιστὴν
ἀποδεικνύντες σφῶν ἐκ Κορίνθου ὄντα, καὶ τὸ
χρηστήριον δηλοῦντες· ἐδέοντό τε μὴ σφᾶς περι-
ορᾶν διαφθειρομένους, ἀλλ' ἐπαμῦναι. Κορίνθιοι
3 δὲ κατά τε τὸ δίκαιον ὑπεδέξαντο τὴν τιμωρίαν,
νομίζοντες οὐχ ἧσσον ἑαυτῶν εἶναι τὴν ἀποικίαν
ἢ Κερκυραίων, ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν Κερκυραίων,

§. 7. Ἥραιον Aug. et Vat., quod ex Arcad. p. 120, 21. probandum docet Goettl. Doctr. Accent. p. 234. Sic III, 79. Aug. Pal. Vat. III, 81. iidem atque It. et Dion. Hal. III, 75. Aug. Vulgo et Bekk. usquequaque Ἡραῖον. Ex Ἑρμαίῳ VII, 29. nominativi accentus cognosci non potest.

§. 7. Καθεζόμενοι ἐς τὸ Ἥραιον. Supplices enim in templis et aris notum est consedisse. Cf. I, 126. 136. III, 28. 70. 75, ex quibus locis simul considendi verbis Graecos plerumque ἐς τι, ἐπί τι, πρός τι adiungere apparet. Cf. Matth. Gr. §. 578. a., sed etiam adn. 126, 11. De ipso hoc templo vid. l. c. ad sd. et Palmer. Graec. ant. p. 363. Muell. de Corcyr. Rep. p. 5. adn. 7.

Cap. XXV. §. 1. Τιμωρίαν] βοήθειαν, ut paulo post iterum et §. 3, c. 38. 58. 69. — ἐν ἀπόρῳ εἴχοντο θέσθαι τὸ παρόν, ambigebant, quomodo componerent s. nesciebant componere rem praesentem. Nam ἐν ἀπόρῳ s. ἐν ἀπορίᾳ (Herod. IV, 131.) ἔχεσθαι idem est atque ἀπορίᾳ ἔχεσθαι, sive ἐν ἀπόρῳ εἶναι, quae formula similiter atque haec cum infinitivo iuncta legitur III, 22. Ipsis verbis ἐν ἀπόρῳ ἔχεσθαι etiam Dio Cass. et Cantac. usi sunt. Cf. Steph. Thes. in ἔχω p. 2629. ed. rec. et Hand. Tursell. III. p. 256. Θέσθαι τὸ παρόν valent quod adest, componere (Hor. Od. III, 29, 32.), ordinare. Similiter alibi θέσθαι non addito εὖ significat componere. Cf. I, 31. V, 80. Thiersch. Gr. §. 288. 2.

§. 2. Παρέδοσαν. Ol. LXXXV, 4. aut LXXXVI, 1. a. Chr. 436.

§. 3. Κατά τε ... ἅμα δὲ καί. Cf. VI, 83. et Rost.

ὅτι αὐτῶν παρημέλουν ὄντες ἄποικοι· οὔτε γὰρ 4
ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ
νομιζόμενα, οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχό-

Gr. §. 134. A. adn. 1. II. a.) p. 725. sq., ubi leg. Thuc. I, 25. — *παρημέλουν.* Augmentum suspectum reddere conatur Bekk. in Praef. ed. min. p. 4. At apud Xenophontem ter (vid. Sturz. Lex.) legitur *παρημέληκα* et Dion. Hal. Ant. p. 661. *παρημέλημαι.* Cf. adn. ad III, 67. De re cf. Herod. III, 49. — *ὄντες ἄποικοι.* Cf. Muell. Dor. I. p. 118. Herm. Antiqu. Gr. §. 86, 7.

§. 4. *Οὔτε γάρ —.* De necessitudine, quae apud Graecos inter colonias et maiores patrias intercedebat, et utrarumque officiis et iuribus cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 73. sq. Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 418. sq. et quos hi laudant. Ad participia autem, quae sequuntur, explicanda *παρημέλουν* mente repetendum. Cf. Matth. ad Hom. Hymn. in Apoll. v. 157. p. 28. et Gr. §. 556. adn. 1. Rost. §. 130. 2. adn. — *ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς*] *ἐν Ὀλυμπίοις, Νεμέοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἀγῶσιν.* Schol. Goeller fortasse rectius solennia maiori patriae cum colonia communia vult esse; mittebant enim coloniae legatos (*θεωρούς*) cum sacrificiis in maiores patrias in dies quosdam festos. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 74, 4. — *γέρα τὰ νομιζόμενα*] *τὰς τιμὰς καὶ προεδρίας.* Schol. Didotius propter verba Diodori XII, 30. *τοὺς δὲ Κερκυραίους μισοῦντες διὰ τὸ μόνους τῶν ἀποίκων μὴ πέμπειν τὰ κατειθισμένα ἱερεῖα τῇ μητροπόλει* munera putat esse, alii rectius omnia ea, quae honoris causa metropoli essent praestanda diebus festis, *προεδρίαν, ἱερεῖα,* al. Cf. adn. 13, 1. — *οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν.* Haec obscuriora et variis modis explanata sunt. Scholiastes interpretatur *διδόντες τὰς καταρχάς,* qua ratione *κατάρχεσθαι τῶν ἱερῶν* non dicitur, quod est auspicari sacra, deinde omnino immolare s. mactare hostiam. Cf. Monk. ad Eur. Alc. v. 74. Nos igitur haec olim sic convertimus: non in usum viri Corinthii sacra auspicantes seu primas victimas immolantes. Quam explicationem Schoemanno Ant. iur. publ. Gr. p. 421. probatam Goeller ideo reiicit, quia viscerum distributio heroicis quidem temporibus facta, at serius exta diis oblata sint. Ipse dativos *Κορινθίῳ ἀνδρί* ex superioribus *διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα* censet pendere. At Thucydides si *Κορίνθιον ἄνδρα* civitati Corinthiorum opponeret, hoc nomen in superiore membro, ubi sane cogitandum est, addere, sin, id quod Goell. putat, *κοιναῖς πανηγύρεσι* sacra Corcyraeorum propria contraria esse vellet, in altero enunciato *ἰδίᾳ* aut simile quiddam adiicere debebat; nam *οὔτε ἐν κοιναῖς πανηγύρεσι διδόντες* (*Κορινθίοις*) *οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ* (*διδόντες*) ex adverso collocari non possunt. Nos explicationem neque per virum Corinthium facientes sacrorum initium sive, quae verba sunt Stephani, neque rem divinam auspicabantur viro Corinthio operante sacris nunc veram existimamus, quum Appian. Civ. I, 110. similiter de cerva Sertorii scripserit *αὐτῇ προκαταρχόμενοι,* ubi Schweigh.: „velut illa duce et auspice usus. Simillima verbi illius constructio Thuc. I,

μενοι τῶν ἱερῶν, ὥςπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι, περιφρονοῦντες δὲ αὐτούς, καὶ χρημάτων δυνάμει ὄντες κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὅμοια τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις καὶ τῇ ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατώτεροι, ναυτικῷ δὲ καὶ πολὺ προέχειν ἔστιν ὅτε ἐπαιρόμενοι, καὶ κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προενοίκησιν τῆς Κερκύρας κλέος ἐχόντων τὰ περὶ τὰς ναῦς. ᾗ καὶ μᾶλλον ἐξηρτύοντο τὸ ναυτικόν, καὶ ἦσαν οὐκ ἀδύνατοι· τριήρεις γὰρ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ὑπῆρχον αὐτοῖς, ὅτε ἤρχοντο πολεμεῖν.
1 **26.** *Πάντων οὖν τούτων ἐγκλήματα ἔχοντες*
οἱ Κορίνθιοι ἔπεμπον ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἄσμενοι
τὴν ὠφελίαν, οἰκήτορά τε τὸν βουλόμενον ἰέναι
κελεύοντες καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λευκαδίων καὶ
2 *ἑαυτῶν φρουρούς. ἐπορεύθησαν δὲ πεζῇ ἐς Ἀπολ-*

παρὰ τῶν Κορινθίων οὖν ὠφελίας ἐς τὴν Ἐπίδαμνον πεμφθείσης οἱ Κερκυραῖοι τὴν πόλιν πολιορκοῦσι.

25. neque in sacris faciundis duce et auspice Corinthio cive utebantur.“ Dativum quidem instrumenti insolenter de homine positum esse pro *διά* fatemur, sed poetis certe Sophoclis duobus exemplis eum vindicat Bernh. Synt. p. 104, et Xenophontis Cyr. Disc. exemplum quamvis non prorsus simile (quum etiam ad §. 405. adn. 2. referri possit) praeter Euripideum affert Matth. Gr. §. 396. — *ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι.* De his cf. Muell. Dor. I. 1. p. 115. sqq. Herm. Ant. Gr. §. 86. De vv. *περιφρονοῦντες δὲ αὐτούς* — vid. Matth. Gr. §. 378. adn. 2, ubi hoc dicendi genus adde. — *ὄντες ... πλουσιωτάτοις.* I. e. *ὄντες πλούσιοι ὁμοίως τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις.* Cf. Matth. Gr. §. 290. extr. Wessel. ad Diod. XIII. p. 542. Herodot. III, 57. et al. in ed. mai. Origo formulae cognosci potest ex VII, 29. Ceterum Krueger *χρόνον, ὅμοια ... πλουσιωτάτοις, καὶ τῇ* distingui vult. — *ναυτικῷ ... προέχειν ... ἐπαιρόμενοι.* Cf. Matth. Gr. §. 534. b. et de *ἔστιν ὅτε* Rost. Gr. §. 99. adn. 11. — *κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προενοίκησιν τῆς Κερκύρας.* De coniunctione genitivorum diversorum ex eodem nomine pendentium vid. VII, 34, (quod exemplum simillimum,) tum II, 49. IV, 85. Matth. Gr. §. 380. adn. 1. et 3. Lob. ad Soph. Ai. v. 309. Zumpt. Gr. §. 423. adn. 1. Quod antecedit *καί*, valet etiam. Phaeaces eorumque peritiam artis navalis ex Homeri Odyssea vel tirones noverunt. Eos in Corcyra habitasse quum veteres omnes (ex quibus cf. maxime Schol. Apoll. Rhod. IV. 891. et 983.) docent, tum ex recentioribus concedunt Voss. Epist. mythol. III. p. 173. et Voelck. Geogr. Hom. §. 36. et 64. Negant alii, nihil decernit Nitzsch. ad Hom. Odyss. VI. init. Thucydides, quid ipse de hac Corcyraeorum opinione senserit, non aperit. Ceterum pertinet huc etiam Alcinoi cultus apud illos III, 70.

Cap. XXVI. §. 1. *Ἔπεμπον.* Imperfectum verborum eundi et mittendi haud raro ibi legitur, ubi

λωνίαν, Κορινθίων οὖσαν ἀποικίαν, δέει τῶν
Κερκυραίων, μὴ κωλύωνται ὑπ' αὐτῶν κατὰ
θάλασσαν περαιούμενοι. Κερκυραῖοι δὲ ἐπειδὴ 3
ᾔσθοντο τούς τε οἰκήτορας καὶ φρουροὺς ἥκοντας
ἐς τὴν Ἐπίδαμνον, τήν τε ἀποικίαν Κορινθίοις
δεδομένην, ἐχαλέπαινον· καὶ πλεύσαντες εὐθὺς
πέντε καὶ εἴκοσι ναυσί, καὶ ὕστερον ἑτέρῳ στόλῳ,
τούς τε φεύγοντας ἐκέλευον κατ' ἐπήρειαν δέχεσθαι
αὐτούς, (ἦλθον γὰρ ἐς τὴν Κέρκυραν οἱ τῶν Ἐπι-
δαμνίων φυγάδες, τάφους τε ἀποδεικνύντες καὶ
ξυγγένειαν, ἣν προϊσχόμενοι ἐδέοντο σφᾶς κα-
τάγειν,) τούς τε φρουρούς, οὓς Κορίνθιοι ἔπεμψαν,
καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀποπέμπειν. οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι 4
οὐδὲν αὐτῶν ὑπήκουσαν. ἀλλὰ στρατεύουσιν ἐπ'
αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι τεσσαράκοντα ναυσὶ μετὰ
τῶν φυγάδων ὡς κατάξοντες, καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς
προςλαβόντες. προςκαθεζόμενοι δὲ τὴν πόλιν προ- 5

Cap. XXVI. §. 4. *Οἱ δὲ Ἐπιδάμνιοι.* H. Reg. d. *ὡς δὲ οἱ Ἐ.* et in H. atque Reg. om. *ἀλλά*. *Ὡς* recepit Did. At Thucydides dicendi genus concisum et minutum amat. Cf. II. 79. 93. IV, 123. et Ciceronis iudicium Orat. 71.

aoristum exspectes. Cf. *ἔπλεον* 29, 1. 46, 1. *ἀνήγοντο* 48, 1. *ἀπέστελλον* VII, 20. VIII, 64. *ἀπέπεμπον* VII, 29. II, 6. et Held ad Plut. Timol. p. 484. Saepe sic verbum *πλεῖν*, in quo ad navigationem paulatim factam respici existimes. Cf. *ἔπλεον* 29, 1. 46, 1, *κατέπλεον* 51, 4. al.

§. 2. *Ἀπολλωνίαν.* De hac praeter Herod. IX, 92. sq. et alios vid. Herm. Ant. Gr. §. 86, 5. Leak. Graec. sept. I. p. 368. sqq. A Thucydide Corinthiorum, a Scymno et Paus. Corinthiorum et Corcyraeorum colonia dicitur. Cf. Muell. de Corc. rep. p. 18. Tum de *περαιούμενοι* cf. Matth. Gr. §. 555. adn. 2. p. 1288.

§. 3. *Ἑτέρῳ στόλῳ.* Navibus 15, id quod ex §. 4. colligitur. Aliter Diod. XII, 30. etiam in aliis paulum hic a Thuc. dissentiens. — *κατ' ἐπήρειαν.* Per contumeliam quidam interpretatur, verbis contumeliosis, minaciter, summa violentia Grauert. ad Aristid. Lept. §. 11. At Goeller apud Atticos *ἐπήρειαν* semper esse malitiam affirmat, qua de re ex Steph. Thes. ed. rec. iudicari satis non potest. — *τάφους τε ἀποδεικνύντες* maiorum in Corcyra humatorum.

§. 4. *Οὐδέν.* Cf. Matth. Gr. §. 425. 5. et 446. 8. Similiter *τἄλλα ὑπήκουον* 139, 2. — *ἀλλὰ στρατεύουσιν.* Cf. Hart. de Part. II. p. 35. et sd. Paulo post de Illyriis cf. adn. ad 24, 4.

§. 5. *Προςκαθεζόμενοι δὲ τὴν πόλιν.* Cf. Matth. Gr. §. 402. b. adn. et Lat. assidere urbem. Distinguitur

εῖπον Ἐπιδαμνίων τε τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς
ξένους ἀπαθεῖς ἀπιέναι· εἰ δὲ μή, ὡς πολεμίοις
χρήσασθαι. ὡς δ' οὐκ ἐπείθοντο, οἱ μὲν Κερκυ-
ραῖοι, (ἔστι δὲ ἰσθμὸς τὸ χωρίον) ἐπολιόρκουν
τὴν πόλιν·

Κορίνθιοι δὲ ἐς τὴν Ἐπίδαμνον στόλον τε παρασκευάζονται, καὶ ἀποικίαν κηρύσσουσιν.

1 27. Κορίνθιοι δ', ὡς αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπιδά-
μνου ἦλθον ἄγγελοι, ὅτι πολιορκοῦνται, παρεσκευ-
άζοντο στρατιάν, καὶ ἅμα ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπί-
δαμνον ἐκήρυσσον, ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ τὸν
βουλόμενον ἰέναι· εἰ δέ τις τὸ παραυτίκα μὲν
μὴ ἐθέλοι ξυμπλεῖν, μετέχειν δὲ βούλεται τῆς
ἀποικίας, πεντήκοντα δραχμὰς καταθέντα Κοριν-
θίας μένειν. ἦσαν δὲ καὶ οἱ πλέοντες πολλοὶ καὶ
2 οἱ τἀργύριον καταβάλλοντες. ἐδεήθησαν δὲ καὶ

§. 5. *Χρήσασθαι* libri mss. paene omnes, quod excusari potest. Cf. Matth. Gr. §. 501. p. 1131 sq. Vulgo *χρήσεσθαι*, quod Bekk. in ed. ster. revocavit, nec negari potest ita melius diversam vim imperandi et significandi, quam *προειπον* apud *ἀπιέναι* et apud *χρήσ.* habet, distingui.

ab obsidendo, *τῷ πολιορκεῖν*, paulo post et c. 61. — *ἔστι δὲ ἰσθμὸς τὸ χωρίον.* „*Τὴν εὐκολίαν τῆς πολιορκίας αἰτιολογεῖ.*“ *ΔΟΥΚ.* Cf. VIII, 25. *Παρεμβολήν* hoc enunciatum vocat Tiber. *π. σχημ.* VIII. p. 577. Saepius ita enunciata *γάρ* continentia anteponuntur. Cf. adn. 31, 2. Isthmus est Dyrrhachii peninsulae, a qua urbem illic sitam nomen accepisse docet Strabo p. 316.

Cap. XXVII. §. 1. *Ἐπὶ τῇ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ.* Cf. I, 145. *διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ*, V, 15. *ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι*, at V, 79. *ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκας διδόντας.* Add. Lennep. ad Phal. Epist. 103. p. 322. Lob. Paral. Gr. I. p. 61. et adn. supra I, 15. Scholiastes supplet *τοῖς Ἐπιδαμνίοις*, Wachsmuth. Antiqu. Gr. I. 2. p. 20. de sententia disputans *ἀλλήλοις* (*καὶ τοῖς Ἐπιδαμνίοις*). Etiam Corinthiis aequale ius intelligi posse ob verba 34, 1. arbitratur Bloomf. Ex his supplementum *ἀλλήλοις* ceteris exemplis maxime consentaneum est. Totum autem hoc enunciatum per epexegesin verbis *ἀποικίαν ἐκήρυσσον* est adiectum. — *εἰ ... μὴ ἐθέλοι, μετέχειν δὲ βούλεται.* De modo mutato vid. Matth. Gr. §. 524. adn. 1. et nos ad Xen. Anab. I, 9, 27. — *δραχμὰς καταθέντα Κορινθίας.* De numis Corinthiis vid. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 72. et 76. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 17. et Quaest. metrolog. p. 95. sq. Hic altero loco eos, qui olim Aegineticis aequiparandi fuissent, postea deteriores atque iam ante bellum Pelop. Atticis aequales factos esse studet docere. *Κατατιθέναι* et paulo post *καταβάλλειν* est *ἐκτίνειν*.

§. 2. *Ἐδεήθησαν δέ —.* Singuli populi, quos naves aut pecunias rogarunt, praeter Palen-

τῶν Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψειν, εἰ ἄρα κωλύοιντο ὑπὸ Κερκυραίων πλεῖν. οἱ δὲ παρεσκευάζοντο αὐτοῖς ὀκτὼ ναυσὶ ξυμπλεῖν, καὶ Παλῆς Κεφαλλήνων τέσσαρσι. καὶ Ἐπιδαυρίων ἐδεήθησαν, οἳ παρέσχον πέντε, Ἑρμιονῆς δὲ μίαν καὶ Τροιζήνιοι δύο, Λευκάδιοι δὲ δέκα καὶ Ἀμπρακιῶται ὀκτώ. Θηβαίους δὲ χρήματα ᾔτησαν καὶ Φλιασίους, Ἠλείους δὲ ναῦς τε κενὰς καὶ χρήματα. αὐτῶν δὲ Κορινθίων νῆες παρεσκευάζοντο τριάκοντα καὶ τριςχίλιοι ὁπλῖται.

οἱ δὲ Κερκυραῖοι μάτην τοῖς Κορινθίοις λόγους προςφέρουσι περὶ ξυμβάσεως.

28. Ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο οἱ Κερκυραῖοι τὴν 1
παρασκευήν, ἐλθόντες ἐς Κόρινθον μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Σικυωνίων πρέσβεων, οὓς παρέλαβον, ἐκέλευον Κορινθίους τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ φρουρούς τε καὶ οἰκήτορας ἀπάγειν, ὡς οὐ μετὸν
αὐτοῖς Ἐπιδάμνου. εἰ δέ τι ἀντιποιοῦνται, δίκας 2
ἤθελον δοῦναι ἐν Πελοποννήσῳ παρὰ πόλεσιν, αἷς ἂν ἀμφότεροι ξυμβῶσιν· ὁποτέρων δ' ἂν δικασθῇ εἶναι τὴν ἀποικίαν, τούτους κρατεῖν. ἤθελον δὲ καὶ τῷ ἐν Δελφοῖς μαντείῳ ἐπιτρέψαι.
πόλεμον δὲ οὐκ εἴων ποιεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὶ 3

ses aut foedere civitatum Peloponnesiacarum continebantur (cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 34. et infra 31, 2.), aut ipsorum Corinthiorum erant coloni, quod de Palensibus quoque, prae ceteris Cephallenibus bellorum Graecorum sociis (cf. Herod. IX, 28.), suspicatur Raoul. Rochett. Colon. Gr. III. p. 293. De infinitivo futuri *ξυμπροπέμψειν* cf. Matth. Gr. §. 506. VI. Rost. §. 116. adn. 7. b.

Cap. XXVIII. §. 1. *Ὡς οὐ μετόν.* Cf. Matth. Gr. §. 564. et 568. b. Rost. §. 131, 5. et §. 130. adn. 8.

§. 2. *Εἰ δέ τι ἀντιποιοῦνται* (*τῆς Ἐπιδάμνου*), si vero aliqua ex parte (Epidamnum) sibi vindicarent. Coniungi et hoc verbum (IV, 122.) et *μεταποιεῖσθαι* (I, 140. II, 51.) cum genitivo tacent Matth. et Rost. — *δίκας ... δοῦναι*, iudicio contendere, rem disceptandam ac diiudicandam permittere. Cf. c. 85. 144. al. et Muell. Dor. I. p. 183. — *παρὰ πόλεσιν, αἷς ἂν ἀμφότεροι ξυμβῶσιν.* I. e. *παρ' αἷς ἂν* (*δίκας δοῦναι*) *ἀμφ. ξυμβ.* Vid. ad c. 1. extr. Tales urbes *ἔκκλητοι* dicuntur. Vid. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 195. et de re cf. V, 79. extr. — *ἐπιτρέψαι*, rem decernendam permittere. Cf. V, 31. IV, 54. VII, 18.

§. 3. *Πόλεμον δὲ οὐκ εἴων ποιεῖν*, bellum vero excitare eos vetabant. Cf. Matth. Gr. §. 608. 1. et Arn.

ἀναγκασθήσεσθαι ἔφασαν, ἐκείνων βιαζομένων, φίλους ποιεῖσθαι οὓς οὐ βούλονται, ἑτέρους τῶν
4 νῦν ὄντων μᾶλλον, ὠφελίας ἕνεκα. οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀπεκρίναντο αὐτοῖς, ἢν τάς τε ναῦς καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπὸ Ἐπιδάμνου ἀπαγάγωσι, βουλεύσεσθαι· πρότερον δ' οὐ καλῶς ἔχειν τοὺς
5 μὲν πολιορκεῖσθαι, αὐτοὺς δὲ δικάζεσθαι. Κερκυραῖοι δὲ ἀντέλεγον, ἢν καὶ ἐκεῖνοι τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ ἀπαγάγωσι, ποιήσειν ταῦτα. ἑτοῖμοι δὲ εἶναι καὶ ὥςτε ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν, σπονδὰς [δὲ] ποιήσασθαι, ἕως ἂν ἡ δίκη γένηται.

στόλος καὶ ἧσσα Κορινθίων. Ἐπιδάμνου ἐκπολιόρκησις.

1 29. Κορίνθιοι δὲ οὐδὲν τούτων ὑπήκουον, ἀλλ' ἐπειδὴ πλήρεις αὐτοῖς ἦσαν αἱ νῆες, καὶ οἱ ξύμμαχοι παρῆσαν, προπέμψαντες κήρυκα πρότερον πόλεμον προεροῦντα Κερκυραίοις, ἄραντες ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ πέντε διςχιλίοις τε ὁπλίταις ἔπλεον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαμνον Κερκυραίοις ἐν-
2 αντία πολεμήσοντες. ἐστρατήγει δὲ τῶν μὲν νεῶν

Cap. XXVIII. §. 4. *Ἀπαγάγωσι.* Plerique codd. mss. et Bekk. *ἀπάγωσι.* Nobis alterum ob §. 5. retinendum visum est.

§. 5. *Σπονδὰς δὲ ποιήσασθαι.* *Δέ* sententiam turbat, et a Schol. agnosci non videtur; quare seclusimus, ut Bekk. Cf. adn. Contra *ὥςτε* om. Ar. Chr. Dan. b.

ad VI, 72. Tum de *εἰ δὲ μή* vid. Vig. p. 510. Matth. Gr. §. 617. b. Cf. 131, 2. II, 5, 5. — *ἑτέρους τῶν νῦν ὄντων μᾶλλον*, alios potius, quam qui nunc essent. De genit. vid. Matth. Gr. §. 366. d. Rost. §. 108. adn. 19. *Ἑτέρους* esse Athenienses ex iis, quae postea facta sunt, apparet. Amicos, qui tunc essent, Illyrios (26, 4) vocari Arn. et Goell. adnotarunt. Praeter hos etiam barbari Corcyrae vicini intelligi possunt, vid. 47, 3, Graeci ob 31, 2. non item.

§. 4. *Αὐτοὺς δὲ δικάζεσθαι.* *Αὐτοί* aut Corcyraei sunt, qui §. 2. *δίκας δοῦναι* se velle dixerunt, aut certe hi et Corinthii una, non Corinthii soli, de quibus *σφᾶς* legeretur. — *ἑτοῖμοι ... ποιήσασθαι.* Expuncto *δέ* sententia haec est, paratos vero etiam sese esse hac conditione foedus facere, ut suo utrique loco maneant. De vv. *σπονδὰς ποιήσασθαι ὥςτε* vid. III, 75. et Matth. Gr. §. 479. a.; *κατὰ χώραν* ut II, 58. III, 22. al.

Cap. XXIX. §. 1. *Προπέμψαντες ... πρότερον.* Cf. adn. 23, 5. Paulo post *καὶ πέντε* om. Diod. XII, 31. Pro *διςχιλίοις ὁπλίταις* c. 27. *τριςχίλιοι*, sed *παρεσκευάζοντο.* *Ἐναντία πολεμεῖν* ut III, 55. *βοηθεῖν ἐναντία Θηβαίοις.*

§. 2. *Ἐστρατήγει.* De singulari cf. Matth. Gr. §. 304. Rost. §. 100. 5.

Ἀριστεὺς ὁ Πελλίχου καὶ Καλλικράτης ὁ Καλλίου
καὶ Τιμάνωρ ὁ Τιμάνθους, τοῦ δὲ πεζοῦ Ἀρχέ-
τιμός τε ὁ Εὐρυτίμου καὶ Ἰσαρχίδας ὁ Ἰσάρχου.
ἐπειδὴ δὲ ἐγένοντο ἐν Ἀκτίῳ τῆς Ἀνακτορίας γῆς, 4
οὗ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν, ἐπὶ τῷ στό-
ματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, οἱ Κερκυραῖοι
κήρυκά τε προέπεμψαν αὐτοῖς ἐν ἀκατίῳ ἀπε-
ροῦντα μὴ πλεῖν ἐπὶ σφᾶς, καὶ τὰς ναῦς ἅμα
ἐπλήρουν, ζεύξαντές τε τὰς παλαιὰς ὥστε πλω-
ΐμους εἶναι, καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκευάσαντες. ὡς 5
δὲ ὁ κήρυξ τε ἀπήγγειλεν οὐδὲν εἰρηναῖον παρὰ
τῶν Κορινθίων, καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐπεπλήρωντο
οὖσαι ὀγδοήκοντα, (τεσσαράκοντα γὰρ Ἐπίδαμνον
ἐπολιόρκουν,) ἀνταναγόμενοι καὶ παραταξάμενοι
ἐναυμάχησαν· καὶ ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι παρὰ
πολύ, καὶ ναῦς πεντεκαίδεκα διέφθειραν τῶν

Cap. XXIX. §. 3. *Πλωΐμους.* Bekk. *πλοΐμ.* Cf. sd. c. 7.
§. 4. *Κήρυξ.* Pal. et Bekk. *κῆρυξ.* Similiter de accentu huius voc. dubitatur II, 2. 6. al. Cf. Buttm. Gr. max. I. p. 170. et Lob. Paral. Gr. p. 411.

§. 3. *Ἐγένοντο ἐν Ἀκτίῳ.* *Γενέσθαι* cum praepos. *ἐν, ἐπί, πρός* et dat. atque *κατά* et accus. iunctum est saepe versari, pervenisse. Cf. 62, 5. II, 12, 3. III, 102, 2. IV, 3. al. — *ἀπεροῦντα μὴ πλεῖν.* De *μὴ* vid. Matth. Gr. §. 531. adn. 4. 1. Rost. §. 135. 6. b. a). — *ζεύξαντές τε τὰς παλαιάς.* *Ζεῦξαι* Doxopater Rhet. II. p. 215. *τεχνικὸν ὄνομα*, Hermogenes III. p. 403. *ναυπηγικὸν* vocat. Cf. Poll. I, 125. Gregorius Cor. ad Hermog. p. 1111. sic interpretatur: *τὸ ζεύξαντες τὰς παλαιὰς ναῦς ἀντὶ τοῦ ζυγώματα κρατύναντες* (Schol. Thuc. *ζυγώματα αὐταῖς ἐνθέντες*) *κεῖται· ζυγώματα δὲ καλοῦνται τὰ ξύλα τὰ ἀπὸ τοῦ τοίχου τῆς νεὼς πρὸς τὸν ἕτερον διατείνοντα τοῖχον· — ἢ ζυγώματα τὰ ξύλα τὰ ἐμβαλλόμενα ταῖς σανίσιν, ὥστε συζεῦξαι τὰς σανίδας τὰς διῃρημένας ἔστιν ὅτε.* His auctoritatibus parendum, non Vanderburgio ad Hor. Carm. I, 14, 6. quem comparat Goell. confundens *ζεῦξαι* et *ὑποζῶσαι.* Vid. Did. — *καὶ ἐπισκευάσαντες.* *Ἐπισκευάζειν ναῦς* etsi plerumque est reficere, hic ob contraria *ζεύξαντες τὰς παλαιάς* valet naves instruere armamentis, ornare. Cf. VII, 36.

§. 4. *Τεσσαράκοντα — ἐπολιόρκουν*] *προεῖπε γὰρ* [c. 25. extr.] *ὅτι ἑκατὸν εἴκοσιν εἶχον.* Schol. *Αἱ τεσσ.* satis probabiliter legendum coniicit Krueger. Alibi certe articulus talibus numeralibus partem noti alicuius numeri alteram significantibus additur. — *παρὰ πολύ*] *ἀντὶ τοῦ σφόδρα, διαφερόντως, μᾶλλον ἢ πολύ.* Schol. Cf. II, 89, 4.

6 Κορινθίων. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη καὶ
τοὺς τὴν Ἐπίδαμνον πολιορκοῦντας παραστήσα-
σθαι ὁμολογίᾳ, ὥστε τοὺς μὲν ἐπήλυδας ἀποδό-
σθαι, Κορινθίους δὲ δήσαντας ἔχειν, ἕως ἂν ἄλλο
τι δόξῃ.

οἱ Κερκυραῖοι χρόνον τινὰ κρατοῦσι τῆς θαλάσσης. ὁ πόλεμος διαμένει.

1 30. Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν οἱ Κερκυραῖοι
τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ τῆς Κερκύ-
ρας ἀκρωτηρίῳ τοὺς μὲν ἄλλους, οὓς ἔλαβον,
αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν, Κορινθίους δὲ δήσαντες
2 εἶχον. ὕστερον δὲ ἐπειδὴ οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ
ξύμμαχοι ἡσσημένοι ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησαν ἐπ'
οἴκου, τῆς θαλάσσης ἁπάσης ἐκράτουν τῆς κατ'
ἐκεῖνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι, καὶ πλεύσαντες
ἐς Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν τῆς γῆς
ἔτεμον, καὶ Κυλλήνην τὸ Ἠλείων ἐπίνειον ἐνέπρη-
σαν, ὅτι ναῦς καὶ χρήματα παρέσχον Κορινθίοις.
3 τοῦ τε χρόνου τὸν πλεῖστον μετὰ τὴν ναυμαχίαν
ἐκράτουν τῆς θαλάσσης, καὶ τοὺς τῶν Κορινθίων

Cap. XXX. §. 1. *Λευκίμμῃ* Cass. Aug. Pal. Ven. Vat. II. al. Vulgo et Bekk. *Λευκίμνῃ.* Sed *Λευκίμμῃ* iterum Aug. Pal. Ven. Cl. Vat. al. c. 47. Aug. Pal Cl. Vat. II. al. c. 51., Cass. III, 79. et Strab. vett. edd. VII. p. 324., uti in Ptolemaei quoque codd. *Λεύκιμμαν* legi testatur Casaub. Accedunt nomina recentiora. Cf. adn.

§. 5. *Παραστήσασθαι*, in suam potestatem redigere, ut I, 98. III, 35. et al. Suppl. *αὐτήν*, ne *τοὺς* post *Ἐπίδ.* transponendum existimes, quae suspicio est Kruegeri. — *δήσαντας ἔχειν.* Cf. Matth. Gr. §. 559. b. Rost. §. 116. 12. infra c. 30, 1. 38, 6.

Cap. XXX. §. 1. *Λευκίμμῃ.* Plerumque id promontorium putatur esse, quod hodie apud Italos Capo Bianco dicatur, apud Graecos vetus nomen retineat aut Levkimo seu Alefkimo vocetur. Cf. Dodw. It. Gr. I. p. 39. Sed Alefkimo a Bianco discernens octo mill. ad septentrionem inde spectare docet Leak. Graec. sept. I. p. 94. Cf. Muell. de Corcyr. rep. p. 3. — *Ἀπέκτειναν.* Violata pactione 29, 5.

§. 2. *Τῆς γῆς ἔτεμον.* Cf. Matth. Gr. §. 323. b. Rost. §. 108. 2. d. II, 56, 6. VI, 75. al. — *Κυλλήνην.* De huius situ cf. Strab. p. 337. sqq. Paus. VI, 26, 3. — *ἐπίνειον*] *ἐπίνειόν ἐστι πόλισμα παραθαλάσσιον, ἔνθα τὰ νεώρια τῶν πόλεων [εἰσίν], ὥσπερ [ὁ] Πειραιεὺς τῶν Ἀθηναίων καὶ [ἡ] Νίσαια τῆς Μεγαρίδος.* Schol. Cf. II, 84. Nec de Piraeeo nec de Nisaea Thuc. hoc nomine utitur.

§. 3. *Τοῦ χρόνου τὸν πλεῖστον.* Cf. adn. 2, 3. — *περιόντι τῷ θέρει* aut aestatis reliqua parte, ut in

ξυμμάχους ἐπιπλέοντες ἔφθειρον, μέχρι οὗ Κο-
ρίνθιοι περιόντι τῷ θέρει πέμψαντες ναῦς καὶ
στρατιάν, ἐπεὶ σφῶν οἱ ξύμμαχοι ἐπόνουν, ἐστρα-
τοπεδεύοντο ἐπὶ Ἀκτίῳ καὶ περὶ τὸ Χειμέριον
τῆς Θεσπρωτίδος φυλακῆς ἕνεκα τῆς τε Λευκάδος
καὶ τῶν ἄλλων πόλεων, ὅσαι σφίσι φίλιαι ἦσαν.
ἀντεστρατοπεδεύοντο δὲ καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἐπὶ τῇ 4
Λευκίμμῃ ναυσί τε καὶ πεζῷ. ἐπέπλεόν τε οὐδέτε-
ροι ἀλλήλοις, ἀλλὰ τὸ θέρος τοῦτο ἀντικαθεζό-
μενοι χειμῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου ἑκάτεροι.

τῶν Κορινθίων νέον στόλον παρασκευαζομένων οἱ Κερκυραῖοι παρ' Ἀθηναίων ἐπικουρίαν αἰτοῦνται.

31. Τὸν δ' ἐνιαυτὸν πάντα τὸν μετὰ τὴν 1
ναυμαχίαν καὶ τὸν ὕστερον οἱ Κορίνθιοι ὀργῇ
φέροντες τὸν πρὸς Κερκυραίους πόλεμον ἐναυπη-
γοῦντο, καὶ παρεσκευάζοντο τὰ κράτιστα νεῶν
στόλον, ἔκ τε αὐτῆς Πελοποννήσου ἀγείροντες
καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐρέτας, μισθῷ πείθοντες.
πυνθανόμενοι δὲ οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευὴν 2
αὐτῶν ἐφοβοῦντο, καὶ (ἦσαν γὰρ οὐδενὸς Ἑλλήνων

§. 3. Περιόντι. Unus Aug. περιϊόντι. Cf. adn.

vv. ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρῶν, ἐν μέσῃ τῇ χώρᾳ, sim., aut, si haec cum περιόντι comparari posse negas, aestate, quum illa (tota) reliqua esset. De articuli collocatione cf. adn. c. 6, 1. de casu Matth. Gr. §. 562. 2. Rost. §. 131. 3. Attamen Arn. περιϊόντι recepit, vulgatam ob articuli collocationem reliqua aestatis parte, ob casum quum superesset etiamtum aestas valere non posse arbitratus. Περιϊόντι autem utrum redeunte an ad finem vergente explicet ambigens alterum propter finem capitis anteponit. Cf. Xen. Hell. III, 2, 25. Persuasit ille Goellero. Ipsam pugnam navalem vere a. 434. videri factam esse scribit Krueger. ad Clint. Fast. Hell. a. 435. Plerique eam in a. 435. referunt; cf. ad c. 31. — σφῶν — σφίσι. Cf. adn. 20, 1. De Chimerio vid. 46, 4.

§. 4. Χειμῶνος ἤδη coniungenda sunt. Cf. Schoem. ad Plut. Cleom. 20. 3.

Cap. XXXI. §. 1. Τον δ' ἐνιαυτὸν ... ὕστερον. Aut a. 434. et 433. aut ab aestate (vere) a. 434. ad aestatem a. 432. — ὀργῇ φέροντες τὸν ... πόλεμον, aut bellum iracunde (s. aegre) ferentes, aut animose s. acerrime (magno animi ardore et impetu) administrantes. Haec explanatio commendatur verbis V, 80. τὰ ἄλλα θυμῷ ἔφερον, et ὀργή non raro notionem πάθους vel ὁρμῆς habet. Cf. I, 140. V, 70. Alteri interpretationi favet dicendi genus οἴκτῳ φέρειν τι, de quo vid. Pflugk. ad Eur. Andr. v. 144. τὸν πόλεμον προθύμως φέρειν scripsit Thuc. IV, 121.

§. 2. Ἦσαν γάρ —. Hyperbaton hoc enunciatum appellat

ἔνσπονδοι, οὐδὲ ἐσεγράψαντο ἑαυτοὺς οὔτε ἐς τὰς
Ἀθηναίων σπονδὰς οὔτε ἐς τὰς Λακεδαιμο-
νίων·) ἔδοξεν αὐτοῖς ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθη-
3 ναίους ξυμμάχους γενέσθαι, καὶ ὠφελίαν τινὰ
πειρᾶσθαι ἀπ' αὐτῶν εὑρίσκεσθαι. οἱ δὲ Κο-
ρίνθιοι πυθόμενοι ταῦτα ἦλθον καὶ αὐτοὶ ἐς
τὰς Ἀθήνας πρεσβευσόμενοι, ὅπως μὴ σφίσι πρὸς
τῷ Κερκυραίων ναυτικῷ τὸ Ἀττικὸν προσγενόμε-
4 νον ἐμπόδιον γένηται θέσθαι τὸν πόλεμον, ᾗ
βούλονται. καταστάσης δὲ ἐκκλησίας ἐς ἀντιλο-
γίαν ἦλθον, καὶ οἱ μὲν Κερκυραῖοι ἔλεξαν τοιάδε.

λόγον οὖν ποιοῦνται, ἐν οὗ τῷ προοιμίῳ τά τε ὑποδεικτία σημαίνουσι, καὶ τὸ ἑαυτῶν [illegible]

1 32. „Δίκαιον, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς μήτε εὐερ-
γεσίας μεγάλης μήτε ξυμμαχίας προυφειλομένης
ἥκοντας παρὰ τοὺς πέλας ἐπικουρίας, ὥσπερ καὶ
ἡμεῖς νῦν, δεησομένους ἀναδιδάξαι πρῶτον, μά-

Cap. XXXI. §. 2. Ἐσεγράψαντο. Unus Cl. ἐνεγράψαντο, quod malebat Porso, sicut ἀπεγράψαντο Reisk. At vid. Procop. B. P. II. p. 46. (88.)

§. 3. Πρεσβευσόμενοι. Malo πρεσβευόμενοι. Cf. V, 39.

Cap. XXXII. §. 1. Προυφειλομένης. In codd. haud paucis προοφειλ., quod fortasse praeferendum.

Alexand. περὶ σχημ. VIII, p. 482. Cf. Matth. Gr. §. 615. p. 1465. Rost. §. 134. C. 7. a. aa. infra c. 104. 135. 137. al. Deinde ἐσεγράψαντο ἑαυτούς interpretare se inscribendos curaverant. Cf. adn. 33, 3. — οὔτε ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς οὔτε ἐς τὰς Λακεδαιμονίων. De foedere Attico eiusque sociis vid. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I. p. 374. sqq. et Kortuem. Respubl. Gr. p. 46. sqq., de foedere Lacedaemoniorum sive civitatum Peloponnesiacarum Kortuem. l. d. p. 31. sqq. et Muell. Dor. I. p. 178. sqq. — ξυμμάχους. Cf. Matth. Gr. §. 536. adn. Rost. §. 127. adn. 2. infra 53, 1. — εὑρίσκεσθαι, impetrare, ut c. 58. et al.

§. 3. Θέσθαι. Cf. adn. 25, 1.

§. 4. Οἱ μὲν Κερκυραῖοι. Haud dubie princeps legationis nomine ceterorum.

Cap. XXXII. Concio Corcyraeorum praeter exordium c. 32. et brevem perorationem 36, 3. in duos locos, τὸ ὠφέλιμον c. 33. et τὸ δίκαιον c. 34. 35. discernitur. Ab altero ad priorem 35, 5. et 36, 1. 2. ita reditur, ut transitus ad perorationem paretur. Habitam hanc orationem esse negat Pfau. Meditat. crit. p. 14. sq.

§. 1. Μήτε εὐεργεσίας — προυφειλομένης. I. e. non praestito antea beneficio adiumentove, propter quod iis gratia debeatur. Deinde οἱ πέλας sunt alii, ut saepe et pluralis (I, 69. 84.) et singularis (§. 4. II, 37. VI, 12.) Tum ad ἡμεῖς suppl. δεόμεθα. — ἀναδιδάξαι. Ἀνά intendit. Cf. III, 97. Duk. ad VIII, 86. et ἀναπείθειν I, 140. — ξύμφορα δέονται. Cf. Matth. Gr. §. 355. adn. 2.

πιτήδευμα λέγουσι, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς δεήσεως δηλοῦσι.

λιστα μέν, ὡς καὶ ξύμφορα δέονται, εἰ δὲ μή,
ὅτι γε οὐκ ἐπιζήμια, ἔπειτα δέ, ὡς καὶ τὴν χά-
ριν βέβαιον ἕξουσιν· εἰ δὲ τούτων μηδὲν σαφὲς 2
καταστήσουσι, μὴ ὀργίζεσθαι, ἢν ἀτυχῶσι. Κερ-
κυραῖοι δὲ μετὰ τῆς ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως καὶ
ταῦτα πιστεύοντες ἐχυρὰ ὑμῖν παρέξεσθαι ἀπέ- 3
στειλαν ἡμᾶς. τετύχηκε δὲ τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα
πρός τε ὑμᾶς ἐς τὴν χρείαν ἡμῖν ἄλογον, καὶ ἐς
τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι ἀξύμφορον.
ξύμμαχοί τε γὰρ οὐδενός πω ἐν τῷ πρὸ τοῦ 4
ἑκούσιοι γενόμενοι νῦν ἄλλων τοῦτο δεησόμενοι
ἥκομεν, καὶ ἅμα ἐς τὸν παρόντα πόλεμον Κο-
ρινθίων ἔρημοι δι' αὐτὸ καθέσταμεν, καὶ περι-
έστηκεν ἡ δοκοῦσα ἡμῶν πρότερον σωφροσύνη,
τὸ μὴ ἐν ἀλλοτρίᾳ ξυμμαχίᾳ τῇ τοῦ πέλας γνώμῃ
ξυγκινδυνεύειν, νῦν ἀβουλία καὶ ἀσθένεια φαινο-
μένη. τὴν μὲν οὖν γενομένην ναυμαχίαν αὐτοὶ 5

Rost. §. 104. adn. 7. et infra §. 4. Ceterum respondent inter se πρῶτον et ἔπειτα δέ, πρῶτον autem rursus divisum est in μάλιστα μέν et εἰ δὲ μή, de quibus vid. Buttm. Gr. §. 150. 19. Cf. c. 40. — τὴν χαριν. Cf. Rost. Gr. §. 98, 2. c.

§. 2. Καὶ ταῦτα ... παρέξεσθαι, se haec quoque firma vobis praestaturos sive se harum quoque rerum firmam vobis fidem facturos esse confidentes. Medium παρέχεσθαι similiter legitur II, 62, contra ἐχυρὸν παρέχειν τί τινι III, 12. Tum de ἀπέστειλαν cf. Rost. Gr. §. 117. 3. adn. a.

§. 3. Τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα, idem studium, eadem agendi ratio. „Τὸ ἰδιοπραγμονεῖν καὶ ἡσυχάζειν." Schol. Deinde ad ἄλογον et ἀξύμφορον suppl. ὄν. Cf. Matth. Gr. §. 553. 3. δ'. adn. 1. Rost. §. 129. adn. 7. Πρὸς ὑμᾶς interpr. quod ad vos attinet, respectu vestro.

§. 4. Ἐν τῷ πρὸ τοῦ. Sic iterum IV, 72. Similiter ἐν τῷ πρίν, ἐν τῷ τότε, al. Cf. ed. mai. — Περιέστηκεν ... σωφροσύνη ... φαινομένη, mutata est nostra, quae prius videbatur, prudens moderatio —, quum nunc imprudentia et imbecillitas esse videatur. Usitatius diceretur ἐς τὸ φαίνεσθαι, nam περιστῆναι εἴς τι, transire s. mutari in aliquid, quum apud alios legitur, tum apud Thuc. ipsum I, 120. et alibi. Participio tamen similiter usi sunt Dion. Hal. Plut. Procop. Vid. ed. mai. Ceterum proprie non ipsa σωφροσύνη, sed τὸ δοκεῖν τοὺς Κερκυραίους σωφρονεῖν mutatum est. De collocatione pronominis cf. adn. 144, 1. Τῇ τοῦ πέλας γνώμῃ valent aliorum arbitratu.

§. 5. Τὴν ... ναυμαχίαν ... ἀπεωσάμεθα Κορινθίους. Dicta sunt haec ad similitudinem verborum νικᾶν τοὺς

κατὰ μόνας ἀπεωσάμεθα Κορινθίους· ἐπειδὴ δὲ
μείζονι παρασκευῇ ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ τῆς
ἄλλης Ἑλλάδος ἐφ' ἡμᾶς ὥρμηνται, καὶ ἡμεῖς
ἀδύνατοι ὁρῶμεν ὄντες τῇ οἰκείᾳ μόνον δυνάμει
περιγενέσθαι, καὶ ἅμα μέγας ὁ κίνδυνος, εἰ ἐσό-
μεθα ὑπ' αὐτοῖς, ἀνάγκη καὶ ὑμῶν καὶ ἄλλου παν-
τὸς ἐπικουρίας δεῖσθαι, καὶ ξυγγνώμη, εἰ μὴ
μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἁμαρτίᾳ, τῇ
πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντία τολμῶμεν.

1 33. Γενήσεται δὲ ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἡ
ξυντυχία κατὰ πολλὰ τῆς ἡμετέρας χρείας,
πρῶτον μὲν ὅτι ἀδικουμένοις καὶ οὐχ ἑτέρους
βλάπτουσι τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε, ἔπειτα περὶ
τῶν μεγίστων κινδυνεύοντας δεξάμενοι ὡς ἂν
μάλιστα μετὰ ἀειμνήστου μαρτυρίου τὴν χάριν

μετα ταῦτα διδάσκουσι πρῶτον, ὅτι μεγάλα ὠφελήσει ἡ σφετέρα ξυμμαχία τοὺς Ἀθηναίους·

πολεμίους μάχην (Matth. Gr. §. 409, 3.) et similium. Cf. Bernh. Synt. p. 121. De κατὰ μόνας vid. Bernh. ibid. p. 185. interpr. Xen. Mem. III, 7, 4. et infra 37, 4. — Ξυγγνώμη εἰ ... τολμῶμεν. Εἰ μή non, ut plerumque, nisi, sed si non significant, et separanda sunt. Cf. Steph. Thes. in εἰ et, ne οὐ ob Rost. Gr. §. 135. adn. 2. requiri existimes, Demosth. c. Lept. §. 2. c. Mid. §. 109. Verba μὴ μετὰ κακίας — ἁμαρτίᾳ cohaerent cum τολμῶμεν, et omnia breviter dicta sunt pro his, ξυγγνώμη εἰ (ὅτι) τῇ πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντία τολμῶμεν, εἴπερ τοῦτο ποιοῦμεν μὴ μετὰ κακίας, s. κακοὶ ὄντες, δόξης δὲ μᾶλλον ἁμαρτίᾳ, s. ἀλλ' ὅτι δόξης ἡμάρτομεν, quod a spe (quam conceperamus, nos societate non inita quietos victuros) aberravimus. Κακία est malitia, et τὸ ἐναντία τολμᾶν est τὸ τολμᾶν ἄλλων ξυμμαχίας δεῖσθαι. Respondent inter se μετὰ κακίας et ἁμαρτίᾳ, ut saepe similia. Cf. II, 44, 3. III, 82, 8. IV, 88. al.

Cap. XXXIII. §. 1. Ἡ ξυντυχία ... τῆς ἡμετέρας χρείας. Haec iunge sic interpretans: quod accidit, ut auxilio vestro indigeamus. Cf. III, 112. VIII, 98. — τὴν χάριν κατάθησθε. Si vulgata sincera est, aut, id quod praeter alios nuper Klotz. in Adnot. ad Devar. Sect. I. p. 129. censuit, ex superioribus ὅτι τὴν ἐπικουρίαν ποιήσεσθε, aut, quoniam hoc ob causas in mai. ed. Suppl. p. 541. explicatas minus bene fieri videtur posse, ex ipso κατάθησθε repetendum καταθήσεσθε, ut in verbis Demosth. Olynth. I. §. 21, si ὡς ἂν ἔχῃ scribitur, ex ἔχῃ eliciendum ἔχει, et alibi apud Graecos potiorum enunciationum verba ex secundariis et comparativis. Cf. I, 62. III, 67. Quum tamen ὡς vim quomodo habens sententiae causa hic aptius cum optativo coniungatur, malumus κατάθοισθε aut καταθήσεσθε; nam plena sententia haec est, καταθήσεσθε (sive κατάθοισθε ἄν), ὡς ἂν

κατάθησθε, ναυτικόν τε κεκτήμεθα πλὴν τοῦ
παρ᾽ ὑμῖν πλεῖστον. καὶ σκέψασθε, τίς εὐπραξία 2
σπανιωτέρα, ἢ τίς τοῖς πολεμίοις λυπηροτέρα, εἰ,
ἣν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ χάριτος
ἐτιμήσασθε δύναμιν ὑμῖν προσγενέσθαι, αὕτη
πάρεστιν αὐτεπάγγελτος, ἄνευ κινδύνων καὶ δα-
πάνης διδοῦσα ἑαυτήν, καὶ προσέτι φέρουσα ἐς
μὲν τοὺς πολλοὺς ἀρετήν, οἷς δ᾽ ἐπαμυνεῖτε χάριν,
ὑμῖν δ᾽ αὐτοῖς ἰσχύν· ἃ ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ
ὀλίγοις δὴ ἅμα πάντα ξυνέβη, καὶ ὀλίγοι ξυμ-
μαχίας δεόμενοι οἷς ἐπικαλοῦνται ἀσφάλειαν καὶ
κόσμον οὐχ ἧσσον διδόντες ἢ ληψόμενοι παρα-
γίγνονται. τὸν δὲ πόλεμον, δι᾽ ὅνπερ χρήσιμοι 3
ἂν εἴημεν, εἴ τις ὑμῶν μὴ οἴεται ἔσεσθαι, γνώ-
μης ἁμαρτάνει, καὶ οὐκ αἰσθάνεται τοὺς Λακε-
δαιμονίους φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ πολεμησείοντας,

Cap. XXXIII §. 1. *Κατάθησθε.* Coniunctivus utrum sic an *καταθῆσθε*, ut hic in Cass. Aug. Cl. Pal., exarandus sit, dubium est. Cf. Buttm. Gr. max. §. 107. adn. 35., sed etiam Goettl. Doctr. Accent. p. 81. Hic neutrum verum videtur, et *καταθεῖσθε* de coniectura scripsit Bekk. Cf. adn.

μάλιστα — κατάθοισθε, qua ratione maxime ... ineatis gratiam. Cf. VI, 57. *Χάριν κατατίθεσθαι* ut *εὐεργεσίαν* I, 128. ubi vid. — *ναυτικόν τε.* *Τὲ* refertur ad *πρῶτον μὲν* – *ἔπειτα*, ut I, 121.

§. 2. *Εὐπραξία.* Sic iterum III, 39. Alibi *εὐπραγία.* Cf. Phot. p. 34. et Lob. ad Soph. Ai. v. 759. — *εἰ.* Omissionem particulae *ἤ*, nisi eam excidisse coniicias, aliter excusant Matth. Gr. §. 450. extr. et Fritzsch. Quaest. Luc. p. 89. sq., aliter Herm. ad Eur. Alc. v. 890, aliter nonnulli interpretes Thucydidis, qui totum ambitum per exclamationem intelligendum, et verba *τίς εὐπραξία — λυπηροτέρα* proprie in extrema comprehensione collocanda fuisse, sed, quod enunciatio *εἰ . . . αὐτεπάγγελτος* multa alia addita habeat, transposita esse censent. — *φέρουσα ἐς τοὺς πολλοὺς ἀρετήν*, afferens apud vulgum virtutis existimationem. Cf. Matth. Gr. §. 430. 9. extr. Bernh. Synt. p. 56. *Φέρειν ἐς* — est proprie perferre ad —, velut *ἀγγελίαν φέρειν ἔς τινας* dicimus, et *ἐς* verbis loquendi et monstrandi adiungimus. Ceterum famam in posteros et similia etiam Tacitus dixit. Cf. Hand. Turs. III. p. 315. et supra adn. 6, 2. — *Παραγίγνονται*, accedunt s. adveniunt (legatione opem implorante).

§. 3. *Φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ.* Cf. Matth. Gr. §. 466. 2. Rost. §. 99. adn. 5. Similiter paulo post *ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν*, ad invadendum in vos. Cf. 69, 5. 78, 6. 137, 4. De

καὶ τοὺς Κορινθίους δυναμένους παρ᾽ αὐτοῖς καὶ
ὑμῖν ἐχθροὺς ὄντας, καὶ προκαταλαμβάνοντας
ἡμᾶς νῦν ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν, ἵνα μὴ
τῷ κοινῷ ἔχθει κατ᾽ αὐτῶν μετ᾽ ἀλλήλων στῶμεν,
μηδὲ δυοῖν φθάσαι ἁμάρτωσιν, ἢ κακῶσαι ἡμᾶς,
4 *ἢ σφᾶς αὐτοὺς βεβαιώσασθαι. ἡμέτερον δ᾽ αὖ*
ἔργον προτερῆσαι, τῶν μὲν διδόντων, ὑμῶν δὲ
δεξαμένων τὴν ξυμμαχίαν, καὶ προεπιβουλεύειν
αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἀντεπιβουλεύειν.
1 **34.** *Ἢν δὲ λέγωσιν ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφε-*
τέρους ἀποίκους ὑμᾶς δέχεσθαι, μαθέτωσαν, ὡς
πᾶσα ἀποικία εὖ μὲν πάσχουσα τιμᾷ τὴν μητρό-
πολιν, ἀδικουμένη δὲ ἀλλοτριοῦται· οὐ γὰρ ἐπὶ
τῷ δοῦλοι ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ ὅμοιοι τοῖς λειπομένοις
εἶναι ἐκπέμπονται. ὡς δὲ ἠδίκουν, σαφές ἐστι·
2 *προκληθέντες γὰρ περὶ Ἐπιδάμνου ἐς κρίσιν*
πολέμῳ μᾶλλον ἢ τῷ ἴσῳ ἐβουλήθησαν τὰ ἐγ-
κλήματα μετελθεῖν. καὶ ὑμῖν ἔστω τι τεκμήριον
ἃ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγενεῖς δρῶσιν, ὥστε ἀπάτῃ

ἔπειτα ὅτι δικαίως δέξονται σφᾶς, καὶ οὐ παραβήσονται τὰ τῶν μητροπόλεων καὶ ἀποικιῶν νόμιμα,

§. 3. *Κατ᾽ αὐτῶν.* In optimis mss. *κατ᾽ αὐτούς.* Sed *κατά* c. accus. contra non videtur significare posse, nisi hoc est e regione. Cf. cap. 46. 48. II, 30. et Bernh. Synt. p. 248.

δυναμ. cf. adn. 18, 1. — *ὑμῖν ἐχθροὺς ὄντας.* Ob Megarenses. Vid. 42, 2. — *μηδὲ δυοῖν ... βεβαιώσασθαι.* *Ἤ — ἤ* ideo dictum est, quia ne duobus excidant idem valent atque ut alterutrum adipiscantur. Cf. Herm. ad Soph. El. v. 1312. et Steph. Thes. II, p. 1718. ed. rec. Sententia igitur totius enunciationis haec est: neve duobus excidant, sed alterutrum potius prius (quam in vos impetum faciant) consequantur, ut aut nos malis afficiant, aut se ipsos corroborent. *Δυοῖν* igitur pendet ex *ἁμάρτωσιν*, et *φθάσαι* praepositum est, quia ad utrumque incisum, *ἢ κακῶσαι ἢ βεβαιώσασθαι*, pertinet, atque adiunctum habet infinitivum, ut III. 82. Cf. Matth. Gr. §. 553. adn. 2. extr. et Ellendt. ad Arri. I, 8, 10. Denique de *βεβαιώσασθαι σφᾶς αὐτοὺς* cf. Matth. Gr. §. 492. b. p. 1094. Rost. §. 114, adn. 4. supra 31, 2.

§. 4. *Προεπιβουλεύειν . . . ἀντεπιβουλεύειν.* Attende *παρονομασίαν* vel *παρίσωσιν*, quam vocat Hermog. *περὶ μεθ. δειν.* III. p. 421. Cf. 39, 2. II, 62, 3. et ed. mai. I. 1. p. 260.

Cap. XXXIV. §. 1. *Ἐκπέμπονται.* Suppl. *οἱ ἄποικοι.* Cf. adn. c. 7.

§. 2. *Προκληθέντες . . . ἐς κρίσιν.* Vid. 28, 2. Tum *μετελθεῖν* est persequi.

§. 3. *Ἀπάτῃ . . . παράγεσθαι*, fraudulentis ver-

τε μὴ παράγεσθαι ὑπ' αὐτῶν, δεομένοις τε ἐκ τοῦ εὐθέος μὴ ὑπουργεῖν· ὁ γὰρ ἐλαχίστας τὰς μεταμελείας ἐκ τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐναντίοις λαμβάνων ἀσφαλέστατος ἂν διατελοίη.

οὐδὲ λύσουσι τὰς Λακεδαιμονίων σπονδάς, ἄδικα δέ, εἰ μὴ βοηθήσουσι σφίσι, πράξουσι, καὶ ἅμα πολλῶν ξυμφερόντων ἀποστερήσονται.

1 35. Λύσετε δὲ οὐδὲ τὰς Λακεδαιμονίων σπονδὰς δεχόμενοι ἡμᾶς μηδετέρων ὄντας ξυμμάχους.
2 εἴρηται γὰρ ἐν αὐταῖς, τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἥτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ, ἐξεῖναι παρ' ὁποτέρους ἂν ἀρέσκηται ἐλθεῖν.
3 καὶ δεινόν, εἰ τοῖςδε μὲν ἀπό τε τῶν ἐνσπόνδων ἔσται πληροῦν τὰς ναῦς καὶ προςέτι καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ὑπηκόων, ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς προκειμένης τε ξυμμαχίας εἴρξουσι καὶ

Cap. XXXV. §. 3. Εἴρξουσι. Εἵρξουσι Aug. It. „Hic nusquam aliter, plerumque consentientibus Vat. et Pal.“ BEKK., qui usquequaque asperum exhibuit, etiam ubi excludere valet, ut hic, c. 62. 67. II, 85. VIII, 76. al., etsi veteres grammatici hac vi leni, includendi notionem quum habeat, aspero accentu notari iubent. Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 753. Neutris favet κατείργειν I, 76. IV, 98. VII, 57. Quare vulgatum mutandum non putavimus.

bis in errorem induci. Dicendi genus adverbiale (cf. adn. c. 51.) ἐκ τοῦ εὐθέος, quod sequitur, ponitur quidem et de tempore, ut sit statim, et pro ἄντικρυς, nostro gerade heraus, geradezu; hic autem alteram vim inesse, et iungendum esse cum δεομένοις, ut haec valeant rogantibus ingenue, ex contrario ἀπάτῃ cognoscitur. Cf. III, 43. et ed. mai. – ἀσφαλέστατος ἂν διατελοίη. Cogita ὤν. Cf. Matth. et Rost. l. ad 32, 3. d. βίον tamen subaudiri mavult Bloomf. Cf. interpr. Tac. Germ. c. 30.

Cap. XXXV. §. 1. Τὰς Λακεδαιμονίων σπονδάς. Foedera tricennalia, c. 115.

§. 2. Εἴρηται γάρ —. Cf. Muell. Dor. I. p. 194. adn. et Goell. ad c. 115. Tum verba παρ' . . . ἐλθεῖν dicta sunt pro plenioribus ἐξεῖναι ἐλθεῖν (παρ' ἐκείνους) παρ' ὁποτέρους ἂν ἐλθεῖν (τῶν — πόλεων ἥτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ) ἀρέσκηται, et insolentior est usus infinitivi apud ἀρέσκεσθαι, pro quo verbo βούλεσθαι ut c. 40. scriptum malis, aut illo servato παρ' ἐκείνους ὁποτέροις, quoniam ἀρέσκεσθαί τινι (I, 129. II, 68. al.) dicitur. Neque enim apud Thuc. ferri posse existimamus Herodoteum (VI, 128. IX, 79.) ἀρέσκεται pro ἀρέσκει, placet, nec corrigamus ἀρέσκῃ.

§. 3. Δεινόν, εἰ τοῖςδε μὲν — ἡμᾶς δέ. Cf. Matth. Gr. §. 622. 4. nos ad Xen. Cyr. II, 2, 5. infra c. 121. et VI, 79. Paulo post attende ἀπό apud εἴργειν, quod cum hac praepositione V, 59, 3. deleta coniungi posse adnotare neglexit Matth.

ἀπὸ τῆς ἄλλοθέν ποθεν ὠφελίας, εἶτα ἐν ἀδικήματι θήσονται πεισθέντων ὑμῶν ἃ δεόμεθα.
4 πολὺ δὲ ἐν πλείονι αἰτίᾳ ἡμεῖς μὴ πείσαντες ὑμᾶς ἕξομεν. ἡμᾶς μὲν γὰρ κινδυνεύοντας καὶ οὐκ ἐχθροὺς ὄντας ἀπώσεσθε· τῶνδε δὲ οὐχ ὅπως κωλυταὶ ἐχθρῶν ὄντων καὶ ἐπιόντων γενήσεσθε, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς δύναμιν προςλαβεῖν περιόψεσθε, ἣν οὐ δίκαιον, ἀλλ' ἢ κἀκείνων κωλύειν τοὺς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφόρους, ἢ καὶ ἡμῖν πέμπειν, καθ' ὅ τι ἂν πεισθῆτε, ὠφελίαν, μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς δεξαμένους βοηθεῖν.
5 πολλὰ δέ, ὥςπερ ἐν ἀρχῇ ὑπείπομεν, τὰ ξυμφέροντα ἀποδείκνυμεν, καὶ μέγιστον, ὅτι οἵ τε αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν ἦσαν, ὅπερ σαφεστάτη πίστις, καὶ οὗτοι οὐκ ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἱκανοὶ τοὺς μεταστάντας βλάψαι· καὶ ναυτικῆς καὶ οὐκ ἠπειρώτιδος τῆς ξυμμαχίας διδο-

Εἶτα. Krueger puncto post ὠφελίας posito εἴ τε et postea δεόμεθα, πολὺ δή legendum esse probabiliter coniicit. Cf. tamen adn.

Gr. §. 353. 3. — εἶτα, nisi hoc enunciatum in interrogationem indignantem mutandum est, aut verba depravata sunt (cf. sd.), quum natura sua continuandi sermonis vim habeat, collocatum est pro κᾆτα. Cf. Stallb. ad Plat. Apol. c. 10. De verbis ἐν ἀδικήματι θήσονται, in criminis loco ponent, vid. Vig. p. 296.

§. 4. Πολὺ δὲ ἐν πλείονι αἰτίᾳ. De collocatione horum vid. ad Xen. Cyr. I, 6, 39. et de Lat. multo Kuehn. ad Cic. Tusc. V, 36. Cf. VI, 86. 5. II, 89, 5. Dicendi genus ἐν αἰτίᾳ ἔχειν τινά frequens est. Cf. adn. I, 55, 1. et II, 59, 2. — οὐχ ὅπως. Apud Atticos semper non solum non. Vid. Buttm. Gr. §. 150. infra III, 42. et al. — προςλαβεῖν περιόψεσθε. Cf. Matth. Gr. §. 553. adn. 2. Rost. §. 129. 4. d). infra 36, 3. Tum de vv. ἀπὸ τοῦ προφανοῦς vid. Matth. Gr. §. 573. p. 1331. Cf. c. 66. III, 84. al. et de similibus adn. I, 77, 3. 141, 1.

§. 5. Ἦσαν. Videtur praesentis significatio requiri, ipsa tamen flexione verbi sola rei praeterito tempore permanentis notio exprimi. Quae quum ita sint, Bloomf. εἰσί legendum coniicit et vulgatum obelis notavit. Huius defensionem miram a Goell. excogitatam vide apud ipsum. Haack. et Arn. huc referunt usum imperfecti eum, de quo explicarunt Matth. Gr. §. 505. 2. Rost. §. 116. adn. 6. recte, modo ne respiciatur ad verba ὥςπερ ἐν ἀρχῇ ὑπείπομεν (cf. ed. mai. III. 1. p. 758.), sed, id quod vidit Kaempf, ad 33, 4. τοὺς Κορινθίους — ὑμῖν ἐχθροὺς ὄντας, καὶ προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς

μένης οὐχ ὁμοία ἡ ἀλλοτρίωσις· ἀλλὰ μάλιστα μέν, εἰ δύνασθε, μηδένα ἄλλον ἐᾶν κεκτῆσθαι ναῦς· εἰ δὲ μή, ὅςτις ἐχυρώτατος, τοῦτον φίλον ἔχειν.

Ἰσόν τε γὰρ ἐς πόλεμον καταστήσεσθαι αὐτοὺς τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ πρός αὐτόν γε τοῦτον τὴν Κέρκυραν ξυμφορωτάτην ἔσεσθαι. ἔπειτα οἱ ἐπίλογοι ἀπὸ §. γ'.

1 36. Καὶ ὅτῳ τάδε ξυμφέροντα μὲν δοκεῖ λέγεσθαι, φοβεῖται δέ, μὴ δι' αὐτὰ πειθόμενος τὰς σπονδὰς λύσῃ, γνώτω τὸ μὲν δεδιὸς αὐτοῦ, ἰσχὺν ἔχον, τοὺς ἐναντίους μᾶλλον φοβῆσον, τὸ δὲ θαρσοῦν μὴ δεξαμένου, ἀσθενὲς ὄν, πρὸς ἰσχύοντας τοὺς ἐχθροὺς ἀδεέστερον ἐσόμενον, καὶ ἅμα οὐ περὶ τῆς Κερκύρας νῦν τὸ πλέον ἢ καὶ τῶν Ἀθηνῶν βουλευόμενος, καὶ οὐ τὰ κράτιστα αὐταῖς προνοῶν, ὅτ' ἂν ἐς τὸν μέλλοντα καὶ ὅσον οὐ παρόντα πόλεμον, τὸ αὐτίκα περισκοπῶν, ἐνδοιάζῃ χωρίον προςλαβεῖν, ὃ μετὰ μεγίστων καιρῶν οἰκειοῦταί τε καὶ πολεμοῦται.

2 τῆς τε γὰρ Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς παράπλου

Cap. XXXVI. §. 1. *Λύσῃ*. Aug. a pr. man. Cl. Ven. *λύσει*. Cf. Matth. Gr. §. 519. 8. et sd. II, 72.

Αὐτοῦ optimi libri mss. Vulgo et Bekk. non deterius *αὑτοῦ*. Cf. adn. c. 17.

νῦν ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν, ἵνα μὴ τῷ κοινῷ ἔχθει κατ' αὐτῶν μετ' ἀλλήλων στῶμεν. Tum de ὅπερ vid. Matth. Gr. §. 439. et 475. c. Rost. §. 99. 10. e. *Πίστις*, ut saepe, est pignus fidei. — *Μεταστάντας*, i. e. *ἀποστάντας*. Cf. c. 107. Dicebant autem Corinthii Corcyraeos ἀποστῆναι a se. Cf. c. 38. — οὐχ ὁμοία ἡ ἀλλοτρίωσις] „*Οὐ ταὐτόν ἐστιν ὑμῖν εἰς ζημίαν ναυτικοῦ τε καὶ πεζικοῦ στέρεσθαι.*“ ΔΟΥΚΑΣ. Ex his autem οὐχ ὁμοία ἡ ἀλλ. ad proxima ἀλλὰ μάλιστα μὲν — ἐᾶν diversum verbum repetendum videtur, aut διαφέρει, praestat, (ita Haack.) aut ξυμφέρει (quod suadet Arn.). Cf. Matth. Gr. §. 634. 3. Imperativi quidem notionem infinitivo ut V, 9. dat Bernh. Synt. p. 358, sed ita oratio nobis nimis abrupta fieri videtur. *Δεῖ* ante εἰ excidisse coniecit Burges.

Cap. XXXVI. §. 1. Τὸ μὲν δεδιὸς ... τὸ δὲ θαρσοῦν. Cf. Matth. Gr. §. 570. Rost. §. 130. Illud δεδιός (timor, ne rumpatur foedus) dicitur *ἰσχὺν ἔχειν*, si Corcyraeis receptis cum opibus coniunctus sit. *Τὸ θαρσοῦν* est fiducia in pactionum stabilitate posita. *Ἀδεέστερον* ob contraria verba *τοὺς ἐναντίους μᾶλλον φοβῆσον* videtur valere minus formidolosum, minus formidandum. Cf. de *φοβερός* adn. II, 3. et Walch. ad Tac. Agric. c. 39. — ὅσον οὐ. Cf. Vig. p. 13. Buttm. Gr. §. 150. 8. — πολεμοῦται, inimica redditur, ex *πολεμοῦν*. Cf. I. 57. V, 98. Antea *καιρῶν* est momentis.

κεῖται, ὥςτε μήτε ἐκεῖθεν ναυτικὸν ἐᾶσαι Πελοποννησίοις ἐπελθεῖν, τό τε ἐνθένδε πρὸς τἀκεῖ παραπέμψαι, καὶ ἐς τἆλλα ξυμφορώτατόν ἐστι.

3 βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφαλαίῳ τοῖς τε ξύμπασι καὶ καθ' ἕκαστον τῷδ' ἂν μὴ προέσθαι ἡμᾶς μάθοιτε· τρία μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς Ἕλλησι ναυτικά, τὸ παρ' ὑμῖν, καὶ τὸ ἡμέτερον, καὶ τὸ [τῶν] Κορινθίων. τούτων δ' εἰ περιόψεσθε τὰ δύο ἐς ταὐτὸν ἐλθεῖν, καὶ Κορίνθιοι ἡμᾶς προκαταλήψονται, Κερκυραίοις τε καὶ Πελοποννησίοις ἅμα ναυμαχήσετε· δεξάμενοι δὲ ἡμᾶς ἕξετε πρὸς αὐτοὺς πλείοσι ναυσὶ ταῖς ἡμετέραις ἀγωνίζεσθαι.“

4 Τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον· οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς τοιάδε.

1 37. „Ἀναγκαῖον Κερκυραίων τῶνδε οὐ μόνον περὶ τοῦ δέξασθαι σφᾶς τὸν λόγον ποιησαμένων,

ἀντιλογία Κορινθίων, οἳ α) ἐλεγ-

§. 3. *Τὸ τῶν Κορινθίων* H. Reg. In optimis codd. deest *τό*, a vulg. et Bekk. abest *τῶν*.

Ταῖς ἡμετέραις libri mss. plurimi et optimi. Vulgo et Bekk. *ταῖς ὑμετ.* „Lectio *ἡμετέραις* non minus quam altera placet, ut sit sensus: nostrarum navium adiunctione.“ STEPH. Praestare adeo hanc scripturam alteri ob articulum additum, qui faciat, ut haec per epexegesin dicta sint, docet Bake in Bibl. crit. Bat. vol. II. p. 255. Cf. Schneid. ad Plat. III. p. 139.

§. 2. Τῆς ... Σικελίας καλῶς παράπλου κεῖται. Genitivus *παράπλου*, pro quo in similibus verbis c. 44. extr. *ἐν παράπλῳ*, pendet ex *καλῶς*, cf. Matth. Gr. §. 338. Rost. §. 108. 2. h., genitivi *τῆς Ἰταλίας καὶ Σικελίας* ex *παράπλου*, cf. Matth. Gr. §. 367. et 380. adn. 3. Rost. §. 108. adn. 1.

§. 3. Τοῖς τε ξύμπασι καὶ καθ' ἕκαστον. Hi dativi, pro quibus genitivos exspectes, aut sunt commodi, cf. adn. 5, 2, aut positi per appositionem similem ei, de qua vid. Matth. Gr. §. 428. 5. Utrumcunque placet, significatur summa omnia ac singula complectens. De iterato *ἄν* cf. Rost. Gr. §. 120. adn. 4. — τρία μὲν ὄντα ... ναυτικά. Repete mente *ἂν μάθοιτε* s. *μάθετε*, sed, ne participium obstet, non discendi, verum cognoscendi s. reputandi notione. Cf. Matth. Gr. §. 530. 2. et 549. 3. Rost. §. 129. adn. 5. Similiter autem alibi quoque, ubi in alteris membris enunciatorum aliae verborum, ex quibus in prioribus membris infinitivi pendent, significationes aut verba, quibus participia adiunguntur, cogitantur, infinitivi in participia transeunt. Cf. VII, 68. — τὰ δύο. De articulo cf. 10, 2. et ibi adn.

Cap. XXXVII. Oratio Corinthiorum post breve exordium (37, 1.) tres partes complectitur. Quarum prima (37, 2. — 39. extr.) est refutatio argumentorum a Cor-

χουσι τοὺς Κερκυραίους, ὅτι οὐ διὰ τὸ σῶφρον, ἀλλ' ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ πλεονεξίᾳ ξύμμαχοι γεγένηνται,

ἀλλ' ὡς καὶ ἡμεῖς τε ἀδικοῦμεν, καὶ αὐτοὶ οὐκ
εἰκότως πολεμοῦνται, μνησθέντας πρῶτον καὶ
ἡμᾶς περὶ ἀμφοτέρων, οὕτω καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον
λόγον ἰέναι, ἵνα τὴν ἀφ' ἡμῶν τε ἀξίωσιν ἀσφαλέ-
στερον προειδῆτε, καὶ τὴν τῶνδε χρείαν μὴ ἀλογί-
στως ἀπώσησθε. φασὶ δὲ ξυμμαχίαν διὰ τὸ σώ- 2
φρον οὐδενός πω δέξασθαι· τὸ δ' ἐπὶ κακουργίᾳ
καὶ οὐκ ἀρετῇ ἐπετήδευσαν, ξύμμαχόν τε οὐδένα
βουλόμενοι πρὸς τἀδικήματα οὐδὲ μάρτυρα ἔχειν,
οὔτε παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι. καὶ ἡ πόλις 3
αὐτῶν ἅμα, αὐτάρκη θέσιν κειμένη, παρέχει
αὐτοὺς δικαστὰς ὧν βλάπτουσί τινα μᾶλλον ἢ
κατὰ ξυνθήκας γίγνεσθαι, διὰ τὸ ἥκιστα ἐπὶ
τοὺς πέλας ἐκπλέοντας μάλιστα τοὺς ἄλλους

cyracis allatorum (ἔλεγχος Κερκυραίων); secunda (c. 40.) Corinthios iure agere docet (δικαιώματα Κορινθίων); tertia (c. 41. 42.) additur postulatio eorundem, ut gratia sibi referatur (ἀξίωσις χάριτος ἀντιδόσεως), et admonitio, ne Athenienses utilitatis specie se decipi patiantur.

§. 1. Ἀλλ' ὡς καί. I. e. ἀλλὰ καὶ (περὶ τούτου) ὡς. De re cf. maxime 34. 2. — Πολεμοῦνται. Ex hoc passivo, quod c. 68. et alibi redit, noli colligere Thucydidem πολεμεῖν τινά, ut recentiores, dixisse. Cf. Schoem. ad Plut. Cleom. 5. 1. et Matth. Gr. §. 490. — Paulo post de οὕτως vid. Matth. Gr. §. 565. 1. Rost. §. 130. adn. 3. — τὴν ἀφ' ἡμῶν ἀξίωσιν, nostram postulationem aequam. De ἀπό cf. Matth. Gr. §. 380. adn. 5. infra II, 39. 87. IV, 108. VI, 40. VII, 70. Tum τὴν τῶνδε χρείαν interpretare horum necessitatem, h. e. preces, ad quas hos necessitas cogit, vel, quod tamen minus concinnum est, hos in rerum angustiis versantes.

§. 2. Φασὶ δέ. Vid. 32, 4. Pro δέ Krueger δή legendum coniicit. De vv. τὸ δέ vid. Matth. Gr. §. 286. Rost. Gr. §. 98. 8. Cf. c. 81. 87. al. Ad dat. ἀρετῇ praepositionem mente repeti non est necesse. Cf. Matth. Gr. §. 398. b. — Ξύμμαχόν τε. Τέ et οὔτε inter se respondent, atque ξύμμαχον οὐδένα οὐδὲ μάρτυρα Dukas bene interpretatur οὐδένα κοινωνὸν οὐδὲ μὴν θεατήν. Τἀδικήματα et latrocinia et maiores expeditiones maritimas esse vult Muell. de Corcyr. rep. p. 21. — οὔτε παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι, neque pudore suffundi aliorum auxilium implorantes. Nam si alios, ut socii et testes rerum suarum essent, excitassent, nemo in societatem turpissimorum consiliorum venire voluisset.

§. 3. Αὐτάρκη θέσιν κειμένη. Cf. Matth. Gr. §. 408. Lob. Paral. Gr. II. p. 516. et infra c. 112. adn. — παρέχει ... γίγνεσθαι, facit (urbs) ipsos iniuriarum, quas multis (τινά, so manchem) inferunt, potius arbitros, quam ut ex pactis (arbitri) constituantur. Ita haec explananda nobis videntur. Cf. ed. mai. „Ξυνθήκας autem Thucydides intelligit pacta de litibus inter civitates per arbitros dirimendis." GOELL. Cf. I, 78. τὰ διάφορα δίκῃ λύεσθαι κατὰ τὴν ξυνθήκην. Iniurias Corcyraeorum Bloomf. in eo positas fuisse putat, quod vectigalia iniqua ex nautis portus ipsorum intrantibus extorserint. Nisi forte, quoniam de his lites oriri haud facile potuerint, mavis respici ad iniurias privatas, de quibus ξυμβολαίους δίκας non instituerint, sed ἐν τοῖς ἑαυτῶν νόμοις ἐποίησαν τὰς κρίσεις. Cf. c. 77.

§. 4. Κἂν τούτῳ ... ἀλλ' ὅπως, atque in ea re (i. e. in tali agendi ratione, vel, id quod minus placet, in ista urbis suae opportunitate) illum (quem iactarunt 32, 4.) decorum (vel potius speciosum, cf. c. 39. III, 11. VI, 8. al.) morem ab aliorum societate abhorrendi praetexuerunt non (eo consilio), ut — sed ut. Τὸ εὐπρεπὲς ἄσπονδον ut τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες V, 78. et τὸ ξύνηθες ἥσυχον VI, 34. Cf. I, 6, 3. adn. — ἵνα ... ὅπως. Cf. Rost. Gr. §. 122. 11. 2.* — οὗ δ' ἂν ... ἀναισχυντῶσι, ubi vero latuerint, fraude circumveniant, sicubi vero aliquid rapinis suis adiecerint, impudentes se praebeant. Πλέον ἔχειν est nostrum übervortheilen. Cf. c. 77.

§. 5. Ἀληπτότεροι, propr. magis incomprehensibiles (Plin.), minus expugnabiles, omnino minus aliis obnoxii. Cf. c. 82, 143. Tum de ἐξῆν vid. Matth. Gr. §. 508. adn. 5. Rost. §. 120. adn. 2. — διδοῦσι ... δίκαια, aequo iure cum aliis disceptando. Τὰ δίκαια = δίκας (τῶν διαφόρων) I, 140.

4 ἀνάγκῃ καταίροντας δέχεσθαι. κἀν τούτῳ τὸ
εὐπρεπὲς ἄσπονδον, οὐχ ἵνα μὴ ξυναδικήσωσιν
ἑτέροις, προβέβληνται, ἀλλ' ὅπως κατὰ μόνας
ἀδικῶσι, καὶ ὅπως, ἐν ᾧ μὲν ἂν κρατῶσι, βιά-
ζωνται, οὗ δ' ἂν λάθωσι, πλέον ἔχωσιν, ἤν δέ
5 πού τι προςλάβωσιν, ἀναισχυντῶσι. καίτοι εἰ
ἦσαν ἄνδρες, ὥςπερ φασίν, ἀγαθοί, ὅσῳ ἀληπτό-
τεροι ἦσαν τοῖς πέλας, τοσῷδε φανερωτέραν ἐξῆν
αὐτοῖς τὴν ἀρετὴν διδοῦσι καὶ δεχομένοις τὰ
δίκαια δεικνύναι.

Cap. XXXVII. §. 4. Ἔχωσιν ... ἀναισχυντῶσι. Aug. Pal. Vat. H. ἔχουσιν et Cass. Aug. Cl. Pal. H. ἀναισχυντοῦσι. Qui indicativi iis, quae a Bremio ad Cic. de Fin. I, 7. et aliis alibi explicata sunt, defendi possent (cf. VI, 18.), nisi etiam βιάζονται in libris mss. reperiretur.

§. 5. Τοσῷδε. Τόσῳ δέ legi vult Hertling. in Comment. antiqu. stud. a. 1841. p. 325., quia τοσόςδε, ut ὅδε, relativis non postponatur. Sed ipse affert Xen. Cyr. VII, 5, 6. Paus. IV, 9, 3., etsi haec quoque exempla tentat.

καὶ ὅτι ἄποικοι ὄντες σφᾶς ἄλλα τε ὑβρίζουσι, καὶ Ἐπίδαμνον ἀφελόμενοι ἔχουσι.

38. Ἀλλ᾽ οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους οὔτε ἐς ἡμᾶς 1
τοιοίδε εἰσίν, ἄποικοι δὲ ὄντες ἀφεστᾶσί τε διὰ
παντός, καὶ νῦν πολεμοῦσι λέγοντες, ὡς οὐκ
ἐπὶ τῷ κακῶς πάσχειν ἐκπεμφθείησαν. ἡμεῖς δὲ 2
οὐδ᾽ αὐτοί φαμεν ἐπὶ τῷ ὑπὸ τούτων ὑβρίζεσθαι
κατοικίσαι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῷ ἡγεμόνες τε εἶναι, καὶ τὰ
εἰκότα θαυμάζεσθαι. αἱ γοῦν ἄλλαι ἀποικίαι 3
τιμῶσιν ἡμᾶς, καὶ μάλιστα ὑπὸ ἀποίκων στεργόμεθα.
καὶ δῆλον, ὅτι, εἰ τοῖς πλέοσιν ἀρέσκον- 4
τές ἐσμεν, τοῖσδ᾽ ἂν μόνοις οὐκ ὀρθῶς ἀπαρέσκοιμεν,
οὐδ᾽ ἐπιστρατεύομεν ἐκπρεπῶς μὴ καὶ
διαφερόντως τι ἀδικούμενοι. καλὸν δ᾽ ἦν, εἰ καὶ 5
ἡμαρτάνομεν, τοῖσδε μὲν εἶξαι τῇ ἡμετέρᾳ ὀργῇ,
ἡμῖν δὲ αἰσχρὸν βιάσασθαι τὴν τούτων μετριότητα.
ὕβρει δὲ καὶ ἐξουσίᾳ πλούτου πολλὰ ἐς 6
ἡμᾶς ἄλλα τε ἡμαρτήκασι, καὶ Ἐπίδαμνον ἡμετέραν
οὖσαν κακουμένην μὲν οὐ προςεποιοῦντο,
ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ ἑλόντες βίᾳ ἔχουσι.

Cap. XXXVIII. §. 1. *Ἀφεστᾶσι διὰ παντός.* Cf. 25, 3. sq. et Herod. III, 49. Deinde flexio verbi *ἐκπεμφθείησαν* si cui minus Attica videatur, comparetur cum *σφαλείησαν* II, 43. *πεισθείησαν* III, 42. al. In *λέγοντες . . . ἐκπεμφθείησαν* respicitur ad 34, 1.

§. 2. *Τὰ εἰκότα θαυμάζεσθαι.* *Θαυμ.* est coli. Accusativus ita positus est ut in vv. *τιμᾶν τινά τι.* Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. Quae sint *τὰ εἰκότα*, ex c. 25. et ibi adn. apparet.

§. 3. *Αἱ γοῦν . . . τιμῶσιν ἡμᾶς.* Cf. 25, 4.

§. 4. *Ἀρέσκοντές ἐσμεν.* Cf. I, 1. *ἀκμάζοντες ἦσαν* et ibi adn. — *οὐδ᾽ ἐπιστρατευόμεν . . . ἀδικούμενοι.* Haec, si *ἐκπρεπῶς*, ut plerumque, valet insigniter, significant neque solemus bellum inferre eximie (i. e. eximiis apparatibus), nisi etiam insignem aliquam iniuriam passi sumus. De vi praeterita praesentis *ἀδικούμενοι* cf. Matth. Gr. §. 504. 2. III, 65. et Iacobitz. ad Luci. Tim. §. 15. At alii *ἐκπρεπῶς* hic et *ἐκπρεπέστερον* III, 55. volunt esse *ἔξω τοῦ πρέποντος.* Quare Arn. orationem, quemadmodum III, 11, contractam esse ratus haec verba sic interpretatur: neque bellum iis inferimus modo indigno, omnino non illaturi, nisi —.

§. 5. *Καλὸν δ᾽ ἦν . . . τοῖςδε μὲν . . . ἡμῖν δὲ αἰσχρόν.* Scriptor ita incepit, ut si, quid utrisque pulchrum esset, dicturus esset, velut *ἡμῖν δὲ μὴ βιάσασθαι*, sed addidit deinde *αἰσχρόν.* Qualis orationis immutatio frequentissima est post *τέ.* Cf. adn. I, 16. De vv. *καλὸν ἦν* sine *ἄν* positis vid. adn. 37, 5.

§. 6. *Πολλὰ . . . ἡμαρτήκασι.* Cf. Rost. l. ad §. 2. d. Similiter saepe apud *ἁμαρτάνειν* (cf. c. 39. II, 87. IV, 55. et adn. II, 65.) et similia verba (cf. adn. I, 69, 5. 122, 1.) Paulo post de vv. *ἑλόντες . . . ἔχουσι* vid. adn. 29, 5.

1 39. Καὶ φασὶ δὴ δίκῃ πρότερον ἐθελῆσαι
κρίνεσθαι· ἥν γε οὐ τὸν προὔχοντα καὶ ἐκ τοῦ
ἀσφαλοῦς προκαλούμενον λέγειν τι δοκεῖν δεῖ,
ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τά τε ἔργα ὁμοίως καὶ τοὺς
2 λόγους, πρὶν διαγωνίζεσθαι, καθιστάντα. οὗτοι
δ᾽ οὐ πρὶν πολιορκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ
ἡγήσαντο ἡμᾶς οὐ περιόψεσθαι, τότε καὶ τὸ εὐπρεπὲς
τῆς δίκης παρέσχοντο. καὶ δεῦρο ἥκουσιν
οὐ τἀκεῖ μόνον αὐτοὶ ἁμαρτόντες, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς
νῦν ἀξιοῦντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ ξυναδικεῖν,
3 καὶ διαφόρους ὄντας ἡμῖν δέχεσθαι σφᾶς· οὓς
χρῆν, ὅτε ἀσφαλέστατοι ἦσαν, τότε προςιέναι,
καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡμεῖς μὲν ἠδικήμεθα, οὗτοι δὲ
κινδυνεύουσι, μηδ᾽ ἐν ᾧ ὑμεῖς τῆς τε δυνάμεως

προςέτι δὲ νῦν γε οὔτε δίκῃ περὶ τῶν διαφόρων ἐξεῖναι κρίνεσθαι, οὔτε τοὺς Ἀθηναίους ἐπικαλεῖσθαι.

Cap. XXXIX. §. 3. *Χρῆν.* Cl. Ven. Gr. *ἐχρῆν*, contra morem Thucydidis.

Cap. XXXIX. §. 1. *Καὶ φασί.* Vid. 34, 2. — *ἥν γε . . . δοκεῖν δεῖ*, at non eum, qui superior et ex tuto ad disceptationem provocat, oportet videri aliquid dicere. *Ἥν* solvendum in *ἀλλὰ ταύτην*, (cf. Matth. Gr. §. 477. ubi in d. *ἀλλά* addendum,) et pendet ex *προκαλούμενον*, cf. Matth. Gr. §. 419. h. et Rost. §. 491. adn. 11. De vv. *τὶ λέγειν* vid. Matth. Gr. §. 487. 5. Rost. §. 99. 5. extr. — *τὸν . . . λόγους . . . καθιστάντα.* Vigerus p. 98. haec sic explicat: qui paria faciat dicta et facta, i. e. qui omnem verborum fidem factis impleverit; pro quibus alii dicunt: qui facta verbis aequat. Sed repugnare videntur particulae *τὲ ὁμοίως.* Alii igitur sententiam hanc dicunt esse: qui et factis et dictis pariter aequitatem retinet (propr. qui pariter et facta et dicta in aequum deducit); cui explanationi omissionem articuli alii putant obstare. Utraque enodatio certe melior Haasiana: qui aequo iudicio et res et verba subiicit, quod non potest esse *ἐς ἴσον καθιστάναι.* *Πρὶν διαγωνίζεσθαι* nonnulli interpretantur priusquam iudicio disceptet, at quum opponatur *ὁ προτερῶν*, superior armis, illa debent valere priusquam armis decernat, ut VIII, 46. et al. Neque ullum exemplum usus forensis iuncti verbi exstat in Steph. Thes.

§. 2. *Τὸ εὐπρεπὲς . . . παρέσχοντο*, speciem disceptationis (iudicialis) protulerunt. De *εὐπρ.* vid. adn. 37, 4, *παρέχεσθαι* iterum sic legitur III, 54. — *οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ ξυναδικεῖν.* De figura oratoria cf. adn. 33, 4, de *οὐ* Rost. Gr. §. 135. adn. 4.

αὐτῶν τότε οὐ μεταλαβόντες τῆς ὠφελίας νῦν μεταδώσετε, καὶ τῶν ἁμαρτημάτων ἀπογενόμενοι τῆς ἀφ' ἡμῶν αἰτίας τὸ ἴσον ἕξετε, πάλαι δὲ κοινώσαντας τὴν δύναμιν κοινὰ καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἔχειν.

β) τὰ δικαιώματα, ἃ ἔχουσι, λέγουσιν.

1 **40.** *Ὡς μὲν οὖν αὐτοί τε μετὰ προσηκόντων ἐγκλημάτων ἐρχόμεθα, καὶ οἵδε βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσί, δεδήλωται· ὡς δὲ οὐκ ἂν δικαίως αὐτοὺς δέχοισθε, μαθεῖν χρή.*
2 *εἰ γὰρ εἴρηται ἐν ταῖς σπονδαῖς ἐξεῖναι παρ' ὁποτέρους τις τῶν ἀγράφων πόλεων βούλεται ἐλθεῖν, οὐ τοῖς ἐπὶ βλάβῃ ἑτέρων ἰοῦσιν ἡ ξυνθήκη ἐστίν, ἀλλ' ὅςτις μὴ ἄλλου αὑτὸν ἀποστερῶν ἀσφαλείας δεῖται, καὶ ὅςτις μὴ τοῖς δεξαμένοις, εἰ σωφρονοῦσι, πόλεμον ἀντὶ εἰρήνης ποιήσει· ὃ νῦν ὑμεῖς μὴ πειθόμενοι ἡμῖν πάθοιτε ἄν.*
3 *οὐ γὰρ τοῖςδε μόνον ἐπίκουροι ἂν γένοισθε, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν ἀντὶ ἐνσπόνδων πολέμιοι. ἀνάγκη γάρ, εἰ ἴτε μετ' αὐτῶν, καὶ ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους.*

Ἀπογενόμενοι. Cass. Pal. *ἄπο γενόμ.* Cf. tamen Bloomf.
Ἕξειν. Sequuntur vulgo verba *ἐγκλημάτων δὲ μόνων ἀμετόχους οὕτω τῶν μετὰ τὰς πράξεις τούτων μὴ κοινωνεῖν*, quae in optimis libris mss. omissa et inepte dicta delevit Bekk. Cf. ed. mai.
Cap. XL. §. 1. *Μαθεῖν χρή.* Cass. Aug. Cl. Ven. *χρὴ μαθεῖν.* In iisdem §. 2. *ἀποστερῶν ἑαυτόν.*

Cap. XL. §. 1. *Ἐρχόμεθα* dictum pro *ἥκομεν*.
§. 2. *Εἰ γὰρ εἴρηται* —. Cf. 35, 2. et ibi adn. *Αἱ ἄγραφοι πόλεις* ibi significantur verbis *τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἥτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ*, h. e. *αἵτινες μὴ ἐξεγράψαντο ἑαυτὰς μήτε ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς μήτε ἐς τὰς Λακεδαιμονίων* c. 31. — *μὴ ἄλλου ἑαυτὸν ἀποστερῶν*, ab alio se non subducens. aliorum imperio et auctoritati se non subtrahens. Cf. Kuehn. ad Xen. Comm. I, 5, 3. Antea *ἑτέρους* alteram partem praeter alios Haasius male interpretatus est. Tum ad *σωφρονοῦσι* suppl. *οἱ δεξάμενοι*, nisi, ut Heilm. wenn man anders vernünftig zu Werke gehen will interpretatus, subiectum generale esse mavis. — *ὅ.* I. e. *τὸ πόλεμον ἀντὶ εἰρήνης ὑμῖν ποιηθῆναι* s. *γίγνεσθαι*.
§. 3. *Ἐνσπόνδων.* Non sunt socii, sed ii, qui foederibus iisdem (hic tricennalibus) tenentur. Foederatos forsitan dixeris, certe c. 31. Proxima *ἀνάγκη* — *τούτους* valent necesse est enim, si societatem cum ipsis contrahatis, hos quoque non sine vobis (a nobis) propulsari, puniri; „*τούτους*

4 *καίτοι δίκαιοί γ' ἐστὲ μάλιστα μὲν ἐκποδὼν στῆναι ἀμφοτέροις, εἰ δὲ μή, τοὐναντίον ἐπὶ τούτους μεθ' ἡμῶν ἰέναι, (Κορινθίοις μέν γε ἔνσπονδοί ἐστε, Κερκυραίοις δὲ οὐδὲ δι' ἀνακωχῆς πώποτε ἐγένεσθε,) καὶ τὸν νόμον μὴ καθιστάναι, ὥςτε*
5 *τοὺς ἑτέρων ἀφισταμένους δέχεσθαι. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς, Σαμίων ἀποστάντων, ψῆφον προςεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν, τῶν ἄλλων Πελοποννησίων δίχα ἐψηφισμένων, εἰ χρὴ αὐτοῖς ἀμύνειν, φανερῶς δὲ ἀντείπομεν τοὺς προςήκοντας ξυμμάχους αὐτόν*
6 *τινα κολάζειν. εἰ γὰρ τοὺς κακόν τι δρῶντας δεχόμενοι τιμωρήσετε, φανεῖται καὶ ἃ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν πρόςεισι, καὶ τὸν νόμον ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἐφ' ἡμῖν θήσετε.*

γ) ἕπεται παραίνεσις καὶ ἀξίωσις

1 **41.** *Δικαιώματα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν, ἱκανὰ κατὰ τοὺς Ἑλλήνων νόμους, παρ-*

τίσι, κολασθήσεσθε καὶ ὑμεῖς μετ' αὐτῶν." Schol. Nonnulli minus recte explicant. Cf. ed. mai.
§. 4. *Δίκαιοί γ' ἐστέ.* Cf. Matth. Gr. §. 297. Tum *τοὐναντίον* est contra (quam cum illis adversus nos). — *Δι' ἀνακωχῆς ... ἐγένεσθε.* Haec ita dicta esse, ut *δι' ὄχλου εἶναι* I, 73. et alia a Matth. Gr. §. 580. e. collecta, putant Arn. et Bloomf. Nisi forte *ἔνσπονδοι* ex superioribus intelligendum est. Ob ipsius vocis *ἀνακωχή* usum Thucydides a Dion. Hal. reprehensus est. Cf. ed. mai. Leguntur de ea haec in Bekk. Anecd. p. 406. *Ἀνοκωχὴν διὰ τοῦ ο τὴν ἀνοχὴν λέγουσι. πολὺ δὲ ἔστι παρὰ Θουκυδίδῃ.* Et *κατοκωχή* nunc editum est apud Plat. Phaedr. p. 245. A. et Ion. p. 536. C. Cf. Buttm. Gr. max. §. 85. adn. 5. At in libris Thucydideis constanter legitur *ἀνακωχή* hic, c. 66. III, 4. IV, 38. 117. V, 25. 26. 32. al. et *διακωχή* III, 87. et hanc scripturam confirmant Dion. Hal. et Schol. Aeschin.
§. 5. *Σαμίων ἀποστάντων.* Vid. c. 115. — *ψῆφον προςεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν*, propr. (nostrum) calculum addidimus, contrarium vobis, i. e. suffragati sumus sententiae vobis contrariae. Cf. c. 20. et III, 36. — *ἀντείπομεν ... κολάζειν*, contra iussimus suos quemque socios punire. *Αὐτόν τινα* sic iterum 43, 1, ubi *προςήκοντες* vocantur *σφέτεροι*, et VI, 77. Cur sic iudicaverint Corinthii, quaerit Thirwall. Hist. Gr. II. p. 455.
§. 6. *Εἰ γάρ* —. Affertur altera causa *τοῦ τὸν νόμον μὴ καθιστάναι, ὥςτε ... δέχεσθαι.* Cf. III, 2. Ad *τιμωρήσετε* cogita *αὐτοῖς*. Cf. adn. I, 1, 2. extr. — *ἃ* pro masculino dictum. Cf. Matth. Gr. §. 442. 5. Deinde *ἐπί* est contra. Cf. c. 102. 124. III, 63. 93. IV, 75. al.
Cap. XLI. §. 1. *Δικαιώματα* sunt iustitiae causae firmamenta, Rechtsgründe. Tum habemus talem ad-

χάριτος προυφειλομένης.

αἴνεσιν δὲ καὶ ἀξίωσιν χάριτος τοιάνδε, ἣν οὐκ
ἐχθροὶ ὄντες, ὥστε βλάπτειν, οὐδ᾽ αὖ φίλοι, ὥστε
ἐπιχρῆσθαι, ἀντιδοθῆναι ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι
φαμὲν χρῆναι. νεῶν γὰρ μακρῶν σπανίσαντές 2
ποτε πρὸς τὸν Αἰγινητῶν ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ πόλε-
μον παρὰ Κορινθίων εἴκοσι ναῦς ἐλάβετε· καὶ ἡ
εὐεργεσία αὕτη τε καὶ ἡ ἐς Σαμίους, τὸ δι᾽ ἡμᾶς
Πελοποννησίους αὐτοῖς μὴ βοηθῆσαι, παρέσχεν
ὑμῖν Αἰγινητῶν μὲν ἐπικράτησιν, Σαμίων δὲ
κόλασιν· καὶ ἐν καιροῖς τοιούτοις ἐγένετο, οἷς 3
μάλιστα ἄνθρωποι ἐπ᾽ ἐχθροὺς τοὺς σφετέρους
ἰόντες τῶν πάντων ἀπερίοπτοί εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν.
φίλον τε γὰρ ἡγοῦνται τὸν ὑπουργοῦντα, ἢν καὶ
πρότερον ἐχθρὸς ᾖ, πολέμιόν τε τὸν ἀντιστάντα,
ἢν καὶ τύχῃ φίλος ὤν, ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεῖα χεῖρον
τίθενται φιλονεικίας ἕνεκα τῆς αὐτίκα.

ἔπειτα ἀπόδειξις, ὅτι οὐ δεῖ ὠφελεῖς

42. *Ὧν ἐνθυμηθέντες, καὶ νεώτερός τις παρὰ* 1
πρεσβυτέρου αὐτὰ μαθὼν ἀξιούτω τοῖς ὁμοίοις

monitionem dixit pro his, habemus hoc ius vel hanc rationem vos admonendi. *Ἥν* refer ad *χάριν*. — *ἐπιχρῆσθαι* quid significet, obscurum est. Veteres grammatici explicant *πολλάκις χρῆσθαι*, recentiores aut abuti, iusto saepius uti, aut vicissim uti, alicuius opera propterea uti, quod tu ipse ei antea operam dederis, aut mutua consuetudine uti, vel adeo officiorum permutationem liberam postulare, aliisque modis.

§. 2. *Νεῶν ... ἐλάβετε.* De re vid. Herod. VI, 89, de bello Aeginetico, quod aut anno 493. a Chr. aut 492. aut 491. gestum esse statuitur (cf. ed. mai.), etiam supra 14, 3. et ibi adn. — *ἡ ἐς Σαμίους*, beneficium spectans ad Samios, cf. 40, 5. Deinde de v. *ἐπικράτησις*, quod durius putat Pollux, vid. Lob. ad Phryn. p. 351. et Steph. Thes. ed. rec. Significat autem hic cum gen. *Αἰγινητῶν* victoriam de Aeginetis reportatam. Cf. Herod. VI, 92.

§. 3. *Τῶν πάντων ... νικᾶν*, omnia negligunt (propr. non circumspiciunt) praeter vincendi studium. Schol. *ἀπερίοπτοι· ἀπροόρατοι ἢ ἀνόητοι.* *Παρά* aut est praeter (cf. Matth. Gr. §. 588. c. η΄.) aut ad, i. e. comparata cum, prae (ibid. ε΄). Propter nolim reddi, quum hanc vim habens non consilium rei gerendae, sed causam gestae significet. Cf. I, 141. et ibi adn. — *ἢν καὶ πρότερον ἐχθρὸς ᾖ*, etiamsi antea inimicus fuerit. Cf. quae de *πάρος* et *ποτέ* docuit Thiersch Gr. §. 289. 5. — *ἐπεὶ καὶ ... τίθενται*, nam adeo res domesticas (vel sua) peius curant.

Cap. XLII. §. 1. *Ὧν ἐνθυμηθέντες.* Similiter VI, 60.

λογισμῷ παράγεσθαι.

ἡμᾶς ἀμύνεσθαι, καὶ μὴ νομίσῃ δίκαια μὲν τάδε
λέγεσθαι, ξύμφορα δέ, εἰ πολεμήσει, ἄλλα εἶναι.
2 *τό τε γὰρ ξυμφέρον, ἐν ᾧ ἄν τις ἐλάχιστα ἁμαρ-*
τάνῃ, μάλιστα ἕπεται· καὶ τὸ μέλλον τοῦ πολέμου,
ᾧ φοβοῦντες ὑμᾶς Κερκυραῖοι κελεύουσιν ἀδικεῖν,
ἐν ἀφανεῖ ἔτι κεῖται, καὶ οὐκ ἄξιον ἐπαρθέντας
αὐτῷ φανερὰν ἔχθραν ἤδη καὶ οὐ μέλλουσαν
πρὸς Κορινθίους κτήσασθαι, τῆς δὲ ὑπαρχούσης
πρότερον διὰ Μεγαρέας ὑποψίας σῶφρον ὑφελεῖν
3 *μᾶλλον. ἡ γὰρ τελευταία χάρις καιρὸν ἔχουσα,*
κἂν ἐλάσσων ᾖ, δύναται μεῖζον ἔγκλημα λῦσαι.
4 *μηδ᾽ ὅτι ναυτικοῦ ξυμμαχίαν μεγάλην διδόασι,*
τούτῳ ἐφέλκεσθε. τὸ γὰρ μὴ ἀδικεῖν τοὺς ὁμοίους
ἐχυρωτέρα δύναμις ἢ τῷ αὐτίκα φανερῷ ἐπαρ-
θέντας διὰ κινδύνων τὸ πλέον ἔχειν.

ἐπίλογοι.

1 **43.** *Ἡμεῖς δὲ περιπεπτωκότες οἷς ἐν τῇ Λακε-*
δαίμονι αὐτοὶ προείπομεν, τοὺς σφετέρους ξυμ-
μάχους αὐτόν τινα κολάζειν, νῦν παρ᾽ ὑμῶν τὸ
αὐτὸ ἀξιοῦμεν κομίζεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμετέρᾳ
ψήφῳ ὠφεληθέντας τῇ ὑμετέρᾳ ἡμᾶς βλάψαι.

Isocr. Pan. §. 12. et apud alios. Deinde *ἀξιούτω* in singulari positum est ob propiora *νεώτερός τις*. Cf. Bernh. Synt. p. 421. — *τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι* = *ἀμείβεσθαι* (Demosth. Lept. §. 6), par pari referre, parem nobis gratiam referre. Cf. II, 67. — *εἰ πολεμήσει*, si bellum gesturus sit, si bellum ipsi gerendum sit contra Lacedaemonios. Hic quoque singularis ad *τὶς* relatus est. Cf. IV, 10. VIII, 83.

§. 2. *Τὸ μέλλον τοῦ πολέμου*, utrum bellum oriturum sit necne. Cf. ed. mai. et Vig. p. 266. — *διὰ Μεγαρέας.* Quod Megarenses a Corinthiis bello pressi ad Athenienses defecerant, et ab his recepti et defensi erant. Vid. I, 103. 105.

§. 4. *Μηδ᾽ ὅτι* —. Respondetur ad 35, 5. et 36, 3. Paulo post *οἱ ὅμοιοι* sunt pares potentia, aeque liberi et sui iuris, (eines Gleichen). Extrema in haec convertenda: quam praesenti specie (sive eo, quod statim et primum in oculos incurrit) elatos cum periculis (propr. per pericula, adeundo pericula) emolumentum habere. Articulus *τό* ad *ἔχειν* per eam verborum collocationem, de qua vid. Matth. Gr. §. 279. adn. 2. potest referendus videri, cf. Rost. Gr. §. 125. adn. 1, nisi eum ad *πλέον* mavis spectare, ut *τὸ πλέον* sit notior locus, melior conditio. Certe *πλ. ἔ.* paulo aliter dictum est atque 37, 4.

Cap. XLIII. §. 1. *Ἐν τῇ ... προείπομεν.* Vid. 40, 5. et

τὸ δ' ἴσον ἀνταπόδοτε, γνόντες τοῦτον ἐκεῖνον 2
εἶναι τὸν καιρόν, ἐν ᾧ ὅ τε ὑπουργῶν φίλος
μάλιστα καὶ ὁ ἀντιστὰς ἐχθρός. καὶ Κερκυ- 3
ραίους τούςδε μήτε ξυμμάχους δέχεσθε βίᾳ
ἡμῶν, μήτε ἀμύνετε αὐτοῖς ἀδικοῦσι. καὶ τάδε 4
ποιοῦντες τὰ προςήκοντά τε δράσετε, καὶ τὰ
ἄριστα βουλεύσεσθε ὑμῖν αὐτοῖς.

Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἀμφοτέρων ἐπιμαχίαν ποιοῦνται Κερκυραίοις, οὗ αἱ αἰτίαι λέγονται.

44. Τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εἶπον. Ἀθη- 1
ναῖοι δὲ ἀκούσαντες ἀμφοτέρων, γενομένης καὶ
δὶς ἐκκλησίας, τῇ μὲν προτέρᾳ οὐχ ἧσσον τῶν
Κορινθίων ἀπεδέξαντο τοὺς λόγους, ἐν δὲ τῇ
ὑστεραίᾳ μετέγνωσαν Κερκυραίοις ξυμμαχίαν μὲν

Cap. XLIII. §. 3. *Καὶ Κερκυραίους τούςδε.* Vulgo καὶ Κερκ. τε τούςδε. Τὲ in nonnullis bonis libris mss. omissum delevit Bekk. Cf. sd. 9, 3. *Κερκυραίους δέ* Cass. Aug. Ven. Gr.

de κολάζειν cf. Rost. Gr. §. 125. adn. 4. Deinde ad ὠφεληθέντας suppl. ὑμᾶς.

§. 2. *Γνόντες . . . εἶναι.* De infin. cf. Matth. Gr. §. 549. adn. 2. Rost. §. 129. 4. c.

§. 3. *Βίᾳ ἡμῶν*, nobis invitis. Cf. c. 68. Similiter Xen. Isocr. (vid. ed. mai.) Demosth. (velut adv. Lept. p. 472.) Lys. (in epitaph.) al. Fallitur igitur Bernh. Synt. p. 162.

Cap. XLIV. §. 1. *Τοιαῦτα δὲ . . . εἶπον.* Ut ante orationem Corcyraeorum leguntur verba οἱ μὲν Κερκυραῖοι ἔλεξαν τοιάδε c. 31, hisque finita ea respondent τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκ. εἶπον c. 36. extr., ita verbis ibid. orationi Corinthiorum praemissis οἱ δὲ Κορίνθιοι μετ' αὐτοὺς τοιάδε respondent haec τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Κορ. εἶπον. Cf. c. 72. init. cum 79. init., c. 85. extr. cum 87. init., item III, 49. init. III, 68. init. VI, 88. — *γενομένης καὶ δὶς ἐκκλησίας.* De καὶ vid. Kiessl. ad Tac. Germ. c. 32. Hart. de Partic. I. p. 134. Cf. V, 116. — *ἐν τῇ ὑστεραίᾳ* significentne postridie, concione postero die habita, an omnino posteriore concione, dubitatur. Cf. Duk. adn. VII, 11. et ad Vig. p. 720. Illud nos probamus, quod ὑστεραίᾳ legitur. — *μετέγνωσαν.* Cf. Matth. Gr. §. 634. 3. Bernh. Synt. p. 368. interpr. Xen. Cyr. I, 1, 3. — *ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι . . . ἐπιμαχίαν δὲ ἐποιήσαντο.* Discrimen ξυμμαχίας et ἐπιμαχίας, de quo vid. Ammon. et al. veteres gramm., aliqua ex parte ab ipso Thuc. illustratur. Ξυμμαχία enim etsi proprie vocabulum generis est, et, quum quamvis societatem significet, etiam pro ἐπιμαχίᾳ dicitur, sicut V, 27. VI, 79. al. et ξύμμαχος de ἐπικούροις c. 53. III, 70. al.; tamen, ubi ἐπιμαχίᾳ opponitur, est foedus simul et ad hostes aggrediendos et ad fines tuendos initum, Schutz- und Trutzbündniss, ἐπιμαχία solum ad fines tuendos, Schutzbündniss, Wehrbund. Cf. Kortuem. Respubl. p. 29. Wachsm. Antiqu. Gr.

μὴ ποιήσασθαι, ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ
φίλους νομίζειν· (εἰ γὰρ ἐπὶ Κόρινθον ἐκέλευον
σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι ξυμπλεῖν, ἐλύοντ' ἂν αὐτοῖς
αἱ πρὸς Πελοποννησίους σπονδαί·) ἐπιμαχίαν
δὲ ἐποιήσαντο τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, ἐάν τις ἐπὶ
Κέρκυραν ἴῃ ἢ Ἀθήνας ἢ τοὺς τούτων ξυμμάχους.
2 ἐδόκει γὰρ ὁ πρὸς Πελοποννησίους πόλεμος καὶ
ὣς ἔσεσθαι αὐτοῖς, καὶ τὴν Κέρκυραν ἐβούλοντο
μὴ προέσθαι Κορινθίοις ναυτικὸν ἔχουσαν τοσοῦτον, ξυγκρούειν δὲ ὅ τι μάλιστα αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα ἀσθενεστέροις οὖσιν, ἤν τι δέῃ, Κορινθίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις (τοῖς) ναυτικὸν ἔχουσιν
3 ἐς πόλεμον καθιστῶνται. ἅμα δὲ τῆς τε Ἰταλίας
καὶ Σικελίας καλῶς ἐφαίνετο αὐτοῖς ἡ νῆσος ἐν
παράπλῳ κεῖσθαι.

ἔπειτα δέκα ναῦς αὐτοῖς πέμπουσι βοηθοὺς σὺν προῤῥήσει τινί.

1 **45.** Τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς
Κερκυραίους προςεδέξαντο, καὶ τῶν Κορινθίων ἀπελθόντων οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναῦς
2 αὐτοῖς ἀπέστειλαν βοηθούς. ἐστρατήγει δὲ αὐ-
τῶν Λακεδαιμόνιός τε ὁ Κίμωνος καὶ Διότιμος

Cap. XLIV. §. 2. *Ὥς.* Pal. ὡς hic et c. 74. Cf. Spitzn. ad Hom. Il. α'. v. 116.

Τοῖς ἄλλοις τοῖς. Alterum τοῖς de Bekkeri coniectura inseruimus.

I. 2. p. 113. — *ὥςτε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν* verbis eosdem amicos atque inimicos (alibi hostes) habere expressit Liv. XXIX, 23. XXXV, 50. XXXVII, 1. Apud Thuc. eadem verba redeunt III, 75, at III, 70. τοὺς αὐτοὺς Ἀθηναίοις φίλους τε καὶ ἐχθροὺς νομίζειν. — *ἐκέλευον σφίσιν . . . ξυμπλεῖν.* Quoniam dicendi genus κελεύω σοι πλεῖν non Thucydideum et fortasse omnino non Atticum est (cf. Rost. Gr. §. 127. adn. 2. et nos ad Xen. Cyr. I, 3, 9.), σφίσιν ex ξυμπλεῖν pendere et plena oratio haec esse existimanda est, εἰ γὰρ οἱ Κερκυραῖοι ἐκέλευον αὐτοὺς (τοὺς Ἀθην.) ξυμπλεῖν σφίσι (τοῖς Κερκ.) ἐπὶ Κόρ. Corrige igitur Matth. Gr. §. 382. 1. — *τῇ ἀλλήλων.* Cf. Matth. Gr. §. 635. 1. Thuc. I, 15, 2. 142, 4. 143, 2. II, 20. III, 114. V, 27. al.

§. 2. *Καὶ ὥς.* Cf. Matth. Gr. §. 628. 5. extr. — *ναυτικὸν . . . τοσοῦτον.* Cf. 25, 4. — *ξυγκρούειν ἀλλήλοις*, collidere inter se. Cf. Mor. ad Isocr. Pan. c. 37. Brem. ad Demosth. de Cor. §. 19.

§. 3. *Τῆς τε . . . παράπλῳ κεῖσθαι.* Cf. 36, 2. adn.

Cap. XLV. §. 1. *Δέκα ναῦς.* Cf. Plut. Pericl. c. 29. Diod. XII, 33.

§. 2. *Κίμωνος*, clarissimi

ὁ Στρομβίχου καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους. προ- 3
εῖπον δὲ αὐτοῖς μὴ ναυμαχεῖν Κορινθίοις, ἢν μὴ
ἐπὶ Κέρκυραν πλέωσι καὶ μέλλωσιν ἀποβαίνειν ἢ
ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων· οὕτω δὲ κωλύειν κατὰ
δύναμιν. προεῖπον δὲ ταῦτα τοῦ μὴ λύειν ἕνεκα
τὰς σπονδάς. αἱ μὲν δὴ νῆες ἀφικνοῦνται ἐς τὴν 4
Κέρκυραν.

στόλος Κορινθίων ἐπὶ τὴν Κέρκυραν, οἳ ὁρμίζονται ἐς Χειμέριον. λέγεται περὶ ἐκείνης τῆς χώρας.

46. Οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς παρε- 1
σκεύαστο, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Κέρκυραν ναυσὶ πεντή-
κοντα καὶ ἑκατόν. ἦσαν δὲ Ἠλείων μὲν δέκα,
Μεγαρέων δὲ δώδεκα καὶ Λευκαδίων δέκα, Ἀμ-
πρακιωτῶν δὲ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ Ἀνακτορίων
μία, αὐτῶν δὲ Κορινθίων ἐνενήκοντα. στρατηγοὶ 2
δὲ τούτων ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστων, Κο-
ρινθίων δὲ Ξενοκλείδης ὁ Εὐθυκλέους πέμπτος αὐ-
τός. ἐπειδὴ δὲ προςέμιξαν τῇ κατὰ Κέρκυραν ἠπείρῳ 3
ἀπὸ Λευκάδος πλέοντες, ὁρμίζονται ἐς Χειμέριον
τῆς Θεσπρωτίδος γῆς. ἔστι δὲ λιμήν, καὶ πόλις 4
ὑπὲρ αὐτοῦ κεῖται ἄπο θαλάσσης ἐν τῇ Ἐλαιά-

Cap. XLVI. §. 4. Ἄπο. Bekk. e codd. nonnullis ἀπό. Cf. ad. c. 7.

Ἐλαιάτιδι. Ven. C. F. Ἐλιάτιδι. Cf. adn.

Persarum victoris. Tum de Diotimo vid. Brem. ad Lys. Accus. Nicom. §. 14.

§. 3. Ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων, aut adversus aliquod ex illorum oppidis. Cf. c. 53. 106. et Matth. Gr. §. 279. adn. 4. Rost. §. 98. adn. 1. „Αἰνίττεται Ἐπίδαμνον.“ Schol.

Cap. XLVI. §. 1. Ἐπειδὴ αὐτοῖς παρεσκεύαστο. Cf. Matth. Gr. §. 297. adn. 2. De Corinthiorum sociis cf. c. 27. adn.

§. 2. Πέμπτος αὐτός. Cf. Matth. Gr. §. 469. 9. Vig. p. 73.

§. 3. Προςέμιξαν, accesserunt, appropinquarunt. Cf. Rost. Gr. §. 115. 1. III, 22. 29. 31. al. Deinde de κατά cf. ad. 33, 3. Cf. I, 136, 1. τὴν ἤπειρον τὴν καταντικρύ et adn. 47, 3.

§. 4. Ἔστι δὲ λιμήν. Sequitur ἔκφρασις. Vid. Aphthon. Progymn. c. 12. Verbum ἐστι Bloomf. interpretatur there is, at Arn. et alii subiectum volunt esse τὸ Χειμέριον, ut portus Chimerium a promontorio distinguatur. Portus a Strab. p. 324. Γλυκὺς λιμήν appellatur, hodie a nonnullis Veliki, a Leak. Graec. sept. III. p. 4. sqq. et I. p. 232. Splantza seu Porto Fanari. — Ἐλαιάτιδι. Haec pars Thesprotiae nomen habere putatur ab Elaea s. Elea portu, quem commemorat Scylax p. 11. §. 30. Eum vicinum Γλυκεῖ esse vult Pouquev. Graec. II. p. 2. sq., eun-

τιδι τῆς Θεσπρωτίδος Ἐφύρη. ἔξεισι δὲ παρ' αὐτὴν Ἀχερουσία λίμνη ἐς θάλασσαν. διὰ δὲ τῆς Θεσπρωτίδος Ἀχέρων ποταμὸς ῥέων ἐςβάλλει ἐς αὐτήν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχει· ῥεῖ δὲ καὶ Θύαμις ποταμός, ὁρίζων τὴν Θεσπρωτίδα καὶ Κεστρίνην· ὧν ἐντὸς ἡ ἄκρα ἀνέχει τὸ Χειμέριον. οἱ

Ἐφύρη. Vulgo Ἐφύρῃ, Bekk. e codd. nonnullis Ἐφύρη. Exspectes Ἐφύρα. At „Choeroboscus in Bekk. Anecd. p. 1173. σημειοῦταί τινα ὁ Ἡρωδιανὸς ἐν τῇ καθόλου μὴ ἐξενεχθέντα διὰ τοῦ α, ἀλλὰ διὰ τοῦ η· εἰσὶ δὲ ταῦτα . . . Ἐφύρη, ὄνομα πόλεως, ἡ νῦν λεγομένη Κόρινθος. A quo sua sumpsisse videtur gramm. in Crameri Anecd. vol. IV. p. 177, 9. Epim. Hom. in Crameri Anecd. vol. I. p. 159, 13. Ἐφύρη, ὄνομα κύριον θηλυκόν, τὸ τέλος Ἰακόν, καὶ τὸ αἴτιον ὅτι τὸ ρ μακρὸν α αἰτεῖ, Ἥρα, πήρα, Ἐφύρα, καὶ καθόλου τὰ εἰς ρη Ἰακά ἐστι, χωρὶς τοῦ Ἐφύρη παρὰ τῷ Θουκυδίδῃ· οὐ γάρ ἐστιν Ἐφύρα.“ DIND. in Steph. Thes. h. v. Ex his recentiores grammaticos apud Thuc. Ἐφύρη scriptum reperisse sane constat. Sed quum Ionicam formam nec Strabo vel Steph. Byz. vel alii Atticae aut communis dialecti scriptores retinuerint, et a Thuc. ex Homeri carminibus depromptam esse eo minus verisimile sit, quod ibi de eadem urbe agi non constat, Herodianus denique de Corinthi nomine poetico clare loquatur, scriptura suspecta manet. Neque enim simile est Ἀφύτιος c. 64. ubi vid. adn.

Ἔξεισι. Deteriores libri mss. ἐξίησι, quod facile placeat. Cf. IV, 103. II, 102. Matth. Gr. §. 495. p. 1103. Rost. §. 115. 1. Quo minus tamen reciperemus, meliorum librorum verecundia prohibiti sumus.

dem atque Γλυκύν Leak. l. d. p. 9. non audens decernere, Ptolemaei Elaea sitne eadem an diversa. — Ἐφύρη. Postea Κίχυρος. Cf. Strab. VII. p. 327. „Ut videtur, prope monasterium St. Iohannis, quatuor mil. a portu Fanari.“ Leak. l. d. IV. p. 73. De aliis Ephyris vid. Schol. Hom. Il. XIII, 301. et Schol. Pind. Nem. VII, 53. — Ἀχερουσία λίμνη. Cf. Strab. l. d. Sunt stagna maritima seu palus Valonderacae, non confundenda, id quod olim factum est, cum mediterraneo lacu Ioanninorum et Lapsista. De illa palude vid. Leak. l. d. I. p. 238. sq. et IV. p. 53. 94. sqq., de his I. p. 401. et IV, p. 133. sqq. Errat praeter alios Mannert. Geogr. VII. p. 656. sq. — Ἀχέρων ποταμός. Hodie Sulorum fluvius sive Suliotico, apud ostium Fanaritico, etiam Gurla. Cf. Leak. l. d. De articulo non addito cf. VI, 4. init. et adn. ad Xen. Anab. IV, 7, 18. Ἐςβάλλειν de fluviis male reiicit Thomas Mag. in ἐκβάλλει. Cf. Xen. Anab. I, 7, 15. — ῥεῖ δὲ καὶ Θύαμις. Thyamim, de quo vid. Strab. l. d., plerique existimant esse Calamam. At Bloomf. ex superioribus mente repetens ἐς αὐτὴν (τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην) Bassam vult esse. Quo nomine fortasse appellat Vuvó sive Paramythiae fluvium, qui inter Acherusiam paludem et mare cum Acheronte se coniungit. Sed is, qui in paludem influere parum recte dicatur, Leakio est Cocytus, Thyamis Calamas. — ὧν ad Acherontem et Thyamim, non ad The-

μὲν οὖν Κορίνθιοι τῆς ἠπείρου ἐνταῦθα ὁρμί-
ζονταί τε καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο.

ἀντιπαρασκευὴ Κερκυραίων.

47. Οἱ δὲ Κερκυραῖοι ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς 1
προσπλέοντας, πληρώσαντες δέκα καὶ ἑκατὸν ναῦς,
ὧν ἦρχε Μεικιάδης καὶ Αἰσιμίδης καὶ Εὐρύβατος,
ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν μιᾷ τῶν νήσων, αἳ κα-
λοῦνται Σύβοτα· καὶ αἱ Ἀττικαὶ δέκα παρῆσαν.
ἐπὶ δὲ τῇ Λευκίμμῃ αὐτοῖς τῷ ἀκρωτηρίῳ ὁ πε- 2
ζὸς ἦν καὶ Ζακυνθίων χίλιοι ὁπλῖται βεβοηθη-
κότες. ἦσαν δὲ καὶ τοῖς Κορινθίοις ἐν τῇ ἠπείρῳ 3
πολλοὶ τῶν βαρβάρων παραβεβοηθηκότες. οἱ γὰρ
ταύτῃ ἠπειρῶται αἰεί ποτε αὐτοῖς φίλοι εἰσίν.

ἀντιπαράταξις τοῖν δυοῖν ναυτικοῖν ἐντὸς Χειμερίου καὶ Συβότων.

48. Ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο τοῖς Κορινθίοις, 1
λαβόντες τριῶν ἡμερῶν σιτία ἀνήγοντο ὡς ἐπὶ
ναυμαχίαν ἀπὸ τοῦ Χειμερίου νυκτός· καὶ ἅμα 2
ἕῳ πλέοντες καθορῶσι τὰς τῶν Κερκυραίων ναῦς
μετεώρους τε καὶ ἐπὶ σφᾶς πλεούσας. ὡς δὲ κα- 3
τεῖδον ἀλλήλους, ἀντιπαρετάσσοντο, ἐπὶ μὲν τὸ
δεξιὸν κέρας Κερκυραίων αἱ Ἀττικαὶ νῆες, τὸ δὲ
ἄλλο αὐτοὶ ἐπεῖχον τρία τέλη ποιήσαντες τῶν

Cap. XLVII. §. 2. *Λευκίμμῃ*. Vulgo et Bekk. *Λευκίμνῃ*. Cf. ad. c. 30.

sprotida et Cestrinen, referendum esse docet Cestrines et Chimerii situs. Chimerium promontorium hodie Varlám nominari (prope Arpitzam situm) docet L e a k. l. d. III. p. 5. sq. *Ἀνέχει* est e m i n e t, ut IV, 53. VII, 34. Cf. M a t t h. Gr. §. 495. p. 1102.

Cap. XLVII. §. 1. *Σύβοτα.* Strab. l. VII. p. 327. *εἰσὶ δὲ νησίδες τὰ Σύβοτα — κατὰ τὸ ἑῷον ἄκρον τῆς Κερκυραίας τὴν Λευκίμμην κεῖμεναι.* Hodie St. Nicolo di Sivota.

§. 2. *Ζακυνθίων.* Quod hi succurrerunt Corcyraeis, pugnare videatur cum verbis c. 31. *ἦσαν γὰρ (οἱ Κερκυραῖοι) οὐδενὸς Ἑλλήνων ἔνσπονδοι.* Qua de re cf. ed. mai. *Βοηθεῖν* hic, ut c. 50. et alibi, valet a u x i l i o v e n i r e.

§. 3. *Ἐν τῇ ἠπείρῳ.* Ad Sybota continentis. Vid. 50, 3. *Τῇ ἠπείρῳ = τῇ κατὰ Κέρκυραν ἠπείρῳ* 46, 3.; nam Thucydidis aetate hoc vocabulum nondum erat nomen proprium. Cf. H a a c k. ad III, 54. — *οἱ ταύτῃ ἠπειρῶται.* Chaones praecipue. Cf. 80. et adn. 68, 9.

Cap. XLVIII. §. 1. *Τριῶν ἡμερῶν σιτία.* Cf. M a t t h. Gr. §. 315. I.

§. 2. *Μετεώρους*] *πελαγίους.* Schol. Cf. I, 52. II, 91. III, 33. al.

§. 3. *Τὸ δὲ ἄλλο.* A l t e r u m interpretatur Portus, et *τὸ ἄλλο* sane *τὸ ἕτερον* valet III, 107. et fortasse VIII, 42. Sed hic potius r e l i q u u m s p a t i u m,

νεῶν, ὧν ἦρχε τριῶν στρατηγῶν ἑκάστου εἷς.
4 οὕτω μὲν Κερκυραῖοι ἐτάξαντο. Κορινθίοις δὲ
τὸ μὲν δεξιὸν κέρας αἱ Μεγαρίδες νῆες εἶχον καὶ
αἱ Ἀμπρακιώτιδες· κατὰ δὲ τὸ μέσον οἱ ἄλλοι
ξύμμαχοι ὡς ἕκαστοι· εὐώνυμον δὲ κέρας αὐτοὶ
οἱ Κορίνθιοι ταῖς ἄριστα τῶν νεῶν πλεούσαις
κατὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸ δεξιὸν τῶν Κερκυ-
ραίων εἶχον.

ναυμαχία καρτερά.

1 49. Ξυμμίξαντες δέ, ἐπειδὴ τὰ σημεῖα ἑκατέ-
ροις ἤρθη, ἐναυμάχουν πολλοὺς μὲν ὁπλίτας ἔχον-
τες ἀμφότεροι ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, πολλοὺς
δὲ τοξότας τε καὶ ἀκοντιστάς, τῷ παλαιῷ τρόπῳ
2 ἀπειρότερον ἔτι παρεσκευασμένοι. ἦν τε ἡ ναυ-
μαχία καρτερά, τῇ μὲν τέχνῃ οὐχ ὁμοίως, πεζο-
3 μαχίᾳ δὲ τὸ πλέον προσφερὴς οὖσα. ἐπειδὴ γὰρ
προσβάλλοιεν ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως ἀπελύοντο ὑπό
τε πλήθους καὶ ὄχλου τῶν νεῶν, καὶ μᾶλλόν τι
πιστεύοντες τοῖς ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὁπλίταις

Cap. XLIX. §. 3. *Προσβάλλοιεν.* „*Προσβάλοιεν* malim." B E K K. Cf. VII, 70.

r e l i q u a m a c i e m significat; nam Corcyraei praeter sinistrum cornu et mediam aciem, si quam singularem habebant, et partem dextri cornu (cf. 49, 6. sq.) obtinebant; id enim est *ἐπεῖχον*, ut III, 107. *Τέλη* sunt a g m i n a, G e s c h w a d e r. Cf. II, 81.

§. 4. *Κατὰ δὲ τὸ μέσον.* *Ἐτάξαντο* ex §. 3. intelligendum putat Bloomf. Nisi forte *ἔχειν κατά τι* idem valet atque *εἶναι κ. τ.* Cf. Ind. Xen. Anab. in *ἔχειν*. De vv. *ὡς ἕκαστοι* vid. adn. I, 3, 4. — *εὐώνυμον κέρας.* Sine articulo ut *δεξιὸν κέρας*. VI, 67. Cf. adn. II, 81, 3.

Cap. XLIX. §. 1. *Τὰ σημεῖα . . . ἤρθη*] „*σύμβολά τινα εἶχον περὶ τὸν καιρὸν τῆς μάχης δεικνύμενα· καὶ ὅτε μὲν ἀνετείνετο τὰ σύμβολα, ἤρχοντο τῆς μάχης· ὅτε δὲ κατεσπῶντο, ἐπαύοντο.*" Schol. Cf. I, 63. VII 34. VIII, 95. H e r z. ad Caes. B. C. III, 89.

§. 3. *Ἀπελύοντο*, s e d i r i m e b a n t. Cf. VII, 63. et similem pugnam narratam a Liv. XXVI, 39. Tum de collocatione particulae *τὲ* [vid. E l m s l. ad Eur. Her. v. 622. — *μᾶλλόν τι.* Cf. M a t t h. Gr. §. 487. 4. et E l l e n d t. ad Arri. IV, 14, 8. Tum de *ἐς* vid. M a t t h. Gr. §. 578. d. — *καταστάντες ἐμάχοντο*, p u g n a m s t a t a r i a m (*μάχην σταδίαν* IV, 38.) c o m m i t t e b a n t. Cf. 59. adn. — *διέκπλοι*, p e r r u p t i o n e s aciei hostilis, quam a tergo adorirentur. Cf. II, 89. VII, 36. 70. et S u i d. His verbis depinxit Liv. XXXVII, 24.: l i b e r o i n t e r o r d i n e s d i s c u r s u p r a e t e r v e c t i i n p u p p i m i m p e t u m d a b a n t.

ἐς τὴν νίκην, οἳ καταστάντες ἐμάχοντο ἡσυχαζου-
σῶν τῶν νεῶν· διέκπλοι δ' οὐκ ἦσαν, ἀλλὰ θυμῷ
καὶ ῥώμῃ τὸ πλέον ἐναυμάχουν ἢ ἐπιστήμῃ. παν- 4
ταχῇ μὲν οὖν πολὺς θόρυβος καὶ ταραχώδης ἦν
ἡ ναυμαχία, ἐν ᾗ αἱ Ἀττικαὶ νῆες παραγιγνόμε-
ναι τοῖς Κερκυραίοις, εἴ πη πιέζοιντο, φόβον μὲν
παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις, μάχης δὲ οὐκ ἦρχον δε-
διότες οἱ στρατηγοὶ τὴν πρόῤῥησιν τῶν Ἀθηναί-
ων. μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Κορινθίων 5
ἐπόνει· οἱ γὰρ Κερκυραῖοι εἴκοσι ναυσὶν αὐτοὺς
τρεψάμενοι καὶ καταδιώξαντες σποράδας ἐς τὴν
ἤπειρον μέχρι τοῦ στρατοπέδου πλεύσαντες αὐ-
τῶν καὶ ἐπεκβάντες ἐνέπρησάν τε τὰς σκηνὰς
ἐρήμους, καὶ τὰ χρήματα διήρπασαν. ταύτῃ μὲν 6
οὖν οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσσῶντό τε
καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἐπεκράτουν. ᾗ δὲ αὐτοὶ ἦσαν
οἱ Κορίνθιοι, ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ, πολὺ ἐνίκων, τοῖς
Κερκυραίοις τῶν εἴκοσι νεῶν ἀπὸ ἐλάσσονος πλή-
θους ἐκ τῆς διώξεως οὐ παρουσῶν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι 7
ὁρῶντες τοὺς Κερκυραίους πιεζομένους μᾶλλον
ἤδη ἀπροφασίστως ἐπεκούρουν, τὸ μὲν πρῶτον
ἀπεχόμενοι, ὥστε μὴ ἐμβάλλειν τινί· ἐπεὶ δὲ ἡ
τροπὴ ἐγένετο λαμπρῶς, καὶ ἐνέκειντο οἱ Κορίν-
θιοι, τότε δὴ ἔργου πᾶς εἴχετο ἤδη, καὶ διεκέ-

§. 4. *Εἴ ... πιέζοιντο.* Cf. Matth. Gr. §. 524. adn. 4. — *μάχης δὲ οὐκ ἦρχον* —] „οὐκ ἦρχον αἱ νῆες μάχης, τῶν στρατηγῶν δεδιότων τὴν πρόῤῥησιν.“ Schol. Quem sequitur Matth. Gr. §. 562. 1. adn. Simplicius tamen ἦρχον ad nom. στρατηγοί spectare censebis. Πρόῤῥησιν illam cognovimus 45, 3.

§. 5. *Ἐνέπρησαν τὰς σκηνὰς ἐρήμους.* I. e. ἐρήμους οὔσας. s. ἐπεὶ ἔρημοι ἦσαν. Cf. Matth. Gr. §. 277. b. II, 13, 5. 93, 4. III, 27. VI, 34. 37. — *τὰ χρήματα*, res, non solum pecunias. Cf, III, 74. V, 115.

§. 6. *Οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι.* Ob 48, 4. exspectes τῶν Κορινθίων οἱ ξύμμαχοι· „ἀλλὰ διὰ τὸ ἡγεῖσθαι Κορινθίους λέγει ταῦτα, τὸ ὅλον ἀπὸ τοῦ μέρους λαβών.“ ΔΟΥΚ. Accedit causa oratoria, quod Corcyraeis Corinthii melius opponuntur, quam Corinthiorum socii. Tum ἀπὸ ἐλάσσονος πλήθους valent ex numero iam per se minore. Cf. c. 47. cum c. 46.

§. 7. *Ἀπεχόμενοι, ὥστε μὴ ἐμβάλλειν.* De ὥστε, quod facile abesse poterat, cf. Matth. Gr. §. 531. adn. 2. Rost. §. 125. adn. 8. Deinde λαμπρῶς est φανερῶς. Cf. II, 7. — *Ἔργου πᾶς ... ἔτι,*

κριτο οὐδὲν ἔτι, ἀλλὰ ξυνέπεσεν ἐς τοῦτο ἀνάγκης,
ὥστε ἐπιχειρῆσαι ἀλλήλοις τοὺς Κορινθίους καὶ
Ἀθηναίους.

1 50. Τῆς δὲ τροπῆς γενομένης, οἱ Κορίν-
θιοι τὰ σκάφη μὲν οὐχ εἷλκον ἀναδούμενοι τῶν
νεῶν, ἃς καταδύσειαν, πρὸς δὲ τοὺς ἀνθρώπους
ἐτράποντο, φονεύειν διεκπλέοντες μᾶλλον ἢ ζω-
γρεῖν. τούς τε αὐτῶν φίλους οὐκ αἰσθόμενοι, ὅτι
ἥσσηντο οἱ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ, ἀγνοοῦντες ἔκτει-
2 νον. πολλῶν γὰρ νεῶν οὐσῶν ἀμφοτέρων, καὶ
ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης ἐπεχουσῶν, ἐπειδὴ ξυνέ-
μιξαν ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως τὴν διάγνωσιν ἐποι-

ἧσσα Κερκυραίων, οἵ γε μέντοι τοῖς νικῶσιν αὖθις ἀντιπλέουσιν. ἄφιξις ἄλλων νεῶν Ἀττικῶν.

Cap. L. §. 1. *Αὐτῶν.* In optimis codd. αὑτῶν, fortasse recte. Cf. adn. c. 17.

unusquisque opus iam aggrediebatur (cf. I, 78. II, 2.), nec quicquam discriminis amplius relictum erat. — *ξυνέπεσεν* (Schol. ἤγουν τὰ πράγματα) ἐς τοῦτο ἀνάγκης, eo necessitatis ventum est. De ξυνέπ. vid. Matth. Gr. §. 295. 2. (cf. ἀφῖκτο VII, 75, etsi hoc aliter explicari potest,) de vv. ἐς τοῦτο Matth. Gr. §. 341. 4. Rost. §. 108. adn. 13. (Ceterum qui malit, ad ξυνέπεσεν ex οὐδέν repetat πάντα. Cf. Matth. Gr. §. 634. 3. infra IV, 10.)

Cap. L. §. 1. *Τὰ σκάφη ... καταδύσειαν.* Τὰ σκάφη τῶν νεῶν, in quibus verbis noli de poetica circumlocutione a Rost. Gr. §. 97. 2. b. explicata cogitare, hic sunt alvei (der Rumpf) navium. Καταδύειν autem, ut demergere apud Liv. XXXVII, 23. (vid. Doer. ibi ad c. 24.) et ut διαφθείρειν (vid. adn. II, 84, 3.), valet lacerare naves adeo, ut rimas agant, ad navigandum inutiles eas reddere. Τιτρώσκειν explicat Schol. c. 54. Cf. VII, 23. et exempla Xenoph. a Bloomf. adscripta. Ἕλκειν ἀναδούμενον exprimas verbis remulco trahere; nam ἀναδεῖσθαι est religare ex suis navibus, cf. Schol. VII, 74. „Morem religandi puppibus naves captivas saepe memorant Thuc. [cf. II, 90. IV, 14. VII, 74.] et omnes alii. Vid. Xen. H. G. I, 6, 35. Liv. XXX, 10. 24.“ DUK. Denique de neglecta attractione relativi vid. VI, 76. Pflugk. ad Eur. Med. v. 753. Lob. ad Soph. Ai. v. 493. et de optativo, si placet, Matth. Gr. §. 528. 2. Rost. §. 123. 2. II, 51, 1. al. — *φονεύειν διεκπλέοντες.* Infinitivus ex διεκπλ. pendet. Cf. Matth. Gr. §. 532. c. Διεκπλεῖν autem hic paulo aliter dictum est atque διέκπλους 49, 3. et al.; nam est simpliciter transcurrere navibus.

§. 2. *Ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης.* Cf. adn. 1, 2. — *τὴν διάγνωσιν ἐποιοῦντο.* Cf. adn. 68, 2, et articuli causa adn. 8, 2. — *Ἕλλησι πρὸς Ἕλληνας* „διὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι.“ Schol. — *μεγίστη δὴ τῶν πρὸ αὐτῆς.* Cf. adn. 1, 1.

οῦντο, ὁποῖοι ἐκράτουν ἢ ἐκρατοῦντο. ναυμαχία
γὰρ αὕτη Ἕλλησι πρὸς Ἕλληνας νεῶν πλήθει με-
γίστη δὴ τῶν πρὸ αὐτῆς γεγένηται. ἐπειδὴ δὲ
κατεδίωξαν τοὺς Κερκυραίους οἱ Κορίνθιοι ἐς τὴν 3
γῆν, πρὸς τὰ ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς σφε-
τέρους ἐτράποντο, καὶ τῶν πλείστων ἐκράτησαν,
ὥςτε προσκομίσαι πρὸς τὰ Σύβοτα, οἷ αὐτοῖς ὁ
κατὰ γῆν στρατὸς τῶν βαρβάρων προςεβεβοη-
θήκει. ἔστι δὲ τὰ Σύβοτα τῆς Θεσπρωτίδος λι-
μὴν ἔρημος. τοῦτο δὲ ποιήσαντες αὖθις ἀθροι-
σθέντες ἐπέπλεον τοῖς Κερκυραίοις. οἱ δὲ ταῖς
πλωΐμοις καὶ ὅσαι ἦσαν λοιπαὶ μετὰ τῶν Ἀττι- 4
κῶν νεῶν καὶ αὐτοὶ ἀντέπλεον δείσαντες, μὴ ἐς
τὴν γῆν σφῶν πειρῶσιν ἀποβαίνειν. ἤδη δὲ ἦν
ὀψὲ καὶ ἐπεπαιώνιστο αὐτοῖς ὡς ἐς ἐπίπλουν, καὶ 5
οἱ Κορίνθιοι ἐξαπίνης πρύμναν ἐκρούοντο κατι-

§. 2. *Αὐτῆς*. Bekk. ex plurimis codd. *ἑαυτῆς*. Cf. sd. c. 10. et adn. c. 17.

§. 3. *Οἷ*. In libris deterioribus *οὗ* cum cadem emphasi atque II, 86. *οὗπερ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προςεβεβοηθήκει*. Cf. adn. I, 134, 4. Sed vulgatum non deterius. Cf. adn. 107, 5.

§. 4. *Πλωΐμοις*. Bekk. *πλοΐμ.* hic et c. 52. Cf. sd. c. 7.

§. 3. *Τὰ Σύβοτα, οἷ.* Cf. Kritz. ad Sal. Iug. c. 66. et sd. et de *ᾗ* et *ᾗπερ* adn. 142, 4. Haec autem Sybota insulis eiusdem nominis, de quibus vid. 47, obiecta erant. Commemorantur rursus c. 52. et III, 76.

§. 4. *Τοῦτο δὲ ποιήσαντες, αὖθις ἀθροισθέντες.* Attende participium participio ita subiectum, ut utroque temporis notio contineatur. Cf. 75, 1. 117, 1. — *ταῖς πλωΐμοις καὶ ὅσαι ἦσαν λοιπαί. Καί* deleri voluit Reisk. Si germanum est, *πλώϊμοι* sunt naves ad navigationem aptae, quae ex priore pugna evaserant, *λοιπαί* in priore pugna aut ob vetustatem aut alia de causa relictae, tunc autem periculo aucto reliquis adiunctae. Erant enim Corcyraeis CXX. triremes c. 25.: in superiore autem pugna non usi erant nisi CX. c. 47.

§. 5. *Ἐπεπαιώνιστο αὐτοῖς ὡς ἐς ἐπίπλουν*] „δύο παιᾶνας ᾖδον οἱ Ἕλληνες, πρὸ μὲν τοῦ πολέμου [i. e. τῆς μάχης] τῷ Ἄρει, μετὰ δὲ τὸν πόλεμον τῷ Ἀπόλλωνι." Schol. Cf. interpr. Xen. Cyr. III, 3, 58. et VII, 1, 26. Muell. Dor. I, p. 297. sqq. — *καὶ οἱ Κορίνθιοι ... πρύμναν ἐκρούοντο.* De *καί* vid. Matth. Gr. §. 564. adn. 3. cl. §. 620. p. 1481. n. *Πρύμναν κρούεσθαι* Livio est retro inhibere navem XXVI, 39, Ciceroni simpliciter inhibere Ep. ad Att. XIII, 21, ad quod remis alii addunt, i. e. in re bellica retro cedere fronte navis in hostem versa, paulatim reci-

δόντες εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων προςπλεούσας· ἃς
ὕστερον τῶν δέκα βοηθοὺς ἐξέπεμψαν οἱ Ἀθη-
ναῖοι δείσαντες ὅπερ ἐγένετο, μὴ νικηθῶσιν οἱ
Κερκυραῖοι, καὶ αἱ σφέτεραι δέκα νῆες ὀλίγαι
ἀμύνειν ὦσι.

1 51. Ταύτας οὖν προϊδόντες οἱ Κορίνθιοι καὶ
ὑποτοπήσαντες ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι οὐχ ὅσας ἑώ-
2 ρων, ἀλλὰ πλείους, ὑπανεχώρουν. τοῖς δὲ Κερκυ-
ραίοις (ἐπέπλεον γὰρ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς)
οὐχ ἑωρῶντο, καὶ ἐθαύμαζον τοὺς Κορινθίους
πρύμναν κρουομένους, πρίν τινες ἰδόντες εἶπον,
ὅτι νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσι. τότε δὲ καὶ αὐτοὶ
ἀνεχώρουν· ξυνεσκόταζε γὰρ ἤδη, καὶ οἱ Κορίν-
3 θιοι ἀποτρεπόμενοι τὴν διάλυσιν ἐποιήσαντο. οὕ-
τω μὲν ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο ἀλλήλων, καὶ ἡ ναυ-
4 μαχία ἐτελεύτα ἐς νύκτα. τοῖς Κερκυραίοις δὲ
στρατοπεδευομένοις ἐπὶ τῇ Λευκίμμῃ αἱ εἴκοσι
νῆες [αἱ] ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν αὗται, ὧν ἦρχε Γλαύ-

τέλος τῆς ναυμαχίας. αἱ εἴκοσιν Ἀττικαὶ νῆες τοῖς φίλοις ξυμμίσγουσιν

Cap. LI. §. 2. *Ἀποτρεπόμενοι* Cass. Aug. Cl. Ven. It. al. Vulgo et Bekk. *ἀποτραπόμενοι*, quod tempus facile aptius videatur; alterum tamen non spernendum esse cognoscitur ex *ἀναγόμενοι* c. 52. init. et similibus. Cf. Krueg. ad Dion. p. 295.

§. 4. *Λευκίμμῃ*. Bekk. *Λευκίμνῃ*. Cf. sd. c. 30. c. 47. 2.

Αἱ εἴκοσι νῆες [αἱ] ἀπὸ τῶν Ἀθ. Alterum *αἱ* abest a codd. optimis, et articulum interdum ante praepositionem non iterari certum est. Cf. Rost. Gr. §. 98. 2. et Krueg. ad Dion. p. 153, a quo hic

pientem se, non fugientem. Cf. c. 51. 54. III, 78. VII, 40. Aut eadem aut simillima est notio verbi *ἀνακρούεσθαι* VII, 36. 40. Herodotum *ἐπὶ πρύμνην ἀνακρούεσθαι*, Appianum *τὴν ναῦν κρούειν ἐπὶ πρύμναν* dixisse adnotat Bloomf. — *ὀλίγαι ἀμύνειν.* Vid. Matth. Gr. §. 448. 1. b.

Cap. LI. §. 2. *Ἐκ τοῦ ἀφανοῦς.* Dicendi genus adverbiale, ut IV, 36, cui praeter exempla a Matth. Gr. §. 574. p. 1334. comparata similia apud Thuc. sunt *ἐκ τοῦ φανεροῦ* IV, 79. 106. alibi, *ἐκ τοῦ προφανοῦς* III, 43, *ἐκ τοῦ εὐθέος* I, 34, *ἐκ τοῦ εἰκότος* VII, 66, *ἐκ τοῦ αἰσχίονος* VI, 10, *ἐκ τοῦ ὁμοίου* II, 44, *ἐκ τοῦ δικαίου* II, 89, al. — *νῆες ἐκεῖναι.* Ob omissum articulum *ἐκεῖνος* habet fortasse vim a Matth. Gr. §. 471. 12. explicatam. Cf. tamen III, 59. — *ἀποτρεπόμενοι ... ἐποιήσαντο*, aversi discesserunt, ut *διαλύεσθαι* non raro est digredi; addito autem *ἀποτρεπόμενοι* discernitur a *τῷ πρύμναν κρούεσθαι*.

§. 4. *Γλαύκων ὁ Λεάγρου.* De hoc Leagro vid. Herod. IX, 75. et Meineck. Quaest.

κων τε ὁ Λεάγρου καὶ Ἀνδοκίδης ὁ Λεωγόρου,
διὰ τῶν νεκρῶν καὶ ναυαγίων προςκομισθεῖσαι
κατέπλεον ἐς τὸ στρατόπεδον οὐ πολλῷ ὕστερον
ἢ ὤφθησαν. οἱ δὲ Κερκυραῖοι (ἦν γὰρ νύξ) ἐφο- 5
βήθησαν, μὴ πολέμιαι ὦσιν, ἔπειτα δὲ ἔγνωσαν,
καὶ ὡρμίσαντο.

οἱ μὲν Κερκυραῖοι τοὺς ἀντιπάλους εἰκῇ δευτέραν ναυμαχίαν προκαλοῦνται.

52. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀναγόμεναι αἵ τε Ἀττικαὶ
τριάκοντα νῆες καὶ τῶν Κερκυραίων ὅσαι πλώϊ- 1
μοι ἦσαν ἐπέπλευσαν ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς Συβότοις
λιμένα, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ὥρμουν, βουλόμενοι
εἰδέναι, εἰ ναυμαχήσουσιν. οἱ δὲ τὰς μὲν ναῦς
ἄραντες ἀπὸ τῆς γῆς καὶ παραταξάμενοι μετεώ- 2
ρους ἡσύχαζον, ναυμαχίας οὐ διανοούμενοι ἄρ-
χειν ἑκόντες, ὁρῶντες προςγεγενημένας τε ναῦς
ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἀκραιφνεῖς, καὶ σφίσι πολλὰ τὰ
ἄπορα ξυμβεβηκότα, αἰχμαλώτων τε περὶ φυλα-
κῆς, οὓς ἐν ταῖς ναυσὶν εἶχον, καὶ ἐπισκευὴν οὐκ

usus magis definitus est in Iahn. Annal. 1838. 1. p. 62. Cf. II, 65. VI, 55 al.

Cap. LII. §. 1. Ἀναγόμεναι. Quatuor mali codd. ἀναγαγόμ. Cf. ad. c. 51. et II, 90. 92. al.

scen. II. p. 19. — Ἀνδοκίδης ὁ Λεωγόρου. Est Andocides orator. Cf. Ruhnken. Histor. Orat. p. 133. et Bekk. de Andoc. p. 12.

§. 5. Ὡρμίσαντο, appulsae sunt, portum intrarunt. Subiectum enim esse mutatum ex medio apparet.

Cap. LII. §. 1. Τὸν ἐν τοῖς Συβότοις λιμένα. Ob 50, 3. forsitan malis τὰ Σύβοτα τὸν λιμένα vel similia; sed cf. II, 25. τὸν ἐν τῇ Φειᾷ λιμένα et IV, 25. τὸν ἐν τῇ Μεσσήνῃ λιμένα.

§. 2. Τὰς μὲν ναῦς ἄραντες ... ἡσύχαζον. Inest in his leve anacoluthon; nam proprie aut τὰς μὲν ναῦς ἦραν, ἡσύχαζον δέ scribendum, aut μέν omittendum erat. Cf. c. 67. adn. Praeterea τὰς ναῦς ἄραντες insolentius est dicendi genus; plerumque enim solum ἄραντες de hac re legitur, I, 29. et IV, 129. ἄραντες ταῖς ναυσί. Similiter tamen Thucydides ἀντανάγειν ναυσί VII, 52. et ναῦς VII, 37. scripsit. Αἴρειν denique quarta ratione de navibus positum habes VIII, 39. νῆες ἄρασαι ἔπλεον. Non multo minus varius est usus Latini solvere. De intransitivo αἴρειν cf. etiam adn. II, 12. — ἐπισκευὴν οὐκ οὖσαν. Ex superioribus mente repetendum ὁρῶντες, et oratio post illa αἰχμαλώτων τε περὶ φυλακῆς, ut saepe post τέ, mutata est. Ἐπισκευή est refectio, h. e. facultas reficiendi, ut περιτείχισις IV, 131. facultas circumvallandi, et similia. Cf. adn. II, 44, 3. et Wund. ad Soph. Phil. v. 61.

3 οὖσαν τῶν νεῶν ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ. τοῦ δὲ οἴκαδε
πλοῦ μᾶλλον διεσκόπουν ὅπῃ κομισθήσονται, δε-
διότες, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι νομίσαντες λελύσθαι τὰς
σπονδάς, διότι ἐς χεῖρας ἦλθον, οὐκ ἐῶσι σφᾶς
ἀποπλεῖν.

οἱ δὲ Κορίνθιοι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πράσσουσι περὶ ἐπανόδου.

1 53. Ἔδοξεν οὖν αὐτοῖς ἄνδρας ἐς κελήτιον
ἐμβιβάσαντας ἄνευ κηρυκίου προςπέμψαι τοῖς
Ἀθηναίοις, καὶ πεῖραν ποιήσασθαι· πέμψαντές τε
2 ἔλεγον τοιάδε. „Ἀδικεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
πολέμου ἄρχοντες καὶ σπονδὰς λύοντες. ἡμῖν γὰρ
πολεμίους τοὺς ἡμετέρους τιμωρουμένοις ἐμπο-
δὼν ἵστασθε ὅπλα ἀνταιρόμενοι. εἰ δ' ὑμῖν γνώμη
ἐστὶ κωλύειν τε ἡμᾶς ἐπὶ Κέρκυραν ἢ ἄλλοσε εἴ
ποι βουλόμεθα πλεῖν, καὶ τὰς σπονδὰς λύετε,
ἡμᾶς τούςδε λαβόντες πρῶτον χρήσασθε ὡς πο-
3 λεμίοις.“ οἱ μὲν δὴ τοιαῦτα εἶπον· τῶν δὲ Κερ-
κυραίων τὸ μὲν στρατόπεδον, ὅσον ἐπήκουσεν,
ἀνεβόησεν εὐθὺς λαβεῖν τε αὐτοὺς καὶ ἀποκτεῖ-

Cap. LIII. §. 1. Ἐμβιβάσαντας. Cass. Aug. Pal. al. nonnulli ἐςβιβάσαντας, fortasse recte. Alterum tamen II, 90. legitur.

Κηρυκίου. Bekk. ex It. Vat. H. Reg. κηρυκείου. Vulgatum legitur etiam Dinarch. c. Demosth. §. 13. et Pausaniae e mss. restitutum est V, 27, 5. Cf. Schweigh. ad App. III. p. 161. et Zonar. p. 1206. et ibi Tittm.

§. 3. Τοῦ ... πλοῦ ... διεσκόπουν. Vid. Matth. Gr. §. 342. 2. et, a quo causa genitivi melius explicata est, Rost. §. 108. adn. 11. Cf. infra c. 68.

Cap. LIII. §. 1. Κελήτιον. A κέλητι non distinguitur IV, 120. In simili re c. 29. ἀκάτιον commemoratum est. De accusat. ἐμβιβάσαντας cf. adn. 31, 2, etsi hoc exemplum paululum differt, et adn. II, 11, 7. — ἄνευ κηρυκίου] „κηρύκιόν ἐστι ξύλον ὀρθὸν ἔχον ἑκατέρωθεν δύο ὄφεις περιπεπλεγμένους καὶ ἀντιπροςώπους πρὸς ἀλλήλους κειμένους, ὅπερ εἰώθασιν φέρειν οἱ κήρυκες μετ' αὐτῶν· καὶ οὐκ ἐξῆν αὐτοὺς ἀδικεῖν παρ' οὓς ἀπήρχοντο.“ Schol. De re cf. ἀκηρύκτως I, 146. et ἀκηρυκτί II, 1.

§. 2. Σπονδάς sine articulo infinite, bestehende Verträge. Cf. etiam adn. 67, 1. — εἰ δ' ὑμῖν γνώμη ἐστὶ κωλύειν τε ἡμᾶς ... καὶ ... λύετε. Τέ propter σύγχυσιν c. 16. explicatam traiectum est. Articuli absunt, quod γνώμη ἐστί valent ἐγνώκατε, δέδοκται. — ἡμᾶς τούςδε. Cf. Matth. Gr. §. 471. 12. — πρῶτον. Si πρώτους, ut vulgo legitur, malis, cogita Graecos in his discernendis minus diligentes esse quam Latinos. Cf. Wolf. ad Demosth. Lept. p. 338. infra I, 83. III, 101. VI, 3.

§. 3. Τῶν δὲ Κερκυ-

ναι· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοιάδε ἀπεκρίναντο. „Οὔτε 4
ἄρχομεν πολέμου, ὦ ἄνδρες Πελοποννήσιοι, οὔτε
τὰς σπονδὰς λύομεν, Κερκυραίοις δὲ τοῖςδε ξυμ-
μάχοις οὖσι βοηθοὶ ἤλθομεν. εἰ μὲν οὖν ἄλλοσέ
ποι βούλεσθε πλεῖν, οὐ κωλύομεν· εἰ δὲ ἐπὶ Κέρ-
κυραν πλευσεῖσθε ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων,
οὐ περιοψόμεθα κατὰ τὸ δυνατόν.“

ἑκάτεροι τὴν νίκην προςποιοῦνται.

54. Τοιαῦτα τῶν Ἀθηναίων ἀποκριναμένων, 1
οἱ μὲν Κορίνθιοι τόν τε πλοῦν τὸν ἐπ᾽ οἴκου
παρεσκευάζοντο, καὶ τροπαῖον ἔστησαν ἐν τοῖς ἐν
τῇ ἠπείρῳ Συβότοις· οἱ δὲ Κερκυραῖοι τά τε
ναυάγια καὶ νεκροὺς ἀνείλοντο τὰ κατὰ σφᾶς
ἐξενεχθέντα ὑπὸ τοῦ ῥοῦ καὶ ἀνέμου, ὃς γενόμενος
τῆς νυκτὸς διεσκέδασεν αὐτὰ πανταχῇ, καὶ τρο-
παῖον ἀντέστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ Συβότοις
ὡς νενικηκότες. γνώμῃ δὲ ἑκάτεροι τοιᾷδε τὴν 2

Cap. LIV. §. 1. *Τροπαῖον.* In optimis libris mss. aliquoties *τρόπαιον* legitur, minus tamen constanter quam in adiectivis ad c. 20. commemoratis.

Ὑπὸ τοῦ ῥοῦ καὶ ἀνέμου. Vulgo et Bekk. *ὑπό τε τοῦ ῥ. κ. ἀ.*, ut c. 49. *ὑπό τε πλήθους καὶ ὄχλου*, sed hic invitis libris melioribus. Praeterea Cl. Ven. H. Reg. Gr. *καὶ τοῦ ἀνέμου.* Cf. tamen Rost. Gr. §. 98. 6.

§. 2. *Οἱ Ἀθηναῖοι.* Haec quanquam ex plerisque libris accesserunt, suspecta existimanda sunt. Nam respicitur ad diem posterum, quam navale proelium factum est, quo die non soli Athenienses, sed Athenienses et Corcyraei advecti sunt ad Sybota. Vid. c. 52.

ραίων τὸ μὲν στρατόπεδον ... οἱ δὲ Ἀθηναῖοι. Haec non recte ex adverso sunt posita; nam Corcyraei non possunt dividi in *τὸ στρατόπεδον* et *τοὺς Ἀθηναίους*. *Κερκυραίων* delendum putat Dind., at probabilius *μέν* ante *τό* transponi iubet Fritzsch. Quaest. Lucian. p. 175.

§. 4. *Ἐς τῶν ... χωρίων.* Cf. adn. 45, 3.

Cap. LIV. §. 1. *Τά τε ναυάγια καὶ νεκροὺς ἀνείλοντο*, fragmenta navium et cadavera (ad sepeliendum) sustulerunt. Notum hoc signum victoriae. Quare saepissime in his libris de victoribus legimus (*τοὺς*) *νεκροὺς τοὺς ἑαυτῶν ἀνείλοντο*, *τοὺς νεκροὺς τοῖς ἐναντίοις ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν* (c. 63.), de victis *τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνείλοντο* s. *ἐκομίσαντο*. De *ναυαγίοις* leguntur etiam *ἀνελκύσαι* VII, 23. et *προςάγεσθαι* VIII, 106, de his et cadaveribus *προςκομίζεσθαι* §. 2. et *κρατεῖν*, sed his simillima sunt verba II, 92. et VII, 72. Super articulo ante *νεκρούς* omisso cf. IV, 14. V, 10. VII, 5. VIII, 106. Plut. Them. c. 8. extr. Win. Gramm. N. T. §. 18. 1. — *τὰ κατὰ σφᾶς.* De neutro

νίκην προςεποιήσαντο· Κορίνθιοι μὲν κρατήσαντες
τῇ ναυμαχίᾳ μέχρι νυκτός, ὥςτε καὶ ναυάγια
πλεῖστα καὶ νεκροὺς προςκομίσασθαι, καὶ ἄνδρας
ἔχοντες αἰχμαλώτους οὐκ ἐλάσσους χιλίων, ναῦς
τε καταδύσαντες περὶ ἑβδομήκοντα, ἔστησαν τρο-
παῖον· Κερκυραῖοι δὲ τριάκοντα ναῦς μάλιστα
διαφθείραντες, καὶ ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον, ἀνελό-
μενοι τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ναυάγια καὶ νεκρούς,
καὶ ὅτι αὐτοῖς τῇ τε προτεραίᾳ πρύμναν κρουό-
μενοι ὑπεχώρησαν οἱ Κορίνθιοι ἰδόντες τὰς
Ἀττικὰς ναῦς, καὶ ἐπειδὴ ἦλθον [οἱ Ἀθηναῖοι,]
οὐκ ἀντέπλεον ἐκ τῶν Συβότων, διὰ ταῦτα τρο-
παῖον ἔστησαν. οὕτω μὲν ἑκάτεροι νικᾶν ἠξίουν.

οἱ Κορίνθιοι ἀναχωροῦσιν ἐπ᾽ οἴκου. τὰ Κερκυραϊκὰ μὲν δὴ αἰτία πρώτη αὐτοῖς ἐγένετο τοῦ πολέμου ἐς τοὺς Ἀθηναίους.

1 **55.** Οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀποπλέοντες ἐπ᾽ οἴκου
Ἀνακτόριον, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρα-
κικοῦ κόλπου, εἷλον ἀπάτῃ, (ἦν δὲ κοινὸν Κερ-
κυραίων καὶ ἐκείνων) καὶ καταστήσαντες ἐν αὐτῷ
Κορινθίους οἰκήτορας ἀνεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου· καὶ
τῶν Κερκυραίων ὀκτακοσίους μέν, οἳ ἦσαν δοῦλοι,
ἀπέδοντο, πεντήκοντα δὲ καὶ διακοσίους δήσαντες
ἐφύλασσον καὶ ἐν θεραπείᾳ εἶχον πολλῇ, ὅπως
αὐτοῖς τὴν Κέρκυραν ἀναχωρήσαντες προςποιή-
σειαν· ἐτύγχανον δὲ καὶ δυνάμει αὐτῶν οἱ πλείους
2 πρῶτοι ὄντες τῆς πόλεως. ἡ μὲν οὖν Κέρκυρα
οὕτω περιγίγνεται τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων.
καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀνεχώρησαν ἐξ αὐτῆς.

genere vid. Matth. Gr. §. 441. 2. Bernh. Synt. p. 431, de *κατά* Buttm. Gr. §. 147. in praep. *κατά*.

§. 2. *Μάλιστα.* Cf. adn. 13, 3. — *νικᾶν*, victores esse. Cf. Matth. Gr. §. 504. 2. VII, 34. al.

Cap. LV. §. 1. *Κοινὸν Κερκυραίων καὶ ἐκείνων.* De genit. vid. Matth. Gr. §. 389. extr. adn. et Rost. §. 108. adn. 5. Corinthiorum colonia negligentius appellatur a Strab. X. p. 693. et Paus. p. 23, 2. Cf. Muell. Dor. I. V, 117. — *καταστήσαντες ... οἰκήτορας*, Corcyraeis, qui ibi fuerant, expulsis. Cf. IV, 49. Tum adnota servis maxima ex parte completas esse naves Corinthiorum. — *ἐν θεραπείᾳ εἶχον.* Similia sunt *ἐν ὀργῇ ἔχειν*, cf. adn. II, 8, *ἐν φυλακῇ ἔχειν* IV, 14, *ἐν αἰτίᾳ ἔχειν*, cf. adn. II, 59, 3, *ἐν ὀῤῥωδίᾳ* II, 89, 1. De re cf. III, 70. — *προςποιήσειαν.* Cf. adn. 2, 2.

§. 2. *Περιγίγνεται τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων*, Corinthios bello superat. Cf. II, 13. III, 45. Non recte

αἰτία δὲ αὕτη πρώτη ἐγένετο τοῦ πολέμου τοῖς
Κορινθίοις ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι σφίσιν ἐν
σπονδαῖς μετὰ Κερκυραίων ἐναυμάχουν.

ἐπεγένετο δὲ τὰ Ποτιδαιατικά. λέγεται πρῶτον τὰ Ποτιδαιάταις ὑπ' Ἀθηναίων προσταχθέντα.

56. Μετὰ ταῦτα δ' εὐθὺς καὶ τάδε ξυνέβη 1
γενέσθαι Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις διάφορα
ἐς τὸ πολεμεῖν. τῶν γὰρ Κορινθίων πρασσόντων, 2
ὅπως τιμωρήσωνται αὐτούς, ὑποτοπήσαντες τὴν
ἔχθραν αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι Ποτιδαιάτας, οἳ
οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ τῆς Παλλήνης, Κορινθίων
ἀποίκους, ἑαυτῶν δὲ ξυμμάχους φόρου ὑποτελεῖς,
ἐκέλευον τὸ ἐς Παλλήνην τεῖχος καθελεῖν, καὶ
ὁμήρους δοῦναι, τούς τε ἐπιδημιουργοὺς ἐκπέμπειν
καὶ τὸ λοιπὸν μὴ δέχεσθαι, οὓς κατὰ ἔτος ἕκα-
στον Κορίνθιοι ἔπεμπον, δείσαντες, μὴ ἀποστῶ-
σιν ὑπό τε Περδίκκου πειθόμενοι καὶ Κορινθίων,

Cap. LVI. §. 2. *Τιμωρήσωνται.* Bekk. ex Vat. H. et tribus quatuorve aliis libris *τιμωρήσονται.* Utrum praestet, valde dubium est. Cf. sd. et adn. I, 19. Add. Buttm. Gr. §. 139. E. 1.

Τούς τε ἄλλους ἐπὶ Θρᾴκης. Vulgo et Bekk. *τούς τε ἄλλους τοὺς ἐ. Θ.* invitis libris mss. melioribus', quanquam per se non male. Cf. Matth. Gr. §. 279. adn. 3.

Kuehn. Gr. §. 610. adn. — *αἰτία δὲ αὕτη.* De articulo non addito vid. adn. 1, 2. — *ἐν σπονδαῖς*, vigente foedere, in pace. Cf. II, 5.

Cap. LVI. §. 2. *Πρασσόντων, ὅπως —*, id agentibus, operam dantibus, ut. Cf. Rost. Gr. §. 122. 10. b. infra 57, 4. 65, 2. III, 4. al. — *ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ.* Cf. Scyl. p. 26. §. 67. et adn. 54, 2. Hic isthmus hodie *ἡ πόρτα τῆς Κασάνδρας.* Vid. Leak. Graec. sept. III. p. 152. et Urquh. It. II. p. 69. interpr. Germ., qui mille fere passus eum latum dicit. — *Κορινθίων ἀποίκους.* Cf. Muell. Dor. I. p. 119. — *ἑαυτῶν δέ.* Super *δέ* solitario cf. sd. c. 12. — *τὸ ἐς Παλλήνην τεῖχος*, non alterum, *τὸ ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος*, demoliri iussi sunt, ne ab Atheniensibus mari appropinquantibus se defendere possent. — *ἐπιδημιουργούς.* De his praeter alios vid. Muell. Dor. II. p. 141. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 193. Boeckh. Inscript. II. p. 11. et de vi praepos. *ἐπί* Lob. Paral. Gr. II. p. 386. — *ἐπὶ Θρᾴκης*, prope Thraciam. Significatur ea regio, quae *τὰ ἐπὶ Θρᾴκης* I, 59. 68. al. nominatur, complectens Chalcidicam peninsulam cum litore ad Amphipolim usque in orientem patenti. Cf. Gatterer. de Thracia Herodoti et Thucydidis p. 76. sq. ed. Schlichth. In hac regione versantes aut militantes vocantur *οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ξύμμαχοι* hic et IV, 102. *οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδῆς καὶ Βοττιαῖοι* I, 57, *οἱ ἐπὶ Θρᾴκης στρατιῶται* V, 35. 67. Dici tamen negligentius eandem regionem Thracen apparet ex vv. *οἱ ἀπὸ Θρᾴκης* V, 35. 38. Cf. adn. 60, 3.

τούς τε ἄλλους ἐπὶ Θρᾴκης ξυναποστήσωσι ξυμ-
μάχους.

Περδίκκας Μακεδόνων βασιλεὺς παρορμᾷ πολεμεῖν πρὸς Ἀθηναίους.

1 57. Ταῦτα δὲ περὶ τοὺς Ποτιδαιάτας οἱ Ἀθη-
ναῖοι προπαρεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Κερ-
2 κύρᾳ ναυμαχίαν. οἵ τε γὰρ Κορίνθιοι φανερῶς
ἤδη διάφοροι ἦσαν, Περδίκκας τε ὁ Ἀλεξάνδρου,
Μακεδόνων βασιλεύς, ἐπεπολέμωτο, ξύμμαχος
3 πρότερον καὶ φίλος ὤν. ἐπολεμώθη δέ, ὅτι
Φιλίππῳ τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ καὶ Δέρδᾳ κοινῇ
πρὸς αὐτὸν ἐναντιουμένοις οἱ Ἀθηναῖοι ξυμμα-
4 χίαν ἐποιήσαντο. δεδιώς τε ἔπρασσεν ἔς τε τὴν
Λακεδαίμονα πέμπων, ὅπως πόλεμος γένηται
αὐτοῖς πρὸς Πελοποννησίους, καὶ τοὺς Κορινθίους
προςεποιεῖτο τῆς Ποτιδαίας ἕνεκα ἀποστάσεως·
5 προςέφερε δὲ λόγους καὶ τοῖς ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκι-
δεῦσι καὶ Βοττιαίοις ξυναποστῆναι, νομίζων, εἰ
ξύμμαχα ταῦτα ἔχοι ὅμορα ὄντα [τὰ] χωρία,
ῥᾷον ἂν τὸν πόλεμον μετ' αὐτῶν ποιεῖσθαι.

Cap. LVII. §. 1. *Περί* Cass. Aug. Cl. cum octo aut novem aliis mss. Vulgo et Bekk. *πρός*, quod sane usitatius; *περί* tamen, i. e. circa, quod attinet ad, non minus recte dictum videtur.

§. 5. *Τὰ χωρία.* *Τά* ab optimis mss. abest, quod ita defendi

Cap. LVII. §. 2. *Περδίκκας ... Μακεδόνων βασιλεύς.* Non tamen universae Macedoniae, sed maritimae. Vid. II, 99. et de hoc Perdicca Flath. Hist. Maced. I. p. 23. sqq. Alexander est is, qui *φιλέλλην* dicitur, cuius non rara mentio est apud Herod. Cf. infra II, 99, 3.

§. 3. *Φιλίππῳ.* Hic Macedoniae septentrionalis vel mediterraneae partem antea rexerat, sed ea a Perdicca privatus est. Cf. II, 100. *τὴν Φιλίππου πρότερον οὖσαν ἀρχήν.* — *Δέρδᾳ*] „*Δέρδας Ἀριδαίου παῖς, ἀνεψιὸς Περδίκκα καὶ Φιλίππου.*“ Schol. Cf. Muell. de Maced. p. 32. Praeter hos aemulos Perdiccae c. 59. fratres Derdae et c. 61. Pausanias, denique II, 100. Amyntas Philippi fil. commemorantur. Annotandum autem rarius dicendi genus *ἐναντιοῦσθαι πρός τινα*, quod verborum pugnandi usu defenditur. Cf. Plut. Cleom. 7, 3.

§. 4. *Ἔπρασσεν ἔς τε τὴν Λακ. πέμπων ... καὶ .. προςεποιεῖτο.* Post *τὲ* rursus mutata est oratio (cf. adn. c. 16) et a participio in verbum finitum (ut II, 29. IV, 4. 72. al.) transiit, qua re factum est, ut *τὲ* proprie ante *ἐς* ponendum fuerit. *Αὐτοῖς* ad Athenienses referendum est. *Πέμπων* etiam omitti potuit. Cf. adn. c. 65.

§. 5. *Προςέφερε λόγου*

ὧν οἱ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι, καὶ βουλόμενοι προ- 6
καταλαμβάνειν τῶν πόλεων τὰς ἀποστάσεις (ἔτυχον γὰρ τριάκοντα ναῦς ἀποστέλλοντες καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ Ἀρχεστράτου τοῦ Λυκομήδους μετ' ἄλλων δέκα στρατηγοῦντος) ἐπιστέλλουσι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν Ποτιδαιατῶν τε ὁμήρους λαβεῖν, καὶ τὸ τεῖχος καθελεῖν, τῶν τε πλησίον πόλεων φυλακὴν ἔχειν, ὅπως μὴ ἀποστήσονται.

ἀπόστασις Ποτιδαιατῶν, Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων, καὶ ξυνοικισμὸς Ὀλύνθου.

58. Ποτιδαιᾶται δὲ πέμψαντες μὲν καὶ παρ' 1
Ἀθηναίους πρέσβεις, εἴ πως πείσειαν μὴ σφῶν πέρι νεωτερίζειν μηδέν, ἐλθόντες δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα μετὰ Κορινθίων [ἔπρασσον], ὅπως ἑτοιμάσαιντο τιμωρίαν, ἢν δέῃ, ἐπειδὴ ἔκ τε Ἀθηναίων ἐκ πολλοῦ πράσσοντες οὐδὲν εὕροντο ἐπιτήδειον, ἀλλ' αἱ νῆες αἱ ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ

potest, ut χωρία cum ταῦτα arcte non coniungas, sed potius cum ὅμορα ὄντα nectas.

Cap. LVIII. §. 1. Ἔπρασσον delendum videtur; nam praeterquam quod copula post ἐπειδή deest, quam interposito δέ facile accipiamus, e vulgata scriptura verba ἔπρασσον ὅπως ἑτοιμάσαιντο τιμωρίαν non solum cum ἐλθόντες ἐς τὴν Λακεδαίμονα, verum etiam cum πέμψαντες παρ' Ἀθηναίους πρέσβεις coniungenda sunt, quod fieri non posse ex rei ipsius natura liquet. Particularum μέν-δέ ratio autem vulgatae non obstat. Vid. adn. 52, 2.

Εὕροντο. Bekk. ex optimis libris ηὕροντο contra morem Thucydidis, quare ipse ηὗρον sprevit V, 42. Cf. I, 20. 21. 22. al. saepe. Add. sd. II, 18.

conditiones ferebat, agebat cum —, ut II, 70. et al. De Chalcidensibus vid. c. 58. et ibi adn., de Bottiaeis II, 99.

§. 6. Αὐτοῦ, i. e. Perdiccae, cf. c. 59. — Ἀρχεστράτου μετ' ἄλλων δέκα. Si numerus sincerus est, non praetores annui, quos denos fuisse constat, sed imperatores extraordinarii intelligendi sunt. Cf. Schoemann. Antiqu. iur. publ. p. 252. Sed vel sic hic tantus numerus ducum, quibus insuper c. 61. quinque alii submissi esse dicuntur, suspectus est. Cf. ed. mai.

Cap. LVIII. §. 1. Εἴ πως. Cf. Matth. Gr. §. 526. — σφῶν πέρι. Cf. adn. II, 6, 2. — ἢν δέῃ. Forsitan εἰ δέοι exspectaveris; sed in oratione obliqua aut aperta aut tecta ἤν etiam post praeterita de rebus ad futurum tempus spectantibus legitur. Cf. I, 65. 126. 132. II, 24. al. — ἐκ πολλοῦ, propr. iam inde a longo tempore, i. e. diu. — αἱ νῆες αἱ ἐπὶ Μακεδονίαν, suppl. πλέουσαι, ἀπο-

ἐπὶ σφᾶς ὁμοίως ἔπλεον, καὶ τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχετο αὐτοῖς, ἢν ἐπὶ Ποτίδαιαν ἴωσιν Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν, τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀφίστανται μετὰ Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων κοινῇ ξυνομόσαντες.
2 καὶ Περδίκκας πείθει Χαλκιδέας τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας ἀνοικίσασθαι ἐς Ὄλυνθον, μίαν τε πόλιν ταύτην ἰσχυρὰν ποιήσασθαι· τοῖς τε ἐκλιποῦσι τούτοις τῆς ἑαυτοῦ γῆς τῆς Μυγδονίας περὶ τὴν Βόλβην λίμνην ἔδωκε νέμεσθαι, ἕως ἂν ὁ πρὸς Ἀθηναίους πόλεμος ᾖ. καὶ οἱ μὲν ἀνῳκίζοντό τε καθαιροῦντες τὰς πόλεις, καὶ ἐς πόλεμον παρεσκευάζοντο.

Ὑπέσχετο. Vulgo ὑπέσχοντο, sane non male, cf. IV, 88, sed invitis melioribus membranis. Ceterum cf. sd. 126, 5.

σταλεῖσαι 57, 6. De σφᾶς vid. adn. 20, 1. — τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 325. sq. Muell. Dor. II p. 123. Haas. ad Xen. de Rep. Laced. p. 271. infra IV, 15. 86. al. — τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, tum vero (vel tunc demum) hoc opportuno tempore. Cf. II, 84. et τότε τοίνυν κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρόν Demosth. de Cor. §. 180. Iam tum illis temporibus Nep. Thras. II, 4.

§. 2. Τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις. Quae sint hae urbes, et utrum ad sinum Toronaeum, an ad Thermaicum, an adeo ad Singiticum, qui ab Olyntho paulo longius distat, sitae, parum liquet. Omnino urbes populi Chalcidensium praeter Olynthum nullae a Thuc. nominantur nisi forte Sermylis c. 65. ubi tamen vid. adn. et fortasse Arnae IV, 103. et Scolus V, 18, nisi hae Bottiaeorum sunt. Nam homines Chalcidenses incolebant quidem etiam Toronen, sed ea ab Atheniensibus occupata erat; vid. IV, 110. Neque pauci ii Chalcidenses, qui in Acte habitabant IV, 109, partem civitatis Chalcidensium effecisse existimari possunt, quum, ut Toronaei, multo post ab Atheniensibus defecerint. — ἀνοικίσασθαι ἐς Ὄλυνθον. Cf. Diod. XII, 34. et de verbo adn. c. 7. Hinc apparere hanc urbem non ad oram fuisse sitam, ubi in compluribus tabulis loco recentioris vici Hagii Mami v. Mammae collocaretur, recte admonet Bloomf. In vicinia tamen huius vici ponunt Cousinery It. II. p. 161. et Leak. Graec. sept. III, p. 154. Hac autem migratione haec urbs ita amplificata est, ut ab illo inde tempore princeps Chalcidicarum esset. In potestatem autem Chalcidensium quomodo venerit, narrat Herod. VIII, 127. — ἀνοικίσασθαι. Passiva flexione usus est Aristoph. Av. v. 1340. Cf. adn. II, 102, 5. — τοῖς ἐκλιποῦσι, iis, qui reliquissent. — τῆς Μυγδονίας. De hac vid. II, 99. Tum περί non est κύκλῳ περί, sed prope. Cf. Cousin. I. p. 113. — Βόλβην. De hac cf. IV, 103. Scyl. p. 27. §. 67. Hodie Besicia (Μπεσίκια) no-

Ἀθηναῖοι πολεμοῦσι πρὸς Περδίκκαν.

59. Αἱ δὲ τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀφι- 1
κνοῦνται ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, καὶ καταλαμβάνουσι
τὴν Ποτίδαιαν καὶ τἆλλα ἀφεστηκότα. νομίσαντες 2
δὲ οἱ στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρός τε Περδίκκαν
πολεμεῖν τῇ παρούσῃ δυνάμει καὶ τὰ ξυναφεστῶτα
χωρία τρέπονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ
καὶ τὸ πρότερον ἐξεπέμποντο, καὶ καταστάντες
ἐπολέμουν μετὰ Φιλίππου καὶ τῶν Δέρδου ἀδελ-
φῶν ἄνωθεν στρατιᾷ ἐςβεβληκότων.

Κορίνθιοι Ποτιδαιάταις πέμπουσιν ἐπικούρους ἄρχοντος Ἀριστέως.

60. Καὶ ἐν τούτῳ οἱ Κορίνθιοι, τῆς Ποτιδαίας 1
ἀφεστηκυίας, καὶ τῶν Ἀττικῶν νεῶν περὶ Μακε-
δονίαν οὐσῶν, δεδιότες περὶ τῷ χωρίῳ, καὶ οἰκεῖον
τὸν κίνδυνον ἡγούμενοι, πέμπουσιν ἑαυτῶν τε
ἐθελοντὰς καὶ τῶν ἄλλων Πελοποννησίων μισθῷ
πείσαντες ἑξακοσίους καὶ χιλίους τοὺς πάντας
ὁπλίτας καὶ ψιλοὺς τετρακοσίους. ἐστρατήγει δὲ 2
αὐτῶν Ἀριστεὺς ὁ Ἀδειμάντου, κατὰ φιλίαν τε
αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα οἱ πλεῖστοι ἐκ Κορίνθου στρα-
τιῶται ἐθελονταὶ ξυνέσποντο· ἦν γὰρ τοῖς Ποτι-
δαιάταις ἀεί ποτε ἐπιτήδειος. καὶ ἀφικνοῦνται 3

Cap. LIX. §. 2. *Δέρδου.* Cass. Cl. et a corr. Aug. *Δέρδα*, ut Aristot. Polit. V, 8, fortasse recte. Talia apud Thuc. sunt *Ἰθωμήτα* I, 103, *Πλειστόλα* V, 25, *Ἀλεξιππίδα* VIII, 58, *Κλεαρίδα* V, 11. et semel etiam c. 10, sed *Κλεαρίδου* V, 6. et semel 10. *Βρασίδα* in mediocribus tantum libris mss. bis terve legitur.

minatur. Vid. Cousin. l. d. et Leak. l. d. III. p. 170.

Cap. LIX. §. 1. *Ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης.* Cf. adn. 56, 2.

§. 2. *Ἐφ' ὅπερ.* Cf. Matth. Gr. §. 439. Rost. §. 100. adn. 9. — *καταστάντες* aut quum pervenissent, aut quum consedissent. Similiter III, 86. 92. Altera explanatio praestat ob V, 4. et ob similem vim verborum *καταστάντες ἐμάχοντο* 49, 3. Alia res est II, 1.

Cap. LX. §. 1. *Δεδιότες περὶ τῷ χωρίῳ.* Phrynich. in Bekk. Anecd. p. 37. *δέδοικα περὶ τῷδε κατὰ δοτικὴν ὡς ἐπὶ πολὺ οἱ Ἀττικοί.* Bene, quod *ὡς ἐπὶ πολύ* addidit. Cf. Thuc. III, 102. (et de *φοβεῖσθαι* VIII, 93. extr.) Xen Cyr. I, 4, 22. Heind. ad Plat. Euthyd. p. 312. sq. Matth. Gr. §. 589. a. *γ'.* et b. *β'.* — *μισθῷ πείσαντες.* Similiter iam c. 31. et IV, 80. — *τοὺς πάντας.* Cf. Matth. Gr. §. 266.

§. 2. *Ἀριστεύς.* *Ἀριστέας* appellatur Herod. VII, 137. Cf. interpr. Luci. Dial. Mort. XI, 3. — *Ἀδειμάντου.* Est *Ἀδείμαντος ὁ Ὠκύτου, Κορίνθιος στρατηγός*, de quo Herod. VIII, 5. 59. 61. 94. — *ἐπιτήδειος*, i. e. *φίλος.* Cf. I, 95. II, 49. VIII, 47. al.

τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ὕστερον ἐπὶ Θρᾴκης ἢ Ποτί-
δαια ἀπέστη.

οἱ Ἀθηναῖοι καὶ αὐτοὶ βοήθειαν λαβόντες Καλλίου στρατηγοῦντος ἐκ Μακεδονίας πρὸς Ποτίδαιαν πορεύονται.

1 61. Ἦλθε δὲ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις εὐθὺς ἡ
ἀγγελία τῶν πόλεων, ὅτι ἀφεστᾶσι· καὶ πέμπουσιν,
ὡς ᾔσθοντο καὶ τοὺς μετὰ Ἀριστέως ἐπιπαρόντας,
δισχιλίους ἑαυτῶν ὁπλίτας καὶ τεσσαράκοντα ναῦς
πρὸς τὰ ἀφεστῶτα, καὶ Καλλίαν τὸν Καλλιάδου
2 πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν· οἳ ἀφικόμενοι ἐς Μα-
κεδονίαν πρῶτον καταλαμβάνουσι τοὺς προτέρους
χιλίους Θέρμην ἄρτι ᾑρηκότας καὶ Πύδναν πολι-
3 ορκοῦντας. προςκαθεζόμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν
Πύδναν ἐπολιόρκησαν μέν, ἔπειτα δὲ ξύμβασιν
ποιησάμενοι καὶ ξυμμαχίαν ἀναγκαίαν πρὸς τὸν
Περδίκκαν, ὡς αὐτοὺς κατήπειγεν ἡ Ποτίδαια
καὶ ὁ Ἀριστεὺς παρεληλυθώς, ἀπανίστανται ἐκ
4 τῆς Μακεδονίας. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Βέροιαν,

§. 3. *Τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ὕστερον.* Usitatius quidem esset *τεσσαράκοντα ἡμέραις ὕστερον*, sed similiter VIII, 24. *τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕστερον*, et apud Latinos quoque non minus tertio anno post quam tribus annis post dici constat. Cf. Zumpt. Gr. Lat. §. 476. — *ἐπὶ Θρᾴκης.* Malis forsitan *ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης*, ut 59, 1.; sed vid. adn. 56, 2. *Ἐπί* cum genit. autem etsi apud verba eundi plerumque (ut 62, 4. 63, 1. 116, 3, alibi non raro, saepissime in vv. *ἐπ' οἴκου*) in ... versus valet, tamen etiam de adventu in locum dici praeter dubium exemplum VIII, 79, 3. docet certius ibid. §. 4.

Cap. LXI. §. 1. *Ἡ ἀγγελία τῶν πόλεων ὅτι ἀφεστᾶσιν.* De genit. vid. Matth. Gr. §. 342. 1. Rost. §. 108. adn. 1. cf. VIII, 15. de tota conformatione verborum Matth. Gr. §. 296. Rost. §. 122. adn. 2. Cf. 97, 2. 138, 2. Paulo post *ἐπιπαρεῖναι* est praeterea advenisse. — *Καλλίαν τὸν Καλλιάδου.* Cf. Buttm. ad Plat. Alc. I. c. 31. — *πέμπτον αὐτόν.* Cf. adn. 46, 2.

§. 2. *Τοὺς προτέρους χιλίους.* Vid. 57, 6. — *Θέρμην*] „*σημείωσαι, ὅτι ἡ νῦν Θεσσαλονίκη πόλις πάλαι Θέρμη ἐκαλεῖτο. ἔστι δὲ καὶ αὕτη καὶ Πύδνα καὶ Βέροια πόλεις Μακεδονικαί.*" Schol. De Pydnae situ cf. Boeckh. Inscr. II. p. 49 et Leak. Graec. sept. III. p. 429

§. 3. *Ἀπανίστανται ἐκ τῆς Μακεδονίας*, castra movent ad Macedoniam relinquendam. Ita haec accipienda sunt, quum urbs Beroea, quae §. 4. nominatur, Macedoniae finibus non videatur eximi posse. Cf. Muell. Maced. p. 51.

§. 4. *Βέροιαν.* Quae adhuc Veria s. Caraveria. Cf. de ea Mannert. Geogr. VII. p. 517. et Leak. l. d. p. 290. sqq. Haec autem urbs, aut quod Perdiccas iam tunc denuo defecisset, (id quod *εὐθύς* factum esse 62, 2. legimus.) aut sua sponte Athe-

κἀκεῖθεν ἐπιστρέψαντες καὶ πειράσαντες πρῶτον
τοῦ χωρίου καὶ οὐχ ἑλόντες ἐπορεύοντο κατὰ
γῆν πρὸς τὴν Ποτίδαιαν τρισχιλίοις μὲν ὁπλίταις
ἑαυτῶν, χωρὶς δὲ τῶν ξυμμάχων πολλοῖς, ἱππεῦσι
δὲ ἑξακοσίοις Μακεδόνων τοῖς μετὰ Φιλίππου
καὶ Παυσανίου· ἅμα δὲ νῆες παρέπλεον ἑβδομή-
κοντα. κατ' ὀλίγον δὲ προϊόντες τριταῖοι ἀφίκοντο 5
ἐς Γίγωνον καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο.

παράταξις ἑκατέρων. φυγὴ Ποτιδαιατῶν, καίπερ τοῦ Ἀριστέως κέρως νικήσαντος.

62. Ποτιδαιᾶται δὲ καὶ οἱ μετὰ Ἀριστέως 1
Πελοποννήσιοι προσδεχόμενοι τοὺς Ἀθηναίους
ἐστρατοπεδεύοντο πρὸς Ὀλύνθου ἐν τῷ ἰσθμῷ,
καὶ ἀγορὰν ἔξω τῆς πόλεως ἐπεποίηντο. στρατηγὸν 2
μὲν τοῦ πεζοῦ παντὸς οἱ ξύμμαχοι ᾕρηντο Ἀριστέα,
τῆς δὲ ἵππου Περδίκκαν· ἀπέστη γὰρ εὐθὺς πάλιν

Cap. LXII. §. 1. Πρὸς Ὀλύνθου. Vulgo et Bekk. πρὸς Ὀλύνθῳ. Cass. Gr. et al. mss. πρὸ Ὀλύνθου. Sed neque ante Olynthum neque apud Olynthum, verum apud Potidaeam, castra a Potidaeatis et Aristeo posita esse et ex adiectis verbis ἐν τῷ ἰσθμῷ et ex iis, quae sequuntur §. 3. 4. 5., apparet. Scripsimus igitur πρὸς Ὀλύνθου, Olynthum versus, facie Olynthum versa. Cf. IV, 31. et Matth. Gr. §. 590. a. γ'.

niensibus portas clausisse existimanda est. Cf. Vischer. Mus. Helvet. I. p. 19. — ἐπιστρέψαντες, conversi, reversi ad mare, quum Beroea aliquantum a litore distet. Cf. Arn. — καὶ πειράσαντες πρῶτον τοῦ χωρίου, ac tentato quidem prius oppido. Ita Thiersch. Act. philol. Mon. III. 3. Clarior quidem videretur narratio, si abesset καί, sed vid. de eo adn. I, 1, 1. De genit. cf. Moer. et Thom. Mag. in h. v. Solius medii II, 81, 2. ita positi facit mentionem Rost. Gr. §. 108. adn. 17, sed cf. IV, 70. VII, 12. et adn. II, 93. — χωρὶς δέ, praeterea vero. — Παυσανίου] „οὗτος ὁ Παυσανίας κατὰ μέν τινας υἱὸς τοῦ Δέρδου, κατὰ δὲ ἄλλους ἀδελφός." Schol.

§. 5. Τριταῖοι. Cf. Matth. Gr. §. 144. et 446. 9. Rost. §. 98. adn. 8. — Γίγωνον] „Γίγωνος χωρίον ἐστὶ μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Θρᾴκης (i. e. τῶν ἐπὶ Θ.), οὐ πολὺ ἀπέχον Ποτιδαίας." Schol. Γιγωνὶς ἄκρα μεταξὺ Μακεδονίας καὶ Παλλήνης secundum Etym. M. Prope Apanomi promontorium collocat Leak. l. d. III. p. 452. sq. Crossaeae adnumerat Herodot. VII, 123, quae regio a Thuc. Crusis dicitur.

Cap. LXII. §. 1. Ἐν τῷ ἰσθμῷ. Vid. 56, 2. ibique adn. — ἀγορὰν ... ἐπεποίηντο. Ne milites commeatus obtinendi causa per urbem vagarentur. Cf. III, 6. V, 115. VI, 50. al. Plene ἀγορὰ τῶν πωλουμένων vocatur VII, 39. Urbs est Potidaea.

§. 2. Ἀπέστη. Aoristus pro plusquamperf. Cf. Buttm. Gr. §. 137. adn. 1. et Dobr. ad Thuc. p. 109, qui comparat II. 92, 2. 98, 1. al.

τῶν Ἀθηναίων καὶ ξυνεμάχει τοῖς Ποτιδαιάταις
3 Ἰόλαον ἀνθ' αὑτοῦ καταστήσας ἄρχοντα. ἦν δὲ
ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστέως τὸ μὲν μεθ' ἑαυτοῦ
στρατόπεδον ἔχοντι ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐπιτηρεῖν τοὺς
Ἀθηναίους, ἢν ἐπίωσι, Χαλκιδέας δὲ καὶ τοὺς ἔξω
ἰσθμοῦ ξυμμάχους καὶ τὴν παρὰ Περδίκκου δια-
κοσίαν ἵππον ἐν Ὀλύνθῳ μένειν, καὶ ὅτ' ἂν Ἀθη-
ναῖοι ἐπὶ σφᾶς χωρῶσι, κατὰ νώτου βοηθοῦντας ἐν
4 μέσῳ ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους. Καλλίας δ'
αὖ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγὸς καὶ οἱ ξυνάρχον-
τες τοὺς μὲν Μακεδόνας ἱππέας καὶ τῶν ξυμ-
μάχων ὀλίγους ἐπὶ Ὀλύνθου ἀποπέμπουσιν, ὅπως
εἴργωσι τοὺς ἐκεῖθεν ἐπιβοηθεῖν, αὐτοὶ δ' ἀνα-
στήσαντες τὸ στρατόπεδον ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Πο-
5 τίδαιαν. καὶ ἐπειδὴ πρὸς τῷ ἰσθμῷ ἐγένοντο
καὶ εἶδον τοὺς ἐναντίους παρασκευαζομένους ὡς
ἐς μάχην, ἀντικαθίσταντο καὶ αὐτοί· καὶ οὐ
6 πολὺ ὕστερον ξυνέμισγον. καὶ αὐτὸ μὲν τὸ τοῦ
Ἀριστέως κέρας καὶ ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν Κο-
ρινθίων τε καὶ τῶν ἄλλων λογάδες ἔτρεψαν τὸ
καθ' ἑαυτοὺς καὶ ἐπεξῆλθον διώκοντες ἐπὶ πολύ·

§. 3. Αὐτῶν. Optimi mss. αὐτῶν. Utrum praestaret, dubium videretur (cf. adn. c. 17.), nisi αὐτῶν collocatione verborum commendaretur. Cf. Rost. Gr. §. 99. 3. adn., sed etiam ad. II, 13, 1.

§. 3. Ἔχοντι ideo dictum est, quia pro τοῦ Ἀριστέως non minus bene scribi potuit τῷ Ἀριστεῖ. Cf. Buttm. Gr. §. 144. adn. 1. Hom. Il. XIV, 139. sqq. Ἀχιλλῆος ὀλοὸν κῆρ γηθεῖ ... δερκομένῳ. — ἔξω ἰσθμοῦ. Attende articulum omissum, ut de isthmo Corinthio I, 108. II, 9. IV, 42. — διακοσίαν ἵππον. Cf. Matth. Gr. §. 140. adn. 1. — σφᾶς, se (Aristeum) et suum exercitum. — ἐν μέσῳ ποιεῖν. Cf. Vig. p. 282.

§. 4. Τοὺς μὲν Μακεδόνας ἱππέας. Sic rursus 63, 2. οἱ Μακεδόνες ἱππῆς et Xen. Anab. VI, 5. 26. οἱ Ἕλληνες πελτασταί. Cf. Held. ad Caes. B. C. II, 40. et Fabr. ad Liv. XXI, 53, 11. — τοὺς ἐκεῖθεν. Cf. Buttm. Gr. §. 151. I. 8. Cf. VII, 26. VIII, 107. II, 84. Sic saepe οἱ αὐτόθεν, ut II, 25. IV, 129. V, 52, et similia.

§. 5. Οὐ πολὺ ὕστερον ξυνέμισγον. Cf. de hac pugna Plat. Charm. c. 1. et adn. infra 63, 3. et Socratis atque Alcibiadis causa Plat. Apol. §. 17. et Symp. c. 35. sq., de tempore proelii II, 2. et Seidl. Praef. Soph. Ant. p. LXV. ed. Herm.

τὸ δὲ ἄλλο στρατόπεδον τῶν τε Ποτιδαιατῶν καὶ τῶν Πελοποννησίων ἡσσᾶτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐς τὸ τεῖχος κατέφυγεν.

Ἀριστεὺς μὲν ἐς Ποτίδαιαν ἐςπίπτει, οἱ δ' ἐξ Ὀλύνθου βοηθοὶ ὑποστρέφουσιν. ἀριθμὸς τῶν πεσόντων.

63. Ἐπαναχωρῶν δὲ ὁ Ἀριστεὺς ἀπὸ τῆς διώ- 1
ξεως ὡς ὁρᾷ τὸ ἄλλο στράτευμα ἡσσημένον, ἠπόρησε μὲν ὁποτέρωσε διακινδυνεύσῃ χωρήσας, ἢ ἐπὶ τῆς Ὀλύνθου ἢ ἐς τὴν Ποτίδαιαν, ἔδοξε *δ' οὖν* ξυναγαγόντι τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ ὡς ἐς ἐλάχιστον χωρίον δρόμῳ βιάσασθαι ἐς τὴν Ποτίδαιαν· καὶ παρῆλθε παρὰ τὴν χηλὴν διὰ τῆς θαλάσσης βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς, ὀλίγους μέν τινας ἀποβαλών, τοὺς δὲ πλείους σώσας. οἱ 2

Cap. LXIII. §. 1. Διακινδυνεύσῃ Bekk. e Pal. It. Laur. m. Vulgo διακινδυνεύσει. Retinuimus quidem coniunctivum, quia aptius hic dicitur wohin er . . . sollte, quam wohin er . . . würde. Res tamen non omni ex parte explorata est. Cf. de talibus distinguendis Sommer. in Bibl. crit. a. 1829. p. 567. et Stallb. ad Plat. Gorg. p. 85. et 249. Futuri post ἀπορεῖν in enunciatis relativis positi exempla apud Thuc. sunt III, 109. et VIII, 80, (unde apparet discrimen eius et coniunctivi in Rost. Gr. §. 122. 10. b. expositum non semper servari,) coniunctivi I, 107. IV, 13. et post οὐκ ἔχειν IV, 28. et al.

Δ' οὖν. In libris mss. γοῦν, quod quidem certe sonans hic non quadrat, ubi superiori μέν aliquid opponi debet. Nostram igitur coniecturam δ' οὖν recepit Bekk. Cf. I, 3. II, 5. et 34. VIII, 87. 97.

Cap. LXIII. §. 1. Διακινδυνεύσῃ χωρήσας. Potuisse etiam χωρῆσαι scribi aut hoc verbum omitti ex VII, 1. et VII, 47. intelligitur. — ὡς ἐς ἐλάχιστον χωρίον, in quam angustissimum spatium (ut conferta acie maiore et impetu et celeritate per hostes perrumperent). Iungenda haec cum ξυναγαγόντι. Χωρίον spatium valet etiam II, 77. 78. De collocatione verborum vid. Matth. Gr. §. 461. c. — βιάσασθαι ἐς τὴν Ποτίδαιαν, Potidaeam perrumpere (sich nach Pot. durchschlagen). Cf. VII, 69. extr. Dorv. ad Char. p. 114. Fritzsch. ad Luci. p. 197. Ellendt. ad Arri. I, 23. 4. — παρῆλθε. Iustus enim aditus reliquo exercitu victo et in urbem compulso haud dubie ab Atheniensibus obsessus erat. — τὴν χηλήν] „χηλὴ καλεῖται οἱ ἔμπροσθεν τοῦ πρὸς θάλασσαν τείχους προβεβλημένοι λίθοι διὰ τὴν τῶν κυμάτων βίαν, μὴ τὸ τεῖχος βλάπτοιτο.“ Schol. Crepidinem hic interpretatur Port., dixeris etiam molem (Steindamm Hier. Muell.) Postremam eius partem a moenibus recedere et ita produci solere, ut introitum portus coarctet, docet Arn. Cf. VII, 53. VIII, 90. et interpr. Xen. Anab. VII, 1, 17. — διὰ τῆς θαλάσσης, per mare, quatenus illa χηλή erat in mari. Praeter vel propter mare voluit

δ' ἀπὸ τῆς Ὀλύνθου τοῖς Ποτιδαιάταις βοηθοί, (ἀπέχει δὲ ἑξήκοντα μάλιστα σταδίους καὶ ἔστι καταφανές), ὡς ἡ μάχη ἐγίγνετο, καὶ τὰ σημεῖα ἤρθη, βραχὺ μέν τι προῆλθον ὡς βοηθήσοντες, καὶ οἱ Μακεδόνες ἱππῆς ἀντιπαρετάξαντο ὡς κωλύσοντες· ἐπειδὴ δὲ διὰ τάχους ἡ νίκη τῶν Ἀθηναίων ἐγίγνετο, καὶ τὰ σημεῖα κατεσπάσθη, πάλιν ἐπανεχώρουν ἐς τὸ τεῖχος, καὶ οἱ Μακεδόνες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους· ἱππῆς δ' οὐδετέροις
3 παρεγένοντο. μετὰ δὲ τὴν μάχην τροπαῖον ἔστησαν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Ποτιδαιάταις. ἀπέθανον δὲ Ποτιδαιατῶν μὲν καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακοσίων, Ἀθηναίων δὲ αὐτῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ Καλλίας ὁ στρατηγός.

§. 2. Ἀπέχει. In optimis membranis ἀπεῖχε, quod allato loco Xen. Hell. II, 1, 21. defendit Bernh. Synt. p. 375. Cf. Rost. Gr. §. 116. adn. 6. et Ev. Ioa. XI, 18. Quum tamen sequatur ἐστί, et alterius exempli Thucydidei VIII, 98. parum certa sit explanatio, tertium II, 86, 3. ob falsam flexionem reiiciendum, vulgatam intactam reliquimus, ut Bekk., fortasse tamen iniuria.

Ἱππῆς δ'. Malo ἱππῆς τ'. Coniicerem ἱππῆς δή, si δή hic pro οὖν poni posse videretur.

esse Abresch., quem sequitur Bernh. Synt. p. 234, etsi hanc notionem praepositioni διά apud poetas tantum et Herodotum et recentissimos scriptores subiectam esse non negat.

§. 2. Ἐστὶ καταφανές. Intell. aut καταφανές τι aut καταφανὲς χωρίον. Cf. I, 138. ἐδόκει γὰρ (Λάμψακος) πολυοινότατον τῶν τότε εἶναι. IV, 76. ἔστι δὲ ἡ Χαιρώνεια ἔσχατον τῆς Βοιωτίας. Proprie igitur Olynthus Potidaeae dicitur conspicua esse, sed haec mutato spectantis loco (cf. adn. c. 64.) significant etiam Olynthi Potidaeam et res ibi gestas visas esse, quam notionem hic requiri ex iis, quae sequuntur, apparet. Cf. ἐπιφανές de Decelea dictum VII, 19. Est locus late prospectans apud Tac. Hist. III, 60. ubi vid. Kiessl. — τὰ σημεῖα ἤρθη. Cf. adn. 49, 1. — παρεγένοντο] „ἐν τῇ μάχῃ.“ Schol.

§. 3. Ὑποσπόνδους. „Qs. subiectos pacto, h. e. pacto de iis tollendis inito.“ BAU. Cf. Matth. Gr. §. 446. 9. Rost. §. 100. 2. adn. et de re adn. c. 54. — ἀπέθανον δέ cet. Nota inscriptio in Athenienses, qui in hac pugna perierunt. Vid. Boeckh. Inscr. I. p. 300. sqq. Hostium πλείους τῶν τριακοσίων caesos esse scribit Diod. XII, 34, ubi μείους legendum esse coniicit Bloomf. Idem Calliam ducem apud Plut. Nic. c. 6. male Calliadem vocari, quod patris (cf. c. 61.) et filii eius nomen fuerit, adnotat.

ἡ Ποτίδαια ἀφικομένου δευτέρου στρατεύματος Ἀθηναίων πανταχόθεν πολιορκεῖται.

64. Τὸ δ' ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος εὐθὺς οἱ 1
Ἀθηναῖοι ἀποτειχίσαντες ἐφρούρουν. τὸ δ' ἐς τὴν
Παλλήνην ἀτείχιστον ἦν· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐνόμιζον
εἶναι ἔν τε τῷ ἰσθμῷ φρουρεῖν, καὶ ἐς τὴν Παλλή-
νην διαβάντες τειχίζειν, δεδιότες, μὴ σφίσιν οἱ
Ποτιδαιᾶται καὶ οἱ ξύμμαχοι γιγνομένοις δίχα
ἐπίθωνται. καὶ πυνθανόμενοι οἱ ἐν τῇ πόλει 2
Ἀθηναῖοι τὴν Παλλήνην ἀτείχιστον οὖσαν χρόνῳ
ὕστερον πέμπουσιν ἑξακοσίους καὶ χιλίους ὁπλίτας
ἑαυτῶν καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσωπίου στρατηγόν·
ὃς ἀφικόμενος ἐς τὴν Παλλήνην καὶ ἐξ Ἀφύτιος
ὁρμώμενος προσήγαγε τῇ Ποτιδαίᾳ τὸν στρατὸν
κατὰ βραχὺ προϊὼν καὶ κείρων ἅμα τὴν γῆν·
ὡς δ' οὐδεὶς ἐπεξῄει ἐς μάχην, ἀπετείχισε τὸ ἐκ
τῆς Παλλήνης τεῖχος. καὶ οὕτως ἤδη κατὰ κράτος 3

Cap. LXIV. §. 1. Ἐπίθωνται. Bekk. ἐπιθῶνται. Cf. sd. c. 31.

Cap. LXIV. §. 1. *Τὸ δ' ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ τεῖχος*, murum, qui isthmum spectabat. „Propr. a parte, a regione isthmi.“ BAU., qui mutatum spectantis locum vult cogitari. Cf. Matth. Gr. §. 574. p. 1332. et infra §. 2. extr. Quanquam autem hoc enunciatum ei, quod sequitur, contrarium est, hanc rem scriptor hic nondum respexit, sed tantum superiorem pronuntiationem. Ita factum est, ut *δέ — δέ* dixerit, non *καὶ . . . μέν — δέ*. Similiter I, 144, 2. II, 98, 4. — *ἀποτειχίσαντες*. Hoc valet muro exstructo ab agris seiungere, ideoque circumvallare, ut *περιτειχίζειν*. Cf. §. 2. c. 65. VII, 1. 4. 6. al. — *ἐφρούρουν*, in praesidio erant in munimentis contra hostilia erectis, vel omnino praesidio custodiebant, obsidebant. Cf. III, 17. — *τὸ δ' ἐς τὴν Παλλήνην*, suppl. *τεῖχος*. Cf. §. 3. et c. 56. — *ἀτείχιστον* insolentiorem hic vim habet *οὐκ ἀποτείχιστον*. — *γιγνομένοις δίχα*. Cf. Matth. Gr. §. 309. c. Rost. §. 100. 2. infra I, 122. VII, 81. Ad rem quod attinet, Potidaea totum isthmum ita a mari ad mare occupatum esse, ut omnem aditum peninsulae terra intercluderet, cl. Herod. VIII, 129. admonet Arn. Cf. IV, 120, 3.

§. 2. *Ἑξακοσίους καὶ χιλίους*. *Χιλίους* Isocr. de Big. §. 29. — *ἐξ Ἀφύτιος*] „*μία πόλις τῶν ἐν Παλλήνῃ ἡ Ἄφυτις*. (Ad litus in orientem vergens, ubi nunc vicus Athyto, collocatur a Leak. Graec. sept. III. p. 156.) *Ἰωνικῶς δὲ εἶπεν Ἀφύτιος*· [ut Herod. VII, 123.] *ἔδει γὰρ διὰ τοῦ δ.*“ Schol. Talia sunt *Γοάξιος* IV, 107. *Κνίδιος* V, 51. In dativo *Ἀφύτει* dixit Xen. Hell. V, 3. 19. Cf. Rost. Gr. §. 43. adn. 2. — *ὁρμώμενος*, proficiscens, i. e. Aphytim sedem belli (*ὁρμητήριον*) faciens. Cf. III. 31. IV. 52. — *ἐφορμούσαις*. Frequens verbum de iis, qui navibus hostes speculantur vel obsident, et de his navibus ipsis. Cf. I, 116. 142. al.

ἡ Ποτίδαια ἀμφοτέρωθεν ἐπολιορκεῖτο, καὶ ἐκ
θαλάσσης ναυσὶν ἅμα ἐφορμούσαις.

Ἀριστεὺς λανθάνει ἐκπλέων πρὸς Χαλκιδέας, οὗ ξυμπολεμεῖ.

1 **65.** Ἀριστεὺς δὲ ἀποτειχισθείσης αὐτῆς, καὶ
ἐλπίδα οὐδεμίαν ἔχων σωτηρίας, ἢν μή τι ἀπὸ
Πελοποννήσου ἢ ἄλλο παρὰ λόγον γίγνηται, ξυν-
εβούλευε μὲν πλὴν πεντακοσίων ἄνεμον τηρήσασι
τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπὶ πλέον ὁ σῖτος
ἀντίσχῃ, καὶ αὐτὸς ἤθελε τῶν μενόντων εἶναι·
ὡς δ' οὐκ ἔπειθε, βουλόμενος τὰ ἐπὶ τούτοις
παρασκευάζειν, καὶ ὅπως τὰ ἔξωθεν ἕξει ὡς
ἄριστα, ἔκπλουν ποιεῖται λαθὼν τὴν φυλακὴν
2 τῶν Ἀθηναίων. καὶ παραμένων ἐν Χαλκιδεῦσι
τά τε ἄλλα ξυνεπολέμει, καὶ Σερμυλίων λοχήσας

Cap. LXV. §. 1. *Παρὰ λόγον*. Vulgo et Bekk. *παράλογον* contra consuetudinem Thucydidis. Cf. Krueg. ad Dion. p. 267.

Ἀντίσχῃ. Pal. (in quo tamen secundum Morst. *ἀντίσχῇ* cum duob. accent.) et Laur. *ἀντισχῇ*, quod recepit Bekk. Sed noli a vulgata recedere, etiamsi (de quo vid. adn. I, 7.) ab *ἀντέχειν*, non ab *ἀντίσχειν* originem repetas; nam ita *παράσχω*, *κατάσχω*, *πρόσχω* scribimus. Vid. Etym. M. p. 495, 6. Arcad. p. 174, 10. Goettl. Doctr. Accent. §. 23.

§. 2. *Σερμυλίων*. Bekk. ex optimis mss. *Ἑρμυλ.* Similiter VI, 4. pro *Σελινοῦντα* in optimis libris *Ἑλιν.* Quos tamen neque

Cap. LXV. §. 1. *Ἀποτειχισθείσης αὐτῆς καὶ . . . ἔχων*. Genitivi absoluti similiter aliquoties cum participiis in nominativo collocatis particula *καί* aut duabus *τὲ καί* iunguntur. Cf. c. 67. IV, 29. 100. 124. V, 116. VI, 93. et alia et Thucydidis et aliorum exempla in ed. mai. ad III, 84. adscripta, etiam Liv. XXV, 22, 15. Iust. XXIII, 2, 2. — *ἄλλο*. „Exspectaveris *ἄλλοθεν*, sed cf. V, 80. *καὶ ὁπόσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴ τι ἄλλο εἶχον*.“ KRUEG. — *τὰ ἐπὶ τούτοις*, ea, quae secundum haec gerenda erant, post haec necessaria videbantur. — *τὰ ἔξωθεν*, propr. extrinsecus imminentia, = *τὰ ἔξω*. Cf. II, 13. 49.

§. 2. *Τὰ ἄλλα ξυνεπολέμει*. Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. — *Σερμυλίων*. Scholiasta hunc genitivum et ad *πόλει* et ad *πολλούς* referre recte videtur; nam si *πολλούς* de Atheniensibus accipias, hi in proximis superioribus non sunt nominati; praeterea vero V, 18. Sermylii Atheniensibus parent (cf. Boeckh. Inscript. p. 304. sq.), neque eos interea expugnatos esse legimus, etsi sic ibi commemorantur, ut hostilia eos aut fecisse aut molitos esse in Athenienses pateat. Sermylen, quam Sermyliam vocat Hecataeus apud Steph. Byz., in Sithonia sitam fuisse docet Herod.

πρὸς τῇ πόλει πολλοὺς διέφθειρεν· ἔς τε τὴν Πελοπόννησον ἔπρασσεν, ὅπῃ ὠφελία τις γενήσεται.
3 μετὰ δὲ τῆς Ποτιδαίας τὴν ἀποτείχισιν Φορμίων μὲν ἔχων τοὺς ἑξακοσίους καὶ χιλίους τὴν Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν ἐδῄου, καὶ ἔστιν ἃ καὶ πολίσματα εἷλε.

ἀντικατηγορίαι Ἀθηναίων καὶ Κορινθίων διὰ Ποτιδαίας ἀπόστασίν τε καὶ πολιορκίαν.

1 66. Τοῖς δ' Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις αἰτίαι μὲν αὗται προεγεγένηντο ἐς ἀλλήλους, τοῖς μὲν Κορινθίοις, ὅτι τὴν Ποτίδαιαν ἑαυτῶν οὖσαν ἀποικίαν καὶ ἄνδρας Κορινθίων τε καὶ Πελοποννησίων ἐν αὐτῇ ὄντας ἐπολιόρκουν, τοῖς

ibi neque hic sequi ausi sumus, quum, ut saepissime alibi Σελινοῦς, ita V, 18. etiam Σερμύλιοι constanter in omnibus libris legatur. Accedit, quod σ̄ etiam apud Hecat. et Herod. et in Inscript. invenitur; vid. adn. Adde de Ἀλμυδησσός dicta ad Xen. Anab. VII, 5, 11.

Cap. LXVI. Προεγεγένηντο. I. et Bekk. προσγεγένηντο in ed. ster. vulgatum ex solo Pal. afferens, haud dubie falso, id quod de It. et Vat. ex ipsius silentio in ed. mai., de Aug. et m. aliunde cognoscitur. Thucydides quum c. 23. dixerit belli τὰς αἰτίας προγράψαι πρῶτον καὶ τὰς διαφοράς, hic, ubi τὰς ἐς τὸ φανερὸν λεγομένας αἰτίας absolvit, non quae causae accessissent, sed quae criminationes bellum indictum praecessissent, explicavisse existimandus est. Cf. c. 146. αἰτίαι δὲ αὗται καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφοτέροις πρὸ τοῦ πολέμου.

VII, 122. Nunc σταὶς Ἑρμυλίαις, στὰ Ὁρμύλια, apud Leak. l. d. III. p. 153. sq. — ἔς τε τὴν Πελοπόννησον ἔπρασσεν. Cf. Bernh. Synt. p. 349. et infra 132, 4. Plenius supra 57, 4. Similes emphases sunt κελεύειν ἐς τὴν Λακεδαίμονα IV, 108, στρατιὰν ἐπαγγέλλειν ἐς τοὺς ξυμμάχους VII, 17. Tum de ὅπῃ γενήσεται cf. Rost. Gr. §. 122. 10. b.*

§. 3. Φορμίων ... ἐδῄου] „ἄπορον, πῶς ὁ Φορμίων τὸ πρὸς τῇ Παλλήνῃ τεῖχος φυλάσσων τὴν Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν γῆν ἐδῄου, καὶ οὐχὶ μᾶλλον τὸ ἕτερον μέρος τῆς φυλακῆς, ὅπερ εἶχεν ὁ Καλλίας πρὶν ἢ τελευτῆσαι. καί φαμεν ὅτι τὸ πρὸς τῇ Παλλήνῃ μέρος φίλιον ἦν, τὸ δὲ πρὸς Ὀλύνθῳ ἐχθρόν. εἰκότως οὖν ἠμέλητο τὸ τοῦ Φορμίωνος μέρος ὡς ἱκανῶν ὄντων τῶν Παλληνέων [Παλληνίων] τὸ καθ' ἑαυτοὺς μέρος φυλάσσειν.“ Schol. „Εἴποις ἂν ὅτι (Φορμίων) διελὼν τὴν εἰς τὸν ἰσθμὸν φρουρὰν διεκομίσατο ἐξ ἡμισείας κἂν τῇ Παλλήνῃ.“ ΔΟΥΚΑΣ. Scholiastae solutionem quaestionis reiicit Goell. Βοττική iterum legitur II, 101. Alia est Βοττία s. Βοττιαία II, 99. 100.

Cap. LXVI. Αἰτίαι αὗται. Cf. adn. I, 2. — ἀπὸ τοῦ προφανοῦς. Cf. adn. I, 35, 4. — ξυνερρώγει est exquisitius verbum, ut Lat. eruperat et καταρραγῆναι apud Aristoph. Cf.

δ' Ἀθηναίοις ἐς τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι ἑαυτῶν τε πόλιν ξυμμαχίδα καὶ φόρου ὑποτελῆ ἀπέστησαν, καὶ ἐλθόντες σφίσιν ἀπὸ τοῦ προφανοῦς ἐμάχοντο μετὰ Ποτιδαιατῶν. οὐ μέντοι ὅ γε πόλεμός πω ξυνερρώγει, ἀλλ' ἔτι ἀνακωχὴ ἦν· ἰδίᾳ γὰρ ταῦτα οἱ Κορίνθιοι ἔπραξαν.

ξύλλογος τῶν Λακεδαιμονίων περὶ ὧν οἱ ξύμμαχοι ἠδικῆσθαι ἔφασαν. ἐγκλήματα ἄλλων τε καὶ Μεγαρέων καὶ Κορινθίων.

1 67. Πολιορκουμένης δὲ τῆς Ποτιδαίας, οὐχ ἡσύχαζον, ἀνδρῶν τε σφίσιν ἐνόντων, καὶ ἅμα περὶ τῷ χωρίῳ δεδιότες· παρεκάλουν τε εὐθὺς ἐς τὴν Λακεδαίμονα τοὺς ξυμμάχους, καὶ κατεβόων ἐλθόντες τῶν Ἀθηναίων, ὅτι σπονδάς τε λελυκότες
2 εἶεν καὶ ἀδικοῖεν τὴν Πελοπόννησον. Αἰγινῆται τε φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευόμενοι, δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους, κρύφα δὲ οὐχ ἥκιστα μετ' αὐτῶν ἐνῆγον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἶναι αὐτόνομοι
3 κατὰ τὰς σπονδάς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, προσπαρακαλέσαντες τῶν ξυμμάχων καὶ εἴ τίς τι

§. 3. Τῶν ξυμμάχων καὶ εἴ τις Cass. Aug. Ven. Pal. Vat. al. Vulgo τῶν ξυμμάχων τε καὶ εἴ τις, quam vulgatam mirum est a Bekk. servatam esse; nam nec credibile est alios praeter socios a Lacedaemoniis ad illud concilium convocatos esse, et huic rationi ob-

ed. mai. — ἰδίᾳ, separatim, per se, non consultis sociis.

Cap. LXVII. §. 1. Παρεκάλουν ... τοὺς ξυμμάχους. I. e. socios precibus et admonitionibus, ut, sicut ipsi, legatos de Atheniensibus conquesturos Lacedaemonem mitterent, permovere studuerunt. Ius enim conventum foederatorum indicendi soli Lacedaemonii videntur habuisse, neque de eo hic agitur. Vid. §. 3. adn. — σπονδάς. Si τὰς σπονδὰς malis, quia notissimae illae τριακοντούτεις intelligantur, cogita iam supra c. 53. legi σπονδὰς λύοντες (ubi cf. adn.) et c. 78. λέγομεν ὑμῖν σπονδὰς μὴ λύειν.

§. 2. Αἰγινῆται. Cf. Plut. Pericl. c. 29. — φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευόμενοι ... κρύφα δὲ ... ἐνῆγον. „Particulae μέν ... δέ interdum ad ea tantum ipsa, quae opposita inter se sunt, referuntur, manente constructione participii.“ HERM. ad Soph. El. v. 1059. hoc exemplo utens. Cf. I, 52, nisi quod ibi solum μέν legitur, VII, 27. Hart. de Part. I. p. 187. Suspectum exemplum I, 58. Hic autem Krueger post κρύφα δέ repeti participium πρεσβ. mavult. — κατὰ τὰς σπονδάς. Haec ad foedera tricennalia (I, 115.) pertinere Mueller Aegin. p. 180. negat, quia Aegina prius (I, 108.) in ditionem Atheniensium redacta sit. Idemque alibi (Prolegom. p. 410. sq.) ad foedus post pugnam Plataeensem inter Graecos ictum respici censet. Cf. II, 72. III, 68

ἄλλο ἔφη ἠδικῆσθαι ὑπὸ Ἀθηναίων, ξύλλογον
σφῶν αὐτῶν ποιήσαντες τὸν εἰωθότα λέγειν ἐκέ-
λευον. καὶ ἄλλοι τε παριόντες ἐγκλήματα ἐποι- 4
οῦντο ὡς ἕκαστοι καὶ Μεγαρῆς, δηλοῦντες μὲν
καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα, μάλιστα δὲ λιμέ-
νων τε εἴργεσθαι τῶν ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ καὶ
τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς παρὰ τὰς σπονδάς. παρ- 5
ελθόντες δὲ τελευταῖοι Κορίνθιοι καὶ τοὺς ἄλλους
ἐάσαντες πρῶτον παροξῦναι τοὺς Λακεδαιμονίους
ἐπεῖπον τοιάδε.

λόγος τῶν Κορινθίων,

68. „Τὸ πιστὸν ὑμᾶς, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τῆς 1
καθ' ὑμᾶς αὐτοὺς πολιτείας καὶ ὁμιλίας ἀπιστο-

τέρους, ἐς τοὺς ἄλλους ἤν τι λέγωμεν, καθίστησι·
καὶ ἀπ' αὐτοῦ σωφροσύνην μὲν ἔχετε, ἀμαθίᾳ
2 δὲ πλέονι πρὸς τὰ ἔξω πράγματα χρῆσθε. πολλά-
κις γὰρ προαγορευόντων ἡμῶν ἃ ἐμέλλομεν ὑπὸ
Ἀθηναίων βλάπτεσθαι, οὐ περὶ ὧν ἐδιδάσκομεν
ἑκάστοτε τὴν μάθησιν ἐποιεῖσθε, ἀλλὰ τῶν λε-
γόντων μᾶλλον ὑπενοεῖτε, ὡς ἕνεκεν τῶν αὐτοῖς
ἰδίᾳ διαφόρων λέγουσι· καὶ δι' αὐτὸ οὐ πρὶν
πάσχειν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ ἔργῳ ἐσμέν, τοὺς
ξυμμάχους τούσδε παρεκαλέσατε, ἐν οἷς προσήκει
ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα εἰπεῖν, ὅσῳ καὶ μέγιστα ἐγκλή-

οἱ ἐλέγξαντες ἐν τῷ προοιμίῳ (§. α΄. β΄.) τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ἀναισθησίαν πρῶτον τὰ ξυμβάντα κακὰ διὰ βραχέων μνημονεύουσιν.

stat τὶ ἄλλο. Dicendi genus expuncta particula plane comparandum cum verbis Tacitinis de Orat. c. 3. sublatis si qua pravam interpretandi materiam dederunt, i. e. sublatis iis, quae fortasse —.

At Krueger in Stud. hist. p. 192. sqq., quum σπονδαί, nisi quid accedat, ubi de belli Pelop. caussis agatur, semper sint foedera triginta annorum, horum lege aliqua Lacedaemonios Aeginetarum αὐτονομίᾳ putat prospexisse. Cf. quae iidem in pace Niciae de Olynthiis et aliis pacti sunt V, 18.

§. 3. Ξύλλογον ... τὸν εἰωθότα. Infra c. 87. ἡ ἐκκλησία τῶν Λακεδαιμονίων vocatur et verba τὸ πλῆθος αὐτῶν substituuntur c. 72. extr. Ἐκκλησίαν μικράν solos Spartiatas exceptis Lacedaemoniis vel potius solos ὁμοίους Spartiatarum amplectentem intelligendam esse, quoniam maior concio c. 119. sequeretur, fuerunt qui putarent, sicut Manso Spart. I. 1. p. 92, qui iam verbis c. 72. et 87. refutantur. Et c. 119. simul socios, hic solos Spartiatas et Lacedaemonios suffragia ferre, atque minorum illarum concionum apud Thuc. nullum vestigium exstare iure respondit Tittmann. Respubl. Gr. p. 90. adn. 3. De concionibus Lacedaemoniorum praeter Muell. Dor. II. p. 86. sqq. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 221. et alios vid. lib. singul. Schoemann. de Eccles. Laced., a quo Lachmanni de Rep. Laced. p. 200. sqq. opinio mira satis refutata est p. 17. A Thucydide sociorum consessum, concionem minorem et maiorem et senatorum consessum confusa esse docere conatur Pfau. Meditat. crit. de orat. Thuc. p. 16 — 19. orationes proximas negans vere esse habitas. — ποιήσαντες. Activum instituendi seu convocandi vim habet. Cf. I, 139. VI, 8. 72. al.

§. 4. Καὶ ἕτερα. Cf. Reingan. Megar. p. 81. — λιμένων τε εἴργεσθαι cet. De hoc Periclis per Charinum perlato decreto praeter Aristophanis et aliorum locos a Wass. et a nobis in ed. mai. allatos vid. c. 139. Plut. Pericl. c. 29. Ullrich. de Psephism. Megar. p. 31 — 36, qui aestate a. 432. factum censet. — παρὰ τὰς σπονδάς. Cf. Krueg. Stud. histor. p. 195.

Cap. LXVIII. §. 1. Τὸ πιστὸν ... ὁμιλίας, fides

Cap. LXVIII. §. 2. Ἕνεκεν ex optimis membranis recepimus. Vulgo et Bekk. ἕνεκα, sed ἕνεκεν ante consonantem etiam VI, 2. legitur. Ab Isocrate et Demosthene ἕνεκεν abiudicat Bensel. ad Isocr.

(die Zuverlässigkeit, Rechtlichkeit, cf. adn. 6, 3.), qua in administratione civitatis domestica (cui paulo post τὰ ἔξω πράγματα opponuntur) et in consuetudine privata utimini. — ἐς τοὺς ἄλλους ἤν τι λέγωμεν. Vulgo distinctionem post ἄλλους, non ante ἐς ponunt; quam interpunctionem ita defendit Haasius in Lucubrat. Thuc. p. 1. sq., ut prima persona omnes socios Lacedaemoniorum significari dicat. At primum §. 2. pronomen ἡμεῖς et verba τοὺς ξυμμάχους τούσδε distinguuntur. Deinde fides et integritas nostra non potest nos in universum suspiciosos in ceteros, si quid dicant, sive in ceterorum verbis suspicaces, sed tantum in eos reddere, qui alios criminantur, quum alios ex nostro ingenio iudicantes haud facile quenquam improbum putemus. Cf. III, 37. Quare interpunctione ante ἐς collocata aut ἐς ἄλλους aut ἐς τοὺς Ἀθηναίους coniicias. Λέγειν ἔς τινά τι, contra aliquem aliquid dicere, reperies etiam apud Dion. Cass. p. 9. et 869. Neque in ἤν postposito haerebis. Cf. III, 31. Bernh. Synt. p. 461. et de Latinis Zumpt. ad Cic. Verr. V, 15, 39. et Kuehn. ad Tusc. II, 4, 12. Interdum hanc collocationem ob causas oratorias necessariam esse docuimus ad 10, 2. Si nihil mutandum est, cogitandum est de Lacedaemoniorum odio eloquentiae universae. Cf. II, 40. — σωφροσύνην, moderationem. Cf. 84, 2. 3.

§. 2. Τὴν μάθησιν ἐποιεῖσθε. „Ἀντὶ τοῦ ἐμανθάνετε." Alexand. περὶ σχημ. VIII. p. 469. Walz. Cf. Matth. Gr. §. 421. adn. 4. et supra I, 8. 13. 50. 51. al. — τῶν λεγόντων. De genit. vid. Rost. Gr. §. 108. adn. 11. — ἕνεκεν τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ διαφόρων, propter privatas controversias, vel magis generatim ihres Privatinteresses wegen. Cf. II, 37. τὰ ἴδια διάφορα et III, 42. ἰδίᾳ τι αὐτῷ διαφέρει. — λέγουσι. Cf. Matth. Gr. §. 507. 3. et 529. 5. — ἐν τῷ ἔργῳ ἐσμέν, i. e. ἤδη τῷ ὄντι πάσχομεν. — ἐν οἷς. Ἐν, apud, coram, ut alibi. Cf. 85, 3. Matth. Gr. §. 577. p. 1340. — οὐχ ἥκιστα ... ὅσῳ καὶ μέγιστα. Vid. Matth. Gr. §. 462. —

ματα ἔχομεν, ὑπὸ μὲν Ἀθηναίων ὑβριζόμενοι,
ὑπὸ δὲ ὑμῶν ἀμελούμενοι. καὶ εἰ μὲν ἀφανεῖς που 3
ὄντες ἠδίκουν τὴν Ἑλλάδα, διδασκαλίας ἂν ὡς
οὐκ εἰδόσι προςέδει· νῦν δὲ τί δεῖ μακρηγορεῖν,
ὧν τοὺς μὲν δεδουλωμένους ὁρᾶτε, τοῖς δ' ἐπι-
βουλεύοντας αὐτούς, καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς ἡμετέροις
ξυμμάχοις, καὶ ἐκ πολλοῦ προπαρεσκευασμένους,
εἴ ποτε πολεμήσονται. οὐ γὰρ ἂν Κέρκυράν τε 4
ὑπολαβόντες βίᾳ ἡμῶν εἶχον, καὶ Ποτίδαιαν
ἐπολιόρκουν, ὧν τὸ μὲν ἐπικαιρότατον χωρίον
πρὸς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἀποχρῆσθαι, ἡ δὲ ναυτικὸν
ἂν μέγιστον παρέσχε Πελοποννησίοις.

ἔπειτα αἰτίαν τούτων λέγουσιν εἶναι τὴν βραδυτῆτα τῶν Λακεδαιμονίων, ἣν βλαβερωτάτην οὖσαν ἀποφαίνουσιν.

69. Καὶ τῶνδε ὑμεῖς αἴτιοι, τό τε πρῶτον 1
ἐάσαντες αὐτοὺς τὴν πόλιν μετὰ τὰ Μηδικὰ
κρατῦναι καὶ ὕστερον τὰ μακρὰ στῆσαι τείχη,
ἐς τόδε τε ἀεὶ ἀποστεροῦντες οὐ μόνον τοὺς ὑπ'
ἐκείνων δεδουλωμένους ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς
ὑμετέρους ἤδη ξυμμάχους. οὐ γὰρ ὁ δουλωσά-

Areop. p. 351. sq., sed concedit Lysiae, quanquam Isocrati quoque tribuit Strang. ad Demonic. p. 26. Habet etiam Plato. Vid. Schneid. ad Polit. III. p. 255.

ἀμελούμενοι. Cf. Matth. Gr. §. 490.

§. 3. Ὡς οὐκ εἰδόσι. Est dativus commodi. — τί δεῖ μακρηγορεῖν. Suppl. τούτους aut ἡμᾶς, quo refertur ὧν. — τοὺς μέν] τοὺς Αἰγινήτας. Schol. — τοῖς δέ] Μεγαρεῦσι. id. - τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις. Potidaeatis et, id quod ex Corcyrae commemoratione colligas, colonis Corinthiorum ad mare Ionium conditis. — πολεμήσονται, i. e. πολεμηθήσονται. Cf. VIII, 43. Demosth. c. Aristocr. §. 110. Rost. Gr. §. 114. adn. 1. Si quando, inquit, bello petantur ob multas iniurias, quibus nos affecerunt.

§. 4. Οὐ γὰρ ἄν, suppl. εἰ μὴ προπαρεσκευασμένοι ἦσαν ἐς πόλεμον. Cf. adn. I, 11. Tum ὑπολαβεῖν est surripere, occulta molitione partibus suis adiungere. Cf. I, 121. 143. — βίᾳ ἡμῶν. Cf. adn. I, 43. — τὸ μέν. Potuit ἡ μέν scribere, sed orationis variandae causa accommodavit nomini χωρίον. Retulit autem τὸ μέν ad posterius nomen, ut III, 82. IV, 62. al. — ἀποχρῆσθαι, ut Lat. abuti, est libere uti, quum ἀπό intendendi vim habeat. Cf. VI, 17. VII, 42. Cogitandum autem αὐτοῖς (τοῖς ἐπὶ Θ.).

Cap. LXIX. §. 1. Ἐάσαντες ... κρατῦναι. Cf. c. 90. sq. — τὰ μακρὰ ... τείχη. Cf. c. 107. — ἐς τόδε] μέχρι τοῦδε. Schol. — αὐτό] τὸ δουλώσασθαι. — εἴπερ ... φέρεται]. Ἀξίωσις aut passivam hic vim habet, ut sit ἀξί-

μενος ἀλλ' ὁ δυνάμενος μὲν παῦσαι, περιορῶν
δέ, ἀληθέστερον αὐτὸ δρᾷ, εἴπερ καὶ τὴν ἀξίωσιν
τῆς ἀρετῆς ὡς ἐλευθερῶν τὴν Ἑλλάδα φέρεται.
2 μόλις δὲ νῦν τε ξυνήλθομεν, καὶ οὐδὲ νῦν ἐπὶ
φανεροῖς. χρῆν γὰρ οὐκ εἰ ἀδικούμεθα ἔτι σκοπεῖν,
ἀλλὰ καθ' ὅ τι ἀμυνούμεθα. οἱ γὰρ δρῶντες
βεβουλευμένοι πρὸς οὐ διεγνωκότας ἤδη καὶ οὐ
3 μέλλοντες ἐπέρχονται. καὶ ἐπιστάμεθα, οἵᾳ ὁδῷ
οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὅτι κατ' ὀλίγον χωροῦσιν ἐπὶ
τοὺς πέλας. καὶ λανθάνειν μὲν οἰόμενοι διὰ τὸ
ἀναίσθητον ὑμῶν ἧσσον θαρσοῦσι, γνόντες δὲ

Cap. LXIX. §. 2. Νῦν τε. Τὲ si sincerum est, ita defendendum est, ut fecit Bakius, qui traiectum ad μόλις vult pertinere: et vix nunc convenimus, et —. Peius excusatur ab Hart. de Partic. I. p. 101. Quum tamen hic causa traiectionis ea, de qua diximus in adn. c. 16, minus valeat, malumus νῦν γε, ut II, 60. al.

ωμα, dignitas (de quo usu vid. adn. II, 34,) vel existimatio, laus, aut activam, ut sit assertio, vindicatio. Aut sic igitur verba interpretanda: si quidem virtutem, quod Graeciae liberator sit, palam sibi vindicat (propr. virtutis assertionem prae se fert), aut, quod et verbo φέρεσθαι et particulae καί congruentius videtur, si quidem item (wenn anders auch, wenn anders nicht weniger gewiss) virtutis laudem, quod ... sit, fert (consequitur). Cf. IV, 86. Ἐλευθερῶν nec hic nec IV, 85. aut ἐλευθεροῦσιν II, 8, qui locus etiam sententiae causa comparandus est, ex dubio illo usu, quem Buttm. Gr. §. 95. adn. 16. attigit, futuri vim habere censemus, sed sonat liberatorem esse ut φεύγειν exsulem esse, νικᾶν victorem esse, similia. Cf. adn. I, 54. extr.

§. 2. Οἱ γὰρ δρῶντες ... ἐπέρχονται, ii enim, qui (iniqua) agunt (qui sunt Athenienses), re deliberata in incertos sententiae, iam nunc, non postea demum invadunt (iam invadunt, non postea demum invasuri sunt). Cf. I, 42. φανερὰν ἔχθραν ἤδη καὶ οὐ μέλλουσαν κτήσασθαι. Unam difficultatem parit δρῶντες, ad quod durius ex ἀδικούμεθα repetas ἄδικα. Incessit igitur nos aliquando cogitatio οἱ non cum δρῶντες arcte iungendum esse, sed articulum ante γάρ, ut saepe ante δέ (cf. adn. 37, 2.), pronominis demonstrativi locum tenere. Vertebamus ergo sic: illi (Athenienses) enim agentes re deliberata contra incertos, ut πρός cum δρῶντες cohaereret. Et similiter Haas. At quoniam Athenienses in iis, quae antecedunt, non nominati sunt, et paulo post §. 3. nomine proprio designantur, ille usus articuli iam per se dubius ferri vix potest.

§. 3. Διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμῶν. Cf. adn. 6, 3. Invidiosiore nomine Corinthii appellant τὴν ἀμαθίαν Lacedaemoniorum 68, 1. indicatam.

εἰδότας περιορᾷν ἰσχυρῶς ἐγκείσονται. ἡσυχάζετε 4
*[μὲν] γὰρ μόνοι Ἑλλήνων, ὦ Λακεδαιμόνιοι, οὐ
τῇ δυνάμει τινά, ἀλλὰ τῇ μελλήσει ἀμυνόμενοι,
καὶ μόνοι οὐκ ἀρχομένην τὴν αὔξησιν τῶν
ἐχθρῶν, διπλασιουμένην δὲ καταλύοντες. καίτοι* 5
*ἐλέγεσθε ἀσφαλεῖς εἶναι, ὧν ἄρα ὁ λόγος τοῦ
ἔργου ἐκράτει. τόν τε γὰρ Μῆδον αὐτοὶ ἴσμεν ἐκ
περάτων γῆς πρότερον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον
ἐλθόντα ἢ τὰ παρ' ὑμῶν ἀξίως προαπαντῆσαι,
καὶ νῦν τοὺς Ἀθηναίους οὐχ ἑκάς, ὥςπερ ἐκεῖνον,
ἀλλ' ἐγγὺς ὄντας περιορᾶτε, καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπελ-
θεῖν αὐτοὶ ἀμύνεσθαι βούλεσθε μᾶλλον ἐπιόντας,
καὶ ἐς τύχας πρὸς πολλῷ δυνατωτέρους ἀγωνι-
ζόμενοι καταστῆναι, ἐπιστάμενοι καὶ τὸν βάρ-
βαρον αὐτὸν περὶ αὑτῷ τὰ πλείω σφαλέντα, καὶ*

§. 4. *Ἡσυχάζετε [μὲν] γάρ. Μέν*, quod vulgo abest, additur in Cass. Aug. Cl. Ven. Cf. de eo Rost. Gr. §. 134. 6. cc.

§. 4. *Οὐ τῇ δυνάμει ... ἀμυνόμενοι*, non vi armata, sed minando aliquem ulciscentes, vel vos ab aliquo defendentes. De voce *μέλλησις*, quam cunctationem alii interpretantur, vid. IV, 126. et Max. Planud. V. p. 488. Walz. Tum adnotandum verbum *διπλασιοῦσθαι*, quod pro usitatiore *διπλασιάζεσθαι* non inventum est alibi nisi apud Tzetzam. Vid. Steph. Thes.

§. 5. *Ἀσφαλεῖς*, cauti, ut interdum Lat. tutus. Cf. Schoem. ad Plut. Cleom. 21, 4. — *ὧν* est masculinum, non, id quod Matth. Gr. §. 439. et Kuehn. Gr. §. 785. adn. putant, neutrum, et pendet ex v. *ὁ λόγος*. Cf. adn. c. 61. init. et II, 42, 1. — *τοῦ ἔργου ἐκράτει*. Vid. Matth. Gr. §. 359. adn. 1. — *τὸν ... Μῆδον*, regem Persarum (Xerxem). Cf. III, 54. VI, 17. 77. 82. Infra *ὁ βάρβαρος*. Cf. adn. c. 14. Ita apud Xen. in Cyr. saepissime *ὁ Ἀρμένιος, ὁ Ἀσσύριος*. Cf. Bernh. Synt. p. 68. et de Latinis Drak. ad Liv. IV, 10. et Kritz. ad Sal. Iug. c. 81. — *προαπαντῆσαι*. Infinitivus post *πρότερον ἤ* ita positus est, ut vulgo post *πρίν*. Cf. VI, 58. Plut. Artax. c. 9. Rost. Gr. §. 121. adn. 2. Similiter post *ὕστερον ἤ* VI, 4. — *ἐς τύχας ... καταστῆναι*, fortunae casus subire. Praeterea in vv. *πρὸς πολλῷ δυνατωτέρους* attende praepositionem a casu suo avulsam interposito casu adverbiali. Cf. II, 43. *πρὸς οὐδὲν χεῖρον αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας*, II, 89. *ἐκ πολλῷ ὑποδεεστέρων*. Cf. Matth. Gr. §. 595. Funckhaen. ad Demosth. c. Androt. §. 44. — *ἐπιστάμενοι*, i. e. *καίπερ ἐπιστάμενοι*. Cf. VI, 9. et adn. 136, 3. — *περὶ αὑτῷ τὰ πλείω σφα-*

*πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους πολλὰ ἡμᾶς ἤδη τοῖς
ἁμαρτήμασιν αὐτῶν μᾶλλον ἢ τῇ ἀφ' ὑμῶν τι-
μωρίᾳ περιγεγενημένους· ἐπεὶ αἵ γε ὑμέτεραι
ἐλπίδες ἤδη τινάς που καὶ ἀπαρασκεύους διὰ τὸ*
6 *πιστεῦσαι ἔφθειραν. καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπ' ἔχθρᾳ
τὸ πλέον ἢ αἰτίᾳ νομίσῃ τάδε λέγεσθαι· αἰτία
μὲν γὰρ φίλων ἀνδρῶν ἐστὶν ἁμαρτανόντων,
κατηγορία δὲ ἐχθρῶν ἀδικησάντων.*
1 **70.** *Καὶ ἅμα, εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, νομίζο-
μεν ἄξιοι εἶναι τοῖς πέλας ψόγον ἐπενεγκεῖν,
ἄλλως τε καὶ μεγάλων τῶν διαφερόντων καθεστώ-
των, περὶ ὧν οὐκ αἰσθάνεσθαι ἡμῖν γε δοκεῖτε,
οὐδ' ἐκλογίσασθαι πώποτε, πρὸς οἵους ὑμῖν Ἀθη-
ναίους ὄντας καὶ ὅσον ὑμῶν καὶ ὡς πᾶν δια-*

ἀπολογησάμενοι δὲ ὑπὲρ αἰτίας φίλων ἀνδρῶν παραβάλλουσι τοὺς Λακεδαιμονίους πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

λέντα. Περὶ αὑτῷ, propr. circa se tanquam scopulum, i. e. sua culpa. Cf. VI, 33. et Matth. Gr. §. 589. b. p. 1383. *Τὰ πλείω σφαλέντα* ut *οὐκ ἐλάσσω πταίειν* c. 122, et saepe *ἁμαρτάνειν*, cf. adn. I, 38. De re Schol.: *ἐν τῷ στενῷ τῆς Σαλαμῖνος τολμήσαντα ναυμαχῆσαι.* — *πρὸς ... Ἀθηναίους*, adversus ipsos Athenienses, i. e. *ἐν τοῖς πρὸς ... Ἀθηναίους πολέμοις*. Tum *περιγεγενημένους* absolute accipiendum, superiores fuisse. Denique *πολλά* adverbialiter positum est. — *αἱ ... ὑμέτεραι ἐλπίδες*, spes in vobis positae. Vid. adn. 33, 3. Deinde *τινάς* fortasse ad Thasios (vid. I, 101.) et Euboenses (vid. I, 114.) spectat, saltem ad Potidaeatas (vid. I, 58.) — *καὶ ἀπαρασκεύους διὰ τὸ πιστεῦσαι*, propter fiduciam in vobis positam vel imparatos (quum propter fid. illam vel imparati resistere [Atheniensibus auderent.) Frustra haec tentat Haas.

§. 6. *Καὶ μηδείς*. Hinc novum caput rectius inciperet. — *αἰτία ... κατηγορία*. „Nemo alius ista duo distinxit unquam. Xen. Comm. Socr. I, 2. *τούτου Σωκράτην ὁ κατήγορος αἰτιᾶται*, et Pollux iungit VIII, 6. [§. 30. Cf. Demosth. de Cor. §. 12.] Si *μέμψιν* amicis tribuisset, obiurgationem [quo nomine hic exprimas cum Cic. de Off. I, 38.], expostulationem, ferrem facilius.“ BAU. *Κατηγορίας* tamen vocabulo loquendi usum, imprimis forensem, inimicae accusationis significationem dedisse Isocratis Paneg. c. 36. loco doceri, *αἰτίαν* autem latius patere adnotat Krueg. *Αἰτίαν* aliter definit Demosth. in Androt. §. 22.

Cap. LXX. §. 1. *Εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι*. Cf. Matth. Gr. §. 617. e. — *μεγάλων τῶν διαφερόντων καθεστώτων*, quum de magni momenti rebus agatur, Port. Cf. adn. 68, 2. — *πρὸς οἵους ὑμῖν* iungenda cum vv. *ὁ ἀγὼν ἔσται*. — *ὅσον ... καὶ ὡς πᾶν*. Cf. Matth. Gr. §. 425.

φέροντας ὁ ἀγὼν ἔσται. οἱ μέν γε νεωτεροποιοί, 2
καὶ ἐπινοῆσαι ὀξεῖς καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ ὃ ἂν
γνῶσιν· ὑμεῖς δὲ τὰ ὑπάρχοντά τε σώζειν καὶ
ἐπιγνῶναι μηδὲν καὶ ἔργῳ οὐδὲ τἀναγκαῖα ἐξικέ-
σθαι. αὖθις δὲ οἱ μὲν καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ 3
καὶ παρὰ γνώμην κινδυνευταὶ καὶ ἐπὶ τοῖς δεινοῖς
εὐέλπιδες· τὸ δὲ ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ
πρᾶξαι, τῆς τε γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πι-
στεῦσαι, τῶν τε δεινῶν μηδέποτε οἴεσθαι ἀπο-
λυθήσεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι πρὸς ὑμᾶς 4
μελλητὰς καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτάτους·

Cap. LXX. §. 3. *Ἐπί* ex optimis membranis recepit Bekk. Vulgo *ἐν*, quod et Dionysius Hal. p. 808. atque 811. et Schol. Hermog. IV. p. 750. et Schol. Aristid. p. 83. denique imitator Procopius tuentur, et aliis exemplis defendit Bloomf.

§. 2. *Οἱ μέν γε.* Sequitur per tres deinceps paragraphos egregia comparatio Atheniensium et Lacedaemoniorum per *ἀντιθέσεις καὶ παρισώσεις*. De Lacedaemoniorum illius temporis ingenio cf. Kortuem. Respubl. Gr. p. 68—76. Muell. Dor. II. p. 5. sqq., de Atheniensium Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 27. et 173. — *ἐπινοῆσαι ... γνῶσιν.* Haec imitationibus multorum insignia facta sunt. Cf. ed. mai. *Ἐπινοῆσαι* est excogitare, nova invenire. Simile est paulo post *ἐπιγιγνώσκειν*. *Ἐξικέσθαι*, ut §. 7. *ἐξελθεῖν* et saepius *ἐπεξελθεῖν*, valet exsequi, *πρᾶξαι*.

§. 3. *Αὖθις δὲ οἱ μέν —.* Ea, quae sequuntur, vituperat Dion. Hal. p. 808, sed ob nervos et concinnitatem orationis complures imitati sunt. Vid. ed. mai. et cf. VIII, 96. — *παρὰ δύναμιν τολμηταί*, supra vires audaces, quibus verbis haec reddidit Liv. XLV, 23. Cf. Matth. Gr. §. 588. b. ζ'. — *παρὰ γνώμην.* Horum minus certa est sententia. Praeter consilium, i. e. ultra id, quod initum consilium suadet, interpretatur Steph. Thes. II. p. 677, praeter rationem Haas. ihrer Einsicht zuwider Heilm. ad IV, 19. Plerumque aut contra animi sententiam aut praeter opinionem (VI, 11.) valent, quae notiones hic non sunt aptae. — *τὸ δὲ ὑμέτερον*, vestra vero ratio est. — *τῆς δυνάμεως ἐνδεᾶ*, viribus vestris inferiora. Cf. Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 171. et infra I, 102. — *τῆς γνώμης τοῖς βεβαίοις*, exploratis animi consiliis. Insolentior quidem pluralis (vid. Heilm. ad I, 77. et apud nos in ed. mai.), rectus tamen. Vid. Matth. Gr. §. 442. 4.

§. 4. *Μελλητάς.* Cf. 69, 4. et c. 84. — *ἀποδημηταί*] „ἤγουν ἀποδημοῦσι τῆς οἰκείας πατρίδος, καὶ ἐπιδημοῦσι δήμοις ἀλλοτρίοις." Schol. Hoc substantivum a Thuc. videtur factum esse nec alibi inveniri. — *τῇ ἀπουσίᾳ*] ἐκδημοῦντες εἰς ἐκστρατείας. ΔΟΥΚΑΣ. Quare respondet ei paulo post τὸ

οἴονται γὰρ οἱ μὲν τῇ ἀπουσίᾳ ἄν τι κτᾶσθαι,
ὑμεῖς δὲ τῷ ἐπελθεῖν καὶ τὰ ἕτοιμα ἂν βλάψαι.
5 κρατοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρ-
χονται, καὶ νικώμενοι ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπί-
6 πτουσιν. ἔτι δὲ τοῖς μὲν σώμασιν ἀλλοτριω-
τάτοις ὑπὲρ τῆς πόλεως χρῶνται, τῇ γνώμῃ δὲ
7 οἰκειοτάτῃ ἐς τὸ πράσσειν τι ὑπὲρ αὐτῆς. καὶ ἃ
μὲν ἂν ἐπινοήσαντες μὴ ἐξέλθωσιν, οἰκεῖα στέ-
ρεσθαι ἡγοῦνται· ἃ δ' ἂν ἐπελθόντες κτήσωνται,
ὀλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα τυχεῖν πράξαντες. ἢν δ'
ἄρα του καὶ πείρᾳ σφαλῶσιν, ἀντελπίσαντες ἄλλα

§. 7. *Ἄρα του καί.* Bekk. ex It. Vat. H. Reg. *ἄρα καί του*. Quibus paucis libris obtemperandum non putavimus, quum *τοῦ* contrarium *ἄλλοις* bene locum ante *καί* occupare videatur. Cf. *ἢν ἄρα τι καί* I, 140, *ἤν τις καί* VIII, 2. al. Ceterum II, 43. *καὶ ὁπότε καὶ πείρᾳ του σφαλείησαν*.

ἐπελθεῖν, aggredi hostes, non *τὸ ἀπελθεῖν*, quod in uno malo libro ms. invenitur. — *τὰ ἕτοιμα*] „τὰ ὑπάρχοντα." Schol. Cf. VI, 10.

§. 5. *Ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχονται*, longissime progrediuntur. Si verba explicanda essent longissime victoriam persequuntur, ex tribus pessimis membranis scribendum esset *ἐπεξέρχονται* (suppl. *τῷ κρατεῖν*). Cf. IV, 14. — *ἀναπίπτουσιν.* Athenaeus I, 42. τὸ ἀναπίπτειν ... ἐπὶ ψυχῆς ἐστὶν οἷον ἀθυμεῖν. Θουκυδίδης πρώτῃ· νικώμενοι ... ἀναπίπτουσιν. Cf. Eustath. p. 1641, 7. Rom. et Suid. Contra consuetudinem loquendi alii ob contrarium *ἐξέρχονται* interpretantur recedunt. Pro *ἀθυμεῖν* etiam Plut. Cleom. c. 5. et al.

§. 6. *Τοῖς μὲν σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις ... χρῶνται*, corporibus tanquam alienissimis pro civitate utuntur, „h. e. corpora pro urbe obiectant, tanquam sint non sua, sed alienissima; n. non parcunt corpori, vilipendentes illud in discriminibus belli subeundis. Sic fere Morus ad Isocr. Pan. c. 24." GOTTL. *Ὡς*, quod plerique ad similia dicta adiecerunt (vid. Bloomf.), et in Lysiae Orat. fun. V. p. 87. Reisk. verbis similibus *τὰς μὲν ψυχὰς ἀλλοτρίας ... κεκτῆσθαι* omissum est, et alibi apud *χρῆσθαί τινί τινι*, tractare aliquem aliquo modo, ut Xen. Comm. Socr. II, 1, 12. 30. ubi vid. Saupp. — *τῇ γνώμῃ δὲ οἰκειοτάτῃ*, animo vero quam maxime proprio seu iudicio quam maxime suo utuntur, i. e. consiliorum suorum quisque sunt tenacissimi. Ita haec accipienda esse, ne vis contrapositorum pereat, docent Doederl. et Goell. De collocatione partic. *δέ* vid. Rost. Gr. §. 134. adn. 5.

§. 7. *Ἐξέλθωσιν.* Cf. adn. §. 2. et III, 108. — *ὀλίγα ... πράξαντες*, exigua ad futura (i. e. si cum futuris comparentur) se peregisse (iudicant). Iunge igitur (*ἡγοῦνται*) *τυχεῖν πράξαντες* (i. e. *πρᾶξαι*) *ὀλίγα*. *Πρός*

ἐπλήρωσαν τὴν χρείαν. μόνοι γὰρ ἔχουσί τε ὁμοίως καὶ ἐλπίζουσιν ἃ ἂν ἐπινοήσωσι διὰ τὸ ταχεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι ὧν ἂν γνῶσι.
καὶ ταῦτα μετὰ πόνων πάντα καὶ κινδύνων δι' 8
ὅλου τοῦ αἰῶνος μοχθοῦσι· καὶ ἀπολαύουσιν ἐλάχιστα τῶν ὑπαρχόντων διὰ τὸ ἀεὶ κτᾶσθαι καὶ μήτε ἑορτὴν ἄλλο τι ἡγεῖσθαι ἢ τὸ τὰ δέοντα πρᾶξαι, ξυμφοράν τε οὐχ ἧσσον ἡσυχίαν ἀπράγμονα ἢ
ἀσχολίαν ἐπίπονον. ὥςτε εἴ τις αὐτοὺς ξυνελὼν 9
φαίη πεφυκέναι ἐπὶ τῷ μήτε αὐτοὺς ἔχειν ἡσυχίαν, μήτε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ἐᾶν, ὀρθῶς ἂν εἴποι.

εἶτα ἀποδεικνύασιν, ὅτι νῦν ἡσυχία καὶ ἀκίνητα νόμιμα οὐκ ἔστιν ἐπιτήδεια, καὶ ἐν τοῖς ἐπιλόγοις (ἀπὸ τῆς §. δ΄) παραινοῦσι πολεμεῖν.

71. *Ταύτης μέντοι τοιαύτης ἀντικαθεστηκυίας* 1
πόλεως, ὦ Λακεδαιμόνιοι, διαμέλλετε, καὶ οἴεσθε τὴν ἡσυχίαν οὐ τούτοις τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ πλεῖστον ἀρκεῖν, οἳ ἂν τῇ μὲν παρασκευῇ δίκαια πράσσωσι, τῇ δὲ γνώμῃ, ἢν ἀδικῶνται, δῆλοι ὦσι μὴ ἐπιτρέψοντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ μὴ λυπεῖν τε ἄλλους καὶ αὐτοὶ ἀμυνόμενοι μὴ βλάπτεσθαι τὸ
2 *ἴσον νέμετε. μόλις δ' ἂν πόλει ὁμοίᾳ παροικοῦντες ἐτυγχάνετε τούτου· νῦν δ', ὅπερ καὶ ἄρτι ἐδηλώσαμεν, ἀρχαιότροπα ὑμῶν τὰ ἐπιτηδεύματα πρὸς αὐτούς ἐστιν. ἀνάγκη δ' ὥςπερ τέχνης*
3 *ἀεὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖν· καὶ ἡσυχαζούσῃ μὲν πόλει τὰ ἀκίνητα νόμιμα ἄριστα, πρὸς πολλὰ δὲ ἀναγκαζομένοις ἰέναι πολλῆς καὶ [τῆς] ἐπιτεχνήσεως δεῖ. διόπερ καὶ τὰ τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς πολυπειρίας ἐπὶ πλέον ὑμῶν κεκαίνωται.*
4 *μέχρι μὲν οὖν τοῦδε ὡρίσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής·*

Cap. LXXI. §. 3. *Πολλῆς καὶ [τῆς] ἐπιτεχνήσεως*. *Τῆς* om. in membranis praestantissimis; sed vid. I. 35, 5. 52, 2. III, 23. VI, 46. extr. VII, 71. init. Bernh. Synt. p. 334.

sic rursus c. 71. et saepe. Vid. Matth. Gr. §. 591. c. δ΄. Cum sententia cf. IV, 55. — *ἐπλήρωσαν τὴν χρείαν*, defectum explent, so ersetzen sie ihren Schaden, füllen die Lücke des fehlgeschlagenen Versuches aus. De aoristo vid. Matth. Gr. §. 502. 3. Rost. §. 116. adn. 4. Cf. infra 84, 2.

§. 8. *Καὶ μήτε ἑορτὴν ... ἡγεῖσθαι*, nec aliud quicquam diem festum putant. *Ἑορτήν*, ut nostrum Fest, delicias, voluptatem significare docere studet Reisk., et *εὐδαιμονίαν* utique substituit Dio Cass. verba imitatus XXXVIII, 37. nec male Wass. comparavit Ev. Ioa. IV, 34. *ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντος ἐμέ*. Simul tamen Thucydidem *αἰνίττεσθαι [εἰς] τοὺς Λάκωνας, οἵτινες ἐν ἑορτῇ* (vel certe nonnullis diebus festis, cf. Muell. Dor. II. p. 247. sq.) *οὐκ ἐστράτευον*, adnotat Schol., quod propter proxima, quibus eorundem disciplina severa notari videtur, non abhorret a verisimilitudine. *ἡσυχίαν ἀπράγμονα*, iners otium. — *ἀσχολίαν ἐπίπονον*. Ab hac quoque Athenienses, aliter atque Lacedaemonios, refugisse apparet ex II, 39.

§. 9. *Ξυνελών*, paucis rem totam complexus. Cf. II, 41. III, 40. Tum *ἐπὶ τῷ* recte poterant abesse. Cf. Matth. Gr. §. 531. 1. p. 1230. Ad *ἐᾶν* suppl. *ἔχειν ἡσυχίαν*.

Cap. LXXI. §. 1. *Οἴεσθε τὴν ἡσυχίαν οὐ τούτοις* —. Propter hoc initium oratio postea sic debebat procedere, *ἀλλ' οἳ ἂν ... νέμωσι*. Quam quum variaverit scriptor, et verbum *νέμειν* ad ipsos Lacedaemonios transtulerit, factum est, ut *οὐ* ante *οἴεσθε* collocandum fuisse videatur. — *ἐπὶ πλεῖστον ἀρκεῖν*, diutissime suppetere, i. e. permanere. Cf. Xen. Cyr. VI, 2, 31. — *τῇ μὲν παρασκευῇ δίκαια πράσσωσι*, apparatu suo iusta faciant, i. e. licet satis magnum apparatum bellicum comparaverint, eo non permoveantur ad alios lacessendos atque aggrediendos. — *τῇ δὲ γνώμῃ ... ἐπιτρέψοντες*, sed quos pateat eo esse animo, ut, si lacessantur, iniuriam non sint neglecturi. — *ἀλλ' ἐπὶ τῷ ... νέμετε*, sed aequitatem colitis (propr. administratis, cf. I, 120.) ita (propr. hac conditione), ut et alios non laedatis, et ipsi, dum iniurias propulsetis, damnum non patiamini. Sententia haec est: vos vero iniuriam non modo non infertis, sed ne defenditis quidem a vobis, si metuendum sit, ne detrimentum defensione accipiatis, in eoque agendi modo iustitiam ponitis.

§. 2. *Ὁμοίᾳ*, i. e. *ὁμοιοτρόπῳ*, sive, ut Schol., *τὰ ἴσα ζηλούσῃ*. Cf. III, 40. — *ἄρτι*. 70, 2. — *ἀρχαιότροπα ... ἐστίν*, vestra instituta ad illos (si cum illis comparantur) prisca (et obsoleta) sunt. *Πρὸς αὐτούς* solita in comparationibus brevitate dicta sunt pro plenioribus *πρὸς τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν*. Cf. Matth. Gr. §. 453. adn. 1. et Walch. ad Tac. Agric. c. 12. et §. 3. De ipso *πρός* vid .70, 7. — *ἀνάγκη δὲ ... κρατεῖν*. Plene *ἀνάγκη δὲ ἀεὶ (καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασι) τὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖν, ὥςπερ τέχνης ἀεὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖ*. Similes sententias, ut Xen. Cyr. I, 6, 38. vide in ed. mai.

§. 3. *Ἡσυχαζούσῃ ... τὰ ἀκίνητα ... ἄριστα*. Cautius certe loquuntur quam Alcibiades VI, 18. extr. Cf. Aristot. Polit. II, 5. — *πρὸς πολλὰ ... ἰέναι*, multis negotiis implicari. — *ἐπιτεχνήσεως*. Respondet verbo *ἐπιγνῶναι* 70, 2, sed propter *τέχνης* commemorationem, quae antecedit, exquisite positum est. Significat igitur artis incrementa, novam sollertiam (ut nova instituta condantur, vetera emendentur). — *ἐπὶ πλέον ὑμῶν*, i. e. *τῶν ὑμῶν, τῶν ὑμετέρων*. Cf. adn. §. 2.

§. 4. *Μέχρι ... τοῦδε ὡρίσθω ... βραδυτής*, hactenus progressu terminata esto (finem habeat) ve-

νῦν δὲ τοῖς τε ἄλλοις καὶ Ποτιδαιάταις, ὥςπερ
ὑπεδέξασθε, βοηθήσατε κατὰ τάχος ἐςβαλόντες
ἐς τὴν Ἀττικήν, ἵνα μὴ ἄνδρας τε φίλους καὶ
ξυγγενεῖς τοῖς ἐχθίστοις πρόησθε, καὶ ἡμᾶς τοὺς
ἄλλους ἀθυμίᾳ πρὸς ἑτέραν τινὰ ξυμμαχίαν
τρέψητε. δρῷμεν δ' ἂν ἄδικον οὐδὲν οὔτε πρὸς 5
θεῶν τῶν ὁρκίων οὔτε πρὸς ἀνθρώπων τῶν
αἰσθανομένων· λύουσι γὰρ σπονδὰς οὐχ οἱ δι'
ἐρημίαν ἄλλοις προσιόντες, ἀλλ' οἱ μὴ βοηθοῦν-
τες οἷς ἂν ξυνομόσωσι. βουλομένων δὲ ὑμῶν 6
προθύμων εἶναι μενοῦμεν· οὔτε γὰρ ὅσια ἂν
ποιοῖμεν μεταβαλλόμενοι, οὔτε ξυνηθεστέρους ἂν
ἄλλους εὕροιμεν. πρὸς τάδε βουλεύεσθε εὖ, καὶ 7
τὴν Πελοπόννησον πειρᾶσθε μὴ ἐλάσσω ἐξηγεῖ-
σθαι, ἢ οἱ πατέρες ὑμῖν παρέδοσαν."

§. 4. *Ποτιδαιάταις.* Cass. Aug. Cl. Ven. *τοῖς Ποτιδ.*, ne id quidem male. Cf. ed. mai.

Πρόησθε. Bekk. *προῆσθε.* Cf. Goettl. Doctr. accent. p. 95, sed etiam III, 14. et de *τίθεσθαι* sd. 33, 1.

stra tarditas. Cf. Plat. Menex. c. 9. *Δαρεῖος μέχρι Σκυθῶν τὴν ἀρχὴν ὡρίσατο*, et Appi. Mithr. c. 114. Manifesta breviloquentia. Dicitur etiam *ὁρίζειν ἔς τι* III, 82. De imperativo perfecti cf. Rost. Gr. §. 124. 4. — *ξυγγενεῖς*] „*Δωριεῖς γὰρ οἱ Ποτιδαιᾶται.*" Schol. — *καὶ ἡμᾶς ... τρέψητε*, „ne nos desperatione ad aliam aliquam societatem vertatis, i. e. compellatis, faciatis, ut eo vertamur. — *ἑτέραν τινά*] „*πρὸς τοὺς Ἀργείους· ἐχθροὶ γὰρ ἦσαν τοῖς Λακεδαιμονίοις.*" a Schol.

§. 5. *Πρὸς θεῶν*, iudicio deorum. Cf. Matth. Gr. §. 590. p. 1386. Buttm. §. 147. p. 42. — *θεῶν τῶν ὁρκίων.* Foederum arbitros ac testes vocat Liv. XXI, 10. Cf. c. 78. II, 71. — *τῶν αἰσθανομένων*, i. e. *αἴσθησιν ἐχόντων, φρονίμων.* Cf. V, 26. Adhuc ita loqui Graecos docet Did. Similiter *δύνασθαι* esse *δύναμιν ἔχειν* vidimus I, 18. 33. — *οἷς ἂν ξυνομόσωσι.* De societate inita etiam alibi legitur, ut III, 63.

§. 7. *Πρὸς τάδε* aut ad haec, secundum haec, aut propterea. Vid. Matth. Gr. §. 591. *β'* et *γ'*. et IV, 14. — *τὴν Πελοπόννησον ... μὴ ἐλάσσω ἐξηγεῖσθαι*, studete Peloponneso ita praeesse, ut ea non minor sit. De accusativo *τὴν Πελοπ.* vid. Matth. Gr. §. 360. adn. 2. b. et VI, 85, *ἐλάσσω* solvas in *ὥςτε εἶναι ἐλάσσω*, nisi Heilmannum audire mavis, qui duplicis accusativi causam hanc esse vult, quia haec breviter dicta sint pro vv. *τὴν Πελοπόννησον ἐλάσσω καταστῆσαι ἐξηγουμένους.* *Ἐξηγεῖσθαι* de iis, qui principatum habent, etiam I, 76. 95. al. legitur. Admonentur Lacedaemonii, ut, quum principatum Peloponnesi habeant, etiam gloriam et auctoritatem eius terrae pristinam tueantur.

1 72. Τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον. τῶν δὲ
Ἀθηναίων ἔτυχε γὰρ πρεσβεία πρότερον ἐν τῇ
Λακεδαίμονι περὶ ἄλλων παροῦσα, καὶ ὡς ᾔσθοντο
τῶν λόγων, ἔδοξεν αὐτοῖς παριτητέα ἐς τοὺς
Λακεδαιμονίους εἶναι, τῶν μὲν ἐγκλημάτων πέρι
μηδὲν ἀπολογησομένους, ὧν αἱ πόλεις ἐνεκάλουν,
δηλῶσαι δὲ περὶ τοῦ παντός, ὡς οὐ ταχέως
αὐτοῖς βουλευτέον εἴη, ἀλλ' ἐν πλείονι σκεπτέον·
καὶ ἅμα τὴν σφετέραν πόλιν ἐβούλοντο σημῆναι,
ὅση εἴη δύναμιν, καὶ ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῖς
τε πρεσβυτέροις ὧν ᾔδεσαν, καὶ τοῖς νεωτέροις
ἐξήγησιν ὧν ἄπειροι ἦσαν, νομίζοντες μᾶλλον
ἂν αὐτοὺς ἐκ τῶν λόγων πρὸς τὸ ἡσυχάζειν
2 τραπέσθαι ἢ πρὸς τὸ πολεμεῖν. προςελθόντες
οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφασαν βούλεσθαι καὶ
αὐτοὶ ἐς τὸ πλῆθος αὐτῶν εἰπεῖν, εἴ τι μὴ ἀπο-
κωλύει. οἱ δ' ἐκέλευόν τε ἐπιέναι, καὶ παρελθόν-
τες οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον τοιάδε.

τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις, οἳ ἔτυχον παρόντες, καὶ αὐτοὶ λόγον ποιήσασθαι γιγνώσκουσι.

Cap. LXXII. §. 1. *Ποιήσασθαι.* Cass. Aug. Pal. It. Vat. H. *ποιήσεσθαι*, non prorsus contra leges sermonis. Vid. Matth. Gr. §. 506. VI. Rost. Gr. §. 116. adn. 7. b. infra VI, 57. 101. Vulgata fulcitur simillimo loco II, 88.

§. 2. *Ἀποκωλύει* Cass. Aug. Cl. Ven. al. Cf. Matth. Gr. §. 529.

Cap. LXXII. §. 1. *Τῶν δὲ Ἀθηναίων ἔτυχε γάρ.* Cf. Matth. Gr. §. 615. p. 1465. et §. 630. h. p. 1523. Bernh. Synt. p. 465. infra I, 115. VIII, 30. — *ᾔσθοντο.* Intell. *οἱ πρέσβεις.* — *ἀπολογησομένους.* Accusativus refertur ad *σφᾶς*, quod cogitatur obscurius apud *παριτητέα εἶναι.* Cf. Matth. Gr. §. 447. 4. — *δηλῶσαι δέ.* Mutata est oratio. Cf. Matth. Gr. §. 532. c. — *τὴν ... πόλιν ... σημῆναι, ὅση εἴη.* Cf. Matth. Gr. §. 296. 3.

§. 2. *Τοῖς Λακεδαιμονίοις.* Quum discernantur a *τῷ πλήθει αὐτῶν*, magistratus, maxime Ephori, intelligendi sunt. — *ἐς.* Cf. adn. c. 23. extr. — *εἴ τι μή* pro legitimis *εἰ μή τι*, nisi quid. Cf. Plat. Crat. p. 433. C. Xen. Hell. VI, 4, 2. in ed. Francof. ad VI, 18. Similiter *εἰ μὴ καί* eadem vi qua *εἰ καὶ μή* II, 11, 6. VI, 60.

§. 3. *Ἐπιέναι, καὶ παρελθόντες.* Hic quidem Haackium secutus haec verba ita distinguas, ut *ἐπιέναι* sit adire, accedere (*ἐπὶ τὸ πλῆθος*, cf. I, 90. 91.), *παρελθεῖν* ad dicendum prodire; legitur tamen et illud pro hoc I, 119, et hoc pro illo §. 1. in v. *παριτητέα*, cui respondet *προςελθόντες* §. 2. — *ἔλεγον.* De imperfecto verborum dicendi idem adnotandum,

λόγος τῶν Ἀθηναίων, οἳ μετὰ προοίμιον (§. α΄) πρῶτον ἀποφαίνουσιν, ὅτι ἄξιοί εἰσι τῆς ἀρχῆς διὰ τὴν ἀρετὴν τὴν ἐν τοῖς Μηδικοῖς.

1 **73.** „Ἡ μὲν πρέσβευσις ἡμῶν οὐκ ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ὑμετέροις ξυμμάχοις ἐγένετο, ἀλλὰ περὶ ὧν ἡ πόλις ἔπεμψεν· αἰσθόμενοι δὲ καταβοὴν οὐκ ὀλίγην οὖσαν ἡμῶν παρήλθομεν, οὐ τοῖς ἐγκλήμασι τῶν πόλεων ἀντεροῦντες (οὐ γὰρ παρὰ δικασταῖς ὑμῖν οὔτε ἡμῶν οὔτε τούτων οἱ λόγοι ἂν γίγνοιντο), ἀλλ' ὅπως μὴ ῥᾳδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων τοῖς ξυμμάχοις πειθόμενοι χεῖρον βουλεύσησθε, καὶ ἅμα βουλόμενοι περὶ τοῦ παντὸς λόγου τοῦ ἐς ἡμᾶς καθεστῶτος δηλῶσαι, ὡς οὔτε ἀπεικότως ἔχομεν ἃ κεκτήμεθα, ἥ τε πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστί.
2 καὶ τὰ μὲν πάνυ παλαιὰ τί δεῖ λέγειν, ὧν ἀκοαὶ μᾶλλον λόγων μάρτυρες ἢ ὄψις τῶν ἀκουσομένων; τὰ δὲ Μηδικὰ καὶ ὅσα αὐτοὶ ξύνιστε, εἰ καὶ δι' ὄχλου μᾶλλον ἔσται αἰεὶ προβαλλομένοις, ἀνάγκη λέγειν.

5. Rost. §. 123[b]. 6. a. In ceteris melioribus libris, ut Pal. It. Vat. H., *ἀποκωλύῃ*. Vulgo et Bekk. *ἀποκωλύοι*.

Cap. LXXIII. §. 2. *Ὄψις* membranae paene omnes. Vulgo et Bekk. *ὄψεις* concinnitatis causa. At Tac. Ann. XIII, 5. (velum) quod *visum* arceret, *auditus* non adimeret, ubi frustra auditum scripserunt. Cf. Thuc. II, 81. III, 66. Pors. ad Eur. Phoen. v. 512.

quod de mittendi verbis ad c. 26. docuimus. Cf. *ἔλεγον* c. 124. et VI, 75. extr., *παρεκελεύετο* II, 90, *ἐκέλευε* III, 112. VII, 31. 65. VIII, 100. Cf. ad Xen. Anab. IV, 3, 13. et Sinten. ad Plut. Them. p. LI. sqq.

Cap. LXXIII. §. 1. *Πρέσβευσις.* Poeticum appellat Dion. Hal. p. 794. Aliud de eo iudicium exstat Gregorii Cor. p. 50. et hic Schol., et sine reprehensione bis commemoratur a Polluce IV, 26. VIII, 137. — *ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ... ξυμμάχοις.* Cf. Matth. Gr. §. 390. Rost. §. 105. 6. — *καταβοήν.* Hoc quoque ut nimis poeticum reprehendit Dion. Hal. l. d., sed et ipse eo usus est aliquoties, et Appian. Plutarch. Ioseph. Dio Cass. Menand. hist. al. Redit VIII, 85. 87. — *παρήλθομεν.* Aoristus pro perfecto. Cf. Rost. Gr. §. 117. adn. a. Buttm. §. 137. 3. infra 120, 1. al.

§. 2. *Τὰ πάνυ παλαιά*] „*τὰ κατὰ Ἀμαζόνας καὶ Θρᾷκας καὶ Ἡρακλείδας φησίν.*“ Schol. — *ὧν ... μάρτυρες.* *Ὧν* pendet ex v. *μάρτυρες* et *ἀκοαὶ λόγων* sunt *λόγοι ἀκουσθέντες.* — *εἰ καὶ ... προβαλλομένοις*, quamvis (haec nobis) semper proferentibus molestiora (quam gratiora) futura sint. De verbis *δι' ὄχλου εἶναι* vid. Matth. Gr. §. 580. e. Stallb. ad Plat. Alcib. I. init. et hic Bloomf. *Ἀεὶ προβαλλομένοις* semper proferentibus, non, ut alii, semper

καὶ γὰρ ὅτε ἐδρῶμεν, ἐπ' ὠφελίᾳ ἐκινδυνεύετο, ἧς τοῦ μὲν ἔργου μέρος μετέσχετε, τοῦ δὲ λόγου
3 μὴ παντός, εἴ τι ὠφελεῖ, στερισκώμεθα. ῥηθήσεται δὲ οὐ παραιτήσεως μᾶλλον ἕνεκα ἢ μαρτυρίου καὶ δηλώσεως, πρὸς οἵαν ὑμῖν πόλιν μὴ
4 εὖ βουλευομένοις ὁ ἀγὼν καταστήσεται. φαμὲν γὰρ Μαραθῶνί τε μόνοι προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ, καὶ ὅτε τὸ ὕστερον ἦλθεν, οὐχ ἱκανοὶ ὄντες κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι, ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς πανδημεὶ ἐν Σαλαμῖνι ξυνναυμαχῆσαι· ὅπερ ἔσχε μὴ κατὰ πόλεις αὐτὸν ἐπιπλέοντα τὴν Πελοπόννησον πορθεῖν, ἀδυνάτων ἂν ὄντων πρὸς ναῦς

exprobrantibus interpretati sumus, quia passivum *προβάλλεσθαι* valere proferri, memorari, ex VI, 92. constat, sed notio exprobrari V, 16. dubia est. Fuerunt qui *προβαλλομένοις* passive acceptum ad Lacedaemonios referrent, ut *προβάλλομαί τι* quemadmodum *πιστεύομαί τι* diceretur; sed nec exemplum verbi ita positi prolatum est, nec verum Lacedaemoniis semper haec narrari aut exprobrari. — *ἐπ' ὠφελίᾳ ἐκινδυνεύετο*, propter (communem) utilitatem pericula adibantur (a nobis). *Κινδυνεύεσθαι* passive et impersonaliter dictum est, ut c. 78. II, 43. al. — *ἧς ... μετέσχετε*, cuius (utilitatis) re ipsa vos quidem participes aliquatenus facti estis. De accus. *μέρος* vid. Matth. Gr. §. 325. adn. 1. Rost. §. 108. adn. 6. de aoristo adn. I, 3, 2. cf. Plut. Cic. c. 42. Respondent inter se *ἔργου* et *λόγου*, *μέρος* et *πᾶν*. *Τὸ ἔργον τῆς ὠφελίας* est propr. id, quod verum et certum est (das Wesentliche) ex commodis. Lacedaemonii autem partem fructuum belli dicuntur percepisse, quia solius libertatis, non, ut Athenienses, imperii et tributorum participes facti sunt.

§. 3. *Οὐ παραιτήσεως ... ἕνεκα*] „*οὐχὶ ἕνεκα τοῦ αἰτεῖν συγγνώμην.*“ Schol. De *ῥηθήσομαι* vanam Buttmanni suspicionem refutavimus in ed. mai.

§. 4. *Μαραθῶνι.* De praepositione contra atque II, 34, non addita vid. Rost. Gr. §. 106. 1. e). Bernh. Synt. p. 81. Dind. et Bait. ad Isocr. Pan. c. 25. Cf. 143, 1. et V, 18. extr. — *μόνοι.* Est veri superlatio oratoria, quum negligantur ob exiguum numerum Plataeenses. — *προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ.* In *πρό* aut notio ante ceteros (ut *πρόμαχοι τῆς Ἑλλάδος* dicantur fuisse) aut pro ceteris inest. De dativo vid. Matth. Gr. §. 404. Exempla verbi *προκινδ.* ita positi vide apud Bloomf. et in ed. mai., ubi citatis add. Schaef. ad Plut. V. p. 9. — *πανδημεί.* Praeter paucos illos, qui in arce remanserunt. — *ξυνναυμαχῆσαι*, i. e. *σὺν τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι ναυμαχῆσαι.* — *ἔσχε*] „*ἐπέσχε, διεκώλυσε.*“ Schol. De proximo *μή* cf. Matth. Gr. §. 534. adn. 4. 3, de Herod. VII, 139. — *ἀδυνάτων ἂν ὄντων.* Suppl. *Πελοποννησίων* ex praeced. *Πε-*

πολλὰς ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν. τεκμήριον δὲ μέ- 5
γιστον αὐτὸς ἐποίησε· νικηθεὶς γὰρ ταῖς ναυσίν,
ὡς οὐκέτι αὐτῷ ὁμοίας οὔσης τῆς δυνάμεως,
κατὰ τάχος τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησεν.

ὑπὸ σφῶν γὰρ τότε σωθῆναι τὴν Ἑλλάδα.

74. *Τοιούτου μέντοι ξυμβάντος τούτου, καὶ* 1
σαφῶς δηλωθέντος, ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλλή-
νων τὰ πράγματα ἐγένετο, τρία τὰ ὠφελιμώτατα
ἐς αὐτὸ παρεσχόμεθα, ἀριθμόν τε νεῶν πλεῖστον,
καὶ ἄνδρα στρατηγὸν ξυνετώτατον, καὶ προθυ-
μίαν ἀοκνοτάτην· ναῦς μέν γε ἐς τὰς τριακοσίας
ὀλίγῳ ἐλάσσους [τῶν] δύο μοιρῶν, Θεμιστοκλέα δὲ

Cap. LXXIV. §. 1. *Τριακοσίας* Vind. Ar. Chr. b. Vulgo et Bekk. *τετρακοσίας*. Vid. adn. Eadem numeralia IV, 55. et alibi a librariis confusa sunt.

Τῶν δύο μοιρῶν. *Τῶν* abest a libris mss. optimis et deletum est a Bekk. At vid. I, 10. 104. II, 10. 47. Aristot. Polit. II, 6, 11. Aristid. p. 528. Cf. Krueger. ad Andoc. Beckeri p. 268.

λοπόννησον vel *ὑμῶν*. *Ἄν* indicat participium solvendum esse *ἐπεὶ ἀδύνατοι ἂν ἦτε* (*ἦσαν*), intell. *εἰ ἐπέπλει*. Cf. Rost. Gr. §. 120. e. bb. *β΄*.

§. 5. *Ὁμοίας*. Significat similem atque antea, superiori parem. — *τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ*. De dativo vid. Matth. Gr. §. 405. adn. 2. Rost. §. 106. adn. 1. *Πλέονι* potest esse masculinum. Cf. adn. 2, 3. 5, 1. Similiter II, 79, 7.

Cap. LXXIV. Cum hoc cap. cf. Aristid. Panath. I. p. 131. sqq. — §. 1. *Δηλωθέντος*. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 5. Buttm. §. 145. adn. 7. 1). — *ἐν ταῖς ... ἐγένετο*, in navibus fortunas Graecorum sitas fuisse, versas esse. Multis modis hanc formulam variavit Aristides. Vid. ed. mai. — *τριακοσίας*. Quanquam universa classis Graeca proprie 378 navium earumque praeter quinque *πεντηκοντόρους* triremium fuit secundum Herodot. VIII, 48, qui numerus ut rotundetur, rectius quadringentae quam trecentae commemorandae videantur, tamen, quum Graecis honori esset quam minimis navibus vicisse, et Aeschylus in Pers. v. 338. (praeterquam quod hic decem selectas addit,) Demosth. de Cor. §. 238. et de Symmor. §. 29. atque Nepos Them. c. 3. trecentas numerant, et idem hic fecisse Thucydidem, apud quem vulgo *τετρακοσίας* legitur, inde certum est, quod ad hanc classem non multo pauciores quam duas partes (zwei Drittel) Athenienses dicuntur contulisse, a quibus summum ducentas datas esse novimus ex Herodot. VIII, 61. (qui VIII, 44. tantum centum octoginta memoravit,) Demosth. de Cor. l. d. Diod. XV, 78. Nep. Them. c. 3. Disputarunt de magnitudine classis Graecae praeter alios Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 275. Mueller. Aegin. p. 120—122. Bloomf. ad h. l. Leak. de Pag. Attic., qui *τριακοσίας* probat p. 138. item Thirwall. Hist. Gr. II. p. 506. Didotius ut vulgatam defendat, formulae *τῶν δύο μοιρῶν* aliam vim dat, quam de duabus partibus rei in tres partes descriptae dici cognoscitur ex locis ad sd. allatis praeter I, 10. Similiter Latini totum, cuius partes ponuntur, non nominant, quum numerus numerans uno minor est indice. Cf. Brem. ad Nep. Timoth. c. 4. Grysar. Rat. Lat. scrib. p. 128. Ita his verbis intellectis et reposito *τριακοσίας* optime Thucydides conspirat cum Isocr. Paneg. c. 31, ubi Athenienses dicuntur *κεκτημένοι τριήρεις διπλασίας μὲν ἢ σύμπαντες οἱ ἄλλοι*. Cf. Aristid. p. 528. — *ἐν τῷ στενῷ*. In freto Salaminio. Cf. Herodot. VIII, 60. sqq. et Diod. XI, 15. ac de syntaxi Matth. Gr. §. 542. adn. 1. b. *β΄*. — *αὐτοί* est *ὑμεῖς αὐτοί*, ut saepe. *Δή* cum pronomine demonstrativo, ut non raro, iungendum est. — *ἐτιμήσατε*. Vid. Herodot. VIII, 124. Plut. Themist. c. 17.

§. 2. *Τὰ οἰκεῖα διαφθείραντες*] „*οὐκ ἐπὶ τῆς πόλεως εἴληπται, ἀλλ' ἐπὶ τῶν σκευῶν τῶν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ τῆς ἄλλης περιουσίας, ἣν οὐκ ἦν δυνατὸν ὑπεκθέσθαι, οὔτε* (? *οὐδὲ*) *ἐν ταῖς ναυσὶ φέρειν*." Schol.

§. 3. *Τούτου*, i. e. *τοῦ ὠφελεῖσθαι, τῆς ὠφελίας*. — *ἐπὶ τῷ ... νέμεσθαι*, ut eas in posterum incoleretis. — *ὑπὲρ ὑμῶν ... τὸ πλέον*. Cf. Matth. Gr. §. 455. adn. 3. b. — *τῆς οὐκ οὔσης ἔτι*, quae iam nulla erat, quae iam esse desierat.

ἄρχοντα, ὃς αἰτιώτατος ἐν τῷ στενῷ ναυμαχῆσαι
ἐγένετο, ὅπερ σαφέστατα ἔσωσε τὰ πράγματα,
καὶ αὐτοὶ διὰ τοῦτο δὴ μάλιστα ἐτιμήσατε ἄνδρα
2 *ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων. προθυμίαν δὲ καὶ*
πολὺ τολμηροτάτην ἐδείξαμεν, οἵ γε, ἐπειδὴ ἡμῖν
κατὰ γῆν οὐδεὶς ἐβοήθει, τῶν ἄλλων ἤδη μέχρι
ἡμῶν δουλευόντων, ἠξιώσαμεν ἐκλιπόντες τὴν
πόλιν καὶ τὰ οἰκεῖα διαφθείραντες μηδ' ὧς τὸ
τῶν περιλοίπων ξυμμάχων κοινὸν προλιπεῖν, μηδὲ
σκεδασθέντες ἀχρεῖοι αὐτοῖς γενέσθαι, ἀλλ' ἐς-
βάντες ἐς τὰς ναῦς κινδυνεῦσαι, καὶ μὴ ὀργι-
3 *σθῆναι, ὅτι ἡμῖν οὐ προετιμωρήσατε. ὥστε φαμὲν*
οὐχ ἧσσον αὐτοὶ ὠφελῆσαι ὑμᾶς ἢ τυχεῖν τούτου.
ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀπό τε οἰκουμένων τῶν πόλεων
καὶ ἐπὶ τῷ τὸ λοιπὸν νέμεσθαι, ἐπειδὴ ἐδείσατε
ὑπὲρ ὑμῶν καὶ οὐχ ἡμῶν τὸ πλέον, ἐβοηθήσατε.
(ὅτε γοῦν ἦμεν ἔτι σῶοι, οὐ παρεγένεσθε·) ἡμεῖς
δὲ ἀπό τε τῆς οὐκ οὔσης ἔτι ὁρμώμενοι, καὶ ὑπὲρ

Αὐτοὶ διὰ τοῦτο δὴ μάλιστα ἐτιμήσατε. Ita optimi libri. Vulgo *αὐτὸν διὰ τοῦτο ὑμεῖς ἐτιμήσατε μάλιστα δή*. Bekker. sine ulla librorum auctoritate *αὐτὸν διὰ τοῦτο ὑμεῖς δὴ μάλιστα ἐτιμήσατε*. *Αὐτόν* non male defendit Haack.

§. 2. *Ὥς*. Cf. sd. 44, 2.

τῆς ἐν βραχείᾳ ἐλπίδι οὔσης κινδυνεύοντες, ξυνεσώ-
σαμεν ὑμᾶς τε τὸ μέρος καὶ ἡμᾶς αὐτούς. εἰ δὲ 4
προσεχωρήσαμεν πρότερον τῷ Μήδῳ δείσαντες,
ὥςπερ καὶ ἄλλοι, περὶ τῇ χώρᾳ, ἢ μὴ ἐτολμή-
σαμεν ὕστερον ἐςβῆναι ἐς τὰς ναῦς ὡς διεφθαρ-
μένοι, οὐδὲν ἂν ἔτι ἔδει ὑμᾶς μὴ ἔχοντας ναῦς
ἱκανὰς ναυμαχεῖν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν ἂν αὐτῷ
προεχώρησε τὰ πράγματα, ᾗ ἐβούλετο.

ἔπειτα ἀποδεικνύασιν, ὅτι καὶ δικαίως ἔλαβον τὴν ἀρχήν, καὶ κατηναγκάσθησαν αὐτὴν ἐπὶ τοσοῦτον προαγαγεῖν.

75. Ἆρ' ἄξιοί ἐσμεν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ 1
προθυμίας ἕνεκα τῆς τότε καὶ γνώμης ξυνέσεως
ἀρχῆς γε ἧς ἔχομεν τοῖς Ἕλλησι μὴ οὕτως ἄγαν
ἐπιφθόνως διακεῖσθαι; καὶ γὰρ αὐτὴν τήνδε ἐλά- 2
βομεν οὐ βιασάμενοι, ἀλλ' ὑμῶν μὲν οὐκ ἐθε-
λησάντων παραμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ βαρ-
βάρου, ἡμῖν δὲ προςελθόντων τῶν ξυμμάχων, καὶ
αὐτῶν δεηθέντων ἡγεμόνας καταστῆναι· ἐξ αὐτοῦ 3
δὲ τοῦ ἔργου κατηναγκάσθημεν τὸ πρῶτον προ-
αγαγεῖν αὐτὴν ἐς τόδε, μάλιστα μὲν ὑπὸ δέους,

Cap. LXXV. §. 1. *Γνώμης ξυνέσεως.* Cl. et Ven. *γνώμης καὶ ξυνέσεως.* Sed vid. adn.

Ἀρχῆς γε Mosqu. Ar. Chr. Dan. b. Bekk. Vulgo *ἀρχῆς τε.* Sed imperium non erat causa, cur Athenienses invidia indigni essent, verum id, quod iis alii maxime invidebant.

Ita alibi de mortuis dicitur. Cf. II, 44, 3. — *ὁρμώμενοι*, proficiscentes, una cum vi subsidiis eius utentes. Cf. I, 144. II, 65. Schoem. ad Plut. Cleom. 26, 3. — *ὑπὲρ τῆς ἐν βραχείᾳ ἐλπίδι οὔσης*] „*ἐν βραχείᾳ ἐλπίδι αἱ τριήρεις ἢ τὰ σώματα τῶν ἀνθρώπων.*“ Schol.“ Videtur igitur *πόλιν* hic aut classem patriae quasi receptatricem aut civitatem, h. e. cives, dicere, nisi de futura restitutione urbis cogitari mavis. — *τὸ μέρος*, pro rata parte, pro parte virili. Cf. I, 127. II, 67. Vig. p. 109.

§. 4. *Οὐδὲν ἂν ... ἔδει.* De *ἄν* non omisso cf. Matth. Gr. §. 505. adn. Rost. §. 120. adn. 2.

Cap. LXXV. §. 1. *Ἆρ' ἄξιοί ἐσμεν;* dignine sumus? i. e. nonne digni sumus? Cf. Herm. ad Vig. p. 821. et Matth. Gr. §. 614. extr. — *γνώμης ξυνέσεως*, consilii intelligentiae, i. e. consilii prudentissimi per Themistoclem dati, cf. 74, 1. — *ἀρχῆς γε ... ἐπιφθόνως διακεῖσθαι*, i. e. *φθονεῖσθαι.* Cf. Matth. Gr. §. 368. et de *διακεῖσθαι* adn. VIII, 68. Cum toto loco compara VI, 82. 83.

§. 2. *Παραμεῖναι ... τοῦ βαρβάρου.* Cf. III, 10. et de universa re I, 95.

§. 3. *Προαγαγεῖν.* *Αἴρειν* VI, 18. ut *προάγειν* ibid. et I, 144. — *ὑπὸ δέους*] „*τοῦ βαρβάρου ἢ τῶν κακῶς παθόντων ἐν τῇ ἀρχῇ ὑπηκόων.*“ Schol. Alteram explicationem an-

4 ἔπειτα δὲ καὶ τιμῆς, ὕστερον καὶ ὠφελίας. καὶ
οὐκ ἀσφαλὲς ἔτι ἐδόκει εἶναι τοῖς πολλοῖς ἀπη-
χθημένους, καί τινων καὶ ἤδη ἀποστάντων κατε-
στραμμένων, ὑμῶν τε ἡμῖν οὐκέτι ὁμοίως φίλων,
ἀλλ' ὑπόπτων καὶ διαφόρων ὄντων, ἀνέντας
κινδυνεύειν· καὶ γὰρ ἂν αἱ ἀποστάσεις πρὸς
5 ὑμᾶς ἐγίγνοντο. πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὰ ξυμ-
φέροντα τῶν μεγίστων πέρι κινδύνων εὖ τίθεσθαι.

καὶ μὴν ὅτι οὔτε παρὰ τοὺς τρόπους τοὺς Λακεδαιμονίων οὔτε παρὰ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν ἔδρασαν.

1 76. Ὑμεῖς γοῦν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τὰς ἐν τῇ
Πελοποννήσῳ πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον κατα-
στησάμενοι ἐξηγεῖσθε· καὶ εἰ τότε ὑπομείναντες
διὰ παντὸς ἀπήχθησθε ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ, ὥςπερ
ἡμεῖς, εὖ ἴσμεν μὴ ἂν ἧσσον ὑμᾶς λυπηροὺς γε-
νομένους τοῖς ξυμμάχοις, καὶ ἀναγκασθέντας ἂν
2 ἢ ἄρχειν ἐγκρατῶς, ἢ αὐτοὺς κινδυνεύειν. οὕτως
οὐδ' ἡμεῖς θαυμαστὸν οὐδὲν πεποιήκαμεν, οὐδ'
ἄπο τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου, εἰ ἀρχήν τε διδο-
μένην ἐδεξάμεθα, καὶ ταύτην μὴ ἀνεῖμεν ὑπὸ
τῶν μεγίστων νικηθέντες, τιμῆς καὶ δέους καὶ
ὠφελίας, οὐδ' αὖ πρῶτοι τοῦ τοιούτου ὑπάρξαν-
τες, ἀλλ' ἀεὶ καθεστῶτος τὸν ἥσσω ὑπὸ τοῦ
δυνατωτέρου κατείργεσθαι, ἄξιοί τε ἅμα νομί-

§. 2. *Ἔπειτα δέ. Δέ*, quod a nonnullis deterioribus libris abest, post *ὕστερον* transponendum esse coniicit Krueg.

teponendam esse ex §. 4. intelligitur.

§. 4. *Καὶ οὐκ ἀσφαλές —.* Cf. II, 63. — *ἀποστάντων κατεστραμμένων.* Attende participium participio subiectum. Cf. adn. I, 50. IV, 48. VI, 17. Matth. Gr. §. 557. 3. Rost. §. 130. 4. De defectionibus vid. I, 98. 99. sqq. *καὶ γὰρ ἄν.* Suppl. *εἰ ἀνεῖμεν.*

§. 5. *Ἀνεπίφθονον*] „*ἄμεμπτον, ἄψογον.*“ Schol. Homericum *οὐ νεμεσητόν.* — *τῶν μεγίστων πέρι κινδύνων*, ratione habita maximorum periculorum (in quae alioqui incidere possint).

Cap. LXXVI. §. 1. *Ὑπομείναντες διὰ παντός*, si semper perseverassetis (in bello et in principatu). Contraria haec sunt superioribus 75, 2, *ὑμῶν οὐκ ἐθελησάντων παραμεῖναι πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τοῦ ἔργου.* — *μὴ ἄν.* Usitatius esset *οὐκ ἄν*, ut VI, 64. *εἰδότες οὐκ ἂν ὁμοίως δυνηθέντες.* Cf. Rost. Gr. §. 135. 5. c., sed etiam II, 17, 2.

§. 2. *Οὕτως*, ut Lat. ita, est quapropter. Cf. VI, 92. — *τοῦ τοιούτου*] „*τοῦ ἄρχειν.*“ Schol. De re cf. V, 105. *ὑμῖν δοκοῦντες.* Vid. 95,

ζοντες εἶναι καὶ ὑμῖν δοκοῦντες, μέχρι οὗ τὰ
ξυμφέροντα λογιζόμενοι τῷ δικαίῳ λόγῳ νῦν
χρῆσθε, ὃν οὐδείς πω παρατυχὸν ἰσχύϊ τι κτή-
σασθαι προθεὶς τοῦ μὴ πλέον ἔχειν ἀπετράπετο.
ἐπαινεῖσθαί τε ἄξιοι οἵτινες χρησάμενοι τῇ ἀν- 3
θρωπείᾳ φύσει, ὥςτε ἑτέρων ἄρχειν, δικαιότεροι
ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν γεγένηνται.
ἄλλους γ᾽ ἂν οὖν οἰόμεθα τὰ ἡμέτερα λαβόντας 4
δεῖξαι ἂν μάλιστα, εἴ τι μετριάζομεν· ἡμῖν δὲ
καὶ ἐκ τοῦ ἐπιεικοῦς ἀδοξία τὸ πλέον ἢ ἔπαινος
οὐκ εἰκότως περιέστη.

ἔτι δὲ ὅτι καὶ ἐπιεικέστεροί εἰσιν ἄλλων, καὶ δι᾽ αὐτὴν

77. Καὶ ἐλασσούμενοι γὰρ ἐν ταῖς ξυμβο- 1
λαίαις πρὸς τοὺς ξυμμάχους δίκαις, καὶ παρ᾽
ἡμῖν αὐτοῖς ἐν τοῖς ὁμοίοις νόμοις ποιήσαντες
τὰς κρίσεις φιλοδικεῖν δοκοῦμεν. καὶ οὐδεὶς 2

7. — τῷ δικαίῳ λόγῳ ... χρῆσθε, die Sprache der Billigkeit führt, vel das Recht zum Vorwand gebraucht. — παρατυχόν. Cf. Matth. Gr. §. 564. Rost. §. 131. 5. — προθείς] „προτιμήσας, προκρίνας.“ Schol. — μή. Cf. Rost. §. 135. adn. 10. Bernh. Synt. p. 356.

§. 3. Χρησάμενοι hic est fere idem atque secuti, obsecuti.

§. 4. Ἄν ... ἄν. Cf. Rost. Gr. §. 120. adn. 4. cap. 77, 6. 136, 3. adn. — ἐκ τοῦ ἐπιεικοῦς] „ἐκ τῆς μετριότητος.“ Schol. — περιέστη, obvenit, evenit. Cf. VI, 24. VII, 70. De dativo addito, quem tamen hic ob vim verbi non mirabere, cf. Matth. Gr. §. 402. d.

Cap. LXXVII. §. 1. Καὶ ἐλασσούμενοι γάρ. Καί aut alteri ante παρ᾽ posito respondet, aut καὶ ... γάρ valent nam etiam. Similiter dubitatur, utrum ἐλασσοῦσθαι sit de iure suo decedere, ut ἡσσᾶσθαι IV, 64, an ἔλασσον ἔχειν, πλεονεκτεῖσθαι, ζημιοῦσθαι. Illud loco Demosth. c. Dionysod. p. 1287. Reisk. tuetur Arn. — ἐν ταῖς ξυμβολαίαις πρὸς τοὺς ξυμμάχους δίκαις. „Συμβόλαια in universum sunt pacta, conventa, et συμβόλαιος δίκη controversia, iudicium de pacto.“ DUK. „Ξυμβόλαιαι δίκαι significant lites, quae pactionibus publicis nituntur.“ PLATNER. Lit. Attic. (der Prozess bei den Attik.) p. 111. Praeter quem vid. praecipue Meier. et Schoemann. Lit. Athen. p. 773. sqq. Hudtwalk. de Arbitr. p. 123. sqq. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 195. et alibi. Voemel. in Orat. de Halonn. p. 115. sqq. et Bloomf. ad h. l. — παρ᾽ ἡμῖν αὐτοῖς. Socios Athenis ius petere coactos idque iis molestissimum fuisse notissimum est. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 434. sqq. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 80. sq. — ἐν τοῖς ὁμοίοις νόμοις. De ἐν vid. Matth. Gr. §. 577. p. 1343. Ὅμοιοι νόμοι sunt leges pares (civibus et sociis). — φιλοδικεῖν δοκοῦμεν. Τὸ φιλόδικον Atheniensium multis locis perstringi ab Aristoph. adnotant interpretes. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 156. sq.

σκοπεῖ αὐτῶν, τοῖς καὶ ἄλλοθί που ἀρχὴν ἔχουσι
καὶ ἧσσον ἡμῶν πρὸς τοὺς ὑπηκόους μετρίοις
οὖσι διότι τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεται· βιάζεσθαι γὰρ
3 οἷς ἂν ἐξῇ, δικάζεσθαι οὐδὲν προςδέονται. οἱ δὲ
εἰθισμένοι πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλεῖν, ἤν τι
παρὰ τὸ μὴ οἴεσθαι χρῆναι ἢ γνώμῃ, ἢ δυνάμει
τῇ διὰ τὴν ἀρχὴν καὶ ὁπωςοῦν ἐλασσωθῶσιν, οὐ
τοῦ πλέονος μὴ στερισκόμενοι χάριν ἔχουσιν,
ἀλλὰ τοῦ ἐνδεοῦς χαλεπώτερον φέρουσιν, ἢ εἰ
ἀπὸ πρώτης ἀποθέμενοι τὸν νόμον φανερῶς
ἐπλεονεκτοῦμεν. ἐκείνως δ᾽ οὐδ᾽ ἂν αὐτοὶ ἀντέλε-
γον, ὡς οὐ χρεὼν τὸν ἥσσω τῷ κρατοῦντι ὑπο-
4 χωρεῖν. ἀδικούμενοί τε, ὡς ἔοικεν, οἱ ἄνθρωποι

τὴν μετριότητα κακῶς ἀκούουσιν.

§. 2. Διότι, cur (ut c. 23.), proprie ante τοῖς collocandum erat; sed vid. adn. 68, 1. — βιάζεσθαι γάρ. Ante haec cogita enunciatum οὐ γὰρ αὐτοῖς ὀνειδίζεται τοῦτο vel simile, et γάρ reddas scilicet. — δικάζεσθαι οὐδὲν προςδέονται, iis iudiciis non est opus. Δικάζεσθαι ut I, 29. III, 44. al.

§. 3. Οἱ δέ, illi vero (socii nostri); cf. adn. 37, 2. — ἀπὸ τοῦ ἴσου, ex aequo, aequali iure, auf gleichem Fusse. Legitur haec formula saepe apud Thuc., ut I, 99. 136. 140. 143. — παρὰ τὸ μὴ οἴεσθαι χρῆναι. De μή, pro quo πῄ coniecit Krueg., vid. Matth. Gr. §. 534. adn. 4. 7. Rost. §. 135. adn. 11. Hart. de Part. II. p. 170. — γνώμῃ, nostro iudicio. — καὶ ὁπωςοῦν. Aut καί fere idem est atque ἤ (cf. adn. 22, 4.), aut ὁπωςοῦν fere idem atque ὁτιοῦν, quod praestat. — οὐ τοῦ πλέονος μὴ στερισκόμενοι χάριν ἔχουσι, non, quod pluribus non priventur, gratiam habent. Cf. Matth. Gr. §. 555. h. Dicit autem τοῦ πλέονος, quia intelligit plura illa commoda, quae socii habebant. — τοῦ ἐνδεοῦς. Genitivus utrum pendeat ex verbo στερισκόμενοι ex superioribus repetendo, an ex ipsis χαλεπώτερον φέρουσι, cf. II, 62. dubium est. Si alterum verum est, τὸ ἐνδεές est τὸ ἔλασσον, ἡ ἔνδεια, cf. I, 70. 102.; sin prius, exiguum illud (quo orbati sunt). — ἀπὸ πρώτης. Femininum ita positum est, ut in vv. τὴν πρώτην, τὴν ταχίστην, κατὰ μόνας, al. Cf. Thiersch. Gr. §. 313. 7. b. Bernh. Synt. p. 185. et VII, 43. — ἀποθέμενοι τὸν νόμον, propr. deposita lege, i. e. abiecta legis cura, mit Hintansetzung des gesetzlichen Verfahrens. Τοὔννομον coniicit Krueger. — ἐκείνως δέ] „ὁ δέ ἀντὶ τοῦ γάρ.“ Schol. Cf. Herm. ad Vig. §. 343. b. et infra c. 86. — ὡς οὐ. De οὐ cf. Rost. Gr. §. 135. 6. b. β΄., ubi adde verba obloquendi. Cf. I, 86. VIII, 24.

§. 4. Ἀδικούμενοι ... ἢ βιαζόμενοι. Etsi ἀδικεῖν omnino est iniuria aliquem afficere,

*μᾶλλον ὀργίζονται ἢ βιαζόμενοι. τὸ μὲν γὰρ
ἀπὸ τοῦ ἴσου δοκεῖ πλεονεκτεῖσθαι, τὸ δ᾽ ἀπὸ
τοῦ κρείσσονος καταναγκάζεσθαι. ὑπὸ γοῦν τοῦ* 5
*Μήδου δεινότερα τούτων πάσχοντες ἠνείχοντο, ἡ
δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ χαλεπὴ δοκεῖ εἶναι· εἰκότως·
τὸ παρὸν γὰρ ἀεὶ βαρὺ τοῖς ὑπηκόοις. ὑμεῖς γ᾽* 6
*ἂν οὖν, εἰ καθελόντες ἡμᾶς ἄρξαιτε, τάχα ἂν
τὴν εὔνοιαν, ἣν διὰ τὸ ἡμέτερον δέος εἰλήφατε,
μεταβάλοιτε, εἴπερ, οἷα καὶ τότε πρὸς τὸν Μῆδον
δι᾽ ὀλίγου ἡγησάμενοι ὑπεδείξατε, ὅμοια καὶ νῦν
γνώσεσθε. ἄμικτα γὰρ τά τε καθ᾽ ὑμᾶς αὐτοὺς
νόμιμα τοῖς ἄλλοις ἔχετε, καὶ προσέτι εἷς ἕκαστος
ἐξιὼν οὔτε τούτοις χρῆται, οὔθ᾽ οἷς ἡ ἄλλη Ἑλλὰς
νομίζει.*

ἐν τοῖς ἐπιλόγοις παρορμῶσιν ἐπὶ τὸ βραδέως βουλεύεσθαι.

78. *Βουλεύεσθε οὖν βραδέως ὡς οὐ περὶ* 1
*βραχέων, καὶ μὴ ἀλλοτρίαις γνώμαις καὶ ἐγκλή-
μασι πεισθέντες οἰκεῖον πόνον πρόςθησθε. τοῦ
δὲ πολέμου τὸν παράλογον, ὅσος ἐστὶ, πρὶν ἐν*

Cap. LXXVIII. §. 1. *Πρόςθησθε.* Bekk. *προςθῆσθε.* Cf. sd. c. 33.

hic, ubi *βιάζεσθαι* ei opponitur valet clam et tecte id facere, et *ἀδικούμενοι* respondet superioribus *ἤν τι ... ἐλασσωθῶσι.* In proximis verba *ἀπὸ τοῦ ἴσου* et *ἀπὸ τοῦ κρείσσονος* dubitatur cohaereantne cum *τό*, an cum *πλεονεκτεῖσθαι* et *καταναγκάζεσθαι*, et sintne neutra an masculina. Cf. VIII, 89. *ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἐλασσοῦσθαι.*

§. 5. *Ὑπὸ γοῦν* —. Orator exemplo declarat iniuriam hominibus invisiorem esse quam vim. — *εἰκότως.* Similiter collocata verba *οὐκ ἀπεικότως* II, 8. Latini copulam addere solent.

§. 6. *Ἂν ... ἄν.* Cf. adn. 76, 4. *Καθελόντες ἡμᾶς* valent nobis deturbatis. — *διὰ τὸ ἡμέτερον δέος.* Cf. adn. 33, 3. — *οἷα ... ὑπεδείξατε.* De his cf. c. 95. — *δι᾽ ὀλίγου*, per breve tempus, quae est vis rarior horum verborum. Cf. Steph. Thes. II. p. 1104. Add. III, 43. II, 85. — *ἄμικτα*] „*ἀσύμφωνα πρὸς τὰ ἔθιμα τῶν ἄλλων Ἑλλήνων.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* — *ἐξιών*, peregre proficiscens. — *οὔτε τούτοις χρῆται.* „Laconicae enim iuventuti maior erat licentia [extra Laconicae fines et] belli quam pacis tempore.“ GOTTL. — *οἷς.* Dativus ex *νομίζει* pendet, ut II, 38. III, 82. Cf. Rost. Gr. §. 106. 1. a. Nam nonnulli quidem *χρῆσθαι* ex superioribus hic repeti volunt; sed praeterquam quod id in ceteris exemplis non antecedit, hic eo suppleto aut *φιλεῖ* vel *εἴωθε* pro *νομίζει* aut *νομίζεται ἐν τῇ ἄλλῃ Ἑλλάδι* (cf. II, 15. extr.) exspectatur.

Cap. LXXVIII. §. 1. *Ὡς οὐ περὶ βραχέων. Βουλευόμενοι* intelligendum docet Sinten. ad Plut. Them. p. 2. — *πρόςθησθε.* Similiter *κινδύνους προςτίθεσθαι* I, 144. — *τοῦ δὲ πολέμου τὸν παράλογον.* Substantivum Thucydidi, ut aliis nonnullis, est *ὁ παράλογος.* Vid. II, 85. VII, 28. Cf. Poll. et Thom. M. et ed. mai.

§. 2. *Περιίστασθαι*, converti. Cf. I, 120. et supra c. 32. — *ὁποτέρως ἔσται.* Suppl. *ὁ πόλεμος.* Similiter 82, 6. *καθότι χωρήσει.* — *ἐν ἀδήλῳ κινδυνεύεται*, propr. periculum aditur in obscuro s. obscure, h. e. ita, ut obscurus et incertus sit eius eventus, wagt man auf das Ungewisse.

§. 3. *Τῶν ἔργων πρότερον ἔχονται.* Non cogitant igitur, ut secundum II, 40. Athenienses, prius, quam incipias, consulto opus esse (Sal. Cat. 1.) — *τῶν λόγων ἅπτονται*, consultationibus utuntur.

§. 4. *Αὐθαίρετος*, libera, integra. — *σπονδάς.* De articulo omisso cf. adn. 67, 1. — *τὰ δὲ διάφορα δίκῃ λύεσθαι.* Pro his *λόγοις τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι* I, 140, *δίκῃ διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων* I, 145, *τὰ ἀμφίλογα δίκῃ διαλύειν* IV, 118. — *κατὰ τὴν ξυνθήκην.* Etenim in foederibus tricennalibus (I, 115.) scriptum erat *δίκας τῶν διαφορῶν ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι* I, 140. et *ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν, ἢν δίκας θέλωσι διδόναι* VII, 18. — *ὑφηγῆσθε*, praeiveritis, exemplum dederitis.

Cap. LXXIX. §. 1. *Τὰ ἐγκλήματα τὰ ἐς* —. *Ἐς* dictum ut saepe apud *αἰτία, μῖσος, ὀργή*, al. — *μεταστησάμενοι πάν-*

2 *αὐτῷ γενέσθαι προδιάγνωτε. μηκυνόμενος γὰρ
ἐς τύχας φιλεῖ τὰ πολλὰ περιίστασθαι, ὧν ἴσον
τε ἀπέχομεν, καὶ ὁποτέρως ἔσται ἐν ἀδήλῳ κιν-*
3 *δυνεύεται. ἰόντες τε οἱ ἄνθρωποι ἐς τοὺς πολέ-
μους τῶν ἔργων πρότερον ἔχονται, ἃ χρῆν ὕστε-
ρον δρᾶν, κακοπαθοῦντες δὲ ἤδη τῶν λόγων*
4 *ἅπτονται. ἡμεῖς δὲ ἐν οὐδεμιᾷ πω τοιαύτῃ ἁμαρ-
τίᾳ ὄντες οὔτ᾽ αὐτοί, οὔθ᾽ ὑμᾶς ὁρῶντες, λέγομεν
ὑμῖν, ἕως ἔτι αὐθαίρετος ἀμφοτέροις ἡ εὐβουλία,
σπονδὰς μὴ λύειν, μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους,
τὰ δὲ διάφορα δίκῃ λύεσθαι κατὰ τὴν ξυνθήκην·
εἰ δὲ μή, θεοὺς τοὺς ὁρκίους μάρτυρας ποιού-
μενοι πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέμου ἄρχοντας
ταύτῃ, ᾗ ἂν ὑφηγῆσθε.“*

τῶν πλειόνων πολεμεῖν ὁρμωμένων ἀντιλέγει Ἀρχίδαμος.

1 79. *Τοιαῦτα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι εἶπον. ἐπειδὴ δὲ
τῶν τε ξυμμάχων ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ
ἐγκλήματα τὰ ἐς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τῶν Ἀθη-
ναίων ἃ ἔλεξαν, μεταστησάμενοι πάντας ἐβου-*

§. 2. *Ἐς τύχας φιλεῖ* Cass. Aug. Cl. Ven. Vulgo et Bekk. *φιλεῖ ἐς τύχας*, sed maxima vis inest in nom. *τύχη.*

§. 4. *Εἰ δὲ μή* libri mss. duodecim, in quibus omnes meliores. Vulgo et Bekk. *ἤ*, cuius explicatio illae particulae possunt esse.

λεύοντο κατὰ σφᾶς αὐτοὺς περὶ τῶν παρόντων.
καὶ τῶν μὲν πλειόνων ἐπὶ τὸ αὐτὸ αἱ γνῶμαι 2
ἔφερον, ἀδικεῖν τε τοὺς Ἀθηναίους ἤδη, καὶ πολε-
μητέα εἶναι ἐν τάχει· παρελθὼν δὲ Ἀρχίδαμος
ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀνὴρ καὶ ξυνετὸς δοκῶν εἶναι
καὶ σώφρων, ἔλεξε τοιάδε.

οὗτος δὴ πρῶτον μὲν ἀποφαίνει, ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπαράσκευοί εἰσι πρὸς τὸν πόλεμον.

80. „Καὶ αὐτὸς πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπει- 1
ρός εἰμι, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμῶν τοὺς ἐν τῇ
αὐτῇ ἡλικίᾳ ὁρῶ, ὥςτε μήτε ἀπειρίᾳ ἐπιθυμῆσαί
τινα τοῦ ἔργου, ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ πάθοιεν, μήτε
ἀγαθὸν καὶ ἀσφαλὲς νομίσαντα. εὕροιτε δ' ἂν 2
τόνδε, περὶ οὗ νῦν βουλεύεσθε, οὐκ ἂν ἐλάχιστον
γενόμενον, εἰ σωφρόνως τις αὐτὸν ἐκλογίζοιτο.
πρὸς μὲν γὰρ [τοὺς] Πελοποννησίους καὶ τοὺς 3
ἀστυγείτονας παρόμοιος ἡμῶν ἡ ἀλκή, καὶ διὰ

Cap. LXXX. §. 3. *Τοὺς Πελοποννησίους.* *Τούς* om. Laur. 6. I. E. m. Ar. Chr. Dan.; in Gr. adscriptum est; cf. adn. Articulus ante *ἀστυγείτονας* abest ab It. Gr. et fortasse D. I.

τας, summotis omnibus, als sie alle hatten abtreten lassen. Cf. V, 111. *Πάντες* omnes peregrini sunt; nam *τοὺς πολλούς* Lacedaemoniorum remansisse apparet ex c. 87.

§. 2. *Ἐπὶ τὸ αὐτὸ ... ἔφερον*] „*ὡμονόουν.*“ Schol. Propr. eodem spectabant. Cf. Vig. p. 313. sq. Tum in *ἤδη* haeret Haasius Lucubr. Thuc. p. 54. sq. — *Ἀρχίδαμος.* Archidamus Leotychidae successor et eius e Zeuxidamo, filio ante patrem mortuo, nepos.

Cap. LXXX. §. 1. *Πολλῶν ... εἰμί.* Etenim Archidamus tunc senex erat. — *ὁρῶ*] „*λείπει τὸ ἐμπείρους.*“ Schol. Nam si vestrum eos, qui eiusdem aetatis sunt, cerno interpretere, non senes solos, sed cives inde a trigesimo aetatis anno concioni interfuisse respondeatur. Cf. Plut. Lyc. c. 25. — *μήτε ἀπειρίᾳ ... μήτε ... νομίσαντα.* Cf. Matth. Gr. §. 397. 3. et §. 565. 2. Similiter non raro apud Thuc. verba et substantiva inter se respondent. Cf. c. 82. bis, 107. 110. 120. al. *Οἱ πολλοί* sunt vulgus, plerique.

§. 2. *Εἰ ... τὶς ... ἐκλογίζοιτο.* I. e. *εἰ ἐκλογίζοισθε.* Cf. Matth. Gr. §. 487. 3.

§. 3. [*Τοὺς*] *Πελοποννησίους καὶ τοὺς ἀστυγείτονας.* *Καί*, si omnia hic germana sunt, et quidem significet necesse est. Cf. V, 112, 2. VI, 20, 3. 61, 1. VII, 68, 1. 69, 2. 71, 6, ex quibus tamen exemplis unum alterumve dubium est. A nonnullis membranis mediocribus aut malis articulus ante *Πελοποννησίους* abest, quo expuncto sententia haec oriatur, adversus homines, quales sunt Peloponnesii, h. e. *πεζομάχους.* Finitimi sunt Argivi et nonnulli Arcadum, quibuscum Lacedaemonios saepe et acriter contendisse

ταχέων οἷόν τε ἐφ' ἕκαστα ἐλθεῖν· πρὸς δὲ ἄν-
δρας, οἳ γῆν τε ἑκὰς ἔχουσι, καὶ προςέτι θα-
λάσσης ἐμπειρότατοί εἰσι, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπα-
σιν ἄριστα ἐξήρτυνται, πλούτῳ τε ἰδίῳ καὶ δη-
μοσίῳ καὶ ναυσὶ καὶ ἵπποις καὶ ὅπλοις καὶ ὄχλῳ,
ὅσος οὐκ ἐν ἄλλῳ ἑνί γε χωρίῳ Ἑλληνικῷ ἐστιν,
ἔτι δὲ καὶ ξυμμάχους πολλοὺς φόρου ὑποτελεῖς
ἔχουσι, πῶς χρὴ πρὸς τούτους ῥᾳδίως πόλεμον
ἄρασθαι, καὶ τίνι πιστεύσαντας ἀπαρασκεύους
4 ἐπειχθῆναι; πότερον ταῖς ναυσίν; ἀλλ' ἥσσους
ἐσμέν· εἰ δὲ μελετήσομεν καὶ ἀντιπαρασκευασό-
μεθα, χρόνος ἐνέσται. ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν; ἀλλὰ
πολλῷ ἔτι πλέον τούτου ἐλλείπομεν, καὶ οὔτε ἐν
κοινῷ ἔχομεν, οὔτε ἑτοίμως ἐκ τῶν ἰδίων φέρομεν.

§. 4. *Πολλῷ ἔτι πλέον.* In libris deterioribus *πολλῷ πλέον ἔτι.* At similiter *πολὺ δ' ἔτι πλείω* c. 137, *πολλῷ ἔτι μᾶλλον* IV, 123. VIII, 85.; et apud Latinos multo etiam magis, multo

constat. — *ἐφ' ἕκαστα ἐλθεῖν*, ad singulas res (singula oppida) eorum venire, vel proficisci adversus eas (ea). — *ἐξήρτυνται*, instructi sunt, ut *παρασκευάζεσθαι*, quocum ei etiam parandi notio (c. 13. 82.) communis est, II, 11, 6. et al. — *πλούτῳ τε ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ* —. Attende suave *πολυσύνδετον*. Cf. c. 86. et Lennep. ad Phalar. Epist. 32. p. 140. ed. Lips. II. De divitiis, classe, equitatu Atheniensium vid. II, 13. *Ἵπποι* et *ὅπλα* ipsi equites et gravis armaturae milites videntur esse; nam *ὄχλος*, qui sequitur, turbam hominum, ex qua leviter armati et remiges deligebantur, solet significare. — *ὅσος ... ἐστίν.* De numero incolarum Atticae cf. Boeckh. Oec. civ. Athen. I. p. 35. sqq. Clint. Fast. Graec. II. p. 397. sq. ed. Krueg. — *ξυμμάχους πολλοὺς φόρου ὑποτελεῖς.* Vide eos enumeratos in Boeckh. l. d. p. 440. sqq. Kortuem. Respubl. Gr. p. 47. sqq. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 77. — *πρὸς τούτους.* „His repetitio [oratoria verborum *πρὸς*] *ἄνδρας* post plura interposita fit.“ GOELL.

§. 4. *Μελετήσομεν.* Aut subaudiendum *τὰς ναῦς*, aut valet *μελέτας ποιησόμεθα.* Cf. II, 86. — *ἐνέσται.* Ut *ἐγγίγνεσθαι* IV, 111. et alibi. — *ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν.* De hoc usu particulae *ἀλλά* vid. interpr. Vig. p. 470. et Matth. Gr. §. 613. Cf. VI, 38, 5. et Pflugk. ad Eur. Herc. f. v. 298. — *τούτου*, hac re. Cf. Matth. Gr. §. 439. p. 987. et de genit. §. 352. II, 61, 4. — *ἐν κοινῷ*, in aerario, ut *ἐν τῷ κοινῷ* VIII, 6. et alibi. Sic etiam Latinis publicum de aerario dicitur. Articulo tamen omisso, ut apud Dion. Hal. in verbis similibus (cf. ed. mai.), formula adverbio publice fit similior. — *φέρομεν* pro usitatiore *ἐςφέρομεν*, conferimus.

ἔπειτα λέγει χαλεπόν τε καὶ μακρὸν ἔσεσθαι τὸν πόλεμον.

81. Τάχ᾽ ἂν τις θαρσοίη, ὅτι τοῖς ὅπλοις 1
αὐτῶν καὶ τῷ πλήθει ὑπερφέρομεν, ὥστε τὴν γῆν
δῃοῦν ἐπιφοιτῶντες. τοῖς δὲ ἄλλη γῆ ἐστι πολλή, 2
ἧς ἄρχουσι, καὶ ἐκ θαλάσσης ὧν δέονται ἐπάξον-
ται. εἰ δ᾽ αὖ τοὺς ξυμμάχους ἀφιστάναι πειρα- 3
σόμεθα, δεήσει καὶ τούτοις ναυσὶ βοηθεῖν, τὸ
πλέον οὖσι νησιώταις. τίς οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ 4
πόλεμος; εἰ μὴ γὰρ ἢ ναυσὶ κρατήσομεν, ἢ τὰς
προσόδους ἀφαιρήσομεν, ἀφ᾽ ὧν τὸ ναυτικὸν
τρέφουσι, βλαψόμεθα τὰ πλέω. κἂν τούτῳ οὐδὲ 5
καταλύεσθαι ἔτι καλόν, ἄλλως τε καὶ εἰ δόξομεν 6
ἄρξαι μᾶλλον τῆς διαφορᾶς. μὴ γὰρ δὴ ἐκείνῃ
γε τῇ ἐλπίδι ἐπαιρώμεθα, ὡς ταχὺ παυθήσεται
ὁ πόλεμος, ἢν τὴν γῆν αὐτῶν τάμωμεν. δέδοικα
δὲ μᾶλλον, μὴ καὶ τοῖς παισὶν αὐτὸν ὑπολίπωμεν· οὕτως εἰκὸς Ἀθηναίους φρονήματι μήτε τῇ γῇ δουλεῦσαι, μήτε, ὥςπερ ἀπείρους, καταπλαγῆναι τῷ πολέμῳ.

etiam maior. Nec dissimilia verba πολλῷ τότε μᾶλλον I, 130. Contra πολλῷ τε μᾶλλον ἔτι VIII, 90, 1. ubi tamen ἔτι μᾶλλον Reg. Ar. Chr.

Cap. LXXXI. §. 1. Τάχ᾽ ἄν. Attende asyndeton, quod alacritate orationis videtur excusari. — τοῖς ὅπλοις ... ὑπερφέρομεν. In his ne πλήθει verbis 80, 3. ὄχλῳ, ὅσος ... ἐστίν repugnare videatur, cogitandum πλῆθος non, ut ὄχλον, de infima plebe et inquilinis intelligendum esse, sed sociorum multitudine effici. Cf. 83, 1. 121, 2. 143. II, 11. Etiam gravis armaturae milites (ὅπλα) non solis Lacedaemoniis (cf. V, 68. cum II, 13.), sed Peloponnesiis foederatis plures quam Atheniensibus tribuuntur.

§. 2. Ἐπάξονται. Usitatius quidem hac vi ἐςάγεσθαι, sed vulgatum satis defenditur verbis σῖτος ἐπακτός VI, 20.

§. 3. Εἰ δ᾽ αὖ, quod si porro. Cf. IV, 29. al.

§. 4. Τὰς προςόδους ἀφαιρήσομεν] διὰ τὸ (τοῦ) ἀποστῆσαι τοὺς συμμάχους. Cf. 122, 1. — βλαψόμεθα significatione passiva accipiendum. Cf. Rost. Gr. §. 114. adn. 1.

§. 5. Ἄρξαι μᾶλλον, incepisse magis, quam ad id inducti vel coacti esse.

§. 6. Ἐκείνῃ ... ἐλπίδι. Cf. V, 14, 3. — παυθήσεται sine σ ut II, 77. V, 91. 100. VI, 59. Cf. Buttm. Gr. max. Ind. verb. — τάμωμεν. Haec aoristi flexio quum alibi nusquam apud Thuc. legatur, sed τεμεῖν, suspecta iure visa est Mehlhornio. — οὕτως ... δουλεῦσαι, adeo verisimile est Athenienses pro animi magnitudine neque agro servituros (Sklaven von ihrem Lande werden). De aoristi infinitivo vid. Matth. Gr. §. 501. p. 1131. I, 121. II, 3. 11. III, 3. 40. al.

ἄμεινον οὖν δεῖν τὰ σφέτερα ἐξαρτύεσθαι, καὶ ἐν τούτῳ ἴσως ἂν διαλλαγῆναι.

1 82. Οὐ μὴν οὐδὲ ἀναισθήτως αὐτοὺς κελεύω
τούς τε ξυμμάχους ἡμῶν ἐᾶν βλάπτειν, καὶ ἐπιβουλεύοντας μὴ καταφωρᾶν, ἀλλὰ ὅπλα μὲν μήπω κινεῖν, πέμπειν δὲ καὶ αἰτιᾶσθαι μήτε πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας, μήθ᾽ ὡς ἐπιτρέψομεν, κἂν τούτῳ καὶ τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἐξαρτύεσθαι ξυμμάχων τε προςαγωγῇ καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, εἴποθέν τινα ἢ ναυτικοῦ ἢ χρημάτων δύναμιν προςληψόμεθα, (ἀνεπίφθονον δὲ ὅσοι ὥςπερ καὶ ἡμεῖς ὑπ᾽ Ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα μὴ Ἕλληνας μόνον, ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προςλαβόντας διασωθῆναι.) καὶ
2 τὰ αὐτῶν ἅμα ἐκποριζώμεθα. καὶ ἢν μὲν ἐςακούωσί τι πρεσβευομένων ἡμῶν, ταῦτα ἄριστα· ἢν δὲ μή, διελθόντων ἐτῶν [καὶ] δύο καὶ τριῶν

Cap. LXXXII. §. 1. Τὰ αὐτῶν. Cass. Pal. Gr. m. τὰ αὐτῶν, fortasse recte. Cf. adn. c. 17.

§. 2. Ἐςακούωσι Cass. Aug. Cl. Ven. T. Reg. Cf. 126, 1. Pal. It. Vat. Laur. Bekk. ἐςακούσωσι.

Καὶ δύο. Καὶ ex Pal. It. Vat. T. F. Reg. interposuit Bekk. Cf. adn.

Cap. LXXXII. §. 1. Οὐ μὴν οὐδέ paulo graviores particulae quam οὐδὲ μήν, jedoch auch nicht. Cf. adn. II, 97. extr. — ἀναισθήτως hic, aliter atque 69, 3, est ἀναλγήτως. Consecutio verborum haec est, κελεύω (ἡμᾶς) ἀναισθήτως ἐᾶν αὐτοὺς (τοὺς Ἀθην.) βλάπτειν τοὺς ξυμμάχους ἡμῶν. — καταφωρᾶν] „ἐλέγχειν.“ Schol. — πόλεμον ... δηλοῦντας. Exquisitior formula, ut si dixeris bellum patefacientes, i. e. profitentes nos bellum gesturos. — μήθ᾽. Repetemente δηλοῦντας et ad ἐπιτρέψομεν verba αὐτοῖς τοὺς ξυμμάχους ἡμῶν βλάπτειν. — ὅσοι ὥςπερ καὶ ἡμεῖς ... ἐπιβουλευόμεθα. Verbum rei comparatae accommodatum est. Cf. III, 67. Xen. Cyr. IV, 1, 3. Demosth. Phil. I, 4, 3. Liv. IV, 2. Matth. Gr. §. 306. adn. 1. Praeterea cf. ib. §. 490. Rost. §. 112. 5. — καὶ ... ἐκποριζώμεθα. Haec respondent superioribus ξυμμάχων τε προςαγωγῇ, et oratio mutata est pro vv. καὶ τῷ ... ἐκπορίζεσθαι. Cf. adn. 80, 1. Τὰ αὐτῶν = τὰ ἡμέτερα αὐτῶν. Cf. Matth. Gr. §. 489. II. Rost. §. 99. adn. 4, sed etiam sd. Ἐκπορίζεσθαι est expromere, expedire, παρασκευάζεσθαι. Cf. c. 125.

§. 2. Διελθόντων ἐτῶν καὶ δύο καὶ τριῶν. Ita καὶ δὶς καὶ τρίς Plat. Phaedon. c. 8, δὶς καὶ τρίς Soph. Phil. 1222. Contra δὶς ἢ τρίς Thuc. II, 4. IV, 38. καὶ δὶς ἢ τρίς V, 10, ubi de καί vid. adn. De Lat. bis terque et terve vid. Bentl. ad Hor. Ep. I, 1, 33. Cf. etiam adn. supra 22, 2. — ἢν δοκῇ post πεφραγμένοι velis collocata. Hoc valet muniti, instructi ad bellum.

ἄμεινον ἤδη, ἣν δοκῇ, πεφραγμένοι ἴμεν ἐπ᾽
αὐτούς. καὶ ἴσως ὁρῶντες ἡμῶν ἤδη τήν τε παρα- 3
σκευὴν καὶ τοὺς λόγους αὐτῇ ὅμοια ὑποσημαίνον-
τας μᾶλλον ἂν εἴκοιεν, καὶ γῆν ἔτι ἄτμητον ἔχον-
τες, καὶ περὶ παρόντων ἀγαθῶν καὶ οὔπω ἐφθαρ-
μένων βουλευόμενοι. μὴ γὰρ ἄλλο τι νομίσητε 4
τὴν γῆν αὐτῶν ἢ ὅμηρον ἔχειν, καὶ οὐχ ἧσσον,
ὅσῳ ἄμεινον ἐξείργασται· ἧς φείδεσθαι χρὴ ὡς
ἐπὶ πλεῖστον, καὶ μὴ ἐς ἀπόνοιαν καταστήσαντας
αὐτοὺς ἀληπτοτέρους ἔχειν. εἰ γὰρ ἀπαράσκευοι 5
τοῖς τῶν ξυμμάχων ἐγκλήμασιν ἐπειχθέντες τε-
μοῦμεν αὐτήν, ὁρᾶτε, ὅπως μὴ αἴσχιον καὶ ἀπο-
ρώτερον τῇ Πελοποννήσῳ πράξωμεν. ἐγκλήματα 6
μὲν γὰρ καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν οἷόν τε κατα-
λῦσαι· πόλεμον δὲ ξύμπαντας ἀραμένους ἕνεκα
τῶν ἰδίων, ὃν οὐχ ὑπάρχει εἰδέναι, καθ᾽ ὅ τι
χωρήσει, οὐ ῥᾴδιον εὐπρεπῶς θέσθαι.

μηδὲ δειλίας ἔγκλημα εἶναι φοβητέον.

83. Καὶ ἀνανδρία μηδενὶ πολλοὺς μιᾷ πόλει 1
μὴ ταχὺ ἐπελθεῖν δοκείτω εἶναι. εἰσὶ γὰρ καὶ 2
ἐκείνοις οὐκ ἐλάσσους χρήματα φέροντες ξύμμαχοι,

§. 5. Πράξωμεν. Bekk. e Laur. et Anecd. p. 162. πράξομεν Cf. ad. c. 19.

§. 4. Μὴ γὰρ ... ἔχειν, nolite enim putare vos terram eorum alio quam pignoris loco habere. Bene Bloomf. comparat Liv. V, 42. non omnia concremari tecta, ut ... pignus ad flectendos hostium animos haberent. — οὐχ ἧσσον, ὅσῳ ἄμεινον, i. e. καὶ τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἄμ. De οὐχ ἧσσον vid. Moer. p. 182. et II, 52. De ὅσῳ sine τοσούτῳ posito vid. V, 108. VI, 89. et Stallb. ad Plat. Apol. c. 17.

§. 5. Τοῖς ... ἐγκλήμασιν ἐπειχθέντες, propter criminationes festinantes. De dativo vid. Matth. Gr. §. 398. b. Dubitatur tamen nonnihil de integritate horum verborum. Vid. ed. mai. — αἴσχιον καὶ ἀπορώτερον. Comparativorum ratio obscurior est; videtur tamen cogitandum esse ἢ αὐτῇ (τῇ Ἀττικῇ).

§. 6. Ἕνεκα τῶν ἰδίων] „οὐ γὰρ ἦν κοινὰ τὰ ἐγκλήματα πάντων τῶν Πελοποννησίων, ἀλλὰ μόνων τῶν Κορινθίων [καὶ ἄλλων τινῶν 67, 4.]“. Schol. — ὅν. De forma orationis cf. 72, 1. — χωρήσει. Similiter active ξυγχωρήσετε I, 140, προχωρήσειν III, 4. al. Cf. ed. mai. — θέσθαι, i. e. καταθέσθαι (I, 121.), ἀποθέσθαι, ut Latine ponere bellum dicitur.

Cap. LXXXIII. §. 2. Οὐκ ἐλάσσους ... ξύμμαχοι, non pauciores (quam no-

καὶ ἔστιν ὁ πόλεμος οὐχ ὅπλων τὸ πλέον, ἀλλὰ
δαπάνης, δι᾽ ἣν τὰ ὅπλα ὠφελεῖ, ἄλλως τε καὶ
3 ἠπειρώταις πρὸς θαλασσίους. πορισώμεθα οὖν
πρῶτον αὐτήν, καὶ μὴ τοῖς τῶν ξυμμάχων λό-
γοις πρότερον ἐπαιρώμεθα· οἵπερ δὲ καὶ τῶν
ἀποβαινόντων τὸ πλέον ἐπ᾽ ἀμφότερα τῆς αἰτίας
ἕξομεν, οὗτοι καὶ καθ᾽ ἡσυχίαν τι αὐτῶν προ-
ΐδωμεν.

τὸ δὲ βραδὺ σφῶν δύνασθαι σωφροσύνην ἔμφρονα εἶναι, ἐξ ἧς γίγνεσθαι σφᾶς πολεμικούς τε καὶ εὐβούλους.

1 84. Καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφονται
μάλιστα ἡμῶν, μὴ αἰσχύνεσθε. σπεύδοντές τε
γὰρ σχολαίτερον ἂν παύσαισθε διὰ τὸ ἀπαρά-
σκευοι ἐγχειρεῖν, καὶ ἅμα ἐλευθέραν καὶ ἐνδοξο-
2 τάτην πόλιν διὰ παντὸς νεμόμεθα· καὶ δύναται
μάλιστα σωφροσύνη ἔμφρων τοῦτ᾽ εἶναι. μόνοι
γὰρ δι᾽ αὐτὸ εὐπραγίαις τε οὐκ ἐξυβρίζομεν, καὶ
ξυμφοραῖς ἧσσον ἑτέρων εἴκομεν· τῶν τε ξὺν
ἐπαίνῳ ἐξοτρυνόντων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ δεινὰ παρὰ
τὸ δοκοῦν ἡμῖν οὐκ ἐπαιρόμεθα ἡδονῇ, καὶ ἤν
τις ἄρα ξὺν κατηγορίᾳ παροξύνῃ, οὐδὲν μᾶλλον
3 ἀχθεσθέντες ἀνεπείσθημεν. πολεμικοί τε καὶ

bis) socii, iique tributa pendentes. Cf. c. 19. — οὐ ... τὸ πλέον ἀλλά. Vid. Matth. Gr. §. 455. b. Kuehn. §. 742. adn. 5. Rost. §. 134. 6. e. Cf. II, 43, 2. 44, 4. Ἤ pro hoc ἀλλά II, 37, 1. — δι᾽ ἣν τὰ ὅπλα ὠφελεῖ. Haec si sincera sunt, ut apta sententia efficiatur, reddenda verbis cuius (sumptus) opera seu quo (sumptu) accedente demum arma iuvant. Cf. Matth. Gr. §. 580. 2. b. et Sint. ad Plut. Them. c. 18. Sunt tamen haec valde ambigue dicta. Quare ὠφελεῖται legendum coniecimus. Cf. III, 13. VI, 34.

§. 3. Οἵπερ δὲ ... ἕξομεν. Ἐπ᾽ ἀμφότερα valent in utramque partem. Cf. I, 139. II, 11. IV, 17. 58. VI, 60. VII, 48. Τὸ πλέον τῆς αἰτίας ἔχειν, propr. causae maiorem partem sustinere, i. e. praecipuos auctores videri, μάλιστα ἤτοι τὸ κλέος ἢ τὴν αἰσχύνην τῶν ἀποβαινόντων ἔχειν. Cf. II, 11, 9.

Cap. LXXXIV. §. 1. Ὃ μέμφονται. Vid. 69, 4. 70, 2. sqq. — ἡμῶν. Pendet ex relat. ὅ. Vid. Matth. Gr. §. 317.

§. 2. Δύναται ... εἶναι. Τοῦτο est τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφονται. Hanc igitur cunctationem prudentem moderationem (vel modestiam) Archidamus dicit posse esse, quae σωφροσύνη Lacedaemoniis etiam c. 68. et VIII, 24. tribuitur. — εὐπραγίαις οὐκ ἐξυβρίζομεν. Cf. Matth. Gr. §. 398. b. — τῶν τε ... ἐξοτρυνόντων. Genitivi suspensi sunt ex ἡδονῇ, et significant ἡδονήν, ἣν παρέχουσιν οἱ ... ἐξοτρύνοντες. — ἀνεπείσθη-

εὔβουλοι διὰ τὸ εὔκοσμον γιγνόμεθα, τὸ μὲν ὅτι αἰδὼς σωφροσύνης πλεῖστον μετέχει, αἰσχύνης δὲ εὐψυχία, εὔβουλοι δὲ ἀμαθέστερον τῶν νόμων τῆς ὑπεροψίας παιδευόμενοι, καὶ ξὺν χαλεπότητι σωφρονέστερον ἢ ὥςτε αὐτῶν ἀνηκουστεῖν, καὶ μή, τὰ ἀχρεῖα ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες, τὰς τῶν πολεμίων παρασκευὰς λόγῳ καλῶς μεμφόμενοι ἀνομοίως ἔργῳ ἐπεξιέναι, νομίζειν δὲ τάς τε διανοίας τῶν πέλας παραπλησίους εἶναι, καὶ τὰς

μεν. Cf. adn. ad ἐπλήρωσαν 70, 7. Ipsum verbum modo μεταπείθειν valet, modo paulo gravius est simplici πείθειν. Cf. I, 140. II, 65.

§. 3. Διὰ τὸ εὔκοσμον, i. e. τὸ σῶφρον, τὴν σωφροσύνην. Ἀσαφές, inquit Schol., τὸ χωρίον ποιεῖ ἡ τῶν ὀνομάτων ἐναλλαγή. τήν τε γὰρ αἰδῶ καὶ τὴν αἰσχύνην κατὰ τοῦ αὐτοῦ τίθησι συνωνύμως, καὶ τὸ λοιπὸν ἔμφασιν (speciem) παρέχει ὡς ἐπὶ ἄλλον καὶ ἄλλον τάσσων τὴν λέξιν. ὡς καὶ τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν εὐκοσμίαν ὁμοίως τέθεικε. — τὸ μέν respicere ad πολεμικοί, quod idem paulo post τῇ εὐψυχίᾳ substantive exprimitur, contraria εὔβουλοι δέ certissime docent. Cf. Matth. Gr. §. 288. adn. 5. — αἰδώς, ut non multo post αἰσχύνη, est verecundia, pudor, i. e. dedecoris vitandi studium. — πλεῖστον μετέχει. Cf. III, 83. VI, 40. — αἰσχύνης δὲ εὐψυχία. „Cf. Plut. Cleom. c. 9. τὴν ἀνδρείαν δέ μοι δοκοῦσιν οὐκ ἀφοβίαν ἀλλὰ φόβον ψόγου καὶ δέος ἀδοξίας οἱ παλαιοὶ νομίζειν.“ BLOOMF. Vid. ibi Schoem. Add. Soph. Ai. v. 1075. sq. et αἰσχύνεσθαι II, 43. V, 9. — ἀμαθέστερα τῶν νόμων τῆς ὑπεροψίας, i. e. ἢ ὥςτε ὑπερορᾶν τῶν νόμων. Cf. Matth. Gr. §. 451. — καὶ μή. Suppl. παιδευόμενοι hoc modo, καὶ παιδευόμενοι (οὕτως ὥςτε) μὴ ... ἐπεξιέναι. — τὰ ἀχρεῖα] „τὰ σοφίσματα τῶν λόγων.“ Schol. De accusativo vid. Matth. Gr. §. 422. — ἔργῳ ἐπεξιέναι. Dubitari potest, utrum ad haec pertineat accusativus παρασκευάς, ut ἐπεξιέναι sit persequi, an, id quod Goell. vult, supplendum sit τὸν λόγον, ut sit exsequi. Nam Stephanus quidem in Thes. dativum ἔργῳ ex ἐπεξιέναι putat pendere rem ipsam exsequi interpretatus; at huic explicationi et omissus articulus et ἔργῳ contrarium λόγῳ obstat, fortasse etiam ipse casus alia vi addi huic verbo solitus. Cf. IV, 14. — νομίζειν ... εἶναι, sed (sic instituimur) ut ingenia aliorum (nostris) similia esse existimemus. Cf. Theogn. v. 658. ἴσως γὰρ πάντες ποικίλ' ἐπιστάμεθα. Hic dicitur, quid Lacedaemonii iudicent, §. 4. extr. quid omnibus iudicandum sit. De vv. τῶν πέλας vid. adn. c. 32. — καὶ τὰς ... διαιρετάς, et fortunae casus non explicari oratione distincte (propr. definiri, describi) posse. Similiter Steph. in Thes. addens etiam ita accipi posse: tam varios esse fortunae eventus, ut nulla eorum iniri ratio possit et quasi in certa quaedam genera dividi. Quae explanatio ab illa parum differt. De usu verbi cf. V, 26. Non male

4 προςπιπτούσας τύχας οὐ λόγῳ διαιρετάς· ἀεὶ δὲ ὡς πρὸς εὖ βουλευομένους τοὺς ἐναντίους ἔργῳ παρασκευαζώμεθα· καὶ οὐκ ἐξ ἐκείνων ὡς ἁμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ὡς ἡμῶν αὐτῶν ἀσφαλῶς προνοουμένων, πολύ τε διαφέρειν οὐ δεῖ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου, κράτιστον δὲ εἶναι ὅςτις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται.

1 85. Ταύτας οὖν ἃς οἱ πατέρες τε ἡμῖν παρέδοσαν μελέτας καὶ αὐτοὶ διὰ παντὸς ὠφελούμενοι ἔχομεν, μὴ παρῶμεν, μηδ' ἐπειχθέντες ἐν βραχεῖ μορίῳ ἡμέρας περὶ πολλῶν σωμάτων καὶ χρημάτων καὶ πόλεων καὶ δόξης βουλεύσωμεν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν. ἔξεστι δ' ἡμῖν μᾶλλον ἑτέρων διὰ ἰσχύν.

2 καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πέμπετε μὲν περὶ τῆς Ποτιδαίας, πέμπετε δὲ περὶ ὧν οἱ ξύμμαχοί φασιν ἀδικεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ ἑτοίμων ὄντων αὐτῶν δίκας δοῦναι· ἐπὶ δὲ τὸν διδόντα οὐ πρότερον

ἐς λόγους οὖν χρῆναι ξυνελθεῖν Ἀθηναίοις περὶ τῶν διαφορῶν.

Cap. LXXXIV. §. 4. Παρασκευαζώμεθα omnes membranae meliores. Vulgo et Bekk. παρασκευαζόμεθα. „Scribendum potius παρασκευαζώμεθα, quod perinde ac si dixisset παρασκευάζεσθαι δεῖ, ut sequitur ἔχειν δεῖ.“ STEPH. Convenit coniunctivus etiam iis, quae antecedunt. Vid. adn.

tamen διαιρετέας scribatur, quia non tam, quid posse, quam quid debere fieri Lacedaemonii existiment, docendum videtur. Οὐ autem positum est, quod scriptor οὐ λόγῳ διαιρετάς (διαιρετέας) dicens oppositurus erat ἀλλ' ἔργῳ πρὸς αὐτὰς παρασκευαστέον, quae latent in proximis ἀεὶ δὲ ... ἔργῳ παρασκευαζώμεθα. Cf. supra c. 71. init. VII, 74. init. Hart. de Partic. II. p. 125. sq.

§. 4. Ὡς πρὸς εὖ βουλευομένους τοὺς ἐναντίους. Cf. Matth. Gr. §. 595. 4. b. — καὶ οὐκ ... ἐλπίδας. Refelluntur his quodammodo verba Corinthiorum 69, 5. ἐπιστάμενοι ... περιγεγενημένους. — πολύ τε ... ἀνθρώπου. Ab Lacedaemonio haec pronunciari mirum est. Cf. tamen Cramer. Hist. educ. I, p. 201. — ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις. „I. e. in usu rerum et omnino in agendo magis quam in eloquentia.“ GOELL.

Cap. LXXXV. §. 1. Ὠφελούμενοι, cum emolumento nostro. — μᾶλλον ἑτέρων. Cf. Matth. Gr. §. 453. adn. 2. Rost. §. 109. adn. 6. infra II, 15. 60. — διὰ ἰσχύν] „δι' ἣν ἔχομεν ἰσχύν.“ Schol.

§. 2. Πέμπετε μὲν ... πέμπετε δέ. Anaphorae exempla Thucydidea alia reperies I, 126. II, 8. VI, 88. 104. VII, 24. 67. — οἱ ξύμμαχοι ... ἀδικεῖσθαι. Cf. c. 67. — δίκας δοῦναι. Cf. adn. c. 28. — διδόντα, volentem dare, offerentem. Cf. Rost. Gr. §. 116, adn. 5. et infra 104,

νόμιμον ὡς ἐπὶ ἀδικοῦντα ἰέναι. παρασκευάζεσθε
δὲ τὸν πόλεμον ἅμα. ταῦτα γὰρ [καὶ] κράτιστα
βουλεύσεσθε καὶ τοῖς ἐναντίοις φοβερώτατα."

παρελθὼν δὲ Στενελαΐδας διακελεύεται πολεμεῖν.

Καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοιαῦτα εἶπε· παρελθὼν 3
δὲ Σθενελαΐδας τελευταῖος, εἷς τῶν ἐφόρων τότε
ὤν, ἔλεξεν ἐν τοῖς Λακεδαιμονίοις ὧδε.

86. Τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν Ἀθη- 1
ναίων οὐ γιγνώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ ἑαυ-
τοὺς οὐδαμοῦ ἀντεῖπον, ὡς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς
ἡμετέρους ξυμμάχους καὶ τὴν Πελοπόννησον·
καίτοι εἰ πρὸς τοὺς Μήδους ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε,
πρὸς δὲ ἡμᾶς κακοὶ νῦν, διπλασίας ζημίας ἄξιοί
εἰσιν, ὅτι ἀντ' ἀγαθῶν κακοὶ γεγένηνται. ἡμεῖς 2
δὲ ὅμοιοι καὶ τότε καὶ νῦν ἐσμεν, καὶ τοὺς ξυμ-
μάχους, ἢν σωφρονῶμεν, οὐ περιοψόμεθα ἀδικου-
μένους, οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν· οἱ δ' οὐκέτι
μέλλουσι κακῶς πάσχειν. ἄλλοις μὲν γὰρ χρήματά 3
ἐστι πολλὰ καὶ νῆες καὶ ἵπποι, ἡμῖν δὲ ξύμμαχοι
ἀγαθοί, οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις ἐστίν, οὐ-
δὲ δίκαις καὶ λόγοις διακριτέα μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς

Cap. LXXXV. §. 2. *Καὶ κράτιστα.* *Καί* om. Cass. Aug. Ven. Pal. Vat. al.

2. — *οὐ νόμιμον.* Cf. adn. 78, 4.

§. 3. *Ἐφόρων.* De ephoris vid. Herm. Antiqu. Gr. §. 43. sqq. et quos hic laudat. — *ἐν.* Cf. adn. 68, 2.

Cap. LXXXVI. „Haec brevis oratio Sthenelaidae moribus Lacedaemoniorum accommoda[ta est]. Plutarchus t. IX. 204. Reisk. iis orationibus adnumerat e genere *πολιτικῷ*, quae *ὄγκον* et *μέγεθος* spirent." GOTTL. admonitus a Schol.

§. 1. *Τοὺς μέν* cet. *Μέν* ad omnia verba *τοὺς λόγους ... Ἀθηναίων* spectat. Cf. §. 2. *ἡμ. δέ.* — *Ἐπαινέσαντες ... πολλὰ ἑαυτούς.* Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. Lob. ad Soph. Ai. v. 1107. Similiter *ἃ τὴν πόλιν ὕμνησα* II, 42, 2. — *ὡς οὐκ.* Cf. adn. 67, 3. — *διπλασίας ζημίας.* Cf. III, 67.

§. 2. *Καὶ τότε καὶ νῦν ἐσμεν.* Similiter III, 40. Cf. Dissen. ad Demosth. orat. de Cor. §. 31. Contra I, 141, 2. *πρότερόν τε ... ἦσαν ... καὶ νῦν.* — *οἱ δ'*, i. e. *οὗτοι γάρ.* De *δέ* vid. adn. 77, 3., de articulo adn. 37, 2.

§. 3. *Οὐδὲ δίκαις ... διακριτέα*, nec iudiciis ... disceptandum est. Accusativi igitur *αὐτοὺς βλαπτ.*, qui sequuntur, nec ex *διακρ.* pendere, nec ob addita *καὶ αὐτούς* per *σχῆμα διὰ μέσου* explicari pos-

βλαπτομένους, ἀλλὰ τιμωρητέα ἐν τάχει καὶ
4 παντὶ σθένει. καὶ ὡς ἡμᾶς πρέπει βουλεύεσθαι
ἀδικουμένους, μηδεὶς διδασκέτω, ἀλλὰ τοὺς μέλ-
λοντας ἀδικεῖν μᾶλλον πρέπει πολὺν χρόνον βου-
5 λεύεσθαι. ψηφίζεσθε οὖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἀξίως
τῆς Σπάρτης τὸν πόλεμον, καὶ μήτε τοὺς Ἀθη-
ναίους ἐᾶτε μείζους γίγνεσθαι, μήτε τοὺς ξυμ-
μάχους καταπροδιδῶμεν, ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς
ἐπίωμεν πρὸς τοὺς ἀδικοῦντας."

οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ψηφίζονται λελύσθαι τὰς σπονδὰς τῷ τετάρτῳ ἔτει τῶν τριακοντουτίδων σπονδῶν.

1 87. Τοιαῦτα δὲ λέξας ἐπεψήφιζεν αὐτός, ἔφο-
ρος ὤν, ἐς τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων.
2 ὁ δὲ (κρίνουσι γὰρ βοῇ καὶ οὐ ψήφῳ) οὐκ ἔφη
διαγιγνώσκειν τὴν βοήν, ὁποτέρα μείζων, ἀλλὰ
βουλόμενος αὐτοὺς φανερῶς ἀποδεικνυμένους τὴν
γνώμην ἐς τὸ πολεμεῖν μᾶλλον ὁρμῆσαι ἔλεξεν,
„Ὅτῳ μὲν ὑμῶν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, δοκοῦσι λε-
λύσθαι αἱ σπονδαί, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀδικεῖν,
ἀναστήτω ἐς ἐκεῖνο τὸ χωρίον," δείξας τι χω-
ρίον αὐτοῖς· „ὅτῳ δὲ μὴ δοκοῦσιν, ἐς τὰ ἐπὶ

sunt, sed ut *ἀπολογησομένους* 72, 1. Spectant igitur ad Lacedaemonios.

§. 5. *Ἐπίωμεν πρὸς τοὺς ἀδικοῦντας.* Cf. IV, 92. extr. *πρὸς τοὺς μὴ ἀμυνομένους ἐπιόντες* et II, 65, 11. Saepius cum dativo iungitur (cf. Matth. Gr. §. 402. a. adn. 1.), raro cum accusativo, et hic non prorsus certa est praepositio. Cf. ed. mai.

Cap. LXXXVII. §. 1. *Ἐπεψήφιζεν ... ἐς τὴν ἐκκλησίαν.* Alibi *τῇ ἐκκλησίᾳ* vel cum accus. Vid. Matth. Gr. §. 402. adn. extr. p. 904. et de vi verbi adn. II, 24, 1. Infra §. 4. *ψῆφον ἐπάγειν.* De concione cf. adn. 67, 3.

§. 2. *Βοῇ, καὶ οὐ ψήφῳ.* Addi potuit *οὐδὲ χειροτονίᾳ.* Ceterum cf. Mans. Spart. I. 1. p. 93. Tittm. Respubl. Gr. p. 92. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 221. al. — *ὁποτέρα μείζων.* Vid. adn. c. 16. — *φανερῶς ἀποδεικνυμένους τὴν γνώμην.* Ut Megarenses plebem coegerunt *ψῆφον φανερὰν διενεγκεῖν* IV, 64, ubi vid. adn. — *ἐς τὸ πολεμεῖν μᾶλλον ὁρμῆσαι*, ad bellum magis incitare, de quo transitivo verbi usu vid. I, 127, 3. II, 20, 4. Plat. Ion. p. 534. C. Intransitive Thucydides si intelligi vellet, scriberet *ὡρμῆσθαι.* Cf. II, 59. 65. IV, 27. 29. al. — *ἀναστήτω ἐς ἐκεῖνο τὸ χωρίον.* Nota emphasis. Cf. VII, 49. VIII, 45. Thiersch. Gr. §. 313. 16. c. Rost. §. 139. 9. e. Exsurgere foras similiter dixit Plautus Mil. Gl. II, 1, 3. Ceterum sedisse Lacedaemonios in concionibus, antequam sententias rogarentur, ex his intelligimus. — *δείξας.* Participium ad *ἔλεξε* referendum orationi rectae interpositum est, ut Dion. Hal. Ant.

θάτερα.“ ἀναστάντες δὲ διέστησαν, καὶ πολλῷ 3
πλείους ἐγένοντο οἷς ἐδόκουν αἱ σπονδαὶ λελύ-
σθαι. προςκαλέσαντές τε τοὺς ξυμμάχους εἶπον, 4
ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν ἀδικεῖν οἱ Ἀθηναῖοι, βού-
λεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας ξυμμάχους παρακα-
λέσαντες ψῆφον ἐπαγαγεῖν, ὅπως κοινῇ βουλευ-
σάμενοι τὸν πόλεμον ποιῶνται, ἢν δοκῇ. καὶ οἱ 5
μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου διαπραξάμενοι ταῦτα,
καὶ οἱ Ἀθηναίων πρέσβεις ὕστερον ἐφ᾽ ἅπερ ἦλ-
θον χρηματίσαντες. ἡ δὲ διαγνώμη αὕτη τῆς 6
ἐκκλησίας, τοῦ τὰς σπονδὰς λελύσθαι, ἐγένετο ἐν
τῷ τετάρτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει τῶν τριακοντουτί-
δων σπονδῶν προκεχωρηκυιῶν, αἳ ἐγένοντο μετὰ
τὰ Εὐβοϊκά.

LXXXVII. §. 6. Ἐν τῷ τετάρτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει. Pal. It. Vat. H. Reg. Bekk. ἐν τῷ τετ. ἔτ. καὶ δεκ. At II, 2. τῷ πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει, VIII, 58. τρίτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει. Add. V, 56. 81. 83. VI, 7. Praepositio ἐν, quam hic tantum ad ἔτος cum cardinali iunctum addidit Thuc. (cf. I, 101. 103. 115. al.), suspecta esse posset, nisi similiter semel in optimis libris ἐπί appositum reperirietur VIII, 68.

Εὐβοϊκά. Aug. e. corr. Cl. H. Reg. T. Εὐβοεικά. Ita sane p. 501, et εἰπών orationi obliquae 136, 3, id quod audacius factum videbimus 137, 4. — ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα, in alteram partem. Cf. VII, 84.

§. 3. Διέστησαν καί —. Est igitur discessio facta in Sthenelaidae sententiam, quibus verbis Latini rem sibi usitatam exprimerent.

§. 4. Τοὺς ξυμμάχους. H. e. legatos nonnullarum civitatum foederatarum. Cf. 67, 3. Hos paulo ante summotos esse legimus c. 79. — ὅτι ... δοκοῖεν ... βούλεσθαι δέ. Cf. Matth. Gr. §. 539. adn. 1. Rost. §. 122. adn. 3. II, 80. III, 2. 3. 71., IV, 27. 46. V, 61. al. — τοὺς πάντας ξυμμάχους παρακ. Vid. c. 119. — ψῆφον ἐπαγαγεῖν, suffragia iis dare, in suffragium eas mittere. Ψῆφον distributive dictum est, ut §. 2. c. 119. 125. IV, 64. et alibi ac γνώμην §. 2, denique Lat. suffragium.

§. 5. Χρηματίσαντες] „χρηματίσαι μέν ἐστι τὸ πρᾶξαι (maxime res publicas, cum populo agere de rp.), χρηματίσασθαι δὲ τὸ κερδᾶναι.“ Schol.

§. 6. Διαγνώμη. Vocabulum Thucydidis proprium pro v. διάγνωσις a grammaticis veteribus appellatur, legitur tamen etiam apud Dion. Cass. Redit III, 42. 67. — ἐν τῷ τετάρτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει. Ol. LXXXVII, 1. a. Chr. 432. — τριακοντουτίδων. Τριακοντούτιδας σπονδάς etiam Aristophanes appellat. Thucydides alibi τριακοντούτεις. Vid. I, 23. 115. II, 2. — τὰ Εὐβοϊκά. Vid. I, 114.

88. Ἐψηφίσαντο δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς σπονδὰς λελύσθαι, καὶ πολεμητέα εἶναι, οὐ τοσοῦτον τῶν ξυμμάχων πεισθέντες τοῖς λόγοις, ὅσον φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους, μὴ ἐπὶ μεῖζον δυνηθῶσιν, ὁρῶντες αὐτοῖς τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλάδος ὑποχείρια ἤδη ὄντα.

ἡ ἀληθὴς αἰτία τούτου τοῦ ψηφίσματος λέγεται.

1 89. Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἦλθον
2 ἐπὶ τὰ πράγματα, ἐν οἷς ηὐξήθησαν. ἐπειδὴ Μῆ-
δοι ἀνεχώρησαν ἐκ τῆς Εὐρώπης νικηθέντες καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ὑπὸ Ἑλλήνων, καὶ οἱ καταφυγόντες αὐτῶν ταῖς ναυσὶν ἐς Μυκάλην διεφθάρησαν, Λεωτυχίδης μὲν ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἡγεῖτο τῶν ἐν Μυκάλῃ Ἑλλήνων, ἀπεχώρησεν ἐπ᾽ οἴκου ἔχων τοὺς ἀπὸ Πελοποννήσου ξυμμάχους· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἀπὸ Ἰωνίας καὶ Ἑλληςπόντου ξύμμαχοι ἤδη ἀφεστηκότες ἀπὸ βασιλέως ὑπομείναντες Σηστὸν ἐπολιόρκουν, Μήδων ἐχόντων, καὶ ἐπιχειμάσαντες εἷλον αὐτήν, ἐκλι-

οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ηὐξήθησαν. μετὰ τὴν Μήδων ἀναχώρησιν Σηστόν τε ἐξεπολιόρκησαν, καὶ τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν παρεσκευάζοντο καὶ τὰ τείχη.

vulgo Steph. Byz. Herod. III, 89. 95. VIII, 19., sed nusquam sine dissensu meliorum membranarum. Cf. Dind. in Steph. Thes.

Cap. LXXXVIII. Ἐψηφίσαντο —. Transit scriptor ad veram belli causam. Cf. c. 23. extr. — ἐπὶ μεῖζον. Quum μέγα δύνασθαι dicatur, placeat alicui coniectura ἔτι μ. Vulgata tamen dicendi generibus similibus ἐπὶ τὸ μεῖζον, de quo cf. adn. c. 10, ἐπὶ μέγα, ἐπὶ πολύ, ἐπὶ πλεῖστον, de quibus cf. adn. 1, 2. et 50, 2, videtur fulciri.

Cap. LXXXIX. „Ἀρχὴ τῆς πεντηκονταετίας. θαυμάζεται τὸ χωρίον καὶ ἐπὶ τῇ σαφηνείᾳ καὶ ἐπὶ τῇ συντομίᾳ.“ Schol. Nomine τῆς πεντηκονταετίας s. τῆς πεντηκονταετηρίδος (Schol. I, 18. 42.) veteres grammatici locum, qui sequitur c. 89–96, una cum proximo c. 97—118. insigniunt. Cum Thucydide praeter scriptores, qui singulas res illustrant, usquequaque comparandus est Diodorus inde a l. XI. c. 39, de cuius et Thucydidis dissensu in complurium rerum ordine et temporibus vid. Mans. Spart. I. 2. p. 313. sqq. De temporibus rerum gestarum recte constituendis et de partibus huius πεντηκονταετηρίδος vid. Clinto de Thucydidis summario in Fast. Hellen. Append. VIII. p. 253. sqq.

§. 1. Ἦλθον ... ηὐξήθησαν, ad res (gerendas) eas venerunt, per quas creverunt.

§. 2. Ἐπειδή —. Ol. LXXV, 2. a. Chr. 479. — οἱ δὲ Ἀθηναῖοι. Xanthippo duce. — Σηστὸν ἐπολιόρκουν. Cf. Herod. IX, 114—118. cl. VII, 33. 78. Diod. XI. 37. Thuc. VIII, 62. — ἐχόντων. Suppl. αὐτήν. Cf. c. 94. 98. al. — ἐπιχειμάσαντες εἷλον. Itaque a. 478. — αὐτήν] „Σηστὸς ἡ πόλις λέγεται καὶ ἀρσενικῶς καὶ θη-

πόντων τῶν βαρβάρων. καὶ μετὰ τοῦτο ἀπέπλευσαν ἐξ Ἑλλησπόντου ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις. 3 Ἀθηναίων δὲ τὸ κοινόν, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ βάρβαροι ἐκ τῆς χώρας ἀπῆλθον, διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεντο παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὴν περιοῦσαν κατασκευήν, καὶ τὴν πόλιν ἀνοικοδομεῖν παρεσκευάζοντο καὶ τὰ τείχη. τοῦ τε γὰρ περιβόλου βραχέα εἱστήκει, καὶ οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ πεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν, ἐν αἷς αὐτοὶ ἐσκήνησαν οἱ δυνατοὶ τῶν Περσῶν.

Λακεδαιμόνιοι μὲν τὴν τείχισιν τῶν Ἀθηνῶν μέλλουσι κωλύειν.

1 **90.** Λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸ μέλλον ἦλθον πρεσβείᾳ, τὰ μὲν καὶ αὐτοὶ ἥδιον ἂν ὁρῶντες μήτε ἐκείνους μήτ' ἄλλον μηδένα τεῖχος ἔχοντα, τὸ δὲ πλέον τῶν ξυμμάχων ἐξοτρυνόντων, καὶ φοβουμένων τοῦ τε ναυτικοῦ αὐτῶν τὸ πλῆθος, ὃ πρὶν οὐχ ὑπῆρχε, καὶ τὴν ἐς τὸν Μηδικὸν πόλεμον τόλμαν γενομένην. 2 ἠξίουν τε αὐτοὺς μὴ τειχίζειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω Πελοποννήσου μᾶλλον ὅσοις [ξυν]ειστήκει ξυγκαθελεῖν μετὰ σφῶν τοὺς περιβόλους, τὸ μὲν βουλόμενον καὶ ὕποπτον τῆς γνώμης οὐ δηλοῦντες ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς δὲ τοῦ βαρβάρου, εἰ αὖθις ἐπέλθοι, οὐκ ἂν ἔχοντος ἀπὸ ἐχυροῦ ποθεν, ὥςπερ νῦν ἐκ τῶν Θηβῶν, ὁρμᾶσθαι· τήν τε Πελοπόννησον πᾶσιν ἔφασαν ἱκανὴν εἶναι ἀναχώρησίν τε καὶ
3 ἀφορμήν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι Θεμιστοκλέους γνώμῃ τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους ταῦτ' εἰπόντας, ἀποκρινάμενοι, ὅτι πέμψουσιν ὡς αὐτοὺς πρέσβεις περὶ ὧν λέγουσιν, εὐθὺς ἀπήλλαξαν· ἑαυτὸν δὲ ἐκέλευεν ἀποστέλλειν ὡς τάχιστα ὁ Θεμιστοκλῆς ἐς τὴν Λακεδαίμονα, ἄλλους δὲ πρὸς ἑαυτῷ ἑλομένους πρέσβεις μὴ εὐθὺς ἐκπέμπειν, ἀλλ' ἐπισχεῖν μέχρι τοσούτου, ἕως ἂν τὸ τεῖχος ἱκανὸν αἴρωσιν, ὥςτε ἀπομάχεσθαι ἐκ τοῦ ἀναγκαιοτάτου

Cap. XC. §. 1. *Μήτ' ἄλλον.* Cass. Aug. *μηδ' ἄλ.* Cf. Matth. Gr. §. 609. p. 1446. Rost. §. 134. d.

§. 2. *Ξυνειστήκει.* C. Bas. Laur. D. *εἱστήκει.* Quod aptius videtur (cf. 89, 3.), et recepit Bekk. Vulgatum tamen de muris continuis, non divulsis, oppositum Athenarum *περιβόλῳ, οὗ βραχέα εἱστήκει* (l. d.), dici posse existimat Arn. Cf. Did., qui comparat *συμμένειν.*

Αἴρωσιν. Bekk. de coniectura *ἄρωσιν.* *Ἕως ἂν αἴρωσιν* valent dum erigerent, *ἕως ἂν ἄρωσιν* donec erexissent.

— *λυκῶς.*" Schol. Cf. Schaef. ad Demosth. IV, p. 122. Saepius tamen femininum est. Vid. interpr. Liv. XXXVII, 10, 8. — *ὡς ἕκαστοι.* Cf. adn. 3, 4.

§. 3. *Τὸ κοινόν, ἐπειδὴ αὐτοῖς ... ἀπῆλθον, διεκομίζοντο.* Cf. Matth. Gr. §. 302. et §. 389. g. 1. Rost. §. 100. 4. b. et §. 105. adn. 3. — *ὅθεν ὑπεξέθεντο*] „*τουτέστιν ἐκ Τροιζῆνος καὶ ἐκ Σαλαμῖνος.*" Schol. Cf. Diod. XI, 39. Paus. II, 31, 10. Nep. Them. 2. al. in ed. mai. d. De *ὅθεν* vid. Matth. Gr. §. 473. adn. 2. Rost. §. 123ᵃ. adn. 7. — *παῖδας καὶ γυναῖκας.* Cf. Matth. Gr. §. 264. 5. p. 704. Rost. §. 98. 6. — *βραχέα*, i. e. *ὀλίγα, μικρά.* Cf. adn. 14, 3. „Paene nihil supererat. Vid. Herod. IX, 13." BLOOMF. — *οἰκίαι*] „*ἀντὶ τοῦ οἰκιῶν.*" Schol. Cf. Matth. Gr. §. 319. Rost. §. 101. 3. b. — *πεπτώκεσαν.* De augmento omisso cf. Matth. Gr. §. 165. 2. Rost. §. 68. II, 2. infra III, 23. IV, 34. 90. V, 14. al. — *ἐσκήνησαν.* Pro hoc *ἐσκήνηντο* II, 52, 3.

Cap. XC. §. 1. *Ἦλθον πρεσβείᾳ*, i. e. *διὰ πρεσβείας.* Cf. Aeschin. adv. Ctes. §. 95. *ἀφικνεῖται γὰρ πρὸς ὑμᾶς οὐκέτι δι' ἀγγέλων, ἀλλ' αὐτός.* — *τὰ μέν.* His deinde respondent *τὸ δὲ πλέον.* Cf. Vig. p. 14. et ibi Herm. — *ἂν ὁρῶντες.* Cf. Rost. Gr. §. 120. e. bb. β'. et supra 73, 4. — *ὃ ... ὑπῆρχε.* Cf. 14, 3. — *τὴν ... τόλμαν γενομένην.* Similiter collocata verba I, 11. *ὁ νῦν ... διὰ τοὺς ποιητὰς λόγος κατεσχηκώς.* Cf. II, 15. 38. III, 54. 56. IV, 38. 87. 114. al.

§. 2. *Ἀλλὰ καί.* Non antecedit *μόνον*, ut I, 144. VI, 55. VIII, 27. Cf. Schoem. ad Plut. Ag. 12, 4. — *ξυνειστήκει.* Ex v. *τειχίζειν* repetendum *τὰ τείχη.* Cf. 91, 1. et ibi adn. — *σφῶν, τῶν Λακεδαιμονίων.* — *τὸ βουλόμενον.* Cf. Matth. Gr. §. 570. et 271. Rost. §. 130. 6. Add. VI, 24. VII, 68. 83. al. — *ὡς δὲ τοῦ βαρβάρου ... οὐκ ἂν ἔχοντος.* I. e. *φάσκοντες δέ, ὅτι (εἰ μὴ τειχίζοιεν, ἀλλὰ καὶ ... ξυγκαθέλοιεν ... τοὺς περιβόλους) ὁ βάρβαρος ... οὐκ ἂν ἔχοι.* Cf. Rost. Gr. §. 120. e. bb. ε'. et III, 37. De re cf. Diod. XI, 39. Nep. Them. c. 6. Iust. II, 15. — *ἀπὸ ἐχυροῦ ποθεν*, alicunde e loco munito. — *ἐκ τῶν Θηβῶν.* Cf. Herod. IX, 13. et alibi. — *ὁρμᾶσθαι.* Cf. adn. 64, 2. — *ἀναχώρησίν τε καὶ ἀφορμήν.* „Distinguo *ἀναχώρησιν*, locum, praesidium, quo reciperent sese, et *ἀφορμήν*, unde erumperent." BAU. *Ἀναχώρησιν* alibi *καταφυγήν* vocant, *ἀφορμήν* autem *ὁρμητήριον*, sedem belli. Omnino varia praesidia belli *ἀφορμάς* vocari satis constat.

§. 3. *Θεμιστοκλέους γνώμῃ.* De tota fraude Themistoclis praeter Diod. Nep. Iust. l. d. cf. Plut. Themist. c. 19. Polyaen. I, 30, 4. Frontin. I, 1, 10. — *μέχρι τοσούτου, ἕως ἄν.* Cf. Matth. Gr. §. 480. b. — *Ἱκανὸν ... ὥστε ἀπομάχεσθαι.* Cf. Matth. Gr. §. 534. adn. 1.

ὕψους· τειχίζειν δὲ πάντας πανδημεὶ τοὺς ἐν τῇ
πόλει, καὶ αὐτοὺς καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, φει-
δομένους μήτε ἰδίου μήτε δημοσίου οἰκοδομήμα-
τος, ὅθεν τις ὠφελία ἔσται ἐς τὸ ἔργον, ἀλλὰ
καθαιροῦντας πάντα. καὶ ὁ μὲν ταῦτα διδάξας 4
καὶ ὑπειπών, τἆλλα ὅτι αὐτὸς τἀκεῖ πράξοι, ᾤχε-
το. καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐλθὼν οὐ προσῄει 5
πρὸς τὰς ἀρχάς, ἀλλὰ διῆγε καὶ προὐφασίζετο·
καὶ ὁπότε τις αὐτὸν ἔροιτο τῶν ἐν τέλει ὄντων,
ὅ τι οὐκ ἐπέρχεται ἐπὶ τὸ κοινόν, ἔφη τοὺς ξυμ-
πρέσβεις ἀναμένειν, ἀσχολίας δέ τινος οὔσης αὐ-
τοὺς ὑπολειφθῆναι, προσδέχεσθαι μέντοι ἐν τάχει
ἥξειν, καὶ θαυμάζειν, ὡς οὔπω πάρεισιν.

Θεμιστοκλῆς δὲ αὐτοὺς παραπείθει.

91. Οἱ δὲ ἀκούοντες τῷ μὲν Θεμιστοκλεῖ ἐπεί- 1
θοντο διὰ φιλίαν αὐτοῦ· τῶν δὲ ἄλλων ἀφι-
κνουμένων καὶ σαφῶς κατηγορούντων, ὅτι τειχί-
ζεταί τε καὶ ἤδη ὕψος λαμβάνει, οὐκ εἶχον, ὅπως
χρὴ ἀπιστῆσαι. γνοὺς δὲ ἐκεῖνος κελεύει αὐτοὺς 2
μὴ λόγοις μᾶλλον παράγεσθαι ἢ πέμψαι σφῶν
αὐτῶν ἄνδρας, οἵτινες χρηστοὶ καὶ πιστῶς ἀπαγ-

§. 5. *Διῆγε.* „*Διάγειν* sine casu pro *διάγειν τὸν χρόνον* videtur positum a Thuc." STEPH. in Thes. Ubi cum *διαμέλλειν* aliisque verbis, quae cunctandi tergiversandique significationem habeant, componi a Polluce et sic legi etiam apud Dion. Cass. adnotat Dind. Simulato morbo aliquantum temporis extraxit, pro his dixit Frontin. I, 1, 10. — *ὅ τι.* Cf. Matth. Gr. §. 488. 8. — *ἐπὶ τὸ κοινόν*, ad rempublicam, ad concionem populi. Cf. Muell. Dor. II. p. 121. et infra II, 12, 2. Secus Lachm. Respubl. Laced. p. 206.

Cap. XCI. §. 1. *Διὰ φιλίαν αὐτοῦ.* De re vid. 74, 1. — *τῶν δὲ ἄλλων ἀφικνουμένων.* Articulus offensioni est, quum de aliis Graecis Lacedaemonem advenientibus agatur. Coniiceremus *τινῶν*, si hoc sic anteponi posse exemplis talibus, qualia sunt *πείθουσί τινας ὀλίγους* IV, 46, *σῖτον ἀνεκομίσαντό τινα ζεύγη κομίσαντες* VI, 7, similibus, satis demonstraretur. Suspiceris etiam *τῶν δὲ ἄλλων τῶν ἀφικνουμένων* legendum esse, si proximo *καί* intendendi vim recte tribuerit Haack. Poliarchen Aeginetam ex his viris nominat Plut. Them. c. 19. — *ὕψος λαμβάνει.* Suppl. *τὸ τεῖχος*. Cf. Matth. Gr. §. 295. 1. p. 752. et supra 90, 2. — *οὐκ εἶχον, ὅπως χρὴ ἀπιστῆσαι.* Similiter *χρή* VII, 44. et alibi. Vid. ed. mai.

§. 2. *Μὴ ... μᾶλλον ... ἤ*, non magis ... quam, i. e. minus ... quam, non tam ... quam. *Παράγεσθαι* est *ἀπατᾶσθαι.* — *οἵτινες χρηστοί.* Cf. adn. c. 16.

3 γελοῦσι σκεψάμενοι. ἀποστέλλουσιν οὖν· καὶ
περὶ αὐτῶν ὁ Θεμιστοκλῆς τοῖς Ἀθηναίοις κρύφα
πέμπει κελεύων ὡς ἥκιστα ἐπιφανῶς κατασχεῖν
καὶ μὴ ἀφεῖναι, πρὶν ἂν αὐτοὶ πάλιν κομισθῶ-
σιν· ἤδη γὰρ καὶ ἧκον αὐτῷ οἱ ξυμπρέσβεις,
Ἁβρώνιχός τε ὁ Λυσικλέους καὶ Ἀριστείδης ὁ
Λυσιμάχου, ἀγγέλλοντες ἔχειν ἱκανῶς τὸ τεῖχος·
ἐφοβεῖτο γάρ, μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι σφᾶς, ὁπότε
4 σαφῶς ἀκούσειαν, οὐκέτι ἀφῶσιν. οἵ τε οὖν
Ἀθηναῖοι τοὺς πρέσβεις, ὥσπερ ἐπεστάλη, κατεῖ-
χον, καὶ Θεμιστοκλῆς ἐπελθὼν τοῖς Λακεδαιμο-
νίοις ἐνταῦθα δὴ φανερῶς εἶπεν, ὅτι ἡ μὲν πόλις
σφῶν τετείχισται ἤδη, ὥστε ἱκανὴ εἶναι σώζειν
τοὺς ἐνοικοῦντας· εἰ δέ τι βούλονται Λακεδαι-
μόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι πρεσβεύεσθαι παρὰ σφᾶς,
ὡς πρὸς διαγιγνώσκοντας τὸ λοιπὸν ἰέναι τά τε
5 σφίσιν αὐτοῖς ξύμφορα καὶ τὰ κοινά. τήν τε γὰρ
πόλιν ὅτε ἐδόκει ἐκλιπεῖν ἄμεινον εἶναι καὶ ἐς
τὰς ναῦς ἐσβῆναι, ἄνευ ἐκείνων ἔφασαν γνόντες
τολμῆσαι, καὶ ὅσα αὖ μετ' ἐκείνων βουλεύεσθαι,
6 οὐδενὸς ὕστεροι γνώμῃ φανῆναι. δοκεῖν οὖν σφίσι
καὶ νῦν ἄμεινον εἶναι τὴν ἑαυτῶν πόλιν τεῖχος

§. 3. *Ἀποστέλλουσιν οὖν.* Secundum Nepotem tres viros functos summis honoribus. — *κρύφα.* Per servum, si fides Iustino; certe non per collegas, quos commemorat Nepos. — *πέμπει*, ut alibi *ἐπιστέλλει.* *Κελεύων* omitti potuit; sed vid. II, 81. 95. IV, 93. al. — *αὐτοί*, i. e. ipse et collegae. — *ἤδη γάρ —.* Hoc enunciato Thucydides solum pluralem *αὐτοί* explicat, altero autem, in quo *γάρ* legitur, causam affert, cur talia Themistocles Atheniensibus mandaverit. Cf. I, 40, 6. III, 2, 3. — *Ἁβρώνιχος.* De eo cf. Herod. VIII, 21. et personati Themistoclis Ep. IX. et X.

§. 4. *Ἐνταῦθα δή* post partic. ut II, 58. et tum vero Sal. Iug. c. 61, tum demum, ibi vero, similia apud Liv. Cf. Saupp. ad Xen. Mem. III, 5, 8. — *ὡς πρός* cet. Consecutio verborum haec est, *τὸ λοιπὸν ἰέναι ὡς πρὸς διαγ. τά.* — *τὰ κοινά*, i. e. *τὰ κοινὰ ξύμφορα.* Cf. adn. 37, 4. et *τὰ ἴδια διάφορα* II, 37.

§. 5. *Ἔφασαν.* De iis, quae Themistocles cum duobus collegis egit, primum *εἶπεν*, tum *ἔφασαν*, denique *ἔφη* legitur. Cf. VIII, 56. et adn. III, 51. — *ὅσα ... βουλεύεσθαι.* Cf. Matth. Gr. §. 538. Rost. §. 123. adn. 4. — *οὐδενὸς ὕστεροι.* Cf. adn. II, 94, 1.

ἔχειν, καὶ ἰδίᾳ τοῖς πολίταις καὶ ἐς τοὺς πάντας
ξυμμάχους ὠφελιμώτερον ἔσεσθαι. οὐ γὰρ οἷόν 7
τ' εἶναι μὴ ἀπὸ ἀντιπάλου παρασκευῆς ὅμοιόν τι
ἢ ἴσον ἐς τὸ κοινὸν βουλεύεσθαι. ἢ πάντας οὖν
ἀτειχίστους ἔφη χρῆναι ξυμμαχεῖν, ἢ καὶ τάδε
νομίζειν ὀρθῶς ἔχειν.

οἱ δὲ ἀδήλως ἤχθοντο.

92. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκούσαντες ὀργὴν μὲν φανερὰν οὐκ ἐποιοῦντο τοῖς Ἀθηναίοις· (οὐδὲ γὰρ ἐπὶ κωλύμῃ, ἀλλὰ γνώμης παραινέσει δῆθεν τῷ κοινῷ ἐπρεσβεύσαντο· ἅμα δὲ καὶ προςφιλεῖς ὄντες ἐν τῷ τότε διὰ τὴν ἐς τὸν Μῆδον προθυμίαν τὰ μάλιστ' αὐτοῖς ἐτύγχανον·) τῆς μέντοι βουλήσεως ἁμαρτάνοντες ἀδήλως ἤχθοντο. οἵ τε πρέσβεις ἑκατέρων ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου ἀνεπικλήτως.

Ἀθῆναι ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ

93. Τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν πό- 1
λιν ἐτείχισαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ. καὶ δήλη ἡ οἰκο- 2

§. 6. Ἐς τοὺς ... ὠφελιμώτερον. Sic utiliter in publicum, gratus in vulgus, in maximam populi partem est optimum. Vid. Hand. Tursel. III. p. 314. sq. Cf. adn. 6, 2. et Walth. ad Tac. Ann. II, 39.

§. 7. Μὴ ἀπὸ ἀντιπάλου παρασκευῆς. De μή vid. Rost. Gr. §. 135. adn. Ἀπὸ ... παρασκευῆς, quasi dixeris ὁρμωμένους ἀπὸ παρ., i. e. οὔσης παρ., nostrum von ... aus, bei. Cf. c. 97. ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων, item II, 62. IV, 18. V, 89. 103. VI, 46. 102. al. Totam sententiam sic illustrat Schol. ἴσως γὰρ πολεμίων ἐλθόντων ἡμῖν μὲν δόξει μὴ μάχεσθαι, ἀλλὰ σπένδεσθαι, ὡς μὴ ἔχουσι τεῖχος, τοῖς δὲ ἄλλοις πολεμεῖν. — ἐς τὸ κοινὸν βουλεύεσθαι. Sic Lat. in commune consulere Ter. Andr. III, 3, 16. ubi vid. Ruhnk. et consultare Plin. Ep. VI, 16, 15. in publicum et saepius in medium consulere s. consultare. Cf. Hand. Turs. III. p. 333.

Cap. XCII. Κωλύμῃ. Pro κωλύσει poeticum appellat Dion. Hal. p. 794, Thucydidis proprium Schol. et lexicographi. Legitur certe aliquoties apud Herodian., item apud Menand. histor. et alios recentiores. Vid. Steph. Thes. ed. rec., ubi adde Cantac. IV, 17. 34. et Pseudo-Themist. Ep. IX. Redit IV, 27. 63. — γνώμης παραινέσει ... τῷ κοινῷ, sed ut consilio monerent in commune, seu ut in commune consilium darent. Cf. Matth. Gr. §. 389. 3. et 390. Rost. §. 105. 6. „Et Diod. XI, 39.“ SINTEN. Alii τῷ κοινῷ iungunt cum ἐπρεσβεύσαντο, sed ob verba ἐς τὸ κοινὸν βουλεύεσθαι c. 91. illa enodatio praestat. De δῆθεν vid. Zeun. ad Vig. p. 499. et Matth. Gr. §. 603. — ἐν τῷ τότε. Cf. adn. 32, 4.

Cap. XCIII. §. 2. Δήλη ...

τειχίζονται, καὶ ὁ Πειραιεὺς δὲ οἰκοδομεῖται.

δομία ἔτι καὶ νῦν ἐστιν, ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐγένετο. οἱ γὰρ θεμέλιοι παντοίων λίθων ὑπόκεινται καὶ οὐ ξυνειργασμένων ἔστιν ῇ, ἀλλ' ὡς ἕκαστοί ποτε προςέφερον· πολλαί τε στῆλαι ἀπὸ σημάτων καὶ λίθοι εἰργασμένοι ἐγκατελέγησαν. μείζων γὰρ ὁ περίβολος πανταχῇ ἐξήχθη τῆς πόλεως, καὶ διὰ τοῦτο πάντα ὁμοίως κινοῦντες ἠπείγοντο.
3 ἔπεισε δὲ καὶ τοῦ Πειραιῶς τὰ λοιπὰ ὁ Θεμιστοκλῆς οἰκοδομεῖν, (ὑπῆρκτο δ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς ἧς κατ' ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις ἦρξε,) νομίζων τό τε χωρίον καλὸν εἶναι, λιμέ-

ἐστιν, ὅτι ... ἐγένετο. Cf. Matth. Gr. §. 297. et 549, 5. adn. Rost. §. 122. 8. b. — κατὰ σπουδήν, festinanter. Cf. adn. II, 90. — οἱ θεμέλιοι. Cf. Matth. Gr. §. 95. b. — οὐ ξυνειργασμένων. Distinguuntur hi et εἰργασμένοι, qui paulo post dicuntur. Ξυνειργασμένοι sunt caesi, caedendo sive ascia ficti, behauene Steine; εἰργασμένοι caelati, zu Bildsäulen oder von Bildhauern bearbeitete Steine. — σημάτων, i. e. μνημάτων, τάφων. Cf. II, 34. et Diod. atque Nep. l. d. — ἐγκατελέγησαν] „ἐγκατῳκοδομήθησαν.“ Schol. - μείζων ἐξήχθη. Haec illustrare studet Forchhamm. in Stud. philol. Kiloniens. p. 284. sq.

§. 3. Ἔπεισε δὲ καί cet. Cf. Paus. I, 1, 2. Diod. XI, 41. Plut. et Nep. l. d. — ὑπῆρκτο δ' αὐτοῦ, i. e. τοῦ Πειραιῶς vel potius τοῦ οἰκοδομεῖν τὸν Π., initium autem eius rei factum erat. Cf. Matth. Gr. §. 297. adn. 2. — ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς. Themistoclem archontem fuisse Ol. LXXI, 4. a. Chr. 493, id quod iam alii ex Dion. Hal. Ant. VI, 34. collegerant, demonstrare studuit Boeckh. in disput. de archontibus pseudeponymis inserta Seebod. Bibl. crit. nov. a. 1828. no. 79. Contra quem disputat Krueger in Stud. histor. et philol. p. 13. sqq., qui Ol. LXXIV, 3. rem vult factam esse. Denique Ol. LXXIV, 4. a. Chr. 481. praeter Dodw. ponit Clinto Fast. Hell. p. XVI, quocum facit Bulwer Athen. l. IV. §. 1. p. 177. ed. Lips. Cf. etiam Muell. ad Leak. Athen. p. 452. et de Muniment. Athen. p. 8. et Thirwall. Hist. Gr. p. 512. et Schultz. Stud. philol. Kilon. p. 197. — ἧς ... Ἀθηναίοις ἦρξε. Ἀρχὴν Ἀθηναίοις ἄρξαι = ἄρχοντα παρ' Ἀθηναίοις εἶναι. Cf. II, 2. VI, 54. Matth. Gr. §. 360. adn. 2. Κατ' ἐνιαυτόν verba aut insolentius dicta sunt pro κατά τινα ἐνιαυτόν, ἐνιαυτὸν ἕνα, quibus explicat Schol., aut cum ἀρχῆς ἧς ita cohaerent, ut ἀρχὴ κατ' ἐνιαυτὸν οὖσα sit annua. — λιμένας ... τρεῖς. Cf. Paus. et Nep. l. d. et Schol. Aristoph. Pac. v. 144. Ex hoc duos τὸν Κανθάρου λιμένα et τὸ Ἀφροδίσιον, ex Hesychio in Ζέα tertium Ζέαν appellatum esse vulgo docent. Cf. Leak. Athen. p. 340. interpr. Germ. At Scholiastae illius verba aliter interpretatus pro Ἀφροδισίῳ nominandum esse Πειραιᾶ κατ' ἐξοχήν docere studet Kapp. de Re navali Athen.

νας ἔχον τρεῖς αὐτοφυεῖς, καὶ αὐτοὺς ναυτικοὺς
γεγενημένους μέγα προφέρειν ἐς τὸ κτήσασθαι
δύναμιν. τῆς γὰρ δὴ θαλάσσης πρῶτος ἐτόλμη- 4
σεν εἰπεῖν ὡς ἀνθεκτέα ἐστί, καὶ τὴν ἀρχὴν εὐ-
θὺς ξυγκατεσκεύαζε. καὶ ᾠκοδόμησαν τῇ ἐκείνου 5
γνώμῃ τὸ πάχος τοῦ τείχους, ὅπερ νῦν ἔτι δῆ-
λόν ἐστι περὶ τὸν Πειραιᾶ· δύο γὰρ ἅμαξαι
ἐναντίαι ἀλλήλαις τοὺς λίθους ἐπῆγον. ἐντὸς δὲ
οὔτε χάλιξ οὔτε πηλὸς ἦν, ἀλλὰ ξυνῳκοδομημέ-
νοι μεγάλοι λίθοι καὶ ἐν τομῇ ἐγγώνιοι, σιδήρῳ
πρὸς ἀλλήλους τὰ ἔξωθεν καὶ μολίβδῳ δεδεμέ-
νοι. τὸ δὲ ὕψος ἥμισυ μάλιστα ἐτελέσθη οὗ διε-

6 *νοεῖτο. ἐβούλετο γὰρ τῷ μεγέθει καὶ τῷ πάχει*
ἀφιστάναι τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς, ἀνθρώ-
πων τε ἐνόμιζεν ὀλίγων καὶ τῶν ἀχρειοτάτων
ἀρκέσειν τὴν φυλακήν, τοὺς δ' ἄλλους ἐς τὰς
7 *ναῦς ἐσβήσεσθαι. ταῖς γὰρ ναυσὶ μάλιστα προσέ-*
κειτο, ἰδών, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τῆς βασιλέως στρα-
τιᾶς τὴν κατὰ θάλασσαν ἔφοδον εὐπορωτέραν
τῆς κατὰ γῆν οὖσαν· τόν τε Πειραιᾶ ὠφελιμώ-
τερον ἐνόμιζε τῆς ἄνω πόλεως, καὶ πολλάκις τοῖς
Ἀθηναίοις παρῄνει, ἢν ἄρα ποτὲ κατὰ γῆν βια-
σθῶσι, καταβάντας ἐς αὐτὸν ταῖς ναυσὶ πρὸς
8 *ἅπαντας ἀνθίστασθαι. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν οὕτως*
ἐτειχίσθησαν καὶ τἆλλα κατεσκευάζοντο, εὐθὺς
μετὰ τὴν Μήδων ἀναχώρησιν.

Cap. XCIII. §. 5. *Μολίβδῳ* libri mss. sedecim, in quibus optimi. Quibus testibus plus quam grammaticorum nonnullorum praeceptis tribuendum existimavimus, ex quibus vulgo et apud Bekk. *μολύβδῳ*. Cf. Piers. ad Moer. p. 257. interpr. Xen. Anab. III, 3, 17. Lehm. ad Luci. Char. p. 447. Iacob. ad Luci. Alex. c. 25. al.

p. 3. — *αὐτοφυεῖς*. De flexione vocis vid. Buttm. Gr. max. §. 53. 2. adn. 1. — *καὶ αὐτοὺς ... δύναμιν*. Haec aut valent et ipsos nauticos factos magnopere profecturos in acquirenda potentia, aut et (illum locum) eos nauticos factos valde promoturum esse ad potentiam consequendam. De praesentis infinitivo idem adnotandum, quod de aor. 81, 6. Cf. I, 127. IV, 127. al.

§. 4. *Εὐθύς*] „*ἅμα τῷ συμβουλεῦσαι*.“ Schol. Goeller vult esse statim postquam Archon factus est. Quod falsum esse ex iis, quae ad *ἐτελέσθη* §. 5. adnotata sunt, apparet.

§. 5. *Καὶ ᾠκοδόμησαν*. Lacedaemonios in hac exstructione a Themistocle denuo deceptos esse narrans Diodorus iure exploditur a Thirwall. Hist. Gr. II. p. 508. sqq. — *ὅπερ ... δῆλόν ἐστι*. „E fundamentis murorum a Lacedaemoniis dirutorum necdum a Conone restitutorum.“ KRUEG. ad Dion. p. 250. Cf. id. Vit. Thuc. p. 72. sq. — *ἅμαξαι ἐναντίαι ἀλλήλαις*, plaustra ex adverso alterum alteri obvia s. occurrentia. Cf. Aristoph. Av. v. 1126. sqq. et Procop. Gaz. Paneg. c. 21. Similiter de navibus dictum IV, 23. — *χάλιξ*, caementum, h. e. lapilli, quibus farciuntur seu implentur saxorum intervalla. — *πηλός*, lutum, vel, si mavis, mortarium inde factum, quo lapilli continentur. Cf. IV, 4. — *ξυνῳκοδομημένοι ... λίθοι*. Ut in muris Cyclopiis, qui dicuntur. — *ἐν τομῇ ἐγγώνιοι*, „intelligo locis, quibus incisi erant, angulati, an den behauenen Ecken winkelrecht. Ita h. l. conveniet cum II, 76. *ἀπὸ τῆς τομῆς*, quem locum Arn. aptissime contulit.“ GOELL. — *σιδήρῳ ... δεδεμένοι*. *Σίδηρος* retinacula ferrea significat. Sententiam esse hanc, indem die eisernen Klammern mit Blei eingegossen waren, scribit Iacobs. in Attic. Verbis durch eiserne Klammern und geschmolzenes Blei verbunden usus est Thirwallii interpres Hist. Gr. II. p. 378. — *ἐτελέσθη*. Thirwallius l. d. et p. 511. huic tempori plusquamperfecti notionem dat ad tempus verbo *ὑπῆρκτο* indicatum respici opinatus. At id ideo fieri non potest, quia supra verba *ὑπῆρκτο* - *ἦρξε* sunt interposita, et iam a *νομίζων* scriptor rediit ad tempus verbi *ἔπεισε*, sive ad Ol. LXXV, $\frac{2}{3}$. (*εὐθὺς μετὰ τὴν Μήδων ἀναχώρησιν* §. 8.). Praeterea si muri iam ante adventum Persarum ad dimidiam altitudinem perducti essent, futurum fuisse, ut ab his diruerentur, verisimile est. — *οὗ διενοεῖτο*, i. e. *ἐκείνου, ὃ (τελεῖν) διεν.*

§. 6. *Ἀφιστάναι*, i. e. *ἀποτρέπειν, ἀμύνειν*. — *τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς*, insidias ab hostibus structas (Atheniensibus). Cf. Procop. Pers. II. p. 177. *ἀρκέσειν τὸν περίβολον ταῖς τῶν πολεμίων ἐπιβουλαῖς*, ubi vid. Dind. — *τῶν ἀχρειοτάτων*] „*οἷον γερόντων καὶ παίδων*.“ Schol. *Τοὺς πρεσβυτάτους καὶ τοὺς νεωτάτους* II, 13. comparat Thirw. l. d. Sunt enim *ἀχρεῖοι* omnes inhabiles militiae, turba inutilis. Cf. II, 6. 44. 78.

§. 7. *Ταῖς ... ναυσὶ ... προσέκειτο*, in rem nauticam incumbebat. — *τῆς ἄνω πόλεως*. Nomine superioris urbis seu a mari distantis hic et II, 48. distinguuntur Athenae a Piraeo, ut IV, 66. Megara a Nisaea. Cf. Duk. ad IV, 54. et III, 34.

§. 8. *Ἀθηναῖοι ... ἐτειχίσθησαν*. Male Port.: Athenienses ... urbem muris cinxerunt. Immo muris cincti sunt, muros acceperunt (arte et opera Themistoclis). — *κατεσκευάζοντο*, instruebant, constituebant. De aedificiis restitutis secundum Scholiast. maxime cogitari iubet Bloomf., praesertim quum *κατασκευάζεσθαι* et *κατασκευή* etiam nude de habitatione et domibus (vid. I, 10. II, 17.) dicantur. Respicitur tamen simul ad *κατασκευάς*, seu apparatum domesticum restitutum. Cf. II, 16. extr. et dicendi genus *κατασκευάζειν χώραν* VI, 91. VIII, 24.

στρατεία Παυσανίου ἐς Κύπρον καὶ Βυζάντιον.

94. *Παυσανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακε-* 1
δαίμονος στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη
μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοποννήσου· ξυνέπλεον
δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναυσὶ καὶ τῶν ἄλ-
λων ξυμμάχων πλῆθος. καὶ ἐστράτευσαν ἐς Κύ- 2
προν, καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο, καὶ
ὕστερον ἐς Βυζάντιον, Μήδων ἐχόντων, καὶ ἐξε-
πολιόρκησαν ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ.

οἱ ξύμμαχοι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μετατάσσονται οὐκ ἐμποδὼν γιγνομένων τῶν Λακεδαιμονίων, οἳ Παυσανίαν μετεπέμψαντο.

95. *Ἤδη δὲ βιαίου ὄντος αὐτοῦ οἵ τε ἄλλοι* 1
Ἕλληνες ἤχθοντο καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Ἴωνες καὶ
ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο· φοι-
τῶντές τε πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἠξίουν αὐτοὺς
ἡγεμόνας σφῶν γενέσθαι κατὰ τὸ ξυγγενές, καὶ
Παυσανίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν, ἤν που βιάζηται. οἱ δὲ 2
Ἀθηναῖοι ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους καὶ προσεῖχον
τὴν γνώμην ὡς οὐ περιοψόμενοι τἆλλά τε κατα-
στησόμενοι, ᾗ φαίνοιτο ἄριστα αὐτοῖς. ἐν τούτῳ 3
δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο Παυσανίαν
ἀνακρινοῦντες ὧν πέρι ἐπυνθάνοντο· καὶ γὰρ ἀδι-
κία πολλὴ κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν

Cap. XCIV. §. 2. *Ἐν τῇδε τῇ ἡγεμονίᾳ.* Ab his novum caput deleta post *ἤδη* particula *δέ*, quae a Reg. abest, incipiendum

Cap. XCIV. §. 1. *Παυσανίας δέ.* Redit Thucydides ad narrationis seriem inde a 89, 3. interruptam. De Pausaniae expeditione cf. infra c. 128. Diod. XI, 44. (qui pro XX. navibus Peloponnesiacis L habet) Plut. Cim. c. 6. Nep. Paus. 2. Factam eam esse non Ol. LXXVII, 3. a. Chr. 470., quem annum posuerat Dodw., sed Ol. LXXV, ¾ a. Chr. 47⁸⁄₇ secundum Diodorum praeter alias censent Clinto, Wachsm. Ant. Gr. II. p. 476. Krueg. Stud. histor. p. 37. sq. Et a Dodw. et a Clint. dissentit Muell. Dor. II. p. 498. Add. Mans. Spart. I. 2. p. 322. sqq. De dignitate Pausaniae vid. 132, 1. — *Κλεομβρότου.* De hoc vid. Herod. VIII, 71. IX, 10.

§. 2. *Ἐς Κύπρον.* Cur hanc potissimum Graeci tunc adorti sint, examinat Beckel in Museo Rhen. et Westphal. lud. magistr. I. p. 123. sqq.

Cap. XCV. §. 1 *Βιαίου ὄντος αὐτοῦ.* Cf. c. 130. Plut. Arist. c. 23. et quos ad 94, 1. nominavimus. — *καὶ ὅσοι.* Velut *οἱ ἀπὸ Ἑλλησπόντου ξύμμαχοι* 89, 2. *Νεωστί* est post pugnas ad Plataeas et Mycalen factas. Vid. ibid. et Herodot. IX, 104. — *κατὰ τὸ ξυγγενές.* Cf. adn. 6, 3. et de re 2, 6. extr.

§. 2. *Αὐτοῖς*, i. e. sociis.

§. 3. *Ἀδικία ... κατηγορεῖτο αὐτοῦ.* Cf. infra §. 5. Matth. Gr. §. 378. et Arn. Passive quidem *ἀδικίαν κατηγορεῖτο*

ἀφικνουμένων, καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μί-
4 *μησις ἡ στρατηγία. ξυνέβη τε αὐτῷ καλεῖσθαί τε*
ἅμα καὶ τοὺς ξυμμάχους τῷ ἐκείνου ἔχθει παρ'
Ἀθηναίους μετατάξασθαι πλὴν τῶν ἀπὸ Πελο-
5 *ποννήσου στρατιωτῶν. ἐλθὼν δὲ ἐς Λακεδαίμονα*
τῶν μὲν ἰδίᾳ πρός τινα ἀδικημάτων εὐθύνθη,
τὰ δὲ μέγιστα ἀπολύεται μὴ ἀδικεῖν· κατηγο-
ρεῖτο δὲ αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα μηδισμός, καὶ ἐδόκει
6 *σαφέστατον εἶναι. καὶ ἐκεῖνον μὲν οὐκέτι ἐκπέμ-*
πουσιν ἄρχοντα, Δόρκιν δὲ καὶ ἄλλους τινὰς
μετ' αὐτοῦ στρατιὰν ἔχοντας οὐ πολλήν· οἷς οὐ-
7 *κέτι ἐφίεσαν οἱ ξύμμαχοι τὴν ἡγεμονίαν. οἱ δὲ*
αἰσθόμενοι ἀπῆλθον· καὶ ἄλλους οὐκέτι ὕστερον

putant Steph. et Duk., quibus praeter alios Haack. Dobr. Krueg. parendum censuerunt.

Cap. XCV. §. 3. *Ἡ στρατηγία* Pal. secundum Morst. „Confirmatur imitatione Choricii Fun. Orat. ap. Fabric. Bibl. Gr. VIII, 876. ubi de Paus. „*τυραννίδος μίμησις ἦν ἡ στρατηγία.*“ BLOOMF. Vulgo et Bekk. *ἢ στρατηγία.* Sed subiectum, quod dicitur, hic minus facile quam res comparata omitti potest.

dicendum videatur ob eum usum, de quo explicat Matth. Gr. §. 490. p. 1090., et ob exempla verborum *καταγιγνώσκεσθαι, καταδικάζεσθαι, κατακρίνεσθαι* sic positorum collecta a Lob. ad Soph. Ai. v. 351. sq.; sed similiter *σφῶν καταδεδικάσθαι* legimus V, 49. et *τὴν ἤδη κατεψηφισμένην σφῶν* II, 53. Cf. Procop. B. G. IV, 30. — *τυραννίδος ... ἡ στρατηγία.* imperium (quod supra c. 94. appellavi) magis videbatur tyrannidis imitatio (quam imperium). Cf. sd.

§. 4. *Παρ' Ἀθηναίους μετατάξασθαι*, i. e. *μεταστῆναι* c. 130. De anno eadem, quae ad 94, 1., adnotanda, nisi quod Mueller hic ad Dodwelli partes transiit, et a Clintone (Append. VI. p. 248. sqq.) eiusque sociis annus Ol. LXXV, 4. a. Chr. 477. distinctius designatur. In a. 475. rem referri a Kleinertio de Init. imper. Artax. adnotatum legimus.

§. 5. *Τῶν ἰδίᾳ ... ἀδικημάτων.* Similiter I, 68. *τῶν αὐτοῖς ἰδίᾳ διαφόρων* et c. 141. *τῷ αὐτῷ ὑπὸ ἁπάντων ἰδίᾳ δοξάσματι.* — *εὐθύνθη*] „*εὐθύνας δέδωκε καὶ κατεδικάσθη.*“ Schol. Cf. Nep. — *Τὰ δὲ μέγιστα* iunge cum *ἀδικεῖν.* — *Ἀπολύεται μὴ ἀδικεῖν.* De *μή* vid. Matth. Gr. §. 534. adn. 7. Cf. infra 128, 3. et Cic. pro Milone 18, 47. liberatur Milo non eo consilio profectus esse, ut insidiaretur. — *μηδισμός.* Cf. c. 128. sqq. — *σαφέστατον εἶναι.* Nihilominus eum non puniverunt ob causas c. 132. explicatas.

§. 6. *Οὐκέτι ἐκπέμπουσιν.* Ultro tamen rediit. Vid. 128, 3. — *ἐφίεσαν*] „*παρεχώρουν.*“ Schol.

ἐξέπεμψαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, φοβούμενοι, μὴ σφί-
σιν οἱ ἐξιόντες χείρους γίγνωνται, ὅπερ καὶ ἐν
τῷ Παυσανίᾳ ἐνεῖδον, ἀπαλλαξείοντες δὲ καὶ τοῦ
Μηδικοῦ πολέμου, καὶ τοὺς Ἀθηναίους νομίζοντες
ἱκανοὺς ἐξηγεῖσθαι καὶ σφίσιν ἐν τῷ τότε πα-
ρόντι ἐπιτηδείους.

οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὰ τῶν ξυμμάχων τάσσουσι.

96. Παραλαβόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν ἡγε- 1
μονίαν τούτῳ τῷ τρόπῳ ἑκόντων τῶν ξυμμά-
χων διὰ τὸ Παυσανίου μῖσος, ἔταξαν ἅς τε ἔδει
παρέχειν τῶν πόλεων χρήματα πρὸς τὸν βάρβα-
ρον καὶ ἃς ναῦς. πρόσχημα γὰρ ἦν ἀμύνασθαι
ὧν ἔπαθον δῃοῦντας τὴν βασιλέως χώραν. καὶ 2
Ἑλληνοταμίαι τότε πρῶτον Ἀθηναίοις κατέστη
ἀρχή, οἳ ἐδέχοντο τὸν φόρον. οὕτω γὰρ ὠνο-
μάσθη τῶν χρημάτων ἡ φορά. ἦν δ' ὁ πρῶτος
φόρος ταχθεὶς τετρακόσια τάλαντα καὶ ἑξήκοντα.
ταμιεῖόν τε Δῆλος ἦν αὐτοῖς, καὶ αἱ ξύνοδοι ἐς
τὸ ἱερὸν ἐγίγνοντο.

§. 7. Φοβούμενοι, μὴ .. χείρους γίγνωνται. Cf. Plut. Aristid. c. 23. Χείρους Bloomf. interpretatur κακούς, ut IV, 114. VI, 89. 92. Cf. Matth. Gr. §. 457. Hic χειρ. γίγν. est plane nostrum sich verschlechtern. — ἀπαλλαξείοντες. Talia desiderativa aliquot apud Thuc. leguntur. Cf. I, 33. III, 84. IV, 28. VIII, 56. 79. — ἐν τῷ τότε παρόντι. Alibi aut τότε aut παρόντι omittitur. Cf. I, 32. 132. IV, 79. et I, 92. IV, 12. sed etiam adn. 123, 1. — ἐπιτηδείους. Cf. adn. 60, 2.

Cap. XCVI. §. 1. Διὰ τὸ Παυσανίου μῖσος. Et Aristidis aequitatem. Cf. Plut. Arist. c. 23. Nep. Arist. c. 2. — ἔταξαν. De re cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 157, 1. — πρόσχημα] „πρόφασις.“ Schol. — ἀμύνασθαι ὧν ἔπαθον. Cf. Matth. Gr. §. 368. — δῃοῦντας. Accusativus refertur ad αὐτούς, accusativum subiecti apud ἀμύνασθαι cogitandum.

§. 2. Ἑλληνοταμίαι ... ἀρχή. Cf. Matth. Gr. §. 428. 5. De ipsis Hellenotamiis vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 190. sqq. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 149. — τὸν φόρον. De hoc vid. Boeckh. l. d. p. 427. sqq. — ὁ πρῶτος φόρος. Ὁ ἐπ' Ἀριστείδου V, 18. Cf. Plut. Arist. c. 24. Nep. Arist. c. 3. — τετρακόσια ... καὶ ἑξήκοντα. Cf. Plut. et Nep. Fallitur Diod. XI, 47. De aucto hoc tributo vid. II, 13. — ταμιεῖόν τε Δῆλος. Postea vero hae pecuniae Athenas translatae sunt. Vid. Diod. XII, 38. Plut. Arist. c. 25. Iust. III, 6. Boeckh. l. d. p. 429. sq. — αἱ ξύνοδοι. Cf. c. 97. ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων et Diod. XI, 47. Articulus significat ea concilia, quae haberi solebant, constituta et legitima. Alii sunt vetustiores conventus amphictionum Deliacorum III, 104, ubi pariter ξύνοδος ἐς τὴν Δῆλον, quemadmodum apud verba conveniendi ἐς ponitur.

Θουκυδίδης λέγει, ὅτι παρέκβασιν περὶ τῶν μεταξὺ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ τοῦ Μηδικοῦ πραχθέντων ποιήσεται, ἵνα ἀποδείξῃ τὴν ἀρχὴν τῶν Ἀθηναίων, ὅπως κατέστη.

1 97. Ἡγούμενοι δὲ αὐτονόμων τὸ πρῶτον τῶν
ξυμμάχων καὶ ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων
τοσάδε ἐπῆλθον πολέμῳ τε καὶ διαχειρίσει πρα-
γμάτων μεταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου καὶ τοῦ Μηδικοῦ,
ἃ ἐγένετο πρός τε τὸν βάρβαρον αὐτοῖς καὶ πρὸς
τοὺς σφετέρους ξυμμάχους νεωτερίζοντας καὶ Πε-
λοποννησίων τοὺς ἀεὶ προστυγχάνοντας ἐν ἑκά-
2 στῳ. ἔγραψα δὲ αὐτά, καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ λό-
γου ἐποιησάμην διὰ τόδε, ὅτι τοῖς πρὸ ἐμοῦ ἅπα-
σιν ἐκλιπὲς τοῦτο ἦν τὸ χωρίον, καὶ ἢ τὰ πρὸ
τῶν Μηδικῶν Ἑλληνικὰ ξυνετίθεσαν ἢ αὐτὰ τὰ
Μηδικά· τούτων δὲ ὅςπερ καὶ ἥψατο ἐν τῇ Ἀτ-
τικῇ ξυγγραφῇ Ἑλλάνικος, βραχέως τε καὶ τοῖς
χρόνοις οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη. ἅμα δὲ καὶ τῆς
ἀρχῆς ἀπόδειξιν ἔχει τῆς τῶν Ἀθηναίων, ἐν οἵῳ
τρόπῳ κατέστη.

1 98. Πρῶτον μὲν Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι,

πόλεμοι πρὸς Ἠιόνα, Σκῦ-

Cap. XCVIII. §. 1. Ἠιόνα sine punctis diaeresis usquequaque Bekk. Vulgo Ἠϊόνα. In libris mss. nihil in hac re praesidii.

Cap. XCVII. §. 1. Ἀπό. Cf. adn. 91, 7. — τοσάδε ἐπῆλθον] „τοσαῦτα διεπράξαντο, ὅσα κατιὼν ἐρεῖ.“ Schol. Ἐπῆλθον Brunckius in Steph. Thes. v. ἐπέρχομαι et alii non intellexerunt. Recte Schol. — διαχειρίσει] „διοικήσει.“ Schol. — ἐν ἑκάστῳ. Est neutrum ἐν ἑκάστῳ (πράγματι), ὃ ἐγένετο.

§. 2. Ἐκβολήν. Apud alios nonnullos παρέκβασις, παρεκβολή. — ἐκλιπὲς ... τὸ χωρίον. Verbis ἐξελείφθη ὁ τόπος οὗτος expressit Dion. Hal. p. 836. Χωρίον, ut locus, est argumentum, materies dicendi. Vid. Blum. ad Lycurg. Leocr. p. 83. — καὶ ἢ τὰ ... Μηδικά. Illi sunt logographi, altero inciso ad Herodotum respici plerisque praeter Dahlmannum videtur. — τούτων, i. e. τῶν μεταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου καὶ τοῦ Μηδικοῦ γενομένων πραγμάτων. — ὅςπερ καὶ ἥψατο. Aut etiam is ipse, qui attigit, aut εἰ καὶ ἥψ. — Ἑλλάνικος. De hoc vid. Dion. Hal. p. 821. 826. Creuz. Ars histor. Graec. p. 80. sqq. 124. 191. et Sturz. ad eius reliquias. — τοῖς χρόνοις, i. e. κατὰ τοὺς χρόνους. Cf. Walch. ad Tac. Agric. c. 10. — ἅμα δὲ καί. Altera causa huius degressionis affertur. — τῆς ἀρχῆς ἀπόδειξιν ἔχει cet. Cf. Matth. Gr. §. 296, 3. Rost. §. 122. adn. 2. Ἔχει refertur ad ταῦτα ex superiore τούτων et remotiore αὐτά repetendum. — ἐν οἵῳ τρόπῳ. De ἐν vid. Brem. ad Lys. p. 49. et Voigtl. ad Luci. Dial. Mort. XXIII. Cf. I, 130. VII, 67. et ἐν νόμοις I, 77, 1.

Cap. XCVIII. §. 1. Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι. De situ

ρον, Κάρυστον, Νάξον.

Μήδων ἐχόντων, πολιορκίᾳ εἷλον καὶ ἠνδραπό-
δισαν, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος.
ἔπειτα Σκῦρον τὴν ἐν τῷ Αἰγαίῳ νῆσον, ἣν ᾤκουν 2
Δόλοπες, ἠνδραπόδισαν καὶ ᾤκισαν αὐτοί. πρὸς δὲ 3
Καρυστίους αὐτοῖς ἄνευ τῶν ἄλλων Εὐβοέων
πόλεμος ἐγένετο, καὶ χρόνῳ ξυνέβησαν καθ'
ὁμολογίαν. Ναξίοις δὲ ἀποστᾶσι μετὰ ταῦτα 4
ἐπολέμησαν, καὶ πολιορκίᾳ παρεστήσαντο. πρώτη
τε αὕτη πόλις ξυμμαχὶς παρὰ τὸ καθεστηκὸς
ἐδουλώθη, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὡς ἑκάστη
ξυνέβη.

Ἀθηναῖοι χαλεπώτερον ἄρχουσιν οὐκ ἄνευ αἰτίας

99. Αἰτίαι δὲ ἄλλαι τε ἦσαν τῶν ἀποστάσεων 1
καὶ μέγισται αἱ τῶν φόρων καὶ νεῶν ἔκδειαι καὶ
λειποστράτιον εἴ τῳ ἐγένετο. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι

huius urbis, postea Amphipolis portus, vide IV, 102. Additis verbis ἡ ἐπὶ Στρυμόνι distingui solet a Mendaeorum colonia et fortasse a tertia Eione, cuius mentionem facit Eustath. Cf. adn. IV, 7. — *Μήδων ἐχόντων.* Boge duce. Cf. Herodot. VII, 107. et Paus. VIII, 8, 5. — *πολιορκίᾳ εἷλον.* Vid. Herodot. et Paus. l. d. Plut. Cim. c. 7. sq. al. Id accidisse Ol. LXXVI, 1. a. Chr. 476. docent Clinto, Wachsm. Krueg., pro quo anno 469. aut 470. alii minus recte commemorant.

§. 2. *Ἐν τῷ Αἰγαίῳ.* Similiter alibi ad nomina marium vocabulum πέλαγος (IV, 109.) non additur. Ita Aegaeum Virg. Aen. XII, 366, Ionicum ib. III, 211. Idem de vv. πόντος et κόλπος adnotandum. Cf. II, 83. — *Δόλοπες.* Vid. Plut. l. d. et interpr. Hom. Il. IX, 664. Alias sedes Dolopum cognoscemus II, 102. V, 51. Dolopibus Pelasgos adiungit Diod. XI, 60. — *ᾤκισαν.* „Diod. l. d. (Κίμων) κατεκληρούχησε τὴν χώραν. Nep. Cim. 2. Scyrum ... vacuefecit, sessores veteres urbe insulaque eiecit, agros civibus divisit.“ DUK. Ἀνδραποδίζειν νῆσον enim est incolas eius sub corona vendere.

§. 3. *Πρὸς δὲ Καρυστίους.* Huius belli nec causam nec tempus novimus. — *ἄνευ τῶν ἄλλων Εὐβοέων.* Carystii igitur a ceteris Euboeensibus non sunt adiuti.

§. 4. *Ἐπολέμησαν.* Id factum esse eo tempore, quo Themistocles in Asiam fugeret, discimus ex c. 137, et ante pugnam ad Eurymedontem pugnatam ex c. 100. At quum huius adeo proelii tempus controversum sit (vid. ibi adn.), Naxi obsidionis annum Clinto, Wachsm. Kleinert. al. ponunt Ol. LXXVIII, 3. a. Chr. 466, quamvis Krueger velit esse Ol. LXXVI, 4. a. Chr. 473. Rospatt. in Symbol. chron. a. 470. — *παρεστήσαντο.* Cf. adn. 29, 5. — *τὸ καθεστηκός*] „τὸ νόμιμον.“ Schol. — *ἐδουλώθη.* Discernendum a verbo ἀνδραποδίζεσθαι §. 2. Cf. V, 9. — *τῶν ἄλλων ... ξυνέβη*, i. e. ὡς τῶν ἄλλων ἑκάστη ξυνέβη (δουλωθῆναι, οὕτως ἐδουλώθη).

Cap. CXIX. §. 1. *Ἔκδειαι.* Zon. et Suid. ἔκδεια, ἡ κεχρεωσμένη λοιπάς. Αἱ τῶν φόρων ... ἔκδειαι Polybio sunt τὰ προςοφειλόμενα τῶν ὁμολογηθέντων χρημάτων Leg. Exc. 35, Livio reliquum pecuniae ex eo, quod pepigerant, XXXVIII, 37. Iuris consulti reliquationes vocant. — *λειποστράτιον*, pro quo VI, 76. λειποστρατία, hic est militiae detrectatio s. recusatio, et non multum differt, praeterquam quod ignaviae notio accedit, ἡ ἀπόκνησις τῶν στρατειῶν §. 3. Paulo aliam vim habet in iure Attico. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II, 1. p. 178. — *ἔπρασσον.* Ut medium et ἐξέπρασσον, exigebant. — *προςάγοντες.* Translatum videtur a machinis, quae urbibus admoventur. *βίαν προςάγειν* similiter dixit Plut. Cim. 11. Cf. προςτίθεσθαι IV, 98. — *τὰς ἀνάγκας*, tormenta (cf. Arn.), compellendi modos, qui solent adhiberi.

§. 2. *Ἦσαν ... οὐκέτι ὁμοίως ἐν ἡδονῇ ἄρχοντες*, „i. e. οὐκέτι ὁμοίως ἦσαν ἡδεῖς ἐν τῇ αὐτῶν ἀρχῇ, seu ἡ αὐτῶν ἀρχὴ οὐκέτι τὴν αὐτὴν παρεῖχεν ἡδονήν, ὡς πάρος.“ IACOBS. *Οὐκέτι ὁμοίως*] „ὡς ἐν ἀρχῇ μετὰ τὸν Παυσανίαν.“ Schol. — *ἀπὸ τοῦ ἴσου.* Cf. adn. 77, 4. — *προςάγεσθαι*] „δουλοῦν.“ Schol. Cf. adn. II, 30, 2. *Αὐτοῖς* iunge cum vv. ῥᾴδιον ἦν.

§. 3. *Χρήματα ἐτάξαντο ... φέρειν*, pecunias ... se pro rata impensarum portione soluturos spoponderunt. Accusativi τὸ ἱκν. ἀνάλ. proprie per appositionem partitivam (cf. Matth. Gr. §. 428. 5.) ad χρήματα additi sunt, nisi hoc ab infin. φέρειν separare mavis, ut consecutio verborum haec sit, χρήμ. ἐτάξ. (ὥςτε) φέρειν τὸ ἱκν. ἀνάλ. Sed vid. adn. 101, 3. De v. ἱκνούμενος vid. Buttm. Gr. max. Ind. verb.

Cap. C. §. 1. *Μετὰ ταῦτα.* Plerique Ol. LXXVII, 4. a. Chr. 469.

τῶν ξυμμάχων.

ἀκριβῶς ἔπρασσον, καὶ λυπηροὶ ἦσαν οὐκ εἰω-
θόσιν οὐδὲ βουλομένοις ταλαιπωρεῖν προσάγοντες
2 τὰς ἀνάγκας. ἦσαν δέ πως καὶ ἄλλως οἱ Ἀθη-
ναῖοι οὐκέτι ὁμοίως ἐν ἡδονῇ ἄρχοντες, καὶ οὔτε
ξυνεστράτευον ἀπὸ τοῦ ἴσου, ῥᾴδιόν τε προς-
3 άγεσθαι ἦν αὐτοῖς τοὺς ἀφισταμένους. ὧν αὐτοὶ
αἴτιοι ἐγένοντο οἱ ξύμμαχοι· διὰ γὰρ τὴν ἀπό-
κνησιν ταύτην τῶν στρατειῶν οἱ πλείους αὐτῶν,
ἵνα μὴ ἀπ' οἴκου ὦσι, χρήματα ἐτάξαντο ἀντὶ
τῶν νεῶν τὸ ἱκνούμενον ἀνάλωμα φέρειν· καὶ
τοῖς μὲν Ἀθηναίοις ηὔξετο τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τῆς
δαπάνης ἣν ἐκεῖνοι ξυμφέροιεν, αὐτοὶ δέ, ὁπότε
ἀποσταῖεν, ἀπαράσκευοι καὶ ἄπειροι ἐς τὸν πόλε-
μον καθίσταντο.

μάχη ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι.

1 100. Ἐγένετο δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐπ' Εὐ-

Cap. XCIX. §. 3. *Ἀπ' οἴκου.* Vulgo et Bekk. ἀπ' οἴκου. Cf. ad. c. 7. Pal. et cod. Bas. ἄποικοι, quod placuit Schneidero in lex. Gr., nobis non item.

Θάσιοι ἀφίστανται. ἀποικία μάτην πέμπεται ἐς τὰς καλουμένας Ἐννέα ὁδούς.

ϱυμέδοντι ποταμῷ ἐν Παμφυλίᾳ πεζομαχία καὶ
ναυμαχία Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς
Μήδους, καὶ ἐνίκων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀμφότερα
Ἀθηναῖοι, Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου στρατηγοῦντος,
καὶ εἷλον τριήρεις Φοινίκων καὶ διέφθειραν τὰς
πάσας ἐς διακοσίας. χρόνῳ δὲ ὕστερον ξυνέβη 2
Θασίους αὐτῶν ἀποστῆναι διενεχθέντας περὶ τῶν
ἐν τῇ ἀντιπέρας Θρᾴκῃ ἐμπορίων καὶ τοῦ μετάλλου,
ἃ ἐνέμοντο. καὶ ναυσὶ μὲν ἐπὶ Θάσον
πλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ναυμαχίᾳ ἐκράτησαν,
καὶ ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν· ἐπὶ δὲ Στρυμόνα 3
πέμψαντες μυρίους οἰκήτορας αὐτῶν καὶ τῶν
ξυμμάχων ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὡς οἰκιοῦντες
τὰς τότε καλουμένας Ἐννέα ὁδούς, νῦν δὲ
Ἀμφίπολιν, τῶν μὲν Ἐννέα ὁδῶν αὐτοὶ ἐκράτη-

Cap. C. §. 1. *Ἐς διακοσίας. Τάς* post *ἐς* ex Ven. It. Vat. H. Reg. Laur. addidit Bekk., vix recte. Vid. Krueg, ad Dion. p. 303. et Blum. de Popp. praecept. quibusd. p. 16. sq.

§. 2. *Αὐτῶν.* Cass. Aug. Pal. Reg. al. *αὑτῶν.* Cf. adn. c. 17.

accidisse credunt, at Wachsm. et Krueg. secundum Diod. Ol. LXXVII, 3. a. Chr. 470. vel certe vere 469, Clinto et Kleinert. Ol. LXXVIII, 3. a. Chr. 466. — *ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ... πεζομ. καὶ ναυμ.* Cf. Plut. Cim. c. 12. sq. Diod. XI, 60. sq. al. in ed. mai. d. — *ἀμφότερα.* Cf. adn. 13, 5. — *Φοινίκων.* Cyprios et Cilices addit Diod. — *τὰς πάσας.* Vid. Matth. Gr. §. 266. — *ἐς διακοσίας.* Ex his centum captas esse docent Simonides et Lycurgus, amplius quam centum Diodorus. De Plut. et Nep. vid. ed. mai.

§. 2. *Χρόνῳ τε ὕστερον.* Plerique recentiores in Ol. LXXVIII, 4. a. Chr. 465. tanquam anno defectionis Thasi consentiunt, unus Krueger Stud. histor. p. 145. annum 467, Rospatt. in Symbol. chronol. a. 466. esse vult. Cf. 101, 3. De bello ipso cf. maxime Plut. Cim. c. 14. — *περὶ τῶν ... ἐμπορίων.* Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 334. sq. — *καὶ τοῦ μετάλλου.* Nota sunt *τὰ χρύσεια μέταλλα* Thasiorum. Vid. Herod. VI, 46. 47. et Boeckh. l. d. Postea Thucydides eorum *ἐργασίας κτῆσιν* habebat IV, 105. Singularis *μέταλλον* redit c. 101. extr. et apud Latinos quoque significat ein Bergwerk. — *ἐνέμοντο.* Cf. adn. 2, 2.

§. 3. *Ἐπὶ δὲ Στρυμόνα* cet. Cf. IV, 102. Plut. Cim. c. 8. Nep. Cim. c. 2. Diod. XI, 70. — *νῦν δέ.* Inde ab Hagnonis colonia. Vid. IV, 102. — *αὐτοί* non ad eos, qui coloniam miserunt, sed ad illos *μυρίους οἰκήτορας* referri et ex addito hoc pronomine et ex iis, quae sequuntur, liquet. Nec obstare nominativum *πέμψαντες* disces ex Matth. Gr. §. 521. 1. adn. 1. — *Ἠδωνοί.* Alibi apud Thuc.

σαν, ἃς εἶχον Ἠδωνοί, προελθόντες δὲ τῆς Θρᾴ-
κης ἐς μεσόγειαν διεφθάρησαν ἐν Δραβήσκῳ τῇ
Ἠδωνικῇ ὑπὸ τῶν Θρᾳκῶν ξυμπαντων, οἷς πο-
λέμιον ἦν τὸ χωρίον αἱ Ἐννέα ὁδοὶ κτιζόμενον.
1 101. Θάσιοι δὲ νικηθέντες μάχαις καὶ πο-
λιορκούμενοι Λακεδαιμονίους ἐπεκαλοῦντο, καὶ ἐπα-
2 μῦναι ἐκέλευον ἐςβαλόντας ἐς τὴν Ἀττικήν. οἱ δὲ
ὑπέσχοντο μὲν κρύφα τῶν Ἀθηναίων καὶ ἔμελλον,
διεκωλύθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ γενομένου σεισμοῦ, ἐν ᾧ
καὶ οἱ Εἵλωτες αὐτοῖς καὶ τῶν περιοίκων Θουριᾶταί
τε καὶ Αἰθαιῆς ἐς Ἰθώμην ἀπέστησαν. πλεῖστοι δὲ
τῶν Εἱλώτων ἐγένοντο οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων

σεισμὸς ἐν Σπάρτῃ καὶ ἀπόστασις Εἱλώτων. Θάσος ἐκπολιορκεῖται.

§. 3. *Ξυμπάντων.* Videtur *ξύμπαντες* legendum esse, quod Valla expressit. Cf. Diod. XI, 70. *συνέβη πάντας τοὺς εἰςβαλόντας εἰς τὴν χώραν τῶν Θρᾳκῶν ὑπὸ τῶν Ἠδωνῶν καλουμένων διαφθαρῆναι.* De rationibus, quibus vulgatam defenderunt, vid. ed. mai.

Cap. CI. §. 2. *Αἰθαιῆς.* Vulgo et Bekk. *Αἰθεεῖς.* Cf. adn.

Ἤδωνες vel *Ἠδῶνες.* Vid. II, 99. IV, 102. 107. sqq. V, 6. *Ἠδωνοί* tamen apud Herodot. — *προελθόντες δὲ ... Δραβήσκῳ.* Cf. IV, 102. Herod. IX, 75. Paus. I, 29, 4. Diod. XI, 70. et XII, 68. Drabescus putatur ei urbi respondere, quae nunc Drama appellatur. Cf. Leak. Graec. sept. III, p. 183. et Cousin. Maced. I. p. 104. Datum pro Drabesco nominat Herod. l. d. Cf. Isocr. de Pac. §. 86. Rem in annum 464. refert Diod., in annum 465. Clinto Append. IX. de Amphip., in Ol. LXXVIII, 2. extr. Krueger. l. d. p. 146, in annum 466. Rospatt.

Cap. CI. §. 1. *Μάχαις.* Unum solum proelium navale liquido commemoravit Thuc. 100, 2. et Plut. Cim. c. 14, atque *μάχῃ* hic legitur in aliquot. libris deterioribus. Nonnulla tamen leviora proelia insuper commissa esse verisimile est.

§. 2. *Ἔμελλον.* Suppl. *ἐπαμῦναι ἐςβαλόντες.* — *ὑπὸ τοῦ γενομένου σεισμοῦ.* De hoc terrae motu et defectione Helotarum vid. Diod. XI, 63. Plut. Cim. c. 16. Paus. IV, 24, 2. VII, 25, 1. al. Evenisse Ol. LXXVIII, 4. a. Chr. 465. docent Dodw. et Od. Mueller, Ol. LXXIX, 1. a. Chr. 464. Manso, Clinto et Wachsm., Ol. LXXVIII, 3. Krueger. Stud. hist. p. 149. Erravit certe in tempore Diod. l. d. Cf. Mans. — *τῶν περιοίκων.* De his praeter alios vid. Muell. Dor. II. p. 21. sqq. Clint. Fast. Hell. p. 406. sq. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 160. sqq. et 218. sq. — *Θουριᾶται.* Incolae Thuriae, urbis Messeniae, de qua vid. Paus. IV, 31. Cf. Muell. l. d. p. 455. et Clint. Fast. Hell. p. 413. — *Αἰθαιῆς.* Steph. Byz.: *Αἰθαία, πόλις Λακωνικῆς, μία τῶν ἑκατόν· Φιλόχορος. τὸ ἐθνικὸν Αἰθαιεύς. Θουκυδίδης πρώτῃ.* Cf. Leak. Peloponn. I. p. 471. — *ἐς Ἰθώμην ἀπέστησαν.* Ut *ἀναστῆναι ἔς τι* 87, 2. ubi vid. adn. Cf. III, 54. — *πλεῖστοι δὲ*

τότε δουλωθέντων ἀπόγονοι· ἣ καὶ Μεσσήνιοι
ἐκλήθησαν οἱ πάντες. πρὸς μὲν [οὖν] τοὺς ἐν 3
Ἰθώμῃ πόλεμος καθειστήκει Λακεδαιμονίοις· Θά-
σιοι δὲ τρίτῳ ἔτει πολιορκούμενοι ὡμολόγησαν
Ἀθηναίοις τεῖχός τε καθελόντες, καὶ ναῦς παρα-
δόντες, χρήματά τε ὅσα ἔδει ἀποδοῦναι αὐτίκα
ταξάμενοι καὶ τὸ λοιπὸν φέρειν, τήν τε ἤπειρον
καὶ τὸ μέταλλον ἀφέντες.

ἐν τῇ Ἰθώμης πολιορκίᾳ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις διενεχθέντες τὴν ξυμμαχίαν αὐτῶν ἀφιᾶσιν.

102. Λακεδαιμόνιοι δέ, ὡς αὐτοῖς πρὸς τοὺς 1
ἐν Ἰθώμῃ ἐμηκύνετο ὁ πόλεμος, ἄλλους τε ἐπε-
καλέσαντο ξυμμάχους καὶ Ἀθηναίους· οἱ δὲ ἦλ-
θον, Κίμωνος στρατηγοῦντος, πλήθει οὐκ ὀλίγῳ.
μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπεκαλέσαντο, ὅτι τειχομαχεῖν 2
ἐδόκουν δυνατοὶ εἶναι· τῆς δὲ πολιορκίας μακρᾶς

§. 3. Μὲν οὖν. Οὖν abest a Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. H. I. et omittitur interdum, ubi additum exspectes. Cf. 62, 2. 110. init. II, 101. extr. 102. extr. et ibi Haack.

Cap. CII. §. 2. Τῆς δὲ πολιορκίας Cass. a corr., Cl. Ven. C.

τῶν Εἱλώτων cet. Cf. Paus. III, 11, 6. IV, 24, 2. Mans. Spart. I. 2. p. 138. Muell. Dor. II. p. 48. — τότε, noto illo tempore. Ob quam vim etiam alibi, ubi ποτέ quoque dici potuit, legitur. Cf. III, 69. IV, 46. 123. VII, 31. 81. VIII, 40. 62. 73. — οἱ πάντες. I. e. omnes ii, qui defecerunt, non omnes omnino Helotae.

§. 3. Τρίτῳ ἔτει. Secundum Diod. XI, 70. Ol. LXXIX, 1. a. Chr. 464.; sed cf. adn. 100, 2. — τεῖχός τε καθελόντες cet. Mirus videatur hic participii usus, pro quo ἐφ' ᾧ (τε) seu ὥςτε cum infinitivo vel etiam solum infinitivum exspectes. Verum eodem modo saepe Thuc. loquitur, velut post ὁμολογεῖν 108, 4., post προςχωρεῖν ὁμολογίᾳ 117, 3. post σπονδὰς ποιεῖσθαι 115, 1. Compara Liv. XXI, 5, 4. et ibi Fabr. De articulis omissis ante τεῖχος et ναῦς cf. Blum. ad Lycurg. c. Leocr. p. 59. — ὅσα ἔδει] „ἀναλωθέντα ἐν τῇ πολιορκίᾳ.“ Schol. Cf. 117, 3. — ταξάμενοι cum infinitivis, non cum accus. χρήματα, videtur cohaerere. Cf. I, 99, 3. adn. 117, 3. III, 50. — τὸ λοιπὸν φέρειν. Tributarii facti sunt, quum antea procul dubio non tributum, sed naves dedissent. Cf. 96, 1.

Cap. CII. §. 1. Ἄλλους τε. Vid. II, 27. III, 54. Xen. Hell. V, 2, 3. — Ἀθηναίους. Cf. Diod. XI, 64. Plut. Cim. c. 16. sq. Iust. III, 6. al. in ed. mai. d. — οἱ δὲ ἦλθον. Id factum esse Ol. LXXIX, 1. a. Chr. 464. plerique docent, at Clinto a. 461, quo remissi videntur. „Bis Athenienses Lacedaemoniis auxilio venisse cum Plut. l. d. Hermannus Opusc. VI. 2. p. 178. statuit.“ GOELL. At vid. Krueg. Stud. hist. p. 154. — πλήθει οὐκ ὀλίγῳ. Τετρακιςχιλίοις ὁπλίταις. Vid. Aristoph. Lys. 1145. De dat. cf. Matth. Gr. §. 405. adn. 2.

§. 2. Τειχομαχεῖν .. δυνατοί. Eius rei imperiti Lace-

καθεστηκυίας, τούτου ἐνδεᾶ ἐφαίνετο· βίᾳ γὰρ
3 ἂν εἷλον τὸ χωρίον. καὶ διαφορὰ ἐκ ταύτης τῆς
στρατείας πρῶτον Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις
φανερὰ ἐγένετο. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὸ
χωρίον βίᾳ οὐχ ἡλίσκετο, δείσαντες τῶν Ἀθη-
ναίων τὸ τολμηρὸν καὶ τὴν νεωτεροποιίαν, καὶ
ἀλλοφύλους ἅμα ἡγησάμενοι, μή τι, ἢν παραμεί-
νωσιν, ὑπὸ τῶν ἐν Ἰθώμῃ πεισθέντες νεωτερί-
σωσι, μόνους τῶν ξυμμάχων ἀπέπεμψαν, τὴν
μὲν ὑποψίαν οὐ δηλοῦντες, εἰπόντες δέ, ὅτι οὐδὲν
4 προςδέονται αὐτῶν ἔτι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἔγνωσαν οὐκ
ἐπὶ τῷ βελτίονι λόγῳ ἀποπεμπόμενοι, ἀλλά τινος
ὑπόπτου γενομένου· καὶ δεινὸν ποιησάμενοι, καὶ
οὐκ ἀξιώσαντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦτο παθεῖν,
εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, ἀφέντες τὴν γενομένην
ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς Ἀργείοις

I. H. Reg. al. Vulgo ante Gottl. τοῖς δὲ πολ., quod τοῖς revocavit Bekk. Nos alterum antetulimus et quod πολιορκία, quum Ithomen oppugnatam esse iam 101, 3. et 102, 1. significatum sit, melius articulo instrui videbatur, et quod τοῖς ad Athenienses auxiliares propter sententiam non satis apte referatur, de Lacedaemoniis autem etiam minus recte intelligatur. Cf. ed. mai. et de usu articuli 37, 2. adn.

§. 4. Ἔγνωσαν om. Aug. pr. man., It. Vat. H. Reg.

daemonii. Cf. Herodot. IX, 70. Thuc. II, 75. sqq. — τούτου ἐνδεᾶ ἐφαίνετο. Τούτου ad τὸ τειχομαχεῖν vel τὸ τειχομαχεῖν τοὺς Ἀθηναίους δυνατοὺς εἶναι spectat. Τούτου ἐνδεᾶ comparanda cum verbis τῆς δυνάμεως ἐνδεᾶ 77, 3. ubi vid. adn. Ἐνδεᾶ ἐφαίνετο (quasi τὰ πράγματα τῶν Ἀθηναίων) est dicendi genus impersonale. Cf. adn. I, 7. III, 33. VI, 60. Sententia haec est: Atheniensium scientiam oppugnationis minorem (Lacedaemoniorum opinione et fama) esse apparebat. — βίᾳ γὰρ ἂν εἷλον τὸ χωρίον. Suppl. εἰ μὴ τούτου ἐνδεᾶ ἐφαίνετο, seu εἰ τειχομαχεῖν δυνατοὶ ἦσαν. Cf. 11, 1. 68, 3.

§. 3. Διαφορὰ . . . φανερά. Opponitur c. 92. narratis. Cf. 101, 2. — τὸ τολμηρὸν καὶ τὴν νεωτεροποιίαν. Cf. 70, 2. 3. — Ἀλλοφύλους] „ὅτι οἱ μὲν Δωριεῖς, οἱ δὲ Ἴωνες.“ Schol.

§. 4. Οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίονι λόγῳ, non propter meliorem rationem (ex illis duabus, τῇ ὑποψίᾳ τῆς νεωτεροποιίας καὶ τῷ μηδὲν προςδεῖσθαι αὐτῶν ἔτι). — τινὸς ὑπόπτου = τινὸς ὑποψίας. — δεινὸν ποιησάμενοι idem atque δεινὸν ἡγησάμενοι. Cf. VI, 60. — ἐπὶ τῷ Μήδῳ, contra Medum. Cf. adn. 40, 6. Cum collocatione verborum τὴν γενομένην ... πρὸς αὐτούς cf. IV, 107, 2. VII, 70, 2.

τοῖς ἐκείνων πολεμίοις ξύμμαχοι ἐγένοντο· καὶ
πρὸς Θεσσαλοὺς ἅμα ἀμφοτέροις οἱ αὐτοὶ ὅρκοι
καὶ ξυμμαχία κατέστη.

'Ιθώμης ἁλούσης 'Αθηναῖοι Μεσσηνίοις Ναύπακτον διδόασιν ἐνοικεῖν. Μεγαρῆς δὲ ξυμμαχίαν 'Αθηναίοις ποιοῦνται.

1 **103.** *Οἱ δ' ἐν 'Ιθώμῃ δεκάτῳ ἔτει, ὡς οὐκέτι*
ἐδύναντο ἀντέχειν, ξυνέβησαν πρὸς τοὺς Λακε-
δαιμονίους, ἐφ' ᾧ τε ἐξίασιν ἐκ Πελοποννήσου
ὑπόσπονδοι, καὶ μηδέποτε ἐπιβήσονται αὐτῆς· ἢν
δέ τις ἁλίσκηται, τοῦ λαβόντος εἶναι δοῦλον. ἦν 2
δέ τι καὶ χρηστήριον τοῖς Λακεδαιμονίοις Πυ-
θικὸν πρὸ τοῦ τὸν ἱκέτην τοῦ Διὸς τοῦ 'Ιθω-
μήτα ἀφιέναι. ἐξῆλθον δὲ αὐτοὶ καὶ παῖδες καὶ 3
γυναῖκες, καὶ αὐτοὺς 'Αθηναῖοι δεξάμενοι κατ'
ἔχθος ἤδη τὸ Λακεδαιμονίων ἐς Ναύπακτον κα-
τῴκισαν, ἣν ἔτυχον ᾑρηκότες νεωστί, Λοκρῶν
τῶν 'Οζολῶν ἐχόντων. προςεχώρησαν δὲ καὶ 4
Μεγαρῆς 'Αθηναίοις ἐς ξυμμαχίαν Λακεδαιμο-
νίων ἀποστάντες, ὅτι αὐτοὺς Κορίνθιοι περὶ γῆς
ὅρων πολέμῳ κατεῖχον. καὶ ἔσχον 'Αθηναῖοι

Cap. CIII. §. 2. *'Ιθωμήτα.* *'Ιθωμάτα* legendum coniicit Duk. conferens Steph. Byz. et Paus. IV, 24. et 33. Attamen terminatio ᾱ in genitivo primae declinationis etiam in nominibus propriis alin dialecti Doricae vestigia non continentibus invenitur. Cf. sd. 59, 2.

— *τοῖς ἐκείνων πολεμίοις.* Cf. Thirwall. Hist. Gr. II. p. 424.

Cap. CIII. §. 1. *Δεκάτῳ ἔτει.* Si haec integra sunt, Thucydides historiam obsidionis Ithomae absolvere cupiens seriem temporum neglexisse existimandus est. Krueger tamen in Stud. histor. p. 158. *τετάρτῳ* pro *δεκάτῳ* legi vult, etsi Diodorus quoque decem annos hoc bellum viguisse scribit XI, 64. — *ἐφ' ᾧ τε ἐξίασι.* Cf. Matth. Gr. §. 479. a. Rost §. 122. 9. 2. infra I, 113. 126. IV, 30.

§. 2. *Ἦν ... χρηστήριον.* Cf. Paus. III, 11, 6. IV, 24, 3.

§. 3. *Ἐς Ναύπακτον κατῴκισαν.* Cf. Diod. XI, 84. Paus. IV, 24. extr. *Κατοικίζειν* plerumque cum *ἐς* iungitur, cf. VI, 7. 50. 63, sed cum *ἐν* V, 35. Cf. II, 102. Similiter apud *τιθέναι* et *ἱδρυθῆναι* (cf. adn. I, 131, 1.) utraque praepositio legitur.

§. 4. *Προςεχώρησαν ... Μεγαρῆς.* Id Ol. LXXIX, 1. a. Chr. 464. accidisse putat Manso, circiter Ol. LXXIX, 4. a. Chr. 461. Mueller, male certe Ol. LXXX, 3. a. Chr. 458. Diod. XI, 79. et Ol. LXXX, 4. a. Chr. 457. Wachsm. Cf. adn. 104, 2. — *περὶ γῆς ὅρων.* „Articulus in iisdem verbis omissus est IV, 92. [et I, 122.]" BLOOMF. — *κατεῖχον*, urgebant. Cf. Schneid. ad Xen. Hell. IV, 6, 10. — *Πηγάς*] „*Πηγαὶ ἐμπόριον πλησίον Μεγάρων* (ad sinum Crisaeum)." Schol. Cf. Leak. Pelop. III. p. 314. sq. —

Μέγαρα καὶ Πηγάς, καὶ τὰ μακρὰ τείχη ᾠκο-
δόμησαν Μεγαρεῦσι τὰ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς Νί-
σαιαν καὶ ἐφρούρουν αὐτοί. καὶ Κορινθίοις μὲν
οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τοῦδε τὸ σφοδρὸν μῖσος ἤρξατο
πρῶτον ἐς 'Αθηναίους γενέσθαι.

ἐς Αἴγυπτον στρατεία.

1 **104.** *'Ινάρως δὲ ὁ Ψαμμιτίχου Λίβυς, βασι-*
λεὺς Λιβύων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ, ὁρμώμενος ἐκ
Μαρείας τῆς ὑπὲρ Φάρου πόλεως ἀπέστησεν Αἰ-
γύπτου τὰ πλέω ἀπὸ βασιλέως 'Αρταξέρξου, καὶ
αὐτὸς ἄρχων γενόμενος 'Αθηναίους ἐπηγάγετο.
2 *οἱ δὲ (ἔτυχον γὰρ ἐς Κύπρον στρατευόμενοι ναυσὶ*
διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων) ἦλθον

Αὑτῶν. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Reg. al. *αὐτῶν.* cf. ad 17, 1.

Cap. CIV. §. 1. *'Ινάρως.* *'Ιναρώς* scriptum mavult Duk. ad VIII, 87. Aut *ὀξύνεσθαι* aut *περισπᾶσθαι* docet Choeroboscus Bekk. Anecd. p. 1197. „Sed in nomine *'Ινάρως*, quod inter paroxytona est apud Arcad. p. 94, 8, haud dubie aliis idem placuit, quod de *Σαβακῶς* addit Choerob.: *τὸ δὲ Σαβακῶς 'Ρωμανὸς βαρύνει, Σαβάκως λέγων.*" DIND. in Steph. Thes. Cf. Goettl. Doctr. accent. p. 284. *Ψαμμιτίχου* Cass. Aug. Cl. Vat. Reg. al. Vulgo et Bekk. *Ψαμμητίχου.* „*Ψαμμίτιχος*, ut hic quidam scripti, saepe etiam Herod. [cf. Gaisf. ad II, 2. et 151.] et Diodor. [XIV. 35. et in plerisque codd. I, 67.] DUK. Et iam Psammis nomen huic scripturae favet.

'Αρταξέρξου. Bekk. e C. Laur. et, si eius silentio major fides habenda est quam Morstedtii, Pal. *'Αρτοξέρξου.* Vulgatum probat Schweigh. ad Herod. VI, 98., et similibus nominibus Persicis defenditur. Ceterum cf. I, 137. IV, 50. VIII, 5. interpr. Xen. Anab. I, 1, 1.

τὰ μακρὰ τείχη. Cf. IV, 66. — *Νίσαιαν*] „*Νίσαια λιμὴν Μεγάρων.*" Schol. — *ἀπὸ τοῦδε*, hinc. De re cf. 42, 2.

Cap. CIV. §. 1. *'Ινάρως.* Cf. c. 110. Herod. III, 12. 15. VII, 7. Ctes. c. 32. Diod. XI, 71. 74. sq. al. — *Ψαμμιτίχου.* Hic Psammitichus seu Psammetichus haud dubie est *Ψαμμήτιχος ὁ τῆς Λιβύης βασιλεύς*, quem Atheniensibus frumentum misisse ex Philochoro narrat Schol. Aristoph. Vesp. v. 716. De Libya Thucydidis cf. II, 48. — *Μαρείας.* „Steph. Byz.: *Μάρεια, πόλις καὶ λίμνη τῇ 'Αλεξανδρείᾳ παρακειμένη, ἣ καὶ Μαρεῶτις λέγεται.* Cf. Athen. I, 25. [Strab. XVII. p. 799.]." GOTTL. — *Φάρου*] „*Φάρος νῆσος μικρὰ πρὸ τῆς 'Αλεξανδρείας.*" Schol. Postea turri nocturnis ignibus cursum navium regente clara, nunc peninsula seu scopelus, de quo vid. Prokesch. It. Aegypt. I. p. 15. sqq. — *'Αθηναίους ἐπηγάγετο.* Pertinet huc „vetusta inscriptio, qua continentur nomina Atheniensium, qui bellis, quae hic [c. 104. et 105.] memorat Thuc., interierunt." DUK. Vid. Boeckh. Inscript. I. p. 292. sqq.

§. 2. *Ναυσὶ διακοσίαις.* Cf. Wessel. et Baehr. ad Diod. et Ctes. l. d. et ed. mai. — *ἦλθον.* Id factum esse Ol. LXXIX,

ἀπολιπόντες τὴν Κύπρον· καὶ ἀναπλεύσαντες ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸν Νεῖλον, τοῦ τε ποταμοῦ κρατοῦντες καὶ τῆς Μέμφιδος τῶν δύο μερῶν, πρὸς τὸ τρίτον μέρος, ὃ καλεῖται Λευκὸν τεῖχος, ἐπολέμουν. ἐνῆσαν δὲ αὐτόθι Περσῶν καὶ Μήδων οἱ καταφυγόντες καὶ Αἰγυπτίων οἱ μὴ ξυναποστάντες.

μάχαι ἐν τῇ Ἁλιάδι, ἐπὶ Κεκρυφαλείᾳ, ἐπ' Αἰγίνῃ, Αἰγίνης πολιορ-

105. Ἀθηναίοις δὲ ναυσὶν ἀποβᾶσιν ἐς Ἁλιᾶς 1
πρὸς Κορινθίους καὶ Ἐπιδαυρίους μάχη ἐγένετο, καὶ ἐνίκων Κορίνθιοι. καὶ ὕστερον Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν ἐπὶ Κεκρυφαλείᾳ Πελοποννησίων

Cap. CV. §. 1. *Ἁλιᾶς.* Vulgo et Bekk. *Ἁλιάς.* Vid. adn. *Κεκρυφαλείᾳ.* In libris mss. deterioribus *Κεκρυφαλίᾳ*, ut Diod.

3. a. Chr. 462. statuit Diod. XI, 74, Ol. LXXIX, 4. a. Chr. 461. Manso, Ol. LXXIX, 4. extr. a. Chr. 460. Krueger. Stud. hist. p. 161. et 165. Contra Inarum demum Ol. LXXX, 1. a. Chr. 460. defecisse censet Clinto. Cf. c. 110. — *τῶν δύο μοιρῶν.* Cf. adn. 74, 1. — *Λευκὸν τεῖχος*] „*λευκὸν ἐκαλεῖτο, ὡς τῶν ἄλλων μὲν ἀπὸ πλίνθων ἐσκευασμένων, ἐκείνου δὲ ἀπὸ λίθων.*“ Schol. Cf. Bloomf. Principia castrorum Persicorum fuisse docere studet Arn.

Cap. CV. §. 1. *Ἀθηναίοις δέ.* Bellum ex Megarensium et Corinthiorum rixis et illorum defectione ad Athenienses ortum videtur. Cf. 101, 3. et Schol. Aliam tamen causam affert Iust. III, 6, 5. — *ἀποβᾶσιν ἐς Ἁλιᾶς*, i. e. in agrum Haliensium, qui *Ἁλιάς, άδος*, appellatur II, 56. IV, 45, ut urbs ipsa Halice Paus. II, 36, 1. A Scylace p. 20. §. 51. aut regio aut urbs *Ἁλία* dicitur. Scholiastae Thucydidis verba „*Ἁλιαὶ ὀξυτόνως*“ e vulg. scriptura conficta videntur esse. Nomen incolarum, qui a Xenoph. Hist. Gr. IV, 2, 16. VI, 2, 3. et aliis constanter *Ἁλιεῖς* nominantur, pro nomine regionis positum est, ut alibi. Vid. adn. 107, 2. „Confirmatur inscriptione supra memorata, ubi est *ΕΝΑΛΙΕΥΣΙΝ.*“ ARN. Cf. Diod. XI, 78. — *μάχη ἐγένετο.* Ol. LXXX, 2. a. Chr. 459. secundum Diod. l. d. et Mans., Ol. LXXX, 3. a. Chr. 458. secundum Dodw. et Od. Muell., a. Chr. 457. secundum Thirw. et Wachsm., a. 460. secundum Krueg., quem impugnat Rospatt. Symb. chronol. p. 7. — *ἐνίκων Κορίνθιοι.* Cum Thuc. pugnat Diod. l. d., consentit Iust. l. d. — *Κεκρυφαλείᾳ.* Steph. Byz.: *ἄκρα τις . . . τινὲς δὲ νῆσον αὐτήν φασι Πελοποννήσου.* Hoc rectius; nam Plinius insulas enumerans, contra Epidaurum, inquit Hist. Nat. IV, 12, 57, Cecryphalos, Pityonesus. Nunc Kyra, si recte iudicat Leak. Pelop. II. p. 455. De re hic narrata et iis, quae in reliqua parte huius capitis sequuntur, cf. Aristid. I. p. 155. Iebb. eiusque Schol. — *Πελοποννησίων.* Qui fuerint hi Peloponnesii, examinant Muell. Aegin. p. 176. et Krueg. Stud. histor. p. 179. sq. — *ἐνίκων Ἀθηναῖοι.* Im-

2 ναυσί, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. πολέμου δὲ καταστάντος πρὸς Αἰγινήτας Ἀθηναίοις, μετὰ ταῦτα ναυμαχία γίγνεται ἐπ' Αἰγίνῃ μεγάλη Ἀθηναίων καὶ Αἰγινητῶν, καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέροις παρῆσαν· καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι, καὶ ναῦς ἑβδομήκοντα λαβόντες αὐτῶν ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν καὶ ἐπολιόρκουν, Λεωκράτους τοῦ Στροίβου στρατη-
3 γοῦντος. ἔπειτα Πελοποννήσιοι ἀμύνειν βουλόμενοι Αἰγινήταις ἐς μὲν τὴν Αἴγιναν τριακοσίους ὁπλίτας, πρότερον Κορινθίων καὶ Ἐπιδαυρίων ἐπικούρους, διεβίβασαν, τὰ δὲ ἄκρα τῆς Γερα-
4 νείας κατέλαβον. καὶ ἐς τὴν Μεγαρίδα κατέβησαν Κορίνθιοι μετὰ τῶν ξυμμάχων, νομίζοντες ἀδυνάτους ἔσεσθαι Ἀθηναίους βοηθεῖν τοῖς Μεγαρεῦσιν, ἔν τε Αἰγίνῃ ἀπούσης στρατιᾶς πολλῆς καὶ ἐν Αἰγύπτῳ· ἢν δὲ καὶ βοηθῶσιν, ἀπ' Αἰγί-
5 νης ἀναστήσεσθαι αὐτούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὸ

κία, δύο μάχαι ἐν τῇ Μεγαρίδι.

XI, 78. Aristid. I. p. 155. Iebb. et apud Phot. Bibl. p. 404. Improbat Dind. in Steph. Thes. causam non adiiciens. Fortasse huc retulit quae apud Steph. Byz. in v. *Ἀγάμη* leguntur.

§. 3. *Γερανείας.* Bekker in ed. stereot. ex optimis libris recepit *Γερανίας* hic, c. 107. sq. et IV, 70. Nihil decernit Schaef. ad Plut. VI. p. 478. Sed vulgatum *Γερανείας* tuentur Bernh. ad Suid. et Dind. in Steph. Thes., et producitur penultima in Anthol. Pal. VII, 496. Cf. Etym M. p. 228, 20., quem locum citat Dind.

pugnat quidem Muell. l. d. remittens nos ad Steph. Byz. v. *Κεκρυφάλεια*, sed vid. Krueg. ad Andoc. Bekkeri p. 260. sq. et in Stud. histor. p. 178. sqq.

§. 2. *Πολέμου . . . πρὸς Αἰγινήτας.* Cf. Diod. l. d. Andoc. de Pac. §. 6. Aeschin. de Fals. legat. §. 173. Lys. Orat. funebr. §. 48. — *Λεωκράτους τοῦ Στροίβου.* Is apud Plataeas Aristidis collega fuerat.

§. 3. *Τῆς Γερανείας.* *Ὄρος μεταξὺ Μεγάρων καὶ Κορίνθου* vocat Steph. Byz. Cf. c. 107. IV, 70. Reingan. Megar. p. 10. sqq. Krus. Hell. II. 1. p. 327. Hodie varia eius nomina, velut *Δερβένι Βουνός* vel, cuius illa pars, *Παλαιὸς Βουνός*, de antiquo cf. sd.

§. 4. *Καὶ ἐς τὴν Μεγαρίδα.* Id factum esse Ol. LXXX, 3. a. Chr. 458. censent Diod. et Muell., Ol. LXXX, 4. a. Chr. 457. ceteri praeter Krueg. — *πολλῆς.* *Πολύς* non raro sic de exercitu. Cf. 109. II, 81. al.

§. 5. *Οἵ τε πρεσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι.* Similiter II, 13. Varias pro his verbis formulas substituit Lys. Laudat. funebr. §. 50. 51. 52. 53. *Οἱ νεώτατοι* sunt *περίπολοι*, alteri amplius XL aut potius LX annos nati. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr.

μὲν πρὸς Αἰγίνῃ στράτευμα οὐκ ἐκίνησαν, τῶν
δ' ἐκ τῆς πόλεως ὑπολοίπων οἵ τε πρεσβύτατοι
καὶ οἱ νεώτατοι ἀφικνοῦνται ἐς τὰ Μέγαρα, Μυ-
ρωνίδου στρατηγοῦντος. καὶ μάχης γενομένης 6
ἰσοῤῥόπου πρὸς Κορινθίους, διεκρίθησαν ἀπ' ἀλ-
λήλων, καὶ ἐνόμισαν αὐτοὶ ἑκάτεροι οὐκ ἔλασσον
ἔχειν ἐν τῷ ἔργῳ. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι (ἐκρά- 7
τησαν γὰρ ὅμως μᾶλλον), ἀπελθόντων τῶν Κο-
ρινθίων, τροπαῖον ἔστησαν· οἱ δὲ Κορίνθιοι κα-
κιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει πρεσβυτέρων, καὶ
παρασκευασάμενοι ἡμέρας ὕστερον δώδεκα μά-
λιστα, ἐλθόντες ἀνθίστασαν τροπαῖον καὶ αὐτοὶ
ὡς νικήσαντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκβοηθήσαντες
ἐκ τῶν Μεγάρων τούς τε τὸ τροπαῖον ἱστάντας
διαφθείρουσι, καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες ἐκρά-
τησαν.

Κορινθίων μέγα πάθος μετὰ τὴν δευτέραν μάχην.

106. Οἱ δὲ νικώμενοι ὑπεχώρουν, καί τι αὐ- 1
τῶν μέρος οὐκ ὀλίγον προσβιασθὲν καὶ διαμαρ-
τὸν τῆς ὁδοῦ ἐσέπεσεν ἔς του χωρίον ἰδιώτου,
ᾧ ἔτυχεν ὄρυγμα μέγα περιεῖργον, καὶ οὐκ ἦν
ἔξοδος. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι γνόντες κατὰ πρόσωπόν 2
τε εἶργον τοῖς ὁπλίταις, καὶ περιστήσαντες κύκλῳ
τοὺς ψιλοὺς κατέλευσαν πάντας τοὺς ἐσελθόντας·

II, 1. p. 397. Herm. Antiqu. Gr. §. 152, 11. 12. — *Μυρωνίδου.* De hoc duce praestantissimo vid. Wachsm. l. d. I. 2. p. 62. et infra c. 108.

§. 6. *Ἰσοῤῥόπου.* Oratorie rem auxerunt Diod. et Aristid. — *αὐτοὶ ἑκάτεροι.* „Similiter collocata verba VII, 34.“ ARN. — *οὐκ ἔλασσον ἔχειν*, non inferiores esse. Cf. II, 22. III, 3. — *ἐν τῷ ἔργῳ*, i. e. *τῇ μάχῃ.* Cf. c. 107. extr. II, 43. IV, 34. al.

§. 7. *Ὅμως*, i. e. *εἰ καὶ ἑκάτεροι οὐκ ἔλασσον ἐν τῷ ἔργῳ ἔχειν ἐνόμιζον.* — *κακιζόμενοι*] „*ψεγόμενοι.*“ Schol. Cf. II, 21. extr. — *ἐκβοηθήσαντες*, i. e. *ἐπεξελθόντες.* Cf. adn. 107, 5. — *ξυμβαλόντες*] „*συμπεσόντες εἰς μάχην.*“ Schol. Evenisse *ἐν τῇ λεγομένῃ Κιμωλίᾳ* testatur Diod.

Cap. CVI. §. 1. *Προσβιασθέν*, i. e. *πρὸς τὸ ἐσελθεῖν ἔς του χωρίον ἰδιώτου βιασθέν*, dazu gezwungen. Cf. *προσαναγκάζειν* IV, 87. VII, 18. — *χωρίον*, praedium, fundum. Cf. VII, 81. et de collocatione verborum 45, 2 et Stallb. ad Plat. Euthyphr. p. 4. C. — *ᾧ . . . περιεῖργον*, i. e. *ᾧ ἔτυχεν ὂν ὄρυγμα περιεῖργον αὐτό, ὃ ἔτυχε μεγάλῳ ὀρύγματι περιειλημμένον.*

§. 2. *Εἶργον.* Hic fortasse rectius est Bekkerianum *εἶργον*. Cf. sd. 35, 3. — *κατέλευσαν*,

καὶ πάθος μέγα τοῦτο Κορινθίοις ἐγένετο. τὸ δὲ
πλῆθος ἀπεχώρησεν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς ἐπ'
οἴκου.

Ἀθηναῖοι τὰ μακρὰ τείχη ἄρχονται οἰκοδομεῖν, καὶ Λακεδαιμονίοις ἐς Φωκέας στρατεύσασιν ἀντίοι γίγνονται ἐν Βοιωτοῖς.

1 **107**. Ἤρξαντο δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους
καὶ τὰ μακρὰ τείχη ἐς θάλασσαν Ἀθηναῖοι οἰ-
κοδομεῖν, τό τε Φαληρόνδε καὶ τὸ ἐς Πειραιᾶ.
2 καὶ Φωκέων στρατευσάντων ἐς Δωριᾶς, τὴν Λα-
κεδαιμονίων μητρόπολιν, Βοιὸν καὶ Κυτίνιον καὶ
Ἐρινεόν, καὶ ἑλόντων ἓν τῶν πολισμάτων τούτων,
οἱ Λακεδαιμόνιοι Νικομήδους τοῦ Κλεομβρότου

lapidibus obruerunt. *Ψιλοί* enim illi Atheniensium non erant *ἐκ παρασκευῆς ὡπλισμένοι*, vid. IV, 94, sed *ἄοπλοι* secuti et lapidibus *τοῖς παρατυχοῦσι* usi esse existimandi sunt. — *αὐτοῖς*, ut 89, 3.

Cap. CVII. §. 1. *Τὰ μακρὰ τείχη . . . οἰκοδομεῖν.* De hac exstructione cf. 108, 3. Plut. Cim. 13. Pericl. 13. Leak. Athen. p. 370. sq. interpr. Germ. Krus. Hell. II. 1. p. 151. sqq. Krueg. Stud. hist. p. 166. sqq. De tempore falluntur Andoc. de Pac. §. 5. et Aeschin. de Fals. Legat. §. 173. Cf. Clint. Fast. Hellen. p. 257. adn. — *τὸ ἐς Πειραιᾶ.* Quod non *τὰ ἐς Πειραιᾶ* dixit, ut II, 13. *τὰ μακρὰ τείχη πρὸς τὸν Πειραιᾶ*, horum murorum interiorem, *τὸ διὰ μέσου τεῖχος* Platonis Gorg. p. 455. E. et Harpocrationis, *τὸ νότιον* aliorum, recentius exstructum esse coniicias. Quod confirmant Andocides et Aeschines l. d. §. 7. et 157. atque Plato Pericli attribuens l. d.

§. 2. *Φωκέων στρατευσάντων.* Cf. Diod. XI, 79. — *ἐς Δωριᾶς, τὴν Λακεδαιμονίων μητρόπολιν.* Similiter III, 92. Iam ex hac appositione, sed clarius etiam ex proximis verbis, apparet nomen populi pro regionis nomine dictum esse. Cf. Matth. Gr. §. 429. 2. et 432. 3. Rost. §. 97. 2. n. γ'. Ita saepe post *εἰς*. Nonnulla quidem exempla dubia, quia *ἐς* potest adversus valere, ut 108, 2. *ἐστράτευσαν ἐς Βοιωτούς.* Cf. IV, 77. *στρατεύειν ἐς τοὺς Βοιωτούς*, et ita alibi *ἐς τοὺς Βοιωτούς.* Sed alia certiora Xen. Anab. IV, 7, 1. *ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους.* Cyr. VIII, 5, 20. *εἰς Πέρσας ἐπορεύετο.* Cf. supra 105, 1. Etiam post *ἐν*, ut §. 4. et IV, 108. *τῶν Ἀθηναίων ἐν τοῖς Βοιωτοῖς πεπληγμένων*, atque post *ἐκ* et *ἀπό*, vid. sd. 110, 4. Cf. Sinten. ad Plut. Them. p. 67. De Latinis vid. Zumpt. Gr. §. 680. Urbium nonnullarum incolas adeo paene semper pro ipsis urbibus poni ad 111, 3. adnotabimus. — *Βοιὸν . . . καὶ Ἐρινεόν.* Cur haec tria oppidula sola commemorentur, de eo vid. Strab. p. 476. et Casaub. ib. p. 427. Wessel. ad Diod. I. p. 311. et 464. Muell. Dor. I. p. 39. sq. Krus. Hell. II. 2. p. 98. sqq. De sitibus eorum praeter Krus. vid. Leak. Graec. sept. II. p. 90. sqq. — *Ἐρινεός* nonnunquam minus recte *Ἐρίνεος* scribitur. Cf. Goettl. Doctr. accent. p. 167. — *ἓν τῶν πολισμάτων.* Rem auget Diod. — *Νικομήδους τοῦ Κλεομβρότου.* Hic Nicomedes haud dubie Plistoanactis consobrinus, Pausaniae frater minor,

*ὑπὲρ Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου βασιλέως,
νέου ὄντος ἔτι, ἡγουμένου, ἐβοήθησαν τοῖς Δω-
ριεῦσιν ἑαυτῶν τε πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλί-
ταις καὶ τῶν ξυμμάχων μυρίοις· καὶ τοὺς Φω-
κέας ὁμολογίᾳ ἀναγκάσαντες ἀποδοῦναι τὴν πό-
λιν ἀπεχώρουν πάλιν. καὶ κατὰ θάλασσαν μὲν* 3
*αὐτούς, διὰ τοῦ Κρισαίου κόλπου εἰ βούλοιντο
περαιοῦσθαι, Ἀθηναῖοι ναυσὶ περιπλεύσαντες ἔμελ-
λον κωλύ[σ]ειν· διὰ δὲ τῆς Γερανείας οὐκ ἀσφα-
λὲς ἐφαίνετο αὐτοῖς Ἀθηναίων ἐχόντων Μέγαρα
καὶ Πηγὰς πορεύεσθαι. δύσοδός τε γὰρ ἡ Γερά-
νεια, καὶ ἐφρουρεῖτο ἀεὶ ὑπὸ Ἀθηναίων· καὶ
τότε ᾐσθάνοντο αὐτοὺς μέλλοντας καὶ ταύτῃ κω-
λύσειν. ἔδοξε δ' αὐτοῖς ἐν Βοιωτοῖς περιμείνασι* 4
*σκέψασθαι, ὅτῳ τρόπῳ ἀσφαλέστατα διαπορεύ-
σονται. τὸ δέ τι καὶ ἄνδρες τῶν Ἀθηναίων ἐπῆ-
γον αὐτοὺς κρύφα, ἐλπίσαντες δῆμόν τε κατα-*

Cap. CVII. §. 3. *Κωλύ[σ]ειν.* Vulgo *κωλύσειν.* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. I. Lugd. *κωλύειν.* Utrum praestet, incertum hic et alibi post *μέλλειν*, videtur tamen paulo post *κωλύσειν* constanter legi.

Γερανείας. Cf. ad. 105, 3.

fuit. Cf. Clint. Fast. Hellen. p. 229. sq. — *ὑπὲρ Πλειστοάνακτος.* Eius tutor, *ἐπίτροπος*, *πρόδικος*, fuisse existimandus est. — *Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου βασιλέως.* Aeque ambigue c. 114, sed *βασιλέως* ad v. *Πλειστοάνακτος* referendum esse ex V, 16. cognoscitur. Neque fuit Pausanias rex Lacedaemoniorum (cf. 132, 1.). etsi ab iis, qui minus accurate loquuntur, hoc nomen interdum ei tribuitur. Vid. ed. mai. et Clint. Fast. Hell. p. 210. — *ἐβοήθησαν.* De tempore cf. ad 105, 4. dicta.

§. 3. *Εἰ βούλοιντο.* Cf. Matth. Gr. §. 524. adn. 3. — *Ἀθηναίων ... Πηγάς.* Cf. 103, 4.

§. 4. *Τὸ δέ τι*, partim vero quodammodo. Cf. I, 118. VII, 48. Vig. p. 13. — *ἐπῆγον.* Bloomfieldius aut *ἐπήγοντ'*, quod apud Thuc. *ἐπήγοντο* esse debebat, aut *ἐνῆγον*, quod ei minus aptum videtur, recte tamen incitabant (ad manendum) explices (cf. IV, 21. 24.), coniecit. Vide tamen II, 85. et VIII, 46, item *ξυνεπάγειν* IV, 79. 84, *ἐξάγειν* IV, 79. et ibi Arn. Ipsum *ἐπάγειν* incitare hic interpretatur Steph. — *δῆμον*] *τὴν δημοκρατίαν.* Ita aliquoties *τὸν δῆμον καταλύειν* et *ἡ τοῦ δήμου κατάλυσις.* Cf. §. 6. III, 81. VIII, 49. 54. De articulo, qui in solis Ven. C. D. additur, omisso cf. VI, 27. et Blum. ad Lyc. c. Leocr.

παύσειν καὶ τὰ μακρὰ τείχη οἰκοδομούμενα.
5 *ἐβοήθησαν δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι πανδημεὶ
καὶ Ἀργείων χίλιοι καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων
ὡς ἕκαστοι· ξύμπαντες δὲ ἐγένοντο τετρακισχί-*
6 *λιοι καὶ μύριοι. νομίσαντες δὲ ἀπορεῖν, ὅπῃ διέλ-
θωσιν, ἐπεστράτευσαν αὐτοῖς, καί τι καὶ τοῦ δή-*
7 *μου καταλύσεως ὑποψίᾳ. ἦλθον δὲ καὶ Θεσσα-
λῶν ἱππῆς τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ τὸ ξυμμαχικόν,
οἳ μετέστησαν ἐν τῷ ἔργῳ παρὰ τοὺς Λακεδαι-
μονίους.*
1 **108.** *Γενομένης δὲ μάχης ἐν Τανάγρᾳ τῆς
Βοιωτίας, ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι,*

μάχαι ἐν Τανάγρᾳ καὶ ἐν Οἰνοφύ-

p. 143. — *Οἰκοδομούμενα*, suppl. *καταπαύσειν.*

§. 5. *Ἐβοήθησαν δὲ ἐπ' αὐτούς*, i. e. obviam adversus eos prodierunt, contra eos profecti sunt. Cf. dicendi genera in eiusdem rei narratione posita a Plut. Cim. c. 17. et Pericl. c. 10. Diod. XI, 80. Aristid. p. 156. „*Βοηθεῖν ἐπί* —, quum sequitur nomen hominis, significat auxilium ferre [vel ad alios aut se tuendum proficisci] adversus al., quum sequitur nomen loci, auxilio venire in eum.“ ARN. ad VIII, 11. Ita *βοηθεῖν ἐπί τινας* I, 127. III, 110. IV, 25. 108, *ἐπὶ τόπον* IV, 8. 72. VI, 65, item *ἐς τόπον* IV, 42. VII, 18. VIII, 60. Aliter denique dictum *βοηθεῖν ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπήν* V, 65. Quorum exemplorum pleraque collegerunt hic Gottl. et Dobr. ad III, 114. — *πανδημεί.* Cf. Clint. Fast. Hell. p. 417. sq. — *τῶν ἄλλων ξυμμάχων.* In his fuisse Iones ex Paus. V, 10, 2. docuit Boeckh. Interfuisse etiam Plataeenses verisimile est. De vv. *ὡς ἕκαστοι* cf. adn. 3, 4.

§. 6. *Ὅπῃ διέλθωσιν.* Post praeterita quoque hunc coniunctivum, qui dubitativus vocatur, recte legi cognoscas etiam ex II, 52. III, 112. V, 65. — *καί τι καί*, atque aliqua ex parte etiam. Cf. I, 126. II, 15. 17. al. in ed. mai.

§. 7. *Κατὰ τὸ ξυμμαχικόν*, i. e. *τὴν ξυμμαχίαν.* Cf. 102, 4. et adn. II, 22, 3. — *ἐν τῷ ἔργῳ.* Cf. adn. 105, 6.

Cap. CVIII. §. 1. *Μάχης ἐν Τανάγρᾳ.* Cf. Plat. Menex. c. 13. et Alcib. I. c. 18. Diod. XI, 80. sq. Plut. Cim. c. 17. et Pericl. c. 10. Paus. I, 29, 7. Aristid. I. p. 156. Boeckh ad Pind. Isthm. VI. p. 533. Hoc proelium non, id quod Diod. scribit, in Ol. LXXX, 3. sed in Ol. LXXX, 4. a. Chr. 457. referendum esse summo consensu docent Dodw. Clint. Boeckh. Muell. Wachsm. Cum Diodoro facit Krueg. Stud. hist. p. 172. sq., cui adversatur Rospatt. l. d. p. 8. Duas pugnas ad Tanagram factas praeter Oenophytensem male commemorat Diod. Vid. Engelh. ad Plat. Menex. et Boeckh. l. d. — *Τανάγρᾳ τῆς Βοιωτίας.* Cf. adn. 111, 1. et de collocatione Arn. ad III, 105. — *ἐνίκων Λακεδαιμόνιοι.* Ancipitem pugnam vocat Plato in Menex., oratrem agens; omnia perturbato Diodorus; Thucydidis narrationem et Pausanias atque Aristides et ipse eventus pugnae comprobant.

τοις. τὰ μακρὰ τείχη ἐπιτελεῖται. Αἴγινα δουλοῦται. Πελοπόννησος περιπλεῖται.

καὶ φόνος ἐγένετο ἀμφοτέρων πολύς. καὶ Λακε- 2
δαιμόνιοι μὲν ἐς τὴν Μεγαρίδα ἐλθόντες καὶ
δενδροτομήσαντες πάλιν ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου διὰ
Γερανείας καὶ Ἰσθμοῦ· Ἀθηναῖοι δὲ δευτέρᾳ καὶ
ἑξηκοστῇ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην ἐστράτευσαν
ἐς Βοιωτούς, Μυρωνίδου στρατηγοῦντος· καὶ μάχῃ 3
ἐν Οἰνοφύτοις τοὺς Βοιωτοὺς νικήσαντες τῆς τε
χώρας ἐκράτησαν τῆς Βοιωτίας καὶ Φωκίδος,
καὶ Ταναγραίων τὸ τεῖχος περιεῖλον, καὶ Λοκρῶν
τῶν Ὀπουντίων ἑκατὸν ἄνδρας ὁμήρους τοὺς
πλουσιωτάτους ἔλαβον, τά τε τείχη τὰ ἑαυ-
τῶν τὰ μακρὰ ἐπετέλεσαν. ὡμολόγησαν δὲ καὶ 4
Αἰγινῆται μετὰ ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις τείχη τε
περιελόντες καὶ ναῦς παραδόντες, φόρον τε ταξά-
μενοι ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον. καὶ Πελοπόννησον 5
περιέπλευσαν Ἀθηναῖοι Τολμίδου τοῦ Τολμαίου

Cap. CVIII. §. 2. Ἑξηκοστῇ. H. et Vat. εἰκοστῇ, in illo tamen ἑξη s. ει al. man. Cf. adn.

— *καὶ οἱ ξύμμαχοι.* Horum praecipui fuerunt Thebani et horum foederati Boeoti. Cf. Boeckh. l. d.

§. 2. *Δενδροτομήσαντες*, i. e. τὴν γῆν τεμόντες, κείραντες, ut δενδροκοπεῖν. Cf. Liv. V, 24. — *ἰσθμοῦ.* De articulo omisso cf. adn. I, 62, 3. — *ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου.* Adeo quadrimestres inducias cum Atheniensibus fecisse dicuntur Diod. XI, 80. De ficta pace cf. ed. mai. — *δευτέρᾳ καὶ ἑξηκοστῇ*, a. Chr. 456. Cf. Clint. Fast. Hell. p. 255. Plato Menex. l. d. τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐν Οἰνοφύτοις vicisse Athenienses scribit, ubi ἑξηκοστῇ excidisse suspicatur Clinto p. 256.; sed Boeckh. l. d. p. 536. Platonis verba ita interpretatur, ut per tres dies pugnatum esse censeat, de qua interpretatione dubitat Krueg. Stud. hist. p. 172. Ceterum cf. ed. Causas belli Boeotii exponit Boeckh. p. 533.

§. 3. *Οἰνοφύτοις.* Regionis vitibus consitae nomen fuisse existimant Schleiermacher. ad Plat. Menex. l. d. et alii. Locum agri Tanagraei appellat Krus. Hell. II. 1. p. 631. — *περιεῖλον.* Schol.: καθεῖλον (eum murum, quo urbs cincta erat, τὸν περίβολον). Cf. IV, 51. — *ἑκατὸν ἄνδρας.* Cf. Boeckh. ad Pind. Olymp. VIII. p. 188. — *τὰ τείχη ... ἐπετέλεσαν.* Cf. 107, 1. et de artic. Matth. Gr. §. 279. a. Rost. §. 98. adn. 1. extr.

§. 4. *Ὡμολόγησαν ... Αἰγινῆται.* Quum per novem menses obsidionem, de cuius initio vid. 105, 2, tolerassent. Diod. XI, 78. Cf. Muell. Aegin. p. 179. De participiis, quae sequuntur, vid. adn. 101, 3.

§. 5. *Πελοπόννησον περιέπλευσαν.* Cf. Diod. XI, 84. Paus. I, 27, 6. et ed. mai. De Tolmide cf. infra 113, 1. et

στρατηγοῦντος, καὶ τὸ νεώριον τὸ Λακεδαιμονίων
ἐνέπρησαν, καὶ Χαλκίδα Κορινθίων πόλιν εἷλον, καὶ
Σικυωνίους ἐν ἀποβάσει τῆς γῆς μάχῃ ἐκράτησαν.

τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Ἀθηναίων διαφθορά.

1 109. Οἱ δ' ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ
ξύμμαχοι ἐπέμενον, καὶ αὐτοῖς πολλαὶ ἰδέαι πο-
2 λέμων κατέστησαν. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐκράτουν
τῆς Αἰγύπτου Ἀθηναῖοι· καὶ βασιλεὺς πέμπει
ἐς Λακεδαίμονα Μεγάβαζον ἄνδρα Πέρσην χρή-
ματα ἔχοντα, ὅπως, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν
πεισθέντων τῶν Πελοποννησίων, ἀπ' Αἰγύπτου
3 ἀπαγάγοι Ἀθηναίους. ὡς δὲ αὐτῷ οὐ προὐχώρει,
καὶ τὰ χρήματα ἄλλως ἀνηλοῦτο, ὁ μὲν Μεγά-
βαζος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χρημάτων πάλιν ἐς τὴν
Ἀσίαν ἐκομίσθη, Μεγάβυζον δὲ τὸν Ζωπύρου
πέμπει ἄνδρα Πέρσην μετὰ στρατιᾶς πολλῆς·

Diod. l. d. — *τὸ νεώριον τὸ Λακεδαιμονίων.* Est Gythium. Vid. Diod. et Paus. l. d. — *Χαλκίδα Κορινθίων πόλιν.* Aetoliae urbem ad Eueni ostium et montem Chalcidem, qui hodie *Βαράσσοβα* dicitur, sitam. Cf. II, 83. Strab. p. 459. Leak. Graec. sept. I, p. 106. sq. et 111. Hanc urbem tunc Corinthii tenebant, ut in Locride coloniam habebant Molycrium III, 102, in Acarnania Sollium II, 30. possidebant. Eodem tempore Naupactum, de qua vid. 103, 3, expugnatam esse ab Atheniensibus Diodorus testatur. — *καὶ Σικυωνίους* cet. Cf. Paus. l. d. — *Σικυωνίους ... ἐκράτησαν.* Similiter c. 109. 111. II. 25. 26. 39. al. Cf. Rost. Gr. §. 108. adn. 4. Falsa de discrimine genitivi et accusativi praecipit Kuehn. ad Xen. Comm. I. 5. 1. — *Ἐν ἀποβάσει τῆς γῆς.* Cf. Matth. Gr. §. 367. et §. 380. adn. 3. et Schoem. ad Plut. Cleom. 4, 1.

Cap. CIX. §. 1. *Οἱ δ' ἐν τῇ Αἰγ.* Cf. c. 104. „Thucydides quum in temporum ordinibus explicandis ad Aegyptii belli finem pervenisset, rerum hoc bello ante gestarum memoriam comprehendit.“ CLINT. — *ἰδέαι* i. e. εἴδη, τρόποι, genera, rationes. Cf. III, 81. VII, 29. al.

§. 2. *Ἐκράτουν τῆς Αἰγύπτου.* Victo Achaemene. Cf. Diod. XI, 74. et Baehr. ad Ctes. c. 32.

§. 3. *Οὐ προὐχώρει.* Cf. Matth. Gr. §. 295. 2. p. 754. III, 4. 18. et de Lat. succedere et procedere Fabr. ad Liv. XXI, 7, 6. De re cf. Wessel. ad Diod. l. d. — *ἄλλως*] „μάτην.“ Schol. Cf. II, 18. IV, 36. VII, 42. — *Μεγάβυζον.* Cf. Diod. XI, 75. Ctes. c. 33, et de hoc ipso viro etiam Herodot. III, 160. IV, 143. ubi vid. Wessel. et alios, quos in ed. mai. nominavimus, ut refelleremus scripturam *Μεγάβαζον.* — *Ζωπύρου.* Est is, cuius opera capta Babylon. Vid. Herodot. III, 160. — *μετὰ στρατιᾶς πολλῆς.* Amplius trecenta millia peditum et equitum numerat Diod., cum Achaemenis exercitus parte reliqua adeo quingenta millia Ctes., triremes uterque trecentas.

ὃς ἀφικόμενος κατὰ γῆν τούς τε Αἰγυπτίους καὶ 4
τοὺς ξυμμάχους μάχῃ ἐκράτησε, καὶ ἐκ τῆς Μέμ-
φιδος ἐξήλασε τοὺς Ἕλληνας, καὶ τέλος ἐς Προσ-
ωπίτιδα τὴν νῆσον κατέκλησε, καὶ ἐπολιόρκει ἐν
αὐτῇ ἐνιαυτὸν καὶ ἓξ μῆνας, μέχρι οὗ ξηράνας
τὴν διώρυχα, καὶ παρατρέψας ἄλλῃ τὸ ὕδωρ,
τάς τε ναῦς ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐποίησε καὶ τῆς νήσου
τὰ πολλὰ ἤπειρον, καὶ διαβὰς εἷλε τὴν νῆσον
πεζῇ.

Αἴγυπτος πάλιν δου-

110. Οὕτω μὲν τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα 1

Cap. CIX. §. 4. *Κατέκλησε.* Pal. κατέκλησε. Vulgo κατέκλεισε. At vid. ed. mai. Prol. I. 1. p. 213. Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 1274. et quos hic citat.

Ἐνιαυτὸν καὶ ἓξ μῆνας libri et plurimi et in iis optimi. Vulgo et Bekk. ἐν. καὶ μῆνας ἕξ. Cf. sd. II, 65. V, 25.

§. 4. *Μάχῃ ἐκράτησε* Cf. Ctes. — *ἐς Προσωπίτιδα ... κατέκλησε.* Cf. Diod. XI, 77. et de ipsa insula Herodot. II, 41. (ubi inter alia haec, ἡ δ᾽ ἔστι μὲν ἐν τῷ Δέλτα, περίμετρος δὲ αὐτῆς εἰσὶ σχοῖνοι ἐννέα,) 165. Steph. Byz. Quum autem talium nominum accusativos singul. in soluta oratione aut omnium dialectorum, aut certe Atticae, in ν flectendos esse dicant Buttm. Gr. §. 44. adn. 1. et Matth. Gr. §. 73. 2, accipe nonnulla exempla contraria praeter χάριτα, καννόβιδα, τάπιδα, quae ipsum praeceptum non corrigens a nobis allata iam recepit Matth. *Ἐπήλυδα* Herodot. I, 78, κόρυθα Appi. Civ. I, 16, ὄρνιθα Arri. Anab. I, 25, 11, *Βαύκιδα* Paus. VI, 8, 3. Haec tamen non sunt Atticorum, ut χάριτα et τάπιδα apud Xenoph. *Προσωπίτιδα* maiore nominum propriorum licentia defenditur, etsi *Δασκυλῖτιν σατραπείαν* legimus c. 129. — *ξηράνας τὴν διώρυχα.* Mira verba, quum ξηράνας τὸ ῥεῖθρον τοῦ ποταμοῦ, διώρυξε παρατρέψας ἄλλῃ τὸ ὕδωρ, exspectaveris. Cf. Diod. l. d. τὸν περιῤῥέοντα ποταμὸν διώρυξι διαλαβόντες et Schol. Aristoph. Plut. v. 178. τὸν ποταμὸν διακόψας καὶ ἀλλαχόσε τρέψας. Ut verba scripta leguntur, insulam una ex parte non brachio Nili, sed canali effectam Thucydidi visam esse putamus apparere; nam διώρυχα canalem, non alveum fluvii esse constat. Cf. IV, 109. Xen. Anab. I, 7, 15. II, 4, 13. De καί vid. adn. 1, 1. — *ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐποίησε,* i. e. ἔθηκεν, ἵστασθαι ἐπὶ ξηροῦ ἐποίησεν, il les mit à sec. Comparanda dicendi genera ποιεῖν τινὰ ἔσω, ἔξω βελῶν, similia apud Vig. p. 283.

Cap. CX. §. 1. *Ἓξ ἔτη.* Ol. LXXIX, 2. a. Chr. 463. — LXXX, 4. a. Chr. 457. secundum Dodw., Ol. LXXIX, 4. a. Chr. 461. — Ol. LXXXI, 1. a. Chr. 456. secundum Mans., Ol. LXXX, 1. (LXXIX, 4. extr. vid. Krueg. Stud. hist. p, 165.) a. Chr. 460. — Ol. LXXXI, 2. a. Chr. 455. (?454) secundum Clint. Cf. adn. 104, 2. — *πολεμήσαντα.* Non legendum πολεμησάντων. Vid. Bernh. Synt. p. 53.

ἐφθάρη ἓξ ἔτη πολεμήσαντα· καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολ-
λῶν πορευόμενοι διὰ τῆς Λιβύης ἐς Κυρήνην
2 ἐσώθησαν, οἱ δὲ πλεῖστοι ἀπώλοντο. Αἴγυπτος
δὲ πάλιν ὑπὸ βασιλέα ἐγένετο πλὴν Ἀμυρταίου
τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσι βασιλέως· τοῦτον δὲ διὰ μέγε-
θός τε τοῦ ἕλους οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν, καὶ ἅμα
3 μαχιμώτατοί εἰσι τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἕλειοι. Ἰνά-
ρως δὲ ὁ τῶν Λιβύων βασιλεύς, ὃς τὰ πάντα
ἔπραξε περὶ τῆς Αἰγύπτου, προδοσίᾳ ληφθεὶς ἀνε-
4 σταυρώθη. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς ἄλλης
ξυμμαχίδος πεντήκοντα τριήρεις διάδοχοι πλέου-
σαι ἐς Αἴγυπτον ἔσχον κατὰ τὸ Μενδήσιον κέ-
ρας, οὐκ εἰδότες τῶν γεγενημένων οὐδέν. καὶ

λοῦται ὑπὸ Περσῶν. ἑτέρα Ἀθηναίων αὐτόθι ξυμφορά.

Cap. CX, §. 4. *Ἀθηναίων.* Bekk. de coniectura Ἀθηνῶν. At vid. Matth. Gr. §. 429. 2. Thuc. II, 86. 92. VII, 18. 42. et, ubi ἐκ praecedit IV, 97. 104. Cf. adn. c. 107. et 111.

Fritzsch. ad Luci. p. 235. Lob. ad Soph. Ai. v. 7. p. 74. Cf. Tac. Ann. XIV, 16. quod species ipsa carminum docet non impetu et instinctu nec ore uno fluens. — *ὀλίγοι ἐσώθησαν.* Longe aliter Diod. XI, 77, at vid. Bloomf. Rursus aliter Ctes. c. 34. sqq. *Ἀπὸ* pro usitatiore ἐξ, ut c. 112. 116. III, 112. extr. et alibi.

§, 2. *Ὑπὸ βασιλέα.* Similiter ὑπὸ cum accus. VI, 86, 4. Cf. Bernh. Synt. p. 267. — *Ἀμυρταίου.* Cf. Herodot. II, 40. III, 15. et ibi Baehr. Clint. Fast. Hell. ad a. 455. et p. 317. ubi cf. Krueg. — *τοῖς ἕλεσι.* De his vid. Strab. XVII. p. 799. et 802. Herodot. II, 137. 140. — *ἕλους ... ἑλεῖν.* In his et ἕλειοι Hermogenes III. p. 170. παρήχησιν quaerit. — *καὶ ἅμα ... εἰσί.* Noli ὅτι exspectare. Cf. V, 61, 4. VII, 47. Matth. Gr. §. 632. 4. p. 1528. Tac. Hist. I, 76. penes Othonem manebant non partium studio, sed erat grande momentum in nomine urbis. Add. Tac. Ann. I, 62. Liv. XLIII, 19. — *Οἱ ἕλειοι.* „Οἱ περὶ τὰ ἕλεα οἰκέοντες. Herodot. II, 94.“ GOTTL. *Ἑλειοβάτας* vocat Aesch. Pers. v. 39. ubi vid. interpr.

§. 3. *Προδοσίᾳ ληφθείς.* Cf. Ctes. c. 34. — *ἀνεσταυρώθη.* Cf. Ctes. c. 36.

§. 4. *Τῆς ... ξυμμαχίδος.* Substantive, ut II, 80, V, 36. — *πεντήκοντα τριήρεις.* Cf. Aristid. I. p. 390. 397. — *ἔσχον.* „Ἔσχον, κατέσχον, προσέσχον, verba nautica.“ DUK., qui simplex, cuius praesens est ἴσχω, futurum σχήσω, alibi aut cum dativo aut cum ἐς iungi docet ad VII, 1. Cf. II, 25. III, 29. 33. 34. al. *Κατά* redit II, 91. IV, 129. Insolentia sunt verba VII, 35, 2. — *τὸ Μενδήσιον κέρας.* Esse Mendesium brachium vel ostium Nili ex Pind. fragm. 84. seu Strab. p. 802. docuit Arn. *Τὸ Μενδήσιον στόμα* vocant Strab. p. 801. Herodot. II, 17. al. — *οὐκ εἰδότες.* A navibus ad nautas

αὐτοῖς ἔκ τε γῆς ἐπιπεσόντες πεζοὶ καὶ ἐκ θαλάσσης Φοινίκων ναυτικὸν διέφθειραν τὰς πολλὰς τῶν νεῶν, αἱ δ' ἐλάσσους διέφυγον πάλιν. τὰ μὲν κατὰ τὴν μεγάλην στρατείαν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς Αἴγυπτον οὕτως ἐτελεύτησεν.

στρατεῖαι Ἀθηναίων ἔς τε Θεσσαλίαν καὶ ἐς Σικυῶνα καὶ Οἰνιάδας.

111. Ἐκ δὲ Θεσσαλίας Ὀρέστης ὁ Ἐχεκρατί- 1
δου, υἱὸς τοῦ Θεσσαλῶν βασιλέως, φεύγων ἔπεισεν Ἀθηναίους ἑαυτὸν κατάγειν· καὶ παραλαβόντες Βοιωτοὺς καὶ Φωκέας ὄντας ξυμμάχους Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν τῆς Θεσσαλίας ἐπὶ Φάρσαλον. καὶ τῆς μὲν γῆς ἐκράτουν, ὅσα μὴ προϊόντες πολὺ ἐκ τῶν ὅπλων· (οἱ γὰρ ἱππῆς τῶν Θεσσαλῶν εἶργον·) τὴν δὲ πόλιν οὐχ εἷλον, οὐδ' ἄλλο προὐχώρει αὐτοῖς οὐδέν, ὧν ἕνεκα ἐστράτευσαν, ἀλλὰ
ἀπεχώρησαν πάλιν Ὀρέστην ἔχοντες ἄπρακτοι. μετὰ 2
δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον χίλιοι Ἀθηναίων ἐπὶ τὰς ναῦς τὰς ἐν Πηγαῖς ἐπιβάντες (εἶχον δ' αὐτοὶ τὰς Πηγάς) παρέπλευσαν ἐς Σικυῶνα, Περικλέους τοῦ Ξανθίππου στρατηγοῦντος, καὶ ἀποβάντες Σικυ-

transiit Thuc. ut alibi. Cf. II, 83. 91. VI, 52. VIII, 101.

§. 5. *Τὰ μὲν κατὰ ... ἐτελεύτησε.* Cf. Matth. Gr. §. 583. 3. adn. Buttm. §. 125. adn. 3. a., sed etiam infra 138, 7.

Cap. LXI. §. 1. *Ἐχεκρατίδου.* De hoc et eius gente cf. Boeckh. Explicat. Pind. p. 332. sq. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 107. — *βασιλέως.* Quum non uni regi paruerit Thessalia (cf. IV, 78.), fortasse *ταγός* intelligendus. Cf. Schoem. Antiqu. iur. publ. Graec. p. 402. Attamen „etiam Herodotus VII, 6. [sicut Pind.] Aleuades reges Thessaliae dicit.“ HAACK. — *ὄντας ξυμμάχους.* Cf. 108, 3. — *ἐστράτευσαν.* Cf. Diod. XI, 83. et Aristid. I. p. 386. Hanc expeditionem in Ol. LXXX, 4. a. Chr. 457. refert Diod., in annum sequentem Dodw. et Manso, in Ol. LXXXI, 2. a. Chr. 455. Clinto, Wachsm. Krueg., in a. 454. Rospatt. — *τῆς Θεσσαλίας ἐπὶ Φάρσαλον.* Cf. Matth. Gr. §. 321. 6. infra §. 3. 114, 2. — *ὅσα μὴ προϊόντες*, i. e. *ὅσα κρατεῖν ἐδύναντο μὴ προ.* Cf. IV, 16. et Held. ad Plut. Timol. c. 3. p. 323. — *ἐκ τῶν ὅπλων*, a castris. Cf. III, 1. VI, 64.

§. 2. *Μετὰ δὲ ταῦτα.* In Ol. LXXXI, 1. a. Chr. 456. haec quoque refert Manso, in Ol. LXXXI, 3. a. Chr. 454. Clinto, Wachsm. al., in a. 453. Rospatt. Expeditionem, quae sequitur, illustrant Diod. XI, 88. et Plut. Pericl. c. 19. Miscet complura Iust. III, 6, 12. 13. — *τὰς ναῦς.* C triremes commemorat Plut. L Diod. — *εἶχον ... τὰς Πηγάς.* Vid. 103, 4. — *τοὺς προςμίξαντας.* Valet

3 ωνίων τοὺς προςμίξαντας μάχῃ ἐκράτησαν. καὶ εὐθὺς παραλαβόντες Ἀχαιούς, καὶ διαπλεύσαντες πέραν, τῆς Ἀκαρνανίας ἐς Οἰνιάδας ἐστράτευσαν καὶ ἐπολιόρκουν· οὐ μέντοι εἷλόν γε, ἀλλ' ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

σπονδαὶ πενταετεῖς Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων. στρατεία ἐς Κύπρον καὶ Αἴγυπτον. ὁ ἱερὸς καλούμενος πόλεμος.

1 **112.** Ὕστερον δέ, διαλιπόντων ἐτῶν τριῶν,
σπονδαὶ γίγνονται Πελοποννησίοις καὶ Ἀθη-
2 ναίοις πενταετεῖς. καὶ Ἑλληνικοῦ μὲν πολέμου ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι, ἐς δὲ Κύπρον ἐστρατεύοντο ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμ-
3 μάχων Κίμωνος στρατηγοῦντος. καὶ ἑξήκοντα μὲν νῆες ἐς Αἴγυπτον ἀπ' αὐτῶν ἔπλευσαν, Ἀμυρταίου μεταπέμποντος, τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσι βασιλέως,

Cap. CXII. §. 1. *Πενταετεῖς.* Pal. *πενταέτεις.* „*Ἰστέον δὲ ὅτι τὰ παρὰ τὸ ἔτος παρ' ἡμῖν ὀξύτονα οἱ Ἀττικοὶ βαρύνουσιν.*“ Etym. M. in *τριακοντούτης.* At V, 14. *τριακονταετεῖς* et V, 26. *δεκαετεῖ*, quanquam utroque loco Vat. *τριακονταέτεις* et *δεκαέτει.* *Πεντέτεις* malunt Atticistae quidam. Cf. Lob. ad Phryn. p. 407.

§. 2. *Αὐτῶν* Bekk. Vulgo. *αὑτῶν.* Cf. adn. c. 17.

saepius manus conserere, ut II, 39. IV, 85. 126. — *μάχῃ ἐκράτησαν.* Apud Nemeam secundum Plut. Alia nonnulla addit Diod.

§. 3. *Παραλαβόντες, εἰς τὴν στρατείαν δηλονότι, συμμάχους ὄντας.* Cf. §. 1. V, 52. VII, 57. — *διαπλεύσαντες πέραν.* Illustrat Plutarchus verbis *ἐπὶ τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον κομισθῆναι τῷ στόλῳ.* — *Οἰνιάδας.* De situ Oeniadarum vid. II, 102. Polyb. IV, 65. Krus. Hell. II. p. 347. Leak. Graec. sept. III. p. 556. Est autem haec una ex iis civitatibus, quae semper incolarum nominibus significantur. Cf. II, 102. III, 94. IV, 77. Idem fieri in Leontinis satis constat. De aliis nonnullis vid. Lob. Paral. Gr. I. p. 304. Apud Thuc. praeterea huc pertinent Cranii II, 30. V, 35. 56, aliae Corcyrae civitates II, 30, *Λίνδιοι* VI, 4. Distinguenda ab his nomina, qualia sunt Veii et Gabii, semper urbes designantia. Ceterum cf. etiam adn. 107, 3.

Cap. CXII. §. 1. *Διαλιπόντων*, interiectis. Cf. III, 74. — *σπονδαὶ γίγνονται.* In Ol. LXXXI, 3. referunt Diod. XI, 86. et Manso, in Ol. LXXXII, 2. Mueller et Krueg., in Ol. LXXXII, 3. a. Chr. 450. Clinto et Wachsm. Complures res confundunt Andoc. de Pac. §. 3. et Aeschin. *Παραπρ.* §. 172. Cf. Clint. Fast. Hell. p. 257. et Krueg. de Pace cum Laced. post Andoc. Bekk.

§. 2. *Ἔσχον.* Cf. Matth. Gr. §. 353. 3. et Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 924. — *ἐς δὲ Κύπρον ἐστρατ.* Cf. Diod. XII, 3. Plut. Cim. c. 18. Isocr. de Pac. §. 86. al. in ed. mai. d. — *Κίμωνος.* Hic ex exsilio revocatus erat. Cf. Thirwall. Hist. Gr. II. p. 438. sq.

§. 3. *Ἀμυρταίου.* Cf. 110, 2. — *μεταπέμποντος.* Activo huius verbi utitur Thuc. IV, 30. VI, 52. 71. 88. (ubi vid. Duk.)

αἱ δὲ ἄλλαι Κίτιον ἐπολιόρκουν. Κίμωνος δὲ 4
ἀποθανόντος, καὶ λιμοῦ γενομένου, ἀπεχώρησαν
ἀπὸ Κιτίου· καὶ πλεύσαντες ὑπὲρ Σαλαμῖνος τῆς
ἐν Κύπρῳ Φοίνιξι καὶ Κίλιξιν ἐναυμάχησαν καὶ
ἐπεζομάχησαν ἅμα, καὶ νικήσαντες ἀμφότερα
ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ αἱ ἐξ Αἰγύπτου νῆες
πάλιν αἱ ἐλθοῦσαι μετ' αὐτῶν. Λακεδαιμόνιοι δὲ 5
μετὰ ταῦτα τὸν ἱερὸν καλούμενον πόλεμον ἐστρά-
τευσαν, καὶ κρατήσαντες τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ
παρέδοσαν Δελφοῖς· καὶ αὖθις ὕστερον Ἀθηναῖοι
ἀποχωρούντων αὐτῶν στρατεύσαντες καὶ κρα-
τήσαντες παρέδοσαν Φωκεῦσι.

Ἀθηναίων ἧσσα ἐν Κορωνείᾳ.

113. *Καὶ χρόνου ἐγγενομένου μετὰ ταῦτα*

alibi. Cf. adn. 13, 2. — *Κίτιον*] „*Κίτιον πόλις Κύπρου, ὅθεν ἦν Ζήνων ὁ Κιτιεύς, ὁ φιλόσοφος.*" Schol. Cf. Strab. XIV. p. 682. Literam *τ* duplicari non posse docent interpretes Cic. Tusc. V, 12. et Dindorfius in Steph. Thes.

§. 4. *Κίμωνος ... ἀποθανόντος.* Ol. LXXXII, 4. a. Chr. 449. (Aliter tamen Mans. Spart. I. 2. p. 335.) De morte Plut. l. d. *ἀπέθανε δέ*, inquit, *ὡς οἱ πλεῖστοι λέγουσι, νοσήσας, ἔνιοι δέ φασιν ἐκ τραύματος.* Multa miscet et fingit Diod. l. d. Cf. Haack. et Lorentzen. de Rebus Atheniensium Pericle duce gestis p. 33. — *ὑπὲρ Σαλαμῖνος.* Ὑπὲρ verbis *μετέωρον* et *ἀνάγεσθαι* respondere docet Arn. comparans *ἀποσαλεύσας ὑπὲρ τοῦ στρατοπέδου* I, 137. et *ναυμαχήσαντες ὑπὲρ τοῦ λιμένος* VIII, 95. De Salamine vid. Strab. l. §. 3. d. et Mannert. Geogr. VI. 1. p. 443. — *ἀμφότερα.* Cf. adn. 13, 5. — *αἱ ἐξ Αἰγύπτου.* De *ἐκ* vid. adn. 8, 2. — *πάλιν.* Suppl. *ἀπεχώρησαν*, ut dicitur *ἀναχωρεῖν πάλιν* II, 5, 21. *ἀπῆλθον πάλιν* IV, 72. Noli igitur audire Haasium Lucubr. Thuc. p. 55. sq.

§. 5. *Λακεδαιμόνιοι δέ* cet. Cf. Plut. Pericl. c. 21. Schol. Aristoph. Av. 1. 557. Clint. l. d. p. 258. Hanc expeditionem factam esse Ol. LXXXIII, 1. a. Chr. 448. existimat Dodw., Ol. LXXXII, 4. Muell. Wachsm. Krueg. — *τὸν ἱερὸν ... πόλεμον ἐστράτευσαν.* Similiter Appi. VIII, 2. Militabitur bellum Hor. Epod. 1, 23. Compara *τὰς πύστεις ἐρωτᾶν* I, 5, *αὐτάρκη θέσιν κεῖσθαι* I, 37. Matth. Gr. §. 408. Rost. §. 104. 3. b. Lob. ad Soph. Ai. 1. 290. — *παρέδοσαν Δελφοῖς.* Etenim *ἀπέστησαν Δελφοὺς ἀπὸ τοῦ κοινοῦ συστήματος τῶν Φωκέων Λακεδαιμόνιοι, καὶ ἐπέτρεψαν καθ' αὑτοὺς πολιτεύεσθαι.* Strab. IX. p. 423. extr. — *παρέδοσαν Φωκεῦσι.* Sed postea Delphi recuperaverunt. Cf. 118, 3. 121, 2. V, 18.

Cap. CXIII. §. 1. *Χρόνου ἐγγενομένου* (interiecto, cf. IV, 111. VIII, 9.) *μετὰ ταῦτα.* „I. e. *μετὰ ταῦτα, χρόνου ἐγγεν.* Cf. c. 114. init. 118. init." IACOBS. Pugnam, quae in

Ἀθηναῖοι, Βοιωτῶν τῶν φευγόντων ἐχόντων Ὀρ-
χομενὸν καὶ Χαιρώνειαν καὶ ἄλλ' ἄττα χωρία
τῆς Βοιωτίας, ἐστράτευσαν ἑαυτῶν μὲν χιλίοις
ὁπλίταις, τῶν δὲ ξυμμάχων ὡς ἑκάστοις ἐπὶ τὰ
χωρία ταῦτα πολέμια ὄντα, Τολμίδου τοῦ Τολ-
μαίου στρατηγοῦντος· καὶ Χαιρώνειαν ἑλόντες
2 *ἀπεχώρουν φυλακὴν καταστήσαντες. πορευομένοις*
δὲ αὐτοῖς ἐν Κορωνείᾳ ἐπιτίθενται οἵ τε ἐκ τῆς
Ὀρχομενοῦ φυγάδες Βοιωτῶν, καὶ Λοκροὶ μετ'
αὐτῶν, καὶ Εὐβοέων φυγάδες, καὶ ὅσοι τῆς αὐ-
τῆς γνώμης ἦσαν· καὶ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς
μὲν διέφθειραν τῶν Ἀθηναίων, τοὺς δὲ ζῶντας
3 *ἔλαβον. καὶ τὴν Βοιωτίαν ἐξέλιπον Ἀθηναῖοι*
πᾶσαν σπονδὰς ποιησάμενοι, ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας
4 *κομιοῦνται. καὶ οἱ φεύγοντες Βοιωτῶν κατελ-*
θόντες καὶ οἱ ἄλλοι πάντες αὐτόνομοι πάλιν
ἐγένοντο.

Εὐβοίας καὶ Μεγάρων ἀπόστασις. Πλειστοάνα-

1 **114.** *Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον Εὔ-*
βοια ἀπέστη ἀπὸ Ἀθηναίων· καὶ ἐς αὐτὴν δια-
βεβηκότος ἤδη Περικλέους στρατιᾷ Ἀθηναίων, ἠγ-

Cap. CXIII. §. 1. *Ἑλόντες.* Post hoc ex optimorum librorum auctoritate deleta sunt verba *καὶ ἀνδραποδίσαντες.*

proximis narratur, evenisse Ol. LXXXIII, 2. a. Chr. 447. consentiunt plerique, a. 446. statuit Krueg. cui obloquitur Rospatt. — *τῶν φευγόντων.* Exsulibus post pugnam Oenophytensem expulsis. — *ἐστράτευσαν.* Cf. Diod. XII, 6. et Plut. Pericl. c. 18. — *ὡς ἑκάστοις.* Cf. adn. 3, 4.

§. 2. *Ἐν Κορωνείᾳ.* *Ἐν Ἁλιαρτίᾳ* Paus. I, 27, 6, *ἐν Λεβαδείᾳ* Xen. Mem. III, 5, 4, sed cum Thuc. conspirant Isocr. *περὶ ζεύγους* §. 28. Plat. Alcib. I. c. 18. Diod. Plut. Cf. Muell. Orchom. p. 417. — *Λοκροί*] „*οἱ Ὀπούντιοι Λοκροί.*" Schol. Cf. 108, 3. — *τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν.* Cf. Matth. Gr. §. 316. e. — *τοὺς μὲν διέφθειραν.* Inter quos ipsum Tolmidam. Vid. Diod. et Plut.

§. 3. *Ἐφ' ᾧ.* Cf. adn. 103, 1.

§. 4. *Οἱ ἄλλοι πάντες.* Locri et fortasse Euboeenses exsules, (quanquam de his *αὐτόνομοι ἐγένοντο* ob c. 114. init. minus apte dicatur,) praeter quos etiam Phocenses intelligit Arn.; nam Phocidem prius (c. 108.) ab Atheniensibus captam iisque foederatam (112, 5.) initio belli Pelop. Lacedaemoniis esse sociam II, 9.

Cap. CXIV. §. 1. *Μετὰ δὲ ταῦτα.* Ol. LXXXIII, 3. a. Chr. 446. — *Εὔβοια ἀπέστη.* Cf. Diod. XII, 7. Plut. Pericl. c. 22. sq. — *διαβεβηκότος ἤδη Περικλέους ... ἠγγέλθη αὐτῷ.* Cf. Matth. Gr.

κτος ἐςβολὴ ἐς τὴν Ἀττικήν. Εὔβοια ὑποχείριος γίγνεται.

γέλθη αὐτῷ, ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε, καὶ Πελοπον-
νήσιοι μέλλουσιν ἐςβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικήν, καὶ
οἱ φρουροὶ Ἀθηναίων διεφθαρμένοι εἰσὶν ὑπὸ
Μεγαρέων, πλὴν ὅσοι ἐς Νίσαιαν ἀπέφυγον·
(ἐπαγαγόμενοι δὲ Κορινθίους καὶ Σικυωνίους καὶ
Ἐπιδαυρίους ἀπέστησαν οἱ Μεγαρῆς·) ὁ δὲ Πε-
ρικλῆς πάλιν κατὰ τάχος ἐκόμιζε τὴν στρατιὰν
ἐκ τῆς Εὐβοίας. καὶ μετὰ τοῦτο οἱ Πελοποννή- 2
σιοι τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα καὶ Θριῶζε ἐςβα-
λόντες ἐδῄωσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου,
βασιλέως Λακεδαιμονίων, ἡγουμένου, καὶ τὸ
πλέον οὐκέτι προελθόντες ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου.
καὶ Ἀθηναῖοι πάλιν ἐς Εὔβοιαν διαβάντες, Πε- 3
ρικλέους στρατηγοῦντος, κατεστρέψαντο πᾶσαν. καὶ
τὴν μὲν ἄλλην ὁμολογίᾳ κατεστήσαντο, Ἑστιαιᾶς
δὲ ἐξοικίσαντες αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον.

σπονδαὶ τριακοντούτεις. πόλεμος Σαμίων καὶ Μιλησίων. στάσεις Σαμίων.

115. Ἀναχωρήσαντες δὲ ἀπὸ Εὐβοίας οὐ 1
πολλῷ ὕστερον σπονδὰς ἐποιήσαντο πρὸς Λακε-
δαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους τριακοντούτεις,
ἀποδόντες Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ Τροιζῆνα καὶ
Ἀχαΐαν· ταῦτα γὰρ εἶχον Ἀθηναῖοι Πελοποννη-
2 σίων. ἕκτῳ δὲ ἔτει Σαμίοις καὶ Μιλησίοις πό-
λεμος ἐγένετο περὶ Πριήνης· καὶ οἱ Μιλήσιοι
ἐλασσούμενοι τῷ πολέμῳ παρ' Ἀθηναίους ἐλθόν-
τες κατεβόων τῶν Σαμίων. ξυνεπελαμβάνοντο
δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Σάμου ἄνδρες ἰδιῶται νεω-
3 τερίσαι βουλόμενοι τὴν πολιτείαν. πλεύσαντες
οὖν Ἀθηναῖοι ἐς Σάμον ναυσὶ τεσσαράκοντα δη-
μοκρατίαν κατέστησαν, καὶ ὁμήρους ἔλαβον τῶν
Σαμίων πεντήκοντα μὲν παῖδας, ἴσους δὲ ἄνδρας,
καὶ κατέθεντο ἐς Λῆμνον, καὶ φρουρὰν ἐγκαταλι-
4 πόντες ἀνεχώρησαν. τῶν δὲ Σαμίων ἦσαν γὰρ

Cap. CXIV. §. 2. Θριῶζε Steph. Byz. Aug. et a rec. man. Pal., quod probant Goettl. Doctr. accent. p. 359. et Dind. in Steph. Thes. Ita iterum Aug. II, 21. Vulgo et Bekk. Θρίωζε, ut apud Hesych. §. 561. Rost. §. 131. adn. 2. — Νίσαιαν. Cf. 103, 4.

§. 2. Θριῶζε] „εἰς τὸ Θριάσιον πεδίον· [II, 19. sqq.] ὡς Ἀθήναζε.“ Schol. Cf. sd. Leak. de Pag. Att. p. 105. Krus. Hell. II. 1. pag. 178. sqq. — Πλειστοάνακτος ... βασιλέως. Cf. adn. 107, 2. — τὸ πλέον. II, 21. ἐς τὸ πλεῖον. — ἀπεχώρησαν. De causa rei credita vid. II, 21. V, 16. Plut. l. d.

§. 3. Κατεστρέψαντο. Cf. Schol. Arist. Nub. v. 213. — ὁμολογίᾳ κατεστήσαντο, pactione constituerunt, composuerunt; nam utrumque verbum Latinum sic dici docent Brem. ad Nep. Milt. 2. et interpr. Tac. Ann. XII, 40. Καθίστασθαι similiter legitur III, 35. Contra ὁμολογίᾳ παρίστασθαι I. 29. ubi vid. adn. — Ἑστιαιᾶς ... ἐξοικίσαντες. Praeter Diod. et Plut. cf. Dion. Hal. p. 845. sq. — αὐτοὶ ... ἔσχον. Id proximo anno factum esse testatur Diod. XII, 22. Hi novi incolae VII, 57. Ἑστιαιῆς οἱ ἐν Εὐβοίᾳ Ἑστίαιαν οἰκοῦντες, ἄποικοι ὄντες (Atheniensium) appellantur. Ab aliis Ὠρεῖται vocantur; nam Ἑστίαια, inquit Schol., νῦν Ὠρεός καλεῖται. Cf. VIII, 95. Strab. p. 445. Paus. VII, 26, 2. Steph. Byz. in Ἱστίαια, sed etiam Schneid. ad Xen. Hell. V, 4, 56.

Cap. CV. §. 1. Οὐ πολλῷ ὕστερον. „E Paus. [V. 23, 3. atque Diod. XII, 7.] apparet accidisse hanc rem Ol. LXXXIII, 3. [a. Chr. 445.]“ GOTTL. De mense cf. Seidl. Praef. Soph. Antig. ed. Herm. p. LXIV. sqq. — et Wex. Prolegom. ad Soph. Ant. p. 9. sqq. — σπονδὰς ἐποιήσαντο. Cf. Andoc. de Pac. §. 6. Aeschin. Παραπρ. c. 51. Plut. Pericl. c. 24. — ἀποδόντες ... Ἀχαΐαν. Cf. IV, 21. et Aristid. I. p. 157. et saepius, vid. ed. mai. Achaia sitne provincia an urbs aliqua, dubitatur. Provinciam Peloponnesi esse credidit Aristid., id quod verbis 111, 3. tuetur Haack. Contrarium ex IV, 21. demonstrare studet Goell. „Cf. Muell. Dor. I. p. 192, 4. Reingan. Megar. p. 102. Mans. Spart. II. p. 109. adn.“ GOELL. Dubitanter loquuntur Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 118. et Herm. Antiqu. Gr. §. 36, 15. De Nisaea et Pegis vid. 103, 4.

§. 2. Ἕκτῳ δὲ ἔτει. Bellum Samium ortum esse Ol. LXXXIV, 4. a. Chr. 441. Timocle archonte, verum alteram Periclis expeditionem, quae proximo capite narratur, Ol. LXXXV, 1, a. Chr 440. Morychide archonte susceptam demonstrare studuit Seidler l. §. 1. d. Contra Fr. Schultz. de Vit. Soph. p. 42. sq. utramque expeditionem unius anni spatio perfectam censet. Cf. Krueg. Stud. hist. p. 208. sqq. — πόλεμος ἐγένετο. Cf. Schol. Aristoph. Vesp. v. 283. Diod. XII, 27. Plut. Pericl. c. 24. sqq. — περὶ Πριήνης] „πλησίον γὰρ ἦν τῆς Μιλήτου, καὶ ἐζήτουν αὐτὴν ἔχειν οἱ Μιλήσιοι.“ Schol. Falli videtur Thirw. Hist. Gr. II. p. 452. Cf. ad §. 4. adn. Ob agros certe prope Prienen sitos saepius certatum est. Cf. Panofk. Res Samior. p. 28. 99. — ξυνεπελαμβάνοντο] „ἐβοήθουν τοῖς Μιλησίοις.“ Schol. — νεωτερίσαι ... τὴν πολιτείαν] „δημοκρατίαν ποιήσαντες.“ Schol.“ De Samiorum rei publicae mutationibus vid. Kortuem. l. d. p. 101. sq. et Tittm. l. d. p. 434. sq.

§. 3. Πλεύσαντες οὖν Ἀθηναῖοι. De causa rei credita vid. Plut. Pericl. c. 24. sq. Harpocr. et Suid. v. Ἀσπασία, sed etiam Thirw. l. d. — ἐς Λῆμνον] „ἡ γὰρ Λῆμνος ὑπήκοος ἦν τῶν Ἀθηναίων.“ Schol. — ἐγκαταλιπόντες] ἐν τῇ Σάμῳ. Cf. Thirw. c. 453.

§. 4. Τῶν δὲ Σαμίων. Cf. Matth. Gr. §. 630. 2. h. p.

τινες οἳ οὐχ ὑπέμενον, ἀλλ' ἔφυγον ἐς τὴν ἤπειρον, ξυνθέμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις καὶ Πισσούθνῃ τῷ Ὑστάσπου ξυμμαχίαν, ὃς εἶχε Σάρδεις τότε, ἐπικούρους τε ξυλλέξαντες ἐς ἑπτακοσίους διέβησαν ὑπὸ νύκτα ἐς τὴν Σάμον. καὶ πρῶτον μὲν τῷ δήμῳ ἐπανέστησαν, καὶ ἐκράτησαν τῶν πλείστων· ἔπειτα τοὺς ὁμήρους κλέψαντες ἐκ Λήμνου τοὺς αὐτῶν ἀπέστησαν, καὶ τοὺς φρουροὺς τοὺς Ἀθηναίων καὶ τοὺς ἄρχοντας, οἳ ἦσαν παρὰ σφίσιν, ἐξέδοσαν Πισσούθνῃ, ἐπί τε Μίλητον εὐθὺς παρεσκευάζοντο στρατεύειν. ξυναπέστησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Βυζάντιοι.

μετὰ ναυμαχίαν τὴν πρὸς Τραγίᾳ Σάμος πολιορκεῖται,

1 **116**. Ἀθηναῖοι δὲ ὡς ᾔσθοντο, πλεύσαντες ναυσὶν ἑξήκοντα ἐπὶ Σάμου ταῖς μὲν ἑκκαίδεκα τῶν νεῶν οὐκ ἐχρήσαντο· (ἔτυχον γὰρ αἱ μὲν ἐπὶ Καρίας ἐς προσκοπὴν τῶν Φοινισσῶν νεῶν οἰχόμεναι, αἱ δ' ἐπὶ Χίου καὶ Λέσβου περιαγγέλλουσαι βοηθεῖν·) τεσσαράκοντα δὲ ναυσὶ καὶ τέσσαρσι, Περικλέους δεκάτου αὐτοῦ στρατηγοῦντος, ἐναυμάχησαν πρὸς Τραγίᾳ τῇ νήσῳ Σαμίων ναυσὶν

Cap. CXV. §. 5. *Κλέψαντες.* In paucis et malis libris ἐκκλέψαντες, ut apud Diod. et Plut.

Τοὺς αὐτῶν. Cass. Aug. Pal. Reg. Gr. al. τοὺς αὐτῶν. Cf. adn. c. 17. et sd. 82, 1.

1523. — *τὴν ἤπειρον.* Anaea maxime, si recte coniicit Wex. l. d. p. 20. — *τοῖς δυνατωτάτοις.* Cf. Panofk. l. d. p. 83. et VIII, 21. — *τότε.* Ut quinto belli Pelop. anno. III, 31. Postea vero defecit a rege. Vid. ed. mai.

§. 5. *Τῶν πλείστων*] δημοτῶν. — *κλέψαντες.* Pissuthni rem tribuit Plut. Pericl. c. 25, sed cum Thuc. consentit Diod. Ceterum cf. Thirw. l. d. p. 454. — *παρὰ σφίσιν*, i. e. *τοῖς Σαμίοις.* Cf. adn. 20, 1.

Cap. CXVI. §. 1. *Ταῖς μὲν ἑκκαίδεκα.* „Quum ponit ταῖς μ. ἑ., quadraginta quatuor cogitatione iam deduxit, licet verbis serius hoc faciat.“ BLUM. Omnino quum totum quiddam dictum est, parti ut illo iam significatae articulum addi posse Thucydides videtur putasse. Ita paulo post αἱ εἴκοσι. Cf. Rost. Gr. §. 98. B. e. — *περιαγγέλλουσαι.* Proprium verbum est de evocandis foederatis. Cf. adn. II, 10, 1. De praesentis participio vid. Matth. Gr. §. 566. 6. — *Περικλέους δεκάτου αὐτοῦ.* Unus ex Periclis collegis fuit Sophocles poeta. Vid. ed. mai. Sex alios nominat Schol. Aristid. p. 182. — *Τραγίᾳ.* „Plut. Pericl. c. 25. [et Plin. Hist. Nat. V, 37.] Τραγίας, Strabo XIV. p. 635. vocat Τραγαίας,

ἑβδομήκοντα, ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες· (ἔτυχον δὲ αἱ πᾶσαι ἀπὸ Μιλήτου πλέουσαι·)
2 καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. ὕστερον δ' αὐτοῖς ἐβοήθησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν νῆες τεσσαράκοντα καὶ Χίων καὶ Λεσβίων πέντε καὶ εἴκοσι, καὶ ἀποβάντες καὶ κρατοῦντες τῷ πεζῷ ἐπολιόρκουν τρισὶ τείχεσι
3 τὴν πόλιν, καὶ ἐκ θαλάσσης ἅμα. Περικλῆς δὲ λαβὼν ἑξήκοντα ναῦς ἀπὸ τῶν ἐφορμουσῶν ᾤχετο κατὰ τάχος ἐπὶ Καύνου καὶ Καρίας, ἐσαγγελθέντων, ὅτι Φοίνισσαι νῆες ἐπ' αὐτοὺς πλέουσιν· ᾤχετο γὰρ καὶ ἐκ τῆς Σάμου πέντε ναυσὶ Στησαγόρας καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας.

καὶ μετὰ δύο ἄλλας ναυμαχίας ἁλίσκεται.

1 **117**. Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Σάμιοι ἐξαπιναίως ἔκπλουν ποιησάμενοι ἀφράκτῳ τῷ στρατοπέδῳ ἐπιπεσόντες τάς τε προφυλακίδας ναῦς διέφθειραν, καὶ ναυμα-

Steph. *Τραγαίαν.*“ GOTTL. Plinius ad Ioniae oram, Strabo prope Laden ponit. Itaque Makares insulam inter Naxum et Donussam sitam esse male existimat Ross. It. per insul. Graec. mar. Aeg. I, p. 40. — *στρατιώτιδες*] „στρατιώτας ἄγουσαι τοὺς μέλλοντας πεζομαχεῖν.“ Schol. Cf. VI, 43. Hos milites illae naves adversus Miletum profectae ad exscensionem faciendam portasse putandae sunt.

§. 2. *Ἐπολιόρκουν τρισὶ τείχεσι.* Quum triplicis muri utilitas non perspiciatur, sed in aliis obsidionibus aut simplex aut certe ad propulsanda auxilia extrinsecus advenientia duplex (III, 21.) commemoretur, de tribus muris seu munitionibus, quibus a tribus lateribus urbs cincta fuerit, cogitandum videtur. Hoc post Casaub. ad Polyb. p. 178. clarius docuit Bred.

§. 3. *Ἐπὶ Καύνου καὶ Καρίας.* Non opus fuit scribi καί τῆς ἄλλης Καρίας. Sic Chrysippus et Stoici Cic. Tusc. IV, 5, 9, ubi hunc dicendi morem compluribus exemplis, velut Hom. Il. τ', 63. Ἕκτορι μὲν καὶ Τρωσί, a Davisio illustratum esse adnotat Kuehner. Cf. III, 33. IV, 36. 69. VII, 65. Schoem. ad Plut. Ag. I, 2. p. 75. Drakenb. ad Liv. III, 25, 4. Fabr. ibid. XXI, 55. — *ἐσαγγελθέντων.* Cf. Matth. Gr. §. 563. Buttm. §. 145. adn. 7. 1. Singularem δηλωθέντος legimus 74, 1. — *ἐπ' αὐτούς*, ad Samios (adiuvandos). Cf. Diod. et Plut. — *ἐπὶ τὰς Φοινίσσας*, ad Phoenicias naves arcessendas.

Cap. CXVII. §. 1. *Ποιησάμενοι ... ἐπιπεσόντες.* Prius participium alteri subiectum est. Cf. adn. c. 50. — *ἀφράκτῳ τῷ στρατοπέδῳ.* Significantur castra nautica non munita (maxime σταυρώμασι, ut VI, 66. VII, 25. 38.) Ἄφρακτος ut c. 6. et al. — *τὰς προφυλακίδας ναῦς.* „Nos Wachtschiffe, naves, quae custodiam agunt.“ GOTTL. Has aliquo intervallo a classe subducta in ancoris stetisse et τὰς ἀνταναγομένας esse turbulenter et separatim vel per par-

χοῦντες τὰς ἀνταναγομένας ἐνίκησαν. καὶ τῆς θαλάσσης τῆς καθ' ἑαυτοὺς ἐκράτησαν ἡμέρας περὶ τέσσαρας καὶ δέκα, καὶ ἐςεκομίσαντο καὶ ἐξεκομίσαντο ἃ ἐβούλοντο. ἐλθόντος δὲ Περικλέους, 2
πάλιν ταῖς ναυσὶ κατεκλήσθησαν. καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ὕστερον προςεβοήθησαν τεσσαράκοντα μὲν αἱ μετὰ Θουκυδίδου καὶ Ἅγνωνος καὶ Φορμίωνος νῆες, εἴκοσι δὲ αἱ μετὰ Τληπολέμου καὶ Ἀντικλέους· ἐκ δὲ Χίου καὶ Λέσβου τριάκοντα.
καὶ ναυμαχίαν μέν τινα βραχεῖαν ἐποιήσαντο οἱ 3
Σάμιοι· ἀδύνατοι δὲ ὄντες ἀντισχεῖν ἐξεπολιορκήθησαν ἐνάτῳ μηνί, καὶ προςεχώρησαν ὁμολογίᾳ τεῖχός τε καθελόντες καὶ ὁμήρους δόντες, καὶ ναῦς παραδόντες, καὶ χρήματα τὰ ἀναλωθέντα κατὰ χρόνους ταξάμενοι ἀποδοῦναι. ξυνέβησαν δὲ καὶ Βυζάντιοι, ὥςπερ καὶ πρότερον, ὑπήκοοι εἶναι.

Λακεδαιμονίοις πολὺν χρόνον ἡσυχάσασιν ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων ἔδοξε καθαιρετέα εἶναι.

1 **118.** *Μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη γίγνεται οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον τὰ προειρημένα, τά τε Κερκυραϊκά, καὶ τὰ Ποτιδαιατικά, καὶ ὅσα πρόφασις*
2 *τοῦδε τοῦ πολέμου κατέστη. ταῦτα δὲ ξύμπαντα, ὅσα ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες πρός τε ἀλλήλους καὶ τὸν βάρβαρον, ἐγένετο ἐν ἔτεσι πεντήκοντα μάλιστα μεταξὺ τῆς Ξέρξου ἀναχωρήσεως καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦδε τοῦ πολέμου· ἐν οἷς Ἀθηναῖοι τήν τε ἀρχὴν ἐγκρατεστέραν κατεστήσαντο, καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμεως· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι οὔτε ἐκώλυον, εἰ μὴ ἐπὶ βραχύ, ἡσύχαζόν τε τὸ πλέον τοῦ χρόνου, ὄντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ μὴ ταχεῖς ἰέναι ἐς τοὺς πολέμους, εἰ μὴ ἀναγκάζοιντο, τὸ δέ τι καὶ πολέμοις οἰκείοις ἐξειργόμενοι, πρὶν δὴ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων σαφῶς ᾔρετο, καὶ τῆς ξυμμαχίας αὐτῶν ἥπτοντο. τότε δὲ οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο, ἀλλ' ἐπιχει-*

Cap. CXVII. §. 1. *Τέσσαρας καὶ δέκα* libri optimi. Bekk. *τεσσαραςκαίδεκα*, vulgo *τεσσαρεςκαίδεκα*. Cf. Lob. ad Phryn. p. 409.

tem deductas explicat Arn. — *ἐνίκησαν.* Cf. Plut. Pericl. c. 26, qui Samiorum ducem docet fuisse Melissum. Pugnam a Plut. commemoratam ab hac male discernit Thirw. Hist. Gr. II. p. 456. alteram a Thuc. taceri miratus.

§. 2. *Θουκυδίδου.* Melesiae filium Alopecensem, Periclis aemulum, de quo vid. Sinten. ad Plut. Pericl. c. 11. antiquiores interpretes volunt esse. Dubitationem tamen movet quod is tunc testarum suffragiis patria pulsus fuisse videatur. De rerum scriptore male cogitat Mitford. Hist. Gr. III. p. 18. Gargettium vult esse Bulver Hist. Ath. II. p. 355. ed. Lips. Cf. etiam Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 63. Thirw. l. d. p. 456. sq. Krueg. Append. epicrit. vit. Thuc. p. 24. sq. De Hagnone et Phormione vid. Ind. verb. Quoniam autem nomina omnium horum ducum non leguntur apud Schol. Aristid. p. 182. septem ex novem (cf. 116, 1.) collegis Periclis nominantem, eos extra ordinem ablegatos esse, ut naves tantum suas Samum deducerent, putat Wex. ad Soph. Ant. p. 17. Contra inter priorem et alteram expeditionem annum finitum et novos duces creatos esse patere arbitratur Schultz. de Vit. Soph. p. 45. Cf. etiam Krueg. Stud. hist. p. 211.

§. 3. *Ἐξεπολιορκήθησαν.* „Machinis bellicis, arietibus et testudinibus, quas Pericles in hac obsidione primus adhibuerat, opera usus Artemonis, ut Diod. Sic. XII, 28. notat. Vid. Plin. VII, 56. [et Plut. Pericl. c. 27.]." GOTTL. Cf. tamen Bloomf. et Thirw. l. d. p. 457. — *ἐνάτῳ μηνί.* Hoc tempus inde a pugna ad Tragiam commissa computandum esse, licet prior obsidio paululum interrupta sit, docet Wex. l. d. p. 14. Cf. Seidl. Praef. Antig. p. LVIII. At Schultz. de Vit. Soph. p. 42, ex quo Samii defecerunt, computat. Cf. Krueg. Stud. histor. p. 213. et adn. 115, 2. — *χρήματα τὰ ἀναλωθέντα.* Ducenta talenta fuisse scribit Diod. XII, 28, quae summa iusto minor est; nam mille ponit Isocr. *περὶ ἀντιδ.* §. 113, mille et ducenta Nep. Timoth. c. 1. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 312. et Thirw. l. d. p. 458. — *ὥςπερ καὶ πρότερον*] „*ἦσαν.*" Schol.

Cap. CXVIII. §. 1. *Οὐ πολλοῖς ἔτεσιν.* Tribus quatuorve annis. Cf. adn. 25, 2. et 115, 2.

§. 2. *Ἐν ἔτεσι πεντήκοντα.* „Intervallum ut longissimum facias, i. e. ab ipsius regis discessu Ol. LXXV, 1. auctumno ad Laconum irruptionem LXXXVII, 2, non integros 49 annos efficies." DOBR. At bellum ab impetu in Plataeas facto incepisse existimandum est cf. II, 1, et additum est *μάλιστα.* — *ἐγκρατεστέραν*] „*ἰσχυροτέραν.*" Schol. Cf. *ἐγκρατῶς* c. 76. — *ἐπὶ μέγα ... δυνάμεως.* Cf. Matth. Gr. §. 341. Rost. §. 108. adn. 13. II, 97. IV, 108. et de vv. *ἐπὶ πολύ* I, 1, 2. — *ἐπὶ βραχύ.* Cf. c. 90. sqq. et c. 114. — *τὸ πλέον τοῦ χρόνου.* Cf. Matth. Gr. §. 442. 3, ubi hoc exemplum substitue pro verbis *ἐπὶ μέγα δυνάμεως.* — *μὴ ταχεῖς.* Adnotandum *μή*, quod apud participium causale rarius legitur in scriptis Atticorum, velut Demosth. c. Boeot. de nom. §. 35, saepius apud communis dialecti scriptores. Vid. Held. ad Plut. Timol. p. 457. De re cf. 69, 4. — *εἰ μὴ ἀναγκάζοιντο.* Cf. Matth. Gr. §. 524. adn. 4. — *τὸ δέ τι.* Cf. adn. 107, 4. — *πολέμοις οἰκείοις.* Vid. c. 101. sqq. — *τῆς ξυμμαχίας.* Cf. Matth. Gr. §. 429. 1. — *ἐποιοῦντο*, i. e. *ἡγοῦντο.* Cf. adn. 102, 4.

ρητέα ἐδόκει εἶναι πάσῃ προθυμίᾳ, καὶ καθαι-
ρετέα ἡ ἰσχύς, ἣν δύνωνται, ἀραμένοις τόνδε τὸν
πόλεμον.

αὐτοὶ μὲν οὖν ἐψηφισμένοι ἦσαν λελύσθαι τὰς σπονδας.

Αὐτοῖς μὲν οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις διέγνω- 3
στο λελύσθαι τε τὰς σπονδάς, καὶ τοὺς Ἀθη-
ναίους ἀδικεῖν· πέμψαντες δὲ ἐς Δελφοὺς ἐπη-
ρώτων τὸν θεόν, εἰ πολεμοῦσιν ἄμεινον ἔσται.
ὁ δὲ ἀνεῖλεν αὐτοῖς, ὡς λέγεται, κατὰ κράτος
πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλ-
λήψεσθαι καὶ παρακαλούμενος καὶ ἄκλητος.

αὖθις δὲ τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαντες βουλεύονται, εἰ χρὴ πολεμεῖν.

119. Αὖθις δὲ τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαν- 1
τες ψῆφον ἐβούλοντο ἐπαγαγεῖν, εἰ χρὴ πολεμεῖν.
καὶ ἐλθόντων τῶν πρέσβεων ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας,
καὶ ξυνόδου γενομένης, οἵ τε ἄλλοι εἶπον ἃ
ἐβούλοντο, κατηγοροῦντες οἱ πλείους τῶν Ἀθη-
ναίων καὶ τὸν πόλεμον ἀξιοῦντες γενέσθαι, καὶ
οἱ Κορίνθιοι δεηθέντες μὲν καὶ κατὰ πόλεις
πρότερον ἑκάστων ἰδίᾳ, ὥστε ψηφίσασθαι τὸν
πόλεμον, δεδιότες περὶ τῇ Ποτιδαίᾳ, μὴ προδι-
αφθαρῇ, παρόντες δὲ καὶ τότε καὶ τελευταῖοι
ἐπελθόντες, ἔλεγον τοιάδε.

λόγος Κορινθίων, οἳ μετὰ βραχὺν ἔπαινον Λακεδαιμονίων πρῶτον μὲν ἀποδεικνύασιν, ὅτι νῦν γε ὁ πόλεμος ἀναγκαῖός ἐστιν ἀνδράσι σώφροσι μέν, ἀγαθοῖς δέ.

120. „Τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους, ὦ ἄνδρες 1
ξύμμαχοι, οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα, ὡς οὐ καὶ
αὐτοὶ ἐψηφισμένοι τὸν πόλεμόν εἰσι, καὶ ἡμᾶς

— ἐπιχειρητέα. Cf. Matth. Gr. §. 443. 1. b.

§. 3. Αὐτοῖς ... διέγνωστο. Cf. 87, 2. sqq., ad quem locum reditur. — εἰ πολεμοῦσιν ἄμεινον ἔσται. Cf. Matth. Gr. §. 555. adn. 2. et §. 457. d. Similiter Lat. melius erit. Vid. Gron. ad Liv. III, 41. 3. — ἀνεῖλεν ... ξυλλήψεσθαι. Cf. II, 54. et de nomin. αὐτός Rost. Gr. §. 126. adn. 3. — καὶ παρακαλούμενος καὶ ἄκλητος. „Hor. [Carm. II, 18. extr.] vocatus atque non vocatus.“ WASS.

Cap. CXIX. §. 1. Αὖθις. Cf. c. 67. et 87, 4. — τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαντες. Cf. Diod. XII, 41. — ψῆφον ... ἐπαγαγεῖν. Cf. adn. 87, 4. — ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας. Cf. adn. 118, 2. ξυνόδου. De his sociorum Lacedaemoniorum conventibus vid. Kortuem. Respubl. Gr. p. 44. Muell. Dor. I. p. 181. sq. — ὥστε. Cf. Matth. Gr. §. 531. adn. 2. Rost. §. 125. adn. 8. — ἔλεγον. Cf. adn. 72, 3.

Cap. CXX. §. 1. Οὐκ ... ἔτι. Ut c. 68. sqq. — ἐς τοῦτο, ad hoc, i. e. hoc ipso consilio, ut bellum decerna-

ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον. χρὴ γὰρ τοὺς ἡγεμόνας
τὰ ἴδια ἐξ ἴσου νέμοντας τὰ κοινὰ προσκοπεῖν,
ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ πάντων προτιμῶνται.
2 ἡμῶν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ἐνηλλάγησαν
οὐχὶ διδαχῆς δέονται, ὥστε φυλάξασθαι αὐτούς·
τοὺς δὲ τὴν μεσόγειαν μᾶλλον καὶ μὴ ἐν πόρῳ
κατῳκημένους εἰδέναι χρή, ὅτι, τοῖς κάτω ἢν μὴ
ἀμύνωσι, χαλεπωτέραν ἕξουσι τὴν κατακομιδὴν
τῶν ὡραίων καὶ πάλιν ἀντίληψιν ὧν ἡ θάλασσα
τῇ ἠπείρῳ δίδωσι, καὶ τῶν νῦν λεγομένων μὴ
κακοὺς κριτὰς ὡς μὴ προσηκόντων εἶναι, προσ-
δέχεσθαι δέ ποτε, εἰ τὰ κάτω πρόοιντο, κἂν
μέχρι σφῶν τὸ δεινὸν προελθεῖν, καὶ περὶ αὐτῶν
3 οὐχ ἧσσον νῦν βουλεύεσθαι. διόπερ καὶ μὴ
ὀκνεῖν δεῖ αὐτοὺς τὸν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης με-
ταλαμβάνειν. ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μέν ἐστιν,
εἰ μὴ ἀδικοῖντο, ἡσυχάζειν, ἀγαθῶν δὲ ἀδικου-

mus. Cf. ed. mai. — χρὴ γάρ. Explicatur, cur iure ἐψηφισμένοι ... εἰσὶ καὶ ... ξυνήγαγον. Planius igitur sic dixeris: et haec recte fecerunt; decet enim. Cf. Hart. de Part. I. p. 465. Ceterum pro ξυνήγαγον poterat quidem item perfectum collocari, sed cf. adn. 73, 1. et II, 60, 1. — νέμοντας, administrantes. Cf. c. 71. et Arn. Ἐξ ἴσου, ex aequo, i. e. ita, ut non prae aliis sibi quid tribuant. — προσκοπεῖν, prae ceteris (ὑπὲρ τοὺς ἄλλους) spectare, in primis curare. — ἐν ἄλλοις] „ἐν προεδρίᾳ καὶ τοῖς τοιούτοις.“ Schol. — ἐκ πάντων προτιμῶνται, ex omnibus praecipue honorantur. Paulo exquisitius est dicendi genus.

§. 2. Ἐνηλλάγησαν, commercium habuerunt, συνέμιξαν καὶ ὡμίλησαν (Schol.). De aoristi medii flexione passiva, ut in ἀπαλλαγῆναι, διαλλαγῆναι, καταλλαγῆναι, ξυναλλαγῆναι, cf. Matth. Gr. §. 493. — τοὺς δὲ ... κατῳκημένους. Κατοικεῖσθαι, ut Lat. habitare et incolere, et transitivum est et intransitivum, quare hic mutata est verborum compositio. Perfectum medii vel, si mavis, deponentis passive flexum est, ut II, 99. III, 34. V, 83. Cf. Matth. Gr. §. 496. 3. Ἐν πόρῳ, ad traiectum, in aditu aliquo (maritimo), ut VI, 48. De καὶ μή vid. Matth. Gr. §. 455. adn. 3. b. — τοῖς κάτω] „τοῖς παραλίοις.“ Schol. Cf. adn. c. 7. — τὴν κατακομιδὴν τῶν ὡραίων, deportationem frugum (e mediterraneis regionibus ad portus, ubi vendantur et exportentur). — ἀντίληψιν, das Dagegenempfangen, commutationem (mercium), perceptionem. — εἶναι. Ex superioribus repete χρή.

§. 3. Εἰ μὴ ἀδικοῖντο. Usitatius ἐὰν μὴ ἀδικῶνται diceretur, nec satis similia sunt ex-

μένους ἐκ μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὸν
ἐκ πολέμου πάλιν ξυμβῆναι, καὶ μήτε τῇ κατὰ
πόλεμον εὐτυχίᾳ ἐπαίρεσθαι, μήτε τῷ ἡσυχίῳ
τῆς εἰρήνης ἡδόμενον ἀδικεῖσθαι. ὅ τε γὰρ διὰ 4
τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν τάχιστ᾽ ἂν ἀφαιρεθείη τῆς
ῥαστώνης τὸ τερπνόν, δι᾽ ὅπερ ὀκνεῖ, εἰ ἡσυχάζοι,
ὅ τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ πλεονάζων οὐκ ἐντεθύ-
μηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρόμενος. πολλὰ γὰρ 5
κακῶς γνωσθέντα, ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων
τυχόντων, κατωρθώθη, καὶ ἔτι πλέω, ἃ καλῶς δο-
κοῦντα βουλευθῆναι ἐς τοὐναντίον αἰσχρῶς πε-
ριέστη. ἐνθυμεῖται γὰρ οὐδεὶς * ὁμοίᾳ * τῇ πί-
στει καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ μετὰ ἀσφαλείας
μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δὲ ἐν τῷ ἔργῳ ἐλ-
λείπομεν.

121. Ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι τὸν πό- 1
λεμον ἐγείρομεν καὶ ἱκανὰ ἔχοντες ἐγκλήματα, καὶ

Cap. CXX. §. 5. Ὁμοίᾳ. Ita de coniectura Reiskii scripsimus. Vulgo et Bekk. ὅμοια vel ὁμοία. Cf. adn.

empla §. 2. c. 140. alia, quae, ut εἰ fere idem atque ἐάν esse doceat, cum hoc componit Dobr. in Thuc. p. 112. similius ceteris 121, 4. ubi vid. adn. Cf. Matth. Gr. §. 124. adn. 3. — ἐκ, post. Cf. Matth. Gr. §. 574. p. 1334. et infra 124, 2. — εὖ παρασχόν. Vid. Matth. Gr. §. 564. V, 14. VI, 63. — ἡδόμενον. Si ἡδομένους malis, cogita nihil referre, utrum haec sententia plurali an singulari expressa cogitetur, et antea aeque bene ἀγαθοῦ ἀνδρός potuisse scribi. Cf. ad Xen. Cyr. I, 6, 21. et quos in ed. mai. I. 1. p. 93. citavimus. — ἀδικεῖσθαι, offendi se pati, iniurias perferre, ut 1 Cor. 6, 7. et πολιορκεῖσθαι III, 52. init.

§. 4. Εἰ ἡσυχάζοι. Haec ne langueant, videntur interpretanda esse si pergat quiescere, si perseveret in desidia, quam vim in imperativo certe praesentis saepe inesse constat. Cf. Rost. Gr. §. 124, 2. et εἰ ἀντίσχοιεν 121, 4. — ὅ τε . . . εὐτυχίᾳ πλεονάζων. Cogitatur simul de consequenti. Cf. Dio Cass. XLIV, 29. τὸ εὐτυχῆσαν ὕβρει πλεονάζει, Dexipp. p. 14. et ed. mai.

§. 5. Τυχόντων. De non addito participio cf. adn. 32, 3. — ἔτι πλέω. Omissum est verbum substantivum, quod dicunt. Cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 4. — ἐνθυμεῖται . . . ἐπεξέρχεται, nemo enim eadem fiducia deliberat ac reipsa exsequitur (deliberata), i. e. nemo enim in rebus exsequendis aeque magnam atque in consiliis capiendis fiduciam demonstrat. Similis sermonis forma reperitur 140, 1. — μετὰ ἀσφαλείας, cum securitate, i. e. cum

ὅτ᾽ ἂν ἀμυνώμεθα Ἀθηναίους, καταθησόμεθα
2 αὐτὸν ἐν καιρῷ. κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς εἰκὸς
ἐπικρατῆσαι, πρῶτον μὲν πλήθει προύχοντας καὶ
ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ, ἔπειτα ὁμοίως πάντας ἐς τὰ
3 παραγγελλόμενα ἰόντας. ναυτικόν τε, ᾧ ἰσχύου-
σιν, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε ἑκάστοις οὐσίας
ἐξαρτυσόμεθα καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Δελφοῖς καὶ
Ὀλυμπίᾳ χρημάτων. δάνεισμα γὰρ ποιησάμενοι
ὑπολαβεῖν οἷοί τ᾽ ἐσμὲν μισθῷ μείζονι τοὺς ξέ-
νους αὐτῶν ναυβάτας· ὠνητὴ γὰρ Ἀθηναίων ἡ
δύναμις μᾶλλον ἢ οἰκεία· ἡ δὲ ἡμετέρα ἧσσον
ἂν τοῦτο πάθοι, τοῖς σώμασι τὸ πλέον ἰσχύουσα
4 ἢ τοῖς χρήμασι. μιᾷ τε νίκῃ ναυμαχίας κατὰ τὸ
εἰκὸς ἁλίσκονται· εἰ δ᾽ ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν
καὶ ἡμεῖς ἐν πλέονι χρόνῳ τὰ ναυτικά. καὶ

ἔπειτα λέγουσιν, ὅτι νικῆσαι σφᾶς εἰκός ἐστιν.

certa fiducia. Contraria μετὰ δέους valent timidi.

Cap. CXXI. §. 2. Κατὰ πολλά, multis de causis, ut c. 123. Hinc, non a §. 1., novum caput debebat incipere; nam sequitur τὸ δυνατόν, postquam expositum est τὸ δίκαιον. Refellit hanc alteram partem Pericles c. 141. sq. — πλήθει. Cf. 81, 1. — ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ. „Ἐν τῷ πεζῷ, οὐ μὴν καὶ ναυτικῷ.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. II, 89, 2. 3. — ἐς τὰ παραγγελλόμενα, ad imperata facienda. Cf. III, 55. Obedientiae, quae summa fuit apud Dores, aequalitas et par omnium disciplinae severitas his laudatur. Cf. II, 11. extr.

§. 3. Ναυτικόν τε. Τὲ refertur ad πρῶτον μὲν — ἔπειτα, ut c. 33. — ἀπὸ τῆς . . . οὐσίας. Cf. tamen c. 80. extr. — ἀπὸ τῶν . . . χρημάτων. In illis enim templis maxima erat vis auri et argenti, quas pecunias mutuas sumpturi erant. Cf. c. 143. — ὑπολαβεῖν τοὺς . . . ναυβάτας. Graeci ex civitatibus maritimis et insulis Atheniensium imperio subiectis orti intelligendi sunt. Cf. Isocr. apud Muell. Dor. I. p. 196. et infra c. 143, ubi, si ad Peloponnesios transierint, exsulaturi esse dicuntur. De ὑπολ. cf. adn. c. 68. — ὠνητή. Emptus est hic mercede conductus, mercenarius. — τοῦτο. I. e. τὸ ὑπολαμβάνεσθαι μισθῷ μείζονι, vel, quod nihil differt, τὸ ὠνητὴν εἶναι, sic ut hoc per dilogiam hic valeat emi posse. Etiam voce δύναμις (opes) dilogia videtur contineri; nam apud ὠνητή copias, postea ob adiecta τοῖς σώμασι . . . χρήμασι magis potentiam, quae militibus (domesticis) potius quam pecuniis (quibus peregrini conducantur) vigeat, designat; milites enim Peloponnesiorum si corporibus magis quam pecuniis pollere dicerentur, haec non esset causa, cur difficilius, sed cur facilius mercede subducerentur.

§. 4. Μιᾷ νίκῃ ναυμαχίας] εἰ ἅπαξ τῇ ναυμαχίᾳ νικηθῶσιν. — κατὰ τὸ εἰκὸς ἁλίσκονται, i. e. εἰκός ἐστιν αὐτοὺς ἁλίσκεσθαι (expugnari). — εἰ δ᾽ ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν. Similiter Iso-

ὅτ᾽ ἂν τὴν ἐπιστήμην ἐς τὸ ἴσον καταστήσωμεν,
τῇ γε εὐψυχίᾳ δήπου περιεσόμεθα. ὃ γὰρ ἡμεῖς
ἔχομεν φύσει ἀγαθόν, ἐκείνοις οὐκ ἂν γένοιτο
διδαχῇ· ὃ δὲ ἐκεῖνοι ἐπιστήμῃ προὔχουσι, καθαι-
ρετέον ἡμῖν ἐστι μελέτῃ. χρήματα δ᾽ ὥστ᾽ ἔχειν 5
ἐς αὐτά, οἴσομεν· ἢ δεινὸν ἂν εἴη, εἰ οἱ μὲν
ἐκείνων ξύμμαχοι ἐπὶ δουλείᾳ τῇ αὑτῶν φέρον-
τες οὐκ ἀπεροῦσιν, ἡμεῖς δ᾽ ἐπὶ τῷ τιμωρούμενοι
τοὺς ἐχθροὺς καὶ αὐτοὶ ἅμα σώζεσθαι οὐκ ἄρα
δαπανήσομεν, καὶ ἐπὶ τῷ μὴ ὑπ᾽ ἐκείνων αὐτὰ
ἀφαιρεθέντες αὐτοῖς τούτοις κακῶς πάσχειν.

122. Ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι ὁδοὶ πολέμου 1
ἡμῖν, ξυμμάχων τε ἀπόστασις, μάλιστα παραί-
ρεσις οὖσα τῶν προσόδων, αἷς ἰσχύουσι, καὶ ἐπι-
τειχισμὸς τῇ χώρᾳ, ἄλλα τε, ὅσα οὐκ ἂν τις
νῦν προΐδοι. ἥκιστα γὰρ πόλεμος ἐπὶ ῥητοῖς χωρεῖ,
αὐτὸς δὲ ἀφ᾽ αὑτοῦ τὰ πολλὰ τεχνᾶται πρὸς τὸ
παρατυγχάνον· ἐν ᾧ ὁ μὲν εὐοργήτως αὐτῷ
προσομιλήσας βεβαιότερος, ὁ δὲ ὀργισθεὶς περὶ
2 αὑτὸν οὐκ ἐλάσσω πταίει. ἐνθυμώμεθα δὲ καί,
ὅτι, εἰ μὲν ἦσαν ἡμῶν ἑκάστοις πρὸς ἀντιπά-
λους περὶ γῆς ὅρων διαφοραί, οἰστὸν ἂν ἦν· νῦν
δὲ πρὸς ξύμπαντάς τε ἡμᾶς Ἀθηναῖοι ἱκανοί,
καὶ κατὰ πόλιν ἔτι δυνατώτεροι· ὥστε, εἰ μὴ
καὶ ἀθρόοι καὶ κατὰ ἔθνη καὶ ἕκαστον ἄστυ
μιᾷ γνώμῃ ἀμυνούμεθα αὐτούς, δίχα γε ὄντας
ἡμᾶς ἀπόνως χειρώσονται· καὶ τὴν ἧσσαν, εἰ καὶ
δεινόν τῳ ἀκοῦσαι, ἴστω οὐκ ἄλλο τι φέρουσαν ἢ
3 ἄντικρυς δουλείαν· ὃ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι
αἰσχρὸν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ πόλεις τοσάσδε
ὑπὸ μιᾶς κακοπαθεῖν. ἐν ᾧ ἢ δικαίως δοκοῖμεν
ἂν πάσχειν, ἢ διὰ δειλίαν ἀνέχεσθαι, καὶ τῶν
πατέρων χείρους φαίνεσθαι, οἳ τὴν Ἑλλάδα
ἠλευθέρωσαν· ἡμεῖς δὲ οὐδ᾽ ἡμῖν αὐτοῖς βεβαι-

καὶ μὴν τὸ ἡσυχάζειν αἰσχρόν τε εἶναι καὶ δουλείαν φέρειν.

Cap. CXXI. §. 4. *Καθαιρετέον.* Dindorfius coniecit *καθαιρετόν*, quod superioribus *ἂν γένοιτο* melius respondet, et confirmari verbis Dion. Cass. Exc. Vat. p. 181. adnotavit Sintenis.
§. 5. *Αὑτῶν* Bekk. Vulgo et in mss. *αὐτῶν*. Cf. adn. c. 17.

Cap. CXXII. §. 1. *Περὶ αὑτόν* Dobr. et in ed. ster. Bekk. Vulgo *περὶ αὐτόν* (*τὸν πόλεμον*), sed *ὀργίζεσθαι περί τι* num recte dicatur, dubito, quum usitatissimum sit *πταίειν περί τι* et *περί τινι*, ut *σφαλῆναι*. Cf. adn. 69, 5.

crates *εἰ θέλοιμεν σκοπεῖν, εὑρήσομεν*. Vid. Rost. Gr. §. 121. II. B. Cf. adn. 120, 3. Ceterum aut suppl. *μετὰ μίαν νίκην ναυμαχίας*, aut praesentis *ἀντίσχω* optativo tribuenda vis ad 120, 4. explicata. De re cf. 80, 4. 142, 6. sqq.

§. 5. *Χρήματα ... οἴσομεν.* Refutantur Archidami verba c. 80.; sed cf. etiam c. 141. — *δεινὸν ἂν εἴη, εἰ οἱ μὲν ... ἡμεῖς δέ.* Cf. adn. 35, 3. et de *οὐ* ob hanc orationis conformationem, quamvis *εἰ* praecedat, necessario Buttm. Gr. §. 148. 2. b.* Hart. de Part. II. p. 122. nos ad Xen. Anab. VII, 1, 29. Cum sententia cf. VIII, 45, 5. — *οὐκ ἀπεροῦσιν*, i. e. *οὐ καμοῦνται*. Cf. Matth. Gr. §. 550. b. — *καὶ αὐτοὶ ἅμα*, simul etiam ipsi. — *οὐκ ἄρα.* Adnotandum *ἄρα* remotius ab *εἰ* et initio sententiae. Cf. Heind. ad Plat. Protag. p. 355. B. — *αὐτὰ*] *τὰ χρήματα*.

Cap. CXXII. §. 1. Caput rursus falso loco incipit, nam haec paragraphus ad *τὸ δυνατόν* pertinet, a §. 2. incipit *τὸ ξυμφέρον*. — *ὁδοὶ τοῦ πολέμου.* „viae seu rationes belli (feliciter) gerendi. Ita Tac. Ann. II, 5. proeliorum vias." GOTTL. — *ἀπόστασις* hic est *τὸ ἀφιστάναι*, sollicitatio ad deficiendum, non ut plerumque, *τὸ ἀφίστασθαι*, defectio. — *ἐπιτειχισμὸς τῇ χώρᾳ*, aedificatio munitionis ad agrum eorum infestandum. Cf. Hemsterh. ad Luci. I. pag. 285. ed. Lehm. Infra c. 142, ubi contra haec disputat Pericles §. 2. sqq., *ἐπιτείχισις*. De Decelea utrumque legitur VI, 91. 93. VII, 18. 28. De dat. vid. Rost. Gr. §. 105. 6. — *ἐπὶ ῥητοῖς* (i. e. *ὡρισμένοις, τακτοῖς*, cf. adn. c. 13.) *χωρεῖ*, procedit constitutis legibus, certa et praevisa sequitur. — *παρατυγχάνον*] „*παρεμπῖπτον*." Schol. *εὐοργήτως*, animo irae (Leidenschaft) suae moderante, animo moderato. Cf. Steph. Thes. Vig. p. 124. et adn. c. 140. init. — *προσομιλήσας*. Ut *ὁμιλεῖν* VI, 70. — *οὐκ ἐλάσσω* (haud paullum, non leviter) *πταίει*. De accusat. vid. adn. 38, 6, de comparat. Bernh. Synt. p. 433, nisi gradum comparat. mavis respondere superiori *βεβαιότερος*, et interpretari *μᾶλλον*.

§. 2. *Ἀντιπάλους*, pares adversarios. Contraria sunt verba *νῦν δὲ ... χειρώσονται*, ut verbis *περὶ γῆς ὅρων* contraria *καὶ τὴν ἧσσαν ... δουλείαν*. — *δίχα ὄντας*. Cf. adn. 64, 1, nisi quod hic vis translata inest.

§. 3. *Ὃ ... τῇ Πελοποννήσῳ.* „Ὃ pertinet ad totam sententiam, *τὴν ἧσσαν φέρειν δουλείαν*. Sensus igitur est: turpe est Peloponnesiis de servitute tanquam de re, quae possit ex clade ipsis accidere, vel oratione ambigere, i. e. dubitanter loqui." HAACK. „Tecte opponuntur haec: nedum *ἔργῳ γενέσθαι*." ARN. Quae sequuntur, *καὶ πόλεις ... κακοπαθεῖν*, non cohaerent cum verbis *ὃ αἰσχρόν*, sed cum solo *αἰσχρόν*. Ὑπό cum *κακοπαθεῖν* etiam II, 41. iunctum est. — *Φαίνεσθαι.* Si *εἶναι* exspectaveris, cf. Born. ad Xen. Mem.

οῦμεν αὐτό, τύραννον δὲ ἐῶμεν ἐγκαθεστάναι πόλιν, τοὺς δ᾽ ἐν μιᾷ μονάρχους ἀξιοῦμεν καταλύειν. καὶ οὐκ ἴσμεν, ὅπως τάδε τριῶν τῶν 4 μεγίστων ξυμφορῶν ἀπήλλακται, ἀξυνεσίας, ἢ μαλακίας, ἢ ἀμελείας. οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες ταῦτα ἐπὶ τὴν πλείστους δὴ βλάψασαν καταφρόνησιν κεχωρήκατε, ἣ ἐκ τοῦ πολλοὺς σφάλλειν τὸ ἐναντίον ὄνομα ἀφροσύνη μετωνόμασται.

τὸ δὲ πολεμεῖν ἄξιόν τε τῶν πατέρων εἶναι καὶ κατὰ πολλὰ καλόν.

123. Τὰ μὲν οὖν προγεγενημένα τί δεῖ μα- 1 κρότερον ἢ ἐς ὅσον τοῖς νῦν ξυμφέρει αἰτιᾶσθαι; περὶ δὲ τῶν ἔπειτα μελλόντων τοῖς παροῦσι βοηθοῦντας χρὴ ἐπιταλαιπωρεῖν, (πάτριον γὰρ ὑμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς κτᾶσθαι,) καὶ

Cap. CXXIII. §. 1. Ὑμῖν in mss. optimis. Vulgo et Bekk.

II, 1, 22. — ἠλευθέρωσαν. A Persarum dominatione, ut videtur. — αὐτό, i. e. τὸ ἠλευθερῶσθαι, τὴν ἐλευθερίαν. Cf. Bernh. Synt. p. 283. — ἐγκαθεστάναι, i. e. ἐν τῇ Ἑλλάδι καθεστ. Cf. 124, 3. — τοὺς δ᾽ ἐν … καταλύειν. Haec ad Lacedaemonios maxime spectant. Vid. c. 18. init.

§. 4. Οὐκ ἴσμεν … ξυμφορῶν, ignoramus, quomodo talis agendi ratio a tribus maximis incommodis libera sit, (sed eam intelligimus necessario cum uno horum trium malorum coniunctam esse, unde apparet, cur postea ἢ legatur, non καί.) — οὐ γὰρ δὴ … ταῦτα, certe enim non haec (tria summa mala) effugientes (sed quia uno alterove eorum aut universis tenemini). — καταφρόνησιν. „Ὁ Θουκυδίδης τὴν ὑπερφρόνησίν φησι· ἐπίτασιν γὰρ ἡ κατὰ πρόθεσις σημαίνει.“ Suid. Est proprie despicientia, contemptus aliorum ex nimia sui fiducia ortus. Cf. II, 62. Hic, ubi ἀφροσύνη contrarium ei nomen esse dicitur, alteram forsitan mentis elationem, alteram mentis inopiam, ad ἀντίθετα servanda Kistemakerum secutus appellaveris. Adnominationis et contrariorum relationis exempla vide in ed. mai. I. 1. p. 260. — τὸ ἐναντίον ὄνομα ἀφροσύνη μετωνόμασται. Cf. Matth. Gr. §. 424. 1. Ob adiecta τὸ ἐν. ὄν. proprie quidem simplex ὠνόμ. collocandum fuisse videatur; non maior tamen copia est orationis quam in vv. τοὺς λόγους μακροτέρους οὐ μηκυνοῦμεν IV, 17. et in collectis ad I, 23. 133. al. Ἀφροσύνη (stultitia) distinguitur ab ἀξυνεσίᾳ (imprudentia, Mangel an Einsicht); nam aequiparatur καταφρονήσει, eiusque crimen, sicut haec, ex ἀξυνεσίᾳ oriri dicitur.

Cap. CXXIII. §. 1. Sequitur quarta pars adhortationes continens. — Ἔπειτα μελλόντων. Alterutrum quidem vocabulum sufficiebat, et ἔπειτα non agnoscit Schol., μελλόντων deleri vult Krueger, ambo tamen superiori προγεγενημένα melius respondent. Cf. etiam ἐν τῷ τότε

μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος, εἰ ἄρα πλούτῳ τε νῦν καὶ ἐξουσίᾳ ὀλίγον προφέρετε, (οὐ γὰρ δίκαιον ἃ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτήθη τῇ περιουσίᾳ ἀπολέσθαι,) ἀλλὰ θαρσοῦντας ἰέναι κατὰ πολλὰ ἐς τὸν πόλεμον, τοῦ τε θεοῦ χρήσαντος καὶ αὐτοῦ ὑποσχομένου ξυλλήψεσθαι, καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος πάσης ξυναγωνιουμένης, τὰ μὲν φόβῳ, τὰ δὲ ὠφελίᾳ. σπονδάς τε οὐ λύσετε πρότεροι, ἅς γε καὶ ὁ θεὸς κελεύων πολεμεῖν νομίζει παραβεβά-
2 σθαι, ἠδικημέναις δὲ μᾶλλον βοηθήσετε· λύουσι γὰρ οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι, ἀλλ᾽ οἱ πρότεροι ἐπιόντες.

124. Ὥστε πανταχόθεν καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν πολεμεῖν, καὶ ἡμῶν τάδε κοινῇ παραινούντων,
1 εἴπερ βεβαιότατον τὸ ταῦτα ξυμφέροντα καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις εἶναι, μὴ μέλλετε Ποτιδεάταις τε ποιεῖσθαι τιμωρίαν οὖσι Δωριεῦσι καὶ ὑπὸ Ἰώνων πολιορκουμένοις, οὐ πρότερον ἦν τοὔναν-

τοιγαροῦν οὐκέτι ἐξεῖναι ἀναβάλλεσθαι τὸν πόλεμον.

ἡμῖν. At et regnat in iis, quae sequuntur, persona secunda, et modestius haec Corinthii de Lacedaemoniis dicunt quam per κοίνωσιν.

παρόντι c. 95. extr. et Soph. Ant. v. 611. — ἐπιταλαιπωρεῖν. Non apte Schol. προσθεῖναι τὸν πόνον. Melius interpres Lat. labores ultro subire. — ἀρετάς. Cf. adn. 33, 2. — πάτριον, mos patrius (Cic. de Or. I, 18.), ut IV, 92. — προφέρετε, i. e. τῶν πατέρων ὑπερφέρετε, προέχετε. — ἐκτήθη. Passive accipiendum. Cf. II, 36. VII, 70. Matth. Gr. §. 496. e. Rost. §. 113. adn. 6. — κατὰ πολλά. Cf. adn. 121, 2. — τὰ μὲν φόβῳ] „ἵνα μὴ δουλωθῇ.“ Schol. Cf. II, 8. 11. — τὰ δὲ ὠφελίᾳ, et ut utilitatem percipiat (libertatem recuperans). De hoc altero dativo vid. Matth. Gr. §. 398. 4. b.

§. 2. Σπονδὰς … πρότεροι. Cf. 67. 1. — παραβεβάσθαι. Suidas: παραβεβάσθαι τὰς σπονδάς, τὸ παθητικὸν τοῦ παραβεβηκέναι· πάνυ ἀκολούθως Θουκυδίδης. Cf. ibi Bernh. et Matth. Gr. §. 226.

Cap. CXXIV. §. 1. Ὑπάρχον, i. e. παρόν, ἐξόν. Cf. adn. ad παρασχόν 120, 2. — τάδε, i. e. πολεμεῖν. Cf. Matth. Gr. §. 472. 5. Tum εἴπερ est siquidem. — ταῦτα, i. e. το ποιεῖσθαι τιμωρίαν Δωριεῦσι πολιορκουμένοις καὶ τὸ τῶν ἄλλων μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν. Idem tamen atque superius τάδε esse vult Arn., ut c. 143. τάδε et ταῦτα de eadem re dicuntur. — Δωριεῦσι … ὑπὸ Ἰώνων; Quod turpe putabatur. Cf. V, 9. VI, 77. VII, 5. VIII, 25. — πολιορκουμένοις. Vid.

τίον, καὶ τῶν ἄλλων μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν·
(ὡς οὐκέτι ἐνδέχεται περιμένοντας τοὺς μὲν ἤδη 2
βλάπτεσθαι, τοὺς δ', εἰ γνωσθησόμεθα ξυνελθόν-
τες μέν, ἀμύνεσθαι δὲ οὐ τολμῶντες, μὴ πολὺ
ὕστερον τὸ αὐτὸ πάσχειν·) ἀλλὰ νομίσαντες ἐς
ἀνάγκην ἀφῖχθαι, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, καὶ ἅμα
τάδε ἄριστα λέγεσθαι, ψηφίσασθε τὸν πόλεμον,
μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δεινόν, τῆς δ' ἀπ' αὐτοῦ
διὰ πλείονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες· ἐκ πολέμου
μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται, ἀφ' ἡσυχίας
δὲ μὴ πολεμῆσαι οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον. καὶ τὴν 3
καθεστηκυῖαν ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον ἡγη-
σάμενοι ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως καθεστάναι, ὥςτε τῶν
μὲν ἤδη ἄρχειν, τῶν δὲ διανοεῖσθαι, παραστη-
σώμεθα ἐπελθόντες, καὶ αὐτοὶ ἀκινδύνως τὸ λοι-
πὸν οἰκῶμεν, καὶ τοὺς νῦν δεδουλωμένους Ἕλληνας
ἐλευθερώσωμεν.“

οἱ ξύμμαχοι τῶν Λακεδαιμονίων

125. Τοιαῦτα οἱ Κορίνθιοι εἶπον. οἱ δὲ Λακε- 1
δαιμόνιοι ἐπειδὴ ἀφ' ἁπάντων ἤκουσαν γνώμην,

Cap. CXXIV. §. 2. Ἐς (vel εἰς) ἀνάγκην Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. (apud Frommel. et Morst.) C. I. al. Vulgo et Bekk. ἐπ' ἀνάγκην. At cf. I, 49. IV, 10. et Bloomf. c. 64. — μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν. „Nachgehen der Freiheit, ut aut non effugiat, aut eam, quae effugerit, assequamur, raptam recipiamus et vindicemus.“ BRED. Cf. c. 34.

§. 2. Ὡς οὐκέτι ... βλάπτεσθαι. „Nam non amplius licet nos, dum moramur, partim iam iniuria affici (ut Potidaeatas).“ HAACK. Qui tamen pro Potidaeatis Corinthios nominare debebat, cf. c. 121. init.; nam Potidaeatae nec cunctabantur, nec pronomine ἡμᾶς, quod subauditur, contineri possunt. Ex interpretatione apparet, cur περιμένοντας in accusativo collocari potuerit. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. extr. — ἀλλὰ ... ψηφίζεσθε τὸν πόλεμον. Haec contraria sunt enunciato μὴ μέλλετε ... μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν. — διὰ πλείονος, diutius, et apud substant. diuturnioris. — ἐκ πολέμου. Cf. 120, 3. — ἀφ' ἡσυχίας, propter quietis (pacis) cupiditatem. Cf. Matth. Gr. §. 573. p. 1331. — οὐχ ὁμοίως. „Ac si quis ex bello pacem pepigerit.“ HAACK.

§. 3. Τὴν καθεστηκυῖαν ... πόλιν τύραννον. De collocatione verborum cf. adn. 90. 1., et noli τύραννον adiectivum putare. Cf. 122, 3. — ἐπί. Cf. adn. c. 40. extr. — διανοεῖσθαι. Suppl. ἄρχειν. Cf. adn. 1, 1.

Cap. CXXV. §. 1. Ἀφ' ἁπάντων. Cf. Matth. Gr. §. 373.

ψῆφον ἐπήγαγον τοῖς ξυμμάχοις ἅπασιν, ὅσοι
παρῆσαν, ἑξῆς, καὶ μείζονι καὶ ἐλάσσονι πόλει·
2 καὶ τὸ πλῆθος ἐψηφίσαντο πολεμεῖν. δεδογμένον
δὲ αὐτοῖς εὐθὺς μὲν ἀδύνατα ἦν ἐπιχειρεῖν, ἀπα-
ρασκεύοις οὖσιν, ἐκπορίζεσθαι δὲ ἐδόκει ἑκάστοις
ἃ πρόςφορα ἦν, καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν· ὅμως
δὲ καθισταμένοις ὧν ἔδει ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διε-
τρίβη, ἔλασσον δέ, πρὶν ἐςβαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν
καὶ τὸν πόλεμον ἄρασθαι φανερῶς.

ψηφίζονται πολεμεῖν, παρασκευαζομένοις δὲ χρόνος τις διατρίβεται.

1 126. Ἐν τούτῳ δὲ ἐπρεσβεύοντο τῷ χρόνῳ
πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἐγκλήματα ποιούμενοι,
ὅπως σφίσιν ὅ τι μεγίστη πρόφασις εἴη τοῦ πο-
2 λεμεῖν, ἢν μή τι ἐςακούωσι. καὶ πρῶτον μὲν
πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευον
τοὺς Ἀθηναίους τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ· τὸ δὲ
3 ἄγος ἦν τοιόνδε. Κύλων ἦν Ὀλυμπιονίκης, ἀνὴρ Ἀθη-
ναῖος τῶν πάλαι εὐγενής τε καὶ δυνατός, ἐγεγαμή-
κει δὲ θυγατέρα Θεαγένους, Μεγαρέως ἀνδρός, ὃς
κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐτυράννει Μεγάρων.

ἐν τούτῳ δὲ ἐγκλήματα ποιοῦνται ἀλλήλων ἑκάτεροι προφάσεις ζητοῦντες τοῦ πολεμεῖν. καὶ πρῶτον μὲν ἄγη τινὰ ὀνειδίζουσιν ἀλλήλοις. α) τὸ Κυλώνειον ἄγος δηλοῦται.

et Bernh. Synt. p. 222. — ψῆφον ἐπήγαγον. Cf. adn. 87, 4. — τὸ πλῆθος, maior pars. Erat autem scriptum in foedere „κύριον εἶναι ὅ τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται. V, 30.“ ARN. De plurali cf. 20, 2.

§. 2. Δεδογμένον. Cf. Matth. Gr. §. 564. Rost. §. 131. 5. — ὅμως δέ cet. Haec demum, non superiora ἐκπορίζεσθαι δὲ ... μέλλησιν, contraria videntur esse membro εὐθὺς μὲν ... οὖσιν, quum ἔλασσον δέ, non οὐ πολλῷ ἔλασσον δέ legatur. Cf. ed. mai.

Cap. CXXVI. §. 1. Ἣν ... ἐςακούωσι. Cf. adn. 58, 1.

§. 2. Πρῶτον μέν. Quid postea postulaverint, 139, 1. cognoscemus. — τὸ ἄγος ἐλαύνειν τῆς θεοῦ] „τοὺς τὸ ἄγος δράσαντας ... τῆς Ἀθηνᾶς.“ Schol. Similiter piaculum exigere Iust. VIII, 2. Cf. c. 127. 128. Ἐλαύνειν pro ἐξελ. etiam §. 12.

§. 3. Κύλων. Cf. Herod. V, 71. Plut. Sol. c. 12. al. in ed. mai. cit. „Turbae Cylonis cadunt in Ol. XLII. [a. 1. a. Chr. 612. vid. Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 464.]; victoriam reportaverat Ol. XXX. Disputavit de his Corsin. F. A. III. p. 64. 72.“ GOELL. Narrationis, quae sequitur, perspicuitatem veteres rhetores et grammatici admirantur. Cf. Schol. — Θεαγένους. De hoc vid. Aristot. Polit. V, 4. Paus. I, 40, 1. 41, 2. Muell. Dor. I. p. 169. Wachsm. Ant. I. 1. p. 275. — κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον. Circiter ab Ol. XL, 1. a. Chr. 620. Cf. Muell. et Wachsm.

χρωμένῳ δὲ τῷ **Κύλωνι** ἐν Δελφοῖς ἀνεῖλεν ὁ 5
θεὸς ἐν τῇ τοῦ Διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ καταλα-
βεῖν τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν. ὁ δὲ παρά τε
τοῦ Θεαγένους δύναμιν λαβὼν καὶ τοὺς φίλους
ἀναπείσας, ἐπειδὴ ἐπῆλθον Ὀλύμπια τὰ ἐν Πελο-
πονήσῳ, κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν ὡς ἐπὶ τυραν-
νίδι, νομίσας ἑορτήν τε τοῦ Διὸς μεγίστην εἶναι
καὶ ἑαυτῷ τι προσήκειν Ὀλύμπια νενικηκότι. εἰ 6
δὲ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἢ ἄλλοθί που ἡ μεγίστη ἑορτὴ
εἴρητο, οὔτε ἐκεῖνος ἔτι κατενόησε, τό τε μαν-
τεῖον οὐκ ἐδήλου· (ἔστι γὰρ καὶ Ἀθηναίοις Διά-
σια, ἃ καλεῖται Διὸς ἑορτὴ Μειλιχίου μεγίστη,
ἔξω τῆς πόλεως, ἐν ᾗ πανδημεὶ θύουσι, πολλοὶ
οὐχ ἱερεῖα, ἀλλὰ θύματα ἐπιχώρια·) δοκῶν δὲ

Cap. CXXVI. §, 4. *Τῇ τοῦ Διός.* Cf. adn.

§. 5. *Ἐπῆλθον* Cass. Aug. Cl. Ven. Vat. H. G. T. Vind. Mosqu. Vulgo et Bekk. *ἐπῆλθεν.* At V, 75. *Κάρνεια ἐτύγχανον* (unus E. *ἐτύγχανεν*) *ὄντα.* Minus certum exemplum *ἐπηγγέλθησαν* (de Isthmiis) VIII, 10. Alia praeter legitima IV, 88. et VII. 57. extr. sunt V, 26. VI, 62. et paulo magis dubium II, 8. Ceterum cf. Matth. Gr. §. 300. Rost. §. 100. adn. 5. Kuehn. §. 424. adn. 2. b. et de Xenophonte nos ad Anab. I, 2, 23. et Kuehn. ad Comm. IV, 3, 12.

§. 4. *Τῇ τοῦ Διὸς τῇ μεγίστῃ.* Prior articulus a deterioribus libris mss. abest; vide tamen Matth. Gr. §. 277. a. cf. §. 279. adn. 3. et Rost. §. 98. adn. 1.

§. 5. *Ὀλύμπια νενικηκότι.* Cf. Matth. Gr. §. 409. Rost. §. 104. 3. b.

§. 6. *Ἄλλοθί που.* Ut in Macedonia, ubi item agebantur. Cf. Wessel. ad Diod. XVI, 55. et Voemel. ad Demosth. orat. de rep. hab. — *οὔτε ... τὲ ... οὐκ.* Cf. Matth. Gr. §. 609. 1. c. *γ'.* et adn. c. 23. *Ἔτι* significatne ad illud usque tempus, an legendum est *τί,* ulla ex parte? — *Διάσια.* „Meminit huius *ἑορτῆς* Aristoph. *Νεφ.* v. 407. et v. 862. Cf. eius Schol. et Hesych. [et Bekk. Anecd. I. p. 91.] Celebrati sunt hi dies festi *μηνός Ἀνθεστηριῶνος φθίνοντος.*“ GOTTL. Cf. Hemsterh. ad Luci. Tim. c. 7. et Clint. Fast. Hell. p. 354. sq. — *Διὸς ... Μειλιχίου.* Eius crebram esse apud veteres mentionem ex Schol. Aristoph. Suid. al. docet Duk. Add. ad Xen. Anab. VII, 8, 4. — *ἐν ᾗ ... ἐπιχώρια,* quo die omnis civitas sacrificant, multi non victimas, sed liba apud eos usitata. Neque enim omnes hostiarum immolatione die festo Iovis Milichii abstinuisse existimandi sunt. Cf. Aristoph. Nub. v. 407. Xen. Anab. l. d. Suid. in *Διὸς κώδιον* et ed. mai. *Θύματα* Scholiastes *τινὰ πέμματα εἰς ζώων μορφὰς τετυπωμένα* interpretatur. Ea solo nomine *θύματα* significari posse negans Burgess. non attendit additum *ἐπιχώρια.* Ceterum cf. Schneid. ad Xen. l. d. et hic Arn. et Bloomf., qui tamen vocis Ionicum quendam usum statuens neglexit Sophoclis *θύματα πάγκαρπα* El. 634.

7 ὀρθῶς γιγνώσκειν ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ. οἱ δ'
Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι ἐβοήθησάν τε πανδημεὶ ἐκ
τῶν ἀγρῶν ἐπ' αὐτούς, καὶ προσκαθεζόμενοι
8 ἐπολιόρκουν. χρόνου δὲ ἐπιγιγνομένου οἱ Ἀθη-
ναῖοι τρυχόμενοι τῇ προσεδρείᾳ ἀπῆλθον οἱ πολ-
λοί, ἐπιτρέψαντες τοῖς ἐννέα ἄρχουσι τὴν φυλα-
κὴν καὶ τὸ πᾶν αὐτοκράτορσι διαθεῖναι, ᾗ ἂν
ἄριστα διαγιγνώσκωσι. (τότε δὲ τὰ πολλὰ τῶν
9 πολιτικῶν οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἔπρασσον.) οἱ δὲ
μετὰ τοῦ **Κύλωνος** πολιορκούμενοι φλαύρως εἶχον
10 σίτου τε καὶ ὕδατος ἀπορίᾳ. ὁ μὲν οὖν **Κύλων**
καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐκδιδράσκουσιν· οἱ δ' ἄλλοι
ὡς ἐπιέζοντο, καί τινες καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ
λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἱκέται τὸν ἐν
11 τῇ ἀκροπόλει. ἀναστήσαντες δὲ αὐτοὺς οἱ τῶν
Ἀθηναίων ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακήν, ὡς ἑώ-

§. 7. *Αἰσθόμενοι.* Cogita *τὸ ἔργον* vel *αὐτὸν ἐπιχειρήσαντα τῷ ἔργῳ.* Similiter saepe *αἰσθόμενος* sine nomine rei intellectae. Cf. c. 118. 131. II, 25. al. — *αὐτούς*] *τοὺς περὶ τὸν Κύλωνα.*

§. 8. *Χρόνου ἐπιγιγνομένου,* da Zeit dabei verstrich, quum tempus protraheretur. Cf. IV, 26, 4. De simili *ἐγγίγνεσθαι* vid. adn. c. 113. — *αὐτοκράτορσι*] „*αὐτεξουσίοις.*“ Schol. Non *ἀνυπευθύνοις.* Cf. Duk. — *τότε.* „Ideo *τότε* dicit, quod res deinde aliter se habuit potestate Archontum a Solone multis partibus imminuta.“ DUK. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 242. sqq. — *τὰ πολλὰ ... οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἔπρασσον.* At ab Herodoto V, 71. de hac coniuratione agente *οἱ πρυτάνις τῶν Ναυκράρων, οἵπερ ἔνεμον τότε τὰς Ἀθήνας,* nominantur. Qua de re cf. Schoem. de Comit. Athen. p. XII. sq. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 274. Wachsm. l. d. p. 246. Meier. et Schoem. de lit. Attic. p. 21. sq. Horum Archontum tunc principem fuisse Megaclem testatur Plut. Sol. c. 12.

§. 9. *Φλαύρως.* Alibi semper apud Thuc. *φαῦλος* scribitur. Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 1323.

§. 10. *Ἐκδιδράσκουσιν.* Fallitur enim Suidas in v. *Κυλώνειον ἄγος.* Cf. ed. mai. — *ἐπὶ τὸν βωμόν.* De praeposit. cf. adn. c. 24. extr. Est autem Minervae ara. Cf. ed. mai.

§. 11. *Ἀναστήσαντες αὐτούς,* quum eos surgere (aram relinquere) iussissent, i. e. ut surgerent, iis persuasissent. Cf. c. 128. 137. III, 28. 75. — *οἱ ... ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακήν.* Cf. Matth. Gr. §. 424. 2. et §. 490. Rost. §. 112. 7. — *ὡς ... ἀποθνήσκοντας ἐν τῷ ἱερῷ.* Cadaveribus enim pollui deorum sacra opinabantur. Cf. c.

*ρων ἀποθνήσκοντας ἐν τῷ ἱερῷ, ἐφ᾽ ᾧ μηδὲν κακὸν
ποιήσουσιν, ἀπαγαγόντες ἀπέκτειναν· καθεζομέ-
νους δέ τινας καὶ ἐπὶ τῶν σεμνῶν θεῶν ἐν τοῖς
βωμοῖς ἐν τῇ παρόδῳ διεχρήσαντο. καὶ ἀπὸ
τούτου ἐναγεῖς καὶ ἀλιτήριοι τῆς θεοῦ ἐκεῖνοί τε
ἐκαλοῦντο καὶ τὸ γένος τὸ ἀπ᾽ ἐκείνων. ἤλασαν* 12
*μὲν οὖν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐναγεῖς τούτους,
ἤλασε δὲ καὶ Κλεομένης ὁ Λακεδαιμόνιος ὕστερον
μετὰ Ἀθηναίων στασιαζόντων, τούς τε ζῶντας
ἐλαύνοντες, καὶ τῶν τεθνεώτων τὰ ὀστᾶ ἀνελόν-*

§. 11. *Θεῶν ἐν* om. Ar. Chr. Dan., solum *ἐν* Laur. m. Cf tamen adn.

134. — *ἐφ᾽ ᾧ*. Cf. adn. c. 103. — *μηδὲν κακόν*. Aut certe *μηδὲν ἀνήκεστον*· nam Herodotus l. d. *τούτους ἀνιστέασι*, inquit, *οἱ πρυτάνις τῶν Ναυκράρων . . . ὑπεγγύους πλὴν θανάτου*, quam exceptionem pactae incolumitatis male omisit Plutarchus singularem rationem narrans, qua illi *ἐπὶ δίκῃ κατιόντες* se tueri studuerint. — *καθεζομένους . . . βωμοῖς*, nonnullos vero etiam, quum consedissent (vel sedentes vero etiam nonnullos) apud venerandas deas (in conspectu simulacrorum harum dearum, cf. adn. II, 13.) in aris. Considendi verba quanquam motum significantibus exaequari a Graecis solent (cf. adn. c. 24. extr.), tamen etiam cum *ἐπί* et genitivo coniuncta esse (cf. Hom. Il. XVIII, 389. 423. Xen. Cyr. VI, 1, 6.) non mirum est, quum eadem dicendi ratio apud eundi verba reperiatur. Cf. adn. c. 60. Sed *ἐν* quoque, etsi raro, apud praeterita certe tempora considendi verborum sedendi vim accipientia vel simul continentia legitur. Velut Plut. Cleom. 7, 2. *ἐν ᾧ τόπῳ τοῖς ἐφόροις [ἔθος] ἐστὶ καθεζομένοις χρηματίζειν*, ubi *ἐν ᾧ τόπῳ* minus bene cum *χρηματ.* iunxeris. Apud Thuc. tamen forsitan *ἐν τοῖς βωμοῖς* ad *διεχρήσ.* retuleris. Venerandas deas seu Eumenides ab Atheniensibus dictas esse Furias ex Aesch. Eum. et aliunde inter omnes constat. Earum templum erat inter arcem et Areopagum. Cf. praeter alios Leak. Athen. Additam. p. 454. ed. Germ. Eo coniuratos descendisse, quippe qui in Areopago iudicium subituri essent, scribit Plut. — *ἐν τῇ παρόδῳ*, in transitu. — *διεχρήσαντο*, confecerunt, interemerunt, ut III, 36. et VI, 61. — *τῆς θεοῦ*. De genit. vid. Matth. Gr. §. 344. 1. — *τὸ γένος τὸ ἀπ᾽ ἐκείνων*. Alcmaeonidae potissimum. Cf. Herodot. V, 70. sq.

§. 12. *Ἤλασαν . . . οἱ Ἀθηναῖοι*. Cf. Plut. Sol. l. d. — *ἤλασε . . . Κλεομένης*. Cf. Herod. l. d. Factum est Ol. LXXVIII, 1. a. Chr. 509. vel 508. — *μετὰ Ἀθηναίων στασιαζόντων*, i. e. adiutus ab Isagorae factione. Cf. Schoem. ad Plut. Cleom. 17, 3. — *ἀνελόντες*. Plut. *ἀνορύξαντες*.

*τες, ἐξέβαλον· κατῆλθον μέντοι ὕστερον, καὶ τὸ
γένος αὐτῶν ἔστιν ἔτι ἐν τῇ πόλει.*

1 **127.** *Τοῦτο δὴ τὸ ἄγος οἱ Λακεδαιμόνιοι
ἐκέλευον ἐλαύνειν δῆθεν τοῖς θεοῖς πρῶτον τιμω-
ροῦντες, εἰδότες δὲ Περικλέα τὸν Ξανθίππου προς-
εχόμενον αὐτῷ κατὰ τὴν μητέρα, καὶ νομίζοντες
ἐκπεσόντος αὐτοῦ ῥᾷον σφίσι προχωρεῖν τὰ ἀπὸ
2 τῶν Ἀθηναίων. οὐ μέντοι τοσοῦτον ἤλπιζον
παθεῖν ἂν αὐτὸν τοῦτο, ὅσον διαβολὴν οἴσειν
αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκείνου
3 ξυμφορὰν τὸ μέρος ἔσται ὁ πόλεμος. ὢν γὰρ
δυνατώτατος τῶν καθ᾽ ἑαυτόν, καὶ ἄγων τὴν
πολιτείαν, ἠναντιοῦτο πάντα τοῖς Λακεδαιμο-
νίοις, καὶ οὐκ εἴα ὑπείκειν, ἀλλ᾽ ἐς τὸν πόλεμον
ὥρμα τοὺς Ἀθηναίους.*

διότι οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῦτο τὸ ἄγος ἐλαύνειν ἐκέλευον λέγεται.

1 **128.** *Ἀντεκέλευον δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς
Λακεδαιμονίους τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν.
οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι ἀναστήσαντές ποτε ἐκ τοῦ
ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος ἀπὸ Ταινάρου τῶν Εἱλώ-
των ἱκέτας ἀπαγαγόντες διέφθειραν· διὸ δὴ καὶ*

β) τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος.

Cap. CXXVII. §. 1. *Ἐκέλευον ἐλαύνειν* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. C. I. al. mss. Vulgo et Bekk. *ἐλαύνειν ἐκέλευον*. Sed cf. 126, 2. et 128.

Proximum *ἐξέβαλον* si abesset, nemo desideraret. — *κατῆλθον . . . ὕστερον*. Tum, quum Clisthenes revocatus est in patriam.

Cap. CXXVII. §. 1. *Δῆθεν*. Attende hanc particulam (scilicet) ante ea verba collocatam, quibuscum cohaeret. Cf. dictum Heliodori apud Zeun. ad Vig. p. 499. Malch. p. 239. 258. *Πρῶτον* forsitan ad *ἐκέλευον ἐλαύνειν* relatum malis. — *Περικλέα . . . προςεχόμενον*. Cf. Plut. Pericl. c. 33. — *κατὰ τὴν μητέρα*. Etenim mater eius erat Agariste Clisthenis *ἔγγονος* (Plut. Pericl. c. 3.), „neptis Megaclis, filii Alcmaeonis.“ ARN. — *προχωρεῖν*. Cf. adn. 93, 3. extr.

§. 2. *Διαβολὴν οἴσειν αὐτῷ*. Sed ea in re falsi sunt. Vid. Plut. l. d. — *τὸ μέρος* Cf. adn. 74, 3.

§. 3. *Ὢν γάρ* cet. Cf. II, 65. — *Ἠναντιοῦτο . . . τοῖς Λακεδ.* De causis rei vid. c. 140. sqq. et de vanis comicorum criminationibus ed. mai. Add. Ullrich. de Psephism. Megar. p. 38. sqq. et Sinten. ad Plut. Pericl. c. 31. — *ὥρμα*. Cf. adn. 87, 2.

Cap. CXXVIII. §. 1. *Τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος*. Cf. Paus. VII, 25, 1. Aeli. Var. Hist. VI, 7. — *Τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ποσειδῶνος*. De hoc vid. Strab. p. 363. Paus. III, 25, 4. infra c.

γ) τὸ τῆς Χαλκιοίκου ἄγος, ὃ ἐγένετο ἐκ Παυσανίου προδοσίας καὶ θανάτου. οὗτος μὲν γὰρ ἔπρασσε πρὸς βασιλέα, καὶ ἐπιστολὴν ἔπεμψεν αὐτῷ.

σφίσιν αὐτοῖς νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν γε-
νέσθαι ἐν Σπάρτῃ. ἐκέλευον δὲ καὶ τὸ τῆς Χαλ- 2
κιοίκου ἄγος ἐλαύνειν αὐτούς· ἐγένετο δὲ τοιόνδε.
ἐπειδὴ Παυσανίας ὁ Λακεδαιμόνιος τὸ πρῶτον 3
μεταπεμφθεὶς ὑπὸ Σπαρτιατῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς
τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ καὶ κριθεὶς ὑπ' αὐτῶν ἀπε-
λύθη μὴ ἀδικεῖν, δημοσίᾳ μὲν οὐκέτι ἐξεπέμφθη,
ἰδίᾳ δὲ αὐτὸς τριήρη λαβὼν Ἑρμιονίδα ἄνευ Λα-
κεδαιμονίων ἀφικνεῖται ἐς Ἑλλήσποντον, τῷ μὲν
λόγῳ ἐπὶ τὸν Ἑλληνικὸν πόλεμον, τῷ δὲ ἔργῳ
τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα πράσσειν, ὥσπερ καὶ
τὸ πρῶτον ἐνεχείρησεν, ἐφιέμενος Ἑλληνικῆς ἀρ-
χῆς. εὐεργεσίαν δὲ ἀπὸ τοῦδε πρῶτον ἐς βασι- 4
λέα κατέθετο καὶ τοῦ παντὸς πράγματος ἀρ-
χὴν ἐποιήσατο· Βυζάντιον γὰρ ἑλὼν τῇ προ- 5
τέρᾳ παρουσίᾳ μετὰ τὴν ἐκ Κύπρου ἀναχώρησιν,
(εἶχον δὲ Μῆδοι αὐτὸ καὶ βασιλέως προσήκοντές

Cap. CXXVIII. §. 3. Ἐνεχείρησεν. Cass. Aug. Cl. Ven. It. Vat. H. Vulgo et Bekk. ἐπεχείρησεν. Eadem verba II, 89. in libris mss. confusa sunt. „Utroque modo Thucydides.“ WASS. Ἐγχειρεῖν IV, 4. 47. et cum infinitivo VIII, 24, alibi adoriendi vi.

133. — σφίσιν αὐτοῖς. Cf. adn. I, 19. — τὸν μέγαν σεισμόν. Cf. 101, 2.

§. 2. Τῆς Χαλκιοίκου] „Χαλκίοικος ἡ Ἀθηνᾶ ἐν Σπάρτῃ, ἢ ὅτι χαλκοῦν εἶχεν οἶκον, ἢ (adduntur falsae causae).“ Schol. De hac dea eiusque templo praeter alios vid. Paus. 17, 3. infra c. 134. Mans. Spart. I. 2. p. 23. Winckelm. Op. VI, 2. p. 35.

§. 3. Μεταπεμφθεὶς ... ἀπὸ τῆς ἀρχῆς. Cf. 95, 3. — ἀπελύθη μὴ ἀδικεῖν. Cf. 95, 5. et ibi adn. — Ἑρμιονίδα. Urbis Hermiones. Cf. VIII, 33. — ἄνευ Λακεδαιμονίων, iniussu Lacedaemoniorum. Cf. IV, 78. VIII, 5. 57. Infra c. 131. οὐ κελευσάντων αὐτῶν. — πράσσειν. De infin. ex ἀφικνεῖται apto vid. Matth. Gr. §. 532. c.

§. 4. Εὐεργεσίαν ... ἐς βασιλέα κατέθετο, beneficium apud regem collocavit. Cf. Wessel. ad Diod. IV, 1. et Dorv. ad Char. p. 409. Similiter χάριν κατατίθεσθαι I. 33. et κεῖταί σοι εὐεργεσία c. 129. Verba ἀπὸ τοῦδε explicantur iis, quae §. 5. sequuntur. Cf. Matth. Gr. §. 615. 2.

§. 5. Βυζάντιον ἑλών. Cf. c. 94. — βασιλέως προσήκοντες. Cf. Matth. Gr. §. 570. Rost. §. 130. adn. 6. (ubi hoc exemplum bene additur) Lob. ad Soph. Ai. v. 360. — προσήκοντές τινες καὶ ξυγγενεῖς. Sic Cic. pro Sext. Rosc. §. 96. et Iust. XI, 15. propinqui cognatique, Tac. Hist. III, 34. propinqui adfinesque, Caes. Bell. Gall. I, 11. necessarii et consangui-

τινες καὶ ξυγγενεῖς, οἳ ἑάλωσαν ἐν αὐτῷ), τότε
τούτους, οὓς ἔλαβεν, ἀποπέμπει βασιλεῖ κρύφα
τῶν ἄλλων ξυμμάχων, τῷ δὲ λόγῳ ἀπέδρασαν
6 αὐτόν. ἔπρασσε δὲ ταῦτα μετὰ Γογγύλου τοῦ
Ἐρετριέως, ᾧ[περ] ἐπέτρεψε τό τε Βυζάντιον καὶ
τοὺς αἰχμαλώτους. ἔπεμψε δὲ καὶ ἐπιστολὴν τὸν
Γόγγυλον φέροντα αὐτῷ· ἐνεγέγραπτο δὲ τάδε
7 ἐν αὐτῇ, ὡς ὕστερον ἀνευρέθη. „Παυσανίας ὁ
ἡγεμὼν τῆς Σπάρτης τούσδε τέ σοι χαρίζεσθαι
βουλόμενος ἀποπέμπει δορὶ ἑλών, καὶ γνώμην
ποιοῦμαι, εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ, θυγατέρα τε τὴν σὴν
γῆμαι καί σοι Σπάρτην τε καὶ τὴν ἄλλην Ἑλ-
λάδα ὑποχείριον ποιῆσαι. δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶναι
ταῦτα πρᾶξαι μετὰ σοῦ βουλευόμενος. εἰ οὖν τί
σε τούτων ἀρέσκει, πέμπε ἄνδρα πιστὸν ἐπὶ θά-
λασσαν, δι' οὗ τὸ λοιπὸν τοὺς λόγους ποιησό-
μεθα.“

βασιλεὺς δὲ ἀντεπιστέλλει Παυσανίᾳ.

1 **129.** Τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου· Ξέρξης
δὲ ἥσθη τε τῇ ἐπιστολῇ, καὶ ἀποστέλλει Ἀρτά-
βαζον τὸν Φαρνάκου ἐπὶ θάλασσαν, καὶ κελεύει

§. 6. Ὧιπερ. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. (apud Morst.) It. H. al. complures mss. ᾧ.

Γόγγυλον. „Γογγύλον Boissonad. ad. Herodian. Epimer. p. 33, qui fallitur.“ BEKK. ad VII, 2. Cum Boisson. facit Dind. in Steph. Thes. Arcadium de appellativo agere existimans. Cf. tamen Goettl. Doctr. accent. p. 185.

nei. Latius spectant προσήκοντες, propinqui, quam ξυγγενεῖς. De re cf. Nep. Paus. c. 2. — τῶν ἄλλων ξυμμάχων. Cf. Matth. Gr. §. 444. 6. et §. 636. 2. adn. VII, 61. 70. (nisi ibi aliter intelligendum.)

§. 6. Γογγύλου. Cf. Diod. XI, 44. et Nep. l. d. Alter epistolam quoque Pausaniae Latine interpretatus est.

§. 7. Ἀποπέμπει ... καὶ γνώμην ποιοῦμαι. Cf. Matth. Gr. §. 299. et Bernh. Synt. p. 423. Paulo alia sententia est huius formulae II, 2. VII, 72. — δορί. Sic iterum IV, 128. Cf. Buttm. Gr. Ind. nom. anomal. — σὲ ... ἀρέσκει. Vid. Matth. Gr. §. 411. 5. Alibi activum Thuc. semper cum dat. coniungit, usus est tamen passivo ἀρέσκεσθαί τινι, ut 129, 3. II, 68.

Cap. CXXIX. §. 1. Ἀρτάβαζον. Cf. Diod. XI, 44. Nep. Paus. c. 2. 4. Videtur is esse Artabazus, qui ex Herodoti historia notissimus est. Vid. ibi Ind. rer. — Φαρνάκου. Distinguendus est hic a Pharnabazi maioris filio, minoris patre. Cf. II,

αὐτὸν τήν τε Δασκυλῖτιν σατραπείαν παραλαβεῖν Μεγαβάτην ἀπαλλάξαντα, ὃς πρότερον ἦρχε, καὶ παρὰ Παυσανίαν ἐς Βυζάντιον ἐπιστολὴν ἀντεπετίθει αὐτῷ ὡς τάχιστα διαπέμψαι καὶ τὴν σφραγῖδα ἀποδεῖξαι, καὶ ἤν τι αὐτῷ Παυσανίας παραγγέλλῃ περὶ τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων, πράσσειν ὡς ἄριστα καὶ πιστότατα. ὁ δὲ ἀφικόμενος τά τε ἄλλα ἐποίησεν, ὥςπερ εἴρητο, καὶ τὴν ἐπιστολὴν διέπεμψεν· ἀντεγέγραπτο δὲ τάδε. „Ὧδε 2
λέγει βασιλεὺς Ξέρξης Παυσανίᾳ· καὶ τῶν ἀνδρῶν, οὕς μοι πέραν Θαλάσσης ἐκ Βυζαντίου 3
ἔσωσας, κεῖταί σοι εὐεργεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἐς ἀεὶ ἀνάγραπτος, καὶ τοῖς λόγοις τοῖς ἀπὸ σοῦ ἀρέσκομαι. καί σε μήτε νὺξ μήθ' ἡμέρα ἐπισχέτω, ὥςτε ἀνεῖναι πράσσειν τι ὧν ἐμοὶ ὑπισχνῇ, μηδὲ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου δαπάνῃ κεκωλύσθω, μηδὲ στρατιᾶς πλήθει, εἴ ποι δεῖ παραγίγνεσθαι· ἀλλὰ μετ' Ἀρταβάζου ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ὅν σοι ἔπεμψα, πρᾶσσε θαρσῶν καὶ τὰ ἐμὰ καὶ τὰ σά, ὅπῃ κάλλιστα καὶ ἄριστα ἕξει ἀμφοτέροις.

1 **130.** *Ταῦτα λαβὼν ὁ Παυσανίας τὰ γράμ-* ὁ δὲ ὑβρίζει.
ματα, ὧν καὶ πρότερον ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν Πλαταιᾶσιν ἡγεμονίαν, πολλῷ τότε μᾶλλον ἤρτο, καὶ οὐκέτι ἠδύνατο ἐν τῷ καθεστηκότι τρόπῳ βιοτεύειν, ἀλλὰ σκευάς τε Μηδικὰς ἐνδυόμενος ἐκ τοῦ Βυζαντίου ἐξῄει, καὶ διὰ τῆς Θρᾴκης πορευόμενον αὐτὸν Μῆδοι καὶ
2 *Αἰγύπτιοι ἐδορυφόρουν, τράπεζάν τε Περσικὴν παρετίθετο, καὶ κατέχειν τὴν διάνοιαν οὐκ ἠδύνατο, ἀλλ' ἔργοις βραχέσι προυδήλου ἃ τῇ γνώμῃ μειζόνως ἐς ἔπειτα ἔμελλε πράξειν. δυςπρόςοδόν τε αὐτὸν παρεῖχε, καὶ τῇ ὀργῇ οὕτω χαλεπῇ ἐχρῆτο ἐς πάντας ὁμοίως, ὥςτε μηδένα δύ-*

Cap. CXXIX. §. 1. *Δασκυλῖτιν.* Reg. *Δασκυλεῖτιν*, sicut urbs saepe *Δασκύλειον* scribitur. Cf. Duk. et Steph. Thes.

§. 3. *Ὑπισχνῇ.* Sic iterum VI, 14. *ἡγῇ*, ubi tamen Aug. Pal. Gr. *ἡγεῖ.* Alibi secunda persona singularis passivi et medii apud Thuc. non legitur. Hinc corrige in Buttm. Gr. max. §. 87. adn. 9. de Thuc. dicta. Cf. prae ceteris Kuehner in Exc. II. ad Xenoph. Comment. p. 484. sqq.

67. VIII, 6. Krueg. ad. Dion. p. 353. — *Δασκυλῖτιν σατραπείαν.* Haec praefectura, quae a Dascylio oppido ad Rhyndacum et oram Propontidis sito (cf. Strab. p. 575.), ubi satrapa habitare consueverat, dicebatur, continebat urbes Hellesponti. Phrygiam, Bithyniam, Paphlagoniam. Cappadociam. Cf. Herodot. III. 90. — *ἀπαλλάξαντα.* Est hic dimittere, ablösen. — *ἀντεπετίθει.* De flexione cf. Buttm. Gr. §. 107. Matth. §. 210. et ed. mai. — *τὴν σφραγῖδα*] „*ἡ σφραγὶς τοῦ Περσῶν βασιλέως εἶχε κατὰ μέν τινας τὴν βασιλέως εἰκόνα, κατὰ δέ τινας τὴν Κύρου τοῦ πρώτου βασιλέως αὐτῶν, κατὰ δέ τινας τὸν Δαρείου ἵππον, δι' ὃν χρεμετίσαντα ἐβασίλευσεν.*„ Schol. Cf. Polyaen. VIII, 27. et Bernd. Das Wappenwes. der Griech. u. Röm. p. 137. Hic *σφραγίς* videtur esse *σφράγισμα* epistolae. Cf. Xen. Hist. Gr. VII, 1, 39. cum I, 4, 3.

§. 3. *Τῶν ἀνδρῶν.* Genitivus pendet ex *εὐεργεσία*, et est obiectivus, qui dicitur. — *κεῖταί σοι εὐεργεσία.* *Κεῖσθαι* et alibi *ἀποκεῖσθαι* est repositum esse. Cf. Dorv. ad Char. V. p. 80. Iacobs. ad Achill. Tat. p. 678. et supra 128, 4. — *ἐς ἀεὶ ἀνάγραπτος.* „Nam qui de rege et regno Persarum bene meriti erant, *Ὀροσάγγαι* ab iis dicebantur, (*εὐεργέται* Graeci vertere) et eorum nomina codicibus regiis inferebantur. Vid. Herodot. l. VIII. [c. 85.] et 6. lib. Estherae." HUDS. Cf. Brisson. de Regn. Pers. p. 93. et Dorv. ad Char. p. 193. — *ἐς ἀεί* ut *ἐς ἔπειτα* c. 130, *ἐς αὖθις* IV, 63. Cf. Matth. Gr. §. 596. 6. — *ἀρέσκομαι.* Cf. adn. 128, 7.

κεκωλύσθω. Cogita *τὶ ὧν ἐμοὶ ὑπισχνῇ.* De perfecti imperativo vid. Matth. Gr. §. 500. p. 1126. sq. Rost. §. 124. 4. Cf. *κεκωλῦσθαι* II, 8. — *παραγίγνεσθαι.* Suppl. *αὐτό* (*τὸ πλῆθος*).

Cap. CXXX. §. 1. *Ὧν ... ἐν ... ἀξιώματι* (Schol. *τιμώμενος*) *ὑπό.* Simillime VI, 15. Cf. Matth. Gr. §. 495. 2. — *ἐν τῷ καθεστηκότι τρόπῳ*, consueto more. De praep. *ἐν* vid. adn. 97, 2. Tota sententia infra 132, 2. verbis *ἐκδιαιτᾶσθαι τῶν καθεστώτων νομίμων* exprimitur. — *σκευὰς Μηδικὰς ἐνδυόμενος.* Cf. Nep. Paus. c. 3. Intelligitur maxime *στολὴ ἡ Μηδική*, quae aliquoties apud Xenoph. commemoratur, et proprie *κάνδυς* dicitur. Vid. adn. ad Xen. Cyr. I, 3, 2. et Bloomf. ad h. l. Fortasse vero etiam *ἀναξυρίδας* et alia, quae recensentur apud Xen. Cyr. VIII, 3, 14, Pausanias induit. De vestitu Persarum universo vid. Brisson. de Regn. Pers. 2. II. inde a §. 184. — *αὐτὸν ... ἐδορυφόρουν.* Cf. Matth. Gr. §. 412. 2. Rost. §. 104. 2. et de re hic et in proximis Nep. l. d. et Suid. in v. *Παυσανίας.*

§. 2. *Παρετίθετο.* De medio vid. Matth. Gr. §. 492. d. Rost. §. 113. 3. — *βραχέσι.* Cf. adn. 14, 3. — *μειζόνως.* De hac terminatione adverbii vid. Matth. Gr. §. 262. et ed. mai. — *τῇ ὀργῇ ... ἐχρῆτο.* Cf. Plut. Cim. c. 6. et al. in ed. mai. cit. — *πρὸς Ἀθηναίους ... ἡ ξυμμαχία μετέστη.* Proprie maior pars sociorum. Cf. 95, 4.

νασθαι προσιέναι· διόπερ καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οὐχ ἥκιστα ἡ ξυμμαχία μετέστη.

καὶ ἀνακληθεὶς κρίνεται.

131. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι τό τε 1
πρῶτον δι' αὐτὰ ταῦτα ἀνεκαλέσαντο αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ τῇ Ἑρμιονίδι νηῒ τὸ δεύτερον ἐκπλεύσας, οὐ κελευσάντων αὐτῶν, τοιαῦτα ἐφαίνετο ποιῶν, καὶ ἐκ τοῦ Βυζαντίου βίᾳ ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπολιορκηθεὶς ἐς μὲν τὴν Σπάρτην οὐκ ἐπανεχώρει, ἐς δὲ Κολωνὰς τὰς Τρῳάδας ἱδρυθεὶς πράσσων τε ἐςηγγέλλετο αὐτοῖς πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τὴν μονὴν ποιούμενος, οὕτω δὴ

Cap. CXXXI. §. 1. Ἀνεκαλέσαντο Cass. Aug. Cl. a. pr. man., Mosqu. Thom. Mag. Vulgo et Bekk. ἀνεκάλεσαν, sane non deterius; sed paulo rarius medium anteponendum putavimus. Cf. ed. mai. Suppl.

Cap. CXXXI. §. 1. Τὸ πρῶτον. Vid. 95, 3. — καὶ ἐπειδή. Redit scriptor ad 128, 3. — ἐκπολιορκηθείς] „τῇ πολιορκίᾳ ἐκβληθείς." Schol. Cf. Plut. Cim. c. 6. et de verbo infra 134, 2, sicut de Lat. expugnare Walch. ad Tac. Agric. c. 41. — ἐς μέν cet. Pro praep. ἐς apud ἱδρυθῆναι ἐν legitur II, 49, 6, ἐπί cum accus. IV, 42. et cum gen. IV, 131. Cf. adn. 103, 3. Cum toto loco, qui sequitur, cf. Nep. Paus. c. 3. — Κολωνάς. Erant duo huius nominis oppidula in Troade atque ea vicinitate. Cf. Strab. p. 589. et 604. — Τρῳάδας. Adiective dictum, ut Ἰάς IV, 61. et Περσίς I, 138. et Ἑλλάς VI, 62. Cf. Matth. Gr. §. 429. 4. Nep. l. d. Colonas, qui locus in agro Troade est. — πράσσων. De partic. vid. Matth. Gr. §. 555. adn. 4. Πράσσειν πρός τινα, rarius ἔς τινας, item τινί est agere cum al., et de clandestinis molitionibus saepe dicitur. Cf. I, 132. (ubi de ἐς vid. adn.) II, 5. IV, 132. VIII, 5. al. — μονήν, i. e. διατριβήν. Cf. Schweb. ad Onos. p. 41. — οὕτω δή. Hinc incipit apodosis. Cf. II, 12. 19. 70. 83. al. σκυτάλην] „ἦν ἡ σκυτάλη ξύλον στρογγύλον ἐξεσμένον, ἐπιμήκες. δύο δὲ παρὰ Λακεδαιμονίοις ὑπῆρχον σκυτάλαι· καὶ τὴν μὲν μίαν κατεῖχον οἱ ἔφοροι τῶν Λακεδαιμονίων, τὴν δὲ ἑτέραν τῷ ἐκπεμπομένῳ τῶν στρατηγῶν παρεῖχον. καὶ ὁπότε ἐβούλοντο ἐπιστεῖλαί τι αὐτῷ, φέροντες ἱμάντα λευκὸν περιείλουν τὴν σκυτάλην, καὶ ἐπὶ τοῦ ἱμάντος ἔγραφον, καὶ ἀνελίττοντες παρεῖχον τὸν ἱμάντα τῷ ἀποφέροντι. τοῦτο δὲ ἐποίουν, ἵνα μὴ μάθωσιν οἱ ἀποφέροντες τὰ ἐν τῷ ἱμάντι γεγραμμένα. ὁ δὲ στρατηγὸς λαβὼν τὸν ἱμάντα τῇ ἑαυτοῦ σκυτάλῃ περιείλιττε, καὶ ἐγίγνωσκε τὴν τῶν γραμμάτων περιοχήν. εἰ δέ τις εἴποι, καὶ πῶς εἶχεν ὁ Παυσανίας τὴν σκυτάλην λάθρα τῆς πόλεως ἐξελθών; ῥητέον ὅτι ἀπὸ τῆς πρώτης στρατηγίας εἶχε τὴν σκυτάλην." Schol. Cf. interpr. Nep. Paus. c. 3. — εἶπον. In priore membro iubendi (cf. VII, 29. VIII

οὐκέτι ἐπέσχον, ἀλλὰ πέμψαντες κήρυκα οἱ ἔφοροι καὶ σκυτάλην εἶπον τοῦ κήρυκος μὴ λείπεσθαι, εἰ δὲ μή, πόλεμον αὐτῷ Σπαρτιάτας προα-
2 γορεύειν. ὁ δὲ βουλόμενος ὡς ἥκιστα ὕποπτος εἶναι καὶ πιστεύων χρήμασι διαλύσειν τὴν διαβολὴν ἀνεχώρει τὸ δεύτερον ἐς Σπάρτην. καὶ ἐς μὲν τὴν εἱρκτὴν ἐςπίπτει τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐφόρων (ἔξεστι δὲ τοῖς ἐφόροις τὸν βασιλέα δρᾶσαι τοῦτο)· ἔπειτα διαπραξάμενος ὕστερον ἐξῆλθε, καὶ καθίστησιν ἑαυτὸν ἐς κρίσιν τοῖς βουλομένοις περὶ αὐτὸν ἐλέγχειν.

καίπερ οὐκ ἐλεγχθεὶς ὕποπτος ὢν διατελεῖ, καὶ ὕστερον ὑπ' ἀνδρὸς Ἀργιλίου ἃ πράσσει μηνύεται.

3 132. Καὶ φανερὸν μὲν εἶχον οὐδὲν οἱ Σπαρτιᾶται σημεῖον, οὔτε οἱ ἐχθροὶ οὔτε ἡ πᾶσα πόλις, ὅτῳ ἂν πιστεύσαντες βεβαίως ἐτιμωροῦντο ἄνδρα γένους τε τοῦ βασιλείου ὄντα καὶ ἐν τῷ παρόντι τιμὴν ἔχοντα· (Πλείσταρχον γὰρ τὸν Λεωνίδου, ὄντα βασιλέα καὶ νέον ἔτι, ἀνεψιὸς ὢν ἐπετρόπευεν·) ὑποψίας δὲ πολλὰς παρεῖχε τῇ

86.), in altero simplicem dicendi vim habet. — μὴ λείπεσθαι. Suppl. αὐτόν. Λείπεσθαι cum gen. autem hic aliter dictum atque 10, 3. et in exemplis ibi allatis. — εἰ δὲ μή. Cf. adn. 28, 3.

§. 2. Διαλύσειν. Alibi medium sic legitur. Cf. I, 140. 145. VIII, 87. al., sed etiam III, 46. καταλῦσαι. — ἐςπίπτει ... ὑπό. Cf. adn. 8, 2. — τὸν βασιλέα δρᾶσαι τοῦτο] „καὶ μὴν οὐκ ἦν βασιλεύς, ἀλλ' ἐπίτροπος" Schol. Cf. 132, 1. et adn. 107, 2. „Ego eam obiectionem solvi posse reor, si Pausaniam regis personam sustinuisse dicamus, aut certe Thucydidem, quum dixit licere hoc ephoris adversus regem agere, voluisse a nobis intelligi multo magis adversus eum, qui tantummodo regis tutor sit. STEPH. Ne καί ante τόν excidisse suspicemur, prohibet Nepos l. d. De re cf. Muell. Dor. II. p. 119. — διαπραξάμενος. Port.: re cum magistratibus transacta. „ἰστέον ὅτι τὸ ἀνύσασθαί τι παρὰ τοῖς ἄρχουσι διαπράξασθαι λέγεται." Schol. c. 87. (Arn.: having settled the business.) — περὶ αὐτὸν ἐλέγχειν. Integritas horum defenditur verbis c. 135. ὡς εὕρισκον ἐκ τῶν περὶ Παυσανίαν ἐλέγχων. Omnino περί τινος et περί τι interdum paene nihil differunt. Cf. adn. VI, 88. VIII, 14, al.

Cap. CXXXII. §. 1. Τιμήν, honorem regium. Cf. Bloomf. ad Aesch. Agam. v. 42. — Πλείσταρχον ... ἐπετρόπευεν. De accus. vid. Matth. Gr. §. 412. 6. Rost. §. 480. 2. a. De Plistarchi regno eiusque tutoribus vid. Krebs. Lect. Diod. p. 56. sq. Cf. supra c. 107. — ἀνεψιὸς ὤν. Idem dicit Herodot. IX, 10. Etenim Cleombrotus, cuius filius erat Pausanias, et Leonidas erant fratres. Vid. Herodot. V, 41. VIII, 71.

τε παρανομίᾳ καὶ ζηλώσει τῶν βαρβάρων μὴ ἴσος βούλεσθαι εἶναι τοῖς παροῦσι, τά τε ἄλλα αὐτοῦ ἀνεσκόπουν, εἴ τί που ἐξεδεδιήτητο τῶν καθεστώτων νομίμων, καὶ ὅτι ἐπὶ τὸν τρίποδά ποτε τὸν ἐν Δελφοῖς, ὃν ἀνέθεσαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Μήδων ἀκροθίνιον, ἠξίωσεν ἐπιγράψασθαι αὐτὸς ἰδίᾳ τὸ ἐλεγεῖον τόδε,

Ἑλλήνων ἀρχηγός, ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε Μήδων,
Παυσανίας Φοίβῳ μνῆμ᾽ ἀνέθηκε τόδε.

τὸ μὲν οὖν ἐλεγεῖον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεκόλαψαν εὐθὺς τότε ἀπὸ τοῦ τρίποδος τοῦτο, καὶ ἐπέγραψαν ὀνομαστὶ τὰς πόλεις, ὅσαι ξυγκαθελοῦσαι τὸν βάρβαρον ἔστησαν τὸ ἀνάθημα· τοῦ μέντοι Παυσανίου ἀδίκημα καὶ τοῦτο ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπειδὴ ἐν τούτῳ καθειστήκει, πολλῷ μᾶλλον παρόμοιον πραχθῆναι ἐφαίνετο τῇ παρούσῃ διανοίᾳ. ἐπυνθάνοντο δὲ καὶ ἐς τοὺς Εἵλωτας πράσσειν τι αὐτόν, καὶ ἦν δὲ οὕτως·

(Margin: 3 beside "τὸ μὲν οὖν ἐλεγεῖον"; 4 beside "ἐπυνθάνοντο")

§. 2. *Μὴ ἴσος ... τοῖς παροῦσι*, se nolle in praesenti rerum statu acquiescere. Port. — *ἐξεδεδιήτητο ... νομίμων*, a moribus receptis et patriis institutis recessisset, Port. Cf. ed. mai. et Schoem. ad Plut. Ag. 3, 5. p. 100, de augmento Rost. Gr. §. 68. adn. 4. — *τὸν τρίποδα*] „οὐχ ἐν ᾧ ἐμαντεύετο ὁ Ἀπόλλων, ἀλλ᾽ ἕτερόν τινα, ὃν ἔλαβον οἱ Ῥωμαίων βασιλεῖς, καὶ μετέθηκαν ἐπὶ τὸν ἱπποδρόμον τοῦ Βυζαντίου.“ Schol. „Cf. Gibbon. Interit. imper. Rom. vol. III. c. 17.“ ARN. Vid. de hoc tripode Herodot. VIII, 82. IX, 81. Paus. X, 13, 5. et de re hic narrata Demosth. adv. Neaer. §. 97. et Nep. Paus. c. 1. — *ἐπιγράψασθαι*, inscribendum curare. — *ἐλεγεῖον*, distichon. Cf. praeter alios Blum. ad Lycurg. Leocr. c. 38. et Bach. Histor. crit. poes. eleg. p. 6. et 27. — *τόδε* Auctor epigrammatis fuit Simonides. Vid. Paus. III, 8, 1. Cf. Simonid. Cei Reliqu. ed. Schneidewin. nō. CXCVIII. Legitur etiam apud Demosth. l. d. Plut. de Malign. Herodot. IX. p. 464. et Suid. in v. *Παυσανίας*.

§. 3. *Ἐξεκόλαψαν*, exsculpserunt interpretatur Nepos. — *ὀνομαστὶ τὰς πόλεις*. Earundem urbium nomina incisa sunt etiam donario Olympio, e quo recensentur a Paus. V, 23, 1. — *τοῦτο*, i. e. τὸ ἐπιγράψασθαι ἰδίᾳ τὸ ἐλεγεῖον.

§. 4. *Ἐς τοὺς Εἵλωτας πράσσειν*. Videtur emphasis esse pro vv. ἐς τοὺς Εἵλ. πέμπων πρ. Cf. adn. 65, 2. et adn. 131, 1. — *καὶ ἦν δὲ οὕτως*. Γὲ pro δέ legi male vult Hart. de Part. I. p. 183. Vid. Rost. Gr. §. 134. adn. 4. infra II, 36. VI, 71. VII, 56.

ἐλευθέρωσίν τε γὰρ ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς καὶ πολιτείαν, ἢν ξυνεπαναστῶσι καὶ τὸ πᾶν ξυγκατεργάσωνται. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὥς, οὐδὲ τῶν Εἱλώτων μηνυταῖς τισι πιστεύσαντες ἠξίωσαν νεώτερόν τι ποιεῖν ἐς αὐτόν, χρώμενοι τῷ τρόπῳ, ᾧπερ εἰώθασιν ἐς σφᾶς αὐτούς, μὴ ταχεῖς εἶναι περὶ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου ἄνευ ἀναμφισβητήτων τεκμηρίων βουλεῦσαί τι ἀνήκεστον, πρίν γε δὴ αὐτοῖς, ὡς λέγεται, ὁ μέλλων τὰς τελευταίας βασιλεῖ ἐπιστολὰς πρὸς Ἀρτάβαζον κομιεῖν, ἀνὴρ Ἀργίλιος, παιδικά ποτε ὢν αὐτοῦ καὶ πιστότατος ἐκείνῳ, μηνυτὴς γίγνεται, δείσας κατὰ ἐνθύμησίν τινα, ὅτι οὐδείς πω τῶν πρὸ ἑαυτοῦ ἀγγέλων πάλιν ἀφίκετο, καὶ παραποιησάμενος σφραγῖδα, ἵνα, ἢν ψευσθῇ τῆς δόξης, ἢ καὶ ἐκεῖνός τι μεταγράψαι αἰτήσῃ, μὴ ἐπιγνῷ, λύει τὰς ἐπιστολάς, ἐν αἷς ὑπονοήσας τι τοιοῦτο προςεπεστάλθαι καὶ αὐτὸν εὗρεν ἐγγεγραμμένον κτείνειν.

§. 5. *Νεώτερον*. Cf. Matth. Gr. §. 457. d. Engelh. et Stallb. ad Plat. Euthyphr. §. 1. infra II, 6. IV, 51. 55. — *τὰς τελευταίας ἐπιστολάς*. „Plurali utitur etiam postea, ubi de una epistola [cf. Nep. Paus. c. 4.] agitur. Dictum, ut nos dicimus Briefe, securi, unae sint literae an plures.“ GOTTL. et BAU. Cf. Schaef. ad Plut. VI. p. 446. et de Lat. id. ad Plin. Ep. X, 5. — *Ἀρτάβαζον*. Cf. 129, 1. — *Ἀργίλιος*. Est hoc gentile. De Argilo, urbe Chalcidices, et Argiliis vid. IV, 103. — *παιδικά*. De uno amasio saepe legi satis constat. Cf. Stallb. ad Plat. Phaedon. c. 18. De re cf. „Muell. Dor. II. p. 290. sq.“ GOELL. *αὐτοῦ ... ἐκείνῳ*. Noli mirari haec pronomina de eodem dicta esse. Vid. IV, 29. VI, 61. extr. Kuehn. ad Xen. Comm. I, 2, 1. et quos hic citat. *Πιστότατος ἐκείνῳ* aut interpretare, cui maxima fides ab illo (Paus.) habebatur, aut huc quoque refer particulam *ποτέ*. — *μηνυτὴς γίγνεται*. Non raro verbum *γίγνεσθαι* cum similibus substantivis a Thuc. coniungitur. Vid. ed. mai. l. 1. p. 166. et Dissen. ad Demosth. de Cor. §. 72. — *δείσας* cet. Cf. Diod. XI, 45. Nep. Paus. c. 3. Pseudo-Themist. Ep. II. §. 11. sqq. — *οὐδεὶς ... πάλιν ἀφίκετο*. Quoscunque enim nuntios misisset, interfici Pausanias iusserat. Cf. Iust. II, 15. — *μὴ ἐπιγνῷ*. Suppl. *λυθεῖσαν τὴν ἐπιστολήν*. — *λύει τὰς ἐπιστολάς*, vincula epistolae laxavit, Nep. — *αὐτὸν εὗρεν ἐγγεγραμμένον κτείνειν*. Cf. Matth. Gr. §. 297. p. 757. Usitatius Dio Cass. p. 56. *ἑαυτοὺς εὕρισκον ἐγγεγραμμένους κτείνεσθαι*.

τότε δὲ οἱ ἔφοροι μηχανήματί τινι τὴν προδοσίαν αὐτοῦ σαφῶς αἰσθάνονται.

133. *Τότε δὲ οἱ ἔφοροι, δείξαντος αὐτοῦ τὰ γράμματα, μᾶλλον μὲν ἐπίστευσαν, αὐτήκοοι δὲ βουληθέντες ἔτι γενέσθαι αὐτοῦ Παυσανίου τι λέγοντος, ἀπὸ παρασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ Ταίναρον ἱκέτου οἰχομένου. καὶ σκηνησαμένου διπλῆν διαφράγματι καλύβην, ἐς ἣν τῶν [τε] ἐφόρων ἐντός τινας ἔκρυψε, καὶ Παυσανίου ὡς αὐτὸν ἐλθόντος καὶ ἐρωτῶντος τὴν πρόφασιν τῆς ἱκετείας, ᾔσθοντο πάντα σαφῶς, αἰτιωμένου τοῦ ἀνθρώπου τά τε περὶ αὐτοῦ γραφέντα, καὶ τἆλλ' ἀποφαίνοντος καθ' ἕκαστον, ὡς οὐδὲν πώποτε αὐτὸν ἐν ταῖς πρὸς βασιλέα διακονίαις παραβάλοιτο, προτιμηθείη δ' ἐν ἴσῳ τοῖς πολλοῖς τῶν διακόνων ἀποθανεῖν, κἀκείνου αὐτὰ ταῦτα ξυνομολογοῦντος, καὶ περὶ τοῦ παρόντος οὐκ ἐῶντος ὀργίζεσθαι, ἀλλὰ πίστιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διδόντος τῆς ἀναστάσεως, καὶ ἀξιοῦντος ὡς τάχιστα πορεύεσθαι καὶ μὴ τὰ πρασσόμενα διακωλύειν.*

μέλλων οὖν ξυλληφθήσεσθαι ἐς οἴκημα τοῦ ἱεροῦ τῆς Χαλκιοίκου καταφεύγει, καὶ ἐνταῦθα ἀποικοδομηθεὶς λιμῷ τελευτᾷ.

1 **134.** *Ἀκούσαντες δὲ ἀκριβῶς τότε μὲν ἀπῆλθον οἱ ἔφοροι, βεβαίως δὲ ἤδη εἰδότες ἐν τῇ πόλει τὴν ξύλληψιν ἐποιοῦντο. λέγεται δ' αὐτὸν μέλλοντα ξυλληφθήσεσθαι ἐν τῇ ὁδῷ, ἑνὸς μὲν τῶν ἐφόρων τὸ πρόσωπον προσιόντος ὡς εἶδε, γνῶναι ἐφ' ᾧ ἐχώρει, ἄλλου δὲ νεύματι ἀφανεῖ χρησαμένου καὶ δηλώσαντος εὐνοίᾳ, πρὸς τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκιοίκου χωρῆσαι δρόμῳ καὶ προκαταφυγεῖν· ἦν δὲ ἐγγὺς τὸ τέμενος. καὶ ἐς οἴκη-*

Cap. CXXXIII. *Τῶν τε ἐφόρων.* Si τὲ servatur, proximum *καί*, quod ante *Παυσανίου* legitur, ad id referri necesse est. At ita fit, ut verba *αὐτήκοοι βουληθέντες γενέσθαι* tempore finito careant. Deleverim igitur particulam τέ, ut haec sit verborum consecutio *αὐτήκοοι δὲ βουληθέντες γενέσθαι, τοῦ ἀνθρώπου οἰχομένου καὶ σκηνησαμένου, καὶ Παυσανίου ἐλθόντος καὶ ἐρωτῶντος, ᾔσθοντο.* Nobis praeter alios assentitur Hart. de Part. I. p. 152. Qui τὲ defendunt, anacoluthon esse statuunt longiore verborum comprehensione effectum. Sed ab hoc valde differunt anacolutha Thucydidea, quae post τὲ reperiuntur. Vid. adn. I, 16. et al.

Αὐτοῦ Bekk. invitis membranis, ut videtur. Vulgo *αὑτοῦ*, quod excusari potest. Cf. adn. c. 17.

Cap. CXXXIII. *Αὐτήκοοι ... αὐτοῦ Παυσ.* De genit. cf. Matth. Gr. §. 344. 1. De verbo finito cum *βουληθ.* cohaerenti vid. adn. crit. — *ἀπὸ παρασκευῆς*, ex composito, ex compacto, ut *ἐκ παρασκευῆς* Dio Cass. LVI, 19. LVIII, 1. Aliter *ἐκ παρασκευῆς* infra IV, 94. ubi vid. adn. Praepositionis eadem vis est in vv. *ἀπὸ συνθήματος, ἀπὸ παραγγέλσεως, ἀπὸ σημείου.* — *ἐπὶ Ταίναρον.* Ubi in templo Neptuni (cf. 128, 1. et ibi adn.) quaerebat asylum. Cf. Tophoff. Dissertat. de tutela, quam Graecorum loca sacra et hominibus et rebus praestiterunt. — *οἰχομένου.* Cf. adn. II, 65, 11. — *σκηνησαμένου ... καλύβην*, quum tugurium septo interposito disclusum sibi construxisset. *Διάφραγμα* similiter dictum est atque *διατείχισμα* VII, 60. Tale autem tugurium iste index aedificare potuit, quod non solum aedes (*ναός*), sed totum fanum (*ἱερόν*) cum omnibus aedificiis ibi exstructis et agris templi sacrosanctum erat. Cf. adn. 134, 1. et V, 16, 3. Ceterum aliter Nep. Paus. c. 4, sed cum Thuc. consentit Diod. l. d. — *ἐς ἣν ... ἐντός.* Similia sunt *ἐκ τοῦ ἐντὸς ... ἐς τὴν πόλιν* II, 76, *ἐξεστρατευμένοι ἔξω τῆς πόλεως* IV, 129. Cf. Lob. ad Soph. Ai. p. 337. et adn. I, 23, 3. Ceterum *κρύπτειν* modo cum *ἐς* iungitur, ut Lat. verba condendi et abdendi plerumque cum in et accus., modo et saepius cum *ἐν*, denique dicitur *γῇ κρύπτειν* II, 34. — *παραβάλοιτο.* *Παραβαλέσθαι* in Thuc. l. l. esse *ἐξαπατῆσαι* affirmant Suid. Phot. Thom. M. alii veteres grammatici (cf. ed. mai.), at in discrimen sive periculum adducere interpretantur Reisk. Gottl. alii recentiores. Cf. III, 14. adn. — *προτιμηθείη δέ*, et tamen dignus hoc eximio honore habitus esset. „*Ἐν εἰρωνείᾳ τὸ προτιμηθείη λέλεκται.*“ Schol. Ironiae exempla apud Thuc. sunt III, 61. VI, 16. 80. *Πρό* valet *πρὸ ἄλλων* (*πολλῶν*). *Ἐν ἴσῳ τοῖς πολλοῖς*, aeque atque turba. — *πίστιν ... τῆς ἀναστάσεως.* „Ordo est *διδόντος πίστιν τῆς ἀναστάσεως* [*τῆς*] *ἐκ τοῦ ἱεροῦ.* Significatur autem *ἀνάστασις βεβαία*, tuta et ab omni periculo libera.“ GOTTL. Etenim „*πίστις* est confirmatio securitatis, vel *ἀνάστασις* habet emphasin, ut sit tuta.“ BAU. In vv. *ἀνάστασις ἐκ* eadem emphasis inest quae in *ἀναστῆναι ἐς* 87, 1. adn., de re et verbo *ἀνιστάναι* cf. 126, 11. adn.

Cap. CXXXIV. §. 1. *Ἀπῆλθον.* In urbem. — *τὴν ξύλληψιν ἐποιοῦντο.* De conatu non perfecto vel consilio capto intelligendum. Cf. II, 5. III, 24. IV, 76. Matth. Gr. §. 497. c. Rost. §. 116. adn. 5. — *ἐν τῇ ὁδῷ.* Nep. in itinere. Ob superiora *ἐν τῇ πόλει* tamen et ob locum, quo fugit Pausanias, de platea urbis cogitandum. — *ἐφ' ᾧ*] „*οὗ χάριν.*“ Schol. — *ἀφανεῖ*, clandestino. — *τὸ ἱερὸν τῆς Χαλκιοίκου.* Vid. 128, 2. adn. — *προκαταφυγεῖν*, i. e. *φθάσαι καταφυγόντα*, quibus verbis hac de re utitur Lyc. c. Leocr. c. 32. praeter scriptores ad 132, 5. nominatos consulendus. — *τέμενος.* „*Τέμενος, ἱερόν, ναὸς ... διαφέρουσιν ἀλλήλων· καὶ τέμενος μὲν πᾶσα ἡ χώρα* [*ἡ*] *ἀφιερωμένη τῷ θεῷ λέγεται, ἱερὸν δὲ τὸ ὑπὸ τοῦ περιβόλου περιεχόμενον, ναὸς δὲ ὁ ἱερὸς οἶκος.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Hic tamen *ἱερόν* et *τέμενος* idem significare vult Haack., qui de vi nominis *ἱερόν* atque eius et *ναοῦ* differentia recte conferri iubet Duk. ad IV, 90. — *οἴκημα* sitne conclave, ut III, 68, an aedificium, ut II,

μα οὐ μέγα, ὃ ἦν τοῦ ἱεροῦ, ἐςελθών, ἵνα μὴ
ὑπαίθριος ταλαιπωροίη, ἡσύχαζεν. οἱ δὲ τὸ πα-
ραυτίκα μὲν ὑστέρησαν τῇ διώξει· μετὰ δὲ τοῦ- 2
το τοῦ τε οἰκήματος τὸν ὄροφον ἀφεῖλον, καὶ
τὰς θύρας ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτὸν καὶ
ἀπολαβόντες εἴσω ἀπῳκοδόμησαν, προςκαθεζό-
μενοί τε ἐξεπολιόρκησαν λιμῷ. καὶ μέλλοντος 3
αὐτοῦ ἀποψύχειν, ὥςπερ εἶχεν, ἐν τῷ οἰκήματι,
αἰσθόμενοί τε ἐξάγουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἔτι ἔμπνουν
ὄντα, καὶ ἐξαχθεὶς ἀπέθανε παραχρῆμα. καὶ αὐ- 4
τὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν **Καιάδαν**, οὗπερ τοὺς
κακούργους, ἐμβάλλειν· ἔπειτα ἔδοξε πλησίον που

Cap. CXXXIV. §. 4. *Καιάδαν.* Cass. Aug., Cl. pr. man., T. Laur. *Κεάδαν.* Qua in re magnam esse librorum inconstantiam docent Paus. IV, 18, 3. et Suid. Diphthongum tuetur notatio apud Strab. VIII. p. 367. et apud Hesych. in v. *καίατα.* Contra ε non prorsus improbandum esse probatur quidem verbo *κεάζω*, findo, et iis, quae disputat Heyn. ad Il. t. IV. p. 129. Vid. tamen Bloomf.

Ἐμβάλλειν. Vulgo *ἐμβάλλειν εἰώθεσαν.* Sed *εἰώθεσαν*, quod

4. IV, 47, dubitatur. Praeferimus tamen hoc et quod *τοῦ ἱεροῦ*, non *τοῦ ναοῦ*, fuisse dicitur, et ob verba Pseudo-Themist. *ἱκέτης ἔν τινι οἴκῳ τοῦ τεμένους ἐκαθέζετο.* De ipsa aede Minervae certe, quam commemorant ceteri scriptores, cogitandum non esse inde, quod non scriptum est *ἐς τὸν νεὼν τοῦ ἱεροῦ*, satis liquet. Cf. Mans. Spart. I. 2. p. 24. sq. — *ἦν τοῦ ἱεροῦ*, erat templi, es gehörte zum heiligen Bezirk. Cf. II, 4, 5. et Rost. Gr. §. 108. 3. — *ὑπαίθριος.* Cf. Matth. Gr. §. 446. 9.

§. 2. *Ὑστέρησαν τῇ διώξει*, i. e. *διώκοντες οὐκ ἠδυνήθησαν καταλαβεῖν.* — *τὸν ὄροφον* (pro quo alibi etiam *τὴν ὀροφὴν*) *ἀφεῖλον.* Nep. l. d. tectum sunt demoliti, quo facilius sub divo interiret. — *ἔνδον ὄντα τηρήσαντες*] „*ἐξῄει γὰρ εἰς τὸ ἱερὸν πολλάκις.*“ Schol. — *καὶ ἀπολαβόντες εἴσω*, quumque (cum) intus intercepissent, inclusissent. Ob quam includendi vim *εἴσω*, non *ἔνδον*, dictum est, ut *κατακλῄειν ἔς τι* et similia. — *ἀπῳκοδόμησαν*] „*τειχίσαντες ἀπέφραξαν.*“ Schol. Obstruxerunt Nepos. Cf. VII, 73. Similiter *περιοικοδομεῖν* III, 81., *ἐνοικοδομεῖν* VI, 51. „*Φασὶν ὅτι, ἡνίκα ἔφραξαν κατ᾽ αὐτοῦ τὸ οἴκημα, ἡ μήτηρ αὐτοῦ ... πρώτη λίθον ἐπέθηκε.*“ Schol. Cf. Diod. Nep. al. in ed. mai. d. — *ἐξεπολιόρκησαν.* Cogita *αὐτόν.* Cf. adn. 131, 1.

§. 3. *Ἀποψύχειν.* *Βίον* addidit Soph. Ai. v. 1031. Cf. Lat. exspirare et *τελευτᾶν*, *καταστρέφειν*, al. — *ὥσπερ εἶχεν*, ut erat. Cf. II, 4. III, 30. VIII, 41. interpr. Xen. Cyr. III, 1. 6. Stallb. ad Plat. Alc. p. 123. C. — *ἔτι ἔμπνουν ὄντα.* Semianimem dixit Nepos. — *ἀπέθανε.* Circiter Ol. LXXVIII, 1. a. Chr. 468.

§. 4. *Ἐμέλλησαν.* Similiter

κατορύξαι. ὁ δὲ θεὸς ὁ ἐν Δελφοῖς τόν τε τάφον
ὕστερον ἔχρησε τοῖς Λακεδαιμονίοις μετενεγκεῖν
οὗπερ ἀπέθανε (καὶ νῦν κεῖται ἐν τῷ προτεμε-
νίσματι, ὃ γραφῇ στῆλαι δηλοῦσι), καὶ ὡς ἄγος
αὐτοῖς ὂν τὸ πεπραγμένον δύο σώματα ἀνθ᾽
ἑνὸς τῇ Χαλκιοίκῳ ἀποδοῦναι. οἱ δὲ ποιησάμε-
νοι χαλκοῦς ἀνδριάντας δύο ὡς ἀντὶ Παυσανίου
ἀνέθεσαν.

ἀποικοδομηθεὶς λιμῷ τελευτᾷ.

1 **135.** Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς καὶ τοῦ θεοῦ ἄγος
κρίναντος, ἀντεπέταξαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐλαύ-
νειν αὐτό.
2 Τοῦ δὲ μηδισμοῦ τοῦ Παυσανίου Λακεδαιμό-
νιοι πρέσβεις πέμψαντες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους
ξυνεπῃτιῶντο καὶ τὸν Θεμιστοκλέα, ὡς εὕρισκον

τοῦ δὲ μηδισμοῦ τοῦ Παυσανίου Λακεδαιμόνιοι ξυνεπῃτιῶντο Θεμιστοκλέα.

in solis deterioribus libris *εἰώθασιν* scribitur, om. in Pal. et It., int. vers. script. in Vat. et Reg., ante *ἐμβάλλειν* legitur in Cass. Aug. Cl. Ven. al., ex quibus scripturam *ἐμβάλλειν εἰώθασιν* frustra defendi a Fritzsch. Quaest. Lucian. p. 178. apparet.

hic aoristus contra Buttmanni Gr. §. 83. adn. 8. praecepta legitur III, 55. 92. V, 116. VIII, 23. Cf. Bait. ad Isocr. Paneg. §. 97. — *Καιάδαν.* De hac spelunca vid. Strab. VIII. p. 367. Paus. IV, 18, 3. Suid. in h. v. et in *βάραθρον*, Mans. Spart. I. 1. p. 175. Hodie nondum reperta est. Cf. Grever. It. Graec. p. 166. sq. De scriptura vocis cf. adn. crit. — *οὗπερ τοὺς κακούργους.* Suppl. *ἐνέβαλλον.* Pro *οὗπερ* autem ne *οἷπερ* requiri existimaveris, confer Tac. Ann. I, 22. responde, ... ubi cadaver abieceris et ibi interpr., Xen. Cyr. V, 4, 15. *οὗ κατέφυγε* et ibi adn., infra II, 86. *οὗπερ ὁ στρατὸς ... προςεβεβοηθήκει.* Cf. Lob. ad Phryn. p. 43. — *πλησίον.* Videtur esse *πλησίον τοῦ Καιάδου.* Nepos tamen, displicuit, inquit, eum in Caeadam inferri, et *procul ab eo loco, quo erat mortuus*, infossus est. Cf. ed. mai. Procul ibi eandem vim videtur habere atque Virg. Aen. X, 835., ubi vid. Heyn. — *ἐν τῷ προτεμενέσματι*] „*ἐν τῷ προπυλαίῳ· ἐν τῷ πρὸ τοῦ ἱεροῦ προαστείῳ.*“ Schol. Non esse vestibulum ipsius aedis, sed introitum totius agri sacri esse vult Arn., quod non probabile sit corpus intra sacrum circuitum sepultum esse. Ceterum Pausanias III, 14, 1. *τοῦ θεάτρου ἀπαντικρύ* Pausaniae *μνῆμα* dicit esse. — *ὡς ἄγος ... ὄν.* Cf. Matth. Gr. §. 568. 3. Rost. §. 131. 4. — *χαλκοῦς ἀνδριάντας δύο.* Cf. Paus. III, 17, 7. 8.

Cap. CXXXV. §. 2. *Ξυνεπῃτιῶντο ... Θεμιστοκλέα.* De re cf. Ephor. p. 222. ed. Marx. Plut. de Herodot. malign. IX. p. 397. et Themist. c. 23. Diod. XI, 54. sq. al. in ed. mai. d. — *ἐκ τῶν ... ἐλέγχων.* Ex epistolis apud Pausaniam inventis. Vid. Plut. Them. l. d.

ἐκ τῶν περὶ Παυσανίαν ἐλέγχων, ἠξίουν τε τοῖς αὐτοῖς κολάζεσθαι αὐτόν. οἱ δὲ πεισθέντες (ἔτυχε 3
γὰρ ὠστρακισμένος καὶ ἔχων δίαιταν μὲν ἐν Ἄργει, ἐπιφοιτῶν δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην Πελοπόννησον) πέμπουσι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἑτοίμων ὄντων ξυνδιώκειν ἄνδρας, οἷς εἴρητο ἄγειν, ὅπου ἂν περιτύχωσιν.

ὁ δὲ πρῶτον μὲν ἐς Κέρκυραν, ἔπειτα ὡς Ἄδμητον φεύγει.

136. Ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς προαισθόμενος 1
φεύγει ἐκ Πελοποννήσου ἐς Κέρκυραν, ὢν αὐτῶν εὐεργέτης. δεδιέναι δὲ φασκόντων Κερκυραίων ἔχειν αὐτόν, ὥστε Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἀπέχθεσθαι, διακομίζεται ὑπ' αὐτῶν ἐς τὴν ἤπειρον τὴν καταντικρύ. καὶ διω- 2
κόμενος ὑπὸ τῶν προστεταγμένων κατὰ πύστιν, ᾗ χωροίη, ἀναγκάζεται κατά τι ἄπορον παρὰ

§. 3. Ἔτυχεν ὠστρακισμένος. Cf. Plut. Them. c. 22. Aristid. II. p. 242. Nep. Them. c. 8. Accidisse rem plerique putant Ol. LXXVII, 2. a. Chr. 471., ad quem annum vid. Clint. Pro eo a. 473. aut 472. nominant alii, Krueger adeo 476. aut 475. De ipso ostracismo praeter alios vid. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 271. sq. Schoem. Antiqu. iur. publ. Gr. §. 35. et Heumann. lib. singul. A Thuc. iterum VIII, 73. commemoratur.

Cap. CXXXVI. §. 1. Φεύγει ... ἐς Κέρκυραν. Cf. Plut. Themist. c. 24. Nep. l. d. Pseudo-Themist. Ep. XVIII. XIX. XXII. Factum hoc esse alii Ol. LXXVIII, 1, a. Chr. 468. aut 467., Krueger Ol. LXXVII, 1. a. Chr. 472. existimat, Rospatt. a. 471. Cf. adn. c. 137. — αὐτῶν. Vid. Buttm. Gr. §. 129. 3. Rost. §. 100. adn. 7. Similiter saepe post nomina urbium et terrarum dicitur. Cf. III, 2. 5. 79. al. Paulo aliter c. 7. adn. Add. Gron. ad Liv. VIII, 11, 12. Held. ad Caes. B. C. I, 36. — αὐτῶν εὐεργέτης] „ἐπειδὴ γὰρ οὐ συνεμάχησαν οἱ Κερκυραῖοι τῇ Ἑλλάδι κατὰ τοῦ βαρβάρου, ἀλλ' ἐσοφίσαντο (cf. Herodot. VII, 168.), ἔμελλον αὐτοὺς ἀνελεῖν οἱ πολεμήσαντες· ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς ἐκώλυσε.“ Schol. Aliam causam affert Plut. Them. l. d. — ἔχειν ... ἀπέχθεσθαι, ita retinere, ut invisi fierent. De accentu verbi ἀπέχθ. vid. Buttm. Gr. max. II. p. 187. ed. Lob., de re cf. Pseudo-Them. Ep. XII, 3. XIX. 5. 6.

§. 2. Κατὰ πύστιν, ex percunctatione, iungenda cum διωκόμενος. De v. πύστις cf. adn. c. 5. — κατά τι ἄπορον, propter quandam (quam Thuc. aut accuratius non comperit aut narrare supersedit) consilii inopiam. Nisi forte Iacobsium secutus τὶ vis esse μέγα. — παρὰ Ἄδμητον ... καταλῦσαι. Similiter Lat. devertere ad al. Dicitur tamen etiam καταλύειν παρά τινι (deverti apud al. Liv. et Plaut.), ut Demosth. de Cor. §. 82. Cf. Steph. Thes. ed rec. in h.

Ἄδμητον τὸν Μολοσσῶν βασιλέα, ὄντα αὐτῷ οὐ
3 φίλον, καταλῦσαι. καὶ ὁ μὲν οὐκ ἔτυχεν ἐπιδημῶν, ὁ δὲ τῆς γυναικὸς ἱκέτης γενόμενος διδάσκεται ὑπ' αὐτῆς τὸν παῖδα σφῶν λαβὼν κα-
4 θίζεσθαι ἐπὶ τὴν ἑστίαν. καὶ ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον τοῦ Ἀδμήτου δηλοῖ τε, ὅς ἐστι, καὶ οὐκ ἀξιοῖ, εἴ τι ἄρα αὐτὸς ἀντεῖπεν αὐτῷ Ἀθηναίων δεομένῳ, φεύγοντα τιμωρεῖσθαι· καὶ γὰρ ἂν ὑπ' ἐκείνου πολλῷ ἀσθενεστέρου ἐν τῷ παρόντι κακῶς πάσχειν, γενναῖον δὲ εἶναι τοὺς ὁμοίους ἀπὸ τοῦ ἴσου τιμωρεῖσθαι· καὶ ἅμα αὐτὸς μὲν ἐκείνῳ χρείας τινὸς καὶ οὐκ ἐς τὸ σῶμα σώζεσθαι

Cap. CXXXVI. §. 4. Ἀσθενεστέρου. G. ἀσθενέστερον, quod ον in H. ab al. man. superscr. In Gr. ex emend. ἀσθενέστερος, quod Iacobs et Bloomf. receperunt, et iure commendant Dobr. et Arn. Vid. adn.

v. De re cf. Diod. XI, 56. et quos §. 1. citavimus. — οὐ φίλον. Hoc confirmant Plut. Them. c. 24. et alii. Nepos autem videtur magis dissentire, quam dissentit. Vid. ed. mai. et Sinten. ad Plut. Them.

§. 3. Τῆς γυναικός. Phthiam vocat Plut., Crataesipolin Pseudo-Them. XX, 2. — διδάσκεται ὑπ' αὐτῆς. Alteram quandam narrationem addit Plut. — τὸν παῖδα σφῶν. Nep. filiam eius parvulam. At cum Thuc. faciunt Plut. Schol. Aristid. (ad II. p. 234.) Pseudo-Them. XX, 3, qui puerum Aribdan nominat. — ἐπὶ τὴν ἑστίαν. De casu cf. adn. c. 24. extr. Pro foco sacrarium obscurius vel negligentius commemorat Nepos. — δηλοῖ τε, ος ἐστι. Cf. Matth. Gr. §. 485. Rost. §. 123^{b}. adn. 2. infra 137, 2. V, 9, 2. VIII, 46. 50. — οὐκ ἀξιοῖ. Cf. Matth. Gr. §. 608. 1. Rost. §. 135. adn. 5. infra II, 89. — ἀντεῖπεν ... δεομένῳ] „πέμψαντος γάρ ποτε Ἀδμήτου Ἀθήναζε περὶ συμμαχίας αἰτήσεως ὁ Θεμιστοκλῆς ἀνέπεισε τὴν πόλιν μὴ δοῦναι αὐτῷ βοήθειαν.„ Schol. — καὶ γὰρ ἂν ... πάσχειν. „Se enim nunc etiam ab homine multo invalidiore, quam rex esset, laedi posse. Ita Acacius optime. Ἐκείνου non pendet ab ὑπό, sed ordo est: ὑπὸ πολλῷ ἀσθενεστέρου ἐκείνου, sc. Ἀδμήτου. Ita Schol. et Abr.“ GOTTL. Verum est praepositiones interdum a casibus suis avelli; vid. adn. 69, 5.; sed hoc tamen exemplum durius et ceteris dissimile est. Quare cf. sd. Ad infinitivum autem hunc et eos, qui sequuntur, ex ἀξιοῖ repetendum λέγει. Cf. IV, 3. 87. – ἀπὸ τοῦ ἴσου, in pari conditione. Cf. adn. 77, 3. et de ἀπό adn. 91, 5. — αὐτὸς μέν. Cf. Rost. Gr. §. 126. adn. 3. — χρείας τινὸς ... ἐναντιωθῆναι. Sic Xen. Anab. VII, 6, 5. ἐναντιώσεται τῆς ἀπαγωγῆς, ubi περί secundum optimos libros delevimus. Cf. Matth. Gr. §. 368. Rost. §. 109. 4. Χρεία significat rem utilem, ad usum commodam. — ἐς τὸ σῶμα σώζεσθαι. Ubi articuli bis deinceps ponendi plane

ἐναντιωθῆναι, ἐκεῖνον δ' ἄν, εἰ ἐκδοίη αὐτόν, (εἰπὼν ὑφ' ὧν καὶ ἐφ' ᾧ διώκεται) σωτηρίας ἂν τῆς ψυχῆς ἀποστερῆσαι.

ἐντεῦθεν δὲ ἐς Πύδναν πεμφθεὶς καὶ ἐκ ταύτης οὐκ ἄνευ κινδύνου ἐς τὴν Ἀσίαν περαιωθείς, πέμπει γράμματα πρὸς Ἀρταξέρξην.

1 **137.** Ὁ δὲ ἀκούσας ἀνίστησί τε αὐτὸν μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ υἱέος (ὥςπερ καὶ ἔχων αὐτὸν ἐκαθέζετο, καὶ μέγιστον ἦν ἱκέτευμα τοῦτο) καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἐλθοῦσι καὶ πολλὰ εἰποῦσιν οὐκ ἐκδίδωσιν, ἀλλ' ἀποστέλλει βουλόμενον ὡς βασιλέα πορευθῆναι ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν πεζῇ ἐς Πύδναν τὴν Ἀλεξάνδρου.
2 ἐν ᾗ ὁλκάδος τυχὼν ἀναγομένης ἐπ' Ἰωνίας καὶ ἐπιβὰς καταφέρεται χειμῶνι ἐς τὸ Ἀθηναίων στρατόπεδον, ὃ ἐπολιόρκει Νάξον. καὶ (ἦν γὰρ ἀγνὼς τοῖς ἐν τῇ νηΐ) δείσας φράζει τῷ ναυκλήρῳ, ὅςτις ἐστὶ καὶ δι' ἃ φεύγει, καὶ εἰ μὴ σώσει αὐτόν, ἔφη ἐρεῖν, ὅτι χρήμασι πεισθεὶς αὐτὸν ἄγει· τὴν δὲ ἀσφάλειαν εἶναι μηδένα ἐκβῆναι ἐκ τῆς νεώς, μέχρι πλοῦς

Cap. CXXXVII. §. 1. Ὥςπερ ... τοῦτο. Haec interpositionis signis circumdanda existimavimus, ne ἀνίστησί τε ... καὶ μέγιστον ἦν inter se respondere viderentur. Bloomf. verba ὥςπερ ... ἐκαθέζετο parenthesi exemit, quo facto nobis μέγιστον δ' ἦν requiri videtur.

eadem forma esset, meliores scriptores plerumque semel eum posuisse satis habent. — εἰπών. Cf. adn. 87, 2. — σωτηρίας ἄν. Ἄν, sicut prius, cum ἀποστερῆσαι iungendum post interpositionem iteratum est. Cf. Matth. Gr. §. 600. Rost. §. 120. adn. 4. I, 76. 77. II, 48. 94. IV, 114. al.

Cap. CXXXVII. §. 1. Ὥςπερ ... ἐκαθέζετο, ut eum tenens sederat. Ὥςπερ Schol. explicat αὐτῷ τῷ (τῷ αὐτῷ?) σχήματι. De re cf. Plut. Them. c. 25. et Pseudo-Them. Ep. XX. — μέγιστον ... ἱκέτευμα. „Apud Molossos scilicet, ut Plut. Them.“ DUK. — ὕστερον οὐ πολλῷ. Cf. adn. I, 18, 2. — πολλὰ εἰποῦσιν. Cf. Pseudo-Them. Ep. XIX, 13. sqq. et Diod. XI, 56. — ἀποστέλλει. Eum deduci iussit, et, quod satis esset praesidii, dedit pro hoc substituit Nepos. — Πύδναν. Cf. adn. 61, 2. — Ἀλεξάνδρου. Perdiccae patris, τοῦ Φιλέλληνος. Cf. 57, 2.

§. 2. Praeter scriptores, quos §. 1. nominavimus, cf. Polyaen. I, 30, 7. — ἐπολιόρκει Νάξον. Cf. 98, 4, ubi de tempore vid. adn. — ναυκλήρῳ. Καὶ τῷ κυβερνήτῃ unus addit Plut. — δι' ἅ. De relat. cf. adn. 136, 3. — ἔφη ἐρεῖν ... „Simile quid et ad hoc exemplum fecit apud Appian. Civ. IV. [c. 48.] Rebulus.“ WASS. — μέχρι ... γένηται. Ἄν frustra desiderat Dobr. Cf. Rost. Gr. §. 121.

γένηται· πειθομένῳ δ' αὐτῷ χάριν ἀπομνήσεσθαι ἀξίαν. ὁ δὲ ναύκληρος ποιεῖ τε ταῦτα, καὶ ἀποσαλεύσας ἡμέραν καὶ νύκτα ὑπὲρ τοῦ στρατοπέδου ὕστερον ἀφικνεῖται ἐς Ἔφεσον.
3 καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκεῖνόν τε ἐθεράπευσε χρημάτων δόσει (ἦλθε γὰρ αὐτῷ ὕστερον ἔκ τε Ἀθηνῶν παρὰ τῶν φίλων καὶ ἐξ Ἄργους ἃ ὑπεξέκειτο) καὶ μετὰ τῶν κάτω Περσῶν τινος πορευθεὶς ἄνω ἐςπέμπει γράμματα ἐς βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν

§. 3. Ἐς βασιλέα. Reg. et Bekk. ὡς βασιλέα. Laur. E. et pessimi codd. πρὸς βασιλέα. Cf. adn.
Ἀρταξέρξην. It. Vat. Laur. Bekk. Ἀρτοξέρξην. Non aliter quidem taciti Aug. et Pal. apud Bekk., sed Pal. certe falso. Ceterum cf. sd. I, 104.

adn. 1. Herm. de part. ἄν II, 8. et 9. infra III, 28. IV, 16. 41. 46. Πλοῦν hic idem quod εὔπλοιαν, quo nomine antiquiores in soluta oratione uti non videntur, esse, ut saepe additis verbis εἶναι et φανῆναι, demonstrat Bloomf. Cf. III, 3. — ἀπομνήσεσθαι, memori animo relaturum. Cf. Lennep. ad Phalar. Ep. 42. — ἀποσαλεύσας. „Nepos vertit: in salo navem tenuit in ancoris.“ DUK. — ὑπέρ. Cf. 112, 4. — Ἔφεσον. Congruunt Nep. et Pseudo-Them. §. 35, male igitur Cymen substituit Plut. Them. c. 26.

§. 3. Ἦλθε γάρ. De verbo cf. adn. I, 4, de re Plut. Them. c. 24. — μετὰ τῶν κάτω Περσῶν τινος. „Hominis nomen Lysithidas erat, de cuius opibus multus est Diod. l. c. c. 56.“ HAACK. Nicogenem pro illo nominat Plut. Them. c. 26. Uterque videndus de ratione itineris. — ἐςπέμπει γράμματα. „Diodorus Ephorum secutus scribit regem ipsum a Themistocle aditum, non per epistolas. — Vid. Ephor. fr. 115.“ GOELL. Cf. Plut. Them. c. 27. sq. et Pseudo-Them. XIX, 41. sqq. Paulo aliter hic XI, 28. 29. Thucydidem sequitur Nepos. — ἐς βασιλέα, in aedes vel conclave regis. Ἐς hac vi positum tuentur Buttm. Gr. §. 147. adn. 5. et Bernh. Synt. p. 215. Cf. III, 3. ἐς τὸν Μαλόεντα, ut dubia ἐς τὸν Ἐνυάλιον IV, 67. taceamus. Aliquoties sic legitur ante nomina populorum. Cf. adn. 107, 2. Add. II, 7. Nec differunt verba ἐς ἀνθρώπους ἀπόρους I, 9. Sed etiam ante alia pluralia et ante collectivum στρατευμα ἐς reperitur. Cf. IV, 71. 93. 113. Alia vis verbi est in enunciato VI, 77. ἐς αὐτόν τινα ἥξειν τὸ δεινόν. Ceterum cf. Sinten. Exc. IV. ad Plut. Pericl. p. 305. — Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου. „Sic Nep. [Them. c. 9.] Plut. [Them. c. 27.] et alii [maxime Charon. Lampsac.] apud eum. Item Cic. X. ad Attic. 8. Diodorus tamen et eo antiquiores quidam, quos memorat Plutarchus ad Xerxem venisse tradiderunt.“ DUK. Cf. Clint. Fast. Hell. ad a. 465. — νεωστὶ βασιλεύοντα. Νεωστί cum praesentis participio similiter copulatum est III, 30. Cf. Thiersch. Gr. §. 289.

Ξέρξου, νεωστὶ βασιλεύοντα. ἐδήλου δὲ ἡ γραφή, 4
ὅτι Θεμιστοκλῆς ἥκω παρὰ σέ, ὃς κακὰ μὲν
πλεῖστα Ἑλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον,
ὅσον χρόνον τὸν σὸν πατέρα ἐπιόντα ἐμοὶ ἀνάγ-
κῃ ἠμυνόμην, πολὺ δ' ἔτι πλείω ἀγαθά, ἐπειδὴ
ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοί, ἐκείνῳ δὲ ἐν ἐπικινδύ-
νῳ πάλιν ἡ ἀποκομιδὴ ἐγίγνετο. καί μοι εὐεργε-
σία ὀφείλεται, (γράψας τὴν ἐκ Σαλαμῖνος προ-
άγγελσιν τῆς ἀναχωρήσεως καὶ τὴν τῶν γεφυρῶν,

§. 4. *Γράψας.* Mosqu. *γράψαντι*, ad syntaxin emendandam. At Themistocles non videtur dicere posse gratiam sibi deberi, quia scripserit Xerxi; de utraque enim re nuncios cum mandatis miserat, de altera Sicinnum servum fidelem et *παιδαγωγόν*, de altera legatos, quos *φράζειν* regi rem iussos esse dicit Plut. Them. c. 16., cui maior fides habenda videtur quam Nepoti ob hoc male intellectum *γράψας* literis Xerxem certiorem factum scribenti. „Scriptam a cauto imperatore epistolam negabit Herodotus, nec sane sit credibile.“ VALCKEN. ad Herodot. VIII, 110. Nominativum igitur per *σχῆμα κατὰ τὸ σημαινόμενον* ad superiora *ἐδήλου δ' ἡ γραφή* referendum putamus. Cf. adn.

5. Artaxerxem Xerxi successisse a. 465. aut 466. plerique existimant, at Krueger Xerxem Ol. LXXVI, $\frac{3}{4}$. $4\frac{7}{7}\frac{4}{3}$ mortuum putat. Disputavit quidem contra hunc Kleinert. in Symbolis theologicis profess. Dorpat. vol. II.; at vid. denuo Krueg. in Stud. histor. p. 52. sqq.

§. 4. *Ἐδήλου δὲ ἡ γραφή.* Verba huius epistolae esse Thucydidis, non Themistoclis, adnotat Bulwer. Athen. l. IV. c. 2. Certe alia leguntur apud Plut. Them. c. 28. Thucydidea suo more interpretatur Nepos. — *ὅτι.* Cf. Matth. Gr. §. 624. p. 1494. extr. et sq. Rost. §. 122. adn. 1. 139, 3. V, 10. al. — *Θεμιστοκλῆς ἥκω.* Cf. Matth. Gr. §. 299. Rost. §. 101, 2. — *οἶκον.* Etiam Latini domum de gente dicunt, ut Germani et alii. — *ἐπιόντα ἐμοί.* Themistocles se ducem pro patria sua universa nominat, id quod alibi faciunt legati, ut IV, 64. — *ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοί*] „*τὰ πράγματα ἦσαν δηλονότι.*“ Schol. Potuit quidem scribi *ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐγώ*, (Nep. postquam in tuto ipse.) vel certe *ἀσφαλῆ μὲν ἐμοί* (cf. adn. c. 7. init.). Sed comparanda sunt dicendi genera *ἐν τύχῃ γίγνεταί τινι* IV, 73, *ἐν καταλήψει ἐφαίνετο* III, 33, *ἐν παύλῃ ἐφαίνετο* VI, 60. Ceterum Plutarchus *τῆς Ἑλλάδος ἐν ἀσφαλεῖ γενομένης* substituit, sicut antea patriam pro *ἐμοί* posuit Nepos. — *πάλιν ἡ ἀποκομιδή.* Haec pro vv. *ἡ πάλιν ἀποκομιδή*; reversio, videntur dicta. Cf. Krueg. ad Dion. p. 253. Matth. Gr. §. 279. adn. 2. infra II, 38. VI, 64. extr. — *γράψας.* Cf. adn. 87, 2. et sd., et cogita in superioribus *ἐδήλου δὲ ἡ γραφή* inesse sententiam *ἔγραψε* s. *ἐπέστειλε δὲ* (*ὁ Θεμιστ.*). De similibus nominativis participiorum cf. Rost. Gr. §. 131. 6. — *τὴν ... προάγγελσιν* (praedictionem) *τῆς ἀναχωρήσεως.* „Herodotus VIII, 75. narrat strategema Themistoclis

ἣν ψευδῶς προσεποιήσατο, τότε δι' αὐτὸν οὐ διά-
λυσιν) καὶ νῦν ἔχων σε μεγάλα ἀγαθὰ δρᾶσαι
πάρειμι διωκόμενος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν
σὴν φιλίαν. βούλομαι δ' ἐνιαυτὸν ἐπισχὼν αὐ-
τός σοι περὶ ὧν ἥκω δηλῶσαι.
1 138. Βασιλεὺς δέ, ὡς λέγεται, ἐθαύμασέ τε
αὐτοῦ τὴν διάνοιαν, καὶ ἐκέλευε ποιεῖν οὕτως.
ὁ δ' ἐν τῷ χρόνῳ, ὃν ἐπέσχε, τῆς Περσίδος
γλώσσης ὅσα ἠδύνατο κατενόησε καὶ τῶν ἐπιτη-
2 δευμάτων τῆς χώρας· ἀφικόμενος δὲ μετὰ τὸν
ἐνιαυτὸν γίγνεται παρ' αὐτῷ μέγας καὶ ὅσος
οὐδείς πω Ἑλλήνων διά τε τὴν προϋπάρχουσαν
ἀξίωσιν καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐλπίδα, ἣν ὑπετίθει
αὐτῷ δουλώσειν, μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ πεῖραν

βασιλεὺς δὲ αὐτὸν φιλικῶς ὑποδέχεται. ἐγκώμιον τῆς εὐφυΐας, θάνατος καὶ ταφὴ αὐτοῦ.

Xerxi ... suadentis, ut Graecos prae timore iam fugam parantes intra Salaminium fretum cito aggrederetur, ne inde effugerent, ubi victoria esset regi parvo parabilis. Ergo de fuga Graecorum, quam simulabat Themistocles, sermo est, non de Xerxis domum reditione [de qua haud dubie accepit Nepos.“ HAACK. — *καὶ τὴν ... οὐ διάλυσιν.* „Sententia est: et pontes illo tempore se auctore non destructos; huius enim facti laudem ipse sibi falso tribuit. *Προςποιοῦμαί τι* per vim verbi est adiungo [ideoque vindico, arrogo] mihi aliquid; hinc secundo loco ducta est alia potestas, qua notat simulo aliquid; haec est frequentissima, illa exquisitior hoc loco valet. — *ἡ οὐ διάλυσις*, non — dissolutio, omissio dissolutionis, forma est Thucydidea, cuius apud alios etiam scriptores exempla sunt, ut Duk. ostendit.“ WYTTENB. Cf. Matth. Gr. §. 608. 1. Rost. §. 135. adn. 7. infra III, 95. V, 35. 50. VII, 34. De re vid. Herodot. VIII, 108. et Plut. Them. c. 16. — *διὰ τὴν σὴν φιλίαν*, ob meam in te amicitiam. Cf. adn. 33, 4.

Cap. CXXXVIII. §. 1. *Βασιλεὺς δέ* cet. „Haec diffusius et paulo etiam aliter narrat Diod. XI, 56. sq. et Plut. Them. c. 28. sq.“ WASS. — *τὴν διάνοιαν.* „Animum s. audaciam. Plut. *τὸ φρόνημα καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ.*“ GOTTL. Nep. animi magnitudinem. Portus tamen consilium interpretatus est. — *ἐκέλευε.* Cf. adn. 72, 3. — *τῆς Περσίδος ... κατενόησε*, i. e. *ἔμαθε.* Rem exaggerat Nepos. Praeter alios cf. Quint. XI, 2, 50.

§. 2. *Μετὰ τὸν ἐνιαυτόν.* De tempore cf. adn. 137, 3. et Krueg. Stud. histor. p. 34. Proxima posteriora illustrantur a Plut. et Diod. — *ὅσος οὐδείς πω.* Suppl. *ἐγένετο* vel *ἦν*. — *ἀξίωσιν*, dignitatem. Cf. II, 34. adn. — *καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ... δουλώσειν.* Per attractionem pro his, *καὶ τὴν ἐλπίδα, ἣν ὑπετίθει αὐτῷ, δουλ. τὸ Ἑλληνικόν.* Cf. adn. 61, 1. Bernh. Synt. p. 363. Kuehn. Gr. §. 856. b. β'. *Ὑποτιθέναι* est suggerere, ut IV, 65. — *ἀπὸ τοῦ ... φαίνεσθαι*, „i. e. *ὅτι ξυνετὸς ἐφαίνετο, οὐ*

διδοὺς ξυνετὸς φαίνεσθαι. ἦν γὰρ ὁ Θεμιστο- 3
κλῆς βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας καὶ
διαφερόντως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος
θαυμάσαι. οἰκείᾳ γὰρ ξυνέσει καὶ οὔτε προμα-
θὼν ἐς αὐτὴν οὐδὲν οὔτ᾽ ἐπιμαθὼν τῶν τε πα-
ραχρῆμα δι᾽ ἐλαχίστης βουλῆς κράτιστος γνώ-
μων, καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γε-
νησομένου ἄριστος εἰκαστής. καὶ ἃ μὲν μετὰ
χεῖρας ἔχοι καὶ ἐξηγήσασθαι οἷός τε· ὧν δ᾽
ἄπειρος εἴη κρῖναι ἱκανῶς οὐκ ἀπήλλακτο. τό τε
ἄμεινον ἢ χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα
μάλιστα· καὶ τὸ ξύμπαν εἰπεῖν, φύσεως μὲν

Cap. CXXXVIII. §. 3. *Τοῦ γενησομένου* in marg. ponuntur in Parr. D. et I. Cf. tamen adn.

πεῖραν ἐδίδου.“ IACOBS. *Πεῖραν διδόναι τινός* similiter VI, 11.

§. 3. *Ἦν γάρ.* De hac tota paragrapho iniquius iudicat Dion. Hal. p. 794. — *ἦν ... δηλώσας.* Cf. adn. 1, 1. Interpungi tamen *ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς, βεβαιότατα ... δηλώσας, καί* volunt Emperius et Sintenis. *Φύσεως* est ingenii. — *διαφερόντως τι.* Vid. Matth. Gr. §. 487. 4. — *ἐς αὐτό.* De neutro vid. Rost. Gr. §. 100. adn. 9., de *ἐς* Matth. Gr. §. 578. d. — *ἄξιος θαυμάσαι.* Cf. Matth. Gr. §. 535. b. Rost. §. 125. adn. 9. — *οἰκείᾳ*] „*φυσικῇ.*“ Schol. — *καὶ οὔτε ... ἐπιμαθών.* Itaque „*φύσει ἦν συνετός, οὐ μαθήσει*“ IACOBS. Illud autem secundum Pindarum longe praestat. — *βουλῆς.* Est hic deliberatio. — *γνώμων*] „*κριτής.*“ Schol. De omni sententia cf. Nep. Them. c. 1. — *καὶ τῶν μελλόντων ... εἰκαστής.* „Reisk. facit hunc ordinem *τῶν μελλόντων εἰκαστής, ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου*, erat futurarum rerum coniector optimus, vel ad remotissimos usque eventus [propr. in longissimum spatium eius, quod eventurum erat, sive posteri temporis].“ GOTTL. De vv. *ἐπὶ πλεῖστον* cum gen. iunctis vid. adn. 1, 2. — *μετὰ χεῖρας ἔχοι.* Est in manibus habere, ideoque frequenti usu tractare, *μεταχειρίζεσθαι.* Cf. Matth. Gr. §. 587. c. — *ἐξηγήσασθαι*, explicare oratione; etsi alii interpretantur exsequi, conferentes Nep. Them. c. 1. Utraque laus sane tribui potest Themistocli, quem Lysias *ἱκανώτατον εἰπεῖν καὶ γνῶναι καὶ πρᾶξαι* vocat in Epit. p. 105. Reisk., et Cicero faciendi dicendique sapientiam eidem tribuit de Orat. III, 16. — *κρῖναι ... οὐκ ἀπήλλακτο*, ab his commode iudicandis non erat alienus (Port.), i. e. „haec probabiliter iudicandi non destitutus erat facultate.“ HAACK. *ἔτι* iunge cum vv. *ἐν τῷ ἀφανεῖ*, dum erat in obscuro. — *τὸ ξύμπαν εἰπεῖν.* Cf. Matth. Gr. §. 545. Rost. §. 122.

δυνάμει, μελέτης δὲ βραχύτητι κράτιστος δὴ οὗ-
4 τος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα ἐγένετο. νοσήσας
δὲ τελευτᾷ τὸν βίον· λέγουσι δέ τινες καὶ ἑκού-
σιον φαρμάκῳ ἀποθανεῖν αὐτόν, ἀδύνατον νομί-
5 σαντα εἶναι ἐπιτελέσαι βασιλεῖ ἃ ὑπέσχετο. μνη-
μεῖον μὲν οὖν αὐτοῦ ἐν Μαγνησίᾳ ἐστὶ τῇ Ἀσια-
νῇ ἐν τῇ ἀγορᾷ· ταύτης γὰρ ἦρχε τῆς χώρας,
δόντος βασιλέως αὐτῷ Μαγνησίαν μὲν ἄρτον
(ἣ προσέφερε πεντήκοντα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ),
Λάμψακον δὲ οἶνον (ἐδόκει γὰρ πολυοινότατον
6 τῶν τότε εἶναι), Μυοῦντα δὲ ὄψον. τὰ δὲ ὀστᾶ

9. adn. p. 620. extr. — *μελέτης βραχύτητι*, meditationis brevitate s. celeritate. — *αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα.* Verbis celeriter, quae opus erat, reperire expressit Nep. Them. c. 1. Nam *αὐτοσχεδιάζειν* est ex tempore seu subito expedire, „neque aut solam actionem aut solam orationem spectat.“ GOELL. De extemporali dicendi facultate accipi voluerat Schol., de actione Wyttenb.

§. 4. De morte Themistoclis cf. Cic. Brut. c. 11. Diod. XI, 58. Plut. Them. c. 31. et Cim. 18. Nep. Them. c. 10. — *ἑκούσιον.* I. e. *ἑκόντα.* Cf. I, 144. III, 33. al.

§. 5. *Μνημεῖον.* Ut V, 11. est *μνῆμα, τάφος.* Cf. Duk. — *Μαγνησίᾳ ... τῇ Ἀσιανῇ.* Epitheton non satis aptum, quum duae in Asia Magnesiae commemorentur. Intellige autem Magnesiam ad Maeandrum sitam. Vid. Diod. XI, 57. et Pseudo-Them. XIX, 53. Hanc urbem Themistocles, postquam e Perside rediit, domicilium sibi constituerat. — *ἐν τῇ ἀγορᾷ.* Aliter Nep. Them. c. 10, sed cum Thuc. consentit Plut Them. c. 32. Sepulcrum in urbe honoris causa factum est. Cf. V, 11. — *δόντος βασιλέως* cet. „De urbibus Themistocli a rege Persarum donatis confer huc quae congessit Brisson. I. de Regn. Pers. p. 101.“ DUK. Duas praeterea addunt quidam, velut Athen. I, 23. seu 54, sed plerique in tribus acquiescunt, ut Strab. p. 636. Diod. Nep. Ad universum hunc morem donandi regum Persarum illustrandum interpretes conferunt Plat. Alcib. I. p. 123. B. et Brisson. Add. interpr. Xen. Anab. I, 4, 9. — *Μαγνησίαν μὲν ἄρτον.* Praepositionem *εἰς* addunt Diod. Plut. al., omittit etiam Strabo l. d. Utrumque recte; nam *εἰς ἄρτον* est ad panem parandum vel praebendum, *ἄρτον* (tanquam) panem, pro pane. Cf. Ellendt. ad Arri. Anab. I, 26, 5. — *Λάμψακον.* Ibi vitium et hortorum culturam floruisse vel ex Priapi cultu apparet. — *πολυοινότατον.* Cf. adn. 63, 2. — *Μυοῦντα*] „*πόλις* (Ionica) *Καρίας ὁ Μυοῦς.*“ Schol. Cf. III, 19. — *ὄψον.* „Diod. Sic. dicit Myuntem illi cessisse *εἰς ὄψον ἔχουσαν θάλατταν εὔιχθυν.*“ HUDS. Etenim *ὄψον* Graecis interdum est piscis. Hic tamen solos pisces intelligi negat Arn., et recte. Cf. Sturz. lex. Xenoph.

§. 6. *Τὰ δὲ ὀστᾶ ... οἴκαδε.* „Quod hic legitur, aliorum narrationi adversari recte ad-

φασὶ κομισθῆναι αὐτοῦ οἱ προσήκοντες οἴκαδε κελεύσαντος ἐκείνου, καὶ τεθῆναι κρύφα Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀττικῇ· οὐ γὰρ ἐξῆν θάπτειν, ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντος. τὰ μὲν κατὰ Παυσανίαν τὸν Λακεδαιμόνιον καὶ Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον, λαμπροτάτους γενομένους τῶν καθ' ἑαυτοὺς Ἑλλήνων, οὕτως ἐτελεύτησεν.

ἄλλα ἐγκλήματα ἑκατέρων καὶ ἀξιώσεις Λακεδαιμονίων, περὶ ὧν βουλευσόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι ἐκκλησίαν ποιοῦσι.

139. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης 1
πρεσβείας τοιαῦτα ἐπέταξάν τε καὶ ἀντεκελεύσθησαν περὶ τῶν ἐναγῶν τῆς ἐλάσεως· ὕστερον δὲ φοιτῶντες παρὰ Ἀθηναίους Ποτιδαίας τε ἀπανίστασθαι ἐκέλευον καὶ Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι· καὶ μάλιστά γε πάντων καὶ ἐνδηλότατα προὔλεγον τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελοῦσι μὴ ἂν γενέσθαι πόλεμον, ἐν ᾧ εἴρητο αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι τοῖς λιμέσι τοῖς ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ, μηδὲ τῇ Ἀττικῇ ἀγορᾷ. οἱ δὲ Ἀθη- 2
ναῖοι οὔτε τἄλλα ὑπήκουον, οὔτε τὸ ψήφισμα καθῄρουν, ἐπικαλοῦντες ἐπεργασίαν Μεγαρεῦσι τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς ἀορίστου καὶ ἀνδρα-

§. 6. *Αὐτοῦ οἱ προσήκοντες.* Par. I. *αὐτοῦ ὑπὸ τῶν προσηκόντων*, ut dissensus Thucydidis et aliorum scriptorum tollatur. Cf. adn.

notat Portus. Nam hi ipsos Themistoclis propinquos ossa illius in Atticam reportasse tradiderunt. Vid. Paus. Attic. c. 1. [non longe ab init.] et Corn. Nep. Them. c. 10. ibique interpr.“ DUK. — *ἐν τῇ Ἀττικῇ.* De sepulcro Themistoclis cf. Plut. Them. c. 32. — *οὐ γὰρ ἐξῆν θάπτειν* cet. „Vid. Petit. Leg. Att. p. 672. Wessel.“ GOTTL. — *φεύγοντος.* Suppl. *αὐτοῦ.*

Cap. CXXXIX. §. 1. *Ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρεσβείας.* Reditur ad 126, 2. — *Ποτιδαίας.* Quam obsidebant. Cf. c. 64. sqq. — *Αἴγιναν αὐτόνομον ἀφιέναι.* Cf. 67. 2. — *μάλιστα ... προὔλεγον.* Cf. Plut. Pericl. c. 29., qui in legatis nominat Polyarcen. — *τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα.* Vid. 67, 4. Cf. etiam Suid. in *ἀνελεῖν.*

§. 2. *Τἄλλα ὑπήκουον.* Cf. adn. 26, 3. — *ἐπικαλέσαντες*, exprobrantes. Cf. II, 27. IV, 23. 133. — *ἐπεργασίαν.* Est hic fere idem atque simplex *ἐργασία.* Cf. Ellendt. ad Arri. VI, 17, 10. et de re Paus. I, 36, 3. (ubi *ἐπεργάζεσθαι* legitur.) Plut. Pericl. c. 30. Ullrich. de Psephism. Megar. p. 36. sq. — *τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς ἀορίστου*] „*τὴν γῆν λέγει τὴν μεταξὺ Μεγάρων καὶ Ἀττικῆς, ἥντινα ἀνέθεσαν ταῖς Ἐλευσινίαις θεαῖς. τὴν αὐτὴν δὲ λέγει καὶ ἀόριστον.*

3 πόδων ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων. τέλος δὲ ἀφικομένων τῶν τελευταίων πρέσβεων ἐκ Λακεδαίμονος, Ῥαμφίου τε καὶ Μελησίππου καὶ Ἀγησάνδρου, καὶ λεγόντων ἄλλο μὲν οὐδὲν ὧν πρότερον εἰώθεσαν, αὐτὰ δὲ τάδε, ὅτι „Λακεδαιμόνιοι βούλονται τὴν εἰρήνην εἶναι, εἴη δ' ἄν, εἰ τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους ἀφεῖτε,“ ποιήσαντες ἐκκλησίαν οἱ Ἀθηναῖοι γνώμας σφίσιν αὐτοῖς προὐτίθεσαν, καὶ ἐδόκει ἅπαξ περὶ ἁπάντων βου-
4 λευσαμένους ἀποκρίνασθαι. καὶ παριόντες ἄλλοι τε πολλοὶ ἔλεγον, ἐπ' ἀμφότερα γιγνόμενοι ταῖς γνώμαις, καὶ ὡς χρὴ πολεμεῖν, καὶ ὡς μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα εἰρήνης, ἀλλὰ καθελεῖν, καὶ παρελθὼν Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, ἀνὴρ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πρῶτος Ἀθηναίων, λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώτατος, παρῄνει τοιάδε.

1 **140.** „Τῆς μὲν γνώμης, ὦ Ἀθηναῖοι, ἀεὶ τῆς

λόγος Περικλέους, ὃς ἐν

Cap. CXXXIX. §. 3. *Ἀφεῖτε.* In plerisque libris mss. *ἀφῆτε*, quod tuetur Hart. de Partic. II. p. 301. Cf. Rost. Gr. §. 121. adn.

ἀόριστος δέ ἐστιν ἡ μὴ ἔχουσα ὅρους μηδὲ σπειρομένη.“ Schol. At iterato articulo duplex terrae genus distingui Goeller recte videtur docere. „Intelligenda est“ inquit „terra partim deabus Eleusiniis sacra, ager templi Eleusinii, [*Ὀργάς*] partim terra in confiniis iacens, nullis limitibus descripta nec tamen diis sacra. Vid. Od. Muell. ap. Ersch. et Grub. Encycl. vol. VI. p. 217. med.“ Cf. Reingan. Megar. p. 80. sq. — *ἀνδραπόδων.* „Aspasiae servos [intellige]. Vid. Athen. XIII, p. 570. et Aristoph. Acharn. v. 525.“ DUK. — *ἀφισταμένων*, i. e. *ἀποφευγόντων.*

§. 3. *Τέλος.* Cf. Rost. Gr. §. 104. 10. — *Ῥαμφίου.* De hoc Clearchi patre cf. Ind. nom. Melesippus iterum II, 12. nominatur. Agesander videtur Agesandridae pater esse. Vid. VIII, 91. — *ὅτι.* Cf. adn. 137, 4. — *ποιήσαντες.* Cf. adn. 67, 3. *γνώμας ... προὐτίθεσαν*, sibi ipsis sententias dicendi potestatem fecerunt. Plerumque *γνώμας* (et *τὴν γνώμην*) *προτιθέναι τινί* de magistratibus dicitur. Cf. III, 36. 42. IV, 14. Schoem. de Comit. Athen. p. 104. — *ἅπαξ*, ut semel, est ein für allemal.

§. 4. *Ἐπ' ἀμφότερα ... ταῖς γνώμαις*, in utramque partem discedentes sententiis. Cf. adn. 83, 3. et Vig. p. 228. — *τὸ ψήφισμα* est *τὸ περὶ Μεγαρέων.* Genitivus *εἰρήνης* iungendus cum v. *ἐμπόδιον.* — *καθελεῖν.* Cogita *αὐτό.* — *ἀνὴρ ... πρῶτος.* Vid. de eo plura II, 65.

Cap. CXL. De Periclis orationibus universis vid. Kutzen. de Pericl. Thuc. p. 38. sqq. et Pericl. p. 152. „Hanc laudat seque eam

προοιμίῳ (§. α΄) λέξας περὶ τοῦ ἀσταθμήτου καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς τύχης ἀποφαίνει πρῶτον δέον ὅμως πολεμεῖν, ὅτι ἐπιτάσσοντες καὶ οὐκ

αὐτῆς ἔχομαι μὴ εἴκειν Πελοποννησίοις, καίπερ εἰδὼς τοὺς ἀνθρώπους οὐ τῇ αὐτῇ ὀργῇ ἀναπειθομένους τε πολεμεῖν καὶ ἐν τῷ ἔργῳ πράσσοντας, πρὸς δὲ τὰς ξυμφορὰς καὶ τὰς γνώμας τρεπομένους. ὁρῶ δὲ καὶ νῦν ὅμοια καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα μοι ὄντα, καὶ τοὺς ἀναπειθομένους ὑμῶν δικαιῶ τοῖς κοινῇ δόξασιν, ἢν ἄρα τι καὶ σφαλλώμεθα, βοηθεῖν, ἢ μηδὲ κατορθοῦντας τῆς ξυνέσεως μεταποιεῖσθαι. ἐνδέ-

10. Coniunctivi tamen usus post εἰ ne VI, 21. quidem certus hic multo minus probabilis est.

admirari scribit Dion. Hal. Iudic. de Thuc. p. [920. R.] Add. Aristid. t. III. p. 226." DUK. De dispositione huius orationis vid. ed. mai. et Pfau. Meditat. crit. p. 24. sqq.

§. 1. Τῆς γνώμης ... τῆς αὐτῆς ἔχομαι, in eadem sententia persto. Cf. Matth. Gr. §. 330. 6. et VIII, 81. De re cf. 127, 3. — τοὺς ἀνθρώπους πράσσοντας, homines non eodem ardore animorum persuaderi sibi pati, ut bellum gerant, atque in ipso opere agere, i. e. inverso membrorum ordine dass die Menschen bei der Ausführung mit geringerem Eifer handeln, als (sie zeigen, wenn) sie sich zum Kriege bereden lassen. Cf. c. 120. extr. et verba II, 8. ἀρχόμενοι γὰρ πάντες ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται. Ὀργή alibi quoque est ardor, animi impetus. Cf. II, 11. V, 70. De ἀναπειθ. cf. adn. 32, 1. et Kuehn. ad Xen. Comm. I, 3, 6. Add. II, 14. — πρὸς δὲ τὰς ξυμφοράς] πρὸς τὰ συμβαίνοντα. Cf. paulo post et interpr. Soph. Oed. R. v. 44. — τρεπομένους] μεταβαλλομένους.

Hoc Athenienses quoque fecisse videbimus II, 59. 61. — ὅμοια καὶ παραπλήσια. Similiter Demosth. Olynth. II. (III.) p. 36., ubi fallitur Ruedig. Cf. adn. 22, 4. — τοὺς ἀναπειθομένους. Nonnulli putantes respici ad eos, qui censuerint ὡς μὴ ἐμπόδιον εἶναι χρὴ τὸ ψήφισμα εἰρήνης, ἀλλὰ καθελεῖν, interpretantur τοὺς μεταπειθομένους Cf. adn. I, 84, 2. Sed non alia potest esse verbi vis hic atque antea. — βοηθεῖν. Tuendi vim habet. Cf. Wund. ad Soph. Ant. v. 671. — ἢ μηδὲ ... μεταποιεῖσθαι, aut ne si feliciter quidem res geramus (propr. gerant) prudentiae (laudis) partem sibi vindicare. Κατορθοῦντας pro gen. κατορθούντων (ἡμῶν) dictum esse Schol. adnotat, et sententiam ad omnes Athenienses spectare sane ex contraria ἢν ... σφαλλώμεθα apparet, sed cf. adn. 10, 4., et cogita insuper callidius et malignius participium ad τοὺς ἀναπειθομένους referri. De μεταποιεῖσθαί τινος cf. II, 51, et adn. I, 28, 2., cum sententia cf. II, 64, 1. — ἐνδέχεται γάρ. Explicatur, cur possint τοῖς κοινῇ δόξασι βοηθοῦντές τι καὶ σφάλλεσθαι. — τὰς ξυμφοράς]

αἰτιώμενοι οἱ Λακεδαιμόνιοι πάρεισιν.

χεται γὰρ τὰς ξυμφορὰς τῶν πραγμάτων οὐχ
ἧσσον ἀμαθῶς χωρῆσαι ἢ καὶ τὰς διανοίας τοῦ
ἀνθρώπου· διόπερ καὶ τὴν τύχην, ὅσα ἂν παρὰ
2 λόγον ξυμβῇ, εἰώθαμεν αἰτιᾶσθαι. Λακεδαιμό-
νιοι δὲ πρότερόν τε δῆλοι ἦσαν ἐπιβουλεύοντες
ἡμῖν καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα. εἰρημένον γὰρ δίκας
μὲν τῶν διαφόρων ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχε-
σθαι, ἔχειν δὲ ἑκατέρους ἃ ἔχομεν, οὔτε αὐτοὶ
δίκας πω ᾔτησαν, οὔτε ἡμῶν διδόντων δέχονται,
βούλονται δὲ πολέμῳ μᾶλλον ἢ λόγοις τὰ ἐγκλή-
ματα διαλύεσθαι, καὶ ἐπιτάσσοντες ἤδη καὶ οὐ-
3 κέτι αἰτιώμενοι πάρεισι. Ποτιδαίας τε γὰρ ἀπα-
νίστασθαι κελεύουσι, καὶ Αἴγιναν αὐτόνομον
ἀφιέναι, καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα καθαιρεῖν·
οἱ δὲ τελευταῖοι οἵδε ἥκοντες καὶ τοὺς Ἕλληνας
4 προαγορεύουσιν αὐτονόμους ἀφιέναι. ὑμῶν δὲ
μηδεὶς νομίσῃ περὶ βραχέος ἂν πολεμεῖν, εἰ τὸ
Μεγαρέων ψήφισμα μὴ καθέλοιμεν, ὅπερ μάλι-
στα προὔχονται, εἰ καθαιρεθείη, μὴ ἂν γίγνε-

„τὰς ἀποβάσεις." Schol. — ἀμαθῶς, ita ut sciri (vel praevideri) non possint, temere, fere idem atque paulo post παρὰ λόγον, praeter rationem. — τοῦ ἀνθρώπου. Singularem attendi iussit Herm. Cf. Bloomf. — τὴν τύχην. De vi fortunae, quam statuit Thuc., vid. Lindemann „Zur Beurtheilung des Thuc. vom religiös-sittlichen Standpunkte" p. 13.

§. 2. Hinc incipiunt τὰ κεφάλαια, et primum quidem demonstratur τὸ δίκαιον usque ad 141, 1. — πρότερον] „ὅτε ἐκώλυον τὸ τεῖχος γενέσθαι." Schol. Cf. c. 90., sed etiam 107, 4. et 114. — καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα. I, 86, 2. adn. — εἰρημένον. Cf. Matth. Gr. §. 564. extr. Rost. §. 131, 7. infra V, 30. 39. Erat autem hoc constitutum „ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς τριακοντούτεσι." Schol. Cf. adn, 78, 4. — δίκας

... διδόναι καὶ δέχεσθαι, iudicio inter se disceptare. Hac formula contineri, ut, quae lites legationibus ultro citroque missis componi non potuerint, arbitrio liberae alicuius civitatis utrisque amicae permittantur, ex 28, 2. ubi vid. adn. et V, 79. intelligitur. — ἔχειν ... ἃ ἔχομεν. Nota foederum formula (cf. IV, 65. 117.), tunc tamen non sine exceptionibus quibusdam sancta. Vid. 115, 1. — ἡμῶν διδόντων. Vid. 78, 4. et de vi illius διδόντων adn. 85, 2.

§. 3. Τὸ Μεγαρέων ψήφισμα. 139, 1. τὸ περὶ Μεγ. ψήφ. Cf. Matth. Gr. §. 342. 1. et supra 61, 1.

§. 4. Βραχέος. Cf. adn. 14, 3. — ὅπερ ... καθαιρεθείη. Per attractionem usitatiorem in enunciatis, qualia sunt ὁ ἀνήρ, ὃν οἶσθα, ὅτι ἦλθεν vel ὅστις ἐστί, ὅπερ ad προὔχονται (i. e. προ-

σθαι τὸν πόλεμον· μηδ' ἐν ὑμῖν αὐτοῖς αἰτίαν
ὑπολίπησθε, ὡς διὰ μικρὸν ἐπολεμήσατε. τὸ γὰρ
βραχύ τι τοῦτο πᾶσαν ὑμῶν ἔχει τὴν βεβαίωσιν
καὶ πεῖραν τῆς γνώμης. οἷς εἰ ξυγχωρήσετε, καὶ
ἄλλο τι μεῖζον εὐθὺς ἐπιταχθήσεσθε ὡς φόβῳ
καὶ τοῦτο ὑπακούσαντες· ἀπισχυρισάμενοι δὲ
σαφὲς ἂν καταστήσαιτε αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν
μᾶλλον προςφέρεσθαι.

141. Αὐτόθεν δὴ διανοήθητε ἢ ὑπακούειν, 1
πρίν τι βλαβῆναι, ἢ εἰ πολεμήσομεν, ὡς ἔμοιγε
ἄμεινον δοκεῖ εἶναι, καὶ ἐπὶ μεγάλῃ καὶ ἐπὶ
βραχείᾳ ὁμοίως προφάσει μὴ εἴξοντες, μηδὲ ξὺν
φόβῳ ἕξοντες ἃ κεκτήμεθα. τὴν γὰρ αὐτὴν δύ-
ναται δούλωσιν ἥ τε μεγίστη καὶ ἐλαχίστη δι-

Cap. CXL. §. 5. *Καταστήσαιτε* Vat. H. Reg. Bas. Lugd., tacitus m., Bekk. In Cass. Aug. Ven. Pal. It. al. *καταστήσετε*, quod tuentur Hart. de Part. II. p. 282. et Rost. Gr. §. 120. 6. c. β΄. Optativum requirunt Herm. de ἄν lib. I. c. 8. et Klotz. ad Devar. p. 119. Quos secuti sumus, quia ab hoc exemplo differt alterum II, 80., ubi cf. adn., βάλλονται, προφασίζονται) relatum est pro vv. ὅπερ εἰ καθαιρεθείη, μάλιστα προὔχονται μή cet. — μηδ' ἐν ... ὑπολίπησθε, neve in vobis ipsis (in animis vestris) criminationem relinquatis (i. e. insidere patiamini.) — ὡς ... ἐπολεμήσατε. Pro hoc etiam πολεμήσετε scribi potuit. Vulgata valet quasi ... bellum susceperitis, et in ea respicitur ad tempus belli iam exorti, quo hoc crimen animos forsitan vexaturum sit.

§. 5. Τὸ βραχύ τι. De indefinito τὶ cum articulo definito et pronomine demonstrativo iuncto vid. Fritzsch. Quaest. Lucian. p. 18. et Iacob. ad Lucian. Alex. c. 56. Reliqua exempla Thucydidea, velut VII, 2, ab hoc differunt. — βεβαίωσιν (confirmationem) non minus quam πεῖραν cohaeret cum gen. γνώμης, ex quo pendet ὑμῶν. Sententiae veritatem locis similibus comprobatam vide in ed. mai. — οἷς. I. e. τούτοις (τοῖς Λακεδαιμονίοις) γάρ. Cf. adn. 10, 3. Ὥςτ' secundum Dion. Hal. p. 1180. coniecit Burg.; aptius et vulgato similius est ὡς. — καὶ ἄλλο ... ἐπιταχθήσεσθε. Nam initium semper a parvis iniusta imperandi fieri dicit Liv. XXXV, 17. De compositione verborum cf. Matth. Gr. §. 424. 2. Rost. §. 112. 7. — τοῦτο, i. e. τὸ βραχύ τι. — ἀπισχυρισάμενοι] „ἰσχυρῶς ἀπαγορεύσαντες.“ Schol. — ἀπὸ τοῦ ἴσου ... προςφέρεσθαι, „ex aequo vobiscum potius (quam ex imperio, nam id mente addendum,) agere ipsos oportere.“ KISTEM. Cf. adn. 77, 3. et 3, 2.

Cap. CXLI. §. 1. Αὐτόθεν, hinc, ex his. — εἰ πολεμήσομεν ... μὴ εἴξοντες. Ad participium explicandum aut

καίωσις ἀπὸ τῶν ὁμοίων πρὸ δίκης τοῖς πέλας
2 ἐπιτασσομένη. τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἑκα-
τέροις ὑπαρχόντων ὡς οὐκ ἀσθενέστερα ἕξομεν,
3 γνῶτε καθ' ἕκαστον ἀκούοντες. αὐτουργοί τε γάρ
εἰσι Πελοποννήσιοι, καὶ οὔτε ἰδίᾳ οὔτε ἐν κοινῷ
χρήματά ἐστιν αὐτοῖς· ἔπειτα χρονίων πολέμων
καὶ διαποντίων ἄπειροι διὰ τὸ βραχέως αὐτοὶ
ἐπ' ἀλλήλους ὑπὸ πενίας ἐπιφέρειν. καὶ οἱ τοιοῦ-

ἔπειτα ἀποδείκνυσιν, ὅτι σφίσιν ἐλπίς ἐστιν ἐπικρατῆσαι ἀνδρῶν πενήτων καὶ τὰ οἰκεῖα μᾶλλον ἢ τὰ κοινὰ σκοπούντων.

tertium autem particulae ἄν cum indicativo futuri iunctae, quod apud Thuc. reperitur, VI, 82. nimis incertum est. Ceterum vulgo hic *καταστήσητε*.

πολεμεῖν ex πολεμήσομεν mente repetendum, aut εἰ πολεμ. reddenda verbis num bellum gesturi simus. Cur enim ex διανοήθητε hic non, ut VII, 68. ex νομίσωμεν, in altero membro verbum, cui participium recte adiungatur, intelligi posse videatur, de eo vid. Suppl. ed. mai. — δύναται, ut valet, est significat. Cf. Vig. p. 234. et Dobr. ad V, 20. — δικαίωσις] „κέλευσις, πρόςταξις.“ Schol. Propr. ἀξίωσις. Cf. V, 17. al. „Hoc inter poetica apud Thuc. refert Dion. Hal. περὶ τῶν Θουκυδ. ἰδιωμ. [p. 794.] Ipsum tamen eo plus semel in historia usum adnotat Sylb.“ DUK. Legitur etiam apud Dion. Cass. et Plut. De aliis significationibus eius cf. III, 82. VIII, 66, 2. — ἀπὸ τῶν ὁμοίων. Disputatur, utrum ὁμοίων sit masculinum, an neutrum. Si illud verum est, de ἀπό, nisi Bernhardyum Synt. p. 223. sequi mavis, cf. adn. c. 17, et ὅμοιοι sunt pares, ut 42, 4.; sin hoc, ut ἀπὸ τῶν ὁμοίων fere idem atque ἀπὸ τοῦ ἴσου significent, cf. ἀπὸ τῶν εἰκότων VI, 23. et dicendi genera ea, in quibus ἐκ cum pluralibus adiectivorum similiter iungitur. Vid. Matth. Gr. §. 574. p. 1334. Non minus controversa sunt verba ἀπὸ τῶν ὁμοίων VIII, 89, 3.

§. 2. Sequitur τὸ ὠφέλιμον usque ad c. 143. extr., quae pars opponitur Corinthiorum verbis c. 121. sq., et complectitur duos locos, quorum altero (141, 2. — 143, 2.) Peloponnesiorum quum opes et belli ratio universa, tum ἐπιτείχισις et classes extenuantur, altero (143, 3—5.) Atheniensium conditio laudatur. — τῶν ... ὑπαρχόντων. Exspectes forsitan τὰ ... ὑπάρχοντα, sed rationem facultatum pro ipsis facultatibus dixit. Cf. Matth. Gr. §. 285. Neque enim cogitandum de poetico genitivi usu ibid. §. 342. 2. — ὡς. Cf. adn. 10, 2.

§. 3. Αὐτουργοί. „Quos hic αὐτουργούς, c. 142. γεωργούς vocat.“ DUK. Spartiatae quidem agros per servos colebant, sed et Lacedaemonii seu περίοικοι huc pertinent, et multo magis ceteri Peloponnesii. Cf. III, 15. et Arn. — οὔτε ἰδίᾳ ... αὐτοῖς. Cf. c. 80. extr. et Bloomf. in interpr. — διαποντίων, transmarinorum (velut in Ionia gerendorum). βραχέως, per breve tempus. Hoc contrarium superiori χρόνιος, sicut ἐπ' ἀλλήλους superiori διαπόντιος. Ceterum non male βραχεῖς legeretur. — ἐπιφέρειν. Suppl. πολέμους.

τοι οὔτε ναῦς πληροῦντες οὔτε πεζὰς στρατιὰς πολλάκις ἐκπέμπειν δύνανται, ἀπὸ τῶν ἰδίων τε ἅμα ἀπόντες, καὶ ἀπὸ τῶν αὐτῶν δαπανῶντες, καὶ προςέτι καὶ θαλάσσης εἰργόμενοι. αἱ δὲ πε- 5
ριουσίαι τοὺς πολέμους μᾶλλον ἢ αἱ βίαιοι ἐςφοραὶ ἀνέχουσι· σώμασί τε ἑτοιμότεροι οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ χρήμασι πολεμεῖν, τὸ μὲν πιστὸν ἔχοντες ἐκ τῶν κινδύνων κἂν περιγενέσθαι, τὸ δὲ οὐ βέβαιον μὴ οὐ προαναλώσειν, ἄλλως τε κἂν παρὰ δόξαν, ὅπερ εἰκός, ὁ πόλεμος αὐτοῖς μηκύνηται. μάχῃ μὲν γὰρ μιᾷ πρὸς ἅπαντας 6
Ἕλληνας δυνατοὶ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀντισχεῖν, πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοίαν ἀντιπαρασκευὴν ἀδύνατοι, ὅτ' ἂν μήτε βουλευτηρίῳ ἑνὶ

Cap. CXLI. §. 4. Αὑτῶν. Cass. Aug. Ven. Pal. Gr. αὐτῶν. Cf. adn. I, 17.

§. 4. Οὔτε ναῦς ... δύνανται, neque naves complentes (quas compleant) neque terrestres exercitus saepe emittere possunt. ἐκπέμπειν igitur etiam ad prius membrum spectat. — ἀπὸ τῶν ἰδίων ... ἀπόντες. Et iccirco agriculturam negligentes, qua sustentantur. — ἀπὸ τῶν αὐτῶν ... δαπανῶντες. „Spartani cives [contra atque tunc Athenienses] in bello non publice, sed suis sumptibus alebantur.“ HAACK. Idem haud dubie de ceteris Peloponnesiis dicendum, qui commeatum in expeditionibus secum portabant. Cf. II, 10. et al. — θαλάσσης εἰργόμενοι, maris usu (et mercatura maritima) exclusi. Cf. II, 85. III, 115.

§. 5. Αἱ δὲ περιουσίαι. Significantur opes in thesauris conditae, quales erant Atheniensibus. Vid. II, 13. — αἱ βίαιοι ἐςφοραί. Respicitur ad verba Corinthiorum 121, 5, et designantur violentae pecuniarum collationes, quibus tamen mox ne Athenienses quidem caruerunt. Vid. III, 19. et ibi adn. — ἀνέχουσι, sustinent. Cf. Lexic. et Herm. ad Soph. Oed. Col. v. 680. — τὸ μὲν ... περιγενέσθαι, alterum quidem (i. e. corpora) ex periculis etiam evadere posse persuasum habentes. — τὸ δὲ ... προαναλώσειν, alterum vero (i. e. pecunias) non certum (existimantes) se non ante (belli finem) consumpturos. De μὴ οὐ vid. Rost. Gr. §. 135. 7. b. β'. Cf. VIII, 60.

§. 6. Μὴ πρὸς ὁμοίαν παρασκευήν, adversus dissimilem apparatum. Cf. Hart. de Partic. II. p. 174. Kuehn. Gr. §. 865. adn. 3. Rost. §. 135. 1. adn. — ὅτ' ἂν. Cf. Matth. Gr. §. 624. 2. — μήτε βουλευτηρίῳ ἑνὶ χρώμενοι ... ἐπιτελῶσι. Ad μήτε deinde τὲ refertur. Cf. adn. c. 17. extr. Negatio ut ad totam enunciationem, ita ad participium pertinet, ut I, 78. 84. 85. Quod autem Peloponnesii negantur con-

χρώμενοι παραχρῆμά τι ὀξέως ἐπιτελῶσι, πάντες τε ἰσόψηφοι ὄντες καὶ οὐχ ὁμόφυλοι τὸ ἐφ' ἑαυτῶν ἕκαστος σπεύδῃ· ἐξ ὧν φιλεῖ μηδὲν ἐπι-
7 τελὲς γίγνεσθαι. καὶ γὰρ οἱ μὲν ὡς μάλιστα τιμωρήσασθαί τινα βούλονται, οἱ δὲ ὡς ἥκιστα τὰ οἰκεῖα φθεῖραι. χρόνιοί τε ξυνιόντες ἐν βραχεῖ μὲν μορίῳ σκοποῦσί τι τῶν κοινῶν, τῷ δὲ πλέονι τὰ οἰκεῖα πράσσουσι· καὶ ἕκαστος οὐ παρὰ τὴν ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἴεται βλάψειν, μέλειν δέ τινι καὶ ἄλλῳ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τι προϊδεῖν, ὥςτε τῷ αὐτῷ ὑπὸ ἁπάντων ἰδίᾳ δοξάσματι λανθάνειν τὸ κοινὸν ἀθρόον φθειρόμενον.

§. 6. Ἐφ' ἑαυτῶν Gr. m. In Ar. et Chr. ὑφ' ἑαυτῶν. Vulgo et Bekk. ἐφ' ἑαυτόν. At vid. Matth. Gr. §. 584. γ'. Vig. p. 613. sq. supra I, 17. Vulgatum diversissimis exemplis tueri studet Bernh. Synt. p. 252.

Σπεύδῃ. Cass. Aug. Ven. It. al. σπεύδει. Sed etsi ab enunciato aliunde pendenti interdum in non suspensum transitur (cf. ad.

silium unum (idemque) habere, de senatu omnium communi (Bundesrath), qui opponatur quodammodo ἑνὶ βουλευτηρίῳ Atheniensium (II, 15.), videtur accipiendum. Nam quod Schoemannus Antiqu. iur. publ. p. 426. haec ideo dici scribit, quia legitimi ac statis temporibus habendi conventus nulli fuerint, id in βουλευτηρίῳ ἑνί inesse non potest. De societatis Laconicae natura universa cf. quos c. 19. ineunt. commemoravimus libros. — οὐχ ὁμόφυλοι. Praeter Dorienses enim plerosque etiam nonnulli populi Aeolici, velut Boeoti et ex Pelasgis orti, sicut Arcades, denique Pellenenses Achaei foederis Laconici consortes erant. — σπεύδῃ. Cf. Matth. Gr. §. 302. a. adn.

§. 7. Τὰ οἰκεῖα φθεῖραι] „ἐκ τοῦ πολεμεῖν, τῇ ἀπουσίᾳ.“ Schol. Cf. §. 4. — χρόνιοι. Cf. Matth. Gr. §. 446. 9. — ξυνιόντες. Ἐς ξυλλόγους seu ξυνόδους (Bundesversammlungen, Tagsatzungen). Cf. c. 67. 119. — ἐν βραχεῖ μορίῳ. Aut χρόνου ex superiore χρόνιοι, aut τοῦ ξυνεῖναι ex ξυνιέναι, mente repetendum. — τῷ δὲ πλείονι. Superius ἐν hic quoque cogitandum. — παρά, propter. Cf. Matth. Gr. §. 588. c. δ'. — βλάψειν] „τὰ κοινά.“ Schol. — ὑπὲρ ἑαυτοῦ, suo loco, ut ἀντί. Cf. Matth. Gr. §. 582. Τὶ προϊδεῖν enim ad rerum publicarum curam spectat. τῷ αὐτῷ ... δοξάσματι, durch dieselbe selbstsüchtige Ansicht aller; omnes enim rerum communium curam aliis permittentes sibi quisque prospiciendum censebant. De ἰδίᾳ vid. adn. 95, 2. ὑπὸ ἁπάντων δόξασμα ut φυγὴ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων VIII, 64, 4. et similia. Cf. adn. II, 65, 9. — ἀθρόον iunge cum φθειρόμ. Cf. II, 60, 2.

καὶ μὴν μηδὲ τὴν ἐπιτείχισιν μηδὲ τὸ ναυτικὸν αὐτῶν δεῖν φοβηθῆναι, μηδὲ μὴν (κεφ. ρμγ´) τό γε βούλεσθαι αὐτοὺς

142. Μέγιστον δέ, τῇ τῶν χρημάτων σπά- 1
νει κωλύσονται, ὅτ᾽ ἂν σχολῇ αὐτὰ ποριζόμενοι
διαμέλλωσι· τοῦ δὲ πολέμου οἱ καιροὶ οὐ μενε-
τοί. καὶ μὴν οὐδ᾽ ἡ ἐπιτείχισις, οὐδὲ τὸ ναυτι- 2
κὸν αὐτῶν ἄξιον φοβηθῆναι. τὴν μὲν γὰρ χα- 3
λεπὸν καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν ἀντίπαλον παρασκευ-
άσασθαι, ἤπου δὴ ἐν πολεμίᾳ τε καὶ οὐχ ἧσσον

37. 4.), ei rei hic minus τὲ particulae μήτε, post quod τὲ etiam alibi oratio mutatur, quam ipsa sententia obstat.

Cap. CXLII. §. 1. *Μέγιστον.* Cf. Matth. Gr. §. 432. 5. p. 972. — *κωλύσονται.* Cf. Matth. Gramm. §. 494. II. a. Rost. §. 114. adn. 1. — *σχολῇ*] „βραδέως." Schol. At Portus aegre. — *ποριζόμενοι.* Quo modo hoc facturi fuerint, disce ex 121, 3.

§. 2. *Καὶ μὴν οὐδέ*, et vero (vel iam vero) ne ... quidem. — *ἡ ἐπιτείχισις;* Etenim Corinthii 122, 1. minati erant ἐπιτειχισμὸν τῇ χώρᾳ. Vid. ibi adn. — *φοβηθῆναι* hic non, ut plerumque, timere, sed ex eo usu, quem Matth. Gr. §. 535. b. adn. et Rost. §. 125. adn. 9. illustraverunt, timeri significat. Alterum tamen exemplum flexionis proprie passivae sic positae desideramus, et aut φοβῆσαι ἡμᾶς aut τὴν ἐπιτείχισιν malimus scriptum esse.

§. 3. *Τὴν μὲν γάρ.* Memorabile est ἐπιτείχισιν opponi φρουρίῳ §. 4., quum alibi, velut aliquoties apud Xenophontem (vid. Sturz. lex. Xen.) ipsum φρούριον, quod adversus hostes exstruitur, dicatur ἐπιτειχίζεσθαι, et de Decelea Diodorus XIII. p. 548. usus sit verbis Δεκέλειαν φρούριον ἐποίησαν κατὰ τῆς Ἀττικῆς, Thucydides et alii verbis ἐπιτειχίσαι, ἐπιτείχισις, ἐπιτειχισμός. Cf. adn. 122, 1. Hic ἐπιτείχισιν debere amplius quiddam esse, quam φρούριον, inde manifestum est, quod illius exstructio difficilis et dubia vel in pace vocatur, huius non item. Neque satis est dicere φρούριον ποιεῖσθαι hic non esse castellum exstruere, sed praesidium collocare; nam praeterquam quod φρούριον non est idem quod φρουρά et φρουρικόν (cf. adn. V, 80.), ut praesidium Peloponnesii in Attica constituerent, castello iis opus erat, qualis fuit Decelea. Itaque ἐπιτείχισις hic videtur esse aedificatio urbis hostibus officientis. Et Arn. cogitari iubet de urbibus, qualis contra Thessalos fuerit Heraclea III, 92., vel quales Placentia et Cremona a Romanis contra Gallos conditae, Alexandria Italiae ab urbibus Guelficis contra Ticinum. — *πόλιν ἀντίπαλον παρασκευάσασθαι*, (ut) urbem paris potentiae parare, i. e. ita instituere et parare, ut inde oriatur urbs, quae par sit aemulae. Nam πόλιν ἀντίπαλον videntur esse accusativi praedicati sive factitivi, qui a nonnullis vocantur, non accusativi subiecti, nec πόλιν ab adiectivo putamus separari posse. — *ἤπου δή*, multo magis (suppl. χαλεπόν) nedum. Cf. Vig. p. 412. sq. Matth. Gr. §. 604. — *οὐχ ἧσσον ... ἀντεπιτετειχισμένων*, si nos non minus munitiones adversus illos vicissim nobis exstruxerimus. Haereas tamen in tempore, atque ἀντεπιτετειχισομένων coniecit Reisk., ἂν ἀντεπιτετειχισμένων Goell. (cf.

4 ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμένων. φρούριον δ᾽
εἰ ποιήσονται, τῆς μὲν γῆς βλάπτοιεν ἄν τι μέ-
ρος καταδρομαῖς καὶ αὐτομολίαις, οὐ μέντοι
ἱκανόν γε ἔσται ἐπιτειχίζειν τε κωλύειν ἡμᾶς
πλεύσαντας ἐς τὴν ἐκείνων, καί, ᾗπερ ἰσχύομεν,
5 ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι. πλέον γὰρ ἡμεῖς ἔχομεν
τοῦ κατὰ γῆν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ ἐμπειρίας ἢ ἐκεῖ-
6 νοι ἐκ τοῦ κατ᾽ ἤπειρον ἐς τὰ ναυτικά. τὸ δὲ
τῆς θαλάσσης ἐπιστήμονας γενέσθαι οὐ ῥᾳδίως
7 αὐτοῖς προσγενήσεται. οὐδὲ γὰρ ὑμεῖς, μελετῶν-
τες αὐτὸ εὐθὺς ἀπὸ τῶν Μηδικῶν, ἐξείργασθε·
πῶς δὴ ἄνδρες γεωργοὶ καὶ οὐ θαλάσσιοι, καὶ
προσέτι οὐδὲ μελετῆσαι ἐασόμενοι διὰ τὸ ὑφ᾽
ἡμῶν πολλαῖς ναυσὶν ἀεὶ ἐφορμεῖσθαι, ἄξιον ἄν
8 τι δρῷεν; πρὸς μὲν γὰρ ὀλίγας ἐφορμούσας κἂν
διακινδυνεύσειαν, πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνον-
τες· πολλαῖς δὲ εἰργόμενοι ἡσυχάσουσι, καὶ ἐν
τῷ μὴ μελετῶντι ἀξυνετώτεροι ἔσονται καὶ δι᾽
9 αὐτὸ καὶ ὀκνηρότεροι. τὸ δὲ ναυτικὸν τέχνης

ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν.

adn. II, 102. VIII, 1.) De forma passiva cf. Matth. Gr. §. 493. Rost. §. 114.

§. 4. *Φρούριον δ᾽ εἰ ποιήσονται.* De collocatione verborum vid. adn. 10, 2. — *καταδρομαῖς καὶ αὐτομολίαις.* Id Decelea munita accidit. Vid. VII, 27. *αὐτομολίαις*, transfugiis, „i. e. quia nostri tunc ad eos transfugiant." BAU. — *οὐ μέντοι ... ἐκείνων*, non tamen (illud φρούριον) sufficiet ad nos prohibendos, quo minus in illorum agros navigantes munitionem adversus illos exstruamus. Eiusmodi ἐπιτειχίσεις Atheniensium in Peloponneso postea Pylus IV, 3. al. et Methone (s. Methana) IV, 45. fuerunt. — *τὴν ἐκείνων.* Cf. adn. 44, 2. — *ᾗπερ ... ταῖς ναυσίν.* Similiter II, 13. τὸ ναυτικόν, ᾗπερ ἰσχύομεν. Cf. II, 4. VII, 5. 45.

§. 5. *Πλέον γάρ* cet. „Verba sic iunge: πλέον γὰρ ἐμπειρίας τοῦ κατὰ γῆν ἡμεῖς ἔχομεν ἐκ τοῦ ναυτικοῦ." HAACK. Ad τοῦ male πολέμου cogitari vult Rost. Gr. §. 98. 5. d. Τοῦ est neutrum, et ut τὸ ναυτικόν est res navalis, ita τὸ κατὰ γῆν et τὸ κατ᾽ ἤπειρον res terrestris.

§. 7. *Θαλάσσιοι.* Cf. adn. c. 7. — *οὐδὲ ... ἐασόμενοι.* Refutantur verba Corinthiorum 121, 4. De ἐασόμενοι vid. adn. ad κωλύσονται §. 1. — *ἐφορμεῖσθαι.* Hoc verbum, ut πολεμεῖσθαι (cf. adn. 37, 1.), ἄρχεσθαι II, 8. III, 36. alia, adde a Matth. Gr. §. 490. enumeratis.

§. 8. *Πρὸς μὲν ... διακινδυνεύσειαν.* Exemplum exstat II, 83. sqq. — *ἐν τῷ μὴ μελετῶντι.* Cf. Vig. p. 338. Matth.

*ἐστίν, ὥςπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ οὐκ ἐνδέχεται,
ὅτ᾽ ἂν τύχῃ, ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι, ἀλλὰ μᾶλ-
λον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον ἄλλο γίγνεσθαι.*

143. *Εἴ τε καὶ κινήσαντες τῶν Ὀλυμπίασιν* 1
*ἢ Δελφοῖς χρημάτων μισθῷ μείζονι πειρῷντο
ἡμῶν ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν, μὴ
ὄντων μὲν ἡμῶν ἀντιπάλων ἐςβάντων αὐτῶν τε
καὶ τῶν μετοίκων δεινὸν ἂν ἦν· νῦν δὲ τόδε τε
ὑπάρχει, καί, ὅπερ κράτιστον, κυβερνήτας ἔχομεν
πολίτας καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν πλείους καὶ
ἀμείνους ἢ πᾶσα ἡ ἄλλη Ἑλλάς. καὶ ἐπὶ τῷ* 2

Gr. §. 570. infra III, 83.

§. 9. *Ὥςπερ καὶ ἄλλο τι.* Matth. Gr. §. 617. e. — *ὅτ᾽ ἂν τύχῃ*, si fors ferat, per occasionem. — *ἐκ παρέργου*, subsicivis operis, nebenbei. — *ἀλλὰ μᾶλλον.* Suppl. *δεῖ.* Cf. Matth. Gr. §. 634. 3.

Cap. CXLIII. §. 1. *Εἴ τε καί* cet. Respondet Pericles ad ea, quae Corinthii 121, 3. dixerant. *κινήσαντες τῶν ... χρημάτων.* Genitivus est partitivus, ut VI, 70. ubi Duker „*κινεῖν*“ inquit „etiam alibi dicit pro pecunias sacras, vel ad certum usum sepositas, attrectare, auferre, et ad alios usus convertere. Cf. II, 24.“ Add. Schweigh. ad Appi. III. p. 745. — *Δελφοῖς.* Quod hoc sine *ἐν* dictum est, proximo superiore *Ὀλυμπίασιν* excusatur; nam alibi non idem fit in *Δελφοῖς*, quod in *Μαραθῶνι* 73, 4, ubi vid. adn. — *μισθῷ μείζονι.* Drachmae potissimum pro triobolo. Cf. VIII, 45. — *ὑπολαβεῖν τοὺς ξένους τ. ν.* Cf. adn. 121, 3. — *τῶν μετοίκων.* De his vid. Herm. Antiqu. Gr. §. 115. et qui ibi citantur. Distinguuntur a *ξένοις*, ut IV, 90. De militia eorum cf. adn. II, 13, 7. — *τόδε*] „*τὸ ἀντιπάλους ἡμᾶς αὐτοὺς μετὰ τῶν μετοίκων εἶναι αὐτοῖς.*“ Schol. — *τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν.* Cf. Matth. Gr. §. 429. Rost. §. 97. 2, β´. *Ὑπηρεσίαι* et *ὑπηρέται* modo sunt iidem atque *ναῦται*, seu cuncti, qui praeter classiarios (*ἐπιβάτας*) navibus vehuntur, modo angustiore significatione remiges (vel remiges ac ministri) seu socii navales discernuntur a nautis. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I. p. 301. et interpr. ad VI, 31. Hic quum superiori *ναύτας* remiges complectenti respondeat, latior vis videtur inesse, quod minus manifestum ex adiecto *ἄλλην*; id enim potest dictum esse ut in vv. *παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην κατασκευήν* II, 14. ubi vid. adn. Ceterum aut huc quoque spectat *πολίτας*, aut cogitandum certe de *οἰκείᾳ ὑπηρεσίᾳ* Atheniensium; nam hac paragrapho, etiamsi peregrini ad hostes transfugerint, Athenienses his pares fore, altera illud ne verisimile quidem esse declaratur. — *πλείους καὶ ἀμείνους.* Cf. Matth. Gr. §. 434. 2.

§. 2. *Ἐπὶ τῷ κινδύνῳ.* Aut ob (impendens) periculum, aut ut periculum adeat. — Huic, quod ut gravius malim, non obstare *τε* post *τήν* positum ex adn. c. 16. liquet. —

κινδύνῳ οὐδεὶς ἂν δέξαιτο τῶν ξένων τήν τε τὰ δὲ σφέτερα
αὐτοῦ φεύγειν, καὶ μετὰ τῆς ἥσσονος ἅμα ἐλπί- ἀμείνω εἶναι.
δος ὀλίγων ἡμερῶν ἕνεκα μεγάλου μισθοῦ δό- χρῆναι δὲ σφᾶς ἐς τὴν
3 *σεως ἐκείνοις ξυναγωνίζεσθαι. καὶ τὰ μὲν Πε-* Πελοπόννησον πλεῖν
λοποννησίων ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ παραπλήσια δο- τὴν ἑαυτῶν
κεῖ εἶναι, τὰ δὲ ἡμέτερα τούτων τε, ὧνπερ ἐκεί- ἀφέντας.
νοις ἐμεμψάμην, ἀπηλλάχθαι, καὶ ἄλλα οὐκ ἀπὸ
4 *τοῦ ἴσου μεγάλα ἔχειν. ἤν τ᾽ ἐπὶ τὴν χώραν
ἡμῶν πεζῇ ἴωσιν, ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἐκείνων πλευ-
σούμεθα· καὶ οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται Πελο-
ποννήσου μέρος τι τμηθῆναι καὶ τὴν Ἀττικὴν
ἅπασαν. οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἕξουσιν ἄλλην ἀντιλα-
βεῖν ἀμαχεί, ἡμῖν δέ ἐστι γῆ πολλὴ καὶ ἐν νή-
σοις καὶ κατ᾽ ἤπειρον. μέγα γὰρ τὸ τῆς θαλάσ-*
5 *σης κράτος. σκέψασθε δέ· εἰ μὲν γὰρ ἦμεν νη-
σιῶται, τίνες ἂν ἀληπτότεροι ἦσαν; καὶ νῦν χρὴ
ὅ τι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας τὴν μὲν γῆν
καὶ οἰκίας ἀφεῖναι, τῆς δὲ θαλάσσης καὶ πόλεως*

Cap. CXLIII. §. 2. *Αὑτοῦ.* Cass. Aug. Cl. Pal. Gr. *αὐτοῦ.* Cf. adn. 17, 1.

§. 5. *Μὲν γάρ.* Cass. Aug. Cl. Ven. C. G. *Μέν* sine *γάρ* D. I. Vulgo et Bekk. *γάρ* sine *μέν.* Respondent inter se *εἰ μὲν ... καὶ νῦν.* Cf. Vig. p. 537. V, 60. 71.

δέξαιτο, velit. Cf. Duk. ad V, 94. — *τὴν αὑτοῦ φεύγειν*] „*τὸ τὴν πατρίδα φεύγειν δηλοῖ, ὅτι σύμμαχοι καὶ ὑπήκοοί εἰσιν αὐτῶν. καὶ δῆλον ὅτι, ἐὰν τοῖς Λακεδαιμονίοις διὰ μείζονα μισθὸν προςχωρήσωσι, διωχθήσονται ὑπὸ τῶν ἀστῶν ἕκαστος.*“ Schol. Cf. adn. 121, 3. — *ὀλίγων ... δόσεως*, i. e. *ἕνεκα δόσεως μεγάλου μισθοῦ ὀλίγων ἡμερῶν.* Tres genitivi copulati sunt ut II, 13. IV, 10. VIII, 48. Cur pauci dies commemorentur, de eo cf. ed. mai.

§. 3. *Τοιαῦτα καὶ παραπλήσια.* Cf. adn. 22, 4. — *ὧνπερ ἐκείνοις ἐμεμψάμην.* Haec, sive *ὧνπερ* per attractionem dictum est pro *ἅπερ*, sive est genitivus causae, recte se habent. Vid. Matth. Gr. §. 368. et §. 384. 3. — *οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου μεγάλα*, propr. non ex aequo magna, i. e. longe maiora.

§. 4. *Ἐκ τοῦ ὁμοίου.* Plerumque dicendi genus adverbiale (cf. adn. I, 51, 2.), hic adiectivum. Cf. Matth. Gr. §. 574. p. 1334. et II, 3. VI, 11. Antea de *οὐκέτι* vid. adn. 8, 2.

§. 5. *Εἰ γάρ.* De *γάρ* cf. Rost. Gr. §. 134. C. 7. a. et Klotz. ad Devar. p. 235. — *ἀληπτότεροι.* Cf. 37, 5. — *ὅ τι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας*, propr. diesem möglichst nahe denkend, i. e. quam proxime ad istam rem cogitatione accedentes. Cf. III, 40. — *τὴν μὲν γῆν* cet. Cf. II, 13, 2.

φυλακὴν ἔχειν, καὶ Πελοποννησίοις ὑπὲρ αὐτῶν ὀργισθέντας πολλῷ πλείοσι μὴ διαμάχεσθαι (κρατήσαντές τε γὰρ αὖθις οὐκ ἐλάσσοσι μαχούμεθα, καὶ ἢν σφαλῶμεν, τὰ τῶν ξυμμάχων, ὅθεν ἰσχύομεν, προςαπόλλυται· οὐ γὰρ ἡσυχάσουσι μὴ ἱκανῶν ἡμῶν ὄντων ἐπ' αὐτοὺς στρατεύειν) τήν τε ὀλόφυρσιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν σωμάτων· οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἄνδρας, ἀλλ' οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται. καὶ εἰ ᾤμην πείσειν ὑμᾶς, αὐτοὺς ἂν ἐξελθόντας ἐκέλευον αὐτὰ δηῶσαι, καὶ δεῖξαι Πελοποννησίοις, ὅτι τούτων γε ἕνεκα οὐχ ὑπακούσεσθε.

ἄλλων τινῶν σημανθέντων ἕπεται ἡ ἀπόκρισις, ἣν κατ' ἀξίαν τῆς πόλεως καὶ τῶν πατέρων δεῖ ἀποδοῦναι.

144. Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχω ἐς ἐλπίδα τοῦ 1
περιέσεσθαι, ἢν ἐθέλητε ἀρχήν τε μὴ ἐπικτᾶσθαι
ἅμα πολεμοῦντες, καὶ κινδύνους αὐθαιρέτους μὴ
προςτίθεσθαι· μᾶλλον γὰρ πεφόβημαι τὰς οἰ-
κείας ἡμῶν ἁμαρτίας ἢ τὰς τῶν ἐναντίων δια-
νοίας. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν καὶ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἅμα 2

Ταῦτα. In septem pessimis membranis τάδε. Sed vid. Fasc. philol. I. 2. p. 132. et adn.

οἰκίαι sunt villae, aedificia pagorum. Cf. II, 13. 14. — πολλῷ πλείοσι. Cf. 81, 1. adn. — ὅθεν ἰσχύομεν. Cf. II, 13, 2. I, 122, 1. — οὐ γὰρ ἡσυχάσουσι, sed deficient. — ὀλόφυρσιν ... ποιεῖσθαι. Cf. adn. ad vv. μάθησιν ποιεῖσθαι 68, 2. Infin. cohaeret cum χρή. — τῶν σωμάτων] „τῶν ἀνδρῶν." Schol. — τάδε ... ταῦτα, i. e. οἰκίαι καὶ γῆ. Attende autem haec pronomina contra consuetudinem (cf. Rost. Gr. §. 99. 6. a.) de eadem re posita ad varietatem sermonis efficiendam. Vid. sd. Cum sententia cf. VII, 77. extr. — αὐτὰ δηῶσαι. Id parva ex parte fecerunt Athenienses. Vid. II, 14.

Cap. CXLIV. §. 1. Ἀρχὴν μὴ ἐπικτᾶσθαι ἅμα πολεμοῦντες. Pro his II, 65, 7. ἀρχὴν μὴ ἐπικτᾶσθαι ἐν τῷ πολέμῳ et apud Aristid. παρὰ τὸν πόλεμον. Cf. Matth. Gr. §. 565. adn. 2. Rost. §. 130. adn. 3. „Αἰνίττεται Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν, ἧς ἐπεθύμουν κρατῆσαι." Schol. Cf. VI, 90. — προςτίθεσθαι. Non addere (προςτιθέναι), sed adsciscere, sibi imponere. Cf. c. 78. — πεφόβημαι. Quum φοβεῖν sit perterrefacere, timendi notio proprie perfecto passivi exprimenda est, quanquam eadem vi saepius dicitur φοβοῦμαι. Πεφόβημαι II, 89. bis, III, 77. IV, 114. et aliquoties. — τὰς οἰκείας ἡμῶν ἁμαρτίας. Hoc exemplum compara cum Isocrateis in Rost. Gr. §. 99. 3. a.* Cf. I, 32, 4. Diversa exempla sunt III, 65. et VI, 89.

§. 2. Ἐν ἄλλῳ λόγῳ. Cf.

τοῖς ἔργοις δηλωθήσεται· νῦν δὲ τούτοις ἀποκρινάμενοι ἀποπέμψωμεν, Μεγαρέας μὲν ὅτι ἐάσομεν ἀγορᾷ καὶ λιμέσι χρῆσθαι, ἢν καὶ Λακεδαιμόνιοι ξενηλασίας μὴ ποιῶσι μήτε ἡμῶν μήτε τῶν ἡμετέρων ξυμμάχων (οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει ἐν ταῖς σπονδαῖς οὔτε τόδε), τάς τε πόλεις ὅτι αὐτονόμους ἀφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπεισάμεθα, καὶ ὅτ' ἂν κἀκεῖνοι ταῖς αὑτῶν ἀποδῶσι πόλεσι μὴ σφίσι, τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἐπιτηδείως αὐτονομεῖσθαι, ἀλλὰ αὐτοῖς ἑκάστοις, ὡς βούλονται· δίκας δὲ ὅτι ἐθέλομεν δοῦναι κατὰ τὰς ξυνθήκας, πολέμου δὲ οὐκ ἄρξομεν, ἀρχομένους δὲ ἀμυνούμεθα. ταῦτα

Cap. CXLIV. §. 2. *Κωλύει ἐν ταῖς σπονδαῖς.* Ἐν Dion. Hal. l. in adn. d. Valla: impedimento est foederibus servandis. Suspecta est igitur praepositio; nam κωλύειν τινί dicatur ut ἐμποδίζειν τινί, de quo vid. Matth. Gr. §. 393. 4. adn. 2, et novitati impedit ... consuetudo apud Varr. secundum lexic. Lat. Goeller quidem eandem vim verbi amplexus ἐν ταῖς σπονδαῖς interpretatur tempore pacis, quam agimus, articuli causa comparans ἐν τῷ πολέμῳ II, 31. Sed ita accepta haec prorsus languent et inutilia sunt; quum enim belli tempore τὸ Μεραρέας μὴ ἐᾶν ἀγορᾷ καὶ λιμέσι χρῆσθαι τοὺς Ἀθηναίους aut τὸ ξενηλασίαν ποιεῖν τοὺς Λακεδαιμονίους multo minus obstare foederibus aut reprehendi possit, cur pacis temporis mentio fiat?

Τάς τε libri mss. duodecim, in quibus optimi. Vulgo et Bekk. τὰς δέ. Μέν et τέ inter se respondent etiam II, 70. III, 46. IV, 32. 69. Cf. Rost. Gr. §. 134. 6. cc).

Αὑτῶν Bekk. In plerisque codd. αὐτῶν. Cf. adn. 17, 1. Vulgo ἑαυτῶν.

II, 13, 3. sqq. et II, 62. — τούτοις ἀποκρινάμενοι ἀποπέμψωμεν. Cf. adn. I, 1, 2. extr. et VIII, 86, 6. — Μεγαρέας μὲν ὅτι. Cf. adn. 10, 2. — ξενηλασίας. Vid. Herm. Antiqu. Gr. §. 28. 7. et quos hic antestatur. Cf. II, 39. — ποιῶσι. Cum activo compara Platonicum dicendi genus ταφὰς ποιεῖν Menex. c. 1. et minus certum πομπὰς ποιεῖν VI, 58. Cf. adn. c. 67. — κωλύει. Κωλύεται interpretatur Dion. Hal. περὶ τῶν Θουκ. ἰδιωμ. p. 797, κώλυμά ἐστιν, ἐμπόδιόν ἐστι, plerique recentiores. Cf. Paus. IV, 25, 3. et ibi Siebel. Goeller comparat ἐπικωλύει VI, 17, ubi tamen activum sine complemento suo dictum esse existimari potest. „Cf. etiam Eur. Phoen. 1104." BLOOMF. Add. sd. — σφίσι τοῖς Λακεδ. ἐπιτηδείως. In cod. Aug. hoc explicatur ὀλιγαρχικῶς. Cf. I, 19. De appositione τοῖς Λακεδ. cf. II, 72. IV, 114. V, 65. al. et adn. II, 29. — δίκας ... ξυνθήκας. Cf. adn. 78, 4. et 140, 2. — ἀρχομένους. Malis ἄρχοντας vel ἄρξαντας, sicut modo legimus activum. Cf.

ἐπίλογοι.

γὰρ δίκαια καὶ πρέποντα ἅμα τῇδε τῇ πόλει ἀποκρί-
νασθαι. εἰδέναι δὲ χρή, ὅτι ἀνάγκη πολεμεῖν· 3
ἢν δὲ ἑκούσιοι μᾶλλον δεχώμεθα, ἧσσον ἐγκει-
σομένους τοὺς ἐναντίους ἕξομεν· ἔκ τε τῶν με-
γίστων κινδύνων ὅτι καὶ πόλει καὶ ἰδιώτῃ μέ-
γισται τιμαὶ περιγίγνονται. οἱ γοῦν πατέρες 4
ἡμῶν ὑποστάντες Μήδους, καὶ οὐκ ἀπὸ τοσῶνδε
ὁρμώμενοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἐκλιπόντες,
γνώμῃ τε πλείονι ἢ τύχῃ καὶ τόλμῃ μείζονι ἢ
δυνάμει τόν τε βάρβαρον ἀπεώσαντο, καὶ ἐς τά-
δε προήγαγον αὐτά. ὧν οὐ χρὴ λείπεσθαι, ἀλλὰ 5
τούς τε ἐχθροὺς παντὶ τρόπῳ ἀμύνεσθαι, καὶ
τοῖς ἐπιγιγνομένοις πειρᾶσθαι αὐτὰ μὴ ἐλάσσω
παραδοῦναι.

οἱ μὲν οὖν Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις τῇ Περικλέους γνώμῃ ἀπεκρίναντο.

145. Ὁ μὲν Περικλῆς τοιαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι νομίσαντες ἄριστα σφίσι παραινεῖν αὐτὸν ἐψηφίσαντο ἃ ἐκέλευε, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀπεκρίναντο τῇ ἐκείνου γνώμῃ, καθ' ἕκαστά τε, ὡς ἔφρασε, καὶ τὸ ξύμπαν οὐδὲν κελευόμενοι ποιήσειν, δίκῃ δὲ κατὰ τὰς ξυνθήκας ἕ-

Dion. Hal. Ant. p. 1366. ἀρξάντων ἐκείνων παρασπονδεῖν ἀμύνεσθαι τοὺς ἄρξαντας, supra I, 49. 53. 78. 81. Kuster. de Verb. med. I, 23. Ἄρχεσθαι πολέμου tamen pro ἄρχειν scripsit etiam Menand. hist. p. 307. et 316. Quem usum explicare studet Boeckh. Inscript. I. p. 878. De particulis δὲ ... δέ cf. adn. 64, 1.

§. 3. Δεχώμεθα. Suppl. πολεμεῖν. Cf. adn. 143, 2. — περιγίγνονται. Ἐκ περιουσίας συμβαίνουσιν interpretatur Dukas. Redundare vel (feliciter) obvenire Latine dixeris. Cf. II, 39. 87. IV, 73.

§. 4. Ὁρμώμενοι. Cf. adn. 74, 3. — τὰ ὑπάρχ. ἐκλιπ. Paulo aliter l. d. — γνώμῃ ... δυνάμει] „ἐπὶ πλέον ἐνταῦθα τῶν ἄλλων ἡ Γοργίειος ἐλήφθη παρίσωσις, καὶ ἔστιν οὐκ ἄχαρις διὰ τὴν ταχεῖαν πλοκὴν τοῦ ὀνόματος.“ Schol. Sententia illustratur I, 74. 75. init. — ἐς τάδε προήγαγον αὐτά. Portus: imperium ad tantam amplitudinem provexerunt. Cf. 75, 2, 3. ubi §. 3. προαγαγεῖν αὐτὴν (τὴν ἀρχὴν) ἐς τόδε, unde apparet, quid hic et in iis, quae sequuntur, significet αὐτά, quod hic quidem forsitan referas ad τὰ ὑπάρχοντα, sed VI, 18, 6. ubi nullum nomen antecedit, est omnino τάδε (τὰ πράγματα). Add. II, 36.

§. 5. Λείπεσθαι. Cf. adn. 10, 3.

Cap. CXLV. Τὸ ξύμπαν. Cf. Matth. Gr §. 283. III, 68. 92. 116. — περὶ τῶν ἐγκλημάτων. Supra 140, 2. τὰ ἐγκλήματα. Cf. adn. 78, 4. Similiter alia verba et apud Graecos et apud Latinos modo cum accusativo rei, modo cum praep. περί et de iun-

τοιμοι εἶναι διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ οὐκέτι ὕστερον ἐπρεσβεύοντο.

οὐ μὴν ἀλλὰ ἔτι ἐπεμίγνυντο ἀμφότεροι.

146. Αἰτίαι δὲ αὗται καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφοτέροις πρὸ τοῦ πολέμου, ἀρξάμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἐν Ἐπιδάμνῳ καὶ Κερκύρᾳ· ἐπεμίγνυντο δὲ ὅμως ἐν αὐταῖς, καὶ παρ' ἀλλήλους ἐφοίτων, ἀκηρύκτως μέν, ἀνυπόπτως δὲ οὔ· σπονδῶν γὰρ ξύγχυσις τὰ γιγνόμενα ἦν καὶ πρόφασις τοῦ πολεμεῖν.

guntur. — ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ. Cf. adn. 27, 1. — οὐκέτι ... ἐπρεσβεύοντο. Quomodo haec concilianda sint cum II, 12, de eo vid. ed. mai.

Cap. CXLVI. Αἰτίαι ... καὶ διαφοραί. Respicitur ad 23, 4. — ἐν Ἐπιδ. καὶ Κερκ. Cf. c. 24. sqq. — ἐπεμίγνυντο. Ut activum 2, 2. — ὅμως. I. e. καίπερ οὐσῶν αἰτιῶν καὶ διαφορῶν. — ἀκηρύκτως] „ἄνευ κηρυκείου (cf. c. 53.), ὡς πρὸς φίλους δῆθεν. οἱ γὰρ πρὸς ἐχθροὺς ἀπιόντες ἀσφαλείας ἕνεκα, ὁσάκις (ὅσοι Suid. in ἀκηρυκτεί) ἠβούλοντο, μετὰ κηρυκείου ἀπῄεσαν.“ Schol. Cf. II, 1.

Typis Froebelii, Rudolstadiensis.

VOLUME 1
SECTION 2

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM EDITOS

EXPLANAVIT

ERNESTUS FRIDERICUS POPPO.

Vol. I. Sect. II.

GOTHAE,

SUMTIBUS FRIDERICAE HENNINGS.

MDCCCXLIII.

(LONDINI APUD ALEXANDR. BLACK.)

Typis Frœbelii, Rudolstadiensis.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Β.

1. *Πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ. α'—μς'.*

Α. *Θέρος. Κεφ. α'—λβ'.*

1. *Ἀρχὴ τοῦ πολέμου. οἱ Θηβαῖοι Πλάταιαν καταλαβεῖν πειρῶνται. α'—ς'.*

2. *Παρασκευὴ καὶ προθυμία τῶν τε Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων, διάθεσις τῆς Ἑλλάδος πρὸς ἑκατέρους, ξύμμαχοι ἑκατέρων. ζ'—θ'.*

3. *Πρώτη ἐςβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν ἡγουμένου Ἀρχιδάμου. ι'—κδ'.*

α) *Λακεδαιμόνιοι παρασκευάζονται ὡς ἐςβολὴν ποιησόμενοι. ι'—ιβ'.*

(*Λόγος Ἀρχιδάμου. ια'.*)

β) *Ἀντιπαρασκευὴ Ἀθηναίων, ἅμα δὲ καὶ (ιε') παρέκβασις περὶ τῆς παλαιᾶς καταστάσεως τῆς Ἀττικῆς ιγ'—ιζ'.*

γ) *Ἡ ἐςβολὴ αὐτή, ἐν ᾗ οἱ Πελοποννήσιοι μέχρι Ἀχαρνῶν προχωροῦντες τέμνουσι τῆς γῆς. ιη'—κβ'.*

δ) *Ἀθηναίων ναυτικὸν ἐς Πελοπόννησον ἀποστειλάντων οἱ Πελοποννήσιοι ἀναχωροῦσι. κγ'.*

ε) *Διατάγματα Ἀθηναίων περὶ τοῦ λοιποῦ πολέμου. κδ'.*

4. *Μικτά τινα. κε'—λβ'.*

α) *Ἀθηναῖοι τὴν Πελοπόννησον περιπλέοντες ἐς Μεθώνην καὶ Φειὰν ἀποβαίνουσι. κε'.*

β) *Στρατεία Ἀθηναίων ἐς Λοκρίδα. κς'.*

γ) *Αἰγινῆται ἐκ τῆς νήσου ἐκπίπτουσιν. κζ'.*

δ) *Ἔκλειψις ἡλίου. κη'.*

ε) *Ἀθηναῖοι Σιτάλκῃ Ὀδρυσῶν βασιλεῖ ξυμμαχίαν ποιοῦνται. κθ'.*

ς) *Ἀθηναῖοι Σόλλιον καὶ Ἄστακον αἱροῦσι, καὶ Κεφαλληνίαν προςάγονται. λ.*

ζ) *Ἐςβολὴ Ἀθηναίων ἐς τὴν Μεγαρίδα. λα'.*

η) *Ἀταλάντη ὑπ' Ἀθηναίων τειχίζεται. λβ'.*

Β. *Χειμών. Κεφ. λγ'—μζ'.*

1. *Κορίνθιοι Εὔαρχον ἐς Ἄστακον κατάγουσι, καὶ ἐς Κεφαλληνίαν ἀποβάντες νικῶνται. λγ'.*

2. *Ταφαὶ δημόσιαι ἐν Ἀθήναις τῶν ἐν τῷ πολέμῳ ἀποθανόντων μετὰ τοῦ ἐπιταφίου λόγου. λδ'—μς'.*

α) *Αἱ ταφαὶ αὐταί. λδ'.*

β) *Ὁ λόγος ὁ ἐπιτάφιος τοῦ Περικλέους. λε'—μς'.*

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

Ξ Υ Γ Γ Ρ Α Φ Η Σ Β.

1. Ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐνθένδε ἤδη Ἀθηναίων καὶ Πελοποννησίων καὶ τῶν ἑκατέροις ξυμμάχων, ἐν ᾧ οὔτε ἐπεμίγνυντο ἔτι ἀκηρυκτὶ παρ' ἀλλήλους, καταστάντες τε ξυνεχῶς ἐπολέμουν· γέγραπται δὲ ἑξῆς ὡς ἕκαστα ἐγίγνετο κατὰ θέρος καὶ χειμῶνα. ἀρχὴ τοῦ πολέμου.

1 2. Τέσσαρα μὲν γὰρ καὶ δέκα ἔτη ἐνέμειναν αἱ τριακοντούτεις σπονδαί, αἳ ἐγένοντο μετὰ Εὐβοίας ἅλωσιν· τῷ δὲ πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει, ἐπὶ Χρυσίδος ἐν Ἄργει τότε πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη ἱερωμένης, καὶ Αἰνησίου ἐφόρου ἐν

τῷ πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει τῶν τριακοντουτίδων σπονδῶν Θηβαῖοι ἐς Πλάταιαν ἐςέρ-

Cap. I. Ἀκηρυκτί pr. man. Pal., sec. Cl., C. Laur. Bekk. Cf. Buttm. Gr. max. II. p. 344. Vulgo ἀκηρυκτεί. Cf. Fix. in Steph. Thes. h. v.

Lib. II. cap. I. Τῶν ... ξυμμάχων. De his vid. c. 9. — ἐπεμίγνυντο ... παρ' ἀλλήλους. Cf. adn. I, 13, 5. et infra 4, 3. De ἀκηρυκτί vid. I, 146. adn. — καταστάντες. Suppl. ἐς πόλεμον. Cf. Paus. Eliac. I, 25, 2. Schol.: ἀρχὴν τοῦ πολέμου ποιήσαντες. — κατὰ θέρος καὶ χειμῶνα. „Hanc descriptionem vituperat Dion. Hal. p. 773. et 826. sqq. Cf. Theon. Progymn. I. p. 184. et Doxop. ad Aphthon. II. p. 220. Defendit ipse auctor V, 20. Hiems Thucydidea quatuor videtur esse mensium; vid. VI, 21.; aestas et autumni maximam partem et ver complectitur (cf. Prol. 1. p. 70.), atque Elaphebolione mense finitur. Cf. IV, 117. sq. V, 19. sq. De tempestatibus Graecorum universis cf. Ideler. Chronol. I. p. 241. sqq.

Cap. II. §. 1. Γάρ. Haec particula significat explicari hinc verba ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐνθένδε ἤδη. — αἳ ... ἅλωσιν. Cf. I, 114. 115. — τῷ δὲ ... ἔτει. Consentit Xen. Hist. Gr. II, 3, 9. — ἐπὶ Χρυσίδος ... ἱερωμένης] „ἡ Χρυσὶς ἱέρεια

χονται ὡς προςποιησόμενοι.

Σπάρτῃ, καὶ Πυθοδώρου ἔτι δύο μῆνας ἄρχοντος Ἀθηναίοις, μετὰ τὴν ἐν Ποτιδαίᾳ μάχην μηνὶ ἕκτῳ καὶ ἅμα ἦρι ἀρχομένῳ Θηβαίων ἄνδρες ὀλίγῳ πλείους τριακοσίων (ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν βοιωταρχοῦντες Πυθάγγελός τε ὁ Φυλείδου καὶ Διέμπορος ὁ Ὀνητορίδου) ἐςῆλθον περὶ πρῶτον ὕπνον ξὺν ὅπλοις ἐς Πλάταιαν τῆς Βοιωτίας, οὖσαν Ἀθηναίων ξυμμαχίδα. ἐπηγάγοντο δὲ καὶ 2
ἀνέῳξαν τὰς πύλας Πλαταιῶν ἄνδρες Ναυκλείδης τε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, βουλόμενοι ἰδίας ἕνεκα δυνάμεως ἄνδρας τε τῶν πολιτῶν τοὺς σφίσιν ὑπεναντίους διαφθεῖραι, καὶ τὴν πόλιν Θηβαίοις προςποιῆσαι. ἔπραξαν δὲ ταῦτα δι' Εὐρυμάχου 3

(Ἥρας, vid. IV, 133.) ἦν ἐν Ἄργει. (Templum proprie fuit inter Argos et Mycenarum parietinas. Cf. Strab. VIII, p. 368. et Paus. in Corinth. c. 17. Sed Ἄργος hic non tam urbem quam civitatem vel, si mavis, τὴν Ἀργείαν significat. Praeter IV, 133. cf. V, 63. 65. VI, 105. et ἐν Λακεδαίμονι V, 18. et adn. IV, 118.) ἠρίθμουν δὲ τοὺς χρόνους οἱ Ἀργεῖοι ἀπὸ τῶν ἱερειῶν." Schol. „Cf. Creuz. Ars histor. Gr. p. 71. 83. Dahlmann. Herodot. p. 223." GOELL. — ἔτι δύο μῆνας ἄρχοντος. Quum Atheniensium archontes munera sua mense Hecatombaeone ineunte tunc adisse videantur (cf. Ideler. Chronol. I. p. 287.), si δύο recte scriptum est, impetus in Plataeas Munychione exeunte factus est. Sed pro illo δύο legendum esse δ' (i. e. τέσσαρας) probare studet Krueg. in Stud. hist. p. 221—223. Nobis et ob verba αμα ἦρι ἀρχομένῳ et ob ea, quae a Goell. ad c. 19. disputata sunt, τρεῖς requiri videtur, ut extremus Elaphebolion significetur. Exeunte enim mense rem evenisse ex 4, 2. constat. — ἄρχοντος Ἀθηναίοις. Cf. adn. I, 93, 3. — ἐν Ποτιδαίᾳ. Cf. I, 62. sq. — Θηβαίων ἄνδρες cet. Cum universa narratione cf. Herodot. VII, 233. Demosth. c. Neaer. §. 98. sqq. Diod. XII, 41. Aen. Poliorc. c. 2. Theon. Progymn. c. 4. — ὀλίγῳ πλείους τριακοσίων. Quadringentos contra ceterorum scriptorum testimonia commemorat Herodotus. — βοιωταρχοῦντες. Addi poterat ἐκ Θηβῶν. Cf. IV, 91. et ibi adn. — περὶ πρῶτον ὕπνον. Cf. ἀπὸ πρώτου ὕπνου VII, 43. et ibi interpr. — ξυμμαχίδα. De origine huius societatis cf. III, 55.

§. 2. Ἐπηγάγοντο. III, 65. ἐπεκαλέσαντο. — Πλαταιῶν ἄνδρες. Οἱ πρῶτοι καὶ χρήμασι καὶ γένει ibid. — ἰδίας ἕνεκα δυνάμεως. Diod. καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν βουλόμενοι. — Θηβαίοις προςποιῆσαι, Thebanis adiungere. Quomodo haec intelligenda sint, ex III, 65. cognoscitur. Quare minus recte Diod. ὑπὸ τὴν τῶν Θηβαίων τάξειν συντέλειαν· nam de ξυντελέσι Boeotorum cf. IV, 76. adn. Προςποιεῖν, adiungere, conciliare, socium facere, legimus iam I, 55. Cf. adn. I, 8.

τοῦ Λεοντιάδου, ἀνδρὸς Θηβαίων δυνατωτάτου. προϊδόντες γὰρ οἱ Θηβαῖοι, ὅτι ἔσοιτο ὁ πόλεμος, ἐβούλοντο τὴν Πλάταιαν, ἀεὶ σφίσι διάφορον οὖσαν, ἔτι ἐν εἰρήνῃ τε καὶ τοῦ πολέμου μήπω φανεροῦ καθεστῶτος προκαταλαβεῖν. ᾗ καὶ ῥᾷον ἔλαθον ἐςελθόντες, φυλακῆς οὐ προκαθε-
4 στηκυίας. θέμενοι δὲ ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα τοῖς μὲν ἐπαγομένοις οὐκ ἐπείθοντο, ὥςτ' εὐθὺς ἔργου ἔχεσθαι καὶ ἰέναι ἐς τὰς οἰκίας τῶν ἐχθρῶν, γνώμην δὲ ἐποιοῦντο κηρύγμασί τε χρήσασθαι ἐπιτηδείοις καὶ ἐς ξύμβασιν μᾶλλον καὶ φιλίαν τὴν πόλιν ἀγαγεῖν (καὶ ἀνεῖπεν ὁ κήρυξ, εἴ τις βούλεται κατὰ τὰ πάτρια τῶν πάντων Βοιωτῶν ξυμμαχεῖν, τίθεσθαι παρ' αὐτοὺς τὰ ὅπλα) νομίζοντες σφίσι ῥᾳδίως τούτῳ τῷ τρόπῳ προςχωρήσειν τὴν πόλιν.

Cap. II. §. 3. Ἐβούλοντο Cl. Ven. I. T. Laur. Vulgo et Bekk. ἠβούλοντο contra Thucydidis consuetudinem, a qua in hoc verbo in bonis libris mss. non receditur nisi hic, II, 5. et VI, 79.

§. 4. Ἐπαγομένοις. C. (? E ?) Laur. Lugd. ἐπαγαγομένοις. Sed vid. adn.

Κήρυξ. Pal. et Bekk. κῆρυξ hic et c. 6. Cf. ad. I, 29.

§. 3. Λεοντιάδου. Is Thebanis apud Thermopylas praefectus fuerat. Vid. Herodot. l. d. — διάφορον. Cf. III, 61. et ed. mai. — μήπω scriptum est, quod haec omnia e mente Thebanorum dicta sunt.

§. 4. Θέμενοι ... τὰ ὅπλα, quum vero (armis ordine positis) in foro constitissent. Cf. IV, 44. 68. 93. VIII, 25. 93. Verbis statuere signa et arma ante se ponere Graecam formulam expressit Liv. XXXI, 42, qui de eadem re ponere arma videtur dixisse XXXIV, 27, etsi alibi ponere arma Latinis est deponere. — ἐπαγομένοις. Similiter in praesentis participio II, 5. οἱ προδιδόντες, III, 4. τῶν διαβαλλόντων ἕνα, III, 40. οἱ διαφεύγοντες. Cf. Schaef. ad Eur. Or. v. 740. et ad Poet. bucol. p. 228. 230. et qui aliter explicat, Schoem. ad Plut. Ag. 17, 1. p. 153. — ὥςτε. Cf. Matth. Gr. §. 531. adn. 2. — ἔργου ἔχεσθαι. Cf. I, 49. extr. — γνώμην ἐποιοῦντο, i. e. ἐγίγνωσκον, ἐδόκει αὐτοῖς. Cf. VII, 72. — κατὰ τὰ πάτρια τῶν πάντων Βοιωτῶν, ex patriis universorum Boeotorum institutis, i. e. ita ut concilio Boeotorum iis legibus, quae a maioribus inter eos sanctae essent, adscriberetur. Cf. III, 65. 66. — τίθεσθαι παρ' αὐτοὺς τὰ ὅπλα, arma cum ipsis coniungeret, propr. sua iuxta ipsorum arma poneret.

οἱ δὲ Πλαταιῆς ἀπ᾽ ἀρχῆς ὀκνήσαντες ἔπειτα ἐπιτίθενται τοῖς ἐξεληλυθόσιν.

3. Οἱ δὲ Πλαταιῆς, ὡς ᾔσθοντο ἔνδον τε ὄν- 1
τας τοὺς Θηβαίους καὶ ἐξαπιναίως κατειλημμέ-
νην τὴν πόλιν, καταδείσαντες καὶ νομίσαντες
πολλῷ πλείους ἐσεληλυθέναι (οὐ γὰρ ἑώρων ἐν
τῇ νυκτί,) πρὸς ξύμβασιν ἐχώρησαν, καὶ τοὺς
λόγους δεξάμενοι ἡσύχαζον, ἄλλως τε καὶ ἐπει-
δὴ ἐς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον. πράσσοντες δέ 2
πως ταῦτα κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς Θη-
βαίους ὄντας, καὶ ἐνόμισαν ἐπιθέμενοι ῥᾳδίως
κρατῆσαι· τῷ γὰρ πλήθει τῶν Πλαταιῶν οὐ
βουλομένῳ ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι. ἐδό- 3
κει οὖν ἐπιχειρητέα εἶναι, καὶ ξυνελέγοντο διο-
ρύσσοντες τοὺς κοινοὺς τοίχους παρ᾽ ἀλλήλους,
ὅπως μὴ διὰ τῶν ὁδῶν φανεροὶ ὦσιν ἰόντες·
ἁμάξας τε ἄνευ τῶν ὑποζυγίων ἐς τὰς ὁδοὺς
καθίστασαν, ἵν᾽ ἀντὶ τείχους ᾖ, καὶ τἆλλα ἐξήρτυον,
ᾗ ἕκαστον ἐφαίνετο πρὸς τὰ παρόντα ξύμφορον ἔσε-
σθαι. ἐπεὶ δὲ ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν ἕτοιμα ἦν, 4
φυλάξαντες ἔτι νύκτα καὶ αὐτὸ τὸ περίορθρον

Cap. III. §. 2. *Πλαταιῶν.* Ita Bekk. hic et alibi constanter, ubi in omnibus eius libris mss. legi ex silentio ed. ster. colligi non potest, quum contrarium ex silentio ed. mai. et aliorum, qui codd. Aug. et m. contulerunt, intelligatur. Vulgo *Πλαταιέων.* *Πλαταιῶν* Pal. hic et II, 4. 72. (ubi Cass. accedit,) III, 22. 23. 24., ut in pluribus libris II, 2. 6. 68. *Πλαταιέων* in omnibus II, 71. Inconstantiam quidem in talibus non nimis sedulo fugiendam esse docuimus in ed. mai. sd. ad c. 6. et de genitivis post vocales non contractis vid. adn. I, 15, 3. Quoniam tamen in his nullus est diphthongum *αι* ante vocalem habens, et *Πειραιεύς* constanter contrahi apud Atticos videtur, simile *Πυθαέως* autem V, 53. nec prorsus certum est et Doricum existimari potest, in hac editione a Pal. et Bekk. noluimus recedere.

Cap. III §. 1. *Ἐνεωτέριζον*] „οἱ Θηβαῖοι δηλονότι.“ Schol.

§. 2. *Κρατῆσαι.* Cf. adn. I, 81, 6. — *οὐ βουλομένῳ ἦν.* Cf. Matth. Gr. §. 388. e. Rost. §. 104. 2. 2.) infra II, 60. IV, 80. al. et de Latinis praeter alios interpr. Salust. Iug. c. 84. et Tac. Ann. I, 59.

§. 3. *Τοὺς κοινοὺς τοίχους*, domorum parietes. — *παρ᾽ ἀλλήλους* iunge cum *ξυνελέγοντο.* — *ἵν᾽ . . . ᾖ.* „Simplicissimum est intelligere cum Steph. *τοῦτο, τὸ καθιστάναι ἁμάξας.*“ GOTTL. Artificiosius Matth. Gr. §. 303. 1. Ut pro muro essent simili in re Liv. XXXI, 39.

§. 4. *Ἐπεὶ ... ἕτοιμα ἦν.* Similiter II, 10. 56. 98. al. Cf. adn. I, 7. De verbis *ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν* vid. Matth. Gr. §. 628. 1. e. — *φυλάξαντες*, observantes, ut VII, 83.;

ἐχώρουν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐπ᾽ αὐτούς, ὅπως μὴ κα-
τὰ φῶς θαρσαλεωτέροις οὖσι προσφέρωνται, καὶ
σφίσιν ἐκ τοῦ ἴσου γίγνωνται, ἀλλ᾽ ἐν νυκτὶ φο-
βερώτεροι ὄντες ἥσσους ὦσι τῆς σφετέρας ἐμ-
πειρίας τῆς κατὰ τὴν πόλιν. προσέβαλόν τε εὐ-
θὺς καὶ ἐς χεῖρας ᾔεσαν κατὰ τάχος.

ἧσσα τῶν Θηβαίων, ὧν ὀλίγοι ἐκφεύγουσιν.

1 4. Οἱ δ᾽ ὡς ἔγνωσαν ἠπατημένοι, ξυνεστρέ-
φοντό τε ἐν σφίσιν αὐτοῖς, καὶ τὰς προσβολάς,
2 ᾗ προσπίπτοιεν, ἀπεωθοῦντο. καὶ δὶς μὲν ἢ τρὶς
ἀπεκρούσαντο· ἔπειτα πολλῷ θορύβῳ αὐτῶν τε
προσβαλόντων, καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν οἰκε-
τῶν ἅμα ἀπὸ τῶν οἰκιῶν κραυγῇ τε καὶ ὀλολυ-
γῇ χρωμένων, λίθοις τε καὶ κεράμῳ βαλλόντων,
καὶ ὑετοῦ ἅμα διὰ νυκτὸς πολλοῦ ἐπιγενομένου,
ἐφοβήθησαν καὶ τραπόμενοι ἔφυγον διὰ τῆς πό-
λεως, ἄπειροι μὲν ὄντες οἱ πλείους ἐν σκότῳ καὶ

Cap. IV. §. 2. *Προσβαλόντων.* Bekk. e Reg. et Theon. *προσβαλλόντων*, haud dubie ob praesentia *χρωμένων* et *βαλλόντων.* Sed alia est huius participii ratio atque eorum, quae sequuntur; nam hic recte dicas quum impetum fecissent, quippe quae res iam c. 3. extr. narrata sit.

Σκότῳ. Cl. Ven. *σκότει.* Cf. Piers. ad Moer. p. 354. sq.

τηρήσαντες III, 22. In re dissentiunt Diod. et Pseudo-Demosth. — *τὸ περίορθρον*, instans diluculum, „quum esset ὄρθρος βαθύς, ut Plato loquitur Crit. 1.“ GOTTL. — *ἐκ τοῦ ἴσου γίγνωνται.* Suppl. οἱ Θηβαῖοι et cf. adn. I, 143, 4. — *φοβερώτεροι.* Hic est timidiores, ut Soph. Ant. v. 153. (ubi vid. Neu.) et alibi. Similiter *ἔμφοβος*, formidolosus, fearful, et active et passive dicuntur. — *ἥσσους ὦσι*, i. e. *ἡσσῶνται.*

Cap. IV. §. 1. *Ξυνεστρέφοντο*, conglobabantur. Cf. §. 5. IV, 68. VII, 30. al. — *ἀπεωθοῦντο.* De imperfecto vid. adn. I, 134, 1.

§. 2. *Κραυγῇ τε καὶ ὀλολυγῇ.* *Κραυγή* a Moeride in v. *κεκραγμός* male vocatur *Ἑλληνικόν.* Cf. Sturz. Lex. Xen. et Steph. Thes. *Ὀλολυγή*, ut ululatus, est clamor feminarum. Cf. Bloomf. Gloss. Aesch. Theb. v. 254. et ed. mai. — *κεράμῳ* collective dictum, ut III, 74. IV, 48, *πλίνθος* III, 20. IV, 90. *ἄμπελος* IV, 30. 100, *κάχληξ* IV, 26, *δᾴς* VII, 53, *καρπός* III, 15, *ἔπαλξις* II, 13. VII, 28. Cf. Rost. Gr. §. 97. 3. a. *Κέραμον* cum plurali *λίθοις* similiter iungunt Paus. (vid. ed. mai.) et Herodian. (vid. Steph. Thes.) De Latinis cf. Cort. et Kritz. ad Sal. Iug. 57. — *ἐπιγενομένου.* De tempestatibus subito ingruentibus saepe legitur, item de aliis calamitatibus (cf. 49, 3.), de quibus dictum interdum est Lat. supervenire, ut 58, 2. — *πηλῷ.* Hinc vicos Plataearum lapidibus tunc stratos non

πηλῷ τῶν διόδων, ᾗ χρὴ σωθῆναι (καὶ γὰρ τε-
λευτῶντος τοῦ μηνὸς τὰ γιγνόμενα ἦν), ἐμπεί-
ρους δὲ ἔχοντες τοὺς διώκοντας τοῦ μὴ ἐκφεύγειν,
ὥςτε διεφθείροντο πολλοί. τῶν τε Πλαταιῶν τις 3
τὰς πύλας, ᾗ ἐςῆλθον, καὶ αἵπερ ἦσαν ἀνεῳγμέ-
ναι μόναι, ἔκλησε στυρακίῳ ἀκοντίου ἀντὶ βαλά-
νου χρησάμενος ἐς τὸν μοχλόν, ὥςτε μηδὲ ταύ-
τῃ ἔτι ἔξοδον εἶναι. διωκόμενοί τε κατὰ τὴν πό- 4
λιν οἱ μέν τινες αὐτῶν ἐπὶ τὸ τεῖχος ἀναβάντες
ἔῤῥιψαν ἐς τὸ ἔξω σφᾶς αὐτούς, καὶ διεφθάρησαν
οἱ πλείους, οἱ δὲ κατὰ πύλας ἐρήμους γυναικὸς
δούσης πέλεκυν λαθόντες καὶ διακόψαντες τὸν

Σκότει VIII, 42, σκότους III, 23. Quare hic quoque forsitan praeferas σκότει, quanquam alterum non deterius est. Cf. Heind. ad Plat. Phaedon. c. 110. et Kuehn. ad Xen. Comm. IV, 3, 7.

Πολλοί It., Theo, Aen. Tact. Bekk. Vulgo οἱ πολλοί. At vid. Haack.

§. 3. Τῶν τε Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. H. al. Vulgo et Bekk. τῶν δέ. Cf. sd. I, 17, 1.

fuisse colligit Muenscher de Reb. Plataeensium. — τελευτῶντος τοῦ μηνός] „τοῦ κατὰ σελήνην λέγει μηνός· τουτέστιν ἐν συνόδῳ (interlunio).“ Schol. Cf. Ideler. Chronol. I. p. 280. et infra adn. c. 28. Ἕνην καὶ νέαν fuisse ex ἱερομηνίας vocabulo III, 56. collegit Dodwell., sed hoc argumentum parum firmum est. Cf. ibi adn. Toto autem hoc enunciato maxime verba ἐν σκότῳ illustrantur. — ᾗ. Sic iterum §. 3. Cf. adn. I, 142, 4. — τοῦ μὴ ἐκφεύγειν. Ut hic infinitivus, quemadmodum alibi, (cf. adn. I, 4. extr.) de consilio accipi possit, iungendus est cum v. διώκοντας. Τὸ μή legendum coniecit Dobr., ut effectus notio oriretur; sed is postea demum verbis ὥςτε διεφθ. πολλ. significatur.

§. 3. Στυρακίῳ ... χρησάμενος ἐς τὸν μοχλόν. I. e. χρησάμενος καὶ ἐμβαλὼν (αὐτό). Emphasis in praepositione ἐς positae exempla usitatiora adnotavimus I, 63, 1. 65, 2. 87, 2, insolentius sequetur II, 49. De παρά vid. adn. I, 13, de ὑπό II, 76, de aliis alibi, velut I, 71, 4. „Στυράκιόν ἐστιν ὁ καλούμενος σαυρωτὴρ (apud Hom. etiam οὐρίαχος) τῶν δοράτων.“ Schol. „Βάλανος est instrumentum claudendi, ferrum breve [glandis speciem habens et cavum], quod per μοχλόν immissum, i. e. per lignum vecti simile, quod etiam dicitur obex et sera [apud Hom. ὀχεύς], ipsum μοχλόν postibus affigebat, ut nisi extracto eo [ope βαλανάγρας seu κλειδός] revelli non posset sera, nec ianua aperiri.“ GOTTL. et GRONOV. in Lect. Plaut. Vid. Casaub. et Orell. ad Aen. Poliorc. c. 18. Βάλανον Latine pessulum, quo nomine interpretes hic usi sunt, vocari non posse docet Becker in Gallo II. p. 257. sq.

§. 4. Οἱ μέν τινες. Cf. Matth. Gr. §. 288. — λαθόντες καὶ διακόψαντες, clam et (i. e. et quidem) effracto vecte.

μοχλὸν ἐξῆλθον οὐ πολλοί (αἴσθησις γὰρ ταχεῖα
ἐπεγένετο), ἄλλοι δὲ ἄλλῃ τῆς πόλεως σποράδην
5 ἀπώλλυντο. τὸ δὲ πλεῖστον καὶ ὅσον μάλιστα
ἦν ξυνεστραμμένον ἐςπίπτουσιν ἐς οἴκημα μέγα,
ὃ ἦν τοῦ τείχους, καὶ αἱ πλησίον θύραι ἀνεῳ-
γμέναι ἔτυχον αὐτοῦ, οἰόμενοι πύλας τὰς θύρας
τοῦ οἰκήματος εἶναι καὶ ἄντικρυς δίοδον ἐς τὸ
6 ἔξω. ὁρῶντες δὲ οἱ Πλαταιῆς [αὐτοὺς] ἀπειλημ-
μένους ἐβουλεύοντο, εἴτε κατακαύσωσιν, ὥςπερ
ἔχουσιν, ἐμπρήσαντες τὸ οἴκημα, εἴτε τι ἄλλο
7 χρήσωνται. τέλος δὲ οὗτοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι
τῶν Θηβαίων περιῆσαν κατὰ τὴν πόλιν πλανώ-

§. 6. Ὁρῶντες δὲ οἱ Πλατ. αὐτούς Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. H. C. T. al. In Ven. Laur. Lugd. B. E. m. ὁρῶντες δ' αὐτοὺς οἱ Πλατ. Αὐτούς abest ab F. et Reg.

§. 5. Τὸ δὲ πλεῖστον ... ἐςπίπτουσι. Cf. Matth. Gr. §. 302. — οἴκημα. Cf. adn. I, 134. — Ὃ ἦν τοῦ τείχους. Cf. adn. I, 134. At Haasius Lucubrat. Thuc. p. 52. dicit veterum consuetudinem fuisse, ut a muris aedificia aliquantum distarent, sicut praeceperit Philo mechanicus lib. V. p. 80. ed. Par. Atque etiamsi Bloomf. comparaverit verba Liv. X, 10. duo ex oppidanis, quorum erant aedificia iuncta muro (Nequini), et Romae quoque coniuncta moenibus aedificia esse idem Liv. I, 44. testetur, Plataeis tamen spatium inter murum et domus relictum esse, quo interior murus duceretur, ex II, 76. constare. Quare sicut Did. πλησίον post τείχους transponendum censet. Quam coniecturam amplecteremur, nisi et, quamvis pleraeque domus a muro paululum distarent, una alterave, publica maxime, ita exstrui posset, ut unus paries eius ipse murus esset, et verba I, 134. ἐς οἴκημα οὐ μέγα ὃ ἦν τοῦ ἱεροῦ ἐςελθών his essent similiora, quam ut quicquam hic mutandum esse verisimile sit. — καὶ αἱ πλησίον θύραι ... αὐτοῦ. De compositione verborum vid. Matth. Gr. §. 472. 3. Rost. §. 123. 6. Cf. II, 62, 1. 72, 1. 74, 3. Latinos quoque sic loqui constat. Cf. Zumpt. Gr. §. 805. Kuehn. ad Cic. Tusc. V, 3, 8. al. Αἱ πλησίον θύραι sunt propinquae (Thebanis fugientibus) ianuae, quae in adversa aedificii muro iuncti parte erant. — πύλας] „πύλαι τοῦ τείχους, θύραι τοῦ οἴκου.“ Schol. Quod discrimen tamen non semper servatur. Vid. ed. mai. — ἄντικρυς] „τὸ ἄντικρυς ἐνταῦθα μὲν ἐξ ἐναντίας [cf. Buttm. Gr. max. II. p. 290.] ἀεὶ δὲ [ἄλλοθι] ἐπὶ τοῦ φανεροῦ [cf. I, 122. V, 30. al.] κεῖται.“ Schol. Valet etiam recta VI, 49. Plat. Euthyd. p. 273. B. Plura vid. in ed. mai.

§. 6. Εἴτε κατακαύσωσιν. Cf. Rost. Gr. §. 121. adn. 15. Thiersch. §. 331. 5. infra VII, 1. — ὥςπερ ἔχουσιν. Cf. adn. I, 134, 3. — τὶ ἄλλο

μενοι ξυνέβησαν τοῖς Πλαταιεῦσι παραδοῦναι
σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ ὅπλα χρήσασθαι ὅ τι ἂν
βούλωνται. οἱ μὲν δὴ ἐν τῇ Πλαταίᾳ οὕτως 8
ἐπεπράγεσαν.

οἱ δὲ ἄλλοι Θηβαῖοι οἱ ἐπιβοηθοῦντες τοῖς ἐςεληλυθόσι σπονδαῖς δολεραῖς φενακισθέντες ἀναχωροῦσιν.

5. Οἱ δ' ἄλλοι Θηβαῖοι, οὓς ἔδει ἔτι τῆς νυ- 1
κτὸς παραγενέσθαι πανστρατιᾷ, εἴ τι ἄρα μὴ
προχωροίη τοῖς ἐςεληλυθόσι, τῆς ἀγγελίας ἅμα
καθ' ὁδὸν αὐτοῖς ῥηθείσης περὶ τῶν γεγενημέ-
νων ἐπεβοήθουν. ἀπέχει δὲ ἡ Πλάταια τῶν Θη- 2
βῶν σταδίους ἑβδομήκοντα, καὶ τὸ ὕδωρ τὸ γε-
νόμενον τῆς νυκτὸς ἐποίησε βραδύτερον αὐτοὺς
ἐλθεῖν· ὁ γὰρ Ἀσωπὸς ποταμὸς ἐῤῥύη μέγας καὶ
οὐ ῥαδίως διαβατὸς ἦν. πορευόμενοί τε ἐν ὑετῷ 3
καὶ τὸν ποταμὸν μόλις διαβάντες ὕστερον παρε-
γένοντο, ἤδη τῶν ἀνδρῶν τῶν μὲν διεφθαρμέ-
νων, τῶν δὲ ζώντων ἐχομένων. ὡς δ' ᾔσθοντο 4
οἱ Θηβαῖοι τὸ γεγενημένον, ἐπεβούλευον τοῖς
ἔξω τῆς πόλεως τῶν Πλαταιῶν· ἦσαν γὰρ καὶ
ἄνθρωποι κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ κατασκευή, οἷα
ἀπροςδοκήτου κακοῦ ἐν εἰρήνῃ γενομένου· ἐβού-
λοντο γὰρ σφίσιν, εἴ τινα λάβοιεν, ὑπάρχειν ἀντὶ
τῶν ἔνδον, ἢν ἄρα τύχωσί τινες ἐζωγρημένοι.
καὶ οἱ μὲν ταῦτα διενοοῦντο· οἱ δὲ Πλαταιῆς, 5
ἔτι διαβουλευομένων αὐτῶν, ὑποτοπήσαντες τοι-

χρήσωνται. Cf. Matth. Gr. §. 409. 6. Rost. §. 104. adn. 7. et hic §. 7. et 15, 2.

§. 7. Χρήσασθαι. Suppl. σφίσι (καὶ τοῖς ὅπλοις) et cf. Matth. Gr. §. 532. a. Totam formulam usitatam esse in conditionibus deditionum adnotat Duk. Cf. IV, 69. VII, 84. Ellendt. ad Arr. III, 23, 16. Latini plerumque se (suaque) in fidem (atque potestatem) vel fidei (potestati) victoris permittere et similibus modis dicunt.

Cap. V. §. 1. Προχωροίη. Cf. Matth. Gr. §. 524. 3.

§. 2. Ἑβδομήκοντα. Octoginta numerat Dicaearch. p. 14. — ἐῤῥύη μέγας. Similiter Latini loquuntur. Cf. interpr. Tac. Ann. II, 6. et Hor. Serm. I, 7, 28. item ἐκπνεῖν μέγαν VI, 104, πολὺν ἐγκεῖσθαι IV, 22.

§. 3. Τὸν ποταμόν. In iterato hoc nomine noli offendere. Cf. ed. mai.

§. 4. Ἦσαν γάρ. Hac enunciatione sola τοῖς ἔξω explicantur, altera ἐβούλοντο γάρ causa affertur, cur Thebani illis insidiati sint. Cf. adn. I, 91, 3. — οἷα. Cf. Rost. Gr. §. 130. adn. 8. — εἴ ... λάβοιεν, ... ἢν ... τύχωσι. Cf. Matth. Gr. §. 524. adn. 5. et Arn.

οὗτόν τι ἔσεσθαι καὶ δείσαντες περὶ τοῖς ἔξω
κήρυκα ἐξέπεμψαν παρὰ τοὺς Θηβαίους λέγον-
τες, ὅτι οὔτε τὰ πεποιημένα ὁσίως δράσειαν ἐν
σπονδαῖς σφῶν πειραθέντες καταλαβεῖν τὴν πό-
λιν, τά τε ἔξω ἔλεγον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν· εἰ δὲ
μή, καὶ αὐτοὶ ἔφασαν αὐτῶν τοὺς ἄνδρας ἀπο-
κτενεῖν, οὓς ἔχουσι ζῶντας· ἀναχωρησάντων δὲ
πάλιν ἐκ τῆς γῆς, ἀποδώσειν αὐτοῖς τοὺς ἄνδρας.
6 Θηβαῖοι μὲν ταῦτα λέγουσι, καὶ ἐπομόσαι φασὶν
αὐτούς· Πλαταιῆς δ' οὐχ ὁμολογοῦσι τοὺς ἄνδρας
εὐθὺς ὑποσχέσθαι ἀποδώσειν, ἀλλὰ λόγων πρώ-
τον γενομένων, ἤν τι ξυμβαίνωσι, καὶ ἐπομόσαι
7 οὔ φασιν. ἐκ δ' οὖν τῆς γῆς ἀνεχώρησαν οἱ Θη-
βαῖοι οὐδὲν ἀδικήσαντες· οἱ δὲ Πλαταιῆς, ἐπειδὴ
τὰ ἐκ τῆς χώρας κατὰ τάχος ἐςεκομίσαντο,
ἀπέκτειναν τοὺς ἄνδρας εὐθύς. ἦσαν δὲ ὀγδοή-
κοντα καὶ ἑκατὸν οἱ ληφθέντες, καὶ Εὐρύμαχος
εἷς αὐτῶν ἦν, πρὸς ὃν ἔπραξαν οἱ προδιδόντες.

οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐπιστέλλουσί τε καὶ ἐπικουροῦσι τοῖς Πλαταιεῦσιν.

1 6. Τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἔς τε τὰς Ἀθήνας
ἄγγελον ἔπεμπον, καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους
ἀπέδοσαν τοῖς Θηβαίοις, τά τ' ἐν τῇ πόλει κα-
2 θίσταντο πρὸς τὰ παρόντα, ᾗ ἐδόκει αὐτοῖς. τοῖς
δ' Ἀθηναίοις ἠγγέλθη εὐθὺς τὰ περὶ τῶν Πλα-

Cap. V. §. 5. Πειραθέντες. In malis libris πειράσαντες, sed cf. adn.

§. 5. Κήρυκα ἐξέπεμψαν. Cf. Polyaen. VI, 19, 1. — δράσειαν. Cf. Matth. Gr. §. 501. p. 1133. — πειραθέντες active, ut c. 33. et apud alios saepe, contra passive VI, 54. Cf. ed. mai. — τά τε ἔξω ἔλεγον. Mutata est oratio, quasi antea non ὅτι οὔτε, sed ὅτι οὐ legeretur, et ἔλεγον cum ἐξέπεμψαν coniungendum esset. Cf. de τὲ ad I, 16. et 56. adn. — εἰ δὲ μή. Cf. adn. I, 28, 3. — ἔχουσι. Cf. Matth. Gr. §. 508. 3. Rost. §. 123b. 6. a. — εὐθύς iunge eum v. ἀποδώσειν· nam contraria sunt εὐθὺς ἀποδ. et λόγων πρῶτον γενομένων ἀποδ.

§. 7. Δ' οὖν. Cf. adn. I, 3, 3. — τὰ ἐκ τῆς χώρας. Cf. adn. I, 8, 2. — ἀπέκτειναν τοὺς ἄνδρας. „Cum Thuc. pugnat Diod., qui captivos non iugulatos, sed receptos fuisse tradit c. 41.“ HUDS. Sed cum Thuc. faciunt Demosth. et Polyaen. — οἱ προδιδόντες. Cf. adn. 2, 4.

Cap. VI. Ἔπεμπον. Cf. adn. I, 26, 1. De Atheniensibus §. 2. ἔπεμψαν, sed §. 3. ἐπέστελλον.

§. 2. Τὰ περὶ ... γεγενη-

ταιῶν γεγενημένα, καὶ Βοιωτῶν τε παραχρῆμα
ξυνέλαβον ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ Ἀττικῇ, καὶ ἐς τὴν
Πλάταιαν ἔπεμψαν κήρυκα κελεύοντες εἰπεῖν μη-
δὲν νεώτερον ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν, οὓς ἔχου-
σι Θηβαίων, πρὶν ἄν τι καὶ αὐτοὶ βουλεύσωσι
περὶ αὐτῶν. οὐ γὰρ ἠγγέλθη αὐτοῖς, ὅτι τεθνη- 3
κότες εἶεν· ἅμα γὰρ τῇ ἐςόδῳ γιγνομένῃ τῶν
Θηβαίων ὁ πρῶτος ἄγγελος ἐξῄει, ὁ δὲ δεύτερος
ἄρτι νενικημένων τε καὶ ξυνειλημμένων· καὶ τῶν
ὕστερον οὐδὲν ᾔδεσαν. οὕτω δὴ οὐκ εἰδότες οἱ
Ἀθηναῖοι ἐπέστελλον· ὁ δὲ κῆρυξ ἀφικόμενος
εὗρε τοὺς ἄνδρας διεφθαρμένους. καὶ μετὰ ταῦ- 4
τα οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύσαντες ἐς Πλάταιαν σῖ-
τόν τε ἐςήγαγον καὶ φρουροὺς ἐγκατέλιπον, τῶν
τε ἀνθρώπων τοὺς ἀχρειοτάτους ξὺν γυναιξὶ καὶ
παισὶν ἐξεκόμισαν.

παρασκευὴ τῶν τε Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων.

7. Γεγενημένου δὲ τοῦ ἐν Πλαταιαῖς ἔργου, 1
καὶ λελυμένων λαμπρῶς τῶν σπονδῶν, οἱ Ἀθη-
ναῖοι παρεσκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες, παρε-
σκευάζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι αὐτῶν, πρεσβείας τε μέλλοντες πέμπειν
παρὰ βασιλέα καὶ ἄλλοσε ἐς τοὺς βαρβάρους,

μένα. Facile aut περί (cf. c. 19.) aut γεγενημένα (cf. VIII, 11. 14. 26.) alicui suspectum sit; vide tamen Bernh. Synt. p. 262. Pro περί olim παρά invitis libris melioribus. — νεώτερον. Cf. adn. I, 132, 5. — περὶ τῶν ἀνδρῶν. Pro περί cum gen. IV, 51. περί cum acc. et I, 132. ἐς, ut apud νεωτερίζειν. Cf. Bloomf. ad I, 58, qui II, 73. et IV, 51. comparat. Tum genitivus Θηβαίων cum enunciatione relativa iunctus est. Cf. adn. II, 48.

§. 4. Τῶν τε ... ἐξεκόμισαν. Cf. 78, 3. — ἀχρειοτάτους. Cf. adn. I, 93, 6.

Cap. VII. §. 1. Πλαταιαῖς. Sic iterum c. 10.; alibi hoc nomen, si a controverso genitivo Πλαταιῶν III, 21. 36. discesseris, Thucydidi singulare est. Cf. Muensch. de Reb. Plat. p. 3. — λαμπρῶς. Cf. adn. I, 49, 7. — πρεσβείας τε ... παρὰ βασιλέα. At utrosque bellum gerentes haec referenda et iccirco vulgo atque apud Bekk. ante alterum παρεσκ. male punctum positum esse inde apparet, quod verba πόλεις τε ... ποιούμενοι ad utrosque spectare scriptor ipse §. 2. 3. docet. De Lacedaemoniorum legatis ad regem profectis vid. c. 67, de Atheniensium legatione certi nihil novimus. Cf. tamen Dahlm. Quaest. histor. I. p. 113. — ἐς τοὺς βαρβάρους. De ἐς vid. adn. I, 137, 3. Barbari a Persis distincti sunt Odrysae (c. 67.) et fortasse populi Epiri et Macedoniae (cf. c. 80.).

εἴ ποθέν τινα ὠφελίαν ἤλπιζον ἑκάτεροι προς-
λήψεσθαι, πόλεις τε ξυμμαχίδας ποιούμενοι, ὅσαι
2 ἦσαν ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως. καὶ Λακεδαι-
μονίοις μὲν πρὸς ταῖς αὐτοῦ ὑπαρχούσαις ἐξ
Ἰταλίας καὶ Σικελίας τοῖς τἀκείνων ἑλομένοις
ναῦς ἐπετάχθησαν ποιεῖσθαι κατὰ μέγεθος τῶν

Cap. VII. §. 2. Καὶ Λακεδαιμονίοις ... ἐπετάχθησαν. Haec suspecta. Vid. adn. Pro Λακεδαιμονίοις Vat. Mosqu. Ar. Chr. Dan. et ex emend. Gr. et Lugd. Λακεδαιμόνιοι, pro αὐτοῦ Vind. et ex emend. Gr. αὐτῶν, pro ἐπετάχθησαν Vind. ἐπετάχθη.

— ἑαυτῶν. Sic iterum II, 92, 4. Cf. Arndt. de Pronom. reflex. usu p. 36. et adn. I, 20, 1.

§. 2. Καὶ Λακεδαιμονίοις ... μέγεθος τῶν πόλεων. Si hic omnia recte scripta sunt, nominativus, ad quem ἐπετάχθησαν referendum est, debet esse αἱ ξυμμαχίδες πόλεις sive οἱ ξύμμαχοι. Nam cur Goeller eum in vv. κατὰ μέγεθος τῶν πόλεων inesse parum recte existimare videretur, diximus in Suppl. ed. mai. p. 158. Quum autem αὐτοῦ ὑπάρχειν ἐξ Ἰταλίας καὶ Σικελίας non possint significare in Laconica ex Italia et Sicilia adesse, quod certissimum est nullas naves ex his terris cum Peloponnesiis ante impetum ab Atheniensibus in Syracusas factum se coniunxisse („cf. III, 86. VI, 11. 34. 52. VIII, 2." ARN.), ἐξ Ἰταλ. καὶ Σικελ. necte cum τοῖς ἑλομ. Interpretare igitur verba hoc modo: Et a Lacedaemoniis quidem socii praeter eas naves, quae ibi (i. e. in Italia et Sicilia) partes ipsorum in Italia et Sicilia amplexis erant, naves fabricari pro magnitudine civitatium iussi sunt. Quoniam tamen αὐτοῦ ad ea, quae sequuntur, sine magna duritia et obscuritate referri posse non videtur, atque ob ea, quae antecedunt, πόλεις ξυμμαχίδας ποιούμενοι, ὅσαι ἦσαν ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως, aliquid commemoratum velis, quod Lacedaemonii iis, qui praeter pristinos socios partibus ipsorum se adiunxissent, (quo tempore Latini quoque utuntur pro nostro beitreten würden,) imperaverint, sicut Athenienses §. 3. τήν τε ὑπάρχουσαν ξυμμαχίαν ἐξετάσαι et ad populos nondum foederatos legationes misisse dicuntur, ἐπετάχθη e cod. Vind. scribendum censemus, ut πρὸς ταῖς αὐτοῦ ὑπαρχούσαις valeant πρὸς ταῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ὑπαρχούσαις πόλεσι ξυμμαχίσι. Posset quidem etiam servato ἐπετάχθησαν scribi νῆες, sed multo verisimilius est, quum ναῦς a librariis ex suae aetatis sermone pro nominativo habitum esset (cf. Lob. ad Phryn. p. 170.), ἐπετάχθη in ἐπετάχθησαν mutatum quam in Thucydidis libris frequens νῆες hoc uno loco depravatum esse. Praeterea illa ratione simul efficitur, ut oratio in proximis melius procedat. Etsi autem saepius dicitur ἐγὼ ἐπιτάσσομαί τι et ποιεῖν τι (cf. I, 140.), tamen etiam ἐπιτάσσεταί τί μοι legitur I, 141. et προςτάσσεται VIII, 87. Ceterum de articuli traiectione in ἐξ Ἰταλ. καὶ Σικ. τοῖς ἑλομ. cf. Matth. Gr. §. 570. Saupp. ad Xen. Mem. I, 2, 19. et Kuehn. ibid. I, 6, 13. infra VI, 64. et adn. supra I, 137., de pronom. ἐκείνων adn. I, 132, 5.

πόλεων, ὡς ἐς τὸν πάντα ἀριθμὸν πεντακοσίων
νεῶν ἐσομένων, καὶ ἀργύριον ῥητὸν ἑτοιμάζειν,
τά τ' ἄλλα ἡσυχάζοντας καὶ Ἀθηναίους δεχομέ-
νους μιᾷ νηΐ, ἕως ἂν ταῦτα παρασκευασθῇ. Ἀθη- 3
ναῖοι δὲ τήν τε ὑπάρχουσαν ξυμμαχίαν ἐξήταζον
καὶ ἐς τὰ περὶ Πελοπόννησον μᾶλλον χωρία
ἐπρεσβεύοντο, Κέρκυραν καὶ Κεφαλληνίαν καὶ
Ἀκαρνᾶνας καὶ Ζάκυνθον, ὁρῶντες, εἰ σφίσι φί-
λια ταῦτα εἴη, βεβαίως πέριξ τὴν Πελοπόννησον
καταπολεμήσοντες.

προθυμία ἑκατέρων, καὶ ὅπως ἡ Ἑλλὰς διέκειτο πρὸς ἑκατέρους.

8. Ὀλίγον τε ἐπενόουν οὐδὲν ἀμφότεροι, ἀλλ' ἔῤ- 1
ῥωντο ἐς τὸν πόλεμον, οὐκ ἀπεικότως· ἀρχόμενοι
γὰρ πάντες ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται· τότε δὲ καὶ
νεότης πολλὴ μὲν οὖσα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, πολ-

Cap. VIII. §. 1. *Τότε δέ.* In libris aut omnibus aut plerisque (nam taciti δέ Aug. It. Vat. Laur. in Bekk. ed. ster., cui vix fides,) τότε δή. Sed quum duae belli alacriter suscepti causae afferantur, altera generalis, altera huius belli propria, δέ reponendum vidit Haack.

et II, 11, 6. Ἑλέσθαι τά τινος dictum ut φρονεῖν τά τινος. Cf. Matth. Gr. §. 284. et III, 63, 2. De re cf. III, 86. et Diod. XII, 40. — ἐς. Cf. Bernh. Synt. p. 218. — πεντακοσίων. Hunc numerum tanquam iusto maiorem impugnat Bloomf. in ed. ἀργύριον ῥητὸν ἑτοιμάζειν] „ἐπετάχθη δηλονότι.“ Schol., qui ῥητόν interpretatur ὡρισμένον. Cf. adn. I, 13. et de re Kortuem. Respubl. Gr. p. 40. et Muell. Dor. I. p. 180. ἡσυχάζοντας. Accusativus participii spectat ad αὐτούς cogitandum ad ἑτοιμάζειν ἐπετάχθη. — μιᾷ νηΐ. I. e. si singulis navibus venissent; „pluribus venientes ne reciperent, quippe suspectos ita, et hostilia agitantes.“ BAU. Cf. III, 71. VI, 52.

§. 3. Μᾶλλον, diligentius, accuratius (ἢ τὴν ὑπάρχ. ξυμμ. ἐξήταζον). — Κέρκυραν] „οἱ γὰρ Κερκυραῖοι ἐπιμαχίαν μόνον εἶχον· (cf. I, 44. et ibi adn.) νῦν δὲ καὶ ξυμμαχίαν ποιεῖ.“ Schol. In hoc fallitur, nisi de conatu intellexit. Cf. III, 70. et adn. II, 25. — Κεφαλληνίαν. Cf. c. 30. — Ἀκαρνᾶνας. Quo modo hi Atheniensium socii facti sint et quatenus, de eo cf. c. 9. et 68. — Ζάκυνθον. Zacynthii iam antea Corcyraeos adiuverant. Cf. I, 47. et infra c. 9. — βεβαίως a nonnullis mutata interpunctione cum adi. φίλια nectitur. Ex nostra distinctione est tuto. — καταπολεμήσοντες. Hic valet bello infestare, ut IV, 1.

Cap. VIII. §. 1. Ὀλίγον. I. e. μικρόν. Cf. Bloomf. in ed. mai. et VII, 59. 87. VIII, 15. Liv. XXIX, 1. nihil parvum ... agitabat animo. — ἔῤῥωντο ἐς τὸν πόλεμον, totis viribus in hoc bellum incumbebant, Port. Male de poetico verbo ῥώομαι cogitavit Matth. Gr. §. 249. extr.; ex ῥώννυμι repetendum esse recte alii intellexerunt. Frequentius hac vi est ἐπιῤῥώννυμι, ut VII, 7. καὶ ἐς τἆλλα πολὺ ἐπέῤῥωντο. Cf. Krueg. ad Dion. p. 271. et §. 4, ubi est omni ope nitebatur. — οὐκ ἀπεικότως. Cf. adn. I, 77, 5. — ἀντιλαμβάνονται, aggrediuntur, capessunt, ἀντέχονται, ut VII, 66. Cogita τῶν πολέμων vel omnino τῶν πραγμάτων. Cf. Matth. Gr. §. 330. — νεότης. Ut alibi ἡλικία. Vid. Rost. Gr. §. 97. 2. a. β'. Cf. c. 21. — ὑπὸ ἀπειρίας] παροιμία „γλυκὺς ἀπείρῳ πόλεμος.“ Schol. — μετέωρος. Ita alibi αἰωρεῖσθαι τὰς ψυχάς, ἀνηρτημένον εἶναι ἐλπίσιν ὀρθὸν (cf. Suid. in h. v.) εἶναι, ἐπῆρθαι infra 11, 2. VIII, 2, Lat. arrectum, erectum, exspectatione suspensum esse. Cf. ed. mai. Μετεωρίζεσθαι igitur in Ev. Luc. XII, 35. et transitive αἴρειν τὴν ψυχήν in Ev. Ioa. X, 24. ita accipi posse frustra videtur negare Meyer in Comment.

§. 2. Λόγια ... χρησμολόγοι. Discrimen λογίων et χρησμῶν a Schol. ad h. l. et Suid. parum recte explicatum videtur. „Χρησμός cum verbis χρᾶν et χρᾶσθαι oraculorum propriis cohaerens definite oraculum divinum vocatur; λόγιον autem aperte latius spectans est vocabulum, sermo ominosus, verbum fatidicum, quod non interrogatus vel deus (?) vel vates elocutus est.“ BRED. Similiter Haackio λόγια sunt auguria, praesagia vatum, χρησμοί oracula deorum. Χρησμολόγοι igitur, quibus VIII, 1. iunguntur μάντεις, hic videntur esse homines oracula, quae divinitus sibi suggesta esse dicant, qualia versibus edebantur, (quare ᾖδον,) enunciantes. Multa oracula Athenis bello Pelop. edita etiam Aristophanes aliquoties irrisit. Vid. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 273. et Bloomf. ad h. l. — ἔν τε ... πόλεσιν, tam inter eos, qui bellum gesturi erant, quam in reliquis civitatibus.

§. 3. Δῆλος ... σεισθεῖσα. At Herodotus, Μετὰ τοῦτον (τὸν Δᾶτιν) ἐνθεῦτεν ἐξενεχθέντα inquit VI, 98., Δῆλος ἐκινήθη, ὡς ἔλεγον οἱ Δήλιοι, καὶ πρῶτα καὶ ὕστατα μέχρι ἐμεῦ σεισθεῖσα. Ad quae cum his concilianda Gottl. post Valck. motum terrae Herodoteum haud dubie a Thucydide fictum habitum esse dixit; addere enim ipsum Herodotum ὡς ἔλεγον οἱ Δήλιοι. Nam a Wesselingio quidem defendi Thucydidem sic, ut verba ὀλίγῳ πρὸ τούτων laxius accepta ad Herodoteum motum referat; sed non facile intelligi, quomodo res sexaginta circiter annis

λὴ δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις, οὐκ ἀκουσίως ὑπὸ ἀπει-
ρίας ἥπτετο τοῦ πολέμου. ἥ τε ἄλλη Ἑλλὰς πᾶσα
μετέωρος ἦν, ξυνιουσῶν τῶν πρώτων πόλεων.
2 καὶ πολλὰ μὲν λόγια ἐλέγοντο, πολλὰ δὲ χρη-
σμολόγοι ᾖδον ἔν τε τοῖς μέλλουσι πολεμήσειν
3 καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν. ἔτι δὲ Δῆλος ἐκινή-
θη ὀλίγον πρὸ τούτων πρότερον οὔπω σεισθεῖσα,

§. 2. Ἐλέγοντο Aug. Ven. Pal. It. Vat. H. C. T. Lugd. al. Vulgo et Bekk. ἐλέγετο. In Cass. Reg. Gr. ἔλεγον exstare dicitur. Cf. ad. ed. mai. et supra I, 126. 4. sd.

ἀφ' οὗ Ἕλληνες μέμνηνται. ἐλέγετο δὲ καὶ ἐδόκει ἐπὶ τοῖς μέλλουσι γενήσεσθαι σημῆναι· εἴ τέ τι ἄλλο τοιουτότροπον ξυνέβη γενέσθαι, πάντα ἀνεζητεῖτο. ἡ δὲ εὔνοια παρὰ πολὺ ἐποίει τῶν 4
ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἄλλως τε καὶ προειπόντων, ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦσιν. ἔῤῥωτό τε πᾶς καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις, εἴ τι δύναιτο καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ ξυνεπιλαμβάνειν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ τε κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἑκάστῳ τὰ πράγματα, ᾧ μή τις αὐτὸς παρέσται. οὕτως [ἐν] ὀργῇ εἶχον οἱ πλείους τοὺς Ἀθηναίους, 5
οἱ μὲν τῆς ἀρχῆς ἀπολυθῆναι βουλόμενοι, οἱ δὲ μὴ ἀρχθῶσι φοβούμενοι.

§. 4. Ἐποίει. In malis libris E. m. Mosqu. Ar. Chr. Dan. ἐπῄει. Quae duo verba etiam alibi in hoc genere dicendi et similibus in libris mss. confunduntur. Vid. ed. mai.

ante facta prodigium malorum belli Pelop. existimari potuerit. Tertia explicatio est Muelleri, qui Thucydidem de antiquiore terrae motu, quod Herodoti historiam non legisset, nihil audivisse putat Dor. I. p. 312, simul comparans Pind. fragm. prosod. 1. (2. ed. Heyn.) Utrum prima an tertia enodatio probanda sit, pendet ex ratione, quam inter utrumque scriptorem intercessisse existimamus. Cf. adn. I, 20, 3. Verba autem Herodoti ὕστατα σεισθεῖσα, quum hanc partem historiae eius ante initium belli Pelop. non esse editam ex Eurymachi caede VII, 233. narrata liqueat, ita videntur excusanda, ut eum, si non multo post circ. a. 429. in Italia mortuus sit, potuisse alias ex rebus paulo ante in Graecia gestis comperire, alias non comperire dicamus. — ἀφ' οὗ ... μέμνηνται, post Graecorum memoriam, Port. — ἐλέγετο δὲ καὶ ἐδόκει. Aliter autem Thucydides ipse indicabat. Cf. ed. mai. I. 1. p. 39. sq. — σημῆναι] „σημεῖον εἶναι.“ Schol. Cf. ἐπισημαίνειν II, 49. et hic Bloomf. Insolentius autem addita praep. ἐπί cum dat., pro qua alibi ἐς legitur. Cf. Dio Cass. LX, 35. Appi. Civ. I, 83. et dubia verba V, 20.

§. 4. Ἡ δὲ εὔνοια ... ἐποίει ... ἐς τοὺς Λακεδ., benevolentia ad Lacedaemonios inclinabat. Cf. ed. mai. et sd., item Schaef. ad Plut. VI. p. 504. — προειπόντων. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — ἐλευθεροῦσιν. Cf. Matth. Gr. §. 529. 5. et Herm. ad Vig. p. 899. De re vid. I, 69, 1. IV, 85. et ed. mai. ξυνεπιλαμβάνειν. Usitatius esse medium adnotat Gottl. Cf. I, 115. III, 74. al. — ἐν τούτῳ ... παρῇν. Cum tota sententia cf. IV, 14, 2. De perfecto statum rerum iam exortum significante et alacritatem hominum illorum optime depingente („jedem schienen die Dinge so gut als schon verhindert“) cf. Matth. Gr. §. 500. Rost. §. 117. 3. adn. c. — παρέσται. IV, 14. παρῆν. Futurum cogitata oratione recta non minus bene dictum esse intelligitur. Cf. Matth. Gr. §. 507. 1. 3.

§. 5. Οὕτως ἐν ὀργῇ εἶχον. Vulgo et apud Bekk. praepositio contra leges sermonis deest. „Reisk. in Animadv. p. 17. legit cum Steph. οὕτως ἐν ὀργῇ εἶχον [cf. II, 18. 21. 65. al. Matth. Gr. §. 577. p. 1342. et adn. I, 55, 1.], aut οὕτω δι' ὀργῆς [cf. c. 64. V, 29. 46. et Matth. Gr. §. 580. 1. e.]. Valck. ad Herod. V. p. 112. malit οὕτως ὀργῆς εἶχον οἱ πλείους ἐς τοὺς Ἀθηναίους.“ GOTTL. Praetulimus mutationem reliquis duabus minorem. Tertia coniectura etiam ideo posthabenda, quod ea dicendi genus alibi apud Thuc. non repertum in verba infertur. Vulgatam poeticis exemplis frustra tuetur Neuius ad Soph. Trach. v. 137.

1 9. Παρασκευῇ μὲν οὖν τοιαύτῃ καὶ γνώμῃ ὥρμηντο. πόλεις δὲ ἑκάτεροι τάσδ' ἔχοντες ξυμ- ξύμμαχοι ἑκατέρων.
2 μάχους ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε ξύμμαχοι· Πελοποννήσιοι μὲν οἱ ἐντὸς Ἰσθμοῦ πάντες πλὴν Ἀργείων καὶ Ἀχαιῶν (τούτοις δ' ἐς ἀμφοτέρους φιλία ἦν· Πελληνῆς δὲ Ἀχαιῶν μόνοι ξυνεπολέμουν τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ ὕστερον καὶ ἅπαντες)· ἔξω δὲ Πελοποννήσου Μεγαρῆς, Φωκῆς, Λοκροί, Βοιωτοί,
3 Ἀμπρακιῶται, Λευκάδιοι, Ἀνακτόριοι. τούτων ναυτικὸν παρείχοντο Κορίνθιοι, Μεγαρῆς, Σικυώνιοι, Πελληνῆς, Ἠλεῖοι, Ἀμπρακιῶται, Λευκάδιοι, ἱππέας δὲ Βοιωτοί, Φωκῆς, Λοκροί· αἱ δ' ἄλλαι
4 πόλεις πεζὸν παρεῖχον. αὕτη Λακεδαιμονίων ξυμμαχία· Ἀθηναίων δὲ Χῖοι, Λέσβιοι, Πλα-

Cap. IX. §. 1. „Cf. Diod. XII, 42., qui minus distincte copias recenset.“ WASS.

§. 2. Πελληνῆς. Hi tunc a ceteris Achaeis dirempti videntur fuisse. Cf. ed. mai. I. 2. p. 173. — ἔπειτα ... ὕστερον. Cf. Rost. Gr. §. 140. 2. infra III, 94. V, 61. VI, 66. 88. Ἔπειτα μεθύστερον iam Hom. hymn. in Cer. v. 205. De Latinis vid. ed. mai. et Hand. Tursel. II. p. 242. Tempus rei videtur V, 82. indicari; cf. VII, 34. narrata. — Φωκῆς. His quidem III, 95. Ἀθηναίων ἀεί ποτε φιλία tribuitur, nihilominus palam Lacedaemoniorum socii metu Boeotorum videntur fuisse; nam et a Diod. quoque nominantur, et a Thuc. iterum IV, 118. Cf. etiam V, 64. — Λοκροί. Opuntii, non Ozolae. Vid. de his III, 95. 97. 101., de illis II, 26. 32. Epicnemidii ab Opuntiis seiuncti tunc certe non fuerunt. Cf. Boeckh. Inscr. I. p. 855. Leak. Graec. sept. II. p. 180. sq.

§. 3. Παρείχοντο. „Mox παρεῖχον eadem vi.“ GOTTL. Cf. Rost. Gr. §. 113. adn. 3. Medium redit §. 5. et c. 98., activum iam l. I. aliquoties legimus. Vid. I, 27. 30. al. — Κορίνθιοι ... Λευκάδιοι. Praeter hos videntur etiam Epidaurii, Troezenii, Hermionenses, denique Anactorii commemorari potuisse. Vid. de illis tribus I, 27. VIII, 3., de Anactoriis I, 46. II, 80. Sed horum omnium opes navales sane exiguae erant.

§. 4. Χῖοι, Λέσβιοι. Soli

ταιῆς, Μεσσήνιοι οἱ ἐν Ναυπάκτῳ, Ἀκαρνάνων οἱ πλείους, Κερκυραῖοι, Ζακύνθιοι, καὶ ἄλλαι πόλεις αἱ ὑποτελεῖς οὖσαι ἐν ἔθνεσι τοσοῖςδε, Καρία ἡ ἐπὶ θαλάσσῃ, Δωριῆς Καρσὶ πρόςοικοι, Ἰωνία, Ἑλλήςποντος, τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, νῆσοι ὅσαι ἐντὸς Πελοποννήσου καὶ Κρήτης πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, πᾶσαι αἱ ἄλλαι Κυκλάδες πλὴν Μήλου
καὶ Θήρας. τούτων ναυτικὸν παρείχοντο Χῖοι, 5
Λέσβιοι, Κερκυραῖοι, οἱ δ' ἄλλοι πεζὸν καὶ χρή-
ματα. ξυμμαχία μὲν αὕτη ἑκατέρων καὶ παρα- 6
σκευὴ ἐς τὸν πόλεμον ἦν.

οἱ Λακεδαιμόνιοι παρασκευάζεσθαι

10. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὰ ἐν Πλα- 1
ταιαῖς εὐθὺς περιήγγελλον κατὰ τὴν Πελοπόννη-

Cap. IX. §. 4. *Τὰ ἐπὶ.* *Τά* om. Cass. Aug. It. Vat. H. Reg. (G.) At vid. I, 59. 68. al.

ex insulanis maris Aegaei tunc liberi. Cf. I, 19. III, 10. — οἱ ἐν Ναυπάκτῳ. Cf. I, 103. — οἱ πλείους. Excipiendi soli Oeniadae. Vid. II, 102. III, 94. ἄλλαι πόλεις αἱ ὑποτ. οὖσαι. Cave ita interpretere, quasi superiores quoque civitates tributariae fuerint, quod non verum esse aliunde satis constat. — Καρία cet. Attende et nominativos in enumeratione ita positos, ut si verba ὑποτελῆ ἔθνη praecederent, et nomina terrarum post ἔθνος collocata. — Ἑλλήςποντος. Hoc nomen omnes urbes Graecas tam Asiae quam Europae ad hoc fretum, Propontidem et Bosporum sitas complecti videtur. — τὰ ἐπὶ Θρᾴκης. Cf. adn. I, 56, 2. — ὅσαι. De omisso εἰσί cf. adn. I, 16. — ἐντός, intra, i. e. cis, ut apud Lat. Cf. c. 96. — πᾶσαι αἱ ἄλλαι Κυκλάδες. I. e. eae, quae a Peloponneso et Creta non ad solem orientem, verum inter septentriones et orientem spectant, velut Andros, Scyros (cf. Schol. ad I, 4.) et, si nomen Cycladum interdum parum distincte dictum paulo latius patere vis, insulae Thessaliae adiacentes, ex quibus Peparethus certe a Schol. III, 89. Cycladibus adnumeratur. Quoniam tamen omnes omnino insulae inter Graeciam, Macedoniam, Thraciam, Asiam sitae Atheniensium sociae erant, ex quibus, ut de iis, quae superioribus nominibus significentur, et de minoribus nonnullis taceamus, Euboea certe Cycladum appellatione non contineatur, hoc vocabulo deleto sic interpungendum esse aliquis coniiciat: νῆσοι, ὅσαι ... ἀνίσχοντα, πᾶσαι αἱ ἄλλαι πλὴν Μ. κ. Θ. Pluralem enim voc. πᾶς non raro cum plur. ὅσοι iungi constat. Cf. Thuc. I, 15. Et illud Κυκλάδες ab interpretibus facile potuit adscribi. — Μήλου καὶ Θήρας. Hae enim erant coloniae Lacedaemoniorum vel Minyarum Lacedaemone profectorum.

Cap. X. §. 1. Περιήγγελλον, imperabant nuntiis circummissis. Similiter I, 116. II, 85. IV, 8. ἐπαγγέλλειν III, 16. VII, 17. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 114. Consecutio verborum haec est: ταῖς πόλεσι περιήγγελλον στρατιὰν τά τε ἐπιτήδεια παρασκευάζεσθαι. Nam propter collocationem eorum malis quidem forsitan τὰ ἐπιτήδεια commate post εἰκός posito ad ἔχειν referre; verum sententia huius ἔχειν ita minus apta erit. Cf. c. 23. VII, 13. 60. 77. — τὴν ἔξω ξυμμαχίαν interpretare τοὺς ἔξω τῆς Πελοποννήσου ξυμμάχους. — οἷα εἰκός. In quadraginta summum dies, cf. II, 57. et Arn. Triginta constituuntur foedere Argivorum et Atheniensium V, 47.

§. 2. Ἐπειδὴ ... ἕτοιμα γίγνοιτο. De optat. vid. Matth. Gr. §. 521. 2. Bernh. Synt. p. 406, de tota formula adn. 3, 4. — τὰ δύο μέρη. Cf. adn. I, 74, 1. Kortuem. Respubl. Gr. p. 40. Clint. Fast. Hell. p. 418. Dubitatur autem, fuerintne binae partes (ex ternis) omnium eorum, qui armis ferendis pares essent, an totius summae in singulos descriptae. Illud nobis et verbis convenientius videtur, quoniam nec hic nec c. 47. additi sunt genitivi militum ex pacto praebendorum vel similes, et rei; nam quum singularum civitatium incolae modo plures essent modo pauciores, foederis lege certum numerum militum, quem singulae mitterent, constitutum esse non est verisimile. Neque vero obstare nostrae explicationi de Boeotis c. 12. narrata in ed. mai. Suppl. docuimus, ubi et in vicinas terras populos Graeciae maiores interdum πανδημεί profectos esse ex Atheniensium III, 91. et Lacedaemoniorum V, 57. aliorumque exemplis apparere, et ipsos Boeotos IV, 72. πανστρατιᾷ Plataeas se contulisse liquido dici addere poteramus. Ceterum pluralis ξυνῆσαν cum neutro homines significante more coniunctus est.

§. 3. Τῆς ἐξόδου ταύτης. Et trium proximarum. Cf. Ind. rer. — ξυγκαλέσας cet. Consilium ab eo convocatum dicunt. Vid. Muell. Dor. I. p. 181. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 114. Neque tamen eos, qui convenerant, consulit, sed cohortatur. — τοὺς ... ἐν τέλει, i. e. ἐν ἀρχῇ. Cf. III, 36. VI, 88. et adn. I, 58, 1. — παρεῖναι. Cf. sd.

τοῖς ξυμμάχοις περιαγγέλλουσι, καὶ ὁ στρατὸς αὐτῶν ξυλλέγεται ἐς τὸν Ἰσθμόν.

σον καὶ τὴν ἔξω ξυμμαχίαν στρατιὰν παρασκευάζεσθαι ταῖς πόλεσι τά τε ἐπιτήδεια, οἷα εἰκὸς ἐπὶ ἔξοδον ἔκδημον ἔχειν, ὡς ἐςβαλοῦντες ἐς τὴν
2 Ἀττικήν. ἐπειδὴ δὲ ἑκάστοις ἕτοιμα γίγνοιτο κα-
τὰ τὸν χρόνον τὸν εἰρημένον, ξυνῆσαν τὰ δύο
3 μέρη ἀπὸ πόλεως ἑκάστης ἐς τὸν Ἰσθμόν. καὶ
ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅςπερ ἡγεῖτο τῆς ἐξόδου ταύτης, ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει καὶ ἀξιολογωτάτους παρεῖναι τοιάδ' ἔλεξεν.

Cap. X. §. 3. *Ξυγκαλέσας τοὺς ... ἀξιολογωτάτους παρεῖναι.* Pro ἀξιολογωτάτους Laur. Vind. m. ἀξιωτάτους, et similiter in tribus pessimis. *Παρεῖναι* om. Ioa. Sicel. VI. p. 370. rhet. Walz. „Sed infinitivus referri potest ad ξυγκαλέσας." GOTTL. Cf. Matth. Gr. §. 420. adn. 1. Quanquam et nominandi verba atque cetera ibi enume-

δημηγορία Ἀρχιδάμου βασιλέως Λακεδαιμονίων πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν ξυμμαχίδων πόλεων.

11. „Ἄνδρες Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, 1
καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν
αὐτῇ Πελοποννήσῳ καὶ ἔξω ἐποιήσαντο, καὶ αὐ-
τῶν ἡμῶν οἱ πρεσβύτεροι οὐκ ἄπειροι πολέμων
εἰσίν· ὅμως δὲ τῆςδε οὔπω μείζονα παρασκευὴν
ἔχοντες ἐξήλθομεν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πόλιν δυνατωτάτην
νῦν ἐρχόμεθα, καὶ αὐτοὶ πλεῖστοι καὶ ἄριστοι στρα-
τεύοντες. δίκαιον οὖν ἡμᾶς μήτε τῶν πατέρων 2
χείρους φαίνεσθαι, μήτε ἡμῶν αὐτῶν τῆς δόξης
ἐνδεεστέρους. ἡ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα τῇδε τῇ ὁρμῇ
ἐπῆρται καὶ προςέχει τὴν γνώμην, εὔνοιαν ἔχου-
σα διὰ τὸ Ἀθηναίων ἔχθος πρᾶξαι ἡμᾶς ἃ ἐπι-
νοοῦμεν. οὔκουν χρή, εἴ τῳ καὶ δοκοῦμεν πλή- 3
θει ἐπιέναι, καὶ ἀσφάλεια πολλὴ εἶναι μὴ ἂν
ἐλθεῖν τοὺς ἐναντίους ἡμῖν διὰ μάχης, τούτου
ἕνεκα ἀμελέστερόν τι παρεσκευασμένους χωρεῖν,
ἀλλὰ καὶ πόλεως ἑκάστης ἡγεμόνα καὶ στρατιώ-
την τὸ καθ' αὑτὸν ἀεὶ προςδέχεσθαι ἐς κίνδυ-

rata non prorsus sunt similia convocandi verbo, et hic παρεῖναι legitur, non εἶναι. Παραινῶν coniecit Krueg.

Cap. XI. §. 1. Οἱ ξύμμαχοι. Οἱ abest a Laur. E. Vind. Mosqu. et tribus pessimis. Cf. III, 9. ὦ ἄνδρες Λακεδ. καὶ ξύμμαχοι, sed etiam Matth. Gr. §. 312. 1. Rost. §. 103. 2. a.

Cap. XI. §. 1. Αὐτῇ Πελοποννήσῳ. De articulo omisso cf. Rost. Gr. §. 98. 3. A. c. α). — τῆςδε οὔπω μείζονα παρασκευήν. Sexaginta milia gravis armaturae militum fuisse testantur Plut. Pericl. c. 33. et Aristid. II. p. 141, centum milia hominum Androtio apud Schol. Soph. Oed. Col. v. 694. — ἀλλὰ καί. Si καί est etiam, alterum quoque ante αὐτοί sic intelligendum, et ἀλλά est at, ut patrio sermone prius enunciatum expresseris verbis aber wir ziehen auch gegen einen sehr mächtigen Staat jetzt aus; sin utrumque καί valet et, ἀλλά est sed contrarium negationi, et ad στρατεύοντες mente repetendum ἐρχόμεθα (ἐπὶ πόλιν δυνατ.). Certe in participio singulare quiddam temere quaerit Matth. Gr. §. 556. adn. 1.

§. 2. Ἐπῆρται, i. e. μετέωρός ἐστιν, ut supra c. 8., ubi vid. adn. — εὔνοιαν ἔχουσα. Haec cum emphasi dicta sunt pro his: δι' εὔνοιαν ἐπιθυμοῦσα. Similia dicendi genera leguntur III, 83, 4. V, 40, 3.

§. 3. Πλήθει. Cf. Matth. Gr. §. 405. adn. 2. — μὴ ἂν ἐλθεῖν ... διὰ μάχης. De articulo infinitivo non addito vid. adn. I, 16., de vv. διὰ μάχης ἐλθεῖν (ἰέναι, ἀφικέσθαι) τινί Matth. Gr. §. 580. 1. e. infra §. 6. IV, 92, 1. et ibi Bloomf. — ἀμελέστερόν τι. Cf. Matth. Gr. §. 457. — τὸ καθ' αὑτόν, pro sua parte, pro se quemque. Cf. Matth. Gr. §. 283. infra II, 65. 87, 8.

4 νόν τινα ἥξειν. ἄδηλα γὰρ τὰ τῶν πολέμων,
καὶ ἐξ ὀλίγου τὰ πολλὰ καὶ δι' ὀργῆς αἱ ἐπιχει-
ρήσεις γίγνονται· πολλάκις τε τὸ ἔλασσον πλῆ-
θος δεδιὸς ἄμεινον ἠμύνατο τοὺς πλέονας διὰ
5 τὸ καταφρονοῦντας ἀπαρασκεύους γενέσθαι. χρὴ
δὲ ἀεὶ ἐν τῇ πολεμίᾳ τῇ μὲν γνώμῃ θαρσαλέους
στρατεύειν, τῷ δὲ ἔργῳ δεδιότας παρασκευάζε-
σθαι· οὕτω γὰρ πρός τε τὸ ἐπιέναι τοῖς ἐναν-
τίοις εὐψυχότατοι ἂν εἶεν, πρός τε τὸ ἐπιχειρεῖ-
6 σθαι ἀσφαλέστατοι. ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἐπὶ ἀδύνατον
ἀμύνεσθαι οὕτω πόλιν ἐρχόμεθα, ἀλλὰ τοῖς πᾶ-
σιν ἄριστα παρεσκευασμένην, ὥςτε χρὴ καὶ πά-
νυ ἐλπίζειν διὰ μάχης ἰέναι αὐτούς, εἰ μὴ καὶ
νῦν ὥρμηνται, ἐν ᾧ οὔπω πάρεσμεν, ἀλλ' ὅτ' ἂν
ἐν τῇ γῇ ὁρῶσιν ἡμᾶς δῃοῦντάς τε καὶ τἀκεί-
7 νων φθείροντας. πᾶσι γὰρ ἐν τοῖς ὄμμασι καὶ

§. 4. Τὰ τῶν πολέμων, bellorum eventus, res bellicae. — ἐξ ὀλίγου, celeriter, subito. Ita interpretatur Gottl. Cf. II, 61. IV, 108. V, 64. saepius. Alii quidem volunt esse ex parvo, ex parvis momentis, sed huic explanationi singularis parum consentaneus est. — τὰ πολλά. Si valet pleraque, desiderantur verba ἐν αὐτοῖς (τοῖς πολέμοις) vel αὐτῶν. Quare videtur esse plerumque et nominativus huius incisi aut αἱ ἐπιχειρήσεις aut τὰ τῶν πολέμων. — δι' ὀργῆς, per animi impetum. Cf. adn. I, 140, 1. — δεδιός. Ut in Lat. timidus simul notio cavens, sibi prospiciens, inest. Similiter §. 5. — ἄμεινον. Suppl. ἢ οἱ πλέονες τὸ ἔλασσον πλῆθος.

§. 5. Τῇ μὲν γνώμῃ. Utrum significet animis an consiliis, hic et c. 20. et alibi dubitatur. Interpretationem consiliis Bloomf. et ob contrarium τῷ ἔργῳ praeferendam docet, et ob verba Herodoti VII, 49. ἀνὴρ δὴ οὕτω ἂν εἴη ἄριστος, εἰ βουλευόμενος μὲν ἀῤῥωδέοι ..., ἐν δὲ τῷ ἔργῳ θρασὺς εἴη. — τῷ δὲ ἔργῳ. Cum sententia praeter Herodot. l. d. cf. infra VI, 34. Dion. Cass. p. 32, 81. al. in ed. mai. c.

§. 6. Οὕτω, adeo, cum superiore ἀδύνατον iungendum. „Tam infirmam, quam ii volunt nos credere, qui dicunt Athenienses non ausuros esse nobiscum congredi." ARN. — τοῖς πᾶσιν ... παρεσκευασμένην. Cf. I, 80, 3. et ibi adn. item II, 36. et VI, 20., ubi eadem est verborum compositio. — εἰ μὴ καὶ νῦν, i. e. εἰ καὶ νῦν μή. Cf. VI, 60. εἰ μὴ καὶ δέδρακεν, Schweb. ad Onos. p. 22. Schneid. ad Plat. I. p. 134. sq. et similes particularum traiectiones in Steph. Thes. vol. III. p. 191. ed. rec. Cf. adn. I, 72, 2. — τἀκείνων, i. e. τὰ σφῶν. Cf. VIII, 12. 45. Walch. Observ. Liv. p. 219. sq. Foertsch. Observ. crit. in Lys. p. 70. Krebs. Lect. Diod. p. 31. sqq., etiam supra 7, 2.

§. 7. Πᾶσι ... ὀργὴ προςπίπτει. Accusativus πάσχον-

ἐν τῷ παραντίκα ὁρᾶν πάσχοντάς τι ἄηθες ὀργὴ
προςπίπτει· καὶ οἱ λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμενοι θυμῷ
πλεῖστα ἐς ἔργον καθίστανται. Ἀθηναίους δὲ καὶ 8
πλέον τι τῶν ἄλλων εἰκὸς τοῦτο δρᾶσαι, οἳ ἄρ-
χειν τε τῶν ἄλλων ἀξιοῦσι καὶ ἐπιόντες τὴν τῶν
πέλας δῃοῦν μᾶλλον ἢ τὴν ἑαυτῶν ὁρᾶν. ὡς 9
οὖν ἐπὶ τοσαύτην πόλιν στρατεύοντες καὶ μεγί-
στην δόξαν οἰσόμενοι τοῖς τε προγόνοις καὶ ἡμῖν
αὐτοῖς ἐπ' ἀμφότερα ἐκ τῶν ἀποβαινόντων, ἕπε-
σθε, ὅπῃ ἄν τις ἡγῆται, κόσμον καὶ φυλακὴν
περὶ παντὸς ποιούμενοι, καὶ τὰ παραγγελλόμενα
ὀξέως δεχόμενοι· κάλλιστον γὰρ τόδε καὶ ἀσφα-
λέστατον, πολλοὺς ὄντας ἑνὶ κόσμῳ χρωμένους
φαίνεσθαι."

Λακεδαιμόνιοι μάτην ἐς Ἀθήνας ἐπικηρυκευσάμενοι ὁρμῶνται ὡς ἐςβαλοῦντες

12. Τοσαῦτα εἰπὼν καὶ διαλύσας τὸν ξύλλο- 1
γον ὁ Ἀρχίδαμος Μελήσιππον πρῶτον ἀποστέλ-
λει ἐς τὰς Ἀθήνας τὸν Διακρίτου, ἄνδρα Σπαρ-
τιάτην, εἴ τι ἄρα μᾶλλον ἐνδοῖεν οἱ Ἀθηναῖοι
ὁρῶντες ἤδη σφᾶς ἐν ὁδῷ ὄντας. οἱ δὲ οὐ προς- 2

τας propter infinitivum ὁρᾶν positus est. Cf. Rost. Gr. §. 127. adn. 2. Matth. §. 536. adn. supra I, 53. IV, 2. 30. VII, 57. 80. al. Ipse infinitivus sane offensioni est, quum proprie non dicas πᾶσιν ὀργὴ προςπίπτει ὁρᾶν, sed ἐν τῷ ὁρᾶν vel ὁρῶσι, sed in formula ὀργὴ προςπίπτει inest φθονερόν ἐστι vel simile quiddam. Ἐν τοῖς ὄμμασι valent in conspectu suo, ἐν τῷ ἐμφανεῖ 21, 1, cf. Lob. Paral. Gr. II. p. 530, ἐν τῷ παραυτίκα, ut VII, 71., in praesenti. — ἐς ἔργον καθίστανται] „εἰς τὸ πολεμεῖν (i. e. τὴν μάχην) ἐπείγονται." Schol.

§. 8. Δρᾶσαι. Cf. adn. I, 81, 6. — ὁρᾶν. Suppl. δῃουμένην. Cf. Rost. Gr. §. 139. 7.

§. 9. Δόξαν ... ἐπ' ἀμφότερα. Haec inter se iungenda. „Δόξα ἐπ' ἀμφότερα καὶ εὐκλείας καὶ δυςκλείας." Schol. Cf. adn. I, 83, 3. — κόσμον, i. e. εὐκοσμίαν, εὐταξίαν. Cf. 89, 9. — περὶ παντὸς ποιούμ. Cf. Matth. Gr. §. 589. a. δ'. Paulo leniora verba 89, 9. — τὰ παραγγελλόμενα ... δεχόμενοι, imperata alacriter excipientes (i. e. audientes et exsequentes). Cf. 89, 9.

Cap. XII. §. 1. Μελήσιππον ... τὸν Διακρίτου. Similiter III, 35. IV, 90. et alibi appositio a suo nomine separata est. Cf. ed. mai. I. 1. p. 299. Sinten. ad Plut. Them. c. 24. et de Latinis Ruddim. Instit. p. 395. — εἴ τι ἄρα. Cf. Matth. Gr. §. 526. Non minus breviter et Latini et Germani loquuntur. — μᾶλλον. Quam I, 139. — ἐν ὁδῷ. Quum in Isthmum usque pervenissent.

εδέξαντο αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν, οὐδ' ἐπὶ τὸ κοινόν·
ἦν γὰρ Περικλέους γνώμη πρότερον νενικηκυῖα
κήρυκα καὶ πρεσβείαν μὴ προςδέχεσθαι Λακε-
δαιμονίων ἐξεστρατευμένων. ἀποπέμπουσιν οὖν
αὐτόν, πρὶν ἀκοῦσαι, καὶ ἐκέλευον ἐκτὸς ὅρων
εἶναι αὐθήμερον, τό τε λοιπὸν ἀναχωρήσαντας
ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἤν τι βούλωνται, πρε-
σβεύεσθαι. ξυμπέμπουσί τε τῷ Μελησίππῳ ἀγω-
3 γούς, ὅπως μηδενὶ ξυγγένηται. ὁ δ' ἐπειδὴ ἐπὶ
τοῖς ὁρίοις ἐγένετο καὶ ἔμελλε διαλύσεσθαι, το-
σόνδε εἰπὼν ἐπορεύετο, ὅτι ἥδε ἡ ἡμέρα τοῖς
4 Ἕλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει. ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς
τὸ στρατόπεδον, καὶ ἔγνω ὁ Ἀρχίδαμος, ὅτι οἱ
Ἀθηναῖοι οὐδέν πω ἐνδώσουσιν, οὕτω δὴ ἄρας
5 τῷ στρατῷ προὐχώρει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν. Βοιω-
τοὶ δὲ μέρος μὲν τὸ σφέτερον καὶ τοὺς ἱππέας
παρείχοντο Πελοποννησίοις ξυστρατεύειν, τοῖς δὲ
λειπομένοις ἐς Πλάταιαν ἐλθόντες τὴν γῆν ἐδῄουν.

ἐς τὴν Ἀττικήν.

ἀντιπαρασκευὴ Ἀθηναίων. Περικλῆς μηχανᾶταί τε, ὅ-

1 **13.** Ἔτι δὲ τῶν Πελοποννησίων ξυλλεγομένων
τε ἐς τὸν Ἰσθμὸν καὶ ἐν ὁδῷ ὄντων, πρὶν ἐς-
βαλεῖν ἐς τὴν Ἀττικήν, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου,

§. 2. Τὸ κοινόν. Cf. adn. I, 90. extr. — γνώμη. Hoc vocabulum saepius articulo carere docet Krueg. ad Xen. Anab. I, 6, 9. Cf. supra I, 53. 128. II, 86. VI, 47. al. — ἐκέλευον. Cf. adn. I, 62, 3. — ἐκτὸς ὅρων. De articulo omisso vid. Sint. ad Plut. Them. c. 1. Cf. adn. I, 103. Rei exempla similia vide apud Bloomf. — ἀγωγούς] „ὁδηγούς." Schol. Cf. Phryn. p. 314. Sed melius Suidas προπομπούς. Cf. IV, 78. et ibi Bloomf.

§. 3. Διαλύσεσθαι] „ἀφίστασθαι τῶν ἀγωγῶν." Schol. — ἄρξει] „ἀρχὴ γενήσεται." Schol. Dicta similia vid. apud Bloomf. et in ed. mai.; ἄρχειν τινί τινος legitur etiam 53, 1.

§. 4. Οὐδέν πω, nondum quicquam. Attende πώ de futuro tempore contra vulgaria praecepta positum. — ἄρας τῷ στρατῷ. Intransitivum simplicis verbi usum adde Rost. Gr. §. 115. 1. adn. Cf. c. 23. 98. 103. al. et adn. I, 52, 2.

§. 5. Μέρος .. τὸ σφέτερον] „τὸ δίμοιρον." Schol. Vid. 10, 2. — τοὺς ἱππέας, equitatum suum universum. — λειπομένοις, i. e. λοιποῖς. Cf. V, 114. Dativus ita positus est, ut πλήθει 11, 3.

Cap. XIII. §. 1. Ξυλλεγομένων .. ἐς τὸν Ἰσθμόν. Cum ἐς enim hoc verbum et similia, ἀθροίζειν, ξυναγείρειν, ἁλίζειν, coniunguntur. Cf. IV, 91. VIII, 93. al., sed etiam adn. II, 99.

πως μὴ ὕποπτος γενήσεται, καὶ παραινεῖ τε περὶ τῶν παρόντων, καὶ τοὺς Ἀθηναίους παραθαρσύνει, ἐξαριθμῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν.

στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων δέκατος αὐτός, ὡς ἔγνω τὴν ἐςβολὴν ἐσομένην, ὑποτοπήσας, ὅτι Ἀρχίδαμος αὐτῷ ξένος ὢν ἐτύγχανε, μὴ πολλάκις ἢ αὐτὸς ἰδίᾳ βουλόμενος χαρίζεσθαι τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπῃ καὶ μὴ δῃώσῃ, ἢ καὶ Λακεδαιμονίων κελευσάντων ἐπὶ διαβολῇ τῇ αὐτοῦ γένηται τοῦτο, ὥςπερ καὶ τὰ ἄγη ἐλαύνειν προεῖπον ἕνεκα ἐκείνου, προηγόρευε τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ὅτι Ἀρχίδαμος μέν οἱ ξένος εἴη, οὐ μέντοι ἐπὶ κακῷ γε τῆς πόλεως γένοιτο, τοὺς δ' ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ καὶ οἰκίας ἢν ἄρα μὴ δῃώσωσιν οἱ πολέμιοι, ὥςπερ καὶ τὰ τῶν ἄλλων, ἀφίησιν αὐτὰ δημόσια εἶναι, καὶ μηδεμίαν οἱ ὑποψίαν κατὰ ταῦτα

Cap. XIII. §. 1. Αὐτοῦ. Αὑτοῦ scripsit Bekk. At eo recepto collocatio verborum mala videtur. Cf. Rost. Gr. §. 99. 3. adn., sed etiam II, 68. IV, 43. Αὐτοῦ certe defendi recte potest. Vid. adn. I, 17.

Αὑτοῦ. Vulgo et Bekk. ἑαυτοῦ. Cass. Aug. Cl. Ven. It. H. alii αὐτοῦ. Quod recepissemus (cf. adn. l. d.), nisi collocatio eius videretur obstare. Cf. Rost. l. d. Quanquam interpositum certe inter articulum et substantivum αὐτός contra consuetudinem aliquoties apud Thuc. invenitur. Vid. III, 91. VIII, 48. praeter dubia exempla, velut III, 22.

Οἱ om. Cass. Aug. Cl. Ven. al., sed facile excidere potuit, et est aptissimum.

— στρατηγός hic strategus sive praetor an omnino imperator sit, examinant Meier et Schoem. in Lit. Att. p. 106. adn. Infra c. 59. Pericles dicitur ἔτι στρατηγεῖν, ubi cf. adn. item c. 65. — ξένος. Talis hospes ἰδιόξενος vocari potest. Cf. Poll. III, 60. et Suid. — μὴ πολλάκις. Μή non solum post timendi verba ponitur, sed etiam post suspicandi, velut post ὑποπτεύειν III, 53., post προςδοκία II, 93. Cf. V, 14. VI, 57. Saepius tamen apud ea infinitivus legitur, ut apud ὑποτοπεῖν I, 20. 51. II, 5. al. De πολλάκις vid. Buttm. Gr. §. 150. 30. et qui ibi citantur. Add. Stallb. ad Plat. Phaedr. p. 238. C. — μὴ δῃώσῃ. Adnotandum μή pro usitatiore οὐ. Cf. Bellerm. de Graec. verb. timendi structura p. 4. Rost. Gr. §. 135. adn. 13. Kuehn. ad Xen. Comm. I, 2, 7. — τὰ ἄγη ... ἕνεκα ἐκείνου. Cf. I, 127. — προηγόρευε τοῖς Ἀθ. cet. Cf. Plut. Pericl. c. 33. Polyaen. I, 36, 2. Iust. III, 7. Similis astutiae exempla vid. apud Liv. XXII, 23. Tac. Hist. V, 23. Polyaen. V, 2, 18. al. — οἰκίας. Plut. ἐπαύλεις. Cf. adn. I, 143, 5. — ἢν ... δῃώσωσιν ... ἀφίησιν. Cf. Matth. Gr. §. 529. 5. Rost. §. 123b. 6. b. — ὑποψίαν ... γίγνεσθαι. Ex superiore ἀφίη-

2 γίγνεσθαι. παρῄνει δὲ καὶ περὶ τῶν παρόντων ἅπερ καὶ πρότερον, παρασκευάζεσθαί τε ἐς τὸν πόλεμον, καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐςκομίζεσθαι, ἔς τε μάχην μὴ ἐπεξιέναι, ἀλλὰ τὴν πόλιν ἐςελθόντας φυλάσσειν, καὶ τὸ ναυτικόν, ᾗπερ ἰσχύουσιν, ἐξαρτύεσθαι, τά τε τῶν ξυμμάχων διὰ χειρὸς ἔχειν, λέγων τὴν ἰσχὺν αὐτοῖς ἀπὸ τούτων εἶναι τῶν χρημάτων τῆς προςόδου, τὰ δὲ πολλὰ τοῦ πολέμου γνώμῃ καὶ χρημάτων περι-

3 ουσίᾳ κρατεῖσθαι. θαρσεῖν τε ἐκέλευε προςιόντων μὲν ἑξακοσίων ταλάντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φόρου κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τῶν ξυμμάχων τῇ πόλει ἄνευ τῆς ἄλλης προςόδου, ὑπαρχόντων δὲ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἔτι τότε ἀργυρίου ἐπισήμου ἑξακιςχιλίων ταλάντων (τὰ γὰρ πλεῖστα τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια ἐγένετο, ἀφ' ὧν ἔς τε τὰ προπύλαια τῆς ἀκροπόλεως καὶ τἆλλα οἰκοδομήματα καὶ

σι repetendum βούλεται, κελεύει, vel simile verbum. Cf. Funckhaen. ad Demosth. c. Androt. §. 25. et adn. IV, 3.

§. 2. Πρότερον. Vid. I, 143, 5. — τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν. Cf. adn. I, 8, 2. — τὸ ναυτικόν, ᾗπερ. Cf. adn. I, 142, 4. — διὰ χειρὸς ἔχειν] „δι' ἐπιμελείας, ἵνα μὴ ἀποστῶσι." Schol. Φυλάττειν explicat Hesych. Et videtur sane magis esse continere, diligenter custodire (cf. III, 46, 6., propr. in manu, in potestate habere), quam sedulo administrare, quanquam alterum cum altero cohaeret. Ceterum cf. Vig. p. 584. Matth. Gr. §. 580. 1. d. Sinten. ad Plut. Pericl. c. 34. — τὴν ἰσχὺν ... προςόδου. Cf. I, 122, 1. III, 13, 6. — Ἀπό iunge cum gen. τῆς προςόδου. — κρατεῖσθαι, obtineri.

§. 3. Θαρσεῖν τε ἐκέλευε cet. Cum omni loco, qui sequitur de Atheniensium opibus, cf. Diod. XII, 40. et Mans. Spart. II. p. 398. sqq. — ἑξακοσίων ταλάντων. Fallitur igitur Diod. l. d. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 430. et Manso l. d. De primo tributo vid. I, 96, 2. et ibi adn. — τῇ πόλει iunge cum verbo προςιόντων. — ἄνευ τῆς ἄλλης προςόδου. Praeter εὐφορίαν τῆς γῆς multas, portoria, metalla maxime commemorat Schol. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 396. sqq. 336. sqq. 331. sqq. Add. Xen. Anab. VII, 1, 27. προςόδου οὔσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπό τε τῶν ἐνδήμων καὶ [ἐκ] τῆς ὑπερορίας οὐ μεῖον χιλίων ταλάντων, ubi cf. adn. — τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια. Oratores Isocrates de Pac. c. 13. et 33. atque Demosthenes Olynth. III. §. 24. et Diodorus vim harum pecuniarum aut augent paulum aut minuunt. Cf. ed. mai. Mans. l. d. p. 398. sq. Boeckh. l. d. p. 475. sq. — ἔς τε τὰ προπύλαια ... ἀπανηλώ-

ἐς Ποτίδαιαν ἀπανηλώθη)· χωρὶς δὲ χρυσίου ἀσή- 4
μου καὶ ἀργυρίου ἔν τε ἀναθήμασιν ἰδίοις καὶ δημο-
σίοις, καὶ ὅσα ἱερὰ σκεύη περί τε τὰς πομπὰς καὶ τοὺς
ἀγῶνας, καὶ σκῦλα Μηδικά, καὶ εἴ τι τοιουτό-
τροπον, οὐκ ἐλάσσονος [ἦν] ἢ πεντακοσίων τα-
λάντων. ἔτι δὲ καὶ τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ἱερῶν προς- 5
ετίθει χρήματα οὐκ ὀλίγα, οἷς χρήσεσθαι αὐτούς,
καὶ ἢν πάνυ ἐξείργωνται πάντων, καὶ αὐτῆς τῆς
θεοῦ τοῖς περικειμένοις χρυσίοις· ἀπέφαινε δ'
ἔχον τὸ ἄγαλμα τεσσαράκοντα τάλαντα σταθμὸν

§. 4. Ἐλάσσονος ἦν. Haec ferri non possunt et ob soloecum genus dicendi χρυσίου οὐκ ἐλάσσονος ἦν, et quod pro ἦν requiritur aut infinitivus ex ἐκέλευε vel potius inde repetendo ἔλεγε suspensus, aut participium ὄντος. Quare ne ἔλασσον quidem e Chr. et man. sec. Gr. recipi potest, cui obstant etiam verba ἢ πεντακοσίων ταλάντων propter genitivum cum ἢ coniunctum. Ἦν igitur delendum et ὑπάρχοντος ex superiore ὑπαρχόντων subaudiendum esse iam inde ab Abresch. complures censuerunt.

θη. Sumptus singularum rerum expendit Leak. Athen. p. 426. sqq. interpr. Germ. De Propylaeis vid. Muell. Archaeol. §. 109., de ceteris aedificiis ibid. et §. 106. — ἐς Ποτίδαιαν. Vid. c. 70.

§. 4. Χωρὶς δέ, praeterea vero. — ὅσα. Suppl. ἐστί. Cf. adn. I, 16. — σκῦλα Μηδικά] „τὸν ἀργυρόποδα θρόνον (Xerxis) καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν χρυσοῦν (Mardonii).“ Schol. Cf. Stanl. ad Aesch. Pers. v. 464. ed. Schuetz. — ἐλάσσονος ἦν. Cf. sd.

§. 5. Τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ἱερῶν ... χρήματα. Ἱερά Bloomf. propter adiectum ἄλλων, quum nondum ullum templum, sed donaria et vasa nominata sint, docet esse res sacratas. Quod si notionem templi ita tueare, ut in voce ἄλλων iam respici ad aedem Minervae verbis αὐτῆς τῆς θεοῦ obscure significatam dicas, etiam donaria et vasa sacra, non minus certe quam signa, χρήματα templorum esse, et particulis ἔτι δέ iccirco non τὰ χρήμ. sed ἄλλα χρήμ. scribendum fuisse respondendum est.— οὐκ ὀλίγα. Ne articulum requiras, interpretare quippe quae non exiguae essent. Cf. adn. I, 49, 5. — χρήσεσθαι. Cf. Rost. Gr. §. 123. adn. 4. Ex προςετίθει facile ἔλεγε repeti potest. — ἢν ... πάντων, si omnium omnino usu prohiberentur. Πάντα ad τὰ ἐκ τῶν ἄλλων ἱερῶν χρήματα non est referendum, sed generatim dictum. — τῆς θεοῦ] „τῆς Ἀθηνᾶς.“ Schol. Cf. 15, 2. Dea nominata est pro simulacro suo, ut saepe in Ciceronis Verrinis et apud Paus. Cf. I, 126, 11. V, 23. De ipso autem hoc praeclaro Minervae simulacro, Phidiae opere, vid. Paus. I, 24, 5. sqq. Meyer. Hist. art. compluribus locis, Muell. Archaeol. §. 114. — τεσσαράκοντα τάλαντα. L talenta ponit Diod. XII, 40., XLIV Philochorus apud Schol. Aristoph. Pac. v. 604. Cum Thuc. facit Plut. Cf. ed. mai. De verbis τάλαντα σταθμόν vid. Matth. Gr. §. 428. 5. Similiter Liv. coronam libram pondo

χρυσίου ἀπέφθου, καὶ περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν·
χρησαμένους τε ἐπὶ σωτηρίᾳ ἔφη χρῆναι μὴ
6 ἐλάσσω ἀντικαταστῆσαι πάλιν. χρήμασι μὲν οὖν
οὕτως ἐθάρσυνεν αὐτούς· ὁπλίτας δὲ τριςχιλίους
καὶ μυρίους εἶναι ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ
7 τῶν παρ' ἔπαλξιν ἑξακιςχιλίων καὶ μυρίων (το-
σοῦτοι γὰρ ἐφύλασσον τὸ πρῶτον, ὁπότε οἱ πο-
λέμιοι ἐςβάλοιεν, ἀπό τε τῶν πρεσβυτάτων καὶ
τῶν νεωτάτων, καὶ μετοίκων ὅσοι ὁπλῖται ἦσαν.
τοῦ τε γὰρ Φαληρικοῦ τείχους στάδιοι ἦσαν
πέντε καὶ τριάκοντα πρὸς τὸν κύκλον τοῦ ἄστεος,
καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου τὸ φυλασσόμενον τρεῖς καὶ

III, 29, 3., ubi vid. interpr., Philippei nummi quatuordecim milia XXXIV, 52. Cf. Duk. ad XXXV, 20, 5. — χρυσίου ἀπέφθου, auri recocti, i. e. purissimi. Cf. Poll. III, 87. VII, 98. et al. in ed. mai. c. Auri autem talenta quadraginta aequant quadringenta argenti. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 479. et 23. sqq. — περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν, totum circumcirca exui posse. Insolentius hoc περιαιρετόν de ipso simulacro dictum est. Alii τὸν κόσμον vel τὴν περὶ τὸν κόσμον κατασκευήν demi potuisse dicunt. Cf. Paus. I, 25, 5. Diod. l. d. et hic Bloomf.

§. 6. Χρήμασι. „I. e. commemorandis [vel potius commemoratis] χρήμασι, διὰ τῶν χρημάτων.“ BAU. — ὁπλίτας δέ. Cum enumeratione copiarum Atticarum, quae sequitur, cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 274. sqq. et Clint. Fast. Hellen. p. 389. sq. — τριςχιλίους καὶ μυρίους. Cf. 31, 2. Ad εἶναι aut ex ἐθάρσυνεν (cf. adn. IV, 3.) aut ex §. 5. repetendum ἔφη. — παρ' ἔπαλξιν, propter pinnas, ad pinnas urbis. Quum enim pinnae concinne progredientes loricam quandam efficiant, singularis, ut VII, 28. et apud alios (vid. ed. mai.), collective est positus. Cf. adn. 4, 2.

§. 7. Τῶν πρεσβυτάτων καὶ τῶν νεωτάτων. Cf. adn. I, 105, 5. — μετοίκων ... ἦσαν. Itaque inquilini quoque inter gravis armaturae milites militabant. Cf. c. 31. et ibi adn. IV, 90. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I. p. 280. Sed „ditiores tantum et primores inquilinorum possunt hoplitae fuisse, in iisque haud dubie ἰσοτελεῖς.“ BOECKH. Inscr. I. p. 306. Ceteri enim in navibus maxime militabant, sive ibi classiarii fuerunt, sive nautae. Cf. I, 143. III, 16. — ἦσαν. „Quod imperfecto utitur Thuc., apparet eum destructis demum a Lacedaemoniis muris longis haec scripsisse.“ HAACK. Cf. adn. I, 1. Si murus Phalericus non cum altero deiectus sit (cf. Krueg. Stud. histor. p. 170.), Goellero ἦσαν referri videtur ad illud tempus, quo muris custodia imponebatur. — πέντε καὶ τριάκοντα. A Thucydide dissentire videatur Paus. VIII, 10, 3. Ἀθηναίοις ... σταδίους μάλιστα εἴκοσιν ἀφέστηκε τῆς πόλεως ἡ πρὸς Φαληρῷ θάλασσα. At vid. ibi Siebel. Numerum apud Paus. corruptum putat Leak. Athen. p. 336. — τὸν κύκλον (i. e. περίβολον)

τεσσαράκοντα· ἔστι δὲ αὐτοῦ ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν, τὸ μεταξὺ τοῦ τε μακροῦ καὶ τοῦ Φαληρικοῦ. τὰ δὲ μακρὰ τείχη πρὸς τὸν Πειραιᾶ τεσσαράκοντα σταδίων, ὧν τὸ ἔξωθεν ἐτηρεῖτο· καὶ τοῦ Πειραιῶς ξὺν Μουνυχίᾳ ἑξήκοντα μὲν σταδίων ὁ ἅπας περίβολος, τὸ δὲ ἐν φυλακῇ ὂν ἥμισυ τούτου). ἱππέας δ' ἀπέφαινε διακοσίους καὶ χι- 8

§. 7. Ὂν. Vulgo ὂν ἦν. Ὂν om. Vat. et Bekk. Contra ἦν om. Aug. Pal. Ven. It. H. Reg. al. Delevimus igitur, quum facile ex

τοῦ ἄστεος. Distinguendus est circuitus urbis solius, de quo hic agitur, ab ambitu urbis coniunctae cum Piraeo et Munychia. De utroque vid. Goell. de Sit. et orig. Syrac. p. 40. et ad h. l. Clint. Fast. Hell. p. 394. Leak. Athen. p. 381. Krus. Hell. II. 1. p. 158. et ed. mai. Cf. Thuc. VII, 28. — ἔστι. De praesenti tempore vid. Matth. Gr. §. 482. Cf. Rost. §. 99. adn. 9. — ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν] „τουτέστι στάδιοι δεκαεπτά (at vid. Barthel. Anach. II. p. 414. interpr. Germ. et Leak. Athen. p. 376.) — ὁ γὰρ ὅλος κύκλος σταδίων ἦν ἑξήκοντα (?)." Schol., cuius computationem defendere studet Forchhammer in Stud. philol. Kilon. p. 282. sq. Haec autem pars et eae, quae paulo post non custoditae esse dicuntur, praesidiis non egebant, quod tegebantur portibus occupatis. — τοῦ τε μακροῦ ... τὰ δὲ μακρὰ τείχη. Singularem τὸ μακρὸν τεῖχος et pluralem τὰ μακρὰ τείχη de eadem re positos esse, quia ambo eius muri brachia revera unum murum effecissent, nos olim docuimus. Ad quam opinionem confirmandam etiam τὰ μακρὰ τείχη Megarensium IV, 69. τεῖχος vocari dixeris. Praestat tamen fortasse τὸ μακρὸν τεῖχος intelligere septentrionale brachium longorum moenium, quae est sententia Haackii et Kruegeri Stud. histor. p. 169. Quanquam hoc brachium paulo post τὸ ἔξωθεν appellatur, ubi vid. adn. De universis his munitionibus adversus Leakium, qui non tribus, sed duobus muris urbem cum portibus coniunctam esse Athen. p. 371. sqq. evincere studuerat, optime disputavit Krueger in Ephemer. Hal. a. 1827. p. 141. sq. et in Stud. histor. l. d. Cf. Muell. in Add. libri Leakiani p. 467. sqq. et hic Bloomf. et Arn. De medio muro male disserit Krus. Hell. II. 1. p. 153. sq. — τεσσαράκοντα σταδίων. Consentit Strabo p. 395. (606.) et Plinius Hist. Nat. IV, 7, 24. Piraeum et Phalera portus quinque milium passuum muro Athenis iunctos esse de altero sane parum accurate dicens. De aliis vid. ed. mai. — τὸ ἔξωθεν. Exterior murus ab aliis scriptoribus τὸ βόρειον τεῖχος, interior τὸ νότιον seu τὸ διὰ μέσου τεῖχος appellatur. Cf. Harpocr. in vv. διὰ μέσου τεῖχος. Quod ἔξωθεν legitur, non ἔξω, explicandum ex iis, quae ad verba τὸ ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ τεῖχος I, 64, 1. sunt adnotata. Cf. etiam adn. I, 65, 1.

§. 8. Διακοσίους καὶ χιλίους. Mille commemorat Aristoph. Equ. v. 225. Cum Thuc. consentiunt Andoc. de Pac. c. Laced. §. 7. et Aechin. π. παραπρεσβ. §. 174. Tollitur omnis dissensus, si, ubicunque mille et ducenti nu-

λίους ξὺν ἱπποτοξόταις, ἑξακοσίους δὲ καὶ χιλίους τοξότας, καὶ τριήρεις τὰς πλωΐμους τριακοσίας.
9 ταῦτα γὰρ ὑπῆρχεν Ἀθηναίοις καὶ οὐκ ἐλάσσω ἕκαστα τούτων, ὅτε ἡ ἐςβολὴ τὸ πρῶτον ἔμελλε Πελοποννησίων ἔσεσθαι καὶ ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο. ἔλεγε δὲ καὶ ἄλλα, οἷάπερ εἰώθει, Περικλῆς ἐς ἀπόδειξιν τοῦ περιέσεσθαι τῷ πολέμῳ.

Ἀθηναῖοι δ' ἐκ τῶν ἀγρῶν μετανίστανται, καίπερ χαλεπῶς διὰ σμένην τῶν

1 14. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἀνεπείθοντό τε, καὶ ἐςεκομίζοντο ἐκ τῶν ἀγρῶν παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τὴν ἄλλην κατασκευήν, ᾗ κατ' οἶκον ἐχρῶντο, καὶ αὐτῶν τῶν οἰκιῶν καθαιροῦντες τὴν ξύλωσιν· πρόβατα δὲ καὶ ὑποζύγια ἐς τὴν Εὔβοιαν

superioribus mente repetatur et ab interpretibus adscribi potuerit, a quibus ὂν adiectum esse minus probabile est.

merantur, ducentos sagittarios equites (ἱπποτοξότας), quos Thuc. hic illo numero complectitur, esse censemus. Cf. Schneid. et Saupp. ad Xen. Mag. Equ. 8, 3. — ἑξακοσίους δὲ καὶ χιλίους τοξότας. Mille ducentos commemorant Andoc. et Aeschin. l. d., sed iidem paulo ante iam trecentos Scythas emptos esse dixerunt. De quorum Scytharum numero alii alia narrant. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 285. et Clint. Fast. Hell. p. 393. Ceterum cur de aliis levis armaturae militibus Atheniensium taceatur, ex IV, 94. intelligitur. — τριακοσίας. Cf. Xen. Anab. VII, 1, 27. et ibi adn. Boeckh. l. d. p. 279. al. in ed. mai. d. item III, 17.

§. 9. Περιέσεσθαι τῷ πολέμῳ. Cf. adn. I, 55, 2.

Cap. XIV. §. 1. Τὴν ἄλλην κατασκευήν. Cf. Xen. Anab. I, 5, 5. οὐ γὰρ ἦν χόρτος οὐδὲ ἄλλο δένδρον, VII, 3, 48. βόες καὶ ἄλλα πρόβατα μύρια, Thuc. II, 62. οὔτε βασιλεὺς οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἔθνος, sive in talibus alterius nominis vis latius quam plerumque patet, ita ut hic κατασκευή etiam uxores liberosque complecti existimetur, sive ἄλλος valet praeterea. Cf. Mehlhorn. de adiect. pro adverb. p. 11. — κατασκευήν. Cf. adn. I, 10, 2. — κατ' οἶκον ... τῶν οἰκιῶν. „Οἶκος καὶ οἰκία διαφέρει, ἡ μὲν τὸ κτίσμα μόνον δηλοῦσα, ὁ δὲ καὶ τὸ περιεχόμενον ὁτιοῦν." ΔΟΥΚΑΣ. — καθαιροῦντες τὴν ξύλωσιν. Hoc nomen non solum ad ἐςεκομίζοντο, sed etiam ad καθαιρ. referendum est. Ad hoc enim verbum non cogitandum esse αὐτάς (τὰς οἰκίας) et ex tempore participii cognoscitur, et ex imitationibus Cantacuzeni, qui τὰς ξυλώσεις περιαιρεῖν dixit III, 28. p. 176. et καθαιρεῖν III, 48. p. 288. et IV, 40. init. Est igitur καθαιρεῖν hic deripere, avellere, ut II, 75. IV, 90. Ξύλωσιν Thucydidis propriam vocem vocat Schol., sed praeter Cantac., de quo diximus, apud Liban. et Ioseph. legi adnotant Abresch. et Bloomf. Cf. Poll. VII, 124. Αὐτὰ τὰ τῶν οἰκιῶν ξύλα Xen. Anab. II, 2, 16. — Εὔβοιαν, pascuis abundantem. — διεπέμψαντο. Medium collocatum est, quia sua iumenta transmise-

πολλῶν δίαιταν.

διεπέμψαντο καὶ ἐς τὰς νήσους τὰς ἐπικειμένας.
χαλεπῶς δὲ αὐτοῖς διὰ τὸ ἀεὶ εἰωθέναι τοὺς πολ- 2
λοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιτᾶσθαι ἡ ἀνάστασις
ἐγίγνετο.

παρέκβασις περὶ τοῦ τρόπου, ὃν τὸ πάλαι ἡ Ἀττικὴ ᾠκεῖτο.

15. Ξυνεβεβήκει δὲ ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου 1
ἑτέρων μᾶλλον Ἀθηναίοις τοῦτο. ἐπὶ γὰρ Κέκρο-
πος καὶ τῶν πρώτων βασιλέων ἡ Ἀττικὴ ἐς Θη-
σέα ἀεὶ κατὰ πόλεις ᾠκεῖτο πρυτανεῖά τε ἔχουσα
καὶ ἄρχοντας· καὶ ὁπότε μή τι δείσειαν, οὐ ξυν-
ῄεσαν βουλευσόμενοι ὡς τὸν βασιλέα, ἀλλ' αὐ-
τοὶ ἕκαστοι ἐπολιτεύοντο καὶ ἐβουλεύοντο· καί τινες
καὶ ἐπολέμησάν ποτε αὐτῶν, ὥςπερ καὶ Ἐλευσίνιοι
μετ' Εὐμόλπου πρὸς Ἐρεχθέα. ἐπειδὴ δὲ Θη- 2
σεὺς ἐβασίλευσε, γενόμενος μετὰ τοῦ ξυνετοῦ καὶ
δυνατός, τά τε ἄλλα διεκόσμησε τὴν χώραν, καὶ

runt. — ἐπικειμένας, adiacentes. Cf. c. 27. IV, 52. 53. 54.

§. 2. Χαλεπῶς. Non est positum adverbium pro adiectivo. Cf. ed. mai. I. 1. p. 169. et Lob. Paral. Gr. I. p. 151. — ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιτᾶσθαι. Cf. Isocr. Areop. c. 20. et al. in ed. mai. c. — ἀνάστασις, profectio, ut VII, 75. Cf. Bloomf. Pro eo c. 16. μετανάστασις, migratio.

Cap. XV. §. 1. Ἀπὸ τοῦ πάνυ ἀρχαίου. Similiter §. 5. Cf. adn. I, 2, 6. — ἑτέρων μᾶλλον. Cf. adn. I, 85, 1. — τοῦτο] τὸ ἐν τοῖς ἀγροῖς διαιτᾶσθαι, cuius rei causa hoc capite et initio proximi explicatur. — Κέκροπος καὶ τῶν πρώτων βασιλέων. De his, si placet, vid. Muell. Orchom. p. 106. sqq. 122. sq. — κατὰ πόλεις, oppidatim, ita ut non una esset civitas. „Fuere autem duodecim urbes, quas Strabo commemorat l. IX. p. 609. Charax apud Steph. de Urb. p. 42. undecim urbes συνοικισθῆναι ait εἰς Ἀθήνας, sed addita Cecropia sunt duodecim.“ GOTTL. Plass. Hist. Gr. antiqu. I. p. 559. Thirw. Hist. Gr. II. p. 2. — πρυτανεῖα] „πρυτανεῖόν ἐστιν οἶκος μέγας, ἔνθα αἱ σιτήσεις ἐδίδοντο τοῖς πολιτευομένοις. ἐκαλεῖτο δὲ οὕτως, ἐπειδὴ ἐκεῖ ἐκάθηντο οἱ πρυτάνεις, οἱ τῶν ὅλων πραγμάτων διοικηταί. ἄλλοι δέ φασιν, ὅτι τὸ πρυτανεῖον πυρὸς ἦν ταμιεῖον, ἔνθα καὶ ἦν ἄσβεστον πῦρ καὶ ηὔχοντο.“ Schol. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 5, 9. et quos hic appellat, item Arn. et adn. ad §. 2. — ἄρχοντας, principes, regulos. Cf. Thirw. Hist. Gr. II. p. 1. — ὁπότε μή. De negatione vid. Rost. Gr. §. 135. 3. C. e. Cf. III, 68. VIII, 38. — Ἐλευσίνιοι μετ' Εὐμόλπου. Hoc bellum dicitur Eleusinium, de quo cf. Gottl. ad Plat. Menex. c. 9. Mor. ad Isocr. Pan. c. 19. Lycurg. Leocr. c. 24. al. in ed. mai. c.

§. 2. ἐβασίλευσε, rex factus est, ut IV, 101. Cf. adn. I, 3, 2. — μετὰ τοῦ ξυνετοῦ, una cum prudentia, prae-

καταλύσας τῶν ἄλλων πόλεων τά τε βουλευτή-
ρια καὶ τὰς ἀρχὰς ἐς τὴν νῦν πόλιν οὖσαν, ἓν
βουλευτήριον ἀποδείξας καὶ πρυτανεῖον, ξυνῴκισε
πάντας· καὶ νεμομένους τὰ αὐτῶν ἑκάστους, ἅπερ
καὶ πρὸ τοῦ, ἠνάγκασε μιᾷ πόλει ταύτῃ χρῆσθαι,
ἣ, ἁπάντων ἤδη ξυντελούντων ἐς αὐτήν, μεγάλη
γενομένη παρεδόθη ὑπὸ Θησέως τοῖς ἔπειτα· καὶ
ξυνοίκια ἐξ ἐκείνου Ἀθηναῖοι ἔτι καὶ νῦν τῇ θεῷ
3 ἑορτὴν δημοτελῆ ποιοῦσι. τὸ δὲ πρὸ τούτου ἡ ἀκρόπο-
λις ἡ νῦν οὖσα πόλις ἦν, καὶ τὸ ὑπ' αὐτὴν πρὸς νότον
4 μάλιστα τετραμμένον. τεκμήριον δέ· τὰ γὰρ ἱε-
ρὰ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστι,

Cap. XV. §. 2. Τὰ αὐτῶν. Cass. Pal. Gr. m. Chr. τὰ αὑτῶν. Cf. adn. I, 17.

terquam quod prudens erat. Cf. Dion. Hal. Ant. p. 82. μετὰ τοῦ δραστηρίου καὶ ξυνετός, et hic Bloomf. — καταλύσας ... ἀρχάς. Cf. Plut. Thes. c. 24. Paus. I, 22, 3. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 225. 227. Thirw. l. d. p. 8. sq. — βουλευτήριον ... καὶ πρυτανεῖον. De Athenarum curia et prytaneo (Σκιάδι, Θόλῳ) vid. Leak. Athen. p. 96. 105. 177. 202. Wachsm. l. d. p. 194. et quos citat Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 216. adn. 5. — ξυνῴκισε] „τὸ ξυνῴκισεν οὐκ ἔστιν ἐπὶ τοῦ ὁμοῦ ξυνοικισθῆναι (in uno loco s. urbe habitare) ἐποίησεν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ μίαν πόλιν, τουτέστι μητρόπολιν, ἔχειν αὐτήν.“ Schol. Cf. c. 16. III, 2. al. et hic Bloomf. Negligentius igitur loquitur Cic. de Leg. II, 2. — νεμομένους. Non esse possidere, sed colere, adnotat Gail. Cf. adn. I, 2, 2. et infra c. 27., ubi vid. Bloomf. Neque tamen, cur hic notio possidendi spernenda sit, nobis liquet. Cf. 62, 2. — μιᾷ πόλει ταύτῃ χρῆσθαι. Cf. Thiersch. Gr. §. 309. 6. c. — ἁπάντων ... ξυντελούντων ἐς αὐτήν, quum omnes in eam contributi essent. Cf. IV, 76. Liv. XXXI, 30. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 127. — ξυνοίκια. „Plutarchus in Thes. [c. 24.] μετοίκια vocat.“ HUDS. „Ξυνοίκια etiam Charax apud Steph. Byz. p. 42.“ GOTTL. Celebrata esse τῇ ἕκτῃ ἐπὶ δέκα τοῦ Ἑκατομβαιῶνος testatur Plut. A Panathenaeis igitur recte discernit, sed simul coniuncta his cogitata esse docet Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 227. II. 2. p. 136. 285. sq. De vv. ξυνοίκια ἑορτήν vid. Matth. Gr. §. 428. 5. — τῇ θεῷ. Cf. adn. 13, 5.

§. 3. Τὸ δὲ πρὸ τούτου. Sequitur ad extremum usque caput altera parva degressio verbis μεγάλη γενομένη effecta. — τὸ ὑπ' αὐτὴν ... τετραμμένον, illa pars, quae sub ea ad austrum maxime spectat. Maxime ideo videtur dicere, quia pauca urbis aedificia etiam ad alias partes, praecipue ad occidentem, ut suspicamur, ubi Areopagus erat et secundum nonnullos vetus forum, spectaverint.

§. 4. Τεκμήριον δέ. Cf. Buttm. Gr. §. 151. IV, 6. et adn. I, 2, 6. Praeter proximum argumentum sequuntur duo alia §. 5. 6. — καὶ ἄλλων θεῶν.

καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἵδρυται, τό τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου, καὶ τὸ Πύθιον, καὶ τὸ τῆς Γῆς, καὶ τὸ ἐν Λίμναις Διονύσου, ᾧ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι, ὥσπερ καὶ οἱ ἀπ᾽ Ἀθηναίων Ἴωνες ἔτι καὶ νῦν νομίζουσιν. ἵδρυται δὲ καὶ ἄλλα ἱερὰ ταύτῃ ἀρχαῖα. καὶ 5
τῇ κρήνῃ τῇ νῦν μέν, τῶν τυράννων οὕτω σκευασάντων, Ἐννεακρούνῳ καλουμένῃ, τὸ δὲ πάλαι, φανερῶν τῶν πηγῶν οὐσῶν, Καλλιῤῥόῃ ὠνομα-

§. 5. *Καλλιῤῥόῃ* ex Reg. et Chr. scripsit Gottl., quem secutus est Bekk., ex cuius libris ita scribitur in It. et *Καλληῤῥόῃ* in Pal. Vulgo et in membranis plerisque *Καλλιρόῃ*. In nomine proprio et prisco forma poetica fortasse non spernenda. Certe *Καλλιρόη* Oceanina etiam apud Dion. Hal. Ant. I, 27. 62. simplici *ρ* scribitur.

Praeter Minervam (§. 2.), cui arx consecrata erat. — *τό τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου.* De eo vid. Leak. Athen. p. 133. sqq. et p. 415. sqq., ne hic et in reliquorum templorum commemoratione de Wilkinsio, Hawkinsio. aliis, quos in ed. mai. citavimus, loquamur. – *τὸ Πύθιον.* Cf. Leak. l. d. p. 210. et 321. — *τὸ τῆς Γῆς.* „Cognomento *Κουροτρόφου.*" HUDS. De eo vid. Leak. l. d. p. 233. sqq. At aliter Muell. in Encyclop. Gruber. v. Attica p. 233. 239. — *τὸ ἐν Λίμναις Διονύσου.* Cf. Leak. l. d. p. 110. 222. 464. Sitne idem templum Lenaeum, examinat Schneid. de Re scenic. p. 44. sq. — *τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια.* Esse Anthesteria verbis *ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι* demonstratur. Haec autem et a Lenaeis et a Dionysiis ruralibus, quibuscum alii confundunt, distinguenda esse docuit Boeckh. in Comment. acad. Berol. Cf. Buttm. Exc. ad Demosth. Mid. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 254. sqq. et quos antestatur Herm. Antiqu. Gr. §. 161, 2. — *τῇ δωδεκάτῃ.* Cf. Rost. Gr. §. 98. 5. ζ΄. Anthesteria tres dies, ab XI. ad XIII. mensis Antesterionis, celebrata esse docet Wachsm. l. d. p. 255. et 286. *Τὴν δωδεκάτην τοῦ Ἀνθεστ. μην.* commemorat etiam Demosth. c. Neaer. p. 1371, aut quod parvis Anthesteriis hic solus celebrabatur, aut quod ex tribus hic (*οἱ Χόες*) maxime erat festus. Cf. Schneid. l. d. p. 5. 52. 59. — *οἱ ἀπ᾽ Ἀθηναίων Ἴωνες*] „*οἱ ἄποικοι τῶν Ἀθηναίων.*" Schol. Cf. I, 2. extr. et, ne *Ἀθηνῶν* coniicias, VII, 57, 4. — *νομίζουσιν*] „*κατὰ νόμον ποιοῦσι.*" Schol. Cf. *νομίζεται*, mos est, §. 6. et adn. c. 38.

§. 5. *Τῇ κρήνῃ.* De hoc fonte vid. Leak. l. d. p. 135. sqq. et p. 456. — *τῶν τυράννων*] „*τῶν Πεισιστρατιδῶν.*" Schol. „Fontem Callirrhoen novem tubulis exornavit Pisistratus, ut refert Paus. [I, 14, 1.]. Quum autem filii quoque in eo ornando laborarint, hinc ab aliis ipsis adscribitur. Vid. Meurs. Pisistr. p. 63. 79." HUDS. — *τῶν πηγῶν*] „*τῶν ἀναδόσεων τοῦ ὕδατος.*" Schol. Distinguitur igitur hic a *κρήνῃ*, significatque eius venas et scatu-

σμένῃ, ἐκείνῃ τε ἐγγὺς οὔσῃ τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο, καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πρό τε γαμικῶν καὶ ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν νομίζεται τῷ
6 *ὕδατι χρῆσθαι. καλεῖται δὲ διὰ τὴν παλαιὰν ταύτῃ κατοίκησιν καὶ ἡ ἀκρόπολις μέχρι τοῦδε ἔτι ὑπ᾽ Ἀθηναίων πόλις.*

ἤχθοντο οὖν οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἀγροὺς ἀπολείποντες.

1 **16.** *Τῇ τε οὖν ἐπὶ πολὺ κατὰ τὴν χώραν αὐτονόμῳ οἰκήσει μετεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπειδὴ ξυνῳκίσθησαν, διὰ τὸ ἔθος ἐν τοῖς ἀγροῖς ὅμως οἱ πλείους τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν ὕστερον μέχρι τοῦδε τοῦ πολέμου πανοικησίᾳ γενόμενοί τε καὶ οἰκήσαντες οὐ ῥᾳδίως τὰς μεταναστάσεις*

Ἐκείνῃ. Bekk. de coniectura *ἐκεῖνοι.* Cf. adn.

rigines. — *ἐκείνῃ.* Cf. Matth. Gr. §. 472. 2. Rost. §. 99. 6. f. Offensioni tamen est *τέ*, quam particulam si traiectam et ad vv. *τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο* referendam dicas, hic non, ut alibi (cf. adn. I, 19.), orationem mutatam cogitari posse, quod scriptor primum praeter Callirrhoen alia quoque nominare voluisse existimari non possit, respondeatur. Quare Bekk. *ἐκεῖνοι* recepit. Coniicias etiam *ἐκείνῃ τότε τε.* Inveniuntur tamen etiam alia exempla particulae *τὲ* ita traiectae, ut anacolutho vix excusentur. Cf. Bernh. Synt. p. 46ƨ. — *τὰ ... ἄξια ἐχρῶντο.* Cf. adn. I, 3, 5. II, 4, 6. — *πρό τε γαμικῶν. Γαμικά* coniugalia sacra, nuptialia, interpretatur Steph. Cf. Thiersch. Gr. §. 313. 6. a. Nisi forte res ad nuptias spectantes, ideoque nuptias ipsas mavis esse; nam de connubio certe legitur VI, 6. Ad rem quod attinet, „aquam ex illo fonte petitam ad lavacra nuptialia virginibus nubentibus refert Poll. l. III. c. 3. [§. 43.], nec nubentibus tantum id factum, sed et ante nuptias morientibus. Vid. Etym. et Harpocr. [et Suid. et Phot.] in v. *λουτροφόρος.*" HUDS. Cf. Bekk. Charicl. II. p. 460. sq. — *καὶ ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν*] „*καὶ γὰρ ὁ γάμος ἱερός.*" Schol. — *τῷ ὕδατι*, i. e. *τῷ τῆς Καλλιῤῥόης ὕδατι, τούτῳ τῷ ὕδατι.* Cf. adn. 31, 3.

§. 6. *Καλεῖται ... πόλις.* Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 97, 6. et infra V, 18.

Cap. XVI. §. 1. Primis verbis finita degressione repetitur summa primae capitis 15. paragraphi, tum a verbis *καὶ ἐπειδὴ ξυνῳκίσθησαν* postquam ne *τῷ ξυνοικισθῆναι* quidem (15, 2.) vitae rusticae amorem in Atheniensibus exstinctum esse declaratum est, in verbis *οὐ ῥᾳδίως ... ἐποιοῦντο* reditur ad narrationem c. 14. extr. interruptam. — *τῇ ... οἰκήσει μετεῖχον.* Mira syntaxis, quam male explicat Matth. Gr. §. 325. adn. 2., quum ex 15, 1. appareat sententiam debere hanc esse, Athenienses diu suo iure in agris vixisse. Ut igitur verbo *κοινωνεῖν* nonnunquam apud Demosth. et saepe in libris sacris dativus rei additus legitur (cf. ed. mai.), ita *μετέχειν* cum hoc casu coniungere Thucydides videtur ausus esse. Agnoscit etiam Rost. Gr. §. 108.

ἐποιοῦντο, ἄλλως τε καὶ ἄρτι ἀνειληφότες τὰς
κατασκευὰς μετὰ τὰ Μηδικά· ἐβαρύνοντο δὲ καὶ 2
χαλεπῶς ἔφερον οἰκίας τε καταλιπόντες καὶ ἱερά,
ἃ διὰ παντὸς ἦν αὐτοῖς ἐκ τῆς κατὰ τὸ ἀρχαῖον
πολιτείας πάτρια, δίαιτάν τε μέλλοντες μετα-
βάλλειν, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ πόλιν τὴν αὑτοῦ ἀπο-
λείπων ἕκαστος.

ἐν δὲ τῇ πόλει κακῶς διῃτῶντο.

17. Ἐπειδή τε ἀφίκοντο ἐς τὸ ἄστυ, ὀλίγοις 1
μέν τισιν ὑπῆρχον οἰκήσεις καὶ παρὰ φίλων τι-
νὰς ἢ οἰκείων καταφυγή· οἱ δὲ πολλοὶ τά τε
ἔρημα τῆς πόλεως ᾤκησαν καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ
ἡρῷα πάντα, πλὴν τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἐλευ-
σινίου, καὶ εἴ τι ἄλλο βεβαίως κληστὸν ἦν· τό
τε Πελασγικὸν καλούμενον τὸ ὑπὸ τὴν ἀκρόπο-
λιν, ὃ καὶ ἐπάρατόν τε ἦν μὴ οἰκεῖν, καί τι καὶ

Πυθικοῦ μαντείου ἀκροτελεύτιον τοιόνδε διεκώλυε,
λέγον, ὡς

τὸ Πελασγικὸν ἀργὸν ἄμεινον,

ὅμως ὑπὸ τῆς παραχρῆμα ἀνάγκης ἐξῳκήθη.
2 (καί μοι δοκεῖ τὸ μαντεῖον τοὐναντίον ξυμβῆναι
ἢ προςεδέχοντο· οὐ γὰρ διὰ τὴν παράνομον
ἐνοίκησιν αἱ ξυμφοραὶ γενέσθαι τῇ πόλει, ἀλλὰ
διὰ τὸν πόλεμον ἡ ἀνάγκη τῆς οἰκήσεως, ὃν οὐκ
ὀνομάζον τὸ μαντεῖον προῄδει μὴ ἐπ' ἀγαθῷ
3 ποτὲ αὐτὸ κατοικισθησόμενον.) κατεσκευάσαντο
δὲ καὶ ἐν τοῖς πύργοις τῶν τειχῶν πολλοὶ καὶ
ὡς ἕκαστός που ἐδύνατο· οὐ γὰρ ἐχώρησε ξυνελ-
θόντας αὐτοὺς ἡ πόλις, ἀλλ' ὕστερον δὴ τά τε
μακρὰ τείχη ᾤκησαν κατανειμάμενοι καὶ τοῦ
4 Πειραιῶς τὰ πολλά. ἅμα δὲ καὶ τῶν πρὸς τὸν
πόλεμον ἥπτοντο, ξυμμάχους τε ἀγείροντες, καὶ
τῇ Πελοποννήσῳ ἑκατὸν νεῶν ἐπίπλουν ἐξαρτύον-
5 τες. καὶ οἱ μὲν ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν.

οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐςβολὴν ποι-

1 18. Ὁ δὲ στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προϊὼν
ἀφίκετο τῆς Ἀττικῆς ἐς Οἰνόην πρῶτον, ᾗπερ

Cap. XVI. §. 2. *Καταλιπόντες.* Vind. *καταλείποντες*, quod placet ob ea participia, quae sequuntur, et quia non aegre illi ferebant, quod reliquerant, sed inviti relinquebant. Cf. 14, 2. 16, 1. *Αὑτοῦ* Reg. Ar. Bekk. Vulgo *αὐτοῦ*. Cf. adn. I, 17.

Cap. XVII. §. 2. *Ὅν.* Aug. Pal. It. Vat. H. Bas. Gr. Laur. Lugd. *ὅ*, quod probat Bernh. Synt. p. 295., sed male; vid. ed. mai.

adn. 6. *Ἐπεῖχον* parum apte coniecit Dobr. — *γενόμενοι*, quum nati essent; distinguitur enim a v. *οἰκήσαντες*. — *ἄρτι.* Hic de temporis spatio non proxime praeterito intelligendum, ut nonnunquam *νεωστί, πρώην*, Lat. nuper. — *τὰς κατασκευάς.* Plerique supellectilem interpretantur, nonnulli tamen domos, villas. Cf. adn. I, 10, 2.

§. 2. *Ἱερὰ ... πάτρια.* Religiones veteres plerasque quorundam locorum proprias fuisse docet Arn. Cf. id. ad c. 71. — *οὐδὲν ἄλλο.* Cf. Matth. Gr. §. 488. 11. Rost. §. 139. 9. b.

Cap. XVII. §. 1. *Τά τε ἔρημα τῆς πόλεως.* Ad septentrionem ab arce ponit Hawkins Ath. p. 505., prope Musaeum Piraeum versus Walpol. Comment. p. 550. Ibi *καλύβας* exstruebant. Vid. 52, 4. — *τοῦ Ἐλευσινίου.* De eo cf. Leak. Athen. p. 187. sq. et Muell. ibid. p. 458. et 466. et in Encycl. v. Attic. p. 235. — *τὸ Πελασγικόν.* Campus sub Pelasgico muro arcis inter septentriones atque occasum solis spectante situs et hoc muro, de quo vid. Herodot. VI, 137. Paus. I, 28, 3, protectus. Cf. Leak. l. d. p. 318. et 466. et Krus. Hell. I. p. 416. II. 1. p. 78. sq. — *ὃ καὶ ἐπάρατόν τε ἦν μὴ οἰκεῖν*] „*οἱ γὰρ Πελασγοὶ αὐτὸ οἰκήσαντες ἐπεβούλευον τοῖς Ἀθηναίοις· οὓς διώξαντες πάλιν οἱ Ἀθηναῖοι κατηράσαντο τὸν τόπον μὴ οἰκισθῆναι.*“ Schol. Aliam tamen causam devotionis fuisse coniicit Krus. l. d. De his ipsis Pelasgis cf. Muell. Orchom. p. 440. et hic Arn. Tyrrheni vocantur IV, 109. De *μή* vid. Matth. Gr. §. 534. adn. 4. — *ἀκροτελεύτιον.* Est extrema pars versus, quare hic posterius hexametri hemistichium. Cf. ed. mai. et Steph. Thes. — *ἐξῳκήθη.* Praepositio intendendi vim habet. Cf. *ἐξοικήσιμος* Soph. Oed. Col. v. 27. et ibi Reisig. in Enarrat.

§. 2. *Καί μοι δοκεῖ* cet. Attende scriptoris animum liberalem. Cf. c. 54. — *τοὐναντίον ... ἤ*, contra quam. Cf. VII, 80. et ibi Duk. — *γενέσθαι.* Suppl. *δοκοῦσιν*. Cf. Matth. Gr. §. 556. adn. 1. — *μὴ ἐπ' ἀγαθῷ*, propr. non ob bonam (sed ob malam) rem. De *μή* cf. adn. I, 76, 1.

§. 3. *Κατεσκευάσαντο*] „*κατασκευὰς* (cf. adn. I, 10.) *ἐποιήσαντο ... ἢ ἀντὶ τοῦ κατέλυσαν τὰ σκεύη, ὧν ἐναντίον τὸ ἀνεσκευάσαντο*“ (I, 18.) Schol. Cf. Xen. Cyr. VII, 5, 37. Arn. ad h. l. Markl. ad Lys. V. p. 754. Reisk. — *ἐχώρησε*, cepit.

§. 4. *Ξυμμάχους.* Velut Thessalos. Cf. c. 22.

§. 5. *Ἐν τούτῳ ... ἦσαν.* Cf. Matth. Gr. §. 341. VII, 33, 6. Wass. ad IV, 69. et de vv. *ἐν παρασκευῇ εἶναι* adn. 80, 3.

Cap. XVIII. §. 1. *Τῆς Ἀττικῆς ἐς Οἰνόην.* Cf. adn. I, 111, 1. Hanc Oenoen, de qua cf. verba §. 2., ad Eleutheras fuisse et ab altera Marathoni vicina distinguendam esse ex Harpocrat. adnotat Huds. Accuratius situm eius explorarunt Britanni in ed. mai. c. et Leak. Graec. sept. II. p. 375. sqq. — *πρῶτον.* Cum

ησόμενοι ἐς τὴν Ἀττικὴν πρῶτον μὲν μέχρι Οἰνόης προέρχονται, ὅπου Ἀρχίδαμος βραδύνει.

ἔμελλον ἐςβαλεῖν. καὶ ὡς ἐκαθέζοντο, προςβολὰς
παρεσκευάζοντο τῷ τείχει ποιησόμενοι μηχαναῖς
τε καὶ ἄλλῳ τρόπῳ· ἡ γὰρ Οἰνόη οὖσα ἐν με- 2
θορίοις τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας ἐτετείχιστο,
καὶ αὐτῷ φρουρίῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο, ὁπότε
πόλεμος καταλάβοι. τάς τε οὖν προςβολὰς εὐτρε-
πίζοντο, καὶ ἄλλως ἐνδιέτριψαν χρόνον περὶ
αὐτήν. αἰτίαν τε οὐκ ἐλαχίστην Ἀρχίδαμος ἔλα- 3
βεν ἀπ᾽ αὐτοῦ, δοκῶν καὶ ἐν τῇ ξυναγωγῇ τοῦ
πολέμου μαλακὸς εἶναι καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἐπι-
τήδειος, οὐ παραινῶν προθύμως πολεμεῖν· ἐπειδή
τε ξυνελέγετο ὁ στρατός, ἥ τε ἐν τῷ Ἰσθμῷ
ἐπιμονὴ γενομένη καὶ κατὰ τὴν ἄλλην πορείαν ἡ

Cap. XVIII. §. 2. *Εὐτρεπίζοντο* Laur. Vulgo et Bekk. *ηὐτρεπίζοντο* contra consuetudinem, quam Thucydides in omnibus ab *ευ* incipientibus sequitur, praeterquam quod verbi *εὑρίσκειν* augmentum semel bisve in membranis conspicitur. Cf. sd. I, 58. *Εὐτρεπίζοντο* IV, 123. in omnibus codd.

hoc superiorem genitivum iungit Bloomf., quod nec per se nec per collocationem verborum recte fieri potest. Immo huic *πρῶτον* respondent c. 19. narrata et ibi particula *μέντοι*. — *ἐκαθέζοντο*. Verbum frequens de exercitu considente. Cf. c. 19. 47. al., *καθῆσθαι*. c. 20., transitivum *καθίζειν* c. 71. — *παρεσκευάζοντο . . . ποιησόμενοι*. *Παρασκευάζεσθαι* cum participio futuri non additam habente particulam *ὡς*, quae plerumque accedit, etiam alibi coniungitur. Vid. II, 91. VII, 17. et hinc corrige Matth. Gr. §. 555. adn. 3. Cf. Rost. §. 129. adn. 5.

§. 2. *Αὐτῷ*. Germani pronomen ad Oenoen referrent; sed Latini cum Graecis conspirant. — *καταλάβοι*. *Καταλαμβάνειν* etiam non addito accusativo ita dici de malis et calamitatibus, quae invaderent et acciderent, docuit Duk. ad IV, 31. extr. Cf. II, 54. et hic Bloomf. — *ἄλλως* sonetne hic aliis modis an frustra, dubitari potest. — *ἐνδιέτριψαν*. Coniunctum verbum similiter II, 85. et III, 29. legitur. Cf. Steph. Thes. — *χρόνον*. *Χρόνος* in accusativo temporis et in formulis *διὰ χρόνου* et *ἐπὶ χρόνον* aliquoties sine pronomine *τινά* similive legi hic docent Wass. et Duk. Similiter loquuntur Latini. Etiam ad voc. *ἄνδρες* interdum non addi illud pronomen demonstrat Duk. ad VII, 43. Cf. 33, 3.

§. 3. *Αἰτίαν . . . ἔλαβεν*, criminationem (invidiam) . . . sibi conflavit. Cf. VI, 60. et Schaef. ad Demosth. IV. p. 532. — *ἀπ᾽ αὐτοῦ*] τοῦ ἐνδιατρίψαι. — *ἐν τῇ ξυναγωγῇ τοῦ πολέμου*, in conflando (movendo) bello. — *μαλακὸς εἶναι*. Respicitur ad orationem I, 80. sqq. ab Archidamo habitam. — *ἡ . . . ἐπιμονή*. De re cf. c. 12. Praeterea spectari scriptoris auream plane ubertatem, quae cernatur in vv. *ἐπιμονή*, *σχολαιότης*, *ἐπίσχεσις*, §. 4. *μέλλησις*, §. 5. *καθέδρα*, aliis, recte

σχολαιότης διέβαλεν αὐτόν, μάλιστα δὲ ἡ ἐν τῇ
4 Οἰνόῃ ἐπίσχεσις. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἐςεκομίζοντο
ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, καὶ ἐδόκουν οἱ Πελοπον-
νήσιοι ἐπελθόντες ἂν διὰ τάχους πάντα ἔτι ἔξω
5 καταλαβεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν. ἐν
τοιαύτῃ μὲν ὀργῇ ὁ στρατὸς τὸν Ἀρχίδαμον ἐν
τῇ καθέδρᾳ εἶχεν. ὁ δὲ προςδεχόμενος, ὡς λέγε-
ται, τοὺς Ἀθηναίους, τῆς γῆς ἔτι ἀκεραίου οὔσης,
ἐνδώσειν τι, καὶ κατοκνήσειν περιιδεῖν αὐτὴν
τμηθεῖσαν, ἀνεῖχεν.

ἔπειτα ἐςβαλόντες ἐς τὴν Ἀττικὴν μέχρι Ἀχαρνῶν προχωροῦσι.

1 19. Ἐπειδὴ μέντοι προςβαλόντες τῇ Οἰνόῃ
καὶ πᾶσαν ἰδέαν πειράσαντες οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν,
οἵ τε Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐπεκηρυκεύοντο, οὕτω δὴ
ὁρμήσαντες ἀπ᾽ αὐτῆς μετὰ τὰ ἐν Πλαταίᾳ τῶν
ἐςελθόντων Θηβαίων γενόμενα ἡμέρᾳ ὀγδοηκοστῇ
μάλιστα, τοῦ θέρους καὶ τοῦ σίτου ἀκμάζοντος,

iubet Wass. — *διέβαλεν*, in invidiam adduxit, invisum reddidit. Cf. adn. VIII, 83. 109.

§. 4. *Ἄν* traiectum ad *καταλαβεῖν* pertinet. Cf. adn. I, 11, 2. — *εἰ μὴ διά*. Cf. Matth. Gr. §. 580. 2. b. Buttm. §. 150. 26. Stallb. ad Plat. Gorg. p. 516. E. Est plane Britannicum but for.

§. 5. *Τῇ καθέδρᾳ*] „*τῇ ἀργίᾳ τῆς πολιορκίας*.“ Schol. Cf. Wass. Similiter alia sedendi verba de desidia et mora saepius poni constat. — *τμηθεῖσαν*. Exspectes forsitan *τεμνομένην*, at iterum II, 20. *οὐ περιόψεσθαι ἐδόκουν τὰ σφέτερα διαφθαρέντα*. Cf. VIII, 26. — *ἀνεῖχεν* intransitive dictum est, ut saepe *ἀντέχειν*, *ἐπέχειν*, alia verba, in quibus *ἔχειν* cum praepositionibus iunctum est, et hoc ipsum aliis significationibus. Cf. Matth. Gr. §. 495. p. 1102. et adn. I, 46. Similiter ut hic rursus VIII, 94.

Cap. XIX. §. 1. *Πᾶσαν ἰδέαν πειράσαντες*. „Alii interpr. omni ope [quovis modo] conati; at ego arbitror significare potius omne commenti genus artis.“ STEPH. in Thes. v. *ἰδέα*. Bene Port.: omni (oppugnationis) genere tentato. Cf. 77, 2. et de v. *ἰδέα* adn. I, 109. *Πᾶσαν ἰδέαν* (τοῦ προςβάλλειν) *πειράσαντες* dicta videntur ut *πᾶσαν πεῖραν πειράσαντες*. — *ὁρμήσαντες*, profecti. Similiter activum huius verbi legitur III, 24. IV, 36. 90. VII, 19. et *ἀφορμᾶν* IV, 78. — *τὰ . . . Θηβαίων γενόμενα*. Cf. Matth. Gr. §. 375. adn. 1. — *ὀγδοηκοστῇ*. Ἑξηκοστῇ conIici posse docet Goell. Nos vitium quaerimus in *δύο* 2, 1., ubi vid. adn. — *τοῦ θέρους . . . ἀκμάζοντος*, aestate et frugibus adultis. De aestate adulta vid. Walth. et Bach. ad Tac. Annal. II, 23. Quod ad *σῖτον ἀκμάζοντα* attinet, „ex locis IV, 2. 6. [item III, 1. 15. inter se collatis]“, inquit Krueg. Praef. ad Dion. p. XXXII., „satis, opinor, patet vocabula *ἀκμή* et *ἀκμάζειν* non in-

ἐςέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν· ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος
ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ κα- 2
θεζόμενοι ἔτεμνον πρῶτον μὲν Ἐλευσῖνα καὶ τὸ
Θριάσιον πεδίον, καὶ τροπήν τινα τῶν Ἀθηναίων
ἱππέων περὶ τοὺς Ῥείτους καλουμένους ἐποιήσαντο.
ἔπειτα προὐχώρουν ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ Αἰγάλεων
ὄρος διὰ Κρωπειᾶς, ἕως ἀφίκοντο ἐς Ἀχαρνάς,
χῶρον μέγιστον τῆς Ἀττικῆς τῶν δήμων κα-

Cap. XIX. §. 2. Κρωπειᾶς Bekk. e Cass. Aug. Cl. Ven. It. Vat. H. al. compluribus. In Pal. Κρωπείας. Cf. Goettl. de Accent. p. 134. Κρωπίαν δῆμον commemorat Steph. Byz. Vulgo Κεκροπίας Cf. adn.

Χῶρον Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. al. et postea αὐτόν Cass. Aug. Cl. Ven. It. al. Vulgo et Bekk. χωρίον et αὐτό. Χῶρον tuetur Haack. verbis 20, 4. Ibi tamen potest generatim esse locus, hic oppiduli vel vici notio requiritur. Ita apud Sophoclem certe

telligi posse de eo tempore, quum segetes ad summam pervenerint maturitatem, semen mox sparsurae." Voluit igitur σίτου ἀκμήν id tempus esse, quo segetes florerent. Sed dubitantius de ea re iudicat in Stud. histor. p. 222. Tempus id, quo iam adultae sint fruges, recte interpretari videtur Steph. in Thes. Arnoldius, qui de maturitate segetum accipit, hordeum in Attica iam exeunte mense Iunio, quod tempus hic significari videtur, demeti adnotat, fatetur tamen totam messem non ante medium Augustum finiri.

§. 2. Τὸ Θριάσιον πεδίον. De hoc campo vid. Krus. Hell. II. 1. p. 178. et Leak. de Pag. Attic. p. 105. Fuisse eum inter Eleusinem et Rhetos ex ipsius Thucydidis narratione videtur apparere. — Ῥείτους] Ὧρος Ῥειτός, Ἡρωδιανὸς Ῥῖτος. Cf. Etym. M. Scripturam receptam tamen libri Thucydidei constanter et hic et in Rhetis agri Corinthii IV, 42. tuentur. De Rhetis Atticae, ubi olim fines fuerunt Atheniensium et Eleusiniorum, praeter Etym. vid. Paus. I, 38. Leak. de Pag. Attic. p. 99. sq. Fiedl. It. Graec. I. p. 82. sq. — τὸ Αἰγάλεων ὄρος] „ἀρσενικὸν ὁ Αἰγάλεως, ὡς Μενέλεως· ἄλλοι δὲ οὐδετέρως φασίν." Schol. Etiam Thucydidi hic neutrum esse colligas ex iis, quae exposita sunt in Rost. Gr. §. 98. adn. 2. At cf. 96, 1. τοῦ Αἵμου ὄρους. De situ Aegalei deque ratione, qua Thucydides cum Herodoto VIII, 90. concilietur, et de universo hoc itinere Archidami vid. Dodw. It. Graec. I. 2. p. 341. interpr. Germ. Thudich. ad Soph. Oed. Col. v. 1028. 1040. Wund. ibid. v. 1055. Leak. de Pag. Attic. p. 31. Preller. in Ephem. schol. m. Iun. p. 619. sqq. — Κρωπειᾶς. Leakius de Pag. Attic. p. 25. sq. colles, quibus Aegaleos cum Parnethe iungatur, et campus Thriasius ab Acharnensi separetur, significari dicit, vulgatum Κεκροπίας ideo praeferens, quia Stephanus Byz. Κεκροπίας χώρας mentionem faciat, et Cropiam pagum Stuartus in μεσόγειαν transtulerit; quarum rationum neutra quicquam valet. De loco pagi recte iudicat. — Ἀχαρνάς. De harum situ cf.

λουμένων. καὶ καθεζόμενοι ἐς αὐτὸν στρατόπεδόν τε ἐποιήσαντο, χρόνον τε πολὺν ἐμμείναντες ἔτεμνον.

αἰτίαι, δι' ἃς Ἀρχίδαμος οὐκ ἐπορεύθη ἐς τὸ προσωτέρω.

1 **20.** Γνώμη δὲ τοιᾷδε λέγεται τὸν Ἀρχίδα-
μον περί τε τὰς Ἀχαρνὰς ὡς ἐς μάχην ταξάμε-
νον μεῖναι, καὶ ἐς τὸ πεδίον ἐκείνῃ τῇ ἐςβολῇ
2 οὐ καταβῆναι. τοὺς γὰρ Ἀθηναίους ἤλπιζεν ἀ-
κμάζοντάς τε νεότητι πολλῇ, καὶ παρεσκευασμένους
ἐς πόλεμον ὡς οὔπω πρότερον, ἴσως ἂν ἐπεξελ-
3 θεῖν, καὶ τὴν γῆν οὐκ ἂν περιιδεῖν τμηθῆναι. ἐπει-
δὴ οὖν αὐτῷ ἐς Ἐλευσῖνα καὶ τὸ Θριάσιον πεδίον
οὐκ ἀπήντησαν, πεῖραν ἐποιεῖτο περὶ τὰς Ἀχαρ-
4 νὰς καθήμενος, εἰ ἐπεξίασιν. ἅμα μὲν γὰρ αὐτῷ
ὁ χῶρος ἐπιτήδειος ἐφαίνετο ἐνστρατοπεδεῦσαι,
ἅμα δὲ καὶ οἱ Ἀχαρνῆς μέγα μέρος ὄντες τῆς
πόλεως (τριςχίλιοι γὰρ ὁπλῖται ἐγένοντο) οὐ
περιόψεσθαι ἐδόκουν τὰ σφέτερα διαφθαρέντα,
ἀλλ' ὁρμήσειν καὶ τοὺς πάντας ἐς μάχην· εἴ τε

legitur de Colono Oed. Col. v. 24. et saepius, atque alibi quoque χωρίον et χῶρος non videntur differre. Vid. VII, 78.

Ἐμμείναντες. m. Ar. Chr. ἐμμένοντες, quod facile alicui placeat.

c. 21. et ex recentioribus praeter alios Dodw. l. d. p. 357. et Leak. l. d. p. 22. — ἔτεμνον. Cf. Aristoph. Acharn. v. 182. 232. al.

Cap. XX. §. 1. Ἐκείνῃ τῇ ἐςβολῇ. Insolentior est dativus, si est temporis. Cf. Rost. Gr. §. 106. l. d. Quanquam etiam nonnulla vocabula per se temporis vim non habentia interdum in dativo de tempore sine ἐν legi videntur, velut μάχῃ III, 54., γαλήνῃ IV, 26., iterum ἐκείνῃ τῇ ἐςβολῇ §. 4. et τῇ ἐςβολῇ ταύτῃ II, 57, 2. Cf. Lat. adventu, discessu, simil. Remanent tamen de his exemplis dubitationes quaedam, velut hic dativus instrumenti potest esse et §. 4. ex ἐπεξελθεῖν pendere. De planitie antea commemorata cf. c. 55. sq. et Leak. de Pag. Attic. p. 24.

§. 2. Τμηθῆναι. De infin. cf. adn. I, 35, 4.

§. 3. Ἐς Ἐλευσῖνα ... ἀπήντησαν. Ἀπαντᾶν apud Thuc. saepius cum ἐς vel ἐπί et accusativo coniungitur, ut sit obviam proficisci, velut IV, 77. 89. VII, 1. 22. 35., quam cum ἐπί et dativo, ut sit obviam fieri, sicut IV, 78. — πεῖραν ... ἐπεξίασιν. Cf. Iust. III, 7, 3.

§. 4. Ἐπιτήδειος ... ἐνστρατοπεδεῦσαι. Suppl. αὐτῷ, et cf. Matth. Gr. §. 533. adn. 2. et infra II, 44. 74. — μέγα μέρος ... τῆς πόλεως, magna pars civitatis. Cf. V, 32. et hic Bloomf. De re vid. Clint. Fast. Hell. p. 394. — διαφθαρέντα. Cf. adn. 18, 5. et Rost. Gr. §. 129. 4. d. — ὁρμήσειν. Cf. adn. I, 87, 2. — τοὺς πάντας, universos

καὶ μὴ ἐπεξέλθοιεν ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀδεέστερον ἤδη ἐς τὸ ὕστερον τὸ πεδίον τεμεῖν, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν χωρήσεσθαι· τοὺς γὰρ Ἀχαρνέας ἐστερημένους τῶν σφετέρων οὐχ ὁμοίως προθύμους ἔσεσθαι ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων κινδυνεύειν, στάσιν δὲ ἐνέσεσθαι τῇ γνώμῃ. τοιαύτῃ μὲν διανοίᾳ ὁ Ἀρχίδαμος περὶ τὰς Ἀχαρνὰς ἦν.

Ἀθηναῖοι τὴν γῆν δῃουμένην ὁρῶντες ἀγανακτοῦσι, καὶ ἐπεξιέναι χρῄζουσι.

21. *Ἀθηναῖοι δέ, μέχρι μὲν οὗ περὶ Ἐλευσῖνα* 1
καὶ τὸ Θριάσιον πεδίον ὁ στρατὸς ἦν, καί τινα ἐλπίδα εἶχον ἐς τὸ ἐγγυτέρω αὐτοὺς μὴ προϊέναι, μεμνημένοι καὶ Πλειστοάνακτα τὸν Παυσανίου, Λακεδαιμονίων βασιλέα, ὅτε ἐσβαλὼν τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα καὶ Θριῶζε στρατῷ Πελοποννησίων πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου τέσσαρσι καὶ δέκα ἔτεσιν ἀνεχώρησε πάλιν ἐς τὸ πλεῖον οὐκέτι προελθών· (διὸ δὴ καὶ ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ Σπάρτης δόξαντι χρήμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν·)
ἐπειδὴ δὲ περὶ Ἀχαρνὰς εἶδον τὸν στρατὸν ἑξή- 2
κοντα σταδίους τῆς πόλεως ἀπέχοντα, οὐκέτι

Cap. XX. §. 4. *Ἐπεξέλθοιεν.* Unus Aug. a pr. man. *ἐπεξέλθοιεν ἐν.* Sed vid. adn. ad §. 1.

Cap. XXI. §. 1. *Θριῶζε* Aug. Vulgo et Bekk. *Θρίωζε.* Cf. ad. I, 114, 2.

Athenienses. — *τεμεῖν.* Ad hunc infinitivum et eos, qui sequuntur ex superiore *ἐδόκουν* repete *ἐδόκει, ἐνόμιζε.* — *τῆς τῶν ἄλλων.* Cf. adn. I, 44, 1.

Cap. XXI. §. 1. *Ἀθηναῖοι δέ.* Dubitatur, utrum hoc sit anantapodoton, cuius apodosis *ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο* ex contrariis verbis §. 2. *οὐκ ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο* repetenda sit, an apodosis incipiat a verbis *καί τινα ἐλπίδα εἶχον.* Cf. ed. mai. — *μεμνημένοι καὶ Πλειστοάνακτα ... ὅτε.* De re vid. I, 114. Subiectum, quod dicunt, enunciati ex altero pendentis in potioris obiectum est mutatum. Cf. Matth. Gr. §. 296. 3. Rost. §. 122. 8. infra II, 67. III, 53. VIII, 108. al. De *ὅτε* autem vid. Matth. Gr. §. 624. Rost. §. 122. adn. 3. et de Latinis Kritz. ad Sal. Iug. 102, 5. — *τέσσαρσι καὶ δέκα ἔτεσιν.* I. e. *πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει.* Cf. c. 2. et Seidl. Praef. Soph. Ant. ed. Herm. p. LXI. — *ἐς τὸ πλεῖον*] „*ἐς τὸ περαιτέρω.*“ Schol. — *ἡ φυγὴ αὐτ. ἐγέν.* Cf. Plut. Pericl. c. 22. infra V, 16. Clint. Fast. Hellen. p. 211. — *πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν.* Cf. Matth. Gr. §. 421. adn. 1. p. 939.

ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο, ἀλλ' αὐτοῖς, ὡς εἰκός, γῆς τεμνομένης ἐν τῷ ἐμφανεῖ, ὃ οὔπω ἑωράκεσαν οἵ γε νεώτεροι, οὐδ' οἱ πρεσβύτεροι πλὴν τὰ Μηδικά, δεινὸν ἐφαίνετο, καὶ ἐδόκει τοῖς τε ἄλλοις καὶ μάλιστα τῇ νεότητι ἐπεξιέναι καὶ μὴ περιορᾶν. κατὰ ξυστάσεις τε γιγνόμενοι ἐν πολλῇ ἔριδι ἦσαν, οἱ μὲν κελεύοντες ἐξιέναι, οἱ δέ τινες οὐκ
3 *ἐῶντες. χρησμολόγοι τε ᾖδον χρησμοὺς παντοίους, ὧν ἀκροᾶσθαι ὡς ἕκαστος ὥργητο. οἵ τε Ἀχαρνῆς οἰόμενοι παρὰ σφίσιν αὐτοῖς οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν εἶναι Ἀθηναίων, ὡς αὐτῶν ἡ γῆ ἐτέμνετο, ἐνῆγον τὴν ἔξοδον μάλιστα. παντί τε τρόπῳ ἀνηρέθιστο ἡ πόλις, καὶ τὸν Περικλέα ἐν ὀργῇ εἶχον, καὶ ὧν παρῄνεσε πρότερον ἐμέμνηντο οὐδέν, ἀλλ' ἐκάκιζον, ὅτι στρατηγὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι, αἴτιόν τε σφίσιν ἐνόμιζον πάντων ὧν ἔπασχον.*

1 **22.** *Περικλῆς δὲ ὁρῶν μὲν αὐτοὺς πρὸς τὸ παρὸν χαλεπαίνοντας καὶ οὐ τὰ ἄριστα φρονοῦν-*

Περικλῆς δὲ τὴν ὁρμὴν αὐτῶν ἐπέ-

§. 3. *Ὡς ἕκαστος ὥργητο.* *Ὡς* a bonis nonnullis libris mss. abest, et pro *ὥργητο* olim legebatur *ὥρμητο.* Cf. adn.

§. 2. *Ὡς εἰκός.* Haec ad vv. *δεινὸν ἐφαίνετο* pertinent. — *γῆς τεμνομένης.* Iterum sine articulo *γῆς δῃουμένης* c. 54. Cf. etiam c. 74. init. et Krueg. in Iahn. Annal. 1838. 1. p. 50. — *ἐν τῷ ἐμφανεῖ*] „*φανερῶς.*“ Schol. Supra 11, 7. *ἐν τοῖς ὄμμασι.* — *τὰ Μηδικά.* „*Κατὰ τὸν Μηδικὸν πόλεμον· ἡ ἀποδοτέα ἡ αἰτιατικὴ ... εἰς τὸ ἑωράκεσαν.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* — *κατὰ ξυστάσεις τε γιγνόμενοι.* Simillima esse verba III, 27. *κατὰ ξυλλόγους τε γιγνόμενοι,* et *ξυστάσεις* praeterea etiam *ξυστροφάς* et *κύκλους,* Latine circulos et conciliabula vocari docet Bloomf.

§. 3. *Χρησμολόγοι ... ᾖδον.* Cf. adn. 8, 2. — *ὡς ἕκαστος.* Cf. adn. I, 3, 4. — *ὥργητο,* ardentissime cupiebat, cupiditate flagrabat. Plerumque activum sic dicitur. Cf. IV, 108. VIII, 2. Bekk. Anecd. p. 7. *Ἀκοῦσαι ὀργῶ· σημαίνει τὸ πάνυ ἐπαίρομαι πρὸς τὸ πρᾶξαί τι ἢ ἀκοῦσαι.* Medium Graecum esse negat Did. At Suid. *ὠργωμένοις· ἐπιθυμοῦσιν.* — *οἰόμενοι ... Ἀθηναίων.* Fere idem atque *οἰόμενοι οὐκ ἐλαχίστη μοῖρα Ἀθηναίων εἶναι* videntur valere. — *ἔξοδον,* eruptionem, ut III, 5. — *ἐκάκιζον.* Cf. adn. I, 105, 7. „In his, qui Periclem increpabant, maxime fuit Cleon, ut auctor est Plut. in Pericl. [c. 33.].“ GOTTL.

Cap. XXII. §. 1. *Πρὸς τὸ*

χει, ἐκπέμπει γε μὴν ἱππέας, καὶ γίγνεται ἱππομαχία βραχεῖα.

τας, πιστεύων δὲ ὀρθῶς γιγνώσκειν περὶ τοῦ μὴ
ἐπεξιέναι, ἐκκλησίαν τε οὐκ ἐποίει αὐτῶν, οὐδὲ
ξύλλογον οὐδένα τοῦ μὴ ὀργῇ τι μᾶλλον ἢ γνώ-
μῃ ξυνελθόντας ἐξαμαρτεῖν, τήν τε πόλιν ἐφύ-
λασσε καὶ δι' ἡσυχίας μάλιστα ὅσον ἐδύνατο
εἶχεν. ἱππέας μέντοι ἐξέπεμπεν ἀεὶ τοῦ μὴ προ- 2
δρόμους ἀπὸ τῆς στρατιᾶς ἐςπίπτοντας ἐς τοὺς
ἀγροὺς τοὺς ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν. καὶ
ἱππομαχία τις ἐνεγένετο βραχεῖα ἐν Φρυγίοις
τῶν τε Ἀθηναίων τέλει ἑνὶ τῶν ἱππέων καὶ Θεσ-
σαλοῖς μετ' αὐτῶν πρὸς τοὺς Βοιωτῶν ἱππέας·
ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσον ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Θεσ-
σαλοί, μέχρι οὗ, προςβοηθησάντων τοῖς Βοιω-
τοῖς τῶν ὁπλιτῶν, τροπὴ ἐγένετο αὐτῶν καὶ ἀπέ-
θανον τῶν Θεσσαλῶν καὶ Ἀθηναίων οὐ πολλοί·
ἀνείλοντο μέντοι αὐτοὺς αὐθημερὸν ἀσπόνδους.
καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον τῇ ὑστεραίᾳ ἔστη-
σαν. ἡ δὲ βοήθεια αὕτη τῶν Θεσσαλῶν κατὰ 3
τὸ παλαιὸν ξυμμαχικὸν ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις·
καὶ ἀφίκοντο παρ' αὐτοὺς Λαρισαῖοι, Φαρσάλιοι,

παρόν, ob praesentem rerum statum, ut 59, 3. — ἐκκλησίαν τε οὐκ ἐποίει. Quod praetor poterat facere. Cf. c. 59. et Plut. Pericl. c. 33. — οὐδὲ ξύλλογον οὐδένα. Ξύλλογος alibi, ut c. 59., pro ἐκκλησίᾳ videtur poni, sed hic ab ea discernitur, ut Plat. Gorg. p. 456. C., quem locum affert Arn. Et Dukas quidem ἐκκλησίαν totius populi, ξύλλογον partis cuiusdam civium esse existimat. Vim vocis ξύλλογος tamen latius patere apparet. Quare Bredovium secutus ἐκκλησίαν iustam concionem, ξύλλογον quemlibet conventum esse dixeris. Concionem et concilium apud Romanos distinguit Gell. XV, 27. — τοῦ μὴ ... ἐξαμαρτεῖν. Cf. adn. I, 4. — ἐφύλασσε. Cf. Plut. l. d. — δι' ἡσυχίας ... εἶχεν, quietam tenebat. Cf. διὰ φυλακῆς ἔχειν VII, 8. Μάλιστα ὅσον fortasse per traiectionem dicta esse, posse tamen μάλιστα etiam cum ἔχειν iungi adnotat Krueg. ad Dion. p. 106.

§. 2. Ἀπὸ τῆς στρατιᾶς] τῶν Λακεδαιμονίων. — βραχεῖα. Cf. adn. I, 14, 3. — Φρυγίοις. „Inter Boeotiam et Atticam ponit Steph. Byz. Sed in Attica [inter Acharnas et Athenas] fuisse ... ex ipso Thuc. apparet.“ DUK. — τέλει] „τάγματι.“ Schol. Cf. Bloomf. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 327. De equitatu iterum IV, 96, 5. — οὐκ ἔλασσον ἔσχον. Cf. adn. I, 105, 6. — ἀπέθανον cet. Cf. Paus. I, 29, 5.

§. 3. Κατὰ τὸ παλαιὸν ξυμμαχικόν. Cf. I, 102. 107.

[Παράσιοι,] Κρανώνιοι, Πυράσιοι, Γυρτώνιοι,
Φεραῖοι. ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν ἐκ μὲν Λαρίσης Πο-
λυμήδης καὶ Ἀριστόνους, ἀπὸ τῆς στάσεως ἑκά-
τερος, ἐκ δὲ Φαρσάλου Μένων· ἦσαν δὲ καὶ τῶν
ἄλλων κατὰ πόλεις ἄρχοντες.

Ἀθηναίων ναυτικὸν ἐς Πελοπόννησον ἀποστειλάντων οἱ Πελοποννήσιοι ἀναχωροῦσι.

1 **23.** Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ οὐκ ἐπεξῄε-
σαν αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μάχην, ἄραντες ἐκ
τῶν Ἀχαρνῶν ἐδῄουν τῶν δήμων τινὰς ἄλλους
2 τῶν μεταξὺ Πάρνηθος καὶ Βριλησσοῦ ὄρους. ὄν-

Cap. XXII. §. 3. Παράσιοι. Thessaliae Parasios Scholiastes, cuius verba sunt Παῤῥάσιοι Ἀρκάδες, Παράσιοι Θεσσαλοί, sibi ipse excogitavit. Hoc nomen ex diversa scriptura propinqui Πυράσιοι ortum delendum videtur. Invitis libris omnibus Παράλιοι scripserat Gottl., sed hic Meliensium populus (III, 92.) huc non pertinet. Πειράσιοι legi vult Bloomf., quanquam Pirasiam non aliunde nisi ex Steph. Byz., apud quem scriptura facile mendosa iudicetur, notam esse ipse confitetur; Magnetes autem, quorum urbs Pirasia vocatur, num huc pertineant, incertum est.

Κρανώνιοι. In uno Lugd. Κραννώνιοι, quod in Steph. Thes. ob numos probatur. At in inscriptione simplex ν inveniri testatur Leak. Graec. sept. III. p. 365, et eodem modo haec vox apud plerosque scriptores exaratur. Cf. hic Wass. et Steph. Thes.

Πυράσιοι Cass. et Ven. Cf. Strab. p. 435. Vulgo et Bekk. Πειράσιοι. Sed vid. sd. ad v. Παράσιοι, et cogita praeterea Pirasiae incolas a Steph. Byz. Πειρασιεῖς ὡς Ὑδριεῖς et Πειρεσίους (cf. Holsten.) nominari.

Ἑκάτερος. Reg. ex emend. man. rec. ἑκατέρας, ut fortasse Schol. Cf. adn.

Cap. XXIII. §. 1. Βριλησσοῦ Cl. cod. Bas. Gr. In Ven. Βριλυσσοῦ. Pal. Βριλήσσοῦ. Vulgo et Bekk. Βριλήσσου. At oxytonon est etiam apud Strab. p. 399. et alios. Vid. Goettl. Doctr. accent. p. 212. et Steph. Thes. In Etym. M. et nonnullis codd. Strabonis est Βριλησός, quod probaremus, nisi nos retineret Παρνασσός III, 95., Ἄντισσα III, 28, similia nonnulla.

et Paus. l. d. Ξυμμαχικόν est ξυμμαχία, ut 101. V, 6. I, 107. — Παράσιοι. De hoc nomine et proximis cf. sd. — ἀπὸ τῆς στάσεως ἑκάτερος. Interpretantur verbis a sua uterque factione missus; cf. tamen ed. mai. — Μένων. Hic Meno Pharsalius distinguendus a Larisaeo Xenophontis et Platonis. Cf. ed. mai. et ad Xen. Anab. I, 2, 6. adn.

Cap. XXIII. §. 1. Πάρνηθος. De situ huius cf. IV, 96. Dodw. It. p. 333. Leak. Graec. sept. II. p. 420. sqq. Krus. Hell. II. 1. p. 6. sqq., qui a Whelero hunc montem Casham, a Graecis huius aetatis Νοκαίαν appellari affirmat. — Βριλησσοῦ. Hunc a Pentelico seu Μεντέλῃ monte non distinguit Leak. Graec. sept. II. p. 430. et de Pag. Att. p. 3. sq., recte collocans ad Cephissi aut fontes aut cursum superiorem.

των δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ, οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν τὰς ἑκατὸν ναῦς περὶ Πελοπόννησον, ἅςπερ παρεσκευάζοντο, καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐπ' αὐτῶν καὶ τοξότας τετρακοσίους· ἐστρατήγει δὲ Καρκίνος τε ὁ Ξενοτίμου καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους καὶ Σωκράτης ὁ Ἀντιγένους. καὶ οἱ μὲν ἄραντες τῇ πα- 3
*ρασκευῇ ταύτῃ περιέπλεον· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι χρόνον ἐμμείναντες ἐν τῇ Ἀττικῇ, ὅσου εἶχον τὰ ἐπιτήδεια, ἀνεχώρησαν διὰ Βοιωτῶν, οὐχ ᾗπερ ἐςέβαλον· παριόντες δὲ Ὠρωπὸν τὴν γῆν τὴν * Γραϊκὴν * καλουμένην, ἣν νέμονται Ὠρώπιοι Ἀθηναίων ὑπήκοοι, ἐδῄωσαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Πελοπόννησον διελύθησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι.*

§. 2. *Ἅςπερ.* Gr. *ὥςπερ*, ut IV, 2. 129. Probat praeter alios Merz. Lection. Xenoph. Spec. I. p. 24.

Καρκίνος Bekk. Vulgo et in libris mss. *Καρκῖνος*, quod postulat Arcad. de Accent. p. 69.; sed *Καρκίνος* legendum esse Aristophanis versibus plurimis, ut Vesp. 1492. 1496. 1499. 1503., evincitur.

§. 3. *Γραϊκήν* Steph. Byz. in v. *Ὠρωπός*, nisi quod *Γραικήν* exaratur. Vulgo et Bekk. *Πειραϊκήν*, quod legitur in membranis.

Turco - Buni recentiorum, quod iugum alii, velut Krus. Hell. II. 1. p. 26., comparant, Anchesmum esse putat Forchhammer. Articulus ad *ὄρος* cum nomine proprio iunctum etiam c. 102. non est adiectus.

§. 2. *Ἀπέστειλαν . . . περὶ Πελοπόνν.* Cf. Iust. III, 7,5. *Περί* est plane Lat. circa, quo saepe sic utitur Livius, ut valeat in varias alicuius regionis partes. Cf. c. 26. — *ἅςπερ παρεσκευάζοντο.* Cf. c. 17. Imperfectum Arn. sic interpretatur: quas tum, quum eas postremo nominavi, parabant. Cf. sd. — *Καρκίνος.* Notissimus illa aetate fuit Carcinus tragicus, ex cuius filiis quum unus Xenotimus nominetur, Dobr. illum ipsum poetam hic dici suspicatur; at is Xenoclis fuit filius et hac de causa a duce diversus. Cf. Harpocr. in v. *Καρκίνος* et Meier de Bonis damnat. p. 84. — *περιέπλεον.* Cogita *τὴν Πελοπόννησον.* Cf. c. 25.

§. 3. *Ὅσου.* De genit. cf. adn. I, 48, 1. III, 1. Bernh. Synt. p. 179. — *οὐχ ᾗπερ ἐςέβαλον]* „*ὅπως καὶ τἄλλα δῃώσαντες μᾶλλον λυπήσωσι.*" Schol. — *Ὠρωπόν.* De huius situ cf. III, 91. VIII, 95. et ibi adn. — *Γραϊκήν.* Nomen habet a Graea, quam Aristoteles apud Steph. Byz. in v. *Τάναγρα* Oropum, Strabo IX. p. 404. et ipse Steph. l. d. vicum Oropo propinquum vel agri Oropii, Pausanias IX, 20., interpr. Hom. Il. β'. 498. Schol. Thuc. III, 91. Tanagram esse putant, sed inter utramque urbem sita erat. Vid. Schneid. ad Xen. Hell. V, 4, 50. et Muell. Orchom. p. 492. et ad tab. Graec. sept. p. 36. Qui vulgatam *Πειραϊκήν* defendunt, sicut Peyron in epistola ad Schaeferum data in Iahn. Annal. philol. I. 1. p. 109., homo doctus in Mus. philol. Brit. vol. I. p. 188. sq., Leak. de Pag. Att. p. 86., Oropi agro, quia e regione Euboeae situs esset, hoc nomen datum esse ex III, 91. colligunt. At *Πειραϊκήν* pro legitimo *περαίαν* vel *πέραν* (*τὴν γῆν τὴν πέραν*) dici posse nemo demonstravit. Fort. *τὴν πέραν καὶ Γραϊκήν* legendum.

1 **24.** *Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν, οἱ Ἀθηναῖοι φυλακὰς κατεστήσαντο κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ὥςπερ δὴ ἔμελλον διὰ παντὸς τοῦ πολέμου φυλάξειν· καὶ χίλια τάλαντα ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει χρημάτων ἔδοξεν αὐτοῖς ἐξαίρετα ποιησαμένοις χωρὶς θέσθαι καὶ μὴ ἀναλοῦν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἄλλων πολεμεῖν· ἣν δέ τις εἴπῃ ἢ ἐπιψηφίσῃ κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα ἐς ἄλλο τι, ἢν μὴ οἱ πολέμιοι νηΐτῃ στρατῷ ἐπιπλέωσι τῇ πόλει καὶ δέῃ ἀμύνασθαι, θάνατον ζημίαν ἐπέθεντο.*

διατάγματα Ἀθηναίων περὶ τοῦ λοιποῦ πολέμου.

2 *τριήρεις τε μετ' αὐτῶν ἑκατὸν ἐξαιρέτους ἐποιήσαντο κατὰ τὸν ἐνιαυτὸν ἕκαστον τὰς βελτίστας καὶ τριηράρχους αὐταῖς, ὧν μὴ χρῆσθαι μηδεμιᾷ ἐς ἄλλο τι ἢ μετὰ τῶν χρημάτων περὶ τοῦ αὐτοῦ κινδύνου, ἢν δέῃ.*

Cap. XXIV. §. 1. *Χίλια τάλαντα.* Cf. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I. p. 311. et Inscript. I. p. 903. et infra VIII, 15. — *ἀπὸ τῶν . . . χρημάτων.* Cf. 13, 3. — *ἐξαίρετα . . . θέσθαι.* Potuit etiam brevius scribi *ἐξαίρετα ποιήσασθαι*, ut §. 2., ubi paulo alia vis est huius formulae. — *εἴπῃ ἢ ἐπιψηφίσῃ.* Illud, ut IV, 118, 11. et saepe apud alios, est suadere, rogationem ferre, hoc, ut I, 87., in suffragium mittere; illud civis *ἐπιτίμου* cuiusvis, hoc tunc *τοῦ ἐπιστάτου τῶν πρυτάνεων.* Cf. VI, 14. — *κινεῖν.* Cf. adn. I, 143, 1. — *ἢν μή.* Si *ἢ ἐάν* sententiae causa praestare putes, cogita etiam post *μὴ πρότερον* et similia *ἢν μή* recte legi. Cf. Fritsch. Quaest. Luc. p. 91. et Schaef. ad Plut. V. p. 111. — *νηΐτῃ* pro *ναυτικῷ* reperitur etiam IV, 85. et alibi. Cf. Bloomf, et Lob. ad Phryn. p. 432. – *θάνατον ζημίαν.* Sic iterum III, 44. De omisso articulo cf. Schaef. Appar. ad Demosth. III. p. 254. et Kuehn. ad Xen. Comm. II, 2, 3. — *ἐπέθεντο.* Insolentius medium positum est, quum alibi, ut in similibus verbis VIII, 67. et saepe, *ζημίαν* seu *δίκην ἐπιτιθέναι* legatur. Ceterum de sublata hac lege vid. VIII, 15.

§. 2. *Τριήρεις . . . ἐξαιρέτους ἐποιήσαντο.* Cf. Andoc. *περὶ τῆς πρὸς Λακεδ. εἰρήνης* §. 7. et Aeschin. *π. τ. παραπρεσβ.* §. 174. in tempore errantes. — *κατὰ τὸν . . . τὰς βελτίστας*, i. e. eas, quae quoque anno optimae (futurae) essent. Cf. Krueg. ad Dion. p. 311. et Boeckh. l. ad §. 1. d. — *χρῆσθαι.* De

οἱ Ἀθηναῖοι μεγάλῳ στόλῳ τὴν Πελοπόννησον περιπλέοντες ἐς Μεθώνην καὶ Φειὰν ἀποβαίνουσι.

25. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶ περὶ Πελοπόν- 1
νησον Ἀθηναῖοι, καὶ Κερκυραῖοι μετ' αὐτῶν πεν-
τήκοντα ναυσὶ προςβεβοηθηκότες, καὶ ἄλλοι τινὲς
τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἄλλα τε ἐκάκουν περιπλέοντες,
καὶ ἐς Μεθώνην τῆς Λακωνικῆς ἀποβάντες τῷ
τείχει προςέβαλον ὄντι ἀσθενεῖ καὶ ἀνθρώπων
οὐκ ἐνόντων. ἔτυχε δὲ περὶ τοὺς χώρους τούτους 2
Βρασίδας ὁ Τέλλιδος, ἀνὴρ Σπαρτιάτης, φρου-
ρὰν ἔχων· καὶ αἰσθόμενος ἐβοήθει τοῖς ἐν τῷ
χωρίῳ μετὰ ὁπλιτῶν ἑκατόν. διαδραμὼν δὲ τὸ
τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον ἐσκεδασμένον κατὰ
τὴν χώραν καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τετραμμένον ἐςπίπτει
ἐς τὴν Μεθώνην, καὶ ὀλίγους τινὰς ἐν τῇ ἐςδρομῇ
ἀπολέσας τῶν μεθ' ἑαυτοῦ τήν τε πόλιν περιε-
ποίησε, καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος πρῶτος
τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐπῃνέθη ἐν Σπάρτῃ. οἱ 3
δὲ Ἀθηναῖοι ἄραντες παρέπλεον, καὶ σχόντες τῆς
Ἠλείας ἐς Φειὰν ἐδῄουν τὴν γῆν ἐπὶ δύο ἡμέρας,
καὶ προςβοηθήσαντας τῶν ἐκ τῆς κοίλης Ἤλιδος

infin. vid. Rost. Gr. §. 123. adn. 4. Cf. V, 63.

Cap. XXV. Cf. Diod. XII, 43. — §. 1. *Κερκυραῖοι.* Hi contra *ἐπιμαχίας* leges id fecerunt, moti, ut videtur, legatione Atheniensium II, 7. 3., ubi cf. adn., et, quum Peloponnesii in Atticam irrupissent, naves, quae eos ex hac terra recedere cogerent, etiam in Peloponnesum invadere posse arbitrati. — *τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων.* „*Οἷον Μεσσήνιοι οἱ ἐν Ναυπάκτῳ, Ἀκαρνᾶνες, Ζακύνθιοι.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* — *ἄλλα τε ἐκάκουν.* Praeter Diod. cf. Plut. Pericl. c. 34. Rem auget Iustin. III, 7, 5. — *τῆς Λακωνικῆς.* Proprie *τῆς Μεσσηνίας*, sed ea tunc pars erat Laconicae. Quare hoc nomen similiter legitur IV, 3. 41. V, 34. Cf. Krueg. ad Clint. Fast. Hell. p. 410. et Niebuhr. Libell. histor. I. p. 119. — *ἀνθρώπων.* Videtur hic significare milites, praesidium, ut saepe apud Xenoph.

§. 2. *Ἀνὴρ Σπαρτιάτης.* IV, 70. *Λακεδαιμόνιος.* Item Hippocrates semel *ὁ Σπαρτιάτης*, semel *ὁ Λακεδαιμόνιος* appellatur VIII, 35. 99. Cf. Lachm. Resp. Lac. p. 121. — *περιεποίησεν*] „*ἐφύλαξεν* [*ἔσωσε*]“ Schol. — *τῶν κατὰ τὸν πόλεμον.* I. e. *τῶν κατὰ τοῦτον τὸν πόλεμον ἐπαινεθέντων.* Cf. adn. 31, 3. — *ἐπῃνέθη.* Publico decreto factum putat Westermann. Quaest. Demosth. II. p. 26.

§. 3. *Σχόντες.* Cf. adn. I, 110, 4. — *Φειάν.* De eius situ cf. Strab. p. 342. sq. et Leak. It. Mor. Athenienses autem non ad ipsam urbem Pheam appulsos esse, sed ad oram ei vicinam, ex iis, quae paulo post narrantur, liquet. Quare Phea hic non, ut postea urbs, sed promontorium a Strab. commemoratum videri potest. — *ἐπί.* Cf. Matth. Gr. §. 586. c. p. 1375. Buttm. §. 147. p. 426. — *τῆς κοίλης Ἤλιδος.* Est Elis propria, quae

τριακοσίους λογάδας καὶ τῶν αὐτόθεν ἐκ τῆς
4 περιοικίδος Ἠλείων μάχῃ ἐκράτησαν. ἀνέμου δὲ
κατιόντος μεγάλου, χειμαζόμενοι ἐν ἀλιμένῳ
χωρίῳ οἱ μὲν πολλοὶ ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ
περιέπλεον τὸν Ἰχθῦν καλούμενον τὴν ἄκραν ἐς
τὸν ἐν τῇ Φειᾷ λιμένα, οἱ δὲ Μεσσήνιοι ἐν τούτῳ
καὶ ἄλλοι τινὲς οἱ οὐ δυνάμενοι ἐπιβῆναι κατὰ
5 γῆν χωρήσαντες τὴν Φειὰν αἱροῦσι. καὶ ὕστερον
αἵ τε νῆες περιπλεύσασαι ἀναλαμβάνουσιν αὐτούς,
καὶ ἐξανάγονται ἐκλιπόντες Φειάν, καὶ τῶν Ἠλείων
ἡ πολλὴ ἤδη στρατιὰ προςεβεβοηθήκει. παραπλεύ-
σαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ ἄλλα χωρία ἐδῄουν.
1 **26.** Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον οἱ
Ἀθηναῖοι τριάκοντα ναῦς ἐξέπεμψαν περὶ τὴν
Λοκρίδα καὶ Εὐβοίας ἅμα φυλακήν· ἐστρατήγει
2 δὲ αὐτῶν Κλεόπομπος ὁ Κλεινίου. καὶ ἀποβά-

στρατεία Ἀθηναίων ἐς Λοκρίδα.

Cap. XXV. §. 4. *Ἰχθῦν* Cass. Vulgo et Bekk. *Ἰχθύν.* „In Ptolemaeo, Strab. l. XVII. p. 836. et Agathem. est *Ἰχθύς*, in Xenoph. VI. Graec. [2, 31.] *Ἰχθῦς.* Et hunc tonum etiam appellativo dat Etym. M.“ DUK. Cf. Arcad. p. 91, 11. et quos citant Buttm. Gr. max. p. 174. * et Goettl. Doctr. accent. p. 260.

distinguitur a Pisatide et Triphylia. Cf. Strab. l. d. *Κοίλη* autem videtur vocata esse, quod convallem efficeret montibus cinctam. Quare Schol., *εἰς δύο*, inquit, *διῄρητο ἡ Ἦλις, εἰς ὀρεινὴν καὶ κοίλην.* Quanquam haec non fuit divisio civilis. — *ἐκ τῆς περιοικίδος Ἠλείων.* I. e. aut *ἐκ τῆς Πισάτιδος* aut *ἐκ τῆς Τριφυλίας.* Hoc probat Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 161., nobis illud ob additum *αὐτόθεν*, quoniam Phea in Pisatide sita erat, praeferendum videtur. De *περιοίκοις* Eleorum cf. etiam Clint. Fast. Hell. p. 428. — *ἐκράτησαν.* Cf. adn. I, 108, 5.

§. 4. *Κατιόντος.* De vento dictum proprie est descendere de coelo, quare cooriri. Cf. hic Bloomf., item c. 84. VI, 2. Matth. ad Hom. Hymn. in Apoll. v. 433. Sinten. ad Plut. Pericl. p. 227. — *περιέπλεον*, circumvehentes petebant. Ita bene Did. distinguens ab aoristo §. 5. Similiter V, 3., ubi cf. adn. — *τὸν Ἰχθῦν.* De hoc promontorio vid. sd. Plin. et Mel. Nunc Catacolo dicitur. Cf. Leak. It. Mor. II. p. 190. sqq. et Puill. Bobl. Exped. Mor. p. 131. sq. — *τὸν ἐν τῇ Φειᾷ λιμένα.* Cf. adn. I, 52, 1. *Ὁλκάδα ὁρμοῦσαν ἐν Φειᾷ* memorat Thuc. VII, 31.

§. 5. *Ἐξανάγονται* cet. Negligentius narrat Diod. — *ἐπὶ ἄλλα χωρία.* Cf. c. 30.

Cap. XXVI. Cf. Diod. XII, 44. — §. 1. *Περί.* Cf. adn. 23, 2. — *καὶ Εὐβοίας ἅμα φυλακήν*, et simul tanquam Euboeae praesidium. Ceterum non male *ἐς φυλακήν* legeretur,

σεις ποιησάμενος τῆς τε παραθαλασσίου ἔστιν ἃ ἐδῄωσε, καὶ Θρόνιον εἷλεν, ὁμήρους τε ἔλαβεν αὐτῶν, καὶ ἐν Ἀλόπῃ τοὺς βοηθήσαντας Λοκρῶν μάχῃ ἐκράτησεν.

Αἰγινῆται ὑπ' Ἀθηναίων ἐκ τῆς νήσου ἐκπίπτουσιν, οἷς Λακεδαιμόνιοι Θυρέαν διδόασιν οἰκεῖν.

27. Ἀνέστησαν δὲ καὶ Αἰγινήτας τῷ αὐτῷ 1
θέρει τούτῳ ἐξ Αἰγίνης Ἀθηναῖοι, αὐτούς τε καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας, ἐπικαλέσαντες οὐχ ἥκιστα τοῦ πολέμου σφίσιν αἰτίους εἶναι· καὶ τὴν Αἴγιναν ἀσφαλέστερον ἐφαίνετο, τῇ Πελοποννήσῳ ἐπικειμένην, αὐτῶν πέμψαντας ἐποίκους ἔχειν. καὶ ἐξέπεμψαν ὕστερον οὐ πολλῷ ἐς αὐτὴν τοὺς οἰκήτορας. ἐκπεσοῦσι δὲ τοῖς Αἰγινήταις οἱ Λακε- 2
δαιμόνιοι ἔδοσαν Θυρέαν οἰκεῖν, καὶ τὴν γῆν νέμεσθαι, κατά τε τὸ Ἀθηναίων διάφορον καὶ ὅτι σφῶν εὐεργέται ἦσαν ὑπὸ τὸν σεισμὸν καὶ τῶν Εἱλώτων τὴν ἐπανάστασιν. ἡ δὲ Θυρεᾶτις

Cap. XXVII. §. 1. *Αὑτῶν.* Edd. ante Gottl. Pal. Lugd. m. *αὐτῶν.* De Parr. et Itt. tacetur. Cf. adn. I, 17.

§. 2. *Θυρέαν.* It. Vat. H. Reg. Gr. *Θυραίαν*, quae dubitatio redit IV, 56. 57. V, 41. Sed diphthongum ferri non posse docet ut VII, 4., nec tamen opus est mutatione. Cf. adn. I, 138, 5. — De re cf. c. 32., ubi etiam orationis causa cf. verba *ἐτειχίσθη ... Ἀταλάντη ... φρούριον.*

§. 2. *Τῆς τε παραθαλασσίου.* De ora legitur etiam IV, 56. — *ἔστιν ἅ.* Cf. adn. I, 12. extr. — *Θρόνιον.* De hac urbe Locridis ad Boagrium sita vid. Strab. p. 426. Krus. Hell. II. 2. p. 11. et 139. Leak. Graec. sep. II. p. 177. sq. — *αὐτῶν*, i. e. *τῶν ἐνοίκων τοῦ Θρονίου.* —*Ἀλόπῃ.* De hac vid. Strab. l. d. Krus. l. d. p. 120. sq. Leak. l. d. p. 176. adn.

Cap. XXVII. Cf. Diod. XII, 44. Plut. Pericl. c. 34. Dion. Hal. p. 846. — §. 1. *Ἐπικαλέσαντες*] „*ἐγκαλέσαντες αὐτοῖς.*“ Schol. Cf. adn. I, 139, 2. — *τοῦ πολέμου ... εἶναι.* De re cf. I, 67. — *ἐπικειμένην.* Imminentem propter propinquitatem interpretatur Cic. de Off. III, 11. Cf. adn. 14, 1. — *ἐποίκους.* Eodem nomine, non simili *ἄποικος*, de his colonis utitur Thuc. VIII, 69., de aliis II, 70. IV, 102. V, 5. VI, 4. Cf. Krueg. ad Dion. p. 101. et Schaef. ad Plut. Pericl. c. 19. — *ὕστερον οὐ πολλῷ.* Cf. adn. I, 18, 2.

§. 2. *Ἐκπεσοῦσι ... οἰκεῖν.* Cf. IV, 56, 2. Paus. II, 29, 5. 38, 5. — *Θυρέαν.* Situs huius urbis explicatur paulo post et l. d. De forma nominis cf. sd. — *νέμεσθαι.* Non possidere (perpetuo), sed frui interpretatur Bloomf. Cf. adn. I, 2, 2. et II, 15, 2. — *τὸ ... διάφορον*, i. e. *τὸ ἔχθος, τὴν ἔχθραν.* Cf. III, 54. IV, 79. — *ὑπὸ τὸν σεισμὸν ... ἐπανάστασιν.* Cf. I, 101.

γῆ μεθορία τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς ἐστίν, ἐπὶ θάλασσαν καθήκουσα. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐνταῦθα ᾤκησαν, οἱ δ' ἐσπάρησαν κατὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα.

28. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην, ὥςπερ καὶ μόνον δοκεῖ εἶναι γίγνεσθαι δυνατόν, ὁ ἥλιος ἐξέλιπε μετὰ μεσημβρίαν καὶ πάλιν ἀνεπληρώθη, γενόμενος μηνοειδὴς καὶ ἀστέρων τινῶν ἐκφανέντων.

Ἔκλειψις ἡλίου.

1 **29.** Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει Νυμφόδωρον τὸν

οἱ Ἀθηναῖοι διὰ Νυμφο-

Ovid. Fast. II. v. 663. Si tu signasses olim Thyreatida terram.

102. — *ἡ δὲ Θυρεᾶτις* cet. Cf. IV, 56. — *ἐπὶ ... καθήκουσα*, ad mare pertinens. Cf. 97, 1. — *κατὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα.* Hi postea reducti sunt a Lysandro. Vid. Xen. Hist. Gr. II, 2, 9.

Cap. XXVIII. *Νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην.* „Diem, in quo fit solis et lunae coitus [*σύνοδος*], interlunii diem appellat Plinius XVI, 39., Thucydides *νουμηνίαν κατὰ σελήνην* [cf. Idel. Chronol. I. p. 280.]. Verba autem *κατὰ σελήνην* addidit propterea, quod *νουμηνία πολιτική* cycli Metonici [et prius usitati] non semper in veram *νουμηνίαν* incidebat.“ ELMSL. ad Eur. Heracl. v. 779. Cf. Clint. Fast. Hell. p. 351. „Quanquam enim Athenienses menses lunares ... habebant, non semper verum interlunium in primum mensis diem incidebat. Quoniam autem sumebant interlunium cum initio mensis semper competere, (atque ut plurimum sane competiverit,) primus quisque mensis dies *νουμηνία* sive interlunii dies appellabatur.“ BRED. „Ceterum plerumque cum veris lunae rationibus consensisse menses Atheniensium civiles, id quoque docet ipse Thuc. Id sane indicat, quum obscuritatem, qua Plataea occupata est, exinde colligit, quod mense civili exeunte illa contigerit occupatio. — Ergo ut a vera lunae *νουμηνίᾳ* alia fuerit *νουμηνία* civilis, non tamen plus quam unius diei spatium illud fuisse verisimile est.“ DODW. Arnoldius quidem et post eum Goeller secundum Clint. l. d. docent, antequam uterentur cyclo Metonico, a. Chr. 432. interlunium mensis Scirophorionis incidisse in tertium decimum mensis diem; sed eos refutat Ideler Chronol. I. p. 326., qui, receperintne Athenienses statim a. 431. rationes mensium lunarium a Metone extremo anno 432. emendatas, examinat p. 322. sqq. — *δοκεῖ ... δυνατόν*, i. e. *δοκεῖ δύνασθαι γίγνεσθαι.* De re cf. Dio Cass. LX, 26. et hic Bred. — *ὁ ἥλιος ἐξέλιπε.* Mens. Aug. d. III. Vid. Heiss. Defection. bell. Pelop. (Colon. 1834.) p. 6. sqq. — *μηνοειδής*, lunatus, lunae instar corniculatus. De munitione legitur c. 76. — *ἀστέρων ... ἐκφανέντων.* Veneris et Martis stellae videntur fuisse. Vid. Heiss. l. d. p. 8. sqq.

Cap. XXIX. §. 1. *Νυμφόδω-*

δώρου Σιτάλκῃ Ὀδρυσῶν βασιλεῖ ξυμμαχίαν ποιοῦνται, καὶ πρὸς Περδίκκαν διαλύονται. ἄλλα ἔνια περὶ Τήρεω τοῦ Σιτάλκου πατρὸς καὶ περὶ Τηρέως τοῦ παλαιοῦ.

Πύθεω, ἄνδρα Ἀβδηρίτην, οὗ εἶχε τὴν ἀδελφὴν Σιτάλκης, δυνάμενον παρ' αὐτῷ μέγα, οἱ Ἀθηναῖοι πρότερον πολέμιον νομίζοντες πρόξενον ἐποιήσαντο καὶ μετεπέμψαντο, βουλόμενοι Σιτάλκην σφίσι τὸν Τήρεω, Θρᾳκῶν βασιλέα, ξύμμαχον γενέσθαι. ὁ δὲ Τήρης οὗτος, ὁ τοῦ Σιτάλκου 2
πατήρ, πρῶτος Ὀδρύσαις τὴν μεγάλην βασιλείαν ἐπὶ πλεῖον τῆς ἄλλης Θρᾴκης ἐποίησε· πολὺ γὰρ μέρος καὶ αὐτόνομόν ἐστι Θρᾳκῶν. Τηρεῖ δὲ τῷ 3
Πρόκνην τὴν Πανδίονος ἀπ' Ἀθηνῶν σχόντι γυναῖκα προσήκει ὁ Τήρης οὗτος οὐδέν, οὐδὲ τῆς αὐτῆς Θρᾴκης ἐγένοντο· ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Δαυλίᾳ τῆς Φωκίδος νῦν καλουμένης γῆς ὁ Τηρεὺς ᾤκει, τότε ὑπὸ Θρᾳκῶν οἰκουμένης, καὶ τὸ ἔργον τὸ

ρον. Cf. Herodot. VII, 137. — τὸν Πύθεω] „ὁ Πύθης, τοῦ Πύθεω, Ἰωνικῶς." Schol. Similiter paulo post Τήρεω. Cf. Buttm. Gr. max. §. 34. adn. 17. Matth. §. 68. 8. — εἶχε, uxorem habebat. — Σιτάλκης. De hoc et de regno Odrysarum cf. Gatterer. de Thrac Herodot. et Thuc. append. II. et Gail. Philol. a. 1818. p. 352. sqq. sive ed. mai. I. 2. p. 404. sqq. — δυνάμενον ... μέγα, multum valentem. — πρόξενον. De his viris vid. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 122. et quos alios profert Herm. Antiqu. Gr. §. 116, 4. Cf. Thuc. II, 85. III, 2. 70. 92. IV, 78. V, 43. 59. 76. al.

§. 2. Τήρης. De eo vid. Herodot. VII, 137. Schol. Aristoph. Av. v. 145. Gatterer. l. d. — Ὀδρύσαις ... ἐποίησε, Odrysis magnum illud (quod hac aetate habuerunt) imperium ita, ut latius reliqua Thracia (i. e. reliquis Thracum civitatibus) pertineret, constituit; (dico reliquam Thraciam;) nam cet. Ita fere Arn., cuius explanationem male impugnatam esse a Goell. docuimus in ed. mai. Suppl. De ambitu regni Odrysici vid. c. 97. et Gatterer. l. d. — πολὺ ... αὐτόνομον ... Θρᾳκῶν. Cf. 96, 2. sqq.

§. 3. Τηρεῖ. Ad huius res fabulosas, de quibus vid. Apollod. III, 14, 8. et Ovid. Met. VI, 433 679., Thucydides ideo videtur respexisse, quia Athenienses, quum Sitalcem Teris filium, Thracem, sibi conciliare vehementer cuperent, iam unum ex maioribus eius idem nomen habentem secum affinitatem iunxisse commenti essent. — Πανδίονος. Est prior huius nominis, si duo discernuntur, pater Erechthei c. 15. nominati. — προσήκει, i. e. ξυγγενής ἐστι. — Δαυλίᾳ. De hac, quae etiam Δαυλίς dicitur, et adhuc Δαύλεια, vid. Strab. p. 423. Paus. X, 4, 5. sq. Krus. Hell. II. 2. p. 60. sq. Ulrichs. It. Graec. I. p. 148. sqq. Leak. Graec. sept. II. p. 98. — τῆς Φωκίδος νῦν καλουμένης. De origine huius nominis quae fabulentur, de eo cf. Paus. II, 29, 2. sq. X, 1, 1. — ὁ Τηρεύς. Cf. Matth. Gr. §. 288. adn. 5. — ὑπὸ Θρᾳκῶν οἰκουμένης. Vid.

περὶ τὸν Ἴτυν αἱ γυναῖκες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἔπραξαν· (πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ἐν ἀηδόνος μνήμῃ Δαυλιὰς ἡ ὄρνις ἐπωνόμασται· εἰκὸς δὲ καὶ τὸ κῆδος Πανδίονα ξυνάψασθαι τῆς θυγατρὸς διὰ τοσούτου ἐπ' ὠφελίᾳ τῇ πρὸς ἀλλήλους μᾶλλον ἢ διὰ πολλῶν ἡμερῶν ἐς Ὀδρύσας ὁδοῦ·) Τήρης δὲ οὔτε τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχων, βασιλεύς
4 τε πρῶτος ἐν κράτει Ὀδρυσῶν ἐγένετο. οὗ δὴ ὄντα τὸν Σιτάλκην οἱ Ἀθηναῖοι ξύμμαχον ἐποιήσαντο, βουλόμενοι σφίσι τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία
5 καὶ Περδίκκαν ξυνεξελεῖν αὐτόν. ἐλθών τε ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Νυμφόδωρος τήν τε τοῦ Σιτάλκου

Cap. XXIX. §. 4. Ξυνεξελεῖν Ven. C. Reg. Lugd. E. m. Ar. Chr. Vulgo et Bekk. ξυνελεῖν. Cf. adn.

Muell. Orchom. p. 382. et Dor. I. p. 9. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 33. al. in ed. mai. c. item Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 38. sq. — Ἴτυν] τοῦτόν τινες Ἴτυλον (male vulgo Ἰτυλόν, cf. Goettl. Doctr. accent. p. 185.) καλοῦσιν. Velut Hom. Od. τ'. v. 522. et Catull. — αἱ γυναῖκες. Procne atque Philomela. — ἐν ἀηδόνος μνήμῃ] „ἀντὶ τοῦ μεμνημένοις τῆς ἀηδόνος." Schol. Quae de huius lusciniae origine fabulantur, ea Thucydidem non credidisse ex poetarum commemoratione apparet. — Δαυλιὰς ἡ ὄρνις. „Catull. LXV, 14. Ovid. Her. XV, 154. et ep. ad Liv. v. 105." GOTTL. Graecorum poetarum exempla non videntur exstare; cf. tamen de verbis Δαυλία κορώνη adnotata in Steph. Thes. — κῆδος ... ξυνάψασθαι, affinitatem iunxisse. — διὰ τοσούτου, tam parvo (locorum) intervallo. Similiter δι' ὀλίγου II, 89. III, 21., δι' ἐλάσσονος III, 51., διὰ πολλοῦ III, 94. VI, 11., διὰ πλείστου IV, 115. VI, 11. al. Cf. Steph. Thes. II. p. 1102. sq. et Bernh. Synt. p. 235. — ἐπ' ὠφελίᾳ. Cf. adn. I, 3, 2. — μᾶλλον iunge cum vv. διὰ τοσούτου. — διὰ πολλῶν ἡμερῶν .. ὁδοῦ, multorum dierum [itinere] distantem, s. remotam, i. e. in regione longae viae intervallo remota." STEPH. in Thes. v. ἡμέρα. p. 148. — ἔχων. Aut ex alterius membri verbo ἐγένετο ad participium ἦν repetendum, aut participium propter mutationem orationis pro verbo finito positum est. — βασιλεύς τε ... ἐγένετο, primusque potens rex Odrysarum fuit. Κράτος non raro esse δύναμιν satis constat.

§. 4. Βουλόμενοι ... αὐτόν, cupientes, ut ipsis oppida Thraciae vicina (Chalcidices) et Perdiccam una (i. e. coniunctum cum ipsis) expugnaret. De usu verbi cf. Bloomf., et quum ἐξαιρεῖν Thucydidi non raro s expugnare (cf. Duk. ad V, 43.), ξυνεξαιρεῖν esse una expugnare, aliquem in expugnando adiuvare, per se liquet. Vulgatum aut eodem modo intelligendum, cuius usus nullum novimus

ξυμμαχίαν ἐποίησε καὶ Σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ
Ἀθηναῖον, τόν τε ἐπὶ Θρᾴκης πόλεμον ὑπεδέχετο
καταλύσειν· πείσειν γὰρ Σιτάλκην πέμψειν στρα-
τιὰν Θρᾳκίαν Ἀθηναίοις ἱππέων τε καὶ πελτα-
στῶν. ξυνεβίβασε δὲ καὶ τὸν Περδίκκαν τοῖς Ἀθη- 6
ναίοις, καὶ Θέρμην αὐτῷ ἔπεισεν ἀποδοῦναι·
ξυνεστράτευσέ τ' εὐθὺς Περδίκκας ἐπὶ Χαλκιδέας
μετ' Ἀθηναίων καὶ Φορμίωνος. οὕτω μὲν Σιτάλ- 7
κης τε ὁ Τήρεω, Θρᾳκῶν βασιλεύς, ξύμμαχος
ἐγένετο Ἀθηναίοις καὶ Περδίκκας ὁ Ἀλεξάνδρου,
Μακεδόνων βασιλεύς.

Ἀθηναῖοι Σόλλιον καὶ Ἄστακον αἱροῦσι, καὶ Κεφαλληνίαν προςάγονται.

30. Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν Ἀθηναῖοι 1
ἔτι ὄντες περὶ Πελοπόννησον Σόλλιόν τε Κοριν-
θίων πόλισμα αἱροῦσι καὶ παραδιδόασι Παλαι-
ρεῦσιν Ἀκαρνάνων μόνοις τὴν γῆν καὶ πόλιν νέ-
μεσθαι· καὶ Ἄστακον, ἧς Εὔαρχος ἐτυράννει, λα-

Cap. XXX. §. 1. *Σόλλιον* Laur. E. Vind. m. Chr., atque sic a Thuc. scriptum fuisse testatur Steph. Byz., apud quem duplex λ et literarum ordine et iis, quae subiunguntur, defenditur. Idem in melioribus membranis reperitur III, 95. et V, 30. Vulgo et Bekk. hic *Σόλιον*, V, 30. Bekk. mira inconstantia *Σόλλειον*.

exemplum nisi forte Procop. p. 239., nec *ἑλεῖν* Perdiccam aeque recte hic dixeris atque *ἐξελεῖν*, aut est conficere, destruere, ut secundum nonnullos II, 51., ubi potius corripere valet, et vulgo VIII, 24., ubi tamen in Vat. *ξυναναιρεθήσεσθαι* legitur, quae vis minus videtur esse apta.

§. 5. *Σάδοκον ... Ἀθηναῖον*] „*τὸν υἱὸν τοῦ Σιτάλκου ... Ἀθηναίων πολίτην ἐποίησε.*" Schol. Cf. Schol. Aristoph. Acharn. v. 145. Ipsum Sitalcem civitate Attica donatum esse minus recte legitur in Philippi Epist. ad Athen. p. 161. Reisk. Cf. ed. mai. — *πέμψειν.* Cf. Matth. Gr. §. 506. VI. Rost. §. 116. adn. 7. b. — *πελταστῶν.* His enim Thraces et vicinos tunc praecipue usos esse satis notum est. Cf. de Thracibus IV, 129. V, 6. et Aristoph. Acharn. v. 160., de Chalcidensibus, Aeniis et finitimis populis II, 79. IV, 28. 32. 111. 123. V, 6. 10. De pelta praeter alios vid. Bernd. de Insign. (das Wappenwesen) Graec. et Rom. p. 15. sq.

§. 6. *Περδίκκαν.* Cf. I, 57. sqq. et I, 62. — *Θέρμην.* Cf. I, 61. — *ἔπεισεν.* Cogita *αὐτούς* (*τοὺς Ἀθην.*). — *Φορμίωνος.* Vid. I, 64. sq.

Cap. XXX. §. 1. *Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ν. Ἀ.* Cf. c. 25. — *Σόλλιον*] „*πόλισμα ... ἐστὶν ἐν τῇ Ἀκαρνανίᾳ.*" Schol. Accurate situs eius definiri non potest. Cf. Leak. Graec. sept. IV. p. 18. sq. et contra eum Hoffm. Graec. I. p. 449. — *Παλαιρεῦσιν.* De Palaero vid. Strab. p. 459. Krus. Hell. II. 2. p. 350. — *Ἄστακον*] „*πόλιν Ἀκαρνανίας.*" Schol. De situ eius cf. Strab. l. d. (ubi

βόντες κατὰ κράτος καὶ ἐξελάσαντες αὐτὸν τὸ
2 χωρίον ἐς τὴν ξυμμαχίαν προςεποιήσαντο. ἐπί
τε Κεφαλληνίαν τὴν νῆσον [προς]πλεύσαντες προς-
ηγάγοντο ἄνευ μάχης. κεῖται δὲ ἡ Κεφαλληνία
κατὰ Ἀκαρνανίαν καὶ Λευκάδα, τετράπολις οὖσα,
3 Παλῆς, Κράνιοι, Σαμαῖοι, Προνναῖοι. ὕστερον
δ' οὐ πολλῷ ἀνεχώρησαν αἱ νῆες ἐς τὰς Ἀθήνας.

ἐςβολὴ Ἀθηναίων ἐς τὴν Μεγαρίδα, οἷαι ὕστερον κατὰ ἔτος ἐγένοντο.

1 31. Περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ θέρους τού-
του Ἀθηναῖοι πανδημεί, αὐτοὶ καὶ οἱ μέτοικοι,
ἐςέβαλον ἐς τὴν Μεγαρίδα, Περικλέους τοῦ Ξαν-
θίππου στρατηγοῦντος. καὶ οἱ περὶ Πελοπόννησον
Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσίν (ἔτυχον γὰρ ἐν
Αἰγίνῃ ὄντες ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμενοι), ὡς ᾔ-
σθοντο τοὺς ἐκ τῆς πόλεως πανστρατιᾷ ἐν Με-

§. 2. *Προςπλεύσαντες.* Bekk. ex It. et Vat. *πλεύσαντες.* Neque alibi *προςπλεῖν* apud Thuc. cum *ἐπί* coniunctum invenitur; non dubitamus tamen, quin hoc aeque recte fiat, ac *προςβάλλειν ἐπὶ πόλιν* legitur III, 103. *Πλεῖν* et *προςπλεῖν* in libris etiam VI, 104. et VII, 20. confunduntur.

Προνναῖοι Bekk. e libris melioribus. Vulgo *Πρόναιοι*, quod certe *Προναῖοι* scribendum. Cf. Goettl. Doctr. accent. p. 177.

Cap. XXXI. §. 1. *Γὰρ ἐν.* Vulgo et Bekk. *γὰρ ἤδη ἐν*, sed *ἤδη* om. Cass. Aug. Cl. Ven. C. F. Pal. Vat. Reg. al.

ut infra c. 102. male *Ἀστακός* scribitur, vid. Goettl. Doctr. accent. p. 222.) Scyl. §. 34. d. (ubi idem adnotandum,) Krus. l. d. p. 347. sq. Leak. l. d. p. 4. sqq.

§. 2. *Προςηγάγοντο.* *Ἐς τὴν ξυμμαχίαν* addidit Diod. XII, 43., et modo, ut hic, valet ad suam societatem traducere, modo est lenius verbum pro gravioribus *χειροῦσθαι, δουλοῦσθαι.* Cf. III, 91. IV, 86. VI, 48. — *κατά.* Cf. sd. I, 33, 3. — *τετράπολις οὖσα.* Consentiunt Strab. p. 455. et Liv. XXXVIII, 28., quanquam apud illum Palensium nomen excidit, apud hunc Nesiotae Pronnaeorum loco nominantur. De singulis urbibus, quarum deinde mentio fit, vid. Krus. Hell. II. 2. p. 440. sqq. et Leak. Graec. sept. III. p. 55. sqq. 60. sqq. 66. Quod autem pro civitatibus incolae sunt nominati, de eo cf. adn. I, 111, 3.

Cap. XXXI. §. 1. *Περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ θέρους τούτου.* Similiter *μετόπωρον* VIII, 108. aestati Thucydideae adnumeratur. Cf. adn. II, 1. Utroque nomine, ex quibus *φθινόπωρον* redit III, 18., autumnus significatur, cuius initium Hippocrati, aequali Thucydidis, est XI. Kal. Octobr. Vid. Ideler. Chronol. I. p. 250. sqq. — *ἐςέβαλον* cet. Cf. Diod. XII, 44. Plut. Pericl. c. 34. — *ἐν ταῖς ... ναυσίν.* De articulo *οἱ* non repetito cf. sd. I, 61, 4. — *ἐν Μεγάροις*, apud Megara, nisi hic quoque urbem praecipuam pro regione mavis dictam

γάροις ὄντας, ἔπλευσαν παρ' αὐτοὺς καὶ ξυνεμί-
χθησαν. στρατόπεδόν τε μέγιστον δὴ τοῦτο ἀθρόον 2
Ἀθηναίων ἐγένετο, ἀκμαζούσης ἔτι τῆς πόλεως
καὶ οὔπω νενοσηκυίας. μυρίων γὰρ ὁπλιτῶν οὐκ
ἐλάσσους ἦσαν αὐτοὶ Ἀθηναῖοι, (χωρὶς δὲ αὐτοῖς
οἱ ἐν Ποτιδαίᾳ τρισχίλιοι ἦσαν,) μέτοικοι δὲ ξυν-
εσέβαλον οὐκ ἐλάσσους τρισχιλίων ὁπλιτῶν, χω-
ρὶς δὲ ὁ ἄλλος ὅμιλος ψιλῶν οὐκ ὀλίγος. δῃώ-
σαντες δὲ τὰ πολλὰ τῆς γῆς ἀνεχώρησαν. ἐγέ- 3
νοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ
ἔτος ἕκαστον ἐσβολαὶ Ἀθηναίων ἐς τὴν Μεγαρίδα,
καὶ ἱππέων καὶ πανστρατιᾷ, μέχρι οὗ Νίσαια
ἑάλω ὑπ' Ἀθηναίων.

Ἀταλάντη ὑπ' Ἀθηναίων τειχίζεται.

32. Ἐτειχίσθη δὲ καὶ Ἀταλάντη ὑπ' Ἀθη-
ναίων φρούριον, τοῦ θέρους τούτου τελευτῶντος,

esse. Cf. adn. 2, 1. — *ξυνεμίχθησαν.* Similiter aoristus *ξυνεμίγην* legitur VIII, 42. 103. Cf. adn. 84, 5.

§. 2. *Μέγιστον.* Nam apud Delium quanquam paulo plures adeo gravis armaturae milites videntur habuisse (cf. IV, 94. et 93.), tamen et plerique gravis armaturae milites domum abierant, nec aderant centum navium *πληρώματα*, in Syracusarum autem obsidione etsi copiae navales maiores erant, tamen terrestres et minores nec solorum Atheniensium. — *οἱ ἐν Ποτιδαίᾳ τρισχίλιοι.* Tot quidem iam I, 61. numerantur, et postea mille sexcenti submissi erant, vid. I, 64.; sed hos tum non iam apud Potidaeam fuisse existimare debemus, id quod adnotatur demum c. 58. His tribus autem millibus additis efficitur numerus tredecim millium 13, 6. positus. — *μέτοικοι δὲ ξυνεσέβαλον ... ὁπλιτῶν.* „Rarius factum videtur, ut inquilini inter milites gravis armaturae [ad bella terrestria proficiscerentur], quippe qui plerumque vel navalem militiam vel oppidi custodiam ... exercerent. [Cf. adn. 13, 7.] Quare iis, quae h. l. traduntur, non est abutendum. Primum enim in vicinia erat terra hostilis, in quam irruptionem faciebant; deinde haec *πανδημεί* fiebat.“ HAACK. Itaque ex inquilinis praesidia *ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ παρ' ἔπαλξιν* (13, 6.) agentibus tria millia praeter civium tredecim millia cum gravi armatura in expeditiones ire solita in vicinam Megaridem excurrere non dubitaverunt.

§. 3. *Ἐν τῷ πολέμῳ.* Ita aliquoties *ὁ πόλεμος* Thucydidi est bellum Peloponnesiacum. Velut iterum *ἐν τῷ πολέμῳ* 68, 9. et *κατὰ τὸν πόλεμον* c. 25. 94. VII, 30. Cf. etiam 65, 5. — *κατὰ ἔτος ἕκαστον ἐσβολαί.* Cf. IV, 66. et Plut. Pericl. c. 30. — *Νίσαια.* Cf. IV, 66, 4. sqq. usque ad c. 69. extr.

Cap. XXXII. *Ἐτειχίσθη ... Ἀταλάντη ... φρούριον.* Cf. Diod. XII, 44. Atalante haec, nunc Talanto-nisi (vid. Krus. Hell. II. 2. p. 117.), diligenter distinguenda ab Atalante

ἡ ἐπὶ Λοκροῖς τοῖς Ὀπουντίοις νῆσος, ἐρήμη
πρότερον οὖσα, τοῦ μὴ λῃστὰς ἐκπλέοντας ἐξ
Ὀποῦντος καὶ τῆς ἄλλης Λοκρίδος κακουργεῖν
τὴν Εὔβοιαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει τούτῳ με-
τὰ τὴν τῶν Πελοποννησίων ἐκ τῆς Ἀττικῆς
ἀναχώρησιν ἐγένετο.

Κορίνθιοι Εὔαρχον ἐς Ἀστακὸν κατάγουσι, καὶ ἐς Κεφαλληνίαν ἀποβάντες νικῶνται.

1 **33.** Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Εὔαρχος
ὁ Ἀκαρνὰν βουλόμενος ἐς τὴν Ἀστακὸν κατελθεῖν
πείθει Κορινθίους τεσσαράκοντα ναυσὶ καὶ πεν-
τακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις ἑαυτὸν κατάγειν
πλεύσαντας, καὶ αὐτὸς ἐπικούρους τινὰς προσε-
μισθώσατο· ἦρχον δὲ τῆς στρατιᾶς Εὐφαμίδας
τε ὁ Ἀριστωνύμου καὶ Τιμόξενος ὁ Τιμοκράτους
2 καὶ Εὔμαχος ὁ Χρύσιδος. καὶ πλεύσαντες κατή-
γαγον· καὶ τῆς ἄλλης Ἀκαρνανίας τῆς περὶ θά-
λασσαν ἔστιν ἃ χωρία βουλόμενοι προσποιήσα-
σθαι καὶ πειραθέντες, ὡς οὐκ ἠδύναντο, ἀπέ-
3 πλεον ἐπ' οἴκου. σχόντες δ' ἐν τῷ παράπλῳ ἐς
Κεφαλληνίαν, καὶ ἀπόβασιν ποιησάμενοι ἐς τὴν
Κρανίων γῆν, ἀπατηθέντες ὑπ' αὐτῶν ἐξ ὁμο-
λογίας τινὸς ἄνδρας τε ἀποβάλλουσι σφῶν αὐτῶν,
ἐπιθεμένων ἀπροσδοκήτοις τῶν Κρανίων, καὶ
βιαιότερον ἀναγαγόμενοι ἐκομίσθησαν ἐπ' οἴκου.

Macedoniae c. 100. *Φρούριον* dictum est pro plenioribus *ὥστε εἶναι φρούριον.* Cf. VI, 75. et adn. supra c. 26. — *ἐρήμη.* Flexio feminina huius adi. praeter formulam *ἐρήμη δίκη* legitur etiam 81, 1. IV, 26, 4., ubi cf. Duk. Contra *ἡ ἔρημος* I, 59. II, 4. al. — *τοῦ μὴ ... κακουργεῖν.* Cf. adn. I, 4.

Cap. XXXIII. §. 1. *Εὔαρχος.* Cf. c. 30. — *κατελθεῖν.* Hoc verbum et *κατάγειν* et similia de exsulibus usurpari constat. — *ἐπικούρους*, mercenarios. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 310.

§. 2. *Κατήγαγον*] „τὸν Εὔαρχον δηλονότι.“ Schol. — *πειραθέντες.* Cf. adn. 5, 5.

§. 3. *Σχόντες.* Cf. adn. I, 110, 4. — *Κρανίων.* Cf. 30, 2. — *ἐξ ὁμολογίας τινός*, per compositionem quandam, i. e. per quandam deditionis faciendae speciem. — *ἄνδρας.* I. e. (ἄνδρας) τινάς. Cf. adn. 18, 1. — *ἀπροσδοκήτοις* active, ut c. 93. IV, 72. VII, 29. al. — *βιαιότερον ἀναγαγόμενοι*, quum ita, ut acrius urgerentur (a Craniis), vela in altum dedissent. *Βίαιον φυγὴν καὶ ἀποχώρησιν* V, 73. bene confert Bloomf. Add. *βιαιοτέρα ἀναχώρησις* IV, 31.

ταφαὶ δημόσιαι ἐν Ἀθήναις τῶν ἐν τῷ πολέμῳ ἀποθανόντων.

34. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι οἱ Ἀθηναῖοι τῷ 1
πατρίῳ νόμῳ χρώμενοι δημοσίᾳ ταφὰς ἐποιή-
σαντο τῶν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρῶτον ἀποθα-
νόντων τρόπῳ τοιῷδε. τὰ μὲν ὀστᾶ προτίθενται 2
τῶν ἀπογενομένων πρότριτα σκηνὴν ποιήσαντες,
καὶ ἐπιφέρει τῷ αὑτοῦ ἕκαστος, ἤν τι βούληται.
ἐπειδὰν δὲ ἡ ἐκφορὰ ᾖ, λάρνακας κυπαρισσίνας 3
ἄγουσιν ἅμαξαι, φυλῆς ἑκάστης μίαν· ἔνεστι δὲ
τὰ ὀστᾶ ἧς ἕκαστος ἦν φυλῆς. μία δὲ κλίνη κενὴ
φέρεται ἐστρωμένη τῶν ἀφανῶν, οἳ ἂν μὴ εὑρε-
θῶσιν ἐς ἀναίρεσιν. ξυνεκφέρει δὲ ὁ βουλόμενος 4

Cap. XXXIV. §. 1. *Ταφάς.* Cl. *τὰς ταφ.* Sed cf. adn.

Cap. XXXIV. Ritus funebres huius capitis excerpsit et illustravit Car. Frid. Weber in libello, qui est de Periclis laudatione funebri (Darmst. 1827. et in Ephem. schol. a. 1827. m. Sept.) p. 13. sqq. De consuetudinis publicas exsequias celebrandi origine et populis Graeciae, quos praeter Athenienses hunc morem recepisse constat, vid. ibid. p. 2. sq. et Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 82.

§. 1. *Τῷ πατρίῳ νόμῳ·* *τῷ τοῦ δημοσίᾳ ταφὰς ποιήσασθαι τῶν ἐν τοῖς πολέμοις ἀποθανόντων.* — *ταφὰς ἐποιήσαντο*, exsequias fecerunt. Activo usus est Plato Menex. c. 1. Cf. ibi Stallb. et Sinten. ad Plut. Pericl. c. 28. De plurali *ταφαί* cf. Rost. Gr. §. 97. 3. b., de articulo omisso Schaef. ad Demosth. III. p. 264. — *τῶν ... πρῶτον ἀποθανόντων.* Respicitur ad c. 19. et 22. Cf. Paus. I, 29, 5. et Alexand. Rhet. de Epitaph. §. 2.

§. 2. *Τὰ μὲν ὀστᾶ προτίθενται.* *Προτίθεσθαι* verbum in hac re proprium. Cf. ed. mai. Etiam apud Romanos mortui in toro sunt propositi. Cf. interpr. Tac. Ann. III, 5. — *τῶν ἀπογενομένων.* Est hic lenius verbum ad significandos mortuos, ut c. 51.; nec multum differt usus eius II, 98. et V, 74. — *πρότριτα.* Solebat enim *πρόθεσις* triduo ante *τὴν ἐκφοράν*, sed interdum etiam *τῇ προτεραίᾳ* fieri. Cf. ed. mai. — *ἐπιφέρει ... βούληται.* De quibusvis donis allatis et quovis honore praestito, non de inferiis, haec intelligenda esse praeter alios docet Weber. l. d. adn. 78.

§. 3. *Ἐκφορά.* Hoc nomen et verbum *ἐκφέρειν* (§. 4.), ut Lat. efferre (mortuos), in hac re propria. — *λάρνακας.* „Sunt arcae ligneae opertae, seu sandapilae.“ REIM. ad Dion. Cass. p. 1072. Cf. Heyn. Observ. ad Il. ω', 795. et Muell. Archaeol. §. 301. Cupressinas eas Schol. putat fuisse, quia cupressus *ἄσηπτος* sit; cf. tamen Weber. l. l. adn. 79. — *ἔνεστι ... φυλῆς.* „*Τὰ ὀστᾶ ἑκάστου ἔνεστι τῇ λάρνακι τῆς φυλῆς, ἧς ἦν.*“ IACOBS. — *κλίνη*, alibi *φέρετρον*, Lat. lectica et feretrum. — *ἀφανῶν.* Hoc vocabulum iis, quae sequuntur, illustratur. Cf. Plat. Menex. c. 14. — *ἀναίρεσιν.* Vis huius vocis perspici potest ex adn. I, 54.

§. 4. *Ξυνεκφέρει ... ὁ βουλόμενος.* Id in privatis funeribus non licebat. Cf. Weber. l. d. p. 14. adn. 81. et Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 80. — *ἐπὶ τὸν τάφον.* Accusativus ita positus est, ut saepe *παρεῖναι εἰς τόπον* dicitur (cf. adn. VI, 62, 4.) et *παρά τινα* III, 3, 4.

καὶ ἀστῶν καὶ ξένων, καὶ γυναῖκες πάρεισιν αἱ
5 προσήκουσαι ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφυρόμεναι. τιθέα-
σιν οὖν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ
καλλίστου προαστείου τῆς πόλεως, καὶ ἀεὶ ἐν
αὐτῷ θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων, πλήν γε
τοὺς ἐν Μαραθῶνι· ἐκείνων δὲ διαπρεπῆ τὴν ἀρε-
6 τὴν κρίναντες αὐτοῦ καὶ τὸν τάφον ἐποίησαν. ἐπει-
δὰν δὲ κρύψωσι γῇ, ἀνὴρ ᾑρημένος ὑπὸ τῆς πόλεως,
ὃς ἂν γνώμῃ τε δοκῇ μὴ ἀξύνετος εἶναι καὶ
ἀξιώσει προήκῃ, λέγει ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον τὸν
7 πρέποντα· μετὰ δὲ τοῦτο ἀπέρχονται. ὧδε μὲν
θάπτουσι· καὶ διὰ παντὸς τοῦ πολέμου, ὁπότε
8 ξυμβαίη αὐτοῖς, ἐχρῶντο τῷ νόμῳ. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς
πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξανθίππου ᾑρέθη λέ-

§. 5. *Σῆμα*, monumentum (cf. adn. I, 93, 2.), hic est sepulturae locus, sepulcretum. Cf. ed. mai. Si articulus abesset et *ἅ* sequeretur, distributive intelligi hoc modo posset: singulis annis caesos in singulis sepulcris collocant. — *ἐπὶ τοῦ καλλίστου προαστείου.* In Ceramico exteriore. Cf. Paus. I, 29, 2. sqq. et quos alios citat Weber. l. d. adn. 82., item Leak. Athen. p. 322. *Προάστεια* Graecorum qualia fuerint, docet Arn. ad IV, 69. — *ἀεί.* Cf. Paus. I, 29, 4. A quo tempore res fieri coepta sit, de eo cf. Weber. l. d. p. 10. adn. 50. et Krueg. Stud. histor. p. 68. sqq. — *τοὺς ἐκ τῶν πολέμων.* Cf. Matth. Gr. §. 596. d. — *πλήν γε τοὺς ἐν Μαρ.* Etiam ad Plataeas qui occisi sunt, secundum Herodot. IX, 85. et Paus. IX, 2, 4. in loco pugnae humati videantur, qua de re cf. Krueg. l. d. p. 70. sq. — *ἐκείνων ... τὸν τάφον ἐποίησαν.* Cf. Paus. l. d. et 32, 3. ac Boeckh. Inscr. I. p. 300. sq.

§. 6. *Κρύψωσι γῇ.* Similiter aliquem terra condere, tegere, contegere humo, Latini dicunt. Ceterum cf. adn. I, 131. et de re adn. II, 52, 4. — *ὑπὸ τῆς πόλεως.* Pro hac apud Plat. Menex. c. 1. 2. *ἡ βουλή*, apud alios etiam *ὁ δῆμος* commemoratur. Cf. Weber. l. d. adn. 84. et Schoemann. Comit. Athen. p. 307. — *ἀξιώσει*, dignitate, quam dignationem similiter appellant Tac. et Suet., ut Il. 138. II, 61., 65. Cf. Suid. in v. *ἀξίωσις* et ed. mai. — *ἐπ' αὐτοῖς.* Cf. Matth. Gr. §. 585. b. *α* et Buttm. §. 147. p. 426.*

§. 7. *Ὁπότε ξυμβαίη αὐτοῖς*, quoties iis eveniebat (ut sepelire possent). Exempla rei vid. apud Weber. l. d. adn. 88. et p. 18, qui simul circiter anno 400. solennia in defunctorum memoriam quotannis celebrari coepta esse demonstrat.

γειν· καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε, προελθὼν ἀπὸ τοῦ σήματος ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκούοιτο ὡς ἐπὶ πλεῖστον τοῦ ὁμίλου, ἔλεγε τοιάδε.

λόγος ἐπιτάφιος Περι-

35. „*Οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε εἰρηκότων ἤδη* 1

§. 8. *Καιρός.* Bekker e Cl. It. Vat. H. G. *καιρόν.* Sed cf. adn.

§. 8. *Ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε.* Non solum *καταλαμβάνει ὁ καιρός* (cf. adn. 18, 2. et hic Gottl.), sed etiam *λαμβάνει (τινά)* dici posse ex verbis Dion. Cass. 393, 21. *ἐπεί τε ὁ καιρὸς ἐλάμβανε, προςῆλθε,* a Bloomf. allatis intelligitur. Interpretare verbis quum tempus opportunum instaret, appropinquaret. Cf. Herm. in ed. mai. — *τοῦ ὁμίλου.* Genitivos iunge cum vv. *ἐπὶ πλεῖστον.* Cf. adn. I, 1, 2.

Cap. XXXV. sqq. Pervenimus ad laudationem funebrem (*λόγον ἐπιτάφιον* vel brevius *τὸν ἐπιτάφιον*, 34, 6. *ἔπαινον*) Periclis omnium sermone celebratissimam. De qualium laudationum originibus, habendarum more et inter Graecos et inter Romanos recepto, generibus, exemplis hodie superstitibus vid. Dahlm. Quaest. histor. I. p. 19. sqq. Weber. l. d. Westermann. de Epitaph. atque Erot. Demosth. p. 23. sqq. et quos hic citat, denique Huepeden. disputat. de Periclis laudat. funebr. (Cellis 1831.) et ed. mai. Hanc Pericleam non iisdem quidem verbis, quibus ab auctore, qui iam olim ad Samum caesos oratione funebri laudaverat (cf. Plut. Pericl. c. 8.), habita esset, a Thucydide perscriptam esse ex genere dicendi satis apparet; sed mentem Periclis expressam esse et universam descriptionem atque sententias praecipuas huic deberi eo verisimilius est, quod Thucydides ipse hanc orationem audire potuit, statim ab initio bellum Pe lop. conscribendi consilium habuit (cf. I, 1.), eaque laudatio procul dubio audientium animos tam graviter moverat, ut haud facile eam obliviscerentur. Cf. Kutzen. de Pericl. Thuc. p. 44. sqq. et Pericl. p. 158. sq. et Westermann. l. d. p. 30. Dionysio Hal. igitur fides non est habenda hanc orationem a Thucydide fictam esse scribenti VI. p. 849. sqq., ubi iam Acacius hunc defendere studet. Vid. plura apud Weber. l. d. p. 21. sqq. et in ed. mai. De occasione dicendi vid. 34, 1. et ibi adn. Cf. Westermann. p. 31. sq. Consilium oratoris praecipuum fuit, ut occisorum praedicatione in viventibus patriae caritas et animorum pertinacia vel excitaretur vel augeretur. Quare duae sunt orationis partes, prior ad genus panegyricum pertinens, qua de Athenarum amplitudine et magnificentia exponitur, c. 37—41, altera generis deliberativi, qua caesorum fortitudine reliquorum civium animi excitantur, ut similem virtutem probent, c. 42—45. Cf. Dion. Hal. V. p. 297. Schol. Hermog. IV. p. 52. 58. Weber. p. 26. Accedit exordium c. 35. vel potius c. 35. et 36., in quo c. 36. extremo scriptor ipse universam dispositionem orationis breviter indicat, et peroratio c. 46. Qua re haec laudatio a ceteris similibus maxime differat, videbimus ad 36, 4. Priorem partem ideo pulcherrimam esse, quod laus Athenarum non simpliciter, sed comparate tractetur, quum Lacedaemoniorum disciplina urbane reprehendatur, docet Gottleber. De reliquis virtutibus huius orationis cf. Weber. p. 30. sqq. Plato autem eam ut vituperet, tantum abesse, ut laudet et imitetur, demonstrat Stallbaum. in Praefat. ad Menex. p. 13. et ad c. 4. p. 28. Separatim aut cum aliis laudationibus funebribus edita est a Benhamio, Gottlebero, Gailio, explanata imprimis a Meyero (cuius libellus inscribitur Periclis apud Thuc. oratio funebris explanata auctore I. D. H. Meyer, Osnabrugi 1832.), in Germanicum singulatim conversa a compluribus, e quibus interpretibus recentissimus est Nuesslin: Standrede auf die gefallenen Athener, übers. mit Einleit. und Anmerk. Mannh. 1834.

ἐπαινοῦσι τὸν προςθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε, ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι αὐτόν. ἐμοὶ δ' ἀρκοῦν ἂν ἐδόκει εἶναι ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων ἔργῳ καὶ δηλοῦσθαι τὰς τιμάς, οἷα καὶ νῦν περὶ τὸν τάφον τόνδε δημοσίᾳ παρασκευασθέντα ὁρᾶτε, καὶ μὴ ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ πολλῶν ἀρετὰς κινδυνεύεσθαι

κλέους. προοίμιον, ὅτι χαλεπόν ἐστι τῷ νόμῳ ἑπόμενον μετρίως εἰπεῖν.

§. 1. *Τῶν ... εἰρηκότων ἤδη.* Aliis temporibus, quibus orationes funebres habitae sunt. Ceterum ex his oratoribus nullum novimus praeter ipsum Periclem, de quo supra diximus. — *τὸν προςθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε*] „*νόμος, ὅτι δεῖ τοὺς ἐκ τῆς πόλεως ἀνῃρημένους δημοσίᾳ ταφῆς ἀξιοῦν· προςτιθέασι δὲ τῷ τοιούτῳ νόμῳ τὸ δεῖν καὶ ἐπιταφίους ἐπαίνους εἰς αὐτοὺς λέγειν, ὃ δὴ καὶ λόγον ὁ ῥήτωρ ἐνταῦθα καλεῖ, καὶ προςθήκην νόμου προςαγορεύει.*“ Schol. Bas. „Sic Dion. Hal. p. 291. ed. Sylb. [Ant. V, 17.] *ὀψὲ γάρ ποτε Ἀθηναῖοι προςέθεσαν τὸν ἐπιτάφιον ἔπαινον τῷ νόμῳ.*“ HUDS. Legem, qua exsequiae in bellis caesorum sancirentur, Solon videtur tulisse. Vid. Diog. Laert. Solon. §. 55. Laudationis autem, quam Diodorus XI, 33. post pugnam Plataeensem primum ab Atheniensibus institutam esse dicit, quis auctor fuerit, non constat. Praeter Weberum p. 4. sqq. cf. Huepeden. de Pericl. laudat. fun. p. 8. sq. et Westermann. de publicis Athen. honoribus p. 59. sq. — *ὡς καλόν.* I. e. *ὡς καλὸν ὄν.* Cf. Matth. Gr. §. 568. adn. p. 1322. Rost. §. 131. adn. 4. Nam quo minus *καλόν* ad *νόμον* referas, obstat *αὐτόν*, quod sequitur. — *ἐπί.* Cf. adn. 34, 6. — *ἐκ τῶν πολέμων.* Cf. adn. 34, 5. — *ἄν* dubitatur utrum cum *εἶναι* an cum *ἐδόκει* sic coniungendum sit, ut huic sententiae ea, quae §. 3. verbis *ἐπειδὴ ... ἐδοκιμάσθη ... ἔχειν* expressa est, sit contraria. Illud tuetur Goell., quo probato *δοκεῖ* scriptum malim. — *ἔργῳ.* „Acumen est in duplici v. *ἔργῳ* ... Qui viros se (egregie) factis (in bello) praestiterint, his etiam *factis* [non *λόγῳ*, cuius verbi vis inest in proximis] honorem tribui.“ GOTTL. De hoc autem honore *ἔργῳ* caesis dato cf. c. 34. et c. 46. — *καὶ μὴ ... πιστευθῆναι*, neque in uno viro multorum virtutes (i. e. virtutis existimationem) periclitari, ita ut et ei, qui bene, et ei, qui deterius dixerit, habeatur fides. Dicendi generis *κινδυνεύεταί τι ἔν τινι* exempla *τὰ ἡμέτερα ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ κινδυνεύεται* Luci. Iup. trag. 4., *ἐν σοὶ τὰ πάντα ἡμῶν νῦν κινδυνεύεται* id. Pisc.

εὖ τε καὶ χεῖρον εἰπόντι πιστευθῆναι. χαλεπὸν 2
γὰρ τὸ μετρίως εἰπεῖν, ἐν ᾧ μόλις καὶ ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται. ὅ τε γὰρ ξυνειδὼς καὶ εὔνους ἀκροατὴς τάχ' ἄν τι ἐνδεεστέρως πρὸς ἃ βούλεταί τε καὶ ἐπίσταται νομίσειε δηλοῦσθαι, ὅ τε ἄπειρος ἔστιν ἃ καὶ πλεονάζεσθαι διὰ φθόνον, εἴ τι ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἀκούοι. μέχρι γὰρ τοῦδε ἀνεκτοὶ οἱ ἔπαινοί εἰσι περὶ ἑτέρων λεγόμενοι, ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται ἱκανὸς εἶναι δρᾶσαί τι ὧν ἤκουσε· τῷ δ' ὑπερβάλλοντι αὐτῶν φθονοῦντες ἤδη καὶ ἀπιστοῦσιν.

Cap. XXXV. §. 2. *Αὐτῶν*. In plerisque libris mss. *αὐτόν*, quod ad *ἕκαστον* referens probavit Abresch. Sed eo posito plurales *φθονοῦντες ... ἀπιστοῦσιν* sequi non poterant, quum ad illud *ἕκαστος* in eadem enunciatione pluralis praedicati et singularis obiecti reflexivi non recte referretur. De genit. cf. adn.

c. 23., alia adscripsimus in ed. mai. Cf. Brem. ad Isocr. de Pac. §. 11. et Bernh. Synt. p. 211. Infinitivus *πιστευθῆναι* quoniam propter collocationem et articuli omissionem non videtur ita accipi posse, ut *πολλῶν ἀρετὰς πιστευθῆναι* sit subiectum verbi *κινδυνεύεσθαι*, per epexegesin additus est, ad quem ne *ὥςτε* intelligendum sit, Goeller *κινδυνεύεσθαι* bis cogitari iubet.

§. 2. *Χαλεπὸν γάρ* cet. Ratio redditur, cur fieri possit, ut quis non solum *εὖ*, sed etiam *χεῖρον* dicat. — *μετρίως*] *συμμέτρως*. *Μετρίως εἰπεῖν*, modum tenere in dicendo. Cf. Mor. ad Isocr. Pan. c. 2. — *ἐν ᾧ*, in quo, in welchem Falle, wobei, i. e. *ἐν τῷ μετρίως εἰπεῖν*. — *καί* ad illa *ἐν ᾧ* videtur pertinere, etsi propter locum, quem tenet, forsitan cum v. *ἡ δόκησις* coniungi malis, ut sit auch nur, de qua eius vi cf. Pflugk. ad Eur. Hel. v. 748. et Hand. Tursell. II. p. 566. — *ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας*, existimatio veritatis, opinio veritatis, i. e. opinio, quam alii habeant, veras esse res a nobis narratas. Similiter *δόκησις* saepius Thucydidi est existimatio, opinio. Cf. IV, 18. 55. 87. — *βεβαιοῦται*, stabilitur, i. e. certa et constans in animis fit. — *ὅ τε ἄπειρος*] „*προςυπακουστέον* „*καὶ μὴ εὔνους*.“ Schol. Haec ex contrariis *καὶ εὔνους* repetenda. Cf. VIII, 27. — *διὰ φθόνον*. Plene *δι' ἀπειρίαν καὶ φθόνον* dicendum erat. — *τὶ ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν*, quod suam naturam (virium suarum tenuitatem) superet. — *μέχρι γὰρ τοῦδε* cet. Similis sententia est Sal. Cat. c. 3.; alias vid. in ed. mai. — *τῷ δ' ὑπερβάλλοντι αὐτῶν*. *Αὐτῶν* aut masculinum est aut neutrum, et, si masculinum est, aut ad homines spectat, qui insunt in vv. *φθονοῦντες ... ἀπιστοῦσιν*, aut ad superius *ἐπαίνων* pertinet; sin autem neutrum est, intelligenda *ἃ ἂν ἕκαστος οἴηται ἱκανὸς εἶναι δρᾶσαι*. Praeterea si

3 ἐπειδὴ δὲ τοῖς πάλαι οὕτως ἐδοκιμάσθη ταῦτα καλῶς ἔχειν, χρὴ καὶ ἐμὲ ἑπόμενον τῷ νόμῳ πειρᾶσθαι ὑμῶν τῆς ἑκάστου βουλήσεώς τε καὶ δόξης τυχεῖν ὡς ἐπὶ πλεῖστον.

1 36. Ἄρξομαι δ' ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον· δίκαιον γὰρ αὐτοῖς καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῷδε τὴν τιμὴν ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι. τὴν γὰρ χώραν ἀεὶ οἱ αὐτοὶ οἰκοῦντες διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων
2 μέχρι τοῦδε ἐλευθέραν δι' ἀρετὴν παρέδοσαν. καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι ἐπαίνου, καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ πατέρες ἡμῶν· κτησάμενοι γὰρ πρὸς οἷς ἐδέξαντο ὅσην ἔχομεν ἀρχὴν οὐκ ἀπόνως ἡμῖν τοῖς νῦν προς-

μετὰ ἔπαινον τῶν τε προγόνων καὶ τῶν τότε Ἀθηναίων ὑπόθεσις τοῦ λόγου.

ad v. *ἐπαίνων* refertur, genitivus ex neutro participii pendere, et *ὑπερβάλλειν* sine casu positum valere modum excedere, nimium esse (cf. VII, 67. *ὑπερβαλλόντων αὐτοῖς τῶν κακῶν*, Isocr. Panath. 13. *τοῖς ὑπερβάλλουσι τῶν ἔργων χαλεπὸν ἐξισῶσαι τοὺς λόγους*, et al. in ed. mai. coll.), sin duarum reliquarum enodationum alterutra probanda est, genitivus ex notione verbi *ὑπερβάλλειν* (cf. Matth. Gr. §. 358. 2. Rost. §. 108. 2. b.) suspensus esse existimandus est, et verba aut interpretanda ei autem, quod exsuperat ea (quae quis se assequi posse confidat) invidentes, aut ei autem, quod ipsos (i. e. ipsorum vires) exsuperat. Ex his prius videtur praestare non ideo, quod non legitur *αὑτῶν* (cf. adn. I, 17.), sed et quod solum *αὐτῶν*, non *τῆς φύσεως* s. *δυνάμεως αὐτῶν* scriptum est, et ob verba Lucian. pro Imag. 2. et Sal. Cat. l. d.

§. 3. *Ἐδοκιμάσθη*] „*ἐκρίθη*.“ Schol. Emphasis inest in hoc verbo, de qua vid. Walther ad Tac. Ann. I, 58. — *τῆς ἑκάστου ... τυχεῖν*, unius cuiusque vestrum voluntati (i. e. optationi) et opinioni (quam de mortuis habet) satisfacere.

Cap. XXXVI. §. 1. *Ἄρξομαι ... πρῶτον*. Cf. 68, 2. Similiter *ἤρχετο πρῶτον* Xen. Cyr. I, 5, 6., *ἄρξαι πρῶτοι* Thuc. IV, 87. Cf. hic Bloomf. et Bach. ad Tac. de Orat. c. 11. — *καὶ ... δέ*. Cf. adn. I, 132, 4. — *ἐν τῷ τοιῷδε*, in tali negotio. Cf. IV, 56. V, 88. Stallb. ad Plat. Menex. c. 7. — *τὴν ... οἱ αὐτοὶ οἰκοῦντες*. Cf. I, 2, 5. et ibi adn. — *διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων*, successione (videtur enim *διαδ.* non verus dativus, sed ablativus esse) posterorum, succedentibus posteris.

§. 2. *Πρὸς οἷς ἐδέξαντο*. Significatur Attica. — *οὐκ ἀπόνως*. Haec utrum cum *κτησάμενοι* an cum *προςκατέλιπον* iungenda sint, quoniam in dictis similibus, quae vide in ed. mai., labores et pericula modo ad *τὸ κτήσασθαι*, modo ad *τὸ καταλιπεῖν τὴν ἀρχήν* referuntur, parum certum est. Fortasse data opera in medio collocata sunt, ut ad ambo verba spectent.

κατέλιπον. τὰ δὲ πλείω αὐτῆς αὐτοὶ ἡμεῖς οἵδε, 3
οἱ νῦν ἔτι ὄντες μάλιστα ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ
ἡλικίᾳ, ἐπηυξήσαμεν, καὶ τὴν πόλιν τοῖς πᾶσι
παρεσκευάσαμεν καὶ ἐς πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην
αὐταρκεστάτην. ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους 4
ἔργα, οἷς ἕκαστα ἐκτήθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ ἢ οἱ πα-
τέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ Ἕλληνα πόλεμον ἐπιόντα

§. 3. *Τὰ δὲ πλείω ... ἐπηυξήσαμεν.* Haec ne cum iis, quae de patribus modo dicta sunt, *κτησάμενοι ... ὅσην ἔχομεν ἀρχήν*, pugnarent, non de externa amplificatione terrae, sed de robore civitatis bonis institutis et maioribus tributis aucto et de potentia, quae iam comparata esset, sociis, qui descivissent, devictis corroborata accipienda esse Mehlhornius docuit. Et *ἐπαυξάνειν* hic esse corroborare iam Gailius dixerat. Sed quoniam id non videtur demonstrari posse, *αὐτήν* legendum coniicimus, ut oriatur sententia Mehlhornio probata, magis vero nos eam eveximus; nam *τὰ πλείω* posse sonare magis vidimus I, 13, 5. De aliis explicationibus cf. ed. mai. — *αὐτοὶ ἡμεῖς οἵδε.* Cf. Matth. Gr. §. 471. 12. — *ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ ἡλικίᾳ*, constanti aetate (quae media dicitur, Cic. de Senect. c. 20.), composita aetate (Tac. Ann. VI, 46.). — *τοῖς πᾶσι παρεσκευάσαμεν ... αὐταρκεστάτην.* Cf. adn. 11, 6. *Αὐταρκεστάτην* dictum est pro plenioribus *εἶναι αὐταρκ.*, quod eo minus mirum est, quum *παρασκευάζειν* etiam efficiendi vim habeat. Cf. etiam adn. I, 142, 3.

§. 4. *Ὧν.* I. e. *αὐτῶν ἡμῶν τῶνδε καὶ τῶν πατέρων*, vel fortasse omnino *ἡμῶν* (*τῶν Ἀθηναίων*). — *τὰ κατὰ πολέμους ἔργα ... ἐάσω.* Tantum abest igitur, ut, quemadmodum reliquarum laudationum funebrium auctores, de Thracibus et Amazonibus devictis, Heraclidis servatis, Argivorum corporibus ad sepulturam recuperatis dicat, ut ne de Medis quidem fugatis veteres cantilenas (I, 73, 2.) repetat. Cf. Hermog. III. p. 429. et ad eum Greg. Cor. VII. p. 1296. — *ἐκτήθη.* Cf. adn. I, 123, 1. — *βάρβαρον ἢ Ἕλληνα πόλεμον ἐπιόντα ... ἠμυνάμεθα.* Quoniam et dura atque inusitata esset formula *πόλεμον ἐπιόντα ἀμύνεσθαι*, frequens autem *τὸν ἐπιόντα πολέμιον ἀμύνεσθαι*, et *Ἕλληνα* insolens pro legitimo *Ἑλληνικόν*, nonnulli *πολέμιον* legendum putaverunt. Sed primum *ἐπιόντα πόλεμον* Abresch. ex Appian. Civ. V, 141., ut *ἐπιόντα ὄλεθρον* et *ἐπιὸν κακόν* e Paus. protulit, nosque et Bloomf. complura similia, velut *προσιὼν κίνδυνος* Lys. p. 99., appropinquans terror Liv. XLIV, 6., alia contulimus, ex quibus ad *ἀμύνεσθαι πόλεμον* simul tuendum aptissima sunt haec: Dion. H. p. 1550. *ἐπιόντα φόβον ἀποστρέψαι*, Plut. Cam. 23. *πόλεμον ... ἀπώσασθαι*, Ones. p. 127. *τὸ ἐπιὸν κακὸν ἀμύνεσθαι.* Cf. etiam Held. ad Plut. Aem. Paul. c. 16. Ad *Ἕλληνα* autem quod attinet, fatendum est quidem, licet *Ἑλλάς*, *Ἰάς*, similia apud substantiva feminini generis etiam in soluta oratione Atticorum non ita raro adiective legantur (cf. adn. I, 131, 1.), vocis *Ἕλλην* apud substantiva masculini generis exempla

προθύμως ἠμυνάμεθα, μακρηγορεῖν ἐν εἰδόσιν
οὐ βουλόμενος ἐάσω· ἀπὸ δὲ οἵας τε ἐπιτηδεύ-
σεως ἤλθον ἐπ' αὐτά, καὶ μεθ' οἵας πολιτείας
καὶ τρόπων ἐξ οἵων μεγάλα ἐγένετο, ταῦτα δη-
λώσας πρῶτον εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον,
νομίζων ἐπί τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λε-
χθῆναι αὐτά, καὶ τὸν πάντα ὅμιλον καὶ ἀστῶν
καὶ ξένων ξύμφορον εἶναι αὐτῶν ἐπακοῦσαι.

1 37. Χρώμεθα γὰρ πολιτείᾳ οὐ ζηλούσῃ τοὺς
τῶν πέλας νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ
ὄντες τινὶ ἢ μιμούμενοι ἑτέρους. καὶ ὄνομα μὲν
διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους, ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν

ἔπαινος τῆς πολιτείας, α) ὅτι δημοκρατία κεκλημένη οὐ μόνον ἰσονομί-

Cap. XXXVI. §. 4. *Ἤλθον* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Vat. H. Dion., quod ad nominativum *οἱ πατέρες ἡμῶν* referendum ob tantam auctoritatem non spernendum visum est, praesertim quum multo facilius fieri potuerit, ut *ἤλθον* in vulg. et Bekk. *ἤλθομεν* quam hoc in illud mutaretur. Fatemur tamen, quoniam antea non soli patres, sed etiam aequales oratoris nominati sunt, tertiae personae usum duriorem videri ac primam et iis, quae antecedunt, et iis, quae sequuntur, maxime consentaneam esse.

Cap. XXXVII. §. 1. *Οἰκεῖν.* Cl. (in cuius tamen marg. scriptum est *οἰκεῖν*), Ar. Chr. Dan. *ἥκειν*, quod etiam in marg. cod. Bas. adnotatum et in Lugd. superscriptum est. Cf. adn.

non aliunde quam ex poetis et recentioribus sophistis allata esse. Cf. a Matth. Gr. §. 429. 4. citatos, quibus adde Lob. Paral. I. p. 267. sqq. Iacob. ad Luci. Tox. p. 120. sq. Bernh. Synt. p. 48. Sed quum haec Periclis oratio sublimior sit, in eaque et verba nonnulla et sententiae poeticae reperiantur (cf. secundum Weberum collecta in ed. mai. III. 2. p. 142.), ne hic quidem usus voc. *Ἕλλην* improbandus videtur. — *μακρηγορεῖν ἐν εἰδόσιν οὐ βουλόμενος.* Similia leguntur II, 43. IV, 59. al. Cf. Duk. ad VI, 77. — *ἐπιτηδεύσεως*, studiis, vivendi ratione, quae efficit et moderatur singula *ἐπιτηδεύματα* 37, 2. — *τρόπων ἐξ οἵων.* De collocatione verborum cf. adn. I, 3, 3. — *μεγάλα ἐγένετο.* Cogita *αὐτά.* — *δηλώσας πρῶτον.* A c. 37. usque ad c. 41. — *εἶμι.* c. 42. Tum *οἵδε* sunt defuncti.

Cap. XXXVII. §. 1. *Ζηλούσῃ ... νόμους*, aemulante aliorum leges vel instituta. — *παράδειγμα ... ἑτέρους.* Proprie scriptor aut *παραδείγματι δὲ οὔσῃ μᾶλλον ἢ μιμουμένῃ ἑτέρους* pergere, aut antea *οὐ ζηλοῦντες* scribere debebat; sed haec inter se miscuit. Ceterum *μᾶλλον* est potius. — *ὄνομα.* Est accusativus. Cf. Matth. Gr. §. 420. adn. 2. b. Rost. §. 104. adn. 5. — *διὰ τὸ ... οἰκεῖν*, quod non ad paucos, sed ad plures redacta administratur. Ita haec videntur intelligenda esse. Iam Haack. contulit VIII, 53. *εἰ μὴ πολιτεύσομέν τε σωφρονέστερον, καὶ ἐς ὀλίγους μᾶλλον τὰς ἀρχὰς ποιήσομεν*, et VIII,

αν φυλάσσει, ἀλλὰ καὶ ἀξίαν προτιμᾷ, καὶ τῆς διαίτης τὸ

δημοκρατία κέκληται· μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ,

89. τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν. Nos addimus ἐς ὀλίγους κατέστησαν τὰ τῶν Σικ. V, 81. et τῆς πόλεως ἐς ὀλίγον κατεχομένης VIII, 38. Quae omnia imperium vel rempublicam ad paucos redactam esse aut redegisse significant. Itaque hic quoque ἡ πολιτεία οἰκεῖ ἐς ὀλίγους pro plenioribus ἡ πολιτεία οὕτως οἰκεῖ (οὕτω διοικεῖται), ὥςτε ὀλίγους εἶναι τοὺς διοικοῦντας αὐτήν posita videntur, quod sane simplicius et magis dilucide ἡ πολιτεία ἥκει ἐς ὀλίγους diceretur, cui vulgatum posthabere non dubitaremus, nisi illa verba ἐς ὀλίγον κατέχεσθαι non multum ab his ἐς ὀλίγους οἰκεῖν differrent. Stephani interpretationem: quod respublica geritur non ad paucorum commodum, sed ad plurium utilitatem, sive quod in administranda civitate non plurium, sed paucorum ratio habetur, a Mehlhorn. maxime impugnatam tuetur Meyer. Nam fatetur quidem hanc δημοκρατίας explicationem a vulgari maxime recedere; sed consulto hic nomen repeti a fine, quem in quavis libera civitate administranda sequi se profiteantur qui ei praesint. Hac enim definitione quaestionem de forma civitatis et de partibus, quae populo agendae sint in republica gubernanda, sollerter et de industria remotam esse. Quae nos subtilius quam verius disputata esse existimamus. Ceterum Duk. ad VI, 82. videtur verba sic explere, διὰ τὸ ἡμᾶς τὴν πόλιν οἰκεῖν (i. e. διοικεῖν), et alii sic, διὰ τὸ ἡμᾶς οἰκεῖν (i. e. διάγειν), sed neutro supplemento opus est, quia recte dicitur ἡ πολιτεία οἰκεῖ, ut ἡ πόλις (εὖ, σωφρόνως) οἰκεῖ. Cf. Schneid. ad Xen. Cyr. VIII, 1, 2. et interpr. Soph. Ai. v. 596. — δημοκρατία κέκληται] „ἐπειδὴ φαῦλον δοκεῖ ἡ δημοκρατία, καὶ ὁρᾷ τοὺς Λάκωνας σεμνυνομένους (ut IV, 126.) ἐπὶ τῇ ἀριστοκρατίᾳ, ἐπάγει λέγων, ὅτι τῷ μὲν ὀνόματι δημοκρατία, τῷ δὲ ἔργῳ ἀριστοκρατία ἐστὶν ἡμῶν ἡ πολιτεία.“ Schol. Hoc enim ut liquido dicitur a Plat. in Menex. c. 8., ita hic latet in iis, quae sequuntur, ubi, qualis Atheniensibus vindicetur ἀριστοκρατία, audiemus. — πρὸς τὰ ἴδια διάφορα, in privatis controversiis, vel potius (cf. Mehlh. in ed. mai.) in singulorum civium controversiis. — τὸ ἴσον. „Plato in Menex. c. 8. vocat ἰσονομίαν, Cicero iuris aequabilitatem.“ GOTTL. Cf. Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 95. De nominat. vid. Matth. Gr. §. 325. adn. 1. — κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, quod autem ad aestimationem attinet. Contraria sunt haec superioribus κατὰ μὲν τοὺς νόμους, et sententiae sic cohaerent: sed quanquam, quod ad leges attinet, omnes ... aequalitate (aequo iure) fruuntur, (et ea de causa respublica nostra δημοκρατία vocari potest,) tamen quod ad aestimationem cet. — ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ. „Plat. in Menex. c. 8. τὰς ἀρχὰς καὶ κράτος δίδωσι (populus) τοῖς ἀεὶ δόξασιν ἀρίστοις εἶναι.“ GOTTL. Haec est verissima et generosissima ἀριστοκρατία, diligenter distinguenda ab ὀλιγαρχίᾳ (cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 58. et qui ibi in adn. 1. citantur, imprimis Luzac.), non differens a πολιτείᾳ, in qua κατ' ἀξίαν imperatur (cf. Herm. l. d. §. 66, 10.).

ἀνεπίφθονον καὶ πειθαρχίαν σώζει

οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεῖον ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπὸ
ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων
δέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφα-
2 νείᾳ κεκώλυται. ἐλευθέρως δὲ τά τε πρὸς τὸ κοι-
νὸν πολιτεύομεν, καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν
καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι'
ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονήν τι δρᾷ, ἔχοντες,
οὐδὲ ἀζημίους μέν, λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθη-

— οὐκ ἀπὸ μέρους ... προτιμᾶται, „non tam e [seu non magis propterea, quod orti sint e] certa quadam civium parte ad reipublicae gubernacula prae aliis admoventur, quam virtutis causa.“ GOTTL. De particulis οὐ ... τὸ πλέον cf. adn. I, 83, 1. Respici autem ad Lacedaemonios recte adnotat Schol., apud quos respublicas tunc ab Homoeis, de quibus cf. adn. V, 15., curatas esse admonet Goell. — ἔχων δέ. Δέ dictum est, quia superiora οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν idem declarant atque οὐδ' αὖ πένης μὲν ὤν. Γέ tamen coniecit Reisk. — ἀξιώματος ἀφανείᾳ, propter dignitatis obscuritatem. Ut antea verbis ἀπὸ μέρους, ita etiam „his auctor manifesto pungit generum et iurium ac dignitatis discrepantiam, qua civitas Spartanorum laborabat.“ OSIAND. — κεκώλυται. „Suppl. τῶν κοινῶν. De re ipsa Plat. in Menex. c. 8. καὶ οὔτε ἀσθενείᾳ οὔτε πενίᾳ [οὔτ' ἀγνωσίᾳ] πατέρων ἀπελήλαται οὐδείς.“ GOTTL.

§. 2. Ἐλευθέρως, liberaliter. Cf. 65, 8. — τά τε. Post τέ, ut saepe, oratio leviter mutata est, perinde ac si ἐλευθέρως, quod scriptor primum cum utroque membro coniungere voluit, post κοινόν positum esset. Cf. adn. I, 16. Πολιτεύειν autem hic transitive dictum est. Cf. 65, 7. — ἐς τὴν ... ὑποψίαν, quod attinet ad mutuam quotidianorum vitae institutorum (singulorum studiorum et negotiorum τὴν ἐπιτήδευσιν 36, 4., ubi vid. adn., efficientium) suspicionem. Tum ad participia πολιτεύομεν vel potius per ζεῦγμα ex eo διαιτώμεθα vel simile verbum repete. Sententia autem universa illustratur iis, quae III, 37. leguntur, ubi Cleon Atheniensium τὸ καθ' ἡμέραν ἀδεὲς καὶ ἀνεπιβούλευτον πρὸς ἀλλήλους commemorat. Cf. VII, 69, 2. Eos tamen sensus, quos hic orator praedicat, non semper Athenis viguisse intelligimus ex iis, quae de Alcibiadis vitae ratione Athenienses sensisse VI, 15. 28. legimus. — εἰ καθ' ἡδονήν τι δρᾷ, si genio suo indulget. Cf. c. 53. — οὐδὲ ... προςτιθέμενοι. Haec videntur valere: nec (ut Lacedaemonii) austeritatem (morositatem) noxa quidem carentem, molestam tamen (vel acerbam tamen visu), vultu (suo) praeferentes. Dativus τῇ ὄψει aut cum προςτιθέμενοι aut certe et cum hoc et cum adi. λυπηράς iungendus est. Ἀχθηδών, quod vocabulum „inter poetica apud Thuc. numerat Dion.

δόνας προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια 3
προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν τε ἀεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ᾽ ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κεῖνται, καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσι.

β) διὰ τὴν τοῦ βίου τερπνότητα καὶ τὴν ἐμπορίαν·

38. Καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀνα- 1
παύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μέν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες, ἰδίαις δὲ κα-

Hal. [t. VI. p. 794.], sed nec ipse eo abstinuit nec plerique alii prosae scriptores [ut Plat. Luci. Dio Cass.]“ (DUK.), plerumque quidem dolorem significat, sed in plurali tristitiae et morositatis vim inesse posse complures interpretes censent. Quod qui negant, ii haec sic interpretantur: neque dolores multa (vel, quod alii malunt, noxa) quidem vacuos, sed tamen acerbos visu, irrogantes vel ei adhibentes (debebant certe ob medium dicere assumentes, adsciscentes in civitatem nostram, nobis iniungentes, cf. I, 144. adn.).

§. 3. Ἀνεπαχθῶς, non importune. — τὰ ἴδια προσομιλοῦντες, „in rebus privatis alius erga alium se gerentes. Προσομιλοῦντες, i. e. πρὸς τὸν πέλας vel πρὸς ἀλλήλους ὁμιλοῦντες. Steph. in Thes. Gr. v. προσομιλέω. dictum esse putat pro ὁμιλοῦντες πρὸς τὰ ἴδια, quod improbat Abresch.“ GOTTL. — τὰ δημόσια ... οὐ παρανομοῦμεν, in publicis rebus propter reverentiam non violamus leges. De re cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 113. — ἀκροάσει, obedientia, cuius significationis alterum exemplum non novimus. Genitivi sunt obiectivi, qui dicuntur. — ἐπ᾽ ὠφελίᾳ ... κεῖνται. Cf. Plut. Sol. c. 18. Κεῖνται = τέθεινται. — ὅσοι ἄγραφοι ... αἰσχύνην ... φέρουσι, quae (leges), licet scriptae non sint, tamen ignominiam confessam (seu de qua constat inter omnes) afferunt. Ne subaudire quum violatae sunt vel similia ad haec cogamur, Meyer αἰσχύνην pudorem, i. e. infamiae timorem, mavult dici. Certe αἰσχύνην φέρειν non esse reverentiam s. observantiam efficere ex usu huius formulae et similium Plat. Menex. c. 19. supra I, 5. et alibi apparet. Cf. hic Bloomf. De ἀγράφοις νόμοις vide Socratem disputantem apud Xen. Comm. IV, 4, 19. Cf. Matth. ad Cic. pro Mil. §. 10. Herm. Antiqu. Gr. §. 5, 12. et §. 51, 10. Steph. Thes. v. ἄγραφος.

Cap. XXXVIII. §. 1. Ἀναπαύλας, remissiones. De plurali cf. adn. 49, 2. Paulo aliter legitur 75, 3. — τῇ γνώμῃ] „τῇ ψυχῇ (ut sit verus dativus), ἢ τῇ συνέσει“ (ut sit ablativus Lat.) Schol. — ἀγῶσι ... νομίζοντες. De dativis vid. Rost. Gr. §. 106. 1. a. Bernh. Synt. p. 103. Schweigh. ad Herodot. IV, 63. Cf. infra III, 82. — θυσίαις διετησίοις. „Θυσίαι h. l. non sunt sacrificia, sed festa, feriae, in quibus fierent sacrificia; vocat enim ἀναπαύλας.“ BAU. Διετήσιος autem dubitatur utrum valeat perennis, toto anno, an anniversarius. Hoc placuit quidem grammatico Bekkeriano (Anecd. p. 35. διετησίως, ἀντὶ τοῦ δι᾽ ἔτους, οἷον καθ᾽ ἕκαστον ἔτος — Θουκυδίδης) et Aristidi I. p. 185., et sic διετήσιος legitur apud Dion. Hal. Cf. ed. mai. et Steph. Thes. (ubi tamen haec vis non est adnotata). Illud tamen, quod Schol. et, ut videtur, Pollux I, 57. (διετήσιος ἑορτὴ ἡ διὰ παντὸς τοῦ ἔτους) amplexi sunt, praeferendum videtur; anniversarii enim dies festi et ludi in omnibus civitatibus erant, Athenis autem tanta eorum multitudo, ut quovis mense et per totum quasi annum dies festos agerent. „Ita Herodianus II, 7, 15. incolas Antiochiae describit σχεδὸν παρὰ πάντα τὸν ἐνιαυτὸν ἑορτάζοντας.“ BLOOMF. Plurimos Atheniensibus dies festos fuisse, quorum brevem conspectum dat Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 284. sqq., etiam personatus Plato Alc. II. c. 19. demonstrat, ubi vid. interpr. Add. Xen. de Rep. Athen. 3, 2. 8. et Aristophanis locos apud Bloomf. — κατασκευαῖς. Cf. adn. I, 10, 2. — καθ᾽ ἡμέραν ἡ τέρψις. Cf. adn. I, 137, 4. — τὸ λυπηρόν, τὴν στυγνότητα, σκυθρωπότητα. — ἐκπλήσσει, excutit, ut c. 87.

§. 2. Ἐπεισέρχεται. De mercibus, quae importantur, dictum est, ut ἐσπλεῖν, de quo vid. adn. III, 51. — ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα. „Haec fuse persequitur Isocr. Paneg. [§. 11.].“ WASS. „Vid. etiam Xen. de Rep. Athen. 2. [§. 11. sqq.].“ GOTTL. Ceterum attende hyperbolen oratoriam. — τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα, „bona, quae hic (i. e. in Attica) proveniunt.“ GOTTL., qui αὐτοῦ hic etiam VI, 34. et alibi sonare demonstrat. De collocatione verborum cf. adn. I, 90, 1.

Cap. XXXIX. §. 1. Καὶ ταῖς ... τοῖσδε. Κἂν pro καὶ legendum esse non male coniicit Krueg.; nam dativis ταῖς ... μελέταις proprie ea res, in qua, dativo τοῖσδε eae, quibus excelluerint, significari videntur. Vulgatam tamen sic interpretare: excellimus vero etiam rerum bellicarum studiis super adversarios (Lacedaemonios),

τασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ὧν καθ᾽ ἡμέραν ἡ τέρψις
2 τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει. ἐπεισέρχεται δὲ διὰ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν οἰκειοτέρᾳ τῇ ἀπολαύσει τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦσθαι ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

γ) διὰ τὴν ἀνδρίαν τὴν ἄνευ ἀπι-

1 39. Διαφέρομεν δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τῶν ἐναντίων τοῖσδε. τήν τε γὰρ πόλιν

Cap. XXXVIII. §. 2. Ἐπεισέρχεται in ἐπεσέρχεται invitis libris mss. omnibus mutare ausi non sumus. Etsi enim paene constanter ἐς, non εἰς, scripsit Thucydides, excipienda tamen ob sonum parum suavem videntur verba cum ἐπεις iuncta, in quibus, si vocalis brevis sequitur, εἰς aliquoties retinetur in libris. Cf. ἐπεισενεγκάμενοι III, 53., ἐπεισέπλεον VI, 2., ἐπεισελθόντων VIII, 35., ἐπεισαγωγή VIII, 92. Ante consonantem autem ἐπες, ut ἐπεσβαίνοντες IV, 14., ἐπεσβάλητε III, 13., ἐπεσπλευσούμενοι IV, 13. legitur.

στίας καὶ ἐπιπόνου ἀσκήσεως·

κοινὴν παρέχομεν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλασίαις ἀπείργομέν τινα ἢ μαθήματος ἢ θεάματος, ὃ μὴ κρυφθὲν ἄν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφεληθείη, πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλέον καὶ ἀπάταις ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ· καὶ ἐν ταῖς παιδείαις οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθὺς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται, ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως διαιτώμενοι οὐδὲν ἧσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν. τεκμή- 2
ριον δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑκάστους,

Cap. XXXIX. §. 2. *Καθ' ἑκάστους.* Marg. Flor. Vinar. *καθ' ἑαυτούς*, quod placet. Cf. adn.

et his quidem rebus. Extremo enim loco collocatum pronomen explicandi vim habet, nec opus est Tusani coniectura *ταῖςδε*. De proximo *γάρ* cf. adn. I, 2, 6. — *ξενηλασίαις ἀπείργομεν*] „*ὥςπερ οἱ Λακεδαιμόνιοι.*" Schol. Cf. I, 144, 2. et ibi adn. — *μὴ κρυφθέν*, i. e. *εἰ μὴ κρυφθείη*. Lacedaemoniorum *τῆς πολιτείας τὸ κρυπτόν* commemoratur V, 68. — *ἄν* refer ad optat. *ὠφεληθείη*. Cf. Matth. Gr. §. 527. a. — *καὶ ἀπάταις*] „*καὶ ταῦτα πρὸς Λακεδαιμονίους αἰνίττεται.*" Schol. Fraudes bellicae enim a Lacedaemoniis maximi aestimabantur. Cf. V, 9, 5. — *τῷ ἀφ' ἡμῶν ... εὐψύχῳ.* Cf. adn. I, 37, 1. — *οἱ μὲν ... εὐθὺς νέοι ὄντες*] „*καὶ ταῦτα πρὸς Λακεδαιμονίους. ἐκεῖνοι γὰρ ἀπὸ μικρᾶς ἡλικίας εἰς τὰ πολέμια ηὐτρεπίζοντο· καὶ εὐθὺς ὡς ἐτίκτετο τὸ παιδίον, ἐν ἀσπίδι ἐτίθεσαν αὐτὸ καὶ δόρυ πλησίον, καὶ ἐπεβόων ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τάν, τουτέστιν ἢ ταῦτα σῶσον, ἢ μετ' αὐτῶν ἀναιρέθητι. οἱ δὲ αὐτοὶ οὕτως ἐπιπόνως ἤσκουν, ὡς μηδὲ λουτρῶν ἀνέχεσθαι, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι τῷ Εὐρώτᾳ ποταμῷ πρὸς τὸ λούσασθαι. ἀμέλει καὶ διαμαστιγώσεις ἐγίνοντο κατά τινα καιρόν, ἐν αἷς οἱ πλείονας* (suppl. *πληγάς*, cf. Thiersch. Gr. §. 313. 6.e. Bernh. Synt. p. 190.) *ἐνεγκόντες ἀνδρειότεροι ἐνομίζοντο.*" Schol. „Vid. Muell. Dor. II. p. 299. sqq. per totum cap." GOELL. — *τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται*, virtutem consectantur. Cf. adn. I, 124, 1. — *ἀνειμένως διαιτώμενοι.* Cf. I, 6, 3. — *ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν*, aequalia certaminum pericula subimus. Sic *ἀγὼν ἰσοπαλής* Dio Cass. XLIV, 30., item *ἰσοπαλεῖς πόνοι* et similia, de quibus vid. Steph. Thes.

§. 2. *Τεκμήριον δέ.* Cf. adn. 15, 4. — *καθ' ἑκάστους.* Legendum videtur *καθ' ἑαυτούς*, soli. Cf. III, 39. Vig. p. 633. Matth. Gr. §. 581. b. γ'. Vulgatum singulos significans (cf. I, 3. II, 64. IV, 64.) ferri non potest, nisi nomen *Λακεδαιμόνιοι* deleveris, id quod, quoniam non aperte, sed tecte in hac tota oratione carpantur Lacedaemonii, suadet Saupp. Ep. crit. ad Herm. p. 121. Sed et audacius id est, et illo vocabulo expuncto non *μετὰ πάντων δέ*, sed *ἅπαντες* s. *ξύμπαντες δέ* requiritur. Correctio a nobis probata confirma-

μετὰ πάντων δ' ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι, τήν τε τῶν πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομέ-
3 νους μαχόμενοι τὰ πλείω κρατοῦμεν. ἀθρόᾳ τε τῇ δυνάμει ἡμῶν οὐδείς πω πολέμιος ἐνέτυχε διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ πολλὰ ἡμῶν αὐτῶν ἐπίπεμψιν· ἢν δέ που μορίῳ τινὶ προσμίξωσι, κρατήσαντές τέ τινας ἡμῶν πάντας αὐχοῦσιν ἀπεῶσθαι, καὶ νι-
4 κηθέντες ὑφ' ἁπάντων ἡσσῆσθαι. καίτοι εἰ ῥαθυμίᾳ μᾶλλον ἢ πόνων μελέτῃ, καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλεῖον ἢ τρόπων ἀνδρίας ἐθέλοιμεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν

§. 4. *Ἀνδρίας* Cass. Aug. Mosqu. Ald. ed. Bas. Bekk. Vulgo *ἀνδρείας*. Hoc propter Ionicum *ἀνδρηΐη* praefert Stallb. ad Plat., alterum Buttm. Gr. max. II. p. 415. ed. Lob. Utramque formam ferri posse praeter Dorv. et alios existimat Lob. Paral. Gr. II. p. 360. Ceterum cf. infra II, 87. III, 82. V, 72. VI, 69. 72. Bensel. ad Isocr. Areop. p. 366. Schneid. ad Plat. I. p. 115. Saupp. ad Xen. Comm. I, 1, 16. (qui significationis discrimen vix probandum statuit,) al. in ed. mai. c.

Ἐθέλοιμεν. Ἐθέλομεν Laur. Vind. Bekk. et apud hunc tacitus Pal., sed ex hoc nec Fromm. nec Morst. adnotavit. Cf. adn.

tur loco simili V, 109., ubi de Lacedaemoniis: *τῆς γοῦν οἰκείας παρασκευῆς ἀπιστίᾳ καὶ μετὰ ξυμμάχων πολλῶν τοῖς πέλας ἐπέρχονται.* — *τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους.* Attende syntaxin Homericam inde ortam, quod *ἀμύνεσθαι* transiit in vim verbi *μάχεσθαι*. De accus. cf. adn. I, 108, 5.

§. 3. *Διὰ τὴν ... ἐπίπεμψιν*, quod in terra nostras ipsorum (non sociorum) copias in multa loca mittimus. Similiter *ἡμῶν αὐτῶν* III, 54. — *προςμίξωσι*, i. e. *ὁμόσε ἔλθωσιν, ἐς χεῖρας ἔλθωσι.* — *ἀπεῶσθαι.* Sitne medium an passivum, dubitant interpretes. Cf. ed. mai.

§. 4. *Ῥαθυμίᾳ*, animo securo; refertur enim ad superiora *ἀνειμένως διαιτώμενοι* §. 1. „*Πάντα συνάγει τὰ εἰρημένα, καὶ ὥςπερ ἀνάμνησιν αὐτῶν ποιεῖται ἀνακεφαλαιούμενος.*" Schol. — *πόνων μελέτῃ*, i. e. *ἐπιπόνῳ ἀσκήσει*, ut §. 1. — *καὶ μὴ ... ἀνδρίας*, et (cum) virtute non legibus magis quam moribus effecta. Fallitur Vig. p. 640. — *ἐθέλοιμεν*, si recte scriptum est, de quo ambigi potest (cf. sd.), nihil nisi modestius dicendi genus est pro indic. *ἐθέλομεν*. Cf. Matth. Gr. §. 524. adn. 3. Kuehn. Gr. §. 819. b. — *περιγίγνεται ἡμῖν.* „*Ἔχομεν ἐκ περιουσίας, ἔχομεν ταῦτα τὰ ἑξῆς προτερήματα.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* Cf. adn. I, 144, 3. — *τοῖς τε μέλλουσιν ... μὴ προκάμνειν*, ut et fu-

ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν, καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι μὴ ἀτολμοτέρους τῶν ἀεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι,

δ) διὰ τοὺς ἄλλους τρόπους τῶν ἐνοίκων·

1 40. Καὶ ἔν τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι καὶ ἔτι ἐν ἄλλοις. φιλοκαλοῦμεν γὰρ μετ' εὐτελείας, καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας· πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῷ ἢ λόγου κόμπῳ χρώμεθα, καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινι αἰσχρόν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον.
2 ἔνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἅμα καὶ πο-

Ἀτολμοτέρους. Cass. Ven. Mosqu. Dan. Dion. et ex emend. Aug. et m. ἀτολμοτέροις, sed in Cass. rec. man. τερους supra emend. Recte Duk. „Parum interest,“ inquit, „utro modo legatur.“ Cf. Matth. Gr. §. 536. c. cum adn. et Rost. §. 127. cum adn. 2.

Cap. XL. §. 2. Ἔνι τε. Cass. Aug. Pal. It. Vat. Lugd. ἔν τε. Ἔνι pro ἔνεστι tamen etiam IV, 109. legitur.

turis aerumnis non praemature laboremus.

Cap. XL. §. 1. Μετ' εὐτελείας, cum frugalitate. Cf. Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 183. Cum parsimonia tamen interpr. Steph. in Thes. — φιλοσοφοῦμεν, literis studemus. Cf. Mor. ad Isocr. Paneg. c. 1. extr. „Haec quoque (φιλοσ. ἄνευ μαλακ.) eo consilio dicta sunt, ut refutarentur Spartanorum opiniones, qui ἄμουσοι haberi gestiebant, et rhetoricen ac philosophiam inter populares exerceri vetabant (vid. Mans. Spart. I. 1. p. 167.), istis literis tractandis animos rati effeminari.“ OSIAND. — πλούτῳ ... χρώμεθα, divitiisque (tanquam) rerum gerendarum opportunitate potius utimur, quam (tanquam) verborum iactatione. De ὡς non addito cf. adn. I, 70, 6. II, 72. Verba λόγων κόμπος redeunt 41, 2. — καὶ τὸ πένεσθαι ... αἴσχιον, et paupertatem confiteri non est cuiquam turpe, sed non vitare re ipsa potius turpe, proprie turpius. Pro comparativo exspectes positivum; sed simillima sunt verba VIII, 27. οὐ γὰρ αἰσχρὸν εἶναι Ἀθηναίους ναυτικῷ μετὰ καιροῦ ὑποχωρῆσαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ ὁτουοῦν τρόπου αἴσχιον ξυμβήσεσθαι ἢν ἡσσηθῶσι. Ex qualibus exemplis ortum est dictum veteris grammatici, αἴσχιον ἀντὶ τοῦ αἰσχροῦ. Θουκυδίδης. Cf. scr. discr. Xen. Cyr. VII, 5, 84. Ex confusione duarum locutionum hoc dicendi genus explicuit Straubius in „Brevi disputatione de Xenophontis aliquot locis.“ Hic quoque carpi Lacedaemonios, apud quos studium opera paupertatem fugiendi turpe fuerit, adnotant interpretes. Ceterum paupertas interdum sane Athenis ignominiosa visa est. Vid. Bernhard. Hist. liter. Gr. I. p. 13. et Buettn. Histor. sodalitior. (τῶν ἑταιριῶν) p. 46.

§. 2. Ἔνι τε ... γνῶναι. Distinguuntur ii Athenienses, a quibus cum privatarum etiam publicarum rerum cura et administratio iungatur, ab iis, qui, quamvis, quum operas praebendo vitam teneant, res publicas non administrent, ta-

λιτικῶν ἐπιμέλεια, καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένοις τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γνῶναι· μόνοι γὰρ τόν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα, ἀλλ' ἀχρεῖον νομίζομεν, καὶ αὐτοὶ ἤτοι κρίνομέν γε ἢ ἐνθυμούμεθα ὀρθῶς τὰ πράγματα, οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις βλάβην ἡγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μᾶλλον λόγῳ πρό-
3 τερον ἢ ἐπὶ ἃ δεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν. διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τόδε ἔχομεν, ὥςτε τολμᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιστα, καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν ἐκλογίζεσθαι· ὃ τοῖς ἄλλοις—ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. κράτιστοι δ' ἂν τὴν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν οἱ τά τε δεινὰ καὶ ἡδέα σαφέστατα γι-

Αὐτοί. Laur. E. m. Ar. Chr. Dan. οἱ αὐτοί, quod praefert Bloomf., ut sit iidem nos. Vulgatam Arn. ita interpretatur, ut verba nos ipsi valeant idem atque Britannica we the people at large, quod quo iure fiat, nobis non liquet. Osiander inesse vult

men earum periti sint. Illi sunt ditiores et honestiores cives, hi θῆτες et his similes. Illis solis ἐπιμέλεια τῶν πολιτικῶν, utrisque γνῶσις τῶν πολιτικῶν καὶ ἐπιμέλεια τῶν οἰκείων tribuitur. Contra Spartiatis non licebat opificiis, mercaturae, agriculturae operam dare, et Lacedaemonii haec negotia exercentes rerum publicarum periti non videntur fuisse. De opificum Atheniensium auctoritate vid. Beck. Charicl. I. p. 391. — μηδέν, i. e. μήτε ἐπιμελείᾳ μήτε γνώσει. Aut pro plenioribus μηδὲν μέρος dictum est (cf. Matth. Gr. §. 325. adn. 1. et VI, 40.), aut simpliciter adverbialiter (Matth. §. 425. 5.). — ἀπράγμονα, otiosum, rempublicam non capessentem. — ἤτοι ... ὀρθῶς, aut iudicamus certe (ab aliis proposita), aut excogitamus (nova) recte. Cf. Aristid. I. p. 365., ubi de Atheniensibus haec legimus: ἐστὲ σοφώτατοι τῶν Ἑλλήνων, αὐτοί τε ἐφ' ὑμῶν αὐτῶν ἄριστα λογίσασθαι τὰ δέοντα, καὶ ἑτέρου λέγοντος κρῖναι. De particulis ἤτοι ... γέ ... ἤ vid. ad Xen. Cyr. IV, 5, 21. Elmsl. ad Eur. Med. 1263. Hart. de Part. I. p. 383. sq. Cf. VI, 34. Ἐνθυμεῖσθαι est ἐπινοεῖν, ἐφευρίσκειν, ut VIII, 68. et alibi. De pron. αὐτοί cf. sd. — οὐ τοὺς λόγους ... ἡγούμενοι. Sicut Lacedaemonii eloquentiam Atticam spernebant. — μὴ προδιδαχθῆναι ... ἐλθεῖν, oratione non prius doceri, quam ad res, quae sunt gerendae, exsequendas accedas. Plene πρότερον ἢ ἔργῳ ἐλθεῖν ἐπὶ (ταῦτα ἐφ') ἃ δεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν.

§. 3. Ὃ ... φέρει. Sententia perspicua est; ceteris, inquit, imperitia audaciam, consideratio cunctationem (et metum) affert (gignit). Ad grammaticam autem verborum rationem quod attinet, aut Thucydides initio scribere ὃ (τὸ ἐκλογίζεσθαι) τοῖς ἄλλοις ὄκνον φέρει voluisse, sed, ut gravior fieret oratio, et antitheta, quibus de-

γνώσκοντες, καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι
ἐκ τῶν κινδύνων. καὶ τὰ ἐς ἀρετὴν ἠναντιώμε- 4
θα τοῖς πολλοῖς· οὐ γὰρ πάσχοντες εὖ, ἀλλὰ
δρῶντες κτώμεθα τοὺς φίλους. βεβαιότερος δὲ
ὁ δράσας τὴν χάριν, ὥςτε ὀφειλομένην δι' εὐ-

vim nostra sponte, (neque solo magistratuum iussu, aut alienae sententiae obsecuti;) respici enim hic quoque ad contrarium morem Spartiatarum. Nos in Bloomfieldii sententiam inclinamus.

lectatur, orirentur, contrarium interposuisse, *ἀμαθία μὲν θράσος*, et deinde, quo concinnitas augeretur et illi *μέν* suum *δέ* responderet, *λογισμὸς δέ* addidisse, ut totum enunciatum pro hoc, *ὃ τοῖς ἄλλοις, ἀμαθίας θράσος φερούσης, ὄκνον φέρει*, dictum esset, existimandus est (cf. Matth. Gr. §. 439. adn. 1. c.); aut omissa generali sententia *ἄλλως ξυμβαίνει* vel *γίγνεται* statim ratio, qua contrarium apud alios fiat, depingitur, sicut solum *γίγνεσθαι* certe in formula *ὅπερ φιλεῖ* et similibus etiam ante epexegesin, quae vocatur, omittitur. Cf. adn. IV, 125. Nugantur Vig. p. 33. et ibi Hoog., atque diversa miscens haec verba non explicat Bernh. Synt. p. 298. Similia dicta vide in ed. mai. — *καὶ διὰ ... κινδύνων*, et (qui tamen) ob haec a periculis adeundis non deterrentur. Cf. Bernh. Synt. p. 226. adn. 10.

§. 4. *Τὰ ἐς ἀρετήν*, in iis, quae ad beneficentiam (s. liberalitatem) pertinent. De qua vi vocabuli *ἀρετή* vid. Vig. p. 78. et hic Bloomf. et Arn. Cf. Lind. ad Plaut. Capt. II, 2, 74. Virtus enim universa, quum iam antea complures virtutes Atheniensibus tributae sint, hic eo significari non potest. — *ἠναντιώμεθα* vi praesentis, ut Liban. Progymn. p. 39. ed. Morell., ob causam ad *πεφόβημαι* I, 144. 1. explicatam. — *οὐ γὰρ πάσχοντες ... τοὺς φίλους*. Cf. Aristid. c. Lept. §. 27. Wolf. (§. 28. Grau.) et de Romanis Sal. Cat. c. 6. *Τοὺς φίλους*, i. e. *τοὺς φίλους, οὓς κτώμεθα, τοὺς ἡμετέρους φίλους*. Cf. Soph. Ant. v. 190. et ibi Wund. — *βεβαιότερος ... σώζειν*, is autem, qui beneficium contulit, firmior (constantior amicus) est, ut debitam sibi gratiam per benevolentiam in eum, cui dedit (beneficium), tueatur. Si accusativus *χάριν* cum verbo *δράσας* cohaeret, qua tamen de re dubitari potest, quum ad hoc etiam *εὖ*, sicut antea ad *δρῶν*, subaudiri et *χάριν* interpunctione mutata ad alterum enunciatum referri possit, ut Lat. gratia, significat officium, beneficium, quam vim etiam apud *δέδωκε* habet, *ἀντιχάριτος* autem significatio apud *ὀφειλομένην* magis ex hoc ipso verbo oritur. Ut autem, utra distinctio probanda sit, decernatur, examinandum est, dicaturne *χάριν δρᾶν*, ut apud Plautum gratiam facere alicui, pro usitatis *χάριν κατατίθεσθαι, φέρειν τινί*, similibus. Tum ante relativum *ᾧ* aut *ἐκείνῳ* cogitandum, quod suspensum sit ex verbo *ὀφειλομένην*, et valeat *ὑπ' ἐκείνου*, aut, quum huic explanationi interposita *δι' εὐνοίας* videantur obstare, *ἐκείνου*, quod pendeat ex nomine

νοίας ᾧ δέδωκε σώζειν· ὁ δ' ἀντοφείλων ἀμβλύ-
τερος, εἰδὼς οὐκ ἐς χάριν, ἀλλ' ἐς ὀφείλημα τὴν
5 ἀρετὴν ἀποδώσων. καὶ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέροντος
μᾶλλον λογισμῷ ἢ τῆς ἐλευθερίας τῷ πιστῷ ἀδεῶς
τινα ὠφελοῦμεν.

1 **41.** Ξυνελών τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς
Ἑλλάδος παίδευσιν εἶναι, καὶ καθ' ἕκαστον δο-
κεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ
πλεῖστ' ἂν εἴδη καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστ' ἂν
2 εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὔταρκες παρέχεσθαι. καὶ
ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλ-
λον ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἡ δύναμις τῆς

ε) διὰ τῆς πόλεως τὴν παιδείαν καὶ δύναμιν καὶ δόξαν.

εὐνοίας, quum *εὔνοιά τινος* sit benevolentia in aliquem. Cf. I, 22, 3. et ibi adn. Demonstrativum etiam alibi ante relativum in diverso casu omittitur. Cf. II, 65, 11. 92, 5. Krueg. de Authent. Xen. Anab. p. 26. Wund. ad Soph. Phil v. 137—139. Ad sententiam denique quod attinet, eum, qui beneficia in alterum contulerit, solere vel debere continua benevolentia amicitiam illius conservare, ne gratiam amittat, saepius veteres docent. Cf. Aristot. Ethic. VIII, 7. et Plin. Ep. III, 4, 6. — *ἀμβλύτερος*, hebetior, i. e. segnior, Hesych. *ὀκνηρότερος*. — *οὐκ ἐς χάριν, ἀλλ' ἐς ὀφείλημα*, non ad gratiam dandam, sed ad debitum persolvendum, nicht als Gefälligkeit, sondern als Schuldigkeit.

§. 5. *Τῆς ἐλευθερίας τῷ πιστῷ*, libertatis fiducia, „i. e. eo animo, quem iniicit conscientia libertatis, ideoque *ἐλευθεριότητι*, ut explanatur a Schneid. in Lex. v. *ἐλευθεριότης*.“ ARN. *Τὸ πιστόν* substantive de fiducia iam I, 68. legimus. — *ἀδεῶς*, impavide, i. e. non timentes, ne hoc auxilium aliis latum aliquando nobis ipsis damnum inferat.

Cap. XLI. §. 1. *Ξυνελών*. Cf. adn. I, 70, 9. — *παίδευσιν*. Cf. Matth. Gr. §. 429., et similes laudes Athenarum vid. in ed. mai. — *δοκεῖν ἂν ... ἐπὶ πλεῖστ' ἂν ... μάλιστ' ἂν εὐτραπ.* *Ἄν* proprie pertinet ad *παρέχεσθαι* (praebere posse), sed quoniam ab eo remotius est, repetitur, et bis quidem ideo, quia et ad vv. *ἐπὶ πλεῖστ' ἂν εἴδη* et ad *μάλιστ' ἂν εὐτραπ.* cogitatur *παρέχεσθαι*. Ceterum cf. Rost. Gr. §. 120. adn. 4. et ed. mai. — *τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν* eundem virum, qui a nobis exstiterit, ortus sit, interpretatur Held. ad Plut. Tim. p. 428. Cf. V, 115. *τὶς ... παρὰ σφῶν* et adn. I, 37, 1. — *ἐπὶ πλεῖστα εἴδη*, ad plurima rerum genera, Port. Similis certe vis agendi rationis, *τρόπου*, vocabulo *εἶδος* aliquoties subiecta est. Cf. Duk. ad VIII, 89. — *καὶ μετὰ χαρίτων μάλιστα εὐτραπέλως*, cum gratia maxime versute (i. e. dextere), mit Anmuth auf eine sehr gewandte Weise, i. e. mit grosser anmuthiger Gewandtheit. — *αὔταρκες*, idoneum, par, ut c. 51.

πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα,
σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσων ἐς 3
πεῖραν ἔρχεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελ-
θόντι ἀγανάκτησιν ἔχει, ὑφ' οἵων κακοπαθεῖ,
οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν, ὡς οὐχ ὑπ' ἀξίων
ἄρχεται. μετὰ μεγάλων δὲ σημείων, καὶ οὐ δή 4
τοι ἀμάρτυρόν γε τὴν δύναμιν παρασχόμενοι,
τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα,
καὶ οὐδὲν προςδεόμενοι οὔτε Ὁμήρου ἐπαινέτου,
οὔτε ὅςτις ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δὲ
ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἡ ἀλήθεια βλάψει, ἀλλὰ
πᾶσαν μὲν θάλασσαν καὶ γῆν ἐςβατὸν τῇ ἡμε-
τέρᾳ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ
δὲ μνημεῖα κακῶν τε κἀγαθῶν ἀΐδια ξυγκατοι-

§. 2. Ἀπό. Cf. adn. I, 91, 7.

§. 3. Ἀκοῆς κρείσσων, famam (de se sparsam) superans. Cf. 50, 1. adn. 64, 1. — ἐς πεῖραν ἔρχεται, sui praebet experimentum (cf. πεῖραν διδόναι VI, 11.), ad tentamen prodit. Paulo aliter ἰέναι ἐς πεῖραν VII, 21. — οὔτε τῷ πολεμίῳ ... ἀγανάκτησιν ἔχει, neque hosti aggresso affert (praebet, propr. sie enthält für ihn nicht) indignationem (causam indignandi). Similiter paulo post κατάμεμψιν ἔχειν, II, 61. αἴσθησιν, II, 87. τέκμαρσιν, IV, 126. δόκησιν. Cf. hic Duk. et Herm. ad Vig. p. 753. Pro ἐπελθόντι Haas. in Lucubr. Thuc. ἀπελθόντι legendum coniecit, ut notio victi exprimatur. Sed haec in verbo κακοπαθεῖν, quod sequitur, satis inest, et solo ἀπελθεῖν significari victum discedere talibus exemplis, qualia sunt αἰσχρῶς καὶ ἀπράκτως ἀπελθεῖν et βιασθέντας ἀπελθεῖν, male demonstratur. — ὑφ' οἵων κακοπαθεῖ, quod a talibus viris afficiatur malo. Cf. Vig. p. 120. Matth. Gr. §. 480. adn. 3. Rost. §. 99. adn. 12. „I. e. nos sumus ii hostes, a quibus vinci non sit indecorum; ut Ovid. Met. IX, 5. sq. XII, 81. V, 191. X, 604.; quod et Hannibal de Scipione praedicat apud Liv. XXX, 30. init." BAU. — κατάμεμψιν, incusationem, querelam (causam reprehendendi et querendi). Tum ἄρχεται passive dictum est, ut alibi.

§. 4. Οὐ δή τοι ... γε. Attende insolentiorem particularum complexum. De δή τοι vid. Hart. de Part. II. p. 363. et Steph. Thes. in δή. — ἔπεσι, versibus vel carminibus (epicis), ut I, 3. — τῶν δὲ ἔργων ... βλάψει, cuius vero (i. e. a quo effectae vero) rerum (i. e. de rebus) opinioni veritas (perspecta) noceat. Ex superiore ὅςτις hic οὔτινος vel potius more Graeco (cf. Matth. Gr. §. 472. 3. Rost. §. 123. adn. 6.) αὐτοῦ repetendum est. — ἐςβατόν. De flexione et accentu huius vocis vid. Lob. ad Soph. Ai. v. 1296. et Paral. Gr. II. p. 412. sq. Similia dicta vid. in ed. mai. — μνημεῖα κακῶν sunt monumenta irae in hostes victos, graves calamitates iis illatae.

5 κίσαντες. περὶ τοιαύτης οὖν πόλεως οἵδε τε γεν-
ναίως, δικαιοῦντες μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτήν, μαχό-
μενοι ἐτελεύτησαν, καὶ τῶν λειπομένων πάντα
τινὰ εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν.

ἔπαινος τῶν ἀποθανόντων αὐτῶν.

1 42. Διὸ δὴ καὶ ἐμήκυνα τὰ περὶ τῆς πόλεως,
διδασκαλίαν τε ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου ἡμῖν
εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς τῶνδε μηδὲν ὑπάρχει
ὁμοίως, καὶ τὴν εὐλογίαν ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω
2 φανερὰν σημείοις καθιστάς. καὶ εἴρηται αὐτῆς τὰ
μέγιστα· ἃ γὰρ τὴν πόλιν ὕμνησα, αἱ τῶνδε καὶ
τῶν τοιῶνδε ἀρεταὶ ἐκόσμησαν, καὶ οὐκ ἂν πολ-
λοῖς τῶν Ἑλλήνων ἰσόῤῥοπος, ὥςπερ τῶνδε, ὁ
λόγος τῶν ἔργων φανείη. δοκεῖ δέ μοι δηλοῦν
ἀνδρὸς ἀρετὴν πρώτη τε μηνύουσα καὶ τελευταία

Cap. XLI. §. 5. Τοιαύτης. Reg. (G.) τῆς τοιαύτης, satis bene, ut sit hac urbe sic comparata. Cf. Rost. Gr. §. 98. B. b. Saepe tamen articulus, ubi, quoniam pronomen ad superiora spectat, addi poterat, negligitur. Ita semper in formula τοιαῦτα εἶπον I, 43. 79., et apud substantiva abstracta non raro, ut II, 18. 54. IV,

§. 5. Περὶ τοιαύτης cet. Hac paragrapho transitus paratur ad alteram orationis partem. Cf. init. orat. adn.

Cap. XLII. §. 1. Μηδέν dixit, non οὐδέν, quod enunciatum relativum pendet ex verbis μὴ εἶναι, et οἷς, quanquam ad Lacedaemonios maxime spectat, tamen magis universe dictum est. Id in Latinis significandum est usu coniunctivi. — ἐφ' οἷς. Cf. adn. 34, 8.

§. 2. Ἃ τὴν πόλιν ὕμνησα. Cf. adn. I, 86, 1. Ὑμνεῖν, licet proprie de poetis usurpetur, etiam ad laudes oratorio sermone praedicatas transferri exemplis docet Bloomf. — ἐκόσμησαν. Quum oratio non videatur suppleri posse verbis τούτοις αὐτήν, sed solo ταῦτα, debet esse adornarunt. — οὐκ ἂν πολλοῖς ... φανείη. Attende primum casus mutatos in vv. πολλοῖς ὥςπερ τῶνδε, ex quibus casibus dativus ad vv. φανείη ἰσόῤῥοπος relatus est, ad vv. „ὥςπερ τῶνδε autem intell. ὁ λόγος [φαίνεται ἰσόῤῥ.], et observa usum genitivi ὁ λόγος τῶνδε, i. e. ὁ περὶ τούτων ἀγορευθείς [? ὤν]". BAU. Cf. adn. I, 61, 1. et 69, 5. Deinde genitivum τῶν ἔργων coniunge cum adi. ἰσόῤῥοπος. Cf. Bernh. Synt. p. 172. Rost. §. 105. adn. 10. Sententia est haec, non apud multos famam de iis sparsam atque res gestas aequales esse, sicut de Lacedaemoniis contrarium legimus I, 69, 5. Quodsi τοῦ λόγου τὰ ἔργα exspectes, cogita in exaequandi et commutandi verbis et apud Graecos et apud Latinos nihil referre, utrum utri exaequari vel utrum utro commutari dicatur. — ἀνδρὸς ἀρετήν. Quum horum defunctorum mors non possit viri *alicuius* virtutem declarare, ἀνδρὸς ἀρετή hic sit fortitudo

βεβαιοῦσα ἡ νῦν τῶνδε καταστροφή. καὶ γὰρ 3 *τοῖς τἆλλα χείροσι δίκαιον τὴν ἐς τοὺς πολέμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδραγαθίαν προτίθεσθαι· ἀγαθῷ γὰρ κακὸν ἀφανίσαντες κοινῶς μᾶλλον ὠφέλησαν ἢ ἐκ τῶν ἰδίων ἔβλαψαν. τῶνδε δὲ* 4 *οὔτε πλούτῳ τις τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας ἐμαλακίσθη, οὔτε πενίας ἐλπίδι, ὡς κἂν*

54., quanquam non semper. Cf. III, 82, 6. IV, 10. Add. Blum. ad Lyc. c. 30. §. 4.

Cap. XLII. §. 4. *Πλούτῳ* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. H. Reg. al. *Πλούτου* Bekk. casum propiori participio accommodans. Cf. adn. I, 1, 2. extr. Sed casum interdum etiam ad id verbum, cui partici-

virilis oportet, quem usum genitivi poetis tribuit Matth. Gr. §. 316. f. Exempla huius formulae vide apud Bloomf. Contraria quodammodo sunt verba *γυναικεία ἀρετή* c. 45. — *πρώτη ... βεβαιοῦσα. Τὲ ... καί* sonant partim ... partim, apud alteros ... apud alteros. Distinguuntur „his verbis duo mortuorum genera; alteri, qui ante hanc pro patria mortem nullum omnino virtutis documentum ediderant, de quibus continuo prolixior sermo; alteri, quorum virtus omni ratione probata iam dudum fuerat, cui capitis devotio tunc ut cumulus accessit.“ MEYER. — *καταστροφή*] „*ὁ θάνατος.*“ Schol. Cf. Soph. Oed. Col. v. 103. et Lennep. adPhalar. Epist. 81., qui exitum exitialem explanat.

§. 3. *Καὶ γὰρ ... προτίθεσθαι.* Nam etiam ab iis, qui ceteris in rebus deteriores sunt, aequum est fortitudinem bellicam pro patria exhiberi. Ita haec intelligenda videntur, quum *ἀνδραγαθίαν προτίθεσθαι* esse fortitudinem prae se ferre, profiteri, exhibere, ex iisdem verbis III, 64. manifesto sic positis et ex contrariis *ἔχθραν προτίθεσθαι* VIII, 85. (ubi vid. Arn.) appareat. Ut autem cum superioribus bene nexa sit haec sententia, cogitandum est ante eam parvum enunciatum, quale est *οὐδὲ τοῦτο (τὸ δηλῶσαι αὐτοὺς ἀρετὴν) θαυμαστόν*, simileve. Fatemur quidem, ne hoc opus sit, aptiorem alicui videri posse hanc sententiam, nam etiam iis, qui ceteris in rebus deteriores sunt, aequum est fortitudinem bellicam pro patria exhibitam imputari et in magna laude poni (vorzugsweise als *ἀνδρὸς ἀρετή* angerechnet werden); sed nec *προτίθεσθαι* aut similia verba ita dici demonstratum est (cf. ed. mai. Suppl.), et pro verbis *τὴν ἐς τοὺς πολέμους ἀνδραγαθίαν*, quum *ἀνδραγαθία* sit ipsa *ἀρετή*, *ταύτην (τὴν καταστροφήν)* videtur scribendum fuisse. *Τὴν ἐς τοὺς πολέμους* = *τὴν πολεμικήν*, nisi *πολεμίους* legendum est. — *ἀγαθῷ γὰρ κακὸν ἀφανίσαντες.* Cum sententia cf. Cic. pro Quint. c. 15. Add. Gottl. ad Plat. Menex. c. 2. et hic Bloomf.

§. 4. *Τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν*, diuturniorem fructum. Contra paulo post *ἔτι* est aliquando. Cf. Dorv. ad Char. p. 98. — *οὔτε πενίας ἐλπίδι, ὡς ... διαφυγὼν αὐτήν*, i. e. *οὔτε ἐλπίδι, ὡς διαφυγὼν τὴν πενίαν.* Cf. adn. I, 61, 1., nisi quod ibi de subiecti, hic de obiecti attractione agitur, et de pron. *αὐτήν* addito Kuehn. Gr. §. 857. d. II, 62, 1. VI, 76, 1. Neque tamen id pronomen recte a Kuehnero existimari necessarium ex I, 138, 2. cognoscitur. *Ἄν* in *κἂν ἔτι* (auch wohl noch) ad *πλουτήσειεν* spectat. — *αὐτῶν*, i. e. *τῆς ἀπολαύσεως τοῦ πλούτου καὶ τῆς ἐλπίδος τοῦ διαφυγεῖν τὴν πενίαν.* — *λαβόντες*, i. e. *ὑπολαβόντες*, propr. *ποθεινοτέραν λαβ.* = *ὡς ποθεινοτέραν δεξάμενοι.* Cf. III, 38. et sd. IV, 106. Longe aliam esse vulgarem vim verborum *τιμωρίαν λαμβάνειν* notum est. — *μετ᾽ αὐτοῦ*] „*τοῦ κινδύνου.*“ Schol. — *τῶν δὲ ἐφίεσθαι.* Quum huc quoque pertineant verba *ἐβουλήθησαν μετ᾽ αὐτοῦ*, et *τῶν* ad *αὐτά* referatur, sententiam hanc esse, illos non aliter nisi illo periculo propulsando ista bona appetere voluisse, quae exoptarent quidem, sed ita tamen, ut simul fortes se praeberent, docuerunt interpretes. — *ἔργῳ δὲ ... πεποιθέναι.* Vulgo sic interpretantur, re vera autem de eo, quod iam cernebatur, in se ipsis fiduciam reponendam censentes; at Meyer, quem consule, ut videtur, rectius hoc modo, factis autem confidendum esse censentes de eo, quod iam in conspectu ipsis esset. — *καὶ ἐν αὐτῷ ... σώζεσθαι*, atque in eo hostem propulsare et mortem obire potius ducentes quam cedendo salutem sibi parare. Haereas quidem in adverbio *μᾶλλον*; sed quum *ἡγεῖσθαι* interdum sequente infinitivo notionem aequum censendi habeat (ut *νομίζειν* IV, 86., ubi vid. adn.), *μᾶλλον ἡγεῖσθαι*, ut *μᾶλλον ἀξιοῦν*, *μᾶλλον βούλεσθαι*, similia, videntur sonare posse praeferre, malle. Quid, quod nonnulli *μᾶλλον* pro adiectivo apud verbum *εἶναι*, quod hic subaudias, dici posse opinantur! Cf. Rost. Gr. §. 100. 2. adn. Sed exempla Thucydidea, unde haec opinio orta est, velut III, 65. 82. IV, 68. VII, 3. 44., aut plane aliena, aut ab hoc certe diversa sunt, in quo adiective non *πλεῖον* aut *μεῖζον*, sed *κρεῖσσον* vel *περὶ πλείονος* dicendum est. — *τὸ μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου*, dedecus verborum.

ἔτι διαφυγὼν αὐτὴν πλουτήσειεν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο· τὴν δὲ τῶν ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέραν αὐτῶν λαβόντες, καὶ κινδύνων ἅμα τόνδε κάλλιστον νομίσαντες, ἐβουλήθησαν μετ᾽ αὐτοῦ τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ ἐφίεσθαι, ἐλπίδι μὲν τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὁρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες πεποιθέναι· καὶ ἐν αὐτῷ τὸ ἀμύνεσθαι καὶ παθεῖν μᾶλλον ἡγησάμενοι ἢ τὸ ἐνδόντες σώζεσθαι, τὸ μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου

pium adiunctum sit, etiamsi hoc propius sit, referri apparet ex Matth. Gr. §. 428. d. Cf. VI, 87. Et hoc hic praestat ob membrum contrarium.

ἔφυγον, τὸ δ' ἔργον τῷ σώματι ὑπέμειναν, καὶ δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους ἀπηλλάγησαν.

παρόρμησις τῶν λοιπῶν ζηλῶσαι ἐκείνους.

1 **43.** Καὶ οἵδε μὲν προσηκόντως τῇ πόλει τοι-
οίδε ἐγένοντο· τοὺς δὲ λοιποὺς χρὴ ἀσφαλεστέ-
ραν μὲν εὔχεσθαι, ἀτολμοτέραν δὲ μηδὲν ἀξιοῦν
τὴν ἐς τοὺς πολεμίους διάνοιαν ἔχειν, σκοποῦν-
τας μὴ λόγῳ μόνῳ τὴν ὠφελίαν, ἣν ἄν τις πρὸς

„Τὸ ὀνειδίζεσθαι ὡς δειλοί.“ Schol. — τὸ δ' ἔργον] „τὸ ἀποθανεῖν.“ Schol. — δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης. Plerique volunt esse brevissimo fortunae momento; καιρόν tamen esse momentum, inclinationem, nemo satis demonstravit. Meyero igitur rectius haec videntur valere, dum fortuna brevissimam nacta erat opportunitatem, während der Zufall einen Augenblick seine Zeit wahrnahm. — ἅμα ἀκμῇ ... τοῦ δέους. Ἅμα ἀκμῇ, in ipso vigore, dum florebat. Non rara est formula et similis ἐν ἀ. Cf. Bloomf. et Steph. Thes. Tum dubitatur, δόξα sitne gloria an exspectatio, spes. Illi explanationi favent imitatores Thucydidis, velut Dio Cass. LXVI, 18. ἐν ἀκμῇ τῆς δόξης ἀπέθανεν (de Tito) et Arri. Anab. VII, 16, 11. ἐν ἀκμῇ τῆς τε ἄλλης δόξης καὶ τοῦ πόθου τοῦ παρ' ἀνθρώπων ἀπηλλάχθαι (de Alexandro). Ceterum minus recte Bloomf. huc refert Herodian., ut pro Herodot. legendum, VI, 3., ubi verba δόξης καὶ κλέους non cohaerent cum superioribus ἐν ἀκμῇ, sed haec τοῖς ἐν ἀκμῇ contraria posita sunt verbis τοῖς πρεσβυτέροις. Attamen „de gloria,“ inquit Meyer, „cogitari non potest; eam morientes parabant quidem, sed post mortem demum consecuti sunt,“ certe οἱ τἄλλα χείρους, ὧν ἡ νῦν καταστροφὴ πρώτη ἐμήνυσε τὴν ἀρετήν §. 2. 3. — ἀπηλλάγησαν. Aut βίου, ut Eur. Hippol. v. 326., aut τοῦ ζῆν, ut Polyb. XI, 30, 3., cogitari iubet Bloomf. Respondet plane Latino decesserunt, nostro sie schieden. Cf. adn. ad v. ἀπογενομένων 34, 2. Legi sic etiam Arri. l. d. Dion. Cass. XLIII, 21. p. 361. et alibi Bloomf. docet.

Cap. XLIII. §. 1. Ἀσφαλεστέραν μὲν εὔχεσθαι. Ex iis, quae sequuntur, iam hic cogitandum διάνοιαν. „Illud enim: optandum quidem est, ut superstites talem sensum (animum) habeant, quo sint tutiores, idem est ac si dixisset: reliquos oportet quidem optare meliorem fortunam [seu tutiorem vitam].“ GOTTL. Ἀσφαλέστερα tamen legendum coniicit Krueg. Cum sententia cf. Soph. Ai. v. 550. ed. Lob. seu v. 521. ed. Both. et ibi hos interpr. — σκοποῦντας ... ὠφελίαν. „Sententia haec est: ne quis verbis [tantum] commoda virtutis pro patria demonstrandae [propr. τοῦ μὴ ἀτολμοτέραν τὴν ... διάνοιαν ἔχειν] iactet. Sequitur ἔργῳ θεωμένους.“ GOTTL. Cf. Doed. ad Soph. Oed. Col. v. 362. — ἄν τις. Τί ἄν τις scribendum non male suspicatur Krueg. Cf.

οὐδὲν χεῖρον αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας μηκύνοι, λέ-
γων ὅσα ἐν τῷ τοὺς πολεμίους ἀμύνεσθαι ἀγα-
θὰ ἔνεστιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν τῆς πόλεως δύ-
ναμιν καθ' ἡμέραν ἔργῳ θεωμένους, καὶ ἐρα-
στὰς γιγνομένους αὐτῆς, καὶ ὅτ' ἂν ὑμῖν μεγάλη
δόξῃ εἶναι, ἐνθυμουμένους, ὅτι τολμῶντες καὶ γι-
γνώσκοντες τὰ δέοντα καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αἰσχυ-
νόμενοι ἄνδρες αὐτὰ ἐκτήσαντο, καὶ ὁπότε καὶ
πείρᾳ του σφαλείησαν, οὔκουν καὶ τὴν πόλιν γε
τῆς σφετέρας ἀρετῆς ἀξιοῦντες στερίσκειν, κάλλι-
2 στον δὲ ἔρανον αὐτῇ προϊέμενοι. κοινῇ γὰρ τὰ
σώματα διδόντες ἰδίᾳ τὸν ἀγήρων ἔπαινον ἐλάμ-
βανον καὶ τὸν τάφον ἐπισημότατον, οὐκ ἐν ᾧ κεῖν-
ται μᾶλλον, ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ δόξα αὐτῶν παρὰ τῷ
ἐντυχόντι ἀεὶ καὶ λόγου καὶ ἔργου καιρῷ ἀείμνη-
3 στος καταλείπεται. ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα

Cap. XLIII. §. 2. Ἀγήρων. H. Reg. Gr. Vind. ἀγήρω. „Variat scriptura etiam infra c. 44.“ DUK. „Ἀγήρων e Thuc. Pollux II, IV, 59. et Duk. ad VI, 77. Necessaria tamen mutatio non videtur. — πρὸς ... εἰδότας. Cf. adn. I, 69, 5. — ἔργῳ θεωμένους, factis contemplantes, i. e. in iis, quae agitis, eam respicientes, eam ita contemplantes, ut factis tueri et amplificare studeatis. — τολμῶντες. I. e. τολμηροί. Ita τολμᾶν alibi quoque sine complemento legitur. Cf. V, 76. VI; 56. — ἐν τοῖς ἔργοις, in pugnis. Cf. adn. I, 105, 6. — αἰσχυνόμενοι, verecundi, dedecoris vitandi studiosi. Cf. I, 84, 3. et ibi adn. ὁπότε ... σφαλείησαν. Similiter I, 70, 7. De flexione σφαλείησαν cf. adn. I, 38, 1. — κάλλιστον ... προϊέμενοι, pulcherrimam symbolam pro ea profundentes. Ἔρανος quid proprie sit, docet Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 264. Hic esse τὸ τὰ σώματα τῇ πατρίδι διδόναι intelligitur ex iis, quae sequuntur. Iam proprie ad ἔρανον addunt verba ἐσφέρειν et διδόναι, sed προΐεσθαι gravius est respondens Latinis proiicere, profnndere.

§. 2. Διδόντες. Apud alios χαριζόμενοι, ἐσφέροντες. Cf. Bloomf. Subaudi autem αὐτῇ (τῇ πόλει). Nam κοινῇ non videtur idem quod τῷ κοινῷ, reipublicae, valere posse, sed significare communiter (cuncti), sicut ἰδίᾳ singulatim (singuli). Cf. Arn. — τὸν ἔπαινον. Articulo significatur τοῦτον, ὃν ἐλάμβανον. Cf. 40, 4. adn. — οὐ ... μᾶλλον, ἀλλά. Cf. adn. I, 83, 2. — καὶ λόγου καὶ ἔργου, et dicendi et agendi, i. e. verbis factisve eos celebrandi. Cum universa sententia cf. Cic. XIV. Philipp. c. 12. et al. in ed. mai. coll.

§. 3. Πᾶσα γῆ. Sine articulo iam supra c. 38., cuius rei

*γῆ τάφος, καὶ οὐ στηλῶν μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ ση-
μαίνει ἐπιγραφή, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μὴ προςηκούσῃ
ἄγραφος μνήμη παρ' ἑκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον
ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιαιτᾶται. οὓς νῦν ὑμεῖς ζηλώσαν-* 4
*τες, καὶ τὸ εὔδαιμον τὸ ἐλεύθερον, τὸ δὲ ἐλεύθε-
ρον τὸ εὔψυχον κρίναντες, μὴ περιορᾶσθε τοὺς
πολεμικοὺς κινδύνους. οὐ γὰρ οἱ κακοπραγοῦντες* 5
*δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου, οἷς ἐλπὶς οὐκ
ἔστ' ἀγαθοῦ, ἀλλ' οἷς ἡ ἐναντία μεταβολὴ ἐν τῷ
ζῆν ἔτι κινδυνεύεται, καὶ ἐν οἷς μάλιστα μεγάλα
τὰ διαφέροντα, ἤν τι πταίσωσιν. ἀλγεινοτέρα γὰρ* 6
ἀνδρί γε φρόνημα ἔχοντι ἡ [ἐν τῷ] μετὰ τοῦ

14. [et inde Phav.]" WASS. Cf. Buttm. Gr. max. §. 37. adn. 4. et Spitzn. Exc. IV. ad Hom. Il. Add. *ἀξιόχρεων* VI, 31.

§. 5. *Ἔστ'*. Laur. E. m. Ar. Chr. 48. *ἔστιν*, et insolens utique et fortasse non ferenda in hoc vocabulo apud Thuc. vocalis elisio.

§. 6. *Ἐν τῷ μετὰ τοῦ*. Verba suspecta, quanquam excusata a Krueg. ad Dion. p. 210. *Ἐν τῷ* post *μετὰ τοῦ* collocant Laur. E. Vind. m. Ar. Chr. Dan. 47. 48. et Stobaei (p. 88.) cod. A. *Ἐν τῷ* secundum Abresch. scripserunt Gottl. et Bekk. At vid. Schaef. Appar. Demosth. V. p. 769. *Μετὰ τοῦ* expungenda censuerunt Tus. Schneid. ad Xen. Anab. III, 2, 32. al. Contra *ἐν τῷ* in Stob. edd. omissa deleri iusserunt Bred. et alii. Atque his nos potius assentimur quam Schneidero, quia *ἐν τῷ* ab interpretibus profecta esse probabi-

causa non obscura est. — *μνήμη ... γνώμης ... ἔργου*, memoria animi magis quam monumenti, i. e. in animis magis quam in cippis inscripta. Cf. Dobr. et Valer. Max. VII. Extern. 3.

§. 4. *Ζηλώσαντες*. Ut 37, 1. — *καὶ τὸ εὔδαιμον ... κρίναντες*] „*ἕπεται γὰρ εὐψυχίᾳ μὲν ἡ ἐλευθερία, ταύτῃ δὲ ἡ εὐδαιμονία.*" Schol. De articulo praedicatis addito cf. Rost. Gr. §. 98. 3. A. a. — *περιορᾶσθε*. „Thomas Mag. in *περιορῶ* ex h. l. ostendit *περιορᾶσθαι* etiam ... dici pro *καταφρονεῖν*." DUK. Plerumque enim medium sonat circumspicere, quo res evasura sit, ut IV, 73. al.

§. 5. *Οὐ γὰρ οἱ κακοπραγοῦντες ...*] „*τὸ νόημα παράδοξον καὶ ἐναντίον τῇ κοινῇ συνηθείᾳ. Θέογνις* (v. 175.) *γὰρ ὁ ποιήσας τὰς ὑποθήκας φησὶ χρὴ πενίην φεύγοντα καὶ ἐς μεγακήτεα πόντον Ῥίπτειν καὶ πετρῶν, Κύρνε, κατ' ἠλιβάτων.* [Cf. a Wass. collecta.] *τούτῳ οὖν ἐναντίως ὁ Περικλῆς ἀποφαίνεται.*" Schol. — *ἀλλ' οἷς*. I. e. *ἀλλὰ δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου ἐκεῖνοι, οἷς*, ex quibus *ἀλλά* non magis quam §. 2. in *ἤ* mutandum esse intelligis. — *ἡ ἐναντία μεταβολή*, ex secunda in adversam fortunam. — *κινδυνεύεται*, periclitatur, i. e. timenda est. Cf. adn. c. 35. et Steph. Thes. IV. p. 1564.

§. 6. *Ἀνδρί γε φρόνημα ἔχοντι*, magnanimo certe viro; *φρόνημα* enim saepe elatum animum esse satis constat.

μαλακισθῆναι κάκωσις ἢ ὁ μετὰ ῥώμης καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἅμα γιγνόμενος ἀναίσθητος θάνατος.

1 **44.** *Διόπερ καὶ τοὺς τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρεστε, οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον ἢ παραμυθήσομαι. ἐν πολυτρόποις γὰρ ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες, τὸ δ' εὐτυχές, οἳ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης λάχωσιν, ὥςπερ οἵδε μὲν νῦν, τελευτῆς, ὑμεῖς δέ, λύπης, καὶ οἷς ἐνευδαιμονῆσαί τε ὁ βίος ὁ-*

παραμυθία τῶν περιόντων, καὶ πρῶτον μὲν τῶν τοκέων τῶν τε ἔτι ἀκμαζόντων καὶ τῶν παρηβηκότων·

lius est, ut I, 6. *μετὰ τοῦ γυμνάζεσθαι* Schol. *ἐν τῷ γυμνάζεσθαι* explicat.

— *ἡ μετὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις*, miseria cum mollitie iuncta, seu quam quis ignavia contraxerit. „*Κάκωσιν* interpretatur Hesych. *ταπείνωσιν, δείνωσιν.*" ABRESCH. „Est conditionis in deterius mutatio." HAACK. *Μαλακίζεσθαι*, ut 42, 4. et alibi, valet *μαλακὸν ἑαυτὸν παρέχειν*. De vv. *ἐν τῷ* vid. sd. — *καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἅμα*. Dubitatur, utrum haec significent et cum *publica* simul spe (quum sperent fore, ut patria vincat), an cum *communi* s. s. (quum unusquisque se effugiturum opinetur). — *ἀναίσθητος*, non perceptus, dolore vacuus. „Dion. de morte in pugna: *ὅτι ταχὺς καὶ ἀναίσθητος, καὶ ἐκτὸς βασάνων καὶ κακῶν τῶν ἐκ τῆς νόσου.* Ars rhet. c. 6. §. 4." ARN.

Cap. XLIV. §. 1. *Οὐκ ὀλοφύρομαι ... παραμυθήσομαι*, non magis (non tam) defleo (iam), quam consolabor (in iis, quae sequuntur). Ita fere Kistem. Praesentis atque futuri coniunctorum alia exempla leguntur III, 58. IV, 10. et, quum *ἄπεισι* futuri notionem habeat, IV, 61. Cf. Bernh. Synt. p. 378. et ed. mai. — *ἐν πολυτρόποις ... τραφέντες*, in variis enim casibus (inter varios ... casus) sciunt se enutritos esse (adolevisse). — *τὸ δ' εὐτυχές, οἳ ἄν* cet. Primum ad *τὸ εὐτ.* cogita *ὃν ἐπίστανται*. Cf. Herm. ad Vig. p. 712. Deinde super dicendi genere *τὸ εὐτυχές ἐστιν οἳ ἄν* sq. coni. cf. Matth. Gr. §. 633. 6. Kuehn. §. 802. 6. Omnino *ὃς ἄν* non praecedente pronomine demonstrativo aliquoties recte in *ἐάν τις* resolvuntur. Cf. II, 62. VI, 14. 16. VII, 68. Sententia est haec: felicitatem vero in eo positam esse (sciunt), si quibus honestissimus vel, ut his nunc, exitus, vel, ut vobis, luctus obtigit. „Repetendum est ante *ὑμεῖς δέ ὥςπερ*, et *εὐπρεπεστάτης* refertur et ad *τελευτῆς* et ad *λύπης*." GOTTL. Cf. *τῆς ἀνθρωπείας τῶν μὲν ... νομίσεως, τῶν δὲ ... βουλήσεως* V, 105. et alia apud Krueg. ad Dion. p. 181. Ceterum a Solone quoque beatissimos eos iudicatos esse, qui pro patria mortem obissent, ex Herodot. I, 30. sqq. docet Goell. — *καὶ οἷς ... ξυνεμετρήθη*. In duabus maxime rebus hic haereas. Primum in mutatione orationis *οἳ ἂν λάχωσι, καὶ οἷς ξυνεμετρήθη*. Sed simillimum exemplum exstat

μοίως καὶ ἐντελευτῆσαι ξυνεμετρήθη. χαλεπὸν μὲν 2
οὖν οἶδα πείθειν ὄν, ὧν καὶ πολλάκις ἕξετε ὑπο-
μνήματα ἐν ἄλλων εὐτυχίαις, αἷς ποτε καὶ αὐτοὶ
ἠγάλλεσθε· καὶ λύπη οὐχ ὧν ἄν τις μὴ πειρασά-
μενος ἀγαθῶν στερίσκηται, ἀλλ' οὗ ἂν ἐθὰς γε-
νόμενος ἀφαιρεθῇ. καρτερεῖν δὲ χρὴ καὶ ἄλλων 3
παίδων ἐλπίδι οἷς ἔτι ἡλικία τέκνωσιν ποιεῖσθαι·
ἰδίᾳ γάρ τε τῶν οὐκ ὄντων λήθη οἱ ἐπιγιγνόμε-

Cap. XLIV. §. 1. Ἐντελευτῆσαι. Reg. τελευτ. Cf. adn.
§. 2. Ἀφαιρεθῇ Bekker ex libris malis, quibus tacitus apud eum suffragatur Aug., recepit; nam dicendum est quo quis privatus fuerit, non quo quis possit privari.

IV, 92. Cf. ad Xen. Anab. I, 9, 27. et Bernh. Synt. p. 291. Deinde ambigas de vi praepositionis ἐν cum verbis εὐδαιμονῆσαι et τελευτῆσαι iunctae, quum scriptum non sit, in quibus rebus felices sint et moriantur. Et Meyer quidem sententiam hanc esse dicit: quorum vitae tenor ita congruit, ut eadem re et felices essent et obirent, i. e. ut, qua in re vitae terminum, in ea etiam felicitatem invenirent. Eumque secutus Wexius (de difficilioribus aliquot Salustii atque Thucydidis dictis p. 15. sq.) explicans εὐδαιμονῆσαί τε ἐν τινι καὶ τελευτῆσαι ἐν τούτῳ sic interpretatur: quorum vita ita aptata est (ita congruit), ut, in quo felices essent (patriae defendendae munere), in eodem vitam finirent. Sed ἐνευδαιμονῆσαι ὁ βίος ξυνεμετρήθη ex legibus linguae Graecae significant potius ὁ βίος ξυνεμετρήθη εὐδαιμονῆσαι ἐν αὐτῷ. Cf. adn. II, 20, 4. Itaque alterum incisum ἐντελευτῆσαι ὁ βίος ξυνεμετρήθη similiter resolvendum est, cui tamen enodationi et sententia obstare videatur et ipsa verba. Atque illa quidem apta fiet, si εὖ aut ex ἐνευδαιμονῆσαι etiam ad ἐντελευτῆσαι repeti posse ob exempla a Schaef. ad Greg. Cor. p. 1032. et ad Gnom. p. 361. et ad Demosth. Olynth. p. 20. R. atque ab interpr. Quintil. Inst. X, 1, 19. collecta existimaveris, aut, id quod Franzius in Annal. literar. Berol. de nostra maiore editione iudicans docere studuit, ob additum ὁμοίως omitti potuisse persuaseris. Altera ratio fortasse etiam Hermanno placuit l. d. ita interpretanti: quibusque sic est traducta (malim aptata, congruens facta, cf. Meyer et Franz.) vita, ut in ea pari et felicitate et exitu uterentur. Quum tamen εὖ ἐν τῷ βίῳ τελευτᾶν dici posse non sit demonstratum, etiamnum pro ἐντελευτῆσαι aut ex Reg. τελευτῆσαι, ut praepositio ex superioribus huic verbo adhaeserit, aut εὖ τελευτῆσαι legendum suspicamur.

§. 2. Πείθειν. Suppl. ταῦτα. Ad ea, quae sequuntur, similes sententias Isocr. Plat. §. 19. Xen. Cyr. VII, 5, 82. al. adscripserunt interpretes.

§. 3. Τέκνωσιν ποιεῖσθαι. „I. e. τεκνῶσαι, τεκνοποιεῖν, παιδοποιεῖν." ABRESCH. — ἰδίᾳ γάρ τε. Vulgo invitis membranis ἰδίᾳ τε γάρ, quam usitatam verborum collocationem scriptor ideo reliquisse videtur, ut τὲ non ad solum ἰδίᾳ, sed ad totam sententiam ἰδίᾳ ... ἔσονται pertinere significaret. — τῶν οὐκ ὄντων] „τῶν τεθνηκότων." Schol. Cf. 45. 1. — λήθη. „Est h. l. obliviscendi materia, vel causa oblivionem afferens." GOTTL., apud quem vel Abresch. vide plura. Cf. Iacobs. ad Epigr. Graec. delect. XI, 41. et supra adn. I, 52, 2. — διχόθεν ... ἀσφαλείᾳ, bifariam, et quod urbs non desolabitur, et securitatis causa (i. e. quod tutior erit aut ut tutior sit). Cf. adn. I, 32. extr. et de dativo aut causae aut consilii Matth. Gr. §. 398. b. — ξυνοίσει. Nominativus est τὸ τέκνωσιν ποιεῖσθαι. — παῖδας ... παραβαλλόμενοι κινδυνεύωσιν, (qui non) perinde atque alii liberis suis in discrimen datis (discrimini obiectis) periculum adeant, i. e. „qui in nullo ipsi casu periculi iactentur per liberos eo datos." BAU. De παραβάλλεσθαι cf. III, 14. 65., de vv. ἐκ τοῦ ομοίου adn. I, 51, 2. Hinc eam legem Atticam explicandam esse, quae oratoribus et ducibus liberos esse iubeat, docet Bloomf.

νοί τισιν ἔσονται, καὶ τῇ πόλει διχόθεν, ἔκ τε
τοῦ μὴ ἐρημοῦσθαι καὶ ἀσφαλείᾳ, ξυνοίσει· οὐ
γὰρ οἷόν τε ἴσον τι ἢ δίκαιον βουλεύεσθαι οἳ ἂν
μὴ καὶ παῖδας ἐκ τοῦ ὁμοίου παραβαλλόμενοι
4 κινδυνεύωσιν. ὅσοι δ' αὖ παρηβήκατε, τόν τε πλείο-
να κέρδος, ὃν εὐτυχεῖτε, βίον ἡγεῖσθε, καὶ τόνδε
βραχὺν ἔσεσθαι, καὶ τῇ τῶνδε εὐκλείᾳ κουφίζε-
σθε. τὸ γὰρ φιλότιμον ἀγήρων μόνον, καὶ οὐκ
ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν, ὥςπερ
τινές φασι, μᾶλλον τέρπει, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι.
1 45. Παισὶ δ' αὖ, ὅσοι τῶνδε πάρεστε, ἢ ἀδελ- ἔπειτα τῶν
φοῖς ὁρῶ μέγαν τὸν ἀγῶνα· τὸν γὰρ οὐκ ὄντα τε παίδων καὶ ἀδελφῶν

§. 4. Ἀγήρων. E. Vind. Dan. vett. edd. Tiber. Rhet. ἀγήρῳ. Cf. adn. 43, 2.

§. 4. Παρηβήκατε, aetatis vigorem transistis. Hi contrario verbo opponuntur iis, οἷς ἔτι ἡλικία τέκνωσιν ποιεῖσθαι §. 3. — τόν τε cet. Hinc incipit apodosis. Εὐτυχεῖτε est imperfectum, ἡγεῖσθε imperativus, ex quo pendet primum duplex accusativus τὸν βίον κέρδος, tum accusativus et infinitivus. — κουφίζεσθε, levamini, i. e. erigimini, dolorem levate. — τὸ φιλότιμον, i. e. ἡ φιλοτιμία. Cf. Tiber. περὶ σχημ. VIII. p. 574. et adn. I, 6, 3. — ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας, in aetate (militiae) inhabili. Cf. adn. I, 93, 6. — ὥςπερ τινές φασι. Fortasse ad Simonidem respici demonstrat Bloomf. — ἀλλά. De hoc cf. adn. I, 83, 2. et II, 43, 2.

Cap. XLV. §. 1. Παισὶ ... ὅσοι τῶνδε πάρεστε. Genitivus, id quod ex similibus verbis c. 44. init. apparet, in enunciationem relativam transpositus est. Cf. 48, 3. 67, 4. IV, 109. V, 36. VI, 100. VII, 43. Matth.

καὶ τῶν γυναικῶν.

ἅπας εἴωθεν ἐπαινεῖν, καὶ μόλις ἂν καθ' ὑπερβολὴν ἀρετῆς οὐχ ὅμοιοι, ἀλλ' ὀλίγῳ χείρους κριθείητε. φθόνος γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον, τὸ δὲ μὴ ἐμποδὼν ἀνανταγωνίστῳ εὐνοίᾳ τετίμηται.
2 εἰ δέ με δεῖ καὶ γυναικείας τι ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται, μνησθῆναι, βραχείᾳ παραινέσει ἅπαν σημανῶ. τῆς τε γὰρ ὑπαρχούσης φύσεως μὴ χείροσι γενέσθαι ὑμῖν

Gr. §. 443. 2. Pflugk. ad Eur. Hel. v. 1027. De articulo apud nom. παῖδες et ἀδελφοί omisso vid. Buttm. Gr. §. 124. adn. 4. Rost. §. 98. 6. — καθ' ὑπερβολὴν ἀρετῆς, virtutis exsuperantia, propter eximiam (vestram) virtutem, eximia virtute conspicui. — φθόνος ... πρὸς τὸ ἀντίπαλον. Vulgo haec sic interpretantur: invidia enim est vivis adversus aemulos, i. e. homines enim, quamdiu vivunt, invident aemulis. At sententiam debere esse homines, quamdiu vivant, invidia premi ex similiter dictis permultis, quae in ed. mai. collegimus (add. Schmid. ad Hor. Ep. II, 1, 13. sq.), atque ex contraria enunciatione τὸν οὐκ ὄντα ἅπας εἴωθεν ἐπαινεῖν, perspicuum est. Id sentiens Meyer verba in hunc modum accipi voluit: invidia enim viventes premuntur propter aemulationem. Πρός enim interdum esse propter notum est. Sed quoniam contrarium τὸ μὴ ἐμποδών non potest significare τὸ μὴ ἐμποδὼν εἶναι, sed τοὺς μὴ ἐμποδὼν ὄντας, etiam τὸ ἀντίπαλον sic intelligendum. Valent igitur haec: vivis livor est ab aemulis; nam πρός cum accus. iunctum quoniam omnino aliquid alteri cum altero intercedere significat, aliquoties ibi, ubi πρός vel παρά cum genit. exspectes, legitur. Cf. IV, 51. V, 105. VI, 80. Cum illis τὸ ἀντίπαλον et τὸ μὴ ἐμποδών cf. haec, πᾶν τὸ ἐναντίον vel τὸ ἐξ ἐναντίας VII, 44., τὸ Πελοποννήσιον V, 3., τὸ σωφρονέστατον III, 62., τὸ φαῦλον et alia VI, 18., τὸ ἄλλο IV, 96. V, 3. VIII, 55., τὸ ἔλασσον IV, 86., τὸ πλέον III, 71. IV, 86., ὅπερ ἦν πλεῖστον IV, 33., τὶ πλέον τὸ κωλῦσον IV, 78., τὶ βουλόμενον VII, 48. 49., τὸ νικηθέν II, 87., τὸ θεραπεῦον et τὸ μὴ ὑπεῖκον III, 39., τὸ μαχόμενον IV, 96., πᾶν τὸ μήπω μεμαχημένον VII, 43. Cf. V, 9. VI, 35. 69. — τε τίμηται. Cf. Matth. Gr. §. 502. 2. et Schmidt. Doctr. tempor. III. p. 25. sq.

§. 2. Γυναικείας τι ἀρετῆς ... μνησθῆναι. Propr. de virtute muliebri aliquam mentionem facere, i. e. commemorare, qualis virtus muliebris esse debeat. Tum ὅσαι refertur ad genit. τῶν γυναικῶν, qui inest in adiect. γυναικείας. Cf. Vig. p. 80. (etiam de nom. ἀρετή,) Matth. Gr. §. 435. Bernh. Synt. p. 242. — τῆς ὑπαρχούσης ... χείροσι γενέσθαι, indole, quam habetis (seu propria vestra natura) non deteriores esse. „Vult, ut ne sint abiecto prorsus animo; nam lamentari huic sexui imbecilliori conceditur.“ HAACK.

μεγάλη ἡ δόξα, καὶ ἧς ἂν ἐπ' ἐλάχιστον ἀρετῆς πέρι ἢ ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος ᾖ.

ἐπίλογοι.

1 46. Εἴρηται καὶ ἐμοὶ λόγῳ κατὰ τὸν νόμον ὅσα εἶχον πρόςφορα, καὶ ἔργῳ οἱ θαπτόμενοι τὰ μὲν ἤδη κεκόσμηνται, τὰ δὲ αὐτῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε δημοσίᾳ ἡ πόλις μέχρι ἥβης θρέψει, ὠφέλιμον στέφανον τοῖςδέ τε καὶ τοῖς λειπομένοις τῶν τοιῶνδε ἀγώνων προτιθεῖσα· ἆθλα γὰρ οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς δὲ καὶ ἄν-

Cap. XLVI. §. 1. Τὸ ἀπὸ τοῦδε. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. τὰ ἀπὸ τοῦδε, contra morem. Vid. IV, 114, 5. Xen. Cyr. IV, 2, 22. V, 1, 5. 2, 35. al.

Ὑπάρχουσα = οἰκεία, ut II, 61. et alibi. — καὶ ἧς ... κλέος ᾖ, et (magna est gloria) eius feminae, de qua quam minimus, sive in bonam sive in malam partem (propr. quod attinet ad virtutem, vel secundum adn. I, 33, 2. ad virtutis laudem, aut ad reprehensionem) rumor sit, aut de cuius virtute aut probro quam minima inter mares fama sit. Altera ratio simplicior quidem est, sed praepositionis περί collocatio cum ea conciliari vix potest. De vv. κλέος τινός cf. adn. I, 61, 1. 69, 5. Ipsum κλέος hic est nomen μέσον, quod vocatur, ut non raro apud poetas (cf. Steph. Thes.), et ut δόξα, ὄνειδος (cf. adn. VIII, 27.), ἐλπίς et ἐλπίζειν (cf. adn. I, 1.), alia similia, quae in utramque partem dicuntur. Cum sententia cf. Aesch. Agam. v. 611. Plut. Apophth. Lac. p. 354. Wyttenb. al. in ed. mai. coll.

Cap. XLVI. §. 1. Εἴρηται καὶ ἐμοὶ λόγῳ. Ob alterum membrum proprie καὶ λόγῳ ἐμοὶ εἴρηται scribendum erat, sed ut concionem ad finem properare indicaret, scriptor εἴρηται, quo verbo finiri orationes solent, anteposuit, et deinde orationem mutavit. Λόγῳ cur ad εἴρηται additum sit, hic statim patet, aliter ac I, 22., ubi cf. adn. — μέχρι ἥβης θρέψει] „μέχρι ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν.“ Schol. Proprie quidem ἥβη est τὸ ἑκκαίδεκα ἐτῶν γενέσθαι, cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 123, 3; sed μέχρι ἥβης Thuc. dicens peractam ἥβην videtur velle intelligi. Cf. l. d. §. 123, 5. 8. et de ambigua v. ἥβη vi Steph. Thes. De re vid. Plat. Menex. c. 22. et ibi interpr. Schneid. ad Xen. de Vectig. 2, 2. al. in ed. mai. d. — στέφανον ... προτιθεῖσα. „Τοῖςδε, his, i. e. mortuis, τοῖς λειπομένοις, superstitibus. Iunge στέφανον et ἀγώνων.“ DOBR. Ad coronas autem victoribus ludorum datas respicitur. Cf. IV, 121. — ἆθλα ... πολιτεύουσι. Sententiam similibus confirmant Gottl. et Bloomf. De δέ. vid. adn. I, 18, 1. Vulgatum τοῖςδε contrarium est iis, quae praecipiunt Buttm. et Herm. ad Soph. Philoct. v. 87., quorum praeceptorum vim infringere studet Matth. Gr. §. 470. 2. Πολιτεύουσι est in civitate versantur, vivunt.

δρες ἄριστοι πολιτεύουσι. νῦν δὲ ἀπολοφυρά- 2
μενοι ὃν προςήκει ἕκαστος, ἀποχωρεῖτε."
47. Τοιόςδε μὲν ὁ τάφος ἐγένετο ἐν τῷ χει- 1

ἔτους α΄ τελευτή.

§. 2. Ἀποχωρεῖτε Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. H. G. al. Vulgo et Bekk. ἄπιτε, cuius interpretationem ἀποχωρεῖτε putant esse. Potuit tamen vulgatum ex loquendi more recepto, qui Plat. Menex. c. 22. Demosth. Epitaph. extr. aliisque locis (vid. ed. mai.) comprobatur, irrepere.

§. 2. Ἀπολοφυράμενοι. „I. e. παυσάμενοι ὀλοφύρεσθαι, ut explicat Schol. ad c. 61." GOTTL. Cf. ed. mai. Pro simplici ὀλοφύρεσθαι tamen dixit Nic. Greg. p. 750. — ὃν προςήκει ἕκαστος. Consecutio verborum haec est, ἀπολοφυράμενοι ἕκαστος ὃν προςήκει (αὐτῷ ὀλοφύρεσθαι). — ἀποχωρεῖτε. Usitatum verbum, quo tales conciones dimittebantur, erat ἄπιτε. Cf. sd. Comparantur Latina discedite (Liv. II, 56.) et ilicet (Creuz. Ant. Rom. §. 307.).

Cap. XLVII. Sequitur locus illustris, qui est de pestilentia, quam λοιμικὴν κατάστασιν vocat Suid. in μεταποιεῖσθαι. Cum hac pestilentiae descriptione praeter ceteros conferendus est T. Lucretius Carus, qui de Rerum natura l. VI. v. 1136. sqq. eandem luem ita depinxit, ut saepissime ipsa verba Thucydidis, quoad poetae Latino licuit, interpretatus sit; deinde Procopius Bell. Pers. II, 22. 23. p. 78. sqq. de pestilentia, quae a. 542. p. Chr. n. Constantinopolim depopulata est, diligenter et non raro verbis Thucydideis explicans; denique Cantacuzenus IV, 8. p. 49. sqq., qui de alia pestilentia a. 1347. agens multa iisdem verbis, sed alio sententiarum ordine, descripsit. Nec sine fructu comparabuntur Virg. Georg. III, 478. sqq. Ovid. Met. VII, 523. sqq. aliique et antiquiores et recentiores scriptores in ed. mai. III. 2. p. 245. et IV. p. 169. sq. nominati. Singularibus libellis hunc locum Thucydideum illustrarunt Meister, Eyerel, Grimm, Schoencke, Ireland, Krauss, alii, quorum nomina et libellorum inscriptiones vide ibidem. Quaeritur autem, lues Attica verane pestilentia inguinaria seu febris pestilentialis, quam medici vocant, an morbus alius generis illo tempore vulgatus et contagiosus fuerit. Causas gravissimas, ob quas complures de pestilentia inguinaria hic agi negent, prolatas et examinatas vide in adn. ad 49, 5. 6. 8. 51, 6. Morbum vulgatum (ἐπιδήμιον) fuisse ex c. 49. init., contagiosum ex 51, 4. 5. et 58. certissime intelligimus. Sed aeque recte febris aliqua maligna (τυφώδης πυρετός) ac pestilentia inguinaria seu orientalis existimetur. Illa sententia si placet, is morbus, qui ab tertio p. Chr. saeculo ad undecimum saepissime nomine ignis sacri notatur, aut etiam febris contagiosa, quae a. 1556. Pannoniam devastavit, videntur maxime comparanda. Cum Milanensi lue atrae mortis contendit Ireland p. 12. sqq. Permulti etiam typhum bellicum seu febrem castrensem intelligunt. Quam opinionem a Schoenckio p. 22. ita probatam, ut argumentis exponendis supersedere se posse arbitraretur, Dukas ad c. 47. et Meister p. 103. sqq. maxime defendunt. Sed vide, quae dubitationes contra hos prolatae sint a nobis in ed. mai. p. 250. sqq. et a Kraussio p. 31. sq. Is hanc luem esse febrem Aethiopicam contagiosam, putridam, pustulosam, quae

μῶνι τούτῳ· καὶ διελθόντος αὐτοῦ, πρῶτον ἔτος
τοῦ πολέμου τοῦδε ἐτελεύτα.
2 Τοῦ δὲ θέρους εὐθὺς ἀρχομένου, Πελοπον-
νήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὰ δύο μέρη, ὥςπερ καὶ
τὸ πρῶτον, ἐςέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν· ἡγεῖτο δὲ
Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασι-
3 λεύς· καὶ καθεζόμενοι ἐδῄουν τὴν γῆν. καὶ ὄντων
αὐτῶν οὐ πολλάς πω ἡμέρας ἐν τῇ Ἀττικῇ, ἡ
νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις,
λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον πολλαχόσε ἐγκα-
τασκῆψαι καὶ περὶ Λῆμνον καὶ ἐν ἄλλοις χω-
ρίοις, οὐ μέντοι τοσοῦτός γε λοιμός, οὐδὲ φθορὰ

τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Λακεδαιμονίων πάλιν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐςβαλόντων ἡ νόσος ἐγκατέσκηψεν.

postea saeculo p. Chr. sexto in pestilentiam inguentariam degeneraverit, demonstrare studet p. 39. sqq. et p. 51 — 54. Cf. etiam Encyclop. medic. Berolin. XXVI. p. 627. et 631. Pestilentiae Atticae συμπτώματα enumerant Eyerel. p. 42. sqq. et Grimm. p. 30. sqq., effectus Schoenck. p. 30. sqq. „Thucydides narrationem suam in tres partes descripsit. In quarum prima (c. 47. 48.) originem et causas pestilentiae indicat; altera (c. 49. 50.) naturam, indicia, clades morbi depingit; tertia (c. 51. sqq.), quam vim haec dira lues et in mores et in totam vitam habuerit, narrat et examinat." GAIL. Galeni de hoc loco iudicium vid. apud Krauss. p. 21.

§. 1. Τάφος, i. e. ταφή, ut apud alios. Cf. Abresch. et Dobr. p. 123. Contra ταφήν pro τάφῳ dixit Soph. Cf. Lob. ad Ai. v. 1090. — ἐτελεύτα. Ita imperfectum in singulorum annorum clausulis legitur, quia ad rei effectum, qui permanebat, respicitur.

§. 2. Πελοποννήσιοι ... τὰ δύο μέρη. De appositionis natura vid. Rost. Gr. §. 101. 3. b., de verbis τὰ δύο μέρη adn. I, 74, 1. et II, 10., ad quem alterum locum respiciunt etiam verba ὥςπερ καὶ τὸ πρῶτον. — ἐςέβαλον ἐς τὴν Ἀττ. Cf. Diod. XII, 45.

§. 3. Ἡ νόσος, notus ille morbus. — λεγόμενον. Dubitatur, sitne casus absolutus (cf. Herm. ad Vig. p. 713. Rost. §. 131. 5. et adn. ad εἰρημένον I, 140, 2.), ita ut ad ἐγκατασκῆψαι cogitetur αὐτήν, an per σχῆμα πρὸς τὸ σημαινόμενον relatum sit ad nomen νόσημα. Haec ratio, etiam a Matth. Gr. §. 434. extr. et Bernh. Synt. p. 430. probata, videtur anteponenda, primum quia illud αὐτήν non est additum, deinde quia etiam in toto proximo capite (cf. ibi §. 3.) scriptor neutro genere ita utitur, ut si νόσημα antecesserit. Contra Sophocles αὕτη post νόσημα, quasi νόσος praecessisset, posuit Phil. v. 758. (742. ed. Wund.) — ἐγκατασκῆψαι. Vi intransitiva, ut κατασκήπτειν 49, 8. et apud alios ἐνσκήπτειν et ἐπισκ. Vid. ed. mai. Pro his ἐμπίπτειν 48, 2. et paulo aliter ἐπιπίπτειν ibid. §. 3. — ἐν ἄλλοις χωρίοις. Ne εἰς ἄλλα χωρία scribendum fuisse putes, cogita sententiam hanc esse, pestilentiam circa Lemnum et alibi in multa loca (πολλαχόσε) ingruisse. Clarior esset haec vis, si ἐν ἄλλαις χώραις legeretur.

οὕτως ἀνθρώπων οὐδαμοῦ ἐμνημονεύετο γενέ-
σθαι. οὔτε γὰρ ἰατροὶ ἤρκουν τὸ πρῶτον θερα- 1
πεύοντες ἀγνοίᾳ, ἀλλ' αὐτοὶ μάλιστα ἔθνησκον,
ὅσῳ καὶ μάλιστα προςῄεσαν, οὔτε ἄλλη ἀνθρω-
πεία τέχνη οὐδεμία· ὅσα τε πρὸς ἱεροῖς ἱκέτευ-
σαν, ἢ μαντείοις καὶ τοῖς τοιούτοις ἐχρήσαντο,
πάντα ἀνωφελῆ ἦν, τελευτῶντές τε αὐτῶν ἀπέστη-
σαν ὑπὸ τοῦ κακοῦ νικώμενοι.

τόπος καὶ αἰτία, ὅθεν ἤρξατο.

48. Ἤρξατο δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, 1
ἐξ Αἰθιοπίας τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου, ἔπειτα δὲ καὶ
ἐς Αἴγυπτον καὶ Λιβύην κατέβη καὶ ἐς τὴν βασι-
λέως γῆν τὴν πολλήν. ἐς δὲ τὴν Ἀθηναίων πό- 2
λιν ἐξαπιναίως ἐνέπεσε, καὶ τὸ πρῶτον ἐν τῷ
Πειραιεῖ ἥψατο τῶν ἀνθρώπων, ὥςτε καὶ ἐλέ-
χθη ὑπ' αὐτῶν, ὡς οἱ Πελοποννήσιοι φάρμακα

Cap. XLVII. §. 4. *Μαντείοις*. *Μαντείαις* Cl. Ven. It. Vat. Gr. Laur., corr. Aug. et m., Bekk. At alterum alibi usurpat Thuc. tam de loco quam de ipsis responsis. Cf. I. 25. 28. 126. II, 17. al.

— *οὕτως*, adeo, tantopere, relatum est ad *γενέσθαι*, quum posset etiam voce cum nomine iuncta *τοσαύτη* scribi.

§. 4. *Οὔτε ... ἤρκουν*, neque enim medici opem ac salutem ferebant. Pro his Cantac. IV, 8. *οὔτε ἰατρῶν ἐξήρκει τέχνη οὐδεμία*, sicut ipse Thuc. in altero membro *οὔτε ἄλλη ... τέχνη οὐδεμία* dixit — *τὸ πρῶτον θεραπεύοντες ἀγνοίᾳ*, quum primum propter inscientiam (morbi aegros) curarent (id quod intellecta morbi saevitia omnem artem illudente ab iis omissum est). Hanc ex tribus explicationibus in ed. mai. propositis probandam esse docuit Goell. *μάλιστα ... ὅσῳ ... μάλιστα*. Cf. Matth. Gr. §. 462. *Καί* post relativum ut in aliis comparationibus collocatum est. Cf. Seidl. et Wund. ad Soph. Oed. Col. v. 53. — *ὅσα*. Plenius *ὅσας ἱκετείας*. Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. — *πρὸς ἱεροῖς*, ad loca sacra. Cf. *πρὸς αὐτοῖς* III, 81, 5. et interpr. Soph. Trach. v. 371. — *τελευτῶντες*. Cf. Matth. Gr. §. 558. Rost. §. 130. adn. 4.

Cap. XLVIII. §. 1. *Ἐξ Αἰθιοπίας*. Idem Galenus, Plutarchus, Maximus Tyr., Ammianus Marc. testantur. Cf. Gottl. et Schoenck. p. 14. sq., et de aliis pestilentiis ibidem exortis in ed. mai. adn. et de Aepypto ibid. et Encycl. medic. Berol. XXVI. p. 659. sqq. — *κατέβη*. Verbum proprie animantibus congruens, ut deinde alia. — *τὴν βασιλέως ... τὴν πολλήν*, maximam partem regionis regis Persarum.

§. 2. *Ἐνέπεσε*, incidit Liv. XXVII, 23. Cf. Sint. ad Plut. Pericl. c. 34. — *τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πειραιεῖ*. Eo igitur luem importatam esse verisimile est. — *φάρμακα ἐςβεβλήκοιεν*. Hunc inanem ru-

ἐςβεβλήκοιεν ἐς τὰ φρέατα· κρῆναι γὰρ οὔπω
ἦσαν αὐτόθι. ὕστερον δὲ καὶ ἐς τὴν ἄνω πόλιν
3 ἀφίκετο, καὶ ἔθνησκον πολλῷ μᾶλλον ἤδη. λε-
γέτω μὲν οὖν περὶ αὐτοῦ, ὡς ἕκαστος γιγνώσκει
καὶ ἰατρὸς καὶ ἰδιώτης, ἀφ' ὅτου εἰκὸς ἦν γενέ-
σθαι αὐτό, καὶ τὰς αἰτίας, ἅςτινας νομίζει το-
σαύτης μεταβολῆς ἱκανὰς εἶναι δύναμιν ἐς τὸ
μεταστῆσαι σχεῖν· ἐγὼ δὲ οἷόν τε ἐγίγνετο λέ-
ξω, καὶ ἀφ' ὧν ἄν τις σκοπῶν, εἴ ποτε καὶ
αὖθις ἐπιπέσοι, μάλιστ' ἂν ἔχοι τι προειδὼς μὴ
ἀγνοεῖν, ταῦτα δηλώσω, αὐτός τε νοσήσας, καὶ
αὐτὸς ἰδὼν ἄλλους πάσχοντας.

εἶδος τῆς νόσου.

1 49. Τὸ μὲν γὰρ ἔτος, ὡς ὡμολογεῖτο, ἐκ
πάντων μάλιστα δὴ ἐκεῖνο ἄνοσον ἐς τὰς ἄλλας
ἀσθενείας ἐτύγχανεν ὄν· εἰ δέ τις καὶ προέκαμνέ

morem fuisse Thucydides satis significat; similes autem saepe sunt sparsi. — *φρέατα*, puteos, cisternas ad aquam pluviam excipiendam. Cf. Meier de Gentil. Att. p. 53. — *αὐτόθι*. „Sc. in Piraeo; nam supra [c. 15.] meminit fontis Callirrhoes, quae erat in [urbe superiore].“ HUDS. — *τὴν ἄνω πόλιν*. Cf. adn. I, 93, 7.

§. 3. *Αὐτοῦ*. „Sc. νοσήματος.“ GOTTL. Cf. adn. 47, 3. — *ἰδιώτης*, medicae artis ignarus. Cf. Stallb. ad Plat. Protag. p. 322. C. — *ἀφ' ὅτου ... αὐτό*. Cf. Plut. Per. c. 34. Diod. XII, 45. 58. et quae de his locis disputata sunt in ed. mai. p. 250. sq. — *τὰς αἰτίας ... σχεῖν*. Genitivi *τοσαύτης μεταβολῆς*, proprie cum nomine *αἰτίας* iungendi, translati sunt in enunciationem relativam. Cf. adn. 45, 1. et hic Dobr. Comparato autem loco VI, 20. *οὔτε δεομένας (πόλεις) μεταβολῆς, ᾗ ἄν τις ἐς ῥᾴω μετάστασιν χωροίη*, ubi *μεταβολή* et *μετάστασις* pariter ita distinguuntur, ut illa sit mutatio universa, haec rerum conversio, conversus status, hic quoque verbum e verbo sic exprimimus: et (dicat) eas causas tantae mutationis, quas putet esse idoneas, ut vim ad rerum conversionem efficiendam habuerint. Sunt haec paulo verbosius dicta. De quali autem agatur *μεταστάσει*, ex 49, 1. liquet. — *ἀφ' ὧν ἄν τις σκοπῶν*, unde quis in considerando profectus, i. e. quae sibi quis proponens. De iterato *ἄν* cf. adn. I, 76, 4. — *εἴ ποτε ... ἐπιπέσοι*. Respicit Thuc. ad primarium consilium, quod in conscribenda historia habuit. Cf. adn. I, 22, 4. *Ἐπιπίπτειν* autem, ut *ἐμπίπτειν* 48, 2., etiam de malis praeter exspectationem ingruentibus dicitur. Cf. 49, 6. III, 82. al., etiam *ἐπιγίγνεσθαι* 58, 2.

Cap. XLIX. §. 1. Cum toto hoc capite praeter Lucret. l. d. cf. Eyerel. p. 42. sqq. Grimm. p. 30. sqq. Schoenck. p. 25. sqq. Meist. p. 109. sqq. Krauss. p. 15. sqq. — *ἄνοσον ἐς τὰς ἄλλας ἀσθενείας*. „Ἔτος

τι, ἐς τοῦτο πάντα ἀπεκρίθη. τοὺς δ' ἄλλους 2
ἀπ' οὐδεμιᾶς προφάσεως, ἀλλ' ἐξαίφνης, ὑγιεῖς
ὄντας πρῶτον μὲν τῆς κεφαλῆς θέρμαι ἰσχυραὶ
καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐρυθήματα καὶ φλόγωσις
ἐλάμβανε, καὶ τὰ ἐντός, ἥ τε φάρυγξ καὶ ἡ
γλῶσσα, εὐθὺς αἱματώδη ἦν καὶ πνεῦμα ἄτοπον
καὶ δυσῶδες ἠφίει. ἔπειτα ἐξ αὐτῶν πταρμὸς καὶ 3
βράγχος ἐπεγίγνετο, καὶ ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ κατέβαινεν ἐς τὰ στήθη ὁ πόνος μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ· καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν στηρίξαι, ἀνέστρεφέ τε αὐτήν, καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι, ὅσαι ὑπὸ ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσίν, ἐπῄε-

Cap. XLIX. §. 3. Ἐπεγίγνετο. It. Vat. H. ἐγίγνετο. Cf. tamen adn.

ἄνοσον ex h. l. habet Pollux. Stephanus ... inter vocabula et loquendi genera Thucydidi peculiaria vel cum paucis communia habendum putat." DUK. Cf. Bloomf. — ἐς τοῦτο πάντα ἀπεκρίθη, Schol. ἐχωρίσθη. Cf. I, 3, 3. „Omnia in hunc morbum [secreta] concesserunt, secesserunt. [Inest igitur emphasis. Cf. Cantac. IV, 8. πάντα εἰς ἐκεῖνο κατέληγε τὸ νόσημα.] Paulo post ὃ καὶ γένοιτο, ἐς τοῦτο ἐτελεύτα c. 51." GOTTL. De veritate rei cf. Chelot. De Pestil. p. 45. et Krauss. p. 15. Intelligitur inde morbum ἐπιδήμιον fuisse.

§. 2. Ἀπ' οὐδεμιᾶς προφάσεως, ex nulla manifesta causa. — τῆς κεφαλῆς θέρμαι, capitis fervores. De voc. θέρμ. cf. Lob. ad Phryn. p. 331., de plurali hoc et similibus, qui sequuntur, velut τῶν ὀφθαλμῶν ἐρυθήματα, oculorum rubores, et paulo aliis §. 3. et 5. vid. Rost. Gr. §. 97. 3. b. Cf. etiam 38, 1. 65, 10. 75, 3. 102, 5. — φλόγωσις, (oculorum) inflammatio. — αἱματώδη, cruore suffusa. — πνεῦμα ἄτοπον, halitum tetrum, vel omnino insolitum. Cf. ed. mai.

§. 3. Ἐπεγίγνετο. Cf. adn. 4, 3. — πόνος, morbus. Cf. Krauss. p. 16. Τὴν ἐκ τοῦ νοσήματος ταλαιπωρίαν interpretatur Schol. — βηχὸς ἰσχυροῦ. De genere vocabuli βήξ vid. Lob. Paral. Gr. I. p. 101. — τὴν καρδίαν, os ventriculi, stomachum. Cf. ed. mai. et Krauss. p. 16. sq. — στηρίξαι, vi intransitiva, constiterat, haeserat. Ἐς positum est ut apud ἱδρυθῆναι et similia. Cf. adn. I, 103, 3. — ἀνέστρεφε. Galeni verbis τὸ ἀναστρέφειν ἐπὶ τῆς πρὸς ἔμετον ὁρμῆς εἶπε (Θουκυδίδης) illustrat Schoenck. Oriebatur igitur nausea s. vomendi impetus. — ἀποκαθάρσεις χολῆς, bilis eiectiones, χολῆς ἔμετοι. — πᾶσαι ... εἰσίν. „Differunt enim et colore, et odore, et sapore." KRAUSS. p. 17., qui tamen ad v. χολῆς minus respexit. — ταλαιπωρίας, cruciatu. Cf. §. 6. Simul tamen et defatigationis et cruciatus vim inesse vult Krauss.

4 σαν, καὶ αὗται μετὰ ταλαιπωρίας μεγάλης. λύγξ
τε τοῖς πλείοσιν ἐνέπεσε κενή, σπασμὸν ἐνδιδοῦσα ἰσχυρόν, τοῖς μὲν μετὰ ταῦτα λωφήσαντα,
5 τοῖς δὲ καὶ πολλῷ ὕστερον. καὶ τὸ μὲν ἔξωθεν ἁπτομένῳ σῶμα οὐκ ἄγαν θερμὸν ἦν οὔτε χλωρόν, ἀλλ' ὑπέρυθρον, πελιτνόν, φλυκταίναις μι-

§. 4. Ἐνέπεσε Cass. Aug. Cl. Ven. T. C. F. Pal. It. Vat. H. Reg. al. Vulgo et Bekk. ἐνέπιπτε, quod mediis in imperfectis retinendum esse videatur. At „aoristus inter plura imperfecta collocatus mutatus est in imperfectum. Ita mox ἔδρασαν et in fine capitis ἠγνόησαν." HAACK. Patet enim tam ob actionem repetitam imperfectum quam ob notionem verbi ipsius rem unius momenti designantem aoristum potuisse poni. Cf. etiam Arn.

§. 5. Οὐκ. Laur. E. Vind. m. (hic tacitus,) Bekk. οὔτ', Ar. Chr. Dan. οὔτε. Quo non opus esse videatur ob ea, quae Hermannus ad Eur. Med. v. 4. in cens. Elmsl. disputavit. Quum tamen omissio prioris οὔτε poetis relinquenda videatur (cf. Matth. Gr. §. 609. ζ. γγ'), et hic, si illud cogitaretur, ἦν statim post οὐκ collocandum fuerit, aut Bekkeri scriptura probanda, aut, quod mavult Frank. in Nov. annal. philol. 1840. XXVIII. 1. p. 61., in altero membro οὐδέ legendum.

Πελιτνόν Bekk. Ita Thucydidem scripsisse testantur Aelius Dionysius apud Eustath. ad Il. I. 735., Photius, Phavorinus, et idem Atticum vocat Moeris. In libris mss. πελιδνόν.

§. 4. Λύγξ ... κενή, singultus inanis. „Optime explanat Foes his verbis: qui nihil vomitione refunderet, nullumque humorem eiiceret." BLOOMF. Motus ventriculi irritus, nihil eiiciens, etiam Kraussio est, quem vide de causis rei p. 20. — σπασμὸν ἐνδιδοῦσα, convulsionem afferens, quem convulsiones sequebantur. Ἐνδιδόναι non raro esse afferre docet Steph. Thes. Cf. Krauss. p. 21. — μετὰ ταῦτα λωφήσαντα. Λωφήσαντα recte ad ταῦτα referre videtur Dobr. Si enim ad σπασμόν pertineret, αὐτίκα (μεταυτίκα enim, quod coniicias, apud Thuc. non legitur) λωφῶντα scribendum fuisse arbitramur. Ipsum verbum λωφ. similiter VII, 77. legitur, paulo aliter VI, 12.

§. 5. Τὸ μὲν ἔξωθεν ἁπτομένῳ ... ἦν. Τὸ ἔξ. σῶμα sunt nominativi, ad part. ἁπτομένῳ suppl. αὐτοῦ (τοῦ σώματος), et de dativo vid. Matth. Gr. §. 388. b. Rost. §. 105. 2. 2). et Thuc. I, 10, 5. II, 51, 1., ut eundi verba omittamus, de quibus vid. adn. I, 24, 1. Denique de ἔξωθεν pro ἔξω per attractionem posito cf. adn. I, 62, 4. 65, 1. II, 13, 7. — οὐκ ἄγαν θερμὸν ἦν. Hoc signum malae notae. Vid. Krauss. p. 22. Idem voce ὑπέρυθρον significari putat rubedinem cutis illam, quam recentiores medici nuncupent exanthema typhosum. — φλυκταίναις ... ἐξηνθηκός. Attende hexametrum, quales etiam optimis scriptoribus nonnunquam excidisse satis constat. Vide, ut de aliis taceamus, Ellendt. ad Cic. de Orat. III, 5. interpr. Tac. Ann. I, 1. Demosth. de Cor. §. 143., de Thucydideis Burges Proleg. p. 216. et 326. et de aliis numeris dactylicis adn. I, 13, 6. Ad rem autem quod

κραῖς καὶ ἕλκεσιν ἐξηνθηκός· τὰ δὲ ἐντὸς οὕτως ἐκαίετο, ὥςτε μήτε τῶν πάνυ λεπτῶν ἱματίων καὶ σινδόνων τὰς ἐπιβολὰς μήτ' ἄλλο τι ἢ γυ-

'Εκαίετο. Cass. Aug. Cl. Ven. T. C. Pal. It. Vat. Mosqu. Bekk. *ἐκάετο.* At c. 52. in omnibus libris *ἐκαίετο* et VIII, 39. *κατακαίουσι.* Constantiae causa igitur hic quoque diphthongum retinendam putavimus. Nec tragicos *κάειν* et *κλάειν* scripsisse docet Herm. in Praef. Soph. Ai., cuius sententiae accessit etiam Elmsl. ad Eur. Bacch. v. 757. Pariter apud Xenoph. longe saepius *καίειν* quam *κάειν* legitur. Vid. ad Anab. III, 5. 3. adn. Forsitan apud Thuc. quoque, ut in aliis nonnullis rebus orthographicis parum constans videtur fuisse (cf. sd. 3, 2.), ita huius verbi utraque forma ferenda esse existimetur; in uno tamen loco tantum auctoritatis melioribus membranis tribuere noluimus.

Μήτ' ἄλλο. Laur. E. m. Bekk. *μηδ' ἄλλο*, ut prius *μήτε* et *τὲ* inter se respondeant; sed *τὲ* simplex potest esse copula.

Γυμνόν. Ven. Gr. D. Laur. E. Vind. m. Galen. Bekk. *γυμνοί*, sed pro eo requireretur *γυμνοὺς* (*ὄντας*). Ceterum cf. adn.

attinet, quum in pestilentia inguinaria bubones et carbunculi (anthraces) paene constanter, subinde etiam vibices (petechiae) commemorentur, quaeritur, num ex his aliquid his verbis declaretur. Negat id quidem Meister, qui apud Thuc. nihil nisi exanthema rubrum cum pustulis vel ardentibus papulis coniunctum significari putat. At nos non videmus saltem, quid obstet, quo minus ea aetate, qua certa artis vocabula nondum inventa fuerint, illa verba, praesertim quum Aëtius in pestilentia *πονηρὰ ἕλκη καὶ ἀνθρακώδη* nominet, et *φλυκταίνας μικρὰς ὅσον φακοῦ μέγεθος* apud Procopium Meister ipse vibices interpretetur, aeque recte aliter, atque is voluit, intelligantur. Nam quod Thucydides colorem corporis ob illas *φλυκταίνας* et *ἕλκη ὑπέρυθρον* et *πελιτνόν* fuisse dicit, nonne optime convenit carbunculis et vibicibus? quorum illos tubera exulcerata (*ἕλκη*) coloris lividi et purpurei, quae saepe inflammentur, has maculas lenticulares primum rubras, deinde fuscas vel purpureas, postremo nigras esse definiunt medici, et in pestilentia corpus propter petechiarum exanthema modo subrubere modo livere adnotat Wolmar de Pestil. p. 6. Nec multum dissentit Krauss. p. 38., cui *φλύκταιναι* (*καὶ ἕλκη*) sunt pustulae ulcerantes, sua natura maxime affines carbunculis, paene carbunculi minuti, eiusdem naturae, cuius soleant esse eae, quae in peste inguinaria saepe appareant et apud medicos ecthymata sonent. Apud Cantac. quidem non solum *μέλαιναι φλυκτίδες* dicuntur *ἀναφύεσθαι* et *στίγματα ἐξανθεῖν* p. 51., sed commemorantur etiam *ἀποστάσεις* sive abscessus et horum curationes. Sed bubones adeo recentioribus temporibus interdum non observatos esse testantur medici. — *ἐξηνθηκός.* Hinc ortum esse medicum vocabulum *ἐξάνθημα*, et proprie non corpus, sed ipsas pustulas dici *ἐξανθεῖν*, efflorescere, pullulare, emergere docent interpretes. — *τὰ δὲ ἐντὸς … ἐκαίετο.* Significari aestum febrilem, quo iactentur homines lue infecti, explicant medici. — *γυμνὸν ἀνέχεσθαι.* Ex superio-

μνὸν ἀνέχεσθαι, ἥδιστά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν. καὶ πολλοὶ τοῦτο τῶν ἠμελημένων ἀνθρώπων καὶ ἔδρασαν ἐς φρέατα, τῇ δίψῃ ἀπαύστῳ ξυνεχόμενοι· καὶ ἐν τῷ ὁμοίῳ
6 *καθειστήκει τό τε πλέον καὶ ἔλασσον ποτόν. καὶ ἡ ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν καὶ ἡ ἀγρυπνία ἐπέκειτο διὰ παντός. καὶ τὸ σῶμα, ὅσονπερ χρόνον καὶ ἡ νόσος ἀκμάζοι, οὐκ ἐμαραίνετο, ἀλλ' ἀντεῖχε παρὰ δόξαν τῇ ταλαιπωρίᾳ· ὥςτε ἢ διεφθείροντο οἱ πλεῖστοι ἐναταῖοι καὶ ἑβδομαῖοι ὑπὸ τοῦ ἐντὸς καύματος, ἔτι ἔχοντές τι δυνά-*

ribus repetendum *σῶμα*, quod, quamvis remotius, eo facilius omitti potuit, quia etiam eo non praecedente in Ev. Marc. 14, 51. legimus *περιβεβλημένος σινδόνα ἐπὶ γυμνοῦ*, item articulo non addito. Ceterum cf. sd. — *ἥδιστά τε ἂν … ῥίπτειν.* Cogitanda esse verba *εἰ ἠμελοῦντο* apparet ex iis, quae sequuntur. Cf. Matth. Gr. §. 598. 1. a. Rost. §. 120. 6. e. aa. — *πολλοὶ τοῦτο … καὶ ἔδρασαν ἐς φρέατα.* *Τοῦτο*, i. e. *τὸ ῥίπτειν σφᾶς αὐτοὺς ἐς ὕδωρ.* Quare „non secus intelligendum hunc locum existimo, quam si dictum esset, *καὶ πολλοὶ ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ἔῤῥιψαν, ἐς φρέατα ῥιπτοῦντες* [*σφᾶς αὐτούς*].“ STEPH. „Schol. supplet *τρέχοντες* [?]. Sed ubi est hoc verbum, aut unde repetas. Neque opus est eo suppleto; quid enim est *τοῦτο ἔδρασαν* nisi *ἔῤῥιψαν σφᾶς αὐτούς*?“ BAU. Est igitur *σχῆμα πρὸς τὸ σημαινόμενον* vel, si mavis, emphasis. Cf. adn. II, 4, 3. De re vid. Lucret. v. 1170. sq. Ovid. Met. VII, 567. sqq. Diod. XII, 58. — *ἠμελημένοι ἄνθρωποι*, propr. homines neglecti, sunt ii, in quos nemo attentus erat, incustoditi. — *τῇ δίψῃ … ξυνεχόμενοι.* Causam rei non ab siti inexplebili cum Thuc., Lucret., Ov., aut a desiderio ardoris restinguendi cum Diod., sed a delirio repetunt Larrey, idem narrans de pestilentia in Gallorum exercitu, qui in Syriam invaserat, grassante, et Meister, Procopium testem citans. Haud dubie ambae causae valebant. Certe siti insatiabili cruciari eos, qui pestilentia laborent, etiam Wolm, p. 38. adnotat. — *ἐν τῷ ὁμοίῳ καθειστήκει … ποτόν*, largior potus perinde erat ac parcior (Port.), i. e. „multum an parum biberent, nihil intererat ad sitim restinguendam.“ OSIAND. Cf. *κρίνειν ἐν ὁμοίῳ* 53, 4.

§. 6. *Ἡ ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν.* Negationem aliter explanant Matth. Gr. §. 134. 7. et Rost. §. 135. adn. 10., aliter Lob. Paral. Gr. II. p. 534. Significatur inquies, de qua praeter alios vid. Krauss. p. 23. — *ἐπέκειτο*, instabat, (eos) urgebat. — *ἐναταῖοι καὶ ἑβδομαῖοι.* Octavum aut nonum diem commemorat Lucret. v. 1194. Hinc quoque Meister colligit luem Atticam non esse pestilentiam inguinariam, in qua mortes non raro subitae sint, et post XXIV. vel XLVIII. horas accidant. Sed hoc argumentum non grave est, quia Thucydides plerosque illis diebus vita

μεως, ἢ εἰ διαφύγοιεν, ἐπικατιόντος τοῦ νοσήματος ἐς τὴν κοιλίαν, καὶ ἑλκώσεώς τε αὐτῇ ἰσχυρᾶς ἐγγιγνομένης, καὶ διαῤῥοίας ἅμα ἀκράτου ἐπιπιπτούσης, οἱ πολλοὶ ὕστερον δι' αὐτὴν ἀσθενείᾳ ἀπεφθείροντο. διεξῄει γὰρ διὰ παντὸς τοῦ 7
σώματος ἄνωθεν ἀρξάμενον τὸ ἐν τῇ κεφαλῇ πρῶτον ἱδρυθὲν κακόν· καὶ εἴ τις ἐκ τῶν μεγίστων περιγένοιτο, τῶν γε ἀκρωτηρίων ἀντίληψις αὐτοῦ ἐπεσήμαινε. κατέσκηπτε γὰρ ἐς αἰδοῖα καὶ 8
ἐς ἄκρας χεῖρας καὶ πόδας, καὶ πολλοὶ στερι-

excessisse scribit, et complures tunc vel adeo postea mori etiam nostri medici profitentur. Sic homines biliosos septimo die mortem obire distincte narrat Wolm. p. 39. Alia testimonia recentiorum vide in ed. mai. p. 248. Ex antiquis cf. Liv. XLI, 21. — *εἰ διαφύγοιεν.* Hinc alteram morbi periodum seu stadium eius asthenicum, quum prius fuerit sthenicum, incipere statuit Meister. *Διαφεύγειν* est nostrum durchkommen, ut §. 8. et 51, 6. — *ἑλκώσεως.* „Quid sit ἕλκωσις [exulceratio] τῆς κοιλίας, vid. Paul. Aegin. III, 42. p. 96., ubi legitur: ἡ δυσεντερία ἕλκωσίς ἐστι τῶν ἐντέρων." SCHOENCK., apud quem vide plura. Inflammatio tunicae intestinorum mucosae ulcerosa est Kraussio p. 24. — *διαῤῥοίας ... ἀκράτου*, immoderato alvi profluvio, Port. Recte, ut videtur; nam ἄκρατος per translationem saepe est validus, vehemens, et copulatur cum simili ἰσχυρός (vid. Steph. Thes. v. ἄκρατος), cui ἰσχυρός hic in superiore membro respondet. Aliam tamen notionem huic vocabulo medicis usitato subiectam vult Arn., proferens Galeni haec verba: ἄκρητοι ὑποχωρήσιες, αἱ ἄμικτοι ὑγρότητος ὑδατώδους, αὐτὸν μόνον ἔχουσαι εἰλικρινῆ κάτω ὑπερχόμενον χυμόν, εἴτε τὸν τῆς ξανθῆς χολῆς εἴτε τὸν τῆς μελαίνης. Nigram proluviem alvi Lucretius v. 1198., ventris profluvium dysentericum recentiores commemorant. Cf. ed. mai.

§. 7. *Ἐν.* Cf. adn. I, 103, 3. 131, 1. Hic ἐν legitur, quia ἱδρυθέν est idem quod ἱδρυμένον. — *εἴ τις ... περιγένοιτο.* Hinc incipere incommoda pestilentiam secuta (Nachwehen), quae aut μεταστάσεις morbi esse possint, aut reliquiae perturbationum per illum in corporibus effectarum, probat Meister. Τὰ μέγιστα sunt quae alibi τὰ ἔσχατα dicuntur, et περιγενέσθαι valet σωθῆναι. — *τῶν γε ἀκρωτηρίων ... ἐπεσήμαινε.* „Structura hunc habet nexum: ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ (i. e. τοῦ κακοῦ) τῶν ἀκρωτηρίων ἐπεσήμαινε· mali vis, apprehendens extremas corporis partes, se prodebat, manifestam faciebat." WYTTENB. Select. histor. p. 367. De vi verbi ἐπισημαίνειν vide quos hic citat et adn. II, 8, 3., de duobus genitivis ita iunctis adn. I, 25, 4.

§. 8. *Κατέσκηπτε.* Cf. adn. 47, 3. — *ἐς αἰδοῖα.* Testiculorum inflammationem ortam eandemque etiam in pestilentia Veneta a. 1576. observatam esse affirmant Eyer. et Grimm. — *ἐς ἄκρας χεῖρας καὶ πόδας.* Ortam esse gangraenam et

σκόμενοι τούτων διέφευγον, εἰσὶ δ' οἳ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν. τοὺς δὲ καὶ λήθη ἐλάμβανε παραυτίκα ἀναστάντας τῶν πάντων ὁμοίως, καὶ ἠγνόησαν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐπιτηδείους.

1 50. Γενόμενον γὰρ κρεῖσσον λόγου τὸ εἶδος τῆς νόσου τά τε ἄλλα χαλεπωτέρως ἢ κατὰ τὴν ἀνθρωπείαν φύσιν προςέπιπτεν ἑκάστῳ, καὶ ἐν τῷδε ἐδήλωσε μάλιστα ἄλλο τι ὂν ἢ τῶν ξυντρόφων τι· τὰ γὰρ ὄρνεα καὶ τετράποδα, ὅσα ἀνθρώπων ἅπτεται, πολλῶν ἀτάφων γιγνομένων
2 ἢ οὐ προςῄει, ἢ γευσάμενα διεφθείρετο. τεκμήριον

ὅτι καὶ τὰ θηρία ἐδήλου τὴν ἀγριότητα αὐτῆς.

sphacelum docent iidem rursus illius pestilentiae Venetae exemplis utentes. De pedibus summis similia legi apud Galen. docet Schoenck. Add. Krauss. p. 25. — *στεριςκόμενοι τούτων διέφευγον.* Lucretius haec de amputatione membrorum lue correptorum intellexit, atque τούτων retulit ad tria illa, αἰδοῖα, χεῖρας καὶ πόδας, nullam rationem habens adiectivi ἄκρος, siquidem v. 1208. sqq. haec scribit: Vivebant ferro privatei parte virili, Et manibus sine nonnullei pedibusque manebant In vita. Quae quo iure fecerit, hic examinant interpretes. Quum autem Dukas ex his colligat non posse pestilentiam inguinariam intelligi,(hanc enim tales effectus non habere,) praeter ea, quae paulo ante allata sunt, pestilentiam facile in alios morbos converti et cum aliis febribus malignis coniungi respondeas. Cf. adn. §. 7. — *τῶν ὀφθαλμῶν.* Caecitatem ex oculorum ruboribus et inflammatione (§. 2) facile potuisse oriri et patet et docent interpretes medici, velut Krauss. p. 25. — *τοὺς δὲ καὶ λήθη ἐλάμβ.* cet. Lucret. v. 1212. Atque etiam quosdam cepere oblivia rerum Cunctarum, neque se possent cognoscere ut ipsei. Res veterum medicorum testimoniis confirmatur a Schoenckio. Additum παραυτίκα videtur docere hunc effectum morbi non fuisse diuturnum. Ἀναστῆναι est assurgere e morbo, convalescere. — *ἐπιτηδείους.* Cf. adn. I, 60, 2.

Cap. L. §. 1. *Κρεῖσσον λόγου.* Cf. Matth. Gr. §. 451. — *ἐδήλωσε.* Noli intransitivum esse existimare, sed cf. Matth. Gr. §. 549. 5. — *ξυντρόφων*, propr. domesticorum, familiarium, i. e. „εἰωθότων, ut paulo post c. 51." ABRESCH. — *τὰ γὰρ ὄρνεα* cet. Praeter Lucret. cf. Ovid. l. d. v. 549. Liv. XLI, 21. Procop. p. 241. — *ἅπτεται*, ut Lat. tangunt et attingunt, significat comedunt, cadavera devorant. — *οὐ προςῄει*] „ὥςπερ ἀπὸ τῆς ὀσφρήσεως γιγνώσκοντα, ὅτι λοιμώδη ἐστὶ τὰ σώματα." Schol. — *γευσάμενα διεφθείρετο.* De re praeter alios cf. Krauss. p. 26.

§. 2. *Τεκμήριον δέ.* Horum ratio grammatica duobus modis potest explicari. Nam aut post δέ interpungendum est, ut proxima ita dicta sint, quasi post vv.

δέ· τῶν μὲν τοιούτων ὀρνίθων ἐπίλειψις σαφὴς ἐγένετο, καὶ οὐχ ἑωρῶντο οὔτε ἄλλως οὔτε περὶ τοιοῦτον οὐδέν· οἱ δὲ κύνες μᾶλλον αἴσθησιν παρεῖχον τοῦ ἀποβαίνοντος διὰ τὸ ξυνδιαιτᾶσθαι.

περὶ τῆς ταλαιπώρου καταστάσεως τῶν ἐνοίκων, μάλιστα ὅτι ἀνεπίμπλαντο ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀνοίμωκτοι ἦσαν.

1 51. Τὸ μὲν οὖν νόσημα πολλὰ καὶ ἄλλα παραλιπόντι ἀτοπίας, ὡς ἑκάστῳ ἐτύγχανέ τι διαφερόντως ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον γιγνόμενον, τοιοῦτον ἦν ἐπὶ πᾶν τὴν ἰδέαν. καὶ ἄλλο παρελύπει κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον οὐδὲν τῶν εἰωθότων· ὃ δὲ καὶ γένοιτο, ἐς τοῦτο ἐτελεύτα.
2 ἔθνησκον δὲ οἱ μὲν ἀμελείᾳ, οἱ δὲ καὶ πάνυ θεραπευόμενοι. ἕν τε οὐδὲ ἓν κατέστη ἴαμα, ὡς εἰπεῖν, ὅ τι χρῆν

Cap. LI. §. 2. Ἕν τε οὐδὲ ἓν κατέστη Cl. Ven. Pal. (nisi quod in hoc ἕν τε,) cod. vet. Steph. Gr. Mosqu. Ar. Chr. Dan. Ald. Flor. Greg. Cor., tacitus m., Bekk. In Cass. ἕν τε οὐδὲ ἐνκατέστη, Aug. ἕν τε οὐδὲν κ., It. Vat. Reg. ἕν τε οὐδὲ ἐγκατέστη. Vulgatam ἕν τε οὐδὲν κατέστη aegre mutavimus, quum ἓν οὐδέν respondentia Latinis nullum unum et hic aptissima sint, et alibi legan-

τῶν μέν particula γάρ addita legeretur; aut τεκμήριον est praedicatum nominis ἐπίλειψις. Cur illa enodatio praestare videretur, docuimus in ed. mai. Cf. igitur Matth. Gr. §. 630. f. extr. — — ἐπίλειψιν non recte a Bloomf. vocabulum Thucydidis proprium vocari apparet ex iis, quae adnotavit Dind. in Steph. Thes. — οὐχ ἑωρῶντο. Lucretius postquam idem dixit v. 1217., causam addit his verbis: languebant pleraque morbo Et moriebantur. Ceterum cf. Liv. l. d. et Krauss. p. 26. — ἄλλως alibi hic interpretatur Arn., quam vim inesse posse nos negamus. Οὔτε ἄλλως sonant potius neque alioqui, i. e. neque omnino. Cf. Steph. Thes. I. p. 1554. — περὶ τοιοῦτον οὐδέν. „I. e. περὶ τὰ ἄταφα σώματα.“ IACOBS. — αἴσθησιν παρεῖχον τοῦ ἀποβαίνοντος, propr. praebebant eventus intellectum, i. e. dabant eventus significationem. Τὸ ἀποβαῖνον est τὸ τετράποδα γευσάμενα διαφθείρεσθαι.

Cap. LI. §. 1. Πολλὰ καὶ ἄλλα. Haec ex naturis singulorum peculiaribus orta esse apparet ex proximis. — παραλιπόντι. De dat. cf. adn. 49, 5. — τὴν ἰδέαν. Externam speciem vult esse Krauss. p. 26., vituperans Scholiastae interpretationem τὴν φύσιν. — καὶ ἄλλο ... ἐτελεύτα. Haec ideo, quod similia 49, 1. legerentur, delenda non esse demonstravimus in ed. mai. Τελευτᾶν ἔς τι ita dicitur, ut Lat. desinere in aliquid. Ita et simplex et coniunctum ἀποτελευτᾶν bis terve Plat. Protag. p. 354. sqq. Cf. III, 104, 5., ubi transitiva vi instructum cum eadem praepositione iunctum est.

§. 2. Ἕν τε οὐδὲ ἕν. Cf. sd. — ὡς εἰπεῖν, prope dixerim. Cf. adn. I, 1, 2. — ὅ τι χρῆν ... ὠφελεῖν. In addito χρῆν videtur inesse haec

προςφέροντας ὠφελεῖν· τὸ γάρ τῳ ξυνενεγκὸν ἄλ-
3 λον τοῦτο ἔβλαπτε. σῶμά τε αὔταρκες ὂν οὐδὲν διεφάνη πρὸς αὐτὸ ἰσχύος πέρι ἢ ἀσθενείας, ἀλλὰ πάντα ξυνῄρει, καὶ τὰ πάσῃ διαίτῃ θεραπευ-
4 όμενα. δεινότατον δὲ παντὸς ἦν τοῦ κακοῦ ἥ τε ἀθυμία, ὁπότε τις αἴσθοιτο κάμνων, (πρὸς γὰρ τὸ ἀνέλπιστον εὐθὺς τραπόμενοι τῇ γνώμῃ πολλῷ μᾶλλον προΐεντο σφᾶς αὐτούς, καὶ οὐκ ἀντεῖχον,) καὶ ὅτι ἕτερος ἀφ' ἑτέρου θεραπείας ἀναπιμπλάμενοι, ὥςπερ τὰ πρόβατα, ἔθνησκον· καὶ
5 τὸν πλεῖστον φθόρον τοῦτο ἐνεποίει. εἴτε γὰρ μὴ

tur. Cf. Vig. p. 468. Thiersch. Gr. §. 314. 7. atque ed. mai. Bekkerianae tamen scripturae favent Schaef. Appar. Demosth. II. p. 619. et Fritzsch. ad Lucian. Dial. De. p. XXXV., quibus ob librorum mss. auctoritatem paruimus, quanquam rationem huius formulae parum perspicimus.

sententia: quod utilitatem haud dubiam afferret, seu cuius vis apud omnes (recte eo utentes) salutaris esset. — τοῦτο. Cf. Matth. Gr. §. 472. 2. et de re Lucret. v. 1224. sqq.

§. 3. Πρὸς αὐτό] „τὸ νόσημα.“ Schol. — ἰσχύος πέρι ἢ ἀσθενείας. „I. e. εἴτε ἰσχυρὸν ὄν, εἴτε ἀσθενές.“ IACOBS. Περί enim valet respectu, ratione habita. Cf. 62, 1. Matth. Gr. §. 589. a. β΄. ξυνῄρει. „Respondet Latino corripiebat.“ BAU. Verbo absumebat tamen reddi vult Bloomf., et καθῄρει substituit Cantac. p. 50. Cf. adn. 29, 4. — διαίτῃ, victus ratione, Port., sed curam medicam interpretatur Bloomf.

§. 4. Ἡ ἀθυμία. Cf. Lucret. v. 1228. — τὸ ἀνέλπιστον, i. e. τὴν ἀνελπιστίαν. — προΐεντο σφᾶς αὐτούς, se ipsos proiiciebant, i. e. destituebant, curam sui abiiciebant. — ἕτερος ... ἀναπιμπλάμενοι, alter ab alterius curatione infecti, i. e. alter ex alterius curatione contagionem mali haurientes. Ἀναπίμπλασθαι est idem atque pleniora ἀναπίμπλασθαι φθορᾶς Plut. Pericl. c. 34. vel νόσου Dion. Hal. Ant. p. 2133., sicut Latini impleri (Liv. IV, 30.) et infici, Germani angesteckt werden dicunt. Sententiam compluribus similibus Livianis, velut hac XXV, 26. curatio ipsa et contactus aegrorum vulgabat morbos, confirmant interpretes. — ὥςπερ τὰ πρόβατα. Suppl. ἀναπίμπλαται ἕτερον ἀφ' ἑτέρου, non ἀφ' ἑτέρου θεραπείας. Neque vero ideo suspectandum superius θεραπείας, quod praeter libros mss. tuentur Liv. l. d. et Cantac. p. 51. Sententia et illo loco Plut. atque verbis Lucret. v. 1236. et his Livianis illustratur V, 48. quum ... vulgatis velut in pecua morbis moreretur. — τοῦτο, i. e τὸ ἕτερον ἀφ' ἑτέρου θεραπείας ἀναπίμπλασθαι.

θέλοιεν δεδιότες ἀλλήλοις προσιέναι, ἀπώλλυντο ἔρημοι, καὶ οἰκίαι πολλαὶ ἐκενώθησαν ἀπορίᾳ τοῦ θεραπεύσοντος· εἴτε προσίοιεν, διεφθείροντο, καὶ μάλιστα οἱ ἀρετῆς τι μεταποιούμενοι· αἰσχύνῃ γὰρ ἠφείδουν σφῶν αὐτῶν ἐσιόντες παρὰ φίλους· ἐπεὶ καὶ τὰς ὀλοφύρσεις τῶν ἀπογιγνομένων τελευτῶντες καὶ οἱ οἰκεῖοι ἐξέκαμνον, ὑπὸ τοῦ πολλοῦ κακοῦ νικώμενοι. ἐπὶ πλέον δὲ ὅμως οἱ 6
διαπεφευγότες τόν τε θνήσκοντα καὶ τὸν πονούμενον ᾠκτίζοντο διὰ τὸ προειδέναι τε καὶ αὐτοὶ ἤδη ἐν τῷ θαρσαλέῳ εἶναι· δὶς γὰρ τὸν αὐτόν,

§. 5. *Ἀπώλλυντο ἔρημοι.* Cum toto loco cf. Liv. XXV, 26. — *ἐκενώθησαν.* *Τῶν οἰκητόρων* explicationis causa addidit Cantac. l. d. — *ἀπορίᾳ τοῦ θεραπεύσοντος.* Ut futuri participium iustum esse intelligas, mente substitue hanc enunciationem relativam, *ὅτι ἠπόρουν, ὅςτις θεραπεύσει.* Cf. sd. I, 63, 1. — *οἱ ἀρετῆς ... μεταποιούμενοι.* De genit. et de pron. *τὶ* cf. adn. I, 28, 2. *Ἀρετήν*, cuius nominis genitivum non raro cum *μεταποιεῖσθαι* iungi docuimus in ed. mai., alii humanitatem, alii fortitudinem interpretantur, cf. Vig. p. 78.; sed recte potest latius accipi; nam omnino qui *καλοὶ κἀγαθοί* videri volebant intelliguntur. Cf. Bloomf. — *αἰσχύνῃ*, pudore. Cf. adn. I, 84, 3. — *τὰς ὀλοφύρσεις ... ἐξέκαμνον.* Usitatius quidem diceretur *ἐξέκαμνον ὀλοφυρόμενοι*, sed Thucydidea valent lamentationes defatigati omittebant. Cum eadem emphasi *πόνον μηδένα ἀποκάμνειν* scripsit Xen. Hell. VII, 5, 19. et *πάντ᾽ ἀποκάμνειν* Soph. Oed. Col. extr., nec multum differunt *ἀποκνεῖν κίνδυνον* Thuc. III, 30. et similia. De vi verbi *ἀπογίγνεσθαι* vid. adn. 34, 2., de partic. *τελευτῶντες* 47, 4. Cum universa sententia cf. Liv. XXV, 26.

§. 6. *Ὅμως.* Arn. sic explicat: *εἰ καὶ οἱ ἀρετῆς τι μεταποιούμενοι ἠφείδουν σφῶν αὐτῶν.* Nos malumus sic: quanquam vel cognatos non miserebat morientium. — *τὸν πονούμενον.* „*Πονούμενον* pro *κάμνοντα* haud infrequens. Vid. Hippocr. II, 48. Aphor. et Aristoph. Pac. 820.“ WASS. Plerumque quidem in prosa oratione activa forma huius verbi utuntur, ut de iis, qui in pugnis laborant, I, 30. 49. al.; at *πονεῖσθαι τῷ πολέμῳ* legimus IV, 59., *πονηθῆναι* Appi. Civ. IV, 130. Comparari possunt *ταλαιπωρεῖσθαι* et *ταλαιπωρεῖν*, *ἀπορεῖσθαι* et *ἀπορεῖν.* — *διὰ τὸ προειδέναι*, suppl. *τὸ κακόν*, vel *τὸ νόσημα*, quod prius experti noverant hoc malum. — *ἐν τῷ θαρσαλέῳ εἶναι*, bono animo erant. Ita dicitur *εἶναι ἐν ἐλπίσιν* VII, 25., *ἐν θαύματι καὶ ἐκπλήξει* VIII, 14., *ἐν τῷ ὁμοίῳ* VI, 11., *ἐν ἀσφαλεῖ*, Lat. esse in spe, in timore, in expedito, in angusto, in tuto, similia. — *δὶς ... οὐκ ἐπελάμβανε*, bis enim eundem non corripiebat (suppl. *τὸ νόσημα*) ita, ut eum etiam interimeret. „Sic apud Herod. VIII, 115. est *ἐπιλαβὼν ... λοιμὸς ... τὸν στρατὸν ἔφθειρε.* Cf. Bergl. ad Alciphr. p. 9.“ GOTTL.

ὥςτε καὶ κτείνειν, οὐκ ἐπελάμβανε. καὶ ἐμακαρίζοντό τε ὑπὸ τῶν ἄλλων, καὶ αὐτοὶ τῷ παραχρῆμα περιχαρεῖ καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον ἐλπίδος τι εἶχον κούφης μηδ᾽ ἂν ὑπ᾽ ἄλλου νοσήματός ποτε ἔτι διαφθαρῆναι.

1 **52.** *Ἐπίεσε δ᾽ αὐτοὺς μᾶλλον πρὸς τῷ ὑπάρχοντι πόνῳ καὶ ἡ ξυγκομιδὴ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς*
2 *τὸ ἄστυ, καὶ οὐχ ἧσσον τοὺς ἐπελθόντας. οἰκιῶν γὰρ οὐχ ὑπαρχουσῶν, ἀλλ᾽ ἐν καλύβαις πνιγηραῖς ὥρᾳ ἔτους διαιτωμένων, ὁ φθόρος ἐγίγνετο οὐδενὶ κόσμῳ, ἀλλὰ καὶ νεκροὶ ἐπ᾽ ἀλλήλοις ἀπο-*

μέγιστος φθόρος ἀνθρώπων καὶ ἀμέλεια τῶν περὶ τὰς ταφάς.

Cap. LII. §. 2. *Ὥρᾳ ἔτους.* Cf. adn.

Non negat igitur Thucydides quenquam bis hac lue correptum esse, sed homines iterum ea afflictos perisse. Atque iis, qui iam semel ex pestilentia inguinaria evaserint, minus eam esse timendam etiam scriptores medici profitentur. Nihilominus his maxime verbis motus luem Atticam pestilentiam inguinariam fuisse negat Ireland p. 14. — *τῷ παραχρῆμα περιχαρεῖ*, ob praesentem magnam laetitiam. Cf. Matth. Gr. §. 398. b. et Dionis Cass. verba statim proferenda. — *ἐλπίδος τι εἶχον κούφης.* Levem spem eam esse, cuius concipiendae levis sit occasio, quam leviter et inconsiderate aliquis concipiat, exemplis et Graecis et Horatiano (Ep. I, 5, 8.) demonstrat Steph. Thes. Cf. hic Bloomf. — *μηδ᾽ ἂν ... διαφθαρῆναι.* Qui enim pestilentia correpti quidem, non perditi erant, quum omnium saevissimo morbo non succubuissent, ne ab alio quidem ullo se exstinctum iri (sed in summa senectute placidam mortem obituros esse) ut putarent, facile in animum inducebant. Amplius tamen quiddam his verbis significari credidisse videtur Dio Cass. XLVII, 44. sic imitatus, *οὐδ᾽ ἀποθανεῖσθαί ποτε ὑπὸ τῆς αὐτίκα περιχαρίας ἤλπιζε.*

Cap. LII. §. 1. *Ἡ ξυγκομιδὴ ... ἐς τὸ ἄστυ*, commigratio ex agris in urbem, *ἡ τοῦ χωριτικοῦ πλήθους εἰς τὸ ἄστυ συμφόρησις* Plut. Pericl. c. 34. De articulo non iterato vid. Rost. Gr. §. 98. 2. et sd. I, 51, 2., cum sententia cf. Liv. III, 6. — *οὐχ ἧσσον.* Est *μείωσις* pro *μᾶλλον* (*ἢ τοὺς ἐνοικοῦντας*). Cf. adn. I, 82, 4.

§. 2. *Οἰκιῶν οὐχ ὑπαρχουσῶν.* Cf. c. 17. — *ὥρᾳ ἔτους.* Portus ob anni tempus interpretatus est. Id si probamus, haec verba, quibus VI, 70. haec sententia subiecta est, cum *πνιγηραῖς* iungenda sunt. At quum huc respicientes Plut. Pericl. c. 34., Galenus I, 5. *περὶ ἐπιφορᾶς πυρετῶν*, Procop. Pers. II, 19. et Vand. II, 6., qui *θέρους* pro librorum Thucydideorum praeter Mosqu. scriptura *ἔτους* substituerunt, de aestate intellexerint, has auctoritates et Schol. (*ὥρᾳ ἔτους· τῷ θέρει λέγει*) sequi malo. Ceterum de hoc dicendi genere praeter interpretes Thucydidis vid. Suid. in h. v. et Held. ad Plut. Timol. p. 440. — *οὐδενὶ κόσμῳ*, propr. nullo ordine. Hac formula saepe u-

θνήσκοντες ἔκειντο, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐκαλινδοῦντο καὶ περὶ τὰς κρήνας ἁπάσας ἡμιθνῆτες τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ. τά τε ἱερά, ἐν οἷς ἐσκήνηντο, 3 νεκρῶν πλέα ἦν αὐτοῦ ἐναποθνησκόντων· ὑπερβιαζομένου γὰρ τοῦ κακοῦ, οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἔχοντες ὅ τι γένωνται ἐς ὀλιγωρίαν ἐτράποντο καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων ὁμοίως. νόμοι τε πάντες ξυν- 4 εταράχθησαν, οἷς ἐχρῶντο πρότερον περὶ τὰς ταφάς, ἔθαπτον δὲ ὡς ἕκαστος ἐδύνατο. καὶ πολ-

§. 3. Ἐσκήνηντο. Cass. Ven. ἐσκήνωντο, quo verbo Thuc. alibi non utitur. Ar. Chr. ἐσκήνουν, sicut ἐσκήνησαν legitur I, 89, 3.
Γένωνται. It. Vat. H. Reg. γένοιντο. Quod ob Buttm. Gr. §. 139. 2. noli praeferre. Cf. V, 65. οὐκ εἶχον ὅ τι εἰκάσωσιν, Thiersch. Gr. §. 346. 9. Rost. §. 123. adn. 1. extr. adn. I, 107, 6.
§. 4. Ξυνεταράχθησαν Gr. et Laur. Vulgo et Bekk. συνεταρ. contra consuetudinem Thucydideam. Cf. ed. mai. I. 1. p. 209.

tuntur Herodotus, Procopius, alii rerum scriptores. Cf. Steph. Thes. v. κόσμ. et III, 108. Sed plerumque cum fugiendi, pugnandi, aciem instruendi verbis coniungitur, insolentius cum moriendi, ut hic et apud Procop. p. 133. et 219. Valet hic „πάνυ ἀκόσμως, ita ut nulla haberetur ratio ordinis et disciplinae publicae.“ IACOBS. — νεκροὶ ... ἔκειντο, alii super alios morientes, mortui iacebant, Port. Recte; nam cum Iacobs. verba ita coniungas, ἐπ' ἀλλήλοις ἀποθνήσκοντες ἔκειντο νεκροί, ut νεκροί consequens sit vocabulorum ἐπ' ἀλλ. ἀποθν. — περὶ τὰς κρήνας ἁπάσας. „Cf. Lucret. v. 1262., qui κρήνας vertit silanos aquarum, nos Springbrunnen.“ GOTTL. Intelligimus certe hinc Athenis praeter Callirrhoen (15, 5.) complures fuisse κρήνας, a quibus φρέατα (49, 5.) distinguenda esse vidimus 48, 2. — τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ. Articuli ita positi exempla vid. in ed. mai. et cf. adn. I, 11, 1. De re vid. adn. 49, 5.
§. 3. Ἐσκήνηντο. Cf. sd. — ὅ τι γένωνται. De pronom. cf. Matth. Gr. §. 488. 5.' de coniunct. sd. — καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων. Latinis sacra et profana ἱερὰ καὶ ὅσια exprimi vult Iacobs, sed divina et humana aut sacra et publica rectius dici iudicat Bloomf. Nam „ἱερά ad religionem, ὅσια ad rempublicam spectant, quemadmodum inter res sacras et publicas distinguit iurisprudentia Romana.“ TAYLOR. ad Aeschin. Orat. III. p. 49. Nescio tamen, an aptius sacra et religiosa dixeris; illa enim sunt diis consecrata, haec legibus et consuetudinibus augusta.
§. 4. Νόμοι ... περὶ τὰς ταφάς. „Vid. Petit. Leg. Attic. p. 53. 598. Wessel. Cf. Cic. Leg. II, 26.“ GOTTL. — ἔθαπτον. Θάπτειν, ut sepelire et adeo humare (cf. Brem. ad Nep. Eum. c. 13.), non solum de corporibus terra conditis, sed etiam de combustis dicitur. „Vid. Ernest. et Oudend. ad Suet. Dom. 15. et interpr. Tac. II. Ann. 73.“ GOTTL. ad c. 34. Cf. hic Arn., Baehr. ad Herod. V, 8. Thuc. VI, 72. Utramque sepeliendi rationem apud Graecos usitatam fuisse praeter alios optime

λοὶ ἐς ἀναισχύντους θήκας ἐτράποντο σπάνει τῶν ἐπιτηδείων διὰ τὸ συχνοὺς ἤδη προτεθνάναι σφίσιν· ἐπὶ πυρὰς γὰρ ἀλλοτρίας φθάσαντες τοὺς νήσαντας οἱ μὲν ἐπιθέντες τὸν ἑαυτῶν νεκρὸν ὑφῆπτον, οἱ δέ, καιομένου ἄλλου, ἄνωθεν ἐπιβαλόντες ὃν φέροιεν ἀπήεσαν.

1 53. Πρῶτόν τε ἦρξε καὶ ἐς τἆλλα τῇ πόλει ἐπὶ πλέον ἀνομίας τὸ νόσημα. ῥᾶον γὰρ ἐτόλμα τις ἃ πρότερον ἀπεκρύπτετο μὴ καθ' ἡδονὴν ποιεῖν, ἀγχί-

ὅτι ἀνομίαν ἡ νόσος τῇ πόλει ἐνεποίησε.

docuit Ross. in Diurn. liter. Hal. (Intelligzbl. d. Allg. Litz. 1837. nō. 86.) Cf. quae hic sequuntur et supra 34, 6. — ἐς ἀναισχύντους θήκας, propr. ad impudentia sepulcra. Ἀλλοτρίας, ξένας, explicat Schol. Vocari has ἀναισχύντους θήκας, quia inhonestum, quin impudens fuerit contra leges Atheniensium inferri aliquem in sepulcrum alienum, praeter alios nonnullos docet Gottl. Ἐς ἀναισχυντίαν ἐτράποντο χρησάμενοι θήκαις ἀλλοτρίαις verba solvit Iacobs. At Haack., Bloomf., Arn. θήκας ἀναισχύντους declarare modum sepeliendi inhonestum et turpem putant. Velimus sane in hanc sententiam accipi posse, et ne audacius positum sit voc. ἀναίσχυντος, et quia τὸ ἐς ἀναισχύντους θήκας τραπέσθαι explicari videtur enunciato ἐπὶ πυρὰς γὰρ ... ἀπήεσαν, ubi de rogis alienis agitur, quos rogos non recte sepulcra appellaveris. At θήκη non est modus sepeliendi, sepultura, sed locus, in quem inferuntur mortui, sepulcrum. Vid. I, 8. III, 104., hic Abr. et Steph. Thes. Quare nisi, quod parum verisimile est, in hoc vocabulo idem valet quod in vv. τάφος et ταφή (cf. adn. 47, 1.), enunciato ἐπὶ πυρὰς γὰρ ... ἀπήεσαν non verba ἐς ἀναισχ. θήκας ἐτράπ. sola, sed etiam superiora ἔθαπτον ὡς ἕκαστος ἐδύνατο explicari existimandum est. Omnis dubitatio tolleretur, si Reiskii coniectura ταφάς esset probabilis. — τῶν ἐπιτηδείων. Non esse θηκῶν cogitandum, quam sententiam praeter alios amplexus est Osiander, sed ἐπιτηδείων neutrum esse verbis Dion. Hal. Ant. p. 677. docere studuit Bloomf. ab Herodiano plenius τὰ πρὸς ταφὰς ἐπιτήδεια vocari addens. — ἐπὶ πυρὰς ... ἐπιθέντες. In Steph. Thes. haec proferens Dind. ἐπὶ πυρᾶς tacitus scripsit (vol. III. p. 1843.) componens hoc exemplum cum Herodoteo ἀσκοὺς ἐπιθεῖναι ἐπὶ τῶν ὄνων. Quod quamvis propter singularem νεκρόν alicui placeat, accusativum tamen propter verba VI, 71. ἐπὶ πυρὰν ἐπιτιθέναι retinendum putamus. — τοὺς νήσαντας. „Atticorum esse docet Thom. Mag.: ἦσαι πυρὰν λέγουσιν, οὐ συναγαγεῖν, οὐδὲ συνθεῖναι.“ DUK. Cf. VII, 87. et Buttm. Gr. Ind. verb. anom. — τὸν ἑαυτῶν νεκρόν. Singularis distributive positus est. Cf. adn. c. 70.
Cap. LIII. §. 1. Ἦρξε ... τῇ πόλει ... ἀνομίας. Cf. 12, 3., unde genitivum hic non pendere ex formula ἐπὶ πλέον apparet. De re cf. Bloomf. — ἀπεκρύπτετο μὴ ... ποιεῖν. De negatione cf. Matth. Gr. §. 534. adn. 4. et „Lys. Areop. p. 276. περὶ ὧν ἀπο-

στροφον τὴν μεταβολὴν ὁρῶντες τῶν τ' εὐδαιμόνων
καὶ αἰφνιδίως θνησκόντων, καὶ τῶν οὐδὲν πρότερον
κεκτημένων, εὐθὺς δὲ τἀκείνων ἐχόντων. ὥςτε 2
ταχείας τὰς ἐπαυρέσεις καὶ πρὸς τὸ τερπνὸν
ἠξίουν ποιεῖσθαι, ἐφήμερα τά τε σώματα καὶ
τὰ χρήματα ὁμοίως ἡγούμενοι. καὶ τὸ μὲν προς- 3
ταλαιπωρεῖν τῷ δόξαντι καλῷ οὐδεὶς πρόθυμος
ἦν, ἄδηλον νομίζων, εἰ, πρὶν ἐπ' αὐτὸ ἐλθεῖν,
διαφθαρήσεται· ὅ τι δὲ ἤδη τε ἡδὺ καὶ παντα-

Cap. LIII. §. 1. *Τἀκείνων*. In compluribus libris praestantissimis *τὰ ἐκείνων*. Vulgatae tamen favent similes crases. Cf. ed. mai. I. 1. p. 215

§. 3. *Προςταλαιπωρεῖν*. Pal. Gr. Laur. I. *προταλαιπωρεῖν*, quod probat Dobr. comparans *προκάμνειν* c. 39. extr. Cf. tamen adn.

'Ελθεῖν. Cass. Aug. Cl. Ven. Mosqu. *ἔλθῃ*, cui non obstat omissum *ἄν* (cf. Matth. Gr. §. 522. adn. et Rost. §. 121. adn. 1. et adn I, 137, 2. VI, 29.), sed quod in vv. *εἰ διαφθαρήσεται* vis negandi non inest. Cf. Matth. Gr. §. 522. 2. c.

Καὶ πανταχόθεν τό. Omisso *καί* m. Ar. Chr. Dan. *πανταχόθεν τε*, Laur. *πανταχόθεν τε τό*, et *πανταχόθεν τε* (una cum *καί*?) etiam Cl. Gr. E. *Τό* sane displicet, et lubenter libros m. Ar. Chr. Dan. sequeremur, si paulo maior esset eorum auctoritas. Ceterum cf. adn.

κρυπτόμεθα μηδένα εἰδέναι." (IACOBS.) item VIII, 92, 11. De vv. *καθ' ἡδονὴν ποιεῖν* vid. 37, 2., et si sententia cum illo loco pugnare tibi videatur, libidinem hic ad res turpiores spectare cogita. Cum sententia cf. Ovid. Met. VII, 564. — *ἀγχίστροφον*] „*ταχεῖαν, ὀξεῖαν.*" Schol. — *ὁρῶντες*. De plurali post collectivum *τὶς* posito vid. Alexand. *περὶ σχημ.* VIII. p. 472. Pflugk. ad Eur. Herc. f. v. 79. et hic Abresch.

§. 2. *Τὰς ἐπαυρέσεις*] „*τὰς ἀπολαύσεις καὶ ἡδυπαθείας.*" Schol. Cf. Lob. ad Phryn. p. 447. — *πρὸς τὸ τερπνόν*, i. e. *τερπνῶς, τερπνάς*. Cf. Matth. Gr. §. 591. c. *ε'*. p. 1391.

§. 3. *Τὸ μὲν προςταλαιπωρεῖν ... πρόθυμος ἦν*. De artic. vid. Buttm. Gr. §. 140. adn. 3. Matth. §. 543. adn. 2. Rost. §. 125. 3. b. *β'*. *Προςταλαιπωρεῖν τῷ δόξαντι ἀγαθῷ* Haack. et Bloomf. interpretantur propter (propr. apud) id, quod honestum videretur, labores tolerare; at Dukas, *τὸ προςταλαιπωρεῖν*, inquit, *ἐπιμένειν ἐστὶ τοῖς πόνοις, πόνους δηλονότι πόνοις προςθέμενον*. Comparatur etiam *ἐπιταλαιπωρεῖν* I, 123. Vid. tamen etiam sd. — *εἰ*, ut Lat. an post dicendi genera nescio an, dubito an, similia. est nostrum ob nicht. Cf. Krueg. ad Dion. p. 135. Tum de indicat. fut. cf. Rost. Gr. §. 121. adn. 15. — *ὅ τι δὲ ... κερδαλέον*, quidquid vero et iam (in praesentia) iucundum et undique (alicunde, vel ullo modo) ad id (i. e. *ἐς τὸ ἡδύ*, ad voluptatem comparandam) quaestuosum (i. e. omnino utile, Schol. *ἐπωφελές*) erat. Articulum *τό* autem ambigas utrum cum adi. *κερδαλέον* an cum verbis *ἐς αὐτό* iungas. Hanc dicendi rationem, de qua vid. Matth. Gr. §. 283., nos praeponamus, quia in illa, quamvis articuli proprie ante *πανταχόθεν* ponendi collocatio adnotatis ad I, 137, 4. defendatur, ob orationem mutatam et membra distincta verbum *ἦν* minus bene omittatur, de cuius omissione cf. adn. I, 16. Potest autem hic et ex superioribus *πρόθυμος ἦν* et ex posteriore *κατέστη* repeti. Ceterum *τό* omnino abesse malumus. Cf. sd.

§. 4. *Τὸ μέν* proprie illam rem, i. e. *θεῶν φόβον*, significat, sed quoniam haec notioni verbi *σέβειν* parum conveniunt, potius ex iis secundum Schol. solum *τὸ θεῖον* repetendum videtur. — *κρίνοντες ἐν ὁμοίῳ*. De nominat. partic. vid. Herm. ad Vig. p. 348. Matth. Gr. §. 562. 1. Rost. §. 130. adn. 2. Tota formula comparanda est cum verbis *ἐν τῷ ὁμοίῳ καθειστήκει* 49, 5. Sic alibi *ἐν ὁμοίῳ ποιεῖσθαι*. Cf. Matth. Gr. §. 577. p. 1342. — *ἐν ἴσῳ*, aeque, ut 62, 4. et al. — *τῶν ἁμαρτημάτων*. Genitivus et cum nomine *δίκην* et cum nomine *τιμωρίαν* cohaeret. — *τὴν ἤδη κατεψηφισμένην*] „*ἀπὸ κοινοῦ τὸ δίκην. λέγει δὲ τὴν νόσον. ἀπὸ κοινοῦ δὲ καὶ τὸ ἐλπίζων.*" Schol. *Κατεψηφισμένην* passive dictum est (cf. Rost. Gr. §. 113. adn. 6), et de tota forma orationis vid. adn. I, 95, 3. *Δίκην* subaudiunt etiam Steph. et Hemsterh. in Thes. Gr. v. *καταψηφ.* interpretantes latam adversus se sententiam. Sed ego malo *τιμωρίαν* cogitari, quod et propius, et, quum *δίκη* antea iudicium sonet, aptius est.

Cap. LIV. §. 2. *Οἷα εἰκός*. Similiter VIII, 2. *ὡς εἰκός* sine verbo *εἶναι*. Cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 3. — *τοῦ ἔπους*, versus epici, hexametri. Cf. 41, 4. — *φάσκοντες οἱ πρεσβύτεροι*. De nominat. vid. Matth. Gr. §. 562. adn. 1. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. extr.

χόθεν τὸ ἐς αὐτὸ κερδαλέον, τοῦτο καὶ καλὸν
4 καὶ χρήσιμον κατέστη. θεῶν δὲ φόβος ἢ ἀνθρώ-
πων νόμος οὐδεὶς ἀπεῖργε, τὸ μὲν κρίνοντες ἐν
ὁμοίῳ καὶ σέβειν καὶ μὴ ἐκ τοῦ πάντας ὁρᾶν
ἐν ἴσῳ ἀπολλυμένους, τῶν δὲ ἁμαρτημάτων
οὐδεὶς ἐλπίζων μέχρι τοῦ δίκην γενέσθαι βιοὺς
ἂν τὴν τιμωρίαν ἀντιδοῦναι, πολὺ δὲ μείζω τὴν
ἤδη κατεψηφισμένην σφῶν ἐπικρεμασθῆναι, ἣν
πρὶν ἐμπεσεῖν, εἰκὸς εἶναι τοῦ βίου τι ἀπολαῦσαι.
1 54. Τοιούτῳ μὲν πάθει οἱ Ἀθηναῖοι περιπε-
σόντες ἐπιέζοντο, ἀνθρώπων τε ἔνδον θνησκόν-
2 των καὶ γῆς ἔξω δῃουμένης. ἐν δὲ τῷ κακῷ,
οἷα εἰκός, ἀνεμνήσθησαν καὶ τοῦδε τοῦ ἔπους,
φάσκοντες οἱ πρεσβύτεροι πάλαι ᾄδεσθαι,

ἥξει Δωριακὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς ἅμ' αὐτῷ.

χρηστήρια, ἃ ἐνομίζετο σημαίνεν τὴν νόσον, καὶ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἃ ἐπενείματο.

ἐγένετο μὲν οὖν ἔρις τοῖς ἀνθρώποις μὴ λοιμὸν 3
ὠνομάσθαι ἐν τῷ ἔπει ὑπὸ τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ λιμόν· ἐνίκησε δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰκότως λοιμὸν εἰρῆσθαι· οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρὸς ἃ ἔπασχον τὴν μνήμην ἐποιοῦντο· ἢν δέ γε, οἶμαι, ποτὲ ἄλλος πόλεμος καταλάβῃ Δωρικὸς τοῦδε ὕστερος, καὶ ξυμβῇ γενέσθαι λιμόν, κατὰ τὸ εἰκὸς οὕτως ᾄσονται. μνήμη δὲ ἐγένετο καὶ τοῦ Λακεδαιμο- 4
νίων χρηστηρίου τοῖς εἰδόσιν, ὅτε ἐπερωτῶσιν αὐτοῖς τὸν θεόν, εἰ χρὴ πολεμεῖν, ἀνεῖλε κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι. περὶ μὲν οὖν τοῦ χρηστηρίου τὰ γι- 5
γνόμενα ᾔκαζον ὅμοια εἶναι· ἐςβεβληκότων δὲ τῶν Πελοποννησίων, ἡ νόσος ἤρξατο εὐθύς. καὶ ἐς μὲν

Cap. LIV. §. 5. Ἤικαζον Laur. et Bekk. Vulgo εἴκαζον, sed alterum quoniam VI, 92. in optimis membranis legitur, aequalitatis causa hic quoque recipiendum putavimus. Cf. Buttm. Gr. §. 84. adn. Matth. §. 167. 5. Non usquequaque tamen in eiusmodi rebus orthographicis Thucydidem videri sibi constitisse alibi concessimus. Cf. sd. 3, 2.

§. 3. Ἐγένετο μὲν οὖν ἔρις cet. „Thucydides significat se nihil tribuere eiusmodi rebus.“ GOTTL. Cf. 17, 2. In illis ἐγένετο ἔρις inest notio verbi contendendi, ex quo pendet infin., ut ex simili formula ὡς VI, 35. — μὴ λοιμὸν ... ἀλλὰ λιμόν. Memorabilia sunt haec verba in ea contentione, quae est de pronunciatione diphthongorum Graecarum. Cf. Liscov. p. 134. et Bloch. p. 9. 117. 205. sq. praeter Dukam, Did., al. Ceterum non solum voces cognatas esse, sed etiam fami morbos pestilentes saepe succedere docet Bloomf. Cf. I, 23, 3. — ἐνίκησε. Subiectum huius verbi est (τὸ) εἰρῆσθαι. Cf. παρεστάναι IV, 61, 2. Potuit etiam dici ἐνίκησε δὲ ἡ γνώμη. — πρὸς ἃ ... ἐποιοῦντο. Cum sententia cf. I, 140, 1. Μνήμη est ἀνάμνησις. — καταλάβῃ. Cf. adn. 18, 1. — οὕτως, i. e. λιμός.

§. 4. Τοῦ ... χρηστηρίου. Vid. I, 118.

§. 5. Ὅμοια, convenientia, consentanea. Cf. 72, 1. „Τῷ χρησμῷ δηλονότι· προςεβοήθησε γὰρ Ἀπόλλων τοῖς Πελοποννησίοις λοιμὸν ἐπιπέμψας.“ ΔΟΥΚΑΣ. De qua opinione cf. Grimm. p. 17. sq. — ἐςβεβληκότων δέ. „Ὁ δὲ ἐνταῦθα πρὸς μὲν τὸν χρησμὸν ἀποτεινομένου τοῦ λόγου αἰτιολογικὸς ἂν εἴη ἀντὶ τοῦ γάρ· [cf. adn. I, 77, 3.] εἰ δὲ ὡς ἀπὸ ἄλλης ἀρχῆς ὁ λόγος πρόεισι, μεταβατικὸς ἔσται· ἄμεινον, ἐμοὶ δοκεῖ, τὸ πρῶτον.“ ΔΟΥΚΑΣ. Γάρ explanat etiam Iacobs., quod nobis, quoniam μὲν οὖν et δέ inter se referuntur, fieri posse non videtur. — καὶ ἐς μὲν ... εἰπεῖν, et in Peloponnesum quidem non invasit quicquam (morbi), quod relatu dignum esset, vel non invasit (morbus) ita quidem,

Πελοπόννησον οὐκ ἐςῆλθεν ὅ τι ἄξιον καὶ εἰπεῖν, ἐπενείματο δὲ Ἀθήνας μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων χωρίων τὰ πολυανθρωπότατα.
6 ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τὴν νόσον γενόμενα.

οἱ μὲν Πελοποννήσιοι τὴν Ἀττικὴν δῃοῦσιν.

1 55. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ ἔτεμον τὸ πεδίον, παρῆλθον ἐς τὴν Πάραλον γῆν καλουμένην μέχρι Λαυρίου, οὗ τὰ ἀργύρεια μέταλλά ἐστιν Ἀθηναίοις. καὶ πρῶτον μὲν ἔτεμον ταύτην, ᾗ πρὸς Πελοπόννησον ὁρᾷ, ἔπειτα δὲ τὴν πρὸς
2 Εὔβοιάν τε καὶ Ἄνδρον τετραμμένην. Περικλῆς δὲ στρατηγὸς ὢν καὶ τότε περὶ μὲν τοῦ μὴ ἐπεξιέναι τοὺς Ἀθηναίους τὴν αὐτὴν γνώμην εἶχεν, ὥςπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐςβολῇ·

Ἀθηναῖοι δὲ στρατείαν ποιοῦνται

1 56. Ἔτι δ' αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ ὄντων, πρὶν ἐς τὴν παραλίαν γῆν ἐλθεῖν, ἑκατὸν νεῶν ἐπίπλουν τῇ Πελο-

Cap. LV. §. 1. Ἡι Bekk. et Dobr. et tacitus apud illum m.

ut sit relatu dignum. „Tantum negatur haec pestilentia in Peloponneso mirabilem edidisse cladem; namque eandem in Peloponnesum penetrasse loco clarissimo eoque maxime huc pertinente testatur Paus. VIII, 41, 5.“ SIEBEL. ad Paus. II, 32, 5. Cf. ibid. X, 11, 4. Cum verbis ὅ τι ἄξιον καὶ εἰπεῖν „cf. IV, 48. ὅ τι καὶ ἀξιόλογον, quae plane idem valent.“ ARN. — ἐπενείματο, depastus est. Proprie de belluis, deinde de incendiis et aliis calamitatibus omnia depopulantibus dicitur. Cf. Bloomf. et Iacobs.

§. 6. Ταῦτα μὲν τὰ ... γενόμενα. Similiter non addito verbo εἶναι VII, 87. extr. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Σικελίαν γενόμενα.

Cap. LV. §. 1. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι cet. Cf. Diod. XII, 45. et de regionibus non devastatis praeter hunc Thirw. Hist. Gr. c. 20. — τὸ πεδίον. Cf. adn. 20, 1. — τὴν Πάραλον γῆν. „De Paralo vid. interpr. Steph. ad Ἀκτή et Πάραλος. Pertinet huc locus Thomae Mag. Οὐ μόνον παράλιος χώρα, ἀλλὰ καὶ πάραλος.“ DUK. Est paeninsula Atticae ab urbe ad Sunium spectans, ἡ παραλία γῆ c. 56, 1., ἡ παραλία ibid. §. 3. — τὰ ἀργύρεια μέταλλα. De his vid. Boeckh. in Comment. academ. Berol. a. 1815. p. 111. sqq. et in Oecon. civ. Athen. I. p. 331. sqq. De dicendi genere, quod redit VI, 91., cf. Saupp. ad Xen. de Vect. 4, 5. — ὁρᾷ. Frequentius βλέπει, spectat. Cf. c. 93.

§. 2. Καὶ τότε. Ut primo belli anno. Cf. 21, 3. — ὥςπερ ... ἐςβολῇ. Vid. 13, 2. 22, 1. Ὥςπερ ad verba ὁ αὐτός etiam Xen. Anab. I, 10, 10., sicut alibi ad alia similitudinis vocabula, refertur.

Cap. LVI. §. 1. Παραλίαν γῆν. De flexione feminina cf. Matth. Gr. §. 116. adn. 1. — ἑκατὸν νεῶν cet. Cf. Diod. l. d. et Plut. Pericl. c. 35., qui ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα comme-

ἐς τὴν Πελοπόννησον.

πουνήσῳ παρεσκευάζετο, καὶ ἐπειδὴ ἕτοιμα ἦν, ἀνή-
γετο. ἦγε δὲ ἐπὶ τῶν νεῶν ὁπλίτας Ἀθηναίων τετρακις- 2
χιλίους καὶ ἱππέας τριακοσίους ἐν ναυσὶν ἱππα-
γωγοῖς, πρῶτον τότε ἐκ τῶν παλαιῶν νεῶν ποιη-
θείσαις· ξυνεστρατεύοντο δὲ καὶ Χῖοι καὶ Λέσβιοι
πεντήκοντα ναυσίν. ὅτε δὲ ἀνήγετο ἡ στρατιὰ 3
αὕτη Ἀθηναίων, Πελοποννησίους κατέλιπον τῆς
Ἀττικῆς ὄντας ἐν τῇ παραλίᾳ. ἀφικόμενοι δὲ ἐς 4
Ἐπίδαυρον τῆς Πελοποννήσου ἔτεμον τῆς γῆς τὴν
πολλήν, καὶ πρὸς τὴν πόλιν προςβαλόντες ἐς
ἐλπίδα μὲν ἦλθον τοῦ ἑλεῖν, οὐ μέντοι προεχώ-
ρησέ γε. ἀναγαγόμενοι δὲ ἐκ τῆς Ἐπιδαύρου 5
ἔτεμον τήν τε Τροιζηνίδα γῆν, καὶ τὴν Ἁλιάδα,
καὶ τὴν Ἑρμιονίδα· ἔστι δὲ πάντα ταῦτα ἐπι-
θαλάσσια τῆς Πελοποννήσου. ἄραντες δὲ ἀπ' 6
αὐτῶν ἀφίκοντο ἐς Πρασιάς, τῆς Λακωνικῆς πό-

Vulgo ἦ. At non dicendum hanc terram, quae ad Peloponnesum spectat, sed eam partem huius terrae, quae..., seu hanc terram, quatenus ....

morans adnumeravit Chias et Lesbias. — ἐπειδὴ ἕτοιμα ἦν. Cf. adn. 3, 4.

§. 2. Ναυσὶν ἱππαγωγοῖς ... ποιηθείσαις. „Ἃς οὐκ εἶχον δηλονότι ἐν ἀρχῇ τοῦ πολέμου, οὐ μὴν τότε πρῶτον ἐφεῦρον τὸ εἶδος τοῦτο τῶν πλοίων.“ ΔΟΥΚΑΣ. Saltem de Graecia illud πρῶτον intelligendum; nam e. c. Persae prius habuerunt. Vid. Herodot. VI, 48. et ibi Valck. Cf. Plin. Hist. Nat. VI, 57. Mentio earum fit etiam Thuc. IV, 42. et VI, 43. A Polyb. et Diod. ἱππηγοί nominantur, Latine quoque et hippagogi et hippagi a Liv. et Plin. Ludit in his navibus Aristoph. Equ. v. 596. sqq.

§. 4. Ἐπίδαυρον. De Argolica Epidauro, non de Laconica, agi et ex iis, quae §. 5. sequuntur, et ex Plutarchi verbis τὴν ἱερὰν Ἐπίδαυρον apparet. — πρός. Cf. Matth. Gr. §. 402. b. adn. — οὐ μέντοι προεχώρησέ γε. Διὰ τὴν νόσον secundum Plut. Subiectum, quod dicunt, verbi προεχώρησε sit quidem τὸ ἑλεῖν (cf. 58, 2.), sed cf. etiam adn. I, 109, 3.

§. 5. Τὴν Ἁλιάδα. Cf. adn. I, 105, 1. — πάντα ... ἐπιθαλάσσια. Et simul tunc αὐτόνομα καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχα. Cf. I, 27. et ibi adn. atque ed. mai. I. 2. p. 216. sqq. — τῆς Πελοποννήσου. Non dixit τῆς Ἀργολίδος hic aut §. 4., ne quis has civitates partem terrae Argivae (τῆς Ἀργείας) fuisse opinaretur. Et Argolidis nomen omnino nusquam apud Thuc. invenitur, nec Ἀκτή haec eius pars ab eo vocatur.

§. 6. Πρασιάς. Cf. VI, 105. (ubi male vulgo singularis legitur) et VII, 18. Distinguenda haec urbs ab Attica eiusdem nominis

-λισμα ἐπιθαλάσσιον, καὶ τῆς τε γῆς ἔτεμον, καὶ
αὐτὸ τὸ πόλισμα εἷλον καὶ ἐπόρθησαν. ταῦτα
δὲ ποιήσαντες ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν. τοὺς δὲ
Πελοποννησίους οὐκέτι κατέλαβον ἐν τῇ Ἀττικῇ
ὄντας, ἀλλ' ἀνακεχωρηκότας.

χρόνος τῆς νόσου καὶ τῆς ἐςβολῆς τῆς ἐς τὴν Ἀττικήν.

1 57. Ὅσον δὲ χρόνον οἱ Πελοποννήσιοι ἦσαν
ἐν τῇ γῇ τῇ Ἀθηναίων, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐστρά-
τευον ἐπὶ τῶν νεῶν, ἡ νόσος ἔν τε τῇ στρατιᾷ
τοὺς Ἀθηναίους ἔφθειρε καὶ ἐν τῇ πόλει· ὥςτε
καὶ ἐλέχθη τοὺς Πελοποννησίους δείσαντας τὸ
νόσημα, ὡς ἐπυνθάνοντο τῶν αὐτομόλων, ὅτι
ἐν τῇ πόλει εἴη, καὶ θάπτοντας ἅμα ᾔσθάνοντο,
2 θᾶσσον ἐκ τῆς γῆς ἐξελθεῖν. τῇ δὲ ἐςβολῇ ταύ-
τῃ πλεῖστόν τε χρόνον ἐνέμειναν, καὶ τὴν γῆν
πᾶσαν ἔτεμον· ἡμέρας γὰρ τεσσαράκοντα μάλιστα
ἐν τῇ γῇ τῇ Ἀττικῇ ἐγένοντο.

στρατεία ἄπρακτος Ἅγνωνος καὶ Κλεοπόμπου ἐπὶ Χαλκιδέας καὶ Ποτίδαιαν.

1 58. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Ἅγνων ὁ Νικίου καὶ
Κλεόπομπος ὁ Κλεινίου, ξυστράτηγοι ὄντες Πε-
ρικλέους, λαβόντες τὴν στρατιάν, ᾗπερ ἐκεῖνος
ἐχρήσατο, ἐστράτευσαν εὐθὺς ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς

Cap. LVII. §. 1. Ὅσον δέ. Cass. Aug. It. Vat. H. Reg. Lugd. ὅσον δέ τε, quasi τὲ traiectum sit, proprie ante Πελοπ. collocandum.

Οἱ Πελοποννήσιοι Cass. Aug. Ven. C. F. Pal. It. Vat. H. al. Vulgo et Bekk. οἵ τε Πελοπ.

§. 2. Ἐνέμειναν. It. Vat. Reg. Bekk. ἔμειναν. At vid. adn.

VIII, 95. De Laconica vid. Paus. III, 24, 3. (ubi Βρασιαί,) Strab. p. 368. Leak. It. Mor. II. p. 484. — τῆς γῆς ἔτεμον. Cf. adn. I, 30, 2.

Cap. LVII. §. 1. Δείσαντας τὸ νόσημα. Aliam causam affert Diod. XII, 45. — θάπτοντας ... ᾔσθάνοντο. „Ἢ ὅτι ἔξω τῶν τειχῶν ἔθαπτον (cf. 34, 5.), καὶ ἐντεῦθεν ἑωρᾶτο μακρόθεν ὑπὸ τῶν πολεμίων· ἢ ἐκ τοῦ καπνοῦ τῶν καιομένων ἐπὶ τῶν πυρῶν σωμάτων (cf. 52, 4. et ibi de v. θάπτειν adn.)“ ΔΟΥΚΑΣ.

§. 2. Τῇ δὲ ἐςβολῇ ... ἐνέμειναν. Estne praepositio verbi cum dativis τῇ ἐςβολῇ ταύτῃ iungenda, an hi sunt dativi temporis (cf. adn. 20, 1.), et ad ἐνέμειναν cogitanda verba ἐν τῇ Ἀττικῇ? Hoc placet. Cf. 23, 2. ἐμμείναντες ἐν τῇ Ἀττικῇ, et solum ἐμμένειν 19, 2. IV, 109. VIII, 31.

Cap. LVIII. §. 1. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους. In annum tertium Ol. LXXXVII. haec refert Diod. narrans XII, 46. — τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης. Cf. adn. I, 56, 1.

ἐπὶ Θρᾴκης καὶ Ποτίδαιαν ἔτι πολιορκουμένην·
ἀφικόμενοι δὲ μηχανάς τε τῇ Ποτιδαίᾳ προςέ-
φερον, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐπειρῶντο ἑλεῖν. προὐ- 2
χώρει δὲ αὐτοῖς οὔτε ἡ αἵρεσις τῆς πόλεως οὔτε
τἄλλα τῆς παρασκευῆς ἀξίως· ἐπιγενομένη γὰρ
ἡ νόσος ἐνταῦθα δὴ πάνυ ἐπίεσε τοὺς Ἀθηναίους,
φθείρουσα τὴν στρατιάν, ὥςτε καὶ τοὺς προτέ-
ρους στρατιώτας νοσῆσαι τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ
τῆς ξὺν Ἅγνωνι στρατιᾶς, ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ
ὑγιαίνοντας. (Φορμίων δὲ καὶ οἱ ἑξακόσιοι καὶ
χίλιοι οὐκέτι ἦσαν περὶ Χαλκιδέας.) ὁ μὲν οὖν 3
Ἅγνων ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησεν ἐς τὰς Ἀθήνας,
ἀπὸ τετρακιςχιλίων ὁπλιτῶν χιλίους καὶ πεντή-
κοντα τῇ νόσῳ ἀπολέσας ἐν τεσσαράκοντα μάλι-
στα ἡμέραις· οἱ δὲ πρότεροι στρατιῶται κατὰ
χώραν μένοντες ἐπολιόρκουν τὴν Ποτίδαιαν.

διάθεσις Ἀθηναίων, οἷς πρὸς Λακεδαιμονίους πράσσουσι περὶ διαλλαγῆς καὶ Περικλεῖ ὀργιζομένοις οὗτος ἐπιτιμᾶν

59. Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐςβολὴν τῶν Πε- 1
λοποννησίων οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἥ τε γῆ αὐτῶν
ἐτέτμητο τὸ δεύτερον καὶ ἡ νόσος ἐπέκειτο ἅμα
καὶ ὁ πόλεμος, ἠλλοίωντο τὰς γνώμας· καὶ τὸν 2
μὲν Περικλέα ἐν αἰτίᾳ εἶχον, ὡς πείσαντα σφᾶς
πολεμεῖν καὶ δι' ἐκεῖνον ταῖς ξυμφοραῖς περιπε-
πτωκότες, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ὥρμηντο

— ἔτι πολιορκουμένην. Vid. I, 64. — προςέφερον. Usitatius προςῆγον, ut II, 76. IV, 100. al.

§. 2. Ἐπιγενομένη. Cf. adn. 4, 3. — ἐνταῦθα δή. Cf. adn. I, 53, 4. — τοὺς προτέρους στρατιώτας. Tria millia militum. Cf. I, 61. II, 31, 2 et ibi adn. — Φορμίων ... καὶ χίλιοι. Cf. I, 64.

§. 3. Κατὰ χώραν, in loco, suo loco. Cf. adn. I, 28. extr.

Cap. LIX. §. 1. Ὡς ἥ τε γῆ cet. Cf. Diod. XII, 45. et Aristid. II. p. 138. sq. — ἠλλοίωντο τὰς γνώμας. Pro his IV, 106, 1: ἀλλοιότεροι ἐγένοντο τὰς γνώμας. Μετεβλήθησαν interpretatur Schol. Sed plusquamperfectum significat mutatas fuisse et aliquamdiu mansisse eorum sententias.

§. 2. Ἐν αἰτίᾳ εἶχον, i. e. ᾐτιῶντο. Cf. I, 35, 4. V, 60. al. Idem exprimitur verbis δι' αἰτίας ἔχειν proxim. cap. §. 4., ut dicitur δι' ὀργῆς et ἐν ὀργῇ ἔχειν. Cf. adn. II, 8. Tum ὡς etiam cum partic. περιπεπτωκ. iunge. — πρὸς δὲ ... ὥρμηντο ξυγχωρεῖν. Quaeritur, utrum πρός cohaereat cum ὥρμηντο, et infinitivus per epexegesin additus, ad eumque cogitandum sit αὐτοῖς, id quod probant Kistem. et Haas. Lucubr. Thuc. p. 110., an praepositio cum ξυγχωρεῖν coniungenda sit, et infinitivus ex ὥρ-

ξυγχωρεῖν. καὶ πρέσβεις τινὰς πέμψαντες ὡς
αὐτοὺς ἄπρακτοι ἐγένοντο. πανταχόθεν τε τῇ
γνώμῃ ἄποροι καθεστῶτες ἐνέκειντο τῷ Περικλεῖ.
3 ὁ δὲ ὁρῶν αὐτοὺς πρὸς τὰ παρόντα χαλεπαίνον-
τας καὶ πάντα ποιοῦντας, ἅπερ αὐτὸς ἤλπιζε,
ξύλλογον ποιήσας (ἔτι δ' ἐστρατήγει) ἐβούλετο
θαρσῦναί τε καὶ ἀπαγαγὼν τὸ ὀργιζόμενον τῆς
γνώμης πρὸς τὸ ἠπιώτερον καὶ ἀδεέστερον κα-
ταστῆσαι. παρελθὼν δὲ ἔλεξε τοιάδε.

τε βούλεται καὶ παραθαρσύνειν.

1 60. „Καὶ προςδεχομένῳ μοι τὰ τῆς ὀργῆς

δημηγορία

μηντο pendeat. Hoc nos probamus, quod non magis quam Duk. ad verba V, 29, 4: ὥρμηντο πρὸς τοὺς Ἀργείους καὶ αὐτοὶ ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι intelligimus, cur simpliciorem explanationem spernamus, quum et ξυγχωρεῖν (i. e. ξυμβαίνειν, σπένδεσθαι) πρός τινα III, 27. legatur, et ὡρμῆσθαι, properare, cupere, cum inf. non raro iungatur. Cf. Duk. ad V, 29. et Dobr. ad VIII, 11. Cur autem perfectum ὥρμημαι vim praesentis accipiat, vel accipere videatur, apparet ex adn. ad πεφόβημαι I, 144, 1. — πρέσβεις ... ἄπρακτοι ἐγένοντο. Brevitatem huius narrationis frustra reprehendit Dion. Hal. de Thuc. iudic. p. 843.

§. 3. Πρὸς τὰ παρόντα. Cf. 22, 1. adn. — ἤλπιζε, i.e. προςεδόκα. Cf. adn. I, 1. De re vid. I, 140, 1. — ξύλλογον. Cf. adn. 22, 1. — ἔτι δ' ἐστρατήγει. Qua de causa extra ordinem populum in concionem convocare ei licebat. Vid. Schoem. de Comit. Athen. p. 58. et Herm. Antiqu. Gr. §. 128, 6. „Quod autem dicit ἔτι δ' ἐστρατ., non significat nondum exierat eius imperium, sed nondum exutus erat imperio.“ SEIDLER. Cf. 13, 1. adn. 55, 2. — ἐβούλετο θαρσῦναι. Cf. Plut. Pericl. c. 35. — ἀπαγαγὼν (Schol. ἀποστήσας) τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης. Τὸ ὀργ. τ. γν. est ira animorum. Ἀπάγειν est nostrum ablenken. Plenius c. 65. init. ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν ἀπάγειν τὴν γνώμην. — πρὸς τὸ ἠπιώτερον ... καταστῆσαι, ad maiorem lenitatem et minorem formidinem traducere, Steph. in Thes. v. ἤπιος.

Cap. LX. „Hanc orationem tanquam Periclis persona indignam vituperat Dionys. Hal. [p. 923. sq.] Hoc in tempore putat habendam fuisse a Pericle deprecationem, non *autem* orationem vehementem et irae plenam. Sed haec oratio, opinor, non iusto maiorem iracundiam spirat, sed Periclis personae convenit; deinde in tali tempore vir magnus et fortis non deprecatur, sed conscius recti consilia sua fortiter defendit, non sine indignatione et plebis reprehensione.“ GOTTL. Cf. Acac. ad Dion. p. 923. et 926. Osiand. Observ. fasc. II. p. 3. sq. Bloomf. in transl. ad 60, 5. Ὄγκον atque μέγεθος huic orationi merito tribuit Plutarch. Reipubl. ger. praecept. t. IX. p. 203. sq. Cf. Aristid. t. III. p. 650. (s. II. p. 381.) Schol. Hermog. IV. p. 635. et de Pericle contra voluntatem Atheniensium loquenti Cic. de Orat. III, 34, 138. Plurima ex hac concione de-

Περικλέους ὃς πρῶτον μὲν μέμφεται Ἀθηναίοις, ὅτι ἑαυτῷ χαλεπαίνουσιν οὐδενὸς ἥσσονι ὄντι.

ὑμῶν ἐς ἐμὲ γεγένηται (αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰ-
τίας), καὶ ἐκκλησίαν τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον,
ὅπως ὑπομνήσω καὶ μέμψωμαι, εἴ τι μὴ ὀρθῶς
ἢ ἐμοὶ χαλεπαίνετε, ἢ ταῖς ξυμφοραῖς εἴκετε.
ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθου- 2
μένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας ἢ καθ' ἕκαστον τῶν
πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην.
καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' ἑαυτόν, 3
διαφθειρομένης τῆς πατρίδος, οὐδὲν ἧσσον ξυν-
απόλλυται, κακοτυχῶν δὲ ἐν εὐτυχούσῃ πολλῷ
μᾶλλον διασώζεται. ὁπότε οὖν πόλις μὲν τὰς 4
ἰδίας ξυμφορὰς οἵα τε φέρειν, εἷς δὲ ἕκαστος
τὰς ἐκείνης ἀδύνατος, πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύ-
νειν αὐτῇ, καὶ μὴ ὃ νῦν ὑμεῖς δρᾶτε, ταῖς κατ'
οἶκον κακοπραγίαις ἐκπεπληγμένοι τοῦ κοινοῦ
τῆς σωτηρίας ἀφίεσθε, καὶ ἐμέ τε τὸν παραινέ-

Cap. LX. §. 1. *Μέμψωμαι.* Bekk. *μέμψομαι* ex uno Gr. vel, si eius silentio maior fides quam Gottleberi, ex Aug. et Gr. At vid. ad. I, 19.

§. 4. *Ἀφίεσθε.* F. Reg. D. *ἀφίεσθαι*, cui repugnat nominativus *ἐκπεπληγμένοι*. Ceterum cf. adn.

prompsit Cantacuzenus I, 38.

§. 1. *Προσδεχομένῳ μοι ... γεγένηται.* Cf. Matth. Gr. §. 388. c. Rost. §. 105. 2. 2). et adn. II, 3, 2. — *τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν.* „Pro *ἡ ὀργὴ ὑμῶν.*" DUK. post Steph. Cf. Matth. Gr. §. 284. 285. IV, 54. 55. VIII, 43. al. — *ξυνήγαγον.* Aoristus pro perfecto. Cf. adn. I, 73, 1. 120, 1. et II, 89, 1.

§. 2. *Ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι* cet. Cum sententia cf. Liv. XXVI, 36. Dio Cass. XXXVIII, 36. al. in ed. mai. c. — *πόλιν πλείω ... σφαλλομένην.* „*Τοῦτ' ἔστιν, ἄμεινον ἐμοὶ δοκεῖ ὀρθοῦσθαι τὴν πόλιν, ἀτυχούντων ἰδίᾳ τῶν πολιτῶν* (quod membrum ex contrariis repetendum orator consulto omisit), *ἢ εὐτυχεῖν τοὺς πολίτας, σφαλλομένης τῆς πόλεως γενικῶς.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* *Πλείω* igitur iunge cum *ὠφελεῖν.* *Οἱ ἰδιῶται* sunt singuli cives. Cf. Lexicogr. in h. v. De adi. *ἀθρόαν* vid. I, 141. extr.

§. 3. *Καλῶς ... φερόμενος ἀνήρ*, „i. e. vir, cui res prospere succedunt. Cf. V, 15. 16. Wessel. ad Diod. XIII. p. 600." GOTTL. — *τὸ καθ' ἑαυτόν.* Cf. adn. 11, 3. — *ξυναπόλλυται.* Cum sententia cf. Xen. Ven. 12, 11.

§. 4. *Τὰς ἰδίας ξυμφοράς*] „*ἰδίας νῦν οὐχὶ ἑαυτῆς, ἀλλὰ τὰς τῶν καθ' ἕκαστον ἀνθρώπων καὶ μερικὰς δυστυχίας.*" Schol. — *καὶ μή.* Suppl. *δρᾶν.* — *ταῖς κατ' οἶκον ... ἀφίεσθε.* Haec ad enunciatum *ὃ δρᾶτε* illustrandum ad-

σαντα πολεμεῖν καὶ ὑμᾶς αὐτούς, οἳ ξυνέγνωτε,
5 δι' αἰτίας ἔχετε. καίτοι ἐμοὶ τοιούτῳ ἀνδρὶ ὀργί-
ζεσθε, ὃς οὐδενὸς οἴομαι ἥσσων εἶναι γνῶναί τε
τὰ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα, φιλόπολίς τε
6 καὶ χρημάτων κρείσσων. ὅ τε γὰρ γνοὺς καὶ μὴ
σαφῶς διδάξας ἐν ἴσῳ καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήθη· ὅ
τ' ἔχων ἀμφότερα, τῇ δὲ πόλει δύςνους, οὐκ ἂν
ὁμοίως τι οἰκείως φράζοι· προςόντος δὲ καὶ τοῦδε,
χρήμασι δὲ νικωμένου, τὰ ξύμπαντα τούτου ἑνὸς
7 ἂν πωλοῖτο. ὥςτ' εἴ μοι καὶ μέσως ἡγούμενοι
μᾶλλον ἑτέρων προςεῖναι αὐτὰ πολεμεῖν ἐπεί-

iecta sunt, ut solent res talibus verbis universe designatae non addita particula pluribus explanari. Cf. Herm. ad Vig. p. 759. VI, 11. 36. ad Xen. Cyr. I, 6, 19. Pflugk. ad Eur. Heracl. v. 178. Errat Matth. §. 632. 4. p. 1528. — *ξυνέγνωτε.* Similiter hoc verbum VII, 73, 2. legitur, ubi *τὰ αὐτὰ γιγνώσκειν, ὁμογνώμονας εἶναι*, explicat Schol. *Ξυνδιέγνωτε* 64, 1. — *δι' αἰτίας ἔχετε.* Cf. adn. 59, 2.

§. 5. *Γνῶναί τε τὰ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα.* Hae duae virtutes in rerum publicarum administratione maximi aestimabantur. Cf. exempla plurima in ed. mai. collecta, ex quibus nunc unum Thucydideum VIII, 68. et haec nova memoramus, Choric. p. 852. *δεινὸς τὰ δέοντα γνῶναι καὶ λαμπρὸς ἑρμηνεῦσαι*, Suid. in v. *Δημοσθένης· ἀνὴρ ἦν γνῶναί τε καὶ εἰπεῖν, ὅσα ἐνθυμηθείη, δυνατώτατος γενόμενος*, Niceph. Greg. p. 153. Tertiam quandam virtutem addi a Lysia vidimus ad I, 138, 3. — *φιλόπολις.* Hoc vocabulum male a nonnullis grammaticis parum Atticum existimatum esse satis demonstravit Duk. ad VI, 92. — *χρημάτων κρείσσων.* „Eandem abstinentiam laudat Plut. in Pericl. [c. 15.] Cf. infra c. 65. [§. 8.]" GOTTL. Add. Aristid. II. p. 119. 126. 146. sq. Noli igitur fidem habere comicis et Boeckhio Oecon. civ. Ath. I. p. 209.

§. 6. *Ἐν ἴσῳ καὶ εἰ*, perinde ac si. — *οὐκ ἂν ὁμοίως.* „*Ὥςπερ ἂν λέγοι, εἰ φιλόπολις εἴη*, bene subaudit Dukas. Orator enim quatuor, quas dixit, *τοῦ προστάτου τοῦ δήμου* virtutes separari non posse, sed unamquamque ceteris indigere demonstrat. — *οἰκείως*, apte, convenienter, e re civitatis. Cf. Bloomf. — *τοῦδε.* „*Τοῦ εὔνου τῇ πόλει*, quod ex praegresso *τῇ πόλει δύςνου* eliciendum, nisi, quod eodem redit, *φιλόπολις* [*τοῦ φιλόπολιν εἶναι*] cogitatione repetere vis." KRUEG. ad Dion. p. 192. — *τούτου ... πωλοῖτο.* *Τούτου* (i. e. *χρημάτων*) est genitivus pretii. „Neque active *πωλοῖτο* intelligas, sed, ut sonat, vendantur, nempe ab illo, a tali viro." BAU.

§. 7. *Εἰ ... ἐπείσθητε, οὐκ ἂν ... φεροίμην.* Cf. Matth. Gr. §. 524. adn. 2. Rost. §. 121. 10. A. — *μέσως*] „*μετρίως.*" Schol. Mediocriter. — *μᾶλλον ἑτέρων.* Cf. adn.

σθητε, οὐκ ἂν εἰκότως νῦν τοῦ γε ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην.

ἔπειτα αὐτοῖς τὸ εὐμετάβολον καὶ ἀσθενὲς τῆς γνώμης ἐγκαλεῖ.

61. Καὶ γὰρ οἷς μὲν αἵρεσις γεγένηται 1
τἆλλα εὐτυχοῦσι, πολλὴ ἄνοια πολεμῆσαι· εἰ δ' ἀναγκαῖον ἦν ἢ εἴξαντας εὐθὺς τοῖς πέλας ὑπακοῦσαι, ἢ κινδυνεύσαντας περιγενέσθαι, ὁ φυγὼν τὸν κίνδυνον τοῦ ὑποστάντος μεμπτότερος. καὶ 2
ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι καὶ οὐκ ἐξίσταμαι· ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε, ἐπειδὴ ξυνέβη ὑμῖν πεισθῆναι μὲν ἀκεραίοις, μεταμέλειν δὲ κακουμένοις, καὶ τὸν ἐμὸν λόγον ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἀσθενεῖ τῆς γνώμης μὴ ὀρθὸν φαίνεσθαι, διότι τὸ μὲν λυποῦν ἔχει ἤδη τὴν αἴσθησιν ἑκάστῳ, τῆς δὲ ὠφελίας ἄπεστιν ἔτι ἡ δήλωσις ἅπασι, καὶ μεταβολῆς με-

Cap. LXI. §. 2. Μεταβάλλετε. Μεταβάλλεσθε Greg. Cor. ad Hermog., μεταβέβλησθε F. et secundum Bekk., qui tamen notas F. et f. videtur confudisse, Aug. Sed. cf. adn.

I, 85, 1. — φεροίμην, i. e. λαμβάνοιμι, ἔχοιμι. Cf. Steph. Thes. v. αἰτία.

Cap. LXI. §. 1. Αἵρεσις, optio (velintne bellum gerere necne). — τἆλλα, „praeter id, ad quod consequendum bellum suscipiendum est.“ BLOOMF. εἰ δ' ἀναγκαῖον ἦν. Vis imperfecti haec est: sed si eos, qui, sicut nos Athenienses, bellum contra alios inceperint, eo tempore, quo id inceperunt, necesse erat aut, si cessissent, aliis statim parere, aut cet. Spectat autem Pericles ad id tempus, quo Lacedaemonii postremos legatos Athenas miserant I, 139., et ad ea, quae de horum postulatis ipse dixerat I, 141. init. De verbis τοῖς πέλας vid. adn. I, 32, 1.

§. 2. Ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι. Plenius III, 38. ἐγὼ ὁ αὐτός εἰμι. τῇ γνώμῃ (suppl. atque antea). Item ad ἐξίσταμαι proprie τῆς γνώμης vel pleniora τῆς ἀρχαίας γνώμης, quibus huc respiciens usus est Aristid. II. p. 138. sq., addenda erant. Omnibus autem verbis ὁ αὐτός εἰμι καὶ οὐκ ἐξίσταμαι idem exprimitur, quod supra I, 140. his, τῆς γνώμης τῆς αὐτῆς ἔχομαι. — μεταβάλλετε. Medium in imitatione horum verborum substituit Dio Cass. XXXVIII, 44. At vid. Rost. Gr. §. 115. 1. Bensel. ad Isocr. Areop. p. 354. et ed. mai. — ἐν τῷ ὑμετέρῳ ἀσθενεῖ τῆς γνώμης, im Wankelmuth eurer Entschliefsung, Hier. Muell. Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 7. p. 74. 1). et Matth. Gr. §. 446. 1., qui hoc dicendi genus non prorsus recte solis poetis lyricis et tragicis tribuit. — ἔχει ... αἴσθησιν ἑκάστῳ, „sensum habet apud unumquemque, i. e. sentitur.“ Cf. adn. 41, 3. Aliter dici αἴσθησιν παρέχειν, quo verbo ἔχειν a Schol. explanatur, ex 50

γάλης, καὶ ταύτης ἐξ ὀλίγου, ἐμπεσούσης, ταπει-
3 νὴ ὑμῶν ἡ διάνοια ἐγκαρτερεῖν ἃ ἔγνωτε. δουλοῖ γὰρ φρόνημα τὸ αἰφνίδιον καὶ ἀπροσδόκητον καὶ τὸ πλείστῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον· ὃ ὑμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις οὐχ ἥκιστα καὶ κατὰ τὴν νό-
4 σον γεγένηται. ὅμως δὲ πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας καὶ ἐν ἤθεσιν ἀντιπάλοις αὐτῇ τεθραμμένους χρεὼν καὶ ξυμφοραῖς ταῖς μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι, καὶ τὴν ἀξίωσιν μὴ ἀφανίζειν· (ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι δικαιοῦσι τῆς τε ὑπαρχούσης δόξης αἰτιᾶσθαι ὅςτις μαλακίᾳ ἐλλείπει, καὶ τῆς μὴ προςηκούσης μισεῖν τὸν θρασύτητι ὀρεγόμενον·) ἀπαλγήσαντας δὲ τὰ ἴδια τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι.

1 62. Τὸν δὲ πόνον τὸν κατὰ τὸν πόλεμον, μὴ

εἶτα παραθαρσύνει αὐ-

§. 4. Καὶ ξυμφοραῖς cet. Dion. Hal. p. 931. καὶ τὰς ξυμφορὰς ἐθέλειν ὑφ. F. Gr. καὶ ξυμφορὰς τὰς μεγίστας. Vulgatam confirmat auctor libri de syntaxi p. 178. Cf. adn.

2. liquet. — ἐξ ὀλίγου. Cf. adn. 11, 5. — ταπεινὴ ... ἐγκαρτερεῖν. Cf. Matth. Gr. §. 448. b. — ἐγκαρτερεῖν ἃ ἔγνωτε. „Xenoph. Hipp. 8, 22. δυνήσονται ἃ ἂν γνῶσιν ἐγκαρτερεῖν.“ BLOOMF. Potest neglecta videri attractio, cf. adn. I, 50, 1.; dici tamen etiam ἐγκαρτερεῖν τι docet Pflugk. ad Eur. Herc. f. v. 1351.

§. 3. Δουλοῖ φρόνημα. Ita alibi ἡ γνώμη dicitur δουλοῦσθαι, et verba τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι leguntur IV, 34, 1. — παραλόγῳ. Cf. adn. I, 78, 1.

§. 4. Ἀντιπάλοις] „ἀντὶ τοῦ ἴσοις καὶ παραπλησίοις.“ Schol. Cf. III, 9. 11. al. — ξυμφοραῖς ... ὑφίστασθαι. Vid. Matth. Gr. §. 401. 4. Minus certum exemplum est VII, 66. Cf. etiam Lat. subsistere, de quo inspice lexica et Doering. ad Liv. IX, 31., et ὑπομένειν Xen. Hell. V, 4, 40. — τὴν ἀξίωσιν] „τὸ ἀξίωμα.“ Schol. Cf. adn. 34, 6. — τῆς ὑπαρχούσης. Cf. adn. 45, 2. Genitivi τῆς ὑπ. δόξης pendent ex ἐλλείπει. Cf. adn. I, 80, 4. Μαλακίᾳ ἐλλείπειν verbis διὰ μαλακίαν ὑφίεσθαι explicat Cantac., qui haec exscripsit I, 38. — ἀπαλγήσαντας τὰ ἴδια, deposito rerum privatarum dolore. Cf. Schoem. ad Plut. Cleom. 22, 3. Ἀπολοφυράμενοι 46, 2. comparat Schol. Alia exempla huius significationis praepositionis ἀπό coniunctae cum verbis praebent Valck. ad Herodot. IX, 31. et hic Abresch. ac Bloomf. — ἀντιλαμβάνεσθαι. Cf. adn. 8, 1. Hic est tuendum capessere, curare. Infinitivus pendet ex superiore χρεών.

Cap. LXII. §. 1. Τὸν δὲ πόνον cet. Frustra hic de accusativo absoluto quum alii cogita-

τοὺς τῆς θαλασσοκρατίας καὶ τῆς τῶν πατέρων δόξης καὶ τοῦ οἰκείου φρονήματος ἀναμιμνήσκων.

γένηταί τε πολύς, καὶ οὐδὲν μᾶλλον περιγενώμεθα,
ἀρκείτω μὲν ὑμῖν καὶ ἐκεῖνα, ἐν οἷς ἄλλοτε πολλάκις
γε δὴ ἀπέδειξα οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν ὑποπτευόμενον·
δηλώσω δὲ καὶ τόδε, ὅ μοι δοκεῖτε οὔτ' αὐτοὶ πώ-
ποτε ἐνθυμηθῆναι ὑπάρχον ὑμῖν μεγέθους πέρι
ἐς τὴν ἀρχήν, οὔτ' ἐγὼ ἐν τοῖς πρὶν λόγοις· οὐδ'
ἂν νῦν ἐχρησάμην κομπωδεστέραν ἔχοντι τὴν
προςποίησιν, εἰ μὴ καταπεπληγμένους ὑμᾶς πα-
ρὰ τὸ εἰκὸς ἑώρων. οἴεσθε μὲν γὰρ τῶν ξυμ- 2
μάχων μόνον ἄρχειν· ἐγὼ δὲ ἀποφαίνω δύο με-
ρῶν τῶν ἐς χρῆσιν φανερῶν, γῆς καὶ θαλάσσης,
τοῦ ἑτέρου ὑμᾶς παντὸς κυριωτάτους ὄντας, ἐφ'

runt tum interpretes Vigeri p. 58. Dicendi genus ὁ πόνος ὑποπτεύεται μὴ (de quo cf. adn. 13, 1.) γένηται πολύς positum est pro usitatiore ὑποπτεύεται μὴ ὁ πόνος γένηται πολύς eadem subiecti, quod vocant, attractione vel transpositione, cuius simillimum exemplum reperimus in verbis I, 93. δήλη ἡ οἰκοδομία ... ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐγένετο, ubi vid. adn. Nomen πόνον autem quia maximam vim et omne momentum disputationis habet, iure est primo loco collocatum, et αὐτόν postea ad resumendum sermonem interpositionibus interruptum additum est. Cf. Matth. Gr. §. 472. 1. — ὅ μοι ... ἐνθυμηθῆναι. Portus: quod neque vos ipsi unquam antehac cogitasse mihi videmini, licet vobis adsit, de magnitudine, inquam, imperii. Is igitur ὑπάρχον, ut I, 124. III, 63., casum absolutum et verba μεγέθους ... ἀρχήν explanationem pro nominis ὅ esse arbitratus est. Nescio tamen, an simplicius participium ὑπάρχον ex ἐνθυμηθῆναι pendere statuatur. Cf. I, 120. ἐντεθύμηται ... ἐπαιρόμενος. Extrema autem certe exprimenda erant verbis de magnitudine ad imperium obtinendum (i. e. et tuendum et augendum, id quod ex §. 2. apparet). De praep. περί cf. adn. 51, 3., de praep. ἐς Matth. Gr. §. 578. 2. 65, 12. III, 11, 2. VIII, 3. al. — οὔτ' ἐγώ. Suppl. ἐνεθυμήθην, perpendi. — οὐδ' ἂν νῦν ἐχρησάμην. Suppl. αὐτῷ, et cf. adn. II, 4, 5. vv. καὶ αἱ ... αὐτοῦ. τὴν προςποίησιν. Aut speciem, aut vindicationem. Cf. VI, 16. et de προςποιεῖσθαι adn. I, 137, 4.

§. 2. Δύο μερῶν τῶν ἐς χρῆσιν φανερῶν, duarum partium ad usum patentium, von den beiden zur Benutzung sich darbietenden Theilen. Non putamus his verbis duo elementa duobus reliquis contraria poni, (quis enim veram existimaverit Scholiastae adnotationem, τὸ γὰρ πῦρ καὶ ὁ ἀὴρ οὐ τοσοῦτόν εἰσιν ἐς χρῆσιν φανερά· κοινὰ γὰρ πᾶσι!) sed orbem terrarum in continentem et aquam (τὸ τῆς θαλάσσης μέρος VIII, 46.) discerni, quae utraque hominibus usui sit. Nam quo minus verba interpretere duarum rerum ex numero earum, quae ad usum patent, obstet, quod scriptum est μερῶν, non πραγμάτων, ut taceamus nimis infringi

ὅσον τε νῦν νέμεσθε, καὶ ἢν ἐπὶ πλέον βουλη-
θῆτε· καὶ οὐκ ἔστιν ὅςτις τῇ ὑπαρχούσῃ παρα-
σκευῇ τοῦ ναυτικοῦ πλέοντας ὑμᾶς οὔτε βασιλεὺς
κωλύσει, οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἔθνος τῶν ἐν τῷ πα-
3 ρόντι. ὥςτε οὐ κατὰ τὴν τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς
γῆς χρείαν, ὧν μεγάλων νομίζετε ἐστερῆσθαι,
αὕτη ἡ δύναμις φαίνεται· οὐδ' εἰκὸς χαλεπῶς φέ-
ρειν αὐτῶν μᾶλλον ἢ οὐ κηπίον καὶ ἐγκαλλώπι-
σμα πλούτου πρὸς ταύτην νομίσαντας ὀλιγωρῆ-
σαι, καὶ γνῶναι ἐλευθερίαν μέν, ἢν ἀντιλαμ-
βανόμενοι αὐτῆς διασώσωμεν, ῥᾳδίως ταῦτα
ἀναληψομένην, ἄλλων δ' ὑπακούσασι καὶ τὰ προς-

Cap. LXII. §. 3. Προςκεκτημένα. Προςεκτημένα Cass. Aug.

vim sententiae. Neque adversari nostrae explicationi articulum ante δύο omissum cognoscas ex Rost. Gr. §. 98. 2. a. extr. et multis exemplis Thucydideis, velut III, 54. μάχῃ τῇ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γῇ γενομένῃ, III, 58. πατέρων τῶν ὑμετέρων, θεῶν τῶν ξυμμαχικῶν ποτὲ γενομένων, θυσίας τὰς πατρίους, III, 65. ἄνδρες ὑμῶν οἱ πρῶτοι. Eo rectius autem priorem articulum Thuc. hic omisit, quod verbis τὰ δύο μέρη aliam solet vim subiicere. Cf. adn. I, 74, 1. — νέμεσθε, tenetis, Port. Cf. adn. 15, 2. — καὶ οὐκ ἔστιν ὅςτις. Vulgaris verborum consecutio esset: οὐκ ἔστιν οὔτε βασιλεὺς οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἔθνος τῶν ἐν τῷ παρόντι, ὅςτις (ὅ τι) ὑμᾶς τῇ ὑπαρχ. παρ. τοῦ ναυτ. πλέοντας κωλύσει. Sunt autem haec, ut similia quaedam 88, 2., traiecta, quia verba οὐκ ἔστιν ὅςτις plerumque ut unam notionem efficientia deinceps ponuntur. De v. ἄλλο vid. adn. 14, 1.

§. 3. Οὐ κατὰ ... φαίνεται, constat hanc potentiam non esse conferendam cum usu cet., Port. Ad φαίνεται suppl. οὖσα, et ἐστί τι κατά τι valent es steht etwas im Vergleich mit etwas. — αὐτῶν. Cf. Matth. Gr. §. 368. a. Rost. §. 109. 4. a. Refertur ad vv. τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς et ad τὸ ἐστερῆσθαι τούτων. — μᾶλλον ἢ οὐ. Cf. Herm. ad Vig. p. 799. Matth. Gr. §. 455. adn. 3. d. Hart. de Part. II. p. 170. infra III, 36, 4. et quos ibi in ed. mai. nominavimus. — κηπίον (non κήπιον, cf. Goettl. Doctr. accent. p. 232.), hortulum. Illae autem domus rusticae et ager Atheniensium aptissime vocantur „κῆπός τις καὶ κόσμος τῆς ξυμπάσης ἐπικρατείας· τῆς γὰρ ξυμπάσης χώρας ὁποιαςοῦν ὁ κῆπός ἐστι μέρος ἐλάχιστον, καὶ καλλωπισμοῦ ἕνεκα μάλιστα περὶ τοὺς οἴκους οἱ εὐδαίμονες καλλιεργοῦνται, ἀποτέλεσμα τοῦ πλούτου τοῦτο γενόμενον.“ ΔΟΥΚΑΣ. Ita noti Athenis recentioribus temporibus amoeni Epicuri hortuli et alii. — ἐγκαλλώπισμα, ostentationem. Exempla vocis vid. apud Bloomf. et apud Dind. in Steph. Thes. — ἀντιλαμβανόμενοι αὐτῆς διασώσωμεν. Cf. Matth. Gr. §. 428. 2. et adn. I,

*κεκτημένα φιλεῖν ἐλασσοῦσθαι, τῶν τε πατέρων
μὴ χείρους κατ' ἀμφότερα φανῆναι, οἳ μετὰ πό-
νων, καὶ οὐ παρ' ἄλλων δεξάμενοι, κατέσχον τε
καὶ προςέτι διασώσαντες παρέδοσαν ἡμῖν αὐτά
(αἴσχιον δὲ ἔχοντας ἀφαιρεθῆναι ἢ κτωμένους
ἀτυχῆσαι), ἰέναι δὲ τοῖς ἐχθροῖς ὁμόσε μὴ φρο-
νήματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι. αὔχη-* 4
*μα μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ ἀμαθίας εὐτυχοῦς καὶ δει-
λῷ τινι ἐγγίγνεται, καταφρόνησις δὲ ὃς ἂν καὶ
γνώμῃ πιστεύῃ τῶν ἐναντίων προέχειν· ὃ ἡμῖν
ὑπάρχει. καὶ τὴν τόλμαν ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης* 5

(hic tacitus,) Pal. It. Vat. Reg. Laur. Bekk. *Προεκτημένα* Gr. et Zon. Vulgatum nobis servandum visum est, quod *κέκτημαι* saepissime et alibi usquequaque scripsit Thuc., *ἔκτημαι* hoc uno loco in melioribus membranis legitur. Eo tamen et Plato frequenter utitur (cf. Heind. ad Protag. §. 78. et Schneid. ad Rempubl. II. p. 69.), et alii Attici interdum. Cf. Matth. Gr. I. p. 376. et Ellendt. ad Arri. Anab. V, 26, 10. Nec summam esse Thucydidis in talibus constant iam vidimus ad sd. 3, 2.

1, 2. extr. — *προςκεκτημένα*. De vi passiva vid. adn. I, 123, 1., de dubia flexione cf. sd. — *κατ' ἀμφότερα*. „I. e. *κατὰ τὸ κατέχειν καὶ διασώσαντας παραδιδόναι*.“ HAACK. — *κατέσχον*. „Quum deinde *διασώσαντες* oppositum sit, ut occupandi sensu sumatur, contextus flagitat.“ OSIAND. Cf. Isocr. Panath. *καὶ λαμβάνειν ὧν ἂν ἐπιθυμῶσι, καὶ σώζειν ἅπερ ἂν ἅπαξ κατάσχωσιν*, et alia exempla similia in Steph. Thes. IV. p. 1340. allata et ideo memorabilia, quia idem verbum alibi, velut VI, 11. init., valet parta retinere. Cum tota sententia cf. 36, 2. — *αἴσχιον ... ἀτυχῆσαι*. Cf. Sal. Iug. c. 31. — *μὴ φρονήματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι*. Attende *παρονομασίαν*, cuius hoc exemplum profert Alex. *π. σχημ.* VIII. p. 477. Cf. adn. I, 33, 4. Quam si neglexeris, haec verba valent non solum fidentia, sed etiam contemptione. Reprehendit ea Dion. Hal. p. 928., sed alii sunt imitati. Vid. ed. mai.

§. 4. *Αὔχημα*. „Quod Schol. aliique pronunciant *φρόνημα* et *αὔχημα* idem esse, non omnino verum puto. Significat quidem utraque vox elatum animum, sed ita tamen, ut prior in bonam partem accipiatur, posterior in malam ... Quare *φρόνημα* fidentiam, *αὔχημα* confidentiam interpretatus sum.“ KRUEG. — *ἀπὸ ἀμαθίας εὐτυχοῦς*, per imperitiam, quae fortuna secunda adiuvetur.

§. 5. *Καὶ τὴν τόλμαν ... παρέχεται*. „Atque audaciam in pari fortuna (h. e. etiamsi fortuna, cuius favor potissimum fiduciam gignere solet, nobis non magis propitia sit quam adversariis) firmiorem reddit prudentia, si subest elatus animus (s. illa, de qua dictum est, hostium contemptio).“

*ἡ ξύνεσις ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος ἐχυρωτέραν παρέ-
χεται, ἐλπίδι τε ἧσσον πιστεύει, ἧς ἐν τῷ ἀπό-
ρῳ ἡ ἰσχύς, γνώμῃ δὲ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων,
ἧς βεβαιοτέρα ἡ πρόνοια.*

1 **63.** *Τῆς τε πόλεως ὑμᾶς εἰκὸς τῷ τιμωμένῳ ἀπὸ
τοῦ ἄρχειν, ᾧπερ ἅπαντες ἀγάλλεσθε, βοηθεῖν, καὶ
μὴ φεύγειν τοὺς πόνους, ἢ μηδὲ τὰς τιμὰς διώκειν·
μηδὲ νομίσαι περὶ ἑνὸς μόνου, δουλείας ἀντ' ἐλευθε-
ρίας, ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερήσεως καὶ*
2 *κινδύνου ὧν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀπήχθεσθε. ἧς οὐδ' ἐκστῆ-
ναι ἔτι ὑμῖν ἔστιν, εἴ τις καὶ τόδε ἐν τῷ παρόντι
δεδιὼς ἀπραγμοσύνῃ ἀνδραγαθίζεται· ὡς τυραν-*

δείκνυσι δὲ καί, ὅτι οὐδ' ἐκστῆναι τῆς ἀρχῆς ἔτι ἔστιν.

Cap. LXIII. §. 1. *Ὥιπερ ἅπαντες.* Pal. Aug. Vat. *ᾧ ὑπὲρ ἅπαντες*, It. F. E. Dion. Hal. *ᾧ ὑπὲρ ἅπαντας*, quam scripturam aptissimam vocat Krueg. ad Dion. p. 198. Vulgatam tuetur Cantacuz. I, 38.

KRUEG. De praep. *ἀπό* vid. adn. I, 91, 6. Cum verbis *ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος* Arn. comparat *ἐκ τοῦ ὁμοίου* IV, 10. Add. de eodem usu huius *ἐκ* II, 89, 6. VII, 13, 1. *Ξύνεσις* respondet superiori *γνώμῃ*. „Sententia illustratur locis II, 89, 3. VI, 72, 4.“ BLOOMF. — *ἐλπίδι τε ... ὑπαρχόντων*. „Eaque (prudentia) minus fidit spei, quae in angustiis se efficacem praebet, (in quibus homines quum aliis auxiliis destituuntur, ab illa opem exspectant, cf. V, 103.) sed consilio ex iis, quae praesto sunt, [ducto].“ KRUEG. Ad vv. *γνώμῃ δέ* suppl. *μᾶλλον πιστεύει*. *Τὰ ὑπάρχοντα* esse praesentem rerum copiam, opes praesentes, pluribus docet Gail. De praep. *ἀπό* vid Matth. Gr. §. 573. p. 1330. — *ἡ πρόνοια*] „*ἡ πρόγνωσις*.“ Schol. Providentia. Cf. 65, 6.

Cap. LXIII. §. 1. *Τῷ τιμωμένῳ ἀπὸ τοῦ ἄρχειν*, i. e. *τῇ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τιμῇ*. Cf. Matth. Gr. §. 271. et adn. I. 90, 2. — *ἑνὸς μόνου*. Cf. Matth. Gr. §. 439. adn. 1. a. — *δουλείας ἀντ' ἐλευθερίας*. I. e. ne servi pro liberis civibus fiatis. — *ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερήσεως* cet. Ne imperii amissionem servitute graviorem putemus, sententiam debemus hanc esse existimare, non de sola servitute, sed de duabus rebus, et de imperii amissione et de periculo postea imminenti, certari. — *καὶ κινδύνου ὧν ... ἀπήχθεσθε*, i. e. *κινδύνου ἐκείνων, ἃ ... ἀπήχθ.* „Et de periculo ex iis, quas contraxistis, offensis nascente.“ KRUEG. De verbo *ἀπεχθάνεσθαι* cum accus. *ἃ* iuncto vid. Wund. ad Soph. Oed. R. v. 259. et Rost. Gr. §. 104. adn. 7.

§. 2. *Εἴ τις καὶ ... ἀνδραγαθίζεται*. *Τόδε* quum oporteat esse *τὸ ἐκστῆναι ἀρχῆς*, cum verbo *δεδιώς* coniungere non possumus, nisi sententiam absurdam elicere volumus. Quare *δεδιώς* per se accipiendum, et *ἐν τῷ παρόντι δεδιέναι* com-

νίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν, ἣν λαβεῖν μὲν ἄδικον
δοκεῖ εἶναι, ἀφεῖναι δ' ἐπικίνδυνον. τάχιστ' ἂν 3
τε πόλιν οἱ τοιοῦτοι ἑτέρους τε πείσαντες ἀπο-
λέσειαν, καὶ εἴ που ἐπὶ σφῶν αὐτῶν αὐτόνομοι
οἰκήσειαν· τὸ γὰρ ἄπραγμον οὐ σώζεται μὴ με-
τὰ τοῦ δραστηρίου τεταγμένον, οὐδὲ ἐν ἀρχούσῃ
πόλει ξυμφέρει, ἀλλ' ἐν ὑπηκόῳ ἀσφαλῶς δου-
λεύειν.

παραινέσεις· ἅμα δὲ καὶ ἡ φιλοτιμία τῶν Ἀθηναίων διεγείρεται.

64. Ὑμεῖς δὲ μήτε ὑπὸ τῶν τοιῶνδε πολι- 1
τῶν παράγεσθε, μήτε ἐμὲ δι' ὀργῆς ἔχετε, ᾧ
καὶ αὐτοὶ ξυνδιέγνωτε πολεμεῖν, εἰ καὶ ἐπελθόν-
τες οἱ ἐναντίοι ἔδρασαν ἅπερ εἰκὸς ἦν, μὴ ἐθε-
λησάντων ὑμῶν ὑπακούειν, ἐπιγεγένηταί τε πέρα
ὧν προσεδεχόμεθα ἡ νόσος ἥδε, πρᾶγμα μόνον
δὴ τῶν πάντων ἐλπίδος κρεῖσσον γεγενημένον.

paranda cum illis *πρὸς τὰ παρόντα χαλεπαίνειν* 60, 2. et *πρὸς τὸ παρόν* X, 22, 1. *Τόδε* autem posset quidem forsitan cum *ἀνδραγαθίζεται* necti, nisi ei rei et quod quum nusquam alibi tum in simillimis verbis III, 40, 4. accusativus non est appositus, et quod discedendo ab imperio *ἀνδρὸς ἀγαθοῦ* partes agere velle potius *τῷ ἐκστῆναι ἀνδραγαθίζεσθαι* dicendum videtur, obstaret. Quare *τῷδε* scribendum putamus, ad quem dativum modi alterum causae adiectum esse non miraberc. — *ὡς τυραννίδα.* Sine *ὡς* III, 37, 2. et in imitationibus Dionysii apud Bloomf. Quare *ὡς* deleri voluit Dobr., alius *γάρ* impugnet; sed Periclem decet lenius loqui quam Cleonem. — *ἀφεῖναι ... ἐπικίνδυνον.* Similia dicta Periandri et aliorum vid. in ed. mai.

§. 3. *Τάχιστ' ἄν τε ... οἰκήσειαν.* Atque huiusmodi homines (qui otii sunt cupidi), et si aliis idem persuaserint, et sicubi seorsum ab aliis habitaverint, civitatem protinus perdant. Scriptor illos *ἀπράγμονας*, si aut cives suos ad eundem tranquillitatis et otii amorem perduxerint, aut soli alicubi (velut in coloniam deducti) urbem incoluerint, civitatem pessumdaturos asseverat. Quid sit *ἐπὶ σφῶν αὐτῶν* s. *ἐφ' ἑαυτῶν οἰκεῖν*, docent Valck. ad Herodot. VIII, 32, 4. et hic Bloomf. Minus recte haec intellexit Matth. Gr. §. 584. γ'. — *τὸ γὰρ ἄπραγμον ... τεταγμένον*, otii enim studium, nisi cum agendi studio sit coniunctum, servari non potest. Cf. Osiand. Observ. fasc. 2. p. 6. et Bloomf. — *οὐδὲ ... ἀσφαλῶς δουλεύειν.* Subiectum enunciationis est *τὸ ἄπραγμον*, et verba *ἀσφαλῶς δουλεύειν* valent ad securam (non vexatam) servitutem agendam. Leguntur sic etiam Demosth. de Cor. §. 203.

Cap. LXIV. §. 1. *Ἐπιγεγένηταί τε.* Hoc quoque enunciatum cum particulis *εἰ καί*, licet, cohaeret. — *ἐλπίδος κρεῖσσον.* Cf. adn. 41, 3. —

καὶ δι' αὐτὴν οἶδ' ὅτι μέρος τι μᾶλλον ἔτι μι-
σοῦμαι, οὐ δικαίως, εἰ μὴ καί, ὅτ' ἂν παρὰ λό-
2 γον τι εὖ πράξητε, ἐμοὶ ἀναθήσετε. φέρειν τε
χρὴ τά τε δαιμόνια ἀναγκαίως, τά τε ἀπὸ τῶν
πολεμίων ἀνδρείως· ταῦτα γὰρ ἐν ἔθει τῇδε τῇ
πόλει πρότερόν τε ἦν, νῦν τε μὴ ἐν ὑμῖν κωλυ-
3 θῇ. γνῶτε δὲ ὄνομα μέγιστον αὐτὴν ἔχουσαν
ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις διὰ τὸ ταῖς ξυμφοραῖς μὴ
εἴκειν, πλεῖστα δὲ σώματα καὶ πόνους ἀναλωκέ-
ναι πολέμῳ, καὶ δύναμιν μεγίστην δὴ μέχρι
τοῦδε κεκτημένην, ἧς ἐς ἀΐδιον τοῖς ἐπιγιγνομέ-
νοις, ἣν καὶ νῦν ὑπενδῶμέν ποτε, (πάντα γὰρ
πέφυκε καὶ ἐλασσοῦσθαι) μνήμη καταλελείψεται·
Ἑλλήνων τε ὅτι Ἕλληνες πλείστων δὴ ἤρξαμεν,
καὶ πολέμοις μεγίστοις ἀντέσχομεν πρός τε ξύμ-
παντας καὶ καθ' ἑκάστους, πόλιν τε τοῖς πᾶσιν
4 εὐπορωτάτην καὶ μεγίστην ᾠκήσαμεν. καίτοι

μέρος τι, aliqua ex parte. Cf. adn. I, 74, 3. — *μᾶλλον.* Suppl. *ἢ διὰ τὸ ἐπελθόντας τοὺς πολεμίους δρᾶσαι ἅπερ εἰκὸς ἦν.* — *ἀναθήσετε*, attribuetis, imputabitis. Cf. VIII, 51. et de sententia I, 140, 1. et hic Bloomf.

§. 2. *Ἀναγκαίως*, necessario, i. e. velut necessaria, quia necesse sit (ea ferri). Idem usus adverbiorum reperitur III, 40. IV, 62. VII, 63. al. „Soph. Phil. 1316. *ἀνθρώποισι τὰς μὲν ἐκ θεῶν Τύχας δοθείσας ἔστ' ἀναγκαῖον φέρειν.*" BLOOMF., apud quem vide dicta similia. — *ἐν ἔθει*, i. e. *ξυνήθη*. Cf. Matth. Gr. §. 577. p. 1342. Rost. in Passov. lexic. Gr. ed. V. p. 910. col. 1. — *ἐν ὑμῖν*, per vos, culpa vestra. Cf. 65, 12. Matth. l. d. p. 1341.

§. 3. *Ἐς ἀΐδιον*, in aeternum, in perpetuum, ut IV, 63. — *νῦν ... ποτέ*, nunc tandem aliquando. — *καταλελείψεται.* Cf. Matth. Gr. §. 498. Rost. §. 116. adn. 9. — *Ἑλλήνων τε ὅτι.* Transit scriptor a participio ad *ὅτι*, ut ab infinitivo alibi, et saepius ab *ὅτι* ad infinitivum. Cf. adn. I, 87, 4. De iis, quibus imperaverint Athenienses, cf. libros, quos ad I, 80, 3. commemoravimus. — *καὶ καθ' ἑκάστους*, i. e. *καὶ τοὺς καθ' ἕκαστον*. Cf. Buttm. Ind. ad Demosth. Mid. in v. *κατά*. — *τοῖς πᾶσιν εὐπορωτάτην*, omnibus rebus maxime abundantem, rerum omnium copia instructissimam. *Εὔπορος* ita dictum modo cum genit., modo cum dat. coniungitur (cf. Steph. Thes.), ut similia nonnulla adiectiva. Cf. Matth. Gr. §. 351. 3. a. adn. et cum sententia II, 11, 6. et ibi adn. — *μεγίστην.* Non solum ad ambitum et domorum multitudinem, sed etiam ad incolarum frequentiam respicitur. Cf. I, 80, 3. et Clint. Fast. Hell. p. 394. sq.

§. 4. *Καίτοι* hic non quanquam videtur esse, sed atqui.

ταῦτα ὁ μὲν ἀπράγμων μέμψαιτ᾽ ἄν, ὁ δὲ δρᾶν
τι βουλόμενος καὶ αὐτὸς ζηλώσει, εἰ δέ τις μὴ
κέκτηται, φθονήσει. τὸ δὲ μισεῖσθαι καὶ λυπη- 5
ροὺς εἶναι ἐν τῷ παρόντι πᾶσι μὲν ὑπῆρξε δή,
ὅσοι ἕτεροι ἑτέρων ἠξίωσαν ἄρχειν· ὅστις δ᾽ ἐπὶ
μεγίστοις τὸ ἐπίφθονον λαμβάνει, ὀρθῶς βου-
λεύεται. μῖσος [μὲν] γὰρ οὐκ ἐπὶ πολὺ ἀντέχει,
ἡ δὲ παραυτίκα τε λαμπρότης καὶ ἐς τὸ ἔπειτα
δόξα ἀείμνηστος καταλείπεται. ὑμεῖς δὲ ἔς τε 6
τὸ μέλλον καλὸν προγνόντες ἔς τε τὸ αὐτίκα μὴ
αἰσχρὸν τῷ ἤδη προθύμῳ ἀμφότερα κτήσασθε,
καὶ Λακεδαιμονίοις μήτε ἐπικηρυκεύεσθε, μήτε
ἔνδηλοι ἔστε τοῖς παροῦσι πόνοις βαρυνόμενοι·
ὡς οἵτινες πρὸς τὰς ξυμφορὰς γνώμῃ μὲν ἥκι-
στα λυποῦνται, ἔργῳ δὲ μάλιστα ἀντέχουσιν,
οὗτοι καὶ πόλεων καὶ ἰδιωτῶν κράτιστοί εἰσι."

Περικλέους ζημία, λοιπὸς βίος, εὐφυΐα

65. Τοιαῦτα ὁ Περικλῆς λέγων ἐπειρᾶτο τοὺς 1
Ἀθηναίους τῆς τε ἐπ᾽ αὐτὸν ὀργῆς παραλύειν,

Cap. LXIV. §. 5. *Μῖσος μέν. Μέν* suspectum est, quum absit ab Aug. Pal. Cl. Ven. Vat. H. Reg. al.

Παραυτίκα τε. Τὲ om. Ar., et nonnulli deleri volunt, ut verba *καὶ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα* praedicati partem efficiant.

Cap. LXV. §. 1. *Ἐπ᾽ αὐτόν.* Laur. m. Ar. Chr. Dan. *ἐς αὐτόν*, ut III, 44, 4. et alibi. Cf. tamen ed. mai. sd.

Cf. ed. mai. Illam quidem vim sic tuetur Hart. de Part. II. p. 362., ut enunciatum *ὁ δὲ δρᾶν ... ζηλώσει* hoc praeparari putet. At in eo *δέ* refertur ad *μέν* particulam vim concessivam continentem, contra *καίτοι* particula hanc enunciationem cum superiori iungi necesse est. — *ζηλώσει.* Dictum ut c. 37. init.

§. 5. *Τὸ δὲ μισεῖσθαι* cet. Cum sententia cf. VI, 16, 5. — *μῖσος ... ἀντέχει*] „*διαλύεται γὰρ ἢ θανάτῳ* (cf. c. 45.) *ἢ ἄλλῳ τινί.*" Schol. De proximis cf. sd.

§. 6. *Ὑμεῖς δὲ ... αἰσχρόν. Τὸ μέλλον καλόν* ad *τὴν ἔπειτα δόξαν*, *τὸ αὐτίκα μὴ αἰσχρόν* ad *τὴν παραυτίκα λαμπρότητα* respicit. *Προγιγνώσκειν ἔς τι*, quod dicendi genus insolentius est, est proprie antea decernere ratione habita alicuius rei, i. e. animo prospicere aliquid (cogitare et facere, constituere, ei providere). Cf. 65, 6. *ἡ πρόνοια ... ἐς τὸν πόλεμον.*

Cap. LXV. §. 1. *Ἐπ᾽ αὐτόν*] „*κατ᾽ αὐτοῦ.*" Schol. Cf. sd. et de pronom. adn. I, 17, 1. — *ὀργῆς παραλύειν.* Cf. Matth. Gr. §. 355. 4. et Dio Cass. apud Bloomf. Contra *παραλύειν τὴν ὀργήν* de eadem re dixit Plut. Pericl. c. 35.

καὶ ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν ἀπάγειν τὴν γνώ-
2 μην. οἱ δὲ δημοσίᾳ μὲν τοῖς λόγοις ἀνεπείθον-
το, καὶ οὔτε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἔτι ἔπεμ-
πον, ἔς τε τὸν πόλεμον μᾶλλον ὥρμηντο· ἰδίᾳ
δὲ τοῖς παθήμασιν ἐλυποῦντο, ὁ μὲν δῆμος, ὅτι
ἀπ᾽ ἐλασσόνων ὁρμώμενος ἐστέρητο καὶ τούτων,
οἱ δὲ δυνατοὶ καλὰ κτήματα κατὰ τὴν χώραν
οἰκοδομίαις τε καὶ πολυτελέσι κατασκευαῖς ἀπο-
λωλεκότες, τὸ δὲ μέγιστον, πόλεμον ἀντ᾽ εἰρή-
3 νης ἔχοντες. οὐ μέντοι πρότερόν γε οἱ ξύμπαντες
ἐπαύσαντο ἐν ὀργῇ ἔχοντες αὐτόν, πρὶν ἐζημίω-
4 σαν χρήμασιν. ὕστερον δ᾽ αὖθις οὐ πολλῷ,
ὅπερ φιλεῖ ὅμιλος ποιεῖν, στρατηγὸν εἵλοντο, καὶ
πάντα τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν, ὧν μὲν περὶ τὰ
οἰκεῖα ἕκαστος ἤλγει ἀμβλύτεροι ἤδη ὄντες, ὧν
δὲ ἡ ξύμπασα πόλις προςεδεῖτο πλείστου ἄξιον

καὶ δύναμις ἡ ἐν τῇ πόλει, ἧς πολὺ ἐλείποντο οἱ μετ᾽ αὐτὸν προστάται τοῦ δήμου.

§. 2. *Ἀνεπείθοντο.* Cf. adn. I, 84, 2. — *ἀπ᾽ ἐλασσόνων ὁρμώμενος*, „a minoribus facultatibus profectus, i. e. pauca possidens, atque ita bellum ingressus." HAACK. Cf. adn. I, 74, 3. — *οἰκοδομίαις*, i. e. *οἰκίαις.* Cf. c. 14. — *κατασκευαῖς.* Cf. adn. I, 10, 2. — *τὸ δὲ μέγιστον.* Cf. adn. I, 142, 1.

§. 3. *Οὐ μέντοι ... γε.* Hae particulae ut aptae sint, hoc membrum non minus quam illud *ἰδίᾳ δὲ ... ἐλυποῦντο* superioribus *δημοσίᾳ μὲν ... ἀνεπείθοντο* contrarium esse existimandum est. — *ἐζημίωσαν χρήμασιν.* Cf. Matth. Gr. §. 400. 5. Inusitatius dicendi genus est *ἐζημίωσαν χρήματα*, de quo vid. Steph. Thes. De pecuniis „Plut. l. c. *ὧν ἀριθμὸν οἱ τὸν ἐλάχιστον πεντεκαίδεκα τάλαντα, πεντήκοντα δ᾽ οἱ τὸν πλεῖστον γράφουσι.* [Cf. Demosth. c. Aristog. II. §. 6.] Diod. Sic. l. XII. p. 509. [c. 45.] octoginta talenta scripsit." GOTTL. Auctor condemnationis secundum Aristidem videri potest Cleon; at vid. Plut. l. d. c. 35. extr.

§. 4. *Ὅπερ φιλεῖ ὅμιλος ποιεῖν.* Cf. IV, 28. *οἷον ὄχλος φιλεῖ ποιεῖν.* VIII, 1. *ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν.* — *στρατηγόν.* Extra ordinem. Cf. Seidl. Praef. ad Soph. Ant. — *πάντα ... ἐπέτρεψαν.* „Cf. VIII, 82. *καὶ τὰ πράγματα πάντα ἀνετίθεσαν.* Eiusmodi praetor *αὐτοκράτωρ* erat." KRUEG. — *ὧν.* Genitivus aut cum adi. *ἀμβλύτερος* iungendus (cf. Matth. Gr. §. 339. et 370. b. et *τῆς γνώμης ἀμβλύνεσθαι* c. 87.), et resolvendus in vv. *ἐκείνων, ἅ*, quod *ἅ* cohaereat cum *ἤλγει* (cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 3. et §. 104. 8.); aut suspensus est ex *ἤλγει* (cf. Matth. Gr. §. 368. a. Rost. §. 109. 4. a.), et postea *τούτων* vel *ταῦτα* subaudiendum. Illud malo, primum quod *ἀλγεῖν* cum genit. apud solos poetas tragicos reperitur, contra accus. *ἅ* apud omnes scriptores cum eo coniungi recte potest; tum ob

νομίζοντες εἶναι. ὅσον τε γὰρ χρόνον προὔστη 5
τῆς πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ, μετρίως ἐξηγεῖτο καὶ
ἀσφαλῶς διεφύλαξεν αὐτήν, καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐκεί-
νου μεγίστη· ἐπεί τε ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ
φαίνεται καὶ ἐν τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν.
ἐπεβίω δὲ δύο ἔτη καὶ ἓξ μῆνας· καὶ ἐπειδὴ ἀπέ- 6
θανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι ἐγνώσθη ἡ πρόνοια αὐτοῦ
ἐς τὸν πόλεμον. ὁ μὲν γὰρ ἡσυχάζοντάς τε καὶ 7
τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας καὶ ἀρχὴν μὴ ἐπικτω-
μένους ἐν τῷ πολέμῳ, μηδὲ τῇ πόλει κινδυνεύ-
οντας ἔφη περιέσεσθαι· οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα ἐς
τοὐναντίον ἔπραξαν, καὶ ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου
δοκοῦντα εἶναι κατὰ τὰς ἰδίας φιλοτιμίας καὶ ἴδια
κέρδη κακῶς ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς ξυμ-
μάχους ἐπολίτευσαν, ἃ κατορθούμενα μὲν τοῖς

§. 5. Ὁ δέ. Aug. Pal. It. Reg. Lugd. m. ὅδε, in Reg. cum virgula post hanc vocem, non post κατέστη. At ὅδε tam ad protasin quam ad apodosin relatum nimiam vim haberet, et ὁ πόλεμος apud Thuc. saepe de Peloponnesiaco bello dicitur (cf. adn. 31, 3.), δέ autem pariter bene se habet. Cf. adn. I, 11, 1. Hart. de Part. I. p. 185. Fritzsch. ad Luci. p. 46.

§. 6. Ἓξ μῆνας. Ven. F. It. Bekk. μῆνας ἕξ. Cf. sd. I, 109, 4. Vulgatam agnoscit etiam Aristid. II. p. 120.

Αὐτοῦ ἐς Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. T. Reg. Gr. Lugd. Aristid. Vulgo et Bekk. αὐτοῦ ἡ ἐς. Articulum iterari non necesse est. Cf. sd. I, 51, 2.

verba τῆς γνώμης ἀμβλύνεσθαι c. 87. Alteri tamen paululum favet alterius membri conformatio.

§. 5. Ἐν τῇ εἰρήνῃ, in pace, pacis tempore. Cf. III, 9. 13. — μετρίως. „Τοῦτο δ' ἐστὶν ἐναντίον τοῦ βιαίως καὶ πλεονεκτικῶς.“ Aristid. II. p. 126. — ἀσφαλῶς providenter, caute, interpretatur Bloomf. (cf. adn. I, 69, 5.), constanter alii. — ὁ πόλεμος ... ὁ δέ. Cf. sd.

§. 6. Ἐπειδὴ ἀπέθανεν. De morte eius cf. Plut. Pericl. c. 38. Aeli. Var. Hist. IV, 23. Schoenck. de Pest. p. 35. sq. — πρόνοια ... ἐς. Cf. adn. 62, 5. et 64, 6.

§. 7. Τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας. De re cf. I, 143, 5. II, 13, 2. — ἀρχὴν μὴ ἐπικτωμένους. Cf. I, 144, 1. — τῇ πόλει κινδυνεύοντας, urbe periclitantes, i. e. rempublicam in discrimen vocantes. Sic rursus VI, 10. 47. Cf. hic Bloomf. et de Lat. periclitari aliqua re interpr. Liv. XXXVIII, 25. — ἄλλα ... εἶναι, alia, quae ad hoc bellum pertinere non videbantur. Praeter expeditionem Siculam, quae iam verbis ταῦτα πάντα comprehendentibus τὸ ἀρχὴν ἐπικτᾶσθαι continetur, ad expeditionem in Cretam missam II, 85., impetum in Melios factum l. V. extr., similia respici recte censet Arn. — ἐπολίτευσαν. Cf. adn. 37, 2.

ἰδιώταις τιμὴ καὶ ὠφελία μᾶλλον ἦν, σφαλέντα
δὲ τῇ πόλει ἐς τὸν πόλεμον βλάβη καθίστατο.
8 αἴτιον δ' ἦν, ὅτι ἐκεῖνος μὲν δυνατὸς ὢν τῷ τε
ἀξιώματι καὶ τῇ γνώμῃ, χρημάτων τε διαφανῶς
ἀδωρότατος γενόμενος, κατεῖχε τὸ πλῆθος ἐλευ-
θέρως, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ' αὐτοῦ ἢ αὐτὸς
ἦγε διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ προσηκόντων τὴν
δύναμιν πρὸς ἡδονήν τι λέγειν, ἀλλ' ἔχων ἐπ'
9 ἀξιώσει καὶ πρὸς ὀργήν τι ἀντειπεῖν. ὁπότε γοῦν
αἴσθοιτό τι αὐτοὺς παρὰ καιρὸν ὕβρει θαρσοῦν-
τας, λέγων κατέπλησσεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι, καὶ
δεδιότας αὖ ἀλόγως ἀντικαθίστη πάλιν ἐπὶ τὸ
θαρσεῖν. ἐγίγνετό τε λόγῳ μὲν δημοκρατία, ἔργῳ
10 δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς ἀρχή. οἱ δὲ ὕστερον
ἴσοι αὐτοὶ μᾶλλον πρὸς ἀλλήλους ὄντες καὶ ὀρε-
γόμενοι τοῦ πρῶτος ἕκαστος γίγνεσθαι ἐτράποντο

§. 8. Χρημάτων ... ἀδωρότατος. Moeris: ἀδωρότατος, ὁ μὴ λαμβάνων δῶρα, [ἀδωροδόκητος,] Ἀττικῶς. Cf. Schaef. Steph. Thes. De addito genitivo vid. Matth. Gr. §. 339., de re 60, 5. adn. — ἐλευθέρως, similiter ac c. 37., liberaliter, i. e. „eo modo, qui cum singulorum libertate et ingenuorum dignitate congrueret.“ BLOOMF. — ἐξ. Cf. Matth. Gr. §. 574. p. 1333. — πρὸς ἡδονήν τι λέγειν. Τὶ ab Aristide II. p. 121. omissum uncis inclusit Did., quum plerumque non adiiciatur ad hoc dicendi genus. Cf. Bloomf. At alteri post ὀργήν posito bene respondet. Cf. etiam 37, 2. — ἔχων ἐπ' ἀξιώσει. Ἔχων δύναμιν πρὸς ἀξίᾳ interpretantur Reisk. et Gottl. „Possis etiam vertere [quum posset] propter auctoritatem et dignationem (in qua ageret, i.e. viveret).“ BAU. De v. ἀξίωσις cf. adn. 34, 6. — πρὸς ὀργήν. Haec plerumque valent iracunde, cum ira. Cf. III, 43. VIII, 27. Matth. Gr. §. 591. ε'. p. 1391. et Bloomf. Hic tamen quum contraria sint verba πρὸς ἡδονήν, πρὸς ὀργήν ita, ut excitaret eorum indignationem, significare Arn. vult. Vix recte alii adversus iram eorum putant sonare.

§. 9. Κατέπλησσεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι. Ad verbum: eos (eorum confidentiam) percellebat (affligebat) usque ad metum. Quare Athenae eius terrorem timuisse dicuntur a Cic. Brut. c. 11. §. 44. — ἀντικαθίστη ... θαρσεῖν. Verbis ἀναγαγεῖν τοῖς λόγοις καὶ μεστὸν ἐλπίδων ποιῆσαι illustrat Aristid. II. p. 119. — ἐγίγνετό τε ... ἀρχή. Cf. Plut. Pericl. c. 9. et Op. moral. IX. p. 200. — ὑπὸ ... ἀνδρὸς ἀρχή. Ὑπό apud substantivum verbale positum est ut apud passivum. Cf. adn. I, 141, 7. Bernh. Synt. p. 268. et Kuehn. ad Xen. Comm. II, 1, 34.

§. 10. Ἐτράποντο ... ἐνδιδόναι, eo conversi sunt,

καθ' ἡδονὰς τῷ δήμῳ καὶ τὰ πράγματα ἐνδι-
δόναι. ἐξ ὧν ἄλλα τε πολλὰ ὡς ἐν μεγάλῃ πό- 11
λει καὶ ἀρχὴν ἐχούσῃ ἡμαρτήθη καὶ ὁ ἐς Σικε-
λίαν πλοῦς, ὃς οὐ τοσοῦτον γνώμης ἁμάρτημα
ἦν πρὸς οὓς ἐπῄεσαν, ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες οὐ
τὰ πρόςφορα τοῖς οἰχομένοις ἐπιγιγνώσκοντες,
ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας διαβολὰς περὶ τῆς τοῦ δήμου
προστασίας τά τε ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀμβλύτερα
ἐποίουν καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν πρῶτον ἐν ἀλλή-
λοις ἐταράχθησαν. σφαλέντες δ' ἐν Σικελίᾳ ἄλλῃ 12

§. 10. Ἡδονάς. Mosqu. ἡδονήν, quod praefert Did. Sed cf. adn. *Καὶ τὰ πράγματα. Καί* om. m. Ar. Chr. Dan. Aristid. Sed cf. adn.

§. 11. *Διαβολάς* Bekk. ex libris mss. longe plurimis et melioribus omnibus, praeterquam quod de Cass. tacetur. Vulgo *διαφοράς*. Cf. adn.

ut populo, quemadmodum ei placeret, etiam (vel adeo) respublicas (administrandas) permitterent. *Καί* significare non solum orationes eos voluntati populi accommodare voluisse putat Arn. Formula *τὰ πράγματα ἐνδιδόναι* etiam V, 62. et alibi legitur. Pluralis *ἡδοναί* ita positi duo alia exempla invenies in Steph. Thes. IV. p. 98.

§. 11. *Ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς*. Suppl. *ἡμαρτήθη*, quod insolentius quidem dictum est, quum inde, quod saepe *πολλὰ ἁμαρτάνειν* et similia leguntur (cf. adn. I, 38, 6.), recte scribi *ὁ πλοῦς ἁμαρτάνεται* non magis colligas, quam Latine propter usitatas locutiones multa peccantur, plura peccantur, quisquam dicere audeat expeditio peccatur. At reperimus etiam III, 67. *ἁμαρτανόμενα ἔργα*, Plat. Protag. p. 357. E. *ἡ ἐξαμαρτανομένη πρᾶξις*, Nic. Greg. p. 754. *τὰς ἡμαρτημένας αἰτίας*, et potest insuper hic zeugma statui. — *οὐ τοσοῦτον* cet. De re vid. ed. mai. Prol. 2. p. 121. Cf. Kelch. „De bello altero ab Athen. in Sicilia gesto." Elbing. 1834. — *γνώμης ... ἐπῄεσαν*, iudicii error erat de iis, contra quos proficiscebantur. Ante vv. *πρὸς οὓς* subaudi *τούτων*, cf. adn. I, 40, 4., et de *ἐπιέναι πρός τινα* vid. adn. I, 86, 5. — *οἱ ἐκπέμψαντες*] „*Ἀθηναίων οἱ προὔχοντες*." Schol. — *τοῖς οἰχομένοις*, profectis. Cf. Matth. Gr. §. 504. I. 2. Rost. §. 116. adn. 2. I, 133. III, 81. — *ἐπιγιγνώσκοντες*. Praepositio *ἐπί* hic videtur valere postea. Aliter I, 70. — *ἀλλά*. Mente repete *ἐπιγιγνώσκοντες*. — *διαβολάς*, calumnias (Kabalen), vel, secundum vim formulae *διαβάλλεσθαί τινι*, simultates. Cf. sd. Agitur autem de iis istorum hominum contentionibus, quibus, ut Alcibiades revocaretur, effectum est. — *τὰ περὶ τὴν πόλιν*. Est accusativus pendens ex pass. *ἐταράχθησαν*. — *πρῶτον*. Respicitur ad tumultus cum Hermocopidarum lite coniunctos, qui opponuntur iis, qui §. 12. extr. significantur. De illis cf. VI, 53.

§. 12. *Σφαλέντες ... παρασκευῇ*. Similiter cum dat.

τε παρασκευῇ καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῷ πλείονι μορίῳ,
καὶ κατὰ τὴν πόλιν ἤδη ἐν στάσει ὄντες, ὅμως
τρία μὲν ἔτη ἀντεῖχον τοῖς τε πρότερον ὑπάρ-
χουσι πολεμίοις καὶ τοῖς ἀπὸ Σικελίας μετ' αὐ-
τῶν, καὶ τῶν ξυμμάχων ἔτι τοῖς πλείοσιν ἀφε-
στηκόσι, Κύρῳ τε ὕστερον βασιλέως παιδὶ προς-
γενομένῳ, ὃς παρεῖχε χρήματα Πελοποννησίοις
ἐς τὸ ναυτικόν· καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν ἢ αὐ-
τοὶ ἐν σφίσι κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς περιπε-
13 σόντες ἐσφάλησαν. τοσοῦτον τῷ Περικλεῖ ἐπερίσ-
σευσε τότε, ἀφ' ὧν αὐτὸς προέγνω καὶ πάνυ ἂν
ῥᾳδίως περιγενέσθαι τῶν Πελοποννησίων αὐτῶν
τῷ πολέμῳ.

VI, 10. *σφαλέντων ἀξιόχρεῳ δυνάμει*. — *τοῦ ναυτικοῦ*. Non ea solum est classis, quae in Siciliam missa est, sed universae copiae navales Atheniensium. — *κατὰ τὴν ... στάσει ὄντες*. Cf. VIII, 48. sqq. 63. sqq. — *τρία ... ἔτη*. Ut hic numerus iustus sit, non a clade Siciliensi (m. Sept. a. 413.), sed ab eo tempore, quo in urbe seditio incepisset (primis mensibus a. 411.), usquedum Cyrus, id quod vere a. 408. accidisse existimandum esset, Sardes venisset, tempora computanda esse Krueger ad Clint. Fast. Hell. p. 84. censuit. Cui nos, si verbis *τρία μὲν ἔτη ἀντεῖχον τοῖς ... ἀφεστηκόσι* contraria essent haec, *Κύρῳ τε ὕστερον*, scribi *ὕστερόν τε* (seu potius *ὕστερον δὲ*) *Κύρῳ* necesse fuisse respondimus. Sed sententiam suam tueri Krueger studuit in Comment. antiqu. stud. a. 1840. p. 439. sqq. Prorsus ferri non potest Arnoldii opinio, qui illos tres annos ab adventu Cyri in Asiam minorem, vere a. 407., ad Athenas Lysandro traditas vere a. 404., numerari vult. Similiter, ut videtur, Sievers. Comment. de Xenoph. Hellen. p. 31. *Δέκα* pro vulg. *τρία* legendum esse coniecit Haack., cuius coniectura paululum confirmatur loco Isocr. Panath. §. 57. De *μέν* solitario cf. Rost. Gr. §. 134. 6. a. cc). — *βασιλέως παιδί*] „*βασιλέως λέγει τοῦ Δαρείου, υἱοῦ Ἀρταξέρξου*." Schol. — *προςγενομένῳ*. Suppl. *ἐκείνοις*. — *ὃς παρεῖχε* cet. Cf. Xen. Hell. II, 2, 11. sqq. — *ἐν σφίσι ... ἐσφάλησαν*. Cf. Soph. Ai. v. 1109. ed. Wund. et supra adn. 64, 2. — *κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς περιπεσόντες*. Cogita *αὐταῖς*. De re cf. Plat. Menex. p. 243. D. *τῇ δὲ ἡμετέρᾳ αὐτῶν διαφορᾷ ἐκρατήθημεν, οὐχ ὑπὸ τῶν ἄλλων*, cet. Significantur autem discordiae et proditiones, quae extremis temporibus belli Pelop. fuerunt.

§. 13. *Τοσοῦτον ... περιγενέσθαι*. Tantum superabat (suppetebat) Pericli eorum, quorum ope facillime se victurum praevidit. De infin. cf. Matth. Gr. §. 549. adn. 2. Rost. §. 129. 4. c). — *Πελοποννησίων αὐτῶν*, Peloponnesios ipsos, sive solos (si iis Sicilienses atque socii, qui defecerant, denique Cyrus se non adiunxissent).

στρατεία Λακεδαιμονίων ἐς Ζάκυνθον.

66. Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι 1
τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐστράτευσαν ναυσὶν ἑκατὸν ἐς
Ζάκυνθον τὴν νῆσον, ἣ κεῖται ἀντιπέρας Ἤλιδος·
εἰσὶ δὲ Ἀχαιῶν τῶν ἐκ Πελοποννήσου ἄποικοι,
καὶ Ἀθηναίοις ξυνεμάχουν. ἐπέπλεον δὲ Λακεδαι- 2
μονίων χίλιοι ὁπλῖται καὶ Κνῆμος Σπαρτιάτης
ναύαρχος. ἀποβάντες δὲ ἐς τὴν γῆν ἐδῄωσαν τὰ
πολλά· καὶ ἐπειδὴ οὐ ξυνεχώρουν, ἀπέπλευσαν
ἐπ᾽ οἴκου.

πρέσβεις Λακεδαιμονίων ὡς βασιλέα πορευόμενοι ὑπὸ Σιτάλκου ξυλληφθέντες καὶ Ἀθηναίοις παραδυθέντες ἀποθνήσκουσι.

67. Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος Ἀρι- 1
στεὺς Κορίνθιος, καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις
Ἀνήριστος καὶ Νικόλαος καὶ Στρατόδημος, καὶ
Τεγεάτης Τιμαγόρας, καὶ Ἀργεῖος ἰδίᾳ Πόλλις,
πορευόμενοι ἐς τὴν Ἀσίαν ὡς βασιλέα, εἴ πως
πείσειαν αὐτὸν χρήματά τε παρέχειν καὶ ξυμπο-
λεμεῖν, ἀφικνοῦνται ὡς Σιτάλκην πρῶτον τὸν
Τήρεω ἐς Θρᾴκην, βουλόμενοι πεῖσαί τε αὐτόν,
εἰ δύναιντο, μεταστάντα τῆς Ἀθηναίων ξυμμα-
χίας στρατεῦσαι ἐπὶ τὴν Ποτίδαιαν, οὗ ἦν στρά-
τευμα τῶν Ἀθηναίων πολιορκοῦν, καί, ᾗπερ ὥρ-
μηντο, δι᾽ ἐκείνου πορευθῆναι πέραν τοῦ Ἑλλης-
πόντου ὡς Φαρνάκην τὸν Φαρναβάζου, ὃς αὐ-
τοὺς ἔμελλεν ὡς βασιλέα ἀναπέμψειν. παρατυ- 2
χόντες δὲ Ἀθηναίων πρέσβεις Λέαρχος Καλλιμά-

Cap. LXVI. §. 1. *Εἰσὶ δὲ* (οἱ Ζακύνθιοι) *Ἀχαιῶν ... ἄποικοι.* Dissentit Paus. VIII, 24, 2. — *τῶν ἐκ Πελοποννήσου.* I. e. *τῶν Πελοποννησιακῶν.* Cf. Matth. Gr. §. 574. p. 1332. sq.

§. 2. *Κνῆμος ... ναύαρχος.* De Cnemo cf. Ind. nom., de nauarchis Lacedaemoniorum adn. 80, 2. — *ξυνεχώρουν*] „*ἐνεδίδουν οἱ Ζακύνθιοι.*“ Schol. Cf. adn. 59, 2.

Cap. LXVII. §. 1. *Ἀνήριστος.* „Sperthiae filius secundum Herodot. VII, 138., qui hanc historiam attigit. Nicolaus fuit Bulis filius.“ GOTTL. — *ἰδίᾳ*] „*ἄνευ τοῦ κοινοῦ· οἱ γὰρ Ἀργεῖοι φίλοι ἦσαν Ἀθηναίοις.*“ Schol. — *Σιτάλκην ... τὸν Τήρεω.* Cf. c. 29. ibique adn. — *στρατεῦσαι ἐπὶ τὴν Ποτίδαιαν.* Non, ut plerumque, adversus Potidaeam, sed Potidaeam (versus), ad eam obsidione liberandam. — *οὗ ... πολιορκοῦν.* Cf. I, 64. II, 58. — *πορευθῆναι πέραν.* Similiter *διαπλεῖν πέραν* I, 111, 3. — *Φαρνάκην τὸν Φαρναβάζου.* Cf. adn. I, 129, 1. Dascylitidis praefecturae, de qua vid. ibid., satrapa erat.

§. 2. *Λέαρχος Καλλιμάχου.* De articulo omisso cf. adn.

χου καὶ Ἀμεινιάδης Φιλήμονος παρὰ τῷ Σιτάλκῃ
πείθουσι τὸν Σάδοκον τὸν γεγενημένον Ἀθηναῖον,
Σιτάλκου υἱόν, τοὺς ἄνδρας ἐγχειρίσαι σφίσιν,
ὅπως μὴ διαβάντες ὡς βασιλέα τὴν ἐκείνου πό-
3 λιν τὸ μέρος βλάψωσιν. ὁ δὲ πεισθεὶς πορευο-
μένους αὐτοὺς διὰ τῆς Θρᾴκης ἐπὶ τὸ πλοῖον,
ᾧ ἔμελλον τὸν Ἑλλήσποντον περαιώσειν, πρὶν
ἐσβαίνειν ξυλλαμβάνει, ἄλλους ξυμπέμψας μετὰ
τοῦ Λεάρχου καὶ Ἀμεινιάδου, καὶ ἐκέλευσεν ἐκεί-
νοις παραδοῦναι· οἱ δὲ λαβόντες ἐκόμισαν ἐς τὰς
4 Ἀθήνας. ἀφικομένων δὲ αὐτῶν δείσαντες οἱ Ἀθη-
ναῖοι τὸν Ἀριστέα, μὴ αὖθις σφᾶς ἔτι πλείω
κακουργῇ διαφυγών, ὅτι καὶ πρὸ τούτων τὰ τῆς
Ποτιδαίας καὶ τῶν ἐπὶ Θρᾴκης πάντ᾽ ἐφαίνετο
πράξας, ἀκρίτους καὶ βουλομένους ἔστιν ἃ εἰπεῖν
αὐθημερὸν ἀπέκτειναν πάντας καὶ ἐς φάραγγας
ἐσέβαλον, δικαιοῦντες τοῖς αὐτοῖς ἀμύνεσθαι.

I, 24, 2. — *τὸν Σάδοκον τόν.* Articuli ita ante nomen proprium appositione instructum positi exempla leguntur 93, 1. 94, 3. IV, 66, 4. 67, 2. V, 46. VI, 81. VIII, 50. 75. Cf. adn. ad Xen. Anab. VI, 4, 13. et Blum. ad Lycurg. p. 113. Rem paulo aliter narrat Herodot. l. d. — *τὸν γεγενημένον Ἀθηναῖον.* Cf. 29, 5. — *τὴν ἐκείνου... τὸ μέρος*, eam urbem, quae ipsius pro rata parte esset. Ita haec videntur intelligenda suppleto *οὖσαν.* Cf. adn. III, 70. 112. al. et de vv. *τὸ μέρος* adn. I, 74, 3., denique de sententia Aristoph. Acharn. v. 145. Alii *τὸ μέρος* interpretantur quantum in ipsis esset.

§. 3. *Πορευομένους ... διὰ τῆς Θρᾴκης.* „Herodot. l. c. *ἤλωσαν κατὰ Βισάνθην τὴν ἐν Ἑλλησπόντῳ.*“ GOTTL. — *περαιώσειν.* Insolenter et hoc uno loco apud Thuc. activum huius verbi hac vi positum est. Cf. Thom. Mag. et eius interpr. Legitimus est usus activi IV, 121., quo exemplo comparato, qui librorum auctoritatem minus vereatur, hic *ὃ ἔμελλε ... περαιώσειν* (*αὐτούς*, quod antecessit,) legendum coniiciat. *Περάσειν* ideo non est scribendum, quod hoc verbo Thucydides abstinuit. — *ξυμπέμψας μετά.* Sic iterum §. 4. *μετ᾽ Ἀθηναίων ξυμπολεμοῦντας.* Similia quaedam collegit Abresch. ad VIII, 24. Cf. I, 23. 90. al.

§. 4. *Δείσαντες ... τὸν Ἀριστέα, μή* cet. Cf. adn. 21, 1. — *τὰ τῆς Ποτιδαίας* cet. Cf. I, 60. — *ἔστιν ἅ.* Cf. adn. I, 12. extr. — *ἐς φάραγγας.* Quod proprie *βάραθρον* seu *ὄρυγμα* (cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 254.) nominatur, non intelligi ex omisso articulo et posito plurali (pro quo *φάραγγα* Laur. E. m. Ar. Chr.) cognoscitur. — *τοῖς αὐτοῖς ἀμύνεσθαι*, eadem poena afficere, idem inferre. Suppl. *αὐτούς*, et cf. adn. I, 42, 1. e

οἵςπερ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑπῆρξαν, τοὺς ἐμπόρους, οὓς ἔλαβον Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων ἐν ὁλκάσι περὶ Πελοπόννησον πλέοντας, ἀποκτείναντες καὶ ἐς φάραγγας ἐςβαλόντες. πάντας γὰρ δὴ κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὅσους λάβοιεν ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὡς πολεμίους διέφθειρον, καὶ τοὺς μετὰ Ἀθηναίων ξυμπολεμοῦντας καὶ τοὺς μηδὲ μεθ' ἑτέρων.

στρατεία Ἀμπρακιωτῶν ἐπὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν. ἱστορεῖται ἅμα τὰ ταύτῃ τῇ πόλει πρότερον ξυμβάντα.

68. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, τοῦ θέ- 1
ρους τελευτῶντος, καὶ Ἀμπρακιῶται αὐτοί τε καὶ τῶν βαρβάρων πολλοὺς ἀναστήσαντες ἐστράτευσαν ἐπὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν καὶ τὴν ἄλλην Ἀμφιλοχίαν. ἔχθρα δὲ πρὸς τοὺς Ἀργείους ἀπὸ 2
τοῦδε αὐτοῖς ἤρξατο πρῶτον γενέσθαι. Ἄργος τὸ 3
Ἀμφιλοχικὸν καὶ Ἀμφιλοχίαν τὴν ἄλλην ἔκτισε μετὰ τὰ Τρωϊκὰ οἴκαδε ἀναχωρήσας καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ ἐν Ἄργει καταστάσει Ἀμφίλοχος

interpr. Soph. Ant. v. 643. Pessime interpretatus est Haas. — οἵςπερ ... ὑπῆρξαν. Suppl. ἀμυνόμενοι αὐτούς. — τοὺς ἐμπόρους ... ἀποκτείναντες. De collocatione verborum cf. adn. 45, 1. De re cf. Herodot. l. c. et ibi interpr., sed contra hos etiam Muell. Dor. II. p. 437. Eandem atrocitatem III, 32. animadvertemus. Captivos etiam I, 30. interfectos vidimus. — μηδὲ μεθ' ἑτέρων. Sic iterum 72, 1. et al. Cf. ad Xen. Cyr. II, 1, 22. et quos ad 72, 1. in ed. mai. citavimus.

Cap. LXVIII. §. 1. Τῶν βαρβάρων. Cf. §. 9. — ἀναστήσαντες, quum excivissent, ad expeditionem evocassent. Cf. 96, 1. III, 7. IV, 77. 90. — Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν. De huius situ diu controverso cf. Krus. Hell. II. 2. p. 327. Leak. Graec. sept. IV. p. 238. sqq. Urquhart. Ingen. orient. I. p. 93. sq interpr. Buck. Cf. §. 3. et III, 105.

§. 2. Ἤρξατο πρῶτον. Cf. adn. 36, 1.

§. 3. Ἄργος ... ἔκτισε ... Ἀμφίλοχος. „Magnus auctorum dissensus super conditore Argi Amphil. Vide Strab. p. 326. Amphilochum ex Apollinis oraculo Argos condidisse scribit Apollodorus III, 7., sed Amphilochum non Amphiarai filium, ut Thucydides, Scymnus Chius, aliique, sed eius ex Alcmaeone nepotem facit." HUDS. „Vid. etiam Paus. II, 18. et Herodot. III, 91. Apollodorus Ephorum secutus est, ut ex Strab. X. p. 462. abunde patet." WASS. Cf. Heyn. Observ. ad Apollod. p. 260., unde alios nonnullos hunc Amphiarai filium in Pamphyliam et Ciliciam abisse dixisse intelliges. — οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ ... καταστάσει] „εὗρε γὰρ τὴν μητέρα Ἐριφύλην ἀναιρεθεῖσαν ὑπὸ Ἀλκμαίωνος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ." Schol. Cf. 102, 5. et ibi adn. De v. ἀρέσκεσθαι vid. adn. I, 128,

ὁ Ἀμφιάρεω ἐν τῷ Ἀμπρακικῷ κόλπῳ, ὁμώνυ-
4 μον τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι Ἄργος ὀνομάσας. καὶ ἦν ἡ πόλις αὕτη μεγίστη τῆς Ἀμφιλοχίας καὶ τοὺς
5 δυνατωτάτους εἶχεν οἰκήτορας. ὑπὸ ξυμφορῶν δὲ πολλαῖς γενεαῖς ὕστερον πιεζόμενοι Ἀμπρακιώτας ὁμόρους ὄντας τῇ Ἀμφιλοχικῇ ξυνοίκους ἐπηγάγοντο, καὶ ἡλληνίσθησαν τὴν νῦν γλῶσσαν τότε πρῶτον ἀπὸ τῶν Ἀμπρακιωτῶν ξυνοικησάντων· οἱ δὲ ἄλλοι Ἀμφίλοχοι βάρβαροί εἰσιν.
6 ἐκβάλλουσιν οὖν τοὺς Ἀργείους οἱ Ἀμπρακιῶται
7 χρόνῳ καὶ αὐτοὶ ἴσχουσι τὴν πόλιν. οἱ δ' Ἀμφίλοχοι, γενομένου τούτου, διδόασιν ἑαυτοὺς Ἀκαρνᾶσι, καὶ προςπαρακαλέσαντες ἀμφότεροι Ἀθηναίους, οἳ αὐτοῖς Φορμίωνά τε στρατηγὸν ἔπεμψαν καὶ ναῦς τριάκοντα, ἀφικομένου δὲ τοῦ Φορμίωνος αἱροῦσι κατὰ κράτος Ἄργος, καὶ τοὺς Ἀμπρακιώτας ἠνδραπόδισαν, κοινῇ τε ᾤκησαν

Cap. LXVIII. §. 5. Ἡλληνίσθησαν Bekk. Cf. Lob. ad Phryn. p. 380. In libris mss. ἑλλην., quod excusare frustra conatus est Buttm. Gr. max. II. p. 416. (ed. prim.)

7. — ἐν τῷ Ἀμπρακικῷ κόλπῳ. Ἐπιθαλασσία dicitur III, 105., ubi cf. adn.

§. 4. Μεγίστη. Minora nonnulla oppidula cognoscantur ex III, 105. sqq.

§. 5. Ἐπηγάγοντο. Suppl. οἱ τῆς πόλεως οἰκήτορες. — ἡλληνίσθησαν τὴν νῦν γλῶσσαν. Graecam linguam, qua nunc loquuntur, (pro barbara, qua prius usi erant,) didicerunt. De hoc rariore usu verbi ἑλληνίζειν cf. Thom. Mag. et Bloomf. — βάρβαροί εἰσιν. Ob linguam, fortasse Pelasgicam. Cf. Arn. Modo autem gens singularis habentur, modo Epirotis (cf. Strab. p. 326.) adnumerantur, qui ipsi barbari ducuntur. Cf. §. 9. et c. 80.

§. 6. Τοὺς Ἀργείους] „τοὺς Ἀμφιλοχικούς, τοὺς δεξαμένους." Schol. f. §. 9. e III, 105, 2.

§. 7. Οἱ δ' Ἀμφίλοχοι] „οἱ πάντες, διὰ τὴν μητρόπολιν." Schol. — διδόασιν ἑαυτούς, dedunt se. — Ἀκαρνᾶσι. Quare multo recentioribus temporibus Amphilochia interdum pars Acarnaniae existimata est. — προςπαρακαλέσαντες. In iis, quae sequuntur, attende ἀναν-ταπόδοτον particula δέ effectum, quae ita addita est, ut si haec verba legerentur: προςπαρακαλέσαντες Ἀθηναίους, πεμψάντων τούτων αὐτοῖς Φορμίωνα, τοῦ Φορμίωνος δὲ ἀφικομένου, αἱροῦσιν. Cf. adn. III, 34. Fallitur Bernh. Synt. p. 470. et plenam interpunctionem post τριάκοντα male retinuit Bekk. — Φορμίωνα ... ἔπεμψαν. Id paulo ante bellum Pelop. factum esse iure suspicatur Dukas. Cf. Haack.

αὐτὸ Ἀμφίλοχοι καὶ Ἀκαρνᾶνες. μετὰ δὲ τοῦτο 8
ἡ ξυμμαχία ἐγένετο πρῶτον Ἀθηναίοις καὶ Ἀκαρ-
νᾶσιν. οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται τὴν μὲν ἔχθραν ἐς 9
τοὺς Ἀργείους ἀπὸ τοῦ ἀνδραποδισμοῦ σφῶν
αὐτῶν πρῶτον ἐποιήσαντο, ὕστερον δὲ ἐν τῷ πο-
λέμῳ τήνδε τὴν στρατείαν ποιοῦνται αὐτῶν τε
καὶ Χαόνων καὶ ἄλλων τινῶν τῶν πλησιοχώρων
βαρβάρων· ἐλθόντες τε πρὸς τὸ Ἄργος τῆς μὲν
χώρας ἐκράτουν, τὴν δὲ πόλιν ὡς οὐκ ἐδύναντο
ἑλεῖν προςβαλόντες, ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου, καὶ
διελύθησαν κατὰ ἔθνη. τοσαῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει
ἐγένετο.

Ἀθηναῖοι ἔς τε Ναύπακτον ναῦς πέμπουσι καὶ ἐπὶ Καρίας καὶ Λυκίας, ὅπου πλήσσονται.

69. *Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Ἀθηναῖοι* 1
ναῦς ἔστειλαν εἴκοσι μὲν περὶ Πελοπόννησον καὶ
Φορμίωνα στρατηγόν, ὃς ὁρμώμενος ἐκ Ναυπά-
κτου φυλακὴν εἶχε μήτ' ἐκπλεῖν ἐκ Κορίνθου καὶ
τοῦ Κρισαίου κόλπου μηδένα, μήτ' ἐςπλεῖν, ἑτέ-
ρας δὲ ἓξ ἐπὶ Καρίας καὶ Λυκίας καὶ Μελήσαν-
δρον στρατηγόν, ὅπως ταῦτά τε ἀργυρολογῶσι
καὶ τὸ ληστικὸν τῶν Πελοποννησίων μὴ ἐῶσιν
αὐτόθεν ὁρμώμενον βλάπτειν τὸν πλοῦν τῶν

§. 9. *Αὐτῶν.* *Αὐτῶν* libri et scripti et editi ante Lips. Cf. adn. I, 17. et sd. II, 13, 1.

Cap. LXIX. §. 1. *Μελήσανδρον.* Cass. Aug. Cl. Ven. I. Schol. Aristid. p. 67. *Μελίσανδρον.* „Nomen ducis *Μελήσανδρος* an *Μελίσανδρος* fuerit, non facile dictu est. *Μελίσανδρον* Milesium, scriptorem Homero vetustiorem, memorat Aelian. Var. Hist. XI, 2.“ DUK. Melesandrum appellat Paus. I, 29, 6. Cf. etiam Bloomf.

§. 8. *Ἡ ξυμμαχία.* Qua Acarnanum οἱ πλείους continebantur. Vid. 9, 4. et ibi adn.

§. 9. *Τῷ πολέμῳ.* Cf. adn. 31, 3. — *Χαόνων καὶ ἄλλων ... βαρβάρων.* „Chaonas barbaros fuisse ex h. l. et c. 80., item [81. et] e Scymno Chio [443.] ostendit Palmer.“ DUK. De Chaonibus Epirotis vid. 80, 5. 81, 4. et Arn. ad c. 80. Vicini populi qui sint, pariter ex c. 80. intelligitur. De voc. *πλησιόχωρος* cf. Duk. ad IV, 79.

Cap. LXIX. §. 1. *Ἀθηναῖοι* cet. De re cf. Diod. XII, 47. — *περὶ Πελοπόννησον,* i. e. ut Peloponnesum circumveheretur. Cf. Diod. et 23, 2. adn. et de Phormione 58, 2. — *ὁρμώμενος.* Cf. adn. I, 64, 2. — *ταῦτα.* In Bekk. Anecd. p. 159. ex interpr. adduntur verba *τα χωρία* post *ἀργυρ.* At vid. Matth. Gr. §. 439. Rost. §. 100. adn. 9. — *ἀργυρολογῶσι*] „*ἀργύριον ἀπαιτῶσι.*“ Schol. Naves hoc facientes *ἀργυρολόγοι* vocantur III, 19. IV, 50. — *τὸ ληστικόν.* Cf. I, 4. et ibi adn. — *αὐτόθεν.* Ex Caria et Lycia, ubi insidiari piratae Peloponnesii solebant. Cf. VIII, 35. et Osiand. Observ. fasc. 2. p. 9. — *Φασήλιδος.* Nota urbs Lyciae, in huius et Pamphyliae confinio sita (cf. Liv. XXXVII, 23.), quare Pamphyliae hic attribuitur a Schol. — *τῆς ἐκεῖθεν ἠπείρου.* Insolentius hic *ἐκεῖθεν* quam I, 62, 4., ubi vid. adn. Significatur maxime Aegyptus. Cf. VIII, 35.

§. 2. *Ἐς τὴν Λυκίαν.* Errat igitur Paus. I, 29, 6. Cf. Bloomf.

Cap. LXX. Cf. Diod. Sic. XII, 46. — §. 1. *Βρώσεως πέρι ἀναγκαίας.* Port.: pro (propr. in Beziehung auf) victu necessario. Vocabuli *βρῶσις* si singularem quoque damnavit Thomas Mag. in v. *βρώματα*, fallitur; nam eo ex Atticis praeter Thuc. usi sunt Xenoph., Soph., Eurip. Cf. Steph. Thes. Sed videtur apud Thomam *βρώσεις* legendum. — *ἀλλήλων ἐγέγευντο.* Hic *ἀλλήλων* positum esse pro *ἑαυτῶν* mirum est docere Suidam, grammaticum in Bekk. Anecd. p. 378., Philemonem, Phavorinum in v. *ἀλλήλων.* Similiter nonnulli III, 81. erraverunt. — *οὕτω δή.* Cf. adn. I, 131. — *λόγους προςφέρουσι.* Cf. adn. I, 57, 5. — *Ξενοφῶντι τῷ Εὐριπίδου.* Cf. interpr. Lys. pro Bon. Aristoph. §. 14. et infra c. 79.

§. 2. *Προςεδέξαντο.* Suppl. *τοὺς λόγους.* — *χειμερινῷ,* frigido. — *δισχίλια τάλαντα.* Cf. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I. p. 312., qui comparat

ὁλκάδων τῶν ἀπὸ Φασήλιδος καὶ Φοινίκης καὶ
2 *τῆς ἐκεῖθεν ἠπείρου. ἀναβὰς δὲ στρατιᾷ Ἀθηναίων*
τε τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς
τὴν Λυκίαν ὁ Μελήσανδρος ἀποθνήσκει καὶ τῆς
στρατιᾶς μέρος τι διέφθειρε νικηθεὶς μάχῃ.

Ποτιδαίας ἅλωσις.

1 **70.** *Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος οἱ Ποτιδαιᾶται*
ἐπειδὴ οὐκέτι ἐδύναντο πολιορκούμενοι ἀντέχειν,
ἀλλ' αἵ τε ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐςβολαὶ Πελοποννη-
σίων οὐδὲν μᾶλλον ἀπανίστασαν τοὺς Ἀθηναίους,
ὅ τε σῖτος ἐπελελοίπει, καὶ ἄλλα τε πολλὰ ἐπε-
γεγένητο αὐτόθι ἤδη βρώσεως πέρι ἀναγκαίας, καί
τινες καὶ ἀλλήλων ἐγέγευντο, οὕτω δὴ λόγους
προςφέρουσι περὶ ξυμβάσεως τοῖς στρατηγοῖς τῶν
Ἀθηναίων τοῖς ἐπὶ σφίσι τεταγμένοις, Ξενοφῶντί
τε τῷ Εὐριπίδου καὶ Ἑστιοδώρῳ τῷ Ἀριστοκλεί-
2 *δου καὶ Φανομάχῳ τῷ Καλλιμάχου. οἱ δὲ προς-*
εδέξαντο, ὁρῶντες μὲν τῆς στρατιᾶς τὴν ταλαι-
πωρίαν ἐν χωρίῳ χειμερινῷ, ἀναλωκυίας τε ἤδη

Cap. LXX. §. 2. *Ἀναλωκυίας τε.* Pro *τὲ* Laur. E. m. *δέ.* At vid. sd. I, 144, 2. et Hart. de Part. I. p. 95.

τῆς πόλεως διςχίλια τάλαντα ἐς πολιορκίαν. ἐπὶ 3
τοῖςδε οὖν ξυνέβησαν, ἐξελθεῖν αὐτοὺς καὶ παῖ-
δας καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς ἐπικούρους ξὺν ἑνὶ
ἱματίῳ, γυναῖκας δὲ ξὺν δυοῖν, καὶ ἀργύριόν τι
ῥητὸν ἔχοντας ἐφόδιον. καὶ οἱ μὲν ὑπόσπονδοι 4
ἐξῆλθον ἐπὶ τὴν Χαλκιδικὴν καὶ ἕκαστος ᾗ ἐδύ-
νατο· Ἀθηναῖοι δὲ τούς τε στρατηγοὺς ἐπῃτιά-
σαντο, ὅτι ἄνευ αὐτῶν ξυνέβησαν, (ἐνόμιζον γὰρ
ἂν κρατῆσαι τῆς πόλεως ᾗ ἐβούλοντο) καὶ ὕστε-
ρον ἐποίκους ἑαυτῶν ἔπεμψαν ἐς τὴν Ποτίδαιαν
καὶ κατῴκισαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ χειμῶνι ἐγένετο· 5
καὶ τὸ δεύτερον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε,
ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.

Λακεδαιμονίων ἐπὶ Πλάταιαν στρατευσάντων οἱ Πλαταιῆς Ἀρχίδαμον τοῦ ἀδικεῖν σφᾶς ἀποτρέπειν πειρῶνται.

71. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Πελο- 1
ποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐς μὲν τὴν Ἀττικὴν

Ἐς πολιορκίαν. Cf. adn.

§. 4. Ἄνευ αὐτῶν. Bekk. ἄνευ αὐτῶν, quo non opus. Cf. adn. I, 17.

Isocratem περὶ Ἀντιδ. §. 113. 2400 talenta numerantem. Unde sumptuosissima facta sit haec obsidio, docet Thuc. III, 17. Scripturae duorum pessimorum librorum χίλια non favere Diodorum l. d. demonstrat Duk. — ἐς πολιορκίαν. Sine articulo, qui a plurimis et optimis libris abest, non clare in Potidaeae obsidionem, sed in obsidendum sive χρήματα πολιορκητικά significat.

§. 3. Ἐπὶ τοῖςδε, his conditionibus. Cf. III, 114. VIII, 18. et ibi Duk. — τοὺς ἐπικούρους. „Τοὺς ξένους συμμάχους τοὺς λοιποὺς τῶν μετὰ Ἀριστέως ἐκ τῆς Κορίνθου ἐκεῖσε ἀφικομένων· ὅρα ἐν τῇ α΄. κεφ. ξ΄." ΔΟΥΚΑΣ. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 310. — ξὺν ἑνὶ ἱματίῳ, cum singulis vestimentis. (Liv. IV, 10.) Alia exempla huius singularis distributivi haec sunt, III, 22. ψιλοὶ δώδεκα ξὺν ξιφιδίῳ καὶ θώρακι ἀνέβαινον, VI, 58: μετ' ἀσπίδος καὶ δόρατος εἰώθεσαν τὰς πομπὰς ποιεῖν, VI, 44: τῶν πόλεων οὐ δεχομένων αὐτοὺς ἀγορᾷ οὐδὲ ἄστει. Et addito articulo IV, 3. τὸν πηλὸν ἐπὶ τοῦ νώτου ἔφερον. Hinc corrige Rost. Gr. §. 97. 3. b. Ipsius huius pacti conditionis complura exempla vide apud Bloomf.

§. 4. Ἄνευ αὐτῶν, se non consultis, vel iniussu suo. Cf. adn. I, 128, 3. — ἐποίκους. Cf. adn. 27, 1. Mille fuisse dicit Diod. — κατῴκισαν, incolis frequentaverunt. Parum accurate Diod. τήν τε πόλιν καὶ τὴν γῆν κατεκληρούχησαν. Cf. adn. III, 50.

§. 5. Τὸ δεύτερον ἔτος. Alibi in his formulis Thucydides articulum non addit (vid. II, 103. III, 25. 88. 116. al.), quare hic suspectus fit.

Cap. LXXI. „Haec ad finem usque cap. LXXIV. ob perspicuitatem laudat Dion. Hal. p. 153. [900.]" WASS. Cum Thucydidis narratione cf. Diod. XII, 47. et (Pseudo-) Demosth. c. Neaer. §. 101. sq.

§. 1. Ἐστράτευσαν. De copiis cf. Demosth. l. d. — καθίσας. „Ἀποκαταστήσας ἐν τῷ στρατοπέδῳ." ΔΟΥΚΑΣ. Cf. adn. 18, 1. et hic Bloomf. in ed. — ἔλεγον. Cf. adn. I, 72, 3.

§. 2. Παυσανίας γάρ cet. Cf. Herodot. IX, 59. sqq. Plut. Aristid. c. 17. sqq. Diod. XI, 29. sqq. — ἀπό. Cf. Matth. Gr. §. 353. 2. adn. — ξυνάρασθαι τὸν κίνδυνον. Pro his IV, 10. ξυναρ. τοῦ κινδύνου, qui casus frequentior est. Cf. V, 28. Accusativi exempla attulit Bloomf. — Διὶ ἐλευθερίῳ. De origine huius nominis vid. Harpocr. p. 145., de ara post pugnam Plataeensem ei erecta Plut. Aristid. c. 20. et rhetor Aristid. I. p. 148., de situ huius arae, quam ob verba Thucydidea in foro fuisse forsitan coniicias, Paus. IX, 2, 4. — ἱερά. Ad quorum exemplum constituta sunt Eleutheria. Cf. adn. III, 58. — ἀπεδίδου, reddidit, captum ex hostibus restituit. Cf. Muensch. de Reb. Plataeens. p. 56. — ἔχοντας ... οἰκεῖν. Haec est epexegesis. — στρατεῦσαί τε ... αὐτούς. Ex coniuncto ἀπεδίδου simplex ἐδίδου vel potius ἔταξεν vel simile verbum repetendum. De re paulo magnificentius Plut. Aristid. c. 21. Πλαταιεῖς ἀσύλους καὶ ἱεροὺς ἀφεῖσθαι τῷ θεῷ. Add. Muensch. l. d. p. 63. — μηδ' ἐπὶ δουλείᾳ. Sed tantum ἐπὶ ἀμύνῃ καὶ τιμωρίᾳ.

οὐκ ἐςέβαλον, ἐστράτευσαν δὲ ἐπὶ Πλάταιαν·
ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμο-
νίων βασιλεύς. καὶ καθίσας τὸν στρατὸν ἔμελλε
δῃώσειν τὴν γῆν· οἱ δὲ Πλαταιῆς εὐθὺς πρέσβεις
2 πέμψαντες πρὸς αὐτὸν ἔλεγον τοιάδε. „Ἀρχί-
δαμε καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐ δίκαια ποιεῖτε οὐδ'
ἄξια οὔτε ὑμῶν οὔτε πατέρων, ὧν ἔστε, ἐς γῆν
τὴν Πλαταιῶν στρατεύοντες. Παυσανίας γὰρ ὁ
Κλεομβρότου, Λακεδαιμόνιος, ἐλευθερώσας τὴν
Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων μετὰ Ἑλλήνων τῶν
ἐθελησάντων ξυνάρασθαι τὸν κίνδυνον τῆς μάχης,
ἣ παρ' ἡμῖν ἐγένετο, θύσας ἐν τῇ Πλαταιῶν
ἀγορᾷ Διὶ ἐλευθερίῳ ἱερὰ καὶ ξυγκαλέσας πάν-
τας τοὺς ξυμμάχους ἀπεδίδου Πλαταιεῦσι γῆν
καὶ πόλιν τὴν σφετέραν ἔχοντας αὐτονόμους οἰ-
κεῖν, στρατεῦσαί τε μηδένα ποτὲ ἀδίκως ἐπ' αὐ-
τούς, μηδ' ἐπὶ δουλείᾳ· εἰ δὲ μή, ἀμύνειν τοὺς
3 παρόντας ξυμμάχους κατὰ δύναμιν. τάδε μὲν

Cap. LXXI. §. 2. Πλαταιῶν Bekk. hic et paulo post librorum dissensum nullum commemorans in edit. ster.; videtur tamen in omnibus Πλαταιέων legi. Cf. sd. 3, 2.

ἡμῖν πατέρες οἱ ὑμέτεροι ἔδοσαν ἀρετῆς ἕνεκα
καὶ προθυμίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς κινδύνοις
γενομένης· ὑμεῖς δὲ τἀναντία δρᾶτε· μετὰ γὰρ
Θηβαίων τῶν ἡμῖν ἐχθίστων ἐπὶ δουλείᾳ τῇ ἡμε-
τέρᾳ ἥκετε. μάρτυρας δὲ θεοὺς τούς τε ὁρκίους 4
τότε γενομένους ποιούμενοι καὶ τοὺς ὑμετέρους
πατρῴους καὶ ἡμετέρους ἐγχωρίους λέγομεν ὑμῖν
τὴν γῆν τὴν Πλαταιίδα μὴ ἀδικεῖν, μηδὲ παρα-
βαίνειν τοὺς ὅρκους, ἐᾶν δὲ οἰκεῖν αὐτονόμους,
καθάπερ Παυσανίας ἐδικαίωσε."

λόγοι Ἀρχιδάμου καὶ Πλαταιῶν περὶ ξυμβάσεως.

72. Τοσαῦτα εἰπόντων Πλαταιῶν, Ἀρχίδαμος 1
ὑπολαβὼν εἶπε· „Δίκαια λέγετε, ὦ ἄνδρες Πλα-
ταιῆς, ἢν ποιῆτε ὅμοια τοῖς λόγοις. καθάπερ
γὰρ Παυσανίας ὑμῖν παρέδωκεν, αὐτοί τε αὐτο-
νομεῖσθε καὶ τοὺς ἄλλους ξυνελευθεροῦτε, ὅσοι
μετασχόντες τῶν τότε κινδύνων ὑμῖν τε ξυνώμο-
σαν, καί εἰσι νῦν ὑπ' Ἀθηναίοις, παρασκευή τε
τοσήδε καὶ πόλεμος γεγένηται αὐτῶν ἕνεκα καὶ

Cap. LXXII. §. 1. *Καθάπερ γάρ.* *Γάρ* om. Cass. et E. Coniiciat aliquis pro eo *ἄρα* legendum esse.

§. 3. *Ἀρετῆς ... καὶ προθυμίας.* Cf. III, 56, 5. 57, 2. sqq. Herodot. VIII, 1.

§. 4. *Τοὺς ὁρκίους.* Cf. adn. I, 71, 5. — *πατρῴους.* Esse deos gentis vel familiae cultoris, ex quibus ortum se esse gloriatus sit, velut hic Herculem, docet Arn. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 5, 10. — *ἡμετέρους ἐγχωρίους.* Sunt dii indigetes, qui *γῆν τὴν Πλαταιίδα εἶχον*, 74, 3. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 506. et interpr. Soph. Ant. v. 185. ed. Both. Plataeensium indigetes erant Iuno *Τελεία*, Minerva *Ἀρεία*, al. Cf. Paus. IX, 2, 5. 4. 1. Muensch. l. d. p. 40. sq. Sed fortasse etiam *ἥρωες οἱ ἐγχώριοι* deorum, quibuscum 74. 3. et IV, 87. iunguntur, nomine hic continentur, velut Androcrates. Cf. III, 24. et ibi Wass. — *λέγομεν.* Iubendi vim habet, ut saepe.

Cap. LXXII. §. 1. *Ὑπολαβών.* „*Ἐμοὶ δοκεῖν, τοῦτο δείκνυσι τοὺς Πλαταιέας λέγειν ἔτι βουλομένους καὶ ἕτερα, ἀλλ' ὁ Ἀρχίδαμος δοκεῖ διακόψαι αὐτοῖς τὸν λόγον.*" ΔΟΥΚΑΣ. Valet etiam omnino orationem alicuius excipere, respondere, ut saepe apud Plat. et Xenoph. Cf. V, 49. 85. — *ὅμοια.* Cf. adn. 54, 5. — *τοὺς ἄλλους ξυνελευθεροῦτε, ὅσοι ... ξυνώμοσαν.* Id igitur foedere post pugnam Plataeensem auctore Pausania facto simul sanctum videtur. Cf. Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 428. et Muensch. l. d. p. 63. et de *ξυνομόσαι* III, 64, 3. Cf. adn. II, 74, 3. — *παρασκευή τε ... ἐλευθερώσεως.* I. e. *καὶ ὅσων καὶ τῶν*

τῶν ἄλλων ἐλευθερώσεως· ἧς μάλιστα μὲν μετα-
σχόντες καὶ αὐτοὶ ἐμμείνατε τοῖς ὅρκοις· εἰ δὲ
μή, ἅπερ καὶ τὸ πρότερον ἤδη προὐκαλεσάμεθα,
ἡσυχίαν ἄγετε νεμόμενοι τὰ ὑμέτερα αὐτῶν, καὶ
ἔστε μηδὲ μεθ' ἑτέρων, δέχεσθε δὲ ἀμφοτέρους
φίλους, ἐπὶ πολέμῳ δὲ μηδ' ἑτέρους. καὶ τάδε
2 ἡμῖν ἀρκέσει." ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοσαῦτα εἶπεν·
οἱ δὲ Πλαταιῶν πρέσβεις ἀκούσαντες ταῦτα ἐσῆλ-
θον ἐς τὴν πόλιν καὶ τῷ πλήθει τὰ ῥηθέντα
κοινώσαντες ἀπεκρίναντο αὐτῷ, ὅτι ἀδύνατα σφί-
σιν εἴη ποιεῖν ἃ προκαλεῖται ἄνευ Ἀθηναίων·
παῖδες γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες παρ' ἐκείνοις εἴη-
σαν· δεδιέναι δὲ καὶ περὶ τῇ πάσῃ πόλει, μή,
ἐκείνων ἀποχωρησάντων, Ἀθηναῖοι ἐλθόντες σφί-
σιν οὐκ ἐπιτρέπωσιν, ἢ Θηβαῖοι ὡς ἔνορκοι
ὄντες κατὰ τὸ ἀμφοτέρους δέχεσθαι αὖθις σφῶν
3 τὴν πόλιν πειράσουσι καταλαβεῖν. ὁ δὲ θαρσύ-
νων αὐτοὺς πρὸς ταῦτα ἔφη· „Ὑμεῖς δὲ πόλιν
μὲν καὶ οἰκίας ἡμῖν παράδοτε τοῖς Λακεδαιμο-
νίοις, καὶ γῆς ὅρους ἀποδείξατε, καὶ δένδρα

§. 2. *Πειράσουσι* Cass. Aug. Pal. It. Vat. H. Mosqu., cui non obstare superius *ἐπιτρέπωσιν* apparet ex Matth. Gr. §. 519. 8. Cf. VII, 39. extr. *ὅπως ... ἀριστοποιήσονται καὶ ... ἐπιχειρῶσι.* Vulgo et Bekk. *πειράσωσι.*

ἄλλων ἐλευθερώσεως ἕνεκα παρασκευὴ ... γεγένηται. Cf. adn. 4, 5. „*Αὐτῶν* refertur ad *ὅσοι ... ξυνώμοσαν καί εἰσι νῦν ὑπ' Ἀθηναίοις*, itaque *οἱ ἄλλοι* sunt illi *ὅσοι οὐ ξυνώμοσαν*, qui tamen et ipsi imperio Atheniensium parent." GOELL. — *μάλιστα μέν.* Cf. adn. I, 32, 1. — *μετασχόντες*, participes facti (societate nobiscum inita). — *ἅπερ ... προὐκαλεσάμεθα.* De accus. vid. adn. I, 39, 1. Cf. 73, 1. 74, 3. Rem, nisi forte ad II, 2. 3. respicitur, scriptor non narravit. — *νεμόμενοι*, i. e. *καρπούμενοι*, ut Demosth. c. Neaer. §. 102. Cf. adn. I, 2, 1. — *μηδὲ μεθ' ἑτέρων.* Cf. adn. 67, 4. extr.

§. 2. *Παῖδες γὰρ ... εἴησαν.* Cf. Matth. Gr. §. 529. 3. Rost. §. 119. 3. A. c. De re cf. 6, 4. — *οὐκ ἐπιτρέπωσιν.* Suppl. *ποιεῖν ἃ προκαλεῖται*, s. *ἀμφοτέρους δέχεσθαι (φίλους).* — *ἔνορκοι*, i. e. *ἔνσπονδοι.*

§. 3. *Πόλιν ... καὶ οἰκίας.* Sine articulo, ut nos dicimus Haus und Hof et similia. Cf. etiam adn. I, 10, 2. et de re Demosth. c. Neaer. l. d. — *τοῖς Λακεδαιμονίοις.* De hac appositione cf. adn. I, 144, 2. — *γῆς ὅρους.* De articulis o-

ἀριθμῷ τὰ ὑμέτερα, καὶ ἄλλο εἴ τι δυνατὸν ἐς ἀριθμὸν ἐλθεῖν· αὐτοὶ δὲ μεταχωρήσατε ὅποι βούλεσθε, ἕως ἂν ὁ πόλεμος ᾖ. ἐπειδὰν δὲ παρέλθῃ, ἀποδώσομεν ὑμῖν ἃ ἂν παραλάβωμεν. μέχρι δὲ τοῦδε ἕξομεν παρακαταθήκην, ἐργαζόμενοι καὶ φορὰν φέροντες, ἣ ἂν ὑμῖν μέλλῃ ἱκανὴ ἔσεσθαι."

οἱ Πλαταιῆς ἐς Ἀθήνας πρέσβεις πέμψαντες ξυμβουλεύονται.

73. Οἱ δ' ἀκούσαντες ἐξῆλθον αὖθις ἐς 1
τὴν πόλιν καὶ βουλευσάμενοι μετὰ τοῦ πλήθους
ἔλεξαν, ὅτι βούλονται ἃ προκαλεῖται Ἀθηναίοις
κοινῶσαι πρῶτον, καὶ ἢν πείθωσιν αὐτούς, ποι-
εῖν ταῦτα· μέχρι δὲ τούτου σπείσασθαι σφίσιν
ἐκέλευον καὶ τὴν γῆν μὴ δῃοῦν. ὁ δὲ ἡμέρας τε
ἐσπείσατο, ἐν αἷς εἰκὸς ἦν κομισθῆναι, καὶ τὴν
γῆν οὐκ ἔτεμνεν. ἐλθόντες δὲ οἱ Πλαταιῆς πρέ- 2
σβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους καὶ βουλευσάμενοι μετ'
αὐτῶν πάλιν ἦλθον ἀπαγγέλλοντες τοῖς ἐν τῇ
πόλει τοιάδε· „Οὔτε ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ, ὦ 3
ἄνδρες Πλαταιῆς, ἀφ' οὗ ξύμμαχοι ἐγενόμεθα,
Ἀθηναῖοί φασιν ἐν οὐδενὶ ὑμᾶς προέσθαι ἀδι-
κουμένους, οὔτε νῦν περιόψεσθαι, βοηθήσειν δὲ
κατὰ δύναμιν. ἐπισκήπτουσί τε ὑμῖν πρὸς τῶν
ὅρκων, οὓς οἱ πατέρες ὤμοσαν, μηδὲν νεωτερί-
ζειν περὶ τὴν ξυμμαχίαν.

§. 3. Ὅποι. Cl. Ven. Lugd. E. m. Ar. Chr. ὅπῃ.

Cap. LXXIII. §. 3. Ὑμᾶς Aug. (?) Cl. Ven. F. Pal. It. Vat. H. D. I. Laur. E. m. Vall. Vulgo et Bekk. ἡμᾶς. „Ὑμᾶς ferri possit; certe non obstat praegressum ἐγενόμεθα, quo non solum Plataeenses, sed Athenienses quoque significari videntur." KRUEG. Prior recepit Goell.

missis cf. adn. I, 103, 4. — ἀριθμῷ, der Zahl nach. Certo numero interpr. Dobr. p. 109. — φορὰν φέροντες. Φορά, de cuius vi propria cf. I, 96., hic videatur esse ipse φόρος. Cf. V, 18. τὰς πόλεις φερούσας τὸν φόρον. Est tamen magis ἀποφορά, τέλος.

Cap. LXXIII. §. 1. Κομισθῆναι] „ἀναστρέψαι." Schol. Suppl. αὐτούς, i. e. τοὺς Πλαταιέας (τοὺς πρεσβευσαμένους).

§. 3. Ἀφ' οὗ ξύμμαχοι ἐγενόμεθα. „Ἔτει τρίτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ πρὸ τῆς ἁλώσεως τῶν Πλαταιῶν. ὅρα συγγρ. γ'. κεφ. ξη'." ΔΟΥΚΑΣ. Cf. ibi adn. — ἐπισκήπτουσι, obtestantur. Cf. III, 69.

οὐ βουλομένων δ' αὐτῶν τοὺς Ἀθηναίους προδιδόναι Ἀρχίδαμος τοὺς θεοὺς ἐπιμαρτύρεται.

1 *74. Τοιαῦτα τῶν πρέσβεων ἀπαγγειλάντων,*
οἱ Πλαταιῆς ἐβουλεύσαντο Ἀθηναίους μὴ προ-
διδόναι, ἀλλ' ἀνέχεσθαι καὶ γῆν τεμνομένην,
εἰ δεῖ, ὁρῶντας, καὶ ἄλλο πάσχοντας, ὅ τι
ἂν ξυμβαίνῃ· ἐξελθεῖν τε μηδένα ἔτι, ἀλλ'
ἀπὸ τοῦ τείχους ἀποκρίνασθαι, ὅτι ἀδύνατα σφίσι
2 *ποιεῖν ἐστιν ἃ Λακεδαιμόνιοι προκαλοῦνται. ὡς*
δὲ ἀπεκρίναντο, ἐντεῦθεν δὴ πρῶτον μὲν ἐς ἐπι-
μαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν ἐγχωρίων
Ἀρχίδαμος [ὁ] βασιλεὺς κατέστη, λέγων ὧδε.
3 *„Θεοί, ὅσοι γῆν τὴν Πλαταιίδα ἔχετε, καὶ ἥρωες,*
ξυνίστορές ἐστε, ὅτι οὔτε τὴν ἀρχὴν ἀδίκως, ἐκλι-
πόντων δὲ τῶνδε πρότερον τὸ ξυνώμοτον, ἐπὶ
γῆν τήνδε ἤλθομεν, ἐν ᾗ οἱ πατέρες ἡμῶν εὐ-

Cap. LXXIV. §. 1. Ἀνέχεσθαι. Ἀντέχεσθαι Cass. Aug. Cl. Ven. Vat. H. Reg., quasi supplendum sit αὐτῶν (τῶν Ἀθηναίων). Vulgatam tamen recte tuetur Krueg. ad Dion. p. 171. et 974. Add. Matth. Gr. §. 550. b.

§. 2. Ὁ βασιλεύς. Ὁ om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. H. Reg. Lugd. Id vocabulum non solum, ubi Persarum rex significaretur, sed etiam alibi sine articulo poni docuimus nos in ed. mai. et Held. ad Plut. p. 269. Est quidem hoc exemplum non prorsus simile ceteris Thucydideis, sed idem dicendum de altero IV, 101. Σιτάλκης Ὀδρυσῶν βασιλεύς.

§. 3. Ἐκλιπόντων δέ. Δέ ex Cass. Aug. Ven. Pal. Reg. Lugd. aliis codd. et Thoma Mag. accessit. Librarii codicum Vat. et H. ab hoc δέ statim ad alterum vocis τῶνδε aberrarunt. Refertur ad superiorem negationem, ut saepe. Cf. I, 5. 32, 5. 69, 4. III, 59, 3. VI, 76, 4. al.

Γῆν. Cf. adn.

Cap. LXXIV. §. 1. Ὁρῶντας ... πάσχοντας. Accusativos illustrat Lob. ad Phryn. p. 755.

§. 2. Ἐντεῦθεν δή. Usitatior formula est ἐνταῦθα δή. Cf. Steph. Thes. II. p. 1047. — πρῶτον μέν. Ad haec referuntur quae c. 75. ineunte narrantur. — ἐς ἐπιμαρτυρίαν ... θεῶν ... κατέστη, i. e. ἐπεμαρτύρατο θεούς. Substantivum rarum, eiusque notio in Passov. Lex. non bene explicata est. — θεῶν ... ἐγχωρίων. Cf. adn. 71, 4.

§. 3. Θεοί, ὅσοι ... ἔχετε. Sunt ἐγχώριοι, quatenus praesides erant agri Plataeensis. Cf. Liv. XXXI, 30: Urbem colentes deos praesidemque arcis Minervam. Κατέχειν de eadem re legitur Xen. Cyr. II, 1, 1. De simplici verba plura vide in ed. mai. — ξυνίστορες. Cf. Herm. ad Soph. Phil. v. 1277. — οὔτε τὴν ἀρχήν. His respondent postea οὔτε νῦν. Ceterum cf. Matth. Gr. §. 425. Rost. §. 104. 10. — τὸ ξυνώμοτον, i. e. τὴν ξυνωμοσίαν (III, 64, 3.), societatis iusiurandum. De re cf. 62, 1. adn. — γῆν τήν-

ξάμενοι ὑμῖν Μήδων ἐκράτησαν, καὶ παρέσχετε αὐτὴν εὐμενῆ ἐναγωνίσασθαι τοῖς Ἕλλησιν, οὔτε νῦν, ἤν τι ποιῶμεν, ἀδικήσομεν· προκαλεσάμενοι γὰρ πολλὰ καὶ εἰκότα οὐ τυγχάνομεν. ξυγγνώμονες δέ ἐστε τῆς μὲν ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς ὑπάρχουσι προτέροις, τῆς δὲ τιμωρίας τυγχάνειν τοῖς ἐπιφέρουσι νομίμως."

ἔπειτα ἡ πολιορκία τῆς

75. Τοσαῦτα ἐπιθειάσας καθίστη ἐς πόλεμον 1

δε. Cf. Rost. Gr. §. 98. 3. A. c. α). Frustra Cl. et Mosqu. τὴν γῆν τ. — καὶ παρέσχετε αὐτήν. I. e. καὶ ἣν παρέσχ. Cf. adn. 4, 5. — εὐμενῆ, propr. benignam, i. e. facilem et commodam. Cf. Xen. Anab. IV, 6, 12. — ἐναγωνίσασθαι, i. e. ἀγωνίσασθαι ἐν αὐτῇ. Cf. adn. 20, 4. Quae autem hic de diis dicta sunt, de ipsis Plataeensibus praedicari possunt propter ea, quae narrat Plut. Arist. c. 11. — ξυγγνώμονες ... νομίμως. Concedite autem, ut et ii, qui priores coeperunt iniuriam facere, poenas eius dent, et ii ultionem consequantur, qui eam petant, ut fas est. Genitivus τῆς ἀδικίας ideo antepositus est, quia non solum ad dat. ὑπάρχουσι, sed etiam ad κολάζεσθαι spectat, quum κολάζειν τινά τινος dicatur. Vid. VI, 38, 4. et ibi adn. Ad dat. ἐπιφέρουσι suppl. αὐτήν (τὴν τιμωρ.) De ὑπάρχειν cf. 67, 4. et de ὑπάρχειν προτέρους adn. 36, 1. Notabilis est autem insolens notio verborum ξυγγνώμονές ἐστε, quae nos, etsi ξυγγνώμων III, 40. IV, 98. et apud alios scriptores, velut Xen. Cyr. VI, 1, 37., aliter legitur, supra Dukam secuti interpretati sumus ξυγχωρήσατε, sicut substantivo ξυγγνώμη sententiam ξυγχωρήσεως interdum subiectam esse constat. Goeller ξυγγνώμονες, quatenus ad prius incisum pertineat, vim ξυνίστορες, quae significatio in ξυγγιγνώσκειν interdum insit, quatenus ad alterum' vim ignoscens habere arbitratur. Spinosius, ut videtur. Idem Goeller genitivos etiam ex hoc ξυγγνώμονες, ut in Xenoph. l. d., pendere posse addit.

Cap. LXXV. Sequitur locus praestantissimus accuratissima artis urbium oppugnandarum Graecis tunc usitatae descriptione. De qua vid. Mans. Spart. II. p. 42. 405. Folard. ad Polyb. II. p. 174. interpr. Germ. Gail. ad Thuc. IX. p. 183. sqq., quos citat Bred. ad h. l. nonnulla ipse adiiciens, et maxime Mansonem aliquoties corrigens. Figuris aeri incisis hanc obsidionem illustrarunt Dukas, cuius imago falsissima est, Gail. et auctor libelli, qui „Maps and Plans illustrative of Thucydides" inscribitur. Multa hinc in suos libros transtulerunt Arrianus et Procopius, nonnulla Iosephus et alii.

§. 1. Τοσαῦτα. Δέ, quod ad πρῶτον μέν 74, 2. referri debebat, ob pondus voc. τοσαῦτα non est additum. — ἐπιθειάσας] „κατευξάμενος." Schol. „Obtestatus [deos]. Supra ἐς ἐπιμαρτυρίαν θεῶν κατέστη." WASS. Grammatici plerumque ἐπιθειάζειν et ἐπιθεάζειν sic distinguunt, ut hoc sit κατεύχεσθαι, θεοὺς ἐπικαλεῖσθαι, illud θεοφορεῖσθαι, πληρωθῆναι θεοῦ. Quam distinctionem probat Schweigh. ad Appi. III. p. 780. Sed nihil hic mutandum esse primum inde apparet, quod ἐπιθειάσας haec imitati scripserunt Appian., Ioseph.,

τὸν στρατόν. καὶ πρῶτον μὲν περιεσταύρωσεν
αὐτοὺς τοῖς δένδρεσιν, ἃ ἔκοψαν, τοῦ μηδένα ἔτι
ἐξιέναι· ἔπειτα χῶμα ἔχουν πρὸς τὴν πόλιν, ἐλπί-
ζοντες ταχίστην αἵρεσιν ἔσεσθαι αὐτῶν, στρατεύμα-
2 τος τοσούτου ἐργαζομένου. ξύλα μὲν οὖν τέμνον-
τες ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος παρῳκοδόμουν ἑκατέρωθεν
φορμηδὸν ἀντὶ τοίχων τιθέντες, ὅπως μὴ διαχέοι-
το ἐπὶ πολὺ τὸ χῶμα· ἐφόρουν δὲ ὕλην ἐς αὐτὸ
καὶ λίθους καὶ γῆν καὶ εἴ τι ἄλλο ἀνύτειν
3 μέλλοι ἐπιβαλλόμενον. ἡμέρας δὲ ἔχουν ἑβδο-
μήκοντα καὶ νύκτας ξυνεχῶς διῃρημένοι κατ'

Ποτιδαίας ἄρχεται.

Procop. (vid. Bloomf.), tum quod redit VIII, 53. Alia vis est substantivi θειασμός VII, 50. — καθίστη ἐς πόλεμον, instruebat ad pugnam, parabat ad oppugnationem (urbis). — περιεσταύρωσεν] „περιεχαράκωσεν." Schol. Distinguitur περιτείχισις c. 78., qua ad diuturnam obsidionem usi sunt. — δένδρεσιν. Cf. Rost. Gr. §. 47. 3. c. γ'. Buttm. Gr. I. §. 58. p. 230. ed. I. (praeter Moer., Thom. M., al.) Ab his arboribus haud dubie in vicinia urbis caesis et maxima ex parte frugiferis, ex quibus vallos fecerunt, paulo post distinguuntur ξύλα, ἃ ἔτεμον ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος, sive materia, ut IV, 69. δένδρα καὶ ὕλη discernuntur. — τοῦ ... ἐξιέναι. Haec iunge cum περιεσταύρωσεν. — χῶμα ἔχουν πρὸς τὴν πόλιν, aggerem adversus urbem congerebant, i. e. humo congesta exstruebant. Id et eo consilio fecerunt, ut altitudine moenia aequarent (cf. §. 4. 6.), in quae inde ascenderent, et ut ex eo machinis (cf. 76, 4.) et aliis modis (cf. 77, 3.) urbem oppugnarent. Meminerant fortasse Ioniae urbes talibus aggeribus expugnatas esse. Vid. Herodot. I, 162. Χοῦν esse antiquiorem et Atticam flexionem pro χωννύναι docent Buttm. et Lob. in Ind. verb. anom. — πρὸς τὴν πόλιν] „οὐ διὰ παντὸς τοῦ τείχους, ἀλλ' ἐν μέρει τινί." Schol. Cf. §. 4. 6. — αὐτῶν, i. e. τῶν Πλαταιῶν. Cf. adn. I, 136, 1.

§. 2. Ξύλα. Significantur trabes. — ἐκ τοῦ Κιθ. Germani ἐν vel ἐπί dicerent. Sed similiter III, 70. τέμνειν χάρακας ἐκ τοῦ Διὸς τεμένους, nec obscura est ratio, cur sic locuti sint Graeci. — παρῳκοδόμουν ἑκατέρωθεν, utrimque praeter aggerem (propter agg.) exstruebant (illa ξύλα). Ad utrumque latus id factum est, quia latera praerupta, frons et tergum leniter fastigata erant. — φορμηδόν] „ψιαθηδόν. φορμὸς γὰρ ψίαθος, ὅστις ἐναλλὰξ ἔχων τὸ πλέγμα ἐστί." Schol. Cf. IV, 48. — ὕλην. Intellige sarmenta virgultaque eorumque fasces. Cf. 77, 3. IV, 69, 2. et hic Bloomf. — ἀνύτειν] „τελεσιουργεῖν πρὸς ὕψος." Schol. De spiritu verbi vid. ad Xen. Cyr. I, 6, 5. et Herm. ad Soph. El. v. 1443. et ad Eur. Bacch. v. 1092.

§. 3. Ἡμέρας ... ἑβδομήκοντα. A quo tempore hi dies computandi sint, ex 78, 2. sibi intellexisse visus est Dodw. Sed ibi de muro, hic de aggere exstructo agitur. — διῃρημένοι utrum passivum an medium sit, dubitari potest. Si alterum verum, subaudiendum τὸ χοῦν, idque ob

ἀναπαύλας, ὥςτε τοὺς μὲν φέρειν, τοὺς δὲ ὕπνον τε καὶ σῖτον αἱρεῖσθαι· Λακεδαιμονίων τε οἱ ξεναγοὶ ἑκάστης πόλεως ξυνεφεστῶτες ἠνάγκαζον ἐς τὸ ἔργον. οἱ δὲ Πλαταιῆς ὁρῶντες τὸ 4
χῶμα αἰρόμενον, ξύλινον τεῖχος ξυνθέντες καὶ ἐπιστήσαντες τῷ ἑαυτῶν τείχει, ᾗ προςεχοῦτο, ἐςῳκοδόμουν ἐς αὐτὸ πλίνθους ἐκ τῶν ἐγγὺς οἰκιῶν καθαιροῦντες. ξύνδεσμος δ' ἦν αὐτοῖς τὰ 5
ξύλα, τοῦ μὴ ὑψηλὸν γιγνόμενον ἀσθενὲς εἶναι τὸ οἰκοδόμημα· καὶ προκαλύμματα εἶχε δέῤῥεις καὶ διφθέρας, ὥςτε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ ξύλα μήτε πυρφόροις οἰστοῖς βάλλεσθαι, ἐν ἀσφαλείᾳ τε εἶναι. ἤρετο δὲ τὸ ὕψος τοῦ τείχους 6

Cap. LXXV. §. 5. Δέῤῥεις. Gr. δέρεις, recte, ut videtur. Cf. adn.

Οἰστοῖς Bekk. Vulgo ὀϊστοῖς, constanter hic et IV, 40. 48. Xen. Anab. II, 1, 6. al. Tragici tamen contracte οἰστός dicunt (cf. Pors. Praef. ad Eur.), nec aliter fortasse reliqui Attici, nihil curantes aequalem formam adiectivi οἰστός. Cf. Moer. et Lob. ad Phryn. p. 87.

alios locos videtur praestare. Cf. 78, 1. et ibi adn. — κατ' ἀναπαύλας. Port.: quietis caussa. Qua quiete quoniam milites omnes per vices saepius erant reficiendi, pluralis videtur positus esse. Cf. adn. 59, 2. At Bloomf. hoc numero ipsas partes militum se reficientes significari putat. Paulo aliter legitur 38, 1. — οἱ ξεναγοί. „Ἐνταῦθα ξεναγοὶ λέγονται ὅσοι τῶν Λακεδαιμονίων ἡγοῦντο τῶν ἀφ' ἑκάστης πόλεως συμμαχίδος στρατιωτῶν.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 34, 4. Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 426, 16. — ξυνεφεστῶτες, una (cum suis quorumque ducibus) praepositi.

§. 4. Ἡι προςεχοῦτο, qua agger (adversus urbem) excitabatur. §. 6. ᾗ προςέπιπτε τὸ χῶμα. ἐςῳκοδόμουν ... πλίνθους, lateres in eum (murum ligneum) inaedificabant, i. e. parietum lignеorum intervalla lateribus explebant. Verbum ἐςοικοδομεῖν nusquam nisi hic apud scriptores superstites videtur reperiri. — καθαιροῦντες. Cf. adn. 14, 1.

§. 5. Ξύνδεσμος. Suppl. τῶν πλίνθων. Ξύνδεσμος est Bindemittel. Similiter legitur apud Suid. in ἔχουν et alibi. Vid. Bloomf., (qui tamen tacuit apud Procop. ἔνδεσμος scribi.) — δέῤῥεις. Bekk. Anecd. p. 240. Δέῤῥις· τὰ ξηρὰ δέρματα καὶ ἀμάλακτα. Itaque coria, cilicia. Apud Thuc. autem ad dialecti normam aut δέρσεις, si id unquam dictum, aut δέρεις exspectes. Cf. Poll. II, 135. et sd. — διφθέρας, pelles praeparatas, centones. — πυρφόροις οἰστοῖς, malleolis. Cf. interpr. Dion. Cass. p. 624. Paulo post ἀσφαλεῖ ex Ar. mavult Bloomf. Cf. tamen ed. mai.

§. 6. Ἤιρετο ... μέγα. Similiter Demosthenes Philippum dixit ἀρθῆναι μέγαν. Cf. Stallb. ad Plat. Protag. p. 327. C. — διελόντες τοῦ τείχους, perfosso muro. Cf. Matth. Gr. §. 321. 5. — ᾗ προςέπιπτε τὸ χῶμα, qua agger ad eum pertinebat. Etenim „agger paululum quidem moenibus urbis distabat (77, 3.), sed parte sua ima paulatim acclivi moenia tangebat.“ GOELL. — ἐςεφόρουν τὴν γῆν, h. e. ἐφόρουν τὴν γῆν ἐς τὴν πόλιν. Cf. 76, 2. Frustra hoc verbum a Dobr. tentatum esse demonstravimus in ed. mai. Suppl. Cf. διαφορεῖν VI, 100, 3.

μέγα, καὶ τὸ χῶμα οὐ σχολαίτερον ἀντανῄει αὐτῷ. καὶ οἱ Πλαταιῆς τοιόνδε τι ἐπινοοῦσι· διελόντες τοῦ τείχους, ᾗ προςέπιπτε τὸ χῶμα, ἐςεφόρουν τὴν γῆν.

1 76. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι αἰσθόμενοι ἐν ταρσοῖς καλάμου πηλὸν ἐνείλλοντες ἐςέβαλλον ἐς τὸ διῃρημένον, ὅπως μὴ διαχεόμενον, ὥςπερ ἡ γῆ,
2 φοροῖτο. οἱ δὲ ταύτῃ ἀποκληόμενοι τοῦτο μὲν ἐπέσχον, ὑπόνομον δ' ἐκ τῆς πόλεως ὀρύξαντες καὶ ξυντεκμηράμενοι ὑπὸ τὸ χῶμα ὑφεῖλκον

αὕτη ἡ πολιορκία διατελεῖ ξυγγραφομένη.

Cap. LXXVI. §. 1. Ἐςέβαλλον Bekk. ex Ven. Gr. Laur. E. Vind. Ar. Chr. Suid. in ἐνείλλοντες. Quod tempus reliquae narrationi convenientius est quam vulg. ἐςέβαλον; nam paulo alia videtur ratio aoristi ἐπέσχον.

Cap. LXXVI. §. 1. Ἐν ταρσοῖς καλάμου] „ἐν πλέγμασιν ἀπὸ καλάμου πεποιημένοις.“ Schol. Κάλαμον esse arundinem donacem, nunc κάλαμο, qua planta adhuc ad opus vimineum contexendum saepe utantur, ex Sibthorpii commentariis docet Arn. Cf. Billerb. Flor. class. p. 25. — ἐνείλλοντες] „ἐμπλέκοντες.“ Schol. Imprimentes, infercientes. De forma verbi cf. Lob. ad Phryn. p. 30. Si solum dativum, qui sane multo usitatior est apud ἐνειλεῖν, vel εἰς collocandum fuisse putes, perfecti certe ἐνειλῆσθαι cum ἐν iuncti exempla scito exstare. Cf. Steph. Thes. Forsitan vero verba rectius sic iunxeris, ἐν ταρσοῖς καλάμου πηλὸν ἐςέβαλλον ἐς τὸ διῃρ., ἐνείλλοντες (αὐτὸν ἐκείνοις); nam perfecti statum permanentem significantis sane alia ratio est. Cf. adn. IV, 14. VII, 87. — ἐς τὸ διῃρημένον. A Suida in v. ἐνείλλοντες explicationis causa adduntur verba τοῦ τείχους, in cod. F. τοῦ χώματος. Illa superioribus, haec sententiae videntur congruentiora. Interpretare omnino in foramen factum vel exortum. — διαχεόμενον. Malo διαχεόμενος (ὁ πηλός); nam quominus ad χῶμα, ut 75, 2., referatur, obstat addita comparatio. Alias vulgatae excusationes quaere in ed. mai.

§. 2. Τοῦτο ... ἐπέσχον. Similiter cum accus. V, 46. 63. VII, 33., contra cum genit. VIII, 31. Cf. etiam adn. II, 81, 4. — ὑπόνομον ... ὀρύξαντες, cuniculos agentes. — καὶ ξυντεκμηράμενοι ὑπὸ τὸ χῶμα, eosque coniectura sub aggerem dirigentes, Port. Cf. adn. 4, 3. Verba ὑπὸ

αὖθις παρὰ σφᾶς τὸν χοῦν· καὶ ἐλάνθανον ἐπὶ
πολὺ τοὺς ἔξω, ὥστ᾽ ἐπιβάλλοντας ἧσσον ἀνύ-
τειν, ὑπαγομένου αὐτοῖς κάτωθεν τοῦ χώματος
καὶ ἱζάνοντος ἀεὶ ἐπὶ τὸ κενούμενον. δεδιότες δὲ, 3
μὴ οὐδ᾽ οὕτω δύνωνται ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς
ἀντέχειν, προσεπεξεῦρον τόδε· τὸ μὲν μέγα οἰ-
κοδόμημα ἐπαύσαντο ἐργαζόμενοι τὸ κατὰ τὸ
χῶμα, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν αὐτοῦ ἀρξάμενοι ἀπὸ
τοῦ βραχέος τείχους ἐκ τοῦ ἐντὸς μηνοειδὲς ἐς
τὴν πόλιν προσῳκοδόμουν, ὅπως, εἰ τὸ μέγα
τεῖχος ἁλίσκοιτο, τοῦτ᾽ ἀντέχοι, καὶ δέοι τοὺς
ἐναντίους αὖθις πρὸς αὐτὸ χοῦν, καὶ προχωροῦν-
τας εἴσω διπλάσιόν τε πόνον ἔχειν, καὶ ἐν ἀμ-
φιβόλῳ μᾶλλον γίγνεσθαι. ἅμα δὲ τῇ χώσει καὶ 4
μηχανὰς προσῆγον τῇ πόλει οἱ Πελοποννήσιοι,
μίαν μέν, ἣ τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος, κατὰ
τὸ χῶμα προσαχθεῖσα, ἐπὶ μέγα τε κατέσεισε

τὸ χῶμα cum ὀρύξαντες coniungenda esse ex aliorum quidem scriptorum dicendi generibus similibus nonnullis, quae vide in ed. mai., Bloomf. suspicatus est; sed ei explanationi et καί repugnat, et fortasse ξύν; nam id videtur valere ξὺν τῷ ὀρύσσειν. — ὑφεῖλκον ... τὸν χοῦν. Χοῦς est quidem humus aggesta; vid. Gail., qui χῶμα recte discernit; sed quum Lat. agger ambobus Graecis vocabulis respondeat, aggerem cuniculis subtrahebant dixit Caes. Bell. Gall. VII, 22. — ἱζάνοντος ... κενούμενον, et (quum) in partem, quae excavabatur, semper sideret seu subsideret. De verbo ἱζάνειν fallitur Buttm. in Ind. verb. anom. Vid. ed. mai.

§. 3. Προσεπεξεῦρον τόδε, praeterea hoc quoque excogitarunt. — τὸ μέγα οἰκοδόμημα. Τὸ ξύλινον τεῖχος 75, 4. — αὐτοῦ, i. e. τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος. De genitivo hoc et de altero τείχους §. 4. cf. Rost. Gr. §. 108. 2. h. — ἀπὸ τοῦ βραχέος τείχους. „Βραχὺ τεῖχος τὸ ἀρχαῖον, ᾧ οὐ προσῳκοδόμησαν τὸ ξύλινον.“ ΔΟΥΚΑΣ. Est igitur humilior murus. Cf. VII, 29. et adn. I, 14, 3. — ἐκ τοῦ ἐντός, introrsus. De praep. ἐκ vid. adn. I, 64, 1., de ἐντός iuncto cum verbis ἐς τὴν πόλιν adn. I, 133. — ἐν ἀμφιβόλῳ μᾶλλον γίγνεσθαι] „ἀντὶ τοῦ ἑκατέρωθεν βάλλεσθαι.“ Schol. Cf. IV, 32. 36. et de re praeter alios Appi. Mithr. c. 37.

§. 4. Μηχανάς. Arietes maxime intelligi apparet ex iis, quae sequuntur. Cf. adn. I, 117, 3. — τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος ... ἐπὶ μέγα. Haec inter se iungenda. Cf. adn. I, 118, 2. et, ut formulam ἐπὶ μέγα etiam subiecti et obiecti, quae vocantur, locum tenere cognoscas, IV, 100, 2. et de similibus ἐπὶ πολύ adn. I, 1, 2. — κατέσεισε. Dubitatur, utrum sit decussit, an

καὶ τοὺς Πλαταιέας ἐφόβησεν, ἄλλας δὲ ἄλλῃ
τοῦ τείχους, ἃς βρόχους τε περιβάλλοντες ἀνέ-
κλων οἱ Πλαταιῆς, καὶ δοκοὺς μεγάλας ἀρτή-
σαντες ἁλύσεσι μακραῖς σιδηραῖς ἀπὸ τῆς τομῆς
ἑκατέρωθεν, ἀπὸ κεραιῶν δύο ἐπικεκλιμένων
καὶ ὑπερτεινουσῶν ὑπὲρ τοῦ τείχους ἀνελκύσαντες
ἐγκαρσίας, ὁπότε προσπεσεῖσθαί πῃ μέλλοι ἡ
μηχανή, ἀφίεσαν τὴν δοκὸν χαλαραῖς ταῖς ἁλύ-
σεσι καὶ οὐ διὰ χειρὸς ἔχοντες· ἡ δὲ ῥύμη ἐμπί-
πτουσα ἀπεκαύλιζε τὸ προέχον τῆς ἐμβολῆς.
1 77. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Πελοποννήσιοι, ὡς αἵ

οἱ Πελοποννήσιοι τὴν

concussit, quassavit. Nobis hoc placet, quod Arri. Anab. I, 19, 3. a v. καταβάλλειν discernit. — ἄλλας δέ. Suppl. προσῆγον. — ἄλλῃ τοῦ τείχους. Non in aggere, sed in plano. — βρόχους ... περιβάλλοντες. „Haec erat usitata apud veteres ratio eludendi ictus arietis. Vid. [interpr. Liv. XXXVI, 23., ubi leguntur verba laqueis exceptos declinabant ictus, et] Lips. V. Poliorcet. 8. Ubi etiam de trabibus et saxis in eum coniiciendis plura legi possunt, nec non apud Casaub. ad Aene. Poliorc. c. 32. De structuris lunatis Lips. ibid.“ DUK. „Veget. de Re milit. IV, 23: laqueis captos arietes in obliquum trahunt.“ ARN. — ἀνέκλων. Hoc verbum significare sursum attollendo convellere, sursum trahendo avertere, demonstravit Duk. ad VII, 25. — ἀρτήσαντες ... ἀπὸ τῆς τομῆς ἑκατέρωθεν, quum ... suspendissent ab utraque parte extrema. Τομήν hic rara vi positum declarare locum seu partem, ubi trabs ab arbore fuerit abscisa, docet Bloomf. Cf. adn. I, 93, 5. Praepositio ἀπό autem ex verbo ἀρτ. pendet. — ἀπὸ κεραιῶν ... τείχους. Ἀπό hic de instrumento dictum est, ut alibi (cf. adn. 77, 1.), et iungendum videtur cum v. ἀνελκύσαντες. Κεραίας ὑπὲρ τοῦ τείχους ὑπερτεινούσας tollenones super murum eminentes vocat Liv. XXIV, 34. De voce κεραία cf. IV, 100. VII, 41.; de tollenone etiam apud Polyb. legitur. Ὑπερτείνειν hic intransitivum est, ut παρατείνειν IV, 8. Cf. Rost. Gr. §. 115. 1. — ἀνελκύσαντες, sursum trahentes. — χαλαραῖς ... ἔχοντες, laxatis catenis atque e manu remissis, Port. Ad part. ἔχοντες igitur suppl. αὐτάς. — ἀπεκαύλιζε] „ἀπέτεμε“ (? ἀπέτεμνε ?). Schol. Cf. Bloomf. — τὸ προέχον τῆς ἐμβολῆς. Suid. ἐμβολή· τὸ ἄκρον τοῦ κριοῦ τοῦ μηχανικοῦ. Similiter idem vocabulum de prominenti parte navis sive de rostro dicitur. Cf. Steph. Thes. III. p. 818. Hic ἡ ἐμβολή quum habeat partem, quae τὸ προέχον vocatur, dubites, utrum sit caput arietis, an aries ipse. Hoc interpretes Germanici, Britannici, Gallici certatim amplexi sunt, illud tamen grammaticorum explicatione et reliquo usu vocabuli confirmatur. Cf. Procop. p. 198. ἡ ἐμβολὴ προὔχουσα, ubi alia quoque ex hoc loco petita sunt, et Steph. Thes. l. d.

πόλιν ἐπιφλέξαι μάτην πειρῶνται.

τε μηχαναὶ οὐδὲν ὠφέλουν, καὶ τῷ χώματι τὸ
ἀντιτείχισμα ἐγίγνετο, νομίσαντες ἄπορον εἶναι
ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν ἑλεῖν τὴν πόλιν πρὸς
τὴν περιτείχισιν παρεσκευάζοντο. πρότερον δὲ 2
πυρὶ ἔδοξεν αὐτοῖς πειρᾶσαι, εἰ δύναιντο, πνεύ-
ματος γενομένου, ἐπιφλέξαι τὴν πόλιν οὖσαν οὐ
μεγάλην· πᾶσαν γὰρ δὴ ἰδέαν ἐπενόουν, εἴ πως
σφίσιν ἄνευ δαπάνης καὶ πολιορκίας προςαχθείη.
φοροῦντες δὲ ὕλης φακέλλους παρέβαλλον ἀπὸ 3
τοῦ χώματος ἐς τὸ μεταξὺ πρῶτον τοῦ τείχους
καὶ τῆς προςχώσεως· ταχὺ δὲ πλήρους γενομένου
διὰ πολυχειρίαν, ἐπιπαρένησαν καὶ τῆς ἄλλης
πόλεως ὅσον ἐδύναντο ἀπὸ τοῦ μετεώρου πλεῖ-

Cap. LXXVII. §. 1. Τὸ ἀντιτείχισμα. Τὸ μηνοειδὲς τεῖχος 76, 3. — ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν, praesentibus terroribus, Port. Ἀπό utrum interpretere bei (cf. adn. I, 91, 7.) an vermittelst, in Folge, (cf. Matth. Gr. §. 396. 2. adn. 2. VI, 19. VII, 29. al.), non multum refert. Cf. VI, 102. ἀπὸ τῆς παρούσης ... δυνάμεως et de v. δεινά Bloomf. Hoc igitur non delendum, etsi formula ἀπὸ τῶν παρόντων legitur VII, 56. et similes ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων et ἐκ τῶν παρόντων alibi. — περιτείχισιν. Cf. adn. 75, 1.

§. 2. Οὐ μεγάλην. De ambitu cf. disputantem Muenscherum l. d. p. 3. Recentiorem quidem urbem satis magnam fuisse ex ruinis apparere dicit Leak. Graec. sept. II. p. 36. Neque vero iccirco οὐ secundum Aug. E. Ar. expungendum; nam quia urbs non magna erat, se eam combusturos esse Peloponnesii poterant sperare. — πᾶσαν ... ἰδέαν ἐπενόουν. Cf. adn. 19, 1. et de proximo εἰ Matth. Gr. §. 526. — πολιορκίας. „Hic [ut Appi. Mithr. c. 37.] πολιορκία ponitur εἰδικῶς pro ea specie πολιορκίας, quae mora et temporis tractu peragitur.“ HUDS. Est igitur χρόνιος πολιορκία (cf. Schweb. ad Onos. p. 117.) sive obsidio. — προςαχθείη. Cf. adn. 30, 2.

§. 3. Ὕλης. Cf. adn. 75, 2. — φακέλλους. De hac voce, quae interdum etiam cum simplici λ scribitur, cf. interpr. Moer. p. 393. sqq. et hic Wass. et Gottl. — παρέβαλλον. Sonare altera iuxta altera iacere docet Arn. Cf. VI, 99. — ἐς τὸ μεταξὺ ... προςχώσεως, in id intervallum, quod inter murum et aggerem relictum erat. Cf. adn. c. 75. extr. — ἐπιπαρένησαν. Suppl. ὕλης φακέλλους. Dobraeus non in ipsam urbem hos fasciculos iniectos, sed prope muros struem factam esse existimat, comparans παροικοδομεῖν c. 75. et παρακαταπηγνύναι IV, 90. Sed quid ad hanc rem opus fuit τὸ μετέωρον? Ex praepositionibus duabus παρά, ut in superiore παραβάλλειν dicta est, „ἡ δὲ ἐπί τὸ μετὰ τὴν πρώτην ὕλην καὶ ἑτέραν αὖθις ἐπιθεῖναι σημαίνει.“ ΔΟΥΚΑΣ. De v. νῆσαι cf. adn. c. 52. extr. — τῆς ἄλλης πόλεως. „Quasi etiam murus, quem iam antea attigerant, pars sit urbis.“ HAACK. Cf. etiam adn. 14, 1. Intelligen-

4 στον ἐπισχεῖν. ἐμβαλόντες δὲ πῦρ ξὺν θείῳ καὶ
πίσσῃ ἧψαν τὴν ὕλην. καὶ ἐγένετο φλὸξ τοσαύ-
τη, ὅσην οὐδείς πω ἔς γε ἐκεῖνον τὸν χρόνον
χειροποίητον εἶδεν· ἤδη γὰρ ἐν ὄρεσιν ὕλη τρι-
φθεῖσα ὑπ' ἀνέμων πρὸς αὐτὴν ἀπὸ ταὐτομάτου
5 πῦρ καὶ φλόγα ἀπ' αὐτοῦ ἀνῆκε· τοῦτο δὲ μέγα
τε ἦν, καὶ τοὺς Πλαταιέας τἆλλα διαφυγόντας
ἐλαχίστου ἐδέησε διαφθεῖραι· ἐντὸς γὰρ πολλοῦ
χωρίου τῆς πόλεως οὐκ ἦν πελάσαι, πνεῦμά τε
εἰ ἐπεγένετο αὐτῇ ἐπίφορον, ὅπερ καὶ ἤλπιζον
6 οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἂν διέφυγον. νῦν δὲ καὶ τόδε
λέγεται ξυμβῆναι, ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ πολὺ καὶ
βροντὰς γενομένας σβέσαι τὴν φλόγα καὶ οὕτω
παυθῆναι τὸν κίνδυνον.

1 78. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ καὶ τούτου
διήμαρτον, μέρος μέν τι καταλιπόντες τοῦ στρα-

ἔπειτα δὲ τὴν πόλιν περιτειχίζουσιν.

Cap. LXXVIII. §. 1. Στρατοπέδου. Sequuntur vulgo verba τὸ δὲ λοιπὸν ἀφέντες, quae in Aug. Cl. Ven. It. Vat. H. Mosqu. Ar. Chr. Dan. omissa Bekk. uncis circumscripsit, nos delevimus. Cf. ed. mai.

dum est autem maxime pomoerium interius atque ex eo praecipue id spatium, quod fuit inter murum vetustiorem et lunarem. — ἐπισχεῖν, occupare, i. e. assequi.

§. 4. Ἤδη γὰρ ἐν ὄρεσιν... „Ὡς εἰ ἔλεγε· χειροποίητον εἶπον, ὅτι ἐν ὄρεσι κ. τ. λ.“ ΔΟΥΚΑΣ. — ὕλη ... πρὸς αὐτήν. De re cf. Lucret. I, 896. et Suid. in δρυμός. Flexionis τριφθῆναι alia exempla vid. in ed. mai. — ἀπ' αὐτοῦ, i. e. ἀπὸ τοῦ τρίβεσθαι, τῷ τρίβεσθαι.

§. 5. Ἐλαχίστου ἐδέησε διαφθεῖραι. Errat Matth. Gr. §. 297. p. 757. et §. 534. a.; nam nominativus est τοῦτο (τὸ πῦρ). Bene Vig. p. 204. — ἐντός. Citra interpretatur Dobr., sed est potius intra. Ex hoc pendent verba πολλοῦ χωρίου τῆς πόλεως. De v. χωρίον cf. adn. I, 63, 1. — πνεῦμα ... ἐπίφορον. Cf. III, 74. εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν. — αὐτῇ] τῇ φλογί.

§. 6. Νῦν δέ. Cf. Matth. Gr. §. 606. — τόδε. Hoc explicatur verbis ὕδωρ ... κίνδυνον. — ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ. Ita etiam alii scriptores de pluvia, ut Xen. Anab. IV, 2, 2. Aqua coelestis Hor. Od. III, 10, 30. — παυθῆναι. Cf. adn. I, 81, 6.

Cap. LXXVIII. §. 1. Μέρος μέν τι καταλιπόντες. Quid reliquo exercitu fecerint, non dicitur. Dimissum eum tunc nondum esse ex §. 2. liquet; sed videtur ab oppido obsesso abductus vel per finitimas Boeotiae regiones dispositus esse, quo facilius aleretur, vel alio in loco consti-

ἀριθμὸς τῶν ἐνόντων.

τοπέδου περιετείχιζον τὴν πόλιν κύκλῳ, διελόμενοι κατὰ πόλεις τὸ χωρίον· τάφρος δὲ ἐντός τε ἦν καὶ ἔξωθεν, ἐξ ἧς ἐπλινθεύσαντο. καὶ ἐπειδὴ
2 πᾶν ἐξείργαστο περὶ ἀρκτούρου ἐπιτολάς, καταλιπόντες φύλακας τοῦ ἡμίσεος τείχους (τὸ δὲ ἥμισυ Βοιωτοὶ ἐφύλασσον) ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. Πλαταιῆς δὲ
3 παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς πρεσβυτάτους τε καὶ πλῆθος τὸ ἄχρηστον τῶν ἀνθρώπων πρότερον ἐκκεκομισμένοι ἦσαν ἐς τὰς Ἀθήνας· αὐτοὶ δ᾽ ἐπολιορκοῦντο ἐγκαταλελειμμένοι τετρακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ ὀγδοήκοντα, γυναῖκες δὲ δέκα καὶ ἑκατὸν σιτοποιοί. τοσοῦτοι ἦσαν οἱ ξύμ-
4 παντες, ὅτε ἐς τὴν πολιορκίαν καθίσταντο, καὶ ἄλλος οὐδεὶς ἦν ἐν τῷ τείχει, οὔτε δοῦλος οὔτε ἐλεύθερος. τοιαύτη μὲν ἡ Πλαταιῶν πολιορκία κατεσκευάσθη.

§. 3. Ἄχρηστον Cass. Aug. Cl. Ven. C. F. Pal. It. Vat. Reg. Gr. al. Vulgo et Bekk. ἀχρεῖον. Quod defendit Bloomf., quia Thucydides de turba inutili ad bellum constanter hac forma utatur, ut II, 6. 40. al. Sed quum ipsum vocabulum ἄχρηστος etiam VI, 16. apud eum exstet, et idem de militibus Xen. Anab. III, 4, 26. et alibi legatur, meliorum librorum consensui obtemperandum fuit.

tisse, ubi eos, qui ad Plataeas relicti erant, ab Atheniensium impetu, si quem facerent, defenderet. De μέν solitario cf. adn. 65, 12. — περιετείχιζον ... κύκλῳ. Hanc circummunitionem III, 21. accuratius cognoscimus. — διελόμενοι ... τὸ χωρίον, spatio inter singulas civitates diviso. Cf. IV, 69. V, 75. VII, 19. — ἐντός τε ... καὶ ἔξωθεν. Suppl. τοῦ περιτειχιζομένου χωρίου. Ἐντός, i. e. inter munitionem et urbem. Cf. III, 22.

§. 2. Περὶ ἀρκτούρου ἐπιτολάς. Arcturum constat esse stellam maximam in signo Bootis. Ἐπιτολή, quae ab ἀνατολῇ, ortu quotidiano, discernitur (cf. Phryn. p. 124. sq. et ibi Lob.), eum significat ortum, quo stella primum rursus in conspectum venit, postquam per aliquod tempus solis radiis pressa est. Cf. Idel. Chronol. I. p. 50—53. Hic autem designatur ἐπιτολή Arcturi ἑῴα („der heliakische Aufgang" Idel. p. 53.) circa aequinoctium auctumnale. „Incidebat ortus iste in Boedromionem Theophr. Hist. plant. IV, 12., secundum fastos Iulianos in d. 12. vel 17. Septembr. Plin. H. N. II, 47. Columell. IX, 2. [13. Septembr. Dodw., 18. Septembr. Idel. I. p. 247., 19. Septembr. Bloomf.]" BRED. post I. Fr. Pfaff. de Ortib. et Occas. Sider.

§. 3. Ἐκκεκομισμένοι ἦσαν. De re vid. 6, 4., de verbo Matth. Gr. §. 493. Rost. §. 114. 2. — τετρακόσιοι. Hinc, quantus fuerit omnium Plataeensium numerus, colligere studet Muensch. de Reb. Plat. p. 11. sq. — γυναῖκες ... σιτοποιοί. „Tangit morem Graecorum, apud quos hoc mulierum munus erat, ut fruges pinserent, panem coquerent, et alia ad victum pertinentia pararent." DUK., apud quem et Bloomf. vide plura. Infra tamen VI, 22. commemorantur mares σιτοποιοί e pistrinis arcessendi, ubi ipsum vocabulum etiam apud Theophrastum et alios Atticos legi contra Thomam Mag. ἀρτοπόπον κάλλιον esse pronunciantem docet Duk.

Ἀθηναίων ἐπὶ Χαλκιδέας καὶ Βοττιαίους στρατευσάντων ἧσσα ἐπὶ Σπαρτώλῳ.

1 79. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους καὶ ἅμα τῇ τῶν Πλαταιῶν ἐπιστρατείᾳ Ἀθηναῖοι δισχιλίοις ὁπλίταις ἑαυτῶν καὶ ἱππεῦσι διακοσίοις ἐστράτευσαν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης καὶ Βοττιαίους, ἀκμάζοντος τοῦ σίτου· ἐστρατήγει δὲ Ξενοφῶν
2 ὁ Εὐριπίδου τρίτος αὐτός. ἐλθόντες δὲ ὑπὸ Σπάρτωλον τὴν Βοττικὴν τὸν σῖτον διέφθειραν. ἐδόκει δὲ καὶ προσχωρήσειν ἡ πόλις ὑπό τινων ἔνδοθεν πρασσόντων. προσπεμψάντων δὲ ἐς Ὄλυνθον τῶν οὐ ταῦτα βουλομένων, ὁπλῖταί τε ἦλθον καὶ στρατιὰ ἐς φυλακήν· ἧς ἐπεξελθούσης ἐκ τῆς Σπαρτώλου, ἐς μάχην καθίστανται οἱ
3 Ἀθηναῖοι πρὸς αὐτῇ τῇ πόλει. καὶ οἱ μὲν ὁπλῖται τῶν Χαλκιδέων καὶ ἐπίκουροί τινες μετ᾽ αὐτῶν νικῶνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀναχωροῦσιν ἐς τὴν Σπάρτωλον· οἱ δὲ ἱππῆς τῶν

Cap. LXXIX. §. 2. Διέφθειραν. Aug. Ven. C. F. Pal. Vat. H. G. cod. Bas. διέφθειρον, non deterius. Alterum tuetur Diod.

Cap. LXXIX. Cf. Diod. XII, 47. — §. 1. Τῇ τῶν Πλαταιῶν ἐπιστρατείᾳ. Cf. Matth. Gr. §. 367. Rost. §. 108. adn. 1. — δισχιλίοις. Mille sunt apud Diod. — ἀκμάζοντος τοῦ σίτου. Cf. adn. 19, 1. — τρίτος αὐτός. „Alter ex his duobus ducibus, qui cum hoc Xenophonte copias ducebant, vocabatur Calliades, de quo Plut. in Nic. [c. 6.]" PALMER. Tertium „Phanomachum nominat Diod." WASS.

§. 2. Ὑπὸ Σπάρτωλον. Hunc accentum huius nominis, quod interdum Σπαρτωλός pingi Duk. adnotat, tuetur Goettl. Doctr. accent. p. 190. Hanc urbem ab Olyntho in occasum spectasse ex V, 18. coniecit Gatterer. At ab Olyntho in septentrionem vergentem inter illam et Apolloniam sitam fuisse docet Leak. Graec. sept. III. p. 456. et 459. — ὑπό τινων ἔνδοθεν πρασσόντων, quorundam civium opera, qui hoc moliebantur. Ὑπό positum est ob vim passivam, quae latet in v. προσχωρεῖν (cf. Matth. Gr. §. 592. β΄.), de v. πράσσειν vid. Duk. ad IV, 132. — στρατιά. Hic alios milites, velites et pel-

Χαλκιδέων καὶ ψιλοὶ νικῶσι τοὺς τῶν Ἀθηναίων
ἱππέας καὶ ψιλούς. εἶχον δέ τινας οὐ πολλοὺς 4
πελταστὰς ἐκ τῆς Κρουσίδος γῆς καλουμένης.
ἄρτι δὲ τῆς μάχης γεγενημένης, ἐπιβοηθοῦσιν
ἄλλοι πελτασταὶ ἐκ τῆς Ὀλύνθου. καὶ οἱ ἐκ τῆς 5
Σπαρτώλου ψιλοὶ ὡς εἶδον, θαρσήσαντες τοῖς
τε προσγιγνομένοις καὶ ὅτι πρότερον οὐχ ἥσσῶν-
το, ἐπιτίθενται αὖθις μετὰ τῶν Χαλκιδέων
ἱππέων καὶ τῶν προσβοηθησάντων τοῖς Ἀθη-
ναίοις. καὶ ἀναχωροῦσι πρὸς τὰς δύο τάξεις, ἃς
κατέλιπον παρὰ τοῖς σκευοφόροις. καὶ ὁπότε μὲν 6
ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνεδίδοσαν, ἀποχωροῦσι
δὲ ἐνέκειντο καὶ ἐσηκόντιζον. οἵ τε ἱππῆς τῶν
Χαλκιδέων προσιππεύοντες, ᾗ δοκοῖ, προσέβαλλον,
καὶ οὐχ ἥκιστα φοβήσαντες ἔτρεψαν τοὺς Ἀθη-
ναίους καὶ ἐπεδίωξαν ἐπὶ πολύ. καὶ οἱ μὲν Ἀθη- 7
ναῖοι ἐς τὴν Ποτίδαιαν καταφεύγουσι, καὶ ὕστερον
τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους κομισάμενοι ἐς τὰς
Ἀθήνας ἀναχωροῦσι τῷ περιόντι τοῦ στρατοῦ·
(ἀπέθανον δὲ αὐτῶν τριάκοντα καὶ τετρακόσιοι
καὶ οἱ στρατηγοὶ πάντες·) οἱ δὲ Χαλκιδῆς καὶ οἱ
Βοττιαῖοι τροπαῖόν τε ἔστησαν καὶ τοὺς νεκροὺς
τοὺς αὑτῶν ἀνελόμενοι διελύθησαν κατὰ πόλεις.

Αμπρακιῶται καὶ Χάονες

80. *Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, οὐ πολλῷ ὕστερον* 1

§. 6. *Ἀποχωροῦσι.* Vat. II. *ἀναχωροῦσι*, quod locis simillimis III,. 97. IV, 32. VII, 79. commendatur; quum tamen iam bis in proximis adsit, tertium inferre ex paucis libris noluimus. Cf. tamen sd. c. 83. extr.

tastas, significet oportet. Cf. Bloomf.

§. 4. *Εἶχον.* Suppl. *οἱ Χαλκιδῆς*. Cf. ed. mai. — *πελταστάς.* Distinguuntur a *ψιλοῖς*, ut Xen. Anab. V, 2, 16. Ceterum cf. adn. 29, 5. — *Κρουσίδος.* Ab Herodot. VII, 123. Crossaea vocatur. Eius urbs est Gigonus I, 61, 5., ubi vid. adn.

§. 5. *Καὶ ἀναχωροῦσι*] „*οἱ Ἀθηναῖοι.*" Schol. Cf. ed. mai. Prol. 1. p. 283. sq.

§. 6. *Ἐνεδίδοσαν*] „*οἱ Χαλκιδεῖς δηλονότι καὶ οἱ Σπαρτώλιοι.*" Schol. — *ἐσηκόντιζον.* Erant igitur hi *ψιλοί* vel *πελτασταί* iaculis armati (*ἀκοντισταί*). — *ᾗ δοκοῖ.* Similiter *ὅπη δοκοῖ* 100, 5., ubi cf. adn. — *ἔτρεψαν τοὺς Ἀθηναίους.* Cf. Plut. Nic. l. d.

§. 7. *Τῷ περιόντι τοῦ στρατοῦ.* Cf. adn. I, 73, 5

τούτων Ἀμπρακιῶται καὶ Χάονες βουλόμενοι
Ἀκαρνανίαν πᾶσαν καταστρέψασθαι καὶ Ἀθη-
ναίων ἀποστῆσαι πείθουσι Λακεδαιμονίους ναυ-
τικόν τε παρασκευάσασθαι ἐκ τῆς ξυμμαχίδος
καὶ ὁπλίτας χιλίους πέμψαι ἐς Ἀκαρνανίαν, λέ-
γοντες, ὅτι, ἢν ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα μετὰ σφῶν
ἔλθωσιν, ἀδυνάτων ὄντων ξυμβοηθεῖν τῶν ἀπὸ
θαλάσσης Ἀκαρνάνων, ῥᾳδίως ἂν Ἀκαρνανίαν
σχόντες καὶ τῆς Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας κρα-
τήσουσι, καὶ ὁ περίπλους οὐκέτι ἔσοιτο Ἀθηναίοις
ὅμοιος περὶ Πελοπόννησον· ἐλπίδα δ' εἶναι καὶ
2 *Ναύπακτον λαβεῖν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πεισθέν-*
τες Κνῆμον μὲν ναύαρχον ἔτι ὄντα καὶ τοὺς ὁ-

Κνῆμον Λακεδαιμόνιον καὶ ὅμορά τινα φῦλα μεταπεμψάμενοι στρατεύουσιν ἐπὶ Ἀκαρνανίαν. αἰτίαι ταύτης τῆς στρατείας, ἀριθμὸς τῶν στρατευομένων, πορεία ἐς Στράτον.

Cap. LXXX. §. 1. *Ἂν* om. Laur. E. m. Ar. Chr. Dan. Sed vid. adn.

Ὅμοιος. Aug. et Bekk. *ὁμοίως*. Cf. Krueg. in Seebod. Horreo III. 1. p. 535., sed etiam adn. et 84, 2. extr.

Cap. LXXX. Cf. Diod. XII, 47. — §. 1. *Ἀμπρακιῶται καὶ Χάονες.* Hos iam c. 68. cognovimus socios. — *τῆς ξυμμαχίδος.* Cf. adn. I, 110, 4. — *ναυσὶ ... σφῶν*, cum navibus simul et peditatu secum. — *ξυμβοηθεῖν ... Ἀκαρνάνων.* Per attractionem haec posita sunt pro verbis *ξυμβοηθεῖν ἀπὸ θαλάσσης τῶν ἐπὶ θαλάσσῃ Ἀκαρνάνων.* Cf. c. 83. init. V, 34. 65. VII, 63. VIII, 1. al. et de simili usu praep. *ἐκ* adn. I, 8. — *ῥᾳδίως ἂν ... κρατήσουσι.* *Ἂν* cum ipso futuro iungunt Matth. Gr. §. 599. d. et Hart. de Part. II. p. 283. (cf. Rost. Gr. §. 120. 6. c. β'.), cum participio *σχόντες*, ut videtur, Herm. de part. *ἄν* p. 32. et distinctius Klotz. in Adnot. ad Devar. I. p. 121. Hic participii *σχόντες* conditionem verbis *ἀδυνάτων ὄντων* contineri, et ea de causa *σχόντες ἄν* ut *εἰ σχοῖεν ἄν* (cf. Rost. Gr. §. 121. adn. 8.) scribi potuisse existimat. Quod fortasse, etsi enunciatum *ἀδυνάτων ὄντων ... Ἀκαρνάνων* ipsum ex conditione *ἢν ... ἔλθωσιν* suspensum est, non improbandum. Alii *ἄν* apud futurum hic levi anacolutho excusari putant; certe apud Thuc. cum indicativo futuri sine eiusmodi cautionibus iungi non videtur. Cf. sd. I, 140. Optativi futuri ita positi non prorsus certum exemplum legitur V, 94. Stabilitur tamen eo usu, qui est apud infinitivum et participium. Cf. adn. §. 8. — *ἔσοιτο.* Cf. Matth. Gr. §. 529. 5. p. 1225. Rost. §. 122. 7. VIII, 50. — *ὅμοιος.* Similis atque antea (cf. adn. I, 73, 5.), aeque liber. Cf. tamen sd. — *ἐλπίδα δ' εἶναι.* Cf. adn. I, 87, 4.

§. 2. *Ναύαρχον ἔτι ὄντα.* „Particula *ἔτι* [ad c. 66. respiciens] indicat munus nauarchi apud Lacedaemonios certo temporis spatio circumscriptum fuisse. Ex Emmii Republ. Lacon. in fine intelligi potest esse, qui ei annum

*πλίτας ἐπὶ ναυσὶν ὀλίγαις εὐθὺς πέμπουσι· τῷ
δὲ ναυτικῷ περιήγγειλαν παρασκευασαμένῳ ὡς
τάχιστα πλεῖν ἐς Λευκάδα. ἦσαν δὲ Κορίνθιοι* 3
*ξυμπροθυμούμενοι μάλιστα τοῖς Ἀμπρακιώταις,
ἀποίκοις οὖσι. καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν ἔκ τε Κορίνθου
καὶ Σικυῶνος καὶ τῶν ταύτῃ χωρίων ἐν παρασκευῇ
ἦν· τὸ δ' ἐκ Λευκάδος καὶ Ἀνακτορίου καὶ Ἀμπρα-
κίας πρότερον ἀφικόμενον ἐν Λευκάδι περιέμενε.
Κνῆμος δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ χίλιοι ὁπλῖται ἐπει-* 4
*δὴ ἐπεραιώθησαν λαθόντες Φορμίωνα, ὃς ἦρ-
χε τῶν εἴκοσι νεῶν τῶν Ἀττικῶν, αἳ περὶ Ναύ-
πακτον ἐφρούρουν, εὐθὺς παρεσκευάζοντο τὴν
κατὰ γῆν στρατείαν. καὶ αὐτῷ παρῆσαν Ἑλλήνων* 5
*μὲν Ἀμπρακιῶται καὶ Λευκάδιοι καὶ Ἀνακτόριοι
καὶ οὓς αὐτὸς ἔχων ἦλθε χίλιοι Πελοποννησίων,
βάρβαροι δὲ Χάονες χίλιοι ἀβασίλευτοι, ὧν ἡ-
γοῦντο ἐπ' ἐτησίῳ προστασίᾳ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ γέ-
νους Φώτιος καὶ Νικάνωρ. ἐστρατεύοντο δὲ με-*

§. 5. *Ἐπ' ἐτησίῳ προστασίᾳ.* Pro verbis *ἐπ' ἐτησίῳ* Lugd. et, si Gailii typothetis fides haberi potest, plerique Par. *ἐπετησίῳ*. Quod ob verba Dion. Cass. LII, 9. *προστατείαις ἐπετησίοις χρώμενοι* praeferendum videretur, nisi idem *προστατείας* nomen pro Thucydideo *προστασία*, pro quo in solis Laur. m. et fortasse E. alterum contra exempla II, 65. et VI, 89. legitur, substituisset. Doederleinius *ἐπετήσιον* anniversarium, *ἐτήσιον* annuum esse docens exemplis a Bloomf. et in Steph. Thes. vv. *ἐπετήσιος* et *ἐτήσιος* prolatis satis refellitur. Ipse Thuc. *ἐτησίους θυσίας*, sacrificia anniversaria, dixit V, 11.

Φώτιος. Aug. Pal. It. Vat. Reg. Bekk. *Φώτυος*. Quae nominis notissimi forma nobis incognita est. Cf. Bloomf.

praefiniant, de quo parum constare idem dicit.“ DUK. Plerumque quidem nauarchum per annum munere suo functum, sed id nonnunquam prorogatum esse docet Manso Spart. II. p. 382. Vide plura hac de re et de universo nauarchi munere in ed. mai. et apud Arn. — *ἐπὶ ναυσίν.* Similiter IV, 10. Cf. Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 893. — *τῷ ναυτικῷ . . . παρασκευασαμένῳ.* „Naves usitata figura positae sunt pro nautis.“ BLOOMF.

§. 3. *Ἀποίκοις οὖσι.* Cf. Muell. Dor. I. p. 117. et Krus. Hell. II. 2. p. 322. — *ἐν παρασκευῇ ἦν*, i. e. *παρεσκευάζετο*. Cf. Vig. p. 608. et 101, 2.

§. 4. *Τῶν εἴκοσι νεῶν* cet. Cf. c. 69.

§. 5. *Ἐπ' ἐτησίῳ προστασίᾳ*, ea conditione, ut annuum imperium tenerent. Cf. Matth. Gr. §. 586. ε'. Nisi forte *ἐπετησίῳ* praestat. Cf. sd. — *ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ γένους.*

6 *τὰ Χαόνων καὶ Θεσπρωτοὶ ἀβασίλευτοι. Μολοσ-
σοὺς δὲ ἦγε καὶ Ἀτιντᾶνας Σαβύλινθος ἐπίτρο-
πος ὢν Θαρύπου τοῦ βασιλέως, ἔτι παιδὸς ὄν-
τος, καὶ Παραυαίους Ὄροιδος βασιλεὺς ὤν. Ὀρέ-
σται δὲ χίλιοι, ὧν ἐβασίλευεν Ἀντίοχος, μετὰ
Παραυαίων ξυνεστρατεύοντο Ὀροίδῳ, Ἀντιόχου*
7 *ἐπιτρέψαντος. ἔπεμψε δὲ καὶ Περδίκκας κρύφα
τῶν Ἀθηναίων χιλίους Μακεδόνων, οἳ ὕστερον*
8 *ἦλθον. τούτῳ τῷ στρατῷ ἐπορεύετο Κνῆμος, οὐ
περιμείνας τὸ ἀπὸ Κορίνθου ναυτικόν· καὶ διὰ
τῆς Ἀργείας ἰόντες Λιμναίαν κώμην ἀτείχιστον*

§. 6. *Θαρύπου* It. Vat. Lugd., fortasse F. et G., de quibus tacet Gail., Paus. I, 11, 1. „Apud Plut. in Pyrrh. [c. 1.] est *Θαῤῥύτου υἱὸς ἦν Ἀλκέτας*, ubi cum Vulcan. legendum *Θαῤῥύπου*.“ GOTTL. Nomen *Θαρύπας* de alio exstat etiam Xen. Anab. II, 6, 28. Male igitur vulgo et Bekk. *Θάρυπος*.

Ex una igitur gente apud illos magistratus creabantur.

§. 6. *Ἀτιντᾶνας.* Hunc populum a Palmerio in extremo angulo Epiri propter Apolloniam collocari docet Bloomf. Cf. etiam Muell. de Maced. p. 14. et Leak. Graec. sept. IV. p. 118., qui inter Apsum (*Βερατινόν*) et Aoum (*Βιῶσαν*) eos habitasse ostendit. Add. Arn. ad h. l. Illyrios alii dicunt, alii Epirotas. Vid. Muell. l. d. p. 46. — *Παραυαίους.* Hos ad superiorem Aoum seu Aeantem, ubi nunc Zagori, ponit Muell. de Maced. p. 13. et ad Tab. Graec. septentr. p. 25., in Aoi brachii ad orientem spectantis convallibus et montibus iis, in quibus hic fluvius oritur, Leak. l. d. p. 115. sqq. et 119. Nonnulli eos Thesprotorum populum faciunt. Cf. Bloomf. — *Ὀρέσται.* Hos Macedones fuisse Epirotis postea fortasse ideo attributos, quod se a regibus Macedoniae seiunxerint, demonstrat Muell. de Maced. p. 14. et 46., qui cum Pouquevillio Orestidem nunc Castoriam vocari putat. „Grámista, Anaselítza, Castoría.“ Leak. l. d. III. p. 305. Cf. id. IV. p. 121. et Arn., qui inter Cambunios montes haud procul a via Egnatia collocat.

§. 7. *Κρύφα τῶν Ἀθηναίων.* Quibuscum pacem composuerat. Vid. c. 27. — *ὕστερον ἦλθον*, sero venerunt, ut *ὕστερον ἧκον* VII, 27. Cf. Bloomf.

§. 8. *Ἐπορεύετο.* Ambracia eum profectum esse et ex copiis collectis et ex vv. *διὰ τῆς Ἀργείας ἰόντες* satis liquet. Male igitur Urquhart. Indol. orient. I. p. 83. et 88. e Leucade eum profectum mari Limnaeam pervenisse fingit. — *διὰ τῆς Ἀργείας*] „*τῆς Ἀμφιλοχικῆς.*“ Schol. Cf. III, 105. 106. et de Argivis Amphilochiis c. 68. — *Λιμναίαν.* Argivorum vicum esse etiam Steph. Byz. testatur. De situ eius cf. Krus. Hell. II. 2. p. 328. et 334. sqq. et Muell. ad Tab. Graec. septent. p. 26. Vicus Limnaea a portu postea munito et inhabitato aliquantum videtur abfuisse, et a Krusio ad

ἐπόρθησαν· ἀφικνοῦνταί τε ἐπὶ Στράτον, πόλιν μεγίστην τῆς Ἀκαρνανίας, νομίζοντες, εἰ ταύτην πρώτην λάβοιεν, ῥᾳδίως ἂν σφίσι τἆλλα προςχωρήσειν.

Χαόνων ἧσσα ἐπὶ Στράτῳ.

81. Ἀκαρνᾶνες δὲ αἰσθόμενοι κατά τε γῆν 1
πολλὴν στρατιὰν ἐςβεβληκυῖαν, ἔκ τε θαλάσσης ναυσὶν ἅμα τοὺς πολεμίους παρεσομένους, οὔτε ξυνεβοήθουν, ἐφύλασσόν τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι, παρά τε Φορμίωνα ἔπεμπον κελεύοντες ἀμύνειν· ὁ δὲ ἀδύνατος ἔφη εἶναι, ναυτικοῦ ἐκ Κορίνθου μέλλοντος ἐκπλεῖν, Ναύπακτον ἐρήμην ἀπολιπεῖν.
οἱ δὲ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τρία τέλη 2
ποιήσαντες σφῶν αὐτῶν ἐχώρουν πρὸς τὴν τῶν Στρατίων πόλιν, ὅπως ἐγγὺς στρατοπεδευσάμενοι, εἰ μὴ λόγοις πείθοιεν, ἔργῳ πειρῷντο τοῦ τείχους.
καὶ μέσον μὲν ἔχοντες προςῄεσαν Χάονες 3
καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι, ἐκ δεξιᾶς δ' αὐτῶν Λευκάδιοι καὶ Ἀνακτόριοι καὶ οἱ μετὰ τούτων, ἐν ἀριστερᾷ δὲ Κνῆμος καὶ οἱ Πελοποννήσιοι καὶ Ἀμπρακιῶται· διεῖχον δὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἔστιν ὅτε οὐδὲ ἑωρῶντο.
καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες τε- 4

§. 8. Ἂν om. Laur. E. At cf. adn.

Cap. LXXXI. §. 1. Τὰ αὑτῶν. Cass. Cl. Ven. Pal. Gr. al. τὰ αὐτῶν. Cf. adn. I, 17.

radices australes Thyami collocatur. Cf. III, 106. Contra ipsum portum (nunc Κερβασαράς seu Karvansarai) volunt esse Leak. l. d. I. p. 162. IV. p. 243. et Urquh. l. d. — Στράτον. De huius situ cf. III, 106. Krus. Hell. II. 2. p. 336. sq. Leak. l. d. I. p. 137. sqq. — ἂν ... προςχωρήσειν. Particulae ἂν cum infinitivo futuri iunctae alia exempla Thucydidea sunt V, 82. VI, 66. VIII, 25. 71. Cf. Matth. Gr. §. 598. a. et §. 599. d. p. 1412. Rost. §. 120. 6. e. aa. De eadem participio futuri adiuncta cf. adn. V, 15.

Cap. LXXXI. §. 1. Παρὰ Φορμίωνα. Cf. 69, 1.

§. 2. Τρία τέλη ποιήσαντες] „οὐκ ἐπὶ μῆκος, ἀλλ' ἐπὶ πλάτος.“ Schol. Τέλη ut de navibus I, 48, 3. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 327. — λόγοις ... ἔργῳ. Cf. ad. I, 73, 2. — πειρῷντο. Cf. adn. I, 81, 4.

§. 3. Μέσον sine articulo ut IV, 31. 96. De similibus cf. adn. I, 8, 1. 48, 4. — οἱ μετὰ τούτων. Ξυμμόρους (cf. adn. IV, 93.) vel perioecos quosdam Leucadiorum et Anactoriorum fuisse censet Arn.

ταγμένοι τε προσῄεσαν καὶ διὰ φυλακῆς ἔχοντες, ἕως ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν ἐπιτηδείῳ· οἱ δὲ Χάονες σφίσι τε αὐτοῖς πιστεύοντες καὶ ἀξιούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκείνῃ ἠπειρωτῶν μαχιμώτατοι εἶναι οὔτ' ἐπέσχον τὸ στρατόπεδον καταλαβεῖν, χωρήσαντές τε ῥύμῃ μετὰ τῶν ἄλλων βαρβάρων ἐνόμισαν αὐτοβοεὶ ἂν τὴν πόλιν ἑλεῖν καὶ αὐτῶν
5 τὸ ἔργον γενέσθαι. γνόντες δ' αὐτοὺς οἱ Στράτιοι ἔτι προσιόντας, καὶ ἡγησάμενοι, μεμονωμένων εἰ κρατήσειαν, οὐκ ἂν ἔτι σφίσι τοὺς Ἕλληνας ὁμοίως προσελθεῖν, προλοχίζουσι τὰ περὶ τὴν πόλιν ἐνέδραις, καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν, ἔκ τε τῆς πόλεως ὁμόσε χωρήσαντες καὶ ἐκ τῶν
6 ἐνεδρῶν προσπίπτουσι. καὶ ἐς φόβον καταστάντων διαφθείρονταί τε πολλοὶ τῶν Χαόνων, καὶ

§. 4. Ῥύμῃ. In longe plurimis membranis ῥώμῃ. At cf. VII, 70, 2. et Bloomf. hic et ad c. 76. extr., ubi ῥύμῃ ἐμπίπτειν.
Αὑτῶν. Bekk. αὐτῶν. Cf. adn. I, 17.

§. 4. Διὰ φυλακῆς ἔχοντες. I. e. φυλαττόμενοι, caute. — ἐν ἐπιτηδείῳ. Similiter VI, 64., ad qualia olim male subaudiebant τόπῳ (cf. Lamb. Bos. p. 482. sqq.), quum sint neutra. Graeci autem loca ad castra ponenda idonea diligenter exquirebant, quum ea non, ut Romani, quotidie munirent. — οὔτ' ἐπέσχον τὸ στρατόπεδον καταλαβεῖν. Ἐπέσχον Schol. interpretatur ἐνεκαρτέρησαν, Port. sustinuerunt, quod non potest fieri. Apud Herodotum ἐπέχειν cum infinitivo iunctum ter valet deliberare, sibi proponere (tanquam metam). Cf. Lex. Herod. et Steph. Thes. III. p. 1500., ubi hoc exemplum Thucydideum adscripsit Dind. Et haec explanatio sane simplicissima est. Sin propterea, quod alibi nusquam apud Thuc. hoc vocabulum ita dicatur, eam spernas, verba sic explica: neque morati sunt (substiterunt), ut castra occuparent. Articulus videtur significare ea castra, quae ut locarent, convenerat (inter socios). Ad infinitivum eum refert Arn. (cf. VII, 33.), sed obstat sententia, quo minus ἐπέχειν hic sit abstinere, ut 76, 2., ubi cf. adn. — αὐτοβοεί. Primo impetu et clamore, Liv. I, 11: primo clamore atque impetu, id. VI, 4., et similiter saepe. Vid. ibi Drakenb. Cf. Moer. infra III, 74. 113. V, 3. et ed. mai.

§. 5. Ἔτι προςιόντας, i. e. „antequam cursum absolvissent.“ HAACK. — προλοχίζουσι ... ἐνέδραις. Eadem formula utitur Procop. Pers. p. 58. „Redundat ἐνέδραις, quum iam sit in verbo προλοχίζουσι; λόχος enim significat insidias.“ BAU. Cf. Matth. Gr. §. 636. 1. p. 1540. sq. et Lob. Paral. Gr. II. p. 523. sqq. Dicitur etiam προλοχίζειν ἐνέδρας, ut III, 112.

οἱ ἄλλοι βάρβαροι ὡς εἶδον αὐτοὺς ἐνδόντας,
οὐκέτι ὑπέμειναν, ἀλλ' ἐς φυγὴν κατέστησαν.
τῶν δὲ Ἑλληνικῶν στρατοπέδων οὐδέτερον ἤ- 7
σθετο τῆς μάχης διὰ τὸ πολὺ προελθεῖν αὐτοὺς
καὶ στρατόπεδον οἰηθῆναι καταληψομένους ἐπεί-
γεσθαι. ἐπεὶ δὲ ἐνέκειντο φεύγοντες οἱ βάρβαροι, 8
ἀνελάμβανόν τε αὐτούς, καὶ ξυναγαγόντες τὰ
στρατόπεδα ἡσύχαζον αὐτοῦ τὴν ἡμέραν, ἐς χεῖ-
ρας μὲν οὐκ ἰόντων σφίσι τῶν Στρατίων διὰ
τὸ μήπω τοὺς ἄλλους Ἀκαρνᾶνας ξυμβεβοηθη-
κέναι, ἄποθεν δὲ σφενδονώντων καὶ ἐς ἀπορίαν
καθιστάντων· οὐ γὰρ ἦν ἄνευ ὅπλων κινηθῆναι.
δοκοῦσι δ' οἱ Ἀκαρνᾶνες κράτιστοι εἶναι τοῦτο
ποιεῖν.

Κνῆμος παρ' Οἰνιάδας ἀναχωρεῖ.

82. Ἐπειδὴ δὲ νὺξ ἐγένετο, ἀναχωρήσας ὁ 1
Κνῆμος τῇ στρατιᾷ κατὰ τάχος ἐπὶ τὸν Ἄναπον
ποταμόν, ὃς ἀπέχει σταδίους ὀγδοήκοντα Στρά-
του, τούς τε νεκροὺς κομίζεται τῇ ὑστεραίᾳ ὑπο-
σπόνδους, καὶ Οἰνιαδῶν ξυμπαραγενομένων κα-
τὰ φιλίαν, ἀναχωρεῖ παρ' αὐτούς, πρὶν τὴν ξυμ-
βοήθειαν ἐλθεῖν· κἀκεῖθεν ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον
ἕκαστοι. οἱ δὲ Στράτιοι τροπαῖον ἔστησαν τῆς
μάχης τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους.

§. 7. Τῶν ... Ἑλλην. στρατοπέδων. Cf. §. 2. 4. — αὐτούς] τοὺς Χάονας. — οἰηθῆναι] τὰ Ἑλληνικὰ στρατόπεδα.

§. 8. Ἐπεὶ ἐνέκειντο φεύγοντες οἱ βάρβ., quum barbari fugientes (in Graecos) irruerent, effusa fuga (in eos) ferrentur. Insolentius ἐγκεῖσθαι, quod alibi de persequentibus dicitur, ad fugientes translatum est. — ἀνελάμβανον αὐτούς] „οἱ Ἕλληνες τοὺς βαρβάρους.“ Schol. — σφίσι. Cf. adn. I, 20, 1. — οὐ γὰρ ... κινηθῆναι, neque enim sine gravi armatura („i. e. si ea non contecti et muniti erant adversus hostium tela.“ KISTEM.) loco se movere poterant. Cf. ed. mai. — τοῦτο, i. e. τὸ σφενδονᾶν.

Cap. LXXXII. Ἄναπον. Is Siciliae Anapo longe obscurior hodie Aëtos nominatur. Cf. Krus. Hell. II. 2. p. 310. — Οἰνιαδῶν. Cf. 102, 2. sqq. — τὴν ξυμβοήθειαν. Cogita τῶν Ἀκαρνάνων. Cf. 80, 1. 81, 1.

Cap. LXXXIII. sqq. Duas pugnas navales hic narratas describit Diod. XII, 48. Figura aeri incisa eas illustratas vide in libro, qui inscribitur „Maps and plans illustrative of Thucydides.“

τὸ δὲ τῶν Πελοποννησίων ναυτικὸν ἐς Ἀκαρνανίαν μέλλον διαβαλεῖν ἀναγκάζεται Φορμίωνι ναυμαχῆσαι.

1 83. Τὸ δ' ἐκ τῆς Κορίνθου καὶ τῶν ἄλλων
ξυμμάχων τῶν ἐκ τοῦ Κρισαίου κόλπου ναυτικόν,
ὃ ἔδει παραγενέσθαι τῷ Κνήμῳ, ὅπως μὴ ξυμ-
βοηθῶσιν οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω Ἀκαρνᾶνες, οὐ
παραγίγνεται, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν περὶ τὰς αὐτὰς
ἡμέρας τῆς ἐν Στράτῳ μάχης ναυμαχῆσαι πρὸς
Φορμίωνα καὶ τὰς εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων,
2 αἳ ἐφρούρουν ἐν Ναυπάκτῳ. ὁ γὰρ Φορμίων
παραπλέοντας αὐτοὺς ἔξω τοῦ κόλπου ἐτήρει,
3 βουλόμενος ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ ἐπιθέσθαι. οἱ δὲ
Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔπλεον μὲν οὐχ ὡς
ἐπὶ ναυμαχίαν, ἀλλὰ στρατιωτικώτερον παρεσκευα-
σμένοι, ἐς τὴν Ἀκαρνανίαν, καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι
πρὸς ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ναῦς τὰς σφετέρας
τολμῆσαι τοὺς Ἀθηναίους εἴκοσι ταῖς ἑαυτῶν ναυ-
μαχίαν ποιήσασθαι· ἐπειδὴ μέντοι ἀντιπαραπλέον-
τάς τε ἑώρων αὐτούς, παρὰ γῆν σφῶν κομιζο-
μένων, καί, ἐκ Πατρῶν τῆς Ἀχαΐας πρὸς τὴν
ἀντιπέρας ἤπειρον διαβαλλόντων ἐπὶ Ἀκαρνανίας,

§. 1. Τὸ δ' ἐκ τῆς Κορίνθου ... ναυτικόν. Vid. 80, 3. — ὅπως μὴ ... Ἀκαρνᾶνες. I. e. ὅπως μὴ οἱ ἐπὶ θαλάσσῃ Ἀκαρνᾶνες ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ξυμβοηθῶσιν. Cf. hic Haack. et adn. 80, 1. — ἠναγκάσθησαν. Suppl. οἱ Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι. — ναυμαχῆσαι. De eadem re §. 3. ναυμαχεῖν. Cf. ad Xen. Cyr. II, 4, 10. et VI, 23, 3. — τὰς εἴκοσι ναῦς. Cf. 69, 1.

§. 2. Παραπλέοντας ... ἔξω τοῦ κόλπου. Haec si germana sunt, debent valere oram eo consilio legentes, ut e sinu enavigarent. Etenim classis Corinthiorum et Sicyoniorum ex Lechaeo et vicinis portibus sinus Crisaei appropinquans oram legebat, dum Athenienses Naupacto profecti illam observantes in adverso litore navigant. Id ex §. 3. certissime intelligimus. Forsitan ἔξω τοῦ κόλπου ab aliquo interprete ad verba ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ adscripta et in falsum membrum recepta esse aliquis coniiciat. De aliis enodationibus cf. ed. mai. — ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ, in aperto seu alto mari. Cf. c. 86. al. et de causa huius consilii Phormionis 89, 8.

§. 3. Οὐχ ὡς ... στρατιωτικώτερον. Pro his 87, 2. οὐχὶ ἐς ναυμαχίαν μᾶλλον ἢ ἐπὶ στρατείαν. Στρατιωτικώτερον igitur, propr. magis militariter, hic ad militiam potius (terrestrem vel diuturnam) sonet necesse est. (Pro eo στρατιῶται It. Vat. Reg.) — ἀντιπαραπλέοντας, adversam oram legentes. Cf. Bloomf. et Did. — σφῶν (τῶν Κορινθίων) κομιζομένων. Cf. Matth. Gr. §. 561. Rost. §. 131. adn. 2. Ut autem hi genitivi cohaerent cum ἑώρων, ita διαβαλλόντων (σφῶν) cum κατεῖδον. — διαβαλλόντων.

κατεῖδον τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τῆς Χαλκίδος καὶ
τοῦ Εὐήνου ποταμοῦ προςπλέοντας σφίσι, καὶ
οὐκ ἔλαθον νυκτὸς ὑφορμισάμενοι, οὕτω δὴ
ἀναγκάζονται ναυμαχεῖν κατὰ μέσον τὸν πορ-
θμόν. στρατηγοὶ δὲ ἦσαν μὲν καὶ κατὰ πόλεις 4
ἑκάστων, οἳ παρεσκευάζοντο, Κορινθίων δὲ Μα-
χάων καὶ Ἰσοκράτης καὶ Ἀγαθαρχίδας. καὶ οἱ 5
μὲν Πελοποννήσιοι ἐτάξαντο κύκλον τῶν νεῶν,
ὡς μέγιστον οἷοί τε ἦσαν, μὴ διδόντες διέκπλουν,
τὰς πρῴρας μὲν ἔξω, εἴσω δὲ τὰς πρύμνας· καὶ
τά τε λεπτὰ πλοῖα, ἃ ξυνέπλει, ἐντὸς ποιοῦνται
καὶ πέντε ναῦς τὰς ἄριστα πλεούσας, ὅπως ἐκ-
πλέοιεν διὰ βραχέος παραγιγνόμενοι, εἴ πη προς-
πλέοιεν οἱ ἐναντίοι.

Cap. LXXXIII. §. 5. *Παραγιγνόμενοι.* Gr. D. I. E. Vind. m. *παραγιγνόμεναι*, quo non opus. Cf. adn.

Προςπλέοιεν Cass. Aug. Cl. Ven. F. Pal. It. Vat. H. Reg.

quum traiicerent. Cf. VI, 30. et *παραβάλλειν* III, 32. extr. — *κατεῖδον τοὺς Ἀθηναίους.* Haec propter interposita membra perspicuitatis causa addita abesse recte poterant. — *Χαλκίδος.* Est urbs ad montem eiusdem nominis, cui hodie nomen *Βαράσσοβα* (et Galata ?), et ad Euenum sita. Cf. Strab. p. 451. 459. Krus. Hell. II. 2. p. 245. Muell. ad Tab. Graec. p. 30. Leak. Graec. sept. I. p. 106. sq. et 111. — *Εὐήνου.* Cf. Strab. l. d. Hodie Phidári. — *καὶ οὐκ . . . ὑφορμισάμενοι*, et quum eos (Corinthios) noctu stationem cepisse non obscurum fuisset, sive quum Corinthii insciis Atheniensibus stationem non potuissent capere. Quoniam enim *ἑώρων* et *κατεῖδον* ad Corinthios eorumque socios referuntur, *ἔλαθον*, quod, sicut illa, cum coniunctione *ἐπειδή* cohaeret, non potest nisi ad eosdem spectare. Vide plura in ed. mai. — *οὕτω δή.* Cf. adn. I, 131, 1. — *κατὰ μέσον τὸν πορθμόν.* Portus *πορθμόν* fretum interpretatur, id est *τὸ τοῦ Κρισαίου κόλπου στόμα* 86, 3. At Bloomf. et alii Graeca rectius expresserunt verbis in medio traiectu, quia Peloponnesii tunc extra sinum (Crisaeum in sinu Patrensi) fuerint, quod ipsum tempus Phormio exspectaverit. Cf. §. 2. et 86, 4., unde extra Rhia hanc Peloponnesiorum cladem accidisse intelligimus. De v. *πορθμός* cf. etiam adn. VI, 2.

§. 4. *Στρατηγοὶ δέ* cet. Similia de alia classe legimus I, 46, 2.

§. 5. *Ἐτάξαντο . . . νεῶν*, orbem suarum navium instruxerunt. Cf. III, 78. — *διέκπλουν.* Cf. adn. I, 49, 3. — *λεπτὰ πλοῖα.* I. e. *μικρὰ πλ.* Cf. VII, 40, 5. — *ἐντὸς ποιοῦνται*, intra se recipiunt, in orbem recipiunt. Cf. VI, 67, 1. — *διὰ βραχέος.* Propr. exiguo ex intervallo („*ὡς ἀπὸ κέντρου πρὸς περιφέρειαν.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.*), cf. adn. 29, 3., et iccirco celeriter. — *παραγιγνόμενοι.* De masculino vid. adn. I, 110, 4.

1 **84.** *Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατὰ μίαν ναῦν τετα-* *ταραχὴ καὶ ἧσσα τῶν Πελοποννησίων.*
γμένοι περιέπλεον αὐτοὺς κύκλῳ καὶ ξυνῆγον
ἐς ὀλίγον, ἐν χρῷ ἀεὶ παραπλέοντες καὶ δόκησιν
παρέχοντες αὐτίκα ἐμβαλεῖν. προείρητο δ' αὐτοῖς
ὑπὸ Φορμίωνος μὴ ἐπιχειρεῖν, πρὶν ἂν αὐτὸς ση-
2 *μήνῃ. ἤλπιζε γὰρ αὐτῶν οὐ μενεῖν τὴν τάξιν,*
ὥςπερ ἐν γῇ πεζήν, ἀλλὰ ξυμπεσεῖσθαι πρὸς ἀλ-
λήλας τὰς ναῦς, καὶ τὰ πλοῖα ταραχὴν παρέξειν,
εἴ τ' ἐκπνεύσαι ἐκ τοῦ κόλπου τὸ πνεῦμα, ὅπερ
ἀναμένων τε περιέπλει, καὶ εἰώθει γίγνεσθαι ἐπὶ
τὴν ἕω, οὐδένα χρόνον ἡσυχάσειν αὐτούς· καὶ τὴν

Gr. al. Vulgo et Bekk. *προςπίπτοιεν.* Quod etsi nobis quoque ob ter iam positum *πλεῖν* multo magis probatur, a libris tamen mss. recedere noluimus, quum alibi quoque apud Thuc. interdum idem verbum parum grato modo repetitum inveniatur. Cf. II, 2. 56. 72.

Cap. LXXXIV. §. 2. *Παρέξειν.* Cass. Aug. Cl. Pal. It. Vat. H. Reg. *παρέχειν*, quod habet quo excusetur. Cf. adn. III, 46.

Ἐπί. Cl. Ven. Reg. Mosqu. Ar. Chr. Dan. *περί*, quod probat Dobr. Cf. tamen Bloomf., qui praeter alia comparat Arri. Anab. III, 18, 11., ubi de coniectura *ὑπό* pro *ἐπί* scripserunt Ellendt. et Krueg. et Xen. Cyr. V, 3, 52., ubi in libris mss. *ἐπὶ τῇ ἕῳ* legitur.

Cap. LXXXIV. §. 1. *Κατὰ μίαν ναῦν τεταγμένοι.* Haec utrum de longa singularum navium acie, an de *βάθει* aciei intelligenda sint, dubitant interpretes. Illi explicationi favent similia dicendi genera *ἐπὶ μιᾶς* et *ἐπὶ μίαν* (cf. Duk. ad VI, 32.), et quod 90, 4. iunguntur *κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως.* Attamen *ἐπί* certe non minus de ordinibus *εἰς βάθος* instructis dici ostendit Duk. ad VII, 79. Hic Haackius et Goell. naves primum, quum adveherentur, singulas iuxta singulas, deinde *ἐπιστροφῇ* facta, de qua tamen apud Thuc. nihil legitur, singulas post singulas docent navigavisse. — *ξυνῆγον ἐς ὀλίγον*, in angustum cogebant. Cf. §. 3. *ἐν ὀλίγῳ* et adn. 81, 4. — *ἐν χρῷ*] „*ἀντὶ τοῦ πλησίον. ἔστι δὲ ἀποκοπή·* [?cf. Rost. Gr. §. 45. 2.] *ἦν γὰρ ἐν χρωτί. εἴρηται δὲ ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς κουρᾶς τῆς ἄχρι τοῦ χρωτὸς γιγνομένης.*“ Schol. Naves semper cursu propemodum vadentes Port., strictim Haas. Cf. Bloomf. et ed. mai. — *δόκησιν.* Cf. adn. 35, 2. et de infinitivo postea sine articulo posito adn. I, 16. — *σημήνῃ.* De hoc coniunctivo et de *βούληται* §. 2. vid. Rost. Gr. §. 123b. 5. b.

§. 2. *Τὰ πλοῖα* Thuc. hic simpliciter vocat, quae 83, 5. *λεπτὰ πλοῖα* dixerat. Cf. Duk. ad IV, 116, 2. — *ἐκπνεύσαι ἐκ τοῦ κόλπου.* Cf. VI, 104, 2. et ibi Bloomf. — *ὅπερ.* Ex hoc accusativo postea ad v. *εἰώθει* nominativum repete.

ἐπιχείρησιν ἐφ᾽ ἑαυτῷ τε ἐνόμιζεν εἶναι, ὁπόταν
βούληται, τῶν νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν, καὶ τότε
καλλίστην γίγνεσθαι. ὡς δὲ τό τε πνεῦμα κατήει, 3
καὶ αἱ νῆες ἐν ὀλίγῳ ἤδη οὖσαι ὑπ᾽ ἀμφοτέρων,
τοῦ τε ἀνέμου τῶν τε πλοίων, ἅμα προςκειμέ-
νων ἐταράσσοντο, καὶ ναῦς τε νηῒ προςέπιπτε, καὶ
τοῖς κοντοῖς διωθοῦντο, βοῇ τε χρώμενοι καὶ
πρὸς ἀλλήλους ἀντιφυλακῇ τε καὶ λοιδορίᾳ οὐδὲν
κατήκουον οὔτε τῶν παραγγελλομένων οὔτε τῶν
κελευστῶν, καὶ τὰς κώπας ἀδύνατοι ὄντες ἐν κλυ-
δωνίῳ ἀναφέρειν ἄνθρωποι ἄπειροι τοῖς κυβερ-
νήταις ἀπειθεστέρας τὰς ναῦς παρεῖχον, τότε δὴ
κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον σημαίνει· καὶ οἱ Ἀθη-
ναῖοι προςπεσόντες πρῶτον μὲν καταδύουσι τῶν
στρατηγίδων νεῶν μίαν, ἔπειτα δὲ καὶ πάσας, ᾗ

§. 3. *Κλυδωνίῳ*. Suidas et Photius in v. *κλυδώνιον* legunt *κλύδωνι*, quod reponendum esse coniecit Steph. in Thes. Confirmatur certe imitationibus Arriani et Appiani. Vid. Bloomf. in ed. mai.

— *ἐφ᾽ ἑαυτῷ*] *ἐπὶ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ*. Cf. Matth. Gr. §. 586. δ΄. III, 12. VII, 12. al. — *καλλίστην*. *Κάλλιστ᾽ ἂν* coniicit Krueg.

§. 3. *Κατήει*. Cf. adn. 25, 4. — *τοῖς κοντοῖς διωθοῦντο*. *Διωθεῖσθαι* hic sonat sich von einander stofsen. Exempla verbi ita positi vide apud Bloomf. *Κοντοῖς ἐξεώθουν ἀπ᾽ ἀλλήλων* (*τὰς ναῦς*) pro his dixit Appi. Civ. V, 89. Augmenti syllabici verborum *ὠθεῖν* et *ὠνεῖσθαι* omissi, de qua re tacent grammatici nostri, exempla vide in ed. mai., velut *ὦθει* Plat. Charm. p. 155. C., *ἐξωνοῦντο* Aeschin., *ἀντωνεῖτο* Andoc. et scriptorum non Atticorum haud pauca. Apud Thuc. tamen nusquam alibi sic scribitur, nisi quod in uno Par. E. *ἀπώσαντο* legitur I, 144. — *ἀντιφυλακῇ*, mutua cautione. — *κελευστῶν*. A Latinis hortatores et pausarii vocantur. „De eorum munere in navibus Scheffer. de Milit. nav. IV, 7. et interpr. Poll. I, 96.“ DUK. Cf. VII, 70. et hic Arn. — *τὰς κώπας ... ἀναφέρειν*. Remos ad se reducere et attollere suspensos (antequam rursus demissi immergantur) interpretatur Villois. ad Long. secundum Steph. Thes. — *ἐν κλυδωνίῳ*, in mari undanti, fluctibus agitato. Sed cf. sd. — *ἀπειθεστέρας*, minus obtemperantes, i. e. inhabiles. Cf. Bloomf. — *τότε ... τοῦτον*. Cf. adn. I, 58, 1. — *σημαίνει*. Suppl. *ὁ Φορμίων*. Cf. §. 1. — *πάσας ... διέφθειρον*. Pro his Diod. XII, 48: *τῶν ἄλλων πολλὰς ἄπλους ἐποίησε* (*Φορμίων*). *Διαφθείρειν* enim, ut *καταδύειν*, de quo vid. adn. I, 50, 1., etiam hac vi ponitur. Cf. 90, 5. 92, 2.

χωρήσειαν, διέφθειρον, καὶ κατέστησαν ἐς ἀλκὴν
μὲν μηδένα τρέπεσθαι αὐτῶν ὑπὸ τῆς ταραχῆς,
4 φεύγειν δ᾽ ἐς Πάτρας καὶ Δύμην τῆς Ἀχαΐας. οἱ
δὲ Ἀθηναῖοι καταδιώξαντες καὶ ναῦς δώδεκα λα-
βόντες τούς τε ἄνδρας ἐξ αὐτῶν τοὺς πλείστους
ἀνελόμενοι ἐς Μολύκρειον ἀπέπλεον· καὶ τροπαῖον
στήσαντες ἐπὶ τῷ Ῥίῳ καὶ ναῦν ἀναθέντες τῷ
5 Ποσειδῶνι ἀνεχώρησαν ἐς Ναύπακτον. παρέπλευ-
σαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι εὐθὺς ταῖς περιλοί-
ποις τῶν νεῶν ἐκ τῆς Δύμης καὶ Πατρῶν ἐς
Κυλλήνην τὸ Ἠλείων ἐπίνειον· καὶ ἀπὸ Λευκάδος
Κνῆμος καὶ αἱ ἐκεῖθεν νῆες, ἃς ἔδει ταύταις ξυμ-
μῖξαι, ἀφικνοῦνται μετὰ τὴν ἐν Στράτῳ μάχην
ἐς τὴν Κυλλήνην.

§. 4. *Μολύκρειον*. Similiter vulgo III, 102. At ibi Cass. Aug. Ven. C. F. Pal. It. Vat. Reg. Gr. *Μολύκριον*, et II, 86. in omnibus libris *Μολυκρικόν*. Quare hic quoque *Μολύκριον* recipiendum videtur. Cf. ed. mai. I. 2. p. 165.

§. 5. *Ξυμμῖξαι*, Bekk. In membranis aut plerisque aut omnibus *ξυμμίξαι*, et alibi idem et *προςμίξαι*, praeterquam quod in Pal. *προςμῖξαι* III, 31. IV, 126. VII, 22. Cf. Buttm. Gr. max. ed. verb. anom., sed etiam Lob. Paral. Gr. II. p. 410. sqq.

VII, 41. VIII, 34. — *ἐς ἀλκὴν* (ad resistendum, ad pugnam) ... *τρέπεσθαι*. Sic vel *πρὸς ἀλκὴν τρέπεσθαι* complures rerum scriptores, sicut Herodot., Arri., Dion. Hal. Cf. Wessel. ad Herod. IV, 125. et Steph. Thes. v. *ἀλκή*. Insolentius *ἐς ἀλκὴν ὑπομεῖναι* III, 108. — *Δύμην*. Est ex Achaiae urbibus *πασῶν δυςμικωτάτη*. Cf. Strab. p. 386. sq. Paus. VII, 17, 3. sqq. Leak. It. Mor. II. p. 159. sqq.

§. 4. *Τούς τε ἄνδρας ... ἀνελόμενοι*, suscepta maxima parte hominum, qui in illis erant, et translata in suas naves. Cf. ed. mai. — *Μολύκρειον*. De forma nominis cf. sd., de conditione urbis III, 102., de situ Strab. p. 451. 460. Paus. IX, 31, 5. — *τῷ Ῥίῳ*. *Τῷ Μολυκρικῷ* 86, 2. — *ναῦν ... Ποσειδῶνι*. „Solebant veteres post victoriam navibus partam naves deo, qui favisse videbatur, dicare, et Neptuno plerumque. Sic paulo infra c. 92. — Plura hac de re vide apud Scheffer. de Milit. nav. IV, 2. p. 273.“ HUDS. Add. Wessel. ad Diod. XII, 48. et hic Gottl. Neptuni templum in Rhio Molycrico fuisse e Scyl. §. 35. colligit Bloomf. Cf. c. 92. adn.

§. 5. *Κνῆμος*. Is ex Oeniadis, quo eum se recepisse c. 82. audivimus, haud dubie Leucadem se contulerat, aut a classe Oeniadas praetervecta receptus erat. — *αἱ ἐκεῖθεν νῆες*. Cf. 80, 3. et de attractione adn. I, 62, 4. — *ξυμμῖξαι*, se coniungere, ut III, 110. et VII, 26. De passivo cf. adn. 31, 1.

οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἄλλην ναυμαχίαν παρασκευάζονται, οἵ τε Ἀθηναῖοι ἀποστέλλουσι Φορμίωνι βοήθειαν· αὕτη γε μέντοι πρότερον ἐς Κρήτην πλεῖ.

85. *Πέμπουσι δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ Κνή-* 1
μῳ ξυμβούλους ἐπὶ τὰς ναῦς Τιμοκράτην καὶ Βρασί-
δαν καὶ Λυκόφρονα, κελεύοντες ἄλλην ναυμαχίαν
βελτίω κατασκευάζεσθαι, καὶ μὴ ὑπ' ὀλίγων νεῶν εἴρ-
γεσθαι τῆς θαλάσσης. ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς, ἄλλως τε 2
καὶ πρῶτον ναυμαχίας πειρασαμένοις, πολὺς ὁ πα-
ράλογος εἶναι, καὶ οὐ τοσούτῳ ᾤοντο σφῶν τὸ
ναυτικὸν λείπεσθαι, γεγενῆσθαι δέ τινα μαλακίαν,
οὐκ ἀντιτιθέντες τὴν Ἀθηναίων ἐκ πολλοῦ ἐμ-
πειρίαν τῆς σφετέρας δι' ὀλίγου μελέτης. ὀργῇ
οὖν ἀπέστελλον. οἱ δὲ ἀφικόμενοι μετὰ Κνήμου 3
ναῦς τε περιήγγελλον κατὰ πόλεις καὶ τὰς προ-
υπαρχούσας ἐξηρτύοντο ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν. πέμ- 4
πει δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐς τὰς Ἀθήνας τήν τε
παρασκευὴν αὐτῶν ἀγγελοῦντας καὶ περὶ τῆς ναυ-
μαχίας, ἣν ἐνίκησαν, φράσοντας, καὶ κελεύων
αὐτῷ ναῦς ὅ τι πλείστας διὰ τάχους ἀποστεῖλαι,
ὡς καθ' ἡμέραν ἑκάστην ἐλπίδος οὔσης ἀεὶ ναυ-
μαχήσειν. οἱ δὲ ἀποπέμπουσιν εἴκοσι ναῦς αὐ- 5
τῷ, τῷ δὲ κομίζοντι αὐτὰς προσεπέστειλαν ἐς

Cap. LXXXV. §. 1. *Κατασκευάζεσθαι.* In deterioribus libris *παρασκευάζεσθαι*, ut 86, 5. et *μάχη ἐκ παρασκευῆς* V, 56. At *κατασκευάζεσθαι πολιορκίαν* legimus c. 78., *κατασκευάζεσθαι* et *παρασκευή* inter se respondent IV, 75., *κατασκευάζειν τὸν πόλεμον* dixit Isocrates. Cf. Arn. et VIII, 5, 1.

§. 2. *Τοσούτῳ.* F. et Reg. non male *τοσοῦτον.* Cf. ed. mai.

§. 4. *Αὐτῷ.* Bekk. *αὑτῷ.* Cf. adn. I, 17.

Cap. LXXXV. §. 1. *Ξυμβούλους.* Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 45, 4. III, 79. V, 63. et de simili more Romanorum Schweigh. ad Appi. III. p. 305.

§. 2. *Πρῶτον*] „*ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ δηλονότι.*“ Schol. — *ὁ παράλογος.* Cf. adn. I, 78. 1. — *λείπεσθαι.* Cogita *ἐμπειρίᾳ* seu *τέχνῃ.* — *ἀντιτιθέντες.* Cum genitivo etiam III, 56. coniunctum est. Cf. ed. mai. — *τὴν ... ἐκ πολλοῦ ἐμπειρίαν*, peritiam multo usu confirmatam, longi temporis usum. De vv. *ἐκ πολλοῦ* vid. Vig. p. 598. et 88, 2. De re vid. I, 142, 7. — *δι' ὀλίγου.* Cf. adn. I, 77, 6. — *ἀπέστελλον*] „*τοὺς συμβούλους.*“ Schol. De imperfecto cf. adn. I, 26, 1.

§. 3. *Περιήγγελλον.* Cf. adn. 10, 1.

§. 4. *Καθ' ἡμέραν ἑκάστην ... ἀεί.* De his coniunctis cf. Wund. ad Soph. Philoct. v. 780. Schaef. ad Demosth. III. p. 265. Steph. Thes. I. p. 727.

§. 5. *Γορτύνιος*] *ἰστέον, ὅτι ἡ Γόρτυς* (de qua flexione huius nominis vid. Steph. Thes.)

Κρήτην πρῶτον ἀφικέσθαι. Νικίας γὰρ Κρὴς
Γορτύνιος, πρόξενος ὤν, πείθει αὐτοὺς ἐπὶ Κυ-
δωνίαν πλεῦσαι, φάσκων προσποιήσειν αὐτὴν οὖ-
σαν πολεμίαν· ἐπῆγε δὲ Πολιχνίταις χαριζόμε-
6 *νος, ὁμόροις τῶν Κυδωνιατῶν. καὶ ὁ μὲν λα-*
βὼν τὰς ναῦς ᾤχετο ἐς Κρήτην καὶ μετὰ τῶν
Πολιχνιτῶν ἐδῄου τὴν γῆν τῶν Κυδωνιατῶν, καὶ
ὑπὸ ἀνέμων καὶ [ὑπὸ] ἀπλοίας ἐνδιέτριψεν οὐκ
ὀλίγον χρόνον.

οἱ Πελοποννήσιοι καὶ ὁ Φορμίων ἀνθορμοῦσιν ἡμέρας τινάς, μεθ' ἃς ἐκεῖνοι ξυγκαλοῦνται ἐς ἐκκλησίαν.

1 86. *Οἱ δ' ἐν τῇ Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι ἐν*
τούτῳ, ἐν ᾧ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ Κρήτην κατείχον-
το, παρεσκευασμένοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν παρέπλευ-
σαν ἐς Πάνορμον τὸν Ἀχαϊκόν, οὗπερ αὐτοῖς ὁ
κατὰ γῆν στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προσεβε-
2 *βοηθήκει. παρέπλευσε δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐπὶ*
τὸ Ῥίον τὸ Μολυκρικόν, καὶ ὡρμίσατο ἔξω αὐ-
3 *τοῦ ναυσὶν εἴκοσιν, αἷσπερ καὶ ἐναυμάχησεν. ἦν*

§. 6. *Ὑπὸ ἀπλοίας. Ὑπό* om. C. F. Laur. E. m. Ar. Chr. Dan. Cf. adn.

Cap. LXXXVI. §. 1. *Προσεβεβοηθήκει.* Bekk. *προσβεβοηθήκει*, alterum in ed. ster. ex solo Pal. enotans; at ita libri, quos nos novimus, omnes, et idem legitur 25, 5.

πόλις ἐστὶ Κρήτης, ἀπέχουσα Κυδωνίας σχεδὸν σταδίους χιλίους.“ Schol., DCCC stadia secundum Strab. p. 479. — *πρόξενος.* Cf. adn. 29, 1. — *Κυδωνίαν.* De causis inimicitiarum harum urbium vid. Muell. Aegin. p. 113. et Dor. I. p. 30. — *προσποιήσειν αὐτήν.* Subaud. *αὐτοῖς* (*τοῖς Ἀθηναίοις*). — *Πολιχνίταις*, Polichnes oppidi incolis. Cf. Steph. Byz.

§. 6. *Ὑπὸ ἀνέμων.* Cf. Matth. Gr. §. 592. a. α΄. Tum *ἄπλοια* dubitari potest significetne navigandi difficultatem ventis adversis effectam, an malacia. Sed haec explanatio ob iteratam praepositionem videtur probanda, quae tamen abest a nonnullis libris, fortasse recte, quum Athenienses remis potius quam velis in navibus longis utentes maris tranquillitate a navigando prohibitos esse minus verisimile videatur. Et VIII, 99. verbis *ὑπὸ ἀπλοίας* navigationis impedimentum e tempestatibus ortum significari certum est.

Cap. LXXXVI. §. 1. *Πάνορμον.* Cf. Paus. VII, 22, 7. Hodie Teket, Tekieh. Cf. Pouqu. et Leak. — *τὸν Ἀχαϊκόν.* Sunt enim etiam alii Panormi, ex quibus duo commemorat Thucydides. Vid. Ind. nom. Genus masculinum ex appellativo remansit. Cf. c. 92. — *οὗπερ ... προσεβεβοηθήκει.* Cf. adn. I, 134, 4.

§. 2. *Τὸ Ῥίον τὸ Μολυκρικόν.* Idem alibi Antirrhium. In eo hodie situm castrum Romaniae. — *ἐναυμάχησεν.*

δὲ τοῦτο μὲν τὸ Ῥίον φίλιον τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ
δ' ἕτερον Ῥίον ἐστὶν ἀντιπέρας τὸ ἐν τῇ Πελο-
ποννήσῳ· διέχετον δὲ ἀπ' ἀλλήλων σταδίους μά-
λιστα ἑπτὰ τῆς θαλάσσης· τοῦ δὲ Κρισαίου κόλ-
που στόμα τοῦτό ἐστιν. ἐπὶ οὖν τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ οἱ 4
Πελοποννήσιοι, ἀπέχοντι οὐ πολὺ τοῦ Πανόρμου,
ἐν ᾧ αὐτοῖς ὁ πεζὸς ἦν, ὡρμίσαντο καὶ αὐτοὶ
ναυσὶν ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα, ἐπειδὴ καὶ τοὺς
Ἀθηναίους εἶδον. καὶ ἐπὶ μὲν ἓξ ἢ ἑπτὰ ἡμέρας 5
ἀνθώρμουν ἀλλήλοις, μελετῶντές τε καὶ παρα-
σκευαζόμενοι τὴν ναυμαχίαν, γνώμην ἔχοντες οἱ
μὲν μὴ ἐκπλεῖν ἔξω τῶν Ῥίων ἐς τὴν εὐρυχω-
ρίαν, φοβούμενοι τὸ πρότερον πάθος, οἱ δὲ μὴ
ἐςπλεῖν ἐς τὰ στενά, νομίζοντες πρὸς ἐκείνων εἶ-
ναι τὴν ἐν ὀλίγῳ ναυμαχίαν. ἔπειτα ὁ Κνῆμος 6
καὶ ὁ Βρασίδας καὶ οἱ ἄλλοι τῶν Πελοποννη-
σίων στρατηγοί, βουλόμενοι ἐν τάχει τὴν ναυμα-
χίαν ποιῆσαι, πρίν τι καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων

§. 3. *Διέχετον* Bekk. *Διέχετο* Lugd. Vulgo et in ceteris libris mss. omnibus, ut videtur, *διείχετον*. *Διειχέτην* recepit Gottl., quod in F. et G. exstare ex Gailii silentio parum certo colligitur. Im-

Τὸ πρότερον adscriptum in gl. Lugd. Cf. c. 83.

§. 3. *Τὸ δ' ἕτερον Ῥίον.* In quo hodie *τὸ Κάστρον τῆς Μορέας.* — *σταδίους ... ἑπτά.* „Credere non possum utrumque litus non plus distare, quam vulgo opinantur. Thucydides intervallum septem stadiorum esse dicit, Strabo p. 335. quinque, Plinius H. Nat. IV, 2. minus mille passuum. Sed contemplantis oculo non minus quam mille et quingentorum passuum videtur esse.“ DODW. It. Graec. p. 171., quocum consentit Leak. Mor. II. p. 148. sq.

§. 4. *Οὐ πολύ.* Quindecim stadia secundum Paus. l. d. — *εἶδον.* Suppl. *ὁρμισαμένους.*

§. 5. *Ἐπί.* Cf. adn. 25, 3. — *μελετῶντες*, exercentes (se), meditationes bellicas facientes. Cf. adn. I, 80, 4., hic Bloomf. et Schweb. ad Onos. p. 25. *Τὴν ναυμαχίαν* ad hoc verbum minus apte referas. — *γνώμην ἔχοντες.* Similiter sine artic. III, 92. IV, 125. Cf. *γνώμην ποιοῦμαι* I, 128, 7. et ibi adn. — *οἱ μέν*] οἱ *Πελοποννήσιοι.* — *οἱ δέ*] *οἱ Ἀθηναῖοι.* — *πρὸς ἐκείνων εἶναι.* Cf. Matth. Gr. §. 593. a. β'. Rost. §. 110. 3. v. *πρός.* VII, 81. VIII, 36. al. De re cf. 89, 8.

§. 6. *Τὴν ναυμαχίαν ποιῆσαι.* Activum de ducibus ponitur, qui auctores sunt, ut pugna fiat. Cf. IV, 91. V, 59. 80. Medio tamen utitur Phormio 89, 8. ipse quoque certaturus. — *Ἀθηναίων.* Cf. sd. I, 110, 4.

ἐπιβοηθῆσαι, ξυνεκάλεσαν τοὺς στρατιώτας πρῶ-
τον, καὶ ὁρῶντες αὐτῶν τοὺς πολλοὺς διὰ τὴν προ-
τέραν ἧσσαν φοβουμένους καὶ οὐ προθύμους ὄν-
τας παρεκελεύσαντο καὶ ἔλεξαν τοιάδε.
1 87. „Ἡ μὲν γενομένη ναυμαχία, ὦ ἄνδρες
Πελοποννήσιοι, εἴ τις ἄρα δι' αὐτὴν ὑμῶν φοβεῖται
τὴν μέλλουσαν, οὐχὶ δικαίαν ἔχει τέκμαρσιν τὸ
2 ἐκφοβῆσαι. τῇ τε γὰρ παρασκευῇ ἐνδεὴς ἐγένετο,
ὥςπερ ἴστε, καὶ οὐχὶ ἐς ναυμαχίαν μᾶλλον ἢ ἐπὶ
στρατείαν ἐπλέομεν· ξυνέβη δὲ καὶ τὰ ἀπὸ τῆς
τύχης οὐκ ὀλίγα ἐναντιωθῆναι· καί πού τι καὶ ἡ
3 ἀπειρία πρῶτον ναυμαχοῦντας ἔσφηλεν. ὥςτε οὐ
κατὰ τὴν ἡμετέραν κακίαν τὸ ἡσσῆσθαι προς-
εγένετο, οὐδὲ δίκαιον τῆς γνώμης τὸ μὴ κατὰ

παρακέλευσις τῶν στρατηγῶν Κνήμου καὶ Βρασίδου καὶ τῶν ἄλλων πρὸς τοὺς Πελοποννησίους.

perfectum si recte flexum esset, defendi posset. Vid. sd. I, 63, 2. Sed *διείχετον* ferri non potest. Cf. ed. mai. sd.

Cap. LXXXVII. §. 1. *Οὐχὶ δικαίαν ... τὸ ἐκφοβῆσαι.* „Reiskius putat constructionem sic procedere: *ἡ ναυμαχία ... ἔχει τὸ ἐκφοβῆσαι (ποτὲ αὐτὴν ὑμᾶς) οὐ δικαίαν τέκμαρσιν*, i. e. superius proelium navale habet *τὸ ἐκφοβῆσαι* non iustam argumentationem futuri; nempe quod superior pugna navalis vos terruerit, in eo non est satis firmum argumentum de futuro eventu male sperandi. [Cum Reiskio facit Matth. Gr. §. 541.] Haec [tamen] intricatior est interpretatio.“ GOTTL. Alii haec referunt ad Matth. Gr. §. 543. sic in Lat. convertentes: non continet iustum argumentum, ut vos terreat; nam superiorem cladem militibus non debere terrorem iniicere maxime affirmandum est.

§. 2. *Οὐχὶ ἐς ... ἢ ἐπὶ στρ.* Cf. 83, 3. et verba Tac. Hist. II, 40: non ut ad pugnam, sed ad bellandum profecti. — *τὰ ἀπὸ τῆς τύχης.* Alibi *τὰ τῆς τύχης.* Cf. adn. I, 37, 1. et de re 84, 3. — *καί πού τι καί*, et aliqua ex parte fortasse etiam.

§. 3. *Τῆς γνώμης.* Genitivus, si haec recte scripta sunt, iungendus cum v. *ἀμβλύνεσθαι.* Cf. adn. 65, 4. Sed et ipse usus huius casus suspectus, (nam *ἀμβλύνεσθαι τὴν γνώμην, τὸν θυμόν*, similia solere dici ostendit Bloomf.,) et collocatio offensioni est. Longe usitatius certe *τὴν γνώμην*, quod Cantacuzenus, qui II, 6. totam hanc paragraphum impudenter exscripsit, in verbis *τοὺς τὴν γνώμην μὴ κατὰ κράτος νικηθέντας* substituit, vel *τῇ γνώμῃ* diceretur, ex quibus casibus ille et cum vv. *τὸ νικηθέν* et cum *ἀμβλύνεσθαι*, qua ipsa de causa propter collocationem articuli *τό* praestat, hic cum solis *τὸ νικηθέν* ita coniungeretur, ut inde ad *ἀμβλύνεσθαι* accusativus repeteretur. Cf. *τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι* IV, 34. et ibi interpr., *τὴν γνώμην αὐτῶν οὐχ ἡσση-*

κράτος νικηθέν, ἔχον δέ τινα ἐν αὐτῷ ἀντιλο-
γίαν, τῆς γε ξυμφορᾶς τῷ ἀποβάντι ἀμβλύνεσθαι,
νομίσαι δὲ ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέχεσθαι σφάλλε-
σθαι τοὺς ἀνθρώπους, ταῖς δὲ γνώμαις τοὺς
αὐτοὺς ἀεὶ ἀνδρείους ὀρθῶς εἶναι, καὶ μὴ ἀπει-
ρίαν, τοῦ ἀνδρείου παρόντος, προβαλλομένους
εἰκότως ἂν ἔν τινι κακοὺς γενέσθαι. ὑμῶν δ' 4
οὐδ' ἡ ἀπειρία τοσοῦτον λείπεται, ὅσον τόλμῃ
προέχετε· τῶνδε δὲ ἡ ἐπιστήμη, ἣν μάλιστα φο-
βεῖσθε, ἀνδρίαν μὲν ἔχουσα καὶ μνήμην ἕξει ἐν
τῷ δεινῷ ἐπιτελεῖν ἃ ἔμαθεν, ἄνευ δὲ εὐψυχίας
οὐδεμία τέχνη πρὸς τοὺς κινδύνους ἰσχύει· φόβος
γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει, τέχνη δὲ ἄνευ ἀλκῆς οὐ-
δὲν ὠφελεῖ. πρὸς μὲν οὖν τὸ ἐμπειρότερον αὐτῶν τὸ 5
τολμηρότερον ἀντιτάξασθε, πρὸς δὲ τὸ διὰ τὴν ἧσ-
σαν δεδιέναι τὸ ἀπαράσκευοι τότε τυχεῖν. περιγίγνε- 6
ται δὲ ὑμῖν πλῆθός τε νεῶν καὶ πρὸς τῇ γῇ οἰκείᾳ
οὔσῃ, ὁπλιτῶν παρόντων, ναυμαχεῖν· τὰ δὲ πολλὰ

Cap. LXXXVII. §. 3. *Τῆς γε.* In plerisque mss. male *τῆς τε.* §. 4. *Ἀνδρίαν* Ven. Gr. Bekk. Vulgo *ἀνδρείαν*, de quo anceps est iudicium. Cf. sd. 39, 4.

σθαι VI, 72. Et eos tantum vere victos esse, quorum *γνώμας* aliquis subegerit (*παρεστήσατο, ἐδουλώσατο*), disputat Aristid. I. p. 164. — *τὸ ... νικηθέν*, i. e. *τοὺς νικηθέντας.* Cf. adn. 45, 1. Formula autem *κατὰ κράτος*, si *γνώμης* nomen cum v. *νικηθέν* cohaeret, non, ut plerumque, vi, sed graviter, plane, significat, in quam sententiam accepit Schol. VII, 41., nec multum differt notio acriter I, 118. — *ἀντιλογίαν.* Est proprie ratio, quam quis (adversariis) obiiciat, Gegenrede, quare Rechtfertigungsgründe, excusatio. — *τῆς ξυμφορᾶς τῷ ἀποβάντι*] „*τῇ ἀποβάσῃ ξυμφορᾷ.*" Schol. Calamitatis eventu s. casu. — *ὀρθῶς*, recte, iure, iungendum cum vv. *ἀνδρείους εἶναι*, et respondet ei, quod sequitur, *εἰκότως.* Cum sententia cf. V, 75. extr. — *καὶ μή* cet. „Ordo est: *καὶ (νομίσαι δίκαιον) μὴ εἰκότως ἂν ἔν τινι κακοὺς γενέσθαι, προβαλλομένους ἀπειρίαν.*" ABRESCH.

§. 4. *Ἐκπλήσσει*, i. e. *ἐκβάλλει*, excutit. Cf. 38, 1. Cic. Tusc. IV, 9, 19., supra 38, 5. et ed. mai. — *ἀλκῆς.* Hic est animi robur, *εὐψυχία.*

§. 5. *Τὸ ἐμπειρότερον*, i. e. *τὴν μείζω ἐμπειρίαν.* Similiter *τὸ τολμηρότ.* — *ἀπαράσκευοι ... τυχεῖν.* Suppl. *ὄντες.* Cf. adn. I, 32, 3.

§. 6. *Περιγίγνεται ὑμῖν.* „*Ἐκ περιουσίας ἐστὶν ὑμῖν, ὅ ἐστιν, ὑπὲρ τοὺς Ἀθηναίους ἔχεθ' ὑμεῖς ταῦτα.*" ΔΟΥΚΑΣ. Cf. adn. I, 144, 3. II, 39, 4. et de infin. *ναυμ.* Matth. Gr. §. 542. — *τὰ δὲ πολλά*] „*ἀντὶ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.*" Schol. —

τῶν πλειόνων καὶ ἄμεινον παρεσκευασμένων τὸ
7 κράτος ἐστίν. ὥςτε οὐδὲ καθ' ἓν εὑρίσκομεν εἰκότως
ἂν ἡμᾶς σφαλλομένους· καὶ ὅσα ἡμάρτομεν πρό-
τερον, νῦν αὐτὰ ταῦτα προςγενόμενα διδασκαλίαν
8 παρέξει. θαρσοῦντες οὖν καὶ κυβερνῆται καὶ ναῦ-
ται τὸ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος ἕπεσθε, χώραν μὴ
9 προλείποντες, ᾗ ἄν τις προσταχθῇ. τῶν δὲ πρό-
τερον ἡγεμόνων οὐ χεῖρον τὴν ἐπιχείρησιν ἡμεῖς
παρασκευάσομεν, καὶ οὐκ ἐνδώσομεν πρόφασιν
οὐδενὶ κακῷ γενέσθαι· ἢν δέ τις ἄρα καὶ βου-
ληθῇ, κολασθήσεται τῇ πρεπούσῃ ζημίᾳ· οἱ δὲ
ἀγαθοὶ τιμήσονται τοῖς προςήκουσιν ἄθλοις τῆς
ἀρετῆς."

τῶν Ἀθηναίων αἱ γνῶμαι καὶ διάθεσις τῶν ψυχῶν. ξυγκαλοῦνται ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ.

1 88. Τοιαῦτα μὲν τοῖς Πελοποννησίοις οἱ ἄρ-
χοντες παρεκελεύσαντο. ὁ δὲ Φορμίων δεδιὼς
καὶ αὐτὸς τὴν τῶν στρατιωτῶν ὀῤῥωδίαν καὶ
αἰσθόμενος, ὅτι τὸ πλῆθος τῶν νεῶν κατὰ σφᾶς
αὐτοὺς ξυνιστάμενοι ἐφοβοῦντο, ἐβούλετο ξυγκα-
λέσας θαρσῦναί τε καὶ παραίνεσιν ἐν τῷ παρόν-
2 τι ποιήσασθαι. πρότερον μὲν γὰρ ἀεὶ αὐτοῖς
ἔλεγε, καὶ προπαρεσκεύαζε τὰς γνώμας, ὡς οὐ-
δὲν αὐτοῖς πλῆθος νεῶν τοσοῦτον, ἢν ἐπιπλέῃ,

Cap. LXXXVIII. §. 2. *Οὐδὲν αὐτοῖς ... αὐτοῖς ἐστι.* Pro priore *αὐτοῖς* Aug. C. Pal. It. Vat. Reg. Gr. Laur. *αὐτούς*, alterum abest ab E. Cf. adn.

τὸ κράτος, victoria, ut III, 13. et al.

§. 7. *Ὅσα.* Cf. adn. I, 38, 6. — *προςγενόμενα*] „*προςκτηθέντα.*" Schol. Suppleta dixeris. — *διδασκαλίαν παρέξει.* „Ex proverbio *τὰ παθήματα μαθήματα.*" ARN.

§. 8. *Τὸ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος.* Cf. adn. 11, 3.

§. 9. *Τῶν δὲ πρότ. ἡγεμόνων.* Cf. 83, 4. — *οὐ χεῖρον.* Est nota *λιτότης* (cf. I, 84, 4. IV, 13, 4. al.), hic ideo adhibita, ne priores duces offenderentur. — *τιμήσονται.* Cf. Rost. Gr. §. 114. adn. 1. *Τιμηθήσομαι*, quod improbat Thomas Mag., legitur VI, 80.

Cap. LXXXVIII. §. 1. *Τῶν νεῶν. Τῶν ἐναντίων.* — *κατὰ ... ξυνιστάμενοι.* „Supra II, 21. *κατὰ ξυστάσεις γιγνόμενοι.*" HAACK. *Συναθροιζόμενοι* Schol. — *παραίνεσιν ... ποιήσασθαι.* Respondet haec formula dicendi plane superiori *παρακελεύσασθαι.* Cf. c. 90. init. VIII, 76. al.

§. 2. *Προπαρεσκεύαζε τὰς γνώμας*, animos eorum (ita) praeparabat. — *αὐτοῖς ... αὐτοῖς.* Alterutrum quidem pronomen abesse

ὅ τι οὐχ ὑπομενετέον αὐτοῖς ἐστι· καὶ οἱ στρα-
τιῶται ἐκ πολλοῦ ἐν σφίσιν αὐτοῖς τὴν ἀξίωσιν
ταύτην εἰλήφεσαν, μηδένα ὄχλον Ἀθηναῖοι ὄντες
Πελοποννησίων νεῶν ὑποχωρεῖν. τότε δὲ πρὸς 3
τὴν παροῦσαν ὄψιν ὁρῶν αὐτοὺς ἀθυμοῦντας
ἐβούλετο ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῦ θαρσεῖν, καὶ
ξυγκαλέσας τοὺς Ἀθηναίους ἔλεξε τοιάδε.

παραίνεσις τοῦ στρατηγοῦ Φορμίωνος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

89. „Ὁρῶν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, πε- 1
φοβημένους τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων ξυνεκάλε-
σα, οὐκ ἀξιῶν τὰ μὴ δεινὰ ἐν ὀῤῥωδίᾳ ἔχειν.
οὗτοι γὰρ πρῶτον μὲν διὰ τὸ προνενικῆσθαι καὶ 2
μηδὲ αὐτοὶ οἴεσθαι ὅμοιοι ἡμῖν εἶναι τὸ πλῆθος
τῶν νεῶν καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου παρεσκευάσαν-
το· ἔπειτα ᾧ μάλιστα πιστεύοντες προςέρχονται,
ὡς προςῆκον σφίσιν ἀνδρείοις εἶναι, οὐ δι' ἄλλο
τι θαρσοῦσιν ἢ διὰ τὴν ἐν τῷ πεζῷ ἐμπειρίαν
τὰ πλείω κατορθοῦντες, καὶ οἴονται σφίσι καὶ ἐν
τῷ ναυτικῷ ποιήσειν τὸ αὐτό. τὸ δ' ἐκ τοῦ δι- 3
καίου ἡμῖν μᾶλλον νῦν περιέσται, εἴπερ καὶ τού-

poterat; sed cf. adn. IV, 93. VII, 4. — ἦν ἐπιπλέῃ. Haec, quae proprie post ὅ τι collocanda videantur, ideo ante hoc sunt posita, quod Thucydides οὐδὲν ... ὅ τι οὐχ arcte voluit cohaerere. Cf. adn. 62, 2. — ἀξίωσιν, existimationem, opinionem. Cf. III, 9, 2. et Dobr. ad VI, 54. — μηδένα ὄχλον ... ὑποχωρεῖν. Cf. Rost. Gr. §. 104. 2. b. et Pflugk. ad Eur. Hec. v. 812. Add. ἐξαναχωρεῖν IV, 28.

Cap. LXXXIX. §. 1. Ξυνεκάλεσα. Cf. adn. 60, 1. — οὐκ ἀξιῶν. Cf. adn. I, 136, 3. — ἐν ὀῤῥωδίᾳ ἔχειν. Cf. adn. I, 55, 1.

§. 2. Ὅμοιοι, pares. Cf. adn. I, 42, 4. — τὸ πλῆθος ... παρεσκευάσαντο: Multitudinem navium, et non ad parem numerum, compararunt, i. e. non aequalem numerum navium comparare satis habuerunt, sed longe maiorem, quem comparatum videtis (τὸ πλ.), collegerunt. — ὡς προςῆκον. Cf. Matth. Gr. §. 568. 3. b. Rost. §. 131. 5. — καὶ οἴονται ... τὸ αὐτό. „Verbi ποιήσειν subiectum est τὴν ἐν τῷ πεζῷ ἐμπειρίαν, et τὸ αὐτό referendum ad κατορθοῦντες, hac vi: et in rebus etiam nauticis putant sibi idem praestaturam pedestris pugnae peritiam, i. e. neque minus in pugna navali victoriam sibi paratum iri illa pedestris pugnae peritia.“ GAIL. Arnoldius tamen, cui Goeller assentitur, subiectum etiam in vv. ᾧ μάλιστα πιστεύοντες προςέρχονται inesse posse, itaque fortitudinem, quam sibi vindicant, esse explicat.

§. 3. Τὸ δέ. „Tantum ad τὸ κατορθοῦν spectare potest, quod significatur proximis verbis ποιήσειν τὸ αὐτό.“ BLOOMF. At Goeller τό quoque ad illa ᾧ μάλιστα πιστεύοντες προςέρχονται vult respicere; nam si esset τὸ κατορθοῦν, scriptorem dicturum fuisse ἐκ τοῦ εἰκότος, non ἐκ τοῦ δικαίου. Ceterum de hoc genere dicendi cf. adn. I, 51, 2. — τῷ δὲ ... ἐσμέν, quod autem utrique maiorem (alicuius rei) peritiam habemus, eo (utrique) sumus audaciores. De pron. τὶ cf. sd.

τοις ἐν ἐκείνῳ· ἐπεὶ εὐψυχίᾳ γε οὐδὲν προφέρου-
σι, τῷ δὲ ἑκάτεροί [τι] ἐμπειρότεροι εἶναι θρα-
4 σύτεροί ἐσμεν. Λακεδαιμόνιοί τε ἡγούμενοι τῶν
ξυμμάχων διὰ τὴν σφετέραν δόξαν ἄκοντας προς-
άγουσι τοὺς πολλοὺς ἐς τὸν κίνδυνον· ἐπεὶ οὐκ
ἄν ποτε ἐπεχείρησαν ἡσσηθέντες παρὰ πολὺ αὖ-
5 θις ναυμαχεῖν. μὴ δὴ αὐτῶν τὴν τόλμαν δείσητε.
πολὺ δὲ ὑμεῖς ἐκείνοις πλέω φόβον παρέχετε καὶ
πιστότερον κατά τε τὸ προνενικηκέναι, καὶ ὅτι
οὐκ ἂν ἡγοῦνται μὴ μέλλοντάς τι ἄξιον τοῦ πα-
6 ρὰ πολὺ πράξειν ἀνθίστασθαι ἡμᾶς. ἀντίπαλοι
μὲν γὰρ οἱ πλείους, ὥςπερ οὗτοι, τῇ δυνάμει τὸ

Cap. LXXXIX. §. 3. Τὶ om. Cass. Aug. Cl. It. Vat. Si recte positum est, quum non dicatur ἔμπειρος πρᾶγμα, sed πράγματος vel περὶ πράγματος, cum comparativo ita nexum est, ut legimus τὶ μᾶλλον IV, 21., τὶ τὸ πλέον IV, 27. Cf. adn. I, 49, 3. Non placet tamen ita acceptum. Ceterum ἔμπειρος sine casu quum alibi legitur, tum §. 7.

§. 5. Ἡμᾶς Cass. Aug. Cl. Ven. C. F. T. Pal. H. Reg. al. Vulgo et Bekk. ὑμᾶς propter superiora ὑμεῖς παρέχετε. Sed „per se aptius est non solum milites, sed etiam imperatorem h. l. cogitari.“ HAACK. Sequitur certe prima persona etiam §. 6. 7.

§. 4. Διὰ τὴν σφετέραν δόξαν, suae gloriae caussa. Διά hic valet ἕνεκα, ut IV, 102. V, 53. Cf. Arn. ad IV, 40, 2. Iungenda enim haec sunt cum verbo προςάγουσι. Cf. ed. mai. — ἐπεχείρησαν. Suppl. οἱ ξύμμαχοι. Protasis, quae cogitatur, est εἰ μὴ ἄκοντας οἱ Λακεδαιμόνιοι προςῆγον. — παρὰ πολύ. Cf. adn. I, 29, 4. et Vig. p. 646. VII.

§. 5. Οὐκ ἄν. Ἄν refer ad ἀνθίστασθαι. — τὶ ἄξιον τοῦ παρὰ πολύ. Significatur aliquid dignum singulari vel eximia agendi ratione, sive πράσσειν iterandum est, sive haec τὸ παρὰ πολύ substantive sunt posita, ut τὸ παρ' αὐτίκα IV, 121., τὸ παρ' ἐλπίδα IV, 62. VII, 66., alia apud Bernh. Synt. p. 328. sq.

§. 6. Ἀντίπαλοι. Dubitatur, utrum haec vox hic significet pares viribus, an adversarios pugnam committentes, θαῤῥοῦντας ἀντιπαλαίειν (Schol.). Cf. ed. mai. — ὥςπερ οὗτοι. Esse Lacedaemonios quum per se liquet, tum ex vv. ἃ λογιζόμενοι οὗτοι cet. —

πλέον πίσυνοι ἢ τῇ γνώμῃ ἐπέρχονται· οἱ δ' ἐκ
πολλῷ ὑποδεεστέρων καὶ ἅμα οὐκ ἀναγκαζόμε-
νοι μέγα τι τῆς διανοίας τὸ βέβαιον ἔχοντες ἀν-
τιτολμῶσιν. ἃ λογιζόμενοι οὗτοι τῷ οὐκ εἰκότι
πλέον πεφόβηνται ἡμᾶς ἢ τῇ κατὰ λόγον παρα-
σκευῇ. πολλὰ δὲ καὶ στρατόπεδα ἤδη ἔπεσεν ὑπὸ 7
ἐλασσόνων τῇ ἀπειρίᾳ, ἔστι δὲ ἃ καὶ τῇ ἀτολμίᾳ·
ὧν οὐδετέρου ἡμεῖς νῦν μετέχομεν. τὸν δὲ ἀγῶ- 8
να οὐκ ἐν τῷ κόλπῳ ἑκὼν εἶναι ποιήσομαι, οὐδ'
ἐςπλεύσομαι ἐς αὐτόν. ὁρῶ γάρ, ὅτι πρὸς πολ-
λὰς ναῦς ἀνεπιστήμονας ὀλίγαις ναυσὶν ἐμπεί-
ροις καὶ ἄμεινον πλεούσαις ἡ στενοχωρία οὐ ξυμ-
φέρει. οὔτε γὰρ ἂν ἐπιπλεύσειέ τις, ὡς χρή, ἐς
ἐμβολὴν μὴ ἔχων τὴν πρόςοψιν τῶν πολεμίων
ἐκ πολλοῦ, οὔτε ἂν ἀποχωρήσειεν ἐν δέοντι πιε-

§. 8. *Πρόςοψιν.* *Πρόοψιν* Bekk. de coniectura. „*Πρός-οψιν* e Thuc. adnotat Pollux II, 58.“ DUK. Is quidem etiam ad IV, 29. respicere potuit, et *πρόοψις* quoque e Thuc. affert, quod ipsum exstat V, 8. Sed *πρόςοψιν* hinc habet Thom. Mag, idque Goell. propter addita verba *ἐκ πολλοῦ* putat ferri posse.

πίσυνοι. „Suidas in *περιωπή* inter *γλωττώδη* Thucydidis esse dicit.“ DUK. At eo praeter alios ex poetis Aeschylum et Aristophanem, ex scriptoribus Herodotum et Dionysium Hal. uti docent interpretes ad V, 14., ubi nos Appiani testimonium adiecimus. — *οἱ δ' ἐκ πολλῷ ὑποδεεστέρων.* De collocatione verborum cf. adn. I, 69, 5. Ceterum ad haec nos e superioribus *ἐπερχόμενοι* vel potius *ἐπιόντες* repetimus, ut *ἐξ ἐλασσόνων ὁρμᾶσθαι* et similia usurpantur. Cf. Bernh. Synt. p. 229. — *τῆς διανοίας τὸ βέβαιον*, animi firmitatem. — *τῷ οὐκ εἰκότι*, propter id, quod non verisimile erat, (nos tanto minoribus cum copiis ipsis obviam ituros). — *τῇ κατὰ λόγον παρασκευῇ*, propter apparatum rationi consentaneum, iustum. Cum sententia cf. VI, 34, 8.

§. 7. *Ἔπεσεν.* Pro hoc *ἔπαισεν* legi iubet Haasius Lucubr. Thuc. p. 67. sq., quia *πίπτειν* de totis exercitibus dici non meminerit, etsi de magna potentia magnove imperio (ut VII, 77.) positum reperiatur. — *ὧν ... μετέχομεν.* Ut iusta sit argumentatio, simul contraria sententia *Λακεδαιμόνιοι δὲ μετέχουσιν* ex posita contraria intelligenda est. Cf. ed. mai. et Goell.

§. 8. *Ἑκὼν εἶναι.* Cf. Matth. Gr. §. 545. 3. Rost. §. 122. 9. p. 646. — *ἐμβολήν.* *Ἐμβολή* est impetus rostro (*τῷ ἐμβόλῳ*) faciendus. Cf. VII, 34. 36. Distinguitur a *προςβολῇ* VII, 70, 4., ubi vid. adn. — *ἐκ πολλοῦ*, e longinquo, ut IV, 32. et al. — *ἐν δέοντι*,

ζόμενος· διέκπλοι τε οὐκ εἰσίν, οὐδὲ ἀναστροφαί,
ἅπερ νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν ἔργα ἐστίν, ἀλλ'
ἀνάγκη ἂν εἴη τὴν ναυμαχίαν πεζομαχίαν καθί-
στασθαι· καὶ ἐν τούτῳ αἱ πλείους νῆες κρείσσους
9 γίγνονται. τούτων μὲν οὖν ἐγὼ ἕξω τὴν πρόνοι-
αν κατὰ τὸ δυνατόν· ὑμεῖς δὲ εὔτακτοι παρὰ
ταῖς [τε] ναυσὶ μένοντες τά τε παραγγελλόμενα ὀξέ-
ως δέχεσθε, ἄλλως τε καὶ δι' ὀλίγου τῆς ἐφορμήσεως
οὔσης, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ κόσμον καὶ σιγὴν περὶ
πλείστου ἡγεῖσθε, ὃ ἔς τε τὰ πολλὰ τῶν πολε-
μικῶν, καὶ ξυμφέρει καὶ ναυμαχίᾳ οὐχ ἥκιστα· ἀμύ-
10 νασθε δὲ τούςδε ἀξίως τῶν προειργασμένων. ὁ δὲ ἀ-
γὼν μέγας ὑμῖν, ἢ καταλῦσαι Πελοποννησίων τὴν

§. 9. *Ταῖς τε ναυσί* Cass. Aug. Pal. It. Vat. Bekk. Vulgo *τὲ* abest. Cf. adn.

Ὃ ἔς τε Bekk. ex coniectura Stephani. Vulgo *ὥςτε*, pro quo nonnulli *ὥς τε* legunt, „*κατὰ σχῆμα ὑπερβατόν, ἵνα ᾖ, ὡς τά τε πολλὰ (ἐν πολλοῖς) τῶν πολεμικῶν ξυμφέρει (κόσμος καὶ σιγή), καὶ ναυμαχίᾳ οὐχ ἥκιστα.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Cf. *ὥςπερ τε* VII, 18. init. Et *ὥς τε* nonnulli scribunt etiam VII, 24, 2. At „non sine ambiguitate scriptor post *ὡς* admiserit eiusmodi particulae transpositionem.“ HAACK. Accedit, quod hic nec eae valent illius traiectionis explicationes, quas Schaef. ad Poet. gnom. p. 73. et ad Demosth. I. p. 191. atque alibi et nos in Ind. Xen. Anab. v. *τὲ* proposuimus, nec ea, de qua dictum in adn. I, 16. Cf. tamen etiam adn. II, 15, 5.

Καί ξυμφέρει. *Καί* accessit ex Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. H. Reg. Bas. I. *Ξυμφέρει* post *καί* positum est, quia particulas *καὶ ... καί*, atque etiam, separari necesse est.

i. e. *δεόντως*, ut oportet, commode. Cf. Bred. — *διέκπλοι.* Cf. adn. I, 49, 3. — *ἀναστροφαί*] „*αἱ εἰς τοὐπίσω ἀναχωρήσεις, ἀνακάμψεις.*“ Schol.

§. 9. *Εὔτακτοι ... μένοντες.* Haec, si *τὲ* recte receptum est (cf. sd.), sic interpretanda sunt: ordinem servantes et apud naves remanentes. Ita adiectivum *εὔτακτοι*, ad quod iam cogitatur *μένοντες*, videtur explicari verbis *παρά τε ταῖς ναυσὶ μένοντες*, ne *πρωθύστερον* oriri putandum sit. Nescio tamen, an aptior sit vulgata significans compositis ordinibus apud naves manentes. — *τὰ παραγγελλόμενα ... δέχεσθε.* Cf. adn. 11, 8. — *δι' ὀλίγου τῆς ἐφορμήσεως οὔσης*, quum (hostium) statio, unde nos observant, non longe absit (ita ut facile nos aggredi possint). „*Ἐφόρμησις* est pro *ἔφορμος* III, 6.“ BLOOMF. Legitur etiam III, 33. et bis VIII, 15. De verbis *δι' ὀλίγου* cf. adn. 29, 3. — *κόσμον.* Cf. adn. 11, 8. — *ὃ ἔς τε τὰ πολλά.* Huc iam ex iis, quae sequuntur, assumendum *ξυμφέρει.* Cf. sd.

ἐλπίδα τοῦ ναυτικοῦ, ἢ ἐγγυτέρω καταστῆσαι Ἀθη-
ναίοις τὸν φόβον περὶ τῆς θαλάσσης. ἀναμιμνή- 11
σκω δ' αὖ ὑμᾶς, ὅτι νενικήκατε αὐτῶν τοὺς πολ-
λούς. ἡσσημένων δὲ ἀνδρῶν οὐκ ἐθέλουσιν αἱ
γνῶμαι πρὸς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους ὅμοιαι εἶναι."

οἱ Πελοποννήσιοι ἀναγόμενοι πλέουσιν ἔσω ἐπὶ τοῦ Κρισαίου κόλπου, οἷς ἀκολουθήσαντος τοῦ Φορμίωνος ἄρχεται μάχη, ἐν ᾗ πρῶτον μὲν οἱ Ἀθηναῖοι τρέπονται καὶ κακοῦνται.

90. Τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Φορμίων παρεκελεύετο. 1
οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι
οὐκ ἐπέπλεον ἐς τὸν κόλπον καὶ τὰ στενά, βου-
λόμενοι ἄκοντας ἔσω προαγαγεῖν αὐτούς, ἀναγό-
μενοι ἅμα ἕῳ ἔπλεον ἐπὶ τεσσάρων ταξάμενοι
τὰς ναῦς ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν γῆν ἔσω ἐπὶ τοῦ κόλ-
που, δεξιῷ κέρᾳ ἡγουμένῳ, ὥςπερ καὶ ὥρμουν·
ἐπὶ δ' αὐτῷ εἴκοσιν ἔταξαν τὰς ἄριστα πλεούσας, 2
ὅπως, εἰ ἄρα νομίσας ἐπὶ τὴν Ναύπακτον αὐ-
τοὺς πλεῖν ὁ Φορμίων καὶ αὐτὸς ἐπιβοηθῶν ταύ-

Cap. XC. §. 1. Ἀναγόμενοι. Laur. m. ἀναγαγόμενοι. Cf. sd. I, 51.

Ἐπὶ τήν. Laur. E. Vind. m. παρὰ τήν. Deinde ab E. Vind. m. abest ἑαυτῶν. Cf. adn.

§. 11. *Αὖ.* Cf. §. 2. — *ἡσσημένων . . . εἶναι.* Cum sententia cf. VII, 61, 3. Liv. XXI, 40. al. in ed. mai. c. Ἐθέλουσι valet solent.

Cap. XC. §. 1. *Τοιαῦτα δέ.* Cf. adn. I, 43, 5. — *παρεκελεύετο.* Cf. adn. I, 72, 3. — *οἱ δὲ Πελοποννήσιοι* cet. De statione utrorumque cf. 86, 2. 4. — *ἐπὶ τεσσάρων.* „Κατὰ τέσσαρας τὸ πλάτος [quod Graeci μῆκος potius appellant]." ΔΟΥΚΑΣ. Male Matth. Gr. §. 584. γ'. Cf. adn. 84, 1. — *ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν γῆν.* Quum sententia sit iuxta seu secundum terram suam, aut παρά legendum (cf. sd.), aut, quum hoc ab interpretibus profectum esse verisimile sit (cf. Schol. hic, III, 7. 99. al.), dativi τῇ γῇ reponendi videntur. Arnoldius tamen accusativos ita tuetur, ut praepositionis notionem ex duabus mixtam esse censeat, significantis in suum agrum versus et propter eum. Prius enim ideo dici potuisse, quia pleraeque naves Corinthiorum, Sicyoniorum, Pellenensium fuerint. Cf. c. 83. Certe ob similes emphases et ἐπί IV, 108, 5. et παρά V, 67, 2. cum accusativis pro dativis reperiuntur coniuncta. Ναυπακτίων pro pron. ἑαυτῶν legendum esse audacius suspicatur Krueg. Sed huic coniecturae nec verba ἔσω ἐπί, pro quibus ἔνδον ἐν exspectes, favent, nec haec, εἰ ἄρα . . . ὁ Φορμίων, parum apte dicta, si Peloponnesii cursum palam illuc direxerint. — *ἔσω ἐπὶ τοῦ κόλπου*, introrsus in sinum versus. — *δεξιῷ κέρᾳ ἡγουμένῳ.* De dativis vid. Matth. Gr. §. 405. adn. 2. Rost. §. 106. adn. 1. et §. 131. 3. Cf. VIII, 25, 3.

§. 2. *Ταύτῃ παραπλέοι*, hac oram legeret, huc o-

τῃ παραπλέοι, μὴ διαφύγοιεν πλέοντα τὸν ἐπί-
πλουν σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἔξω τοῦ ἑαυτῶν κέρως,
3 ἀλλ' αὗται αἱ νῆες περικλήσειαν. ὁ δέ, ὅπερ ἐκεῖ-
νοι προςεδέχοντο, φοβηθεὶς περὶ τῷ χωρίῳ ἐρή-
μῳ ὄντι, ὡς ἑώρα ἀναγομένους αὐτούς, ἄκων καὶ
κατὰ σπουδὴν ἐμβιβάσας ἔπλει παρὰ τὴν γῆν·
καὶ ὁ πεζὸς ἅμα τῶν Μεσσηνίων παρεβοήθει.
4 ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως
παραπλέοντας, καὶ ἤδη ὄντας ἐντὸς τοῦ κόλπου
τε καὶ πρὸς τῇ γῇ, ὅπερ ἐβούλοντο μάλιστα, ἀπὸ
σημείου ἑνὸς ἄφνω ἐπιστρέψαντες τὰς ναῦς με-
τωπηδὸν ἔπλεον, ὡς εἶχε τάχους ἕκαστος, ἐπὶ

ram (adversam) legens navigaret. — *μὴ διαφύγοιεν . . . κέρως.* Διαφεύγειν τινὰ ἔξω τοῦ κέρως est brevitas dicendi valens effugere aliquem praetervehendo extra cornu, seu praetergrediendo cornu. Cf. §. 5. 91, 1. VIII, 102, 1. Pronomina σφῶν et ἑαυτῶν de iisdem hic leguntur, ut VIII, 76. et alibi. Πλέων ἐπίπλους denique est forma dicendi insolentior, quae illustratur quodammodo verbis τῷ φιλίῳ ἐπίπλῳ VIII, 102., verum magis etiam comparanda est cum Ciceronianis belli impetus navigavit pro leg. Manil. §. 34., sed, quoniam in nomine ἐπίπλους verbum πλεῖν iam inest, et dictio hic non est oratoria, minus est grata. Πλέοντες pro vulgato πλέοντα legendum coniecerunt Krueg. et Dobr.

§. 3. *Ἄκων καὶ κατὰ σπουδήν*, invitus et festinanter (praepropere). Cf. Bloomf., qui de vv. κατὰ σπουδήν comparat I, 93. II, 94. III, 49. Tum ad partic. ἐμβιβάσας Schol. recte subaudit τοὺς στρατιώτας. — *παρὰ τὴν γῆν*] τὴν οἰκείαν δηλονότι. — *τῶν Μεσσηνίων.* Τῶν ἐκ Ναυπάκτου.

§. 4. *Κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως*, singulis in ordinem navibus longo agmine. Ita haec expresseris secundum Liv. XXXVII, 29. De formula κατὰ μίαν cf. adn. 84, 1. Quae quum et στίχον et ζυγόν possit designare, addita sunt verba ἐπὶ κέρως, longo agmine (Liv. XXXVII, 23.), quae leguntur etiam VI, 32. (ubi vid. Duk.) VI, 34. VIII, 104. Cf. de his interpr. Herodot. VI, 12. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 421. et hic Bloomf. et Arn. — *ἀπὸ σημείου ἑνός*, uno signo dato. Cf. III, 91., ἀπὸ ἑνὸς κελεύσματος II, 92. et Held. ad Plut. Aem. Paul. p. 218. — *ἐπιστρέψαντες τὰς ναῦς.* Hac conversione unum illum στίχον, quem ἐπὶ κέρως πλέοντες efficiebant, mutaverunt in unum ζυγόν. De militia terrestri idem verbum legitur V, 10., ubi cf. adn. — *μετωπηδὸν ἔπλεον*] „τὸ μέτωπον τῆς νεὼς ἡ πρῷρα ἐστί. λέγει οὖν, ὅτι τὰ μέτωπα, ὅ ἐστι τὰ πρόςωπα τῶν νεῶν, παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις." Schol. Adversis frontibus μετωπηδόν interpretantur plerique, iunctis frontibus Goeller. Comparanda verba Livii: in frontem directas habebant naves et, in frontem dirigebant. XXXVII, 23. — *ὡς εἶχε τά-*

τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἤλπιζον πάσας τὰς ναῦς ἀ-
πολήψεσθαι. τῶν δὲ ἕνδεκα μέν, αἵπερ ἡγοῦντο, 5
ὑπεκφεύγουσι τὸ κέρας τῶν Πελοποννησίων καὶ
τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν· τὰς δὲ ἄλλας
ἐπικαταλαβόντες ἐξέωσάν τε πρὸς τὴν γῆν ὑπο-
φευγούσας καὶ διέφθειραν, ἄνδρας τε τῶν Ἀθη-
ναίων ἀπέκτειναν, ὅσοι μὴ ἐξένευσαν αὐτῶν. καὶ 6
τῶν νεῶν τινας ἀναδούμενοι εἷλκον κενάς, μίαν
δὲ αὐτοῖς ἀνδράσιν εἷλον ἤδη· τὰς δέ τινας οἱ
Μεσσήνιοι παραβοηθήσαντες, καὶ ἐπεσβαίνοντες
ξὺν τοῖς ὅπλοις ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐπιβάντες,
ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων μαχόμενοι ἀφείλοντο
ἑλκομένας ἤδη.

οἱ δὲ Πελοποννήσιοι διώκοντες ἕνδεκα ναῦς

91. Ταύτῃ μὲν οὖν οἱ Πελοποννήσιοι ἐκράτουν τε καὶ ἔφθειραν τὰς Ἀττικὰς ναῦς. αἱ δὲ εἴκοσι νῆες αὐτῶν αἱ ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως ἐδίω-

§. 6. Ἤδη post εἷλον in duobus pessimis libris Ar. et Chr. omissum expunxit Bekk. in ed. stereot., quod mirere, ex solis Pal. et m. enotans. Ferri potest, si εἷλον interpretamur ceperant. Cf. adn. 62, 2.

Cap. XCI. §. 1. Ἔφθειραν. Cass. Aug. Pal. It. Bas. Gr. Lugd. ἔφθειρον. Ven. C. F. et nonnulli deteriores διέφθειρον. Imperfectum Kistemakero auctore propter ἐκράτουν recepit Haack. Hoc tamen actionem diuturniorem, quae postremo imperfecta mansit, significat, quod aliter se habet in altero verbo, cuius aoristum modo de hac re legimus 90, 5.

χους ἕκαστος. Cf. Matth. Gr. §. 337. Rost. §. 108. 2. h).

§. 5. Ὑπεκφεύγουσι ... εὐρυχωρίαν, Peloponnesiorum cornu (τὸ δεξιόν, τὰς εἴκοσι ναῦς) et conversionem vitantes in locum amplum (partem sinus latiorem) fugerunt. Cf. 91, 1. et supra §. 2. adn. Cum eadem breviloquentia Plinius, quem imitere, Ep. IX, 33. cuius illum novitatem odoremque in altum refugisse. — τὴν εὐρυχωρίαν] „τὴν περὶ τὴν Ναύπακτον· εὐρύνεται γὰρ ὁ κόλπος ἐνταῦθα.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. 91, 1. De alia igitur regione dictum est 85, 2., ubi cf. adn. — ἐξέωσαν. „Ἐξωθεῖν est propria in hac re vox, et ἐξωθεῖν naves hostium dicuntur, qui eas ad terram urgent ac detrudunt.“ DUK. ad VII, 36., qui confert VII, 52. VIII, 104. 105. — διέφθειραν. Cf. adn. 84, 3.

§. 6. Ἀναδούμενοι. Cf. adn. I, 50, 1. — αὐτοῖς ἀνδράσι. Cf. Matth. Gr. §. 405. adn. 3. Rost. Gr. §. 106. adn. 1. IV, 14. — τὰς δέ τινας. Cf. Matth. Gr. §. 288. 2. et 91, 3. — οἱ Μεσσήνιοι. Cf. §. 3. — ἐπεσβαίνοντες ... ἐς τὴν θάλασσαν. Eadem verba paulo aliter collocata IV, 14, 2. leguntur.

Ἀθηναίων ἐς Ναύπακτον φευγούσας ταράσσονται καὶ ἐφίστανται.

κον τὰς ἕνδεκα ναῦς τῶν Ἀθηναίων, αἵπερ ὑπεξ-
έφυγον τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν. καὶ
φθάνουσιν αὐτοὺς πλὴν μιᾶς νεὼς προκαταφυ-
γοῦσαι ἐς τὴν Ναύπακτον, καὶ ἴσχουσαι ἀντίπρω-
ροι κατὰ τὸ Ἀπολλώνιον παρεσκευάζοντο ἀμυ-
2 νούμενοι, ἢν ἐς τὴν γῆν ἐπὶ σφᾶς πλέωσιν. οἱ δὲ
παραγενόμενοι ὕστερον ἐπαιώνιζόν τε ἅμα πλέον-
τες ὡς νενικηκότες, καὶ τὴν μίαν ναῦν τῶν Ἀθη-
ναίων τὴν ὑπόλοιπον ἐδίωκε Λευκαδία ναῦς μία
3 πολὺ πρὸ τῶν ἄλλων. ἔτυχε δὲ ὁλκὰς ὁρμοῦσα
μετέωρος, περὶ ἣν ἡ Ἀττικὴ ναῦς φθάσασα [καὶ
περιπλεύσασα] τῇ Λευκαδίᾳ διωκούσῃ ἐμβάλλει
4 μέσῃ καὶ καταδύει. τοῖς μὲν οὖν Πελοποννησίοις

Ἐπιστροφήν. Pro hoc in plurimis et optimis membranis ὑποστροφήν. At cf. 90, 5. et ἐπιστρέψαντες 90, 4.

Αὐτούς. Cf. adn.

Ἴσχουσαι. Σχοῦσαι Cass., Aug. corr., Cl. pr. man., Mosqu. „Non male.“ GOTTL. Similiter σχόντες κατὰ τὸ Ποσειδώνιον IV, 129. et aoristi notio facile alicui sola apta videatur, quia dicendum sit: quum appulissent. Cf. tamen sd. I, 51. et 52.

Τὸ Ἀπολλώνιον. Τό om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. Bekk. At alibi semper talia τεμενικά articulo etiam post praepositiones sunt instructa. Cf. I, 24. III, 75. IV, 110. V, 66. VII, 29. al.

§. 3. Καὶ περιπλεύσασα om. It. Vat. Bekk. et s. v. al. man. habent H. et I. In F. καὶ διαπλεύσασα, in Lugd. καὶ περιπλέουσα. Cf. adn.

Cap. XCI. §. 1. Ὑπεξέφυγον ... εὐρυχωρίαν. Cf. adn. 90, 5. — αὐτούς. Cf. adn. I, 110, 4. Frustra Reg. et Gr. αὐτάς. — ἴσχουσαι ... κατά. Vid. adn. I, 110, 4. et sd. Ἀντίπρωροι est proris contra hostem versis. Cf. IV, 8, 14. al. — κατὰ τὸ Ἀπολλώνιον] „ἱερὸν Ἀπόλλωνος ἐν τῷ λιμένι.“ Schol. Ἀπολλώνιον βραχέως τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος· οὕτω καὶ παρὰ Θουκυδίδῃ ἀναγνωστέον. Suid. et al. grammat. Cf. Duk. et Lob. ad Phryn. p. 367.

§. 2. Ἐπαιώνιζον. Cf. adn. I, 50, 5. — ἅμα πλέοντες. Cf. Rost. Gr. §. 130. adn. 3. — Λευκαδία ναῦς μία. Duas commemorat Polyaen. III, 4, 3. etiam in proximis conferendus.

§. 3. Μετέωρος. Cf. adn. I, 48, 2. — περὶ ἣν ... περιπλεύσασα. Si verba καὶ περιπλεύσασα, de quibus cf. sd., supposita sunt, statuendum est genus dicendi φθάνειν περί τι, quod simili φθάνειν εἴς τι apud Arri. Anab. VI, 7, 3. et Greg. Cor. p. 846. tuetur Bloomf. Add. φθάνειν ἐπί τι Appi. Syr. 36. Sin illa germana sunt, scriptor, quum participio φθάσασα uti constituisset, ne φθάσασα περιπλεύσασα diceret, copulam addidisse (cf. λαθόντες καὶ διακόψαντες 4, 4.) existimandus est, περί autem ad remotius περιπλεύσασα referri potest, ita ut φθάσασα καί

γενομένου τούτου ἀπροσδοκήτου τε καὶ παρὰ λόγον φόβος ἐμπίπτει· καὶ ἅμα ἀτάκτως διώκοντες διὰ τὸ κρατεῖν αἱ μέν τινες τῶν νεῶν καθεῖσαι τὰς κώπας ἐπέστησαν τοῦ πλοῦ, ἀξύμφορον δρῶντες πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου ἀντεξόρμησιν, βουλόμενοι τὰς πλείους περιμεῖναι, αἱ δὲ καὶ ἐς βράχεα ἀπειρίᾳ χωρίων ὤκειλαν.

ἔπειτα δὲ διωκόμενοι ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐς Πάνορμον ἀναχωροῦσιν, ὅθεν ἐςπλέουσιν ἐς τὸν Κρισαῖον κόλπον καὶ Κόρινθον.

92. Τοὺς δὲ Ἀθηναίους ἰδόντας ταῦτα γι- 1
γνόμενα θάρσος τε ἔλαβε, καὶ ἀπὸ ἑνὸς κελεύσματος ἐμβοήσαντες ἐπ' αὐτοὺς ὥρμησαν. οἱ δὲ διὰ τὰ ὑπάρχοντα ἁμαρτήματα καὶ τὴν παροῦσαν ἀταξίαν ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμειναν, ἔπειτα δὲ ἐτράποντο ἐς τὸν Πάνορμον, ὅθενπερ ἀνηγάγον-

§. 4. Ἀντεξόρμησιν. Laur. E. m. ἀντεφόρμησιν. Cf. adn.
Cap. XCII. §. 1. Κελεύσματος. Laur. Vind. Bekk. κελεύματος. At his paucis exiguae auctoritatis libris hac in re non est obsequendum. Vide ed. mai. et Lob. ad Soph. Ai. v. 704. p. 323.

interposita sint διὰ μέσον. Cf. adn. III, 68.

§. 4. Διώκοντες et paulo post δρῶντες. Cf. adn. ad αὐτούς §. 1. — καθεῖσαι τὰς κώπας, demissis remis. Cf. Liv. XXXVI, 44: demittere in aquam remos ab utroque latere stabiliendae causa navis iussit. — ἐπέστησαν τοῦ πλοῦ, propr. substiterunt in cursu, inhibuerunt cursum, uno verbo inhibuerunt. De genitivo vid. Matth. Gr. §. 353. 3. et 355. 4. Rost. §. 108. 5. c. — ἀξύμφορον, rem inutilem, i. e. per μείωσιν aut sibi perniciosam, aut stultam. Hoc probat Goell., et ita sane ἀχρεῖος Hom. Il. β΄. v. 269., ubi vid. interpr. At illo modo ἀξύμφορος, ἀνωφελής, similia saepe apud Atticos. Cf. hic Bloomf. et Stallb. ad Plat. Protag. p. 334. A., sicut de Latino inutilis praeter eos, quos hic citat Gottl., Heusing. ad Cic. de Off. III, 13, 12. — πρὸς τὴν ... ἀντεξόρμησιν, propter (propr. quod attinet ad, si respicimus ad) incursionem, quam hostis ex brevi spatio in ipsas erat facturus, Port. Ἐξ ὀλίγου similiter atque δι' ὀλίγου 89, 9. Ἀντεξόρμησιν, quod nomen verbi ἀντεξορμεῖν de incursione navali aliquoties a Dione Cass. positi exemplis tuetur Bloomf., non commutandum propter 89, 9. cum voce ἀντεφόρμησιν; nam ibi de classe hostili ante pugnam stationem adversus hostes sive ad hostes speculandos habenti agitur, hic in narratione pugnae illae undecim naves ad litus appulsae §. 1. ob ea, quae ibi de iis addita sunt, vix apte dicantur ἐφορμεῖν. — βράχεα, vada, quae Latini quoque brevia nominant. Cf. Lob. ad Phryn. p. 537. — ὤκειλαν. Hic intransitivum est, transitivum IV, 12. et ἐποκέλλειν IV, 26.

Cap. XCII. §. 1. Ἀπὸ ἑνὸς κελεύσματος. Cf. adn. 90, 4. et Wessel. ad Diod. I. p. 211., denique sd. — τὸν Πάνορμον. Cf. 86, 1. et ibi adn.

2 το. ἐπιδιώκοντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τάς τε ἐγγὺς
οὔσας μάλιστα ναῦς ἔλαβον ἕξ, καὶ τὰς ἑαυτῶν
ἀφείλοντο, ἃς ἐκεῖνοι πρὸς τῇ γῇ διαφθείραντες
τὸ πρῶτον ἀνεδήσαντο· ἄνδρας τε τοὺς μὲν ἀ-
3 πέκτειναν, τινὰς δὲ καὶ ἐζώγρησαν. ἐπὶ δὲ τῆς
Λευκαδίας νεώς, ἣ περὶ τὴν ὁλκάδα κατέδυ, Τι-
μοκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος πλέων, ὡς ἡ ναῦς
διεφθείρετο, ἔσφαξεν αὑτόν, καὶ ἐξέπεσεν ἐς τὸν
4 Ναυπακτίων λιμένα. ἀναχωρήσαντες δὲ οἱ Ἀθη-
ναῖοι τροπαῖον ἔστησαν, ὅθεν ἀναγόμενοι ἐκρά-
τησαν, καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ ναυάγια, ὅσα πρὸς
τῇ ἑαυτῶν ἦν, ἀνείλοντο, καὶ τοῖς ἐναντίοις τὰ
5 ἐκείνων ὑπόσπονδα ἀπέδοσαν. ἔστησαν δὲ καὶ οἱ
Πελοποννήσιοι τροπαῖον ὡς νενικηκότες τῆς τρο-
πῆς, ἃς πρὸς τῇ γῇ ναῦς διέφθειραν· καὶ ἥνπερ
ἔλαβον ναῦν, ἀνέθεσαν ἐπὶ τὸ Ῥίον τὸ Ἀχαϊκὸν
6 παρὰ τὸ τροπαῖον. μετὰ δὲ ταῦτα φοβούμενοι
τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν ὑπὸ νύκτα ἐς-

§. 3. Αὑτόν. Sic aut αὐτόν libri praestantissimi. Vulgo et Bekk. ἑαυτόν.

§. 4. Ἀναγόμενοι. Laur. Chr. ἀναγαγόμενοι. Cf. sd. I, 51.

§. 2. Διαφθείραντες ... ἀνεδήσαντο. Cf. 90, 5. 6. et ibi adn.

§. 3. Τιμοκράτης. Cf. 85, 1. — ἔσφαξεν αὑτόν. Haud dubie ignominiosum existimans perire in mari, vel timens, ne in potestatem veniret hostium. — ἐξέπεσεν, delatus est, vel proprie (a mari) eiectus est. Ita ἐκπίπτειν non raro eiici in terram valet apud Thuc. et Xenoph. Cf. VII, 74. VIII, 34. al. Ἐκφέρεσθαι de navium fragmentis in portum delatis legimus I, 54.

§. 4. Ὅθεν ... ἐκράτησαν. Κατὰ τὸ Ἀπολλώνιον 91, 1. — τῇ ἑαυτῶν. Cf. adn. I, 44, 1. et II, 7, 1. et cum omnibus verbis I, 54, 1.

§. 5. Τροπαῖον ... τῆς τροπῆς. Haec inter se iungenda. Cf. VII, 54. Τροπαῖον τροπῆς est dicendi ratio similis verbis ὑπώρεια ὄρους et aliis, quae collegit Lob. ad Soph. Ai. v. 254. et Paral. Gr. II. p. 537. Cf. etiam ναύσταθμον πλοίων III, 6. — ἃς ... διέφθειραν. „Haec verba, τῆς τροπῆς, ἃς πρὸς τῇ γῇ ναῦς διέφθειραν, non aliter accipienda, quam si dictum esset, τῆς τροπῆς τῶν νεῶν, ἃς πρὸς τῇ γῇ διέφθειραν.“ STEPH. De omisso demonstrativo cf. adn. 40, 4. — ἥνπερ ... ναῦν. Vid. 90, 6. — ἀνέθεσαν. „Neptuno, cui erat exstructum ibi templum. Vid. Strab. p. 335.“ GOTTL. De re cf. adn. 84, 4.

§. 6. Φοβούμενοι cet. De

ἔπλευσαν ἐς κόλπον τὸν Κρισαῖον καὶ Κόρινθον
πάντες πλὴν Λευκαδίων. καὶ οἱ ἐκ τῆς Κρήτης 7
Ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυσίν, αἷς ἔδει πρὸ τῆς
ναυμαχίας τῷ Φορμίωνι παραγενέσθαι, οὐ πολλῷ
ὕστερον τῆς ἀναχωρήσεως τῶν νεῶν ἀφικνοῦνται
ἐς τὴν Ναύπακτον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ὕστερον δὲ ἀποπειράσοντες τοῦ Πειραιῶς πεζῇ ἴασιν ἐς Νίσαιαν, καὶ ἐκ ταύτης ἀναγαγόμενοι Σαλαμῖνα πορθοῦσιν.

93. Πρὶν δὲ διαλῦσαι τὸ ἐς Κόρινθόν τε καὶ 1
τὸν Κρισαῖον κόλπον ἀναχωρῆσαν ναυτικόν, ὁ
Κνῆμος καὶ ὁ Βρασίδας καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες
τῶν Πελοποννησίων, ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος,
ἐβούλοντο, διδαξάντων Μεγαρέων, ἀποπειρᾶσαι
τοῦ Πειραιῶς τοῦ λιμένος τῶν Ἀθηναίων· ἦν δὲ
ἀφύλακτος καὶ ἄκληστος, εἰκότως, διὰ τὸ ἐπικρα-
τεῖν πολὺ τῷ ναυτικῷ. ἐδόκει δὲ λαβόντα τῶν 2
ναυτῶν ἕκαστον τὴν κώπην καὶ τὸ ὑπηρέσιον καὶ
τὸν τροπωτῆρα πεζῇ ἰέναι ἐκ Κορίνθου ἐπὶ τὴν
πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν, καὶ ἀφικομένους κατὰ
τάχος ἐς Μέγαρα, καθελκύσαντας ἐκ Νισαίας τοῦ
νεωρίου αὐτῶν τεσσαράκοντα ναῦς, αἳ ἔτυχον αὐ-

§. 7. Αἷς. F. ἃς. At vid. adn.

re cf. Diod. XII, 48. extr., de v. Ἀθηναίων sd. I, 110, 4.

§. 7. Οἱ ἐκ τῆς Κρήτης Ἀθηναῖοι. Cf. 85, 5. 6. et de praepositione adn. I, 8, 2. — αἷς. Cf. Matth. Gr. §. 391. 2. Rost. §. 105. adn. 9. Quanquam ne opus quidem est hac explicatione, quum ad ἔδει etiam subaudias αὐτούς. Nec alibi apud Thucydidem δεῖ μοι ποιεῖν τι vel similia legi meminimus.

Cap. XCIII. Cf. Diod. XII, 49., qui in tempore, quo haec gesta sint, indicando parum diligens est. — §. 1. ἀποπειρᾶσαι τοῦ Πειραιῶς. Similiter ἀποπειρᾶσαι τοῦ παρατειχίσματος VII, 43. Saepius simplex sic legitur. Cf. adn. I, 61, 4. — τοῦ Πειραιῶς τοῦ λιμένος. De articulo duplicato hic et 94, 3. vid. adn. 67, 2. — ἀφύλακτος. Cf. §. 3. — ἄκληστος. Cf. adn. 94, 4. — εἰκότως. Cf. adn. I, 77, 5. — ἐπικρατεῖν. Suppl. τοὺς Ἀθηναίους.

§. 2. Ἕκαστον τὴν (suam) κώπην. Hinc remos singulos singulis remigibus attributos esse Arn. docet. — τὸ ὑπηρέσιον] „ὑπηρέσιόν ἐστι τὸ κῶας, ᾧ ἐπικάθηνται οἱ ἐρέσσοντες διὰ τὸ μὴ συντρίβεσθαι αὐτῶν τὰς πυγάς.“ Schol. Cf. Suid. Phot., Poll. et hic Bloomf. et Arn., item Bishop. apud Arn. II. p. 466. sq. In iisdem pulvinis remiges extra naves dormivisse suspicatur Thirw. Hist. Gr. c. 20. adn. — τροπωτῆρα. „Lorum, quo remus ad scalmum [s. paxillum] alligatur. Etym. [p. 769, 19. et Phot. p. 445.]: τροπωτῆρες, οἱ ἱμάντες οἱ ἐν τοῖς πλοίοις, ἐν οἷς

3 τόθι οὖσαι, πλεῦσαι εὐθὺς ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ. οὔτε
γὰρ ναυτικὸν ἦν προφυλάσσον ἐν αὐτῷ οὐδέν,
οὔτε προσδοκία οὐδεμία, μὴ ἄν ποτε οἱ πολέμιοι
ἐξαπιναίως οὕτως ἐπιπλεύσειαν· ἐπεὶ οὔτ' ἀπὸ τοῦ
προφανοῦς τολμῆσαι ἂν καθ' ἡσυχίαν, οὐδέ, εἰ
4 διενοοῦντο, μὴ οὐκ ἂν προαισθέσθαι. ὡς δὲ
ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐχώρουν εὐθύς· καὶ ἀφικόμε-
νοι νυκτὸς καὶ καθελκύσαντες ἐκ τῆς Νισαίας
τὰς ναῦς ἔπλεον ἐπὶ μὲν τὸν Πειραιᾶ οὐκέτι,
ὥςπερ διενοοῦντο, καταδείσαντες τὸν κίνδυνον,

Cap. XCIII. §. 3. Οὔτ' ... οὐδέ. Vulgo οὐδ' ... οὐδέ. De quibus particulis adhuc complures grammatici male explicant, sicut Buttmannus §. 149. 15. οὔτε ... οὔτε magis copulandi, οὐδὲ ... οὐδέ disiungendi vim habere perperam dicit. Melius Matth. Gr. §. 609. 1. a. et Rost. §. 134. 6. f. Cf. Engelh. ad Plat. Lach. §. 25. et Frid. Franke de usu particul. οὐδέ et μηδέ. Hic οὔτ' ... οὔτε de coniectura edidit Bekk. Nos pro altero οὐδέ reponi οὔτε necessarium non existimavimus; nam οὔτε ... οὐδέ hic non male inter se respondeant. Cf. Matth. Gr. §. 609. 1. c. β'. Rost. §. 134. d.

Προαισθέσθαι. Προαίσθεσθαι It. Vat. Bekk. Quod praesens e paucis libris Bekker etiam V, 26. et VII, 75. recepit, III, 83. non item. Cf. Buttm. Gr. max. Ind. verb.

αἱ κῶπαι περὶ τοὺς σκαλμοὺς περιδέονται.“ GOTTL. Cf. Bloomf. ad Aesch. Pers. v. 382. Apud Homerum τροπός, hodie τροπωτῆρι, Latinis struppus. De natura et usu eius disputat Bishop. l. d. p. 463. sqq. Adhuc in scaphis Graecis loro e corio facto mediam partem remi una cum paxillo circumdari docet Leak. de Pag. Att. p. 139. sq. imaginem remi Graeci delineans.

§. 3. Μή. Cf. adn. II, 13, 1. — μὴ ἂν ... ἐπιπλεύσειαν, i. e. μή, εἰ ἐπιπλεύσειαν, ἐξαπιναίως οὕτως ἐπιπλεύσειαν ἄν. Cf. Matth. Gr. §. 520. adn. 2. p. 1192. Rost. §. 122. adn. 5. a. interpr. Xen. Anab. VI, 1, 28. — ἐπεὶ οὔτ' προαισθέσθαι. Nam nec aperte eos ausuros esse (adnavigare) quiete (i. e. se rem non prohibentibus), neque, si in animum inducerent, se non praesensuros. De particulis οὔτε ... οὐδέ vid. sd. De infinitivis vid. Matth. Gr. §. 537. p. 1253. Rost. §. 121. adn. 4. De formula ἀπὸ τοῦ προφ. cf. adn. I, 35, 4. Verba καθ' ἡσυχίαν, per otium, quae saepe apud Thuc. leguntur, velut I, 83. IV, 22. 117. VII, 40. 73. 74. VIII, 27., non semper quidem plane eandem vim habent, sed aliquoties certe significant nullo prohibente. Ad διενοοῦντο noli subaudire ἀπὸ τοῦ προφ. τολμῆσαι, sed solum τολμῆσαι (ἐπιπλεῦσαι). Denique de partic. μὴ οὐκ cf. Thiersch. Gr. §. 338. 13. et Bellerm. de Graec. verb. tim. struct. p. 21. sq. Oratio vulgaris esset, si ante eas οἷόν τε εἶναι vel similia addita legerentur. Cf. Rost. Gr. §. 135. 7. b. β'.

§. 4. Καὶ ἐχώρουν εὐθύς. Καί, etiam, ab initio apo-

(καί τις καὶ ἄνεμος λέγεται αὐτοὺς κωλῦσαι) ἐπὶ δὲ τῆς Σαλαμῖνος τὸ ἀκρωτήριον τὸ πρὸς Μέγαρα ὁρῶν· καὶ φρούριον ἐπ' αὐτοῦ ἦν καὶ νεῶν τριῶν φυλακὴ τοῦ μὴ ἐςπλεῖν Μεγαρεῦσι, μηδ' ἐκπλεῖν μηδέν· τῷ τε φρουρίῳ προςέβαλον, καὶ τὰς τριήρεις ἀφείλκυσαν κενάς, τήν τε ἄλλην Σαλαμῖνα ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσόντες ἐπόρθουν.

ἐν Ἀθήναις μεγίστη γίγνεται ἔκπληξις· βοηθησάντων γε μέντοι αὐτῶν οἱ Πελοποννήσιοι ἐπὶ Νισαίας κἄπειτα ἐπὶ Κορίνθου ἀποχωροῦσι.

94. Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας φρυκτοί τε ἤροντο 1
πολέμιοι, καὶ ἔκπληξις ἐγένετο οὐδεμιᾶς τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐλάσσων. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἄστει ἐς τὸν Πειραιᾶ ᾤοντο τοὺς πολεμίους ἐςπεπλευκέναι ἤδη, οἱ δ' ἐν τῷ Πειραιεῖ τήν τε Σαλαμῖνα ᾑρῆσθαι ἐνόμιζον, καὶ παρὰ σφᾶς ὅσον οὐκ ἐςπλεῖν αὐτούς· ὅπερ ἄν, εἰ ἐβουλήθησαν μὴ κατοκνῆσαι, ῥᾳδίως ἂν ἐγένετο, καὶ οὐκ ἂν ἄνεμος ἐκώλυσε. βοηθήσαντες δὲ ἅμ' ἡμέρᾳ 2
πανδημεὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν Πειραιᾶ ναῦς τε καθεῖλκον, καὶ ἐςβάντες κατὰ σπουδὴν καὶ πολλῷ θορύβῳ ταῖς μὲν ναυσὶν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα ἔπλεον, τῷ πεζῷ δὲ φυλακὰς τοῦ Πειραιῶς καθίσταντο.
3 οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ὡς ᾔσθοντο τὴν βοήθειαν, καταδραμόντες τῆς Σαλαμῖνος τὰ πολλὰ καὶ ἀνθρώπους καὶ λείαν λαβόντες καὶ τὰς τρεῖς ναῦς ἐκ τοῦ Βουδόρου τοῦ φρουρίου κατὰ τάχος ἐπὶ τῆς Νισαίας ἔπλεον· ἔστι γὰρ ὅ τι καὶ αἱ νῆες αὐτοὺς διὰ χρόνου καθελκυσθεῖσαι καὶ οὐδὲν στέγουσαι ἐφόβουν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰ Μέγαρα πάλιν ἐπὶ
4 τῆς Κορίνθου ἀπεχώρησαν πεζῇ. οἱ δ' Ἀθηναῖοι οὐκέτι καταλαβόντες πρὸς τῇ Σαλαμῖνι ἀπέπλευσαν καὶ αὐτοί· καὶ μετὰ τοῦτο φυλακὴν ἅμα τοῦ Πειραιῶς μᾶλλον τὸ λοιπὸν ἐποιοῦντο λιμένων τε κλήσει καὶ τῇ ἄλλῃ ἐπιμελείᾳ.

Σιτάλκης ὁ Ὀδρύσης στρατεύει ἐ-

1 **95.** Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ χειμῶνος τούτου ἀρχομένου Σιτάλκης ὁ Τήρεω, Ὀδρύσης,

dosis est positum. Similia verba leguntur IV, 8. VIII, 1. 8. Cf. Hart. de Part. I. p. 130. — *καὶ φρούριον ἐπ' αὐτοῦ ἦν.* Oratio in brevia incisa distracta est, quum proprie sic deberet procedere: in quo erat castellum; aut: in quo quum esset castellum, adorti sunt. Si pro partic. *ὁρῶν* legeretur *ὃ ἑώρα*, transitus ad demonstrativum usitatus esset. Ipsum castellum, ut promontorium, vocabatur Budorum. Cf. 94, 3. III, 51. Krus. Hell. II. 1. p. 305. Leak. de Pag. Att. p. 157. — *ἐςπλεῖν ... ἐκπλεῖν.* Valent importari et exportari, qua vi *ἐςπλεῖν* non raro legitur. Vid. III, 51. IV, 27. VIII, 90. Demosth. adv. Lept. p. 466. Ceterum cf. adn. I, 4. — *τὰς τριήρεις ... κενάς*, i. e. *ὥςτε εἶναι κενάς.* Cf. adn. I, 49, 5. — *ἀπροσδοκήτοις.* Suppl. *τοῖς Σαλαμινίοις.*

Cap. XCIV. §. 1. *Φρυκτοὶ ... πολέμιοι*] „*λαμπάδες πολεμίους δηλοῦσαι. φρυκτοί εἰσι λαμπάδες τινὲς ἀπὸ ξύλων γινόμεναι, ἅςτινας βαστάζοντες ἄνωθεν τῶν τειχῶν ἐσήμαινον τοῖς πλησιοχώροις ἢ τοῖς συμμάχοις, ὅταν τινὰς ἑώρων πολεμίους ἐπιόντας, ὡς ὅτι δεῖ προφυλάξασθαι· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φίλων, ὅταν ἑώρων βοήθειαν ἐρχομένην, ἐσήμαινον πάλιν διὰ τῶν φρυκτῶν. καὶ ὅταν μὲν φίλους ἐδήλουν, ἐβάσταζον τοὺς φρυκτοὺς ἠρεμοῦντες· ὅταν δὲ πολεμίους, ἐκίνουν τοὺς φρυκτούς.*“ Schol. „*Αἴρειν φρυκτόν* idem est ac *πυρσεύειν*; (ita Diod. XII, 49.) item *φρυκτωρεῖν.*“ GOTTL. Cf. quos citant Bloomf. et alii in ed. mai. et III, 22, 7. 80, 2. et ibi adn. — *οὐδεμιᾶς ... ἐλάσσων*, i. e. *οὐκ ἐλάσσων μιᾶς (οὐδεμιᾶς).* Cf. I, 91, 5. VII, 29, 5. 30, 4. 71. 85. al. in ed. mai. c. — *τὸν πόλεμον.* Cf. adn. 31, 3. — *ὅσον οὐκ.* Cf. adn. I, 36. — *ἐςπλεῖν.* Cf. Rost. Gr. §. 116. adn. 8. — *ἂν ... ἄν.* Cf. adn. I, 76, 4.

Cap. XCIV. §. 3. *Ἔστι γὰρ ὅ τι. Ὅ τι* ex Abreschii coniectura repositum est. Libri mss. *ὅτε.* At *ἔστιν ὅτε* significat nonnunquam, sed hic dicendum est nonnihil.

Πεζῇ Laur. E. Vind. m. Ar. Chr. Dan. Vulgo *πεζοί*, quod tali modo Thucydidem nunquam dixisse iam Wass. ad I, 143., etsi huius exempli non memor, affirmavit. Contra *πεζῇ ἰέναι, πορεύεσθαι*, similia leguntur I, 26. 137. 143. II, 93. III, 3. alibi saepe.

§. 3. *Ἔστι ... ὅ τι.* Cf. sd. — *διὰ χρόνου*, aliquo temporis intervallo (interiecto), post aliquod temporis intervallum. Cf. Bernh. Synt. p. 235. et Stallb. ad Plat. Hipp. mai. init. — *οὐδὲν στέγουσαι.* Port.: quae aquarum vim ferre non poterant. Cf. hic Bloomf. et Blomf. ad Aesch. Prom. v. 204.

§. 4. *Φυλακὴν ... τοῦ Πειραιῶς.* „Diod. l. c. *τὸν δὲ Πειραιᾶ κλείθροις καὶ φυλακαῖς ἱκαναῖς διαλαβόντες* (custodiis opportunis locis collocatis) *ὠχύρωσαν.* Hesych. in *Ζέα: ἔχει δὲ ὁ Πειραιεὺς λιμένας τρεῖς κλειστούς.* Vid. Wessel. ad h. l.“ GOTTL. Quales fingendi sint *κληστοὶ λιμένες*, et maxime Piraeei *κληστοῦ* qualis natura fuerit, accuratissime docet Leak. Athen. p. 338. sq. Cf. IV, 8. VII, 59. De tribus Piraeei portibus vid. adn. I, 93, 5. — *ἅμα.* Videtur traiectum et ad verba *λιμένων τε κλήσει καὶ τῇ ἄλλῃ ἐπιμελείᾳ* referendum esse, ut *ἅμα ... τε ... καί*, quemadmodum saepe, inter se cohaereant. Vulgo *ἤδη*, quod, quia vis huius *ἅμα* ab interpretibus explicata non sit, tuetur Haas. Lucubr. Thuc. p. 3. sq. At *ἅμα* in quindecim libris mss., in quibus septem optimi sunt, invenitur.

Cap. XCV. sqq. Cf. Diod. XII, 50. — §. 1. *Σιτάλκης ὁ Τήρεω.* Cf. 29, 1. adn. — *δύο*

πὶ Περδίκκαν Μακεδόνων βασιλέα. αἰτίαι ταύτης τῆς στρατείας.

Θρᾳκῶν βασιλεύς, ἐστράτευσεν ἐπὶ Περδίκκαν τὸν Ἀλεξάνδρου, Μακεδονίας βασιλέα, καὶ ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης, δύο ὑποσχέσεις, τὴν μὲν βουλόμενος ἀναπρᾶξαι, τὴν δὲ αὐτὸς ἀποδοῦναι. ὅ τε 2
γὰρ Περδίκκας αὐτῷ ὑποσχόμενος, εἰ Ἀθηναίοις τε διαλλάξειεν ἑαυτὸν κατ' ἀρχὰς τῷ πολέμῳ πιεζόμενον, καὶ Φίλιππον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, πολέμιον ὄντα, μὴ καταγάγοι ἐπὶ βασιλείᾳ, ἃ ὑπεδέξατο οὐκ ἐπετέλει· τοῖς τε Ἀθηναίοις αὐτὸς ὡμολογήκει, ὅτε τὴν ξυμμαχίαν ἐποιεῖτο, τὸν ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδικὸν πόλεμον καταλύσειν. ἀμφοτέρων οὖν ἕνεκα τὴν 3
ἔφοδον ἐποιεῖτο, καὶ τόν τε Φιλίππου υἱὸν Ἀμύνταν ὡς ἐπὶ βασιλείᾳ τῶν Μακεδόνων ἦγε καὶ τῶν Ἀθηναίων [πρέσβεις], οἳ ἔτυχον παρόντες τούτων ἕνεκα, καὶ ἡγεμόνα Ἅγνωνα· ἔδει γὰρ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ναυσί τε καὶ στρατιᾷ ὡς πλείστῃ ἐπὶ τοὺς Χαλκιδέας παραγενέσθαι.

Cap. XCV. §. 3. *Πρέσβεις* om. Cass. Cl. et corr. Aug., unde suspectum fit; potuit enim ab interpretibus addi ex 101, 1. Omisso tamen eo verba *οἳ … ἕνεκα* nimis nude posita videntur Haackio. A nobis maxime ob contrarium nomen *ἡγεμόνα* non est expunctum; nam etiam Hagnon *τούτων ἕνεκα* aderat, sed hic dux, ceteri legati.

ὑποσχέσεις. Cf. Matth. Gr. §. 288. adn. 8. et §. 319. Rost. §. 101. 3. b. — *ἀναπρᾶξαι*] „*εἰςπρᾶξαι, ἀπαιτῆσαι.*" Schol. Cf. VIII, 107.

§. 2. *Αὐτῷ ὑποσχόμενος.* „Quid Perdiccas promiserit, Thucydides non dixit. Itaque vertendum: certas quasdam promissiones fecerat. Sequitur *ἃ ὑπεδέξατο.*" GOTTL. — *Ἀθηναίοις … διαλλάξειεν ἑαυτόν.* Quod factum. Vid. 29, 6. — *Φίλιππον.* Is rexerat septentrionalem partem Macedoniae genti Temenidarum (cf. c. 99.) subiectae (vid. 100, 3.), sed expulsus fuerat a Perdicca, et iam ante Ol. LXXXVII. a. 4. videtur mortuus esse, quum Sitalces non ipsum, sed filium eius Amyntam in regnum esset restituturus. — *ἐπὶ βασιλείᾳ.* Cf. Matth. Gr. §. 586. η΄. — *τὸν ἐπὶ … καταλύσειν.* Cf. 29, 5. et Diod. l. c.

§. 3. *Ἀμύνταν*] „*Γένος Τημενιδῶν.* [vid. c. 99.]
Ἀλέξανδρος [*ὁ φιλέλλην, ὃς ἐγέννησε*]
Περδίκκαν *Φίλιππον*
Ἀρχέλαον *Ἀμύνταν*
Φίλιππον
Ἀλέξανδρον τὸν μέγαν, ὃς τὴν Περσῶν δυναστείαν κατέλυσεν." Schol.

„Sed omissi sunt quidam reges [regumque fratres et consobrini. Cf. adn. I, 57, 3. Plat. Gorg. p. 471. Sync. p. 462. al.] GOTTL. At haec omissio veritati illius genealogiae non officit. Vid. tamen Iustin. VII, 4, 3. — *Ἅγνωνα*]

1 96. Ἀνίστησιν οὖν ἐκ τῶν Ὀδρυσῶν ὁρμώμενος πρῶτον μὲν τοὺς ἐντὸς τοῦ Αἵμου τε ὄρους καὶ τῆς Ῥοδόπης Θρᾷκας, ὅσων ἦρχε μέχρι θαλάσσης, ἐς τὸν Εὔξεινόν τε πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον· ἔπειτα τοὺς ὑπερβάντι Αἷμον Γέτας καὶ ὅσα ἄλλα μέρη ἐντὸς τοῦ Ἴστρου ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν μᾶλλον τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου κατῴκητο· (εἰσὶ δ' οἱ Γέται καὶ οἱ ταύτῃ ὅμοροί τε τοῖς Σκύθαις καὶ ὁμόσκευοι πάντες ἱπποτοξόται)
2 παρεκάλει δὲ καὶ τῶν ὀρεινῶν Θρᾳκῶν πολλοὺς τῶν αὐτονόμων καὶ μαχαιροφόρων, οἳ Δῖοι καλοῦνται, τὴν Ῥοδόπην οἱ πλεῖστοι οἰκοῦντες· καὶ τοὺς μὲν μισθῷ ἔπειθεν, οἱ δ' ἐθελονταὶ ξυνη-
3 κολούθουν. ἀνίστη δὲ καὶ Ἀγριᾶνας καὶ Λαιαίους καὶ ἄλλα ὅσα ἔθνη Παιονικά, ὧν ἦρχε· καὶ ἔσχατοι τῆς ἀρχῆς οὗτοι ἦσαν μέχρι Γρααίων Παι-

κατάλογος τῶν ὑπὸ Σιτάλκῃ στρατευομένων φύλων.

Cap. XCVI. §. 3. *Μέχρι Γρααίων Παιόνων* Bekk. Vulgo

„*οὗτος ἔκτισε τὴν Ἀμφίπολιν.*" Schol. Vid. IV, 102.

Cap. XCVI. §. 1. *Ἀνίστησιν.* Cf. adn. 68, 1. — *ἐντός,* cis; nam paulo post *τοῖς ἐντὸς τοῦ Αἵμου Θρᾳξί* contrarii ponuntur *οἱ ὑπερβάντι Αἷμον Γέται.* — *τοῦ Αἵμου ὄρους.* Cf. adn. 19, 2. — *Ῥοδόπης.* Nunc Despottaghi, Despotodag, Despoto. — *ἐς,* i. e. *μέχρι, ἕως.* — *τοὺς ὑπερβάντι Αἷμον Γέτας.* De dat. cf. Rost. Gr. §. 105. 2. p. 511. et adn. I, 24, 1. Getae tunc inter Haemum et Danubium habitabant. Cf. Herodot. IV, 93. Hos quoque origine Thraces fuisse docet Muell. de Maced. p. 35. 39. De recentiore eorum historia vid. Niebuhr. Script. hist. et philol. I. p. 374. sqq. — *καὶ ὅσα … κατῴκητο,* et quaecunque aliae nationes cis Istrum (et quidem) ad Pontum Euxinum magis (quam in mediterranea) vergentes incolebant. „*Μέρη· γένη· ἐθνῶν* δηλονότι." Schol. Nisi forte aut *γένη* aut *ἔθνη* legendum est. Verba *θάλασσα ἡ τοῦ Εὐξείνου πόντου* eo excusantur, quod *πόντος* cum illo *Εὔξεινος* in nomen regionis coaluit. Add. adn. IV, 24, 5. De flexione *κατῴκητο* vid. adn. I, 120, 2. „Ceterum ex h. l. patet Thraciam Istro a Scythia boream versus disiunctam fuisse. Vid. Gatterer. [Thrac. p. 17. ed. Schlichth.]" GOTTL. — *ὁμόσκευοι,* cultu similes, Port. Cf. III, 95.

§. 2. *Τῶν ὀρεινῶν … τῶν αὐτονόμων.* Ab his distinguuntur 101, 3. *ὅσοι πεδία εἶχον, αὐτόνομοι πάντες.* — *μαχαιροφόρων, οἳ Δῖοι καλοῦνται.* Cf. VII, 27. *Θρᾷκας μαχαιροφόρους* commemorat etiam Xen. Cyr. VI, 2, 10. De Diis cf. Lips. ad Tac. Ann. IV, 46. et Niebuhr. l. d. p. 377.

§. 3. *Ἀγριᾶνας.* De his vid. Gatter. l. d. p. 113. et Mannert. Geogr. VII. p. 494. — *Λαιαίους.* Horum sedes vides paulo post definitas. — *ἄλλα …*

όνων καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, ὃς ἐκ τοῦ
Σκόμβρου ὄρους διὰ Γρααίων καὶ Λαιαίων ῥεῖ, οὗ
ὡρίζετο ἡ ἀρχὴ τὰ πρὸς Παίονας αὐτονόμους ἤδη.
τὰ δὲ πρὸς Τριβαλλούς, καὶ τούτους αὐτονόμους, 4
Τρῆρες ὥριζον καὶ Τιλαταῖοι. οἰκοῦσι δ' οὗτοι
πρὸς βορέαν τοῦ Σκόμβρου ὄρους καὶ παρήκουσι
πρὸς ἡλίου δύσιν μέχρι τοῦ Ὀσκίου ποταμοῦ. ῥεῖ
δ' οὗτος ἐκ τοῦ ὄρους, ὅθενπερ καὶ ὁ Νέστος καὶ
ὁ Ἕβρος· ἔστι δὲ ἔρημον τὸ ὄρος καὶ μέγα, ἐχό-
μενον τῆς Ῥοδόπης.

μέχρι Γρααίων καὶ Λαιαίων Παιόνων. Quae Gatterer p. 115. frustra ita defendit, ut duplex genus Laeaeorum statuat, alterum Odrysico imperio subiectum, alterum liberum. Cf. ed. mai. Nec bene Krueger ad Dion. p. 26. interpunctione mutata vulgatae succurrere studuit. Cf. Goell. In Mosqu. *μέχρι Γρα. καὶ Λαι. καὶ Παιόνων.* C. F. Bas. D. Laur. *μέχρι γὰρ Λαιαίων Παιόν.*, quod etiam in It. et Aug., in quo *μέχρι Γρααίων καὶ Λααίων* legitur, adnotatum est. I. *μέχρι γὰρ Λαιαίων καὶ Παιον.* Gr. E. *μέχρι γὰρ Γρααίων καὶ Λαι. Παιόνων.* Vind. *μέχρι Λαιαίων Παιόνων.* Ingeniose Arn. verbis *καὶ Λαιαίων* servatis et post *μέχρι* ex aliquot membranis particula *γάρ* restituta uncos voculae *οὗ* circumdedit iungens *μέχρι Γρααίων ... ὡρίζετο.* Cf. I, 71, 4. et ibi adn. Neque tamen, unde illud *οὗ* in omnes libros irrepserit, apparet.

Σκόμβρου hic et infra Cass. Aug. (sed hic a corr.), pr. man. Cl., Chr. et *γρ.* m., quod ob Aristot. Meteor. I, 13. praetulimus. Vulgo et Bekk. *Σκομίου.*

ἔθνη Παιονικά. Cf. Herodot. V, 15. 16. Gatter. p. 108. sqq. Cousiner. Maced. p. 173. sqq. — *τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ.* Significatur huius fluvii cursus superior, de cuius fontibus cf. adn. ad cap. extr. — *Σκόμβρου.* Cf. sd. Mannert. Geogr. VII. p. 4., cui est Witoscha et Rulla, et p. 433., et Leak. Graec. sept. III. p. 474., qui dicit esse crebros et magnos vertices inter Ghiustendil et Sophiam sitos. Wistoska est etiam Grisebachio It. Rumel. II. p. 29. — *οὗ*, ubi, apud quos populos, vel quibus populis. — *τὰ πρὸς Παίονας*, ab ea parte, quae spectat Paeonas, a parte Paeonum. Cf. adn. III, 6, 1.

§. 4. *Τριβαλλούς.* Cf. Gatter. p. 37. sqq. et de recentioribus eorum sedibus Niebuhr. l. d. p. 374. sq. — *Τρῆρες ... καὶ Τιλαταῖοι.* Cf. Gatter. p. 36. — *παρήκουσι*] „*παρατείνονται.*" Schol. — *Ὀσκίου.* Hunc fluvium in Istrum influentem ab aliis scriptoribus Cium, Oescum, Escum, Iscum, hodie Isker seu Ischar, vocari demonstrat Gatter. p. 27. sqq. — *ἐκ τοῦ ὄρους, ὅθενπερ ... ὁ Ἕβρος.* Hunc montem Scombrum esse vult Gatter. p. 28. et alibi. Cf. Aristot. Meteor. I, 13. *ὁ δὲ Στρυμὼν καὶ Νέστος καὶ ὁ Ἕβρος ἅπαντες τρεῖς ὄντες ἐκ τοῦ Σκόμβρου.* Verba Graeca tamen nihil declarant nisi Oscium ex eodem monte, ex quo Nestum

1 97. Ἐγένετο δὲ ἡ ἀρχὴ ἡ Ὀδρυσῶν μέγεθος ἐπὶ
μὲν θάλασσαν καθήκουσα ἀπὸ Ἀβδήρων πόλεως ἐς
τὸν Εὔξεινον πόντον τὸν μέχρι Ἴστρου ποταμοῦ·
αὕτη περίπλους ἐστὶν ἡ γῆ τὰ ξυντομώτατα, ἢν
ἀεὶ κατὰ πρύμναν ἱστῆται τὸ πνεῦμα, νηῒ στρογ-
γύλῃ τεσσάρων ἡμερῶν καὶ ἴσων νυκτῶν· ὁδῷ
δὲ τὰ ξυντομώτατα ἐξ Ἀβδήρων ἐς Ἴστρον ἀνὴρ
2 εὔζωνος ἑνδεκαταῖος τελεῖ. τὰ μὲν πρὸς θάλασ-

μέγεθος καὶ πρόσοδοι τῆς ἀρχῆς τῆς Ὀδρυσῶν.

et Hebrum, Rhodopae vicino, profluere, quem Thucydides si vellet esse Scombrum, haud dubie *ἐκ τοῦ αὐτοῦ ὄρους* omissis verbis *ὅθενπερ ... ὁ Ἕβρος*, aut *ἐκ τοῦ ὄρους, ὅθενπερ ὁ Στρυμών*, scriberet. Et Orbelum, hodie Rilodagh, potius significari putat Grisebach. l. d. p. 29. sq. Strymonis, qui a Cousineryo Carásu seu Struma vocatur I. p. 208. 211., ut a Leak. Graec. sept. III. p. 201., fontes Leakius esse docet in summa Rhodope circa Dubnitzam et Ghiustendil. Strabo p. 331. Strymonem oriri dicit *ἐκ τῶν περὶ Ῥοδόπην Ἀγριάνων*, Plinius vero Hist. Nat. IV, 10, 38. in Haemo. Oscium ex Rhodope repetit idem Plinius III, 25, 149., Hebrum (hodie Marízam) indidem complures, quos nominat Duk., item Schol. Aristid. p. 175. et Suid. in v. *Ἕβρος*, Nestum (qui nunc Turcis est Yenidsche-Carásu, Graecis *Μαυρονέρι*) *ἐκ τῶν τοῦ Αἵμου ὀρῶν* Niceph. Greg. p. 626., qui Axium (*Βαρδάρι* hodie) et Strymonem ex iisdem montibus profluere affirmat. Quam sententiarum diversitatem nemini miram videri posse, qui cogitet Haemum, Rhodopen, Scombrum eo loco, quo illi fluvii oriantur, continua montium iuga esse vere dicit Gatter. p. 114.

Cap. XCVII. §. 1. *Μέγεθος.* Cf. Matth. Gr. §. 425. 1. b. — *ἐπὶ μὲν θάλασσαν καθήκουσα.* Pro his §. 2. *τὰ μὲν πρὸς θάλασσαν.* Cf. adn. 27, 2. — *περίπλους*] „*δυνατὴ περιπλευσθῆναι.*" Schol. Rectius quam Bernh. Synt. p. 332. De modo imperfecto ambitum et magnitudinem terrarum cursibus navium diurnis et nocturnis metiendi vid. Acac. ad VI, 1. et hic Bloomf. Ukert. Geogr. I. 2. p. 55. sqq. Krus. Hell. I. 1. p. 181. sq. — *ἢν ... τὸ πνεῦμα*, si ventus a puppi semper spiret, Port. Cf. Soph. Phil. v. 1451. et Bloomf. — *νηῒ στρογγύλῃ*] *ἐμπορικῇ*, [*φορταγωγῷ, ὁλκάδι*,] *διὰ τὰ πολεμικά, μακρότερα ὄντα.* Has naves non plana alvo, ut bellicas, sed profunda, ut nostras naves, fuisse et, quum velis agerentur, noctu cursum continuavisse docet Arn. Quare *ὁλκάς* commemoratur etiam VI, 1. — *τεσσάρων ... νυκτῶν.* Quot ex Herodoti IV, 86. aestimatione sint stadia, examinat Arn. — *ὁδῷ*, itinere terrestri, ut saepe apud Herodot. De universo more locorum intervalla dierum itinere metiendi praeter Wass. ad h. l. vid. Ukert. l. d. p. 58. et Krus. l. d. p. 183. Eundem morem vel hodie in orientis regionibus servari satis constat. — *ἐς Ἴστρον.* I. e. ad Istri ostia, *ἐς τὸν Εὔξεινον πόντον τὸν μέχρι Ἴστρου.* Cf. Bloomf. et Arn. — *εὔζωνος*] „*εὐσταλὴς καὶ κοῦφος καὶ μηδὲν ἔχων τὸ ἐμποδίζον.*" Schol. — *τελεῖ*, pervenit. Cf. IV, 78, 4. Bernh. Synt. p.

σαν τοσαύτη ἦν· ἐς ἤπειρον δὲ ἀπὸ Βυζαντίου
ἐς Λαιαίους καὶ ἐπὶ τὸν Στρυμόνα (ταύτῃ γὰρ
διὰ πλείστου ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἐγίγνετο) ἡμε-
ρῶν ἀνδρὶ εὐζώνῳ τριῶν καὶ δέκα ἀνύσαι. φόρος 3
τε ἐκ πάσης τῆς βαρβάρου καὶ τῶν Ἑλληνίδων
πόλεων, ὅσον προςῆξαν ἐπὶ Σεύθου, ὃς ὕστερον
Σιτάλκου βασιλεύσας πλεῖστον δὴ ἐποίησε, τετρα-
κοσίων ταλάντων ἀργυρίου μάλιστα δύναμις, ἃ
χρυσὸς καὶ ἄργυρος εἴη· καὶ δῶρα οὐκ ἐλάσσω
τούτων χρυσοῦ τε καὶ ἀργύρου προςεφέρετο, χωρὶς
δὲ ὅσα ὑφαντά τε καὶ λεῖα, καὶ ἡ ἄλλη κατα-

Cap. XCVII. §. 3. Ὅσον. In plurimis praestantissimorum librorum ὅσων, quod ex superioribus genitivis ortum videtur. Recte Schol. Ὅσον] φόρον δηλονότι.

Εἴη. Cass. Aug. Pal. (nisi quod in hoc ἥει pingitur,) C. E. Laur. ἥει. Quod verbum quanquam etiam de pecuniis, quae afferuntur seu transmittuntur, dicitur (cf. adn. I, 4.), tamen hic ob dativum non additum displicet. Ceterum cf. adn.

349. Herm. ad Luci. de conscr. hist. p. 43. Iacobitz. ad Luci. Tim. §. 20. et paulo post ἀνύσαι.

§. 2. Ἐς ἤπειρον cet. Cf. Diod. XII, 50. Ad verba ἐς ἤπειρον ex ἀνύσαι repetendum videtur ἰόντι, πορευομένῳ, vel simile quiddam. — διὰ πλείστου. Cf. adn. 29, 3. Ne haec sententia pugnet cum 96, 4., ibi de Oscii fontibus et cursu superiore agi putandum esse docet Bloomf. Ἐγίγνετο utrum cum interpositione an cum iis, quae sequuntur, iungendum sit, parum constat. — ἀνύσαι, ut antea τελεῖν. Cf. interpr. Soph. Oed. Col. v. 1561. et Lob. ad Soph. Ai. v. 606.

§. 3. Προςῆξαν. Cf. Lob. ad Phryn. p. 287. et Buttm. Gr. max. Ind. verb. anom. v. ἄγω, ex quibus ille etiam similis usus verbi προςάγειν exemplum attulit. Respondet ei paulo post προςεφέρετο. — Σεύθου. Cf. 101, 5. IV, 101. — τετρακοσίων ταλάντων. „Diod. l. c. haud dubie ex alio scriptore: ἐλάμβανε [Sitalces] προςόδους καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν πλείω χιλίων ταλάντων." GOTTL. Cf. de hoc dissensu Bloomf. et Arn. — δύναμις, i. e. τιμή, ἀξία. Cf. Bloomf. et Dobr. ad V, 20., item VI, 46. — ἃ ... εἴη. Redde his verbis: so viel davon (τοῦ φόρου) Gold und Silber war. Contraria paulo post ponuntur ὑφαντά τε καὶ λεῖα. „Optativum ... utcunque defendas eo, quod de ... quotannis redeuntibus pecuniis sermo est. Cf. Matth. Gr. §. 528." HAACK. Deterius eum explicat Bernh. Synt. p. 406. Indicativo usi sunt in similibus verbis Dion. Ant. p. 2044. et Appian. VI, 23., quibus refellitur altera scriptura ἥει. Cf. sd. Ceterum distinguitur hic ἄργυρος et ἀργύριον. Cf. ad Xen. Cyr. I, 6, 12. — ὑφαντά τε καὶ λεῖα, textilia acu picta et levia. Ὑφαντά quanquam proprie sunt textilia quaelibet, quum haec plerumque figuris intextis ornarentur, hic, ubi ab iis distinguuntur λεῖα, eximie ὑφαντὰ πεποικιλμένα videntur vo-

σκευή, καὶ οὐ μόνον αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τοῖς παρα-
4 δυναστεύουσί τε καὶ γενναίοις Ὀδρυσῶν. κατε-
στήσαντο γὰρ τοὐναντίον τῆς Περσῶν βασιλείας
τὸν νόμον, ὄντα μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις Θρᾳξί,
λαμβάνειν μᾶλλον ἢ διδόναι· (καὶ αἴσχιον ἦν
αἰτηθέντα μὴ δοῦναι ἢ αἰτήσαντα μὴ τυχεῖν·)
ὅμως δὲ κατὰ τὸ δύνασθαι ἐπὶ πλέον αὐτῷ
ἐχρήσαντο· οὐ γὰρ ἦν πρᾶξαι οὐδὲν μὴ δι-
5 δόντα δῶρα. ὥςτε ἐπὶ μέγα ἦλθεν ἡ βασιλεία
ἰσχύος. τῶν γὰρ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ὅσαι μεταξὺ τοῦ
Ἰονίου κόλπου καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου, μεγίστη
ἐγένετο χρημάτων προσόδῳ καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαι-
μονίᾳ, ἰσχύϊ δὲ μάχης καὶ στρατοῦ πλήθει πολὺ
6 δευτέρα μετὰ τὴν τῶν Σκυθῶν. ταύτῃ δὲ ἀδύ-

§. 5. Ἦλθεν ἡ βασιλεία Aug. (tacitus in Bekk. ed. ster.,) Ven. It. Vat. H. Reg. Bekk. Vulgo ἡ βασιλεία ἦλθεν, quae vulgata, quum ab aliis bonis codd. servetur, fortasse non fuit mutanda.

Μετὰ τὴν τῶν Σκυθῶν Cass. Cl. Ven. T. Reg. In Aug. Pal. It. Vat. H. Gr. E. Mosqu. μετὰ τῶν Σκυθῶν. Vulgo et Bekk. μετὰ τὴν Σκυθῶν.

cari posse. Cf. Bloomf., qui de more textilia offerendi confert Xen. Anab. VII, 3, 27. — τοῖς παραδυναστεύουσι. Port.: qui apud ipsum auctoritate pollebant. At Goellero sunt minores domini et quasi reguli.

§. 4. Κατεστήσαντο ... Θρᾳξί, constituerunt enim, contra atque Persarum imperium, hanc legem, quae apud alios quoque Thraces est. De genitivo βασιλείας cf. Matth. Gr. §. 366. adn. 2. Rost. §. 108. adn. 19. De more Persarum vid. hic Bloomf., etsi ab hoc comparatum locum Xen. Cyr. VIII, 2, 7. Goeller negat huc pertinere. Deinde λαμβάνειν Haack. non accipere, sed sumere vult esse. — κατὰ τὸ δύνασθαι] „διὰ τὴν δύναμιν." Schol. Ut potentes apud regem fierent interpretatus est Dobr. At id et ἐπὶ τῷ δύνασθαι diceretur, nec verba παρὰ τῷ βασιλεῖ bene deessent. — ἐπὶ πλέον αὐτῷ ἐχρήσαντο] „τῷ νόμῳ μᾶλλον τῶν ἄλλων Θρᾳκῶν οἱ Ὀδρύσαι ἐχρῶντο." Schol.

§. 5. Ἐπὶ μέγα ... ἰσχύος. Cf. adn. I, 118, 2. — ὅσαι. Cf. adn. I, 16. — πολὺ δευτέρα μετὰ τὴν τῶν Σκυθῶν, longe secundum ab imperio Scytharum, i. e. secundum quidem a Scythico, sed tamen longe eo inferius. Quae emphasis nisi inesset, scriberetur δευτέρα τῆς τῶν Σκ. Cf. Matth. Gr. §. 356. In sententia Thucydides dissentire visus est ab Herodot. V, 3., de qua re vid. ibi Valck., Gatter. p. 14. sq. et hic apud Gottl., item Niebuhr. Script. philol. I. p. 157. et 357., sicut de Scytharum potentia Osiand. in ed. mai. et Niebuhr. l. d. p. 352. sqq.

νατα ἐξισοῦσθαι οὐχ ὅτι τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνος ἓν πρὸς ἓν οὐκ ἔστιν ὅ τι δυνατὸν Σκύθαις ὁμογνωμονοῦσι πᾶσιν ἀντιστῆναι. οὐ μὴν οὐδ᾽ ἐς τὴν ἄλλην εὐβουλίαν καὶ ξύνεσιν περὶ τῶν παρόντων ἐς τὸν βίον ἄλλοις ὁμοιοῦνται.

Σιτάλκης ἐς Δόβηρον ἀφικνεῖται, ἔνθα ἡ πᾶσα στρατιὰ αὐτοῦ ξυναθροίζεται.

98. Σιτάλκης μὲν οὖν βασιλεύων χώρας το- 1
σαύτης παρεσκευάζετο τὸν στρατόν. καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ ἕτοιμα ἦν, ἄρας ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν πρῶτον μὲν διὰ τῆς αὑτοῦ ἀρχῆς, ἔπειτα διὰ Κερκίνης, ἐρήμου ὄρους, ὅ ἐστι μεθόριον Σιντῶν καὶ Παιόνων. ἐπορεύετο δὲ δι᾽ αὐτοῦ τῇ ὁδῷ, ἣν πρότερον αὐτὸς ἐποιήσατο τεμὼν τὴν ὕλην,
ὅτε ἐπὶ Παίονας ἐστράτευσε. τὸ δὲ ὄρος ἐξ Ὀδρυ- 2
σῶν διιόντες ἐν δεξιᾷ μὲν εἶχον Παίονας, ἐν ἀρι-

Cap. XCVIII. §. 1. *Αὑτοῦ*. In plerisque libris mss. *αὐτοῦ*. Cf. adn. I, 17. et ad. II, 13, 1.

Σιντῶν et paulo post *Σιντούς* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Gr. Laur. m. Ar. Chr. Dan. Ald. ed. Bas. Vulgo et Bekk. *Σίντων* et *Σίντους*. At nobiscum facit Steph. Byz., apud Strab. autem scriptura fluctuatur. Add. Goettl. de Accent. p. 224.

§. 6. *Οὐχ ὅτι*. Cf. Buttm. Gr. §. 150. 2. — *ἓν πρὸς ἕν*, si una uni opponatur. — *οὐκ ἔστιν*. Si negationem falsam iudices, quia iuncta (*οὐδέ*) antecedat, non sequatur (cf. Buttm. Gr. §. 148. 6.), vide exempla in ed. mai. adscripta, Herm. ad Soph. Ant. v. 6. Stallb. ad Theag. p. 124. Matth. Gr. §. 609. 3. p. 1450. Cum sententia cf. Herodot. IV, 46. — *οὐ μὴν οὐδέ*, neque tamen. Vid. de his particulis I, 3, 1. paulo aliter dictis et simillimis *οὐ μέντοι οὐδέ* Hoogev. de Partic. p. 486. Naegelsb. Exc. Homer. p. 163. Stallb. ad Plat. Protag. p. 331. E., hic Arn. et supra I, 82, 1. adn. Totam hanc comprehensionem verborum *οὐ ... ὁμοιοῦνται* sic interpretare: nec tamen (Scythae) in reliqua solertia et prudentia de rebus ad vitae fructum suppeditantibus aliis nationibus similes (sed in his quoque dissimiles, verum multo inferiores hac quidem in parte) sunt. Cf. ed. mai.

Cap. XCVIII. §. 1. *Ἕτοιμα ἦν*. Cf. adn. 3, 4. — *Κερκίνης*. Ad radices eius montis esse urbem Serres docet Cousin. t. I. p. 167. sqq. Karadágh vocatur in Leak. tab. Maced. Cf. etiam Mannert. Geogr. VII. p. 433. et 493. — *Σιντῶν*. De his cf. Gatter. l. d. p. 122. sqq. et hic Arn. Eos prope Demir-Issar, Maedos prope Melenic collocat Cousin. III. p. 170. Cf. etiam Mannert. VII. p. 500. sq. et Leak. Graec. sept. III. p. 227., qui ad dextram ripam Strymonis eos habitasse ex Liv. XLV, 29. docet. — *τεμὼν τὴν ὕλην*, silva caesa, collucata. Cf. Bloomf.

στερᾷ δὲ Σιντοὺς καὶ Μαίδους. διελθόντες δὲ
3 αὐτὸ ἀφίκοντο ἐς Δόβηρον τὴν Παιονικήν. πορευομένῳ δὲ αὐτῷ ἀπεγίγνετο μὲν οὐδὲν τοῦ στρατοῦ, εἰ μή τι νόσῳ, προςεγίγνετο δέ· πολλοὶ γὰρ τῶν αὐτονόμων Θρᾳκῶν ἀπαράκλητοι ἐφ᾽ ἁρπαγὴν ἠκολούθουν· ὥςτε τὸ πᾶν πλῆθος λέγεται οὐκ ἔλασσον πεντεκαίδεκα μυριάδων γενέσθαι.
4 καὶ τούτου τὸ μὲν πλέον πεζὸν ἦν, τριτημόριον δὲ μάλιστα ἱππικόν. τοῦ δ᾽ ἱππικοῦ τὸ πλεῖστον αὐτοὶ Ὀδρύσαι παρείχοντο καὶ μετ᾽ αὐτοὺς Γέται. τοῦ δὲ πεζοῦ οἱ μαχαιροφόροι μαχιμώτατοι μὲν ἦσαν οἱ ἐκ τῆς Ῥοδόπης αὐτόνομοι καταβάντες, ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος ξύμμικτος πλήθει φοβερώτατος ἠκολούθει.

μέλλουσιν οὖν ἐςβαλεῖν ἐς τὴν Μα-

1 99. Ξυνηθροίζοντο οὖν ἐν τῇ Δοβήρῳ καὶ παρεσκευάζοντο, ὅπως κατὰ κορυφὴν ἐςβαλοῦσιν

§. 2. *Μαίδους*. Cf. Gatter. p. 133. sq. et modo adn. Maedorum sedes Thucydideas haud facile cum aliis testimoniis conciliari posse, et fortasse eos postea ibi exstinctos esse aut inde emigrasse docet Leak. l. d. III. p. 448. sq.; nam ab aliis scriptoribus collocari eos ad fontes Axii atque Margi (Moravae). Cf. id. p. 472. sqq. — *Δόβηρον*. De situ cf. Gatter. p. 135. sq. Mannert. VII. p. 491. Leak. l. d. III. p. 444. et 467. Fuisse, ubi nunc Doiran, putat Muell. de Maced. p. 20.

§. 3. *Ἀπεγίγνετο*] „*ἀπώλλυτο*.“ Schol. Vides hic ei contrarium esse *προςεγίγνετο*. Paulo aliter 34, 2., ubi cf. adn. — *τῶν αὐτονόμων Θρᾳκῶν*. Sintos, Maedos, Paeonum varios populos intelligit Bloomf. At Paeones a Sintis et Maedis §. 1. 2. distinguens Thucydides in Thracibus numerare non potuit. — *πεντεκαίδεκα μυριάδων*. Dissentit in numero universi exercitus et magnitudine equitatus Diod. l. c.

§. 4. *Οἱ μαχαιροφόροι* Vid. 96, 2.

Cap. XCIX. §. 1. *Ξυνηθροίζοντο ἐν τῇ Δοβήρῳ*. Insolentius hic *ξυναθροίζεσθαι* cum praep. *ἐν* est iunctum; nam alibi talia verba Thucydides usquequaque cum praep. *ἐς* componit, velut *ξυλλέγεσθαι* (cf. adn. 13, 1.) et *ἀθροίζεσθαι* (VI, 70. VII, 85.), quod in aliis quoque congregandi verbis faciunt alii scriptores et Graeci et Latini. Cf. Xen. Anab. VI, 3, 3. Cyr. VIII, 6, 19. al. Attamen *ἐν* legitur etiam Plut. Aristid. c. 19. in vv. *τὸ Ἑλληνικὸν ἐν Πλαταιαῖς ἀθροίζεται συνέδριον* et apud Niceph. Greg. XI, 3. p. 537. *τῶν ... πρεσβυτέρων συναθροισθέντων ἐν τῷ μεγίστῳ ... νεῷ*, ut ciconiae ... abiturae congregantur in certo loco scripsit Plin. H. N. X, 31, 61. Quid, quod adeo verbum *συνελθεῖν* interdum cum *ἐν* coniungitur, ut *συνῆλθον ἐν κώμῃ τινί* (Lucullus et Pompeius) legimus

κεδονίαν. παρέκβασις περὶ τῶν μερῶν ταύτης καὶ τῆς αὐξήσεως τῆς τῶν Τημενιδῶν ἀρχῆς.

ἐς τὴν κάτω Μακεδονίαν, ἧς ὁ Περδίκκας ἦρχε. τῶν γὰρ Μακεδόνων εἰσὶ καὶ Λυγκησταὶ καὶ 2
Ἐλιμιῶται καὶ ἄλλα ἔθνη ἐπάνωθεν, ἃ ξύμμαχα μέν ἐστι τούτοις καὶ ὑπήκοα, βασιλείας δ' ἔχει καθ' αὑτά. τὴν δὲ παρὰ θάλασσαν νῦν Μακε- 3
δονίαν Ἀλέξανδρος ὁ Περδίκκου πατὴρ καὶ οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, Τημενίδαι τὸ ἀρχαῖον ὄντες ἐξ Ἄργους, πρῶτον ἐκτήσαντο, καὶ ἐβασίλευσαν ἀνα-

Cap. XCIX. §. 1. *Λυγκησταί*. Cass. Aug. Cl. pr. man. Mosqu. *Λυγκισταί*, ut Strab. et Steph. Vulgatam tamen ideo servandam censet Duk., quod Latini fere usquequaque in secunda syllaba *e* habeant, quanquam apud Iust. XI, 2. *i* recipere non dubitavit Duebn., quem vide. Apud Thuc. iterum *Λυγκιστῶν* Cass. Cl. pr. man. T. Pal. Mosqu. IV, 79., Cl. pr. man. T. F. Mosqu. IV, 83. et Mosqu. usquequaque.

§. 2. *Ἐλιμιῶται* Cass. et Aug., ut Strab. p. 434. et Diod. XVII, 57. Aut sic legendum aut *Ἐλιμειῶται*, ut Steph. Byz. et *Ἐλίμεια* Aristot. Polit. V, 8. Hoc ideo praefert Gottl., quia Livius vocet Elimeam; sed etiam apud hunc Elimia in nonnullis certe libris legitur. Vid. Drakenb. ad XLII, 53. Vulgo hic *Ἐλειμειῶται*, Bekk. *Ἐλειμιῶται*. Cf. Schneid. ad Xen. Hell. V, 2, 38. Ellendt. ad Arri. I, 6, 6. et Steph. Thes.

Plut. Lucull. c. 36., quod exemplum simile est Tacitino Ann. II, 57. Cyrri apud hiberna decumae legionis convenere ... Piso ... Germanicus, apud deteriores scriptores autem etiam talia, quale est hoc Paulinum, *συνερχομένων ὑμῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ* I. Ep. ad Cor. 11, 18. — *κατὰ κορυφήν*. „Desuper, a iugis montium.“ HAACK. Qua vi *κατὰ κορυφῆς* dicendum esse videatur. Pro *ἄνωθεν* tamen *κατὰ κορυφήν* etiam Procop. p. 58. 172. 227. 245., apud quem fluctuat scriptura p. 331. 338. Accusativo his exemplis satis munito proprie ductum in longum per iuga montium agmen significari putat Goell. — *ἐςβαλοῦσιν*. De fut. vid. Rost. Gr. §. 122. 10. b. — *τὴν κάτω Μακεδονίαν*] „*τῆς Μακεδονίας τὸ μέν ἐστι μεσόγειον, τὸ δὲ παράλιον, ἣν καλεῖ τὴν κάτω Μακεδονίαν.*“ Schol.

§. 2. *Λυγκησταί*. De nomine cf. sd., de sedibus eorum Strab. p. 323. 326. Muell. de Maced. p. 16. Leak. Graec. sept. III. p. 305., qui in tota parte meridionali convallis Erigonis eos habitasse existimat. Regem eorum tunc fuisse Arrhibaeum audiemus IV, 79. sqq., naturam regionis cognoscemus IV, 83. 124. sqq. — *Ἐλιμιῶται*. De nomine cf. sd., de sedibus populi Liv. XLII, 53., qui Elimeam ad Haliacmonem collocat, Mannert. VII. p. 518. Muell. de Maced. p. 13. Leak. l. d. — *ἄλλα ἔθνη*. Velut Orestae. Cf. adn. 80, 6.

§. 3. *Τὴν δὲ παρὰ θάλασσαν* cet. Locum, qui sequitur, accurate examinat Muell. de Maced. p. 20. sqq. — *Ἀλέξανδρος*. Cf. adn. I, 57, 2. — *οἱ πρόγονοι αὐτοῦ, Τημενίδαι*. „Temenidas, Alexandri maiores, potitos esse Macedonia maritima pluribus narrat Herodot. VIII, 137. sqq.“ GOTTL. —

στήσαντες μάχῃ ἐκ μὲν Πιερίας Πίερας, οἳ ὕστερον ὑπὸ τὸ Πάγγαιον πέραν Στρυμόνος ᾤκησαν Φάγρητα καὶ ἄλλα χωρία, (καὶ ἔτι καὶ νῦν Πιερικὸς κόλπος καλεῖται ἡ ὑπὸ τῷ Παγγαίῳ πρὸς θάλασσαν γῆ,) ἐκ δὲ τῆς Βοττίας καλουμένης Βοττιαίους, οἳ νῦν ὅμοροι Χαλκιδέων οἰκοῦσι.
4 τῆς δὲ Παιονίας παρὰ τὸν Ἄξιον ποταμὸν στενήν τινα καθήκουσαν ἄνωθεν μέχρι Πέλλης καὶ θαλάσσης ἐκτήσαντο, καὶ πέραν Ἀξίου μέχρι Στρυμόνος τὴν Μυγδονίαν καλουμένην Ἠδῶνας ἐξε-

§. 4. *Ἄξιον*. Cass. a pr. man. (nam deinde vulgata restituta est) Gr. Ar. Chr. Dan. Bekk. *Ἀξιόν*, et postea Vind. Ar. Chr. Dan. *Ἀξιοῦ*, ad proprium ab appellativo distinguendum. Scriptura etiam appellatur I, 65. II, 101. Cf. Etym. M. v. *Βόττεια* p. 206, v. 5.

Πιερίας. De hac, cuius caput fuit Pydna, vid. Muell. l. d. p. 11. sq. — *Πίερας*. Sunt populus in fabulis clarissimus. — *οἳ ὕστερον* cet. Cf. Gatter. l. d. p. 63. Muell. l. d. p. 26. — *τὸ Πάγγαιον*. De accentu nominis, quod interdum deterius *Παγγαῖον* scribitur, cf. Goettl. p. 234. De situ huius montis, quem trans Strymonem non procul a mari quaerendum esse Thuc. ipse significat, vid. Mannert. VII. p. 7. 232. 498. Cousin. II. p. 24. sqq. Leak. III. p. 176., cui hodie est Pirnári. — *Φάγρητα*. Cf. Herodot. VII, 112. — *ἄλλα χωρία*. Ex his unum cognoscas ex Herodot. l. d. — *Πιερικὸς κόλπος*. Vocabulum *κόλπος* etiam de terrae partibus sinuosis dici demonstrat Bloomf. De hac regione cf. Gatter. p. 63. et Leak. III. p. 177., qui existimat esse longas fauces nunc ab Orfana Pravistam spectantes. — *Βοττίας*. Haec 100, 4. *Βοττιαία* dicitur, ex quibus nominibus alterutrum falsum putat Muell. l. d. p. 10. Ab Herodoto VII, 123. *Βοττιαιίς* vocatur, de qua caput Pellam continenti cf. Muell. l. d. Nova autem patria Bottiaeorum Bottice

§. 4. *Τῆς δὲ Παιονίας παρὰ τὸν Ἄξιον*. De Paeonia universa vid. Gatter. p. 72. sq. et 98. sqq., qui p. 135. verba *παρὰ τὸν Ἄξ.* cum Paeoniae nomine arcte iungit, ut significetur Paeonia Axiana, quod ob articulum non iteratum dubium est. Cf. tamen sd. I, 51, 4. — *Ἄξιον*] „*τὴν Βάρδαριν* (? *Βαρδάριον* Niceph. Greg. p. 380., et sic et *Βαρδάρι* Leak.) *λέγει.*“ Schol. De accentu cf. sd. — *στενήν τινα*. De hoc substantive dicto cf. Lob. Paral. Gr. II. p. 361. „Tractum hunc Paeoniae, de quo Thucydides loquitur, in occidentali Axii latere quaerendum esse facile intelligitur ex iis, quae de Mygdonia ad Strymonem usque sita statim subiunxit.“ GATTER. Cf. Muell. l. d. p. 19. et 41., qui in verbis *μέχρι θαλάσσης* Thucydidem aut ab Herodoto discrepare, aut paulo negligentius loqui demonstrat. — *Μυγδονίαν*. Cf. Muell. l. d. p. 8. sq., qui Herodoti Mygdoniam usque ad Strymonem negat pertinere. — *Ἠδῶνας*. De horum sedibus recentioribus cf. Gatter. p. 66. sq.

λάσαντες νέμονται. ἀνέστησαν δὲ καὶ ἐκ τῆς νῦν 5
Ἐορδίας καλουμένης Ἐορδούς, ὧν οἱ μὲν πολλοὶ ἐφθάρησαν, βραχὺ δέ τι αὐτῶν περὶ Φύσκαν κατῴκηται, καὶ ἐξ Ἀλμωπίας Ἀλμῶπας. ἐκράτησαν 6
δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν οἱ Μακεδόνες οὗτοι, ἃ καὶ νῦν ἔτι ἔχουσι, τόν τε Ἀνθεμοῦντα καὶ Γρηστωνίαν καὶ Βισαλτίαν καὶ Μακεδόνων αὐτῶν πολλήν. τὸ δὲ ξύμπαν Μακεδονία καλεῖται, καὶ Περδίκκας Ἀλεξάνδρου βασιλεὺς αὐτῶν ἦν, ὅτε Σιτάλκης ἐπῄει.

τότε δὲ οἱ μὲν Θρᾷκες

100. Καὶ οἱ μὲν Μακεδόνες οὗτοι, ἐπιόντος 1

alibi fluctuatur. Vid. hic Huds. et Duk. Ἄξιος Aesch. Pers. v. 485., quod probat Goettl. Doctr. Accent. p. 173.

§. 5. Ἐορδούς Gr. Ar. Chr. et corr. Pal. cum Herodot. Herodian. ap. Steph. Byz. Strab. aliis, qui memorati sunt in Steph. Thes. Vulgo et Bekk. Ἐόρδους. Cf. Goettl. Doctr. accent. p. 217.

Φύσκαν. Cass. D. I. Φυσκίαν. Pal. Σφύκαν. Ar. Chr. Dan. Φύσαν. Nomen incertum est. Cf. adn.

Ἀλμῶπας Cass. m. Bekk. et rec. man. Pal. Vulgo Ἀλμώπας. Steph. Byz.: „Ἀλμωπία, χώρα τῆς Μακεδονίας, ἣν ᾤκουν Ἄλμωπες ... τὸ ἐθνικὸν Ἄλμωψ καὶ Ἀλμώπιος.“

et p. 99. sqq., de nomine adn. I, 100, 3.

§. 5. Ἐορδίας. Haec apud alios omnes Ἐορδαία dicitur. De situ eius (in inferiore valle, in quam relicta superiore valle Lyncestidis via Egnatia descendebat) cf. Arn., Mannert. VII. p. 486. Muell. l. d. p. 17. 54. Leak. III. p. 305. et 316. — Φύσκαν, Haec urbs parum est nota. Φύσκος Macedoniae commemoratur a Steph. Byz., Φύσκαι a Ptolem. — κατῴκηται. Cf. adn. I, 120, 2. — Ἀλμωπίας. Huius situs dubius est; nam inter Eordaeam et Pelagoniam propter Plin. H. N. IV, 10, 35. collocatur ab Arn., in confinio Macedoniae et Thessaliae a Muell. l. d. p. 15., qui coniecturis audacioribus ibi indulget. Add. Leak. III. p. 445.

§. 6. Οἱ Μακεδόνες οὗτοι. Temenidis antiquitus parentes. — Ἀνθεμοῦντα. Situs ex Plin. H. N. IV, 10, 36. probabiliter constitui potest. Cf. interpr. Demosth. Phil. II. §. 20. (ubi feminini generis est) et Leak. III. p. 450. — Γρηστωνίαν. „Herodot. VII, 124. Κρηστωνική [et VII, 127. Κρηστωναίη], ex Ionismo κ pro γ.“ WASS. De situ eius ad fontem Echidori cf. Herodot. l. d. et Gatter. p. 106. sq. Nunc Christonia secundum Krus. Hell. I. p. 435., de qua regione cf. Cousin. I. p. 142. sq. — Βισαλτίαν. De hac vid. Herodot. VII, 115. et Gatter. p. 104. sqq. — Μακεδόνων αὐτῶν] „τῶν ἄνω.“ Schol. Αὐτῶν dictum est, quia populi modo nominati non fuerunt generis Macedonici. Elimeam potissimum intelligit Muell. l. d. p. 32.

Cap. C. §. 1. Καὶ οἱ μὲν Μακεδ. Cf. Diod. XII, 50.

πολλοῦ στρατοῦ, ἀδύνατοι ὄντες ἀμύνεσθαι ἔς τε τὰ καρτερὰ καὶ τὰ τείχη, ὅσα ἦν ἐν τῇ χώρᾳ,
2 ἐσεκομίσθησαν. ἦν δὲ οὐ πολλά, ἀλλὰ ὕστερον Ἀρχέλαος ὁ Περδίκκου υἱός, βασιλεὺς γενόμενος, τὰ νῦν ὄντα ἐν τῇ χώρᾳ ᾠκοδόμησε, καὶ ὁδοὺς εὐθείας ἔτεμε, καὶ τἆλλα διεκόσμησε τά τε κατὰ τὸν πόλεμον ἵπποις καὶ ὅπλοις καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ κρείσσονι ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι βασιλῆς
3 ὀκτὼ οἱ πρὸ αὐτοῦ γενόμενοι. ὁ δὲ στρατὸς τῶν Θρᾳκῶν ἐκ τῆς Δοβήρου ἐσέβαλε πρῶτον μὲν ἐς τὴν Φιλίππου πρότερον οὖσαν ἀρχήν, καὶ εἷλεν Εἰδομένην μὲν κατὰ κράτος, Γορτυνίαν δὲ καὶ Ἀταλάντην καὶ ἄλλα ἄττα χωρία ὁμολογίᾳ, διὰ

ἐς Μακεδονίαν ἐσβαλόντες πολλὴν δῃοῦσιν, οἱ δὲ Μακεδόνες ἱππομαχιῶν τινῶν πειρασάμενοι ἡσυχίαν ἄγουσι.

Cap. C. §. 2. Κρείσσονι. Cl. Ven. T. Mosqu. κρεῖσσον, quod magis placet, quum, si vulgatam, id quod verborum collocatio postulat, resolveris in incisum ὥςτε αὐτὴν κρείσσω εἶναι, genitivi τῆς ξυμπάντων sequi debeant.

Οἱ ἄλλοι. Οἱ om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. H. Reg. Lugd. Mosqu. Quo propter sententiam non careas, quanquam grammaticorum legibus repugnat collocatio verborum οἱ ἄλλοι βασιλῆς ὀκτώ, quae omnia deleri vult Dobr. Fortasse solum ὀκτώ ab interpretibus loci Herodotei memoribus additum est.

§. 2. Ἀρχέλαος. De anno, quo hic ad imperium pervenerit, vid. Athen. V, 58. Krebs. Lect. Diod. p. 159. Boeckh. Inscr. II. p. 341. — ἔτεμε. Hunc usum verbi τέμνειν illustratum esse a Wessel. ad Herodot. IV, 136. adnotat Gottl. — καὶ τἄλλα διεκόσμησε. Port.: et quum alia digessit. Malis igitur καὶ ἄλλα τε διεκόσμησε, aut certe καὶ τἆλλά τε διεκόσμησε, ut II, 15. Cogitandum autem de institutis civilibus. Tum idem verbum ad alterum membrum relatum vim exornandi, largiter instruendi, habet, ut κοσμεῖν VI, 41. — βασιλῆς ὀκτώ. „Ab Herodoto VIII, 139. septem priores Macedoniae reges recensentur. ... [Octavus accedit] Perdiccas, pater Archelai.“ HUDS. Ceterum cf. sd.

§. 3. Τὴν Φιλίππου ... ἀρχήν. Cf. adn. 95, 2. — Εἰδομένην. Collocanda est in Paeonia vel Emathia in Axii valle superiore, ut eae urbes, quae sequuntur. Cf. Gatter. p. 142. Mannert. VII. p. 489. Muell. de Maced. p. 41. Leak. III. p. 442. — Γορτυνίαν. „Gortynia Thucydidis est Plinii [H. N. IV, 10, 34.] Gordyniae ... Etiam Steph. Γορδυνία, πόλις Μακεδονίας, Ptolemaeus autem Γορδηνία, qui fortasse lapsus est describentium.“ CELLAR. in Geogr. Quare apud Thuc. quoque Γορδυνίαν scribi vult Dind. in Steph. Thes. Thucydides tamen in nonnullis vocabulis, qualia sunt πελιτνός 49, 5. et nomina Atramyttii et Ampraciae, τ et π posuit pro mollioribus δ et β. — Ἀταλάντην. Hoc nomen Arn. ex

τὴν Ἀμύντου φιλίαν προςχωροῦντα τοῦ Φιλίππου
υἱέος παρόντος· Εὐρωπὸν δὲ ἐπολιόρκησαν μέν,
ἑλεῖν δὲ οὐκ ἐδύναντο. ἔπειτα δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλ- 4
λην Μακεδονίαν προὐχώρει τὴν ἐν ἀριστερᾷ Πέλ-
λης καὶ Κύῤῥου. ἔσω δὲ τούτων ἐς τὴν Βοττι-
αίαν καὶ Πιερίαν οὐκ ἀφίκοντο, ἀλλὰ τήν τε
Μυγδονίαν καὶ Γρηστωνίαν καὶ Ἀνθεμοῦντα ἐδῄ-
ουν. οἱ δὲ Μακεδόνες πεζῷ μὲν οὐδὲ διενοοῦντο 5
ἀμύνεσθαι, ἵππους δὲ προςμεταπεμψάμενοι ἀπὸ
τῶν ἄνω ξυμμάχων, ὅπη δοκοῖ, ὀλίγοι πρὸς
πολλοὺς ἐςέβαλλον ἐς τὸ στράτευμα τῶν Θρᾳκῶν.
καὶ ᾗ μὲν προςπέσοιεν, οὐδεὶς ὑπέμενεν ἄνδρας 6
ἱππέας τε ἀγαθοὺς καὶ τεθωρακισμένους· ὑπὸ
δὲ πλήθους περικληόμενοι αὐτοὺς πολλαπλασίῳ
τῷ ὁμίλῳ ἐς κίνδυνον καθίστασαν· ὥςτε τέλος
ἡσυχίαν ἦγον, οὐ νομίζοντες ἱκανοὶ εἶναι πρὸς τὸ
πλέον κινδυνεύειν.

§. 5. Ἐςέβαλλον. Cass. Aug. Ven. Pal. It. Reg. Lugd. B. ἐςέβαλον. At imperfecti notio hic est aptissima.

vero Ἀλλάντην corruptum suspicatur, quoniam oppidum Macedoniae Ἀλλάντη nominetur a Steph. Byz. et Allantenses a Plin. H. N. IV, 10, 35. — Εὐρωπόν. Europus ad Axium amnem Plin. l. d. §. 34. Cf. Mannert. VII. p. 490. Muell. de Maced. p. 53. Leak. III. p. 444.

§. 4. Κύῤῥου. In duobus libris mss. Κύρου. Cf. Lob. Paral. Gr. II. p. 443. Cyrrum Syriae commemorans Steph. Byz. tacet de Macedoniae urbe, sed Cyrrhestae nominantur a Plin. l. d. Cf. Polyaen. III, 4. et Muell. de Maced. p. 16. — ἔσω. Forsitan ἔξω legendum; nam Bottiaea et Pieria non intra Pellam et Cyrrhum, sed ultra has urbes sitae erant, et ultra interdum ἔξω dici apparet e Steph. Thes. Si vulgata germana est, verba ἔσω τούτων idem atque in regionem ab his urbibus in interiora (Macedoniae) patentem valere existimanda sunt.

§. 5. Ἀπὸ τῶν ἄνω ξυμμάχων. Cf. 99, 2. — ὅπη δοκοῖ. Cf. Vig. p. 429. et supra 79, 6. — ἐςέβαλλον, irrumpebant. Hoc uno loco de equitibus impressiones facientibus dictum est. Προςβάλλειν et προςβολαί similiter 79, 6. et III, 1.

§. 6. Τεθωρακισμένους. Tales equites etiam κατάφρακτοι et κατατεθωρακισμένοι vocantur, erantque et ipsi et equi loricati. — αὐτοὺς . . . καθίστασαν, se in discrimen coniiciebant propter turbam (Thracum) longe numerosiorem. — τὸ πλέον, maiorem numerum.

1 101. Ὁ δὲ Σιτάλκης πρός τε τὸν Περδίκκαν
λόγους ἐποιεῖτο ὧν ἕνεκα ἐστράτευσε, καὶ ἐπειδὴ
οἱ Ἀθηναῖοι οὐ παρῆσαν ταῖς ναυσίν, ἀπιστοῦντες
αὐτὸν μὴ ἥξειν, δῶρα δὲ καὶ πρέσβεις ἔπεμψαν
αὐτῷ, ἔς τε τοὺς Χαλκιδέας καὶ Βοττιαίους μέρος
τι τοῦ στρατοῦ πέμπει, καὶ τειχήρεις ποιήσας
2 ἐδῄου τὴν γῆν. καθημένου δ' αὐτοῦ περὶ τοὺς
χώρους τούτους, οἱ πρὸς νότον οἰκοῦντες Θεσσα-
λοὶ καὶ Μάγνητες καὶ οἱ ἄλλοι ὑπήκοοι Θεσσα-
λῶν καὶ οἱ μέχρι Θερμοπυλῶν Ἕλληνες ἐφοβή-
θησαν, μὴ καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ, καὶ
3 ἐν παρασκευῇ ἦσαν. ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ πέ-
ραν Στρυμόνος πρὸς βορέαν Θρᾷκες, ὅσοι πεδία
εἶχον, Παναῖοι καὶ Ὀδόμαντοι καὶ Δρῶοι καὶ
4 Δερσαῖοι· αὐτόνομοι δ' εἰσὶ πάντες. παρέσχε δὲ
λόγον καὶ ἐπὶ τοὺς τῶν Ἀθηναίων πολεμίους

Σιτάλκου μέρος τι τῆς στρατιᾶς ἐς Χαλκιδέας πέμψαντος μέγας πανταχοῦ γίγνεται φόβος· ἀλλὰ Σεύθης αὐτὸν ἀναπείθει ἐπ' οἴκου ἀπελθεῖν.

Cap. CI. §. 1. Δῶρα δέ. Ita pro vulg. et Bekk. δῶρά τε scribendum existimavimus; patet enim hanc enunciationem superiori οὐ παρῆσαν ταῖς ναυσίν contrariam, et sententiam hanc esse, Athenienses cum classe non advenisse, sed dona (tantum) et legatos misisse.

§. 3. Δρῶοι. Aug. Δρῶιοι. Nomen prorsus ignotum. Cf. adn.

Cap. CI. §. 1. Λόγους ἐποιεῖτο, agebat, λόγους προςέφερε I, 57. et al. — ταῖς ναυσίν. Cf. 95, 3. — ἀπιστοῦντες ... μὴ ἥξειν. Cf. adn. I, 10, 1. — τειχήρεις ποιήσας. Suppl. αὐτούς, et cf. IV, 25, 8. et utroque loco Bloomf.

§. 2. Οἱ ἄλλοι ὑπήκ. Θεσσ. Quales erant Peraebi IV, 78. et Achaei Phthiotae VIII, 3. — οἱ μέχρι ... Ἕλληνες, i. e. οἱ ἄλλοι μέχρι ... Ἑλλ. Cf. Haack. et Diod. XII, 51. — ἐν παρασκευῇ ἦσαν. Cf. adn. 80, 3.

§. 3. Στρυμόνος. Est Strymon inferior. Cf. Leak. Graec. sept. III. p. 465. — Παναῖοι. „Ἔθνος Ἠδωνικὸν οὐ πόῤῥω Ἀμφιπόλεως." Steph. Byz. Cf. Gatter. p. 104. — Ὀδόμαντοι. Cf. Herodot. VII, 112. Gatter. p. 118. sq. Leak. l. d. — καὶ Δρῶοι. Haec Gatter. p. 103. sq. suspecta reddit, quum de Drois nemo quicquam memoriae prodiderit. Respondet tamen Arn. omnino perpauca nos de his Thraciae regionibus et populis scire. — Δερσαῖοι. „Ita illos nominat Herodotus [VII, 110.], Δεραῖοι Stephano περὶ πόλεων." HUDS. Cf. Gatter. p. 66.

§. 4. Παρέσχε λόγον. „Loquendi materiam praebuit, rumorem excitavit. Exempla huius usus vid. apud Abresch." GOTTL. Tum ἐπί ita dictum est, ut saepius ἐς apud verba dicendi et ostendendi. Cf. Matth. Gr. §.

Ἕλληνας, μὴ ὑπ' αὐτῶν ἀγόμενοι κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν καὶ ἐπὶ σφᾶς χωρήσωσιν. ὁ δὲ τήν τε 5
Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν καὶ Μακεδονίαν ἅμα ἐπέχων ἔφθειρε, καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ οὐδὲν ἐπράσσετο ὧν ἕνεκα ἐςέβαλε, καὶ ἡ στρατιὰ σῖτόν τε οὐκ εἶχεν αὐτῷ καὶ ὑπὸ χειμῶνος ἐταλαιπώρει, ἀναπείθεται ὑπὸ Σεύθου τοῦ Σπαρδάκου, ἀδελφιδοῦ ὄντος καὶ μέγιστον μεθ' αὐτὸν δυναμένου, ὥστ' ἐν τάχει ἀπελθεῖν. τὸν δὲ Σεύθην κρύφα Περδίκκας ὑποσχόμενος ἀδελφὴν ἑαυτοῦ δώσειν καὶ χρήματα ἐπ' αὐτῇ προςποιεῖται. καὶ ὁ μὲν πει- 6
σθεὶς καὶ μείνας τριάκοντα τὰς πάσας ἡμέρας, τούτων δὲ ὀκτὼ ἐν Χαλκιδεῦσιν, ἀνεχώρησε τῷ στρατῷ κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου· Περδίκκας δὲ ὕστερον Στρατονίκην τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν δίδωσι Σεύθῃ, ὥςπερ ὑπέσχετο. τὰ μὲν κατὰ τὴν Σιτάλκου στρατείαν οὕτως ἐγένετο.

Φορμίων ἐς μὲν τὴν μεσόγειαν τῆς Ἀκαρνανίας στρατεύει, Οἰνιάδαις δὲ οὐκ ἐπιχειρεῖ διὰ τὴν φύσιν τῆς χώρας αὐτῶν, περὶ ἧς καὶ ἅμα περὶ Ἀλκμαίωνος παρέκβασις.

102. Οἱ δὲ ἐν Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι τοῦδε τοῦ 1
χειμῶνος, ἐπειδὴ τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικὸν διελύθη, Φορμίωνος ἡγουμένου, ἐστράτευσαν παραπλεύσαντες ἐπ' Ἀστάκου καὶ ἀποβάντες ἐς τὴν μεσόγειαν τῆς Ἀκαρνανίας τετρακοσίοις μὲν ὁπλίταις Ἀθηναίων τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν, τετρακοσίοις δὲ Μεσσηνίων, [καὶ] ἔκ τε Στράτου καὶ Κορόντων καὶ ἄλλων χωρίων ἄνδρας οὐ δοκοῦντας βεβαίους εἶναι ἐξήλασαν, καὶ Κύνητα τὸν Θεολύτου ἐς Κόροντα καταγαγόντες ἀνεχώρησαν πάλιν ἐπὶ τὰς
2 ναῦς. ἐς γὰρ Οἰνιάδας ἀεί ποτε πολεμίους ὄντας μόνους Ἀκαρνάνων οὐκ ἐδόκει δυνατὸν εἶναι, χειμῶνος ὄντος, στρατεύειν· ὁ γὰρ Ἀχελῷος ποταμὸς ῥέων ἐκ Πίνδου ὄρους διὰ Δολοπίας καὶ Ἀγραίων καὶ Ἀμφιλόχων καὶ διὰ τοῦ Ἀκαρνανικοῦ πεδίου, ἄνωθεν μὲν παρὰ Στράτον πόλιν,

§. 5. *Σπαρδάκου* ex optimis libris mss. restituit Bekk. In F. Reg. Laur. Vind. m. Dan. *Σπαρδόκου*, quod probat Boeckh. Inscr. II. p. 109. Gr. *Σπαρδοκοῦ*. Alterutrum etiam Vall. *Σπαραδόκου* in ed. 2. ex IV, 101. receperat Steph.

Μεθ' αὐτόν Cl. Pal. It. Vat. Gr. Bekk. *Μεθ' ἑαυτόν* Cass. Aug. Ven. Reg. Laur. Ar. Chr. Dan. Vulgo *μετ' αὐτόν*, quod sane omnium maxime placet.

§. 6. *Στρατείαν*. In aliquot bonis libris mss. *στρατιάν*. Cf. adn. I, 9, 3.

Cap. CII. §. 1. *Ἀστακου*. Vulgo et Bekk. *Ἀστάκοῦ*. At cf. adn. 30, 1.

Καὶ ἔκ τε. *Καί* om. Cass. Ven. m. Ar. Chr. Dan. Bekk. Sed interpunctione emendata (cf. adn.) hac particula bene *ἐξήλασαν* cum superiore *ἐστράτευσαν* iungitur.

§. 2. *Ἀγραίων* scripsimus de coniectura. Vulgo et Bekk. *Ἀγραῶν*. Eosdem indicari, qui alibi Agraei appellantur, clare docent Strabonis verba p. 449. extr. *τὸν Ἀχελῷον ποταμὸν ῥέοντα ἀπὸ τῶν ἄρκτων καὶ τῆς Πίνδου πρὸς νότον διά τε Ἀγραίων Αἰτωλικοῦ ἔθνους καὶ Ἀμφιλόχων*. Quare dubitari non potest, quin etiam apud Thuc. scribendum sit *Ἀγραίων*, ut etiam IV, 77. receptum *Ἀγραίους* in nonnullis depravatum est in alterum *Ἀγραούς*. Etiamsi enim

578. c., qui *ἐπί* ita legi Eur. Suppl. v. 1069. (1093.) affirmat §. 586. c. Cf. tamen ibi Herm. — *ὑπ' αὐτῶν*] „*τῶν Ἀθηναίων*." Schol. — *ἀγόμενοι*. Refertur ad *τὸν* (*Σιτάλκου*) *στρατόν* §. 2., sive *τοὺς* (*τοῦ Σιτάλκου*) *Θρᾷκας*. — *τὸ ξυμμαχικόν*. Cf. adn. 22, 3.

§. 5. *Βοττικήν*. Cf. I, 65, 3. — *ἐπέχων*] „*ἐπικείμενος*." Schol. At haec vis instandi, quae apud Hom. et Herodot. invenitur (cf. Arn.), nec usquam alibi apud Thuc. huic verbo tribuitur, nec hic de terra satis est apta. Malo igitur occupatum tenere interpretari, ut Dukas. Cf. Steph. Thes. h. v. — *αὐτῷ*. Cf. Matth. Gr. §. 389. f. g. 1. Rost. §. 105. adn. 3. — *Σπαρδάκου*. Cf. sd. Boeckhio videtur is Sitalcae frater fuisse, qui in Scythas transfugerat. Vid. Herodot. IV, 80. — *ὥςτε*. Cf. Matth. Gr. §. 531. adn. 2. Rost. §. 125. adn. 8.

§. 6. *Τὰς πάσας*. Cf. adn. I, 101, 1.

Cap. CII. §. 1. *Οἱ δὲ ἐν Ναυπ. Ἀθ.* Cf. c. 92. — *τὸ ... ναυτικὸν διελύθη*. Cf. 93, 1. 94, 3. — *παραπλεύσαντες ἐπ' Ἀστάκου*. „*Οὐχ ὡς εἰς πολεμίαν, ἀλλ' ὡς εἰς φιλίαν.*" ΔΟΥΚΑΣ. Cf. II, 30. Post *Ἀστάκου* punctum sustulimus, ut *ἐς τὴν μεσόγειαν τῆς Ἀκ.* cum verbo *ἐστράτευσαν* iungantur. Vid. Arn. — *τετρακοσίοις ... ἀπὸ τῶν νεῶν*. Videntur quadraginta triremium (86, 2. et 92, 7.) significari classiarii. Vid. Arn. ad III, 95. — *Στράτου*. Cf. 80, 8. — *Κορόντων*. De situ parum certo cf. Krus. Hell. II. 2. p. 342. Praeter h. l. apud unum Steph. Byz. nominatur. — *οὐ ... βεβαίους*, dubiae fidei. Cf. V, 43, 3. et ibi Duk.

§. 2. *Οἰνιάδας*. Cf. adn. I, 111, 3. — *ἀεί ποτε πολεμίους*. Cf. l. d. II, 82. al. — *ὁ γὰρ Ἀχελῷος* cet. Cf. Strab. p. 449. extr. et hic ad sd. — *ῥέων ἐκ Πίνδου ὄρους*. E tribus rivulis. Cf. Leak. Graec. sept. I. p. 287. et IV. p. 253. — *διὰ Δολοπίας*] „*Δολοπία ἡ νῦν καλουμένη Ἀνόβλαχα* [*Ἀνώβλαχα*, Anovlachia, Megalovlachia]· *ἐξ ἀνατολῶν γὰρ αὐτῆς ὁ Πηνειὸς ποταμός, ἐκ δὲ νότου ὁ Ἀχελῷος οὗτος ποταμὸς ῥεῖ.*" Schol. Cf. Strab. p. 434. Mannert. VII. p. 578. sq. — *Ἀγραίων*. Cf. sd. et III, 106. — *ἄνωθεν*. Potuit etiam *ἄνω* dici, sed cf. III, 21.

ἐς θάλασσαν δὲ ἐξιεὶς παρ' Οἰνιάδας, καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς περιλιμνάζων, ἄπορον ποιεῖ ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐν χειμῶνι στρατεύειν. κεῖνται δὲ καὶ 3
τῶν νήσων τῶν Ἐχινάδων αἱ πολλαὶ καταντικρὺ Οἰνιαδῶν, τοῦ Ἀχελῴου τῶν ἐκβολῶν οὐδὲν ἀπέχουσαι, ὥςτε μέγας ὢν ὁ ποταμὸς προςχοῖ ἀεί, καὶ εἰσὶ τῶν νήσων αἳ ἠπείρωνται, ἐλπὶς δὲ καὶ πάσας οὐκ ἐν πολλῷ τινι ἂν χρόνῳ τοῦτο παθεῖν. τό τε γὰρ ῥεῦμά ἐστι μέγα καὶ πολὺ καὶ θολερόν, 4
αἵ τε νῆσοι πυκναί, καὶ ἀλλήλαις τῆς προςχώ-

hunc populum ab Eratosthene Ἀγραεῖς dictum esse Stephanus Byz. tradit, Thucydides usquequaque altera forma utitur. Vid. III, 106. 111. sqq. IV, 77. 101.

Δὲ ἐξιείς ex nostra coniectura Bekk., nisi quod δ' ἐξιείς scripsit. In membranis διεξιείς. Cf. ed. mai.

68. IV, 108. et Arn. hic et ad III, 22. — ἐξιείς. Cf. sd. I, 46, 4. et Herodot. II, 10. ὅς (Ἀχελῷος) ῥέων δι' Ἀκαρνανίης, καὶ ἐξιεὶς ἐς θάλασσαν cet. — τὴν πόλιν ... περιλιμνάζων. Strabo p. 459. ab Acarnania ad Euenum progrediens post Oeniadas et Acheloum commemorat λίμνην τῶν Οἰνιάδων (rectius Οἰνιαδῶν) Μελίτην καλουμένην, et alteram Cyniam, et tertiam Uriam, ex quibus Cyniam in mare exire, duas reliquas dimidio stadio supra mare iacere dicit. Quaeritur, respiciaturne hic ad has paludes, et sintne hae vel certe Melite eaedem, quae hodie Lezini sive Trigardi vocentur. Negat hoc Urquh. Indol. orient. I. p. 51., quia Strabonis paludes ad meridiem ab Acheloo et Oeniadis spectaverint, Trigardi stagnum ad septentrionem; videri illas nunc solo altiore facto partem continentis esse, hoc recentioribus temporibus esse ortum; nam si iam olim ibi fuisset stagnum ei, quod nunc esset, simile, locum non potuisse incoli. Strabonis paludes fuit etiam qui nunc esse sinum Anatolici suspicaretur. Examinat locum eius Leak. Graec. sept. III. p. 573. sq., quem confer item p. 569. sq.

§. 3. Τῶν νήσων τῶν Ἐχινάδων. De his vid. Strab. p. 458. et alios veteres, qui paulo post nominabuntur, item Plin. H. N. IV, 12, 53. et Krus. Hell. II. 2. p. 457. sqq. Hodie vulgo Scrophae et Cursolari vocantur. Septentrionales ex iis Dragonáres, australes Oxiés seu Scróphes appellari contendit Leak. Graec. sept. III. p. 30. Sed idem tres classes constituit IV. p. 4. — τῶν νήσων ... ἠπείρωνται. „Cum Thucydide [praeter Herodot. II, 10.] consentit Strabo l. X. [p. 458.], at libro I. [p. 58.] dicit: μία τῶν Ἐχινάδων ἤπειρος γέγονε. Plinius autem l. II. c. 85. invectu Acheloi non continenti nexas, sed natas scribit." HUDS. — καὶ πάσας .... παθεῖν. „Sed exitu caruit vaticinatio Thucydidis et Strabonis. Vid. Paus. Arcad. 24. [§. 5.]" DUK. Pausaniam vituperat Leak. III. p. 570. Cf. adn. §. 4. De praesenti statu praeter Leak. et Dodw. vid. Arn.

§. 4. Ῥεῦμα] „τοῦ Ἀχελῴου."

σεως τῷ μὴ σκεδάννυσθαι ξύνδεσμοι γίγνονται, παραλλὰξ καὶ οὐ κατὰ στοῖχον κείμεναι, οὐδ' ἔχουσαι εὐθείας διόδους τοῦ ὕδατος ἐς τὸ πέλαγος. ἔρημοι δ' εἰσὶ καὶ οὐ μεγάλαι. λέγεται δὲ καὶ Ἀλκμαίωνι τῷ Ἀμφιάρεω, ὅτε δὴ ἀλᾶσθαι αὐτὸν μετὰ τὸν φόνον τῆς μητρός, τὸν Ἀπόλλω ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν, ὑπειπόντα οὐκ εἶναι λύσιν τῶν δειμάτων, πρὶν ἂν εὑρὼν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ κατοικίσηται, ἥτις, ὅτε ἔκτεινε τὴν μητέρα, μήπω

§. 4. Τῷ μή. Pal. Gr. I. τὸ μή, quod fortasse probandum. Cf. Matth. Gr. §. 543. Ob 75, 5. forsitan alicui placeat τοῦ μή, at ibi de consilio agitur, hic de effectu. Ceterum cf. adn.

Ξύνδεσμοι. Vulgo et Bekk. σύνδεσμοι. Alterum affuit 75, 5. Cf. sd. 52, 4.

§. 5. Κατοικίσηται. Cl. Ven. C. F. It. Vat. H. Reg. Lugd. E. Vind. Dan. κατοικήσηται, quod ferri posset, si de aoristo idem demonstrari idoneis exemplis posset, quod de perfecto ad I, 120. adnotatum est. De vulg. cf. adn.

Schol. — ἀλλήλαις ... ξύνδεσμοι γίγνονται. Haec praeter vv. τῷ μὴ σκεδ. valent sie sind einander Bindungsmittel der Anschwemmung (des Angeschwemmten). Cf. 75, 5. adn. Sed addita τῷ μὴ σκεδάννυσθαι (τὴν πρόςχωσιν δηλονότι Schol.), eo, quod non diffunditur, languent et fortasse non sunt germana. Cf. sd. — ἔρημοι δ' εἰσί. „Id de plerisque et minoribus intelligendum esse, quia Dulichium quoque inter eas ponit Strabo [cf. Krus. Hell. II. 2. p. 459. sqq.], putat Cellar. II. Geogr. ant. 14." DUK. Modo plures modo pauciores insulae Echinades vocatae sunt, a Thuc. autem quanquam non ita paucas in hunc numerum relatas esse ex §. 3. liquet, tamen remotiores et maiores ab eo his non esse adnumeratas et ex eo, quod hic dicit, et ex verbis καὶ πάσας ... παθεῖν cognoscitur.

§. 5. Λέγεται δὲ καί cet. „Cf. Paus. VIII, 24, 4. Strab. p. 462. Lucian. de Saltat. p. 804. Apollod. III, 7, 5." WASS. et DUK. De ipso Alcmaeone add. Heyn. Observ. ad Apollod. p. 257. sq. In cod. Pal. scribitur Ἀλκμέων, de quo cf. Fix. in Steph. Thes. — ὅτε ... ἀλᾶσθαι. Cf. Matth. Gr. §. 538. Rost. §. 121. adn. 3. — τῆς μητρός] „τῆς Ἐριφύλης." Schol. De cuius caede „cf. Apollod. III, 6, 2. 7, 2. et 5." HAACK. — δειμάτων, formidinum, terrorum (quibus vexaretur). Pluralis eiusdem vocabuli legitur VII, 80., ubi cf. Bloomf. — ἐν ... τῇ χώρᾳ κατοικίσηται. Paulo post κατοικισθεὶς ἐς τοὺς ... τόπους et flexione mutata et praepositione. Quorum neutrum mirandum. Nam aeque bene κατοικίσασθαι atque κατοικισθῆναι dici demonstrat affine ἀνοικίσασθαι I, 58. Cf. ad Xen. Anab. II, 3, 22. et Piers. ad Moer. p. 303. De praepositione autem utraque vid. adn. I, 103, 3. — Μήπω ... ἑωρᾶτο, nondum conspiceretur. Ex hac interpretatione et cur μήπω legatur, non οὔπω, et cur

ὑπὸ ἡλίου ἑωρᾶτο, μηδὲ γῆ ἦν, ὡς τῆς γε ἄλλης
αὐτῷ μεμιασμένης. ὁ δ' ἀπορῶν, ὥς φασι, μόλις 6
κατενόησε τὴν πρόςχωσιν ταύτην τοῦ Ἀχελῴου, καὶ ἐδόκει αὐτῷ ἱκανὴ ἂν κεχῶσθαι δίαιτα τῷ σώματι, ἀφ' οὗπερ κτείνας τὴν μητέρα οὐκ ὀλίγον χρόνον ἐπλανᾶτο. καὶ κατοικισθεὶς ἐς τοὺς περὶ Οἰνιάδας τόπους ἐδυνάστευσέ τε, καὶ ἀπὸ Ἀκαρνᾶνος παιδὸς ἑαυτοῦ τῆς χώρας τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκατέλιπε. τὰ μὲν περὶ Ἀλκμαίωνα τοιαῦτα λεγόμενα παρελάβομεν.

Φορμίων ἐκ τῆς Ἀκαρνανίας ἐς Ἀθήνας καταπλεῖ.

103. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Φορμίων ἄραντες 1
ἐκ τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὴν Ναύπακτον, ἅμα ἦρι κατέπλευσαν ἐς τὰς Ἀθήνας, τούς τε ἐλευθέρους τῶν αἰχμαλώτων ἐκ τῶν ναυμαχιῶν ἄγοντες, οἳ ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς ἐλύθησαν,
καὶ τὰς ναῦς, ἃς εἷλον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα 2
οὗτος, καὶ τρίτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

§. 6. *Τῆς χώρας ... ἐγκατέλιπε.* Reg. Mosqu. Ar. *τῇ χώρᾳ.* Cass. et Aug. *κατέλιπε.*

Λεγόμενα. Cass. Cl. Ven. Pal. It. Vat. H. Reg. et corr. Aug. *λέγομεν ἅ.* At cf. ed. mai.

ἑωρᾶτο in ἑώρατο mutari non necesse sit, intelligitur.

§. 6. *Μόλις ... καί.* Hae particulae inter se videntur respondere et idem valere atque alibi verba *οὐκ ἔφθη ... καί.* — *ἂν κεχῶσθαι.* Particulae *ἄν* perfecti infinitivo additae alia exempla leguntur V, 46. VIII, 1. (quod non prorsus certum) Xen. Comm. I, 2, 50. Lys. c. Epicr. §. 8. 9. Cf. Herm. de *ἄν* IV, 2. et Dobr. p. 108. — *δίαιτα.* Praeter alia significare etiam sedem, domicilium, hic docent interpretes. Ita Plinio diaetam aliquoties conclave quoddam esse constat, et Sophocles etiam vocabulo *τροφή* domicilii notionem dare ausus est Oed. Col. v. 362. — *ἀπὸ Ἀκαρνᾶνος* cet. Cf. quos nominat Krus. Hell. II. 2. p. 280. — *τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκατέλιπε*] „πρότερον γὰρ Κουρῆτις ἐκαλεῖτο.“ Schol. „Vid. Strab. p. 465.“ HUDS. Cf. Plin. H. N. IV, 2. ac Krus. l. d. p. 274. — *λεγόμενα παρελάβομεν,* tradita accepimus, fere idem atque *ἀκοῇ παρελάβομεν*; nam *λεγόμενα* praedicatum esse ex collocatione pronominis *τοιαῦτα* apparet.

Cap. CIII. §. 1. *Τοὺς ἐλευθέρους.* Servi, si Athenienses idem fecerunt, quod Corinthii I, 55., venisse existimandi sunt. — *ἐκ τῶν ναυμαχιῶν.* c. 83. sq. et 90. sqq. — *ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς ἐλύθησαν.* Hoc primum exemplum captivorum a populis bellantibus permutatorum esse putat Bloomf. Alterum simillimis verbis expressum exstat V, 3.

Errata operarum.

Quum plagulas auctor huius editionis ipse emendare non potuerit, aliquot menda irrepserunt, ex quibus praecipua haec videntur:

Sect. I.

P. 6. adn. col. 1. v. 5. signum) pone post est, non post 350.
p. 9. ad marg. v. 5. leg. *κοινῇ.*
p. 11. adn. col. 2. v. 4. pro r leg. 1. et v. 22. pone comma post quanquam.
p. 12. adn. col. 2. v. 12. leg. *ληστικόν.*
p. 14. adn. col. 2. v. 18. leg. interpretare iisdem literis.
p. 15. adn. col. 2. v. 6. leg. Cecropidae et v. 25. pone colon post *σκορπίος.*
p. 18. v. 5. pro *ἀπό* leg. *ἄπο.*
p. 19. adn. col. 1. v. 11. ab ult. leg. 134. C. et v. 2. ab ult. leg. *ἐφάνησαν.*
p. 21. adn. col. 1. v. 10. leg. Hal.
p. 26. adn. col. 2. v. 4. pro VIIII leg. VIII.
p. 27. adn. col. 2. v. 12. ab ult. pro 1. 2. leg. i. e.
p. 28. adn. col. 1. v. 7. post §. add. 120.
p. 29. v. 15. leg. *ἐνεόχμωσε* et in adn. col. 2. v. extr. dele signum §.
p. 32. v. 10. extr. post *καί* exciderunt verba *ταύτῃ ἑξήκοντα καί.* Ibid. in adn. col. 2. v. 20. leg. aedificarent.
p. 36. adn. col. 2. v. 6. ab ult. leg. §. 98.
p. 37. v. 7. dele comma post *Ἴωσι* et in adn. col. 2. v. 12. ab ult. leg. omisso *μή* IV, 67.
p. 38. v. 8. pro *ἐς τόν* leg. *ἐς τὸ τόν.*
p. 40. in script. discr. v. 6. pro *αὖ* leg. ad, et in adn. col. 2. v. 3. dele commune.
p. 47. adn. col. 1. v. 9. pro 129. leg. 122.
p. 58. adn. col. 1. v. 1. sq. dele *ἔπλεον* — 46, 1.
p. 59. v. 4. dele comma.
p. 63. in script. discr. v. 4. pro uti leg. ubi.
p. 64. ad marg. pro *αἱ τοῦνται* leg. *αἰτοῦνται.*
p. 65. v. 2. leg. *Ἀθηναίων.*
p. 72. adn. col. 2. v. 10. leg. coniunctum.
p. 81. adn. col. 2. v. 5. ab ult. pro notior leg. potior.
p. 83. v. 12. pro (*τοῖς*) leg. [*τοῖς*].
p. 87. adn. col. 1. v. 5. leg. cornus.
p. 95. v. 17. pone comma post *ἐκείνων.*
p. 97. adn. col. 2. v. extr. leg. *λόγους.*
p. 101. adn. col. 1. v. extr. leg. praeterea literis diductis.
p. 123. adn. col. 2. v. 3. ab ult. leg. de re.

p. 127. in script. discr. pro §. 2. leg. §. 4. Ibid. in adn. col. 2. v. 10. ab ult. *τοῦ ἰργον* muta in *τοῦ βαρβάρου*.
p. 132. in script. discr. v. 2. pro 6. leg. D.
p. 135. v. 11. post *διασωθῆναι* pone comma.
p. 138. adn. col. 1. v. 6. ab ult. leg. *ἀμαθέστερον*.
p. 141. v. 16. leg. *Λακεδαιμόνιοι* et in adn. col. 2. v. 9. ab ult. pro e leg. c.
p. 142. adn. col. 2. v. 1. pro eas leg. eos.
p. 150. v. 12. pro *ουἰ* leg. *οὐ*.
p. 152. adn. col. 1. v. 10. ab ult. leg. alios.
p. 155. v. 15. leg. *ἀπόδειξιν*.
p. 156. adn. col. 1. v. 21. leg. Ionium.
p. 157. v. 9. pro *ἀπ'* leg. *ἅπ'*.
p. 158. v. 9. pro *ἇ* leg. *ἆ*.
p. 161. adn. col. 1. v. extr. leg. 68, 4.
p. 163. in script. discr. v. 8. a *Ψαμμιτίχου* voce novum incipe versum et pro CI. leg. Cl.
p. 164. ad marg. pro *'Λιάδι* leg. *'Αλιάδι*.
p. 169. adn. col. 2. v. 4. ab ult. leg. perturbat.
p. 172. adn. col. 1. v. 2. ab ult. leg. *διώρυξι*.
p. 174. v. 7. prius comma transpone post *υἱός*.
p. 178. adn. col. 2. v. 2. ab ult. dele signum —.
p. 179. adn. col. 2. v. 8. ab ult. leg. Harpocr. et v. 3. ab ult. pro c. leg. p.
p. 183. adn. col. 1. v. 6. ab ult. pro At leg. Et, contra v. 4. ab ult. at pro et.
p. 187. col. 2. v. 5. ab ult. post *νικηθῶσιν* add. Schol.
p. 188. adn. col. 2. v. 13. ab ult. pone comma post non.
p. 190. adn. col. 2. v. 17. ab ult. post *οὐ* pone . . ., aut *οὐ* dele.
p. 198. adn. col. 2. v. 9. ab ult. leg. addatur.
p. 209. adn. col. 2. v. 8. dele esse.
p. 213. adn. col. 2. v. 9. ab ult. leg. Item et v. 7. ab ult. post Plutarchi nomen pone comma.

Minora et perspicua menda, velut quod aliquoties in paginarum inscriptionibus *Λ* legitur pro *Α*, unusquisque sua sponte corriget.

Sect. II.
P. 3. adn. col. 1. v. 6. ab ult. dele signum „.
p. 15. adn. col. 1. v. 19. ab ult. pone comma post *ἐλπίσιν*.
p. 26. adn. col. 1. v. 2. ab ult. post et excidit additis.
p. 29. in marg. pro *διὰ σμένην* leg. *διὰ τὴν εἰθισμένην*.
p. 30. adn. col. 2. v. 1. post GOTTL. add. Cf.
p. 38. script. discr. v. extr. post certe dele punctum.
p. — adn. col. 1. v. 8. post *'Ρῖτος* add. Schol. Item p. 51. col. 1. v. 8. post *καλοῦσιν*.
p. 42. v. 2. post *αὐτῶν* dele comma.
p. 51. adn. col. 2. v. 10. ab ult. pro coniunctum leg. coniunctus.
p. 54. adn. col. 1. v. 9. scripturae mendo legitur gravis pro contrario levis.
p. 57. adn. col. 2. v. 11. pro 131. leg. 133. et v. 14. ab ult. pro II, 138. leg. I, 138.
p. 87. adn. col. 1. v. 2. pro inguentariam leg. inguinariam.

p. 99. adn. col. 1. v. 7. ab ult. leg. placidam mortem.
p. 101. adn. col. 2. v. 15. ab ult. pro *ῆσαι* leg. *νῆσαι*.
p. 102. in marg. pro *σημαίνεν* leg. *σημαίνειν*.
p. 112. adn. col. 1. v. 3. ab ult. dele punctum post *εἰμί*.
p. 114. adn. col. 1. v. 11. pro *σπονδῆν* leg. *σπουδήν* et v. 8. ab ult. pronominis uno verbo.
p. 118. adn. col. 1. v. 3. pro X leg. II.
p. 120. adn. col 2. v. 11. ab ult. dele comma post facere.
p. 123. adn. col. 1. v. 5. ante Steph. adde in.
p. 124. v. 8. pone comma post *προστασίας*.
p. 129. adn. col. 1. v. extr. pro e leg. et.
p. 144. adn. col. 2. v. 9. ab ult. post *παραβάλλειν* pone comma.
p. 157. adn. col. 2. v. 6. pro vadentes leg. radentes.
p. 174. adn. col. 2. v. 8. sq. pro *ἀντεξορμεῖν* leg. *ἀντεξορμᾶν*. Ibid. v. extr. leg. *Πάν* —.
p. 178. v. 4. extr. dele comma.
p. 183. adn. col. 2. v. 18. sq. lege plano alveo et profundo.

Praeterea, quum editor genitivos absolutos a reliquo sermone virgulis non separasset et nomina propria in adnot. iisdem literis, quibus reliqua verba, pinxisset, operis autem haec et similia quaedam suo arbitratu mutare placuisset, quoniam in ea re sibi non satis constiterunt, inaequalitatem aliquam in his et similibus, velut in virgulis ante *καί* enunciata iungens aut ponendis aut omittendis, videbis exortam, quam noli editori vitio vertere, quo invito etiam distinctiones ante parenthesis signum alterum aliquoties, velut Sect. II. p. 178. et 181., praetermissae sunt.

Addenda.

Ex quo adnotationes manu scriptas ad bibliopolam misimus, tres libri ad hanc historiae Thucydideae partem illustrandam utiles ad nos perlati sunt, Arnoldi exemplorum huius historiae voluminis primi editio secunda, Kaempfii interpretationis volumen primum, Kampii „Observationum criticarum ad Thucydidem“ pars prima. Quae igitur aut in his libris nova invenimus, aut eos legentes et cum nostro conferentes ipsi excogitavimus, eorum praecipua et ei consilio, quod in hoc exemplo emittendo secuti sumus, consentanea hic addemus.

Lib. I. Cap. I. §. 2. p. 5. col. 2. v. 11. sqq. lege: si, quam angustus fuerit orbis terrarum Graecus, cogitaveris. — p. 6. col. 1. v. 10. sqq. leg.: obstare videtur usus formulae *ἐπὶ μακρότατον* et similium *ἐπὶ μήκιστον*, *ἐπὶ μακρότερον*, quibus nusquam alibi genitivus additur. Plerumque adeo non de loco et gradu dicuntur, sed de tempore, ut *ἐπὶ μακρότατον* valeat diutissime. Ita ... saepe. Comparat tamen Arnoldus in ed 2. Herod. IV, 16. *ὅσον μὲν ἡμεῖς ἀτρεκέως ἐπὶ μακρότατον οἷοί τ' ἐγενόμεθα ἀκοῇ ἐξικέσθαι, πᾶν εἰρήσεται.* Add. *ἐπὶ μακρότερον* = *πλεῖον* Thuc. IV, 41. Ceterum de eo usu verborum *ξυμβαίνει* et *ξυνηνέχθη*, qui hic reperitur, cf. c. 23. II, 8. III, 89. Ell. ad Arr. V, 29, 9. Similiter verbis evenit, accidit, factum est, ut, utuntur Latini. Cf. Hand. Praecept. Lat. scrib. p. 370. ed. 1.

Cap. II. §. 5. *Ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον*, iam inde a vetustissimo tempore. Phavor.: „*ἀντὶ τοῦ ἀνέκαθεν· Θουκυδίδης.*“ Confirmat Poll. IX, 152. cum formulis *ὡς ἐπὶ πολύ*, *ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον*, similibus componens. Cf. *ἐν τῷ πρὸ τοῦ* I, 32, 4. et ibi atque ad c. 2. extr. (*ἀπὸ παλαιοῦ*) adn.

Cap. VI. §. 5. *Ἐν τοῖς βαρβάροις ἔστιν οἷς νῦν.* In his inesse videtur appositio partitiva, quam mirum est a Kampio p. 9. improbari solam agnoscenti distributivam. Illius exempla Thucydidea vel apud Rostium leguntur Gr. §. 101. 3. b., et saepe per eam *οἱ πολλοί*, *οἱ πλεῖστοι*, similia ad nomina apponi coustat. Vid. Krueg. ad Dion. p. 305. et Dobr. ad V, 75. ad quae etiam I, 126, 8. poterat delegari. *Νῦν* a superioribus *ἔτι δὲ καί* ita avulsum est, ut tum in Taciti verbis acri etiam populi Romani libertate tum Ann. XIII, 50.

Cap. VII. p. 18. col. 1. v. 8. post alibi add.: Exempla praeter notissimam Corinthum sunt Epidamnus (cf. c. 26. extr.), Potidaea (c. 56.), Methone (IV, 45.).

Cap. VIII. §. 1. *Γνωσθέντες ... ξυντεθαμμένῃ.* p. 19. col. 2. extr. adde haec: Ceterum etiam de Caribus a Schol. secundum Herod. allata negat huc pertinere Kamp. p. 10. sq. sententiam putans hanc esse, Cares agnitos illa ipsa re fuisse, quod arma in sepulcris eorum reperirentur; Graecos enim non fuisse solitos mortuis arma adiicere.

Cap. IX. §. 3. script. discr. v. 2. post *καί-τέ* add. atque etiam.

Cap. XI. §. 1. p. 28. col. 2. v. 3. ab ult. post *ἀντίπ.* add.: Nam Kampium p. 6., quamvis Latini recte dicant urbem vi expugnare, Graece vix *βίᾳ τὴν πόλιν ἐκπολιορκεῖν* et similia dici falso contendere apparet ex ipsius Thucydidis verbis *βίᾳ γὰρ ἂν εἶλον τὸ χωρίον* I, 102.

Cap. XII. §. 2. p. 30. col. 1. v. 21. post demonstrat adde haec: atque si in superioribus *τέ* et *καί* inter se respondent, ut in vulg. debent respondere, res novas e sero Graecorum reditu ortas a seditionibus, quibus, ut civitates conderentur, effectum sit, distinguit. Quoniam tamen Boeotos et Dores non tam seditionibus quam aliorum populorum irruptionibus ad migrandum motos esse constat, nescio an *γάρ*, quod ex superioribus repeti potuit, delendum sit. Quo facto triplex *τέ* in verbis *ἥ τε γὰρ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων — Βοιωτοί τε ... Δωριῆς τε* inter se regeretur, et enunciato *καὶ στάσεις ... ἔκτιζον* superius *ἥ τε γὰρ ἀναχώρησις ... ἐνεόχμωσε* illustrabitur.

Cap. XV. §. 1. *Καὶ μάλιστα ... χώραν.* Extremae adnotationi haec addenda: Nam Kampius quidem p. 15. opponit certum esse ab iis civitatibus, quae maxime *διαρκῆ χώραν εἶχον*, subactos esse alios, veluti ab Atheniensibus; contra eas, quae certe *διαρκῆ χώραν* non haberent, veluti Aeginetas, Corinthios, Megarenses minus in istis bellis esse versatas. Verum de Atheniensibus si cogitandum esset, Thucydidis verbis I, 2. extr. *ὡς οὐχ ἱκανῆς οὔσης τῆς Ἀττικῆς ἀποικίας ἐς Ἰωνίαν ἐξέπεμψαν* refutaretur, cum quibus in Ioniam deductis coloniis etiam Cycladum plerarumque occupationem coniunctam fuisse constat. At nec de Atheniensibus nec de Aeginetis hic agi inde apparet, quod his Thucydides c. 14. exiguas tunc classes tribuit; Megarenses autem illo tempore opibus navalibus valuisse non magis certum est. Contra Corinthii ob colonias in Ortygiam, Corcyram, Leucadem deductas insulas subegisse recte dicantur. Sed Thucydides simul ad antiquiora tempora videtur respexisse, quibus a Minoe maris imperium habenti Cycladas incolis frequentatas esse ipse dixit c. 4., et simile quiddam de Macareo et Lesbiis narravit Diod. V, 81. Utcunque est, *καὶ μάλιστα ... εἶχον* pro obiecto verbi *κατεστρέφοντο*, id quod Kamp. l. d. suasit, haberi posse non existimamus. Cf. ed. mai.

Cap. XVI. col. 2. v. 4. ab ult. post adn. haec adde: Dativus et cum *προχωρησάντων* et cum *ἐπεστράτευσε* cohaeret. (Cf. Errat.)

Cap. XVII. §. 2. p. 40. col. 1. v. extr. ante sic interpone verba: si Latine quoque insolentius loqui licet.

Cap. XVIII. §. 1. *Ἐπὶ πλεῖστον ὧν ἴσμεν χρόνον.* Quaeritur, utrum *ὧν* sit *ἀνθρώπων* an *χρόνων*? Huic quum faveat collocatio verborum, hanc interpretationem in ed. mai. probavimus. Sed Thucydidi ad eam vim exprimendam *ὧν ἴσμεν χρόνων* scribendum fuisse recte affirmare videtur Kamp. p. 18., qui causam, propter quam verba *ὧν ἴσμεν* inter *πλεῖστον* et *χρόνον* interiecta sint, hanc putat, quia in *πλεῖστον* voce maxima vis insit, quanquam non negat nihil sibi acceptius fore, quam si *χρόνον* liceat delere. *Ὧν ἴσμεν* similiter de hominibus leguntur I, 4. V, 105., sed etiam *ναυμαχία παλαιοτάτη ὧν ἴσμεν* I, 13.

Cap. XXI. §. 1. *Ὡς παλαιὰ εἶναι.* p. 47. col. 1. v. 11. extr. haec adde: Neutram quidem explanationem ibi propositam consuetudini sermonis satis consentaneam esse recte docuit Kamp. p. 19. sq. Sed quam ipse Haasii interpretationem secutus excogitavit, ut verba sic coniungerentur, *ἡγησάμενοι εἶναι ἀποχρώντως εὑρῆσθαι ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων σημείων ὡς παλαιά*, ea nobis ferri posse non videtur.

Nam et collocatio verborum repugnat, nec *ἀποχρώντως εἶναι* pro *ἀποχρῆναι* sive *ἅλις εἶναι* Graece dici posse arbitramur, quum nec *ἀποχρώντως*, ut *ἅλις*, sit adverbium primigenium, nec *εἶναι* eandem vim habeat atque in exemplo a Kampio comparato *ῥαδίως αὐτῷ οὔσης* (i. e. *γίγνεσθαι δυναμένης*) *τῆς ἀναχωρήσεως* IV, 10., ubi cf. adn.

Cap. XXIII. §. 6. p. 53. col. 1. v. 14. post *μεγ.* haec adde: Impugnat tamen hanc explanationem Kamp. p. 22. genus dicendi ex duobus conflatum, ut Krueg., statuens. Cf. adn. IV, 18. Arnoldus in ed. 2. infinitivum interdum sine articulo legi, ubi eum additum velis, docet. Quod quanquam verum est, tamen nec per collocationem vocis *Ἀθηναίους* nec ob legem Rost. Gr. §. 125. 3. b. α) hic videtur fieri posse.

Cap. XXV. §. 3. p. 56. *Παρημέλουν*. Hoc augmentum aliis compluribus exemplis stabilitum est in Steph. Thes. ed. nov.

Cap. XXVII. §. 1. p. 59. col. 2. v. 5. post est adde: Bloomfieldianum certe reiiciendum esse docet Kamp. p. 26. probans primum.

Cap. XXVIII. §. 3. col. 1. v. 15. sq. pro verbis Graeci … item sic lege: si Graeci ob 31, 2. esse non possunt. Attamen Illyrios et exsules Epidamniorum ideo esse non vult Kamp. p. 28., quia nihil Corcyraeos impediverit, quominus societate cum Atheniensibus facta illorum amicitiam retinerent. Atque *οἱ νῦν φίλοι* fortasse Peloponnesii foederati ideo appellari possunt, quia, etsi Corcyraei Corinthiis odio erant, tamen non sublata erat communis originis memoria, sed quaedam necessitudo iis cum Doribus restabat; quare Lacedaemonii et Sicyonii eos Corinthum comitati sunt. Ceterum genitivos Kamp. ex *μᾶλλον* mavult pendere.

Cap. XXXVII. §. 2. p. 74. col. 2. v. 23. extr. ob Kampii verba p. 30. haec adde: *Παρακαλεῖν* autem non ita raro esse auxilio vocare et evocare ad expeditionem communiter faciendam intelligitur ex I, 118. II, 96. III, 73. V, 6.

Cap. LIII. §. 2. p. 93. v. 10. ab ult. pro *ἐγνώκατε* leg. *ἔγνωσται*, vel potius haec substitue: quod *γνώμη* praedicatum, infinitivus subiectum est, ut in Lat. animus mihi est aliquid facere. Cf. Rost. Gr. §. 125. 3. a. β'.

Cap. LVI. *Κορινθίων τε καὶ Πελοποννησίων*. I. e. *καὶ ἄλλων Πελοπ.* Cf. c. 60. et adn. 116, 3.

Cap. LXX. §. 6. extr. p. 117. col. 2. v. 9. ab ult. adde haec: Singularis *γνώμη* autem non raro contra praecepta grammaticorum ad multos homines refertur. Cf. II, 11. 20. 64. 65. IV, 27. 34. 37. al.

Cap. LXXIII. §. 5. p. 124. col. 1. v. 12. post masculinum adde et neutrum, et prox. versu post 5, 1. add.: sed etiam 118, 2. III, 35.

Cap. LXXVII. §. 3. p. 129. col. 2. v. 14. post sunt adde: Ita tamen *ἐνδεές* alibi non legi docet Kaempf.

Cap. XCIII. §. 5. p. 150. col. 2. v. 12. ab ult. post GOELL. haec adde: Sed idem Arn. lapides vere quadratos esse ex Leak. Athen. p. 343. nunc docet. Cf. Kaempf. Contrarii sunt *λίθοι λογάδες* IV, 4., ubi cf. adn.

Cap. XCV. §. 7. p. 154. col. 1. v. 12. ab ult. post ;1. add.: et vulgatam confirmat Dio Cass. LX, 11. LXIII, 26.

Cap. XCVIII. §. 1. p. 155. script. discr. post Bekk. adde: Cf. Eustath. ad sd. IV, 7.

Cap. XCIX. §. 1. *Προςάγοντες*. In optimis libris *προςαγαγόντες*, quod excusat Kaempf.

Cap. CXV. §. 1. *Τροιζῆνα*. De dubio accentu cf. sd. IV, 21, 3. — §. 3. haec adde: *Κατέθεντο ἐς Λῆμνον*. De more Atheniensium captivos et obsides in insulis custodiendi cf. adn. III, 72, 1.

Cap. CXXV. §. 2. p. 193. col. 1. v. 8. ab ult. post mai. add.: sed etiam Kaempf.

Lib. II. Cap. XIII. §. 1. script. discr. v. 4. post 17. adde: Sed repugnat proximum *αὐτοῦ*, si recte scriptum est. — Ibid. v. 10. extr. adde: Et hic fortasse eo facilius ferri potest, quod genitivus est obiectivus, qui dicitur. — §. 7. adn. p. 28. col. 2. v. 8. post studuerat adde: sed nunc ipse sententiam mutavit.

Cap. XIX. p. 37. col. 2. v. 12. ab ult. post Goell. adde: contra quem nonnulla recte disputavit Arn. in ed. 2.

Cap. XXII. §. 3. script. discr. v. 3. post excogitavit haec adde: Arcades autem a Stephani Thes. editoribus in v. *Παῤῥασία* male huc relatos esse perspicuum est.

Cap. XLIV. p. 81. col. 2. v. 7. post *ἐπίστανται* adde: vel simplex *ἐστί*, quod praestare docet Kaempf.

Cap. XLV. p. 84. col. 2. extr. adde: Aliter tamen Kaempf., quem confer.

Cap. XLIX. p. 91. script. discr. v. 7. extr. post Arn. adde: qui tamen in ed. 2. aliter iudicat.

Cap. LV. script. discr. add.: *Λαυρίου*. It. Vat. G. *Λαυρείου*, quod probat Dind. in Steph. Thes. Cf. tamen VI, 91.

Cap. LXVIII. §. 7. p. 129. col. 2. v. 8. ab ult. post 34. haec adde: Quanquam fortasse ne opus quidem est his ambagibus, quum participia in casu subiecti aut obiecti collocata cum genitivis absolutis etiam III, 55. et VI, 64. particula *δέ* copulari doceat Kaempf.

Cap. LXXV. p. 141. adn. col. 1. v. 6. post 5. haec adde: quanquam is non ex relativo, sed certe ex particula loci genitivum pendere dicere debebat; sed quum *διελεῖν τείχους* etiam V, 2. legatur, hic quoque casus partitivus cum ipso verbo iungi potest, quod aptius est.

Cap. LXXIX. §. 4. *Τινὰς οὐ πολλούς*. Cf. adn. IV, 72, 4.

Cap. XCIII. §. 3. p. 177. script. discr. v. 12. extr. adde: Hic certe aoristum sententiae congruentiorem esse recte adnotat Arn. in ed. 2.

Cap. XCIV. §. 3. p. 179. script. discr. v. 7. extr. adde: Diversum propter addita *ἀντὶ ναυβατῶν* est exemplum *πεζούς τε ἀντὶ ναυβατῶν πορευομένους* ab Arn. comparatum.

Cap. XCVII. p. 185. adn. col. 1. v. 7. extr. haec adde: Quod probat Arn. dicens in altera interpretatione confundi *δυναστεύειν* et *δύνασθαι*. Ad rem tamen hic non multum interest; et Stephano in Thes. *παραδυναστεύοντες* sunt proceres quasi imperii participes, atque apud Byzantios aliquoties ita dici viros potentes, qui in principum aulis primas teneant, ibidem docetur.

Cap. C. §. 2. p. 191. script. discr. v. 9. extr. haec adde: Arnoldus in ed. 2. vulgatam parum apte defendens, si quid delendum sit, *οἱ* ante *πρό* positum omitti vult, sed vix recte.

VOLUME 2
SECTION 1

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM EDITOS

EXPLANAVIT

ERNESTUS FRIDERICUS POPPO.

Vol. II. Sect. II.

GOTHAE,

SUMTIBUS FRIDERICAE HENNINGS.

MDCCCXLVI.

(Londini apud Alexandr. Black.)

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Γ.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Γ.

1 1. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Πελοποννή-
σιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅμα τῷ σίτῳ ἀκμάζοντι
ἐστράτευσαν ἐς τὴν Ἀττικήν· ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἀρ-
χίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς.
καὶ ἐγκαθεζόμενοι ἐδῄουν τὴν γῆν· καὶ προσβο-
λαί, ὥσπερ εἰώθεσαν, ἐγίγνοντο τῶν Ἀθηναίων
ἱππέων, ὅπῃ παρείκοι, καὶ τὸν πλεῖστον ὅμιλον
τῶν ψιλῶν εἶργον τὸ μὴ προεξιόντας τῶν ὅπλων
2 τὰ ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν. ἐμμείναντες δὲ
χρόνον, οὗ εἶχον τὰ σιτία, ἀνεχώρησαν καὶ διε-
λύθησαν κατὰ πόλεις.

τρίτη ἐσβολὴ Πελοποννησίων ἐς τὴν Ἀττικήν.

1 2. Μετὰ δὲ τὴν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων
εὐθὺς Λέσβος πλὴν Μηθύμνης ἀπέστη ἀπ' Ἀθη-
ναίων, βουληθέντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ πολέμου
(ἀλλ' οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ προσεδέξαντο), ἀναγ-

Λέσβος ἀφίσταται ἀπ' Ἀθηναίων, ὃ πρὸ καιροῦ ἐγένετο τῆς διανοίας ἐκείνοις μηνυθείσης.

Cap. 1. Cf. Diod. XII, 52. — §. 1. τῷ σίτῳ ἀκμάζοντι. Cf. adn. II, 19. — ἐγκαθεζομενοι, castris stativis ibi positis. Cf. adn. II, 18, 1. et IV, 2. — ὅπῃ παρείκοι] ὅπου ἐνεδέχετο καὶ ἐνεχώρει. Schol. et Suid. Cf. interpr. Soph. Phil. v. 1048. (1030. ed. Wund.). — τὸ μή. De articuli accusativo vid. Matth. Gramm. §. 543. adn. 3. Buttm. §. 140. adn. 3., de negatione Matth. Gr. §. 534. adn. 5. 3. Rost. §. 135. 6. b. α). — τῶν ὅπλων, castris. Cf. adn. I, 111, 1.

§. 2. Οὗ. De genit. cf. II, 23, 3. I, 48, 1. Bernh. Synt. p. 179.

Cap. 2. Cf. Diod. XII, 55. — §. 1. Λέσβος ... βουληθέντες. Cf. Matth. Gr. §. 434. 2. Rost. §. 100. 4. d. et adn. I, 7. et 136, 1., de re infra 13, 1. — τοῦ πολέμου] τοῦ Πελοποννησιακοῦ. Schol. Cf. adn. II, 31, 3. — προσεδέξαντο. Suppl.

κασθέντες δὲ καὶ ταύτην τὴν ἀπόστασιν πρότερον
ἢ διενοοῦντο ποιήσασθαι. τῶν τε γὰρ λιμένων 2
τὴν χῶσιν καὶ τειχῶν οἰκοδόμησιν καὶ νεῶν ποίη-
σιν ἐπέμενον τελεσθῆναι, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου
ἔδει ἀφικέσθαι, τοξότας τε καὶ σῖτον, καὶ ἃ με-
ταπεμπόμενοι ἦσαν. Τενέδιοι γὰρ ὄντες αὐτοῖς 3
διάφοροι καὶ Μηθυμναῖοι, καὶ αὐτῶν Μυτιλη-
ναίων ἰδίᾳ ἄνδρες κατὰ στάσιν, πρόξενοι Ἀθη-
ναίων, μηνυταὶ γίγνονται τοῖς Ἀθηναίοις, ὅτι ξυν-
οικίζουσί τε τὴν Λέσβον ἐς τὴν Μυτιλήνην βίᾳ
καὶ τὴν παρασκευὴν ἅπασαν μετὰ Λακεδαιμονίων

αὐτούς. — ταύτην, i. e. τὴν τότε. Cf. Schol. De causis defectionis cf. Thirw. Hist. Gr. c. 21. ineunt. Auctores eius fuisse optimates apparet ex 47, 3.

§. 2. Τῶν τε γάρ. Ut hac sententia, cur Lesbii defectionem, quamvis iam dudum moliti, diutius differre voluerint, ita altera a verbis Τενέδιοι γὰρ ὄντες incipienti, quomodo inviti ad eam maturandam adducti sint, exponitur. Cf. adn. I, 91, 3. II, 5. 4. — λιμένων τὴν χῶσιν] οἱ προςδεχόμενοι πολεμίους κατὰ θάλασσαν ἰσχυροτέρους αὐτῶν χῶμα ἔχουν ἐπὶ τοῖς στόμασι τῶν λιμένων, ὅπως δυςείςπλωτοι τοῖς πολεμίοις εἶεν. Schol. Cum his et proximis τειχ. οἰκοδ. cf. 3, 6. Portus tamen hic non, ut ibi, esse solarum Mytilenarum ex subiecto enunciati apparet. — ποίησιν ἐπέμενον τελεσθῆναι, καὶ ὅσα ... ἔδει ἀφικέσθαι. In his infinitivum bis intelligi voluimus, ut semel penderet ex ἐπέμενον, semel ex ἔδει. „Quo nihil opus est, si quidem alterum illum τελεσθῆναι pro epexegetico accipiamus; quanquam, etiamsi quis aliter de hoc infinitivo statuat, non tamen illa inaequalitas membrorum offensioni esse aut aliqua ellipsi tolli debet; nam quum plerumque membra inaequalia facit Thucydides, tum in re simillima sic dixit VII, 20. extr.: καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἐς τὴν Αἴγιναν πλεύσας τοῦ στρατεύματός τε εἴ τι ὑπελείπετο περιέμενε, καὶ τὸν Χαρικλέα τοὺς Ἀργείους παραλαβεῖν." HAAS. Lucubr. Thuc. p. 111. — μεταπεμπόμενοι ἦσαν. Cf. Matth. Gr. §. 560. Rost. §. 116. 12.

§. 3. Μηθυμναῖοι. Cf. c. 18. — αὐτῶν Μυτιληναίων. „De belli huius origine [vel potius de causis huius proditionis] vid. Aristot. Polit. l. V. c. 4. [3, 3.]" HUDS. Inde historiolam composuit vel finxit Haas. l. d. p. 24. sqq. — ἄνδρες. Ex his Doxandrum nominat Aristot. — κατὰ στάσιν] τὸ μηνυταὶ γίγνονται τῷ κατὰ στάσιν συντακτέον. Schol. — πρόξενοι. Cf. adn. II, 29, 1. — μηνυταὶ γίγνονται. Cf. adn. I, 132, 5. — ξυνοικίζουσι ... ἐς τὴν Μυτιλήνην βίᾳ] ἄκοντας τοὺς Λεσβίους ἀναγκάζουσιν ἐς τὴν Μυτιλήνην [μετ]οικῆσαι. ἐβούλοντο γὰρ ἐκ μιᾶς πόλεως ὁρμώμενοι πολεμεῖν. Schol. Paulo alia igitur haec ξυνοίκισις atque illa II, 15, 2. Quae Chalcidenses I, 58. fecerint, recte comparat Goell. — μετὰ Λακεδαιμονίων ... ξυγγενῶν ὄντων] συλλαμβανόντων αὐτοῖς Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν. τὸ δὲ συγγενῶν ὄντων ἐπὶ μόνους τοὺς Βοιωτοὺς ἐνεκτέον (i. e. ἀνοιστέον, ἀποδοτέον). οὗτοι γὰρ

καὶ Βοιωτῶν ξυγγενῶν ὄντων ἐπὶ ἀποστάσει ἐπεί-
γονται· καὶ εἰ μή τις προκαταλήψεται ἤδη, στε-
1 ρήσεσθαι αὐτοὺς Λέσβου. 3. οἱ δ' Ἀθηναῖοι (ἦσαν
γὰρ τεταλαιπωρημένοι ὑπό τε τῆς νόσου καὶ τοῦ
πολέμου ἄρτι καθισταμένου καὶ ἀκμάζοντος) μέγα
μὲν ἔργον ἡγοῦντο εἶναι Λέσβον προςπολεμώσα-
σθαι ναυτικὸν ἔχουσαν καὶ δύναμιν ἀκέραιον, καὶ
οὐκ ἀπεδέχοντο πρῶτον τὰς κατηγορίας, μεῖζον
μέρος νέμοντες τῷ μὴ βούλεσθαι ἀληθῆ εἶναι·
ἐπειδὴ μέντοι καὶ πέμψαντες πρέσβεις οὐκ ἔπειθον
τοὺς Μυτιληναίους τήν τε ξυνοίκισιν καὶ τὴν πα-
ρασκευὴν διαλύειν, δείσαντες προκαταλαβεῖν ἐβού-
2 λοντο. καὶ πέμπουσιν ἐξαπιναίως τεσσαράκοντα
ναῦς, αἳ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον παρεσκευασμέ-
ναι πλεῖν· Κλεΐππίδης δὲ ὁ Δεινίου τρίτος αὐτὸς
3 ἐστρατήγει. ἐςηγγέλθη γὰρ αὐτοῖς, ὡς εἴη Ἀπόλ-

οἱ δὲ ναυτικοὶ πέμψαντες Μυτιληναίοις ἐν Ἀπόλλωνος Μαλόεντος ἑορτῇ ἔξω ἐπιπεσεῖν μάτην ἐλπίζουσιν.

Cap. 3. §. 1. Ξυνοίκισιν Pal. C. E., ab al. man. Laur., Bekk. Vulgo ξυνοίκησιν. At vid. 2, 3.

κατὰ τὸ Αἰολικὸν συγγενεῖς τῶν Λεσβίων ... Αἰολέων γὰρ ἄποικοι Λέσβιοι, Αἰολεῖς δὲ καὶ Βοιωτοί· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι Δωριεῖς. Schol. Cf. Duk. in Add. ad VIII, 100. Arn. ad h. l. Plehn. Lesbiac. p. 39. — ἐπείγονται. Transitive dictum est, ut alibi, ubi res, quae properantur, eorum, qui festinant, sunt vel iis prosunt. Cf. IV, 5. VI, 100. VIII, 9. 82. — προκαταλήψεται. Cf. ad. V, 57, 1. — ἤδη. Hoc rectius cum superioribus quam cum iis, quae sequuntur, coniungi docet Haas. Lucubr. Thuc. p. 2. — στερήσεσθαι. De transitu ad infin. cf. adn. I, 87, 4. Passive iterum legitur 39, 8. — αὐτούς] τοὺς Ἀθηναίους. Schol.

Cap. 3. §. 1. Τεταλαιπωρημένοι. De flexione passiva cf. Bloomf. in ed. 2. et adn. 78, 1. — τοῦ πολέμου ἄρτι καθισταμένου. Videtur significari der eben bestehende Krieg. Cf. c. 68. et ed. mai. atque de ἄρτι Vig. p. 368. et Lob. ad Phryn. p. 20. — μέγα ... ἡγοῦντο εἶναι. Simillime Germani: sie hielten es für etwas Grofses. — προςπολεμώσασθαι] ἀντὶ τοῦ πρὸς τοῖς οὖσι πολεμίοις ... καὶ αὐτὴν πολεμίαν ποιῆσαι. Schol. — ναυτικὸν ἔχουσαν. Cf. I, 18. II, 9. III, 13. — μεῖζον ... εἶναι, plus tribuentes cupiditati, ne vera essent (quam accusationibus vel quam idoneis rationibus). Similiter οἴκτῳ πλέον νείμαντες c. 48. Cf. Musgr. ad Eur. Hel. v. 917. ed. Pflugk. et hic Bloomf., qui idem fere libenter homines id, quod velint, credere multis scriptorum dictis probat. Cf. IV, 108. — ἀληθῆ. „Subint. [τὰ] κατηγορημένα, vel κατηγορήματα, e voce κατηγορίας idem notante." BAU.

§. 2. Κλεϊππίδης. „Κλεινιππίδης Diodoro [XII, 55.]" WASS.

§. 3. Ἐςηγγέλθη γάρ. Explicantur verba πέμπουσιν ἐξαπιναίως. — Ἀπόλλωνος Μαλόεντος. Nomen, quod apud

λωνος Μαλόεντος ἔξω τῆς πόλεως ἑορτή, ἐν ᾗ
πανδημεὶ Μυτιληναῖοι ἑορτάζουσι, καὶ ἐλπίδα εἶ-
ναι ἐπειχθέντας ἐπιπεσεῖν ἄφνω· καὶ ἢν μὲν ξυμβῇ
ἡ πεῖρα, — εἰ δὲ μή, Μυτιληναίοις εἰπεῖν ναῦς τε
παραδοῦναι καὶ τείχη καθελεῖν, μὴ πειθομένων
δὲ πολεμεῖν. καὶ αἱ μὲν νῆες ᾤχοντο· τὰς δὲ τῶν 4
Μυτιληναίων δέκα τριήρεις, αἳ ἔτυχον βοηθοὶ παρὰ
σφᾶς κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παροῦσαι, κατέσχον
οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς ἄνδρας ἐξ αὐτῶν ἐς φυλα-
κὴν ἐποιήσαντο. τοῖς δὲ Μυτιληναίοις ἀνὴρ ἐκ τῶν 5
Ἀθηνῶν διαβὰς ἐς Εὔβοιαν καὶ πεζῇ ἐπὶ Γεραι-
στὸν ἐλθών, ὁλκάδος ἀναγομένης ἐπιτυχών, πλῷ
χρησάμενος καὶ τριταῖος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἐς Μυ-
τιλήνην ἀφικόμενος ἀγγέλλει τὸν ἐπίπλουν. οἱ δὲ 6
οὔτε ἐς τὸν Μαλόεντα ἐξῆλθον, τά τε ἄλλα τῶν

Steph. Byz. et Hesych. Μαλλόεις pingitur, cum Malea (c. 4.) videtur cohaerere. Cf. Sturz. ad Hellan. p. 93. et al. in ed. mai. — ἐλπίδα εἶναι. Cf. adn. I, 87, 6. et I, 81, 6. — ἢν μὲν ξυμβῇ. De apodosi omissa cf. Matth. Gr. §. 617. a. Rost. §. 139. 8. Add. IV, 13. Ipsum ξυμβῇ Schol. expl. κατορθωθῇ. — εἰ δὲ μή. Quum hoc dicendi genus sine verbo legitur, etiam praecedente ἢν plerumque, etsi non semper (vid. I, 82. VII, 60.), εἰ retinetur. Cf. Engelh. ad Plat. Menex. c. 1. — εἰπεῖν. Infinitivus ex verbis ἐλέχθη αὐτοῖς, quae ex superioribus ἐσηγγέλθη αὐτοῖς repetenda sunt, pendet. Quum tamen hic non, quae Atheniensibus proditores imperaverint, sed quae Athenienses ducibus praeceperint, significata esse propter 4, 1. verisimile sit, ἐλέχθη αὐτοῖς videntur valere ἐλέχθη ὑπ' αὐτῶν. Planior esset oratio, et dativus utroque loco eandem vim haberet, si αὐτοῖς ad duces Atheniensium referretur, quod tamen verbis §. 2. parum consentaneum videtur. — ναῦς ... τείχη. Cf. adn. I, 101, 3.

§. 4. Τὰς δὲ ... δέκα τριήρεις. Articulum explanari enunciatione relativa, quae sequitur, docet Arn. ad 22, 7. comparans praeterea VIII, 15. 26. — παρὰ σφᾶς ... παροῦσαι. Cf. adn. II, 34, 4. — ἐς φυλακὴν ἐποιήσαντο. Vid. Vig. p. 283. Ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι VIII, 1. confert Bloomf.

§. 5. Γεραιστόν] Γεραιστὸς ἀκρωτήριον Εὐβοίας ἔχον λιμένα. Schol. Cf. Strab. p. 446. Hodie promontorium Mandili. Vid. Leak. — ἐπιτυχὼν ... χρησάμενος. Haec participia copula carent, quia iis non, ut superioribus, tempus, sed illo causa, hoc ratio itineris perfecti declaratur. Ceterum attende participia cumulata. — πλῷ] ἀντὶ τοῦ εὐπλοίᾳ. Schol. Cf. adn. I, 137, 2. — τριταῖος. Cf. Matth. Gr. §. 446. 9. Rost. §. 100. 2. adn.

§. 6. Ἐς τὸν Μαλόεντα. Steph. Byz. Μαλλόεις Ἀπόλλων ἐν Λέσβῳ· καὶ ὁ τόπος τοῦ ἱεροῦ Μαλλόεις. Potest deus pro templo dei nominatus videri, etsi offensioni est praepositio ἐς (vid. Arn. ad IV. 67.), de qua tamen cf. adn. I, 137. 3. — τά τε ἄλλα ... ἐφύλασσον. In his verbis difficilioribus et fortasse depravatis plerique recentiores interpretes τὰ ἄλλα, ut Lat. cetera, ceterum, per se accipi iubent; deinde genitivos τῶν τειχῶν καὶ λιμένων pendere e vocabulis τὰ ἡμιτέλεστα, ἐφύλασσον esse φυλακὰς ἐποιοῦντο et iunctum cum praep. περί, denique ad partic. φραξάμενοι supplendum αὐτά. Quoniam tamen et langueant illa τὰ ἄλλα, et oratio molesta, nec sententia optima sit, haec enodatio reiecta est a Krohl. Quaest. Thuc. Spec. I. p. 3. et ab Haas. Lucubr. Thuc. p. 48. Et ille quidem περὶ τὰ ἡμιτέλεστα explicationis causa addita idem atque τὰ περὶ τὰ ἡμ. valere arbitratur. Sed nos et articulum, quum τὰ ἄλλα ... ἡμιτέλεστα in unam notionem non cocant, omitti potuisse infitiamur, nec sententiam, quae ita oritur, probamus. Cf. Comment. antiqu. stud. a. 1842. pag. 126. Haasius vero πέρι, ut olim Bauer, scribens φραξάμενοι ad sola τὰ ἡμιτέλεστα, ἐφύλασσον ad omnia spectare, et τῶν τειχῶν καὶ λιμένων πέρι quasi quoddam appositionis genus esse existimat. Sed in exemplis, quae comparat, II, 45. 51. 62. 70. IV, 101. 132., πέρι significat quod attinet ad, ratione habita. Quae notio hic non apta est, ubi πέρι plane redundaret. Accedit, quod, si τὰ ἄλλα distinguuntur a τοῖς ἡμιτελέστοις, cur haec semiperfecta, sin τὰ ἄλλα contraria ponuntur iis partibus, quas antea exstructas esse ex 2, 2. coniiciamus, cur has partes non custodiendas putaverint, haud liquet. Nos παρά pro vulg. περί legendum esse suspicamur, ut sententia haec sit: et quum ceteras murorum et portuum partes praeter eas, quae semiperfectae (et ea de causa certe aliqua ex parte ad hostes retinendos idoneae) erant, obsepsissent, custodias agebant. Παρά praeter exemplis illustrat Matth. Gr. §. 588. η΄. Φράσσειν et φάσσεσθαί τι valere aliquid obsepire seu palis sudibusque munire ex IV, 13. Plut. Tim. 18 et aliunde satis constat; sine casu φραξαμένων legitur VIII, 35, 4., ubi tamen ex superioribus facile τὴν πόλιν subaudias, nisi mavis esse φραξάντων ἑαυτούς. De portubus Mytilenarum cf. c. 6.

Cap. 4. §. 1. Οἱ Ἀθηναῖοι ... καταπλεύσαντες. Scholiasta post haec interpungens nominativos pro genitivis absolutis positos censet ea ratione, quam explicant Matth. Gr. §. 562. adn. 1. et Rost. §. 131. adn. 2. At id, quoniam partis potius quam generis nomen per appositionem partitivam in nominativo collocari solet, displicet. Et omnino simplicius haec omissa interpunctione cum verbis ὡς ἑώρων iunguntur. De collocatione cf. c. 5. init. V, 28. VII, 32. init. — ἑώρων. Ea, quae 3, 6. narrata sunt.

§. 2. Ἀπαράσκευοι ... καὶ ἐξαίφνης. Similiter adiectivum et adverbium copulata sunt

τειχῶν καὶ λιμένων περὶ τὰ ἡμιτέλεστα φραξάμενοι
1 ἐφύλασσον. 4. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πολὺ ὕστερον κα-
ταπλεύσαντες ὡς ἑώρων, ἀπήγγειλαν μὲν οἱ στρα-
τηγοὶ τὰ ἐπεσταλμένα, οὐκ ἐσακουόντων δὲ τῶν
2 Μυτιληναίων, ἐς πόλεμον καθίσταντο. ἀπαράσκευοι
δὲ οἱ Μυτιληναῖοι καὶ ἐξαίφνης ἀναγκασθέντες πο-
λεμεῖν ἔκπλουν μέν τινα ἐποιήσαντο τῶν νεῶν ὡς
ἐπὶ ναυμαχίᾳ ὀλίγον πρὸ τοῦ λιμένος· ἔπειτα κα-
ταδιωχθέντες ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν νεῶν λόγους ἤδη

τοῦ δὲ ναυτικοῦ ἐς Λέσβον ἐλθόντος γίγνεται ἀνακωχή, ἐν ᾗ Μυτιληναῖοι ἔς τε Ἀθήνας καὶ κρύφα καὶ ἐς Λακεδαίμονα ἀποστέλλουσι πρέσβεις.

προςέφερον τοῖς στρατηγοῖς, βουλόμενοι τὰς ναῦς
τὸ παραυτίκα, εἰ δύναιντο, ὁμολογίᾳ τινὶ ἐπιεικεῖ
ἀποπέμψασθαι. καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων 3
ἀπεδέξαντο καὶ αὐτοὶ φοβούμενοι, μὴ οὐχ ἱκανοὶ
ὦσι Λέσβῳ πάσῃ πολεμεῖν. καὶ ἀνακωχὴν ποιη- 4
σάμενοι πέμπουσιν ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ Μυτιληναῖοι
τῶν τε διαβαλλόντων ἕνα, ᾧ μετέμελεν ἤδη, καὶ
ἄλλους, εἴ πως πείσειαν τὰς ναῦς ἀπελθεῖν, ὡς
σφῶν οὐδὲν νεωτεριούντων. ἐν τούτῳ δὲ ἀποστέλ- 5
λουσι καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις τριήρει,
λαθόντες τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, οἳ ὥρμουν
ἐν τῇ Μαλέᾳ πρὸς βορέαν τῆς πόλεως· οὐ γὰρ
ἐπίστευον τοῖς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων προχωρήσειν.
καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν Λακεδαίμονα ταλαιπώρως διὰ 6

13, 2: θᾶσσον καὶ ἀπαράσκευος, 82, 2. et alibi. — τὸ παραυτίκα. „Πρὸς τὸ παρόν, μέχρις ἂν εὖ ὦσι παρεσκευασμένοι.“ ΔΟΥΚΑΣ.

§. 4. Τῶν διαβαλλόντων. De re vid. 2, 3., de praesentis participio adn. II, 2, 4. — τὰς ναῦς ἀπελθεῖν. De navibus id dictum est, quod proprie hominibus convenit. Cf. adn. II, 80, 2.

§. 5. Λαθόντες τὸ ... ναυτικόν. Id in austrum versus cursum dirigentes videntur effecisse. — Μαλέᾳ πρὸς βορέαν τῆς πόλεως. Haec magna difficultate ideo laborant, quod Strabo p. 616. Maleam maxime australe promontorium Lesbi esse testatur. Non depravatum esse vocabulum βορέαν, sed Athenienses primo revera ad septentrionem a Mytilene consedisse ex 6, 1. apparet. Quare Plehnius, qui in Lesbiac. p. 18. ipsum Thucydidem erroris accusaverat, Maleam praeter promontorium fuisse etiam locum obscurum, ubi templum Apollinis Maloentis esset, a parte septentrionali urbis et ad portum urbis septentrionalem censuit in Seebod. Bibl. crit. 1828. p. 695. Quam eandem opinionem iam Hobb. fovit, atque Arn. et verbis ἔξω τῆς πόλεως 3, 3. et eo confirmari putat, quod promontorium Malea remotius fuerit, quam in quo ναύσταθμον πλοίων καὶ ἀγορᾶς tuto constitueretur. Cf. etiam Thirw. Hist. Gr. c. 21. p. 173., qui nititur maxime loco Aristot. a Plehn. p. 16. commemorato, unde Mytilenarum portum septentrionalem Maloentem vocatum esse liqueat. — οὐ γὰρ ἐπίστευον ... προχωρήσειν, propr. non enim fidebant iis, quae ab Atheniensibus petebant (seu impetrare cupiebant), fore, ut bene cederent. Ita recte olim Haack. Compara „locum simillimum I, 127. νομίζοντες ... ῥᾷον σφίσι προχωρεῖν τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. Offensionem praebuit dativus τοῖς, qui si cum ἐπίστευον coniungitur, non apte addi visus est infinitivus προχωρήσειν, ut scribendum potius fuerit ἐπίστευον τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων προχωρήσειν. Poterat tamen veriora docere ipsius usus Thucydidis diligenter observatus; eodem enim modo dixit IV, 92: πιστεύσαντες τῷ θεῷ πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι, quod item dici potuit πιστεύσαντες τὸν θεὸν πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι.“ HAAS. Lucubr. Thucyd. p. 109.

τοῦ πελάγους κομισθέντες αὐτοῖς ἔπρασσον [,] ὅπως
1 τις βοήθεια ἥξει. 5. οἱ δ' ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρέσβεις
ὡς οὐδὲν ἦλθον πράξαντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο
οἱ Μυτιληναῖοι καὶ ἡ ἄλλη Λέσβος πλὴν Μηθύ-
μνης· οὗτοι δὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἐβεβοηθήκεσαν
καὶ Ἴμβριοι καὶ Λήμνιοι καὶ τῶν ἄλλων ὀλίγοι
2 τινὲς ξυμμάχων. καὶ ἔξοδον μέν τινα πανδημεὶ
ἐποιήσαντο οἱ Μυτιληναῖοι ἐπὶ τὸ τῶν Ἀθηναίων
στρατόπεδον, καὶ μάχη ἐγένετο, ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσον
ἔχοντες οἱ Μυτιληναῖοι οὔτε ἐπηυλίσαντο, οὔτε ἐπί-
3 στευσαν σφίσιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἀνεχώρησαν. ἔπειτα
οἱ μὲν ἡσύχαζον, ἐκ Πελοποννήσου καὶ μετ' ἄλλης
παρασκευῆς βουλόμενοι, εἰ προςγένοιτό τι, κινδυ-
4 νεύειν. (καὶ γὰρ αὐτοῖς Μελέας Λάκων ἀφικνεῖται
καὶ Ἑρμαιώνδας Θηβαῖος, οἳ προαπεστάλησαν μὲν
τῆς ἀποστάσεως, φθάσαι δὲ οὐ δυνάμενοι τὸν τῶν
Ἀθηναίων ἐπίπλουν κρύφα μετὰ τὴν μάχην ὕστε-
ρον ἐσπλέουσι τριήρει, καὶ παρῄνουν πέμπειν τριήρη
ἄλλην καὶ πρέσβεις μεθ' ἑαυτῶν· καὶ ἐκπέμπου-

ἔπειτα ἐς πόλεμον καθίστανται Μυτιληναῖοι καὶ Ἀθηναῖοι. μάχη. δευτέρα πρεσβεία Μυτιληναίων ἐς Λακεδαίμονα.

Cap. 5. §. 3. Ἑαυτῶν. Pal. Vat. H. Bekk. et taciti Aug. et m. αὐτῶν.

§. 6. Αὐτοῖς, si ad Lacedaemonios referendum est, cum verbo ἔπρασσον sic iungendum est, ut valeat cum iis (cf. adn. I, 134, 1.); sin ad Lesbios, aut cum verbo ἥξει (cf. adn. I, 13, 3. et αὐτοῖς ἀφικνεῖται 5, 4.), aut cum eodem ἔπρασσον sic nectendum est, ut significet pro iis (cf. VIII, 5, 4.). Sed de Lacedaemoniis dictum languet, et omnino dubitari potest, num πράσσειν τινί idem atque πράσσειν πρός τινα sonet. Examina locos IV, 76. 106. 110. V, 76.

Cap. 5. §. 1. Οἱ δ' ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρέσβεις. Cf. adn. I, 8, 2. — οὗτοι. I. e. οἱ Μηθυμναῖοι. Cf. adn. I, 136, 1. — Ἴμβριοι καὶ Λήμνιοι. Coloni Atheniensium. Cf. VII, 57, 2.

§. 2. Οὐκ ἔλασσον ἔχοντες. Cf. adn. I, 105, 6. — ἐπηυλίσαντο] ἐπαυλίσασθαί ἐστι τὸ πλησίον τῶν πολεμίων νυκτὸς αὐλίσασθαι. Schol. Cf. IV, 134. Luci. Ver. Hist. I, 38.

§. 3. Ἐκ Πελοποννήσου ... κινδυνεύειν. „Ordo verborum: ἐκ Πελοπ. εἰ προςγένοιτό τι, καὶ μετ' ἄλλης παρασκευῆς, (εἰ προςγένοιτο.) βουλόμενοι κινδυνεύειν.“ GOELL. Quia, si quid (auxilii) ex Pelop. accessisset, atque cum alio apparatu periclitari volebant.

§. 4. Μετὰ τὴν μάχην (§. 2. narratam) ὕστερον. Cf. μετὰ τὰς σπονδὰς οὐ πολλῷ ὕστερον V, 24. et ibi adn., item πρὸ τῶν Τρωϊκῶν πρότερον I, 3, 1. — τριήρη ἄλλην. Praeter eam, de qua 4, 5. dictum est.

'Αθηναῖοι ἐπὶ Μυτιλήνῃ στρατοπεδεύονται καὶ ἐφορμοῦσιν.

σιν.) 6. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πολὺ ἐπιῤῥωσθέντες διὰ 1
τὴν τῶν Μυτιληναίων ἡσυχίαν ξυμμάχους τε προσ-
εκάλουν, οἳ πολὺ θᾶσσον παρῆσαν ὁρῶντες οὐδὲν
ἰσχυρὸν ἀπὸ τῶν Λεσβίων, καὶ περιορμισάμενοι
τὸ πρὸς νότον τῆς πόλεως ἐτείχισαν στρατόπεδα
δύο ἑκατέρωθεν τῆς πόλεως, καὶ τοὺς ἐφόρμους
ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσιν ἐποιοῦντο. καὶ τῆς 2
μὲν θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι τοὺς Μυτιλη-
ναίους, τῆς δὲ γῆς τῆς μὲν ἄλλης ἐκράτουν οἱ
Μυτιληναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Λέσβιοι προςβεβοηθη-
κότες ἤδη, τὸ δὲ περὶ τὰ στρατόπεδα οὐ πολὺ
κατεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι, ναύσταθμον δὲ μᾶλλον ἦν

Cap. 6. §. 1. Περιορμισάμενοι. Cass. Aug. Ven. C. Pal. It. Vat. H. G. m. περιορμησάμενοι. Sed medium huius verbi non est Graecum.

Cap. 6. §. 1. Πολὺ θᾶσσον. Quam fecissent, si ἰσχυρόν τι apud Lesbios vidissent. — περιορμισάμενοι, quum in stationem circumacti, quum circumvecti essent. Antea enim πρὸς βορέαν fuerant. Vid. 4, 5. De verbo cf. Bloomf. — τὸ πρὸς νότον. Fortasse ἐς ante τό excidit, ut vulgo V, 2. in similibus verbis τὸν λιμένα περιπλεῖν. Vulgata enim defendatur quidem exemplis IV, 23. περιώρμουν πλὴν τὰ πρὸς τὸ πέλαγος, V, 59. τὸ πρὸς Νεμέας Βοιωτοὶ (εἶργον τῆς πόλεως), similibus. Cf. ed. mai. et adn. §. 2. Sed in his omnibus aut de quiete aut de motu, qui fieret circa aliquid, agi vidit Goell. Qui quod τὸ πρὸς νότον cum verbo ἐτείχισαν vult copulari, id cur nobis fieri posse non videatur, docuimus in ed. mai. Suppl. Neque vero Kaempfii interpretatio, qui in Quaest. Thuc. p. 18. Athenienses circum australem urbis partem circumvectos esse statuit, placet, quum haec verba superioribus πρὸς βορέαν respondeant, quibus Atheniensium prior statio significata est, non pars urbis. — ἑκατέρωθεν τῆς πόλεως, i. e. a septentrione et a meridie. Nam ab oriente urbis mare erat, ab occidente molem transversam, qua insula Mytilenen antiquiorem continens cum reliqua Lesbo, a qua euripo angusto separabatur (vid. Diod. XIII, 79.), iungeretur, angustiorem fuisse, quam ubi castra ponerentur, credibile est. τοὺς ἐφόρμους. „Suid. τὰς ἐφορμήσεις interpretatur.“ DUK. Cf. II, 89, 9. IV, 27, 32. — ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσιν. De his vid. Strab. XIII. p. 617. et Plehn. Lesb. p. 12. sqq.

§. 2. Τῆς μὲν θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι. Cf. Matth. Gr. §. 532. d. Kuehn. §. 856. b. β'. et de negatione 1, 1. Potuisse etiam omitti verba μὴ χρῆσθαι apparet ex I, 141, 4. et ibi adn. — ναύσταθμον ... ἀγορᾶς. De verbis ναύσταθμον (statio, receptaculum) πλοίων cf. adn. II, 92, 5. Πλοῖα et navigia sunt (cf. adn. II, 84, 2.) et naves onerariae. Cf. Bloomf. Ἀγορά mercatum et ipsas merces significat. Cf. adn. I, 62, 1. Μᾶλλον Bloomf. explicat potius quam aliud

αὐτοῖς πλοίων καὶ ἀγορᾶς ἡ Μαλέα. καὶ τὰ μὲν
περὶ Μυτιλήνην οὕτως ἐπολεμεῖτο.
1 7. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους
τούτου Ἀθηναῖοι καὶ ἐς Πελοπόννησον ναῦς ἀπέ-
στειλαν τριάκοντα καὶ Ἀσώπιον τὸν Φορμίωνος
στρατηγόν, κελευσάντων Ἀκαρνάνων τῶν Φορ-
μίωνός τινα σφίσι πέμψαι ἢ υἱὸν ἢ ξυγγενῆ ἄρ-
2 χοντα. καὶ παραπλέουσαι αἱ νῆες τῆς Λακωνικῆς
3 τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία ἐπόρθησαν. ἔπειτα τὰς μὲν
πλείους ἀποπέμπει τῶν νεῶν πάλιν ἐπ' οἴκου ὁ
Ἀσώπιος, αὐτὸς δ' ἔχων δώδεκα ἀφικνεῖται ἐς
4 Ναύπακτον. καὶ ὕστερον Ἀκαρνᾶνας ἀναστήσας
πανδημεὶ στρατεύει ἐπ' Οἰνιάδας καὶ ταῖς τε ναυσὶ
κατὰ τὸν Ἀχελῷον ἔπλευσε, καὶ ὁ κατὰ γῆν στρα-
5 τὸς ἐδῄου τὴν χώραν. ὡς δ' οὐ προσεχώρουν, τὸν
μὲν πεζὸν ἀφίησιν, αὐτὸς δὲ πλεύσας ἐς Λευκάδα
καὶ ἀπόβασιν ἐς Νήρικον ποιησάμενος ἀναχωρῶν

στρατεία τῶν Ἀθηναίων ἐς τὴν Λακωνικήν, ἐπ' Οἰνιάδας καὶ ἐς Λευκάδα. Ἀσωπίου φόνος.

Cap. 7. §. 1. Ἐς Πελοπ. In Cl. Ven. C. F. Reg. Gr. aliis περὶ Π., ex interpr. Cf. Schol.

§. 5. Νήρικον. Aug. Ven. Pal. Reg. et grammat. Osanni Νηρικόν. At vid. Goettl. Doctr. accent. p. 222.

quidlibet. Si per collocationem verborum cum Maleae nomine cohaereat, valet potius quam castra. „Quo facto,“ inquit Kaempf. Quaest. Thuc. p. 17., „haec nascitur aptissima sententia: hoc quidem spatium, quod ad ipsa castra esset, Athenienses obtinebant; id vero tam exiguum erat, ibi ut ne stationem quidem navigiorum commeatus subvehentium mercatumque habere possent, sed promontorio Malea ad id uterentur.“ — τὰ μὲν ... ἐπολεμεῖτο. Similiter IV, 23. τὰ περὶ Πύλον ... ἐπολεμεῖτο. Quaeritur autem, τὰ περί sitne nominativus (cf. adn. I, 37, 1.) an accusativus. Hoc sententiae causa putamus praestare. Cf. II, 96: ὡρίζετο ἡ ἀρχὴ τὰ πρὸς Παίονας. IV, 108: τὰ πρὸς Ἠιόνα τηρουμένων. V, 52: τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυβουμένων. Add. adn. IV, 85, 6. et Pflugk. ad Eur. Heracl. V, 1054.

Cap. 7. §. 1. Τῶν Φορμίωνος. Proprie aut postea υἱῶν ἢ ξυγγενῶν scribendum aut τῶν omittendum videatur. Vulgata tamen aliquis ex gente Phormionis significatur. Cur autem is arcessitus sit, ex rebus Phormionis libro II. narratis facile intelligitur.

§. 4. Ἀναστήσας. Cf. adn. II, 68, 1.

§. 5. Κατὰ τὸν Ἀχελῷον, in Acheloo. Cf. IV, 25, 8. et de situ Oeniadarum II, 102, 2. Aliter κατά IV, 107. dictum est. — Νήρικον] καὶ Ὅμηρος (Od. ω', 376.) οἶδε ταύτην τὴν πόλιν. Schol. Antiquius nomen Leucadis urbis esse censent Strabo p. 452. et, qui Neritum nominat, Plinius Nat. Hist. IV, 1, 5., cui

διαφϑείρεται αὐτός τε καὶ τῆς στρατιᾶς τι μέρος
ὑπὸ τῶν αὐτόϑεν τε ξυμβοηϑησάντων καὶ φρου-
ρῶν τινων ὀλίγων. καὶ ὕστερον ὑποσπόνδους τοὺς 6
νεκροὺς ἀποπλεύσαντες οἱ Ἀϑηναῖοι παρὰ τῶν
Λευκαδίων ἐκομίσαντο.

οἱ ἐκπεμφϑέντες Μυτιληναίων πρέσβεις ἐς Ὀλυμπίαν παραγίγνονται.

8. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πρώτης νεὼς ἐκπεμφϑέντες
Μυτιληναίων πρέσβεις, ὡς αὐτοῖς οἱ Λακεδαιμό-
νιοι εἶπον Ὀλυμπίαζε παρεῖναι, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι
ξύμμαχοι ἀκούσαντες βουλεύσωνται, ἀφικνοῦνται
ἐς τὴν Ὀλυμπίαν· (ἦν δὲ Ὀλυμπιάς, ᾗ Δωριεὺς
Ῥόδιος τὸ δεύτερον ἐνίκα·) καὶ ἐπειδὴ μετὰ τὴν
ἑορτὴν κατέστησαν ἐς λόγους, εἶπον τοιάδε.

λόγος τῶν πρέσβεων, οἳ ἐν τῷ προοιμίῳ λέγουσι διὰ τὴν ἀπόστασιν οὐ δεῖν νομίζεσϑαι χείρους.

9. „Τὸ μὲν καϑεστὸς τοῖς Ἕλλησι νόμιμον, 1
ὦ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι καὶ ξύμμαχοι, ἴσμεν· τοὺς
γὰρ ἀφισταμένους ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ξυμμα-
χίαν τὴν πρὶν ἀπολείποντας οἱ δεξάμενοι, καϑ'

ὅσον μὲν ὠφελοῦνται, ἐν ἡδονῇ ἔχουσι, νομίζοντες
δὲ εἶναι προδότας τῶν πρὸ τοῦ φίλων χείρους
2 ἡγοῦνται. καὶ οὐκ ἄδικος αὕτη ἡ ἀξίωσίς ἐστιν,
εἰ τύχοιεν πρὸς ἀλλήλους οἵ τε ἀφιστάμενοι καὶ
ἀφ' ὧν διακρίνοιντο ἴσοι μὲν τῇ γνώμῃ ὄντες καὶ
εὐνοίᾳ, ἀντίπαλοι δὲ τῇ παρασκευῇ καὶ δυνάμει,
πρόφασίς τε ἐπιεικὴς μηδεμία ὑπάρχοι τῆς ἀπο-
στάσεως· ὃ ἡμῖν καὶ Ἀϑηναίοις οὐκ ἦν. μηδέ τῳ
χείρους δόξωμεν εἶναι, εἰ ἐν τῇ εἰρήνῃ τιμώμενοι ὑπ'
αὐτῶν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀφιστάμεϑα. 10. περὶ γὰρ
τοῦ δικαίου καὶ ἀρετῆς πρῶτον, ἄλλως τε καὶ ξυμ-
μαχίας δεόμενοι, τοὺς λόγους ποιησόμεϑα, εἰδότες
οὔτε φιλίαν ἰδιώταις βέβαιον γιγνομένην οὔτε κοι-
νωνίαν πόλεσιν ἐς οὐδέν, εἰ μὴ μετ' ἀρετῆς δο-
κούσης ἐς ἀλλήλους γίγνοιντο, καὶ τἆλλα ὁμοιό-
τροποι εἶεν· ἐν γὰρ τῷ διαλλάσσοντι τῆς γνώμης
2 καὶ αἱ διαφοραὶ τῶν ἔργων καϑίστανται. ἡμῖν δὲ

ἀποφαίνουσι γάρ, ὅτι δικαία ἐστὶν ἡ ἀπόστασις διὰ τὴν Ἀϑηναίων πλεονεξίαν καὶ ἐς τοὺς ξυμμάχους ἀπιστίαν,

Cap. 9. §. 1. *Καϑεστώς.* καϑεστός Pal. pr. man., T. Gr. Bekk. κατεστός Mosqu. Nos in re dubia (cf. Matth. Gr. §. 198. 3. f. et Rost. §. 80. 3. adn. 3.) perpaucis libris hic et IV, 10. obsequendum non putavimus. Praestare tamen videri formam καϑεστός evicit Schneid. ad Plat. III. p. 85. sq. Cf. Buttm. Gr. max. II. §. 114. p. 158. ed. 1. (p. 208. ed. Lob.) **.

tamen rei repugnare videtur, quod Thucydides utriusque nominis mentionem facit. Cf. III, 94. et Leak. Graec. sept. III. p. 16. — *αὐτός τε.* Pronomen propter ea, quae addita sunt, iterari necesse fuit. Cf. V, 21, 3. — *ὑπὸ τῶν αὐτόϑεν*, ab incolis huius regionis. Cf. IV, 129. II, 25.

§. 6. *Ἀποπλεύσαντες*, quum inde solvissent, i. e. quum paulum ab insula, ad quam prius appulsi erant, recessissent.

Cap. 8. *Ἐπὶ τῆς ... νεώς.* Cf. 4, 5. — *εἶπον.* Cf. adn. I, 131, 1. — *Ὀλυμπίαζε παρεῖναι.* Cf. adn. II, 34. — *Δωριεύς.* „Diagorae filius, cuius meminit Xenoph. Ἑλλην. I. [1, 12. et 5, 19.]" HUDS. Cf. Thuc. VIII, 35. Paus. VI, 7, 1. 2. Muell. Dor. II. p. 148. sq. „Dorieum tribus continuis Olympiadibus pancratio [qua de re cf. adn. V, 49.] vicisse testatur Pausan. II. Eliac. 7., quod etiam in Ὀλυμπιάδων ἀναγραφῇ [at de hac vid. Clint. Fast. Hell. p. XXVI. cf. Niebuhr. Script. hist. I. p. 212. sqq.] legitur, ubi Dorieus Rhodius primum pancratio vicisse dicitur Ol. LXXXVII., secundum Ol. LXXXVIII., tertium Ol. LXXXIX." DUK. hic et ad V, 49. — *ἐνίκα*, victor erat. Cf. V, 49. et adn. I, 13, 6. 54, 2. — *μετὰ τὴν ἑορτήν.* Hos dies festos circa solstitium per quinque dies celebratos et plenilunio finitos esse constat. Sed hoc semper fuisse primum plenilunium, quod secutum sit solstitium, non certum existimat Ideler. Chronol. I. p. 366. Plerumque hic significari m. Iul. d. XX. vel XXI. putant.

Cap. 9. §. 1. *Τοὺς γὰρ ἀφισταμένους* cet. Cum sententia cf. Demosth. de Cor. §. 47. Liv. XXVII, 17. Tac. Ann. I, 58. — *ἐν ἡδονῇ ἔχουσι*, caros habent. Cf. adn. I, 99, 2. et I, 55, 1. — *χείρους ἡγοῦνται.* Quam, si non defecissent, existimaturi fuissent, comparativum explicat Reisk. Aliter Matth. Gr. §. 457. c. (ubi pro Thucyd. VIII, 27. leg. III, 9.). Cf. etiam de talibus comparativis Bernh. Synt. p. 433. et adn. I, 95, 7. Verba χείρους ἡγεῖσϑαι redeunt IV, 114.

§. 2. *Ἡ ἀξίωσις*] ἡ δόξα, ἡ κρίσις, ὁ λογισμός. Schol. Cf. adn. II, 88, 2. — *εἰ τύχοιεν.* Vid. Matth. Gr. §. 524. adn. 3. et supra adn. II, 39, 4. — *ἀντίπαλοι*, i. e. ἰσοσϑενεῖς, ἴσοι. Cf. adn. I, 142, 3. — *πρόφασις.* Cf. adn. I, 23, 6. — *ὅ.* „Τὰ τρία ταῦτα (quae antecedunt a vv. ἴσοι μέν)." ΔΟΥΚΑΣ.

Cap. 10. §. 1. *Περὶ τοῦ δικαίου καὶ ἀρετῆς*] περὶ τοῦ δικαίως αὐτῶν ἀφίστασϑαι, καὶ μὴ διὰ κακίαν τε καὶ πανουργίαν. Schol. Ἀρετή igitur est honestas, probitas, quam a se in defectione esse conservatam student demonstrare. — *βέβαιον.* Cf. I, 32, 1. — *ἐς οὐδέν*, ad ullam rem perficiendam, in ulla re. — *μετ' ἀρετῆς δοκούσης*, cum honestate, quae existimetur esse, cum opinione virtutis, quam inter se habeant. — *γίγνοιντο.* „Est structura ἀπὸ κοινοῦ; nam ex praegresso φιλίας nunc φίλοι repetendum est." GOTTL. Nisi in v. ὁμοιότροποι demum subiectum mutatum esse statuere mavis, quod hic sit φιλία καὶ κοινωνία, postea οἱ ἰδιῶται καὶ πόλεις. — *ἐν τῷ διαλλάσσοντι τῆς γνώμης*, in animorum discrepantia. Verbum intransitive dictum est, et de participio cf. Matth. Gr. §. 271. b. Rost. §. 130. 6. Totius formulae exempla vid. apud Bloomf.

καὶ Ἀθηναίοις ξυμμαχία ἐγένετο πρῶτον, ἀπο-
λιπόντων μὲν ὑμῶν ἐκ τοῦ Μηδικοῦ πολέμου,
παραμεινάντων δὲ ἐκείνων πρὸς τὰ ὑπόλοιπα τῶν
ἔργων. ξύμμαχοι μέντοι ἐγενόμεθα οὐκ ἐπὶ κατα- 3
δουλώσει τῶν Ἑλλήνων Ἀθηναίοις, ἀλλ' ἐπ' ἐλευ-
θερώσει ἀπὸ τοῦ Μήδου τοῖς Ἕλλησι. καὶ μέχρι 4
μὲν ἀπὸ τοῦ ἴσου ἡγοῦντο, προθύμως εἱπόμεθα·
ἐπειδὴ δὲ ἑωρῶμεν αὐτοὺς τὴν μὲν τοῦ Μήδου
ἔχθραν ἀνιέντας, τὴν δὲ τῶν ξυμμάχων δούλωσιν
ἐπαγομένους, οὐκ ἀδεεῖς ἔτι ἦμεν. ἀδύνατοι δὲ 5
ὄντες καθ' ἓν γενόμενοι διὰ πολυψηφίαν ἀμύνε-
σθαι οἱ ξύμμαχοι ἐδουλώθησαν πλὴν ἡμῶν καὶ

Cap. **10.** §. 5. *Ἀμύνεσθαι* Cass. Aug. Ven. Pal. Vat. H. Reg. Lugd. Vulgo et Bekk. *ἀμύνασθαι.*

§. 2. *Ξυμμαχία ἐγένετο.* Cf. Herodot. IX, 106. et Thuc. I, 95, 1. Duae res utroque loco narratae hic callide misceri a Lesbiis videntur; nam quae legitur apud Herodotum, *ἀπολιπόντων ... ἔργων* accidisse, etiamsi de Leotychidis discessu (Herodot. IX, 114.) cogites, existimari non potest; §. 3. autem ad foedus ab Herodoto commemoratum respicitur. — *ἀπολιπόντων ... ἐκ τοῦ Μηδ. πολ.* Cf. Matth. Gr. §. 495. 1. et adn. V, 4, 4. De re vid. I, 95, 6. sq. — *παραμεινάντων ... πρὸς τὰ ὑπόλοιπα.* Cf. I, 75, 2.

§. 3. *Ξύμμαχοι ... Ἕλλησι,* socii tamen facti sumus non Atheniensibus ad Graecos subigendos, sed Graecis ad liberandos eos a rege Medorum. Vocabulo *καταδούλωσις,* quod durius inepte appellat Pollux, etiam Plat., Diod., alii usi sunt. Cf. Lob. ad Phryn. p. 351. Dativus *Ἀθηναίοις* et cum verbis *ξύμμαχοι ἐγενόμεθα* et cum nomine *καταδούλωσις* cohaeret, quod VI, 76. similiter cum dativo iunctum est. Cf. ibi adn. Dicere autem Lesbii possunt se non Atheniensium, sed Graecorum socios factos esse, quia post pugnam ad Mycalen pugnatam in foedus Graecorum (*ἐς τὸ συμμαχικόν*), quanquam Atheniensium potissimum studio, recepti sunt. Vide Herodot. l. d.

§. 4. *Ἀπὸ τοῦ ἴσου*] *κατ' ἰσονομίαν.* Schol. Cf. adn. I, 77, 3 et de re I, 97. — *ἑωρῶμεν αὐτούς* cet. Cf. VI, 76. et I, 98. extr. 99. sqq. — *ἐπαγομένους* insolentius dictum est. Funckhaenelius in Diurn. scholast. 1832. p. 793. comparans Soph. Ant. 358. et Demosth. de male gesta leg. §. 259. interpretatur sibi, suum in usum, adducentes. Cf. Steph. Thes. in h. v. p. 1367. Quum tamen contrarium sit *ἀνιέντας,* eleganter *ἐπειγομένους* coniecerunt Rossius in explicatione trium inscriptionum Syri repertarum et Bekk. in ed. ster., quibus adstipulatur Haas. Lucubr. Thuc. p. V.

§. 5. *Καθ' ἓν γενόμενοι,* in unum coeuntes. Cf. 11, 4. — *διὰ πολυψηφίαν.* Damna *τῆς ἰσοψηφίας* societatis Laconicae, unde *πολυψηφίαν,* quam *πολυπραγμοσύνης* voce explanat Schol., oriri necesse erat, exposita sunt I, 141. — *πλὴν ... Χίων.* Cf. I, 19.

6 Χίων. ἡμεῖς δὲ αὐτόνομοι δὴ ὄντες καὶ ἐλεύθεροι
τῷ ὀνόματι ξυνεστρατεύσαμεν. καὶ πιστοὺς οὐκέτι
εἴχομεν ἡγεμόνας Ἀθηναίους παραδείγμασι τοῖς
προγιγνομένοις χρώμενοι· οὐ γὰρ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς
οὓς μὲν μεθ' ἡμῶν ἐνσπόνδους ἐποιήσαντο κατα-
στρέψασθαι, τοὺς δὲ ὑπολοίπους, εἴ ποτε ἄρα ἐδυνή-
1 θησαν, μὴ δρᾶσαι τοῦτο. **11.** καὶ εἰ μὲν αὐτόνομοι
ἔτι ἦμεν ἅπαντες, βεβαιότεροι ἂν ἡμῖν ἦσαν μηδὲν
νεωτεριεῖν· ὑποχειρίους δὲ ἔχοντες τοὺς πλείους,
ἡμῖν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλοῦντες, χαλεπώτερον
εἰκότως ἔμελλον οἴσειν, καὶ πρὸς τὸ πλεῖον ἤδη
εἶκον τοῦ ἡμετέρου ἔτι μόνου ἀντισουμένου, ἄλλως
τε καὶ ὅσῳ δυνατώτεροι αὐτοὶ αὐτῶν ἐγίγνοντο
καὶ ἡμεῖς ἐρημότεροι. τὸ δὲ ἀντίπαλον δέος μόνον
πιστὸν ἐς ξυμμαχίαν· ὁ γὰρ παραβαίνειν τι βου-
λόμενος τῷ μὴ προέχων ἂν ἐπελθεῖν ἀποτρέπεται.

καὶ ὅτι οὐδὲ τὸ αὐτονόμους ἔτι εἶναι σφᾶς προτρέπεσθαι δύναται πιστοὺς εἶναι Ἀθηναίοις.

Cap. **11.** §. 1. *Αὐτῶν.* Cass. Cl. Ven. Pal. Gr. Lugd. *αὐτῶν.* At vid. adn.

§. 6. *Δή,* scilicet. Cf. IV, 46. VI, 10. 54. 80. al. — *πιστούς,* quibus confidere possemus. — *ἐδυνήθησαν.* *Δυνηθείησαν* coniicit Krueg., *δυνηθεῖεν* Dobr. Uterque modus Latine hic reddendus est: si potuissent, si facultas oblata esset; sed indicativo id simul negatur factum esse, (Lesbii enim et Chii non erant subacti.) quum optativus, quid cogitassent Lesbii, solum exprimeret, de exitu nihil significans.

Cap. **11.** §. 1. *Βεβαιότεροι ... νεωτερεῖν.* „*Βέβαιος* de persona dictum est is, de quo fiducia concipitur, is, de quo nobis aliquid certo persuademus; unde *βέβαιός εἰμι τοῦτο ποιήσειν,* certa fides habetur mihi me hoc facturum esse. Thuc. III, 11: *βεβαιότεροι ἂν ἡμῖν ἦσαν μηδὲν νεωτεριεῖν,* certiorem spem de iis conciperemus fore, ut cet.“ STEPH. — *καὶ πρός.* Molestum *καὶ* Goell. interpretatur insuper, quod reprehendens Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 3. vult esse adeo, Dobr. expungi iubet. — *πρὸς τὸ ... ἀντισουμένου,* quum (vel quod) nos comparati ceteris maximam partem iam cedentibus adhuc soli pares ipsis (dignitate) essemus. Ita fere Haack. De praep. *πρός* vid. Matth. Gr. §. 591. δ΄., de neutris adn. II, 45, 1. Genitivi aut sunt absoluti, qui vocantur, aut pendent ex formula *χαλεπῶς φέρειν.* Cf. adn. I, 77. II, 62. et de participio talibus verbis adiiciendo Rost. §. 129. 1. — *ὅσῳ.* I. e. *τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ,* vel omnino *καθόσον, ὅτι.* Cf. adn. VI, 89, 6. Matth. Gr. §. 455. adn. 7. et §. 480. c. adnot. 2. Bernh. Synt. p. 435. Buttm. Exc. ad Plat. Alc. II. p. 205. Bach. ad Tac. Ann. I, 2. Similiter §. 2. *ὅσον* est quatenus, quod. — *αὐτοὶ αὐτῶν.* Cf. Matth. Gr. §. 452. — *τὸ ἀντίπαλον δέος,* aequalis metus, mutui metus aequalitas. — *τῷ ... ἀποτρέπεται,*

αὐτόνομοί τε ἐλείφθημεν οὐ δι' ἄλλο τι ἢ ὅσον 2
αὐτοῖς ἐς τὴν ἀρχὴν εὐπρεπείᾳ τε λόγου καὶ γνώμης μᾶλλον ἐφόδῳ ἢ ἰσχύος τὰ πράγματα ἐφαίνετο καταληπτά. ἅμα μὲν γὰρ μαρτυρίῳ ἐχρῶντο 3
μὴ ἂν τούς γε ἰσοψήφους ἄκοντας, εἰ μή τι ἠδίκουν οἷς ἐπῄεσαν, ξυστρατεύειν· ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ τὰ κράτιστα ἐπί τε τοὺς ὑποδεεστέρους πρώτους ξυνεπῆγον, καὶ τὰ τελευταῖα λιπόντες, τοῦ ἄλλου περιῃρημένου, ἀσθενέστερα ἔμελλον ἕξειν. (εἰ δὲ ἀφ' ἡμῶν ἤρξαντο, ἐχόντων ἔτι τῶν πάντων αὐτῶν τε ἰσχὺν καὶ πρὸς ὅ τι χρὴ στῆναι,

§. 3. *Αὐτῶν.* Vulgo et, qui hic sibi non constitit, Bekk. *αὐτῶν.* Cf. adn. I, 17.

deterretur (*τοῦ παραβαίνειν*) eo, quod non viribus superior invasurus (impetum facturus) sit.

§. 2. *Ὅσον*, quatenus. — *ἐς τὴν ἀρχήν*, ad imperium quaerendum. Cf. II, 62, 1. — *γνώμης ἐφόδῳ*, consilii aggressione (h. e. impugnatione prudenter et callide facta). Port. At animi conatu, s. sollertia. Steph. Thes. III. p. 2584. Cf. Bloomf. — *τὰ πράγματα... καταληπτά*, res obtineri posse. Cf. 30, 3.

§. 3. *Ἅμα μέν.* His respondent verba *ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καί*, ut IV, 73. — *μὴ ἂν ... ξυστρατεύειν.* Ne *ἑκόντας* legendum censeas, plenam sententiam hanc esse existima. Nobis enim documento utebantur dicentes, (etiamsi alii coacti se adiuvare perhiberentur,) eos certe, qui idem ius suffragii ferendi haberent, invitos auxilium sibi laturos non esse, (neque omnino id facturos,) nisi, quos aggrederentur, aliquid deliquissent (i. e. nisi ipsa causae aequitate moverentur, ut participes bellorum fierent). Simili brevitate dicendi ante particulas nisi, ni, nisi quod, aliquoties usus est Tacitus, ut ante ni Ann. IV. 64., et Thucydides ante *εἰ* iterum IV, 86, 4. Ceterum veri superlatio oratoria videtur esse, quod Lesbii, *αὐτόνομοι* et, ut post hanc defectionem soli ex iis Methymnaei, *ναυσὶ καὶ οὐ φόρῳ ὑπήκοοι* VII, 57, 5., *ἰσοψήφους* se vocant, quippe memores iuris et veteris instituti iam diu ab Atheniensibus sublati, quo socii *ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων* consultabant. Vid. I, 97. — *καὶ τὰ κράτιστα ...*] *καὶ τοὺς κρατίστους ἡμᾶς ἐπὶ τοὺς ἀσθενεστέρους τῶν Ἑλλήνων πρώτους παρελάμβανον.* Schol. De neutro cf. adn. II, 45, 1. — *τὰ τελευταῖα λιπόντες. Τὰ τελευταῖα* est accusativus praedicati, et plena oratio haec est, *τὰ κράτιστα λιπόντες τὰ τελευταῖα*, potentissimis ad extremam reservatis. De articulo in praedicato collocato cf. Rost. Gr. §. 98. 3. A. a. Non opus igitur videtur esse Kruegeri coniectura *τάδε τελευταῖα λιπ.* — *τοῦ ἄλλου περιῃρημένου*, reliquis circumcisis, propr. circumcirca demptis, de quo huius verbi usu cf. Arn. hic et ad IV, 12. — *αὐτῶν ἰσχύν*, suas ipsorum seu domesticas vires. — *πρὸς ὅ τι ... στῆναι*, apud quos consistere

4 *οὐκ ἂν ὁμοίως ἐχειρώσαντο.) τό τε ναυτικὸν ἡμῶν παρεῖχέ τινα φόβον, μή ποτε καθ' ἓν γενόμενον, ἢ ὑμῖν ἢ ἄλλῳ τῳ προςθέμενον, κίνδυνον σφίσι*
5 *παράσχῃ. τὰ δὲ καὶ ἀπὸ θεραπείας τοῦ τε κοινοῦ αὐτῶν καὶ τῶν ἀεὶ προεστώτων περιεγιγνόμεθα.*
6 *οὐ μέντοι ἐπὶ πολύ γ' ἂν ἐδοκοῦμεν δυνηθῆναι, εἰ μὴ ὁ πόλεμος ὅδε κατέστη, παραδείγμασι χρώ-*
1 *μενοι τοῖς ἐς τοὺς ἄλλους.* **12.** *τίς οὖν αὕτη ἡ φιλία ἐγίγνετο ἢ ἐλευθερία πιστή, ἐν ᾗ παρὰ γνώμην ἀλλήλους ὑπεδεχόμεθα, καὶ οἱ μὲν ἡμᾶς ἐν*

ἀποφαίνουσι δὲ καὶ β), ὅτι ἀναγκαία ἡ ἀπόστασις διὰ

§. 5. *Θεραπείας.* Vat. H. Reg. *τῆς θεραπείας.* Sine artic. II, 51. *ἕτερος ἀφ' ἑτέρου θεραπείας.*

Cap. **12.** §. 1. *Ἡ φιλία* Cl. T. Ald. ed. Bas. Bekk. Vulgo *ἡ φιλ.* In qua scriptura offensioni est collocatio adiectivi *πιστή*, quam artificiosius quam verius excusare videtur Kaempf. Quaest. Thuc. p. 12. De receptis verbis cf. adn.

Ἀλλήλους ὑπεδεχόμεθα. Aug. *ἀλλήλοις ὑποδεχόμεθα. Ἀλλήλοις* etiam It. Vat., *ὑποδεχόμεθα* Ven. Gr. Mire Valla: utrique alteris sumus suspecti. Cf. adn.

rent, quibus se adiungerent. Cf. IV, 56. extr. Saepius *μετά τινος στῆναι* similiter legitur. Cf. adn. 39, 2. Contraria vi *ἵστασθαι πρός τινα* dictum est V, 104. De verbo *χρή* vid. adn. I, 91, 1. et praesentis causa cf. etiam II, 4, 2. IV, 34. extr. al.

§. 4. *Τό τε ναυτικόν.* Sequitur tertia causa, cur Lesbii libertate non sint privati. Cf. §. 2. — *καθ' ἓν γενόμενον.* Cf. adn. 10, 5. — *προςθέμενον*, quum se adiunxisset, *προςχωρῆσαν.* Cf. VIII, 48. 87.

§. 5. *Τὰ δέ*, partim vero. Cf. Matth. Gr. §. 288. adn. 2. et attende hic non clare praecedere *τὰ μέν.* — *ἀπὸ θεραπείας*] *τέσσαρα τεκμήρια τέθεικε, δι' ὧν συνίστησιν, ὅτι οὐχὶ διὰ δικαιοσύνην μέχρι δεῦρο ἀπέσχοντο ἡμῶν* (scripsit Schol. *ἡμῶν* sic, ut *ὅτι* praefixerit orationi rectae), *ἀλλὰ διὰ πανουργίαν· ἓν μὲν τὸ κατὰ τὴν εὐπρέπειαν τοῦ λόγου, δεύτερον δὲ τὸ γνώμης μᾶλλον ἐφόδῳ ἢ ἰσχύϊ τὰ πράγματα φαίνεσθαι καταληπτά, τρίτον τὸ φοβεῖσθαι τὸ ναυτικὸν τῶν Μιτυληναίων, τέταρτον τὸ θεραπεύεσθαι πρὸς τῶν Μιτυληναίων κολακείᾳ μὲν κοινῇ τοὺς Ἀθηναίους, δώροις δὲ τῶν προεστώτων ἕκαστον.* Schol. *Θεραπεία* dicitur de observantia, qua quis colit alios. — *περιγιγνόμεθα*, incolumes manebamus, *αὐτόνομοι ἐλείφθημεν* §. 2.

§. 6. *Δυνηθῆναι.* Suppl. *περιγίγνεσθαι.* — *τοῖς ἐς τοὺς ἄλλους.* Illustrat Schol. adiectis verbis *ὑπ' Ἀθηναίων γενομένοις.*

Cap. **12.** §. 1. *Τίς οὖν ... πιστή*, qualis igitur aut amicitia aut libertas firma erat haec, sive haec igitur quo iure firma vel amicitia vel libertas vocetur! Goelleri dubitationes et verborum distinctionem refutavit Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 4. et nos in ed. maiore Suppl. Kaempfius Quaest. Thuc. p. 12. sq. receptam scripturam optime se habere fassus membranarum auctoritatem, quae in *ἡ* et *ἥ* nulla est, non vult posthaberi. — *ὑπεδεχόμεθα.* „Excipiebamus, scil. hospi-

τῆς ἑκατέρων δυνάμεως ἀνομοιότητα,

τῷ πολέμῳ δεδιότες ἐθεράπευον, ἡμεῖς δὲ ἐκείνους ἐν τῇ ἡσυχίᾳ τὸ αὐτὸ ἐποιοῦμεν· ὅ τε τοῖς ἄλλοις μάλιστα εὔνοια πίστιν βεβαιοῖ, ἡμῖν τοῦτο ὁ φόβος ἐχυρὸν παρεῖχε· δέει τε τὸ πλέον ἢ φιλίᾳ κατεχόμενοι ξύμμαχοι ἦμεν· καὶ ὁποτέροις θᾶσσον παράσχοι ἀσφάλεια θάρσος, οὗτοι πρότεροί τι καὶ παραβήσεσθαι ἔμελλον. ὥστε, εἴ τῳ δοκοῦ- 2
μεν ἀδικεῖν προαποστάντες διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν ἐς ἡμᾶς δεινῶν, αὐτοὶ οὐκ ἀνταναμεί-

Πίστιν. D. πιστόν. Cf. adn.

tio et epulis. Aut fortasse metaphorice intelligatur pro vv. excipiebamus cum honore et familiariter.“ BLOOMF., qui nunc alteram explanationem praefert. At Haasius Lucubr. Thuc. p. 69., quum ὑποδέχεσθαι plerumque nihil significet nisi vel in se recipere aliquam rem gerendam, vel recipere aliquem hominem, et, quod de hospitio et epulis scribat Bloomf., aut significationem illam non habeat, aut, si habeat, in verbo ipso ea non insit, neque etiam intelligatur metaphora illa qualis sit, qua id, quod sit excipere simpliciter, dicatur ita, ut sit excipere cum honore et familiariter, ὑπήρχοντο legendum coniicit, quod verbum, quanquam alibi apud Thuc. non legatur, tamen apud alios eiusdem aetatis scriptores exstare demonstrat. Imperfecti ἠρχόμην apud Atticos rarioris exempla inveniuntur Thuc. IV, 120. 121. Nobis tamen ὑπελθεῖν insidiosius videtur, quam quod Mytilenaei de se ipsis dixerint. Ὑποδέχεσθαι apud Homerum aliquoties de iis, qui hospitio et epulis excipiantur, legi docet Pass. Lex. (cf. Schol. I, 37. τὸ δέχεσθαι λῃστικῶς, ὡς τὸ ὑποδέχεσθαι φιλικῶς); id tamen de universis populis parum apte dicatur. Neque vero esse sustinere, patienter ferre hominem, inde, quod βίας ἀνδρῶν ὑποδέχεσθαι apud Homerum et πολέμιον ὑποδέχ. alibi legimus, recte colligamus. Quid, si coniicias ἀπεδεχόμεθα, probabamus? Cf. Arn. ad VI, 53. — ἐθεράπευον. Est hyperbole oratoria, ut ἰσόψηφοι 11, 3. — ὅ τε ... εὔνοια πίστιν βεβαιοῖ. Haec variis modis explicantur. Cf. Matth. Gr. §. 439. adnot. c. Bernh. Synt. p. 297. et ed. mai. Nobis, quia contrariis contraria opposita sunt εὔνοια et φόβος, πίστιν βεβαιοῖ et ἐχυρὸν παρεῖχε, ὅ et τοῦτο, ὅ accusativus et πίστιν ad verbum βεβαιοῖ proprie per dicendi genus ex schemate etymologico ortum adiectum sic videtur, ut cum eo unam notionem efficiat. Cf. Matth. Gr. §. 421. adn. 4. p. 942. et §. 423. adn. Rost. §. 104. adn. 5. „Veniebat in mentem πιστὸν βεβαιοῖ, id est βεβαίως πιστὸν παρέχει, [de quali loquendi genere cf. Valck. ad Herodot. VII, 51. adn. II, 75, 5. IV, 17, 2. al.]. Sed quia Thucydidis oratio [interdum insolentior] est, et omnes scripti [praeter interpolatum Par. D.] editam lectionem tuentur, fortassis praestat nihil tentare.“ DUK. — κατεχόμενοι, retenti, vel, quod parum differt, quum capti teneremur, ut 45, 4.

§. 2. Εἴ τῳ ... δεινῶν. Id est: si cui propterea, quod illi mala nobis inferre cunctantur, iniuste agere eo, quod ante defecerimus, videmur. Cf. Matth. Gr. §. 380. adn. 1.

ναντες σαφῶς εἰδέναι, εἴ τι αὐτῶν ἔσται, οὐκ ὀρθῶς
3 σκοπεῖ. εἰ γὰρ δυνατοὶ ἦμεν ἐκ τοῦ ἴσου καὶ ἀντεπιβουλεῦσαι καὶ ἀντιμελλῆσαι, τί ἔδει ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐπ' ἐκείνοις εἶναι; ἐπ' ἐκείνοις δὲ ὄντος ἀεὶ τοῦ ἐπιχειρεῖν, καὶ ἐφ' ἡμῖν εἶναι δεῖ τὸ προαμύνα-
1 σθαι. 13. τοιαύτας ἔχοντες προφάσεις καὶ αἰτίας, ὦ Λακεδαιμόνιοι καὶ ξύμμαχοι, ἀπέστημεν, σαφεῖς μὲν τοῖς ἀκούουσι γνῶναι, ὡς εἰκότως ἐδράσαμεν, ἱκανὰς δὲ ἡμᾶς ἐκφοβῆσαι καὶ πρὸς ἀσφάλειάν τινα

καὶ ὅτι, καίπερ ἀπαράσκευος γεγενημένη, γ)

§. 3. Ἀντιμελλῆσαι Schol. alter, T. Bekk. In plerisque libris mss. ἀντεπιμελλῆσαι, quod ex superiore ἀντεπιβουλεῦσαι ortum frustra defendunt Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 4. et Kaempf. Quaest. Thuc. p. 6. sq. Cf. nos in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 126., ubi ἐπιμέλλειν, adversus al. cunctari, nec reperiri nec similitudini linguae consentaneum esse docuimus.

§. 3. Ἐκ τοῦ ἴσου. Cf. adn. I, 51, 2. et IV, 117. Saepius ἀπὸ τοῦ ἴσου. — τί ἔδει ... εἶναι. Haec si recte scripta sunt, significant: quid opus erat nos, qui (i. e. si vel potius quum) potentia pares essemus, in ipsorum potestate esse; nam ad verba ἐκ τοῦ ὁμοίου cogitandum est ὄντας. In quam sententiam haec quum ab aliis accepta sunt, tum ab Haas. Lucubr. Thuc. p. 84., nisi quod hic per oxymoron ea dicta esse addit, et a Kaempf. Quaest. Thuc. p. 11., quem vide. Nec multo aliter Arn. in ed. 2.: quid opus erat nos aeque atque sumus (immo fuimus) illis subiectos esse. De verbis εἶναι ἐπί τινι cf. adn. II, 84, 2. Nonnullis autem illa vis a disputationis serie videtur abhorrere, quum et ex iis, quae antecedunt, et ex contrariis ἐπ' ἐκείνοις δὲ ... προαμύνασθαι appareat hoc dicendum esse: si enim pares essemus Atheniensibus, simili modo in eos nos gerere debebamus. Quae sententia ut oriatur, primum τί in encliticum pronomen mutatum cum superioribus iungendum est; deinde aut, quae Krohlii Quaest. Thuc. I. p. 5. opinio est, verba ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐπ' ἐκείνοις εἶναι interpretanda simili ratione adversus illos esse, similiter adversus illos agere, quae tamen vis in Graecis inesse posse vix videtur (cf. Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 127.); aut, quod nos suasimus, ἐπ' delendum, ut ἐκ τοῦ ὁμοίου εἶναι idem valeat atque ὅμοιον εἶναι (cf. adn. I, 143, 4.), et ὅμοιος sit ὁμοιότροπος, quemadmodum I, 71, 2., ubi cf. adn., quanquam formulae ἐκ τοῦ ὁμοίου I, 143. et IV, 10. aliam notionem fatemur esse; aut, quae Kruegeri coniectura est, ἐπ' ἐκείνους ἰέναι legendum, nisi haec coniectura ideo displicet, quia ἰέναι ἐπί τινα non tam sonat adversari, resistere, quam invadere, id quod Mytilenaei, si cunctari possent, facere non debebant. Ἰέναι iam Goeller coniecit, sed is et dativum et interrogativum pronomen retinuit, quorum neutrum fieri posse docuit Krohl. l. d. et nos in ed. mai. Suppl. Iusto audacior est coniectura Pflugkii in Sched. crit. p. 31. proposita.

Cap. 13. §. 1. Τοιαύτας. Similiter τοιαῦτα cum asyndeto post orationes legimus II, 74, 1. IV, 93, 1. 96, 1. et alibi τοσαῦτα. Cf. adn. II, 75, 1. IV, 98, 1. — προφάσεις καὶ αἰτίας,

καιρία γε μέντοι καὶ ξύμφορός ἐστιν.

τρέψαι, βουλομένους μὲν καὶ πάλαι, ὅτε ἔτι ἐν τῇ
εἰρήνῃ ἐπέμψαμεν ὡς ὑμᾶς περὶ ἀποστάσεως, ὑμῶν
δὲ οὐ προςδεξαμένων κωλυθέντας· νῦν δὲ ἐπειδὴ
Βοιωτοὶ προὐκαλέσαντο, εὐθὺς ὑπηκούσαμεν, καὶ
ἐνομίζομεν ἀποστήσεσθαι διπλῆν ἀπόστασιν, ἀπό
τε τῶν Ἑλλήνων, μὴ ξὺν κακῶς ποιεῖν αὐτοὺς μετ᾽
Ἀθηναίων, ἀλλὰ ξυνελευθεροῦν, ἀπό τε Ἀθηναίων,
μὴ αὐτοὶ διαφθαρῆναι ὑπ᾽ ἐκείνων ἐν ὑστέρῳ, ἀλλὰ
προποιῆσαι. ἡ μέντοι ἀπόστασις ἡμῶν θᾶσσον γε- 2
γένηται καὶ ἀπαράσκευος· ᾗ καὶ μᾶλλον χρὴ ξυμ-
μάχους δεξαμένους ἡμᾶς διὰ ταχέων βοήθειαν
ἀποστέλλειν, ἵνα φαίνησθε ἀμύνοντές τε οἷς δεῖ
καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τοὺς πολεμίους βλάπτοντες. και- 3
ρὸς δὲ ὡς οὔπω πρότερον. νόσῳ τε γὰρ ἐφθάρα-
ται Ἀθηναῖοι καὶ χρημάτων δαπάνῃ, νῆές τε αὐ-
τοῖς αἱ μὲν περὶ τὴν ὑμετέραν εἰσίν, αἱ δ᾽ ἐφ᾽ ἡμῖν
τετάχαται· ὥςτε οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς περιουσίαν νεῶν 4
ἔχειν, ἢν ὑμεῖς ἐν τῷ θέρει τῷδε ναυσί τε καὶ
πεζῷ ἅμα ἐπεςβάλητε τὸ δεύτερον, ἀλλ᾽ ἢ ὑμᾶς
οὐκ ἀμυνοῦνται ἐπιπλέοντας, ἢ ἀπ᾽ ἀμφοτέρων

Cap. **13.** §. 1. *Ξὺν κακῶς.* m. et corr. Laur. *ξυγκακῶς*, qualia placuerunt Buttmanno Gr. max. §. 24. adn. 4. Sed cf. adn.

ansas et causas. Cf. adn. I, 23, 6. — *βουλομένους ... κωλυθέντας.* Cf. 2, 1. — *ἐνομίζομεν.* Hoc verbum Arn. secundum ea, quae ad 42, 4. adnotata sunt, aequum putavimus interpretatur, cui explanationi nobis futuri infinitivus *ἀποστήσεσθαι* videtur obstare. — *ἀποστήσεσθαι διπλῆν ἀπόστασιν, ἀπό τε* cet. Cf. Rost. Gr. §. 104, 3. b. Ne autem in his aut, id quod fecit Bernh. Synt. p. 222., praepositioni *ἀπό* fictam vim tribuere, aut, id quod placuit plerisque interpretibus Thucydidis, formulae *ἀποστῆναι ... ἀπόστασιν* in verbis per *τὲ ... καί* cohaerentibus diversas significationes absistendi et deficiendi subiicere cogamur. *Ἕλληνες* videntur Graeci cum Atheniensibus coniuncti existimandi esse. Cf. quae in ed. mai. Suppl contra Goell diximus. — *ξὺν κακῶς ποιεῖν.* Cf. Matth. Gr. §. 594. 2. Rost. p. 388. Bernh. Synt. p. 197. Sententia enunciati haec est: ne cum Atheniensibus coniuncti eos laederemus (in servitutem Atheniensium redigendo aut hanc firmando) — *ἀλλὰ προποιῆσαι*, sed hoc (*τὸ διαφθεῖραι*) ante faceremus, sed eos hoc faciendo praeveniremus.

§. 2. *Θᾶσσον ... καὶ ἀπαράσκευος.* De verbis cf. adn. 4, 2., de re vid. c. 2. — *χρὴ ξυμμάχους* cet.] *τὸ ἑξῆς, ξυμμάχους ἡμᾶς δεξαμένους ὑμᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους.* Schol.

§. 3. *Ἐφθάραται ... τετάχαται.* Cf. Matth. Gr. §. 204. 6. adn. 1. Rost. §. 73. 2. c.

5 ἀποχωρήσονται. νομίσῃ τε μηδεὶς ἀλλοτρίας γῆς
πέρι οἰκεῖον κίνδυνον ἕξειν. ᾧ γὰρ δοκεῖ μακρὰν
ἀπεῖναι ἡ Λέσβος, τὴν ὠφελίαν αὐτῷ ἐγγύθεν πα-
ρέξει. οὐ γὰρ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἔσται ὁ πόλεμος, ὥς
6 τις οἴεται, ἀλλὰ δι᾽ ἣν ἡ Ἀττικὴ ὠφελεῖται. ἔστι
δὲ τῶν χρημάτων ἀπὸ τῶν ξυμμάχων ἡ πρόςοδος,
καὶ ἔτι μείζων ἔσται, εἰ ἡμᾶς καταστρέψονται·
οὔτε γὰρ ἀποστήσεται ἄλλος, τά τε ἡμέτερα προς-
γενήσεται, πάθοιμέν τ᾽ ἂν δεινότερα ἢ οἱ πρὶν
7 δουλεύοντες. βοηθησάντων δὲ ὑμῶν προθύμως
πόλιν τε προςλήψεσθε ναυτικὸν ἔχουσαν μέγα, οὗ-
περ ὑμῖν μάλιστα προςδεῖ, καὶ Ἀθηναίους ῥᾷον
καθαιρήσετε, ὑφαιροῦντες αὐτῶν τοὺς ξυμμάχους,
(θρασύτερον γὰρ πᾶς τις προςχωρήσεται,) τήν τε
αἰτίαν ἀποφεύξεσθε, ἣν εἴχετε, μὴ βοηθεῖν τοῖς
ἀφισταμένοις· ἢν δὲ ἐλευθεροῦντες φαίνησθε, τὸ
1 κράτος τοῦ πολέμου βεβαιότερον ἕξετε. **14.** αἰσχυν- *ἐπίλογοι.*
θέντες οὖν τάς τε τῶν Ἑλλήνων ἐς ὑμᾶς ἐλπίδας

§. 7. *Εἴχετε.* Vat. m. Ar. Chr. atque a pr. man. Gr. *ἔχετε*, non male. Cf. tamen adn.

§. 4. *Τὸ δεύτερον.* Cf. c. 1. — *ἀπ᾽ ἀμφοτέρων*] *ἀπό τε ὑμῶν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Μυτιληναίων.* Schol.

§. 5. *Νομίσῃ τε μηδείς.* Similiter collocata sunt verba *παραστῇ δὲ μηδενί* IV, 95. et *ὑπολάβῃ δὲ μηδείς* VI, 84. Cf. Neu. et Wund. ad Soph. Ant. v. 84. — *μακρὰν ἀπεῖναι.* Ut Lat. procul abesse. Cf. adn. 55, 1. — *ἔσται ὁ πόλεμος*, geretur (et decernetur) bellum. — *δι᾽ ἥν*, i. e. *ἐν ταύτῃ, δι᾽ ἥν. Δι᾽ ἥν* autem fere idem atque *δι᾽ ἧς* esse docet Arn. conferens 39, 8. et VII, 68. Add. adn. I, 83, 2.

§. 6. *Ἔστι ... ἡ πρόςοδος.* Cf. II, 13, 2. — *ἢ οἱ πρὶν δουλεύοντες*, quam qui ante nos serviebant. Nam recentissima quaeque servitus durissima est.

§. 7. *Βοηθησάντων ὑμῶν.* Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — *καθαιρήσετε*, deturbabitis. Cf. I, 77, 3. — *τὴν αἰτίαν ... ἣν εἴχετε*, criminationem (sinistram opinionem) ... quam (per aliquod tempus ad hoc usque) sustinebatis. Eam ex re I, 40, 5. narrata ortam esse putans Bloomf. non perpendit ibi Corinthios auctores dici sententiae *τοὺς προςήκοντας ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν.* Tu cf. I, 101. 114. et de verbis *αἰτίαν ἔχειν* I, 83. extr. VI, 46. extr. al. — *τὸ κράτος.* Cf. adn. II, 87, 6. *Τὸ κράτος τοῦ πολέμου*, victoriam belli (Cic.), etiam Dionem Cass. (p. 16, 24.) dixisse quum adnotasset Bloomf., *τοῦ πολέμου* delenda esse Krueger eo minus debebat suspicari.

Cap. **14.** §. 1. *Τὰς ... ἐς ὑμᾶς ἐλπίδας.* *Ἐλπίς* cum praep. *ἐς* coniunctum est, ut *ἐλπίζειν ἔς τινα* non raro dicunt scriptores recentiores, velut Dio Cass. et auctores librorum sacro-

καὶ Δία τὸν Ὀλύμπιον, ἐν οὗ τῷ ἱερῷ ἴσα καὶ ἱκέται ἐσμέν, ἐπαμύνατε Μυτιληναίοις ξύμμαχοι γενόμενοι, καὶ μὴ πρόησθε ἡμᾶς, ἴδιον μὲν τὸν κίνδυνον τῶν σωμάτων παραβαλλομένους, κοινὴν δὲ τὴν ἐκ τοῦ κατορθῶσαι ὠφελίαν ἅπασι δώσοντας, ἔτι δὲ κοινοτέραν τὴν βλάβην, εἰ, μὴ πεισθέντων ὑμῶν, σφαλησόμεθα. γίγνεσθε δὲ ἄνδρες οἵουςπερ 2
ὑμᾶς οἵ τε Ἕλληνες ἀξιοῦσι, καὶ τὸ ἡμέτερον δέος βούλεται.“

Λακεδαιμόνιοι Λεσβίους ξυμμάχους ποιοῦνται, καὶ παρασκευάζονται ὡς ἐς τὴν Ἀττικὴν πάλιν ἐςβαλοῦντες.

15. Τοιαῦτα μὲν οἱ Μυτιληναῖοι εἶπον. οἱ δὲ 1
Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπειδὴ ἤκουσαν, προςδεξάμενοι τοὺς λόγους ξυμμάχους τε τοὺς Λεσβίους ἐποιήσαντο καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐςβολὴν τοῖς τε ξυμμάχοις παροῦσι κατὰ τάχος ἔφραζον ἰέναι ἐς τὸν Ἰσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν ὡς ποιη-

Cap. **14**. §. 1. *Πρόησθε.* Bekk. προῆσθε. Cf. sd. I, 71.

rum. Exemplum Pseudophilemonis cum hoc comparatum est in Steph. Thes. III. p. 788. — *Δία τὸν Ὀλύμπιον.* Articuli usus contrarius est iis, quae praecepit Krueg. de Authent. Xen. Anab. p. 61., quibus adversantur etiam verba *τῷ Ὀλυμπίῳ Διΐ* Paus. VIII, 42, 4. — *ἐν οὗ τῷ ἱερῷ.* Cf. c. 8. — *ἴσα.* Adverbialiter dictum est, ut *οἷα*, *οἷον*, similia. Cf. Vig. p. 98. et Bloomf. et de *καί* Matth. Gr. §. 620. p. 1481. b. et Duk. ad VII, 71. Itaque *ἴσα καί* aeque ac. — *τὸν κίνδυνον ... παραβαλλομένους.* Insolentiora haec sunt, quum alibi *παραβάλλεσθαι κεφαλάς*, *ψυχήν*, *παῖδας*, alia eiusmodi legantur. Cf. II, 44, 3. et hic interpr. Haasius Lucubr. Thuc. p. 10. postquam apud Onosandrum non inveniri verba *κίνδυνον παραβάλλεσθαι* contra Bloomf. docuit, non tamen offendere se in Thucydidis oratione addit; nam conferre etiam suum quemque periculum, quod ipse aditurus sit. At *παραβάλλεσθαι* non valet conferre, quam Abreschii enodationem etiam Dobr. p. 119. damnavit. Quare *παραβάλλεσθαι κίνδυνον* comparandum cum formulis *ἀναβάλλειν κίνδυνον* Aesch. Sept. ad Theb. extr., *ἀναβάλλεσθαι μάχας* Herodot. V, 49., *ἀναῤῥίπτειν κίνδυνον* Thuc. IV, 85. 95., quae ex brevitate dicendi videntur natae esse. Cf. adn. IV, 85. — *κοινὴν ... τὴν ὠφελίαν.* Cf. 13, 4. 7. — *κοινοτέραν τὴν βλάβην.* Cf. 13, 6.

§. 2. *Ἀξιοῦσι.* Repete *γίγνεσθαι.*

Cap. **15**. §. 1. *Καὶ τὴν* cet. Verba paulo audacius traiecta primus Heilm. hoc modo cohaerere intellexit, *καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττ. ἐςβολὴν ὡς ποιησόμενοι, τοῖς τε ξυμμάχοις ... ἔφραζον (οἱ Λακεδαιμόνιοι) ἰέναι ἐς τὸν Ἰσθμὸν τ. δ. μ.*, *καὶ* cet. De caussis traiectionis disputarunt Arn. et Kaempf. Quaest. Thuc. p. 21. ex anacolutho repetentes suppleto. — *ἔφραζον.* Iubendi vim habet, ut VI, 58. et dicendi verba alia alibi. Cf. adn. I, 131, 1. II, 71. et hic Bloomf. — *τοῖς δύο*

σόμενοι, καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφίκοντο, καὶ ὁλκοὺς παρεσκεύαζον τῶν νεῶν ἐν τῷ Ἰσθμῷ ὡς ὑπεροίσοντες ἐκ τῆς Κορίνθου ἐς τὴν πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα ἐπιόντες. καὶ
2 οἱ μὲν προθύμως ταῦτα ἔπρασσον· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι βραδέως τε ξυνελέγοντο καὶ ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν καὶ ἀῤῥωστίᾳ τοῦ στρατεύειν.

Ἀθηναῖοι μὲν ἑκατὸν ναυσὶ τὴν Πελοπόννησον παραπλέουσι, Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀφέντες τὸ ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατεύειν στόλον ἐς Λέσβον παρασκευάζουσι.

1 16. Αἰσθόμενοι δὲ αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι διὰ κατάγνωσιν ἀσθενείας σφῶν παρασκευαζομένους, δηλῶσαι βουλόμενοι, ὅτι οὐκ ὀρθῶς ἐγνώκασιν, ἀλλ' οἷοί τέ εἰσι μὴ κινοῦντες τὸ ἐπὶ Λέσβῳ ναυτικὸν καὶ τὸ ἀπὸ Πελοποννήσου ἐπιὸν ῥαδίως ἀμύνεσθαι, ἐπλήρωσαν ναῦς ἑκατὸν ἐςβάντες αὐτοί τε πλὴν ἱππέων καὶ πεντακοσιομεδίμνων καὶ οἱ μέ-

μέρεσιν. Cf. adn. II, 10, 2. — *ὁλκούς*] οἱ ὁλκοὶ ὄργανά εἰσιν, οἷς αἱ νῆες ἕλκονται. Schol. Cf. Bloomf. Male Haas., fortasse loco IV, 67, 3. deceptus, vehicula pro phalangis. Hinc ortum est verbum *ὑπερνεωλκεῖν*, quo recentiores pro Thucydideo *ὑπερφέρειν* utuntur, et nomen *δίολκος* statim commemorandum. — *τῶν νεῶν.* Earum, de quibus agitur II, 92, 6. 93, 1. — *ἐν τῷ Ἰσθμῷ.* In ea parte, quae inde *δίολκος* appellatur. Vid. Strab. p. 380. — *ὡς ὑπεροίσοντες.* Traducere (per isthmum) dixit Liv. XLII, 16. Id et in hoc Isthmo et in Leucadio saepe factum esse ex III, 81. IV, 8. VIII, 7. intelligitur. Vide de hoc more Graecorum Wachsm. Ant. Gr. II. 1. p. 422. et quos alios in ed. mai. ad IV, 8, 2. citavimus. — *ἐκ τῆς Κορίνθου.* Proprie ex Lechaeo portu Corinthiorum et sinu Crisaeo.

§. 2. *Ἐν καρποῦ ... ἦσαν.* De verbis *εἶναι ἔν τινι*, in re occupatum esse, cf. adn. I, 22, 1. II, 17, 5. 80, 2. *Καρπός* autem in singulari collective vel pro nomine *σῖτος* legitur etiam IV, 84. 88. Cf. adn. II, 4, 2. et multa fruge Hor. Ep. I, 16, 10. — *ἀῤῥωστίᾳ.* „Suidas h. v. *ἀῤῥωστία τοῦ στρατεύειν ἀντὶ τοῦ ἀπροθυμία.*“ DUK. De quo translato usu vocabulorum *ἄῤῥωστος* et *ἀῤῥωστία* praeter Wass. et Bloomf. ad h. l. cf. VIII, 83. et adn. VII, 47.

Cap. **16**. §. 1. *Διὰ κατάγνωσιν ἀσθενείας σφῶν.* Iure Stephanus in Thes. iis, qui *κατάγνωσιν* hic, ut III, 82., condemnationem velint esse, non assentitur, dicens hic idem significari atque verbis *διὰ τὸ καταγνῶναι σφῶν ἀσθένειαν.* *Καταγνῶναί τινος* autem valere iudicare de aliquo aliquid (plerumque in malam partem), ut c. 45., ideoque attribuere alicui aliquid, docet Arn. — *αὐτοί τε πλὴν ἱππέων καὶ πεντακοσιομεδίμνων.* De his vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. II. p. 30. sqq. Herm. Antiqu. Gr. §. 108. Schoem. Antiqu. iur. p. 175. et 321. al. in ed. mai. c. *Αὐτοί* igitur sunt *ζευγῖται καὶ θῆτες.* De quibus clas-

τοικοι, καὶ παρὰ τὸν Ἰσθμὸν ἀναγαγόντες ἐπί-
δειξίν τε ἐποιοῦντο καὶ ἀποβάσεις τῆς Πελοπον-
νήσου ᾗ δοκοῖ αὐτοῖς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὁρῶν- 2
τες πολὺν τὸν παράλογον τά τε ὑπὸ τῶν Λεσβίων
ῥηθέντα ἡγοῦντο οὐκ ἀληθῆ, καὶ ἄπορα νομίζον-
τες, ὡς αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅμα οὐ παρῆσαν,
καὶ ἠγγέλλοντο καὶ αἱ περὶ τὴν Πελοπόννησον τριά-
κοντα νῆες τῶν Ἀθηναίων τὴν περιοικίδα αὐτῶν
πορθοῦσαι, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ὕστερον δὲ ναυ- 3
τικὸν παρεσκεύαζον, ὅ τι πέμψουσιν ἐς τὴν Λέσβον,
καὶ κατὰ πόλεις ἐπήγγελλον τεσσαράκοντα νεῶν
πλῆθος, καὶ ναύαρχον προςέταξαν Ἀλκίδαν, ὃς
ἔμελλεν ἐπιπλεύσεσθαι. ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Ἀθη- 4
ναῖοι ταῖς ἑκατὸν ναυσίν, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνους εἶδον.

πλῆθος τοῦ ἐνεργοῦ ναυτικοῦ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἀναλώματα αὐτῶν.

17. καὶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, ὃν αἱ νῆες ἔπλεον, 1
ἐν τοῖς πλεῖσται δὴ νῆες ἅμ' αὐτοῖς ἐνεργοὶ κάλλει

siariis cf. adn. 98, 4. — παρὰ τὸν Ἰσθμόν. Haec cum vv. ἐπίδειξιν ἐποιοῦντο iungenda, et omnia breviter dicta sunt pro his, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσθμὸν ἀναγαγόντες ἐπίδειξιν παρ' αὐτὸν ἐποιοῦντο. Παρά enim ad ... versus sonare non videtur posse. Cf. adn. VII, 39. — ἀναγαγόντες. Insolentius scriptum pro usitatiore ἀναγαγόμενοι defenditur simili usu verbi ἀντανάγειν VII, 52. VIII, 38. 83. et iis, quae de ἄγειν et verbis cum eo copulatis adnotavit Matth. Gr. §. 495. 1. — ἐπίδειξιν, ostentationem, ut Vi, 31. Suppl. autem ex superioribus τῶν νεῶν.

§. 2. Παράλογον. Cf. adn. I, 78, 1. — τὰ ῥηθέντα. Vid. 13, 3. 4. — ἄπορα νομίζοντες. Repete τὰ ὑπὸ τῶν Λεσβ. ῥηθέντα sic, ut hic ῥηθέντα valeat mandata, imperata. — αἱ περὶ ... νῆες. Cf. c. 7. — τὴν περιοικίδα αὐτῶν. Terram perioecorum Lacedaemoniorum vult esse Did. — πορθοῦσαι. De participio cf. Matth. Gr. §. 555. adn. 4. Rost. §. 129. 4. c.

§. 3. Πέμψουσιν. Cf. Matth. Gr. §. 507. I. 1. — ἐπήγγελλον, imperabant. Cf. V, 47. VII, 17. et de περιαγγέλλειν adn. I, 116, 1. II, 10, 1. — τεσσαράκοντα ... Ἀλκίδαν. Cf. 26, 1.

§. 4. Ἐκείνους εἶδον] ἀναχωρήσαντας δηλονότι. Schol. „Cf. VI, 88. 102. VII, 56.“ ARN.

Cap. **17.** §. 1. Ἐν τοῖς. Cf. adn. I, 6, 3. — αὐτοῖς iunge cum verbo ἐγένοντο, non cum particula ἅμα. Haud facile enim cuiquam placeat Kaempfii interpretatio verborum ἅμ' αὐτοῖς: una cum Atheniensibus eas complentibus. Quaest. Thuc. p. 20. — ἐνεργοὶ κάλλει. „Si mendosum non est, crediderim apte reddi posse operosae cuiusdam elegantiae.“ STEPH. in Thes. v. ἐνεργός. Videntur potius (secundum Haack. et Arn.) significari naves ob praestantiam opus suum facientes, muneribus suis fungentes (Schiffe im activen Dienst).

ἐγένοντο, παραπλήσιαι δὲ καὶ ἔτι πλείους ἀρχομέ-
2 νου τοῦ πολέμου. τήν τε γὰρ Ἀττικὴν καὶ Εὔβοιαν
καὶ Σαλαμῖνα ἑκατὸν ἐφύλασσον, καὶ περὶ Πελο-
πόννησον ἕτεραι ἑκατὸν ἦσαν, χωρὶς δὲ αἱ περὶ Πο-
τίδαιαν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις χωρίοις· ὥςτε αἱ πᾶσαι
ἅμα ἐγίγνοντο ἐν ἑνὶ θέρει διακόσιαι καὶ πεντή-
3 κοντα. καὶ τὰ χρήματα τοῦτο μάλιστα ὑπανάλωσε
μετὰ Ποτιδαίας. τήν τε γὰρ Ποτίδαιαν δίδραχμοι
ὁπλῖται ἐφρούρουν (αὐτῷ γὰρ καὶ ὑπηρέτῃ δρα-

eaeque discerni a πλωΐμοις, ad navigandum idoneis, quales trecentas Atheniensibus fuisse II, 13. cognovimus. Ἐνεργός habet quidem plerumque alias significationes (cf. Ind. Xen. Cyr.), et aliena sunt omnia eius vocis exempla a Bloomf. adscripta; sed dici sic etiam τοὺς ἐν ἔργῳ ὄντας in Steph. Thes. docetur verbis Platonis μηδὲ δικαστὰς ἐνεργοὺς ὄντας οἴνου γεύεσθαι τὸ παράπαν. Fatendum est tamen hic displicere additum κάλλει. — καὶ πλείους. Ne ἢ pro καί desideres, vid. Matth. Gr. §. 620. p. 1482. e. Verba VII, 19, 2. bene comparat Heilm.

§. 2. Quaeritur, utrum hac tota paragrapho de iis navibus ἐνεργοῖς, quae ineunte bello, an de iis, quae quarti anni aestate Atheniensibus fuerint, agatur. Illud verum esse inde, quod περὶ Ποτίδαιαν, non περὶ Λέσβον (3, 2.), scriptum est, et quod circum Peloponnesum centum, non centum triginta (16, 1. 2.) aut, si centum 16, 1. commemoratae sunt eae, quae Atticam custodiebant, triginta numerantur, intelligitur. — τήν τε γὰρ Ἀττικὴν ... ἑκατὸν ἐφύλασσον. Cf. II, 24. — περὶ Πελοπόννησον ἕτεραι ἑκατόν. Vid. II, 17. 25. — αἱ περὶ Ποτίδαιαν. Eo primum (vid. I, 57.) triginta, tum (vid. I, 61.) quadraginta naves miserant; sed ex his complures cum militibus (cf. adn. II, 31, 2.) ineunte bello videntur iam revertisse. — ἐν τοῖς ἄλλοις χωρίοις. Ita triginta circum Locridem fuisse dicuntur II, 26., nisi hae, quia simul, ut Euboeae praesidio essent, missae sunt, hic centum illis Atticam et Salaminem et Euboeam custodientibus continentur. Nam illae centum, quarum II, 24. mentio fit, non omnes ἐνεργοὶ videntur fuisse, atque ab illo tempore adeo omnes repositae sunt. — διακόσιαι καὶ πεντήκοντα. Hic numerus quum minor videri possit, pro πεντήκοντα Bloomf. ἐνενήκοντα, Krueg. ὀγδοήκοντα legendum coniecit. Res tamen dubia est ob ea, quae paulo ante ad verba αἱ περὶ Ποτίδ. et ἐν τοῖς ἄλλ. χωρ. adnotavimus.

§. 3. Τὰ χρήματα. Cf. II, 13, 3. — μετὰ Ποτιδαίας. Cf. II, 68. et Leak. Athen. p. 409. sq. — δίδραχμοι ὁπλῖται. De stipendiis eorum, qui terra militabant, apud Athenienses et alios Graecos vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 131. et 292. sqq. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 120. 426. sq. Herm. Antiqu. Gr. §. 152, 16. infra V, 47. Tunc igitur singuli ternos obolos μισθόν, totidem σιτηρέσιον, et ipsi et pro ministris accipiebant. — ἐφρούρουν, obsidebant (muris exstructis, ubi in praesidio erant). Cf. I, 64. atque Bloomf. et περιφρουρεῖν c. 21. — ὑπηρέτῃ. Erant enim singulis gravis armaturae militibus Atheniensium eiusmodi ministri, ut Lacedaemonios

χμὴν ἐλάμβανε τῆς ἡμέρας) τριςχίλιοι μὲν οἱ πρῶ-
τοι, ὧν οὐκ ἐλάσσους διεπολιόρκησαν, ἑξακόσιοι δὲ
καὶ χίλιοι μετὰ Φορμίωνος, οἳ προαπῆλθον· νῆές
τε αἱ πᾶσαι τὸν αὐτὸν μισθὸν ἔφερον. τὰ μὲν οὖν 4
χρήματα οὕτως ὑπαναλώθη τὸ πρῶτον, καὶ νῆες
τοσαῦται δὴ πλεῖσται ἐπληρώθησαν.

στρατεία Μυτιληναίων ἐπὶ Μήθυμναν καὶ Μηθυμναίων ἐπ' Ἄντισσαν. ὕστερον Μυτιλήνη κύκλῳ περιτειχίζεται.

18. Μυτιληναῖοι δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὃν 1
οἱ Λακεδαιμόνιοι περὶ τὸν Ἰσθμὸν ἦσαν, ἐπὶ Μή-
θυμναν ὡς προδιδομένην ἐστράτευσαν κατὰ γῆν
αὐτοί τε καὶ οἱ ἐπίκουροι· καὶ προςβαλόντες τῇ πό-
λει, ἐπειδὴ οὐ προὐχώρει, ᾗ προςεδέχοντο, ἀπῆλ-
θον ἐπ' Ἀντίσσης καὶ Πύῤῥας καὶ Ἐρέσου· καὶ κα-
ταστησάμενοι τὰ ἐν ταῖς πόλεσι ταύταις βεβαιότερα
καὶ τείχη κρατύναντες διὰ τάχους ἀπῆλθον ἐπ' οἴ-

Cap. 18. §. 1. Ἐρέσου. Pal. Vind. Ἐρεσοῦ. It. Vat. Bekk. Ἐρέσσου. H. Reg. Ἐρεσσοῦ. At ipse Bekk. simplex σ retinuit VIII, 101. 103., quod „confirmant Theognostus in Cram. Anecd. II. p. 72, 29., numi apud Eckhel. D. N. II. p. 501., ΕΡΕΣΙ inscripti, et Archestrati apud Athen. III. p. 111. F. versus, in quo Ἐρέσου.“ DIND. in Steph. Thes. Accentum in tertia a fine tuetur Arcad. p. 76.

comitabantur Helotae θεράποντες. Cf. IV, 16. et VII, 13. — ἐλάμβανε. Unus quisque ὁπλίτης. Cf. Bernh. Synt. p. 419. — τριςχίλιοι. Vid. I, 57. et 61. — ἑξακόσιοι δὲ καὶ χίλιοι. Vid. I, 64. — διεπολιόρκησαν] ἔμειναν ἕως ἁλώσεως τῆς πόλεως πολιορκοῦντες. Schol. — προαπῆλθον. Vid. II, 58. — τὸν αὐτὸν μισθόν. Haec non in hanc sententiam accipienda esse, ut binas, sed ut singulas drachmas nautis et classiariis, quippe quibus ministri non fuerint, solutas esse censeamus, recte adnotat Bloomf. Drachmam autem nautas interdum accepisse etiam ex VI, 31. discimus. Add. adn. VI, 8. De usitatis stipendiis classiariorum et remigum cf. VIII, 29. 45. et ibi adn. — ἔφερον] ἐλάμβανον. Schol. Cf. Matth. Gr. §. 496. 2. et hic Bloomf. item VI, 24. VIII, 97.

Cap. 18. §. 1. Μήθυμναν. De situ huius et ceterarum Lesbi urbium vid. Strab. p. 616. sqq. — ὡς προδιδομένην. Praesentis, non futuri participium ideo positum est, quia sententia proprie haec est, putantes parari ibi proditionem, agitari ibi a nonnullis proditionem. Cf. Held. ad Plut. Tim. p. 336. IV, 85. VII, 25, 9. — οἱ ἐπίκουροι. Reliqui Lesbii videntur esse. Cf. c. 5. 6. Cui rei si putes obstare, quod praeter Mytilenas et Methymnam aliae civitates Lesbi tunc non fuerint nisi Antissa, Pyrrha, Eresus (cf. VIII, 23. et ed. mai. Prol. 2. p. 442.), in quibus Mytilenaei res stabilivisse paulo post dicuntur, huius expeditionis illarum ipsarum urbium eos incolas, qui iam prius Mytilenas convenissent, socios esse potuisse cogita. Et §. 2. ἐπίκουροι possunt esse auxilia a Mytilenaeis Antissae relicta. — προὐχώρει. Cf. adn. I, 109, 3.

2 κου.' ἐστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Μηθυμναῖοι, ἀναχωρη-
σάντων αὐτῶν, ἐπ' Ἄντισσαν· καὶ ἐκβοηθείας τινὸς
γενομένης, πληγέντες ὑπό τε τῶν Ἀντισσαίων καὶ
τῶν ἐπικούρων ἀπέθανόν τε πολλοί, καὶ ἀνεχώρη-
3 σαν οἱ λοιποὶ κατὰ τάχος. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πυνθα-
νόμενοι ταῦτα, τούς τε Μυτιληναίους τῆς γῆς κρα-
τοῦντας, καὶ τοὺς σφετέρους στρατιώτας οὐχ ἱκα-
νοὺς ὄντας εἴργειν, πέμπουσι περὶ τὸ φθινόπωρον
ἤδη ἀρχόμενον Πάχητα τὸν Ἐπικούρου στρατηγὸν
4 καὶ χιλίους ὁπλίτας ἑαυτῶν. οἱ δὲ αὐτερέται πλεύ-
σαντες τῶν νεῶν ἀφικνοῦνται καὶ περιτειχίζουσι
Μυτιλήνην ἐν κύκλῳ ἁπλῷ τείχει· φρούρια δὲ ἔστιν
5 οἳ ἐπὶ τῶν καρτερῶν ἐγκατῳκοδόμηται. καὶ ἡ μὲν

§. 3. Εἴργειν. Pal. et Bekk. εἵργειν, quod hic placeat. Cf. tamen ad. I, 35, 3., et reputa εἱργνύναι dici iubere Buttmannum in Ind. verb. anom.

§. 4. Οἵ. Gr. D. Ar. Chr. Dan. Bekk. ἥ. At ἐγκατοικοδομεῖν ἐς τόπον recte dici demonstrant Schneid. Lex. et Steph. Thes. Et in exemplo quidem ibi allato valet aedificio includere, hic in loco aut aedificare aut inaedificare (cf. adn.), quae sententia quum ei subiecta est, plerumque cum dativo coniungitur, cui quin ἐν quoque praefigi possit, non dubitandum videtur. Sed similiter Latini inaedificandi verbum tribus modis usurpant, velut in loca publica inaedificare dixit Liv. XXXIX, 44. Neque verba ἐπὶ τῶν καρτερῶν scripturae οἵ obstare apparet ex adn. I, 60, 3.

§. 2. Ἐκβοηθείας, eruptione. Cf. ἐκβοηθεῖν I, 105. — πληγέντες] μεγάλως νικηθέντες. Schol. Cf. IV, 108. V, 14. VIII, 38. et Bloomf. hic et ad VIII, 38.

§. 3. Πυνθανόμενοι ταῦτα... κρατοῦντας. Cf. Matth. Gr. §. 472. c. extr. — Πάχητα ... ὁπλίτας. Cf. Diod. XII, 55.

§. 4. Αὐτερέται. Cf. adn. I, 10, 4. — ἐν κύκλῳ. Dicitur κύκλῳ et ἐν κύκλῳ sine discrimine. Cf. Steph. Thes. Apud Thuc. illud quidem multo frequentius est, sed ἐν κύκλῳ iterum c. 74. — ἁπλῷ τείχει. Contrario nomine opponitur muro duplici, qualis c. 21. describitur. Cf. VI, 4. et ibi Lev. — φρούρια ... ἐγκατῳκοδόμηται. Haec castella extra continuam munitionem sita et praeter eam exstructa esse Arn. censet comparans Caes. B. C. III, 37. Sed quum ἐγκατοικοδομεῖν, quod verbum minus rarum esse quam putat Bloomf. ex Steph. Thes. ed. rec. intelligitur, alibi semper inaedificare, muro includere significet, nescio an haec vis hic quoque retinenda, et sententia haec sit, illa castella in locis natura iam munitis (et ea de causa ad illa recipienda idoneis) operi continuo, quo urbs circumdaretur, inaedificata esse, sicut turres apud Plataeas inaedificatas videbimus c. 21. Perfectum, quod offensioni est, Arnoldus hic pro praesente ita positum in ed. pr. statuit, ut simul opus feliciter perfectum indicetur,

Μυτιλήνη κατὰ κράτος ἤδη ἀμφοτέρωθεν καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης εἴργετο, καὶ ὁ χειμὼν ἤρχετο γίγνεσθαι.

Ἀθηναῖοι Λυσικλέα ἀργυρολογήσοντα ἐκπέμψαντες πλήσσονται.

19. *Προςδεόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι χρημάτων ἐς* 1
τὴν πολιορκίαν καὶ αὐτοὶ ἐςενεγκόντες τότε πρῶτον
ἐςφορὰν διακόσια τάλαντα ἐξέπεμψαν καὶ ἐπὶ τοὺς
ξυμμάχους ἀργυρολόγους ναῦς δώδεκα καὶ Λυσι-
κλέα πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν. ὁ δὲ ἄλλα τε ἠργυ- 2
ρολόγει καὶ περιέπλει, καὶ τῆς Καρίας ἐκ Μυοῦντος
ἀναβὰς διὰ τοῦ Μαιάνδρου πεδίου μέχρι τοῦ Σαν-
δίου λόφου, ἐπιθεμένων τῶν Καρῶν καὶ Ἀναιϊτῶν,
αὐτός τε διαφθείρεται καὶ τῆς [ἄλλης] στρατιᾶς
πολλοί.

§. 5. *Εἴργετο.* Bekk. *εἶργετο.* Cf. §. 3.

Cap. **19.** §. 2. *Σανδίου.* C. F. Mosqu. Ar. Chr. Dan. *Σαρδίου.* Gr. *Παιδίου.* Locus alibi nusquam memorari videtur.

Ἄλλης om. Cass. Aug. Cl. Ven. „Delendum videtur Kruegero ad Dion. p. 328., cf. II, 69. III, 7. At vulgatam tuetur locus III, 112. *Δημοσθένης . . . καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα.*“ GOELL. Cf. Xen. Cyr. VI, 4, 1. *Κῦρος μὲν ἐθύετο· ὁ δ' ἄλλος στρατός.* „Tac. Hist. IV, 56. legatis . . . interfectis ceterum vulgus facile accessurum.“ HAACK. Cf. adn. I, 128, 5. Fatendum est tamen interdum *ἄλλος* in libris Thucydidis temere additum esse. Cf. vulg. sd. VII, 48. 83. al.

et ita historicum quoddam oriatur perfectum. „A qua sententia [nunc ab ipso auctore non commemorata] me non alienum esse significavi ad Reisigii Schol. grammat. adn. 269. p. 225. Sed tamen et rarissime tale perfectum reperitur, et hoc loco id minime aptum esse arbitror.“ HAAS. Lucubr. Thuc. p. 71., qui *ἐγκατῳκοδόμητο* legendum coniecit, Bloomf. *ἐγκατοικοδομεῖται*, Bekk. *ἐγκατῳκοδομήθη*, Krueg. *ἐγκατῳκοδόμησαν* aut *ἐγκατοικοδομεῖται.* Ex quibus primum certe reiiciendum est, quia, quo tempore murus simplex exstructus est, castella non aedificata erant, sed aedificabantur, „quum“ (quae ipsius Haasii sunt verba) „praesidia tum demum instituantur, quum murus perfectus est.“

Cap. **19.** §. 1. *Ἐςενεγκόντες . . . τάλαντα.* De *ἐςφορᾷ* vid. Wolf. proleg. ad Dem. Lept. p. XC. sqq. Boeckh. Oecon. civ. Ath. II. p. 4. sqq. Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 321. al. Verbis Thucydidis autem utrum tunc primum *ἐςφορά* instituta, an tunc primum *ἐςφορά* ducentum talentum postulata sit, non satis significatur. Cf. Tittm. Resp. Gr. p. 41. et Herm. Antiqu. Gr. §. 162, 10. De accusativis *ἐςφ. διακ. τάλ.* vid. Matth. Gr. §. 428. 5. — *ἀργυρολόγους ναῦς.* Cf. adn. II, 69, 1., ubi similis res narratur, IV, 50. et Herm. Antiqu. Gr. §. 166, 4. — *Λυσικλέα.* „Haud dubie idem fuit, cui post Periclis obitum nupsit Aspasia. Cf. Krueg. ad Dion. p. 328.“ CLARISS. Specim. hist. p. 20. Cf. Schol. et interpr. Aristoph. Equ. v. 132.

§. 2. *Ἀναιϊτῶν.* *Σάμιοι οἱ ἐξ Ἀναίων* vocantur c. 32. De situ huius oppidi cf. IV, 75. VIII, 19.

Πλαταιῆς διακόσιοι καὶ εἴκοσι τὰ τείχη τῶν Πελοποννησίων ὑπερβῆναι διανοοῦνται. λέγεται πρῶτον ὁ τρόπος, ᾧ τοῦτο ἔμελλον διαπράξειν.

1 **20.** *Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος οἱ Πλαταιῆς (ἔτι γὰρ*
ἐπολιορκοῦντο ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων καὶ Βοιω-
τῶν), ἐπειδὴ τῷ τε σίτῳ ἐπιλιπόντι ἐπιέζοντο, καὶ
ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν οὐδεμία ἐλπὶς ἦν τιμωρίας, οὐδὲ
ἄλλη σωτηρία ἐφαίνετο, ἐπιβουλεύουσιν αὐτοί τε
καὶ Ἀθηναίων οἱ ξυμπολιορκούμενοι πρῶτον μὲν
πάντες ἐξελθεῖν καὶ ὑπερβῆναι τὰ τείχη τῶν πολε-
μίων, ἢν δύνωνται βιάσασθαι, ἐςηγησαμένου τὴν
πεῖραν αὐτοῖς Θεαινέτου τε τοῦ Τολμίδου, ἀνδρὸς
μάντεως, καὶ Εὐμολπίδου τοῦ Δαϊμάχου, ὃς καὶ
2 *ἐστρατήγει· ἔπειτα οἱ μὲν ἡμίσεις ἀπώκνησάν πως*
τὸν κίνδυνον μέγαν ἡγησάμενοι, ἐς δὲ ἄνδρας δια-
κοσίους καὶ εἴκοσι μάλιστα ἐνέμειναν τῇ ἐξόδῳ ἐθε-
3 *λονταὶ τρόπῳ τοιῷδε. κλίμακας ἐποιήσαντο ἴσας*
τῷ τείχει τῶν πολεμίων· ξυνεμετρήσαντο δὲ ταῖς

Cap. **20.** §. 1. *Εὐμολπίδου.* Vulgo vitiose *Εὐπολπίδου*, quod Aug. It. Vat. m. et, ut videtur, Cass. servant. Cl. Ven. C. F. D. I. E. Vind. Mosqu. Ar. Chr. Dan. *Εὐμολπιδου*, nisi quod in Ven. ω pro ο; Pal. et Reg. *Εὐπομπίδου.* Alterutrum reponendum est. Hoc Bekkero placuit, nos illud et ob maiorem testium, quibus nititur, numerum, et quod Eupompidae nomen, quanquam ex primigenio *Εὔπομπος* recte ductum, alibi nusquam invenitur, praetulimus.

Cap. **20.** Rem hoc et sequentibus capitibus explicatam breviter narrant Pseudo-Dem. c. Neaer. §. 103. et Polyaen. VI, 19, 2. 3., paulo plenius Diod. XII, 56.

§. 1. *Ἔτι ἐπολιορκοῦντο.* Cf. II, 78. — *τιμωρίας*, i. e. *βοηθείας.* Cf. adn. I, 27, 1. — *ἐπιβουλεύουσιν.* De hoc verbo cum infin. iuncto vid. quos citat Herbst. ad Xen. Symp. IV. 52. et Stallb. ad Plat. Prot. p. 343. C. — *Ἀθηναίων οἱ ξυμπολιορκούμενοι.* Cf. II, 6, 4. 78, 3. — *ἐςηγησαμένου.* Hoc verbum sonat interdum auctorem esse, (ut 22, 1. explicatur,) suadere. Cf. VI, 90. VII, 73. Bergm. ad Isocr. Areop. p. 324. ed. Bens. — *ἀνδρὸς μάντεως.* Cf. Rost. Gr. §. 98, 5. p. 449. et de re Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 411. — *ἐστρατήγει.* Valetne praetor erat, an dux illius eruptionis? Illi favet pluralis *ἡγοῦντο* 22, 1., huic particula *καί.*

§. 2. *Ἀπώκνησάν πως*, metu quodam territi abstiterunt incepto, Port. Proprie ex superioribus repetendum *ἐξελθεῖν καὶ ὑπερβῆναι τὰ τείχη.* Hoc solum esse exemplum huius verbi sic simpliciter positi male dicit Bloomf. Cf. IV, 11. VII, 21. Cum infinitivo iunctum est IV, 11., cum accusativo III, 30. (ob quod exemplum hic quoque accusativum ad *ἀπώκν.* referri posse adnotat Bloomf.) VIII, 12. — *ἐς δὲ ἄνδρας . . . εἴκοσι.* Cf. Matth. Gr. §. 298. 1. et §. 578. g.

§. 3. *Ξυνεμετρήσαντο.*

ἐπιβολαῖς τῶν πλίνθων, ᾗ ἔτυχε πρὸς σφᾶς οὐκ ἐξα-
λη λιμμένον τὸ τεῖχος αὐτῶν. ἠριθμοῦντο δὲ πολλοὶ
ἅμα τὰς ἐπιβολάς, καὶ ἔμελλον οἱ μέν τινες ἁμαρ-
τήσεσθαι, οἱ δὲ πλείους τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς λο-
γισμοῦ, ἄλλως τε καὶ πολλάκις ἀριθμοῦντες, καὶ
ἅμα οὐ πολὺ ἀπέχοντες, ἀλλὰ ῥᾳδίως καθορωμέ-
νου ἐς ὃ ἐβούλοντο τοῦ τείχους. τὴν μὲν οὖν ξυμ- 4
μέτρησιν τῶν κλιμάκων οὕτως ἔλαβον, ἐκ τοῦ πά-
χους τῆς πλίνθου εἰκάσαντες τὸ μέτρον. **21.** τὸ δὲ 1
τεῖχος ἦν τῶν Πελοποννησίων τοιόνδε τῇ οἰκοδο-
μήσει. εἶχε μὲν δύο τοὺς περιβόλους, πρός τε Πλα-
ταιῶν καὶ εἴ τις ἔξωθεν ἀπ᾽ Ἀθηνῶν ἐπίοι, διεῖχον
δὲ οἱ περίβολοι ἑκκαίδεκα πόδας μάλιστα ἀπ᾽ ἀλ-
λήλων. τὸ οὖν μεταξὺ τοῦτο, οἱ ἑκκαίδεκα πόδες, 2
τοῖς φύλαξιν οἰκήματα διανενεμημένα ᾠκοδόμητο,

τοῦ τείχους τῶν Πελοποννησίων περιήγησις.

Suppl. τὸ τεῖχος. — ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν πλίνθων, laterum coagmentorum ordinibus. Dativus ita collocatus est, ut apud verba a Matth. Gr. §. 396. 2. (ubi ex huius cap. §. 4. etiam adde εἰκάζειν ἔκ τινος) et Rost. §. 106. adnot. 3. enumerata, et ut ablativus apud Lat. metiri. Cf. Hemsterh. ad Luci. Nigr. p. 37. Rei exempla, velut Liv. XXV, 23., vide apud Bloomf. in interpr. — ἐξαληλιμμένον, tectorio (penitus, quod in praep. inesse putat Arn., negat Bloomf.) inductum. „Poll. VII, 124. τιτάνῳ δὲ χρίειν, εἶτα ἀλείφειν, ἐπαλείφειν, καταλείφειν, ἐξαλείφειν.“ DUK. — ἔμελλον. Cf. Matth. Gr. §. 498. e. c. Rost. §. 116. 9. — ἐς ὃ ἐβούλοντο τοῦ τείχους, ea muri pars, in quam tendebant, worauf sie hin wollten. Cf. Matth. Gr. §. 535. adn. 2. et de Haackii et Arnoldi καθορᾶν cogitari iubentium explicationibus ed. mai. Collocatio autem videtur docere verba non sic cohaerere, καθορωμένου τοῦ τείχους, ἐς ὃ ἐβούλοντο, sed καθορωμένου (τούτου) ἐς ὃ τοῦ τείχους ἐβούλ. Cf. Matth. Gr. §. 321. 5. Paulo ante ἀπέχοντος coniecit Did.

§. 4. Ἔλαβον. Attende rarum usum huius verbi. Similiter tamen Germani dicunt ein Maſs nehmen. Ceterum cf. Plut. Aemil. P. c. 15. — τῆς πλίνθου. De singulari cf. adn. II, 4, 2. De laterum Graecorum mensura, quae hinc colligi posse existimet Bloomf., vide apud ipsum atque in ed. mai. De aoristi participio εἰκάσαντες disputat Kaempf. Quaest. Thuc. p. 24. Cf. adn. I, 18, 2.

Cap. **21.** §. 1. Δύο τοὺς περιβόλους. „Ut solebant, quum ab hoste exteriore metus erat.“ DUK. „Similiter Liv. V, 1.“ BLOOMF. Cf. Letr. Syrac. p. 81. sqq. — πρός. Cf. ad. I, 62, 1.

§. 2. Τὸ μεταξύ, intervallum, ut II, 13. 77. IV, 25. Appositio, quae sequitur, similis est iis, de quibus explicat Matth. Gr. §. 428. 5. — οἰκήματα διανενεμημένα. Verbum propiori praedicato accommodatum est. Cf. Rost. Gr. §. 100. 4. g. Nam proprie διανενεμημένον scribendum erat, si quidem Graece dicitur διανέμειν τὸ μεταξὺ οἰκήματα. Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 6. Οἰκήματα sunt tuguria. — ᾠκοδόμητο. „Minus aptum nominativo τὸ μεταξὺ τοῦτο, aptissimum adiecto οἰκήματα.“ HAACK. Ad illum relatum sonat occupatum erat aedificiis (tuguriis illis). — ἦν ξυνεχῆ] τὰ οἰκήματα δηλονότι. Schol.

§. 3. Διὰ ... δέκα ἐπάλξεων, post denas pinnas, interiectis denis pinnis. Male *ad* decimam quamque pinnam Vall. Port. Vig. p. 587., quam interpretationem loquendi generibus similibus confutari vidit Steph. in Thes. v. διά. Cf. adn. II, 29, 3. et Matth. Gr. §. 580. b. — διήκοντες ... τὸ ἔξω. Iungebant igitur utrumque murum tanquam ponte. — τὸ ἔσω ... τὸ ἔξω. Graeci, ubi de duabus rebus, quae inter se referuntur, agitur, non, ut Latini, comparativis uti debent. Cf. II, 76, 3. ἀπὸ τοῦ βραχέος τείχους, II, 13, 7. τὸ ἔξωθεν, similia. — πάροδον μὴ εἶναι ... ἀλλὰ ... διῄεσαν. Quare αἱ δίοδοι τῶν πύργων commemorantur 23, 1. diligenter a παρόδοις distinguendae, quamvis Latine utrasque transitus appellaveris. Et πάροδος potest quidem videri is transitus, qui praetereundo fit, transeundi copia. Ita Steph. At in „Inscr. de Munim. Athen. p. 34, 49. τῶν μεταπυργίων καθελὼν τὴν π., i. e. iter in muris in altitudine pinnaculorum exstructum. In muris a Thuc. descriptis interturria habent πάροδον, turres δίοδον. Item Philo p. 80, 81. satis accurate docet, qua ratione πάροδοι τῶν μεταπυργίων et turrium δίοδοι construendae sint.“ MUELLER. l. d. p. 48. et in Steph. Thes.

§. 4. Χειμὼν ... νοτερός] δίυγρος καὶ ὑετὸν ἔχων. Schol. Ambobus verbis idem exprimitur, quod c. 22. init. χειμέριον ὕδατι καὶ ἀνέμῳ dicitur. Cf. Arn. Χειμών similiter IV, 6. 103. legitur. — δι᾽ ὀλίγου. Cf. adn. II, 29, 3. — ἄνωθεν. Cf. adn. II, 102, 2. — περιεφρουροῦντο. Cf. adn. 17, 3.

καὶ ἦν ξυνεχῆ, ὥστε ἓν φαίνεσθαι τεῖχος παχύ, ἐπάλ-
3 ξεις ἔχον ἀμφοτέρωθεν. διὰ δέκα δὲ ἐπάλξεων
πύργοι ἦσαν μεγάλοι καὶ ἰσοπλατεῖς τῷ τείχει, διή-
κοντες ἔς τε τὸ ἔσω μέτωπον αὐτοῦ καὶ οἱ αὐτοὶ
καὶ τὸ ἔξω, ὥστε πάροδον μὴ εἶναι παρὰ πύργον,
4 ἀλλὰ δι᾽ αὐτῶν μέσων διῄεσαν. τὰς οὖν νύκτας,
ὁπότε χειμὼν εἴη νοτερός, τὰς μὲν ἐπάλξεις ἀπέ-
λειπον, ἐκ δὲ τῶν πύργων, ὄντων δι᾽ ὀλίγου καὶ
ἄνωθεν στεγανῶν, τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο. τὸ μὲν
οὖν τεῖχος, ᾧ περιεφρουροῦντο οἱ Πλαταιῆς, τοιοῦτον

Cap. **21.** §. 3. Τὸ ἔξω. Vulgo et Bekk. ἐς τὸ ἔξω, sed ἐς om. Cass. Aug. Cl. Ven. C. F. Pal. It. Vat. H. Reg. et novem deteriores libri. Praepositiones interdum etiam, quum contrariis opponuntur contraria, non iterari apparet ex vv. καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἡμῶν III, 67., ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης VIII, 56. Cf. V, 60. adn. VII, 47, 4. et ed. mai. VII, 56. Tac. Agr. 35. simul in frontem, simul et latera ... pugnaretur.

§. 4. Ἀπέλειπον. In bonis libris male ἀπέλιπον.

οἱ Πλαταιῆς τοῦτο τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουσι.

ἦν. **22.** οἱ δ᾽, ἐπειδὴ παρεσκεύαστο αὐτοῖς, τηρή- 1
σαντες νύκτα χειμέριον ὕδατι καὶ ἀνέμῳ καὶ ἅμ᾽
ἀσέληνον ἐξῄεσαν· ἡγοῦντο δὲ οἵπερ καὶ τῆς πείρας
αἴτιοι ἦσαν. καὶ πρῶτον μὲν τὴν τάφρον διέβησαν,
ἣ περιεῖχεν αὐτούς, ἔπειτα προςέμιξαν τῷ τείχει τῶν
πολεμίων λαθόντες τοὺς φύλακας, ἀνὰ τὸ σκοτει-
νὸν μὲν οὐ προϊδόντων αὐτῶν, ψόφῳ δὲ τῷ ἐκ τοῦ
προςιέναι αὐτοὺς ἀντιπαταγοῦντος τοῦ ἀνέμου οὐ
κατακουσάντων· ἅμα δὲ καὶ διέχοντες πολὺ ᾔεσαν, 2
ὅπως τὰ ὅπλα μὴ κρουόμενα πρὸς ἄλληλα αἴσθη-
σιν παρέχοι. ἦσαν δὲ εὐσταλεῖς τε τῇ ὁπλίσει καὶ
τὸν ἀριστερὸν πόδα μόνον ὑποδεδεμένοι ἀσφαλείας
ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πηλόν. κατὰ οὖν μεταπύργιον 3
προςέμισγον πρὸς τὰς ἐπάλξεις, εἰδότες, ὅτι ἔρημοί
εἰσι, πρῶτον μὲν οἱ τὰς κλίμακας φέροντες καὶ
προςέθεσαν. ἔπειτα ψιλοὶ δώδεκα ξὺν ξιφιδίῳ καὶ
θώρακι ἀνέβαινον, ὧν ἡγεῖτο Ἀμμέας ὁ Κοροίβου,
καὶ πρῶτος ἀνέβη, μετὰ δὲ αὐτὸν οἱ ἑπόμενοι ἓξ

Cap. **22.** §. 2. *Πολύ.* In optimis libris *πολλοί.* Vulgatum, quod Krueg. deleri voluit, satis tuetur Eunap. Vid. ed. mai.

Cap. **22.** §. 1. *Παρεσκεύαστο.* Vid. adn. I, 46, 1. — *τηρήσαντες.* Alibi *φυλάξαντες.* Cf. Duk. et Bloomf. Similiter *χειμῶνα τηρήσαντες* IV, 27. — *ὕδατι καὶ ἀνέμῳ.* Infra 23, 5. haec nox *ἀνέμῳ ὑπονειφομένη* vocatur. Fuerunt igitur nives cum pluvia (cf. adn. II, 77, 6.) mixtae. — *οἵπερ . . . ἦσαν.* Cf. 20, 1. — *τὴν τάφρον.* Fossam interiorem. Cf. adn. 23, 2. — *προϊδόντων αὐτῶν.* Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — *ψόφῳ.* Casus ad propius participium *ἀντιπατ.* relatus est. Cf. adn. I, 1, 2. et de hoc obstrependi verbo ed. mai. Simile quiddam narratur Liv. XXIV, 46.

§. 2. *Ὅπως τὰ ὅπλα μή.* Super collocatione verborum cf. Mehlh. de Schem. *ἀπὸ κοιν.* p. 14. — *εὐσταλεῖς τῇ ὁπλίσει*] *εὔζωνοι, κούφην ὅπλισιν περιβεβλημένοι.* Schol. — *τὸν ἀριστερὸν . . . πηλόν.* De more in procliis alterum pedem tectum habendi cf. Heyn. ad Virg. Aen. VII, 690. in adn. et Exc. VIII., Liv. IX, 40. hic Duk. et Bloomf. Tunc sinister tantum pes ideo videtur fuisse calceatus, ut dexter, qui praecederet, et incessum inchoaret, si nudus esset, prohiberet eos, ne in luto laberentur; nam firmitatem incessus in tali solo nuditas pedis, non calceamenta praebent. Cf. Arn. et Sall. Iug. 94.

§. 3. *Ξιφιδίῳ καὶ θώρακι.* De singulari cf. adn. II, 52, 4. 70, 3. — *ἀνέβαινον . . . ἀνέβη . . . ἀνέβαινον.* Attende imperfectum de pluribus paulatim seu deinceps ascendentibus, aoristum de uno Ammea positum. — *ἕξ* non cum superioribus *οἱ ἑπόμενοι* iungendum, sed cum

ἐφ᾽ ἑκάτερον τῶν πύργων ἀνέβαινον· ἔπειτα ψιλοὶ
ἄλλοι μετὰ τούτους ξὺν δορατίοις ἐχώρουν, οἷς ἕτε-
ροι κατόπιν τὰς ἀσπίδας ἔφερον, ὅπως ἐκεῖνοι ῥᾷον
προςβαίνοιεν, καὶ ἔμελλον δώσειν, ὁπότε πρὸς τοῖς
4 πολεμίοις εἴησαν. ὡς δὲ ἄνω πλείους ἐγένοντο,
ᾔσθοντο οἱ ἐκ τῶν πύργων φύλακες· κατέβαλε γάρ
τις τῶν Πλαταιῶν ἀντιλαμβανόμενος ἀπὸ τῶν
5 ἐπάλξεων κεραμίδα, ἣ πεσοῦσα ψόφον ἐποίησε. καὶ
αὐτίκα βοὴ ἦν, τὸ δὲ στρατόπεδον ἐπὶ τὸ τεῖχος
ὥρμησεν· οὐ γὰρ ᾔδει, ὅ τι ἦν τὸ δεινόν, σκοτεινῆς
νυκτὸς καὶ χειμῶνος ὄντος· καὶ ἅμα οἱ ἐν τῇ πόλει

§. 3. *Προςβαίνοιεν.* D. E. Mosqu. *προβαίν.* Sed cf. adn. IV, 135.

§. 4. *Πλαταιῶν* Pal. et Bekk. Vulgo et in plerisque libris *Πλαταιέων* hic et §. 5. et 23, 1. 5. 24, 3. Cf. sd. II, 2, 2.

Ψόφον. Bekk. ex uno It. *δοῦπον.* „Quod in uno libro repertum ab interprete adscriptum merito existimetur. Et *ψόφος* generatim omnem omnis generis strepitum vel fragorem significat, [quare etiam de sonitu orto e corpore ad terram alliso, qui proprie est *δοῦπος*, collocari potest.] Praeterea ex imitationibus Dionis Cass. p. 348, 47. et 392, 73. *ψόφον* ab eo lectum esse planum est.“ BLOOMF. *Δοῦπον* eo minus probamus, quod hoc vocabulum, etsi in Xenoph. Anab., ubi alia quoque nonnulla poetica reperiuntur, legitur, poeticum esse ex iis, quae de *δουπεῖν* verbo Lucianus de Conscr. hist. c. 22. dicit, colligendum est.

§. 5. *Βοὴ ἦν.* Cass. Aug. Cl. Ven. Gr. D. I. E. *βοήν*, m. Ar. Chr. Dan. *βοή* sine verbo *ἦν.* „*Αὐτίκα βοὴ ἦν* scripsisse Thucydidem, non *αὐτίκα βοήν*, nec *αὐτίκα βοή* omisso *ἦν*, intelligi potest ex Hermog. *περὶ Ἰδεῶν* l. I. c. 12. [p. 286. Walz. Cf. etiam script. inc. in Rhet. Walz. VIII. p. 641.]“ DUK. Hermogenes exempla eiusmodi vult proferre, *ὅταν τις μίαν λέξιν μερίσας τὰς τελευταίας αὐτῆς συλλαβὰς ἀρχὴν τοῦ ἐπιφερομένου ποιήσηται κῶλον*, ut in Thucydideis *Σαμία μία* (VIII, 16.), quibus *βοὴ ἦν* non satis respondent. Retinuimus tamen nunc vulgatam, quod et paulo aliter dictum esset *βοὴν ποιεῖν* atque *ψόφον ποιεῖν*, et scriptura *βοήν* narratio minus alacris efficeretur, quam est in vulg.

iis, quae sequuntur; nam seni in utramque turrim ascendebant. Non recte igitur hoc exemplum commemorat Rost. Gr. §. 98. 3. e., quod idem dicendum de altero VI, 43., ubi articulus pariter cum numerali non cohaeret. — *τῶν πύργων.* Quibus illud *μεταπύργιον* a dextra et a sinistra cingebatur.

§. 4. *Οἱ ἐκ . . .* Hic et §. 8. cf. adn. I, 8, 2. — *ἀντιλαμβανόμενος*] *ἀντιδρασσόμενος* [*τῶν ἐπάλξεων*]. Schol.

§. 5. *Ἐπὶ τὸ τεῖχος.* In suam quisque stationem, quam in muro habebat. Cf. §. 6. et Haack. — *ὅ τι ἦν τὸ δεινόν*, quod esset illud periculum (quo clamor excitatus esset). — *χειμῶνος ὄντος.* Quo impediebatur, quo minus clamorem

τῶν Πλαταιῶν ὑπολελειμμένοι ἐξελθόντες προςέβα-
λον τῷ τείχει τῶν Πελοποννησίων ἐκ τοὔμπαλιν ᾗ
οἱ ἄνδρες αὐτῶν ὑπερέβαινον, ὅπως ἥκιστα πρὸς
αὐτοὺς τὸν νοῦν ἔχοιεν. ἐθορυβοῦντο μὲν οὖν κατὰ 6
χώραν μένοντες, βοηθεῖν δὲ οὐδεὶς ἐτόλμα ἐκ τῆς
αὐτῶν φυλακῆς, ἀλλ' ἐν ἀπόρῳ ἦσαν εἰκάσαι τὸ
γιγνόμενον. καὶ οἱ τριακόσιοι αὐτῶν, οἷς ἐτέτακτο 7
παραβοηθεῖν, εἴ τι δέοι, ἐχώρουν ἔξω[θεν] τοῦ τεί-
χους πρὸς τὴν βοήν· φρυκτοί τε ἤροντο ἐς τὰς Θή-
βας πολέμιοι. παρανῖσχον δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως 8
Πλαταιῆς ἀπὸ τοῦ τείχους φρυκτοὺς πολλοὺς πρό-
τερον παρεσκευασμένους ἐς αὐτὸ τοῦτο, ὅπως ἀσα-
φῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας τοῖς πολεμίοις ᾖ, καὶ
μὴ βοηθοῖεν, ἄλλο τι νομίσαντες τὸ γιγνόμενον εἶ-
ναι ἢ τὸ ὄν, πρὶν σφῶν οἱ ἄνδρες οἱ ἐξιόντες δια-
φύγοιεν καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀντιλάβοιντο. **23.** οἱ δ' 1
ὑπερβαίνοντες τῶν Πλαταιῶν ἐν τούτῳ, ὡς οἱ πρῶ-

κἄπειτα καὶ τὴν ἔξω τάφρον καλῶς διαβαίνουσιν.

§. 6. *Αὐτῶν* Pal. It. Vat. H. Reg. Lugd. Bekk. Vulgo ἑαυτῶν. Cf. adn.

§. 7. Ἔξωθεν Cass. Aug. Cl. Ven. C. Gr. Laur. Lugd. D. Mosqu. Vulgo et Bekk. ἔξω. De illo vid. adn. I, 65, 1. II, 13, 7. et hic Arn., qui verba ἔξωθεν τοῦ τείχους a parte exteriore muri interpretatur. Genitivum tamen alibi ad ἔξωθεν Thucydides non apposuit

dignoscerent. — τὸν νοῦν ἔχοιεν, animum adverterent, ut VII, 19, 5.

§. 6. Ἐθορυβοῦντο, tumultus iis iniiciebatur. Cf. Arn. hic et ad V, 65. — κατὰ χώραν. Cf. adn. I, 28. extr. — ἐκ τῆς αὐτῶν φυλακῆς. Eadem pronominis αὐτοῦ collocatio reperitur 91, 2. V, 10. VIII, 48. Cf. Rost. Gr. §. 99. 3. adn. a. et sd. I, 62, 3. II, 13, 1. In vulg. insolenter pluralis ἑαυτῶν ad superius οὐδείς relatus est, ut alibi pronominum plurales ad singularem τίς. Cf. Matth. Gr. §. 434. p. 978., sed etiam sd. — ἐν ἀπόρῳ ἦσαν εἰκάσαι. Cf. adn. I, 25, 1.

§. 7. Οἱ τριακόσιοι. De articulo vid. adn. 3, 4. — ἐτέτακτο. „Ἐπετέτακτο?" KRUEG. Thucydides quidem alibi simplici verbo sic usus esse non videtur; at Xenophon certe Cyr. I, 5, 5. IV, 3, 3. (ubi vulgo προςτάσσειν invitis libris melioribus) et alii τάσσειν τινὶ ποιεῖν τι dicere non dubitaverunt. — φρυκτοὶ ... πολέμιοι. Cf. adn. II, 94, 1.

§. 8. Φρυκτωρίας. Cf. 80, 2. — ᾖ, καὶ μὴ βοηθοῖεν. Cf. Matth. Gr. §. 518. 3. Rost. §. 122. adn. 6. Bernh. Synt. p. 401. VI, 96. VII, 17. VIII, 87. et exempla Latina, quale est hoc Virg. Aen. I, 298. sqq.: Demittit, ut ... pateant, ne ... arceret. Add. Plaut. Mil. Gl. II, 2, 58. Iust. XVIII, 4, 10. — ἀντιλάβοιντο. Non ita raro valet assequi, i. e. pervenire

τοι αὐτῶν ἀναβεβήκεσαν καὶ τοῦ πύργου ἑκατέρου
τοὺς φύλακας διαφθείραντες ἐκεκρατήκεσαν, τάς τε
διόδους τῶν πύργων ἐνστάντες αὐτοὶ ἐφύλασσον μη-
δένα δι' αὐτῶν ἐπιβοηθεῖν, καὶ κλίμακας προςθέν-
τες ἀπὸ τοῦ τείχους τοῖς πύργοις, καὶ ἐπαναβιβά-
σαντες ἄνδρας πλείους, οἱ μὲν ἀπὸ τῶν πύργων
τοὺς ἐπιβοηθοῦντας καὶ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν εἶρ-
γον βάλλοντες, οἱ δ' ἐν τούτῳ οἱ πλείους πολλὰς
προςθέντες κλίμακας ἅμα καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπώ-
2 σαντες διὰ τοῦ μεταπυργίου ὑπερέβαινον. ὁ δὲ δια-
κομιζόμενος ἀεὶ ἵστατο ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς τάφρου,
καὶ ἐντεῦθεν ἐτόξευόν τε καὶ ἠκόντιζον, εἴ τις πα-
ραβοηθῶν παρὰ τὸ τεῖχος κωλυτὴς γίγνοιτο τῆς
3 διαβάσεως. ἐπεὶ δὲ πάντες διεπεπεραίωντο, οἱ ἀπὸ
τῶν πύργων χαλεπῶς οἱ τελευταῖοι καταβαίνοντες
ἐχώρουν ἐπὶ τὴν τάφρον· καὶ ἐν τούτῳ οἱ τρια-
4 κόσιοι αὐτοῖς ἐπεφέροντο λαμπάδας ἔχοντες. οἱ
μὲν οὖν Πλαταιῆς ἐκείνους ἑώρων μᾶλλον ἐκ τοῦ
σκότους, ἑστῶτες ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς τάφρου, καὶ
ἐτόξευόν τε καὶ ἐςηκόντιζον ἐς τὰ γυμνά, αὐτοὶ δὲ

Cap. **23.** §. 1. *Εἶργον.* Pal. Ald. Basil. 1. Bekk. εἶργον. Cf. sd. I, 35, 3.

in ... Cf. IV, 128. VII, 60. 77. et de simplici verbo adn. 24, 2.

Cap. **23.** §. 1. Οἱ δ' ὑπερβαίνοντες. Hi nominativi non cum verbo ἐφύλασσον, sed cum enunciatis καὶ κλίμακας προςθέντες, καὶ ἐπαναβιβάσαντες ἄνδρας (ἑαυτῶν) πλείους, οἱ μὲν ... εἶργον, οἱ δ' ... ὑπερέβαινον videntur cohaerere. Cf. ed. mai. et Rost. Gr. §. 101, 3, b. — οἱ πρῶτοι ... ἐκεκρατήκεσαν. Cf. 22, 3. — τάς τε ... ἐφύλασσον. Particulam τέ ita post καὶ ... καί vel simplex καί interdum legi, sed proprie ad καί non referri iam Hartung. de Part. I. p. 109. docuit. Cf. VI, 72. 97. VII, 1. 41. al. Δίοδοι in inferioribus turrium partibus cogitandae sunt. Cf. 21, 3. — μηδένα ... ἐπιβοηθεῖν. Cf. Matth. Gr. §. 532. f. Rost. §. 125. 7. — καὶ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν cum verbis εἶργον βάλλοντες, non cum superioribus τοὺς ἐπιβοηθοῦντας videntur iungenda. Cf. ed. mai.

§. 2. Ὁ διακομιζόμενος ἀεί, pervadens quisque. Cf. Born. ad Xen. Cyr. VII, 1, 20. — ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς τάφρου. Latini quoque labrum fossae vocant, ut Liv. XXXVII, 37. Haec autem fossa est exterior (24, 2.), ab ea, cuius c. 22. ineunt. mentio facta est, discernenda. Cf. II, 78. — κωλυτὴς γίγνοιτο. Similiter iam I, 35, 4. Cf. hic Duk. et adn. I, 132, 5.

§. 3. Χαλεπῶς οἱ τελευταῖοι. Est appositio partitiva. Cf. Rost. Gr. §. 101. 3. b.

§. 4. Ἐς τὰ γυμνά. „In

ἐν τῷ ἀφανεῖ ὄντες ἧσσον διὰ τὰς λαμπάδας κα-
θεωρῶντο· ὥςτε φθάνουσι τῶν Πλαταιῶν καὶ οἱ
ὕστατοι διαβάντες τὴν τάφρον, χαλεπῶς δὲ καὶ
βιαίως· κρύσταλλός τε γὰρ ἐπεπήγει οὐ βέβαιος ἐν
αὐτῇ, ὥςτ᾽ ἐπελθεῖν, ἀλλ᾽ οἷος ἀπηλιώτου ἢ βορέου
ὑδατώδης μᾶλλον, καὶ ἡ νὺξ τοιούτῳ ἀνέμῳ ὑπο-
νειφομένη πολὺ τὸ ὕδωρ ἐν αὐτῇ ἐπεποιήκει, ὃ μό-
λις ὑπερέχοντες ἐπεραιώθησαν. ἐγένετο δὲ καὶ ἡ
διάφευξις αὐτοῖς μᾶλλον διὰ τοῦ χειμῶνος τὸ μέ-
γεθος. **24.** ὁρμήσαντες δὲ ἀπὸ τῆς τάφρου οἱ Πλα- 1
ταιῆς ἐχώρουν ἀθρόοι τὴν ἐς Θήβας φέρουσαν ὁδόν,
ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ τοῦ Ἀνδροκράτους ἡρῷον, νομί-
ζοντες ἥκιστα σφᾶς ταύτην αὐτοὺς ὑποτοπῆσαι τρα-

οἱ ἐξελθόντες Πλαταιῆς σχεδὸν πάντες ἐς Ἀθήνας διαφεύγουσι.

latera nuda, non tecta clipeo, videlicet dextra. Vide Thuc. V, 71. Liv. XXII, 50: in latus *dextrum, quod patebat*. Numidae iacularentur." BLOOMF., apud quem vide plura. Cf. Duk. ad V, 10.

§. 5. *Βιαίως.* Cf. adn. II, 33, 3. — *κρύσταλλος ... ἐπεπήγει.* De re vid. Krus. Hell. I. p. 254. — *ἐπελθεῖν.* „*Ἐπάνω αὐτοῦ διελθεῖν.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* — *ἀλλ᾽ οἷος ... μᾶλλον.* Quum Boreas glaciem non solvat, sed nives et grandinem afferens gignat (cf. Krus. Hell. I. p. 322. sq.), Subsolanus autem pluviam concitet (vid. Krus. l. d. p. 323.), haec sic interpretanda sunt: sed qualis glacies Subsolani potius quam Boreae (vel Subsolano potius quam Borea flante) aquosa [magis] est. *Μᾶλλον* igitur aut cum solo *ἤ* aut simul et cum hoc et cum adi. *ὑδατώδης* iungendum est. Illud si verum, forsitan *μᾶλλον* transponendum aut *ὑδατώδης* ab interpretibus adscriptum esse suspicere. Krueger autem, ut *ἤ* aut significet, *εὔρου* pro voc. *βορέου* legendum coniecit. Contra Goellerum in ed. mai. Suppl. diximus, eundemque similiter impugnavit Arn. in ed. 2. Ceterum de forma nominis *ἀπηλιώτης* vid. Lob. ad Soph. Ai. v. 805., de genitivis Matth. Gr. §. 375. c. adn., a quo et usu ablativi Latini in Madv. Gr. Lat. §. 277. adn. 3. refellitur Bernh. Synt. p. 137. — *ὑπονειφομένη.* Hoc passivum, cuius activum IV, 103. legitur, audacius de nocte positum est. Cf. Bloomf. — *ὅ* pendere potest ex verbo *ἐπεραιώθησαν*, quum casus interdum remotiori verbo finito, non propiori participio accommodetur. Cf. adn. II, 42, 4. VI, 87. Sed *ὑπερέχειν* nonnunquam etiam cum accusativo coniungitur. Cf. Rost. Gr. §. 108. adn. 4. — *διάφευξις.* Eodem nomine Dio Cass. et Plutarchus usi sunt (cf. Steph. Thes.), eique simile est *κατάφευξις* VII, 38. 41.

Cap. **24.** §. 1. *Τὸ τοῦ Ἀνδροκράτους ἡρῷον.* De hoc vid. Herodot. IX, 25. et Muensch. de Reb. Plataeens. p. 8., de ipso Androcrate Plut. Aristid. c. 11. — *νομίζοντες ... τραπέσθαι.* „*Νομίζοντες ὅτι οὐκ ἂν ὑποτοπήσειαν αὐτοὶ* (*οἱ Πελοποννήσιοι*) *ταύτην τραπέσθαι σφᾶς* (*τοὺς Πλαταιεῖς*)." *ΔΟΥΚΑΣ.* De aoristi infin. vid. adn. I, 81, 6., de verbis *τρέπεσθαι ὁδόν*

πέσθαι, τὴν ἐς τοὺς πολεμίους· καὶ ἅμα ἑώρων
τοὺς Πελοποννησίους τὴν πρὸς Κιθαιρῶνα καὶ Δρυὸς
κεφαλάς, τὴν ἐπ᾽ Ἀθηνῶν φέρουσαν, μετὰ λαμπά-
2 δων διώκοντας. καὶ ἐπὶ μὲν ἓξ ἢ ἑπτὰ σταδίους οἱ
Πλαταιῆς τὴν ἐπὶ τῶν Θηβῶν ἐχώρησαν· ἔπειθ᾽
ὑποστρέψαντες ᾖεσαν τὴν πρὸς τὸ ὄρος φέρουσαν
ὁδόν, ἐς Ἐρύθρας καὶ Ὑσιάς, καὶ λαβόμενοι τῶν
ὀρῶν διαφεύγουσιν ἐς τὰς Ἀθήνας, ἄνδρες δώδεκα
καὶ διακόσιοι ἀπὸ πλειόνων· εἰσὶ γάρ τινες αὐτῶν
οἳ ἀπετράποντο ἐς τὴν πόλιν, πρὶν ὑπερβαίνειν, εἷς
3 δ᾽ ἐπὶ τῇ ἔξω τάφρῳ τοξότης ἐλήφθη. οἱ μὲν οὖν
Πελοποννήσιοι κατὰ χώραν ἐγένοντο τῆς βοηθείας
παυσάμενοι· οἱ δ᾽ ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς τῶν μὲν
γεγενημένων εἰδότες οὐδέν, τῶν δὲ ἀποτραπομένων
σφίσιν ἀπαγγειλάντων, ὡς οὐδεὶς περίεστι, κήρυκα
ἐκπέμψαντες, ἐπεὶ ἡμέρα ἐγένετο, ἐσπένδοντο ἀναί-
ρεσιν τοῖς νεκροῖς, μαθόντες δὲ τὸ ἀληθὲς ἐπαύ-

Cap. **24.** §. 2. *Ἐρύθρας.* Cass. Cl. Pal. Vat. Reg. Ar. Chr. *Ἐρυθράς*, Ven. *Ἐρυθρά.* Sed *Ἐρύθρας* veriorem esse scripturam et hoc accentu Boeotiae urbem ab Ionica differre docent Goettl. Doctr. accent. p. 112. et Spitzn. ad Hom. Il. *β΄*, 499.

Matth. Gr. §. 409. 4. — *τὴν πρὸς Κιθαιρῶνα.* De duabus viis per Cithaeronem ferentibus vid. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 298. (p. 765. sq. ed. 2.). — *Δρυὸς κεφαλάς.* *Τὰς ἐκβολὰς τὰς Κιθαιρωνίδας, αἳ ἐπὶ Πλαταιέων φέρουσι.* Herod. IX, 39. Cf. Krus. Hell. II, 1. p. 422.

§. 2. *Ἐρύθρας καὶ Ὑσιάς.* „Hysiae ad orientem in excurrentibus Cithaeronis saltibus sitae a Plataeis viginti sex aut viginti septem stadiis aberant; Erythrae autem triginta fere stadiis a Plataeis distantes atque in planitie sitae inter septentriones orientemque spectabant." MUENSCH. de Reb. Plat. p. 4., qui quod ex verbis Thucydidis Erythras ab Hysiis ad septentriones spectasse apparere putat, ideo minus certum est, quod, etiamsi in orientem vergerent, Plataeenses viae montanae natura cogi poterant, ut utrumque oppidum adirent. Cf. tab. Arn. et Leak. Graec. sept. II. p. 327. sqq. *Δῆμοι Βοιωτίας* vocantur a Schol., et agri Plataeensis non fuisse docet Muensch. l. d. p. 1. De accentu Erythrarum cf. sd. — *λαβόμενοι τῶν ὀρῶν.* *Λαβέσθαι* est idem atque 22, 8., ubi vid. adn., *ἀντιλαβέσθαι.* Cf. 106, 3. VIII, 80. Plut. Crass. c. 30. et hic Bloomf. — *ἀπὸ πλειόνων.* Vid. 20, 2. Quare *τινές* sunt septem fere. — *τῇ ἔξω τάφρῳ.* 23, 2.

§. 3. *Ἀπαγγειλάντων.* Nisi varietati orationis prospiceretur, potuit scribi *ἀκούσαντες, μαθόντες.* — *ἐσπένδοντο.* Imperfectum de conatu vel de re inchoata dictum est. Cf. adn. I, 134, 1. — *ἀναίρεσιν τοῖς νεκροῖς.* Non multo aliter 109, 2: *ἀναχώρησιν ... οὐκ ἐσπείσαντο*

σαντο. οἱ μὲν δὴ [τῶν] Πλαταιῶν ἄνδρες οὕτως
ὑπερβάντες ἐσώθησαν.

Σάλαιθος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐς Μυτιλήνην ἐξέρχεται.

25. Ἐκ δὲ τῆς Λακεδαίμονος τοῦ αὐτοῦ χειμῶ- 1
νος τελευτῶντος ἐκπέμπεται Σάλαιθος ὁ Λακεδαι-
μόνιος ἐς Μυτιλήνην τριήρει. καὶ πλεύσας ἐς Πύῤ-
ῥαν καὶ ἐξ αὐτῆς πεζῇ κατὰ χαράδραν τινά, ᾗ ὑπερ-
βατὸν ἦν τὸ περιτείχισμα, διαλαθὼν ἐςέρχεται ἐς
τὴν Μυτιλήνην καὶ ἔλεγε τοῖς προέδροις, ὅτι ἐςβολή
τε ἅμα ἐς τὴν Ἀττικὴν ἔσται, καὶ αἱ τεσσαράκοντα
νῆες παρέσονται, ἃς ἔδει βοηθῆσαι αὐτοῖς, προαπο-
πεμφθῆναί τε αὐτὸς τούτων ἕνεκα καὶ ἅμα τῶν ἄλ-
λων ἐπιμελησόμενος. καὶ οἱ μὲν Μυτιληναῖοι ἐθάρ- 2
σουν τε καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἧσσον εἶχον τὴν
γνώμην, ὥςτε ξυμβαίνειν. ὅ τε χειμὼν ἐτελεύτα οὗ-
τος, καὶ τέταρτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε,
ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

§. 3. *Τῶν Πλαταιῶν.* *Τῶν* om. Cass. Cl. Ven. Laur. E. m. Ar. Chr. Dan.

Cap. **25**. §. 2. *Ἐτελεύτα* ante verba *τῷ πολέμῳ*, sicut vulgo c. 88. et VIII, 60., ponitur in Cass. Aug. Ven. D. I. Ipsum *ἐτελεύτα* ded. It. Vat. H. Reg. At vid. II, 103. IV, 51. 135. VI, 93. VII, 18. VIII, 6.

ἅπασιν, et 114, 2: *τοῖς ... Ἀμπρακιώταις καὶ Πελοποννησίοις ἀναχώρησιν ἐσπείσαντο.* Dativus *νεκροῖς* quidem illis non prorsus similis, sed de eo cf. Rost. Gr. §. 105. 6. Frustra igitur cod. m. *τῶν νεκρῶν.*

Cap. **25**. §. 1. *Σάλαιθος ὁ Λακεδαιμόνιος.* Similiter articulus legitur in his 100, 2: *Μακάριος καὶ Μενεδαῖος οἱ Σπαρτιᾶται.* V, 52: *Ἡγησιππίδαν τὸν Λακεδαιμόνιον.* Cf. VIII, 35. — *κατὰ χαράδραν τινά*, per quendam torrentis alveum (siccum). Cf. c. 98. 107. 112. Fuisse partem euripi eius, de quo explicatum est in adn. 6, 1., exsiccatam recte suspicari videtur Bloomf., nisi ipsius isthmi partem mavis esse. — *ὑπερβατὸν ... περιτείχισμα.* Ex verbo *ὑπερβατόν* cl. 20, 1. 23, 1. non defuisse ibi opera Atheniensium, de quibus cf. 18, 4., sed humiliora fuisse et minus diligenter custodita esse videtur apparere. — *διαλαθών*, i. e. *λάθρα διελθών, λάθρα ὑπερβάς.* — *τοῖς προέδροις*] *τοῖς ἄρχουσι τῶν Μυτιληναίων.* Schol. Bene eos non novimus. Cf. Plehn. Lesb. p. 93. — *προαποπεμφθῆναί τε.* Cf. adn. I, 87, 4.

§. 2. *Πρὸς τοὺς ... εἶχον τὴν γνώμην.* Valla: minus ad Athenienses animo inclinabantur. Quam interpretationem probat Steph. in Thes. II. p. 678., dubitans an reddi possit verbis: minus Atheniensibus mentem adhibebant. Cf. V, 13. 44. 48. et hic Bloomf., qui recte confert *τὸν νοῦν ἔχειν.* Cf. adn. 22, 5.

τετάρτη ἐςβολὴ Λακεδαιμονίων ἐς τὴν Ἀττικὴν ἡγουμένου Κλεομένους.

1 26. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Πελοπον-
νήσιοι ἐπειδὴ τὰς ἐς τὴν Μυτιλήνην δύο καὶ τεσσα-
ράκοντα ναῦς ἀπέστειλαν ἔχοντα Ἀλκίδαν, ὃς ἦν
αὐτοῖς ναύαρχος, προςτάξαντες, αὐτοὶ ἐς τὴν Ἀτ-
τικὴν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐςέβαλον, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι
ἀμφοτέρωθεν θορυβούμενοι ἧσσον ταῖς ναυσὶν
ἐς τὴν Μυτιλήνην καταπλεούσαις ἐπιβοηθήσωσιν.
2 ἡγεῖτο δὲ τῆς ἐςβολῆς ταύτης Κλεομένης ὑπὲρ Παυ-
σανίου τοῦ Πλειστοάνακτος υἱέος, βασιλέως ὄν-
τος καὶ νεωτέρου ἔτι, πατρὸς δὲ ἀδελφὸς ὤν.
3 ἐδῄωσαν δὲ τῆς Ἀττικῆς τά τε πρότερον τετμη-
μένα, [καὶ] εἴ τι ἐβεβλαστήκει, καὶ ὅσα ἐν ταῖς

Cap. **26**. §. 1. *Ἐπιβοηθήσωσιν.* Vind. m. Bekk. *ἐπιβοηθήσουσιν.* At cf. ad. I, 19.

§. 3. *Ἐβεβλαστήκει.* I. *ἐβλαστήκει.* Arn. Chr. *ἐπιβεβλαστήκει.* Cf. adn. Superius *καί* in omnibus libris mss. invenitur; sed cf. adnot.

Cap. **26**. §. 1. *Δύο καὶ τεσσαράκοντα.* „Supra [c. 16. et 25.] *τεσσαράκοντα* tantum fuisse dixit.“ HUDS. Add. c. 29. et 69. Videtur igitur alibi numerum summatim comprehendisse. Diod. XII, 55. quinque et quadraginta numerat. — *ἔχοντα ... προςτάξαντες.* Verbosior oratio, quum alterutrum, aut *ἔχοντα*, aut *προςτάξαντες*, sufficiat. Steph. in Thes. v. *προςτ.* pro vulg. *ἔχοντα* scribendum suspicatus est *ἄρχοντα*, ut VII, 19. leguntur similia verba *ἄρχοντα Ἀλέξανδρον Κορίνθιον προςτάξαντες ἀπέστειλαν.* Sed *ἄρχοντα Ἀλκίδαν, ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος, προςτάξαντες* etiamsi interpretere duce (illis navibus) praeposito Alcida, qui erat iis (Peloponnesiis) nauarchus, est vel sic dicendi genus languidum, praesertim si verba c. 16. *καὶ ναύαρχον προςέταξαν Ἀλκίδαν* comparaveris. Videtur igitur vulgata utcunque ferenda esse. Cf. Krueg. ad Dion. p. 290. et interpr. Xen. Anab. I, 2, 21.

§. 2. *Κλεομένης*] *οὗτος ὁ Κλεομένης καὶ ὁ Πλειστοάναξ παῖδές εἰσι Παυσανίου τοῦ ἐν Πλαταιᾶσιν ἀριστεύσαντος ἐπὶ τῶν Μήδων.* Schol. — *ὑπὲρ Παυσανίου τοῦ Πλειστοάνακτος.* De Plistoanacte tunc exsulante vid. II, 21. V, 16. sq. De filio eius, qui postea imperium patri reverso reddidit, et multo post iterum rex factus est, cf. Mans. Spart. II. p. 319. Ei igitur Cleomenes tutor fuit. Cf. adn. I, 107, 2. — *νεωτέρου.* Teneriore aetate, quam qui exercitui praeesse posset, zu jung. — *πατρὸς δέ.* De part. *δέ* cf. I, 12, 3. II, 37, 1. adn. et Bernh. Synt. p. 485., praeterea Kaempf. Quaest. Thucyd. p. 22., qui usum eius ex anacoluthia repetit.

§. 3. *[Καὶ] εἴ τι ἐβεβλαστήκει.* „Est delenda *καί* particula, ut sic procedat oratio: *ἐδῄωσαν τά τε πρότερον τετμημένα, εἴ τι ἐβεβλαστήκει, καὶ ὅσα παρελέλειπτο.*“ DIND. Cui Dobr. et Goell. assentiuntur. *Καί* si germanum est, nihil nisi etiam seu adeo potest valere, ut Fritzsch.

πρὶν ἐςβολαῖς παρελέλειπτο· καὶ ἡ ἐςβολὴ αὕτη
χαλεπωτάτη ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις μετὰ τὴν δευ-
τέραν. ἐπιμένοντες γὰρ ἀεὶ ἀπὸ τῆς Λέσβου τι 4
πεύσεσθαι τῶν νεῶν ἔργον ὡς ἤδη πεπεραιωμέ-
νων ἐπεξῆλθον τὰ πολλὰ τέμνοντες. ὡς δ' οὐδὲν
ἀπέβαινεν αὐτοῖς ὧν προςεδέχοντο, καὶ ἐπελελοί-
πει ὁ σῖτος, ἀνεχώρησαν καὶ διελύθησαν κατὰ
πόλεις.

αἰτίαι, δι' ἃς Μυτιληναῖοι ἀναγκάζονται ξυμβαίνειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

27. *Οἱ δὲ Μυτιληναῖοι ἐν τούτῳ, ὡς αἵ τε* 1
νῆες αὐτοῖς οὐχ ἧκον ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, ἀλλὰ
ἐνεχρόνιζον, καὶ ὁ σῖτος ἐπελελοίπει, ἀναγκάζον-
ται ξυμβαίνειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τάδε.
ὁ Σάλαιθος καὶ αὐτὸς οὐ προςδεχόμενος ἔτι τὰς 2
ναῦς ὁπλίζει τὸν δῆμον πρότερον ψιλὸν [ὄντα]
ὡς ἐπεξιὼν τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δὲ ἐπειδὴ ἔλαβον 3
ὅπλα, οὔτε ἠκροῶντο ἔτι τῶν ἀρχόντων, κατὰ
ξυλλόγους τε γιγνόμενοι ἢ τὸν σῖτον ἐκέλευον τοὺς
δυνατοὺς φέρειν ἐς τὸ φανερὸν καὶ διανέμειν ἅπα-

§. 4. *Ἐπεξῆλθον.* Ar. Dan. *ὑπεξῆλθον.* Cf. adn.
Cap. **27.** §. 2. *Ὄντα* om. Cass. Aug. Cl. Quos quominus sequamur, articuli omissio non obstat. Cf. adn. I, 49, 5.

ad Luci. p. 184. et in ed. Bloomf. interpretantur. Sed nec placet haec vis, et iusta membrorum ratio servata particula obscuratur, quam in ed. 2. Arn. quoque deleri mavult, etsi miram eius excusationem addidit. Praeterea *ἐπεβλαστήκει* legi iubet Dobr. Et in flexione quidem vulgatae iniuria haereas. Nam Buttmannus, qui in Gr. max. §. 83. adn. 2. *βέβλαμμαι* solum exemplum reduplicationis ante *βλ* positae esse dicit, non solum eiusdem verbi activo *βεβλαφέναι* et perfecto *βεβλασφήμηκε* apud Demosth. (cf. Rost. Gr. §. 66. adn. 2.), sed etiam ipso *βεβλαστηκέναι* in Hellanic. Fragm. 2. sive apud Schol. Apollon. III. v. 1178. et *ἐβεβλαστήκει* Luci. Ver. Hist. I, 31. refellitur. Verum est tamen apud Euripidem *ἐβλάστηκα* legi (cf. Buttm. l. d.), et accedit, quod simplici verbo notio succrescendi vel repullulandi hic aptissima vix recte exprimatur. — *μετὰ τὴν δευτέραν.* Cf. II, 55. 57.

§. 4. *Ἐπιμένοντες ... πεύσεσθαι.* Cf. Matth. Gr. §. 534. b. — *ἐπεξῆλθον*] *ἐπέδραμον.* Schol. Malo igitur *ἐπῆλθον*, adierunt; nam *ἐπεξελθεῖν* nec apud Thuc., apud quem non rarum est, alibi sic dicitur, nec in Steph. Thes. alio nisi hoc exemplo excurrendi et percursandi notio ei tribuitur. *Ἐπεξελθεῖν* autem pro altero etiam I, 70. et III, 108. in vulg. exempla irrepserat.

Cap. **27.** §. 2. *Ὁπλίζει ... ὄντα*, „populo prius levius armato graviora arma tradit“. HUDS. Cf. Bloomf.

§. 3. *Κατὰ ξυλλόγους τε γιγνόμενοι.* Similiter II, 21: *κατὰ ξυστάσεις τε γιγνόμενοι*, ubi vid. adn. — *τοὺς*

σιν, ἢ αὐτοὶ ξυγχωρήσαντες πρὸς Ἀθηναίους ἔφα-
1 *σαν παραδώσειν τὴν πόλιν.* **28.** *γνόντες δὲ οἱ ἐν*
τοῖς πράγμασιν οὔτ' ἀποκωλύσειν δυνατοὶ ὄντες,
εἴ τ' ἀπομονωθήσονται τῆς ξυμβάσεως, κινδυνεύ-
σοντες, ποιοῦνται κοινῇ ὁμολογίαν πρός τε Πά-
χητα καὶ τὸ στρατόπεδον, ὥςτε Ἀθηναίοις μὲν ἐξ-
εῖναι βουλεῦσαι περὶ Μυτιληναίων ὁποῖον ἄν τι
βούλωνται, καὶ τὴν στρατιὰν ἐς τὴν πόλιν δέχε-
σθαι αὐτούς, πρεσβείαν δὲ ἀποστέλλειν ἐς τὰς
Ἀθήνας Μυτιληναίους περὶ ἑαυτῶν· ἐν ὅσῳ δ' ἂν
πάλιν ἔλθωσι, Πάχητα μήτε δῆσαι Μυτιληναίων
2 *μηδένα μήτε ἀνδραποδίσαι μήτε ἀποκτεῖναι. ἡ*
μὲν ξύμβασις αὕτη ἐγένετο. οἱ δὲ πράξαντες πρὸς
τοὺς Λακεδαιμονίους μάλιστα τῶν Μυτιληναίων
περιδεεῖς ὄντες, ὡς ἡ στρατιὰ ἐςῆλθεν, οὐκ ἠνέ-
σχοντο, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ὅμως καθίζουσι.
Πάχης δ' ἀναστήσας αὐτοὺς ὥςτε μὴ ἀδικῆσαι,

ἡ ξύμβασις αὐτή, μεθ' ἣν καὶ Ἀντισσα Ἀθηναίοις ὑποχείριος γίγνεται.

Cap. **28.** §. 1. *Κινδυνεύσοντες.* Pal. It. H. Reg. B. *κινδυνεύοντες.*

Μήτε ἀνδραποδίσαι. Pro hoc *μήτε* in optimorum librorum plerisque et mediocrium nonnullis *μηδέ* legitur.

δυνατούς. Lesbus enim tunc optimatium imperio parebat. Cf. Kort. Resp. Gr. p. 99. sq. Plehn. Lesb. p. 92. sq.

Cap. **28.** §. 1. *Οἱ ἐν τοῖς πράγμασιν*] *οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττοντες.* Schol. Sunt iidem, qui paulo ante *οἱ δυνατοί* appellati sunt, vel qui ex his tunc forte reipublicae praeerant. Infra c. 72. et alibi *οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα.* Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 437. et al. in ed. mai. c. — *ἀποκωλύσειν.* Futuri infinitivus ita positus est, ut interdum post verbum *δύνασθαι.* Cf. VII, 11, 3. Soph. Phil. v. 1394. Lob. ad Phryn. p. 748. Matth. Gr. §. 506. VI. — *δυνατοὶ ὄντες ... κινδυνεύσοντες.* Haec participia ex participio *γνόντες* apta sunt, atque *οὔτε ... τέ* inter se respondent. — *πρεσβείαν δὲ ... Μυτιληναίους.* Propter superiora *Ἀθηναίοις μέν* cet. proprie *Μυτιληναίους δὲ πρεσβείαν ἀποστέλλειν* scribendum erat, sed ob interposita *καὶ τὴν ... δέχεσθαι αὐτούς* (*τοὺς Μυτιλ.*) sermo mutatus est.

§. 2. *Οὐκ ἠνέσχοντο*, rem non tulerunt, sie hielten es nicht aus. Si quid subaudiendum, sunt verba *αὐτὴν ἐςιοῦσαν.* — *ὅμως.* I. e. etsi fides data erat ab Atheniensibus incolumitatis, donec legati redissent. §. 1. extr. Qualis breviloquentia apud hanc particulam non rara est. Cf. I, 105, 7. II, 51, 6. III, 49. 80. IV, 96. al. et de Lat. tamen ed. mai. — *ἀναστήσας αὐτούς.* Cf. adn. I, 126, 11. — *ὥςτε*, ea conditione, ut.

κατατίθεται ἐς Τένεδον, μέχρι οὗ τοῖς Ἀθηναίοις
τι δόξῃ. πέμψας δὲ καὶ ἐς τὴν Ἄντισσαν τριήρεις 3
προςεκτήσατο, καὶ τἆλλα τὰ περὶ τὸ στρατόπεδον
καθίστατο, ᾗ αὐτῷ ἐδόκει.

Ἀλκίδας χρόνιος ἐς Ἔμβατον καταπλεύσας τὴν Μυτιλήνην ἑαλωκέναι πυθόμενος βουλεύεται.

29. Οἱ δ' ἐν ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶ Πελο- 1
ποννήσιοι, οὓς ἔδει ἐν τάχει παραγενέσθαι, πλέοντες περί τε αὐτὴν τὴν Πελοπόννησον ἐνδιέτριψαν, καὶ κατὰ τὸν ἄλλον πλοῦν σχολαῖοι κομισθέντες τοὺς μὲν ἐκ τῆς πόλεως Ἀθηναίους λανθάνουσι, πρὶν δὴ τῇ Δήλῳ ἔσχον, προςμίξαντες δ' ἀπ' αὐτῆς τῇ Ἰκάρῳ καὶ Μυκόνῳ πυνθάνονται πρῶτον,
ὅτι ἡ Μυτιλήνη ἑάλωκε. βουλόμενοι δὲ τὸ σαφὲς 2
εἰδέναι κατέπλευσαν ἐς Ἔμβατον τῆς Ἐρυθραίας· ἡμέραι δὲ μάλιστα ἦσαν τῇ Μυτιλήνῃ ἑαλωκυίᾳ ἑπτά, ὅτε ἐς τὸ Ἔμβατον κατέπλευσαν. πυθόμε-

§. 3. Τἆλλα. Cass. Ven. C. Gr. al. τὰ ἄλλα. Cf. sd. c. 90.
Cap. 29. §. 1. Ἰκάρῳ. Vind. Ἰλάρῳ. Lugd. Chr. Dan. Κλάρῳ. Cf. adnotat.
Ἑάλωκε. In pessimis libris mss. frustra ἑαλωκυῖα εἴη. Cf. Rost. Gr. §. 122. 6. et VIII, 23. V, 82.

Cf. Matth. Gr. §. 629. — κατατίθεται. Cf. adn. 72, 1. — μέχρι οὗ ... δόξῃ. Cf. adn. I, 137, 2.

§. 3. Τὰ περὶ τὸ στρατόπεδον, quae circum castra erant, sive finitimas partes Lesbi. Cf. c. 35. extr. et de v. καθίστασθαι adn. I, 114, 3.

Cap. 29. §. 1. Οἱ δ' ἐν ... Πελοποννήσιοι. Cf. c. 26. — σχολαῖοι. Cf. Rost. Gr. §. 100. 2. p. 471. — τοὺς ἐκ τῆς πόλεως Ἀθηναίους. Athenienses forte in Delo versantes aut XXX naves, quae circa Peloponnesum fuerint (cf. c. 16.), significari censent Haack. et Haas. Lucubr. Thuc. p. 21. sq. — ἔσχον. Cf. adn. I, 110, 4. — Ἰκάρῳ καὶ Μυκόνῳ. A Delo in Ioniam profectos Myconum prius quam Icarum attigisse adnotat Haack. Quare aut verba transponenda aut Πάρῳ pro Ἰκάρῳ legendum esse coniecit Haas. in Ephem. antiqu. stud. 1836. p. 684. et in Lucubr. Thuc. p. 23. Sed in talibus veteres non anxie iustum ordinem observare respondet Bloomf., quod verum esse ex altero exemplo Thucydideo VIII, 88: εὐθὺ τῆς Φασήλιδος καὶ Καύνου intelligitur. Non prorsus similes sunt aliae ὑστερολογίαι, velut Tacitina Tarentino Brundisinoque foedere Ann. I, 10.

§. 2. Τὸ σαφές, id, quod de illo nuncio verum esset, fere idem atque τὸ ἀληθές. Cf. I, 22, 4. — ἔμβατον] τὸ στενὸν τὸ μεταξὺ Χίου καὶ Ἐρυθρᾶς. Schol. Apud quem Ἐρυθρᾶς pro usitatiore Ἐρυθρῶν non sollicitandum. Vid. Steph. Thes. „Ἔμβατον Stephano τόπος τῆς Ἐρυθραίας. Ms. Vatic. geographi ἄκρον τῆς νήσου vocat. Polyaen. III, 9: περὶ Ἔμβατα.“ WASS. — τῆς Ἐρυθραίας. Agri Erythrarum, urbis e regione Chii sitae. — τῇ Μυτιλήνῃ ἑαλωκυίᾳ. Cf. Matth. Gr. §. 388. c. Rost. §. 105. 2. p. 511. extr. — ἐκ τῶν παρόντων, pro praesenti rerum statu. Cf. V, 87. VII, 62. 77. et ὡς ἐκ τῶν π. IV, 17.

Cap. 30. §. 1. Πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι. Sic rursus IV, 70. VIII, 42. Similiter καταγέλτους γίγνεσθαι VII, 48. et ἐξαγγέλτους VIII, 14. — ὥςπερ ἔχομεν, sicut sumus, i. e. „sine ulla mora ac deliberatione atque ulteriore apparatu.“ DUK. Cf. adn. I, 134, 3. Stallb. ad Plat. Alc. p. 123. C. et quos in ed. mai. citavimus.

§. 2. Ἀνδρῶν ... ἐχόντων. Hos genitivos pendere ex nomine τὸ ἀφύλακτον, i. e. τὴν ἀφυλαξίαν, ex articulo omisso apparet. — καὶ ἡμῶν ... οὖσα. Interpretationem: et (ubi) nos forte plurimum pollemus, s. et (ubi) vires nostrae forte sunt firmissimae, male vituperat Did. Cf. I, 80, 3. al. Respicitur ad maiores copias navales quam pedestres, quas in illa expeditione habebant Peloponnesii. Inutiles igitur sunt Kruegeri coniecturae μάλιστ' ἀποῦσα aut μάλ' ἀποστατοῦσα etiam ideo reiiciendae, quia Peloponnesii mari non plus aberant a Mytilenis quam terra. — ἀμελέστερον ... διεσπάρθαι. De re cf. Drak. ad Liv. VI, 3, 5.

§. 3. Καταληφθῆναι ... τὰ πράγματα, fore, ut res (illas) in potestatem nostram redigamus. Cf. 11, 2. et κατέχειν τὰ πράγματα IV, 2.

§. 4. Ἀποκνήσωμεν. Cf. adn. 20, 2. — τὸ καινὸν τοῦ πολέμου, necopinatum belli, (ut subita belli dixerunt Liv. VI, 32. et Tac. Hist.

νοι δὲ τὸ σαφὲς ἐβουλεύοντο ἐκ τῶν παρόντων· καὶ ἔλεξεν αὐτοῖς Τευτίαπλος ἀνὴρ Ἠλεῖος τάδε.

λόγος Τευτιάπλου.

1 30. „Ἀλκίδα καὶ Πελοποννησίων ὅσοι πάρεσμεν ἄρχοντες τῆς στρατιᾶς, ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ Μυτιλήνην, πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι, ὥςπερ ἔχο-
2 μεν. κατὰ γὰρ τὸ εἰκὸς ἀνδρῶν νεωστὶ πόλιν ἐχόντων πολὺ τὸ ἀφύλακτον εὑρήσομεν, κατὰ μὲν θάλασσαν καὶ πάνυ, ᾗ ἐκεῖνοί τε ἀνέλπιστοι ἐπιγενέσθαι ἄν τινα σφίσι πολέμιον, καὶ ἡμῶν ἡ ἀλκὴ τυγχάνει μάλιστα οὖσα· εἰκὸς δὲ καὶ τὸ πεζὸν αὐτῶν κατ' οἰκίας ἀμελέστερον ὡς κεκρατη-
3 κότων διεσπάρθαι. εἰ οὖν προςπέσοιμεν ἄφνω τε καὶ νυκτός, ἐλπίζω μετὰ τῶν ἔνδον, εἴ τις ἄρα ἡμῖν ἐστιν ὑπόλοιπος εὔνους, καταληφθῆναι ἂν
4 τὰ πράγματα. καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον, νομίσαντες οὐκ ἄλλο τι εἶναι τὸ καινὸν τοῦ πο-

Cap. 30. §. 4. Τὸ καινόν. In paucis iisque non optimis libris κενόν. Sed vulgatam probamus, ne et plurimorum atque optimorum librorum auctoritatem spernere, et in voce κενά subiti magis quam, qui huc non pertinet, inanis terroris significationem contra notionem vocabuli quaerere cogamur. Utrum praestet, Arnoldus in ed.

ἄλλαι παραινέσεις, ἃς οὐκ ἐνδεχόμενος Ἀλκίδας ἀναπλεῖν προαιρεῖται.

λέμου ἢ τὸ τοιοῦτον, ὃ εἴ τις στρατηγὸς ἔν τε αὑτῷ φυλάσσοιτο καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνορῶν ἐπιχειροίη, πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο.“ **31.** *ὁ μὲν τοσαῦτα* 1
εἰπὼν οὐκ ἔπειθε τὸν Ἀλκίδαν. ἄλλοι δέ τινες τῶν ἀπ' Ἰωνίας φυγάδων καὶ οἱ Λέσβιοι ξυμπλέοντες παρῄνουν, ἐπειδὴ τοῦτον τὸν κίνδυνον φοβεῖται, τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πόλεων καταλαβεῖν τινα ἢ Κύμην τὴν Αἰολίδα, ὅπως ἐκ πόλεως ὁρμώμενοι τὴν Ἰωνίαν ἀποστήσωσιν, (ἐλπίδα δ' εἶναι· οὐδενὶ γὰρ ἀκουσίως ἀφῖχθαι,) καὶ τὴν πρόσοδον ταύτην μεγίστην οὖσαν Ἀθηναίων ἢν ὑφέλωσι,

2., qui in ed. 1. *κενά* prorsus damnaverat, non audet decernere. Cf. etiam Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 6. At contra Arn. vid. Bloomf. in ed. 2.

Cap. **31.** §. 1. *Μεγίστην οὖσαν.* Vat. H. Reg. *οὖσαν μεγίστην.*

Ὑφέλωσι. It. Vat. Reg. Bekk. *ἀφέλωσι.* Sed nobis hi libri non magis quam in superiorum verborum collocatione sequendi videntur; nam similiter *ὑφελεῖν* legitur c. 13.

V, 13.,) quod in bello novum vel inexspectatum accidit. Cf. adn. II, 61, 2. — *τὸ τοιοῦτον*, i. e. *τὸ προςπεσεῖν ἄφνω*: nam *τὸ μὴ ἀποκνεῖν τὸν κίνδυνον* minus recte *τὸ καινὸν τοῦ πολέμου* appelletur. — *ὃ* ad *τὸ τοιοῦτον* relatum quoniam esset *τὸ προςπεσεῖν ἄφνω*, id sic intelligendum esset, ut cum verbo *φυλάσσοιτο* iunctum significaret *τὸ ἄλλους ἑαυτῷ προςπεσεῖν ἄφνω*, cum verbo *ἐνορῶν* contra *τὴν δύναμιν τοῦ τοῖς πολεμίοις προςπεσεῖν ἄφνω.* Qualis durities quum ferenda non videatur, pronomen grammatice potius ad *τὸ καινὸν τοῦ πολέμου* spectare existimandum est. Quanquam ad sententiam fatemur nihil interesse, quia scriptor *οὐκ ἄλλο τι* esse *τὸ καινὸν τοῦ πολέμου* dixit *ἢ τὸ τοιοῦτον.* Proxima sic interpretare: quod si quis dux et in se caveat, et in hostibus animadvertens impetum faciat, felicissimo successu utatur. *Ὃ* cum duobus verbis cohaerere iam diximus. Dativus *τοῖς πολεμίοις* item et cum verbo *ἐνορῶν* (cf. I, 95.) et cum altero *ἐπιχειροίη* nectendus est. *Ἐν αὑτῷ*, non *αὐτός*, ob contraria *τοῖς πολεμίοις ἐνορῶν* scripsisse Thucydidem vidit Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 6. — *πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο.* Similiter 37, 4. 42, 4. al.

Cap. **31.** §. 1. *Ὁρμώμενοι.* Cf. adn. I, 64, 2. — *τὴν Ἰωνίαν . . . γίγνηται.* Hic locus difficillimus, de quo fusius disseruimus in ed. mai. Comment. et Suppl., si singula in eo recte scripta et interpuncta sunt, sic in Latinum convertendus est: ut . . . Ioniam ad defectionem impellerent, (id autem sperari posse, nullo enim invito se in has regiones venisse,) atque hunc reditum, qui maximus esset, ut Atheniensibus eriperent, simulque ut iis se adorientibus sumptus fieret. Ita fere Arndt. de Pronom. reflex. usu p. 4. *Οὐδενὶ ἀκουσίως ἀφῖχθαι* valere Keinem wider Willen ge-

καὶ ἅμα ἢν ἐφορμῶσιν αὐτοῖς σφίσι δαπάνη

Αὐτοῖς. Bekk. ex Cl. Ven. C. F. It. Vat. H. Reg. Bas. Gr. aliis. Vulgo *αὐτούς*, ut Cass. Aug. Pal. E., quod verbo *ἐφορμεῖν* aut *ἐφορμᾶν* (de quibus cf. adn.) parum convenit, etsi conferas Matth. Gr. §. 402. adn. 1.

Σφίσι δαπάνη. Cass. Aug. Ven. C. Pal. It. Vat. H. Bas. Gr. Laur. Chr. Bekk. *δαπάνη σφίσι.* Ar. *δαπάνη καὶ σφίσι.* Pro nom. *δαπάνη* D. et I. *δαπάνην.* Cf. adn.

kommen sein, praeter nullius (ex Ionibus) voluntatem venisse, perspicuum est, sive dativus ex voce *ἀκουσίως* pendet, quod Schoemannus in Observ. in Thucyd. loc. difficil. p. 3. sqq. exemplo Herodoteo II, 162: *καὶ τῷ οὔκως ἀεκούσιον ἐγίνετο τὸ ποιεύμενον, ὡς διεδείκνυε*, parum demonstravit, sive ex verbo *ἀφῖχθαι* suspensus est. Cf. adn. I, 13, 3. et IV, 85: *ἀσμένοις ὑμῖν ἀφῖγμαι*, ob quae *ἀκουσίῳ* coniecit Lindav. Spicil. crit. p. 4., pro quo *ἄκοντι* scribendum fuisse propter adn. ad I, 138, 4. non certum est. Deinde *ἢν* particula interdum non conditionem, sed consilium indicari locis Aristoph. Acharn. v. 1044. et Ran. v. 175. idem Schoemannus docuit. De collocatione autem eius vid. adn. I, 10, 2. 68, 1. Tum pronomina *αὐτοῖς σφίσι*, ut VIII, 73, 4. *αὐτοὺς σφᾶς*, separanda sunt (cf. Arndt. l. d. p. 3.), et *σφίσι* ex legibus sermonis ad eos, qui haec loquuntur, et iccirco ad exsules Iones et Lesbios aut solos aut una cum Lacedaemoniis, in quorum classe erant, *αὐτοῖς* ad Athenienses referendum est. Sed omnia hic esse integra sane parum verisimile est. Nam primum *ἢν* nec alibi sic apud Thuc. legitur, eique in soluta oratione ita dicto *πώς* vel *ἄρα* adiici solet. Deinde, „ubi in significandis rebus iis, quas quis perficere studet, optio datur inter *ὅπως* et *ἢν* particulas, haec praefertur in re incertiore, illa in iis, quorum paulo certior spes est. Quod si verum est, facile apparet particulas non modo sine ratione, sed etiam contra rationem hic mutari.“ HAAS. Lucubr. Thucyd. p. 5., qui praeterea post intervallum non solum verborum multitudine, sed etiam varietate sententiarum, satis longum ex hac vi particulae *ἢν* magnam obscuritatem oriri iure admonet. Huic igitur incommodo ut mederetur, Dobraeus pro utroque *ἢν* substituendum esse *ἵνα* ingeniose coniecit; id enim cum simili *ὅπως* saepe mutatur. Cf. Rost. Gr. §. 122. 11. p. 653. *). Porro quum *ἐφορμᾶν* nec, si a dubio *ἐφορμηθέντες* VI, 49. discesseris, usquam apud Thuc. exstet, nec aliam nisi irruendi in al. seu invadendi significationem cum dativo coniunctum habeat, cui notioni sumptus commemoratio parum congruens est, *ἐφορμεῖν* contra et usitassimum Thucydidi sit (cf. adn. I, 64, 2.), et ideo aptissimum, quia classe obsideri hostes paulo diutius sine impensis non poterant (cf. adn. c. 33. extr.); aut *ἐφορμοῦσιν*, quae coniectura ab Arn. et Bekk. recepta est, scribendum, aut priore *ἢν*, ut diximus, mutato, altero servato, *σφίσι* pronomen, cui in libris varius locus assignatur, tanquam glossema de Goelleri sententia delendum et extremum membrum sic interpungendum videtur, *καὶ ἅμα, ἢν ἐφορμῶσιν, αὐτοῖς δαπάνη γίγνηται.* Et hoc nescio an praeferendum sit, quoniam *σφίσι* in optimis libris inter vocabula *δαπάνη* et *γίγνηται* legitur, ubi collocatum ex *ἐφορμῶσι* vel *ἐφορμοῦσι* non videtur pendere posse. Haasius quidem Lucubr. Thuc. p. 6.

γίγνηται· πείσειν τε οἴεσθαι καὶ Πισσούθνην, ὥςτε
ξυμπολεμεῖν. ὁ δὲ οὐδὲ ταῦτα ἐνεδέχετο, ἀλλὰ τὸ 2
πλεῖστον τῆς γνώμης εἶχεν, ἐπειδὴ τῆς Μυτιλήνης
ὑστερήκει, ὅ τι τάχιστα τῇ Πελοποννήσῳ πάλιν
προςμῖξαι. **32.** ἄρας δὲ ἐκ τοῦ Ἐμβάτου παρέ- 1
πλει· καὶ προσχὼν Μυοννήσῳ τῇ Τηΐων τοὺς
αἰχμαλώτους, οὓς κατὰ πλοῦν εἰλήφει, ἀπέσφαξε
τοὺς πολλούς. καὶ ἐς τὴν Ἔφεσον καθορμισαμέ- 2

ἐς Ἔφεσον οὖν καὶ ἐντεῦθεν ὡς ἐπὶ Πελοπόννησον φεύγει. ἀνόητος ὠμότης αὐτοῦ ἐς τοὺς αἰχμαλώτους.

Γίγνηται. Ven. H. G. ed. Bas. *γίγνεται.* D. et Parm. *γίγνεσθαι.* §. 2. *Προςμῖξαι.* Aequalitatis causa reliquimus (cf. sd. II, 84, 5.), sed praestare *προςμίξαι* docet Dind. ad Steph. Thes. v. *μίγνυμι.*
Cap. **32.** §. 1. *Προσχών.* It. Vat. Bekk. *προςσχών.* Cf. sd. I, 15. *Μυοννήσῳ.* Ante Bekk. et in plerisque membranis *Μυονήσῳ.* Sed vid. Strab. p. 618. et hic Duk. Cf. de Peloponnesi nomine sd. I, 1.

probata coniectura *ἐφορμοῦσιν* et positu verborum *αὐτοῖς δαπάνη σφίσι* parenthesin tolli iussit, ex verbis *ἐλπίδα δ' εἶναι* duo faciens pendere membra, quae more Thucydideo inaequalia essent; intelligendum enim esse spem illam impellendae ad defectionem Ioniae duabus contineri rationibus, quarum una posita esset in propenso Ionum animo, altera in eo, si amplissimus Atheniensium reditus interciperetur, atque iis ultro etiam sumptus faciendi necessitas imponeretur. Similiter membra discrepare IV, 85: *θαυμάζω δὲ τῇ τε ἀποκλήσει μου τῶν πυλῶν, καὶ εἰ μὴ ἀσμένοις ὑμῖν ἀφῖγμαι,* et V, 30: *ᾐτιῶντο τήν τε ἐςήγησιν τοῦ παντός, καὶ εἰ Ἀργείοις ξύμμαχοι ἔσονται.* Sed primum ex horum ipsorum exemplorum comparatione Thucydidem, si hoc vellet, *οὐδενί τε γὰρ … ἀφῖχθαι* scripturum fuisse iure colligas. Deinde eam difficultatem, quam in collocatione *σφίσι* pronominis inesse modo vidimus, Haasius non expedivit. Denique, quod gravissimum est, sententia non est probabilis. Nam verum est quidem tributa intercipi posse, etiamsi nondum plane occupata Ionia sit; sed unius urbis occupatio nullo modo interceptio *τῆς προςόδου ταύτης* (*τῆς ἀπὸ τῆς Ἰωνίας*) *μεγίστης οὔσης* vocari potest. Ceterum praeter eos, de quibus in ed. maiore diximus, egit nuper de hoc loco etiam Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 6. sq., cuius enodationi quae obstarent, explicavimus in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 127. Arnoldus autem in ed. 2. verba probabiliter explicari non posse adnotans nullam explanationem adscripsit. — *οἴεσθαι.* Ad hoc, ut iam ad membrum *ἐλπίδα δ' εἶναι … ἀφῖχθαι,* ex superiore *παρῄνουν* repetendum *ἔλεγον.* Cf. adn. IV, 3. — *Πισσούθνην.* Cf. adn. I, 115, 5. — *ὥςτε.* Cf. adn. II, 2, 4.

§. 2. *Τὸ πλεῖστον τῆς γνώμης εἶχεν,* ad eam sententiam potissimum animo inclinabat, ut *τὴν πλείστην γνώμην εἶχεν* potuit scribi. Cf. adn. 25, 2. et similia dicendi genera apud Bloomf. — *προςμῖξαι.* Cf. adn. I, 46, 3.

Cap. **32.** §. 1. *Παρέπλει.* Ioniae litora. — *Μυοννήσῳ τῇ Τηΐων.* Cf. Strab. p. 643. extr. et Liv. XXXVII, 27. — *κατὰ πλοῦν.* Sine articulo, ut *καθ' ὁδόν.* Cf. VII, 31. et *ἐν πλῷ* VI, 34. — *ἀπέσφαξε.* Cf. II, 67. extr. — *τοὺς πολλούς.* De hac appositione cf.

νου αὐτοῦ, Σαμίων τῶν ἐξ Ἀναίων ἀφικόμενοι
πρέσβεις ἔλεγον οὐ καλῶς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθε-
ροῦν αὐτόν, εἰ ἄνδρας διέφθειρεν οὔτε χεῖρας ἀν-
ταιρομένους οὔτε πολεμίους, Ἀθηναίων δὲ ὑπὸ
ἀνάγκης ξυμμάχους· εἴ τε μὴ παύσεται, ὀλίγους
μὲν αὐτὸν τῶν ἐχθρῶν ἐς φιλίαν προςάξεσθαι,
3 πολὺ δὲ πλείους τῶν φίλων πολεμίους ἕξειν. καὶ
ὁ μὲν ἐπείσθη τε καὶ Χίων ἄνδρας, ὅσους εἶχεν
ἔτι, ἀφῆκε καὶ τῶν ἄλλων τινάς. ὁρῶντες γὰρ
τὰς ναῦς οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἔφευγον, ἀλλὰ προςε-
χώρουν μᾶλλον ὡς Ἀττικαῖς, καὶ ἐλπίδα οὐδὲ
τὴν ἐλαχίστην εἶχον μή ποτε, Ἀθηναίων τῆς
θαλάσσης κρατούντων, ναῦς Πελοποννησίων ἐς
1 Ἰωνίαν παραβαλεῖν. **33.** ἀπὸ δὲ τῆς Ἐφέσου ὁ
Ἀλκίδας ἔπλει κατὰ τάχος καὶ φυγὴν ἐποιεῖτο·
(ὤφθη γὰρ ὑπὸ τῆς Σαλαμινίας καὶ Παράλου

Rost. Gr. §. 101. 3. b. Krueg. ad Dion. p. 305. Dobr. et nos ad V, 75, 4.

§. 2. *Τῶν ἐξ Ἀναίων.* Cf. adn. 19, 2. — *τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν.* Cf. II, 8, 4. — *εἰ … διέφθειρεν.* Exspectes forsitan aut *εἰ διαφθείροι,* aut *εἰ διαφθείρει.* Vulgata tamen videtur significari quod necasset, vel proprie si necasset, quod ab eo factum esse constare. — *χεῖρας ἀνταιρομένους,* propr. manus (suas) contra tollentes (ad pugnandum). Est formula dicendi frequens. Vid. ed. mai.

§. 3. *Χίων ἄνδρας.* Ex bis Alcidam ad Chium appulsum esse male colligit Haas. Lucubr. Thuc. p. 24. Nam hos homines mari in navibus onerariis captos esse et ex ipsis verbis *κατὰ πλοῦν* §. 1. colligi potest, et ex iis, quae II, 67. extr. leguntur. Multo minus autem e Samo quoque captivos abductos esse idem Haas. debebat dicere. Nam qui soli hic commemorantur Samii, erant Anaitae §. 2., Sami incolarum et Atheniensium hostes, Lacedaemoniorum socii. Cf. 19, 2. IV, 75, 1. — *ἐλπίδα,* opinionem, suspicionem. Cf. VII, 61. et adn. I, 1, 1. — *μήποτε … παραβαλεῖν.* Negatio post nomen suspicionis vim habens infinitivo articulo carenti ita addita est, ut alibi post impedimenti et timoris substantiva, cf. adn. I, 16. et infra 39, 2. et post adiectivum *ἀπροςδόκητος* VII, 29, 3., ubi vid. Duk. Plerumque post tale *μή* optativum aut coniunctivum legi ex adn. II, 13, 1. intelliges. *Παραβάλλειν* intransitivum est, ut *διαβάλλειν* II, 83, 3., ubi vid. adn.

Cap. **33.** §. 1. *Φυγὴν ἐποιεῖτο.* Cf. adn. I, 68, 2. Facere fugam Latini quoque sic dicunt. — *ὑπὸ τῆς Σαλαμινίας καὶ Παράλου.* Erant duae triremes veloces civitati Atheniensium ad varia publica negotia semper instructae parataeque. Cf. III, 77. VI, 53. 61. VIII, 73. 74. hic interpr. et Boeckh. Oecon. civ. Ath. I. p. 184. 258. et Tab. rei naval. Ath. p. 77. sq.

ἔτι περὶ Κλάρον ὁρμῶν· αἱ δ' ἀπ' Ἀθηνῶν ἔτυ-
χον πλέουσαι·) καὶ δεδιὼς τὴν δίωξιν ἔπλει διὰ
τοῦ πελάγους, ὡς γῇ ἑκούσιος οὐ σχήσων ἄλλῃ ἢ
Πελοποννήσῳ.

Πάχης δ' Ἀλκίδαν μέχρι Πάτμου ἐπιδιώκει.

Τῷ δὲ Πάχητι καὶ τοῖς Ἀθηναίοις ἦλθε μὲν 2
καὶ ἀπὸ τῆς Ἐρυθραίας ἀγγελία, ἀφικνεῖτο δὲ
καὶ πανταχόθεν· ἀτειχίστου γὰρ οὔσης τῆς Ἰω-
νίας, μέγα τὸ δέος ἐγένετο, μὴ παραπλέοντες οἱ
Πελοποννήσιοι, εἰ καὶ ὣς μὴ διενοοῦντο μένειν,
πορθῶσιν ἅμα προσπίπτοντες τὰς πόλεις. αὐτάγ-
γελοι δ' αὐτὸν ἰδοῦσαι ἐν τῇ Κλάρῳ ἥ τε Πάρα-
λος καὶ ἡ Σαλαμινία ἔφρασαν. ὁ δὲ ὑπὸ σπου- 3
δῆς ἐποιεῖτο τὴν δίωξιν· καὶ μέχρι μὲν Πάτμου
τῆς νήσου ἐπεδίωξεν, ὡς δ' οὐκέτι ἐν καταλήψει
ἐφαίνετο, ἐπανεχώρει. κέρδος δὲ ἐνόμισεν, ἐπειδὴ

Cap. **33**. §. 1. *Κλάρον*. Bekk. de nostra coniectura *Ἴκαρον* et §. 2. *Ἰκάρῳ*. Cf. adn.
Ἑκούσιος. Cass. et Aug. *ἑκουσίως*. Cf. Lob. ad Phryn. p. 6., sed etiam adn. I, 138, 4.
§. 3. *Πάτμου* Vind. Mosqu. Ar. Bekk. Vulgo *Λάτμου*. Gr. *Λάγμου*. „Quum nullus alius auctor de hac Latmo insula fecerit mentionem, credo legendum *Πάτμου*. Latmus enim est mons et urbs Cariae in mediterraneo, non insula.“ PALMER.

— *περὶ Κλάρον*. Clarus (*τὸ πρὸ Κολοφῶνος ἄλσος τοῦ Κλαρίου Ἀπόλλωνος*, Strab. p. 642.) est Ioniae locus notus prope Colophonem inter Myonnesum et Ephesum situs. Eo igitur Alcidas, antequam Ephesum appulisset, pervenire potuit, quanquam supra ea de re nihil legimus. Nos quidem olim ob verba 29, 1. *Ἴκαρον* et §. 2. *Ἰκάρῳ* scribendum censuimus; sed haec coniectura brevius ab Haack. Gerv. al. impugnata fusius et subtilius refutata est ab Arn. et Haas., ab hoc et in Ephemer. antiqu. studior. 1836. p. 681. sqq. et in Lucubr. Thuc. p. 17. sqq. — *διὰ τοῦ πελάγους*, per altum, relicta ora. Cf. c. 69. — *σχήσων*. Cf. adn. I, 110, 4.

§. 2. *Τῷ δὲ Πάχητι καὶ τοῖς Ἀθηναίοις*. Cf. adn. I, 116, 3. — *ἦλθε ... ἀφικνεῖτο*. Mutatio temporum comparanda ei, de qua dictum est in adn. 22, 3. Particulae *μὲν καὶ ... δὲ καί* similiter iam I, 119. lectae sunt. — *ἀτειχίστου οὔσης τῆς Ἰωνίας*. Ex primo bello Persico repetit Goell. Cf. Herodot. VI, 32. et Dahlm. Quaest. hist. I. p. 108. Postea contra Athenienses urbes muniri videbimus VIII, 14. 84. al. — *καὶ ὥς*, vel sic, i. e. *καίπερ παραπλέοντες*. — *αὐτόν*. Obscurius positum pronomen ad Alcidam refertur.

§. 3. *Ὑπὸ σπουδῆς* = *σπουδῇ, σπουδαίως*. Cf. V, 66. VIII, 107. — *ἐπεδίωξεν*. Cf. adn. c. 69. — *ὡς δ' οὐκέτι ... ἐφαίνετο*. „Propr. quum non amplius in comprehensione videretur (classis), i. e. quum videret se non

οὐ μετεώροις περιέτυχεν, ὅτι οὐδαμοῦ ἐγκαταλη-
φθεῖσαι ἠναγκάσθησαν στρατόπεδον ποιεῖσθαι καὶ
1 φυλακὴν σφίσι καὶ ἐφόρμησιν παρασχεῖν. **34**. πα-
ραπλέων δὲ πάλιν ἔσχε καὶ ἐς Νότιον τὸ Κολο-
φωνίων, οὗ κατῴκηντο Κολοφώνιοι, τῆς ἄνω πό-
λεως ἑαλωκυίας ὑπὸ Ἰταμάνους καὶ τῶν βαρβά-
ρων κατὰ στάσιν ἰδίαν ἐπαχθέντων. ἑάλω δὲ μά-
λιστα αὕτη, ὅτε ἡ δευτέρα Πελοποννησίων ἐςβολὴ
2 ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐγίγνετο. ἐν οὖν τῷ Νοτίῳ οἱ

ἀνακομιζόμενος δὲ Νότιον αἱρεῖ. τὰ ἐνταῦθα καὶ ἐν Κολοφῶνι πρότερον ξυμβάντα Νότιον Ἀθηναῖοι κατοικίζουσι.

Στρατόπεδον. *Τέ*, quod olim sequebatur, om. It. Vat. H. Reg. Bekk. Cf. ed. mai.
Cap. **34**. §. 1. *Ἰταμάνους*. H. *Ἰταβάνους*. D. I. *Ἰταμάγους*. Vind. *Ἰταμένους*. Cf. adn.

iam posse classem hostium comprehendere, aut etiam assequi.“ STEPH. in Thes. v. *κατάληψις*. Subiectum tamen verbi *ἐφαίνετο* non esse classem hostium, quod Steph. putavit, manifestum est; sed facilius, id quod Schol. et alii statuerunt, existimetur esse Alcidas paulo ante pronomine *αὐτός* significatus. Sed vel hoc displicet, quoniam a verbis *ὁ δέ* ad Pachetem rediit oratio. Ac si similia dicendi genera comparamus, *ἐφαίνετο* impersonaliter positum seu obscure subiectum *τὰ πράγματα* scriptoris animo obversatum esse fit verisimile. Cf. adn. I, 137, 4. — *ὅτι οὐδαμοῦ ... παρασχεῖν*, quod nusquam deprehensae (naves hostiles) castra munire et sibi eas custodiendi et stationes ipsis oppositas habendi (seu navibus obsidendi) necessitatem praebere coactae essent. *Σφίσι* ad Athenienses refer. Super voc. *ἐφόρμησις* cf. adn. II, 89, 9. Nomina rerum poni etiam de occasionibus et causis earum vidimus ad I, 52, 2. II, 44, 3. De re locos VIII, 10. 15. 20. comparari iubet Arn. Athenienses autem necessitatem obsidendi classem hostilem ob sumptus in eam rem faciendos fugiebant. Cf. 31, 1.

Cap. **34**. Cf. Aristot. Polit. V, 3. Polyaen. III, 2. — §. 1. *Πάλιν*, i. e. *ὀπίσω*. — *Νότιον τὸ Κολοφωνίων*. „Oppidum Colophonium mari imminens abest a vetere Colophone duo ferme millia passuum, inquit Liv. XXXVII, 26. Vel portum habuit vel certe litus navibus opportunum.“ WASS. Cf. Schneid. ad Xen. Hist. I, 2, 4. — *κατῴκηντο*. Cf. adn. I, 120, 2. — *τῆς ἄνω πόλεως*. „*Τὴν ἄνω πόλιν* vocat *τὴν ἄπο θαλάσσης* [cf. adn. I, 93, 7.], veterem Colophonem.“ AE. PORT. — *Ἰταμάνης*. Est nomen ignotum, cui similia ab *Ἰθα* potius incipiunt, velut *Ἰθαμίτρης*. — *κατὰ στάσιν ἰδίαν* interpretantur propter intestinam seditionem. Quod quum non apte fieri videatur, Bloomf. et Krueg. (in Seebod. Comment. III. 1. p. 535.) *ἰδίᾳ* legendum coniecerunt verba III, 2: *ἰδίᾳ κατὰ στάσιν μηνυταὶ γίγνονται* comparantes. Id recipiendum videtur, et est receptum a Goell. et in ed. 2. ab Arn. Vulgatam tamen defendit Kaempf. Quaest. Thuc. p. 14. sq. — *ἡ δευτέρα ... ἐςβολή*. Cf. II, 47.

καταφυγόντες καὶ κατοικήσαντες αὐτόθι αὖθις στα-
σιάσαντες οἱ μὲν παρὰ Πισσούθνου ἐπικούρους
Ἀρκάδων τε καὶ τῶν βαρβάρων ἐπαγόμενοι ἐν
διατειχίσματι εἶχον καὶ τῶν ἐκ τῆς ἄνω πόλεως
Κολοφωνίων οἱ μηδίσαντες ξυνεςελθόντες ἐπολί-
τευον, οἱ δὲ ὑπεξελθόντες τούτους καὶ ὄντες φυ-
γάδες τὸν Πάχητα ἐπάγονται. ὁ δὲ προκαλεσά- 3
μενος ἐς λόγους Ἱππίαν τὸν ἐν τῷ διατειχίσματι
Ἀρκάδων ἄρχοντα, ὥςτε, ἢν μηδὲν ἀρέσκον λέγῃ,
πάλιν αὐτὸν καταστήσειν ἐς τὸ τεῖχος σῶν καὶ
ὑγιᾶ, — ὁ μὲν ἐξῆλθε παρ' αὐτόν, ὁ δ' ἐκεῖνον
μὲν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν, αὐτὸς δὲ προςβα-
λὼν τῷ τειχίσματι ἐξαπιναίως καὶ οὐ προςδεχο-

§. 2. Ξυνεςελθόντες. Cass. Aug. Cl. Ven. alii nonnulli ξυνελθόντες, minus recte.

§. 3. Ὁ μέν. Aug. F. Pal. It. Vat. Reg. Bas. Gr. Laur. male ὁ δ' vel ὁ δέ. Cf. adn.

§. 2. Οἱ καταφυγόντες ... αὐτόθι, qui eo confugerant et ibi domicilia collocaverant. De nominativis cf. Rost. Gr. §. 101. 3. b. — ἐπικούρους Ἀρκάδων. Cf. VII, 57, 9. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 309. sq. — ἐν διατειχίσματι. Port. in munitionibus urbem intersepientibus. Id est in parte urbis, quae a reliqua muro separata et castelli instar erat. Ita Polybii verba διατειχίζειν τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς ἄκρας a Bloomf. allata Livius XXI, 11. expressit Latinis vallo urbem ab arce intersepire. Cf. VII, 60, 2. — ἐπολίτευον, participes civitatis erant. Cf. adn. II, 46, 1. — ὑπεξελθόντες τούτους. Accusativum simili usu verborum ὑπεκστῆναι et ὑπεκτρέπεσθαι in Matth. Gr. §. 393, 4. illustrat Bloomf. Cf. ὑποχωρεῖν II, 88, 2. et ibi adn.

§. 3. Ὁ δὲ προκαλεσάμενος cet. Sequitur anacoluthon inde exortum, quod scriptor proprie ἐξελθόντα αὐτὸν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν voluit pergere, sed interpositis verbis ὥςτε ... ὑγιᾶ orationem mutavit extremi incisi participium in enunciatum primarium resolvens, unde nominativi absoluti (de quibus universis cf. Rost. Gr. §. 131. 6.) exorti sunt. Similes comprehensiones leguntur IV, 80. Xen. Cyr. IV, 6, 3. Demosth. c. Callipp. §. 30. Luci. Dial. De. XIV, 2. XXIII, 3. Cantac. III, 99. p. 605. — τόν. Immo τὸν τῶν, quum hi Arcades paulo ante sint commemorati. — ὥςτε. Cf. Matth. Gr. §. 479. a. et 629. — σῶν καὶ ὑγιᾶ. Salvum et incolumem, salvum et sospitem, sospitem incolumemque dicunt Latini. Fraudis similis exempla vide apud Bloomf. et in ed. mai. — φυλακῇ ἀδέσμῳ. „Latinis est custodia libera. Vide Lips. ad Tac. VI. Ann. 2.“ DUK. De Graecis plura vide in ed. mai. — τῷ τειχίσματι. Est τὸ διατείχισμα, quod supra vocatum est. — οὐ προςδεχομένων] τῶν ἐντός. Schol.

μένων αἱρεῖ, τούς τε Ἀρκάδας καὶ τῶν βαρβά-
ρων ὅσοι ἐνῆσαν διαφθείρει· καὶ τὸν Ἱππίαν ὕστε-
ρον ἐςαγαγών, ὥςπερ ἐσπείσατο, ἐπειδὴ ἔνδον ἦν,
4 ξυλλαμβάνει καὶ κατατοξεύει. Κολοφωνίοις δὲ Νό-
τιον παραδίδωσι πλὴν τῶν μηδισάντων. καὶ ὕστε-
ρον Ἀθηναῖοι οἰκιστὰς πέμψαντες κατὰ τοὺς ἑαυ-
τῶν νόμους κατῴκισαν τὸ Νότιον ξυναγαγόντες
πάντας ἐκ τῶν πόλεων, εἴ πού τις ἦν Κολοφω-
1 νίων. 35. ὁ δὲ Πάχης ἀφικόμενος ἐς τὴν Μυτι-
λήνην τήν τε Πύῤῥαν καὶ Ἔρεσον παρεστήσατο,
καὶ Σάλαιθον λαβὼν ἐν τῇ πόλει τὸν Λακεδαι-
μόνιον κεκρυμμένον ἀποπέμπει ἐς τὰς Ἀθήνας
καὶ τοὺς ἐκ τῆς Τενέδου Μυτιληναίων ἄνδρας ἅμα,
οὓς κατέθετο, καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτῷ αἴτιος ἐδό-
2 κει εἶναι τῆς ἀποστάσεως· ἀποπέμπει δὲ καὶ τῆς
στρατιᾶς τὸ πλέον. τοῖς δὲ λοιποῖς ὑπομένων κα-
θίστατο τὰ περὶ τὴν Μυτιλήνην καὶ τὴν ἄλλην
Λέσβον ᾗ αὐτῷ ἐδόκει.

Πάχης τὰ περὶ Λέσβον καθίσταται.

1 36. Ἀφικομένων δὲ τῶν ἀνδρῶν καὶ τοῦ Σα-
λαίθου, οἱ Ἀθηναῖοι τὸν μὲν Σάλαιθον εὐθὺς
ἀπέκτειναν ἔστιν ἃ παρεχόμενον, τά τ' ἄλλα καὶ
ἀπὸ Πλαταιῶν (ἔτι γὰρ ἐπολιορκοῦντο) ἀπάξειν

τῶν αἰτίων τῆς ἀποστάσεως ἐς Ἀθήνας ἀποπεμφθέντων πρῶτον ὠμὸν

§. 4. Κατῴκισαν. Aug. Pal. Vat. H. G. κατῴκησαν, cuius vis non est apta.

Cap. 35. §. 1. Ἔρεσον. It. Vat. Mosqu. (apud Hofm.) Ar. Chr. Ἔρεσσον. Reg. Ἐρεσσόν. At vid. sd. c. 18.

Proprie τῶν ἀνθρώπων. Cf. Matth. Gr. §. 563. — αἱρεῖ. Intelligitur τὸ τείχισμα (cf. adn. I, 1, 2.) et cum eo Notium, quod nominat Polyaen.

§. 4. Οἰκιστὰς πέμψαντες. Male Port. colonis eo missis. Οἰκισταί sunt conditores, duces coloniae, quos Athenienses Colophoniis ut colonis suis praefecerunt. Cf. I, 24, 2. III, 92, 5. — κατὰ τοὺς ἑαυτῶν νόμους. „Ex more, quo metropoles coloniis iura ac leges dabant.“ DUK. Cf. VI, 4. 5.

Cap. 35. §. 1. Παρεστήσατο. Cf. adn. I, 29, 5. — Σάλαιθον. Cf. c. 25. — τοὺς ἐκ ... κατέθετο. Cf. 28, 2.

§. 2. Τῆς στρατιᾶς τὸ πλέον. Cf. Matth. Gr. §. 442. 3. Infra 36, 5: τὸ πλέον τῶν πολιτῶν. I, 118: τὸ πλέον τοῦ χρόνου. — τοῖς δὲ λοιποῖς. Ut τοῖς λειπομένοις II, 12. extr. — καθίστατο. Cf. adn. I, 114, 3. et supra 28, 3.

Cap. 36. §. 1. Παρεχόμενον, proferentem, afferentem. Cf. c. 14. I, 39. IV, 108. et hic Dobr. — τά τ' ἄλλα. Exspectaveris forsitan ἄλλα τε. Vulgatum tamen videtur significare quum cetera, quae ab eo

βούλευμα Ἀθηναίων γίγνεται· ὕστερον δὲ μετανοήσαντες αὖθις ἐκκλησίαν ποιοῦνται, ἐν ᾗ Κλέων λέγει.

Πελοποννησίους· περὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν γνώμας
ἐποιοῦντο· καὶ ὑπὸ ὀργῆς ἔδοξεν αὐτοῖς οὐ τοὺς 2
παρόντας μόνον ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἅπαν-
τας Μυτιληναίους, ὅσοι ἡβῶσι, παῖδας δὲ καὶ γυ-
ναῖκας ἀνδραποδίσαι, ἐπικαλοῦντες τήν τε ἄλλην
ἀπόστασιν, ὅτι οὐκ ἀρχόμενοι, ὥςπερ οἱ ἄλλοι,
ἐποιήσαντο, καὶ προςξυνεβάλοντο οὐκ ἐλάχιστον

Cap. **36.** §. 2. *Προςξυνεβάλοντο* Ven. et Mosqu., quod in Aug. man. ant. adscriptum, et eodem ducunt codicis F. scriptura *προξυνεβάλοντο* et vulgata *προςξυνελάβοντο* in Vat. per *γρ.* adnotata. Cass. Aug. Cl. T. Pal. It. Vat. H. Bas. Gr. Lugd. m. Bekk. *προςξυνεβάλετο*, C. *προςξυνεβάλλετο*, I. et Parm. *προςξυνελάβετο*. *Προςξυνεβάλετο* ferri posse nobis non videtur. Nam nec cum Matth. Gr. §. 303. 1. schema Pindaricum hic quaerendum, quod a prosa oratione alienissimum esse vel inde, quia praeter hoc dubium exemplum ille grammaticus alterum, quod non contineretur verbo *ἔστι* vel *ἦν*, invenire non potuit, satis apparet, nec minus inaudita est ea commixtio duplicis generis dicendi, quam hic statuunt Goeller et Rost. Gr. §. 100. 4. adn. 6. Iisdem de causis reiicienda est Arnoldi scriptura *προςξυνελάβετο*. *Προςξυνεβάλλετο* si pro passivo haberetur, praedicato accommodatum putari posset (cf. Matth. Gr. §. 309. b. *β*. atque 305. et Rost. §. 100. 4. g.); sed ipsum passivum sententiae causa hic intolerabile videtur. Sola igitur restat dubitatio, utrum *προςξυνεβάλοντο* an *προςξυνελάβοντο* legendum sit. Cf. adn.

prolata esse constat, aut quum ceteris in rebus, sowohl in den übrigen Beziehungen.

§. 2. *Γνώμας ἐποιοῦντο*, i. e. *ἐβουλεύοντο*. — *ἔδοξεν ... ἀνδραποδίσαι*. „De hoc Mytilenensium decreto vid. Aeli. Var. Hist. II, 9. et Kuhn. not.“ HUDS. Cf. Diod. XII, 55. et al. in ed. mai. et de auctore decreti §. 6. — *ἐπικαλοῦντες*. Cf. Rost. Gr. §. 130. adn. 1. Zeun. ad Xen. Cyr. VII, 5, 37. et nos ibid. ad III, 2, 28. Gesn. ad Plin. Ep. X, 34. — *ἀρχόμενοι*, imperio subiecti. Sententia illustratur c. 39. init. *Ἄρχεσθαι* passive legitur et iam 37, 2. 46, 5. 84, 1. V, 66. al., ut gentes regnantur et similia dixit Tacitus. Cf. adn. I, 142, 7. — *τήν τε ἄλλην ἀπόστασιν*. *Τέ* post *τήν* positum est, quod scriptor post verbum *ἐποιήσαντο* pergere constituerat *καὶ τὸ τὰς Πελοπ. ναῦς ... τολμῆσαι*, vel *καὶ ὅτι αἱ Πελοπ. νῆες ... ἐτόλμησαν*, sed postea orationem mutavit. Cf. adn. I, 16. — *καὶ προςξυνεβάλοντο ... παρακινδυνεῦσαι*, et praeterea contulerunt non minimum animorum ardoris (vel animorum ardorem) Peloponnesiorum naves in Ioniam ad opem illis ferendam cum periculo traiicere ausae, i. e. contulit n. m. a. a., quod Peloponnesiorum naves ... ausae fuerant. Dicitur quidem plerumque plene *ξυμβάλλεσθαί τι ἔς τι* et *πρός τι* (cf. Ind. Xen. Cyr.), vel etiam *τινί* (cf. Curer. ad Xen. Mag. Equ. 9, 4.); sed potest tamen ex hoc verbo etiam simplex accusativus rei, *οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὁρμῆς*, ita pendere, ut *ἡ χρεία μεγάλην προθυμίαν συμ*-

τῆς ὁρμῆς αἱ Πελοποννησίων νῆες ἐς Ἰωνίαν ἐκεί-
νοις βοηθοὶ τολμήσασαι παρακινδυνεῦσαι· οὐ γὰρ
ἀπὸ βραχείας διανοίας ἐδόκουν τὴν ἀπόστασιν
3 ποιήσασθαι. πέμπουσιν οὖν τριήρη ὡς Πάχητα
ἄγγελον τῶν δεδογμένων κατὰ τάχος κελεύοντες
4 διαχρήσασθαι Μυτιληναίους. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ με-
τάνοιά τις εὐθὺς ἦν αὐτοῖς καὶ ἀναλογισμὸς

βάλλεται scripsit Xen. Mag. Equ. 9, 4. Sed sententia prorsus non mutata licet etiam genitivum ex verbo aptum et *ἐλάχιστον* adverbialiter dictum putare. Nam genitivum interdum cum *ξυμβάλλεσθαι* iungi docent Bernh. Synt. p. 147. et Kuehn. Gr. §. 520. adn. 1. et dubitantius Matth. Gr. §. 326. 3. (etsi in loco Eur. Med. v. 284., quo id certo confirmari dicit Arn. in ed. 2., ex addito *πολλά* genitivum suspensum esse existimat Pflugk.), et *ἐλάχιστον* in singulari adverbialiter poni posse, quam licentiam poeticam esse ex Buttm. Gr. max. §. 115. b. adn. et Matth. §. 261. 1. colligas, demonstratur exemplis *βραχύτατον ἀπέχει* IV, 24., ubi cf. adn., *μέγιστον ἐψευσμένη* VI, 17., *πλεῖστον σφαλήσεσθε* V, 113., *διάφορος πλεῖστον* VIII, 96. Cf. Schneid. ad Plat. II. p. 253. *Ὁρμή* est nostrum Leidenschaftlichkeit. Deinde *προςξυνεβάλοντο αἱ νῆες τολμήσασαι* est dicendi ratio comparanda cum his, 53, 2: *ὁ μὴ ῥηθεὶς λόγος ... αἰτίαν ἂν παράσχοι*, IV, 29: *ῥώμην καὶ ἡ νῆσος ἐμπρησθεῖσα παρέσχε*, Tac. Ann. I, 8: quum occisus dictator Caesar aliis pessimum, aliis pulcherrimum facinus videretur, similibus exemplis Tacitinis apud Roth. ad Agric. p. 186. et in Wachsm. Athen. II. 2. p. 285. sqq. et Graecis apud Pflugk. ad Eur. Hel. v. 94. *Παρακινδυνεύειν ἐς τόπον* denique conferendum est cum usitatiore *διακινδ*. Cf. adn. I, 63, 1. „*Μετὰ κινδύνου ἐλθεῖν* Schol. expl.; sed ego nolim simpliciter *μετὰ κινδύνου* exponere cum illo, sed *μετὰ προὔπτου κινδύνου* aut addito aliquo huiusmodi adiectivo, quod vim praep. *παρά* aliquo modo exprimat.“ STEPH. in Thes. h. v. Reliqua scribendi genera premuntur difficultatibus inexplicabilibus (cf. sd.) praeter vulgatum *προςξυνελάβοντο*, adiuverunt, auxerunt, quod a Bloomf. servatum verbi *ξυλλαβέσθαι* exemplis Thucydideis IV, 47. VII, 70. et aliis aliorum scriptorum atque Dionis Cass. imitatione *προςσυνελάβετο γὰρ τοῦ λόγου τούτου ὅτι* cet. p. 375, 6. bene defensum est a Britannis. Nos tamen *προςξυνεβάλοντο* praetulimus, quod ex hoc plerorumque librorum scriptura facilius oriri potuit. Ceterum pro verbis *προςξυνεβάλοντο ... αἱ νῆες*, si antea *ἐπικαλοῦντές τε τήν* cet. legeremus, proprie quidem *προςξυμβαλομένων ... τῶν νεῶν* dicendum erat; sed transitus a participio ad verbum finitum nec alibi infrequens, et hic traiecta sic, ut paulo ante vidimus, particula *τέ* paene necessarius fuit. — *οὐκ ἀπὸ ... διανοίας*, non parvo consilio, alibi *ὀλίγον οὐδὲν ἐπινοοῦντες*. Cf. adn. II, 8, 1. et de praep. *ἀπό* I, 91, 7. II, 77, 1., de adiect. adn. I, 14, 3.

§. 3. *Πέμπουσιν*. Ut videtur, ipsius diei, quo decretum factum est, vesperi. Cf. §. 4. et 49, 2. — *τριήρη ... ἄγγελον* iunge, ut VIII, 106, 4: *τριήρη ἄγγελον τῆς νίκης*. — *διαχρήσασθαι*. Cf. adn. I, 126, 11.

§. 4. *Ἀναλογισμός* iterum legitur VIII, 84. Cf. ed. mai. I. 1.

ὠμὸν τὸ βούλευμα καὶ μέγα ἐγνῶσθαι πόλιν
ὅλην διαφθεῖραι μᾶλλον ἢ οὐ τοὺς αἰτίους. ὡς 5
δ' ᾔσθοντο τοῦτο τῶν Μυτιληναίων οἱ παρόντες
πρέσβεις καὶ οἱ αὐτοῖς τῶν Ἀθηναίων ξυμπράσ-
σοντες, παρεσκεύασαν τοὺς ἐν τέλει, ὥςτε αὖθις
γνώμας προθεῖναι· καὶ ἔπεισαν ῥᾷον, διότι καὶ
ἐκείνοις ἔνδηλον ἦν βουλόμενον τὸ πλέον τῶν πο-
λιτῶν αὖθίς τινας σφίσιν ἀποδοῦναι βουλεύσα-
σθαι. καταστάσης δ' εὐθὺς ἐκκλησίας, ἄλλαι τε 6
γνῶμαι ἀφ' ἑκάστων ἐλέγοντο, καὶ Κλέων ὁ Κλεαι-
νέτου, ὅςπερ καὶ τὴν προτέραν ἐνενικήκει, ὥςτε ἀπο-
κτεῖναι, ὢν καὶ ἐς τὰ ἄλλα βιαιότατος τῶν πολιτῶν
τῷ τε δήμῳ παρὰ πολὺ ἐν τῷ τότε πιθανώτα-
τος, παρελθὼν αὖθις ἔλεγε τοιάδε.

δημηγορία Κλέωνος κατὰ τῶν Μυτιληναίων, ὃς πρῶτον μὲν τὸ τῆς γνώμης εὐμετάβολον τῶν Ἀθηναίων μέμφεται, καὶ ἀμαθίαν σώφρονα ξυνέσεως ἀμείνω εἶναί φησιν.

37. *„Πολλάκις μὲν ἤδη ἔγωγε καὶ ἄλλοτε* 1
ἔγνων, δημοκρατίαν ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἑτέρων
ἄρχειν, μάλιστα δ' ἐν τῇ νῦν ὑμετέρᾳ περὶ Μυ-
2 *τιληναίων μεταμελείᾳ. διὰ γὰρ τὸ καθ' ἡμέραν*
ἀδεὲς καὶ ἀνεπιβούλευτον πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐς
τοὺς ξυμμάχους τὸ αὐτὸ ἔχετε, καὶ ὅ τι ἂν ἢ
λόγῳ πεισθέντες ὑπ' αὐτῶν ἁμάρτητε, ἢ οἴκτῳ
ἐνδῶτε, οὐκ ἐπικινδύνως ἡγεῖσθε ἐς ὑμᾶς καὶ οὐκ
ἐς τὴν τῶν ξυμμάχων χάριν μαλακίζεσθαι, οὐ
σκοποῦντες, ὅτι τυραννίδα ἔχετε τὴν ἀρχὴν καὶ
πρὸς ἐπιβουλεύοντας αὐτοὺς καὶ ἄκοντας ἀρχο-
μένους, οἳ οὐκ ἐξ ὧν ἂν χαρίζησθε βλαπτόμενοι
αὐτοὶ ἀκροῶνται ὑμῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἰσχύϊ μᾶλ-
3 *λον ἢ τῇ ἐκείνων εὐνοίᾳ περιγένησθε. πάντων*
δὲ δεινότατον, εἰ βέβαιον ἡμῖν μηδὲν καθεστήξει
ὧν ἂν δόξῃ πέρι, μηδὲ γνωσόμεθα, ὅτι χείροσι
νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη πόλις κρείσσων ἐστὶν
ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις, ἀμαθία τε μετὰ σω-

Cap. **37**. §. 1. *Ὑμετέρᾳ*. Cass. Aug. Pal. It. Ar. Chr. *ἡμετέρᾳ*. At vid. sqq., et Cleonem nequaquam decreti facti poenituisse perpende.

§. 2. *Οἳ* a codd. paene omnibus abest, sed carere eo non possumus. Cf. ed. mai. Similiter *ὅ* IV, 10, 2. excidit.

p. 240. — *ἐγνῶσθαι*. Adnotandum dicendi genus *βούλευμα γιγνώσκειν ὠμόν* pro usitatiore *βουλεύεσθαι*. Cf. adn. I, 5, 2. 112, 5. *Μέγα* immane nunc interpretatur Bloomf., at videtur esse grave, magni momenti. — *μᾶλλον ἢ οὐ*. Cf. adn. II, 62, 3.

§. 5. *Παρεσκεύασαν*. Est nostrum bearbeiten. Cf. IV, 132. VIII, 52. — *τοὺς ἐν τέλει*. „Hi sunt prytanes aut decem praetores civitatis, *στρατηγοί*. — Vid. II, 59. IV, 118. [VI, 14.]" ARN. Cf. Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 221. sq. Tum *ὥςτε* ita positum est, ut post *πείθειν* c. 31. — *γνώμας προθεῖναι*. Cf. adn. I, 139, 3. et de re Arn. atque adn. VI, 14. — *τὸ πλέον τῶν πολιτῶν*. Cf. adn. 35, 2. Paulo post *τινά* malunt Reisk. et Goell.

§. 6. *Καταστάσης ... ἐκκλησίας*. Eadem verba iam affuerunt I, 31, 4. — *ἀφ' ἑκάστων*. Cf. adnot. I, 17, 1. — *Κλέων*. De hoc praeter alios vid. Kortuem. in Symb. philol. Helv. I. p. 35. sqq. et Ranck. in Vit. Aristoph. p. CCCLXXXIV. sqq. Cf. Ind. nom. — *τὴν προτέραν (γνώμην) ἐνενικήκει*. Cf. Matth. Gr. §. 409. 3. Rost. §. 104. 3. b. — *τῷ τε δήμῳ ... πιθανώτατος*, apud plebem gratiosissimus. Cf. IV, 21: *τῷ πλήθει πιθανώτατος*, VI, 35: *πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς*. De vv. *ἐν τῷ τότε* cf. adn. I, 32, 4. — *παρελθὼν ... τοιάδε*. Cleonem ipsum sententiam mutasse perperam scribit Schol. Lucian. ad Tim. §. 30., adversus quem dixit Vischer in Mus. Helv. a. 1839. p. 30.

Cap. **37**. §. 1. *Δημοκρατίαν ὅτι*. De particula *ὅτι* postposita cf. adn. I, 10, 2. Neque enim commate post *δημοκρ.* vocem posito huc pertinere cum Matth. Gr. §. 437. 5. et Rost. §. 100. 4. c. putamus, sed consecutionem verborum esse *ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν δημοκρατίαν ἄρχειν ἑτέρων*. Invitis membranis, sed non male, vulgo *ἀδύνατος* et comma post *δημ.* legebatur.

§. 2. *Διὰ γὰρ ... ἀλλήλους*. Cf. I, 68. init. et II, 37, 2. — *τὸ αὐτὸ ἔχετε*] *ἀδεὲς δηλονότι*. Schol. — *ἢ οἴκτῳ ἐνδῶτε*, vel misericordia moti remiseritis. — *οὐκ ἐπικινδύνως ... μαλακίζεσθαι*. Haec sic cohaerent: *οὐχ ἡγεῖσθε μαλακίζεσθαι ἐπικινδύνως ἐς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἐς ... χάριν*. *Μαλακίζεσθαι* est mollem (facilemque) se praebere, et superiori *ἐνδοῦναι* optime respondet. Cf. Bloomf. ad c. 40. *Ἐπικινδύνως ἐς ὑμᾶς* comparanda sunt cum exemplis *ἐς πάντας ὅμοιος* I, 6, 2., *ἐς τοὺς πάντας ὠφελιμώτερον* I, 91, 6., ubi vid. adn. Denique *ἐς χάριν* valent ita, ut ineatis gratiam. Cf. Matth. Gr. §. 578. e. et de Latino in apud Tacitum Bach. ad Ann. I, 6. De particulis *καὶ οὐ* autem vid. Matth. Gr. §. 608. extr. — *ἐξ ὧν ἂν χαρίζησθε βλαπτ. αὐτ.*, secundum illa (pro iis), quae vos iis indulgeatis cum vestro damno. — *ἀλλ' ἐξ ὧν*. Haec quoque resolvenda esse in verba *ἐξ ἐκείνων ἅ*, et *ἅ* cohaerere proprie cum *περιγένησθε* vidit Goell. Latine non male coniunctionem prout substitues. Cf. *ἀνθ' ὧν* apud Matth. Gr. §. 480. c. Ita *ἐξ ὧν* aliquoties apud Aristid., velut *περὶ ἀτελ.* §. 69.

§. 3. *Χείροσι ... ἀκύροις*. Similia atque adeo propter omissam comparationem perversissima docet Alcibiades VI, 18. extr. Uterque autem eo magis vituperandus est, quod omnino non agebatur de lege vel consuetudine abroganda (*κινεῖν νόμον*), sed de decreto rescindendo (*καθαιρεῖν ψήφισμα, τὰ ἐψηφισμένα λύειν*). „Quae res diversissimae Graecorum iudicio erant. Cleonis dictum

φροσύνης ὠφελιμώτερον ἢ δεξιότης μετὰ ἀκολα-
σίας, οἵ τε φαυλότεροι τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς
ξυνετωτέρους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖον ἄμεινον οἰκοῦσι
τὰς πόλεις. οἱ μὲν γὰρ τῶν τε νόμων σοφώτεροι 4
βούλονται φαίνεσθαι, τῶν τε ἀεὶ λεγομένων ἐς
τὸ κοινὸν περιγίγνεσθαι, ὡς ἐν ἄλλοις μείζοσιν
οὐκ ἂν δηλώσαντες τὴν γνώμην, καὶ ἐκ τοῦ τοιού-
του τὰ πολλὰ σφάλλουσι τὰς πόλεις· οἱ δ' ἀπι-
στοῦντες τῇ [ἐξ] ἑαυτῶν ξυνέσει ἀμαθέστεροι μὲν
τῶν νόμων ἀξιοῦσιν εἶναι, ἀδυνατώτεροι δὲ τοῦ
καλῶς εἰπόντος μέμψασθαι λόγον, κριταὶ δὲ ὄν-
τες ἀπὸ τοῦ ἴσου μᾶλλον ἢ ἀγωνισταὶ ὀρθοῦνται

§. 4. *Τῇ [ἐξ] ἑαυτῶν ξυνέσει. Τῇ ἑαυτῶν ξυνέσει* Ven. C. F. D. Mosqu. Stob. Bekk. et taciti in Bekk. ed. ster. Aug. Pal. It. Vat., quod de It. et Vat. ipsius silentio in exempl. mai., de Pal. a Morst. refellitur. Praepositionem exemplis quibusdam a nobis prolatis (cf. de *ἀπό* adn. I, 37, 1., de *παρά* adn. II, 41, 1.) et duobus Herodoteis III, 126. VII, 34. defendit Arn. Non aliter Bernh. Synt. p. 229. Cf. Matth. Gr. §. 380. adn. 5. Pro ipso *ἑαυτῶν* Cass. Cl. Reg. alii nonnulli *αὐτῶν*.

igitur ad hanc quaestionem non accommodatum est. — Cupere videtur *ψηφίσματα* et *νόμους* confundere, et contra mutationem unius ex illis eandem indignationem movere, quae in Graecia, quum quid in his novaretur, facile concitabatur." ARN. De discrimine legum et populi scitorum vid. Schoem. de Comit. p. 248. sq. deque eo paulatim sublato Herm. Antiqu. Gr. §. 67. 8. — *δεξιότης*, i. e. *ξύνεσις*. Cf. 83, 7. — *οἵ τε φαυλότεροι ... πρὸς τοὺς ξυνετωτέρους*. Haec saepe contraria poni ostendit Bred. Cf. Schoem. ad Plut. Ag. I, 1. p. 70. *Φαυλότεροι* igitur sunt mediocres, simplices homines. Cf. c. 83. et Bloomf. De praepositione cf. Matth. Gr. §. 571. δ'.

§. 4. *Τῶν νόμων σοφώτεροι*. Cf. I, 84, 3. — *τῶν τε ἀεὶ ... περιγίγνεσθαι*, et quae quocunque tempore consuluntur in publicum, (dixeris etiam in commune,) ea vincere, Haas. Cf. Arn. et adn. I, 91, 7. — *ὡς ἐν ἄλλοις ... τὴν γνώμην*, quasi in aliis maioribus rebus ingenium suum declarare non possint, sive non putantes aliam meliorem se invenire posse occasionem solertiae ostentandae. Contra Cleon iis suadet 40, 3., ut *ἐν ἄλλοις ἐλάσσοσιν ἀγῶνα* quaerant, ob quae verba Bloomf. in interpr. *μείοσιν* hic legi voluit. De particula *ἄν* vid. Matth. Gr. §. 598. b. (ubi tamen Graeca reprehendenda sunt) et Rost. §. 120. 6. e. bb. β'. Cf. IV, 10. — *ἀδυνατώτεροι ... μέμψασθαι*. Usitatius diceretur *ἀδυνατώτεροι ἢ (ὥςτε) μέμψασθαι* aut *ἀδύνατοι μέμψασθαι*. Cf. Matth. Gr. §. 448. b. — *τοῦ ... εἰπόντος*, eius, qui ... dixerit. De articulo cf. Matth. Gr. §. 268. — *ἀπὸ τοῦ ἴσου*, ex aequo (cf. adn. I, 77, 3.), i. e. aequi. — *ἀγωνισταί*, concertatores (in

5 τὰ πλείω. ὡς οὖν χρὴ καὶ ἡμᾶς ποιοῦντας μὴ
δεινότητι καὶ ξυνέσεως ἀγῶνι ἐπαιρομένους παρὰ
1 δόξαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει παραινεῖν. **38.** ἐγὼ μὲν
οὖν ὁ αὐτός εἰμι τῇ γνώμῃ καὶ θαυμάζω μὲν
τῶν προθέντων αὖθις περὶ Μυτιληναίων λέγειν
καὶ χρόνου διατριβὴν ἐμποιησάντων, ὅ ἐστι πρὸς
τῶν ἠδικηκότων μᾶλλον· (ὁ γὰρ παθὼν τῷ δρά-
σαντι ἀμβλυτέρᾳ τῇ ὀργῇ ἐπεξέρχεται, ἀμύνασθαι
δὲ τῷ παθεῖν ὅ τι ἐγγυτάτω κείμενον ἀντίπαλον
ὂν μάλιστα τὴν τιμωρίαν ἀναλαμβάνει·) θαυ-

ἔπειτα τούς τε ἀντιλέγοντας ἂν ῥήτορας διαβάλλει καὶ αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους, ῥᾳδίως ἀπατωμένους, καὶ λόγου ἡδονῇ ἡσσωμένους, τῆς ἐκείνων θρασύτητος αἰτίους εἶναι λέγει.

§. 5. *Ὧς* It. Bekk. Vulgo *ὡς*, quod defendit Fritzsch. ad Luci. p. 199., quem sequitur Goell. *Ὧς* quidem et ipsum insolentius dictum est (cf. Buttm. Gr. med. §. 116. 5.); vide tamen de eo praeter Heind. ad Protag. §. 44., cuius exempla minus huc pertinent, Born. ad Xen. Comm. III, 1, 4. Fritzschianam rationem, quamvis non plane reiiciendam, tamen paulo duriorem esse iudicat Krohl. l. d. p. 7.

certaminibus oratorum 38, 2. sq. 40, 3.).

§. 5. *Δεινότητι*, dicendi facultate. Cf. VIII, 68, 1. — *παρὰ δόξαν*, praeter animi sententiam, aliter atque sentimus, 42, 6. *παρὰ γνώμην*. Cf. Arn.

Cap. **38.** §. 1. *Ὁ αὐτὸς ... τῇ γνώμῃ*. Cf. adn. II, 61, 2. et Elmsl. ad Soph. Oed. R. v. 557. — *προθέντων ... λέγειν*. Alibi *προθεῖναι λόγον*, quod legitur de magistratibus dicendi potestatem civibus facientibus. Cf. *γνώμας προθεῖναι* 36, 5. et Schoem. de Comit. Athen. p. 104. — *ἔστι πρὸς τῶν ἠδικ.* Cf. adn. II, 86, 5. Tum ad *μᾶλλον* simul audi *ἢ πρὸς τῶν ἠδικημένων*. — *τῷ δράσαντι ... ἐπεξέρχεται*. De dativo cf. Matth. Gr. §. 402. 5. a. et IV, 14, 3. Sententia autem supplenda est verbis *χρόνου διατριβῆς ἐμποιηθείσης*. — *ἀμύνασθαι*. De infinitivo, quum sit subiectum enunciationis, sine articulo posito cf. Matth. Gr. §. 542. adn. 1. Rost. §. 125. 3. a. β. — *τῷ παθεῖν*. Dativus repugnat praecepto Rostii Gr. §. 101. adn. 5. Sed vid. Matth. Gr. §. 386. 6. Sieb. ad Paus. VI, 24, 4. hic Arn. — *ἀντίπαλον ὄν*, i. e. *ἴσον ὂν (τὸ ἀμύνασθαι τῷ παθεῖν)*. „Sententia est: quo propius acceptam iniuriam vindicatio sequitur, eo magis, viribus aequa quum sit, ultionem recipit, vel apta est ad ulciscendum." HAACK. Nam cum verbo *ἀναλαμβάνει* hoc incisum coniungendum est, non cum superioribus *ὅ τι ἐγγυτάτω κείμενον*, non quo participium participio subiectum ullam apud Thucydidem offensionem habeat (cf. adn. I, 50, 4. 75, 4.), sed ob membrorum aequalitatem. Augeretur concinnitas, si, id quod suasit Haas. Lucubr. Thuc. p. 115. sq., *ὄν* deleretur, ut *ἀντίπαλον* cum nomine *τιμωρίαν* iungeretur, quo *ἀντίπαλον* superiori *ἀμβλυτέρᾳ* responderet. Nunc aut *μάλιστα* simul verbis *ὅ τι ἐγγυτάτω* et *ἀμβλυτέρᾳ* contrarium, aut in articulo *τὴν τιμωρίαν*, poenam debitam, notio illi *ἀμβλυτέρα* respondens quaerenda est. Ceterum *ἀναλαμβάνει* utrum sit recipit (*ἀναδέχεται*), an repetit, dubitari potest. Hac vi alibi apud *τιμωρίας* et *δίκης* vocabula potius simplex *λαμβάνειν* legitur. —

μάζω δὲ καὶ, ὅςτις ἔσται ὁ ἀντερῶν καὶ ἀξιώσων ἀποφαίνειν τὰς μὲν Μυτιληναίων ἀδικίας ἡμῖν ὠφελίμους οὔσας, τὰς δ' ἡμετέρας ξυμφορὰς [οὐ] τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καθισταμένας. καὶ δῆλον, 2 *ὅτι ἢ τῷ λέγειν πιστεύσας τὸ πάνυ δοκοῦν ἀνταποφῆναι, ὡς οὐκ ἔγνωσται, ἀγωνίσαιτ' ἄν, ἢ κέρδει ἐπαιρόμενος τὸ εὐπρεπὲς τοῦ λόγου ἐκπονήσας παράγειν πειράσεται. ἡ δὲ πόλις ἐκ τῶν τοιῶνδε* 3 *ἀγώνων τὰ μὲν ἆθλα ἑτέροις δίδωσιν, αὐτὴ δὲ τοὺς κινδύνους ἀναφέρει. αἴτιοι δ' ὑμεῖς κακῶς* 4

Cap. 38. §. 1. *Οὐ* additur in H. et Reg. et a Valla. Cf. adn.

τὰς μὲν Μυτιληναίων ... καθισταμένας, nostros vero casus sociis detrimenta [non] afferre. Si negatio in plerisque membranis omissa recte abest, haec sic intelligenda sunt: nostras calamitates socios nobiscum perlaturos esse. „Si quidem re vera, quae Athenis earumque sociis conducebant, tantum aberat, ut eadem essent, ut plane essent contraria, et Atheniensium detrimenta sociorum emolumenta.“ ARN. In cuius explicatione acquiescunt Meyer „de nonnullis locis, qui leguntur apud Thuc.“ p. 6. sqq., et Goeller. Vide tamen quae in ed. mai. contra disseruimus, ubi praeterea huic enodationi, quam paulo altius repetitam esse et particulae *καί* accessionem requirere videri auctor in ed. 2. fatetur, congruentiores fore particulas *ἢ ... ἢ* poteramus docere. *Οὐ* recepit Did. omnino necessarium esse affirmans. „Quomodo enim,“ inquit, „Cleonem iram eorum, qui audiebant, contra Mytilenaeos movere conantem haec posse dicere existimemus, reprehendo eum, qui calamitates nostras sociis damnosas esse dicat.“ Quum tamen Athenienses in talibus consultationibus, quae sociis prodessent, parum curarent sibi solis prospicientes, Cleon adversarium non bene videtur hortaturus fuisse, ut Atheniensium calamitates sociis nihil nocere demonstraret, qua re illis, ut his ignoscerent, parum persuaderet. Neutra igitur scriptura incommodis caret, et *τὰς δ' ἡμετ. ξυμφοράς* non intelligere se profitetur Dobr. Coniecturas de his prolatas vid. in ed. mai.

§. 2. *Τὸ πάνυ δοκοῦν.* „Exspectes *τὸ πάνυ δόξαν*. Verum Cleoni ita loqui licuit, quasi populus nondum sententiam mutaverit.“ GOELL. Alii id, quod omnino videtur, inter omnes constat, interpretantur. Utrum autem haec cum *ἀνταποφῆναι*, an cum *ἔγνωσται* coniungantur, nihil refert; illud tamen ob attractionem Thucydidi frequentem (cf. adn. II, 21, 1. al.) et verborum collocationem in interpunctione praetulimus. — *ἀγωνίσαιτ' ἄν.* Ex hoc verbo pendet infinitivus *ἀνταποφῆναι*, ut 82, 8. et IV, 87. cum infinitivo copulatum valet contendere, i. e. certantem studere. In toto autem eo loco, qui sequitur, verba a certaminibus petita ad oratores sunt translata. — *τὸ εὐπρεπὲς τοῦ λόγου*, speciosum sermonem, ut 44, 4. — *παράγειν*] *ἀπατᾶν.* Schol.

§. 3. *Ἑτέροις*] *τοῖς ῥήτορσιν.* Schol. — *ἀναφέρει*]

ἀγωνοθετοῦντες, οἵτινες εἰώθατε θεαταὶ μὲν τῶν λόγων γίγνεσθαι, ἀκροαταὶ δὲ τῶν ἔργων, τὰ μὲν μέλλοντα ἔργα ἀπὸ τῶν εὖ εἰπόντων σκοποῦντες ὡς δυνατὰ γίγνεσθαι, τὰ δὲ πεπραγμένα ἤδη οὐ τὸ δρασθὲν πιστότερον ὄψει λαβόντες ἢ τὸ ἀκουσθὲν ἀπὸ τῶν λόγῳ καλῶς ἐπιτιμησάντων· καὶ μετὰ καινότητος μὲν λόγου ἀπατᾶσθαι

§. 4. *Ἀπὸ τῶν εὖ εἰπόντων σκοποῦντες.* Cass. Aug. Ven. *σκοποῦντες ἀπὸ τῶν εὖ εἰπ.*, fortasse recte.

Τὰ δὲ πεπραγμένα. Mosqu. *τῶν τὰ* (sed hoc eras.) *πεπραγμένων*, quasi legendum sit *τῶν δὲ πεπραγμένων*. Sed cf. adn.

ἀναλαμβάνει, ἀναδέχεται. Schol. Cf. Bloomf.

§. 4. *Κακῶς ἀγωνοθετοῦντες*, malos arbitros talium certaminum vos praestantes. — *θεαταὶ μὲν ... τῶν ἔργων.* „Sententia: oratio enim vobis pro factis est (*θεαταὶ τῶν λόγων*); quod factum, ita factum fingitis, ut auditis et persuaderi vobis patimini (*ἀκροαταὶ τῶν ἔργων*).“ GOELL. Prius incisum plenius sic illustrat Schol.: *μετεσκεύασται τῶν ὄντων ἐφ' ὑμῖν ἡ φύσις· οὕτως γὰρ ἀκούετε τῶν λόγων, καὶ πιστεύετε τοῖς ῥήτορσιν, ὡς ὀφθαλμοῖς τὴν πίστιν λαμβάνοντες.* Est oxymoron quoddam. In toto autem loco attende parisosin. — *ἀπὸ τῶν εὖ εἰπόντων*, secundum eos, qui bene dixerint. *Ἀπό* von ... aus cum verbo *σκοπεῖν* similiter saepius, velut I, 21. extr., iungitur. *Εὖ* Schol. explanat *πιθανῶς.* — *τὰ δὲ πεπραγμένα ... λαβόντες.* Ad *τὰ πεπραγμένα* Schol. ex superioribus repetit *σκοποῦντες*. Quod si verum est, reliqui accusativi aut ex verbo *λαβόντες* pendent, aut, si *τὸ δρασθέν* est appositio partitiva (cf. Rost. Gr. §. 101. 3. b.), ex eodem *σκοποῦντες* sic, ut plena sententia haec sit: *τῶν δὲ πεπραγμένων οὐ τὸ δρασθὲν σκοποῦντες (ὡς) πιστότερον, ὄψει λαβόντες.* Et alterutrum verum sit oportet, quia *λαβόντες* superiori *σκοποῦντες* non adiunctum esse, sed subiectum, ex diversitate temporis apparet. Si prius probandum est, *πιστότερον ὄψει λαβόντες* interpretanda sunt certius propter adspectum (propterea quod ipsi videritis) esse arbitrati, de qua vi verbi *λαμβάνειν* vid. adn. II, 42, 4.; sin alterum, aut subaudito *τὸ πιστότερον* vel *τὸ πιστόν* valent quod oculis hanc (certiorem) persuasionem vobis paraveritis, aut, si Haackius vocabulo *λαμβάνειν* percipiendi significationem iure subiecit, quod oculis *τὸ δρασθὲν* perceperitis, ut *καθορᾶσθαι τῇ ὄψει* III, 112. et similia leguntur. *Ὄψει λαβόντες* afferri pro vv. oculis conspicati dicens Stephanus in Thes. haud dubie huc respexit. De flexione *δρασθέν* cf. adn. c. 54. „Opponuntur primum *τὰ μέλλοντα* et *τὰ πεπραγμένα ἤδη*. Ex his vero opposita sibi sunt *τὸ δρασθέν*, i. e. quod vere factum ... [est], et *τὸ ἀκουσθέν* ... Cf. I, 22: *τὰ δ' ἔργα τῶν πραχθέντων.* I, 138: *τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον τοῦ γενησομένου* ... Ceterum conferri potest eiusdem sententiae locus VII, 48, 3.“ HAACK.

ἄριστοι, μετὰ δεδοκιμασμένου δὲ μὴ ξυνέπεσθαι
ἐθέλειν· δοῦλοι ὄντες τῶν ἀεὶ ἀτόπων, ὑπερόπται
δὲ τῶν εἰωθότων· καὶ μάλιστα μὲν αὐτὸς εἰπεῖν 6
ἕκαστος βουλόμενος δύνασθαι, εἰ δὲ μή, ἀνταγω-
νιζόμενοι τοῖς τοιαῦτα λέγουσι μὴ ὕστεροι ἀκο-
λουθῆσαι δοκεῖν τῇ γνώμῃ, ὀξέως δέ τι λέγοντος
προεπαινέσαι, καὶ προαισθέσθαι τε πρόθυμοι
εἶναι τὰ λεγόμενα καὶ προνοῆσαι βραδεῖς τὰ ἐξ
αὐτῶν ἀποβησόμενα· ζητοῦντές τε ἄλλο τι, ὡς 7

§. 5. Ἄριστοι] ἀντὶ τοῦ ἐπιτήδειοι. Schol. Cf. Bloomf. et de ipso ἐπιτήδειος adn. VIII, 70., de re Aristoph. Eccl. v. 581. sqq. et Equ. 1115. Suppl. autem ὄντες. — μετὰ δεδοκιμασμένου δὲ μὴ ξυνέπεσθαι, spectatam vero (ac probatam) orationem nullo modo sequi, Port. De vv. ξυνέπεσθαι μετά τινος cf. adn. II, 67, 3.

§. 6. Ἕκαστος βουλόμενος. Cohaerent haec quoque cum §. 4. init. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — ἀνταγωνιζόμενοι ... δοκεῖν. Goeller ἀνταγωνιζόμενοι in verba τῷ ἀνταγωνίζεσθαι resolvens δοκεῖν ex participio βουλόμενοι vult aptum esse. Sed hoc modo et aequalitas membrorum turbatur, et asperitas orationis augetur. Praestet igitur ἀνταγωνίζεσθαι cum emphasi intelligere, ut sit aemulantem alicui contendere. Sic Dio Cass. LII, 8: ἀνταγωνιζόμενοι μὴ δοκεῖν ὀργίζεσθαι. Cf. de simplici verbo ad §. 2. adnot. — τοιαῦτα obscurius dictum est, sive καλῶς significat, sive καινά. — μὴ ὕστεροι ... τῇ γνώμῃ, ne posteriores sententiam (propositam) sequi videamini, i. e. ne tardiores in sententia amplectenda videamini. Alias explanationes quaere in ed. mai. — ὀξέως δὲ ... προεπαινέσαι, sed (ut videantur), si quis quid acute dicat, id ante (quam ille dixerit vel priores) comprobasse. „Ἐπαινέσαι Thucydidi valere etiam consentire, probare, ex IV, 65. et V, 37. apparet.“ HEILM. Inutiles igitur videntur Reiskii et Kruegeri coniecturae προεπαῖσαι (quo aoristo Attici scriptores usi esse non videntur), προεπινοῆσαι, προϋπονοῆσαι, ex quibus altera haud dubie est optima, sed ob proximum προνοῆσαι minus grata, omnes vel ideo displicent, quod, quum iis notio ei, quae in Thucydideo προαισθέσθαι inest, simillima restituatur, totius incisi καὶ προαισθέσθαι ... τὰ λεγόμενα sententia fit languidior. Falsas aliorum enodationes redarguimus in ed. mai. — καὶ προαισθέσθαι τε. Particula καί iungi πρόθυμοι [εἶναι] cum superioribus, τέ autem alterum καί ante προνοῆσαι positum praeparari perspicuum est. Cf. Rost. Gr. §. 134. adn. 1. — εἶναι. Hic infinitivus quocunque modo explicaretur, depravari aut compositionem aut vim verborum ostendimus in ed. mai. Comment. et Supplem. Quare εἶναι delendum putamus, ut colo ante verba καὶ προαισθέσθαι posito πρόθυμοι, quemadmodum §. 5. ἄριστοι, sit idem atque πρόθυμοι ὄντες. Arnoldus in ed. 2. εἶναι grammatice quidem ad βουλόμενοι referri, sed hoc a scriptore cum superioribus οἵτινες εἰώθατε vel ἄριστοι confusum esse suspicatur.

§. 7. Ἄλλο τι ... ἢ ἐν οἷς.

εἰπεῖν, ἢ ἐν οἷς ζῶμεν, φρονοῦντες δὲ οὐδὲ περὶ
τῶν παρόντων ἱκανῶς· ἁπλῶς τε ἀκοῆς ἡδονῇ ἡσ-
σώμενοι καὶ σοφιστῶν θεαταῖς ἐοικότες καθημέ-
1 νοις μᾶλλον ἢ περὶ πόλεως βουλευομένοις. 39. ὧν
ἐγὼ πειρώμενος ἀποτρέπειν ὑμᾶς ἀποφαίνω Μυ-
τιληναίους μάλιστα δὴ μίαν πόλιν ἠδικηκότας
2 ὑμᾶς. ἐγὼ γάρ, οἵτινες μὲν μὴ δυνατοὶ φέρειν
τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν ἢ οἵτινες ὑπὸ τῶν πολεμίων
ἀναγκασθέντες ἀπέστησαν, ξυγγνώμην ἔχω· νῆσον
δὲ οἵτινες ἔχοντες μετὰ τειχῶν καὶ κατὰ θάλασ-
σαν μόνον φοβούμενοι τοὺς ἡμετέρους πολεμίους,
ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ τριήρων παρασκευῇ οὐκ ἄφρακτοι
ἦσαν πρὸς αὐτούς, αὐτόνομοί τε οἰκοῦντες καὶ
τιμώμενοι ἐς τὰ πρῶτα ὑφ' ἡμῶν τοιαῦτα εἰργά-
σαντο, τί ἄλλο οὗτοι ἢ ἐπεβούλευσάν τε καὶ ἐπα-
νέστησαν μᾶλλον ἢ ἀπέστησαν, (ἀπόστασις μέν γε

εἶτα τὴν Μυτιληναίων ἀδικίαν μεγαλύνει, οὓς τιμωμένους ὑπὸ Ἀθηναίων θρασύτητι καὶ ὕβρει πάντας, καὶ οὐ τοὺς ὀλίγους μόνον, ἐπαναστῆναι καὶ δεινῶς κολαστέους εἶναι δισχυρίζεται, ὅπως μὴ Ἀθηναῖοι κινδυνεύωσι.

Cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 7. — ἁπλῶς, denique. Cf. 45, 7. et 82, 5. — σοφιστῶν θεαταῖς] σοφιστὰς λέγει οὐ τοὺς σοφιζομένους τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ τοὺς ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγομένους, τοὺς διδασκάλους τῶν ῥητορικῶν προβλημάτων· (cf. Mor. et Bait. ad Isocr. Paneg. c. 1. §. 3.) θεατὰς δὲ αὐτοὺς τοὺς μαθητὰς καὶ ἀκροατάς. Schol. — καθημένοις. „Καθήμενοι?“ KRUEG. Hac coniectura ideo non est opus, quod sedendi verbis non raro desidiae notionem contineri constat. Cf. Bloomf. ad IV, 124, 4.

Cap. 39. §. 1. Ὧν] ὧν ἐπιτηδευμάτων, ὧν εἶπεν ἄρτι. Schol. — μάλιστα ... μίαν πόλιν. Cum iis, quae docet Matth. Gr. §. 461. e., confer hic Bloomf. et Fritzsch. ad Luci. p. 147.

§. 2. Νῆσον δὲ οἵτινες. Νῆσον gravitatis causa ante relativum collocatum est, cuius postpositi alia exempla inveniuntur c. 66. 82. IV, 80. VI, 33. 36. De Latinis vid. Kuehn. ad Cic. Tusc. III, 15, 32. De coniunctionibus similiter traiectis cf. adn. I, 10, 2. — ἐν ᾧ aut ubi, in qua parte, aut, ut saepe, dum. Male explicat Kuehn. Gr. §. 785. 1. adn. — τριήρων. De accentu cf. Rost. Gr. §. 42. 1. * et adn. 4. Goettl. Doctr. accent. p. 257. nos in ed. mai. ad IV, 26, 7. — ἐς τὰ πρῶτα, imprimis, ut c. 56. — τί ἄλλο ἤ. Cf. Matth. Gr. §. 488. 11. Rost. §. 139. 9. b. infra c. 58., de Latinis Zumpt. Gr. §. 771. — ἐπανέστησαν ... ἀπέστησαν. Dindorfius in Steph. Thes. v. ἐπανάστασις ita differre ἐπανάστασιν et ἀπόστασιν existimat, ut ἐπανάστασις sit rebellio et de iis dicatur, qui sint sub imperio, ἀπόστασις autem defectio sociorum. Et verum est ἐπανίστασθαι, propr. surgere adversus al., plerumque esse tumultum facere, rebellare. Cf. I, 115. V, 23. VIII, 63. 73. Sed hic, ubi Mytilenaei αὐτόνομοι οἰκοῦντες dicuntur ἐπαναστῆναι, non ἀποστῆναι, quia ἀπόστασις sit τῶν βίαιόν τι πασχόντων, in illo no-

τῶν βίαιόν τι πασχόντων ἐστίν), ἐζήτησάν τε
μετὰ τῶν πολεμιωτάτων ἡμᾶς στάντες διαφθεῖ-
ραι; καίτοι δεινότερόν ἐστιν, ἢ εἰ καθ' αὑτοὺς
δύναμιν κτώμενοι ἀντεπολέμησαν. παράδειγμα δὲ 3
αὐτοῖς οὔτε αἱ τῶν πέλας ξυμφοραὶ ἐγένοντο,
ὅσοι ἀποστάντες ἤδη ἡμῶν ἐχειρώθησαν, οὔτε ἡ
παροῦσα εὐδαιμονία παρέσχεν ὄκνον μὴ ἐλθεῖν
ἐς τὰ δεινά· γενόμενοι δὲ πρὸς τὸ μέλλον θρα-
σεῖς, καὶ ἐλπίσαντες μακρότερα μὲν τῆς δυνάμεως,
ἐλάσσω δὲ τῆς βουλήσεως, πόλεμον ἤραντο, ἰσχὺν
ἀξιώσαντες τοῦ δικαίου προθεῖναι· ἐν ᾧ γὰρ
ᾠήθησαν περιέσεσθαι, ἐπέθεντο ἡμῖν οὐκ ἀδικού-
μενοι. εἴωθε δὲ τῶν πόλεων αἷς ἂν μάλιστα καὶ 4
δι' ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος εὐπραξία ἔλθῃ ἐς

Cap. **39**. §. 3. *Ὄκνον μὴ ἐλθεῖν.* Cf. adn.
§. 4. *Καὶ δι' ἐλαχίστου. Καί* om. Gr. E. Ar. Chr. Dan., sed praeter ceteros libros agnoscit Clem. Alex. VI. Strom. 2. Cf. adn.

tionem ultro bellum inferendi recte quaerere videtur Krueg. Bene igitur interpretes Germanici servata adnominatione: sie haben eher einen Anfall als Abfall gemacht. De imitatoribus Thucydidis verborum vid. ed. mai. — *μέν γε*, ut I, 40, 4. — *μετὰ τῶν ... στάντες.* Similiter VII, 57. 61. Cf. hic Bloomf. Sic Latini nonnunquam stare cum al. dicunt. Eadem vi c. 10. *στῆναι πρός τινα* positum esse vidimus. *Ἡμᾶς* autem traiectum contrario *πολεμ.* propius admotum est. Cf. Muell. Hist. lit. Gr. II. p. 364.

§. 3. *Παράδειγμα δὲ ... παρέσχεν ὄκνον.* Est eadem commixtio membrorum in partitione, cuius exempla in *τὲ ... καί* particulis ad I, 16., in *μὲν ... δέ* ad I, 38, 5. adnotavimus. De *οὔτε* tali modo posito cf. 96, 3. V, 7. VI, 17. — *τῶν πέλας.* Cf. adn. I, 32, 1. — *ὄκνον μὴ ἐλθεῖν.* De negatione addita et de articulo *τοῦ*, qui in uno Par. E. legitur, omisso cf. adn. I, 16. et III, 32, 3. Non male igitur Xen. Anab. II, 4, 3: *ἵνα ... φόβος ᾖ ἐπὶ βασιλέα μὴ στρατεύειν* cod. Vat. — *μακρότερα*, i. e. *μείζω*, ut *βραχύς* saepe est *μικρός*. Cf. adn. I, 14, 3. — *προθεῖναι*] *προτιμῆσαι.* Schol. Cf. c. 84.

§. 4. *Εἴωθε δὲ ...*] *εἴωθε δὲ πρὸς ὕβριν τρέπειν ἡ εὐπραξία τῶν πόλεων ἐκείνας, αἷς ἂν αὐτὴ ἐξαίφνης ἐγγένηται καὶ ἀπροσδόκητος.* Schol. Cum sententia cf. Demosth. Olynth. II. (I.) p. 16. §. 23. et al. ab Huds. c., praeterea Liv. XXX, 42. et infra IV, 17, 4. Sed difficultatem aliquam relinquunt verba *μάλιστα ... ἀπροσδόκητος*, pro quibus ex Schol. explanatione *δι' ἐλαχίστου καὶ (μάλιστα) ἀπροσδόκητος* scribendum erat. Neque vero *καί*, quod a malis nonnullis codd. abest, deleri potest, ne insolens coniunctio superlativorum oriatur. Existimamus igitur verba sic explicanda esse: quibus maxime, et quidem minimo intervallo, insperata felicitas contigerit. De formula *δι' ἐλαχίστου* cf. Bernh. Synt. p. 235., de hoc usu verbi *ἐλθεῖν* Wund. ad Soph. Phil. v. 141. — *τὰ δὲ πολλά*] *ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.* Schol. — *κατὰ λόγον ... εὐτυχοῦντα*, res secundum rationem (i. e. prudenti ratiocinationi s. reputationi convenienter) hominibus prosperae. — *παρὰ δόξαν.* Suppl. *εὐτυχοῦντα.* — *κακοπραγίαν ... διασώζονται.* Similia dicta vid. ad Xen. Cyr. VII, 5, 76.

§. 5. *Χρῆν.* Cf. Rost. Gr. §. 120. adn. 2. Matth. §. 505. adn. — *καὶ πάλαι.* His infra verba *καὶ νῦν* respondent. — *διαφέροντας.* Cf. sd. — *τετιμῆσθαι*, honoratos esse, in honore haberi. — *καί*, i. e. quod si fecissetis. — *καὶ ἄλλως*, etiam alioqui, i. e. omnino. Cf. Steph. Thes. vol. I. p. 1554. et adn. II, 50, 2. et IV, 78, 2. Cum toto dicto IV, 61, 5. ob similitudinem orationis comparat Arn. — *τὸ μὲν θεραπεῦον ὑπερφρονεῖν.* De neutro hoc et eo, quod sequitur, cf. adn. II, 45, 1., de accusativo consequenti verbum *ὑπερφρονεῖν* Matth. Gr. §. 378. adn. 2. — *κολασθήτωσαν.* De flexione cf. Matth. Gr. §. 203. 4.

§. 6. *Ἡ αἰτία προστεθῇ. Αἰτίαν προστιθέναι τινί* etiam alios Atticos dixisse pro usitatiore *ἐπιφέρειν* et similibus discas ex Steph. Thes. v. *αἰτία* p. 1101. — *ἀπολύσητε.* Cf. adn. 56, 7. —

ὕβριν τρέπειν· τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀν-
θρώποις εὐτυχοῦντα ἀσφαλέστερα ἢ παρὰ δόξαν·
καὶ κακοπραγίαν, ὡς εἰπεῖν, ῥᾷον ἀπωθοῦνται ἢ
5 εὐδαιμονίαν διασώζονται. χρῆν δὲ Μυτιληναίους
καὶ πάλαι μηδὲν διαφέροντας τῶν ἄλλων ὑφ'
ἡμῶν τετιμῆσθαι, καὶ οὐκ ἂν ἐς τόδε ἐξύβρισαν·
(πέφυκε γὰρ καὶ ἄλλως ἄνθρωπος τὸ μὲν θερα-
πεῦον ὑπερφρονεῖν, τὸ δὲ μὴ ὑπεῖκον θαυμάζειν·)
6 κολασθήτωσαν δὲ καὶ νῦν ἀξίως τῆς ἀδικίας, καὶ
μὴ τοῖς μὲν ὀλίγοις ἡ αἰτία προστεθῇ, τὸν δὲ
δῆμον ἀπολύσητε. πάντες γὰρ ἡμῖν γε ὁμοίως

§. 5. *Χρῆν.* In compluribus libris optimis *χρή*. At vid. adn.
Διαφέροντας., Pal. m. Ar. Chr. Dan. Dio Cass. XXXVIII, 39. *διαφερόντως*, quod non displicuit Dobraeo, et recipi vult Dind. in Steph. Thes. Fortasse recte. Non satis similia certe huic sunt ea adiectiva pro adverbiis posita, quae enumerat Rost. Gr. §. 100. 2. p. 471. Cf. tamen etiam *σχολαῖος* supra c. 29., *πολύς* IV, 22., *ὀξεῖς* IV, 126., et interpretare proprie tanquam homines, qui nihil differrent.

§. 6. *Ἡμῖν.* In plerisque libris *ὑμῖν*. „*Ὑμῖν* restitui non solum propter auctoritatem optimorum librorum, sed etiam quod melius superioribus verbis videtur convenire.“ ARN. At ita etiam in proximis *ὑμᾶς* exspectaretur. Pro quo quum *ἡμᾶς* scriptor dicere maluerit, eandem *κοίνωσιν* iam in hoc *ἡμῖν* admissam, et tantum in verbo *ἀπολύσητε*, ubi sine superbia loquentis retineri non poterat, evitatam esse credideris.

ἐπέθεντο· οἷς γ' ἐξῆν ὡς ἡμᾶς τραπομένοις νῦν
πάλιν ἐν τῇ πόλει εἶναι· ἀλλὰ τὸν μετὰ τῶν
ὀλίγων κίνδυνον ἡγησάμενοι βεβαιότερον ξυναπέ-
στησαν. τῶν τε ξυμμάχων, σκέψασθε, εἰ τοῖς τε 7
ἀναγκασθεῖσιν ὑπὸ τῶν πολεμίων καὶ τοῖς ἑκοῦ-
σιν ἀποστᾶσι τὰς αὐτὰς ζημίας προςθήσετε, τίνα
οἴεσθε ὅντινα οὐ βραχείᾳ προφάσει ἀποστήσεσθαι,
ὅτ' ἂν ἢ κατορθώσαντι ἐλευθέρωσις ᾖ, ἢ σφα-
λέντι μηδὲν παθεῖν ἀνήκεστον; ἡμῖν δὲ πρὸς 8
ἑκάστην πόλιν ἀποκεκινδυνεύσεται τά τε χρήματα
καὶ αἱ ψυχαί. καὶ τυχόντες μὲν πόλιν ἐφθαρμέ-
νην παραλαβόντες τῆς ἔπειτα προσόδου, δι' ἣν
ἰσχύομεν, τὸ λοιπὸν στερήσεσθε, σφαλέντες δὲ
πολεμίους πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν ἕξομεν· καὶ ὃν
χρόνον τοῖς νῦν καθεστηκόσι δεῖ ἐχθροῖς ἀνθί-
στασθαι, τοῖς οἰκείοις ξυμμάχοις πολεμήσομεν.
40. οὔκουν δεῖ προθεῖναι ἐλπίδα οὔτε λόγῳ πιστὴν 1

ἔτι δὲ μήτε οἴκτῳ μήτε

Τραπομένοις Cass. Aug., (quanquam in hoc τρεπ. fuit,) D. Mosqu. Ar. Chr. Interpretare si ad nos se convertissent. Vulgo et Bekk. τρεπομένοις.

Cap. **40.** §. 1. *Προθεῖναι* Cass. Pal. Vall. Bekk. tacitique Aug. et m. Vulgo προςθεῖναι, quod a Goell. frustra defendi videtur. Cf. Arn.

οἷς γε, quibus quidem, i. e. si quidem iis (τῷ δήμῳ). — τὸν μετὰ ... βεβαιότερον. Sententia haec est: tutius esse arbitrati eandem belli fortunam periclitari cum optimatibus. „Κίνδυνος est alea, discrimen, et loquendi genus κίνδυνος βεβαιότερος ex una interpretandi ratione redit IV, 108." ARN.

§. 7. Τῶν τε ξυμμάχων. Genitivus ideo videtur antepositus esse, ut non solum cum verbis τοῖς τε ἀναγκασθεῖσιν ... ἀποστᾶσι, sed etiam cum remotioribus τίνα ὅντινα οὐ cohaereat. — ζημίας προςθήσετε. Προςτιθέναι similiter atque §. 6. dictum aut iniungere est, aut infligere. Cf. Krueg. ad Dion. p. 161. Arn. ad 82, 8. infra 45, 3. et ad. 44, 3. — τίνα οἴεσθε ὅντινα οὔ. Cf. Matth. Gr. §. 483 p. 1074. Kuehn. Gr. §. 789. 2.

§. 8. Ἀποκεκινδυνεύσεται. Cf. Rost. Gr. §. 116. 11. adn. 9. — τυχόντες, re bene gesta. Similiter 82, 5. IV, 63. V, 111. — τῆς ἔπειτα προσόδου ... τὸ λοιπὸν στερήσεσθε. Aut ἔπειτα aut τὸ λοιπόν potuit abesse. Cf. 46, 3. De futuro medii cf. Matth. Gr. §. 494. II. a. Rost. §. 114. adn. 1. Praeterea attende personas mutatas, ut V, 9. et alibi.

Cap. **40.** §. 1. Οὔτε λόγῳ πιστήν, neque eloquentia fretam. De qua vi adiectivi πιστός cf. Bloomf. Quoniam autem ob contrarium ὠνητήν potius impetrabilem dicendum videatur, Krueger ποριστήν coniecit. Re-

οὔτε χρήμασιν ὠνητήν, ὡς ξυγγνώμην ἁμαρτεῖν
ἀνθρωπίνως λήψονται. ἄκοντες μὲν γὰρ οὐκ ἔβλα-
ψαν, εἰδότες δὲ ἐπεβούλευσαν· ξύγγνωμον δ' ἐστὶ
2 τὸ ἀκούσιον. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ τότε πρῶτον καὶ
νῦν διαμάχομαι μὴ μεταγνῶναι ὑμᾶς τὰ προδε-
δογμένα, μηδὲ τρισὶ τοῖς ἀξυμφορωτάτοις τῇ
ἀρχῇ, οἴκτῳ καὶ ἡδονῇ λόγων καὶ ἐπιεικείᾳ,
3 ἁμαρτάνειν. ἔλεός τε γὰρ πρὸς τοὺς ὁμοίους δί-
καιος ἀντιδίδοσθαι, καὶ μὴ πρὸς τοὺς οὔτ' ἀν-
τοικτιοῦντας ἐξ ἀνάγκης τε καθεστῶτας ἀεὶ πο-
λεμίους· οἵ τε τέρποντες λόγῳ ῥήτορες ἕξουσι καὶ
ἐν ἄλλοις ἐλάσσοσιν ἀγῶνα, καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡ μὲν
πόλις βραχέα ἡσθεῖσα μεγάλα ζημιώσεται, αὐτοὶ
δὲ ἐκ τοῦ εὖ εἰπεῖν τὸ παθεῖν εὖ ἀντιλήψονται·
καὶ ἡ ἐπιείκεια πρὸς τοὺς μέλλοντας ἐπιτηδείους
καὶ τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι μᾶλλον δίδοται ἢ πρὸς
τοὺς ὁμοίους τε καὶ οὐδὲν ἧσσον πολεμίους ὑπο-

ἡδονῇ λόγων μήτε ἐπιεικείᾳ δεῖν ἐνδοῦναι διδάξας διὰ κεφαλαίων ἀποδείκνυσιν, ὅτι δίκαιά τε καὶ ξύμφορα παραινεῖ.

spondeas tamen πιστήν verbis 38, 2: τῷ λέγειν πιστεύσας stabiliri, et Thucydidem sola nomina λόγῳ et χρήμασιν contraria posuisse. — ὡς ξυγγνώμην ... λήψονται, propr. fore, ut veniam humanitus peccandi accipiant, i. e. ut veniam peccandi ideo accipiant, quia peccare humanum sit. Cf. 45, 3. et Xen. Cyr. VI, 1, 37. atque de articulo τοῦ omisso Matth. Gr. §. 542. adn. 1. b. et adn. I, 16. — ξύγγνωμον] συγγνώμης ἄξιον. Schol. Cf. IV, 38, 6. Sententiae exempla alia vide in ed. mai. Cf. Bloomf. ad IV, 98. De accentu vocis ξυγγν., quum in Pal. ξυγγνῶμον legatur, cf. Goettl. Doctr. accent. p. 330.

§. 2. Καὶ τότε] διεμαχεσάμην δηλονότι. Schol. Cf. adn. I, 86, 2. — διαμάχομαι, pertinaciter contendo, pugnando obtinere studeo. Cf. c. 42. et praeter alios Pflugk. ad Eur. Alc. v. 694. — μεταγνῶναι. Non tam poenitendi, quam aliter decernendi notionem, aut certe ambas, hic in hoc verbo inesse docet Arn.

§. 3. Ἔλεος. Hoc vocabulum quum pro superiore οἶκτος substitutum sit, utrumque nomen hic certe prorsus non differre existimandum est. — τοὺς ὁμοίους, pares animis, similiter animatos. Cf. adn. I, 71, 2. — ἐξ ἀνάγκης, necessario. Cf. VI, 44. al. — οἵ τε τέρποντες cet. Hinc explicatur, cur non oporteat ἡδονῇ λόγων peccare. — βραχέα ἡσθεῖσα μεγάλα ζημιώσεται. Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. et §. 114. adn. 1. Attende hic et in proximis πάρισα καὶ ἀντίθετα. — τὸ παθεῖν εὖ] τὸ χρηματίσασθαι ὑπὸ τῶν Μιτυληναίων. Schol. — ἐπιτηδείους. Cf. adn. I, 60, 2. — ὁμοίους, si recte scriptum est, significat pares atque antea, sibi constantes (in odio). Non male tamen Thiersch. ὁμοίως coniecit, quo probato oritur dicendi genus simile his: μέγιστον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα VII, 44., πλεῖστος

λειπομένους. ἓν δὲ ξυνελὼν λέγω, πειθόμενοι μὲν 4
ἐμοὶ τά τε δίκαια ἐς Μυτιληναίους καὶ τὰ ξύμφορα ἅμα ποιήσετε, ἄλλως δὲ γνόντες τοῖς μὲν οὐ χαριεῖσθε, ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς μᾶλλον δικαιώσεσθε. εἰ γὰρ οὗτοι ὀρθῶς ἀπέστησαν, ὑμεῖς ἂν οὐ χρεὼν ἄρχοιτε· εἰ δὲ δή, καὶ οὐ προσῆκον, ὅμως ἀξιοῦτε τοῦτο δρᾶν, παρὰ τὸ εἰκός τοι καὶ τούσδε ξυμφόρως δεῖ κολάζεσθαι, ἢ παύεσθαι τῆς ἀρχῆς καὶ ἐκ τοῦ ἀκινδύνου ἀνδραγαθίζεσθαι.
τῇ τε αὐτῇ ζημίᾳ ἀξιώσατε ἀμύνασθαι, καὶ μὴ 5
ἀναλγητότεροι οἱ διαφεύγοντες τῶν ἐπιβουλευσάντων φανῆναι, ἐνθυμηθέντες, ἃ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς ποιῆσαι κρατήσαντας ὑμῶν, ἄλλως τε καὶ προϋπάρ-
ξαντας ἀδικίας. μάλιστα δὲ οἱ μὴ ξὺν προφάσει 6
τινὰ κακῶς ποιοῦντες ἐπεξέρχονται καὶ διόλλυνται τὸν κίνδυνον ὑφορώμενοι τοῦ ὑπολειπομένου

§. 5. *Οἱ διαφεύγοντες.* H. *οἱ διαφυγόντες.* Sed vid. adn. II, 2, 4. et interpr. Xen. Anab. VI, 1 (3), 4.

φόβος καὶ οὐδενὸς ἐλάσσων VII, 85., aliis.

§. 4. *Ἓν δὲ ξυνελὼν λέγω.* Alibi sine numerali. Cf. adn. I, 70, 9. — *ὑμᾶς δὲ ... δικαιώσεσθε*, vos vero ipsos vestro iudicio magis damnabitis. „Etenim *δικαιοῦν* ex notione aequum censendi accipit vim condemnandi et puniendi.“ ARN. Exempla vide apud eundem, apud Bloomf. et in Steph. Thes. Cf. *δικαίωσις* VIII, 66. *Δικαιώσετε* coniecit Elmsl. ad Eur. Med. v. 93., ad quod praeoptandum propensi sunt Dind. et Bloomf. Confer tamen Buttm. Gr. max. II. 1. p. 86. ed. 2. et de medio cum pronomine reflexivo iuncto I, 33, 3. — *εἰ ... ἀπέστησαν, ὑμεῖς ἂν ... ἄρχοιτε.* Cf. Matth. Gr. §. 508. c. adn. 1. et §. 524. adn. 2. Rost. §. 121. 10. A. — *οὐ χρεών* et *οὐ προσῆκον.* Cf. Matth. Gr. §. 564. Rost. §. 131. 5. Duk. ad VI, 82. — *ξυμφόρως.* Schol.: *τοῦ συμφέροντος ἕνεκα.* Cf. adn. II, 64, 2. — *ἐκ τοῦ ἀκινδύνου* (= *ἀκινδύνως*, cf. adnotat. I, 51, 2.) *ἀνδραγαθίζεσθαι.* Cf. *ἀπραγμοσύνῃ ἀνδραγαθίζεσθαι* II, 63, 2.

§. 5. *Τῇ τε αὐτῇ ζημίᾳ*] ... *ᾗ ἂν ἐτιμωρήσαντο καὶ αὐτοὶ ὑμᾶς, περιγενόμενοι ὑμῶν.* Schol. — *ἀναλγητότεροι*, i. e. *ἀναισθητότεροι, ἧσσον ἀλγοῦντες ἐφ᾽ οἷς ἀδικεῖσθε.* — *οἱ διαφεύγοντες.* Cf. sd. — *ἃ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς ποιῆσαι*, quae verisimile est ipsos facturos fuisse, propr. quae verisimile erat ipsos facturos esse. De verbis *εἰκὸς ἦν* vid. Rost. Gr. §. 120. adn. 2., de aoristi infinitivo adn. I, 81. extr.

§. 6. *Διόλλυνται* active disperdunt, funditus perditum eunt, interpretantur Bloomf. Arn. al., quae explanatio defensa est maxime a Doederl. Lect. Homer. spec. III. p.

ἐχθροῦ· ὁ γὰρ μὴ ξὺν ἀνάγκῃ τι παθὼν χαλε-
7 πώτερος διαφυγὼν τοῦ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθροῦ. μὴ ἐπίλογοι.
οὖν προδόται γένησθε ὑμῶν αὐτῶν, γενόμενοι δ᾽ ὅ τι ἐγγύτατα τῇ γνώμῃ τοῦ πάσχειν, καὶ ὡς πρὸ παντὸς ἂν ἐτιμήσασθε αὐτοὺς χειρώσασθαι, νῦν ἀνταπόδοτε, μὴ μαλακισθέντες πρὸς τὸ παρὸν αὐτίκα, μηδὲ τοῦ ἐπικρεμασθέντος ποτὲ δει-
8 νοῦ ἀμνημονοῦντες. κολάσατε δὲ ἀξίως τούτους τε

§. 6. *Ἀνάγκῃ.* Cass. Cl. Ven. Vind. Mosqu. Ar. Chr. Dan. et corr. Aug. *δίκῃ.* „Si vulgatam lectionem et Vallae ... interpretationem sequimur, sententia erit: qui ab alio, nulla necessitate ad vim vel iniuriam faciendam coacto, [propr. praeter necessitatem, i. e. quum eum non lacessierit,] laesus est. Fortassis ita scripserit Thucydides. Sed tamen altera scriptura *ξὺν δίκῃ* non male respondet praecedenti sententiae; nam qui aliquem *μὴ ξὺν προφάσει* malo afficit, eum utique *μὴ ξὺν δίκῃ* laedit.“ DUK. Scripturam *ξὺν δίκῃ* tamen correctionis seu interpretationis speciem habere recentiores critici censent.

§. 7. *Ἐγγύτατα τῇ.* In optimis libris male *ἐγγυτάτῃ.* „Quod ... librariis tribuendum videtur, qui neglexerunt geminare syllabam *τα* ... Cf. I, 143. *καὶ νῦν χρὴ ὅ τι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας.*“ DUK. Cf. etiam adn.

11. sq. Sed is refutatus est a Wex. Epist. crit. p. 10. sive apud nos in ed. mai. ad VI, 12. Recte igitur Hermannus *διόλλυνται* cum participio *ὑφορώμενοι* iungi iussit, ut hoc diceretur: dispereunt, si suspicantur, i. e. tolerare non possunt vivere suspicantes. — *μὴ ξὺν ἀνάγκῃ.* Cf. sd. — *τοῦ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθροῦ*, quam is, qui ex aequo inimicus fuit, i. e. qui pariter inimicum se praebuit, aeque alterum laesit (atque hic ipsum). Sic nunc Arn. quoque. Ceterum cf. ed. mai. et de formula *ἀπὸ τῆς ἴσης* adn. I, 15, 2.

§. 7. *Γενόμενοι ... πάσχειν*, sed cogitatione quam proxime accedentes ad mala, quae passuri eratis, sive haec mala cogitatione fingentes, animo concipientes vel praecipientes. Similiter *γενέσθαι λόγῳ ἐν χρόνῳ* Plat. Menex. c. 9., *τῇ διανοίᾳ* (vel *τὴν διάνοιαν*) *ἐν τῷ δικαστηρίῳ* Aeschin. c. Ctes. §. 153. — *καὶ ὡς* cet. Aut ante *ὡς* ex verbis *γενόμενοι τῇ γνώμῃ* participium cogitandi vim habens repetendum, aut copulatis per orationis mutationem verbis *γενόμενοι δὲ καὶ ὡς ἂν ἐποιήσασθε* coniunctio *ὡς* quia interpretanda. Participium enim cum enunciatis temporalibus et causalibus interdum *καί* particula copulari videbimus ad IV, 63, 4. — *πρὸ παντὸς ἂν ἐτιμήσασθε.* Cf. Matth. Gr. §. 575. extr. — *μαλακισθέντες.* Cf. adn. 37, 1. — *πρὸς τὸ παρὸν αὐτίκα*, ob praesentem nunc ipsorum fortunam. Haereas in dicendi genere et ob collocationem verborum et ob verbositatem. Sed de illa cf. adn. I, 137, 4. II, 7, 2. al.; haec non maior certe est quam in formulis *ἐν τῷ τότε παρόντι* I, 95, 7., *τῶν ἔπειτα μελλόντων* I, 123, 1., similibus. *Τὸ παραυτίκα* tamen coniecit Schneider Saxo.

§. 8. *Κολάσατε ... τούτους τε.* De collocatione verbo-

καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις παράδειγμα σαφὲς καταστήσατε, ὃς ἂν ἀφιστῆται, θανάτῳ ζημιωσόμενον. τόδε γὰρ ἢν γνῶσιν, ἧσσον τῶν πολεμίων ἀμελήσαντες τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν μαχεῖσθε ξυμμάχοις."

Κλέωνι Διόδοτος ἀντιλέγει.

41. Τοιαῦτα μὲν ὁ Κλέων εἶπε. μετὰ δ' αὐτὸν Διόδοτος ὁ Εὐκράτους, ὅςπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐκκλησίᾳ ἀντέλεγε μάλιστα μὴ ἀποκτεῖναι Μυτιληναίους, παρελθὼν καὶ τότε ἔλεγε τοιάδε.

Διοδότου δημηγορία ὑπὲρ τῶν Μυτιληναίων, ὃς ἐλέγχει μὲν τοὺς μεμφομένους τοὺς λόγους καὶ ἐκφοβοῦντας τοὺς ἀντιλέγοντας·

42. „Οὔτε τοὺς προθέντας τὴν διαγνώμην 1
αὖθις περὶ Μυτιληναίων αἰτιῶμαι, οὔτε τοὺς μεμφομένους μὴ πολλάκις περὶ τῶν μεγίστων βουλεύεσθαι ἐπαινῶ· νομίζω τε δύο τὰ ἐναντιώτατα εὐβουλίᾳ εἶναι, τάχος τε καὶ ὀργήν, ὧν τὸ μὲν μετὰ ἀνοίας φιλεῖ γίγνεσθαι, τὸ δὲ μετὰ ἀπαι-

Cap. 42. §. 1. *Νομίζω τε* Cass. Aug. Cl. Ven. F. Pal. It. Vat. Reg. Gr. Laur. Mosqu. m. Vulgo et Bekk. *νομίζω δέ.* *Τέ* ad negationem refertur etiam I, 67, 1. VII, 63, 3. Atque etiam apud Latinos particulas copulativas quum alibi tum post negationes ad contraria coniungenda legi docet Hand. Tursell. II. p. 494. sqq. Arnoldus quae vulgatae olim opposuit, nunc omisit.

rum ex anacolutho orta cf. adn. I, 16. II, 37, 2. III, 36, 2. — *ζημιωσόμενον.* Participium Dukas ideo positum esse censet, quia verba (*παράδειγμα*) *σαφὲς καταστήσατε* idem atque *δηλώσατε* valeant. Cf. adn. c. 64. init. Goeller contra appositionem vult esse vocis *παράδειγμα.* Utraque ratio habet, quod displiceat; praeferimus tamen illam. De dativo *θανάτῳ* cf. II, 65, 3., de flexione verbi §. 3.

Cap. 41. *Εὐκράτους.* Estne ὁ *στυππειοπώλης* Aristoph. Equ. v. 129., ubi cf. Schol., an frater Niciae? Cf. Roscher. de Vit. Thuc. p. 411. — *ἀντέλεγε ... μὴ ἀποκτεῖναι.* Cf. Rost. Gr. §. 135. 6. b. α).

Cap. 42. Cum Diodotea oratione conferri potest Caesariana apud Salust. Cat. 51. „*Ἰστέον δέ, ὅτι ὁ μὲν Κλέων τὸ δίκαιον* [*μάλιστα*] *προβάλλεται, οὗτος δὲ ὁ Διόδοτος* [*μόνον*] *τὸ συμφέρον.*" Schol.

§. 1. *Οὔτε τοὺς προθέντας ... αἰτιῶμαι*] *πρὸς τὸ „καὶ θαυμάζω μὲν τῶν προθέντων αὖθις* [*περὶ Μυτιληναίων λέγειν*" 38, 1.] Schol. — *τὴν διαγνώμην,* fere idem atque *γνώμας* 36, 5., cf. I, 139, 3., aliter ac I, 87, 6. — *τοὺς μεμφομένους μὴ ... βουλεύεσθαι*] *πρὸς τὸ „εἰ βέβαιον ἡμῖν μηδὲν καθεστήξει ὧν ἂν δόξῃ πέρι."* [38, 3.] Schol. *Μή* om. unus Mosqu. Cf. de eo Matth. Gr. §. 534. adn. 5. — *ἐναντιώτατα ... ὀργήν.* Cf. Cort. ad Salust. Iug. c. 64. — *τὸ μὲν ... τὸ δέ.* Utrum *τό* ad utrum nomen referatur, ambigitur. Cf. adn. I, 68, 4. Quare etiam de notionibus vocabulorum *ἄνοια, ἀπαιδευσία, βρα-*

2 δευσίας καὶ βραχύτητος γνώμης. τούς τε λόγους
ὅςτις διαμάχεται μὴ διδασκάλους τῶν πραγμάτων γίγνεσθαι, ἢ ἀξύνετός ἐστιν, ἢ ἰδίᾳ τι αὐτῷ διαφέρει· ἀξύνετος μέν, εἰ ἄλλῳ τινὶ ἡγεῖται περὶ τοῦ μέλλοντος δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ ἐμφανοῦς φράσαι, διαφέρει δ' αὐτῷ, εἰ βουλόμενός τι αἰσχρὸν πεῖσαι εὖ μὲν εἰπεῖν οὐκ ἂν ἡγεῖται περὶ τοῦ μὴ καλοῦ δύνασθαι, εὖ δὲ διαβαλὼν ἐκπλῆξαι ἂν τούς τε ἀντεροῦντας καὶ τοὺς ἀκουσομέ-
3 νους. χαλεπώτατοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ χρήμασι προςκατηγοροῦντες ἐπίδειξίν τινα. εἰ μὲν γὰρ ἀμαθίαν κατῃτιῶντο, ὁ μὴ πείσας ἀξυνετώτερος ἂν δόξας εἶναι ἢ ἀδικώτερος ἀπεχώρει· ἀδικίας δ' ἐπιφερομένης πείσας τε ὕποπτος γίγνεται, καὶ μὴ τυ-

χύτης (tenuitas vel brevitas) *γνώμης* dubitatur. Cf. ed. mai.

§. 2. *Τούς τε λόγους ...*] *πρὸς τὸ „θεαταὶ μὲν τῶν λόγων γίγνεσθαι" καὶ τὰ ἑξῆς* [38, 4. sqq.] Schol. — *διαμάχεται.* Cf. adn. 40, 2. — *ἢ ἰδίᾳ τι αὐτῷ διαφέρει,* aut privatim aliquid ipsius interest. Cf. Bloomf. hic et ad I, 68, 2. — *εὖ μὲν εἰπεῖν ... εὖ δὲ διαβαλών.* In his, quae inter se respondere patet, *εὖ* cum eadem ambiguitate dictum est, quae in Latino probe inest. — *οὐκ ἂν ἡγεῖται.* *Ἄν* cum infinitivo cohaerere perspicuum est. Cf. adn. I, 22, 1. Cum eodem autem iungendum est *οὐκ*, ita ut *οὐ δύνασθαι* valeat *ἀδυνατεῖν*, quare *οὐκ* post *εἰ* positum est. Cf. Rost. Gr. §. 135. adn. 2.

§. 3. *Χαλεπώτατοι δὲ ... ἐπίδειξίν τινα.* „Tanguntur Cleonis criminationes 38, 3: *κέρδει ἐπαιρόμενος τὸ εὐπρεπὲς τοῦ λόγου ἐκπονήσας παράγειν πειράσεται.* [Cf. 40, 3.] At ii atrocissime agunt, qui, praeterquam quod in universum de inutilitate publice dicendi queruntur, oratorem criminantur vana quadam ostentatione eloquentiae, ut pro ea pecunias accipiat, uti. *Προςκατηγορεῖν ἐπίδειξιν* (scil. *τῶν ῥητόρων*) est exemplum eiusdem verborum compositionis, cuius *ἀδικία κατηγορεῖτο αὐτοῦ* I, 95., ubi cf. adn. Exprobrare (oratoribus) ostentationem eloquentiae non sinceram. *Ἐπίδειξιν ἐπὶ χρήμασιν*, ostentationem pecuniarum (seu lucri) causa (factam), quae est notissima significatio praepositionis *ἐπί* cum dativo iunctae." ARN. Verba *ἐπὶ χρήμασι* ponderis sui causa statim post articulum *οἱ* posita sunt. *Καί* vero aut abesse aut post eundem articulum collocari malumus. — *ἀξυνετώτερος ... ἢ ἀδικώτερος,* imperitus potius quam iniustus. Non semper igitur ea est vis talium, quam commemorat Matth. Gr. §. 456. — *ἀπεχώρει*] *τοῦ δικαστηρίου δηλονότι.* Schol. Est Lat. discedere. — *ἀδικίας δ' ἐπιφερομένης.* *Ἀδικία* est *τὸ ἐπὶ χρήμασι λέγειν, ἐπιφέρειν* autem, ut in notissimo dicendi genere *αἰτίαν ἐπιφέρειν τινί*, est attribuere, obiicere. — *μὴ τυχών.*

χῶν μετὰ ἀξυνεσίας καὶ ἄδικος. ἥ τε πόλις οὐκ 4
ὠφελεῖται ἐν τῷ τοιῷδε· φόβῳ γὰρ ἀποστερεῖται
τῶν ξυμβούλων, καὶ πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο ἀδυνά-
τους λέγειν ἔχουσα τοὺς τοιούτους τῶν πολιτῶν·
ἐλάχιστα γὰρ ἂν πεισθείησαν ἁμαρτάνειν. χρὴ δὲ 5
τὸν μὲν ἀγαθὸν πολίτην μὴ ἐκφοβοῦντα τοὺς
ἀντεροῦντας, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου φαίνεσθαι ἄμει-
νον λέγοντα, τὴν δὲ σώφρονα πόλιν τῷ τε πλεῖ-
στα εὖ βουλεύοντι μὴ προςτιθέναι τιμήν, ἀλλὰ
μηδ' ἐλασσοῦν τῆς ὑπαρχούσης, καὶ τὸν μὴ τυ-
χόντα γνώμης οὐχ ὅπως ζημιοῦν, ἀλλὰ μηδ'
ἀτιμάζειν. οὕτω γὰρ ὅ τε κατορθῶν ἥκιστα ἂν 6
ἐπὶ τῷ ἔτι μειζόνων ἀξιοῦσθαι παρὰ γνώμην

§. 6. Ἐπὶ τῷ. Cass. Aug. Ven. Pal. It. Vat. Reg. Mosqu. ἐπὶ τό. Et ἐπί consilium significans non solum, ubi de rebus arcessendis agatur (ut I, 116. IV, 13.), aut ubi loci et consilii notio (ut in formula ἐπὶ θήραν) una cogitetur, cum accusativo coniungi posse ex dicendi generibus ἐφ' ὅπερ I, 59. et ἐπὶ τοῦτο V, 87. sane intelligitur. Cf. sd. IV, 3. Infinitivi tamen in accusativo ita positi apud Thucydidem exempla nulla reperiuntur, dativi plurima. Vid. I, 34. 38. 74. 121. al.

Cf. adn. 39, 8. — ἄδικος. Intellig. γίγνεται (τοῖς ἀνθρώποις, hominum iudicio,) δοκεῖ.

§. 4. Τοὺς τοιούτους τῶν πολιτῶν. Quales sunt οἱ ἐπὶ χρήμασι προςκατηγοροῦντες ἐπίδειξίν τινα. — πεισθείησαν. Refertur ad collectivum ἡ πόλις. Perspicuitati consulitur Dobraei coniectura πεισθείη ἄν, cui non obstat iteratum ἄν. Cf. Rost. Gr. §. 120. adn. 4.

§. 5. Χρὴ δὲ ...] τὸ ἑξῆς, χρὴ φαίνεσθαι μὴ ἐκφοβοῦντα, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου ἄμεινον λέγοντα. Schol. At ex collocatione verbi φαίνεσθαι consecutionem verborum hanc potius esse ab Arn. probatam: φαίνεσθαι ἄμεινον λέγοντα, μὴ ἐκφοβοῦντα ..., ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἴσου, videtur apparere. „Ἀπὸ τοῦ ἴσου potest esse aequo iure, aequa conditione; nam qui alium contra se dicentem corruptelae insimulat, non patitur eum aequo iure esse secum, sed conditionem illius deteriorem facit.“ DUK. — μὴ προςτιθέναι τιμήν, non quidem addere novum honorem. — ἀλλὰ μηδ' ... ὑπαρχούσης. Ad superiora πείσας τε ὕποπτος γίγνεται respici docet Arn. Particulas ἀλλὰ μηδέ etiam Latini hic et paulo post iisdem sed ne ... quidem exprimunt, Germani hic aber auch nicht, postea sondern nicht einmal dicunt. — τὸν μὴ τυχόντα γνώμης. Haec cohaerent. „Cf. II, 35. τῆς ἑκάστου δόξης τυχεῖν.“ ARN. Dio Cass. LII, 33: τοὺς μὲν τυχόντας τῆς γνώμης καὶ ἐπαίνει καὶ τίμα· τοὺς δ' ἁμαρτόντας μήτ' ἀτιμάσῃς ποτὲ μήτ' αἰτιάσῃ. Ubi οἱ τυχόντες τῆς γνώμης sunt iidem, de quibus antea haec dixit: ἂν ἀρεσθῇς τοῖς λεχθεῖσιν ὑπ' αὐτῶν. — οὐχ ὅπως. Cf. adn. I, 35, 4.

§. 6. Ὅ τε μὴ ἐπιτυχὼν ... τὸ πλῆθος, et qui exciderit consilio, (sive cui non successerit,) minime eadem re, (id est) et ipse aliquid gratificans, multitudinem sibi conciliare cupiat. Ἥκιστ' ἄν ex superiore membro mente repetenda, et verba χαριζόμενος ... αὐτός explicatio, qualem ἐπεξήγησιν vocant, pronominis τῷ αὐτῷ videntur esse. At solo ἄν repetito Meyer „de nonnullis locis apud Thuc.“ p. 11. sic interpretatur: et qui non assecutus est, eadem de causa, gratus ex parte aliqua et ipse, studuerit multitudinem sibi conciliare. Τῷ αὐτῷ igitur ei videtur esse διὰ τὸ τὴν πόλιν τὸν μὴ τυχόντα γνώμης οὐχ ὅπως ζημιοῦν, ἀλλὰ μηδ' ἀτιμάζειν. Ex hac tamen explicatione alterum membrum priori minus respondet.

τι καὶ πρὸς χάριν λέγοι, ὅ τε μὴ ἐπιτυχὼν ὀρέ-
γοιτο τῷ αὐτῷ, χαριζόμενός τι καὶ αὐτός, προς-
1 άγεσθαι τὸ πλῆθος. 43. ὧν ἡμεῖς τἀναντία δρῶ-
μεν, καὶ προςέτι, ἤν τις καὶ ὑποπτεύηται κέρδους
μὲν ἕνεκα, τὰ βέλτιστα δὲ ὅμως λέγειν, φθονή-
σαντες τῆς οὐ βεβαίου δοκήσεως τῶν κερδῶν τὴν
2 φανερὰν ὠφελίαν τῆς πόλεως ἀφαιρούμεθα. κα-
θέστηκε δὲ τἀγαθὰ ἀπὸ τοῦ εὐθέος λεγόμενα
μηδὲν ἀνυποπτότερα εἶναι τῶν κακῶν, ὥςτε δεῖν
ὁμοίως τόν τε τὰ δεινότατα βουλόμενον πεῖσαι
ἀπάτῃ προςάγεσθαι τὸ πλῆθος, καὶ τὸν τὰ ἀμεί-
3 νω λέγοντα ψευσάμενον πιστὸν γενέσθαι. μόνην
τε πόλιν διὰ τὰς περινοίας εὖ ποιῆσαι ἐκ τοῦ
προφανοῦς, μὴ ἐξαπατήσαντα, ἀδύνατον· ὁ γὰρ
διδοὺς φανερῶς τι ἀγαθὸν ἀνθυποπτεύεται ἀφα-

ἐλέγχει δὲ καὶ Ἀθηναίους ὑπόπτως ἐς τοὺς ῥήτορας ἔχοντας.

Cap. 43. §. 2. Βουλόμενον. In optimis libris βουλευόμενον. §. 3. Πόλιν. Cf. adn.

Cap. 43. §. 1. Ὧν ... τἀναντία. Cf. Matth. Gr. §. 366. adn. 2. Rost. §. 108. adn. 19. infra 46, 5. — κέρδους μὲν ... δὲ ὅμως. Germani membra potius inverterent τὰ βέλτιστα μέν, κέρδους δὲ ὅμως ἕνεκα. — φθονήσαντες ... κερδῶν. Sententia haec est: invidentes ei lucra, quae eum sibi parasse suspicamur, quam parum certa est haec suspicio. De feminino βέβαιος cf. hic Duk. et adn. I, 32, 1.

§. 2. Ἀπὸ τοῦ εὐθέος λεγόμενα. „Quum recta dicuntur, id est sine ullo verborum circuitu.“ STEPH. Cf. adn. I, 34, 3. et de neutro εὐθέος Herm. ad Vig. §. 40. b. Contraria ponuntur paulo post ἀπάτῃ et ψευσάμενον.

§. 3. Μόνην τε πόλιν. De articulo τήν, qui in uno Mosqu. post τέ legitur, apud πόλεως nomen omisso vid. adn. I, 10, 2. Hic πόλιν cum voce μόνην arcte iungi, atque ex hoc appositionis seu praedicati accusativo accusativus subiecti repeti potest, hoc modo: τὴν πόλιν (ἡμῶν) μόνην πόλιν cet., i. e. ἡ πόλις ἡμῶν μόνη ἐστὶ πόλις, ἣν cet. — διὰ τὰς περινοίας] τὰς περιεργίας. Schol. „Significat nimiam animi sollertiam non solum omnia, quae vere in re aliqua videri possunt, videntem, sed etiam amplius quiddam cogitantem.“ ARN. — ἐκ τοῦ προφανοῦς, ut ἀπὸ τ. πρ. I, 35, 4. Cf. adn. I,

νῶς πη πλέον ἕξειν. χρὴ δὲ πρὸς τὰ μέγιστα καὶ 4
ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦν τι ἡμᾶς περαιτέρω προ-
νοοῦντας λέγειν ὑμῶν τῶν δι' ὀλίγου σκοπούν-
των, ἄλλως τε καὶ ὑπεύθυνον τὴν παραίνεσιν
ἔχοντας πρὸς ἀνεύθυνον τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν.
εἰ γὰρ ὅ τε πείσας καὶ ὁ ἐπισπόμενος ὁμοίως 5
ἐβλάπτοντο, σωφρονέστερον ἂν ἐκρίνετε· νῦν δὲ
πρὸς ὀργὴν ἥντινα τύχητε ἔστιν ὅτε σφαλέντες
τὴν τοῦ πείσαντος μίαν γνώμην ζημιοῦτε, καὶ
οὐ τὰς ὑμετέρας αὐτῶν, εἰ πολλαὶ οὖσαι ξυνεξή-
μαρτον. 44. ἐγὼ δὲ παρῆλθον οὔτε ἀντερῶν 1

ἔπειτα λέγει, ὅτι οὐ περὶ

§. 4. Ἀξιοῦν τι coniectura est Kruegeri et Haasii. Vulgo et Bekk. ἀξιοῦντι. Cf. adn.

§. 5. Ἥντινα. Vat. ἥν τινα, quo probato iungenda ἥν τινα τύχητε σφαλέντες. At non τινά, sed τί, dicendum videtur fuisse, ut I, 140. ἢν ἄρα τι καὶ σφαλλώμεθα. Cf. VIII, 24, 32. 92. Pluralis verbis τὰ πλείω σφαλῆναι I, 69. et similibus in Bloomf. ed. 2. adscriptis non satis defendatur. Ἥν τινος coniecit Dissen, ut τοῦδε σφάλλεσθαι legitur V, 110., ἁπάντων VIII, 76. al. Τινά om. Cl. et Gr. Cf. adn.

51, 2. — πλέον ἕξειν. Cf. adn. I, 37, 4.

§. 4. Πρὸς τὰ μέγιστα, quod attinet ad res maximas, quum summa commoda aguntur. — καὶ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦν τι. Vulgo ἀξιοῦντι. Interpretantur autem vulgatam in illa tali existimatione vestra (de rhetoribus, maligna et invidiosa). „Vitiosum esse ἀξιοῦντι, ne de ipsa iam eius vocis significatione dicam, poterat duobus modis intelligi; primum quod τὸ τοιόνδε ἀξιοῦν non potest dici; (nullum enim participiorum, quae neutro genere pro substantivis poni aiunt, exemplum tale est, ut participio additum sit nomen aliquod vel adiectivum vel adiectivi speciem habens;) deinde quod ἐν τῷ τοιῷδε [cf. adn. II, 36, 1.] sic per se intellectum legitur frequentissime (ut c. 42. itemque II, 36. V, 88. et τῷ τοιούτῳ III, 81. IV, 56. al.)" HAAS. Lucubr. Thuc. p. 37. sqq., qui ne sententiam quidem vulgatae satis aptam esse demonstrare studet p. 41. sq., praeterea καί docens sonare etiam, adeo. — ἀξιοῦν τι ἡμᾶς... σκοπούντων, (oportet) velle nos paulo longius prospicientes dicere quam vos, qui per breve tempus res consideratis (post brevissimam considerationem quaestionis fertis suffragia). De verbis δι' ὀλίγου cf. adn. I, 77, 6., de neutro τί comparativo anteposito Matth. Gr. §. 487. 4. — ὑπεύθυνον τὴν παραίνεσιν ἔχοντας. Poterant enim iis intendi γραφαὶ παρανόμων.

§. 5. Πρὸς ὀργὴν ἥντινα τύχητε, ad quemlibet animi motum, in der ersten besten Aufwallung. Plene πρὸς ὀργὴν (πρὸς) ἥντινα (ἂν) τύχητε (ζημιοῦντες). Πρὸς ὀργήν dictum esse pro ὀργῇ, ut VIII, 27., et πρὸς φόβον frequenter apud optimos scriptores, docet Bloomf. Cf. adn. II, 65, 8. De ἄν omisso cf. Rost. Gr. §. 123. adn. 1. infra IV, 17. 18. VII, 77. Non

περὶ Μυτιληναίων, οὔτε κατηγορήσων. οὐ γὰρ
περὶ τῆς ἐκείνων ἀδικίας ἡμῖν ὁ ἀγών, εἰ σω-
φρονοῦμεν, ἀλλὰ περὶ τῆς ἡμετέρας εὐβουλίας.
2 ἤν τε γὰρ ἀποφήνω πάνυ ἀδικοῦντας αὐτούς, οὐ
διὰ τοῦτο καὶ ἀποκτεῖναι κελεύσω, εἰ μὴ ξυμφέ-
ρον· ἤν τε καὶ ἔχοντές τι ξυγγνώμης εἶεν, εἰ τῇ
3 πόλει μὴ ἀγαθὸν φαίνοιτο. νομίζω δὲ περὶ τοῦ
μέλλοντος ἡμᾶς μᾶλλον βουλεύεσθαι ἢ τοῦ πα-
ρόντος. καὶ τοῦτο, ὃ μάλιστα Κλέων ἰσχυρίζεται,
ἐς τὸ λοιπὸν ξυμφέρον ἔσεσθαι πρὸς τὸ ἧσσον
ἀφίστασθαι θάνατον ζημίαν προθεῖσι, καὶ αὐτὸς

τῆς Μυτιληναίων ἀδικίας, ἀλλὰ περὶ τοῦ Ἀθηναίων ξυμφέροντος νῦν σκεπτέον·

Cap. 44. §. 2. Ἥν τε καί. Mosqu. Ar. Chr. Dan. εἴτε καί, ex manifesta correctione. Vulgatam tuetur Thom. Mag. in εἰ, sed ne ea quidem ferri potest. Pro nominativo ἔχοντες Cl. ἔχοντας, quod reponendum esse viderunt Lindav. Burges. al. Pro εἶεν Cl. ἦν, sed sup. ras. Cf. adn. Paulo post Cass. B. Ar. Chr. Dan. ἐν τῇ πόλει, quam scripturam frustra defendit Bernh. Synt. p. 213.

§. 3. Προθεῖσι. Ven. C. Gr. E. Laur. Lugd. Mosqu. Ar. προσθεῖσι. „Infra c. 82. [§. 8.] τιμωρίας προτιθέντες. At supra c. 39. [§. 7.] εἰ τὰς αὐτὰς ζημίας προσθήσετε." DUK. Cf. 45, 3. et adn. 39, 7.

satis certa tamen est integritas verborum. Cf. sd.

Cap. 44. §. 1. Οὔτε κατηγορήσων. Suppl. αὐτῶν.

§. 2. Ξυμφέρον. Cf. adn. 59, 2. — ἤν τε καὶ ... εἶεν. Verba corrupta, quia ἤν cum optativo coniungi hic non potest. Cf. Matth. Gr. §. 525. c. Rost. Gr. §. 121. adn. 8. „Tractatus est hic locus a multis, a me ipso ad Vig. p. 822. Neque, opinor, debebam ab sententia ibi proposita recedere. Nihil est enim, quod accommodatius illi loco sit, quam εἶεν pro apodosi esse, ut ad ἔχοντες ex praecedentibus intelligatur ἀδικῶσιν." HERM. de part. ἄν l. III. c. 4. p. 149. Nobis cur haec ratio parum probaretur, explicavimus in ed. mai. Quali arte Klotzius ad Devar. p. 460., ut vulgatam defendat, hoc quoque loco orationem obliquam vel cogitationem ac iudicium alterius cognoscendum esse efficere studeat, legas apud ipsum. Nos putamus ἔχοντας legendum (cf. sd.), et εἶεν depravatum esse. Pro hoc ἐᾶν coniecerunt Lindav. et Burges. ad Proleg. p. 121., ζῆν homo doctus in Ephemer. Hal. a. 1820. m. Iul., ἐλεεῖν Fittbogen, ex quibus ἐᾶν recepit Bloomf. in ed. 2.

§. 3. Ἢ τοῦ παρόντος. De praepositione non iterata cf. adn. VII, 47, 4. — τοῦτο cum iis, quae sequuntur, parum videtur cohaerere. Aut cum participio ἀντισχυριζόμενος iungendum, aut, si ad enunciatum τἀναντία γιγνώσκω pertinet, in hoc anacoluthon quaerendum est interpositione ἐς τὸ ... ἀντισχυριζόμενος effectum. Cf. Goell. — ἰσχυρίζεται, affirmat, asseverat. Cf. Bloomf. et Duk. ad VII, 49. — ξυμφέρον ἔσεσθαι. Est appositio seu epexegesis relativi ὅ. Cf. Rost. Gr. §. 101. 3. c. — θάνατον ζημίαν. Cf. adn. II, 24, 1. — προθεῖσι. De participio cf. Matth. Gr. §. 555. adn. 2. et hic Arn.

περὶ τοῦ ἐς τὸ μέλλον καλῶς ἔχοντος ἀντισχυρι-
ζόμενος τἀναντία γιγνώσκω. καὶ οὐκ ἀξιῶ ὑμᾶς 4
τῷ εὐπρεπεῖ τοῦ ἐκείνου λόγου τὸ χρήσιμον τοῦ
ἐμοῦ ἀπώσασθαι. δικαιότερος γὰρ ὢν αὐτοῦ ὁ
λόγος πρὸς τὴν νῦν ὑμετέραν ὀργὴν ἐς Μυτιλη-
ναίους τάχ' ἂν ἐπισπάσαιτο· ἡμεῖς δὲ οὐ δικαζό-
μεθα πρὸς αὐτούς, ὥςτε τῶν δικαίων δεῖν, ἀλλὰ
βουλευόμεθα περὶ αὐτῶν, ὅπως χρησίμως ἕξουσιν.

καὶ διδάσκει, ὅτι τὸ θάνατον ζημίαν προθεῖναι οὐδὲν ὠφελεῖ πρὸς τὸ ἀποτρέπειν τοὺς ἀνθρώπους τῶν ἁμαρτημάτων·

45. ἐν οὖν ταῖς πόλεσι πολλῶν θανάτου ζημία 1
πρόκειται, καὶ οὐκ ἴσων τῷδε, ἀλλ' ἐλασσόνων
ἁμαρτημάτων· ὅμως δὲ τῇ ἐλπίδι ἐπαιρόμενοι
κινδυνεύουσι, καὶ οὐδείς πω καταγνοὺς ἑαυτοῦ μὴ
περιέσεσθαι τῷ ἐπιβουλεύματι ἦλθεν ἐς τὸ δει-
νόν. πόλις τε ἀφισταμένη τίς πω ἥσσω τῇ δοκή- 2
σει ἔχουσα τὴν παρασκευήν, ἢ οἰκείαν ἢ ἄλλων

§. 4. *Τῷ εὐπρεπεῖ* (i. e. διὰ τὸ εὐπρεπὲς) *τοῦ … λόγου.* Cf. adn. 38, 2. — *δικαιότερος γὰρ ὢν αὐτοῦ ὁ λόγος*, iustior enim quum sit eius oratio. — *πρὸς τὴν … Μυτιληναίους.* Haec, in quibus πρός propter valet, utrum cum superioribus δικαιότερος ὤν, an cum iis, quae sequuntur, cohaereant, dubitari potest. De articulo ante verba ἐς Μυτιλ. non iterato cf. sd. I, 52, 4. — *ἐπισπάσαιτο*, ad se attrahat, alliciat (vos). — *δικαζόμεθα.* Cf. adn. I, 77, 2. — *ὥςτε τῶν δικαίων δεῖν.* Sententia haec est: ut de iure nobis sit quaerendum. Pluralem Scholiasta singulari explicat, sed videtur „haec esse rarior notio voc. τὸ δίκαιον, quae invenitur III, 54. in vv. παρεχόμενοι ἃ ἔχομεν δίκαια, ubi Steph. Thes. explanat quae afferuntur ad tuendum ius nostrum.“ BLOOMF. Cf. Demosth. de Cor. §. 7. et Casaub. ad Theophr. Char. c. 7. Sic iusta Ter. Phorm. II, 1, 50. Δικαιώματα I, 41. — *χρησίμως*] ἡμῖν δηλονότι. Schol.

Cap. **45.** §. 1. Toto hoc loco hodie utare, quum agitur de poena capitis abroganda. — *πρόκειται* optime respondet superiori προθεῖσι 44, 3. — *καὶ οὐκ … ἁμαρτημάτων*, etiam eorum, quae huic non aequalia, sed minora sint delicta. — *καταγνοὺς ἑαυτοῦ*, iudicans de se contemptim. Cf. VII, 51, 1. Xen. Cyr. VI, 1, 36. et adn. 16, 1.

§. 2. *Τίς πω.* Cf. Buttm. Gr. §. 149. 21. — *ἥσσω … παρασκευήν*, (iusto) minorem se existimans habere apparatum, Port. Cf. adn. II, 35, 2. — *τὴν παρασκευήν, ἢ οἰκείαν.* Articulus nisi delendus est, quod ideo non placet, quia bene eo significatur is apparatus, quem urbs habebat, ideo videtur non esse iteratus, quia verba plena essent ἢ οἰκείαν τινά, i. e. εἴτε οἰκεία τίς ἐστιν, ἣν ἔχει. Quare comma interposuimus. In altero inciso pro adiectivo ἢ ξυμμαχικήν leguntur haec substituta: ἢ ἄλλων ξυμμαχίᾳ (ἔχουσα παρασκευήν). — *τούτῳ*, i. e. τῷ ἀφίστασθαι.

3 ξυμμαχίᾳ, τούτῳ ἐπεχείρησε; πεφύκασί τε ἅπαν-
τες καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἁμαρτάνειν, καὶ οὐκ
ἔστι νόμος, ὅςτις ἀπείρξει τούτου· ἐπεὶ διεξελη-
λύθασί γε διὰ πασῶν τῶν ζημιῶν οἱ ἄνθρωποι
προςτιθέντες, εἴ πως ἧσσον ἀδικοῖντο ὑπὸ τῶν
κακούργων· καὶ εἰκὸς τὸ πάλαι τῶν μεγίστων
ἀδικημάτων μαλακωτέρας κεῖσθαι αὐτάς, παρα-
βαινομένων δὲ τῷ χρόνῳ ἐς τὸν θάνατον αἱ πολ-
4 λαὶ ἀνήκουσι· καὶ τοῦτο ὅμως παραβαίνεται. ἢ
τοίνυν δεινότερόν τι τούτου δέος εὑρετέον ἐστίν,
ἢ τόδε γε οὐδὲν ἐπίσχει· ἀλλ' ἡ μὲν πενία ἀνάγ-
κῃ τὴν τόλμαν παρέχουσα, ἡ δ' ἐξουσία ὕβρει τὴν
πλεονεξίαν καὶ φρονήματι, αἱ δ' ἄλλαι ξυντυχίαι
ὀργῇ τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἑκάστη τις κατέχεται

Cap. **45.** §. 4. *Τόδε γε.* In optimis libris male τό γε, quod non ita ut τὸ δέ (de quo cf. adn. I, 37, 2.) ponitur.

§. 3. *Πεφύκασι … ἁμαρτάνειν.* Idem doceri in libris sacris inter omnes constat. Similia dicta aliorum vide apud Wass. et Bloomf. Cf. etiam Soph. Ant. v. 1023: ἀνθρώποισι γὰρ Τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστι τοὐξαμαρτάνειν. — *διεξεληλύθασι … προςτιθέντες*, per omnia poenarum genera iverunt, (eas paulatim) augentes, Port. Cf. 82, 8. Goeller προςτιθέντες iniungentes esse vult, cf. adn. 39, 7., quae notio hic parum apta est. — *εἴ πως.* Cf. Matth. Gr. §. 526. — *κεῖσθαι.* Sic iterum 47, 3. Cf. ἆθλα κεῖται II, 46. et Steph. Thes. III. p. 1408. — *παραβαινομένων.* Gl. Lugd. τῶν ζημιῶν. Cui supplemento nominativus αἱ πολλαί parum convenit, quum propter omissum pronomen et collocationem verborum vix huc referas ea, quae explicantur in Matth. Gr. §. 561. et Rost. §. 131. adn. 2. Neque vero aut ἀδικημάτων nomen ita repetas, ut παραβαινομένων ἀδικημάτων valeant ἁμαρτανομένων ἁμαρτημάτων, aut participium quum peccaretur (cf. Matth. Gr. §. 563.) recte interpretere, quoniam παραβαίνειν transgredi, violare, sonat. Quare νόμων notio scriptoris menti videtur obversata esse. Cf. Haack. — *ἐς τὸν θάνατον … ἀνήκουσι* (processerunt, sie sind gestiegen). De re cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. pag. 161. — *τοῦτο*, i. e. τὸ ἐς τὸν θάνατον τὰς πολλὰς ἀνήκειν. Tum παραβαίνειν ex violandi notione in negligendi vim transit. Quare non opus videtur Kruegeri coniectura κἂν τούτῳ.

§. 4. *Ἀνάγκῃ*, ut paulo post ὕβρει et ὀργῇ, dativos causae vel casus instrumenti esse post Kistem. adnotat Arn.; quod verum esse inde apparet, quia ὀργῇ aliter accipi non potest. — *ἡ δ' ἐξουσία … φρονήματι*, opum potentia ex petulantia et superbia (afferens) plus habendi cupiditatem. De voce ἐξουσία cf. VI, 31. — *ξυντυχίαι*, sortes, i. e. vitae status. Cf. Bloomf. — *ὀργῇ.* Dativus cum verbo ἐξάγουσιν iungendus est, de ipso vocabulo autem cf. adn. I, 140, 1. — *ὡς ἑκάστη τις … κρείσσο-*

ὑπ' ἀνηκέστου τινὸς κρείσσονος, ἐξάγουσιν ἐς τοὺς
κινδύνους. ἥ τε ἐλπὶς καὶ ὁ ἔρως ἐπὶ παντί, ὁ 5
μὲν ἡγούμενος, ἡ δ' ἐφεπομένη, καὶ ὁ μὲν τὴν
ἐπιβολὴν ἐκφροντίζων, ἡ δὲ τὴν εὐπορίαν τῆς τύ-
χης ὑποτιθεῖσα, πλεῖστα βλάπτουσι, καὶ ὄντα
ἀφανῆ κρείσσω ἐστὶ τῶν ὁρωμένων δεινῶν. καὶ 6
ἡ τύχη ἐπ' αὐτοῖς οὐδὲν ἔλασσον ξυμβάλλεται ἐς
τὸ ἐπαίρειν· ἀδοκήτως γὰρ ἔστιν ὅτε παριστα-
μένη καὶ ἐκ τῶν ὑποδεεστέρων κινδυνεύειν τινὰ
προάγει, καὶ οὐχ ἧσσον τὰς πόλεις, ὅσῳ περὶ
τῶν μεγίστων, ἐλευθερίας ἢ ἄλλων ἀρχῆς, καὶ
μετὰ πάντων ἕκαστος ἀλογίστως ἐπὶ πλέον τι

§. 6. *Αὐτῶν* Cass. Aug. Cl. Ven. F. Pal. It. Vat. Reg. Gr. D. E. Vind. Mosqu. Ar. Chr. et, ut videtur, Schol. Vulgo et Bekk. *αὐτόν*. Cf. adn.

νος. Ἑκάστη τις, quibus similia sunt πᾶς τις VII, 84., referuntur ad ξυντυχίας nomen, et totum enunciatum sic interpretandum est: ut unaquaeque (sors) ab intolerabili (vel invicta) quadam vi potentiore tenetur constricta. Ἀνηκέστου τινὸς κρείσσονος neutra esse quam ad ὀργήν spectare malumus. — ἐξάγουσιν, impellunt, incitant. Cf. VI, 89. et Steph. Thes. III. p. 1209.

§. 5. Ὁ ἔρως, cupiditas, desiderium. Cf. Brunck. ad Soph. Oed. R. v. 601. — ἐπὶ παντί, in quavis re. — τὴν ἐπιβολὴν ἐκφροντίζων, consilium (seu rei aggrediendae rationem) excogitans. Verbi ἐκφροντίζειν usum hic illustrat Duk., ἐπιβολή apud Polyb. et Diod. et Plut. saepe sic legitur. — ὑποτιθεῖσα. Cf. adn. I, 138, 2. — καὶ ὄντα ἀφανῆ, et quamvis sub aspectum minime cadant. Haec quoque ad nomina ἡ ἐλπὶς καὶ ὁ ἔρως spectant.

§. 6. Ἐκ τῶν ὑποδεεστέρων. Dukas explanat ἀπὸ ἐλάσσονος δυνάμεως, ut neutrum sit. Cf. Matth. Gr. §. 574. p. 1334. Alii masculinum volunt esse. — προάγει] παρακινεῖ. Schol. Cf. 59, 2. — ὅσῳ. Cf. adn. 11, 1. — περὶ τῶν μεγίστων. Προάγονται (κινδυνεύειν) subaudit Dukas, κινδυνεύουσι rectius Duker ad VI, 89. Cf. tamen etiam adn. IV, 63. — μετὰ πάντων] μετὰ τοῦ κοινοῦ. Schol. — ἐπὶ πλέον ... ἐδόξασεν. „Carries his imaginations somewhat too far concerning them, scil. ἐλευθερίας καὶ ἀρχῆς. Δοξάζειν [opinari] est consilia animo concipere, indulgere inanibus cogitationibus, ut I, 120. Ἐπὶ πλέον αὐτῶν comparanda cum dicendi generibus ἐπὶ μέγα ἰσχύος II, 97., ἐπὶ πολὺ τῆς δόξης IV, 12.“ ARN. Cf. adn. I, 1, 2. Goeller verba sic interpretatur: aliquid earum rerum in maius animo concipit. Praestare tamen videtur ratio Arnoldiana ob articulum ante πλέον omissum. Utramque impugnat Bloomf. in ed. 2., qui vulgatum αὐτόν retinuit. Τί ad verba ἐπὶ πλέον ita additum est, ut alibi ad μᾶλλον. Cf. I, 49. Aoristus est

7 αὐτῶν ἐδόξασεν. ἁπλῶς τε ἀδύνατον καὶ πολλῆς
εὐηθείας, ὅςτις οἴεται τῆς ἀνθρωπείας φύσεως
ὁρμωμένης προθύμως τι πρᾶξαι ἀποτροπήν τινα
1 ἔχειν ἢ νόμων ἰσχύϊ ἢ ἄλλῳ τῳ δεινῷ. **46.** οὔκ-
ουν χρὴ οὔτε τοῦ θανάτου τῇ ζημίᾳ ὡς ἐχεγ-
γύῳ πιστεύσαντας χεῖρον βουλεύσασθαι, οὔτε ἀνέλ-
πιστον καταστῆσαι τοῖς ἀποστᾶσιν, ὡς οὐκ ἔσται
μεταγνῶναι καὶ ὅ τι ἐν βραχυτάτῳ τὴν ἁμαρτίαν
2 καταλῦσαι. σκέψασθε γάρ, ὅτι νῦν μέν, ἤν τις
καὶ ἀποστᾶσα πόλις γνῷ μὴ περιεσομένη, ἔλθοι
ἂν ἐς ξύμβασιν, δυνατὴ οὖσα ἔτι τὴν δαπάνην
ἀποδοῦναι καὶ τὸ λοιπὸν ὑποτελεῖν· ἐκείνως δὲ
τίνα οἴεσθε ἥντινα οὐκ ἄμεινον μὲν ἢ νῦν πα-
ρασκευάσασθαι, πολιορκίᾳ τε παρατενεῖσθαι ἐς

καὶ τὸ μὲν χαλεπῶς τιμωρεῖσθαι τοὺς ἀποστάντας ποιήσειν τούτους τὸ λοιπὸν ἰσχυρογνωμονεστέρους·

Cap. **46.** §. 2. *Τὶς καί.* Cf. adn.

consuetudinis. Cf. Rost. Gr. §. 116. adn. 4.

§. 7. Ἁπλῶς. Cf. adn. 38, 7. — πολλῆς εὐηθείας (ἐστὶν) ὅςτις οἴεται. „Genus dicendi mixtum est ex duobus, εὐηθείας ἐστὶ τὸ οἴεσθαι et εὐήθης ὅςτις οἴεται. Vid. adn. II, 44, 1.“ ARN. Cf. maxime IV, 18. — ἀποτροπήν τινα ἔχειν, se habere rationem aliquam, qua avertat vel deterreat (naturam a cupide agendo).

Cap. **46.** §. 1. Ἐχεγγύῳ, locuplete fideiussore. Cf. Wass. et al. in ed. mai. — οὔτε ἀνέλπιστον καταστῆσαι ... ὡς οὐκ ἔσται μεταγνῶναι, i. e. οὔτε ἀνέλπιστον ποιῆσαι τὸ μεταγνῶναι, neque spem tollere, fore, ut cet. De negatione οὐ cf. Matth. Gr. §. 534. adn. 5. 2. et §. 609. extr. et Rost. §. 135. 6. b. β΄. — ὅ τι ἐν βραχυτάτῳ. Cf. Matth. Gr. §. 461. c. et infra §. 6. Est autem de tempore intelligendum. — τὴν ἁμαρτίαν καταλῦσαι, peccatum (suum) eluere. Potuit etiam medium poni, sed cf. διαλύειν I, 131, 2. De similibus verbis vid. Dobr. ad V, 63.

§. 2. Νῦν μὲν ... ἐκείνως δέ. Sic iterum VI, 11, 3. — ἥν τις ... πόλις, i. e. ἤν τις πόλις καὶ (καίπερ) ἀποστᾶσα. *Καί* tamen abest ab Ar. Chr. Dan. — μὴ περιεσομένη, se non fore superiorem. — τίνα οἴεσθε ἥντινα. Cf. adn. 39, 7. — παρασκευάσασθαι. De aoristi infinitivo cf. adn. I, 81, 6. Neque obstare ei proximum παρατενεῖσθαι apparet ex IV, 28, 5. 52, 2. V, 49, 5. VI, 24, 3. al. Cf. Pflugk. ad Eur. Hel. v. 278. et hic Arn. — πολιορκίᾳ τε. De τέ vid. sd. I, 144, 2. et Hart. de Part. I. p. 196. — παρατενεῖσθαι. „Duraturam et permansuram. Nisi potius legi debeat πολιορκίαν. Bud. p. 698.“ STEPH. in Thes. h. v. At nec πολιορκίαν legi potest, quum πόλιν per collocationem ad utrumque membrum spectare debeat, et num παρατενεῖσθαι, productum iri, protractum iri, de urbe dicatur, dubites. Estne se cruciari pati? De qua vi verbi παρατείνειν

τοὔσχατον, εἰ τὸ αὐτὸ δύναται σχολῇ καὶ ταχὺ
ξυμβῆναι; ἡμῖν τε πῶς οὐ βλάβη δαπανᾶν κα- 3
θημένοις διὰ τὸ ἀξύμβατον, καὶ ἢν ἕλωμεν πό-
λιν, ἐφθαρμένην παραλαβεῖν, καὶ τῆς προσόδου
τὸ λοιπὸν ἀπ' αὐτῆς στέρεσθαι; ἰσχύομεν δὲ πρὸς
τοὺς πολεμίους τῷδε. ὥστε οὐ δικαστὰς ὄντας 4
δεῖ ἡμᾶς μᾶλλον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἀκριβεῖς
βλάπτεσθαι ἢ ὁρᾶν, ὅπως ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον
μετρίως κολάζοντες ταῖς πόλεσιν ἕξομεν ἐς χρη-
μάτων λόγον ἰσχυούσαις χρῆσθαι, καὶ τὴν φυ-
λακὴν μὴ ἀπὸ τῶν νόμων τῆς δεινότητος ἀξιοῦν
ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς ἐπιμελείας.
οὗ νῦν τἀναντία δρῶντες, ἤν τινα ἐλεύθερον καὶ 5
βίᾳ ἀρχόμενον εἰκότως πρὸς αὐτονομίαν ἀπο-
στάντα χειρωσώμεθα, χαλεπῶς οἰόμεθα χρῆναι
τιμωρεῖσθαι. χρὴ δὲ τοὺς ἐλευθέρους οὐκ ἀφι- 6
σταμένους σφόδρα κολάζειν, ἀλλά, πρὶν ἀποστῆ-
ναι, σφόδρα φυλάσσειν καὶ προκαταλαμβάνειν,
ὅπως μηδ' ἐς ἐπίνοιαν τούτου ἴωσι, κρατήσαν-

El. In plurimis libris male ἤ, quod operose refutat Grammius.

vid. adn. Xen. Cyr. I, 3, 11. et Ern. ad Xen. Mem. III, 13, 6., de futuro secundo medii passive posito Rost. Gr. §. 114. adn. 1. et φθερεῖσθαι VII, 48., de ipsa hac vi passivi adn. I, 120, 3. et infra 52, 1. — δύναται. Cf. adn. I, 141, 1.

§. 3. Καὶ ἢν ἕλωμεν ... τῷδε. Haec opponuntur Cleonis verbis 39, 8. Τῆς ἀπ' αὐτῆς legendum coniecit Krueg. — τῷδε, hac re, i. e. τῇ προσόδῳ.

§. 4. Οὐ δικαστὰς ... βλάπτεσθαι, i. e. οὐ δεῖ ἡμᾶς μᾶλλον, δικαστὰς ἀκριβεῖς τῶν ἐξαμαρτανόντων ὄντας, βλάπτεσθαι. Βλάπτεσθαι autem, quod Arn. nocere sibi ipsum interpretatur, est, ut alibi, damnum accipere; nam debet passivum esse. — ἐς χρημάτων λόγον ἰσχυούσαις, quae pecuniarum ratione habita polleant. Est singularis dicendi ratio pro usitata χρήμασιν ἰσχ. Ἐς λόγον proprie valere si inciderimus in sermonem de pecuniis instituendum Arn. studet demonstrare. Exemplis ab hoc et Bloomf. adscriptis adde hoc Theopompi aut Plutarchi Lys. c. 30: Λυσάνδρου... μηδὲ μικρὸν ἐπιλαμπρύναντος τὸν οἶκον εἰς χρημάτων λόγον, ὡς ἱστορεῖ Θεόπομπος. — ἀπὸ τῶν ... τῆς ἐπιμελείας, i. e. diligenter curando actiones nostras. Cf. Bloomf.

§. 5. Ἐλεύθερον καὶ βίᾳ ἀρχόμενον. Significatur civitas, quae secundum pacta libera est, et eam ob causam invita imperio paret. — αὐτονομίαν. Veram, non ὕπουλον (VIII, 64. extr.), vel simulatam illam (10, 6.), qua Mytilenaei fruebantur.

§. 6. Σφόδρα κολάζειν ... σφόδρα φυλάσσειν. Attende παρίσωσιν eiusdem voca-

τάς τε ὅ τι ἐπ' ἐλάχιστον τὴν αἰτίαν ἐπιφέρειν.
1 47. ὑμεῖς δὲ σκέψασθε, ὅσον ἂν καὶ τοῦτο ἁμαρ-
2 τάνοιτε Κλέωνι πειθόμενοι. νῦν μὲν γὰρ ὑμῖν
ὁ δῆμος ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν εὔνους ἐστὶ καὶ
ἢ οὐ ξυναφίσταται τοῖς ὀλίγοις, ἤ, ἐὰν βιασθῇ,
ὑπάρχει τοῖς ἀποστήσασι πολέμιος εὐθύς, καὶ τῆς
ἀντικαθισταμένης πόλεως τὸ πλῆθος ξύμμαχον
3 ἔχοντες ἐς πόλεμον ἐπέρχεσθε. εἰ δὲ διαφθερεῖτε
τὸν δῆμον τῶν Μυτιληναίων, ὃς οὔτε μετέσχε
τῆς ἀποστάσεως, ἐπειδή τε ὅπλων ἐκράτησεν, ἑκὼν
παρέδωκε τὴν πόλιν, πρῶτον μὲν ἀδικήσετε τοὺς
εὐεργέτας κτείνοντες, ἔπειτα καταστήσετε τοῖς
δυνατοῖς τῶν ἀνθρώπων ὃ βούλονται μάλιστα·
ἀφιστάντες γὰρ τὰς πόλεις τὸν δῆμον εὐθὺς ξύμ-
μαχον ἕξουσι, προδειξάντων ὑμῶν τὴν αὐτὴν ζη-
μίαν τοῖς τε ἀδικοῦσιν ὁμοίως κεῖσθαι καὶ τοῖς
4 μή. δεῖ δέ, καὶ εἰ ἠδίκησαν, μὴ προσποιεῖσθαι,

τὸν δὲ δῆμον ἐν ταῖς πόλεσιν, εἰ οἱ Μυτιληναῖοι διαφθαρήσονται, Ἀθηναίων ἀλλοτριώσεσθαι.

Cap. 47. §. 3. Τῶν Μυτιληναίων. Τῶν Cass. Aug. Cl. Ven. C. Pal. It. Vat. Gr. D. Mosqu. Vulgo et Bekk. τόν. „Minus apte, quum hoc loco dicatur plebs (quae vox quidem premitur) Mytilenaeorum, non plebs (et quidem) ea, quae Mytilenae est.“ HOFM. Cf. Rost. Gr. §. 98. 2.

buli iteratione effectam, quod saepius fit in anaphora. — ὅπως ... ἴωσι, ut ne in cogitationem quidem huius rei veniant. Cf. Duk. ad IV, 92. — ὅ τι ἐπ' ἐλάχιστον, quam minime late, i. e. quam paucissimis. Cf. ἐπὶ πολύ, ἐπὶ πλεῖστον, similia, et adn. I, 1, 2. De collocatione verborum vid. §. 1.

Cap. 47. §. 1. Τοῦτο ἁμαρτάνοιτε. Cf. adn. I, 38, 6.

§. 2. Νῦν μὲν γὰρ ...] πρὸς τὸ „καὶ μὴ τοῖς μὲν ὀλίγοις ἡ αἰτία προστεθῇ, τὸν δὲ δῆμον ἀπολύσητε“ καὶ τὰ ἑξῆς [39, 6.]. Schol. — τῆς ἀντικαθισταμένης πόλεως, adversariae civitatis. — ἐς πόλεμον ἐπέρχεσθε. „Ut apud Soph. Ant. 437. τὸν αὐτὸν εἰς τόπον Τροίας ἐπελθών.“ DUK. Alia exempla praepositionis ἐς cum hoc verbo iunctae leguntur in Steph. Thes. III. p. 1489.

§. 3. Ὅπλων ἐκράτησεν. Cf. c. 27. — παρέδωκε τὴν πόλιν, i. e. effecit, ut vobis urbs traderetur. Vid. c. 28. Errat Hart. de Part. II. p. 233.

§. 4. Δεῖ δέ, καὶ εἰ ἠδίκησαν, cet. Quaeritur, quod sit nomen verbi ἠδίκησαν. Si ὁ δῆμος τῶν πόλεων τῶν ἀφισταμένων, ut sit sententia generalis ad futuram agendi rationem Atheniensium spectans, exspectamus καὶ ἐὰν ἀδικήσωσι, etiamsi deliquerint; sin ὁ δῆμος τῶν Μυτιληναίων, quoniam ob §. 3., ubi hunc iniuriam fecisse orator negavit, non etiamsi deliquerunt, sed etiamsi deliquissent, dicendum est, requiritur ἔδει, quod Krueger legendum coniecit. — μὴ προσποιεῖσθαι,

ὅπως ὃ μόνον ἡμῖν ἔτι ξύμμαχόν ἐστι μὴ πο-
λέμιον γένηται. καὶ τοῦτο πολλῷ ξυμφορώτε- 5
ρον ἡγοῦμαι ἐς τὴν κάθεξιν τῆς ἀρχῆς, ἑκόντας
ἡμᾶς ἀδικηθῆναι, ἢ δικαίως οὓς μὴ δεῖ διαφθεῖ-
ραι· καὶ τὸ Κλέωνος τὸ αὐτὸ δίκαιον καὶ ξύμ-
φορον τῆς τιμωρίας οὐχ εὑρίσκεται ἐν αὐτῷ δυ-
νατὸν ὂν ἅμα γίγνεσθαι. 48. ὑμεῖς δὲ γνόντες 1
ἀμείνω τάδε εἶναι καὶ μήτε οἴκτῳ πλέον νείμαντες
μήτ' ἐπιεικείᾳ, οἷς οὐδὲ ἐγὼ ἐῶ προσάγεσθαι, ἀπ'
αὐτῶν δὲ τῶν παραινουμένων, πείθεσθέ μοι Μυ-
τιληναίων οὓς μὲν Πάχης ἀπέπεμψεν ὡς ἀδι-
κοῦντας κρῖναι καθ' ἡσυχίαν, τοὺς δ' ἄλλους ἐᾶν
οἰκεῖν. τάδε γὰρ ἔς τε τὸ μέλλον ἀγαθὰ καὶ τοῖς 2
πολεμίοις ἤδη φοβερά· ὅςτις γὰρ εὖ βουλεύεται
πρὸς τοὺς ἐναντίους κρείσσων ἐστὶν ἢ μετ' ἔργων
ἰσχύος ἀνοίᾳ ἐπιών."

παραινέσεις. (ἐπίλογοι.)

49. Τοιαῦτα δὲ ὁ Διόδοτος εἶπε. ῥηθεισῶν 1
δὲ τῶν γνωμῶν τούτων μάλιστα ἀντιπάλων πρὸς

δεύτερον ψήφισμα Ἀθη-

dissimulare. Cf. Vig. p. 456., hic Arn. et Ast. ad Theophr. Charact. 1. p. 49. sq.

§. 5. Κάθεξιν. Cf. Lob. ad Phryn. p. 351. — ἑκόντας ... ἀδικηθῆναι. Cf. adn. II, 77, 6. — οὓς μὴ δεῖ. „Οὓς οὐ ξυμφέρει τῇ πόλει." ΔΟΥΚΑΣ. — καὶ τὸ Κλέωνος τὸ αὐτὸ δίκ. καὶ ξύμφ.] πρὸς τὸ „πειθόμενοι μὲν ἐμοὶ τά τε δίκαια ἐς Μιτυληναίους καὶ τὰ ξύμφορα ἅμα ποιήσετε." [40, 4.]. Schol. — αὐτῷ, si recte scriptum est, ad τιμωρίας vocem vel potius ad inde repetendum τὸ τιμωρεῖσθαι referendum est. Τῷ αὐτῷ seu ταὐτῷ tamen scribendum coniecerunt Dobr. et Krueg.

Cap. 48. §. 1. Γνόντες. Male Port. et Haas. quum intellexeritis. Vid. Rost. Gr. §. 129. 4. c). — πλέον νείμαντες. Cf. adnot. 3, 1. — οὐδὲ ἐγώ. Sicut Cleo 40, 2. 3. — προςάγεσθαι. Suppl. ὑμᾶς. — ἀπ'. Cf. adn. I, 12, 2. II, 77, 1. — Μυτιληναίων ... ἀπέπεμψεν. Cf. c. 35. — καθ' ἡσυχίαν. Cf. adn. II, 93, 3.

§. 2. Πρὸς τοὺς ἐναντίους. Haec Bekker secundum Reiskium cum superioribus coniunxit. Sed Athenienses tunc non adversus hostes (Peloponnesios), sed super adversariis (Mytilenaeis) consultaverunt. Βουλεύεσθαι autem πρός τι etiam esse deliberare et statuere de re al. existimat quidem Duk. ad IV, 15., vide tamen contra hunc ibi in ed. mai. dicta. — ἢ ... ἐπιών. Krueger ἢ ὁ legendum suspicatus est, quo non videtur opus esse. Cf. Matth. Gr. §. 271. adn.

Cap. 49. §. 1. Τοιαῦτα δέ. Cf. adn. I, 44. — ἀντιπάλων. Hoc vocabulo utrum hic contrarium, an aequale declaretur, ambigunt interpretes. Cf. ed. mai. Non cum subiecto τῶν γνωμῶν τούτων, sed cum praedicato ῥηθεισῶν verba μάλιστα ἀντιπάλων cohaerere ex ar-

ἀλλήλας, οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθον μὲν ἐς ἀγῶνα ὅμως
τῆς δόξης καὶ ἐγένοντο ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἀγχώ-
2 μαλοι, ἐκράτησε δὲ ἡ τοῦ Διοδότου. καὶ τριήρη
εὐθὺς ἄλλην ἀπέστελλον κατὰ σπουδήν, ὅπως μή,
φθασάσης τῆς ἑτέρας, εὕρωσι διεφθαρμένην τὴν
3 πόλιν· προεῖχε δὲ ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ μάλιστα. πα-
ρασκευασάντων δὲ τῶν Μυτιληναίων πρέσβεων
τῇ νηῒ οἶνον καὶ ἄλφιτα καὶ μεγάλα ὑποσχομέ-
νων, εἰ φθάσαιεν, ἐγένετο σπουδὴ τοῦ πλοῦ τοι-
αύτη, ὥςτε ἤσθιόν τε ἅμα ἐλαύνοντες οἴνῳ καὶ
ἐλαίῳ ἄλφιτα πεφυραμένα, καὶ οἱ μὲν ὕπνον
4 ᾑροῦντο κατὰ μέρος, οἱ δὲ ἤλαυνον. κατὰ τύχην

ναίων, μεθ' οὗ τριήρης κατὰ σπουδὴν ἀποστέλλεται. παρὰ μικρὸν πάντες Μυτιληναῖοι διαφθείρονται.

Cap. 49. §. 2. Ἑτέρας. Vulgo δευτέρας. In Ven. D. I. et in marg. Cl. προτέρας, atque etiam in F. προ s. δευτ. ead. man.

ticulo non iterato liquet. — ἦλθον μὲν ... δόξης, venerunt quidem nihilominus in certamen de decreto (faciendo), vel omnino in certamen opinionis; illi tamen explanationi articulus additus favet, ob quem δόξα sententia probanda videtur esse debere. Ὅμως, tamen, i. e. etsi eos decreti prius facti iam dudum poenituerat. Cf. 36, 4. et adn. 28, 2. — ἀγχώμαλοι. Hoc vocabulo, quod τραχύ vocat Pollux, praeter Thucydidem complures alios rerum scriptores usos esse docent interpretes ad VII, 71. — ἡ τοῦ Διοδότου. Suppl. γνώμη, quod nomen, etiamsi non praecederent verba ῥηθεισῶν τῶν γνωμῶν τούτων, omitti facile poterat. Cf. Rost. Gr. §. 98. 5. δ.

§. 2. Ἄλλην, i. e. ἑτέραν. Cf. adn. I, 48, 3. — ἀπέστελλον. De imperfecto vid. adn. I, 26, 1. — ὅπως μὴ ... τὴν πόλιν. Quum sententia haec esse debeat: ne, si prior illa (de qua vid. c. 36.) antevertisset, urbem exstinctam offenderent, aut προτέρας aut ἑτέρας scribendum fuit pro vulgato δευτέρας. Cf. ed. mai. et sd. — προεῖχε. Suppl. prior illa navis. — ἡμέρᾳ καὶ νυκτί. Cf. adn. 36, 3. et ibid. §. 4. 6.

§. 3. Τῶν Μυτιληναίων πρέσβεων. Cf. c. 28. — ἄλφιτα non solum ipsa farina hordeacea seu polenta, sed etiam farina in placentarum formam subacta seu panes hordeacei (μᾶζαι) vocantur. Cf. Bekk. Charicl. I. p. 434. — φθάσαιεν. Similiter νομίσαιεν V, 111. Alibi in talibus semper apud Thuc. flexio ειαν legitur. Cf. Matth. Gr. §. 98. 6. — ἤσθιον ... ἐλαύνοντες. Plerumque enim in terram egressi edebant. Cf. IV, 26, 3. — πεφυραμένα, subacta. „Non credibile est μᾶζαν, cibum remigum apud Aristoph. Ran. 1105., semper vino subactam fuisse, quos victu admodum tenui usos esse certum est. [Atque μᾶζαν Hesych. explicat ἄλφιτα πεφυρμένα ὕδατι καὶ ἐλαίῳ. Cf. Xen. Cyr. VI, 2, 28.] Haud dubie verum est quod scribit Scheffer IV. de Milit. nav. 1., hoc extraordinarium fuisse, quo alacriores essent remiges." DUK. De verbis φύρειν et φυρᾶν cf. Buttm. Gr. max. Ind. verb. et Lob. ad Soph. Ai. p. 182. — οἱ μὲν ... κατὰ μέρος. Plerumque enim cuncti

δὲ πνεύματος οὐδενὸς ἐναντιωθέντος, καὶ τῆς μὲν προτέρας νεὼς οὐ σπουδῇ πλεούσης ἐπὶ πρᾶγμα ἀλλόκοτον, ταύτης δὲ τοιούτῳ τρόπῳ ἐπειγομένης, ἡ μὲν ἔφθασε τοσοῦτον, ὅσον Πάχητα ἀνεγνωκέναι τὸ ψήφισμα, καὶ μέλλειν δράσειν τὰ δεδογμένα, ἡ δ' ὑστέρα αὐτῆς ἐπικατάγεται καὶ διεκώλυσε μὴ διαφθεῖραι. παρὰ τοσοῦτον μὲν ἡ Μυτιλήνη ἦλθε κινδύνου. 50. τοὺς δ' ἄλλους ἄνδρας, 1
οὓς ὁ Πάχης ἀπέπεμψεν ὡς αἰτιωτάτους ὄντας τῆς ἀποστάσεως, Κλέωνος γνώμῃ διέφθειραν οἱ Ἀθηναῖοι (ἦσαν δὲ ὀλίγῳ πλείους χιλίων) καὶ Μυτιληναίων τείχη καθεῖλον καὶ ναῦς παρέλαβον.

ζημία Μυτιληναίων, ὧν τὰ μὲν τείχη κατασκάπτεται, ἡ δὲ γῆ κληρουχεῖται.

scriptum. Ar. Chr. Dan. ἑτέρας. Alterutrum probandum videtur. Cf. adn. Et Bekker quidem nunc προτέρας recepit, quod sane paulo maiore auctoritate nititur. Nos tamen in alterum magis inclinamus, quod ab aliis recte προτέρας, ab aliis male δευτέρας potuit explicari. Bekkerum secuti sunt in ed. 2. Arn. et Bloomf. Ex Mosqu. μὴ οὐ commate post μή posito et δευτέρας servato recepit Hofm. Sed μὴ οὐ quum ante participium deinceps leguntur, inter se solent cohaerere et simplicem negandi vim habere. Cf. Rost. Gr. §. 135. extr.

in terra dormiebant. De verbis κατὰ μέρος cf. adn. IV, 11, 3.

§. 4. Ἔφθασε τοσοῦτον. Cf. Diod. XII, 55. De tempore paulo aliter Strabo p. 618. Cf. Bloomf. — ὅσον ... ἀνεγνωκέναι. Cf. adn. I, 2, 2. — ὑστέρα ... ἐπικατάγεται. Si ἐπικατάγεσθαι postea appelli interpretamur, eadem notio praepositione verbi et adiectivo addito expressa est. Cf. adnot. I, 23, 3. 133. al. Et eam vim sane alibi ἐπικατάγεσθαι habet. Cf. VIII, 28. et Steph. Thes. Videtur tamen etiam insuper appelli, praeter alteram appelli, significare posse. — παρὰ τοσοῦτον ... κινδύνου. Negligentius explicant Viger. p. 649. et Matth. Gr. §. 588. extr. Porti conversionem in tantum periculum Mytilene venit probat Schaefer ad Plut. IV. p. 368. Altera enim, tantillum (vel, ut Steph. in Thes. VI. p. 204., tam prope) Mytilene a periculo abfuit, quae sententia tam exiguo intervallo saepius verbis παρὰ τοσοῦτον subiecta est (cf. VIII, 33. 76.), minus apta est, quia pro periculo excidium (sicut tantulum abfuit, quin Mytilene everteretur, dixit Budaeus apud Steph.) erat commemorandum. „Idem genus dicendi redit VII, 2: παρὰ τοσοῦτον μὲν αἱ Συράκουσαι ἦλθον κινδύνου.“ ARN. Aliorum scriptorum exempla similia quaere apud Bloomf. et apud nos in ed. mai.

Cap. 50. §. 1. Πάχης. De huius, qui hic postremum apud Thuc. nominatur, reliquis rebus praeter Plut. Nic. c. 6. et Arist. 26. vid. Bloomf. et quos in ed. mai. Suppl. citavimus. — παρέλαβον. Port. traditas acceperunt, Vall. ademerunt. Cf. I, 19. et §. 3. Respondet postulato Atheniensium ναῦς παραδοῦναι 3, 3.

2 ὕστερον δὲ φόρον μὲν οὐκ ἔταξαν Λεσβίοις, κλήρους δὲ ποιήσαντες τῆς γῆς πλὴν τῆς Μηθυμναίων τρισχιλίους, τριακοσίους μὲν τοῖς θεοῖς ἱεροὺς ἐξεῖλον, ἐπὶ δὲ τοὺς ἄλλους σφῶν αὐτῶν κληρούχους τοὺς λαχόντας ἀπέπεμψαν· οἷς ἀργύριον Λέσβιοι ταξάμενοι τοῦ κλήρου ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ δύο
3 μνᾶς φέρειν αὐτοὶ εἰργάζοντο τὴν γῆν. παρέλαβον δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ πολίσματα οἱ Ἀθηναῖοι, ὅσων Μυτιληναῖοι ἐκράτουν, καὶ ὑπήκουον ὕστερον Ἀθηναίων. τὰ μὲν κατὰ Λέσβον οὕτως ἐγένετο.

1 51. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τὴν Λέσβου ἅλωσιν Ἀθηναῖοι Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος ἐστράτευσαν ἐπὶ Μινώαν τὴν νῆσον, ἣ

Ἀθηναίων Νικίου στρατηγοῦντος στρατεία ἐπὶ Μινώαν.

§. 2. Κλήρους esse portiones agri sorte assignandas vel assignatas demonstrat Duk. Harum sortium singulas circiter 96 iugera continuisse ostendere studet Clint. Fast. Hell. p. 398. — τριακοσίους. Decima enim diis consecrari solebat. — τοῖς θεοῖς ... ἐξεῖλον. Has portiones singulis civibus locatas esse, qui sacras aedes sartas tectas servarent, victimas et omnes res ad sacrificia necessarias providerent, sacerdotes et inferiores ministros templorum sustentarent, explicat Arn. — κληρούχους. De his vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 456. sqq. et alios in ed. mai. et ab Herm. Antiqu. Gr. §. 117, 7. citatos, item Schoem. Antiqu. iur. p. 423. — ἀπέπεμψαν. „Misisse illos viros videntur, ut magnitudinem et situm suarum sortium explorarent, et cum futuris colonis transigerent.“ ARN., quocum in causis, cur illi missi sint, non prorsus consentit Bloomf. in ed. 2. Certe non potuisse illos aut illorum plurimos perpetuo in Lesbo habitasse existimari pluribus Arn. probat. Cf. Boeckh. l. d. p. 462. sq. — ταξάμενοι. Cf. adn. I, 101, 3.

§. 3. Τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ πολίσματα. „Troiam ex hac voce captam a Pachete argumentatur Strabo p. 600.“ WASS. Eae intelliguntur urbes, quae Ἀκταῖαι vocantur IV, 52., ubi vid. adn.

Cap. 51. §. 1. Νικίου. De hoc cf. Plut. Vit. Nic. et al. in ed. mai. c. — Μινώαν. Paroxytonon esse hoc nomen docet Goettl. Doctr. accent. p. 139., et Μινώη Ionice dicitur. Male igitur in plerisque libris Μίνωαν legitur. Μινῶα adeo placere Nobbio in Sched. Ptolem. II. p. 9. mirum est, quum ipse bis apud Ptolem. Μινώα legi testetur. — τὴν νῆσον. „Strabo p. 391. ἄκραν vocat.“ DUK. Iam Thucydidis aetate alicubi vado a continente separatam esse ex §. 3. discimus. Adhuc insulam, et unam quidem ex quinque illis, quae apud veteres Methurides seu Methuriades, hodie Cazuri appellentur, esse censet Krus. Hell. II. 1. p. 386. sq. et 392. At eum verbis §. 3. ἡ κατὰ γέφυραν ... τῇ νήσῳ refelli et veterum Minoam nunc cum continente iunctam esse oportere demonstravit Arn. vol. II. p. 303. sqq. ed. 1. Idem apud eundem in ed. 2. vol. I. p. 540. sqq. Sprattii verbis ita explicatum est, ut locus ei in saxoso

κεῖται πρὸ Μεγάρων· ἐχρῶντο δὲ αὐτῇ πύργον
ἐνοικοδομήσαντες οἱ Μεγαρῆς φρουρίῳ. ἐβούλετο 2
δὲ Νικίας τὴν φυλακὴν αὐτόθεν δι' ἐλάσσονος
τοῖς Ἀθηναίοις καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ Βουδόρου καὶ
τῆς Σαλαμῖνος εἶναι, τούς τε Πελοποννησίους,
ὅπως μὴ ποιῶνται ἔκπλους αὐτόθεν λανθάνοντες
τριήρων τε, οἷον καὶ τὸ πρὶν γενόμενον, καὶ λη-
στῶν ἐκπομπαῖς, τοῖς τε Μεγαρεῦσιν ἅμα μηδὲν
ἐςπλεῖν. ἑλὼν οὖν ἀπὸ τῆς Νισαίας πρῶτον δύο 3
πύργω προέχοντε μηχαναῖς ἐκ θαλάσσης καὶ τὸν

Cap. **51**. §. 2. *Ἔκπλους αὐτόθεν*. Pro *αὐτόθεν* Ven. It. Vat. Reg. et in marg. Cl. *αὐτῶν*, quod etiam *αὐτῶν* scriptum languet. Vulgatum adfuit quidem paulo ante, est tamen satis aptum. Cf. adn.

colle litoris assignatus sit. Esse nunc promontorium docet etiam Leak. Graec. sept. II. p. 401. sq. — *πρὸ Μεγάρων*. Proprie ante Nisaeam, Megarorum portum, cf. §. 3., ab urbe octo stadia remotum; vid. IV, 66. — *πύργον*. Cf. adn. §. 3.

§. 2. *Δι' ἐλάσσονος*. Cf. adn. II, 29, 3. — *ἀπὸ τοῦ Βουδόρου καὶ τῆς Σαλαμῖνος*. Cf. adn. I, 116, 3. et de Budoro II, 94, 3. — *τούς τε Πελοποννησίους*. Est attractio subiecti verbi *ποιῶνται*. Cf. adn. II, 21, 1., hic Duk. et Rost. Gr. §. 122. 10. b. extr. — *ὅπως*. Mutata est oratio. Cf. Matth. Gr. §. 539. 1. Et offensioni quidem sit *ὅπως* post *βούλεσθαι* positum; sed ut complura verba infinitivum postulantia nonnunquam *ὅπως* adiunctum habent (cf. Matth. Gr. §. 531. adn. 2.), ita post *βούλεσθαι* hic in secundo membro eo facilius haec coniunctio admittitur, quo commodius pro ipso *ἐβούλετο* vocabulum similis notionis, ut *προὐθυμεῖτο*, mente repetitur. — *αὐτόθεν*] *ἀπὸ τῆς Μινώας*. Schol. Potius ex Megaride, maxime Nisaea. — *οἷον ... γενόμενον*. De participio cf. adn. II, 54. extr., unde *τό* non cum adverbio, sed cum participio cohaerere verisimile est. De re vid. II, 93. sq. — *λῃστῶν*. Similiter IV, 67. et al. Cf. Schoem. Antiqu. iur. p. 368. adn. 8. et Bloomf. et adn. IV, 9. — *ἐςπλεῖν*. Cf. adn. II, 93, 4.

§. 3. *Ἀπὸ τῆς Νισαίας*, a parte Nisaeae, i. e. ab ea parte, quae Nisaeam spectat. Unde autem sciant nonnulli interpretes hanc partem fuisse ab ortu solis aestivo, non ab occasu aestivo, nisi forte Niciam a parte Atticae propiore debuisse impetum facere existimarunt, nobis non liquet. — *δύο πύργω προέχοντε*. „Moles cum duabus turribus extremam partem occupantibus in mare Minoam versus a continente [et quidem *ἀπὸ τῆς Νισαίας*] ducta erat, ut transitus satis coarctaretur; et ita portus inter continentem et insulam factus erat, cuius introitus clausus erat mole transversa paene ad insulam pertinente. [Cf. VIII, 90.]" ARN. Qui in ed. 2. duas moles, alteram e Minoa, alteram ei adversam e continente, ductas, inque his extremis duas turres exstructas esse existimat. Certe illarum turrium alteram in insula Minoa exstructam esse iure Goeller censet propter §. 1., quum non audiamus, quid superiore illa turri factum sit.

ἔςπλουν ἐς τὸ μεταξὺ τῆς νήσου ἐλευθερώσας ἀπε-
τείχιζε καὶ τὸ ἐκ τῆς ἠπείρου, ᾗ κατὰ γέφυραν
διὰ τενάγους ἐπιβοήθεια ἦν τῇ νήσῳ οὐ πολὺ
4 διεχούσῃ τῆς ἠπείρου. ὡς δὲ τοῦτο ἐξειργάσαντο
ἐν ἡμέραις ὀλίγαις, ὕστερον δὴ καὶ ἐν τῇ νήσῳ
τεῖχος ἐγκαταλιπὼν καὶ φρουρὰν ἀνεχώρησε τῷ
στρατῷ.

Πλαταιῆς τὴν πόλιν παραδόντες δίκην ὑπέχουσιν.

1 **52**. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους
τούτου καὶ οἱ Πλαταιῆς οὐκέτι ἔχοντες σῖτον,
οὐδὲ δυνάμενοι πολιορκεῖσθαι, ξυνέβησαν τοῖς
2 Πελοποννησίοις τοιῷδε τρόπῳ. προςέβαλον αὐ-
τῶν τῷ τείχει, οἱ δὲ οὐκ ἐδύναντο ἀμύνεσθαι.
γνοὺς δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων τὴν ἀσθένειαν
αὐτῶν βίᾳ μὲν οὐκ ἐβούλετο ἑλεῖν· εἰρημένον γὰρ

§. 4. *Ἐξειργάσαντο*. Lugd. D. Vind. Mosqu. Ar. Chr. *ἐξειργάσατο*. Sed alibi quoque a duce ad milites transit oratio. Cf. III, 112. IV, 127. Doer. ad Liv. XXII, 4. De simili transitu cf. adn. IV, 132. extr.

Cap. **52**. §. 2. *Αὐτῶν* om. Cass. Aug. Cl. Ven., quae omissio non displicebat Wassio.

Εἰρημένον γὰρ ἦν. Integritas horum verborum nonnihil suspecta fit hac Scholiastae adnotatione: *ἀντίπτωσις, ἤτοι αἰτιατικὴ ἀντὶ γενικῆς. ἀντὶ τοῦ εἰρημένου γὰρ αὐτῷ εἶπεν*. Cf. ed. mai.

Articulus autem ideo non videtur adiectus esse, quod harum turrium alterius certe mentio nondum est facta. — *τὸ μεταξὺ τῆς νήσου (καὶ τῆς Νισαίας)*, id spatium, quod est inter insulam et continentem, sinum illum maris vel portum. — *ἀπετείχιζε ... νήσῳ*. Verbis *τὸ ἐκ τῆς ἠπείρου* plerique eam insulae partem, quae in continentem vergat, designari arbitrantur, de quo praepositionis *ἐκ* usu cf. adn. I, 64, 1. At Minoae pars in continentem vergens ei, quae Nisaeam item in continente sitam spectaret, non recte contraria poneretur. Quare nos aut *τό* delendum putamus, ut haec dicantur: intersepsit munitione (insulam) etiam ibi, ubi ponte per loca palustria (per vada) insulae auxilio veniri poterat; aut *ἐκ* a Valla non expressum, ut sententia haec sit: intersepsit etiam id continentis, ubi cet. Alterum verisimilius est, quia pontem, quo Minoa cum continente iuncta erat, ab Atheniensibus interscissum esse nec hic nec IV, 116, 4., ubi iterum commemoratur, audimus, immo ex altero loco integrum eum mansisse haud obscure colligamus. De dativo *τῇ νήσῳ* cf. Rost. Gr. §. 105. 5.

§. 4. *Ἐξειργάσαντο*. Cf. sd.

Cap. **52**. §. 1. *Πολιορκεῖσθαι*, sustinere obsidionem. Sic iterum c. 109. Cf. adn. I, 120, 3. et III, 46, 2. — *ξυνέβησαν*. „Hanc Plataearum deditionem cum eruptione III, 20. memorata coniungere videtur XII, 56. Diodorus." WASS.

§. 2. *Προςέβαλον*. Hoc ad Peloponnesios refertur, *αὐτῶν* et *οἱ δέ* ad Plataeenses. — *εἰρημένον γὰρ ἦν*. Suppl. *βίᾳ μὴ*

ἦν αὐτῷ ἐκ Λακεδαίμονος, ὅπως, εἰ σπονδαὶ γί-
γνοιντό ποτε πρὸς Ἀθηναίους καὶ ξυγχωροῖεν ὅσα
πολέμῳ χωρία ἔχουσιν ἑκάτεροι ἀποδίδοσθαι, μὴ
ἀνάδοτος εἴη ἡ Πλάταια, ὡς αὐτῶν ἑκόντων προς-
χωρησάντων· προςπέμπει δὲ αὐτοῖς κήρυκα λέ-
γοντα, εἰ βούλονται παραδοῦναι τὴν πόλιν ἑκόν-
τες τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ δικασταῖς ἐκείνοις
χρήσασθαι, τούς τε ἀδίκους κολάζειν, παρὰ δί-
κην δὲ οὐδένα. τοσαῦτα μὲν ὁ κήρυξ εἶπεν· οἱ 3
δὲ (ἦσαν γὰρ ἤδη ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ) παρέδο-
σαν τὴν πόλιν. καὶ τοὺς Πλαταιέας ἔτρεφον οἱ
Πελοποννήσιοι ἡμέρας τινάς, ἐν ὅσῳ οἱ ἐκ τῆς
Λακεδαίμονος δικασταὶ πέντε ἄνδρες ἀφίκοντο. ἐλ- 4
θόντων δὲ αὐτῶν, κατηγορία μὲν οὐδεμία προε-
τέθη, ἠρώτων δὲ αὐτοὺς ἐπικαλεσάμενοι τοσοῦτον
μόνον, εἴ τι Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους
ἐν τῷ πολέμῳ τῷ καθεστῶτι ἀγαθόν τι εἰργα-

Τούς τε. C. Gr. *τοὺς δέ.* Bas. ex emend. *τούς γε.* Cf. adn.
§. 4. *Μόνον* om. D. I. Sed cf. adn.
Εἴ τι. *Τί* om. Gr., nec legitur in simillimis verbis c. 54. et membranis iubentibus deletum est c. 68. Sed cf. adn.
Τῷ καθεστῶτι om. Reg. Cf. c. 68. et adn. II, 31, 3. Uni tamen libro hac in re non parendum.

ἑλεῖν. — *ξυγχωροῖεν ... ἀποδίδοσθαι.* Id quod pace Niciae re vera constitutum est. Cf. V, 17. — *ἀνάδοτος.* Vocabulum rarius, de quo cf. Poll. VII, 2, 13. et Duk. — *ἑκόντων προςχωρησάντων.* *Ἑκόντων*, quod Krueger deletum cupit, fere idem est atque *ὁμολογίᾳ* I, 117., et ideo additum, ut haec superioribus *βίᾳ ἑλεῖν* magis respondeant. Res eventu comprobata est. Cf. V, 17. — *εἰ βούλονται.* In his et similibus locis, quales sunt IV, 37. V, 115., *εἰ* aut num interpretandum aut ex protasi apodosis est repetenda. Ex verbo *βούλονται* autem suspensi sunt omnes infinitivi, non solum *παραδοῦναι* et *χρήσασθαι*, sed etiam *κολάζειν*, ad quod nomen *τοὺς Λακεδαιμονίους* (*δικαστάς*) subaudiendum. Hanc enim enodationem ceteris praeferendam esse demonstravimus in ed. mai. Si *κολάζειν* ex superiore *λέγοντα* penderet, non solum *κολάσειν* ex Kruegeri coniectura scribendum, sed etiam *τέ* aut in *μέν* mutandum, aut expungendum esset.

§. 3. *Ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ*, in extrema imbecillitate. Cf. Bloomf. — *πέντε ἄνδρες.* Ex his unum a Paus. III, 9, 1. nominari docuit Palmer.

§. 4. *Ἐπικαλεσάμενοι.* Diod. *καθ' ἕνα προςκαλούμενοι.* Cf. c. 68. — *τοσοῦτον μόνον.* Sic iterum IV, 110., contra consuetudinem Latinorum, non Germanorum. — *εἴ τι ... ἀγαθόν τι*, numquid ... boni quicquam (beneficium ullum). De iterato *τί* cf. Herm. ad

5 σμένοι εἰσίν. οἱ δ' ἔλεγον αἰτησάμενοι μακρότερα
εἰπεῖν καὶ προτάξαντες σφῶν αὐτῶν Ἀστύμαχόν
τε τὸν Ἀσωπολάου καὶ Λάκωνα τὸν Ἀειμνήστου,
πρόξενον ὄντα Λακεδαιμονίων· καὶ ἐπελθόντες
ἔλεγον τοιάδε.
1 53. „Τὴν μὲν παράδοσιν τῆς πόλεως, ὦ Λα-
κεδαιμόνιοι, πιστεύσαντες ὑμῖν ἐποιησάμεθα, οὐ
τοιάνδε δίκην οἰόμενοι ὑφέξειν, νομιμωτέραν δέ
τινα ἔσεσθαι, καὶ ἐν δικασταῖς οὐκ ἐν ἄλλοις
δεξάμενοι, ὥςπερ καὶ ἐσμέν, γενέσθαι ἢ ὑμῖν [,]

λόγος Πλαταιῶν, οἳ ἐν προοιμίῳ περὶ τῆς αὐτῶν ἀπορίας τε ἅμα καὶ ἀνάγκης τοῦ λέγειν διεξέρχονται.

§. 5. *Καὶ ἐπελθόντες* om. Ar. Chr. Dan. Sed cf. adn.

Soph. Trach. v. 940. et Fritzsch. Quaest. Luci. p. 23. sq. Similiter autem Romani Capua bello Punico secundo capta quaesiverunt, ecquis Campanorum bene meritus de republica Rom. esset. Liv. XXVI, 33.

§. 5. *Προτάξαντες σφῶν αὐτῶν*, suae causae patronos constituentes. — *Ἀειμνήστου.* De hoc, qui civibus suis apud Marathonem et Plataeas proeliantibus praefuit, vid. Valck. ad Herodot. IX, 64. et Siebel. ad Plut. Aristid. c. 19. — *καὶ ἐπελθόντες ἔλεγον.* His superioris *ἔλεγον* repetitionem et correctionem quandam contineri censent Dukas et Arn. Alii hoc alterum *ἔλεγον* non ad Plataeenses omnes, sed ad oratores solos referunt, ut si *καὶ οὗτοι* sive *οἳ ἐπελθ. ἔλ.* legeretur. *Ἐπελθόντες* iam I, 119. sic dictum est.

Cap. **53.** sqq. Sequitur praeclara oratio Plataeensium, qua vix aliam esse venustiorem non solum apud Thucydidem, sed paene apud omnes scriptores Graecos, iudicat Vinsemius. *Ὑπὲρ ἁπάσας*, inquit Dionysius Hal. de Thuc. hist. iudic. p. 921. sq., *τὰς ἐν ταῖς ἑπτὰ βίβλοις (τοῦ Θουκυδίδου) φερομένας (δημηγορίας) τὴν Πλαταιέων δημηγορίαν τεθαύμακα, παρ' οὐδὲν οὕτως ἕτερον, ὡς τὸ μὴ βεβασανίσθαι μηδὲ κατεπιτετηδεῦσθαι, ἀληθεῖ δέ τινι καὶ φυσικῷ κεκοσμῆσθαι χρώματι. τά τε γὰρ ἐνθυμήματα πάθους ἐστὶ μεστά, καὶ ἡ λέξις οὐκ ἀποστρέφουσα τὰς ἀκοάς· ἥ τε γὰρ σύνθεσις εὐεπής, καὶ τὰ σχήματα τῶν πραγμάτων ἴδια.* Plenius virtutes huius concionis explicavit Heilm. Vid. ed. mai. Moderationem sermonis admiratur Muell. Hist. lit. Gr. I. p. 367. De dispositione cf. adn. c. 54. ineunt.

§. 1. *Δίκην ... ὑφέξειν*, iudicium subituros, ut iterum 81, 2., ubi vid. Bloomf. Cf. Arn. ad VII, 21. — *ἐν δικασταῖς οὐκ ἐν ἄλλοις.* De praepositione in appositione iterata cf. Voigtl. ad Luci. Dial. Mort. XIV, 5. et Bernh. Synt. p. 211. Add. VI, 82. — *δεξάμενοι ... ἡγούμενοι.* Haec cum totius comprehensionis verbo *ἐποιησάμεθα* aut sic iungi possunt, ut *οἰόμενοι καὶ δεξάμενοι*, aut sic, ut *οἰόμενοι καὶ ἡγούμενοι* cohaereant. Alteram rationem, qua probata *δεξάμενοι* valet *ἐπεὶ ἐδεξάμεθα*, anteponendam esse docuimus in ed. mai. Quare comma, quod post *ὑμῖν* legitur, delendum. De ipso verbo *δέχεσθαι* cf. adn. I, 143, 2. — *ὥςπερ καὶ ἐσμέν.* Suppl. *οὐκ ἐν ἄλλοις δικασταῖς*, non *ἐν ἄλλοις δικασταῖς* sine negatione. Cf. ed. mai. — *γενέσθαι.* *Γενέσθαι ἔν τινι* hic

ἡγούμενοι τὸ ἴσον μάλιστ᾽ ἂν φέρεσθαι. νῦν δὲ 2
φοβούμεθα, μὴ ἀμφοτέρων ἅμα ἡμαρτήκαμεν·
τόν τε γὰρ ἀγῶνα περὶ τῶν δεινοτάτων εἶναι εἰ-
κότως ὑποπτεύομεν καὶ ὑμᾶς, μὴ οὐ κοινοὶ ἀπο-
βῆτε, τεκμαιρόμενοι προκατηγορίας τε ἡμῶν οὐ
προγεγενημένης, ᾗ χρὴ ἀντειπεῖν, (ἀλλ᾽ αὐτοὶ λό-
γον ᾐτησάμεθα,) τό τε ἐπερώτημα βραχὺ ὄν, ᾧ
τὰ μὲν ἀληθῆ ἀποκρίνασθαι ἐναντία γίγνεται,
τὰ δὲ ψευδῆ ἔλεγχον ἔχει. πανταχόθεν δὲ ἄποροι 3
καθεστῶτες ἀναγκαζόμεθα καὶ ἀσφαλέστερον δο-
κεῖ εἶναι εἰπόντας τι κινδυνεύειν· καὶ γὰρ ὁ μὴ
ῥηθεὶς λόγος τοῖς ὧδ᾽ ἔχουσιν αἰτίαν ἂν παρά-
σχοι, ὡς, εἰ ἐλέχθη, σωτήριος ἂν ἦν. χαλεπῶς 4
δὲ ἔχει ἡμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ πειθώ. ἀγνῶ-
τες μὲν γὰρ ὄντες ἀλλήλων, ἐπεισενεγκάμενοι μαρ-

Cap. **53**. §. 2. Ἡμαρτήκαμεν. D. ἡμαρτήκωμεν. Sed vid. adnotat.

§. 4. Ἀλλήλων. Vat. ἀλλήλοις. Neutrum expressit Valla. Cum genitivo iunctum ἀγνώς est ignarus, cum dativo (ut I, 137.) ignotus, incognitus. Utraque ratione apud optimos scriptores, et ipsa verba ἀγνῶτες ἀλλήλοις apud Aristot., ἀγνῶτες ἀλλήλων apud Plat. reperiri cognoscas e Steph. Thes.

Ἐπεισενεγκάμενοι. Cf. sd. II, 38, 2.

aut esse (constitui) coram al., aut esse sub al., in alicuius potestate, sonat. Cf. Matth. Gr. §. 577.

§. 2. Ἀμφοτέρων. Spectat ad iudicium legibus conveniens et aequitatem, quarum duarum rerum se compotes futuros esse existimaverant. — ἡμαρτήκαμεν. Cf. Matth. Gr. §. 520. g. Rost. §. 122. adn. 5. b. — τῶν δεινοτάτων] τοῦ θανάτου. Schol. — ὑμᾶς. De attractione vid. adn. II, 21, 1. — μή. Cf. adn. II, 13, 1. — κοινοί, communes utrique parti, a partium studio alieni, aequi. Cf. c. 68. — ἀποβῆτε, evadatis. Cf. Bloomf. in ed. 2. — προκατηγορίας ... προγεγενημένης. Sunt genitivi absoluti. De duplici πρό cf adn. I, 23, 5.

τό τε ἐπερώτημα βραχὺ ὄν. Accusativi absoluti, in quibus Thucydides, quum βραχὺ ὄν impersonaliter dici soleat (cf. Matth. Gr. §. 564. Rost. §. 131. adn. 4.), accedente nomine eundem casum ita retinuit, ut δόξαν ταῦτα et similia saepius leguntur. Cf. Matth. l. d. et V, 65, 3. — ἐναντία γίγνεται. Cf. Matth. Gr. §. 443. 1.

§. 3. Εἰπόντας τι κινδυνεύειν, propr. si quid (prius) dixerimus, periclitari, i. e. non prius periclitari, quam aliquid dixerimus, non tacitos pericl. „Cf. I, 20. βουλόμενοι ... δράσαντές τι καὶ κινδυνεῦσαι.“ ARN. — ὁ μὴ ῥηθεὶς λόγος. I. e. τὸ μὴ ῥηθῆναι λόγον. Cf. adn. 36, 2. — αἰτίαν ἂν παράσχοι, praebeat occasionem criminandi, könnte ihnen den Vorwurf erzeugen (zuziehen).

τύρια ὧν ἄπειροι ἦτε ὠφελούμεθ᾽ ἄν· νῦν δὲ
πρὸς εἰδότας πάντα λελέξεται, καὶ δέδιμεν οὐχί,
μὴ προκαταγνόντες ἡμῶν τὰς ἀρετὰς ἥσσους εἶ-
ναι τῶν ὑμετέρων ἔγκλημα αὐτὸ ποιῆτε, ἀλλὰ
μὴ ἄλλοις χάριν φέροντες ἐπὶ διεγνωσμένην κρί-
1 σιν καθιστώμεθα. **54**. παρεχόμενοι δὲ ὅμως ἃ
ἔχομεν δίκαια πρός τε τὰ Θηβαίων διάφορα καὶ
ἐς ὑμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τῶν εὖ δεδρα-
σμένων ὑπόμνησιν ποιησόμεθα καὶ πείθειν πει-
2 ρασόμεθα. φαμὲν γὰρ πρὸς τὸ ἐρώτημα τὸ βραχύ,
εἴ τι Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐν τῷ

ἐν δὲ τῷ λόγῳ αὐτῷ ἀπὸ τοῦ δικαίου ἀρχόμενοι πρῶτον μὲν ὑπομιμνήσκουσι Λακεδαιμονίους τῆς πρό-

Λελέξεται. F. Gr. D. E. Laur. Vind. λέξεται, quo tragici sic utuntur. Cf. Rost. Gr. §. 114. adn. 1. Alterum apud Thuc. servandum. Zonar. p. 1300. λελέξεται, ἀντὶ τοῦ λεχθήσεται. Vid. Buttm. Gr. med. §. 138. 3. Rost. §. 116. adn. 9.

Cap. **54**. §. 1. Δεδρασμένων. D. Dan. δεδραμένων, quod perfectum legitur apud Aristoph. et aliquoties apud Eurip. Cf. Steph. Thes. in h. v. Vulgatum cum Thom. M. agnoscit hinc Buttm. Gr. max. §. 98. adn. 7., et stabilitur nonnihil aoristo τὸ δρασθέν 38, 4., τὰ δρασθέντα VI, 53., de quo cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 704. p. 317.

§. 4. Ἀγνῶτες ... ἀλλήλων. Cf. sd. — πρὸς εἰδότας. Quod infructuosum est. Cf. Arn. et Duk. ad VI, 77. — λελέξεται. Cf. sd. — προκαταγνόντες ... εἶναι. Προκαταγνόντες, quum praedamnatis nobis iudicetis, quum praedamnaveritis nos statuentes. De qua breviloquentia et emphasi vid. Pflugk. ad Eur. Heracl. v. 21. Cf. II, 11, 2. III, 83. V, 40. Nisi hic mavis esse simpliciter quum antea de nobis (contemptim) statueritis. Cf. adn. 45, 1. — μὴ ἄλλοις ... καθιστώμεθα. Quum ἄλλοις χάριν φέροντες non significent in aliorum gratiam, sed aliis gratificantes, ἄλλοις χαριζόμενοι (vid. Pflugk. ad Eur. Med. v. 508.), aut ὑμῶν φερόντων καθιστώμεθα aut φέροντες ὑμᾶς καθιστῆτε proprie scribendum erat. Thucydides igitur, quoniam in superioribus nomen, de quo agitur, sunt Lacedaemonii, initio orationem altero modo continuare voluisse, deinde hoc consilio abiecto vel, ut Lacedaemonii verbis minus offenderentur, mutato (cf. Bloomf. in ed. 2.), participii nominativum similem absoluto videtur reliquisse. Cf. Rost. Gr. §. 131. 6.

Cap. **54**. Post exordium (c. 53.) legitur A) τὸ διδακτικὸν μέρος τοῦ λόγου (c. 54—57.), in quo 1) de iusto (c. 54—56.) sic, ut a) defensio Plataeensium (c. 54. 55.), b) accusatio Thebanorum (c. 56.) eo loco contineatur, tum 2) de utili (c. 57.) explicatur. Sequitur B) τὸ παραινετικὸν καὶ ἐντρεπτικὸν μέρος (58, 1—59, 2.) cum peroratione (59, 3. 4.).

§. 1. Παρεχόμενοι. Cf. adn. 36, 1. — δίκαια. Cf. adn. 44, 4. — πρὸς ... ἐς. Hae praepositiones similiter inter se respondent I, 38, 1. et Demosth. Olynth. II. (III.) init. — διάφορα. Cf. adn. II, 27, 2. — δεδρασμένων. Cf. sd.

τερον φιλίας καὶ ὧν τὸ πάλαι εὖ πεποιήκασιν αὐτούς.

πολέμῳ τῷδε ἀγαθὸν πεποιήκαμεν, εἰ μὲν ὡς
πολεμίους ἐρωτᾶτε, οὐκ ἀδικεῖσθαι ὑμᾶς μὴ εὖ
παθόντας, φίλους δὲ νομίζοντας αὐτοὺς ἁμαρτά-
νειν μᾶλλον τοὺς ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντας. τὰ δ' ἐν 3
τῇ εἰρήνῃ καὶ πρὸς τὸν Μῆδον ἀγαθοὶ γεγενή-
μεθα, τὴν μὲν οὐ λύσαντες νῦν πρότεροι, τῷ δὲ
ξυνεπιθέμενοι τότε ἐς ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος
μόνοι Βοιωτῶν. καὶ γὰρ ἠπειρῶταί τε ὄντες ἐναυ- 4
μαχήσαμεν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ, μάχῃ τε τῇ ἐν τῇ
ἡμετέρᾳ γῇ γενομένῃ παρεγενόμεθα ὑμῖν τε καὶ
Παυσανίᾳ· εἴ τέ τι ἄλλο κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον
ἐγένετο ἐπικίνδυνον τοῖς Ἕλλησι, πάντων παρὰ
δύναμιν μετέσχομεν. καὶ ὑμῖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, 5
ἰδίᾳ, ὅτεπερ δὴ μέγιστος φόβος περιέστη τὴν
Σπάρτην μετὰ τὸν σεισμὸν τῶν ἐς Ἰθώμην Εἱ-
λώτων ἀποστάντων, τὸ τρίτον μέρος ἡμῶν αὐ-
τῶν ἐξεπέμψαμεν ἐς ἐπικουρίαν. ὧν οὐκ εἰκὸς
ἀμνημονεῖν. **55.** καὶ τὰ μὲν παλαιὰ καὶ μέγι- 1

ἔπειτα διδάσκουσιν, ὅτι

§. 2. *Φίλους δὲ νομίζοντας*, i. e. *εἰ δὲ φίλους* (*ἡμᾶς*) *νομίζετε*. — *αὐτούς*, i. e. *αὐτοὺς ὑμᾶς*.

§. 3. *Οὐ λύσαντες ... πρότεροι*. Cf. II, 2. — *ξυνεπιθέμενοι*, una vobiscum aggressi. — *μόνοι Βοιωτῶν*. Idem tamen de Thespiensibus constat ex Herod. VIII, 50., de Haliartiis dicit Paus. IX, 32, 4.

§. 4. *Ἠπειρῶται ... Ἀρτεμισίῳ*. Cf. Herodot. VIII, 1. et Demosth. adv. Neaer. p. 1377. Ipsum Artemisium a recentioribus rerum scriptoribus saepe male promontorium appellatur, quum fuerit ora (*αἰγιαλός*). Vid. Herodot. VII, 176. — *μάχῃ*. De dativo cf. adn. II, 20, 1. — *παρεγενόμεθα ... Παυσανίᾳ*. Cf. Herodot. IX, 28. Plut. Aristid. 20. Diod. XI, 32. Muensch. de Reb. Plataeens. p. 58. et 60. sq. — *τὶ ἄλλο*. A falso Demosthene l. d. pugnas ad Thermopylas et ad Salaminem factas male huc referri docuimus in ed. mai. Proleg. 2. p. 283. Cf. Valck. ad Herodot. VII, 202. — *παρὰ δύναμιν*, i. e. *ὑπὲρ δύν.*, ut 57, 3. I, 70. al.

§. 5. *Φόβος περιέστη τὴν Σπάρτην*. Similiter VIII, 1, 2. Et *κίνδυνος καὶ φόβος περιέστη τὴν πόλιν* Demosth. de Cor. §. 195. Cf. ibid. §. 179. (ubi *τῇ πόλει*, de qua casuum diversitate vid. Matth. Gr. §. 402. d.). Alia exempla quaere apud Bloomf. Cf. etiam adn VI, 61, 4. Non aliter circumstare, ut circumsteterat Civilem metus Tac. Hist. IV, 79. Cf. Liv. VI, 2. 10. — *τὸν σεισμόν*. Vid. I, 101, 2. — *τῶν ... ἀποστάντων*. Genitivi ex nomine *φόβος* suspensi sunt. Cf. Rost. Gr. §. 108. adn. 1. De verbis *ἀποστῆναι ἐς τόπον* vid. adn. I, 101, 2., de participio transposito adn. I, 90, 1. — *ἡμῶν αὐτῶν*, civium nostrorum. Cf. Arn., qui comparat II, 39, 3. Add. adn. IV, 34, 4.

γιστα τοιοῦτοι ἠξιώσαμεν εἶναι· πολέμιοι δὲ ἐγε-
νόμεθα ὕστερον. ὑμεῖς δὲ αἴτιοι· δεομένων γὰρ
ξυμμαχίας, ὅτε Θηβαῖοι ἡμᾶς ἐβιάσαντο, ὑμεῖς
ἀπεώσασθε καὶ πρὸς Ἀθηναίους ἐκελεύετε τρα-
πέσθαι ὡς ἐγγὺς ὄντας, ὑμῶν δὲ μακρὰν ἀποι-
2 κούντων. ἐν μέντοι τῷ πολέμῳ οὐδὲν ἐκπρεπέστε-
ρον ὑπὸ ἡμῶν οὔτε ἐπάθετε, οὔτε ἐμελλήσατε.
3 εἰ δ' ἀποστῆναι Ἀθηναίων οὐκ ἠθελήσαμεν, ὑμῶν
κελευσάντων, οὐκ ἠδικοῦμεν. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἐβοή-
θουν ἡμῖν ἐναντία Θηβαίοις, ὅτε ὑμεῖς ἀπωκνεῖ-
τε· καὶ προδοῦναι αὐτοὺς οὐκέτι ἦν καλόν, ἄλ-
λως τε καὶ οὓς εὖ παθών τις καὶ αὐτὸς δεόμε-
νος προσηγάγετο ξυμμάχους καὶ πολιτείας μετέ-

τὴν φιλίαν ἔλυσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὸς οὓς πάλιν ἀποστῆναι καλῶς οὐκ ἐδυνήθησαν.

Cap. **55.** §. 1. *Δεομένων ξυμμαχίας*. Suppl. *ἡμῶν*, et cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. De re vid. Herodot. VI, 108. et Muensch. de Reb. Plataeens. p. 48. sqq., de tempore eius c. 68. extr. — *ὑμῶν δέ*. Cf. ad. I, 12, 3. Usitatior et plenior oratio haec esset: *ὡς ἐκείνων μὲν ἐγγὺς ὄντων, ὑμῶν δέ* cet. Sed prius incisum cum nomine *Ἀθηναίους* coniunctum, deinde sermo mutatus est. Cf. VI, 64. et Kaempf. ad II, 68. — *μακρὰν ἀποικούντων*. De his inter se coniunctis cf. Steph. Thes. in v. *ἀποικέω* et *μακρὰν ἀπεῖναι* 13, 5.

§. 2. *Τῷ πολέμῳ*. Cf. adn. II, 31, 3. — *οὐδὲν ἐκπρεπέστερον*, nullam insigniorem iniuriam. De voce *ἐκπρ.* cf. adn. I, 38, 4., de comparativo Matth. Gr. §. 457. — *ἐμελλήσατε*. Suppl. *παθεῖν*, et cf. adn. I, 134, 4. et Stallb. ad Plat. Theaet. p. 148. E.

§. 3. *Εἰ ... οὐκ ἠθελήσαμεν*. Cf. Matth. Gr. §. 608. 5. b. Rost. §. 135. adn. 2. — *ὑμῶν κελευσάντων*. Vid. II, 72. sqq. — *ἐναντία*. Cf. adn. I, 29, 1. — *ἦν*. Tum, quum vos iussistis (anno 429.). — *οὕς*, i. e. *ὅτι αὐτούς*. Cf. Matth. Gr. §. 480. c. — *τὶς ... προσηγάγετο*, i. e. *ἡμεῖς ... προσηγαγόμεθα*. Cf. Matth. Gr. §. 487. 3. et Did. ad VI, 10, 5. „Thucydides ... adstrictae gravitatis brevitatisque studiosissimus ... duas res breviter complexus est. Nam non solum Plataeenses, sed quicunque homines eos ipsos, quorum in societatem et civitatem recepti essent, desererent, impie facturos fuisse demonstrare voluit. Quoniam vero Plataeenses et ex iis, quae apposita essent, ... et ex iis, quae antecederent, admodum accurate cognosci videbat, ... eo tantum pronomine usus est, quo omnes homines, quorum fortuna ad Plataeensium fortunam conveniret, idem ac Plataeenses existimaturi fuisse significarentur.“ MUENSCH. de Reb. Plataeens. p. 69. fusius quam opus erat inde a p. 67. de his verbis disserens. — *πολιτείας μετέλαβεν*. Plerique eos demum Plataeenses, qui eruptione facta Athenas evasissent (c. 20. sqq.), ibi civitatem consecutos esse censent. Vid. Bloomf. ad c. 24. „Eos tamen iam ante civitate donatos fuisse Thuc. declarat III, 55. 63. Atque haud scio, an plus auctoritatis huius quam oratorum testimoniis tribuam. Non spreverim tamen eam ratio-

λαβεν· ἰέναι δὲ ἐς τὰ παραγγελλόμενα εἰκὸς ἦν
προθύμως. ἃ δὲ ἑκάτεροι ἐξηγεῖσθε τοῖς ξυμμά- 4
χοις, οὐχ οἱ ἑπόμενοι αἴτιοι, εἴ τι μὴ καλῶς
ἐδρᾶτε, ἀλλ' οἱ ἄγοντες ἐπὶ τὰ μὴ ὀρθῶς ἔχοντα.
56. Θηβαῖοι δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἡμᾶς ἠδί- 1
κησαν, τὸ δὲ τελευταῖον αὐτοὶ ξύνιστε, δι' ἅπερ
καὶ τάδε πάσχομεν. πόλιν γὰρ αὐτοὺς τὴν ἡμε- 2
τέραν καταλαμβάνοντας ἐν σπονδαῖς καὶ προσέτι
ἱερομηνίᾳ ὀρθῶς ἐτιμωρησάμεθα κατὰ τὸν πᾶσι

εἶτα τὴν τῶν Θηβαίων ἀδικίαν ἐξελέγχουσι, καὶ ἑαυτοὺς τούτοις παραβάλλουσι.

Cap. **55.** §. 4. *Ἐδρᾶτε.* In Bekk. Anecd. p. 143. *ἐδρᾶτο*, quod placet. Cf. ed. mai. Comment. et Suppl.

nem, qua dissensum tollit Meier de Bonis damn. p. 52. sq. n. 165." KRUEG. ad Dion. p. 100. Significatur enim apud Thuc. *ἰσοπολιτεία*. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 149. et 271. (ed. 2. I. p. 590.) Nieb. Hist. Rom. II. p. 58. sqq. Muensch. l. d. p. 70. sqq. „Eius haec erat vis, ut, qui civis ex altera in alteram civitatem immigrasset, huius quoque continuo civis fieret." SCHOEM. Antiqu. iur. p. 377. — *ἰέναι ἐς τὰ παραγγελλόμενα.* Similiter I, 121, 2.

§. 4. *Ἃ δὲ ... τοῖς ξυμμάχοις*, sed quae utrique pro imperio vestro praeitis sociis, Haas. Ut hic *ἅ*, ita V, 66. *ἕκαστα* et III, 93. *ἔστιν ἅ*. De accusativis hominum et terrarum eidem verbo *ἐξηγεῖσθαι* additis cf. adn. I, 76, 1. — *οἱ ἄγοντες.* „Apertum est e superioribus repetendum esse *τοὺς ἑπομένους* ... Infra c. 65: *οἱ γὰρ ἄγοντες παρανομοῦσι μᾶλλον τῶν ἑπομένων.*" DUK.

Cap. **56.** §. 1. *Πολλὰ ... ἡμᾶς ἠδίκησαν.* Cf. Matth. Gr. §. 415. 1. β΄. Rost. §. 104. adn. 7. — *τὸ τελευταῖον* (*ὃ ἡμᾶς ἠδίκησαν*), postremam iniuriam. — *ἅπερ.* *Ὅπερ* reponendum videtur; nam non satis simile huic est exemplum c. 38. extr.: *ἄλλο τι ἢ ἐν οἷς ζῶμεν*, ubi vid. adn. De aliis enodationibus cf. ed. mai. *Ἅπερ* ad *πολλὰ ἄλλα* male refert Bloomf. in ed. 2., cui collocatio membrorum repugnat.

§. 2. *Πόλιν γάρ* cet. Vid. II, 2. — *ἐν σπονδαῖς.* Pro his II, 2, 3. *ἐν εἰρήνῃ.* Cf. adn. I, 55, 2. — *ἱερομηνίᾳ*, die festo (non feriarum menstruarum die, sive *νουμηνίᾳ*). „Fortassis omnis *νουμηνία* [quatenus dies festus est] recte dici potest *ἱερομηνία*. [Cf. Hemsterh. ad Hesych. II. p. 26. et Pitit. Leg. Att. p. 157.] Sed an omnis *ἱερομηνία* quoque sit *νουμηνία*, mihi non liquet. Nam Harpocration ... *ἱερομηνίας* nihil aliud quam *ἑορτώδεις ἡμέρας* interpretatur. Et sic ex eo Suid. et Hesych. [Cf. Schol. Pind. Nem. III, 2: *ἱερομηνίαι δὲ λέγονται αἱ ἐν τῷ μηνὶ ἱεραὶ ἡμέραι οἱαιδήποτε θεοῖς ἀνειμέναι.*] ... Adde quod Thuc. II, 4. Plataeas a Thebanis *τελευτῶντος τοῦ μηνός* occupatas dicit." DUK. Haec quidem verba cum illa opinione sic conciliare studuerunt, ut expugnationem urbis postrema mensis nocte inchoatam, primo die proximi mensis perfectam dicerent. At Thucydides verba *τελευτῶντος τοῦ μηνός* non ibi, ubi de vespera seu tempore *πρῶτον ὕπνου*, quo Thebani Plataeas intrarunt (II, 2, 1.),

νόμον καθεστῶτα τὸν ἐπιόντα πολέμιον ὅσιον
εἶναι ἀμύνεσθαι· καὶ νῦν οὐκ ἂν εἰκότως δι' αὐ-
3 τοὺς βλαπτοίμεθα. εἰ γὰρ τῷ αὐτίκα χρησίμῳ
ὑμῶν τε καὶ ἐκείνων πολεμίῳ τὸ δίκαιον λήψε-
σθε, τοῦ μὲν ὀρθοῦ φανεῖσθε οὐκ ἀληθεῖς κρι-
ταὶ ὄντες, τὸ δὲ ξυμφέρον μᾶλλον θεραπεύοντες.

Cap. **56.** §. 3. *Ὑμῶν τε.* *Τέ* om. C. Bas. Gr. Ar. Chr. Dan. Bar. Cf. adn.

sed ibi, ubi de instanti diluculo posteri diei (II, 3, 4.) et fuga Plataeensium agitur, posuit. Praeterea Graecos civilis diei initium non a media nocte computasse, sed a solis occasu, perpendi iubet Clariss. Specim. histor. p. 8. Denique Buttmannus in Ind. Demosth. Mid. *ἱερομηνίαν* a simili voce *ἑορτή* ita tantum differre docet, ut *ἑορτή* ipsum sollenne (ein Fest), *ἱερομηνία* diem sollennem, diem festum. (einen Festtag, Feiertag,) significet. Pluralem *ἱερομηνίαις* legemus c. 65., neutrum *ἱερομήνια*, si accentus recte sic positus est, V, 54. — *τὸν ... νόμον καθεστῶτα.* De collocatione cf. adn. I, 90, 1.

§. 3. *Εἰ τῷ αὐτίκα χρησίμῳ .... τὸ δίκαιον λήψεσθε*, si et ex praesenti utilitate vestra et ex hostili illorum odio de iure cognoscetis. Ita haec intelligenda, si recte scripta sunt. Sed haereas primum in collocatione particulae *τέ*, quae, ubi non post praepositiones (ut I, 49.), articulum, pronomen relativum transposita videtur magis quam est, per anacoluthon et iccirco ibi, ubi enunciata potius, quam ubi singula vocabula coniungenda sunt, traiici solet (cf. adn. I, 16. supra 36, 2. 40, 8. al.). Comparari tamen possunt verba IV, 9: *ὥπλισεν ἀσπίσι τε φαύλαις καὶ οἰσυΐναις ταῖς πολλαῖς*, IV, 115: *οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἠμύναντό τε ἐκ φαύλου τειχίσματος καὶ ἀπ' οἰκιῶν ἐπάλξεις ἐχουσῶν*, similia. Et si ne haec quidem, in quibus *ἀσπίσι* et *ἠμύναντο* bis cogitetur, satisfaciant, *τέ* secundum nonnullos libros expungi posset, nisi altera et maior difficultas restaret. Nam dici posse *λαμβάνειν τί τινι* ea vi, qua *μετρεῖν*, *εἰκάζειν*, *τεκμαίρεσθαί τί τινι*, similia, et *τὸ δίκαιον λαμβάνειν* valere cognoscere, statuere, decernere de iure, sumptum, non demonstratum est, nec iis, quae de verbo *λαμβάνειν* ad II, 42, 4. et III, 38, 4. adnotata sunt, satis probatur. Bloomfieldio olim haec formula cum emphasi posita visa est ad significandum iudicium facere et decretum exsequi, exemplum tamen talis emphasis nullum adscripsit. Krueger coniecit *πολεμίως*, comparans IV, 17: *λάβετε αὐτοὺς μὴ πολεμίως* et alia, in quibus *λαμβάνειν* sonat accipere in bonam aut malam partem (cf. sd. IV, 106.), quae coniectura placuit Haasio Lucubr. Thuc. p. 84. Minus apte tamen quam verba alicuius inimice seu hostili animo accipere videtur dici ius hostili animo accipere, quare Haasius *τὸ δίκαιον* non generatim id, quod iustum sit, sed quatenus id iudicandum proponatur a Plataeensibus, vult esse. Ceterum Bloomfieldius in ed. 2, etsi nihil mutat in verbis, tamen *λαμβάνειν* hic interpretari explicat, quod fieri ob ea, quae antea de dativo diximus, vix potest.

καίτοι εἰ νῦν ὑμῖν ὠφέλιμοι δοκοῦσιν εἶναι, πολὺ 4
καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες μᾶλλον τότε, ὅτε ἐν μείζονι κινδύνῳ ἦτε. νῦν μὲν γὰρ ἑτέροις ὑμεῖς ἐπέρχεσθε δεινοί· ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ καιρῷ, ὅτε πᾶσι δουλείαν ἐπέφερεν ὁ βάρβαρος, οἵδε μετ' αὐτοῦ ἦσαν. καὶ δίκαιον ἡμῶν τῆς νῦν ἁμαρ- 5
τίας, εἰ ἄρα ἡμάρτηται, ἀντιθεῖναι τὴν τότε προθυμίαν· καὶ μείζω τε πρὸς ἐλάσσω εὑρήσετε καὶ ἐν καιροῖς οἷς σπάνιον ἦν τῶν Ἑλλήνων τινὰ ἀρετὴν τῇ Ξέρξου δυνάμει ἀντιτάξασθαι, ἐπῃνοῦντό τε μᾶλλον οἱ μὴ τὰ ξύμφορα πρὸς τὴν ἔφοδον αὑτοῖς ἀσφαλείᾳ πράσσοντες, ἐθέλοντες δὲ τολμᾶν μετὰ κινδύνων τὰ βέλτιστα. ὧν ἡμεῖς 6
γενόμενοι καὶ τιμηθέντες ἐς τὰ πρῶτα νῦν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς δέδιμεν, μὴ διαφθαρῶμεν Ἀθηναίους ἑλόμενοι δικαίως μᾶλλον ἢ ὑμᾶς κερδαλέως. καί- 7

§. 5. *Αὑτοῖς* Bekk. Vulgo et in libris mss. *αὐτοῖς*. Cf. adn.

§. 4. *Εἰ νῦν ... εἶναι.* Attende pronomen in oppositione omissum. Cf. VI, 34, 3. — *τότε.* Suppl. *ἦμεν*. Cf. I, 86, 2. — *ὅτε ... ἦτε*] *ἐπὶ τῶν Μηδικῶν.* Schol.

§. 5. *Τῆς ... ἁμαρτίας ... ἀντιθεῖναι.* Cf. adn. II, 85, 2. — *μείζω ... ἐλάσσω*] *μείζω προθυμίαν πρὸς ἐλάσσω ἁμαρτίαν.* Schol. — *σπάνιον ἦν.* Plurimi enim Graeci Xerxis imperio se subiecerunt. Cf. Herodot. VII, 132. 138. — *ἐπῃνοῦντο ... πράσσοντες*, laudabanturque magis, qui non, quae ipsis utilia essent, contra impetum (i. e. ad impetum barbarorum a se avertendum) in tuto (vel per otium et tranquillitatem) faciebant (i. e. barbaris se submittebant). Ita haec intelligenda esse docuimus in ed. mai. *Τὰ ξύμφορα ... αὑτοῖς* igitur etiam sic collocari poterant: *τὰ αὑτοῖς πρὸς τὴν ἔφοδον ξύμφορα. Ἀσφαλείᾳ* alii suae securitatis causa explicant. Cf. II, 44. „At mihi dativus *ἀσφαλείᾳ*, quum contrarius sit verbis *μετὰ κινδύνων*, locutioni *δι' ἀσφαλείας* I, 17. videtur respondere, i. e. in tuto ... Quae vis plane congruit ei, quae inest in verbis III, 82, 4: *ἀσφαλείᾳ δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι*, si ibi dativum pro nominativo legere licet.“ ARN.

§. 6. *Ὧν ἡμεῖς γενόμενοι*, ex quorum numero licet nos fuerimus. Plataeenses enim utilitatem honestati bello Persico adeo postposuerunt, ut urbem suam Persis comburendam relinquerent. Cf. adn. 57, 3. — *τιμηθέντες ἐς τὰ πρῶτα.* Cf. II, 71., ibi adn. et Muensch. de Reb. Plataeens. p. 62. sqq. Quod etiam *ἀριστεῖα* iis data esse Plutarchus Arist. c. 20. testatur, de eo dubitat quidem Mitf. Hist. Gr. II. p. 301., sed vix idonea de causa. De verbis *ἐς τὰ πρῶτα* cf. 39, 2.

τοι χρὴ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ὁμοίως φαίνεσθαι γιγνώσκοντας καὶ τὸ ξυμφέρον μὴ ἄλλο τι νομίσαι ἢ τῶν ξυμμάχων τοῖς ἀγαθοῖς ὅτ' ἂν αἰεὶ βέβαιον τὴν χάριν τῆς ἀρετῆς ἔχωσι, καὶ τὸ πα-*
1 *ραυτίκα που ἡμῖν ὠφέλιμον καθιστῆται.* **57.** *προσκέψασθέ τε, ὅτι νῦν μὲν παράδειγμα τοῖς πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἀνδραγαθίας νομίζεσθε· εἰ δὲ περὶ ἡμῶν γνώσεσθε μὴ τὰ εἰκότα, (οὐ γὰρ ἀφανῆ κρινεῖτε τὴν δίκην τήνδε, ἐπαινούμενοι δὲ περὶ οὐδ' ἡμῶν μεμπτῶν,) ὁρᾶτε, ὅπως μὴ οὐκ*

περὶ δὲ τοῦ ξυμφόρου λέξοντες, ὅτι Λακεδαιμόνιοι σφῶν καταψηφισάμενοι κακῶς ἀκούσονται, ἀποφαίνουσιν· ἅμα δὲ καὶ τὸ μέγεθος τῆς σφῶν ξυμφορᾶς ὀδύρονται.

§. 7. *Ἡμῖν.* Ex plurimis et optimis libris *ὑμῖν* recepit Bekker. Sed nisi in reliquis verbis mendum inest, sententia generalis videtur esse. Cf. adn.

Καθιστῆται. Ven. Pal. Gr. mali nonnulli *καθίστηται*, minus recte. *Καθίσταται* ex D. et Mosqu. recepit Hofm., qui antea comma post *ὅτ'* posuit. Sed nec *ὅτ' ἄν* deinceps posita ita separari possunt, ut ad diversa enunciata referantur, nec *ὅτε*, id quod Hofm. existimat, est quandoquidem, nec *ἄν* pro *ἐάν* Thucydideum. Cf. sd. IV, 46, 3. Ceterum vid. adn.

§. 7. *Ἢ τῶν ξυμμάχων ... καθιστῆται.* Haec, in quibus enunciatum *καὶ τὸ παραυτίκα ... καθιστῆται* argumentationi Plataeensium plane contrarium videtur, si recte scripta sunt, his Porti verbis sunt reddenda: quam quum sociis, qui strenue se gesserunt, semper certam fortitudinis gratiam rependimus, et simul (nostrum dabei, daneben) praesentia negotia ex usu nostro constituuntur. De tertia persona ita posita, ut nostro man respondeat, cf. Buttm. Gr. §. 129. 11. Matth. §. 294. Duk. ad VII, 69. Transitus ab activo ad passivum non insolentior est quam in dicto 39, 6: *μὴ τοῖς μὲν ὀλίγοις ἡ αἰτία προςτεθῇ, τὸν δὲ δῆμον ἀπολύσητε*, et similibus. Cf. VIII, 29, 2. Drakenb. ad Liv. IV, 2, 7. et VIII, 34, 9. Walth. ad Tac. Ann. XIII, 7. Sed nec *πού* ad exprimendum Latinum simul est idoneum, et vel sic totum alterum enunciatum melius absit. Nisi audacior esset, placeret maxime Dobraei coniectura, *κἂν τὸ παραυτίκα που μὴ ὠφέλ. καθιστῆται*, cui similis Classeniana in Iacobi Observ. ad Tac. Hist. part. II. p. 32: *κἂν τὸ παραυτ. που ἡμῖν ὠφέλ. ἀνθιστῆται.* Lenior est medicina ab Heilmanno reperta et compluribus hominibus doctis probata, qui *ἔχουσι* scribi volunt, ut proprie haec dicantur: quam si a vobis (in plurimis enim libris *ὑμῖν*, non *ἡμῖν*, legitur) firmam gratiam virtutis bonis sociis habentibus etiam praesentia ex usu vestro constituantur, sententia autem haec sit: quam si praesentia ita ex usu vestro constituantur, ut simul bonis sociis gratiam habeatis. De scriptura Hofmaniana cf. sd.

Cap. **57**. §. 1. *Μὴ τὰ εἰκότα.* Cf. Hart. de Part. II. p. 173. Rost. §. 135. 1. adn. — — *οὐ γὰρ ... μεμπτῶν.* Haec interpositio proprie post verba *ὁρᾶτε ὅπως* collocanda erat; sed similes interiectionum transpositiones

ἀποδέξωνται ἀνδρῶν ἀγαθῶν πέρι αὐτοὺς ἀμεί-
νους ὄντας ἀπρεπές τι ἐπιγνῶναι, οὐδὲ πρὸς ἱε-
ροῖς τοῖς κοινοῖς σκῦλα ἀπὸ ἡμῶν τῶν εὐεργετῶν
τῆς Ἑλλάδος ἀνατεθῆναι. δεινὸν δὲ δόξει εἶναι 2
Πλάταιαν Λακεδαιμονίους πορθῆσαι, καὶ τοὺς
μὲν πατέρας ἀναγράψαι ἐς τὸν τρίποδα τὸν ἐν
Δελφοῖς δι' ἀρετὴν τὴν πόλιν, ὑμᾶς δὲ καὶ ἐκ
παντὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ πανοικησίᾳ διὰ Θηβαίους
ἐξαλεῖψαι. ἐς τοῦτο γὰρ δὴ ξυμφορᾶς προκεχω- 3
ρήκαμεν, οἵτινες Μήδων τε κρατησάντων ἀπωλ-
λύμεθα, καὶ νῦν ἐν ὑμῖν τοῖς πρὶν φιλτάτοις
Θηβαίων ἡσσώμεθα, καὶ δύο ἀγῶνας τοὺς με-
γίστους ὑπέστημεν, τότε μέν, τὴν πόλιν εἰ μὴ
παρέδομεν, λιμῷ διαφθαρῆναι, νῦν δὲ θανάτου

Cap. **57.** §. 2. *Πανοικησίᾳ.* Cl. Pal. Bas. Vind. Mosqu. m. Ar. Chr. *πανοικεσίᾳ.* Idem apud alios quoque scriptores legi, sed apud Thuc. II, 16. *πανοικησίᾳ* sine magna scripturae varietate exstare docet Duk. Accedit Dio Cass. XLI, 7. Cf. Lob. ad Phryn. p. 516.
§. 3. *'Απωλλύμεθα* Cass. Cl. Mosqu. Bekk. et ex corr. Aug. Vulgo *ἀπολλύμεθα.* Cf. adn.
Θανάτου κρίνεσθαι Vat. H. Reg. Bekk. Vulgo *θανάτου δίκῃ κρίν.* Cf. adn.

vide IV, 72. V, 17. VI, 104. VIII, 48. Cum sententia cf. Sal. Cat. 51. et ibi Cort. — *οὐδὲ* (*ἀποδέξωνται*), i. e. *καὶ* (*ὁρᾶτε ὅπως μὴ*) *οὐκ ἀποδ.* — *πρὸς ἱεροῖς τοῖς κοινοῖς.* Intellige templa toti Graeciae communia, de quibus cf. adn. V, 18, 2.
§. 2. *Τὸν τρίποδα τὸν ἐν Δελφοῖς*] *τὸν ἐκ τῶν Μηδικῶν σκύλων.* Schol. „Vid. Herodot. IX, 80. et Thuc. I, 132.“ DUK. — *ἐξαλεῖψαι.* Pulchre respondet superiori *ἀναγράψαι*, et de hominibus non minus recte dicitur quam Lat. delere, quod pariter proprie est eradere albo vel indice aliquo, et ipsum eradere apud Tac. et Plin. Exempla Graeci verbi vim translatam habentis vide apud Bloomf. Cf. Blomf. Aesch. Theb. Gloss. v. 15.
§. 3. *Οἵτινες ... ἀπωλλύμεθα*, qui et, quum Medi vicissent (apud Thermopylas, aut, si hanc victoriam Persarum nominare non vis, omnino quum superiores facti essent Xerxis irruptione et pugnis ad Thermopylas et Artemisium commissis), peribamus. Urbs enim eorum a Xerxe exercitum per Boeotiam in Atticam ducente incendio deleta est, ante cuius adventum ipsi cum Thespiensibus in Peloponnesum emigrarant. Cf. Herodot. VIII, 50. Diod. XI, 14. Iust. II, 12. Imperfecto in eo fuisse, ut perirent, exprimi suspicatur Bloomf. in ed. 2. — *ἐν ὑμῖν*, apud vos. Tum *ἡσσᾶσθαι* vi forensi dictum est. — *τότε μέν.* „Refero ad illud tempus belli Peloponnesiaci, quum Plataeenses urbem suam Lacedaemoniis dederent inopia coacti. Cf. c. 52. 59.“ HAACK. — *θανάτου κρίνεσθαι.* De genitivo

4 κρίνεσθαι. καὶ περιεώσμεθα ἐκ πάντων Πλα-
ταιῆς, οἱ παρὰ δύναμιν πρόθυμοι ἐς τοὺς Ἕλ-
ληνας, ἐρῆμοι καὶ ἀτιμώρητοι· καὶ οὔτε τῶν
τότε ξυμμάχων ὠφελεῖ οὐδείς, ὑμεῖς τε, ὦ Λα-
κεδαιμόνιοι, ἡ μόνη ἐλπίς, δέδιμεν, μὴ οὐ βέ-
1 βαιοι ἦτε. **58.** καίτοι ἀξιοῦμέν γε καὶ θεῶν
ἕνεκα τῶν ξυμμαχικῶν ποτὲ γενομένων καὶ τῆς
ἀρετῆς τῆς ἐς τοὺς Ἕλληνας καμφθῆναι ὑμᾶς καὶ
μεταγνῶναι, εἴ τι ὑπὸ Θηβαίων ἐπείσθητε, τήν
τε δωρεὰν ἀνταπαιτῆσαι αὐτοὺς μὴ κτείνειν οὓς

ἔπειτα ἐπικλάσαι Λακεδαιμονίους σπουδάζουσι, καὶ ἐπισκήπτουσιν αὐτοῖς, μάλιστα, ὅτι εὐεργέται αὐτῶν γεγένηνται, μνημονεύοντες.

cf. Duk. Matth. Gr. §. 370. 3, (quanquam ibi in exemplo Thucydideo vulgo additum *δίκῃ* servatum est,) Rost. §. 109. 4. e.
§. 4. *Καὶ περιεώσμεθα ... ἀτιμώρητοι.* „Conspicua est animi aegritudo et desperatio in his verbis, ubi evidens translatio in illo *περιεώσμεθα* [quod a vi in omnem partem trudendi in notionem reiiciendi transire docet Bloomf.], *ἐκ* (ex omni societate humana) optime pro vulgari *ὑπό* [pro quo tamen etiam 69, 1., ubi vid. adn., legitur] usurpatum, moeste postpositum *Πλαταιῆς* et laxius adnexa *ἐρῆμοι καὶ ἀτιμ.* [praedicata verbi *περιεώσμεθα*] consilio scriptoris unice satisfaciunt.“ HEILM. — *παρὰ δύναμιν.* Et de re et de verbis cf. 54, 3. — *ἀτιμώρητοι*] *οὐδεμίαν βοήθειαν ἔχοντες ὑπό τινος.* Schol. — *οὔτε τῶν τότε... ἦτε* „Hac una brevi comprehensione desperatio et spes tam apte ad animos commovendos miscentur, et verba huic animorum habitui tam congruenter electa et collocata sunt, (id quod, si *οὐδείς* cum summa desperatione in exitu adiectum et verba *ἡ μόνη ἐλπίς* mentem sollicitantia et angentia transposueris, senties,) ut una haec comprehensio idoneum documentum subtilissimae artis existimari possit.“ HEILM.
Cap. **58.** §. 1. *Τῆς ἀρετῆς*] *τῆς ἡμετέρας.* Schol. Cf. II, 71, 3. — *καμφθῆναι.* Usitatius hac vi translata *ἐπικλασθῆναι*, ut c. 59. et 67. — *τήν τε δωρεὰν ... πρέπει.* „*Αὐτούς* int. *Θηβαίους.* Ad infinitivum autem *ἀνταπαιτῆσαι* subiectum subaudiendum est *ὑμᾶς* ex superioribus.“ HAACK. *'Ανταπαιτῆσαι*, ut Thebani a Lacedaemoniis gratiam postulaverint (cf. cap. 53. extr.), ita Lacedaemonios a Thebanis vicissim debere exigere significat. *Δωρεά* est gratia. Cf. Bloomf. *Τὴν δωρεὰν μὴ κτείνειν*, in quibus infinitivus per appositionem appositus aut ex adn. I, 16. explicandus est, utrum valeant gratiam, ne occidant, an gratiam, ne occidatis, seu ne vos coacti sitis necem inferre, minus certum quidem est; sed alterum sententiae causa malo, quoniam Thebani potestatem illos occidendi non habebant. Krueger quidem, qui olim *αὐτούς* tentaverat, nunc repudiata coniectura sua hunc locum sic interpretatur: hanc a vobis gratiam nos iure nostro reposcere posse credimus, eos ne interimatis, quos a vobis occidi non par est. Sed quum infinitivorum in primo et tertio membro ex verbo *ἀξιοῦμεν* pendentium *καμφθῆναι, μεταγνῶναι, κομίσασθαι, ἀντιλαβεῖν* subiectum sit *ὑμᾶς*, infinitivum in se-

μὴ ὑμῖν πρέπει, σώφρονά τε ἀντὶ αἰσχρᾶς κομί-
σασθαι χάριν, καὶ μή, ἡδονὴν δόντας ἄλλοις,
κακίαν αὐτοὺς ἀντιλαβεῖν. βραχὺ γὰρ τὸ τὰ ἡμέ- 2
τερα σώματα διαφθεῖραι, ἐπίπονον δὲ τὴν δύς-
κλειαν αὐτοῦ ἀφανίσαι. οὐκ ἐχθροὺς γὰρ ἡμᾶς
εἰκότως τιμωρήσεσθε, ἀλλ' εὔνους, κατ' ἀνάγκην
πολεμήσαντας. ὥςτε καὶ τῶν σωμάτων ἄδειαν 3
ποιοῦντες ὅσια ἂν δικάζοιτε, καὶ προνοοῦντες,
ὅτι ἑκόντας τε ἐλάβετε καὶ χεῖρας προϊσχομένους,
(ὁ δὲ νόμος τοῖς Ἕλλησι μὴ κτείνειν τούτους,)
ἔτι δὲ καὶ εὐεργέτας γεγενημένους διὰ παντός.
ἀποβλέψατε γὰρ ἐς πατέρων τῶν ὑμετέρων θή- 4
κας, οὓς ἀποθανόντας ὑπὸ Μήδων καὶ ταφέντας
ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐτιμῶμεν κατὰ ἔτος ἕκαστον δη-
μοσίᾳ ἐσθήμασί τε καὶ τοῖς ἄλλοις νομίμοις, ὅσα

cundo membro ex eodem ἀξιοῦμεν suspensum sine summa orationis duritie et ambiguitate ad alium referri, praesertim quum nec praedicatum in nominativo positum additum, et in tertio membro ὑμᾶς non iteratum sit, non posse perspicuum est. — σώφρονα ... κομίσασθαι χάριν, ut honestam gratiam reportetis. Ἀντὶ αἰσχρᾶς, i. e. ἀντὶ τοῦ κομίσασθαι αἰσχράν. Αἰσχρὰ χάρις est Thebanorum pro interfectis Plataeensibus. — κακίαν ... ἀντιλαβεῖν. Cf. adn. I, 33, 2.

§. 2. Οὐκ ἐχθροὺς γάρ. De collocatione γάρ particulae cf. Klotz. Adnot. ad Devar. p. 251.

§. 3. Ἄδειαν ποιοῦντες. Suppl. ἡμῖν. Cf. VIII, 76. Differt ἄδειαν ποιεῖσθαι VI, 60. — καὶ προνοοῦντες, et nobis prospicientes. Καί ei, quod post ὥςτε particulam positum est, respondet. — χεῖρας προϊσχομένους] ἱκετεύσαντας. Schol. Cf. 66, 2. — ὁ δὲ νόμος τοῖς Ἕλλησι. In articulo inest notio legis receptae, sanctae. De re cf. „Feith. III. Antiquit. Homer. c. 14. et infra c. 66. 67." DUK.

§. 4. Πατέρων ... θήκας. De his vid. Herodot. IX, 85. et Paus. IX, 2, 4., de voce θήκη adn. I, 8, 1. — ἐτιμῶμεν κατὰ ἔτος ἕκαστον. „Huius annui sacri totam rationem multis describit Plut. Aristid. p. 608. [c. 21., postquam dixit Plataeenses promisisse τοῖς πεσοῦσι καὶ κειμένοις αὐτόθι τῶν Ἑλλήνων ἐναγίζειν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν.]" DUK. Ab his inferiis anniversariis distinguenda sunt Eleutheria, quae quinto quoque anno celebrabantur. Cf. praeter Plut. l. d. supra II, 71, 2. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 126. Schoem. Antiqu. iur. p. 384. — ἐσθήμασι. „H. Stephanus adnotavit, etsi Scholiastae Sophoclis ad El. v. 270. [et cum his Phav. p. 316.] tradant ἔσθημα in oratione soluta inusitatum esse, tamen eo uti Pollucem. Utitur eo Pollux VII, 42. 50. 51. 54., Antoninus Liberal. c. 11. et Ammonius in παρέχειν. [Item Dio Cass. secundum Ind. Reim., Aelianus et Philo in Steph. Thes.] E quibus apparet hoc vo-

τε ἡ γῆ ἡμῶν ἀνεδίδου ὡραῖα, πάντων ἀπαρχὰς
ἐπιφέροντες, εὖνοι μὲν ἐκ φιλίας χώρας, ξύμμα-
χοι δὲ ὁμαίχμοις ποτὲ γενομένοις. ὧν ὑμεῖς τοὐ-
5 ναντίον ἂν δράσαιτε, μὴ ὀρθῶς γνόντες. σκέ-
ψασθε δέ· Παυσανίας μὲν γὰρ ἔθαπτεν αὐτοὺς
νομίζων ἐν γῇ τε φιλίᾳ τιθέναι καὶ παρ' ἀνδράσι
τοιούτοις· ὑμεῖς δὲ εἰ κτενεῖτε ἡμᾶς, καὶ χώραν
τὴν Πλαταιίδα Θηβαΐδα ποιήσετε, τί ἄλλο ἢ ἐν
πολεμίᾳ τε καὶ παρὰ τοῖς αὐθένταις πατέρας
τοὺς ὑμετέρους καὶ ξυγγενεῖς ἀτίμους γερῶν, ὧν
νῦν ἴσχουσι, καταλείψετε; πρὸς δὲ καὶ γῆν, ἐν ᾗ
ἠλευθερώθησαν οἱ Ἕλληνες, δουλώσετε, ἱερά τε
θεῶν, οἷς εὐξάμενοι Μήδων ἐκράτησαν, ἐρημοῦτε,

Cap. 58. §. 4. Εὖνοι. Hofm. hic, IV, 87. al. male εὔνοι. Cf. Goettl. de Acc. p. 316.

§. 5. Ἴσχουσι. I. ἔχουσι. Quod secundum harum formarum differentiam in Buttm. Gr. max. Ind. verb. explicatam exspectes. Cf. adn. I, 110, 4. Nec satis simile huic exemplum VII, 50. τὰ ἑαυτῶν ... χαλεπώτερον ἴσχοντα et quae comparavimus in ed. mai.

cabulo non solos poetas usos fuisse. Sed quod Plataeenses dicunt inter inferias, quae annua religione mortuis dabantur, etiam vestes fuisse, non possum aliorum scriptorum testimoniis confirmare ... Nec Plutarchus in Aristid. l. d., ubi multis, qualia annua haec sacra fuerint, exsequitur, ullam vestium mentionem facit, ac tantum στεφανώματα, vinum, lac et alia, quae Graeci ἐναγίσματα dicunt, memorat." DUK. Ritum vestimenta cremandi in funere huc non pertinere docent Bloomf. et alii. Videri tamen vestimentorum inferias propter eandem superstitionem institutas esse, ex qua carnis et vini libamenta orta essent, ne mortui iis rebus carerent, quibus indiguissent viventes, explicat Arn. Et cur Plutarchus de vestibus taceat, causam hanc esse, quod propter paupertatem Plataeensium postea hic mos neglectus sit, coniicit Thirw. Hist. Gr. II. p. 365. — ἐπιφέροντες. Cf. adn. II, 34, 2. — εὖνοι ... γενομένοις. Hoc participium non solum cum ὁμαίχμοις dativo, sed etiam cum verbis ἐκ φιλίας χώρας cohaerere existimandum est.

§. 5. Cf. Isocr. Paneg. §. 60. 61. — Τί ἄλλο ἤ. Cf. adn. 39, 1. — τοῖς αὐθένταις] τοῖς φονεῦσιν. αὐθένται κυρίως οἱ αὐτόχειρες. Schol. Cf. Lob. ad Phryn. p. 120. — ἀτίμους γερῶν. Cf. Matth. Gr. §. 339. Rost. §. 108. 4. a. — θεῶν ... εὐξάμενοι. Huc praecipue pertinet Iuno, praeses agri Plataeensis. Vid. Herodot. IX, 61. et de hac Iunone Muensch. de Reb. Plataeens. p. 40. — ἐρημοῦτε. Futurum esse nonnulli suspicati sunt, qua de re cf. Matth. Gr. §. 181. 2. c. et Buttm. Gr. max. §. 95. adn. 16. Sed etiam alibi praesens cum futuro iungitur. Cf. adn. II, 44, 1. IV, 10. 61. extr. — πρός, praeterea. Cf. Matth.

ἄλλαι παραινέσεις καὶ δεήσεις.

καὶ θυσίας τὰς πατρίους τῶν εἰσαμένων καὶ κτισάντων ἀφαιρήσεσθε. 59. οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας 1
δόξης, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τάδε οὔτε ἐς τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων νόμιμα καὶ ἐς τοὺς προγόνους ἁμαρτάνειν, οὔτε ἡμᾶς τοὺς εὐεργέτας ἀλλοτρίας ἕνεκα ἔχθρας μὴ αὐτοὺς ἀδικηθέντας διαφθεῖραι, φείσασθαι δὲ καὶ ἐπικλασθῆναι τῇ γνώμῃ οἴκτῳ σώφρονι λαβόντας, μὴ ὧν πεισόμεθα μόνον δει-

Εἰσαμένων Pal., nisi quod spiritus lenis ibi legitur. Cass. Ven. C. *ἑσαμένων*, sed Cass. abrasa secunda litera. Alterutrum probandum fuisse ex Buttm. Gr. max. §. 108. II. adn. 7. Matth. Gr. Ind. verb. anom. v. *ἝΩ* et Rost. ibid. v. *ἵζω* apparet; illud ob Herodoti et Plutarchi auctoritatem praestare visum est. Vulgo et Bekk. *ἑσσαμένων*, Aug. Vind. Mosqu. et ex corr. m. *ἑσσαμένων*. I. Ar. Chr. Dan. *ἱδρυσαμένων*, ex interpr. Vid. Schol. Librarii vel grammatici cum vocabulis etiam flexiones Homericas recipiendas hic et 59, 2. putaverunt, non perpendentes id ab aliis prosae orationis scriptoribus, qui iisdem vocibus utuntur, non factum esse, et *κεκμηῶτας* ne apud ipsum quidem Homerum, qui *καμόντας* dicere solet, hac significatione instructum legi.

Gr. §. 594. 1. — *καὶ θυσίας ... ἀφαιρήσεσθε*, et patria sacrificia iis, qui ea fundarunt et condiderunt, adimetis. *Θυσίαι αἱ πάτριοι* sunt ea sacrificia, de quibus §. 4. dictum est, *οἱ εἰσάμενοι καὶ κτίσαντες* (*τὰς θυσίας* vel *τὰ ἱερά*) Plataeenses. De compositione verborum *ἀφαιρεῖσθαί τί τινος* cf. Matth. Gr. §. 418. e. adn. et Rost. §. 104. adn. 9. Portum haec male interpretatum esse patria sacrificia illorum, qui templa fund. et cond., tolletis et ex *ἀφαιρ.* verbo, quod debebat esse *ἀναιρήσετε*, et ex ipsa sententia apparet, quum in ea langueat additamentum *τῶν εἰσαμένων καὶ κτισάντων*; nam patria sacrificia, a quibuscunque aut ipsa aut templa condita erant, tolli nefas erat. Duo autem similis significationis verba *εἰσ. καὶ κτισ.* et ideo inter se coniuncta videntur esse, quod alterum priscum est et explicatione poterat indigere, et quod pondus sententiae in iis inest. Quare nolo *καὶ κτισάντων* ab interpretibus addita existimare. A Bloomfieldio autem in ed 2. non recte alterum verbum ad *ἱερά*, alterum ad *θυσίας* referri perspicuum est, sed ob ea, quae idem de *εἵσασθαι* dixit, ambo verba ad *ἱερά* videntur spectare. De flexione *εἰσαμ.* cf. sd. Ceterum post *ἀφαιρήσεσθε* Bekker punctum posuit, post superiora *δουλώσετε* et *ἐρημοῦτε* commata. Alacrior tamen est sermo, si, id quod vulgo fit, post haec singula interrogationis signo distinxeris cohaerere cum *τί ἄλλο ἤ* formula arbitratus.

Cap. 59. §. 1. *πρὸς τῆς ... δόξης*. Cf. Matth. Gr. §. 472. 2. b. et §. 590. 6. — *τὰ κοινὰ ... νόμιμα*. De his cf. Schoem. Antiqu. iur. p. 366. — *ἀλλοτρίας*, i. e. Thebanorum in Plataeenses. — *φείσασθαι δέ*. Suppl. *πρὸς τῆς ὑμετέρας δόξης ἐστί*. — *οἴκτῳ σώφρονι λαβόντας*. *Οἶκτον σώφρονα*, misericordiam prudentem, quae ex conscientia humanae infirmitatis

νότητα κατανοοῦντας, ἀλλ' οἷοί τε ἂν ὄντες πάθοιμεν, καὶ ὡς ἀστάθμητον τὸ τῆς ξυμφορᾶς,
2 ᾧτινί ποτ' ἂν καὶ ἀναξίῳ ξυμπέσοι. ἡμεῖς τε, ὡς πρέπον ἡμῖν καὶ ὡς ἡ χρεία προάγει, αἰτούμεθα ὑμᾶς θεοὺς τοὺς ὁμοβωμίους καὶ κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐπιβοώμενοι πεῖσαι τάδε, προφερόμενοι ὅρκους οὓς οἱ πατέρες ὑμῶν ὤμοσαν μὴ ἀμνημο-

Cap. 59. §. 1. *Κατανοοῦντας.* In plerisque libris male *κατανοοῦντες*, in solis tribus iisque non optimis *λαβόντες*.

Ὡιτινι. Ven. et ex emend. Cl. *ὅ τινι*, non male. Cf. tamen adnotat.

§. 2. *Προφερόμενοι.* „Paene omnes mss. habent *προςφερ.*, sed vulgaris scriptura videtur vera esse, et simili usu VII, 69. defenditur.“ BLOOMF. Sic activum quoque 64, 3. V, 17. atque passivum V, 26. et alibi reperiemus. Et est Lat. proferre.

oriatur, esse adnotat Heilm. Cf. adn. 58, 1. Dativi si cum partic. *λαβόντας* iungendi sunt, *λαμβάνειν* aut accipere, interpretari (cf. VI, 27. 53.), quod, quia rei accusativus cogitari non potest, non videtur fieri posse, aut in fidem recipere, suscipere, quod uno *λαμβ.* vix exprimatur, valeat necesse est. Sed dativi potius cum *φείσασθαι* et *ἐπικλασθῆναι* verbis iungendi (cf. Matth. Gr. §. 397.) et ad partic. *λαβόντας* subaudiendum videtur *αὐτόν* (*τὸν οἶκτον*). Cf. Soph. Electr. v. 47: *ἄγγελλε ὅρκῳ προςτιθείς*, Thuc. VI, 58: *ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος ... ἐκέλευσεν*, ad Xen. Cyr. II. 3, 17. VII, 1, 40. Matth. Gr. §. 428. 2. d. et sd. II, 42, 4. Alii tamen *λαβεῖν* in fidem recipere, suscipere, interpretantur. *τὸ τῆς ξυμφορᾶς*. Similiter *τὸ τῆς τύχης* IV, 18. VII, 61. Cf. Rost. Gr. §. 98. 5. b. *β'*. Si autem in proximis *ᾧ* recte legitur (cf. sd.), est attractio talis, qualem reperimus I, 91, 2., ubi vid. adn., nisi quod hic relativae enunciationis est. Bene Portus: quam sit incertum, cuinam calamitas vel immerenti sit eventura.

§. 2. *Πρέπον.* Hoc quum plane adiective dicatur, etiam sine verbo *εἶναι* pro verbo finito ponitur. Talia participia praeter notissimum *χρεών* sunt *ξυμφέρον* 44, 2., *δέον* Demosth. Olynth. II. (III.) c. 1. His auge et corrige Matth. Gr. §. 560. adn. — *αἰτούμεθα ὑμᾶς* cet. In iis, quae sequuntur, impeditior est oratio. Sed videntur tria verba finita *αἰτούμεθα*, *ἱκέται γιγνόμεθα* et *ἐπικαλούμεθα* inter se cohaerere, et ambo participia *ἐπιβοώμενοι* et *προφερόμενοι* et inter se et cum illo *αἰτούμεθα* copulanda esse. — *τοὺς ὁμοβωμίους* contubernales forsitan dixeris ob Cic. Ep. ad Attic. XIII, 28. Intelliguntur ii, „quibus communiter in eadem ara sacra fiunt; nam etiam pluribus diis una ara sacrabatur. Vid. Kuhn. ad Poll. VI, 155. ... Quod eosdem *ὁμωχέτας* vocatos dicit Kuhn., id est e Thuc. IV, 97., ubi vid.“ DUK. Cf. Arn., qui magnos deos (*τοὺς δώδεκα*) significari existimat. — *ἐπιβοώμενοι*, i. e. *ἐπικαλούμενοι*. Cf. c. 67. et Bloomf. — *πεῖσαι τάδε*. Port. et Reisk.: ut (dii) vobis persuadeant haec. At Haack. et Bloomf.: ut (vobis) haec persuadeamus. — *οὓς ... ὤμοσαν*. Cf. II, 71, 2. — *μὴ ἀμνημονεῖν*. Suppl. *ὑμᾶς*, quod

νεῖν, ἱκέται γιγνόμεθα ὑμῶν τῶν πατρῴων τά-
φων, καὶ ἐπικαλούμεθα τοὺς κεκμηκότας μὴ γε-
νέσθαι ὑπὸ Θηβαίοις, μηδὲ τοῖς ἐχθίστοις φίλ-
τατοι ὄντες παραδοθῆναι· ἡμέρας τε ἀναμιμνή-
σκομεν ἐκείνης, ᾗ τὰ λαμπρότατα μετ' αὐτῶν πρά-
ξαντες νῦν ἐν τῇδε τὰ δεινότατα κινδυνεύομεν
ἐπίλογοι. παθεῖν. ὅπερ δὲ ἀναγκαῖόν τε καὶ χαλεπώτατον 3
τοῖς ὧδε ἔχουσι, λόγου τελευτᾶν, διότι καὶ τοῦ
βίου ὁ κίνδυνος ἐγγὺς μετ' αὐτοῦ, παυόμενοι λέ-
γομεν ἤδη, ὅτι οὐ Θηβαίοις παρέδομεν τὴν πό-
λιν, (εἱλόμεθα γὰρ ἂν πρό γε τούτου τῷ αἰσχί-
στῳ ὀλέθρῳ λιμῷ τελευτῆσαι,) ὑμῖν δὲ πιστεύ-

Κεκμηκότας Pal. Bas., (sed hic ex emend.,) I. Lugd. Schol. in cap. Pollux III, 106: „*Τοὺς μέντοι κεκμηκότας τοὺς ἀποθανόντας ὁ αὐτὸς (Θουκυδ.) εἴρηκε.*“ Vulgo et Bekk. *κεκμηῶτας*. At vid. Buttm. Gr. max. Ind. verb. v. *κάμνω*, de aliis scriptoribus in adn. dicta et sd. 58, 5.

Μετ' αὐτῶν. In optimis libris *μεθ' αὐτῶν* vel *μεθ' ἑαυτῶν*, sed hoc pronomen hic ferri posse non videtur.

concinnitatis causa ob superiora *πεῖσαι τάδε* omissum est, et exprime verbis ut ne obliviscamini eorum (iurum iurandorum). — *ἱκέται . . . τάφων.* „Haec ita accipienda: *τοὺς τάφους τῶν ὑμετέρων πατέρων ἱκετεύομεν καὶ ἐπιβοώμεθα.* Infra enim dicitur [c. 67.] *πατέρων τάφους τῶν ὑμετέρων ἐπιβοώμενοι.*“ AE. PORT. Similia dicendi genera sunt *κωλυτὴν* et *μηνυτὴν γίγνεσθαι*. Cf. adn. I, 132, 5. III, 23, 2. Iudicibus supplex fuit Cic. Tusc. I, 29. — *τοὺς κεκμηκότας.* Ne hanc huius verbi significationem propter Homeri *εἴδωλα καμόντων* et usum tragicorum poeticam existimes. Ut enim omnino mortui ad rei atrocitatem quodammodo occultandam saepe lenioribus nominibus vocari solent, ita *κεκμηκότας* eodem modo dictum esse a Platone et Aristotele demonstrarunt Iungerm. ad Poll. III, 106. et Steph. in Thes. — *φίλτατοι.* Utrum *ὑμῖν* an *αὐτοῖς* (*τοῖς κεκμηκόσι*)? Hoc anteponendum esse docet Levesqu., quia Plataeenses tunc quidem Lacedaemoniis amicissimos se dicere non potuerint. Quod si verum est, certe nec *ὄντες* apud praesens valet qui eramus, sed qui sumus, (i. e. qui nos praebemus caesis illis amicissimos inferias et primitias offerendo,) et *οἱ ἔχθιστοι* non videntur esse posse *οἱ ἔχθιστοι τοῖς κεκμηκόσι*, sed *ἡμῖν*. Cf. §. 3. et II, 71. — *ἡμέρας . . . ἐκείνης.* Attende articulum insolentius omissum. Cf. adn. I, 1, 2. et I, 51, 2.

§. 3. *Ὅπερ δέ* cet. Sententia relativa praemissa est, quae sic poterat collocari: *παυόμενοι δέ, ὅπερ ἀναγκαῖον* cet. — *λόγου τελευτᾶν.* De toto hoc inciso vid. Matth. Gr. §. 476. Rost. §. 101. 3. c., de genitivo, quem frustra vituperat Bernh. Synt. p. 180., cf. Matth. Gr. §. 355. 4. et ed. mai., item 104, 5. — *μετ' αὐτοῦ*, i. e. *ἅμα τῷ λόγου τελευτᾶν.* — *τῷ αἰσχίστῳ ὀ-*

σαντες προσήλθομεν. καὶ δίκαιον, εἰ μὴ πείθομεν,
ἐς τὰ αὐτὰ καταστήσαντας τὸν ξυντυχόντα κίνδυ-
4 νον ἐᾶσαι ἡμᾶς αὐτοὺς ἑλέσθαι. ἐπισκήπτομέν τε
ἅμα μὴ, Πλαταιῆς ὄντες οἱ προθυμότατοι περὶ
τοὺς Ἕλληνας γενόμενοι, Θηβαίοις τοῖς ἡμῖν ἐχθί-
στοις ἐκ τῶν ὑμετέρων χειρῶν καὶ τῆς ὑμετέρας
πίστεως, ἱκέται ὄντες, ὦ Λακεδαιμόνιοι, παραδο-
θῆναι, γενέσθαι δὲ σωτῆρας ἡμῶν καὶ μὴ, τοὺς
ἄλλους Ἕλληνας ἐλευθεροῦντας, ἡμᾶς διολέσαι.“

60. Τοιαῦτα μὲν οἱ Πλαταιῆς εἶπον. οἱ δὲ Θηβαῖοι δείσαντες [,] πρὸς τὸν λόγον αὐτῶν μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοί τι ἐνδῶσι, παρελθόντες ἔφασαν καὶ αὐτοὶ βούλεσθαι εἰπεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνοις παρὰ γνώμην τὴν αὐτῶν μακρότερος λόγος ἐδόθη τῆς πρὸς τὸ ἐρώτημα ἀποκρίσεως. ὡς δ' ἐκέλευσαν, ἔλεγον τοιάδε.

Θηβαῖοι καὶ αὐτοὶ λόγον αἰτοῦνται.

§. 3. *Καταστήσαντας.* In plerisque libris *καταστήσαντες*, quasi antea *δίκαιοι* legeretur, quod tamen nusquam scriptum exstat.

Cap. **60.** *Τὴν αὐτῶν.* Bekk. contra libros mss. *τὴν αὑτῶν*, quo non opus. Cf. adn. I, 17.

λέθρῳ, λιμῷ] *Ὅμηρος· Λιμῷ δ' οἴκτιστον θανέειν καὶ πότμον ἐπισπεῖν.* (Od. *μ'*. v. 342.) Schol. Cf. Sal. Fragm. III, 11. fame, miserrima omnium morte. Liv. XXVII, 44. fame et frigore, quae miserrima mortis genera sunt, et id. XXI, 41. ultimo supplicio humanorum fame. Alia quaere apud Bloomf.

§. 4. *Ἐπισκήπτομέν τε* cet. „Conclusio orationis acerrimis admonitionibus cumulata et perturbata est, *ἐπισκήπτομέν τε ἅμα μή*, 1) *Πλαταιῆς ὄντες οἱ προθυμότατοι περὶ τοὺς Ἕλληνας γενόμενοι*, 2) *Θηβαίοις*, 3) *τοῖς ἡμῖν ἐχθίστοις*, 4) *ἐκ τῶν ὑμετέρων χειρῶν καὶ τῆς ὑμετέρας πίστεως*, 5) *ἱκέται ὄντες, ὦ Λακεδαιμόνιοι, παραδοθῆναι, . . . διολέσαι*, ubi insolenti collocatione vocativi *ὦ Λακεδ.*, omissione accusativi *ὑμᾶς* in vv. *γενέσθαι δὲ σωτῆρας ἡμῶν*, quanquam subiectum diversum, quod proxime antecedit, tale additamentum postulabat, geminatis *ἐκ τῶν ὑμετέρων χειρῶν καὶ τῆς ὑμετέρας πίστεως*, angor et consilii inopia dicentis eximie depingitur, et animi legentium vehementissime commoventur.“ HEILM. Qui in iis, quae de omisso *ὑμᾶς* scripsit, argutari videtur. Cf. adn. 56, 4., et cogita *ὑμετέρας* et *ὦ Λακεδ.* proxime abesse. De *ἐπισκήπτειν* verbo cf. adn. II, 73, 3. — *καὶ μὴ . . . διολέσαι*, neve, qui ceteros Graecos in libertatem vindicatis, iidem nos funditus perdatis, Port. De re cf. II, 8, 4. et al.

Cap. **60.** *Πρὸς τὸν λόγον αὐτῶν.* Haec cum utro verbo, *δείσαντες* an *ἐνδῶσι*, iungenda sint, non satis certum est; *μή* enim non debere primum locum occupare ex adn. I, 68, 1. intelligitur. — *ἔλεγον.* Cf. adn. I, 72, 3.

δημηγορία Θηβαίων, οἳ μετὰ μικρὸν προοίμιον (§. α') πρῶτον μὲν (α') περὶ τῆς σφῶν αὐτῶν διαφορᾶς τῆς πρὸς Πλαταιέας ἀπολογοῦνται, ἧς τήν τε ἀρχὴν ἀποφαίνουσι,

61. „Τοὺς μὲν λόγους οὐκ ἂν ᾐτησάμεθα εἰπεῖν, εἰ καὶ αὐτοὶ βραχέως τὸ ἐρωτηθὲν ἀπεκρίναντο, καὶ μὴ ἐπὶ ἡμᾶς τραπόμενοι κατηγορίαν ἐποιήσαντο καὶ περὶ αὐτῶν ἔξω τῶν προκειμένων καὶ ἅμα οὐδὲ ᾐτιαμένων πολλὴν τὴν ἀπολογίαν καὶ ἔπαινον ὧν οὐδεὶς ἐμέμψατο. νῦν δὲ πρὸς μὲν τὰ ἀντειπεῖν δεῖ, τῶν δὲ ἔλεγχον ποιήσασθαι, ἵνα μήτε ἡ ἡμετέρα αὐτοὺς κακία ὠφελῇ μήτε ἡ τούτων δόξα, τὸ δ' ἀληθὲς περὶ ἀμφοτέρων ἀκούσαντες κρίνητε. 1
ἡμεῖς δὲ αὐτοῖς διάφοροι ἐγενόμεθα πρῶτον, ὅτι ἡμῶν κτισάντων Πλάταιαν ὕστερον τῆς ἄλλης Βοιωτίας καὶ ἄλλα χωρία μετ' αὐτῆς, ἃ ξυμμίκτους ἀνθρώπους ἐξελάσαντες ἔσχομεν, οὐκ ἠξίουν οὗτοι, 2

Cap. **61**. §. 1. *Αὐτῶν*. In bonis libris male *αὐτῶν*.

Cap. **61**. „Haec oratio quanquam magnam artem demonstrat, tamen exiguam fidem facit ... Tota disputatio fallax est, sententiae falsae aut verbis exaggeratae, et quae vix ipsis Thebanis imposuerint.“ BLOOMF.

§. 1. *Καὶ αὐτοί*, i. e. *οὗτοι καὶ αὐτοί*, et isti. — *τὸ ἐρωτηθὲν ἀπεκρίναντο*. Cf. Matth. Gr. §. 409. 6. — *καὶ περὶ ... ἀπολογίαν*, et (nisi) de se ipsis extra propositum simul etiam eorum, quae ne accusata quidem sunt, multa defensione usi essent. Particulae *καὶ ἅμα* nostris auch zugleich respondentes eodem modo 82, 1. et V, 9, 4. leguntur. De perfecto deponentis *αἰτιᾶσθαι* passive posito vid. Buttm. Gr. §. 113. 4. adn. 7. Rost. §. 113. adn. 6. Cf. *αἰτιαθείς* VI, 53. VIII, 68. — *πρὸς μὲν τά*. De collocatione verborum „cf. III, 82. *ἐπὶ δὲ τῷ ἀγάλλονται* et VI, 66. *παρὰ δὲ τὸ κρημνοί*.“ ARN. Add. Matth. Gr. §. 287. adn. 3. Buttm. Gr. med. §. 126. adn. 3. *Τὰ μέν* spectant ad *τὴν ἀπολογίαν οὐδὲ ᾐτιαμένων*, *τὰ δέ* ad *ἔπαινον ὧν οὐδεὶς ἐμέμψατο*. — *ἀντειπεῖν ... ἔλεγχον ποιήσασθαι*. Illud minus grave esse explicat Arn. Contra Bloomf. in ed. 2. *ἔλεγχον ποιήσ.* interpretatur explorare, quod nos non probamus. — *ἡ ἡμετέρα ... κακία*] *ταῦτα εἰρωνικῶς λέγει ὁ Θηβαῖος*. Schol. „Potest etiam accipi *ἣν ἀεὶ προβάλλονται καὶ καυχῶνται*, ut paulo post [c. 63.] Schol.“ DUK. Cf. Matth. Gr. §. 466. adn. 3.

§. 2. *Ἡμεῖς δέ*. Similiter *δέ* post prooemium I, 37, 2. legitur, ubi, ut hic, *δή* legendum coniecit Krueg. — *ἡμῶν κτισάντων Πλάταιαν* cet. De re vid. Mans. Spart. III. 2. p. 59. Plass. Hist. Graec. antiquiss. pag. 614. Kluetz. de Foed. Boeot. p. 14. sq. Muensch. de Reb. Plataeens. p. 27. sq. — *ἄλλα χωρία*. „Regiones, quae infra Cithaeronem sitae ad Euripum extenduntur.“ MUENSCH. l. d. p. 27. secundum Ephor. apud Ammon. de Differ. verb. p. 70. in v. *Θηβαγενεῖς*. — *ἃ* ad Plataeas quoque referri debere recte demonstrat Muensch. l. d. p. 29. — *ξυμμίκτους ἀνθρώπους*. Hos esse Hyantes, Thraces, Pelasgos ex Strab. IX, 2. [p. 401.] docet

ὥςπερ ἐτάχθη τὸ πρῶτον, ἡγεμονεύεσθαι ὑφ' ἡμῶν, ἔξω δὲ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν παραβαίνοντες τὰ πάτρια, ἐπειδὴ προςηναγκάζοντο, προσεχώρησαν πρὸς Ἀθηναίους, καὶ μετ' αὐτῶν πολλὰ ἡμᾶς
1 ἔβλαπτον, ἀνθ' ὧν καὶ ἀντέπασχον. **62.** ἐπειδὴ δὲ [καὶ] ὁ βάρβαρος ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, φασὶ μόνοι Βοιωτῶν οὐ μηδίσαι, καὶ τούτῳ μάλιστα

καὶ περὶ τῆς αὐξήσεως αὐτῆς λέγοντες τὰ ἐς τὸν σφέτερον μηδισμὸν ἀπολογοῦνται.

Cap. **62**. §. 1. *Δὲ καί*. *Καί* om. I. Ar. Dan., et delendum videtur.

Arn. — *ἡγεμονεύεσθαι ὑφ' ἡμῶν*. Passivum *ἡγεμον.* hoc uno loco repertum similibus *ἄρχεσθαι* et *βασιλεύεσθαι* al. satis defenditur. Cf. adn. I, 142, 7. „Ex his verbis conficitur ... Plataeenses non in privatam Thebanorum ditionem pervenisse, sed principatum iis dedisse ... Verbum enim *ἡγεμονεύεσθαι* ... nihil aliud est nisi principatum alicuius sequi [et distinguendum ab *ἄρχεσθαι*. Vid. Arn. Plato tamen Phaed. pag. 80. scribens *τὸ μὲν θεῖον οἷον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πεφυκέναι, τὸ δὲ θνητὸν ἄρχεσθαί τε καὶ δουλεύειν*, *δουλεύειν* substituit pro passivo *ἡγεμονεύεσθαι*]. Neque Thebani principatum in subditas [*ξυντελεῖς*, *ξυμμόρους* IV, 76. 93.], quippe quae imperio regerentur, sed in liberas Boeotiae civitates, quae suis ipsarum legibus tenerentur, sibi competere contendebant.“ MUENSCH. l. d. p. 30. et 32. Cui p. 28. sqq. dissentire in hac re Ephorus l. d. et Thucydides videntur, quum hic Thebanis non aliud Plataeensium quam reliquae Boeotiae imperium tribuat, ille eos *τοὺς τοῖς Ἀθηναίοις ὁμόρους προςοικειοῦντας ἰδίᾳ προςαγαγέσθαι* dicat; nam ibi eum ob verba *ἐνέμοντο δὲ τὴν ὑπὸ τὸν Κιθαιρῶνα χώραν* ad Plataeas respicere existimandum esse. At id nobis nequaquam certum videtur, quod Thucydides *ξυμμίκτους ἀνθρώπους* antea Plataeis habitantes expulsos, Ephorus *συμμίκτους πολλαχόθεν τὴν ὑπὸ τὸν Κιθαιρῶνα χώραν νεμομένους* sub imperium Thebanorum redactos dicit. Quare hunc de Hysiis et Eleutheris loqui suspicamur. Neque verum est quod idem Muenscher p. 30. propter articulum apud Thuc. ad verba *ξυμμίκτους ἀνθρώπους* non additum omnes agri Plataeensis incolas a Boeotis pulsos esse negandum putat; nam articulo ille de colluvie hominum ignotorum recte uti non potuit. Ceterum quam facile *τὸ ἡγεμονεύεσθαι* et *τὸ ἄρχεσθαι* sive *ξυντελεῖν* in rebus Boeotorum confusum sit, inde apparet, quod „ad hanc accusationem Isocrates respiciens in Plat. §. 8. haec scribit: *ἔνιοι τολμῶσι λέγειν, ὡς διὰ τοῦτο πρὸς ἡμᾶς οὕτω προςηνέχθησαν, ὅτι συντελεῖν αὐτοῖς οὐκ ἠθέλομεν*.“ BLOOMF. — *ἔξω δὲ ... τὰ πάτρια*, i. e., si sententiam spectamus, discedentes a societate communis concilii Boeotorum (Liv. XLII, 43.). Cf. adn. II, 2, 4. et infra 65, 2., de causa rei autem 55, 1. — *προςηναγκάζοντο*. Suppl. *τούτοις* (*τοῖς πατρίοις*), i. e. *μὴ παραβαίνειν ταῦτα*. Cf. adn. I, 106, 1. — *προσεχώρησαν πρὸς Ἀθηναίους*. Cf. 55, 1. et ibi adn.

Cap. **62**. §. 1. *Φασὶ ... μηδίσαι*. Vid. 54, 3. et de vv. *μόνοι Βοι.* ibi adn.

αὐτοί τε ἀγάλλονται καὶ ἡμᾶς λοιδοροῦσιν. ἡμεῖς 2
δὲ μηδίσαι μὲν αὐτοὺς οὐ φαμέν, διότι οὐδ' Ἀθη-
ναίους, τῇ μέντοι αὐτῇ ἰδέᾳ ὕστερον ἰόντων Ἀθη-
ναίων ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, μόνους αὖ Βοιωτῶν ἀτ-
τικίσαι. καίτοι σκέψασθε, ἐν οἵῳ εἴδει ἑκάτεροι 3
ἡμῶν τοῦτο ἔπραξαν. ἡμῖν μὲν γὰρ ἡ πόλις τότε
ἐτύγχανεν οὔτε κατ' ὀλιγαρχίαν ἰσόνομον πολι-
τεύουσα οὔτε κατὰ δημοκρατίαν· ὅπερ δέ ἐστι
νόμοις μὲν καὶ τῷ σωφρονεστάτῳ ἐναντιώτατον,
ἐγγυτάτω δὲ τυράννου, δυναστεία ὀλίγων ἀνδρῶν
εἶχε τὰ πράγματα. καὶ οὗτοι ἰδίας δυνάμεις ἐλ- 4
πίσαντες ἔτι μᾶλλον σχήσειν, εἰ τὰ τοῦ Μήδου
κρατήσειε, κατέχοντες ἰσχύϊ τὸ πλῆθος ἐπηγάγοντο
αὐτόν· καὶ ἡ ξύμπασα πόλις οὐκ αὐτοκράτωρ

§. 2. *Διότι οὐδ' Ἀθηναίους*. Proprie cogitanda verba *μηδίσαι φαμέν*; potuit tamen bene *Ἀθηναῖοι* scribi, et videtur eadem esse attractio, quae frequentior est in comparationibus. Sententia redit 64, 1. — *τῇ ... αὐτῇ ἰδέᾳ*, i. e. *τῷ αὐτῷ τρόπῳ*. Cf. adn. I, 109, 1. II, 51, 1. „*Ἀμφότεροι δηλονότι ἐπὶ τῇ τῶν Ἑλλήνων δουλείᾳ.*“ *ΔΟΥΚΑΣ*. Iungenda igitur haec sunt cum *ἰόντων* verbo.

§. 3. *Ἐν οἵῳ εἴδει*, i. e. *τρόπῳ πολιτείας*, in quo statu. Cf. Duk. ad VIII, 89, 3. — *κατ' ὀλιγαρχίαν ἰσόνομον*. Est *ἀπὸ γένους ὀλιγαρχία* seu *ἀριστοκρατικὴ ὀλιγαρχία*, quatenus in ea omnes nobiles *ὁμότιμοι* seu *ὅμοιοι* erant. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 58. et 180. Goellerum his obloquentem refutavimus in ed. mai. Suppl. — *τῷ σωφρονεστάτῳ*] *τουτέστι τοῖς σώφροσιν ἀνδράσιν*. Schol. Alii *κοσμιότητα*, *εὐκοσμίαν*, rempublicam optime constitutam esse forsitan coniiciant. Cf. VIII, 53. 64. — *ἐγγυτάτω δὲ τυράννου*. Paucorum dominatio regiae libidini propior est Tac. Ann. VI, 42. „*Τύραννος* est ipsa tyrannis, ut *δῆμος* saepe populare imperium significat.“ BLOOMF. — *δυναστεία ὀλίγων ἀνδρῶν*. *Πολυκέφαλον τυραννίδα* iure vocat plenius illustrans Kortuem. Respubl. Gr. p. 19. Ipsum nomen *δυναστεία* dominationem, i. e. imperium paucorum simile tyrannidi, designat. Ita *ὀλιγαρχίας ἀριστοκρατικῆς παρατροπὴν καὶ ὑπέρχυσιν* Plutarchus *περὶ μοναρχ. καὶ δημοκρ.* t. IX. p. 287. dicit *δυναστείας*, *ὅταν ἐντέκῃ ὀλιγαρχία ὑπερφροσύνην*. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 58, 12. et IV, 78. VI, 38. *Ὀλιγαρχίαν* simpliciter illum Thebarum statum appellat Paus. IX, 6, 1. opponens *τῇ πατρίῳ πολιτείᾳ* Thebanorum, quae est Thucydidis *ὀλιγαρχία ἰσόνομος*. — *ὀλίγων ἀνδρῶν*] *Ἀτταγίνου καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν* (velut Timegenidae) *τῶν μηδισάντων μάλιστα*. Schol. Cf. Herodot. IX, 15. et 86. sqq. — *τὰ πράγματα*. Cf. adn. 28, 1.

§. 4. *Σχήσειν*, retenturos esse. — *τὰ τοῦ Μήδου*. Cf. Rost. Gr. §. 98. 5. β'. — *κατέχοντες* (coercentes) ... *τὸ πλῆθος*. De re cf. Plut. Aristid. c. 18. extr. — *οὐκ αὐτοκράτωρ ... οὐδ' ἄξιον ... ὀνειδίσαι*. Cf. Paus. l. d. Aliter Thebanorum *μηδισμὸν* excusare studet Plut. de Herodot. malign. p. 431. sqq. Cf. Kluetz. de Foed. Boeot. p. 30. sqq. — *ὧν*, i. e. *τούτων, ἅ*. Cf. Matth. Gr. §. 368. Rost. §. 109. 4. a. — *μὴ μετὰ νόμων*, i. e. *νόμοις οὐ χρωμένη*.

§. 5. *Τοὺς νόμους ἔλαβε*, suas leges recepit. — *ἐχόντων ... τὰ πολλά*. Post pugnam apud Oenophyta pugnatam. Vid. I, 108, 2. — *μαχόμενοι ... Βοιωτίαν*. Vid. I, 113. — *ἵππους παρέχοντες*. Cf. II, 9. 22.

Cap. **63.** §. 1. *Ἀξιώτεροι ... ζημίας*. Scholiasta etsi antea *μᾶλλον* explicavit *μᾶλλον ἡμῶν*, tamen hunc comparativum positivo reddit. Nimirum Thebani quum supra 62, 4. de sua civitate his verbis usi sint, *οὐδ' ἄξιον αὐτῇ ὀνειδίσαι ὧν μὴ μετὰ νόμων ἥμαρτεν*, hic se dignos poena confiteri non videntur posse. „Solvendus ille comparativus in *μᾶλλον ἄξιοι*, ut *μᾶλλον* non ad *ἄξιοι* pertineat, sed ad totum. Digni estis poena potius, scil. quam venia aut beneficio.“ BAU. Cf. adn. II, 40, 1. IV, 61. Differt tamen hoc exemplum ab aliis, quia contrarium membrum hic minus facile simul auditur. Bloomfieldius in ed. 2. interpretatur vos potius quam nos digni estis poena. Quid, si *ἀξιώτατοι* scripseris?

§. 2. *Ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ τιμωρίᾳ*. Port.: ut nos ulcisceremini. At Bloomf.: ut auxilium contra nos impetraretis. Ad Bloomfieldii explicationem tuendam Arn. comparat I, 69: *αἱ ὑμέτεραι ἐλπίδες* et I, 77: *τὸ ἡμέτερον δέος*; at etsi constat pronomina possessiva interdum pro genitivis obiecti poni (cf. adn. I, 33, 3.), non item constat *τιμωρίαν τινός* usquam significare auxilium contra aliquem ferendum, quanquam, quum *ἐπικούρημα* et *ἐπικούρησίς τινος* ita legi ex Matth. Gr. §. 354. notum sit, Bloomfieldii explanationi historiae et verbis Plataeensium 55, 1. congruentiori favemus, quam ipse auctor in ed. 2. *τιμωρίαν* videri esse *ἐκδίκησιν*, vindicationem, dicens male vel correxit vel fulsit. —

οὖσα ἑαυτῆς τοῦτ' ἔπραξεν, οὐδ' ἄξιον αὐτῇ ὀνει-
5 δίσαι ὧν μὴ μετὰ νόμων ἥμαρτεν. ἐπειδὴ γοῦν
ὅ τε Μῆδος ἀπῆλθε καὶ τοὺς νόμους ἔλαβε, σκέ-
ψασθαι χρή, Ἀθηναίων ὕστερον ἐπιόντων, τήν τε
ἄλλην Ἑλλάδα καὶ τὴν ἡμετέραν χώραν πειρω-
μένων ὑφ' αὑτοῖς ποιεῖσθαι, καὶ κατὰ στάσιν ἤδη
ἐχόντων αὐτῆς τὰ πολλά, εἰ μαχόμενοι ἐν Κορω-
νείᾳ καὶ νικήσαντες αὐτοὺς ἠλευθερώσαμεν τὴν
Βοιωτίαν, καὶ τοὺς ἄλλους νῦν προθύμως ξυνε-
λευθεροῦμεν ἵππους τε παρέχοντες καὶ παρασκευήν,
6 ὅσην οὐκ ἄλλοι τῶν ξυμμάχων. καὶ τὰ μὲν ἐς
1 τὸν μηδισμὸν τοσαῦτα ἀπολογούμεθα. **63.** ὡς
δὲ ὑμεῖς μᾶλλόν τε ἠδικήκατε τοὺς Ἕλληνας καὶ
ἀξιώτεροί ἐστε πάσης ζημίας, πειρασόμεθα ἀπο-
2 φαίνειν. ἐγένεσθε ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ τιμωρίᾳ, ὡς

ἔπειτα (β') ἐλέγχουσι τὰ πάλαι Πλαταιεῦσι πεπραγμένα, λέγοντες, ὅτι

οὐκ ἐπὶ τῇ σφετέρᾳ τιμωρίᾳ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ξυνεπιέναι ἄλλοις, Ἀθηναίων ξύμμαχοι ἐγένοντο, καὶ οὐκ ἴσην αὐτοῖς τὴν χάριν ἀνταποδιδόασι,

φατέ, Ἀθηναίων ξύμμαχοι καὶ πολῖται. οὐκοῦν
χρῆν τὰ πρὸς ἡμᾶς μόνον ὑμᾶς ἐπάγεσθαι αὐ-
τοὺς καὶ μὴ ξυνεπιέναι μετ' αὐτῶν ἄλλοις, ὑπάρ-
χον γε ὑμῖν, εἴ τι καὶ ἄκοντες προςήγεσθε ὑπ'
Ἀθηναίων, τῆς τῶν Λακεδαιμονίων τῶνδε ἤδη
ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίας γεγενημένης, ἣν αὐτοὶ
μάλιστα προβάλλεσθε· ἱκανή γε ἦν ἡμᾶς τε ὑμῶν
ἀποτρέπειν, καὶ τὸ μέγιστον, ἀδεῶς παρέχειν βου-
λεύεσθαι. ἀλλ' ἑκόντες καὶ οὐ βιαζόμενοι ἔτι εἵ-
λεσθε μᾶλλον τὰ Ἀθηναίων. καὶ λέγετε, ὡς αἰ- 3
σχρὸν ἦν προδοῦναι τοὺς εὐεργέτας· πολὺ δέ γε
αἴσχιον καὶ ἀδικώτερον τοὺς πάντας Ἕλληνας κα-
ταπροδοῦναι, οἷς ξυνωμόσατε, ἢ Ἀθηναίους μό-
νους, τοὺς μὲν καταδουλουμένους τὴν Ἑλλάδα,
τοὺς δὲ ἐλευθεροῦντας. καὶ οὐκ ἴσην αὐτοῖς τὴν 4
χάριν ἀνταπέδοτε οὐδὲ αἰσχύνης ἀπηλλαγμένην.
ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀδικούμενοι αὐτούς, ὡς φατέ, ἐπη-
γάγεσθε, τοῖς δὲ ἀδικοῦσιν ἄλλους ξυνεργοὶ κατέ-

Cap. **63.** §. 2. *Ἐπάγεσθαι* Chr. et Bekk. atque olim Cl. Vulgo et in ceteris libris male *ὑπάγεσθαι*, quum dicendum sit arcessere, advocare. Cf. §. 4. adn. I, 3, 2. et Arn. ad VII, 46.

Ὑπάρχον γε T. I. Bekk. tacitusque apud hunc m. Vulgo soloece *ὑπάρχον τε*.

Ἱκανή γε. Gr. *ἱκανὴ γάρ*, quod *γάρ* in Cass. rec. man. superscr. Exspectaverit forsitan quispiam, ut Reisk., *ἢ ἱκανή γε*. At non sine vi scriptor hic ante *γε*, sicut alibi ante *μέν γε*, *ἀσυνδέτως* locutus est.

πολῖται. Cf. adn. 55, 3. — *ὑπάρχον*. Cf. adn. I, 124, 1. II, 62, 1. Suppl. autem *μὴ ξυνεπιέναι*. — *εἴ τι ... προςήγεσθε*. „*Προςάγεσθαι* etiam de iis dicitur, qui vi et inviti compelluntur ad aliquid faciendum. Thuc. III, 63. et VI, 54." DUK. ad VIII, 106. Res hic aut pronomine *τί* expressa est, aut, quum hoc potius adverbialiter dictum videatur, mente repetendum *ξυνεπιέναι*. — *ἐπὶ τῷ Μήδῳ*, contra Medum. Cf. adn. I, 40, 6. — *τὸ μέγιστον*. Cf. Rost. Gr. §. 98. adn. 7. — *παρέχειν βουλεύεσθαι*. Suppl. *ὑμᾶς*. — *οὐ βιαζόμενοι ἔτι*. Respicitur ad verba 55, 1. *ὅτε ... ἐβιάσαντο*. — *εἵλεσθε ... τὰ Ἀθηναίων*, partes Atheniensium. Nota formula, ut similes *φρονεῖν τά τινος* (cf. 68, 3.), *βούλεσθαι τά τινος* VI, 50. et supra II, 7.

§. 3. *Καὶ λέγετε*. Cf. 55, 3. — *καταπροδοῦναι*. *Κατά* addito intendendi quaedam vis videtur contineri. — *οἷς ξυνωμόσατε*, i. e. *πρὸς οὓς ξυμμαχίαν ἐποιήσασθε*. Cf. adn. I, 71, 6. — *τοὺς μὲν ... τοὺς δέ*. Cf. adn. I, 68, 4.

στητε. καίτοι τὰς ὁμοίας χάριτας μὴ ἀντιδιδόναι αἰ-
σχρὸν μᾶλλον ἢ τὰς μετὰ δικαιοσύνης μὲν ὀφειλη-
1 θείσας, ἐς ἀδικίαν δὲ ἀποδιδομένας. **64.** δῆλόν τε
ἐποιήσατε οὐδὲ τότε τῶν Ἑλλήνων ἕνεκα μόνοι οὐ
μηδίσαντες, ἀλλ' ὅτι οὐδ' Ἀθηναῖοι, ὑμεῖς δὲ τοῖς
μὲν ταὐτὰ βουλόμενοι ποιεῖν, τοῖς δὲ τἀναντία.
2 καὶ νῦν ἀξιοῦτε, ἀφ' ὧν δι' ἑτέρους ἐγένεσθε ἀγα-
θοί, ἀπὸ τούτων ὠφελεῖσθαι. ἀλλ' οὐκ εἰκός· ὥς-
περ δὲ Ἀθηναίους εἵλεσθε, τούτοις ξυναγωνίζεσθε.
3 καὶ μὴ προφέρετε τὴν τότε γενομένην ξυνωμοσίαν,

καὶ ὅτι οἱ Πλαταιῆς πάντα, ἃ χρηστοὶ ἐγένοντο, δι' ἀττικισμὸν ἔπραξαν.

§. 4. *Αἰσχρόν.* D. *οὐκ αἰσχρόν*, et Valla minus turpe est. Ne negatione opus esset, Krueger *καίτοι τί* legendum esse suspicatus est. Sed cf. adn.

§. 4. *Καίτοι τὰς ... ἀποδιδομένας*. Et tamen hoc potius turpe est, pares gratias non referre, quam (non referre) eas, quae cum iustitia quidem contractae sunt, sed ita redduntur, ut iniustitia inde oriatur (i. e. sed sine iniuria persolvi nequeunt). Aliis verbis: Vos turpe esse dicitis gratiam non referre iis, a quibus beneficia acceperitis. Sed turpe quidem est parem gratiam non referre; neque tamen reprehendi potes, si ei, qui beneficia in te contulerit ita, ut ipse iustitiam tueretur, gratus esse nolis, ubi id fieri non possit, nisi ipse iniustus sis. „Ita Cicero de Off. I, 15. Non reddere beneficium (*μὴ ἀντιδιδόναι χάριν*) viro bono non licet (*αἰσχρόν*), modo id facere possit sine iniuria (*τὰς ὁμοίας χάριτας*). Sed si id tantum cum iniuria reddi potest (*ἐς ἀδικίαν ἀποδιδομένας*), non reddere id (*μὴ ἀντιδιδόναι*) viro bono licet (*οὐκ αἰσχρόν*)." ARN. Ita intellecta haec sana sunt. Verba *ἐς ἀδικίαν* sic dicta sunt, ut *ἐς χάριν* 37, 2., ubi vid. adn.

Cap. **64.** §. 1. *Δῆλόν τε ἐποιήσατε ... οὐ μηδίσαντες*. Dicendi generi *δῆλον ἐποιήσατε* participium ad modum verbi *δηλοῦν* additum est. Sic *φανερὸν ἐποίησαν οὐκ ἰδίᾳ πολεμοῦντες* Lyc. c. Leocr. c. 12. Cf. Matth. Gr. §. 549. 5. infra 67, 6. et supra ad c. 40. extr. — *Ἀθηναῖοι*. Suppl. *ἐμήδισαν*. — *ὑμεῖς δέ*. Haec, in quibus aliquis *δή* coniiciat, ob interpositum *Ἀθηναῖοι* addita sunt, et ad ea denuo subaudiuntur verba *δῆλον ἐποιήσατε οὐ μηδίσαντες*. Tum participio *βουλόμενοι* significatur quum velletis. — *τοῖς δέ*] *τοῖς Ἕλλησι*. Schol. Cf. adn. I, 68, 4.

§. 2. *Ἀφ' ὧν ... ἀπὸ τούτων*. Proprie aut *ἀπὸ τούτων* omittenda, aut pro illis *ἀφ' ὧν* solum *ἃ* scribendum fuisse videatur. Sed cf. exempla in ed. mai. adscripta et Kuehn. Gr. §. 787. adn. 1. Blum. ad Lyc. c. Leocr. c. 32. Saupp. ad Xen. de Vect. 4, 13. — *τούτοις ξυναγωνίζεσθε*. In praesentis imperativo inest haec notio: pergite eorum esse socii, permanete in horum partibus. Cf. Rost. Gr. §. 124. 2. et adn. I, 120, 4.

§. 3. *Μὴ προφέρετε*. Supra 59, 2. medium legitur. De re vid. ibid. et 58, 1. et al. — *τότε*. Cf. adnot. I, 101, 2. — *ξυνωμοσίαν*. Sic iterum de societate V, 83. Cf. adn. I, 71, 6.

ὡς χρὴ ἀπ' αὐτῆς νῦν σώζεσθαι. ἀπελίπετε γὰρ
αὐτήν, καὶ παραβάντες ξυγκατεδουλοῦσθε μᾶλλον
Αἰγινήτας καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ξυνομοσάντων ἢ
διεκωλύετε, καὶ ταῦτα οὔτε ἄκοντες, ἔχοντές τε τοὺς
νόμους, οὕςπερ μέχρι τοῦ δεῦρο, καὶ οὐδενὸς ὑμᾶς
βιασαμένου, ὥςπερ ἡμᾶς· τὴν τελευταίαν τε, πρὶν
περιτειχίζεσθαι, πρόκλησιν ἐς ἡσυχίαν ὑμῶν, ὥςτε
μηδ' ἑτέροις ἀμύνειν, οὐκ ἐδέχεσθε. τίνες ἂν [οὖν] 4
ὑμῶν δικαιότερον πᾶσι τοῖς Ἕλλησι μισοῖντο, οἵ-
τινες ἐπὶ τῷ ἐκείνων κακῷ ἀνδραγαθίαν προὔθε-
σθε; καὶ ἃ μέν ποτε χρηστοὶ ἐγένεσθε, ὡς φατέ,
οὐ προςήκοντα νῦν ἐπεδείξατε· ἃ δὲ ἡ φύσις ἀεὶ

Cap. 64. §. 3. Ὑμῶν. Cass. Aug. Vat. H. Reg. D. I. E. Laur. m. Dan. ἡμῶν, ut si genitivus subiective, quod dicunt, non obiective intelligendus sit.

Μηδ' ἑτέροις Cass. Pal. T. Gr. Cf. adn. II, 67, 4. II, 72. VI, 88. VIII, 2. Krueg. ad Dion. p. 168. Vulgo et Bekk. μηδετέροις.

§. 4. Οὖν om. Cass. Aug. Cl. Ven. It. Vat. H. Reg. Ar. Dan. Bekk. Aegre tamen hic eo careamus, et post ἄν saepe excidisse constat. Sed cf. etiam sd. I, 101, 3.

et II, 74, 3. — Αἰγινήτας. Vid. I, 105. et 108. — ἄλλους ... ξυνομοσάντων. De expeditione Thessalica Atheniensium I, 111. et pugna Coronensi I, 113., quibus Plataeenses interfuisse Muenscher de Rep. Plataeens. p. 81. non male suspicatur, cogitari ideo non potest, quia nec Thessali nec Boeotorum exsules socii unquam fuerunt Plataeensium. Nec apte ad ea, quae de Phocensibus et Locris Opuntiis I, 108, 3. narrata sunt, respiciatur; nam hi quoque apud Plataeas certe in exercitu Persico dimicaverunt. Vid. Herodot. IX, 31. Quare praecipue Euboeae incolae videntur intelligendi; hi enim et in exercitu Pausaniae fuerunt secundum Herod. IX, 28., et ad eos subigendos a Pericle vicinos Plataeenses arcessitos esse, etsi στρατιᾷ Ἀθηναίων eos adortus esse dicitur I, 114., verisimile est; fortasse etiam Naxii (cf. I, 98.), qui, quanquam ab Herodoto l. d. non nominati, et ipsi apud Plataeas a Graecis videntur stetisse. Vid. Thirw. Hist. Graec. c. XVI. p. 345. Minus de Thasiis, Samiis, Byzantiis et longinquioribus nec belli Persici tempore Plataeensium sociis cogitandum. — τοὺς νόμους ... δεῦρο. Ex his Plataeenses iam tempore belli Aeginetici populari civitatis statu usos esse colligit Muensch. l. d. p. 78. sq. Certe per omnem illam aetatem eos nunquam a δυναστείᾳ vel tyrannide oppressos esse hinc discimus. — ὥςπερ ἡμᾶς. Vid. 62, 3. 4. — τὴν τελευταίαν ... πρόκλησιν. Vid. II, 72. — ἐδέχεσθε. Imperfectum positum videtur, quoniam saepius legati ultro citroque missi sunt.

§. 4. Οἵτινες ... προὔθεσθε, qui in illorum perniciem virtutem exhibuistis (spectandam). Cf. adn. II, 42, 3. — χρηστοὶ ... ὡς φατέ. Respicitur ad 54, 3. — οὐ προςήκ. ν. ἐπεδείξατε,

ἐβούλετο, ἐξηλέγχθη ἐς τὸ ἀληθές· μετὰ γὰρ
5 Ἀθηναίων ἄδικον ὁδὸν ἰόντων ἐχωρήσατε. τὰ
μὲν οὖν ἐς τὸν ἡμέτερόν τε ἀκούσιον μηδισμὸν
καὶ τὸν ὑμέτερον ἑκούσιον ἀττικισμὸν τοιαῦτα
1 ἀποφαίνομεν. 65. ἃ δὲ τελευταῖά φατε ἀδικη-
θῆναι, (παρανόμως γὰρ ἐλθεῖν ἡμᾶς ἐν σπονδαῖς
καὶ ἱερομηνίαις ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν,) οὐ νο-
μίζομεν οὐδ' ἐν τούτοις ὑμῶν μᾶλλον ἁμαρτεῖν.
2 εἰ μὲν γὰρ ἡμεῖς αὐτοὶ πρός τε τὴν πόλιν ἐλθόν-
τες ἐμαχόμεθα, καὶ τὴν γῆν ἐδῃοῦμεν ὡς πολέμιοι,
ἀδικοῦμεν· εἰ δὲ ἄνδρες ὑμῶν οἱ πρῶτοι καὶ χρή-
μασι καὶ γένει, βουλόμενοι τῆς μὲν ἔξω ξυμμαχίας
ὑμᾶς παῦσαι, ἐς δὲ τὰ κοινὰ τῶν πάντων Βοιωτῶν
πάτρια καταστῆσαι, ἐπεκαλέσαντο ἑκόντες, τί ἀδι-
κοῦμεν; οἱ γὰρ ἄγοντες παρανομοῦσι μᾶλλον τῶν
3 ἑπομένων. ἀλλ' οὔτ' ἐκεῖνοι, ὡς ἡμεῖς κρίνομεν,
οὔθ' ἡμεῖς· πολῖται δὲ ὄντες, ὥςπερ ὑμεῖς, καὶ πλείω
παραβαλλόμενοι, τὸ ἑαυτῶν τεῖχος ἀνοίξαντες,

ἕπεται (γ') ἀπολογία ὑπὲρ ὧν τὰ τελευταῖα Πλαταιῆς φασὶν ἀδικηθῆναι.

ad vos non pertinere nunc demonstrastis. — ἐξηλέγχθη ἐς τὸ ἀληθές, „i. e. ita comperta sunt, ut vera voluntatis vestrae ratio appareret.“ BAU. Comparanda formula Tacitina in falsum augere et similes atque adn. I, 10, 3. — ἄδικον ὁδὸν ἰόντων. Cf. Matth. Gr. §. 409. 4. Rost. §. 104. 3. a. Ὁδόν non raro de agendi ratione legi constat. Cf. Bloomf.

Cap. 65. §. 1. Ἃ δὲ ... ἀδικηθῆναι. Vid. 56, 1. 2. — ἱερομηνίαις. Cf. adn. 56, 2. E plurali forma, pro qua supra singularis legitur, solennia, quibus Thebani intraverint, complurium dierum fuisse colligit Arn. At Goeller plurali sanctitatem diei significari arbitratur, ut is sit pluralis, de quo explicat Rost. Gr. §. 97. 3. b. ββ. Singularem recipi voluerat Wass.

§. 2. Αὐτοί, ipsi, i. e. nostra sponte. Cf. Duk. et Matth. Gr. §. 468. 4. — ἀδικοῦμεν. Quum superiora si pugnassemus et vastassemus valeant, exspectatur ἠδικοῦμεν ἄν. Eadem tamen syntaxi utitur Aristid. Lept. §. 64., et perfectum, cuius vim habet praesens ἀδικεῖν (cf. adn. I, 38, 4.), post εἰ particulam de re non facta positum legitur Aesch. Agam. v. 868. et Eur. Hel. v. 1105., haud dubie maioris alacritatis causa. Alia res est in altero membro, ubi de re facta agitur, et εἰ ἐπεκαλέσαντο sonant si arcessiverunt. — εἰ δὲ ἄνδρες cet. Cf. II, 2. — ἐς δὲ τὰ ... καταστῆσαι, i. e. restituere in commune Boeotorum concilium. (Cf. Liv. XXXIV, 41.) Κοινά omitti potuit. Cf. adn. II, 2. III, 61. 66. — οἱ γὰρ ἄγοντες ... ἑπομένων. Respicitur ad verba c. 55. extr.

§. 3. Πλείω παραβαλλόμενοι, plura periculis ob-

*καὶ ἐς τὴν αὐτῶν πόλιν φιλίως, οὐ πολεμίως, κο-
μίσαντες, ἐβούλοντο τούς τε ὑμῶν χείρους μη-
κέτι μᾶλλον γενέσθαι, τούς τε ἀμείνους τὰ ἄξια
ἔχειν, σωφρονισταὶ ὄντες τῆς γνώμης, καὶ τῶν
σωμάτων τὴν πόλιν οὐκ ἀλλοτριοῦντες, ἀλλ' ἐς
τὴν ξυγγένειαν οἰκειοῦντες, ἐχθροὺς οὐδενὶ καθι-
στάντες, ἅπασι δ' ὁμοίως ἐνσπόνδους.* **66.** *τεκμή-* 1
*ριον δὲ, ὡς οὐ πολεμίως ἐπράσσομεν· οὔτε γὰρ
ἠδικήσαμεν οὐδένα, προείπομέν τε τὸν βουλόμε-
νον κατὰ τὰ πάντων Βοιωτῶν πάτρια πολιτεύειν
ἰέναι πρὸς ἡμᾶς. καὶ ὑμεῖς ἄσμενοι χωρήσαντες* 2
*καὶ ξύμβασιν ποιησάμενοι τὸ μὲν πρῶτον ἡσυ-
χάζετε, ὕστερον δὲ κατανοήσαντες ἡμᾶς ὀλίγους
ὄντας, εἰ ἄρα καὶ ἐδοκοῦμέν τι ἀνεπιεικέστερον
πρᾶξαι οὐ μετὰ τοῦ πλήθους ὑμῶν ἐςελθόντες,*

(δ') ἀντικατηγορία τῶν Πλαταιεῦσι νεωστὶ δεδραμένων.

Cap. **65**. §. 3. *Αὐτῶν.* Cass. Cl. Ven. Pal. Reg. alii *αὐτῶν.* Cf. adn. c. 17. Sed in superiore membro *ἑαυτῶν*, ut hic in H.

Cap. **66**. §. 2. *Ὑμῶν.* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. H. Reg. Gr. *ἡμῶν.* Cuius scripturae haec est vis: non cum maiore parte

iicientes. Cf. adn. II, 44, 3. — *τοὺς ὑμῶν χείρους*, qui ex vobis deteriores erant. — *μᾶλλον γενέσθαι*] *χείρους δηλονότι.* Schol. *Μᾶλλον* igitur cum comparativo iunctum est. Cf. Matth. Gr. §. 458. In quo hic eo minus offendimus, quia, quum ipse comparativus non sit iteratus, ex eo facile positivus repeti potest. Certe aut adiectivum iterandum aut *μᾶλλον* addi necesse fuit. — *τὰ ἄξια ἔχειν*, quae merebantur obtinere. — *σωφρονισταὶ ὄντες τῆς γνώμης*, animi vestri (i. e. sensuum) moderatores. Respici putant interpretes ad sophronistas Atheniensium, custodes puerorum disciplinae publice constitutos, de quibus vid. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 264. al. Horum tamen sophronistarum magistratus recentior videtur esse Schoemanno Antiqu. Iur. p. 337. Ceterum cf. VI, 87. VIII, 48. — *τῶν σωμάτων* (quod vocabulum ab initio legitur, quod contrarium est superiori *γνώμης*) ... *οὐκ ἀλλοτριοῦντες.* Port.: civitatem civibus (propr. eurer Personen, cf. Vig. p. 143.) non orbantes. Dixeris etiam ab urbe cives non abalienantes secundum Goellerum, qui bene contulit I, 40. *καὶ ἄλλον ἑαυτὸν οὐκ ἀποστερῶν*, ubi pariter exspectaremus *καὶ ἄλλον ἑαυτοῦ οὐκ ἀποστερῶν.* Atque *ἀλλοτρίωσιν* Schol. interpretatur *στέρησιν.* Abreschius apte comparavit Sap. Sirach. 11, 35. *ἀπαλλοτριώσαι σε τῶν ἰδίων*, cum quibus verbis cf. Theodoret. in Steph. Thes. v. *ἀλλοτριόω.* — *ἐς τὴν ξυγγένειαν* (*τὴν τῶν Βοιωτῶν* Schol) *οἰκειοῦντες.* Est emphasis a Porto expressa verbis in pristinam cum necessariis gratiam reducentes.

Cap. **66**. §. 1. *Οὔτε γὰρ ... πρὸς ἡμᾶς.* Vid. II, 2, 4.

§. 2. *Καὶ ὑμεῖς* cet. Vid. II, 3. — *χωρήσαντες.* Suppl. *πρὸς ἡμᾶς.* — *εἰ ἄρα ...*

*τὰ μὲν ὅμοια οὐκ ἀνταπέδοτε ἡμῖν, μήτε νεω-
τερίσαι ἔργῳ, λόγοις τε πείσειν, ὥςτε ἐξελθεῖν·
ἐπιθέμενοι δὲ παρὰ τὴν ξύμβασιν οὓς μὲν ἐν
χερσὶν ἀπεκτείνατε οὐχ ὁμοίως ἀλγοῦμεν, (κατὰ
νόμον γάρ δη τινα ἔπασχον,) οὓς δὲ χεῖρας προ-
ϊσχομένους καὶ ζωγρήσαντες ὑποσχόμενοί τε ἡμῖν
ὕστερον μὴ κτενεῖν παρανόμως διεφθείρατε, πῶς*
3 *οὐ δεινὰ εἴργασθε; καὶ ταῦτα τρεῖς ἀδικίας ἐν
ὀλίγῳ πράξαντες, τήν τε λυθεῖσαν ὁμολογίαν, καὶ
τῶν ἀνδρῶν τὸν ὕστερον θάνατον, καὶ τὴν περὶ
αὐτῶν ἡμῖν μὴ κτείνειν ψευσθεῖσαν ὑπόσχεσιν, ἣν*

nostra (nostri exercitus). Cf. II, 5. Bauero autem ironia ita oriens non satis apta videtur gravitati et indignitati rei, de qua conqueruntur Thebani. Vulgata certe magis plerisque placuit. Cf. adn.

Πείσειν. Lugd. *πεῖσαι.* Cf. adn.

Ὑπόσχεσιν. Cass. Aug. It. Vat. G. Bekk. *ὑπόθεσιν.* At respicitur ad superius *ὑποσχόμενοι* et ad ea, quae II, 5. narrata sunt.

πρᾶξαι, etiamsi forte iniquius aliquid egisse videbamur. — *οὐ μετὰ τοῦ πλήθους ὑμῶν*, praeter multitudinis vestrae voluntatem. Cf. Duk. ad VIII, 73. et hic Arn., qui ad verba cap. superior. *εἰ δὲ ἄνδρες ὑμῶν οἱ πρῶτοι ...* referri dicit. Vid. tamen etiam sd. — *μήτε νεωτερίσαι.* De infinitivo vid. Matth. Gr. §. 532. f. Verbum de hac re affuit II, 4, 1. — *πείσειν.* Futurum Haackio in ed. 1. ideo visum est ferri posse, quia de conatu tantum persuadendi ageretur. Similiter Herm. in Diurn. liter. Ien. a. 1816. p. 96. Arnoldo mutatio temporum similis ei videtur, quae c. 46. reperta sit; nam aoristo *νεωτερίσαι* rem, quae statim et semel gerenda fuerit, futuro *πείσειν* aliquid, quod posterius esse et diutius permanere oportuerit, designari. At c. 46. putandi verbum antecedit, post qualia utrumque tempus poni constat, quod hic demonstrari minus potest. Sequeremur igitur cod. Lugd., nisi parum verisimile esset, si ambo verba in aoristo a Thuc. collocata essent, etiam *νεωτερίσαι* nunc ex libris restitutum vulgo in *νεωτερίσειν* potuisse depravari. — *ἐπιθέμενοι* cohaeret cum verbis *οὓς μὲν ἀπεκτείνατε* et *οὓς δὲ διεφθείρατε*, et antepositum est ideo, quod et ad ambo membra relativa pertinet, et superioribus *τὰ μὲν ὅμοια οὐκ ἀνταπέδοτε ἡμῖν* contrarium est. — *οὐχ ὁμοίως.* Cf. adn. I, 2, 6. — *χεῖρας προϊσχομένους.* Cf. 58, 3. De re vid. II, 4, 7. — *ὑποσχόμενοί τε* cet. Vid. II, 5, 5. sqq.

§. 3. *Καὶ ταῦτα.* Si minus plenam interpunctionem nunc post *ἀδικῶμεν* verbum positam servamus, haec et proxima videntur proprie sic interpretanda: und da ihr diefs, nämlich drei Beleidigungen in kurzer Zeit, gethan habt. Nam ex hac interpunctione non apta huic loco est formula *καὶ ταῦτα*, de qua vid. Matth. Gr. §. 470. 6. — *τήν τε λυθεῖσαν ὁμολογίαν*, i. e. *τό τε λυθῆναι τὴν ὁμολ.* Similiter paulo post. Cf. adn. 36, 2. — *τὴν περὶ ... ὑπόσχεσιν.* Haec grammatice

τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ὑμῖν μὴ ἀδικῶμεν, ὅμως φατὲ
ἡμᾶς παρανομῆσαι, καὶ αὐτοὶ ἀξιοῦτε μὴ ἀντι-
δοῦναι δίκην. οὔκ, ἤν γε οὗτοι τὰ ὀρθὰ γιγνώ- 4
σκωσι· πάντων δὲ αὐτῶν ἕνεκα κολασθήσεσθε.
(ε) τοῦ προτρεπτικοῦ μέρους τοῦ τῶν Πλαταιῶν λόγου ἀνασκευή.
67. καὶ ταῦτα, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τούτου ἕνεκα 1
ἐπεξήλθομεν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἡμῶν, ἵνα ὑμεῖς
μὲν εἰδῆτε δικαίως αὐτῶν καταγνωσόμενοι, ἡμεῖς
δὲ ἔτι ὁσιώτερον τετιμωρημένοι. καὶ μὴ παλαιὰς 2
ἀρετάς, εἴ τις ἄρα καὶ ἐγένετο, ἀκούοντες ἐπικλα-
σθῆτε, ἃς χρὴ τοῖς μὲν ἀδικουμένοις ἐπικούρους
εἶναι, τοῖς δὲ αἰσχρόν τι δρῶσι διπλασίας ζη-
μίας, ὅτι οὐκ ἐκ προσηκόντων ἁμαρτάνουσι, μηδὲ
ὀλοφυρμῷ καὶ οἴκτῳ ὠφελείσθωσαν, πατέρων τε
τάφους τῶν ὑμετέρων ἐπιβοώμενοι καὶ τὴν σφε-

Neque iniuriae accusari possent Plataeenses, si opinionem aliquam (quid enim aliud esset hic ὑπόθεσις?) Thebanorum fefellissent. Denique dicendi generis ψευσθῆναι ὑπόσχεσιν, falli promissum, exempla attulit Bloomf. hic et ad V, 83.; at quis scripserit ψευσθῆναι ὑπόθεσιν, non meminimus, et putamus aptius dici ὑποθέσεως, ut γνώμης, δόξης, ἐλπίδος. Denique ipsum nomen ὑπόθεσις nusquam alibi apud Thuc. legitur.

§. 4. Οὔκ Cass. Cl. T. Mosqu. et a rec. man. Pal. Vulgo οὐκ. Cf. adn.

sic expedienda: τὴν περὶ αὐτῶν (ἤγουν ὑμᾶς) μὴ κτείνειν (αὐτούς), ἡμῖν ψευσθεῖσαν ὑπόσχεσιν, i. e. τὸ ψευσθῆναι ἡμῖν τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι οὐ κτενεῖτε αὐτούς. Ceterum cf. sd. et de vv. τὴν ὑπόσχεσιν μὴ κτείνειν supra 58, 1. τὴν δωρεὰν μὴ κτείνειν.

§. 4. Οὔκ, ἤν γε cet. „Si grammaticorum praecepta sequimur, potius scribendum est οὔκ [quam οὐκ]." DUK., qui Latine non ita dici posse addit. Cf. de hoc usu solius οὔκ Fritzch. ad Luci. p. 202. Pflugk. ad Eur. Hec. v. 399. hic Bloomf. et infra V, 101.

Cap. 67. §. 1. Ἵνα ὑμεῖς ... τετιμωρημένοι, ut vos quidem sciatis hos a vobis iuste damnatum iri, nos vero (sciamus) etiam religiosius ultionem nos ab iis petivisse (accusando et, ut condemnentur, efficiendo).

§. 2. Καὶ μή. Ante haec vulgo et apud Bekk. virgula collocatur, sed nos, ut Haack., plene distinximus; μὴ ἐπικλασθῆτε enim cum altera adhortatione μηδὲ ὠφελείσθωσαν proxime cohaerent, non cum superioribus. — διπλασίας ζημίας. Singularem numerum videri requiri adnotat Arn. Legitur is certe I, 86, 1., quo loco sententia illustratur. Ἔστι τί μοι ζημία sonant aliquid mihi poenae est. — οὐκ ἐκ προσηκόντων, contra quam iis convenit. Cf. Matth. Gr. §. 574. p. 1334. Bernh. Synt. p. 461. — ὠφελείσθωσαν. De flexione cf. Matth. Gr. §. 203. 4. —

3 τέραν ἐρημίαν. καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀνταποφαίνομεν
πολλῷ δεινότερα παθοῦσαν τὴν ὑπὸ τούτων ἡλι-
κίαν ἡμῶν διεφθαρμένην, ὧν πατέρες οἱ μὲν
πρὸς ὑμᾶς τὴν Βοιωτίαν ἄγοντες ἀπέθανον ἐν
Κορωνείᾳ, οἱ δὲ πρεσβῦται λελειμμένοι καὶ οἰ-
κίαι ἔρημοι πολλῷ δικαιοτέραν ὑμῶν ἱκετείαν
4 ποιοῦνται τούςδε τιμωρήσασθαι. οἴκτου τε ἀξιώ-
τεροι τυγχάνειν οἱ ἀπρεπές τι πάσχοντες τῶν
ἀνθρώπων· οἱ δὲ δικαίως, ὥςπερ οἵδε, τὰ ἐναν-
5 τία ἐπίχαρτοι εἶναι. καὶ τὴν νῦν ἐρημίαν δι' ἑαυ-
τοὺς ἔχουσι· τοὺς γὰρ ἀμείνους ξυμμάχους ἑκόν-
τες ἀπεώσαντο, παρηνόμησάν τε οὐ προπαθόντες
ὑφ' ἡμῶν, μίσει δὲ πλέον ἢ δίκῃ κρίναντες, καὶ
οὐκ ἀνταποδόντες νῦν τὴν ἴσην τιμωρίαν· ἔννομα

Cap. 67. §. 5. Παρηνόμησαν. Gr. παρενόμησαν, cuius unius tam exigua est auctoritas, ut Dindorfius in Steph. Thes. v. παραμελέω apud Thucydidem hanc flexionem ideo, quia alii libri legitimam praebeant, valde incertam esse parum recte dixerit. Ceterum vid. Buttm. Gr. max. §. 86. adn. 6. et Matth. §. 170. Perfectum quoque, quod semper legitime flecti Buttmannus l. d. suspicatus est, παρηνόμηκα scribitur apud Diod. XVI, 61. Dion. Cass. XXXIX, 59. Poll. VIII, 78. Inscr. Boeckh. II. p. 469. Παρηνόμουν autem et παρηνόμησαν apud Dion. Cass. tam saepe leguntur, ut et Dindorfii audaciam iure mireris adeo apud hunc scriptorem, cuius quatuor exempla ipse attulit, quibus nos in ed. mai. duo alia et illud perfecti addidimus, has flexiones damnare ausi, et huius ipsius imitatoris et Dionysii Hal. Ant. X, 35. XI, 2. usu Thucydideus non leviter confirmetur. Comparetur forsitan etiam παρημέλουν I, 25, 3., ubi cf. adn., nisi hoc ex παρά et ἀμελεῖν ortum existimetur.

πατέρων ... ἐρημίαν. Vid. 59, 2.

§. 3. Ἡλικίαν, iuventutem, pro concreto, ut νεότης II, 8. Cf. Rost. Gr. §. 97. 2. a. β'. — διεφθαρμένην. Plataeis. — οἱ μὲν ... Κορωνείᾳ. Cf. I, 113. et supra 62, 5. — ὑμῶν. Genitivus apud ἱκετείας nomen ita legitur, ut apud ἱκέτου vocabulum 59, 2.

§. 4. Οἱ δὲ δικαίως. Subaud. πάσχοντές τι. — τὰ ἐναντία adverbialiter. Cf. Bernh. Synt. p. 130. Rost. Gr. §. 104. 10. Pflugk. ad Eur. Hel. v. 310. — ἐπίχαρτοι εἶναι (ἀξιώτεροι), digniores, quorum malis omnes gaudeant. „Etenim ἐπίχαρτος, inquit Salomo Prov. XI, 3., ἀσεβῶν ἀπώλεια." BLOOMF.

§. 5. Παρηνόμησαν. Vid. sd. — ἀνταποδόντες. Coniicitur ἀνταποδώσαντες vel ἂν ἀνταποδόντες propter ea, quae sequuntur. Vulgatum Bloomf. in ed. 2. per anticipationem dictum putat. Itaque utpote qui non rependerint aequam poenam (quum supplicio affecti fuerint). Unus Arn. aoristum pro praesenti aut futuro ideo positum putat, quia Thebani tum

δεήσεις καὶ ἐπίλογοι.

γὰρ πείσονται, καὶ οὐχὶ ἐκ μάχης χεῖρας προϊσχόμενοι, ὥςπερ φασίν, ἀλλ' ἀπὸ ξυμβάσεως ἐς δίκην σφᾶς αὐτοὺς παραδόντες. ἀμύνατε οὖν, ὦ 6 Λακεδαιμόνιοι, καὶ τῷ τῶν Ἑλλήνων νόμῳ ὑπὸ τῶνδε παραβαθέντι, καὶ ἡμῖν ἄνομα παθοῦσιν ἀνταπόδοτε χάριν δικαίαν ὧν πρόθυμοι γεγενήμεθα, καὶ μὴ τοῖς τῶνδε λόγοις περιωσθῶμεν ἐν ὑμῖν, ποιήσατε δὲ τοῖς Ἕλλησι παράδειγμα οὐ λόγων τοὺς ἀγῶνας προθήσοντες, ἀλλ' ἔργων, ὧν ἀγαθῶν μὲν ὄντων βραχεῖα ἡ ἀπαγγελία ἀρκεῖ, ἁμαρτανομένων δὲ λόγοι ἔπεσι κοσμηθέντες προκαλύμματα γίγνονται. ἀλλ' ἢν οἱ ἡγεμόνες, ὥςπερ 7

sibi satisfactum esse iudicent, quum Plataeenses indicium acceperint. Explanat igitur sic: iudicium accipiendo non aequa satisfactione nobis oblata. Sed illa iudicium accipiendo salva perspicuitate non poterant omitti, et τιμωρίαν ἀντιδιδόναι non est offerre satisfactionem, sed poenam rependere, quod causa dicenda fieri vix recte putetur. Totum autem hoc enunciatum cum παρηνόμησαν apte iungi posse infitiatus Goell. non perpendit respondere nostris ohne dafür bezahlt zu haben vel ex altera scriptura ohne dafs sie dafür bezahlen werden. — ἔννομα ... πείσονται. Haec apud Bekk. est interpositio, quae interpunctio nobis ideo improbanda videtur, quia non intelligimus, quomodo Plataeenses eo, quod se dediderint, vel postquam se dediderint, iniuste egisse dicantur, id quod fit verbis παρηνόμησαν παραδόντες σφᾶς αὐτούς. Durissimam distinctionem et explicationem excogitavit Goell. sola ἔννομα γάρ interiecta esse arbitratus. — ὥςπερ φασίν. Vid. 58, 3. — ἀπὸ ξυμβάσεως ... παραδόντες. Vid. 52, 2. sq.

§. 6. Ἀμύνατε ... καί. Sic incipiens Thucydides proprie verba ἀνταπόδοτε ... γεγενήμεθα additurus non erat. Cf. de τέ adn. I, 16. et verborum apud καὶ ... καί hanc ob causam traiectorum exempla 71, 1. IV, 105. V, 16. 61. 88. VI, 65. al. — τῷ ... νόμῳ ... παραβαθέντι. Vid. 66, 2. — ὧν πρόθυμοι, i. e. τούτων, ἃ πρόθυμοι, ut τὸ προςταλαιπωρεῖν πρόθυμος ἦν legimus II, 53. Saepius πρόθυμος ἔς τι dicitur. — μὴ τοῖς ... ὑμῖν, ne propter istorum orationem apud vos repulsam feramus, Port. Cf. adn. 57, 4. — ποιήσατε ... παράδειγμα, i. e. δείξατε. Quare participium sequitur. Cf. adn. 64, 1. — λόγων τοὺς ἀγῶνας. „Refertur ad id genus rhetoricarum exercitationum, quod tunc [apud Athenienses maxime] valebat. Cf. c. 37. 38." BLOOMF. Ῥητόρων ἀγῶνα vocat Demosth. de Cor. §. 226. Articuli vis haec est: ea certamina, quae proponetis, non verborum, sed factorum (certamina) proponetis. — προθήσοντες. Similiter προκεῖσθαι ἀγῶνα dixerunt Diod. et alii. — ἁμαρτανομένων δέ. De verbis ἔργα ἁμαρτάνεται cf. adn. II, 65, 11. — λόγοι ἔπεσι κοσμηθέντες, orationes verbis exornatae, verborum ornatu excultae. Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 1096. et cum sententia Sal.

νῦν ὑμεῖς, κεφαλαιώσαντες πρὸς τοὺς ξύμπαντας διαγνώμας ποιήσησθε, ἧσσόν τις ἐπ' ἀδίκοις ἔργοις λόγους καλοὺς ζητήσει."

Λακεδαιμόνιοι δίκην παρὰ τῶν Πλαταιῶν λαμβάνουσιν ὠμοτάτην, χαρισάμενοι Θηβαίοις.

1 68. Τοιαῦτα δὲ οἱ Θηβαῖοι εἶπον. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι δικασταὶ νομίζοντες τὸ ἐπερώτημα σφίσιν ὀρθῶς ἕξειν, εἴ τι ἐν τῷ πολέμῳ ὑπ' αὐτῶν ἀγαθὸν πεπόνθασι, διότι τόν τε ἄλλον χρόνον ἠξίουν δῆθεν αὐτοὺς κατὰ τὰς παλαιὰς Παυ-

Iug. 85. Similiter nonnulli II, 41, 4. ἔπη intelligunt, ubi tamen cf. adnot.

§. 7. Κεφαλαιώσαντες, rebus singulis in unam summam contractis, omnia summatim attingentes, breviter complexi. Omnino de brevi agendi et cognoscendi ratione accipi posse adnotat Heilm., et plane alienam notionem ei verbo affinxit Goell. Quum tamen alibi semper de sermone dici videatur, ut VI, 91. VIII, 53., hic quoque maxime ad brevem illam interrogationem 52, 4. respicitur. Nam hoc participium, ut paulo post ποιήσησθε, non tam cum generali illo ἡγεμόνες, quam cum ὑμεῖς pronomine, esse congruens recte vidit Arn. — διαγνώμας. Cf. adn. I, 87, 6. — ποιήσησθε. Verbi persona ad rem comparatam accommodata est. Cf. adn. I, 82, 1.

Cap. **68**. §. 1. Τοιαῦτα δέ. Cf. adn. I, 43. extr. — οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι δικασταί. Verba finita horum nominativorum sunt ἀπέκτειναν et ἐποιήσαντο. — τὸ ἐπερώτημα. Vid. 52, 4. — ἕξειν. Malumus ἔχειν. Cf. Bau. Superius ὀρθῶς Bloomf. male explicat utiliter, quum esse recte, iuste, ex proximis liqueat. — διότι τόν τε ... ἡσυχάζειν. Verbis διότι τε ἠξίουν respondent postea καὶ ... ἡγούμενοι; orationis mutatio enim plane eadem est, quam reperimus I, 1. in verbis ὅτι ἀκμάζοντές τε ἦσαν ... καὶ ... ὁρῶν. Cf. ibi adn. et VII, 18, 1. — τὸν ἄλλον χρόνον Schol. recte explicat (τὸν) πρὸ τοῦ πολέμου τούτου. Eadem autem iuncta cum vocabulis ἠξίουν ἡσυχάζειν Portus et Haack. sic interpretantur: reliquo tempore eos rogaverant, ut quiescerent. At primum dativus, non accusativus temporis ad id declarandum ponendus erat; deinde Lacedaemonii superiore tempore a se Plataeenses identidem rogatos esse, ne bellis ipsorum et Atheniensium se immiscerent, ne fingere quidem (δῆθεν) coram illis ipsis videntur potuisse; certe II, 72, 1. aoristo προὐκαλεσάμεθα rem semel factam indicari par est. Muenscher de Reb. Plataeens. p. 81. his Plataeenses ante bellum Peloponnesiacum cum Lacedaemoniis non congressos esse significari dicens vim singulorum verborum non aperit. Nos hoc dictum in Latinum sic convertimus: quod per reliquum tempus volebant eos quiescere, i. e. ob res per illud tempus gestas minime turbari. Respicitur enim ad pactum vel promissum Pausaniae στρατεῦσαι μηδένα ποτὲ ἀδίκως ἐπ' αὐτούς II, 71., a Plut. Aristid. c. 21. magnificentius his verbis expressum: Πλαταιεῖς ἀσύλους καὶ ἱεροὺς ἀφεῖσθαι. Cf. ibi adn. Δῆθεν autem additum est, ut Thucydides significet se existimare id, quod dixerint, a Lacedaemoniis simulatum esse, re vera autem eos etiam rerum a Plataeensibus antea, velut

σανίου μετὰ τὸν Μῆδον σπονδὰς ἡσυχάζειν, καὶ ὅτε ὕστερον, ἃ πρὸ τοῦ περιτειχίζεσθαι προείχοντο αὐτοῖς, κοινοὺς εἶναι κατ᾽ ἐκεῖνα, ὡς οὐκ ἐδέξαντο, ἡγούμενοι τῇ ἑαυτῶν δικαίᾳ βουλήσει ἔκσπονδοι ἤδη ὑπ᾽ αὐτῶν κακῶς πεπονθέναι, αὖ-

bello Aeginetico et similibus temporibus, gestarum poenas repetere voluisse. — *μετὰ τὸν Μῆδον*, i. e. post cladem Medi, devicto Medo. Ita post Cremonam Tac. Hist. III, 49., post vina Hor. Carm. I, 18, 5. Cf. id. III, 21, 19. et Rupert. ad Tac. l. d. et adnot. V, 2, 1. — *καὶ ὅτε ὕστερον* cet. Consecutio verborum aut haec est: *καὶ ἡγούμενοι . . . πεπονθέναι, ὡς οὐκ ἐδέξαντο, ὅτε ὕστερον* cet., aut certe haec: *καὶ ἡγούμενοι . . . πεπονθέναι, ὅτε ὕστερον* cet.; sed enunciatio tempus significans, quia contraria est superioribus *τόν τε ἄλλον χρόνον*, praemittenda erat. Deinde quum *ὅτε* verbo finito careat, aut *προείχοντο αὐτοῖς* bis cogitanda, aut ad *ὅτε* e superioribus *ἠξίουν* repetendum visum est. Dobraeus tamen aut *ἃ* aut proximum *ὡς*, et hoc lubentius, deleri vult. Arnoldus in ed. 2. aut *καὶ ὅτι* deleto illo *ὡς* legi, aut *ὡς* servato *ὅτε* expungi iubet. Quid, si post interpositionem notio illius *ὅτε* vel *ὅτι* simili particula *ὡς* ita iterata sit, ut aliquoties post interiectas sententias *ὡς* et *ὅτι* inter se commutantur? Cf. ad Xen. Cyr. V, 3, 30. Kuehn. Gr. §. 771. 3. Rost. §. 122. 6. adn. 1. Quibus exemplis hoc ad amussim responderet, si *ὅτε* in simile *ὅτι* mutaretur; nam temporis significatio vel sic particula *ὕστερον* continetur. — *ἃ . . . αὐτοῖς*. Cf. II, 72, 1. Neutrum plurale pro singulari et sic, ut infinitivo explicetur, legitur etiam IV, 13, 4. Cf. Rost. Gr. §. 101. 3. c. Matth. §. 472. 5. et §. 476. — *προείχοντο*] *προεβάλλοντο*. Schol. — *κοινοὺς εἶναι*] *τουτέστιν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων*. Schol. Cf. adn. 53, 2. — *ἐκεῖνα*] *τὰ τοῦ Παυσανίου*. Schol. De neutro cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 9. — *ἡγούμενοι . . . . πεπονθέναι*, rati se propter sua iusta postulata (ab illis neglecta) iam ut foederis expertes ab illis violatos, Port. (nisi quod hostes male addidit). Ita haec videntur intelligenda, si recte scripta sunt. Verba ab illis neglecta omitti a Thuc. ideo potuerunt, quod antecedunt haec: *ὡς οὐκ ἐδέξαντο*. *Ἔκσπονδοι* non explicandum quia *ἔκσπονδοι* sint, sed se, qui (seu dum) nulla societate adstricti sint, qua ad parcendum illis permoverentur. Erant autem *ἔκσπονδοι*, quia Plataeenses conditiones ab Archidamo oblatas spreverant. Et „quum essent *ἔκσπονδοι*, Graecorum iudicio sine certis legibus (bloſs im Stande der Natur) cum iis vivebant; quare nihil prohibebat, quin supplicio eos afficerent… Solum igitur, quod Spartiatae considerabant, erat, num illo foedere, quod Pausanias cum Plataeensibus fecisset, solutos se iudicarent.“ ARN. Falsas aliorum enodationes vide in ed. mai. Comment. et Supplem. Accedat Bloomfieldiana praeter eam, quam paulo ante probavimus, in ed. 2. proposita: optimum consilium habentes (with perfectly just intentions of their own), quam notionem soli dativo non subiectam esse apparet. Unum exemplis demonstrare non possumus, *βούλησιν* postulationem seu oblatam conditionem so-

θις τὸ αὐτὸ ἕνα ἕκαστον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες, εἴ τι Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀγαθὸν ἐν τῷ πολέμῳ δεδρακότες εἰσίν, ὁπότε μὴ φαῖεν, ἀπάγοντες ἀπέκτεινον, καὶ ἐξαίρετον
2 ἐποιήσαντο οὐδένα. διέφθειραν δὲ Πλαταιῶν μὲν
αὐτῶν οὐκ ἐλάσσους διακοσίων, Ἀθηναίων δὲ πέντε
καὶ εἴκοσιν, οἳ ξυνεπολιορκοῦντο· γυναῖκας δὲ ἠν-
3 δραπόδισαν. τὴν δὲ πόλιν ἐνιαυτὸν μέν τινα Θη-
βαῖοι Μεγαρέων ἀνδράσι κατὰ στάσιν ἐκπεπτωκόσι καὶ ὅσοι τὰ σφέτερα φρονοῦντες Πλαταιῶν περιῆσαν ἔδοσαν ἐνοικεῖν· ὕστερον δὲ καθελόντες αὐτὴν ἐς ἔδαφος πᾶσαν ἐκ τῶν θεμελίων ᾠκοδόμησαν πρὸς τῷ Ἡραίῳ καταγώγιον διακοσίων ποδῶν πανταχῇ, κύκλῳ οἰκήματα ἔχον κάτωθεν καὶ ἄνωθεν, καὶ ὀροφαῖς καὶ θυρώμασι τοῖς τῶν

nare. Arnoldo igitur in ed. 2. verba *τῇ ἑαυτῶν βουλήσει* non solum propter novam et Atticis prorsus ignotam vim vocis *βούλησις*, sed etiam propter universam formam et compositionem, adeo dissimilia sermoni Graeco aetatis Thucydideae videntur, ut ea aut depravata aut ex Scholio orta esse censeat. — *τὸ αὐτὸ ἕνα ἕκαστον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες*. Est *σχῆμα διὰ μέσου*, de quo vid. Bernh. Synt. p. 351. Lob. ad Soph. Ai. v. 477. Wund. in Cens. Ai. Lob. p. 131. sqq. al. in ed. mai. c. *Παράγειν* est aut praeterducere, aut, ut V, 45. 46. VIII, 53., producere (in medium). — *ὁπότε μὴ φαῖεν*. Cf. adn. II, 15, 1. — *ἀπέκτεινον*. Cf. Dem. c. Neaer. §. 103. et de turpitudine rei Isocr. Plat. §. 62.

§. 2. Cum numeris huius paragraphi cf. II, 78. III, 24. et hic Dukas.

§. 3. *Ἐνιαυτόν τινα*, circiter annum, ut numeralibus aliquoties *τὶς* additur. Cf. adn. 111, 4. — *Μεγαρέων . . . ἐκπεπτωκόσι*. Cf. IV, 66. — *τὰ σφέτερα φρονοῦντες*. Similiter VI, 51: *τὰ τῶν Συρακοσίων φρονοῦντες* et al. Cf. adn. 63, 2. et de re II, 2, 2. — *ἐς ἔδαφος . . . ἐκ τῶν θεμελίων*. Alterutra formula potuit abesse. Sed cf. Rost. Gr. §. 140. 2. *Ἐς ἔδαφος* iterum IV, 109. et apud complures, sicut alibi *ἐκ θεμελίων* (cf. Steph. Thes.); Thucydideam formulam imitatus est Procopius verbis *καθεῖλε μὲν αὐτὸ ἐς τὸ ἔδαφος ἐκ τῶν θεμελίων*. de Aedif. p. 12. D. — *πρὸς τῷ Ἡραίῳ*. De hoc templo vid. Herodot. IX, 52. Paus. IX, 2, 5. Plut. Arist. 18. Krus. Hell. II. 1. p. 595. Leak. Graec. sept. II. p. 364. — *καταγώγιον*. Ut videtur, ad homines pios, qui templum Iunonis visitarent, recipiendos. De his deversoriis vid. Bekk. Charicl. I. p. 136. sq. — *πανταχῇ*, quoquoversus (i. e. in quadratum). Cf. Hier. Muell., qui hoc adverbium rectius ad superiora quam ad ea, quae sequuntur, referri docet, etsi *πανταχῇ κύκλῳ* recte coniungi videbimus VII, 79. — *οἰκήματα*, cubicula. Cf. Bloomf. et Stallb. ad Plat. Phaed. c. 65. — *ἄνωθεν καὶ κάτωθεν*.

*Πλαταιῶν ἐχρήσαντο, καὶ τοῖς ἄλλοις, ἃ ἦν ἐν
τῷ τείχει ἔπιπλα, χαλκὸς καὶ σίδηρος, κλίνας
κατασκευάσαντες ἀνέθεσαν τῇ Ἥρᾳ, καὶ νεὼν ἑκα-
τόμποδον λίθινον ᾠκοδόμησαν αὐτῇ. τὴν δὲ γῆν
δημοσιώσαντες ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ δέκα ἔτη, καὶ
ἐνέμοντο Θηβαῖοι. σχεδὸν δέ τι καὶ τὸ ξύμπαν* 4
*περὶ Πλαταιῶν οἱ Λακεδαιμόνιοι οὕτως ἀποτε-
τραμμένοι ἐγένοντο Θηβαίων ἕνεκα, νομίζοντες
ἐς τὸν πόλεμον αὐτοὺς ἄρτι τότε καθιστάμενον
ὠφελίμους εἶναι. καὶ τὰ μὲν κατὰ Πλάταιαν ἔτει* 5

i. e. ἄνω καὶ κάτω. Cf. adn. II, 102, 2. — τοῖς ἄλλοις. Est is dativus, pro quo etiam genitivus materiae legitur. Cf. Matth. Gr. §. 374. b. adn. Rost. §. 108. adn. 20. — ἐν τῷ τείχει ... σίδηρος. In his si ἐν τῷ τείχει sonant in muro, χαλκὸς καὶ σίδηρος oportet sint retinacula ferrea, quae opus lapideum in summo muro firmaverint (cf. I, 93.), similesque res aeneae. Ita Bloomf. explicat. Sed primum, etsi σίδηρος in muris exstruendis aliquoties (ut praeter l. d. IV, 69 VI, 88.) commemoratur, aeris in iis mentionem fieri non meminimus. Deinde ἐπίπλων nomen supellectilem magis quam materiam significans satis recte de illis retinaculis et illo aere vix dicatur. Denique quum antea ὀροφαὶ καὶ θυρώματα domuum Plataeensium fuerint, τὰ ἄλλα ἃ ἦν ἐν τῷ τείχει ἔπιπλα de ipsius muri partibus quibusdam explicari posse non existimamus. Quare Heilm. ἐν τῷ τείχει recte intra moenia, i. e. in urbe, videtur interpretatus esse. Cf. I, 68. extr. ἐς τὸ τεῖχος κατέφυγεν. — κλίνας. Attende materiem harum κλινῶν. De κλίναις Graecorum universis vid. Bekk. Charicl. II. p. 115. sq. Hic sunt lecti aerati vel triclinia aerata Latinorum. Vid. interpr. Liv. XXXIX, 6, 7. „Hi autem lecti aut usui hospitum in sacris solemnibus erant destinati, aut, id quod Bloomf. existimat, non in templi, sed in deversorii usum facti, ut, qui adoratum venissent, in iis cubarent.“ ARN. in ed. 2. Suam sententiam pluribus tuetur Bloomf. in ed. 2. — νεών. Hanc aediculam ei, quae iam in Ἡραίῳ, seu sacro territorio (ἱερῷ) Iunonis fuisset, additam esse a Thebanis, ut deos Plataeenses propitiarent, suspicatur Arn. — ἐνέμοντο. Cf. adn. I, 2, 2. II, 15, 2. al.

§. 4. Σχεδὸν δέ τι καὶ τὸ ξύμπαν, propemodum autem, atque adeo omnino. „Dicendi genus σχεδόν τι redit V, 66. et VII, 33.“ ARN. Cf. Matth. Gr. §. 487. 4. et de vv. τὸ ξύμπαν adn. I, 145. De καί in gradatione posito vid. Matth. Gr. §. 620. 1. e. περὶ Πλαταιῶν, quod attinet ad Plat. — ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο. Cf. Matth. Gr. §. 560. Appellatur schema Chalcidicum (Chalcidense). — ἄρτι ... καθιστάμενον. Cf. adn. 3, 1.

§. 5. Τρίτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ. Itaque a. Chr. n. 519. „Olympiadum ratio hac de re variat [velut in Muell. Dor. et Clint. Fast. Hell.], quod, quum Plataeae aestate deditae sint, utrum Ol. LXXXIII ae anno [primo] exeunte, an altero ineunte, captae sint, non constat. Quare Plataeenses aut Ol. LXV. 1. aut LXV, 2. in Atheniensium societatem pervenisse reperiuntur.“ MUENSCH. de Reb. Plataeens. p. 51. De dubitatione ex Cleomenis rebus exorta vid. ed. mai. — ἐπειδὴ ... ἐγένοντο. Vid. 52, 1. et ibi adn.

*τρίτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ, ἐπειδὴ Ἀθηναίων ξύμμα-
χοι ἐγένοντο, οὕτως ἐτελεύτησεν.*

1 69. *Αἱ δὲ τεσσαράκοντα νῆες τῶν Πελοπον-
νησίων αἱ Λεσβίοις βοηθοὶ ἐλθοῦσαι, ὡς τότε
φεύγουσαι διὰ τοῦ πελάγους ἔκ τε τῶν Ἀθηναίων
ἐπιδιωχθεῖσαι καὶ πρὸς τῇ Κρήτῃ χειμασθεῖσαι
καὶ ἀπ' αὐτῆς σποράδες πρὸς τὴν Πελοπόννησον
κατηνέχθησαν, καταλαμβάνουσιν ἐν τῇ Κυλλήνῃ
τρισκαίδεκα τριήρεις Λευκαδίων καὶ Ἀμπρακιω-
τῶν καὶ Βρασίδαν τὸν Τέλλιδος ξύμβουλον Ἀλ-*
2 *κίδᾳ ἐπεληλυθότα. ἐβούλοντο γὰρ οἱ Λακεδαιμό-
νιοι, ὡς τῆς Λέσβου ἡμαρτήκεσαν, πλέον τὸ ναυ-
τικὸν ποιήσαντες ἐς τὴν Κέρκυραν πλεῦσαι στα-
σιάζουσαν, δώδεκα μὲν ναυσὶ μόναις παρόντων
Ἀθηναίων περὶ Ναύπακτον, πρὶν δὲ πλέον τι ἐπι-
βοηθῆσαι ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ναυτικόν, ὅπως προ-
φθάσωσι· καὶ παρεσκευάζοντο ὅ τε Βρασίδας καὶ
ὁ Ἀλκίδας πρὸς ταῦτα.*

Λακεδαιμόνιοι ὡς ἐς τὴν Κέρκυραν πλευσούμενοι παρασκευάζονται.

Cap. **69**. *Τρισκαίδεκα*. *Τρεισκαίδεκα* Mosqu. Bekk. et taciti It. et Vat. Sed aut τρεῖς καὶ δέκα aut τρισκαίδεκα scribendum. Cf. Lob. ad Phryn. p. 409. Numerale deest in Cass. Aug. Pal. Reg.

Cap. **69**. §. 1. Αἱ δὲ τεσσαράκοντα νῆες. Vid. c. 29. — τότε. Cf. adn. I, 101, 2. Respicitur autem ad 33, 1. — ἔκ τε τῶν Ἀθηναίων. A Pachete. Vid. 33, 2. sq. et de praepositione Matth. Gr. §. 574. extr. Rost. §. 112. 3. b. — ἐπιδιωχθεῖσαι. Idem verbum de eadem re affuit 33, 3. In eo ἐπί intensivum esse, et significare proxime seu ἐπὶ πόδα, hic putat Bloomf. At idem ad c. 108. omnino a tergo persequi, insequi, einem nachjagen, interpretatur. Rectius quam Goell. ad c. 33. — σποράδες. Est idem atque σποράδες γενόμεναι, i. e. διασπαρεῖσαι, et cohaeret cum superioribus participiis. — ξύμβουλον. Cf. adn. II, 85, 1.

§. 2. Δώδεκα μὲν ... προφθάσωσι, et quod cum duodecim duntaxat navibus Athenienses ad Naupactum essent, et ut, antequam maior aliqua classis Athenis subsidio venisset, praeverterent. Ita haec intelligenda esse docuimus in ed. mai. Ὅπως Thucydides, quo clarius δώδεκα ναυσὶ μόναις παρόντων et πλέον τι ἐπιβοηθῆσαι contraria ponerentur, ante προφθάσωσι demum collocavit. Cf. adn. 68, 1. ad vv. καὶ ὅτε ὕστερον et adn. I, 10, 2. Quod si huic explicationi obstare dicas, quod Lacedaemonii Corcyram non ideo, ut, priusquam Athenienses maiorem classem collegissent, illuc pervenirent, sed ut eam, si ante illud tempus navigassent, sibi conciliarent, petituri

στάσις Κερκυραίων, ὧν οἱ ἐν Κορίνθῳ αἰχμάλωτοι γενόμενοι κατελθόντες Πειθίαν πρῶτον μὲν ἐς δίκην ὑπάγουσιν, ἔπειτα κτείνουσι.

70. Οἱ γὰρ Κερκυραῖοι ἐστασίαζον, ἐπειδὴ οἱ 1
αἰχμάλωτοι ἦλθον αὐτοῖς οἱ ἐκ τῶν περὶ Ἐπίδαμνον ναυμαχιῶν ὑπὸ Κορινθίων ἀφεθέντες, τῷ μὲν λόγῳ ὀκτακοσίων ταλάντων τοῖς προξένοις διηγγυημένοι, ἔργῳ δὲ πεπεισμένοι Κορινθίοις Κέρκυραν προςποιῆσαι. καὶ ἔπρασσον οὗτοι ἕκαστον τῶν πολιτῶν μετιόντες, ὅπως ἀποστήσωσιν Ἀθηναίων τὴν πόλιν. καὶ ἀφικομένης Ἀτ- 2
τικῆς τε νεὼς καὶ Κορινθίας πρέσβεις ἀγουσῶν, καὶ ἐς λόγους καταστάντων, ἐψηφίσαντο Κερκυραῖοι Ἀθηναίοις μὲν ξύμμαχοι εἶναι κατὰ τὰ ξυγκείμενα, Πελοποννησίοις δὲ φίλοι, ὥςπερ καὶ

fuerint, Goeller id ipsum tam perspicuum esse respondet, ut scriptori non opus fuerit dicere ὅπως προφθάσωσι καὶ τὴν πόλιν προςποιήσωνται. De duodecim illis navibus vid. 75, 1.

Cap. **70**. §. 1. *Ἐστασίαζον*. Cf. Diod. XII, 57. *οἱ αἰχμάλωτοι*. Vid. I, 54. 55. — *περὶ Ἐπίδαμνον*. Proprie apud Sybota. Vid. I, 47. sqq. „Haud dubie Thuc. omnia ea, quae ineunte bello in Ionio mari gesta sunt, ad Epidamnum ideo retulit, quia non procul ab illa ... gerebantur, et certe vel ad oppugnationem vel ad defensionem et liberationem eius urbis spectabant.“ HAACK. Cf. Diod. l. d. — *ὀκτακοσίων ταλάντων ... διηγγυημένοι*, sponsione octingentum talentum facta ab hospitibus ipsorum publicis, talentis octingentis redempti datis fideiussoribus hospitibus suis publicis. Ita fere Port., ut dativus positus sit pro praepositione ὑπό et genitivo. Cf. Diod. l. d. De genitivo ταλ., pro quo dativum quoque poni posse docet Bloomf., vid. Rost. Gr. §. 109. 4. d. Ad rem quod attinet, „quum binae minae usitatum redemptionis pretium gravis armaturae militum proeliis captorum apud Peloponnesios fuerint (vid. Herod. VI, 79.), octingenta talenta pretium circiter ducentorum quinquaginta hominum (vid. I, 55.) incredibile videatur.“ ARN., qui quomodo rem excusare studeat, et quae ad haec responderit Bloomf., vide apud ipsos et in ed. mai. Demosthenis milites in Sicilia obsides relinquendos singulos singulis talentis aestimatos esse VII, 83. legemus, unde ut iusto maiorem esse numerum ὀκτακοσίων forsitan coniicias, ita minorem esse ὀγδοήκοντα, quem Valla expressit, videtur constare. Cf. tamen Bloomf. in ed. 2. Infinitum numerum posuit Diod. De variis redemptionis pretiis vid. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I. p. 77. sq. et Schoem. Antiqu. iur. p. 369. De proxenis cf. adn. II, 29, 1. — *μετιόντες*, ambientes. Cf. VIII, 73. — *ὅπως ἀποστήσωσιν*. Cf. adn. I, 19.

§. 2. *Καταστάντων*. Suppl. τῶν πρέσβεων τοῖς Κερκυραίοις. Cf. IV, 58. — *ξύμμαχοι ... ξυγκείμενα*. Cf. I, 44. „Καίτοι ἐπιμαχίαν μόνον ἐκεῖ ἐποιήσαντο πρὸς ἀλλήλους.“ ΔΟΥΚΑΣ. Eam etiam tunc servatam esse apparet ex adiectis vv. Πελοποννησίοις ... πρότερον et ex 75, 1. Latius igitur hic patet vis voc. ξύμμαχοι (cf.

3 πρότερον. καὶ ἦν γὰρ Πειθίας ἐθελοπρόξενός τε τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ δήμου προειστήκει, ὑπάγουσιν αὐτὸν οὗτοι οἱ ἄνδρες ἐς δίκην λέγοντες
4 Ἀθηναίοις τὴν Κέρκυραν καταδουλοῦν. ὁ δὲ ἀποφυγὼν ἀνθυπάγει αὐτῶν τοὺς πλουσιωτάτους πέντε ἄνδρας, φάσκων τέμνειν χάρακας ἐκ τοῦ τε Διὸς

adn. I, 44.), et fallitur Muell. de Rep. Corcyr. p. 28. Cf. adn. II, 25. Τὰ ξυγκείμενα = τὰς ξυνθήκας. Cf. V, 47. VIII, 58. al.

§. 3. *Καὶ ἦν γάρ*. Καὶ ... γάρ particulae hic, ut saepius ἀλλὰ ... γάρ, sic positae sunt, ut, si ad sententiam respexerimus, καί cum apodosi, γάρ cum interiecta enunciatione cohaereat. Cf. 107, 4. et de γάρ Matth. Gr. §. 615. p. 1465. Rost. §. 134. 7. a. aa. Perspicuitatis igitur causa post καί et προειστήκει vocabula lineolae collocari possent, nisi a Graecis ἀλλὰ γάρ et similia arctius iuncta esse constaret. — *ἐθελοπρόξενος*. „Ἐθελοπρόξενος est, qui sua sponte alterius urbis legatos hospitio excipit, [eiusque civium res curat,] quamvis nondum ab illa urbe agnitus sit hospes, multo minus in tabulas publicas relatum sit hospitium cum illo contractum esse. Quum vero ius hospitii ἀνάγραπτον, id est publico nomine perscriptum est in civitatis albo, tum demum fit πρόξενος.“ KUKN. ad Poll. III, 59. 60. Posse ἐθελοπρόξενον etiam ab ipsis Corcyraeis nondum sanctum πρόξενον existimari dicit Muell. de Rep. Corcyr. pag. 43. ob verba Schol. non prorsus hanc vim habentia: Ἐθελοπρόξενος] ἀφ᾽ ἑαυτοῦ γενόμενος, καὶ μὴ κελευσθεὶς ἐκ τῆς πόλεως· οἱ γὰρ πρόξενοι καλούμενοι ἐκ τῆς ἑαυτῶν πόλεως ἐγένοντο. Et similiter iam Boeckh. Corp. Inscr. I. p. 731. Cf. de hac quaestione Bloomf. in ed. 2. Plura vide in ed. mai. et adn. II, 29. — *τοῦ δήμου προειστήκει*, i. e. τοῦ δήμου προστάτης ἦν. Οἱ τοῦ δήμου προστάται τῶν Κερκυραίων nominantur c. 75. et IV, 46. De quibus viris universis vide accuratissime disputantem Wachsmuthium in Antiqu. Gr. I. 2. Append. 1. p. 435. sqq. Pauca praebet Duk. ad VIII, 89. Add. Arn. ad VI, 35. et Muell. de Corcyr. Rep. p. 49. sq., qui tamen frustra dubitat, num Pithias προστάτης τοῦ δήμου fuerit.

§. 4. *Ἀποφυγών*, absolutus. Cf. Bloomf. — *φάσκων ... τεμένους*. „Nota est haec apud veteres religio lucorum, quam violatam dicebat Pithias. Vid. Ovid. VIII. Metam. 741. sqq. et IV. Fast. 753. Hinc saepe in Ovidio incaeduus lucus et incaedua silva. Athenienses poenam capitis statuerunt in eos, qui vel minimam ilicem e luco heroum excidissent. Aelian. V. Var. Hist. 17.“ DUK. „*Χάρακας* Smith. et Heilm. interpretantur palos, [Port. et Kistem. vallos. Sed primum ipsum genus vocabuli in proximis refragatur. Nam χάρακα θηλυκῶς ἐπὶ τῶν ἀμπέλων, ἀρσενικῶς δὲ ἐπὶ τῶν πρὸς πολιορκίαν dici docent veteres grammatici. Cf. Moer. Thom. al. et Lob. ad Phryn. p. 61. Deinde] difficile est ad intelligendum, quo pacto illi viri tot palis indigere potuerint ... Malo igitur cum Hobb. et al. interpretari statumina, pedamenta vitium.“ BLOOMF. Vide plura in ed. mai. Cf. Mans. Spart. t. II. App. IV. p. 413. sqq. De τεμένους nomine vid. adnot. I, 134, 1., de vineis circum templa sitis cf. c. 90., de ἐκ praepositione adn. II, 75, 2. Non ipsas arbores caesas, sed earum ramos amputatos videri con-

τοῦ τεμένους καὶ τοῦ Ἀλκίνου· ζημία δὲ καθ'
ἑκάστην χάρακα ἐπέκειτο στατήρ. ὀφλόντων δὲ 5
αὐτῶν καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ ἱκετῶν καθεζομένων διὰ
πλῆθος τῆς ζημίας, ὅπως ταξάμενοι ἀποδῶσιν,
ὁ Πειθίας (ἐτύγχανε γὰρ καὶ βουλῆς ὢν) πείθει,
ὥςτε τῷ νόμῳ χρήσασθαι. οἱ δ' ἐπειδὴ τῷ τε 6
νόμῳ ἐξείργοντο, καὶ ἅμα ἐπυνθάνοντο τὸν Πει-
θίαν, ἕως ἔτι βουλῆς ἐστί, μέλλειν τὸ πλῆθος

Cap. **70**. §. 4. *Τοῦ τεμένους* Cass. Aug. Cl. Ven. F. Pal. It. H. Reg. Gr. D. E. Laur. Lugd. al. „Sic c. 81. *ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ.*" DUK. Cf. c. 96. et V, 47. Vulgo et apud Bekk. deest *τοῦ*.
§. 5. *Ὀφλόντων.* Aug. Ven. Pal. It. Vat. H. et in marg. Cl. male *ὀφειλόντων*. Cf. Buttm. Gr. Ind. verb. anom.

tra Arn. adnotat Bloomf. in ed. 2. — *τοῦ Ἀλκίνου.* Alcinoi *τέμενος* Corcyraei fortasse id putarunt esse, cuius mentionem facit Hom. Od. VI, 293. De Alcinoi et Iovis coniunctione cf. Muell. de Corcyr. Rep. p. 56., de ipso Alcinoo etiam Duk. ad h. l. — *στατήρ.* Sitne argenteus sive *τετράδραχμον*, an aureus viginti drachmas argenti (4 imper. 15 vel 16 gross.) valens, disceptant interpretes. Cf. ed. mai.

§. 5. *Πρὸς τὰ ἱερὰ ... καθεζομένων.* Cf. adn. I, 126, 1. — *πλῆθος*, magnitudinem, ut *στρατιᾶς πλήθει* I, 129. et similia dicuntur. — *ὅπως ταξάμενοι ἀποδῶσιν*, ut (certis) pensionibus solverent. Ita Huds. et Duk., contra quos disputat Did., et verum est a Duk. probata exempla III, 50. I, 99. 101. non esse apta, I, 117. autem verba *κατὰ χρόνους* esse addita. Sed *ταξάμενοι*, facta pactione, de paciscendo super diebus, quibus penderetur, maxime videtur dictum esse. — *Πειθίας ... πείθει.* Quae in his inest adnominatio, eam fortuitam existimamus esse. Cf. tamen VII, 39, 2. *βουλῆς ὤν.* Hinc substantivum *βουλῆς* male finxerunt Suid. et Schol. Cf. Matth. Gr. §. 322. et de articulo omisso Schneid. ad Plat. I. p. 399. Senatores autem Corcyraeorum certe plures quam triginta fuisse cur ex hoc Thucydidis capite colligi posse dicat Muell. de Rep. Corcyr. p. 44., nobis non liquet. — *ὥςτε ... χρήσασθαι*, ut lege (in eos) agerent, ut lex valeret. Quare debitores publici *ἀτιμίᾳ* notati, si ad diem constitutam totam multam non solvissent, magnis malis affecti essent. Cf. quae de Atheniensium debitoribus publicis adnotat Herm. Antiqu. Gr. §. 124. et 143. De *ὥςτε* particula cf. adn. II, 2. 101.

§. 6. *Ἐπειδὴ τῷ νόμῳ ἐξείργοντο*, quum lege coercerentur, adstricti essent, cogerentur. Ita certe Herodot. VII, 96. 139. IX, 111. (ibi pariter cum additamento *ὑπὸ τοῦ νόμου*). Vid. Schweigh. et Steph. Thes. v. *ἐξείργω*. Potest enim praesens statui *εἴργω* (non *εἵργω*), et *ἐξ* intendendi vim habere. Similiter nunc intelligit Bloomf. Alias interpretationes parum probabiles vid. in ed. mai. *Τῶν νόμων* male coniecit Winckelm. in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 294. Nam tantum abest, ut damnati illi legibus exclusi sint, ut ea ipsa re perierint, quia adversarii eorum Corcyraeis persuaserant *τῷ νόμῳ χρήσασθαι*

ἀναπείσειν τοὺς αὐτοὺς Ἀθηναίοις φίλους τε καὶ
ἐχθροὺς νομίζειν, ξυνίσταντό τε καὶ λαβόντες
ἐγχειρίδια ἐξαπιναίως ἐς τὴν βουλὴν ἐςελθόντες
τόν τε Πειθίαν κτείνουσι καὶ ἄλλους τῶν τε βου-
λευτῶν καὶ ἰδιωτῶν ἐς ἑξήκοντα. οἱ δέ τινες τῆς
αὐτῆς γνώμης τῷ Πειθίᾳ ὀλίγοι ἐς τὴν Ἀττικὴν
1 τριήρη κατέφυγον ἔτι παροῦσαν. **71.** δράσαντες
δὲ τοῦτο καὶ ξυγκαλέσαντες Κερκυραίους εἶπον,
ὅτι ταῦτα καὶ βέλτιστα εἴη, καὶ ἥκιστ' ἂν δου-
λωθεῖεν ὑπ' Ἀθηναίων, τό τε λοιπὸν μηδετέ-
ρους δέχεσθαι ἀλλ' ἢ μιᾷ νηῒ ἡσυχάζοντας, τὸ
δὲ πλέον πολέμιον ἡγεῖσθαι. ὡς δὲ εἶπον, καὶ
2 ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν τὴν γνώμην. πέμπουσι
δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθὺς πρέσβεις περί τε
τῶν πεπραγμένων διδάξοντας, ὡς ξυνέφερε, καὶ
τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας μηδὲν ἀνεπι-
τήδειον πράσσειν, ὅπως μή τις ἐπιστροφὴ γένηται.

μετὰ ταῦτα δὲ Κερκυραῖοι μηδετέροις ἀμύνειν ψηφίζονται.

spretis precibus *τοῦ ταξαμένους ἀποδοῦναι*. — *τοὺς αὐτοὺς ... νομίζειν.* Cf. adn. I, 44, 1. — *ξυνίστανται.* De coniuratis coeuntibus non raro dicitur. Cf. Bloomf. V, 82. VIII, 65. sq. — *τῆς αὐτῆς γνώμης.* Suppl. *ὄντες*. Cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 4. Dicendi genus *τῆς αὐτῆς γνώμης εἶναι* legitur I, 113. et alibi. — *ὀλίγοι.* *Τινὲς ὀλίγοι* saepe iungi docet Duk. ad IV, 46, 5.

Cap. **71**. §. 1. *Ταῦτα καὶ βέλτιστα εἴη.* De collocatione verborum cf. adn. 67, 6. — *ἥκιστ' ἂν δουλωθεῖεν.* De *ἂν* addito cf. Rost. Gr. §. 122. 5. et nos ad Xen. Cyr. I, 3, 13. — *μηδετέρους δέχεσθαι.* Oratio ab *ὅτι* particula in infinitivum ita transit, ut *εἰπεῖν* rogandi seu proponendi vim accipiat. Cf. adn. II, 24, 1. et I, 87, 1. — *ἀλλ' ἤ.* Cf. Rost. Gr. §. 134. 6. e. VII, 50. VIII, 28. — *μιᾷ νηΐ.* Eadem cautio placuit Lacedaemoniis II, 7, 2. — *ἡσυχάζοντας* utrum ad *μηδετέρους* an ad Corcyraeos spectet, dubitant interpretes. Illud ideo anteferendum putat Bloomf., quia hodie quoque talis ratio sit disciplinae publicae in iis portibus, qui neutrius sint partis. At comparato loco II, 7. *ἡσυχάζοντας* accusativum ad *τοὺς δεχομένους*, non ad *τοὺς δεχθέντας*, spectare fit verisimile. — *τὸ δὲ πλέον*, id autem, quod amplius esset (quam singulae naves), i. e. *τοὺς δὲ πλείους*. Cf. IV, 86. et adn. II, 45, 1.

§. 2. *Περί τε ... ξυνέφερε*, qui et res gestas nuntiarent, ut ipsis commodum erat. Nam minus apta videtur haec sententia: qui et res gestas utiles (Atheniensibus) fuisse demonstrarent. — *τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας.* Aut *ἐκεῖ* valet *ἐκεῖσε* (cf. Doederl. ad Soph. Oed. Col. v. 1015.), aut conferendum exemplum IV, 14: *ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐν τῇ γῇ καταπεφευγυίαις ἐνέβαλλον*, ubi vid. adn. De re cf. c. 70. extr. — *ἐπιστροφή*, conversio, sive est omnino

ὕστερον οἱ ὀλίγοι αὐτῶν ἐπιτίθενται τῷ δήμῳ, καὶ ἑκάτεροι μὲν μέρος τῆς πόλεως κατέχουσιν.

72. *ἐλθόντων δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τούς τε πρέσβεις* 1
ὡς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες καὶ ὅσους ἔπεισαν
κατέθεντο ἐς Αἴγιναν. ἐν δὲ τούτῳ τῶν Κερκυ- 2
ραίων οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα ἐλθούσης τριή-
ρους Κορινθίας καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεων ἐπι-
τίθενται τῷ δήμῳ, καὶ μαχόμενοι ἐνίκησαν. ἀφι- 3
κομένης δὲ νυκτὸς ὁ μὲν δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπο-
λιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως καταφεύγει καὶ
αὐτοῦ ξυλλεγεὶς ἱδρύθη καὶ τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα
εἶχον· οἱ δὲ τήν τε ἀγορὰν κατέλαβον, οὗπερ οἱ
πολλοὶ ᾤκουν αὐτῶν, καὶ τὸν λιμένα τὸν πρὸς

rerum turbatio commutatioque (Revolution), sive *ἐκ στάσεως μετάστασις* (Gegenrevolution) IV, 74. Cf. ed. mai., ubi de aliis quoque explicationibus dictum est in Comment. et Suppl.

Cap. **72.** §. 1. *Ἐλθόντων δέ.* Suppl. *τῶν πρέσβεων*, et cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — *ὅσους ἔπεισαν.* „*Τῶν ἐς τὴν Ἀττικὴν καταφυγόντων.*“ ΔΟΥΚΑΣ. — *κατέθεντο ἐς Αἴγιναν.* „Similiter antea [c. 28.] a Pachete Lesbii tractati sunt.“ BLOOMF. Cf. I, 115. IV, 57. V, 84. et de Aeginae statu II, 27.

§. 2. *Οἱ ἔχοντες τὰ πράγματα.* Cf. adn. 28, 1.

§. 3. *Ἀφικομένης.* *Ἐφικομένης* coniicit Krueg., haud dubie ideo, quod *νὺξ ἐπελθεῖν* IV, 129. et *ἐπιέναι* IV, 130. et alibi dicitur. — *τὴν ἀκρόπολιν.* De huius et ipsius urbis situ praeter Bloomf. ad h. l. cf. Mannert. Geogr. VII. p. 685. Dodw. It. I. p. 36. et ab his dissentiens Muell. de Rep. Corcyr. p. 5. — *τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα … τὸν λιμένα τὸν πρὸς αὐτῇ.* „Urbem Corcyram duo portus ornavere, alter Alcinoi, alter Hyllaicus appellatus. Schol. et Eustath. ad Dionys. Perieg. 494. (Scylax p. 11. tres habet, quorum unum pulcherrimum dicit. Fortasse tertium existimavit eum, quo … hodiernae urbis incolae praecipue utuntur.) Portum Alcinoi Thucydides prope forum … situm in continentem spectasse tradidit, qui quidem secundum Dodwellium p. 38. sinu inter paeninsulam [in qua vetus Corcyra sita erat] et urbem hodiernam efficitur, et nunc quoque navibus refugium praebet. [Appellatur Kastradhes a Leakio apud Bloomf. in ed. 2.] Ex ea regione etiam navalia Corcyraeorum sita erant. Cf. c. 74. Portum Hyllaicum … in altera isthmi ora fuisse colligitur e Thuc. III, 72. 81. Cf. Callim. apud Schol. Dion. Per. l. d. Schol. Ap. Rhod. [apud quem *Ὑλλικὸς λιμήν*] IV, 983. 1125. [1149.] Situs erat (cf. Dodw. l. c.) … ita, ut ipse portus septentrionem versus in litus se insinuaret, ostium vero … meridiem et orientem versus cum mari cohaereret.“ MUELL. l. d. p. 4. „Hic portus, in cuius introitu iacet insula fastigata, quae vocatur Pondiconisi vel Condilonisi, olim videtur amplus et ab omnibus ventis tutus fuisse; hodie vero impletus est arena et luto, ut vel parva navigia difficulter intrent. Appellatur a Graecis *πέραμα.*“ DODW. l. d. Videtur etiam portus vetus sive Kalikiópulo vocari. Cf. Leak. apud Bloomf. — *εἶχον.* In transitu a singulari ad pluralem post collectivum *δῆμος* non haerebis. Cf. IV, 57. al.

αὐτῇ καὶ πρὸς τὴν ἤπειρον. **73.** *τῇ δ' ὑστεραίᾳ*
ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα, καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περι-
έπεμπον ἀμφότεροι, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές
τε, καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. καὶ τῷ μὲν
δήμῳ τῶν οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ξύμ-
μαχον, τοῖς δ' ἑτέροις ἐκ τῆς ἠπείρου ἐπίκουροι
1 *ὀκτακόσιοι.* **74.** *διαλιπούσης δ' ἡμέρας μάχη αὖ-*
θις γίγνεται, καὶ νικᾷ ὁ δῆμος χωρίων τε ἰσχύϊ
καὶ πλήθει προέχων· αἵ τε γυναῖκες αὐτοῖς τολ-
μηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν οἰ-
κιῶν τῷ κεράμῳ, καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι
2 *τὸν θόρυβον. γενομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δεί-*
λην ὀψίαν δείσαντες οἱ ὀλίγοι, μὴ αὐτοβοεὶ ὁ
δῆμος τοῦ τε νεωρίου κρατήσειεν ἐπελθὼν καὶ
σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπιπρᾶσι τὰς οἰκίας τὰς ἐν
κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς ξυνοικίας, ὅπως μὴ
ᾖ ἔφοδος, φειδόμενοι οὔτε οἰκείας οὔτε ἀλλοτρίας·
ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων κατεκαύθη,
καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσα διαφθαρῆναι, εἰ
ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν.

ἑκάτεροι δὲ ἐπικούρους ἐπάγονται.

δευτέρα μάχη καὶ νίκη τοῦ δήμου. ἐμπρησμὸς τῆς πόλεως.

Cap. **73.** *Ἠκροβολίσαντο ὀλίγα.* Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. — *ἐπίκουροι.* Dubitatur, sintne auxiliares an mercenarii. Cf. adn. II, 33, 1. 70, 3. III, 18, 1.

Cap. **74.** §. 1. *Διαλιπούσης δ' ἡμέρας.* „Ita I, 112. *διαλιπόντων τριῶν ἐτῶν.*“ BLOOMF. Similiter de loco hoc participium intransitive legitur VII, 38., quod addi potest Rost. Gr. §. 115. 1. adn. — *αἵ τε γυναῖκες* cet. „Aliud exemplum huius audaciae mulierum Graecarum II, 4. habuimus.“ BLOOMF. — *τῷ κεράμῳ.* Cf. adn. II, 4, 2.

§. 2. *Περὶ δείλην ὀψίαν.* Ita iterum VIII, 20., sola *περὶ δείλην* IV, 69. 103. Cf. interpr. Moer. h. v. Hutch. ad Xen. Anab. I, 8, 8. Buttm. Lexil. II. p. 182. sqq. — *οἱ ὀλίγοι*, optimates. Cf. Matth. Gr. §. 266. — *αὐτοβοεί.* Cf. adn. II. 81, 4. — *τοῦ νεωρίου.* Cf. adn. 72, 3. — *τὰς ξυνοικίας.* „*Συνοικίαι* pluribus per partes locabantur, ut Romae insulae … Add. Iungerm. ad Poll. IX, 39. et Casaub. ad Athen. VII, 1.“ DUK. Cf. Bloomf. — *οὔτε οἰκείας οὔτε ἀλλοτρίας.* Suppl. *οἰκίας* in genit. Cf. I, 90, 3. „I. e. nec suis *οἰκίαις* nec *ξυνοικίαις* vicinorum pauperiorum parcentes.“ ARN. — *χρήματα*, merces, bona. Cf. Bloomf. et VI, 49. 97. VII, 24. 25. 27. — *ἐκινδύνευσε … διαφθαρῆναι.* Est rhetorica particulae *ἄν* omissio, de qua vid. Herm. de *ἄν* l. I. c. 13. Rost. §. 120. adn. 2. — *εἰ ἄνεμος … ἐπίφορος.* Cf. II, 77, 5. — *αὐτήν*, i. e. *τὴν πόλιν.*

καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης ὡς ἑκάτεροι 3
ἡσυχάσαντες τὴν νύκτα ἐν φυλακῇ ἦσαν· καὶ ἡ
Κορινθία ναῦς, τοῦ δήμου κεκρατηκότος, ὑπεξα-
νήγετο, καὶ τῶν ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἤπει-
ρον λαθόντες διεκομίσθησαν. **75.** τῇ δ' ἐπιγι- 1
γνομένῃ ἡμέρᾳ Νικόστρατος ὁ Διιτρέφους, Ἀθη-
ναίων στρατηγός, παραγίγνεται βοηθῶν ἐκ Ναυ-
πάκτου δώδεκα ναυσὶ καὶ Μεσσηνίων πεντακοσίοις
ὁπλίταις· ξύμβασίν τε ἔπρασσε καὶ πείθει, ὥςτε
ξυγχωρῆσαι ἀλλήλοις δέκα μὲν ἄνδρας τοὺς αἰ-
τιωτάτους κρῖναι, οἳ οὐκέτι ἔμειναν, τοὺς δ' ἄλ-
λους οἰκεῖν σπονδὰς πρὸς ἀλλήλους ποιησαμένους
καὶ πρὸς Ἀθηναίους, ὥςτε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς
καὶ φίλους νομίζειν. καὶ ὁ μὲν ταῦτα πράξας 2
ἔμελλεν ἀποπλεύσεσθαι· οἱ δὲ τοῦ δήμου προ-
στάται πείθουσιν αὐτὸν πέντε μὲν ναῦς τῶν αὐ-
τοῦ σφίσι καταλιπεῖν, ὅπως ἧσσόν τι ἐν κινήσει
ὦσιν οἱ ἐναντίοι, ἴσας δὲ αὐτοὶ πληρώσαντες ἐκ
σφῶν αὐτῶν ξυμπέμψειν. καὶ ὁ μὲν ξυνεχώρησεν, 3
οἱ δὲ τοὺς ἐχθροὺς κατέλεγον ἐς τὰς ναῦς. δεί-
σαντες δὲ ἐκεῖνοι, μὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀποπεμ-

Νικόστρατος Ἀθηναῖος παραγίγνεται, καὶ ξύμβασιν πράσσει, ἢ οὐ πιστεύοντες οἱ ὀλίγοι ἐς νησίδιον διακομίζονται.

Cap. **74.** §. 3. Ἡσυχάσαντες. Unus C. ἡσυχάσοντες, quod frustra recepit Did. Cf. adn.

Cap. **75.** §. 1. Διιτρέφους. Ante Bekk. Διιτρεφοῦς et alibi Διοτρεφοῦς. Cf. Elmsl. ad Eur. Med. v. 326. adn. et Lob. Paral. Gr. I. p. 23.

§. 2. Αὐτοῦ. Cass. Ven. Pal. Reg. Gr. et deteriores αὐτοῦ, fortasse recte. Cf. adn. I, 17.

§. 3. Ὡς ἑκάτεροι. „Sic dicit, ut saepe ὡς ἕκαστοι.“ DUK. Cf. adn. I, 3, 4.

Cap. **75.** §. 1. Νικόστρατος ὁ Διιτρέφους. De his cf. Ind. nom. et sd. — ἐκ Ναυπ. δώδεκα ναυσί. Cf. 69, 2. — ξύμβασιν ἔπρασσε, compositionem efficere studebat. Cf. Duk. ad VI, 10. — πείθει, ὥςτε. Cf. 70, 5. — σπονδὰς ... ὥςτε. Cf. adn. I, 28. extr. — τοὺς αὐτοὺς ... νομίζειν. Cf. adnot. I, 44. 1.

§. 2. Οἱ τοῦ δήμου προστάται. Cf. adn. 70, 3. — ὅπως ... οἱ ἐναντίοι, ut adversarii minus se commoverent. — ξυμπέμψειν. Ex superiore πείθουσιν hic non iam persuadendi, verum dicendi et promittendi notio repetenda. Cf. c. 94. et adn. IV, 3.

§. 3. Κατέλεγον ἐς τὰς ναῦς. Deligebant, ut iis complerent naves. De verbo cf. VII, 31. et Bloomf. — καθίζουσιν ἐς cet. Cf. adn. I, 126, 1. — τὸ τῶν Διοςκούρων

φθῶσι, καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν Διοςκούρων ἱερόν.
4 Νικόστρατος δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε καὶ παρεμυ-
θεῖτο. ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, ὁ δῆμος ὁπλισθεὶς ἐπὶ
τῇ προφάσει ταύτῃ, ὡς οὐδὲν αὐτῶν ὑγιὲς δια-
νοουμένων τῇ τοῦ μὴ ξυμπλεῖν ἀπιστίᾳ, τά τε
ὅπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε καὶ αὐτῶν τι-
νάς, οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε,
5 διέφθειραν ἄν. ὁρῶντες δὲ οἱ ἄλλοι τὰ γιγνό-
μενα καθίζουσιν ἐς τὸ Ἥραιον ἱκέται, καὶ γί-
γνονται οὐκ ἐλάσσους τετρακοσίων. ὁ δὲ δῆμος
δείσας, μή τι νεωτερίσωσιν, ἀνίστησί τε αὐτοὺς
πείσας καὶ διακομίζει ἐς τὴν πρὸ τοῦ Ἡραίου
νῆσον, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκεῖσε αὐτοῖς διεπέμπετο.

76. Τῆς δὲ στάσεως ἐν τούτῳ οὔσης, τετάρτῃ
ἢ πέμπτῃ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν
νῆσον διακομιδήν, αἱ ἐκ τῆς Κυλλήνης Πελοπον-

ὕστερον δὲ Πελοποννησίων νῆες παραγίγνονται,

§. 3. Διοςκούρων. Laur. Chr. Bekk. Διοςκόρων, quod placet Lobeckio ad Phryn. p. 235, cui apud Xenoph. obsecutus est Bornem. ad Symp. VIII, 29. Sed etiam infra IV, 110. ου omnes libri tuentur.

§. 5. Ἥραιον. Vulgo et Bekk. Ἡραῖον. Aug. Ἥραιον, in quo latet verum. Cf. sd. I, 24, 7.

ἱερόν. Id, quod in urbe fuit, praeter quod alterum in Istone monte commemorari docet Muell. de Republ. Corcyr. p. 58. Cf. etiam sd.

§. 4. Ἀνίστη. De imperfecto cf. adn. I, 134, 1. — ὑγιές, i. e. χρηστόν, ἀγαθόν. Cf. IV, 22. et ibi Bloomf. - τοῦ μὴ ξυμπλεῖν ἀπιστίᾳ. Confer Matth. Gr. §. 534. adnot. 5. 6. Rost. §. 135. adn. 10.

§. 5. Τὸ Ἥραιον. Cf. I, 24, 7. Ad litus situm fuisse ex §. 5. et ex c. 81. liquet. E regione portus Alcinoi fuisse putat Muell. de Corcyr. Republ. p. 5. adn. 7., iuxta ipsam urbem e regione Ptychiae Bloomf., ad portum Hyllaicum ob c. 81. rectius, ut videtur, Goell. „In Iunonis autem templum se recepisse ex Castoris et Pollucis tanquam in sanctius fanum et tutius perfugium videntur.“ BLOOMF.

— τὴν πρὸ τοῦ Ἡραίου νῆσον. Ptychiam, de qua videas IV, 46., dici suspicantur Manso Spart. II. p. 84. et Bred., pro certo sumit Bloomf., qui unde hoc sciat, nos ignoramus. Condilonisi sive insulam ante portum Hyllaicum sitam (cf. adn. 70, 3.) vult esse Goell., quod ob ea, quae modo de situ Iunonis templi diximus, verisimile est. Attamen quoniam reliquarum parvarum insularum circum Corcyram sitarum, de quibus vid. Plin. Hist. nat. IV, 12, 53., ulla quadringenti homines vix recipiantur, Ptychiam esse probat Prokesch. Comment. I. p. 33. Rursus commemoratur c. 76. et 79. — διεπέμπετο. Est transitus ad passivum. Cf. adn. 56, 7.

Cap. **76.** Αἱ ἐκ τῆς ... νῆες. Cf. c. 69. et de ἐκ prae-

νησίων νῆες μετὰ τὸν ἐκ τῆς Ἰωνίας πλοῦν ἔφορ-
μοι οὖσαι παραγίγνονται τρεῖς καὶ πεντήκοντα·
ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἀλκίδας, ὅςπερ καὶ πρότερον, καὶ
Βρασίδας αὐτῷ ξύμβουλος ἐπέπλει. ὁρμισάμενοι
δὲ ἐς Σύβοτα λιμένα τῆς ἠπείρου ἅμα ἕῳ ἐπέπλεον
τῇ Κερκύρᾳ. 77. οἱ δὲ πολλῷ θορύβῳ καὶ πε- 1
φοβημένοι τά τ' ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν ἐπίπλουν
παρεσκευάζοντό τε ἅμα ἑξήκοντα ναῦς καὶ τὰς
ἀεὶ πληρουμένας ἐξέπεμπον πρὸς τοὺς ἐναντίους,
παραινούντων Ἀθηναίων σφᾶς τε ἐᾶσαι πρῶτον
ἐκπλεῦσαι καὶ ὕστερον πάσαις ἅμα ἐκείνους ἐπι-
γενέσθαι. ὡς δὲ αὐτοῖς πρὸς τοῖς πολεμίοις ἦσαν 2
σποράδες αἱ νῆες, δύο μὲν εὐθὺς ηὐτομόλησαν,
ἐν ἑτέραις δὲ ἀλλήλοις οἱ ἐμπλέοντες ἐμάχοντο·
ἦν δὲ οὐδεὶς κόσμος τῶν ποιουμένων. ἰδόντες δὲ 3
οἱ Πελοποννήσιοι τὴν ταραχὴν εἴκοσι μὲν ναυσὶ
πρὸς τοὺς Κερκυραίους ἐτάξαντο, ταῖς δὲ λοιπαῖς
πρὸς τὰς δώδεκα ναῦς τῶν Ἀθηναίων, ὧν ἦσαν
αἱ δύο Σαλαμινία καὶ Πάραλος. 78. καὶ οἱ μὲν 1
Κερκυραῖοι κακῶς τε καὶ κατ' ὀλίγας προςπίπτοντες
ἐταλαιπώρουν τὸ καθ' αὐτούς· οἱ δ' Ἀθηναῖοι

αἷς ἀντιπλεόντων τῶν Κερκυραίων δύο νῆες αὐτομολοῦσιν, ἐν ἑτέραις δὲ οἱ ἐμπλέοντες ἀλλήλοις μάχονται.

οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ὀλίγον τι ἀντιστάντες τῶν Πελο-

positione adn. I, 8, 2. — ἔφορμοι οὖσαι, i. e. ἐν ὅρμῳ οὖσαι, ἐν Κυλλήνῃ ὁρμοῦσαι. Hoc uno loco adiective legitur, alibi, ut c. 6., substantive. Similiter περίπλους et substantivum et adiectivum apud Thuc. est. — τρεῖς καὶ πεντήκοντα. XL Alcidae, XIII Leucadiorum et Ambraciotarum. Vid. c. 69. et ibidem de Brasida. — Σύβοτα ... τῆς ἠπείρου. Cf. I, 50, 3. et ibi adn.

Cap. 77. §. 1. Τὰς ἀεὶ πληρουμένας, ut quaeque complebantur. Cf. Duk. ad IV, 68. — σφᾶς τε. Τὲ om. Thom. M. in βούλομαι, et ideo minus commodum videri potest, quia membra adverbiis πρῶτον et ὕστερον distinguantur. Cf. tamen adn. IV, 74, 2. V, 9, 2. Σφᾶς γε male coniicit Bloomf.

§. 2. Κόσμος. Cf. adn. II, 11, 8. — τῶν ποιουμένων] τῶν γινομένων πραγμάτων. Schol.

§. 3. Αἱ δύο, illae duae satis notae. — Σαλαμινία καὶ Πάραλος. Cf. adn. 33, 2.

Cap. 78. §. 1. Κατ' ὀλίγας, navibus raris (jedesmal mit wenigen Schiffen). Cf. Matth. Gr. §. 581. b. γ'. — ἐταλαιπωροῦντο καθ' αὐτούς, inter se (sua ipsorum perturbatione) laborabant. Ita fere Arn. Formula καθ' αὐτούς aut per se sive soli et separatim valet, ut II, 99. III, 39. (cf. adn. II, 39, 2.), aut inter se, invicem, ut II, 88. IV, 71. al. Vid. Haas. Lucubr. Thuc. p. 43. Hic illa notio non apta est, sed ne haec quidem placet Haasio. Nam, „Corcyraeos," inquit, „si narraret hic Thucydides, ut paulo ante narravit, pugnare ipsos inter se,

φοβούμενοι τὸ πλῆθος καὶ τὴν περικύκλωσιν
ἀθρόαις μὲν οὐ προςέπιπτον, οὐδὲ κατὰ μέσον
ταῖς ἐφ' ἑαυτοὺς τεταγμέναις, προςβαλόντες δὲ
κατὰ κέρας καταδύουσι μίαν ναῦν. καὶ μετὰ
ταῦτα κύκλον ταξαμένων αὐτῶν, περιέπλεον καὶ
2 ἐπειρῶντο θορυβεῖν. γνόντες δὲ οἱ πρὸς τοῖς Κερ-
κυραίοις καὶ δείσαντες, μὴ ὅπερ ἐν Ναυπάκτῳ
γένοιτο, ἐπιβοηθοῦσι· καὶ γενόμεναι ἀθρόαι αἱ
νῆες ἅμα τὸν ἐπίπλουν τοῖς Ἀθηναίοις ἐποιοῦντο.
3 οἱ δ' ὑπεχώρουν ἤδη πρύμναν κρουόμενοι, καὶ
ἅμα τὰς τῶν Κερκυραίων ἐβούλοντο προκαταφυ-

ποννησίων ἀθρόων ἐπιπλεόντων καὶ αὐτοὶ ὑποχωροῦσι.

aut ipsos sibi inter se impedimento ac perturbationi esse, posset sane καθ' αὐτούς vel κατὰ σφᾶς αὐτούς dici. Nunc vero non hoc narrat, sed illud potius, coepisse laborare Corcyraeos ac premi ab hostibus propterea, quod male impetum facerent et ... navibus ... non ... coniunctis." Quum igitur complures hic in sua parte, in suo cornu, vel quantum ad ipsos attinet, dici voluerint, Haasius ἐταλαιπώρουν τὸ καθ' αὐτούς vel ἐταλαιπωροῦντο τὸ καθ' αὐτούς legi iubet. Nam et ταλαιπωρεῖν et ταλαιπωρεῖσθαι a Thuc. dici, et τὸ καθ' αὐτούς in acie non solum significare cornu oppositum, ut I, 62. III, 108., sed etiam eam partem, in qua quis ipse sit. Cf. adn. II, 11, 3. Sunt haec satis subtiliter disputata; sumit tamen Haasius, quod demonstrandum erat, ταλαιπωρεῖν esse premi ab hostibus, non in mala conditione esse ob perturbationem, quanquam illud ideo minus rectum videri potest, quod non hostes in Corcyraeos, sed Corcyraei in hostes invaserunt. — ἀθρόαις μὲν οὐ προςέπιπτον. Dativus utrum ad Athenienses an ad eorum hostes referendus esset, ambiguum esse existimavit Bred. Illud probat Dobr. comparans IV, 11. τῷ στρατῷ προςέβαλε, IV, 43. init. τοῖς ἄλλοις ξυνέβαλε. Cf. VIII, 80. Addit quidem fortasse post μέσον [et ante οὐδὲ] distinguendum esse, ut ἀθρόαις iungatur cum ταῖς ... τεταγμέναις. Sed prius verum esse dicit. De quo ob ipsos illos dativos ταῖς ... τεταγμέναις iure dubites. Refer potius ἀθρόαις ad hostes. — προςβαλόντες κατὰ κέρας. Port.: in extremum cornu irruentes. At Levesqu. κατὰ κέρας longo ordine sonare vult. Qua significatione etsi usitatius est dicendi genus ἐπὶ κέρως (vid. adn. II, 90.), etiam alterum interdum legi non negamus. Vid adn. ad Xen. Cyr. I, 6, 43. VII, 1, 12. Hic tamen sic explanari non posse et contraria ei esse verba κατὰ μέσον, non ἀθρόαις, inde apparet, quod ἀθρόαις non valet μετωπηδόν (II, 90.), ἐπὶ μετώπου (Luci. de Conscr. Hist. c. 29. extr.), in acie terrestri ἐπὶ φάλαγγος (Xen. Cyr. I, 6, 43.). — κύκλον ταξαμένων. Cf. adn. II, 83, 5. Ταξαμ. αὐτῶν refer ad Lacedaemonios, περιέπλεον ad Athenienses. — περιέπλεον. Ut solebant Cf. II, 84, 1. VII, 36, 4.

§. 2. Οἱ πρὸς τοῖς Κερκυραίοις, i. e. οἱ πρὸς τοὺς Κερκυραίους τεταγμένοι 77, 3. — ὅπερ. Suppl. ἐγένετο. — ἐν Ναυπάκτῳ. Cf. II, 84.

§. 3. Πρύμναν κρουόμενοι. Cf. adn. I, 50, 5. — τὰς τῶν Κερκυραίων. Est

γεῖν, ὅ τι μάλιστα ἑαυτῶν σχολῇ τε ὑποχωρούν-
των, καὶ πρὸς σφᾶς τεταγμένων τῶν ἐναντίων.
ἡ μὲν οὖν ναυμαχία τοιαύτη γενομένη ἐτελεύτα 4
ἐς ἡλίου δύσιν. 79. καὶ οἱ Κερκυραῖοι δείσαντες, 1
μὴ σφίσιν ἐπιπλεύσαντες ἐπὶ τὴν πόλιν ὡς κρα-
τοῦντες οἱ πολέμιοι ἢ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἀναλά-
βωσιν, ἢ καὶ ἄλλο τι νεωτερίσωσι, τούς τε ἐκ
τῆς νήσου πάλιν ἐς τὸ Ἥραιον διεκόμισαν, καὶ
τὴν πόλιν ἐφύλασσον. οἱ δ' ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν 2
οὐκ ἐτόλμησαν πλεῦσαι κρατοῦντες τῇ ναυμαχίᾳ,
τρισκαίδεκα δὲ ναῦς ἔχοντες τῶν Κερκυραίων
ἀπέπλευσαν ἐς τὴν ἤπειρον, ὅθενπερ ἀνηγάγοντο.
τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐδὲν μᾶλλον 3
ἐπέπλεον, καίπερ ἐν πολλῇ ταραχῇ καὶ φόβῳ ὄν-
τας, καὶ Βρασίδου παραινοῦντος, ὡς λέγεται,
Ἀλκίδᾳ, ἰσοψήφου δὲ οὐκ ὄντος· ἐπὶ δὲ τὴν Λευ-
κίμμην τὸ ἀκρωτήριον ἀποβάντες ἐπόρθουν τοὺς

ἔπειτα οἱ μὲν Κερκυραῖοι τοὺς ἐκ τῆς νήσου πάλιν διακομίζουσιν, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπὶ Λευκίμμην ἀποβαίνουσι.

Cap. **79.** §. 1. *Πάλιν* Ven. Mosqu. Ar. Chr. Dan. Vall. Bekk. Vulgo et in plerisque codd. *πάλαι*. Sed vid. ed. mai. *Ἥραιον*. Aug. Pal. Vat. Vulgo et Bekk. *Ἡραῖον*. Sed vid. sd. I, 24, 7.

§. 2. *Τρισκαίδεκα δέ* Cass. Aug. Cl. Ven. C. F. Pal. It. Reg. Gr. Laur. Lugd. E. al. Vulgo et Bekk. *τρεῖς δὲ καὶ δέκα*, per se non deterius. Cf. Lob. ad Phryn. p. 409. sq.

§. 4. *Λευκίμμην* Cass. Aug. Ven. C. Vat. H. et a man. sec. Cl. Vulgo et Bekk. *Λευκίμνην*. Cf. sd. I, 30, 4.

accusativus subiecti. — *ἑαυτῶν ... ὑποχορούντων*. Cur ita scriptum sit, non *ὑποχωρούντες*, ex altero membro liquet. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2.

Cap. **79.** §. 1. *Ὡς κρατοῦντες*, ut victores. — *τοὺς ἐκ ... ἀναλάβωσιν*. De re cf. 75, 4., de *ἐκ* praepos. adn. I, 8, 2. Rost. Gr. in us. schol. §. 163. 6. c. cc. — *Ἥραιον*. Cf. adn. 75, 4.

§. 2. *Κρατοῦντες τῇ ναυμαχίᾳ*. Haec expungi vult Krueg. Defendi tamen possunt, dummodo *κρατοῦντες* explices *καίπερ κρατ.* Cf. adn. I, 69, 5. — *ὅθενπερ ἀνηγάγοντο*. Vid. cap. 76.

§. 3. *Ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν ... ὄντας*. Cf. Matth. Gr. §. 434. 2. a. et §. 556. adn. 3. Rost. §. 100. 4. d. et supra 2, 1. — *οὐδὲν μᾶλλον*, nihilo magis, ut II, 70. — *ἰσοψήφου δὲ οὐκ ὄντος*, cui tamen non idem fuit ius suffragii (ferendi), cuius tamen suffragium non tantundem valebat. Cf. I, 141. III, 11. Brasidas enim fuit consiliarius Alcidae secundum c. 69. et 76., quales viros nauarchis non fuisse *ἰσοψήφους* hinc discimus. — *Λευκίμμην*. Cf. adn. I, 30, 4.

1 ἀγρούς. **80.** ὁ δὲ δῆμος τῶν Κερκυραίων ἐν
τούτῳ περιδεὴς γενόμενος, μὴ ἐπιπλεύσωσιν αἱ
νῆες, τοῖς τε ἱκέταις ᾖεσαν ἐς λόγους καὶ τοῖς
ἄλλοις, ὅπως σωθήσεται ἡ πόλις. καί τινας αὐ-
τῶν ἔπεισαν ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι· ἐπλήρωσαν γὰρ
2 ὅμως τριάκοντα. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι μέχρι μέ-
σου ἡμέρας δῃώσαντες τὴν γῆν ἀπέπλευσαν, καὶ
ὑπὸ νύκτα αὐτοῖς ἐφρυκτωρήθησαν ἑξήκοντα νῆες
Ἀθηναίων προσπλέουσαι ἀπὸ Λευκάδος, ἃς οἱ
Ἀθηναῖοι πυνθανόμενοι τὴν στάσιν καὶ τὰς μετ'
Ἀλκίδου ναῦς ἐπὶ Κέρκυραν μελλούσας πλεῖν ἀπέ-
στειλαν καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους στρα-
1 τηγόν. **81.** οἱ μὲν οὖν Πελοποννήσιοι τῆς νυκτὸς
εὐθὺς κατὰ τάχος ἐκομίζοντο ἐπ' οἴκου παρὰ τὴν
γῆν· καὶ ὑπερενεγκόντες τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν

καὶ ὁ μὲν δῆμος τῶν Κερκυραίων ἐς λόγους ἔρχεται τοῖς ἐναντίοις, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἀποπλέουσι.

Cap. **80.** §. 1. *Τριάκοντα*. Post hoc addita vulgo *προσδεχόμενοι τὸν ἐπίπλουν* delevimus, quia absunt a Cass. Aug. It. Vat. H. Reg. Bekker, qui uncis inclusit, in ed. ster. ex solo marg. Aug. enotavit. Scholio ex verbis 79, 1. *δείσαντες μὴ σφίσιν ἐπιπλεύσαντες* ducto originem videntur debere.

Cap. **80.** §. 1. *Ὁ δὲ δῆμος ... ᾖεσαν*. Similiter post collectivum *δῆμος* pluralis legitur V, 82. et VI, 35. Alia collectiva, quibus pluralem Thucydides addidit, praeter notissima *πλῆθος* et *ὅμιλος*, sunt *στρατιά* IV, 128., *στρατόπεδον* V, 60., *φρουρά* IV, 57. — *τοῖς ἄλλοις*. Reliquis optimatibus optimatiumque amicis. — *ὅμως*, i. e. quamvis victi essent et dissiderent. Cf. adnot. 28, 2.

§. 2. *Μέσου ἡμέρας*. Ita bene dici demonstrant Thom. Mag. p. 609. et Lob. ad Phryn. p. 53. sq. Medium diei Liv. — *ἐφρυκτωρήθησαν*] ... *διὰ πυρσῶν ἐμηνύθησαν*. Schol. „Ex h. l. intelligi potest *φρυκτωρίαν* veterum non tam inopem signorum fuisse, quam Polyb. X, 40. describit, dicens eam parum utilitatis attulisse... Ex his verbis [enim] existimare licet non solum indicatum esse Spartanis hostes advehi, sed etiam sexaginta naves, et Leucade, et Atheniensium advehi.“ BRED., apud quem vide plura. Cf. adn. II, 80, 1. III, 22, 7. VIII, 102. „Recte Did. iungit cum *ἀπὸ Λευκάδος*, quia, si Athenienses iam Leucade profecti fuissent, prope Corcyram fuissent, priusquam classis Peloponnesiorum Leucadem pervenire et trans isthmum portari po[sset, quod dicuntur fecisse, *ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσι* c. 81.]“ GOELL. Et ex socia Leucade significationem adventus hostium factam esse verisimile est. — *Εὐρυμέδοντα*. Cf. Ind. nom.

Cap. **81.** §. 1. *Ὑπερενεγκόντες*. Cf. adnot. 15, 1. — *τὸν Λευκαδίων ἰσθμόν*. Leucas quum antiquitus paeninsula esset, a Corinthiis per Cypselum et Gargasum illuc missis isthmus, cui inde apud Polybium nomen *Διόρυκτος*, perfossus est. Vid. Strab. p. 452. Sed postea ven-

τὰς ναῦς, ὅπως μὴ περιπλέοντες ὀφθῶσιν, ἀποκομίζονται.

Κερκυραῖοι τοὺς ἐχθροὺς ὠμότατα τιμωροῦνται, τοὺς πολλοὺς ἀποκτείνοντες, ἢ ἑαυτοὺς φονεῦσαι ἀναγκάζοντες, οὐδὲ τὰ ἱερὰ αἰδούμενοι.

2 Κερκυραῖοι δὲ αἰσθόμενοι τάς τε Ἀττικὰς ναῦς προςπλεούσας τάς τε τῶν πολεμίων οἰχομένας, λαβόντες τούς τε Μεσσηνίους ἐς τὴν πόλιν ἤγαγον πρότερον ἔξω ὄντας, καὶ τὰς ναῦς περιπλεῦσαι κελεύσαντες, ἃς ἐπλήρωσαν, ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα, ἐν ὅσῳ περιεκομίζοντο, τῶν ἐχθρῶν εἴ τινα λάβοιεν, ἀπέκτεινον· καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους ἔπεισαν ἐςβῆναι ἐκβιβάζοντες ἀπεχρῶντο· ἐς τὸ

Cap. 81. §. 2. Ἀπεχρῶντο Ven. et in marg. Aug. et Cl. Ἀνεχρῶντο marg. Parm. Vulgo et Bekk. ἀνεχώρησαν. „E vulgata scriptura, quicquid eam Portus torqueat, nihil boni sensus elici potest. Eam, quae in marg. cod. Cl. notata est, confirmat Suidas: Θουκυδίδης ἀπεχρῶντο, ἀντὶ τοῦ ἀνήρουν.“ DUK. Eadem habent Zon. Lex. et Bekk. Anecd. p. 423. Vulgatam nostra aetate unus Krueger defendit ad Dion. p. 149. et in Comment. antiqu. stud. 1840. p. 447. Sed cf. ed. mai.

torum flatu congeriem arenae accumulantium, ut ait Plin. H. N. IV, 1, 5., redditus est pristinae formae, quae Thucydidis aetate ei erat, quum naves machinarum ope eum superarent. III, 81. IV, 8. Paeninsula fuit etiam tum, quum Philippus Macedo contra Romanos bellum gessit, sed Livii aetate rursus insula. Vid. Liv. XXXIII, 17. Cf. Leak. Graec. sept. III. p. 19. sq. Nunc ventis quiescentibus fretum vado transiri posse dicit Dodwell. It. p. 67. Isthmum sive fauces, quibus Acarnaniae cohaesisset, quingentos ferme passus longas, latas haud amplius centum et viginti fuisse scribit Liv. l. d., cuius verba reprehendit Leak. l. d. p. 20.

§. 2. *Κερκυραῖοι δέ* cet. Proximam narrationem laudat Dion. Hal. p. 883. R. sive p. 148. Kr. — *οἰχομένας*. Cf. adn. II, 65, 11. — *λαβόντες*. Cf. Matth. Gr. §. 558. adn. 2. — *τούς τε Μεσσηνίους*. De Messeniis vid. 75, 1. et de τέ particulae collocatione adn. I, 16. — *περιπλεῦσαι ... ἐς τὸν Ὑλλαϊκὸν λιμένα*. Hac naves haud dubie in portu ad forum sito 72, 3. completae sunt; nam ibi erant navalia 74, 2. Circumvectae igitur sunt paeninsulam, in qua veterem Corcyram, cuius parietinas nunc Palaeopolin appellant, sitam fuisse ad c. 72. adnotavimus. Cf. Muell. de Rep. Corcyr. p. 3. sq. — *τῶν ἐχθρῶν*. Ex optimatium parte. Utrum autem hi in urbe versati esse, an in navigiis effugere studuisse cogitandi sint, dubitant interpretes. Si alterum, quod ob 85, 2. narrata placere potest, et Arnoldo in ed. 2., si imperfectum ἀπεχρῶντο legatur, necessarium videtur, verum est, quum prius de universis Corcyraeis actum sit, propter interposita ἐν ὅσῳ περιεκομίζοντο scriptor hic ad solos τοὺς περικομιζομένους transire existimandus est. Tum de εἴ particula cf. Matth. Gr. §. 524. adn. 4. — *ὅσους ... ἐςβῆναι*. Vid. 80, 1. — *ἀπεχρῶντο*, interimebant. Exempla huius significationis adscripserunt Duk. et Bloomf. Cf. de simili διαχρῆσθαι adn. I, 126, 1. Ceterum vid. sd. — *ἐς τὸ Ἡραιόν τε*. Similiter collocata sunt verba ἐς τὰ

Ἥραιόν τε ἐλθόντες τῶν ἱκετῶν ὡς πεντήκοντα ἄνδρας δίκην ὑποσχεῖν ἔπεισαν, καὶ κατέγνωσαν
3 πάντων θάνατον. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν, ὡς ἑώρων τὰ γιγνόμενα, διέφθειραν αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ ἀλλήλους, καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγχοντο, οἱ δ᾽ ὡς ἕκαστοι ἐδύ-
4 ναντο ἀνηλοῦντο. ἡμέρας τε ἑπτά, ἃς ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶ παρέμεινε, Κερκυραῖοι σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦντας εἶναι ἐφόνευον, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς τὸν δῆμον καταλύουσιν, ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἕνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν

Ἥραιον Aug. Pal. It. Vat. Dion. Hal. Vulgo et Bekk. Ἡραῖον. Cf. sd. I, 24, 7.

ἐπὶ θάτερά τε VII, 84. Cf. δέ I, 6. et al. — *δίκην ὑποσχεῖν*. Cf. adn. 53, 1.

§. 3. *Διέφθειραν ... ἀλλήλους*. Errat Matth. Gr. §. 489. III. — *αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ*. Extrema explicationis causa adiecta sunt, ut II, 25, 3. in vv. αὐτόθεν ἐκ τῆς κοίλης Ἤλιδος. Cf. et inde ... Capua Cic. pro Sext. 4., indidem ex Achaia Liv. XXV, 15, 7., ubi vid. Drakenb. Cf. praeter alios Krueg. ad Dion. p. 280. Ell. ad Arr. VII, 11, 3. Differre propter collocationem videntur exempla V, 83. et VIII, 28., ubi vid. adn. — *ἐκ τῶν δένδρων*. Quae erant ἐν τῷ ἱερῷ. In usu praepositionis Latini cum Graecis consentiunt, Germani dissentiunt. Cf. ἀρτᾶν ἔκ τινος Xen. Anab. III, 5, 10., ἀπαρτᾶν Luci. Tim. c. 36., similia. — *ἀνηλοῦντο*. Pro hoc ἀναλοῦτο I, 109, 3. et similiter ἀνάλουν, ἀνάλωσαν, ἀναλώκει al. VI, 31. VII, 48. VIII, 45. al. Sed eandem inaequalitatem apud alios scriptores reperiri docent grammatici.

§. 4. *Σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐχθρούς*. Adnotanda haec verborum collocatio, quum σφῶν αὐτῶν valeant ἑαυτῶν. Cf. Rost. Gr. §. 99, 3. — *τὴν μὲν αἰτίαν ... καταλύουσιν*. „Credo alios potius dicturos fuisse αἰτίαν ἐπιφέροντες ὡς [pro τοῖς], vel αἰτίαν ἐπιφέροντες αὐτοῖς, ὡς τὸν δῆμον καταλύουσιν. Nam αἰτία saepe post se habet particulam ὡς cum participio. Thuc. II, 59: τὸν μὲν Περικλέα ἐν αἰτίᾳ εἶχον ὡς πείσαντα σφᾶς πολεμεῖν ... Herodi. IV, 6: τήν τε Κομμόδου ἀδελφὴν ... ἀπέκτεινεν αἰτίαν ἐπαγαγὼν ὡς δακρυσάσῃ παρὰ τῇ μητρί.“ DUK. „Vis est in voc. τὴν αἰτίαν: iis, qui solutum irent populi potestatem, (directo et palam) intendebant crimen; quod et μέν additum monstret, cui opponatur δέ: ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας ἔχθρας ἕνεκα, quidam vero et privato odio (nullo crimine) interfecti.“ BAU. Cf. Herm. ad Vig. p. 700. Aliter explicant Matth. Gr. §. 268. et Krueg. ad Dion. p. 150., qui suam rationem a Goell. impugnatam defendit in Comment. antiqu. stud. a. 1840. p. 448. Articulus τήν ad verba αἰτίαν ἐπιφέρειν etiam c. 46. extr. additus est. De δήμου voce cf. adn. I, 106, 4.

ὀφειλομένων ὑπὸ τῶν λαβόντων. πᾶσά τε ἰδέα 5
κατέστη θανάτου, καὶ οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιούτῳ γίγνεσθαι, οὐδὲν ὅ τι οὐ ξυνέβη, καὶ ἔτι περαιτέρω. καὶ γὰρ πατὴρ παῖδα ἀπέκτεινε, καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο, οἱ δέ τινες καὶ περιοικοδομηθέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον.

Οὕτως ὠμὴ στάσις προὐχώρησε, καὶ ἔδοξε 6
μᾶλλον, διότι ἐν τοῖς πρώτη ἐγένετο· 82. ἐπεὶ 1

παρέκβασις περὶ τῆς πα-

— ὑπὸ τῶν λαβόντων] τὰ χρήματα, τῶν δανεισαμένων. Schol. Ita τὰ ληφθέντα vocari pecuniam, quam quis ab argentario foenore acceperit, docet Arn. Iungenda autem haec cum superiore ἀπέθανον.

§. 5. Πᾶσα ἰδέα ... θανάτου. De hac vi ἰδέας vocabuli cf. adn. I, 109, 1. „Ita Tacit. in Hist. [III, 28.] omnis imago mortium.“ BAU. Nec ulla facies mali deerat dixit Curt. III, 28, 22. — ἐν τῷ τοιούτῳ. Cf. adn. 43, 4. — οὐδὲν ὅ τι οὐ ... καὶ ἔτι περαιτέρω. In his Krueger, qui olim ad Dion. p. 150. relativum οἷον ad οὐδὲν ὅ τι οὐ referri voluerat, nunc in Comment. antiqu. stud. l. d. verborum hyperbolen quandam rectius quaerit. „Salust. Iug. 43: postremo *quaecunque* dici aut fingi queunt ignaviae luxuriaeque probra, in illo exercitu *cuncta* fuere, *et alia amplius*.“ WASS. Καὶ περαιτέρω similiter positorum exempla adscripsit Bloomf. — πατὴρ ... ἀπέκτεινε. Non de uno patre haec accipienda esse, sed de compluribus, qui rem fecerint, docet Bloomf. Ἀπέκτεινε igitur est imperfectum. — τῶν ἱερῶν ... πρὸς αὐτοῖς. Cf. adn. II, 47, 4. — περιοικοδομηθέντες, muro inclusi, obstructi. „Huius rarissimi verbi nec Duk. nec alius interpres ullum exemplum attulit, neque ego plura quam unum memini, Ezech. 39, 11. [Alterum exemplum est Xen. Cyr. I, 4, 11. θηρία περιῳκοδομημένα, ferae septo inclusae. ROST.] Ipsius rei alterum exemplum in Pausaniae casu I, 134. [ubi cf. adnot.] legimus.“ BLOOMF.

§. 6. Ὠμὴ στάσις. Ὠμὴ ἡ στάσις malunt Krueg. ad Dion. p. 151. et de Anab. Xen. p. 43. atque Dobr. Vulgatam tamen praeter omnes libros tuentur Dion. et Cantac. III, 28. — προὐχώρησε. Ὠμὴ προὐχώρησε ita dicta sunt, ut ἤρετο μέγα II, 75, 6., ubi vid. adn., et ut ξυμβαίνειν cum adiectivo coniungitur. Cf. I, 73. Verba τούτου δὲ τοῦ πολέμου μῆκος μέγα προὔβη I, 23. comparat Bloomf. — μᾶλλον. Suppl ὠμή. — ἐν τοῖς πρώτη. Cf. adn. I, 6, 3.

Cap. 82 – 84. „Dionysius [l. ad 81, 2. d.] ... quae [Thucydides] de communibus Graecarum civitatum malis addit, ea tanquam tragica, et obscuros atque implicitos verborum ac sententiarum nexus habentia, et a communi usu sermonis abhorrentia reprehendit.“ DUK. Consulto ita videtur scripsisse Thucydides, ut sermonem ad res narrandas accommodaret. Nam quid bello Peloponnesiaco, quid in omnibus Graecorum rebus horridius quam hae seditiones? Hunc totum autem locum nonnullis de universa eius natura praemissis in Germanicum convertit Manso Spart. II. p. 417. sqq., in Gallicum translatum adnotationibus illustravit Gail. Thuc. IX. p. 164. sqq. Paraphrasin eius dedit Reisk. in orationum interpretatione.

ὕστερόν γε καὶ πᾶν, ὡς εἰπεῖν, τὸ Ἑλληνικὸν ἐκινήθη, διαφορῶν οὐσῶν ἑκασταχοῦ τοῖς τε τῶν δήμων προστάταις τοὺς Ἀθηναίους ἐπάγεσθαι καὶ τοῖς ὀλίγοις τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ ἐν μὲν εἰρήνῃ οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν, οὐδ' ἑτοίμων παρακαλεῖν αὐτούς· πολεμουμένων δὲ καὶ ξυμμαχίας ἅμα ἑκατέροις τῇ τῶν ἐναντίων κακώσει καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ προσποιήσει ῥᾳδίως αἱ ἐπαγωγαὶ τοῖς νεωτερίζειν τι βουλομένοις ἐπορίζον-

σῶν τῶν Ἑλληνικῶν στάσεων φύσεως καὶ αἰτιῶν, ἐν ᾗ πρῶτον δείκνυται, ὅτι καιρὸν μὲν στάσεων παρέχει ὁ πόλεμος· οἱ δὲ τρόποι τῶν πόλεων μάλιστα ἐφθάρη-

Cap. 82. §. 1. Ὡς εἰπεῖν. Cf. adn. I, 1, 2. — διαφορῶν ... ἐπάγεσθαι, quum ubique discordiae essent plebis patronis, ita ut Athenienses, et optimatibus, ita ut Lacedaemonios arcesserent. De infinitivo sine ὥςτε sic in explicatione ad eventum significandum posito cf. adn. I, 17, 2. II, 35, 1. 71, 2. III, 66, 2. al. De re cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 71. 7. — καὶ ἐν μέν cet. Verba, quae sequuntur, audacter tractavit Classen in Iacobi Observ. ad Tac. Histor. part. II. p. 32. sq. — οὐκ ἂν ἐχόντων. Participium ad τοὺς τῶν δήμων προστάτας et ad τοὺς ὀλίγους spectat, et in genitivo collocatum est, quia cum superioribus διαφορῶν οὐσῶν copulatum est, ἂν autem additum est, quia ἐν εἰρήνῃ idem atque εἰ εἰρήνη ἦν valent. Cf. Rost. Gr. §. 120. 6. e. bb. β'. — ἑτοίμων. Ἐτόλμων Classenii coniectura commemoratione vix digna est. Ἑτοίμων ὄντων frustra coniicit Krueg. Cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 3. et §. 131. adn. 1. Adiectivum participio respondere etiam 69, 1. vidimus. — πολεμουμένων δέ, i. e. aut quum autem bellum gereretur, aut quum autem bello premerentur. Cf. Matth. Gr. §. 563. et adn. I, 37, 1. — καὶ ξυμμαχίας ἅμα ... ἐπορίζοντο. Utrisque, qui rerum novarum erant cupidi, [simul etiam] facile dabatur facultas arcessendi socios auxiliares, ut simul (hoc vocabulum omittendum) et adversam factionem opprimerent, et exinde potentiam sibimet compararent, Port. De particulis καὶ ἅμα cf. adn. 61, 1. Propter eas, et quod maximum pondus habet, ξυμμαχίας vocabulum, etsi pendet ex remotiore ἐπαγωγαί, statim ab initio est positum. Etiam „dativum ἑκατέροις paulo remotius a verbo suo ἐπορίζοντο posuit [quia, qui sint σφεὶς αὐτοί, ita melius intelligitur]. Porro idem dativus noto graecismo [cf. Rost. Gr. §. 301. 3. b.] pro ἑκατέρων est positus; cogitandum enim ἑκατέρων τοῖς νεωτερίζειν τι βουλομένοις.“ GOELL. Ξυμμαχία, ut saepe (cf. Rost. §. 97. 2. a. β'.), ipsos socios significat. Ἐπαγωγή est das Herbeiführen, Kommenlassen, ut c. 100., et ut verbum hac de re legitur II, 2. et al. Dativi autem κακώσει et προςποιήσει consilii vim habent. Cf. Matth. Gr. §. 398. b. et adnot. I, 123. (Tacuit de hoc usu Rost. Gr. §. 106.) Denique dativi σφίσιν αὐτοῖς ex substantivo verbali προςποιήσει pendent. Cf. Rost. Gr. §. 105. 6. Hanc Porti et nostram explanationem totius huius enunciati probavit Dobr., nisi quod ῥᾳ-

σαν, καὶ τόλμα, ἀπάτη, ἐπιβουλαί, ἀπιστία ἐπηνοῦντο.

το. καὶ ἐπέπεσε πολλὰ καὶ χαλεπὰ κατὰ στάσιν ταῖς 2
πόλεσι, γιγνόμενα μὲν καὶ ἀεὶ ἐσόμενα, ἕως ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ᾖ, μᾶλλον δὲ καὶ ἡσυχαίτερα καὶ τοῖς εἴδεσι διηλλαγμένα, ὡς ἂν ἕκασται αἱ μεταβολαὶ τῶν ξυντυχιῶν ἐφιστῶνται. ἐν μὲν γὰρ εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασιν αἵ τε πόλεις καὶ οἱ ἰδιῶται ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσι διὰ τὸ μὴ ἐς ἀκουσίους ἀνάγκας πίπτειν· ὁ δὲ πόλεμος ὑφελὼν τὴν εὐπορίαν τοῦ καθ' ἡμέραν βίαιος διδάσκαλος, καὶ πρὸς τὰ παρόντα τὰς ὀργὰς τῶν πολλῶν ὁμοιοῖ. ἐστασίαζέ τε οὖν τὰ τῶν πόλεων, 3
καὶ τὰ ἐφυστερίζοντά που πύστει τῶν προγενομένων πολὺ ἐπέφερε τὴν ὑπερβολὴν τοῦ καινοῦσθαι τὰς διανοίας τῶν τ' ἐπιχειρήσεων περιτε-

Cap. 82. §. 2. Ἕκασται. Aug. Pal. It. Vat. G. ἕκαστα. Ἑκάστοις mavult Krueg.

§. 3. Πολύ. Dion. Hal. p. 886. bis πολλήν, quod in cod. Bas. ex emend. legitur, sed πολύ non solum in ceteris libris, sed etiam apud Dion. p. 953. Id igitur adverbialiter dictum est.

δίως non modo facile, sed libenter significare arbitratur.

§. 2. Ἐπέπεσε. Cf. adn. II, 48, 3. — γιγνόμενα ... ᾖ. Cf. Tac. Hist. IV, 74: vitia erunt, donec homines, et similia complura in ed. mai. coll. — μᾶλλον (gravius, saevius) δέ. Suppl. γιγνόμενα, de quo cum adverbio iuncto cf. II, 14. et de adverbio et adiectivo copulatis adn. 4, 2. — ἐφιστῶνται. Instare, imminere, explicatur in Steph. Thes. III. p. 2579. Accedere (ad homines) et ea de causa evenire ad sententiam aptius vult esse Bloomf. comparans Soph. Oed. R. v. 777: πρίν μοι τύχη τοιάδ' ἐπέστη, et Eur. Hipp. 819. Similiter ὅπως ἂν παραστῶσιν τύχαι Eur. Med. v. 331. — ἐς ἀκουσίους ἀνάγκας πίπτειν. Ἀβουλήτους ἀνάγκας explanantes substituerunt Dionys. Hal. et Ioseph. Vid. Bloomf. Potuit etiam ἄκοντας ἐς ἀνάγκας (i. e. ἀπορίας) πίπτειν scribi. Ipsum simplex πίπτειν autem raro sic dicitur pro iuncto ἐμπίπτειν et aliis verbis. — τοῦ καθ' ἡμέραν, victus quotidiani. Τοῦ est neutrum. — τὰς ὀργάς] νῦν ὀργὰς τὰς γνώμας καὶ τοὺς τρόπους ἐκάλεσεν. Schol. Cf. adn. I, 140, 1.

§. 3. Ἐστασίαζε τὰ τῶν πόλεων, i. e. αἱ πόλεις. Cf. Rost. Gr. §. 98. 5. b. β'. „Dionysius Hal. l. d. partem huius degressionis de seditionibus urbium Graecarum usque ad verba ἐπὶ δὲ τῷ ἀγάλλονται accurate examinat, et quid in singulis prope periodis reprehendi mereatur, ostendit.“ DUK. — καὶ τὰ ἐφυστερίζοντα .... ἀτοπίᾳ. Quaeritur, utrum τὰ ἐφυστερίζοντα sint αἱ ἐφυστερίζουσαι πόλεις, οἱ ἐφυστερίζοντες, an τὰ ὕστερον γιγνόμενα. Illud praeter alios probavit Cantac. III, 28. p. 178., qui, ἐστασίαζον οὖν, inquit, αἱ πόλεις, καὶ οἱ ὑστερίζοντές που

χνήσει καὶ τῶν τιμωριῶν ἀτοπίᾳ. καὶ τὴν εἰω- 4
θυῖαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ ἔργα ἀντήλλαξαν τῇ δικαιώσει. τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος ἀνδρία φιλέταιρος ἐνομίσθη, μέλλησις δὲ προμηθὴς δειλία εὐπρεπής, τὸ δὲ σῶφρον τοῦ ἀνάνδρου πρόσχημα, καὶ τὸ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν ἐπὶ πᾶν ἀργόν· τὸ δ' ἐμπλήκτως ὀξὺ ἀνδρὸς μοίρᾳ προςετέθη, ἀσφαλείᾳ

§. 4. Ἀνδρία. C. F. Pal. et deteriores nonnulli ἀνδρεία. Cf. ad. II, 39, 4.

Ἀσφαλείᾳ δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι Mosqu. Vulgo et Bekk. ἀσφάλεια δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι. Sed dativum et nominativum deinceps collocatos habet Dion. Hal. p. 888., ἀσφαλείᾳ legitur in m. et in marg. Cl., in Lugd. gloss. τῇ adscr. est, denique Schol. explicat verbis τὸ ἐπιπολὺ βουλεύσασθαι δι' ἀσφάλειαν. Dativum igi-

πύστει τῶν προγεγενημένων πολλὴν ἐπεδείκνυντο ὑπερβολήν. Sed utinam aut ipse aut alius demonstrasset ἐπιφέρειν ὑπερβολήν esse ἐπιδείκνυσθαι ὑπερβολήν, ποιεῖσθαι ὑπερβ. Ut nunc haec scripta sunt, ad verbum videntur sonare: et ea, quae postea accidebant, (i. e. et posteriores seditiones,) fama priorum magnam afferebant novorum consiliorum excogitandorum exsuperantiam (vel excellentiam) et ad facinorum (vel, si mavis, impetuum, impugnationum) sollertiam, et ad poenarum insolentiam (adipiscendam). Ita haec censemus intelligenda, ut dativi sint consilii, de quibus dictum est ad §. 1.; minus apta enim videtur sententia, si instrumenti dativos esse putaveris. Περιτέχνησις legitur etiam apud Dion. Cass. Cf. Krueg. ad Dion. p. LIII. Πύστις hic est ἀκοή, φήμη.

§. 4. Τὴν εἰωθυῖαν ... δικαιώσει, usitatam vocabulorum significationem in rebus (propr. in Bezug auf die Sachen, cf. Matth. Gr. §. 578. d.) arbitratu suo immutarunt, Port. Ἀξίωσις, ut nostrum Geltung, hic significationis vim habet. Cf. Bloomf. Ἐς τὰ ἔργα cum verbis τὴν ἀξίωσιν videntur cohaerere, cui rei non obstare articulum omissum in adn. crit. ad I, 51, 4. vidimus. De δικαιώσεως voce cf. adn. I, 141, 1. Totum locum volunt esse exemplum ὑποκορισμοῦ, sed non solum rebus turpibus honesta, verum etiam honestis invidiosa nomina imposita esse cognoscemus. Sententias similes vide apud Bloomf. — τόλμα μέν cet. Figuras poeticas, παροιμοιώσεις καὶ παρισώσεις, in his exagitat Dion. Hal. p. 808., contra quem disputat Gail. p. 175. — φιλέταιρος. In hac voce ad ἑταιρίας respici putat Arn. Cf. §. 5. — τὸ δὲ σῶφρον cet. Sequuntur complura adiectiva pro substantivis abstractis posita. Cf. adn. I, 6, 3. — τὸ πρὸς ἅπαν ... ἀργόν, omnem rem moderans prudentia ad omnem rem inertia, Haas. — τὸ δ' ἐμπλήκτως ὀξύ, vesanus animi impetus (ardor). — ἀνδρὸς μοίρᾳ προςετέθη, viro attribuebatur, virtutis loco habebatur, quod usitatius dici ἐν ἀνδρείας (vel ἀνδρὸς) μοίρᾳ τιθέναι docet Goell. Cf. Vig. p. 112. — ἀσφαλείᾳ δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι. Vulgo ἀσφάλεια δὲ

δὲ τὸ ἐπιβουλεύσασθαι ἀποτροπῆς πρόφασις εὔ-
λογος. καὶ ὁ μὲν χαλεπαίνων πιστὸς ἀεί, ὁ δ' ἀντι- 5
λέγων αὐτῷ ὕποπτος. ἐπιβουλεύσας δέ τις τυχὼν
ξυνετός, καὶ ὑπονοήσας ἔτι δεινότερος· προβου-
λεύσας δὲ, ὅπως μηδὲν αὐτῶν δεήσει, τῆς τε
ἑταιρίας διαλυτὴς καὶ τοὺς ἐναντίους ἐκπεπληγμέ-
νος. ἁπλῶς δὲ ὁ φθάσας τὸν μέλλοντα κακόν τι
δρᾷν ἐπῃνεῖτο, καὶ ὁ ἐπικελεύσας τὸν μὴ διανοού-
μενον. καὶ μὴν καὶ τὸ ξυγγενὲς τοῦ ἑταιρικοῦ 6

tur reponendum esse viderunt Sylburg. et Bred. Cf. Krueg. ad Dion. p. 155., qui postea *ἀσφαλείᾳ δὲ τῷ ἐπιβουλ.* coniecit. Ar. Chr. Dan. *ἀσφάλεια δὲ τοῦ ἐπιβουλεύσασθαι.* Cf. adn.

§. 5. *Ἑταιρίας.* C. F. It. I. *ἑταιρείας.* Quas formas ita distinguunt Lob. ad Soph. Ai. v. 682. et Dind. in Steph. Thes., ut *ἑταιρία* sit amicitia, *ἑταιρεία* sodalitium. Cf. adn. Sed hoc discrimen praeter alios nonnullos non agnoscit Schoem. in Antiqu. iur. p. 101., qui conferri iubet Sinten. ad Plut. Pericl. p. 145., a quo tamen non multum probatum est. Alios, qui de his formis disseruerunt, nominavimus in ed. mai. Add. Bast. ad Isocr. Pan. c. 22.

τὸ ἐπιβουλεύσ., in quibus Goeller *τὸ ἐπιβουλεύσ.* accusativum remotioris obiecti vult esse. Sed in exemplorum, quae comparantur, II, 87. VII, 67. VIII, 87.!, nullo infinitivus ex solo substantivo pendet praeter VIII, 87., ubi *τοῦ λέγεσθαι* postulat sententia. Diversa sunt exempla Rost. Gr. §. 104. adn. 13. Quare aut *ἀσφάλεια δὲ τοῦ ἐπιβουλεύσ.* scribendum erat, aut, quum haec scriptura trium pessimorum librorum correctionem nimis redoleat, id, quod edidimus. Cf. sd. „Dativus fulcitur verbis III, 56: *τὰ ξύμφορα ἀσφαλείᾳ πράσσοντες.*" ARN. Significat caute. Cf. adn. I, 69, 5. *Ἐπιβουλεύσασθαι* Portus interpretatur iterare deliberationem: cf. Zeun. ad Vig. p. 629. 16. et Pass. in Lex. v. *ἐπί*; et una cum *ἀσφαλείᾳ* Hofmanus incolumitati suae intentum esse; at Goeller in utramque partem deliberare. Neutra notio alibi huic medio subiecta est, quod omnino rarum apud scriptores recentes, Phryn. Sozom. (cf. Steph. Thes. III. p. 1544.) Schol. Thuc. I. 20., pro activo legitur. — *ἀποτροπῆς*, detrectationis. — *εὔλογος.* Cf. adn. IV, 61. extr.

§. 5. *Ὁ χαλεπαίνων*, homo iracundus, fervidus (der Hitzkopf.) — *τυχών*, si res ipsi successisset. Cf. adn. 39, 8. — *δεινότερος*, i. e. *ξυνετώτερος*, ut Schol. — *ἑταιρίας.* Utrum hic sit amicitia universa, an sodalitium, dubitant interpretes; alterum tamen propter §. 6. est probabilius, nec forma vocabuli multum obstat. Cf. sd. De sodalitiis praeter alios vid. Herm. Antiqu. Gr. §. 70. Schoem. Antiqu. iur. p. 101. et 350. Buettner. Hist. hetaeriar. Attic. — *ἁπλῶς.* Cf. adn. 38, 7. *Ἁπλῶς τε*, non *ἁπλῶς δέ*, ob consuetudinem Thucydidis scriptum cupit Haas. Lucubr. Thuc. p. 75. — *ὁ ἐπικελεύσας.* Non *κακόν τι δρᾷν*, sed *φθάσαι κακόν τι δρῶντα*, cum altero Schol. suppleri vult Bloomf. — *τὸν μὴ διανοούμενον.* Suppl. *κακόν τι δρᾷν.*

§. 6. *Τὸ ξυγγενὲς τοῦ ἑταιρικοῦ.* De his neutris cf.

ἀλλοτριώτερον ἐγένετο διὰ τὸ ἑτοιμότερον εἶναι
ἀπροφασίστως τολμᾷν· οὐ γὰρ μετὰ τῶν κειμέ-
νων νόμων ὠφελίας αἱ τοιαῦται ξύνοδοι, ἀλλὰ
παρὰ τοὺς καθεστῶτας πλεονεξίᾳ. καὶ τὰς ἐς σφᾶς
αὐτοὺς πίστεις οὐ τῷ θείῳ νόμῳ μᾶλλον ἐκρατύ-
7 νοντο ἢ τῷ κοινῇ τι παρανομῆσαι. τά τε ἀπὸ τῶν
ἐναντίων καλῶς λεγόμενα ἐνεδέχοντο ἔργων φυλακῇ,
εἰ προὔχοιεν, καὶ οὐ γενναιότητι. ἀντιτιμωρήσα-
σθαί τέ τινα περὶ πλείονος ἦν ἢ αὐτὸν μὴ προ-
παθεῖν. καὶ ὅρκοι εἴ που ἄρα γένοιντο ξυναλλα-
γῆς, ἐν τῷ αὐτίκα πρὸς τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ δι-
δόμενοι ἴσχυον, οὐκ ἐχόντων ἄλλοθεν δύναμιν·

adn. I, 1, 1, II, 45, 1. *Τὸ ἑταιρικόν* redit VIII, 48. — *οὐ γὰρ μετὰ ... πλεονεξίᾳ.* Sententia haec est: non enim servatis legibus, quae latae erant, utilitatis causa eiusmodi sodalitiorum coetus fiebant, sed contra praesentes leges avaritiae gratia. Ad verba quod attinet, comparatis Vallae et Dion. Hal. interpretationibus *ὠφελίᾳ* legendum coniicias. Aut hoc aut *πλεονεξίας* reponi vult Dobr. p. 111. Certe *μετὰ ὠφελίας* coniungenda esse vix credas, quum *μετὰ τῶν κειμένων νόμων* et *παρὰ τοὺς καθεστῶτας* (*νόμους*) ad amussim inter se respondeant. Quare si nihil mutandum sit, *ὠφελίας* ex *ξύνοδοι* nomine pendere existimes, ut verba breviter dicta sint pro his: *οὐ γὰρ ὠφελίας ξύνοδοι αἱ τοιαῦται ξύνοδοι ἐγένοντο*, et postea, ut saepe apud Thuc., mutata sit oratio. De re cf. VIII, 48.

§. 7. *Τά τε ἀπὸ τῶν ἐναντίων ... γενναιότητι.* Vulgaris interpretatio Latina haec est: et quae ab adversariis probe dicebantur, ea admittebant ut actiones eorum caverent, si superiores essent, non autem ex generositate. Quae verba Reiskius sic et emendare et illustrare studuit: conditiones honestas, ut ipsis rebus sibi caverent, ne possent adversarii sibi nocere et fidem datam fallere, etiamsi vellent, non autem generosa quadam fiducia bona omnia de altero sperante, admittebant. Qui enunciati *εἰ προὔχοιεν* satis rationem non habuit, in quo utrum *προὔχοιεν* ad *τοὺς ἐνδεχομένους*, an ad *τοὺς ἐναντίους* spectet, ambigitur; sed hoc videtur praestare. Cf. Arn. in ed. 2., quem tamen in sententia universa constituenda errasse docet Bloomf. in ed. 2. „*Ἔργων* ut *τῶν ἔργων* c. 46., *ἔργῳ φυλασσομένη* VI, 40. fin." DOBR. De *ἀπό* praepositione cf. adnot. I, 17, 1. — *καὶ ὅρκοι ... δύναμιν*, et iura iuranda sicubi forte interponebantur reconciliationis (i. e. reconciliandae gratiae causa), in praesenti, propter rerum difficultatem utrimque data, valebant, dum (s. quam diu) vires aliunde non habebant. *Ὅρκον διδόναι* hic non, ut plerumque (cf. Arn.), est ius iurandum offerre, sed idem atque *ὅρκον παρέχειν* (leisten), *ὀμνύναι.* Pro *ἑκατέρῳ* Reiskius *ἑκατέρων* coniecit; sed nec plurali opus videtur, quum de duobus

ἐν δὲ τῷ παρατυχόντι ὁ φθάσας θαρσῆσαι, εἰ ἴδοι ἄφρακτον, ἥδιον διὰ τὴν πίστιν ἐτιμωρεῖτο ἢ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς, καὶ τό τε ἀσφαλὲς ἐλογίζετο καὶ ὅτι ἀπάτῃ περιγενόμενος ξυνέσεως ἀγώνισμα προςελάμβανε. ῥᾷον δ' οἱ πολλοὶ κακοῦργοι ὄντες δεξιοὶ κέκληνται ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοί, καὶ τῷ μὲν αἰσχύνονται, ἐπὶ δὲ τῷ ἀγάλλονται.

αἴτια τῶν στάσεων.

πάντων δ' αὐτῶν αἴτιον ἀρχὴ ἡ διὰ πλεονεξίαν 8
καὶ φιλοτιμίαν, ἐκ δ' αὐτῶν καὶ ἐς τὸ φιλονεικεῖν

hominibus adversariis non minus quam de duabus partibus cogitari possit (cf. sd. I, 22, 3.), nec genitivo, quum ad ἐχόντων genitivum facile cogitetur αὐτῶν, i. e. duobus illis in gratiam redeuntibus. Posset quidem ἐχόντων eodem pronomine αὐτῶν simul audito etiam ad iura iuranda referri, neque ideo ex uno Par. D. ἔχοντες legi necesse esset (cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2.); sed ea, quae sequuntur, alteri enodationi magis favent. — ἐν δὲ τῷ παρατυχόντι ... προφανοῦς. „Opportunitate autem oblata qui prior virium fiduciam nactus esset, si minus munitum animadvertisset adversarium, ob fidem („„qua adversarius nitebatur, non metuens dolum et insidias““ HAACK.), eum lubentius ulciscebatur quam palam.“ KRUEG. De ἄφρακτος vocabulo cf. I, 6, 1. 117., de φθάνειν verbo cum infin. iuncto adn. I, 33, 3. Genus loquendi ἐν τῷ παρατ. legitur etiam V, 38. — ξυνέσεως ἀγώνισμα, prudentiae praemium, i. e. prudentiae laudem praemium victoriae. Cf. adn. I, 22, 4. — ῥᾷον δ' οἱ πολλοὶ ... ἀγαθοί. „Vulgus autem, quum nefarii sunt, facilius sollertes audiunt quam, quum simplices, honesti. Haec inseruntur ut causa, cur felicem perfidiam magis aemulati quam detestati sint, cur alios decipere quam ipsi decipi maluerint.“ ARN. Alii ῥᾷον κέκληνται explicant lubentius vocantur, quod Bloomf. in ed. 2. tuetur, qui debebat niti vi passivi ad I, 120, 3. illustrata. Krueger autem ad Dion. verba sic interpretatus erat: vulgus facilius nefarios callidos se dici patiuntur quam bonos simplices; quam explicationem a nobis in ed. mai. reprehensam tueri studuit in Comment. antiqu. studior. a. 1840. p. 452. sq., sed nobis certe non persuasit. Vulgaris, a qua Kruegerianam differre Bloomfieldius in ed. 2. non intellexit, confirmatur etiam Procopii (p. 293.) imitatione. Cf. ed. mai. De perfecto κέκλημαι cf. Buttm. Gr. max. §. 113. adnot. 12. Eadem eius vis est II, 37, 1. V, 9. — τῷ μὲν ... ἐπὶ δὲ τῷ. Cf. adn. 61, 1. et I, 68, 4.

§. 8. Ἐκ δ' αὐτῶν ... τὸ πρόθυμον, et ex his (rebus nascens), vel atque post has etiam, quum in contendendi cupiditatem (et consuetudinem) adducuntur, alacre studium (partium). Praedicatum sunt superiora verba αἴτιον ἦν. Bene Schol.: πάντων δὲ τῶν εἰρημένων κακῶν αἴτιον ἦν ἡ ἐπιθυμία τοῦ βούλεσθαι ἄρχειν τῆς γῆς διὰ πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν. ἐκ τούτων δὲ ἡ στάσις ἀρχὴν λαμβάνουσα ... ὕστερον λαμβάνει ἑτέραν τῶν κακῶν αἰτίαν, τὴν τῶν στασιαζόντων προθυμίαν, ὥςπερ εἰς ἕξιν ἐρχομένων αὐτῶν

καθισταμένων τὸ πρόθυμον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι προστάντες μετὰ ὀνόματος ἑκάτεροι εὐπρεποῦς, πλήθους τε ἰσονομίας πολιτικῆς καὶ ἀριστοκρατίας σώφρονος προτιμήσει, τὰ μὲν κοινὰ λόγῳ θεραπεύοντες ἆθλα ἐποιοῦντο, παντὶ δὲ τρόπῳ ἀγωνιζόμενοι ἀλλήλων περιγίγνεσθαι ἐτόλμησάν τε τὰ δεινότατα ἐπεξῄεσάν τε, τὰς τιμωρίας ἔτι μείζους οὐ μέχρι τοῦ δικαίου καὶ τῇ πόλει ξυμφόρου προτιθέντες, ἐς δὲ τὸ ἑκατέροις

§. 8. Προτιθέντες. Gr. Schol. Aug. et Dion. Hal. p. 894. προςτιθέντες, quod commendant Krueg. ad Dion. p. 161., Doederl. ad Soph. Col. v. 149. et hic Arn. Cf. 39, 7. 45, 3. At Goeller vulgatam, quoniam de habentibus imperium agatur, qui infligendo gravius supplicium graviores poenas denuncient, ferri posse existimat. Cf. adn. l. d.

τοῦ ... μὴ ἡττηθῆναι τῶν ἐναντίων (τοῦ μὴ εἴκειν τοῖς ἐναντίοις). Quod autem antea ἀρχή legitur, non ἐπιθυμία τῆς ἀρχῆς, id noli mirari; nam similiter gloriam pro gloriae cupiditate aliquoties commemorant Latini. Cf. Doederl. ad Tac. Ann. I, 43. — μετὰ ὀνόματος cet. Haec imitatus est Salust. Cat. 38. — πλήθους ἰσονομίας πολιτικῆς. De aequabilitate iuris cf. Schoem. Antiquit. iur. p. 95. et Niebuhr. Hist. Rom. I. p. 315. Ἰσονομίας autem nomen honestius a popularibus pro invisa δημοκρατίας appellatione adscitum esse docet Bloomf. Cf. adn. II, 37. — πολιτικῆς, civilis, si idem esset atque inter cives, civium, aut hoc vocabulum aut πλήθους redundaret. Et quum ei in altero inciso respondeat σώφρονος, laudis notionem eo contineri oportet. „Indicat [igitur] rationem, quae civibus cum civibus, id est paribus cum paribus, intercedit, quum contraria sit ratio δεσποτική seu τυραννική.“ ARN. — ἀριστοκρατίας σώφρονος. Paucorum igitur dominatum (τὴν ὀλιγαρχίαν) honesto nomine imperii optimatium (ἀριστοκρατίας) obtegebant. Cf. adn. II, 37, 1. Atque hoc imperium σῶφρον appellabant, ut solebant civitates, quae ab optimatibus regebantur, σωφροσύνῃ gloriari. Cf. Arn. ad VIII, 64, 5. — προτιμήσει. „Pro dativo exspectes genitivum, qui pendeat ex ὀνόματος, vel [si variare orationem, ut §. 6., Thuc. volebat] addere debebat δῆθεν.“ GOELL. — ἆθλα ἐποιοῦντο, tanquam suorum certaminum praemium sibi proponebant. — ἀγωνιζόμενοι ... περιγίγνεσθαι. Cf. adn. 38, 2. et cum sententia Sal. Iug. c. 42. — ἐπεξῄεσάν τε. Posse etiam post μείζους distingui, aliter autem αὐτά intelligendum esse, i. e. illas iniurias persecuti (vel ulti) sunt, Dobr. adnotat. Illam distinctionem probavit Bekk., nos vulgatam retinuimus, quod Graece dici ἐπεξιέναι τιμωρίας, ut Latini poenas persequi dicunt, non est demonstratum. Dindorfius quidem in Steph. Thes. v. ἐπέξειμι hoc exemplum comparavit cum I, 84, 3., sed vid. ibi adn. — ἔτι μείζους. Suppl. ἢ οἱ ἐναντίοι (προέθεσαν), vel ἢ κατὰ τὰ ὑπὸ τῶν ἐναντίων τολμηθέντα. — μέχρι, i. e. „intra fines et modum.“ BAU. — προ-

που ἀεὶ ἡδονὴν ἔχον ὁρίζοντες· καὶ ἢ μετὰ ψήφου
ἀδίκου καταγνώσεως ἢ χειρὶ κτώμενοι τὸ κρατεῖν
ἕτοιμοι ἦσαν τὴν αὐτίκα φιλονεικίαν ἐκπιμπλά-
ναι. ὥςτε εὐσεβείᾳ μὲν οὐδέτεροι ἐνόμιζον, εὐπρε-
πείᾳ δὲ λόγου οἷς ξυμβαίη ἐπιφθόνως τι διαπρά-
ξασθαι ἄμεινον ἤκουον. τὰ δὲ μέσα τῶν πολιτῶν
ὑπ' ἀμφοτέρων, ἢ ὅτι οὐ ξυνηγωνίζοντο, ἢ φθόνῳ

τὰ ἐκ τούτων προβάντα.

τοῦ περιεῖναι, διεφθείροντο. **83.** οὕτω πᾶσα ἰδέα 1
κατέστη κακοτροπίας διὰ τὰς στάσεις τῷ Ἑλλη-
νικῷ, καὶ τὸ εὔηθες, οὗ τὸ γενναῖον πλεῖστον
μετέχει, καταγελασθὲν ἠφανίσθη, τὸ δὲ ἀντιτε-
τάχθαι ἀλλήλοις τῇ γνώμῃ ἀπίστως ἐπὶ πολὺ
διήνεγκεν· οὐ γὰρ ἦν ὁ διαλύσων οὔτε λόγος 2
ἐχυρὸς οὔτε ὅρκος φοβερός, κρείσσους δὲ ὄντες
ἅπαντες λογισμῷ ἐς τὸ ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου

τιθέντες. Cf. sd. — ἐς δὲ τὸ ... ὁρίζοντες. Ἐς aut usque ad est, sicut ὁρίζειν μέχρι τινός legi I, 71. docet Arn., aut secundum; cf. Matth. Gr. §. 578. d. et I, 6. 4. — τὸ ἡδονὴν ἔχον, id, quod voluptatem praebebat, volupe erat. Cf. adn. II, 41, 3. — ἐκπιμπλάναι. Sic Lat. explere. Pro hoc ἀποπιμπλάναι VII, 68. — εὐσεβείᾳ ... ἐνόμιζον. Cf. adnot. II, 38, 1. Frustra igitur in uno Par. D. εὐσέβειαν. — εὐπρεπείᾳ δὲ ... ἤκουον, quibus autem contigisset, ut speciosa oratione utentes aliquid invidiose (nefasti quid) perpetrarent, melius audiebant. Ἐπιφθόνως, invidiose, quod adverbium etiam I, 75. et vi activa Xen. Cyr. III, 3, 10. legitur, Stephanus in Thes. male interpretatur memorabiliter; nam aliquid εὐσεβείᾳ contrarium commemorari necesse est; quare debet valere modo odioso et nefario, quam vim inesse posse primus vidit Heilm. Add. Arn. De relativo postposito cf. adn. 39, 2. — τὰ δὲ μέσα τῶν πολιτῶν, cives vero, quotquot inter utrosque erant medii, Port. Ut Dioni Cass. 400, 90. sunt cives neutram partem sequentes, quos Latini quoque medios vocant. Cf. ad IV, 83. et VIII, 75. De neutro genere vid. Hemsterh. ad Luc. Tim. c. 35. p. 147. et Matth. Gr. §. 438. et 442. 4. atque de plurali διεφθείροντο ibid. §. 300. et Rost. §. 100. adn. 5.

Cap. **83.** §. 1. Ἰδέα. Cf. adn. I, 109, 1. III, 81, 5. — τὸ εὔηθες, simplicitas, die Gutmüthigkeit. Cf. Moer. p. 143. et hic interpr. — οὗ ... μετέχει, cuius generositas est maxime particeps, i. e. ex qua generositas maxime constat. Cf. I, 84. — τὸ δὲ ἀντιτετάχθαι. ... ἀπίστως, animis vero inter se oppositos (et quasi e regione instructos) esse diffidenter (et suspiciose). — διήνεγκεν] κρεῖττον ἐγένετο. Schol.

§. 2. Λόγος ἐχυρός, promissum firmum. — κρείσσους δὲ ... τοῦ βεβαίου.

μὴ παθεῖν μᾶλλον προεσκόπουν, ἢ πιστεῦσαι ἐδύ-
3 ναντο. καὶ οἱ φαυλότεροι γνώμην ὡς τὰ πλείω
περιεγίγνοντο· τῷ γὰρ δεδιέναι τό τε αὑτῶν ἐν-
δεὲς καὶ τὸ τῶν ἐναντίων ξυνετὸν, μὴ λόγοις τε
ἥσσους ὦσι, καὶ ἐκ τοῦ πολυτρόπου αὐτῶν τῆς
γνώμης φθάσωσι προεπιβουλευόμενοι, τολμηρῶς
4 πρὸς τὰ ἔργα ἐχώρουν. οἱ δὲ καταφρονοῦντες κἂν
προαισθέσθαι, καὶ ἔργῳ οὐδὲν σφᾶς δεῖν λαμβά-
νειν ἃ γνώμῃ ἔξεστιν, ἄφρακτοι μᾶλλον διεφθεί-

Cap. **83.** §. 3. Αὑτῶν ex Ae. Port. coniectura primus reposuit Bau. Vulgo αὐτῶν, quod excusari potest. Cf. adn. I, 17. et III, 22, 6.

§. 4. Προαισθέσθαι. Aug. Vat. προαίσθεσθαι. Cf. sd. II, 93, 3.

Sententia et grammatica ratio horum obscurior est. Scholiastes κρείσσους ὄντες interpretatur ῥέποντες, et huius vel similis τραπόμενοι vim cl. II, 51, 4. alii quoque frustra inferre studuerunt. Hofmannus nuper hanc translationem adscripsit: consideratiores vero omnes hoc potius providere debebant, ut ne incertum fidei experirentur, quam credere poterant. Quae enodatio nec per collocationem verborum, qua articuli iteratio prohibetur, nec per syntaxin verbi προσκοπεῖν cavendi notionem habentis ferri posse nobis videtur, ut taceamus pro τοῦ βεβαίου aliam vocem desiderari. Dobraeus ad κρείσσους ὄντες ex superioribus τοῦ λόγου καὶ τοῦ ὅρκου audit, ut mox c 84. κρείσσων τοῦ δικαίου legantur. Eumque et Heilmannum secutus Haasius totum enunciatum sic interpretatur: sed quum (adversus has res) omnes invicti essent, ratiocinatione sua pro eo, quod certi nihil sperari posset, illud potius prospiciebant, quomodo malum vitarent. At Arnoldus in ed. 2. genitivos ita suppleri posse infitiatur, et num verba κρείσσους τῶν λόγων eam vim, quam Dobr. iis tribuat, habere possint, dubitat, nullam horum explicationem Graeci sermonis legibus consentaneam a se excogitari posse adiiciens. Ex Dobraei enodatione pro ἐς praepositione videtur etiam διά requiri; Bloomfieldius in ed. 2. vult significare being all on calculation proof as to the hopelessness of any firm reliance. Sed ne hoc quidem κρείσσους dicitur.

§. 3. Οἱ φαυλότεροι γνώμην, qui prudentia minus valebant. Cf. 37, 3. — τὸ ... ἐνδεές] τὴν ἔλλειψιν τῆς γνώμης. Schol.

§. 4. Οἱ δὲ καταφρονοῦντες κἂν προαισθέσθαι. In his καταφρονοῦντες valet διὰ καταφρόνησιν οἰόμενοι s. νομίζοντες. Verba Herodot. I, 66: καταφρονήσαντες Ἀρκάδων κρέσσονες εἶναι adscripsit Krueg. Cf. interpr. ibi et ad Herodot. I, 59. Schneid. ad Xenoph. Hist. Gr. IV, 5, 12. Bernh. Synt. p. 368. Similes emphases reperiuntur II, 11. V, 40. — ἄφρακτοι] λείπει ὄντες. Schol. De ipsa voce cf. 82, 7.

ἐν δὲ τῇ Κερκύρᾳ ἀρχὴ τῶν τοιούτων ἐγένετο.

ροντο. **84.** *[ἐν δ' οὖν τῇ Κερκύρᾳ τὰ πολλὰ αὐ-* 1
τῶν προετολμήθη, καὶ ὁπόσα ὕβρει μὲν ἀρχό-
μενοι τὸ πλέον ἢ σωφροσύνῃ ὑπὸ τῶν τὴν τι-

Cap. **84.** Ab ineunte hoc capite usque ad extremum in Aug. ad singulos versus dubitationis signa apposita sunt. Cf. adn.

Cap. **84.** *Τὰ ὠβελισμένα οὐδενὶ τῶν ἐξηγητῶν ἔδοξε Θουκυδίδου εἶναι· ἀσαφῆ γὰρ καὶ τῷ τύπῳ τῆς ἑρμηνείας καὶ τοῖς διανοήμασι πολὺν ἐμφαίνοντα τὸν νεωτερισμόν.* Schol. Goeller in ed. 1. octo vel novem rationes ex verbis aut sententiis petitas proposuit, propter quas hoc caput damnandum esset. Has Arnoldus in ed. 1. excursu vol. I. p. 608. sqq. examinans complures refutavit, sicut unam alteramve nos in ed. mai. Sed restant aliae nonnullae inconcussae, et pristinis novas quasdam Goeller addidit in ed. 2., ex quibus unam quidem nihil valere nos in ed. mai. Suppl. docuimus, sed duas alias substituimus. Et Arnoldus, cui prius hunc locum a Thucydide scriptum esse certissime persuasum erat, in ed. 2., ubi illum excursum omisit, quanquam sententiae plane Thucydideae sint, verba sibi a Christiano saeculi sexti aut septimi p. Chr. n. scripta videri dicit. Damnat autem primum propter *αὐτῶν* pronomen ab initio capitis positum, deinde propter optativos, qui §. 1. leguntur, tum propter verba *ἀρχόμενοι ὑπὸ τῶν παρασχόντων*, porro propter dicendi genus *ἀπαιδευσίᾳ ὀργῆς*, denique propter enunciatum *ἐν ᾧ μὴ . . . φθονεῖν.* Bloomfieldius integritatem capitis, de qua prius dubitaverat, ed. 2. appendice defendit aliquoties verba eius imitatum esse Iosephum dicens, quarum imitationum nonnullas parum certas esse cognoscemus ad §. 1. Singula, in quibus offendimus, ex adnotatis diligentius cognoscentur. Hic hoc caput a Dionysio Hal., ubi totum superiorem locum Thucydidis, quo de factionibus explicatur, exscripsit, omissum, Scholia id illustrantia paucissima et in cod. Aug. nulla esse, denique a grammaticis nihil ex eo afferri, sed ad verba quaedam §. 2. Iosephum et Dionem Cass. respicere videri non est tacendum. Cf. tamen ibi adn.

§. 1. *Ἐν δ' οὖν τῇ Κερκύρᾳ.* Postquam c. 82. et 83. de universa Graecia expositum est, nunc ad unam Corcyram reditur. Quare haec cum extr. c. 81. vv. *διότι ἐν τοῖς πρώτῃ ἐγένετο* cohaerent. De *δ' οὖν* particulis cf. adn. I, 3, 4. 63, 1. — *τὰ πολλὰ αὐτῶν προετολμήθη.* „*Αὐτῶν* [paulo obscurius] refertur ad *ἔργα* in superioribus 83, 3. extr. Tum explicantur tres praecipuae causae scelerum, quae in turbis civilibus committuntur: 1) desiderium tyrannidem et insolentiam dominantium ulciscendi; 2) rapinae cupiditas pauperes ad divitum opes appetendas instigans; 3) sola partium studii acerbitas inde, quod homines perpetuo inter se dissident, oriens. Consecutio verborum est *προετολμήθη, ὁπόσα . . . . δράσειαν . . . . γιγνώσκοιεν . . . . ἐπέλθοιεν.*“ ARN. Exorsus enim scriptor *καὶ ὁπόσα ὕβρει* proprie perrecturus erat *καὶ ὁπόσα πενίας*, sed interposito *μέν* leviter variavit orationem. — *ἀρχόμενοι* passive intelligendum. Cf. adn. 36, 2. — *ὑπὸ τῶν τὴν τιμωρίαν παρασχόντων.* Haec absona sunt. Iungenda ea esse cum superiore *ἀρχόμενοι* ex *ὑπό* praepositione, et *τιμωρίαν παρασχεῖν* valere poenam dare inde, quod Hesiodus *Ἔργ.* v. 710. *δίκην παρασχεῖν* sic dixit, liquet. Cf. etiam Eur. Andr. v. 1108. et

μωρίαν παρασχόντων οἱ ἀνταμυνόμενοι δράσειαν, πενίας δὲ τῆς εἰωθυίας ἀπαλλαξείοντές τινες, μάλιστα δ' ἂν διὰ πάθους ἐπιθυμοῦντες τὰ τῶν πέλας ἔχειν παρὰ δίκην γιγνώσκοιεν, οἵ τε μὴ ἐπὶ πλεονεξίᾳ, ἀπὸ [τοῦ] ἴσου δὲ μάλιστα ἐπιόντες, ἀπαιδευσίᾳ ὀργῆς πλεῖστον ἐκφερόμενοι, ὠμῶς

§. 1. *Ἀπὸ [τοῦ] ἴσου. Τοῦ* inseritur in Cass. D. Ar. Chr. Dan. et s. v. al. man. in E. Sic *ἀπὸ τοῦ ἴσου* saepissime legimus apud Thuc. (cf. adn. I, 77, 3.), et similiter *ἀπὸ τοῦ προφανοῦς* (cf. adn. I, 35, 4.), *ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου* VI, 47., *ἀπὸ τῶν εἰκότων* VI, 23. Quanquam *ἐξ ἴσου* non minus bene dicitur quam *ἐκ τοῦ ἴσου*, ut I, 120. IV, 62.

Phoen. v. 1654. Sed nullo modo apta est sententia ab iis, qui poenam dederunt; sonare autem ab iis, quos nunc ulciscendi opportunitatem habent, haec non possunt, nisi certe *ἂν παρασχόντων* scripseris. — *δράσειαν.* Haeremus in optativo. *Ὁπόσα δράσειαν* enim quoniam quae facerent, seu quaecunque faciebant, non quaecunque faciunt, valent (cf. Matth. Gr. §. 528. Rost. §. 123. 2.), non sententiam ad omnia tempora et loca spectantem continere, sed de solis Corcyraeis illius aetatis accipienda videantur. Quum tamen et natura sententiae verba generatim intelligi non solum patiatur, sed, quo satis gravis fiat, propemodum postulet, et in altero membro *ἄν* in vv. *μάλιστα δ' ἄν* legatur, idem *ἄν* primo membro, ubi post *δράσειαν* excidere sane facile potuit, additum velis (cf. Matth. Gr. §. 527. a. et Rost. l. d.); in tertio enim ex superioribus, quanquam non sine inconcinnitate aliqua, mente repetatur. — *ἀπαλλαξείοντες.* Est verbum Thucydideum. Cf. I, 95. — *διὰ πάθους ἐπιθυμοῦντες.* „Haec necesse est valeant cupide (leidenschaftlich) appetentes; et usus genitivi quidem cum *διά* praepositione iuncti ad statum vel rerum conditionem, in qua aliquid fiat, significandum satis est notus (cf. *ἀπεχώρησεν ἀπ' αὐτῶν δι' ὀργῆς* VIII, 43.); sed exemplum aut Thucydidis aut alius scriptoris Aristotele antiquioris, ubi *πάθος* (quod alibi semper apud Thuc. cladem et calamitatem designat) perturbationis animi seu cupiditatis vim habeat, non novi.“ ARN. — *οἵ τε μὴ . . . ἐπιόντες.* „Sunt ii, qui in seditiones descendunt, quanquam aequali loco et conditione atque adversarii sunt, non, ut oppressi, vindictae cupidi, nec, ut egeni, rapinas desiderantes, sed ad crudelia facinora solo furore partium studii, quo diuturnitate contentionis corripiuntur, acti.“ ARN. Cf. adn. I, 77, 3. Goeller tamen *μὴ ἐπὶ πλεονεξίᾳ, ἀπὸ [τοῦ] ἴσου δέ*, non bene inter se ex adverso poni, quum quis etiam *ἀπὸ τοῦ ἴσου πλεονεκτεῖσθαι* possit, cl. I, 77. docet. Idem offendit in *μή* negatione, quae debeat esse *οὔ*. Sed in enunciatis relativis generatim dictis negatio etiam ad singula vocabula contraposita spectans interdum est *μή*, ut *ὅστις τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται μὴ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαραταχθέντος ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν ξυμφέροντος* V, 9., *ὃς ἂν μὴ ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ὠφελῇ* VI, 16. — *ἀπαιδευσίᾳ . . . ἐκφερόμενοι.* Bene

καὶ ἀπαραιτήτως ἐπέλθοιεν. ξυνταραχθέντος τε 2
τοῦ βίου ἐς τὸν καιρὸν τοῦτον τῇ πόλει, καὶ τῶν
νόμων κρατήσασα ἡ ἀνθρωπεία φύσις, εἰωθυῖα
καὶ παρὰ τοὺς νόμους ἀδικεῖν, ἀσμένη ἐδήλωσεν
ἀκρατὴς μὲν ὀργῆς οὖσα, κρείσσων δὲ τοῦ δικαίου,
πολεμία δὲ τοῦ προὔχοντος. οὐ γὰρ ἂν τοῦ τε

Hier. Mueller: durch der Leidenschaft Zügellosigkeit zu weit [sehr weit] fortgerissen. Quam ipsam significationem vocis ἀπαιδευσία Arnoldus in ed. 2. recentiorem existimat. Cf. de hoc vocabulo adn. 42, 1. At quum Euripidem apud Stob. Serm. 171, 52. dixisse πόλλ' ἐστὶν ὀργῆς ἐξ ἀπαιδεύτου κακά Bloomfieldius adnotet, nemo in verbis ἀπαιδευσία ὀργῆς recte haerebit. Idem Bloomfieldius Iosephi verba Ant. XVII, 11, 3: ἀπαιδευσία τοῦ πείθεσθαι τοῖς νόμοις et XIX, 2, 2. ἀπαίδευτον τὴν ὀργὴν ἐπαφιείς hinc expressa putat; sed ex his locis alter Euripideo est similior, alter prior neutri satis similis. De singulari πλεῖστον adn. 36, 2.

§. 2. Ἐς τὸν καιρόν. Ἐς de tempore ita dictum est, ut IV, 89. et VI, 16. Cf. Matth. Gr. §. 578. b. — καὶ ... κρατήσασα. Genitivi absoluti ξυνταραχθέντος τοῦ βίου cum participio in alio casu posito per καί particulam copulati sunt, ut non raro. Cf. adn. I, 65, 1. — παρὰ τοὺς νόμους. Haec ex sermonis legibus valere praeter leges, neglectis legibus, certum est. Cogita modo 82, 6: μετὰ τῶν κειμένων νόμων et παρὰ τοὺς καθεστῶτας contraria poni, et quid significent παράνομος, παρανομία, παρανομεῖν, quid paulo ante παρὰ δίκην. Et Dio Cass. LII, 34. scribit: ἡ φύσις καὶ παρὰ τὸν νόμον πολλοὺς ἁμαρτάνειν ἐξάγει. Quae et proxima ὁ νόμος οὐ δύναται τῆς φύσεως ἀεὶ κρατεῖν huc respicere vix est dubium, etsi Goeller haec verba etiam ad III, 45. trahi posse affirmat. Sed quum haec παρὰ τοὺς νόμους contraria sint illis τῶν νόμων κρατήσασα, auctorem iis significari vigentibus legibus voluisse iure suspiceris. — ἀσμένη ... τοῦ δικαίου. Port.: se irae [concitationis seu perturbationis animi] quidem impotentem, at iure potentiorem esse, ... lubenter declaravit. Sententiam hanc esse, naturam humanam exsultare sua turpitudine aperienda visam esse, docet Arn. Reprehendit quidem etiam haec Goell., sed, ut videtur, iniuria, quum adiectivo ἄσμενος notionem lubenter contineri satis constet (cf. Rost. Gr. §. 100. 2. adn.), et natura prius legibus constricta his sublatis sane dici possit gavisa esse demonstrare se, ut perturbationes animi non coerceret, ita iure potentiorem esse. Ceterum Reisk. virgulam non ante ἀσμ. voc, sed post id collocari iussit. — ἀκρατὴς ... τοῦ δικαίου. Haec Bloomfieldius ab Iosepho paene transscripta dicit verbis Ant. XVII, 8, 1: ὀργῆς μὲν ἥσσων, κρείσσων δὲ τοῦ δικαίου, praeter quae comparari posse apud eundem XIX, 2, 2: κρείσσων μὲν τοῦ δικαίου γενόμενος, ἥσσων δέ cet. et XVIII, 8, 8., quae quamvis similia hinc ducta esse ideo non certum videtur, quia hic usus vocabuli κρείσσων est creber. — τοῦ προὔχοντος, eius, quod emineret. „Cf. Herod. VII, 236: τὸ κρέσσον στυγέουσι.“ ARN. —

ὁσίου τὸ τιμωρεῖσθαι προὐτίθεσαν τοῦ τε μὴ
ἀδικεῖν τὸ κερδαίνειν, ἐν ᾧ μὴ βλάπτουσαν ἰσχὺν
3 εἶχε τὸ φθονεῖν. ἀξιοῦσί τε τοὺς κοινοὺς περὶ τῶν
τοιούτων οἱ ἄνθρωποι νόμους, ἀφ' ὧν ἅπασιν
ἐλπὶς ὑπόκειται σφαλεῖσι κἂν αὐτοὺς διασώζεσθαι,
ἐν ἄλλων τιμωρίαις προκαταλύειν καὶ μὴ ὑπολείπεσθαι, εἴ ποτε ἄρα τις κινδυνεύσας τινὸς δεήσεται αὐτῶν.]

προὐτίθεσαν] τιμιώτερον ἔκριναν. Schol. Ita I, 76. III, 39. — ἐν ᾧ ... τὸ φθονεῖν. Hoc incisum velis sonare nisi invidia vim nocentem haberet, sed ἐν ᾧ formula non idem valet atque εἰ. „Sic interpretare: et lucrum non praeoptassent (securae) illi innocentiae, ubi invidia vim nocentem amisisset. Cf. VIII, 86. [ὡρμημένων τῶν ἐν Σάμῳ Ἀθηναίων πλεῖν ἐπὶ σφᾶς] ἐν ᾧ σαφέστατα Ἰωνίαν εὐθὺς εἶχον οἱ πολέμιοι [in welchem Falle die Feinde Ionien sogleich in ihrer Gewalt hatten].“ ARN. in ed. 1. Cf. VI, 55. et Bernh. Synt. p. 375. Ἄν quidem, quod etiam ab his exemplis abest (cf. adn. 74, 2.), hic eo rectius omitti potuit, quia in sententia, ex qua haec pendet, iam inest. Cf. Herm. de ἄν particula I, 10. p. 53. et Rost. Gr. §. 123. adn. 2. Sed hic, quem interpretamur, locus a duobus VIII, 86. et VI, 55. eo differt, quod μή legitur, pro quo, nisi minus apte cum solo participio βλάπτουσαν nectendum est, οὐ, quod VI, 55. invenitur, exspectes. Praeterea quanquam innocentia securior est quam iniustitia, qua de re verba I, 42. extr. comparat Arn., tamen invidia vim nocentem in illam habere male negaretur. Bloomfieldius in ed. 2. hanc sententiam putat esse: non praeoptassent tale lucrum, in quo invidia vim nocentem non haberet. i. e. cuius possessio non esset invidiosa. At tale lucrum probatum esse non mirum est, verum ex moribus horum hominum antea depictis satis intelligitur lucrum invidiosum ab iis minime spretum (cf. 82, 13. et al.), sed maximum quodque quovis modo captatum esse. Praeterea de μή dicta in hac quoque enodatione valent.

§. 3. Ἀξιοῦσι, volunt, audent. Cf. adn. IV, 66, 2. et hic Bloomf. — τοὺς κοινοὺς περὶ τῶν τοιούτων ... νόμους. „Significat communes leges, quae ad talia factionum certamina referuntur, quales leges sunt, ut superato hosti parcamus, ut vicissitudines fortunae recordemur, neve prosperis rebus nostris abutamur, ut inimicitiarum nostrarum acerbitates temperemus. Sententia haec est, homines violentia abreptos has communes humanitatis leges ... negligendi exemplum dare, et se earum tutela privare, quum aliquando futurum sit, ut patrocinii earum implorandi occasionem habeant.“ ARN. — ἀφ' ὧν ... διασώζεσθαι, quibus fore, ut et ipsi, si in calamitates inciderint, serventur, omnibus spes est. Ἐλπὶς ὑπόκειται ut ὕπεστιν ἐλπίς VI, 87, 4. et transitive ὑποτιθέναι ἐλπίδα. Tum προκαταλύειν est priores evertere. — μὴ ὑπολείπεσθαι, non relinquere (illas leges), de quo transitivo huius medii usu cf. Ell. ad Arr. V, 20, 2. et supra I, 140.

οἱ φεύγοντες τῶν Κερκυραίων ληστεύουσι τὴν γῆν, καὶ Ἰστώνην καταλαμβάνουσιν.

85. Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὴν πόλιν Κερκυραῖοι 1
τοιαύταις ὀργαῖς ταῖς πρώταις ἐς ἀλλήλους ἐχρή-
σαντο, καὶ ὁ Εὐρυμέδων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέ-
πλευσαν ταῖς ναυσίν. ὕστερον δὲ οἱ φεύγοντες 2
τῶν Κερκυραίων (διεσώθησαν γὰρ αὐτῶν ἐς πεν-
τακοσίους) τείχη τε λαβόντες, ἃ ἦν ἐν τῇ ἠπείρῳ,
ἐκράτουν τῆς πέραν οἰκείας γῆς, καὶ ἐξ αὐτῆς
ὁρμώμενοι ἐλήϊζον τοὺς ἐν τῇ νήσῳ, καὶ πολλὰ
ἔβλαπτον· καὶ λιμὸς ἰσχυρὸς ἐγένετο ἐν τῇ πόλει.
ἐπρεσβεύοντο δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα καὶ Κό- 3
ρινθον περὶ καθόδου· καὶ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ἐπράσ-
σετο, ὕστερον χρόνῳ πλοῖα καὶ ἐπικούρους παρα-
σκευασάμενοι διέβησαν ἐς τὴν νῆσον ἑξακόσιοι
μάλιστα οἱ πάντες· καὶ τὰ πλοῖα ἐμπρήσαντες, 4
ὅπως ἀπόγνοια ᾖ τοῦ ἄλλο τι ἢ κρατεῖν τῆς γῆς,
ἀναβάντες ἐς τὸ ὄρος τὴν Ἰστώνην, τεῖχος ἐνοι-

Cap. 85. §. 2. Ἐλήϊζον Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. H. Reg. Vulgo et Bekk. ἐληΐζοντο. „Ἐλήϊζον, quod habent optimi mss., etiam e Thuc. IV, 41. adnotavit Steph., ἐλήιζόν τε τὴν Λακωνικήν, καὶ πλεῖστα ἔβλαπτον, idque ibi in omnibus scriptis est [exceptis paucissimis iisque malis]. Ληΐζω quoque dicunt Eustath. [Zon.] et Etym. M.“ DUK., qui praeterea activum passiva, quae apud Lucian. et alibi reperiatur, notione flexionis ληΐζεσθαι confirmari docet. Cuius exempla, velut Luci. Gall. p. 170. et Procop. p. 185., in Steph. Thes. ed. rec., ubi solius aoristi λῃσθῆναι et perfecti, quae tempora etiam in deponentibus passive ponuntur, exempla passivam vim habentia leguntur, male omissa sunt. Quae quum ita sint, formam longe rariorem et tamen altero loco Thucydidis, quem etiam aliis insolentibus activis uti vidimus in adn. I, 13, 2., stabilitam, id quod postulant leges criticae, antetulimus.

Cap. 85. §. 1. Ταῖς πρώταις. Si superius caput germanum est, Thucydides sic scribens significare voluit Corcyraeos etiam postea tumultuatos esse et atrocia facinora commisisse. Vid. quae sequuntur in hoc cap. et IV, 46. sqq. Sin illud caput damnatur, Goeller intelligere se dicit ταῖς πρώταις τῶν Ἑλλήνων, non τῶν ἑαυτῶν.

§. 2. Διεσώθησαν. Navigiis in continentem. — τῆς πέραν οἰκείας γῆς, agro suo e regione (insulae in continente) sito. In continente igitur ex adverso sita agrum habebant Corcyraei, quales agros sive Περαίας multis aliis insulis, Lesbo, Samo, Chio, Rhodo, Thaso, in contrariis continentibus fuisse iure adnotat Bloomf. De genere dicendi ἡ πέραν γῆ cf. 91, 3.

§. 3. Οἱ πάντες. Cf. adn. I, 100, 1.

§. 4. Τὰ πλοῖα ἐμπρήσαντες. Idem ab Agathocle in Africa factum esse constat. Cf. Diod. XX, 7. sq. — ἄλλο τι ἤ. Πρᾶξαι post ἄλλο τι audit Schol. Cf. de simili formula τί ἄλλο ἤ adnot. 39, 1. et V, 87. — τὸ

κοδομησάμενοι ἔφθειρον τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ
τῆς γῆς ἐκράτουν.

Ἀθηναίων στρατεία ἐς Σικελίαν ἡ πρώτη Λάχητος καὶ Χαροιάδου στρατηγούντων.

1 86. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος Ἀθη-
ναῖοι εἴκοσι ναῦς ἔστειλαν ἐς Σικελίαν καὶ Λά-
χητα τὸν Μελανώπου στρατηγὸν αὐτῶν καὶ Χα-
2 ροιάδην τὸν Εὐφιλήτου. οἱ γὰρ Συρακόσιοι καὶ
Λεοντῖνοι ἐς πόλεμον ἀλλήλοις καθέστασαν. ξύμ-
μαχοι δὲ τοῖς μὲν Συρακοσίοις ἦσαν πλὴν Κα-
μαριναίων αἱ ἄλλαι Δωρίδες πόλεις, αἵπερ καὶ
πρὸς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων τὸ πρῶτον ἀρχο-
μένου τοῦ πολέμου ξυμμαχίαν ἐτάχθησαν, οὐ
μέντοι ξυνεπολέμησάν γε, τοῖς δὲ Λεοντίνοις αἱ
Χαλκιδικαὶ πόλεις καὶ Καμάρινα· τῆς δὲ Ἰταλίας
Λοκροὶ μὲν Συρακοσίων ἦσαν, Ῥηγῖνοι δὲ κατὰ
3 τὸ ξυγγενὲς Λεοντίνων. ἐς οὖν τὰς Ἀθήνας πέμ-
ψαντες οἱ τῶν Λεοντίνων ξύμμαχοι κατά τε πα-
λαιὰν ξυμμαχίαν, καὶ ὅτι Ἴωνες ἦσαν, πείθουσι

ὄρος τὴν Ἰστώνην. Hic mons a Dodw. It. p. 33. (45.) is esse existimatur, in quo castrum St. Angeli positum sit. Cf. Palmer. apud Bloomf., qui in ed. 2. posse etiam collem ad fontem rivuli St. Barbarae existimari dicit. A nonnullis de monte St. Salvatoris cogitari, aut montem Olivetum nunc appellari, docet Muell. de Rep. Corcyr. p. 6. Iterum commemoratur IV, 46.

Cap. 86. §. 1. Ἀθηναῖοι cet. „Causam [huius expeditionis Atheniensium] ... fuse narrat Diod. XII. [c. 53. sq.]“ WASS. — εἴκοσι ναῦς. Centum triremes commemorat Diod. Cf. Bloomf. — Λάχητα. Huius ingenium ex Aristoph. Vesp. et Plat. Lach. cognoscitur. — Χαροιάδην. „Pro hoc Diod. Χαβρίαν [quod e codd. correxit Wess.] Iustinus IV, 3, [6. Chariadem nominans] Thucydidem firmat.“ WASS.

§. 2. Αἱ ... Δωρίδες πόλεις. De his vid. VI, 3. 4. 5. — αἵπερ καὶ ... ξυνεπολέμησάν γε. Cf. II, 7, 2. et ibi adn. — αἱ Χαλκιδικαὶ πόλεις. Vid. VI, 3. 75. 82. — Συρακοσίων ἦσαν. Estne ξύμμαχοι e superioribus, ubi tamen cum dativo iunctum est, audiendum? Non videtur necessarium. Vid. V, 84, 2. — κατὰ τὸ ξυγγενές. Utrique enim Chalcidenses erant. Cf. de Rheginis VI, 44. 79., de Leontinis VI, 3. et al.

§. 3. Ἐς τὰς Ἀθήνας πέμψαντες. Huius legationis princeps fuit Gorgias Leontinus. Vid. Plat. Hipp. mai. pag. 282. Diod. l. d. et al. in ed. mai. c. — οἱ τῶν Λεοντίνων ξύμμαχοι. Ita Thucydidem videri scripsisse, quia, quod sciamus, Rhegini soli iam ante Atheniensium socii fuerint, adnotat Arn. in ed. 2. At societatem Leontinam (die Leont. Bundesgenossenschaft) significari putat Bloomf. Ipsorum certe Leontinorum legatum Gorgiam appellant Plat. et Diod. — κατά τε παλαιὰν ξυμμαχίαν. De Rheginis confirmatur in Boeckh. Inscript. I. p. 111. — ὅτι Ἴωνες ἦσαν. Cf. IV, 61, 2. et Strab. p. 446. sq.

τοὺς Ἀθηναίους πέμψαι σφίσι ναῦς· ὑπὸ γὰρ
τῶν Συρακοσίων τῆς τε γῆς εἴργοντο καὶ τῆς
θαλάσσης. καὶ ἔπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι τῆς μὲν οἰ- 4
κειότητος προφάσει, βουλόμενοι δὲ μήτε σῖτον ἐς
τὴν Πελοπόννησον ἄγεσθαι αὐτόθεν, πρόπειράν τε
ποιούμενοι, εἰ σφίσι δυνατὰ εἴη τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ
πράγματα ὑποχείρια γενέσθαι. καταστάντες οὖν ἐς 5
Ῥήγιον τῆς Ἰταλίας τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο μετὰ
τῶν ξυμμάχων. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ὁ λοιμὸς τὸ δεύτερον ἐπιπίπτει Ἀθηναίοις.

87. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἡ νόσος 1
τὸ δεύτερον ἐπέπεσε τοῖς Ἀθηναίοις, ἐκλιποῦσα
μὲν οὐδένα χρόνον τὸ παντάπασιν, ἐγένετο δέ τις
ὅμως διακωχή. παρέμεινε δὲ τὸ μὲν ὕστερον οὐκ 2
ἔλασσον ἐνιαυτοῦ, τὸ δὲ πρότερον καὶ δύο ἔτη,
ὥςτε Ἀθηναίων γε μὴ εἶναι ὅ τι μᾶλλον ἐκάκωσε
τὴν δύναμιν. τετρακοσίων γὰρ ὁπλιτῶν καὶ τε- 3
τρακιςχιλίων οὐκ ἐλάσσους ἀπέθανον ἐκ τῶν τά-
ξεων καὶ τριακοσίων ἱππέων, τοῦ δὲ ἄλλου ὄχλου
σεισμοί.
ἀνεξεύρετος ἀριθμός. ἐγένοντο δὲ καὶ οἱ πολλοὶ 4

§. 4. *Τῆς οἰκειότητος προφάσει.* Cf. IV. l. d. et quae de secundo bello Siciliensi leguntur VI, 6, 76. — *βουλόμενοι δὲ μήτε* cet. Ita orditur, quasi postea sit dicturus *πρόπειράν τε ποιεῖσθαι*, sed perinde pergit, ac si scripserit *τὸ δ' ἀληθὲς οὔτε βουλόμενοι.* Cf. adn. 39, 3. Praeterea pro verbis *τὸ δ' ἀληθές* vel similibus solum *δέ* sic legitur, ut aliquoties apud Tacitum ceterum. Vid. Bach. ad Ann. I, 44.

§. 5. *Καταστάντες*, quum pervenissent. Cf. 92, 6. et de transitivo *καθιστάναι*, perducere, IV, 78. Propter *ἐς* non placet Bloomfieldii interpretatio. Cf. adn. I, 59, 2.

Cap. **87.** Cf. Diod. XII, 58. — §. 1. *ἡ νόσος*, notus ille morbus, pestilentia. Cf. II, 47, 3. — *τὸ δεύτερον ἐπέπεσε.* Causas rei explicare studet Diod. l. d. Cf. Krauss. de Natur. morb. Att. p. 51. sq. — *τὸ παντάπασιν.* Sic hoc uno loco apud hoc adverbium articulus videtur legi, defenditur tamen satis similibus *τὸ παράπαν, τὸ ξύμπαν*, al. — *διακωχή*] *διάλειψις, ἀναβολή.* Schol. Cf. de *ἀνακωχῆς* voce adnot. I, 40, 4. Pro hac legitur apud Diod. Cass.

§. 2. *Καὶ δύο ἔτη.* Id scriptor supra II, 47. sqq. dicere neglexit.

§. 3. *Τετρακοσίων γάρ* cet. Diodorus l. d. affirmat mortuos esse *στρατιωτῶν ὑπὲρ τοὺς τετρακιςχιλίους, ἱππεῖς δὲ τετρακοσίους, τῶν δὲ ἄλλων ἐλευθέρων τε καὶ δούλων ὑπὲρ τοὺς μυρίους.* — *ἐκ τῶν τάξεων.* His verbis idem atque usitata formula *ἐκ καταλόγου* VI, 43. VII, 20. videri significari adnotat Goell. Cf. VI, 26, 31. et ibi adn.

§. 4. *Οἱ πολλοὶ τότε σεισμοὶ τῆς γῆς*, multi illi

τότε σεισμοὶ τῆς γῆς ἔν τε Ἀθήναις καὶ ἐν Εὐ-
βοίᾳ καὶ ἐν Βοιωτοῖς καὶ μάλιστα ἐν Ὀρχομενῷ
τῷ Βοιωτίῳ.

τῶν ἐν Σικελίᾳ Ἀθηναίων ἐπὶ τὰς Αἰόλου νήσους στρατεία.

1 **88.** Καὶ οἱ μὲν ἐν Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥη-
γῖνοι τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος τριάκοντα ναυσὶ στρα-
τεύουσιν ἐπὶ τὰς Αἰόλου νήσους καλουμένας· θέ-
ρους γὰρ δι' ἀνυδρίαν ἀδύνατα ἦν ἐπιστρατεύειν.
2 νέμονται δὲ Λιπαραῖοι αὐτάς, Κνιδίων ἄποικοι
ὄντες. οἰκοῦσι δ' ἐν μιᾷ τῶν νήσων οὐ μεγάλῃ,
καλεῖται δὲ Λιπάρα· τὰς δὲ ἄλλας ἐκ ταύτης
ὁρμώμενοι γεωργοῦσι, Διδύμην καὶ Στρογγύλην

Cap. **87.** §. 4. *Ἐν Εὐβοίᾳ.* *Ἐν* om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. H. Reg. Quod si probare velis, praepositionem ob arctam coniunctionem, quae inter Athenas et Euboeam intercedebat, omissam puta, et expunge virgulam paulo ante positam. Nobis tamen vulgata, qua maior efficitur *μερισμός*, placet.

terrae motus, quos tunc fuisse constat. Ita recte Arn. *Τότε* autem simul ad *ἐγένοντο* verbum ex proximis intelligendum est. — *Βοιωτοῖς.* Cf. adn. I, 107, 2. — *Ὀρχομενῷ τῷ Βοιωτίῳ*] *δύο γὰρ Ὀρχομενοί, ὁ μὲν τῆς Ἀρκαδίας, ὃν Ὅμηρος* (Il. β'. v. 605.) *καλεῖ πολύμηλον, ὁ δὲ τῆς Βοιωτίας, ὃν Ὅμηρος* (Il. β'. v. 511.) *καλεῖ Μινύειον.* Schol. Cf. IV, 76. et generis grammatici causa simul I, 113, 2.

Cap. **88.** §. 1. *Τὰς Αἰόλου νήσους.* „Eaedem Liparaeorum sive Liparensium a Lipara omnium maxima et *Ἡφαιστιάδες* Graecis, Latinis Vulcani sive Vulcaniae dictae.“ CLUVER. Sic. ant. p. 395. Cf. de iis Strab. pag. 275. sq. Diod. V, 7. sqq. Plin. Hist. Nat. III, 8, 92. sqq. — *δι' ἀνυδρίαν.* Hanc Smythii Comment. de Sic. p. 249. testimonio confirmat et explicat Arn.

§. 2. *Νέμονται.* Cf. adn. I, 2, 2. II, 15, 2. 27, 2. — *Κνιδίων ἄποικοι.* „Sic et Strabo, Paus. [X, 11, 3.] atque alii [velut Diod. V, 9., qui Cnidiis Rhodios nonnullos adiungit]. Add. Cluver. [l. d.]“ DUK. — *οὐ μεγάλῃ.* Ceteris tamen Aeoliis maiore. Circuitu paulo minorem esse XXV M. pass. dicit Plin.; ambitum CL stadiorum ei tribuit Diod. — *καλεῖται δέ.* Ita aliquoties *δέ* legitur, ubi relativa enunciatio collocari poterat. Cf. IV, 53. Held. ad Plut. Aem. Paul. p. 178. Duk. ad Liv. III, 38, 2. Walch. ad Tac. Agric. c. 16. — *τὰς δὲ ἄλλας.* Thucydides igitur quatuor tantum insulas Aeolias agnoscere videtur. Totidem et easdem nominat Paus. l. d. Quinque commemorat Appi. Civ. V, 105. „Inter plerosque tamen . . . auctores, Aristotelem, Marcianum Heracl. [? Scymn. Chi. v. 254.,] Diod. Strab. Mel. Plin. Steph. al., de septenario numero convenit [quum Thucydideis addantur Euonymos, Phoenicusa, Ericusa.]“ CLUVER. l. d. Hodie undecim vel duodecim numerant geographi. — *Διδύμην.* „Vulgo nunc Salini [Saline] dicta.“ CLUVER. p. 414. Mannerto tamen Geogr. IX. 2. p. 458. est Panaria. — *Στρογγύλην.* „Hodieque incolis Liparensibus atque conterminis Siculis vulgari vocabulo dicitur Strongoli, Italis vero Strom-

καὶ Ἱεράν. νομίζουσι δὲ οἱ ἐκείνῃ ἄνθρωποι, ἐν 3
τῇ Ἱερᾷ ὡς ὁ Ἥφαιστος χαλκεύει, ὅτι τὴν νύκτα
φαίνεται πῦρ ἀναδιδοῦσα πολὺ καὶ τὴν ἡμέραν
καπνόν. κεῖνται δὲ αἱ νῆσοι αὗται κατὰ τὴν Σι-
κελῶν καὶ Μεσσηνίων γῆν, ξύμμαχοι δ' ἦσαν
Συρακοσίων. τεμόντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι τὴν γῆν, 4
ὡς οὐ προσεχώρουν, ἀπέπλευσαν ἐς τὸ Ῥήγιον.
καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ πέμπτον ἔτος τῷ πο-
λέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

σεισμοὶ πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος.

89. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Πελοποννή- 1
σιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι μέχρι μὲν τοῦ Ἰσθμοῦ ἦλ-
θον ὡς ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλοῦντες, Ἄγιδος τοῦ
Ἀρχιδάμου ἡγουμένου, Λακεδαιμονίων βασιλέως·
σεισμῶν δὲ γενομένων πολλῶν, ἀπετράποντο πά-
λιν, καὶ οὐκ ἐγένετο ἐσβολή. καὶ περὶ τούτους 2
τοὺς χρόνους τῶν σεισμῶν κατεχόντων, τῆς Εὐ-

boli.“ CLUVER. p. 410. — Ἱεράν. Plene vocatur Ἱερὰ Ἡφαίστου Diod. V, 7., et iccirco ab aliis etiam simpliciter Ἡφαίστου νῆσος, hodie Vulcania seu Vulcano.

§. 3. Νομίζουσι δέ cet. Hanc vulgi opinionem cur addiderit, Thuc. ipse significat verbis ὅτι ... καπνόν. — ἐν τῇ Ἱερᾷ χαλκεύει. „Quod de officina Vulcani in Hiera scribit Thuc., id ab aliis de Lipara, ab aliis de alia ex his insulis proditum.“ DUK. Causam dissensus aperit Diod. V, 7. his verbis: αὗται δὲ (αἱ νῆσοι) πᾶσαι πυρὸς ἐσχήκασιν ἀναφυσήματα μεγάλα, ὧν κρατῆρες γεγεννημένοι καὶ τὰ στόματα μέχρι τοῦ νῦν εἰσὶ φανερά. De Hierae natura ignita praeter eundem vid. Scymn. v. 256. sqq. et Strab. l. d. Super coniunctionis ὡς collocatione cf. adn. I, 68, 1. et similia exempla V, 7, 2. 72, 1. — Σικελῶν καὶ Μεσσηνίων. Messenii enim non erant pars Siculorum, sed Σικελιωτῶν; Siculi enim barbari erant, non totius Siciliae, sed partis septentrionalis et mediterraneae incolae. Vid. VI, 2. et adn. III, 115, 2.

Cap. 89. Cf. Diod. XII, 59., qui quae §. 2. sqq. narrantur verbis extollit. — Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου. Archidamum, qui postremo III, 1. nominatus est, (nam c. 26. Cleomenes exercitum duxisse dictus est,) circiter annum 427. mortuum esse demonstrat Clint. in Fast. Att. Cf. Krueg. Stud. hist. p. 151. — σεισμῶν ... ἀπετράποντο πάλιν. Idem VI, 95. factum videbimus. Similiter terrae tremoribus moti Lacedaemonii alios duces creaverunt VIII, 6., et minorem navium numerum emiserunt VIII, 11. Terrae motibus item Atheniensium et Corinthiorum conciones turbatae sunt. V, 45. 50. Cf. de eorum vi portentosa etiam Bloomf.

§. 2. Κατεχόντων, quum obtinerent, praevalerent. Cf. adn. I, 10, 1. et Schweigh. ad Appi. III. p. 128. et de alia eiusdem verbi vi intransitiva adn. IV, 32. — τῆς Εὐβοίας ἐν Ὀροβίαις. Haec et inter se et cum iis, quae sequuntur, iungenda sunt. „Non enim significat terrae motus in Euboea potissimum praevaluisse, sed eo tempore, quo et in Euboea et in aliis locis frequentes essent [cf. 87, 4.], Orobiis etiam inusitatam maris inundationem fuisse.“ ARN. Situm fuisse hoc oppidum e regione Larymnorum et Anthedonis docet Strab. p. 405. de eodem consulendus p. 445. Hodie Roviés. Vid. Leak. Graec. sept. II. p. 275. — ἡ θάλασσα cet.] ἐπανελθοῦσα ἡ θάλασσα μέρος ἀπὸ τῆς τότε οὔσης γῆς ἐπῆλθε καὶ κατέλαβε. καλῶς δὲ εἶπε „τῆς τότε οὔσης γῆς“, ὡς νῦν θαλάσσης οὔσης, δηλονότι διὰ τὸν σεισμόν. ἄλλοι δὲ οὕτως· ἡ θάλασσα εἰς ἑαυτὴν ἀναχωρήσασα, καὶ ὑποστρέψασα ἀπὸ τοῦ λιμένος καὶ τῆς γῆς ἐπὶ τὰ κυματώδη, (τότε γὰρ μάλιστα κυματοῦται, ὅταν εἰς ἑαυτὴν ἀναχωρήσῃ,) αὖθις δ' ἐλθοῦσα ἐπὶ τὴν γῆν, κατέλαβε μέρος τι ἕτερον τῆς γῆς, ὅπερ πρότερον οὐ κατεῖχε. Schol. „Ἐπανελθοῦσα [igitur] iure veram scripturam duci censeo. Mare primum ab eo, quod tunc erat, litore recessit, deinde, in magnum cumulum seu montem aquae sublatum, partem quandam urbis invasit.“ ARN. — καὶ τὸ μὲν ... ὑπενόστησε, et una quidem maris pars inundavit, (inundationem fecit, ut §. 4. ἐπέκλυσε,) altera vero se rursus recepit. Ὑπονοστεῖν etiam alibi de aqua recedente et subsidente dici demonstrant Abresch. et Arn. — θάλασσα ... γῆ. Exspectaveris forsitan ἐστὶν ἡ, sed vulgatam Goell. sic interpretatur: und früher gewesenes Land ist jetzt Meer. — διέφθειρεν. Ἡ θάλασσα.

§. 3. Ἀταλάντην. „Quum antea chersonesus esset, isthmo vi maris rupto ex paeninsula [tunc] factam insulam scribit Diod. [l. d.]. Verum Thucydidem, unde haec collegerit, male assecutus esse videtur, quum ante inundationem Atalantam fuisse insulam satis nobis exploratum sit ex l. II. [c. 32., ubi vid. adn.]“ HUDS. Diodori errorem nuper repetiit Hoffm. Graec. II. pag. 1500. — τοῦ φρουρίου ... παρεῖλε. De genit. cf. Matth. Gr. §. 323. b. Rost. §. 108. 2. d. et infra V, 2, 4., de castello ipso II, 32.

βοίας ἐν Ὀροβίαις ἡ θάλασσα ἐπανελθοῦσα ἀπὸ
τῆς τότε οὔσης γῆς καὶ κυματωθεῖσα ἐπῆλθε τῆς
πόλεως μέρος τι, καὶ τὸ μὲν κατέκλυσε, τὸ δ' ὑπε-
νόστησε, καὶ θάλασσα νῦν ἐστὶ πρότερον οὖσα
γῆ· καὶ ἀνθρώπους διέφθειρεν, ὅσοι μὴ ἐδύναντο
3 φθῆναι πρὸς τὰ μετέωρα ἀναδραμόντες. καὶ περὶ
Ἀταλάντην τὴν ἐπὶ Λοκροῖς τοῖς Ὀπουντίοις νῆ-
σον παραπλησία γίγνεται ἐπίκλυσις, καὶ τοῦ τε
φρουρίου τῶν Ἀθηναίων παρεῖλε, καὶ δύο νεῶν
4 ἀνειλκυσμένων τὴν ἑτέραν κατέαξεν. ἐγένετο δὲ

Cap. 89. §. 2. Ἐπανελθοῦσα. Vulgo et Bekk. ἐπελθοῦσα. „Scholiastam colligas legisse ἐπανελθ. Sic etiam paulo inferius de eadem re dicitur ἐπαναχώρησις. Itaque ἐπανελθοῦσα verum videtur.“ HAACK. Cf. adn. In vulgata, quam pluribus confutavimus in ed. mai., κατά pro ἀπό praepositione legendum coniecit Krueg.

καὶ ἐν Πεπαρήθῳ κύματος ἐπαναχώρησίς τις, οὐ μέντοι ἐπέκλυσέ γε· καὶ σεισμὸς τοῦ τείχους τι κατέβαλε καὶ τὸ πρυτανεῖον καὶ ἄλλας οἰκίας ὀλίγας. αἴτιον δ' ἔγωγε νομίζω τοῦ τοιούτου, ᾗ ἰσχυρότατος ὁ σεισμὸς ἐγένετο, κατὰ τοῦτο ἀποστέλλειν τε τὴν θάλασσαν, καὶ ἐξαπίνης πάλιν ἐπισπωμένην βιαιότερον τὴν ἐπίκλυσιν ποιεῖν· ἄνευ δὲ σεισμοῦ οὐκ ἄν μοι δοκεῖ τὸ τοιοῦτο ξυμβῆναι γενέσθαι.

ἐν τῇ Σικελίᾳ Μυλαὶ καὶ Μεσσήνη ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπολιορκοῦνται.

90. *Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους ἐπολέμουν μὲν καὶ* 1
ἄλλοι, ὡς ἑκάστοις ξυνέβαινεν, ἐν τῇ Σικελίᾳ,
καὶ αὐτοὶ οἱ Σικελιῶται ἐπ' ἀλλήλους στρατεύοντες καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ξὺν τοῖς σφετέροις ξυμμάχοις· ἃ δὲ λόγου μάλιστα ἄξια ἢ μετὰ τῶν Ἀθηναίων οἱ ξύμμαχοι ἔπραξαν ἢ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οἱ ἀντιπολέμιοι, τούτων μνησθήσομαι.
Χαροιάδου γὰρ ἤδη τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ τε- 2

§. 4. *Πεπαρήθῳ.* Hanc insulam, quam olim cum recentiore Pipéri aut Pelagisi (*Πελαγῆσι*) comparabant, *Χιλιδρόμιαν* (*Ἡλιοδρόμιαν, Λιδρόμιαν*) esse suspicatur Leak. Graec. sept. III. p. 112., Scopelon Fiedl. It. Graec. II. p. 22. et 62. et Ross. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. ed. 2. vol. I. pag. 37. et Hoffm. Graec. II. p. 1506. sq. Peparethum et Scopelum manifesto distinguit Ptolem. III, 13, 47. — *κύματος.* Cf. Bernh. Synt. p. 59. Kuehn. Gr. in us. schol. §. 234. 1. E poetis adnotavit Rost. Gr. §. 97. 3. a. — *τὸ πρυτανεῖον.* Cf. adn. II, 15, 1.

§. 5. *Ἧι ἰσχυρότατος* cet. In hac comprehensione verborum Reisk. et Goell. *ἀποστέλλειν* intransitive accipiunt pro *ἐπαναχωρεῖν*, quod, licet apud Sophoclem simplex *στέλλειν* intransitive legatur, hic nec videtur fieri posse, nec est necessarium. Nam recte Portus: quod terrae motus, qua parte vehementissimus exstitit, ab hac mare longe amandarit [immo amandat], hoc vero repente rursus retroactum inundationem violentiorem fecerit [facit]. — *βιαιότερον.* Cf. Buttm. Gr. max. §. 60. adn. 5. Matth. Gr. §. 436. 4. b. adn. infra 101, 2. V. 71, 1. 110. 1. — *ἄν.* Cf. Matth. Gr. §. 598. 1. a. — *ξυμβῆναι γενέσθαι.* In indicativo *ξυνέβη γενέσθαι.* Cf. II, 8. et I, 23.

Cap. **90.** §. 1. *Ἄλλοι.* Quinam hi sint, quum Siculi sociorum Atheniensium nomine videantur comprehendi (cf. c. 103.), parum liquet. Cogitari potest de Locris. Cf. c. 86. Sed quum oratio quoque parum concinna sit, coniicias *ἄλλα*, quod bene opponatur proximis *ἃ δὲ . . . ἄξια.* *Ἐπολέμουν ἄλλα* ut *τὰ ἄλλα ξυνεπολέμει* I, 65., ubi cf. adnot. — *ξυνέβαινεν.* Suppl. *πολεμεῖν.* — *ἀντιπολέμιοι.* Haec rarior vox legitur etiam apud Dion. Hal. Ant. VI, 8. Cf. Sturz. ad Dion. Cass. I. p. 211.

θνηκότος ὑπὸ Συρακοσίων πολέμῳ, Λάχης ἅπασαν ἔχων τῶν νεῶν τὴν ἀρχὴν ἐστράτευσε μετὰ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ Μυλὰς τὰς τῶν Μεσσηνίων. ἔτυχον δὲ δύο φυλαὶ ἐν ταῖς Μυλαῖς τῶν Μεσσηνίων φρουροῦσαι, καί τινα καὶ ἐνέδραν πεποιη-
3 *μέναι τοῖς ἀπὸ τῶν νεῶν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ*
οἱ ξύμμαχοι τούς τε ἐκ τῆς ἐνέδρας τρέπουσι, καὶ διαφθείρουσι πολλούς, καὶ τῷ ἐρύματι προσβαλόντες ἠνάγκασαν ὁμολογίᾳ τήν τε ἀκρόπολιν
4 *παραδοῦναι, καὶ ἐπὶ Μεσσήνην ξυστρατεῦσαι. καὶ*
μετὰ τοῦτο ἐπελθόντων οἱ Μεσσήνιοι τῶν τε Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων προσεχώρησαν καὶ αὐτοί, ὁμήρους τε δόντες, καὶ τὰ ἄλλα πιστὰ παρασχόμενοι.

τῶν αὐτῶν στόλοι ἐς Πελοπόννησον, Μῆλον, Τάναγραν, Λοκρίδα.

1 **91.** *Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους οἱ Ἀθηναῖοι τριά-*
κοντα μὲν ναῦς ἔστειλαν περὶ Πελοπόννησον, ὧν ἐστρατήγει Δημοσθένης τε ὁ Ἀλκισθένους καὶ Προκλῆς ὁ Θεοδώρου, ἑξήκοντα δὲ ἐς Μῆλον καὶ δισχιλίους ὁπλίτας, ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας
2 *ὁ Νικηράτου. τοὺς γὰρ Μηλίους ὄντας νησιώτας,*

Cap. **90.** §. 2. *Μυλάς.* Gr. *Μύλας.* Sic Diod. Strab. et saepe Dio Cass. atque Appian. Civ. l. V. *Μυλαί* tamen Steph. Byz.

§. 4. *Τὰ ἄλλα.* E. *τἄλλα.* Bekk. *τἆλλα.* Crasi quidem saepissime Thucydides utitur. Sed ut de loquendi formula *ἐς τὰ ἄλλα*, in qua crasis paene constanter spernitur, taceamus, etiam alibi *τὰ ἄλλα* interdum et adiective (cf. VII, 18. VIII, 100.) et substantive (cf. III, 96. IV, 38. V, 35.) in omnibus libris excepto uno mediocri aut malo legitur, atque Vat., cui in altero loco Mosqu. assentitur, excepto substantive etiam VIII, 6. 41. et in multis libris III, 28. VIII, 97.

§. 2. *Μυλάς.* Nunc Milazzo. — *δύο φυλαί.* Solebant enim Graeci non miscere inter se diversarum tribuum milites, sed *κατὰ φυλὰς στρατεύειν.* Cf. Duk. ad VI, 98, 4. — *πεποιημέναι.* Cf. Matth. Gr. §. 493. Rost. §. 114. 2. — *τοῖς ἀπὸ τῶν νεῶν*, (Atheniensium) militibus e navibus egressis.

§. 4. *Ἐπελθόντων οἱ Μεσσήνιοι τῶν Ἀθηναίων.* Nominativi similiter traiecti exempla sunt IV, 134. V, 47. VI, 6. al. Cf. Caes. B. Civ. III, 12. Liv. IV, 49. init. Tac. Ann. I, 67. Krueg. Gr. Lat. §. 702. adn. 2. — *τὰ ἄλλα πιστὰ παρασχόμενοι*, ceteris fidei pignoribus praebitis. De medio *παρέχεσθαι* cf. 112, 4.

Cap. **91.** §. 1. *Δημοσθένης.* De hoc insigni duce cf. Ind. nom. et Aristoph. Equ. — *δισχιλίους ὁπλίτας.* Diod. XII, 65. tria millia commemorat, et tempora confundit.

§. 2. *Ὄντας νησιώτας.* Quos parere sibi debere Athenienses existimabant. Cf. V, 97. 99.

καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπακούειν οὐδὲ ἐς τὸ αὐτῶν
ξυμμαχικὸν ἰέναι, ἐβούλοντο προςαγαγέσθαι. ὡς δὲ 3
αὐτοῖς δῃουμένης τῆς γῆς οὐ προςεχώρουν, ἄραν-
τες ἐκ τῆς Μήλου αὐτοὶ μὲν ἔπλευσαν ἐς Ὠρωπὸν
τῆς πέραν γῆς, ὑπὸ νύκτα δὲ σχόντες εὐθὺς ἐπο-
ρεύοντο οἱ ὁπλῖται ἀπὸ τῶν νεῶν πεζῇ ἐς Τάνα-
γραν τῆς Βοιωτίας. οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως πανδη- 4
μεὶ Ἀθηναῖοι, Ἱππονίκου τε τοῦ Καλλίου στρα-
τηγοῦντος καὶ Εὐρυμέδοντος τοῦ Θουκλέους, ἀπὸ
σημείου ἐς τὸ αὐτὸ κατὰ γῆν ἀπήντων. καὶ στρα- 5
τοπεδευσάμενοι ταύτην τὴν ἡμέραν ἐν τῇ Τανά-
γρᾳ ἐδῄουν καὶ ἐνηυλίσαντο· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μάχῃ
κρατήσαντες τοὺς ἐπεξελθόντας τῶν Ταναγραίων
καὶ Θηβαίων τινὰς προςβεβοηθηκότας, καὶ ὅπλα
λαβόντες, καὶ τροπαῖον στήσαντες, ἀνεχώρησαν,
οἱ μὲν ἐς τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ 6
παραπλεύσας ὁ Νικίας ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶ τῆς
Λοκρίδος τὰ ἐπιθαλάσσια ἔτεμε, καὶ ἀνεχώρησεν
ἐπ᾽ οἴκου.

VII, 57, 7. — οὐκ ἐθέλοντας ὑπακούειν. Quia Lacedaemoniorum erant coloni. Vid. V, 84, 2. — ἐς τὸ αὐτῶν ξυμμαχικὸν ἰέναι. Eadem res exprimitur V, 36. verbis ἐς τὰς Ἀττικὰς σπονδὰς ἐςελθεῖν, I, 31. ἐςγράφεσθαι ἑαυτοὺς ἐς τὰς σπονδάς. Transitive dicitur ἐς τὰς σπονδὰς ἐςαγαγεῖν V, 35., καταναγκάζειν ἐς τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν IV, 77. De collocatione verborum cf. adn. 22, 6.; neque aptum hic αὐτῶν.

§. 3. Τῆς πέραν γῆς. „Quia Oropus e regione Euboeae sita est, puto agrum Oropi τὴν πέραν γῆν ita constanter appellatum esse, ut haec appellatio in nomen proprium abiret, atque Oropi ager hic ἡ πέραν γῆ audiat, quanquam Euboea non appellata.“ GOELL. Etenim Herodoto est ἡ περαίη VIII, 44., ubi Wesselingium, quem vide, rectius quam Baehrium iudicare Thucydides docet. Τὴν περαίαν autem Thucydides, hoc adiectivo nusquam utens, vocat τὴν πέραν γῆν ut c. 85. — σχόντες. Cf. Rost. Gr. §. 101. 3. b.

§. 4. Οἱ δὲ ἐκ ... Ἀθηναῖοι. Cf. adn. I, 8, 2. — Ἱππονίκου τοῦ Καλλίου. „Hic Hipponicus socer Alcibiadis et unus ex ditissimis Graecis erat. Pater eius Callias legatus effecisse dicitur, ut rex Persarum famosum illud foedus acciperet [quod Cimonium vulgo vocatur].“ ARN., qui de Calliis et Hipponicis conferri iubet Boeckh. Oecon. civ. Athen. II. p. 14. sqq. — ἀπὸ σημείου. Cf. adn. II, 90, 4. — ἐς τὸ αὐτό, in eundem locum. Cf. V, 55, 2. Similiter ἐν τῷ αὐτῷ εἶναι et al. Cf. adn. IV, 35, 1.

§. 5. Ὅπλα. Τῶν πεσόντων ἐν τῇ μάχῃ.

§. 6. Τῆς Λοκρίδος· τῆς Ὀπουντίας.

1 92. Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Λακεδαιμόνιοι
Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχινίᾳ ἀποικίαν καθίσταντο
2 ἀπὸ τοιᾶςδε γνώμης. Μηλιῆς οἱ ξύμπαντες εἰσὶ μὲν
τρία μέρη, Παράλιοι, Ἱερῆς, Τραχίνιοι· τούτων δὲ
οἱ Τραχίνιοι πολέμῳ ἐφθαρμένοι ὑπὸ Οἰταίων ὁμό-
ρων ὄντων, τὸ πρῶτον μελλήσαντες Ἀθηναίοις προς-
θεῖναι σφᾶς αὐτούς, δείσαντες δὲ, μὴ οὐ σφίσι πι-
στοὶ ὦσι, πέμπουσιν ἐς Λακεδαίμονα ἑλόμενοι
3 πρεσβευτὴν Τισαμενόν. ξυνεπρεσβεύοντο δὲ αὐτοῖς
καὶ Δωριῆς ἡ μητρόπολις τῶν Λακεδαιμονίων,
τῶν αὐτῶν δεόμενοι· ὑπὸ γὰρ τῶν Οἰταίων καὶ
4 αὐτοὶ ἐφθείροντο. ἀκούσαντες δὲ οἱ Λακεδαιμό-
νιοι γνώμην εἶχον τὴν ἀποικίαν ἐκπέμπειν, τοῖς τε
Τραχινίοις βουλόμενοι καὶ τοῖς Δωριεῦσι τιμω-
ρεῖν. καὶ ἅμα τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου καλῶς
αὐτοῖς ἐδόκει ἡ πόλις καθίστασθαι· ἐπί τε γὰρ

Λακεδαιμόνιοι Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι ἀποικίζουσιν. αἰτία καὶ τρόπος ταύτης τῆς οἰκίσεως.

Cap. 92. §. 1. Τραχινίᾳ C. F. Bas. Gr. E. Laur. Vind. m. Vall. Et Ἡράκλεια ἡ ἐν Τραχινίᾳ haec urbs bis vocatur a Diod. Cf. Duk. ad IV, 78. Mosqu. apud Gottl. Τραχῖνι, qua appellatione Ἡράκλεια ἡ ἐν Τραχῖνι alibi semper utitur Thucydides. Vid. IV, 78. V. 12. 51. Sed ex Mosqu. quoque Τραχινίᾳ affert Hofm. Nominatur etiam Ἡράκλεια ἡ Τραχινία, Ἡράκλεια τῆς Τραχῖνος, Ἡράκλεια ἡ Τραχὶν καλουμένη πρότερον. Cf. Duk. l. d. Wess. ad Diod. XII, 59. hic Bloomf. Vulgo et Bekk. hic Τραχινίαις, quod miro modo defendit Bernh. Synt. p. 64. Ex eo Τραχινίᾳ ἐς (malim Τραχῖνι ἐς ob ceteros locos Thuc.) eruit Bened., ut Ἴασον καθίστασθαι ἐς φυλακήν legimus VIII, 29. Sed Τραχῖνα rectius quam Ἡράκλειαν ἐς ἀποικίαν καθίστασθαι dixeris.

Cap. 92. sq. Cf. Diod. XII, 59. — §. 1. Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχινίᾳ. Cf. sd. De situ eius vid. §. 6. Strab. p. 428. Liv. XXXVI, 22. Krus. Hell. II. 2. p. 128. — ἀπὸ τοιᾶςδε γνώμης, hoc consilio, hac de causa.

§. 2. Μηλιῆς...τρία μέρη. Haec male explicat Matth. Gr. §. 319. Tu sic interpretare: Melienses sunt tres partes, i. e. constant ex tribus partibus. De re cf. Leak. Graec. sept. II. p. 19. sq. — Οἰταίων. Hos, qui VIII, 3. iterum et in Heracleae rebus a Xen. Hell. I, 2, 18. commemorantur, partem Oetae inter Trachinios, Epicnemidios, Dorienses coluisse censet Dodw. Pro Aenianibus habet Muell. Dor. p. 44. Attamen apud Thuc. etiam hoc nomen V, 51. legitur. — μελλήσαντες. Cf. adn. I, 134, 4. — προςθεῖναι σφᾶς αὐτούς. Similiter VIII, 50, 3. Cf. adn. 11, 4.

§. 3. Δωριῆς ἡ μητρόπολις τῶν Λακεδ. Cf. I, 107, 2.

§. 4. Γνώμην εἶχον. Cf. adn. II, 86, 5. — τοῦ...πολέμου καλῶς...καθίστασθαι. Cf. Matth. Gr. §. 338. et adn. I, 36, 2. — ἐπί τε γὰρ

τῇ Εὐβοίᾳ ναυτικὸν παρασκευασθῆναι ἄν, ὥςτ' ἐκ
βραχέος τὴν διάβασιν γίγνεσθαι, τῆς τε ἐπὶ Θρᾴ-
κης παρόδου χρησίμως ἕξειν. τό τε ξύμπαν ὥρ-
μηντο τὸ χωρίον κτίζειν. πρῶτον μὲν οὖν ἐν 5
Δελφοῖς τὸν θεὸν ἐπήροντο· κελεύοντος δὲ ἐξέ-
πεμψαν τοὺς οἰκήτορας αὐτῶν τε καὶ τῶν περι-
οίκων, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τὸν βουλόμενον
ἐκέλευον ἕπεσθαι, πλὴν Ἰώνων καὶ Ἀχαιῶν καὶ
ἔστιν ὧν ἄλλων ἐθνῶν. οἰκισταὶ δὲ τρεῖς Λακεδαι-
μονίων ἡγήσαντο, Λέων καὶ Ἀλκίδας καὶ Δαμά-
γων. καταστάντες δὲ ἐτείχισαν τὴν πόλιν ἐκ και- 6
νῆς, ἣ νῦν Ἡράκλεια καλεῖται, ἀπέχουσα Θερμο-
πυλῶν σταδίους μάλιστα τεσσαράκοντα, τῆς δὲ
θαλάσσης εἴκοσι. νεώριά τε παρεσκευάζοντο, καὶ

§. 5. *Αὐτῶν.* In plerisque libris *αὐτῶν*, fortasse recte. Cf. adn. I, 17. Vulgatae tamen articulus non repetitus non videtur obstare. Cf. adn. II, 13, 1.

Πλήν. Πλήν γ' It. Bekk. Sed *γέ* quanquam non raro ad *πλήν* eleganter additur, uni tamen libro non omnium praestantissimo obediendum non putavimus.

§. 6. *Τῆς δὲ θαλάσσης.* *Δέ* ab optimis libris male abest.

...*παρασκευασθῆναι ἄν*, nam et adversus Euboeam ibi classem parari posse (ob materiae navalis frequentiam). Cf. adn. I, 40, 6. — *τῆς ... Θρᾴκης παρόδου χρησίμως ἕξειν.* „Iam ea consilia adversus hanc terram videntur inisse, quae postea [IV, 78. sqq.] exsecuti sunt." BLOOMF. — *τὸ ξύμπαν.* Cf. adn. I, 145. — *ὥρμηντο.* Cf. adn. II, 59, 2.

§. 5. *Ἐν Δελφοῖς ... ἐπήροντο.* „Ex more Graecorum coloniam deducturorum, de quo Spanhem. ad Callim. Hymn. in Apoll. v. 57. Mox *οἰκισταὶ τρεῖς* duces coloniae ut apud Romanos triumviri deducendae coloniae. Idem ibid." DUK. Saepe tamen singuli *οἰκισταί*, interdum etiam bini commemorantur. Cf. VI, 3. 4. 5. et Schoem. Antiqu. iur. p. 420. Sed apud Lacedaemonios hic numerus etiam in aliis ducibus frequens erat. Cf. adn. 100, 2. De numero colonorum vid. adn. 93, 2. Quae autem de Achaeis hic leguntur, pugnare videntur cum Xen. Hell. I, 2, 18. Cf. tamen ibi interpr. et Thirwall. Hist. Gr. IV. p. 95.

§. 6. *Καταστάντες.* Cf. adnot. 86, 5. — *ἐκ καινῆς*, denuo. Cf. Bernh. Synt. p. 185. sq. Thiersch. Gr. §. 313. 7. b. Both. ad Soph. Ant. v. 912. Antea enim ibi Trachis urbs fuerat, quam sex stadia abfuisse ab Heraclea affirmat Strab. p. 428. — *Θερμοπυλῶν σταδίους ... τεσσαράκοντα.* Quindecim stadia Herodotus dicitur numerare, qua de re vid. Krus. Hell. II. 2. p. 128. Cf. adn. prox. — *τῆς δὲ θαλάσσης εἴκοσι.* „Perhibet tamen Strabo p. 429. hanc urbem a portu XL, non XX stadiis abesse." HUDS. „Haec Strabonis definitio non repugnat

ἤρξαντο κατὰ Θερμοπύλας κατ' αὐτὸ τὸ στενόν,
1 *ὅπως εὐφύλακτα αὐτοῖς εἴη.* **93.** *οἱ δὲ Ἀθηναῖοι* διότι οὐκ ἐπίδοσιν ἔλαβεν ἡ ἀποικία.
τῆς πόλεως ταύτης ξυνοικιζομένης τὸ πρῶτον
ἔδεισάν τε, καὶ ἐνόμισαν ἐπὶ τῇ Εὐβοίᾳ μάλι-
στα καθίστασθαι, ὅτι βραχύς ἐστιν ὁ διάπλους
πρὸς τὸ Κήναιον τῆς Εὐβοίας. ἔπειτα μέντοι
παρὰ δόξαν αὐτοῖς ἀπέβη· οὐ γὰρ ἐγένετο ἀπ' αὐ-
2 *τῆς δεινὸν οὐδέν. αἴτιον δὲ ἦν· οἵ τε Θεσσαλοὶ*
ἐν δυνάμει ὄντες τῶν ταύτῃ χωρίων, καὶ ὧν ἐπὶ
τῇ γῇ ἐκτίζετο, φοβούμενοι, μὴ σφίσι μεγάλῃ
ἰσχύϊ παροικῶσιν, ἔφθειρον, καὶ διὰ παντὸς ἐπο-
λέμουν ἀνθρώποις νεοκαταστάτοις, ἕως ἐξετρύ-
χωσαν γενομένους τὸ πρῶτον καὶ πάνυ πολλούς·
πᾶς γάρ τις Λακεδαιμονίων οἰκιζόντων θαρσα-
3 *λέως ᾔει, βέβαιον νομίζων τὴν πόλιν. οὐ μέντοι*

Thucydidi urbem XL stadia a Thermopylis, ubi portus et navalia exstructa erant, distare scribenti. Mare enim XX tantum stadia ab urbe remotum non id dicitur, quod apud portum erat, sed proxima pars sinus Maliaci, ad quam recta via ab Oetae angulo, ubi Heraclea condita erat, perveniri poterat. Ibi vero aqua minus profunda erat, quam quae portum vel parvis Graecorum navigiis daret." ARN., qui praeterea naturam regionis Thermopylis vicinae valde mutatam esse adnotat. Cf. Leak. Graec. sept. II. c. 10. — *εὐφύλακτα.* Cf. Matth. Gr. §. 443. 1. et *εὐφυλακτότερα* VIII, 55.

Cap. **93.** §. 1. *Ξυνοικιζομένης.* Insolentius hic pro simplici *οἰκιζομένης*, *κτιζομένης*, legi adnotat Bloomf. comparans Eur. Hec. 1115. [1139.] — *ἐπὶ τῇ Εὐβοίᾳ*] *κατὰ τῆς Εὐβοίας.* Schol. Cf. 92, 4. — — *Κήναιον.* Cf. Strab. p. 444. 446., ubi prope Oreum et Thermopylis contrarium esse dicitur. Hodie *Λιθάδα.* Vid. Leak. Graec. sept. II. p. 67.

§. 2. *Αἴτιον δὲ ἦν* cet. De conformatione orationis vid. Duk. ad VIII, 10. et Matth. Gr. §. 309. b. β'. — *οἵ τε Θεσσαλοί.* Huic *τέ* postea per anacoluthon particulae *οὐ μέντοι ἥκιστα* videntur respondere. Nisi postea *καὶ ὧν* pro *καὶ ὧντινων*, i. e. *καὶ πάντες, ὧν*, dicta mavis, quod quodammodo confirmatur loco V, 51., ubi Heraclea condita dicitur *ἐπὶ τῇ τούτων*, i. e. *Αἰνιάνων, καὶ Δολόπων καὶ Μηλιέων καὶ Θεσσαλῶν.* — *δυνάμει*, i. e. *ἐξουσίᾳ, κράτει.* Thessalis paruisse parvos populos vicinos apparet ex II, 101, 2., ubi vid. adn. — *ὧν ἐπὶ τῇ γῇ ἐκτίζετο*] *ὧν ἐπὶ κακῷ τῆς γῆς ἐκτίζετο ἡ πόλις.* Schol. Cf. V, 51. v. d. et adn. I, 40. extr. Non esse *ἐν* apparet ex V, 51. — *ἐξετρύχωσαν.* Similiter VII, 48. et simplex IV, 60. VII, 28. — *καὶ πάνυ πολλούς.* „Scymnus v. 597. *μυρίους οἰκήτορας* a Lacedaemoniis missos esse dicit." BLOOMF. Fuerunt quatuor millia Peloponnesiorum et sex aliorum Graecorum secundum Diod. XII, 59.

ἥκιστα οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων οἱ ἀφικνούμενοι τὰ πράγματά τε ἔφθειρον, καὶ ἐς ὀλιγανθρωπίαν κατέστησαν, ἐκφοβήσαντες τοὺς πολλούς, χαλεπῶς τε καὶ ἔστιν ἃ οὐ καλῶς ἐξηγούμενοι· ὥςτε ῥᾷον ἤδη αὐτῶν οἱ πρόςοικοι ἐπεκράτουν.

Δημοσθένης ἐπὶ Λευκάδα στρατεύσας, καὶ τὴν γῆν δῃώσας ἀναπείθεται Αἰτωλοῖς ἐπιθέσθαι, περὶ ὧν ἔνια ἱστορεῖται.

94. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους καὶ περὶ τὸν αὐτὸν 1
χρόνον, ὃν ἐν τῇ Μήλῳ οἱ Ἀθηναῖοι κατείχοντο,
καὶ οἱ ἀπὸ τῶν τριάκοντα νεῶν Ἀθηναῖοι περὶ
Πελοπόννησον ὄντες πρῶτον ἐν Ἐλλομένῳ τῆς
Λευκαδίας φρουρούς τινας λοχήσαντες διέφθειραν·
ἔπειτα ὕστερον ἐπὶ Λευκάδα μείζονι στόλῳ ἦλθον,
Ἀκαρνᾶσί τε πᾶσιν, οἳ πανδημεὶ πλὴν Οἰνιαδῶν
ξυνέσποντο, καὶ Ζακυνθίοις καὶ Κεφαλλῆσι καὶ
Κερκυραίων πεντεκαίδεκα ναυσί. καὶ οἱ μὲν Λευ- 2
κάδιοι, τῆς τε ἔξω γῆς δῃουμένης καὶ τῆς ἐντὸς

Cap. **94**. §. 1. *Ἐλλομένῳ*. „*Ἑλλομενῷ* scribendum mihi visum est. Spiritum asperum praebuit Mosqu. Cf. Grashof. in Ephem. schol. a. 1831. p. 525. De accentu vid. Goettl. librum p. 199.“ HOFM. Nos ob exceptiones ibid. p. 200. commemoratas nihil mutare ausi sumus.

Λευκαδίας tacitus Pal. In mss. paene omnibus *Ἀρκαδίας*. In quam provinciam mediterraneam Demosthenes cum copiis exiguis penetrare non potuit. Et ex iis, quae sequuntur, hunc ducem tunc circa Leucadem versatum esse verisimile est. Accedit Dodwelli testimonium de nomine Ellomeni. Cf. adnot. Leucadia autem ager Leucadis vel tota paeninsula etiam VIII, 13. vocatur.

Οἰνιαδῶν. In optimis libris mss. male *Οἰνιάδων*, quum nominativus sit *Οἰνιάδαι*.

§. 3. *Οἱ ἄρχοντες ... τῶν Λακεδαιμονίων*. Velut Hegesippidas. Vid. V, 52. — *ἔστιν ἃ ... ἐξηγούμενοι*. Cf. adn. I, 71, 7. III, 55, 4. — *οἱ πρόςοικοι*. Hos cognosces ex V, 51., unde modo enumeravimus.

Cap. **94**. Cum hoc cap. et proximis posterioribus cf. Diod. XII, 60.

§. 1. *Οἱ ἀπὸ ... νεῶν*. Vid. c. 91. — *Ἐλλομένῳ*. „Hic locus [cuius nemo praeter Thucyd. mentionem fecit] hodie quoque vetus nomen retinet, et est vicus cum parietinis nonnullis in vicinia et portu, cui nomen Ulica, a capite insulae in meridiem versus.“ DODW. l. d. p. 49. (66.). Kliminó esse suspicatur Leak. Graec. sept. III. p. 23. post alios nonnullos. — *ἔπειτα ὕστερον*. Cf. adn. II, 9, 2. — *Λευκάδα*. Urbis hic esse nomen ex non addito *αὖ* et ex ipsa varietate flexionum *Λευκαδία* et *Λευκάς* est verisimile. Cf. §. 2. — *Οἰνιαδῶν*. Cf. II, 102. — *Ζακυνθίοις*. Pro his Diodorus l. d. *Μεσσηνίους τοὺς ἐν Ναυπάκτῳ* commemorat, quorum nonnullos certe item affuisse ex §. 3. liquet.

§. 2. *Τῆς τε ἔξω γῆς*. Haec in Acarnania quaerenda videtur

τοῦ ἰσθμοῦ, ἐν ᾗ καὶ ἡ Λευκάς ἐστι καὶ τὸ ἱερὸν
τοῦ Ἀπόλλωνος, πλήθει βιαζόμενοι ἡσύχαζον·
οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες ἠξίουν Δημοσθένην τὸν στρατηγὸν
τῶν Ἀθηναίων ἀποτειχίζειν αὐτούς, νομίζοντες
ῥᾳδίως τ᾽ ἂν ἐκπολιορκῆσαι, πόλεώς τε ἀεὶ
3 σφίσι πολεμίας ἀπαλλαγῆναι. Δημοσθένης δ᾽ ἀναπείθεται
κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὑπὸ Μεσσηνίων,
ὡς καλὸν αὐτῷ στρατιᾶς τοσαύτης ξυνειλεγμένης
Αἰτωλοῖς ἐπιθέσθαι, Ναυπάκτῳ τε πολεμίοις οὖσι,
καὶ ἢν κρατήσῃ αὐτῶν, ῥᾳδίως καὶ τὸ ἄλλο ἠπει-
4 ρωτικὸν τὸ ταύτῃ Ἀθηναίοις προςποιήσειν. τὸ γὰρ
ἔθνος μέγα μὲν εἶναι τὸ τῶν Αἰτωλῶν καὶ μάχιμον,
οἰκοῦν δὲ κατὰ κώμας ἀτειχίστους, καὶ
ταύτας διὰ πολλοῦ, καὶ σκευῇ ψιλῇ χρώμενον,
οὐ χαλεπὸν ἀπέφαινον, πρὶν ξυμβοηθῆσαι, κατα-
5 στραφῆναι. ἐπιχειρεῖν δ᾽ ἐκέλευον πρῶτον μὲν
Ἀποδώτοις, ἔπειτα δὲ Ὀφιονεῦσι, καὶ μετὰ τού-

§. 5. *Ἀποδώτοις*. In Pal. et nonnullis malis libris *Ἀποδότοις*. Similiter c. 100. „Polybio XVII, 5. sunt *Ἀποδοτοί*, et sic in Stephano

esse, quum *τὴν ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ* non in isthmo, sed cis isthmum situm agrum esse ex mentione templi Apollinis, quod ibi collocatur, colligendum sit; id enim ad Leucaten promontorium (hodie Ducato) refert Strab. p. 451. Cf. Muell. Dor. I. p. 231. sq. De ipso isthmo cf. adn. c. 81., de Leucadis situ Liv. XXXIII, 17. — *ἀποτειχίζειν*. „*Περιτειχίζειν*, ut constare videtur ex eo, quod dicit paulo infra [c. 95.] *διὰ τῆς Λευκάδος τὴν οὐ περιτείχισιν*.“ AE. PORT. Cf. adn. I, 64, 1.

§. 3. *Ἠπειρωτικόν* non recte maiore litera pingitur apud Bekk. Cf. adn. I, 47, 3., quibus frustra repugnare Letronnium ad Fragm. carm. geogr. p. 206. ex additis *τὸ ταύτῃ* apparet. Neque Epirotae remotiores et rebus Graecorum tunc parum implicati significantur, sed Ambraciotae, Leucadii, Oeniadae, qui Lacedaemoniorum in his oris socii erant. De adiect. cf. adn. I, 1, 1. — *προςποιήσειν*. Quum verba *Ναυπάκτῳ τε πολεμίοις οὖσι* praecessissent, sequi haec fere debebant: *καὶ ἄδειαν (καιρὸν) δώσουσι προςποιεῖν*. Sed mutata oratio, quasi *τέ*, post quod saepe anacolutha reperiuntur, non antecessisset, sicut aliquoties post genitivos absolutos (cf. IV, 3. VIII, 78.), ita hic post dativum participii in infinitivum ad *ἀναπείθεται* vel potius ad simplex *πείθεται* vel *διδάσκεται*, quod inde eliciendum est, referendum transit. *Ναυπάκτῳ γε* tamen coniicit Bloomf.

§. 4. *Τὸ γὰρ ... εἶναι*. Ex superiore *ἀναπείθεται* repete *ἔλεγον*. Cf. c. 75. — *διὰ πολλοῦ*, longo intervallo distantes. Cf. adnot. II, 29, 3. — *σκευῇ*, armatura. Cf. adn. I, 8. et Bloomf. — *χαλεπόν*. Suppl. *ὄν* (cf. Rost. Gr. §. 129. adnot. 4.), et ex hoc adiectivo infinitivum *καταστραφῆναι* puta suspensum.

§. 5. *Ἀποδώτοις*. De his

τους Εὐρυτᾶσιν, ὅπερ μέγιστον μέρος ἐστὶ τῶν
Αἰτωλῶν, ἀγνωστότατοι δὲ γλῶσσαν καὶ ὠμο-
φάγοι εἰσίν, ὡς λέγονται· τούτων γὰρ ληφθέντων,
ῥᾳδίως καὶ τἄλλα προςχωρήσειν. 95. ὁ δὲ τῶν 1
Μεσσηνίων χάριτι πεισθεὶς καὶ μάλιστα νομίσας
ἄνευ τῆς τῶν Ἀθηναίων δυνάμεως τοῖς ἠπειρώ-
ταις ξυμμάχοις μετὰ τῶν Αἰτωλῶν δύνασθαι ἂν
κατὰ γῆν ἐλθεῖν ἐπὶ Βοιωτοὺς διὰ Λοκρῶν τῶν
Ὀζολῶν ἐς Κυτίνιον τὸ Δωρικόν, ἐν δεξιᾷ ἔχων
τὸν Παρνασσόν, ἕως καταβαίη ἐς Φωκέας, οἳ
προθύμως ἐδόκουν κατὰ τὴν Ἀθηναίων ἀεί ποτε
φιλίαν ξυστρατεύειν, ἢ κἂν βίᾳ προςαχθῆναι· (καὶ
Φωκεῦσιν ἤδη ὅμορος ἡ Βοιωτία ἐστίν·) ἄρας οὖν

παραπλεῖ οὖν ἐς Σόλλιον καὶ ἐντεῦθεν ἐς Οἰνεῶνα τῆς Λοκρίδος· οἱ γὰρ Ὀζόλαι ξύμμαχοι ἦσαν.

emendat Palmer. Graec. ant. IV. 7. Ἀποδοτοί, ὡς Βοιωτοί; at Berkelius Ἀποδωτοί cum ω." DUK.

Cap. 95. §. 1. Παρνασσόν. Mosqu. Παρνασόν, quod prius in Gr. max. §. 21. adn. 9. probatum in Add. reiecit Buttm. Cf. Duk. ad Liv. XLII, 16, 1. et Bloomf. ad Aesch. Choeph. v. 555.

vid. Liv. XXXII, 34. Krus. Hell. II. 2. p. 231. et script. discr., de Ophionensibus infra c. 96. et Krus. l. d. p. 228. sqq., de Eurytanibus Krus. p. 220. sq. et Leak. Graec. sept. II. p. 623. — ὅπερ ... ἐστί. Cf. Rost. Gr. §. 99. adn. 10. e). — τἄλλα προςχωρήσειν. Ex superiore ἐκέλευον intellige ἔλεγον.

Cap. 95. §. 1. Τοῖς ἠπειρώταις ξυμμάχοις. Dativi ii sunt, de quibus Matth. Gr. §. 405. adn. 2. et Rost. §. 106. adn. 1. egerunt. Nomen autem ἠπειρ. rursus minore litera pinximus. Neque vero, ut 94, 3., ad socios tunc primum Aetolis subactis adiungendos, sed ad Acarnanes, Amphilochos, Locros Ozolas, qui iam erant Atheniensium in hac continente socii, respici putamus. — Κυτίνιον. Cf. I, 107. — ἐν δεξιᾷ ἔχων τὸν Παρνασσόν. „Hanc rudem itineris significationem iam II, 98. invenimus." BLOOMF. Cf. c. 106. Similiter ἐν δεξιᾷ λαβεῖν χώραν dicitur, ut VII, 1. „I. e. Parnasso superato prope Cytinium, deinde meridiem versus usque ad Phocida." DOBR. Brevius iter Delphorum hostilium causa Demosthenem ingredi non potuisse adnotat Bloomf. Videtur autem Παρνασόν scribendum esse, ut Ἁλικαρνασός VIII, 42. 108. Cf. Buttm. Gr. max. §. 21. adn. 9. — τὴν Ἀθηναίων ... φιλίαν. Et tamen II, 9. (ubi cf. adn.) socii Lacedaemoniorum appellati sunt, quibus fortassis inviti se adiunxerant metu Boeotorum, quanquam undique sociis Peloponnesiorum cinctos eos non fuisse Locri Ozolae docent. Cf. §. 3. — ξυστρατεύειν. Coniicias ξυστρατεύσειν aut, quod Kruegero in mentem venit, ἂν ξυστρατεύειν, sed neutro videtur opus esse. Cf. adn. I. 93, 3. — ἢ κἂν ... προςαχθῆναι. Suppl. si sua sponte in partem expeditionis venire noluissent. — ἄρας οὖν. „Οὖν inservit epanalepsi post interiectam paren-

ξύμπαντι τῷ στρατεύματι ἀπὸ τῆς Λευκάδος ἀκόν-
2 των Ἀκαρνάνων παρέπλευσεν ἐς Σόλλιον. κοινώ-
σας δὲ τὴν ἐπίνοιαν τοῖς Ἀκαρνᾶσιν, ὡς οὐ προς-
εδέξαντο διὰ τῆς Λευκάδος τὴν οὐ περιτείχισιν,
αὐτὸς τῇ λοιπῇ στρατιᾷ, Κεφαλλῆσι καὶ Μεσση-
νίοις καὶ Ζακυνθίοις, καὶ Ἀθηναίων τριακοσίοις
τοῖς ἐπιβάταις τῶν σφετέρων νεῶν, (αἱ γὰρ πεντε-
καίδεκα τῶν Κερκυραίων ἀπῆλθον νῆες) ἐστρά-
3 τευσεν ἐπ' Αἰτωλούς. ὡρμᾶτο δὲ ἐξ Οἰνεῶνος
τῆς Λοκρίδος. οἱ δὲ Ὀζόλαι οὗτοι Λοκροὶ ξύμ-
μαχοι ἦσαν, καὶ ἔδει αὐτοὺς πανστρατιᾷ ἀπαν-
τῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὴν μεσόγειαν· ὄντες γὰρ
ὅμοροι τοῖς Αἰτωλοῖς καὶ ὁμόσκευοι μεγάλη ὠφε-
λία ἐδόκουν εἶναι ξυστρατεύοντες μάχης τε ἐμ-
1 πειρίᾳ τῆς ἐκείνων καὶ χωρίων. 96. αὐλισάμενος
δὲ τῷ στρατῷ ἐν τοῦ Διὸς τοῦ Νεμείου τῷ ἱερῷ,
ἐν ᾧ Ἡσίοδος ὁ ποιητὴς λέγεται ὑπὸ τῶν ταύτῃ

ἔπειτα ἐςβάλλει ἐς Αἰτωλίαν, καὶ ἔνια πολίχνια αἱ-

Σόλλιον. Cass. Aug. Cl. Pal. Reg. al. male Σόλιον. Cf. II, 30.

thesin ... Latinis eundem usum praestant ergo, igitur et itaque." DUK. Cf. Matth. Gr. §. 625. et VII, 6. 42. VIII, 57., de Latinis Gron. ad Liv. II, 12, 2. et al. — Σόλλιον. Cf. II, 30.

§. 2. Τὴν οὐ περιτείχισιν. De hoc usu negationis cf. adn. I, 137, 4., de re supra 94, 2. — τριακοσίοις τοῖς ἐπιβάταις. Ἐπιβάται sunt classiarii, milites classici. Cf. Duk. ad VI, 43. et hic Bloomf. „Ex hac autem computatione deni classiarii erant in singulis triremibus; nam [omnes expeditionis participes fuisse ex articulo intelligitur, et] naves, ex quibus hac occasione in terram expositi sunt, triginta fuerunt. Vid. c. 91. 94." ARN., qui eandem rationem comparatis inter se locis II, 92. 102. et IV, 76. 101. effici addit. Longe aliter numerum classiariorum in singulis triremibus definit Boeckh. Oec. civ. Athen. p. 302. sq. Cf. etiam Leak. de Pag. Att. p. 23. sq. Tempora distinguenda et ab Atheniensibus numerum quadragenorum classiariorum, qui apud Herodot. VI, 15. commemorentur, deminutum esse explicat Arn.

§. 3. Οἰνεῶνος. „Portum fuisse et ex his [atque c. 98.] suspicari possumus, et affirmat Steph. Byz." BLOOMF. Duorum fere dierum itinere a Potidania abfuisse ex c. 96. colligas, et viam Naupacto Cytinium et Delphos per hoc oppidum tulisse ex superioribus et ex c. 102. cognoscitur. Add. Leak. Graec. sept. II. p. 616. sq. et inde apud Bloomf. — ἀπαντῆσαι ... ἐς. Cf. adn. II, 20, 3.. — ὁμόσκευοι] τῇ αὐτῇ σκευῇ χρώμενοι, ἤγουν ψιλῇ. Schol. Cf. 94, 4.

Cap. 96. §. 1. Αὐλισάμενος, quum (post iter primi diei, quo Oeneone profectus erat,) pernoctasset. Haec mens scriptoris videtur. Cf. ed. mai. — ἐν ᾧ Ἡσίοδος ... „De morte Hesiodi vide Plutarchum in libello

ρεῖ· οἱ δὲ Αἰτωλοὶ πάντες ἐπιβοηθοῦσιν.

ἀποθανεῖν, χρησθὲν αὐτῷ ἐν Νεμέᾳ τοῦτο πα-
θεῖν, ἅμα τῇ ἕῳ ἄρας ἐπορεύετο ἐς τὴν Αἰτω-
λίαν. καὶ αἱρεῖ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ Ποτιδανίαν, καὶ 2
τῇ δευτέρᾳ Κροκύλειον, καὶ τῇ τρίτῃ Τείχιον·
ἔμενέ τε αὐτοῦ, καὶ τὴν λείαν ἐς Εὐπάλιον τῆς
Λοκρίδος ἀπέπεμψε· τὴν γὰρ γνώμην εἶχε τἄλλα
καταστρεψάμενος οὕτως ἐπὶ Ὀφιονέας, εἰ μὴ βού-
λοιντο ξυγχωρεῖν, ἐς Ναύπακτον ἐπαναχωρήσας
στρατεῦσαι ὕστερον. τοὺς δὲ Αἰτωλοὺς οὐκ ἐλάν- 3
θανεν αὕτη ἡ παρασκευή, οὔτε ὅτε τὸ πρῶτον
ἐπεβουλεύετο, ἐπειδή τε ὁ στρατὸς ἐςεβεβλήκει,
πολλῇ χειρὶ ἐπεβοήθουν πάντες· ὥςτε καὶ οἱ ἔσχα-

Cap. **96**. §. 2. *Κροκύλειον* libri optimi, Steph. Byz. et Eustath. ad Hom. Il. II. pag. 307. Vulgo *Κροκύλιον*, „quae forma legitur apud Theognost. p. 21, 7. et Zonar. p. 1257.“ DIND. in Steph. Thes.

Τείχιον Cass. Ven. Reg. Vind. m. Ar. Dan., quem accentum in nomine proprio servandum videri docet Goettl. Doctr. accent. p. 232. et 420. Aug. Cl. It. Vat. Mosqu. *Τειχίον*.

de Convivio septem Sapientum [c. 19.] et Holstenii notas ad Steph. Byz. in v. *Νεμέα*.“ HUDS. „Vid. Paus. Boeot. [IX, 31. 5.] Plut. in Dioclis Conviv. p. 162. [et ibi Wyttenb.]“ WASS. „Add. Procl. Vit. Hesiod. p. 3. Dind.“ GOELL. Et Hesiod. ed. Goettl. p. XLIII. ed. 1. *Ὑπὸ τῶν ταύτῃ* cum *ἀποθανεῖν*, non cum *λέγεται*, iungenda sunt. — *χρησθέν*. Cf. Matth. Gr. §. 564. extr. Rost. §. 131. 5.

§. 2. *Ποτιδανίαν*. „De situ huius loci pauca scimus praeterquam ex Thucyd. et Liv. XXVIII, 8., ex quorum illo proximum Oeneoni fuisse [cf. adn. 95, 3.] ..., ex altero non longe ab [Eupalio et Apollonia] remotum fuisse discimus.“ BLOOMF. Errat Krus. Hell. II. 2. pag. 172. — *Κροκύλειον*. „Aliud Crocylium, de quo hic loquimur, et Homeri [Il. β', 633.] *τὰ Κροκύλεια*.“ WASS. De Crocylio praeter alios cf. Krus. l. d. p. 173. 237. et Leak. l. d. p. 618. — *Τείχιον*. De accentu cf. sd. Hoc oppidulum aut castellum, de cuius situ certius testimonium non exstat, cum Tichiunte, Oetae montis cacumine, male confudit Huds. — *Εὐπάλιον*. Ita iterum c. 102. et Liv. XXVIII, 8., Steph. et Plin. Eupaliam vocant. De situ cf. Liv. et Krus. et Leak. l. d. — *τὴν γὰρ γνώμην* ... „*Τὴν γὰρ γνώμην εἶχε πρῶτον τἄλλα καταστρέψασθαι, εἶτ' ἐς Ναύπακτον ἀναχωρῆσαι, κἀκεῖθεν* [rectius *καὶ ὕστερον*] *ἐπιθέσθαι τοῖς Ὀφιονεῦσιν, εἰ μὴ βούλοιντο προςχωρῆσαι ἑκόντες*.“ ΔΟΥΚΑΣ. *Οὕτως* post participium additum est, ut IV, 88. VI, 61. et al. De Ophionensibus cf. 94, 5.

§. 3. *Οὔτε ὅτε*. Thucydides ita incepit, ut si verba *πολλῇ χειρὶ ἐπεβοήθουν πάντες* non esset additurus; quibus subiunctis *οὔτε* proprie pro *οὐκ* ante *ἐλάνθανεν* ponendum erat. Cf. adn. 39, 3. V, 7. VI, 17. — *ἐπεβουλεύετο*. „*Ἐννοητέον* ... *τὸ παρασκευή*.“ ΔΟΥΚΑΣ. Valet autem *ἐπιβουλεύειν τι* excogitare aliquid adversus ali-

τοι Ὀφιονέων, οἱ πρὸς τὸν Μηλιακὸν κόλπον
καθήκοντες, Βωμιῆς καὶ Καλλιῆς, ἐβοήθησαν.
1 97. τῷ δὲ Δημοσθένει τοιόνδε τι οἱ Μεσσήνιοι
παρῄνουν, ὅπερ καὶ τὸ πρῶτον· ἀναδιδάσκοντες
αὐτὸν, τῶν Αἰτωλῶν ὡς εἴη ῥᾳδία ἡ αἵρεσις, ἰέ-
ναι ἐκέλευον ὅ τι τάχιστα ἐπὶ τὰς κώμας, καὶ
μὴ μένειν, ἕως ἂν ξύμπαντες ἀθροισθέντες ἀντι-
τάξωνται, τὴν δ' ἐν ποσὶν ἀεὶ πειρᾶσθαι αἱρεῖν.
2 ὁ δὲ τούτοις τε πεισθείς, καὶ τῇ τύχῃ ἐλπίσας,
ὅτι οὐδὲν αὐτῷ ἠναντιοῦτο, τοὺς Λοκροὺς οὐκ ἀνα-
μείνας, οὓς αὐτῷ ἔδει προςβοηθῆσαι, (ψιλῶν γὰρ
ἀκοντιστῶν ἐνδεὴς ἦν μάλιστα,) ἐχώρει ἐπὶ Αἰ-
γιτίου, καὶ κατὰ κράτος αἱρεῖ ἐπιών. ὑπέφευγον
γὰρ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν λόφων
τῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως· ἦν γὰρ ἐφ' ὑψηλῶν χω-
ρίων, ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης ὀγδοήκοντα στα-
3 δίους μάλιστα. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ (βεβοηθηκότες γὰρ
ἤδη ἦσαν ἐπὶ τὸ Αἰγίτιον) προςέβαλλον τοῖς Ἀθη-
ναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις καταθέοντες ἀπὸ τῶν
λόφων ἄλλοι ἄλλοθεν, καὶ ἐςηκόντιζον· καὶ ὅτε

Δημοσθένης δὲ ἐπὶ Αἰγιτίου προχωρεῖ, ὃ ἑλόντι προςβάλλουσιν οἱ Αἰτωλοί, καὶ γίγνονται ἐπὶ πολὺ ἀκροβολίσεις.

quem (*τινί*). Cf. c. 109. VI, 54. 88. et adn. III, 20. — *πρὸς τὸν Μηλιακὸν κόλπον*, in Maliacum sinum versus, non ad Mal. sin. Cf. Bloomf. et Arn. — *Βωμιῆς*. „Steph. *Βωμοί, λόφοι Αἰτωλίας· οἱ κατοικοῦντες Βωμιεῖς. Θουκυδίδης τρίτῳ*. Strab. pag. 451. *Εὔηνος ἄρχεται ἐκ Βωιαίων* [? *Βωμιαίων* ? *Βωμιέων* ?] *τῶν ἐν Ὀφιεῦσιν* [? *Ὀφιονεῦσιν*] *Αἰτωλικοῦ ἔθνους*.“ WASS. — *Καλλιῆς*. Horum urbs Callium nominatur a Paus. X, 22, 4. Cf. ibid. §. 2. Krus. l. d. p. 229. et Leak. p. 624.

Cap. **97**. §. 1. *Τὸ πρῶτον*. Vid. 94, 1. — *ἀναδιδάσκοντες*. Cf. adn. I, 32, 1. — *τὴν δ' ἐν ποσίν*. Repete ex superioribus *κώμην*, et de ipsa formula cf. Vig. p. 601. Non dissimiliter ante pedes dicunt Latini.

§. 2. *Τῇ τύχῃ ἐλπίσας*. Cf. Matth. §. 399. c. — *ἔδει προςβοηθῆσαι*. Vid. 95, 3. — *ψιλῶν ἀκοντιστῶν*, i. e. *ψιλῶν, ὄντων ἀκοντ.*; alii enim *ψιλοί* aderant. Vid. 98, 1. Non probanda igitur Kruegeri coniectura *ψιλῶν καὶ ἀκοντ.* inde, ut videtur, orta, quod interdum *ψιλοὶ καὶ τοξόται* memorantur. Cf. adn. IV, 36, 1. — *Αἰγιτίου*. „Huius oppidi nulla apud veteres memoria.“ WASS. De situ eius nonnullas suspiciones vid. in ed. mai. et apud Leak. l. d. p. 617. — *κατὰ κράτος* ne ob ea, quae sequuntur, parum apta existimes, cum *ἐπιών* verbo, non cum *αἱρεῖ*, iunge. — *ἐφ' ὑψηλῶν χωρίων*. *Χωρίων* frustra impugnat Krueg. Cf. V, 65, 1. *χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυςπρόςοδον* (de colle), ibid. §. 2. *χωρίον καρτερόν*. Cf. VII, 73.

§. 3. *Βεβοηθηκότες* ... *ἐπί*. Cf. adn. I. 107, 5. — *καὶ*

μὲν ἐπίοι τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον, ὑπε-
χώρουν, ἀναχωροῦσι δὲ ἐπέκειντο· καὶ ἦν ἐπὶ
πολὺ τοιαύτη ἡ μάχη, διώξεις τε καὶ ὑπαγωγαί,
ἐν οἷς ἀμφοτέροις ἥσσους ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι.

τέλος δὲ Ἀθηναῖοι ἡσσῶνται, καὶ μέγιστος αὐτῶν γίγνεται ὄλεθρος. οἱ δὲ λοιποὶ ὕστερον πλὴν Δημοσθένους ἐς Ἀθήνας κομίζονται.

98. μέχρι μὲν οὖν οἱ τοξόται εἶχόν τε τὰ βέλη 1
αὐτοῖς καὶ οἷοί τε ἦσαν χρῆσθαι, οἱ δὲ ἀντεῖχον·
(τοξευόμενοι γὰρ οἱ Αἰτωλοὶ ἄνθρωποι ψιλοὶ
ἀνεστέλλοντο·) ἐπειδὴ δὲ τοῦ τε τοξάρχου ἀπο-
θανόντος οὗτοι διεσκεδάσθησαν, καὶ αὐτοὶ ἐκε-
κμήκεσαν καὶ ἐπὶ πολὺ τῷ αὐτῷ πόνῳ ξυνεχόμε-
νοι, οἵ τε Αἰτωλοὶ ἐνέκειντο καὶ ἐσηκόντιζον, οὕτω
δὴ τραπόμενοι ἔφευγον, καὶ ἐσπίπτοντες ἔς τε
χαράδρας ἀνεκβάτους καὶ χωρία, ὧν οὐκ ἦσαν
ἔμπειροι, διεφθείροντο· καὶ γὰρ ὁ ἡγεμὼν αὐτοῖς
τῶν ὁδῶν Χρόμων ὁ Μεσσήνιος ἐτύγχανε τεθνη-
κώς. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ ἐσακοντίζοντες πολλοὺς μὲν 2
αὐτοῦ ἐν τῇ τροπῇ κατὰ πόδας αἱροῦντες, ἄν-
θρωποι ποδώκεις καὶ ψιλοί, διέφθειρον, τοὺς δὲ

ὅτε ... ἐπέκειντο. Cf. similes locos VII, 79, 5. II, 79, 6. — ὑπαγωγαί] ἀναχωρήσεις. Schol. Cf. ὑπάγειν IV, 127. et ibi Duk. — ἐν οἷς ἀμφοτέροις. Cf. Sal. Cat. 5: Inopia rei familiaris et conscientia scelerum, *quae utraque* his artibus auxerat. Similiter ἀμφότερα αὐτά post duo feminina VI, 72, 4. Cf. interpr. Liv. XLIV, 36. Zumpt. Gr. Lat. §. 377. extr. Rost. §. 100. adn. 9.

Cap. 98. §. 1. Οἱ τοξόται. Hos aut Cephalleniorum et Messeniorum (95, 2.) nonnullos, aut remiges navium Atheniensium videri fuisse explicat Arn. Illud haud dubie verisimilius est. — τὰ βέλη, sua tela, ea tela, quibus uti solent. — αὐτοῖς] μέχρι μὲν οὖν αὐτοῖς εἶχον οἱ τοξόται βέλη, ἀντὶ τοῦ οἱ τοξόται αὐτῶν. Schol. Cf. Matth. Gr. §. 389. Rost. §. 105. adn. 2. 3. Arn. hic et ad VIII, 38. Dativi pronominis αὐτός ita positi plurima exempla apud Thuc. reperiuntur. Cf. paulo post, I, 6, 3. II, 101, 5. Duk. hic et ad VII, 19. et 39. — οἱ δέ. Hunc usum verborum ὁ δέ in apodosi satis tuitus est Fritzsch. ad Luci. p. 47. Probat etiam Dobr. ad Herodotum nos remittens. Cf. adn. I, 11, 1. — ἀνεστέλλοντο, reprimebantur. Cf. ed. mai. hic et ad VI, 2. — οὗτοι ... αὐτοί. „Οὗτοι, sagittarii, αὐτοί, Atheniensium milites ceteri.“ KISTEM. — καὶ ἐπὶ πολύ. Καί Reiskius deleri voluit, et uncis inclusit Bekk., delevit Did. Cum καὶ μάλα, καὶ πάνυ similibusque tamen non male comparat Krueg. ad Dion. p. 274. Cf. Rost. Gr. §. 134. 5. e. α). — χαράδρας, torrentium alveos, vel fauces. Cf. adn. 25, 1. et 112, 6.

§. 2. Κατὰ πόδας αἱροῦντες. „Schol. συντόμως, i. e. illico, e vestigio .... Bredovius videtur ad celeritatem cursus horum hominum retulisse, quasi esset pedibus assecuti.“ HAACK. Rectius Schol. Cf. adn.

πλείους τῶν ὁδῶν ἁμαρτάνοντας καὶ ἐς τὴν ὕλην
ἐσφερομένους, ὅθεν διέξοδοι οὐκ ἦσαν, πῦρ κομι-
3 σάμενοι περιεπίμπρασαν. πᾶσά τε ἰδέα κατέστη
τῆς φυγῆς καὶ τοῦ ὀλέθρου τῷ στρατοπέδῳ τῶν
Ἀθηναίων, μόλις τε ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὸν
Οἰνεῶνα τῆς Λοκρίδος, ὅθενπερ καὶ ὡρμήθησαν,
4 οἱ περιγενόμενοι κατέφυγον. ἀπέθανον δὲ τῶν τε
ξυμμάχων πολλοὶ καὶ αὐτῶν Ἀθηναίων ὁπλῖται
περὶ εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατόν· τοσοῦτοι μὲν τὸ
πλῆθος καὶ ἡλικία ἡ αὐτή· οὗτοι βέλτιστοι δὴ
ἄνδρες ἐν τῷ πολέμῳ τῷδε ἐκ τῆς Ἀθηναίων
πόλεως διεφθάρησαν. ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ ἕτερος
5 στρατηγὸς Προκλῆς. τοὺς δὲ νεκροὺς ὑποσπόνδους
ἀνελόμενοι παρὰ τῶν Αἰτωλῶν καὶ ἀναχωρήσαν-
τες ἐς Ναύπακτον ὕστερον ἐς τὰς Ἀθήνας ταῖς
ναυσὶν ἐκομίσθησαν. Δημοσθένης δὲ περὶ Ναύ-
πακτον καὶ τὰ χωρία ταῦτα ὑπελείφθη τοῖς πε-
πραγμένοις φοβούμενος τοὺς Ἀθηναίους.

τῶν περὶ Σικελίαν Ἀθηναίων στόλος.

99. Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ οἱ περὶ
Σικελίαν Ἀθηναῖοι πλεύσαντες ἐς τὴν Λοκρίδα
ἐν ἀποβάσει τέ τινι τοὺς προςβοηθήσαντας Λο-

Cap. 98. §. 3. Τῷ στρατοπέδῳ Bekk. de Reiskii coniectura, „ut [dativus legitur] c. 83. init.“ DOBR. Vulgo τῶν στρατοπέδων, quem pluralem de uno exercitu frustra defendit Bernh. Synt. p. 63.

§. 4. Βέλτιστοι δή. D. I. E. m. Ar. Chr. Dan. δὴ βέλτιστοι. Malo δὲ δὴ βέλτ. vel δὲ βέλτιστοι δή. Haasius Lucubr. Thuc. p. 7. in vulgata interpunctionem post αὐτή tolli iubet. Qua sublata opus esse videtur audaciore Dobraei coniectura ἡλικία αὕτη βέλτιστοι.

IV, 126. — τὴν ὕλην. Articulo addito ad χαράδρας antea commemoratas videtur respici, quae fuerint saltuosae seu silvosae. Certe significatur silva illius regionis. — ἐσφερομένους. „Latine sit illatos, inferentes se, eo concedentes.“ BAU. Medium esse patrio sermone deceptus male affirmat Bloomf. in ed. 2. Ἐκφερομένους coniecit Bekk.

§. 3. Ἰδέα. Cf. adn. I, 109, 1. III, 81, 5. VII, 29, 5. — τὴν θάλασσαν καὶ τὸν Οἰνεῶνα. Cf. adn. 95, 3. et de genere adn. IV, 42, 4.

§. 4. Ἡλικία, i. e. νεότης. — οὗτοι cet. Cf. sd. — βέλτιστοι ἄνδρες. „Hoc dictum facit, ut classiarios hac occasione non ex sola classe τῶν θητῶν [ut plerumque, cf. VI, 43.] sumptos esse, sed nonnullos iuvenes ex honestioribus gentibus ortos ... ad militandum in hac expeditione permotos esse coniiciamus.“ ARN. Cf. adn. VIII, 24. et supra 16, 1.

§. 5. Τοῖς πεπραγμένοις φοβούμενος. Cf. Matth. Gr. §. 398. b. et de re c. 114.

Cap. 99. Περὶ Σικελίαν. In Sicilia et vicina Italia. — Λο-

κρῶν ἐκράτησαν, καὶ περιπόλιον αἱροῦσιν, ὃ ἦν ἐπὶ τῷ Ἄληκι ποταμῷ.

Αἰτωλοὶ πείθουσι Λακεδαιμονίους σφίσι ξυστρατεύειν ἐπὶ Ναύπακτον ἡγουμένου Εὐρυλόχου.

1 **100.** *Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους Αἰτωλοὶ προπέμψαντες πρότερον ἔς τε Κόρινθον καὶ ἐς Λακεδαίμονα πρέσβεις, Τόλοφόν τε τὸν Ὀφιονέα καὶ Βοριάδην τὸν Εὐρυτᾶνα καὶ Τίσανδρον τὸν Ἀπόδωτον, πείθουσιν, ὥςτε σφίσι πέμψαι στρατιὰν ἐπὶ Ναύπακτον διὰ τὴν τῶν Ἀθηναίων ἐπαγωγήν.*
2 *καὶ ἐξέπεμψαν Λακεδαιμόνιοι περὶ τὸ φθινόπωρον τριςχιλίους ὁπλίτας τῶν ξυμμάχων. τούτων ἦσαν πεντακόσιοι ἐξ Ἡρακλείας τῆς ἐν Τραχῖνι πόλεως τότε νεοκτίστου οὔσης· Σπαρτιάτης δ᾽ ἦρχεν Εὐρύλοχος τῆς στρατιᾶς, καὶ ξυνηκολού-*

Cap. **99.** *Ἄληκι.* It. Gr. vett. edd. *Ἄληκι*, fortasse recte. Nam ita Strab. (cf. adnot.) „Et in Dion. Perieg. p. 59. ed. Rob. Steph. v. 367. *ἐπὶ προχοῇσιν Ἄληκος.* Item in Conon. Narrat. V. apud Phot. in Biblioth. Priscian. quoque in metaphrasi v. 361. qua currit flumen Alecis. [Et hodie Alice.] Sed in edd. Antigoni Caryst. Mirab. c. 1. *Ἄληξ.*" DUK.

κρίδα. Cf. 86, 2. — *περιπόλιον.* „Castellum seu statio *τῶν περιπόλων* est. Cf. IV, 67. [ubi de *περιπόλοις* vid. adn.] VI, 45. VII, 48. [Kuhn. ad Poll. IX, 16.]" ARN. Infra c. 115. vocatur *Λοκρῶν φρούριον.* — *Ἄληκι ποτ.* Strab. p. 260: *τοῦ δὲ Ἄληκος ποταμοῦ, τοῦ διορίζοντος τὴν Ῥηγίνην ἀπὸ τῆς Λοκρίδος.* Cf. etiam sd. et adn. 103, 3.

Cap. **100.** §. 1. *Πρότερον*, id est, ut videtur, „priusquam Atheniensium expeditio in Aetoliam facta est. Inimicitiarum enim, quae inter Aetoliam et Naupactum erant, iam c. 94. mentio facta est, et una ex causis expeditionis Demosthenis haec fuit, ut fidelissimos Atheniensium socios ab aggressionibus inimicorum eo ipso tempore Peloponnesiorum auxilia, quibus illos destruerent, implorantium liberaret." ARN. — *ὥςτε.* Cf. II, 2, 4. 101. infra 102, 6. — *διὰ τὴν … ἐπαγωγήν*, i. e. propterea quod (Naupactii contra ipsos) adduxerant Athenienses, seu ad Aetoliam invadendam advocaverant. Ita recte Haack. Cf. 94, 3.

§. 2. *Τῶν ξυμμάχων.* Suis enim hominibus libenter parcebant. Ceterum de copiis Eurymachi cf. 107, 4. 109, 2. et ibi adnot. — *νεοκτίστου οὔσης.* Cf. c. 92. — *ξυνηκολούθουν αὐτῷ.* Fuisse eos *ἐφῃρημένους ἄρχειν* discimus ex c. 109. Atque „ex IV, 38: *αὐτὸς τρίτος ἐφῃρημένος ἄρχειν κατὰ νόμον* plerumque duos duces, qui post mortem superioris alter alteri in imperio succederent, quoties exercitus Lacedaemoniorum in bellum proficisceretur, constitutos esse apparet. Item tres viri nominantur, ut novae coloniae Heracleae praeessent, missi III, 92., idemque numerus IV, 132. V, 12. de Spartiatis ad imperium in Chalcidice suscipiendum missis redit." ARN. — *οἱ Σπαρτιᾶται.* De articulo cf. adn. 25, 1.

θουν αὐτῷ Μακάριος καὶ Μενεδαῖος οἱ Σπαρτιᾶται.

ὁ δὲ Λοκροῖς τοῖς Ὀζόλαις ἐπικηρυκεύεται περὶ διόδου ξυμπρασσόντων Ἀμφισσέων.

1 **101.** *ξυλλεγέντος δὲ τοῦ στρατεύματος ἐς Δελφούς, ἐπεκηρυκεύετο Εὐρύλοχος Λοκροῖς τοῖς Ὀζόλαις· διὰ τούτων γὰρ ἡ ὁδὸς ἦν ἐς Ναύπακτον, καὶ ἅμα τῶν Ἀθηναίων ἐβούλετο ἀποστῆσαι αὐτούς.*
2 *ξυνέπρασσον δὲ μάλιστα αὐτῷ τῶν Λοκρῶν Ἀμφισσῆς, διὰ τὸ τῶν Φωκέων ἔχθος δεδιότες· καὶ αὐτοὶ πρῶτον δόντες ὁμήρους καὶ τοὺς ἄλλους ἔπεισαν δοῦναι φοβουμένους τὸν ἐπιόντα στρατόν, πρῶτον μὲν οὖν τοὺς ὁμόρους αὐτοῖς Μυονέας, (ταύτῃ γὰρ δυςεςβολώτατος ἡ*

Cap. **100.** §. 2. *Μενεδαῖος.* Pro hoc *Μενέδατος* in omnibus libris mss. excepto Vat., ubi *Μενέδαιος.* Vulgatum ex c. 109., ubi tamen Cl. et Ven. rursus *Μενέδατος*, repositum est, et defenditur a Valck. ad Herodot. VI, 52. *Μενεδάιος* recte, ut videtur, restitui iubet Dind. in Steph. Thes.

Cap. **101.** §. 2. *Μὲν οὖν.* *Οὖν* om. C. E. Mosqu. m. Ar. Chr. Dan., et suspectum est Kruegero. Sed cf. adn.

Cap. **101.** §. 1. *Δελφούς.* Lacedaemoniis amicos. Cf. I, 112. 121. — *τῶν Ἀθηναίων … ἀποστῆσαι.* Cf. 95, 3.

§. 2. *Ἀμφισσῆς.* Horum quarto bello sacro notissimorum maximam et fortasse tunc solam fuisse Locrorum Ozolarum urbem (nam *κατὰ κώμας* hic populus habitabat) adnotat Bloomf. Cf. de ea Krus. Hell. II. 2. p. 161. sqq. et Leak. Graec. sept. II. p. 590. sqq. Sed etiamsi Stephanus in iis, quae deinde ex eo proferentur, aliquoties *πόλιν* negligentius pro *κώμῃ* dixerit, c. 102. certe aliae urbes Locrorum nominantur. — *διὰ τὸ … δεδιότες.* Haec brevitate obscuriora sunt. Amphissenses quum Phocenses sibi infensos metuerent, Lacedaemoniorum gratiam sibi conciliare studuisse existimari possunt. Vischer autem in Mus. Helv. I. p. 380. putat eos intelligentes se exercitui hostili resistere non posse metuisse, ne Phocenses hac occasione uterentur ad saeviendum in se. Alii aliter explicant. Cf. ed. mai. — *πρῶτον.* Cf. adn. I, 53, 2. — *μὲν οὖν.* Attende has particulas insolentius in medio ambitu verborum collocatas, qui usus frequentior est in simillimis *μὲν δή.* *Μὲν οὖν* ita leguntur etiam IV, 104, 5. et in Xen. Anab. IV, 7, 2., ubi *οὖν* nuper ex optimis libris receptum est. Cf. Soph. Oed. R. v. 499. — *Μυονέας.* „Vide Paus. VI, 19, 3. locum hunc citantem." WASS. Inde et e Steph. Byz. v. *Μυονία* scriptura constat. Quare apud eundem Steph. in v. *Μύων* pro vv. *οἱ πολίται Μύωνες, ὡς Θουκυδίδης τρίτῃ· λέγονται καὶ Μυωνεῖς* leg. *λέγ. καὶ Μυονεῖς, ὡς Θουκ. τρίτ.* Situs eorum depingitur a Paus. X, 38, 4. verbis *ἄνω μὲν ὑπὲρ Ἀμφίσσης πρὸς ἤπειρον Μυωνία, σταδίοις ἀπωτέρω τριάκοντα Ἀμφίσσης, … κεῖται δὲ πόλισμα ἐπὶ ὑψηλοῦ.* Cf. ibi Siebel. et hic Arn. atque Krus. Hell. II. 2. p. 169. Quum hic locus in confinio Locridis atque Phocidis situs esset, a Steph. in v. *Μυονία* Phocidi attributus est, sed in v. *Μύων* rectius, ut apud Thuc. et Paus., Locridi. — *δυςεςβολώτατος.* Cf. ad 89, 5. v. *βιαιότερον* adn.

Λοκρίς,) ἔπειτα Ἰπνέας καὶ Μεσσαπίους καὶ Τριταιέας καὶ Χαλαίους καὶ Τολοφωνίους καὶ Ἡσσίους καὶ Οἰανθέας. οὗτοι καὶ ξυνεστράτευον πάντες. Ὀλπαῖοι δὲ ὁμήρους μὲν ἔδοσαν, ἠκολούθουν δὲ οὔ· καὶ Ὑαῖοι οὐκ ἔδοσαν ὁμήρους, πρὶν αὐτῶν εἷλον κώμην Πόλιν ὄνομα ἔχουσαν.

ἔπειτα πορεύεται ἐς Ναύπακτον, ἣν Δημοσθένης περιποιεῖ·

102. *ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο πάντα, καὶ τοὺς* 1
ὁμήρους κατέθετο ἐς Κυτίνιον τὸ Δωρικόν, ἐχώρει τῷ στρατῷ ἐπὶ τὴν Ναύπακτον διὰ τῶν Λοκρῶν,

Μεσσαπίους. Gr. Ar. *Μεσαπίους*. Cf. adn.

Τριταιέας. D. I. *Τριτοιέους*. Laur. Vind. m. Ar. Chr. Dan. *Τριτοιέας*. Sed nihil ex his verum videtur. Cf. adn.

– *Ἰπνέας*. Eorum vicus *Ἴπνος*. Cf. Steph. Byz. *Μεσσαπίους*. Nomen aliunde non notum; neque enim huc spectant Messapii Italiae VII, 33. „*Μεταπίους* omnino legendum esse colligunt viri eruditi ex Steph. in v. *Χάλαιον* et ex Polyb. l. V. [c. 7. et 13.] Vid. Palmer. Graec. ant. p. 542.“ HUDS. „Hic tamen sententiam videtur mutasse. Vid. Graec. ant. 2.“ DUK. Et recte mutavit; nam Metapa in Aetolia ad Trichonidem paludem sita huc non pertinet, et apud Steph. in v. *Χάλαιον* singula paene nomina depravata sunt. — *Τριταιέας*. „*Τριταίους* Steph. Byz. in v. *Χάλαιον*. Verum secundum Steph. *Τριτειέας* potius ex voce *Τριτεία*.“ HUDS. Verba enim Stephani haec sunt: *Τρίτεια ... ὁ πολίτης Τριτειεύς. ἔστι καὶ ἄλλη μεταξὺ Φωκίδος καὶ Λοκρῶν τῶν Ὀζολῶν.* Et legitur apud Herodot. VIII, 33. accusativus *Τριτέας*, et Plin. H. N. IV, 3, 8. nominativus Tritea, a quibus scriptoribus Phocidi tribuitur, atque Tritaea est potius Achaiae urbis nomen apud Polyb. Strab. al. — *Χαλαίους*. Plin. l. d. §. 7: **Portus Chalaeon, a quo VII. M. pass. introrsus liberum oppidum Delphi.** Ab eo in Phocide collocatur, sed a Steph. Byz., ut a Thuc., in Locride. De situ cf. Krus. l. d. p. 170. sq. et Leak. l. d. p. 594. sq. Ulrichsio nunc est *ἡ σκάλα τῶν Σαλόνων*. It. Graec. I. p. 6. — *Τολοφωνίους*. Steph. Byz. *Τολοφών· πόλις Λοκρῶν τῶν Ὀζολῶν. τὸ ἐθνικὸν Τολοφώνιος.* Cf. Krus. p. 174. et Leak. pag. 620. — *Ἡσσίους*. Steph. Byz., *Ἡσσός· πόλις Λοκρίδος. τὸ ἐθνικὸν Ἥσσιος.* — *Οἰανθέας*. „Oppidum *Οἰάνθεια* Pausaniae [X, 38. 5. et Polybio], Stephano [et Plinio] *Οἰάνθη*.“ WASS. Ad mare e regione Aegirae, urbis Achaiae, sitam fuisse e Polyb. IV, 57. apparet, a quo Aetoliae urbs appellatur, quia tunc ab Aetolis possidebatur. Hodie Galaxidi (*τὸ Γαλαξίδι*) ei videtur respondere. Cf. Dodw. It. p. 130. (177). Krus. p. 168. Leak. p. 594. sq. — *Ὀλπαῖοι*. Non confundendi hi Locri cum Olpis vel Olpa castello Argivorum Amphilochiorum cap. 105. sqq., quocum confudit Steph. Byz., vel certe eius interpres. — *Ὑαῖοι*. Steph. Byz. *Ὑαία· πόλις Λοκρῶν Ὀζολῶν. τὸ ἐθνικὸν Ὑαῖος.* Cf. Leak. p. 619., qui p. 615. *Τλαῖοι* legi temere mavult.

Cap. **102**. §. 1. *Κυτίνιον*. Cf. I, 107. — *Οἰνεῶνος*. Cf. adn. 95, 3. — *Εὐπάλιον*. Cf. adn. 96, 2.

§. 2. *Μολύκριον*. Cf. sd. Aetoliae adnumerat Steph. Byz., sed apud Thuc. Locridis partem esse apparet, item apud Ptolem. — *αἱροῦσι*. Cf. Diod. XII, 60., qui in proximis de Acarnanibus falsa narrat.

§. 3. *Μετὰ τὰ ἐκ τῆς Αἰτωλίας*. Similiter IV, 81: *ἐς τὸν μετὰ τὰ ἐκ Σικελίας πόλεμον.* VIII, 2: *πρὸς τὴν ἐκ τῆς Σικελίας τῶν Ἀθηναίων μεγάλην κακοπραγίαν πάντες ἐπηρμένοι ἦσαν.* VI, 89: *ἐθεράπευον ὑμᾶς περὶ τὴν ἐκ Πύλου ξυμφοράν.* In quibus omnibus brevitas dicendi inest. De re cf. c. 97. sq. — *περὶ Ναύπακτον*. Cf. 98, 5. — *δείσας περὶ αὐτῆς*. Cf. adn. I, 60, 1. — *διὰ τὴν ... ἀναχώρησιν*. Cf. 94, 2. 3. 95, 1. 2.

§. 4. *Ἐπὶ τῶν νεῶν*, **in navibus (Atticis), quas secum habebat.** — *δεινόν*. Cf. adn. IV, 75, 1. — *ὀλίγων δὲ τῶν ἀμυνομένων*, **quum ii, qui urbem defendebant (praesidium eius efficiebant), pauci essent.** Non opus igitur Kruegeri coniectura *ἀμυνουμένων*.

καὶ πορευόμενος Οἰνεῶνα αἱρεῖ αὐτῶν καὶ Εὐπά-
2 *λιον· οὐ γὰρ προσεχώρησαν. γενόμενοι δ' ἐν τῇ Ναυπακτίᾳ, καὶ οἱ Αἰτωλοὶ ἅμα ἤδη προσβεβοηθηκότες, ἐδῄουν τὴν γῆν, καὶ τὸ προάστειον ἀτείχιστον ὂν εἷλον· ἐπί τε Μολύκριον ἐλθόντες, τὴν Κορινθίων μὲν ἀποικίαν, Ἀθηναίων δὲ ὑπήκοον,*
3 *αἱροῦσι. Δημοσθένης δὲ ὁ Ἀθηναῖος, (ἔτι γὰρ ἐτύγχανεν ὢν μετὰ τὰ ἐκ τῆς Αἰτωλίας περὶ Ναύπακτον,) προαισθόμενος τοῦ στρατοῦ καὶ δείσας περὶ αὐτῆς, ἐλθὼν πείθει Ἀκαρνᾶνας χαλεπῶς διὰ τὴν ἐκ τῆς Λευκάδος ἀναχώρησιν βοηθῆσαι*
4 *Ναυπάκτῳ. καὶ πέμπουσι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν νεῶν χιλίους ὁπλίτας, οἳ ἐσελθόντες περιεποίησαν τὸ χωρίον· δεινὸν γὰρ ἦν, μή, μεγάλου ὄντος τοῦ τείχους, ὀλίγων δὲ τῶν ἀμυνομένων, οὐκ*
5 *ἀντίσχωσιν. Εὐρύλοχος δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὡς ᾔσθοντο τὴν στρατιὰν ἐσεληλυθυῖαν, καὶ ἀδύνα-*

Εὐρύλοχος δ' ἐς τὴν Αἰτωλίαν ἀναχωρεῖ Ἀμπρακιώταις ξυστρατεύσων.

Cap. **102**. §. 2. *Μολύκριον* Cass. Aug. Ven. C. F. Pal. It. Vat. Reg. Gr. Mosqu. Vulgo et Bekk. *Μολύκρειον*, ut II, 84., sed alteri favet adiectivum *Μολυκρικός* II, 86. Hanc urbem a Strab. et Steph. *Μολύκρειαν* dici adnotat Huds. Sed apud Strab. p. 460. semel *Μολύκρεια* et semel *Μολυκρία*, et p. 451. iterum *Μολυκρία*. Ita etiam apud Steph. scribebatur, priusquam ibi scripturam mutasset Berkel. „Euphorion *Μολυκρίαν* scribit. *Μολυκρεία* Scylax p. 14. Polyb. V, [94, 7.] *ἐξοδεύσας εἰς Μολυκρίαν.* Molycria Plin. IV, 11. Cf. Ptolem. III, 15.“ WASS. *Μολυκρία* etiam Paus. IX, 31, 5.

τον ὂν τὴν πόλιν βίᾳ ἑλεῖν, ἀνεχώρησαν οὐκ ἐπὶ Πελοποννήσου, ἀλλ' ἐς τὴν Αἰολίδα τὴν νῦν καλουμένην Καλυδῶνα καὶ Πλευρῶνα καὶ ἐς τὰ ταύτῃ χωρία καὶ ἐς Πρόσχιον τῆς Αἰτωλίας. οἱ 6
γὰρ Ἀμπρακιῶται ἐλθόντες πρὸς αὐτοὺς πείθουσιν, ὥστε μετὰ σφῶν Ἄργει τε τῷ Ἀμφιλοχικῷ καὶ Ἀμφιλοχίᾳ τῇ ἄλλῃ ἐπιχειρῆσαι καὶ Ἀκαρνανίᾳ ἅμα, λέγοντες, ὅτι, ἢν τούτων κρατήσωσι, πᾶν τὸ ἠπειρωτικὸν Λακεδαιμονίοις ξύμμαχον καθεστήξει. καὶ ὁ μὲν Εὐρύλοχος πεισθεὶς καὶ 7
τοὺς Αἰτωλοὺς ἀφεὶς ἡσύχαζε τῷ στρατῷ περὶ τοὺς χώρους τούτους, ἕως τοῖς Ἀμπρακιώταις ἐκστρατευσαμένοις περὶ τὸ Ἄργος δέοι βοηθεῖν. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναίων ἐπ' Ἴνησσαν καὶ ἐς τὴν Λοκρίδα στρατεία.

103. Οἱ δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι τοῦ ἐπι- 1
γιγνομένου χειμῶνος ἐπελθόντες μετὰ τῶν Ἑλλήνων ξυμμάχων, καὶ ὅσοι Σικελῶν κατὰ κράτος ἀρχόμενοι ὑπὸ Συρακοσίων καὶ ξύμμαχοι ὄντες ἀποστάντες αὐτοῖς ἀπὸ Συρακοσίων ξυνεπολέμουν, ἐπ' Ἴνησσαν τὸ Σικελικὸν πόλισμα, οὗ

§. 5. *Τὴν Αἰολίδα.* Dubitatur, fueritne hoc vetustius nomen Calydonis, an, quae plerorumque, velut Krusii Hell. II. 2. p. 224. et 241., opinio est, regionis Calydonem et Pleuronem complectentis. Cf. ed. mai. Comment. et (ubi Goellerum refutavimus) Suppl. — *Καλυδῶνα καὶ Πλευρῶνα.* De situ harum urbium vid. Strab. p. 450. sq. et 459. Krus. Hell. II. 2. pag. 234—244. Leak. Graec. sept. I. p. 109. 117. sq. III. pag. 536. sq. — *Πρόσχιον.* De hoc vid. Strab. p. 451. Krus. l. d. p. 248. Leak. I. p. 119.

§. 6. *Ἠπειρωτικόν.* Rursus minore litera pinximus. Cf. adn. 94, 3. 95, 1. Fallitur igitur Wachsm. Antiqu. Gr. ed. 2. vol. I. p. 11.

§. 7. *Ἐκστρατευσαμένοις περὶ τὸ Ἄργος,* id est ἐκστρατευσαμένοις καὶ γενομένοις περὶ τὸ Ἄργ. Nisi forte περί cum βοηθεῖν iungere mavis. Ceterum cf. c. 105. init.

Cap. **103.** §. 1. *Τῶν Ἑλλήνων,* i. e. τῶν Σικελιωτῶν. — *ὅσοι Σικελῶν ... Συρακοσίων.* Cf. VI, 88, 4. *Κατὰ κράτος* hic est violenter. — *αὐτοῖς,* i. e. τοῖς Ἀθηναίοις. Traiectum cum ξυνεπολέμουν iungendum esse docet Haack. Bauer πρὸς αὐτούς valere voluerat. Utrumque coniungit Reiskius. — *Ἴνησσαν.* Eius cives Ἰνησσαῖοι VI, 94. „Inessaei sive Inessenses iidem sunt cum illis, qui Ciceroni in Verrinis ... Aetnenses dicuntur. Nam oppidum Aetna antea dictum fuit ... Ἴνησσα ... Vid. Cluv. Sic. pag. 122. 123." HUDS. „Abest, inquit Strabo p. 268., ἀπὸ τῆς Κατάνης σταδίους ὀγδοήκοντα, et πλησίον τῶν Κεντορίπων esse alibi [pag. 273.] narrat." WASS. — *τὸ Σικελικὸν πόλισμα.* Articulo praecipuum castellum Siculorum significari putat Arn. — *προσέβαλλον.* Insolentius cum ἐπί praepositione iunctum esse cognoscitur ex Matth. Gr. §. 402. b. et ibi adn.

§. 2. *Οἱ ἐκ τοῦ τειχίσματος,* i. e. οἱ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ἐπεξελθόντες.

§. 3. *Καικῖνον.* Danvillius non recte inter Cauloniam et Crotonem, ubi Carcinem (Corace) habet Plin. H. N. III, 10, 96., collocavit; nam fuisse in Locride docet Thuc. Sed ne Cluverii quidem sententia probari potest Caecinum et Halecem eundem censentis. Nam huius quoque nomen legimus c. 99., uni autem fluvio a Thuc. duo data esse nomina minime probabile est, quanquam Καικίνῃ separari Locridem ab agro Rhegino dicit Paus. VI, 6, 2. (cf. Ael. Var. Hist. VIII, 18., ubi Καικινός vocatur), quod idem de Halece affirmare Strabonem ad c. 99. vidimus. De Caecini nominis accentu cf. Goettl. Doctrin. accent. p. 203. Omnia autem verba κατὰ τὸν Καικ. ποτ. iunge cum ἐκράτησαν.

Cap. **104.** §. 1. *Δῆλον ἐκάθηραν.* „In insula Delo Apollini sacra nec parere fas fuit, nec mortuum sepelire. Hinc, quod mortui in ipsa sepulturae essent mandati, illa Deli κάθαρσις, quam non semel Athenienses procurarunt. Vid. Diod. Sic. l. XII. [c. 58.] et Strab. l. X. [p. 486.] De ritu vero Atheniensium in urbe lustranda vid. Meurs. Attic. Lect. l. IV. c. 23." HUDS. „Add. Spanhem. ad Callim. Hymn. in Del. v. 1. et 277." DUK. — *κατὰ χρησμὸν δή τινα,* scilicet secundum oraculum quoddam, oraculo quodam admoniti, ut dicebant, interpretantur Bloomf. in ed. 1. et Arn. De qua vi δή particulae cf. adn. 10, 6. Neque tamen certum est eam hic sic esse intelli-

τὴν ἀκρόπολιν Συρακόσιοι εἶχον, προσέβαλλον·
2 καὶ ὡς οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν, ἀπῄεσαν. ἐν δὲ τῇ ἀναχωρήσει ὑστέροις Ἀθηναίων τοῖς ξυμμάχοις ἀναχωροῦσιν ἐπιτίθενται οἱ ἐκ τοῦ τειχίσματος Συρακόσιοι, καὶ προσπεσόντες τρέπουσί τε μέρος τι τοῦ στρατοῦ καὶ ἀπέκτειναν οὐκ ὀλίγους.
3 καὶ μετὰ τοῦτο ἀπὸ τῶν νεῶν ὁ Λάχης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Λοκρίδα ἀποβάσεις τινὰς ποιησάμενοι κατὰ τὸν Καικῖνον ποταμὸν τοὺς προσβοηθοῦντας Λοκρῶν μετὰ Προξένου τοῦ Καπάτωνος ὡς τριακοσίους μάχῃ ἐκράτησαν, καὶ ὅπλα λαβόντες ἀπεχώρησαν.

Δήλου κάθαρσις μετὰ παρεκβάσεως

1 **104.** Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Δῆλον ἐκάθηραν Ἀθηναῖοι κατὰ χρησμὸν δή τινα. ἐκάθηρε

Cap. **103.** §. 1. *Προσέβαλλον.* Gr. D. I. E. Mosqu. et a man. sec. m. προσέβαλον, quod nescimus cur Bekk. receperit, quum, semel an saepius Athenienses impetum in locum fecerint, ex narratione non appareat. Arnoldus imperfectum servatum incipiebant aggredi interpretatur.

§. 3. *Καικῖνον.* Bekk. nunc *Καίκινον.* Cf. adn.

περὶ τῶν πάλαι Δηλίων, ὧν μάρτυς Ὅμηρος ἐν τοῖς ὕμνοις.

μὲν γὰρ καὶ Πεισίστρατος ὁ τύραννος πρότερον
αὐτήν, οὐχ ἅπασαν, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ
ἐφεωρᾶτο τῆς νήσου· τότε δὲ πᾶσα ἐκαθάρθη
τοιῷδε τρόπῳ. θῆκαι ὅσαι ἦσαν τεθνεώτων ἐν 2
Δήλῳ, πάσας ἀνεῖλον, καὶ τὸ λοιπὸν προεῖπον
μήτε ἐναποθνήσκειν ἐν τῇ νήσῳ μήτε ἐντίκτειν,
ἀλλ' ἐς τὴν Ῥήνειαν διακομίζεσθαι. (ἀπέχει δὲ
ἡ Ῥήνεια τῆς Δήλου οὕτως ὀλίγον, ὥςτε Πολυκράτης ὁ Σαμίων τύραννος, ἰσχύσας τινὰ χρόνον
ναυτικῷ, καὶ τῶν τε ἄλλων νήσων ἄρξας καὶ τὴν
Ῥήνειαν ἑλὼν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ
ἁλύσει δήσας πρὸς τὴν Δῆλον.) καὶ τὴν πεντετηρίδα τότε πρῶτον μετὰ τὴν κάθαρσιν ἐποίησαν
οἱ Ἀθηναῖοι τὰ Δήλια. ἦν δέ ποτε καὶ τὸ πάλαι 3
μεγάλη ξύνοδος ἐς τὴν Δῆλον τῶν Ἰώνων τε καὶ
περικτιόνων νησιωτῶν· ξύν τε γὰρ γυναιξὶ καὶ
παισὶν ἐθεώρουν, ὥςπερ νῦν ἐς τὰ Ἐφέσια Ἴωνες,

gendam. Cf. I, 24, 2. et ibi adn. atque hic Bloomf. in ed. 2. Omissa est certe a Diod., qui praeterea pestilentiae causa Deli lustrationem factam esse addit. — ἐκάθηρε ... Πεισίστρατος cet. Cf. Herodot. I, 64: τὴν νῆσον Δῆλον καθήρας, καθήρας δὲ ὧδε· ἐφ' ὅσον ἔποψις τοῦ ἱροῦ εἶχεν, ἐκ τούτου τοῦ χώρου παντὸς ἐξορύξας τοὺς νεκροὺς μετεφόρεεν ἐς ἄλλον χῶρον τῆς Δήλου. — τῆς νήσου cum remotiore ὅσον iunge. Cf. VII, 37: προςῆγε τῷ τείχει τῶν Ἀθηναίων, καθόσον πρὸς τὴν πόλιν αὐτοῦ ἑώρα, et ed. mai. Prol. 1. p. 299.

§. 2. Θῆκαι ὅσαι cet. Exemplum orationis simillimum Virgiliano: urbem quam statuo, vestra est. Cf. Matth. Gr. §. 474. Rost. §. 99. adn. 7. De re cf. I, 8. — ἐναποθνήσκειν. Antecedens dictum videtur pro consequenti; certe θάπτειν substituerunt Diod. et Strab. l. d. — μήτε ἐντίκτειν. Partu enim, ut funeribus, contaminari loca sacra veteres credebant. Cf. Bloomf. — οὕτως ὀλίγον. Quatuor stadia teste Strab. l. d. — Πολυκράτης cet. Cf. I, 13, 6. — τὴν πεντετηρίδα ... τὰ Δήλια. De Deliis cf. Poll. IX, 61. Boeckh. ad Corp. Inscript. I. p. 255., qui Thargelionis d. VI. et VII. ea celebrata arbitratur, Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 256. et quos hic citat et ibi et I. 1. p. 206. De forma orationis vid. Matth. Gr. §. 428. 5.

§. 3. Τὸ πάλαι. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 11, 9. — ξύνοδος ἐς ... Cf. adn. I, 96, 2. — περικτιόνων νησιωτῶν. Incolarum Cycladum. — ἐθεώρουν ... ἐς. „Θεωρεῖν hac significatione cum praep. εἰς dicit etiam Lucian. Timon. p. 152. [c. 50.] ex Aristoph. Vesp. 1183. Ludos spectatum venire interpretatur H. Steph... Cf. VIII, 10." DUK. Add. Bernh. Synt. p. 349. et de re adn. V, 18, 2. — τὰ Ἐφέσια. „Quae de

καὶ ἀγὼν ἐποιεῖτο αὐτόθι καὶ γυμνικὸς καὶ μου-
4 σικός, χορούς τε ἀνῆγον αἱ πόλεις. δηλοῖ δὲ μάλιστα Ὅμηρος, ὅτι τοιαῦτα ἦν, ἐν τοῖς ἔπεσι
τοῖςδε, ἅ ἐστιν ἐκ προοιμίου Ἀπόλλωνος·

ἄλλοτε Δήλῳ, Φοῖβε, μάλιστά γε θυμὸν ἐτέρφθης,
ἔνθα τοι ἑλκεχίτωνες Ἰάονες ἠγερέθονται
σὺν σφοῖσιν τεκέεσσι γυναιξί τε σὴν ἐς ἀγυιάν·
ἔνθα σε πυγμαχίῃ [τε] καὶ ὀρχηστυῖ καὶ ἀοιδῇ
μνησάμενοι τέρπουσιν, ὅταν καθέσωσιν ἀγῶνα.

5 ὅτι δὲ καὶ μουσικῆς ἀγὼν ἦν, καὶ ἀγωνιούμενοι
ἐφοίτων, ἐν τοῖςδε αὖ δηλοῖ, ἅ ἐστιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ προοιμίου. τὸν γὰρ Δηλιακὸν χορὸν τῶν

Cap. **104**. §. 4. Ἄλλοτε. In Thuc. codd. mss. et apud Bekk. ἀλλ' ὅτε, in Hom. edd. ἀλλὰ σύ.

Ἀγυιάν. In Cass. et Gr. ἄγυιαν, h. e. ἄγυιαν (vid. Goettl. Doctr. accent. p. 138. et Buttm. Gr. max. §. 34. adn. 4.), scribitur. Quod probandum esse ex vocali α in η non mutata apparet; nam terminationis υια oxytonae α longa est.

Πυγμαχίῃ τε. Τέ omittunt Cass. Aug. Cl. Ven. C. F. Pal. H. Reg. Bas. Gr. al., eamque omissionem, qua fit, ut καί in thesi insolentius producatur, legibus versus Homerici non contrariam esse disci potest ex Thiersch. Gr. §. 150. 5.

Ephesiis hic tradit Thuc., ea pluribus exsequitur Dion. Hal. Ant. IV, 25." DUK. Cf. Locell. ad Xenoph. Ephes. p. 132. Whitt. de Chio p. 24. al. in ed. mai. d. — ἀγὼν ... μουσικός. Athenienses haud facile dicere ἀγῶνας μουσικούς, sed μουσικῆς, affirmat Poll. Cf. praeter Steph. Thes. Mor. ad Isocr. Pan. c. 42. Stallb. ad Plat. Menex. c. 21. — ἀνῆγον, ducebant, sie führten auf. Cf. Spanhem. ad Callim. Del. v. 279. et hic Bloomf.

§. 4. Ὅμηρος. „Ex h. l. constat Thucydidem hymnum Apollinis, qui nunc quoque exstat, pro genuino foetu Homeri habuisse, [etsi] ex eo non confici potest eum idem de omnibus aliis, qui sub Homeri nomine circumferuntur, sensisse." DUK. Cf. Matth. Animadv. ad Hymn. Hom. p. 10. sqq. A nonnullis hic hymnus Cynaetho Chio tribuebatur, de quo cf. Bernh. Hist. lit. Graec. I. p. 233. — ἐκ προοιμίου Ἀπόλλωνος] ἐξ ὕμνου [Ἀπόλλωνος]· τοὺς γὰρ ὕμνους προοίμια ἐκάλουν. Schol. Etenim carmina ista non veri hymni, sed eo consilio composita videntur, ut maioribus carminibus decantandis iis praeluderetur. Vid. Wolf. Prolegom. ad Hom. p. CV. Matth. Animadv. in Hymn. Hom. p. 11. sqq. Welck. Mus. Rhen. Suppl. vol. I. p. 350. — ἄλλοτε cet. Cf. Homer. hymn. in Apoll. v. 145. sqq., ubi tamen complura aliter scripta leguntur atque in Thucydidis libris mss.

γυναικῶν ὑμνήσας ἐτελεύτα τοῦ ἐπαίνου ἐς τάδε τὰ ἔπη, ἐν οἷς καὶ ἑαυτοῦ ἐπεμνήσθη·

ἀλλ᾽ ἄγεθ᾽, ἱλήκοι μὲν Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξύν,
χαίρετε δ᾽ ὑμεῖς πᾶσαι. ἐμεῖο δὲ καὶ μετόπισθεν
μνήσασθ᾽, ὁππότε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
ἐνθάδ᾽ ἀνείρηται ταλαπείριος ἄλλος ἐπελθών,
„Ὦ κοῦραι, τίς δ᾽ ὔμμιν ἀνὴρ ἥδιστος ἀοιδῶν
ἐνθάδε πωλεῖται, καὶ τέῳ τέρπεσθε μάλιστα;“
ὑμεῖς δ᾽ εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνασθ᾽ εὐφήμως,
„Τυφλὸς ἀνήρ, οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἔνι παιπαλοέσσῃ.“

6 τοσαῦτα μὲν Ὅμηρος ἐτεκμηρίωσεν, ὅτι ἦν καὶ τὸ πάλαι μεγάλη ξύνοδος καὶ ἑορτὴ ἐν τῇ Δήλῳ· ὕστερον δὲ τοὺς μὲν χοροὺς οἱ νησιῶται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μεθ᾽ ἱερῶν ἔπεμπον, τὰ δὲ περὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ πλεῖστα κατελύθη ὑπὸ ξυμφορῶν, ὡς εἰκός, πρὶν δὴ οἱ Ἀθηναῖοι τότε τὸν ἀγῶνα ἐποίησαν καὶ ἱπποδρομίας, ὃ πρότερον οὐκ ἦν.

Ἀμπρακιῶται μὲν ἐπὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν ἐκστρατευσάμενοι

1 **105.** Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ χειμῶνος Ἀμπρακιῶται, ὥςπερ ὑποσχόμενοι Εὐρυλόχῳ τὴν στρατιὰν κατέσχον, ἐκστρατεύονται ἐπὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν τριςχιλίοις ὁπλίταις, καὶ ἐςβαλόντες ἐς τὴν

§. 5. *Ἐτελεύτα τοῦ ἐπαίνου ἐς τάδε τὰ ἔπη.* Cf. Soph. Oed. Col. v. 476: τὸ δ᾽ ἔνθεν ποῖ (i. e. ἐς τί) τελευτῆσαι με χρή. Praeterea de genitivo vid. adn. 59, 3., de ἐς praepos. adn. II, 51, 1. Ὁ ἔπαινος autem significat laudem choro Deliaco tributam, qua interpretatione concidit Ruhnkenii argumentatio ex his verbis Thucydidis aetate duos hymnos, quorum alter 178. versus priores complectens Delii Apollinis, alter Delphici laudes persequeretur, nondum in unum coaluisse colligentis in Ep. crit. p. 91. — *τυφλὸς ἀνήρ, οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἔνι.* De vi, quam Thucydidis et ipsius hymni, ad quem provocat, testimonia in quaestione de patria et rebus Homeri habeant, vide disputantes Nitzschium et Welckerum in Mus. Rhen. Suppl. vol. I. pag. 169. sqq., qui tamen p. 173. οἰκεῖ mire interpretatur.

§. 6. *Τοὺς μὲν χοροὺς ... ἔπεμπον.* Cf. Xen. Comment. Socr. III, 3, 12. — *μεθ᾽ ἱερῶν*, cum sacrificiis. — *καὶ τὰ πλεῖστα.* Port.: et cetera pleraque, ut ἄλλα in sententia lateat, quemadmodum in dicendi genere ad I, 116, 3. illustrato et similibus. Contra καί expunctum cupit Krueg.

Cap. **105.** sqq. Cf. Diod. XII, 60. — §. 1. *Ὥςπερ ... κατέσχον.* „Quemadmodum polliciti Eurylocho exercitum eius detinuerant, id est eam expeditionem suscipiunt, quam se suscepturos pollicendo ab Eurylocho impetraverant, ut cum suo exercitu [remaneret].“ HUDS. — *Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικόν.* Cf. adn. II, 68. — *τριςχιλίοις ὁπλίταις.* Mille tantum commemorat Diod. l. d. —

Ὄλπας τῆς Ἀργείας καταλαμβάνουσιν, Ἀκαρνᾶνες δὲ Ἀμφιλόχοις βοηθοῦσι, καὶ ἑκάτεροι ἄλλην βοήθειαν μεταπέμπονται.

Ἀργείαν καταλαμβάνουσιν Ὄλπας, τεῖχος ἐπὶ λόφου ἰσχυρὸν πρὸς τῇ θαλάσσῃ, ὅ ποτε Ἀκαρνᾶνες τειχισάμενοι κοινῷ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο· ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς Ἀργείων πόλεως ἐπιθαλασσίας

2 οὔσης πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους μάλιστα. οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες, οἱ μὲν ἐς Ἄργος ξυνεβοήθουν, οἱ δὲ τῆς Ἀμφιλοχίας ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ, ὃ Κρῆναι καλεῖται, φυλάσσοντες τοὺς μετὰ Εὐρυλόχου Πε-

Ὄλπας. Plerumque plurali numero, sed ter, 107, 3. 111. 113., singulari effertur, sicut *Πλάταια* et *Πλαταιαί* (cf. adn. II, 7.), *Ἰδομένη* et *Ἰδόμεναι* (cf. adn. c. 112.), *Κεγχρειά* et *Κεγχρειαί* (adn. IV, 42.) et apud alios scriptores Tarsi, Issi aliarumque urbium nomina modo in singulari, modo in plurali leguntur. Situm Olparum Thucydides ipse depingit. Prope Arabo seu Arápi fuisse docent Krus. Hell. II. 2. pag. 333. et Leak. Graec. sept. IV. pag. 250. sq. — *ποτὲ* de temporibus bello Pelop. antiquioribus agi docet. Quaeritur autem, utrum cum solo *τειχισάμενοι* an simul cum altero verbo cohaereat. — *κοινῷ δικαστηρίῳ ἐχρῶντο.* Communem Acarnanum et Amphilochorum conventum intelligit Krus. l. d., cui favet testimonium Stephani Byz. in v. *Ὄλπαι* et situs loci; at hoc si vellet dicere Thucydides, *σφίσιν αὐτοῖς καὶ τοῖς Ἀμφιλόχοις* ei videntur addenda fuisse. Quare *κοινῷ* ad varias parvas civitates, in quas Acarnania divisa fuerit, referri vult Bloomf. in ed. 1. Et *τὸ κοινὸν τῶν Ἀκαρνάνων* commemoratur a Xen. Hell. IV, 6, 4.; cf. adn. infra IV, 49.; sed eorum communis iudicii (Bundesgericht) sedem fuisse in agro Argivo non est probabile. Cum Krusio quidem ideo consentit Vischer in Mus. Helv. I. p. 383., quia Acarnanum et Amphilochorum unam civitatem fuisse ex II, 68. appareat. Sed etiam postquam hi illis se dediderunt, separatim utrosque nominari ex III, 115. et aliunde apparet. Aliam horum verborum explicationem vide in Wachsm. Ant. Gr. I. 1. p. 116. — *ἐπιθαλασσίας οὔσης.* Ex palude Armyró haec explananda putat Leak. l. d. IV. p. 244. sq. Urquhardt autem Indol. orient. I. pag. 94. urbem non ad ipsam oram maritimam, sed in vicinia sinus Ambracii sitam recte *ἐπιθαλάσσιον* vocari posse censet.

§. 2. *Οἱ Ἀκαρνᾶνες, οἱ μέν.* Cf. adn. IV, 71, 1. — *Κρῆναι.* Situs huius loci ex iis, quae 106, 3. leguntur, cognoscitur, unde in via usitata ex Acarnania per Amphilochiam Olpas et Ambraciam ferenti haud procul a Thyamo monte fuisse discimus. „Secundum nomen suum Crenae ad ipsas radices collium, ubi fontes erumpunt, videntur fuisse. Quare eas aliquantum introrsus, ad orientem ab Argo Amphilochio, ubi ima collium sunt, spectasse probabile est.“ ARN., qui a Krusio Argos in media terra contra testimonium Thucydidis, Crenas ad litus collocante situs horum locorum inversos esse addit. Krusium secutus est Kiepert. Etiam Leakius Crenas parum recte prope Armyró collocasse existimandus est IV. p. 251. De tota hac regione sinus Ambracii tabulam a Wolfio delineatam et quae ab eodem disputata sint in Comment. societ. geogr. III. 1. p. 77. conferri iubet Arn. in ed. 2. — *φυλάσσοντες τοὺς ... Πελοπ., μή.* De attractione cf. adn. II, 21, 1.

λοποννησίους, μὴ λάθωσι πρὸς τοὺς Ἀμπρακιώ-
τας διελθόντες, ἐστρατοπεδεύσαντο. πέμπουσι δὲ 3
καὶ ἐπὶ Δημοσθένην τὸν ἐς τὴν Αἰτωλίαν Ἀθη-
ναίων στρατηγήσαντα, ὅπως σφίσιν ἡγεμὼν γίγνη-
ται, καὶ ἐπὶ τὰς εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων, αἳ ἔτυχον
περὶ Πελοπόννησον οὖσαι, ὧν ἦρχεν Ἀριστοτέλης
τε ὁ Τιμοκράτους καὶ Ἱεροφῶν ὁ Ἀντιμνήστου.
ἀπέστειλαν δὲ καὶ ἄγγελον οἱ περὶ τὰς Ὄλπας 4
Ἀμπρακιῶται ἐς τὴν πόλιν κελεύοντες σφίσι βοη-
θεῖν πανδημεί, δεδιότες, μὴ οἱ μετ' Εὐρυλόχου
οὐ δύνωνται διελθεῖν τοὺς Ἀκαρνᾶνας, καὶ σφί-
σιν ἢ μονωθεῖσιν ἡ μάχη γένηται, ἢ ἀναχωρεῖν
βουλομένοις οὐκ ᾖ ἀσφαλές. **106.** οἱ μὲν οὖν μετ' 1
Εὐρυλόχου Πελοποννήσιοι ὡς ᾔσθοντο τοὺς ἐν
Ὄλπαις Ἀμπρακιώτας ἥκοντας, ἄραντες ἐκ τοῦ
Προσχίου ἐβοήθουν κατὰ τάχος. καὶ διαβάντες
τὸν Ἀχελῷον ἐχώρουν δι' Ἀκαρνανίας οὔσης ἐρή-
μου διὰ τὴν ἐς Ἄργος βοήθειαν, ἐν δεξιᾷ μὲν
ἔχοντες τὴν Στρατίων πόλιν καὶ τὴν φρου-
ρὰν αὐτῶν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν ἄλλην Ἀκαρνα-
νίαν. καὶ διελθόντες τὴν Στρατίων γῆν ἐχώρουν 2
διὰ τῆς Φυτίας, καὶ αὖθις Μεδεῶνος παρ' ἔσχατα,

Εὐρύλοχος μὲν οὖν τὴν Ἀκαρνανίαν διελθὼν προσμίγνυσι τοῖς ἐν Ὄλπαις Ἀμπρακιώταις.

§. 3. *Ἐς τὴν Αἰτωλίαν.* Cf. c. 96. sq. — *Ἀριστοτέλης.* Pater Charmidis Hermocopidae. Cf. Droys. Mus. Rhen. IV. 1. p. 29. Postea unus ex triginta tyrannis secundum Rosch. Vit. Thuc. p. 416.

§. 4. *Τὴν πόλιν.* Ambraciam.

Cap. **106.** §. 1. *Τοὺς ἐν Ὄλπαις ... ἥκοντας,* i. e. eos Ambraciotas, qui apud Olpas erant, illuc (Olpas) venisse. „Interpres: Ambraciotas, qui apud Olpas erant, venire. Sed non apparet eos ab Olpis discessisse; nam et mox [cap. extr.] dicit: *καὶ προςέμιξαν (οἱ Πελοπ.) τοῖς ἐν Ὄλπαις Ἀμπρακιώταις.*" DUK. Et *ἥκειν* est venisse, adesse. — *Προσχίου.* Vid. 102, 5. — *Ἀχελῷον.* Finem Aetoliae et Acarnaniae. Cf. Strab. p. 449. extr. Quem fluvium postquam traiecerunt, sursum ad eum profecti esse putandi sunt; nam Stratus, de qua cf. II, 80, 8., ad dextram relicta ad ipsum fluvium sita erat. Vid. II, 102, 2.

§. 2. *Φυτίας.* „Eadem urbs est, quae Polybio *Φουτεῖαι* pluraliter vocatur." HUDS. Steph. Byz. *Φοιτίαι, πόλις Ἀκαρνανίας ... λέγεται καὶ Φοίτιον.* Apud Polyb. in cod. Vat. *Φοιτίαι* et *Φυτεῖαι* legitur. Vid. IV, 62. cum adn. Schweigh. Gentile *Φοιτιάν* in inscript. apud Leak. IV. p. 26. Quare *οι* pro *υ* apud Thuc. reponi vult Boeckh. Corp. Inscr. II. p. 3. De situ falli Krusium Hell. II. 2. pag. 340. sq. docuimus in ed. mai. Apud Portam fuisse putat

ἔπειτα διὰ Λιμναίας· καὶ ἐπέβησαν τῆς Ἀγραίων,
3 οὐκέτι Ἀκαρνανίας, φιλίας δὲ σφίσι. λαβόμενοι
δὲ τοῦ Θυάμου ὄρους, ὅ ἐστιν ἀγροῖκον, ἐχώρουν
δι' αὐτοῦ, καὶ κατέβησαν ἐς τὴν Ἀργείαν νυκτὸς
ἤδη, καὶ διεξελθόντες μεταξὺ τῆς τε Ἀργείων
πόλεως καὶ τῆς ἐπὶ Κρήναις Ἀκαρνάνων φυλακῆς
ἔλαθον, καὶ προςέμιξαν τοῖς ἐν Ὄλπαις Ἀμπρα-
1 κιώταις. **107.** γενόμενοι δὲ ἀθρόοι ἅμα τῇ ἡμέρᾳ
καθίζουσιν ἐπὶ τὴν Μητρόπολιν καλουμένην, καὶ

Ἀθηναίων δὲ Ἀκαρνᾶσι βοηθησάν-

Leak. III. p. 575., sed Urquhardtio Porta est metropolis. A Strato certe aut in occidentem aut in septentrionem spectasse ob iter Eurylochi censenda est. — *αὖθις,* postea, deinde. Cf. V, 36. VII, 42. Ind. Xen. Anab. — *Μεδεῶνος.* „Medionem scribit Liv. [XXXVI, 11., ubi cf. Sigon.]" HUDS. *Μεδίων* etiam Steph. ex Polyb. Distinguenda Medeon Labeatidis terrae, de qua vid. Drakenb. ad Liv. XLIV, 23. De Acarnaniae urbis situ cf. Krus. l. d. p. 341. Leak. III. p. 575. — *παρ' ἔσχατα,* prope extremos fines. Cf. *ἐπ' ἔσχατα* VIII, 95. — *Λιμναίας.* Cf. II, 80, 8. et ibi adn. — *τῆς Ἀγραίων.* Cf. II, 102, 2. et ibi adnot. Ob haec Od. Mueller quidem ad tab. Graec. sept. pag. 26. tractum Agraeae inter Limnaeam Acarnaniae et Argivum agrum interiacentem ad mare usque pertinuisse sumit; eumque secutus est Kiepert. Quod si verum esset, II, 80., ubi Cnemus Ambracia per agrum Argivum Limnaeam dicitur profectus esse, exiguus ille tractus Agraeae silentio praeteritus esse existimandus esset. Sed Acarnanes et Amphilochos arcta societate iunctos (cf. II, 68.) ad mare, ubi Atheniensium ope validissimi erant, agros suos exiguo Agraeorum tractu separari passos esse per se non est verisimile. Atque ab Agraeis Ambraciotarum et Peloponnesiorum amicis Acarnanes Amphilochis auxilio profecti (105, 2.) transitu prohibiti essent, si hoc unum iter iis esset. Quare proximam viam a Limnaea statim per agrum Argivum duxisse, sed Eurylochum, quo Argos Amphilochium et Acarnanes, qui Crenis eum exspectabant, vitaret, ad dextram conversum longiore quidem, sed tutiore itinere in Amphilochiam irrupisse iam olim suspicati sumus. Contra quae motae a Goellero dubitationes nullae sunt, si viam a Limnaea per Crenas Olpas et Ambraciam ferentem a via Argos ferenti distinxeris. In Olparum viciniam spectasse agrum Agraeorum ex 111, 4. discimus. — *οὐκέτι Ἀκαρνανίας,* i. e. quae non iam, ut superiora loca, Acarnaniae pars erat. Agraei enim *ἔθνος πλησίον Ἀκαρνάνων* vocantur a Steph., et a Strab. p. 449. adnumerantur Aetolis.

§. 3. *Λαβόμενοι.* Cf. adn. 24, 2. — *Θυάμου ὄρους.* Spartonoros (s. Sparto-vuni) nunc esse, cui continens sit Macrinoros, docent Krus. l. d. pag. 302. et Leak. IV. p. 251. — *Ἀγροῖκον,* i. e. *ἔρημον* (II, 98.), *ἀγεώργητον.* *Ἀγραϊκόν* coniecit Muell. ad tab. Graec. sept. p. 26., quod commendat Hofm. — *τῆς τε Ἀργείων ... φυλακῆς.* De Argorum situ cf. adn. 105, 1. et adn. II, 68., de Crenarum adn. 105, 2. — *προςέμιξαν.* Ut *ξυμμῖξαι* 10, 1.

Cap. **107.** §. 1. *Μητρόπολιν.* Olparum collis partem fuisse statuunt Krus. l. d. pag. 334. et

των, καὶ Δημοσθένους τῶν πάντων ἡγεμόνος αἱρεθέντος, γίγνεται μάχη. τάξις ἑκατέρων.

στρατόπεδον ἐποιήσαντο. Ἀθηναῖοι δὲ ταῖς εἴκοσι
ναυσὶν οὐ πολλῷ ὕστερον παραγίγνονται ἐς τὸν
Ἀμπρακικὸν [κόλπον] βοηθοῦντες τοῖς Ἀργείοις,
καὶ Δημοσθένης Μεσσηνίων μὲν ἔχων διακοσίους
ὁπλίτας, ἑξήκοντα δὲ τοξότας Ἀθηναίων. καὶ αἱ 2
μὲν νῆες περὶ τὰς Ὄλπας τὸν λόφον ἐκ θαλάσ-
σης ἐφώρμουν· οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφιλόχων
ὀλίγοι (οἱ γὰρ πλείους ὑπὸ Ἀμπρακιωτῶν βίᾳ
κατείχοντο) ἐς τὸ Ἄργος ἤδη ξυνεληλυθότες πα-
ρεσκευάζοντο ὡς μαχούμενοι τοῖς ἐναντίοις, καὶ
ἡγεμόνα τοῦ παντὸς ξυμμαχικοῦ αἱροῦνται Δη-
μοσθένη μετὰ τῶν σφετέρων στρατηγῶν. ὁ δὲ 3
προσαγαγὼν ἐγγὺς τῆς Ὄλπης ἐστρατοπεδεύσατο·
χαράδρα δ' αὐτοὺς μεγάλη διεῖργε. καὶ ἡμέρας

Cap. **107**. §. 1. *Ἀμπρακικόν.* Vulgo additum *κόλπον* om. in Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. H. Reg. Reliqua huius ellipsis exempla Thucydidea huic quidem non prorsus paria sunt, quia et traiiciendi verbum additum est, ut VI, 34, 4. *περαιωθῆναι τὸν Ἰόνιον* (ubi similia aliorum scriptorum comparavimus in ed. mai.), VI, 30, 1. 104. VII, 33., ita ut haec ellipsis magis ad Rost. Gr. §. 139. 4. quam ad §. 98, 5. pertinere videatur, et quia in omnibus illis *ὁ Ἰόνιος* legitur, apud quod vocabulum *πόντος* magis quam *κόλπος* omissum existimari posset, nisi huic ellipsi faverent loci I, 24. II, 97. Sed nec temere *κόλπον* hic in optimis libris interire potuisse nobis videtur, et *πόντος* certe etiam non additis navigandi vel traiiciendi verbis apud *ὁ Αἰγαῖος, Ἰόνιος*, similia nomina omitti apparet ex exemplis *ὑπερηχοῦντες τὸν Αἰγαῖον* Aristid. I. p. 123., *τί σοι λέγοιμ' ἂν τὰς ἐν Αἰγαίῳ φθοράς* Eur. Hel. v. 766. (772.), iisque, quae colligit Dorv. ad Char. p. 533. Nec minus Latine Aegaeum, Icarium, similia dicuntur, ut Hor. Carm. II, 16, 2. III, 7, 21. Saepe sic scribunt Byzantii, ut Laonicus Chalc. ter p. 185. ed. Bekk. et sqq. aliquoties *τὸν Ἰόνιον* ibi quoque dixit, ubi de sinu, non de mari Ionio agi liquet.

Arn., sed ille certe falso argumentatur. Cf. ed. mai. Eum locum, quo *κοινῷ δικαστηρίῳ* utebantur, *Μητρόπολιν* nominari potuisse quidem suspicere, sed a Thucydide, qui Eurylochum cum Ambraciotis apud Olpas collocatis se coniunxisse, et postridie mane ambos in Metropoli consedisse narrat, uterque locus distinguitur, quanquam alterum alteri proximum fuisse apparet. De Metropoli add. Bloomf. in ed. 2., qui Metropoli verticem australem eius collis, qui hodie Maurovuni appelletur, occupatum esse coniicit. Alia est Metropolis Polyb. IV, 64. Cf. Leak. III. p. 511. et 576. — *ταῖς εἴκοσι ναυσίν.* Cf. 105, 3.

§. 2. *Περὶ τὰς Ὄλπας τὸν λόφον.* In hoc colle castellum eiusdem nominis fuit. Vid. 105, 1. Prope collem autem (in parvo sinu Catafórno? cf. Leak.) Athenienses stationem ceperunt. — *βίᾳ κατείχοντο.* Quia Ambraciotae eorum fines transgressi usque ad Olpas processerant.

§. 3. *Τῆς Ὄλπης.* Cf. adn. 105, 1. — *χαράδρα.* „Alveum

μὲν πέντε ἡσύχαζον, τῇ δὲ ἕκτῃ ἐτάσσοντο ἀμ-
φότεροι ὡς ἐς μάχην. καὶ μεῖζον γὰρ ἐγένετο
καὶ περιέσχε τὸ τῶν Πελοποννησίων στρατόπεδον,
ὁ Δημοσθένης δείσας, μὴ κυκλωθῇ, λοχίζει ἐς
ὁδόν τινα κοίλην καὶ λοχμώδη ὁπλίτας καὶ ψι-
λούς, ξυναμφοτέρους ἐς τετρακοσίους, ὅπως κατὰ
τὸ ὑπερέχον τῶν ἐναντίων ἐν τῇ ξυνόδῳ αὐτῇ
4 ἐξαναστάντες οὗτοι κατὰ νώτου γίγνωνται. ἐπεὶ
δὲ παρεσκεύαστο ἀμφοτέροις, ᾖεσαν ἐς χεῖρας.
Δημοσθένης μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων μετὰ
Μεσσηνίων καὶ Ἀθηναίων ὀλίγων· τὸ δὲ ἄλλο
Ἀκαρνᾶνες ὡς ἕκαστοι τεταγμένοι ἐπεῖχον καὶ
Ἀμφιλόχων οἱ παρόντες ἀκοντισταί· Πελοποννή-
σιοι δὲ καὶ Ἀμπρακιῶται ἀναμὶξ τεταγμένοι πλὴν
Μαντινέων· οὗτοι δὲ ἐν τῷ εὐωνύμῳ μᾶλλον καὶ
οὐ τὸ κέρας ἄκρον ἔχοντες ἀθρόοι ἦσαν· ἀλλ'
Εὐρύλοχος ἔσχατον εἶχε τὸ εὐώνυμον καὶ οἱ
μετ' αὐτοῦ κατὰ Μεσσηνίους καὶ Δημοσθένην.
1 **108.** ὡς δ' ἐν χερσὶν ἤδη ὄντες περιέσχον τῷ
κέρᾳ οἱ Πελοποννήσιοι καὶ ἐκυκλοῦντο τὸ δεξιὸν
τῶν ἐναντίων, οἱ ἐκ τῆς ἐνέδρας Ἀκαρνᾶνες ἐπι-
γενόμενοι αὐτοῖς κατὰ νώτου προσπίπτουσί τε

τὸ Εὐρυλόχου στράτευμα νικᾶται, καὶ ἐς Ὄλπας καταφεύγει.

§. 3. *Νώτου.* In optimis libris male *νῶτον.* Cf. Duk. et Kuehn. Gr. in us. schol. §. 292. I.

torrentis in mare defluentis ... esse probabile est." ARN. Cf. adn. 25, 1. Septentrionalem eorum torrentium, qui stagnum Arápi intrent, esse vult Leak. l. d. p. 251. — *καὶ ... γάρ.* Cf. adn. 70, 3. — *περιέσχε.* Sic iterum c. 108. et V, 71., paulo post *ὑπερέχειν*, apud Polyaen. *ὑπερφαλαγγεῖν*, „qui hoc strategema describit III, 1, 2." BLOOMF. — *λοχίζει*, in insidiis collocat. Cf. Steph. Thes. — *κατὰ τὸ ὑπερέχον τῶν ἐναντίων*, ab ea parte, qua hostes ultra ipsos porrigerentur.

§. 4. *Παρεσκεύαστο.* Cf. adn. I, 46, 1. — *ἄλλο.* Pro proprio *ἕτερον* dictum adnota. Cf. V, 23. VI, 67. An simul mediam aciem complectitur? Cf. I, 48, 3. adn. — *ὡς ἕκαστοι*, i. e. sic, ut singuli populi vel pagi, ex quibus constabant, discernerentur. Cf. adn. I, 3, 4. — *ἐπεῖχον.* Cf. adn. I, 48, 3. — *Μαντινέων.* Hi ne cui propter VII, 57, 9. mercenarii videantur, obstant ea, quae 109, 2. leguntur, ubi vid. adn. — *οἱ μετ' αὐτοῦ. Οἱ ἐξ Ἡρακλείας* et sociorum ab Eurylocho secundum 100, 2. adductorum alii, si qui erant, praeter Peloponnesios.

Cap. **108**. §. 1. *Τῷ κέρᾳ*, i. e. *τῷ ἑαυτῶν εὐωνύμῳ κέρᾳ.*

καὶ τρέπουσιν, ὥςτε μήτε ἐς ἀλκὴν ὑπομεῖναι,
φοβηθέντας τε ἐς φυγὴν καὶ τὸ πλέον τοῦ στρα-
τεύματος καταστῆσαι· ἐπειδὴ γὰρ εἶδον τὸ κατ'
Εὐρύλοχον καὶ ὃ κράτιστον ἦν διαφθειρόμενον,
πολλῷ μᾶλλον ἐφοβοῦντο. καὶ οἱ Μεσσήνιοι ὄν-
τες ταύτῃ μετὰ τοῦ Δημοσθένους τὸ πολὺ τοῦ
ἔργου ἐξῆλθον. οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται καὶ οἱ κατὰ 2
τὸ δεξιὸν κέρας ἐνίκων τὸ καθ' ἑαυτοὺς καὶ πρὸς
τὸ Ἄργος ἀπεδίωξαν· καὶ γὰρ μαχιμώτατοι τῶν
περὶ ἐκεῖνα τὰ χωρία τυγχάνουσιν ὄντες. ἐπανα- 3
χωροῦντες δὲ ὡς ἑώρων τὸ πλέον νενικημένον,
καὶ οἱ ἄλλοι Ἀκαρνᾶνες σφίσι προσέκειντο, χαλε-
πῶς διεσώζοντο ἐς τὰς Ὄλπας, καὶ πολλοὶ ἀπέ-
θανον αὐτῶν ἀτάκτως καὶ οὐδενὶ κόσμῳ προς-
πίπτοντες πλὴν Μαντινέων· οὗτοι δὲ μάλιστα
ξυντεταγμένοι παντὸς τοῦ στρατοῦ ἀνεχώρησαν.
καὶ ἡ μὲν μάχη ἐτελεύτα ἐς ὀψέ. **109.** Μενε- 1
δαῖος δὲ τῇ ὑστεραίᾳ Εὐρυλόχου τεθνεῶτος καὶ

ὕστερον δὲ Δημοσθένης

Cap. **108.** §. 3. Ἀτάκτως. It. Vat. H. ἀφυλάκτως, fortasse quia ουδενὶ κόσμῳ fere idem atque ἀτάκτως valent. Cf. adnot. II, 11, 8. 52, 2. At „ἀτάκτως et οὐδενὶ κόσμῳ recte coniunguntur, ut contra κόσμῳ καὶ τάξει IV, 126. et τὸ κόσμιον καὶ εὔτακτον apud Herodi. II, 4.“ DUK.

Ἐς ὀψέ Cass. Cl. C. F. Bas. Gr. Laur. D. I. al. Vulgo et Bekk. ἕως ὀψέ. „Ἐς ὀψέ rursus dicit Thucyd. VIII, 23. [ut ἐς cum aliis adverbiis alibi, cf. adnot. I, 129, 3.] idque hic non reiiciendum puto propter verbum ἐτελεύτα, quod saepissime cum praepositione εἰς iun-

— ἐς ἀλκὴν ὑπομεῖναι. Similiter ἐς χεῖρας ὑπομεῖναι V, 72, 4., ἐς χεῖρας δέχεσθαι Xen. Hell. II, 4, 34. Anab. IV, 3, 31., ἐς χεῖρας συμμῖξαι apud Arri. et al. In qualibus inest emphasis. — τὸ κατ' Εὐρύλοχον, exercitus partem apud Eurylochum collocatam, τοὺς μετ' Εὐρυλόχου. — οἱ Μεσσήνιοι ὄντες. Οἱ Μεσσ. οἱ ὄντες bene coniicit Dobr. — ἐξῆλθον, exsecuti sunt, perfecerunt, ut I, 70, 7. Vulgatum ἐπεξῆλθον melioribus libris contrarium frustra restitui volunt Bloomf. et Haas. Diluc. Thucyd. p. 100.

§. 2. Ἀπεδίωξαν. In ἀπό notio ex loco pugnae s. ex campo potest inesse. Ἐπεδίωξαν scribendum censent Bloomf. in ed. 1., cui nunc haec mutatio non necessaria videtur, et Haas. l. d. p. 62., hic, quia ἀποδιώκειν apud Thuc. nusquam legatur nisi aliquoties in paucis depravatis libris. At in omnibus exstat VI, 102, 3.

§. 3. Σφίσι. Cf. adn. I, 20, 1. — ἀτάκτως καὶ οὐδενὶ κόσμῳ. Cf. sd. — προςπίπτοντες, irruentes (Olpas); usitatius ἐςπίπτοντες. Προπίπτοντες non recte coniicit Bloomf. in ed. 2.

Μακαρίου αὐτὸς παρειληφὼς τὴν ἀρχὴν καὶ ἀπο-
ρῶν, μεγάλης ἥσσης γεγενημένης, ὅτῳ τρόπῳ ἢ
μένων πολιορκήσεται ἔκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης
ταῖς Ἀττικαῖς ναυσὶν ἀποκεκλημένος, ἢ καὶ ἀνα-
χωρῶν διασωθήσεται, προςφέρει λόγον περὶ σπον-
δῶν καὶ ἀναχωρήσεως Δημοσθένει καὶ τοῖς Ἀκαρ-
νάνων στρατηγοῖς καὶ περὶ νεκρῶν ἅμα ἀναιρέ-
2 σεως. οἱ δὲ νεκροὺς μὲν ἀπέδοσαν, καὶ τροπαῖον
αὐτοὶ ἔστησαν, καὶ τοὺς ἑαυτῶν τριακοσίους μά-
λιστα ἀποθανόντας ἀνείλοντο· ἀναχώρησιν δὲ ἐκ
μὲν τοῦ προφανοῦς οὐκ ἐσπείσαντο ἅπασι, κρύφα
δὲ Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατήγων Ἀκαρνά-
νων σπένδονται Μαντινεῦσι, καὶ Μενεδαίῳ καὶ
τοῖς ἄλλοις ἄρχουσι τῶν Πελοποννησίων καὶ ὅσοι
αὐτῶν ἦσαν ἀξιολογώτατοι ἀποχωρεῖν κατὰ τά-
χος, βουλόμενος ψιλῶσαι τοὺς Ἀμπρακιώτας τε
καὶ τὸν μισθοφόρον ὄχλον τὸν ξενικόν, μάλιστα

Μαντινεῦσι καὶ τοῖς ἀξιολογωτάτοις τῶν ἄλλων Πελοποννησίων σπένδεται ἀναχώρησιν ἄνευ τῶν Ἀμπρακιωτῶν.

gitur. Thuc. I, 51. καὶ ἡ ναυμαχία ἐτελεύτα ἐς νύκτα, et III, 78. ἡ μὲν οὖν ναυμαχία ... ἐτελεύτα ἐς ἡλίου δύσιν.“ DUK. Vulgata, in qua inest emphasis, qualis in verbis I, 71. μέχρι τοῦδε ὡρίσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής, Lobeckio ad Phryn. pag. 47. exquisitior videtur, quam quae librariis tribuatur. Nos ἐς ob causas a Duk. prolatas, et quod εἰς ὀψέ etiam apud Demosth. (vid. Lob.) et alios multos legitur, ἕως ὀψέ non item, antetulimus, quod fecit etiam Dobr.

Cap. **109.** §. 2. Ξυστρατήγων Aug. (nisi quod ξυνστρ.) et Pal. Vulgo et Bekk. ξυστρατηγῶν. At II, 58. in omnibus libris ξυστράτηγοι. Cf. Goettl. Doctr. accent. p. 321.

Μενεδαίῳ. Cf. sd. 100, 2.

Cap. **109.** §. 1. Παρειληφὼς τὴν ἀρχήν. Cf. adn. 100, 2. — πολιορκήσεται. Cf. adnot. 52, 1. — προςφέρει λόγον. Cf. adn. I, 57, 5., ubi λόγους, ut hic Cl. et Ven. — νεκρῶν. De articulo omisso cf. adn. I, 54, 1.

§. 2. Ἀναχώρησιν ... ἅπασι. Cf. adn. 24, 3. — Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατήγων ... σπένδονται. Cf. Matth. Gr. §. 302. extr., (ubi falli auctorem hinc liquet,) Rost. §. 100. adn. 13. Zumpt. Gr. Lat. §. 375. Wagner. Gr. Brit. §. 783. — ψιλῶσαι] μονῶσαι, ψιλοὺς τῶν συμμάχων ποιῆσαι. Schol. — τὸν μισθοφόρον ὄχλον. Hi quoniam a Mantinensibus, Lacedaemoniis aliisque Peloponnesiis discernuntur, certe non possunt esse Mantinenses. Cf. adnot. 107, 4. Vischer igitur in Mus. Helv. I. pag. 384. vult esse socios non e Peloponneso a Lacedaemoniis collectos. Possunt adeo nonnulli Peloponnesii praeter Mantinenses et Lacedaemonios his additi existimari, si non Πελοποννησίων et μισθοφόρον, sed ἀξιολογώτατοι et ὄχλον inter se opponi statueris. At Bloomf., quum de mer-

δὲ Λακεδαιμονίους καὶ Πελοποννησίους διαβαλεῖν
ἐς τοὺς ἐκείνῃ χρῄζων Ἕλληνας, ὡς καταπροδόν-
τες τὸ ἑαυτῶν προὐργιαίτερον ἐποιήσαντο. καὶ 3
οἱ μὲν τούς τε νεκροὺς ἀνείλοντο καὶ διὰ τάχους
ἔθαπτον, ὥςπερ ὑπῆρχε, καὶ τὴν ἀποχώρησιν
κρύφα οἷς ἐδέδοτο ἐπεβούλευον. **110.** τῷ δὲ 1
Δημοσθένει καὶ τοῖς Ἀκαρνᾶσιν ἀγγέλλεται τοὺς
Ἀμπρακιώτας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως πανδημεὶ
κατὰ τὴν πρώτην ἐκ τῶν Ὀλπῶν ἀγγελίαν ἐπι-
βοηθεῖν διὰ τῶν Ἀμφιλόχων βουλομένους τοῖς
ἐν Ὄλπαις ξυμμῖξαι, εἰδότας οὐδὲν τῶν γεγενη-
μένων. καὶ πέμπει εὐθὺς τοῦ στρατοῦ μέρος τι 2
τὰς ὁδοὺς προλοχιοῦντας καὶ τὰ καρτερὰ προ-
καταληψομένους, καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ ἅμα πα-
ρεσκευάζετο βοηθεῖν ἐπ' αὐτούς. **111.** ἐν τούτῳ 1
δ' οἱ Μαντινῆς καὶ οἷς ἔσπειστο πρόφασιν ἐπὶ
λαχανισμὸν καὶ φρυγάνων ξυλλογὴν ἐξελθόντες
ὑπαπῄεσαν κατ' ὀλίγους, ἅμα ξυλλέγοντες ἐφ' ἃ
ἐξῆλθον δῆθεν· προκεχωρηκότες δὲ ἤδη ἄπωθεν
τῆς Ὄλπης θᾶσσον ἀπεχώρουν. οἱ δ' Ἀμπρακιῶ- 2

ἀγγελθέντων δέ, ὅτι οἱ ἐκ τῆς πόλεως Ἀμπρακιῶται ἐπιβοηθοῦσιν, ἀντιπαρασκευάζεται.

ἐν τούτῳ οἱ Μαντινῆς καὶ οἷς ἔσπειστο ἀποχωροῦσιν. οἱ δ' Ἀμπρακιῶται ἑπόμενοι αὐτοῖς οἱ μὲν ἀπο-

Cap. **111.** §. 1. Ἄπωθεν. It. Vat. Bekk. ἄποθεν. Nos constantiam in hoc neglexinus (cf. Lob. ad Phryn. p. 9 sq.), etsi fortasse iniuria. Cf. Bekk. ad II, 81, 8. et sd. IV, 67. 92. 115. 120. 125. 126. al.

cenariis Eurylochum secutis 100, 2. nihil legatur, eos Epirotas nonnullos ab Ambraciotis adductos coniicit fuisse. — *Λακεδαιμονίους καὶ Πελοποννησίους.* Cf. adn. I, 116, 3. Similiter 113, 3. *διαβαλεῖν ἐς τοὺς ... Ἕλληνας*, in invidiam adducere apud ... Graecos. Cf. IV, 22. et adn. II, 18, 2. — *καταπροδόντες.* Suppl. *αὐτούς*, nisi mavis esse proditione facta. Cf. adn. I, 80, 4. II, 43, 1. — *προὐργιαίτερον.* Cf. Rost. Gr. §. 54. 2.

§. 3. *Οἷς*, i. e. ἐκεῖνοι, οἷς. — *ἐπεβούλευον.* Cf. adn. 96, 3.

Cap. **110.** §. 1. *Κατὰ τὴν ... ἀγγελίαν.* Vid. 105, 4. — *ξυμμῖξαι.* Cf. adn. II, 84, 5.

§. 2. *Μέρος ... προλοχιοῦντας.* Cf. Matth. Gr. §. 434. 2. Rost. §. 100. 4. b. et d. — *παρεσκευάζετο βοηθεῖν.* Cf. Matth. Gr. §. 531.

Cap. **111.** §. 1. *Πρόφασιν.* Cf. Matth. Gr. §. 425, 5. Rost. §. 104. 10. infra V, 80. VI, 33. — *λαχανισμόν.* „*Λάχανα* [quae collecturi erant] haud dubie ea erant, de quibus Aristoph. Thesm. 457. „ἀγρίοισι τοῖς λαχάνοις οὗτος τραφείς. Ex Gell. Mor. p. 191. haec ἄγρια λάχανα, quae wild cabbage vocat, adhuc in Graecia usitatum cibum esse apparet.“ BLOOMF. Cf. Leak. Graec. sept. IV. p. 248. Fiedl. It. Graec. I. p. 731.

ται καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι μὲν ἐτύγχανον οὕτως
ἀθρόοι ξυνελθόντες, ὡς ἔγνωσαν ἀπιόντας, ὥρ-
μησαν καὶ αὐτοὶ καὶ ἔθεον δρόμῳ ἐπικαταλαβεῖν
3 βουλόμενοι. οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες τὸ μὲν πρῶτον καὶ
πάντας ἐνόμισαν ἀπιέναι ἀσπόνδους ὁμοίως, καὶ
τοὺς Πελοποννησίους ἐπεδίωκον· καί τινας αὐτῶν
τῶν στρατηγῶν κωλύοντας καὶ φάσκοντας ἐσπεῖ-
σθαι αὐτοῖς ἠκόντισέ τις νομίσας καταπροδίδο-
σθαι σφᾶς· ἔπειτα μέντοι τοὺς μὲν Μαντινέας καὶ
τοὺς Πελοποννησίους ἀφίεσαν, τοὺς δ' Ἀμπρακιώ-
4 τας ἔκτεινον. καὶ ἦν πολλὴ ἔρις καὶ ἄγνοια, εἴτε

κτείνονται, οἱ δ' ἐς τὴν Ἀγραΐδα διαφεύγουσι.

§. 2. Ξυνελθόντες. C. Laur. Mosqu. ξυνεξελθόντες. Cui favet ξυνεξῄεσαν 113, 1.; nam hoc verbis ὥρμησαν καὶ αὐτοί respondere vix potest, quia, si his demum Ambraciotas Olpis profectos esse significaretur (cf. adn. II, 19, 1.), quum Mantinenses atque ceteri, quibuscum induciae pactae erant, initio soli exisse censendi essent, illi his ξυνεξιέναι vere dici non possent. Ceterum cf. adn.

§. 2. *Οἱ ἄλλοι.* Mercenarii. Cf. 109, 2. — *ὅσοι μὲν ... ξυνελθόντες.* Complura sunt, in quibus hic offendimus. Primum enim *μέν* indicaret eos, qui tunc frequentes convenissent (*ἀθρόοι ξυνῆλθον*) vel ex altera scriptura, de qua cf. sd., frequentes una exissent (*ἀθρ. ξυνεξῆλθον*), ab aliis discerni, de quibus tamen nihil legitur, quare Krueger pro vv. *ὅσοι μέν* legendum *ὅσοιπερ* coniecit. Nisi forte Thucydides alios nonnullos Olpis relictos esse, aut una quidem exisse, sed raros et dispersos fuisse obscurius significavit. Cf. adn. II, 65, 12. 78, 1. Deinde *οὕτως* quid sit, parum liquet. Nam Goeller quidem „per *πρόφασιν τοῦ λαχανισμοῦ καὶ τῆς φρυγάνων ξυλλογῆς*“ vult esse, pro quibus potius, ut Arn. in ed. 2., *ἐπὶ λαχανισμὸν καὶ ... ξυλλογήν* debebat dicere, quia Ambraciotae et mercenarii has res non, ut Mantinenses et ceteri, quibuscum induciae factae erant, praetexuisse, sed vere meditati esse existimandi essent; sed id verbis *ἐπ' αὐτὸ ἐκεῖνο* vel aliis eodem consilio valentibus potius quam *οὕτως* particula videtur exprimendum fuisse. De aliis explicationibus cf. ed. mai. Estne *οὕτως* corruptum ex *ὄντες* participio, ut hoc cum *ἐτύγχανον*, *ξυνεξελθόντες* cum *ὥρμησαν* cohaereat? Ita removebitur etiam insolentia sermonis in imperfecto *ἐτύγχανον* cum aoristi participio iuncto, quum alibi, quod meminerim, usquequaque apud Thuc. huic *ἐτύγχανον* aut praesentis aut, ubi plusquamperfecti notio requiritur, perfecti participium addatur. — *ἔθεον δρόμῳ.* Sic rursus IV, 67, 4. 112, 1. Cf. Ind. Xen. Anab. Matth. Gr. §. 636. 1. extr. Lob. Paral. Gr. II. p. 527., etiam adn. 112, 4.

§. 3. *Ἠκόντισέ τις.* Τὶς hic est nostrum mancher. Cf. Matth. Gr. §. 487. 1. Neque enim verisimile est ab uno complures duces iaculis petitos esse. Ἀκοντίζειν cum accusativo recte iungi quum aliunde constat tum e Lex. Xenoph., quod de hoc et similibus verbis adnotare neglexit Matth. Gr. §. 350. p. 826. — *Μαντινέας καὶ ... Πελοποννησίους.* Cf. adn. 109, 2.

τοῖς δ' ἐκ τῆς πόλεως Ἀμπρακιώταις ἐπ' Ἰδομένην ἀφικομένοις Δημοσθένης ἐπιπίπτει, καὶ τοὺς πολλοὺς αὐτῶν διαφθείρει.

Ἀμπρακιώτης τις ἐστίν, εἴτε Πελοποννήσιος. καὶ
ἐς διακοσίους μέν τινας αὐτῶν ἀπέκτειναν· οἱ
δ' ἄλλοι διέφυγον ἐς τὴν Ἀγραΐδα ὅμορον οὖσαν,
καὶ Σαλύνθιος αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀγραίων
φίλος ὢν ὑπεδέξατο. **112.** οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως 1
Ἀμπρακιῶται ἀφικνοῦνται ἐπ' Ἰδομένην. ἐστὸν
δὲ δύο λόφω ἡ Ἰδομένη ὑψηλώ· τούτοιν τὸν μὲν
μείζω νυκτὸς ἐπιγενομένης οἱ προαποσταλέντες
ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλα-
θόν τε καὶ ἔφθασαν προκαταλαβόντες, τὸν δὲ
ἐλάσσω ἔτυχον οἱ Ἀμπρακιῶται προαναβάντες
καὶ ηὐλίσαντο. ὁ δὲ Δημοσθένης δειπνήσας ἐχώ- 2
ρει καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα ἀπὸ ἑσπέρας εὐθύς,
αὐτὸς μὲν τὸ ἥμισυ ἔχων ἐπὶ τῆς ἐσβολῆς, τὸ

§. 4. Ἐς διακοσίους τινάς. Sic iterum VIII, 21. Cf. ibi adn. atque de τὶς etiam VII, 34, 5. Quum autem Olpas tria millia Ambraciotarum (vid. 105, 1.) et exercitus Eurylochi ante expeditionem Naupactum factam aeque magnus (cf. 100, 2.) convenissent, apparet, quantopere a Diod. XII, 60. σχεδὸν πάντας interfectos esse affirmanti numerus caesorum exaggeratus sit, quanquam adnumeravit pridie caesos. Thucydides sibi constat 113, 3. — Ἀγραΐδα. Nonne potius Ἀγραιΐδα, ut Πλαταιΐς II, 71. et al. dicitur? Supra 106, 2. ἡ Ἀγραίων, ubi de hoc agro cf. adn. Add. Leak. Graec. sept. IV. p. 252.

Cap. **112**. §. 1. Οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως Ἀμπρ. Cf. 110, 1. — ἐστὸν δύο λόφω ἡ Ἰδομένη. Ad Macrinoros refert minorem prope Menidi, ubi Palaeopyrgo, collocans Leak. l. d. p. 250. Wolfii tabulae, de qua vid. adn. 105, 2., fidem haberi non posse docet Arn. De ἐστόν cf. Matth. Gr. §. 305. Rost. §. 100. 4. 9. — οἱ προαποσταλέντες. Cf. 110, 2. — ἔφθασαν προκαταλαβόντες. Cf. adn. I, 23, 5. — τὸν δὲ ἐλάσσω. „Ἐς δὲ τὸν ἐλ.? Nec falsum ἐς τὸν δὲ ἐλάσσω.“ KRUEG. Alterum verum videtur, quum Thucydides usquequaque ἀναβαίνειν ἐς, ἐπί, κατά τι, non ἀναβαίνειν τι, dicat, et similiter Xenophon, atque ἐς post superius προκαταλαβόντες facile excidere potuerit. Ἀναβαίνειν τι tamen praeter poetas dixerunt Dio Cass. LX, 23. Appi. I. p. 175. Paus. VI, 16. et idem saepius.

§. 2. Ἀπὸ ἑσπέρας. Cf. Matth. Gr. §. 573. p. 1329. et VII, 29. — ἐπὶ τῆς ἐσβολῆς, ad aditum (Pass) illorum tumulorum. Cf. IV, 83. 127. et hic Bloomf. Eum locum, ubi via ab Olpis oram legens planitie relicta colles intret, significari putat Arn., qui in ed. 2. aut esse convallem, quae in meridiem ab Μακρινόρει ad sinus oram descendens in Bakeri tabula conspiciatur, aut eum aditum, quo ex Artae planitie colles apud Palaeam Kuliam intrentur, coniicit. Transitum Μακρινόρους (the pass of Macrinóro) esse perspicuum videtur Leakio l. d. Cf. Urquh. I. p. 98., qui locum nunc tutiorem esse suspicatur. — διὰ τῶν Ἀμφιλοχικῶν ὀρῶν, i. e. per Macrinoros.

§. 3. Ἅμα ὄρθρῳ. Paulo post νυκτὸς ἔτι οὔσης, et IV, 110. νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον. „Est igitur ὄρθρος .... id tempus, quod praecedit auroram, quo quis adhuc lucerna uti potest. Ita veteres, ut auctor est Phrynichus [pag. 275., ubi vid. Lob.]“ DUK. Non multo aliter περίορθρον II, 3, 4., ubi cf. adn. — ἔτι ἐν ταῖς εὐναῖς. Similiter IV, 32, 1. Cf. Rost. Gr. §. 100. adnot. 4. Grub. ad Tac. Germ. c. 16. Exprimas verbis Tac. Ann. I, 50. strati etiam tum per cubilia.

§. 4. Προσαγορεύειν. Suppl. τοὺς Ἀμπρακιώτας. — Δωρίδα. Adiective, ut VI, 5. Cf. adn. I, 131, 1. — γλῶσσαν ἱέντας. Ut alibi φωνὴν ἱέναι et Lat. vocem mittere. Cf. Bloomf. et Arn. — πίστιν παρεχομένους, fidem facientes, fiduciam iniicientes (dialecto sua Dorica). Cf. VI, 17. Arn. et ed. mai. — οὐ καθορωμένους τῇ ὄψει. Port.: quod eorum facies cerni non posset. Alii τῇ ὄψει oculis interpretantur, quos si sequimur, comparanda dicendi genera λόγῳ εἰπεῖν I, 22., προλοχίζειν ἐνέδραις II, 81., δρόμῳ θεῖν supra 111, 2. Non satis similia sunt ἐν τοῖς ὄμμασιν ὁρᾶν II, 11, 7., ubi cf. adn.

§. 5. Ἐπέπεσε (Δημοσθένης) ... τρέπουσιν (οἱ στρατιῶται αὐτοῦ). Cf. sd. III, 51, 4. Pro genit. αὐτῶν (i. e. τῶν Ἀμπρακιωτῶν) Krueger αὐτῷ legendum coniecit, quo non est opus.

§. 6. Ἀπείρων. Suppl. τῆς γῆς. — τράπωνται. De coniunctivo cf. adn. I, 107, 6. et sd. II, 52, 3.

3 δ' ἄλλο διὰ τῶν Ἀμφιλοχικῶν ὀρῶν. καὶ ἅμα
ὄρθρῳ ἐπιπίπτει τοῖς Ἀμπρακιώταις ἔτι ἐν ταῖς
εὐναῖς καὶ οὐ προῃσθημένοις τὰ γεγενημένα, ἀλλὰ
4 πολὺ μᾶλλον νομίσασι τοὺς ἑαυτῶν εἶναι· καὶ
γὰρ τοὺς Μεσσηνίους πρώτους ἐπίτηδες ὁ Δημο-
σθένης προύταξε καὶ προσαγορεύειν ἐκέλευε Δω-
ρίδα τε γλῶσσαν ἱέντας καὶ τοῖς προφύλαξι πί-
στιν παρεχομένους, ἅμα δὲ καὶ οὐ καθορωμένους
5 τῇ ὄψει, νυκτὸς ἔτι οὔσης. ὡς οὖν ἐπέπεσε τῷ
στρατεύματι αὐτῶν, τρέπουσι καὶ τοὺς μὲν πολ-
λοὺς αὐτοῦ διέφθειραν, οἱ δὲ λοιποὶ κατὰ τὰ
6 ὄρη ἐς φυγὴν ὥρμησαν. προκατειλημμένων δὲ
τῶν ὁδῶν, καὶ ἅμα τῶν μὲν Ἀμφιλόχων ἐμπεί-
ρων ὄντων τῆς ἑαυτῶν γῆς καὶ ψιλῶν πρὸς ὁπλί-
τας, τῶν δὲ ἀπείρων καὶ ἀνεπιστημόνων, ὅπη
τράπωνται, ἐσπίπτοντες ἔς τε χαράδρας καὶ τὰς
7 προλελοχισμένας ἐνέδρας διεφθείροντο. καὶ ἐς

Cap. **112.** §. 4. Ἐκέλευε. Vat. D. I. ἐκέλευσε, sed frustra. Cf. adn. I, 72, 3.

πᾶσαν ἰδέαν χωρήσαντες τῆς φυγῆς ἐτράποντό
τινες καὶ ἐς τὴν θάλασσαν οὐ πολὺ ἀπέχουσαν,
καὶ ὡς εἶδον τὰς Ἀττικὰς ναῦς παραπλεούσας
ἅμα τοῦ ἔργου τῇ ξυντυχίᾳ, προσένευσαν ἡγησά-
μενοι ἐν τῷ αὐτίκα φόβῳ κρεῖσσον εἶναι σφίσιν
ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ναυσίν, εἰ δεῖ, διαφθαρῆναι ἢ
ὑπὸ τῶν βαρβάρων καὶ ἐχθίστων Ἀμφιλόχων.
οἱ μὲν οὖν Ἀμπρακιῶται τοιούτῳ τρόπῳ κακω- 8
θέντες ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν ἐς τὴν πό-
λιν· Ἀκαρνᾶνες δὲ σκυλεύσαντες τοὺς νεκροὺς
καὶ τροπαῖα στήσαντες ἀπεχώρησαν ἐς Ἄργος.

κήρυκος τῶν Ἀμπρακιωτῶν καὶ Ἀκαρνᾶνός τινος περὶ τοῦ πλήθους τῶν τεθνηκότων διάλογος. Ἀμπρακίας πάθος μέγιστον.

113. καὶ αὐτοῖς τῇ ὑστεραίᾳ ἦλθε κῆρυξ ἀπὸ τῶν 1
ἐς Ἀγραίους καταφυγόντων ἐκ τῆς Ὄλπης Ἀμπρα-
κιωτῶν ἀναίρεσιν αἰτήσων τῶν νεκρῶν, οὓς ἀπέ-
κτειναν ὕστερον τῆς πρώτης μάχης, ὅτε μετὰ
τῶν Μαντινέων καὶ τῶν ὑποσπόνδων ξυνεξῄεσαν
ἄσπονδοι. ἰδὼν δ' ὁ κῆρυξ τὰ ὅπλα τῶν ἀπὸ 2
τῆς πόλεως Ἀμπρακιωτῶν ἐθαύμαζε τὸ πλῆθος·
οὐ γὰρ ᾔδει τὸ πάθος, ἀλλ' ᾤετο τῶν μετὰ σφῶν
εἶναι. καί τις αὐτὸν ἤρετο, ὅ τι θαυμάζοι, καὶ 3
ὁπόσοι αὐτῶν τεθνᾶσιν, οἰόμενος αὖ ὁ ἐρωτῶν
εἶναι τὸν κήρυκα ἀπὸ τῶν ἐν Ἰδομέναις. ὁ δ' ἔφη

Cap. **113**. §. 1. *Κῆρυξ.* De accentu cf. sd. I, 29, 4.
§. 3. *Θαυμάζοι.* Ven. Reg. D. *θαυμάζει.* Quo non opus, etsi *τεθνᾶσιν* sequitur. Cf. Matth. Gr. §. 529. 5. extrem. Thiersch. §. 353. 7. Kuehn. §. 848.

§. 7. *Ἰδέαν.* Cf. adn. I, 109, 1. III, 81, 5. — *ἅμα τοῦ ἔργου τῇ ξυντυχίᾳ*, eo ipso tempore, quo haec res accidit, in ipso huius rei (i. e. cladis et fugae eorum) articulo. „Cf. I, 33. *ἡ ξυντυχία τῆς ἡμετέρας χρείας.*" ARN. — *ὑπὸ τῶν βαρβάρων . . . Ἀμφιλόχων.* „Ambraciotae id sibi sumebant, ut Amphilochos barbaros indicarent, quod re vera mixta gens erant. Vid. II, 68." ARN.
§. 8. *Ἀπό.* Cf. adn. I, 110, 1. In re consentit Diod. XII, 60.
Cap. **113**. §. 1. *Ἐς Ἀγραίους.* Cf. adnot. I, 107, 2. — *τῆς πρώτης μάχης.* c. 107. 108. — *καὶ τῶν ὑποσπόνδων*, i. e. *καὶ τῶν ἄλλων ὑποσπόνδων.* Cf. 109, 2. et adn. I, 116, 3.
§. 2. *Σφῶν.* Ad caduceatorem ipsum et ad eos, a quibus missus erat, refertur. Qua ratione saepe pluralis *σφεῖς* legitur, quia, quamvis unus aliquis nominetur, tamen plures cogitantur. Cf. IV, 28. 70. V, 58. 71. al.
§. 3. *Ὅ τι θαυμάζοι.* Cf. sd. — *Ἰδομέναις.* Cf. adn. 105, 1. Frustra igitur unus Ar.

4 διακοσίους μάλιστα. ὑπολαβὼν δ' ὁ ἐρωτῶν εἶ-
πεν, Οὔκουν τὰ ὅπλα ταυτὶ φαίνεται, ἀλλὰ πλέον
ἢ χιλίων. αὖθις δὲ εἶπεν ἐκεῖνος, Οὐκ ἄρα τῶν
μεθ' ἡμῶν μαχομένων ἐστίν. ὁ δ' ἀπεκρίνατο,
Εἴπερ γε ὑμεῖς ἐν Ἰδομένῃ χθὲς ἐμάχεσθε. Ἀλλ'
ἡμεῖς γε οὐδενὶ ἐμαχόμεθα χθές, ἀλλὰ πρῴην
ἐν τῇ ἀποχωρήσει. Καὶ μὲν δὴ τούτοις γε ἡμεῖς
χθὲς ἀπὸ τῆς πόλεως βοηθήσασι τῆς Ἀμπρακιω-
5 τῶν ἐμαχόμεθα. ὁ δὲ κῆρυξ ὡς ἤκουσε καὶ ἔγνω,
ὅτι ἡ ἀπὸ τῆς πόλεως βοήθεια διέφθαρται, ἀνοι-
μώξας καὶ ἐκπλαγεὶς τῷ μεγέθει τῶν παρόντων
κακῶν ἀπῆλθεν εὐθὺς ἄπρακτος καὶ οὐκέτι ἀπῄ-
6 τει τοὺς νεκρούς. πάθος γὰρ τοῦτο μιᾷ πόλει
Ἑλληνίδι ἐν ἴσαις ἡμέραις μέγιστον δὴ τῶν κατὰ
τὸν πόλεμον τόνδε ἐγένετο. καὶ ἀριθμὸν οὐκ
ἔγραψα τῶν ἀποθανόντων, διότι ἄπιστον τὸ πλῆ-
θος λέγεται ἀπολέσθαι ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς
πόλεως. Ἀμπρακίαν μέντοι οἶδα ὅτι, εἰ ἐβουλή-
θησαν Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφίλοχοι Ἀθηναίοις καὶ
Δημοσθένει πειθόμενοι ἐξελεῖν, αὐτοβοεὶ ἂν εἶ-
λον· νῦν δ' ἔδεισαν, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντες
1 αὐτὴν χαλεπώτεροι σφίσι πάροικοι ὦσι. **114.** μετὰ
δὲ ταῦτα τρίτον μέρος νείμαντες τῶν σκύλων τοῖς
Ἀθηναίοις τὰ ἄλλα κατὰ τὰς πόλεις διείλοντο.
καὶ τὰ μὲν τῶν Ἀθηναίων πλέοντα ἑάλω, τὰ δὲ
νῦν ἀνακείμενα ἐν τοῖς Ἀττικοῖς ἱεροῖς Δημοσθέ-

διανομὴ τῶν σκύλων. οἱ μὲν Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀπέρχονται, Ἀμπρακιώ-

Ἰδομένῃ ob §. 4. et 112, 1. — *διακοσίους μάλιστα.* Pro his 111, 4. *εἰς διακοσίους τινάς.* Cf. adn. I, 13, 3.
§. 4. *Φαίνεται.* Suppl. *διακοσίων (εἶναι).* Quare *σ'* ante *φαίν.* excidisse coniecit Krueg. — *πλέον.* Cf. Matth. Gr. §. 437. adn. 2. — *πρῴην*, nudius tertius, id quod ex 112, 2. sq. et 113, 1. apparet. Cf. Heind. ad Plat. Prot. §. 3. — *καὶ μὲν δή.* Hae particulae hic, ut saepe simillimae *καὶ μήν*, cum asseveratione adversandi vim at vero habent. Non usitatae sunt *καὶ μὴν δή*, quas restitui vult Bloomf.
§. 5. *Διέφθαρται.* Est tempus orationis rectae. Cf. Matth. Gr. §. 529. 5. et paulo ante *τεθνᾶσιν.*
§. 6. *Ὡς πρός.* Cf. Matth. Gr. §. 591. δ'. — *Ἀμπρακίαν μέντοι* cet. Cf. Diod. XII, 60. — *ἐξελεῖν*, expugnare, ut aliquoties apud Thuc. Cf. Duk. ad V, 43. et Steph. Thes.

Cap. **114**. §. 1. *Πλέοντα*, in navigatione. Super *πλεῖν* verbo de rebus dicto cf. adn. II,

ταις δὲ Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφίλοχοι σπένδονται. ὕστερον δὲ Κορίνθιοι φρουρὰν ἐς τὴν Ἀμπρακίαν ἀποστέλλουσιν.

νει ἐξῃρέθησαν τριακόσιαι πανοπλίαι, καὶ ἄγων
αὐτὰς κατέπλευσε· καὶ ἐγένετο ἅμα αὐτῷ μετὰ
τὴν τῆς Αἰτωλίας ξυμφορὰν ἀπὸ ταύτης τῆς πρά-
ξεως ἀδεεστέρα ἡ κάθοδος. ἀπῆλθον δὲ καὶ οἱ 2
ἐν ταῖς εἴκοσι ναυσὶν Ἀθηναῖοι ἐς Ναύπακτον.
Ἀκαρνᾶνες δὲ καὶ Ἀμφίλοχοι, ἀπελθόντων Ἀθη-
ναίων καὶ Δημοσθένους, τοῖς ὡς Σαλύνθιον καὶ
Ἀγραίους καταφυγοῦσιν Ἀμπρακιώταις καὶ Πελο-
ποννησίοις ἀναχώρησιν ἐσπείσαντο ἐξ Οἰνιαδῶν,
οἵπερ καὶ μετανέστησαν παρὰ Σαλυνθίου. καὶ ἐς 3
τὸν ἔπειτα χρόνον σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἐποιή-
σαντο ἑκατὸν ἔτη Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφίλοχοι πρὸς
Ἀμπρακιώτας ἐπὶ τοῖςδε, ὥςτε μήτε Ἀμπρακιώτας
μετὰ Ἀκαρνάνων στρατεύειν ἐπὶ Πελοποννησίους
μήτε Ἀκαρνᾶνας μετὰ Ἀμπρακιωτῶν ἐπ' Ἀθη-
ναίους, βοηθεῖν δὲ τῇ ἀλλήλων, καὶ ἀποδοῦναι

Cap. **114**. §. 1. *Τῆς Αἰτωλίας*. Pal. C. F. Gr. Laur. Vind. *ἐκ τῆς Αἰτ.*, non male (cf. 102, 3. et ibi adn.), nisi *ἐκ* ab interpretibus adscriptum videretur, sicut vulgo *ἐν τῇ Αἰτωλίᾳ* legitur.

§. 2. *Οἵπερ ... Σαλυνθίου* ex Hermanni coniectura scripsit Bekk. In libris mss. inepte *οἵπερ ... Σαλύνθιον*. Dubitationes contra Hermanni coniecturam in ed. mai. a nobis motas satis probabiliter refellit Goell. Antea in compluribus libris bonis rursus male *Οἰνιάδων*. Cf. sd. 94, 1.

93, 4. — *ἐξῃρέθησαν*. Verbum ad appositionem *πανοπλίαι* accommodatum est, ut alibi (cf. adn. 112, 1.) ad praedicatum. Similiter Tac. Ann. XIII, 37. Ducibus autem praedae partem selectam esse satis notum est. — *τῆς Αἰτωλίας*. Cf. Bernh. Synt. p. 162., sed etiam sd. De re cf. c. 98. — *κάθοδος*. Ut alibi de exsulum, ita hic de Demosthenis sua sponte exsulantis (cf. 98, 5.) reditu in patriam legitur.

§. 2. *Ταῖς εἴκοσι ναυσίν*. Cf. 105, 3. 107, 1. — *Ναύπακτον*. Solitam stationem classium Atticarum. Cf. c. 69. 75. al. — *τοὶς ... καταφυγοῦσιν*. Cf. c. 111. extr. — *ἀναχώρησιν ... Σαλύνθου*, foedere facto ex Oeniadis, quo a Salynthio discesserant, abeundi (in Peloponnesum et Acarnaniam) potestatem dederunt. Qua venia iis opus erat, quum naves iis deessent, quibus mari in patrias redirent. Ita intellectis verbis non opus videtur coniectura *ἐπ' Οἰνιαδῶν*. Ceterum cf. sd. *Μετανίστασθαι* hic, sicut proprie, valet in alium locum proficisci, unde migrandi notionem accepit I, 12. et *μετανάστασις* I, 2. II, 16.

§. 3. *Ἑκατὸν ἔτη*. Tot vel adeo pauciores annos commemorant veteres, ubi de aeterna pace et amicitia loquerentur recentiores. Cf. V, 47. al. — *ἐπὶ τοῖςδε*, his conditionibus. Cf. Duk. ad VIII, 18. et Matth. Gr. §. 479. a. — *τῇ ἀλλήλων*. Cf. adn. I, 44, 1., ex quo eodem loco

Ἀμπρακιώτας ὁπόσα ἢ χωρία ἢ ὁμήρους Ἀμφιλό-
χων ἔχουσι, καὶ ἐπὶ Ἀνακτόριον μὴ βοηθεῖν πο-
4 *λέμιον ὂν Ἀκαρνᾶσι. ταῦτα ξυνθέμενοι διέλυσαν*
τὸν πόλεμον. μετὰ δὲ ταῦτα Κορίνθιοι φυλακὴν
ἑαυτῶν ἐς τὴν Ἀμπρακίαν ἀπέστειλαν ἐς τριακο-
σίους ὁπλίτας καὶ Ξενοκλείδαν τὸν Εὐθυκλέους
ἄρχοντα· οἳ κομιζόμενοι χαλεπῶς διὰ τῆς ἠπεί-
ρου ἀφίκοντο. τὰ μὲν κατ' Ἀμπρακίαν οὕτως
ἐγένετο.

1 **115.** *Οἱ δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι τοῦ αὐ-*
τοῦ χειμῶνος ἔς τε τὴν Ἱμεραίαν ἀπόβασιν ἐποιή-
σαντο ἐκ τῶν νεῶν μετὰ τῶν Σικελῶν ἄνωθεν
ἐσβεβληκότων ἐς τὰ ἔσχατα τῆς Ἱμεραίας, καὶ
2 *ἐπὶ τὰς Αἰόλου νήσους ἔπλευσαν. ἀναχωρήσαντες*
δὲ ἐς Ῥήγιον Πυθόδωρον τὸν Ἰσολόχου Ἀθηναίων

ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Ἱμεραίαν καὶ τὰς Αἰόλου νήσους στρατεύονται. ὕστερον δὲ Πυθόδωρος

§. 3. *Ὁμήρους* Taurin. et taciti libri Bekkeriani praeter m., quanquam huic silentio non magna fides haberi potest. Cf. ed. mai. Ante Bekk. inepte *ὁμόρους*.

Cap. **115.** §. 1. *Σικελῶν* ex Bloomfieldii coniectura scripsimus. Vulgo et Bekk. *Σικελιωτῶν*. Cf. adn. *Σικελῶν τῶν* coniecit Dobr. Sed etiam VII, 57. extr. in omnibus libris praeter tres *Σικελιωτῶν* pro *Σικελῶν* legi admonet Arn.

hanc *ξυμμαχίαν* proprie *ἐπιμαχίαν* fuisse apparet. — *ἐπὶ ... βοηθεῖν*. Cf. adn. I, 107, 5. et de Anactorio I, 55.

§. 4. *Κορίνθιοι*. Lacedaemonios nominat Diod. XII, 60., sed haud dubie minus recte, quum Ambracia Corinthi esset colonia. Cf. II, 80. — *Ξενοκλείδαν*. Cf. I, 46. — *ἠπείρου*. Vulgo inepte rursus, ut c. 94. 95., maiore litera pingitur. Corinthios, ut Ambraciam terra pervenirent, non potuisse per Epirum proficisci perspicuum est. Ceterum cf. adn. I, 47, 3.

Cap. **115.** §. 1. *Σικελῶν*. Vulgo male *Σικελιωτῶν*. Nam *ἰστέον*, inquit Schol. ad V, 5., *ὅτι οἱ μὲν Ἕλληνες οἱ ἐν Σικελίᾳ Σικελιῶται λέγονται, οἱ δὲ βάρβαροι οἱ ἐν αὐτῇ* (vel apud Thuc. potius unus populus barbarus, cf. VI, 2) *Σικελοί*. Cf. Duk. ad IV, 58. Atqui *Σικελιωτῶν* sive Siciliensium quum pars Syracusanorum, pars Atheniensium socii essent (cf. c. 86.), alteri non possunt simpliciter *οἱ Σικελιῶται* appellari. Praeterea iidem „oram inhabitabant, quum *Σικελοί* ... medias partes insulae incolerent (vid. VI, 88.), quod cum irruptione eorum a superiore regione (*ἄνωθεν*) facta consentit.“ BLOOMF. Socios autem Atheniensium Siculos tunc fuisse ex 103, 1. et IV, 25, 9., ubi *ὑπὲρ τῶν ἄκρων* cum hoc *ἄνωθεν* comparanda, apparet. Ut *τὰ ἔσχατα τῆς Ἱμεραίας*, ita Tac. Ann. IV, 74. imperii (Romani) extrema. — *τὰς Αἰόλου νήσους*. Cf. c. 88. et ibi adn.

§. 2. *Πυθόδωρον*. Estne is, qui ineunte bello (II, 2.) archon fuit? Cf. de eo Ind. nom. et Rosch. de Vit. Thuc. p. 416.

παραδέχεται τὴν ἀρχὴν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ Λοκροὺς πλεῖ.

στρατηγὸν καταλαμβάνουσιν ἐπὶ τὰς ναῦς διά-
δοχον, ὧν ὁ Λάχης ἦρχεν. οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ 3
ξύμμαχοι πλεύσαντες ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους
βοηθεῖν σφίσι πλείοσι ναυσί· τῆς μὲν γὰρ γῆς
αὐτῶν οἱ Συρακόσιοι ἐκράτουν, τῆς δὲ θαλάσσης
ὀλίγαις ναυσὶν εἰργόμενοι παρεσκευάζοντο ναυτικὸν
ξυναγείροντες ὡς οὐ περιοψόμενοι. καὶ ἐπλήρουν 4
ναῦς τεσσαράκοντα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἀποστελοῦντες
αὐτοῖς, ἅμα μὲν ἡγούμενοι θᾶσσον τὸν ἐκεῖ πόλεμον
καταλυθήσεσθαι, ἅμα δὲ βουλόμενοι μελέτην τοῦ
ναυτικοῦ ποιεῖσθαι. τὸν μὲν οὖν ἕνα τῶν στρατη- 5
γῶν ἀπέστειλαν Πυθόδωρον ὀλίγαις ναυσί, Σο-
φοκλέα δὲ τὸν Σωστρατίδου καὶ Εὐρυμέδοντα
τὸν Θουκλέους ἐπὶ τῶν πλειόνων νεῶν ἀποπέμ-
ψειν ἔμελλον. ὁ δὲ Πυθόδωρος ἤδη ἔχων τὴν τοῦ 6
Λάχητος τῶν νεῶν ἀρχὴν ἔπλευσε τελευτῶντος
τοῦ χειμῶνος ἐπὶ τὸ Λοκρῶν φρούριον, ὃ πρό-
τερον Λάχης εἷλε· καὶ νικηθεὶς μάχῃ ὑπὸ τῶν
Λοκρῶν ἀνεχώρησεν.

Αἴτνης ῥεῦμα.

116. Ἐῤῥύη δὲ περὶ αὐτὸ τὸ ἔαρ τοῦτο ὁ ῥύαξ 1
τοῦ πυρὸς ἐκ τῆς Αἴτνης, ὥςπερ καὶ τὸ πρότερον,
καὶ γῆν τινὰ ἔφθειρε τῶν Καταναίων, οἳ ἐπὶ τῇ
Αἴτνῃ τῷ ὄρει οἰκοῦσιν, ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὄρος
2 ἐν τῇ Σικελίᾳ. λέγεται δὲ πεντηκοστῷ ἔτει ῥυῆ-
ναι τοῦτο μετὰ τὸ πρότερον ῥεῦμα, τὸ δὲ ξύμπαν
τρὶς γεγενῆσθαι τὸ ῥεῦμα, ἀφ᾽ οὗ Σικελία ὑπὸ
3 Ἑλλήνων οἰκεῖται. ταῦτα μὲν κατὰ τὸν χειμῶνα
τοῦτον ἐγένετο· καὶ ἕκτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτε-
λεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

§. 6. Ἀνεχώρησεν. Aug. Pal. (apud Morst.) C. F. Reg. Bas. E. Laur. al. ἀπεχώρησεν.

— ἐπὶ τὰς ναῦς. Cf. Bernh. Synt. p. 253. — Λάχης. Hunc propter peculatus crimen revocatum esse ex Aristoph. Vesp. v. 240. sq. et ibi Schol. demonstravit Bloomf. Cf. Clariss. l. d. p. 32. sq.

§. 3. Πλεύσαντες. Suppl. πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. — τῆς δὲ θαλάσσης ... εἰργόμενοι. Haec quoque de Syracusanis intelligenda. De ipsis verbis cf. adn. I, 141, 4. — παρεσκευάζοντο ... περιοψόμενοι, classem colligendo id (τὸ εἴργεσθαι) non sinere fieri parabant. Quod ab iis perfectum videbimus IV, 24. sq.

§. 4. Αὐτοῖς, i. e. τοῖς ἐν Σικελίᾳ ξυμμάχοις.

§. 5. Σοφοκλέα. Esse eum, qui postea in triginta tyrannis reperiatur, coniicit Rosch. l. d. Ceterum cf. Ind. nom.

§. 6. Ὃ ... Λάχης εἷλε. Cf. c. 99.

Cap. 116. §. 1. Περὶ αὐτὸ τὸ ἔαρ τοῦτο. Περί, circa, sub, i. e. quum iam appropinquaret hoc ver. Propter verba enim §. 3. κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον haec idem quod pleniora τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος τελευτῶντος καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη IV, 135., τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη καὶ πρὸς ἔαρ V, 39. et similia V, 56. 81. valere existimanda sunt. Nam principium veris a Thucydide hiemi non esse adnumeratum cognoscimus ex verbis ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους V, 40. et similibus VI, 8. 94. — ὁ ῥύαξ τοῦ πυρός. „Der Feuerstrom. Articulus positus est, quia notissimum erat φαινόμενον, Aetnae peculiare.“ ARN. Latine rivum ignis dixeris secundum Plin. H. N. II, 106, 231. Ignis irriguus appellatur a Sever. in Aetn. v. 28. — τὸ πρότερον. Adverbialiter. Cf. Rost. Gr. §. 98. adn. 8. et I, 59. II, 72. Neque enim ad τὸ πρότερον subaudiri ἔαρ posse ex §. 2. intelligitur.

§. 2. Πεντηκοστῷ ἔτει ... μετὰ τὸ πρότερον ῥεῦμα. „Accidit [igitur secundum Thucydidis computationem] τὸ πρότερον ῥεῦμα Ol. LXXVI, 2. (475.), sedecim annis ante Hieronis victoriam a Pindaro Pyth. I. celebratam, cuius v. 29. mentionem Aetnae et eius incendii iniicit.“ GOELL. Secundum marmor Parium autem (Ep. 52.) eruptio Aetnae Ol. LXXV, 2. a. Chr. 479. evenit. Quae quin a Thuc. τῷ προτέρῳ ῥεύματι designetur, non videtur dubium Boeckhio et Kruegero. Ex quibus ille in Explic. Pind. Pyth. I. p. 224. aut Thucydidem minore diligentia in numerando usum rotundum, quem dicunt, numerum posuisse, aut eruptionem per complures annos continuatam esse, hic in Vit. Thuc. p. 64. sq. ε´ (i. e. πέμπτῳ) ante ἔτους nomen apud Thuc. excidisse suspicatur. Nisi forte adeo eruptionem marmoris Parii tertiam Thucydideam vis esse. Cf. adn prox. Certe Thucydidem inter duas illas, quas commemorat, mediam nullam novisse ex πρότερον voce apparere iam Dodwellus in Appar. ad Annal. docuit. — τὸ δὲ ξύμπαν τρὶς γεγενῆσθαι. Tertiam eruptionem, quae hic commemoretur, non esse eam, quae Diodoro XIV, 59. et Orosio II, 18. testibus evenerit Ol. XCVI, 1. a. Chr. 396. aut Ol. XCV, 1. a. Chr. 400., sed antiquiorem duabus, quarum annos Thucydides significaverit, probabiliter contra Dodwellum demonstrarunt Goeller et Krueg. l. d., quare Roscher de Vit. Thuc. p. 103. Thucydidem ante id incendium Aetnae, de quo Diodorus et Orosius loquerentur, mortuum esse ex his collegit. Sed quod idem superiore πρότερον rem evinci putat, non est vere dictum; nam τὸ πρότερον ῥεῦμα ea eruptio, quae anni 425. incendium nulla alia interiecta praecessit, vocari potuit, sive tertia ambabus antiquior sive recentior fuit. — ἀφ᾽ οὗ ... οἰκεῖται. Cf. VI, 3. et ibi adn.

Typis Frœbelii Rudolstadiensis.

Sorgfalt und Gewissenhaftigkeit, theils wegen ihrer Amtsgeschäfte und anderer liter. Verpflichtungen nur langsam vor, und eben so geht es **mit dem Drucke selbst**, der oft auf drei bis vier Pressen, wegen der **sorgfältigsten Korrektur**, welche unsern Ausgaben nachgerühmt wird, und wegen deren Versendung zur Revision an die Autoren nicht so schnell bewirkt werden kann, wie — besonders bei neuen Auflagen — das Bedürfniss es erheischt.

Auf solche Weise haben auch die 12 neuen Auflagen, die sich ziemlich schnell hintereinander nöthig machten, und die den Fleiss unserer Herren Korrektoren in Anspruch nahmen, auf das langsamere Erscheinen mancher Fortsetzungen, z. B. des *Euripides, Thucydides* und *Xenophon* Einfluss geübt.

Dass wir auf dieses Unternehmen — die 12 neuen Auflagen mit eingerechnet — seit 18 Jahren nicht viel weniger als **50,000** Thlr. verwendeten, wovon allein auf die letzten 5 Jahre über **15,000** Thlr. kommen, wird uns jeder Sachkundige auf's Wort glauben.

BIBLIOGRAPHIC IRREGULARITIES

MAIN
ENTRY: Thucydides
V. 2 Section 2.

Bibliographic Irregularities in the Original Document
List volumes and pages affected; include name of institution if filming borrowed text.

______Page(s) missing/not available:______

______Volumes(s) missing/not available:______

______Illegible and/or damaged page(s): p. 216 numbered as 116.

______Page(s) or volumes(s) misnumbered:______

______Bound out of sequence:______

______Page(s) or illustration(s) filmed from copy borrowed from: Dartmouth College.
81-82, 219-220

______Other:______

VOLUME 2
SECTION 2

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM EDITOS

EXPLANAVIT

ERNESTUS FRIDERICUS POPPO.

Vol. II. Sect. II.

GOTHAE,

SUMTIBUS FRIDERICAE HENNINGS.

MDCCCXLVI.

(Londini apud Alexandr. Black.)

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Δ.

VII. Ἕβδομον ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ. α'—να'.

A. Θέρος. Κεφ. α'—μθ'.

1. Μεσσήνην μὲν Συρακόσιοι καὶ Λοκροὶ ἀφιστᾶσιν Ἀθηναίων, τὴν Ῥηγίνων δὲ οἱ Λοκροὶ δῃοῦσι. α'.

2. Πελοποννήσιοι μὲν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐςβάλλουσιν, Ἀθηναῖοι δὲ ἐς Σικελίαν πλέοντες Πύλον τειχίζουσιν. β'—ς'.

3. Ἠιόνα Μενδαίων ἀποικίαν Σιμωνίδης Ἀθηναῖος αἱρεῖ μέν, ἐκκρούεται δὲ πάλιν. ζ'.

4. Λακεδαιμόνιοι Πύλῳ προςβαλόντες ἀποκρούονται, καὶ οἱ ἐς Σφακτηρίαν διαβάντες αὐτῶν ἀπολαμβάνονται. η'—ιδ'.

Λόγος Δημοσθένους. ι'.

5. Ἐκεχειρία γίγνεται περὶ Πύλον καὶ λόγοι ἄπρακτοι περὶ εἰρήνης. ιε'—κβ'.

Αἱ περὶ Πύλον σπονδαί. ις'.

Δημηγορία Λακεδαιμονίων. ιζ—κ'.

6. Αἱ σπονδαὶ διαλύονται. ἀδικία Ἀθηναίων. περὶ Πύλον κατὰ κράτος πολεμεῖται. κγ'.

7. Τὰ ἐν Σικελίᾳ πραχθέντα. κδ'. κε'.

8. Ἡ Σφακτηρία μετὰ ἐπίπονον πολιορκίαν ὑπὸ Κλέωνος καὶ Δημοσθένους βίᾳ αἱρεῖται. κς'—λθ'. ἅμα δὲ βραχέως μνημονεύεται τὰ ἐκ ταύτης τῆς αἱρέσεως γενόμενα. μ'—μα'.

9. Ἀθηναίων στρατεία ἐς τὴν Κορινθίαν Νικίου ἡγουμένου. μβ'—με'.

10. Ἐν Κερκύρᾳ λῆψις καὶ φόνος τῶν Ἰστώνην κατεχόντων φυγάδων. μς'—μη'.

11. Ἀνακτόριον αἱρεῖται ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Ἀκαρνάνων. μθ'.

B. Χειμών. Κεφ. ν'. να'.

1. Ἀρταφέρνην μετὰ γραμμάτων βασιλέως ἐς Λακεδαίμονα πορευόμενον Ἀθηναῖοι ξυλλαμβάνουσι. θάνατος Ἀρταξέρξου. ν'.

2. Χῖοι τὸ τεῖχος περιαιροῦσιν. να'.

VIII. Ὄγδοον ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ. νβ'—ρις'.

A. Θέρος. Κεφ. νβ'—πη'.

1. Οἱ Μυτιληναίων φυγάδες πρῶτον μὲν Ῥοίτειον, ἔπειτα δὲ Ἄντανδρον αἱροῦσιν. νβ'.

2. Ἀθηναίων στρατεία ἐπὶ Κύθηρα. νγ'. νδ'.

3. Λακεδαιμονίων παρασκευαὶ καὶ ἔκπληξις. νε'.

4. Ἀθηναίων ἐπὶ Θυρέαν καὶ τοὺς ἐνταῦθα Αἰγινήτας στρατεία. νς'. νζ'.

5. Σικελιῶται ὁμολογίαν ποιοῦνται, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἀποπέμπουσι. νη'—ξε'.

Λόγος Ἑρμοκράτους. νθ'—ξδ'.

6. Ἀθηναίων στρατεία ἐπὶ Μεγαρέας, ἐν ᾗ Νίσαιαν μὲν καὶ τὰ μακρὰ τείχη αἱροῦσιν, αὐτὰ δὲ τὰ Μέγαρα Βρασίδας σώζει. ξϛ'—οδ'.

7. Ἄντανδρος ὑπὸ Ἀθηναίων ἁλίσκεται. Λαμάχου ξυμφορὰ ἐν τῷ Πόντῳ. οε'.

8. Ἱπποκράτει καὶ Δημοσθένει τὰ Βοιωτῶν πράγματα ἀπό τινων δημοκρατεῖσθαι βουλομένων πράσσεται. οϛ'. οζ'.

9. Βρασίδου πορεία ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, οή—πβ', οἷ ἀφικόμενος πρῶτον μὲν ἐπὶ Ἀῤῥαβαῖον στρατεύει, πγ', ἔπειτα ἐς Ἄκανθον. πδ'—πη'.

Δημηγορία Βρασίδου ἐν Ἀκάνθῳ. πε'—πζ'.

B. *Χειμών.* Κεφ. πθ'—ριϛ'.

1. Μάχη ἐν Δηλίῳ καὶ Δηλίου ἅλωσις. πθ'—ρα'.

Παρακέλευσις Παγώνδου. ϟβ'.

Παρακέλευσις Ἱπποκράτους. ϟε'.

2. Δημοσθένης ἐς τὴν Σικυωνίαν ἀποβαίνει. Σιτάλκου θάνατος. ρα'.

3. Βρασίδας στρατεύει ἐς Ἀμφίπολιν, ἣν αἱρεῖ, Ἠιόνος δὲ διὰ Θουκυδίδην ἀποτυγχάνει. ρβ'—ρη'.

4. Μεγαρῆς τὰ μακρὰ τείχη κατασκάπτουσι, καὶ Βρασίδας ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν στρατεύσας τὰ πλεῖστα πολίσματα αὐτῆς προςποιεῖται. ρθ'.

5. Βρασίδας ἐπὶ Τορώνην στρατεύσας τήν τε πόλιν καὶ τὴν Λήκυθον τὸ φρούριον αἱρεῖ. ρι'—ριϛ'.

IX. *Ἔνατον ἔτος τοῦ πολέμου.* Κεφ. ριζ'—ρλε'.

A. *Θέρος.* Κεφ. ριζ'—ρλγ'.

1. Ἐκεχειρία ἐνιαύσιος Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων. ριζ'—ριθ'.

2. Σκιώνη ἀφίσταται πρὸς Βρασίδαν. καὶ περὶ αὐτῆς οἱ Λακεδαιμόνιοι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διαφέρονται. ρκ'—ρκβ'.

3. Καὶ Μένδη δὲ ἀφίσταται. παρασκευαὶ ἑκατέρων. ρκγ'.

4. Βρασίδου καὶ Περδίκκου ἐπὶ Ἀῤῥαβαῖον στρατεία δευτέρα, ἐν ᾗ Βρασίδας μεγίστῳ κινδύνῳ περιπίπτει. ρκδ'—ρκη'.

5. Ἀθηναῖοι Μένδην μὲν ἀναλαμβάνουσι, Σκιώνην δὲ περικάθηνται. ρκθ'—ρλα'.

6. Περδίκκου ξύμβασις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Ἰσχαγόρας οὐ δύναται ἐπικουρίαν προςάγειν Βρασίδᾳ. ρλβ'.

7. Θηβαῖοι Θεσπιέων τεῖχος περιαιροῦσιν. ὁ νεὼς τῆς Ἥρας ἐν Ἄργει κατακαίεται. ρλγ'.

B. *Χειμών.* Κεφ. ρλδ'. ρλε'.

1. Μαντινέων καὶ Τεγεατῶν ξυμβολὴ ἐν Λαοδικίῳ. ρλδ'.

2. Βρασίδας Ποτιδαίας ἀποπειρᾷ. ρλε'.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ
ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Δ.

1 1. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους περὶ σίτου
ἐκβολὴν Συρακοσίων δέκα νῆες πλεύσασαι καὶ
Λοκρίδες ἴσαι Μεσσήνην τὴν ἐν Σικελίᾳ κατέλα-
βον, αὐτῶν ἐπαγαγομένων, καὶ ἀπέστη Μεσσήνη
2 Ἀθηναίων. ἔπραξαν δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ μὲν
Συρακόσιοι ὁρῶντες προςβολὴν ἔχον τὸ χωρίον
τῆς Σικελίας, καὶ φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους,
μὴ ἐξ αὐτοῦ ὁρμώμενοί ποτε σφίσι μείζονι πα-
ρασκευῇ ἐπέλθωσιν, οἱ δὲ Λοκροὶ κατὰ ἔχθος τὸ
Ῥηγίνων, βουλόμενοι ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κατα-
3 πολεμεῖν. καὶ ἐςεβεβλήκεσαν ἅμα ἐς τὴν Ῥηγίνων
οἱ Λοκροὶ πανστρατιᾷ, ἵνα μὴ ἐπιβοηθῶσι τοῖς
Μεσσηνίοις, ἅμα δὲ καὶ ξυνεπαγόντων Ῥηγίνων
φυγάδων, οἳ ἦσαν παρ' αὐτοῖς· τὸ γὰρ Ῥήγιον

Μεσσήνην μὲν Συρακόσιοι καὶ Λοκροὶ ἀφιστᾶσιν, τὴν Ῥηγίνων δὲ οἱ Λοκροὶ δῃοῦσι.

Cap. 1. §. 1. *Θέρους.* Eiusque vere. Cf. c. 2. et adn. III, 116, 1. — *περὶ σίτου ἐκβολήν*] τὴν τῶν σταχύων ἐκ τῶν καλύκων γένεσιν. ἐπιφέρει γὰρ [2, 1.] „ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἦρος [πρὶν τὸν σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι]“. ἦρος δὲ σταχύες ἐκφύονται. Schol. Recte igitur Port.: quum segetes spicas emittere inciperent. — *αὐτῶν*, i. e. τῶν Μεσσηνίων. Cf. adn. I, 136, 1. et paulo post adn. §. 3.

§. 2. *Προςβολήν*] ἤγουν τόπον ἐπικαιρότατον, ἀφ' οὗ ἔστιν ἐξορμᾶν κατὰ τῆς Σικελίας..., προςόρμισιν καὶ ἔφοδον τῆς Σικελίας, ἢ πρὸς τὴν Σικελίαν. Schol. Cf. VI, 48. VII, 4. et infra 52, 3. — *ἀμφοτέρωθεν*] ἔκ τε τῆς γῆς ἑαυτῶν, τῆς Λοκρίδος, καὶ ἐκ θαλάσσης. Schol.

§. 3. *Τοῖς Μεσσηνίοις.* Ex his αὐτῶν §. 1. minus distincte non de toto populo Messeniorum, sed de nonnullis ex eo, dictum esse apparet.

ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐστασίαζε, καὶ ἀδύνατα ἦν ἐν
τῷ παρόντι τοὺς Λοκροὺς ἀμύνεσθαι, ἢ καὶ μᾶλ-
λον ἐπετίθεντο. δῃώσαντες δὲ οἱ μὲν Λοκροὶ τῷ 4
πεζῷ ἀπεχώρησαν, αἱ δὲ νῆες Μεσσήνην ἐφρούρουν·
καὶ ἄλλαι αἱ πληρούμεναι ἔμελλον αὐτόσε ἐγκα-
θορμισάμεναι τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι.

Πελοποννήσιοι ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐςβάλλουσιν. Ἀθηναῖοι δὲ στόλον μὲν ἐς Σικελίαν παρασκευάζονται, διανοοῦνται δὲ καὶ τῇ Κερκύρᾳ καὶ τῇ Πελοποννήσῳ προςίσχειν.

2. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἦρος, 1
πρὶν τὸν σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι, Πελοποννήσιοι καὶ
οἱ ξύμμαχοι ἐςέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν· ἡγεῖτο δὲ
Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ
ἐγκαθεζόμενοι ἐδῄουν τὴν γῆν. Ἀθηναῖοι δὲ τάς 2
τε τεσσαράκοντα ναῦς ἐς Σικελίαν ἀπέστειλαν,
ὥςπερ παρεσκευάζοντο, καὶ στρατηγοὺς τοὺς ὑπο-
λοίπους, Εὐρυμέδοντα καὶ Σοφοκλέα· Πυθόδω-
ρος γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἤδη προαφῖκτο ἐς Σι-
κελίαν. εἶπον δὲ τούτοις καὶ Κερκυραίων ἅμα παρα- 3
πλέοντας τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιμεληθῆναι, οἳ ἐλῃ-
στεύοντο ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ὄρει φυγάδων· καὶ Πελο-
ποννησίων αὐτόσε νῆες ἑξήκοντα παρεπεπλεύκεσαν
τοῖς ἐν τῷ ὄρει τιμωροί, καὶ λιμοῦ ὄντος μεγάλου ἐν
τῇ πόλει νομίζοντες κατασχήσειν ῥᾳδίως τὰ πρά-
γματα. Δημοσθένει δὲ ὄντι ἰδιώτῃ μετὰ τὴν ἀνα- 4
χώρησιν τὴν ἐξ Ἀκαρνανίας αὐτῷ δεηθέντι εἶπον
χρῆσθαι ταῖς ναυσὶ ταύταις, ἢν βούληται, περὶ
τὴν Πελοπόννησον.

Δημοσθένης οὖν τὴν Πύλον τῆς Μεσσηνίας ἀξιοῖ τειχίζεσθαι, ᾧ οἱ ἄλλοι στρατηγοὶ ἀντιλέγουσιν.

3. καὶ ὡς ἐγένοντο πλέοντες 1
κατὰ τὴν Λακωνικὴν καὶ ἐπυνθάνοντο, ὅτι αἱ

§. 4. *Καὶ ἄλλαι ... ποιήσεσθαι.* Cf. c. 24.

Cap. **2.** §. 1. *Πρὶν τὸν σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι.* Cf. adn. II, 19, 1. Infra 6, 1. *τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος.* — *Ἆγις.* Ante Bekk. male *Ἄγις.* Cf. Fix. in Steph. Thes. h. v. et de ipso Agide Ind. nom. — *ἐγκαθεζόμενοι.* Cf. adn. III, 1, 1.

§. 2. *Τὰς τεσσαράκοντα ναῦς.* Vid. III, 115.

§. 3. *Εἶπον.* Cf. adn. I, 131, 1. — *παραπλέοντας.* De accusativo vid. adn. II, 11, 7. — *ἐλῃστεύοντο ... φυγάδων.* Cf. III, 85., unde montem constat esse Istonen. — *κατασχήσειν ... τὰ πράγματα.* Cf. adn. III, 30, 3.

§. 4. *Μετὰ τὴν ... Ἀκαρνανίας.* Vid. III, 114. — *ταῖς ναυσὶ ταύταις.* „Iisdem, quibus Eurymedon cum Sophocle et Pythodoro praeerat.“ HAACK. Id enim et ex ipsis verbis intelligitur, et ex iis, quae c. 3. sqq. narrantur. Fallitur igitur Diod. XII, 60. — *περὶ τὴν Πελοπόννησον.* Errat Schol. Aristoph. Equ. v. 55. Cf. Duk.

Cap. **3.** §. 1. *Λακωνικήν.* Cuius nomine etiam Messenia continetur. Cf. II, 25. — *Πύλον.* Totum locum Thucydidis, in quo de Pylo, Sphacteria et rebus ibi gestis agitur, in compendium redactum Britannice interpretatus est et illustravit Leakius in itineris per Peloponnesum facti descriptione vol. I. p. 401. sqq. Ceterum cf. Diod. XII, 60. De Pylo a Demosthene occupata narratiunculam propter ea, quae Thucyd. scribit, parum probabilem servavit Polyaen. III, 1, 1. Super situ Pyli et Sphacteriae, et quibus locis nunc responderent, disseruit Arnoldus vol. II. p. 400. sqq., quocum praeter alios praecipue Leakius l. d. conferendus est. Thucydidis aetate Pylum non fuisse urbem, sed ante castellum ibi ab Atheniensibus exstructum promontorii deserti nomen, ex §. 2. 3. apparet. Cf. Strab. VIII. p. 359. *ἡ μὲν παλαιὰ Πύλος ἡ Μεσσηνιακὴ ὑπὸ τῷ Αἰγαλέῳ πόλις ἦν· κατεσπασμένης δὲ ταύτης ὑπὸ τῷ Κορυφασίῳ τινὲς αὐτῶν ᾤκησαν.* (Qui *τινές* tam pauci videntur fuisse, et tam disperse habitasse, nisi adeo postea discesserunt, ut Thucydides *ἔρημον* locum vocare non dubitaverit. Nisi forte Strabo, quae de Messeniis postea Pylum reversis c. 41. legemus, in falsum tempus transtulit.) *προςεκτήσαντο* (marg. rectius *προςέκτισαν*) *δὲ αὐτὴν Ἀθηναῖοι τὸ δεύτερον ἐπὶ Σικελίαν πλέοντες μετ' Εὐρυμέδοντος καὶ Στρατοκλέους* (leg. *Σοφοκλέους*). Pylum autem *παλαιὸν Ἀβαρῖνον*, non, id quod Castellanus maxime demonstrare studuerat, urbem Avarinum, esse cum plerisque statuit Leak. l. d. Dissentiunt Pouquev. et Arn. Cf. adn. 8, 6. et 13, 4. — *σχόντας.* Cf. adn. I, 110, 4. — *ἀντιλεγόντων δέ.* Suppl. *αὐτῶν* (*τοῦ Εὐρυμέδοντος καὶ Σοφοκλέους*).

§. 2. *Τοῦτο.* Cf. sd. — *ξυνεκπλεῦσαι.* Ex superiore *ἠξίου* repete *ἔφη*. Cf. adn. I, 136, 3. Saepe enim ex verbis voluntatis, postulandi, hortandi, similibus dicendi verba repetenda sunt. Velut ex *παραινεῖν* III, 31. cf. VIII, 47., ex *ἀναπείθεσθαι* III, 94. cf. III, 75., ex *κελεύειν* III, 94., ex *ἐᾶν* V, 41., ex *ἐπιμαρτύρεσθαι* VI, 29., ex *παραιτεῖσθαι* V, 63. Etiam ex querendi verbis, velut ex *ἐπικαλεῖν* V, 56., ex *μέμφεσθαι* VIII,

νῆες ἐν Κερκύρᾳ ἤδη εἰσὶ τῶν Πελοποννησίων,
ὁ μὲν Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς ἠπείγοντο ἐς
τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ Δημοσθένης ἐς τὴν Πύλον
πρῶτον ἐκέλευε σχόντας αὐτοὺς καὶ πράξαντας ἃ
δεῖ τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι. ἀντιλεγόντων δὲ κατὰ
τύχην χειμὼν ἐπιγενόμενος κατήνεγκε τὰς ναῦς
2 ἐς τὴν Πύλον. καὶ ὁ Δημοσθένης εὐθὺς ἠξίου τει-
χίζεσθαι τὸ χωρίον, (ἐπὶ τοῦτο γὰρ ξυνεκπλεῦσαι.)
καὶ ἀπέφαινε πολλὴν εὐπορίαν ξύλων τε καὶ λί-
θων, καὶ φύσει καρτερὸν ὂν καὶ ἔρημον αὐτό τε

Cap. **3.** §. 2. *Τοῦτο* Aug. Ven. T. Pal. It. Vat. Gr. I. W. X. Y. Z. al. Quod ut exquisitius recepimus. Cf. V, 87. et ibi adn. Vulgo *τούτῳ*, quem casum locis I, 74. et Xen. Cyr. I, 6, 39. tuetur Arn. Cf. sd. III, 42, 6.

Ξυνεκπλεῦσαι. In plerisque libris *ξυνέπλευσε.* Cf. tamen adn. *Αὐτό τε.* In optimis libris *αὐτὸ τότε*, vix recte.

*καὶ ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας· ἀπέχει γὰρ σταδίους
μάλιστα ἡ Πύλος τῆς Σπάρτης τετρακοσίους, καὶ
ἔστιν ἐν τῇ Μεσσηνίᾳ ποτὲ οὔσῃ γῇ, καλοῦσι δὲ
αὐτὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι Κορυφάσιον. οἱ δὲ πολ-* 3
*λὰς ἔφασαν εἶναι ἄκρας ἐρήμους τῆς Πελοποννή-
σου, ἣν βούληται καταλαμβάνων τὴν πόλιν δα-
πανᾶν. τῷ δὲ διάφορόν τι ἐδόκει εἶναι τοῦτο τὸ
χωρίον ἑτέρου μᾶλλον, λιμένος τε προςόντος, καὶ
τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας αὐτῷ τὸ ἀρχαῖον
καὶ ὁμοφώνους τοῖς Λακεδαιμονίοις πλεῖστ' ἂν
βλάπτειν ἐξ αὐτοῦ ὁρμωμένους, καὶ βεβαίους*

50. Similiter putandi notio ex verbis cogitandi aliquid facere, videndi, sciendi, timendi, similibus depromenda est. Sicut ex *διανοεῖσθαι* VI, 96., ex *ὁρᾶν* IV, 27. VII, 42., ex *εἰδέναι* VI, 64., ex *φοβεῖσθαι* IV, 8., ex formula *ἐς μέγα δέος κατέστησαν* IV, 108. et ex simili *ἐς ὑποψίαν καθίστη* V, 29. Qualia apud Latinos quoque reperiri constat. De Graecis cf. Matth. Gr. §. 537. extrem. et §. 634. 4. — *ἐπὶ πολὺ τῆς χώρας.* Cf. adnot. I, 1, 2. — *ἀπέχει γάρ.* „Ex depravv. libris Kistem. praeferebat *δέ* ... [Sed] *γάρ* h. l. spectat ad *ἐρημίαν πολλὴν τῆς χώρας.*" HAACK. — *σταδίους ... τετρακοσίους.* Consentit Strab. pag. 551. Ex Arrowsmithii tabula viam esse 42 mill. geogr. docet Clint. Fast. Hell. pag. 403. ed. Krueg. de stadiorum magnitudine disserens. Olympica stadia esse demonstrat etiam Puill. Boblaye Parietin. Peloponn. pag. 113. sqq. de Pylo explicans. Paulo minus (575 pedum Britann.) stadium Thucydideum esse putaverat Leak. Topogr. Athen. p. 382. interpr. Germ. — *αὐτήν* ad Pylum, non ad Messeniam, spectare et ex verbis Strabonis paulo ante adscriptis, unde Coryphasium montis vel promontorii nomen esse apparet, intelligitur, et collatis locis IV, 118. et V, 18., ubi manifesto de Pylo legitur, docet Arn. Cf. Vischer in Mus. Helv. I. p. 388.

§. 3. *Δαπανᾶν.* *Εἰς ἀναλώματα μεγάλα ἐμβάλλειν* interpretatur Suid. Est sumptu exhaurire, conficere. Similiter Appi. Civ. I, 94. *ἄνεμος πόλιν ἐδαπάνησε*, consumpsit. Dici etiam de conficiendo seu consumendo tormentis et morbis cognoscitur ex ed. mai. et ex Steph. Thes. — *διάφορον ... ἑτέρου μᾶλλον.* „*Διάφορον* hic significat eximium, imprimis commodum. Rarum est, ut *μᾶλλον* sequatur." BLOOMF. — *λιμένος τε προςόντος.* De hoc portu vide plura c. 8. et 13. — *καὶ τοὺς Μεσσηνίους ... πλεῖστ' ἂν βλάπτειν.* Oratio proprie ita procedere debebat, *καὶ τῶν Μεσσηνίων ... πλεῖστ' ἂν βλαπτόντων.* Sed ut III, 94, 3., ubi cf. adn., transiit ad infinitivum, ad quem ex superioribus *ἐδόκει* vi diversa (putabat) sive *ἐνόμιζε* repetendum, pro quo ne *ὅτι ἐνόμιζε* requiri existimes, cf. adn. ad simillimum enunciatum V, 53. — *αὐτῷ*, i. e. *τῷ χωρίῳ.* „Messenios autem, qui Naupactum tenebant, cur *οἰκείους Πύλῳ* et Lacedaemoniis *ὁμοφώνους* esse dicat Thuc., cognosci potest e Pausan. Messen. XXIV. et XXVII." DUK. De priore cf. c. 41, 2., de altero III, 112, 4.

1 *ἅμα τοῦ χωρίου φύλακας ἔσεσθαι.* 4. *ὡς δὲ οὐκ
ἔπειθεν οὔτε τοὺς στρατηγοὺς οὔτε τοὺς στρατιώ-
τας, ὕστερον καὶ τοῖς ταξιάρχοις κοινώσας ἡσύ-
χαζεν, ὑπὸ ἀπλοίας μέχρι αὐτοῖς τοῖς στρατιώ-
ταις σχολάζουσιν ὁρμὴ ἐπέπεσε περιστᾶσιν ἐκτει-*
2 *χίσαι τὸ χωρίον. καὶ ἐγχειρήσαντες εἰργάζοντο
σιδήρια μὲν λιθουργὰ οὐκ ἔχοντες, λογάδην δὲ*

ἀπλοίας δὲ οὔσης ἡ Πύλος ἐκτειχίζεται.

Cap. 4. §. 1. *Ἐπέπεσε.* Bekker ex longe plurimis et optimis libris *ἐςέπεσε* restituit. Quod nos recipere dubitavimus, quoniam *ἐςπίπτειν* cum dativo et de animi motibus a Thuc. alibi non dicitur. Aut vulgata igitur servanda, aut *ἐνέπεσε* scribendum, quod frequentissimum est hac in re vocabulum. Cf. Bloomf.

Cap. 4. §. 1. *Ὕστερον ... τοῖς ταξιάρχοις κοινώσας.* „*Ἀπορεῖται, ὅπως τοῖς στρατιώταις πρότερον τῶν ταξιάρχων ἐκοίνωσε τειχίζειν τὸ χωρίον· ταξίαρχοι γὰρ τῶν τάξεων ἦσαν ἄρχοντες, οὗτοι δὲ προτιμητέοι τῶν ὑποταττομένων στρατιωτῶν ἐν βουλαῖς.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* Fortasse res sic intelligenda est, ut Demosthenem militibus per taxiarchos, quibuscum post imperatores rem communicasset, frustra persuadere studuisse existimemus. De ipsis taxiarchis Atheniensium, qui decem quotannis, singuli ex singulis tribubus, creabantur, vid. Herm. Antiquit. Gr. §. 152. et Schoem. Antiqu. iur. p. 253. sq., quanquam ab his taxiarchis eos, qui hic commemorantur, discerni vult Arn. — *ἡσύχαζεν*, vi translata, er hielt sich ruhig, gab seine Bemühungen auf. — *ὑπὸ ἀπλοίας μέχρι.* Bekker non post *ἡσύχαζεν* verbum, sed post *ἀπλοίας* nomen interpunxit; at vid. edit. mai. De coniunctione *μέχρι* postposita cf. adn. I, 10, 2. 68, 1. — *περιστᾶσιν.* Mutata sententia interpretatur Heilm. „Simplicior intellectus, opinor, verior est, ut milites undique accurrentes [circumstantes] munitionem aggressi esse dicantur." ARN. — *ἐκτειχίσαι* modo est absolvere munitionem, modo, ut hic, omnino emunire. Cf. IV, 45. VII, 4. 26. Drak. ad Liv. XXI, 7, 7.

§. 2. *Σιδήρια*, ferrea instrumenta, ferramenta. Cf. Bloomf. — *λιθουργά.* Insolentius hic adiective legitur, nam alibi (ut c. 69.) *λιθουργός* substantivum est. Apud Poll. VII, 125. et apud Suid. in v. *λογάδην* legitur *λιθουργικά*, sed id sic dici non certius est, immo vulgato patrocinatur Greg. Nyss. *λιθουργοῖς ὀργάνοις* scribens. Vid. Dind. in Steph. Thes. „Videtur *σιδήρια λιθουργά* accipere non tam pro ferramentis ad elaborandos quam ad eximendos lapides. [Attamen] Schol. expl. *λαξευτήρια*, scalpendis et poliendis lapidibus apta." STEPH. ibid. Recte Schol. Cf. adn. prox. — *λογάδην φέροντες*, cum delectu (sive selectos) comportantes, quia caedere eos non poterant. Cf. IV, 31. VI, 66. Schaefer in Steph. Thes. non selectos, sed collectos lapides vult esse, at illa interpretatio reliquo usui vocabuli, ut quum de militibus dicitur, est convenientior. Contrarium esse loquendi genus *λίθοι ἐν τομῇ ἐγγώνιοι* I, 93. adnotat Did. „Structura huius castelli, praeterquam quod minus erat, antiquissimo Cyclopiae, quae vocatur, architecturae generi similis videtur fuisse, cuius exemplum exstat in Tirynthis

φέροντες λίθους, καὶ ξυνετίθεσαν ὡς ἕκαστόν τι
ξυμβαίνοι· καὶ τὸν πηλόν, εἴ που δέοι χρῆσθαι,
ἀγγείων ἀπορίᾳ ἐπὶ τοῦ νώτου ἔφερον ἐγκεκυφό-
τες τε, ὡς μάλιστα μέλλοι ἐπιμένειν, καὶ τὼ
χεῖρε ἐς τοὐπίσω ξυμπλέκοντες, ὅπως μὴ ἀπο-
πίπτοι. παντί τε τρόπῳ ἠπείγοντο φθῆναι τοὺς 3
Λακεδαιμονίους τὰ ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμενοι,
πρὶν ἐπιβοηθῆσαι· τὸ γὰρ πλέον τοῦ χωρίου αὐτὸ
καρτερὸν ὑπῆρχε καὶ οὐδὲν ἔδει τείχους. 5. οἱ δὲ 1
ἑορτήν τινα ἔτυχον ἄγοντες, καὶ ἅμα πυνθανό-
μενοι ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο ὡς, ὅτ' ἂν ἐξέλθω-
σιν, ἢ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς, ἢ ῥᾳδίως ληψό-
μενοι βίᾳ· καί τι καὶ αὐτοὺς ὁ στρατὸς ἔτι ἐν
ταῖς Ἀθήναις ὢν ἐπέσχε. τειχίσαντες δὲ οἱ Ἀθη- 2
ναῖοι τοῦ χωρίου τὰ πρὸς ἤπειρον καὶ ἃ μάλιστα
ἔδει ἐν ἡμέραις ἓξ τὸν μὲν Δημοσθένην μετὰ νεῶν
πέντε αὐτοῦ φύλακα καταλείπουσι, ταῖς δὲ πλείοσι
ναυσὶ τὸν ἐς τὴν Κέρκυραν πλοῦν καὶ Σικελίαν ἠπεί-

αἰτίαι τῆς ὀλιγωρίας τῶν Λακεδαιμονίων. οἱ Ἀθηναῖοι τειχίσαντες ταῖς πλείοσι ναυσὶν ἀποπλέουσιν.

moenibus. Vid. Gell. Argol. tab. 14. Ibi intervalla maiorum saxorum lapillis expleta erant, quod ipsum Pyli factum esse probabile est; et mortario, quod Thuc. in partibus quibusdam operis adhibitum esse dicit, ad hos lapides solidandos opus erat, quum maiora saxa sua magnitudine et pondere firma essent." ARN. Cf. Puill. Bobl. l. d. pag. 4. et Muell. Enchirid. Archaeolog. §. 269. — καὶ ξυνετίθεσαν. De transitu a participio ad verbum finitum cf. adn. I, 57, 4. — ξυμβαίνοι, i. e. ξυναρμόζοι. — καὶ τὸν πηλόν cet. Horum ἐνάργειαν iure laudat Schol. De πηλοῦ voce cf. adn. I, 93, 5. — τοῦ νώτου. De singulari cf. adnot. II, 52, 4. 70, 3.

§. 3. Φθῆναι ... πρὶν ἐπιβοηθῆσαι. Subiectum infinitivi ἐπιβοηθῆσαι cadem attractione obiectum superioris φθῆναι factum est, de qua vid. adn. II, 21, 1. — αὐτὸ καρτερόν. Antea c. 3. φύσει καρτερόν, unde liquet, quid sit αὐτό. Tum οὐδέν est οὐδαμῶς.

Cap. 5. §. 1. Ἑορτὴν ... ἄγοντες. Hac de causa a militia abstinebant. Cf. adn. V, 54. — ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο. Cf. Vig. p. 282. Hinc pendere potest ὑπομενοῦντας, quem alii accusativum absolutum (cf. Matth. Gr. §. 568. 3. Rost. §. 131. 4.) volunt esse. — ἐν ταῖς Ἀθήναις. Aut ἐν valet apud, aut urbs terrae praecipua nominata est pro ipsa terra. Cf. adn. II, 2, 1. et IV, 118.

§. 2. Καὶ ἃ ... ἔδει. Dicit καί, quia etiam in partibus nonnullis ad mare versis munitione subita opus fuit. Cf. c. 13, 1. et ibi adn. — ἐν ἡμέραις ἕξ. At Diod. XII, 61. ἐν εἴκοσιν ἡμέραις ἐτείχισε τὴν Πύλον, fortasse de universa munitione loquens, etsi τὰ πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα etiam infra c. 9. infirmissimo muro munita reperiemus. — τὸν ... πλοῦν ... ἠπείγοντο. Cf. adn. III, 2, 3.

1 γοντο. 6. οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννήσιοι
ὡς ἐπύθοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης, ἀνεχώ-
ρουν κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου, νομίζοντες μὲν οἱ
Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἆγις ὁ βασιλεὺς οἰκεῖον σφίσι
τὸ περὶ τὴν Πύλον· ἅμα δὲ πρῳ ἐςβαλόντες, καὶ
τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος, ἐσπάνιζον τροφῆς
τοῖς πολλοῖς· χειμών τε ἐπιγενόμενος μείζων
παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν ἐπίεσε τὸ στρά-
2 τευμα. ὥστε πολλαχόθεν ξυνέβη ἀναχωρῆσαί τε
θᾶσσον αὐτούς, καὶ βραχυτάτην γενέσθαι τὴν
ἐςβολὴν ταύτην· ἡμέρας γὰρ πεντεκαίδεκα ἔμει-
ναν ἐν τῇ Ἀττικῇ.

οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἀναχωροῦσιν ἐκ τῆς Ἀττικῆς.

7. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Σιμωνίδης Ἀθηναίων στρατηγὸς Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Θρᾴκης, Μενδαίων ἀποικίαν, πολεμίαν δὲ οὖσαν, ξυλλέξας Ἀθηναίους τε ὀλίγους ἐκ τῶν φρουρίων καὶ τῶν ἐκείνῃ ξυμμάχων πλῆθος προδιδομένην κατέλαβε·

Ἠιόνα Μενδαίων ἀποικίαν Σιμωνίδης Ἀθηναῖος μάτην αἱρεῖ.

Cap. 7. Ἠιόνα Aug. It. Bekk. pro vulgat. Ἠϊόνα. Et apud Harpocrat. in v. Ἠιών, πόλις Θρᾴκης, Μενδαίων ἀποικία, literarum ordo ι furtivum esse demonstrat. Accedit, quod in Cass. C. F. G. X. Z. α. Ἠόνα exaratur. Obstat tamen Eustath. ad Homer. Il. p. 179. Rom. ὅτι δὲ Ἠιὼν δισυλλάβως καὶ τόπος ἐστὶ Στρυμόνος, καὶ Ἠϊὼν τρισυλλάβως πόλις ἐν Χερσονήσῳ παρὰ Θουκυδίδῃ, καὶ ἄλλη πρὸς τῇ Πιερίᾳ. Ceterum cf. sd. I, 98, 1.

Cap. 6. §. 1. Ἐπύθοντο ... κατειλημμένης. Conf. Matth. Gr. §. 349. adn. 2. Rost. §. 108. 2. g. — νομίζοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι. De nominativis cf. Matth. Gr. §. 562. 1. adn. 1. Rost. §. 131. adn. 2. Cf. II, 54. IV, 73. V, 81. al. — τοῦ σίτου ... ὄντος. Cf. c. 2. init. — ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς, so hatten sie für den gröfsten Theil des Heeres nicht hinlängliche Lebensmittel. Simillime VIII, 57: ἢν ἀπορῶσι πολλαῖς ναυσὶ τῆς τροφῆς. — χειμών, frigus, tempestas pluvia, hiberna. Cf. adn. III, 21, 4. — παρά, ut I, 23, 3., ubi cf. adn.

§. 2. Πολλαχόθεν. Proprie tribus de causis, ut docent superiora.

Cap. 7. Ἠιόνα. De scriptura nominis cf. sd. Non esse Eionem Strymoniam (I, 98. IV, 102. sqq.) satis demonstravimus in ed. mai. I. 2. pag. 350. sq. Sed etiam in Chersoneso sitam et Pieriam, quas commemorat Eustath. (cf. sd.), significari iure negat Arn. Eam, de qua hic agitur, urbem in Chalcidica collocandam esse breviter adnotat Od. Muell. de Maced. p. 26. In ora Bisaltiae inter Bolben et Amphipolin fuisse multis probare studet Cousinery Maced. I. p. 119. sqq. — Μενδαίων. De his vid. c. 123. De μέν non addito cf. sd. I, 12, 3. — ἐκ τῶν φρουρίων. Quae in hac regione habebant Athenienses.

καὶ παραχρῆμα ἐπιβοηθησάντων Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων, ἐξεκρούσθη τε καὶ ἀπέβαλε πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν.

Πελοποννήσιοι παρασκευάζονται ὡς Πύλῳ προςβαλοῦντες κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ ὁπλίτας διαβιβάζουσιν ἐς Σφακτηρίαν.

1 8. Ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Πελοποννησίων, οἱ Σπαρτιᾶται αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν περιοίκων εὐθὺς ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον, τῶν δὲ ἄλλων Λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἡ ἔφοδος ἄρτι ἀφιγμένων ἀφ᾽ ἑτέρας στρατείας.
2 περιήγγελλον δὲ καὶ κατὰ τὴν Πελοπόννησον βοηθεῖν ὅ τι τάχιστα ἐπὶ Πύλον, καὶ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Κερκύρᾳ ναῦς σφῶν τὰς ἑξήκοντα ἔπεμψαν, αἳ ὑπερενεχθεῖσαι τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν καὶ λαθοῦσαι τὰς ἐν Ζακύνθῳ Ἀττικὰς ναῦς ἀφικνοῦνται ἐπὶ Πύλον· παρῆν δὲ ἤδη καὶ ὁ πεζὸς στρατός.
3 Δημοσθένης δέ, προςπλεόντων ἔτι τῶν Πελοποννησίων, ὑπεκπέμπει φθάσας δύο ναῦς ἀγγεῖλαι Εὐρυμέδοντι καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν Ζακύνθῳ Ἀθηναίοις παρεῖναι, ὡς τοῦ χωρίου κινδυνεύοντος.
4 καὶ αἱ μὲν νῆες κατὰ τάχος ἔπλεον κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο ὡς τῷ τειχίσματι προςβαλοῦντες κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐλπίζοντες ῥᾳδίως αἱρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον, καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων.
5 προςδεχόμενοι δὲ καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Ζακύνθου τῶν Ἀττικῶν νεῶν βοήθειαν ἐν νῷ εἶχον, ἣν ἄρα μὴ πρότερον ἕλωσι, καὶ τοὺς ἔςπλους τοῦ λιμένος ἐμφράξαι, ὅπως μὴ ᾖ τοῖς Ἀθηναίοις
6 ἐφορμίσασθαι ἐς αὐτόν. ἡ γὰρ νῆσος ἡ Σφακτηρία καλουμένη τόν τε λιμένα παρατείνουσα καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη ἐχυρὸν ποιεῖ καὶ τοὺς ἔςπλους στενούς, τῇ μὲν δυοῖν νεοῖν διάπλουν κατὰ τὸ τείχισμα τῶν Ἀθηναίων καὶ τὴν Πύλον, τῇ δὲ πρὸς τὴν ἄλλην ἤπειρον ὀκτὼ ἢ ἐννέα· ὑλώδης τε καὶ ἀτριβὴς πᾶσα ὑπ᾽ ἐρημίας ἦν καὶ μέγεθος
7 περὶ πεντεκαίδεκα σταδίους μάλιστα. τοὺς μὲν

Cap. 8. §. 1. *Στρατείας.* In libris mss. *στρατιᾶς*. Cf. ad I, 9, 3.

§. 5. *Τῆς Ζακύνθου.* *Τῆς* om. It. Vat. H.; sed postquam haec insula bis §. 2. et 3. nominata est, articulum additum malumus. Cf. c. 13.

Cap. 8. §. 1. *Τῶν ἐκ.* Cf. adn. I, 8, 2. — *τῶν περιοίκων.* Cf. adn. I, 101, 2. — *τῶν δὲ ἄλλων*, i. e. *τῶν μὴ ἐγγύτατα οἰκούντων.*

§. 2. *Περιήγγελλον.* Cf. adn. I, 116, 1. II, 10, 1. — *τὰς ἐν ... τὰς ἑξήκοντα.* Cf. c. 2. et de *σφῶν* pronomine Kuehn. Gr. in us. schol. §. 302. adn. 5. „Diod., ut videtur, *τεσσαράκοντα πέντε* XII, 61.“ WASS. Et infra c. 11. apud ipsum Thuc. quadraginta tres commemorantur. De quo dissensu cf. Bloomf. et adnot. c. 11. — *ὑπερενεχθεῖσαι τὸν ... ἰσθμόν.* De re vid. adn. III, 15, 1., de Leucadiorum isthmo adn. III, 81, 1. — *τὰς ἐν Ζακύνθῳ ... ναῦς.* De Eurymedontis et Sophoclis classe agi et docet Bloomf. cl. c. 13., et apparet clarissime ex §. 3. — *ὁ πεζὸς στρατός.* *Μύριοι καὶ διςχίλιοι* teste Diod.

§. 4. *Τὰ ἐπεσταλμένα*, mandata. Cf. Duk.

§. 5. *Τὴν βοήθειαν.* „Sententia huius loci est Peloponnesios exspectasse et praevidisse Atticam classem utpote amicam auxilio venturam Atheniensibus, qui Pyli erant.“ DUK. — *καὶ τοὺς ἔςπλους ... ἐμφράξαι. Καί*, i. e. praeterquam quod impetus facerent.

§. 6. *Ἡ νῆσος ἡ Σφακτηρία.* Haec ab aliis scriptoribus *Σφαγία* dicitur. Vid. Gottleb. ad Plat. Menex. c. 30. Tres Sphagias ante Pylum iacere affirmat Plin. Hist. nat. IV, 12, 55. Duas tantum agnoscit Muell. Dor. II. p. 455. Numerum non definit Xen. Hist. VI, 2, 31. Tertia praeter Sphacteriam seu Sparicam (Avarini insulam) et eam, quae hodie Parce vocatur, potest esse Kilonaki inter Sphacteriam et continentem medio in sinu Avarini sita. — *παρατείνουσα.* De vi huius verbi intransitiva cf. Rost. Gr. §. 115. 1., de re Paus. IV, 36, 4. Diod. l. d. Strab. p. 359. — *τῇ μὲν ... ὀκτὼ ἢ ἐννέα.* „Australis introitus certe plus 1200 cubitos Britannicos [yards, quorum singuli ternos pedes aequant,] latus est, (ex recenti quadam dimensione adeo amplius 1400 cubiti dicuntur esse,) septentrionalis circiter 150. Quorum numerorum ratio non consentit, ac si septentrionalem introitum normam comparationis vellemus esse, veteribus triremibus spatium ducenorum vel trecenorum pedum, ut [aequatis frontibus] moverentur, opus erat, id quod credi non potest.“ LEAK. Pelop. I. p. 415. sq., qui a Thucydide portus ostii latitudinem non visam aut accurate examinatam esse suspicatur. At Bloomf. in numeris *ὀκτώ* et *ἐννέα* a librariis erratum, Arn. Sphacteriam et Pylum omnino non esse Sparicam et Avarinum veterem coniiciunt. Cf. paulo post et c. 13. extr. adn. — *ὑλώδης* cet. Cf. 29, 3. — *μέγεθος ... πεντεκαίδεκα σταδίους.* *Μέγεθος* hic longitudinem, non circuitum, esse docent Stanhop. Plataear. planit. p. 95. Bloomf. Arn., hic, si de Sphagia seu Sparica agatur. Sed idem, quoniam re vera haec insula in longitudinem amplius duobus milliariis geographicis et dimidio pateat, multo plura quam quindecim stadia effici et ea quoque de causa hanc insulam intelligi vix posse addit, sed suspicatur esse nunc Vetus Castrum Avarini. Longitudo tamen insulae ab aliis aliter definitur; nam Bellino teste apud St. Vincentium in parte physica eius libri, qui inscribitur „Expédition scientifique de Morée“, p. 50. est

*οὖν ἔςπλους ταῖς ναυσὶν ἀντιπρώροις βύζην κλῄ-
σειν ἔμελλον· τὴν δὲ νῆσον ταύτην φοβούμενοι,
μὴ ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον σφίσι ποιῶνται, ὁπλί-
τας διεβίβασαν εἰς αὐτήν, καὶ παρὰ τὴν ἤπειρον
ἄλλους ἔταξαν· οὕτω γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις τήν τε* 8
*νῆσον πολεμίαν ἔσεσθαι τήν τε ἤπειρον ἀπόβασιν
οὐκ ἔχουσαν· τὰ γὰρ αὐτῆς τῆς Πύλου ἔξω τοῦ
ἔςπλου πρὸς τὸ πέλαγος ἀλίμενα ὄντα οὐχ ἕξειν
ὅθεν ὁρμώμενοι ὠφελήσουσι τοὺς αὑτῶν· σφεῖς
δὲ ἄνευ τε ναυμαχίας καὶ κινδύνου ἐκπολιορκή-
σειν τὸ χωρίον κατὰ τὸ εἰκός, σίτου τε οὐκ ἐνόν-
τος, καὶ δι᾽ ὀλίγης παρασκευῆς κατειλημμένου. ὡς* 9
*δ᾽ ἐδόκει αὐτοῖς ταῦτα, καὶ διεβίβαζον ἐς τὴν
νῆσον τοὺς ὁπλίτας ἀποκληρώσαντες ἀπὸ πάντων
τῶν λόχων. καὶ διέβησαν μὲν καὶ ἄλλοι πρότε-*

§. 8. *Τοὺς αὑτῶν.* In optimis libris mss. *τοὺς αὐτῶν.* Cf. adn. I, 17, 1.

Κατειλημμένου. In Lugd. utrum *προκατειλημμένου* an *προκατειλημμένον* legatur, in collatione satis discerni non potest. Sed hoc verisimilius est ob cod. Y. Ceterum cf. adn.

multo minor („d'une lieue et un quart"). Cf. etiam Stanhop. l. d. — *περὶ . . . μάλιστα.* Haec ita inter se coniuncta sunt, ut *ὀλίγου ἐς* IV, 124., *ἐς διακοσίους τινάς* VIII, 21. Cf. ibi adn. et ad Xen. Cyr. II, 1, 6. Simillime Plat. Crit. p. 112. E: *περὶ δύο μάλιστα ὄντας μυριάδας* secundum Goell. ad I, 13., ubi cf. adn.

§. 7. *Ἀντιπρώροις*, i. e. *ὥςτε εἶναι ἀντιπρώρους, στήσαντες αὐτὰς ἀντιπρώρους.* Cf. Diod. c. 61. Contra *τριήρεσι πλαγίαις* simili consilio usi sunt Syracusani VII, 59. — *τὴν νῆσον . . . ἐξ αὐτῆς.* De hoc attractionis genere cf. adn. II, 42, 4.

§. 8. *Ἔσεσθαι.* Ad hunc infinitivum et eos, qui sequuntur, e superiore *φοβούμενοι* repete *ἐνόμιζον.* Cf. adn. 3, 2. — *τὰ γὰρ . . . ἕξειν.* Nam ipsius Pyli oram, quum excepto portus introitu, quatenus altum spectaret, importuosa esset, non habituram (praebituram) esse (quicquam). Portus Pyli habebat quidem introitum ab alto (ostium septentrionale §. 6. adn.), sed ipse in sinum (Avarini) spectabat. Cf. adn. 13, 1. — *σφεῖς.* Cf. Rost. Gr. §. 126. adn. 3. extr. — *δι᾽ ὀλίγης κατειλημμένου.* „Quum non sat diu occupatum esset, ut bene munitum esse posset." DOBR. *Κατειλημμένου* non mutandum est in accusativum, sed subaudiendum *αὐτοῦ* (*τοῦ χωρίου*). Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. supra II, 8, 4. infra 41, 4. al.

§. 9. *Καὶ διεβίβαζον.* De *καί* cf. adn. II, 93, 4. — *ἀπὸ πάντων τῶν λόχων.* Hos quinque fuisse male dicit Schol. ad h. l., quocum conf. Schol. Aristoph. Lysistr. v. 454. Septem praeter Sciritas pugnasse audiemus V, 68, 3. Cf. de omni re Muell.

*ρον κατὰ διαδοχήν, οἱ δὲ τελευταῖοι καὶ ἐγκατα-
ληφθέντες εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι ἦσαν, καὶ Εἵ-
λωτες οἱ περὶ αὐτούς· ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἐπιτάδας*
1 *ὁ Μολόβρου.* 9. *Δημοσθένης δὲ ὁρῶν τοὺς Λα-
κεδαιμονίους μέλλοντας προςβάλλειν ναυσί τε ἅμα
καὶ πεζῷ παρεσκευάζετο καὶ αὐτός, καὶ τὰς τρι-
ήρεις, αἵπερ ἦσαν αὐτῷ ἀπὸ τῶν καταλειφθεισῶν,
ἀνασπάσας ὑπὸ τὸ τείχισμα προςεσταύρωσε, καὶ
τοὺς ναύτας ἐξ αὐτῶν ὥπλισεν ἀσπίσι τε φαύλαις
καὶ οἰσυΐναις ταῖς πολλαῖς· οὐ γὰρ ἦν ὅπλα ἐν
χωρίῳ ἐρήμῳ πορίσασθαι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐκ*

Δημοσθένης δὲ ὁ ἐν Πύλῳ φρούραρχος ἀντιπαρασκευάζεται.

§. 9. *Μολόβρου.* *Μολοβροῦ* Cass. Aug. Ven. It. Vat. al. Sed vulgata ad proprium ab appellativo distinguendum videtur servanda. Ceterum cf. de hoc nomine Boeckh. Corp. Inscript. I. p. 698.

Dor. II. p. 233. Thirw. Hist. Gr. vol. I. extr. Haas. ad Xen. de Rep. Laced. p. 204. — *ἐγκαταληφθέντες*, illic deprehensi, Haas. Si ita intelligitur, concidunt dubitationes Kruegeri, qui vulgatum *ἐγκαταλειφθέντες* invitis melioribus libris tuitus est ad Dion. p. 296. et contra Goellerum in Comment. antiqu. stud. a. 1842. m. Febr. p. 98. — *εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι.* Idem repetitur 38, 5. Cf. Plut. Nic. c. 7. — *Εἵλωτες οἱ περὶ αὐτούς.* Horum numerum fortasse ex iis, quae de pugna Plataeensi Herodot. IX, 28. legantur, definiri posse existimat Dukas. Cf. Mor. ad Isocr. Pan. c. 25. At qui apud Herodotum commemorantur, erant levis armaturae milites; qui autem in Sphacteria erant, eos famulos fuisse Spartiarum et inde, quod c. 16. *θεραπόντων* mentio fit, et quod c. 34. sqq. nihil de levis armaturae militibus et auxilio, quod Helotae Spartiatis tulerint, legitur, perspicuum est. Cf. etiam Visch. Mus. Helvet. I. p. 393. adn.

Cap. 9. §. 1. *Τὰς τριήρεις.* Tres. Cf. 5, 2. 8, 3. — *προςεσταύρωσε.* *Προεσταύρωσε* coniecit Bloomf. comparans VI, 75. al. et de re Herod. IX, 97: *τάς τε νῆας ἀνείρυσαν, καὶ περιεβάλοντο ἕρκος καὶ λίθων καὶ ξύλων, δένδρεα ἐκκόψαντες ἥμερα, καὶ σκόλοπας περὶ τὸ ἕρκος κατέπηξαν.* In Stephani Thesauro exemplis antiquioribus verbo *προςσταυροῦν* carentibus t. I. p. 1805. e Thuc. l. IV. excitatur *προσταυροῦσι τὰς ναῦς*, quod non potest nisi huc spectare. Interpretatur auctor vallis seu palis (in terram) depactis praemunire, quod alibi (VII, 25.) *σταυροὺς πρὸ τῶν νεῶν καταπηγνύναι* Thuc. dicat. Hoc igitur verbum verisimile est reponendum esse. Arnoldo tamen mutatio non videtur necessaria vulgatam explananti *additis* vallis (tanquam cervis s. ericiis) munivit, aut vallos *prope* naves (ad eas tuendas) defixit. Falsas explicationes redarguimus in ed. mai. adn. et addend. — *τοὺς ναύτας*, remiges, non classiarios, qui iam erant armati. Cf. Arn. et VII, 1. VIII, 17. Liv. XXVI, 17. — *ἀσπίσι τε.* De *τέ* cf. adn. III, 56, 3. — *οἰσυΐναις.* De his clipeis salignis et aliis vimineis, antiquissimis et in Asia usitatissimis, vide Bloomf.

ληστρικῆς Μεσσηνίων τριακοντόρου καὶ κέλητος ἔλαβον, οἳ ἔτυχον παραγενόμενοι. ὁπλῖταί τε τῶν Μεσσηνίων τούτων ὡς τεσσαράκοντα ἐγένοντο, οἷς ἐχρῆτο μετὰ τῶν ἄλλων. τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς τῶν 2
τε ἀόπλων καὶ ὡπλισμένων ἐπὶ τὰ τετειχισμένα μάλιστα καὶ ἐχυρὰ τοῦ χωρίου πρὸς τὴν ἤπειρον ἔταξε προειπὼν ἀμύνασθαι τὸν πεζόν, ἢν προςβάλλῃ· αὐτὸς δὲ ἀπολεξάμενος ἐκ πάντων ἑξήκοντα ὁπλίτας καὶ τοξότας ὀλίγους ἐχώρει ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ᾗ μάλιστα ἐκείνους προςεδέχετο πειράσειν ἀποβαίνειν ἐς χωρία μὲν χαλεπὰ καὶ πετρώδη πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα, σφίσι δὲ τοῦ τείχους ταύτῃ ἀσθενεστάτου ὄντος ἐπισπάσασθαι αὐτοὺς ἡγεῖτο προθυμήσεσθαι· οὔτε γὰρ αὐτοὶ ἐλπίζοντές ποτε 3

et Herm. ad Luci. de Hist. conscr. c. 23. p. 153. — *ληστρικῆς*. Non verbo piratica, sed praedatoria reddi iubet Bloomf. Haec tamen apud veteres parum distinguuntur; Livius certe easdem naves et piraticas et praedatorias vocat XXXIV, 32. 36. Ceterum cf. adn. III, 51, 2. — *κέλητος*. *Μικρὸν καὶ στενὸν πλοῖον* explicat Schol. Cf. IV, 120. VIII, 38. et ibi interpr. atque de deminutivo I, 53. — *ὁπλῖται τῶν Μεσσηνίων*. *Σφενδονήτας* Messeniorum duce Comone apud Sphacteriam opem tulisse Atheniensibus dicit Paus. IV, 26.

§. 2. *Ἐπὶ τὰ τετειχισμένα ... τὴν ἤπειρον*, ubi locus maxime munitus et tutus erat, (id est,) ad continentem versus. — *ἐχυρά* Thuc. videtur addidisse, quia haec pars non solum manu, sed etiam natura (cf. 3, 2. 4, 3.) munita erat; nam opera etiam *τὰ κατὰ τὸν λιμένα* munitissime erant. Cf. 13, 1. — *ἔξω τοῦ τείχους*. Munitio igitur non usque ad ipsam oram maris pertinebat. — *πρὸς τὸ πέλαγος*. Distinguitur a superiore *θάλασσα*. Cf. adn. 8, 8. 13, 1. — *ἐπισπάσασθαι ... προθυμήσεσθαι*. „Putabat fore, ut hoc eos ad audendum aliquid alliceret.“ STEPH. Is igitur e genitivis absolutis accusativum subiecti repetit, ut Dobr. et Arn. Sed hoc durissimum est, et futurum *προθυμήσεσθαι* alienum videtur. Ac duritiem quidem sermonis sustulit Bloomf. coniectura *ἐπισπάσεσθαι*, ut medii futurum positum sit pro futuro passivi. Verum ea coniectura probata si verba, ut ipse facit, interpretamur putabat eos allectum iri, ut ostenderent alacritatem, remanet altera difficultas. Et Goeller quidem futurum ex *ἐπισπ.* ideo putat pendere posse, quia in tota sententia futurae rei significatio insit. Sed quod post verba volendi, cupiendi, similia recte sit, post *ἐπισπᾶσθαι* non item, et exemplum *ξυμπροθυμηθέντες ἀπαλλάξεσθαι* VIII, 2. verisimile reddit ex *προθυμήσεσθαι* alterum infinitivum pendere. Reposito igitur *ἐπισπάσεσθαι* sic explicamus: so würden sie, glaubte er, bereit sein, sich dahin locken zu lassen.

ναυσὶ κρατηθήσεσθαι οὐκ ἰσχυρὸν ἐτείχιζον, ἐκείνοις τε βιαζομένοις τὴν ἀπόβασιν ἁλώσιμον τὸ
4 *χωρίον γίγνεσθαι. κατὰ τοῦτο οὖν πρὸς αὐτὴν τὴν θάλασσαν χωρήσας ἔταξε τοὺς ὁπλίτας ὡς εἴρξων, ἢν δύνηται, καὶ παρεκελεύσατο τοιάδε.*

λόγος αὐτοῦ, ᾧ παρακελεύεται τοῖς στρατιώταις.

1 **10.** „*Ἄνδρες οἱ ξυναράμενοι τοῦδε τοῦ κινδύνου, μηδεὶς ὑμῶν ἐν τῇ τοιᾷδε ἀνάγκῃ ξυνετὸς βουλέσθω δοκεῖν εἶναι ἐκλογιζόμενος ἅπαν τὸ περιεστὼς ἡμᾶς δεινόν, μᾶλλον δὲ ἀπερισκέπτως εὔελπις ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς ἐναντίοις καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος. ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀφῖκται, ὥςπερ τάδε, λογισμὸν ἥκιστα ἐνδεχόμενα*
2 *κινδύνου τοῦ ταχίστου προςδεῖται. ἐγὼ δὲ καὶ τὰ πλείω ὁρῶ πρὸς ἡμῶν ὄντα, ἢν ἐθέλωμέν τε*

Cap. **10**. §. 1. *Περιεστώς*. Pal. Gr. Laur. *α*. Bekk. *περιεστός*. Ita taciti quidem apud Bekk. in edit. stereot. Aug. It. Vat.; sed in duobus postremis certe ita non legi maioribus eiusdem viri exemplis videtur demonstrari. Ceterum cf. sd. III, 9.

Μᾶλλον δέ. Vulgo et Bekk. *μᾶλλον ἤ*, sed *ἤ* om. Cass. Aug. Cl. It. Vat. Gr. Lugd. Laur. E. m., et *δέ* pro eo praebent Ven. F. C. Reg. W. X. Y. Z. al.

Χωρῆσαι. *Χωρήσας* Cl. F. H. C. I. Laur. Z. al., quod placuit Reiskio et Arn. Sed cf. ed. mai.

§. 3. *Οὔτε γὰρ ... γίγνεσθαι*. Non enim firmius (illam partem) muniverant, existimantes neque se unquam navibus devictum iri, et ab illis, si per vim in terram escenderent, castellum facile capi posse. Ita bene Haack. „Recte dici potest *βιάζεσθαί τι*, ut IV, 9. 11. *τὴν ἀπόβασιν*, ibid. 36. *τὴν ἔφοδον*, VII, 22. *τὸν ἔςπλουν*, c. 70. *τὸν ἔκπλουν*.“ DUK. ad VII, 69. De *ἐλπίζ*. vid. adn. I, 1.

§. 4. *Κατὰ τοῦτο*. Port.: in hac parte. At hanc ob rem verti vult Dobr.

Cap. **10**. §. 1. *Ἄνδρες οἱ* cet. De nominat. cf. Rost. Gr. §. 103. 2. a. — *ξυναράμενοι ... κινδύνου*. Cf. Matth. Gr. §. 325. 1. et infra V, 28. *Ξυναίρεσθαι κίνδυνον* legimus II, 71, 2. — *ἐκλογιζόμενος*. Non differre a simplici, nisi quod paulo gravius est, apparet ex I, 70. 80. II, 40. — *μᾶλλον δέ*, potius vero. Cf. sd. Repete autem ex superioribus *βουλέσθω ἕκαστος*, posterius ex contrario *μηδείς*. Cf. Krueg. ad Dion. p. 116. interpr. Tac. Histor. II, 52. Matth. Gr. §. 562. adnot. 2. et §. 634. 3. — *ἀπερισκέπτως*, inconsulto, i. e. periculis non reputatis. — *καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος*, i. e. *ἐπεί, εἰ ὁμόσε χωρήσειε, καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγένοιτο*. De *ἄν* cf. adn. III, 37, 4. *Περιγίγνεσθαι ἔκ τινος*, evadere seu emergere e re, iam I, 141. II, 49. lectum esse adnotat Bloomf. — *κινδύνου ... προςδεῖται*, periclitatione celerrima opus habent, Steph.

§. 2. *Πρὸς ἡμῶν ὄντα*] *ἡμῖν σύμμαχα καὶ ὠφέλιμα ὄν-*

μεῖναι καὶ μὴ τῷ πλήθει αὐτῶν καταπλαγέντες
τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν κρείσσω καταπροδοῦναι. τοῦ 3
τε γὰρ χωρίου τὸ δυςέμβατον ἡμέτερον νομίζω,
(ὃ μενόντων ἡμῶν ξύμμαχον γίγνεται, ὑποχω-
ρήσασι δέ, καίπερ χαλεπὸν ὄν, εὔπορον ἔσται,
μηδενὸς κωλύοντος· καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον

§. 3. *Ὃ* abest a libris mss. paene omnibus, sed necessarium est. Cf. ed. mai. Omissionem quidem eius, si deinde *μενόντων μέν* ex Pal. et Dion. Hal. p. 801. scripseris, excusari posse putat Arn. in ed. 2.; nam ita hoc enunciatum simile fore alteri I, 40, 4. Sed et alia est ratio particularum *μέν γε*, de quibus cf. ibi adnot., et *μέν* quanquam simili loco VI, 10. commendatur, tamen interpretum additamentum videtur. Hofmanus autem deleto *ὅ* sic interpungens, *τὸ δυςέμβατον ἡμέτερον, νομίζω, μενόντων ἡμῶν ξύμμαχον γίγνεται*, nec *νομίζω*, ut *δοκῶ* et *οἶμαι* (cf. Matth. Gr. §. 630. g.), medio sermoni interponi, et *ἡμέτερον* cum verbis *μενόντων ἡμῶν ξύμμαχον* iunctum inutile fieri parum perpendit. Relativum etiam III, 37, 2. excidit.

τα. Cf. adn. II, 86, 5. — *ἐθέλωμέν τε.* Pro *τέ* nonnulli frustra *γέ* scribi iusserunt. Cf. adn. I, 16. al., et cogita in proximis plenam orationem esse *καὶ ἢν ἐθέλωμεν*. Cf. adn. III, 56, 3. — *τῷ πλήθει . . . καταπλαγέντες.* Haec propter dativum frustra a Dion. Hal. p. 800. reprehensa sunt. Cf. I, 81. III, 113. V, 65. Rost. Gr. §. 104. adn. 3. et §. 106. adn. 2.

§. 3. *Τοῦ τε γὰρ χωρίου . . . νομίζω.* His postea respondent verba *τό τε πλῆθος . . . φοβεῖσθαι.* Quoniam enim *τὰ ὑπάρχοντα κρείσσω* plurali numero praecesserunt, plura commoda sequantur necesse est. Secundum haec igitur interpunctionem loci constituimus. — *δυςέμβατον.* Quum de exscensionis et accessus difficultate agatur, *δυςέκβατον* aut *δυςεπίβατον* forsitan scriptum malis, sed *δυςέμβατον* fere idem atque hoc videtur valere. — *γίγνεται.* Quod huic respondet *ἔσται*, de eo cf. adn. II, 44, 1. — *ὑποχωρήσασι δὲ . . . ἔσται*] *ὑποχωρησάντων δὲ [ἡμῶν], καίπερ δυςέμβατον ὄν, εὐεπίβατον γενήσεται τοῖς Λακεδαιμονίοις.* Schol. Hanc debere esse sententiam omnes interpretes inter se consentiunt, et Dion. Hal. p. 801. ea de causa convenientius fore *ὑποχωρησάντων* dicit. Nos *ὑποχωρήσασι* a Thuc. profectum esse aegre nobis persuademus, sed hic vetustissimum esse mendum, quod iam ante Dionysii aetatem in libros irrepserit, et Thucydidem *ὑποχωρησάντων* scripsisse suspicamur. Hofmanus ut defenderet in interpretationem post *ὑποχωρήσασι δέ* intulit *οὐ ξύμμαχον γενήσεται, ἀλλά*, quorum in Graecis nullum est vestigium. — *τὸν πολέμιον.* „Dionysius Hal. [p. 798.] inter ea, quae Thucydidi peculiaria sunt, hoc quoque recenset, quod singularibus pro pluralibus utitur, ut *ὁ πολέμιος* pro *οἱ πολέμιοι, ὁ Συρακόσιος, ὁ Ἀθηναῖος* [VI, 78.] pro *οἱ Συρακόσιοι, οἱ Ἀθηναῖοι.* Sed H. Stephanus . . . hoc Thucydidi peculiare esse negat, et alios quoque scriptores Graecos eorumque imitatione Latinos ita loqui ostendit.“ DUK. Cf. Rost. Gr. §. 97. 3. a. Apud Latinos saepe sic legi nomen hostis notissimum est. Cf. Drak. ad Liv. V, 50. Nec aliter nos utimur vocabulo der Feind, quod idem fit in aliis linguis re-

ἕξομεν μὴ ῥαδίως αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχω-
ρήσεως, ἢν καὶ ὑφ᾽ ἡμῶν βιάζηται· ἐπὶ γὰρ ταῖς
ναυσὶ ῥᾷστοί εἰσιν ἀμύνεσθαι, ἀποβάντες δὲ ἐν
4 *τῷ ἴσῳ ἤδη·) τό τε πλῆθος αὐτῶν οὐκ ἄγαν δεῖ*
φοβεῖσθαι· κατ᾽ ὀλίγον γὰρ μαχεῖται, καίπερ
πολὺ ὄν, ἀπορίᾳ τῆς προςορμίσεως· καὶ οὐκ ἐν
γῇ στρατός ἐστι ἐκ τοῦ ὁμοίου μείζων, ἀλλ᾽ ἀπὸ
νεῶν, αἷς πολλὰ τὰ καίρια δεῖ ἐν τῇ θαλάσσῃ
5 *ξυμβῆναι. ὥςτε τὰς τούτων ἀπορίας ἀντιπάλους*
ἡγοῦμαι τῷ ἡμετέρῳ πλήθει, καὶ ἅμα ἀξιῶ ὑμᾶς,
Ἀθηναίους ὄντας καὶ ἐπισταμένους ἐμπειρίᾳ τὴν
ναυτικὴν ἐπ᾽ ἄλλους ἀπόβασιν, ὅτι, εἴ τις ὑπο-
μένοι καὶ μὴ φόβῳ ῥοθίου καὶ νεῶν δεινότητος

Ῥαδίως Cass. Aug. Cl. Pal. Vat. H. Gr. B. Vulgo et Bekk. *ῥαδίας*. Cf. adn.

centioribus. — *μὴ ῥαδίως . . . οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως.* Similiter Sal. Iug. 94. uti prospectus nisusque per saxa *facilius* foret. Cf. Thuc. VII, 4: *ῥᾷον αὐτῷ ἐφαίνετο ἡ ἐςκομιδὴ τῶν ἐπιτηδείων ἔσεσθαι.* 28: *ἥ τε τῶν ἐπιτηδείων κομιδὴ . . . διὰ τῆς Δεκελείας θᾶσσον οὖσα.* Rost. Gr. §. 100. 2. adn. Bernh. Synt. p. 337. nos ad Xen. Anab. IV, 3, 8. — *ἢν καί*, si etiam, si insuper. — *ἐπὶ γὰρ . . . ἴσῳ ἤδη.* Sententiarum cohaerentia haec est: Hostem propterea, quod, si a nobis urgeatur, facile se recipere non poterit, acrius pugnantem habebimus. (Et acrius pugnare poterit, seu Neque hoc mirum est.) Etenim quanquam, quamdiu in navibus sunt, facillime propulsari possunt, in terram egressi nobis iam pares futuri sunt.

§. 4. *Κατ᾽ ὀλίγον*, distributive, immer nur in geringer Zahl. Cf. V, 9. VI, 34. et ibi interpr. — *καὶ οὐκ ἐν γῇ . . . νεῶν.* *Στρατός* articulo carens praedicatum est, ad quod aut ex superioribus *τὸ πλῆθος αὐτῶν* aut ex ipso praedicato subiectum *ὁ στρατὸς αὐτῶν* repetendum. „Optime Heilm. vim verborum definit: ac non in terra est exercitus, ubi [rectius qui] sit ex aequo, [in aequa conditione,] seu quum cetera sint paria, maior, sed in navibus.“ KISTEM. De verbis *ἐκ τοῦ ὁμοίου* cf. adn. II, 62, 5., de *ἀπό* praepositione Matth. Gr. §. 573. p. 1328. — *αἷς . . . ξυμβαίνειν*, quibus multae opportunitates in mari contingant est necesse. Port. Cogita: ut propositum assequantur, vel simile enunciatum. Nam *καίρια* valere posse casus, periculosa, dicendi genere *καιρία πληγή* non videtur demonstrari.

§. 5. *Τῷ ἡμετέρῳ πλήθει*] *ἔξεστι λέγειν τὸ πλῆθος καὶ ἐπὶ ὀλίγων.* Schol. Cf. V, 6. VI, 104. et Bloomf. — *ῥοθίου*] *ῥόθιόν ἐστιν ὁ ἦχος ὁ ἀπὸ* (haec duo vocabula bene interponuntur in Aug.) *τῆς εἰρεσίας.* Schol. Cf. Harpocr. pag. 312. Eustath. in Hom. Od. ε΄. p. 1540. Duk. et Bloomf. Recte igitur fluctuum illisorum strepitu Port. — *νεῶν δεινό-*

κατάπλου ὑποχωροίη, οὐκ ἄν ποτε βιάζοιτο, καὶ
αὐτοὺς νῦν μεῖναί τεκαὶ ἀμυνομένους παρ' αὐτὴν
τὴν ῥαχίαν σώζειν ἡμᾶς τε αὐτοὺς καὶ τὸ χωρίον.“

οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης προςβάλλουσι, καὶ Βρασίδας τοὺς ἄλλους ἐπισπέρχει.

11. Τοσαῦτα τοῦ Δημοσθένους παρακελευσα- 1
μένου, οἱ Ἀθηναῖοι ἐθάρσησάν τε μᾶλλον καὶ
ἐπικαταβάντες ἐτάξαντο παρ' αὐτὴν τὴν θάλασ-
σαν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἄραντες τῷ τε κατὰ 2
γῆν στρατῷ προςέβαλλον τῷ τειχίσματι καὶ ταῖς
ναυσὶν ἅμα οὔσαις τεσσαράκοντα καὶ τρισί· ναύ-

τητος κατάπλου, i. e. δεινότητος κατάπλου νεῶν. De tribus genitivis cf. adn. I, 143, 2. — οὐκ ἄν ποτε βιάζοιτο. Nonnulli supplent ὑποχωρεῖν, at vid. ed. mai. Sed superiora potius per notam attractionem (de qua vid. adnot. II, 21, 1.) dicta sunt pro his, ἐπισταμένους, ὅτι ἡ ἀπόβασις ... οὐκ ἄν ποτε βιάζοιτο, et βιάζεσθαι, ut non raro (cf. I, 2. 77. VII, 84.), passivum est, et valet vi perfici, erzwungen werden, sicut active c. 10. extr. legimus βιαζομένοις τὴν ἀπόβασιν, ubi cf. adnot. — καὶ αὐτούς bene Haack. verbis ipsos quoque videtur exprimere, ut respiciatur ad Demosthenem litus non relicturum. Καὶ αὐτοῦ coniecit Krueg., sed in hac coniectura καί parum placet. — ῥαχίαν] ὅτι ῥαχία ἐστὶ πετρώδης τόπος, περὶ ὃν περιῤῥήγνυται ἡ θάλασσα. Schol., qui minus apta addit. Suidas et Photius: ῥαχίαν οἱ Ἀττικοὶ τὴν ἀκτὴν καὶ τὸν τόπον αὐτόν, ᾧ προςαράττει τὸ κῦμα. καὶ Θουκυδίδης οὕτως. Cf. Duk. et Bloomf. ad Aesch. Prom. v. 738.

Cap. **11.** §. 1. Ἐπικαταβάντες. Hoc Dukas propter verba c. 9. extrem. vult significari προςεπικαταβῆναι τὸ λοιπὸν (πρὸς τὴν θάλασσαν). Non confirmatur tamen haec explicatio aliis locis, ubi ἐπικαταβαίνειν legitur, VI, 97. VII, 23. 35. 84., unde intelligitur esse descendere ad locum. Cf. Steph. Thes.

§. 2. Τῷ στρατῷ. Cf. adn. 8, 3. — ταῖς ναυσὶν ... τεσσαράκοντα καὶ τρισί. Si hic numerus germanus est, ex illis LX. navibus, quas Pylum venisse 8, 2. (ubi cf. adn.) legimus, nonnullae ita videntur in illo cursu afflictatae esse, ut eas adhibere ad impetum nequirent. Quanquam, si haec sententia sit, πλωΐμοις additum cupias. Multo minus noluisse Lacedaemonios nonnullis navibus ob loci angustiam uti coniicias, quum ex articulo ab iis omnes, quas possent, in pugnam productas esse appareat. „Ego ἑξήκοντα καὶ πέντε verum numerum esse arbitror; nam Thucydides [c. 16.] sexaginta triremes a Lacedaemoniis ex pacto traditas esse dicens quinque ab Atheniensibus antea in pugna navali captas [c. 14.] non potest velle comprehendere. Hae igitur quinque illas, quae super sexaginta requiruntur, efficient.“ BLOOMF. ad c. 8., qui has quinque prioribus sexaginta, quum Pylum navigarent, se adiunxisse suspicatur, sed quoniam hac de re supra nihil legitur, eas potius postea aliunde advenisse censere debebat. Tota autem eius disputatio ideo minus certa est, quia c. 16. §. 3. περί ad ἑξήκοντα appositum legitur, et quod Lacedaemonii praeter eas naves, quibus pugnassent, τὰς ἐν τῇ Λακωνικῇ πάσας, ὅσαι μακραί, tradere iussi sunt ibid. c. 16.

αρχος δὲ αὐτῶν ἐπέπλει Θρασυμηλίδας ὁ Κρατη-
σικλέους, Σπαρτιάτης. προςέβαλλε δὲ ἧπερ ὁ Δη-
3 μοσθένης προςεδέχετο. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἀμ-
φοτέρωθεν, ἔκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης, ἠμύ-
νοντο· οἱ δὲ κατ' ὀλίγας ναῦς διελόμενοι, διότι
οὐκ ἦν πλείοσι προσχεῖν, καὶ ἀναπαύοντες ἐν τῷ
μέρει τοὺς ἐπίπλους ἐποιοῦντο, προθυμίᾳ τε πάσῃ
χρώμενοι καὶ παρακελευσμῷ, εἴ πως ὠσάμενοι
4 ἕλοιεν τὸ τείχισμα. πάντων δὲ φανερώτατος Βρα-
σίδας ἐγένετο. τριηραρχῶν γὰρ καὶ ὁρῶν τοῦ χω-
ρίου χαλεποῦ ὄντος τοὺς τριηράρχους καὶ κυβερ-
νήτας, εἴ πη καὶ δοκοίη δυνατὸν εἶναι σχεῖν,
ἀποκνοῦντας καὶ φυλασσομένους τῶν νεῶν, μὴ
ξυντρίψωσιν, ἐβόα λέγων, ὡς οὐκ εἰκὸς εἴη ξύλων
φειδομένους τοὺς πολεμίους ἐν τῇ χώρᾳ περιιδεῖν
τεῖχος πεποιημένους· ἀλλὰ τάς τε σφετέρας ναῦς
βιαζομένους τὴν ἀπόβασιν καταγνύναι ἐκέλευε,
καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἀποκνῆσαι ἀντὶ μεγάλων
εὐεργεσιῶν τὰς ναῦς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ
παρόντι ἐπιδοῦναι, ὀκείλαντας δὲ καὶ παντὶ τρόπῳ
ἀποβάντας τῶν τε ἀνδρῶν καὶ τοῦ χωρίου κρατῆ-
1 σαι. **12.** καὶ ὁ μὲν τούς τε ἄλλους τοιαῦτα ἐπέ-
σπερχε, καὶ τὸν ἑαυτοῦ κυβερνήτην ἀναγκάσας

τοῦ αὐτοῦ Βρασίδου μεγίστη ἀνδρεία.

Cap. **11.** §. 3. Προσχεῖν. Bekk. προςσχεῖν. Cf. sd. I, 15, 1. Quare certe in minore mutatione ἑξήκοντα καὶ τρισί acquiescere poterimus. — Θρασυμηλίδας. Thrasymedes apud Diod. XII, 61.

§. 3. Ἐν τῷ μέρει, per vices, ut VIII, 86. Cf. Bloomf. ad Aesch. Agam. v. 335. Similiter κατὰ μέρος III, 49. IV, 26. — ὠσάμενοι, proruentes, irrumpentes. Cf. Bloomf.

§. 4. Φανερώτατος Βρασίδας. Cf. Diod. XII, 62. — ἀποκνοῦντας. Cf. adn. III, 20, 2. — φυλασσομένους τῶν νεῶν. Vid. Matth. Gr. §. 348. Rost. §. 109. 4. b. — λέγων deleri vult Krueg., et verum est languere, atque βοᾶν ὡς s. ὅτι sine tali additamento legi VI, 28. Xenoph. Anab. I, 8, 1. al. — ξύλων. Per contemptum ita naves et a Brasida vocantur et a Mardonio, qui ad Xerxem, οὐ γὰρ ξύλων, inquit Herod. VIII, 100., ἀγὼν ὁ τὸ πᾶν φέρων ἐστὶ ἡμῖν, ἀλλ' ἀνδρῶν. Cf. Xen. Hist. I, 1, 24., ubi non minus contemptim de navibus loquitur Pharnabazus. Ab his differt poeticus vocabuli usus, de quo cf. Bloomf. — ὀκείλαντας. Hic transitive (τὰς ναῦς), aliter atque II, 91, 4., ubi cf. adn.

Cap. **12.** §. 1. Τοὺς ἄλλους τοιαῦτα ἐπέσπερχε. De duplici accusativo vid. Matth. Gr. §. 421. adnot. 2. a. Rost.

οἱ Λακεδαιμόνιοι ἄπρακτοι γίγνονται.

ὀκεῖλαι τὴν ναῦν ἐχώρει ἐπὶ τὴν ἀποβάθραν· καὶ
πειρώμενος ἀποβαίνειν ἀνεκόπη ὑπὸ τῶν Ἀθη-
ναίων, καὶ τραυματισθεὶς πολλὰ ἐλειποψύχησέ τε
καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξειρεσίαν ἡ ἀσπὶς
περιεῤῥύη ἐς τὴν θάλασσαν, καί, ἐξενεχθείσης αὐ-
τῆς ἐς τὴν γῆν, οἱ Ἀθηναῖοι ἀνελόμενοι ὕστερον
πρὸς τὸ τροπαῖον ἐχρήσαντο, ὃ ἔστησαν τῆς προς-
βολῆς ταύτης. οἱ δ' ἄλλοι προὐθυμοῦντο μέν, ἀδύ- 2
νατοι δ' ἦσαν ἀποβῆναι τῶν τε χωρίων χαλεπότητι
καὶ τῶν Ἀθηναίων μενόντων καὶ οὐδὲν ὑποχωρούν-
των. ἐς τοῦτό τε περιέστη ἡ τύχη, ὥςτε Ἀθη- 3
ναίους μὲν ἐκ γῆς τε καὶ ταύτης Λακωνικῆς ἀμύ-
νεσθαι ἐκείνους ἐπιπλέοντας, Λακεδαιμονίους δὲ
ἐκ νεῶν τε καὶ ἐς τὴν ἑαυτῶν πολεμίαν οὖσαν
ἐπ' Ἀθηναίους ἀποβαίνειν· ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίει

§. 104. adn. 7. Alia exempla voc. *τοιαῦτα* ita positi attulit Pflugk. ad Eur. Herc. f. v. 219. Totus locus *ἐναργείας* exemplum est Plutarcho de Glor. Athen. p. 367. — *ἀποβάθραν.* Vocatur etiam *ἐπιβάθρα*. Cf. praeter alios Duk. et Baehr. ad Plut. Alc. p. 157. Tum de *ἀνεκόπη*, si placet, cf. Herm. ad Luci. de Conscr. hist. cap. 49., ubi huc respicitur. — *τραυματισθεὶς πολλά.* Cogitari potest *τραύματα*, ut *πληγάς* in vv. *τυπτόμενος πολλάς*. Cf. Matth. Gr. §. 635. B. Rost. §. 139. 4. Et neutra adiectivorum etiam frequentius sic poni docet Rost. Gr. §. 104. adn. 7. Hanc explicationem sequitur Kuehn. Gr. in us. schol. §. 281. 2. Sed, si mavis, *πολλά* etiam adverbialiter accipias. Cf. adn. I, 69, 5. De Diodori superlatione veri agit Arn. — *παρεξειρεσίαν*] *παρεξειρεσία ἐστὶν ὁ ἔξω τῆς εἰρεσίας* (quod vocabulum hic insolentius remigium, transtra, significat) *τῆς νεὼς τόπος, καθ' ὃ μέρος οὐκέτι κώπαις κέχρηνται. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἀκρότατον τῆς πρύμνης καὶ τῆς πρώρας.* Schol. Cf. Suid. et al. Lexic. Hic est *τῆς πρώρας*, ut VII, 34. — *περιεῤῥύη*, defluxit s. decidit (a brachio, quod circumdederat, texerat). Cf. Arn. et Baehr. ad Plut. Pyrrh. c. 30. — *τῆς προςβολῆς ταύτης.* De collocatione genitivi cf. adn. II, 45, 1. 48, 3.

§. 2. *Προὐθυμοῦντο.* Suppl. *ἀποβῆναι* ex iis, quae sequuntur.

§. 3. *Ἐς τοῦτο περιέστη ἡ τύχη*, eo usque conversa est fortuna, tanta fortunae commutatio facta est. Cf. adn. I, 78, 2. Cum proximis cf. Diod. l. d. — *ἀποβαίνειν.* Schol. *ζητεῖν ἀποβαίνειν*. Cf. Rost. Gr. §. 116. adnot. 5. extr. — *ἐπὶ πολὺ γάρ* cet. Haec, ante quae perspicuitatis causa sententia in superioribus latens haec autem sane magna est mutatio addi poterat, „si ad verbum vertere velis, hoc significant: plurimum enim gloriae suae s. maximam gloriae suae partem efficiebat Lacedaemoniis, quod erant terra optimi, Atheniensibus, quod mari, h. e. Lacedaemoniorum hoc tempore gloria in eo potissimum posita erat, quod terra, Atheniensium, quod mari optimi erant.“ SCHOEMANN. Observ. p. 21. De falsis explicationibus vid. ed. mai. Super formulis *ἐπὶ πολύ* et *ἐν τῷ τότε* cf. adn. I, 1, 2. 32, 4., super vi adiect. *θαλάσσιος* adn. I, 7.

τῆς δόξης ἐν τῷ τότε τοῖς μὲν ἠπειρώταις μά-
λιστα εἶναι καὶ τὰ πεζὰ κρατίστοις, τοῖς δὲ θα-
λασσίοις τε καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προέχειν.

ἐν ᾧ οἱ Λακεδαιμόνιοι μηχανὰς μέλλουσι παρασκευάζεσθαι, αἱ ἐκ Ζακύνθου Ἀθηναίων νῆες παραγίγνονται καὶ ἀνάγονται ὡς ναυμαχήσοντες.

1 **13.** ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τῆς ὑστεραίας
μέρος τι προςβολὰς ποιησάμενοι ἐπέπαυντο· καὶ
τῇ τρίτῃ ἐπὶ ξύλα ἐς μηχανὰς παρέπεμψαν τῶν
νεῶν τινας ἐς Ἀσίνην, ἐλπίζοντες τὸ κατὰ τὸν
λιμένα τεῖχος ὕψος μὲν ἔχειν, ἀποβάσεως δὲ μά-
2 λιστα οὔσης ἑλεῖν μηχαναῖς. ἐν τούτῳ δὲ αἱ ἐκ
τῆς Ζακύνθου νῆες τῶν Ἀθηναίων παραγίγνον-
ται πεντήκοντα· προςεβοήθησαν γὰρ τῶν τε φρου-
ρίδων τινὲς αὐτοῖς τῶν ἐκ Ναυπάκτου καὶ Χῖαι

Cap. **13.** §. 2. *Πεντήκοντα* Cl. et Ven. Vulgo et Bekk. *τεσσαράκοντα*. „*Πεντήκοντα* reponendum esse existimat Ae. Port.; nam ex [c. 23.] liquet navium numerum, postquam advenerint naves viginti Athenis missae, fuisse 70., ideoque, nisi pro *μ'* scribamus *ν'*, ratio numeri istius et summa ista non constaret.“ HUDS. Cf. plura in ed. mai.

Cap. **13.** §. 1. *Ἐπέπαυντο.* De hoc usu plusquamperfecti cf. Matth. Gr. §. 505. IV. infra c. 47. V, 1. VII, 43. Non dissimiliter Latini. Cf. Kritz. ad Sal. Cat. 24. Beneck. ad Iust. XXXVII, 4. — *ἐπὶ ξύλα ἐς μηχανάς.* Eadem brevitate Germani nach Holz zu Belagerungsmaschinen; plenius Latini. — *Ἀσίνην.* Est Asine Messenia, quam Strabo p. 359. sq. sinui Asinaeo nomen dedisse docet, et Pausanias IV, 34, 7. inter Acritam (Cap Gallo) et Colonides sitam quadraginta ab utroque loco stadia abesse testatur. Ubi hodie Corone sit, vult fuisse Boblay. de Parietin. Pelop. pag. 112. Aliter Leak. Pelop. I. p. 443. et al. — *ἐλπίζοντες* ita dictum est, ut 9, 3. — *τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος.* Prius Lacedaemonii ab alto (*κατὰ τὸ πέλαγος* c. 8. 9.), tunc a portu navibus impetum facturi erant; nam castellum Atheniensium in ipso promontorio situm utroque spectabat. Cf. Leak. l. d. p. 415. Ad portum murus excelsus, sed exscensio facilis; in altum mare versus loca aspera, murus infirmus et exiguus (cf 9, 2.); a terra denique castellum optime munitum et firmatum erat (cf. ibid.). — *ἀποβάσεως . . . οὔσης.* Quum vero ibi maxime escendere liceret. *Μάλιστα* tamen cum *ἑλεῖν* iungi mavult Krueg. ad Dion. pag. 296. et in Comment. antiquit. stud. a. 1842. m. Febr. p. 98. — *ἑλεῖν.* Aoristi infinitivus post sperandi verbum vi futuri positus. Cf. supra adn. I, 81, 6. et de Latinis Fabr. ad Sal. p. 314.

§. 2. *Αἱ ἐκ . . . τῶν Ἀθηναίων.* Cf. 8, 2. 3. — *τῶν φρουρίδων . . . ἐκ Ναυπάκτου.* Cf. III, 114, 2. et ibi adn.

τέσσαρες. ὡς δὲ εἶδον τήν τε ἤπειρον ὁπλιτῶν πε- 3
ρίπλεων τήν τε νῆσον, ἔν τε τῷ λιμένι οὔσας
τὰς ναῦς καὶ οὐκ ἐκπλεούσας, ἀπορήσαντες, ὅπη
καθορμίσωνται, τότε μὲν ἐς Πρωτὴν τὴν νῆσον,
ἣ οὐ πολὺ ἀπέχει ἔρημος οὖσα, ἔπλευσαν καὶ
ηὐλίσαντο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ παρασκευασάμενοι ὡς
ἐπὶ ναυμαχίαν ἀνήγοντο, ἢν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέ-
λωσι σφίσιν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, — εἰ δὲ μή, ὡς
αὐτοὶ ἐπεςπλευσούμενοι. καὶ οἱ μὲν οὔτε ἀντανη- 4
γοντο, οὔτε ἃ διενοήθησαν, φράξαι τοὺς ἔςπλους,
ἔτυχον ποιήσαντες, ἡσυχάζοντες δ' ἐν τῇ γῇ τάς
τε ναῦς ἐπλήρουν καὶ παρεσκευάζοντο, ἢν ἐςπλέῃ
τις, ὡς ἐν τῷ λιμένι ὄντι οὐ σμικρῷ ναυμαχή-
σοντες. **14.** οἱ δ' Ἀθηναῖοι γνόντες καθ' ἑκά- 1
τερον τὸν ἔςπλουν ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς· καὶ τὰς
μὲν πλείους καὶ μετεώρους ἤδη τῶν νεῶν καὶ
ἀντιπρώρους προςπεσόντες ἐς φυγὴν κατέστησαν,

καὶ ἐς τὸν λιμένα ἐςπλεύσαντες νικῶσι τοὺς ἐναντίους, καίπερ τῶν Λακεδαιμονίων μεγίστην προθυμίαν δεικνύντων, καὶ τοὺς ἐν Σφακτηρίᾳ ἄνδρας ἀπολαμβάνουσιν.

καὶ ἐπιδιώκοντες ὡς διὰ βραχέος ἔτρωσαν μὲν
πολλάς, πέντε δὲ ἔλαβον, καὶ μίαν τούτων αὐ-
τοῖς ἀνδράσι, ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐν τῇ γῇ καταπε-
φευγυίαις ἐνέβαλλον· αἱ δὲ καὶ πληρούμεναι ἔτι,
πρὶν ἀνάγεσθαι, ἐκόπτοντο· καί τινας καὶ ἀνα-
δούμενοι κενὰς εἷλκον, τῶν ἀνδρῶν ἐς φυγὴν ὡρ-
2 μημένων. ἃ ὁρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ περι-
αλγοῦντες τῷ πάθει, ὅτι περ αὐτῶν οἱ ἄνδρες
ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νήσῳ, παρεβοήθουν, καὶ
ἐπεςβαίνοντες ἐς τὴν θάλασσαν ξὺν τοῖς ὅπλοις
ἀνθεῖλκον ἐπιλαμβανόμενοι τῶν νεῶν. καὶ ἐν
τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος, ᾧ μή τινι καὶ

§. 3. *Πρωτήν* Aug. Ven. Steph. Byz., cuius verba sunt *Πρωτή, ὀξυτόνως, νῆσος ἀπὸ τῆς Σφακτηρίας καὶ Πύλου.* Vulgo et Bekk. *Πρώτην.*

§. 4. *Σμικρῷ.* Cl. et Gr. *μικρῷ*, bene, ut videtur; nam *σμικρός* alibi nusquam apud Thuc. legitur praeterquam in uno Bas. IV, 30. et in Vat. VIII, 81. Idem ab oratoribus abiudicat Brem. ad Demosth. de Cor. §. 163.

Cap. **14.** §. 2. *Μή τινι.* „In vetusto cod. Cl. archetypo scriptum suspicor *μή τις*, ut verissime coniecit Poppo.“ BLOOMF. in cod. collat.

§. 3. *Καθορμίσωνται.* Cf. adn. I, 107, 6. et sd. II, 52, 3. — *Πρωτήν.* Cf. sd. Apud Graecos adhuc hanc insulam vetus nomen servare, non, ut apud barbaros, Prodano appellari docet Leak. Pelop. I. p. 428. — *ἢν μὲν ... ἐς τὴν εὐρυχωρίαν.* De omissa apodosi cf. adn. III, 3, 3. Hic *ὡς ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ ναυμαχήσοντες* suppleri vult Arn.

§. 4. *Ἃ διενοήθησαν, φράξαι.* Simillime III, 68, 1: *ἃ ... προείχοντο αὐτοῖς, κοινοὺς εἶναι*, ubi cf. adn. De re vid. 8, 5. — *ἢν ἐςπλέῃ τις.* *Τίς* ad Athenienses ita refertur, ut tamen proprie pronomini infinito man respondeat. Cf. Duk. ad V, 14. Matth. Gr. §. 487. 2. — *ὄντι οὐ σμικρῷ* (vel potius *μικρῷ*, cf. sd.). „Immo amplissimus Graeciae et propemodum Europae portus est, id quod ex immenso numero navium, quas in postrema pugna complexus est, videtur apparere.“ BLOOMF. Amplius duo millia navium eo portu capi affirmat Pouquev., atque ex hac magnitudine, et quod status eius, qui nunc sit, plane dissimilis sit usitatis Graecorum portubus, non posse esse sinum Avarinium colligit Arn. coniiciens esse lacum Osmynî Agae. Cf. adn. 8, 6. Potest tamen esse *λιτότης.* Cf. Matth. Gr. §. 463.

Cap. **14.** §. 1. *Καθ' ἑκάτερον τὸν ἔςπλουν.* Cf. 8, 6. — *τὰς πλείους* cet. De casu cf. sd. II, 42, 4. Opponuntur autem his infra *αἱ δὲ καὶ πληρούμεναι ἔτι.* — *ὡς διὰ βραχέος*, quantum per brevitatem spatii poterant. — *ἔτρωσαν.* Similiter alibi *κατατραυματίζειν.* Cf. Duk. ad VII, 41. — *ἐν τῇ γῇ καταπεφευγυίαις ἐνέβαλλον.* Dubitari potest, utrum *καταπεφευγέναι* vi perfecti, quo status permanens significetur, cum *ἐν* praepositione copulatum, an verba *ἐν τῇ γῇ* cum *ἐνέβαλλον* proxime iungenda sint, ut ad *καταπεφευγυίαις* subaudiatur *ἐς τὴν γῆν* seu *ἐκεῖ.* Similis dubitatio oritur in verbis VII, 71: *οἱ ἐν τῇ νήσῳ διαβεβηκότες* et VII, 87: *ὅσα εἰκὸς ἐν τῷ τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας κακοπαθῆσαι.* Nec certius est exemplum III, 71., ubi vid. adn. Alteram explicationem sequitur Matth. Gr. §. 577. pag. 1343. *Καταπεφευγέναι* tamen interdum cum *ἐν* praepositione coniungi docuit Heind. ad Plat. Sophist. pag. 260. C. ed. Steph. Cf. Xen. Hell. IV, 3, 18. Bernh. Synt. p. 208. Rost. Gr. §. 106. adn. 7. Sic naves afflictas atque *in litore* eiectas esse Caes. B. G. V, 10. Cf. Beneck. ad Iust. XXII, 2, 10. Etiam substantivum *καταφυγή* similiter legi videtur VIII, 11. in enunciato *τὰ περὶ τὴν ἐν τῷ Πειραιῷ τῶν νεῶν καταφυγὴν ἠγγέλθη.* — *ἐκόπτοντο*, lacerabantur (rostris), quassabantur, affligebantur. Cf. VIII, 13. 105. et illo loco interpr.

§. 2. *Περιαλγοῦντες.* Hoc verbum apud Atticos rarum redit VI, 54. et legitur etiam in (Plat.) Hipparch. pag. 229. D. — *ὅτι περ.* Exempla harum particularum adscripsit Bloomf. Praetermisit Klotz. ad Devar. in vv. *ὅτι* et *περ*, sicut *διότι περ.* Cf. Hart. de part. I. p. 342. sq. — *ἐπεςβαίνοντες* cet. „Compara similem locum II, 90. sub fin.“ BLOOMF. — *καὶ ἐν τούτῳ* cet. Cf. II, 8, 4. *ἐν τούτῳ τε κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἑκάστῳ τὰ πράγματα, ᾧ μή τις αὐτὸς παρέσται*, et ibi adn. Hic *ἐδόκει ἕκαστος* valent unusquisque putabat, *κεκωλῦσθαι ᾧ μὴ ... ἔργῳ παρῆν* dicta esse pro simplicioribus *κεκωλῦσθαι τὸ ἔργον, ᾧ μὴ παρῆν*, demonstrat Arn. cl. Matth. Gr. §. 474. b. Sed *ᾧ μή τινι* nec ita collocata pro legitimis *ᾧτινι μή* placent, nec *ὅςτις* praecedente *οὗτος* a Thucydide videtur usurpari potuisse. Quare nos

αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. ἐγένετό τε ὁ θόρυβος μέγας 3
καὶ ἀντηλλαγμένος τοῦ ἑκατέρων τρόπου περὶ τὰς
ναῦς· οἵ τε γὰρ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ προθυμίας
καὶ ἐκπλήξεως, ὡς εἰπεῖν, ἄλλο οὐδὲν ἢ ἐκ γῆς
ἐναυμάχουν, οἵ τε Ἀθηναῖοι κρατοῦντες καὶ βου-
λόμενοι τῇ παρούσῃ τύχῃ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐπεξελ-
θεῖν ἀπὸ νεῶν ἐπεζομάχουν. πολύν τε πόνον πα- 4
ρασχόντες ἀλλήλοις καὶ τραυματίσαντες διεκρίθη-
σαν· καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς κενὰς ναῦς πλὴν
τῶν τὸ πρῶτον ληφθεισῶν διέσωσαν. καταστάντες 5
δὲ ἑκάτεροι ἐς τὸ στρατόπεδον, οἱ μὲν τροπαῖόν
τε ἔστησαν καὶ νεκροὺς ἀπέδοσαν καὶ ναυαγίων
ἐκράτησαν καὶ τὴν νῆσον εὐθὺς περιέπλεον καὶ ἐν
φυλακῇ εἶχον, ὡς τῶν ἀνδρῶν ἀπειλημμένων. οἱ δ'
ἐν τῇ ἠπείρῳ Πελοποννήσιοι καὶ ἀπὸ πάντων ἤδη
βεβοηθηκότες ἔμενον κατὰ χώραν ἐπὶ τῇ Πύλῳ.

Λακεδαιμονίοις δοκεῖ περί τε Πύλον ἐκεχειρίαν ποιήσασθαι, καὶ ἐς Ἀθήνας πρεσβεύσασθαι περὶ εἰρήνης.

15. *Ἐς δὲ τὴν Σπάρτην ὡς ἠγγέλθη τὰ γεγε-* 1
νημένα περὶ Πύλον, ἔδοξεν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ξυμφορᾷ

ᾧ μή τις malle in ed. mai. diximus. Vulgatam praeter Arn., de quo vid. ibid., ita defendit Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 8., ut ad *ᾧ* dativum ex superioribus *ἐν τούτῳ* praepositionem subaudiri (cf. adn. I, 1. extrem.), *τινί* autem, quod nonnunquam, ut VII, 75. (cf. adn. I, 91, 1.) nomini suo praeponatur, ad voc. *ἔργῳ* referri iubeat. Videtur tamen nimia sic oriri obscuritas, et *τίς* verbis II, 8. valde commendatur. Add. sd.

§. 3. *Περὶ τὰς ναῦς* cum quo vocabulo cohaereant, dubitant interpretes. — *ἐκπλήξεως*. „Non est formido, ut interpretes accipiunt, sed furor." BLOOMF. Comparentur *παράπληκτος* et *παραπληξία*. — *ἄλλο οὐδὲν ἤ*. Cf. adn. III, 39, 1. 85, 4. Usitatior collocatio est *οὐδὲν ἄλλο*, sed de hac cf. Klotz. ad Dev. p. 44. — *τῇ παρούσῃ . . . ἐπεξελθεῖν*, den gegenwärtigen Vortheil so weit wie möglich verfolgen. Cf. Bloomf. et de dativo Matth. Gr. §. 402. 5. a.

§. 4. *Τὰς κενὰς . . . πλὴν τῶν . . . ληφθεισῶν*. Cf. §. 1.

§. 5. *Καταστάντες δὲ ἑκάτεροι . . ., οἱ μὲν . . . οἱ δέ*. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — *νεκρούς*. De articulo omisso cf. adn. I, 54, 1. — *ἐν φυλακῇ εἶχον*. Cf. adn. I, 55, 1. — *καὶ ἀπὸ πάντων . . . βεβοηθηκότες*. „*Οὐ γὰρ ἐξ ἀρχῆς ἐβοήθησαν ἅπαντες οἱ Πελοποννήσιοι, ἀλλὰ μόνοι οἱ [Σπαρτιᾶται] μετὰ τῶν περιοίκων, εἶτα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι κατ' ὀλίγους. ὅρα κεφ. η'.*" *ΔΟΥΚΑΣ*. Etenim *περιήγγελλον κατὰ τὴν Πελοπόννησον βοηθεῖν*. 8, 2. Quare *καί* intendendi vim habet.

Cap. **15**. §. 1. *Ἐς τὴν Σπάρτην*. Dicitur enim Graece *ἀγγέλλειν ἐς τόπον*, ut Latine plerumque nuntiare in urbem. Cf. IV, 122. V, 49. VI, 58. — *τὰ τέλη*. Cf. adnot. I, 58, 1. — *καταβάντας*. Cf. Buttm. Gr. §. 129. 3. Rost. §. 100. 4 d). — *βουλεύειν παραχρῆμα ὁρῶντας*. *Ὁρῶντας*, quod re inspecta interpretatur Haack., debet esse videntes, atque aut *παραχρῆμα*, ut alibi *εὐθύς* (cf. Rost. Gr. §. 130. adn. 3.), additum habet, aut, quemadmodum veniendi verborum participia et similia (cf. Rost. Gr. §. 140. 4. f.), sine magna vi adiectum est, ut Latine dixeris statim viderent et statuerent. Suspectum fuit Bauero, et deleri vult Krueg. Consentiremus, si in solis libris *πρὸς τὸ χρῆμα* continentibus legeretur, sed ad recepta verba membranarum non videtur ab interpretibus potuisse adscribi.

§. 2. *Ἢ ὑπὸ . . . κρατηθῆναι*. Cf. sd. — *ποιησαμένους*. De casu cf. adn. I, 53, 1. II, 11, 7. — *τὰ περὶ Πύλον*. Cf. adn. III, 6, 1. 2. Aliter Matth. Gr. §. 421. adnot. 4. et Bernh. Synt. p. 125., quorum explicatio nobis artificiosior videtur. — *τοὺς ἄνδρας . . . κομίσασθαι*. Causa rei ex V, 15. cognoscitur.

Cap. **16**. §. 1. *Ἐγίγνοντο σπονδαί*. Similiter imperfectum legitur IV, 65: *ἐποιοῦντο τὴν ὁμολογίαν*, VIII, 36: *ἄλλας (ξυν-*

μεγάλῃ τὰ τέλη καταβάντας ἐς τὸ στρατόπεδον
βουλεύειν παραχρῆμα ὁρῶντας, ὅ τι ἂν δοκῇ.
2 *καὶ ὡς εἶδον ἀδύνατον ὂν τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσι,*
καὶ κινδυνεύειν οὐκ ἐβούλοντο ἢ ὑπὸ λιμοῦ τι
παθεῖν αὐτούς, ἢ ὑπὸ πλήθους βιασθέντας [,ἢ]
κρατηθῆναι, ἔδοξεν αὐτοῖς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς
τῶν Ἀθηναίων, ἢν ἐθέλωσι, σπονδὰς ποιησαμέ-
νους τὰ περὶ Πύλον ἀποστεῖλαι ἐς τὰς Ἀθήνας
πρέσβεις περὶ ξυμβάσεως, καὶ τοὺς ἄνδρας ὡς
1 *τάχιστα πειρᾶσθαι κομίσασθαι.* **16.** *δεξαμένων*
δὲ τῶν στρατηγῶν τὸν λόγον, ἐγίγνοντο σπον-
δαὶ τοιαίδε, Λακεδαιμονίους μὲν τὰς ναῦς, ἐν αἷς
ἐναυμάχησαν, καὶ τὰς ἐν τῇ Λακωνικῇ πάσας,
ὅσαι ἦσαν μακραί, παραδοῦναι κομίσαντας ἐς Πύ-
λον Ἀθηναίοις, καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ τει-
χίσματι μήτε κατὰ γῆν μήτε κατὰ θάλασσαν·
Ἀθηναίους δὲ τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ἀνδράσι σῖτον

αἱ περὶ Πύλον σπονδαί. οἱ πρέσβεις ἀποστέλλονται ἐς Ἀθήνας.

Cap. **15**. §. 1. *Παραχρῆμα*. Invitis membranis paene omnibus a nonnullis editorum recentiorum servata est vulgata *πρὸς τὸ χρῆμα*.

§. 2. *Ἢ κρατηθῆναι* Cass. Aug. Cl. Ven. It. Vat. m., quae scriptura non displicebat Hermanno. Interpretare ut aut fame aut a multitudine superati morerentur (*παθεῖν τι*, cf. IV, 38. et ibi adn.) caperenturve. *Κρατηθῆναι* sine *ἢ* et sine virgula proxima superiore F. C. Reg. Cam. Gr. D. I. E. Laur. Vind. alii deteriores et Bekk. Vulgo et Port. *ἢ κρατηθέντας*. Bekkeri scriptura planior videtur, quam ex qua tam mirae librariorum aberrationes oriri potuerint.

ἐᾶν τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Λακεδαιμονίους ἐκπέμπειν τακτὸν καὶ μεμαγμένον, δύο χοίνικας ἑκάστῳ Ἀττικὰς ἀλφίτων καὶ δύο κοτύλας οἴνου καὶ κρέας, θεράποντι δὲ τούτων ἡμίσεα· ταῦτα δὲ ὁρώντων τῶν Ἀθηναίων ἐςπέμπειν, καὶ πλοῖον μηδὲν ἐςπλεῖν λάθρα· φυλάσσειν δὲ καὶ τὴν νῆσον Ἀθηναίους μηδὲν ἧσσον ὅσα μὴ ἀποβαίνοντας, καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ Πελοποννησίων στρατῷ
μήτε κατὰ γῆν μήτε κατὰ θάλασσαν. ὅ τι δ᾽ ἂν 2
τούτων παραβαίνωσιν ἑκάτεροι καὶ ὁτιοῦν, τότε

Cap. **16**. §. 1. *Λάθρα*. Bekk. *λάθρᾳ* hic et alibi. Cf. Rost. Gr. §. 8. p. 26. Ita Pal. c. 39., sed hic, c. 110. al. *λάθρα* libri Thucydidis omnes videntur tueri. Cf. Spitzn. ad Hom. Il. V. v. 269.
Πελοποννησίων. *Πελυποννησίῳ* Cass. Aug. It. Vat. et a sec. man. Ven., fortasse recte. Cf. sd. V, 26. 30.

θήκας) *ἐποίουν*. Cf. adn. I, 26, 1. 72, 3. — *ἐκπέμπειν*. *Ἐςπέμπειν*, ut paulo post et c. 26., mavult Dobr. — *μεμαγμένον*, non molitum (*ἀληλεσμένον* c. 26.), sed subactum, depstum. Ut autem talis *σῖτος* mitteretur, Lacedaemonii videntur pacti esse, quod, qui in Sphacteria essent, mulieres ad panes coquendos (*γυναῖκας σιτοποιούς*, de quibus cf. II, 78, 3.) non haberent, Athenienses autem fortasse eo libentius concesserunt, ne conservari diutius posset. Cf. Bloomf. et Haack. Hordeaceum vero aut panem aut pollinem illo tempore missum esse ex proximo nomine *ἀλφίτων* apparet. — *δύο χοίνικας ... ἀλφίτων*. „Id sine dubio de binis in diem accipiendum est. [Quae notio in diem etiam alibi apud numeralia non exprimitur. Cf. VII, 87. VIII, 29.] Hoc Portus Lacedaemonios de industria pactos putat, ut, si inter ipsos et Athenienses non conveniret, suis in insula aliquantum commeatus superesset. [Cf. 39, 2.] Nam vulgo una *χοῖνιξ* [pars quadragesima octava medimni seu octava modii Romani] in diuturnum alimentum hominis sufficere credebatur. [Quare tantum servis dabatur.] Vid. Perizon. ad Aelian. I. V. H. 26.“ DUK. Plura vid. apud Arn. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. pag. 99. et Clint. Fast. Att. pag. 404. ed. Krueg. De *ἀλφίτων* autem voce cf. adn. III, 49, 2. — *κοτύλας*. Cotyla erat quarta choenicis pars. Cf. Boeckh. l. d. pag. 107. et Quaest. metrolog. p. 201. sq. Tantundem valebat, quantum hemina Romana, id est dimidia pars sextarii. Hanc autem satis magnam vini, quod aqua, quam *ἁλμυράν* certe in insula habebant (26, 4.), temperare solerent, portionem fuisse ex narratis VII, 87, 2. liquet. — *θεράποντι*, i. e. *Εἵλωτι*. Cf. c. 8. extr. et ibi adn. — *ὅσα μὴ ἀποβαίνοντας*, i. e. *ὅσα δύνασθαι μὴ ἀποβ.*, quantum possent non descendentes. Cf. adn. I, 111, 1.

§. 2. *Ὅ τι δ᾽ ἂν ... καὶ ὁτιοῦν*, quicquid autem ... vel tantillum. Post haec (pro quibus 23, 1. *ἐὰν καὶ ὁτιοῦν*) in apodosi quidem proprie scribendum erat *τοῦτο λύειν τὰς σπονδάς*, sed haec levis sententiae immutatio neminem offendet, qui de *ὃς ἄν* vocibus ad II, 44, 1. et alibi adnotata meminerit. —

λελύσθαι τὰς σπονδάς. ἐσπεῖσθαι δὲ αὐτάς, μέχρι οὗ ἐπανέλθωσιν οἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν Λακεδαιμονίων πρέσβεις· ἀποστεῖλαι δὲ αὐτοὺς τριήρει Ἀθηναίους καὶ πάλιν κομίσαι· ἐλθόντων δὲ τάς τε σπονδὰς λελύσθαι ταύτας, καὶ τὰς ναῦς ἀποδοῦναι Ἀθηναίους ὁμοίας, οἵαςπερ ἂν παραλάβωσιν.
3 αἱ μὲν σπονδαὶ ἐπὶ τούτοις ἐγένοντο, καὶ αἱ νῆες
παρεδόθησαν οὖσαι περὶ ἑξήκοντα, καὶ οἱ πρέσβεις ἀπεστάλησαν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς τὰς Ἀθήνας ἔλεξαν τοιάδε.
1 **17.** „Ἔπεμψαν ἡμᾶς Λακεδαιμόνιοι, ὦ Ἀθη- *λόγος Λακεδαιμονίων περὶ εἰρήνης, οἳ μετὰ προοίμιον (§. α′—γ′) πρῶτον ἀποφαίνουσιν, ὅτι τοὺς ἐμπείρους ἀπιστο-*
ναῖοι, περὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἀνδρῶν πράξοντας ὅ τι ἂν ὑμῖν τε ὠφέλιμον ὂν τὸ αὐτὸ πείθωμεν, καὶ ἡμῖν ἐς τὴν ξυμφορὰν ὡς ἐκ τῶν παρόντων κό-
2 σμον μάλιστα μέλλῃ οἴσειν. τοὺς δὲ λόγους μα-
κροτέρους οὐ παρὰ τὸ εἰωθὸς μηκυνοῦμεν, ἀλλ᾽ ἐπιχώριον ὂν ἡμῖν, οὗ μὲν βραχεῖς ἀρκῶσι, μὴ

μέχρι οὗ ἐπανέλθωσιν. Cf. adn. I, 137, 2. — *οἱ ἐκ ... πρέσβεις*. Cf. adn. I, 8, 2. Insolentius tamen hoc enunciatum est, quod verba eius proprie in haec videntur resolvenda, *ἐκ τῶν Ἀθηνῶν οἱ ἐς τὰς Ἀθήνας πεμφθησόμενοι* (*ἀποσταλησόμενοι*). Sed fortasse solum *ἐπανήξοντες* subaudiendum est.

§. 3. *Περὶ ἑξήκοντα*. In numero consentit Philochorus apud Schol. Aristoph. Pac. v. 664. Ceterum cf. adn. 11, 2. — *οἱ πρέσβεις*. Consule de his disputantem Rankium de Vit. Aristoph. p. CCCLXXVIII. sqq. Archeptolemum, qui apud Aristophanem nominatur, non Lacedaemonium, sed Atheniensem a Demosthene Athenas missum esse putat Hermannus in Comment. antiqu. stud. a. 1837. m. Maio p. 518.

Cap. **17**. §. 1. *Τὸ αὐτό*, idem, i. e. simul. Cf. VI, 87, 3. — *καὶ ἡμῖν ... μέλλῃ οἴσειν*. Superioribus magis responderent verba *καὶ ἡμῖν ... οἶσον*, sed ideo minus apta essent, quod de iis, quae Lacedaemoniis honesta essent, persuasionem in animis Atheniensium effici non opus erat. Itaque mutata est, ut saepe, post *τέ* oratio; neque vero propterea relativum in nominativo addendum erat. Cf. Rost. Gr. §. 123. adn. 6., supra adn. II, 84, 2. interpr. Tac. Germ. c. 18. extrem. Stallb. ad Plat. Charm. p. 156. C. De vv. *ὡς ἐκ τῶν παρόντων* vid. adn. III, 39, 2.

§. 2. *Μακροτέρους ... μηκυνοῦμεν*. Cf. Heind. et Stallb. ad Plat. Gorg. p. 465. E. Lob. Paral. Gr. II. p. 532. *Οὐ παρὰ τὸ εἰωθός* autem dicunt legati, ut hanc orationem cum Lacedaemoniorum *βραχυλογίᾳ*, de qua vid. I, 86. et Muell. Dor. II. p. 386. sqq., concilient. — *ἀλλ᾽ ἐπιχώριον ὄν* cet. Haec contraria sunt superioribus *οὐ παρὰ τὸ εἰωθός*. De syntaxi cf. Matth. Gr. §. 564. Rost. §. 131. adn. 4. — *οὐ ... ἀρκῶσι*. De *ἄν* non addito cf. Matth. Gr. §. 527. adnot. 2. Rost. §. 123. adn. 1.

τάτους ταῖς εὐπραγίαις εἶναι δεῖ.

πολλοῖς χρῆσθαι, πλείοσι δέ, ἐν ᾧ ἂν καιρὸς
ᾖ διδάσκοντάς τι τῶν προὔργου λόγοις τὸ δέον
πράσσειν. λάβετε δὲ αὐτοὺς μὴ πολεμίως, μηδ' 3
ὡς ἀξύνετοι διδασκόμενοι, ὑπόμνησιν δὲ τοῦ κα-
λῶς βουλεύσασθαι πρὸς εἰδότας ἡγησάμενοι. ὑμῖν 4
γὰρ εὐτυχίαν τὴν παροῦσαν ἔξεστι καλῶς θέσθαι,
ἔχουσι μὲν ὧν κρατεῖτε, προςλαβοῦσι δὲ τιμὴν
καὶ δόξαν, καὶ μὴ παθεῖν ὅπερ οἱ ἀήθως τι
ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν ἀνθρώπων· ἀεὶ γὰρ
τοῦ πλέονος ἐλπίδι ὀρέγονται διὰ τὸ καὶ τὰ πα-
ρόντα ἀδοκήτως εὐτυχῆσαι. οἷς δὲ πλεῖσται μετα- 5
βολαὶ ἐπ' ἀμφότερα ξυμβεβήκασι, δίκαιοί εἰσι
καὶ ἀπιστότατοι εἶναι ταῖς εὐπραγίαις. ὃ τῇ τε
ὑμετέρᾳ πόλει δι' ἐμπειρίαν καὶ ἡμῖν μάλιστ' ἂν
ἐκ τοῦ εἰκότος προςείη. **18.** γνῶτε δὲ καὶ ἐς τὰς 1
ἡμετέρας νῦν ξυμφορὰς ἀπιδόντες, οἵτινες ἀξίωμα
μέγιστον τῶν Ἑλλήνων ἔχοντες ἥκομεν παρ' ὑμᾶς,
πρότερον αὐτοὶ κυριώτεροι νομίζοντες εἶναι δοῦ-
ναι ἐφ' ἃ νῦν ἀφιγμένοι ὑμᾶς αἰτούμεθα. καίτοι 2
οὔτε δυνάμεως ἐνδείᾳ ἐπάθομεν αὐτό, οὔτε μεί-
ζονος προςγενομένης ὑβρίσαντες, ἀπὸ δὲ τῶν ἀεὶ
ὑπαρχόντων γνώμῃ σφαλέντες, ἐν ᾧ πᾶσι τὸ

καὶ διὰ τοῦτο προςήκειν λέγουσι τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς σφετέρας ξυμφορὰς ἀπιδόντας ἐν τῷ εὐτυχ. ἐν τὸν πόλεμον καταλῦσαι.

Cap. **18.** §. 1. *Νῦν* om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It., est tamen aptissimum.

infra 18, 4. — *ἐν ᾧ ... πράσσειν*, quando tempus sit exsequi officium docendo verbis (s. orationibus longioribus) aliquid eorum, quae e re praesenti sunt.

§. 3. *Λάβετε.* Cf. adn. II, 56, 3. Nisi autem negatio ad solum *πολεμίως* relata esset, *μὴ λάβητε* legeretur.

§. 4. *Εὐτυχίαν ... καλῶς θέσθαι.* Reisk.: euer gegenwärtiges Glück recht wohl (nutzen und recht anständig) anlegen. Cf. adn. I, 25. et IV, 59. — *ἔχουσι ... κρατεῖτε*, tenentibus (ita ut retineatis) ea, quae possidetis. — *ἀεὶ γὰρ ... ὀρέγονται*, semper enim spe elati maiora appetunt.

§. 5. *Ἐπ' ἀμφότερα.* Cf. adn. I, 83, 3. — *δίκαιοί εἰσι.* Cf. Matth. Gr. §. 297. — *ἐκ τοῦ εἰκότος.* Cf. adn. I, 51, 2.

Cap. **18.** §. 1. *Κυριώτεροι ... δοῦναι*, plus potestatis habere dandi. Cf. Bloomf. Gloss. ad Aesch. Agam. v. 103. — *ἐφ' ἅ.* Cf. adn. V, 87.

§. 2. *Ἀπὸ ὑπαρχόντων*, in pristina potentia, propr. profecti (ausgehend von) ab iis, quas semper habebamus, (i. e. constantibus, consuetis) rebus et opibus. Cf. adn. I, 91, 7. II, 62. — *γνώμῃ σφαλέντες.* Similiter

3 αὐτὸ ὁμοίως ὑπάρχει. ὥςτε οὐκ εἰκὸς ὑμᾶς διὰ
τὴν παροῦσαν νῦν ῥώμην πόλεώς τε καὶ τῶν
προςγεγενημένων καὶ τὸ τῆς τύχης οἴεσθαι ἀεὶ
4 μεθ' ὑμῶν ἔσεσθαι. σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν, οἵτι-

γνώμῃ ἁμαρτεῖν VI, 78, 3., *ψευσθῆναι γνώμῃ* VII, 9.

§. 3. *Ῥώμην ... τῶν προςγεγενημένων. Προςγεγενημένων* neutrum, quo significentur res, quae (nuper) accesserunt, („*τὰς νίκας λέγει καὶ τὴν ἐκ τούτων δόξαν.*" *ΔΟΥΚ.*) esse ratus, *ῥώμην* ad *πόλιν* relatam robur et potentiam, ad *τὰ προςγεγ.* per dilogiam vel potius zeugma magnitudinem valere censeo. Similiter Bau., nisi quod intelligit constantiam aut opulentiam, vim, quae ex partis nascitur. — *τὸ τῆς τύχης.* Cf. adn. III, 59, 1.

§. 4. *Σοφρόνων δὲ ἀνδρῶν* cet. Sequitur locus admodum vexatus. In quo si primum quaeritur, quae sit singulorum membrorum cohaerentia, manifestum est *οἵτινες ἔθεντο* non posse protasin, *καὶ ἂν προςφέροιντο* apodosin esse, nisi in verbis *τόν τε πόλεμον νομίσωσι* aliquid interisse censueris, ex quo penderet coniunctivus. Quare Dobraeus *ἣν* ante *νομίσωσι* perisse, Haasius in Lucubr. Thuc. p. 86. aut *τόν* in relativum *οἵ* mutandum aut hoc ante *νομίσωσι* excidisse coniecit, ex quibus coniecturis tertia ceteris praestat. Quam si probaveris, enunciati *οἳ νομίσωσι* apodosin esse *καὶ ἐλάχιστ' ἂν καταλύοιντο* existimaveris. Sed nec ullum in membranis exstat vestigium omissi vocabuli, et sententia ex his prodiens consilio oratoris praecipuo videtur repugnare. Quod non potest id esse, ut, quales homines mala, quibus Athenienses hic ad pacem impellendi tunc non premebantur, prudenter tractaturi sint, demonstret, sed ut eos, quos antea fortunam semper sibi secundam fore sperare vetuit, prosperis rebus moderate utendum esse doceat. Quanquam Haasius l. d. p. 80. Athenienses, si moderate utantur fortuna secunda, hunc ex eo fructum laturos, ut adversae prudentius obviam eant, ideo haud absurde dici putat, quia, adversa ut aliquando accidat, exspectandum esse iam antea monuerit. Quoniam tamen in verbis librorum mss., antequam necessaria et certa emendatio inventa sit, in hoc certe exemplo nihil mutandum arbitramur, enunciato *καὶ ταῖς ... ἂν προςφέροιντο* in parenthesin redacto, et pronuntiationibus *οἵτινες ἔθεντο νομίσωσί τε* inter se copulatis, prima verba interpretamur prudentes autem viri ii sunt, qui cet. Possunt enim continere mixtionem dicendi generum *σωφρόνων ἀνδρῶν ἐστι θέσθαι* et *σώφρονες ἄνδρες εἰσὶν οἵτινες ἔθεντο.* Cf. Matth. Gr. §. 481. adn. 3. et §. 632. 6. Add. Xen. Anab. II, 5, 21: *παντάπασι δὲ ἀπόρων ἐστὶ καὶ ἀμηχάνων ..., οἵτινες ἐθέλουσι δι' ἐπιορκίας πράττειν τι.* Aristoph. Thesm. 177: *σοφοῦ πρὸς ἀνδρός, ὅςτις ἐν βραχεῖ πολλοὺς καλῶς οἷός τε συντέμνειν λόγους.* Item supra III, 46, 7. et de verbi *ἔστι* omissione adn. I, 120, 5. Deinde iungimus inter se *οἵτινες ἔθεντο νομίσωσί τε*, quae eadem est coniunctio coniunctivi et indicativi in enunciatis relativis, cuius exempla leguntur II, 44, 1., ubi vid. adn., et IV, 92., nisi quod ibi coniunctivus antecedit, indicativus sequitur. Add. Demosth. c. Theocr. §. 63: *ὁπόσοι Ἀθηναίων ... ἢ νῦν εἰσὶν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, ἢ τὸ λοιπὸν κατατεθῶσι.* De *ἄν* non addito cf. etiam adn. 17, 2. —

νες τἀγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο, (καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐξυνετώτερον ἂν προσφέροιντο,) τόν τε πόλεμον νομίσωσι μή, καθ' ὅσον ἄν τις αὐτοῦ μέρος βούληται μεταχειρίζειν, τούτῳ ξυνεῖναι, ἀλλ' ὡς ἂν αἱ τύχαι αὐτῶν ἡγή-

§. 4. Τούτῳ ξυνεῖναι om. It. Pro ξυνεῖναι in D. legitur ἐξεῖναι, quare τοῦτο ἐξεῖναι coniecit Burg. Cf. adn.

τἀγαθὰ ἐς ἀμφίβολον ἀσφαλῶς ἔθεντο, secundas res in ambiguo tuto ponunt, i. e. „dum res secundas inter ambigua ponunt, easdem tuto ponunt; nullus enim earum tutior locus est, quam quum inter ambigua referuntur.“ HAAS. l. d. p. 83., qui docet esse oxymoron, cui similia legantur IV, 61. extr. 126. extr. al. — τόν τε πόλεμον ... τούτῳ ξυνεῖναι. Male Haasius l. d. p. 87. τούτῳ ad πόλεμον vult spectare, qui accusativus toti sententiae ita praepositus sit, ut in exemplis IV, 108: τοὺς ξυμμάχους ἐφοβοῦντο, μὴ ἀποστῶσιν, III, 53: ὑποπτεύομεν ὑμᾶς, μὴ οὐ κοινοὶ ἀποβῆτε, similibus multis. At in his vulgaris est attractio subiecti et rarius obiecti enunciati secundarii ad primarium attracti, de qua vid. adn. II, 21, 1. 42, 4. 62, 1. al. Cf. Ind. gramm. v. Attract. Haec autem ante pronunciata transitiva ob ὅτι, ὡς, μή incipientia, interrogativa, relativa reperitur. Infinitivi post hunc accusativum positi unum exemplum, quod quis huc referat, novimus I, 23, 6., in quo hac ipsa de causa nostram explanationem improbat Kamp. Observ. crit. ad Thuc. p. 22. Sed etiamsi eam tueare, illud exemplum ab hoc differt, quod illic infinitivus ad ipsum accusativum attractum refertur, qua sola ratione videtur sic dici posse. Ergo τὸν πόλεμον νομίζουσι ... τούτῳ ξυνεῖναι pro his, τὸν πόλεμον νομίζουσιν, ὅτι ... αὐτῷ ξύνεισιν (in quibus de αὐτ. pronomine cf. adn. II, 42, 4.), prorsus soloeca verba existimamus. Thucydides si id, quod Haasius vult, dicere cuperet, haud dubie scriberet τοῦ τε πολέμου (οἳ) νομίσωσι μὴ καθ' ὅσον ἄν τις μέρος βούληται μεταχειρίζειν, τούτῳ ξυνεῖναι. Cf. adn. III, 39, 2. Quare, ut verba scripta sunt, τὸν πόλεμον esse subiectum infinitivi ξυνεῖναι certum ducimus, sive τούτῳ, id quod Arn. vult, ad μέρος τοῦ πολέμου spectat, sive, quoniam perversa videtur dicendi ratio ὁ πόλεμος ξύνεστι τούτῳ τῷ μέρει τοῦ πολέμου, potius ad τινά. Nam non solum ἄνθρωπος ξυνεῖναι γήρᾳ, πενίᾳ, νόσῳ, aliis, sed etiam γῆρας ξυνεῖναι ἀνθρώπῳ Graece dicitur. Tu igitur locum ad verbum sic interpretare: et (qui) bellum existimaverint non, ex quanta eius parte (quatenus) aliquis id (seu bellum non, in quantum aliquis partem eius) tractare velit, ei (qui velit) adesse, sed cet. Πόλεμος ξύνεστί τινι comparentur cum verbis πόλεμον ἐπιόντα II, 36, 41., πόλεμον ἥξοντα Dion. Hal., aliis, quae ad illud loquendi genus Thucydideum ab interpret. collecta sunt. De μεταχειρίζειν activo cf. adn. I, 13, 2. Μέρος facile quidem omitti potuit (cf. Arn. de formulis ἐς ὅσον et καθ' ὅσον), delendum tamen non magis censemus, quam I, 23. in verbis ἐπὶ πλεῖστον μέρος γῆς ... ἐπέσχον aliisque, in quibus recte omittatur. — αὐτῶν. Pluralis quidem aut ad ἄνδρας, subiectum orationis, aut ad partes belli, quae insunt in collectivo ὅσον ἂν μέρος, referri potest, quod alterum

σωνται· καὶ ἐλάχιστ' ἂν οἱ τοιοῦτοι πταίοντες, διὰ τὸ μὴ τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοῦ πιστεύοντες ἐπαίρεσθαι, ἐν τῷ εὐτυχεῖν ἂν μάλιστα καταλύοιντο. ὃ νῦν ὑμῖν, ὦ Ἀθηναῖοι, καλῶς ἔχει πρὸς ἡμᾶς πρᾶξαι, καὶ μήποτε ὕστερον, ἢν ἄρα μὴ πειθόμενοι σφαλῆτε, ἃ πολλὰ ἐνδέχεται, νομισθῆναι τύχῃ καὶ τὰ νῦν προχωρήσαντα κρατῆσαι, ἐξὸν ἀκίνδυνον δόκησιν ἰσχύος καὶ ξυνέσεως ἐς
1 τὸ ἔπειτα καταλιπεῖν. 19. Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς
προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς καὶ διάλυσιν πολέμου, διδόντες μὲν εἰρήνην καὶ ξυμμαχίαν καὶ ἄλλην φιλίαν πολλὴν καὶ οἰκειότητα ἐς ἀλλήλους ὑπάρχειν, ἀνταιτοῦντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας, καὶ ἄμεινον ἡγούμενοι ἀμφοτέροις μὴ διακινδυνεύεσθαι, εἴτε βίᾳ διαφύγοιεν παρατυχούσης τινὸς σωτηρίας, εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες μᾶλλον
2 ἂν χειρωθεῖεν. νομίζομέν τε τὰς μεγάλας ἔχθρας
μάλιστ' ἂν διαλύεσθαι βεβαίως, οὐκ ἢν ἀνταμυνόμενός τις καὶ ἐπικρατήσας τὰ πλέω τοῦ πολέμου κατ' ἀνάγκην ὅρκοις ἐγκαταλαμβάνων μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῇ, ἀλλ' ἢν, παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι,

ἔπειτα ἀποδεικνύασιν, ὅτι ἀσφαλέστατόν ἐστι μετρίως ξυναλλαγῆναι.

probat Arn. Non male tamen αὐτῷ (τῷ πολέμῳ) coniecit Bred., cuius coniecturae firmamentum inde accedit, quod paulo post αὐτοῦ rursus ad bellum spectat. — καὶ ἐλάχιστ' ἂν ... καταλύοιντο. Et tales viri minimum labentes (quod participium iungendum cum verbo component), propterea quod non ipsius (belli) successibus efferuntur, in bona potissimum fortuna bellum component. De καταλύεσθαι, bellum finire, (hostibus) reconciliari, cf. I, 81. V, 15. 17. VIII, 58., de iterato ἂν I, 76, 4. 136, 3.

§. 5. Νομισθῆναι. „Pendet e praecedentibus καλῶς ἔχει, ut haec coniungantur, καλῶς ἔχει ὑμῖν πρᾶξαι, καὶ μήποτε νομισθῆναι.“ DUK. — δόκησιν. Cf. adn. II, 35, 2.

Cap. 19. §. 1. Ὑπάρχειν ita ad dandi vel potius (cf. adn. I, 85, 2.) offerendi verbum additum est, ut alibi εἶναι, velut ἐκείνην ἔδωκεν αὐτῷ παίγνιον εἶναι Luci. Dial. De. VII, 5. Cf. Blum. ad Lyc. Leocr. p. 125. et Virg. Aen. IX, 173. — ἀμφοτέροις, nobis utrisque. — διακινδυνεύεσθαι. Cf. adn. I, 73, 2. — εἴτε καὶ ... χειρωθεῖεν, an expugnati magis in vestram potestatem redigantur (quam iam nunc sunt, quum inclusi a vobis teneantur). Ἂν appositum est, quia ἐκπολιορκηθέντες valet εἰ ἐκπολιορκηθεῖεν.

§. 2. Καὶ ἐπικρατήσας τὰ πλέω. Similiter τὰ πλείω ἐπικρατεῖν VII, 63, 2. — ἐγκαταλαμβάνων. Frequentius hac vi καταλαμβάνειν. Cf. c. 86. et ibi Bloomf. — τὸ αὐτό. Quum dicendum sit id ipsum (i. e. τὸ

προς τὸ ἐπιεικὲς καὶ ἀρετῇ αὐτὸ νικήσας, παρὰ
ἃ προςεδέχετο, μετρίως ξυναλλαγῇ. ὀφείλων γὰρ 3
ἤδη ὁ ἐναντίος μὴ ἀνταμύνεσθαι ὡς βιασθείς,
ἀλλ' ἀνταποδοῦναι ἀρετήν, ἑτοιμότερός ἐστιν αἰ-
σχύνῃ ἐμμένειν οἷς ξυνέθετο. καὶ μᾶλλον πρὸς
τοὺς μειζόνως ἐχθροὺς τοῦτο δρῶσιν οἱ ἄνθρω-
ποι ἢ πρὸς τοὺς τὰ μέτρια διενεχθέντας· πεφύ-
κασί τε τοῖς μὲν ἑκουσίως ἐνδοῦσιν ἀνθησσᾶσθαι

Cap. **19.** §. 2. *Αὐτό. Αὐτόν* H. Gr. D. I. Cf adn.

μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῆναι, exspectaveris *αὐτὸ τοῦτο*, vel certe alterutrum ex his pronominibus sine articulo. — *πρὸς τὸ ἐπιεικές*, propter aequitatem, quasi *σκοπῶν πρὸς τὸ ἐπ.* Cf. Matth. Gr. §. 591. *γ'. ε'.* infra 80, 2. al. — *ἀρετῇ αὐτὸ νικήσας*, benignitate illud vincens. Si haec recte scripta sunt, *αὐτό* refertur ad *τὸ παρεῖναι τοῦτο δρᾶσαι*, i. e. *τὸ δύνασθαι μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῆναι.* Ita nobiscum Krohlius Quaest. I. p. 8. explicat. *Αὐτόν* tamen, i. e. *τὸν ἐχθρόν*, ex paucis quibusdam libris commendavit Bloomf. et recepit Arn. Quod quum non bene fieri posse videatur (cf. ed. mai.), *αὐτόν*, quod coniicere debuisse Goellerum docuimus in ed. mai. Suppl., coniecit Krueg. — *παρὰ ἃ προςεδέχετο*, contra quam exspectabatur. *Προςεδέχετο* insolentius passive positum est, ut *ἐδέχετο* apud Dion. Cass. XLI, 19., *ἐςεδέχοντο* Appi. Civ. V, 76., ipsum *προςδέχεται* Nicet. Chon. p. 36. 48. al., sed ibi significatione excipiendi. Quibus exemplis si satis firmari non putaveris, aut *προςεδέχοντο* scribendum videtur, aut, quod Krueg. coniecit, *προςεδέδεκτο*; plusquamperfectum enim passive sine ulla offensione legeretur. Cf. Rost. Gr. §. 113. adn. 6. Nam Krohlius quidem l. d. *προςεδέχετο* ad nomen *ὁ ἐχθρός* vult spectare, pro quo potius *ὁ νικηθείς* participium nominandum ei erat, ita ex activo *νικήσας* repetendum, ut ad superiora *ὅρκοις ἐγκαταλαμβάνων* ex activo *ἐπικρατήσας* repetitur passivum *τὸν ἐπικρατηθέντα*; sed obiectum ibi rectius quam hic subiectum videtur potuisse omitti. Ceterum omnia haec *παρὰ ἃ προςεδέχετο*, quae nos cum verbis *μετρίως ξυναλλαγῇ* cohaerere volueramus, rectius cum *νικήσας* participio coniungi idem Krohlius docere studuit.

§. 3. *Ἑτοιμότερος*] *προςυπακουστέον ... τοῦ ... βιασθέντος σπείσασθαι.* Schol.

§. 4. *Καὶ μᾶλλον ...*] *καὶ μᾶλλον πρὸς τοὺς μειζόνως ἐχθροὺς τοῦτο δρῶσιν, τὸ εὐγνωμονῆσαι ἤτοι προθύμως ἐμμένειν ταῖς συνθήκαις· ὡς γὰρ ἐκ μεγάλων ἐχθρῶν ἐκφυγόντες καὶ σωθέντες ἀσμένως φέρουσι τὸ ἡσυχάζειν, κέρδος νομίζοντες τὸ μὴ πάλιν κινδυνεύειν πρὸς μείζω μαχόμενοι.* Schol. De *μειζόνως* comparativo cf. adn. I, 130. — *τὰ μέτρια διενεχθέντας.* Similiter VIII, 84: *δουλεύειν τὰ μέτρια*, IV, 117: *ξυμβῆναι τὰ πλείω.* Cf. Matth. Gr. §. 446. 8. et Rost. §. 104. adn. 7. (ubi res melius explicatur quam apud Matth.). — *τοῖς ... ἐνδοῦσιν ἀνθησσᾶσθαι.* Cum *ἀνθησσᾶσθαι* verbo coniunctus est is casus, qui ad similia *ἐνδιδόναι, εἴκειν, ὑπείκειν, νικᾶσθαι* addi solet, sicut vicissim *νικᾶσθαι* verbo interdum genitivus adiungitur. Similiter iam quodammodo III, 38, 7. *ἀκοῆς ἡδονῇ ἡσσώμενοι*, unde et ex contrario *τὰ ὑπεραυχοῦντα* neutrius generis esse *τοῖς ἐνδοῦσιν* apparet. Cf. Dobr. et adn. II, 45, 1. De *ἑκουσίως* adverbio cf. Lob. ad Phryn. p. 6. — *παρὰ γνώμην*, praeter rationem. „Sensus, quem bene expressit Heilm., est: si adversarii sint nimis superbi, hostes extrema ausuros, etiamsi credant res suas esse eiusmodi, ut, si prudentiam vel consilium sequi velint, non effici possint.“ GOTTL. Cf. adn. I, 70, 3.

μεθ' ἡδονῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχοῦντα καὶ παρὰ
1 γνώμην διακινδυνεύειν. **20.** ἡμῖν δὲ καλῶς, εἴπερ
ποτέ, ἔχει ἀμφοτέροις ἡ ξυναλλαγή, πρίν τι ἀνή-
κεστον διὰ μέσου γενόμενον ἡμᾶς καταλαβεῖν,
ἐν ᾧ ἀνάγκη ἀΐδιον ὑμῖν ἔχθραν πρὸς τῇ κοινῇ
καὶ ἰδίαν ἔχειν, ὑμᾶς δὲ στερηθῆναι, ὧν νῦν προ-
2 καλούμεθα. ἔτι δ' ὄντων ἀκρίτων, καὶ ὑμῖν μὲν
δόξης καὶ ἡμετέρας φιλίας προςγιγνομένης, ἡμῖν
δὲ πρὸ αἰσχροῦ τινος ξυμφορᾶς μετρίως κατατιθε-
μένης, διαλλαγῶμεν καὶ αὐτοί τε ἀντὶ πολέμου εἰ-
ρήνην ἑλώμεθα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ἀνάπαυσιν
κακῶν ποιήσωμεν· οἳ καὶ ἐν τούτῳ ὑμᾶς αἰτιωτέ-
ρους ἡγήσονται. πολεμοῦνται μὲν γὰρ ἀσαφῶς
ὁποτέρων ἀρξάντων· καταλύσεως δὲ γιγνομένης,
ἧς νῦν ὑμεῖς τὸ πλέον κύριοί ἐστε, τὴν χάριν
3 ὑμῖν προςθήσουσιν. ἤν τε γνῶτε, Λακεδαιμονίοις

καὶ τελευτῶντες διεξέρχονται, ὅτι νῦν καιρὸς ἄριστός ἐστι τῆς εἰρήνης, ἧς τὴν χάριν οἱ Ἕλληνες τοῖς Ἀθηναίοις προςθήσουσιν.

Cap. **20.** §. 1. *Διὰ μέσου γενόμενον*, interveniens, intercedens, ut *ἐν μέσῳ.* Cf. Vig. p. 109. — *ὑμῖν* quum pendere possit ex verbis *ἔχθραν ἔχειν*, non opus est Haasii in Lucubr. Thuc. p. 76. coniectura *ἡμῖν*. Nam si orator iam in priore membro Lacedaemonios Atheniensibus aperte opponeret, Thucydides *ἡμᾶς μὲν ἀΐδιον* scriberet. — *πρὸς τῇ κοινῇ καὶ ἰδίαν.* I. e. ut praeter odium nationi nostrae proprium etiam singuli propter amissos cognatos vos oderimus. Cf. Arn. — *ὧν προκαλοῦνται.* Cf. adnot. I, 39, 1. et Duk. ad V, 37.

§. 2. *Ἔτι δ' ὄντων ἀκρίτων.* Cf. adn. I, 7, 1. Schol.: *ἔτι δὲ ὄντων ἀδιακρίτων καὶ ἀμφιβόλων τῶν πραγμάτων τῶν κατὰ τὴν Σφακτηρίαν.* — *ἡμῖν δὲ ... κατατιθεμένης*, nobis autem (quum), antequam dedecus aliquod nobis accidat, calamitas tolerabiliter finiatur, sive res adversae modice componantur. Cf. ed. mai. — *ἐν τούτῳ*, i. e. *ἐν τῷ διαλλαγῆναι, ἐν τῷ γενέσθαι τὴν εἰρήνην.* Cf. ed. mai. — *πολεμοῦνται*, bello vexantur. — *ἀσαφῶς.* Schol.: *ἀδήλου ὄντος τοῦ πράγματος.* Cf. adn. II, 64, 2. — *ὁποτέρων ἀρξάντων.* Suppl. *πολεμοῦνται*, et cf. Matth. Gr. §. 567. a.

ἔξεστιν ὑμῖν φίλους γενέσθαι βεβαίως, αὐτῶν τε
προκαλεσαμένων, χαρισαμένοις τε μᾶλλον ἢ βια-
σαμένοις. καὶ ἐν τούτῳ τὰ ἐνόντα ἀγαθὰ σκο- 4
πεῖτε ὅσα εἰκὸς εἶναι· ἡμῶν γὰρ καὶ ὑμῶν ταὐτὰ
λεγόντων, τό γε ἄλλο Ἑλληνικὸν ἴστε ὅτι ὑπο-
δεέστερον ὂν τὰ μέγιστα τιμήσει.“

Ἀθηναῖοι δὲ ἐπιεικῆ εἰρήνην οὐκ ἀγαπῶντες Κλέωνος ἐνάγοντος δεινὰ αἰτοῦσιν.

21. Οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον 1
νομίζοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ
σπονδῶν μὲν ἐπιθυμεῖν, σφῶν δὲ ἐναντιουμένων
κωλύεσθαι, διδομένης δὲ εἰρήνης, ἀσμένους δέξε-
σθαί τε καὶ τοὺς ἄνδρας ἀποδώσειν. οἱ δὲ τὰς 2
μὲν σπονδάς, ἔχοντες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ,
ἤδη σφίσιν ἐνόμιζον ἑτοίμους εἶναι, ὁπότ᾽ ἂν
βούλωνται ποιεῖσθαι πρὸς αὐτούς, τοῦ δὲ πλέο-
νος ὠρέγοντο. μάλιστα δὲ αὐτοὺς ἐνῆγε Κλέων 3
ὁ Κλεαινέτου, ἀνὴρ δημαγωγὸς κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν
χρόνον ὢν καὶ τῷ πλήθει πιθανώτατος· καὶ
ἔπεισεν ἀποκρίνασθαι, ὡς χρὴ τὰ μὲν ὅπλα καὶ
σφᾶς αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ παραδόντας πρῶ-

Cap. **21.** §. 1. *Ἀσμένους* Aug. Ven. Pal. Vat. F. C. G. (?) Bas. Gr. I. Laur. al. Vulgo et Bekk. *ἀσμένως*, quod defendit Krueg. ad Dion. p. 38. Sed *ἄσμενος*, non *ἀσμένως*, alibi ita usurpat Thucydides. Cf. I, 26. III, 66. V, 28. VI, 12. 34. 60. al. et Rost. Gr. §. 100. 2. adn.

Δέξεσθαι. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. Bas. alii nonnulli *δέξασθαι*, It. Vat. II. *δέχεσθαι*. Ad quae defendenda cf. adn. I, 81, 6. 93, 3. et III, 86, 2.

§. 3. *Φίλους.* De casu cf. adn. I, 31, 2. extr. — *αὐτῶν*, i. e. *τῶν Λακεδαιμονίων*. — *χαρισαμένοις ... βιασαμένοις*, et quum vos gratia potius quam vi usi fueritis. Aoristi participia vim habent futurorum exactorum.

§. 4. *Ταὐτὰ λεγόντων.* De consentiendo dicitur, ut apud nos dieselbe Sprache führen. Vid. V, 31, 6. et ibi interpr. Britann. Ceterum cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — *τὰ μέγιστα τιμήσει.* Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7.

Cap. **21.** §. 1. *Ἐν τῷ πρὶν ... ἐπιθυμεῖν.* Cf. II, 59. med.

§. 2. *Οἱ δέ* cet. De iis, quae tunc Athenis acta sunt, cf. Aristoph. Pac. v. 213. et 666. Orationem Atheniensis cuiusdam pacem concedendam censentis finxit Aristides vol. I. pag. 391. sqq. — *ἑτοίμους.* *Ἕτοιμος* hic feminini generis videtur esse, ut Herodot. V, 31. Demosth. de Chers. §. 15. et in nonnullis libris §. 46. Appi. Mithr. 38. Apud Thucydidem alibi semper feminina flexio est *ἑτοίμη*, nisi quod VIII, 26. olim *ἕτοιμοι* legebatur. Cf. Matth. Gr. §. 118. adn. 1.

§. 3. *Μάλιστα ... Κλέων.* Confirmat Aristoph. Equ. v. 794. sqq. — *Κλέων ... πιθανώ-*

τον κομισθῆναι Ἀθήναζε, ἐλθόντων δὲ ἀποδόν-
τας Λακεδαιμονίους Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ Τροι-
ζῆνα καὶ Ἀχαΐαν, ἃ οὐ πολέμῳ ἔλαβον, ἀλλὰ
ἀπὸ τῆς προτέρας ξυμβάσεως Ἀθηναίων ξυγχω-
ρησάντων κατὰ ξυμφοράς, καὶ ἐν τῷ τότε δεο-
μένων τι μᾶλλον σπονδῶν, κομίσασθαι τοὺς
ἄνδρας, καὶ σπονδὰς ποιήσασθαι, ὁπόσον ἂν
1 δοκῇ χρόνον ἀμφοτέροις. **22.** οἱ δὲ πρὸς μὲν
τὴν ἀπόκρισιν οὐδὲν ἀντεῖπον, ξυνέδρους δὲ σφί-
σιν ἐκέλευον ἑλέσθαι, οἵτινες λέγοντες καὶ ἀκού-
οντες περὶ ἑκάστου ξυμβήσονται κατὰ ἡσυχίαν,
2 ὅ τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους. Κλέων δὲ ἐνταῦθα δὴ
πολὺς ἐνέκειτο λέγων γιγνώσκειν μὲν καὶ πρότε-

οἱ Λακεδαιμόνιοι οὖν μάτην ξυνέδρους κελεύσαντες ἑλέσθαι ἄπρακτοι ἀναχωροῦσιν.

§. 3. *Τροιζῆνα. Τροίζηνα* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. (apud Morst.) Vat. (?) Gr. m., atque idem I, 115. Cass. Cl. Vat. Lugd. Gr. et aut Aug. aut Pal., *Τροίζηνος* IV, 46. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. Reg. Gr., *Τροίζηνι* IV, 118. It. Vat. Reg. Accentus utique dubius est. Cf. Spitzn. ad Hom. Il. *β΄*, 561. et Lob. Paral. Gr. p. 193. Vulgatam tamen retinuimus, quod *Τροιζήν* scribitur etiam in vulgatis exemplis Xenophontis, Isocratis, Diod. Strab. Paus. Steph. Byz.

τατος. Cf. III, 36, 6. *Καί* deleri vult Krueg., quod ob verba l. III. alicui placeat. — *ἀποδόντας ... Ἀχαΐαν.* Cf. I, 115, 1. et ibi adn. Goeller ad illum locum quum Achaiam provinciam Peloponnesi intelligi non posse dixisset, quia haec terra ita libera et sui arbitrii fuisset, ut sanus Cleo eam a Spartiatis postulare non posset, Arnoldus in ed. 2. eum Achaiam et Troezenem praesidio et tutela Lacedaemoniorum orbari voluisse respondit; id enim si factum esset, Athenienses Achaia facile potituros fuisse. Similiter sub finem secundi belli Samnitici Samnites finibus Lucanis decedere iussos esse. At quum Lucani legatos Romam misissent, qui Samnites infesto exercitu suos fines ingressos questi, ut et se in fidem acciperent, et vim illorum arcerent, rogarent (vid. Liv. X, 11.), foedere icto Romanis profecto nihil aliud postulandum erat, quam ut Samnites agro novorum sociorum suorum decederent (ibid. 12.). Sed nec similia in Achaia facta erant, nec tale postulatum recte verbis *ἀποδοῦναι Ἀχαΐαν* exprimeretur. Haec terra ineunte bello Pelop. praeter Pellenen ne foederata quidem Lacedaemoniis, sed utrisque amica fuerat II, 9., et tunc quoque idem ibi rerum status videtur fuisse. Quare si Cleon Lacedaemonios Atheniensibus eam *ἀποδοῦναι*, i. e. reddere, restituere sua opera, postulaverit, non minor eius iniquitas vel dementia ducenda est quam eorum, qui a Ludovico XIV. nepotem expelli Hispania voluerunt. — *τὶ μᾶλλον*, aliquanto magis. Cf. *τὶ τὸ πλέον* IV, 27.

Cap. **22.** §. 1. *Ξυνέδρους*, viros delectos, quibuscum rem disceptarent, Port. Cf. V, 85. et interpr. Isocr. Areop. c. 24. Simile quiddam V, 27. factum legemus. — *ξυμβήσονται.* De futuro cf. Matth. Gr. §. 507. I. 1. et Thuc. VIII, 1, 3.

§. 2. *Πολὺς ἐνέκειτο.* Ita

ρον οὐδὲν ἐν νῷ ἔχοντας δίκαιον αὐτούς, σαφὲς
δ' εἶναι καὶ νῦν, οἵτινες τῷ μὲν πλήθει οὐδὲν
ἐθέλουσιν εἰπεῖν, ὀλίγοις δὲ ἀνδράσι ξύνεδροι
βούλονται γίγνεσθαι· ἀλλὰ εἴ τι ὑγιὲς διανοοῦν-
ται, λέγειν ἐκέλευσεν ἅπασιν. ὁρῶντες δὲ οἱ Λα- 3
κεδαιμόνιοι οὔτε σφίσιν οἷόν τε ὂν ἐν πλήθει
εἰπεῖν, εἴ τι καὶ ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς ἐδόκει αὐτοῖς
ξυγχωρεῖν, μὴ ἐς τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσιν
εἰπόντες καὶ οὐ τυχόντες, οὔτε τοὺς Ἀθηναίους
ἐπὶ μετρίοις ποιήσοντας ἃ προὐκαλοῦντο, ἀνεχώ-
ρησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄπρακτοι. **23.** ἀφικομένων 1
δὲ αὐτῶν, διελύοντο εὐθὺς αἱ σπονδαὶ αἱ περὶ Πύλον,
καὶ τὰς ναῦς οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀπῄτουν, καθάπερ
ξυνέκειτο· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐγκλήματα ἔχοντες ἐπι-
δρομήν τε τῷ τειχίσματι παράσπονδον καὶ ἄλλα
οὐκ ἀξιόλογα δοκοῦντα εἶναι οὐκ ἀπεδίδοσαν, ἰσχυ-
ριζόμενοι, ὅτι δὴ εἴρητο, ἐὰν καὶ ὁτιοῦν παραβα-
θῇ, λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀν-
τέλεγόν τε καὶ ἀδίκημα ἐπικαλέσαντες τὸ τῶν νεῶν
ἀπελθόντες ἐς πόλεμον καθίσταντο. καὶ τὰ περὶ 2

ἔπειτα αἱ σπονδαὶ διαλύονται. ἀδικία Ἀθηναίων. περὶ Πύλον κατὰ κράτος πολεμεῖται.

Cap. **22**. §. 3. *Εἴ τι.* In libris inepte εἴτε, quum οὔτε ... οὔτε inter se respondeant. Nugatur Hoogev. de Partic. p. 200. Nostram emendationem recepit Bekk.

Latine aliquis dicitur multus instare Sal. Iug. 84., gravis instare Liv. XXVII, 4. Cf. interpr. Tac. Agric. c. 20. et de Graecis Wess. ad Diod. XVI, 85. Wyttenb. ad Plut. Mor. I. p. 267. atque hic Bloomf. — ὑγιές. Cf. adn. III, 75, 4.

§. 3. Ἐν πλήθει plerique ita interpretantur, quasi articulus additus sit; qui quum absit, significari videtur vor einer Volksmenge. — τὶ ... ξυγχωρεῖν. In postulatis c. 21. Cf. τὶ ἐνδοῦναι II, 12. et similia. — ἐς τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσιν. Cf. adn. III, 109, 2.

Cap. **23**. §. 1. Ἀφικομένων δὲ αὐτῶν. De tempore rei cf. 39, 2. — διελύοντο. Haeremus in imperfecto, pro quo coniicias διελέλυντο. Cf. adn. 13, 1. et V, 1., sed etiam adn. 16, 1. — τὰς ναῦς ... ξυνέκειτο. Cf. c. 16. ἐπιδρομὴν τῷ τειχίσματι. Ἐπιδρομή est impetus ex improviso factus. Cf. c. 56. De dativo vid. Rost. Gr. §. 105. 6. et Duk. ad V, 46. — ἀπεδίδοσαν. Imperfectum, pro quo in solis C. G. ἀπέδοσαν legitur, refer ad ἀπῄτουν: quoties Lacedaemonii repetebant, toties Athenienses negabant. — εἴρητο. Vid. 16, 2. – ἐς πόλεμον καθίσταντο, bellum denuo gerere coeperunt, Port. Αὖ igitur additum velis, quo III, 4. 5. non opus.

§. 2. Τὰ περὶ Πύλον. Cf.

Πύλον ὑπ' ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο,
Ἀθηναῖοι μὲν δυοῖν ἐναντίαιν ἀεὶ τὴν νῆσον πε-
ριπλέοντες τῆς ἡμέρας, (τῆς δὲ νυκτὸς καὶ ἅπα-
σαι περιώρμουν, πλὴν τὰ πρὸς τὸ πέλαγος, ὁπότε
ἄνεμος εἴη· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς εἴκοσι
νῆες ἀφίκοντο ἐς τὴν φυλακήν, ὥςτε αἱ πᾶσαι
ἑβδομήκοντα ἐγένοντο·) Πελοποννήσιοι δὲ ἔν [τε]
τῇ ἠπείρῳ στρατοπεδευόμενοι καὶ προςβολὰς ποι-
ούμενοι τῷ τείχει, σκοποῦντες καιρόν, εἴ τις πα-
ραπέσοι, ὥςτε τοὺς ἄνδρας σῶσαι.
1 **24.** Ἐν τούτῳ δὲ οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Συρακόσιοι
καὶ οἱ ξύμμαχοι πρὸς ταῖς ἐν Μεσσήνῃ φρουρού-
σαις ναυσὶ τὸ ἄλλο ναυτικόν, ὃ παρεσκευάζοντο,
προςκομίσαντες τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο ἐκ τῆς
2 Μεσσήνης. καὶ μάλιστα ἐνῆγον οἱ Λοκροὶ τῶν Ῥη-
γίνων κατὰ ἔχθραν· καὶ αὐτοὶ δὲ ἐςεβεβλήκεσαν

Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐκ τῆς Μεσσήνης ὁρμώμενοι ἐν τῷ πορθμῷ, ὃς διαγράφεται, ναυμα-

Cap. **23**. §. 2. *Ἔν τε. Τέ* additur in Cass. Aug. Cl. Ven. F. H. C. Reg. Gr. I. E. Laur. m. α'. Quod si germanum est, non ad sola ἐν τῇ ἠπείρῳ, sed ad totum enunciatum ἐν τῇ ... στρατοπεδευόμενοι et maxime ad hoc participium pertinet.

adn. III, 6, 2. — ἐπολεμεῖτο, Ἀθηναῖοι μὲν ... περιπλέοντες. Cf. Rost. Gr. §. 131. 6. Simillime Herodot. VIII, 74: πολλὰ ἐλέγετο περὶ τῶν αὐτῶν, οἱ μὲν ... Ἀθηναῖοι δέ, ubi post αὐτῶν male plene interpungunt, et Eur. Heracl. v. 39: δυοῖν γερόντοιν δὲ στρατηγεῖται φυγή, ἐγὼ μὲν ἀμφὶ τοῖςδε καλχαίνων τέκνοις, ἡ δ' αὖ cet. Cf. Eur. Hel. v. 289. et ad utrumque locum vid. Pflugk. Diversa componit Bernh. Synt. p. 472. — δυοῖν ἐναντίαιν. Subaudiendum esse νεοῖν ex περιπλέοντες verbo satis manifestum est. Cf. Thiersch. Gr. §. 313. 6. e. et Rost. §. 139. 4. De vi vocis ἐναντίαιν cf. adn. I, 93, 5. — περιώρμουν. „Οὐ περιέπλεον, ἀλλὰ σποράδην καὶ ἀπέχοντες ἀπ' ἀλλήλων περὶ τὴν νῆσον ἦσαν ὁρμοῦντες, εἴτουν ἐφησυχάζοντες ἐν τῇ πολιορκίᾳ." ΔΟΥΚΑΣ. „Sic infra c. 26. III, 6. dicit περιορμίζεσθαι· καὶ περιορμισάμενοι τὰ πρὸς νότον τῆς πόλεως." DUK. Cf. etiam adnot. 26, 3. — πλὴν τὰ ... ἄνεμος εἴη. Quoties enim ventus spirabat, non περιώρμουν τὰ πρὸς τὸ πέλαγος. Vid. 26, 7. et de accusativo adnot. III, 6. — ἑβδομήκοντα. Cf. 13, 2. et ibi sd. — εἴ τις ... σῶσαι. Ὥςτε pro ἵνα positum putat Hoogev. de Partic. p. 601., sed verba valent εἴ τις (καιρὸς) περιπέσοι οὕτως (sive τοιοῦτος), ὥςτε.

Cap. **24**. §. 1. Πρὸς ταῖς ... φρουρούσαις ναυσί. Cf. 1, 1. 4. — ὃ παρεσκευάζοντο. Cf. III, 115, 3. IV, 1, 4.

§. 2. Καὶ αὐτοὶ ... αὐτῶν. Cf. 1, 3., ubi πανστρατιᾷ pro πανδημεὶ et §. 2. κατὰ ἔχθος τὸ Ῥηγ.

χίας ἀπόπειραν ποιεῖσθαι διανοοῦνται.

πανδημεὶ ἐς τὴν γῆν αὐτῶν. καὶ ναυμαχίας ἀπο- 3
πειρᾶσθαι ἐβούλοντο ὁρῶντες τοῖς Ἀθηναίοις τὰς
μὲν παρούσας ὀλίγας ναῦς, ταῖς δὲ πλείοσι καὶ μελ-
λούσαις ἥξειν πυνθανόμενοι τὴν νῆσον πολιορκεῖ-
σθαι. εἰ γὰρ κρατήσειαν τῷ ναυτικῷ, τὸ Ῥήγιον 4
ἤλπιζον πεζῇ τε καὶ ναυσὶν ἐφορμοῦντες ῥᾳδίως
χειρώσασθαι, καὶ ἤδη σφῶν ἰσχυρὰ τὰ πράγματα
γίγνεσθαι· ξύνεγγυς γὰρ κειμένου τοῦ τε Ῥηγίου
ἀκρωτηρίου τῆς Ἰταλίας τῆς τε Μεσσήνης τῆς
Σικελίας, τοῖς Ἀθηναίοις τε οὐκ ἂν εἶναι ἐφορ-
μεῖν καὶ τοῦ πορθμοῦ κρατεῖν. ἔστι δὲ ὁ πορ- 5
θμὸς ἡ μεταξὺ Ῥηγίου θάλασσα καὶ Μεσσήνης,
ἧπερ βραχύτατον Σικελία τῆς ἠπείρου ἀπέχει· καὶ

Cap. 24. §. 2. Ἐςεβεβλήκεσαν Cass. Aug. Cl. Ven. T. Vat. H. Gr. al. Vulgo et Bekk. ἐςβεβλήκεσαν, de qua forma apud Atticos dubitat Grashof. in Diurn. schol. a. 1832. p. 430. Cf. Rost. Gr. §. 68. II. 2. Recepta certe legitur c. 1. et III, 96., eique consentit προςεβεβοηθήκει, de quo cf. sd. II, 86, 1.

§. 4. Ἀθηναίοις τε. Τέ om. Ar. Chr. Dan., sed cf. adn.

§. 3. Καὶ ... ἐβούλοντο. „Hoc ad Syracusanos [eorumque socios] est referendum, ut patet ex sequentibus c. 25. init.“ HUDS. — ταῖς δὲ πλείοσι. „Ταῖς μετὰ τοῦ Εὐρυμέδοντος καὶ Σοφοκλέους.“ — τὴν νῆσον. Sphacteriam. Haec enim aliquoties eximie in hoc libro et proximo posteriore ἡ νῆσος vocatur. Vid. IV, 55. 57. 108. V, 15. 24. 34.

§. 4. Ξύνεγγυς γάρ cet. „Quum enim propinqua inter se sint Rhegium ... et Messana.“ HUDS. — τοῦ Ῥηγίου ἀκρωτηρίου. „Quidam intelligunt Leucopetram [quae Thucydidi Πέτρα VII, 35.], Cluverius promontorium medium inter urbem Rheginam et Leucopetram [circiter V vel VI utrimque millia passuum distans, nunc Capo Pellara,] quod etiam ὁμωνυμία videtur suadere, quae argumentum est propinquitatis.“ CELLAR. „In meridiem versus a portu Rhegii est angulus orae extremae, ubi nunc Torre del Lupo est; Thucydides vocat Ῥήγιον ἀκρωτήριον.“ MANNERT. Geogr. IX. 2. p. 184. Inter quas duas geographorum sententias nos non diiudicamus. — τοῖς Ἀθηναίοις τε. Τέ sic collocans scriptor alterum membrum καὶ σφᾶς τοῦ πορθμοῦ κρατήσειν videtur in mente habere, sed deinde orationem mutasse. Cf. adn. I, 16. — εἶναι = ἐξεῖναι. Cf. V, 40. VII, 11.

§. 5. Βραχύτατον ... ἀπέχει. Similiter minimum distare Horatius dicit Ep. II, 1, 72., μήκιστον ἀπελαύνειν Xen. Cyr. IV, 5, 28. Cf. Rost. Gr. §. 104. adnot. 7. et supra adnot. III, 36, 2. Ipsum dictum Thucydideum, si subtiliter loquamur, non verum, sed discrimen perexiguum esse adnotat Bloomf. De

ἔστιν ἡ Χάρυβδις κληθεῖσα τοῦτο, ᾗ Ὀδυσσεὺς
λέγεται διαπλεῦσαι. διὰ στενότητα δὲ καὶ ἐκ με-
γάλων πελαγῶν, τοῦ τε Τυρσηνικοῦ καὶ τοῦ Σι-
κελικοῦ, ἐςπίπτουσα ἡ θάλασσα ἐς αὐτὸ καὶ
1 ῥοώδης οὖσα εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη. 25. ἐν
τούτῳ οὖν τῷ μεταξὺ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι ναυσὶν ὀλίγῳ πλείοσιν ἢ τριάκοντα ἠναγκά-
σθησαν ὀψὲ τῆς ἡμέρας ναυμαχῆσαι περὶ πλοίου
διαπλέοντος, ἀντεπαγόμενοι πρός τε Ἀθηναίων
2 ναῦς ἑκκαίδεκα καὶ Ῥηγίνας ὀκτώ. καὶ νικηθέν-
τες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ τάχους ἀπέπλευσαν,
ὡς ἕκαστοι ἔτυχον, ἐς τὰ οἰκεῖα στρατόπεδα,

τρεῖς ναυμαχίαι, ὧν ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ τρίτῃ οὐκ ἔλασσον ἔχουσιν οἱ Συρακόσιοι.

Cap. 25. §. 1. Ἀντεπαγόμενοι Cass. Aug. Cl. Ven. H. It. Vat. Ar. Vulgo et Bekk. ἀντεπαναγόμενοι, quod verbum, si, ut videtur, non alia quam Thucydidis auctoritate nititur, ex lexicis eiiciendum est; nec apta videtur triplex praepositio, praesertim quum pugna non in alto mari, sed in freto commissa sit. Ἀντεπαγαγόμενοι scripsit Hofm. Cf. sd. I, 52, 1.

freti latitudine vid. VI, 1., ubi cf. adn. — ἡ Χάρυβδις. Cf. Cluver. Sic. ant. p. 70. et de statu, qui nunc est, ex iis, qui itinera in Siciliam fecerunt, Brydon. I. p. 85. sqq. Muent. pag. 492. Hoar. II. pag. 209. sq. al., etiam Smyth. apud Arn. Is Smythius Thucydidem solum dicit esse scriptorem antiquiorem a se lectum, a quo huius periculi verus locus constitutus et effectus non exaggeratus sit. — τοῦτο. Cf. Matth. Gr. 439. et 440. 7. Rost. §. 99. 6. e. — Ὀδυσσεὺς ... διαπλεῦσαι. Hom. Odyss. XII, 235. sqq. Cf. ibid. v. 101. sqq. — ἐκ μεγάλων πελαγῶν ... ἐςπίπτουσα ἡ θάλασσα. Attende distinctionem nominum πέλαγος et θάλασσα, ex quibus illud de maribus singularibus, hoc de fluctu seu undis dictum est. Cf. Wund. ad Soph. Ant. v. 951. Wagn. ad Virg. Aen. X, 377. De mari Siculo cf. 53, 3. Strab. p. 123. et Dorvill. Sic. p. 3. — ἐς αὐτό. Significatur quidem ὁ πορθμός, sed neutrum respondet superiori τοῦτο. — εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη. „Ex ratione, qua rei mentio fit, scriptoris aetate illud fretum minus periculosum existimatum esse colligere possumus; et nostris temporibus a tempestatibus non violenter agitatur. Ita Dorvill. Sic. pag. 9.“ BLOOMF., qui duas causas, ex quibus Thucydides originem aestus maris et inde ortae opinionis repetat, ad rem explicandam non sufficere demonstrat.

Cap. 25. §. 1. Ἠναγκάσθησαν. Bloomf. dubitat, utrum valeat coacti sunt, an inducti sunt. Cf. adn. c. 59. Huic favet quidem 24, 3., sed fortasse prius, quam voluissent, pugnandi necessitatem iis imposuit illud πλοῖον διαπλέον. — ἑκκαίδεκα καὶ ... ὀκτώ. Tot igitur in fretu affuerunt; nam proprie plures erant in illis regionibus. Cf. III, 86. 88. et Dukas.

§. 2. Ἀπέπλευσαν. Suppl. οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι. Cf. ed. mai. — ἔτυχον miramur a nullo eorum, qui alibi

τό τε ἐν τῇ Μεσσήνῃ καὶ ἐν τῷ Ῥηγίῳ, μίαν ναῦν
ἀπολέσαντες· καὶ νὺξ ἐπεγένετο τῷ ἔργῳ. μετὰ 3
δὲ τοῦτο οἱ μὲν Λοκροὶ ἀπῆλθον ἐκ τῆς Ῥηγί-
νων· ἐπὶ δὲ τὴν Πελωρίδα τῆς Μεσσήνης ξυλλε-
γεῖσαι αἱ τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων νῆες
ὥρμουν, καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς παρῆν. προςπλεύσαν- 4
τες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι ὁρῶντες τὰς ναῦς
κενὰς ἐνέβαλον, καὶ χειρὶ σιδηρᾷ ἐπιβληθείσῃ
μίαν ναῦν αὐτοὶ ἀπώλεσαν τῶν ἀνδρῶν ἀποκο-
λυμβησάντων. καὶ μετὰ τοῦτο τῶν Συρακοσίων 5
ἐςβάντων ἐς τὰς ναῦς, καὶ παραπλεόντων ἀπὸ
κάλω ἐς τὴν Μεσσήνην, αὖθις προςβαλόντες οἱ
Ἀθηναῖοι, ἀποσιμωσάντων ἐκείνων καὶ προεμβα-

§. 2. *Τό τε.* Olim *τότε*, quod primus emendavit Reisk. Cf. ed. mai.

§. 3. *Ξυλλεγεῖσαι.* In mss. *συλλεγεῖσαι.* Sed *ξυλλέγειν* plus quam tricies apud Thuc. legitur. Suid. et Phot.: *ξὺν Θουκυδίδης ἀντὶ τοῦ σύν, καὶ τὰ ἄλλα τὰ ὅμοια.* A quo more in l. I. nusquam recedunt libri editi et plerique mss., l. II. bis, .52. et 102., l. III. nusquam, l. IV. ter, hic et 43. et 86.

§. 4. *Αὐτοί* Cl. F. Reg. Bas. Gr. D. E. Laur. α'. Schol. Vall. Vulgo et Bekk. *αὐτοῖς.* At dativus Athenienses impetu facto unam navem Syracusanis perdidisse significans sententiam depravat. Cf. §. 5. *Ἀθηναῖοι ἑτέραν ναῦν ἀπολλύουσι* et ed. mai.

saepe *ὡς ἕκαστοι* sine tali additamento scribere Thucydidem meminissent, impugnatum esse; sed est sane tuendum. Cf. IV, 93. — *καὶ ἐν τῷ Ῥηγίῳ*, et ea, quae apud Rhegium erant, (castra Locrorum). De articulo post *καί* non iterato cf. adn. I, 7.

§. 3. *Ξυλλεγεῖσαι.* Etiam eae, quae prius ad castra Rhegio vicina appulsae erant.

§. 4. *Χειρὶ σιδηρᾷ.* „Manus ferrea erat, qua ... navim navi ita alligabant, ut cominus congredi, et, si occasio ferret, in alterius navem transmeare possent.“ HUDS. Cf. VII, 62. et Herz. ad Caes. de Bell. Gall. VII, 81. Interpretare autem verba in hanc sententiam: manu ferrea a Syracusanis (ad naves suas tuendas celeriter accurrentibus, et ea fere facientibus, quae a Lacedaemoniis ad naves vacuas defendendas 14, 2. 4. facta audivimus) iniecta. — *αὐτοὶ ἀπώλεσαν*, ipsi (Athenienses) amiserunt. Cf. §. 5. et sd.

§. 5. *Ἀπὸ κάλω.* „Cf. Poll. I, 113. Polybius, Strabo et Diodorus Sic. dicunt *ῥυμουλκεῖν* et *ῥυμουλκεῖσθαι*, Latini remulco trahere [naves] et trahi. Vid. Suid. in *ῥυμουλκῶ*, Sigon. ad Liv. XXV, 30. et Scheffer II. de Milit. nav. 5.“ DUK. — *ἀποσιμωσάντων*] *ὑποχωρησάντων καὶ μετεωρισάντων τὰς ναῦς, ἵνα ἐκ πολλοῦ διαστήματος δυνηθῶσι μετὰ μείζονος ὁρμῆς ἐμβάλλειν τοῖς Ἀθηναίοις.* Schol. *Μετεωρίσαι τὰς ναῦς* plerique veterum grammaticorum, velut Suid. Zon. Eustath., explanant. Cf. Duk. et Goell. Recentiorum interpretum complures ob notationem vocis malunt esse in obliquum movere, in transversum agere (naves). Cf. Arn. „Utcunque origo [et prima notio verbi] explicatur, vis eius h. l. manifesta est, et haec quidem, Syracusanorum naves, quum Athenienses id agere, ut se, dum remulco prope litus traherentur, et se convertendi spatium non haberent, invaderent, animadvertissent, abiectis repente funibus in latus versas ... et deinde priores aggressas esse.“ ARN. *Ἐπισιμοῦν* Xenoph. Hell. V, 4, 50. comparat Bloomf. — *ἑτέραν ἀπολλύουσι*, alteram navem (praeter eam, de qua §. 4.) amittunt. Male Heilm. Cf. ed. mai. *Ἀπολλύουσι*, pro quo Moeris Attica, alii paulo cautius apud antiquiores Atticos *ἀπολλύασι* dici affirmant, ut hic in omnibus libris mss., ita iterum in omnibus praeterquam in Gr. VII, 51. atque in Cl. Ven. et mediocribus aliquoties, interdum apud Xenophontem, saepe apud Isocratem legitur. Cf. ed. mai. sd. VIII, 10, 3. Brem. Exc. II. ad Isocr. Matth. Gr. §. 207. p. 474.

§. 6. *Ἐς τὸν ἐν τῇ Μεσσήνῃ λιμένα.* Cf. adnot. ad §. 10. et ad I, 52, 1.

6 *λόντων, ἑτέραν ναῦν ἀπολλύουσι. καὶ ἐν τῷ πα-*
ράπλῳ καὶ τῇ ναυμαχίᾳ τοιουτοτρόπῳ γενομένῃ
οὐκ ἔλασσον ἔχοντες οἱ Συρακόσιοι παρεκομί-
σθησαν ἐς τὸν ἐν τῇ Μεσσήνῃ λιμένα.
7 *Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, Καμαρίνης ἀγγελθείσης*
προδίδοσθαι Συρακοσίοις ὑπ' Ἀρχίου καὶ τῶν μετ'
αὐτοῦ, ἔπλευσαν ἐκεῖσε· Μεσσήνιοι δ' ἐν τούτῳ παν-
δημεὶ κατὰ γῆν καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα ἐστράτευ-
σαν ἐπὶ Νάξον τὴν Χαλκιδικήν, ὅμορον οὖσαν.
8 *καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τειχήρεις ποιήσαντες τοὺς*
Ναξίους ἐδῄουν τὴν γῆν· τῇ δ' ὑστεραίᾳ ταῖς
μὲν ναυσὶ περιπλεύσαντες κατὰ τὸν Ἀκεσίνην πο-
ταμὸν τὴν γῆν ἐδῄουν, τῷ δὲ πεζῷ πρὸς τὴν

ἔπειτα Μεσσήνιοι Νάξῳ μὲν προςβαλόντες τρέπονται, Λεοντίνων δὲ ἐπ' αὐτοὺς στρατευσάντων καλὴν ἐπεκδρομὴν ποιοῦνται, τέλος γε μέντοι ὑπὸ τῶν

§. 7. *Νάξον τὴν Χαλκιδικήν.* Cf. VI, 3. init.

§. 8. *Περιπλεύσαντες κατά* cet. Exspectaveris *πλεύσ.*, ut III, 7. *κατὰ τὸν Ἀχελῷον ἔπλευσε.* Illud tamen videtur esse circumvecti urbem (Naxiorum) vel cum emphasi circumvecti promontorium (in quo ara Apollinis Archagetae collocatur) et navigantes in cet.; nam iterata *τὴν γῆν ἐδῄουν* ad agrum ab altera (a Messana remotiore) parte urbis et in altera fluvii ripa situm videntur spectare. — *Ἀκεσίνην.* „Acesines [Plinio H. N. III, 8. Asines] exiguus fluvius erat, in mare sex fere stadiis infra Onobalam [Appi. Civ. V, 109.] influens, ad cuius ostium Naxus sita erat. Hi duo rivuli nunc Alcantaro et Camarallo vocantur.“ BLOOMF. ad h. l. At idem ad VI, 3. Acesinen Alcantaram quidem ab Arrowsmithio appellari, sed rectius Cluverio (Sic. ant. p. 93.) Fiume freddo videri esse adnotat. Rursus aliter Mannert. Geogr. IX. 2. pag. 284. — *πρὸς τὴν πόλιν ἐςέβαλλον.* Verba insolentiora; nam *ἐςβάλλειν* a Thucydide nusquam alibi dicitur de adoriendo urbem, sed est irruptionem

Ἀθηναίων ἐς τὴν πόλιν διώκονται.

πόλιν ἐςέβαλλον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Σικελοὶ ὑπὲρ 9
τῶν ἄκρων πολλοὶ κατέβαινον βοηθοῦντες ἐπὶ
τοὺς Μεσσηνίους. καὶ οἱ Νάξιοι ὡς εἶδον, θαρ-
σήσαντες καὶ παρακελευόμενοι ἐν ἑαυτοῖς, ὡς οἱ
Λεοντῖνοι σφίσι καὶ [οἱ] ἄλλοι Ἕλληνες ξύμμαχοι
ἐς τιμωρίαν ἐπέρχονται, ἐκδραμόντες ἄφνω ἐκ
τῆς πόλεως προςπίπτουσι τοῖς Μεσσηνίοις, καὶ
τρέψαντες ἀπέκτεινάν τε ὑπὲρ χιλίους, καὶ οἱ
λοιποὶ χαλεπῶς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου· καὶ γὰρ
οἱ βάρβαροι ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιπεσόντες τοὺς πλεί-
στους διέφθειραν. καὶ αἱ νῆες σχοῦσαι ἐς τὴν 10
Μεσσήνην ὕστερον ἐπ' οἴκου ἕκασται διεκρίθησαν.

§. 9. [Οἱ] ἄλλοι. Οἱ om. It. Vat., tacitus Aug., Bekk. in ed. ster., sane probabiliter; nam licet τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ξυμμάχους reliquos Sicilienses, quos socios Naxii habuerint, interpreteris, Siculos pro universis Siciliensibus foederatis a Naxiis habitos esse non est verisimile.

facere in terram, aut certe de equitatu impressionem facere in aciem hostilem II, 100, 5., nec unquam cum πρός praepositione iungitur. Vulgatam ad urbem versus irruptionem faciebant interpretatur Krohl. Quaest. Thuc. spec. I. p. 8., dicens πρὸς τὴν πόλιν significare regionem, qua Messenii irruptionem in agrum Naxiorum fecerint. Quod exemplis certe ab eo prolatis non confirmari, sed πρὸς τῆς πόλεως verbis exprimendum videri respondimus in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 129. Et post ea, quae antea de vastatione agrorum narrata sunt, commemoratio irruptionis in hos agros factae prorsus inutilis esset. Rectius forsitan densatum genus loquendi esse existimaveris, sicut Haasius ad urbem oppugnandam accesserunt convertit. Certe ἐςβολή etiam VIII, 31. pro usitato προςβολή legitur, et praepositionem tuentur Taciti verba irrumpere ad Moesiam Hist. I, 79.

§. 9. Σικελοί. Cf. adn. III, 115. — ὑπὲρ τῶν ἄκρων iungenda cum κατέβαινον verbo; super montes descendebant. Cf. Xen. Anab. IV, 7, 4: κυλινδοῦσι λίθους ὑπὲρ τῆς πέτρας et similia exempla Xenophontea in Ind. Cyrop. Male alii Siculi ultra montes habitantes interpretantur, cui explicationi articuli omissionem obstare docuimus; inutilis vero est coniectura Σικελοὶ οἱ ὑπέρ cet. Hi montes autem quum debeant esse Naxo vicini, sunt Tauri vel Aetnae partes, non Heraei aliique, quos praeter hos nominat Bloomf. — παρακελευόμενοι ἐν ἑαυτοῖς. Simillima dicendi genera sunt παρακελεύσεις et παραινέσεις ποιεῖσθαι ἐν σφίσιν αὐτοῖς V, 69. et VIII, 76. In quibus ἑαυτοῖς et σφίσιν αὐτοῖς leguntur pro ἀλλήλοις. Cf. II, 4. VI, 77., ἐν ἡμῖν αὐτοῖς IV, 62. Bernh. Synt. p. 273. Arndt. de Pron. reflex. p. 11. sqq. De ἐν praepositione cf. praeterea IV, 66. ἐποιοῦντο λόγους ἐν ἀλλήλοις et alia exempla apud Dobr. ad V, 36.

§. 10. Ἐπ' οἴκου ... διεκρίθησαν] ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου διακριθεῖσαι. Schol. Διαλυθῆναι ἐπ' οἴκου dixit Ios. B. I.

Λεοντῖνοι δὲ εὐθὺς καὶ οἱ ξύμμαχοι μετὰ Ἀθη-
ναίων ἐς τὴν Μεσσήνην ὡς κεκακωμένην ἐστρά-
τευον, καὶ προςβάλλοντες οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατὰ
τὸν λιμένα ταῖς ναυσὶν ἐπείρων, ὁ δὲ πεζὸς πρὸς
11 τὴν πόλιν. ἐπεκδρομὴν δὲ ποιησάμενοι οἱ Μεσ-
σήνιοι καὶ Λοκρῶν τινες μετὰ τοῦ Δημοτέλους, οἳ
μετὰ τὸ πάθος ἐγκατελείφθησαν φρουροί, ἐξαπι-
ναίως προςπεσόντες τρέπουσι τοῦ στρατεύματος
τῶν Λεοντίνων τὸ πολὺ καὶ ἀπέκτειναν πολλούς.
ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἀποβάντες ἀπὸ τῶν
νεῶν ἐβοήθουν καὶ κατεδίωξαν τοὺς Μεσσηνίους
πάλιν ἐς τὴν πόλιν, τεταραγμένοις ἐπιγενόμενοι·
καὶ τροπαῖον στήσαντες ἀνεχώρησαν ἐς τὸ Ῥήγιον.
12 μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἕλληνες ἄνευ
τῶν Ἀθηναίων κατὰ γῆν ἐστράτευον ἐπ' ἀλλήλους.
1 26. Ἐν δὲ τῇ Πύλῳ ἔτι ἐπολιόρκουν τοὺς ἐν
τῇ νήσῳ Λακεδαιμονίους οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἐν
τῇ ἠπείρῳ στρατόπεδον τῶν Πελοποννησίων κατὰ
2 χώραν ἔμενεν. ἐπίπονος δ' ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἡ
φυλακὴ σίτου τε ἀπορίᾳ καὶ ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν
κρήνη ὅ τι μὴ μία ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει τῆς Πύ-

ἀπορίαι τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ Σφακτηρίας φυλακῇ, ἐς ἣν οἱ Εἵλωτες σῖτον ἐςάγουσι.

IV, 9, 5. Cf. Latina domum dilabuntur Iust. II, 12, 27. et domos dilabi Liv. XLIV, 45. et adn. I, 18, 2. aliasque emphases in adnot. II, 4, 3. et in Ind. gramm. — ἐστράτευον. Imperfectum, pro quo in malis nonnullis libris aoristus exstat, defenditur imperfecto ἐστρατεύοντο I, 110. Non simile est exemplum §. 12. — κατὰ τὸν λιμένα ... πρὸς τὴν πόλιν. Πειρᾶν, ad quod alibi (cf. adn. I, 61, 4.) genitivus additur, hic absolute est positum. „Cf. c. 43. ἐπὶ τὴν Σολύγειαν πειράσειν. [Ob quae tamen κατά et πρός praepositiones cum ἐπείρων verbo copulari nolumus, sed eas ad προςβάλλοντες referimus. Cf. Matth. Gr. §. 402. b. adn.] Utroque loco πειρᾶν paene vim impetum faciendi accipit, in quam facile e notione tentandi transit.“ ARN. „Portus atque urbs Messanae paene duo distincta oppida, quamvis unis moenibus inclusa, sicut Athenae et Piraeus, videntur effecisse.“ BLOOMF. Cf. §. 6. τὸν ἐν τῇ Μεσσήνῃ λιμένα.

§. 11. Τοῦ Δημοτέλους. Insolentius hic articulus est adiectus nomini proprio obscuro.

Cap. **26**. §. 1. Κατὰ χώραν. Cf. adn. I, 26. extr.

§. 2. Οὐ γὰρ ἦν κρήνη ... οὐ μεγάλη. Puteum aquae dulcis in Vetere Avarino commemorat Abel Blouet in libro, qui inscribitur „Expédition scientifique de Morée“ p. 3. De Novo Avarino inter se discrepantia tradunt St. Vincent. ibid. p. 134. et Castellan. Descript. Pelop. p. 84. Hic simul prope Veterem Avarinum aquam hodie tam lar-

λου, καὶ αὕτη οὐ μεγάλη, ἀλλὰ διαμώμενοι τὸν
κάχληκα οἱ πλεῖστοι ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ἔπινον οἷον
εἰκὸς ὕδωρ. στενοχωρία τε ἐν ὀλίγῳ στρατοπε- 3
δευομένοις ἐγίγνετο, καὶ τῶν νεῶν οὐκ ἐχουσῶν
ὅρμον αἱ μὲν σῖτον ἐν τῇ γῇ ᾑροῦντο κατὰ μέ-
ρος, αἱ δὲ μετέωροι ὥρμουν. ἀθυμίαν τε πλεί- 4
στην ὁ χρόνος παρεῖχε παρὰ λόγον ἐπιγιγνόμε-
νος, οὓς ᾤοντο ἡμερῶν ὀλίγων ἐκπολιορκήσειν ἐν
νήσῳ τε ἐρήμῃ καὶ ὕδατι ἁλμυρῷ χρωμένους.
αἴτιον δὲ ἦν οἱ Λακεδαιμόνιοι προειπόντες ἐς 5
τὴν νῆσον ἐςάγειν σῖτόν τε τὸν βουλόμενον ἀλη-

Cap. **26**. §. 5. *Ἀληλεσμένον.* Aug. It. Bas. Gr. Laur. α΄. Bekk. *ἀληλεμένον.* „Omissio σ literae confirmari quidem videatur loco Amphidis ap. Athen. p. 642. A. (XIV, 49.), sed ibi *ἀληλεσμένον* megam esse, ut loca humiliora paludosa sint, affirmat, respiciens haud dubie ad lacum Osmyni Agae. De particulis *ὅ τι μή* cf. Herm. ad Vig. pag. 846. et Klotz. ad Devar. p. 693. — *διαμώμενοι*] *διασκάπτοντες.* Schol. Non prorsus idem atque *διορύσσειν* valere, sed simul notiones amoliendi (pala) atque penetrandi continere, et si canem terram scabentem cogitemus, optime illustrari adnotat Arn. Cf. plura in ed. mai., apud Hemsterh. ad Hesych. in h. v. et in Steph. et Pass. lexic. ed. nov. — *κάχληκα* hic glaream interpretemur. Significat proprie singularis vi collectiva, de qua vid. adn. II, 4, 2., lapillos, qui in aquis vel in maris litoribus reperiuntur. Cf. Steph. Thes., ubi quod ab aliis *χάλιξ* appellari dicitur, id non satis verum esse apparet ex adn. I, 93, 5. — *οἷον εἰκός*, qualem (eos bibisse) consentaneum vel credibile est, i. e. *οὐ πάντη γλυκύ*, quae sunt verba Arriani superiora Thucydidis imitantis Exp. Alex. VI, 23.

§. 3. *Ἐν ὀλίγῳ*, in angusto spatio; erant enim Pyli undique inclusi. Ceterum cf. adnot. II, 84, 1. — *τῶν νεῶν οὐκ ἐχουσῶν ὅρμον.* Frustra in his haeret Quinault. de Graec. recent. p. 13. Nam et Athenienses castello suo inclusi, tota autem vicina pars continentis a peditibus Peloponnesiorum occupata erat, et magnus sinus Avarini Graecis non potuit statio navium videri, nec ab alto stationem habebant, quoniam *τὰ τῆς Πύλου ἔξω τοῦ ἔςπλου πρὸς τὸ πέλαγος ἀλίμενα* esse legimus 8, 8. Ob quae omnia scriptor eos negat *ὅρμον* habuisse, etsi naves Sphacteriam obsidentes, de quibus hic quoque potissimum agitur, hanc insulam *περιορμεῖν* ipse scripsit 23, 2.; nam, ut hic audimus, *μετέωροι ὥρμουν.* De omni quaestione cf. etiam Vischer in Mus. Helv. I. p. 392. — *κατὰ μέρος*] *κατὰ διαδοχήν.* Schol. Cf. adn. 11, 3.

§. 4. *Παρὰ λόγον*] *παρὰ προςδοκίαν.* Schol. Proprie contra rationem. — *ἐπιγιγνόμενος.* Cf. adn. I, 126, 7. — *οὕς*, i. e. *ὅτι αὐτούς.* Cf. Matth. Gr. §. 480. c. Thuc. I, 140. extr. VI, 68, 1. VII, 75, 7. VIII, 76, 6. — *ἐρήμῃ.* Cf. adn. II, 32. — *ἁλμυρῷ.* Non salsum, sed subsalsum intelligendum esse docet Bloomf. Cf. adn. 31, 2.

§. 5. *Αἴτιον δὲ ἦν οἱ*

λεσμένον καὶ οἶνον καὶ τυρὸν καὶ εἴ τι ἄλλο
βρῶμα, οἷον ἂν ἐς πολιορκίαν ξυμφέρῃ, τάξαν-
τες ἀργυρίου πολλοῦ, καὶ τῶν Εἱλώτων τῷ ἐς-
6 *αγαγόντι ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. καὶ ἐςῆγον*
ἄλλοι τε παρακινδυνεύοντες καὶ μάλιστα οἱ Εἵ-
λωτες, ἀπαίροντες ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὁπόθεν
τύχοιεν, καὶ καταπλέοντες ἔτι νυκτὸς ἐς τὰ πρὸς τὸ
7 *πέλαγος τῆς νήσου. μάλιστα δὲ ἐτήρουν ἀνέμῳ κα-*
ταφέρεσθαι· ῥᾷον γὰρ τὴν φυλακὴν τῶν τριήρων
ἐλάνθανον, ὁπότε πνεῦμα ἐκ πόντου εἴη· ἄπορον
γὰρ ἐγίγνετο περιορμεῖν, τοῖς δὲ ἀφειδὴς ὁ κατά-
πλους καθεστήκει· ἐπώκελλον γὰρ τὰ πλοῖα τετιμη-
μένα χρημάτων, καὶ οἱ ὁπλῖται περὶ τὰς κατάρσεις
τῆς νήσου ἐφύλασσον. ὅσοι δὲ γαλήνῃ κινδυνεύσειαν,
8 *ἡλίσκοντο. ἐςένεον δὲ καὶ κατὰ τὸν λιμένα κολυμβη-*
ταὶ ὕφυδροι, καλωδίῳ ἐν ἀσκοῖς ἐφέλκοντες μήκωνα

trum requirit, et Casaub. legit, qui complura exempla σ additam habentia profert.“ BLOOMF. Cf. Herodot. VII, 23. et Buttm. Gr. max. §. 98. 4. et in Ind. verb. anom.

Ξυμφέρῃ Cass. Aug. It. H. Bekk. In ceteris libris aut *ξυμφέρει* aut, ut vulgo, *ξυμφέροι.* Coniunctivus quidem recte positus est, ut II, 74, 1. VIII, 56, 1. al.; sed etiam optativus, quanquam *ἄν* particula est addita, defendi potest. Cf. Buttm. Gr. med. §. 139. 68. Matth. § 527. adn. 2.

Λακεδ. Cf. Matth. Gr. §. 309. b. Rost. §. 100. 4. g. — *ἀληλεσμένον.* Cf. sd. et de re adnot. 16, 1. — *εἴ τι.* Cf. Matth. Gr. §. 617. 1. g. — *ξυμφέρῃ.* Cf. sd. — *τάξαντες ἀργυρίου πολλοῦ*, hoc ingenti pretio aestimantes, Port. Cf. Rost. Gr. §. 109. 4. d. et *τετιμ. χρημ.* §. 7.

§. 6. *Ἐς τὰ ... νήσου*, i. e. in eam insulae partem, quae altum mare spectabat.

§. 7. *Τριήρων.* De accentu cf. adn. III, 39, 2. — *ἐγίγνετο.* Post hoc *τότε* excidisse coniicit Krueg. Quod quanquam non positum in superioribus *ὁπότε ... εἴη* latet. — *τοῖς δὲ ἀφειδὴς ... καθεστήκει*, illi vero navibus suis in appellendo non parcebant. — *περὶ τὰς κατάρσεις*] *κατάρσεις λέγει τοὺς ἐπιτηδείους εἰς καταγωγὴν τόπους καὶ εἰς τὸ προςορμίζεσθαι. τὸ δὲ ἐφύλασσον ἀντὶ τοῦ φρουροὶ ἦσάν τινες τῶν πολιορκουμένων, ἵνα εὐθὺς ἀπολάβωσι τὰς τροφάς.* Schol. — *δὲ γαλήνῃ.* *Δ᾽ ἐν γαλήνῃ* coniicit Krueg. Cf. tamen adn. II, 20, 1.

§. 8. *Κολυμβηταί.* De his urinatoribus vid. Bloomf. et interpr. Curt. IV, 3, 10., quos hic antestatur. — *καλωδίῳ.* Singularis distributivus est. Cf. adn. II, 70, 3. — *μήκωνα μεμελιτωμένην.* „Est papaveris semen cum melle mixtum. Etenim papaveris sativi tria genera; candidum, cuius semen tostum in secunda mensa cum melle apud antiquos dabatur, [et duo alia].

μεμελιτωμένην καὶ λίνου σπέρμα κεκομμένον· ὧν
τὸ πρῶτον λανθανόντων φυλακαὶ ὕστερον ἐγέ-
νοντο. παντί τε τρόπῳ ἑκάτεροι ἐτεχνῶντο, οἱ 9
μὲν ἐςπέμπειν τὰ σιτία, οἱ δὲ μὴ λανθάνειν σφᾶς.

τῶν δ' ἐν τῇ πόλει Ἀθηναίων διὰ ταῦτα ὁμοίως ἀπορούντων Κλέων τούς τε ἀγγέλους τῶν πραγμάτων καὶ τοὺς στρατηγοὺς διαβάλλει, καὶ παραινεῖ στρατεύειν.

27. Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις πυνθανόμενοι περὶ 1
τῆς στρατιᾶς, ὅτι ταλαιπωρεῖται, καὶ σῖτος τοῖς
ἐν τῇ νήσῳ ὅτι ἐςπλεῖ, ἠπόρουν καὶ ἐδεδοίκεσαν,
μὴ σφῶν χειμὼν τὴν φυλακὴν ἐπιλάβοι, ὁρῶν-
τες τῶν τε ἐπιτηδείων τὴν περὶ τὴν Πελοπόννη-
σον κομιδὴν ἀδύνατον ἐσομένην ἅμα ἐν χωρίῳ
ἐρήμῳ καὶ οὐδ' ἐν θέρει οἷοί τε ὄντες ἱκανὰ πε-
ριπέμπειν, τόν τε ἔφορμον χωρίων ἀλιμένων ὄν-
των οὐκ ἐσόμενον, ἀλλ' ἢ σφῶν ἀνέντων τὴν
φυλακὴν περιγενήσεσθαι τοὺς ἄνδρας, ἢ τοῖς
πλοίοις, ἃ τὸν σῖτον αὐτοῖς ἦγε, χειμῶνα τηρή-

Plin. Hist. Nat. XIX, 8. [§. 167.]" ARN. De panibus papavere et sesamo conspersis Casaubonum ad Athenaei 110. F. et 111. A. verba μακωνίδων δ' ἄρτων μνημονεύει Ἀλκμάν comparari iubet Bloomf. — λίνου σπέρμα κεκομμένον. „Casaubonus Galeni locum profert, ubi, lini semen, inquit, inter illa habet, quae et alimenti et pharmaci usum praestent." BLOOMF. Cf. Billerb. Flor. class. p. 86.

Cap. 27. §. 1. Ἐςπλεῖ. Cf. adn. II, 93, 4. — ἐδεδοίκεσαν cet. Cf. Plut. Nic. c. 7. — ἐπιλάβοι, interciperet. Cf. adn. II, 51, 6. et IV, 96, 8. — ὁρῶντες cet., videntes et commeatum circa Peloponnesum subvehi (hieme) non posse. Hactenus omnia sunt perspicua: nam κομιδή, apud Plut. l. d. περιαγωγή, est apportatio, subvectio (cf. VI, 21.), et membra τῶν τε ... τόν τε inter se respondent. Sed difficultatem quandam parant verba ἅμα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ. Nam ἐν χωρίῳ ἐρ. quidem aut suppleto οὖσιν (cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 4.) interpretere in loco deserto versantibus, aut subvehi in loco deserto non posse putes significare subvehi ideo non posse, quia in loco deserto totus aliunde apportandus sit. (Cf. αὐτοῦ 30, 3.) Sed si alterutrum probamus, particulas τὲ ... ἅμα ... τέ, ut saepe τὲ ... ἅμα ... καί vel τὲ ἅμα ... καί (cf. VII, 12. 37. 70. 71. al.), simul et ... et, inter se referri existimare debemus, cuius responsionis exemplum Thucydideum non novimus. Quare haec ἅμα ἐν χωρ. ἐρ. fortasse arctius cum proximis posterioribus καὶ οὐδ' ... περιπέμπειν iungenda sunt. Quod tamen ita, ut Krohlius Quaest. Thuc. I. p. 9. suasit, fieri non posse docuimus in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 129. Quapropter restat haec explicatio, ut subaudito ὄντες sic verba intelligas: quum simul in loco deserto essent, et ne aestate quidem satis commeatus possent circummittere. Et respondeas quidem non Athenienses in urbe versantes, qui haec perpenderent, sed praesidium eorum Pyli collocatum in loco deserto fuisse. At

2 σαντας ἐκπλεύσεσθαι. πάντων δὲ ἐφοβοῦντο μά-
λιστα τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅτι ἔχοντάς τι ἰσχυ-
ρὸν αὐτοὺς ἐνόμιζον οὐκέτι σφίσιν ἐπικηρυκεύε-
σθαι· καὶ μετεμέλοντο τὰς σπονδὰς οὐ δεξάμενοι.
3 Κλέων δὲ γνοὺς αὐτῶν τὴν ἐς αὐτὸν ὑποψίαν
περὶ τῆς κωλύμης τῆς ξυμβάσεως οὐ τἀληθῆ ἔφη
λέγειν τοὺς ἐξαγγέλλοντας. παραινούντων δὲ τῶν
ἀφιγμένων, εἰ μὴ σφίσι πιστεύουσι, κατασκόπους
τινὰς πέμψαι, ᾑρέθη κατάσκοπος αὐτὸς μετὰ
4 Θεαγένους ὑπὸ Ἀθηναίων. καὶ γνούς, ὅτι ἀναγ-
κασθήσεται ἢ ταὐτὰ λέγειν οἷς διέβαλλεν, ἢ τἀ-
ναντία εἰπὼν ψευδὴς φανήσεσθαι, παρῄνει τοῖς
Ἀθηναίοις, ὁρῶν αὐτοὺς καὶ ὡρμημένους τι τὸ
πλέον τῇ γνώμῃ στρατεύειν, ὡς χρὴ κατασκό-

Cap. 27. §. 3. Αὑτόν Bekk., ut videtur, de coniectura. Vulgo αὐτόν.

Θεαγένους F. C. Reg. D. Parm. m. Ar. Chr. Vulgo et Bekk. Θεογένους. Per se utrumque probum esse docet Lob. ad Phryn. p. 653. Sed apud Thuc. aequabilitatis causa, quum eadem nominis forma I, 126. V, 19. 24. legeretur, Θεαγένους hic exarandum esse adnotavit Haack.

§. 4. Αὐτοὺς καί. E. καὶ αὐτοὺς καί. Cf. adn.

hoc loquentes a se distinguere fortasse non necesse est. Hac certe sola ratione efficitur, ut et καί copula apte posita, et enunciatum καὶ οὐδ' ... περιπέμπειν superiori τῶν τε ... ἐσομένην subiectum sit. — περιγενήσεσθαι, incolumes mansuros, obsidionem perlaturos esse. Infinitivus hic et proximus e νομίζοντες verbo vel simili in superiore ὁρῶντες latente pendere existimandi sunt. Cf. adn. 3, 2. et VI, 78, 1.

§. 2. Τὶ ἰσχυρόν. Cf. adn. III, 6, 1. — μετεμέλοντο ... δεξάμενοι. Cf. Plut. l. d.

§. 3. Κωλύμης. Cf. adn. I, 92. — ἐξαγγέλλοντας. Ἐςαγγέλλοντας coniicit Krueg., quae verba VIII, 51. a librariis confusa sunt, ubi cf. Arn. id, quod hic in membranis legitur, tuens. — Θεαγένους. „Fortasse is vir, de quo hic loquitur Thuc., idem est atque ille, cuius mentionem facit Aristoph. Vesp. v. 1378." ARN. Ceterum cf. sd.

§. 4. Ἀναγκασθήσεται ἢ cet. Si ex ἀναγκασθήσεται verbo utrumque membrum disiunctivum pendet, in altero futuri infinitivus insolentius positus est, de quo tamen conferas Rost. Gr. §. 116. adn. 7.; sin in altero enunciato scriptor, ut non raro (cf. adn. I, 87, 4.), ab ὅτι particula ad infinitivum transiit, et prius ἢ ob hanc orationis mutationem non suo loco legitur (cf. adn. VI, 24.), et quia post γιγνώσκειν hic non infinitivus, sed participium exspectatur (cf. Rost. Gr. §. 129. 4. c.), simul ad eam excusationem confugiendum est, quae ex adn. 3, 2. petatur. Ex his igitur explicationibus elige, utracunque tibi sermonis legibus convenientior videtur. — ὡρμημένους ... τῇ γνώμῃ, videns eos etiam

πους μὲν μὴ πέμπειν, μηδὲ διαμέλλειν καιρὸν
παριέντας, εἰ δὲ δοκεῖ αὐτοῖς ἀληθῆ εἶναι τὰ
ἀγγελλόμενα, πλεῖν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. καὶ ἐς Νι- 5
κίαν τὸν Νικηράτου, στρατηγὸν ὄντα, ἀπεσήμαι-
νεν ἐχθρὸς ὢν καὶ ἐπιτιμῶν ῥᾴδιον εἶναι παρα-
σκευῇ, εἰ ἄνδρες εἶεν οἱ στρατηγοί, πλεύσαντας
λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ, καὶ αὐτός γ' ἄν, εἰ
ἦρχε, ποιῆσαι τοῦτο. 28. ὁ δὲ Νικίας τῶν τε 1
Ἀθηναίων τι ὑποθορυβησάντων ἐς τὸν Κλέωνα,
ὅτι οὐ καὶ νῦν πλεῖ, εἰ ῥᾴδιόν γε αὐτῷ φαίνεται,
καὶ ἅμα ὁρῶν αὐτὸν ἐπιτιμῶντα ἐκέλευεν ἥντινα
βούλεται δύναμιν λαβόντα τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι
ἐπιχειρεῖν. ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον οἰόμενος αὐτὸν 2
λόγῳ μόνον ἀφιέναι ἕτοιμος ἦν· γνοὺς δὲ τῷ
ὄντι παραδωσείοντα ἀνεχώρει καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς

Νικίας οὖν τῷ Κλέωνι παραχωρεῖ τῆς ἐπὶ Πύλῳ ἀρχῆς, ἣν οὗτος ἄκων ὑφίσταται, μεγαληγορεῖ γε μέντοι.

Cap. 28. §. 1. *Πλεῖ* T. a pr. man. et Chr. Dan. Bekk. Vulgatum *πλέει*, quod apud scriptores, qui sub imperatoribus Romanis vixerunt, non rarum iis quidem, quae a Buttm. in Gr. max. Ind. verb. v. *πλέω* et *δέω* dicta sunt, excusare Haack. conatur, et *πλέετε* legitur etiam in duobus optimis libris Xen. Anab. VII, 6, 37.; sed Thucydidem in verbo, quo sexcenties utitur, semel a more suo recessisse non est verisimile, et *πλεῖ* hic apud eum repertum esse a Plutarcho forsitan colligas ex Nic. c. 7. Ceterum cf. Lob. ad Phryn. p. 220.

(obenein) aliquanto magis animis propensos. Ex qua interpretatione apparet inutilem esse Kruegeri coniecturam *καὶ αὐτούς*. De *τὶ*, quod ab It. abest, cf. adn. c. 21. extr., de *ὡρμῆσθαι* adn. II, 59, 2.

§. 5. *Ἀπεσήμαινε*, obscure designabat. Duo alia exempla huius verbi similiter positi in Steph. Thes. reperiri adnotavit Bloomf. frustra *ὑπεσ.* legendum suspicatus. *Ἀποσημαίνειν ἔς τι* cum *ἀποβλέπειν ἔς τι* comparat Arn., et simplex *σημαίνειν* non ita raro cum hac praepositione iungitur. Cf. adn. II, 8, 3. — *ἐπιτιμῶν*, increpans, cum exprobratione dicens. Pendent ex hoc proxima *ῥᾴδιον εἶναι*, ut resurgere infinitivus ex increpandi verbo Tac. Ann. I, 39.

Cap. 28. Cum toto hoc cap. et cum extremis superioris verbis cf. Plut. Nic. c. 7.

§. 1. *Τῶν τε Ἀθηναίων ὑποθορυβησάντων ... καὶ ὁρῶν.* Cf. adnot. I, 65, 1. — *τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι*, quod quidem ad se attineret. Pluralis *σφᾶς* ad Niciam eiusque collegas, reliquos *στρατηγούς*, refertur (cf. adn. III, 113, 2.). De accusativo vid. Herm. ad Vig. adn. 398. nos ad Xen. Cyr. I, 4, 13. Matth. Gr. §. 283. et §. 586. c. (dubia est scriptura Thuc. VIII, 48.), de infinitivo Reitz. ad Vig. adn. 178. Matth. l. prior. Rost. Gr. §. 122. 9. 3.), de tota formula etiam Arn. ad h. l. Deinde *ἐπιχειρεῖν* est rem aggredi.

§. 2. *Ἀνεχώρει*] *ἀντὶ τοῦ ἀνεδύετο.* Schol. Ubertatem verborum Thucydidis, qui intra pau-

ἀλλ' ἐκεῖνον στρατηγεῖν, δεδιὼς ἤδη καὶ οὐκ ἂν
3 οἰόμενός οἱ αὐτὸν τολμῆσαι ὑποχωρῆσαι. αὖθις
δὲ ὁ Νικίας ἐκέλευε καὶ ἐξίστατο τῆς ἐπὶ Πύλῳ
ἀρχῆς καὶ μάρτυρας τοὺς Ἀθηναίους ἐποιεῖτο. οἱ
δέ, οἷον ὄχλος φιλεῖ ποιεῖν, ὅσῳ μᾶλλον ὁ Κλέων
ὑπέφευγε τὸν πλοῦν καὶ ἐξανεχώρει τὰ εἰρημένα,
τόσῳ ἐπεκελεύοντο τῷ Νικίᾳ παραδιδόναι τὴν
4 ἀρχήν, καὶ ἐκείνῳ ἐπεβόων πλεῖν. ὥστε οὐκ ἔχων,
ὅπως τῶν εἰρημένων ἔτι ἐξαπαλλαγῇ, ὑφίσταται
τὸν πλοῦν· καὶ παρελθὼν οὔτε φοβεῖσθαι ἔφη
Λακεδαιμονίους, πλεύσεσθαί τε λαβὼν ἐκ μὲν
τῆς πόλεως οὐδένα, Λημνίους δὲ καὶ Ἰμβρίους
τοὺς παρόντας καὶ πελταστάς, οἳ ἦσαν ἔκ τε Αἴ-
νου βεβοηθηκότες, καὶ ἄλλοθεν τοξότας τετρα-
κοσίους· ταῦτα δὲ ἔχων ἔφη πρὸς τοῖς ἐν Πύλῳ
στρατιώταις ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσιν ἢ ἄξειν Λακε-
5 δαιμονίους ζῶντας, ἢ αὐτοῦ ἀποκτενεῖν. τοῖς δὲ
Ἀθηναίοις ἐνέπεσε μέν τι καὶ γέλωτος τῇ κου-

cos versus *ἀνεχώρει, ὑποχωρῆσαι, ὑπέφευγεν, ἐξανεχώρει, ἐξαπαλλαγῇ* dixerit, admirari nos iubet Bloomf. Primum est sich zurückziehen, alterum weichen, Platz machen, tertium sich entziehen, quartum sich herausziehen, etwas im Stich lassen, quintum sich losmachen, loskommen.

§. 3. *Ἐξίστατο*] *παρεχώρει.* Schol. De casu addito cf. Rost. Gr. §. 108. 5. c. — *ἐξανεχώρει τὰ εἰρημένα.* Accusativus ita positus est, ut apud *ὑποχωρεῖν* II, 88, 2., ubi cf. adn., et apud *ὑπεξελθεῖν* III, 34. „*Τὰ εἰρημένα* sunt illa, de quibus est in fine cap. praec.“ DUK. Ipsum *ἐξανεχώρει* Schol. interpretatur *ἀνεδύετο, ἀπέφευγεν*, Hesych. *λεληθότως ὑπέφευγεν.* — *τόσῳ.* Ex superiore membro mente repetendum *μᾶλλον.* Ipsum *τόσος* autem praecedente *ὅσος* non spernunt solutae orationis scriptores. Cf. VIII, 24, 4. Buttm. Gr. max. §. 79. 4. Saupp. ad Xen. de Vect. 4, 13.

§. 4. *Παρελθών.* Denuo in eadem concione. Cf. Bloomf. — *Λημνίους ... καὶ Ἰμβρίους.* Atheniensium colonos. Cf. VII, 57, 2. — *τοὺς παρόντας.* Similiter VII, 69, 2. colonorum et sociorum auxilia in urbe adesse videbimus. — *ἔκ τε Αἴνου ... τετρακοσίους.* De Aeno cf. VII, 57, 5. In verbis „scriptor, simul ad genus militum, simul ad patriam eorum respiciens, duas constructiones in unam contraxit; nam aut *καὶ ἔκ τε Αἴνου βεβοηθηκότας πελταστὰς καὶ ἄλλοθεν τοξότας* dicendum erat, aut *καὶ* (i. e. *ἔτι δὲ*) *πελταστάς τε, οἳ ἦσαν ἐξ Αἴνου βεβοηθηκότες, καὶ ἄλλοθεν τοξότας.*“ HAACK. et ARN. — *ἔφη.* „Cf. Schol. Aristoph. Equ. v. 55.“ WASS.

§. 5. *Κουφολογίᾳ.* „Plutarchus in libello de Herodoti malignitate [pag. 395. R.] Thucydidem laudat, quod hoc Cleonis vi-

φολογίᾳ αὐτοῦ, ἀσμένοις δ' ὅμως ἐγίγνετο τοῖς σώφροσι τῶν ἀνθρώπων, λογιζομένοις δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἑτέρου τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ἀπαλλαγήσεσθαι, ὃ μᾶλλον ἤλπιζον, ἢ σφαλεῖσι γνώμης

1 Λακεδαιμονίους σφίσι χειρώσασθαι. 29. καὶ πάντα διαπραξάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ ψηφισαμένων Ἀθηναίων αὐτῷ τὸν πλοῦν, τῶν τε ἐν Πύλῳ στρατηγῶν ἕνα προςελόμενος Δημοσθένην, τὴν ἀγωγὴν διὰ τάχους ἐποιεῖτο.

2 τὸν δὲ Δημοσθένην προςέλαβε πυνθανόμενος τὴν ἀπόβασιν αὐτὸν ἐς τὴν νῆσον διανοεῖσθαι. οἱ γὰρ στρατιῶται κακοπαθοῦντες τοῦ χωρίου τῇ ἀπορίᾳ καὶ μᾶλλον πολιορκούμενοι ἢ πολιορκοῦντες ὥρμηντο διακινδυνεῦσαι.

3 καὶ αὐτῷ ἔτι ῥώμην καὶ ἡ νῆσος ἐμπρησθεῖσα παρέσχε. πρότερον μὲν γὰρ οὔσης αὐτῆς ὑλώδους ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἀτριβοῦς διὰ τὴν ἀεὶ ἐρημίαν ἐφοβεῖτο, καὶ πρὸς τῶν πολεμίων τοῦτο ἐνόμιζε μᾶλλον εἶναι· πολλῷ γὰρ ἂν στρατοπέδῳ ἀποβάντι ἐξ ἀφανοῦς χωρίου προςβάλλοντας αὐτοὺς βλάπτειν· σφίσι μὲν γὰρ τὰς ἐκείνων ἁμαρτίας καὶ παρασκευὴν ὑπὸ τῆς ὕλης οὐκ ἂν ὁμοίως δῆλα εἶναι, τοῦ δὲ αὐτῶν στρατοπέδου καταφανῆ ἂν εἶναι πάντα τὰ ἁμαρτήματα, ὥςτε προςπίπτειν ἂν αὐτοὺς ἀπροςδοκήτως, ᾗ βούλοιντο· ἐπ' ἐκείνοις

4 γὰρ ἂν εἶναι τὴν ἐπιχείρησιν. εἰ δ' αὖ ἐς δασὺ χωρίον βιάζοιτο ὁμόσε ἰέναι, τοὺς ἐλάσσους, ἐμπείρους δὲ τῆς χώρας, κρείσσους ἐνόμιζε τῶν πλεόνων ἀπείρων· λανθάνειν τε ἂν τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον πολὺ ὂν διαφθειρόμενον, οὐκ οὔσης τῆς προόψεως, ᾗ χρῆν ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν.

1 30. ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰτωλικοῦ πάθους, ὃ διὰ τὴν

[Margin, p. 50:] ἔπειτα Δημοσθένην στρατηγὸν προςαιρεῖται. λέγεται ἅμα, διὰ τί οὗτος ἀπόβασιν ἐς τὴν νῆσον διανοούμενος μέχρι τούτου ἀνεβάλετο.

[Margin, p. 51:] ἡ δὲ νῆσος ἐμπρησθεισα

Cap. 29. §. 3. Οὔσης αὐτῆς. It. Vat. II. Bekk. αὐτῆς οὔσης.

Αὐτῶν Bekk. de coniectura, ut videtur, cui propter ἑαυτῶν pronomen §. 4. adversari noluimus. Vulgo αὑτῶν, quod excusari potest. Cf. Buttm. Gr. §. 127. 3. cum adn. 4. et adn. ad Thuc. I, 17. V, 32.

§. 4. Κρείσσους E. Vulgo et Bekk. κρείττους. Sed σσ in vocabulis aut has literas aut ττ habentibus apud Thuc. constanter ponendum; nam ττ non saepius quam ter quaterve (III, 45., ubi Bekk. mutavit, V, 45. 171. VIII, 71.) in omnibus membranis reperitur, decies fere in plurimis et optimis. Excipiuntur tantum vocabula praeter Atticam dialectum non usitata, quale est ἄττα I, 113. II, 100. Suspecta sunt δέῤῥεις II, 75. et Μυῤῥίνη VI, 55.

Προόψεως ex nostra coniectura Vallae interpretatione prospectus nixa recepit Bekk. Vulgo προςόψεως, quod defenderunt Abresch. et Bloomf. Ceterum cf. sd. II, 89, 8.

tium κουφολογίαν maluit appellare quam θρασύτητα aut μανίαν." ACAC. apud Huds. Attamen infra c. 39. μανιώδη ὑπόσχεσιν de eadem re legimus. — ἀσμένοις δ' ἐγίγνετο. Cf. Matth. Gr. §.388. e. Rost. §. 105. 2. 2). — ἀπαλλαγήσεσθαι. Hoc futurum, quod Moeris Hellenicum vocat, et simile ἀπαλλαχθήσεσθαι interdum apud optimos scriptores inveniri docuimus in ed. mai. — σφίσι χειρώσασθαι, eum Lacedaemonios sibi (Atheniensibus) subiecturum. Sic iterum V, 63. Ἆγιν χειρωσάμενον σφίσιν Ἄργος. Utroquo igitur loco σφίσιν ad medium necessario additum, nec pro ἑαυτοῖς positum est. De aoristi autem infinitivo ex optimis libris a Bekk. pro futuro recepto cf. adn. I, 81, 6. et III, 46, 2. Tempora ideo mutata esse, quod in ἀπαλλαγ. ad diuturnum statum futuri temporis, in χειρώσ. ad unum facinus respiciatur, adnotat Arn. hic et iterum c. 52.

Cap. 29. §. 1. Διαπραξάμενος ... καὶ ψηφισαμένων Ἀθ. cet. Cf. adn. I, 65, 1. — προςελόμενος, quum sibi collegam adiunxisset. Ipsi igitur potestas collegam deligendi aut fuit lege, aut facta est. Cf. Bloomf. — ἀγωγήν, iter, profectionem. Ὁδόν interpretatur Hesych. Cf. VI, 29. Xen. Cyr. VI, 1, 24. Τὴν ἀγωγὴν ἐποιεῖτο iter parabat ob vim imperfecti vult esse Arn., profectus est lexici Pass. editores rec. Qui hos tueatur, conferat adn. I, 26, 1., et certe 30, 4. de Cleone ut iam profecto Thucydides videtur loqui.

§. 2. Τοῦ χωρίου τῇ ἀπορίᾳ. Cf. 26, 2. sq. — μᾶλλον πολιορκούμενοι ἢ πολιορκοῦντες. Similia Xen. de Vect. 4, 48. et alibi leguntur. Cf. II, 65, 8. et Kiessl. ad Tac. Germ. c. 19.

§. 3. Ῥώμην, animi robur, fiduciam. Cf. VII, 18, 2. et ibi Bloomf. — ἡ νῆσος ἐμπρησθεῖσα, quod insula incendium passa erat. Cf. adn. III, 36, 2. Rem hodie quoque saepe in hac insula evenire docet Leak. It. Pelop. I. p. 411. — ὑλώδους ... ἐρημίαν. Cf. 8, 6. — πρὸς τῶν πολεμίων. Cf. adn. II, 86, 5. — πολλῷ στρατοπέδῳ ἀποβάντι. Dativi cum προςβάλλοντες verbo cohaerent. Cf. adn. I, 1. extr. De πολλῷ cf. adn. I, 105, 4. — δῆλα. De neutro vid. Matth. Gr. §. 441. 1. Ita pacem et concordiam victis utilia, victoribus tantum pulchra esse, Tac. Hist. III, 70. Cf. adn. III, 97, 3. — ἐπ' ἐκείνοις ... ἐπιχείρησιν. Similiter II, 84, 2.

§. 4. Εἰ δ' αὖ ... ἰέναι, quod si in loca densa obviam ire (progredi ad manus conserendas cum hoste) cogeretur. — τοὺς ἐλάσσους. De μέν non addito cf. sd. I, 12. — χρῆν. Fortasse χρή legendum. Cf. ed. mai. et adn. III, 11, 3.

Cap. 30. §. 1. Τοῦ Αἰτω-

Δημοσθένει σπουδὴν παρέχει ἀποβάσεως, καὶ ἐπειδὴ Κλέωνος ἀφικομένου (§. γ΄) μάτην λόγοι προςηνέχθησαν τοῖς Λακεδαιμονίοις,

ὕλην μέρος τι ἐγένετο, οὐχ ἥκιστα αὐτὸν ταῦτα
ἐςῄει. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀναγκασθέντων διὰ 2
τὴν στενοχωρίαν τῆς νήσου τοῖς ἐσχάτοις προς-
ίσχοντας ἀριστοποιεῖσθαι διὰ προφυλακῆς, καὶ
ἐμπρήσαντός τινος κατὰ μικρὸν τῆς ὕλης ἄκον-
τος, καὶ ἀπὸ τούτου πνεύματος ἐπιγενομένου,
τὸ πολὺ αὐτῆς ἔλαθε κατακαυθέν. οὕτω δὴ τούς 3
τε Λακεδαιμονίους μᾶλλον κατιδὼν πλείους ὄν-
τας, ὑπονοῶν πρότερον ἐλάσσοσι τὸν σῖτον αὐ-
τοῦ ἐςπέμπειν, τότε [δὲ] ὡς ἐπ' ἀξιόχρεων
τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον σπουδὴν ποιεῖσθαι, τήν

Cap. 30. §. 2. *Τότε δέ. Δέ* interposuimus, ne membrum *τότε ... ποιεῖσθαι* omni nexu careret. Reiskius et Arnoldus e Cl. *τό τε* scribi voluerunt, quod hic simplicius remedium iudicat. Sed e *κατιδών* verbo primum participium *ὄντας*, deinde infinitivum substantive positum *τὸ ποιεῖσθαι*, tum iterum participium *οὖσαν* pendere non est verisimile. Krueger *τότε ὡς ... ποιεῖσθαι* post *οὖσαν* collocanda coniicit.

λικοῦ πάθους. Vid. III, 97. 98., ubi de *τῇ ὕλῃ* §. 3. — *μέρος τι*, ut I, 23. et VII, 30., non tam ex parte, quam magna ex parte, valere suspicatur Arn. — *αὐτόν.* Potuisse etiam *αὐτῷ* scribi docet Bloomf. Cf. Matth. Gr. §. 402. c.

§. 2. *Τῶν δὲ στρατιωτῶν.* Atheniensium. Cf. Bloomf. — *διὰ τὴν στενοχωρίαν.* Etiam haec verba portui amplissimo sinus Avarini atque adeo lacui Osmini Agae parum convenire Goell. dicit. At non agitur hic de angustiis portus, sed de exiguo spatio continentis ab Atheniensibus occupato, ubi cibum capere solebant. Vid. 26, 3. et ibi adn. — *τῆς νήσου* iunge cum *τοῖς ἐσχάτοις.* — *προςίσχοντας.* De accusativo vid. adn. II, 11, 7. — *διὰ προφυλακῆς*, dispositis sive adhibitis excubiis. Cf. Arn. — *κατὰ μικρὸν τῆς ὕλης.* Orationis conformationem similem esse verbis II, 76. *τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος ἐπὶ μέγα κατέσεισε* adnotat Arn. Cf. ibi et de verbis *ἐπὶ πολύ* ad I, 1, 2. adn. Add. adn. V, 116, 2. — *καὶ ἀπὸ τούτου* cet. *Καί* offensioni est; facit enim, ut *ἀπὸ τούτου* cum *πνεύμ. ἐπιγεν.* cohaereant, quum tamen ineptum sit dicere *ἀπὸ τοῦ ἐμπρῆσαί τινα τὴν ὕλην πνεῦμα γενέσθαι.* Quod si aut *καί* abesset, aut pro eo *ὡς* vel *ἐπεί* commate post *κατακαυθέν* collocato legeretur, ut *ἀπὸ τούτου* cum *ἔλαθε κατακαυθέν* necti possent, *ἀπό* praepositio aptior esset. Alteri rationi etiam usus particularum *οὕτω δή* favet. Vid. adn. I, 131, 1. Nunc *ἀπὸ τούτου* interpretantur postea aut ab illa parte. *Ἔλαθε* male hostibus insciis verti pro vv. omnibus nescientibus quomodo adnotat Dobr.

§. 3. *Αὐτοῦ.* Aut *αὐτούς* aut *αὐτόσε* videtur legendum, nisi cum vulgata contendere vis verba *ἡ κομιδὴ ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ* c. 27., ubi vid. adn. — *τότε δέ* cet. Cf. sd. *Ποιεῖσθαι*, ut *ἐςπέμπειν*, ex *ὑπονοῶν* verbo sive, quod in eo inest, *νομίζων* pendere existimandum est. Ad *ἀξιόχρεων* cogita *τί*, de quo apud adiectiva omisso cf. adn. IV, 50, 2. — *μεταπέμπων.* Cf. adn. I, 112, 3.

§. 4. *Κλέων δέ.* Hinc novum caput incipere debebat. — *ὡς ἥξων*, i. e. *ὅτι ἥξει.* Cf. Matth. Gr. §. 569. 7. b. et infra 68, 6. — *ἅμα γενόμενοι*] *ἤγουν συνελθόντες ὁ Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης.* Schol. Cf. Rost. Gr. §. 100. 2. adn. et Taciti verba si una forent Hist. II, 28. — *ἐφ' ᾧ.* Cf. adn. I, 103, 1. Tum *τηρήσονται* = *τηρηθήσονται.* — *περὶ τοῦ πλέονος ξυμβαθῇ*] — *ὡς ἂν εἰ ἔλεγε, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πραγμάτων· ἕως τέλειαι σπονδαὶ γένωνται καὶ παντὸς τοῦ πολέμου ἀπαλλαγή.* Schol. „Cf. c. 117. *ξυμβῆναι τὰ πλείω.*“ ARN.

Cap. 31. §. 1. *Ἐπ' ὀλίγας ναῦς.* „*Ἐπὶ γὰρ τὰς πολλὰς ἐπεβίβασαν τὸν ψιλὸν ἄλλον ὅμιλον.*“ ΔΟΥΚΑΣ. Vid. 32, 2. De *κακοφωνίᾳ*, quae in hoc enunciato videtur inesse, cf. Lob. Paral. Gr. I. pag. 16. — *πρὸς τοῦ λιμένος.* „Cf. III, 21. *πρὸς Πλαταιῶν.* IV, 130. *περιπλεύσαντες ἐς τὸ πρὸς Σκιώνης.*“ DUK. Add. sd. I, 62, 1.

§. 2. *Διετετάχατο. Οἱ ἐν τῇ νήσῳ* supplet Schol. De flexione cf. adn. III, 13, 2. — *μέσον δέ* cet. „Sphagiae insulae contemplatione descriptio Thucydidis egregie illustratur; planities et fons in media insula, ubi Lacedaemonii consederant, vertex seu iugum in parte septentrionali, quo se receperunt, optime recognoscuntur. Munitionis rudis parum stabiliter factae in hoc iugo reliquias nunc superesse nemo sperabit; sed rui-

τε νῆσον εὐαποβατωτέραν οὖσαν, τὴν ἐπιχείρη-
σιν παρεσκευάζετο, στρατιάν τε μεταπέμπων ἐκ
τῶν ἐγγὺς ξυμμάχων καὶ τὰ ἄλλα ἑτοιμάζων.
4 Κλέων δὲ ἐκείνῳ τε προπέμψας ἄγγελον ὡς
ἥξων, καὶ ἔχων στρατιὰν ἣν ᾐτήσατο ἀφικνεῖται
ἐς Πύλον. καὶ ἅμα γενόμενοι πέμπουσι πρῶτον
ἐς τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ στρατόπεδον κήρυκα προκα-
λούμενοι, εἰ βούλοιντο ἄνευ κινδύνου τοὺς ἐν τῇ
νήσῳ ἄνδρας σφίσι τά τε ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς
κελεύειν παραδοῦναι, ἐφ' ᾧ φυλακῇ τῇ μετρίᾳ
τηρήσονται, ἕως ἄν τι περὶ τοῦ πλέονος ξυμβαθῇ.

πρῶτον μὲν οἱ ὁπλῖται τῶν Ἀθηναίων ἀποβαίνουσι. τάξις τῶν Λακεδαιμονίων.

1 31. οὐ προςδεξαμένων δὲ αὐτῶν, μίαν μὲν ἡμέ-
ραν ἐπέσχον, τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀνηγάγοντο μὲν νυ-
κτὸς ἐπ' ὀλίγας ναῦς τοὺς ὁπλίτας πάντας ἐπι-
βιβάσαντες, πρὸ δὲ τῆς ἕω ὀλίγον ἀπέβαινον τῆς
νήσου ἑκατέρωθεν, ἔκ τε τοῦ πελάγους καὶ πρὸ
τοῦ λιμένος, ὀκτακόσιοι μάλιστα ὄντες ὁπλῖται,
καὶ ἐχώρουν δρόμῳ ἐπὶ τὸ πρῶτον φυλακτήριον
2 τῆς νήσου. ὧδε γὰρ διετετάχατο. ἐν ταύτῃ μὲν
τῇ πρώτῃ φυλακῇ ὡς τριάκοντα ἦσαν ὁπλῖ-
ται· μέσον δὲ καὶ ὁμαλώτατόν τε καὶ περὶ τὸ

ὕδωρ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν καὶ Ἐπιτάδας ὁ ἄρχων εἶχε· μέρος δέ τι οὐ πολὺ αὐτοῦ τὸ ἔσχατον ἐφύλασσε τῆς νήσου τὸ πρὸς τὴν Πύλον, ὃ ἦν ἔκ τε θαλάσσης ἀπόκρημνον καὶ ἐκ τῆς γῆς ἥκιστα ἐπίμαχον· καὶ γάρ τι καὶ ἔρυμα αὐτόθι ἦν παλαιόν, λίθων λογάδην πεποιημένον, ὃ ἐνόμιζον σφίσιν ὠφέλιμον ἂν εἶναι, εἰ καταλαμβάνοι ἀναχώρησις βιαιοτέρα. οὕτω μὲν τεταγμένοι ἦσαν. 32. οἱ δὲ 1

οἱ πρῶτοι φύλακες τῆς νήσου διαφθείρονται. ἔπειτα οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι ἀποβαίνουσι.

Ἀθηναῖοι τοὺς μὲν πρώτους φύλακας, οἷς ἐπέδραμον, εὐθὺς διαφθείρουσιν ἔν τε ταῖς εὐναῖς ἔτι ἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα, καὶ λαθόντες τὴν ἀπόβασιν, οἰομένων αὐτῶν τὰς ναῦς κατὰ τὸ

Cap. **31.** §. 2. *Αὐτοῦ.* „Benedictus accipit pro *αὐτόθι*, quod otiosum sane hoc loco puto. Melius igitur cum plerisque interpretibus ad Epitadam retuleris.“ HAACK. F. *αὐτω*, unde *αὐτό* ex Baueri coniectura scripsit Bekk.

Τὸ ἔσχατον. Bekker de coniectura *τοὔσχατον* propter III, 46. At *τὸ ἔσχατον* IV, 35. 92.

nae quaedam speculae recentioris eodem loco reperiuntur.“ LEAK., apud quem vide plura in It. Pelop. I. p. 408. sqq. sive apud nos in ed. mai. *Μέσον* substantive sine articulo legimus iam II, 81, 3. Cf. ibi adn. et hic Arn. — *τὸ ὕδωρ.* Illud *ἁλμυρὸν ὕδωρ* c. 26. intelligit Haack., et Bloomf. in ed. non fontem, quem insula non videatur continuisse, sed puteum esse in Leakii tabula circa mediam insulam collocatum adnotat. Leakius tamen fontem vel locum, unde praecipue petatur aqua, qui sit media fere in insula in rupe ad viginti pedes excavata, a puteo sito prope australem extremitatem insulae partis ad orientem vergentis videtur distinguere. Superius *τέ* Krueg. abesse mavult. — *ἔκ τε θαλάσσης ... καὶ ἐκ τῆς γῆς.* In usu articuli eadem inaequalitas Xen. Hell. V, 3, 26. *μήτε ἐκ τῆς γῆς μήτε κατὰ θάλατταν.* Cf. ibid. VI, 2, 8. — *λίθων λογάδην πεποιημένον*, propr. factum e lapidibus ita, ut legerentur, i. e. e lapidibus non caesis, non ascia fictis. Cf. adn. 4, 2. — *καταλαμβάνοι.* Cf. adn. II, 18, 1.

Cap. **32.** §. 1. *Ἔν τε ταῖς εὐναῖς ἔτι.* Haec iungenda sunt cum *διαφθείρουσιν* verbo. Cf. Bloomf. et ed. mai. atque de omisso *ὄντας* adn. III, 112, 3. Haasio in Lucubr. Thuc. p. 113. aut *καί* vel etiam *ἤ* post *ἔτι*, aut *τέ* ante *τὰ ὅπλα*, qualem particulam excidisse neminem adhuc vidisse asseverat, etsi *καί* post *ἔτι* iam Abreschius, Reiskius, Bauer interisse suspicati sunt, addendum, aut denique *καί*, quod est ante *λαθόντες*, transponendum ante *ἀναλαμβάνοντας* videtur. Vulgatam sic interpretare: statim et in cubilibus etiamtum (stratos) interficiunt, dum arma capiunt, quod illi semisomni fecisse, sed non statim clipeis, loricis similibusque armis armari potuisse existimandi sunt. Exciditne igitur *ἅμα* ante *ἀναλαμβ.*? — *καὶ λαθόντες τὴν ἀπόβασιν.* „*Ἐλλείπει τὸ ... αὐτούς· ὁ δὲ καί ἀναφέρεται ... πρὸς τὸ ἔν τε ταῖς εὐναῖς.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Id ideo recte fieri, quia *λαθόντες τὴν ἀπόβα-*

2 ἔθος ἐς ἔφορμον τῆς νυκτὸς πλεῖν. ἅμα δὲ ἕῳ γιγνομένῃ καὶ ὁ ἄλλος στρατὸς ἀπέβαινον, ἐκ μὲν νεῶν ἑβδομήκοντα καὶ ὀλίγῳ πλειόνων πάντες πλὴν θαλαμίων, ὡς ἕκαστοι ἐσκευασμένοι, τοξόται τε ὀκτακόσιοι καὶ πελτασταὶ οὐκ ἐλάσσους τούτων, Μεσσηνίων τε οἱ βεβοηθηκότες καὶ ἄλλοι, ὅσοι περὶ Πύλον κατεῖχον, πάντες πλὴν τῶν ἐπὶ τοῦ

καλὴ ἐπίνοια Δημοσθένους.

3 τείχους φυλάκων. Δημοσθένους δὲ τάξαντος διέστησαν κατὰ διακοσίους τε καὶ πλείους, ἔστι δ' ἢ ἐλάσσους, τῶν χωρίων τὰ μετεωρότατα λαβόντες, ὅπως ὅ τι πλείστη ἀπορία ᾖ τοῖς πολεμίοις πανταχόθεν κεκυκλωμένοις καὶ μὴ ἔχωσι πρὸς ὅ τι

Cap. **32.** §. 1. *Ἐς ἔφορμον.* Omnes libri mss., ut videtur, *εἰς ἔφορμον.* *Εἰς* tamen pro usitato *ἐς*, si a verbis ab *ἐπεις* et vocali (cf. sd. II, 38, 2.) incipientibus discesseris, tam raro legitur apud Thucydidem, ut ab eo abiudicandum videatur. A Bekkero in ceteris libris nusquam servatum est, in quarto quater, hic et c. 70. 92. 113., ubi *εἰςελθών*, *εἰςελθόντες*, *εἰςελθόντων*, sed c. 70. certe F. E. *ἐςελθών.*

§. 2. *Ἀπέβαινον.* In plerisque libris *ἐπέβαινον.* At vid. 31, 1. et hoc cap. extr.

§. 3. *Κεκυκλωμένοις.* Cass. Aug. Cl. Pal. C. Reg. Gr. Laur. B. *κεκωλυμένοις.* In It. et Vat. *κεκωλυμένοις* (*κυκλ* supra scr.). Ven. Chr. Dan. et marg. Cl. *κυκλουμένοις.* *Κεκωλυμένοις* etsi defendi potest (cf. *σιν*, si sententiam spectemus, idem atque *τὴν ἀπόβασιν οὐ προϊδόντας* valeant, adnotat Arn. Cf. verba III, 112. — *ἔφορμον τῆς νυκτός.* Cf. 23, 2.

§. 2. *Καὶ ὁ ἄλλος στρατός.* Praeter octingentos illos gravis armaturae milites 31, 1. — *ἑβδομήκοντα.* Cf. 23, 2. — *πάντες.* „Plus quam decem millia quingenti.“ VISCHER. Mus. Helvet. I. p. 393. — *θαλαμίων.* *Θαλαμιῶν* secundum Arcad. p. 40, 13. scribi vult Dind. in Steph. Thes. „Thalamii infimus remigum ordo, medius Zugitae [sive Zygitae], superior vero Thranitae.“ HUDS. Plura vide in ed. mai. Add. Boeckh. Tab. publ. rei nav. p. 114. sqq. Thalamios armis prorsus caruisse et ad proeliandum non idoneos fuisse videri adnotat Arn. Omnino tamen alii remiges in navibus relinquendi erant. — *ὡς ἕκαστοι ἐσκευασμένοι*, suo quisque modo armati. *Ἐσκευασμένοι* similiter 33, 2. legitur; de formula *ὡς ἕκαστοι* cf. adn. I, 3, 4. — *τοξόται τε.* *Τοξόται δέ* coniicit Krueg. Cf. tamen sd. I, 144, 2. De re cf. 28, 4., ubi tamen pauciores sagittarii commemorantur. — *οἱ βεβοηθηκότες.* Vid. 9, 1. — *ὅσοι περὶ Πύλον κατεῖχον.* De intransitivo *κατέχειν* verbi usu cf. adn. I, 10, 1. III, 89, 2. Valent haec, ut cum Tacito (Ann. II, 17. et al.) loquamur, quotquot circum Pylum agebant, alle, die um Pylos standen. „Cf. VIII, 28. *ἐπὶ Ἴασον, ἐν ᾗ Ἀμόργης κατεῖχε.*“ ARN.

§. 3. *Διέστησαν*] *ἐτάχθησαν μεμερισμένως.* Schol. —

ἀντιτάξωνται, ἀλλ' ἀμφίβολοι γίγνωνται τῷ πλη-
θει, εἰ μὲν τοῖς πρόσθεν ἐπίοιεν, ὑπὸ τῶν κα-
τόπιν βαλλόμενοι, εἰ δὲ τοῖς πλαγίοις, ὑπὸ τῶν
ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων. κατὰ νώτου τε ἀεὶ 4
ἔμελλον αὐτοῖς, ᾗ χωρήσειαν, οἱ πολέμιοι ἔσε-
σθαι ψιλοὶ καὶ οἱ ἀπορώτατοι, τοξεύμασι καὶ
ἀκοντίοις καὶ λίθοις καὶ σφενδόναις ἐκ πολλοῦ
ἔχοντες ἀλκήν· οἷς μηδὲ ἐπελθεῖν οἷόν τε ἦν·
φεύγοντές τε γὰρ ἐκράτουν, καὶ ἀναχωροῦσιν
ἐπέκειντο. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ ὁ Δημοσθένης τό 5
τε πρῶτον τὴν ἀπόβασιν ἐπενόει, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ
ἔταξεν. **33.** *οἱ δὲ περὶ τὸν Ἐπιτάδαν καὶ ὅπερ* 1
ἦν πλεῖστον τῶν ἐν τῇ νήσῳ, ὡς εἶδον τό τε πρῶ-
τον φυλακτήριον διεφθαρμένον καὶ στρατὸν σφί-
σιν ἐπιόντα, ξυνετάξαντο καὶ τοῖς ὁπλίταις τῶν
Ἀθηναίων ἐπῄεσαν βουλόμενοι ἐς χεῖρας ἐλθεῖν·
ἐξ ἐναντίας γὰρ οὗτοι καθεστήκεσαν, ἐκ πλαγίου

τοῖς μὲν ὁπλίταις οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐ δύνανται προσμῖξαι, οἱ δὲ ψιλοὶ καλῶς ἀμύνονται,

Bened.), vulgata tamen a Bekk. et plerisque editorum recentiorum servata aptior visa est.

ἀμφίβολοι, i. e. *ἀμφοτέρωθεν* vel *πανταχόθεν βαλλόμενοι*. Cf. Duk. et Bloomf., adn. II, 76, 3. infra 36, 3. — *ἑκατέρωθεν*, ab alterutro latere.

§. 4. *Οἱ ἀπορώτατοι.* Suidas: *ἀπορώτατος, ἀντὶ τοῦ πρὸς ὃν οὐδένα πόρον ἔστιν εὑρεῖν· οὕτως Ἰσαῖος.* Cf. Dio Cass. XLIX, 6. Reisk. ibid. ad XXXVIII, 35. Engelh. ad Plat. Apol. Socr. c. 2. Stallb. ad Plat. Lys. p. 223. B. et hic Dobr., qui comparat exempla Herodotea, velut VI, 44., ubi vid. interpr. — *τοξεύμασι ... καὶ σφενδόναις.* Hi dativi utrum cum iis verbis, quae sequuntur, an cum superioribus *κατὰ νώτου ... ἔσεσθαι* cohaereant, dubitari potest. Ceterum attende haec tela, quum supra §. 2. non alii levis armaturae milites quam *τοξόται* et *πελτασταί* commemorati sint, sed praeter hos sane etiam socii navales. — *ἐκ πολλοῦ ... ἀλκήν*, eminus valentes, eminus fortes. Cf. adn. II, 87, 4. 89, 8. — *οἷς μηδὲ ... οἷόν τε ἦν.* Negatio quum sit *μηδέ*, ad infinitivum relata est, etsi magis ad *οἷόν τε* pertinere videatur; sed quoniam ea vis, quae in altera parte vocis *μηδέ* inest, cum *ἐπελθεῖν* cohaeret, negatio ad idem accommodata est. — *φεύγοντες ... ἐπέκειντο.* Cf. similes locos II, 79, 6. III, 97, 3.

Cap. **33.** §. 1. *Καὶ ὅπερ ... νήσῳ.* His explicari superiora ex 31, 2. liquet. De neutro vid. Matth. Gr. §. 442. 3. et adnot. Saepe neutro relativi ita utitur Tacitus. Velut perfringit quod obvium et validum erat Ann. XIV, 37. Add. adn. infra c. 133. — *ἐξ ἐναντίας*, adversa fronte, a fronte, leguntur etiam c. 35. Xen. Cyr. Disc. VII, 1, 20., ubi iis similiter *ἐκ πλαγίου* opponi docet Bloomf.,

2 *δὲ οἱ ψιλοὶ καὶ κατὰ νώτου. τοῖς μὲν οὖν ὁπλί-*
ταις οὐκ ἠδυνήθησαν προσμῖξαι, οὐδὲ τῇ σφετέρᾳ
ἐμπειρίᾳ χρήσασθαι· οἱ γὰρ ψιλοὶ ἑκατέρωθεν
βάλλοντες εἶργον, καὶ ἅμα ἐκεῖνοι οὐκ ἀντεπῄε-
σαν, ἀλλ' ἡσύχαζον· τοὺς δὲ ψιλούς, ᾗ μάλιστα
αὐτοῖς προσθέοντες προσκέοιντο, ἔτρεπον, καὶ οἳ
ὑποστρέφοντες ἠμύνοντο, ἄνθρωποι κούφως τε
ἐσκευασμένοι καὶ προλαμβάνοντες ῥᾳδίως τῆς φυ-
γῆς, χωρίων τε χαλεπότητι καὶ ὑπὸ τῆς πρὶν
ἐρημίας τραχέων ὄντων, ἐν οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι
1 *οὐκ ἠδύναντο διώκειν ὅπλα ἔχοντες.* **34.** *χρόνον*
μὲν οὖν τινα ὀλίγον οὕτω πρὸς ἀλλήλους ἠκρο-
βολίσαντο· τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ὀξέως
ἐπεκθεῖν, ᾗ προσπίπτοιεν, δυναμένων, γνόντες αὐ-
τοὺς οἱ ψιλοὶ βραδυτέρους ἤδη ὄντας τῷ ἀμύ-
νασθαι καὶ αὐτοὶ τῇ τε ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ

καὶ μετὰ χρόνον τινὰ ὁρμῶσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους. μεγίστη ἀπορία τούτων.

Cap. **33.** §. 2. *Καὶ οἳ* Aug. Cl. T. It. Pal. Cf. Buttm. Gr. med. §. 126. 5. Matth. §. 286. Vulgo et Bekk. *καὶ οἱ.*

Cap. **34.** §. 1. *Ἀμύνασθαι.* Cl. Ven. Lugd. *ἀμύνεσθαι*, quod placet, quum 33, 2. imperfecta legantur, et de assidua pugna agatur. Cf. adn.

alibi. Cf. Schweb. ad Onos. p. 82. et Lob. Paral. Gr. II. p. 363.

§. 2. *Τῇ ἐμπειρίᾳ.* Cf. II, 89, 2. — *ὑποστρέφοντες*, revertentes, vel conversi. Cf. III, 24. — *ἄνθρωποι κούφως τε ἐσκευασμένοι.* Quaeritur, quae verba his respondeant, utrum *καὶ προλαμβάνοντες ... τῆς φυγῆς*, an *χωρίων τε ... τραχέων ὄντων*, an *χωρίων τε χαλεπότητι*. Cf. ed. mai. — *προλαμβάνοντες ... τῆς φυγῆς.* „Plut. Alex. 20, 6: *Δαρεῖον μὲν οὐχ εἷλε, τέτταρας σταδίους ἢ πέντε προλαβόντα τῇ φυγῇ* ... Cic. 47, 2: *ἄμεινον εἶναι τὸν μὲν Κικέρωνα προλαμβάνειν τῇ φυγῇ, αὐτὸν δὲ μεταθεῖν* ... Quae exempla faciunt, ut apud Thuc. scribendum putem *τῇ φυγῇ*." HELD. Addend. ad Plut. Vit. Aem. Paul. et Timol. pag. postrem., ubi vide plura. Verba vulgata partitiva genitivi notione valeant quidem aliquantum fugae occupantes, antequam hostes insequerentur. Cf. Arn. et genitivorum *τῆς ὁδοῦ* et *τῆς διώξεως* cum *προλαμβάνειν* coniunctorum exempla apud Bloomf. Favet tamen coniecturae haec Procopii horum imitatio, *κούφως ἐσκευασμένοι καὶ τῇ φυγῇ προλαμβάνοντες* p. 204. (CCCLXXIV.), et *ὁδοῦ προλαμβάνειν*, aliquantum itineris festinando praecipere (Curt. IX, 10, 14.), sane aptius dicatur quam *φυγῆς*. *Προλαβεῖν* similiter etiam VII, 80. legitur.

Cap. **34.** §. 1. *Βραδυτέρους ... τῷ ἀμύνασθαι*, defensione (i. e. assiduo hostis propulsandi labore) iam tardiores (quam antea et magis defatigatos) esse. Cf. sd. — *τῇ ὄψει ... φαινόμενοι*, adspectu

πλεῖστον εἰληφότες πολλαπλάσιοι φαινόμενοι, καὶ
ξυνειθισμένοι μᾶλλον μηκέτι δεινοὺς αὐτοὺς
ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ εὐθὺς ἄξια τῆς
προςδοκίας ἐπεπόνθεσαν, ὥςπερ ὅτε πρῶτον ἀπέ-
βαινον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι ὡς ἐπὶ Λακεδαι-
μονίους, καταφρονήσαντες καὶ ἐμβοήσαντες ἀθρόοι
ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔβαλλον λίθοις τε καὶ
τοξεύμασι καὶ ἀκοντίοις, ὡς ἕκαστός τι πρόχειρον
εἶχε. γενομένης δὲ τῆς βοῆς ἅμα τῇ ἐπιδρομῇ, ἔκ- 2
πληξίς τε ἐνέπεσεν ἀνθρώποις ἀήθεσι τοιαύτης
μάχης, καὶ ὁ κονιορτὸς τῆς ὕλης νεωστὶ κεκαυ-
μένης ἐχώρει πολὺς ἄνω, ἄπορόν τε ἦν ἰδεῖν τὸ
πρὸ αὑτοῦ ὑπὸ τῶν τοξευμάτων καὶ λίθων ἀπὸ
πολλῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ κονιορτοῦ ἅμα φε-
ρομένων. τό τε ἔργον ἐνταῦθα χαλεπὸν τοῖς Λα- 3
κεδαιμονίοις καθίστατο. οὔτε γὰρ οἱ πῖλοι ἔστε-
γον τὰ τοξεύματα, δοράτιά τε ἐναποκέκλαστο

§. 2. *Αὑτοῦ* Cass. Cl. Ven. T. Pal. Reg. Gr. al. Vulgo et Bekk. *αὐτοῦ*. Cf. adn. I, 17.

plurimum animi cepere (animos maxime confirmarunt), quum viderent se esse multo plures. „Ut VI, 31. *τῇ ὄψει ἀνεθάρσουν*. Cf. VI, 49, 2.“ KRUEG. — *ὥςπερ* refer ad superius *ὁμοίως* (cf. adnot. II, 55, 2.), et suppl. *ἐφαίνοντο δεινοί*. — *τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι*, animis servilem in morem deiecti, Port. Cf. adn. II, 61, 3. et VII, 71, 3. Alia exempla huius formulae vid. apud Krueg. ad Dion. p. 136. et in Ellendt. Quaest. Arri. p. 10. — *ὡς ἐπὶ Λακεδαιμονίους*, i. e. *ἄνδρας* „*σφόδρα πεζομάχους καὶ πολεμικούς*“ (Schol.). — *καταφρονήσαντες*. Hinc incipit apodosis. „Dicit Dionysius Hal. [p. 872. sq.] collocationem membrorum huius periodi contortam facere orationem, et ostendit, quo ordine ex sententia sua collocari debuissent, ut clarior et suavior fieret oratio.“ DUK. Sed temere Thucydidea reprehendit. Cf. ed. mai.

§. 2. *Τῆς ὕλης ... κεκαυμένης*. Cf. 30, 2.

§. 3. *Οἱ πῖλοι*. Hic non esse pileos, galeas, sed quum propria et prima vis huius vocis sit lanae coactae, hic loricas ex coactis factas ea significari demonstrat Levesqu. Atque Arn. *πῖλον Λακωνικόν* a Poll. I, 149. non addita explicatione nominari, et apud Xenoph. Cyr. Disc. V, 5, 7. *πῖλον* de stragula e lana coacta facta legi adnotat. De universa armatura Spartiatarum vid. Muell. Dor. II. p. 244. et Herm. Antiqu. Gr. §. 30., quanquam neuter *πίλους* memorat, sed aeneas loricas. — *ἔστεγον*, perferebant. Cf. adn. II, 94, 3. — *δοράτια ... βαλλομένων*, et hastae, quibus petebantur, fractae inhaerebant, i. e.

βαλλομένων, εἶχόν τε οὐδὲν σφίσιν αὐτοῖς χρή-
σασθαι ἀποκεκλῃμένοι μὲν τῇ ὄψει τοῦ προορᾶν,
ὑπὸ δὲ τῆς μείζονος βοῆς τῶν πολεμίων τὰ ἐν
αὐτοῖς παραγγελλόμενα οὐκ ἐςακούοντες, κινδύνου
τε πανταχόθεν περιεστῶτος, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐλ-
1 πίδα, καθ' ὅ τι χρὴ ἀμυνομένους σωθῆναι. 35. τέ-
λος δὲ τραυματιζομένων ἤδη πολλῶν διὰ τὸ αἰεὶ
ἐν τῷ αὐτῷ ἀναστρέφεσθαι, ξυγκλῄσαντες ἐχώ-
ρησαν ἐς τὸ ἔσχατον ἔρυμα τῆς νήσου, ὃ οὐ
2 πολὺ ἀπεῖχε, καὶ τοὺς ἑαυτῶν φύλακας. ὡς δὲ
ἐνέδοσαν, ἐνταῦθα ἤδη πολλῷ ἔτι πλέονι βοῇ
τεθαρσηκότες οἱ ψιλοὶ ἐπέκειντο· καὶ τῶν Λακε-
δαιμονίων ὅσοι μὲν ὑποχωροῦντες ἐγκατελαμβά-
νοντο ἀπέθνησκον, οἱ δὲ πολλοὶ διαφυγόντες ἐς
τὸ ἔρυμα μετὰ τῶν ταύτῃ φυλάκων ἐτάξαντο
παρὰ πᾶν, ὡς ἀμυνούμενοι, ᾗπερ ἦν ἐπίμαχον.
3 καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπισπόμενοι περίοδον μὲν αὐτῶν

οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀναχωροῦσιν ἐς τὸ ἔσχατον ἔρυμα, ὅπου τὸ πλεῖστον τῆς ἡμέρας ἀντέχουσι.

§. 3. *Ἐν αὑτοῖς*. Bekk. *ἐν αὐτοῖς*, invitis membranis. Cf. §. 2.

et iacula (hostium) in loricis coactilibus Lacedaemoniorum, quum ferirentur (Lacedaemonii), fracta inhaerebant (ita ut membris uti non possent). „Hanc interpretationem haud dubiam relinquunt hi duo loci, quorum auctores ad hunc respexisse probabile est, Paus. I, 21, 8: *ἐναποκλῶνται γὰρ σφίσι* [*τοῖς θώραξι τοῖς λινοῖς*] *καὶ λεόντων ὀδόντες*, et Plut. Crass. 25: — *ἐναποθραύειν τοῖς τραύμασι* (scil. *τοὺς ὀϊστούς*).“ BLOOMF. — *εἶχόν τε ... χρήσασθαι*, neque, quid (de) se ipsis facerent, habebant, i. e. incerti erant, quid agerent. — *ἀποκεκλῃμένοι ... τοῦ προορᾶν*, quod eorum oculis erepta esset omnis facultas prospiciendi, Port. „*Τῇ ὄψει* oppositionis causa additum, quia sequitur *ἐςακούοντες*.“ HAACK. Cf. adn. III, 112, 4. — *περιεστῶτος*. Cf. adn. III, 54, 5. — *χρή*. Cf. adn. I, 91, 1. Neque vero ideo, quod plerumque sola *οὐκ ἔχειν*, *οὐκ ἐπίστασθαι*, *ἀπορεῖν* antecedunt, *ἐλπίδα* recte a Krueg. sollicitatum esse existimamus.

Cap. 35. §. 1. *Ἐν τῷ αὐτῷ ἀναστρέφεσθαι*. Erant igitur coarctati et quasi loco affixi. *Ἐν τῷ αὐτῷ* similiter V, 7. VIII, 78. et al. Cf. adn. III, 91, 4. atque in uno haberi Tac. Ann. XV, 10. — *ξυγκλῄσαντες*] *συνασπίσαντες, πυκνωθέντες*. Schol. *Ξυστραφῆναι* II, 4. et al. *Ξυγκλῇσαι* intransitive etiam V, 72. legi videtur. — *τὸ ἔσχατον ἔρυμα τῆς νήσου*. Quod erat in extrema parte insulae. Cf. 31, 2. — *καὶ τούς*. Ex superiore *ἐς* repete *πρός* vel *ὡς*.

§. 2. *Πολλῷ ἔτι πλέονι βοῇ*. Quam ante. Vid. 34, 1. De collocatione verborum cf. ad. I, 80, 4. — *Ἧιπερ ... ἐπίμαχον*. Cf. 31, 2.

§. 3. *Περίοδον ... κύ-*

καὶ κύκλωσιν χωρίου ἰσχύϊ οὐκ εἶχον, προςιόντες
δὲ ἐξ ἐναντίας ὤσασθαι ἐπειρῶντο. καὶ χρόνον 4
μὲν πολὺν καὶ τῆς ἡμέρας τὸ πλεῖστον ταλαιπω-
ρούμενοι ἀμφότεροι ὑπό τε τῆς μάχης καὶ δίψους
καὶ ἡλίου ἀντεῖχον, πειρώμενοι οἱ μὲν ἐξελάσα-
σθαι ἐκ τοῦ μετεώρου, οἱ δὲ μὴ ἐνδοῦναι· ῥᾷον
δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠμύναντο ἢ ἐν τῷ πρίν,
οὐκ οὔσης σφῶν τῆς κυκλώσεως ἐς τὰ πλάγια.

τοῦ δὲ τῶν Μεσσηνίων στρατηγοῦ κατὰ νώτου αὐτῶν φανέντος οἱ Ἀθηναῖοι κρατοῦσι τῶν ἐφόδων.

36. ἐπειδὴ δὲ ἀπέραντον ἦν, προςελθὼν ὁ τῶν 1
Μεσσηνίων στρατηγὸς Κλέωνι καὶ Δημοσθένει
ἄλλως ἔφη πονεῖν σφᾶς· εἰ δὲ βούλονται ἑαυτῷ
δοῦναι τῶν τοξοτῶν μέρος τι καὶ τῶν ψιλῶν
περιιέναι κατὰ νώτου αὐτοῖς ὁδῷ, ᾗ ἂν αὐτὸς
εὕρῃ, δοκεῖν βιάσασθαι τὴν ἔφοδον. λαβὼν δὲ 2
ἃ ᾐτήσατο, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρμήσας, ὥςτε μὴ
ἰδεῖν ἐκείνους, κατὰ τὸ ἀεὶ παρεῖκον τοῦ κρη-

κλωσιν, i. e. facultatem τοῦ περιιέναι καὶ κυκλοῦσθαι. Cf. adn. I, 52, 2. II, 44, 3. — ἐξ ἐναντίας. Cf. adn. 33, 1. — ὤσασθαι. Suppl. αὐτούς.

§. 4. Ἐξελάσασθαι. Similiter in medio ἐξελάσασθαι ἐκ τῆς χώρας VII, 5. extr. Cf. Sturz. Lex. Xenoph. — ἐν τῷ πρίν. Cf. adnot. I, 32, 4. — ἐς τὰ πλάγια] ἀντὶ τοῦ ἐκ τῶν πλαγίων. Schol. Proprie in latera versus, ita ut in latera impetus fieret.

Cap. 36. §. 1. Ἐπειδὴ δὲ ἀπέραντον ἦν, quum autem nihil efficeretur, res nullum exitum haberet. Impersonalis est formula dicendi. Cf. adn. I, 7, 1. II, 3, 4. — ὁ ... στρατηγός. De eius nomine cf. adn. 9, 1. — ἄλλως. Cf. adn. I, 109, 3. — σφᾶς, „se, i. e. exercitum totum.“ DOBR. — τῶν τοξοτῶν ... καὶ τῶν ψιλῶν. Mirum est sagittarios a levis armaturae militibus distingui. Et forsitan haec pro plenioribus τῶν τοξοτῶν καὶ τῶν ἄλλων ψιλῶν videantur dicta esse. Ita velites et levis armatura Liv. XXVIII, 15. Cf. Xen. Anab. V, 2, 12. et de hoc dicendi genere adn. I, 116, 3. Sed non eandem explicationem concedunt verba VIII, 71: μέρος τι τῶν ὁπλιτῶν καὶ ψιλῶν καὶ τοξοτῶν. Ubi pars levis armaturae militum eximio quodam modo videtur ψιλοί appellata esse. Quod confirmabunt etiam ψιλοί c. 93. commemorati, si c. 100. comparaveris. Add. adnot. c. 94. et V, 47. VII, 78. Hic πελταστάς potissimum significari ex c. 32. apparet. — περιιέναι. De infinitivo cf. Matth. Gr. §. 532. a.

§. 2. Ἐκ τοῦ ἀφανοῦς. Cf. adn. I, 51, 2. — ὥςτε ... ἐκείνους. Est verbositas ex studio explicationis orta. Cf. Ind. gramm. v. Verbosit. — κατὰ τὸ ἀεὶ παρεῖκον (olim invitis libris melioribus παρῆκον) τοῦ κρημνώδους τῆς νήσου. Ob duplicem vim ἀεί adverbii et κατά praepositionis disputatur, utrum haec valeant *ubicunque* praerupta insulae cedebant (i. e. declivia seu

μνώδους τῆς νήσου προςβαίνων, καὶ ᾗ οἱ Λακεδαι-
μόνιοι χωρίου ἰσχύϊ πιστεύσαντες οὐκ ἐφύλασσον,
χαλεπῶς τε καὶ μόλις περιελθὼν ἔλαθε, καὶ ἐπὶ
τοῦ μετεώρου ἐξαπίνης ἀναφανεὶς κατὰ νώτου
αὐτῶν τοὺς μὲν τῷ ἀδοκήτῳ ἐξέπληξε, τοὺς δὲ
ἃ προςεδέχοντο ἰδόντας πολλῷ μᾶλλον ἐπέῤῥωσε.
3 καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι βαλλόμενοί τε ἀμφοτέρω-
θεν ἤδη καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι,
ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι, τῷ ἐν Θερμοπύλαις,
(ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῷ περιελθόντων τῶν

Cap. 36. §. 2. Προςβαίνων. Vat. Reg. D. Bekk. προβαίνων. Προςβαίνειν nunquam quidem procedere sonat, sed et hic et alibi parum refert, utrum accedere an procedere dicas. Etenim „προςβαίνων est accedens ad id, quod petas, i. e. hic ascendens. Προβαίνων igitur mutatio est inutilis. Cf. III, 22, 4. IV, 129. (κατὰ ἀτραπόν τινα τοῦ λόφου πειρώμενος προςβῆναι,) VII, 43.“ ARN. Προβαίνων tamen propter περιελθών, quod sequitur, verum videtur Hofmano.

fastigata erant, et aditum dabant), an iuxta *continuum* recessum praeruptarum rupium (seu continentem tractum rupium cedentium et introrsus inclinatarum), an denique *prout* singulis in locis praeruptae rupes aditum dabant, seu prout singulis in locis praeruptarum rupium fieri poterat (i. e. enitendo, rependo aliisque similibus modis). Cf. ed. mai. Illud παρεῖκον τοῦ κρημνώδους autem ad mare cogitandum esse et inde, quod locum insulae tunc a Lacedaemoniis occupatum ἐκ θαλάσσης ἀπόκρημνον fuisse c. 31. legimus, et quod Messenius per illud a tergo circumvenit eos, qui Athenienses e media insula accedentes arcebant, cognoscitur. Et Leakius in l. ad c. 31. d. prope portum Sphagiae descripsit rupium lacunam seu hiatum et fauces sive angustam viam transitum viris per saxa et loca difficilia strenue enitentibus concedentem, quo trames per rupes e media insula ferret.

§. 3. Ξυμπτώματι. Hoc vocabulum displicuit Phrynicho, qui tamen semel a Demosth. positum esse non negat. Vid. Lob. ad Phryn. p. 248. — ὡς ... εἰκάσαι. Cf. Matth. Gr. §. 545. 1. Rost. §. 129. 9. adn. p. 646. 3). — ἐκεῖνοί τε ... οὗτοί τε. Hanc esse interpositionem demonstravit Krueg. ad Dion. p. 269. et adversus nostras et Goelleri dubitationes in Comment. antiquit. stud. 1842. p. 99., ubi verbi inter duo membra interpositi hoc simillimum exemplum protulit, Eur. Iph. T. 1333: κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χεροῖν, ἡμεῖς τε. Cf. ed. mai. I. p. 290. — τῇ ἀτραπῷ περιελθόντων ... διεφθάρησαν. Cf. Herod. VII, 213. sqq. „Ἀτραπός ea est, quam per montes ferentem Herodotus Persis a Graeco proditore indicatam esse narrans accuratissime depingit c. 216.“ BLOOMF. Cf. de ea Leak. Graec. sept. II. p. 53. Hoc autem nomen de appellativo factum proprium isti semitae angustae videri adnotat Casaub. ad Strab. I. pag. 10. Cf. Leak. l. d. pag. 59., secundum quem hodie μονοπάτι. —

Περσῶν διεφθάρησαν οὗτοί τε,) ἀμφίβολοι ἤδη
ὄντες οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλὰ πολλοῖς τε ὀλίγοι
μαχόμενοι καὶ ἀσθενείᾳ σωμάτων διὰ τὴν σιτο-
δείαν ὑπεχώρουν· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτουν ἤδη
τῶν ἐφόδων. 37. γνοὺς δὲ ὁ Κλέων καὶ ὁ Δη- 1
μοσθένης, ὅτι, εἰ καὶ ὁποσονοῦν μᾶλλον ἐνδώ-
σουσι, διαφθαρησομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφε-
τέρας στρατιᾶς, ἔπαυσαν τὴν μάχην καὶ τοὺς
ἑαυτῶν ἀπεῖρξαν βουλόμενοι ἀγαγεῖν αὐτοὺς Ἀθη-
ναίοις ζῶντας, εἴ πως τοῦ κηρύγματος ἀκούσαν-
τες ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ τὰ ὅπλα παραδοῦναι,
καὶ ἡσσηθεῖεν τοῦ παρόντος δεινοῦ. ἐκήρυξάν τε,
εἰ βούλοιντο τὰ ὅπλα παραδοῦναι καὶ σφᾶς αὐ-
τοὺς Ἀθηναίοις, ὥστε βουλεῦσαι ὅ τι ἂν ἐκείνοις
δοκῇ. 38. οἱ δὲ ἀκούσαντες παρῆκαν τὰς ἀσπί- 1
δας οἱ πλεῖστοι καὶ τὰς χεῖρας ἀνέσεισαν, δη-
λοῦντες προσίεσθαι τὰ κεκηρυγμένα. μετὰ δὲ ταῦτα
γενομένης τῆς ἀνακωχῆς ξυνῆλθον ἐς λόγους ὅ τε
Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης καὶ ἐκείνων Στύφων
ὁ Φάρακος, τῶν πρότερον ἀρχόντων τοῦ μὲν

ἔπειτα κήρυγμα ποιοῦνται πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους.

γενομένων δὲ ἐπερωτήσεων τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ Λακεδαιμονίων οἱ ἐν τῇ νήσῳ παραδιδόασι

οὗτοί τε. Suppl. περιελθόντων τῶν πολεμίων διεφθάρησαν. Διαφθαρῆναι autem possunt dici, quia paulo post capti sunt. Quare προςαπόλλυσθαι de iisdem legi VII, 71. adnotat Krueg. — ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες. Sententia superiorum post interpositionem iteratur, qualis epanalepsis exempla reperiuntur etiam I, 18, 1. VII, 42. De ipso ἀμφίβολοι cf. adn. 32, 3. — ἀσθενείᾳ ... διὰ ... σιτοδείαν. Cf. Matth. Gr. §. 397. adn. 1.

Cap. 37. §. 1. Γνούς. Singularis ad propius nomen accommodatus est; sed usitatius esset γνόντες. — ὅτι ... διαφθαρησομένους αὐτούς. Cf. Matth. Gr. §. 549. adn. 1. Rost. §. 122. adn. 3. Similia exempla reperiuntur Dion. Hal. Ant. p. 869. Ios. B. I. IV, 2, 2. Καὶ ὁποσονοῦν valent quantulumcunque, vel tantillum.

§. 2. Εἰ βούλοιντο. Cf. adn. III, 52, 2. — ἐκείνοις. Cf. adn. I, 132, 5. II, 11, 6.

Cap. 38. §. 1. Παρῆκαν τὰς ἀσπίδας. Signum obedientiae, ut apud Herodot. III, 128: μεθῆκαν τὰς ἀσπίδας. Romanos ἐπιθεῖναι ταῖς κεφαλαῖς τὰς ἀσπίδας testatur Appi. Civ. II, 42., a Macedonibus hastas erectas esse Liv. XXXIII, 10. — τὰς χεῖρας ἀνέσεισαν. Hoc quoque deditionis signum. „Vid. interpr. Tac. Hist. I, 54.“ GOELL. — δηλοῦντες προςίεσθαι. Attende infinitivum superioris participii causa pro usitatiore participio collocatum, ut infra c. 47. similiter apud κατάδηλος adiectivum. Ad verbum δηλοῦν infinitivum addiderunt etiam Paus. III, 25, 12. VI, 16, 3. Iuli. Ep. 38. Proc. p. 254. Cf. praeterea Steph. Thes. — ἐκείνων, ex illis.

πρώτου τεθνηκότος Ἐπιτάδου, τοῦ δὲ μετ' αὐ-
τὸν Ἱππαγρέτου ἐφῃρημένου ἐν τοῖς νεκροῖς ἔτι
ζῶντος κειμένου ὡς τεθνεῶτος, αὐτὸς τρίτος
ἐφῃρημένος ἄρχειν κατὰ νόμον, εἴ τι ἐκεῖνοι πά-
2 σχοιεν. ἔλεγε δὲ ὁ Στύφων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, ὅτι
βούλονται διακηρυκεύσασθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ
ἠπείρῳ Λακεδαιμονίους, ὅ τι χρὴ σφᾶς ποιεῖν.
3 καὶ ἐκείνων μὲν οὐδένα ἀφέντων, αὐτῶν δὲ τῶν
Ἀθηναίων καλούντων ἐκ τῆς ἠπείρου κήρυκας,
καὶ γενομένων ἐπερωτήσεων δὶς ἢ τρίς, ὁ τελευ-
ταῖος διαπλεύσας αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ἠπεί-
ρου Λακεδαιμονίων ἀνὴρ ἀπήγγειλεν, ὅτι οἱ Λα-
κεδαιμόνιοι κελεύουσιν ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὑμῶν
αὐτῶν βουλεύεσθαι, μηδὲν αἰσχρὸν ποιοῦντας.
οἱ δὲ καθ' ἑαυτοὺς βουλευσάμενοι τὰ ὅπλα πα-
4 ρέδοσαν καὶ σφᾶς αὐτούς. καὶ ταύτην μὲν τὴν
ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἐν φυλακῇ εἶ-
χον αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν
Ἀθηναῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐν τῇ νήσῳ τὰ ἄλλα

σφᾶς αὐτούς. ἀριθμὸς τῶν τε ἀποθανόντων καὶ τῶν ληφθέντων.

Cap. 38. §. 4. Τὰ ἄλλα. Gr. τἄλλα, Bekk. τἆλλα. Cf. sd. III, 90, 4.

— τοῦ δὲ μετ' ... ἐφῃρημένου. Ἱππαγρέτας hic non muneris nomen, de quo cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 29, 15. et Haas. ad Xen. de Rep. Laced. p. 105., sed proprium videtur esse. Cf. Arn. De collocatione verborum cf. adn. I, 90, 1. „Vel vacat μετ' αὐτόν, vel praepositio in ἐφῃρημένον.“ STEPH. in Thes. v. ἐφαιρεῖν. Similia redundantiae exempla quaere in adn. I, 23, 3. 122, 4. 133. al. — ἐφῃρημένος ... νόμον. „Coniungo ἐφῃρημένος κατὰ νόμον. Nam indicat Thuc., quod etiam illa εἴ τι ἐκεῖνοι πάσχοιεν ostendunt, horum ducum alios aliis non suffragiis militum, qui in praesidio erant, sed antequam hi in insulam traiicerentur, publice ex lege surrogatos fuisse, ut in locum priorum, si quid his accidisset [εἴ τι ... πάσχοιεν], succederent.“ DUK. Cf. de hac re et de ternario ducum numero adn. III, 100, 2., de formula εἴ τι ... πάσχοιεν interpr. ad Plat. Menex. c. 18.

§. 2. Ἔλεγε. Cf. Matth. Gr. §. 304. et supra adn. 37, 1. — διακηρυκεύσασθαι] ἐν ἴσῳ μέν πώς ἐστι τῷ ἐπικηρυκεύσασθαι· εἰ μή τις εἴποι τὸ μὲν διακηρυκεύεσθαι πρὸς φίλους, τὸ δ' ἐπικηρυκεύεσθαι πρὸς πολεμίους. Schol. Dukas proprie διὰ τῶν πολεμίων πρὸς φίλους μετὰ κηρυκείου διέρχεσθαι suspicatur valere.

§. 3. Ἐκείνων significans ex illis (inclusis) pendere videtur ex οὐδένα voce. Cf. ed. mai. — ὅτι. Cf. adn. I, 137, 4. — ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὑμῶν αὐτῶν. In hac pronominum collocatione propter ea, quae leguntur in Buttm. Gr. §. 127, 3. et Kuehn. Gr. §. 337, 3., noli of-

διεσκευάζοντο ὡς ἐς πλοῦν, καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς
τριηράρχοις διεδίδοσαν ἐς φυλακήν, οἱ δὲ Λακε-
δαιμόνιοι κήρυκα πέμψαντες τοὺς νεκροὺς διε-
κομίσαντο. ἀπέθανον δ' ἐν τῇ νήσῳ καὶ ζῶντες
ἐλήφθησαν τοσοίδε· εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν
καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες· τούτων ζῶντες ἐκομί-
σθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι, οἱ δὲ ἄλ-
λοι ἀπέθανον· καὶ Σπαρτιᾶται τούτων ἦσαν τῶν
ζώντων περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἀθηναίων δὲ οὐ
πολλοὶ διεφθάρησαν· ἡ γὰρ μάχη οὐ σταδία ἦν.

χρόνος τῆς πολιορκίας καὶ θρέψις τῶν πολιορκουμένων. ἑκάτεροι ἀναχωροῦσιν ἐπ' οἶκον.

39. χρόνος δὲ ὁ ξύμπας ἐγένετο, ὅσον οἱ ἄνδρες 1
οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἐπολιορκήθησαν, ἀπὸ τῆς ναυμα-
χίας μέχρι τῆς ἐν τῇ νήσῳ μάχης ἑβδομήκοντα
ἡμέραι καὶ δύο. τούτων περὶ εἴκοσιν ἡμέρας, ἐν 2
αἷς οἱ πρέσβεις περὶ τῶν σπονδῶν ἀπῄεσαν, ἐσι-
τοδοτοῦντο, τὰς δὲ ἄλλας τοῖς ἐςπλέουσι λάθρα
διετρέφοντο. καὶ ἦν σῖτος ἐν τῇ νήσῳ, καὶ ἄλλα
βρώματα ἐγκατελήφθη· ὁ γὰρ ἄρχων Ἐπιτάδας

Cap. **39**. §. 2. *Λάθρα*. Pal. et Bekk. *λάθρᾳ*. Cf. sd. 16, 1.

fendere. Cf. Schaef. ad Dem. I. p. 347. Arndt. de Pronom. reflex. usu p. 5. infra VI, 77, 1.

§. 3. *Διεσκευάζοντο*. Hoc uno loco Thucydides hoc verbo usus alibi *παρασκευάζεσθαι τὸν πλοῦν* dicit. Cf. I, 54. VIII, 91. — *διεκομίσαντο*. Non simpliciter receperunt (*ἐκομίσαντο*, cf. II, 79. 82. al.), sed (receptos) ad se (in continentem) transportarunt. Cf. I, 89.

§. 4. *Εἴκοσι ... καὶ τετρακόσιοι*. Cf. 8, 9. — *οἱ πάντες*. Cf. Matth. Gr. §. 266. — *ὀκτὼ ἀποδέοντες τριακόσιοι*. Similiter *τριακοσίων ἀποδέοντα μύρια* II, 13.; multo usitatius hac vi est simplex *δέοντα*. Ceterum quadringentos captivos commemorat Plut. de Glor. Athen. p. 360. confundens numerum militum in insula relictorum. Cum Thuc. consentit Diod. XII, 63., praeterquam quod verba *ὀκτὼ ἀποδέοντες* neglexit. Cf. ed. mai. — *Σπαρτιᾶται*. Cf. V, 15, 1. — *μάχη ... σταδία*. *Ξυσταδὸν μάχη* appellatur VII, 81, 5., pugna stataria Latinis. Cf. hic Bloomf. et Reim. ad Dion. Cass. p. 33.

Cap. **39**. §. 1. *Τῆς ναυμαχίας*. Cf. c. 14.

§. 2. *Οἱ πρέσβεις*. Cf. c. 16. sqq. — *τοῖς ἐςπλέουσι*, iis, quae importabantur. Cf. adn. II, 93, 4. Alii quidem *ὑπὸ τῶν ἐςπλεόντων* interpretantur cl. c. 26., sed et *καταπλέουσι* potius dicendum erat (vid. 26, 6.), nec negligendi *οἱ ἐςνέοντες κατὰ τὸν λιμένα* (ibid. §. 8.). — *ἦν σῖτος*. Falsa igitur narrat Diod. XII, 63. „*Ἦν*, i. e. *περιῆν*, *ὑπῆρχεν ἔτι*." GOTTL. Aut hoc *ἦν* deleri aut paulo post *βρώματα ἃ* legi cupit Krueg. At quoniam *ἦν* fere idem est atque reperiebatur, in altero membro non male ei respondeat *ἐγκατελήφθη*. — *ἢ πρός*. *Ἢ* audacter damnat Bernh. Synt. pag. 438. Tu vid. Matth. Gr. §. 449. extr. et Klotz. ad Devar. p. 582.

§. 3. *Τοῦ Κλέωνος*. Is Atheniensibus rem bene gestam nuncians primus in epistolae principio *χαίρειν* fertur scripsisse. Vid. Thom. Mag. in v. *χαίρειν* et ibi interpr. — *ἤγαγε τοὺς ἄνδρας*. *Δεθέντας* addit Diod. l. d. — *ὥςπερ ὑπέστη*, quemadmodum promiserat, de qua vi verbi *ὑφίστασθαι* cf. Duk. et Goell. Add. VIII, 29. Similiter *ἀναδέχεσθαι* dicitur. De re vid. 28, 4.

Cap. **40**. §. 1. *Ἠξίουν ... παραδοῦναι*, existimabant ... traditūros, vel potius tradere solere. Ita haec intelligenda, quia *οὔτε* sequitur, non *μήτε*. — *ὡς ἐδύναντο*, ut possent, pro viribus.

§. 2. *Ἀπιστοῦντες*. Nominativus absolutus ad ea, quae sequuntur, spectans per *ἀνακολουθίαν* pro genitivo positus est (cf. Rost. Gr. §. 131. 6.), quum scriptor proprie dicturus esset: et dissidentes illos, qui arma tradidissent, caesis similes esse ... hoc tulerunt (acceperunt) responsum; pro quibus postremis propter interposita *καί τινος ἐρομένου ... ἕνα ...* scriptum est *ἀπεκρίνατο*. De *μή* cf. adnot. I, 10, 1. — *δι' ἀχθηδόνα*. „Valla verba Graeca verterat per contumeliam, quod Steph. emendandum putavit prae tristitia. Sed Valla mentem Thucydidis recte assecutus est, et post eum Ae. Portus, cuius hoc Scholion Graecum est: *διὰ λύπην, ἵνα τὸν αἰχμάλωτον τοιούτῳ σαρκασμῷ καὶ ἐπηρεασμῷ μᾶλλον λυπήσῃ*." DUK. *Διά* etsi plerumque de causa rei gestae dicitur, interdum etiam de consilio legi exemplis IV, 102. et V, 53. docet Arn., et vidimus iam II, 89, 4. De *ἀχθηδόνος* vocabulo cf. adnot. II, 37, 2. — *ἄτρακτον*. Proprie, id quod Schol. Theocr. Id. IV, 52. a Gail. excitatus testatur, *εἶδος ἀκάνθης* videtur esse; deinde res ex illo ligno factas designat, plerumque fusum, adhuc *ἀδράκτι*. Per translationem, ut *ἠλακάτη*, sa-

ἐνδεεστέρως ἑκάστῳ παρεῖχεν ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν.
3 οἱ μὲν δὴ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννήσιοι ἀνεχώ-
ρησαν τῷ στρατῷ ἐκ τῆς Πύλου ἑκάτεροι ἐπ' οἴ-
κου, καὶ τοῦ Κλέωνος καίπερ μανιώδης οὖσα ἡ
ὑπόσχεσις ἀπέβη· ἐντὸς γὰρ εἴκοσιν ἡμερῶν ἤγαγε
1 τοὺς ἄνδρας, ὥςπερ ὑπέστη. 40. παρὰ γνώμην τε
δὴ μάλιστα τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτο τοῖς
Ἕλλησιν ἐγένετο· τοὺς γὰρ Λακεδαιμονίους οὔτε
λιμῷ οὔτ' ἀνάγκῃ οὐδεμιᾷ ἠξίουν τὰ ὅπλα πα-
ραδοῦναι, ἀλλὰ ἔχοντας καὶ μαχομένους, ὡς ἐδύ-
2 ναντο, ἀποθνήσκειν. ἀπιστοῦντές τε μὴ εἶναι τοὺς
παραδόντας τοῖς τεθνεῶσιν ὁμοίους, καί τινος ἐρο-
μένου ποτὲ ὕστερον τῶν Ἀθηναίων ξυμμάχων
δι' ἀχθηδόνα ἕνα τῶν ἐκ τῆς νήσου αἰχμαλώτων,
εἰ οἱ τεθνεῶτες αὐτῶν καλοὶ κἀγαθοί, ἀπεκρίνατο
αὐτῷ πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ἄτρακτον, λέγων

γνώμη τῶν Ἑλλήνων περὶ τῶν πεπραγμένων.

βούλευμα Ἀθηναίων περὶ τῶν αἰχμαλώτων. Πύλον αὐτοί τε καὶ οἱ Μεσσήνιοι φυλάσσουσιν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι μάτην πρεσβεύονται παρ᾽ αὐτούς.

τὸν οἰστόν, εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίγνωσκε, δήλωσιν ποιούμενος, ὅτι ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τε λίθοις καὶ τοξεύμασι διεφθείρετο. 41. κομισθέντων δὲ 1 τῶν ἀνδρῶν, οἱ Ἀθηναῖοι ἐβούλευσαν δεσμοῖς μὲν αὐτοὺς φυλάσσειν, μέχρι οὔ τι ξυμβῶσιν· ἢν δ᾽ οἱ Πελοποννήσιοι πρὸ τούτου ἐς τὴν γῆν ἐσβάλλωσιν, ἐξαγαγόντες ἀποκτεῖναι. τῆς δὲ Πύλου φυλακὴν κατεστήσαντο· καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυ- 2 πάκτου Μεσσήνιοι ὡς ἐς πατρίδα ταύτην (ἔστι γὰρ ἡ Πύλος τῆς Μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς) πέμψαντες σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους ἐλῄζόν τε τὴν Λακωνικὴν καὶ πλεῖστα ἔβλαπτον ὁμόφωνοι ὄντες. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀμαθεῖς 3 ὄντες ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ λῃστείας καὶ τοιούτου πολέμου, τῶν τε Εἱλώτων αὐτομολούντων, καὶ φοβούμενοι, μὴ καὶ ἐπὶ μακρότερον σφίσι τι νεωτερισθῇ τῶν κατὰ τὴν χώραν, οὐ ῥᾳδίως ἔφερον, ἀλλά, καίπερ οὐ βουλόμενοι ἔνδηλοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις, ἐπρεσβεύοντο παρ᾽ αὐτούς, καὶ ἐπειρῶντο τήν τε Πύλον καὶ τοὺς ἄνδρας κομίζεσθαι. οἱ δὲ μειζόνων τε ὠρέγοντο, καὶ πολλά- 4

Cap. **40**. §. 2. *Οἰστόν*. Cf. sd. II, 75, 5.

Cap. **41**. §. 2. *Ἐλῄζόν τε*. Cod. Bas. D. Dan. *ἐληΐζοντό τε*. Mosqu. Ar. Chr. *ἐλῄζον τότε*. Aug. quidem *ἐλήιζόν τε*, sed *το* add. man. 2. Cf. sd. III, 85, 2.

gitta est apud poetas. Apud Thuc. autem „contemptim protulit Laco, ut alter eiusdem gentis [apud Plut. in Apophth. Lac., cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 1120.], *Οὐ μέλει μοι τούτου, ὅτι ἀποθανοῦμαι, ἀλλ᾽ ὅτι ὑπὸ γύνιδος τοξότου.*“ WASS.

Cap. **41**. §. 1. *Ἐβούλευσαν*, i. e. *ἐβουλεύσαντο, ἐψηφίσαντο*, quo verbo usus est Diod. XII, 63. de re negligentius loquens. De activo *βουλεύειν* cf. V, 63. 111. VI, 18. — *μέχρι ... ξυμβῶσι*. Cf. adn. I, 137, 2.

§. 2. *Καὶ οἱ* cet. Cf. Diod. l. d. et de *ἐκ* praepos. adn. I, 8, 2. — *ἔστι ... γῆς*. Cf. 3, 2. — *τοὺς ἐπιτηδειοτάτους*. Complementum si opus est, est superius *λῃΐζειν*. *τὴν Λακωνικήν*. I. e. Messeniam. Cf. adn. II, 25, 1. — *ὁμόφωνοι ὄντες*. Cf. 3, 3.

§. 3. *Ἀμαθεῖς ... λῃστείας*, nescii, i. e. insueti, latrocinii. — *αὐτομολούντων, καὶ φοβούμενοι*. Cf. adn. I, 65, 1. — *ἐπὶ μακρότερον*, i. e. *πλεῖον*, quo Dio Cass. XLVII, 48. in similibus verbis utitur. De re cf. 55, 1. et ibi adn. — *οὐ βουλόμενοι ἔνδηλοι εἶναι*. Suppl. *φοβούμενοι* ex superioribus. Cf. II, 64, 6. et ed. mai.

κις φοιτώντων αὐτοὺς ἀπράκτους ἀπέπεμπον. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Πύλον γενόμενα.

Ἀθηναῖοι Νικίου ἡγουμένου ἐς τὴν Κορινθίαν στρατεύσαντες ἐς τὸν ἐπὶ Σολυγείᾳ αἰγιαλὸν κατίσχουσι. Κορίνθιοι δὲ βοηθοῦσι,

1 42. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους μετὰ ταῦτα εὐθὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Κορινθίαν ἐστράτευσαν ναυσὶν ὀγδοήκοντα καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις ἑαυτῶν καὶ ἐν ἱππαγωγοῖς ναυσὶ διακοσίοις ἱππεῦσιν· ἠκολούθουν δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλήσιοι καὶ Ἄνδριοι καὶ Καρύστιοι· ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ 2 Νικηράτου τρίτος αὐτός. πλέοντες δὲ ἅμα ἕῳ ἔσχον μεταξὺ Χερσονήσου τε καὶ Ῥείτου ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ χωρίου, ὑπὲρ οὗ ὁ Σολύγειος λόφος

Cap. **42**. §. 2. *Σολύγειος*. Ob proximum *Σολύγεια* ex Steph. Byz. recepimus. In libris mss. et apud Bekk. *Σολύγιος*.

§. 4. *Φοιτώντων αὐτοὺς ... ἀπέπεμπον*. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. „Huc respicit Aristoph. Pac. v. 636. sq. Add. ibi Schol.“ DUK. — *ταῦτα ... γενόμενα*. Cf. adn. II, 54, 6.

Cap. **42**. §. 1. *Ὀγδοήκοντα*. „Diodori exemplaria *ἑξήκοντα, ὁπλίτας τρισχιλίους*. [XII, 65.]“ WASS. Diodorus varias Niciae expeditiones confudit. Vid. Wass. et Duk. ad V, 116. — *ἱππαγωγοῖς*. Cf. adnot. II, 56, 2.

§. 2. *Πλέοντες δέ* cet. Cf. Polyaen. I, 39, 1., cuius tamen narratio ab ea, quam apud Thuc. legimus, valde discrepat, in quibus fidem ei haberi vetat Leak. Mor. III. p. 310. — *ἅμα ἕῳ*. Haec utrum cum *πλέοντες*, an cum *ἔσχον* iungenda sint, non est clarum. Pendet quaestio propter verba §. 4: *νυκτὸς καταπλεύσαντες* aliqua ex parte inde, possitne *ἕως*, ut *ὀρθρός* (cf. adn. III, 112, 3.), adnumerari nocti. Cf. adn. VI, 97. init. — *μεταξὺ Χερσονήσου τε καὶ Ῥείτου ... λόφος ἐστίν*. Bloomfieldius in interpr., quoniam *Ῥεῖτος* debeat esse rivulus (cf. II, 19.), significari *Ἑλένης λουτρόν*, quod a Paus. II, 2, 3. ita describatur, ut dicat esse aquam salsam in mare influentem, existimat. Consentit Puill. Bobl. pag. 39. Idem autem Bloomfieldius in ed. „Iis“ inquit, „quae copiose in interpr. de difficultatibus geographicis huius loci disputavi, nunc addo Rhetum certo collocari posse ad rivulum, ubi Mertesi nunc sit, et Chersonesum esse promontorium uno et dimidio milliario inde distans; postremo collem Solygeum esse, ubi positus sit a Leakio, et vicum Solygeam oportere fuisse, ubi Galataki sit in Leakii tabula.“ Rhetum a Lavacro Helenae distinguit Od. Mueller in tabula Peloponnesi, quam inspice, sicut Reingani tabulam Megaridis et Kuepertianam Argolidis, Corinthii agri, Megaridis. Totum hunc locum praeter Arnoldum, qui tabulam geographicam et brevem orae Corinthiae a Cenchreis in meridiem vergentis descriptionem addidit, illustrat Leak. Pelop. III. p. 309. sq. Cui Chersonesus est paeninsula parvum *ὅρμον* infra Galatáki situm inter septentriones et occidentem solem prope tepidum rivulum, qui olim Lavacrum Helenae appellatus sit, finiens. Rhetum putat fuisse portum parva insula munitum, quae recta via tribus milliariis geographicis et di-

ἐστίν, ἐφ' ὃν Δωριῆς τὸ πάλαι ἱδρυθέντες τοῖς
ἐν τῇ πόλει Κορινθίοις ἐπολέμουν οὖσιν Αἰολεῦσι·
καὶ κώμη νῦν ἐπ' αὐτοῦ Σολύγεια καλουμένη
ἐστίν. ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου, ἔνθα αἱ νῆες
κατέσχον, ἡ μὲν κώμη αὕτη δώδεκα σταδίους
ἀπέχει, ἡ δὲ Κορινθίων πόλις ἑξήκοντα, ὁ δὲ
Ἰσθμὸς εἴκοσι. Κορίνθιοι δὲ προπυθόμενοι ἐξ 3
Ἄργους, ὅτι ἡ στρατιὰ ἥξει τῶν Ἀθηναίων, ἐκ
πλείονος ἐβοήθησαν ἐς Ἰσθμὸν πάντες πλὴν τῶν
ἔξω Ἰσθμοῦ· καὶ ἐν Ἀμπρακίᾳ καὶ ἐν Λευκαδίᾳ
ἀπήεσαν αὐτῶν πεντακόσιοι φρουροί· οἱ δ' ἄλλοι
πανδημεὶ ἐπετήρουν τοὺς Ἀθηναίους, οἷ κατα-
σχήσουσιν. ὡς δὲ αὐτοὺς ἔλαθον νυκτὸς κατα- 4
πλεύσαντες, καὶ τὰ σημεῖα αὐτοῖς ἤρθη, κατα-

§. 3. Ἀπήεσαν. Bekkerus invitis omnibus membranis ἀπῆσαν; sed ἀπήεσαν ἐν videntur valere posse ἀπῆλθον καὶ ἀπῆσαν ἐν. Cf. ad Xen. Anab. IV, 7, 17. Bernh. Synt. p. 209. supra adn. 14, 1.

midio inter ortum brumalem et meridiem a Cenchreis distet. Haec insula hodie Platiá videtur appellari, et una esse ex iis, ad quas c. 44. respicitur. Sed Rhetum fuisse portum Thucydides non docet, verum Athenienses inter Chersonesum et Rhetum ad terram appulsos esse narrat. Ceterum vicum Solygeam Leakius vult esse vetus πολυάνδριον, quod sit inter Mertési et Galatáki. — ἐφ' ὅν. Cf. adn. I, 131, 1. (In Cass. Mosqu. et Cl. a man. 1. tamen ἐφ' οὗ.) — Δωριῆς ... Αἰολεῦσι. De re vid. Muell. Orchom. pag. 140. et Dor. I. p. 85. sq. Krus. Hell I. 1. pag. 492. Plass. Hist. Gr. I. p. 249. II. p. 189. et de Doriensium ratione Peloponnesi expugnandae add. Herm. Antiqu. §. 18. — εἴκοσι. In hoc numero erratum esse censent Palmer. et Bloomf. At Leakio vocabulo Ἰσθμός Thucydidem proximam partem planitiei Isthmiae Cenchreis vicinam designare voluisse probabile videtur. Et Arn. quoque Isthmi nomen utique ambiguum esse, et, quam longe Thucydidis aetate spectaverit, accurate compertum nos non habere adnotat.

§. 3. Ἐκ πλείονος, propr. iam inde a longiore tempore, i. e. multo ante, ut c. 103. et VIII, 88. Cohaerent haec cum superiore προπυθόμενοι. Cum proximo posteriore ἐβοήθησαν quidem verissime iungere Didotium, quia vis horum verborum iam syllaba προ illius προπυθόμενοι contineatur, affirmat Goell. Sed saepissime Graeci, ut ad I, 23. 133. IV, 29. al. vidimus, eandem aut similem notionem et praepositione verbi iuncti et additis adverbiis aut dicendi generibus adverbiorum significationes habentibus exprimunt, et plus est ἐκ πλείονος quam πρότερον. Ceterum cf. etiam V, 82. — ἀπήεσαν. Cf. sd. — πεντακόσιοι φρουροί. Ex his trecentos Ambraciam missos esse legimus III, 114. — πανδημεί. Exceptis tamen τοῖς πρεσβυτέροις. Vid. 44, 4.

§. 4. Τὰ σημεῖα αὐτοῖς ἤρθη] αὐτοῖς, φησί, τοῖς Κορινθίοις ἤρθη τὰ σημεῖα παρὰ

λιπόντες τοὺς ἡμίσεις αὐτῶν ἐν Κεγχρειᾷ, ἢν ἄρα
οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὸν Κρομμυῶνα ἴωσιν, ἐβοή-
1 θουν κατὰ τάχος. 43. καὶ Βάττος μὲν ὁ ἕτερος καὶ γίγνεται μάχη καρτερά,
τῶν στρατηγῶν (δύο γὰρ ἦσαν ἐν τῇ μάχῃ οἱ
παρόντες) λαβὼν λόχον ἦλθεν ἐπὶ τὴν Σολύγειαν
κώμην φυλάξων ἀτείχιστον οὖσαν, Λυκόφρων δὲ
2 τοῖς ἄλλοις ξυνέβαλλε. καὶ πρῶτον μὲν τῷ δεξιῷ
κέρᾳ τῶν Ἀθηναίων εὐθὺς ἀποβεβηκότι πρὸ τῆς
Χερσονήσου οἱ Κορίνθιοι ἐπέκειντο, ἔπειτα δὲ

§. 4. Αὐτῶν. In plerisque membranis αὐτῶν. Cf. adn. I, 17.

Κρομμυῶνα Aug. (sed hic a man. 2.) Reg. Mosqu., qui duo ita etiam c. 44. et 45., ubi accedit Gr. atque c. 45. etiam Cl., qui Cl. etiam hic Κρομμυῶνα a pr. man., sed a sec. ut Ven. Κρυμμυῶνα. Vulgo et Bekk. Κρομμύωνα. Sed oxytonon esse nominativum docent Goettl. Doctr. accent. p. 266. et aliorum scriptorum consensus. Cf. Dind. in Steph. Thes.

τῶν φίλων αὐτῶν τῶν ἐν τῇ χώρᾳ, σημαινόντων αὐτοῖς, ὅτι πολέμιοι ἐπῆλθον. Schol. „Ἄρσις illa σημείων fiebat φρυκτοῖς, facibus accensis et elatis, ut compluribus locis ostendit Thuc.; quarum nullus, vel certe exiguus usus est, ... quum iam dies illuxit. Itaque etiam Thuc. omnibus locis, quibus de his agit, mentionem noctis facit. Vid. II, 94. [ubi cf. adn.] III, 22. et 80., hic et infra c. 110. 111., ubi Thucyd. dicit, [ὁπότε τὸ σημεῖον ἀρθείη, ὃ ξυνέκειτο, ex quibus etiam articuli vis cognoscitur, et] ἔπειτα τὸ σημεῖον τοῦ πυρός, ὡς εἴρητο, ἀνέσχον.“ DUK. Alia igitur sunt σημεῖα commemorata in locis ad I, 49, 1. adscriptis. — Κεγχρειᾷ. Ita iterum c. 44., contra Κεγχρειάς VIII, 20., Κεγχρειῶν VIII, 10. 23. Cf. adn. III, 105, 1. et Wass., qui apud alios pro diphthongo ει legi solum ε docet. De accentu vid. Goettl. Doctr. accent. pag. 130. Hodie Κεχριαίς vocari testatur Leak. Pelop. III. p. 234 ; videtur tamen nunc, quum paululum a litore distat, longius ad meridiem spectare. Cf. Bloomf. in interpr., qui triginta stadia in septentrionem versus ad litus transferendam esse demonstrat. — τὸν Κρομμυῶνα. Masculini generis est etiam c. 44., ut Οἰνεών III, 98. Nominum Καλυδών et Πλευρών genus cognosci ex III, 102. parum potest. Ceterum cf. Rost. Gr. §. 29. 2. 1) b. et de accentu sd. Crommyonem a Corintho CXX stadia abfuisse audiemus c. 45., κώμην τῆς Κορινθίας, πρότερον δὲ τῆς Μεγαρίδος appellat Strabo p. 380., εἶναι ἐπὶ τοῦ Ἰσθμοῦ τῆς ἀρχῆς scribit Paus. II, 1, 4. Nihilominus de situ non prorsus consentiunt recentiores, ex quibus, ut alios taceamus, haud procul a Canetta sive Kinéta collocat Leak. l. d. p. 307., prope Hagion Theodorum Bobl. p. 35.

Cap. **43**. §. 1. Τοῖς ἄλλοις. „Ποτέροις; τοῖς ἐναντίοις, ἵν' ᾖ κατὰ τῶν ἄλλων; ἢ τοῖς περὶ [αὐτόν], ἵν' ᾖ, σὺν τοῖς ἄλλοις προσέπεσε τοῖς ἐναντίοις; καὶ φαμὲν τὸ δεύτερον.“ ΔΟΥΚΑΣ. Quem recte iudicare contraria λαβὼν λόχον docent.

§. 2. Εὐθὺς ἀποβεβηκότι, simul atque e navibus exierat.

*καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύματι. καὶ ἦν ἡ μάχη καρ-
τερὰ καὶ ἐν χερσὶ πᾶσα. καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας* 3
*τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυστίων (οὗτοι γὰρ πα-
ρατεταγμένοι ἦσαν ἔσχατοι) ἐδέξαντό τε τοὺς
Κορινθίους καὶ ἐώσαντο μόλις· οἱ δὲ ὑποχωρή-
σαντες πρὸς αἱμασιὰν (ἦν γὰρ τὸ χωρίον πρόσ-
αντες πᾶν) βάλλοντες τοῖς λίθοις καθύπερθεν ὄν-
τες καὶ παιωνίσαντες ἐπῄεσαν αὖθις· δεξαμένων
δὲ τῶν Ἀθηναίων, ἐν χερσὶν ἦν πάλιν ἡ μάχη.
λόχος δέ τις τῶν Κορινθίων ἐπιβοηθήσας τῷ* 4
*εὐωνύμῳ κέρᾳ ἑαυτῶν ἔτρεψε τῶν Ἀθηναίων τὸ
δεξιὸν κέρας καὶ ἐπεδίωξεν ἐς τὴν θάλασσαν·
πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν ἀνέστρεψαν οἵ τε Ἀθη-
ναῖοι καὶ οἱ Καρύστιοι. τὸ δὲ ἄλλο στρατόπε-* 5
*δον ἀμφοτέρωθεν ἐμάχετο ξυνεχῶς, μάλιστα
δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Κορινθίων, ἐφ᾽ ᾧ ὁ
Λυκόφρων ὢν κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἀθη-
ναίων ἠμύνετο· ἤλπιζον γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Σο-*

Cap. **43.** §. 5. *Ξυνεχῶς.* Libri mss. et Bekk. *συνεχῶς.* Sed vid. I, 11. II, 1. 75. V, 24. al. et adn. crit. supra 25, 3.

§. 3. *Αἱμασιάν.* „*Περίβολός τις σμικρὸς ὑπὸ τῶν τυχόντων λίθων ἐστὶν ἡ αἱμασιά, ἣν περὶ τὰ χωρία φυλακῆς ἕνεκα τῶν καρπῶν ἀπὸ τῶν βλαπτόντων κτίζουσιν οἱ γεωργοί.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Lat. maceria. — *ἦν γὰρ . . . πᾶν.* His verbis, cur Corinthii paulo post dicantur *καθύπερθεν ὄντες*, explicatur. — *τοῖς λίθοις*, lapidibus illius maceriae.

§. 4. *Ἑαυτῶν.* Scripturae *αὐτῶν* per se non deterioris nullum exstat vestigium. In vulg. cornu sinistrum parum proprie lochitarum illorum dici videatur. Sed comparanda exempla *πέμπουσι . . . δισχιλίους ἑαυτῶν ὁπλίτας* I, 61., *ἐβοήθησαν . . . ἑαυτῶν πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις* I, 107., similia, ex quibus *ἑαυτῶν* fere idem atque *τῶν σφετέρων*, civium suorum, valere appareț. Add. *σφῶν αὐτῶν* V, 64. 114. De articuli collocatione cf. sd. II, 13, 1.

§. 5. *Κατά*, e regione, adversus. Cf. sd. I, 33, 3. — *ἤλπιζον γάρ*] *οἱ Κορίνθιοι.* Schol. *Ἐλπίζειν* rursus est *νομίζειν.* — *ἐπὶ τὴν . . . κώμην πειράσειν.* „Expl. ut *φυλάσσειν περὶ χώραν*, i. e. *φυλακὴν ποιεῖσθαι*; ita hic *πεῖραν ποιήσεσθαι.*“ BAU. Scholiasta *ἐλθεῖν* subaudiri vult, quod Arn. melius in ipsa formula *πειρᾶν ἐπί* inesse ait, ut quum Britannice dicatur to try for. Comparaveris Latina niti seu contendere in locum. Pro Bauero tamen aliquantum faciunt, si non verba 25, 10. *προσβάλλοντες οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν λιμένα ταῖς ναυσὶν ἐπείρων, ὁ δὲ πεζὸς πρὸς τὴν πόλιν*, ubi cf. adn., certe haec Nic. Greg. p. 849. *πει-*

1 *λύγειαν κώμην πειράσειν.* **44.** *χρόνον μὲν οὖν
πολὺν ἀντεῖχον οὐκ ἐνδιδόντες ἀλλήλοις· ἔπειτα
(ἦσαν γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ ἱππῆς ὠφέλιμοι
ξυμμαχόμενοι, τῶν ἑτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους,)
ἐτράποντο οἱ Κορίνθιοι καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν
λόφον καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα καὶ οὐκέτι κατέβαι-*
2 *νον, ἀλλ᾽ ἡσύχαζον. ἐν δὲ τῇ τροπῇ ταύτῃ κατὰ τὸ
δεξιὸν κέρας οἱ πλεῖστοί τε αὐτῶν ἀπέθανον καὶ
Λυκόφρων ὁ στρατηγός. ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ τούτῳ
τῷ τρόπῳ, οὐ κατὰ δίωξιν πολλήν, οὐδὲ τα-
χείας φυγῆς γενομένης, ἐπεὶ ἐβιάσθη, ἐπαναχω-*
3 *ρήσασα πρὸς τὰ μετέωρα ἱδρύθη. οἱ δὲ Ἀθη-
ναῖοι, ὡς οὐκέτι αὐτοῖς ἐπῄεσαν ἐς μάχην, τούς τε
νεκροὺς ἐσκύλευον καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνῃροῦντο, τρο-*
4 *παῖόν τε εὐθέως ἔστησαν. τοῖς δ᾽ ἡμίσεσι τῶν Κο-
ρινθίων, οἳ ἐν τῇ Κεγχρειᾷ ἐκάθηντο φύλακες, μὴ
ἐπὶ τὸν Κρομμυῶνα πλεύσωσι, τούτοις οὐ κατάδη-
λος ἡ μάχη ἦν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ὀνείου· κονιορτὸν*

ἐν ᾗ οἱ Ἀθηναῖοι νικῶσι μέν, αἰσθόμενοι δὲ πλείους βοηθοῦντας ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους διαβαίνουσιν.

Cap. **44.** §. 4. *Κρομμυῶνα.* Cf. sd. 42, 4.

ρᾶσθαι κατὰ τῆς τῶν πολεμίων πόλεως.

Cap. **44.** §. 1. *Οἱ ἱππῆς.* Cf. 42, 1. — *οὐκ ἐχόντων ἵππους.* Quare non nominati sunt in sociis equitatum praebentibus II, 9, 3. — *τὸν λόφον.* Respici videtur ad *τὸ χωρίον τὸ προςαντες* 43, 3., nisi *τὸν Σολύγειον λόφον* 42, 2. esse mavis. — *ἔθεντο τὰ ὅπλα*, constiterunt, propr. armis in uno loco constitutis et compositis. Cf. adn. II, 2, 4. — *οὐκέτι.* Ut antea 43, 3.

§. 2. *Κατὰ τὸ δεξιὸν . . . ἀπέθανον.* „*Πότερον οἱ πλεῖστοι τῶν τεθνεώτων ἐν τούτῳ τῷ κέρᾳ ἦσαν, ἢ οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν τῷ κέρᾳ ἀπέθανον;*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Illud probandum esse e numero caesorum, de quo vid. §. 6., colligit Bloomf. Cui adstipulatus Arn. bene VII, 30. comparat. — *Λυκόφρων.* Cf. Plut. Nic. c. 6. — *τούτῳ τῷ τρόπῳ.* Haec proximis *οὐ κατὰ . . . φυγῆς γενομένης* illustrari docet Haack.

§. 3. *Τούς τε . . . ἀνῃροῦντο.* Similiter V, 74, 2.

§. 4. *Τοῖς δ᾽ ἡμίσεσι . . . πλεύσωσι.* Cf. 42, 4. — *ὑπὲρ τοῦ ὄρους τοῦ Ὀνείου.* Hunc montem Oneum (den Berg Oneos) ab Oneis montibus (dem Oneischen Gebirge) discernit Reingan. Megar. p. 14. sq. At vid. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. pag. 299. sq. (p. 767. ed. 2.) Iugum vel radices ex Oneis montibus procurrentes et inter Cenchreas et Chersonesum ad mare descendentes significari putat Bloomf., quem in interpr. ad c. 42. vide plura de hac re disputantem. Cf. Leak. Pelop. III. p. 311. vel in ed. mai. et Puill. Bobl. l. d. p. 34. et 38., qui Strabonem pag. 380. errasse arguit. Horum montium *τὸν ὑπὲρ Κεγχρεῶν λόφον* commemorat etiam Xen. Hell. VII, 1,

δὲ ὡς εἶδον καὶ ὡς ἔγνωσαν, ἐβοήθουν εὐθύς. ἐβοή-
θησαν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως πρεσβύτεροι τῶν Κο-
ρινθίων αἰσθόμενοι τὸ γεγενημένον. ἰδόντες δὲ οἱ 5
Ἀθηναῖοι ξύμπαντας αὐτοὺς ἐπιόντας καὶ νομίσαν-
τες τῶν ἐγγὺς ἀστυγειτόνων Πελοποννησίων βοή-
θειαν ἐπιέναι ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπὶ τὰς ναῦς,
ἔχοντες τὰ σκυλεύματα καὶ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς
πλὴν δυοῖν, οὓς ἐγκατέλιπον οὐ δυνάμενοι εὑρεῖν.
καὶ ἀναβάντες ἐπὶ τὰς ναῦς ἐπεραιώθησαν ἐς τὰς 6
ἐπικειμένας νήσους, ἐκ δ' αὐτῶν ἐπικηρυκευσά-
μενοι τοὺς νεκρούς, οὓς ἐγκατέλιπον, ὑποσπόν-
δους ἀνείλοντο. ἀπέθανον δὲ Κορινθίων μὲν ἐν
τῇ μάχῃ δώδεκα καὶ διακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ
ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντήκοντα. 45. ἄραντες δὲ ἐκ 1
τῶν νήσων οἱ Ἀθηναῖοι ἔπλευσαν αὐθημερὸν ἐς
Κρομμυῶνα τῆς Κορινθίας· (ἀπέχει δὲ τῆς πό-
λεως εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίους·) καὶ καθορμι-
σάμενοι τήν τε γῆν ἐδῄωσαν καὶ τὴν νύκτα ηὐλί-
σαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ παραπλεύσαντες ἐς τὴν 2
Ἐπιδαυρίαν πρῶτον καὶ ἀπόβασίν τινα ποιησά-

ἔπειτα ἐς Κρομμυῶνα, ἐντεῦθεν δὲ ἐς Μεθώνην πλέουσιν, ὅπου τὸν ἰσθμὸν τειχίσαντες φρουρὰν ἐγκαταλείπουσιν.

41. — καὶ ὡς ἔγνωσαν, et ubi rem cognoverunt. — οἱ ἐκ ... πρεσβύτεροι, seniores, qui in urbe remanserant (omnes tum, quum πανδημεί profecti sunt Corinthii, 42, 3.). Ita his intellectis non opus videtur Kruegeri coniectura οἱ πρεσβύτ. De ἐκ praepositione cf. adnot. I, 8, 2.

§. 5. Τῶν ἐγγὺς ἀστυγειτόνων. Ἐγγύς delendum putant Dobr. et Krueg. Latine etsi vicinus proximus dicitur, non meminimus quidem etiam in positivo legi vicinum propinquum; nobis tamen non inusitata sunt verba ein naher Nachbar. — πλὴν δυοῖν. Consentit Plut. Nic. c. 6., quem consule de proximis.

§. 6. Ἐπὶ τὰς ἐπικειμένας νήσους. Unam habet Muelleri tabula et remotiorem alteram. Videntur esse quae hodie Platia (cf. ad c. 42.) et Hebraeum castrum vel Hebraeorum insula (cf. adn. VIII, 11.) nominantur, fortasse etiam Pentenisia. — τοὺς νεκροὺς ... ὑποσπόνδους ἀνείλοντο. „Etsi recuperare mortuos per caduceatorem erat confiteri esse victum, Nicias tamen gloria victoriae cedere quam rem piam omittere maluit. Praeterea populus neglecta cadavera iniquissimo animo ferebat, id quod e sententia de imperatoribus post proelium ad Arginussas commissum lata cognoscitur.“ HOBB. Cf. Plut. l. d. Bloomf. et Thirw. Hist. c. 22. p. 253. — ἀπέθανον δὲ ... πεντήκοντα. Minus probabiles numeri leguntur apud Diod. XII, 65.

Cap. 45. §. 1. Κρομμυῶνα. Cf. adn. 42, 4. et de re Diod. l. d.

μενοι ἀφίκοντο ἐς Μεθώνην τὴν μεταξὺ Ἐπιδαύ-
ρου καὶ Τροιζῆνος, καὶ ἀπολαβόντες τὸν τῆς
χερσονήσου ἰσθμὸν ἐτείχισαν, ἐν ᾧ ἡ Μεθώνη
ἐστί, καὶ φρούριον καταστησάμενοι ἐλῄστευον τὸν
ἔπειτα χρόνον τήν τε Τροιζηνίαν γῆν καὶ Ἁλιάδα
καὶ Ἐπιδαυρίαν. ταῖς δὲ ναυσίν, ἐπειδὴ ἐξετείχι-
σαν τὸ χωρίον, ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου.
1 46. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον [, ὃν] ταῦτα
ἐγίγνετο, καὶ Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ
ἐκ τῆς Πύλου ἀπῆραν ἐς τὴν Σικελίαν ναυσὶν
Ἀθηναίων, ἀφικόμενοι ἐς Κέρκυραν ἐστράτευσαν
μετὰ τῶν ἐκ τῆς πόλεως ἐπὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει τῆς

Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς τῆς Κερκύρας τὴν Ἰστώνην αἱροῦσι. ξυνθῆκαι πρὸς τοὺς φυγάδας. τέχνασμα τῶν προστατῶν τῶν Κερκυραίων.

Cap. 45. §. 2. Τροιζῆνος. De dubio accentu cf. sd. 21, 3.

Cap. 46. §. 1. Ὅν. Vulgo καθ' ὅν, quae om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. H. Bekk. Quos quanquam sequi licet (ut dicimus ἤδη ταῦτα ἐγένετο καί al.), nos tamen abiecto κατά malumus retineri ὅν, quod propter ultimam syllabam voc. χρόνον facile potuit excidere; nam ita Thucydides loquitur κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, ὃν αἱ νῆες ἔπλεον III, 17., κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, ὃν οἱ Λακεδαιμόνιοι περὶ τὸν Ἰσθμὸν ἦσαν III, 18. cf. III, 94. et Matth. Gr. §. 595. 4. c. Praeterea sic utriusque scripturae origo optime explicari potest.

§. 2. Μεθώνην. „Strabo VIII, 374. locum Μέθανα vocat, sed in nonnullis codicibus Thucydidis Μεθώνη scribi dicit. Et sic ipse Strabo eam vocat I. p. 59. At Paus. II, 34. Μέθανα. Scylaci quoque pag. 37. sq. [p. 17. §. 47.] duae urbes sunt Μεθώνη [sive Μοθώνη, de qua cf. supra II, 25.] et Μέθανα. Aberrat ille quidem in situ, ut ibi observat Palmerius, sed tamen quae Thucydidi [hic] Μεθώνη, illi Μέθανα est. Add. Casaub. ad Strab. ll. dd.“ DUK. Immo apud Scyl. Μέθανα corruptum est. Vid. ibi Gail. In Thucydidis autem omnibus membranis hodie Μεθώνη, quas depravatas esse probabile quidem ducit Arn., atque nunc paeninsulae nomen est Methanae. Sed Μεθώνη de hac urbe iterum V, 18, 7. et Diod. XII, 65. — ἀπολαβόντες. Cf. adn. I, 7, 1. — τῆς χερσονήσου. Hanc urbi cognominem esse testatur Strab. l. d., urbem in ipso isthmo sitam esse confirmat Paus. l. d., ex quo eodem et Thuc. IV, 118, 4. Troezeniorum fuisse cognoscimus. — φρούριον καταστησάμενοι. Cf. IV, 118, 4. V, 18, 7. — Ἁλιάδα. Cf. II, 56, 5. adn. I, 105, 1. Leak. Pelop. II. p. 463. — ἐξετείχισαν. Cf. adn. 4, 1.

Cap. 46. Cf. Polyaen. VI, 20. — §. 1. Ἐς τὴν Σικελίαν ... ἐς Κέρκυραν. Secundum mandata. Vid. c. 2. — τῷ ὄρει τῆς Ἰστώνης. Haec etsi confirmantur Polyaeni verbis τὸ τῆς Ἰστώνης ὄρος, tamen ideo suspecta videntur, quod alibi constanter appositione in his utitur Thucydides. Cf. ed. mai. et Rost. Gr. §. 98. adn. 2. extr. Quale vitium nuper sublatum est Iust. XXXVI, 2, 14. Similiter apud Caesarem nonnullos male montem Iurae et Cevennae scripsisse

Ἰστώνης Κερκυραίων καθιδρυμένους, οἳ τότε μετὰ
τὴν στάσιν διαβάντες ἐκράτουν τε τῆς γῆς καὶ
πολλὰ ἔβλαπτον. προςβαλόντες δὲ τὸ μὲν τείχι- 2
σμα εἷλον· οἱ δὲ ἄνδρες καταπεφευγότες ἀθρόοι
πρὸς μετέωρόν τι ξυνέβησαν, ὥςτε τοὺς μὲν ἐπι-
κούρους παραδοῦναι, περὶ δὲ σφῶν τὰ ὅπλα πα-
ραδόντων τὸν Ἀθηναίων δῆμον διαγνῶναι. καὶ 3
αὐτοὺς ἐς τὴν νῆσον οἱ στρατηγοὶ τὴν Πτυχίαν
ἐς φυλακὴν διεκόμισαν ὑποσπόνδους, μέχρι οὗ
Ἀθήναζε πεμφθῶσιν, ὥςτε, ἄν τις ἁλῷ ἀποδι-
δράσκων, ἅπασι λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ 4
τοῦ δήμου προστάται τῶν Κερκυραίων δεδιότες,
μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς ἐλθόντας οὐκ ἀποκτείνωσι,
μηχανῶνται τοιόνδε τι. τῶν ἐν τῇ νήσῳ πείθουσί 5
τινας ὀλίγους ὑποπέμψαντες φίλους καὶ διδάξαν-

§. 3. Ἄν. Ἐάν D., quod verum videtur, et leviter confirmatur a Polyaen. VI, 20. Ἄν enim pro ἐάν vel ἤν quater solum in Thucydidis libris reperitur, hic, VI, 13. 18. et, ubi in Vat. ἐάν, VIII, 75. Idem a poetis Atticis nonnulli abiudicarunt, sed, ut videtur, male. Ab Isocrate num usurpatum sit, de eo vid. Bensel. ad Isocr. Areop. p. 146. sqq.

discas ex Krebs. Antibarb. p. 34. adn. 80. In promontoriorum nominibus tamen similia historicis Latinis non prorsus inusitata sunt. Vid. Madv. Gr. Lat. §. 283. adn. 1. Add. Tac. Ann. VI, 50. apud promontorium Miseni, nisi ibi Miseni urbis nomen haberi posset. De Ciceroniano, quod nonnulli conferunt, exemplo cf. Zumpt. Gr. §. 399. extr. Apud Gallos hac in re usum vocabulorum mont et montagne discerni constat. De ipso hoc monte cf. adn. III, 85, 4. — τότε. Vid. III. l. d. et de τότε adn. I, 101, 2.

§. 2. Πρὸς μετέωρόν τι. Ergo castellum non in vertice montis situm erat. Cf. Palmer. — τοὺς ἐπικούρους. Cf. III, 85, 3.

§. 3. Τὴν Πτυχίαν. „Hinc colligitur (inquit Palmer. in Graec. ant. p. 362.) eam insulam fuisse Corcyraeorum civitati vicinam; nec alia, ut puto, potest esse quam ea, quae ad os portus Corfu civitatis praeiacet, et nunc insula Sancti Viti [sive Vido] vocatur." HUDS. „Plin. IV, 12. [§. 53.] ante Corcyram Ericusa, Marathe, ... *Ptychia*, Tarachie. Sic fere etiam Steph." WASS. Cf. Dodw. It. I. p. 28. (39.) et adn. III, 75, 5. — μέχρι ... πεμφθῶσιν. Cf. adn. I, 137, 2. — ἄν. Cf. sd.

§. 4. Οἱ δὲ ... προστάται. Cf. adn. III, 70, 3. — τοὺς ἐλθόντας. Dobraeus τούς mavult deleri, quod in ed. 2. non improbat Goell. At si quid mutandum sit, potius αὐτούς pro articulo reponendum esse, sed τοὺς ἐλθόντας ut τοὺς πεμφθέντας dictum videri adnotat Arn. Conf. etiam Krueg. ad Dion. p. 150. et adn. III, 81, 4. Ceterum ex superioribus repetendum Ἀθήναζε.

§. 5. Πείθουσί τινας ὀλίγους. „Non diserte expressit, quid persuadere iis conati sint.

τες ὡς κατ᾽ εὔνοιαν δὴ λέγειν, ὅτι κράτιστον αὐ-
τοῖς εἴη ὡς τάχιστα ἀποδρᾶναι, πλοῖον δέ τι
αὐτοὶ ἑτοιμάσειν· μέλλειν γὰρ δὴ τοὺς στρατη-
γοὺς τῶν Ἀθηναίων παραδώσειν αὐτοὺς τῷ δήμῳ
1 τῶν Κερκυραίων. **47.** ὡς δὲ ἔπεισαν, καὶ μηχα-
νησαμένων τὸ πλοῖον ἐκπλέοντες ἐλήφθησαν, ἐλέ-
λυντό τε αἱ σπονδαί, καὶ τοῖς Κερκυραίοις παρε-
2 δέδοντο οἱ πάντες. ξυνελάβοντο δὲ τοῦ τοιούτου
οὐχ ἥκιστα, ὥςτε ἀκριβῆ τὴν πρόφασιν γενέσθαι,
καὶ τοὺς τεχνησαμένους ἀδεέστερον ἐγχειρῆσαι,
οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων, κατάδηλοι ὄντες
τοὺς ἄνδρας μὴ ἂν βούλεσθαι ὑπ᾽ ἄλλων κο-
μισθέντας, διότι αὐτοὶ ἐς Σικελίαν ἔπλεον, τὴν
3 τιμὴν τοῖς ἄγουσι προςποιῆσαι. παραλαβόντες δὲ
αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι ἐς οἴκημα μέγα καθεῖρξαν,
καὶ ὕστερον ἐξάγοντες κατὰ εἴκοσιν ἄνδρας διῄ-

ἀπόδρασις ἐνίων τῶν φυγάδων καὶ τῶν πάντων ὠμοτάτη κόλασις.

Sed id latet in sequentibus verbis ὅτι κράτιστον αὐτοῖς εἴη ὡς τάχιστα ἀποδρᾶναι. Quae verba quum pendeant ex λέγειν, noluit ea bis dicere, etsi bis intelligenda sunt, certe ἀποδρᾶναι." HAACK. Voces τινὲς ὀλίγοι (einige wenige) aliquoties coniungi exemplis Thucydideis ad h. l. demonstravit Duk. — δή, scilicet. Cf. adn. III, 10, 6. — ὅτι ... εἴη ... ἑτοιμάσειν. Cf. adn. I, 87, 4.

Cap. **47**. §. 1. Ἔπεισαν, καὶ ... ἐλήφθησαν. Illius verbi subiectum, quod dicitur, sunt οἱ ὑποπεμφθέντες φίλοι, huius τῶν ἐν τῇ νήσῳ οἱ πεισθέντες. — ἐλέλυντο ... παρεδέδοντο. De plusquamperfectis cf. adnotat. 13, 1.

§. 2. Ξυνελάβοντο τοῦ τοιούτου. Cf. Matth. Gr. §. 325. 1. Rost. §. 108. 2. c. — ὥςτε ἀκριβῆ ... γενέσθαι. Portus: ut certa minimeque dubia causa videretur (illis, qui in insula erant). Ἡ πρόφασις, quam Schol. negligentius ἀπάτην, Heilm. melius den gebrauchten (potius vorgespiegelten) Beweggrund explicat, est indicata verbis postremis superioris capitis, μέλλειν γὰρ ... τῶν Κερκυραίων. Ἀκριβῆ Schol. interpretatur πιθανὴν καὶ πιστήν. De aliis explanationibus vid. ed. mai. — κατάδηλοι ὄντες ... βούλεσθαι. De infinitivo cf. Matth. Gr. §. 549. adnot. 2. et supra ad 38, 1. Aliquoties sic Appian., ut Mithr. c. 13. 23. Cf. Tacit. Dial. de orat. c. 16. manifestus est ... accingi. Attende etiam μὴ ἂν βούλεσθαι, in quibus ἄν omitti bene poterat; nam posito ὅτι recte diceretur ὅτι ἐβούλοντο, vel ὅτι βούλοιντο, non addito ἄν, quo tamen notio si fieri posset inferri verbis videtur. Ceterum infinitivi προςποιῆσαι ex βούλεσθαι pendentis subiectum est τοὺς ἄνδρας.

§. 3. Ἐς οἴκημα ... καθεῖρξαν. Hoc verbum quum propriam concludendi vim hic habeat, per θ pictum est; contra ubi translata coercendi notio inest, τ legitur. Vid. I, 76. IV, 98. VI, 6. VII, 57. Εἰς praepositionis cum καθείργειν seu καθειργνύναι

γον διὰ δυοῖν στοίχοιν ὁπλιτῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων, δεδεμένους τε πρὸς ἀλλήλους, καὶ παιομένους καὶ κεντουμένους ὑπὸ τῶν παρατεταγμένων, εἴ πού τίς τινα ἴδοι ἐχθρὸν ἑαυτοῦ· μαστιγοφόροι τε παριόντες ἐπετάχυνον τῆς ὁδοῦ τοὺς σχολαίτερον προςιόντας. 48. καὶ ἐς μὲν ἄν- 1
δρας ἑξήκοντα ἔλαθον τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐξαγαγόντες καὶ διαφθείραντες· (ᾤοντο γὰρ αὐτοὺς μεταστήσοντάς ποι ἄλλοσε ἄγειν·) ὡς δὲ ᾔσθοντο, καί τις αὐτοῖς ἐδήλωσε, τούς τε Ἀθηναίους ἐπεκαλοῦντο καὶ ἐκέλευον σφᾶς, εἰ βούλον-

φόνος δεινότατος τῶν φυγάδων. τελευτὴ τῆς στάσεως. οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Σικελίαν ἀποπλέουσι.

Cap. 48. §. 1. *Μεταστήσοντας* de coniectura editoris exemplorum Tauchnitzianorum primus recepit Haack. Vulgo et Bekk. *μεταστήσαντας*. Quam vulgatam interpretantur existimabant enim ab iis (Corcyraeis) eductos (ex carcere) alio traduci. Ita fere nuper etiam Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 9. Sed cur haec interpretatio improbanda esset, exposuimus contra hunc in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 130.

iunctae alia exempla exstant in Steph. Thes.; sed invenitur etiam *ἐν*, non solum in verbis Demosth. de Cor. §. 97: *κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις ἑαυτὸν καθείρξας τηρῇ*, ubi ob additum *τηρῇ* est aptissimum, aut apud perfectum, *ἐν τῷδε καθείργμεθα τῷ θηρίῳ* Luci. Ver. Hist. I, 33., sed etiam alibi, ut *ἐν σκότῳ ἑαυτὸν καθεῖρξαι* Luci. Demon. c. 25. Idem fit apud *κατακλείειν* et apud Lat. includere. Ita *ἐς Προσωπίτιδα τὴν νῆσον κατέκλησε* legimus I, 109., cf. IV, 57. et Plut. Nic. c. 6. bis; sed *κατακλεισάμενος ἐν τοῖς βασιλείοις* Xenophon dixit Cyr. VII, 2, 5. *εἰς* usurpans ibid. IV, 1, 18. et Anab. VII, 2, 15. — *μαστιγοφόροι*, lorarii, lictores. Cf. Bloomf. Non raro commemoratur *Κερκυραία μάστιξ*. Vid. Muell. de Corcyr. rep. p. 24. sq. — *ἐπετάχυνον τῆς ὁδοῦ*. De genitivo „cf. Hesiod. *Ἔργ. καὶ Ἡμ.* 577. (in Matth. Gr. §. 388.): *Ἠώς τοι προφέρει μὲν ὁδοῦ, προφέρει δὲ καὶ ἔργου*. Cf. etiam c. 60. *τῆς ἀρχῆς προκοπτόντων ἐκείνοις*.“ ARN. Improbanda Bernhardyi explicatio genitivi Synt. p. 141., nec satis similis videtur locus c. 60. Cf. ibi adn. — *τοὺς ... προςιόντας*. „Fortassis aliquis malit *προϊόντας*.“ DUK. Idem placet Arnoldo, etsi ad c. 36. *προςβαίνειν* interdum fere idem esse atque *προβαίνειν* ostendit. „Perbene [tamen] se habet *προςιόντας*, quod Suidas quoque s. v. *σχολαίτερον* servat, quum exsules, qui e carcere educti ad Corcyraeorum armatos ... prae metu lentius accederent, ab *μαστιγοφόροις* urgerentur. Etenim *μαστιγοφόροι* illi exsules usque ad illum locum, in quo Corcyraei instructi duos ordines effecerant, putandi sunt comitati esse, non [item] intra ipsos ordines armatorum, quippe qui ea re impediti fuissent, quominus suos quisque inimicos vulnerarent.“ KROHL. Quaest. Thuc. I. p. 9.

Cap. 48. §. 1. *Μεταστήσοντας ... ἄλλοσε*, ut eos in alium quendam locum transmoverent. Cf. sd. — *σφᾶς ... αὐτούς*. *Αὐτούς* a

ται, αὐτοὺς διαφθείρειν, ἔκ τε τοῦ οἰκήματος οὐκέτι ἤθελον ἐξιέναι, οὐδ' ἐςιέναι ἔφασαν κατὰ
2 δύναμιν περιόψεσθαι οὐδένα. οἱ δὲ Κερκυραῖοι κατὰ μὲν τὰς θύρας οὐδ' αὐτοὶ διενοοῦντο βιάζεσθαι, ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸ τέγος τοῦ οἰκήματος καὶ διελόντες τὴν ὀροφὴν ἔβαλλον τῷ κεράμῳ
3 καὶ ἐτόξευον κάτω. οἱ δὲ ἐφυλάσσοντό τε, ὡς ἠδύναντο, καὶ ἅμα οἱ πολλοὶ σφᾶς αὐτοὺς διέφθειρον, οἰστούς τε, οὓς ἀφίεσαν ἐκεῖνοι, ἐς τὰς σφαγὰς καθιέντες, καὶ ἐκ κλινῶν τινων, αἳ ἔτυχον αὐτοῖς ἐνοῦσαι, τοῖς σπάρτοις καὶ ἐκ τῶν ἱματίων παραιρήματα ποιοῦντες ἀπαγχόμενοι,

§. 3. *Οἰστούς*. Cf. sd. II, 75, 5.

σφᾶς pronomine ad exsules referendo disiungendum accusativum subiecti ad Athenienses spectantem esse recte docet Arn. — *ἐςιέναι*. De infinitivo ex *περιόψεσθαι* pendenti cf. adn. I, 35, 4.

§. 2. *Ἀναβάντες ... τὴν ὀροφήν*. Discernitur *τέγος*, tectum, Dach, (quod Atticum, *στέγος* commune esse demonstrat Duk.) et *ὀροφή*, lacunar, Decke (Hier. Muellero Giebel). Alibi tamen *ὀροφή*, ut *ὄροφος* I, 134., etiam de tecto legitur. Cf. III, 68, 3. *Διελεῖν* non idem est atque *ἀφελεῖν* I, 134, 2., ubi aliud fuisse Spartiatarum consilium Nepotis verbis docuimus, sed perfringere, revellere et ita aperire, quam vim recte tenens Arn. comparat V, 2. 3. aliosque locos. — *τῷ κεράμῳ*. Cf. adn. II, 4, 2.

§. 3. *Τὰς σφαγάς*, iugula. Cf. Duk. et Bloomf. — *ἐκ κλινῶν τινων*. Haec utrum cum *ἀπαγχόμενοι* (cf. de *ἐκ* adn. III, 81, 3.) an cum *τοῖς σπάρτοις* (ut detractae lectis institae vel facti e lectis funes significentur) cohaereant, dubitari potest. Illi explanationi favet additum *ἐκ*, quod ex altera, etsi non falsum, tamen inutile est, huic ratio, qua praepositio in altero membro est posita, et quod *ἀπάγχεσθαι* proprie non est se suspendere, quae notio addito *ἐκ* ob haec, ut videtur, verba ei tribuitur in Lex. Pass. ed. rec., sed se strangulare. — *τοῖς σπάρτοις*, restibus, institis, fasciis, Gurten. Ita Bekk. Char. II. p. 117., et videtur haec explanatio propter additum articulum et quod huic inciso verbum *ποιεῖν* non est adiectum praestare alteri, qua volunt esse funes (ex institis factos). *Κλίναι* autem etiam alibi sunt potissimum spondae. Cf. adnot. III, 68, 3. — *καὶ ἐκ τῶν ... παραιρήματα ποιοῦντες*. *Ποιοῦντες* participium participio *ἀπαγχόμενοι* subiectum est, et haec mutata oratione pro verbis *καὶ ἐκ τῶν ἱματίων (πεποιημένοις) παραιρήμασι* ideo scripta sunt, quia *παραιρήματα* illo ipso tempore ab exsulibus facta esse scriptor clare vult dicere. *Παραιρήματος* vocabulum e Thuc. afferunt Pollux VII, 64. Moer. Suid. Phot. al. grammatici. Non esse *τὰ πρὸς ταῖς ὤαις*, quam vim ei tribuit Pollux, sive vestium fimbrias, ex subiuncto *ποιοῦντες* apparere vidit Piers. ad Moer. Restes interpretatus est Portus. Sed secundum originem videntur potius esse *ἀπὸ τῶν ἱματίων παρῃρη-*

παντὶ τρόπῳ τὸ πολὺ τῆς νυκτὸς (ἐπεγένετο γὰρ νὺξ τῷ παθήματι) ἀναλοῦντες σφᾶς αὐτοὺς καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄνω διεφθάρησαν. καὶ αὐ- 4
τοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, φορμηδὸν ἐπὶ ἁμάξας ἐπιβαλόντες ἀπήγαγον ἔξω τῆς πόλεως· τὰς δὲ γυναῖκας, ὅσαι ἐν τῷ τειχίσματι ἑάλωσαν, ἠνδραποδίσαντο. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ οἱ 5
ἐκ τοῦ ὄρους Κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ δήμου διεφθάρησαν, καὶ ἡ στάσις πολλὴ γενομένη ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο, ὅσα γε κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε· οὐ γὰρ ἔτι ἦν ὑπόλοιπον τῶν ἑτέρων ὅ τι καὶ ἀξιό-

Ἀναλοῦντες ex Heilmanni coniectura post Haackium recepit Bekk. Vulgo ἀναδοῦντες. Suidas et Zonaras: Ἀναλοῦντες, ἀντὶ τοῦ ἀναιροῦντες· Θουκυδίδης· καὶ Ἀναλῶν, καὶ Ἀναλοῦν (II, 24. VI, 12. VIII, 45.). Valla: sibi manus inferentes.

μένα (cf. Galen. in Schneid. Lex.), segmenta, laciniae, claves, Streifen. Bene igitur Schol.: ὡς ἂν εἰ ἔλεγε, τελαμῶνάς τινας ἀποσχίζοντες τῶν ἱματίων ὥσπερ ζώνας ἐποίουν. — παντὶ τρόπῳ. Coniecimus παντί τε τρόπῳ. (Valla: omni denique modo.) Nam παντὶ τρόπῳ ... ἀναλοῦντες σφᾶς αὐτούς non cohaerere cum superioribus participiis καθιέντες et ἀπαγχόμενοι contra Goellerum demonstravimus in ed. mai. Suppl. Sin autem παντὶ τρόπῳ et proxima omnia ad διεφθάρησαν referimus, proprie copulam omitti non posse, quum duo verba διέφθειρον et διεφθάρησαν inter se coniungenda sint, perspicuum est. Reisigius tamen in Coniect. ad Aristoph. pag. 316., Arnoldus, Haasius in Lucubr. Thuc. p. 14. putant maiorem numerum participiorum in causa fuisse, cur ab instituta oratione paululum deflecteret Thucydides, et ita pergeret, ut si aut alterum verbum διεφθάρησαν non esset additurus, aut superiora σφᾶς αὐτοὺς διέφθειρον oblitus esset. Illis παντὶ τρόπῳ autem scriptor non solum superiore membro καὶ ἅμα οἱ πολλοὶ ... ἀπαγχόμενοι expressa, sed, quum διεφθάρησαν non de sola maiore parte, sed ut antea ἐφυλάσσοντο de omnibus in illo aedificio inclusis dictum sit, etiam remotiora Κερκυραίων ἀναβάντων ... ἐτοξεύοντο κάτω complectitur, unde et duplex partitio illorum παντὶ τρόπῳ διεφθάρησαν oritur, et, cur hoc verbum addi necesse fuerit, cognoscitur. Nam „qui ὑπὸ τῶν ἄνω βαλλόμενοι perierunt, διεφθάρησαν quidem, sed non σφᾶς αὐτοὺς διέφθειρον.“ GOELL.

§. 4. Φορμηδόν. Cf. adn. II, 75, 2.

§. 5. Ἐτελεύτησεν ἐς... Cf. adn. II, 51, 1. — ὅσα γε ... τόνδε. Hinc post bellum Pelop. ante mortem Thucydidis novas seditiones Corcyrae excitatas esse suspicari possumus. Diodorus quidem ipso bello Pelop. alium Corcyrae tumultum commemorat XIII, 48.; sed vid. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 219. (p. 735. ed. 2.) et Muell. de Corcyr. rep. p. 33. Ὅσα γε, quantum quidem attinet. Cf. VIII, 70, 1. adn. — οὐ γὰρ ... ἀξιόλογον, neque enim iam reliquum erat ex altera fa-

6 λογον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Σικελίαν, ἵναπερ τὸ πρῶτον ὥρμηντο, ἀποπλεύσαντες μετὰ τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἐπολέμουν.

Ἀνακτόριον αἱρεῖται ὑπὸ Ἀθηναίων καὶ Ἀκαρνάνων.

49. Καὶ οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι καὶ Ἀκαρνᾶνες ἅμα τελευτῶντος τοῦ θέρους στρατευσάμενοι Ἀνακτόριον Κορινθίων πόλιν, ἣ κεῖται ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, ἔλαβον προδοσίᾳ· καὶ ἐκπέμψαντες Κορινθίους αὐτοὶ Ἀκαρνᾶνες οἰκήτορες ἀπὸ πάντων ἔσχον τὸ χωρίον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Ἀρταφέρνην μετὰ γραμμάτων βασιλέως ἐς Λακεδαίμονα πορευόμενον Ἀθηναῖοι ξυλλαμβάνουσι. θάνατος Ἀρταξέρξου.

1 50. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Ἀριστείδης ὁ Ἀρχίππου, εἷς τῶν ἀργυρολόγων νεῶν Ἀθηναίων στρατηγός, αἳ ἐξεπέμφθησαν πρὸς τοὺς ξυμμάχους, Ἀρταφέρνην ἄνδρα Πέρσην παρὰ βασιλέως πορευόμενον ἐς Λακεδαίμονα ξυλλαμβά-
2 νει ἐν Ἠιόνι τῇ ἐπὶ Στρυμόνι. καὶ αὐτοῦ κομισθέντος οἱ Ἀθηναῖοι τὰς μὲν ἐπιστολὰς μεταγραψάμενοι ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμάτων ἀνέ-

ctione (ex factione optimatium) quod mentione dignum esset; sive clarius neque enim quod reliquum erat ex altera factione eiusmodi iam erat, ut mentione dignum sit. Cf. II, 54, 5.

§. 6. Ἵναπερ ... ὥρμηντο. Similiter 74, 1., ubi cf. adn.

Cap. 49. Ἀνακτόριον. Cf. I, 55. — καὶ ἐκπέμψαντες τοὺς Κορινθίους] ἀντὶ τοῦ καὶ ἐκβαλόντες τοὺς ὄντας ἐκεῖ (vid. I, 55.) Κορινθίους. Schol. De hac vi verbi ἐκβάλλειν Arn. comparat V, 52. Add. Hom. Odyss. σ', 336. — αὐτοὶ ... τὸ χωρίον. Αὐτοί significat, quanquam Athenienses et Acarnanes communiter hanc expeditionem suscepissent, solos Acarnanes incolas urbis expugnatae factos esse. Cf. adn. V, 60. Ἀπὸ πάντων autem Schol. recte explicat ἀφ' ἑκάστης πόλεως Ἀκαρνανίας. „Acarnania enim in varias tribus et conventus seu parvas partes erat divisa, quae singulae quodammodo sui iuris erant.“ BLOOMF. Cf. II, 9. Ἀκαρνάνων οἱ πλείους, c. 77. Ἀκαρνάνων πάντων, ex quo loco et hoc societate iunctas esse illas civitates apparet. Add. adn. III, 105, 1. et de concilio Boetorum posita verba οἱ πάντες Βοιωτοί II, 2. III, 65. sq.

Cap. 50. §. 1. Ἀργυρολόγων νεῶν. Cf. adn. III, 19, 1. — Ἠιόνι. Cf. adn. I, 107.

§. 2. Μεταγραψάμενοι, quum transscribendas (et hac re convertendas) curassent. — ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμάτων. „Brissonius lib. I. de regno Persar. p. 141. dicit Thucydidem referre has literas Assyrio sermone scriptas fuisse ... Non video, cur Ἀσσύρια γράμματα hic pro sermone Assyrio accipi debeant; nam hoc potius dixisset ἐκ τῆς Ἀσσυρίας γλώσσης, ut I, 138. Περσίδα γλῶσσαν, vel διαλέκτου, ut Plut. Apophth. p. 325. τὴν Περσίδα διάλεκτον. Nec scio ab aliis proditum Persas tum lingua Assyria

γνωσαν, ἐν αἷς πολλῶν ἄλλων γεγραμμένων κεφάλαιον ἦν πρὸς Λακεδαιμονίους οὐ γιγνώσκειν ὅ τι βούλονται· πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβεων οὐδένα ταὐτὰ λέγειν· εἰ οὖν βούλονται σαφὲς λέγειν, πέμψαι μετὰ τοῦ Πέρσου ἄνδρας ὡς αὐτόν.
τὸν δὲ Ἀρταφέρνην ὕστερον οἱ Ἀθηναῖοι 3
ἀποστέλλουσι τριήρει ἐς Ἔφεσον καὶ πρέσβεις ἅμα· οἳ πυθόμενοι αὐτόθι βασιλέα Ἀρταξέρξην τὸν Ξέρξου νεωστὶ τεθνηκότα (κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτελεύτησεν) ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν.

Χῖοι τὸ τεῖχος περιαιροῦσιν.

51. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Χῖοι τὸ τεῖ- 1
χος περιεῖλον τὸ καινόν, κελευσάντων Ἀθηναίων καὶ ὑποπτευσάντων ἐς αὐτούς τι νεωτεριεῖν, ποιη-

Cap. 50. §. 3. Ἀρταξέρξην. Ἀρτοξέρξην Bekk., qui in ed. stereot. vulgatam nominis formam ex solo m. profert, quanquam in mai. exempl. praeter C. ceteros omnes eam exhibere ipse affirmavit. Cf. ad. I, 101, 1. Quod restat, α tuentur etiam Persica nomina Artachschethr et Artaschir, unde Graecum Artaxerxes ortum esse docuit Grotef. in Heer. Id. I. 2. p. 351.

Cap. 51. §. 1. Αὐτούς. T. Gr. B. Mosqu. ἑαυτούς. Bekk. αὑτούς. Cf. adn.

usos fuisse. [Quod in aula atque edictis principum factum esse frustra ex his verbis collegit Blum. de Herodot. et Ctes.] Fortassis hoc significat Thuc., Persas non habuisse suas ac proprias literarum formas, sed ad scribendum adhibuisse literas Assyrias, quas pro antiquissimis habet Plinius VII. H. N. 56., et ab Assyriis ad ... alios orientis populos venisse viri docti existimant." DUK. Cuius explanationem probans Arn. Persas, populum semiferum, quum propriis literarum formis careret, Assyrias ascivisse, sicut Galli Graecis usi sint, explicat. Significari videatur scriptura cuneata, quam Herodot. IV, 87. Assyriam vocari Heeren. Id. I. 2. pag. 369. ed. 4. censet, si hanc non solum in monumentis, sed etiam in epistolis adhibitam esse constiterit. — πολλῶν ... πρέσβεων. Lacedaemonios decrevisse ad regem Persarum legatos mittere II, 7. legimus. Sed prima legatio intercepta est, vid. II, 67.; de aliis Thucyd. nihil narravit. — σαφές, i. e. σαφές τι, quod vulgo hic additum etiam alibi apud adiectiva omittitur. Vid. VI, 21, 1. Matth. Gr. §. 487. 7. Schneid. ad Xen. Cyr. IV, 4. 8. Ita aliud sentio Quintil. Inst. X, 1, 41., ubi vid. Herbst.

§. 3. Νεωστὶ τεθνηκότα ... ἐτελεύτησεν., Conspirat Diodor. XII. 61. Artaxerxem mortuum esse dicens Ol. LXXXVIII, 4. Stratocle archonte. Cf. Wessel. ad Diod. l. d. Clint. Fast. Hell. p. 326. ed. Krueg. Clariss. l. d. p. 41. Successit ei Xerxes II., qui, si fides Ctesiae Pers. 45. (cf. tamen Clint.), post quadraginta quinque dies necatus est; huic Sogdianus, qui non multo amplius sex menses regnavit; huic Darius II., quem l. VIII. aliquoties nominat Thuc.

Cap. 51. §. 1. Περιεῖλον. Cf. adn. I, 108, 3. — καὶ ὑποπτευσάντων. Καί ne suspectum habeas, cf. adn. I, 1. vv. καὶ ἐλπίσας. — ἐς αὐτούς utrum cum ὑποπτευσάντων verbo, an reposito αὐτούς cum νεωτεριεῖν iungenda sint, dubitari potest; nam et ὑποπτεύειν ἔς τινα ἄνθρωπον dicitur, qua formula saepe utitur Dio Cass. („vid. p. 22, 100. 269, 8. 274, 94. 309, 58. 322, 41. 429, 80. 690, 96." BLOOMF. ad VI, 92.), et νεωτερίζειν ἔς τινα, ut II, 3, 1.; illud tamen verisimilius videtur Kruegero in Comment. antiqu. stud. a 1842. p. 101. et propter collocationem verborum, et quod νεωτερίζειν ἔς τινα soleat valere vim alicui facere, manus alicui afferre. — ποιησάμενοι ... βεβαιότητα. Si in his ποιεῖσθαι πίστιν πρός τινα interpretamur pacisci cum aliquo, quam usitatam notionem huius formulae esse exemplis Xen. Hell. I, 3, 12: ὤμοσαν τόν τε κοινὸν ὅρκον καὶ ἰδίᾳ καὶ ἀλλήλοις πίστεις ἐποιήσαντο, Herodot. IX, 92: οἱ Σάμιοι πίστιν τε καὶ ὅρκια ἐποιεῦντο συμμαχίης πέρι πρὸς τοὺς Ἕλληνας, similibus docent Krueg. ad Dion. p. 331. et Schoem. Observ. in Thuc. p. 10. sq., in verbis ποιησάμενοι βεβαιότητα dilogia statuenda est. Haec enim ex particula μέντοι, quae vim adversandi toti huic enunciato tribuit, perspicuum est non posse sonare satisdare alicui, fidem dare, quam significationem apud Thucydidem iis subiectam esse sine dubio huc respiciens scribit Steph. in Thes. v. βεβαιότης, sed valere sibi comparare seu impetrare fidem, sich Sicherheit verschaffen. At recte Schoemannus l. c. docet nihil obstare, quo minus πίστιν ποιεῖσθαι quoque in eundem modum accipiatur, ut sit efficere, ut sibi fides detur, sich ein Versprechen verschaffen. Cf. ἄδειαν ποιεῖσθαι VI, 60. Ita verbis intellectis exspectes quidem παρ' Ἀθηναίων, sed πρός significatione latissima usurpari, ubi aliquid alteri cum altero intercedere dicatur, respondet Schoem. Cf. adn. II, 45, 1. — ἐκ τῶν δυνατῶν cum superioribus iungenda esse inde liquet, quod Chii stultissimi existimandi essent, si pacti essent, ne Athenienses, quoad eius fieri posset, de conditione sua quicquam novarent. Debebant enim praevidere fore, ut Athenienses, quotiescunque aliquid in pristino suo statu innovassent, hanc necessariam sibi visam esse mutationem dicerent. Ceterum Krueger, qui olim ἐκ τῶν δυνατῶν ad μηδὲν ... νεωτεριεῖν retulit, nunc se ob collocationem verborum in alteram interpretationem magis inclinare in Comment. antiqu. stud. l. d. professus est. Ipsum loquendi genus ἐκ τῶν δυνατῶν affuit iam II, 3. — σφᾶς ad Chios spectare et ex ipso hoc pronomine et ex superiore adnotatione intelligitur.

Cap. 52. §. 1. Τοῦ ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο. „Eclipsin hanc Martii Iuliani die XXIo hora post mediam noctem VIIa statuunt chronologi." DODW. Cf. Heiss. Eclips. bell. Pelop. Colon. 1834. p. 10. sq. — περὶ νου-

σάμενοι μέντοι πρὸς Ἀθηναίους πίστεις καὶ βεβαιότητα ἐκ τῶν δυνατῶν μηδὲν περὶ σφᾶς νεώ-
2 τερον βουλεύσειν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

οἱ Μυτιληναίων φυγάδες πρῶτον

1 **52.** Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς τοῦ τε ἡλίου ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νουμηνίαν, καὶ τοῦ

μὲν Ῥοίτειον, τοῦτο δὲ ἀποδόντες Ἄντανδρον αἱροῦσιν. ἡ διάνοια αὐτῶν.

αὐτοῦ μηνὸς ἱσταμένου ἔσεισε. καὶ οἱ Μυτιλη- 2
ναίων φυγάδες καὶ τῶν ἄλλων Λεσβίων ὁρμώμενοι οἱ πολλοὶ ἐκ τῆς ἠπείρου καὶ μισθωσάμενοι ἔκ τε Πελοποννήσου ἐπικουρικὸν καὶ αὐτόθεν ξυναγείραντες αἱροῦσι Ῥοίτειον· καὶ λαβόντες δισχιλίους στατῆρας Φωκαΐτας ἀπέδοσαν πάλιν, οὐδὲν ἀδικήσαντες. καὶ μετὰ τοῦτο ἐπὶ Ἄντανδρον 3
στρατεύσαντες προδοσίας γενομένης λαμβάνουσι τὴν πόλιν. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια τάς τε ἄλλας πόλεις τὰς Ἀκταίας καλουμένας, ἃς πρότερον Μυτιληναίων νεμομένων Ἀθηναῖοι εἶχον, ἐλευθεροῦν, καὶ πάντων μάλιστα τὴν Ἄντανδρον· καὶ κρατυνάμενοι αὐτὴν (ναῦς τε γὰρ εὐπορία ἦν ποιεῖσθαι αὐτόθεν, ξύλων ὑπαρχόντων, καὶ τῆς Ἴδης ἐπικειμένης, καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ) ῥᾳδίως

Cap. 52. §. 3. Παρασκευῇ. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It.

μηνίαν. Cf. II, 28. — ἱσταμένου, i. e. ἄρχοντος, sive intra primam huius mensis decadem. — ἔσεισε. Cf. Matth. Gr. §. 295. 1. Bernh. Synt p. 191.

§. 2. Ὁρμώμενοι. Cf. adn. I, 64, 2. — ἔκ τε Πελοποννήσου ἐπικουρικόν. Τέ rursus ita collocatum est, ut si alterum verbum ξυναγείραντες non esset secuturum. Cf. adn. I. 16. Ἐπικουρικόν substantive legitur etiam VIII, 25. De re cf. Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 310. — αὐτόθεν] ἀπὸ τῆς ἠπείρου. Schol. — Ῥοίτειον. Cf. VIII. 101. 3. — στατῆρας Φωκαΐτας. Erant aurei a Phocaeensibus cusi. „Vid. Boeckh. Staatsh. d. Ath. t. I. p. 24." GOELL. „Add. ibid. vol. II. p. 300. et Inscript. Graec. vol. I. p. 236." ARN. De statere cf. adn. III, 70, 4. — ἀπέδοσαν πάλιν. Τὸ Ῥοίτειον. Cf. Bloomf.

§. 3. Ἄντανδρον. Ad sinum Adramyttenum inter Gargara et Atramytteum seu Atramyttium. Cf. Strab. pag. 606. — τὰς Ἀκταίας καλουμένας. „Has Ἀκταίας vocatas dicit, haud dubie quod in propinqua Lesbo ora sitae erant. Strabo p. 605. ad sinum Adramyttenum dicit esse τὸν τῶν Μυτιληναίων αἰγιαλὸν κώμας τινὰς ἔχοντα τῶν κατὰ τὴν ἤπειρον τῶν Μυτιληναίων. Et p. 607. ἐν δὲ τῇ παραλίᾳ τῇ ἐφεξῆς αἱ τῶν Μυτιληναίων κῶμαι (s. κατοικίαι). Κορυφαντίς τε καὶ Ἡράκλεια κ. τ. λ." DUK. Cf. Plehn. Lesbiac. p. 45. — ἃς ... Ἀθηναῖοι εἶχον. Cf. III. 50. 2. — πάντων μάλιστα. De neutro genere cf. Matth. Ev. 12. 28: ποία ἐστὶ πρώτη πάντων ἐντολή; Dorv. ad Char. p. 571. (549.) Winer. Gr. Nov. Test. §. 27. 5. — καὶ κρατυνάμενοι cet. Ad totum id enunciatum, quod sequitur, ex superioribus ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια repete διενοοῦντο, ἐνόμιζον. Cf. adn. 3, 2. — ναῦς τε γάρ. Si postea germani sunt dativi καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ, ad quos cf. adn., τὲ γάρ particulae quemadmodum apud Homerum γάρ τε ac Lat. namque et etenim dictae esse putandae sunt. Cf.

ἀπ' αὐτῆς ὁρμώμενοι τήν τε Λέσβον ἐγγὺς οὖσαν κακώσειν καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ Αἰολικὰ πολίσματα
4 χειρώσασθαι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα παρασκευάζεσθαι ἔμελλον.

Ἀθηναῖοι στρατεύουσι ἐπὶ Κύθηρα. περιήγησις ταύτης τῆς νήσου.

1 53. Ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει ἑξήκοντα ναυσὶ καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις ἱππεῦσί τε ὀλίγοις καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς ἀγαγόντες ἐστράτευσαν ἐπὶ Κύθηρα· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νικηράτου καὶ Νικόστρατος ὁ
2 Διοτρέφους καὶ Αὐτοκλῆς ὁ Τολμαίου. τὰ δὲ Κύ-

Vat. F. C. Reg. Bas. Gr. al. σκευῇ, quod de apparatu bellico dici non videtur. De usu eius Thucydideo cf. adn. I, 8, 1.

Κακώσειν. Cf. adn.

Cap. 53. §. 1. Διοτρέφους Bekk. In membranis Διοτρεφοῦς. Cf. ad. III, 75.

VI, 17. VII, 81. Klotz. ad Dev. p. 750. — καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ. Vulgo interpositionis signum alterum post ἐπικειμένης participium ponitur; sed verba καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ cum iis, quae sequuntur, coniuncta intelligi nequeunt, etsi Hofmanus vult esse ἐν τῇ ἄλλῃ παρ. anacoluthiam vel duas constructiones mixtas hic quaerens. Ad superiora autem si referuntur, nos καὶ τὴν ἄλλην παρασκευήν coniecimus scribendum, Haack. et Goell. καὶ τῆς ἄλλης παρασκευῆς, quanquam ille addit fortasse etiam dativum ex εὐπορίας nomine pendentem defendi posse, de quo nos dubitamus, quum παρασκευή ea res sit, cuius comparandae facultas fuerit. Cf. III, 82, 2. Dativos ita tuetur Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 9. sq., ut eos superioribus genitivis absolutis respondere et alteram causam iis contineri, cur naves facile potuerint Antandri comparari, dicat. Omnia igitur verba interiecta sic in Latinum convertit: navium etenim facultas erat aedificandarum, quum ligna suppeterent et Ida haud procul abesset, ac propter reliquum apparatum. Sed Thucydidem, si hanc vellet esse sententiam, quum τέ particula delectetur, ξύλων τε ὑπαρχόντων vel potius ξύλων τε τῆς Ἴδης ἐπικειμένης ὑπαρχόντων scripturum fuisse verisimile est. Cf. similiter variatae orationis exempla IV, 69, 3. VII, 80, 1. al. — κακώσειν. Cl. κακῶσαι. Sed etiamsi ex superioribus διενοοῦντο, non ἐνόμιζον, repetiveris, futuri infinitivum ferri posse ex adn. ad c. 121. apparet. Neque obstare ei proximum χειρώσασθαι, pro quo vulgo invitis membranis χειρώσεσθαι, ex adn. III, 46, 2. et IV, 28, 4. intelligitur. — τὰ ... Αἰολικὰ πολίσματα. „De Aeolicis oppidis continentis ... est etiam apud Melam I, 18: Gargara et Asson, Aeoliorum colonias. Et apud Strab. p. 610." DUK. Cf. Herodot. I, 149. 151.

Cap. 53. §. 1. Ἀθηναῖοι δέ cet. Cf. Diod. XII, 65. — δισχιλίοις ὁπλίταις, i. e. ἑαυτῶν δισχιλίοις (cf. adn. 13, 4.), quum statim ab iis socii distinguantur. — Μιλησίους. De horum numero cf. adn. c. 54.

θηρα νῆσός ἐστιν, ἐπίκειται δὲ τῇ Λακωνικῇ κατὰ Μαλέαν· Λακεδαιμόνιοι δ' εἰσὶ τῶν περιοίκων, καὶ Κυθηροδίκης ἀρχὴ ἐκ τῆς Σπάρτης διέβαινεν αὐτόσε κατὰ ἔτος, ὁπλιτῶν τε φρουρὰν διέπεμπον ἀεὶ καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο. ἦν γὰρ 3
αὐτοῖς τῶν τε ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Λιβύης ὁλκάδων προσβολή, καὶ λῃσταὶ ἅμα τὴν Λακωνικὴν ἧσσον ἐλύπουν ἐκ θαλάσσης, ᾗπερ μόνον οἷόν τ' ἦν κακουργεῖσθαι· πᾶσα γὰρ ἀνέχει πρὸς τὸ Σικελικὸν καὶ Κρητικὸν πέλαγος. **54.** κατασχόντες οὖν οἱ 1
Ἀθηναῖοι τῷ στρατῷ δέκα μὲν ναυσὶ καὶ δισχιλίοις Μιλησίων ὁπλίταις τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλιν Σκάνδειαν καλουμένην αἱροῦσι· τῷ δὲ ἄλλῳ

κατασχόντες οὖν οἱ Ἀθηναῖοι αὐτὴν αἱροῦσι, καὶ ξύμβασιν μετρίαν πρὸς

§. 2. Ἐπίκειται δέ. Cf. adn. III, 88, 2. — Λακεδαιμόνιοι ... περιοίκων, sunt autem Cytherii Lacedaemonii ex numero perioecorum. *Λακεδαιμόνιοι* igitur praedicatum est. De perioecis cf. adn. I, 101, 2. — Κυθηροδίκης ἀρχή, magistratus, qui Cytheriorum iudex vocabatur. Cf. Bloomf., qui singularem *ἀρχή* ad unum magistratum significandum hic ita adhibitum esse, ut plurali non raro viri publicis muneribus fungentes designentur, docet.

§. 3. Τῶν ἀπ' Αἰγύπτου ... ὁλκάδων. Hae iterum VIII, 35. commemorantur, et frumentum potissimum videntur advexisse. Cf. III, 86. — προσβολή] προσόρμισις καὶ καταγωγή. Schol. Cf. adn. 1, 2. — λῃσταὶ ... κακουργεῖσθαι. Cf. Demarati verba apud Herodot. VII, 235. — πᾶσα ... ἀνέχει. *Πᾶσα* referturne ad *Λακωνικήν* an ad *νῆσον*? Hoc praestiterit. Cythera, inquit Thuc., a Lacedaemoniis praesidio occupata tenebantur, quod ita Laconica minus a mari infestari poterat, quum haec insula in duo maria prominens eam defenderet. De *ἀνέχει* verbo cf. adn. I, 46, 4. — Σικελικὸν πέλ. Cf. adn. 24, 5. — Κρητικὸν πέλ. De hoc cf. Strab. p. 124. 323. infra V, 110.

Cap. **54.** §. 1. Δισχιλίοις Μιλησίων ὁπλίταις. Tot unorum Milesiorum statui ex his ipsis, totidem Atheniensium ex 53, 1. (ubi cf. adn.) verbis cum his comparatis, si numeri utriusque loci incorrupti sunt, apparet. Vitium tamen hic latere in *δισχιλίοις* et propter numerum gravis armaturae militum maiorem, quam qui ab urbe Atheniensium imperio subiecta suppeditatus videatur, et propter navium iis adiunctarum paucitatem, in quibus usitato modo completis duo millia remigum, nautarum, classiariorum, non solorum classiariorum, infuisse consentaneum est, denique propter res ab reliquo exercitu gestas, unde hunc maiorem fuisse colligas, probabile videtur. Atque eo minus de ea re dubitabis, si Milesios ad suum agrum ab Atheniensibus et Argivis defendendum non pluribus quam octingentis gravis armaturae militibus urbe egressos esse VIII, 25. legeris. — τὴν ἐπὶ ... Σκάνδειαν καλουμένην. In Cytheris insula tria tunc fuisse oppida, quanquam duo tantum memorat Paus. III, 21, 1., e Thucydidis narratione manifestum est.

στρατεύματι ἀποβάντες τῆς νήσου ἐς τὰ πρὸς Μαλέαν τετραμμένα ἐχώρουν ἐπὶ τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλιν τῶν Κυθηρίων, καὶ εὗρον εὐθὺς
2 αὐτοὺς ἐστρατοπεδευμένους ἅπαντας. καὶ μάχης γενομένης ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέστησαν οἱ Κυθήριοι, ἔπειτα τραπόμενοι κατέφυγον ἐς τὴν ἄνω πόλιν, καὶ ὕστερον ξυνέβησαν πρὸς Νικίαν καὶ τοὺς ξυνάρχοντας Ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι περὶ
3 σφῶν αὐτῶν πλὴν θανάτου. ἦσαν δέ τινες καὶ γενόμενοι τῷ Νικίᾳ λόγοι πρότερον πρός τινας τῶν Κυθηρίων· διὸ καὶ θᾶσσον καὶ ἐπιτηδειότερον τό τε παραυτίκα καὶ τὸ ἔπειτα τὰ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς· ἀνέστησαν γὰρ ἂν οἱ

τοὺς Κυθηρίους ποιησάμενοι ἐς Ἀσίνην καὶ Ἕλος ἀποπλέουσι.

Cap. **54.** §. 3. Τὰ τῆς ὁμολογίας. „A plerisque mss. abest articulus *τά*, vitio, opinor, scribarum [ut VII, 38.], quibus errandi causam praebuit ultima vocis praecedentis syllaba.“ DUK. Cf. ed. mai.

Ἀνέστησαν γὰρ ἄν. Vulgo *ἄν* deest. „Si hanc [vulgatam] lectionem retineamus, dicendum est Athenienses expulisse suis sedibus

Nam Athenienses Milesiorum gravis armaturae militibus *τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλιν Σκάνδειαν καλουμένην* cepisse, cum reliquo autem exercitu exscensione in parte insulae Maleam spectante facta *ἐπὶ τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλιν τῶν Κυθηρίων* profecti, et Cytherios §. 2. *ἐς τὴν ἄνω πόλιν*, in urbem superiorem, i. e. mediterraneam sive aliquanto spatio ab illa, quae ad mare erat, distantem, compulisse perhibentur. Itaque Scandea, quanquam ipsa ad mare sita, ab urbe maritima Cytheriorum distinguitur, quae quum Maleam versus sita fuerit, Scandea in alio insulae latere quaerenda est. Iam eadem §. 4. appellatur *τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι πόλισμα*. Portus autem unus insulae est in ea parte, quae in orientem vergit, hodie Avlémona secundum Leak. Graec. sept. III. p. 73. sqq. Ad eum igitur Scandea sita erat, quae ideo *ἐπίνειον* Cytheriorum a Paus. et Steph. Byz. vocatur. Urbs mediterranea eodem Pausania teste circiter decem stadia a Scandea remota erat. Eum cum Thucydide in iis, quae de numero oppidorum dicit, ita conciliare studet Bloomf., ut eius aetate maritimam Cytheriorum urbem desertam fuisse existimet. Certe iam Xenoph. Hist. Gr. IV, 8, 8. *τὴν πόλιν τῶν Κυθηρίων* nominans non distinguit *τὴν ἄνω* et *τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ*. Et Scylax §. 47. *Κύθηρα*, inquit, *νῆσος καὶ πόλις καὶ λιμήν*. Et Plinius H. N. IV, 12, 56. Cythera cum oppido commemorat. Add. Strab. pag. 363. Negligentius autem Diodorus XII, 65. iam in Niciae expeditione unius in insula urbis, quam Athenienses facta compositione ceperint, mentionem iniicit.

§. 2. Τὴν ἄνω πόλιν. Cf. adn. §. 1. et I, 93, 7. — ἐπιτρέψαι. Cf. adn. I, 28, 2. Similiter Liv. XXXVI, 35. Senatui de vobis permittatis.

§. 3. Τὸ ἔπειτα. Cf. 57, 4. et ibi adn. — τὰ τῆς ὁμολογίας. Cf. adnot. II, 60, 1. — ἀνέστησαν γὰρ ἂν ... Κυθηρίους, expulissent

Ἀθηναῖοι Κυθηρίους, Λακεδαιμονίους τε ὄντας,
καὶ ἐπὶ τῇ Λακωνικῇ τῆς νήσου οὕτως ἐπικειμέ-
νης. μετὰ δὲ τὴν ξύμβασιν οἱ Ἀθηναῖοι τήν τε 4
Σκάνδειαν τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι πόλισμα παραλα-
βόντες καὶ τῶν Κυθήρων φυλακὴν ποιησάμενοι
ἔπλευσαν ἔς τε Ἀσίνην καὶ Ἕλος καὶ τὰ πλεῖστα
τῶν περὶ θάλασσαν, καὶ ἀποβάσεις ποιούμενοι
καὶ ἐναυλιζόμενοι τῶν χωρίων οὗ καιρὸς εἴη
ἐδῄουν τὴν γῆν ἡμέρας μάλιστα ἑπτά.

Cytherios; quod parum convenit cum aequitate conditionum, de qua paulo ante ἐπιτηδειότερον etc. Deinde Athenienses non moverunt omnes Cytherios, ut videbimus infra c. 57. [§. 4.] Itaque, ne sibi male constare videatur Thucydides, puto aliquid supplendum esse.“ FR. PORT. apud Huds. Ἄν igitur, quod Heilmannus subaudiri voluit, nos inserendum docuimus, post Haackium recepit Bekker. Cf. ed. mai. et adn.

enim Athenienses Cytherios. Suppl.: εἰ μὴ ἦσαν γενόμενοι τῷ Νικίᾳ πρότερον λόγοι πρός τινας αὐτῶν, δι' οὓς ἐπιτηδειότερον τὰ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη. De quo usu particularum γὰρ ἄν cf. adn. I, 11, 1. 68, 4. 102, 2. Ἀναστῆσαι eadem fere vi atque μεταστῆσαι (57, 4.) vel μετοικίσαι positum legimus II, 27. 99. al. — ἐπὶ τῇ Λακωνικῇ ... ἐπικειμένης. Alibi nusquam apud dativum ad ἐπικεῖσθαι additum Thucydides praepositionem iterat; sed fecit Herodotus de ipsis Cytheris loquens VII, 235. Οὕτως valet adeo, i. e. tam prope.

§. 4. Ἐπὶ τῷ λιμένι. Ex articulo unum a Thucydide statui portum Cytherorum liquet. Cf. adn. §. 1. et ibi Scyl. verb. Neque vero contrarium a Strabone doceri inde, quod εὐλίμενον hanc insulam l. d. vocat, recte a quodam geographo colligi arbitramur. — παραλαβόντες, quum accepissent (a Milesiis, a quibus, antequam Cytheriorum urbs ab Atheniensibus expugnata esset, capta erat), vel quum in societatem (qua cum ipsis contribuerentur) recepissent, qua altera ratione interpretatur Arn. ad VII, 57. comparans c. 69. — Ἀσίνην. Per situm locorum debet esse Laconica, quam inter Taenarum et Gythium collocat Strabo p. 363. Eam quidem unquam fuisse negat Leak. verba Strabonis corrupta esse affirmans Pelop. I. p. 279. Sed refellitur et testimonio Stephani Byz., qui Laconicam a Messenia, de qua vid. adn. 13, 1., discernit, et narratione Polybii V, 19., qui a Philippo Amyclis profecto, quum Asinen exercitum duxisset, totam regionem ad mare Creticum spectantem usque ad Taenarum devastatam esse dicens de Laconica loquitur. — Ἕλος. De huius situ cf. Strab. l. d. Paus. III, 22, 3. — περί suspectum Dukero ad II, 99. pro usitatiore παρά. — τῶν χωρίων. Genitivus cum οὗ adverbio cohaeret. — οὗ καιρὸς εἴη, ubicunque commodum (seu opportunum) erat. Καιρός hic de loci opportunitate dictum est. Cf. 90, 2. — τὴν γῆν. Velut τὴν Ἑλίαν, ἥτις ἐστίν, ὡς μέρος θεωρουμένη, πλείστη καὶ καλλίστη χώρα τῆς Λακωνικῆς. Polyb. l. c.

Λακεδαιμονίων παρασκευαὶ καὶ ἔκπληξις.

1 **55.** *Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἰδόντες μὲν τοὺς*
Ἀθηναίους τὰ Κύθηρα ἔχοντας, προσδεχόμενοι
δὲ καὶ ἐς τὴν γῆν σφῶν ἀποβάσεις τοιαύτας ποιή-
σεσθαι, ἁθρόᾳ μὲν οὐδαμοῦ τῇ δυνάμει ἀντετά-
ξαντο, κατὰ δὲ τὴν χώραν φρουρὰς διέπεμψαν,
ὁπλιτῶν πλῆθος, ὡς ἑκασταχόσε ἔδει· καὶ τὰ
ἄλλα ἐν φυλακῇ πολλῇ ἦσαν φοβούμενοι, μὴ
σφίσι νεώτερόν τι γένηται τῶν περὶ τὴν κατά-
στασιν, γεγενημένου μὲν τοῦ ἐπὶ τῇ νήσῳ πάθους
ἀνελπίστου καὶ μεγάλου, Πύλου δὲ ἐχομένης καὶ
Κυθήρων, καὶ πανταχόθεν σφᾶς περιεστῶτος πο-
2 *λέμου ταχέος καὶ ἀπροφυλάκτου. ὥστε παρὰ τὸ*
εἰωθὸς ἱππέας τετρακοσίους κατεστήσαντο καὶ το-
ξότας· ἔς τε τὰ πολεμικά, εἴπερ ποτέ, μάλιστα
δὴ ὀκνηρότεροι ἐγένοντο, ξυνεστῶτες παρὰ τὴν
ὑπάρχουσαν σφῶν ἰδέαν τῆς παρασκευῆς ναυτικῷ
ἀγῶνι, καὶ τούτῳ πρὸς Ἀθηναίους, οἷς τὸ μὴ
ἐπιχειρούμενον ἀεὶ ἐλλιπὲς ἦν τῆς δοκήσεώς τι
3 *πράξειν. καὶ ἅμα τὰ τῆς τύχης πολλὰ καὶ ἐν*
ὀλίγῳ ξυμβάντα παρὰ λόγον αὐτοῖς ἔκπληξιν με-
γίστην παρεῖχε, καὶ ἐδεδίεσαν, μήποτε αὖθις ξυμ-

Cap. 55. §. 1. Προσδεχόμενοι. Ante expeditionem 54, 4. narratam. Cf. Haack. — νεώτερόν τι γένηται. „Sine dubio Helotes metuebant. Cf. cap. 41.“ HAACK. Ad homines de plebe, qui populare imperium constituere voluerint, simul respici putat Lachm. Hist. Gr. p. 29. — περιεστῶτος. Cf. adnot. III, 54, 5. — ἀπροφυλάκτου. A quo cavere non poterant, nulla cautione avertendum (cf. Bloomf.), breviter improvisum.

§. 2. Παρὰ τὸ εἰωθός. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. p. 400. Herm. ibid. §. 29. — εἴπερ ... ὀκνηρότεροι. Singulare dicendi genus ex commistione duorum, ut videtur, ortum, nisi ὀκνηρότατοι (cl. Matth. Gr. §. 461. f.) legendum est. De εἴπερ cf. Matth. Gr. §. 617. e., de re I, 118. — τὴν ὑπάρχουσαν σφῶν ἰδέαν. De collocatione verborum cf. adn. I, 144, 1. — οἷς τὸ μὴ ... πράξειν] οἷστισιν Ἀθηναίοις τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν ἀεί τι πράττειν καινὸν ὑστέρησις ἐδόκει τῶν προσδοκηθέντων. Schol. „Denen jede Unterlassung einer Unternehmung ein Zurückbleiben schien hinter ihrer Erwartung dessen, was sie [propr. dafs sie etwas] ausführen konnten.“ GOELL. De hoc ingenio Atheniensium vid. I, 70, 7. Cum oratione Arn. recte confert c. 63: τὸ ἐλλιπὲς τῆς γνώμης ὧν ἕκαστός τι[ς] ᾠήθημεν πράξειν.

§. 3. Τὰ τῆς τύχης. Cf. adn. II, 60, 1. — ἐδεδίεσαν. Immo ἐδέδισαν. Vid. Lob. ad

φορά τις αὐτοῖς περιτύχῃ, οἷα καὶ ἐν τῇ νήσῳ.
ἀτολμότεροι δὲ δι' αὐτὸ ἐς τὰς μάχας ἦσαν, καὶ 4
πᾶν ὅ τι κινήσειαν ᾤοντο ἁμαρτήσεσθαι διὰ τὸ τὴν γνώμην ἀνεχέγγυον γεγενῆσθαι ἐκ τῆς πρὶν ἀηθείας τοῦ κακοπραγεῖν.

μετὰ μικρὰν μάχην γεγενημένην περὶ Κοτύρταν Ἀθηναῖοι ἐπὶ Θυρέαν καὶ τοὺς ἐνταῦθα Αἰγινήτας στρατεύουσι,

56. Τοῖς δὲ Ἀθηναίοις τότε τὴν παραθαλάσ- 1
σιον δῃοῦσι τὰ μὲν πολλὰ ἡσύχασαν, ὡς καθ' ἑκάστην φρουρὰν γίγνοιτό τις ἀπόβασις, πλήθει τε ἐλάσσους ἕκαστοι ἡγούμενοι εἶναι καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ· μία δὲ φρουρά, ἥπερ καὶ ἠμύνατο περὶ Κοτύρταν καὶ Ἀφροδισίαν, τὸν μὲν ὄχλον τῶν ψιλῶν ἐσκεδασμένον ἐφόβησεν ἐπιδρομῇ, τῶν δὲ ὁπλιτῶν δεξαμένων ὑπεχώρησε πάλιν, καὶ ἄνδρες τέ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι, καὶ ὅπλα ἐλήφθη, τροπαῖόν τε στήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέ-
πλευσαν ἐς Κύθηρα. ἐκ δὲ αὐτῶν περιέπλευσαν 2
ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηράν, καὶ δῃώσαντες μέρος τι τῆς γῆς ἀφικνοῦνται ἐπὶ Θυρέαν, ἥ ἐστι μὲν τῆς Κυνουρίας γῆς καλουμένης, μεθορία δὲ τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς· νεμόμενοι δὲ αὐτὴν ἔδοσαν Λακεδαιμόνιοι Αἰγινήταις ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν διά τε τὰς ὑπὸ τὸν σεισμὸν σφίσι γενομένας καὶ τῶν Εἱλώτων τὴν ἐπανάστασιν εὐεργεσίας, καὶ ὅτι Ἀθηναίων ὑπακούοντες ὅμως πρὸς τὴν
1 ἐκείνων γνώμην ἀεὶ ἔστασαν. 57. προσπλεόντων
οὖν ἔτι τῶν Ἀθηναίων οἱ Αἰγινῆται τὸ μὲν ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ, ὃ ἔτυχον οἰκοδομοῦντες, τεῖχος ἐκλείπουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄνω πόλιν, ἐν ᾗ ᾤκουν,

καὶ τὴν Θυρέαν ἐκπορθοῦσι, καὶ τοὺς ἁλόντας Αἰγινήτας

Phryn. p. 181. Redit tamen vulgatum in omnibus libris mss. V, 14. et in nonnullis IV, 117., atque exstat etiam Xen. Anab. V, 7, 36. et Hell. IV, 4, 16. in membranis, praeterquam in Vat. Anab. Sed cf. etiam Dind. in Steph. Thes. II. p. 936. sq. — *τῇ νήσῳ.* Cf. adn. 24, 3.

§. 4. *Πᾶν ὅ τι κινήσειαν*, quicquid aggressi essent. Casus vocabuli *πᾶν* ad relativum accommodatus est. Cf. Rost. Gr. §. 99. adn. 7. — *διὰ τὸ ... γενέσθαι*, propter animi diffidentiam in ipsis exortam. Cf. Passov. Lex. ed. rec. v. *ἀνεχέγγυος*. — *ἐκ τῆς ... κακοπραγεῖν.* Cf. 41, 3.

Cap. **56**. §. 1. *Τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ... δῃοῦσι.* Dativi non sunt absoluti (cf. Rost. Gr. §. 131. 3.), sed aut, si cum *ἡσύχασαν* cohaerent, dativi commodi ii, de quibus explicatur in Rost. Gr. §. 105. 2. 2.), aut „ordo est *ὡς δὲ κ. ἑκ. φρ. ἀπ. γίγνοιτο τοῖς Ἀθ. δῃοῦσι τ. τ. παρ., τὰ μὲν πολλὰ ἡσ.*“ GOTTL. Sed ita si verba iungi vellet, Thucydidem *τὰ μὲν πολλὰ ἡσύχασαν* post *ἀπόβασις* nomen collocaturum fuisse verisimile est. Rem confirmat Diod. XII, 65. *Ἡ παραθαλάσσιος* substantive legitur iam II, 26. — *τὰ πολλά*, maximam partem, plerumque. — *ἐν τῷ τοιούτῳ*, „in hoc rerum statu, quum ita, ut supra [c. 55.] demonstratum est, animo affecti essent.“ PORT. et HAACK. Cf. adn. II, 36, 1. — *Κοτύρταν.* Apud Steph. Byz., ut vulgo hic, mendose *Κορτύταν* scribi ex literarum serie apparere adnotat Wass. „Lege ergo *Κοτύρταν*“, inquit. „Atque ita etiam Stephani codex Perusinus ... De hoc oppido nihil omnino veteres.“ — *Ἀφροδισίαν.* „*Ἀφροδιτία* apud Steph. *περὶ πόλεων* Thucydidem citantem.“ HUDS. Apud eundem Steph. paulo ante *Ἀφροδισιάς*, ut Paus. III, 22, 9., ubi incolae inde Boeas deducti esse perhibentur. A quibus Boeis haec loca ad occidentem spectasse putat Leak. Pelop. I. p. 511. — *τινὲς ... ὀλίγοι.* Cf. adn. 46, 5.

Cap. **56**. §. 2. *Λιμηράν.* Pal. et Mosqu. *Λιμήραν*, sicut VI, 105. VII, 26. sex septemve libri boni.

Θυρέαν. In plerisque librorum optimorum *Θυραίαν.* Cf. sd. II, 27, 2.

Κυνουρίας. Ven. It. Vat. H. et tacitus apud Bekkerum Aug. *Κυνοσουρίας*, quod recepit Bekk. Idem repetitur in Ven. It. Vat. V, 14. et in Ven. It. Vat. H. V, 41. „*Κυνοσουρίας* etiam olim legebatur in Strabone [p. 376.], ubi id emendarunt Xylander et Hartungus ... Idem e Luciani Icaromenippo p. 200. [c. 18.] sustulit Palmer. Exercit. p. 549.“ DUK. *Κυνουρίαν* tuentur Herodotus, apud quem incolae VIII, 73. *Κυνούριοι*, Pausanias, apud quem incolae *Κυνουρεῖς*, ager *Κυνουρική* III, 2, 2. sq. et alibi, Steph. Byz., ubi *Κύνουρα, πόλις Ἄργους, ἀπὸ Κυνούρου παιδὸς Περσέως ... Κυνουρεὺς τὸ ἐθνικὸν ... καὶ Κυνούριος καὶ Κυνουρία.* Add Plut. Cleom. Apud Callimachum tamen *Κυνοσουρίδος* metro defendi docet Dind. in Steph. Thes. v. *Κίνουρα.*

§. 2. *Τὴν Λιμηράν*] *οὐκ ἀπὸ λιμοῦ ὠνόμασται, ἀλλὰ διὰ τὸ πολλοὺς ἔχειν λιμένας, ἀντὶ τοῦ λιμενηράν.* Schol. Quocum consentit Apollodorus apud Strab. p. 368. At *κατάξηρον, ἐνδεῆ*, explicat Schol. ad VII, 26. nomen repetens a *λιμός* voc. Et similiter Suidae valet *πενιχρά, λιμώττουσα.* Cf. etiam Etym. M. in h. v. Plura de hac urbe leguntur VI, 105. VII, 26. Strab. l. d. Paus. III, 22, 4. Hodie est *Παλαιὰ Μονεμβασία.* — *Θυρέαν.* Cf. II, 27, 2. — *Κυνουρίας γῆς.* Cf. sd. — *μεθορία ... Λακωνικῆς.* Cf. V, 41, 2. Leak. Pelop. II. p. 493. Ross. Pelop. pag. 158. sqq. — *νεμόμενοι.* Cf. adn. I, 2, 2. II, 15, 2. — *ἔδοσαν ... ἐνοικεῖν.* Cf. II, 27, 2. et ibi adn. — *ὑπὸ τὸν σεισμόν.* Cf. I, 101, 2. — *καὶ ὅτι ... ἔστασαν.* Portus: tum etiam quod, licet Atheniensium imperio subiecti, tamen secum perpetuo sensissent. De dicendi genere *στῆναι πρός τινα* cf. adn. 11, 3. et Musgr. atque al. interpr. Soph. Ant. v. 299., de *ἐκείνων* pronomine adn. I, 132, 5. et II, 11, 6., de re I, 67. et adn. 57, 4.

Cap. **57**. §. 1. *Τεῖχος*, castrum. Cf. Bloomf. — *τὴν ἄνω πόλιν.* Cf. adn. I, 93, 7.

ἐς Ἀθήνας πέμπουσιν, ἔνθα ἀποκτείνονται, Τάνταλος δὲ καὶ τῶν Κυθηρίων ἔνιοι ἧσσον ἰσχυρῶς κολάζονται.

ἀπεχώρησαν, ἀπέχουσαν σταδίους μάλιστα δέκα
τῆς θαλάσσης. καὶ αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων 2
φρουρὰ μία τῶν περὶ τὴν χώραν, ἥπερ καὶ ξυνε-
τείχιζε, ξυνεσελθεῖν μὲν ἐς τὸ τεῖχος οὐκ ἠθέλη-
σαν, δεομένων τῶν Αἰγινητῶν, ἀλλ᾽ αὐτοῖς κίν-
δυνος ἐφαίνετο ἐς τὸ τεῖχος κατακλῄεσθαι· ἀνα-
χωρήσαντες δὲ ἐπὶ τὰ μετέωρα, ὡς οὐκ ἐνόμιζον
ἀξιόμαχοι εἶναι, ἡσύχαζον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Ἀθη- 3
ναῖοι κατασχόντες καὶ χωρήσαντες εὐθὺς πάσῃ
τῇ στρατιᾷ αἱροῦσι τὴν Θυρέαν· καὶ τήν τε πόλιν
κατέκαυσαν καὶ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν· τούς τε
Αἰγινήτας, ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρησαν, ἄγον-
τες ἀφίκοντο ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν ἄρχοντα,
ὃς παρ᾽ αὐτοῖς ἦν τῶν Λακεδαιμονίων, Τάνταλον
τὸν Πατροκλέους· ἐζωγρήθη γὰρ τετρωμένος.
ἦγον δέ τινας καὶ ἐκ τῶν Κυθήρων ἄνδρας ὀλί- 4
γους, οὓς ἐδόκει ἀσφαλείας ἕνεκα μεταστῆσαι. καὶ
τούτους μὲν οἱ Ἀθηναῖοι ἐβουλεύσαντο καταθέ-
σθαι ἐς τὰς νήσους, καὶ τοὺς ἄλλους Κυθηρίους
οἰκοῦντας τὴν ἑαυτῶν φόρον τέσσαρα τάλαντα
φέρειν, Αἰγινήτας δὲ ἀποκτεῖναι πάντας, ὅσοι ἑά-

— σταδίους ... δέκα. Leakius Pelop. II. pag. 492. triplum esse spatium affirmans haud dubie ipse in situ Thyreae constituendo erravit, quanquam cum eo consentit Ross. Pelop. pag. 168. sq. Sed cf. Puill. Bobl. de Pariet. Pelop. p. 68. sq.

§. 2. Τῶν περὶ τὴν χώραν. Cf. 55, 1. — τὸ τεῖχος. Ὃ ἔτυχον οἰκοδομοῦντες §. 1. Cf. Bloomf. et ed. mai. — ἠθέλησαν. Cf. Rost. Gr. §. 100. 4. b. — ἐς. Cf. adn. 47, 3.

§. 3. Ἐν τούτῳ δέ. Proxima pluribus exposita cupit Dion. Hal. p. 842. At cf. ibi Krueg. p. 95. — αἱροῦσι ... Θυρέαν. Cf. Diod. XII, 65. — τὸν ἄρχοντα. Φρούραρχον vocat Diod. Cf. Arn. ad IV, 69, 3. Is igitur ἄρχων relicta cohorte sua praesidiaria urbem superiorem videtur intrasse, ut Aeginetis praeesset. — τῶν Λακεδαιμονίων. Genitivum interpunctione nostra cum enunciato relativo coniunximus (cf. adn. II, 45, 1. 48, 3.), quum id suaderet collocatio verborum.

§. 4. Καταθέσθαι ἐς τὰς νήσους. Quod facere Athenienses solebant. Cf. Haack. et adn. III, 72, 1. — φόρον τέσσαρα τάλαντα. Cf. Matth. Gr. §. 428. 5. Hoc tributum modicum fuisse docet Arn. ad 54, 2., ubi τὸ ἔπειτα quoque τὰ τῆς ὁμολογίας πραχθῆναι αὐτοῖς (τοῖς Κυθηρίοις) ἐπιτηδειότερον legimus. — ἀποκτεῖναι πάντας. Similis crudelitatis exempla vide II, 67. III, 68. V, 32. 116. De errore Diodori aut eius libra-

λωσαν, διὰ τὴν προτέραν ἀεί ποτε ἔχθραν, Τάν-
ταλον δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ νήσῳ
Λακεδαιμονίους καταδῆσαι.

Καμαριναίων καὶ Γελῴων ἐκεχειρίαν ποιησαμένων οἱ Σικελιῶται ἐς Γέλαν ξυνέρχονται.

58. Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους ἐν Σικελίᾳ Καμα-
ριναίοις καὶ Γελῴοις ἐκεχειρία γίγνεται πρῶτον
πρὸς ἀλλήλους· εἶτα καὶ οἱ ἄλλοι Σικελιῶται
ξυνελθόντες ἐς Γέλαν, ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων
πρέσβεις, ἐς λόγους κατέστησαν ἀλλήλοις, εἴ πως
ξυναλλαγεῖεν. καὶ ἄλλαι τε πολλαὶ γνῶμαι ἐλέ-
γοντο ἐπ᾽ ἀμφότερα, διαφερομένων καὶ ἀξιούν-
των, ὡς ἕκαστοί τι ἐλασσοῦσθαι ἐνόμιζον, καὶ
Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος, Συρακόσιος, ὅσπερ καὶ
ἔπεισε μάλιστα αὐτούς, ἐς τὸ κοινὸν τοιούτους
δὴ λόγους εἶπεν.

λόγος Ἑρμοκράτους, ὃς

1 59. „Οὔτε πόλεως ὢν ἐλαχίστης, ὦ Σικελιῶ-

riorum cf. ed. mai. — προτέραν ... ἔχθραν. Cf. I, 14. 105. sqq. 67. II, 27. — τοὺς ἐν τῇ νήσῳ] τῇ Σφακτηρίᾳ. Schol. Cf. adn. 24, 3. Quare τοὺς ἐκ τῆς νήσου acute coniecit Lindav. Spicil. pag. 7. Ad vulgatam tamen aut ἁλόντας e superiore ἑάλωσαν aut δεθέντας e proximo καταδῆσαι subaudiendum esse adnotat Arn. Qui idem etiam in verbis παρὰ τοὺς ἄλλους καταδῆσαι, quae pro plenioribus παρὰ τοὺς ἄλλους ἀπαγαγόντας καταδῆσαι dicta sint, densatam orationem attendi vult. Cf. V, 67, 2.

Cap. 58. Rem, quae hic narratur, et orationem ab Hermocrate habitam perscripserat etiam Timaeus, qui vituperatur a Polyb. XII, 25. — Καμαριναίοις. Cf. III, 86, 2. — Σικελιῶται. Cf. adnot. III, 115, 1. Steph. Byz. Cluv. Sic. ant. pag. 39. et hic Duk. — κατέστησαν, i. e. ἦλθον. — ἐπ᾽ ἀμφότερα. Cf. adn. I, 83, 3. — διαφερομένων. Suppl. αὐτῶν. — ἀξιούντων, ὡς ἕκαστοι cet., quum postulata ederent, ut (i. e. prout) quique cet. — Ἑρμοκράτης. De rebus huius insignis viri vid. Ind. nom. et rer. Thuc. et Diod., Sturz. Lex. Xenoph. et Dorvill. ad Charit. pag. 11. — ἐς τὸν κοινόν. De ἐς praepositione vid. adn. I, 23, 6. Τὸ κοινόν est concilium legatorum ab omnibus Siciliensibus missorum.

Cap. 59. sqq. „Τέμνεται ἡ δημηγορία αὕτη τῷ δικαίῳ καὶ τῷ συμφέροντι καὶ τῷ δυνατῷ, οὕτω· δίκαιον μὲν γάρ, φησί, πρὸς τοὺς ὁμοφύλους συμβῆναι καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους αἱρεῖσθαι πόλεμον· εἶτα δὲ καὶ συμφέρον μὴ ἐᾶν καταδουλωθῆναι Σικελίαν· τὸ δὲ δυνατόν, ὅτι, ἐὰν ὁμονοήσωμεν, ῥᾳδίως τῶν ἐναντίων περιεσόμεθα.“ Schol.

§. 1. Οὔτε πόλεως ...] οἱ περὶ καταλύσεως πολέμου παραινοῦντες ἀεὶ ὑποπτεύονται διὰ φόβον καὶ μαλακίαν τὸν πόλεμον φεύγοντες ταῦτα παραινεῖν. διὸ καὶ ὁ Ἑρμοκράτης τοῦτο ποεῖ. (? παραιτεῖται ?) ἅμα δὲ καὶ αὔξει τὸ ὄνομα τῆς ἑαυτοῦ πατρίδος, ἵνα συγγνώμην ἔχωσιν αὐτῷ οἱ λόγοι μετὰ παῤῥησίας καὶ φρονήματος προερχόμενοι. Schol. Aliud ini-

μετὰ βραχὺ προοίμιον (§. α΄) τὸν πόλεμον νῦν οὐκ εὔκαιρον εἶναι λέγει· γίγνεσθαι γὰρ αὐτὸν διὰ ἴδια διάφορα·

ται, τοὺς λόγους ποιήσομαι, οὔτε πονουμένης μάλιστα τῷ πολέμῳ, ἐς κοινὸν δὲ τὴν δοκοῦσάν μοι βελτίστην γνώμην εἶναι ἀποφαινόμενος τῇ Σικελίᾳ πάσῃ. καὶ περὶ μὲν τοῦ πολεμεῖν, ὡς 2
χαλεπόν, τί ἄν τις πᾶν τὸ ἐνὸν ἐκλέγων ἐν εἰδόσι μακρηγοροίη; οὐδεὶς γὰρ οὔτε ἀμαθίᾳ ἀναγκάζεται αὐτὸ δρᾶν, οὔτε φόβῳ, ἢν οἴηταί τι πλέον σχήσειν, ἀποτρέπεται· ξυμβαίνει δὲ τοῖς μὲν τὰ κέρδη μείζω φαίνεσθαι τῶν δεινῶν, οἱ δὲ τοὺς κινδύνους ἐθέλουσιν ὑφίστασθαι πρὸ τοῦ αὐτίκα τι ἐλασσοῦσθαι. αὐτὰ δὲ ταῦτα εἰ μὴ [ἐν] καιρῷ τύ- 3
χοιεν ἑκάτεροι πράσσοντες, αἱ παραινέσεις τῶν ξυναλλαγῶν ὠφέλιμοι. ὃ καὶ ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι πει- 4
θομένοις πλείστου ἂν ἄξιον γένοιτο. τὰ γὰρ ἴδια ἕκαστοι εὖ βουλευόμενοι δὴ θέσθαι τό τε πρῶτον ἐπολεμήσαμεν, καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους δι' ἀντιλο-

Cap. 59. §. 3. Ἐν καιρῷ. Ἐν a membranis paene omnibus abest, et delevit Bekk. Sed in tempore s. opportune Graece usquam καιρῷ sine praepositione dici non meminimus, quanquam Latine tempore (tempori) et loco nonnunquam ita leguntur, et καιρόν in accusat. scripserunt Soph. Ai. v. 34. et Eur. Hel. 486. Arnoldus quidem ad II, 40. nos delegat, sed ibi καιρῷ non valet opportune. Ἐν καιρῷ I, 129. VI, 9. al.

tium orationis Hermocratis fuit apud Timaeum l. ad c. 58. d. — πονουμένης. Cf. adn. II, 59, 6. — ἐς κοινόν. Paulo aliter atque ἐς τὸ κοινόν c. 59. haec videntur dicta. Cf. adn. I, 91, 7.

§. 2. Καὶ περὶ μὲν ... μακρηγοροίη; Etiam apud Timaeum Hermocrates dicit audientes σαφῶς εἰδέναι, τίνα διαφορὰν ἔχει ὁ πόλεμος τῆς εἰρήνης; sed postea tamen id ipsum pluribus demonstravit, quod iure vituperat Polyb. — τὸ ἐνόν. „Potest esse quod insit [mali] bello, sed et quod possit afferri; notum enim ἔνεστι vel ἔνι idem esse quod ἔξεστι, δυνατόν ἐστι." BAU., cui assentitur Dind. in Steph. Thes. III. p. 1055. — οὔτε ἀμαθίᾳ. Cf. I, 80, 1. — ἀναγκάζεται, inducitur, impellitur, ut VIII, 41. (cf. Bloomf.), qua ratione Latini quoque cogendi verbo utuntur. Vid. Fabr. ad Sal. Iug. c. 84. — αὐτὸ δρᾶν, i. e. bellum inferre. — τοῖς μὲν ... οἱ δέ. Sunt alii ... alii (τῶν πολεμούντων), non alteri ... alteri (ex superioribus).

§. 3. [Ἐν] καιρῷ. Cf. sd.

§. 4. Ὃ καὶ γένοιτο, de quo si nobis quoque in praesentia persuadeatur, plurimi faciendum (seu maximo commodo) erit." Ὅ et τὸ τὰς παραινέσεις τῶν ξυναλλαγῶν ὠφελίμους εἶναι. Pro πειθομένοις etiam πείθεσθαι scribi potuit. Cf. Matth. Gr. §. 555. adn. 2. — θέσθαι, constituere, ideoque consulere rebus. Cf. plura in ed. mai. — δι' ἀντιλογιῶν, disceptando. — ἴσον ἔχοντι ἀπελθεῖν, ut aequum (seu suum ius) obtinens hinc discedat.

γιῶν πειρώμεθα καταλλαγῆναι, καὶ ἢν ἄρα μὴ προχωρήσῃ ἴσον ἑκάστῳ ἔχοντι ἀπελθεῖν, πάλιν
1 πολεμήσομεν. 60. καίτοι γνῶναι χρή, ὅτι οὐ περὶ τῶν ἰδίων μόνον, εἰ σωφρονοῦμεν, ἡ ξύνοδος ἔσται, ἀλλ' εἰ ἐπιβουλευομένην τὴν πᾶσαν Σικελίαν, ὡς ἐγὼ κρίνω, ὑπ' Ἀθηναίων δυνησόμεθα ἔτι διασῶσαι· καὶ διαλλακτὰς πολὺ τῶν ἐμῶν λόγων ἀναγκαιοτέρους περὶ τῶνδε Ἀθηναίους νομίσαι, οἳ δύναμιν ἔχοντες μεγίστην τῶν Ἑλλήνων τάς τε ἁμαρτίας ἡμῶν τηροῦσιν, ὀλίγαις ναυσὶ παρόντες, καὶ ὀνόματι ἐννόμῳ ξυμμαχίας τὸ φύσει πολέμιον εὐπρεπῶς ἐς τὸ ξυμφέρον κα-
2 θίστανται. πόλεμον γὰρ αἱρομένων ἡμῶν καὶ ἐπαγομένων αὐτούς, ἄνδρας, οἳ καὶ τοὺς μὴ ἐπικαλουμένους αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι, κακῶς τε ἡμᾶς αὐτοὺς ποιούντων τέλεσι τοῖς οἰκείοις, καὶ τῆς ἀρχῆς ἅμα προκοπτόντων ἐκείνοις, εἰκός,

νῦν δὲ καὶ περὶ τῶν κοινῶν σκεπτέον εἶναι τῶν Ἀθηναίων πάσῃ τῇ Σικελίᾳ ἐπιβουλευόντων.

Cap. 60. §. 1. Ἔσται. Ἔστιν coniicit Krueg. Ex vulgata in ξυνόδου voce non tam de ipso conventu, quam de deliberationibus concilii cogitandum est. — νομίσαι. Ex superioribus repete χρή. — τὸ φύσει ... καθίστανται, id, quod natura ipsis hostile est, sub honesta specie ad suam utilitatem accommodant. HAAS. (extrema secundum Port.) Heilm.: sie suchen ihren in der That feindseligen Absichten das scheinbare Ansehen einer vortheilhaften Verbindung zu geben. Τὸ φύσει πολέμιον ad Atheniensium cupiditatem Siciliae expugnandae refertur; de εὐπρεπῶς cf. adn. 61, 8.

§. 2. Πόλεμον γάρ cet. De re vid. III, 86. Γάρ non ad proxima superiora τὸ φύσει ... καθίστανται, sed ad primariam sententiam διαλλακτὰς ... Ἀθηναίους νομίσαι respicit. — τοὺς μὴ ἐπικαλουμένους ... ἐπιστρατεύουσι. De accusativo vid. Matth. Gr. §. 402. a. adn. 1. infra c. 92. et ed. mai. Athenienses imperium consecuti erant παραγιγνόμενοι προθύμως τοῖς αἰεὶ ἢ βαρβάροις ἢ Ἕλλησιν ἐπικαλουμένοις VI, 18.; Hermocrate autem iudice etiam non advocati, sicubi bellum conflatum esse audivissent, alterutros adiuturi accurrebant. Αὐτοί valet sua sponte. Cf. adn. III, 65, 2. — τέλεσι] ταῖς δαπάναις. Schol. — τῆς ἀρχῆς ... προκοπτόντων ἐκείνοις] τοῖς Ἀθηναίοις. τὸ δὲ προκοπτόντων, προοδοποιούντων καὶ εὐτρεπιζόντων, ἤγουν προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν ποιούντων ἡμῶν τῆς ἀρχῆς ἐκείνων. Schol. De verbo cf. VII, 56., de translationis origine Bloomf. et lexic. Genitivum τῆς ἀρχῆς partitivum esse Haackius recte videtur docere. Cf. ed. mai. Nam aliter quidem genitivum illustrare conantur Bernh.

ὅτ' ἂν γνῶσιν ἡμᾶς τετρυχωμένους, καὶ πλέονί
ποτε στόλῳ ἐλθόντας αὐτοὺς τάδε πάντα πειρά-
σασθαι ὑπὸ σφᾶς ποιεῖσθαι. 61. καίτοι τῇ ἑαυ- 1
τῶν ἑκάστους, εἰ σωφρονοῦμεν, χρὴ τὰ μὴ προσή-
κοντα ἐπικτωμένους μᾶλλον ἢ τὰ ἕτοιμα βλά-
πτοντας ξυμμάχους τε ἐπάγεσθαι καὶ τοὺς κιν-
δύνους προσλαμβάνειν, νομίσαι τε στάσιν μάλιστα
φθείρειν τὰς πόλεις καὶ τὴν Σικελίαν, ἧς γε οἱ
ἔνοικοι ξύμπαντες μὲν ἐπιβουλευόμεθα, κατὰ πόλεις
δὲ διέσταμεν. ἃ χρὴ γνόντας καὶ ἰδιώτην ἰδιώτῃ 2
καταλλαγῆναι καὶ πόλιν πόλει, καὶ πειρᾶσθαι κοινῇ
σώζειν τὴν πᾶσαν Σικελίαν, παρεστάναι δὲ μη-
δενὶ, ὡς οἱ μὲν Δωριῆς ἡμῶν πολέμιοι τοῖς Ἀθη-
ναίοις, τὸ δὲ Χαλκιδικὸν τῇ Ἰάδι ξυγγενείᾳ ἀσφα-
λές. οὐ γὰρ τοῖς ἔθνεσιν ὅτι δίχα πέφυκε, τοῦ 3
ἑτέρου ἔχθει ἐπίασιν, ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ

οὐ γὰρ ἐπὶ Χαλκιδέων βοηθείᾳ, ἀλλὰ διὰ πλεονεξίαν τοὺς Ἀθηναίους ἐς τὴν Σικελίαν ἐλθεῖν· ἀλλὰ γὰρ οὐ τοσοῦτον ἐκείνους,

Synt. p. 141. et Arn., componentes cum IV, 47. verbis ἐπετάχυνον τῆς ὁδοῦ τοὺς σχολαίτερον προσιόντας, ut τῆς ἀρχῆς valeat ἐν τῇ ἀρχῇ, εἰς τὴν ἀρχήν, (quae praepositiones intransitivo προκόπτειν adduntur;) sed eorum explanatio ἐκείνους flagitaret. — πειράσασθαι. Cf. adn. I, 82, 6.

Cap. 61. §. 1. Καίτοι τῇ ἑαυτῶν cet. Orator, Quicunque, inquit, socios arcessere vult, eo consilio id faciat, ut aliena atque externa suo imperio adiungat, non, id quod nonnulli Siciliensium, a quibus Athenienses in hanc insulam invitati sunt, fecerunt, tum, quum laedat domestica et sua. Τῇ ἑαυτῶν igitur iunge cum ἐπικτωμένους verbo. „Τὰ ἕτοιμα, sua, opponit τοῖς μὴ προσήκουσι." DUK. — τοὺς κινδύνους προσλαμβάνειν. Arnoldus interpretatur suscipere pericula praeter ea, quae evitari nequeant. Sed κινδύνους προσλαμβάνειν nihil videtur esse nisi suscipere pericula; nam ita hoc dicendi genus legitur VI, 78. Cf. προστίθεσθαι κινδύνους I, 144. et ibi adn. Articulo autem significantur ea pericula, quae cum hac sociorum invitatione cohaerent. — τὰς πόλεις καὶ τὴν Σικελίαν, quum singulas civitates tum Siciliam universam. — ἧς γε, quippe cuius. Cf. 126, 2. VI, 37. VIII, 76, 6. — ἐπιβουλευόμεθα. Suppl. ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.

§. 2. Παρεστάναι, in mentem venire. Cf. Duk. ad VI, 34. Subiectum verbi est enunciatum ab ὡς incipiens. Cf. c. 95. — οἱ Δωριῆς ἡμῶν, ii nostrum, qui Dores sunt. Cf. IV, 126. V, 15. De his civitatibus vid. VI, 3. sqq. — τὸ Χαλκιδικόν. Cf. Matth. Gr. §. 445. 5. et de re adn. III, 86, 2. — τῇ Ἰάδι ξυγγενείᾳ. Et Athenienses enim et Chalcidenses Iones erant. Cf. de his III, 86, 3. Orti autem erant ex Euboeae Ionibus. Vid. VI, 3. 67. De Ἰάδι cf. adn. I, 131, 1.

§. 3. Οὐ γὰρ ... ἐπίασιν, neque enim propterea, quod Sicilia gentibus eam

4 ἀγαθῶν ἐφιέμενοι, ἃ κοινῇ κεκτήμεθα. ἐδήλωσαν
δὲ νῦν ἐν τῇ τοῦ Χαλκιδικοῦ γένους παρακλήσει·
τοῖς γὰρ οὐδεπώποτε σφίσι κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν
προςβοηθήσασιν αὐτοὶ τὸ δίκαιον μᾶλλον τῆς
5 ξυνθήκης προθύμως παρέσχοντο. καὶ τοὺς μὲν
Ἀθηναίους ταῦτα πλεονεκτεῖν τε καὶ προνοεῖσθαι
πολλὴ ξυγγνώμη, καὶ οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις
μέμφομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις οὖσι.
πέφυκε γὰρ τὸ ἀνθρώπειον διὰ παντὸς ἄρχειν
6 μὲν τοῦ εἴκοντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπιόν. ὅσοι
δὲ γιγνώσκοντες αὐτὰ μὴ ὀρθῶς προσκοποῦμεν,

ὅσον τοὺς Σικελιώτας μεμπτέους εἶναι, οἷς δείκνυται ἀπαλλαγὴ τοῦ κινδύνου.

incolentibus in duas partes divisa est, alterius gentis odio aggrediuntur. Δίχα πεφυκέναι ut δίχα γίγνεσθαι I, 64, 1., ubi cf. adn. Bekker comma post ἔθνεσιν nomen posuit; at Athenienses male dicerentur gentes non propterea, quod divisae essent, odio alterius moti aggredi. Qui enim odio motus aliis bellum infert, non ideo id facit, quia in duas partes divisi sunt, et qui in alterutram gentem odium concepit, non ambas adoritur. Interpunctione igitur mutata ad ἐπίασιν cogita τῇ Σικελίᾳ vel ἡμῖν.

§. 4. Ἐν τῇ ... παρακλήσει. Vid. III, 86, 3. — κατὰ τὸ ξυμμαχικόν. Cf. l. d. κατὰ παλαιὰν ξυμμαχίαν et ibi adn. — τὸ δίκαιον ... παρέσχοντο. Haec ob collocationem verborum sic inter se videntur iungenda, προθύμως παρέσχοντο τὸ δίκαιον μᾶλλον τῆς ξυνθήκης, i. e. μᾶλλον ἢ ἔστιν ἡ ξυνθήκη, μᾶλλον ἢ κατὰ τὴν ξυνθήκην. Cf. Matth. Gr. §. 451. et 454. extr. et adn. VI, 89, 5. Lubenter id, quod aequum erat (ex foedere, seu societatis officium, nam τῆς ξυνθήκης ad τὸ δίκαιον subaudiri potest,) ultra quam postulabat foedus praestiterunt. Alii tamen μᾶλλον potius interpretantes sententiam hanc volunt esse: potius (quam acciperent a Chalcidensibus auxilium) ius foederis libenter iis praestiterunt.

§. 5. Ταῦτα πλεονεκτεῖν. Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. et adn. I, 38, 6. — ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις. Arnoldus aut in verba ἑτοίμοις ὑπακούειν μᾶλλον ἢ ἀντιστῆναι haec resolvi, aut, ut Reisk., ἑτοιμοτέροις pro ἑτοιμοτέροις τοῦ δέοντος, nimis paratis, cf. Matth. Gr. §. 457. b., dictum vult. Illud fieri recte non potest; unde enim repetas ἢ ἀντιστῆναι? Hoc sententiae adversari docens Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 10. proprie ἢ ἄρχειν subaudiri iubet, sed comparationis vim simul fatetur esse eam, quae ex aliarum linguarum legibus ad sententiae integritatem vix desideretur. Cf. Matth. Gr. §. 457. d — τὸ ἀνθρώπειον ... τοῦ εἴκοντος ... τὸ ἐπιόν. Cf. adn. II, 45, 1.

§. 6. Ὅσοι δὲ ... ἥκει κρίνας. „Declinavit ab inchoata structura ὅσοι ... μὴ προσκοποῦμεν, secundum quam subiungere debebat καὶ ὅσοι μὴ τοῦτο πρεσβύτατον ἥκομεν κρίναντες, quasi supra dixisset εἰ δὲ ... προσκοποῦμεν, vel εἰ δέ τις γιγνώσκων αὐτὰ μὴ ὀρθῶς προσκοπεῖ." HAACK. De relativis per commixtionem duarum loquendi rationum pro εἰ positis vid. adn.

μηδὲ τοῦτό τις πρεσβύτατον ἥκει κρίνας, τὸ κοι-
νῶς φοβερὸν ἅπαντας εὖ θέσθαι, ἁμαρτάνομεν.
τάχιστα δ' ἂν ἀπαλλαγὴ αὐτοῦ γένοιτο, εἰ πρὸς 7
ἀλλήλους ξυμβαίημεν· οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς αὑτῶν
ὁρμῶνται Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἐπικαλεσα-
μένων. καὶ οὕτως οὐ πόλεμος πολέμῳ, εἰρήνῃ 8
δὲ διαφοραὶ ἀπραγμόνως παύονται, οἵ τ' ἐπίκλη-
τοι εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες εὐλόγως ἄπρακτοι
ἀπίασι. 62. καὶ τὸ μὲν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους 1
τοσοῦτον ἀγαθὸν εὖ βουλευομένοις εὑρίσκεται.
τὴν δὲ ὑπὸ πάντων ὁμολογουμένην ἄριστον εἶναι 2
εἰρήνην πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσα-
σθαι; ἢ δοκεῖτε, εἴ τῳ τι ἔστιν ἀγαθόν, ἢ εἴ τῳ
τὰ ἐναντία, οὐχ ἡσυχία μᾶλλον ἢ πόλεμος τὸ μὲν
παῦσαι ἂν ἑκατέρῳ, τὸ δὲ ξυνδιασῶσαι, καὶ τὰς
τιμὰς καὶ λαμπρότητας ἀκινδυνοτέρας ἔχειν τὴν
εἰρήνην, ἄλλα τε ὅσα ἐν μήκει λόγων ἂν τις διέλ-

ἔπειτα τὰ μὲν τῆς εἰρήνης ἀγαθά, τὸ δὲ ἀστάθμητον τοῦ πολέμου δηλοῦται.

Cap. 61. §. 7. Αὑτῶν. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. Gr. al. αὐτῶν. Similiter iidem αὐτοῦ 62, 2. extr. et iterum αὐτῶν 62, 3. extr. Cf. adn. I, 17.

Cap. 62. §. 2. Παύσαι et ξυνδιασώσαι Mosqu. ac taciti Aug. It. Vat. m. Olim παῦσαι et ξυνδιασῶσαι.

I, 22, 1. et Matth. Gr. §. 481. adn. 1. — τὸ κοινῶς ... θέσθαι] κοινῶς φοβερὸν ἡ δούλωσις ἡ παρὰ τῶν Ἀθηναίων ἐπιβουλευομένη πᾶσιν ὁμοίως. Schol. Θέσθαι, componere, vel administrare. Cf. 59, 4.

§. 8. Οὕτως, i. e. εἰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβαίημεν. — παύονται. De praesenti cf. adn. II, 44, 1. III, 58, 5. — εὐπρεπῶς ... ἀπίασι. Attende egregia antitheta. Sententia haec est: quum honesta specie („ὡς δῆθεν συμμαχοῦντες τοῖς ἐνθάδε Χαλκιδεῦσι“ Schol.), ut iniuriam facerent, huc venerint, merito infecta re abibunt. „Εὔλογος et εὐπρεπής plerumque ita discernuntur a Thuc., ut εὔλογον sit quod *est* pulchrum et rationi consentaneum, εὐπρεπές quod *videtur* esse, quanquam revera non est. Vid. I, 37. 39. III, 38. 44. IV, 86. 87. VI, 76. 84.“ ARN. ad VI, 8. Εὔλογον tamen pro εὐπρεπεῖ videtur legi III, 82, 4. VI, 79.

Cap. 62. §. 1. Καὶ τὸ μέν cet., i. e. καὶ τὸ μὲν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους (ἀγαθὸν) εὑρίσκεται τοσοῦτον ἀγαθὸν (ὄν).

§. 2. Ἄριστον. Cf. Rost. Gr. §. 100. 4. c. — ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσασθαι. Cf. adn. 25, 9. — δοκεῖτε ... παῦσαι ἄν. De non addito ὅτι cf. Rost. Gr. §. 122. adnot. 1. Matth. §. 630. 2. g. — τὸ μέν cet. „Τὸ μέν ad παῦσαι est pro τὰ μέν, facili permutatione. [Ad synesin refert Abresch. propter ἐναντία, i. e. κακόν.] Deinde ... per chiasmum sibi respondent membra: a) εἴ τι ἀγαθόν, b) εἴ τῳ τὰ ἐναντία, b) τὸ μὲν παῦσαι, a) τὸ δὲ ξυνδιασῶσαι.“ BAU.

θοι, ὥςπερ περὶ τοῦ πολεμεῖν; ἃ χρὴ σκεψαμέ-
νους μὴ τοὺς ἐμοὺς λόγους ὑπεριδεῖν, τὴν δὲ
αὑτοῦ τινὰ σωτηρίαν μᾶλλον ἀπ' αὐτῶν προϊδεῖν.
3 καὶ εἴ τις βεβαίως τι ἢ τῷ δικαίῳ ἢ βίᾳ πράξειν
οἴεται, τῷ παρ' ἐλπίδα μὴ χαλεπῶς σφαλλέσθω
γνούς, ὅτι πλείους ἤδη καὶ τιμωρίαις μετιόντες
τοὺς ἀδικοῦντας, καὶ ἐλπίσαντες ἕτεροι δυνάμει
τινὶ πλεονεκτήσειν, οἱ μὲν οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο,
ἀλλ' οὐδ' ἐσώθησαν, τοῖς δ' ἀντὶ τοῦ πλέον ἔχειν
4 προςκαταλιπεῖν τὰ αὑτῶν ξυνέβη. τιμωρία γὰρ
οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως, ὅτι καὶ ἀδικεῖται· οὐδὲ ἰσχὺς
βέβαιον, διότι καὶ εὔελπι. τὸ δὲ ἀστάθμητον τοῦ
μέλλοντος ὡς ἐπὶ πλεῖστον κρατεῖ, πάντων τε

Αὑτοῦ. Cf. sd. 61, 7.

§. 3. Αὑτῶν. Cf. sd. 61, 7.

De ὁ μὲν ... ὁ δέ ita positis cf. adnot. I, 68, 4. — καὶ ... ἔχειν τὴν εἰρήνην. Transit oratio ad infinitivum ut I, 3, 1. et post ὅτι saepe (cf. adn. I, 87, 4.). Praeterea Thucydides in hoc altero membro cum δοκεῖτε cohaerenti ita locutus est, quasi in superiore negationem οὐ non cum μᾶλλον, sed cum primario verbo δοκεῖτε coniunxisset, qualem orationis mutationem etiam I, 71, 1. invenimus. Cf. VI, 92, 3. — ὥςπερ περὶ τοῦ πολεμεῖν. „Languere videatur hoc [quod Krueg. deleri vult] additamentum immemori eius, quod c. 59. init. posuit, περὶ τοῦ πολεμεῖν τί ἂν τις ... μακρηγοροίη; Ut sit: non minus multa dici possint in laudem pacis quam de malis belli.“ BAU. — ὑπεριδεῖν ... προϊδεῖν respondent inter se, ut Latine despicere et prospicere dixeris. De qualibus adnominationibus cf. I, 33, 4. III, 39, 2. al.

§. 3. Τῷ δικαίῳ. Dativum modi vult esse Matth. §. 400. 5., sed debet potius existimari dativus causae (Schol. διὰ τὸ δικαίως ἐπιέναι), quod agitur de iis, qui bellum componere ideo nolint, quia causae suae aequitate certam successus spem conceperint. — τῷ παρ' ἐλπίδα, insperato, i. e. exitu spei suae inexspectato. Cf. Arn., qui comparat VII, 66., et add. adnot. II, 89, 5. — μὴ χαλεπῶς σφαλλέσθω, ne graviter labatur, Port. — πλείους ... πλεονεκτήσειν. Οἱ τιμωρίαις μετιόντες τοὺς ἀδικοῦντας sunt οἱ τῷ δικαίῳ, sicut οἱ δυνάμει ... πλεονεκτήσειν ἐλπίσαντες vicissim οἱ βίᾳ οἰόμενοί τι πράξειν. Offensionem autem aliquam praebet καί post ἤδη positum. Cf. ed. mai. Pro δυνάμει τινί Krueger subtiliter δυνάμει τι coniecit ob superiora τὶ ... βίᾳ. — οὐχ ὅσον οὐκ. Ita aliquoties Dio Cass., ut pag. 9. et 59. Cf. Buttm. Gr. §. 150. 2. — προςκαταλιπεῖν, insuper amittere.

§. 4. Τιμωρία cet. Abstracta, quae dicunt, in toto loco posita esse pro concretis ex ἀδικεῖται verbo et ei respondenti εὔελπι apparet. — δικαίως, ut iustum est, merito. Cf. VII, 63, 4. et adn. II, 64, 2. — ἀδικεῖται. Schol. προηδίκηται. Cf. adn. I, 38, 4. — τοῦ

σφαλερώτατον ὂν ὅμως καὶ χρησιμώτατον φαίνεται·
ἐξ ἴσου γὰρ δεδιότες προμηθείᾳ μᾶλλον ἐπ᾽ ἀλλή-
λους ἐρχόμεθα. 63. καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου 1
διὰ τὸ ἀτέκμαρτον δέος καὶ διὰ τὸ ἤδη φοβεροὺς πα-
ρόντας Ἀθηναίους, κατ᾽ ἀμφότερα ἐκπλαγέντες, καὶ
τὸ ἐλλιπὲς τῆς γνώμης ὧν ἕκαστός τι[ς] ᾠήθημεν

ἕπονται παραινέσεις ἐς σπονδάς, ὧν ἡ ὠφελία ἔτι βραχεῖ κεφαλαίῳ ἀποδείκνυται.

§. 4. Προμηθείᾳ. Προμηθίᾳ ex optimis libris hic recepit Bekk., sed idem VI, 80. dedit προμήθειαν, ubi similiter προμηθίαν nonnulli librorum praestantissimorum. Hac forma abstinere prosam orationem Atticam censuit Schaef. Mel. crit. p. 41. Cf. tamen Schneid. ad Plat. I. p. 442. et Stadelm. de Dial. Herodot. III. p. 3. sq.

Cap. 63. §. 1. Ἕκαστός τι[ς]. Pro τίς Cass. Aug. Pal. Vat. H. D. I. Laur. Bekk. τί. Nobis tamen paulo aptius dici videtur consiliorum defectus in iis, quae nos exsecuturos esse unusquisque sperabamus, quam in iis, quorum aliquid nos cet. Arnoldus τὶ πράξειν III, 45. et τὶ πράξειν IV, 55. comparari posse, et notionem insigne quiddam faciendi contineri videri, sed ita potius ᾠήθημέν τι πράξειν exspectari adnotat. Eidem τί verba 62, 3. videntur magis favere, quam favent. Τίς etiam a Krohlio aptius existimatum servavit Hofm. Cf. ἑκάστη τις III, 45, 4.

μέλλοντος. Haec verba cum superioribus τὸ ἀστάθμητον videntur cohaerere, ut κρατεῖ sonet obtinet, praevalet. — προμηθείᾳ μᾶλλον, providentius, circumspectius. Cf. sd.

Cap. 63. §. 1. Τοῦ ἀφανοῦς, i. e. τοῦ ἀδήλου, τοῦ ἀσταθμήτου, quod antea dixit. — διὰ τὸ ... Ἀθηναίους. Aut infinitivo παρεῖναι aut participio sine τό articulo utendum erat, sed haec inter se mixta sunt. Simillimus locus est V, 9. οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημένους βαρύνεσθαι ἀναλαβὼν ἦγε. Cf. VIII, 105, 2. Male explicat Bernh. Synt. p. 312. — ἀμφότερα. Sunt superiora illa διὰ τὸ ... καὶ διὰ τό cet. — καὶ τὸ ἐλλιπὲς ... εἰρχθῆναι. „Cf. c. 55. ἐλλιπὲς ἦν τῆς δοκήσεώς τι πράξειν.“ DOBR. Si similiter atque illic τὸ ἐλλιπές τινος putamus esse das Zurückbleiben hinter etwas, atque his verbis subiectum infinitivi contineri, pro εἰρχθῆναι exspectatur verbum significans excusari vel simile quiddam, etsi densatae orationis ope hoc εἰρχθῆναι explicare student Bau. et Arn. Quare nescio an τὸ ἐλλιπές τινος sit potius id, quod deest alicui rei, et casus sit accusativus pendens aut ex ipso εἰρχθῆναι, ut Aristophanes dixit ὁ ταῦτά σ᾽ εἴργων Vesp. 134. (cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 11.), aut ex infinitivo πράσσειν ex futuro πράξειν repetendo. Utraque ratione oritur haec apta sententia: et arbitrati per haec impedimenta satis nos arceri (sive prohibitos esse) ab eo consequendo (vel perficiendo), quod deest. De ceteris cf. sd. Krohlius quidem Quaest. Thuc. I. p. 10. interpunctionem ita mutari iussit, ut κατ᾽ ἀμφότερα ... πράξειν interiecta esse existimentur. Sed huic quum ea obstant, quae in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 131. disseruimus, tum ipsa sententia. Iis enim, quae nondum consecuti erant ὧν ἕκαστός τις ᾠήθησαν πράξειν, quae sunt eadem atque supra 62, 3. illa εἴ

πράξειν ταῖς κωλύμαις ταύταις ἱκανῶς νομίσαντες
εἰρχθῆναι, τοὺς ἐφεστῶτας πολεμίους ἐκ τῆς χώ-
ρας ἀποπέμπωμεν, καὶ αὐτοὶ μάλιστα μὲν ἐς
ἀΐδιον ξυμβῶμεν, εἰ δὲ μή, χρόνον ὡς πλεῖστον
σπεισάμενοι τὰς ἰδίας διαφορὰς ἐς αὖθις ἀνα-
2. βαλώμεθα. τὸ ξύμπαν τε δὴ γνῶμεν πειθόμενοι
μὲν ἐμοὶ πόλιν ἕξοντες ἕκαστος ἐλευθέραν, ἀφ᾽ ἧς
αὐτοκράτορες ὄντες τὸν εὖ καὶ κακῶς δρῶντα ἐξ
ἴσου ἀρετῇ ἀμυνούμεθα· ἢν δὲ ἀπιστήσαντες ἄλ-
λοις ὑπακούσωμεν, οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαί
τινα, ἀλλά, καὶ ἄγαν εἰ τύχοιμεν, φίλοι μὲν
ἂν τοῖς ἐχθίστοις, διάφοροι δὲ οἷς οὐ χρὴ κατ᾽
1 ἀνάγκην γιγνόμεθα. 64. καὶ ἐγὼ μέν, ὅπερ καὶ
ἀρχόμενος εἶπον, πόλιν τε μεγίστην παρεχόμενος

τὸ τέλος λέγεται, ὅτι οἱ

τις βεβαίως τι ... πράξειν οἴεται, terreri Sicilienses non poterant, sed monendi erant, ne eorum consequendorum spe a pace alienis animis essent. — ταῖς κωλύμαις. De ipsa voce cf. adn. I, 92. Sunt autem haec impedimenta ἀμφότερα illa, quae modo cognovimus. — ἐς ἀΐδιον. Cf. II, 64, 3. — ἐς αὖθις. Cf. adn. I, 129, 3. et Bernh. Synt. p. 196.

§. 2. Τὸ ξύμπαν adverbialiter; cf. adn. I, 145.; nam ex γνῶμεν verbo participium ἕξοντες suspensum est. — ἀρετῇ, per virtutem, Heilm. als rechtschaffene Leute. — ἀμυνούμεθα. Cf. adn. I, 42, 1. — ἀπιστήσαντες. Suppl. ἐμοί. Loquitur autem orator in participiis πειθόμενοι et ἀπιστήσαντες ad primam personam relatis per κοίνωσιν. — οὐ περὶ τοῦ τιμωρήσασθαι. Τὸ τιμωρήσασθαι coniecit Heilm. Λόγος ἔσται vel similia cogitari iubent Buttm. Gr. §. 150, 7. et Bernh. Synt. p. 262., ὁ ἀγὼν ἔσται Schol. et Arn., φίλοι (ἂν γιγνοίμεθ᾽ ἀλλήλοις) e proximis rectius Herm. de Part. ἄν p. 42. — ἄγαν εἰ τύχοιμεν, si valde nobis res successerit, si praeclare nobiscum actum fuerit. „Cf V, 9. ἢν τὰ ἄριστα πράξητε.“ DOBR. De εἰ postposito cf. adn. I, 10, 2. 68, 1., de τυχεῖν, felicem esse, Kuehn. Gr. §. 852. i. — φίλοι μὲν ἄν. „Thucydides ut φίλοι et διάφοροι, τοῖς ἐχθίστοις et οἷς οὐ χρή, invicem opposuit, sic opposuit etiam γιγνοίμεθα ἄν et κατ᾽ ἀνάγκην γιγνόμεθα, ita quidem, ut optativus ad ἄν ex illo indicativo supplendus sit.“ HERM. l. d. Cf. etiam Klotz. ad Devar. p. 112. Soloecum γιγνώμεθα invitis membranis ab Hofmano servatum esse mirum est.

Cap. 64. §. 1. Ἀρχόμενος. 59, 1. — πόλιν ... παρεχόμενος. Civitatem maximam allegans, vel eius auctoritatem proferens et ea nitens, parum recte Steph. in Thes., quanquam παρέχεσθαι ita dici vidimus ad III, 36, 1.; civitatis ... personam sustinens, civitatis ... nomine agens Bau. et Bloomf.; civitatem ... attribuens in societatem Kistem., quod placet propter verba 85, 6. καὶ πόλιν

Συρακόσιοι πρόθυμοί εἰσι ξυμβῆναι, τοὺς δὲ ἄλλους τὴν αὐτὴν προθυμίαν ἔχειν καλόν τε εἶναι καὶ ξύμφορον.

καὶ ἐπιὼν τῳ μᾶλλον ἢ ἀμυνούμενος, ἀξιῶ προ-
ειδόμενος αὐτῶν ξυγχωρεῖν, καὶ μὴ τοὺς ἐναν-
τίους οὕτω κακῶς δρᾶν, ὥςτε αὐτὸς τὰ πλείω
βλάπτεσθαι, μηδὲ μωρίᾳ φιλονεικῶν ἡγεῖσθαι
τῆς τε οἰκείας γνώμης ὁμοίως αὐτοκράτωρ εἶναι
καὶ ἧς οὐκ ἄρχω τύχης, ἀλλ' ὅσον εἰκὸς ἡσσᾶ-
σθαι. καὶ τοὺς ἄλλους δικαιῶ ταὐτό μοι ποιῆσαι, 2
ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν καὶ μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων τοῦτο
παθεῖν. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν οἰκείους οἰκείων ἡσσᾶ- 3
σθαι, ἢ Δωριέα τινὰ Δωριέως ἢ Χαλκιδέα τῶν
ξυγγενῶν, τὸ δὲ ξύμπαν γείτονας ὄντας καὶ ξυν-
οίκους μιᾶς χώρας καὶ περιῤῥύτου καὶ ὄνομα ἓν

Cap. 64. §. 1. Προειδόμενος ... αὐτός de Reiskii coniectura Bekker. Vulgatam προειδομένους ... αὐτούς nuper quidem defendit Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 11., sed ei nos respondimus in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 131. De ipso προειδόμενος cf. adn.

ἀξιόχρεων παρεχομένους. — προειδόμενος αὐτῶν. Προϊδόμενος si desideres, (nam tacent de vulgato grammatici nostri.) vid. Dion. Hal. Ant. I, 65. VII, 42. Dio Cass. LII, 10. LIX, 23. (ubi ὑπειδόμενος,) Luci. Toxar. 39. Suid. Phot. in h. v., quibus tamen et aliis testimoniis refragantur Schaef. et Fritzsch. De genitivo adiuncto vid. Matth. Gr. §. 379. et adde hoc verbum Rost. Gr. §. 109. 4. b. Αὐτά denique Thucydidi nonnunquam idem est atque ταῦτα. Confer III, 66, 4. VI, 55. extr., frequentem formulam δι' αὐτό (I, 2. 18. 68. IV, 55. al.) et adn. I, 144, 4. — ξυγχωρεῖν. Port. compositionem facere interpretatus est, sed videtur valere aliquid concedere, remittere de iure suo, ut τὶ ξυγχωρεῖν 22, 3.; male certe explicat Bernh. Synt. p. 180. — τῆς τε οἰκείας ... τύχης, existimare me summam potestatem [aeque] habere et in meam voluntatem et in fortunam (Port.), i. e. me aeque fortunae atque (non minus fortunae quam) meorum consiliorum arbitrum esse. Cf. membra similiter invertenda I, 120, 5. 140, 1. — ἡσσᾶσθαι, de iure meo decedere, aliis cedere. Cf. §. 3. et adn. I, 77, 1.

§. 2. Ταὐτό. Noli ταὐτόν desiderare propter Buttm. Gr. max. II. p. 414. (ed. 1.) Vid. ad Xen. Anab. VI, 4, 9.

§. 3. Οὐδὲν γὰρ αἰσχρόν cet. Audite, Germani, et animis infixa habete praecepta sapientissima! — Δωριέα τινὰ Δωριέως. Haec iis, quae de Camarinaeis III, 86. narrantur, illustrat Dukas conferens etiam III, 90. init. — καὶ περιῤῥύτου. Demetr. περὶ σχημ. §. 113. Θουκυδίδης κἂν λάβῃ παρὰ τοῦ ποιητοῦ τι, ἰδίως αὐτῷ χρώμενος ἴδιον τὸ ληφθὲν ποιεῖ. οἷον ὁ μὲν ποιητὴς (Od. τ', 172.) ἐπὶ τῆς Κρήτης ἔφη· Κρήτη τις γαῖ' ἔστι ... περίῤῥυτος ... ὁ δὲ Θουκυδίδης ὁμονοεῖν τοὺς Σικελιώτας καλὸν οἴεται εἶναι γῆς ὄντας μιᾶς καὶ περιῤῥύτου, καὶ ταὐτὰ πάντα εἰπών, γῆν τε ἀντὶ νήσου καὶ περίῤῥυτον ὡς-

κεκλημένους Σικελιώτας· οἳ πολεμήσομέν τε, οἶ-
μαι, ὅτ' ἂν ξυμβῇ, καὶ ξυγχωρησόμεθά γε πάλιν
4 καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς λόγοις κοινοῖς χρώμενοι· τοὺς
δὲ ἀλλοφύλους ἐπελθόντας ἀθρόοι ἀεί, ἢν σω-
φρονῶμεν, ἀμυνούμεθα, εἴπερ καὶ καθ' ἑκάστους
βλαπτόμενοι ξύμπαντες κινδυνεύομεν· ξυμμάχους
δὲ οὐδέποτε τὸ λοιπὸν ἐπαξόμεθα, οὐδὲ διαλλα-
5 κτάς. τάδε γὰρ ποιοῦντες ἔν τε τῷ παρόντι δυοῖν
ἀγαθοῖν οὐ στερήσομεν τὴν Σικελίαν, Ἀθηναίων
τε ἀπαλλαγῆναι καὶ οἰκείου πολέμου, καὶ ἐς τὸ
ἔπειτα καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευθέραν νεμούμεθα
καὶ ὑπὸ ἄλλων ἧσσον ἐπιβουλευομένην."

σπονδαὶ τῶν Σικελιωτῶν, μεθ' ἃς οἱ τῶν Ἀθηναίων ἡγεμόνες ἀποπλέουσιν, ἐφ' ᾧ ὁ δῆμος μάλα ἀγανακτεῖ.

1 65. Τοιαῦτα τοῦ Ἑρμοκράτους εἰπόντος πει-
θόμενοι οἱ Σικελιῶται αὐτοὶ μὲν κατὰ σφᾶς αὐ-
τοὺς ξυνηνέχθησαν γνώμῃ, ὥςτε ἀπαλλάσσεσθαι
τοῦ πολέμου ἔχοντες ἃ ἕκαστοι ἔχουσι, τοῖς δὲ
Καμαριναίοις Μοργαντίνην εἶναι ἀργύριον τακτὸν
2 τοῖς Συρακοσίοις ἀποδοῦσιν. οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων
ξύμμαχοι παρακαλέσαντες αὐτῶν τοὺς ἐν τέλει
ὄντας εἶπον, ὅτι ξυμβήσονται, καὶ αἱ σπονδαὶ

αύτως, ὅμως ἕτερον λέγειν δοκεῖ, διότι οὐχ ὡς πρὸς μέγεθος (vel potius ad insulae notionem circuitu quodam verborum exprimendam), ἀλλὰ πρὸς ὁμόνοιαν (i. e. ad demonstrandum consentaneum esse insulanos esse concordes, quum dirempti sint a consortio aliorum) αὐτοῖς ἐχρήσατο. Legi vocabulum etiam apud Diod. et Aristid. docet Bloomf. Add. Xen. de Vect. 1, 7. et de Lat. circumfluus Krebs. — ὄνομα ... κεκλημένους. Cf. adn. II, 37, 1. — Σικελιώτας. Respicit enim Hermocrates ad eos solos, quorum legati aderant. Vid. c. 58. — λόγοις, colloquiis, consultationibus.

§. 4. Ἀμυνούμεθα ... ἐπαξόμεθα. Haec quoque verba cum superiore οἳ cohaerere adnotat Arn. Quare Bekker non recte punctum ante τούς posuit.

§. 5. Ἐς τὸ ἔπειτα. Cf. ἐς ἔπειτα I, 130. et perpende discrimen.

Cap. 65. §. 1. Αὐτοὶ ... ξυνηνέχθησαν] ὡμονόησαν ἀλλήλοις καθ' ἑαυτούς, μὴ κοινολογησάμενοι τοὺς λόγους τοῖς Ἀθηναίοις. Schol. — ἔχοντες ... ἔχουσι. Cf. adn. I, 140, 2. — Μοργαντίνην. Quum oppidum inter Syracusas et Catanam ad Symaethum situm Camarinaei tenere non potuerint, aut in nomine vel Morgantines, pro qua forsitan de Motucae seu Motychae agro cogites, vel Camarinaeorum, pro quibus Catanaeos exspectaveris, necesse est erratum esse, aut praeter notissimam illam Morgantinen alter eiusdem nominis locus inter Syracusas et Camarinam fuerit oportet. Hoc placet Bloomfieldio. Cf. ed. mai.

§. 2. Αὐτῶν ... ὄντας,

ἔσονται κἀκείνοις κοιναί. ἐπαινεσάντων δὲ αὐτῶν,
ἐποιοῦντο τὴν ὁμολογίαν, καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθη-
ναίων ἀπέπλευσαν μετὰ ταῦτα ἐκ Σικελίας. ἐλ- 3
θόντας δὲ τοὺς στρατηγοὺς οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθη-
ναῖοι τοὺς μὲν φυγῇ ἐζημίωσαν, Πυθόδωρον καὶ
Σοφοκλέα, τὸν δὲ τρίτον Εὐρυμέδοντα χρήματα
ἐπράξαντο, ὡς, ἐξὸν αὐτοῖς τὰ ἐν Σικελίᾳ κατα-
στρέψασθαι, δώροις πεισθέντες ἀποχωρήσειαν.
οὕτω τῇ [τε] παρούσῃ εὐτυχίᾳ χρώμενοι ἠξίουν 4
σφίσι μηδὲν ἐναντιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ δυνατὰ
ἐν ἴσῳ καὶ τὰ ἀπορώτερα μεγάλῃ τε ὁμοίως καὶ
ἐνδεεστέρᾳ παρασκευῇ κατεργάζεσθαι. αἰτία δ' ἦν
ἡ παρὰ λόγον τῶν πλειόνων εὐπραγία αὐτοῖς
ὑποτιθεῖσα ἰσχὺν τῆς ἐλπίδος.

Μεγαρέων κακὰ πασχόντων τινὲς κρύφα λόγους ποιοῦνται πρὸς Ἱπποκράτην καὶ Δημοσθένην.

66. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Μεγαρῆς οἱ ἐν τῇ 1
πόλει πιεζόμενοι ὑπό τε Ἀθηναίων τῷ πολέμῳ,
ἀεὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον δὶς ἐσβαλλόντων πανστρα-
τιᾷ ἐς τὴν χώραν, καὶ ὑπὸ τῶν σφετέρων φυγά-
δων τῶν ἐκ Πηγῶν, οἳ στασιασάντων ἐκπεσόν-
τες ὑπὸ τοῦ πλήθους χαλεποὶ ἦσαν λῃστεύοντες,
ἐποιοῦντο λόγους ἐν ἀλλήλοις, ὡς χρὴ δεξαμέ-
νους τοὺς φεύγοντας μὴ ἀμφοτέρωθεν τὴν πόλιν
2 φθείρειν. οἱ δὲ φίλοι τῶν ἔξω τὸν θροῦν αἰ-
σθόμενοι φανερῶς μᾶλλον ἢ πρότερον καὶ αὐτοὶ
3 ἠξίουν τούτου τοῦ λόγου ἔχεσθαι. γνόντες δὲ οἱ
τοῦ δήμου προστάται οὐ δυνατὸν τὸν δῆμον ἐσό-
μενον ὑπὸ τῶν κακῶν μετὰ σφῶν καρτερεῖν, ποι-
οῦνται λόγους δείσαντες πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηναίων
στρατηγούς, Ἱπποκράτην τε τὸν Ἀρίφρονος καὶ
Δημοσθένην τὸν Ἀλκισθένους, βουλόμενοι ἐνδοῦ-
ναι τὴν πόλιν, καὶ νομίζοντες ἐλάσσω σφίσι τὸν
κίνδυνον ἢ τοὺς ἐκπεσόντας ὑπὸ σφῶν κατελθεῖν.
4 ξυνέβησάν τε πρῶτα μὲν τὰ μακρὰ τείχη ἑλεῖν
Ἀθηναίους, (ἦν δὲ σταδίων μάλιστα ὀκτὼ ἀπὸ
τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Νίσαιαν τὸν λιμένα αὐτῶν,)
ὅπως μὴ ἐπιβοηθήσωσιν ἐκ τῆς Νισαίας οἱ Πε-
λοποννήσιοι, ἐν ᾗ αὐτοὶ μόνοι ἐφρούρουν βεβαιό-
τητος ἕνεκα τῶν Μεγάρων· ἔπειτα δὲ καὶ τὴν
ἄνω πόλιν πειρᾶσθαι ἐνδοῦναι· ῥᾷον δ' ἤδη ἔμελ-

Cap. 65. §. 4. *Τῇ τε.* *Τέ* interponitur in Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. H. Gr. al. plurimis. Quam particulam apud Thucyd. toties, ubi non minus inutilis sit, inveniri, ut, quanquam melius deesset, uncinis circumdatam non potuerit non inculcare, adnotat Arn. *Γέ* coniecit Bened., *τότε* melius Bekk.

Atheniensium duces. — *κἀκείνοις*, Atheniensibus, quibuscum solos Locros tunc compositionem non fecisse V, 5. discemus. — *ἐποιοῦντο.* Cf. adn. 16, 1.

§. 3. *Τοὺς μὲν ... ἐπράξαντο.* De re cf. Aristid. I. p. 374. et Schol. Aristoph. Vesp. v. 240., de *ἐπράξαντο* Rost. Gr. §. 104. 4.

§. 4. *Κατεργάζεσθαι*] *νικᾶν.* Schol. Cf. adn. 85. 2. — *αἰτία ... εὐπραγία.* Cf. IV, 17. 4. *Τῶν πλειόνων* = *ἐν τοῖς πλείστοις πράγμασιν.* — *ὑποτιθεῖσα.* Cf. adn. I, 138, 2. — *ἰσχὺν τῆς ἐλπίδος*, i. e. *ἰσχυρὰν ἐλπίδα*, propr. spei vigorem.

Cap. 66. sqq. Cf. Diod. XII, 66. et de vicinis Megarae locis Spratt. apud Arn. ed. 2. vol. I. p. 540. sqq.

§. 1. *Πιεζόμενοι τῷ πολέμῳ.* Cf. Aristoph. Acharn. v. 761. — *ἀεὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον.* Cf. adn. II, 85, 4. — *δὶς ἐσβαλλόντων.* Ex decreto publico. Cf. Plut. Pericl. c. 30. et Ullrich. de psephism. Megar. p. 36., qui hoc distinguendum docet a decreto I, 139. commemorato. Ceterum add. Paus. I, 40, 3. et supra II, 31. — *τῶν ἐκ Πηγῶν.* Pegis igitur, de quibus cf. adn. I, 103., hi potiti erant. — *στασιασάντων.* Suppl. *αὐτῶν*, i. e. *τῶν Μεγαρέων.* — *τοῦ πλήθους.* Populare igitur imperium aut iam ante hanc seditionem fuit aut ea constitutum est Megaris, et servatum usque ad ea, quae c. 74. narrata sunt. Cf. Schoem. Antiqu. iur. publ. Gr. p. 94.

§. 2. *Ἠξίουν ... ἔχεσθαι.* „Consentaneum putabant, ut rem urgerent. *Ἠξίουν* liberius reddi potest audebant [cf. VII, 63.]; *ἔχεσθαι* proprie adhaerere, acriter persequi, ut [*ἔχεσθαι λόγου* V, 49. prop. fin. *γνώμης* I, 140. init. DOBR.] Postremo *λόγον* valet rem, de qua agebatur.“ BLOOMF.

§. 3. *Οἱ ... προστάται.* Cf. adn. III, 70, 3. — *μετὰ ... καρτερεῖν*, secum tolerare, durare. — *Ἀρίφρονος.* Hunc esse Periclis fratrem suspicatur Vischer in Mus. Helv. I. p. 376. — *ἐνδοῦναι*, tradere, dedere. De hoc huius verbi usu cf. interpr. ad V, 62.

§. 4. *Τὰ μακρὰ τείχη.* Cf. I, 103. — *ἦν δέ.* Suppl. *τὰ τείχη.* — *ὀκτώ.* Apud Strab. p. 391. Nisaea a Megaris remota dicitur *δέκα καὶ ὀκτὼ σταδίους*, et apud Thucydidem aut a Thucydide potius quam apud Strabonem erratum esse censent Mannert. Graec. p. 344. et Arn. Falli hos et qui iis assentiantur probare studet Krus. Hell. II. 1. p. 366. Sed Straboni assentiendum esse docet etiam Leak. Graec. sept. II. pag. 402. Tacet de hoc dissensu Spratt. l. d. — *τὴν Νίσαιαν τὸν λιμένα.* Cf. adn. II, 67, 2. — *βεβαιότητος ... Μεγάρων*, ut Megara firmius tenerent, Port. — *τὴν ἄνω πόλιν.* Cf. adn. I, 93, 7. — *ἔμελλον.* Suppl.

οἱ δὲ ἐς τὴν Μεγαρίδα πλεύσαντες, καὶ ἐνέδραν ποιησάμενοι, δόλῳ τῶν προδοτῶν τὰ μακρὰ τείχη ἐξελθόντες αἱροῦσιν.

λον προσχωρήσειν τούτου γεγενημένου. 67. οἱ 1
οὖν Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἀπό τε τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων παρεσκεύαστο ἀμφοτέροις, ὑπὸ νύκτα πλεύσαντες ἐς Μινώαν τὴν Μεγαρέων νῆσον ὁπλίταις ἑξακοσίοις, ὧν Ἱπποκράτης ἦρχεν, ἐν ὀρύγματι ἐκαθέζοντο, ὅθεν ἐπλίνθευον τὰ τείχη, καὶ ἀπεῖχεν οὐ πολύ. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Δημοσθένους τοῦ 2
ἑτέρου στρατηγοῦ Πλαταιῆς τε ψιλοὶ καὶ ἕτεροι περίπολοι ἐνήδρευσαν ἐς τὸν Ἐνυάλιον, ὅ ἐστιν

Cap. **67**. §. 1. *Μινώαν.* Pal. *Μίνωιαν*, Cass. Aug. Reg. Gr. Bekk. *Μίνωαν*, ut vulgo c. 118. At idem Bekker III, 51. *Μινώαν*, et recte; vid. ibi adn.

Ἐπλίνθευον. Cass. Cl. (hic a pr. man.) T. F. Lugd. Vind. Mosqu. Parm. Ar. Chr. Dan. et e corr. Aug. *ἐπλινθεύοντο*, quod paulo alia vi legitur II, 78.

§. 2. *Τὸν Ἐνυάλιον.* Immo τὸ *Ἐν.* Cf. adn.

οἱ *Μεγαρῆς.* — *τούτου γεγενημένου*, i. e. „captis ab Atheniensibus muris longis.“ HAACK.

Cap. **67**. §. 1. *Ἀπό.* Cf. adn. II, 77, 1. — *παρεσκεύαστο.* Cf. adn. I, 46, 1. — *Μινώαν.* Cf. sd. — *τὴν ... νῆσον.* Cf. adn. III, 51, 1. — *ἐν ὀρύγματι.* Haec fossa in continente haud procul a longis moenibus videtur quaerenda. Conf. Bloomf. — *ἐπλίνθευον τὰ τείχη*, lateres ad muros exstruendos sumebant, Port. Cf. sd. — *καὶ ἀπεῖχεν*, i. e. καὶ ὃ *ἀπεῖχεν.* Cf. adn. II, 4, 5.

§. 2. *Πλαταιῆς.* Ex iis, qui Athenas perfugerant. — *ἕτεροι περίπολοι.* Quaeritur, hi circitores fuerintne adolescentes (ἔφηβοι) illi Atheniensium, de quibus vid. Bloomf. et Arn. ad h. l. et Herm. Antiqu. Gr. §. 123., an ab his diversi milites excurrentes (Streiftruppen), quales vult esse Wachsmuth. Antiqu. Gr. II. 1. p. 401. Et illos quidem intelligens Duker, quanquam hi περίπολοι plerumque non educti essent ad bella externa, quia Minoa iam ante ab Atheniensibus occupata, in eaque praesidium positum esset III, 51., ibi fuisse coniicit. At Boeckh. Inscr. I. p. 305. negat hos περιπόλους esse ephebos; nam quum Thuc. eos cum ψιλοῖς Πλαταιεῦσι componat et hoplitis opponat, patere eos fuisse leviter armatos, quum tamen ephebi πανοπλίᾳ usi sint. Cf. Harpocr. et Xen. Mem. III, 5, 27. Et Haackius quidem ad haec inter se concilianda verba ἕτεροι περίπολοι non arcte ita iungenda, quasi περίπολοι item fuerint ψιλοί, sed accipienda pro his, ἕτεροι, περίπολοι ὄντες, existimat. At tirones, quales sint ephebi, hic non apte videntur commemorari Vischero in Mus. Helv. I. p. 397., et homines leviter armati haud dubie magis idonei sunt ad τὸ ἐκδραμεῖν §. 5., ubi de ὁπλίταις cf. adn. Altera tamen ex parte non negligendum est ψιλοὺς ἐκ παρασκευῆς ὡπλισμένους, quales hic videntur requiri, Atheniensibus secundum c. 94. non fuisse, ubi cf. adn. — *ἐς τὸν Ἐνυάλιον.* Nisi ὅ sequeretur, deus pro dei templo nominatus videri posset. Nam quanquam, quum hoc fit, plerumque παρά, non ἐς, ponitur (cf. Arn. ad

ἔλασσον ἄπωθεν. καὶ ᾔσθετο οὐδείς, εἰ μὴ οἱ ἄνδρες οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι, τὴν νύκτα ταύτην.
3 καὶ ἐπειδὴ ἕως ἔμελλε γίγνεσθαι, οἱ προδιδόντες τῶν Μεγαρέων οὗτοι τοιόνδε ἐποίησαν. ἀκάτιον ἀμφηρικὸν ὡς λῃσταί, ἐκ πολλοῦ τεθεραπευκότες τὴν ἄνοιξιν τῶν πυλῶν, εἰώθεσαν ἐπὶ ἁμάξῃ πείθοντες τὸν ἄρχοντα διὰ τῆς τάφρου κατακομίζειν τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἐκπλεῖν· καὶ πρὶν ἡμέραν εἶναι, πάλιν αὐτὸ τῇ ἁμάξῃ κομίσαντες ἐς τὸ τεῖχος κατὰ τὰς πύλας ἐσῆγον, ὅπως τοῖς ἐκ τῆς Μινώας Ἀθηναίοις ἀφανὴς δὴ

Ἄπωθεν. It. Vat. T. Vind. Mosqu. Bekk. *ἄποθεν.* Cf. sd. III, 111, 1.

Εἰδέναι om. T. F. Lugd., et expungi vult Krueg. Cf. tamen I, 5, 2.

h. l.), similiter ἐς τὸν *Μαλόεντα* III, 3. legi docet Goell., ubi cf. adn. §. 6. Quoniam autem ὅ sequitur, cum Reisk. legendum videtur τὸ *Ἐνυάλιον* sive (cl. Lob. ad Phryn. p. 370.) *Ἐνυαλιεῖον.* Illud etiam in Steph. Thes. nov. hinc excitatur. Hoc autem templum (*ἱερόν, τέμενος*) in continente collocandum esse ex §. 5. ineunt. recte colligit Haack. — *ἔστιν ... ἄπωθεν.* Cf. Rost. Gr. §. 100. 2. adn. *Ἔλασσον* est ἔλασσον ἢ τὸ ὄρυγμα §. 1.

§. 3. *Ἀκάτιον ἀμφηρικόν*] πλοιάριον ἑκατέρωθεν ἐρεσσόμενον, ἐν ᾧ ἕκαστος τῶν ἐλαυνόντων δικωπίᾳ ἐρέττει. Schol. — *τεθεραπευκότες τὴν ἄνοιξιν.* Hoc insolentius dictum est, quum θεραπεύειν ἄνδρα τινά, colere aliquem, officiis aliquem demereri, ut I, 9., usitatissimum sit. Sed θεραπεύειν τι quoniam omnino servire alicui rei sonat, non solum curare aliquid, ut τὸ ναυτικόν II, 65., sed etiam cura et studio efficere aliquid valet. Cf. Bloomf. Infinitivus sequitur VI, 61. VII, 70., alibi ὅπως, ut I, 19. — *τῶν πυλῶν.* Portarum longorum moenium. — *ἐπὶ ἁμάξῃ.* Navigiolorum plaustris vectorum exempla adscripsit Bloomf. fraudem bellicam huic simillimam narrari a Liv. XXV, 9. praeterea adnotans. — *τὸν ἄρχοντα.* Praefectum Peloponnesiorum Nisaeae et in longis moenibus praesidia agentium. Cf. 66, 4. infra §. 5. 68, 2. 69, 3. et ibi Arn. — *διὰ τῆς τάφρου.* Eam esse fossam, quae iuxta alterum muri brachium, in quo porta fuerit, ad mare vel Nisaeam fuerit perducta, recte docet Haack. — *ἐς τὸ τεῖχος* iunge cum ἐσῆγον verbo. *Τεῖχος* autem singularis longosne muros continuam munitionem efficientes hic et 68, 1. et 69, 2. designet, an unum eorum brachium ei regione, in quam Athenienses egressi erant, obiacens, quaeritur. Cf. adn. 69, 2. — *ὅπως ... φυλακή*] ὅπως ἀφανὲς δῆθεν ᾖ τοῖς Ἀθηναίοις, τί χρὴ φυλάττεσθαι. οὐ γὰρ ὄντος οὐδενὸς ἐν τῷ Μεγαρικῷ λιμένι πλοίου φανεροῦ, διὰ τὸ ἐντὸς τειχῶν μεθ' ἡμέραν κρύπτεσθαι τὸ ἀκάτιον, ἄπορον ἦν γνῶναι τοῖς Ἀθηναίοις, ὑφ' ὧν τινων λῃστεύονται. Schol. De δή cf. adn. III, 10, 6. Pro adiect. ἀφανής

εἴη ἡ φυλακή, μὴ ὄντος ἐν τῷ λιμένι πλοίου
φανεροῦ μηδενός. καὶ τότε πρὸς ταῖς πύλαις ἤδη 4
ἦν ἡ ἅμαξα, καὶ ἀνοιχθεισῶν κατὰ τὸ εἰωθὸς
ὡς τῷ ἀκατίῳ, οἱ Ἀθηναῖοι (ἐγίγνετο γὰρ ἀπὸ
ξυνθήματος τὸ τοιοῦτον) ἰδόντες ἔθεον δρόμῳ
ἐκ τῆς ἐνέδρας, βουλόμενοι φθάσαι, πρὶν ξυγ-
κλησθῆναι πάλιν τὰς πύλας, καὶ ἕως ἔτι ἡ ἅμαξα
ἐν αὐταῖς ἦν κώλυμα οὖσα προςθεῖναι· καὶ αὐ-
τοῖς ἅμα καὶ οἱ ξυμπράσσοντες Μεγαρῆς τοὺς
κατὰ τὰς πύλας φύλακας κτείνουσι. καὶ πρῶτον 5
μὲν οἱ περὶ τὸν Δημοσθένην Πλαταιῆς τε καὶ
περίπολοι ἐςέδραμον, οὗ νῦν τὸ τροπαιόν ἐστι·
καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν (ᾔσθοντο γὰρ οἱ ἐγ-
γύτατα Πελοποννήσιοι) μαχόμενοι τοὺς προςβοη-
θοῦντας οἱ Πλαταιῆς ἐκράτησαν, καὶ τοῖς τῶν
Ἀθηναίων ὁπλίταις ἐπιφερομένοις βεβαίους τὰς
πύλας παρέσχον. **68.** ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἀθη- 1
ναίων ἤδη ὁ ἀεὶ ἐντὸς γιγνόμενος χωρεῖ ἐπὶ τὸ

§. 4. Ξυγκλησθῆναι Pal. Vulgo ξυγκλεισθῆναι. Cass. ξυγκληθῆναι, Aug. a man. rec. ξυγκληθῆναι, quod recepit Bekk. Sed quanquam κέκλημαι et κέκλειμαι praeter κέκλεισμαι, non ἐκλήθην iuxta atque ἐκλήσθην seu ἐκλείσθην dicitur. Et V, 72. Bekk. ipse ξυγκλησθέν exhibuit, atque I, 117. κατεκλήσθησαν. Congruunt etiam κλῃστός II, 17. VII, 38. et ἄκλῃστος II, 93.

Κατὰ τὰς πύλας Cass. Aug. (hic tamen a man. rec.) Cl. Ven. T. F. Lugd. Mosqu. Parm. al. Vulgo et Bekk. κατὰ πύλας. Sed articulus est necessarius, quia eadem porta iam bis addito articulo commemorata est. Redit etiam §. 5.

Cap. 68. §. 1. Χωρεῖ. Cl. Ven. T. F. It. Lugd. Mosqu. Parm. aliique nonnulli ἐχώρει, quo non opus.

(incerta) facile ἀσαφής coniicias. Cf. III, 22, 8. — τῷ λιμένι. De hoc cf. adn. III, 51, 3.

§. 4. Ὡς τῷ ἀκατίῳ] ὡς τοῦ ἀκατίου μέλλοντος εἰςκομίζεσθαι. Schol. — ἀπὸ ξυνθήματος. Sic iterum VII, 22. Cf. adn. I, 133. II, 90, 4. IV, 130, 5. — ἔθεον δρόμῳ. Cf. adn. III, 111, 2. — προςθεῖναι. Suppl. αὐτὰς (τὰς θύρας). De verbo cf. interpr. Herod. III, 78.

§. 5. Ἤισθοντο ... Πελοποννήσιοι. His explicatur, qui sint οἱ προςβοηθοῦντες. Cf. adn. I, 31, 2. — τοῖς ... ὁπλίταις. Quum non Plataeenses et περίπολοι, sed soli Plataeenses vicisse dicantur, ὁπλιτῶν vocabulo ipsi περίπολοι significari alicui forsitan videantur. Cf. adn. §. 2. Sed quoniam pro horum nomine obscurum anfractum verborum positum esse non verisimile est, et circitores una cum Plataeensibus in urbem iam irrupisse legimus, gravis armaturae milites esse Hippocratis §. 1. probabile est, praesertim quum de his quoque aliquid hic legi consentaneum sit.

2 τεῖχος. καὶ οἱ Πελοποννήσιοι φρουροὶ τὸ μὲν πρῶ-
τον ἀντισχόντες ἠμύνοντο ὀλίγοι, καὶ ἀπέθανόν
τινες αὐτῶν· οἱ δὲ πλείους ἐς φυγὴν κατέστησαν
φοβηθέντες, ἐν νυκτί τε πολεμίων προςπεπτωκό-
των, καὶ τῶν προδιδόντων Μεγαρέων ἀντιμαχο-
μένων, νομίσαντες τοὺς ἅπαντας σφᾶς Μεγαρέας
3 προδεδωκέναι. ξυνέπεσε γὰρ καὶ τὸν τῶν Ἀθη-
ναίων κήρυκα ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης κηρῦξαι τὸν
βουλόμενον ἰέναι Μεγαρέων μετὰ Ἀθηναίων θη-
σόμενον τὰ ὅπλα. οἱ δ' ὡς ἤκουσαν, οὐκέτι ἀνέ-
μενον, ἀλλὰ τῷ ὄντι νομίσαντες κοινῇ πολεμεῖ-
4 σθαι κατέφυγον ἐς τὴν Νίσαιαν. ἅμα δὲ ἕῳ ἑα-
λωκότων ἤδη τῶν τειχῶν, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει
Μεγαρέων θορυβουμένων, οἱ πρὸς τοὺς Ἀθηναί-
ους πράξαντες καὶ ἄλλοι μετ' αὐτῶν, πλῆθος ὃ
ξυνῄδει, ἔφασαν χρῆναι ἀνοίγειν τὰς πύλας καὶ
5 ἐπεξιέναι ἐς μάχην. ξυνέκειτο δὲ αὐτοῖς τῶν πυ-
λῶν ἀνοιχθεισῶν ἐςπίπτειν τοὺς Ἀθηναίους· αὐ-
τοὶ δὲ διάδηλοι ἔμελλον ἔσεσθαι· λίπα γὰρ ἀλεί-
ψεσθαι, ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ἀσφάλεια δὲ αὐτοῖς

ἔπειτα δὲ οἱ προδόται καὶ τὴν πόλιν τῶν Μεγαρέων ἐπιχειροῦσιν ἐνδοῦναι, ὅπερ οὐ προχωρεῖ.

§. 2. Ἠμύνοντο. Aug. Pal. T. F. It. Vat. H. Mosqu. ἠμύναντο, quod minus placet.

Cap. 68. §. 1. Ἀεί. Cf. adn. III, 77, 1.

§. 2. Οἱ δὲ πλείους ... προδεδωκέναι, plerique autem perterriti, quod et noctu hostes aggressi erant, et proditores ex Megarensibus contra pugnabant (ipsos oppugnabant), in fugam se verterunt, arbitrati ab universis Megarensibus se esse proditos.

§. 3. Ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης, sua sponte. Sola ἀφ' ἑαυτοῦ pro his posuit Diod. XII, 66., et ita sane saepius scribitur. Vid. Duk. ad VI, 40. Sed γνώμης addit Dio Cass. XLII, 53. XLVI, 52. al., unde hanc vocem frustra a Krueg. deleri apparet. — τὸν βουλόμενον ἰέναι, ut, qui vellet, iret. Cf. Schoem. Observ. p. 13. sq. — μετὰ ... θησόμενον τὰ ὅπλα, cum Atheniensibus arma iuncturus. Cf. adn. II, 2, 4. — κοινῇ, i. e. „κοινῶς ὑπὸ πάντων Μεγαρέων, καὶ οὐχὶ ὑπὸ μόνων τῶν πραξάντων πρὸς Ἀθηναίους.“ ΔΟΥΚΑΣ.

§. 4. Πράξαντες. Cf. adn. I, 131, 1.

§. 5. Λίπα ἀλείψεσθαι. Cf. adn. I, 6, 5. — ἀσφάλεια ... ἀνοίξεως, tutius autem aperire portas poterant.—

μᾶλλον ἐγίγνετο τῆς ἀνοίξεως· καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς Ἐλευσῖνος κατὰ τὸ ξυγκείμενον τετρακιςχίλιοι ὁπλῖται τῶν Ἀθηναίων καὶ ἱππῆς ἑξακόσιοι [οἱ] τὴν νύκτα πορευόμενοι παρῆσαν. ἀληλιμμένων 6
δὲ αὐτῶν καὶ ὄντων ἤδη περὶ τὰς πύλας, καταγορεύει τις ξυνειδὼς τοῖς ἑτέροις τὸ ἐπιβούλευμα. καὶ οἳ ξυστραφέντες ἀθρόοι ἦλθον καὶ οὐκ ἔφασαν χρῆναι οὔτε ἐπεξιέναι, (οὐδὲ γὰρ πρότερόν πω τοῦτο ἰσχύοντες μᾶλλον τολμῆσαι,) οὔτε ἐς κίνδυνον φανερὸν τὴν πόλιν καταγαγεῖν· εἴ τε μὴ πείσεταί τις, αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσεσθαι. ἐδήλουν δὲ οὐδέν, ὅτι ἴσασι τὰ πρασσόμενα, ἀλλὰ ὡς τὰ βέλτιστα βουλεύοντες ἰσχυρίζοντο, καὶ ἅμα περὶ τὰς πύλας παρέμενον φυλάσσοντες, ὥςτε οὐκ ἐγένετο τοῖς ἐπιβουλεύουσι πρᾶξαι ὃ ἔμελλον.

ἡ Νίσαιά γε μέντοι περιτειχισθεῖσα ὁμολογίᾳ παραδίδοται, καὶ τὰ μακρὰ τείχη ἀποῤῥήγνυται ἀπὸ τῶν Μεγάρων.

69. γνόντες δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοί, ὅτι 1
ἐναντίωμά τι ἐγένετο, καὶ τὴν πόλιν βίᾳ οὐχ οἷοί τε ἔσονται λαβεῖν, τὴν Νίσαιαν εὐθὺς περιετείχιζον νομίζοντες, εἰ, πρὶν ἐπιβοηθῆσαί τινας, ἐξέλοιεν, θᾶσσον ἂν καὶ τὰ Μέγαρα προςχωρῆ-

§. 5. *Οἱ τήν.* *Οἱ* om. Cl. Ven. D. I. Ar. Chr. Dan. Nec aptus videtur articulus, quo addito verba significant ii equites, qui nocte iter faciebant, advenerant, quum exspectemus equites nocturno itinere advenerant. Hofmanus tamen, ut illa sententia idonea fiat, et ne praesentis participium male positum sit, huc quoque refert verba *κατὰ τὸ ξυγκείμενον*, quod per horum collocationem fieri posse vix videtur.

§. 6. *Καὶ οἳ* Cl. T. (hic ex coll. Bloomf.) Mosqu. Cf. sd. 32, 2. Vulgo et Bekk. *καὶ οἱ.*

οἱ ἀπὸ . . . ὁπλῖται. Ἀπό cum eadem attractione et breviloquentia dictum est, de qua vid. adn. II, 80, 1.

§. 6. Ξυστραφέντες ἀθρόοι ἦλθον, agmine denso facto frequentes venerunt. — οὔτε ἐς κίνδυνον . . . καταγαγεῖν. Quum haec distinguantur ab *ἐπεξιέναι*, non id periculum intelligendum, quod ex ipsa eruptione oriatur, sed quod urbs, si Atheniensium amici invita altera factione eruptionem facturi sint, ex seditione subitura sit. — τίς. Cf. adn. 13, 4. — αὐτοῦ, illic, in ipsa urbe, non foris cum Atheniensibus. — οὐδέν adverbialiter dictum, ut I, 26. IV, 12. — ὡς βουλεύοντες ... ἰσχυρίζοντο. Conf. Matth. Gr. §. 569. 7. b.

Cap. 69. §. 1. Εὐθὺς περιετείχιζον. Diodorus primum eos *περιταφρεῦσαι* urbem, deinde *περιτειχίσαι*, narrat XII, 66.

2 σαι. παρεγένετο δὲ σίδηρός τε ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ταχὺ καὶ λιθουργοὶ καὶ τἆλλα ἐπιτήδεια. ἀρξάμενοι δ' ἀπὸ τοῦ τείχους ὃ εἶχον καὶ διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς Μεγαρέας, ἀπ' ἐκείνου ἑκατέρωθεν ἐς θάλασσαν τῆς Νισαίας τάφρον τε καὶ τείχη διελομένη ἡ στρατιά, ἔκ τε τοῦ προαστείου λίθοις καὶ πλίνθοις χρώμενοι καὶ κόπτοντες τὰ δένδρα καὶ ὕλην ἀπεσταύρουν, εἴ πη δέοιτό τι·

§. 2. Παρεγένετο ... ἐπιτήδεια. Hanc totam enunciationem Bekk. in parenthesim redegit, cuius rei causam non perspicimus. — σίδηρος. Suntne instrumenta ferrea (*σιδήρια* c. 4.)? Cf. adn. VII, 18. Ipso tamen ferro ad retinacula facienda opus fuisse putat Bloomf. Cf. I, 93, 5. III, 78, 3. — λιθουργοί. Cf. V, 82. et Moer. Att. — ἀρξάμενοι cet. Hoc participium et omnia ea, quae sequuntur, cum *ἀπεσταύρουν* verbo iunge. — ἀπὸ τοῦ τείχους, ὃ εἶχον. Quum Athenienses ab hoc *τείχει* incipientes Nisaeam a mari ad mare circummuniverint, aut non unum brachium longorum murorum, sed toti longi muri, quod unum opus essent, singulari significati intelligendi sunt, aut alter murus ultra Nisaeam ad mare pertinuisse existimandus est, ita ut circummunitio a brachio Nisaeam attingente ad mare sic dirigi potuerit, ut ei nihil rei cum altero longo muro esset, sed alicubi intra hunc ad oram perveniret. Illam explicationem amplexus est Arn., cuius ratio, etsi his verbis minus commendatur, et iis, quibus Thucydides 66, 4. et I, 103. de longis muris usus est, et Atticorum moenium natura videtur confirmari. De singulari cf. etiam adn. II, 13, 7. et supra 67, 3. — διοικοδομήσαντες ... Μεγαρέας, muro transverso Megara versus exstructo, Port. Factum est hoc in spatio duobus muri brachiis interiecto. De verbo cf. VIII, 90, 5. et *διατειχίζειν* III, 34. Unde incisum *ἀπ' ἐκείνου ... Νισαίας* a Bekk. male cum his verbis coniunctum esse cognoscitur. — ἐκείνου, i. e. *τοῦ τείχους, ὃ εἶχον.* — τῆς Νισαίας cohaerentne cum *θάλασσαν* nomine an cum *ἑκατέρωθεν* adverbio? — διελομένη ἡ στρατιά. De re cf. adn. II, 78, 1. Ceterum Thuc. proprie aut *διελομένης τῆς στρατιᾶς* scribere aut *ἡ στρατιά* statim ad primum participium addere debebat; sed *ἀρξάμενοι* et *διοικοδομήσαντες* ad duces referens, tamen nominativos *ἡ στρατιὰ διελομένη* ex dicendi genere a Rost. Gr. §. 131. adn. 2. illustrato retinuit. — ἔκ τε cet. In his aliqua difficultas inest, quia, quamvis incisa *ἔκ τε ... χρώμενοι* et *καὶ κόπτοντες ... ὕλην* ad idem ambo enunciatum pertinere particulae *τὲ ... καί* perspicue doceant, sententia prius ad *τείχη διελόμενοι*, alterum ad *ἀπεσταύρουν* trahi postulat; lapidibus enim et lateribus ad muros exstruendos, lignis et materie ad circumvallandum utimur. Quare nisi quid hic depravatum est, sermo multitudine membrorum videtur perturbatus esse. Plura quaere in ed. mai. — τὰ δένδρα καὶ ὕλην. „Schol. statuit ellipsin adiectivi *ἄλλην*, quem sequitur Steph. Append. ad Script. de Dial. pag. 120.“ DUK. Item Schoem. ad Plut. Ag. I, 1. p. 75. Cf. adn. I, 116, 3. et, ubi eadem vocabula discernuntur, II, 75, 1. — εἴ πη δέοιτό τι, si qua

καὶ αἱ οἰκίαι τοῦ προαστείου ἐπάλξεις λαμβάνου-
σαι αὐταὶ ὑπῆρχον ἔρυμα. καὶ ταύτην μὲν τὴν 3
ἡμέραν ὅλην εἰργάζοντο· τῇ δὲ ὑστεραίᾳ περὶ δεί-
λην τὸ τεῖχος ὅσον οὐκ ἀπετετέλεστο, καὶ οἱ ἐν
τῇ Νισαίᾳ δείσαντες σίτου τε ἀπορίᾳ (ἐφ' ἡμέραν
γὰρ ἐκ τῆς ἄνω πόλεως ἐχρῶντο) καὶ τοὺς Πε-
λοποννησίους οὐ νομίζοντες ταχὺ ἐπιβοηθήσειν,
τούς τε Μεγαρέας πολεμίους ἡγούμενοι, ξυνέβη-
σαν τοῖς Ἀθηναίοις ῥητοῦ μὲν ἕκαστον ἀργυρίου
ἀπολυθῆναι ὅπλα παραδόντας, τοῖς δὲ Λακεδαι-
μονίοις, τῷ τε ἄρχοντι καὶ εἴ τις ἄλλος ἐνῆν,
χρῆσθαι Ἀθηναίους ὅ τι ἂν βούλωνται. ἐπὶ τού-
τοις ὁμολογήσαντες ἐξῆλθον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι 4
τὰ μακρὰ τείχη ἀποῤῥήξαντες ἀπὸ τῆς τῶν Με-
γαρέων πόλεως καὶ τὴν Νίσαιαν παραλαβόντες
τἆλλα παρεσκευάζοντο.

Βρασίδας μὲν τότε ἐπὶ Θρᾴκης στρατεί-αν παρασκευαζόμενος βοηθεῖ.

70. Βρασίδας δὲ ὁ Τέλλιδος, Λακεδαιμόνιος, 1
κατὰ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτύγχανε περὶ Σικυῶνα
καὶ Κόρινθον ὤν, ἐπὶ Θρᾴκης στρατείαν παρα-

Cap. 69. §. 3. Ἀπετετέλεστο. Aug. Mosqu. Ar. Chr. Suid. Phot. Bekk. ἀποτετέλεστο, quorum utrum Thucydides scripserit, quum definiri nequeat, paucissimis libris, ex quibus unus solus bonus est, obtemperandum non putavimus.

Τοῖς δέ taciti Aug. It. Vat. Bekk. in ed. ster., etsi It. et Vat. testimonium propter ed. mai. Bekkeri silentium suspectum est. Vulgo τοῖς τε. Et μὲν ... τέ sane nonnunquam inter se respondent (cf. sd. I, 144, 2.); id vero hic, quum huic membro statim alterum particulis τὲ ... καί subiciatur, displicet. Vulgatam tamen excusat Arn.

Cap. 70. §. 1. Στρατείαν. Vulgo et Bekk. στρατιάν. Quum autem ἐπὶ Θρᾴκης, in Thraciam versus, cum στρατιᾶς nomine

pars alicubi munitione (proprie τοῦ ἀποσταυροῦσθαι) egeret. Nisi δέοιτο impersonale esse mavis, ut Dind. in Steph. Thes. Cf. adn. 130, 4. — αὐταί, ipsae. Vulgatam αὗται membranis melioribus adversantem frustra tuentur Matth. Gr. §. 472. 1. b. Rost. §. 99. 6. f. Kuehn. Gr. in us. schol. §. 304. adn. 3.

§. 3. Ὅσον οὐκ. Cf. adn. I, 36, 1. — τῆς ἄνω πόλεως. Cf. 66, 4. — ῥητοῦ ... ἀπολυθῆναι. De redemptionis pretiis cf. adn. III, 70. „Ἕκαστον de Peloponnesiis accipiendum exceptis Lacedaemoniis; nam hi Atheniensibus permittebantur; supra autem c. 66. dixerat Peloponnesios solos Nisaeae custodiam habuisse.“ HAACK.

§. 4. Ἀποῤῥήξαντες. Ut, etiamsi Megara ipsa in deditionem non venisset, firmiter longa moenia tenerent, quae nihilominus c. 109. recuperata a Megarensibus legemus.

Cap. 70. §. 1. Ἐπὶ Θρᾴκης

σκευαζόμενος. καὶ ὡς ᾔσθετο τῶν τειχῶν τὴν
ἅλωσιν, δείσας περί τε τοῖς ἐν τῇ Νισαίᾳ Πελο-
ποννησίοις καὶ μὴ τὰ Μέγαρα ληφθῇ, πέμπει
ἔς τε τοὺς Βοιωτοὺς κελεύων κατὰ τάχος στρα-
τιᾷ ἀπαντῆσαι ἐπὶ Τριποδίσκον, (ἔστι δὲ κώμη
τῆς Μεγαρίδος ὄνομα τοῦτο ἔχουσα ὑπὸ τῷ ὄρει
τῇ Γερανίᾳ,) καὶ αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἑπτακοσίους
μὲν καὶ δισχιλίους Κορινθίων ὁπλίτας, Φλια-
σίων δὲ τετρακοσίους, Σικυωνίων δὲ ἑξακοσίους,
καὶ τοὺς μεθ' ἑαυτοῦ, ὅσοι ἤδη ξυνειλεγμένοι
ἦσαν, οἰόμενος τὴν Νίσαιαν ἔτι καταλήψεσθαι
2 ἀνάλωτον. ὡς δὲ ἐπύθετο, (ἔτυχε γὰρ νυκτὸς ἐπὶ
τὸν Τριποδίσκον ἐξελθών,) ἀπολέξας τριακοσίους
τοῦ στρατοῦ, πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, προσῆλθε
τῇ τῶν Μεγαρέων πόλει λαθὼν τοὺς Ἀθηναίους
ὄντας περὶ τὴν θάλασσαν, βουλόμενος μὲν τῷ
λόγῳ καὶ ἅμα, εἰ δύναιτο, ἔργῳ τῆς Νισαίας
πειρᾶσαι, τὸ δὲ μέγιστον, τὴν τῶν Μεγαρέων
πόλιν ἐσελθὼν βεβαιώσασθαι. καὶ ἠξίου δέξασθαι
σφᾶς λέγων ἐν ἐλπίδι εἶναι ἀναλαβεῖν Νίσαιαν.

non bene congruant, et c. 74. Thucydides aperte huc respiciens dicat τὴν ἐπὶ Θρᾴκης στρατείαν παρεσκεύαζεν, ἵναπερ καὶ τὸ πρῶτον ὥρμητο, στρατείαν recepit Haack., quem secuti sumus. Ceterum cf. sd. I, 9.

Ἑαυτοῦ Cass. Cl. Ven. T. F. C. Reg. al. Vulgo et Bekk. αὐτοῦ.

§. 2. Ἐσελθών F. E. Vulgo et Bekk. εἰσελθών. Cf. sd. 22, 1.

...παρασκευαζόμενος. De causis huius expeditionis vid. 79, 2. — πέμπει ἐς τοὺς Β. Cf. adn. I, 107, 2. De τέ particulae collocatione cf. adnot. I, 16. — Τριποδίσκος. Apud Strab. p. 394. Τριποδίσκιον, qui addit καθ' ὃ ἡ νῦν ἀγορὰ Μεγαρέων κεῖται, apud Steph. Τριποδίσκος, Τριποδίσκοι, Τριποδίσκη, Paus. I, 43, 7. Τριποδίσκοι. De situ cf. Leak. Graec. sept. II. p. 410. sq. et Krus. Hell. II. 1. p. 396. — ὅσοι ... ἦσαν. Hos non amplius centum fuisse oportet, si 72, 2. adiunctis Boeotorum duobus millibus et ducentis totus exercitus sex millia gravis armaturae militum continuisse recte traditur.

§. 2. Ὡς δὲ ἐπύθετο. „Scil. ἁλῶναι, quod repetas ex ἀνάλωτον.“ BAU. — ἔτυχε ... ἐξελθών. Hoc enunciatum apodosi iungendum. — ἀπολέξας. Medium legi V, 8. (et IV, 9.) adnotat Gottl. Cf. adnot. I, 16. — ἔκπυστος γενέσθαι. Cf. adn. III, 30, 1. — τῆς Νισαίας πειρᾶσαι. Cf. adn. I, 64, 4. — σφᾶς. Ipsum et milites. Cf. adn. III, 113, 2. — ἐν ἐλπίδι εἶναι. Cf. adnot. II, 51, 6.

οἱ δὲ Μεγαρῆς οὐ δέχονται αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν.

71. αἱ δὲ τῶν Μεγαρέων στάσεις φοβούμεναι, 1
οἱ μέν, μὴ τοὺς φεύγοντας σφίσιν ἐσαγαγὼν αὐ-
τοὺς ἐκβάλῃ, οἱ δέ, μὴ αὐτὸ τοῦτο ὁ δῆμος δεί-
σας ἐπίθηται σφίσι, καὶ ἡ πόλις ἐν μάχῃ καθ᾽ αὑ-
τὴν οὖσα ἐγγὺς ἐφεδρευόντων Ἀθηναίων ἀπό-
ληται, οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ᾽ ἀμφοτέροις ἐδόκει ἡσυ-
χάσασι τὸ μέλλον περιιδεῖν· ἤλπιζον γὰρ καὶ 2
μάχην ἑκάτεροι ἔσεσθαι τῶν τε Ἀθηναίων καὶ
τῶν προςβοηθησάντων, καὶ οὕτω σφίσιν ἀσφα-
λεστέρως ἔχειν, οἷς τις εἴη εὔνους, κρατήσασι
προςχωρῆσαι· ὁ δὲ Βρασίδας ὡς οὐκ ἔπειθεν, 3
ἀνεχώρησε πάλιν ἐς τὸ ἄλλο στράτευμα. **72.** ἅμα 1
δὲ τῇ ἕῳ οἱ Βοιωτοὶ παρῆσαν διανενοημένοι μέν,
καὶ πρὶν Βρασίδαν πέμψαι, βοηθεῖν ἐπὶ τὰ Μέ-
γαρα, ὡς οὐκ ἀλλοτρίου ὄντος τοῦ κινδύνου, καὶ
ἤδη ὄντες πανστρατιᾷ Πλαταιᾶσιν· ἐπειδὴ δὲ καὶ

ἔπειτα τὴν Βρασίδου δύναμιν οἱ Βοιωτοὶ αὐξάνουσι, καὶ γίγνεται ἱππομαχία.

Cap. **71.** §. 1. Ἐπίθηται. Cass. Aug. Pal. Bekk. ἐπιθῆται. Cf. sd. I, 33, 1.

Ἀπόληται. Cass. Aug. Cl. (hic a pr. man.) T. Pal. It. Vat. H. Mosqu. ἀπολεῖται. Cf. sd. I, 36, 1.

§. 2. *Οἷς τις* Cl. ex emend. eiusd. man. et Bekk., eodemque ducunt vestigia librorum D. I. E. Laur. Vulgo ὅςτις, quod frustra probat Bernh. Synt. p. 296. Cf. ed. mai. et de recepta scriptura adn.

Cap. **71.** §. 1. *Αἱ ... στάσεις ... οἱ μὲν ... οἱ δέ.* „Non novum est, ut nominibus collectivis adiectiva vel participia diversi generis et numeri apponantur. [Cf. Matth. Gr. §. 434. 2. a. Rost. §. 100. 4. d., quanquam ille de solo singulari collectivorum, hic de solis praedicatis et attributis eorum loquitur, neuter huic exemplo convenienter.] Hic ... etiam alia figura est, quod nominativus *αἱ στάσεις* pro genitivo partitivo, quem vocant, ponitur. ... Sic rursus III, 105: *οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες, οἱ μὲν ... οἱ δέ.*“ DUK. Cf. Matth. Gr. §. 289. adn. 8. et §. 319. Rost. §. 101. 3. b. „*Οἱ μέν* intelligendi principes popularis factionis, *οἱ τοῦ δήμου προστάται*, vid. c. 66.; *οἱ δέ* sunt exsulum amici ex optimatium factione.“ HAACK. — *ἐκβάλῃ.* Intell. *ὁ Βρασίδας.* — *αὐτούς* ad eosdem, qui antea *σφίσι* pronomine significati sunt, refertur valens ipsos. — *περιιδεῖν*, circumspicere. Medium legitur c. 73. et apud Appi. Cf. Duk. ad VI, 93. 103.

§. 2. *Καὶ οὕτω ... προςχωρῆσαι*, atque ita sibi tutius esse in eorum, quibus aliquis benevolus esset, deditionem, ubi vicissent, concedere, sive liberius partes sequi victorum, quibus quisque benevolus esset.

§. 3. *Ἐς τὸ ... στράτευμα.* Cf. adn. I, 137, 3.

Cap. **72.** §. 1. *Πέμψαι.* Cf. 70, 1. — *καὶ ... ὄντες* iunge cum superiore *διανενοημένοι.* —

ἦλθεν ὁ ἄγγελος, πολλῷ μᾶλλον ἐῤῥώσθησαν καὶ
ἀποστείλαντες διακοσίους καὶ διςχιλίους ὁπλίτας
καὶ ἱππέας ἑξακοσίους τοῖς πλείοσιν ἀπῆλθον πά-
2 λιν. παρόντος δὲ ἤδη ξύμπαντος τοῦ στρατεύματος,
ὁπλιτῶν οὐκ ἔλασσον ἑξακιςχιλίων, καὶ τῶν Ἀθη-
ναίων τῶν μὲν ὁπλιτῶν περί [τε] τὴν Νίσαιαν ὄντων
καὶ τὴν θάλασσαν ἐν τάξει, τῶν δὲ ψιλῶν ἀνὰ τὸ
πεδίον ἐσκεδασμένων, οἱ ἱππῆς οἱ τῶν Βοιωτῶν
ἀπροςδοκήτοις ἐπιπεσόντες τοῖς ψιλοῖς ἔτρεψαν
ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ἐν γὰρ τῷ πρὸ τοῦ οὐδεμία
βοήθειά πω τοῖς Μεγαρεῦσιν οὐδαμόθεν ἐπῆλθεν.
3 ἀντεπεξελάσαντες δὲ καὶ οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐς χεῖ-
ρας ᾔεσαν, καὶ ἐγένετο ἱππομαχία ἐπὶ πολύ, ἐν
4 ᾗ ἀξιοῦσιν ἑκάτεροι οὐχ ἥσσους γενέσθαι. τὸν
μὲν γὰρ ἵππαρχον τῶν Βοιωτῶν καὶ ἄλλους τι-
νὰς οὐ πολλοὺς πρὸς αὐτὴν τὴν Νίσαιαν προςε-
λάσαντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἀποκτείναντες ἐσκύ-
λευσαν, καὶ τῶν τε νεκρῶν τούτων κρατήσαντες

Cap. **72.** §. 2. *Περί τε. Τέ* om. Aug. It. Vat. C. Bekk., et sane parum placet, quum eo addito Nisaea ad mare sita ab hoc nimis secernatur; sed etiam quae natura sua coniuncta sint, atque adeo unam notionem efficere videantur, particulis *τὲ ... καί* nonnunquam distingui intelligemus ad V, 10, 2.

ἐῤῥώσθησαν. Oratio a participio transiit in tempus finitum. Cf. adnot. I, 57, 4. et de ipso verbo II, 8, 1. — *ἀποστείλαντες* cet. Paulo ante scripta ita corrigi videntur, ut, quum antea Boeoti advenisse dicti sint, hic non cum universis copiis advenisse, sed harum, quas Plataeas usque adduxissent, partem misisse tradantur. Minus placet Dukae explanatio in ed. mai.

§. 2. *Ἔλασσον.* Cf. Matth. Gr. §. 437. adn. 2. — *ἔτρεψαν ... θάλασσαν.* Emphasis quaedam. — *ἐν γάρ* cet. „Rationem reddit eius, quod dixerat, *ἀπροςδοκήτοις.*“ STEPH. De verbis *ἐν τῷ πρὸ τοῦ* cf. adn. I, 32, 4.

§. 3. *Οἱ τῶν Ἀθηναίων.* Quum *ἱππῆς* ex superioribus facillime repeti possit, idque faciendum esse natura verbi *ἀντεξελαύνειν* satis doceat, mirum est Kruegerum *ἱππῆς οἱ* excidisse coniicere.

§. 4. *Τινὰς οὐ πολλούς.* Ita iam II, 79. Similiter VI, 93. et VIII, 70. Cf. adn. 46, 5. et VI, 1. — *πρὸς ... ἐσκύλευσαν.* Si omnia hic recte scripta sunt, sententia est Athenienses prope Nisaeam, quam tenebant, consulto se recepisse, ut hostes eodem pellicerent. Accusativi, qui antecedunt, aut ex *ἀποκτείναντες* eo modo, qui ad verba *τὸ αὐτὸ ἕνα ἕκαστον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες* III, 86. illustratus est, aut, quod simplicius est, ex *ἐσκύλευσαν* pendere possunt. Huic tamen nostrae enodationi Arnoldus putat obstare, quod *προςελαύνειν*, cui nos vim equis ad-

ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν καὶ τροπαῖον ἔστησαν· οὐ
μέντοι ἔν γε τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως οὐδέτεροι
τελευτήσαντες ἀπεκρίθησαν, ἀλλ' οἱ μὲν Βοιωτοὶ
πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν Νίσαιαν. 73. μετὰ 1
δὲ τοῦτο Βρασίδας καὶ τὸ στράτευμα ἐχώρουν
ἐγγυτέρω τῆς θαλάσσης καὶ τῆς τῶν Μεγαρέων
πόλεως, καὶ καταλαβόντες χωρίον ἐπιτήδειον πα-
ραταξάμενοι ἡσύχαζον, οἰόμενοι σφίσιν ἐπιέναι
τοὺς Ἀθηναίους, καὶ τοὺς Μεγαρέας ἐπιστάμενοι
περιορωμένους, ὁποτέρων ἡ νίκη ἔσται. καλῶς 2
δὲ ἐνόμιζον σφίσιν ἀμφότερα ἔχειν, ἅμα μὲν τὸ
μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους, μηδὲ μάχης καὶ κινδύ-
νου ἑκόντας ἄρξαι, ἐπειδή γε ἐν φανερῷ ἔδειξαν
ἕτοιμοι ὄντες ἀμύνεσθαι, καὶ αὐτοῖς ὥςπερ ἀκο-
νιτὶ τὴν νίκην δικαίως ἂν τίθεσθαι· ἐν τῷ αὐτῷ
δὲ καὶ πρὸς τοὺς Μεγαρέας ὀρθῶς ξυμβαίνειν.

ἀλλ' οὔτε Βρασίδας οὔτε οἱ Ἀθηναῖοι τολμῶσι πρότεροι μάχης ἄρξαι. τῶν δὲ ἀπελθόντων ὁ Βρασίδας ἐς τὰ Μέγαρα ἐςάγεται.

Cap. 73. §. 2. Ἂν τίθεσθαι. Aug. Pal. Vat. ἀντιθέσθαι, Laur. Mosqu. ἀντίθεσθαι. Malis forsitan ἂν ἀνατίθεσθαι. Cf. adn.

vehi, adequitare, dedimus, ubi de equitatu dicatur, in hostem invehi, assultare, valere soleat. Duplex igitur proposita est emendatio, altera Porti, qui προςελάσαντας coniecit, ut καί ante ἀποκτείναντες positum alteri ante τῶν collocato respondeat, Arnoldi altera, qui πρὸς αὐτῇ τῇ Νισαίᾳ scripsit. Nos tamen vulgatam nondum satis confutatam et a Bekkero servatam invitis membranis mutandam non existimavimus. — βεβαίως ... τελευτήσαντες, certum (pugnae) eventum adepti. — ἀπεκρίθησαν (discesserunt) ... πρὸς ... ἐπί. Cf. de διακριθῆναι adn. I, 18, 2. IV, 25, 10.

Cap. 73. §. 1. Παραταξάμενοι ... ἐπιέναι. Sententia est Lacedaemonios aciem quidem instruxisse, sed de colle non descendisse existimantes fore, ut Athenienses vel illuc propter insitum animi impetum contra se venirent. — περιορωμένους. Cf. adn. II, 43, 4. Similiter legitur VI, 93. 103. VII, 33.

§. 2. Ἀμφότερα. Hoc verbis ἅμα μὲν ... ἄρξαι et ἐν τῷ αὐτῷ δὲ ... ξυμβαίνειν explicatur; nam ἅμα μὲν ... ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καί inter se respondent. Cf. adn. III, 11, 3. — ἔδειξαν ἕτοιμοι. Suppl. ὄντες. Conf. Matth. Gr. §. 549. adn. 3. Rost. §. 129. adn. 4. — καὶ αὐτοῖς ... τίθεσθαι, sibique quodammodo sine pulvere et labore victoriam merito tributum iri. Port. De αὐτοῖς pronomine cf. adn. I, 17. Ita iterum §. 3. De ἀκονιτί vid. interpr. Hor. Ep. I, 1, 51. Ad τίθεσθαι, quod pro προςτίθεσθαι dictum vult Huds., non ἔδειξαν, cui participum apponitur, verum ex illo (secundum adn. c. 3.) aut ex primario enunciato ἐνόμιζον repetendum. — ἐν τῷ αὐτῷ ... ξυμβαίνειν. Pro his proprie ἐν τῷ αὐτῷ δὲ τὸ πρὸς τοὺς Μεγαρέας, seu ἅμα δὲ ἃ περὶ

3 εἰ μὲν γὰρ μὴ ὤφθησαν ἐλθόντες, οὐκ ἂν ἐν
τύχῃ γίγνεσθαι σφίσιν, ἀλλὰ σαφῶς ἂν ὥςπερ
ἡσσηθέντων στερηθῆναι εὐθὺς τῆς πόλεως· νῦν
δὲ κἂν τυχεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίους μὴ βουληθέντας
ἀγωνίζεσθαι, ὥςτε ἀμαχεὶ ἂν περιγενέσθαι αὐ-
4 τοῖς ὧν ἕνεκα ἦλθον. ὅπερ καὶ ἐγένετο. οἱ γὰρ
Μεγαρῆς, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐτάξαντο μὲν παρὰ
τὰ μακρὰ τείχη ἐξελθόντες, ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐ-
τοὶ μὴ ἐπιόντων, λογιζόμενοι καὶ οἱ ἐκείνων στρα-
τηγοὶ μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον,
ἐπειδὴ καὶ τὰ πλείω αὐτοῖς προεκεχωρήκει, ἄρ-
ξασι μάχης πρὸς πλείονας αὐτῶν ἢ λαβεῖν νική-

§. 3. Ἡσσηθέντων. Cf. adn.

τοὺς Μεγαρέας ἔμελλε γίγνεσθαι, dicendum erat. Sed quum propter interpositum enunciatum καὶ αὐτοῖς ... τίθεσθαι verborum καλῶς ἔχειν ἀμφότερα ἅμα μὲν τὸ ... minus recordemur, Thuc. incisum ab ἐν τῷ incipiens cum solo ἐνόμιζον, ad superius enunciatum iam supplendo, voluit cohaerere. Verba igitur ὀρθῶς ξυμβαίνειν nihil esse nisi repetitionem superiorum καλῶς ἔχειν perspicuitatis causa factam recte affirmat Arn.

§. 3. Οὐκ ἂν ... σφίσι, non fuisse futurum, ut (res) in aleam daretur, sive in fortunae arbitrio poneretur. De impersonali usu huius dicendi generis cf. adn. I, 137, 4. Fortasse γενέσθαι, quod Scholiastae verbis comprobatur, legendum pro γίγνεσθαι. — ἡσσηθέντων. Suppl. σφῶν et cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. Frustra igitur Ven. ἡσσηθέντες. — ἂν περιγενέσθαι αὐτοῖς, sibi obventura. Cf. adn. I, 144, 3.

§. 4. Οἱ γὰρ Μεγαρῆς. Haec post longam interpositionem verbis οἱ τῶν φευγόντων φίλοι Μεγαρῆς cum correctione quadam vel potius accuratius definita repetuntur et cohaerent cum verbo ἀνοίγουσι. Similis locus est VIII, 99. — καὶ αὐτοί, ut Lacedaemonii; vid. §. 1. — μὴ ἐπιόντων] λείπει τῶν Λακεδαιμονίων. Schol. — λογιζόμενοι ... οἱ ... στρατηγοί. De nominativis vid. Matth. Gr. §. 562. 1. adn. 2. Rost. §. 131. adn. 2. (ubi pro Thuc. VI, 73. leg. IV, 73.) — μὴ ἀντίπαλον ... σφίσι] ... μὴ ἴσον ... αὐτοῖς τε καὶ τοῖς Πελοποννησίοις. Schol. — ἐπειδὴ ... προεκεχωρήκει, quum sibi pleraque successissent, (cf. de αὐτοῖς adn. §. 2.) vel, si haec non ex oratione obliqua pendere, sed ex ipsius scriptoris mente dicta esse mavis, postquam pleraque iis (Atheniensibus) successerunt. Ad Peloponnesios certe pronomen αὐτοῖς per rerum statum, qui tunc fuerit, referri non posse recte docet Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 11. cl. c. 79. — τὰ πλείω hic sunt res apud Megara gestae, quod Nisaeam et longa moenia Athenienses ceperant, et Megarensibus omnem maris usum intercluserant. — ἄρξασι iunge cum σφίσι, sibi, si incepissent. — πρὸς πλείονας αὐτῶν. Equites quidem utrorumque pares erant (cf. 68, 5. 72, 1.), sed Brasidas sex millia gravis armaturae pedi-

σαντας Μέγαρα, ἢ σφαλέντας τῷ βελτίστῳ τοῦ ὁπλιτικοῦ βλαφθῆναι, τοῖς δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως καὶ τῶν παρόντων μέρος ἕκαστον κινδυνεύειν εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν· χρόνον δὲ ἐπισχόντες, καὶ ὡς οὐδὲν ἀφ' ἑκατέρων ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον πρότερον οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Νίσαιαν καὶ αὖθις οἱ Πελοποννήσιοι ὅθενπερ ὡρμήθησαν· οὕτω δὴ τῷ μὲν Βρασίδᾳ αὐτῷ καὶ τοῖς ἀπὸ

tum habebat (vid. 72, 2.), Athenienses quatuor millia sexcentos (cf. 67, 1. 68, 5.) praeter Plataeenses leviter armatos et περιπόλους 67, 2. — *νικήσαντας ... σφαλέντας*. De accusativis cf. Rost. Gr. §. 126. adn. 3. — *τῷ βελτίστῳ ... βλαφθῆναι*. Insolentius verbo βλάπτεσθαι, iacturam facere, dativus, pro quo poetae, quum in vim privandi transeat, genitivo utuntur (cf. Matth. Gr. §. 338.), additus est. Cum dissimilibus certe composuit Bernhardy Synt. p. 103. Rectius Hossius in Adnot. in Hor. carm. spicil. p. 6. sq. comparans Sophoclea φθίνουσα μὲν κάλυξιν, φθίνουσα δ' ἀγέλαις (Oed. R. v. 25. sq.) verba interpretatur amissa praestantissimae gravis armaturae parte detrimentum accipere. Aoristum βλαβῆναι (I, 141. Aesch. Agam. 118.) solum agnoscit Buttm. Gr. Ind. verb.; sed βλαφθῆναι Hom. Soph. Thuc. iterum c. 87. alii. Cf. ed. mai. et interpr. Moer. et Thom. — *τοῖς δὲ ... τολμᾶν*. Haec ut scripta sunt, sic sunt interpretanda: apud illos vero universi exercitus et praesentium partem quamque merito paratam esse audere periclitari (belli fortunam). Sed mira est distinctio universi exercitus et praesentium, quam a Krohl. Quaest. Thuc. I. p. 12. non recte explanatam esse docuimus in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 132. Quae autem Hofmanus addidit, et universi exercitus *alio tempore semper*, et *nunc* praesentium partem quandam, ea omitti potuisse vix credimus. Varias coniecturas hominum doctorum vide in ed. mai. Ex Scholiastae enodatione, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, πολλὴν μὲν ἔχοντες δύναμιν αὐτόθι, ἀφ' ἑκάστης δὲ πόλεως αὐτοῖς ὀλίγου μέρους παρόντος, οὐκ ἐφοβοῦντο τὴν ἧτταν, qui audacior sit, pro ΚΑΙΤΩΝ legendum esse ὈΛΙΓΩΝ colligat. Praeterea verbositatem, quae in κινδυνεύειν ἐθέλειν τολμᾶν inesse videtur, Krueger deleto κινδυνεύειν tolli vult, nos excusari posse existimamus. Cf. ed. mai. atque superiorem translationem. Add. III, 56, 5: ἐθέλοντες τολμᾶν μετὰ κινδύνων τὰ βέλτιστα et de trium infinitivorum concursu Born. ad Xen. Conv. 2, 13. et Saupp. ad Xen. Comment. II, 1, 6. — *χρόνον δὲ ἐπισχόντες*. Sequitur altera pars protasis, quae cum ὡς coniunctione post verba οἱ γὰρ Μεγαρῆς posita copulanda est. De χρόνον nomine vid. adn. II, 18. — *καὶ ὡς*. *Καί* additum est ideo, quia ἐπισχόντες idem est atque ὡς ἐπέσχον. Cf. Kistem. et adn. III, 40, 7. V, 44. — *ἀφ'*. Cf. adn. I, 17, 1. — *αὖθις*. Cf. adn. III, 106, 2. — *οὕτω δή*. Inepte hinc vulgo novum caput incipit. Cf. ad init. hui. par. adn. — *τῷ μὲν Βρασίδᾳ*. *Μέν* non habere, quod ei respondeat, quia scriptor postea scribere τοὺς δὲ

τῶν πόλεων ἄρχουσιν οἱ τῶν φευγόντων φίλοι
Μεγαρῆς ὡς ἐπικρατήσαντι, καὶ τῶν Ἀθηναίων
οὐκέτι ἐθελησάντων μάχεσθαι, θαρσοῦντες μᾶλ-
λον ἀνοίγουσί τε τὰς πύλας, καὶ δεξάμενοι, κα-
ταπεπληγμένων ἤδη τῶν πρὸς [τοὺς] Ἀθηναίους
1 πραξάντων, ἐς λόγους ἔρχονται. **74.** καὶ ὕστερον
ὁ μὲν διαλυθέντων τῶν ξυμμάχων κατὰ πόλεις
ἐπανελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς τὴν Κόρινθον τὴν ἐπὶ
Θρᾴκης στρατείαν παρεσκεύαζεν, ἵναπερ καὶ τὸ
2 πρῶτον ὥρμητο. οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει Μεγαρῆς,
ἀποχωρησάντων καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπ' οἴκου,
ὅσοι μὲν τῶν πραγμάτων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους
μάλιστα μετέσχον, εἰδότες, ὅτι ὤφθησαν, εὐθὺς
ὑπεξῆλθον· οἱ δὲ ἄλλοι κοινολογησάμενοι τοῖς
τῶν φευγόντων φίλοις κατάγουσι τοὺς ἐκ Πηγῶν,
ὁρκώσαντες πίστεσι μεγάλαις μηδὲν μνησικακή-
3 σειν, βουλεύσειν δὲ τῇ πόλει τὰ ἄριστα. οἱ δὲ
ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο καὶ ἐξέτασιν ὅπλων

καὶ ὕστερον ὁ μὲν ἐς Κόρινθον ἐπανέρχεται· τῶν δὲ Μεγαρέων οἱ φεύγοντες κατελθόντες ὀλιγαρχίαν καθιστᾶσιν.

§. 4. Τοὺς Ἀθηναίους. Τούς om. Cass. Cl. Ven. Reg. Gr. Ar. Chr.

ἐκ Πηγῶν κατάγουσι voluerit, sed haec, implicata variis additamentis oratione, 74, 2. alio ordine subiunxerit, bene docet Haack. in ed. 1. Cf. V, 71. — *ἐπικρατήσαντι*. De singulari cf. ad Xen. Anab. I, 10, 1. et Rost. Gr. §. 100. adn. 13. — *τῶν ... πραξάντων*. Cf. 66, 3. 68, 4.

Cap. **74.** §. 1. *Ἵνα ... ὥρμητο*. Port.: quo et antea cogitabat. Cf. 70, 1. Similiter 48, 6. Cf. adn. II, 59, 2.

§. 2. *Οἱ δὲ ... Μεγαρῆς ... ὅσοι μὲν ... οἱ δ' ἄλλοι*. Est rursus σχῆμα καθ' ὅλον καὶ κατὰ μέρος. Cf. adn. 71, 1. — *ἀποχωρησάντων ... ἐπ' οἴκου*. Relicto praesidio in longis moenibus et Nisaeae. — *τῶν πραγμάτων πρὸς τοὺς Ἀθην*. Ostendit Abresch. substantivum verbale esse coniunctum cum praepositione verbi. Cf. σωτηρία VII, 70. et adn. I, 141, 7. De articulo non iterato cf. sd. I, 51, 4. — *τοὺς ἐκ Πηγῶν*. Cf. 66, 1. — *ὁρκώσαντες πίστεσι μεγάλαις*. Eadem formula usus est Dio Cass. p. 62.

§. 3. *Ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο*, magistratus gerere coeperunt. — *ἐξέτασιν ὅπλων ἐποιήσαντο*. „Arma recognoscere et arma lustrare vertunt interpretes. Non video, cur hic aliter debeat accipi quam VI, 96., ubi illis ἐξέτασιν ὅπλων ποιεῖσθαι est exercitum [ὁπλίτας] recensere. Cf. Xen. Cyr. II, 4, 1. et Anab. V, 3, 3.“ DUK. „Similis agendi ratio hominum simile consilium habentium a Xen. Hell. II, 4, 8-10. describitur ... Recensus seu lustratio ..., quum Graeci milites [aliter atque Romani], priusquam

ἐποιήσαντο, διαστήσαντες τοὺς λόχους ἐξελέξαντο τῶν τε ἐχθρῶν καὶ οἳ ἐδόκουν μάλιστα ξυμπρᾶξαι τὰ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἄνδρας ὡς ἑκατόν· καὶ τούτων πέρι ἀναγκάσαντες τὸν δῆμον ψῆφον φανερὰν διενεγκεῖν, ὡς κατεγνώσθησαν, ἔκτειναν, καὶ ἐς ὀλιγαρχίαν τὰ μάλιστα κατέστησαν τὴν πόλιν. καὶ πλεῖστον δὴ χρόνον αὕτη ὑπ' ἐλαχί- 4
στων γενομένη ἐκ στάσεως μετάστασις ξυνέμεινεν.

Ἄντανδρος ὑπ' Ἀθηναίων ἁλίσκεται. Λαμάχου ξυμφορὰ ἐν τῷ Πόντῳ.

75. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τῆς Ἀντάνδρου ὑπὸ 1
τῶν Μυτιληναίων, ὥςπερ διενοοῦντο, μελλούσης κατασκευάζεσθαι, οἱ τῶν ἀργυρολόγων Ἀθηναίων στρατηγοὶ Δημόδοκος καὶ Ἀριστείδης, ὄντες περὶ Ἑλλήςποντον, (ὁ γὰρ τρίτος αὐτῶν Λάμαχος δέκα ναυσὶν ἐς τὸν Πόντον ἐςεπεπλεύκει,) ὡς ᾐσθάνοντο τὴν παρασκευὴν τοῦ χωρίου, καὶ ἐδόκει αὐτοῖς δεινὸν εἶναι, μὴ ὥςπερ τὰ Ἄναια ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται, (ἔνθα οἱ φεύγοντες τῶν Σαμίων καταστάντες τούς τε Πελοποννησίους ὠφέλουν ἐς

dux eos alloqueretur, arma ordine collocarent seu ponerent (ἔθεντο τὰ ὅπλα), opportunitatem arma auferendi et noxiis sine certamine potiendi praebuit." ARN. Cf. VI, 58. et Nabidis facinus Liv. XXXIV, 27. — *διαστήσαντες τοὺς λόχους*, diductis et separatis cohortibus. — *ψῆφον φανερὰν διενεγκεῖν*, suffragia aperte ferre. Cf. adn. 88, 1. *Ψῆφον διενεγκεῖν* = *διαψηφίσασθαι* l. d. Tali modo fore, ut reos absolvere nemo auderet, sperasse illos Hobberii verbis declarat Bloomf. Modum rei loco Lys. adv. Agorat. pag. 467. Reisk. illustrat Arn. Cf. Xen. Hist. II, 4, 9.

§. 4. *Ὑπ' ἐλαχίστων γενομένη*, quamvis a paucissimis facta. Ita participium intelligendum est, ne articulo opus sit. Cf. Blum. et de verbis *γίγνεσθαι ὑπό τινος* Matth. Gr. §. 495. 2. — *ἐκ στάσεως μετάστασις*, ex seditione ortus status commutatus (reipubl.). Adnominatio Latino sermone exprimi non potest, facilius patrio. *Μετάστασις* similiter legitur VI, 20. Deest haec eius notio in Steph. Thes. ed. rec.

Cap. **75**. §. 1. *Τῆς Ἀντάνδρου...κατασκευάζεσθαι.* De re cf. supra c. 52. et Diod. XII, 72., de verbo *κατασκ.* (instruere) adn. I, 92, 8. — *ἀργυρολόγων.* „Sc. *νεῶν*, quod exstat h. l. c. 50." GOTTL. Cf. adn. III, 19, 1. Hic „cur non referamus ad *Ἀθηναίων*?" BAU. — *Ἀριστείδης.* Cf. c. 50. — *Λάμαχος.* Haud dubie idem, qui postea unus e tribus ducibus in Siciliam missis fuit. — *ἐς τὸν Πόντον ἐςεπ.* De causa rei cf. Iust. XVI, 3, 9. — *παρασκευήν.* Superiori *κατασκευάζεσθαι* ideo respondet, quia *κατασκευή* aliter dici solet. Cf. adn. I, 10, 2. II, 16, 1. — *δεινόν*, metuendum, periculum, ut III, 102. — *τὰ Ἄναια.* Vid. III, 19. 32. — *ἐπί.* Cf. adn. I,

τὰ ναυτικὰ κυβερνήτας πέμποντες, καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμίους ἐς ταραχὴν καθίστασαν, καὶ τοὺς ἐξιόντας ἐδέχοντο,) οὕτω δὴ ξυναγείραντες ἀπὸ τῶν ξυμμάχων στρατιὰν καὶ πλεύσαντες, μάχῃ τε νικήσαντες τοὺς ἐκ τῆς Ἀντάνδρου ἐπεξ-
2 ελθόντας ἀναλαμβάνουσι τὸ χωρίον πάλιν. καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἐς τὸν Πόντον ἐςπλεύσας Λάμαχος, ἐν τῇ Ἡρακλεώτιδι ὁρμήσας ἐς τὸν Κάληκα ποταμὸν ἀπόλλυσι τὰς ναῦς, ὕδατος ἄνωθεν γενομένου καὶ κατελθόντος αἰφνιδίου τοῦ ῥεύματος· αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ πεζῇ διὰ Βιθυνῶν Θρᾳκῶν, οἵ εἰσι πέραν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ἀφικνεῖται ἐς Χαλκηδόνα τὴν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Πόντου Μεγαρέων ἀποικίαν.

Ἱπποκράτει καὶ Δημοσθένει τὰ Βοιώ-

1 **76.** Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει καὶ Δημοσθένης Ἀθηναίων στρατηγὸς τεσσαράκοντα ναυσὶν

40, 6. — *ἀναλαμβάνουσι ... πάλιν.* Cf. adn. I, 112, 4.

§. 2. *Οὐ πολὺ ὕστερον* cum *ἀπόλλυσι* verbo, non cum *ἐςπλεύσας*, cohaerere ex §. 1. liquet. — *Ἡρακλεώτιδι.* Agro Heracleae Bithyniae, de qua vid. Strab. pag. 543. sqq. et Xen. Anab. VI, 2, 1. — *ὁρμήσας ἐς.* Alibi quidem *ὁρμεῖν* cum *ἐν* praepositione iungitur (ut I, 52. III, 4. VIII, 9.), quare vulgatum *ὁρμίσας*, quod cum proximis *τὰς ναῦς* iungas, contra membranarum auctoritatem servandum existimes; sed repugnat verborum collocatio, et *ὁρμεῖν ἐς τόπον* compares cum usitatis *σχεῖν ἐς* (cf. adn. I, 110, 1.), *κεῖσθαι ἐς*, similibus. Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 17. Gr. in us. schol. §. 163. 6. b. aa. — *Κάληκα.* „Huius fluvii nomen apud auctores multum variat. Arrianus in Periplo [p. 63. ed. Hoffm., ubi tamen *ἐμπόριον* appellatur, fluvius ab Anonymo in loco mutilo p. 105.] *Κάλητα* vocat, Diodorus [XII, 72.] *Κάχητα.* Sed Memnon [c. 22.], cui [dummodo librarius eius satis confidatur] magis credendum, utpote Heracleotae et Bithyniae vicino, *Κάλλητα* nominat. Hodie etiam Chelit dicitur." PALMER. apud Huds. „*Κάλητα* vocat [etiam] Eustath. ad Dion. Perieg. v. 793." DUK. Hoc igitur verum nomen videtur. — *ἀπόλλυσι τὰς ναῦς.* Cf. Iust. et Diod. l. d. — *ἄνωθεν*, coelitus. Cf. adn. II, 77, 6. — *αὐτός τε* cet. Haec exornat Iust. l. d. §. 11. — *Βιθυνῶν Θρᾳκῶν.* Horum agri fines optime cognoscuntur e Xen. Anab. VI, 2, 1. 2. De origine nominis cf. Appi. Mithrid. c. 1. — *Χαλκηδόνα.* Verum nomen huius urbis, quod in omnibus numis ei detur, *Καλχηδών* esse, sed Atticos scriptores aut certe eorum librarios *Χαλκηδών* adscivisse, neque aliter Romanos scripsisse adnotat Arn. similiter atque Goettl. ad Aristot. Polit. p 323. Cf. plura in ed. mai. — *Μεγαρέων ἀποικίαν.* Et simul Boeotorum. Vid. Duebn. ad Iust. XVI, 3, 4.

τια πράγματα ἀπό τινων δημοκρατεῖσθαι βουλομένων πράσσεται. τρόπος τῆς ἐπιβουλῆς.

ἀφικνεῖται ἐς Ναύπακτον εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ τῆς
Μεγαρίδος ἀναχώρησιν. τῷ γὰρ Ἱπποκράτει καὶ 2
ἐκείνῳ τὰ Βοιώτια πράγματα ἀπό τινων ἀνδρῶν
ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπράσσετο, βουλομένων μεταστῆ-
σαι τὸν κόσμον καὶ ἐς δημοκρατίαν, ὥςπερ οἱ
Ἀθηναῖοι, τρέψαι· καὶ Πτοιοδώρου μάλιστ' ἀν-
δρὸς φυγάδος ἐκ Θηβῶν ἐξηγουμένου, τάδε αὐτοῖς
παρεσκευάσθη. Σίφας μὲν ἔμελλόν τινες προδώ- 3
σειν· αἱ δὲ Σῖφαί εἰσι τῆς Θεσπικῆς γῆς ἐν τῷ
Κρισαίῳ κόλπῳ ἐπιθαλασσίδιοι· Χαιρώνειαν δέ,
ἣ ἐς Ὀρχομενὸν τὸν Μινύειον πρότερον καλού-
μενον, νῦν δὲ Βοιώτιον, ξυντελεῖ, ἄλλοι ἐξ Ὀρ-
χομενοῦ ἐνεδίδοσαν, καὶ οἱ Ὀρχομενίων φυγάδες
ξυνέπρασσον τὰ μάλιστα καὶ ἄνδρας ἐμισθοῦντο
ἐκ Πελοποννήσου· ἔστι δὲ ἡ Χαιρώνεια ἔσχατον
τῆς Βοιωτίας πρὸς τῇ Φανότιδι τῆς Φωκίδος.

Cap. **76**. §. 1. *Μετὰ ... ἀναχώρησιν.* Vid. 74, 2.

§. 2. *Ἀπό.* Cf. adn. I, 17, 1. — *ἐπράσσετο*] *ἀντὶ τοῦ προεδίδοτο.* Schol. Cf. adn. I, 131, 1. et III, 4, 6. atque de re Diod. XII, 69. — *τὸν κόσμον*] *τὴν πολιτείαν.* Schol. Cf. VIII, 48. 67. Similiter ante Thucydidem Herodotum I, 99. scripsisse *κόσμον τόνδε καταστησάμενος* docet Wass. — *οἱ Ἀθηναῖοι.* „Abresch. adnotavit perinde esse, sive suppleatur *μετέστησαν*, sive *ἔτρεψαν*, sive ex voc. *δημοκρατίαν* adsumatur *δημοκρατοῦνται.*“ GOTTL. — *ἐξηγουμένου.* Cf. adn. III, 20, 1.

§. 3. *Σῖφαι.* Hunc iustum huius nominis esse accentum demonstrant Sieb. ad Paus. IX, 32, 3. et Goettl. Doctr. accent. p. 164. De aliis nominis formis vid. Wass. ad h. l. *Ἐπίνειον τῆς Θεσπιακῆς* appellatur a Steph. Byz. Portum *Σαράντι* sub *Χοστίᾳ* hodie esse vult Leak. Graec. sept. II. p. 515. — *Ὀρχομενὸν τὸν Μινύειον.* „Adeundi sunt Strab. p. 409. 411. 414. Paus. IX, 36. et Eustath. in Il. β'. v. 272. *Ὀρχομενὸν Μινύειον* dicit Hom. Il. β'. v. 511. et Theocr. Id. XVI. v. 104.“ DUK. — *νῦν δὲ Βοιώτιον.* Cf. III, 87. — *ξυντελεῖ.* Cf. adn. II, 15, 2. „Liberae Boeotiae civitates [ex quibus septem nominantur IV, 93., sed decem tunc fuisse colligitur ex numero Boeotarchorum IV, 91.] minores aliquot suae potestati subiectas habebant; sicut Chaeronea Orchomeno, Leuctra et Siphae Thespiis, Acraephia, Glissas, Therapne aliaeque Thebis obnoxiae erant. Hae minores civitates vocantur *ξύμμοροι* [IV, 93.] seu *ξυντελεῖς*, et milites atque pecuniam dare debebant, ut, quantum auxiliorum quaeque civitas, cui contributae erant, communi Boeotorum societati mitteret, compleretur.“ ARN. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 179. et qui ibi et a nobis in ed. mai. citantur, etiam Schoem. Antiqu. iur. p. 403. sq. — *ἐνεδίδοσαν.* De imperfecto cf. adn. I, 134, 1. — *ἐκ Πελοποννήσου.* De Arcadia maxime cogitandum videtur. Cf. VII, 57, 9. — *ἔσχατον.* De neutro vid. adn. I, 63, 2. — *Φανότιδι.*

4 καὶ Φωκέων μετεῖχόν τινες. τοὺς δὲ Ἀθηναίους
ἔδει Δήλιον καταλαβεῖν τὸ ἐν τῇ Ταναγραίᾳ πρὸς
Εὔβοιαν τετραμμένον Ἀπόλλωνος ἱερόν, ἅμα δὲ
ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ γίγνεσθαι, ὅπως μὴ ξυμ-
βοηθήσωσιν ἐπὶ τὸ Δήλιον οἱ Βοιωτοὶ ἀθρόοι,
ἀλλ' ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἕκαστοι κινούμενα.
5 καὶ εἰ κατορθοῖτο ἡ πεῖρα, καὶ τὸ Δήλιον τει-
χισθείη, ῥᾳδίως ἤλπιζον, εἰ καὶ μὴ παραυτίκα
νεωτερίζοιτό τι τῶν κατὰ τὰς πολιτείας τοῖς Βοιω-
τοῖς, ἐχομένων τούτων τῶν χωρίων, καὶ ληστευο-
μένης τῆς γῆς, καὶ οὔσης ἑκάστοις διὰ βραχέος
ἀποστροφῆς, οὐ μενεῖν κατὰ χώραν τὰ πράγματα,
ἀλλὰ χρόνῳ τῶν Ἀθηναίων μὲν προςιόντων τοῖς

Cap. **76**. §. 5. *Νεωτερίζοιτο* Aug. (hic tamen cum punctis super τo), olim Cl. (in quo nunc *νεωτερίζοιντο*), Mosqu. et s. v. al. man. E. Vulgo et Bekk. *νεωτερίζοι.* „Si librorum [plerorumque] scriptura hic sine vitio est, ... debet *νεωτερίζοι* [esse] pro *νεωτερίζοιτο*; nam passivam significationem esse apertum est. Mihi tamen hoc suspectum est, ac nonnihil dubito, an ultima syllaba exciderit propter affinitatem sequentis voculae *τί.* Cap. 42. huius libri *φοβούμενοι, μὴ σφίσι τι νεωτερισθῇ τῶν κατὰ τὴν χώραν.*“ DUK. „*Νεωτερίζοι* qui defendit Bauerus, comparat Lat. mutare, movere, vertere, [poterat etiam Graeca, qualia leguntur in Matth. Gr. §. 495. 1. et Rost. §. 115. 1.,] sed verbi *νεωτερίζειν* nulla affert exempla.“ HAACK. Arnoldus subiectum vulgatae indicari posse *τὴν πεῖραν* [*καὶ τὸ τειχισθῆναι τὸ Δήλιον*] coniicit, vix recte.

Μενεῖν. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Gr. *μένειν*, de quo cf. adn. I, 93, 3. IV, 28, 4. al.

„*Φανότιδι* libri; alias suspicarer esse legendum *Φανοτεῖ*; infra enim c. [89.] haec urbs *Φανοτεύς* dicitur, quod et testatur Steph. *περὶ πόλεων*, auctorem hunc nostrum citans.“ HUDS. De hac urbe, quae viginti stadia a Chaeronea distabat, vid. Paus. X, 4, 1. et Krus. Hell. II. 2. p. 58. Videtur autem hic ager eius significari et ea de causa mutato accentu *Φανοτίδι* scribendum esse. — *μετεῖχον.* Illius consilii.

§. 4. *Δήλιον.* De eius situ praeter ea, quae hic leguntur, cf. c. 98. Liv. XXXV, 51. Strab. p. 403. Paus. IX, 20, 1. Krus. Hell. II. 1. p. 623. Leak. Graec. sept. II. p. 453. sq. — *ἀλλ' ἐπί.* Ex superiore *ξυμβοηθήσωσι* repete simplex. — *κινούμενα*] *ἀντὶ τοῦ ταραττόμενα.* Schol. Cf. 89, 2.

§. 5. *Ἤλπιζον* refertur ad *τοὺς μέλλοντας προδώσειν*, et ex eo pendet infinitivus *καταστήσειν.* — *ἑκάστοις*, i. e. *ἑκάστοις τοῖς νεωτερίζουσι.* — *διὰ βραχέος ἀποστροφῆς*] *οὐκ ἀπὸ πολλοῦ διαστήματος καταφυγῆς.* Schol. De verbis *διὰ βρ.* cf. adn. II, 29, 3. 83, 5., de *ἀποστροφῆς* vocabulo adn. VIII, 75. — *κατὰ χώραν*] *κατὰ τὴν οἰκείαν τάξιν.* Schol. Cf. adn. I, 28. extr. — *προςιόντων*, so

ἀφεστηκόσι, τοῖς δὲ οὐκ οὔσης ἀθρόας τῆς δυνά-
μεως, καταστήσειν αὐτὰ ἐς τὸ ἐπιτήδειον. ἡ μὲν
οὖν ἐπιβουλὴ τοιαύτη παρεσκευάζετο. 77. ὁ δὲ Ἱπ- 1
ποκράτης αὐτὸς μὲν ἐκ τῆς πόλεως δύναμιν ἔχων,
ὁπότε καιρὸς εἴη, ἔμελλε στρατεύειν ἐς τοὺς Βοιω-
τούς· τὸν δὲ Δημοσθένην προαπέστειλε ταῖς τεσ-
σαράκοντα ναυσὶν ἐς τὴν Ναύπακτον, ὅπως ἐξ
ἐκείνων τῶν χωρίων στρατὸν ξυλλέξας Ἀκαρνάνων
τε καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων πλέοι ἐπὶ τὰς Σίφας
ὡς προδοθησομένας· ἡμέρα δ' αὐτοῖς εἴρητο, ᾗ
ἔδει ἅμα ταῦτα πράσσειν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθέ- 2
νης ἀφικόμενος, Οἰνιάδας δὲ ὑπό τε Ἀκαρνάνων
πάντων κατηναγκασμένους καταλαβὼν ἐς τὴν
Ἀθηναίων ξυμμαχίαν, καὶ αὐτὸς ἀναστήσας τὸ
ξυμμαχικὸν τὸ ἐκείνῃ πᾶν, ἐπὶ Σαλύνθιον καὶ
Ἀγραίους στρατεύσας πρῶτον καὶ προσποιησάμε-
νος τἄλλα ἡτοιμάζετο ὡς ἐπὶ τὰς Σίφας, ὅτ' ἂν
δέῃ, ἀπαντησόμενος.

Δημοσθένης ἐς Ναύπακτον προαποσταλεὶς τὰ περὶ ταύτην τὴν χώραν καθίσταται.

78. Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ 1
θέρους πορευόμενος ἑπτακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλί-
ταις ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν Ἡρα-
κλείᾳ τῇ ἐν Τραχῖνι, καὶ προπέμψαντος αὐτοῦ

Βρασίδου πορεία ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, ὃς ὑπὸ τῶν ἐπιτηδείων ἀχθεὶς μόλις

Cap. 77. §. 2. *Οἰνιάδας δέ.* A Mosqu. abest *δέ*. E. *Οἰνιάδας τε*, quod *τέ* malit aliquis deleto proximo. Nam vulgatam quidem mutata orationis structura et traiectione admissa satis defendi Haack. putat (cf. adn. I, 16.), et posset Thucydides hac traiectione, ut II, 37, 2. III, 40, 8. IV, 95, 1., concursum particularum *δὲ τε* vitare voluisse, nisi ipsum *δέ* hic displiceret; nam verbis *ὁ μὲν Δημοσθένης* respondent *Βρασίδας δέ* c. 78.

adiungentibus. — *καταστήσειν ... ἐπιτήδειον*, se res illas in statum (sibi) commodum adducturos.

Cap. 77. §. 1. *Ταῖς τεσσαράκοντα ναυσίν.* Respicitur ad 76, 1. — *Οἰνιάδας ... ὑπὸ Ἀκαρνάνων πάντων.* Cf. adn. c. 49. et de Oeniadis II, 102. De particulis *δὲ ... τέ* vid. scr. discr. — *κατηναγκασμένους ... ξυμμαχίαν*, quum in Atheniensium societatem adactos repperisset. Cf. adn. III, 91, 2. — *ἀναστήσας.* Cf. adn. II, 68, 1. — *Σαλύνθιον καὶ Ἀγραίους.* Vid. III, 106, 2. adn. et III, 111, 4. — *προσποιησάμενος.* Cf. adn. I, 8, 3. — *ἀπαντησόμενος.* Cf. adn. 89, 1.

Cap. 78. §. 1. *Βρασίδας δέ* cet. Hic ambitus verborum reprehenditur a Duka. Cf. ed. mai. De rebus a Brasida usque ad captam Toronen gestis vid. Diod. XII, 67. 68. — *τὰ ἐπὶ Θρᾴκης.* Cf. adn. I, 56, 2. — *Ἡρα-*

ἄγγελον ἐς Φάρσαλον παρὰ τοὺς ἐπιτηδείους, ἀξι-
οῦντος διάγειν ἑαυτὸν καὶ τὴν στρατιάν, ἦλθον
ἐς Μελιτίαν τῆς Ἀχαΐας Πάναιρός τε καὶ Δῶ-
ρος καὶ Ἱππολοχίδας καὶ Τορύλαος καὶ Στρόφα-
κος πρόξενος ὢν Χαλκιδέων, τότε δὴ ἐπορεύετο.
2 ἦγον δὲ καὶ ἄλλοι Θεσσαλῶν αὐτὸν καὶ ἐκ Λα-
ρίσης Νικονίδας Περδίκκᾳ ἐπιτήδειος ὤν. τὴν γὰρ
Θεσσαλίαν ἄλλως τε οὐκ εὔπορον ἦν διιέναι ἄνευ
ἀγωγοῦ, καὶ μετὰ ὅπλων γε δή· καὶ τοῖς πᾶσί γε
ὁμοίως Ἕλλησιν ὕποπτον καθειστήκει τὴν τῶν πέ-
λας μὴ πείσαντας διιέναι· τοῖς τε Ἀθηναίοις ἀεί
ποτε τὸ πλῆθος τῶν Θεσσαλῶν εὔνουν ὑπῆρχεν.
ὥςτε, εἰ μὴ δυναστείᾳ μᾶλλον ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο
τὸ ἐγχώριον οἱ Θεσσαλοί, οὐκ ἄν ποτε προῆλθεν·
3 ἐπεὶ καὶ τότε πορευομένῳ αὐτῷ ἀπαντήσαντες

τὴν Θεσσαλίαν διαβὰς ἐς Δῖον ἔρχεται.

κλείᾳ. Cf. III, 92. — *ἐπιτηδείους.* Cf. adn. I, 60, 2. — *Μελιτίαν.* Haec urbs ab aliis paene omnibus *Μελίτεια*, quod nomen hic quoque reponi iubet Dind. in Steph. Thes., vel *Μελίταια* (*Μελιταία*) nominatur, *Μελιτιάδες* a Scyl. §. 64., si ibi, ubi item Achaiae tribuitur, nomen recte scriptum est. Vid. Wass. et Duk. ad h. l. Situm eius unum Ptolemaeum [III, 13, 46.] indicare affirmat Wass.; at cf. etiam infra §. 5. et Strab. p. 432. „Ex Ptolemaeo diei iter ab Heraclea in via Pharsalum [secundum §. 5. pariter diei fortasse non integri itinere distantem] ferente abfuisse novimus.“ BLOOMF. — *τῆς Ἀχαΐας.* Achaiam Phthiotidem Herodoti et Thucydidis aetate a Spercheo (cf. Herod. VII, 198.) ad Enipeum [in mediterraneo] spectasse docet Arn. Cf. §. 3. et de finibus agri Achaeorum Muell. ad tab. Graec. sept. p. 10. sq. Achaeos autem Thessalorum imperio subiectos fuisse ex VIII, 3. discimus, sed simul cum Lacedaemoniis necessitudine aliqua coniunctos fuisse inde et ex h. l. colligamus. — *ἐπορεύετο.* Suppl. *ἐκ τῆς Μελιτίας*, vel potius *ἐκ τῆς Ἡρακλείας*.

§. 2. *Ἄλλως τε*, quum alioqui, quum omnino. Cf. adnot. II, 50, 2. III, 39, 5. — *ἀγωγοῦ.* Cf. adn. II, 12, 2. — *γὲ δή*, utique, wenigstens gewifs. Cf. c. 92. Interpunctionem post has particulas sustulit Bekk., sed vid. ed. mai. — *καὶ ... γέ*, atque adeo. — *τῶν πέλας.* Cf. adnot. I, 32, 1. — *τοῖς Ἀθηναίοις ... εὔνουν.* Cf. I, 102. II, 22. — *δυναστείᾳ.* Cf. adnot. III, 78, 3. De Thessalorum et singulorum et universorum rebus publicis vid. Herm. Antiqu. Gr. §. 178. Schoem. Antiqu. iur. pag. 401. sq. — *τὸ ἐγχώριον.* *Ἐγχωρίως* expl. Schol. Hunc usum recentioribus tribuit Matth. Gr. §. 446. 8., qui excipere certe ea debebat, quae ipse commemoravit §. 283., atque *τὸ ἀρχαῖον* (II, 99. IV, 3.) et similia, de quibus cf. Rost. Gr. §. 98. adn. 8. Ceterum cf. Bernh. Synt. p. 328. Depravatam scripturam *τῷ ἐπιχωρίῳ* invenit Dion. Hal. *περὶ τῶν Θουκ. ἰδιωμ.* p. 799.

ἄλλοι τῶν τἀναντία τούτοις βουλομένων ἐπὶ τῷ
Ἐνιπεῖ ποταμῷ ἐκώλυον, καὶ ἀδικεῖν ἔφασαν ἄνευ
τοῦ πάντων κοινοῦ πορευόμενον. οἱ δὲ ἄγοντες 4
οὔτε ἀκόντων ἔφασαν διάξειν, αἰφνίδιόν τε παρα-
γενόμενον ξένοι ὄντες κομίζειν. ἔλεγε δὲ καὶ αὐ-
τὸς ὁ Βρασίδας τῇ Θεσσαλῶν γῇ καὶ αὐτοῖς φί-
λος ὢν ἰέναι, καὶ Ἀθηναίοις πολεμίοις οὖσι καὶ
οὐκ ἐκείνοις ὅπλα ἐπιφέρειν· Θεσσαλοῖς τε οὐκ
εἰδέναι καὶ Λακεδαιμονίοις ἔχθραν οὖσαν, ὥστε
τῇ ἀλλήλων γῇ μὴ χρῆσθαι· νῦν τε ἀκόντων
ἐκείνων οὐκ ἂν προελθεῖν, (οὐδὲ γὰρ ἂν δύνα-
σθαι.) οὐ μέντοι ἀξιοῦν γε εἴργεσθαι. καὶ οἱ 5
μὲν ἀκούσαντες ταῦτα ἀπῆλθον· ὁ δὲ κελευόντων
τῶν ἀγωγῶν, πρίν τι πλέον ξυστῆναι τὸ κωλῦ-
σον, ἐχώρει οὐδὲν ἐπισχὼν δρόμῳ. καὶ ταύτῃ μὲν
τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐκ τῆς Μελιτίας ἀφώρμησεν, ἐς Φάρ-
σαλόν τε ἐτέλεσε, καὶ ἐστρατοπεδεύσατο ἐπὶ τῷ

§. 3. *Τῶν τἀναντία...βουλομένων.* Compara formulam *βούλεσθαι τά τινος* in adn. III, 63, 2. *Οὗτοι* sunt *οἱ ἄγοντες τὸν Βρασίδαν.* — *ἐπὶ τῷ Ἐνιπεῖ ποταμῷ.* Hunc cum Apidano misceri et ambos Peneum a dextra influere constat; sed obscurum est, uter maior sit fluvius, et iuncto nomen det. Cf. adnot. §. 5. Quoniam autem Thessali Brasidam, ut primum ad Enipeum pervenit, retenturi erant, ibi fines Achaiae et Thessaliae tunc videntur fuisse. Cf. adn. 1. — *ἄνευ τοῦ πάντων κοινοῦ.* „Id est sine voluntate et consensu *τοῦ κοινοῦ* Thessalorum.“ DUK. De hac vi *ἄνευ* praepositionis cf. adn. I, 128, 3. et Matth. Gr. §. 576., de *τῷ κοινῷ τῶν Θεσσαλῶν* Herm. et Schoem. l. ad §. 2. l. et Tittm. Respubl. Gr. p. 716. sqq.

§. 4. *Ἀκόντων.* Suppl. *ἐκείνων.* — *τῇ Θεσσαλῶν γῇ καὶ αὐτοῖς* (*Θεσσαλοῖς*). Nam nec agrum Thessalorum devastaturus, nec ipsos laesurus erat. Nisi forte *αὐτούς* ad eos solos, qui Brasidae se opposuerunt, referre mavis.

§. 5. *Τὶ πλέον ... τὸ κωλῦσον.* De neutris cf. adn. II, 45, 1., de articulo post *τίς* posito adn. VII, 2, 4. *Ξυστῆναι* = *ξυναθροισθῆναι.* — *ἐτέλεσε.* Cf. adn. II, 97, 1. — *ἐπὶ τῷ Ἀπιδανῷ ποτ.* Pharsalus igitur Thucydidea si non ad ipsum Apidanum, certe in proximo collocanda est. Quod confirmatur verbis Strabonis p. 356. *ὃς Ἐνιπεὺς ἀπὸ τῆς Ὄθρυος ῥέων δέχεται τὸν Ἀπιδανὸν κατενεχθέντα ἐκ Φαρσάλου.* Cf. Muell. ad tab. Graec. sept. p. 12. Cum quibus Strabonis verbis conciliari non potest tabula Euboeae et Phthiotidis Kiepertiana, melius Muelleriana Graeciae septentrionalis. Ne quis autem forte parvum rivulum prope Pharsalum in illa tabula Kiepertiana orientem Apidanum existimet, ea obstant, quae apud Herodot. VII, 196. et Apollon. Rhod. I. v. 37. sq. de natura huius fluvii leguntur. De Lea-

Ἀπιδανῷ ποταμῷ, ἐκεῖθεν δὲ ἐς Φάκιον, καὶ ἐξ
6 *αὐτοῦ ἐς Περαιβίαν. ἀπὸ δὲ τούτου ἤδη οἱ μὲν*
[τῶν] Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ πάλιν ἀπῆλθον, οἱ δὲ
Περαιβοὶ αὐτὸν ὑπήκοοι ὄντες Θεσσαλῶν κατέ-
στησαν ἐς Δῖον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς, ὃ ὑπὸ τῷ
Ὀλύμπῳ Μακεδονίας πρὸς Θεσσαλοὺς πόλισμα
1 *κεῖται. 79. τούτῳ τῷ τρόπῳ Βρασίδας Θεσσαλίαν*
φθάσας διέδραμε, πρίν τινα κωλύειν παρασκευά-
σασθαι, καὶ ἀφίκετο ὡς Περδίκκαν καὶ ἐς τὴν
2 *Χαλκιδικήν. ἐκ γὰρ τῆς Πελοποννήσου, ὡς τὰ*
τῶν Ἀθηναίων εὐτύχει, δείσαντες οἵ τε ἐπὶ Θρᾴ-

λέγεται, διά τί οἱ Χαλκιδῆς καὶ Περδίκκας μετεπέμψαντο τὸν στρατὸν τῶν Πελοποννησίων,

Cap. **78.** §. 5. *Περαιβίαν.* Pal. *Πεῤῥαιβίαν.* Cf. Wess. ad Herodot. VII, 128. et Friedem. Comment. ad Strab. I. p. 430.

§. 6. *Τῶν Θεσσαλῶν.* *Τῶν* om. Cl. Ven. T. Laur., Bekkero teste Pal. et m., omnino omnes, ut videtur, libri mss. praeter It. et Vat.

Δῖον. In compluribus libris mss. optimis *Δίον*, sed male.

kii pristina opinione vid. ed. mai., de recentiore Graec. sept. IV. p. 320. sq. — *ἐς Φάκιον.* „Per Apidani [cum Enipeo iuncti] vallem Phacium descendit in inferiore illius extremitate, ubi Penei convalli iungitur, situm.“ ARN. Cf. de eo Liv. XXXII, 13. et XXXVI, 13. et interpr. Steph. Byz. Ad Gyphtó-castron prope Alífacam collocat Leak. Graec. sept. IV. p. 293. — *ἐξ αὐτοῦ ἐς Περαιβίαν.* Peraebia recentior, qualis erat Herodoti et Thucydidis aetate, interiecta erat inter Peneum, Cambunios montes, Pindum. Cf. Strab. p. 442: *οἱ Πεῤῥαιβοὶ τινὲς μὲν συσταλέντες περὶ τὰ ἑσπέρια τοῦ Ὀλύμπου μέρη κατέμενον αὐτόθι πρόςχωροι ὄντες Μακεδόσι· τὸ δὲ πολὺ μέρος εἰς τὰ περὶ Ἀθαμανίαν ὄρη καὶ τὴν Πίνδον ἐξέπεσε· νυνὶ δὲ μικρὸν ἢ οὐδὲν αὐτῶν ἴχνος σώζεται.* Herodotus cum Gonno urbe coniungit VII, 128. 137. al. Cf. hic Arn. Muell. Dor. II. p. 65. et ad tab. Graec. septentr. p. 5. sq. Leak. l. d. IV. p. 213. „A Phacio Brasidas quum iuxta Peneum Larissam contendere posset, statim in Peraebiam transisse, et transversis itineribus per mediam hanc terram Dium profectus videtur, ubi usitatam viam ex Macedonia Larissam per Tempe ferentem assecutus est. Tempe igitur vitasse, et Pierios montes traiecisse fere eodem itinere videtur, quod Xerxes, quum in contrariam partem profectus est, . . . iniit. Cf. Herodot. VII, 128. 131.“ ARN. Ergo per Pythii et Petrae fauces. Vid. Leak. III. p. 343.

§. 6. *Κατέστησαν*, deduxerunt. Cf. c. 103. et hic Bloomf. — *Δῖον.* Situm Thuc. iam ipse indicavit, quocum cf. Liv. XLI, 8. Pieriae videatur esse, sed extra eam collocatur a Strab. p. 330. et Liv. XLIV, 9., ubi vid. Duk. Ex recentioribus de situ cf. Boeckh. Inscr. II. pag. 49. et Leak. III. p. 408. sqq. — *πρὸς Θεσσαλούς*, in Thessaliam versus, nisi mavis esse adversus Thessalos (conditum), quod parum placet.

Cap. **79.** §. 1. *Ὡς ... καὶ ἐς.* Ex talibus exemplis discrimen utriusque particulae optime cognoscitur. Cf. II, 67, 1.

κης ἀφεστῶτες Ἀθηναίων καὶ Περδίκκας ἐξήγα-
γον τὸν στρατόν, οἱ μὲν Χαλκιδῆς νομίζοντες ἐπὶ
σφᾶς πρῶτον ὁρμήσειν τοὺς Ἀθηναίους, (καὶ ἅμα
αἱ πλησιόχωροι πόλεις αὐτῶν αἱ οὐκ ἀφεστηκυῖαι
ξυνεπῆγον κρύφα,) Περδίκκας δὲ πολέμιος μὲν
οὐκ ὢν ἐκ τοῦ φανεροῦ, φοβούμενος δὲ καὶ αὐ-
τὸς τὰ παλαιὰ διάφορα τῶν Ἀθηναίων, καὶ μά-
λιστα βουλόμενος Ἀῤῥιβαῖον τὸν Λυγκηστῶν βα-
σιλέα παραστήσασθαι. ξυνέβη δὲ αὐτοῖς, ὥςτε 3
ῥᾷον ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατὸν ἐξαγαγεῖν, ἡ
τῶν Λακεδαιμονίων ἐν τῷ παρόντι κακοπραγία.

καὶ διὰ τί οἱ Λακεδαιμόνιοι πρόθυμοι ἦσαν ἐκπέμψαι αὐτόν. ὑποψία καὶ κακούργημα αὐτῶν ἐς τοὺς Εἵλωτας.

80. τῶν γὰρ Ἀθηναίων ἐγκειμένων τῇ Πελοπον- 1
νήσῳ καὶ οὐχ ἥκιστα τῇ ἐκείνων γῇ, ἤλπιζον ἀπο-
στρέψαι αὐτοὺς μάλιστα, εἰ ἀντιπαραλυποῖεν
πέμψαντες ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους αὐτῶν στρατιάν,

Cap. 79. §. 2. Ἀῤῥιβαῖον. Aug. Cl. (sed hic a man. 2.) Ven. It. m. Ar. Chr. Ἀῤῥίβαιον, ut in Gr. c. 83. et in vulgg. edd. c. 124. De similium nominum accentibus vid. Goettl. Doctrin. accent. p. 179.

Λυγκηστῶν. Cass. T. Pal. Mosqu. et olim Cl. Λυγκιστῶν. Cf. sd. II, 99, 2.

Cap. 80. §. 1. Ἀποστρέψαι. Cass. Cl. (hic a pr. man.) T. F. B. D. I. E. Laur. m. ἀποτρέψαι. Ar. Chr. Dan. ἀποτρέψειν. Et τρέπειν interdum a στρέφειν verbo discerni vix posse docet Klotz. ad Eur. Med. v. 1006. Cf. tamen adn. V, 75, 2.

§. 2. Ἐξήγαγον. Dobraeus ἐπηγάγοντο, arcessiverunt, coniecit; sed vulgatam bene defendit Arn. Cf. adn. ad I, 107, 4. et §. 3. Valet effecerunt, ut ex Peloponneso exercitus educeretur. — οἱ ... ἀφεστῶτες Ἀθηναίων. Chalcidenses et Bottiaei. Cf. I, 58. — πλησιόχωροι. Hanc vocem frustra a Thoma Mag. reprehendi docuimus in ed. mai. Ex ea autem pendet genitivus αὐτῶν. — ξυνεπῆγον. Cf. 84, 2. et adn. I, 107, 4. — πολέμιος μὲν οὐκ ὤν. Compositionem enim ab eo cum Atheniensibus factam esse II, 29. legimus. — τὰ παλαιὰ διάφορα. Cf. I, 57. sqq. Ἀῤῥιβαῖον. Strab. p. 326: οἱ Λυγκισταὶ ὑπ' Ἀῤῥαβαίῳ ἐγένοντο τῶν Βακχιαδῶν γένους ὄντι· τούτου δ' ἦν θυγατριδῆ ἡ Φιλίππου μήτηρ ... Ἴῤῥα δὲ θυγάτηρ. Ἀῤῥάβαιος vocatur etiam Aristot. Polit. V, 8. Sed Thuc. sibi constat c. 83. et 124. De accentu cf. sd. — Λυγκηστῶν. Cf. II, 99, 2. infra c. 83. et 124. sqq. — παραστήσασθαι. Infra c. 83. καταστρέψασθαι. Cf. adn. I, 29, 5.

§. 3. Ξυνέβη δὲ αὐτοῖς, opportune autem eis cecidit, Port. Hinc novum caput melius inciperet.

Cap. 80. §. 1. Ἐγκειμένων. Ex Pylo atque Cytheris. Cf. c. 55. sqq. — ἀποστρέψαι. De aoristi infinitivo cf. adnot. I, 81, 6. — ἑτοίμων ὄντων. Suppl. ἐκείνων (τῶν ξυμμάχων). —

ἄλλως τε καὶ ἑτοίμων ὄντων τρέφειν τε καὶ ἐπὶ
2 ἀποστάσει σφᾶς ἐπικαλουμένων. καὶ ἅμα τῶν
Εἱλώτων βουλομένοις ἦν ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι,
μή τι πρὸς τὰ παρόντα τῆς Πύλου ἐχομένης νεω-
3 τερίσωσιν. ἐπεὶ καὶ τόδε ἔπραξαν φοβούμενοι
αὐτῶν τὴν νεότητα καὶ τὸ πλῆθος· (ἀεὶ γὰρ τὰ
πολλὰ Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Εἵλωτας τῆς
φυλακῆς πέρι μάλιστα καθειστήκει·) προεῖπον,
αὐτῶν ὅσοι ἀξιοῦσιν ἐν τοῖς πολεμίοις γεγενῆσθαι

§. 3. Νεότητα. Vat. H. Bekk. σκαιότητα, quod in It. superscr. In Aug. quidem νεότητα, sed post tres quatuorve literas erasas. Σκαιότητος nomen nec ipsum nec primigenium σκαιός alibi apud Thucyd. legitur, et notio rusticitatis seu inconditorum morum, vel etiam stultitiae, parum apta est. Sinistrum animum interpretatus est Haas., quibus verbis si malos et perversos mores voluit exprimere, ne haec quidem vis satis placet, infensus animus autem non videtur sic dici posse. Et tamen aut haec significatio exspectatur, aut seditiosi animi. Multo minus, id quod Hofmanus suspicatur, dolosum animum potest ideo declarare, quia σκαιός ponatur pro πλάγιος. Nam quum sic dicitur, (quod apud unum Nicandrum factum videtur,) est curvus, obliquus, non dolosus, quam notionem ei subiectam esse eo minus credibile est, quo magis sinistrum vafro est contrarium. De vulgata cf. adn.

τρέφειν τε. De traiecto τέ, quod in Pal. T. Lugd. omittitur, cf. adn. I, 16.

§. 2. Τῶν Εἱλώτων. Est genitivus partitivus. — βουλομένοις ἦν. Suppl. αὐτοῖς, et cf. adn. II, 3, 2. — πρὸς τὰ παρόντα, propter praesentem rerum statum. Cf. V, 14.

§. 3. Ἐπεί cet. Plena sententia haec est: hanc causam fuisse manifestum est; nam cet. Ἐπεί, ut ὡς, etiam in pronunciatis per se constantibus plane ut γάρ poni inde constat, quod adeo ante imperativum et ante interrogationes leguntur. Cf. Matth. Gr. §. 618. Rost. Gr. in us. schol. §. 180. adn. 1., item ὥςτε et Lat. quanquam. Quare hic, ubi enunciatum ab hac particula incipiens tanti ponderis est, ut duabus paragraphis illustratur, maiorem interpunctionem praecedere voluimus. Cf. VI, 79. 89. et quodammodo iam supra 78, 3. — τόδε ἔπραξαν. Haec verbis προεῖπον αὐτῶν cet. explicantur, sicut addita φοβούμενοι ... τὸ πλῆθος interpositis ἀεὶ γὰρ ... καθειστήκει. Secundum haec igitur interpunctionem Bekkerianam mutavimus. De γάρ ad προεῖπον non addito cf. Matth. Gr. §. 630. e. — τὴν νεότητα καὶ τὸ πλῆθος. Haec si recte scripta sunt, qua de re cf. sd., νεότης, ut alibi (cf. II, 8. 21. 22.), iuvenes significat, πλῆθος autem aut universorum Helotarum multitudo est (de qua cf. VIII, 40, 2. et hic Huds.), aut per ἓν διὰ δυοῖν ipsorum iuvenum. — ἀεὶ γὰρ ... καθειστήκει. Huc refer κρυπτείαν et similia instituta. Cf. Muell. Dor. II. p. 40. sqq. Herm. Antiqu. Gr. §. 48. Schoem. Antiqu. iur. p. 111. — προεῖπον. De re cf. Diod. XII, 67., de tempore rei Thirw. Hist. Gr. III. p. 266. adn. — αὐτῶν ὅσοι. De collocatione verborum cf. adn. III, 39, 2. et Bernh. Synt. p. 461.

σφίσιν ἄριστοι κρίνεσθαι ὡς ἐλευθερώσοντες, πεῖ-
ραν ποιούμενοι καὶ ἡγούμενοι τούτους σφίσιν ὑπὸ
φρονήματος, οἵπερ καὶ ἠξίωσαν πρῶτος ἕκαστος
ἐλευθεροῦσθαι, μάλιστα ἂν καὶ ἐπιθέσθαι. καὶ 4
προκρίναντες ἐς δισχιλίους, οἱ μὲν ἐστεφανώ-
σαντό τε καὶ τὰ ἱερὰ περιῆλθον ὡς ἠλευθερω-
μένοι, οἱ δὲ οὐ πολλῷ ὕστερον ἠφάνισάν τε αὐ-
τούς, καὶ οὐδεὶς ᾔσθετο, ὅτῳ τρόπῳ ἕκαστος διε-
φθάρη. καὶ τότε προθύμως τῷ Βρασίδᾳ αὐτῶν 5
ξυνέπεμψαν ἑπτακοσίους ὁπλίτας, τοὺς δ᾽ ἄλλους
ἐκ τῆς Πελοποννήσου μισθῷ πείσας ἐξήγαγεν.
αὐτόν τε Βρασίδαν βουλόμενον μάλιστα Λακε- 6
δαιμόνιοι ἀπέστειλαν· 81. προὐθυμήθησαν δὲ καὶ 1
οἱ Χαλκιδῆς ἄνδρα ἔν τε τῇ Σπάρτῃ δοκοῦντα
δραστήριον εἶναι ἐς τὰ πάντα καί, ἐπειδὴ ἐξῆλθε,

ὅτι καὶ αὐτὸς Βρασίδας εἰκότως ἀπεστάλη, καὶ ὠφελιμώτατος τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐγένετο.

Cap. 81. §. 1. Προὐθυμήθησαν. In optimis membranis male προὐθύμησαν.

— ἐν τοῖς πολεμίοις, in (bei, an) hostibus, i. e. contra hostes. Cf. de hoc usu ἐν praepositionis Wund. ad Soph. Ai. v. 1092. Bernh. Synt. p. 212. et de Latinis Hand. Turs. III. p. 266.

§. 4. Προκρίναντες. Voluit pergere ἐς δισχιλίους στεφανωθέντας καὶ τὰ ἱερὰ περιελθόντας αὐτοὺς ἠφάνισαν, sed ut animos magis ad Helotas converteret, participia resolvit, ut III, 34, 3., ubi vid. adn. De re cf. Plut. Lyc. c. 28. — οἱ μὲν … ἠλευθερωμένοι. De forma manumittendi apud Lacedaemonios vid. Muell. Dor. II. p. 45. Herm. Antiqu. Gr. §. 25. cum adn. 13. 14. et quos hic citat Duk. — ἠφάνισαν αὐτοὺς … διεφθάρη. „Diodorus Sic. [l. d.] scribit principibus Lacedaemoniorum negotium datum fuisse eos … domi suae interficiendi.“ DUK. Κρυπτείας exemplum hoc non esse recte docet Muell. Dor. II. p. 44.

§. 5. Αὐτῶν (i. e. ex numero universorum Helotarum), … ἑπτακοσίους ὁπλίτας. „De numero a Thuc. dissentit Diodorus; mille enim eos fuisse scribit, et accersitos a Brasida ex Thracia [capta Acantho].“ HUDS. Hos Helotas plena libertate postea demum donatos esse audiemus V, 34. Cf. Muell. l. d. p. 45. — τοὺς δ᾽ ἄλλους, i. e. χιλίους ὁπλίτας. Vid. 78, 1. — μισθῷ πείσας. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 396. et adn. I, 60, 1.

§. 6. Haec enunciatio magis ad proximum caput pertinet.

Cap. 81. §. 1. Προὐθυμήθησαν … ἄνδρα. Ἀποσταλῆναι αὐτον ex superiore enunciatione subaudit Arn. comparans VII, 86. Et eodem modo Bekkerum intelligi velle inde apparet, quod comma ante ἄνδρα et post ἀπέστειλαν collocavit. Quod verum videtur; nam iungit quidem προθυμεῖσθαι verbum Thucydides saepe cum accusativo („cf. V, 17. 39. VIII, 1“ DUK. ad VIII, 90.), sed is aliis omnibus locis rei est. — δραστήριον. „A Plutarcho comparatur Achilli p. 221. D. Symposii.“ DORV. ad Char. p. 669.

2 πλείστου ἄξιον Λακεδαιμονίοις γενόμενον. τό τε
γὰρ παραυτίκα ἑαυτὸν παρασχὼν δίκαιον καὶ μέ-
τριον ἐς τὰς πόλεις ἀπέστησε τὰ πολλά, τὰ δὲ
προδοσίᾳ εἷλε τῶν χωρίων, ὥςτε τοῖς Λακεδαιμο-
νίοις γίγνεσθαι ξυμβαίνειν τε βουλομένοις, ὅπερ
ἐποίησαν, ἀνταπόδοσιν καὶ ἀποδοχὴν χωρίων, καὶ
τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου λώφησιν·
ἔς τε τὸν χρόνῳ ὕστερον μετὰ τὰ ἐκ Σικελίας
πόλεμον ἡ τότε Βρασίδου ἀρετὴ καὶ ξύνεσις, τῶν
μὲν πείρᾳ αἰσθομένων, τῶν δὲ ἀκοῇ νομισάντων,
μάλιστα ἐπιθυμίαν ἐνεποίει τοῖς Ἀθηναίων ξυμ-
3 μάχοις ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. πρῶτος γὰρ ἐξ-
ελθὼν καὶ δόξας εἶναι κατὰ πάντα ἀγαθὸς ἐλ-
πίδα ἐγκατέλιπε βέβαιον, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦ-
τοί εἰσι. 82. τότε δ᾽ οὖν ἀφικομένου αὐτοῦ ἐς
τὰ ἐπὶ Θρᾴκης οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τόν τε
Περδίκκαν πολέμιον ποιοῦνται, νομίσαντες αἴτιον
εἶναι τῆς παρόδου, καὶ τῶν ταύτῃ ξυμμάχων φυ-
λακὴν πλέονα κατεστήσαντο.

ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀντεμηχανήσαντο.

1 83. Περδίκκας δὲ Βρασίδαν καὶ τὴν στρατιὰν
εὐθὺς λαβὼν μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως στρα-
τεύει ἐπὶ Ἀῤῥιβαῖον τὸν Βρομεροῦ, Λυγκηστῶν
Μακεδόνων βασιλέα, ὅμορον ὄντα, διαφορᾶς τε
αὐτῷ οὔσης, καὶ βουλόμενος καταστρέψασθαι.

Βρασίδας ἐπὶ Ἀῤῥιβαῖον στρατεύσας ἄκοντος Περδίκκου σπένδεται.

Cap. 83. §. 1. Λυγκηστῶν. Cf. sd. II, 99, 1.

§. 2. Δίκαιον καὶ μέτριον. Cf. c. 108. — τὰ πολλά. Cf. c. 88. 106. sq. 120. 123. — τὰ δέ. Cf. c. 110. — ξυμβαίνειν τε βουλομένοις. His proprie respondere debebant καὶ πολεμεῖν βουλομένοις, quae latent in verbis καὶ τοῦ πολέμου. — ὅπερ ἐποίησαν. Vid. V, 17. Ἐπόθησαν tamen coniicit Krueg. — μετὰ τὰ ἐκ Σικελίας. Cf. adn. III, 102, 2. — πόλεμον. In Ionia et Hellesponto maxime gestum. — ἀρετὴ καὶ ξύνεσις. Pro his ἐμπειρία καὶ τόλμα V, 7. — τῶν μὲν … αἰσθομένων. Praeter τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης ii possunt esse socii, qui in Cleonis exercitu fuerunt. Vid. V, 2. 7.

§. 3. Κατὰ πάντα. Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 1415. et Steph. Thes. in v. πᾶς p. 570. ed. rec. Similis est Velleii formula per omnia. Conf. ibi Kritz. ad II, 31. extr.

Cap. 82. Δ᾽ οὖν. Cf. adn. I, 3, 4. — ποιοῦνται. Dukas ἐκήρυξαν. Cf. Pflugk. ad Eur. Hec. v. 299.

Cap. 83. §. 1. Ἀῤῥιβαῖον. Cf. adnot. 79, 2. — Λυγκηστῶν Μακεδόνων. Cf. II, 99, 2.

ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τῷ στρατῷ μετὰ τοῦ Βρασίδου
ἐπὶ τῇ ἐςβολῇ τῆς Λύγκου, Βρασίδας λόγοις ἔφη
βούλεσθαι πρῶτον ἐλθὼν πρὸ πολέμου Ἀῤῥι-
βαῖον ξύμμαχον Λακεδαιμονίων, ἢν δύνηται, ποιῆ-
σαι. καὶ γάρ τι καὶ Ἀῤῥιβαῖος ἐπεκηρυκεύετο ἑτοι- 3
μος ὢν Βρασίδᾳ μέσῳ δικαστῇ ἐπιτρέπειν· καὶ
οἱ Χαλκιδέων πρέσβεις ξυμπαρόντες ἐδίδασκον
αὐτὸν μὴ ὑπεξελεῖν τῷ Περδίκκᾳ τὰ δεινά, ἵνα
προθυμοτέρῳ ἔχοιεν καὶ ἐς τὰ ἑαυτῶν χρῆσθαι.
ἅμα δέ τι καὶ εἰρήκεσαν τοιοῦτον οἱ παρὰ τοῦ 4
Περδίκκου ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὡς πολλὰ αὐτοῖς
τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων ξύμμαχα ποιήσοι, ὥςτε
ἐκ τοῦ τοιούτου κοινῇ μᾶλλον ὁ Βρασίδας τὰ

§. 2. Τῆς Λύγκου. Cf. adn.
§. 4. Αὐτόν. Invitis membranis Bekk. αὐτόν, quod non necessarium. Cf. adn. I, 17. Ad asperum tamen spiritum in similibus formulis inclinat Arndt. de Pronom. reflex. p. 22.

§. 2. Ἐπὶ τῇ ἐςβολῇ τῆς Λύγκου. In compluribus mediocris aut exiguae auctoritatis libris τοῦ Λύγκου, sed vid. c. 129. 132. Lynci nomine apud Thuc. Lyncestidem significari recte censere Leakium Graec. sept. III. p. 311. ex feminino genere apparet. De ἐςβολῆς voce cf. adn. III, 112, 2. Μεταξὺ δυοῖν λόφοιν στενή dicitur 127, 2., et diei non integri iter has fauces ab Arnissa Macedoniae inferioris urbe abfuisse ex 128, 3. discimus. Arnoldus, apud quem vide plura, hunc aditum in regionem Lyncestarum ex Macedonia inferiore eundem putat atque eum, quem Livius XXXI, 39. describat tanquam quo ex valle Erigoni Eordaeam intremus. Add. Leak. l. d. p. 314. sq. — λόγοις ... ποιῆσαι. Λόγοις refer ad ξύμμαχον ποιῆσαι, et ad ἐλθών participium ex illo subaudi ἐς λόγους, aut e proximis πρὸς Ἀῤῥιβαῖον.

§. 3. Μέσῳ δικαστῇ] ἀντὶ τοῦ μεσίτῃ καὶ διαιτητῇ. Schol. „Cf. Aristot. Eth. V, 4. [7. p. 1132, 33.] ζητοῦσι δικαστὴν μέσον· καὶ καλοῦσιν ἔνιοι μεσιδίους, ὡς, ἐὰν τοῦ μέσου τύχωσι, τοῦ δικαίου τευξόμενοι ... Sed dubitari potest, utrum in vv. μέσος δικαστής non tam intercessionis quam animi ab omni partium studio alieni vis insit.“ ARN. Cf. adn. III, 82, 8. et Plut. de Solert. animal. t. X. pag. 24. Reisk.: εἰκάζομεν ... κοινόν σε καὶ μέσον ἔσεσθαι τῶν νεανίσκων βραβευτήν. — ἐπιτρέπειν. Cf. adnot. I, 28, 2. — ἐδίδασκον ... τὰ δεινά, monebant eum, ne eximeret Perdiccae ea, quae timeret. Διδάσκειν sequente infinitivo hortandi vim habet etiam VII, 18.; ὑπεξελεῖν verbi valentis eximere, adimere, subtrahere, exempla adscripsit Arn. — προθυμοτέρῳ. Refer ad Perdiccam.

§. 4. Κοινῇ ... πράσσειν. Arnoldus ex iis, quae a legatis Perdiccae Lacedaemone promissa essent, Brasidam aequius esse putavisse existimat, ut ipse una cum Perdicca, quam ut hic solus suo arbitratu res Arrhibaei

5 τοῦ Ἀῤῥιβαίου ἠξίου πράσσειν. Περδίκκας δὲ οὔτε
δικαστὴν ἔφη Βρασίδαν τῶν σφετέρων διαφορῶν
ἀγαγεῖν, μᾶλλον δὲ καθαιρέτην ὧν ἂν αὐτὸς ἀπο-
φαίνῃ πολεμίων, ἀδικήσειν τε, εἰ αὐτοῦ τρέφον-
τος τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ ξυνέσται Ἀῤῥιβαίῳ.
6 ὁ δὲ ἄκοντος καὶ ἐκ διαφορᾶς ξυγγίγνεται, καὶ
πεισθεὶς τοῖς λόγοις ἀπήγαγε τὴν στρατιάν, πρὶν
ἐςβαλεῖν ἐς τὴν χώραν. Περδίκκας δὲ μετὰ τοῦτο
τρίτον μέρος ἀνθ᾽ ἡμίσεος τῆς τροφῆς ἐδίδου
νομίζων ἀδικεῖσθαι.

1 84. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει εὐθὺς ὁ Βρασίδας
ἔχων καὶ Χαλκιδέας ἐπὶ Ἄκανθον τὴν Ἀνδρίων
2 ἀποικίαν ὀλίγον πρὸ τρυγήτου ἐστράτευσεν. οἱ
δὲ περὶ τοῦ δέχεσθαι αὐτὸν κατ᾽ ἀλλήλους ἐστα-

ἔπειτα ἐπὶ Ἀκανθίους στρατεύει, οἳ λόγον αὐτῷ διδόασι.

Cap. 84. §. 1. Τρυγήτου. Pal. τρυγητοῦ. Cf. Spitzn. Exc. XXX. ad Hom. Il.

componeret. Nobis tamen, quo iure Brasidas ex Perdiccae promissione Lacedaemoniis multos socios parandi illud sibi persuadere potuerit, non satis liquet. Nescio igitur, an Bloomf. κοινῇ rectius interpretatus sit sine partium studio, quae notio in adiectivo κοινός certe inest. Cf. adn. III, 53, 2. et paulo ante verba Plutarchi. Alias huius κοινῇ explanationes vid. in ed. mai. Πράσσειν est tractare.

§. 5. Καθαιρέτην. Attende hoc substantivum, quo primus usus videtur Thucydides, a quo recepit Dio Cass. — τρέφοντος τὸ ἥμισυ τ. στρ. Altera pars dimidia videtur a Chalcidensibus sustentata esse. Cf. 80, 1.

§. 6. Ἄκοντος] τοῦ Περδίκκου δηλονότι. Schol. — ἐκ διαφορᾶς, post altercationem vel dissensionem (cum Perdicca). Sic iterum ἐκ τῆς διαφορᾶς c. 125, ubi διαφερομένων αὐτῶν antecedunt. Cf. etiam V, 42. — τρίτον μέρος. De articulo ante numerum ordinalem non addito cf. adn. 90, 3. Hic patrio sermone dixeris ein Drittel. — ἡμίσεος. Cf. sd. 104, 4.

Cap. 84. §. 1. Καὶ Χαλκιδέας. Praeter suum exercitum. — Ἄκανθον. „Urbs ἐν τῷ Σιγγιτικῷ κόλπῳ [ad Strymonium aliis, et rectius, cf. Mannert. Geogr. VII. pag. 451. et Leak. Graec. sept. III. p. 148.] παράλιος, πλησίον τῆς τοῦ Ξέρξου διώρυχος [cf. c. 109.] Epit. Strab.“ WASS. Cf. Cousin. Maced. II. p. 150. sq. et Leak. l. d. p. 147., secundum quos hodie est Erissús sive Hierissús. — τὴν Ἀνδρίων ἀποικίαν. Articulo hanc Acanthum ab aliis urbibus eiusdem nominis distingui docet Arn. Similiter tamen I, 30. Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν, ubi ab hac Coelesyriae urbem (de qua cf. Steph. Thes.) discerni nequaquam verisimile est, quum haec non ante Alexandri tempora hoc nomen accepisse videatur. Notam igitur coloniam significari putamus. — τρυγήτου. Vindemia pro diversitate regionum ab exeunte Augusto usque ad d. IV.

σίαζον, οἵ τε μετὰ τῶν Χαλκιδέων ξυνεπάγοντες καὶ ὁ δῆμος. ὅμως δὲ διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος ἔτι ἔξω ὄντος πεισθὲν τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ Βρασίδου δέξασθαί τε αὐτὸν μόνον καὶ ἀκούσαντας βουλεύσασθαι δέχεται· καὶ καταστὰς ἐπὶ τὸ πλῆθος (ἦν δὲ οὐδὲ ἀδύνατος, ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν) ἔλεγε τοιάδε.

δημηγορία Βρασίδου, ὃς πρῶτον μὲν ἀπολογεῖται ὑπὲρ τοῦ χρόνῳ ἐπελθεῖν, καὶ κελεύει σφᾶς δέξασθαι, εἰ μὴ βούλονται ἢ ἀδίκους ἢ ἀσθενεῖς δοκεῖν.

85. *„Ἡ μὲν ἔκπεμψίς μου καὶ τῆς στρατιᾶς* 1
ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ὦ Ἀκάνθιοι, γεγένηται τὴν
αἰτίαν ἐπαληθεύουσα, ἣν ἀρχόμενοι τοῦ πολέμου
προείπομεν, Ἀθηναίοις ἐλευθεροῦντες τὴν Ἑλλάδα
πολεμήσειν· εἰ δὲ χρόνῳ ἐπήλθομεν σφαλέντες 2
τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης, ᾗ διὰ τάχους
αὐτοὶ ἄνευ τοῦ ὑμετέρου κινδύνου ἠλπίσαμεν Ἀθη-

§. 2. *Ἀκούσαντας.* E. *ἀκούσαντες*, atque aut hoc aut *ἀκοῦσαν* probandum videtur; nam attractio hic, ubi subiectum infinitivi in nominativo positum est, negligi posse non videtur. Cf. ed. mai.

Kal. Oct. fiebat. Vid. Dodw. Annal. Thuc. in ed. mai.

§. 2. *Ξυνεπάγοντες.* Cf. 79, 2. et ibi adnotat. — *διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος.* Pro his c. 88. *περὶ τοῦ καρποῦ φόβῳ.* Genitivus obiecti igitur, qui apud metus nomina plerumque eum, quem metuimus (cf. Matth. Gr. §. 367. Rost. §. 108. adn. 1.), hic rariore modo id, cui metuimus, significat. De singulari *καρπός* cf. adn. II, 4, 2. III, 15, 2. — *καταστὰς ἐπὶ τὸ πλῆθος*, quum concionem adisset, ad concionem progressus. Cf. 97, 2. — *οὐδὲ ἀδύνατος.* „Cur *οὐδέ*, non *οὐ*? Nempe quia et alias virtutes ... Brasidae memora[vit] c. 81., ut ne hanc quidem facultatem et commendationem ei defuisse innueret.“ BAU. — *ὡς Λακεδαιμόνιος.* „Haec verba ... ita explicat Aelian. l. XII. c. 50. Var. Hist., quasi dicere voluerit Thucydides dicendi imperitos fuisse Spartanos, ac Brasidam fuisse ut inter Spartanos facundum.“ HUDS. „Ὡς [enim] hic restringit et minuit, ut Lat. ut; disertus, ut Lacedaemonius, scil. esse poterat.“ BAU. „Vid. Liv. XXXII, 33. vir, ut inter Aetolos, facundus, et ad ea verba Gron.“ WASS. Vide plura in ed. mai. et Matth. Gr. §. 628. 1. e. et de exigua Lacedaemoniorum in dicendo exercitatione I, 84, 3.

Cap. 85. sqq. In hac oratione artem sophisticam cerni, ex eaque Brasidam non minus prudentia civili quam militari insignem fuisse apparere docet Bloomf. Quam autem is artem sophisticam, forsitan rectius calliditatem Laconicam dixeris. Ei certe attribuimus mendacia c. 85. extr.

§. 1. *Ἐπαληθεύουσα*] *βεβαιοῦσα, κυροῦσα.* Schol. De praesentis participio cf. adn. III, 18, 1., verbum iterum sic legitur VIII, 52. — *προείπομεν ... πολεμήσειν.* Cf. II, 8, 4., unde comma vulgo et apud Bekk. non recte post *Ἀθηναίοις* poni liquebit.

§. 2. *Τῆς ἀπὸ ... δόξης*, opinione ex bello, quod illic gerebatur (vel geri-

ναίους καθαιρήσειν, μηδεὶς μεμφθῇ· νῦν γάρ,
ὅτε παρέσχεν, ἀφιγμένοι καὶ μετὰ ὑμῶν πειρα-
3 *σόμεθα κατεργάζεσθαι αὐτούς. θαυμάζω δὲ τῇ τε*
ἀποκλήσει μου τῶν πυλῶν καὶ εἰ μὴ ἀσμένοις
4 *ὑμῖν ἀφῖγμαι. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι*
οἰόμενοί τε παρὰ ξυμμάχους, καὶ πρὶν ἔργῳ ἀφι-
κέσθαι, τῇ γοῦν γνώμῃ ἥξειν καὶ βουλομένοις
ἔσεσθαι κίνδυνόν [τε] τοσόνδε ἀνεῤῥίψαμεν, διὰ
τῆς ἀλλοτρίας πολλῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἰόντες καὶ
5 *πᾶν τὸ πρόθυμον παρεχόμενοι· ὑμεῖς δὲ εἴ τι*
ἄλλο ἐν νῷ ἔχετε, ἢ εἰ ἐναντιώσεσθε τῇ τε ὑμε-
τέρᾳ αὐτῶν ἐλευθερίᾳ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων,
6 *δεινὸν ἂν εἴη. καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι αὐτοὶ ἀν-*
θίστασθε, ἀλλὰ καί, οἷς ἂν ἐπίω, ἧσσόν τις
ἐμοὶ πρόσεισι, δυσχερὲς ποιούμενοι, εἰ, ἐπὶ οὓς
πρῶτον ἦλθον ὑμᾶς καὶ πόλιν ἀξιόχρεων πα-

Cap. **85.** §. 4. *Κίνδυνόν τε.* *Τέ* uncis notavimus, quod eo turbatur orationis series. Cf. ed. mai. Fortasse in eo latet *τοί*. Cf. III, 40, 4.

tur), exorta; quae opinio qualis fuerit, statim proximis verbis *ᾗ ... καθαιρήσειν* significatur. — *ὅτε παρέσχεν*, quando facultas est data. Cf. adn. I, 120. 3. — *κατεργάζεσθαι*, debellare, propr. conficere. Cf. Bloomf. VI, 11. 33. et supra c. 65.

§. 3. *Θαυμάζω ... τῶν πυλῶν.* De dativo vid. Matth. Gr. §. 399. c. et de duplici genitivo ex *ἀποκλήσει* apto ibid. §. 380. Ortus est ex genere dicendi *ἀποκλῄειν τινὰ τῶν πυλῶν*, excludere al. portis, non ex eo, quod V, 80. legitur.

§. 4. *Οἰόμενοί τε.* De *τέ* cf. adn. I, 16 — *παρὰ ξυμμάχους ... ἥξειν*, nos venturos ad eos, qui, vel priusquam ad ipsos re ipsa pervenissemus, animo saltem socii essent. De participio *ὄντας* non addito cf. adn. I, 6, 4. III, 70, 6. et Ind. gramm. v. Ellips. — *βουλομένοις ἔσεσθαι*] *αὐτοῖς δηλονότι τοῖς ξυμμάχοις.* Schol. Cf. adn. II, 3, 2. — *κίνδυνον ... ἀνεῤῥίψαμεν*] *ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν κύβων.* Schol. Cf. Wund. de Lobeck. ed. Soph. Ai. p. 79. Similiter infra c. 95. V, 103. Add. Valck. ad Herodot. VII, 50. et plura in ed. mai. — *πᾶν ... παρεχόμενοι.* „Ex hoc loco Ammonius ostendit discrimen inter *παρέχειν* et *παρέχεσθαι*.“ DUK. Cf. Rost. Gr. §. 113. adn. 3.

§. 5. *Καὶ τῶν ... Ἑλλήνων.* De articulo *τῇ* non iterato cf. adn. I, 7.

§. 6. *Οὐ μόνον ὅτι.* „Simpliciter est *οὐ μόνον*, ut saepius *οὐχ ὅτι*.“ BAU. Cf. Schneid. et Saupp. ad Xen. Comment. II, 9, 8. et Stallb. ad Plat. Symp. c. 7. — *ἐπὶ ... ὑμᾶς*, i. e. *ὑμεῖς, ἐπὶ οὓς πρῶτον (πρώτους) ἦλθον.* Cf. Rost. Gr. §. 99. 8. De *πρῶτον* adverbio cf. adn. I, 53, 2. — *παρεχομένους.*

ϱεχομένους καὶ ξύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ ἐδέξα-
σθε· καὶ τὴν αἰτίαν οὐχ ἕξω πιστὴν ἀποδεικνύ-
ναι, ἀλλ' ἢ ἄδικον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν, ἢ
ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθη-
ναίους, ἣν ἐπίωσιν, ἀφῖχθαι. καίτοι στρατιᾷ γε 7
τῇδ', ἣν νῦν ἐγὼ ἔχω, ἐπὶ Νίσαιαν ἐμοῦ βοηθή-
σαντος, οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι πλέονες ὄντες
προςμῖξαι· ὥςτε οὐκ εἰκὸς νηΐτῃ γε αὐτοὺς τῷ ἐν

Cf. adnot. 64, 1. — *καὶ τὴν αἰτίαν . . . πιστὴν ἀποδεικνύναι.* In his *αἰτίαν* plerique recentiores interpretes volunt esse *τὴν τοῦ μὴ δέξασθαι.* In qua ratione Haasius Lucubr. Thuc. p. 28., quomodo *πιστὴν ἀποδεικνύναι* explicari possit probabiliter, se negat intelligere. Et explanes quidem verba hoc modo: et causam (quam, si interrogatus ero, cur Acanthii me non receperint, afferam) non potero probabilem (i. e. sic ut probabilis videatur) afferre; pro quibus negligentius secundum Portum dixeris neque huius vestri facti probabilem causam afferre potero. Fatemur tamen simpliciorem fore orationem, si articulo omisso *καὶ αἰτίαν τούτου* legeretur. Quare fortasse praestat Scholiastae explanatio ab Haack. et Haas. probata: *καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐμῆς ἐξόδου λέγων οὐ πιστευθήσομαι.* Nam „ut iam antea Brasidas dixit: *ἡ μὲν ἔκπεμψίς μου . . . γεγένηται τὴν αἰτίαν ἐπαληθεύουσα, ἣν ἀρχόμενοι τοῦ πολέμου προείπομεν,* ita nunc in eandem sententiam dicit causae illi ac professioni non amplius fidem habitum iri, si Acanthii ei fidem primi denegaverint.“ HAAS. — *ἄδικον,* iniustam, i. e. quam hoc nomine vocari nefas est, (*αὐτονομίᾳ καὶ ἰσονομίᾳ* carentem). Cf. 86, 3. sqq. — *ἐπιφέρειν.* Ex superioribus non tam *ἀποδείξω,* quam propter transitum in infinitivum, de quo cf. adn. 27, 1. et VI, 78., *νομισθήσομαι, δόξω,* repetendum, vel *αἰτίαν ἕξω* diversa significatione culpabor. — *τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθηναίους.* „Cf. VI, 56. *ξυνεπαμύνειν τὰ πρὸς τοὺς δορυφόρους.*“ ABR. Add. adn. III, 6, 2.

§. 7. *Στρατιᾷ τῇδ'.* Articulus ideo omissus videtur, quia *ὅδε* hic vim vere demonstrativam habet, qua fit, ut adverbii hic notio eo contineatur. Cf. adn. I, 51, 2. II, 74. Alia explicatio petatur ex adn. V, 75. — *ἣν νῦν ἔχω.* Hanc callidam, sed falsam iactationem esse docet Mitford. apud Bloomf. Cf. 72, 2. cum 78, 1. Affuerunt quidem tunc Brasidae etiam Chalcidenses (cf. 84, 1.), quorum numerus nobis est ignotus; sed vel sic haec vere non sunt dicta, nisi certe *τῇδ'* in *τοσῇδ'* mutatur, quod eo minus probabile est, quia Brasidas iterum mentitur in verbis *πλέονες ὄντες.* Cf. adn. 73, 4. — *ἐπὶ Νίσαιαν . . . βοηθήσαντος.* Cf. c. 70. sqq. — *ὥςτε . . . ἀποστεῖλαι.* Quamobrem (quum apud Nisaeam confligere cum hoc exercitu noluerint) Athenienses navali quidem expeditione (sumptuosa et difficili, qua maiorem exercitum transvehere non possint,) aequalem ei, qui ad Nisaeam praesto erat, . . . missuros non est verisimile. Ita haec intelligenda esse docuimus in ed. mai. Comment. et Suppl. De difficultate magnum exercitum navibus transportandi vid. VI, 37. Ad *νηΐτῃ* vocem, quam cum *στρατῷ* substantivo II, 24. iunctam legimus, idem nomen, quod in Ven. post *γέ* interponitur, facile ex iis, quae sequuntur, subauditur. Nam Portus et Reiskius quidem *νηΐτῃ τῷ ἐν Νισαίᾳ* iunxerunt. Sed Nisaeam exigua Atheniensium exercitus pars navibus advecta est (67, 1.), multo maior terrestri itinere advenit (68, 5.). Quod si hoc tertium mendacium Brasidae velis esse, id primum Acanthiis suspectum esse oportebat Atticam Megaridi finitimam esse non ignorantibus. Deinde et additum *γέ* et collocatio *αὐτούς* pronominis, ne *νηΐτῃ τῷ ἐν Νισαίᾳ* arcte iungantur, dissuadet, et ipsa sententia *νηΐτῃ* a ceteris separato fit melior.

Νισαίᾳ στρατῷ ἴσον πλῆθος ἐφ' ὑμᾶς ἀποστεῖλαι.
1 86. *αὐτός τε οὐκ ἐπὶ κακῷ, ἐπ' ἐλευθερώσει δὲ*
τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα, ὅρκοις τε Λακεδαιμο-
νίων καταλαβὼν τὰ τέλη τοῖς μεγίστοις ἦ μὴν
οὓς ἂν ἔγωγε προςαγάγωμαι ξυμμάχους ἔσεσθαι
αὐτονόμους, καὶ ἅμα οὐχ ἵνα ξυμμάχους ὑμᾶς
ἔχωμεν ἢ βίᾳ ἢ ἀπάτῃ προςλαβόντες, ἀλλὰ τοὐ-
ναντίον ὑμῖν δεδουλωμένοις ὑπὸ Ἀθηναίων ξυμ-
2 *μαχήσοντες. οὔκουν ἀξιῶ οὔτ' αὐτὸς ὑποπτεύεσθαι*
πίστεις γε διδοὺς τὰς μεγίστας, οὔτε τιμωρὸς
ἀδύνατος νομισθῆναι, προςχωρεῖν τε ὑμᾶς θαρ-

§. 7. *Ἐν Νισαίᾳ.* Pal. *ἐκεῖ,* quasi illa ex interpretatione orta sint. Tum Cass. *ἡμᾶς,* quod placet Goellero.

Cap. **86.** §. 2. *Πίστεις γε* ex Reiskii coniectura nunc a Bekk. recepta. Vulgo *πίστεις τε.* *Τέ* om. Ar. Chr. Dan.

Προςχωρεῖν τε. Bekk. *προςχωρεῖν δέ* de coniectura, quam eo minus recepimus, quia in superioribus aliquid depravatum esse verisimile est. Cf. adn.

Cap. **86**. §. 1. *Αὐτός τε.* Male hinc novum caput incipit, quum verborum *ἢ ἄδικον τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν, ἢ ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος ἀφῖχθαι,* c. 85. §. 5. prior pars ibid. §. 6., altera c. 86. §. 1. illustretur, quo facto sententia praecipua §. 2. iteratur. — *ὅρκοις τε.* Huic *τέ* respondent particulae *καὶ ἅμα.* Duas enim causas Brasidas affert, ob quas Acanthii honestati suae confidant. Dicendi genus *ὅρκοις καταλαμβάνειν τινά,* iuribus iurandis obstringere, hic a Bloomf. illustratum iam I, 9. affuit. Cf. *ἐγκαταλ.* supra c. 19. — *τοῖς μεγίστοις.* Cf. adn. V, 18, 9. Ceterum revera non a Brasida, sed a Chalcidensium legatis, Lacedaemoniorum magistratus hoc iure iurando obligatos esse suspicatur Thirw. Hist. Gr. c. 23. p. 275.; sed id propter verba c. 88. parum est credibile.

§. 2. *Αὐτός.* Hoc suspectum esse, vel, si germanum sit, antea *οὐκοῦν* ex Pal. et postea *οὐδέ* scribendum videri, ut *οὔτ' αὐτὸς ὑποπτεύεσθαι* opponantur verbis *προςχωρεῖν τε ὑμᾶς,* docuimus in ed. mai. sd. et adn.

ἔπειτα δεικνυσιν, ὅτι οὐκ ἀσαφῆ οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ὀλίγοις οὖσαν τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρει.

σήσαντας. καὶ εἴ τις ἰδίᾳ τινὰ δεδιὼς ἄρα, μὴ 3
ἐγώ τισι προσθῶ τὴν πόλιν, ἀπρόθυμός ἐστι,
πάντων μάλιστα πιστευσάτω. οὐ γὰρ ξυστασιά- 4
σων ἥκω, οὐδὲ ἀσαφῆ τὴν ἐλευθερίαν νομίζω
ἐπιφέρειν, εἰ τὸ πάτριον παρεὶς τὸ πλέον τοῖς
ὀλίγοις ἢ τὸ ἔλασσον τοῖς πᾶσι δουλώσαιμι. χα- 5
λεπωτέρα γὰρ ἂν τῆς ἀλλοφύλου ἀρχῆς εἴη, καὶ ἡμῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις οὐκ ἂν ἀντὶ πόνων χάρις καθίσταιτο, ἀντὶ δὲ τιμῆς καὶ δόξης αἰτία μᾶλλον· οἷς τε τοὺς Ἀθηναίους ἐγκλήμασι καταπολεμοῦμεν, αὐτοὶ ἂν φαινοίμεθα ἐχθίονα ἢ ὁ

§. 4. *Ξυστασιάσων.* Libri mss. et Bekk. *συστασιάσων.* Cf. sd. 25, 3.

§. 5. *Χαλεπωτέρα.* Reg. *χαλεπώτερα*, quod defendi potest. Cf. Matth. Gr. §. 443. 1. a. In D. *χαλεπώτερον.* Cf. etiam Vall. Ad vulgatam subaudi *ἡ ἀσαφὴς ἐλευθερία.*

Φαινοίμεθα. In plerisque membranis male *φαινώμεθα* et §. 6. *τοῖς τε* pro *τοῖς γε.* Illud *φαινώμεθα* recepit Hofmanus confundens syntaxin Homericam cum Attica.

§. 3. *Καὶ εἴ τις* cet. Tertiam rem, quam quis praeter duas 85, 6. dictas Brasidae opponat, paucorum dominatus ne ab eo constituatur, metuendum esse contendens, Laco ita refutat usque ad c. 87. §. 1., ut honestatem vera sociorum libertate constituta probatam sibi ipsis utilem esse ostendat. — *ἀπρόθυμος.* Ex superioribus supple *προςχωρεῖν.*

§. 4. *Οὐδὲ ἀσαφῆ ... ἐπιφέρειν, εἰ*, neque ambiguam in animo habeo vobis libertatem afferre, quod fieret, si ... Insignis enim hic est brevitas pro his: *οὐδὲ ἀσαφῆ τὴν ἐλευθερίαν νομίζω ἐπιφέρειν, ἐπιφέροιμι δ' ἂν (ἀσαφῆ τὴν ἐλευθερίαν), εἰ* cet. Comparari potest cum hoc loco alter III, 11, 3., ubi vid. adn., et Platonicus Apol. Socr. c. 5., ubi cf. Stallb. De *νομίζω* verbo ita posito, ut apud infinitivum omissum esse *χρῆναι* videatur, vel potius cogito, in animo habeo, valeat, vid. Lob. ad Phryn. p. 753. et adn. II, 42. IV, 117. — *τὸ πάτριον παρείς.* *Τὴν πάτριον ἑκάστοις πολιτείαν καταλύσας* interpretatur Schol. Quam explanationem praeter alios probat Thirw. Hist. Gr. c. 23. p. 275., estque ea sententia aptissima, quamvis potius verbis *τὰ πάτρια καταλύσας* similibusve exprimenda videatur. Arnoldus igitur vult sonare neglecto patrio (a patribus mihi tradito) instituto, verbis sane convenienter; sed oritur ita mendacium tale, quale Brasidam ausum esse dicere non magis quam id, de quo c. 85. extr. negavimus, probabile est, quum Lacedaemonios paucorum imperio usos esse Acanthiis ignotum esse non potuerit. — *τὸ πλέον ... τὸ ἔλασσον.* Cf. adn. II, 45, 1.

§. 5. *Χαλεπωτέρα γάρ* cet. Ratio redditur, cur *ἀσαφῆ ἐλευθερίαν* afferre non cogitet. Ceterum cf. sd. — *οἷς τε ... κατακτώμενοι.* Et propter quae crimina Athenienses bello persequimur, (ea) odiosiora (i. e. ita ut sint odiosiora) nos, quam qui

6 μὴ ὑποδείξας ἀρετὴν κατακτώμενοι. ἀπάτη γὰρ
εὐπρεπεῖ αἴσχιον τοῖς γε ἐν ἀξιώματι πλεονεκτῆσαι ἢ βίᾳ ἐμφανεῖ· τὸ μὲν γὰρ ἰσχύος δικαιώσει, ἣν ἡ τύχη ἔδωκεν, ἐπέρχεται, τὸ δὲ γνώμης ἀδί-
1 κου ἐπιβουλῇ. 87. οὕτω πολλὴν περιωπὴν τῶν
ἡμῖν ἐς τὰ μέγιστα διαφόρων ποιούμεθα. καὶ οὐκ ἂν μείζω πρὸς τοῖς ὅρκοις βεβαίωσιν λάβοιτε ἢ οἷς τὰ ἔργα ἐκ τῶν λόγων ἀναθρούμενα δόκησιν ἀναγκαίαν παρέχεται, ὡς καὶ ξυμφέρει

ἕπονται ἀπειλαί τε, εἰ οἱ Ἀκάνθιοι ἡσυχίαν ἄγειν προέλοιντο, καὶ τὸ τέλος παραινέσεις.

Cap. 87. §. 1. *Διαφόρων* Reg. Bekk., et ita legendum esse docuit Duk. Cf. adn. Cl. *διαφορων* sine accentu. Vulgo *διαφορῶν.*

virtutem non prae se tulit, videamur contrahere seu incurrere. *Ἐγκλήματα* sunt, quod libertas urbium sociarum opprimatur. De dativo vid. Matth. Gr. §. 398. b., de *καταπολεμεῖν* adn. II, 7, 3. Verba *ὁ μὴ ... ἀρετήν* eo referenda, quod Athenienses non, ut Lacedaemonii, se Graeciae libertatem daturos professi erant; Lacedaemonii enim *τὴν ἀξίωσιν τῆς ἀρετῆς ὡς ἐλευθεροῦντες τὴν Ἑλλάδα ἐφέροντο.* Denique *φθόνον, μῖσος*, alia similia *κατακτᾶσθαι* Graecos dicere, quod sit sich zuziehen, affirmat Bau. Exempla quidem eiusmodi in Steph. Thes. frustra quaesivimus; quum tamen *κατακτᾶσθαι* sit sibi acquirere, sibi parare, velut *κράτος* et *νοῦν* apud Soph., illam vim facile oriri perspicuum est.

§. 6. *Ἀπάτη γὰρ ... ἐπιβουλῇ.* „Cf. I, 77. et Aristot. Rhet. I, 11. Xen. Hell. III, 5, 15.“ ARN. Item Cic. Off. I, 13, 10. De *εὐπρεπής* cf. adn. 61, 8. — *ἰσχύος δικαιώσει*, iure potentiae, Port. Cf. adnot. I, 141, 1.

Cap. 87. §. 1. *Οὕτω.* Hinc, non, ut vulgo fit, ab *καὶ οὐκ* novum caput ordiendum erat, nisi omnem hanc paragraphum ad superius caput referre maluimus, quod sane optime fieret. Nam „Brasidas hic omnia, quae ad suam et civitatis suae sinceritatem probandam [a 86, 3.] dixit, summatim repetit.“ ARN. — *περιωπήν.* „Inter auctoris glossematica reponunt Dion. Hal. t. II. pag. 133. [p. 793. R.] et Suidas [cum Phot. et Phav., qui vim sic illustrant: *καλεῖ δὲ (Θουκ.) περιωπὴν τὴν φροντίδα καὶ τὴν περίσκεψιν, οὐ τὸν τόπον, ὡς Ὅμηρος.*] *Περιάθρησιν* expl. Pollux II, 54. [*Περίσκεψιν, περιάθρησιν, πρόνοιαν* Schol.] Usus est Agathias II, 54. Cf. etiam Hesych.“ DUK. — *τῶν ... διαφόρων*, rerum, quae nostra maxime intersunt. Cf. Duk. et adn. I, 68, 2. — *ἢ οἷς ... εἶπον.* „Verte: quam ab iis, quibus res ipsae cum eorum professionibus comparatae necessario fidem faciunt ea ipsa iis esse utilia, quae prae se ferant. *Εἶπον* dixerunt, non dixi.“ DOBR. Ante *οἷς* pronomen proprie cogitandum *τούτων*, et *βεβαίωσις τούτων* est eine von denen ausgehende Gewährleistung, ideoque fides ab iis accepta. Ita concidunt dubitationes contra hanc explicationem motae a Krohl. in Quaest. Thuc. I. p. 12., cuius enodationem refellimus in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 132. De aliis explanationibus vid. ed.

ὁμοίως, ὡς εἶπον. εἰ δ' ἐμοῦ ταῦτα προϊσχομέ- 2
νου ἀδύνατοι μὲν φήσετε εἶναι, εὖνοι δ' ὄντες
ἀξιώσετε μὴ κακούμενοι διωθεῖσθαι, καὶ τὴν
ἐλευθερίαν μὴ ἀκίνδυνον ὑμῖν φαίνεσθαι, δί-
καιόν τε εἶναι, οἷς καὶ δυνατὸν δέχεσθαι αὐτήν,
τούτοις καὶ ἐπιφέρειν, ἄκοντα δὲ μηδένα προσ-
αναγκάζειν, μάρτυρας μὲν θεοὺς καὶ ἥρωας τοὺς
ἐγχωρίους ποιήσομαι, ὡς ἐπ' ἀγαθῷ ἥκων οὐ
πείθω, γῆν δὲ τὴν ὑμετέραν δῃῶν πειράσομαι
βιάζεσθαι. καὶ οὐκ ἀδικεῖν ἔτι νομιῶ, προσεῖναι 3
δέ τί μοι καὶ κατὰ δύο ἀνάγκας τὸ εὔλογον, τῶν
μὲν Λακεδαιμονίων, ὅπως μὴ τῷ ὑμετέρῳ εὔνῳ,
εἰ μὴ προσαχθήσεσθε, τοῖς ἀπὸ ὑμῶν χρήμασι
φερομένοις παρ' Ἀθηναίους βλάπτωνται, οἱ δὲ
Ἕλληνες ἵνα μὴ κωλύωνται ὑφ' ὑμῶν δουλείας

§. 2. *Ὑμῖν.* Cass. Aug. Cl. (hic a pr. man.) T. F. Pal. It. Vat. H. Mosqu. Bekk. *ἡμῖν.* Vulgatam agnoscunt Vall. et Schol. Cf. adnotat.

mai. *Ἀναθρούμενα* Suidas et alii lexicographi interpretantur *ἀνασκοπούμενα.* De *δοκήσεως* voce cf. adn. II, 35, 2.

§. 2. *Εὖνοι δ' ὄντες ... διωθεῖσθαι*, sed si tamen, quod benevoli (nobis) sitis, sine damno vestro nos reiicere velitis, sive poscatis, ut incolumibus liceat vobis nos reiicere. Verbi *διωθεῖσθαι* exempla, ut IV, 108., protulit Dobr. — *φαίνεσθαι.* Ad hunc infinitivum, si *ὑμῖν* recte scriptum est (cf. sd.), ut ad eum, qui sequitur, ex *ἀξιώσετε* verbo repetendum est *φήσετε*. Cf. adn. IV, 3. Sin *ἡμῖν* legendum est, hoc *φήσετε* ad *εἶναι* demum subaudiendum, hic ipsum *ἀξιώσετε* cogitandum. Nobis tamen illud placet. — *προσαναγκάζειν.* Cf. adn. I, 106, 1. III, 61, 2. — *θεοὺς ... τοὺς ἐγχωρίους.* Cf. adn. II, 71, 4. Non *ἥρωας*, sed *ἥρως* dici vult Phryn.; alterum tamen etiam apud Xen. Cyr. III, 3, 21. et apud Plat. (vid. Ast. Lex. Plat.) exstat.

§. 3. *Ἀνάγκας*, causas necessarias. — *τῶν μὲν Λακεδαιμονίων.* Genitivus ex v. *ἀνάγκας* vel potius ex singulari *ἀνάγκην* inde repetendo pendet. Est autem *ἀνάγκη Λακεδαιμονίων* necessitas spectans ad Lacedaemonios. — *τῷ ὑμετέρῳ εὔνῳ.* Similiter V, 98: *τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ*, VI, 16: *τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ.* Cf. adn. I, 37. Quum autem dativus hic debeat esse instrumenti, „verba *τοις ἀπὸ ὑμῶν ... φερομένοις* addita sunt ad illa *τῷ ὑμετέρῳ εὔνῳ* explananda, quae idem sonant atque *ὅπως μὴ ὑμῖν, καίπερ εὔνοις, ὡς προφέρετε, οὖσιν.* Cf. III, 47: *τὸ Κλέωνος τὸ αὐτὸ δίκαιον καὶ ξυμφέρον.*“ ARN. — *τοῖς ... χρήμασι φερομένοις.* De collocatione verborum cf. adn. I, 90, 1. — *οἱ δὲ Ἕλληνες.* Attende orationem mutatam casu ad *κωλύωνται* relato.

4 *ἀπαλλαγῆναι. οὐ γὰρ δὴ εἰκότως γ' ἂν τάδε*
πράσσοιμεν, οὐδὲ ὀφείλομεν οἱ Λακεδαιμόνιοι μὴ
κοινοῦ τινος ἀγαθοῦ αἰτίᾳ τοὺς μὴ βουλομένους
5 *ἐλευθεροῦν. οὐδ' αὖ ἀρχῆς ἐφιέμεθα, παῦσαι δὲ*
μᾶλλον ἑτέρους σπεύδοντες τοὺς πλείους ἂν ἀδι-
κοῖμεν, εἰ ξύμπασιν αὐτονομίαν ἐπιφέροντες ὑμᾶς
6 *τοὺς ἐναντιουμένους περιίδοιμεν. πρὸς ταῦτα βου-*
λεύεσθε εὖ, καὶ ἀγωνίσασθε τοῖς τε Ἕλλησιν ἄρ-
ξαι πρῶτοι ἐλευθερίας καὶ ἀΐδιον δόξαν κατα-
θέσθαι, καὶ αὐτοὶ τά τε ἴδια μὴ βλαφθῆναι καὶ
ξυμπάσῃ τῇ πόλει τὸ κάλλιστον ὄνομα περιθεῖναι.“
1 88. *Ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ*
Ἀκάνθιοι, πολλῶν λεχθέντων πρότερον ἐπ' ἀμ-
φότερα, κρύφα διαψηφισάμενοι διά τε τὸ ἐπα-

Ἄκανθος καὶ ὕστερον καὶ Στάγειρος πρὸς Βρασίδαν ἀφίστανται.

§. 4. *Οὐ γὰρ ... τάδε πράσσοιμεν.* Si, id quod Britanni eruditi censent, haec valent alioqui profecto non decenter haec (*τὸ γῆν δῃοῦντες πειρᾶσθαι βιάζεσθαι* §. 2.) faceremus, pro vulgatis *τάδε πράσσοιμεν* ex Dobraei coniectura *τάδ' ἐπράσσομεν* legas. Cf. adn. I, 11, 1. 102, 2. De alia explicatione, ex qua *τάδε* ad *τὸ ἐᾶν κωλύεσθαι τοὺς Ἕλληνας ὑπ' Ἀκανθίων δουλείας ἀπαλλαγῆναι* refertur, cf. ed. mai. — *μὴ κοινοῦ τινὸς ἀγαθοῦ αἰτίᾳ*, nisi alicuius boni publici causa. Proprie supplendum *ἐλευθεροῦντες.* — *τοὺς μὴ βουλομένους.* Intell. *ἐλευθεροῦσθαι.*

§. 5. *Οὐδ' αὖ*, neque vero. Cf. adn. I, 15, 2. — *παῦσαι.* Repete *ἀρχῆς.* Cf. III, 40. al. — *τοὺς ἐναντιουμένους περιίδοιμεν*, i. e. *τοὺς (τῇ αὐτονομίᾳ) ἐναντιουμένους περιίδοιμεν ἐναντιουμένους.* Ita his explicatis non opus videtur Kruegeri coniectura *τοῦτ' ἐναντ.* etiam ideo improbanda, quod *τούτῳ* desideraretur.

§. 6. *Πρὸς ταῦτα.* Cf. adn. I, 71, 7. — *ἀγωνίσασθε.* Cf. adn. III, 38, 2. — *ἄρξαι πρῶτοι.* Cf. adn. II, 36, 1. — *καταθέσθαι.* Propr. vobis recondere, i. e. parare. Cf. adn. I, 128, 4. — *βλαφθῆναι.* Cf. adn. IV, 73, 4. — *περιθεῖναι.* Cf. VI, 89: *ἐμοὶ δὲ ἀτιμίαν περιέθετε.* Ab ornatu translatum est ad alia, et similiter Tacitum aliquoties circumdare alicui aliquid de conciliando dixisse docent interpr. Agric. c. 20.

Cap. 88. §. 1. *Ἐπ' ἀμφότερα.* Cf. adnot. I, 83, 3. — *κρύφα διαψηφισάμενοι.* „Hoc Demosthenes et alii oratores Attici plerumque dicunt *κρύβδην ψηφίσασθαι*, id est tabella suffragium ferre. [Contrarium] *ψῆφον φανερὰν διενεγκεῖν* dixit Thuc. supra c. 74., voce suffragium ferre.“ DUK. Non solum voci, qua Lacedaemonii suffragia dabant I, 87., sed etiam manibus porrectis (*τῷ χειροτονεῖν*, de quo item *ψηφίζεσθαι* legitur) atque adeo calculorum usui cuidam, qui explicatur Lys. adv. Agorat. p. 467., sed ad iudicia spectat, potest contrarium esse. Iunctum autem verbum *διαψηφίζεσθαι* proprie de complu-

γωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρασίδαν καὶ περὶ τοῦ καρποῦ
φόβῳ ἔγνωσαν οἱ πλείους ἀφίστασθαι Ἀθηναίων,
καὶ πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις, οὓς τὰ τέλη
τῶν Λακεδαιμονίων ὀμόσαντα αὐτὸν ἐξέπεμψαν,
ἦ μὴν ἔσεσθαι ξυμμάχους αὐτονόμους οὓς ἂν
προσαγάγηται, οὕτω δέχονται τὸν στρατόν. καὶ 2
οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ Στάγειρος Ἀνδρίων ἀποι-
κία ξυναπέστη. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ θέρει τούτῳ
ἐγένετο.

Δημοσθένης μὲν ταῖς Σίφαις ἐπιβουλεύων ἄπρακτος γίγνεται.

89. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς 1
ἀρχομένου, ὡς τῷ Ἱπποκράτει καὶ Δημοσθένει
στρατηγοῖς οὖσιν Ἀθηναίων τὰ ἐν τοῖς Βοιωτοῖς
ἐνεδίδοτο, καὶ ἔδει τὸν μὲν Δημοσθένην ταῖς
ναυσὶν ἐς τὰς Σίφας ἀπαντῆσαι, τὸν δ' ἐπὶ τὸ Δή-
λιον, γενομένης διαμαρτίας τῶν ἡμερῶν, ἐς ἃς ἔδει
ἀμφοτέρους στρατεύειν, ὁ μὲν Δημοσθένης πρό-
τερον πλεύσας πρὸς τὰς Σίφας καὶ ἔχων ἐν ταῖς
ναυσὶν Ἀκαρνᾶνας καὶ τῶν ἐκεῖ πολλοὺς ξυμμά-
χων ἄπρακτος γίγνεται, μηνυθέντος τοῦ ἐπιβου-

ribus hominibus super quaestione aliqua suffragia deinceps ferentibus dici, quanquam minus proprie etiam de singulis suffragium alterutram in partem ferentibus legatur, explicat Arn. Hic illa sententia ei subiecta est. — *περὶ τοῦ καρποῦ φόβῳ.* Cf. 84, 2. — *πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς ὅρκοις.* Usitatius hac vi est medium. Cf. Soph. Oed. C. v. 650. et ed. mai. — *ὀμόσαντα.* „Non ad *αὐτόν* referri debet, sed ad *τέλη*, ἅπερ ὀμόσαντα τοὺς ὅρκους αὐτὸν ἐξέπεμψαν, ut constat ex iis, quae supra [c. 86.] dixit Brasidas, ὅρκοις τε καταλαβὼν τὰ Λακεδαιμονίων τέλη τοῖς μεγίστοις." AE. PORT. Cf. Arn. Dubitanter loquitur Thirw. Hist. Gr. c. 23. p. 276. — *ἐξέπεμψαν.* Cf. ad. I, 126, 5. — *οὕτω.* Cf. adn. III, 96, 2.

§. 2. *Στάγειρος.* De hac notissima patria Aristotelis vid. Wass., qui praeter alia conditam esse Archilochi et Thaletis temporibus, atque saepe etiam *τὰ Στάγειρα* scribi adnotat, et de situ Herodot. VII, 115. et Leak. Graec. septentr. III. pag. 167., qui prope recentiorem *Λυβιάδαν* seu *Λυμπτζιάδαν* collocat.

Cap. 89. Cf. Diod. XII, 69. sq. — §. 1. *τὰ ἐν ... ἐνεδίδοτο.* Cf. c. 76. — *ἐς τὰς Σίφας ἀπαντῆσαι.* „*Ἀπαντᾶν* saepe est certo tempore vel loco adesse, praesto esse, ut ἀπαντᾶν ἐπὶ τὴν δίκην, ἐπὶ τὴν κυρίαν, ἐπὶ τὸ δικαστήριον, ἐπὶ τὴν δίαιταν ... Cf. supra c. 70. [et clarius exemplum c. 77.] Latini occurrere dicunt." DUK. *Ἀφικνεῖσθαι* interpretatur Lecapen. p. 56. De Siphis et de Delio vid. 76, 3 4. — *ἐς ἅς.* *Ἐς* est Latinum ad. Cf. de eo adn. III, 84, 2. — *πρότερον.* Ne propter masculinum *ὕστερος* 90, 1. *πρότερος* scribendum existimes, cf. adn. I, 53, 2. — *καὶ τῶν ... ξυμμάχων.* Velut recentium sociorum Oeniadarum et Agraeorum. Cf. 77, 2. 101, 3. — *Φανοτέως.* Cf. adn. 76, 3.

§. 2. *Χαιρώνεια.* Cf. 76, 3. — *οἱ πράσσοντες.* „Adnotat Casaub. ad Polyb. p. 185. *πράσσειν* saepe idem esse ac prodere, eamque significationem huius verbi quum ex hoc Thucydidis tum ex aliorum scriptorum locis ostendit ... Sic etiam h. l. accipit Schol. (quanquam non recte *ἁμάρτημα* exponit *προδοσίαν* pro *διαμαρτίαν τῶν ἡμερῶν*, quam memorat Thuc., vel *τὸ ἁμάρτημα* imperatorum Atheniensium,) et c. 74. 76. 110. 113. itidem de proditione interpretatur. Habet haec vox in universum significationem clandestinae molitionis et partium studii." DUK. Cf. adn. I, 131, 1.

Cap. 90. §. 1. *Ἀναστήσας.* Cf. adn. II, 68, 1. — *τοὺς μετοίκους.* De his expeditionis sociis cf. adn. II, 13, 7. 31, 2., deque distinctione eorum et peregrinorum I, 143, 1. — *καὶ ξένων ὅσ. παρ.* „*Ξένους* quoque ad arma capienda excitatos esse valde memorabile est." BLOOMF., apud quem vide plura. — *τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος.* Haec nec ideo damnanda sunt, quod similia iam legimus c. 76., (nam complures earundem sententiarum iterationes reperiuntur apud Thuc., cf. II, 27. cum IV, 56. et adn. II, 51, 1.) nec ideo, quia appositio a nomine suo disiuncta est (cf. adn. II, 12, 1.)

§. 2. *Περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸν νεών.* „*Ἱερόν* et *νεών* hic distingui, quum alioqui saepe pro eodem dicantur, observat in Thes. Stephanus. Distinguuntur etiam [V, 18. et] a Paus. V, 6." DUK. De discrimine eorum cf. adn. I, 134, 1. Valck. ad Herodot. VI, 19. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 218. Sic templum et aedes Plin. Paneg. c. 36., ubi vid. interpr. — *ἀντὶ τείχους.* Plenius II, 3, 2. — *τὸν χοῦν.*

λεύματος ὑπὸ Νικομάχου ἀνδρὸς Φωκέως ἐκ
Φανοτέως, ὃς Λακεδαιμονίοις εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ
2 Βοιωτοῖς. καὶ βοηθείας γενομένης πάντων Βοιω-
τῶν, (οὐ γάρ πω Ἱπποκράτης παρελύπει ἐν τῇ
γῇ ὤν) προκαταλαμβάνονται αἵ τε Σῖφαι καὶ
ἡ Χαιρώνεια. ὡς δὲ ᾔσθοντο οἱ πράσσοντες τὸ
ἁμάρτημα, οὐδὲν ἐκίνησαν τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν.

Ἱπποκράτης δὲ Δήλιον τειχίζει, ὃ ποιήσας μέρος τῆς στρατιᾶς ἀποπέμπει.

1 90. ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἀναστήσας Ἀθηναίους παν-
δημεί, αὐτοὺς καὶ τοὺς μετοίκους καὶ ξένων ὅσοι
παρῆσαν, ὕστερος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ Δήλιον, ἤδη
τῶν Βοιωτῶν ἀνακεχωρηκότων ἀπὸ τῶν Σιφῶν·
καὶ καθίσας τὸν στρατὸν Δήλιον ἐτείχιζε τοιῷδε
2 τρόπῳ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. τάφρον μὲν κύ-
κλῳ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν ἔσκαπτον, ἐκ δὲ
τοῦ ὀρύγματος ἀνέβαλλον ἀντὶ τείχους τὸν χοῦν,

Cap. 90. §. 1. *Ὕστερος.* F. E. m. *ὕστερον*, et cap. praeced. omnes libri ὁ *μὲν Δημοσθένης πρότερον πλεύσας.* Inaequalitas tamen ferenda videtur, praesertim quum *ὕστερον* apud veniendi verba alibi aliter dicatur (cf. adn. II, 80, 7.), *πρότερον* autem adn. 89, 1. excusatum sit.

καὶ σταυροὺς παρακαταπηγνύντες, ἄμπελον κόπτοντες τὴν περὶ τὸ ἱερὸν ἐςέβαλλον, καὶ λίθους ἅμα καὶ πλίνθον ἐκ τῶν οἰκοπέδων τῶν ἐγγὺς καθαιροῦντες, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐμετεώριζον τὸ ἔρυμα. πύργους τε ξυλίνους κατέστησαν, ᾗ καιρὸς ἦν, καὶ τοῦ ἱεροῦ οἰκοδόμημα οὐδὲν ὑπῆρχεν·

§. 2. *Παρακαταπηγνύντες.* Cass. Aug. Cl. T. F. Vat. H. Lugd. *καταπηγνύντες.* Vulgata tamen vix potuit temere oriri et est hic aptissima. Similiter enim *ξύλα παροικοδομεῖν* II, 75. et *ἐπιπαρένησαν* II, 77., ubi cf. Dobr. *Σταυροὺς κατέπηξαν* tamen legimus VII, 25.

Cf. adn. II, 76, 2. — *καὶ σταυροὺς ... καθαιροῦντες.* Si verborum II, 75: *ξύλα τέμνοντες παρῳκοδόμουν ἑκατέρωθεν, φορμηδὸν ἀντὶ τοίχων τιθέντες, ὅπως μὴ διαχέοιτο πολὺ τὸ χῶμα· ἐφόρουν δὲ ὕλην ἐς αὐτὸ καὶ λίθους καὶ εἴ τι ἄλλο ἀνύτειν μέλλοι ἐπιβαλλόμενον* memineris, et verba *καὶ παντὶ τρόπῳ ἐμετεώριζον τὸ ἔρυμα* perpenderis, etiam *ἄμπελον*, ut lapides atque lateres, ad terram aggestam firmandam et munitionem altiorem reddendam adhibitam esse tibi persuadebis. Auditis igitur ad *ἐςέβαλλον* verbis *ἐς τὸν χοῦν* sic interpretare: et vallos propter fossam defigentes, vites, quae circum templum erant, excisas et simul lapides atque lateres ex proximis aedificiis detractos in terram aggestam (seu aggerem) iniiciebant (infigebant). Nam posses quidem etiam commate post *ἐςέβαλλον* deleto et hoc verbo ad sola *καὶ λίθους καὶ πλίνθον* relato enunciatum sic convertere: et vallos vitibus, quae circa templum erant, excisis propter humum egestam defigentes, simul et lapides et lateres ... detractos iniiciebant. Quam explicationem ex duabus in ed. mai. propositis praeferendam esse docere aggressus est Haack. Lucubr. Thuc. p. 15. Sed „ut ne diiudicem, an vites faciendis vallis aptae sint, primum elucet, quum humus e fossa egesta ad iustam aggeris altitudinem non sufficeret, Athenienses omni alia materia *μετεωρίζειν τὸ ἔρυμα* conatos esse. Utuntur igitur hoc loco cratibus vel fasciculis ex vitibus alligatis et simul lapidibus et lateribus, uti II, 75. Lacedaemonii. Ita demum etiam illud recte se habet, *καὶ λίθους ἅμα*; in quo, si Haasium sequaris, aut *καί* aut *ἅμα* supervacaneum est. Deinde scriptor c. 100. non vallos, sed murum incensum esse ait (*ἧψε τοῦ τείχους*) Porro mirum quoque est, si in aggere non alia alimenta ignis quam valli rari inerant, ignem facile propagari potuisse, et magis etiam mirum istis vallis viteis esse tantum incendium factum, *ὥςτε μηδένα ἔτι ἐπ' αὐτοῦ (τοῦ τείχους) μεῖναι* c. 100. Denique vide, num scriptor eodem c. 100. murum solis vallis infixis *ᾠκοδομῆσθαι* apte dicere potuerit." HOFM. De singularibus *ἄμπελον* et *πλίνθον* vid. adn. II, 4, 2., de *καθαιρεῖν* verbo adn. II, 14, 1. *Οἰκόπεδα* nihil esse nisi aedificia verisimile est propter verba II, 75: *ἐκ τῶν ἐγγὺς οἰκιῶν καθαιροῦντες.* — *καιρός.* Cf. adn. 54, 4. — *καὶ τοῦ ... ὑπῆρχεν*, et ubi templi (sive fani) nullum erat aedificium. De talibus aedificiis cf. I, 134, 1. — *ἦν*, aliquando erat, fuerat. Explicatur, cur ab hac parte nullum aedificium fuerit. Quum autem plerumque porticu *περίβολος* seu murus *τοῦ ἱεροῦ* continuaretur, si illa superfuisset, suppleri ea locum turrium quodammodo potuisse adnotat Bloomf.

3 ἧπερ γὰρ ἦν στοά, καταπεπτώκει. ἡμέρᾳ δὲ ἀρ-
ξάμενοι τρίτῃ, ὡς οἴκοθεν ὥρμησαν, ταύτην τε
εἰργάζοντο καὶ τὴν τετάρτην καὶ τῆς πέμπτης
4 μέχρι ἀρίστου. ἔπειτα, ὡς τὰ πλεῖστα ἀπετετέλε-
στο, τὸ μὲν στρατόπεδον προαπεχώρησεν ἀπὸ τοῦ Δηλίου οἷον δέκα σταδίους ὡς ἐπ' οἴκου πορευόμενον, καὶ οἱ μὲν ψιλοὶ οἱ πλεῖστοι εὐθὺς ἐχώρουν, οἱ δ' ὁπλῖται θέμενοι τὰ ὅπλα ἡσύχαζον· Ἱπποκράτης δὲ ὑπομένων ἔτι καθίστατο φυλακάς τε καὶ τὰ περὶ τὸ προτείχισμα, ὅσα ἦν ὑπόλοιπα, ὡς χρῆν ἐπιτελέσαι. 91. οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ξυνελέγοντο ἐς τὴν Τάναγραν· καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων παρῆσαν καὶ ᾐσθάνοντο τοὺς Ἀθηναίους προχωροῦντας ἐπ' οἴκου, τῶν ἄλλων βοιωταρχῶν, οἵ εἰσιν ἕνδεκα, οὐ ξυνεπαινούντων μάχεσθαι, ἐπειδὴ οὐκ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι εἰσί, (μάλιστα γὰρ ἐν μεθορίοις τῆς Ὠρωπίας οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν, ὅτε ἔθεντο τὰ ὅπλα,) Παγώνδας ὁ Αἰολάδου, βοιωταρ-

οἱ δὲ Βοιωτοὶ ξυλλέγονται ἐς Τάναγραν, καὶ Παγώνδας αὐτοὺς πείθει μάχην ποιεῖσθαι.

§. 3. *Ἡμέρᾳ ... τρίτῃ.* Similiter sine articulo c. 101. et VIII, 24. Apud *ἔτος* numeri ordinales articulum plerumque additum non habent, interdum habent. Cf. ad. I, 87, 6. et plura in ed. mai. — *ὡς* = *ἐξ οὗ.* Cf. adn. I, 6, 2. — *ὥρμησαν.* Cf. adn. II, 19, 1. et infra c. 94.

§. 4. *Οἱ πλεῖστοι.* Appositio partitiva. Cf. adn. III, 32, 1. et 94, 1. verba *ὅτι μὴ ὀλίγοι.* — *ἐχώρουν.* Ex superioribus repetendum videtur *ἐπ' οἴκου.* Cf. 94, 1. — *φυλακάς τε ... ἐπιτελέσαι.* Et custodias, et quicquid circa propugnacula (Aufsenwerke) reliquum esset, ut (i. e. quo modo) conficiendum esset, constituebat.

Cap. 91. *Οἵ εἰσιν ἕνδεκα.* *Οἵ* ad solum *βοιωταρχῶν*, non ad *τῶν ἄλλων βοιωταρχῶν*, videtur spectare. Cf. de numero Boeotarchorum Herm. Antiqu. Gr. §. 179. adnot. 10. Boeckh. Inscript. I. pag. 727. et 729. Clint. Fast. Hell. I. p. 407. — *ἐν μεθορίοις τῆς Ὠρωπίας.* Ager Oropius autem, de quo saepe inter Boeotos et Athenienses certatum est (cf. Muell. Orchom. p. 411. sq. Herm. Antiqu. Gr. §. 179, 5. et qui ibi citati sunt), tunc Atheniensium erat. Cf. II, 23, 2. et infra c. 99. - *Παγώνδας.* Apud Diodor. XII, 69. scribitur *Παντοιάδας* vel *Παντόδας.* Sed cf. infra c. 93. et 96. et Athen. V, 15. — *βοιωταρχῶν ἐκ Θηβῶν μετ' Ἀριανθίδου.* Thebae igitur binos Boeotarchos

χῶν ἐκ Θηβῶν μετ' Ἀριανθίδου τοῦ Λυσιμαχί-
δου, καὶ ἡγεμονίας οὔσης αὐτοῦ[,] βουλόμενος
τὴν μάχην ποιῆσαι καὶ νομίζων ἄμεινον εἶναι
κινδυνεῦσαι, προςκαλῶν ἑκάστους κατὰ λόχους,
ὅπως μὴ ἀθρόοι ἐκλίποιεν τὰ ὅπλα, ἔπειθε τοὺς
Βοιωτοὺς ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸν ἀγῶνα
ποιεῖσθαι λέγων τοιάδε.

παρακέλευσις Παγώνδου.

92. „Χρῆν μέν, ὦ ἄνδρες Βοιωτοί, μηδ' ἐς 1
ἐπίνοιάν τινα ἡμῶν ἐλθεῖν τῶν ἀρχόντων, ὡς
οὐκ εἰκὸς Ἀθηναίοις, ἢν ἄρα μὴ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ
ἔτι καταλάβωμεν αὐτούς, διὰ μάχης ἐλθεῖν· τὴν
γὰρ Βοιωτίαν ἐκ τῆς ὁμόρου ἐλθόντες τεῖχος ἐν-
οικοδομησάμενοι μέλλουσι φθείρειν, καὶ εἰσὶ δή-
που πολέμιοι, ἐν ᾧ τε ἂν χωρίῳ καταληφθῶσι,
καὶ ὅθεν ἐπελθόντες πολέμια ἔδρασαν. νυνὶ δ', εἴ 2
τῳ καὶ ἀσφαλέστερον ἔδοξεν εἶναι, μεταγνώτω.

dabant, id quod confirmatur etiam locis II, 2. et VII, 30. — *καὶ ἡγεμονίας οὔσης αὐτοῦ.* Quaeritur, particula *καί* utrum *βοιωταρχῶν καὶ ἡγεμονίας οὔσης αὐτοῦ* (cf. adn. I, 65, 1.) an *βοιωταρχῶν καὶ νομίζων* inter se iungantur. Hoc unusquisque praeferret, si *ἡγεμον. οὔσ. αὐτ.* valere quod *tunc* imperium penes ipsum erat constaret. Sed vel non addito *τότε* eadem verborum coniungendorum ratio videtur probari posse, si hoc enunciatum dum imperium penes ipsum esset interpretere. Non intelligitur autem ex his, praeter Pagondam solusne alter Thebanus Boeotarchus an, etiam reliqui ex aliis civitatibus orti aliis temporibus imperium habuerint. Diurnas fuisse vices forsitan ex c. 93. verbis *ἤδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν* collegeris certo tamen rem non demonstrantibus. Ceterum attende articulum ad *ἡγεμον.* nomen non additum. — *ποιῆσαι.* Cf. adn. II, 86, 6. — *ὅπως μὴ ... τὰ ὅπλα.* Confirmari his explicationem locutionis *τίθεσθαι τὰ ὅπλα* ad II, 2. propositam, quum nonnullos, ut arma a militibus ordine composita tuerentur, dum reliqui inermes [cf. adn. 74, 3.] ad imperatoris orationem audiendam irent, relinquendos fuisse videamus, bene disputat Arn.

Cap. **92.** *Διαιρεῖται ἡ δημηγορία αὕτη τῷ συμφέροντι καὶ τῷ δικαίῳ, ὑποφαίνει δὲ ὀλιγάκις καὶ τὸ δυνατόν. ἡ μὲν πρότασις ἐξ ἐπιπλήξεως τῶν μὴ συνεπαινούντων μάχεσθαι· ἡ δὲ κατασκευὴ ἐκ διαβολῆς τῶν Ἀθηναίων, ὅτι πανταχοῦ ἐχθροί· τὸ δὲ συμπέρασμα προτρεπτικὸν εἰς τὰ πρακτέα κατὰ διορισμόν, τίσι τῶν ἀνθρώπων ἔτι μᾶλλον προμηθητέον.* Schol.

§. 1. *Μηδ' ἐς ἐπίνοιαν ... ἐλθεῖν.* Cf. III, 46, 6. et ibi adnot. et de *χρῆν*, si placet, Rost. Gr. §. 120. adn. 2. — *διὰ μάχης ἐλθεῖν.* Cf. adn. II, 11, 3. — *ἐν ᾧ ... ἔδρασαν.* De modis mutatis vid. adn. II, 44, 1.

§. 2. *Νυνὶ δ'* etc. Haec contraria ponuntur superioribus *χρῆν μὲν ... ἐλθεῖν.* — *ἀσφαλέστερον ἔδοξεν.* Cogita τὸ

ὐ γὰρ τὸ προμηθές, οἷς ἂν ἄλλος ἐπίῃ, περὶ
τῆς σφετέρας ὁμοίως ἐνδέχεται λογισμὸν καὶ ὅς-
τις τὰ μὲν ἑαυτοῦ ἔχει, τοῦ πλείονος δὲ ὀρεγό-
3 μενος ἑκών τινι ἐπέρχεται. πάτριόν τε ὑμῖν στρα-
τὸν ἀλλόφυλον ἐπελθόντα καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ καὶ
ἐν τῇ τῶν πέλας ὁμοίως ἀμύνεσθαι. Ἀθηναίους
δὲ καὶ προςέτι ὁμόρους ὄντας πολλῷ μάλιστα δεῖ.
4 πρός τε γὰρ τοὺς ἀστυγείτονας πᾶσι τὸ ἀντίπα-
λον καὶ ἐλεύθερον καθίσταται, καὶ πρὸς τούτους
γε δή, οἳ καὶ μὴ τοὺς ἐγγύς, ἀλλὰ καὶ τοὺς
ἄπωθεν πειρῶνται δουλοῦσθαι, πῶς οὐ χρὴ καὶ
ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος ἐλθεῖν; (παράδειγμα δὲ
ἔχομεν τούς τε ἀντιπέρας Εὐβοέας καὶ τῆς ἄλλης

Cap. **92** §. 4. *Ἄπωθεν.* Cl. T. It. Vat. Mosqu. m. Bekk. *ἄποθεν.* Cf. ad. III, 111, 1.

μὴ διὰ μάχης ἐλθεῖν. — *οὐ γὰρ τὸ προμηθὲς κ. τ. λ.*] *ἡ προμήθεια τοῦ μέλλοντος καὶ ἡ πρόνοια οὐχ ὁμοίου χρῄζει διαλογισμοῦ τῶν τε ὑπερμαχούντων τῆς ἰδίας γῆς, καὶ τῶν ἐχόντων μὲν τὴν ἰδίαν, ὀρεγομένων δὲ γῆς ἀλλοτρίας καὶ ἐπιόντων. ἐμφαίνει δέ, ὅτι χρὴ ἡμᾶς ὑπερμαχοῦντας τῇ ἡμῶν αὐτῶν τόλμῃ χρήσασθαι καὶ ἀπονοίᾳ μᾶλλον ἤπερ λογισμῷ.* Schol. Sententia illustratur simili loco I, 86, 4., dicendi genus *λογισμὸν ἐνδέχεσθαι* affuit IV, 10, 1. — *καὶ ὅςτις.* Rursus variata est oratio.

§. 3. *Πάτριον.* Cf. adn. I, 123, 1. et hic Bloomf. — *προςέτι ὁμόρους ὄντας.* Thucydides ipse statim illustrat. Cf. praeterea de vicinis dicta VI, 88, 1.

§. 4. *Πρός τε γὰρ ... καθίσταται. Τὸ ἀντίπαλον* est subiectum, *ἐλεύθερον* praedicatum. Proprie igitur verba valent *τὸ ἀντίπαλον εἶναι γίγνεται ἐλεύθερον, ἐστὶν ἐλεύθερον*, i. e. libertas nititur *τῷ εἶναι ἀντιπάλους.* Bene Haas.: adversus finitimos libertas omnibus in eo posita est, ut illis aemula virtute obsistant. *Τὸ ἀντίπαλον* enim ob superiora hic non aequalitatem virium, sed animum ad *τὸ ἀντιπαλαίειν* paratum debet designare. — *γὲ δή.* Cf. adn. 78, 2. — *οἳ καὶ μὴ τοὺς ἐγγύς, ἀλλὰ καί* cet. „Interpretes supplent *μόνον.* Et videtur id omnino desiderari, ut vel particulae *ἀλλὰ καί* indicant; nam infinitis locis invenias *οὐ μόνον, ἀλλὰ καί.*" DUK., qui apud Latinos quidem non infrequentem esse ellipsin adverbiorum solum et tantum, sequentibus particulis sed etiam, verum ex Graecis scriptoribus certa et huic similia exempla proferri se non meminisse addit. Etiam apud Latinos illam ellipsin negat Zumpt. ad Cic. Verr. IV, 61, 136. Cf. Kritz. ad Vell. II, 22, 2. Hic vel ideo statui non posse, quia addito *μόνον* non *μή*, sed *οὐ* scribi debuerit, docet Goell. Qui adeo, ne dicam propinquos, sed etiam remotos subigere conantur, recte interpretari vi-

Ἑλλάδος τὸ πολύ, ὡς αὐτοῖς διάκειται·) καὶ γνῶναι, ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις οἱ πλησιόχωροι περὶ γῆς ὅρων τὰς μάχας ποιοῦνται, ἡμῖν δὲ ἐς πᾶσαν, ἢν νικηθῶμεν, εἷς ὅρος οὐκ ἀντίλεκτος παγήσεται· ἐςελθόντες γὰρ βίᾳ τὰ ἡμέτερα ἕξουσι. τοσούτῳ ἐπικινδυνοτέραν ἑτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε ἔχομεν. εἰώθασί τε οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας, ὥςπερ Ἀθηναῖοι νῦν, ἐπιόντες τὸν μὲν ἡσυχάζοντα καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ μόνον ἀμυνό-

Ἐςελθόντες. Vulgo et Bekk. εἰςελθόντες. Cf. ad. 32, 1.

detur Haack., etsi solius μή pro duabus particulis μὴ ὅτι positi exempla nos desideramus. — ὡς αὐτοῖς διάκειται. „Id est: πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους ὡς κακῶς διάκειται. Vel ὡς ὑπ' αὐτῶν διάκειται, scil. ὡς αὐτοὶ τούτῳ τῷ τῆς Ἑλλάδος πολλῷ μέρει χρῶνται.“ AE. PORT. apud Huds. Prior enodatio usui quidem verbi διακεῖσθαι convenientior est, quod dativo addito quum plerumque erga al. animatum seu affectum esse sonet, verba interpretanda putes: quomodo (maxima reliquae Graeciae pars) erga eos (Athen.) sit affecta. At haec explicatio ideo, quia orator exempla vult afferre, quae doceant in servitutem redigi eos, qui non in extremam dimicationem adversus Athen. descendant, reiicienda est. Quare διάκειται videtur valere διατίθεται (cf. Buttm. Gr. max. §. 109. adn. 8.), et sententia haec esse: quo modo ab illis affecta, tractata sit (maxima Graeciae pars). Nisi forte aut Arnoldum mavis sequi, qui ad explanationem qua ratione erga eos (Athen.) se habeat, quae ratio inter eos et Athenienses intercedat, inclinat, aut Dobraeum, qui ὡς αὐτοῖς διάκειται putat esse ὡς αὐτοὶ διάκεινται, qua de re cf. adn. VIII, 68. Hoc si probaveris, arcte iungas inter se verba παράδειγμα ὡς αὐτοῖς διάκειται = παράδειγμα τῆς διαθέσεως τῶν ψυχῶν (τῆς διανοίας) αὐτῶν. Displicet tamen in hac enodatione verborum collocatio et obscuritas, et παράδειγμα malumus esse documentum, ein Beispiel zur Warnung, ut III, 39. et al. — καὶ γνῶναι. Repete ex superioribus πῶς οὐ χρή; vel solum χρή. — τοῖς ἄλλοις (adversus ceteros) . . . ποιοῦνται. Cf. I, 122, 2. — ἡμῖν δὲ . . . παγήσεται. Sententia haec est: termini nostrae terrae ab Atheniensibus victoribus haud dubie ita constituentur, ut tota illorum agro contineatur. Ἐς respondet nostro für.

§. 5. Τοσούτῳ . . . ἔχομεν] τοσοῦτον ἡ τούτων γειτνίασίς ἐστι φοβερώτερον ἤπερ τῶν ἄλλων, οἷς γειτνιῶμεν. Schol. Ἑτέρων enim est τῆς ἑτέρων (παροικήσεως). Cf. Matth. Gr. §. 453. — τὸν ἡσυχάζοντα . . . ἐπιστρατεύειν. Cf. adn. 60, 2. — τῇ ἑαυτοῦ. Cf. adn. I, 44, 1. — κατέχειν. Dubitatur, valeatne suppleto ex superioribus dativo πολέμῳ bello premere (cf. I, 103, 4.), an retinere, sustinere. Hoc simplicius videtur. Verba ἧσσον ἑτοίμως κατέχειν hinc deprompsisse Suidam

μενον ἀδεέστερον ἐπιστρατεύειν, τὸν δὲ ἔξω ὅρων
προαπαντῶντα καί, ἢν καιρὸς ᾖ, πολέμου ἄρχοντα
6 ἧσσον ἑτοίμως κατέχειν. πεῖραν δὲ ἔχομεν ἡμεῖς
αὐτοῦ ἐς τούςδε· νικήσαντες γὰρ ἐν Κορωνείᾳ
αὐτούς, ὅτε τὴν γῆν ἡμῶν στασιαζόντων κατέ-
σχον, πολλὴν ἄδειαν τῇ Βοιωτίᾳ μέχρι τοῦδε κα-
7 τεστήσαμεν. ὧν χρὴ μνησθέντας ἡμᾶς τούς τε
πρεσβυτέρους ὁμοιωθῆναι τοῖς πρὶν ἔργοις, τούς
τε νεωτέρους, πατέρων τῶν τότε ἀγαθῶν γενομένων παῖδας, πειρᾶσθαι μὴ αἰσχῦναι τὰς προςηκούσας ἀρετάς, πιστεύσαντας δὲ τῷ θεῷ πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι, οὗ τὸ ἱερὸν ἀνόμως τειχίσαντες νέμονται, καὶ τοῖς ἱεροῖς, ἃ ἡμῖν θυσαμένοις καλὰ φαίνεται, ὁμόσε χωρῆσαι τοῖςδε καὶ δεῖξαι, ὅτι, ὧν μὲν ἐφίενται, πρὸς τοὺς μὴ ἀμυνομένους ἐπιόντες κτάσθωσαν, οἷς δὲ γενναῖον τήν τε αὑτῶν ἀεὶ ἐλευθεροῦν μάχῃ καὶ τὴν ἄλλων μὴ δουλοῦσθαι ἀδίκως, ἀνανταγώνιστοι ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἀπίασι.“
1 93. Τοιαῦτα ὁ Παγώνδας τοῖς Βοιωτοῖς παραινέσας ἔπεισεν ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. καὶ

οἵ τε Βοιωτοὶ καὶ Ἱπποκράτης παρα-

§. 7. Αὑτῶν. Aug. Cl. Ven. Pal. Gr. al. αὐτῶν. Cf. adn. I, 17, 1.

non adnotarunt eius interpretes. Πολέμου = μάχης.

§. 6. Νικήσαντες . . . αὐτούς. Cf. I, 113, 2., unde Boeotos tunc ἐπιθέσθαι apparet. — ἡμῶν στασιαζόντων. De hac re I, 108, 3. nihil legitur.

§. 7. Ἡμᾶς τούς τε πρεσβυτέρους cet. Appositio distributiva. — τοῖς πρὶν ἔργοις. Per breviloquentiam quandam homines cum rebus sunt comparati, ut saepius res hominum cum hominibus. Cf. adn. I, 71, 2. et Hell. ad Soph. Oed. Col. v. 330. — πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι. Suppl. αὐτόν. Scripsit autem Thucydides ita per ἐπεξήγησιν, quia, si τὸν θεόν dixisset, non poterat ad πιστεύσαντες verbum apte referre dativum τοῖς ἱεροῖς. De πρός praepositione cf. adn. II, 86, 5. — ἀνόμως . . . νέμονται. Cf. infra c. 97. — πρός. Cf. adn. I, 86, 5. — κτάσθωσαν. Ὅτι orationi rectae praefixum esse censet Matth. Gr. §. 624. p. 1495. Cf. Paul. II. ad Thess. 3, 10: παρηγγέλλομεν ὑμῖν ὅτι, εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω, et ad Xen. Cyr. II, 3, 21. Obstat tamen aliquatenus, quod hic cogitata oratione recta aptiores sunt secundae personae. Quare hoc exemplum ad Matth. Gr. §. 511. 5. b. referri malumus. Cf. Bernh. Synt. p. 393. Modus autem est concessivus. — γενναῖον] ἤγουν πάτριον καὶ ἀπὸ γένους. Schol. Cf. Bloomf. — ἀπ' αὐτῶν. Cf. adn. I, 22, 1.

σκευάζονται ὡς ἐς μάχην. Βοιωτῶν διάκοσμος.

κατὰ τάχος ἀναστήσας ἦγε τὸν στρατόν· (ἤδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας ὀψὲ ἦν·) καὶ ἐπειδὴ προςέμιξεν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος αὐτῶν, ἐς χωρίον καθίσας, ὅθεν λόφου ὄντος μεταξὺ οὐκ ἐθεώρουν ἀλλήλους, ἔτασσέ τε καὶ παρεσκευάζετο ὡς ἐς μάχην. τῷ δὲ Ἱπποκράτει ὄντι περὶ τὸ Δήλιον ὡς 2 αὐτῷ ἠγγέλθη, ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέρχονται, πέμπει ἐς τὸ στράτευμα κελεύων ἐς τάξιν καθίστασθαι, καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπῆλθε καταλιπὼν ὡς τριακοσίους ἱππέας περὶ τὸ Δήλιον, ὅπως φύλακές τε ἅμα εἶεν, εἴ τις ἐπίοι αὐτῷ, καὶ τοῖς Βοιωτοῖς καιρὸν φυλάξαντες ἐπιγένοιντο ἐν τῇ μάχῃ. Βοιωτοὶ δὲ πρὸς τούτους ἀντικατέστησαν 3 τοὺς ἀμυνουμένους· καὶ ἐπειδὴ καλῶς αὐτοῖς εἶχεν, ὑπερεφάνησαν τοῦ λόφου καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα τεταγμένοι ὥςπερ ἔμελλον, ὁπλῖται ἑπτακιςχίλιοι μάλιστα καὶ ψιλοὶ ὑπὲρ μυρίους, ἱππῆς δὲ χίλιοι καὶ πελτασταὶ πεντακόσιοι. εἶχον δὲ δεξιὸν μὲν 4 κέρας Θηβαῖοι καὶ οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς· μέσοι δὲ Ἁλιάρτιοι καὶ Κορωναῖοι καὶ Κωπαιῆς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὴν λίμνην· τὸ δὲ εὐώνυμον εἶχον Θεσπιῆς καὶ Ταναγραῖοι καὶ Ὀρχομένιοι. ἐπὶ δὲ τῷ κέρᾳ ἑκατέρῳ οἱ ἱππῆς καὶ ψιλοὶ ἦσαν. ἐπ' ἀσπίδας δὲ πέντε μὲν καὶ εἴκοσι Θηβαῖοι ἐτάξαντο, οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ἕκαστοι ἔτυχον. αὕτη μὲν Βοιωτῶν παρασκευὴ καὶ διάκοσμος ἦν.

1 94. Ἀθηναῖοι δὲ οἱ μὲν ὁπλῖται ἐπὶ ὀκτὼ πᾶν τὸ στρατόπεδον ἐτάξαντο, ὄντες πλήθει ἰσοπαλεῖς τοῖς ἐναντίοις,

Ἀθηναίων τάξις. Ἱπποκράτης παρακελεύεται τοῖς Ἀθηναίοις.

Cap. **93**. §. 1. *Καὶ ἐπειδή.* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. (apud Morst.) It. Vat. H. D. I. Lugd. m. *καὶ ἐπεὶ δέ*. Laur. Ar. Chr. *ἐπεὶ δέ*, qua scriptura recepta Bekk. interpunctionem in superioribus mutavit.

§. 3. *Ἀμυνουμένους* ex Kruegeri et Dobraei, qui II, 85. et IV, 126. comparat, coniectura recepit Bekk. Vulgo *ἀμυνομένους*.

Cap. **93**. §. 1. *Προςέμιξεν ἐγγύς.* Sic iterum VIII, 71, 2. *Προςέμιξεν* est accessit. Cf. 118, 1. — *καθίσας*, subsistens.

§. 2. *Τῷ δὲ Ἱπποκράτει ... ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη.* Redundat *αὐτῷ*, cuius rei origo proprie inde explicanda videtur, quod duplex loquendi genus, *τῷ Ἱπποκράτει ὡς ἠγγέλθη*, et *ὁ Ἱπποκράτης, ὡς αὐτῷ ἠγγέλθη*, coniunctum, sive ab illo ad hoc transitus factus est. Ceterum cf. Bernh. Synt. p. 290. et Matth. Gr. §. 472. De Hippocrate cf. c. 90. extr. — *ἐς τὸ στράτευμα.* Cf. adn. I, 137, 3. — *ἐπῆλθε*, advenit. — *ἐπιγένοιντο*, supervenirent.

§. 3. *Ὑπερεφάνησαν τοῦ λόφου*, in summo colle apparuerunt. Cf. Bloomf. et c. 96. init. — *τεταγμένοι ὥςπερ ἔμελλον.* Suppl *τάσσεσθαι.* Cf. Krueg. ad Dion. p. 118. et Arn., qui Boeotos ad aciem mutandam et temporibus accommodandam non esse coactos his verbis significari docet. Ceterum attende numeros dactylicos, de quibus cf. adn. I, 13, 6. Deinde de magnitudine exercitus Boeotorum cf. Diod. XII, 69. — *πελτασταί.* Hos primos videri esse peltastas, qui in civitate Graeciae propriae commemorentur, adnotat Vischer in Mus. Helv. I. p. 403. Cf. adn. II, 29, 5.

§. 4. *Δεξιὸν κέρας.* De articulo omisso cf. adn. I, 48, 4., de re Diod. XII, 70. — *οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς.* Recentiores omnes interpretantur *τοὺς ξυντελοῦντας ἐς αὐτούς*, i. e. Boeotos Thebanis contributos (et subiectos); etenim similiter in civitate Attica *ξυμμορίαι* alibi *ξυντέλειαι* dicuntur. Ceterum vid. adn. 76, 3. et cf. insuper Boeckh. Oecon. civ. Athen. II. p. 370. Muell. Orchom. p. 403. Clint. Fast. Hell. pag. 408. ed. Krueg. „Tales erant e. c. Parasopii, Therapnenses, Peteonii. Vid. Strab. IX, 2, 24—26. [p. 408—410.]" ARN., qui paulo alios ad 76, 3. nominavit. — *μέσοι δέ* cet. Simul audi *ἦσαν*. Variata est enim oratio. Cf. I, 48, 4. et Tac. Hist. III, 22. — *λίμνην.* Copaidem. — *ἐπὶ δὲ τῷ κέρᾳ ... ἦσαν.* De re cf. V, 67. et Bloomf. — *ἐπ' ἀσπίδας πέντε καὶ εἴκοσι.* „*Πότερον τὸ βάθος ἢ τὸ πλάτος; τὸ βάθος ἔοικε· οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι, φησὶ παρακατιών* [cap. 94. init.], *ἐς ὀκτὼ ἐτάξαντο ὄντες πλήθει ἰσοπαλεῖς τοῖς Βοιωτοῖς· εἰ γὰρ τὸ πλάτος ἐπὶ ὀκτὼ ἦσαν Ἀθηναῖοι, εἶεν ἂν οἱ αὐτοὶ τὸ βάθος μικροῦ δεῖν ἐς χιλίους· ὃ καὶ πάντῃ ἄτοπον.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* De altitudine aciei agi etiam ex simili loco VII, 79. perspici adnotat Kistem. Acies autem Graecorum haud raro satis densa erat. Ita „in clarissima pugna Leuctrica Thebani quinquagenos *ἐς βάθος* instruxerunt. Xen. Hell. VI, 4, 12. Syracusanorum acies in prima pugna, quam cum Atheniensibus fecerunt, a fronte introrsus in senos denos ordines armatorum patebat Thuc. VI, 67., eademque usitata phalangis Macedonicae erat altitudo. Polyb. XVIII, 13. — Contra Athenienses et Lacedaemonii bello Peloponnesiaco plerumque aciem suam ita instruxerunt, ut *τὸ βάθος* eius octonos tantum milites contineret, Thuc. IV, 94. V, 68. VI, 67., quanquam postea Lacedaemonii contra Thebanos apud Leuctra et alibi aciem suam densioribus ordinibus instruxerunt. Xen. Hell. VI, 4, 12." ARN. *Ἀσπίδος* vocabulo, ut alibi, significantur *οἱ ἀσπιδηφόροι, ὁπλῖται.*

§. 5. *Διάκοσμος.* Poeticum male a nonnullis appellatur; eodem enim eadem vi usi sunt Aristot. Theophr. Plut. Cf. Steph. Thes. nov.

Cap. **94**. §. 1. *Ἀθηναῖοι δὲ οἱ μὲν ὁπλῖται.* „De schemate Homerico, quod hic observat Schol., vid. ad c. 71." DUK. — *ἐπὶ ὀκτώ.* Cf. adn. 93, 4. — *πᾶν τὸ στρατόπεδον.* *Ὁπλιτῶν στρατόπεδον* debet esse. — *ἰσοπαλεῖς.* Etsi *πανδημεί* profecti erant c. 90., quod cur, quamvis secundum 93, 3. circiter septem millia fuisse existimandi sint, cum II, 13. conciliari posse videatur, docet Vischer Mus. Helvet. I. p. 403. ex pestilentiae

ἱππῆς δὲ ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. ψιλοὶ δὲ ἐκ πα-
ρασκευῆς μὲν ὡπλισμένοι οὔτε τότε παρῆσαν,
οὔτε ἐγένοντο τῇ πόλει· οἵπερ δὲ ξυνεςέβαλον
ὄντες πολλαπλάσιοι τῶν ἐναντίων, ἄοπλοί τε πολ-
λοὶ ἠκολούθησαν, ἅτε πανστρατιᾶς ξένων τῶν
παρόντων καὶ ἀστῶν γενομένης, καὶ ὡς τὸ πρῶ-
τον ὥρμησαν ἐπ' οἴκου, οὐ παρεγένοντο ὅ τι μὴ
ὀλίγοι. καθεστώτων δὲ ἐς τὴν τάξιν καὶ ἤδη μελ- 2
λόντων ξυνιέναι, Ἱπποκράτης ὁ στρατηγὸς ἐπιπα-
ριὼν τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων παρεκελεύε-
τό τε καὶ ἔλεγε τοιάδε.

παρακέλευσις Ἱπποκράτους.

95. „Ὦ Ἀθηναῖοι, δι' ὀλίγου μὲν ἡ παραίνε- 1
σις γίγνεται, τὸ ἴσον δὲ πρός τε τοὺς ἀγαθοὺς
ἄνδρας δύναται καὶ ὑπόμνησιν μᾶλλον ἔχει ἢ

cladibus et militum absentia explicans. Male certe Portus totum enunciatum ὄντες ... ἐναντίοις ad universos Athenienses retulit, quod de solis gravis armaturae militibus intelligendum esse et ex collocatione et ex iis, quae paulo post leguntur, liquet. — ἐκ παρασκευῆς ὡπλισμένοι, data opera (eo consilio, ut essent ψιλοί) instructi. Cf. V, 56. Paulo aliter ἀπὸ παρασκευῆς I, 133., ubi cf. adn. — οὔτε ἐγένοντο τῇ πόλει. „Ad ea, quae hic leguntur, illustranda animadvertendum est in enumeratione copiarum Atticarum a Pericle initio belli II, 13. facta nullos [praeter mille et sexcentos sagittarios §. 8., quos interdum a levi armatura distingui vidimus in adn. 36, 1.] nominatos esse ψιλούς; in prima expeditione Sicula centum quidem ψιλῶν ... mentionem fieri, sed eos Megarenses exsules fuisse VI, 43. et in altera expeditione ἀκοντιστάς sive ψιλούς ... Acarnanes aut alios peregrinos fuisse VII, 70.“ ARN. — οἵπερ. Supplendum solum ψιλοί, non ψιλοὶ ἐκ παρασκευῆς ὡπλισμένοι. — πολλαπλάσιοι τῶν ἐναντίων. Cf. Rost. Gr. §. 109. adnot. 7. — πολλοί. Οἱ πολλοί coniecit Krueg. — πανστρατιᾶς. Plerumque hoc nomen in solo dativo adverbialiter legitur. Substantivum πανστρατιά tamen etiam Leo Diac. habet IX, 10. — ξένων ... καὶ ἀστῶν. Supra c. 90. ineunt. praeter hos seorsum nominavit τοὺς μετοίκους. — ὡς ... ἐπ' οἴκου. Cf. 90, 4. — οὐ παρεγένοντο, non affuerunt (in proelio). Cf. ed. mai. — ὅτι μή. Cf. adn. 26, 2.

§. 2. Ἐπιπαριὼν τὸ στρατόπεδον. „Ἄλλοις μετ' ἄλλους [τοῦ στρατοπέδου] παριὼν μέχρι τῶν ἐσχάτων.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. VI, 67. extr. et VII, 76. Ergo iuxta aciem procedens, secundum ordines exercitus procedens.

Cap. 95. §. 1. Δι' ὀλίγου ... γίγνεται, fit brevi, paucis. Ἡ παραίνεσις = ἥδε ἡ παρ. — τὸ ἴσον ... δύναται, idem valet (suppl. δι' ὀλίγου γιγνομένη παραίνεσις καὶ μακρά). Cf. II, 29, 2. — πρός τε. Τέ si recte scriptum est, quanquam pro eo placet Reiskianum γέ, explicandum est ut in adn. I, 16., et de causa traiectionis cf. sd. 77, 2. — ἢ ἐπικέλευσιν. Si, quod necessarium videtur, subiectum verbi ἔχει, continet, est παραίνεσις, distinguuntur hic παραίνεσις et ἐπικέλευσις, et illam orationem hortativam, hanc ipsam adhortationem oportet esse; nam imperium non est ἐπικέλευσις.

2 ἐπικέλευσιν. παραστῇ δὲ μηδενὶ ὑμῶν, ὡς ἐν τῇ
ἀλλοτρίᾳ οὐ προςῆκον τοσόνδε κίνδυνον ἀναῤῥι-
πτοῦμεν. ἐν γὰρ τῇ τούτων ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ὁ
ἀγὼν ἔσται· καὶ ἢν νικήσωμεν, οὐ μή ποτε ὑμῖν
Πελοποννήσιοι ἐς τὴν χώραν ἄνευ τῆς τῶνδε ἵπ-
που ἐςβάλωσιν, ἐν δὲ μιᾷ μάχῃ τήνδε τε προς-
3 κτᾶσθε καὶ ἐκείνην μᾶλλον ἐλευθεροῦτε. χωρήσατε
οὖν ἀξίως ἐς αὐτοὺς τῆς τε πόλεως, ἣν ἕκαστος
πατρίδα ἔχων πρώτην ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἀγάλλεται,
καὶ τῶν πατέρων, οἳ τούςδε μάχῃ κρατοῦντες
μετὰ Μυρωνίδου ἐν Οἰνοφύτοις τὴν Βοιωτίαν
ποτὲ ἔσχον.“

1 96. Τοιαῦτα τοῦ Ἱπποκράτους παρακελευομέ-
νου καὶ μέχρι μὲν μέσου τοῦ στρατοπέδου ἐπελ-
θόντος, τὸ δὲ πλέον οὐκέτι φθάσαντος, οἱ Βοιω-
τοί, παρακελευσαμένου καὶ σφίσιν ὡς διὰ ταχέων
καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου, παιωνίσαντες ἐπῄεσαν
ἀπὸ τοῦ λόφου. ἀντεπῄεσαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
2 καὶ προςέμιξαν δρόμῳ. καὶ ἑκατέρων τῶν στρα-
τοπέδων τὰ ἔσχατα οὐκ ἦλθεν ἐς χεῖρας, ἀλλὰ

τὰ στρατόπεδα ἐς χεῖρας εἶσι, καὶ πρῶτον μὲν τὸ εὐώνυμον τῶν Βοιωτῶν ἡσσᾶται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, τὸ δὲ δεξιὸν κρατεῖ, ἔπειτα δὲ φυ-

§.2. Παραστῇ μηδενὶ ... ὡς. Cf. adn. 61, 2. et de collocatione verborum adn. III, 13, 5. — οὐ προςῆκον ut III, 40, 4. — κίνδυνον ἀναῤῥιπτοῦμεν. Cf. adn. 85, 4. — ἐν τῇ τούτων. Ergo hic Hippocrates eum locum Boeotorum fatetur esse, quem Boeotarchae ipsi c. 91. suum esse negaverunt. Et hi quidem consilio convenienter, Hippocrates non item. Ceterum cf. c. 91. et ibi adnot. — προςκτᾶσθε ... ἐλευθεροῦτε. Cf. Kuehn. Gr. in us. schol. §. 255. adn. 4.

§. 3. Ἔχων πρώτην ... ἀγάλλεται. Quum non πρώτη legatur, ἀγάλλεσθαι, ut quum alia verba affectuum (cf. Matth. Gr. §. 555.) tum in nonnullis libris αὐχεῖν Eur. Alc. v. 676., cum participio coniunctum videtur. — ἐν Οἰνοφύτοις. Cf. I, 108.

Cap. 96. §. 1. Φθάσαντος. Suppl. ἐπελθόντος vel ἐπελθεῖν. — σφίσι. Cf. adn. I, 20, 1. — ὡς διὰ ταχέων. Cf. Matth. Gr. §. 628. p. 1509. — καὶ ἐνταῦθα, tunc quoque (ut iam ante). — τοῦ λόφου. Cf. c. 93.

§. 2. Καὶ ἑκατέρων cet. In pugnae, quae iam sequitur, descriptione aliquantum a Thucydide singulis in rebus dissentit Diod. l. d. Propter Socratis militiam aliquoties ad hoc proelium respexerunt Plato et alii. Cf. ed. mai. ad §. 5. —

γῆ γίγνεται παντὸς τοῦ στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων.

τὸ αὐτὸ ἔπαθε· ῥύακες γὰρ ἐκώλυσαν. τὸ δὲ ἄλλο
καρτερᾷ μάχῃ καὶ ὠθισμῷ ἀσπίδων ξυνειστήκει.
καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Βοιωτῶν καὶ μέχρι 3
μέσου ἡσσᾶτο ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐπίεσαν
τούς τε ἄλλους ταύτῃ καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Θε-
σπιέας. ὑποχωρησάντων γὰρ αὐτοῖς τῶν παρατε-
ταγμένων καὶ κυκλωθέντων ἐν ὀλίγῳ, οἵπερ δι-
εφθάρησαν Θεσπιέων, ἐν χερσὶν ἀμυνόμενοι κα-
τεκόπησαν. καί τινες καὶ τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν
κύκλωσιν ταραχθέντες ἠγνόησάν τε καὶ ἀπέκτει-
ναν ἀλλήλους. τὸ μὲν οὖν ταύτῃ ἡσσᾶτο τῶν 4
Βοιωτῶν καὶ πρὸς τὸ μαχόμενον κατέφυγε· τὸ
δὲ δεξιόν, ᾗ οἱ Θηβαῖοι ἦσαν, ἐκράτει τῶν Ἀθη-
ναίων, καὶ ὠσάμενοι κατὰ βραχὺ τὸ πρῶτον
ἐπηκολούθουν. καὶ ξυνέβη Παγώνδου περιπέμψαν- 5
τος δύο τέλη τῶν ἱππέων ἐκ τοῦ ἀφανοῦς περὶ
τὸν λόφον, ὡς ἐπόνει τὸ εὐώνυμον αὐτῶν, καὶ
ὑπερφανέντων αἰφνιδίως, τὸ νικῶν τῶν Ἀθηναίων
κέρας, νομίσαν ἄλλο στράτευμα ἐπιέναι, ἐς φό-

ῥύακες] ῥεύματα ὑδρηγά. Schol. „Fortassis fossae stagnantem Asopum derivantes.“ MUELL. Orchom. p. 491. Cf. id. in Ersch. et Grub. Encycl. v. Boeot. — τὸ ἄλλο ... ξυνειστήκει, cetera vero acies consistebat acriter pugnans et clipeis (clipeorum umbonibus) se (mutuo) propellens. Τὸ ἄλλο similiter alibi. Cf. adn. II, 45, 1. De ὠθισμῷ ἀσπίδων, umbonum impulsu, cf. Duk. et Bloomf.

§. 3. Μέχρι μέσου, usque ad mediam aciem, non ad mediam cornus sinistri partem. Cf. Kistem. et de articulo omisso adn. II, 81, 3. — ὑποχωρησάντων αὐτοῖς τῶν παρατεταγμένων, quum ii, qui prope hos fuerant instructi, recessissent. Αὐτοῖς, i. e. Thespiensibus, est proprie notus ille dativus incommodi vel ethicus, de quo cf. adn. III, 98, 1. — καὶ κυκλωθέντων ἐν ὀλίγῳ, et quum (Thespienses) in angusto (ab hostibus) circumventi essent. Mutatum est subiectum. — οἵπερ ... κατεκόπησαν. „Τῶν δὲ κυκλωθέντων τούτων ὅσοι διεφθάρησαν, γενναίως ἀμυνόμενοι διεφθάρησαν.“ ΔΟΥΚΑΣ.

§. 4. Τὸ μαχόμενον] μέρος τῶν Βοιωτῶν τὸ ἔτι μάχην ὑπομένον. Schol. Cf. adn. II, 45, 1. — κατὰ βραχύ, paulatim, pedetentim. Cf. VII, 79. et Steph. Thes. nov. II. p. 403. Dubitatur autem, haec formula et τὸ πρῶτον cum utro verbo cohaereant. Cf. ed. mai. et §. 6.

§. 5. Καὶ ξυνέβη cet. Huc respicit Athen. V, 55. — τέλη. Cf. II, 22, 2. — ἐκ τοῦ ἀφανοῦς. Cf. adn. I, 51, 2. — ὑπερφανέντων] τῶν ἱππέων τῶν Βοιωτῶν δηλονότι. Schol.

6 βον καταστῆναι. καὶ ἀμφοτέρωθεν ἤδη, ὑπό τε
τοῦ τοιούτου καὶ ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἐφεπομένων
καὶ παραῤῥηγνύντων, φυγὴ καθειστήκει. παντὸς
7 τοῦ στρατοῦ τῶν Ἀθηναίων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸ
Δήλιόν τε καὶ τὴν θάλασσαν ὥρμησαν, οἱ δὲ
ἐπὶ τοῦ Ὠρωποῦ, ἄλλοι δὲ πρὸς Πάρνηθα τὸ ὄρος,
οἱ δέ, ὡς ἕκαστοί τινα εἶχον ἐλπίδα σωτηρίας.
8 Βοιωτοὶ δὲ ἐφεπόμενοι ἔκτεινον, καὶ μάλιστα οἱ
ἱππῆς, οἵ τε αὐτῶν καὶ οἱ Λοκροί, βεβοηθηκότες,
ἄρτι τῆς τροπῆς γιγνομένης· νυκτὸς δὲ ἐπιλα-
βούσης τὸ ἔργον, ῥᾷον τὸ πλῆθος τῶν φευγόν-
9 των διεσώθη. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἵ τε ἐκ τοῦ Ὠρω-
ποῦ καὶ οἱ ἐκ τοῦ Δηλίου φυλακὴν ἐγκαταλιπόν-
τες (εἶχον γὰρ αὐτὸ ὅμως ἔτι,) ἀπεκομίσθησαν
1 κατὰ θάλασσαν ἐπ' οἴκου. 97. καὶ οἱ Βοιωτοὶ τρο-
παῖον στήσαντες καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνελόμενοι νε-
κροὺς τούς τε τῶν πολεμίων σκυλεύσαντες καὶ φυ-
λακὴν καταλιπόντες ἀνεχώρησαν ἐς τὴν Τάναγραν,
2 καὶ τῷ Δηλίῳ ἐπεβούλευον ὡς προσβαλοῦντες. ἐκ δὲ
τῶν Ἀθηναίων κῆρυξ πορευόμενος ἐπὶ τοὺς νεκροὺς
ἀπαντᾷ κήρυκι Βοιωτῷ, ὃς αὐτὸν ἀποστρέψας

τῶν δὲ νικησάντων τῷ Δηλίῳ μελλόντων προσβαλεῖν κηρύγματα γίγνεται ἑκατέρων. καὶ οἱ Βοιωτοὶ προαγορεύ-

Cap. 97. §. 2. Κήρυξ. Pal. et Bekk. κῆρυξ, hic etiam c. 99. Cf. sd. I, 29, 4.

§. 6. Παραῤῥηγνύντων. Valet paulatim disiicere, ordines dissolvere, et est consequens τῷ ὤσασθαι §. 5. Cf. VI, 70. et adn. V, 73.

§. 7. Καὶ οἱ μέν cet. Simillime Diod. c. 70. — Πάρνηθα. Cf. adn. II, 23, 1.

§. 8. Νυκτὸς ἐπιλαβούσης τὸ ἔργον, „quum certamen nox oppressisset, [intercepisset,] certamini supervenisset.“ BAU. Cf. Diod. l. d.

§. 9. Εἶχον ... ὅμως ἔτι. „Id est: καίπερ νικηθέντες, ὅμως ἔτι κατεῖχον αὐτὸ τὸ Δήλιον.“ AE. PORT. Cf. adn. III, 28, 2.

Cap. 97. §. 1. Τούς τε ... σκυλεύσαντες. His spoliis forum Thebarum exornatum est. Cf. Diod. — φυλακὴν καταλιπόντες. Ad custodienda cadavera et spolia. — καὶ τῷ ... προςβαλοῦντες. Port.: et consilia de oppugnando Delio inibant. At Valla: insidiantes Delio tanquam aggressuri. Illi explicationi participium minus convenit (cf. adn. III, 20, 1.), in hac languet additamentum ὡς προςβαλοῦντες. Cf. ἐπιβουλ. c. 103. 116. al.

§. 2. Ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων. Et ex ipsa quidem Attica, non a praesidio Delium tenente. Cf. c. 101. — ἀποστρέψας.

ουσι τοὺς Ἀθηναίους ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀπιόντας ἀποφέρεσθαι τοὺς νεκρούς.

καὶ εἰπών, ὅτι οὐδὲν πράξει, πρὶν ἂν αὐτὸς ἀνα-
χωρήσῃ πάλιν, καταστὰς ἐπὶ Ἀθηναίους ἔλεγε τὰ
παρὰ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι οὐ δικαίως δράσειαν
παραβαίνοντες τὰ νόμιμα τῶν Ἑλλήνων· πᾶσι 3
γὰρ εἶναι καθεστηκὸς ἰόντας ἐπὶ τὴν ἀλλήλων
ἱερῶν τῶν ἐνόντων ἀπέχεσθαι· Ἀθηναίους δὲ
Δήλιον τειχίσαντας ἐνοικεῖν, καὶ ὅσα ἄνθρωποι
ἐν βεβήλῳ δρῶσι, πάντα γίγνεσθαι αὐτόθι, ὕδωρ
τε, ὃ ἦν ἄψαυστον σφίσι πλὴν πρὸς τὰ ἱερὰ χέρ-
νιβι χρῆσθαι, ἀνασπάσαντας ὑδρεύεσθαι. ὥςτε 4
ὑπέρ τε τοῦ θεοῦ καὶ ἑαυτῶν Βοιωτοὺς ἐπικαλου-
μένους τοὺς ὁμωχέτας δαίμονας καὶ τὸν Ἀπόλλω
προαγορεύειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἀπιόντας ἀπο-

ἀπόκρισις τῶν Ἀθηναίων.

φέρεσθαι τὰ σφέτερα αὐτῶν. **98.** τοσαῦτα τοῦ 1
κήρυκος εἰπόντος, οἱ Ἀθηναῖοι πέμψαντες παρὰ
τοὺς Βοιωτοὺς ἑαυτῶν κήρυκα τοῦ μὲν ἱεροῦ οὔτε
ἀδικῆσαι ἔφασαν οὐδέν, οὔτε τοῦ λοιποῦ ἑκόντες
βλάψειν· οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐςελθεῖν ἐπὶ τούτῳ,

Cf. adn. V, 75, 2. — *καὶ εἰπών.* De *καί* cf. adn. I, 1, 1. ad vv. *καὶ ἐλπίσας.* — *καταστάς.* Cf. adn. 84, 2.

§. 3. *Πᾶσι γὰρ εἶναι.* De transitu ad infinitivum cf. adn. I, 87, 4. — *ὅσα ... δρῶσι, πάντα.* „*Οἷά εἰσι καὶ τὰ ἐκρίματα τῆς κοιλίας, ὅσα κάτω χωρεῖ.*“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. VII, 87, 2. *πάντα ποιούντων.* — *ὃ ἦν ... χρῆσθαι.* Haec sic necte: *ὃ ἦν ἄψαυστον σφίσι πλὴν πρὸς τὰ ἱερά, (ὥςτε) χρῆσθαι (αὐτῷ) χέρνιβι.* — *χέρνιβι.* „De voce *χέρνιψ* ita Athen. l. IX. c. 18: *ἔστι δὲ ὕδωρ, εἰς ὃ ἀπέβαπτον δαλὸν ἐκ τοῦ βωμοῦ λαμβάνοντες, ἐφ' οὗ τὴν θυσίαν ἐπετέλουν, καὶ τούτῳ περιῤῥαίνοντες τοὺς παρόντας ἥγνιζον.*“ HUDS. Cf. plura apud Duk. et interpr. Soph. Oed. R. v. 235. — *ἀνασπάσαντας*] *ἀνιμησαμένους. ἤγουν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὕδατος ἀνιμωμένους πρὸς τὰς κοινὰς χρείας χρῆσθαι.* Schol.

§. 4. *Τοὺς ὁμωχέτας*] *ὁμωχέται οἱ συμμετέχοντες τῶν αὐτῶν ναῶν καὶ τῶν αὐτῶν ἱερῶν.* Schol. *Τοὺς συνναόυς θεοὺς καὶ ὁμωροφίους* interpretantur Suid. et Phot., et ille *Βοιωτικὴν λέξιν* appellat. Cf. adn. III, 59, 2. et Ahrens. de Dial. Aeol. p. 192. — *αὐτούς.* Cf. Kuehn. Gr. in us. schol. §. 307. adn. 3. — *τὰ σφέτερα αὐτῶν.* Cadavera maxime significari e c. 98. 99. liquet.

Cap. **98.** §. 1. *Τοσαῦτα.* De asyndeto cf. adn. II, 75, 1. III, 13, 1. — *οὔτε ἀδικῆσαι ... βλάψειν.* Discrimen non tam in verbis *ἀδικεῖν* et *βλάπτειν*, id quod Arn. existimat, quam in temporibus inesse nobis videtur. Cf. ed. mai. De verbis *τοῦ λοιποῦ* vid. Rost. Gr. §. 108. 2. i. — *τὴν ἀρχήν.* Cf. Rost. Gr. §. 104. 10. (ubi articuli usus non est commemoratus) et VI, 56. — *ἀλλὰ ... μᾶλλον*, sed potius.

ἀλλ' ἵνα ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἀδικοῦντας μᾶλλον σφᾶς
2 ἀμύνωνται. τὸν δὲ νόμον τοῖς Ἕλλησιν εἶναι, ὧν
ἂν ᾖ τὸ κράτος τῆς γῆς ἑκάστης, ἤν τε πλέονος,
ἤν τε βραχυτέρας, τούτων καὶ τὰ ἱερὰ ἀεὶ γίγνε-
σθαι, τρόποις θεραπευόμενα οἷς ἂν πρὸς τοῖς
3 εἰωθόσι καὶ δύνωνται. καὶ γὰρ Βοιωτοὺς καὶ τοὺς
πολλοὺς τῶν ἄλλων, ὅσοι ἐξαναστήσαντές τινα
βίᾳ νέμονται γῆν, ἀλλοτρίοις ἱεροῖς τὸ πρῶτον
4 ἐπελθόντας οἰκεῖα νῦν κεκτῆσθαι. καὶ αὐτοὶ εἰ
μὲν ἐπὶ πλέον δυνηθῆναι τῆς ἐκείνων κρατῆσαι,
τοῦτ' ἂν ἔχειν· νῦν δέ, ἐν ᾧ μέρει εἰσίν, ἑκόν-
5 τες εἶναι ὡς ἐκ σφετέρου οὐκ ἀπιέναι. ὕδωρ τε
ἐν τῇ ἀνάγκῃ κινῆσαι, ἣν οὐκ αὐτοὶ ὕβρει προς-
θέσθαι, ἀλλ' ἐκείνους, προτέρους ἐπὶ τὴν σφετέ-
ραν ἐλθόντας, ἀμυνόμενοι βιάζεσθαι χρῆσθαι.
6 πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῷ πολέμῳ καὶ δεινῷ τινι κα-

Cap. **98.** §. 6. *Τῷ πολέμῳ.* Aug. e corr. et Cl. *τὸ πολέμῳ.*

§. 2. *Βραχυτέρας.* Cf. adn. I, 14, 3. — *τρόποις ... δύνωνται.* Ad extrema subaudi *θεραπεύεσθαι.* Sententiam verborum Arnoldus hanc esse docet, templa ab eo, qui invaserit, non solum si omnes usitati ritus, verum etiam si ii, qui perfici possint, observentur, legitime possideri. Itaque bene Hier. Muell.: auf eine Weise behandelt [potius geehrt], wie es neben dem Herkömmlichen die Möglichkeit gestatte.

§. 3. *Βοιωτούς.* De horum occupatione agri Cadmeorum aliorumque cf. I, 12. — *οἰκεῖα νῦν κεκτῆσθαι*, nunc ea pro suis (als ihr Eigenthum) possidere.

§. 4. *Εἰ μὲν ... ἂν ἔχειν*, si ampliorem illorum agri partem in suam potestatem redigere possent, eam (ampliorem partem) retenturos (se dicebant), Port. De *ἐπὶ πλέον* verbis dictis, ut *ἐπὶ πολύ, ἐπὶ πλεῖστον, ἐπὶ μέγα*, vid. adn. I, 1, 2., de infinitivo *δυνηθῆναι* Matth. §. 537. Rost. §. 121. adn. 12. — *ἑκόντες εἶναι.* Cf. adn. II, 89, 8. — *ὡς ἐκ σφετέρου.* Plene *ἐκ τούτου ὡς ἐκ σφετέρου*, ex hac (parte agri) utpote ex sua, sive quum eam suam esse existimarent.

§. 5. *Κινῆσαι.* Propr. loco suo movere, i. e. omnino uti. Cf. *χρήματα κινεῖν*, de quo loquendi genere vid. adn. I, 143, 1. — *ὕβρει προςθέσθαι*, per insolentiam sibi imposuisse. Ita *προςτιθέναι τινὶ ἀνάγκην*, necessitatem alicui imponere, dixit Eur. Herc. v. 710. De medio cf. adn. I, 78, 1. 144, 1. — *ἀλλ' ἐκείνους ... χρῆσθαι.* „Ordo est: *ἀλλὰ βιάζεσθαι* [quod passive usurpatum est] *χρῆσθαι* (suppl. *τῷ ὕδατι* vel *τῇ ἀνάγκῃ*, quod sit sequi necessitatem, ei parere, ut tempore uti, *νόμῳ χρῆσθαι*) *ἀμυνόμενοι ἐκείνους* (Boeotos) *ἐπελθόντας προτέρους ἐπὶ τὴν σφετέραν.*“ BAU.

§. 6. *Πᾶν δ' εἰκὸς ... τοῦ*

τειργόμενον ξύγγνωμόν τι γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ τῶν ἀκουσίων ἁμαρτημάτων καταφυγὴν εἶναι τοὺς βωμούς, παρανομίαν τε ἐπὶ τοῖς μὴ ἀνάγκῃ κακοῖς ὀνομασθῆναι, καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν τι τολμήσασι. τούς τε νεκροὺς πολὺ μειζόνως ἐκείνους ἀντὶ ἱε- 7
ρῶν ἀξιοῦντας ἀποδιδόναι ἀσεβεῖν ἢ τοὺς μὴ ἐθέλοντας ἱεροῖς τὰ μὴ πρέποντα κομίζεσθαι.

Et articulus ante *πολέμῳ* nomen in sententia generali sane minus aptus est (cf. Rost. Gr. §. 98. 3. B.), aptissimus post *πᾶν*. Recepissemus igitur, nisi altera difficultas, de qua cf. adn., in verbis superesset, ob quam quis *παντὶ τῷ ... κατειργομένῳ* aliaque coniiciat. In D. *κατειργασμένον* legitur.

§. 7. *Τὰ μὴ πρέποντα* Cass. Schol. Bekk. In Taurin. *τὰ μὴ προσήκοντα.* Vulgo et in plerisque libris *τὰ πρέποντα*, in Cl. tamen *τά* ex rasura, ubi olim plures literae exstabant.

θεοῦ. Haec videntur valere consentaneum autem esse, ut, quicquid bello et periculo aliquo expressum (sive calamitatis necessitate) fieret, venia aliqua dignum esset etiam dei existimatione. *Ξύγγνωμον* sonare posse venia dignum vidimus II, 40, 1., ubi cf. adn. De *πρός* praepositione cf. adn. I, 71, 5., de *τῷ* articulo script. discr. Aliqua dubitatio restat in *κατειργόμενον* participio. Quod si coactum, necessitate expressum, significare potest, omnia recta sunt. At *κατείργειν* alibi est coercere, in angustias redigere, premere, ut *τῷ πολέμῳ* VI, 6. (cf. adn. supra 47, 3.); quae notio *πᾶν* de hominibus intelligi iubet, quibus tamen verba *ξύγγνωμόν τι* minus conveniunt. — *τῶν ἀκουσίων ... τοὺς βωμούς.* Ut facta caede fortuita. Cf. Arn. et Schoem. Antiqu. iur. p. 376. — *παρανομίαν τε ... ὀνομασθῆναι*, et scelus nomen cepisse ex iis, qui nulla necessitate cogente flagitiosi essent. *Κακοῖς* masculinum esse ex respondente ei voce *τολμήσασι* apparet. *Ὀνομάζεσθαι ἐπί τινι* sonant nach einem benannt werden, nomen ex aliquo invenisse, traxisse. Cf. Matth. Gr. §. 420. adn. 2. b. — *ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν.* Port.: rebus adversis coacti. Cf. Mor. ad Isocr. Paneg. c. 22.

§. 7. *Τούς τε νεκροὺς ... ἀσεβεῖν.* „Ordo est: *ἐκείνους* (Boeotos) *ἀσεβεῖν πολὺ μειζόνως ἀξιοῦντας ἀποδιδόναι* (volentes reddere) *τοὺς νεκροὺς ἀντὶ ἱερῶν. Τοὺς νεκρούς* autem praemisit, quod de his praecipue sermo esset futurus; quasi quod interfectos attineat.“ BAU. — *ἢ τοὺς ... κομίζεσθαι*, quam eos, qui nollent templis (restituendis, vel templorum pretio, *ἱεροῖς* enim ablativus est,) recuperare ea, quae non deceret (templorum pretio recuperari). „Boeoti volebant reddere corpora *ἀντὶ ἱερῶν*, [i. e. hac conditione,] ut Athenienses ipsis, Boeotis, cederent templo, ac pro eo ipsis restituto auferrent corpora civium. Hanc ergo Athenienses accusant *ἀσέβειαν*, contaminationem sacrorum cadaveribus comparatorum, quorum alterum cum altero, res sacrae et divinae cum re impura et incesta, permutaretur.“ BAU.

8 *σαφῶς τε ἐκέλευον σφίσιν εἰπεῖν μὴ ἀπιοῦσιν ἐκ τῆς Βοιωτῶν γῆς, (οὐ γὰρ ἐν τῇ ἐκείνων ἔτι εἶναι, ἐν ᾗ δὲ δορὶ ἐκτήσαντο,) ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια τοὺς νεκροὺς σπένδουσιν ἀναιρεῖσθαι.*
99. *οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἀπεκρίναντο, εἰ μὲν ἐν τῇ Βοιωτίᾳ εἰσίν, ἀπιόντας ἐκ τῆς ἑαυτῶν ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα, εἰ δὲ ἐν τῇ ἐκείνων, αὐτοὺς γιγνώσκειν τὸ ποιητέον, νομίζοντες τὴν μὲν Ὠρωπίαν, ἐν ᾗ τοὺς νεκροὺς ἐν μεθορίοις τῆς μάχης γενομένης κεῖσθαι ξυνέβη, Ἀθηναίων κατὰ τὸ ὑπήκοον εἶναι, καὶ οὐκ ἂν αὐτοὺς βίᾳ σφῶν κρατῆ-*

ἕτερος λόγος τῶν Βοιωτῶν.

§ 8. *Σπένδουσιν.* Cf. adn.

§. 8. *Σαφῶς τε ... ἀναιρεῖσθαι.* Et iubebant eos (Boeotos) aperte sibi (*σφίσι*, i. e. *τοῖς Ἀθηναίοις*) dicere (licere mortuos asportari) non abeuntibus (i. e. non cum conditione abeundi) ex terra Boeotorum ... sed more patrio foedus ad mortuos tollendos facientibus. Verba *τοὺς νεκροὺς ἀναιρεῖσθαι* proprie non ex *εἰπεῖν* pendere existimanda sunt, cui rei interpositum illis *σπένδουσιν* obstat, sed ex hoc ipso *σπένδ.* apta sunt, ut c. 114. legimus *σπείσασθαι δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἡμέραν τοὺς νεκροὺς ἀναιρεῖσθαι*; sed simul ad *εἰπεῖν* eadem aut similia verba cogitanda sunt. Cf. IV, 46, 5. al. Difficultas autem inest in *σπένδουσιν*, in quo, quum *σπένδειν* sit libare, *σπένδεσθαι* foedus icere, medii et activi permutatio invenitur. Ad quam defendendam quum vix suffecerit, quod Eur. Alc. v. 1020. apud nonnullos *ἐσπεισάμην*, pro quo *ἐλειψάμην* alii melius ediderunt (vid. ibi Herm.), legitur, et quod Herodianus V, 1, 4., quem Bornemannus comparavit, *σπείσαντες* pro rectiore *σπεισάμενοι* videtur dixisse, nos *σπένδουσιν* (studentibus) scribendum esse suspicati sumus, idque, si Hofmani verba recte intelligimus, in Mosqu. invenitur. De *δορί* cf. I, 128, 7.

Cap. **99.** *Εἰ μὲν ... τὰ σφέτερα.* Boeoti igitur, ut antea templum, ita tunc agros cum cadaveribus permutari voluerunt, et hac tantum conditione ad inducias faciendas et mortuos reddendos parati erant, si Athenienses Delium relinquerent. Sunt autem haec propterea dicta, quod Athenienses Delium tenentes paulo ante *ἐν τῇ Βοιωτῶν ἔτι εἶναι* negaverant, etsi hoc ratione vana *ἐν ᾗ ... ἐκτήσαντο* confirmatum tantum abest, ut verum sit (cf. 76, 4.), ut pugnae locum Atticae decem stadiis propiorem (90, 4.) in agro Boeotorum esse ipse Hippocrates c. 95. dixerit. — *εἰ δὲ ... ποιητέον.* „*Εἰ δὲ ἐν τῇ οἰκείᾳ, οὐ δεῖν αὐτοὺς ἀπαιτεῖν τοὺς νεκρούς, ἀλλ᾽ ἐλθόντας λαμβάνειν.*“ ΔΟΥΚΑΣ. De *ἐκείνων* pronomine cf. adn. II, 7, 2. 11, 6. — *κατὰ τὸ ὑπήκοον.* „I. e. *διὰ τὸ ὑπήκοον, ὅτι τοῖς Ἀθηναίοις ὑπήκοος ἦν.*“ AE. PORT. Cf. adnot. c. 91. — *καὶ οὐκ ἂν ... αὐτῶν*, neque tamen eos unquam se invitis potituros illis (cadaveribus). De copulandi particula adversandi vim habenti cf. Kritz. ad Salust. Iug. 107, 3.

σαι αὐτῶν· (οὐδ᾽ αὖ ἐσπένδοντο δῆθεν ὑπὲρ τῆς
ἐκείνων·) τὸ δὲ „ἐκ τῆς ἑαυτῶν“ εὐπρεπὲς εἶναι
ἀποκρίνασθαι „ἀπιόντας καὶ ἀπολαβεῖν ἃ ἀπαι-
τοῦσιν.“ ὁ δὲ κῆρυξ τῶν Ἀθηναίων ἀκούσας ἀπῆλ-
θεν ἄπρακτος. 100. καὶ οἱ Βοιωτοὶ εὐθὺς με- 1
ταπεμψάμενοι ἔκ τε τοῦ Μηλιέως κόλπου ἀκον-
τιστὰς καὶ σφενδονήτας, καὶ βεβοηθηκότων αὐ-
τοῖς μετὰ τὴν μάχην Κορινθίων τε δισχιλίων
ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἐκ Νισαίας ἐξεληλυθότων Πε-
λοποννησίων φρουρῶν καὶ Μεγαρέων ἅμα, ἐστρά-
τευσαν ἐπὶ τὸ Δήλιον, καὶ προσέβαλον τῷ τει-
χίσματι· ἄλλῳ τε τρόπῳ πειράσαντες καὶ μηχα-
νὴν προσήγαγον, ἥπερ εἷλεν αὐτό, τοιάνδε. κε- 2
ραίαν μεγάλην δίχα πρίσαντες ἐκοίλαναν ἅπασαν
καὶ ξυνήρμοσαν πάλιν ἀκριβῶς, ὥσπερ αὐλόν·
καὶ ἐπ᾽ ἄκραν λέβητά τε ἤρτησαν ἁλύσεσι, καὶ
ἀκροφύσιον ἀπὸ τῆς κεραίας σιδηροῦν ἐς αὐτὸν

ἔπειτα οἱ αὐτοὶ μηχανὴν προσαγαγόντες τὸ Δήλιον αἱροῦσιν.

Walth. ad Tac. Ann. V, 3. et alibi, Hand. Tursell. II. p. 494. sqq., de formula *βίᾳ σφῶν* adn. I, 43, 3. — *οὐδ᾽ αὖ ... ἐκείνων.* Neque vero inducias pro agro, quem illi suum dicerent, facere volebant, *ἵνα μή*, inquit Dukas, *ὁμολογήσωσι τῶν Ἀθηναίων εἶναι τὴν Ὠρωπίαν.* De particulis *οὐδ᾽ αὖ* vid. adn. 87, 5., de imperfecto adn. I, 134, 1., de *δῆθεν* particula adn. I, 92. deque eius collocatione adn. I, 127, 1. — *τὸ δὲ ... ἀπαιτοῦσιν*] *εὐπρεπὲς δὲ εἶναι ἀποκρίνασθαι ἐκ τῆς Βοιωτῶν ἀπιόντας τοὺς Ἀθηναίους ἀπολαβεῖν ἅπερ αἰτοῦσιν.* Schol. Logicum verborum ordinem rhetoricis de causis mutandum fuisse satis liquet. „*Καί* significat etiam: wenn sie abzögen, so sollten sie *auch* bekommen, was sie begehrten.“ BAU., qui hanc particulam similiter 100, 1. post participium legi addit. Articulum *τό* cave ne invita collocatione ad *ἀποκρίνασθαι* referas, quum is sit, de quo Matth. Gr. §. 280. egit.

Cap. **100**. §. 1. *Μεταπεμψάμενοι ἔκ τε* cet. De collocatione verborum cf. adn. I, 16. — *ἐκ τοῦ Μηλιέως κόλπου.* Ut videtur, ex foederatis Trachiniis (cf. III, 92.) atque ex amicis Aetolis, quorum Callienses in hunc sinum versus pertinebant (cf. III, 96.). Aetolos peritos iaculatores fuisse didicimus III, 96. 97. Similiter Trachinii et reliqui Melienses tunc boni erant velites; *οὐ μὴν οὐδὲ Μαλιεῦσι παρέμεινε μελέτη τῶν τόξων*, teste Paus. I, 23, 4. — *τῶν ἐκ ... φρουρῶν.* Cf. c. 69.

§. 2. *Κεραίαν*, i. e. *δοκόν.* Cf. adn. II, 76, 4. „Inter alia exempla *ἐκφράσεως* etiam hunc locum proponit Theon. Progymn. c. 11.“ DUK. — *δίχα πρίσαντες.* Quod terebra defuerit, rem ita factam esse adnotat Bloomf. Illa tamen iam Homeri aetate nota fuit. Cf. Od. IX, 385. et al. — *ἐπ᾽ ἄκραν (τὴν κεραίαν) ... ἤρτησαν.* Saepius *ἀρτᾶν* et similia verba cum aliis praepositionibus iungi vidimus II, 76, 4. et in adn. III, 81, 3. — *ἀκροφύσιον*, fistulam ad flatum ciendum, quae vis huius vocabuli ab Hesych. et aliis grammaticis Graecis illustratur. Distinguitur a follibus §. 3. Deinde *ἀπό* est von ... her. — *καθεῖτο*, demissa erat, ging hinunter. Cf. adnot. 103, 5. — *ἐπὶ μέγα ... τοῦ ἄλλου ξύλου.* Cf. adn. II, 76, 4. et de *ἄλλος* adn. I, 128, 5.

§. 3. *Ἐκ πολλοῦ*, e longinquo. — *τῇ ἀμπέλῳ καὶ τοῖς ξύλοις.* Cf. 90, 2. et ibi adn.

§. 4. *Στεγανῶς*, i. e. per fistulam cavatam. — *τοῦ τείχους.* Est genitivus partitivus.

§. 5. *Τῶν δὲ ἄλλων τὸ πλῆθος.* Ceterorum Delii praesidiariorum maior pars debet esse, quum de reliquo exercitu iam c. 96. extr. actum sit. Clarius Diod. l. d. *τῶν δὲ φρουρούντων τὸ Δήλιον οἱ πλείους* (quod non verum videtur) *μὲν μαχόμενοι γενναίως ἀπέθανον, διακόσιοι δὲ ἥλωσαν, οἱ δὲ λοιποὶ κατέφυγον εἰς τὰς ναῦς καὶ διεκομίσθησαν μετὰ τῶν ἄλλων* (quod post pugnam infelicem *διατεῖναι πρὸς τὰς ἰδίας ναῦς* dixit) *εἰς τὴν Ἀττικήν.*

Cap. **101**. §. 1. *Ἑπτακαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ.* Quum idem numerale VII, 28. legatur, Krueger frustra *ἑβδόμῃ καὶ δεκάτῃ* coniecit, etsi plerumque *παρατάξει* in talibus numeris Thucydides utitur. Cf. ad. I, 87, 6. — *τοῦ κήρυκος ... αὖθις.* Cf. 97, 2.

§. 2. *Ἱπποκράτης.* Hipponicum orationis contra Alcib. §. 13. auctor male nominat. Cf. ed mai.

νεῦον καθεῖτο, καὶ ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα καὶ
3 τοῦ ἄλλου ξύλου. προσῆγον δὲ ἐκ πολλοῦ ἁμάξαις
τῷ τείχει, ᾗ μάλιστα τῇ ἀμπέλῳ καὶ τοῖς ξύλοις
ᾠκοδόμητο· καὶ ὁπότε εἴη ἐγγύς, φύσας μεγάλας
ἐσθέντες ἐς τὸ πρὸς ἑαυτῶν ἄκρον τῆς κεραίας
4 ἐφύσων. ἡ δὲ πνοὴ ἰοῦσα στεγανῶς ἐς τὸν λέβητα,
ἔχοντα ἄνθρακάς τε ἡμμένους καὶ θεῖον καὶ πίσ-
σαν, φλόγα ἐποίει μεγάλην, καὶ ἧψε τοῦ τείχους,
ὥστε μηδένα ἔτι ἐπ᾽ αὐτοῦ μεῖναι, ἀλλὰ ἀπολι-
πόντας ἐς φυγὴν καταστῆναι, καὶ τὸ τείχισμα
5 τούτῳ τῷ τρόπῳ ἁλῶναι. τῶν δὲ φρουρῶν οἱ
μὲν ἀπέθανον, διακόσιοι δὲ ἐλήφθησαν· τῶν δὲ
ἄλλων τὸ πλῆθος ἐς τὰς ναῦς ἐσβὰν ἀπεκομί-
1 σθη ἐπ᾽ οἴκου. 101. τοῦ δὲ Δηλίου ἑπτακαιδε-
κάτῃ ἡμέρᾳ ληφθέντος μετὰ τὴν μάχην, καὶ τοῦ
ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων κήρυκος, οὐδὲν ἐπισταμένου
τῶν γεγενημένων, ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστερον αὖ-
θις περὶ τῶν νεκρῶν, ἀπέδοσαν οἱ Βοιωτοὶ καὶ
2 οὐκέτι ταὐτὰ ἀπεκρίναντο. ἀπέθανον δὲ Βοιω-
τῶν μὲν ἐν τῇ μάχῃ ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντακοσίων,
Ἀθηναίων δὲ ὀλίγῳ ἐλάσσους χιλίων καὶ Ἱππο-

οἱ νεκροὶ ἀποδίδονται. ἀριθμὸς τῶν ἀποθανόντων.

κράτης ὁ στρατηγός, ψιλῶν δὲ καὶ σκευοφόρων
πολὺς ἀριθμός.

Δημοσθένης ἐς τὴν Σικυωνίαν ἀπόβασιν ποιεῖται.

Μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην καὶ ὁ Δημοσθέ- 3
νης ὀλίγῳ ὕστερον, ὡς αὐτῷ τότε πλεύσαντι τὰ
περὶ τὰς Σίφας τῆς προδοσίας πέρι οὐ προὐχώ-
ρησεν, ἔχων τὸν στρατὸν ἐπὶ τῶν νεῶν τῶν τε
Ἀκαρνάνων καὶ Ἀγραίων, καὶ Ἀθηναίων τετρα-
κοσίους ὁπλίτας, ἀπόβασιν ἐποιήσατο ἐς τὴν Σι-
κυωνίαν. καὶ πρὶν πάσας τὰς ναῦς καταπλεῦσαι, 4
βοηθήσαντες οἱ Σικυώνιοι τοὺς ἀποβεβηκότας
ἔτρεψαν καὶ κατεδίωξαν ἐς τὰς ναῦς, καὶ τοὺς
μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον· τροπαῖον
δὲ στήσαντες τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν.

Σιτάλκου θάνατος.

Ἀπέθανε δὲ καὶ Σιτάλκης Ὀδρυσῶν βασιλεὺς 5
ὑπὸ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τοῖς ἐπὶ Δηλίῳ, στρατεύ-
σας ἐπὶ Τριβαλλοὺς καὶ νικηθεὶς μάχῃ. Σεύθης
δὲ ὁ Σπαραδόκου, ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ, ἐβασί-
λευσεν Ὀδρυσῶν τε καὶ τῆς ἄλλης Θρᾴκης, ἧςπερ
καὶ ἐκεῖνος.

Cap. **101**. §. 5. *Σπαραδόκου.* D. *Σπαραδίκου.* Mosqu. *Περσίδιν.* Nihil ex his verum. Cf. adn.

— *ψιλῶν ... πολὺς ἀριθμός.* Ne haec cum c. 94. extr. pugnent, Haack. lixis adiectis maxime numerum auctum, Bloomf. levis armaturae milites in fuga ab equitibus Boeotis interfectos esse arbitratur. Goeller certe Atheniensibus defuisse tantum *ψιλοὺς ἐκ παρασκευῆς ὡπλισμένους* affirmans errat, vel difficultatem male explicat; nam pugnae ex aliis quoque leviter armatis non interfuisse nisi paucos Thucydides dixit c. 94.

§. 3. *Ὡς αὐτῷ ... προὐχώρησεν.* Cf. c. 89. — *Ἀκαρνάνων καὶ Ἀγραίων.* Vid. c. 77. — *καὶ Ἀθηναίων ... ὁπλίτας.* „Ante haec verba comma posui, ut omnes hos quadringentos gravis armaturae milites classiarios quadraginta navium Atticarum, quibus Demosthenem in sinu Corinthio praepositum esse c. 77. legimus, fuisse ostenderem.“ ARN. Cf. plura in ed. mai. et de numero classiariorum adn. III, 95.

§. 5. *Ἀπέθανε ... Σιτάλκης.* A percussore, quocum Athenienses amicitiam iunxerint, interfectus esse dicitur in Philipp. Epist. §. 9. Cf. Iacobs, ad translat. Demosth. orat. publ. pag. 528. — *Ὀδρυσῶν.* *Ὁ Ὀδρυσῶν* postulat consuetudo Thucydidis. Cf. ed. mai. ad II, 74, 2. — *ὑπὸ τὰς ... Δηλίῳ.* Simillime 129, 2: *ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῖς ἐν τῇ Λύγκῳ.* — *Τριβαλλούς.* Cf. II, 96, 4. — *Σπαραδόκου.* Immo *Σπαρδόκου* seu *Σπαρδάκου*, sicut libri II, 101, 5., ubi cf. sd. — *ἧςπερ ... ἐκεῖνος.* Cf. II, 96. 97.

Βρασίδας στρατεύει ἐς Ἀμφίπολιν. παρέκβασις περὶ τῆς κτίσεως, τοῦ τόπου καὶ τοῦ ὀνόματος ταύτης τῆς πόλεως.

1 **102.** Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Βρασίδας ἔχων
τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης ξυμμάχους ἐστράτευσεν ἐς Ἀμ-
φίπολιν τὴν ἐπὶ Στρυμόνι ποταμῷ Ἀθηναίων
2 ἀποικίαν. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, ἐφ' οὗ νῦν ἡ πό-
λις ἐστίν, ἐπείρασε μὲν πρότερον καὶ Ἀρισταγόρας
ὁ Μιλήσιος φεύγων βασιλέα Δαρεῖον κατοικίσαι,
ἀλλὰ ὑπὸ Ἠδώνων ἐξεκρούσθη· ἔπειτα δὲ καὶ οἱ
Ἀθηναῖοι ἔτεσι δύο καὶ τριάκοντα ὕστερον ἐποί-
κους μυρίους σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων τὸν
βουλόμενον πέμψαντες, οἳ διεφθάρησαν ἐν Δρα-
3 βήσκῳ ὑπὸ Θρᾳκῶν. καὶ αὖθις ἑνὸς δέοντι τρια-
κοστῷ ἔτει ἐλθόντες οἱ Ἀθηναῖοι, Ἅγνωνος τοῦ
Νικίου οἰκιστοῦ ἐκπεμφθέντος, Ἠδῶνας ἐξελά-
σαντες ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο, ὅπερ πρότερον
4 Ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο. ὡρμῶντο δὲ ἐκ τῆς Ἠιό-
νος, ἣν αὐτοὶ εἶχον ἐμπόριον ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ
ποταμοῦ ἐπιθαλάσσιον, πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους

Cap. **102**. §. 3. *Ἠδῶνας*, ut II, 99., Cl. Reg. Mosqu. Ar. Chr. Bekk., qui in ed. ster. vulgatum *Ἤδωνας* ex solo m. affert. Utra scribendi ratio probanda sit, dubium videtur. Cf. sd. IV, 109. V, 6. et adn. I, 100. 3.

§. 4. *Ἠιόνος.* Cf. sd. I, 98, 1.

Cap. **102**. §. 1. *Τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης ξυμμάχους.* Cf. adn. I, 56, 2. — *Ἀμφίπολιν.* De universis huius urbis rebus vid. Clint. Fast. Hell. Append. IX. p. 275. sqq. et alios in ed mai. laudatos.

§. 2. *Τὸ δὲ χωρίον τοῦτο* cet. Cf. Diod. XII, 68. — *Ἀρισταγόρας.* „Vid. Herod. V, 11. et 124.“ DUK. — *ἔτεσι ... ὕστερον.* De anno rei cf. adn. I, 100, 3. extr. et hic paulo post §. 3. Antea ad *οἱ Ἀθην.* nominativum suppl. *ἐπείρασαν κατοικίσαι.* — *ἐποίκους.* Cf. adn. II, 27, 1. — *διεφθάρησαν ἐν Δραβήσκῳ.* Cf. I, 100, 3. et ibi adn. In situ definiendo a Leakio dissentit Tafel de viae Egnatiae parte orient. p. 10. Inter Philippos et Strymonem fuisse quum ex Appi. Civ. IV, 105. appareat, locus in Kiepertii tabula ei assignatus probari non potest.

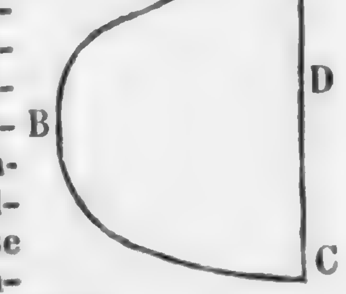
§. 3. *Ἑνὸς δέοντι τριακοστῷ ἔτει.* Euthymene archonte sive Ol. LXXXV, 4., a. Chr. 437. Vid. Diod. XII, 32. Schol. Aeschin. pag. 755. Reisk. Clint. ad h. a. Krueg. Stud. histor. p. 146. — *Ἅγνωνος ... ἐκπεμφθέντος.* De modo, quo hic illo loco potitus sit, vid. Polyaen. Strateg. VI, 53., de monumentis eius Thuc. V, 11., de aliis rebus ab eo gestis Ind. verb. — *Ἐννέα ὁδοί.* Cf. I, 100, 3. — *ἐκαλοῦντο.* Cf. Matth. Gr. §. 305. Rost. §. 100. 4. g., de Latinis Krueg. Gr. §. 294. adn. 3.

§. 4. *Πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους.* Diod. cap. 73. *ὡς τριάκοντα.* Ab ostiis Strymonis *τὸν ἀνάπλουν εἰς Ἀμφίπολιν κ' σταδίων* esse dicit Strab. in l. VII.

ἀπέχον ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἣν Ἀμφίπολιν Ἅγνων ὠνόμασεν, ὅτι ἐπ' ἀμφότερα περιῤῥέοντος τοῦ Στρυμόνος, διὰ τὸ περιέχειν αὐτήν, τείχει μακρῷ ἀπολαβὼν ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν περιφανῆ ἐς θάλασσάν τε καὶ τὴν ἤπειρον ᾤκισεν. **103.** ἐπὶ 1 ταύτην οὖν ὁ Βρασίδας ἄρας ἐξ Ἀρνῶν τῆς Χαλ-

ἐφ' ἣν πορευθεὶς ὁ Βρασίδας προδοσίᾳ

Fragm. ed. Kram. — *Ἀμφίπολιν ... ὠνόμασεν.* Caussam nominis in verbis *ὅτι περιφανῆ ἐς θάλασσάν τε καὶ τὴν ἤπειρον ᾤκισεν* inesse debere orationis conformatio videtur docere. Quare a city looning down two ways interpretatur Arn. At Stephanus Byz. certe magis ad verba *ἐπ' ἀμφότ. περιῤῥ.* respiciendum existimavit *διὰ τὴν περίῤῥοιαν τοῦ Στρυμόνος* vocari dicens. Cf. etiam Lob. Paral. Gr. II. p. 382. — *ἐπ' ἀμφότερα περιῤῥέοντος τοῦ Στρυμόνος.* Ex his verbis et proximis *ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμόν* Strymonem prope Amphipolim in duas partes dividi et delta quoddam facere, in quo urbs sita esset, collegerunt Gatterer et Mannert. Geogr. VII. p. 236. Voemelius autem Prolegom. in Demosth. or. Philipp. p. 33. quum Strymonem non duobus, sed uno brachio in mare profluere ex geographis recentioribus didicisset, illis partibus urbem ut insulam cinctam esse finxit. Quod si verum esset, Hagnon non murum *ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμόν, διὰ τὸ περιέχειν τὴν πόλιν*, exstruxisset. Omnino autem Strymonis e Cercinitide palude (hodie Takino) effluentis brachia nulla esse aut per naturam loci esse potuisse clarissime docet Cousinery Maced. I., quem de ruinis Amphipolis prope Jenikoei (Jeni-kievi, Graece Neochori) sitis vid. p. 122. sqq. Ideo igitur Strymonem utrimque (i. e. a duobus lateribus) circumfluere dici, quia flexus eius illic esset, Cousin. et Arn. intellexerunt. — *διὰ τὸ περιέχειν αὐτήν*, „quo urbem plane cingeret (flumine utrimque clausam, tunc et muro claudendam).“ BAU., qui deteriorem explanationem addit. Iungenda haec sunt cum vv. *τείχει ἀπολαβών*, et de *διά* praepositione cf. II, 89, 4. — *τείχει ... ἐς ποταμόν*, muro longo a fluvio ad fluvium ducto circumseptam, propr. a reliqua terra separatam. Cf. adn. I, 7. „Strymon a septentrione veniens ab hac parte in urbem se illidit, inde autem in occidentem Cerdylii montem sequens declinat. [Quem collem posteaquam ambiit, in meridiem flectitur.] Haec cursus mutatio effecit, ut Thuc. verbis *ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμόν* uteretur.“ COUSIN. l. d. p. 127. „Si recte se habet tabula Barbiei du Bocage, hoc modo: ABC Strymon, ADC *τεῖχος*.

Coniicio in Strymone flexum esse [talem], ut collem sive rupem prope cingat, i. e. collem situm esse alicubi in spatio ABCD.“ DOBR. — *περιφανῆ ... ἤπειρον.* Quum urbs partim in clivo septentrionali, partim in clivo australi eius, quem diximus, collis sita esset. Cf. Dobr. et Arn. et adn. V, 10, 2.

Cap. **103.** §. 1. *Ἀρνῶν.* Cf. Steph. in v. *Ἄρνη.* Calarna aliorum putatur esse. Ab ostio Bolbes paludis non multum abfuisse ex Thucydidis narratione intelligi-

κιδικῆς ἐπορεύετο τῷ στρατῷ. καὶ ἀφικόμενος περὶ δείλην ἐπὶ τὸν Αὐλῶνα καὶ Βρομίσκον, ᾗ ἡ Βόλβη λίμνη ἐξίησιν ἐς θάλασσαν, καὶ δειπνο-
2 ποιησάμενος ἐχώρει τὴν νύκτα. χειμὼν δὲ ἦν καὶ ὑπένειφεν· ᾗ καὶ μᾶλλον ὥρμησε βουλόμενος λαθεῖν τοὺς ἐν τῇ Ἀμφιπόλει πλὴν τῶν προδι-
3 δόντων. ἦσαν γὰρ Ἀργιλίων τε ἐν αὐτῇ οἰκήτορες (εἰσὶ δὲ οἱ Ἀργίλιοι Ἀνδρίων ἄποικοι) καὶ ἄλλοι, οἳ ξυνέπρασσον ταῦτα, οἱ μὲν Περδίκκᾳ
4 πειθόμενοι, οἱ δὲ Χαλκιδεῦσι. μάλιστα δὲ οἱ Ἀργίλιοι, ἐγγύς τε προσοικοῦντες καὶ ἀεί ποτε τοῖς Ἀθηναίοις ὄντες ὕποπτοι καὶ ἐπιβουλεύοντες τῷ χωρίῳ, ἐπειδὴ παρέτυχεν ὁ καιρὸς καὶ Βρασίδας ἦλθεν, ἔπραξάν τε ἐκ πλείονος πρὸς τοὺς ἐμπο-

Ἀργιλίων, οἳ τῶν Ἀθηναίων ἀφίστανται, τὴν γέφυραν τοῦ Στρυμόνος διαβαίνει, καὶ τὰ ἔξω τῶν Ἀμφιπολιτῶν αἱρεῖ.

Cap. **103.** §. 1. *Βρομίσκον* It. Vat. Mosqu. Bekk. tacitique Aug. et m., sed hic certe vix iure. In H. *Βρομύσκον.* Stephani *Βορμίσκος* videtur esse, et ita scriptum malebat Palmer. Praetulimus certe *Βρομίσκον* vulgato *Βρωμίσκον* utpote Stephaniano similius et sola metathesi consonantis, de qua cf. Rost. Gr. §. 19. et de dial. 4. e., ab eo discrepans.

tur. — *τὸν Αὐλῶνα καὶ Βρομίσκον.* Bromiscus haud dubie est Stephani Byz. Bormiscus, „qui apud hunc dicitur locus esse, ubi Euripides perierit. In itinerario Hierosolymitano [p. 604.] corruptum nomen Peripidis tanquam XX mill. ab Amphipoli distantis invenitur, et subiuncta sunt haec verba: ibi positus est Euripides poeta. Ammianus Marcellinus de eodem loco loquitur, mentionem faciens Arethusae convallis et stationis, in qua visitur Euripidis sepulcrum. XXVII. p. 339. ed. Vales. [Cf. Mannert. Geogr. VII. p. 469. et Taf. de viae Egnat. parte orient. p. 7. sq.] Arethusam convallem et stationem liquet esse Aulonem et Bromiscum Thucyd.“ ARN. „Parvus rivus exit ex Besikia palude et pervadens per hiatum montis in mare effluit. Hic hiatus est in via magna Thessalonica Byzantium ferenti. — Est praesidium in his faucibus. (Vocabantur olim fauces Arethusae, nunc Besikiae, a Turcis Rumili-Boghazi.) Quumque Aulonis nomen satis fauces indicet, Bolben esse Besikiam paludem et Bromiscum prope ostium rivi manifestum est.“ LEAK. Graec. sept. III. p. 169. sq. et pag. 461. Add. Cousin. Maced. I. pag. 117. sq., qui rivum unum fere milliarium longum esse dicit p. 116. — *Βόλβη.* Cf. I, 58, 2. et ibi adn. — *ἐξίησιν.* Cf. sd. I, 46, 4.

§. 2. *Χειμών.* Cf. adn. 6, 1.

§. 3. *Ἀργιλίων.* Argilum Bisaltiae urbem inter Novem vias sive Amphipolim et Syleum campum sitam fuisse ex Herod. VII, 115. discimus. Cf. Cousin. l. d. p. 118. sq.

§. 4. *Ἔπραξάν τε ... ἡ πόλις.* Quum haec cohaereant cum superioribus *οἱ Ἀργίλιοι*, verba, ut nunc leguntur, valent: Argilii ..., postquam oppor-

λιτεύοντας σφῶν ἐκεῖ, ὅπως ἐνδοθήσεται ἡ πόλις, καὶ τότε δεξάμενοι αὐτὸν τῇ πόλει, καὶ ἀποστάντες τῶν Ἀθηναίων ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ κατέστησαν τὸν στρατὸν πρόσω ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ ποταμοῦ. ἀπέχει δὲ τὸ πόλισμα πλέον τῆς διαβάσεως, καὶ οὐ καθεῖτο τείχη ὥςπερ νῦν, φυλακὴ δέ τις

§. 4. *Πρόσω.* Pal. *προεως.* Cass. in marg. man. rec. *γρ. καὶ πρὸ ἕω.* Quam scripturam recepit Bekk., qui in ed. ster. tacet quidem de Aug. It. Vat., sed huic silentio nihil tribuendum esse inde, quod in mai. exempl. praeter marg. Cass. ceteros libros *πρόσω* habere clare dicit, apparet. „*Οὐ πᾶσα ἀνάγκη κινεῖν τὸ κείμενον· ἦν γὰρ ὁ στρατὸς πρότερον πολλῷ ἀπέχων τῆς πόλεως· μεταπεμψάμενοι δὲ τότε αὐτὸν ἤγαγον πρόσω, εἴτ᾽ οὖν ἐς τοὔμπροσθεν μέχρι τῆς γεφύρας.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Et quum *ἐκείνῃ τῇ νυκτί* recte cum *κατέστησαν* iungantur, „sane magis interest, ut exercitum protinus usque ad ipsum pontem esse deductum significantius exprimatur, quam ut id noctu factum esse bis indicetur.“ HOFM.

tunitas oblata est, et Brasidas advenit, et ex longiore tempore (et multo ante) cum suis illic domicilia habentibus, ut urbs dederetur, egerunt (vel egerant), et cet. At si, postquam opportunam occasionem invenerunt, et post adventum Brasidae demum de prodenda Amphipoli cogitare coeperunt, iam ex longiore tempore seu multo ante id fecisse existimari non posse videantur. Bloomf. tamen *ἐκ πλείονος*, de quibus cf. adn. 42, 3., non subtilius interpretanda, neque de ullo tempore, quod Brasidae profectioni in Macedoniam et Thraciam antecesserit, intelligenda esse dicit. Quod si tenueris, et simul ad *ἦλθεν* non *ἐπ᾽ Ἄργιλον καὶ Ἀμφίπολιν*, sed *ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης* audiveris, forsitan correctione *πράξαντες* pro verbis *ἔπραξάν τε* a Krueg. proposita non opus sit. *Ἐμπολιτεύειν* redit c. 106., de *ἐνδιδόναι* cf. interpr. ad V, 62. — *δεξάμενοι ... τῇ πόλει.* Similiter *δέχεσθαι πόλει* VI, 50., *ὅρμῳ* VI, 44., contra *ἐς τὴν πόλιν* VIII, 28., *ἐς τὸν Πειραιᾶ* VIII, 90. Quum Latini quoque recipere aliquem urbe, tecto, dicant, dativum non loci, sed instrumenti esse certum est, id quod propter Rost. Gr. §. 106. 1. e. adnotamus. *Δέχεσθαι ἐν τόπῳ* apud Thuc. et alios Atticos non legitur, etsi Homerus dixit Il. XVIII, 331., ut sidera in coelo recepta Ov. Met. II, 529. — *κατέστησαν.* Cf. adn. 78, 6. — *πρόσω*, protinus, ulterius. Cf. sd. — *τὴν γέφυραν τοῦ ποτ.* Hunc pontem eodem loco, ubi nunc esset, fuisse suspicatur Leak. l. d. p. 196.

§. 5. *Ἀπέχει δὲ ... διαβάσεως.* „Urbs (Amphipolis) autem longius distat [ab Argilo] quam transitus (fluvii). I. e. Brasidas quum ad Strymonem pervenisset, nondum Amphipolim pervenerat, sed tantum ab ea aberat, ut imprudentibus Amphipolitanis traiicere posset.“ ARN. — *οὐ καθεῖτο τείχη*, non demissi erant muri brachio ad Strymonem deducto, ut „Syracusarum partem Livius describit l. XXIV. brachio muri demisso iunctam.“ BAU. „Cf. Virg. Aen. III, 353. et Thucyd. V, 52: *τείχη καθεῖναι ἐς θάλασσαν.*“ BLOOMF. — *ὥςπερ νῦν.* „*Ἀπολαβόντες γὰρ νῦν ἐν τῇ πόλει πλεῖον χωρίον μακροτέρῳ τείχει ἐγγύτερον τῇ γεφύρᾳ ἐγίνοντο.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Cf. Leak. l. d. p. 196. sq. Statum Amphipolis, antequam historiam suam scripsit Thucydides, mutatum esse apparet etiam ex V, 10, 6. 11, 1. — *βραχεῖα.* Cf. adn. I, 14, 3. — *ἀπροςδόκητος.* Plerumque apud Thuc. active legitur (cf. adn. II, 33, 3.), hic passive, ut VIII, 23. — *τὰ ἔξω τῶν Ἀμφιπολιτῶν*, Amphipolitanorum res eas, quae erant extra urbem. Cf. II, 5: *ἐπεβούλευον τοῖς ἔξω τῆς πόλεως τῶν Πλαταιῶν*, et de re Diod. XII, 68. — *χωρίον*, regionem. Cf. adn. I, 63, 1. II, 47, 3.

Cap. **104**. §. 2. *Βρασίδαν ... δοκεῖν ἂν ἑλεῖν*, Brasidam ... videri (seu probabile esse) eam fuisse capturum. Ceterum Brasidam defendit Bloomf.

§. 3. *Ἱδρύσας.* Alibi *καθίσας.*

§. 4. *Μετὰ Εὐκλέους*, in Einverständnifs mit dem Eukles. Cf. ad V, 44. et VIII, 73. — *Ἀθηναίων.* Cf. sd. I, 110, 4.

βραχεῖα καθειστήκει· ἣν βιασάμενος ῥᾳδίως ὁ Βρασίδας, ἅμα μὲν τῆς προδοσίας οὔσης, ἅμα δὲ καὶ χειμῶνος ὄντος, καὶ ἀπροςδόκητος προςπεσὼν διέβη τὴν γέφυραν, καὶ τὰ ἔξω τῶν Ἀμφιπολιτῶν οἰκούντων κατὰ πᾶν τὸ χωρίον
1 εὐθὺς εἶχε. **104**. τῆς δὲ διαβάσεως αὐτοῦ ἄφνω τοῖς ἐν τῇ πόλει γεγενημένης, καὶ τῶν ἔξω πολλῶν μὲν ἁλισκομένων, τῶν δὲ καὶ καταφευγόντων ἐς τὸ τεῖχος, οἱ Ἀμφιπολῖται ἐς θόρυβον μέγαν κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ἀλλήλοις ὕπο-
2 πτοι ὄντες. καὶ λέγεται Βρασίδαν, εἰ ἠθέλησε μὴ ἐφ᾽ ἁρπαγὴν τῷ στρατῷ τραπέσθαι, ἀλλ᾽ εὐθὺς
3 χωρῆσαι πρὸς τὴν πόλιν, δοκεῖν ἂν ἑλεῖν. νῦν δὲ ὁ μὲν ἱδρύσας τὸν στρατὸν ἐπὶ τὰ ἔξω ἐπέδραμε, καὶ ὡς οὐδὲν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἔνδον, ὡς προςεδέ-
4 χετο, ἀπέβαινεν, ἡσύχαζεν. οἱ δὲ ἐναντίοι τοῖς προδιδοῦσι κρατοῦντες τῷ πλήθει, ὥςτε μὴ αὐτίκα τὰς πύλας ἀνοίγεσθαι, πέμπουσι μετὰ Εὐκλέους τοῦ στρατηγοῦ, ὃς ἐκ τῶν Ἀθηναίων παρῆν αὐτοῖς φύλαξ τοῦ χωρίου, ἐπὶ τὸν ἕτερον στρατηγὸν τῶν ἐπὶ Θρᾴκης, Θουκυδίδην τὸν Ὀλό-

διὰ ταῦτα θόρυβος γίγνεται ἐν τῇ πόλει. οἱ δὲ ἐναντίοι τοῖς προδιδοῦσι πέμπουσιν ἐπὶ Θουκυδίδην, κελεύοντες βοηθεῖν.

Cap. **104**. §. 3. *Καὶ ὡς.* *Ὡς* ab optimis libris abest, atque antea pro *ἐπί* in Laur. legitur *ἐπεί*; sed nihil mutandum est.

§. 4. *Τῶν ἐπί* It. Vat. H. Bekk. tacitique apud hunc Aug. et Pal. Vulgo *τὸν ἐπί.* Si *τῶν* legatur, Thucydidem se et Euclem simul praefectos *τῶν ἐπὶ Θρᾴκης* fuisse dicere, eamque sententiam fortasse meliorem esse, scriptura *τόν* autem Thucydidem alterum ducem, qui circa Thraciam versatus sit, appellari et patet et adnotat Arn.

ρου, ὃς τάδε ξυνέγραψεν, ὄντα περὶ Θάσον, (ἔστι
δὲ ἡ νῆσος Παρίων ἀποικία, ἀπέχουσα τῆς Ἀμ-
φιπόλεως ἡμίσεος ἡμέρας μάλιστα πλοῦν,) κελεύ-
οντες σφίσι βοηθεῖν. καὶ ὁ μὲν ἀκούσας κατὰ 5
τάχος ἑπτὰ ναυσίν, αἳ ἔτυχον παροῦσαι, ἔπλει,
καὶ ἐβούλετο φθάσαι μάλιστα μὲν οὖν τὴν Ἀμ-
φίπολιν, πρίν τι ἐνδοῦναι, εἰ δὲ μή, τὴν Ἠιόνα
προκαταλαβών. 105. ἐν τούτῳ δὲ ὁ Βρασίδας 1
δεδιὼς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Θάσου τῶν νεῶν βοήθειαν,
καὶ πυνθανόμενος τὸν Θουκυδίδην κτῆσίν τε ἔχειν
τῶν χρυσείων μετάλλων ἐργασίας ἐν τῇ περὶ ταῦτα
Θρᾴκῃ καὶ ἀπ' αὐτοῦ δύνασθαι ἐν τοῖς πρώτοις
τῶν ἠπειρωτῶν, ἠπείγετο προκατασχεῖν, εἰ δύ-
ναιτο, τὴν πόλιν, μὴ ἀφικνουμένου αὐτοῦ τὸ πλῆ-
θος τῶν Ἀμφιπολιτῶν, ἐλπίσαν ἐκ θαλάσσης
ξυμμαχικὸν καὶ ἀπὸ τῆς Θρᾴκης ἀγείραντα αὐτὸν
περιποιήσειν σφᾶς, οὐκέτι προσχωροῖ. καὶ τὴν 2
ξύμβασιν μετρίαν ἐποιεῖτο κήρυγμα τόδε ἀνειπών,
Ἀμφιπολιτῶν καὶ Ἀθηναίων τῶν ἐνόντων τὸν
μὲν βουλόμενον ἐπὶ τοῖς ἑαυτοῦ τῆς ἴσης καὶ

Βρασίδας δὲ δεδιὼς τὴν βοήθειαν ξύμβασιν μετρίαν ὑποτείνει.

Ἡμίσεος. It. Vat. II. et corr. Cl. ἡμισείας, quam grammaticorum manifestam correctionem male recepit Bekk. Vid. Buttm. Gr. max. I. §. 62. adn. 1.* et Matth. Gr. §. 119. b. 5. Ἡμίσεος neutrum est, ut 83, 6., et ἥμισυ ἡμέρας est dicendi genus simile notis μέσον ἡμέρας, μέσον νυκτῶν. Vid. ad Xen. Cyr. IV, 4, 1. et Matth. Gr. §. 442. 3.

§. 5. Μὲν οὖν. Cf. adn. III, 101, 2.

Cap. 105. §. 1. Δεδιὼς καί. De καί per synchysin traiecto cf. adn. III, 67, 6. — τὸν Θουκυδίδην ... Θρᾴκῃ. Plerique interpretes conversionibus suis vocabulum ἐργασίας in Plut. Cim. c. 4. verbis τὰ χρυσεῖα περὶ τὴν Θρᾴκην ἐκέκτητο omissum non expresserunt, quo Bloomf. significari dicit Thucydidem possessorem fuisse metallorum, quae in illa Thraciae parte exercerentur. Sed rectius ἐργασίας ex κτῆσιν voce pendere statues, ut verba valeant Thucydidi fuisse ius et potestatem exercendorum metallorum auri. De re praeter Plut. vid. Marcell. Vit. §. 14. 19. et ibi §. 20. adn., de ipsis his auri fodinis adn. I, 100, 2. — ἀπ' αὐτοῦ, i. e. ἀπὸ τοῦ ἔχειν τὴν κτῆσιν. De ἀπό praep. vid. Mor. ad Isocr. Pan. c. 27. — δύνασθαι ita dictum est, ut I, 33, 2. II, 29, 1. — ἐν τοῖς πρώτοις, inter primores. Haec huius vocabuli notio non rara est. Cf. c. 108. 132. interpr. Hom. Od. VI, 60. Primi homines iidem etiam a Latinis vocantur. Cf. Zumpt. ad Cic. Verr. IV, 23, 50.

§. 2. Καὶ τὴν ξύμβασιν cet. Cf. Polyaen. I, 38, 3. et Diod. — τῆς ἴσης ... μετέ-

ὁμοίας μετέχοντα μένειν, τὸν δὲ μὴ ἐθέλοντα
ἀπιέναι τὰ ἑαυτοῦ ἐκφερόμενον πέντε ἡμερῶν.
1 106. οἱ δὲ πολλοὶ ἀκούσαντες ἀλλοιότεροι ἐγέ-
νοντο τὰς γνώμας, ἄλλως τε καὶ βραχὺ μὲν Ἀθη-
ναίων ἐμπολιτεῦον, τὸ δὲ πλεῖον ξύμμικτον. καὶ
τῶν ἔξω ληφθέντων συχνοὶ οἰκεῖοι ἔνδον ἦσαν,
καὶ τὸ κήρυγμα πρὸς τὸν φόβον δίκαιον εἶναι
[ὑπ]ελάμβανον, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι διὰ τὸ ἄσμε-
νοι ἂν ἐξελθεῖν, ἡγούμενοι οὐκ ἐν ὁμοίῳ σφίσιν
εἶναι τὰ δεινά, καὶ ἅμα οὐ προσδεχόμενοι βοή-
θειαν ἐν τάχει, ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος πόλεώς τε ἐν
τῷ ἴσῳ οὐ στερισκόμενοι καὶ κινδύνου παρὰ δό-

γίγνεται οὖν ἡ ὁμολογία. Θουκυδίδης δὲ ἐς Ἠιόνα καταπλεῖ.

Cap. 106. §. 1. [Ὑπ]ελάμβανον. Ὑπελάμβανον Cass. Cl. Ven. T. F. Lugd. D. I. Ar. Chr. Dan Vulgo et Bekk. ἐλάμβανον. Quod verbum ubi videtur idem valere quod ὑπολαμβάνειν (cf. adn. II, 42, 4. III, 38, 4.), quum proprie sit accipere in aliquam partem, interpretari (cf. IV, 17. VI, 53. et Steph. Thes.), cum infinitivo alibi non coniungitur. Conferas tamen Liv. XXXVIII, 32. Responsum ita perplexum fuit, ut et Achaei sibi de Lacedaemone *permissum acciperent*, et Lacedaemonii non omnia concessa iis interpretarentur, si ibi permissum est infinitivus.

χοντα. Cf. adn. I, 15, 2. 27, 1. — τὸν δὲ μὴ ἐθέλοντα. Suppl. μένειν.

Cap. 106. §. 1. Ἀλλοιότεροι ἐγένοντο τὰς γνώμας] ἤγουν μετεβλήθησαν τὴν προαίρεσιν. Schol. Respondet his τετραμμένον §. 2. Cf. II, 59: ἠλλοίωντο τὰς γνώμας et Schneid. ad Xen. Comment. III, 10, 6. atque de comparativo Matth. Gr. §. 457. — ἄλλως τε καὶ ... ἐμπολιτεῦον. De nominativis cf. Matth. Gr. §. 562. adnot. 1. Rost. §. 131. adn. 2., de verbis βραχὺ Ἀθηναίων Matth. Gr. §. 442. 3., de ἐμπολιτεύειν c. 103. et hic Bloomf. — τὸ δὲ πλεῖον ξύμμικτον. Cf. 103, 3. Aristot. Pol. V, 2. Boeckh. Inscr. II. pag. 64. — τῶν ἔξω ληφθέντων. Vid. 104, 1. — πρὸς τὸν φόβον, pro metu suo, vel propter metum, quem habebant. Cf. Matth. Gr. §. 591. β΄. γ΄. δ΄. — διὰ τὸ ... ἂν ἐξελθεῖν. Ἂν si recte additum est, hoc enunciatum sic resolvendum est, διότι ἐξέλθοιεν ἄν, i. e. λέγοντες, ὅτι ἐξίασι. Lat. quod lubenter exituri essent. — οὐκ ἐν ὁμοίῳ ... εἶναι, aut non perinde atque antea (i. e. ante pactum oblatum) ... esse, aut non paria atque ceteris ... esse. Si hoc verum est, ἐν ὁμοίῳ apud εἶναι adiective dicta sunt, ut ἐν τῷ ὁμοίῳ VI, 11., sin illud, adverbialiter, ut ἐν τῷ ὁμοίῳ VI, 16. 21. Quae altera explicatio propter ea, quae sequuntur, videtur praestare. — πόλεώς τε ... οὐ στερισκόμενοι. Port.: tum quod aequabili civitatis iure non privarentur. Quae tamen sententia verbis Thucydideis non videtur consentanea esse, quibus congruentior est interpretatio quia urbem aeque atque antea retinerent. Nam ἐν τῷ ἴσῳ

ξαν ἀφιέμενοι. ὥςτε τῶν πρασσόντων τῷ Βρα- 2
σίδᾳ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ διαδικαιούντων
αὐτά, ἐπειδὴ καὶ τὸ πλῆθος ἑώρων τετραμμένον
καὶ τοῦ παρόντος Ἀθηναίων στρατηγοῦ οὐκέτι
ἀκροώμενον, ἐγένετο ἡ ὁμολογία, καὶ προςεδέξαντο
ἐφ' οἷς ἐκήρυξε. καὶ οἱ μὲν τὴν πόλιν τοιούτῳ 3
τρόπῳ παρέδοσαν· ὁ δὲ Θουκυδίδης καὶ αἱ νῆες
ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψὲ κατέπλεον ἐς τὴν Ἠιόνα.
καὶ τὴν μὲν Ἀμφίπολιν Βρασίδας ἄρτι εἶχε, τὴν 4
δὲ Ἠιόνα παρὰ νύκτα ἐγένετο λαβεῖν· εἰ γὰρ μὴ
ἐβοήθησαν αἱ νῆες διὰ τάχους, ἅμα ἕῳ ἂν εἴχετο.

καὶ ταύτης μὲν Βρασίδας μάτην πειρᾷ· Μύρκινος δὲ καὶ Γαληψὸς καὶ Οἰσύμη προςχωροῦσιν αὐτῷ.

107. μετὰ δὲ τοῦτο ὁ μὲν τὰ ἐν τῇ Ἠιόνι κα- 1
θίστατο, ὅπως καὶ τὸ αὐτίκα, ἢν ἐπίῃ ὁ Βρασί-
δας, καὶ τὸ ἔπειτα ἀσφαλῶς ἕξει, δεξάμενος τοὺς
ἐθελήσαντας ἐπιχωρῆσαι ἄνωθεν κατὰ τὰς σπον-
δάς. ὁ δὲ πρὸς μὲν τὴν Ἠιόνα κατά τε τὸν 2
ποταμὸν πολλοῖς πλοίοις ἄφνω καταπλεύσας, εἴ
πως τὴν προὔχουσαν ἄκραν ἀπὸ τοῦ τείχους λα-
βὼν κρατοίη τοῦ ἔςπλου, καὶ κατὰ γῆν ἀποπει-
ράσας ἅμα, ἀμφοτέρωθεν ἀπεκρούσθη· τὰ δὲ
περὶ τὴν Ἀμφίπολιν ἐξηρτύετο. καὶ Μύρκινός τε 3
αὐτῷ προςεχώρησεν Ἠδωνικὴ πόλις, Πιττακοῦ

et ἐν ἴσῳ, de quo loquendi genere cf. adn. II, 53, 4., nihil differunt, ut ἐν ὁμοίῳ et ἐν τῷ ὁμοίῳ dici modo vidimus.

§. 2. Πρασσόντων] ἤγουν συνεργούντων εἰς τὴν προδοσίαν. Schol. Cf. adn. 76, 2. — αὐτά. Cf. adn. 64, 1. — τοῦ ... στρατηγοῦ. Τοῦ Εὐκλέους. Vid. c. 104.

§. 3. Παρὰ νύκτα ἐγένετο λαβεῖν, quin occuparet, per unam duntaxat noctem stetit, Port. Cf. Matth. Gr. §. 534. a. et §. 588. c. η'. atque Vig. p. 646. Fallitur Bernh. Synt. p. 258.

Cap. 107. §. 1. Τὸ αὐτίκα ... τὸ ἔπειτα. Utrumque adverbialiter, ut illud II, 41., hoc V, 115. — ἐπιχωρῆσαι, accedere, ad eum concedere. — ἄνωθεν] ἤγουν ἐκ τῆς ἄνω πόλεως. Schol.

§. 2. Κατὰ τὸν ποταμόν, secundo flumine. Cf. Valck. ad Herod. III, 13. — τὴν προὔχουσαν ... τείχους, lingulam a muro excurrentem. Similiter collocata sunt verba VII, 70: ἐκράτουν τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ. Cf. Krueg. ad Dion. pag. 139. et Foertsch. Observ. in Lys. p. 38. — ἐξηρτύετο. Cf. adnot. I, 80, 3.

§. 3. Cf. Diod. XII, 68. — Μύρκινος. „Urbs haud procul ab Amphipoli in septentrionem versus sita, ubi Strymon [immo Angites] in paludem Cercinitidem influit.“ BLOOMF. Cf. Cousin. Maced. II. p. 3. et Leak. Graec. sept. III. p. 180. sq. — Ἠδωνι-

τοῦ Ἠδώνων βασιλέως ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν
Γοάξιος παίδων καὶ Βραυροῦς τῆς γυναικὸς αὐ-
τοῦ, καὶ Γαληψὸς οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ Οἰσύμη·
εἰσὶ δὲ αὗται Θασίων ἀποικίαι. παρὼν δὲ καὶ
Περδίκκας εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν ξυγκαθίστη
1 ταῦτα. 108. ἐχομένης δὲ τῆς Ἀμφιπόλεως, οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἐς μέγα δέος κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ὅτι
ἡ πόλις αὐτοῖς ἦν ὠφέλιμος ξύλων τε ναυπηγη-
σίμων πομπῇ καὶ χρημάτων προςόδῳ, καὶ ὅτι
μέχρι μὲν τοῦ Στρυμόνος ἦν πάροδος Θεσσαλῶν
διαγόντων ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν τοῖς Λακε-
δαιμονίοις· τῆς δὲ γεφύρας μὴ κρατούντων, ἄνω-
θεν μὲν μεγάλης οὔσης ἐπὶ πολὺ λίμνης τοῦ πο-

διὰ δὲ τῆς Ἀμφιπόλεως τὴν ἅλωσιν οἱ Ἀθηναῖοι μάλα φοβοῦνται, καὶ οἱ ξύμμαχοι πρόθυμοι γίγνονται ἐς τὸ νεωτερίζειν. παρασκευαὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ Βρασίδου.

Cap. 107. §. 3. Γαληψός post Haackium Bekker. Vulgo Γάψηλος. Reg. Γαψηλός. Receptum ex Diod. XII, 68. et Steph. Byz. reponendum esse iam Huds. et Duk. viderunt. Cf. V, 6. et adn.

Cap. 108. §. 1. Αὐτοῖς ἦν It. Vat. H. Bekk. tacitique Aug. et m., quod de altero certe non credibile. Vulgo ἦν αὐτοῖς. In re dubia a Bekk. recedere noluimus. Maxime placeret collocatio ὠφέλιμος ἦν αὐτοῖς.

κὴ πόλις. Cf. adn. V, 6, 4. 5. — Γοάξιος. De flexione cf. adnot. I, 64, 2. — Γαληψός. „Gatterer recte hoc oppidum a Galepso Sithoniae distinguit. [Cf. Drak. ad Liv. XLIV, 45, 15.] Hanc Xerxis classis propter litus Torone Olynthum navigans praetervecta est. Herodot. VII, 122. Sed eam Galepsum, de qua hic agitur, Strabo claris verbis a Strymone ad orientem spectasse dicit, quod idem ex Thucydidis narratione V, 6. cognoscitur.“ ARN. Strabonis verba p. 331. haec sunt: εἶτα αἱ τοῦ Στρυμόνος ἐκβολαί, εἶτα Φάγρης, Γαληψός, Ἀπολλωνία, πᾶσαι πόλεις, εἶτα τὸ Νέσσου (sive Νέστου) στόμα. Ex quibus Galepsi et Apolloniae loca in Kieperti tabula Macedoniae confusa esse apparet. — Οἰσύμη. Inter Amphipolim et Neapolim fuisse docet Scymn. v. 655. sqq. Estne Homeri Αἰσύμη Il. θ', 304? Cf. de hac urbe et de Galepso Cousin. l. d. p. 69. sq. et Leak. l. d. p. 179. sq.

Cap. 108. §. 1. Ὠφέλιμος. Cf. Voemel. Prolegom. in Demosth. orat. Philipp. p. 42. sq. — καὶ ὅτι. Altera causa timoris proprie demum in verbis τότε δὲ ... γεγενῆσθαι inest, sed oratio ita conformata est, ut in μὲν ... δέ particulis nonnunquam fieri docuerunt Buttm. Gr. §. 149. 11. et Matth. §. 622. 4. Cf. adn. I, 35, 3. — τῆς δὲ γεφύρας. Cf. 103, 4. 5. — ἄνωθεν μὲν ... τοῦ ποταμοῦ, quod superne (a superiore pontis parte) magna erat per longum spatium (sive longe porrecta) palus fluvii (a fluvio facta). Cf. V, 7: τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος. Palus Cercinitis non illa quidem solo Strymone, sed simul Angita (hodie Anghista) et aliis minoribus fluviis efficitur; sed ille et maximus est, et iam, antequam in illam paludem influit, su-

ταμοῦ, τὰ δὲ πρὸς Ἠιόνα τριήρεσι τηρουμένων,
οὐκ ἂν δύνασθαι προελθεῖν· τότε δὲ ῥᾴδια ἤδη
[ἐνομίζετο] γεγενῆσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐφο- 2
βοῦντο μὴ ἀποστῶσιν. ὁ γὰρ Βρασίδας ἔν τε
τοῖς ἄλλοις μέτριον ἑαυτὸν παρεῖχε, καὶ ἐν τοῖς
λόγοις πανταχοῦ ἐδήλου, ὡς ἐλευθερώσων τὴν
Ἑλλάδα ἐκπεμφθείη. καὶ αἱ πόλεις πυνθανόμεναι 3
αἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι τῆς τε Ἀμφιπόλεως
τὴν ἅλωσιν καὶ ἃ παρέχεται, τήν τε ἐκείνου πρᾳ-
ότητα, μάλιστα δὴ ἐπήρθησαν ἐς τὸ νεωτερίζειν,
καὶ ἐπεκηρυκεύοντο πρὸς αὐτὸν κρύφα ἐπιπαριέναι
τε κελεύοντες καὶ βουλόμενοι αὐτοὶ ἕκαστοι πρῶ-
τοι ἀποστῆναι. καὶ γὰρ καὶ ἄδεια ἐφαίνετο αὐτοῖς 4
ἐψευσμένοις μὲν τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως ἐπὶ το-
σοῦτον, ὅση ὕστερον διεφάνη, τὸ δὲ πλέον βου-

Ῥᾴδια Bekk. ex Kistem. coniectura. In membranis ῥαδία. Sed πάροδος seu aditus ad Strymonem iam antea Lacedaemoniis patuerat, tunc vero etiam ultra hunc fluvium progredi poterant, quae vis oritur mutato accentu. Cf. adn.

Ἐνομίζετο vulgo et Pal. It. Mosqu. Ἐνόμιζε Cl. Ven. T. F. C. Reg. Gr. B. E. Laur. (hic ex ras.) Ar. Chr. Dan. Ἐνόμιζεν Cass. et Aug. Aut hoc aut ἐνόμιζε Vat. et m. Ἐνόμιζον D. et rec. man. Cass., quod a Valla expressum recepit Bekk. Nihil ex his verum, sed hoc verbum ab interpretibus adiectum esse censuit Kistem. Ἐνομίζετο quidem minus quam ἐνόμιζον verbis κατέστησαν et ἐφοβοῦντο respondet, sed haec inaequalitas non magni est aestimanda.

per ripas effundi et campos apud Sirim sive Serram (hodie Seres) obruere solet, qua de re compluribus locis exposuit Cousin. l. d. Et Leakius lacum a superiore parte desinere in stagnum, per quod Strymon fluvius in illum fluat, docet l. d. III. p. 199. — τὰ δὲ πρὸς Ἠιόνα. De hoc genere dicendi cf. adn. III, 6, 2. — τηρουμένων. Suppl. τῶν Λακεδαιμονίων, ad quos eosdem spectat δύνασθαι. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — δύνασθαι. De infinitivo cf. adn. 3, 2. — ῥᾴδια ... γεγενῆσθαι. Suppl. προελθεῖν et de neutro plurali cf. Matth. Gr. §. 443. 1. Add. scr. discr.

§. 2. Μέτριον ... παρεῖχε. Cf. c. 81. — ἐλευθερώσων ... ἐκπεμφθείη. Cf. c. 86. init.

§. 3. Αἱ πόλεις cet. Haec sic coniungenda sunt, αἱ πόλ. αἱ ὑπήκ. πυνθ. τ. ἅλωσιν. — ἃ παρέχεται. „I. e. ἃ προτείνει, ut III, 36. init." ABRESCH. Cf. ibi adn. — κελεύοντες. Ut saepe, a civitatibus transitur ad cives. — αὐτοὶ ἕκαστοι. Cf. adn. I, 105, 6.

§. 4. Ἐψευσμένοις ... διεφάνη, quod in aestimandis Atheniensium opibus tanto magis falsi sunt, quanto illae maiores postea apparuerunt. De genitivo cf. Rost. Gr. §. 108. 5. c. — τὸ δὲ πλέον ... ἀσφαλεῖ. De

λήσει κρίνοντες ἀσαφεῖ ἢ προνοίᾳ ἀσφαλεῖ, εἰω-
θότες οἱ ἄνθρωποι οὗ μὲν ἐπιθυμοῦσιν ἐλπίδι
ἀπερισκέπτῳ διδόναι, ὃ δὲ μὴ προσίενται λογισμῷ
5 αὐτοκράτορι διωθεῖσθαι. ἅμα δὲ τῶν Ἀθηναίων
ἐν τοῖς Βοιωτοῖς νεωστὶ πεπληγμένων, καὶ τοῦ
Βρασίδου ἐφολκὰ καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγοντος, ὡς
αὐτῷ ἐπὶ Νίσαιαν τῇ ἑαυτοῦ μόνῃ στρατιᾷ οὐκ
ἠθέλησαν οἱ Ἀθηναῖοι ξυμβαλεῖν, ἐθάρσουν καὶ
6 ἐπίστευον μηδένα ἂν ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι. τὸ δὲ
μέγιστον, διὰ τὸ ἡδονὴν ἔχον ἐν τῷ αὐτίκα, καὶ
ὅτι τὸ πρῶτον Λακεδαιμονίων ὀργώντων ἔμελλον
πειράσεσθαι, κινδυνεύειν παντὶ τρόπῳ ἑτοιμοι ἦσαν.
ὧν αἰσθόμενοι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι φυλακάς, ὡς ἐξ
ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι, διέπεμπον ἐς τὰς πόλεις·
ὁ δὲ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐφιέμενος στρατιάν τε

nominativo participii vid. Matth. Gr. §. 55[b]. adnot. Rost. §. 130. adn. 2. Deinde πάρισον in vv. ἀσαφεῖ et ἀσφαλεῖ attendi iubet Schol. Cum sententia cf. III, 3. V, 113. — εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι. Nominativi pro genitivis absolutis ideo videntur esse positi, quia in αὐτοί pronomine, quod subiectum est participii κρίνοντες, nomen οἱ ἄνθρωποι certe ex parte inest. Cf. Matth. Gr. §. 562. adn. 1. — διδόναι] ἑαυτοὺς δηλονότι. Schol. Ita διδόναι legi Eur. Phoen. v. 21. adnotatum est. Cf. Bernh. Synt. p. 340. Ex hac igitur enodatione antea subaudiendum est τούτου, qui casus pendeat ex ἐλπίδι. At τοῦτο supplevit Port., quem sequitur Matth. Gr. §. 495. 1. p. 1102. — λογισμῷ αὐτοκράτορι διωθεῖσθαι, iudicii licentia reiicere. Αὐτοκράτωρ est nostrum eigenmächtig, willkürlich. Cf. 126, 5. De διωθεῖσθαι vid. adn. 87, 2.

§. 5. Ἐν τοῖς Βοιωτοῖς. I. e. ἐν τῇ Βοιωτίᾳ. Cf. adn. I, 107, 2. — ἐφολκά. Supra c. 88. ἐπαγωγά. — καὶ οὐ τὰ ὄντα. Nam praeter ipsius exercitum affuisse alios novimus ex c. 70. 72. Cum proximis cf. c. 73. — ἐπὶ Νίσαιαν ... ξυμβαλεῖν. Ἐπὶ Νισαίᾳ coniecit Duk., quem vera divinasse crederemus, nisi ita aut αὐτῷ aut τῇ ἑαυτοῦ στρατιᾷ supervacanea essent. Nunc emphasin agnoscimus; nam plene c. 85: στρατιᾷ τῇδε ... ἐπὶ Νίσαιαν ἐμοῦ βοηθήσαντος, οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι πλέονες ὄντες προσμῖξαι. Cf. Thiersch. Gr. §. 313. 16. c. Bernh. Synt. p. 251. et adn. II, 90, 1. — ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι. Cf. adn. I, 107, 5.

§. 6. Διὰ τὸ ... ἔχον ἐν τῷ αὐτίκα, quod res iis in praesentia grata erat s. voluptatem afferebat. Cf. Matth. Gr. §. 570. Rost. §. 130. 6. — ἐξ ὀλίγου. Cf. adn. II, 11, 4. et de superiore ὡς Matth. Gr. §. 628. 1. e. — ἐφιέμενος. Si hoc sonat mandans, mandata dans perferenda, Thucydides huic medio, quod alibi in soluta oratione appetere significat, eam vim tribuit, quae in Steph. Thes. poetica appellatur, et Homeri, tragicorum atque Ari-

προςαποστέλλειν ἐκέλευε, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Στρυ-
μόνι ναυπηγίαν τριήρων παρεσκευάζετο. οἱ δὲ 7
Λακεδαιμόνιοι τὰ μὲν καὶ φθόνῳ ἀπὸ τῶν πρώ-
των ἀνδρῶν οὐχ ὑπηρέτησαν αὐτῷ, τὰ δὲ καὶ
βουλόμενοι μᾶλλον τούς τε ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς
νήσου κομίσασθαι καὶ τὸν πόλεμον καταλῦσαι.

Μεγαρῆς τὰ μακρὰ τείχη κατασκάπτουσι, καὶ Βρασίδας ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν στρατεύσας τὰ πλεῖστα πολίσματα αὐτῆς προςποιεῖται.

109. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Μεγαρῆς τά τε 1
μακρὰ τείχη, ἃ σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον, κατέ-
σκαψαν ἑλόντες ἐς ἔδαφος, καὶ Βρασίδας μετὰ
τὴν Ἀμφιπόλεως ἅλωσιν ἔχων τοὺς ξυμμάχους
στρατεύει ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν καλουμένην. ἔστι δὲ ἀπὸ 2
τοῦ βασιλέως διορύγματος ἔσω προὔχουσα, καὶ
ὁ Ἄθως αὐτῆς ὄρος ὑψηλὸν τελευτᾷ ἐς τὸ Αἰγαῖον
πέλαγος. πόλεις δὲ ἔχει Σάνην μὲν Ἀνδρίων ἀποι- 3

Cap. **109**. §. 2. *Διορύγματος.* Aug. Pal. Vat. *διωρύγματος*, fortasse recte. Cf. Lob. ad Phryn. p. 231.

stophanis exemplis confirmatur, quibus hoc Thucydideum addidit Dind., sed fortasse iniuria, praesertim quum ne poetae quidem *ἐφίεσθαι* absolute, ut *ἐπιστέλλειν*, pro verbis *σὺν ἐπιστολαῖς* (*ἐντολαῖς*) *πέμπειν* posuerint. Dukas igitur hic *ἐφιέμενος* interpretatur *μετὰ πάσης ἐφέσεως*. Quod ita probandum videtur, ut *ἐς τὴν Λακεδαίμονα* cum *ἐκέλευε* verbo iungantur. Cf. adn. I, 65, 2. De re cf. Diod.

§. 7. *Φθόνῳ ἀπὸ τῶν πρώτων ἀνδρῶν.* De *ἀπό* vid. adn. I, 37, 1. et Bernh. Synt. p. 222., de *πρώτοις ἀνδράσι* adn. IV, 105, 1. Muell. Dor. II. p. 83. infra V, 15. — *οὐχ ὑπηρέτησαν αὐτῷ.* Cf. tamen I, 132. — *τοὺς ἐκ τῆς νήσου.* Id est *τοὺς ἐκ τῆς Σφακτηρίας ἐς Ἀθήνας κομισθέντας*, qui V, 34. *οἱ ἐκ τῆς νήσου ληφθέντες* vocantur. Cf. V, 15. 24, 2. et adn. IV, 24, 3.

Cap. **109**. §. 1. *Τά τε.* Si haec recte scripta sunt, collocatio particulae *τέ* ita explicanda est, ut in exemplis ad I, 16, 1. adscriptis. Quum tamen Thucydidem primum de Megarensibus alterum enunciatum addere voluisse non sit verisimile, placet Haackii coniectura *τε τά*. — *σφῶν.* De collocatione huius vocabuli cf. adn. II, 45, 1., de ipso pronomine adn. I, 20, 1., de re supra 69, 4. — *στρατεύει ἐπὶ τὴν Ἀκτήν.* Cf. Diod. XII, 68. et de Acte sive paeninsula Atho montis Strab. Epit. p. 510.

§. 2. *Βασιλέως.* Xerxis. Cf. Herodot. VII, 22. 122. et de hac eius fossa Cousin. Maced. II. p. 153. sq. et Leak. Graec. sept. III. p. 143. sq. — *ἔσω.* „Intra Chersonesum, ita ut per fossam illam a continente separetur.“ HAACK. — *καὶ ὁ Ἄθως ... τελευτᾷ*, et Athos, mons eius excelsus, ad Aegaeum pelagus terminatur, Port. Cuius et Gattereri explanationem comparatis verbis Herodoti VII, 22: *ὁ Ἄθως ἐστὶ ὄρος μέγα ... ἐς θάλασσαν κατῆκον ... τῇ δὲ τελευτᾷ ἐς τὴν ἤπειρον τὸ ὄρος, χερσονησοειδές ἐστι*, probamus. De *τελευτᾶν ἔς τι* cf. adn. II, 51, 1.

κίαν παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, ἐς τὸ πρὸς Εὔ-
βοιαν πέλαγος τετραμμένην, τὰς δὲ ἄλλας Θύσσον
καὶ Κλεωνὰς καὶ Ἀκροθώους καὶ Ὀλόφυξον καὶ
4 Δῖον, αἳ οἰκοῦνται ξυμμίκτοις ἔθνεσι βαρβάρων
διγλώσσων. καί τι καὶ Χαλκιδικὸν ἔνι βραχύ, τὸ
δὲ πλεῖστον Πελασγικὸν τῶν καὶ Λῆμνόν ποτε
καὶ Ἀθήνας Τυρσηνῶν οἰκησάντων καὶ Βισαλτι-
κὸν καὶ Κρηστωνικὸν καὶ Ἠδῶνες· κατὰ δὲ μικρὰ
5 πολίσματα οἰκοῦσι. καὶ οἱ μὲν πλείους προςεχώ-
ρησαν τῷ Βρασίδᾳ, Σάνη δὲ καὶ Δῖον ἀντέστη,
καὶ αὐτῶν τὴν χώραν ἐμμείνας τῷ στρατῷ ἐδῄου.

ἔπειτα ἐπὶ Τορώνην στρατεύει, ἔνθα οἱ πράσσοντες αὐτῷ πρῶτον ἑπτὰ ἄνδρας ἐςάγουσιν, οἵπερ πυλίδα διαιροῦσιν.

1 **110.** Ὡς δ' οὐκ ἐςήκουον, εὐθὺς στρατεύει ἐπὶ
Τορώνην τὴν Χαλκιδικήν, κατεχομένην ὑπὸ Ἀθη-
ναίων. καὶ αὐτὸν ἄνδρες ὀλίγοι ἐπήγοντο ἕτοιμοι
ὄντες τὴν πόλιν παραδοῦναι· καὶ ἀφικόμενος
νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον τῷ στρατῷ ἐκαθέζετο

§. 4. *Ἠδῶνες* Ven. et Reg. In Ar. et Chr. *Ἡδῶνες*. Cass. Aug. Gr. *Ἥδωνες*. Vulgo et Bekk. *Ἤδωνες*, parum constanter. Cf. sd. 102, 3.

§. 3. *Τὸ πρὸς ... πέλαγος.* Id est ad sinum Singiticum. Cf. Herodot. VII, 122. et Leak. l. d. p. 144. — *τὰς δὲ ἄλλας.* „Strabonis excerpta l. VII. in fine etiam quinque has urbes, quas hic memorat Thucydides, in Atho monte ponunt, Sanes mentionem non faciunt.“ DUK. Hanc tamen nominat Herodot. VII, 22. dicens esse *ἐν τῷ ἰσθμῷ, ἐς τὸν τελευτᾷ ὁ Ἄθως*. Situs singularum urbium definiri non posse demonstrat Leak. p. 150. sqq. — *Θύσσον.* *Θυσσόν* scribit Arcad. Cf. Goettl. Doctr. accent. p. 210. — *Ἀκροθώους.* Apud Herodot. *Ἀκρόθωον*. In cacumine seu summo Atho fuisse dicunt Plin. H. N. IV, 10. Acrathon et Mela II, 2. Acroathon vocantes, contra quos disputat Leak. p. 149.

§. 4. *Διγλώσσων*, bilinguium, i. e. praeter suam linguam etiam Graeca loquentium. Cf. Heilm., qui comparat VIII, 85., Nieb. Script. hist. I. p. 130. Sint. ad Plut. Them. c. 6. — *Πελασγικὸν τῶν ... Τυρσηνῶν οἰκησάντων.* De collocatione participii cf. adn. I, 90, 1. De Pelasgis Tyrrhenis sive Tyrrhenis Pelasgicis vid. Nieb. Hist. Rom. I. p. 44. sqq. et p. 65. Muell. Addend. ad Minyas p. 437. sqq. et Etrusc. I. pag. 76. al. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 308. sq. (p. 779. ed. 2.) Baehr. ad Herod. I, 57. — *Λῆμνον ... καὶ Ἀθήνας.* Cf. Herodot. VI, 137. sqq. — *Βισαλτικὸν καὶ Κρηστωνικόν.* Nomina orta ex Bisaltiae et Chrestoniae sive Grestoniae vocabulis, de quibus terris cf. adn. II, 99, 6.

Cap. **110**. §. 1. *Τορώνην.* Sithoniae urbem praecipuam, cuius situs iis, quae extremo hoc cap. et 113, 2. leguntur, definitur. Ruinae eius adhuc Torone dicuntur. Vid. Leak. Graec. sept. III. p. 119. — *περὶ ὄρθρον.* Cf. adnot. III, 112, 3.

πρὸς τὸ Διοςκούρειον, ὃ ἀπέχει τῆς πόλεως τρεῖς
μάλιστα σταδίους. τὴν μὲν οὖν ἄλλην πόλιν τῶν 2
Τορωναίων καὶ τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἐμφρουροῦν-
τας ἔλαθεν· οἱ δὲ πράσσοντες αὐτῷ εἰδότες, ὅτι
ἥξοι, καὶ προςελθόντες τινὲς αὐτῶν λάθρα ὀλίγοι
ἐτήρουν τὴν πρόςοδον, καὶ ὡς ᾔσθοντο παρόντα,
ἐςκομίζουσι παρ' αὐτοὺς ἐγχειρίδια ἔχοντας ἄνδρας
ψιλοὺς ἑπτά· (τοσοῦτοι γὰρ μόνοι ἀνδρῶν εἴκοσι
τὸ πρῶτον ταχθέντων οὐ κατέδεισαν ἐςελθεῖν·
ἦρχε δὲ αὐτῶν Λυσίστρατος Ὀλύνθιος·) οἳ δια-
δύντες διὰ τοῦ πρὸς τὸ πέλαγος τείχους καὶ λα-
θόντες τούς τε ἐπὶ τοῦ ἀνώτατα φυλακτηρίου
φρουρούς, οὔσης τῆς πόλεως πρὸς λόφον, ἀνα-
βάντες διέφθειραν καὶ τὴν κατὰ Καναστραῖον πυ-

Cap. **110.** §. 1. *Διοςκούρειον.* T. It. Reg. Gr. Mosqu. Ar. Chr. *Διοςκούριον.* *Διοςκόριον* legi iubet Lob. ad Phryn. p. 235. et 368., *Διοςκόρειον* Dind. in Steph. Thes. Cf. III, 75.

§. 2. *Ἥξοι.* Ven. T. C. Reg. et alii tres *ἥξει.*

Προςελθόντες. Vat. et Bekk. *προελθόντες*, ut taciti Aug. et Pal. in Bekk. ed. ster., sed contra silentia aliorum. „Hoc istos ex urbe aliquantum progressos esse et ibi Brasidae adventum exspectasse significaret. Quam sententiam a Thucydidis mente alienam duco; neque enim istos extra urbem Brasidam exspectantes facit, sed intra eam, postquam semel in castra eius profecti, *προςελθόντες*, quae gerenda essent, condixerant.“ ARN. Recte propter verba *ἐςκομ. παρ' αὐτ.*

Ἦρχε ... Ὀλύνθιος ab optimis libris absunt, sed man. rec. in marg. adscr.

§. 2. *Τὴν ... ἄλλην πόλιν*, i. e. *τοὺς ἄλλους πολίτας.* — *ἐςκομίζουσι παρ' αὐτούς*, ad se (in urbem) introducunt. Cf. 111, 2. — *ἄνδρας ψιλούς.* Ex Brasidae militibus. — *τοσοῦτοι μόνοι.* Cf. adn. III, 52, 4. — *διαδύντες.* „Quum hoc verbum per foramen aliquod perlabentibus congruens sit, murum, quem collapsum et in quo reficiendo eos tunc occupatos fuisse postea [c. 112.] discimus, alicubi patuisse suspicemur.“ BLOOMF. Verba *καὶ λαθόντες*, quia clandestini ingressus notio iam *διαδύντες* voce continetur, nemo quidem magnopere desideret, clarius tamen caput rei eloquuntur. — *τοὺς ... φρουρούς*] *τὸ ἑξῆς, τοὺς φρουροὺς διέφθειραν.* Schol. *Φυλακτήριον*, ut Lat. praesidium, hic de loco dictum est, supra c. 31. 33. de militibus. De *ἀνώτατα* flexione, cui *ἀνωτάτω* praeferebat Duk., cf. Matth. Gr. §. 132. et nos ad Xen. Cyr. V, 4, 42. — *οὔσης ... πρὸς λόφον*, quum urbs acclinata (seu applicata) sit colli. Ex qua interpretatione, cur accusativus positus sit, intelligitur. — *κατὰ Καναστραῖον. Καναστραῖον ἄκρη, τὸ δὴ πάσης τῆς Παλλήνης ἀνέχει μάλιστα*, Herodot. VII, 123. Hodie Plaiúri apud Leak. l. d. p. 156. E regione igitur huius Pallenes

1 λίδα διῄρουν. **111.** ὁ δὲ Βρασίδας τῷ μὲν ἄλλῳ
στρατῷ ἡσύχαζεν ὀλίγον προελθών, ἑκατὸν δὲ
πελταστὰς προπέμπει, ὅπως, ὁπότε πύλαι τινὲς
ἀνοιχθεῖεν, καὶ τὸ σημεῖον ἀρθείη, ὃ ξυνέκειτο,
2 πρῶτοι ἐςδράμοιεν. καὶ οἱ μὲν χρόνου ἐγγιγνο-
μένου καὶ θαυμάζοντες κατὰ μικρὸν ἔτυχον ἐγγὺς
τῆς πόλεως προςελθόντες· οἱ δὲ τῶν Τορωναίων
ἔνδοθεν παρασκευάζοντες μετὰ τῶν ἐςεληλυθό-
των, ὡς αὐτοῖς ἥ τε πυλὶς διῄρητο, καὶ αἱ κατὰ
τὴν ἀγορὰν πύλαι τοῦ μοχλοῦ διακοπέντος ἀνε-
ῴγοντο, πρῶτον μὲν κατὰ τὴν πυλίδα τινὰς πε-
ριαγαγόντες ἐςεκόμισαν, ὅπως κατὰ νώτου καὶ
ἀμφοτέρωθεν τοὺς ἐν τῇ πόλει οὐδὲν εἰδότας
ἐξαπίνης φοβήσειαν· ἔπειτα τὸ σημεῖόν τε τοῦ
πυρός, ὡς εἴρητο, ἀνέσχον καὶ διὰ τῶν κατὰ
τὴν ἀγορὰν πυλῶν τοὺς λοιποὺς ἤδη τῶν πελτα-
1 στῶν ἐςεδέχοντο. **112.** καὶ ὁ Βρασίδας ἰδὼν τὸ
ξύνθημα ἔθει δρόμῳ, ἀναστήσας τὸν στρατὸν
ἐμβοήσαντά τε ἀθρόον καὶ ἔκπληξιν πολλὴν τοῖς
2 ἐν τῇ πόλει παρασχόντα. καὶ οἱ μὲν κατὰ τὰς
πύλας εὐθὺς ἐςέπιπτον, οἱ δὲ κατὰ δοκοὺς τε-
τραγώνους, αἳ ἔτυχον τῷ τείχει πεπτωκότι καὶ
οἰκοδομουμένῳ πρὸς λίθων ἀνολκὴν προςκείμε-

ὕστερον δὲ ἑκατὸν πελτασταὶ Βρασίδου ἐςκομίζονται.

καὶ ὁ ἄλλος δὲ στρατὸς ἐςπίπτει.

promontorii in Sithonia erat Torone. De accentu vocis vid. Goettl. Doctrin. accent. p. 235.

Cap. **111.** §. 2. *Ἐγγιγνομένου.* Cf. I, 113, 1. De proximo *καί* cf. adnot. I, 65, 1. — *θαυμάζοντες.* „*Ἀποροῦντες, τί ἂν εἴη τὸ αἴτιον, δι' οὗ οὐ φαίνεταί τι σημεῖον.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* — *οἱ ... παρασκευάζοντες*, qui ... rem adornabant. — *αὐτοῖς*, i. e. *ὑπ' αὐτῶν.* — *τοῦ μοχλοῦ διακοπέντος.* Cf. II, 4. — *περιαγαγόντες.* Extra urbem. Cf. Dobr. — *κατὰ νώτου καὶ ἀμφοτέρωθεν.* Per portulam intromissos ita circumducere per vicos urbis videntur voluisse, ut non solum a tergo, sed etiam a lateribus irruerent. — *ὡς εἴρητο* = *ξυνέκειτο* §. 1., quemadmodum uti dictum erat legimus Sal. Iug. c. 113.

Cap. **112.** §. 1. *Ἔθει δρόμῳ.* Cf. adn. III, 111, 2. — *ἐμβοήσαντα ... καὶ ... παρασχόντα.* I. e. *ὃς ἐνεβόησε καὶ παρέσχε.* Cf. adn. I, 18, 2. Articulus, quanquam participium in enunciatum relativum solvendum est, addi non potest, quia non is exercitus, qui clamorem sustulit et metum incussit, ab altero distinguitur, sed de Brasidae exercitu iam noto haec praeterea enunciantur.

§. 2. *Δοκοὺς τετραγώνους*, trabes vel asses quadrangulares, planitiem obli-

ναι. Βρασίδας μὲν οὖν καὶ τὸ πλῆθος εὐθὺς ἄνω 3
καὶ ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως ἐτράπετο βουλό-
μενος κατ' ἄκρας καὶ βεβαίως ἑλεῖν αὐτήν· ὁ δὲ
ἄλλος ὅμιλος κατὰ πάντα ὁμοίως ἐσκεδάννυντο.
113. τῶν δὲ Τορωναίων, γιγνομένης τῆς ἁλώ- 1
σεως, τὸ μὲν πολὺ οὐδὲν εἰδὸς ἐθορυβεῖτο, οἱ δὲ
πράσσοντες καὶ οἷς ταῦτα ἤρεσκε μετὰ τῶν ἐς-
ελθόντων εὐθὺς ἦσαν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἔτυχον 2
γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὁπλῖται καθεύδοντες ὡς πεντή-
κοντα) ἐπειδὴ ᾔσθοντο, οἱ μέν τινες ὀλίγοι δια-
φθείρονται ἐν χερσὶν αὐτῶν, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ
μὲν πεζῇ, οἱ δὲ ἐς τὰς ναῦς, αἳ ἐφρούρουν δύο,
καταφυγόντες διασώζονται ἐς τὴν Λήκυθον τὸ
φρούριον, ὃ εἶχον αὐτοί, καταλαβόντες ἄκρον τῆς
πόλεως ἐς τὴν θάλασσαν ἀπειλημμένον ἐν στενῷ

τῶν δὲ παρόντων Ἀθηναίων οἱ πολλοὶ καὶ τῶν Τορωναίων οἱ αὐτοῖς ἐπιτήδειοι καταφεύγουσιν ἐς τὴν Λήκυθον.

Cap. **113.** §. 1. Ἐςελθόντων. Vulgo et Bekk. εἰςελθόντων. Cf. sd. 32, 1.

quam a solo ad verticem muri efficientes. Cf. Arn.

§. 3. Τὸ πλῆθος, plerique, maior pars. Cf. Dobr. — τὰ μετέωρα. Cf. c. 110. extrem. — βουλόμενος. Cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 13. et ad Xenoph. Anab. I, 10, 1. Similiter Antiochum progeniemque eius emotum Liv. XLII, 50. — κατ' ἄκρας, a culmine (Virg. Aen. II, 602.), a summo vertice. Cf. ed. mai.

Cap. **113.** §. 1. Τὸ πολύ, ut paulo ante τὸ πλῆθος.

§. 2. Τινὲς ὀλίγοι. Cf. adn. 46, 5. — αὐτῶν] τῶν περὶ τὸν Βρασίδαν. Schol. Sed quum et remotiores sint οἱ περὶ τὸν Βρασίδαν, et verba ἐν χερσίν per se sola poni soleant, αὐτῶν potius ad Athenienses spectare et traiectum videtur. Cf. adn. III, 104, 1. — ἐς τὰς ναῦς, αἳ ἐφρούρουν δύο. Similiter VII, 43, 4: πρὸς τὰ στρατόπεδα, ἃ ἦν ἐπὶ τῶν Ἐπιπολῶν τρία, ubi cf. adn. — τὴν Λήκυθον τὸ φρούριον. De articulis cf. adnot. II, 67, 2. — αὐτοί, ipsi (soli), sine Toronaeis. Cf. 130, 6. VIII, 95, 6. — καταλαβόντες ... ἰσθμῷ, occupata extrema urbis (Toronae) parte, quae pars in mare porrecta angusto isthmo (ab reliqua urbe) intercepta erat. Non urbs igitur erat Lecythus, sed pars Toronae extrema eiusque castellum. Quare errat Kiepertus, qui in tab. Maced. Lecythum in alio promontorio quam Toronen, quanquam cum dubitationis signo, collocavit. Ἐς τὴν θάλασσαν ἀπειλημμένον cum emphasi dicta sunt pro plenioribus ἐς τὴν θάλασσαν ἀνέχον καὶ ἀπειλημμένον. Cf. Ind. gramm. v. Emphas. Cum verbis ἀπειλημμένον ἐν στενῷ ἰσθμῷ, ne quis in praepositione ἐν haereat, Arnoldus VI, 1: ἐν εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ διείργεται contendit. Melius etiam enunciatum c. 120: τῆς Παλλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ ἀπειλημμένης comparat Haack. Add. VI, 97, 1. et de ἀπολαμβάνειν adn. I, 7.

3 ἰσθμῷ. κατέφυγον δὲ καὶ τῶν Τορωναίων ἐς αὐ-
1 τοὺς ὅσοι ἦσαν σφίσιν ἐπιτήδειοι. **114.** γεγενημένης
δὲ ἡμέρας ἤδη, καὶ βεβαίως τῆς πόλεως ἐχομέ-
νης, ὁ Βρασίδας τοῖς μὲν μετὰ τῶν Ἀθηναίων
Τορωναίοις καταπεφευγόσι κήρυγμα ἐποιήσατο τὸν
βουλόμενον ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἐξελθόντα ἀδεῶς πο-
λιτεύειν, τοῖς δὲ Ἀθηναίοις κήρυκα προςπέμψας
ἐξιέναι ἐκέλευσεν ἐκ τῆς Ληκύθου ὑποσπόνδους
2 καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας, ὡς οὔσης Χαλκιδέων. οἱ
δὲ ἐκλείψειν μὲν οὐκ ἔφασαν, σπείσασθαι δὲ σφί-
σιν ἐκέλευον ἡμέραν τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι. ὁ
δὲ ἐσπείσατο δύο. ἐν ταύταις δὲ αὐτός τε τὰς
ἐγγὺς οἰκίας ἐκρατύνατο, καὶ Ἀθηναῖοι τὰ σφέ-
3 τερα. καὶ ξύλλογον τῶν Τορωναίων ποιήσας ἔλεξε
τοῖς ἐν τῇ Ἀκάνθῳ παραπλήσια, ὅτι οὐ δίκαιον
εἴη οὔτε τοὺς πράξαντας πρὸς αὐτὸν τὴν λῆψιν
τῆς πόλεως χείρους, οὐδὲ προδότας ἡγεῖσθαι, (οὐ-
δὲ γὰρ ἐπὶ δουλείᾳ, οὐδὲ χρήμασι πεισθέντας
δρᾶσαι τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ ἐλευθερίᾳ τῆς
πόλεως,) οὔτε τοὺς μὴ μετασχόντας οἴεσθαι μὴ
τῶν αὐτῶν τεύξεσθαι· ἀφῖχθαι γὰρ οὐ διαφθε-
4 ρῶν οὔτε πόλιν οὔτε ἰδιώτην οὐδένα. τὸ δὲ κή-
ρυγμα ποιήσασθαι τούτου ἕνεκα τοῖς παρ' Ἀθη-
ναίους καταπεφευγόσιν, ὡς ἡγούμενος οὐδὲν χεί-
ρους τῇ ἐκείνων φιλίᾳ· οὐδ' ἂν σφῶν πειρασαμέ-

Βρασίδας δὲ τούτοις μὲν σπένδεται δύο ἡμέρας, τῶν δὲ Τορωναίων ξύλλογον ποιήσας παραθαρσύνει.

Cap. **114.** §. 1. Προςπέμψας. In optimis membranis προπέμψας. At vid. Duk. ad VII, 2.

§. 3. Ἐς. Cf. adn. I, 137, 3. — σφίσιν. Cf. adn. I, 20, 1.

Cap. **114.** §. 1. Γεγενημένης δὲ ἡμέρας ἤδη. Referuntur haec ad 110, 1. dicta. — μετὰ τῶν Ἀθηναίων, i. e. μετὰ τῶν ἐν τῇ ἀγορᾷ (113, 2.) γενομένων. — Τορωναίοις καταπεφευγόσι. De collocatione verborum vid. adn. I, 90, 1. — ἐξελθόντα] τῆς Ληκύθου. Schol.

§. 2. Σπείσασθαι ... ἀνελέσθαι. Cf. adn. 98, 8.

§. 3. Τοῖς ἐν ... Ἀκάνθῳ. Suppl. λεχθεῖσι et cf. c. 85. sqq. — χείρους. Cf. adn. III, 9, 1. — οὐδέ ante προδότας collocatum propter superiorem negationem dictum est pro Latino vel. — ἐπὶ δουλείᾳ cet. Similiter III, 10, 3.

§. 4. Παρ' Ἀθηναίους. Τοὺς Λήκυθον ἔχοντας. Cf. 113, 2. 3. — ὡς ἡγούμενος. Cf. ὡς οἰόμενος VI, 32, 3. et ibi adn. — οὐδ' ἂν ... εὔνους ἄν. De iterato ἄν cf. adn. I, 136, 3. —

νους αὐτούς, τῶν Λακεδαιμονίων, δοκεῖν ἧσσον,
ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, ὅσῳ δικαιότερα πράσσουσιν,
εὔνους ἂν σφίσι γενέσθαι· ἀπειρίᾳ δὲ νῦν πεφο-
βῆσθαι. τούς τε πάντας παρασκευάζεσθαι ἐκέ-
λευσεν ὡς βεβαίους τε ἐσομένους ξυμμάχους, καὶ
τὸ ἀπὸ τοῦδε ἤδη, ὅ τι ἂν ἁμαρτάνωσιν, αἰτίαν
ἕξοντας· τὰ δὲ πρότερα οὐ σφεῖς ἀδικεῖσθαι,
ἀλλ' ἐκείνους μᾶλλον ὑπ' ἄλλων κρεισσόνων, καὶ
ξυγγνώμην εἶναι, εἴ τι ἠναντιοῦντο. **115.** καὶ ὁ 1
μὲν τοιαῦτα εἰπὼν καὶ παραθαρσύνας, διελθου-
σῶν τῶν σπονδῶν, τὰς προσβολὰς ἐποιεῖτο τῇ
Ληκύθῳ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἠμύναντό τε ἐκ φαύλου
τειχίσματος καὶ ἀπ' οἰκιῶν ἐπάλξεις ἐχουσῶν. καὶ 2
μίαν μὲν ἡμέραν ἀπεκρούσαντο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ
μηχανῆς μελλούσης προσάξεσθαι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν
ἐναντίων, ἀφ' ἧς πῦρ ἐνήσειν διενοοῦντο ἐς τὰ
ξύλινα παραφράγματα, καὶ προσιόντος ἤδη τοῦ
στρατεύματος, ᾗ ᾤοντο μάλιστα αὐτοὺς προσκο-
μιεῖν τὴν μηχανὴν καὶ ἦν ἐπιμαχώτατον, πύργον
ξύλινον ἐπ' οἴκημα ἀντέστησαν, καὶ ὕδατος ἀμ-
φορέας πολλοὺς καὶ πίθους ἀνεφόρησαν καὶ λί-
θους μεγάλους, ἄνθρωποί τε πολλοὶ ἀνέβησαν.
τὸ δὲ οἴκημα λαβὸν μεῖζον ἄχθος ἐξαπίνης κα- 3
τεῤῥάγη, καὶ ψόφου πολλοῦ γενομένου τοὺς μὲν

ἔπειτα προσβάλλει τῇ Ληκύθῳ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἴκημα καταῤῥαγὲν φυγὴν τῶν φρουρῶν ποιεῖ.

σφῶν ... τῶν Λακεδαιμονίων. Cf. adn. I, 141, 2. — *ὅσῳ.* Cf. adn. III, 11, 1. — *δικαιότερα πράσσουσιν.* Intell. *οἱ Λακεδαιμόνιοι τῶν Ἀθηναίων.*

§. 5. *Τὸ ἀπὸ τοῦδε.* Cf. Rost. Gr. §. 98, 4. et sd. II, 46, 1. — *αἰτίαν ἕξοντας.* Suppl. *τούτου*, et de dicendi genere *αἰτίαν ἔχειν*, culpam sustinere, cf. adnot. III, 13, 7. et Arn. ad VIII, 91. — *σφεῖς.* De nominativo, pro quo in uno Par. E. *σφᾶς*, vid. Buttm. Gr. med. §. 142. adn. 3. Rost. §. 126. adn. 3. Neque ei obstat, quod nominativus verbi *ἐκέλευσεν* est proprie unus Brasidas; nam etiam ibi, ubi eorum, qui pronomine *σφεῖς* indicantur, unus superiore nomine continetur, nominativus ponitur. Cf. V, 55.

Cap. **115.** §. 1. *Φαύλου τειχίσματος.* Quale fuerit, e proximis *ξύλινα παραφράγματα*, quod opus per isthmum factum videtur (cf. 113, 2.), colligi potest.

§. 2. *Προσάξεσθαι.* Cf. Rost. Gr. §. 114. adnot. 1. — *ἀπό.* Cf. adnot. I, 17, 1. et hic Arn. — *ἐνήσειν διενοοῦντο.* Similiter *διενοοῦντο οἴσειν* c. 121., *κλήσειν διενοοῦντο* VII, 56. Cf. VIII, 55. 74. Matth. Gr. §. 506. VI. Rost. §. 116. adn. 7. — *παραφράγματα.* De loricis et pluteis dicitur. Cf. VII, 25, 6. — *ᾤοντο* ad Athenienses refer, *αὐτούς* ad hostes eorum.

ἐγγὺς καὶ ὁρῶντας τῶν Ἀθηναίων ἐλύπησε μᾶλ-
λον ἢ ἐφόβησεν· οἱ δὲ ἄπωθεν καὶ μάλιστα οἱ
διὰ πλείστου νομίσαντες ταύτῃ ἑαλωκέναι ἤδη τὸ
χωρίον φυγῇ ἐς τὴν θάλασσαν καὶ τὰς ναῦς
1 ὥρμησαν. **116.** καὶ ὁ Βρασίδας ὡς ᾔσθετο αὐ-
τοὺς ἀπολείποντάς τε τὰς ἐπάλξεις καὶ τὸ γιγνό-
μενον ὁρῶν, ἐπιφερόμενος τῷ στρατῷ εὐθὺς τὸ
τείχισμα λαμβάνει καὶ ὅσους ἐγκατέλαβε διέ-
2 φθειρε. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τοῖς τε πλοίοις καὶ
ταῖς ναυσὶ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἐκλιπόντες τὸ χωρίον
ἐς Παλλήνην διεκομίσθησαν· ὁ δὲ Βρασίδας (ἔστι
γὰρ ἐν τῇ Ληκύθῳ Ἀθηνᾶς ἱερόν, καὶ ἔτυχε κη-
ρύξας, ὅτε ἔμελλε προσβάλλειν, τῷ ἐπιβάντι
πρώτῳ τοῦ τείχους τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου δώ-
σειν) νομίσας ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἢ ἀνθρωπείῳ
τὴν ἅλωσιν γενέσθαι, τάς τε τριάκοντα μνᾶς τῇ

ἁλίσκεται οὖν τὸ τείχισμα, ὃ καθαιρεθὲν ἀνατίθεται τέμενος.

Cap. **115.** §. 3. *Ἄπωθεν.* It. Vat. D. E. Mosqu. Bekk. *ἄποθεν.* Cf. sd. III, 111, 1.

Cap. **116.** §. 2. *Προσβάλλειν.* Cass. Aug. T. It. Vat. et olim Cl. *βάλλειν*, et *πρός* etiam in H. s. v. al. man. Simplex recepit Bekk., verum quo pacto hic dici queat, nos non perspicimus. Superiore cap. legimus §. 1. *προσβολὰς ἐποιεῖτο* et §. 2, quo haec respiciunt, *προσιόντος ἤδη τοῦ στρατεύματος.*

§. 3. *Διὰ πλείστου.* Cf. adn. II, 29, 3.

Cap. **116.** §. 1. *Ὡς ᾔσθετο ... καὶ ... ὁρῶν.* Cf. adn. I, 1, 1. et de *τέ* per anacoluthon traiecto adn. I, 16. — *ἐπιφερόμενος τῷ στρατῷ*] *ἐπιτιθέμενος σὺν τῷ στρατῷ.* Schol.

§. 2. *Τοῖς δὲ πλοίοις καὶ ταῖς ναυσί*, navigiis navibusque. Cf. hic Huds. et Duk., qui *πλοῖα* et *ναῦς* etiam II, 84. distingui adnotat. Cf. ibi adn. §. 2 et VI, 65. — *Παλλήνην.* Vicinam. Cf. adn. 110, 2. extr. — *ἔστι γάρ* cet. De talibus interpositionibus cf. adn. I, 31, 2. Hic *τῇ θεῷ* et *τὰς τριάκοντα μνᾶς* extra eam collocata referuntur ad *Ἀθηνᾶς* nomen et verba *τριάκοντα μνᾶς* intra eam posita. — *ἐν τῇ ... Ἀθηνᾶς ἱερόν.* Ut saepe in promontoriis. Cf. Bloomf. et VIII, 35. — *ἐς τὸ ἱερόν*, in usum fani. — *ἀνασκευάσας.* Male Schol. *ἀνοικοδομήσας.* Cf. edit. mai. „*Ἀνασκευάσας* hic valet rudera tollens, locum purgans, ut aptus ad *τέμενος* sit. Eam fere vim et I, 18. haec vox obtinet." KISTEM. Cui Haack. Dobr. Arn. adstipulantur. At inde, quod *ἀνασκευάζεσθαι* I, 18. significat *τὰ σκεύη ἀναλαμβάνειν*, res convasare, et contrarium *κατασκευάζεσθαι* II, 17. *τὰ σκεύη καταλύειν, κατασκευὴν ποιεῖσθαι*, hic *ἀνασκευάζειν* esse locum purgare, rudera removere, minime sequitur. Rectius igitur Goellerum secutus aedificiorum supellectilem tollere interpretere, ut sit nostrum

θεῷ ἀπέδωκεν ἐς τὸ ἱερόν, καὶ τὴν Λήκυθον
καθελὼν καὶ ἀνασκευάσας τέμενος ἀνῆκεν ἅπαν.
καὶ ὁ μὲν τὸ λοιπὸν τοῦ χειμῶνος ἅ τε εἶχε τῶν 3
χωρίων καθίστατο καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπεβούλευε.
καὶ τοῦ χειμῶνος διελθόντος ὄγδοον ἔτος ἐτε-
λεύτα τῷ πολέμῳ.

ἐκεχειρία ἐνιαύσιος Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων. δηλοῦται πρῶτον, διὰ τί ἑκάτεροι ἐπεθύμουν τῆς ἐκεχειρίας.

117. Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι ἅμα 1
ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἐκεχειρίαν
ἐποιήσαντο ἐνιαύσιον, νομίσαντες Ἀθηναῖοι μὲν
οὐκ ἂν ἔτι τὸν Βρασίδαν σφῶν προσαποστῆσαι
οὐδέν, πρὶν παρασκευάσαιντο καθ᾽ ἡσυχίαν, καὶ
ἅμα, εἰ καλῶς σφίσιν ἔχοι, καὶ ξυμβῆναι τὰ
πλείω, Λακεδαιμόνιοι δὲ ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους
ἡγούμενοι, ἅπερ ἔδεισαν, φοβεῖσθαι, καὶ γενομέ-

Cap. **117.** §. 1. *Λακεδαιμόνιοι δέ.* Cass. Aug. It. Vat. Gr. E. Laur. *Λακεδαιμόνιοί τε*, cui *τέ* defendendo ad sd. I, 144, 2. adnotata vix quisquam credat sufficere; nam nimis aperta hic est disiunctio duorum nominum.

Τοὺς Ἀθηναίους. Aug. It. Vat. H. *τοῖς Ἀθηναίοις.* Quem casum qui probarit, ei antea *ταὐτά* legendum et ex superioribus *νομίσαντες* subaudiendum esset.

Ἔδεισαν. Cass. T. F. et olim Cl. et e corr. Aug. *ἐδεδίεσαν.* Cf. 55, 3. et ibi adn.

ausräumen (vasorum conquisitione et direptione facta), non aufräumen. — *τέμενος ... ἅπαν*, consecravit, ut totum solum sacrum esset. *Τέμενος* est is accusativus, qui factitivus vocatur. Cf. I, 138, 5. II, 26, 1. „*Τέμενος ... ἅπαν*, ut *χὠνὴρ ὄξος ἅπαν* apud Theocr. XV, 148., ubi vid. Valck.“ DOBR. Cf. Matth. Gr. §. 437. adn. 3. Denique de *ἀνιέναι* vid. interpret. Herodot. II, 65.

Cap. **117.** §. 1. *Ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους.* Cf. adn. V, 40, 1. „Cap. 118. *ἄρχειν δὲ τήνδε τὴν ἡμέραν τετράδα ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνός.* Itaque induciae inceperunt mense ante finitum annum octavum, quanquam Thucyd. eas pro primo noni anni facto ponit.“ CLINT. Fast. Hell. a. 423. At si, id quod etiam aliis de causis verisimile esse vidimus, II, 2. pro vulg. *δύο μῆνας* reposueris *τρεῖς μῆνας*, hic error tollitur. De binis induciis propter Schol. Aristoph. Equ. v. 793., de quo vid. Goell., temere cogitant Dodw. et Clariss. pag. 48. — *ἐκεχειρίαν ... ἐνιαύσιον.* Cf. Diod. XII, 72. — *καὶ ξυμβῆναι τὰ πλείω.* „Cf. IV, 30. extr.: *ἕως ἄν τι περὶ τοῦ πλέονος ξυμβαθῇ*, ubi recte explanat Schol.“ ARN. De accusativo vid. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. et adn. IV, 19, 4. *Νομίσαντες* autem, ex quo infinitivus pendet, hic aliam vim atque in superioribus et eam habet, de qua dictum est ad 86, 4. Quare non opus est Kruegeri coniectura *κἂν ξυμβῆναι*, ex qua deterior sententia oritur. — *ἀνα-*

νης ἀνακωχῆς κακῶν καὶ ταλαιπωρίας μᾶλλον
ἐπιθυμήσειν αὐτοὺς πειρασαμένους ξυναλλαγῆναί
τε καὶ τοὺς ἄνδρας σφίσιν ἀποδόντας σπονδὰς
2 ποιήσασθαι καὶ ἐς τὸν πλείω χρόνον. τοὺς γὰρ
δὴ ἄνδρας περὶ πλείονος ἐποιοῦντο κομίσασθαι,
ὡς ἔτι Βρασίδας εὐτύχει· καὶ ἔμελλον, ἐπὶ μεῖζον
χωρήσαντος αὐτοῦ καὶ ἀντίπαλα καταστήσαντος,
τῶν μὲν στέρεσθαι, τοῖς δ᾽ ἐκ τοῦ ἴσου ἀμυνό-
3 μενοι κινδυνεύειν καὶ κρατήσειν. γίγνεται οὖν ἐκε-
χειρία αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ξυμμάχοις ἥδε.

§. 2. *Τοῖς δ᾽ ἐκ.* D. E. *τοὺς δ᾽ ἐκ* seu *τοὺς δὲ ἐκ.* Sed *τούς* nec natura horum codd. commendatur, nec Athenienses videtur significare posse, nec placet hic *ἀμύνεσθαί τινα*, aliquem a se propulsare, ulcisci. De vulgata cf. adn.

κωχῆς. „I. e. *διακοπῆς, διαλείψεως*, cessatione.“ ABRESCH. Cuius translatae notionis exempla vide in ed. mai. De ipsa voce cf. adn. I, 40, 4. — *πειρασαμένους.* Suppl. *τῆς ἀνακωχῆς κακ. καὶ ταλ.* — *τοὺς ἄνδρας.* *Τοὺς ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ ληφθέντας.* — *ἐς τὸν πλείω χρόνον.* Similiter additus articulus legitur V, 15. *περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βουλεύεσθαι.*

§. 2. *Πλείονος.* Comparativum, pro quo Valla superlativum substituit, Bauer et Goeller sic interpretantur: tunc (*ὡς ... εὐτύχει*) malebant eos recipere quam postea. Sed ut, si tunc cum infinitivo iunxeris, maluisse Lacedaemonios, si fieri posset, prius quam postea suos recuperare vix commemorandum est, ita, si illam particulam ad verba *περὶ πλείονος ἐποιοῦντο* retuleris, respondendum est hoc desiderium Lacedaemoniorum et antea et postea semper maximum fuisse. Vid. c. 41. V, 15. al. Quare sententia videtur haec esse: pluris faciebant illos recipere quam ad maiora Brasidam sic progredi sinere, ut illis privarentur vel carerent. Quam ipsos illos secundos belli eventus audiri vult Hofm. — *ὡς ἔτι.* Schol. Aristoph. Pac. v. 479. *ἕως ὅτε.* „*Ἕως* utique amplectendum.“ BEKK. *Ὡς* Arnoldus et Goeller quum, quo tempore, explicantes propter adiectum *ἔτι* pro dum poni posse existimant. Rectius Hofmanus quia interpretatur, ut cap. 79: *ὡς τὰ τῶν Ἀθηναίων εὐτύχει, δείσαντες ἐξήγαγον.* — *καὶ ἀντίπαλα καταστήσαντος*, quum res (Lacedaemoniorum Atheniensium rebus) aequasset. Verba VII, 13: *ἐπειδὴ ἐς ἀντίπαλα καθεστήκαμεν* comparat Bloomf. *Ἀντίπαλα* sine substantivo legitur etiam V, 8. — *τῶν μὲν στέρεσθαι.* „Nempe indignatione et pertinacia aucta Atheniensibus, odio minus placabili e tam multis hostiliter factis.“ BAU. Quaeritur, sitne *στέρεσθαι* de supplicio intelligendum. Id Athenienses, si Lacedaemonii in Atticam invasissent, de captivis se sumpturos minatos esse c. 41. audivimus, qualis irruptio his verbis non necessario et aperte indicatur, quippe quae etiam sine illo successu Brasidae effici potuerit. Estne igitur *στέρεσθαι* potius carere (permanente captivitate)? *Στέρομαι* enim ple-

ἕπονται ἔπειτα αἱ σπονδαὶ αὗται, καθὰ ξυγχωροῦσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι.

118. „*Περὶ μὲν τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ μαντείου* 1
τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθίου δοκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι

rumque non idem esse quod *ἀποστεροῦμαι*, sed quod *ἐστέρημαι*, docet Buttm. Gr. max. Ind. verb. Sed hanc explanationem multo maioribus incommodis premi facile liquet. Videtur igitur in Baueri excusatione acquiescendum esse. Molliatur paulum sententia, si iam ad hoc enunciatum referre *κινδυνεύειν*, ex quo *στέρεσθαι* suspensum sit, liceat; sed obstiterit collocatio verborum. — *τοῖς δ' ἐκ ... κρατήσειν.* Haec Hofmanus sic interpretatur: Contra si (his ab Atheniensibus receptis, postea) in propulsando bello aeque liberi atque illi essent, fieri poterat, ut vel superiores (tandem) decederent. Quae explicatio multis nominibus falsa est. Primum enim particula *μέν* post *τῶν* posita docet verba *τοῖς δ' ἐκ ... ἀμυνόμενοι* non illis *ἐπὶ μεῖζον ... καταστήσαντος* contraria esse, sed et ipsa aliquid post *τὸ ... καταστῆσαι* gerendum designare. Deinde enunciatum *τοὺς δὲ κομισάμενοι* vel simile, ut illa *τοῖς δ' ἐκ ... ἀμυνόμενοι* recte et intelligerentur et superioribus *ἐπὶ μεῖζον ... καταστήσαντος* contraria ponerentur, omitti non potuit. Denique *τοῖς δέ* verbis Athenienses significari nequeunt, quod nec usquam paulo ante sunt nominati, et, ut *τῶν μέν* verbis Lacedaemoniorum pars designatur, ita idem de *τοῖς δέ* statuendum est. Haec igitur non ex formula *ἐκ τοῦ ἴσου*, sed ex *ἀμυνόμενοι* pendent, et sententia haec est: aliis autem (i. e. alia parte civium) ex aequo pugnantes discrimen insuper victoriae adituri erant. *Ἀγωνίζεσθαι* enim *στρατιώταις*, pugnare militibus, quum recte dicatur, quin *ἀμύνεσθαι ἀνδράσι* similiter legatur, nihil videtur obstare. Cf. adn. II, 39, 2. Posset dativus etiam ad *κινδυνεύειν* referri, ut verba sonarent alios autem in discrimen daturi erant (cf. adn. II, 65, 7.), si ad *κινδυνεύειν* ita dictum infinitivum addi posse constaret. In quo infinitivo *κρατήσειν* additoque *καί* omnino aliqua dubitatio restat. Non multum quidem haeremus in futuri infinitivo. Etsi enim *κινδυνεύειν* alibi cum aoristi infinitivo iungitur (vid. III, 74. IV, 15. VI, 40. al.), futurum tamen similibus exemplis defenditur. Cf. Matth. Gr. §. 506. VI. Rost. §. 116. adn. 7. Sed primum *καί* si est insuper, ante *κινδυνεύειν* collocandum, sin est adeo, ut aliquid atrocius quam *τὸ ἐκ τοῦ ἴσου* significetur, non victoriae, sed cladis vocabulum post hanc particulam desideratur. Et omnino non opinio fore, ut periculis belli susceptis victores evaderent, ad inducias et pacem Lacedaemonios propensos reddere potuit, sed metus et periculum, ne non vincerent. *Μὴ κρατήσειν* vel *καὶ μὴ κρατήσειν* igitur coniecit Corais. Proponas etiam *καὶ κρατήσεσθαι*. De aliis coniecturis et enodationibus vid. ed. mai.

Cap. **118.** „Haec *ἐκεχειρία* ita distinguenda est: *ἈΘΗΝ. περὶ μὲν τοῦ ἱεροῦ*—. *ΛΑΚΕΔ. τοῖς μὲν Λακεδ.* — *ἈΘΗΝ. περὶ δὲ τῶν*—. *ΛΑΚΕΔ. περὶ μὲν οὖν*—. *ἈΘΗΝ. ἐπὶ δὲ τῆς αὐτῶν* —. *ΛΑΚΕΔ. τοῖς μὲν Λακεδ.* —. *ἈΘΗΝ. ἔδοξε τῷ δήμῳ.* — *Λάχης εἶπε. Τύχη — αὐτῶν.*“ DOBR. Hofmanus primas induciarum conditiones aut a mixtis legatis Atheniensium et Spartiatarum ad id ipsum electis aut a solis Atheniensibus scriptas putat contineri §. 1. 3. 5—8. 10. extr. *αἱ δὲ ... ἔσονται.* Deinde quae a concione Lacedaemoniorum et sociorum addita essent, interposita esse §. 2. 4. 9. 10. init. usque ad *κελεύετε.* Haec

τὸν βουλόμενον ἀδόλως καὶ ἀδεῶς κατὰ τοὺς
2 *πατρίους νόμους. τοῖς μὲν Λακεδαιμονίοις ταῦτα*
δοκεῖ καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς παροῦσι· Βοιωτοὺς
δὲ καὶ Φωκέας πείσειν φασὶν ἐς δύναμιν προς-
3 *κηρυκευόμενοι. περὶ δὲ τῶν χρημάτων τοῦ θεοῦ*
ἐπιμελεῖσθαι, ὅπως τοὺς ἀδικοῦντας ἐξευρήσομεν,
ὀρθῶς καὶ δικαίως τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμε-
νοι καὶ ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς, καὶ τῶν ἄλλων οἱ βου-
λόμενοι τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι πάντες.
4 *περὶ μὲν οὖν τούτων ἔδοξε Λακεδαιμονίοις καὶ*
τοῖς ξυμμάχοις [κατὰ ταῦτα· τάδε δὲ ἔδοξε Λα-

Cap. **118.** §. 1. *Καὶ ἀδεῶς* om. Aug. Pal. It. Vat. H. al. At vid. V, 18. 23. 47, 8. Boeckh. Inscr. I. p. 112. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 197.

§. 3. *Τοῦ θεοῦ.* Vulgo et Bekk. *τῶν τοῦ θεοῦ*, sed *τῶν* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. F. Pal. It. Vat. H. Mosqu.

Καὶ ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς C. Reg. Mosqu. et s. v. al. man. E. tacitique Aug. Pal. It. Vat., quorum testimonia suspecta sunt. Recepit Bekk. Vulgo *καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς.* Bekkeriana scriptura primae personae pronomen verbo primae personae propius admovetur, et vulgata nostratibus modestiam talibus minutiis affectantibus quam veteribus naturam sequentibus congruentior videtur. Aliter §. 7. et 8. res se habet.

omnia (§. 1—10. extr.), ut de quibus Lacedaemonii consentirent, Lacedaemone Athenas missa esse; deinde ab Atheniensibus id plebiscitum factum, quod §. 11. sqq. legeretur. „Plerique explicatores e contrario totam pactionem a Lacedaemoniis factam, eiusque singulas leges ab iis confirmatas, deinde eam Athenas, ut ab Atheniensibus comprobaretur, missam esse existimant. Quare omnia, quae a principio capitis usque ad *ἐνιαυτὸν ἔσονται* leguntur, compositionem a Lacedaemoniis perscriptam putant esse, quam sequatur Atheniensium confirmatio. Quae sententia verbis paulo ante ea, quibus Athenienses foedus sanxerunt, scriptis, *εἰ δέ τι ὑμῖν ... διδάσκετε*, stabilitur.“ ARN.

§. 1. *Περὶ μὲν τοῦ ἱεροῦ* cet. Primum caput foederis fuisse beneficium Atheniensibus concessum, quum Delphi Lacedaemoniis semper firmiter addicti essent, adnotat Arn.

§. 2. *Τοῖς παροῦσι.* Hi cognoscuntur ex 119, 2. — *Φωκέας.* Cf. adn. II, 9, 2.

§. 3. *Περὶ δὲ τῶν χρημάτων.* Ad haec ex §. 1. simul audi *δοκεῖ ἡμῖν.* — *τοὺς ἀδικοῦντας.* Non esse certos quosdam sacrilegos, qui paulo ante furtum fecerint, sed generatim omnes eos, qui pecunias deo Delphico sacratas avertant, significari docet Bredovius. Et totum alterum caput foederis Bloomfieldio et Arnoldo eo videtur spectare, ut ne Lacedaemonii opes Delphicas in suos usus convertant, id quod incipiente bello sibi proposuerint. Cf. I, 121. Nobis tamen Lacedaemonios sibi ipsis usum pecuniarum interdicentes de sontibus investigandis locutos esse parum verisimile videtur.

κεδαιμονίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις,] ἐὰν σπονδὰς ποιῶνται οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῆς αὐτῶν μένειν ἑκατέρους ἔχοντας ἅπερ νῦν ἔχομεν, τοὺς μὲν ἐν τῷ Κορυφασίῳ ἐντὸς τῆς Βουφράδος καὶ τοῦ Τομέως μένοντας, τοὺς δὲ ἐν Κυθήροις μὴ ἐπιμισγομένους ἐς τὴν ξυμμαχίαν, μήτε ἡμᾶς πρὸς αὐτοὺς μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς, τοὺς δὲ ἐν Νισαίᾳ καὶ Μινώᾳ μὴ ὑπερβαίνοντας τὴν ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῶν πυλῶν τῶν παρὰ τοῦ Νίσου ἐπὶ

§. 4. *Τοῖς ξυμμάχοις.* Vulgo *τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις*, et *ἄλλοις* defendi posse, nisi a meliorum librorum plerisque abesset, ex adn. I, 128, 5. apparet. Post *ξυμμάχοις* vocem in Aug. adnotatur supplementum *κατὰ ταῦτα· τάτε* (leg. *τάδε*) *δὲ ἔδοξε Λακεδ. καὶ τοῖς ξυμμ.* Habent haec etiam T. et F., nisi quod *τάδε*, non *τάδε δέ*, et *τοῖς ἄλλοις ξυμμ.* praebent, et his verbis, quae vulgo et apud Bekk. desunt, opus videri esse docuimus nos in ed. mai., eaque interposuerunt Arn. et Hofm.

Αὐτῶν. In optimis libris mss. *αὑτῶν*. Cf. adn. I, 17, 1. Praeterea Cass. et Mosqu. *τοῖς αὐτ.* pro *τῆς αὐτ.*

Παρά. Cass. Aug. [sed hic a corr.] T. F. Lugd. D. I. E. Vind. et olim Cl. *ἀπό*. Quod si verum est, deinde *τοῦ Νισαίου* lege ex iisdem libris praeter E. et ex Mosqu. Sed nec haec scriptura nec

§. 4. *Ἐὰν σπονδὰς ποιῶνται*, si pacem faciant, i. e. si hoc propositum foedus sanciant. — *ἔχοντας ... ἔχομεν.* Cf. adn. I, 140, 4. Diodorus XII, 72. expressit verbis *ἔχειν ἑκατέρους ὧν τότε κύριοι καθειστήκεισαν.* – *τοὺς μέν* cet. Singula membra verbis *τοὺς μὲν ... τοὺς δέ* distincta de praesidiis Atheniensium partes quasdam Peloponnesi et Megaridis occupatas tenentibus, quae partes certis limitibus coercentur, intelligenda sunt. De Coryphasio cf. IV, 3, 2. et ibi adn. — *ἐντὸς τῆς Βουφράδος καὶ τοῦ Τομέως.* „Steph. *Τομαῖον ὄρος παρὰ τὸ Κορυφάσιον τῆς Πύλου, ἐοικὸς σμίλῃ.* [Ubi corrigendum esse *Τομεύς* initium loci docet.] *Τῆς Βουφράδος* nulla, opinor, apud veteres mentio.“ WASS. Duos montes designari putat Leak. Pelop. I. p. 416., qui colles Kondozóni et Tavoláki intelligit. Buphradem esse parvum portum Voidokiliam, Tomeum angustiorem aditum sinus Abarini, nisi malis esse ostium, per quod vicinae paludis aquae in illum effluant, opinatur Puill. Bobl. de pariet. Pelop. p. 114. sq., quem non nominatum tanquam certum ducem sequitur Bobrik. Graec. p. 128. — *τοὺς δὲ ἐν Κυθήροις.* De Cytheris ab Atheniensibus occupatis cf. c. 54. — *μὴ ἐπιμισγομένους ἐς τὴν ξυμμαχίαν*, non commeantes in terram socialem. De *ἐπιμίσγεσθαι* cf. adnot. I, 13, 5. *Ἡ ξυμμαχία* sic legitur etiam §. 5. et V, 33. Alibi *ἡ ξυμμαχίς*. Cf. adn. I, 110, 4. Significari autem videntur perioecorum Lacedaemoniorum agri Cytheris vicini, in quos Athenienses prius saepius egressi erant. Cf. c. 54. extr. et sqq. — *τοὺς δὲ ἐν Νισαίᾳ.* Cf. c. 69. sqq. — *καὶ Μινώᾳ.* Cf. III, 51. IV, 67. — *τὴν ... ἐπὶ τὸ Ποσειδώνιον.* I. e. *τὴν οὖσαν* (h. e. *φέρουσαν*) *ἐπὶ τὸ Π.* Sunt autem haec ideo obscuriora, quod et singula loca nominata accurate non novimus, et scriptura parum certa est. Cf. sd. et ed. mai. In vulgata Nisus pro statua vel templo Nisi est dictus. Cf. adn. II, 13, 5. et IV, 67, 2. — *τὴν γέφυραν ... Μινώαν.* Cf. III, 51, 3. et ibi adn. — *ἔχοντας.* Refer ad *τοὺς ἐν Νισαίᾳ μὴ ὑπερβαίνοντας.* – *μηδετέρους*] *ἤγουν Ἀθηναίους καὶ Μεγαρέας.* Schol. — *τὰ ἐν Τροιζῆνι.* I. e. *τὰ ἐν τῇ Τροιζηνίδι.* Urbes enim praecipuae provinciarum interdum nominantur pro terris, in quibus sitae sunt. Cf. adn. II, 2, 1. V, 77. VI, 105. VIII, 95. et de Latinis interpr. Iust. III, 7, 5. Respicitur autem ad Methonam seu Methanam paeninsulam, quam ab Atheniensibus occupatam esse 45, 2. legimus, et ex superioribus repetendum est *ἔχοντας.* — *οἷα ξυνέθεντο.* Ex verbis *τὰ ἐν Τροιζῆνι* subaudiendum videtur nomen *οἱ Τροιζήνιοι.* Etenim ne perpetuo levibus proeliis defatigarentur, inter Troezenios et Athenienses Methanam occupantes convenisse, quo usque procedere utrisque liceret, probabile est. Ad pacem triginta annorum (I, 115.) respici ideo verisimile non est, quod hac Troezen Peloponnesiis reddita, non Methanae possessio Atheniensibus concessa est.

§. 5. *Καὶ τῇ θαλάσσῃ χρωμένους.* Haec in exemplis Bekkerianis puncto post *ξυμμαχίαν* posito male ad Athenienses referuntur, quum debeant spectare ad Peloponnesios. Cf. ed. mai. „Similibus terminis Persarum navigatio circumscripta est, iique ad imperium maritimum Atheniensium servandum tam necessarii videbantur, ut vel, quum auxilio Persarum maxime egerent, eos removere nollent. Vid. VIII, 56.“ ARN., qui additis hic verbis simul alteram rem videri spectatam esse hanc, ut mercatura Peloponnesi et eorum navigationes in Aegyptum et Phoenicen cohiberentur, explicat. — *ὅσα ἂν* (suppl. *χρῷντο*) ... *ξυμμαχίαν*, quantum (uti eo) possent ad suum sociorumque agrum. De brevitate dicendi cf. adn. I, 111, 1. —

τὸ Ποσειδώνιον, ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδωνίου εὐθὺς ἐπὶ τὴν γέφυραν τὴν ἐς Μινώαν, (μηδὲ Μεγαρέας καὶ τοὺς ξυμμάχους ὑπερβαίνειν τὴν ὁδὸν ταύτην,) καὶ τὴν νῆσον, ἥνπερ ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι, ἔχοντας, μηδὲ ἐπιμισγομένους μηδετέρους μηδετέρωσε, καὶ τὰ ἐν Τροιζῆνι, ὅσαπερ νῦν ἔχουσι, καὶ οἷα ξυνέθεντο πρὸς Ἀθηναίους. καὶ τῇ θαλάσσῃ χρωμένους, ὅσα ἂν κατὰ τὴν ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν, Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς

vulgata satis apta est. Cf. ed. mai. „Fort. *παρὰ τὸ Νίσου* vel *τὸ τοῦ Ν.*, ut *τὸ τῆς Χλόης* Aristoph. Lysistr. 835.“ DOBR.

Μινώαν. Pal. *Μινῴαν.* Vulgo et Bekker *Μίνωαν.* Cf. sd. 67, 1.

Μηδέ. Vulgo et Bekker *μήτε*, quod ferri non potest, quum nec alterum *μήτε* aut *τέ* vel *καί* ei respondeat, nec oratio illo omisso contracta sit.

Τροιζῆνι. De dubio accentu cf. sd. 21, 3.

ξυμμάχους πλεῖν μὴ μακρᾷ νηΐ, ἄλλῳ δὲ κωπή-
ρει πλοίῳ, ἐς πεντακόσια τάλαντα ἄγοντι μέτρα.
κήρυκι δὲ καὶ πρεσβείᾳ καὶ ἀκολούθοις, ὁπόσοις 6
ἂν δοκῇ, περὶ καταλύσεως τοῦ πολέμου καὶ δι-
κῶν ἐς Πελοπόννησον καὶ Ἀθήναζε σπονδὰς εἶναι
ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσι, καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θά-
λασσαν. τοὺς δὲ αὐτομόλους μὴ δέχεσθαι ἐν 7
τούτῳ τῷ χρόνῳ, μήτε ἐλεύθερον μήτε δοῦλον,
μήτε ὑμᾶς μήτε ἡμᾶς. δίκας τε διδόναι ὑμᾶς τε 8
ἡμῖν καὶ ἡμᾶς ὑμῖν κατὰ τὰ πάτρια, τὰ ἀμφί-
λογα δίκῃ διαλύοντας ἄνευ πολέμου. τοῖς μὲν 9
Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις ταῦτα δοκεῖ·
εἰ δέ τι ὑμῖν εἴτε κάλλιον εἴτε δικαιότερον τού-
των δοκεῖ εἶναι, ἰόντες ἐς Λακεδαίμονα διδάσκετε·
οὐδενὸς γὰρ ἀποστήσονται, ὅσα ἂν δίκαια λέγητε,
οὔτε οἱ Λακεδαιμόνιοι οὔτε οἱ ξύμμαχοι. οἱ δὲ 10

§. 6. Ὁπόσοις ἄν. In optimis libris male ὁπόσοις ἐάν.

§. 7. Μήτε ὑμᾶς μήτε ἡμᾶς. Reg. et Bekk. μήτε ἡμᾶς μήτε ὑμᾶς, ut taciti Aug. It. Vat. in Bekk. ed. ster., cui eiusdem Bekkeri silentium de It. et Vat. in ed. mai. repugnat. Et Lacedaemonios de hac re prius ab Atheniensibus cavere quam Atheniensibus spondere consentaneum est. Aliter §. 3., ubi cf. dicta.

ἄλλῳ δὲ κωπήρει πλοίῳ, sed alia, quae remis agitur, minore nave. Πλοιον contrarium est nomini ναῦς (cf. adn. 116, 2.), non verbis μακρὰ ναῦς; (nam erant etiam μακρὰ πλοῖα, cf. I, 14. et ibi adn.;) additum autem κωπῆρες non contrarium ponitur μακρά adiectivo, sed ea πλοῖα, quae remis agebantur, a navibus onerariis, quae ipsae interdum πλοῖα vocantur (cf. Bloomf. ad III, 6.), distinguuntur, siquidem naves onerariae velis instructae erant. Cf. II, 97, 1. — ἐς πεντακόσια τάλαντα ... μέτρα, Lasten bis zu 500 Tal. In magnitudine navium aestimanda apud Latinos quidem plerumque amphorae commemorantur, (quare hoc vocabulum lexicographi pro nostro Tonnen de oneribus binorum millium librarum poni volunt,) sed apud Graecos usitatum modum aestimandi talentum fuisse ex hoc loco et Herodot. I, 194. II, 96. colligit Arn. ad VII, 25, 6. Totum pondus cum recentioribus comparant Biester in It. Anach. vol. VII. pag. LXXXVI. et alii apud Bloomf. Sed res ideo dubia est. quod et incertum videtur, talentum fueritne id, quo in mercatura utebantur, quod Biester non multo minus quinquaginta libris fuisse statuit, an Atticum, quod senatus Romanus non minus octoginta pondo ponderibus Romanis pendere voluit apud Liv. XXXVIII, 38., an Aegineticum, et cum iis, quae prius de his ponderibus disputata sunt, nunc Boeckhii Quaestiones metrologicae sunt conferendae.

§. 6. Ἀκολούθοις] τῶν πρεσβευτῶν καὶ τῶν κηρύκων. Schol.

§. 9. Οὐδενὸς ἀποστήσονται, nihil recusabunt. Cf. Duk. ad VI, 88.

ἰόντες τέλος ἔχοντες ἰόντων, ᾗπερ καὶ ὑμεῖς ἡμᾶς
11 κελεύετε. αἱ δὲ σπονδαὶ ἐνιαυτὸν ἔσονται.
Ἔδοξε τῷ δήμῳ. Ἀκαμαντὶς ἐπρυτάνευε, Φαί-
νιππος ἐγραμμάτευε, Νικιάδης ἐπεστάτει. Λάχης
εἶπε, τύχῃ ἀγαθῇ τῇ Ἀθηναίων, ποιεῖσθαι τὴν ἐκε-
χειρίαν, καθὰ ξυγχωροῦσι Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ
12 ξύμμαχοι αὐτῶν· καὶ ὡμολόγησαν ἐν τῷ δήμῳ
τὴν ἐκεχειρίαν εἶναι ἐνιαυτόν, ἄρχειν δὲ τήνδε τὴν
ἡμέραν, τετράδα ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος
13 μηνός. ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ ἰόντας ὡς ἀλλήλους
πρέσβεις καὶ κήρυκας ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, καθ'
14 ὅ τι ἔσται ἡ κατάλυσις τοῦ πολέμου. ἐκκλησίαν

αὗται δὲ ἐπικυροῦνται ὑπὸ τοῦ δήμου τῶν Ἀθηναίων.

§. 12. Ἄρχειν. Aug. Ven. Pal. H. F. C. aliique haud pauci ἀρχήν. At cf. adn.

§. 10. Τέλος ἔχοντες] ἀντὶ τοῦ αὐτοκράτορες ὄντες. Schol. Τέλος igitur est summa et libera potestas. Cf. Duk. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 325.

§. 11. Ἔδοξε cet. Sequuntur formulae et praescriptiones populiscitorum usitatae, de quibus cf. Schoem. de Comit. Athen. p. 131. sqq. et Antiqu. iur. pag. 225. — Ἀκαμαντὶς ἐπρυτάνευε. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 111. et 127. — ἐγραμμάτευε. I. e. „erat γραμματεὺς κατὰ πρυτανείαν ..., qui oratoribus aderat in conscribendis psephismatibus, eiusque nomen ante Euclidem psephismatibus praescribebatur.“ SCHOEM. de Comit. Athen. p. 319. De scribis Atheniensium universis vide quos citat Herm. Antiqu. Gr. §. 127. adnot. 17. et Schoem. Antiqu. iur. p. 218. — ἐπεστάτει. De epistatis Atheniensium vid. Herm. l. d. §. 127. 7—9. et Schoem. l. d. p. 217. et 221. — εἶπε ... ποιεῖσθαι τὴν ἐκεχειρίαν, „rogationem tulit, ut ... inducias facerent. Cf. II, 24. [et ibi §. 1. adn.] VIII, 67.“ ARN.

§. 12. Ἄρχειν. Suppl. τῆς ἐκεχειρίας. Plene II, 12: ἥδε ἡ ἡμέρα τοῖς Ἕλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει, ubi cf. adnot., V, 19: ἄρχει τῶν σπονδῶν ἔφορος Πλειστόλας. Cf. Boeckh. Inscr. I. p. 29. et 877. — τετράδα ... μηνός. Itaque τὰς ἐνιαυσίας ἐπὶ Ἰσάρχου Ἐλαφηβολιῶνος σπονδάς appellat Athen. V, 18. s. 59., qui Isarchus usque ad a. 423. Hecataeonem ineuntem praetor fuit. Cf. Clint. Quum autem cap. 119. sequantur verba μηνὸς ... Γεραστίου δωδεκάτῃ, quaeritur primum, hic dies idem sit an diversus, ita ut tempora initae et firmatae pacis distinguantur; deinde quo pacto fieri possit, ut Elaphebolionis secunda decas hic Gerastii Laconici secundae, at V, 19. eiusdem Elaphebolionis tertia decas Artemisii Laconici tertiae respondeat. Hanc inaequalitatem inde, quod, quum ratio intercalandi alia aliis locis esset, iidem menses Athenis atque Spartae duobus annis interiectis non iam congruerint, explicant Ideler Chronol. I. p. 363. et Arn. De altera quaestione cf. adn. ad c. 119.

§. 13. Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ] ἐν τῷ ἐνιαυτῷ. Schol.

§. 14. Ἐκκλησίαν δὲ ποι-

δὲ ποιήσαντας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς πρυτά-
νεις, πρῶτον περὶ τῆς εἰρήνης βουλεύσασθαι Ἀθη-
ναίους, καθ' ὅ τι ἂν ἐςίῃ ἡ πρεσβεία περὶ τῆς
καταλύσεως τοῦ πολέμου. σπείσασθαι δὲ αὐτίκα
μάλα τὰς πρεσβείας ἐν τῷ δήμῳ τὰς παρούσας
ἦ μὴν ἐμμενεῖν ἐν ταῖς σπονδαῖς τὸν ἐνιαυτόν."

ὀνόματα τῶν σπεισαμένων.

119. Ταῦτα ξυνέθεντο Λακεδαιμόνιοι, καὶ 1
ὤμοσαν καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀθηναίοις καὶ τοῖς

Cap. **119**. §. 1. *Καὶ ὤμοσαν* Cass. Vat. T. F. C. Reg. Bas. Gr. D. E. Laur. Vind. m. Ar. Chr. Dan. Vulgo et Bekk. *καὶ ὡμολόγησαν*. Sed *ξυνέθεντο καὶ ὤμοσαν* libenter iungi docet Boisson. ad Eunap. p. 485., et vulgata ex 118, 11. videtur repetita esse. Praeterea in Cass. T. Lugd Vind. m. Ar. Chr. Dan. *καὶ ὤμοσαν* post *ξυνέθεντο* collocantur, fortasse recte. Non bene enim *τὸ ξυνθέσθαι* sociis adimi (cf. 118, 2. 11.), aut *τὸ ὀμόσαι* obscurius de Lacedaemoniis enunciari videtur. Nec *καὶ ὤμοσαν* nec *καὶ ὡμολόγησαν* agnoscunt Cl. Aug. Ven. Mosqu., qua re et incerta collocatione totum hoc additamentum alicui suspectum fiat.

ή σ α ν τ α ς τ ο ὺ ς σ τ ρ α τ. κ α ὶ τ ο ὺ ς π ρ υ τ. De accusativis cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. *Στρατηγοί* autem et *πρυτάνεις* saepius sic iunguntur, velut Demosth. pro Ctes. §. 73. 75. Cf. Winiewski Commentar. histor. in Demosth. Orat. de Cor. pag. 304. De concionibus a praetoribus convocatis vid. adnot. II, 59, 2. — *κ α θ ό τ ι* (s. *καθ' ὅ τι*) *ἂ ν . . . τ ο ῦ π ο λ έ μ ο υ.* „Sententia haec est: quomodo (et quibus conditionibus) legatio de bello sedando (missa) admitteretur. *Καθότι* [enim] quomodo, qua ratione, significat. Ita legitur [paulo ante §. 13. et] VIII, 67. et VI, 8." BLOOMF. Similiter Arn., nisi quod de modo agendi cum populo cogitari vult. Ex quibus explanationibus aut *ἐςίῃ* sine *ἂν* exspectatur, ut sit modus deliberativus, qui vocatur, aut *ἐςίοι ἂν*, ut subaudita enunciatione conditionali haec dicantur, quo pacto legatio, si advenerit, recipiatur. Cf. Buttm. Gr. med. §. 139. H. 63. et adn. 2. Quum tamen ad *ὅπως* certe cum coniunctivo coniunctum *ἂν* in similibus enunciatis interdum additum reperiatur (cf. Rost. Gr. §. 122. 10. b.), verba omnium membranarum consensu stabilita sollicitare ausi non sumus. — *ἐ μ μ ε ν ε ῖ ν ἐ ν τ α ῖ ς σ π ο ν δ α ῖ ς.* Krueger *ἐν* deletum cupit, et sane apud Thucyd. alibi, quum hoc verbum translatum est significans stare aliqua re, perseverare in re, praepositio non additur dativo. Cf. II, 72. IV, 19. V, 18. 47. 56 al. Sed quum in inscriptionibus atque apud Polyb. et alios aliquoties *ἐν* sic legi ex Steph. Thes. nov. in h. v. constet, ne apud Thuc. quidem *ἐν* tentandum. De loco invenitur II, 23. ut apud alios scriptores.

Cap. **119**. §. 1. *Τ α ῦ τ α . . . ξ ύ μ μ α χ ο ι.* Haec si recte scripta sunt, qua de re cf. sd., hanc habent vim: haec composuerunt Lacedaemonii, et iure iurando firmarunt etiam socii. — *Ἀ θ η ν α ί ο ι ς . . . δ ω δ ε κ ά τ ῃ* deleto commate superiore cum solis verbis *ὤμοσαν καὶ οἱ ξύμμαχοι* iungit Goell., ut tempora pacis a Lacedaemoniis Athenis initae et a sociis Spartae sanctae discernantur. Sed eam opinionem in ed. mai. Suppl. adn.

ξυμμάχοις μηνὸς ἐν Λακεδαίμονι Γεραστίου δω-
2 δεκάτῃ. ξυνετίθεντο δὲ καὶ ἐσπένδοντο Λακεδαι-
μονίων μὲν οἵδε, Ταῦρος Ἐχετιμίδα, Ἀθήναιος
Περικλείδα, Φιλοχαρίδας Ἐρυξιδαΐδα· Κορινθίων
δὲ Αἰνέας Ὠκύτου, Εὐφαμίδας Ἀριστωνύμου·
Σικυωνίων δὲ Δαμότιμος Ναυκράτους, Ὀνάσιμος
Μεγακλέους· Μεγαρέων δὲ Νίκασος Κεκάλου, Με-
νεκράτης Ἀμφιδώρου· Ἐπιδαυρίων δὲ Ἀμφίας
Εὐπαΐδα· Ἀθηναίων δὲ οἱ στρατηγοὶ Νικόστρα-
τος Διιτρέφους, Νικίας Νικηράτου, Αὐτοκλῆς Τολ-
3 μαίου. ἡ μὲν δὴ ἐκεχειρία αὕτη ἐγένετο, καὶ ξυν-
ῄεσαν ἐν αὐτῇ περὶ τῶν μειζόνων σπονδῶν διὰ
παντὸς ἐς λόγους.

ἐν τούτῳ δὲ Σκιώνη ἀφίσταται πρὸς

1 **120.** Περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας, αἷς ἐπήρ-
χοντο, Σκιώνη ἐν τῇ Παλλήνῃ πόλις ἀπέστη ἀπ'

§. 2. *Αἰνέας*. In nonnullis optimarum membranarum depravate *Ἐνέας*, apud Schol. Aristoph. Equ. v. 791. *Αἰνείας*. Hoc ne quis malit, admonendum est duplicem esse huius nominis formam. Cf. interpr. Xen. Anab. IV, 7, 13. et Steph. Thes. nov. in h. v.

Εὐπαιίδα. Bekker *Εὐπαΐδα*. Nomen aliunde ignotum, ut Cecali.

Cap. **120**. §. 1. *Παλλήνῃ*. Vulgo et Bekk. *Πελλήνῃ*. Sed Pallenen vocari hanc paeninsulam quum aliorum scriptorum consensu tum Thucydidis ceteris locis constat. Cf. I, 56. 64. IV, 116. 123. 129. Pellene fuit Achaiae urbs. Cf. paulo post adnot. Similiter §. 3. erratum est.

ad 118, 12. refutavimus. Hic unum admonemus, *ἐν Λακεδαίμονι* non coniungenda esse cum verbis *ξυνέθεντο* et *ὤμοσαν*, sed cum *μηνὸς Γεραστίου*, ex collocatione apparere. Neque, si diversa tempora significarentur, alterum Laconici mensis die Thucydidem notaturum fuisse verisimile est; sed foederis facti diem etiam V, 19. et Attico et Laconico more designat.

§. 2. *Ξ υ ν ε τ ί θ ε ν τ ο κ α ὶ ἐ σ π έ ν δ ο ν τ ο.* Similiter imperfecta leguntur V, 19: *ὤμνυον δὲ καὶ ἐσπένδοντο*, pariter de legatis, contra aoristi V, 17. extr. de populis. Etenim aoristi rem gestam breviter significant, imperfecta modum, quo gesta sit, describunt. — *Λ α κ ε δ α ι μ ο ν ί ω ν ο ἵ δ ε.* „E Schol. Aristoph. Equ. 791. Lacedaemonios, quorum subscriptiones sequuntur, legatos fuisse apparet. Ergo foedus Athenis factum esse oportet." BLOOMF. — *Ἐ ρ υ ξ ι δ α ΐ δ α.* Cf. Lob. Paral. I. pag. 229.

§. 3. *Π ε ρ ὶ τ ῶ ν . . . σ π ο ν δ ῶ ν.* „*Περὶ τελείας εἰρήνης.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* Cf. V, 15, 2. et supra 117, 1.

Cap. **120**. §. 1. *Α ἷ ς ἐ π ή ρ χ ο ν τ ο*] *εἰς ἀλλήλους ἑκάτεροι.* Schol. Accuratius tempus defectionis c. 122. definitur. De forma verbi vid. Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 210. et Buttm. Gr. max. in v. *ἔρχομαι*. Cf. *προςήρχοντο* c. 121. — *Σ κ ι ώ ν η . . . ἀ π έ σ τ η.* Id *ἐπὶ Ἰσάρχου* accidisse dicit Philochorus apud Schol. Aristoph.

Βρασίδαν, ὃς ἐς αὐτὴν διαπλεύσας ἐν ξυλλόγῳ τῶν ἐνοίκων λέγει.

Ἀθηναίων πρὸς Βρασίδαν. φασὶ δὲ οἱ Σκιωναῖοι
Πελληνῆς μὲν εἶναι ἐκ Πελοποννήσου, πλέοντας
δ' ἀπὸ Τροίας σφῶν τοὺς πρώτους κατενεχθῆναι
ἐς τὸ χωρίον τοῦτο τῷ χειμῶνι, ᾧ ἐχρήσαντο
Ἀχαιοί, καὶ αὐτοῦ οἰκῆσαι. ἀποστᾶσι δ' αὐτοῖς ὁ 2
Βρασίδας διέπλευσε νυκτὸς ἐς τὴν Σκιώνην τρι-
ήρει μὲν φιλίᾳ προπλεούσῃ, αὐτὸς δὲ ἐν κελητίῳ
ἄπωθεν ἐφεπόμενος, ὅπως, εἰ μέν τινι τοῦ κέλη-
τος μείζονι πλοίῳ περιτυγχάνοι, ἡ τριήρης ἀμύνῃ
[αὐτῷ], ἀντιπάλου δὲ ἄλλης τριήρους ἐπιγενομέ-

§. 2. Ἄπωθεν. Cl. T. It. Vat. D. E. Mosqu. Bekk. ἄποθεν. Cf. sd. III, 111.

Ἀμύνῃ Cass. Aug. Ven. T. Pal. It. Vat. H. Lugd. Mosqu. Vulgo et Bekk. ἀμύνοι. At simillime VII, 4. ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ δύναιντο κωλῦσαι, μηκέτι οἷοί τε ὦσιν ἀποτειχίσαι, item post praeteritum. Cf. adn. I, 19. Compara exempla Latina, qualia leguntur in Krueg. Gramm. p. 894. et 901. velut Ciceronianum: Cato ad Popilium scripsit, ut, si eum pateretur in exercitu remanere, secundo eum obliget militiae sacramento. Optativum tamen huc respiciens posuit Polyaen. I, 38, 4.

Αὐτῷ. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. Reg. Bas. Gr. Laur. αὐτῇ, et ita probabile est legi etiam in C. D. E. F. G. H. I., ex quibus αυτη protulit Gail. Αὐτή legi voluit Bened., quod solo sui adspectu interpretatus est Herm., ultro Arn. Nobis neutra expla-

Vesp. 210. Cogitandum autem de extremis mensibus huius praetoris, sive a. 423., non 424. Cf. adn. 118, 12. et Diod. XII, 72. Situs Sciones iis, quae c. 129. sqq. leguntur, diligentius definitur. — Πελληνῆς . . . ἐκ Πελοποννήσου. Notissima est Pellene Achaiae urbs, eiusque incolae Πελληνῆς commemorati II, 9. V, 58. al. — πλέοντας δ' ἀπὸ Τροίας cet. „De Scione Pompon. Mela II, 2. fin. ab Achivis capto Ilio remeantibus posita. Idem scribunt Steph. in Σκιώνη, Conon. Narrat. XIII. apud Phot. [qui tamen urbis originem Protesilai comitibus attribuit] et Polyaenus [VII, 47.], sed non tempestatem, ut Thucydides, verum aliam causam, cur in Chersoneso consederint Graeci, fuisse narrant; nec tamen ipsi inter se concordant." DUK. — τοὺς πρώτους, maiores, primos conditores. — τῷ χειμῶνι . . . Ἀχαιοί. Cf. de Phocensibus narrata VI, 2. et Virg. Aen. I, 39. sqq. XI, 259. sqq. cum Heyn. adn. De χρῆσθαι dixit Hoog. ad Vig. p. 325. Cf. πλῷ χρησάμενος III, 3.

§. 2. Ἀποστᾶσι δ' αὐτοῖς. Sunt dativi commodi, pro quibus sententia paululum mutata πρὸς ἀποστάντας δ' αὐτούς scribi poterat. De re cf. Polyaen. I, 38, 4. — διέπλευσε. Torone, ut videtur. Cf. 122, 2. — τριήρει . . . προπλεούσῃ. De dativis vid. Rost. Gr. §. 131. 3. (qui ibidem etiam de superioribus conferri potest) et Matth. §. 405. adn. 2. — κελητίῳ. Paulo post κέλης, de quo navigio cf. adn. I, 53, 1. IV, 9, 1. et hic Bloomf. — αὐτῷ, i. e. τῷ κέλητι. Sed cf. sd. — ἀντιπάλου ... ἐπιγενομένης. Attende orationem

νης οὐ πρὸς τὸ ἔλασσον νομίζων τρέψεσθαι, ἀλλ'
ἐπὶ τὴν ναῦν, καὶ ἐν τούτῳ αὐτὸν διασώσειν.
3 περαιωθεὶς δὲ καὶ ξύλλογον ποιήσας τῶν Σκιω-
ναίων ἔλεγεν ἅ τε ἐν τῇ Ἀκάνθῳ καὶ Τορώνῃ,
καὶ προσέτι φάσκων ἀξιωτάτους αὐτοὺς εἶναι
ἐπαίνου, οἵτινες τῆς Παλλήνης ἐν τῷ ἰσθμῷ ἀπει-
λημμένης ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων Ποτίδαιαν ἐχόν-
των καὶ ὄντες οὐδὲν ἄλλο ἢ νησιῶται αὐτεπάγ-
γελτοι ἐχώρησαν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν, καὶ οὐκ
ἀνέμειναν ἀτολμίᾳ ἀνάγκην σφίσι προσγενέσθαι
περὶ τοῦ φανερῶς οἰκείου ἀγαθοῦ· σημεῖόν τ'
εἶναι τοῦ καὶ ἄλλο τι ἂν αὐτοὺς τῶν μεγίστων
ἀνδρείως ὑπομεῖναι, εἰ τεθήσεται κατὰ νοῦν τὰ
πράγματα· πιστοτάτους τε τῇ ἀληθείᾳ ἡγήσεσθαι
αὐτοὺς Λακεδαιμονίων φίλους, καὶ τἆλλα τιμή-
1 σειν. 121. καὶ οἱ μὲν Σκιωναῖοι ἐπήρθησάν τε
τοῖς λόγοις, καὶ θαρσήσαντες πάντες ὁμοίως, καὶ
οἷς πρότερον μὴ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα, τόν τε
πόλεμον διενοοῦντο προθύμως οἴσειν, καὶ τὸν
Βρασίδαν τά τ' ἄλλα καλῶς ἐδέξαντο καὶ δημο-
σίᾳ μὲν χρυσῷ στεφάνῳ ἀνέδησαν ὡς ἐλευθε-

καὶ οἱ μὲν Σκιωναῖοι αὐτὸν λαμπρῶς τιμῶσιν· ὁ δὲ πλείω στρατιὰν περαιοῖ.

natio satis apta videtur, sed hoc pronomen, quod Polyaenus l. d. omisit, et ab interpretibus addi potuit, suspectum est.

Τρέψεσθαι. In pluribus et optimis libris mss. τρέψασθαι, quod tamen ideo ferri non potest, quia pro Lat. me converti Graece ἐτρεψάμην dici non potest.

Αὐτόν. In compluribus optimarum membranarum male αὑτόν.

§. 3. Παλλήνης. Vulgo et Bekker iterum Πελλ. Cf. ad §. 1. hic et iterum in vv. οὐ νομίζων τρέψεσθαι mutatam.

§. 3. Ἔλεγεν . . . Τορώνῃ. De re vid. c. 85. et 114., de imperfecto adn. I, 72, 3. — φάσκων. Pro hoc, quod languet, πάντων legendum coniecit Krueger. Posset etiam ab interpretibus adscriptum videri, nisi excusaretur simili formula ἔφη λέγων, de qua vid. Lob. ad Soph. Ai. v. 757. — τῆς Παλλήνης . . . ἐχόντων. „Scylax pag. 62. ed. Gron. [p. 26.] Ποτίδαια ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἰσθμὸν ἐμφράττουσα." DUK. Cf. adn. I, 64, 1. et de verbis adn. IV, 113. extr. — ὄντες ... νησιῶται. „Quia iis nullum e continenti auxilium ferri poterat. Cf. c. 121, 2. 122, 5." DUK. De neutro cf. Matth. Gr. §. 437. adn. 1.

Cap. 121. §. 1. Διενοοῦντο οἴσειν. De syntaxi cf. adn. 115, 2. Οἴσειν respondet verbo ὑπομένειν c. 120. extr. Similiter προθύμως τὰ τοῦ πολέμου φέρειν VIII, 36. — δημοσίᾳ ... ἀνέδησαν. De talibus coronis vid. Tayl. ad Aeschin. vol. III. p. 361. sq. Orat. Reisk., de ἀναδεῖν ver-

ροῦντα τὴν Ἑλλάδα, ἰδίᾳ δὲ ἐταινίουν τε καὶ
προςήρχοντο ὥςπερ ἀθλητῇ. ὁ δὲ τό τε παραυ- 2
τίκα φυλακήν τινα αὐτοῖς ἐγκαταλιπὼν διέβη
πάλιν, καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ στρατιὰν πλείω
ἐπεραίωσε βουλόμενος μετ' αὐτῶν τῆς τε Μένδης
καὶ τῆς Ποτιδαίας ἀποπειρᾶσαι, ἡγούμενος καὶ
τοὺς Ἀθηναίους βοηθῆσαι ἂν ὡς ἐς νῆσον καὶ
βουλόμενος φθάσαι· καί τι αὐτῷ καὶ ἐπράσσετο
ἐς τὰς πόλεις ταύτας προδοσίας πέρι. καὶ ὁ μὲν
ἔμελλεν ἐγχειρήσειν ταῖς πόλεσι ταύταις. **122.** ἐν 1
τούτῳ δὲ τριήρει οἱ τὴν ἐκεχειρίαν περιαγγέλλον-
τες ἀφικνοῦνται παρ' αὐτόν, Ἀθηναίων μὲν Ἀρι-
στώνυμος, Λακεδαιμονίων δὲ Ἀθήναιος. καὶ ἡ 2
μὲν στρατιὰ πάλιν διέβη ἐς Τορώνην· οἱ δὲ τῷ
Βρασίδᾳ ἀνήγγελλον τὴν ξυνθήκην, καὶ ἐδέξαντο
πάντες οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ξύμμαχοι Λακεδαιμονίων
τὰ πεπραγμένα. Ἀριστώνυμος δὲ τοῖς μὲν ἄλλοις 3
κατήνει, Σκιωναίους δὲ αἰσθόμενος ἐκ λογισμοῦ
τῶν ἡμερῶν, ὅτι ὕστερον ἀφεστήκοιεν, οὐκ ἔφη
ἐνσπόνδους ἔσεσθαι. Βρασίδας δὲ ἀντέλεγε πολλά,
ὡς πρότερον, καὶ οὐκ ἀφίει τὴν πόλιν. ὡς δ' 4
ἀπήγγειλεν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀριστώνυμος περὶ
αὐτῶν, οἱ Ἀθηναῖοι εὐθὺς ἕτοιμοι ἦσαν στρατεύ-
ειν ἐπὶ τὴν Σκιώνην. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πρέ-

ἔπειτα τῆς ἐκεχειρίας Βρασίδᾳ ἀγγελθείσης διαφορὰ γίγνεται περὶ Σκιώνης, ἐς ἣν οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύειν ψηφίζονται.

bo Sinten. ad Plut. Pericl. c. 28. — ἐταινίουν. "Ωςπερ ἀθλητήν (cf. Bloomf.), quae in proximis in alio casu posita huc iam spectant. — προςήρχοντο ὥςπερ ἀθλητῇ, ad ipsum ut ad athletam victorem (salutandi et honorandi causa) accedebant. „Ἀθλητήν hic Olympionicen interpretatur Muret. XV. Var. Lect. 7. Sed ad omnes hieronicas [ἀθλητὰς νικηφόρους Plut. Pericl. l. d.] pertinere potest.“ DUK. „Προςήρχ. proprium hac in re verbum, ut et προςιέναι.“ ABRESCH. De flexione cf. adn. 120, 1.

§. 2. Μένδης. De ea vid. c. 123., de tentata Potidaea c. 135.

— τοὺς Ἀθηναίους ... ὡς ἐς νῆσον. „Athenienses semper gravius tulisse defectionem insulanorum quam sociorum, qui in continenti degebant, etiam alibi ostendit Thucydides [ut III, 39. V, 99.], cuius rei causam indicat c. 122. [De verbis ὡς ἐς νῆσον] vid. ad c. 120. extrem“ DUK. — ἐπράσσετο ἐς τ. π. Cf. adn. I, 65, 2. 131, 1. 132, 4.

Cap. **122**. §. 2. Ἐδέξαντο. Quod in eorum arbitrio positum fuit, quum legati ipsorum non affuissent.

§. 3. Σκιωναίους αἰσθόμενος ... ὅτι. Cf. adn. II, 21, 1. — ὡς πρότερον. Suppl. ἀφεστήκοιεν.

σβεις πέμψαντες παραβήσεσθαι ἔφασαν αὐτοὺς τὰς
σπονδάς, καὶ τῆς πόλεως ἀντεποιοῦντο Βρασίδᾳ
πιστεύοντες, δίκῃ τε ἕτοιμοι ἦσαν περὶ αὐτῆς κρί-
5 νεσθαι. οἱ δὲ δίκῃ μὲν οὐκ ἤθελον κινδυνεύειν,
στρατεύειν δὲ ὡς τάχιστα, ὀργὴν ποιούμενοι, εἰ
καὶ οἱ ἐν ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες ἀξιοῦσι σφῶν ἀφί-
στασθαι τῇ κατὰ γῆν Λακεδαιμονίων ἰσχύϊ ἀνω-
6 φελεῖ πιστεύοντες. εἶχε δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια περὶ τῆς
ἀποστάσεως μᾶλλον ᾗ οἱ Ἀθηναῖοι ἐδικαίουν· δύο
γὰρ ἡμέραις ὕστερον ἀπέστησαν οἱ Σκιωναῖοι. ψή-
φισμά τ' εὐθὺς ἐποιήσαντο Κλέωνος γνώμῃ πει-
σθέντες Σκιωναίους ἐξελεῖν τε καὶ ἀποκτεῖναι. καὶ
τἆλλα ἡσυχάζοντες ἐς τοῦτο παρεσκευάζοντο.
1 **123.** Ἐν τούτῳ δὲ Μένδη ἀφίσταται αὐτῶν,
πόλις ἐν τῇ Παλλήνῃ, Ἐρετριέων ἀποικία. καὶ αὐ-
τοὺς ἐδέξατο ὁ Βρασίδας οὐ νομίζων ἀδικεῖν,
ὅτι ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ φανερῶς προςεχώρησαν· ἔστι

ἐν τούτῳ καὶ Μένδη ἀφίσταται. παρασκευαὶ ἑκατέρων.

Cap. **123**. §. 1. Ἐρετριέων. Gr. Ἐρετρίων, ob quod Bekker in ed mai. Ἐρετριῶν scripsit vulgatum in ed. ster. ex solis Pal. et m. enotans. Cf. adn. I, 15, 3.

§. 4. Δίκῃ ... κρίνεσθαι. De ratione, qua talia iudicia instituta sint, cf. I, 28, 2. et ibi adn.

§. 5. Εἰ. Cf. Rost. Gr. §. 121. adn. 5. — ἤδη ὄντες. "Οντες ἤδη aliquis malit, quum ἤδη ad ἀξιοῦσι verbum spectet. Krueger „ὄντες post νήσου“ deleri c. 122. volens haud dubie hoc in mente habuit. Reperiuntur tamen etiam aliae verborum traiectiones apud Thuc. Cf. Ind. gramm. in v. Traiect. — ἀνωφελεῖ. Articulus non est iteratus, quod hoc valet καίπερ ἀνωφελεῖ οὔσῃ.

§. 6. Μᾶλλον ᾗ οἱ Ἀθ. Suppl. ἢ ᾗ οἱ Λακεδαιμόνιοι. — ὕστερον] ἤγουν μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν. Schol. Itaque Elaphebolionis die sexto decimo. Vid. 118, 12. — ψήφισμα ... ἀποκτεῖναι. Cf. Diod. XII, 72. et infra V, 32.

Cap. **123**. Cf. Diod. l. d. — §. 1. Μένδη ... Ἐρετριέων ἀποικία. „Ita etiam Pompon. Mel. [II, 2.] et Harpocr. Attamen Paus. V, 27. sic scribit: Μενδαίοις τε αὐτοῖς γένος τε Ἑλληνικὸν καὶ ἀπὸ Ἰωνίας ἐστίν· [quae verba quomodo cum Thucydidis testimonio concilianda sint, docet ibi Siebel. in adn. p. 285.] οἰκοῦσι δὲ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ... Quem locum gravissimum esse reputemus, quum solus nos idoneos reddat ad situm Mendae definiendum, quae non portus ... erat, sed oppidum mediterraneum.“ BLOOMF. At etsi usque ad ipsum mare non pertinuerit, certe proxime ei inter Potidaeam et Scionen prope Posidonium iacuisse ex c. 129. 130. 131. liquet. Quare maritimum Cassandreae vicum appellat Liv. XXXI, 45., ubi in libris nomen varie scribitur. De situ add. etiam Cousin. Maced. II. p. 110. et Leak. Graec. sept. III. pag. 157. — αὐτούς. I. e. τοὺς Μενδαίους. Cf. adn.

γὰρ ἃ καὶ αὐτὸς ἐνεκάλει τοῖς Ἀθηναίοις παρα-
βαίνειν τὰς σπονδάς. διὸ καὶ οἱ Μενδαῖοι μᾶλλον 2
ἐτόλμησαν, τήν τε τοῦ Βρασίδου γνώμην ὁρῶν-
τες ἑτοίμην, τεκμαιρόμενοι καὶ ἀπὸ τῆς Σκιώνης,
ὅτι οὐ προὐδίδου, καὶ ἅμα τῶν πρασσόντων
σφίσιν ὀλίγων τε ὄντων καὶ ὡς τότε ἐμέλλησαν
οὐκέτι ἀνέντων, ἀλλὰ περὶ σφίσιν αὐτοῖς φοβου-
μένων τὸ κατάδηλον καὶ καταβιασαμένων παρὰ
γνώμην τοὺς πολλούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι εὐθὺς πυ- 3
θόμενοι, πολλῷ ἔτι μᾶλλον ὀργισθέντες, παρε-
σκευάζοντο ἐπ᾽ ἀμφοτέρας τὰς πόλεις. καὶ Βρα- 4
σίδας προσδεχόμενος τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν ὑπεκκο-
μίζει ἐς Ὄλυνθον τὴν Χαλκιδικὴν παῖδας καὶ
γυναῖκας τῶν Σκιωναίων καὶ Μενδαίων, καὶ τῶν
Πελοποννησίων αὐτοῖς πεντακοσίους ὁπλίτας διέ-
πεμψε καὶ πελταστὰς τριακοσίους Χαλκιδέων,
ἄρχοντά τε τῶν ἁπάντων Πολυδαμίδαν. καὶ οἱ
μὲν τὰ περὶ σφᾶς αὐτούς, ὡς ἐν τάχει παρεσο-
μένων τῶν Ἀθηναίων, κοινῇ εὐτρεπίζοντο.

I, 136, 1. — ἃ ... σπονδάς. Ἃ cum παραβαίνειν sic videtur cohaerere, ut oriatur dicendi genus ἔνια παραβαίνειν τὰς σπονδάς; nam minus apta oritur sententia, si παραβαίνειν τ. σπ. epexegesin relativi esse censueris. Ceterum cf. Rost. §. 104. adn. 7.

§. 2. Ἐτόλμησαν. Suppl. προσχωρεῖν vel ἀφίστασθαι. — καὶ ἅμα τῶν ... πολλούς. Sequitur altera causa, qua Mendaei moti sint. Quam si comprehensione verborum implicatiore exprimere Thucydidi placuisset, ita diceret: tum quia, qui proditionem apud ipsos moliebantur, quum et pauci essent, et, ex quo illam moliri coeperant, non intermisissent, sibi ipsis, si patefacti essent, metuentes, plebem contra eius voluntatem vi coegerant (sive plebem superatam contra eius sententiam ad rem perduxerant). Sed Thucydides non genere dicendi circumscripto, sed soluto aut perpetuo (τῇ διῃρημένῃ λέξει, σεσωρευμένοις καὶ ἐπεῤῥιμμένοις κώλοις Demetr. de Elocut. §. 12.) libenter utitur. Cf. I, 6, 5. II, 79. 93. Quare hic quoque singula membra maluit per copulas ita iungere: tum quia, qui proditionem apud ipsos moliebantur, et pauci erant, et, quum rem eo, quod significavi, tempore moliri coepissent, non amplius intermiserant, sed sibi ipsis, si patefacti essent, metuebant, et plebem ... coegerant. In τότε, de quo vid. adn. I, 101, 2., ad rem c. 121. narratam respici vidit Arn. De ἐμέλλησαν (πράσσειν) cf. adn. I, 134, 4. Ἀνεῖναι similiter I, 129. lectum est. Denique de pronominis σφίσιν casu cf. de simili αὐτοῖς adn. III, 98, 1., de ipso pronomine adn. I, 20, 1.

§. 3. Πολλῷ ἔτι μᾶλλον. Cf. sd. I, 80, 4.

1 124. Βρασίδας δὲ καὶ Περδίκκας ἐν τούτῳ
στρατεύουσιν ἅμα ἐπὶ Ἀῤῥιβαῖον τὸ δεύτερον ἐς
Λύγκον. καὶ ἦγον ὁ μὲν ὧν ἐκράτει Μακεδόνων
τὴν δύναμιν καὶ τῶν ἐνοικούντων Ἑλλήνων ὁπλί-
τας, ὁ δὲ πρὸς τοῖς αὑτοῦ περιλοίποις τῶν Πε-
λοποννησίων Χαλκιδέας καὶ Ἀκανθίους καὶ τῶν
ἄλλων κατὰ δύναμιν ἑκάστων. ξύμπαν δὲ τὸ
ὁπλιτικὸν τῶν Ἑλλήνων τρισχίλιοι μάλιστα. ἱππῆς
δ᾽ οἱ πάντες ἠκολούθουν Μακεδόνων ξὺν Χαλκι-
δεῦσιν ὀλίγου ἐς χιλίους, καὶ ἄλλος ὅμιλος τῶν
2 βαρβάρων πολύς. ἐσβαλόντες δὲ ἐς τὴν Ἀῤῥιβαίου
καὶ εὑρόντες ἀντεστρατοπεδευμένους αὐτοῖς τοὺς
3 Λυγκηστὰς ἀντεκαθέζοντο καὶ αὐτοί. καὶ ἐχόντων
τῶν μὲν πεζῶν λόφον ἑκατέρωθεν, πεδίου δὲ τοῦ
μέσου ὄντος, οἱ ἱππῆς ἐς αὐτὸ καταδραμόντες
ἱππομάχησαν πρῶτα ἀμφοτέρων· ἔπειτα δὲ καὶ
ὁ Βρασίδας καὶ ὁ Περδίκκας, προελθόντων πρό-
τερον ἀπὸ τοῦ λόφου μετὰ τῶν ἱππέων τῶν Λυγ-
κηστῶν ὁπλιτῶν καὶ ἑτοίμων ὄντων μάχεσθαι,
ἀντεπαγαγόντες καὶ αὐτοὶ ξυνέβαλον, καὶ ἔτρεψαν

Βρασίδας δὲ καὶ Περδίκκας στρατεύουσιν ἐπὶ Ἀῤῥιβαῖον τὸ δεύτερον, καὶ τοὺς μὲν Λυγκηστὰς τρέπουσιν, Ἰλλυριοὺς δὲ ἄλλως μένοντες διαφέρονται πρὸς ἀλλήλους.

Cap. 124. §. 1. Ὀλίγου Priscian. l. XVIII. p. 1192. et Bekk. Cf. adn. In libris mss. male ὀλίγῳ.

§. 2. Αὑτοῖς Bekk. In membranis αὐτοῖς.

Cap. 124. §. 1. Ἐπὶ Ἀῤῥιβαῖον τὸ δεύτερον. Cf. c. 83. — Λύγκον. Cf. ibid. §. 2. adn. — Μακεδόνων ... Ἑλλήνων. „Macedones hic perspicue a Graecis distinguuntur, sicut c. 126. adeo inter barbaros referuntur; nam regia quidem gens ex Graeca et Dorica stirpe erat, populus non item.“ ARN. Graecos in Macedonia habitantes Thermae, Pydnae aliorumque oppidorum maritimorum Perdiccae obnoxiorum incolas esse arbitramur. Methonaeos huc non pertinere ex c. 129. cognoscitur. — πρὸς τοῖς ... Πελοποννησίων. Ex mille septingentis (vid. c. 78.) quingentos Scionen miserat (vid. c. 123.), alios nonnullos fortasse alibi in praesidio reliquerat. — οἱ πάντες. Cf. Matth. Gr. §. 266. — ὀλίγου ἐς. De ὀλίγου genitivo absolute posito vid. Vig. p. 115. Matth. Gr. §. 355. adn. 2. Duk. ad VIII, 35. Arn. ad h. l., de coniunctis ὀλίγου ἐς adnot. 8, 6. — τῶν βαρβάρων. Sine dubio eorum, qui Macedonibus socii et subiecti erant. Vid. II, 99.

§. 2. Ἀντεκαθέζοντο καὶ αὐτοί. Similiter V, 6, 3.

§. 3. Τῶν ... πεζῶν. Utriusque exercitus, Lyncestarum eorumque adversariorum. — πεδίου ... ὄντος. Verba τοῦ μέσου subiectum, quod vocatur, sunt, πεδίου praedicatum. — ἀμφοτέρων ex ἱππῆς nomine pendet. Cf. adn. III, 104, 1. — ἀντεπαγαγόντες ... ξυνέβαλον. Cf. Matth. Gr. §. 495. 1.

τοὺς Λυγκηστάς· καὶ πολλοὺς μὲν διέφθειραν, οἱ
δὲ λοιποὶ διαφεύγοντες πρὸς τὰ μετέωρα ἡσύχα-
ζον. μετὰ δὲ τοῦτο τροπαῖον στήσαντες δύο μὲν 4
ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπέσχον, τοὺς Ἰλλυριοὺς μένοντες,
οἳ ἔτυχον τῷ Περδίκκᾳ μισθοῦ μέλλοντες ἥξειν·
ἔπειτα ὁ Περδίκκας ἐβούλετο προϊέναι ἐπὶ τὰς
τοῦ Ἀῤῥιβαίου κώμας καὶ μὴ καθῆσθαι, Βρασί-
δας δὲ τῆς τε Μένδης περιορώμενος, μὴ τῶν
Ἀθηναίων πρότερον ἐπιπλευσάντων τι πάθῃ, καὶ
ἅμα τῶν Ἰλλυριῶν παρόντων, οὐ πρόθυμος ἦν,
ἀλλὰ ἀναχωρεῖν μᾶλλον. **125**. καὶ ἐν τούτῳ, δια- 1
φερομένων αὐτῶν, ἠγγέλθη, ὅτι καὶ οἱ Ἰλλυριοὶ
μετ' Ἀῤῥιβαίου προδόντες Περδίκκαν γεγένηνται·
ὥςτε ἤδη ἀμφοτέροις μὲν δοκοῦν ἀναχωρεῖν διὰ
τὸ δέος αὐτῶν, ὄντων ἀνθρώπων μαχίμων, κυ-
ρωθὲν δὲ οὐδὲν ἐκ τῆς διαφορᾶς, ὁπηνίκα χρὴ
ὁρμᾶσθαι, νυκτός τε ἐπιγενομένης, οἱ μὲν Μα-
κεδόνες καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων εὐθὺς φο-

καὶ τῶν Ἰλλυριῶν μεταστάντων οἱ μὲν Μακεδόνες ἐξαίφνης φεύγουσι, Βρασίδας δὲ τοὺς ἑαυτοῦ καλῶς τάσσει καὶ θαρσύνει.

Cap. **125**. §. 1. *Καὶ οἱ*. *Καί* om. Vat. H. Mosqu. Bekk. Sed significat ad alias se recipiendi causas (124, 4.) accessisse hanc, quod Illyrii adeo cum Arrhibaeo se coniunxissent.

Rost. §. 115. 1. Eodem pertinet ἐπέσχον §. 4.

§. 4. *Μισθοῦ*. Cf. Matth. Gr. §. 364. et V, 6. - *καθῆσθαι*. Cf. adn. III, 38. extr. — *τῆς Μένδης περιορώμενος*] εὐλαβούμενος περὶ αὐτῆς, κηδόμενος. Schol. Ex qua notione usus genitivi explicandus est. Orta est autem haec vis ex ea, quae c. 73. affuit. Cf. ἐπιστρέφεσθαι. Respondent vero his verba καὶ ἅμα ... παρόντων. Cf. adn. I, 65, 1. De Menda Brasidam recte divinasse docet c. 129.

Cap. **125**. §. 1. *Ὥςτε* cohaeret cum verbis οἱ Μακεδόνες ... ἐχώρουν ἐπ' οἴκου. — *δοκοῦν ... κυρωθέν*. Cf. Matth. Gr. §. 564. Rost. § 131. 5. — *τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων*. Cf. 124, 1. extr. et ibi adnot. — *ὅπερ φιλεῖ*. Plene ὅπερ φιλεῖ γίγνεσθαι, de quo infinitivo omisso vid. Ellendt. ad Arr. I, 7, 4. Sic ut solet, quod solet, apud Latinos. Vid. Drakenb. ad Liv. VI, 34, 5. Kritz. et Fabr. ad Sal. Catil. c. 29. Cf. ὡς εἴωθε apud Schaef. ad Plut. V. p. 29. Nisi forte ὅπερ pro accusativo habens aut ποιεῖν omissum existimare, (ut V, 70. ὅπερ φιλεῖ τὰ μεγάλα στρατόπεδα ποιεῖν et saepius ὅπερ φιλεῖ ὅμιλος et δῆμος ποιεῖν legimus,) aut ipsum φιλεῖ, quia proprie amare sonet, cum accusativo coniunctum esse mavis. Sed nec hoc alibi, ubi φιλεῖν solendi notionem accipit, fieri meminimus, et ut ὅπερ nominativus putetur esse, suadet etiam locus similis VII, 80, 3. Utercunque casus ὅπερ est, epexegesis sequitur, de qua vid. Matth. Gr. §. 476. Rost. §. 101. c. Similiter Liv. XXI, 61., ubi

βηθέντες, (ὅπερ φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα ἀσαφῶς
ἐκπλήγνυσθαι,) καὶ νομίσαντες πολλαπλασίους
μὲν ἢ ἦλθον ἐπιέναι, ὅσον δὲ οὔπω παρεῖναι,
καταστάντες ἐς αἰφνίδιον φυγὴν ἐχώρουν ἐπ' οἴ-
κου, καὶ τὸν Περδίκκαν τὸ πρῶτον οὐκ αἰσθα-
νόμενον, ὡς ἔγνω, ἠνάγκασαν, πρὶν τὸν Βρασί-
δαν ἰδεῖν, (ἄπωθεν γὰρ πολὺ ἀλλήλων ἐστρατο-
2 πεδεύοντο,) προαπελθεῖν. Βρασίδας δὲ ἅμα τῇ
ἕῳ ὡς εἶδε τοὺς Μακεδόνας προκεχωρηκότας,
τούς τε Ἰλλυριοὺς καὶ τὸν Ἀῤῥιβαῖον μέλλοντας
ἐπιέναι, ξυναγαγὼν καὶ αὐτὸς ἐς τετράγωνον
τάξιν τοὺς ὁπλίτας καὶ τὸν ψιλὸν ὅμιλον ἐς μέ-
3 σον λαβὼν διενοεῖτο ἀναχωρεῖν. ἐκδρόμους δέ,
εἴ πη προςβάλλοιεν αὐτοῖς, ἔταξε τοὺς νεωτάτους,
καὶ αὐτὸς λογάδας ἔχων τριακοσίους τελευταῖος
γνώμην εἶχεν ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώ-
τοις προςκεισομένοις ἀνθιστάμενος ἀμύνεσθαι.
4 καὶ πρὶν τοὺς πολεμίους ἐγγὺς εἶναι, ὡς διὰ τα-
χέων παρεκελεύσατο τοῖς στρατιώταις τοιάδε.

Ἄπωθεν. *Ἄποθεν* Cl. T. It. Vat. m. Bekk., ad quos 126, 6. D. et E. accedunt. Cf. sd. III, 111, 1.

frustra haeserunt. Erravit Bernh. Synt. p. 298. — *ἀσαφῶς ἐκπλήγνυσθαι*. „Huiusmodi terrores, quos Πανικά, Πανικοὺς θορύβους et Πανικὰ δείματα vocant Graeci [cf. Valck. ad Herodot. IV, 203.], ... ἀσαφῶς, id est ἀδήλου οὔσης τῆς αἰτίας, exercitibus incidunt ... quomodo et Pausanias X, 23. terrores illos ἀπὸ αἰτίας οὐδεμιᾶς et Schol. Synesii ... μηδεμιᾶς αἰτίας προφανείσης oriri dicunt.“ DUK. Exemplum rei inveniemus VII, 80. Ἐκπλήγνυσθαι, quod alibi non videtur exstare, Atticistarum et lexicographorum veterum testimoniis satis confirmatur. — *ὅσον οὔπω*. Eodem modo VI, 34. VIII, 96. Cf. Vig. p. 131. et de simili formula ὅσον οὐ I, 36, 1. adn. — *πρὶν τὸν Βρασίδαν ἰδεῖν*] πρὶν διαλεχθῆναι τῷ Βρασίδᾳ. Schol. Cf. Duk. ad h. l. et Hemsterh. ad Luci. Dial. De. IX. et XXIV., item Graecum ἐντυγχάνειν et Latina visere et convenire aliquem.

§. 2. *Καὶ αὐτός* traiecta sunt, ad διενοεῖτο ἀναχωρεῖν referenda. — *τετράγωνον τάξιν*. Πλαίσιον appellatur VI, 67. et VII, 78. — *ἐς μέσον λαβών*. Alibi ἐντὸς ποιεῖσθαι. Vid. VI, 67. et adn. II, 83, 5. De articulo omisso cf. adn. II, 81, 3.

§. 3. *Ἐκδρόμους*. Hi in agmine quadrato ita videntur dispositi esse, ut per parva intervalla relicta possent excurrere. Ita certe in navali acie II, 83. extr. factum est. — *γνώμην εἶχεν*. Cf. adn. II, 86, 5.

§. 4. *Ὡς διὰ ταχέων*. Cf. adn. 96, 1.

παρακέλευσις Βρασίδου.

1 **126.** „Εἰ μὲν μὴ ὑπώπτευον, ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ὑμᾶς τῷ τε μεμονῶσθαι, καὶ ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπιόντες καὶ πολλοί, ἔκπληξιν ἔχειν, οὐκ ἂν ὁμοίως διδαχὴν ἅμα τῇ παρακελεύσει ἐποιούμην· νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει τὰ μέγιστα πειράσομαι πείθειν.
2 ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει τὰ πολέμια οὐ διὰ ξυμμάχων παρουσίαν ἑκάστοτε, ἀλλὰ δι' οἰκείαν ἀρετήν, καὶ μηδὲν πλῆθος πεφοβῆσθαι ἑτέρων, οἵ γε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων ἥκετε, ἐν αἷς οὐ πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλειόνων μᾶλλον ἐλάσσους, οὐκ ἄλλῳ τινὶ κτησάμενοι τὴν δυναστείαν ἢ τῷ μαχόμενοι κρατεῖν.
3 βαρβάρους δέ, οὓς νῦν ἀπειρίᾳ δέδιτε, μαθεῖν χρὴ ἐξ ὧν τε προηγώνισθε τοῖς Μακεδόσιν

Cap. **126**. De huius orationis natura universa conf. Schloss. Consp. hist. univ. I. 2. p. 142. sq.

§. 1. *Ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπιόντες*. Verbum *εἰμί* post coniunctiones quoque interdum omitti docent Matth. Gr. §. 306. 3. et Rost. §. 100. adn. 3. Cf. V, 76. Idem facit Tacitus. Vid. Boett. Lex. Tacit. p. LXXXIV. — *πρὸς μέν*. Coniunctio huic *μέν* respondens §. 3. in verbis *βαρβάρους δέ* sequitur. Ad *τὴν ἀπόλειψιν . . . καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐν*. Brasidas breviter §. 2. respondet, barbaros non esse metuendos fusius a §. 3. usque ad extremam orationem ostendit. Conf. Arn. *Πρός* valet quod attinet ad, propter. Cf. Matth. Gr. §. 591. γ´. δ´. — *βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει*, i. e. *βραχείᾳ διδαχῇ καὶ παρακελεύσει* (cf. II, 88.), nisi quod *ὑπόμνημα* non quaevis est *διδαχή*, sed eius, qui alicui rem notam, quam oblitus est, in memoriam redigit. Cf. 95, 1. *Παραίνεσις* hic continetur enunciatis *ἀγαθοῖς . . . ἑτέρων*, *ὑπόμνημα* verbis *οἵ γε . . . κρατεῖν*.

§. 2. *Ἀγαθοῖς . . . προσήκει*. Cf. II, 89, 2. — *οἵ γε* (cf. adn. 61, 1.) . . . *ἐν αἷς οὐ πολλοί*. In his si negatio *οὐ* recte collocata est, *ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων* sic intelligenda sunt, ut valeant *τοιούτων, ἐν αἷς πεφόβηνται πλῆθος ἑτέρων*, totum incisum autem idem atque *οὐ γὰρ τοιαῦταί εἰσιν αἱ πολιτεῖαι, ἀφ' ὧν ἥκετε*, significare censendum est. Ita haec interpretati sunt Krueg. in Comment. antiqu. stud. 1842. p. 103. et Arn., nisi quod hic, qui confert VI, 68. extr., ante verba *ἐν αἷς* subaudiri vult *ἀλλά* (*ἐκ τούτων*). Totam autem hanc enodationem duriorem esse, quum *τοιούτων αἷς* inter se cohaerere nemo non suspicari debeat, perspicuum est. Fortasse igitur aut *οὐ* delendum est; (nam *οἱ* minus recte pro eo scribatur, cf. Krueg. ad Dion. p. 383.;) aut *αἷς* mutandum in masculinum *οἷς*, ut *ἐν οἷς* valeant *ἐπεὶ ἐν ἡμῖν*, quemadmodum *οἵ* VI, 68. est *ἐπεὶ ἡμεῖς*. Cf. adn. IV, 26, 4.

αὐτῶν, καὶ ἀφ' ὧν ἐγὼ εἰκάζω τε καὶ ἄλλων
4 ἀκοῇ ἐπίσταμαι, οὐ δεινοὺς ἐσομένους. καὶ γὰρ ὅσα μὲν τῷ ὄντι ἀσθενῆ ὄντα τῶν πολεμίων δόκησιν ἔχει ἰσχύος, διδαχὴ ἀληθὴς προσγενομένη περὶ αὐτῶν ἐθάρσυνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνομένους· οἷς δὲ βεβαίως τι πρόσεστιν ἀγαθόν, μὴ προειδώς τις ἂν αὐτοῖς τολμηρότερον προσφέροιτο.
5 οὗτοι δὲ τὴν μέλλησιν μὲν ἔχουσι τοῖς ἀπείροις φοβεράν· καὶ γὰρ πλήθει ὄψεως δεινοὶ καὶ βοῆς

Cap. **126**. §. 3. *Εἰκάζω*. In plurimis et optimis membranis *εἰκάζων*. Et crediderit quidem aliquis hoc ideo cum *ἐπίσταμαι* verbo coniungi posse, quia ex addito *ἀκοῇ* appareat non de vera scientia agi, quae fama non magis paretur quam coniectura. Sed *ἀκοῇ ἐπίστασθαι* recte dici Graecos existimasse constat (cf. adn.), *εἰδέναι* autem et *εἰκάζειν* contraria ponuntur. Cf. Plat. Alcib. I. c. 4. extr. *εὖ οἶδα, καὶ οὐκ εἰκάζω*, Xen. Comment. III, 6, 11. *μηκέτι εἰκάζωμεν, ἀλλ' ἤδη εἰδῶμεν*, et ne philosophi soli haec diligenter distinguere videantur, Thuc. VI, 92. *τὰ μὲν Ἀθηναίων οἶδα, τὰ δ' ὑμέτερα ᾔκαζον*, Lycurg. c. Leocr. c. 9. *οὐκ . . . εἰκάζοντας, ἀλλὰ . . . εἰδότας*. Add. Steph. Thes. III. p. 217.

§. 3. *Ἐξ ὧν . . . αὐτῶν*. *Ὧν* pro plenioribus *ἐκείνων ἅ* positum est, et *ἃ προηγώνισθε* eo, quod *ἀγῶνά τινα ἀγωνίζεσθαι* Graeci dicunt, satis explicantur. Sic *διαγωνίζεσθαι ταῦτα* Xen. Cyr. I, 2, 12., *τοσαῦτα μάχεσθαι* Thuc. VII, 81. Deinde *οἱ Μακεδόνες αὐτῶν* sonant ii, qui ex illis Macedones sunt. Cf. adn. IV, 61, 1. Macedones autem a Graecis adeo Philippi et Demosthenis temporibus in barbaris numeratos esse notissimum est. Cf. adnot. 124, 1. *Προαγωνίζεσθαί τινι*, id est *πρότερον ἀγωνίζεσθαι πρός τινα*, comparari possunt cum verbis *προκινδυνεῦσαι τῷ βαρβάρῳ* I, 73. Respicitur autem ad 124, 3. narrata; nam Lyncestas esse Macedones vidimus II, 99. IV, 83.; *αὐτῶν* pronomine autem praeter hos Illyrii continentur. — *ἀκοῇ ἐπίσταμαι*. Sic et *ἀκοῇ εἰδέναι* (I, 4.) saepius dici demonstrant interpretes ad VI, 55. Cf. Sieb. ad Paus. III, 25, 5. et sd.

§. 4. *Ὅσα . . . περὶ αὐτῶν*. Cf. adn. I, 22, 1. et infra 128, 1. V, 98. — *δόκησιν ἔχει*. De nomine vid. adn. II, 35, 2., de verbo adn. II, 41, 3. — *ἀμυνομένους*. *Ἀμυνουμένους* mavult Krueg.; sed *οἱ ἀμυνόμενοι* omnino adversarii videntur esse. — *τολμηρότερον*, audacius (quam si edoctus fuerit).

§. 5. *Οὗτοι δὲ . . . φοβεράν*. „I. e. *οὗτοι δέ, ἐν ᾧ μέλλουσι* (nec manus conserunt), *τ. ἀ. φοβεροί εἰσι*.“ GOTTL. Est igitur *ἡ μέλλησις* exspectatio (impetus), impendens impetus, ut Haack. interpretatur. — *πλήθει ὄψεως*. „*Ὃ δηλονότι τῇ ὄψει παρίσταται*.“ ΔΟΥΚΑΣ. „Amplitudine spectaculi (quod conferta acies praebebat)“. LOB. ad Soph. Ai. v. 196., quem pro extremis quod multitudine sua praebent dicere debuisse ex iis, quae sequuntur, intelliges. Cave etiam, ne illam amplitudinem confundas cum *ὄψεως λαμπρότητι* VI, 31. *Πλῆθος* interdum esse *μέγεθος* vidimus ad III, 70,

μεγέθει ἀφόρητοι, ἥ τε διὰ κενῆς ἐπανάσεισις τῶν
ὅπλων ἔχει τινὰ δήλωσιν ἀπειλῆς. προςμῖξαι δὲ
τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὰ οὐχ ὅμοιοι· οὔτε γὰρ τά-
ξιν ἔχοντες αἰσχυνθεῖεν ἂν λιπεῖν τινὰ χώραν βια-
ζόμενοι, ἥ τε φυγὴ καὶ ἡ ἔφοδος αὐτῶν ἴσην
ἔχουσα δόξαν τοῦ καλοῦ ἀνεξέλεγκτον καὶ τὸ
ἀνδρεῖον ἔχει· (αὐτοκράτωρ δὲ μάχη μάλιστ' ἂν
καὶ πρόφασιν τοῦ σώζεσθαί τινι πρεπόντως πο-
ρίσειε·) τοῦ τε ἐς χεῖρας ἐλθεῖν πιστότερον τὸ
ἐκφοβήσειν ἡμᾶς ἀκινδύνως ἡγοῦνται· ἐκείνῳ γὰρ
ἂν πρὸ τούτου ἐχρῶντο. σαφῶς τε πᾶν τὸ προϋ- 6
πάρχον δεινὸν ἀπ' αὐτῶν ὁρᾶτε ἔργῳ μὲν βραχὺ
ὄν, ὄψει, δὲ καὶ ἀκοῇ κατασπέρχον. ὃ ὑπομείναν-

§. 5. Ἡμᾶς. In plurimis et optimis libris mss. ὑμᾶς. Sed offenderet hic Brasidas militum animos, si ab iis se secerneret. Aliter tamen indicat Hofm., cui ὑμᾶς imperatori gravi et severo convenientius videtur.

5. — ἥ τε ... τῶν ὅπλων. Similiter apud Liv. XXXVII, 17: quatientium scuta in patrium quendam morem horrendum armorum crepitum et VII, 10: armorum agitationem vanam commemorari docent interpretes. Altera formula prorsus huic respondet. Διὰ κενῆς enim est dicendi genus adverbiale, ut ἐκ καινῆς III, 92, 6., addendum iis, de quibus Thiersch. Gr. §. 313. 7. b. agit, et hic post articulum pro adiectivo positum. — αὐτά. Tres illas res verbis πλήθει ... τῶν ὅπλων significatas. — οὔτε γὰρ ... βιαζόμενοι. Negatio ad totam sententiam et ea de causa simul ad participium et ad verbum finitum pertinet. Cf. Mehlh. de schem. ἀπὸ κοινοῦ p. 14. sq. et adn. I, 141, 6. Similem esse descriptionem Germanorum pugnae, quam det Germanicus apud Tac. Ann. II, 14., admonet ibi Lipsius. Cf. etiam Caes. B. C. I, 44. Apud Graecos contra loco cedere turpe existimatum esse docet Bloomf., sicut de Romanis Fabri ad Sal. Cat. c. 9. — ἥ τε φυγὴ ... τοῦ καλοῦ. Cf. Tac. Hist. II, 12. extr. et Germ. c. 6. — ἀνεξέλεγκτον ... ἔχει, etiam fortitudinem relinquit non probatam, seu incertam. De ἀνεξέλ. voce cf. adnot. I, 21, 1. Id autem enunciatum, quod sequitur, in interpositionem mutavimus, ut verba τοῦ τε ... ἡγοῦνται cum superioribus aptius cohaereant. — αὐτοκράτωρ μάχη, pugna, in qua unusquisque rem suo arbitratu gerit, Port. Cf. adnot. 108, 4. et Matth. Gr. §. 112. adnot. 2. — ἐκφοβήσειν, conari perterrefacere. Cf. Bernh. Synt. p. 366. — ἐκείνῳ γὰρ ἂν ... ἐχρῶντο. Suppl. εἰ μὴ πιστότερον τὸ ἐκφοβήσειν ἡγοῦντο, et cf. adn. I, 11, 1. 68, 4. 102, 2. IV, 54, 3.

§. 6. Πᾶν τὸ ... αὐτῶν, quicquid terroris hactenus [melius adhuc] ab iis incussum est, Port. — κατασπέρχον. Valet urgere, incessere, (ad quem huius verbi usum illustrandum in Steph. Thes.

τες ἐπιφερόμενον καί, ὅτ' ἂν καιρὸς ᾖ, κόσμῳ
καὶ τάξει αὖθις ὑπαγαγόντες ἔς τε τὸ ἀσφαλὲς
θᾶσσον ἀφίξεσθε καὶ γνώσεσθε τὸ λοιπὸν, ὅτι
οἱ τοιοῦτοι ὄχλοι τοῖς μὲν τὴν πρώτην ἔφοδον
δεξαμένοις ἄπωθεν ἀπειλαῖς τὸ ἀνδρεῖον μελλήσει
ἐπικομποῦσιν, οἳ δ' ἂν εἴξωσιν αὐτοῖς, κατὰ πό-
δας τὸ εὔψυχον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὀξεῖς ἐνδείκνυν-
ται."

1 127. Τοιαῦτα ὁ Βρασίδας παραινέσας ὑπῆγε
τὸ στράτευμα. οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες πολλῇ βοῇ
καὶ θορύβῳ προςέκειντο, νομίσαντες φεύγειν τε
2 αὐτόν, καὶ καταλαβόντες διαφθείρειν. καὶ ὡς αὐτοῖς
αἵ τε ἐκδρομαί, ὅπῃ προςπίπτοιεν, ἀπήντων, καὶ
αὐτὸς ἔχων τοὺς λογάδας ἐπικειμένους ὑφίστατο,
τῇ τε πρώτῃ ὁρμῇ παρὰ γνώμην ἀντέστησαν καὶ τὸ

τούτου δὲ ἀνδρείως ὑφισταμένου οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέρχονται στενόν τι προκαταληψόμενοι.

§. 6. Ἄπωθεν. Cf. sd. c. 125, 1.

nov. bene comparantur verba Ioseph. B. I. IV, 2, 4.) Quum autem κατασπέρχειν τινά dicatur, ὄψει et ἀκοῇ sunt dativi instrumenti. — κόσμῳ καὶ τάξει. Cf. sd. III, 108, 3. et adn. II, 11, 9. — ὑπαγαγόντες, i. e. ὑποχωρήσαντες. Cf. V, 10. VIII, 10. Bloomf. ad h. l. Matth. Gr. §. 495. 1. — ἀπειλαῖς ... ἐπικομποῦσι. Difficultas aliqua inest in duobus dativis cum eodem verbo iunctis. Nam si μέλλησιν, similiter atque §. 5., putemus esse μέλλησιν τοῦ ἐπιφέρεσθαι, aut copulam additam aut ἀπειλαῖς omissum velimus; sin μέλλησις sit cunctatio, ut verba significent mit ihrer Tapferkeit durch Drohung unter Zögerung (i. e. dum simul cunctantur) prahlen, praepositio ante hoc nomen vix recte absit. Ἐν ταῖς ἀπειλαῖς πᾶν τὸ φοβερὸν διακενῆς ἐπικομποῦσιν Thucydidem imitatus scripsit Dio Cass. XXXIX, 45. Rarius vocabulum ἐπικομπεῖν, iactare, iterum VIII, 81. legitur. — κατὰ πόδας ... ἐνδείκνυνται. (Cognoscetis eiusmodi turbas) ... e vestigio (secutas) fortitudinem, (quum) in tuto (sint), alacres ostendere. De formula κατὰ πόδας Dobr. comparat III, 98, 2: πολλοὺς κατὰ πόδας αἱροῦντες ἄνθρωποι ποδώκεις, ubi cf. adn., V, 64. VIII, 17. Tum interpretes haeserunt in eo, quod ὀξεῖς legitur, non ὀξέως. At vid. Zumpt. Gr. Lat. §. 682. Roth. ad Tac. Agric. p. 204. sq. et adn. ad sd. III, 39, 5. V, 66, 3.

Cap. 127. §. 1. Ὑπῆγε, pedetentim reducebat. — διαφθείρειν. Non opus videtur coniectura διαφθερεῖν. Cf. adn. I, 93, 3.

§. 2. Αἵ τε ἐκδρομαί] οἱ τεταγμένοι δηλονότι πρὸς τὸ ἐκτρέχειν [126, 3.]. Schol. „Ita in proximo cap. τὴν κύκλωσιν idem valet atque τοὺς τεταγμένους πρὸς τὸ κυκλοῦσθαι, atque VIII, 102. τῷ φιλίῳ ἐπίπλῳ significant classem amicorum, qui erant ἐπιπλέοντες." ARN. Cf. Rost. Gr. §. 97. 2. a. β΄. — ἀντέστησαν. „Συμπεριέλαβεν ἐνταῦθα τῷ ἀριθμῷ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ τοῦ Βρασίδου λογάδας." ΔΟΥΚΑΣ. Cf. sd.

λοιπὸν ἐπιφερομένους μὲν δεχόμενοι ἠμύνοντο,
ἡσυχαζόντων δὲ αὐτοὶ ὑπεχώρουν, τότε δὴ τῶν
μετὰ τοῦ Βρασίδου Ἑλλήνων ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ οἱ
πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέσχοντο, μέρος δέ τι
καταλιπόντες αὐτοῖς ἐπακολουθοῦν προσβάλλειν,
οἱ λοιποὶ χωρήσαντες δρόμῳ ἐπί τε τοὺς φεύγον-
τας τῶν Μακεδόνων, οἷς ἐντύχοιεν, ἔκτεινον, καὶ
τὴν ἐσβολήν, ἥ ἐστι μεταξὺ δυοῖν λόφοιν στενὴ
ἐς τὴν Ἀῤῥιβαίου, φθάσαντες προκατέλαβον, εἰ-
δότες οὐκ οὖσαν ἄλλην τῷ Βρασίδᾳ ἀναχώρησιν.
καὶ προσιόντος αὐτοῦ ἐς αὐτὸ ἤδη τὸ ἄπορον τῆς
ὁδοῦ κυκλοῦνται ὡς ἀποληψόμενοι. 128. ὁ δὲ 1
γνοὺς προεῖπε τοῖς μετ' αὐτοῦ τριακοσίοις, ὃν
ᾤετο μᾶλλον ἂν ἑλεῖν τῶν λόφων, χωρήσαντας
πρὸς αὐτὸν δρόμῳ, ὡς τάχιστα ἕκαστος δύναται,
ἄνευ τάξεως πειρᾶσαι ἀπ' αὐτοῦ ἐκκροῦσαι τοὺς

Βρασίδας δὲ τὸ στενὸν διαπερᾷ, καὶ οἱ στρατιῶται αὐτοῦ λείαν ποιοῦνται τὰ Μακεδόνων.

Cap. 128. §. 1. Μετ' αὐτοῦ Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. H. Mosqu. m. Vulgo et Bekker μεθ' αὐτοῦ. Cf. adn. I, 17.

III, 51, 4. — καταλιπόντες. De nominativo cf. Rost. Gr. §. 131. adnot. 2. — χωρήσαντές τε. De particulae collocatione inde repetenda, quod scriptor primo in altero membro καὶ ἐπὶ τὴν ἐσβολήν dicturus erat, vid. adn. I, 16. — τὴν ἐσβολήν. Cf. adn. III, 112, 2. et IV, 83, 2. — στενὴ ἐς τὴν Ἀῤῥ. Attende horum verborum traiectionem in enunciatum relativum. Cf. Rost. Gr. §. 99. 8. adnot. Krueg. Gr. Lat. §. 552. et adn. VII, 43. — φθάσαντες προκατέλαβον. Pro his III, 112, 1. ἔφθασαν προκαταλαβόντες. Cf. Rost. Gr. §. 129. 5. cum adn. 8. Rem ita cogitandam esse Arnoldus docet, ut Lyncestas fauces iam insedisse, et Brasida accedente colles utrimque occupare et a tergo inclusum omnino intercipere parasse, statuamus. — προςιόντος αὐτοῦ. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — κυκλοῦνται, circumsistunt, incipiunt circumvenire. Cf. V, 72. sq. VII, 81, 2.

Cap. 128. §. 1. Αὐτόν rursus relativo respondet, ut 126, 4. — ἐπόντας ex coniectura scripsimus. In libris mss. ἐπιόντας, quod excuses quidem sic, ut barbaros aut prius quidem fauces inter duos colles (c. 127. extr.) sitas seu vallem occupasse, sed tunc demum ipsum iugum ascensuros fuisse, aut, quae Hofmani sententia est, collibus prius occupatis tunc adeo longius occurrisse Peloponnesiis dicas. Sed quum barbari utraque ratione nimiae stultitiae arguantur, nec hic propter additum ἤδη et quoniam de pugna nondum commissa agitur valeat ea excusatio, qua c. 131. (ubi cf. sd.) vulgata a Kruegero defenditur, maxime autem propter verba, quae statim sequuntur, ἐκράτησαν τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, praeferendum fuit ἐπόντας, quod etiam verbis πλείονα κύκλωσιν αὐτόσε προςμῖξαι aperte ad superius κυκλοῦν-

ἤδη ἐπόντας βαρβάρους, πρὶν καὶ τὴν πλείονα
2 κύκλωσιν σφῶν αὐτόσε προςμῖξαι. καὶ οἱ μὲν
προςπεσόντες ἐκράτησάν τε τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου,
καὶ ἡ πλείων ἤδη στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ῥᾷον πρὸς
αὐτὸν ἐπορεύοντο· οἱ γὰρ βάρβαροι καὶ ἐφοβή-
θησαν. τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα γενομένης
σφῶν ἀπὸ τοῦ μετεώρου, καὶ ἐς τὸ πλεῖον οὐκ-
έτ' ἐπηκολούθουν νομίζοντες καὶ ἐν μεθορίοις
3 εἶναι αὐτοὺς ἤδη καὶ διαπεφευγέναι. Βρασίδας δὲ
ὡς ἀντελάβετο τῶν μετεώρων, κατὰ ἀσφάλειαν
μᾶλλον ἰὼν αὐθημερὸν ἀφικνεῖται ἐς Ἄρνισσαν
4 πρῶτον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς. καὶ αὐτοὶ ὀργιζό-
μενοι οἱ στρατιῶται τῇ προαναχωρήσει τῶν Μα-
κεδόνων, ὅσοις ἐνέτυχον κατὰ τὴν ὁδὸν ζεύγεσιν
αὐτῶν βοεικοῖς, ἢ εἴ τινι σκεύει ἐκπεπτωκότι, (οἷα
ἐν νυκτερινῇ καὶ φοβερᾷ ἀναχωρήσει εἰκὸς ἦν ξυμ-
βῆναι,) τὰ μὲν ὑπολύοντες κατέκοπτον, τῶν δὲ

Περδίκκας οὖν Πελοποννησίων ἀπαλλάσσεσθαι προθυμεῖται.

Ἐπόντας. Cf. adn.

ται respicientibus commendatur, quum τὸ κυκλοῦσθαι collibus occupatis effectum esse ad caput superius viderimus. — πρὶν καὶ ... προςμῖξαι] πρὶν τοὺς πολλοὺς τῶν κυκλοῦν [rectius κυκλοῦσθαι] τοὺς Λακεδαιμονίους μελλόντων παρεῖναι. Schol. Σφῶν igitur ad Lacedaemonios spectat, κύκλωσιν autem esse nomen abstractum pro concreto, quod dicunt, positum vidimus ad 127, 2. Interpretare ergo: priusquam maior numerus (barbarorum), qui ipsos circumventurus esset, eo conveniret (vel proprie eo accessisset, cf. adn. 93, 1.).

§. 2. Τῆς τροπῆς ... μετεώρου. „Et αὐτοῖς et σφῶν recte ad τῆς τροπῆς γενομένης retuleris, quum genitivus indicet qui fugerint, dativus autem, quorum interfuerit eos non fugere, quem dativum commodi [et incommodi] vel ethicum vocant.“ HAACK. „Est autem notatu dignum exemplum usus huius dativi iam in adn. ad III, 98. illustrati. Αὐτοῖς γενομένης prorsus idem valent atque ἰδόντες γενομένην, et quum ita αὐτοῖς, si vim verborum respicimus, subiectum enunciati sit, σφῶν ad id pertinens apte sequitur.“ ARN. — ἐς τὸ πλεῖον, ulterius. Cf. II, 21.

§. 3. Ἀντελάβετο. Cf. adn. III, 22, 8. — ἐς Ἄρνισσαν ... ἀρχῆς. Πρῶτον adverbio prima verba proximi cap. respondere vidit Kistem. Ἄρνισσα τῆς ... ἀρχῆς ita dicta sunt ut simillima 78, 6. „Huius oppidi nullus veterum meminit praeter nostrum et Ptolemaeum, qui in Taulantiis reposuit, at alii rectius ad Erigonum [hodie Tjernam] fl., qui per Paeoniam fluens in Axium editur.“ WASS. Cf. Leak. Graec. sept. III. p. 315. sq.

§. 4. Αὐτοί, sua sponte, non iussi a Brasida. Cf. adn. III, 65, 2. — ἢ εἴ τινι. Repete ἐνέτυχον, et cf. Matth. Gr. §. 617. 1. g.

οἰκείωσιν ἐποιοῦντο. ἀπὸ τούτου τε πρῶτον Περ- 5
δίκκας Βρασίδαν τε πολέμιον ἐνόμισε, καὶ ἐς τὸ
λοιπὸν Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ δι' Ἀθη-
ναίους οὐ ξύνηθες μῖσος εἶχε, τῶν δὲ ἀναγκαίων
ξυμφόρων διαναστὰς ἔπρασσεν, ὅτῳ τρόπῳ τά-
χιστα τοῖς μὲν ξυμβήσεται, τῶν δὲ ἀπαλλάξεται.

Ἀθηναῖοι δὲ στόλον ἔπεμψαν ἐπὶ Μένδην καὶ Σκιώνην. οἷς ἀφικομένοις Μενδαῖοι καὶ οἱ ἐπίκουροι ἀντιτάσσονται, καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ καλῶς ἀγωνίζονται.

129. Βρασίδας δὲ ἀναχωρήσας ἐκ Μακεδονίας 1
ἐς Τορώνην καταλαμβάνει Ἀθηναίους Μένδην ἤδη
ἔχοντας, καὶ αὐτοῦ ἡσυχάζων ἐς μὲν τὴν Παλ-
λήνην ἀδύνατος ἤδη ἐνόμιζεν εἶναι διαβὰς τιμω-
ρεῖν, τὴν δὲ Τορώνην ἐν φυλακῇ εἶχεν. ὑπὸ γὰρ 2
τὸν αὐτὸν χρόνον τοῖς ἐν τῇ Λύγκῳ ἐξέπλευσαν
ἐπί τε τὴν Μένδην καὶ τὴν Σκιώνην οἱ Ἀθη-
ναῖοι, ὥςπερ παρεσκευάζοντο, ναυσὶ μὲν πεντή-
κοντα, ὧν ἦσαν δέκα Χῖαι, ὁπλίταις δὲ χιλίοις
ἑαυτῶν καὶ τοξόταις ἑξακοσίοις καὶ Θρᾳξὶ μισθω-
τοῖς χιλίοις καὶ ἄλλοις τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων
πελτασταῖς· ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου
καὶ Νικόστρατος ὁ Διιτρέφους. ἄραντες δὲ ἐκ 3
Ποτιδαίας ταῖς ναυσὶ καὶ σχόντες κατὰ τὸ Πο-

Cap. **129**. §. 2. *Διιτρέφους*. Ante Bekk. *Διιτρεφοῦς*. Cf. sd. III, 75, 1.

§. 5. *Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ … εἶχε.* Portus sic interpretatus est: animo concepit [rectius alebat] odium in Peloponnesios, non consuetum illud quidem propter Athenienses (quos gravissime oderat). Sed quum haec sententia ei, quae sequitur, parum recte opponatur, iis interpretibus recentioribus, qui *τῇ γνώμῃ* cum *οὐ ξύνηθες* verbis iungunt, adstipulandum videtur. Idem fecit quidem iam Steph. in Thes. v. *μῖσος*, sed *δι' Ἀθηναίους* verba minus apte cum ceteris coniunxit. — *τῶν δὲ … διαναστάς.* „A suis autem commodis discedens, quibus tamen carere non poterat.“ REISK. Et brevius Haas.: sed necessariis suis commodis derelictis. Insolentius *διαναστάς* scriptum est pro usitatiore *ἀποστάς*, quo explicat Schol. De genitivo, ad quem a Schol. male *ἕνεκεν* subauditur, cf. Rost. Gr. §. 108. 5. c. — *τοῖς … ἀπαλλάξεται.* *Οἱ μέν* sunt Athenienses, *οἱ δέ* Lacedaemonii.

Cap. **129**. Cf. Diod. XII, 72. — §. 2. *Ὑπὸ τὸν … Λύγκῳ.* Eodem modo dictum, quo supra 101, 3. De Lynco cf. adn. 83, 2. — *παρεσκευάζοντο.* Vid. c. 122. extr. — *τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων.* „I. e. *τῶν ἐπὶ Θρᾴκης. Αὐτόθεν*, ex regione, ubi res gerebantur. Cf. III, 7.“ ARN. Ex his Methonaei nominantur §. 4.

§. 3. *Σχόντες κατά.* Cf.

σειδώνιον ἐχώρουν ἐς τοὺς Μενδαίους. οἱ δ' αὐτοί
τε καὶ Σκιωναίων τριακόσιοι βεβοηθηκότες, Πελο-
ποννησίων τε οἱ ἐπίκουροι, ξύμπαντες δὲ ἑπτακό-
σιοι ὁπλῖται, καὶ Πολυδαμίδας ὁ ἄρχων αὐτῶν,
ἔτυχον ἐξεστρατοπεδευμένοι ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ
4 λόφου καρτεροῦ. καὶ αὐτοῖς Νικίας μέν, Μεθωναί-
ους τε ἔχων εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ψιλοὺς καὶ λογά-
δας τῶν Ἀθηναίων ὁπλιτῶν ἑξήκοντα καὶ τοὺς
τοξότας ἅπαντας, κατὰ ἀτραπόν τινα τοῦ λόφου
πειρώμενος προςβῆναι καὶ τραυματιζόμενος ὑπ'
αὐτῶν οὐκ ἠδυνήθη βιάσασθαι· Νικόστρατος δὲ
ἄλλῃ ἐφόδῳ ἐκ πλείονος παντὶ τῷ ἄλλῳ στρατο-
πέδῳ ἐπιὼν τῷ λόφῳ ὄντι δυςπροσβάτῳ καὶ πάνυ
ἐθορυβήθη, καὶ ἐς ὀλίγον ἀφίκετο πᾶν τὸ στρά-
5 τευμα τῶν Ἀθηναίων νικηθῆναι. καὶ ταύτῃ μὲν
τῇ ἡμέρᾳ, ὡς οὐκ ἐνέδοσαν οἱ Μενδαῖοι καὶ οἱ
ξύμμαχοι, οἱ Ἀθηναῖοι ἀναχωρήσαντες ἐστρατο-
πεδεύσαντο, καὶ οἱ Μενδαῖοι νυκτὸς ἐπελθούσης

§. 3. *Οἱ δ' αὐτοί.* *Δ'* Bekker ex optimis libris mss. Elisio quidem ideo displiceat, quod post *δέ* paulisper subsistendum et virgula ponenda est; sed etiam alia exempla apostrophi ante comma apud Thuc. reperiuntur. Cf. I, 124, 2. III, 22, 1. VII, 84, 1.

adn. I, 110, 4. — *Ποσειδώνιον.* „Non puto significare promontorium Posideum [quod vulgo in extrema Pallene collocant], sed Neptuni templum prope Mendam et Potidaeam versus situm. Re ibi male gesta pars exercitus Nicia duce circumvecta est ad alteram partem Mendes, quae Scionen spectat (c. 130.), reliqui cum Nicostrato apud portas septentrionales remanserunt.“ DOBR. Qui de situ quidem recte explicat, sed potest vel sic promontorium locus existimari. Nam promontorium quoddam inter Mendam et Cassandream (veterem Potidaeam) memorat Liv. XXXI, 45., quod videtur esse Posideum XLIV, 11., adhuc Posídi apud Leak. Graec. sept. III. p. 156. — *ξύμπαντες.* Sine articulo sic rursus V, 3. et iam I, 107, 5. — *ἑπτακόσιοι.* Supra c. 123. Brasidas quingentos Peloponnesiorum hoplitas transmisisse dicitur, qui trecentis Scionaeis et insuper Mendaeis, quorum utrorumque plurimos graviter armatos fuisse verisimile est, iuncti maiorem numerum efficerent, nisi partem Peloponnesiorum Scionae in praesidio relictam esse ex c. 131. constaret. — *ἐξεστρατοπεδευμένοι ἔξω.* De his inter se iunctis cf. adn. I, 133.

§. 4. *Μεθωναίους.* Eius Methonae incolas, quae a Thucyd. *ὅμορος Μακεδονίᾳ* appellatur VI, 7., ubi cf. adn. — *βιάσασθαι.* Suppl. *αὐτούς*. Cf. adn. I, 1, 2. extr. — *ἐκ πλείονος*, a longiore intervallo. Saepius de tempore dicitur. Cf. adn. 42, 3. — *καὶ πάνυ ἐθορυβήθη*, vehementissime (vel plane) turbatus est. Cf. adn. III, 22, 6. et III, 98, 1. — *ἐς ὀλίγον*

τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἡ γῆ τῶν Μενδαίων δῃοῦται, καὶ τῇ τρίτῃ στάσεως γενομένης ἡ πόλις αἱρεῖται πλὴν τῆς ἀκροπόλεως, ἐν ᾗ οἱ Πελοποννήσιοι φρουροὶ ἀποτειχίζονται.

ἐς τὴν πόλιν ἀπῆλθον. **130.** τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ 1
μὲν Ἀθηναῖοι περιπλεύσαντες ἐς τὸ πρὸς Σκιώνης
τό τε προάστειον εἷλον καὶ τὴν ἡμέραν ἅπασαν
ἐδῄουν τὴν γῆν, οὐδενὸς ἐπεξιόντος· (ἦν γάρ τι
καὶ στασιασμοῦ ἐν τῇ πόλει·) οἱ δὲ τριακόσιοι
τῶν Σκιωναίων τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἀπεχώρησαν
ἐπ' οἴκου. καὶ τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ Νικίας μὲν 2
τῷ ἡμίσει τοῦ στρατοῦ προϊὼν ἅμα ἐς τὰ μεθό-
ρια τῶν Σκιωναίων τὴν γῆν ἐδῄου, Νικόστρατος
δὲ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὰς ἄνω πύλας, ᾗ ἐπὶ Πο-
τιδαίας ἔρχονται, προσεκάθητο τῇ πόλει. ὁ δὲ 3
Πολυδαμίδας (ἔτυχε γὰρ ταύτῃ τοῖς Μενδαίοις
καὶ ἐπικούροις ἐντὸς τοῦ τείχους τὰ ὅπλα κείμενα)
διατάσσει τε ὡς ἐς μάχην, καὶ παρῄνει τοῖς Μεν-
δαίοις ἐπεξιέναι. καί τινος αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ 4
δήμου ἀντειπόντος κατὰ τὸ στασιωτικόν, ὅτι οὐκ

ἐπέξεισιν, οὐδὲ δέοιτο πολεμεῖν, καί, ὡς ἀντεῖπεν,
ἐπισπασθέντος τῇ χειρὶ ὑπ' αὐτοῦ καὶ θορυβη-
θέντος, ὁ δῆμος εὐθὺς ἀναλαβὼν τὰ ὅπλα περι-
οργὴς ἐχώρει ἐπί τε Πελοποννησίους καὶ τοὺς τὰ
5 ἐναντία σφίσι μετ' αὐτῶν πράξαντας. καὶ προσ-
πεσόντες τρέπουσιν ἅμα μὲν μάχῃ αἰφνιδίῳ, ἅμα
δέ, τοῖς Ἀθηναίοις τῶν πυλῶν ἀνοιγομένων, φο-
βηθέντων· ᾠήθησαν γὰρ ἀπὸ προειρημένου τινὸς
6 αὐτοῖς τὴν ἐπιχείρησιν γενέσθαι. καὶ οἱ μὲν ἐς
τὴν ἀκρόπολιν, ὅσοι μὴ αὐτίκα διεφθάρησαν,
κατέφυγον, ἥνπερ καὶ τὸ πρότερον αὐτοὶ εἶχον·
οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἤδη γὰρ καὶ ὁ Νικίας ἐπανα-
στρέψας πρὸς τῇ πόλει ἦν) ἐςπεσόντες ἐς τὴν
Μένδην πόλιν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ἀνοιχθεῖ-

Cap. **130**. §. 1. *Πρός*. In bonis libris mss. male *πρό*. Cf. adn.

§. 4. *Περιοργής*. Olim et in plerisque libris male *περὶ ὀργῆς*.

ἀφίκετο, i. e. ὀλίγου ἐδέησεν. Cf. Vig. p. 597. Saepius παρ' ὀλίγον ita legitur. Cf. Vig. p. 647.

Cap. **130**. §. 1. *Περιπλεύσαντες*. Ipsum, ut videtur, Posidonium promontorium (129, 3.), aut, si hoc templum Neptuni esse vis, oram inter hoc et Mendae suburbium Scionen spectans prominentem; nam fallitur Bloomf. — *ἐς τὸ πρὸς Σκιώνης*, ad eam [Mendes] partem, quae Scionen spectabat. Cf. adn. I, 62, 1. IV, 31, 1. — *τι στασιασμοῦ*. Cf. Matth. Gr. §. 442. 3. Rarius nomen *στασιασμός* bis sine reprehensione commemorat Pollux, et habet etiam Aristoteles.

§. 2. *Ἅμα*. „Ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ὁ μὲν ἑτέρωθεν τὴν γῆν ἐδῄου, ὁ δὲ ἑτέρωθεν τῇ πόλει προσεκάθητο.“ AE. PORT. Cui explicationi quanquam parum favet collocatio verborum, melior tamen non videtur proponi posse, et tales particulae interdum traiiciuntur. Cf. adn. II, 94, 4. — *τὰς ἄνω πύλας*. Mendae. Non propter oram igitur per Posidonium, sed per interiora paeninsulae iter terrestre Menda Potidaeam ferebat.

§. 3. *Ἔτυχε γὰρ … τὰ ὅπλα κείμενα*. Memores simus dicendi generis *τίθεσθαι τὰ ὅπλα* ad II, 2. illustrati, quum *κεῖσθαι* idem valeat atque *τεθεῖσθαι*. Cf. V, 61, 4. „Inter obsidionem arma civium constanter in uno aut pluribus locis apertis intra muros composita erant, ut in quovis subito tumultu illuc congregarentur, et simul armarentur, atque suis quisque ordinibus instruerentur. Revera urbs ad tempus castris similis facta est, et, sicut castra, locum, ubi arma ordine componerentur, et milites lustrarentur, continebat. Vid. VIII, 69 et Xen. Anab. II, 2, 20. III, 1, 3.“ ARN. Add. VII, 28.

§. 4. *Κατὰ τὸ στασιωτικόν*] κατὰ τὸ ἔθος τῶν στασιαζόντων. Schol. Cf. §. 1. et Arn. — *δέοιτο*. Malis *δέοι*, ut in simili re 68, 6. *χρῆναι* legitur. Non desunt tamen exempla verborum *δεῖσθαι* et *δεῖ* commutatorum et illius impersonaliter positi. Vid. Buttm. ad Plat. Men. c. 12. Doederl. ad Soph. Oed. Col. v. 570. Steph. Thes. nov. II. p. 1037. Sed Thucydidem aliis locis ita locutum esse demonstrari non potest; nam verba IV, 69, 2. et VIII, 43, 3. scripta aliter explanari possunt. Cf. ibi adn. Ceterum *δέοιντο* coniecit Krueg. De diversis autem modis cum *ὅτι* particula coniunctis cf. adn. II, 80, 1. — *ἐπισπασθέντος*. „Ἐπισπάσασθαι hic est apprehendere eo consilio, ut abstrahamus, abripiamus.“ BLOOMF., apud quem vide plura. — *θορυβηθέντος*. Id hic de aspera et violenta loquentis interpellatione, non solo strepitu et tumultu, sed adeo plagis aut abripiendo effecta, accipiendum esse docet Arnoldus. Haackius quidem tumultu exorto interpretatur; sed hanc sententiam *θορυβηθέν* flexione exprimi et perspicuitatis ratio postulabat, et quod hic non legitur verbum dicendi vel nunciandi. Cf. Buttm. Gr. §. 145. adn. 7.

§. 5. *Φοβηθέντων*. Suppl. *αὐτῶν*, et cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — *ἀπὸ προειρημένου τινός*, ex aliquo compacto. Cf. Hoog. ad Vig. p. 581. et *ἀπὸ ξυνθήματος* 67, 4., *ἀπὸ παραγγέλματος* VIII, 99., similia. Cf. adn. I, 133.

§. 6. *Αὐτοί*. Cf. adn. 113, 2. — *ἐπαναστρέψας*. Cf. §. 2. — *πρὸς τῇ πόλει ἦν*, ad urbem erat, apud urbem illam aderat. — *ἐς τὴν … πόλιν*. „Vide an delenda sint; saltem dele *Μένδην*.“ DOBR. Omnia deleri non possunt, quod *ἐςπεσόντες ἀνοιχθεῖσαν* Thucydides non diceret, quia *ἐςπίπτειν ἐς τόπον*, non *ἐςπίπτειν τόπον*, constanter scribit. Cf. II, 4. 22. 25. VII, 29. al. Mendae nomen fortasse ideo additum est, quod a Scionaeorum agro devastando Nicias revertit, quanquam id clarius hac voce post dativum *πόλει* posita significaretur. Hofmanus post *Μένδην* distinguendum esse, ut *πόλιν* ad *διήρπασαν* pertineat, dubitanter coniicit. — *ἅτε*. Cf.

σαν, ἁπάσῃ τῇ στρατιᾷ, ὡς κατὰ κράτος ἑλόντες
διήρπασαν, καὶ μόλις οἱ στρατηγοὶ κατέσχον, ὥςτε
μὴ καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαφθείρεσθαι. καὶ τοὺς 7
μὲν Μενδαίους μετὰ ταῦτα πολιτεύειν ἐκέλευον
ὥςπερ εἰώθεσαν, αὐτοὺς κρίναντας ἐν σφίσιν αὐ-
τοῖς, εἴ τινας ἡγοῦνται αἰτίους εἶναι τῆς ἀποστά-
σεως· τοὺς δ᾽ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀπετείχισαν ἑκατέ-
ρωθεν τείχει ἐς θάλασσαν καὶ φυλακὴν ἐπεκαθί-
σαντο. ἐπειδὴ δὲ τὰ περὶ τὴν Μένδην κατέσχον,
ἐπὶ τὴν Σκιώνην ἐχώρουν. **131.** *οἱ δὲ ἀντεπεξ-* 1
ελθόντες αὐτοὶ καὶ Πελοποννήσιοι ἱδρύθησαν ἐπὶ
λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς πόλεως, ὃν εἰ μὴ ἕλοιεν
οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτείχισις. προς- 2
βαλόντες δ᾽ αὐτῷ κατὰ κράτος οἱ Ἀθηναῖοι καὶ

λόφου δέ τινος ἁλόντος καὶ Σκιώνη πολιορκεῖται, ὅποι οἱ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Μένδης διαφεύγουσι.

§. 7. *Ἐπεκαθίσαντο.* Hoc certe *ἐπικαθίσαντο* scribendum videtur; nam Thucydides etsi *ἐκαθεζόμην*, tamen non *ἐκάθισα*, verum *καθίσα* dixit. Cf. VI, 66. VII, 82. Similis tamen inconstantia in *καθῆσθαι* reperitur. Cf. adn. V, 58. Sed Ar. Chr. et corr. Pal. *ἐπεκαθίσταντο*, in quo germanum *ἐπικαθίσταντο* latere verisimile est. Nam vi transitiva quidem non solum *ἐκάθισα*, sed, de quo in Buttm. Gr. max. Ind. verb. v. *ἵζομαι* tacetur, etiam *ἐκαθισάμην* (ut *ἐστησάμην*) dici ostendunt Lycurg. c. Leocr. c. 36. init. Demosth. c. Aphob. II. §. 15. atque c. Apatur. §. 14. Dio Cass. XLIX, 41. Luci. Pisc. 12. Sed nusquam legimus *καθίζω φυλακήν*, saepissime *καθίστημι* et *καθίσταμαι*, apud Thuc. Xen. al. Cf. I, 113. II, 24. 94. IV, 41. al. et Sturz. Lex. Xen. *Ἐπεκαθίσταντο* autem propter augmentum syllabicum barbarum ex iusto *ἐπικαθίσταντο* ita depravari potuit, ut in multis membranis *ἀντεπαρεσκευάζοντο* et *ἀντεπαρατάσσοντο* reperiuntur VII, 3. 5. al. Imperfectum tamen Hofmano hic minus aptum videtur. Ceterum Dindorfium in Steph. Thes., *ἐπικαθίσαντο* an *ἐπικαθείσαντο* scribatur, nihil fere interesse dicere miramur. Nam hoc, cuius nullum in membranis vestigium est, nemo reponi volet, quum aoristus *εἰσάμην* de longe alia re III, 58. extr. in oratione Plataeensium legatur.

Rost. Gr. §. 130. adnot. 8. — *ὥςτε.* Cf. adn. I, 49, 7.

§. 7. *Ἐν σφίσιν αὐτοῖς.* Cf. adn. 25, 9. — *ἐπεκαθίσαντο.* Cf. sd.

Cap. **131**. §. 1. *Πελοποννήσιοι.* Cf. adnot. 129, 3. — *οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτείχισις.* Propr. fand keine Ummauerung von ihnen Statt, non succedebat ἡ περιτ. Cf. Vig. p. 229. et adn. I, 52, 2. *Σφῶν* est genitivus passivus sive obiecti. Cf. c. 35. extr. *οὐκ οὔσης σφῶν τῆς κυκλώσεως.* Proprie autem Thucydides in verbis *ὃν εἰ ... ἕλοιεν* ita incepit, ut si haec e mente Scionaeorum dicturus *οὐ γίγνεσθαι ἂν σφῶν περιτείχισιν* (*ἐνόμιζον*) perrecturus esset; sed hanc sententiam miscuit cum altera *ὃν εἰ μὴ ἥρουν οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτείχισις.* De pronomine cf. adn. I, 20, 1.

μάχῃ ἐκκρούσαντες τοὺς ἐπόντας ἐστρατοπεδεύ-
σαντό τε, καὶ ἐς τὸν περιτειχισμὸν τροπαῖον στή-
3 *σαντες παρεσκευάζοντο. καὶ αὐτῶν οὐ πολὺ ὕστε-*
ρον ἤδη ἐν ἔργῳ ὄντων, οἱ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως
ἐν τῇ Μένδῃ πολιορκούμενοι ἐπίκουροι βιασάμε-
νοι παρὰ θάλασσαν τὴν φυλακὴν νυκτὸς ἀφι-
κνοῦνται, καὶ διαφυγόντες οἱ πλεῖστοι τὸ ἐπὶ τῇ
Σκιώνῃ στρατόπεδον ἐςῆλθον ἐς αὐτήν.
1 **132.** *Περιτειχιζομένης δὲ τῆς Σκιώνης, Περ-*
δίκκας τοῖς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῖς ἐπικηρυ-
κευσάμενος ὁμολογίαν ποιεῖται πρὸς τοὺς Ἀθη-
ναίους διὰ τὴν τοῦ Βρασίδου ἔχθραν περὶ τῆς
ἐκ τῆς Λύγκου ἀναχωρήσεως, εὐθὺς τότε ἀρξά-
2 *μενος πράσσειν. καὶ ἐτύγχανε γὰρ τότε Ἰσχαγό-*
ρας ὁ Λακεδαιμόνιος στρατιὰν μέλλων πεζῇ πο-
ρεύσειν ὡς Βρασίδαν, ὁ δὲ Περδίκκας, ἅμα μὲν

Περδίκκου ξύμβασις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Ἰσχαγόρας οὐ δύναται ἐπικουρίαν προςάγειν Βρασίδα, αὐτός γε μέντοι ὡς αὐτὸν ἀφικνεῖται.

Cap. **131**. §. 2. *Ἐπόντας* Bekker ex nostra coniectura postea a cod. Cl. confirmata. Vulgatam *ἐπιόντας* defendit quidem Krueger in Comment. antiqu. stud. 1842. p. 104. occurrentes, impetum cursu excipientes interpretans, et ne Scionaei et Peloponnesii nimis stolide egisse videantur, si collem, in quo consedissent, reliquerint, eos in hoc ipso colle paululum hostibus obviam procedere potuisse dicens. Sed id *τοὺς ἀντιθέοντας, τοὺς ἐπιφερομένους* similive verbo potius exprimendum quam hoc.

§. 3. *Διαφυγόντες.* Cass. Aug. Ven. Pal. Vat. H. Lugd. Mosqu. *διαφεύγοντες*, quod fortasse probari potest. Cf. 124, 3.

§. 3. *Οἱ ἐκ* cet. De praepos. vid. adn. I, 8, 2. — *διαφυγόντες ... στρατόπεδον,* per (Atheniensium) castra ad Scionen posita elapsi. Cf. tamen sd.

Cap. **132**. §. 1. *Ὁμολογίαν.* Non solum pacem, sed etiam societatem. Vid. V, 6. — *περὶ τῆς ... ἀναχωρήσεως.* Ad c. 83. respici existimat Dukas, sed de re 124, 4. narrata et iis, quae ex altero receptu orta sint, agi propter verba proxima *εὐθὺς ... πράσσειν* forsitan alii malint; nam haec 128, 5. dictis respondere. Necessarium tamen hoc non est; nam plus est *πράσσειν, ὅπως τάχιστά τινι ξυμβησόμεθα*, quam *ἄρξασθαι πράσσειν πρός τινα*, et inter alterum receptum et obsidionem Scionae tam exiguum tempus interiectum erat, ut, si *τότε* ad illum discessum spectaret, totum enunciatum *εὐθὺς ... πράσσειν* satis inutile esset. — *πράσσειν.* Repetas quidem ex superioribus *πρὸς τοὺς Ἀθηναίους*, sed eo non est opus. Cf. Duk. et adn. II, 79, 2.

§. 2. *Καὶ ἐτύγχανε γάρ.* Cf. adnot. III, 70, 3. — *ὁ δὲ Περδίκκας.* *Δέ* deleri vult Dobr., nec legitur in similibus locis III, 70, 3. 107, 3.; ferri tamen potest, quod et alibi, ubi enunciationes conditionales inter-

κελεύοντος τοῦ Νικίου, ἐπειδὴ ξυνεβεβήκει, ἔνδη-
λόν τι ποιεῖν τοῖς Ἀθηναίοις βεβαιότητος πέρι,
ἅμα δ' αὐτὸς οὐκέτι βουλόμενος Πελοποννησίους
ἐς τὴν αὑτοῦ ἀφικνεῖσθαι, παρασκευάσας τοὺς ἐν
Θεσσαλίᾳ ξένους, χρώμενος ἀεὶ τοῖς πρώτοις,
διεκώλυσε τὸ στράτευμα καὶ τὴν παρασκευήν, ὥστε
μηδὲ πειρᾶσθαι Θεσσαλῶν. Ἰσχαγόρας μέντοι καὶ 3
Ἀμεινίας καὶ Ἀριστεὺς αὐτοί τε ὡς Βρασίδαν
ἀφίκοντο, ἐπιδεῖν πεμψάντων Λακεδαιμονίων τὰ
πράγματα, καὶ τῶν ἡβώντων αὐτῶν παρανόμως
ἄνδρας ἐξῆγον ἐκ Σπάρτης, ὥστε τῶν πόλεων
ἄρχοντας καθιστάναι, καὶ μὴ τοῖς ἐντυχοῦσιν ἐπι-
τρέπειν. καὶ Κλεαρίδαν μὲν τὸν Κλεωνύμου κα-

Cap. 132. §. 2. Αὑτοῦ Cass. Aug. Ven. Pal. Gr. al. Vulgo et Bekk. αὐτοῦ. Cf. adn. I, 17, 1.

positae sunt, per anacoluthon additur (cf. VIII, 29. 79.), et, si hic pro γάρ simile ἐπεί cogitatur, recte scriptum est. Cf. adn. I, 11, 1. — ἔνδηλον ... πέρι, manifestam aliquam constantiae suae significationem Atheniensibus dare, Port. — παρασκευάσας. Cf. adn. III, 36, 5. — χρώμενος ... τοῖς πρώτοις] δηλονότι ξένοις καὶ φίλοις. Schol. Exemplum 78, 2. reperitur.

§. 3. Καὶ τῶν ἡβώντων ...] ὡς ... οὐκ ὄντος νομίμου ἄρχοντας καθιστάνειν ταῖς πόλεσι τοὺς ἡβῶντας, ἀλλὰ τοὺς προβεβηκότας καθ' ἡλικίαν. Schol. Παρανόμως hic non esse contra leges, sed praeter consuetudinem (παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἔθος Schol.), contra instituta (Spartiatarum), demonstrant Mans. Spart. II. p. 140. Lex. Arn. Hoc autem primum est harmostarum vestigium. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 39. adn. 8. Nomen ἁρμοστής VIII, 5. legitur. Ἄνδρας, quod insolentius de τοῖς ἡβῶσιν dictum videatur, valet τινάς. Cf. Bergmann. ad Isocr. Aerop. p. 150. ed. Bensel. et adn. VII, 43, 4. Neque enim audiendus est Haasius sic interpretatus: adolescentium ... quosdam tanquam viros. — ὥστε. Non tam pro ἵνα positum, quam id est ὥστε, quod salva sententia abesse poterat. Cf. Matth. Gr. §. 532. c. Rost. §. 126. 7. — τοῖς ἐντυχοῦσιν. „Quos hic τοὺς ἐντυχόντας vocat Thuc., hos alii τοὺς τυχόντας magis dicunt.“ DUK. Cf. Vig. p. 364. Thucydides ipse alibi (ut I, 22.) τοὺς παρατυχόντας vocare consuevit. Sed ὁ ἐντυχών et ὁ ἐντυγχάνων similiter apud Plat. Isae. alios legi discas ex Steph. Thes. — ἐπιτρέπειν. Suppl. αὐτάς. — καθίστησιν. „Scil. Ischagoras. Vel καθίστασαν legendum.“ AE. PORT. Hoc non est opus; nam nonnunquam, quum de pluribus ducibus aut legatis actum est, postea eorum princeps solus spectatur. Et de legatis quidem vid. adn. I, 91, 5., de ducibus exempla non satis aequalia VIII, 63. 81. De simili transitu cf. sd. III, 51, 4. — Ἐπιτελίδαν. „Immo Πασιτελίδαν. Vide mox V, 3. ter.“

θίστησιν ἐν Ἀμφιπόλει, Ἐπιτελίδαν δὲ τὸν Ἡγη-
σάνδρου ἐν Τορώνῃ.
1 133. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει Θηβαῖοι Θεσπιέων
τεῖχος περιεῖλον ἐπικαλέσαντες ἀττικισμόν, βου-
λόμενοι μὲν καὶ ἀεί, παρεστηκὸς δὲ ῥᾷον, ἐπειδὴ
καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους μάχῃ ὅ τι ἦν αὐτῶν
2 ἄνθος ἀπολώλει. καὶ ὁ νεὼς τῆς Ἥρας τοῦ αὐτοῦ
θέρους ἐν Ἄργει κατεκαύθη, Χρυσίδος τῆς ἱερείας
λύχνον τινὰ θείσης ἡμμένον πρὸς τὰ στέμματα
καὶ ἐπικαταδαρθούσης, ὥστε ἔλαθεν ἀφθέντα
3 πάντα καὶ καταφλεχθέντα. καὶ ἡ Χρυσὶς μὲν εὐ-
θὺς τῆς νυκτὸς δείσασα τοὺς Ἀργείους ἐς Φλι-
οῦντα φεύγει· οἱ δὲ ἄλλην ἱέρειαν ἐκ τοῦ νόμου
τοῦ προκειμένου κατεστήσαντο, Φαεινίδα ὄνομα.
ἔτη δὲ ἡ Χρυσὶς τοῦ πολέμου τοῦδε ἐπέλαβεν

Θηβαῖοι Θεσπιέων τεῖχος περιαιροῦσι, καὶ ὁ νεὼς τῆς Ἥρας ἐν Ἄργει κατακαίεται.

Cap. 133. §. 1. Ἀπολώλει. Aug. It. Vat. m. ἀπωλώλει, quod Bekker olim ex iisdem fere libris VII, 27, 5 recepit; sed nunc ibi quoque vulgatum restituit. Cf. Matth. Gr. §. 168. b.

§. 4. Ἡ Χρυσίς Vat. et Bekk. Vulgo articulus deest, quem, quum hoc nomen iam bis paulo ante affuerit, utique desideramus.

DOBR. Vulgatam tuetur Bloomf. ad V, 3., sed vix recte. Cf. ed. mai.

Cap. 133. §. 1. Περιεῖλον. Cf. adn. I, 108, 3. et de articulo ante τεῖχος omisso adn I, 101, 3. — ἀττικισμόν. Cf. Krus. Hell. II. 1. p. 602. — παρεστηκός. Cf. Matth. Gr. § 564. Rost. §. 131. 5. De verbo vid. adn. 61, 2. Sed sententiae causa forsitan aliquis malit legi παρεσχηκός. Cf. adn. I, 120, 3. IV, 85, 2. — ἐν τῇ ... μάχῃ. Apud Delium. Cf. c. 96. — ὅ τι ... ἄνθος. De v. ἄνθος cf. Hemsterh. ad Luci. Tim. I. pag. 474. ed. Lehm. et Pflugk. ad Eur. Hel. v. 1593., de usu relativi generis neutrius Matth. Gr. §. 442. adn. et supra IV, 33, 1. adn. Sic fere quod roboris in Samnio erat Liv. X, 38., omne quod roboris, quod floris fuerit, XXVII, 4, 4. Cf. Herz. ad Caes. B. C. III, 87.

§. 2. Ὁ νεὼς τῆς Ἥρας. De hoc templo vid. Paus. II, 17. et Leak. Pelop. II. p. 389. sqq. — ἐν Ἄργει. Cf. adn. II, 2, 1. et V, 18, 10. — κατεκαύθη. Cf. Paus. II, 17, 7. — καταφλεχθέντα. Hinc verbi φλέγειν non recte solum aoristum secundum passivi in Buttm. Gr. max. Ind. verb. agnosci intelligitur. Καταφλεχθῆναι etiam apud complures recentiores legitur (cf. Steph. Thes.), ἀναφλεχθῆναι in Plat. Epist. (vid. Ast. Lex. Plat.).

§. 3. Ἐς Φλιοῦντα. „Tegeam Paus. l. d. Clementis Alexandr. in Protrept. p. 35. [sacerdotem una cum templo combustam tradentis] et, qui eum sequitur, Arnobii VI. pag. 207. nullam rationem habet Scaliger ad Euseb. Chron. p. 204.“ DUK. — τοῦ προκειμένου deleri vult Krueg. Et alibi sane νόμος dicitur κεῖσθαι (III, 82, 6. V, 105. VI, 54.), sed si est lex, non institutum, ut hic, ubi προκείμενος videtur esse idem atque III, 56. καθεστώς. — ἐπέλαβεν] κατέσχε.

ὀκτὼ καὶ ἔνατον ἐκ μέσου, ὅτε ἐπεφεύγει. καὶ ἡ 4
Σκιώνη τοῦ θέρους ἤδη τελευτῶντος περιετετεί-
χιστό τε παντελῶς, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπ' αὐτῇ φυ-
λακὴν καταλιπόντες ἀνεχώρησαν τῷ ἄλλῳ στρατῷ.

Μαντινέων καὶ Τεγεατῶν ξυμβολὴ ἐν Λαοδικίῳ.

134. Ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι χειμῶνι τὰ μὲν Ἀθη- 1
ναίων καὶ Λακεδαιμονίων ἡσύχαζε διὰ τὴν ἐκε-
χειρίαν, Μαντινῆς δὲ καὶ Τεγεᾶται καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι ἑκατέρων ξυνέβαλον ἐν Λαοδικίῳ τῆς Ὀρε-
σθίδος, καὶ νίκη ἀμφιδήριτος ἐγένετο· κέρας γὰρ
ἑκάτεροι τρέψαντες τὸ καθ' αὑτοὺς τροπαῖά τε
ἀμφότεροι ἔστησαν καὶ σκῦλα ἐς Δελφοὺς ἀπέ-
πεμψαν. διαφθαρέντων μέντοι πολλῶν ἑκατέροις, 2
καὶ ἀγχωμάλου τῆς μάχης γενομένης, καὶ ἀφελο-
μένης νυκτὸς τὸ ἔργον, οἱ Τεγεᾶται μὲν ἐπηυλί-
σαντό τε καὶ εὐθὺς ἔστησαν τροπαῖον, Μαντινῆς
δὲ ἀπεχώρησάν τε ἐς Βουκολίωνα καὶ ὕστερον
ἀντέστησαν.

Cap. 134. §. 1. *Αὑτούς.* Cass. Aug. Gr. *αὐτούς*, sed ad *καθ'* nihil diversitatis adnotatum est. Ceterum cf. adn. I, 17.

§. 2. *Βουκολίωνα.* Cass. et Aug. *Βουκολιῶνα*, qui iustus videtur accentus appellationis urbis (cf. Goettl. Doctr. accent. p. 266. g.), etsi nomen virorum (de quo cf. Pap. Lex. nom. propr. et Steph. Thes.) apud omnes est *Βουκολίων*.

Schol. Attigerat, Steph. in Thes.

Cap. 134. §. 1. *Οἱ ξύμμαχοι ἑκατέρων.* Velut Heraeenses et Maenalii, qui V, 67. una cum Tegeatis Lacedaemonios adiuvant, et Parrhasii, de quibus V, 33. Add. V, 47, 1. — *Λαοδικίῳ.* Polybius II, 51. et 55. *τὰ Λαοδίκια τῆς Μεγαλοπολίτιδος* vocat. Fallitur ibi Schweigh. in adnot. vol. V. p. 459. — *Ὀρεσθίδος.* Haec *Ὀρεστία* vel *Ὀρέστεια* nominatur a Steph. Byz. in v. *Ὀρέσται.* Ager videtur *Ὀρεσθείου* urbis V, 64., cuius conditor a Paus. VIII, 3, 1. *Ὀρεσθεύς*, filius Lycaonis, dicitur, a quo *Ὀρεσθάσιον* [? *Ὀρέσθειον* ?], postea autem ab Oresto, Agamemnonis filio, mutato nomine *Ὀρέστειον*, ut apud Eur. et alibi nomen pingitur, appellata esse perhibetur. Sitam eam fuisse in Maenalia discimus ex Thuc. V, 64., in via Megalopoli Pallantium et Tegeam ferenti ex Paus. VIII, 44, 1. 2. Cf. Muell. Dor. II. p. 442. In culmine montis Tzimbarú collocatur a Leak. Pelop. II. p. 318. sq. — *νίκη.* Malo *ἡ νίκη.* — *κέρας ... αὑτούς.* Et a Mantinensibus et a Tegeatis socii adversariorum videntur fugati esse. Cf. Haack. De *κατά* cf. sd. I, 33, 3.

§. 2. *Ἀγχωμάλου.* Cf. adn. III, 49, 1. — *Βουκολίωνα.* Hunc locum alibi quam apud Plin. IV, 6. frustra quaesivimus, sed inter Laodicium et Mantineam fuisse liquet ex Thucydidis narratione. De accentu cf. sd.

Βρασίδας Ποτιδαίας ἀποπειρᾷ.

1 135. Ἀπεπείρασε δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ
ὁ Βρασίδας τελευτῶντος καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη Ποτι-
δαίας. προσελθὼν γὰρ νυκτὸς καὶ κλίμακα προσ-
θεὶς μέχρι μὲν τούτου ἔλαθε· (τοῦ γὰρ κώδωνος
παρενεχθέντος, οὕτως ἐς τὸ διάκενον, πρὶν ἐπα-
νελθεῖν τὸν παραδιδόντα αὐτόν, ἡ πρόσθεσις ἐγέ-
νετο·) ἔπειτα μέντοι εὐθὺς αἰσθομένων, πρὶν
προσβῆναι, ἀπήγαγε πάλιν κατὰ τάχος τὴν στρα-
2 τιάν, καὶ οὐκ ἀνέμεινεν ἡμέραν γενέσθαι. καὶ ὁ
χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἔνατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτε-
λεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

Cap. 135. §. 1. *Τοῦ αὐτοῦ ... Βρασίδας τελευτῶντος.* De collocatione verborum insolentiore vid. adn. III, 90, 4. et Dorv. ad Char. pag. 320., de ceteris cf. V, 39, 3. — *μέχρι μὲν τούτου*] *τοῦ προσθεῖναι τὴν κλίμακα.* Schol. Ergo hactenus. Cf. V, 32, 4. — *κώδωνος.* „Excubiarum praefecti [immo circitores vigiliarum] tintinnabula secum ferebant ad explorandos vigiles, ut iis auditis responderent. Vid. Suid. in v. *κωδωνοφορῶν.*“ HUDS. „Schol. Aristoph. Av. v. 1160. et ex eo Suid. in *κωδωνοφορεῖται.* [Conf. id. Schol. ad v. 843.] Memorat etiam ... Harpocrat. [et Etym. M.] in *διεκωδώνισε.*“ DUK. Male nonnulli de tuba cogitaverunt propter Soph. Ai. v. 17. „Esse tintinnabulum ... apparet ex Hesych.: *κωδωνοφορῶν·* — *οἱ περιπολάρχαι ἐπὶ τοὺς φύλακας ἐρχόμενοι κώδωνα διέσειον, καὶ οὕτως ἐξεπείραζον τὸν καθεύδοντα.* Photius in eadem voce habet *καὶ ἐψόφουν πειράζοντες* [ut Schol. Aristoph.]“ GOELL. — *οὕτως.* Cf. Rost. Gr. §. 130. adn. 3. — *ἐς τὸ διάκενον ... ἐγένετο.* *Αὐτόν* spectat ad *τὸν κώδωνα*, et *τὸ διάκενον* est vacuum murorum spatium interiectum. Cf. V, 71. Id autem inter custodes et circitores interiectum esse male nonnulli censent. Hoc enim intervallum minus esset, quam id, quod inter binas excubias interesset, quas ita dispositas esse consentaneum est, ut ipsis insciis nemo murum tentare posset. Itaque totam stationem excubitorum aliquo in loco collocatorum signum deferre debuisse statuentes locum illius custodibus interea paulisper vacuum significari putamus, sive ὁ *παραδιδοὺς* est ὁ *περιπολάρχης*, sive in singulis stationibus singuli vigiles fuisse existimandi sunt. Ita „Lips. Poliorcet. p. 279: dum is, qui circuit, tintinnabulum porrigit, atque ita locum paulisper deserit. Nam *κώδων* videtur a statione excubiarum in moenibus positarum ad stationem traditus esse. Hoc ipsum tempus Aratus insidiis legit, quum Sicyonem caperet. Plut. Vit. Arat. 7.“ GOELL. Cf. Kor. ad Plut. ed. Schaef. vol. V. p. 471. Alias in circumeundis vigiliis (*τῇ περιοδείᾳ, τῷ περιοδεύειν, ἐφοδεύειν*, cf. Kor. et Ast. ad Theophr. Charact. c. 6.) Graeci *τῇ τῆς σκυταλίδος περιφορᾷ καὶ παραδόσει* utebantur. Vid., ad quem Arn. delegat, Casaub. ad Aen. Tact. c. 22. — *αἰσθομένων.* Cf. Matth. Gr. §. 563. — *προσβῆναι.* Quum vere accessisse Brasidam paulo ante legerimus, fere idem esse debet atque *ἀναβῆναι*, ut III, 22, 3.

Typis Frœbelii Rudolstadiensis.

Corrigenda.

Fasc. I.

p. 1. v. 19. pro *ἀργυρολογήσαντα* leg. *ἀργυρολογήσοντα*.
p. 5. ad marg. pro *ναυτικοί* leg. *ναυτικόν*.
p. 7. adn. col. 2. v. 14. pro *φάσσεσθαι* leg. *φράσσεσθαι*.
p. 16. adn. col. 2. v. 14. ab ult. pro extremam leg. extremum.
p. 17. adn. col. 2. v. 8. pro *περιγιγνόμεθα* leg. *περιεγιγν*.
p. 25. adn. col. 2. v. 19. ab ult. leg.: Cf. II, 70. et Leak. Athen. p. 425. (ed. 2. p. 336.)
p. 27. adn. col. 1. v. 3. ab ult. pro VI. leg VII.
p. 30. adn. col. 1. v. 3. pro coagmentorum leg. coagmentatorum.
p. 45. in script. discr. v. 1. post *αὐτοῖς* dele comma.
p. — in adn. col. 2. v. 23. pro usitass. lege usitatissimum.
p. 49. ad marg. pone punctum post *ξυμβάντα*.
p. 52. adn. col. 1. v. 7. ab ult. pro et iam leg. etiam.
p. 55. adn. col. 1. v. 2. dele cum.
p. 56. adn. col. 1. v. 3. ab ult. pro quocunque leg. quoque.
p. 57. adn. col. 1. v. 2. ab ult. leg. §. 105.
p. 60. adn. col. 1. v. 2. ab ult. leg. ut videamini.
p. 85. adn. col. 1. v. 9. ab ult. pro spectataret leg. spectaret.
p. 92. adn. col. 2. v. 15. leg. Petit.
p. 101. adn. col. 1. v, 15—13. ab ult. pro Alii — interpretantur leg.: *Λαμβάνειν οἶκτον* aliquoties dixit Ioseph., ut A. I. V, 4, 1. 5, 2.
p. 115. adn. col. 2. v. 10. ab ult. pro *ἀνταποδώσαντες* leg. *ἀνταποδώσοντ*.
p. 123. adn. col. 1. v. 18. ab ult. leg. KUHN.
p. 124. adn. col. 1. v. 15. ab ult. pro probata leg. prolata.
p. 136. adn. col. 1. v. 2. dele punctum post *χρήματα*
p. 148. adn. col. 1. v. 19. dele alter ante prior.
p. 153. scr. discr. v. 4. dele verba et expunge ... positam.
p. 161. adn. col 2. v. 11. ab ult. pro v. d. leg. §. 2.
p. 173. adn. col. 1. v. 1. pro *Οἰνεῶνος* leg. *Οἰνεῶνα*.
p. 182. scr. discr. v. 14. pro colligit leg. collegit.
p. 185. v. 13. dele comma post *Μαντιν*.
p. 188. adn. col. 1. v. 3. pro 31, 5. leg. 87, 3.

Fasc. II.

p. 13. adn. col. 1. v. 11. ab ult. pro Spartiarum leg. Spartiatarum.
p. — adn. col. 2. v. 7. pro Thesauro leg. Thesauri.
p. 14. adn. col. 2. v. 10. ab ult. pro sit leg. fit.
p. 17. in verb. Thucyd. v. 7. pro *ἐστί* leg. *ἐστίν*.
p. 31. adn. col. 2. v. 8. leg. nostrum utrisque.
p. 33. v. 6. dele comma post *στερηθ*. positum.

p. 41. adn. col. 1. v. 14. ab ult. pro Attica leg. Attice.
p. 48. adn. col. 1. v. 12. sq. pro frustra ... suspicatus nunc lege: in ed. 2. tertium adiiciens.
p. 50. adn. col. 1. v. 14. ab ult. pro utroquo leg. utroque.
p. 51. scr. discr. v. 8. pro 171. leg. 71.
p. 53. v. 5. comma aut dele post ἥξων aut pone post ᾐτήσατο.
p. 65. adn. col. 2. v. 1. pro dissidentes leg. diffidentes.
p. 68. adn. col. 1. v. 8. 7. ab ult. nunc lego censet Palmer (deletis verbis et Bloomf.)
p. 71. adn. col. 1. v. 9. pro posset leg. potest.
p. 83. ad marg. pro στρατεύουσι leg. στρατεύουσιν.
p. — in adn. col. 2. v. 13. ab ult. pro Αἰολικά leg. Αἰολ.
p. 87. in adn. col. 1. v. 7. ab ult. leg. II. 1. p. 400. (ed. 2. II. p. 315.)
p. 89. in script. discr. v. extr. pro Κυνουρα leg. Κύν. Ibid. in adn. col. 1. v. 11. ab ult. pro valet leg. est.
p. 91. in adn. col. 2. v. 4. pro ἐς τόν leg. ἐς τό.
p. 101. in adn. col. 1. v. 12. ab ult. post. Krebs. excidit in Antibarb.
p. 105. in adn. col. 2. v. 14. ab ult. pro regione leg. regioni.
p. 111. scr. discr. v. 5. pro αὐτοῦ leg. αὑτοῦ.
p. 115. v. 5. pro ἀμαχεὶ leg. ἀμαχεί.
p. 117. adn. col. 1. v. 11. leg. ὥρμητο.
p. 118. adn. col. 1. v. 14. ab ult. pro Hobbèrii leg. Hobbesii.
p. 119. v. 8. sq. comma aut dele post Δάμαχος aut alterum pone post ποταμόν.
p. — adn. col. 2. v. 1. pro librarius leg. librariis.
p. 121. scr. discr. v. 12. pro indicari leg. iudicari.
p. — adn. col. 2. v. 9. post καταστ. excidit: non minus quam μενεῖν.
p. 127. adn. col. 1. v. 4. ab ult. pro illustratur leg. illustretur.
p. 137. adn. col. 1. v. 14. post ἐφέροντο excidit I, 69.
p. — adn. col. 2. v. 16. pro rerum leg. eorum.
p. 140. adn. col. 2. v. 5. post prope excidit Stavrou, non prope.
p. 159. adn. col. 2. v. 10. pro quod leg. quos.
p. 162. adn. col. 1. v. 7. pro looning leg. looking.
p. 172. adn. col. 1. v. 11. ab ult. pro I, 132. leg. IV, 132.
p. 177. v. 17. dele comma post χείρους positum.
p. 200. v. 13. dele comma post ὄψει collocatum.
p. 201. adn. col. 2. v. 1. lege insolentius et v. 2. leg. usi-.
p. 205. v. 1. pone comma post δ'.
p. 210. adn. col. 1. v. 7. ab ult. pro Lex. leg. Lev.

Addenda.

Quoniam chirographum fasciculi primi et secundi huius voluminis ante longum tempus ad redemptorem missum prelis in aliis operibus occupatis diu illic delituit, interea duo maxime prodierunt libri, quos consuli a nobis non potuisse aegre ferimus. Eorum alter est Kruegeri Grammaticae Graecae pars I, alter Thucydidis editionis Bloomfieldianae recognitae volumen alterum libros IV — VIII. complectens.

Kruegeri grammaticam his praecipue locis eo magis adnotandis, quod auctor verba scriptorum allata, ubi legerentur plerumque non indicavit, iuvabit contulisse. III, 6. θαλάσσης εἴργον χρῆσθαι. §. 61. 6. adn. 8. — III, 10. τῷ ὀνόματι. §. 46. 4. adn. 3. — III, 14. Δία τὸν Ὀλύμπιον. §. 50. 7. adn. 10. (Add. τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Dius apud Ios. A. I. VIII, 5, 3.) — III, 23. ἀπηλιώτου. §. 47. 2. adn. 1. — III, 29. σχολαῖοι. §. 57. 5. adn. 4. — III, 32. εἰ... διέφθειρεν. §. 56. 5. adn. 7. — III, 39. sd. διαφέροντας. §. 57. 5. adn. 2. sq. — 40. βραχέα ἡσθεῖσα. §. 46. 5. adn. 4. — III, 42. εἰ ... οὐκ ... ἡγεῖται. §. 67. 4. adn. 1. (ubi aliter explicatur.) — III, 44. ξυμφέρον. §. 62. 1. adn. 4. et §. 65. 5. adn. 11. — III, 56. τῆς ... ἁμαρτίας ... ἀντιθεῖναι. §. 47. 23. adn. 2. — III, 57. πρέπον. §. 56. 3. adn. 5. — III. 62. φασὶ ... οὐ μηδίσαι. §. 67. 1. adn. 2. — III, 67. οὐκ ἐκ προσηκόντων. §. 67. 10. adn. 4. — III, 68. κάτωθεν. §. 66. 3. adn. 4. — III, 82. ἑτοίμων. §. 47. 4. adn. 6. — III, 93. τὸ Κήναιον. §. 47. 5. adn. 4. — III, 94. ὡς λέγονται. §. 55. 4. adn. 3. — Οἰνεῶνα αὐτῶν. §. 47. 5. adn. 5. 8. III, 104. τὴν πεντετηρίδα ... τὰ Δήλια. §. 57. 7. adn. — III, 109. ἀναχώρησιν ἐσπείσαντο. §. 46. 6. adn. 2. — IV, 3. ξυνεκπλεῦσαι. §. 65. 11. adn. 7. — IV, 14. τὰ νῦν προχωρήσαντα κρατῆσαι. §. 47. 19. adn. 4. — IV, 26. ἀλητευμένον. sd. Ind. verb. — IV, 40. εἰ οἱ τεθνεῶτες ... καλοὶ κἀγαθοί. §. 62. 1. adn. 6. — IV, 41. ὡς ἐς πατρίδα ταύτην. §. 68. 8. — IV, 46. τῷ ὄρει τῆς Ἰστώνης. §. 50. 7. adn. 7. — IV, 47. ἐπετάχυνον τῆς ὁδοῦ. §. 47. 1. adn. — IV, 50. πέμψαι. §. 65. 11. adn. 9. — IV, 52. πάντων μάλιστα. §. 47. 28. adn. 12. — IV, 56. τοῖς Ἀθηναίοις ... δῃοῦσι. §. 48. 5. adn. 1. — IV, 59. καιρῷ. sd. §. 48. 2. adn. 9. — IV, 60. τοὺς ... ἐπικαλουμένους ... ἐπιστρατεύουσι. §. 48. 11. adn. 6. — Ibid. τῆς ἀρχῆς ... προκοπτόντων. §. 47. 22. adn. 3. — IV, 75. ὕδατος ἄνωθεν γενομένου. §. 61. 4. adn. 4. (et Ios. A. I. XVIII, 8, 6.) — IV, 87. αἰτία. §. 48. 5. adn. 5. — IV, 98. ἁμαρτημάτων καταφυγή. §. 47. 7. adn. 6. — IV, 109. ὁ Ἄθως αὐτῆς ... τελευτᾷ. §. 47. 9. adn. 1. — IV, 112. Βρασίδας καὶ τὸ πλῆθος ... βουλόμενος. §. 63. 4. adn. 2. — IV, 115. οἱ διὰ πλείστου. §. 50. 5. adn. 8. — IV, 130. ἔχονται. §. 61. 4. adn. 7. — Ibid. ἡ Μένδη πόλις. §. 50. 7. adn. 3. (Varie recentiores, ut τῇ Σάνῃ τῇ πόλει Zon. Ann. IX, 9. cf. X, 20. extr., Ἀμπρακίαν τὴν πόλιν id. IX, 21., ἡ πόλις Ἱεροσόλυμα Ios. A. I. VIII, 7, 5.).

Praeterea ad l. III. haec potissimum adnotatis accedant. pag. 14. col. 2. v. 2. ab ult. post 141. add.: Similis autem ratio fuit sociorum Atheniensium inter ipsos. — p. 23. col. 1. v. 6. post phalangis add.: Nam Stephanus quidem in Thes. v. *ὁλκός* propter locum Poll. VII, 191. *ὁλκοὺς* et phalangas, quae sint *ἔρματα* sive *τὰ τῶν νεῶν ξύλα, οἷς ὑποβληθεῖσιν ἐφέλκονται*, non *μηχαναί, δι' ὧν αἱ νῆες νεωλκοῦνται*, discerni vult. Sed et apud Poll. pro *νεῶν* nunc legitur *νεωλκῶν*, et phalangas Caesaris commentariorum explanatores et lexicographi Latini interpretantur *Walzen* B. C. II, 10. Ceterum cf. etiam interpr. Hor. Carm. I, 4. — p. 26. col. 1. v. 11. ab ult. post fuerint add.: quod tamen de omnibus nautis non recte dictum videtur (cf. VI. 21.). et v. 7. ab ult. post 8. add.: Cf. Leak. l. d. p. 430. seu ed. 2. p. 338. — p. 84. §. 3. *ἀπὸ τῆς Νισαίας* cet. Cf. Ullrich. Aristoph. Quaest. spec. I. p. 36. — p. 93. col. 2. v. 6. ab ult. post esse add.: Ius repetere *τὸ δίκαιον λαμβάνειν*, ut *δίκας λαμβ.* et *τὰ δίκαια λαμβ.* intepretatur Kuehnast. de Recuperat. (Thorun. a. 1845.) p. 10. — p. 116. col. 2. v. 11. post dicitur add.: Cum genitivo quidem coniunxit Soph. El. v. 3. *λεύσσειν ὧν πρόθυμος ἦσθ' ἀεί*, sed sic, ut sit cupidus. — p. 119. col. 1. v. 5. post *βούλησις* add.: quacum tamen quodammodo conferas V, 105. — p. 124. col. 1. v. 12. post gross. add.: vel ex nova Boeckhii computatione 5. imper. — p. 135. col. 2. v. 2. post 3. adde: Nisi *σφῶν αὐτῶν* sonant potius ex se, ex civibus suis. — p 139. col. 2. v. 6. post vidimus add.: nisi mavis interpretari *pro* rebus gestis. — p. 163. col. 2. v. 15. post Bloomf. add.: sed *γέ* aptum non est. — p. 166. col. 2. v. 9. post *γνώμην* add.: Infeliciter verba tentat Brandstaet. Hist. Aetol. p. 137. rectius explicans p. 156. (Ille locus etiam de extremis verbis hui. cap. conferatur.) — p. 175. col. 1. v. 2. post Arn. add.: sed fortasse ille relativae enunciationis causa legitur. Ceterum cf. Krueg. Gr. §. 50. 7. adn. 3.

Ad lib. IV. adnotatis haec aut ex exemplo Bloomfieldii recognito aut aliunde adiungantur. p. 22. scr. discr. *Σμικρῷ* tragicorum et Herodoti exemplis frustra tuetur Bloomf. — p. 24. adn. col. 1. v. 10. ab ult. post BLOOMF. add.: qui nunc *ἐμπλήξεως* coniicit, quod nomen apud recentiores demum scriptores legitur; antiquiores *ἐμπληξίαν* dixerunt. Cf. Lex. — Ibid. adn. col. 2. v. 6. ab ult. add.: *Καὶ οἱ* coniicit Bloomf., debebat certe *οἱ καί*. — p. 25. scr. discr. v. 10. extr. adde: Hermannianae tamen adversatur Bloomf. docens *κρατεῖσθαι* proprie non esse capi et captivitatem Lacedaemoniorum haud facile potuisse metui. Cf. c. 40. — Ibid. adn. col. 1. v. 6. post Haack. adde: et similiter Bloomf., nisi quod hic maiorem etiam emphasin ei tribuit (after ascertaining the state of things with their own eyes, quod *αὐτοὺς ἰδόντας, τῇ ὄψει ἰδόντας* vel similiter dicendum erat). — p. 30. scr. discr. post It. add.: eaque aut delenda aut *οὕτω ξυνεῖναι* scribendum dicit Dobr. Nos in edit. mai. *τούτῳ ξυμβαίνειν* coniecimus, quod placet Bloomfieldio. Cf. Schol. — p. 39. scr. discr. extr. add.: *Ἀντεπάγεσθαι* usquam legi frustra respondere Bloomfieldium inde apparet, quod activum *ἀντεπάγειν* et apud ipsum Thuc. (IV, 124.) et aliquoties invenitur. Vid. Lex. Pap. et Rost. — p. 41. adn. col. 2. v. 8. post Naxiorum add. in Aces. versus (cf. VIII, 34.), et v. 11. post cet. add. (cf. adn. V, 2.) — p. 45. scr. discr. v. 2. post BLOOMF. add.: qui *ἀλημένον* nunc recepit, quia haec exempla paene omnia recentiorum scriptorum essent; sed unum est Thucydide antiquius, alterum imitatoris Thucydidis (Arri. Anab. VI, 23. 11.) — p. 47. scr. discr. v. 2. post *αὐτόν* add.: quod tuetur Arndt. de Pronom. simpl. constr. rel. p. 35. Cf. adn. I, 17. — p. 48. adn. col. 2. §. 5. *ὅσα γε . . . τόνδε*. Ipsum tumultum a Diod. XIII, 48. narratum hic significari putat Ullrich. Symb. ad explic. Thuc. p. 96. *τὸν πόλεμον τόνδε* hic, ut alibi in primis libris, non totum esse bellum Peloponnesiacum, sed decenne, pace Niciae finitum, existimans. — p. 64. §. 2. *ἀπήγεσαν*. Cf. scr. discr. 42, 3. — p. 67. adn. col. 1. v. 12. ab ult. post clarum add.: Illud tamen, ne *πλέοντες* paene inutile sit, probat Bloomf. — p. 77. adn. col. 1. v. 22. post locos add.: De re cf. interpr. Ev. Marc. 2, 4. — p. 83. scr. discr. v. 1. post bellico adde: vel de armamentis navium, de quibus intelligit Bloomf. — Ibid. in adn. col. 1. v. 12. ab ult. post fuerit add.: quae res ponitur in genitivo. — p. 93. in adn. col. 2. v. 6. post mai. add.: ubi adnotavimus hic insolentius expeditionem in aliquam terram (pro qua ut alibi populi nominati sunt) auxilii causa facere videri sonare. — p. 98. in adn. col. 1. v. 13. ab ult. add.: Imitatur hunc usum Ioseph. A. I. XV, 8. 5. — p. 106. in adn. col. 1. v. 4. ab ult. post 78. adde: de articulo non addito adn. I, 16. — p. 107. in adn. col. 1. v. 7. ab ult. adde: Sic haec intelligenda, si *τέ* germanum est. Cf. tamen Bloomf., qui *τῶν* coniicit, ut *φοβηθέντες καὶ νομίσαντες* cohaereant, quemadmodum IV, 125, 1. — p. 114. adn. col. 1. v. 12. ab ult. post adepti add.: Videtur igitur ad *τελευτήσαντες*, pro quo quis *νικήσαντες* malit, simul audiendum esse *αὐτὸ* (*τὸ ἔργον*). Bloomfieldius tamen *βεβαίως* cum *ἀπεκρίθησαν* iungi iubet. — Ibid. col. 2. v. 99. sqq. dele adnotationem ad *ἔδειξαν* adiectam, inde ortam, quod in exemplis Haasianis excidit *ὄντες*. — p. 125. sd. v. 1. post *Πεῤῥαιβίαν* add.: quod et *Πεῤῥαιβοί* probat Dind. in Steph. Thes. — p. 131. col. 1. v. 3. ab ult. post 42. adde: Bloomfieldius tamen mavult esse *propter* altercationem et inimicitias ortas. Leguntur eadem verba Ios. A. I. XVI, 8, 6. extr. — p. 133. *Εἴ τι ἄλλο ἐν νῷ ἔχετε.* Haec parum perspicua esse questus Bloomfieldius interpretatur si quam aliam opinionem de liberatione Graeciae habetis. Significant potius secundum superiora si animo socii non estis. Nec placet paulo ante eiusdem Britanni coniectura *κίνδυνόν γε*. — pag. 135. adn. col. 2. v. postr. adde: *Οὕτως* pro *αὐτός* legendum coniicit Bloomf., nos *ἄλλως* (frustra) proposuimus. — p. 140. col. 2. v. 6. verbis ita, ut in Corrigendis dictum est, expletis v. 7. add.: Cf. Bloomf., qui dubitationes quasdam de situ ortas tollere studet, sed etiam Weissenb. Hellen. p. 160. „*Ἡ νῦν Μάκρη*, inquit auctor ad finem Codini." WASS. At haec Nicetae p. 595. Stagirus alia videtur esse. Cf. Tafel. de Via milit. Rom. Egnat. p. 50. — p. 162. col. 2. v. 4. ab ult. post Calarna adde: [? turris Calarnaea? Mel. II, 2, 9.] — p. 163. col. 2. v. 12. post 116. adde: Aulonem tamen non esse ipsas fauces, sed urbem ad hunc transitum sitam, docet Tafel in Encycl. Paul. v. *Αὐλών*, quo loco refellitur Bloomf. in ed. 2. — p. 164. adn. crit. extr. adde haec: *Πρόσω* quidem alibi apud Thuc. non legitur, et sunt qui apud veteres Atticos *πόρσω* et *πόῤῥω* sola comprobent. Cf. Steph. Thes. ed. rec. Sed quum ne haec quidem apud Thuc. reperiantur, *πρόσω* autem non raro dixerit Xenophon, ne a Thuc. quidem recte videtur abiudicari posse. — p. 166. col. 1. *τὸν — Θουκυδίδην . . . Θρᾴκῃ.* Metalla his verbis non ipsius Thucydidis esse dici, sed ei ius exercendi illa tribui nunc Bloomf. quoque docet, sed hanc vim in solo *κτήσεως* vocabulo, quo ususfructus significetur, non in verbis *κτῆσιν ἐργασίας* quaerit. Ceterum omnia metalla Atticae civitatis Atheniensium fuisse, a privatis autem redempta esse, satis constat. Idem igitur in hac regione ab Atheniensibus occupata statuendum erit. Cf. Krueg. de Vita Thuc. p. 41. sq. — p. 169. sd. v. 7. extr. adde: si in libris reperiretur. — p. 176. adn. col. 2. v. extr. adde: et Stallb. ad Plat. Gorg. p. 522. A. — p. 184. col. 2. v. 9. extr. adde: etsi de Tomeo Stephani verbis refellitur. — p. 188. col. 1. v. 3. ab ult. post 2. adde: Fortasse igitur *ἔξιοι* scribendum est. — p. 199. §. 5. *Πλήθει ὄψεως.* Bloomfieldius coniecturam *τῷ ἀήθει ὄψεως* repetivit, etsi ea et concinnitas (*πλήθει ὄψεως δεινοί — βοῆς μεγέθει ἀφόρητοι*) laeditur, et *τῷ ἀήθει τῆς ὄψεως* desideraretur, ut in exemplis ab ipso adscriptis Arri. E. A. I, 9, 7. al. Idem p. 203. §. 4. *αὐτοί* explicat et ipsi (sicut Brasidas), conferens V, 22.,

ubi vid. adn.; sed Brasidam iratum fuisse paulo ante non legimus. Denique contra consuetudinem sermonis idem p. 205. §. 4. *τραυματιζόμενος* vult esse clade affectus. — p. 206. adn. col. 1. v. extr. adde: Nisi *προϊὼν ἅμα* simpliciter mavis esse inter progrediendum, dum progreditur. Bloomfieldius particulam nunc cum *τῷ ἡμίσει* iungit, quod per collocationem verborum fieri non posse apparet. — p. 208. sd. v. 12. post Xen. adde: Bloomfieldius quidem comparat verba Herodoti I, 89. *κάτισον τῶν δορυφόρων ἐπὶ πάσῃσι τῇσι πύλῃσι φυλάκους*, sed haec propter adiecta *ἐπὶ … πύλῃσι* non satis sunt similia. Prorsus aliena sunt cetera exempla ab eodem collata, velut *καθίζειν στρατιάν*. — p. 209. *Βιασάμενοι παρὰ θάλασσαν.* Ex his Scionen contra ea, quae censeat Leakius duo mill. ab litore removens, prope mare sitam fuisse perspicuum esse existimat Bloomfieldius, quod nobis inde, quia Peloponnesiorum milites in Mendae arce obsessi superatis ad mare hostium copiis illuc pervenerunt, certo colligi posse non videtur; rectius ex 130, 1. 2.

VOLUME 3
SECTION 1

BIBLIOTHECA GRAECA

VIRORUM DOCTORUM OPERA RECOGNITA

ET

COMMENTARIIS INSTRUCTA

CURANTIBUS

FRIDERICO IACOBS

ET

VAL. CHR. FR. ROST.

B.

SCRIPTORUM ORAT. PEDESTRIS

VOL. VII.

CONTINENS

THUCYDIDIS DE BELLO PELOPONNESIACO LIB. V.

ED.

ERNESTUS FRID. POPPO.

GOTHAE ET ERFORDIAE,

SUMTIBUS FRIDERICAE HENNINGS.

MDCCCXLVII.

(LONDINI WILLIAMS & NORGATE.)

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM EDITOS

EXPLANAVIT

ERNESTUS FRIDERICUS POPPO.

Vol. III. Sect. I.

GOTHAE ET ERFORDIAE,

SUMTIBUS FRIDERICAE HENNINGS.

MDCCCXLVII.

(LONDINI WILLIAMS & NORGATE.)

Typis Froebelii Rudolstadiensis.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Ε.

---

2) Ὅτι τῆς ξυμβάσεως οὐκ ἀληθοῦς εἰρήνης οὔσης ὁ πόλεμος ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ἔτη ἐγένετο, καὶ Θουκυδίδης διὰ παντὸς αὐτοῦ ἐπεβίω. κϛ΄.

3) Οἱ Κορίνθιοι τοὺς Ἀργείους πείθουσι τοὺς βουλομένους τῶν Ἑλλήνων προκαλεῖσθαι ἐς ξυμμαχίαν. κζ΄. κη΄.

4) Μαντινῆς πρῶτοι τοῖς Ἀργείοις προσχωροῦσι. τότε δὲ καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος διαθορυβεῖται, καὶ πρὸς τούτους ῥέπει. κθ΄.

5) Λακεδαιμόνιοι Κορινθίοις ἄλλως παρακελεύονται ἐσιέναι ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδάς. λ΄.

6) Καὶ μὴν Ἠλεῖοι Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου διαφερόμενοι Ἀργείων γίγνονται ξύμμαχοι. τούτοις δὲ ἕπονται Κορίνθιοι καὶ Χαλκιδῆς. λα΄.

7) Ἀθηναῖοι Σκιώνην μὲν αἱροῦσι, Δηλίους δὲ κατάγουσι. πόλεμος Λοκρῶν καὶ Φωκέων. λβ΄. §. α΄. β΄.

8) Κορίνθιοι οὔτε Τεγεάτας οὔτε Βοιωτοὺς οἷοί τέ εἰσιν ἐς τὴν Ἀργείων ξυμμαχίαν ἐσάγειν. λβ΄. §. γ΄ — θ΄.

9) Λακεδαιμονίων στρατεία ἐς Παῤῥασίους, οὓς ἐλευθεροῦσι. λγ΄.

10) Τρόπος, ὃν οἱ Λακεδαιμόνιοι τούς τε μετὰ Βρασίδου Εἵλωτας μαχεσαμένους καὶ τοὺς ἐκ Σφακτηρίας αἰχμαλώτους διατιθέασι. λδ΄.

11) Θύσσος αἱρεῖται. λε΄. §. α΄.

12) Ὑποψίαι καὶ διαφοραὶ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων. διαμένει γε μέντοι ἡ ἡσυχία, καὶ οἱ ἐκ Πύλου Εἵλωτες ἐξάγονται. λε΄. §. β΄ — η΄.

B. *Χειμών.* Κεφ. λϛ΄ — λθ΄.

1) Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης πειρῶνται τὰς σπονδὰς τῶν Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων διαλῦσαι. λϛ΄ — λη΄.

2) Μηκύβερνα αἱρεῖται. λθ΄. §. α΄.

3) Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιοῦνται, καὶ Πάνακτον καθαιρεῖται. λθ΄. §. β΄. γ΄.

XII. *Δωδέκατον ἔτος τοῦ πολέμου.* Κεφ. μ΄ — να΄.

A. *Θέρος.* Κεφ. μ΄ — ν΄.

1) Ἀργεῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐς λόγους ξυνέρχονται. μ΄. μα΄.

2) Ἀθηναῖοι τῇ Πανάκτου καθαιρέσει καὶ τῇ ἰδίᾳ Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν ξυμμαχίᾳ ἀγανακτοῦσιν. μβ΄.

3) Ὑπὸ Ἀλκιβιάδου πεισθέντες Ἀθηναῖοι Ἀργείοις καὶ τοῖς τούτων ξυμμάχοις Μαντινεῦσι καὶ Ἠλείοις ξυμμαχίαν ποιοῦνται. μγ΄ — μζ΄.

Ἡ ξυμμαχία αὐτή. μζ΄.

4) Αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων σπονδαὶ ἔτι διαμένουσιν. οἱ Κορίνθιοι πρὸς ἐκείνους πάλιν τὴν γνώμην ἔχουσι. μη΄.

5) Λακεδαιμονίους Ἠλεῖοι τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἱεροῦ εἴργουσιν. ἀμφιλογίαι αὐτῶν περὶ καταδίκης. Λίχας. μθ΄. ν΄. §. α΄ — δ΄.

6) Κορινθίοις λόγοι προσφέρονται. ν΄. §. ε΄.

B. *Χειμών.* Κεφ. να΄.

Ἡρακλεῶται οἱ ἐν Τραχῖνι ἡσσῶνται Αἰνιάνων καὶ ἄλλων προσχώρων. να΄.

XIII. *Τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου.* Κεφ. νβ΄ — νϛ΄.

A. *Θέρος.* Κεφ. νβ΄ — νε΄.

1) Ἡράκλειαν Βοιωτοὶ παραλαμβάνουσιν. νβ΄. §. α΄.

2) Ἀλκιβιάδης ἐς Πελοπόννησον στρατεύσας τείχη οἰκοδομεῖ. νβ΄. §. β΄.

3) Πόλεμος Ἐπιδαυρίων καὶ Ἀργείων. νγ΄ — νε΄.

B. *Χειμών.* Κεφ. νϛ΄.

Λακεδαιμονίων φρουροὺς ἐς Ἐπίδαυρον ἐσπεμψάντων Ἀθηναῖοι τοὺς Εἵλωτας ἐς Πύλον ἀνακομίζουσιν. Ἐπιδαύρου Ἀργεῖοι ἀποπειρῶσι.

XIV. *Τέταρτον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου.* Κεφ. νζ΄ — πα΄.

A. *Θέρος.* Κεφ. νζ΄ — οε΄. Πόλεμος Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων.

1) Πρώτη στρατεία Λακεδαιμονίων Ἄγιδος ἡγουμένου ἐπὶ Ἄργος. τετράμηνοι σπονδαί. νζ΄ — ξ΄.

2) Αἱ σπονδαὶ λύονται. Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ὀρχομενὸν μὲν αἱροῦσι, παρασκευάζονται δὲ καὶ ὡς ἐπὶ Τεγέαν. ξα΄. ξβ΄.

3) Δευτέρα στρατεία Ἄγιδος ἐπὶ Ἄργος. ξγ΄ — οε΄.

α) Πορεῖαι καὶ ἀντιστρατοπεδεύσεις ἑκατέρων. ξγ΄ — ξε΄.

β) Μάχη μεγίστη μεταξὺ Μαντινείας καὶ Τεγέας, ἐν ᾗ ἡσσῶνται Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι. ξϛ΄ — οδ΄.

γ) Λακεδαιμόνιοι οὐ χρῶνται τῇ νίκῃ. Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἄρχονται Ἐπίδαυρον τειχίζειν. οε΄.

B. *Χειμών.* Κεφ. οϛ΄ — πα΄.

1) Σπονδαὶ καὶ ξυμμαχία γίγνονται Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων. οϛ΄ — οθ΄.

Αἱ σπονδαὶ αὐταί. οζ΄.

Ἡ ξυμμαχία αὐτή. οθ΄.

2) Ἀθηναῖοι κελεύονται τῆς Πελοποννήσου ἐξελθεῖν. Περδίκκας καὶ οἱ Χαλκιδῆς ξυνομνύασι Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀργείοις. Δημοσθένους δόλος. Ἐπιδαυρίοις τὸ τείχισμα ἀποδίδοται. π΄.

3) Μαντινῆς ξυμβαίνουσι Λακεδαιμονίοις. ἐν Σικυῶνι καὶ ἐν Ἄργει ὀλιγαρχία καθίσταται. πα΄.

XV. *Πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου.* Κεφ. πβ΄. πγ΄.

A. *Θέρος.* πβ΄.

1) Περὶ Διέων καὶ Ἀχαΐας. §. α΄.

2) Ἀργείων ὁ δῆμος τῶν ὀλίγων, οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι μέλλουσι βοηθεῖν, ἐπικρατεῖ, καὶ Ἀθηναίοις πάλιν σπεισάμενος μακρὰ τείχη τειχίζει. §. β΄—ς΄.

B. *Χειμών.* πγ΄.

1) Λακεδαιμονίων στρατεία, ἐν ᾗ τὰ Ἀργείων τείχη καὶ Ὑσιὰς λαμβάνουσιν. §. α΄. β΄.

2) Ἀργείων στρατεία ἐς τὴν Φλιασίαν. §. γ΄.

3) Περδίκκας κατακλῄεται. §. δ΄.

XVI. *Ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου.* Κεφ. πδ΄ — Βιβλ. Ζ. κεφ. ζ΄.

A. *Θέρος.* Κεφ. πδ΄—ριε΄.

1) Μηλίων πολιορκία. πδ΄—ριδ΄.

Διάλογος Μηλίων καὶ Ἀθηναίων. πε΄—ριγ΄.

2) Ἀργείων δευτέρα ἐσβολὴ ἐς τὴν Φλιασίαν. Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων λῃστεῖαι. πόλεμος Κορινθίων καὶ Ἀθηναίων. ριε΄. §. α΄—γ΄.

3) Μηλίων ἐπέξοδος. §. δ΄.

B. *Χειμών.* Κεφ. ρις΄—Βιβλ. Ζ. κεφ. ζ΄.

1) Λακεδαιμόνιοι μέλλουσιν ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν. ρις΄. §. α΄.

2) Μηλίων μετὰ δευτέραν ἐπέξοδον ἅλωσις καὶ ὠμοτάτη τιμωρία. §. β΄—δ΄.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Ε.

1. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους αἱ μὲν ἐνιαύσιοι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων· καὶ ἐν τῇ

Ἡ ἐκεχειρία διαλύεται, ἐν ᾗ Ἀθηναῖοι Δηλίους ἀνέστησαν.

Cap. 1. *Αἱ μὲν . . . Πυθίων*, induciae annuae solutae erant (et bellum renovatum est) usque ad Pythia, i. e. usquedum Pythia novas inducias novamque belli cessationem effecerunt. Ita haec recte interpretatur Clinto Fast. Hell. I. p. 211. ed Krueg. „Pythia tertio cuiusque Olympiadis anno facta esse non solum perspicuo Pausaniae testimonio Paus. X, 7, 3. demonstratur, sed quaecunque Pythiorum ludicra peracta in historia commemorantur, in tertium cuiusque Olympiadis annum . . . incidisse inveniuntur. De ea re Scaliger, Meursius et Corsinus [Pyth. p. 39. sqq. et F. A. II. p. 437. sqq.] cum Clintone [p. 209.] consentiunt.“ ARN. Locupletissimus testis praeter Clintonem est Boeckhius ad Pind. II. 2. p. 206. sqq. et Inscr. I. p. 814. sqq. Sed dubitatur, quo anni tempore commissa sint; nam plerique, ut Corsinus et Boeckhius, vere, Clinto auctumno id factum esse censent. Boeckhium sequuntur Winiewskius Comment. histor. in Demosthen. orat. de cor. p. 285. sq. et Krausius Pyth. Nem. et Isthm. p. 29. sqq., Clintonem Clarissius Spec. hist. liter. p. 53. sqq. Arnoldus Clintonis argumenta expendens nec vere nec hieme, sed media circiter aestate mense Hecatombaeone hos ludos editos esse probare studuit. Aut huius aut Clintonis sententiam verisimiliorem esse breviter docet Thirw. Hist. Gr. VI. p. 5. Aestatem extremam sive Metagitnionem mensem tempus horum ludorum fuisse demonstrare aggressus est Weissenborn Hellen. p. 167. sq., quocum consentit Boelmicke in Quaest. de orat. Attic. Sed inde, quod Thucydides apud Amphipolim extrema aestate pugnatum esse c. 12. dicit, Pythia auctumno esse non potuisse minime apparet. Auctumnus enim apud Thucydidem aestatis pars est, vid. II, 31., non, quod ille ex III. 18., quanquam hic ipse locus contrarium probat, collegit, hiemis. Et auctumno Pythia fuisse certis, ut nobis quidem videtur, rationibus evicit Kienius in Comment.

ἐκεχειρίᾳ Ἀθηναῖοι Δηλίους ἀνέστησαν ἐκ Δήλου, ἡγησάμενοι κατὰ παλαιάν τινα αἰτίαν οὐ καθαροὺς ὄντας ἱερῶσθαι, καὶ ἅμα ἐλλιπὲς σφίσιν εἶναι τοῦτο τῆς καθάρσεως, ἣ πρότερόν μοι δεδήλωται ὡς ἀνελόντες τὰς θήκας τῶν τεθνεώτων ὀρθῶς ἐνόμισαν ποιῆσαι. καὶ οἱ μὲν Δήλιοι Ἀτραμύττιον Φαρνάκου δόντος αὐτοῖς ἐν τῇ Ἀσίᾳ ᾤκησαν οὕτως, ὡς ἕκαστος ὥρμητο.

Cap. 1. *Ἡι.* Cl. *ἤ*, sed cf. adn.

Ἀτραμύττιον It. E. Vind. K. m. Ar. Chr. Dan. Bekk. In C. D. I. *Ἀτραμύτιον.* Vulgo *Ἀτραμύττειον.* Bas. *Ἀτραμύτειον.* Pal. *Ἀδραμύντειον* vel *Ἀδραμύττειον.* „*Ἀτραμύττειον*] *Ὥρου· Ἀδραμύττειον Εὔπολις, Ἀτραμύττειον Θουκυδίδης.*" Schol. Cf. etiam Suid. et Phav. Simplex *ι* tamen in paenultima confirmatur locis VIII, 108. Xen. Anab. VII, 8, 7. al. atque numis, etsi Adramytteum legitur Liv. XXXVII, 19., Adramytteos Plin. V, 32, 122. Certius videtur *τ*, non *δ*, a Thucydide positum esse, quamvis *δ* et notatione, quum Aristoteles apud Steph. Byz. originem nominis ab Adramyto Croesi fratre repetat, et numis *Ἀδραμύτιον* exhibentibus stabiliatur. Sed *τ* comparandum cum eo, quod in *πελιτνός* et *Ἀταλάντη* vocibus invenitur. Cf. adn. II, 49, 4. 100, 3.

antiqu. stud. a. 1842. m. Nov. p. 1120. sqq. (Boedromionem mensem ponit Hermannus de anno Delphico p. 18. sqq.) Quum igitur induciae Ol. 89, 1. mense Elaphebolione factae (vid. IV, 117.) Ol. 89, 2. eodem mense, nostro Martio, finitae essent, per hanc aestatem usque ad auctumnum, qui Graecis est Ol. 89, 3., pugnatum est; deinde feriarum Pythicarum causa cessatum ab armis; (nam hanc vim eiusmodi feriarum fuisse videbimus ad c. 49.;) et mox de pace actum est. Cf. 14, 1. Plusquamperfectum autem statum permanentem exactis induciis effectum recte significat, et totum enunciatum cum primo proximi capitis arcte connectendum est, *αἱ μὲν σπονδαὶ διελέλυντο.* — *Κλέων δὲ ... ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν.* Reliqua sunt interiecta. — *ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ.* Nequaquam igitur, id quod Arnoldus statuit, inter menses Elaphebolionem atque Hecatombaeonem huius veris, sed prius. Cf. Clariss. l. d. p. 57. — *Ἀθηναῖοι ... ἀνέστησαν.* De re vid. Diod. XII, 73. et Paus. IV, 27, 5., de verbo adn. IV, 54, 3. — *κατὰ παλαιὰν ... οὐ καθαροὺς ὄντας.* Piaculi enim crimine polluti erant, quod mortuos in sacra insula sepeliverant. Vid. III, 104. — *ἱερῶσθαι*, deo consecratos esse. — *ἥ.* „Casus pendet ex participio et ad *ποιῆσαι* supplendum *αὐτήν.* Cf. Krueg. ad Dion. p. 119." GOELL. Add. adn. I, 1, 2. — *πρότερον.* Vid. I, 8. et III, 104. — *Ἀτραμύττιον.* De nomine cf. sd., de urbe ipsa Strab. p. 613. sq. et Prokesch. It. per As. et Aegypt. III. p. 282. sq. — *Φαρνάκου.* Cf. VIII, 6. 58. — *ἐν τῇ ... ᾤκησαν.* Cf. VIII, 108, 4. narrata. — *ὡς ἕκαστος ὥρμητο.* „Haec Delios non cunctos ut iustos colonos profectos esse, sed Atramyttium locum, quo quisque Delius tanquam in asylum confugeret, fuisse significant. Verbum de verbo puto valere: prout quisque profectus erat, ut eo se conferret. Cf. VIII, 23." ARN. Prout quisque propensus erat interpretatur Bloomf. Cf. adn. II, 59, 2.

Κλέων στρατεύει ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης, καὶ Τορώνῃ Βρασίδου ἀπόντος προσβάλλει.

1 **2. Κλέων δὲ Ἀθηναίους πείσας ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία ἐξέπλευσε μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Ἀθηναίων μὲν ὁπλίτας ἔχων διακοσίους καὶ χιλίους καὶ ἱππέας τριακοσίους, τῶν δὲ ξυμμάχων πλείους,**
2 **ναῦς δὲ τριάκοντα. σχὼν δὲ ἐς Σκιώνην πρῶτον ἔτι πολιορκουμένην, καὶ προςλαβὼν αὐτόθεν ὁπλίτας τῶν φρουρῶν κατέπλευσεν ἐς τὸν Κολοφωνίων λιμένα [,] τῶν Τορωναίων ἀπέχοντα οὐ**
3 **πολὺ τῆς πόλεως. ἐκ δ' αὐτοῦ αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων, ὅτι οὔτε Βρασίδας ἐν τῇ Τορώνῃ οὔτε οἱ ἐνόντες ἀξιόμαχοι εἶεν, τῇ μὲν στρατιᾷ τῇ πεζῇ ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν, ναῦς δὲ περιέπεμψε**
4 **δέκα [ἐς] τὸν λιμένα περιπλεῖν. καὶ πρὸς τὸ**

Cap. 2. §. 3. *Οὔτε Βρασίδας* Bekk. ex nostra coniectura. Vulgo male *οὐδὲ Βρ.*

Ἐς interposuit Bekk. „Et praepositio hic omnino necessaria videtur; naves enim non, ut portum Torones, sed ut promontorium inter Colophoniorum portum et illum interiacens circumveherentur, missae sunt. [Cf. *περιπλεῦσαι ἐς τὸν λιμένα* III, 81, 2. et ibi adn.] Et quanquam unus vel duo similes loci reperiuntur, ubi in mss. eadem praepositio omittitur, ut VIII, 38. *διαβεβηκότος τὴν Χίον*, nihilominus

Cap. 2. Cf. Diod. XII, 73. et de Cleone Thirw. Hist. Gr. III. p. 300. — §. 1. *μετὰ τὴν ἐκεχειρίαν*, post exactas inducias. Cf. adn. III, 68, 1. Itaque aestate ineunte. Cf. Weissenb. l. d. p. 168. et adn. c. 1. — *Ἀθηναίων* cet. Lectos fuisse milites videbimus 8, 2.

§. 2. *Ἔτι πολιορκουμένην.* Respicitur ad IV, 131. 132. — *ἐς τὸν Κολοφωνίων λιμένα.* De portu Colophoniorum nihil alibi me legisse memini." WASS. In eadem, qua Torone, Chersoneso situm fuisse necesse est, propterea quod inde Toronen versus pedestri exercitu proficiscitur Cleo. Et urbis Torones portum ab illo diversum fuisse inde colligo, quod ex hoc Colophoniorum portu decem naves emittit, quae [in] portum (nimirum Torones) circumnavigent, quae et ipsae paulo post in urbem a portu irruperunt." HAACK. In nonnullis codd. non post *λιμένα*, sed post *Τορωναίων* genitivum distinguitur, quae distinctio placuit Arnoldo; sed eam si probaveris, postea §. 3. sola verba *ἐς τὸν λιμένα* non satis videntur esse apta. Ceterum *Κωφῶν* coniecit Leakius Graec. sept. III. p. 119., quia hodie esset portus Kufó (*Κωφός*) inter Derrhim promontorium (nunc Drepanon) et Toronen. Sed is portus non *Κωφῶν λιμήν*, sed *Κωφὸς λιμήν* dicitur Strab. p. 331. et Mel. II, 3, 1. Barbara nomina excogitavit Bloomf.

§. 3. *Αἰσθόμενος ὑπ' αὐτομόλων.* „*Ἀπ' αὐτομόλων?*" KRUEG. *Ὑπό* defenditur verbis

Ἡ Τορώνη ἁλίσκεται. τὰ τοῖς ἐμφρουροῦσι ξυμβάντα. αἱρεῖται καὶ Πάνακτον.

περιτείχισμα πρῶτον ἀφικνεῖται, ὃ προςπεριέβαλε
τῇ πόλει ὁ Βρασίδας, ἐντὸς βουλόμενος ποιῆσαι
τὸ προάστειον, καὶ διελὼν τοῦ παλαιοῦ τείχους
μίαν αὐτὴν ἐποίησε πόλιν. 3. βοηθήσαντες δὲ 1
ἐς αὐτὸ Πασιτελίδας τε ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων
καὶ ἡ παροῦσα φυλακὴ προςβαλόντων τῶν Ἀθη-
ναίων ἠμύνοντο. καὶ ὡς ἐβιάζοντο, καὶ αἱ νῆες
ἅμα περιέπλεον αἱ ἐς τὸν λιμένα περιπεμφθεῖσαι,
δείσας ὁ Πασιτελίδας, μὴ αἵ τε νῆες φθάσωσι
λαβοῦσαι ἔρημον τὴν πόλιν, καὶ τοῦ τειχίσματος
ἁλισκομένου ἐγκαταληφθῇ, ἀπολιπὼν αὐτὸ δρόμῳ
ἐχώρει ἐς τὴν πόλιν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι φθάνουσιν 2
οἵ τε ἀπὸ τῶν νεῶν ἑλόντες τὴν Τορώνην, καὶ
ὁ πεζὸς ἐπισπόμενος αὐτοβοεὶ κατὰ τὸ διῃρημέ-
νον τείχους τοῦ παλαιοῦ ξυνεςπεσών. καὶ τοὺς
μὲν ἀπέκτειναν τῶν Πελοποννησίων καὶ Τορω-

recentissimi editores recte eam videntur restituisse. [Vid. Bloomf. in ed. 2.] . . . Cf. tamen III, 6. *περιορμισάμενοι τὰ πρὸς νότον τῆς πόλεως* et ibi adn.“ ARN. Add. adn. VI, 63, 2.

Cap. 3. §. 1. *Αἱ ἐς.* „Adieci articulum *αἱ* e cod. Cam. Nam et res et linguae usus flagitat articulum propter verba c. 2. *ναῦς δὲ περιέπεμψε δέκα τὸν λιμένα περιπλεῖν.*“ HAACK. Articulum a Bekk. rursus expunctum esse mirum est.

Soph. Ai. v. 1320. *οὐ γὰρ κλύοντές ἐσμεν αἰσχίστους λόγους, ἄναξ Ὀδυσσεῦ, τοῦδ' ὑπ' ἀνδρὸς ἀρτίως;* (cf. Matth. Gr. §. 373. 3.), etsi ibi *κλύειν* non est certiorem fieri, ut hic *αἰσθάνεσθαι.* Cf. adn. I, 8, 2. 130, 1. al.

§. 4. *Προςπεριέβαλε τῇ πόλει...*] *βουλόμενος ἐντὸς τοῦ τείχους ποιῆσαι τὸ τῶν Τορωναίων προάστειον, τοῦ παλαιοῦ τείχους μέρος διακόψας, καθ' ὃ ἦν τὸ προάστειον, ἕτερον τεῖχος καινὸν προςῳκοδόμησεν, ᾧ περιέβαλε τὸ πρότερον, καὶ συνῆψε κατὰ τὴν διαίρεσιν [τὸ καινὸν] πρὸς τὸ παλαιόν, ὥςτε ἓν τὸ πᾶν γενέσθαι.* Schol.

Cap. 3. §. 1. *Αὐτό. Τὸ περιτείχισμα.* — *Πασιτελίδας.* Cf. ad IV, 132. extr. — *τοῦ τειχίσματος.* I. e. *τοῦ περιτειχίσματος, τοῦ καινοῦ τείχους.* Deinde *ἐγκαταληφθῇ* est *ἐν αὐτῷ καταληφθῇ.*

§. 2. *Αὐτοβοεί* cum *ἐπισπόμενος* verbo iungit Goeller, quod minus recte fieri videri, quum *αὐτοβοεί* non esset simpliciter illico, sed primo clamore atque impetu (cf. adn. II, 81, 4.), respondimus in ed. mai. Suppl. Add. Krueg. in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 106., qui hac voce rem celeriter effectam *(ein schnell erlangtes Ergebnifs)* exprimi docet. Ipse igitur Krueger cum superiore *ἑλόντες*, quod mente repeti vult, necti iubet. Sed ne transpositio verborum durior oriatur, nescio an Haackius rectius *αὐτοβοεί* cum *ξυνεςπεσών* participio iunxerit.

ναίων εὐθὺς ἐν χερσί, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον
3 καὶ Πασιτελίδαν τὸν ἄρχοντα. Βρασίδας δὲ ἐβοή-
θει μὲν τῇ Τορώνῃ, αἰσθόμενος δὲ καθ' ὁδὸν
ἑαλωκυῖαν ἀνεχώρησεν, ἀποσχὼν τεσσαράκοντα
4 μάλιστα σταδίους μὴ φθάσαι ἐλθών. ὁ δὲ Κλέων
καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖά τε ἔστησαν δύο, τὸ μὲν
κατὰ τὸν λιμένα, τὸ δὲ πρὸς τῷ τειχίσματι, καὶ
τῶν Τορωναίων γυναῖκας μὲν καὶ παῖδας ἠνδρα-
πόδισαν, αὐτοὺς δὲ καὶ Πελοποννησίους καὶ εἴ
τις ἄλλος Χαλκιδέων ἦν, ξύμπαντας ἐς ἑπτακο-
σίους, ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ αὐτοῖς τὸ
μὲν Πελοποννήσιον ὕστερον ἐν ταῖς γενομέναις
σπονδαῖς ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο ἐκομίσθη ὑπ' Ὀλυν-
5 θίων, ἀνὴρ ἀντ' ἀνδρὸς λυθείς. εἷλον δὲ καὶ
Πάνακτον Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τεῖχος Βοιω-
6 τοὶ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον προδοσίᾳ. καὶ ὁ μὲν
Κλέων φυλακὴν καταστησάμενος τῆς Τορώνης
ἄρας περιέπλει τὸν Ἄθων ὡς ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν.
1 4. Φαίαξ δὲ ὁ Ἐρασιστράτου τρίτος αὐτός,

στάσεις τῶν Λεοντίνων,

§. 6. *Περιέπλει.* Aug. Cl. Ven. (Pal.?) Vat. H. G. K. *περιπλεῖ*, quod vix aptum est; nam ad haec c. 6. referuntur verba *ὁ δὲ*

§. 3. *Ἐβοήθει* de consilio et conatu opitulandi dictum esse perspicuum est. Cf. adn. I, 134, 1. — *ἀποσχὼν . . . ἐλθών*, quum ... stadia abfuisset, quo minus adventu suo praeveniret urbis occupationem.

§. 4. *Ἠνδραπόδισαν.* Cf. Diod. XII, 73. — *ξύμπαντας.* De articulo non addito cf. adn. IV, 129, 3. — *αὐτοῖς.* „Hoc exemplo norma usus dativi [commodi et incommodi atque ethici] explanandi III, 98. proposita insigni modo illustratur. Sine *αὐτοῖς* hoc enunciato simpliciter, quid captivis factum sit, exponeretur; cum illo factum ad Athenienses refertur, ita ut haec fere sit sententia: eos postea amiserunt, alteros pace, alteros . . .“ ARN. — *τὸ Πελοποννήσιον*, i. e. *οἱ Πελοποννήσιοι.* Cf. Bernh. Synt. p. 431. et adn. II, 45, 1. — *ἐν ταῖς...σπονδαῖς.* Vid. 18, 7. — *ἀνὴρ . . . λυθείς.* Similiter II, 103. De syntaxi cf. Krueg. Gr. I. §. 56. 9. adn. 1.

§. 5. *Πάνακτον.* Thucydidi neutrum esse adnotant veteres lexicographi. „Cf. c. 39. 40. 42.“ DUK. Situm si distinctius quam ex verbis Thucydidis cognoscere cupis, cf. Leak. Graec. sept. II. p. 370. et de Pag. Attic. p. 131. ed. Westerm.

§. 6. *Καὶ ὁ μέν* cet. Cf. Diod. l. d. — *περιέπλει.* Cf. adn. crit. — *ὡς . . . Ἀμφίπολιν*, ut Amphipolim peteret, Amphipolim versus.

Cap. 4. §. 1. *Φαίαξ.* De hoc vid. Aristoph. Equ. v. 1377. Plut. Nic. c. 13. et Alcib. ibid.

οὓς Φαίαξ πέμπεται περιποιήσων· τῷ δὲ ἐν Γέλᾳ οὐ προχωροῦντος τοῦ πράγματος πάλιν ἀποπλεῖ.

Ἀθηναίων πεμπόντων, ναυσὶ δύο ἐς Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν πρεσβευτὴς ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐξέπλευσε. 2 *Λεοντῖνοι γάρ, ἀπελθόντων Ἀθηναίων ἐκ Σικελίας μετὰ τὴν ξύμβασιν, πολίτας τε ἐπεγράψαντο πολλούς, καὶ ὁ δῆμος τὴν γῆν ἐπενόει ἀναδάσασθαι.* 3 *οἱ δὲ δυνατοὶ αἰσθόμενοι Συρακοσίους τε ἐπάγονται καὶ ἐκβάλλουσι τὸν δῆμον. καὶ οἱ μὲν ἐπλανήθησαν ὡς ἕκαστοι· οἱ δὲ δυνατοὶ ὁμολογήσαντες Συρακοσίοις, καὶ τὴν πόλιν ἐκλιπόντες καὶ ἐρημώσαντες, Συρακούσας ἐπὶ πολιτείᾳ ᾤκησαν.* 4 *καὶ ὕστερον πάλιν αὐτῶν τινὲς διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν Φωκέας τε τῆς πόλεως τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλούμενον καταλαμβάνουσι καὶ Βρικιννίας ὂν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ. καὶ τῶν τοῦ*

Κλέων ὡς ... περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, atque imperfecto res inchoata significatur, aoristo c. 6. perfecta. Cf. adn. II, 25, 4.

Cap. 4. §. 3. *Συρακούσας*. Cass. Aug. Pal. *Συρακούσσας* recte, ut videtur. „Urbem *Συρακούσσας* vocant antiquissimi codd., nec tamen sibi constant.“ BEKK. ad III, 86. „Vulgaris forma *Συράκουσαι* ne Atticis quidem Platonis et Xenophontis aetate usitata fuit, ut monui ad dialogum, qui legitur inter Platonicos, Eryxiam cap. 1.“ BOECKH. ad Pind. Olymp. VI, 6. Cf. Buttm. Gr. max. II. p. 387. ed. 1. et sd. VI, 3.

§. 4. *Φωκέας*] *οἱ μὲν ἐκτεταμένως ἀναγιγνώσκουσιν, ὡς Πρασίας, οἱ δὲ συνεσταλμένως*. Schol. *Φωκαίας* It. Vat. H. Bekk. et in marg. Cl., nisi quod Gailius ex H. proprie *Φοκαίας* affert. Utrum in paenultima ε melius sit an αι, nos ignoramus. Ven. *Φωκεάς*.

§. 2. *Ἀπελθόντων ... ξύμβασιν*. Vid. IV, 65., unde *τὴν ξύμβασιν* apparet esse „*τὴν κοινὴν τῶν Σικελιωτῶν*“ (Schol.). — *πολίτας ἐπεγράψαντο*] ... *ἑτέρους ἐπὶ τοῖς οὖσιν ἐνεγράψαντο εἰς τὴν πολιτείαν*. Schol. Similiter Latini dicunt adscribere in civitatem, civitati. — *καὶ ὁ δῆμος ... ἀναδάσασθαι*. „Ita, quum Cyrenis novos cives pristinis adscribi opus fuit, coloni ex omnibus partibus Graeciae invitati sunt *ἐπὶ γῆς ἀναδασμῷ* Herodot. IV, 159.“ ARN., qui de agro publico viritim dividendo intelligendum esse praeterea docet.

§. 3. *Ὡς ἕκαστοι*. Cf. adn. I, 3, 4. — *Συρακούσας*. Cf. sd.

§. 4. *Αὐτῶν τινες*. Reliqui quando in patriam redierint, disces e Xen. Hist. Gr. II, 3, 5. — *ἀρέσκεσθαι*. Sine complemento iterum 37, 4. legitur, id quod Bloomfieldii causa adnotandum est. — *ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Σ.* Cf. Matth. Gr. §. 495. 1. 535. adn. 2. 578. a. extr. Rost. §. 139. 9. c. Pflugk. ad Eur. Herc. f. v. 133. supra III, 10, 2. — *τῆς πόλεως ... χωρίον καλούμενον*. Quum *ἡ πόλις ἡ Λεοντίνων* a *τῇ Λεοντίνῃ* distinguatur, *χωρίον* in urbe ipsa quaerendum eiusque locus (cf. adn. I, 63, 1. III, 97, 2.) et fortasse regio (*ein Viertel*) existimanda est. Fallitur igitur Mannert. Geogr. IX. 2. p. 301. — *ὄν*. Cf.

δήμου τότε ἐκπεσόντων οἱ πολλοὶ ἦλθον ὡς αὐτούς, καὶ καταστάντες ἐκ τῶν τειχῶν ἐπολέμουν. 5 *ἃ πυνθανόμενοι οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Φαίακα πέμπουσιν, εἴ πως πείσαντες τοὺς σφίσιν ὄντας αὐτόθι ξυμμάχους καὶ τοὺς ἄλλους, ἢν δύνωνται, Σικελιώτας κοινῇ, ὡς Συρακοσίων δύναμιν περιποιουμένων, ἐπιστρατεῦσαι, διασώσειαν τὸν δῆμον τῶν Λεοντίνων.* 6 *ὁ δὲ Φαίαξ ἀφικόμενος τοὺς μὲν Καμαριναίους πείθει καὶ Ἀκραγαντίνους· ἐν δὲ Γέλᾳ ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος, οὐκέτι ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἔρχεται, αἰσθόμενος οὐκ ἂν πείθειν αὐτούς, ἀλλ' ἀναχωρήσας διὰ τῶν Σικελῶν ἐς Κατάνην καὶ ἅμα ἐν τῇ παρόδῳ καὶ ἐς τὰς Βρικιννίας ἐλθὼν καὶ παραθαρσύνας ἀπέπλει.*

1 *5. ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ τῇ ἐς τὴν Σικελίαν καὶ πάλιν ἀναχωρήσει καὶ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ τισὶ πόλεσιν ἐχρημάτισε περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ Λοκρῶν ἐντυγχάνει τοῖς ἐκ Μεσσήνης ἐποίκοις ἐκ-*

ἐν δὲ τῇ παρακομιδῇ Λοκροῖς ἐντυχών, οὓς δι' ὁμολογίαν γεγενημένην

Bernh. Synt. p. 337. Kuehn. Gr. in us. schol. §. 241. 6. — *τότε*. Cf. adn. I, 101, 2. — *καταστάντες ... ἐπολέμουν*. „Phrasis *καταστάντες ἐπολέμουν* hic fortassis non aliam significationem habet, quam II, 1. *καταστάντες τε ξυνεχῶς ἐπολέμουν*.“ DUK. At ibi ex superioribus *ἄρχεται πόλεμος ἐν ᾧ* facile repetas *ἐς αὐτόν*. „Hic sign. quum ibi constitissent, *Posto gefaſst hatten*. [Ita Bloomf.] Unde enim sumptum repetas vel suppleas *ἐς τὸν πόλεμον*? Et vero hoc iam antea factum erat.“ BAU. Cf. adn. I, 59, 2. — *ἐπολέμουν*] *πρὸς τοὺς Συρακουσίους*. Schol.

§. 5. *Τοὺς ... ξυμμάχους*. Urbes Chalcidicas et Camarinaeos, id quod e III, 86. al. notum est. — *τοὺς ἄλλους*. E quibus paulo post Agrigentini et Gelenses nominantur.

§. 6. *Ἀντιστάντος αὐτῷ τοῦ πράγματος*, quum ei res non successisset. Cf. 34, 4. *Ἀντιστατοῦντος τοῦ πράγματος* Procop. p. 129. 200. — *αἰσθόμενος ... πείθειν*. Cf. Matth. Gr. §. 549. adn. 2. Rost. §. 129. 4. c. infra VI, 59, 3. — *διὰ τῶν Σικελῶν*. Terrestri igitur itinere. Simul tamen naves quoque Catanam misisse existimandus est.

Cap. 5. §. 1. *Ἐχρημάτισε*] *λόγους προσήνεγκε*. Schol. Cf. adn. I, 87, 5. et Duk. ad V, 61. — *φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις*. Cf. Rost. Gr. §. 105. 6. — *Λοκρῶν*. *Τῶν Ἐπιζεφυρίων*. — *ἐποίκοις*. Cf. adn. II, 27, 1.

οὐκ ἀδικεῖ, πάλιν ἐς Ἀθήνας ἀφικνεῖται.

πεπτωκόσιν, οἳ μετὰ τὴν Σικελιωτῶν ὁμολογίαν,
στασιασάντων Μεσσηνίων καὶ ἐπαγαγομένων τῶν
ἑτέρων Λοκρούς, ἔποικοι ἐξεπέμφθησαν, καὶ ἐγέ-
νετο Μεσσήνη Λοκρῶν τινα χρόνον. τούτοις οὖν
ὁ Φαίαξ ἐντυχὼν [τοῖς] κομιζομένοις οὐκ ἠδί- 2
κησεν· ἐγεγένητο γὰρ τοῖς Λοκροῖς πρὸς αὐτὸν
ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.
μόνοι γὰρ τῶν ξυμμάχων, ὅτε Σικελιῶται ξυνηλ-
λάσσοντο, οὐκ ἐσπείσαντο Ἀθηναίοις· οὐδ' ἂν 3
τότε, εἰ μὴ αὐτοὺς κατεῖχεν ὁ πρὸς Ἰτωνέας καὶ
Μελαίους πόλεμος ὁμόρους τε ὄντας καὶ ἀποί-
κους. καὶ ὁ μὲν Φαίαξ ἐς τὰς Ἀθήνας χρόνῳ
ὕστερον ἀφίκετο.

περὶ τὴν Ἀμφίπολιν Κλέων μὲν Γαληψὸν ἑλὼν ἐν Ἠιόνι αὐλίζεται,

6. Ὁ δὲ Κλέων, ὡς ἀπὸ τῆς Τορώνης τότε 1
περιέπλευσεν ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὁρμώμενος ἐκ
τῆς Ἠιόνος Σταγείρῳ μὲν προσβάλλει Ἀνδρίων
ἀποικίᾳ καὶ οὐχ εἷλε, Γαληψὸν δὲ τὴν Θασίων

Cap. 5. §. 1. *Σικελιωτῶν.* Vulgo et Bekk. *τῶν Σικελιωτῶν*, sed *τῶν* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. H. F. Gr. Lugd. Laur. alii. Cfr. I, 93. *μετὰ τὴν Μήδων ἀναχώρησιν*, IV, 109. *μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεως ἅλωσιν*, et ed. mai. adn. ad I, 12.

§. 2. [*Τοῖς*] *κομιζομένοις*. Aug. corr. *προςκομιζομένοις*. „Immo *ἀποκομιζ.*" BEKK. „Simplex eandem vim domum redeundi habet. Cf. I, 52. 114. VIII, 56. Articulus autem haud dubie rectius omittitur, quod aptius incidens in hos viros, quum domum redirent, quam in hos viros, id est eos, qui domum redibant, dicitur." ARN.

— *ὁμολογίαν.* Ξύμβασιν 4, 2., ubi vid.

§. 2. [*Τοῖς*] *κομιζομένοις*. Cf. sd. — *ἐγεγένητο ... Ἀθηναίοις*, Locris enim cum ipso convenerat de compositione cum Atheniensibus facienda. Attende *ὁμολογίας* vocabulum, quod plerumque, ut §. 1. IV, 54. 132. al., idem valet atque *ξύμβασις*, hic ab eo nomine distingui ipsam actionem *τοῦ ὁμολογεῖν* sive pacis (*ξυμβάσεως*) conditiones inter Locros et Phaeacem convenisse significans. Iisdem verbis *ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι* utitur scriptor quidam apud Suid. in vv. *Δημήτριος ὁ Ἀντιγόνου*. Similiter interdum *ὁμολογίαι* atque *ξυνθῆκαι* discernuntur. Cf. Vales. ad Harpocrat.

§. 3. *Ἰτωνέας καὶ Μελαίους* [Gr. *Μελέους*]. „*Μελαίους* non invenio apud geographos. *Ἰτώνη*, inquit Steph., *πόλις Ἰταλίας.*" HUDS. „Hi sunt populi ignoti. Cramer locum, qui Mella vocetur, in Calabria ulteriore, medium inter Scillam et Geracen, nominat, ubi nonnullae veteris alicuius oppidi reliquiae inventae sint. Ital. ant. vol. II. p. 438." ARN.

Cap. 6. §. 1. *Ὡς ... Ἀμφίπολιν.* Cf. c. 3. extr. — *ὁρμώμενος* Cf. adn. I, 64, 2. —

Βρασίδας δὲ ἐπὶ Κερδυλίῳ ἀντικαθήμενος παρασκευάζεται στρατόν.

2 ἀποικίαν λαμβάνει κατὰ κράτος. καὶ πέμψας ὡς
Περδίκκαν πρέσβεις, ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ
κατὰ τὸ ξυμμαχικόν, καὶ ἐς τὴν Θρᾴκην ἄλλους
παρὰ Πολλῆν, τὸν Ὀδομάντων βασιλέα, ἄξοντα
μισθοῦ Θρᾷκας ὡς πλείστους, αὐτὸς ἡσύχαζε πε-
3 ριμένων ἐν τῇ Ἠιόνι. Βρασίδας δὲ πυνθανόμε-
νος ταῦτα ἀντεκάθητο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῷ Κερδυ-
λίῳ· ἔστι δὲ τὸ χωρίον τοῦτο Ἀργιλίων ἐπὶ με-
τεώρου πέραν τοῦ ποταμοῦ, οὐ πολὺ ἀπέχον τῆς
Ἀμφιπόλεως, καὶ κατεφαίνετο πάντα αὐτόθεν,
ὥστε οὐκ ἂν ἔλαθεν [αὐτόθεν] ὁρμώμενος ὁ
Κλέων τῷ στρατῷ· ὅπερ προσεδέχετο ποιήσειν
αὐτόν, ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν, ὑπεριδόντα σφῶν τὸ

Cap. 6. §. 2. *Πολλῆν* Aug. Ven. It. Bekk. et marg. Vind. tacitusque Pal. apud Bekk., ut sit nomen contractum. Vulgo *Πόλλην*. Cass. *Πολλ.* abrasis ceteris. Cl. et Gr. *Πολλήν*. Laur. corr. *Πύλλυν*. Vind. et m. *Πολῦν*. E. *Πολυν*, accentum tacuit Gail. Mosqu. *Πόλυν*. Ex quibus *Πόλτυν* eruit Dind. in Steph. Thes. K. corr. *Πόλιν*. *Πόλλιν* coniecit Reisk. Deinde *τόν* pro vulg. *τῶν* nunc etiam Bekk. ex Pal. et septem deterioribus mss.

§. 3. *Ἔλαθεν αὐτόθεν. Αὐτόθεν* om. C. D. I., et ex superioribus temere iteratum videtur. Nam si cum *ἔλαθεν* iungatur, supervacaneum esse, sin cum *ὁρμώμενος* participio, de alio loco intelligendum esse quam prius *αὐτόθεν*, id quod tolerabile non sit, denique exiguo intervallo bis positum displicere recte docet Haas. Lucubr. Thuc. p. 99., qui probat *αὐτόν*, quod in Cam. et Gr. legitur.

Σταγείρῳ. Cf. IV, 88. — *Γαληψόν.* Cf. IV, 107.

§. 2. *Κατὰ τὸ ξυμμαχικόν.* De vocabulo vid. adn. II, 22, 3., de re IV, 132. — *Ὀδομάντων.* Cf. II, 102, 3. et ibi adn. — *μισθοῦ.* Cf. adn. IV, 124, 4.

§. 3. *Ἀντεκάθητο καὶ αὐτός*, ipse quoque contra hostes (s. castris hosti oppositis) considebat. Similiter IV, 124, 2. *Καὶ αὐτός* ad solam considendi notionem, non simul ad verba *ἐπὶ τῷ Κερδυλίῳ* referuntur. „Et ipse Brasidas sedem cepit, ut Cleon (sedem ceperat), nempe ad Cerdylium." BAU. — *Κερδυλίῳ.* Proxime dextram Strymonis ripam in Arn. tab. Amphip. et Leak. Graec. sept. III. p. 194., id quod verbis *πέραν ... αὐτόθεν* et 8, 1. narratis confirmatur. Cousineryo est vicus Kutschuk-Orschova Maced. I. p. 132. sqq. „Coniunctio cum Amphipoli per eum pontem, qui IV, 103. commemoratus est, efficiebatur." BLOOMF., qui nihil nisi collem fuisse dicens proximis verbis *ἔστι δὲ τὸ χωρίον ... ἐπὶ μετεώρου* refellitur. — *Ἀργιλίων.* De his vid. IV, 103. — *πέραν τοῦ ποτ.* Si ab Amphipoli proficiscimur, quam ad sinistram ripam Strymonis fuisse ex IV, 103. constat. — *ἔλαθεν αὐτόθεν.* Cf. sd. — *ἐπὶ τὴν Ἀμφίπολιν ... ἀναβήσεσθαι. Ἐπὶ τὴν Ἀμφ.* cohaerent cum *ἀναβήσεσθαι*, et de toto enunciato epexegesin continenti cf. Matth.

πλῆθος, τῇ παρούσῃ στρατιᾷ ἀναβήσεσθαι. ἅμα 4
δὲ καὶ παρεσκευάζετο Θρᾷκάς τε μισθωτοὺς πεν-
τακοσίους καὶ χιλίους καὶ τοὺς Ἠδῶνας πάντας
παρακαλῶν, πελταστὰς καὶ ἱππέας· καὶ Μυρκι-
νίων καὶ Χαλκιδέων χιλίους πελταστὰς εἶχε πρὸς
τοῖς ἐν Ἀμφιπόλει. τὸ δ' ὁπλιτικὸν ξύμπαν ἠθροί- 5
σθη δισχίλιοι μάλιστα, καὶ ἱππῆς Ἕλληνες τρια-
κόσιοι. τούτων Βρασίδας μὲν ἔχων ἐπὶ Κερδυλίῳ
ἐκάθητο ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους, οἱ δ' ἄλλοι
ἐν Ἀμφιπόλει μετὰ Κλεαρίδου ἐτετάχατο. 7. ὁ 1
δὲ Κλέων τέως μὲν ἡσύχαζεν, ἔπειτα ἠναγκάσθη
ποιῆσαι ὅπερ ὁ Βρασίδας προςεδέχετο. τῶν γὰρ 2
στρατιωτῶν ἀχθομένων μὲν τῇ ἕδρᾳ, ἀναλογιζο-
μένων δὲ τὴν ἐκείνου ἡγεμονίαν, πρὸς οἵαν ἐμ-
πειρίαν καὶ τόλμαν μετὰ οἵας ἀνεπιστημοσύνης
καὶ μαλακίας γενήσοιτο, καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες
αὐτῷ ξυνῆλθον, αἰσθόμενος τὸν θροῦν καὶ οὐ
βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸ ἐν τῷ αὐτῷ καθημέ-
νους βαρύνεσθαι ἀναλαβὼν ἦγε. καὶ ἐχρήσατο 3

ἔπειτα Κλέων πρὸς τὴν Ἀμφίπολιν ἄγει, καὶ τὴν θέσιν αὐτῆς θεᾶται.

§. 4. Ἠδῶνας Cl. Reg. Ar. Chr. Ald. Flor. Bas. Vulgo et Bekk. Ἤδωνας, parum constanter. Cf. sd. IV, 102, 3.

Gr. §. 476. Rost. §. 101. 3. c. Kuehn. §. 801. 2. „Πλῆθος hic ἐπ' ὀλίγων dicitur, ut IV, 10., ubi id adnotat Schol.“ DUK. Cf. ibi §. 5. adn.

§. 4. Ἠδῶνας πάντας. Horum alii prope Amphipolim (cf. I, 100.), alii in Acte (cf. IV, 109.) habitabant. — Μυρκινίων. Hi omnium quidem Edonum numero videantur comprehendi, quum Myrcinus IV, 107. Edonica urbs appellata sit; sed ex iis, quae ibidem adiecta sunt, cur ab Edonibus hic separetur, intelligitur. Cf. paulo post adn.

§. 5. Ἱππῆς Ἕλληνες. Hos Chalcidenses fuisse ex 10, 9. cognoscimus. Sed ibidem Myrcinii quoque equites commemorantur, sive hi in hac enumeratione omissi sunt, sive in illa urbe Edonica coloni Graeci consederant. — ἐτετάχατο. Cf. Matth. Gr. §. 204., 6. adn. 1. Rost. §. 73. 2. c.

Cap. 7. §. 2. Τῇ ἕδρᾳ] τῇ προςμονῇ, τῇ διατριβῇ καὶ τῇ ἀργίᾳ. Schol. Cf. Wass. — πρὸς οἵαν ... μετὰ οἵας. De οἷος pronomine idem adnotandum, quod de interrogandi pronominibus docet Rost. Gr. §. 123b. 10. d. Cf. VII, 75, 6. Kuehn. Gr. §. 843. 1. Monk. ad Eur. Alc. v. 146. — ξυνῆλθον. „Malim ξυνεξῆλθον.“ DOBR., cui propter ἐξῆλθε 8, 2. assentitur Haas. Lucubr. Thuc. p. 99. Vulgatam excusat Arn. Cf. adn. III, 111, 2. De collocatione ὡς particulae cf. adn. III, 88, 3. — διὰ τὸ ... καθημένους. Simillime IV, 63, 1. διὰ τὸ ἤδη φοβεροὺς παρόντας, ubi cf. adn. De verbis ἐν τῷ αὐτῷ

τῷ τρόπῳ, ᾧπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας
ἐπίστευσέ τι φρονεῖν· ἐς μάχην μὲν γὰρ οὐδὲ
ἤλπισέν οἱ ἐπεξιέναι οὐδένα, κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον
ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χωρίου, καὶ τὴν μείζω πα-
ρασκευὴν περιέμενεν, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἢν
ἀναγκάζηται, περισχήσων, ἀλλ' ὡς κύκλῳ περιστὰς
4 βίᾳ αἱρήσων τὴν πόλιν. ἐλθών τε καὶ καθίσας ἐπὶ
λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως τὸν στρα-
τὸν αὐτὸς ἐθεᾶτο τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος
καὶ τὴν θέσιν τῆς πόλεως ἐπὶ τῇ Θρᾴκῃ ὡς ἔχοι.

cf. adn. IV, 35, 1. — ἀναλαβὼν (αὐτοὺς) ἦγε, assumptos ducebat, i. e. motis castris (copias Amphipolim versus) ducebat. Cf. adn. III, 81, 2. et de ἄγειν Matth. Gr. §. 495. 1., ut de Lat. ducere Krueg. Gr. Lat. §. 303. adn. 3. 1).

§. 3. Τῷ τρόπῳ. Significetne hoc vocabulum hic rationem („das Verfahren“) an ingenium et mores Cleonis, dubitant interpretes. — ἐς τὴν Πύλον. Ἐς, quod plerique apud praepositione exprimunt, ideo positum est, quia Pyli nomine scriptor non castellum ab Atheniensibus occupatum, sed totam vicinam regionem significans, adversus Pylum vel respectu Pyli (cf. Eur. Or. v. 542.) dicere non dubitavit, ubi debebat proprie adversus Sphacteriam. Cf. V, 14. VII, 71. (nisi ibi ἐν est apud) et Schol. V, 34. — ἐπίστευσέ τι φρονεῖν, aliquid se sapere putavit. — κατὰ θέαν ... τοῦ χωρίου, ut situm loci viseret (specularetur). Redeunt verba κατὰ θέαν c. 9. 10. Cf. VI, 31. init. Vig. p. 632. Matth. Gr. §. 581. b. ε'. — οὐχ ὡς ... περισχήσων. Περιέχειν non posse esse hostem circumfundere ex eo enunciato apparet, quod huic contrarium ponitur. „Περισχήσων, superaturus. Citat Steph. Thes. Gr. I. 1535. B. Thuc. VIII, 105. init. [Περί enim, ut in περιγίγνεσθαι, idem atque ὑπέρ declarare docet Did. Et ὑπερέχειν bene comparat Pass. Lex.] Non eo consilio, ut, si decertare cogeretur, securam victoriam reportaret.“ DOBR. „Τῷ ἀσφαλεῖ est cum securitate, secure. Cf. VI, 55. πολλῷ τῷ περιόντι τοῦ ἀσφαλοῦς κατεκράτησε.“ ARN. Et de περιέχειν quidem nulla potest esse dubitatio, minus certa autem sunt verba τῷ ἀσφ., quae a Bloomfieldio quoque pro usitatis ἐν τῷ ἀσφ. accepta Portus et alii firmissimo copiarum praesidio interpretantur. Deinde κύκλῳ περιστάς, propr. undique circumstans, valent urbem undique copiis circumdans et aggrediens.

§. 4. Τὸ λιμνῶδες τοῦ Στρυμόνος. Cf. adn. IV, 108. — ἐπὶ τῇ Θρᾴκῃ. „Haec quanquam in confiniis vel in vicinia Thraciae sonent, tamen magis consentaneum est significare adversus Thraciam, seu Thraciae imminentem.“ ARN. Qui ideo scripturam ἐπὶ τὴν Θρᾴκην invitis membranis retineri cupiens sententiam hanc esse addit, Cleonem, cui Eione iter facienti situm Amphipolis in mare versus bene cognitum fuisse oporteat, tunc eius situm ad lacum et continentem sive, quibus verbis Thucydides expresserit, ad

ἀπιέναι τε ἐνόμιζεν, ὁπότ' ἂν βούληται, ἀμαχεί· 5
καὶ γὰρ οὐδὲ ἐφαίνετο οὔτ' ἐπὶ τοῦ τείχους οὐδείς,
οὔτε κατὰ πύλας ἐξῄει, κεκλῃμέναι τε ἦσαν πᾶ-
σαι· ὥςτε καί, μηχανὰς ὅτι οὐ κατῆλθεν ἔχων,
ἁμαρτεῖν ἐδόκει· ἑλεῖν γὰρ ἂν τὴν πόλιν διὰ τὸ
παρασκευαὶ Βρασίδου. ἔρημον. 8. ὁ δὲ Βρασίδας εὐθύς, ὡς εἶδε κινου- 1
μένους τοὺς Ἀθηναίους, καταβὰς καὶ αὐτὸς ἀπὸ

Cap. 7. §. 5. *Οὐ κατῆλθεν*. Gr. K. Ar. Chr. *οὐκ ἀπῆλθεν*. „Quo nihil proficias. Quum Eione, quae urbs in litore sita erat, Amphipolin et in collem quendam progrederetur Cleo, *ἀνῆλθεν* potius quam *κατῆλθεν* dicendum videtur. Cf. [supra §. 3. et] c. 9. *ἀναβῆναι πρὸς τὸ χωρίον*.“ HAACK. *Οὐκ ἀνῆλθεν* iure etiam Bekker mavult. De vulgata cf. adn.

Thraciam versus contemplatum esse. Hofmanus sententiam hanc esse dicit: et quum urbs in confiniis Thraciae sita esset, quales hac parte belli commoditates afferret. Strymon autem tunc Thraces a Macedonia et Chalcidice disiungebat. Cf. II, 97. 99.

§. 5. *Ὁπότ' ἂν βούληται*. Cf. Rost. Gr. §. 123b. 6. b. — *ἐφαίνετο οὔτ' ἐπὶ τοῦ τείχους*. Ita orsus, ut si in altero membro novum verbum non additurus esset, posito *ἐξῄει* ordinem verborum institutum servavit, de qua synchysi cf. adnot. III, 96, 3. — *κατῆλθεν*. Itaque Cleo de eo tumulo, in quo exercitus eius consederat, cum parte aliqua copiarum descenderat, et ulterius ad ipsa urbis moenia progressus erat. Cf. 10, 2. *προὐκεχωρήκει* cet. et ibi adn. Idem forsitan inde colligatur, quod Brasidas paulo post c. 8. dicitur *καταβῆναι καὶ αὐτός*; cf. tamen ibi adn. *Μηχανάς*, quo vocabulo hic scalae maxime significantur (cf. adn. VI, 102.), ob maximum pondus, quod habet, ab initio collocatum est (cf. adn. I, 10, 2.), et totum incisum exprimendum est verbis quod non cum machinis (quod sine mach.) descendisset. Sed comparatis verbis §. 3. *κατὰ θέαν δὲ . . . τὴν μείζω παρασκευὴν περιέμενεν* verisimilius existimabimus Cleonem machinas omnino secum non habuisse. Quod si fuit, ideo reprehendendus esse videri poterat, quod sine illis Eione Amphipolim profectus esset, non eo nomine, quod non cum illis, quas non habebat, ex colle descendisset. De proficiscendo Amphipolim autem *κατελθεῖν* poni non potuit, non solum quod Eion ad mare, illa in mediterraneis sita, sed etiam quod inter utramque regio montana (cf. 10, 10.) et Amphipolis minime, id quod Hofmanus dicit, in planitie, sed in colle posita erat. Vid. adn. IV, 102. extr. et infra c. 10. Quare nondum satis certa videtur integritas verbi *κατῆλθεν*. Cf. sd. et Bloomf. in ed. 2.

Cap. 8. §. 1. *Ὁ δὲ Βρασίδας* cet. „Brasidae ratio in hoc splendidi eius curriculi fine a Frontin. Strateg. I, 5, 23. et Polyaen. I, 38. [cuius narratio diversa est] bene describitur.“ BLOOMF. — *κινουμένους*, *sich in Bewegung setzen*. Cf. 10, 5. Passivum esse, non medium, docet aoristus *κινηθῆναι* II, 81. al. Cf. Rost. Gr. §. 112. 8. — *καταβὰς καὶ αὐτός*. „Verba *καὶ αὐτός* non [necessario] significant

2 τοῦ Κερδυλίου ἐςέρχεται ἐς τὴν Ἀμφίπολιν. καὶ
ἐπέξοδον μὲν καὶ ἀντίταξιν οὐκ ἐποιήσατο πρὸς
τοὺς Ἀθηναίους, δεδιὼς τὴν αὑτοῦ παρασκευὴν
καὶ νομίζων ὑποδεεστέρους εἶναι οὐ τῷ πλήθει
(ἀντίπαλα γάρ πως ἦν), ἀλλὰ τῷ ἀξιώματι·
(τῶν γὰρ Ἀθηναίων ὅπερ ἐστράτευε καθαρὸν
ἐξῆλθε, καὶ Λημνίων καὶ Ἰμβρίων τὸ κράτιστον·)
3 τέχνῃ δὲ παρεσκευάζετο ἐπιθησόμενος. εἰ γὰρ
δείξειε τοῖς ἐναντίοις τό τε πλῆθος καὶ τὴν ὅπλι-
σιν ἀναγκαίαν οὖσαν τῶν μεθ' ἑαυτοῦ, οὐκ ἂν
ἡγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι ἢ ἄνευ προόψεώς τε
αὐτῶν καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ ὄντος καταφρονήσεως.

Cap. 8. §. 2. *Αὑτοῦ*. In plerisque libris mss. *αὐτοῦ*. Cf. adn. I, 17, 1.

§. 3. *Δείξειε...ἑαυτοῦ*. Cass. Aug. Cl. Pal. It. Vat. *δείξοιεν*, (Gr. *δείξοιε*, H. *δείξοι*,) et Aug. It. Vat. H. *ἑαυτῶν*. Qui plurales forsitan ita alicui probandi videantur, ut transitus factus sit a Brasida solo ad milites. Cf. sd. III, 51, 4. Sed de militibus aptius *τὴν ἑαυτῶν* quam *τῶν μεθ' ἑαυτοῦ* diceretur.

Athenienses de aliquo loco descendisse, sed ad solam profectionem eorum (*ὡς εἶδε κινουμένους τοὺς Ἀθην.*) referuntur.“ ARN. Cf. paulo ante adn.

§. 2. *Ὑποδεεστέρους εἶναι*] *τοὺς ἑαυτοῦ δηλονότι*. Schol. Haec notio, si recte *ὑποδεεστέρους* legitur, ex collectivo *τὴν αὑτοῦ παρασκευήν* repetenda est. Cf. Matth. Gr. §. 434. 2. Rost. §. 100. 4. d). Facile tamen *ὑποδεέστερος* scripseris, quod perspicuitate commendatur. — *ἀντίπαλα...ἦν*. Scholiastes simul audit *ἑκάτερα τὰ στρατεύματα τῶν ἐναντίων*; sed *ἀντίπαλα* substantive dictum videtur. Cf. IV, 117, 2. VII, 13, 2. et ibi adn. — *τῷ ἀξιώματι*, dignitate. Brasidae milites magna ex parte Helotas et mercenarios fuisse ex IV, 80. novimus. — *καθαρόν*. *Τὸ καθαρὸν τοῦ στρατοῦ* de flore exercitus dici demonstrant Wessel. ad Herodot. IV, 135. et hic Bloomf. Videri significari exercitum *χρηστοῖς καταλόγοις ἐκκριθέντα* (VI, 31.) addit Arn. Atheniensium copias apud Amphipolim *ἐξ ἐπιλέκτων ἀνδρῶν* constitisse testatur etiam Athen. V, 55. p. 215. D.

§. 3. *Ἀναγκαίαν*] *εὐτελῆ καὶ οὐκ ἐκ παρασκευῆς*. Schol. Ergo urgente necessitate factam, vix necessitati suffecturam, *nothdürftig*. Cf. Bloomf. et VI, 37, 2. — *ἢ ἄνευ προόψεως αὐτῶν*, quam si ab iis ante (conflictum) conspectus non fuisset, Port. — *καὶ μὴ... καταφρονήσεως*, neque propter id, quod esset, (id est propter eam, quae re vera sibi esset, militum paucitatem et vilem armaturam) in (hostium, qui hac re animosiores futuri essent,) contemptionem venisset. Sic fere explicant Port. et Bau. Ut autem haec necessaria sententia oriatur, aut, si *καταφρονήσεως* ex superiore *ἄνευ* pendet, *μή* ita, ut post *παρά* I, 77, 3., ubi cf. adn., redundare existimandum

ἀπολεξάμενος οὖν αὐτὸς πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν 4
ὁπλίτας καὶ τοὺς ἄλλους Κλεαρίδᾳ προστάξας ἐβουλεύετο ἐπιχειρεῖν αἰφνιδίως, πρὶν ἀπελθεῖν τοὺς Ἀθηναίους, οὐκ ἂν νομίζων αὐτοὺς ὁμοίως ἀπολαβεῖν αὖθις μεμονωμένους, εἰ τύχοι ἐλθοῦσα
αὐτοῖς ἡ βοήθεια. ξυγκαλέσας δὲ τοὺς πάντας 5
στρατιώτας καὶ βουλόμενος παραθαρσῦναί τε καὶ τὴν ἐπίνοιαν φράσαι ἔλεγε τοιάδε.

παρακέλευσις Βρασίδου.

9. „Ἄνδρες Πελοποννήσιοι, ἀπὸ μὲν οἵας χώ- 1
ρας ἥκομεν, ὅτι ἀεὶ διὰ τὸ εὔψυχον ἐλευθέρας, καὶ ὅτι Δωριῆς μέλλετε Ἴωσι μάχεσθαι, ὧν εἰώθατε κρείσσους εἶναι, ἀρκείτω βραχέως δεδηλω-
μένον. τὴν δὲ ἐπιχείρησιν ᾧ τρόπῳ διανοοῦμαι 2
ποιεῖσθαι, διδάξω, ἵνα μὴ τό τε κατ' ὀλίγον καὶ

Cap. 9. §. 2. Τό τε. Aug. Pal. It. Vat. τῷ τε. Gr. τώ τε. Alterutrum etiam Cass. H. et in marg. E. Τό om. D. I. Vind., τέ s. v. habet K., om. Ar. Chr. In Cl. τό τε sup. ras. Non displiceat forsitan alicui τῳ τό. Ceterum cf. adn.

est, et ἀπὸ τοῦ ὄντος proprie adverbii significationem habentia adiectivi vim accipiunt, quod quamvis non addito articulo, qui in similibus verbis τῇ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς VI, 34. a Goell. comparatis legitur, fieri per verborum collocationem apud substantivum verbale poterit (cf. adn. VI, 10, 2.); aut καὶ μὴ ... καταφρονήσεως ab ἄνευ praepositione ita separanda sunt, ut ad ea οὔσης subaudiatur. Quum autem neutrum satis commode fiat (cf. ed. mai., ubi p. 448. v. 24. pro ex καί leg. ex ἄνευ), de integritate negationis, pro qua δή male coniecit Bloomf., dubitari potest. De aliis explanationibus vid. ed. mai. Ceterum ἀπὸ τοῦ ὄντος plerumque quidem valent vere, iure, merito (cf. Dobr. et de similibus formulis adn. I, 35, 4. 77, 3.); sed hic ἀπό praepositioni ea notio subiecta est, de qua explicatum est in adn. I, 12, 2. 91, 7.

§. 4. Κλεαρίδᾳ προστάξας] μετὰ Κλεαρίδου τάξας. Schol. Est igitur προστάσσειν addere, committere. — οὐκ ἂν ... μεμονωμένους, quod existimaret illos non pariter (sociorum auxiliis) nudatos iterum a se interceptum iri, Port. — ἡ βοήθεια. Cf. 6, 2.

Cap. 9. §. 1. Ὅτι. Mente repetendum ἥκομεν. — ὧν ... εἶναι. Cf. adn. I, 124, 1. et interpr. Herodot. III, 56. — ἀρκείτω ... δεδηλωμένον. Participium proprie valet si declaratum fuerit. Ceterum cf. Matth. Gr. §. 555. adn. 2. et §. 297. p. 757. atque verba Plauti satis cum semel deceptus Capt. III, 5, 99. Infinitivo usus est in similibus verbis Ios. A. I. VII, 1, 5. extr.: ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἐν βραχέσιν ἀρκεῖ δεδηλῶσθαι.

§. 2. Ὧι. Cf. adn. I, 136, 3. — τό τε ... ἅπαντας κινδυνεύειν. Τέ uncis notavit Bekk., „quod ὀλίγον τε καὶ μὴ ἅπαντας profecto mira videtur distinctio, quum non duae res diversae sint, sed una. Attamen alia exempla similium distinctionum apud Thuc. exstant.“ ARN. Apud poetas certe τὲ ... καί aliquoties ibi legi, ubi simplex καί exspectemus, constat. Vid. Matth. Gr. §. 626. p. 1501. De Thucydide cf. VII, 28, 1. 81, 4. et dubium exemplum IV, 72, 2. De verbis κατ' ὀλίγον cf. adn. IV, 10, 4.

μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν ἐνδεὲς φαινόμενον ἀτολ-
3 μίαν παράσχῃ. τοὺς γὰρ ἐναντίους εἰκάζω καταφρονήσει τε ἡμῶν καὶ οὐκ ἂν ἐλπίσαντας, ὡς ἂν ἐπεξέλθοι τις αὐτοῖς ἐς μάχην, ἀναβῆναί τε πρὸς τὸ χωρίον, καὶ νῦν ἀτάκτως κατὰ θέαν
4 τετραμμένους ὀλιγωρεῖν. ὅστις δὲ τὰς τοιαύτας ἁμαρτίας τῶν ἐναντίων κάλλιστα ἰδὼν καὶ ἅμα πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται μὴ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς μᾶλλον καὶ ἀντιπαραταχθέντος ἢ ἐκ τοῦ πρὸς τὸ παρὸν ξυμφέροντος,
5 πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο· καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχει, ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ' ἄν τις ἀπατήσας τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελή-
6 σειεν. ἕως οὖν ἔτι ἀπαράσκευοι θαρσοῦσι καὶ τοῦ ὑπαπιέναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ ὧν ἐμοὶ φαίνονται, τὴν διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης καὶ πρὶν ξυνταχθῆναι μᾶλλον

§. 3. Ἐλπίσαντας, ὡς ... Vid. Matth. Gr. §. 534. adn. 3. Οὐκ ἂν ἐλπίσαντας = ὅτι οὐκ ἂν ἐλπίσειαν. — κατὰ θέαν. Cf. adn. 7, 3. De τραπέσθαι κατά τι cf. Bloomf., etsi is male comparat II, 65, 10., ubi vid. adn.

§. 4. Κάλλιστα, optime, ut VI, 33, 3. — καὶ ἅμα, auch zugleich. Cf. adn. III, 61, 1. — πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, pro viribus suis, i. e. rationem habens copiarum suarum, respiciens earum naturam. Cf. Duk. ad VI, 31. — ἀπὸ τοῦ ... ἀντιπαραταχθέντος, acie contra ipsos instructa. Cf. de talibus formulis adn. I, 35, 4.

§. 5. Τὰ κλέμματα] τὰ στρατηγήματα. Schol. Latini quoque furta belli vocant. — ἃ ... ἀπατήσας. Cf. Matth. Gr. §. 421. adn. 3. Rost. §. 104. adn. 5. Wund. de Lobeck. Ai. p. 71. De iterato ἄν cf. adn. VI, 18, 2.

§. 6. Τοῦ μένοντος. Cf. Matth. Gr. §. 570. Rost. §. 130. 6. — φαίνονται. Ad subiectum, ut saepe Graeci δοκοῦσιν, ἐοίκασι, retulit, ubi nos impersonaliter loquimur. Cf. infra V, 75. 113. Kuehn. Gr. §. 830. 6. Pflugk. ad Eur. Med. v. 337., de Latinis Krebs. Antibarb. in v. videri. — ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης, dum sunt remissis animis, Port. — πρὶν ... τὴν δόξαν, priusquam sententia vel consilium eorum magis compositum fuerit. Cf. Schneid. ad Xen. Hell. IV, 8, 22.

τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς μετ᾽ ἐμαυτοῦ καὶ
φθάσας, ἢν δύνωμαι, προςπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ
μέσον τὸ στράτευμα. σὺ δέ, Κλεαρίδα, ὕστερον, 7
ὅτ᾽ ἂν ἐμὲ ὁρᾷς ἤδη προςκείμενον καὶ κατὰ τὸ
εἰκὸς φοβοῦντα αὐτούς, τοὺς μετὰ σεαυτοῦ, τούς
τ᾽ Ἀμφιπολίτας καὶ τοὺς ἄλλους ξυμμάχους, ἄγων
αἰφνιδίως τὰς πύλας ἀνοίξας ἐπεκθεῖν καὶ ἐπεί-
γεσθαι ὡς τάχιστα ξυμμῖξαι· (ἐλπὶς γὰρ μάλιστα 8
αὐτοὺς οὕτω φοβηθῆναι· τὸ γὰρ ἐπιὸν ὕστερον
δεινότερον τοῖς πολεμίοις τοῦ παρόντος καὶ μα-
χομένου·) καὶ αὐτός τε ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, 9
ὥςπερ σε εἰκὸς ὄντα Σπαρτιάτην, καὶ ὑμεῖς, ὦ
ἄνδρες ξύμμαχοι, ἀκολουθήσατε ἀνδρείως καὶ
νομίσατε εἶναι τοῦ καλῶς πολεμεῖν τὸ ἐθέλειν
καὶ [τὸ] αἰσχύνεσθαι καὶ τοῖς ἄρχουσι πείθεσθαι,
καὶ τῇδε ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ ἢ ἀγαθοῖς γενομένοις
ἐλευθερίαν τε ὑπάρχειν καὶ Λακεδαιμονίων ξυμ-
μάχοις κεκλῆσθαι, ἢ Ἀθηναίων τε δούλοις, ἢν

§. 9. Τὸ *αἰσχύνεσθαι*. Apud Stob. p. 364. cod. A. om. *τό*, quo articulo concinnitas laedi videtur, nisi repetitur ante tertium infinit., quod suadet Krueg. Et *καὶ τό* pergunt apud Stob. cod. A. B. cum Thucydidis cod. D., sed in hoc *τοῖς* om. Alterum articulum deleri cupiunt Reisk. et Bekk. „At in Thuc. libris invenitur omnibus, et neutiquam hic supervacaneus videtur. Nam *αἰσχύνεσθαι* et *τοῖς ἄ. πείθεσθαι* tanquam in unam notionem coeunt, cui *τὸ ἐθέλειν*

§. 7. *Ἐπεκθεῖν*. Cf. Matth. Gr. §. 546. a. Rost. §. 125. adn. 6.

§. 8. Interpositionis notas plenis distinctionibus positis sustulerunt Bekker et alii. Sed particula *καί* verborum *καὶ αὐτός τε* imperativus *γίγνου* cum *ἐπεκθεῖν καὶ ἐπείγεσθαι* copulatur. — *τὸ ἐπιὸν ... μαχομένου*. De neutris cf. adn. II, 45, 1.

§. 9. *Σὲ εἰκός*. Suppl. *γίγνεσθαι*. — *εἶναι ... πολεμεῖν*. Cf. Matth. Gr. §. 316. a. Rost. §. 108. 3. — *τὸ ἐθέλειν* (*πολεμεῖν*), animo prompto esse, alacritatem. — *αἰσχύνεσθαι*. Cf. I, 85, 3. et ibi adn. — *ὑπάρχειν*, obvenire, paratam esse. Subiecta autem huius infinitivi praeter *ἐλευθερίαν* sunt *κεκλῆσθαι* et *δουλείαν*. — *κεκλῆσθαι*. Cf. adn. III, 82, 7. — *δούλοις ... ἀνδραποδισμοῦ*. Distinguuntur enim *δουλοῦσθαι* et *ἀνδραποδίζεσθαι*. Nam hoc fit, si incolae in servitutem abducuntur vel veneunt VI, 62., qua de causa cum *δῆσαι* iungitur III, 28., et ubi mares puberes interficiuntur, ibi mulieres et pueri *ἀνδραποδίζονται*. Cf. V, 32. 116. Illo autem significatur e liberis factos aliquos esse imperio subiectos (*ὑπηκόους*) et tributarios (*φόρου ὑποτελεῖς*). Cf. Montesqu. apud Goell. et I, 98. —

τὰ ἄριστα ἄνευ ἀνδραποδισμοῦ ἢ θανατώσεως
πράξητε, καὶ δουλείαν χαλεπωτέραν ἢ πρὶν εἴχετε,
τοῖς δὲ λοιποῖς Ἕλλησι κωλυταῖς γενέσθαι ἐλευ-
10 θερώσεως. ἀλλὰ μήτε ὑμεῖς μαλακισθῆτε ὁρῶν-
τες περὶ ὅσων ὁ ἀγών ἐστιν, ἐγώ τε δείξω οὐ
παραινέσαι οἷός τε ὢν μᾶλλον τοῖς πέλας ἢ καὶ
αὐτὸς ἔργῳ ἐπεξελθεῖν.“

1 10. Ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἰπὼν τήν τε
ἔξοδον παρεσκευάζετο αὐτός, καὶ τοὺς ἄλλους μετὰ
τοῦ Κλεαρίδα καθίστη ἐπὶ τὰς Θρᾳκίας καλου-
μένας τῶν πυλῶν, ὅπως, ὥςπερ εἴρητο, ἐπεξίοιεν.
2 τῷ δὲ Κλέωνι, φανεροῦ γενομένου αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ
Κερδυλίου καταβάντος, καὶ ἐν τῇ πόλει ἐπιφανεῖ
οὔσῃ ἔξωθεν περὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἀθηνᾶς θυομέ-
νου, καὶ ταῦτα πράσσοντος, ἀγγέλλεται, (προὐκε-
χωρήκει γὰρ τότε κατὰ τὴν θέαν,) ὅτι ἥ τε

Κλέωνος ἤδη ἀναχωροῦντος Βρασίδας τε καὶ Κλεαρίδας ἐπεξέρχονται· καὶ μάχης γενομένης οἱ Ἀθηναῖοι ἡσσῶνται, καὶ Κλέων ἀποθνήσκει· τελευτᾷ δὲ καὶ Βρασίδας.

contraponitur, quasi dixerit scriptor *τὸ ἐθέλειν καὶ τό τε αἰσχύνεσθαι* cet.“ HOFM. At lubenter tria in talibus commemorat Thuc. Vid. Wass. ad I, 122. extr. Atque adeo aperte hic paulo ante *τρία εἶναι* Stob. p. 364.

ἢν τὰ ἄριστα ... πράξητε, si optime vobiscum actum fuerit. Notus est hic usus verbi *πράσσειν* cum adverbio iuncti, pro quo adverbio hic legimus *τὰ ἄριστα*. Cf. adn. I, 19. et Krueg. Gr. I. §. 46. 5. adn. 11.

§. 10. *Μαλακισθῆτε*. Cf. adn. II, 43, 6.

Cap. **10**. Ad hoc caput penitus intelligendum Amphipolis situm bene exploratum habeamus oportet, de quo cf. Arn. Exc. vol. II. Leak. Graec. sept. III. c. 25. Cousin. Maced. I. p. 122. sqq. Kutzen. de Athen. imper. p. 18. sqq. Weissenborn. Hellen. p. 153. sqq.

§. 1. *Ἐπὶ τὰς Θρᾳκίας ... τῶν πυλῶν*. „Portae Thraciae patebant in viam hodie Dramam et in loca planitiei ad orientem a lacu Strymonio vergentia ferentem, et iccirco inter septentriones et orientem veteris situs spectabant ad ipsum initium descensus in lacum versus.“ LEAK. l. d. p. 194. Cf. Kutz. p. 28.

§. 2. *Τῷ δὲ Κλέωνι*] τὸ ἑξῆς, *τῷ δὲ [Κλέωνι] ἀγγέλλεται, φανεροῦ γενομένου τοῦ Βρασίδου ... καὶ ταῦτα πράσσοντος*. Schol. — *φανεροῦ ... ἔξωθεν*. Hinc apparere Amphipolim tunc non usque ad verticem eius collis, in quo sita fuerit, pertinuisse docet Arn. Videri tumulum Amphipolitanum non prorsus in coni formam assurgere, sed superficiem inaequalem atque duos vertices, inferiorem et superiorem, cavo alterum ab altero seiunctos habuisse. Urbis moenia iuxta inferiorem verticem pertinuisse, Cleonis exercitum in superiore consedisse. De Cerdylio cf. 6, 5. adn. et 8, 1. — *θυομένου*. De medio cf. Matth. Gr. §. 496. p. 1111. et de re interpr. ad VI, 69. — *ταῦτα*. I. e. *τὰ περὶ τὴν ἔξοδον*. — *προὐκεχωρήκει ... θέαν*. Cf. 7, 4. 5.

στρατιὰ ἅπασα φανερὰ τῶν πολεμίων ἐν τῇ πό-
λει, καὶ ὑπὸ τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ
καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιόντων ὑποφαίνονται. ὁ δὲ 3
ἀκούσας ἐπῆλθε· καὶ ὡς εἶδεν, οὐ βουλόμενος
μάχῃ διαγωνίσασθαι, πρίν οἱ καὶ τοὺς βοηθοὺς
ἥκειν, καὶ οἰόμενος φθήσεσθαι ἀπελθών, σημαί-
νειν τε ἅμα ἐκέλευεν ἀναχώρησιν, καὶ παρήγγειλε
τοῖς ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον κέρας, ὥςπερ μό-
νον οἷόν τ᾽ ἦν, ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἠιόνος. ὡς δ᾽ 4
αὐτῷ ἐδόκει σχολὴ γίγνεσθαι, αὐτὸς ἐπιστρέψας
τὸ δεξιὸν καὶ τὰ γυμνὰ πρὸς τοὺς πολεμίους δοὺς

Cap. 10. §. 4. *Σχολή*. Pal. *σχολῇ*. Ar. *σχολῇ*, quod in Cl. supra scriptum est, fortasse recte. Cf. I, 142. III, 46. „*Σχολή* vocabuli sic in nominativo positi exemplum ego nullum novi, etsi non rara est formula loquendi *σχολὴ γίγνεταί τινι* vel *ἐστί*.“ BLOOMF. in ed. 2.

et ibi adn. — *ὑπὸ τὰς πύλας . . . ὑποφαίνονται.* Sonantne proxime portas obscure cerni, an sub portis apparere? Alterum solet probari. Nonnulli igitur Cleonis milites tam prope ad moenia accesserant, ut sub portis pedes hostium cernerent. Quod ideo fieri potuisse, quia milites non essent in muris (cf. c. 7. extr.), et viam tam cavam videri factam esse, ut foramen nonnullorum digitorum sub portis relinqueret, docet Arn. De *ὑπό* praepositione cum accusativo iuncta, ubi quis dativum exspectet, cf. Matth. Gr. §. 593. c. p. 1396.

§. 3. *Ἐπῆλθε.* Eo, unde nuncius ei allatus erat. — *τοὺς βοηθούς.* Cf. 6, 2. — *σημαίνειν . . . ἀναχώρησιν,* signum receptui dari. — *καὶ παρήγγειλε . . ., Ἠιόνος,* et abeuntibus praecepit, ut in sinistrum cornu (sive sinistrorsum), qua sola ratione fieri poterat, Eionem paulatim se reciperent. „Exercitus adversus urbem aciem instruxerat... Qualis exercitus si in alterutrum cornu se receptures est, acies in ordinem agminis [*Marschkolonne*, *ὀρθίους λόχους*, quibus factis exercitus *ἐπὶ κέρως* seu *κατὰ κέρας ἰέναι* dicitur] mutatur cunctis aut dextrorsum aut sinistrorsum se convertentibus . . . Tunc solum sinistrorsum abire potuerunt; nam haec via Eionem ferebat.“ BLOOMF. Eionem in eadem ripa Strymonis, in qua Amphipolim, sitam fuisse hinc et ex §. 10. liquet. Cf. Kutz. l. d. p. 3. sq. De *ὑπάγειν* verbo vid. adn. IV, 126, 6. Articulum *τοῖς* Krueger deleri iubet, et sane minus apte Cleo videtur narrari militibus iam abeuntibus vel abituris praecepisse, ut sinistrorsum se subducerent, quam praecepisse, ut sinistrorsum abeuntes se subducerent.

§. 4. *Ἐπιστρέψας τὸ δεξιόν.* *Ἐπιστρέφειν* proprium hac de re verbum est. Cf. II, 90, 4. „Conversio contraria a Cleone iussae in Polyb. XI, 22, 11. appellatur *ἐπιστρέφειν ἐπὶ δόρυ*. Et apud Aelianum et apud Arrian. Tact. saepe nomen *ἐπιστροφή* legitur, nunc *δεξιὰ ἐπιστροφή*, nunc *ἐς ἀριστερὰν ἐπιστροφή*.“

5 ἀπῆγε τὴν στρατιάν. κἀν τούτῳ Βρασίδας, ὡς
ὁρᾷ τὸν καιρὸν καὶ τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων
κινούμενον, λέγει τοῖς μεθ᾽ ἑαυτοῦ καὶ τοῖς ἄλ-
λοις, ὅτι „Οἱ ἄνδρες ἡμᾶς οὐ μένουσι· δῆλοι δὲ
τῶν τε δοράτων τῇ κινήσει καὶ τῶν κεφαλῶν·
οἷς γὰρ ἂν τοῦτο γίγνηται, οὐκ εἰώθασι μένειν
τοὺς ἐπιόντας. ἀλλὰ τάς τε πύλας τις ἀνοιγέτω
ἐμοί, ἃς εἴρηται, καὶ ἐπεξίωμεν ὡς τάχιστα θαρ-
6 σοῦντες.“ καὶ ὁ μὲν κατὰ τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα
πύλας καὶ τὰς πρώτας τοῦ μακροῦ τείχους τότε
ὄντος ἐξελθὼν ἔθει δρόμῳ τὴν ὁδὸν ταύτην εὐ-
θεῖαν, ἧπερ νῦν κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χω-
ρίου ἰόντι τροπαῖον ἕστηκε· καὶ προςβαλὼν τοῖς
Ἀθηναίοις πεφοβημένοις τε ἅμα τῇ σφετέρᾳ ἀτα-
ξίᾳ καὶ τὴν τόλμαν αὐτοῦ ἐκπεπληγμένοις κατὰ
7 μέσον τὸ στράτευμα τρέπει. καὶ ὁ Κλεαρίδας,
ὥςπερ εἴρητο, ἅμα κατὰ τὰς Θρᾳκίας πύλας

BLOOMF. Haec, de qua hic explicatur, etiam *ἐπ᾽ ἀσπίδα ἐπιστροφή* potest vocari. Ceterum tunc „dextrum cornu locum suum tenere et frontem hosti obvertere debebat pergere, ne is, antequam altera pars exercitus iter Eionem versus bene ingressa esset, persequeretur. Sed Cleo quum [sinistro cornu lentius imperatum faciente] impressioni hostis diutius obnoxius esset, dextrum cornu praepropere iussit abire, qua re dextra latera adversariis in itinere offerret necesse fuit.“ ARN. — *τὰ γυμνά.* Cf. adn. III, 23, 4.

§. 5. *Ὅτι.* Cf. adn. I, 137, 4. — *μένουσι.* Kruegeriano *μενοῦσι* opus esse non videtur. Cf. Rost. Gr. §. 116. adn. 8. — *ἃς εἴρηται.* Suppl. *ἀνοίγειν*. Brasidam autem se per *τὰς ἐπὶ τὸ σταύρωμα πύλας* erumpere velle antea significasse hinc cognoscimus.

§. 6. *κατὰ τὰς . . . πύλας.* „*Σταυρώματος* seu valli, de quo Thuc. loquitur, situs certo constitui non quit.“ ARN. Neque enim id ex his efficitur, quod ex iis colligit Leak. l. d. p. 197. Ipsis verbis significantur portae ad vallum ferentes. Cf. IV, 118, 4. — *καὶ τὰς πρώτας.* Hanc portam a superiore diversam fuisse ex articulo iterato satis liquet. De portis urbis cf. Kutz. et Weissenborn. Hellen. p. 156. sq. et de hoc loco id. p. 165. et 239. — *τοῦ μακροῦ τείχους.* Cf. IV, 102, 4. et ibi adn. — *τότε ὄντος.* Cf. adn. IV, 103, 5. — *κατὰ τὸ καρτερώτατον τοῦ χωρίου.* „His ego maxime arduam collis partem designari puto.“ ARN., qui arbitratur esse ascensum ad summum culmen eius collis, in quo Athenienses constiterint. Et de loco natura munito illius tractus iam Haack. acceperat hanc explicationem in ed. 2. bene confirmans verbis *ἐπὶ λόφου καρτεροῦ* c. 7. de eo loco, quo Cleo consederat, positis. — *ἰόντι.* Cf. Matth. Gr. §. 388. b. Rost. §. 105. 2. adn.

§. 7. *Ὥςπερ εἴρητο.* Cf.

ἐπεξελθὼν τῷ στρατῷ ἐπεφέρετο. ξυνέβη τε τῷ ἀδοκήτῳ [καὶ] ἐξαπίνης ἀμφοτέρωθεν τοὺς Ἀθηναίους θορυβηθῆναι. καὶ τὸ μὲν εὐώνυμον κέρας 8
αὐτῶν τὸ πρὸς τὴν Ἠιόνα, ὅπερ δὴ καὶ προκεχωρήκει, εὐθὺς ἀποῤῥαγὲν ἔφυγε. καὶ ὁ Βρασίδας, ὑποχωροῦντος ἤδη αὐτοῦ, ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ τιτρώσκεται· καὶ πεσόντα αὐτὸν οἱ μὲν Ἀθηναῖοι οὐκ αἰσθάνονται, οἱ δὲ πλησίον ἄραντες ἀπήνεγκαν.
τὸ δὲ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ἔμενε μᾶλλον· καὶ 9
ὁ μὲν Κλέων, ὡς τὸ πρῶτον οὐ διενοεῖτο μένειν, εὐθὺς φεύγων καὶ καταληφθεὶς ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ ἀποθνήσκει· οἱ δὲ αὐτοῦ ξυστραφέντες ὁπλῖται ἐπὶ τὸν λόφον τόν τε Κλεαρίδαν ἠμύνοντο καὶ δὶς ἢ τρὶς προσβαλόντα, καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν, πρὶν ἥ τε Μυρκινία καὶ ἡ Χαλκιδικὴ ἵππος καὶ οἱ πελτασταὶ περιστάντες καὶ
10 ἐσακοντίζοντες αὐτοὺς ἔτρεψαν. οὕτω δὲ τὸ στράτευμα πᾶν ἤδη τῶν Ἀθηναίων φυγὸν χαλεπῶς καὶ πολλὰς ὁδοὺς τραπόμενοι κατὰ ὄρη, ὅσοι μὴ διεφθάρησαν ἢ αὐτίκα ἐν χερσὶν ἢ ὑπὸ τῆς Χαλκιδικῆς ἵππου καὶ τῶν πελταστῶν, οἱ λοιποὶ ἀπε-
11 κομίσθησαν ἐς τὴν Ἠιόνα. οἱ δὲ τὸν Βρασίδαν ἄραντες ἐκ τῆς μάχης καὶ διασώσαντες ἐς τὴν πόλιν ἔτι ἔμπνουν ἐσεκόμισαν· καὶ ᾔσθετο μὲν, ὅτι νικῶσιν οἱ μεθ' αὐτοῦ, οὐ πολὺ δὲ διαλιπὼν
12 ἐτελεύτησε. καὶ ἡ ἄλλη στρατιὰ ἀναχωρήσασα μετὰ τοῦ Κλεαρίδου ἐκ τῆς διώξεως νεκρούς τε
1 ἐσκύλευσε καὶ τροπαῖον ἔστησε. 11. μετὰ δὲ ταῦτα τὸν Βρασίδαν οἱ ξύμμαχοι πάντες ξὺν ὅπλοις ἐπισπόμενοι δημοσίᾳ ἔθαψαν ἐν τῇ πόλει πρὸ τῆς νῦν ἀγορᾶς οὔσης. καὶ τὸ λοιπὸν οἱ Ἀμφι-

ταφὴ καὶ τιμαὶ Βρασίδου. ἀριθμὸς τῶν ἀποθανόντων. οἱ Ἀθηναῖοι ἀποπλέουσι.

§. 7. Καὶ ἐξαπίνης. Καί om. Cass. Gr. Cf. adn.

§. 9. Ἔμενε μᾶλλον Cass. Aug. (sed hic e corr.) Reg. et fortasse Cl. et T., a quibus τέ in medio hoc cap. abesse adnotat Bloomf. Vulgo Ἔμενέ τε μᾶλλον. Τέ a Bekkero nunc servatum Arnoldo, qui uncis inclusit, ideo videtur defendi posse, quod οἱ...ὁπλῖται plane iidem sint atque τὸ δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων, ita ut ἔμενέ τε μᾶλλον ... καὶ... ἠμύνοντο inter se respondeant. Quod tamen, quoniam οἱ δὲ...ὁπλῖται ad ὁ μὲν Κλέων verba referuntur, durum et parum aptum est.

Ξυστραφέντες. Vulgo et Bekk. συστραφέντες. Sed vid. IV, 68. VI, 77. 91. VIII, 54. al. et ad. IV, 25, 3.

Καὶ δὶς ἢ τρίς. I. ἢ δὶς ἢ καὶ τρίς. Mosqu. καὶ δὶς καὶ τρίς. Cf. adn. hic et I, 82.

§. 11. Μεθ' αὐτοῦ Cass. Aug. Pal. Lugd., et inde duae reliquae scripturae oriri potuerunt. Nam vulgo μετ' αὐτοῦ (cf. IV, 128.), Cl. T. It. Vat. Gr. Mosqu. Bekk. μεθ' ἑαυτοῦ.

9, 7. — τῷ στρατῷ. Dextrum cornu Atheniensium esse ex §. 9. apparet. — τῷ ἀδοκήτῳ καὶ ἐξαπίνης. Plerumque ita interpretantur, ut si ἐξαπίνης pro adiectivo dictum sit. Cf. Bernh. Synt. p. 328. Quod post ἀδοκήτῳ adiectivum, et quum exstent vocabula ἐξαπιναῖος et Thucydidi usitatissimum αἰφνίδιος, durum. Fortasse igitur copula deleta ἐξαπίνης ad θορυβ. referendum est, sicut IV, 36. ἐξαπίνης ἀναφανεὶς τῷ ἀδοκήτῳ ἐξέπληξε legimus. — ἀμφοτέρωθεν. I. e. ἔκ τε τοῦ Βρασίδου καὶ τοῦ Κλεαρίδου.

§. 8. Ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ. „I. e., opinor, transiens ad ..., ut IV, 94. fin.“ DOBR. Cf. ibi adn. et hic Bloomf. „Coniunctio cum dativo adnotanda est, praesertim quum hoc verbum plerumque accusativus consequatur. Sed ...ἐπιπαριὼν τὸ στράτευμα valent procedens iuxta exercitum, ἐπιπαριὼν τῷ δεξιῷ procedens iuxta aciem eo consilio, ut ad dextrum cornu perveniret.“ ARN. Vel potius procedens iuxta aciem dextri cornus causa, ut impressionem in dextrum cornu faceret, παριὼν ἐπὶ τῷ δ., ὡς ἐπιὼν τῷ δ. — τιτρώσκεται. Cf. Plut. de ser. num. vind. vol. IX. p. 166. Reisk.

§. 9. Εὐθὺς φεύγων. Falsa igitur narrat Diod. XII, 74. — καταληφθεὶς... ἀποθνήσκει. Consentiunt Suid. in v. Κλέων et Aristid. II. p. 262. Ineptit Schol. Aristoph. Pac. v. 283. — αὐτοῦ. De huius pronominis collocatione cf. adn. III, 22, 6. Ξυστραφέντες autem post ὁπλῖται vocem positum velimus; cohaerent certe cum eo verba ἐπὶ τὸν λόφον. Ὁ λόφος videtur idem esse, de quo 7, 4. dictum est. — καὶ δὶς ἢ τρίς. Καί cum participio nectendum aut adeo significat, aut est καίπερ, καίτοι. Ceterum cf. adn. I, 82, 2.

§. 10. Τὸ στράτευμα ... φυγὸν ... οἱ λοιποί. Cf. Matth. Gr. §. 562. adn. 1. Rost. §. 131. adn. 2. — ὁδοὺς τραπόμενοι. Cf. Rost. Gr. §. 104. 3. a.

§. 11. Ἤισθετο μὲν, ὅτι cet. Comparantur ab interpretibus mortes Epaminondae, Ioannis Hunniadae, trium Britannorum, Wolfii, Moorii, Nelsonis.

§. 12. Νεκρούς. De articulo omisso cf. adn. I, 54, 1.

Cap. 11. §. 1. Ἔθαψαν ... ἀγορᾶς. „In Graeciae urbibus quosdam, quos honorifice sepelire volebant, eos in urbe media et prope forum saepius ἔθαπτον. Xen. l. VII. Ἑλληνικῶν [3, 12.].“ HUDS. Themistoclis μνημεῖον Magnesiae in foro fuisse legimus Thuc. I, 138. Plura de hoc honore vide apud Arn. De Romanis cf. Creuz. Antiqu. Rom. §. 299. Conditores coloniarum in foris humatos esse docent verba Xenophontis citata. Cf. Herman Antiqu. Gr. §. 74. adn. 3. Amphipolitani autem Brasidam οἰκιστήν proclamaverunt. Ceterum eidem Spartae κενοτάφιον exstructum esse loco Paus. III, 14, 1.

πολῖται περιέρξαντες αὐτοῦ τὸ μνημεῖον ὡς ἥρωΐ τε ἐντέμνουσι καὶ τιμὰς δεδώκασιν ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας, καὶ τὴν ἀποικίαν ὡς οἰκιστῇ προςέθεσαν καταβαλόντες τὰ Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα καὶ ἀφανίσαντες εἴ τι μνημόσυνόν που ἔμελλεν αὐτοῦ τῆς οἰκίσεως περιέσεσθαι, νομίσαντες τὸν μὲν Βρασίδαν σωτῆρά τε σφῶν γεγενῆ-

demonstrat Huds. — *περιέρξαντες . . . τὸ μνημεῖον.* Super forma verbi consule Buttm. Gr. max. II. 1. p. 124. (ed. 1., p. 169. ed. 2.) adn. et Ellendt. ad Arri. IV, 21, 4. *Ἔρξεται* in lyrico carmine legitur Soph. Oed. R. v. 890., ubi vide Herm., *ξυνέρξετε* Soph. Ai. v. 593. Atque etiam ex Platone *ἕρξας* et *ξυνέρξετε* affertur. Vid. Kuehn. Gr. in us. schol. p. 184. „De [ipso autem] hoc more veterum multa habet Casaub. ad Suet. Neron. c. 33. De voce *μνημεῖον* vid. supra ad I, 138.“ DUK. „Semper monumenta suorum sepiebant veteres, tenuiores quidem maceria aut humili aliqua levique materia, honestiores vero lorica e silice vel saxo aut marmore.“ CASAUB. l. d. et apud Arn. — *ὡς ἥρωΐ . . . θυσίας.* Pro *ἥρωΐ* fortasse rectius *ἥρῳ* scribatur. Vid. Dind. in Steph. Thes. *Ἐντέμνουσι* Scholiastes explicat *ἐναγίζουσιν, ἐναγίσματα προςφέρουσιν*, quam notionem inde ortam esse, quod mortuis et diis inferis hostiae ictu cervicibus inflicto caesae essent, docent interpretes. Non satis perspicua tamen sunt verba Schol. Apoll. Rhod.: *ἔντομα τὰ σφάγια κυρίως τὰ τοῖς νεκροῖς ἐναγιζόμενα διὰ τὸ ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ἀποτέμνεσθαι τὰς κεφαλάς. Οὕτω γὰρ θύουσι τοῖς χθονίοις.* De omni cultu heroum et de verbis *ἐντέμνειν* et *ἐναγίζειν* diversis a *θύειν* praeter Bloomf. ad h. l. vid. etiam Wessel. ad Diod. IV, 1. Valck. ad Herodot. VI, 38. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 105. 223. 230. (ed. 2. p. 452. 549. 555.). „Aristoteles tamen verbo *θύειν* utitur, quo dona Brasidae oblata exprimat, Ethic. Nicom. V, 7., quanquam *ἐτησίους θυσίας*, de quibus hic loquitur Thuc., Brasidae facta sacrificia esse non necessario consequitur; potius anniversaria solennia seu dies festi videntur consecrati esse ludis et sacrificiis, quae diis fierent, celebrandi.“ ARN. Negligentius *Ἀμφιπολῖται Βρασίδᾳ θύειν ἠξίουν ὡς ἥρωΐ καὶ οἰκιστῇ* scribit Aristid. I. p. 85. — *τὴν ἀποικίαν . . . προςέθεσαν.* Cf. Suid. in vv. *Βρασίδας* et *ἐπεγράψαντο.* De honoribus conditoribus coloniarum habitis vid. Bloomf. Sed a Thucydide honores heroi et conditori urbis decretos non, quod ille olim statuit, distinctos esse et inde apparet, quia *ἥρωΐ*, non *οἰκιστῇ, ἀγῶνας καὶ ἐτησίους θυσίας* tribuit, et omnino conditores heroes existimari solebant. Cf. Wessel. et Wachsm. locis in superiore adnotatione allatis et Hermann. Antiqu. Gr. §. 74. cum adn. 3. — *καταβαλόντες τὰ Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα.*] *Ἁγνώνεια τὰ τοῦ Ἅγνωνος* [aedificia publica Hagnonis auspiciis exstructa esse vult Kutz. p. 19.]· *ἐπειδὴ ὁ Ἅγνων Ἀθηναῖος ἦν, ὁ οἰκιστὴς τῆς Ἀμφιπόλεως.* Schol. Cf. IV, 102, 3. — *εἴ τι . . . περιέσεσθαι.* „Et si quod aliud deductionis eius monumentum superfuturum erat, i. e. et quicquid supererat, quod de-

σθαι καὶ ἐν τῷ παρόντι ἅμα τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ξυμμαχίαν φόβῳ τῶν Ἀθηναίων θεραπεύοντες, τὸν δὲ Ἅγνωνα κατὰ τὸ πολέμιον τῶν Ἀθηναίων οὐκ ἂν ὁμοίως σφίσι ξυμφόρως, οὐδ'
2 ἂν ἡδέως τὰς τιμὰς ἔχειν. καὶ τοὺς νεκροὺς τοῖς Ἀθηναίοις ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀθηναίων μὲν περὶ ἑξακοσίους, τῶν δ' ἐναντίων ἑπτὰ διὰ τὸ μὴ ἐκ παρατάξεως, ἀπὸ δὲ τοιαύτης ξυντυχίας καὶ
3 προεκφοβήσεως τὴν μάχην μᾶλλον γενέσθαι. μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν οἱ μὲν ἐπ' οἴκου ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κλεαρίδου τὰ περὶ τὴν Ἀμφίπολιν καθίσταντο.

1 12. Καὶ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τελευτῶντος Ῥαμφίας καὶ Αὐτοχαρίδας καὶ Ἐπικυδίδας Λακεδαιμόνιοι ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης χωρία βοήθειαν ἦγον ἐνακοσίων ὁπλιτῶν, καὶ ἀφικόμενοι ἐς Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχῖνι καθίσταντο ὅ τι
2 αὐτοῖς ἐδόκει μὴ καλῶς ἔχειν. ἐνδιατριβόντων δὲ αὐτῶν, ἔτυχεν ἡ μάχη αὕτη γενομένη, καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

οἱ ἀμφὶ Ῥαμφίαν Βρασίδᾳ βοήθειαν ἄγοντες ἐς Ἡράκλειαν ἀφικνοῦνται.

ductae ab eo coloniae memoriam renovare posset s. conservare.“ STEPH. in Thes. Gr. — *οὐκ ἂν . . . ἔχειν*, „non ita habiturum hos honores, ut ipsis [aeque] aut utile esset aut suave (vel volentibus); i. e. non ex ipsorum utilitate aut voluptate (vel voluntate) laturum porro; neque utile iam nec iucundum ipsis amplius fore, ut hosce honores haberent Hagnoni.“ BAU.

§. 2. *Ἑπτά.* „Hoc incredibile est, si vera sunt quae de hac pugna scribit Diod. XII, 74. Sed Thucydidi potius fidem habendam esse merito censet Acacius.“ DUK. A Diodoro pugnam rhetorice patet esse exornatam. Thucydidem sequitur Aristides l. d. „Ita in magna pugna apud Corinthum anno 394. ante Chr. pugnata octo tantum Lacedaemonii occisi sunt. Xen. Hell. IV, 3, 1. [Memor sis etiam pugnae *ἀδάκρυος* Xen. Hell. VII, 1, 32.] Tanta enim Spartiatarum peritia et disciplina erat, ut, donec ordines eorum perrumperentur, paene sine periculo pugnarent. Vid. Muell. Dor. II. 12. §. 9.“ ARN. Cf. Napoleonis iudicium rationem imparem caesorum in exercitibus victoribus et victis veterum populorum ex armorum natura explicantis in eo libro, qui inscribitur „Précis des guerres de César par Napoléon écrit par M. Marchand.“ p. 145. edit. Stuttgart.

Cap. 12. §. 1. *Ῥαμφίας.* Clearchi pater. Vid. VIII, 39. De Epicydida cf. Schneid. ad Xen. Hell. IV, 2, 2. — *καθίσταντο . . . ἔχειν.* Cf. III, 93, 3.

§. 2. *Ἐνδιατριβόντων*

τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος οὗτοι ἀναχωροῦσιν ἐπ᾽ οἶκον.

13. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς μέχρι 1
μὲν Πιερίου τῆς Θεσσαλίας διῆλθον οἱ περὶ τὸν
Ῥαμφίαν, κωλυόντων δὲ τῶν Θεσσαλῶν, καὶ ἅμα
Βρασίδου τεθνεῶτος, ᾧπερ ἦγον τὴν στρατιάν, ἀπε-
τράποντο ἐπ᾽ οἴκου νομίσαντες οὐδένα καιρὸν ἔτι
εἶναι, τῶν τε Ἀθηναίων ἥσσῃ ἀπεληλυθότων, καὶ
οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δρᾶν τι ὧν κἀκεῖ-
νος ἐπενόει. μάλιστα δὲ ἀπῆλθον εἰδότες τοὺς 2
Λακεδαιμονίους, ὅτε ἐξῄεσαν, πρὸς τὴν εἰρήνην
μᾶλλον τὴν γνώμην ἔχοντας.

οἵ τε Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὴν εἰρήνην τὴν γνώμην εἶχον. λέγεται α) τὰ τὰς πόλεις αὐτὰς προτρεπόμενα πρὸς ξύμβασιν,

14. Ξυνέβη τε εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Ἀμφιπόλει 1
μάχην καὶ τὴν Ῥαμφίου ἀναχώρησιν ἐκ Θεσσα-
λίας, ὥστε πολέμου μὲν μηδὲν ἔτι ἅψασθαι μη-
δετέρους, πρὸς δὲ τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώ-
μην εἶχον, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι πληγέντες ἐπὶ τῷ
Δηλίῳ καὶ δι᾽ ὀλίγου αὖθις ἐν Ἀμφιπόλει, καὶ
οὐκ ἔχοντες τὴν ἐλπίδα τῆς ῥώμης πιστὴν ἔτι,
ᾗπερ οὐ προςεδέχοντο πρότερον τὰς σπονδάς, δο-

Cap. 13. §. 2. Ἔτι εἶναι. It. Vat. H. Bekk. εἶναι ἔτι.

... ἐτελεύτα. Itaque aestate exeunte proelium ad Amphipolim factum est (cf. §. 1. et Dodw.), quod Ol. LXXXIX. a. 3. Alcaeo archonte pugnatum esse testantur complures. Vid. Clint. Fast. Gr. ad a. 422.

Cap. 13. §. 1. Πιερίου. „Hic locus a Livio Piera [XXXII, 15.] et Pieria [XXXVI, 14.] vocatur. Erat oppidum Thessaliae haud procul a Metropoli et via Pellinaeo et ex Athamania Larissam ferenti.“ ARN. De hac urbe add. Muell. ad tab. Graec. sept. p. 20. et Leak. Graec. sept. IV. p. 503. sq., qui a Cierio et Arna nihil differre arbitrati prope Maturangam collocant. — κωλυόντων ... Θεσσαλῶν. Ut Ischagorae exercitum IV, 132. — καιρόν. Suppl. τοῦ ἄγειν τὴν στρατιὰν (ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης). — ἥσσῃ ἀπεληλυθότων, quum victi discessissent. — καὶ οὐκ ... ὄντων, et quod ipsi idonei non essent. Αὐτῶν est σφῶν αὐτῶν, et proprie post καί collocandum erat; sed cf. adn. 16, 1. De ἀξιόχρεως voce conf. Bloomf.

§. 2. Τὴν γνώμην ἔχοντας. Cf. adn. III, 25, 2.

Cap. 14. §. 1. Ξυνέβη ... ὥςτε ἅψασθαι ... εἶχον. De ὥςτε vid. Matth. Gr. §. 531. adn. 2. Rost. §. 122. 9. 6), de transitu infinitivi in indicativum post id VIII, 5. Xen. Anab. IV, 2, 15. 7, 17. et oratorum exempla in ed. mai. adscripta. Alterum membrum ex hac particula omnino non pendere existimari potest, qua ratione post ut consecutivum ad indicativum transiit Cic. Verr. V, 43, 112. Cf. etiam de ἵνα adn. VI, 18, 4. et Krueg. Gr. I. §. 59. 2. adn. 8. — δι᾽ ὀλίγου, paulo post. Cf. adn. II, 94, 3. — πρότερον. Vid. IV, 21.

κοῦντες τῇ παρούσῃ εὐτυχίᾳ καθυπέρτεροι γενή-
2 σεσθαι· (καὶ τοὺς ξυμμάχους ἅμα ἐδεδίεσαν σφῶν,
μὴ διὰ τὰ σφάλματα ἐπαιρόμενοι ἐπὶ πλέον ἀπο-
στῶσι, μετεμέλοντό τε, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ
3 καλῶς παρασχὸν οὐ ξυνέβησαν·) οἱ δ᾽ αὖ Λακε-
δαιμόνιοι παρὰ γνώμην μὲν ἀποβαίνοντος σφίσι
τοῦ πολέμου, ἐν ᾧ ᾤοντο ὀλίγων ἐτῶν καθαι-
ρήσειν τὴν τῶν Ἀθηναίων δύναμιν, εἰ τὴν γῆν
τέμνοιεν, περιπεσόντες δὲ τῇ ἐν τῇ νήσῳ ξυμ-
φορᾷ, οἵα οὔπω γεγένητο τῇ Σπάρτῃ, καὶ λῃ-
στευομένης τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου καὶ Κυθή-
ρων, αὐτομολούντων τε τῶν Εἱλώτων, καὶ ἀεὶ
προςδοκίας οὔσης, μή τι καὶ οἱ ὑπομένοντες τοῖς
ἔξω πίσυνοι πρὸς τὰ παρόντα σφίσιν, ὥςπερ καὶ
4 πρότερον, νεωτερίσωσι. ξυνέβαινε δὲ καὶ πρὸς
τοὺς Ἀργείους αὐτοῖς τὰς τριακονταέτεις σπονδὰς
ἐπ᾽ ἐξόδῳ εἶναι, καὶ ἄλλας οὐκ ἤθελον σπένδε-

Cap. 14. §. 4. Τριακονταέτεις Cl. Vat. Bekk. Vulgo τριακονταετεῖς. In E. τριακοντούτεις, sicut I, 23. 115. II, 2. Cf. Buttm. Gr. max. §. 71. adn. 7. Matth. §. 113. adn. 4. Lob. ad Phryn. p. 408. adn. Hoc tamen τριακοντούτεις ideo Haack. reponendum negat, quia etiam in aliis vocabulis talis constantia desideretur. Cf. ed. mai. sd. II, 6. Et solutae formae apud Atticos exempla sunt τριακονταέτεις Xen. Hell. V, 2, 2., τριακονταετίδες ibid. II, 3, 9., πεντηκονταετίδων Thuc. V, 32.

§. 2. Ἐδεδίεσαν. Cf. adn. IV, 55, 3. — ἐν Πύλῳ. Cf. adn. 7, 3. — παρασχόν. Cf. adn. I, 120, 3.

§. 3. Οἱ δ᾽ αὖ Λακεδαιμόνιοι] ἀπὸ κοινοῦ εἶχον τὴν γνώμην πρὸς τὴν εἰρήνην νοητέον. Schol. Bas. — ὀλίγων ἐτῶν. Cf. Rost. Gr. §. 108. 2. i. — τῇ νήσῳ. Cf. adn. IV, 24, 3. — λῃστευομένης ... Κυθήρων. Vid. IV, 41. 54. sq. — αὐτομολούντων ... Εἱλώτων. Vid. IV, 41. — προςδοκίας ... μή. Cf. adn. II, 13, 1. — τοῖς ἔξω, iis, qui extra erant, foras abierant, degressi erant. Ita IV, 66. iidem οἱ φυγάδες et οἱ ἔξω appellantur. — πίσυνοι. Cf. adn. II, 89, 6. — πρὸς τὰ παρόντα. Cf. adn. IV, 80, 2. — ὥςπερ ... πρότερον. Vid. I, 101. 103.

§. 4. Ξυνέβαινε ... ἐπ᾽ ἐξόδῳ εἶναι. „Nempe anno sequenti; nam illo anno rursus ἐπ᾽ ἐξόδῳ hae eaedem σπονδαί fuisse dicuntur, et bellum illis a Lacedaemoniis impendere. V, 28.“ DODW. Annal. Thuc. Initae ergo erant hae induciae a. 451. a. Chr. Ipsum dicendi genus illustrat Bloomf. Exire inducias similiter dixit Liv., ἐξελθεῖν Xen. — καὶ ἄλλας ... οἱ Ἀργεῖοι. „Ampelidas et Lichas ad foedus cum Argivis renovandum missi sunt, sed hi id recusaverunt.“

σθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μή τις αὐτοῖς τὴν Κυνου-
ρίαν γῆν ἀποδώσει· ὥστ᾽ ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο
Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. τῶν τε ἐν
Πελοποννήσῳ πόλεων ὑπώπτευόν τινας ἀποστή-
σεσθαι πρὸς τοὺς Ἀργείους· ὅπερ καὶ ἐγένετο.
15. ταῦτ᾽ οὖν ἀμφοτέροις αὐτοῖς λογιζομένοις 1
ἐδόκει ποιητέα εἶναι ἡ ξύμβασις, καὶ οὐχ ἧσσον
τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀνδρῶν τῶν
ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι· ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρ-
τιᾶται αὐτῶν πρῶτοί τε καὶ ὁμοίως σφίσι ξυγ-

ἣν οἱ Λακεδαιμόνιοι μάλιστα ἐςηγοῦνται.

Κυνουρίαν. Ven. It. Vat. Bekk. *Κυνοσουρίαν*, atque sic taciti Aug. Pal. m. in Bekk. ed. stereot., quod de omnibus tribus certe propter aliorum collatorum silentia nequaquam verisimile est. Ceterum cf. ad. IV, 54, 2.

HOBBES. Vid. c. 22. — *τίς.* „Id est Lacedaemonii. Saepe refertur ad eos, de quibus ante actum est, vel quos alloquuntur.“ DUK., apud quem vide plura. Cf. adn. IV, 13, 4. et Bernh. Synt. p. 440. — *ὥςτ᾽ ἀδύνατα* cet. Attende brevitatem; nam ut apta esset particula *ὥςτε*, proprie sic scribendum erat, *ὥςτε καὶ διὰ τοῦτο πρὸς τὴν εἰρήνην μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον· ἀδύνατα γὰρ* cet. Cf. Arn. — *ὅπερ καὶ ἐγένετο.* Vid. c. 29. sqq.

Cap. 15. §. 1. *Ἐπιθυμίᾳ τῶν ἀνδρῶν ... κομίσασθαι.* Cum nonnullis scriptoribus Latinis ad verbum dixeris virorum recipiendi desiderio. Cf. Plat. Crit. 14: *οὐδ᾽ ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλεως οὐδ᾽ ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι.* Xen. Cyr. Disc. V, 2, 31: *οὐ δύναμαι ἐννοῆσαι. ἀσφαλεστέραν οὐδὲ μίαν πορείαν ἡμῖν τῆς πρὸς αὐτὴν Βαβυλῶνα πορείας ἰέναι.* De verbis *τῶν ἀνδρ. τῶν ἐκ τῆς νήσου* cf. adn. IV, 108. extr. — *οἱ Σπαρτιᾶται αὐτῶν.* Haec perinde dicta sunt atque *οἱ Μακεδόνες αὐτῶν* IV, 126., *οἱ Δωριῆς ἡμῶν* IV, 61., ubi vid. adn. — *πρῶτοι.* Cf. adn. IV, 105, 1. „Cum Muellero (Dor. II. p. 83.) consentio hic non vagam aliquam appellationem esse, sed ad singularem et agnitam dignitatem referri.“ ARN. Conf. Lachm. de Rep. Laced. p. 120. — *καὶ ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς.* Haec obscuriora sunt. „Mueller [Dor. II. p. 237.] verbis inter se cognati reddit, sicut *σφίσι δὲ ὁμόγλωσσοι* Herodot. I, 57. Sed primum viri in Sphacteriam missi, quoniam sorte ex omnibus lochis electi erant (IV, 8.), inter se cognati vix potuerunt esse. Deinde quum *οἱ Λακεδαιμόνιοι* nomen primarium totius comprehensionis sit, *σφίσι* in enunciatione huic subiecta ad illos refertur, sicut VII, 70. in verbis *πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακοσίων ἐπιφερομένων.* [Cf. adn. I, 20, 1. et Arndt. de Pron. reflex. p. 37. Alii *σφίσι* ad *πρῶτοι* voc. volunt spectare, quod per naturam huius pronominis fieri non potest.] Vera verborum sententia tamen haud facile potest constitui. Nam ... qui significentur pronomine *σφίσι*, non bene novimus, quod, ex quibus Lacedaemoniorum magistratus compositi fuerint, ignoramus. [Id tamen

2 γενεῖς. ἤρξαντο μὲν οὖν καὶ εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλω-
σιν αὐτῶν πράσσειν, ἀλλ᾽ οἱ Ἀθηναῖοι οὔπω[ς]
ἤθελον εὖ φερόμενοι ἐπὶ τῇ ἴσῃ καταλύεσθαι.
σφαλέντων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῷ Δηλίῳ, παραχρῆμα
οἱ Λακεδαιμόνιοι γνόντες νῦν μᾶλλον ἂν ἐνδεξο-
μένους ποιοῦνται τὴν ἐνιαύσιον ἐκεχειρίαν, ἐν ᾗ
ἔδει ξυνιόντας καὶ περὶ τοῦ πλείονος χρόνου βου-
1 λεύεσθαι. 16. ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἐν Ἀμφιπόλει ἧσσα
τοῖς Ἀθηναίοις ἐγεγένητο, καὶ ἐτεθνήκει Κλέων
τε καὶ Βρασίδας, οἵπερ ἀμφοτέρωθεν μάλιστα
ἠναντιοῦντο τῇ εἰρήνῃ, ὁ μὲν διὰ τὸ εὐτυχεῖν τε
καὶ τιμᾶσθαι ἐκ τοῦ πολεμεῖν, ὁ δὲ γενομένης

β) διὰ τί οἱ τὰ πρῶτα ἐν Λακεδαίμονι καὶ ἐν Ἀθήναις φερόμενοι, Πλειστοάναξ τε καὶ Νικίας, τὴν

Cap. 15. §. 2. *Οὔπως.* *Οὔπω* Cl. Ven. Reg. F. Gr. C. D. I. E. Mosqu. m. Ar. Dan. Schol. Aristoph. Pac. v. 478. Vall. Bekk. tacitusque Pal. Vulgo *οὔπως*, ac Phot. et Suid. *Οὔπως· οὐδένα τρόπον· καὶ Θουκυδίδης ἐν ε΄ καὶ Ὅμηρος.*

Ἂν ἐνδεξομένους. *Ἂν* om. Gr. D. Chr. Dan. Pro futuri participio m. et Thom. M. *ἐνδεξαμένους*, Chr. Dan. *δεξαμένους*. Cf. adn.

hic non est sciendum.] Neque vis vocabuli *ὁμοίως* satis clara est. Valetne aequaliter cognati, i. e. sine ulla distinctione? [Ita fortasse Arndt. l. d. et Hofm., qui omnes pariter unum aliquem e cognatis suis in illorum numero habuisse existimat;] an potius, sicut *πρῶτοι* fuerint, item eos *ξυγγενεῖς* fuisse significat? an *ὁμοίως* depravatum est, et mentio *ὁμοίων* seu *ὁμοτίμων* Spartanorum facta erat?“ ARN. *Ὁμοίων* legi maluit Reisk., *ὁμοίοις* Bekk., quod alterum probant Haas. Lucubr. Thuc. p. V. et Bloomf. in ed. 2. De *ὁμοίοις* Lacedaemoniorum vid. Muell. Dor. II. p. 83. sq. Haas. ad Xen. Remp. Lac. c. 10. Lachm. l. d., quem de his verbis vide p. 234., et Herm. de Homoeis p. 7. sq., qui in *σφίσι* ut Muell. erravit. Cf. Goell. Breviter de iis explicuit Schoem. Antiqu. iur. p. 119. Hermannum nuper in nonnullis impugnavit Freese de Aequalit. civ. Lacon. p. 5.

§. 2. *Ἤρξαντο ... πράσσειν.* Vid. IV, 41, 3. — *ἀλλ᾽ οἱ Ἀθηναῖοι* cet. Vid. ibid. §. 4. *εὖ φερόμενοι.* Cf. adn. II, 60, 3. — *ἐπὶ τῇ ἴσῃ.* Cf. adn. I, 27, 1. — *καταλύεσθαι.* Cf. adn. IV, 18, 4. — *ἂν ἐνδεξομένους.* Similiter *ἂν* cum futuri participio vulgo iunctum est VI, 20: *οὐδ᾽ ἂν τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν εἰκότως ἀντ᾽ ἐλευθερίας προςδεξομένας*; sed ibi in quinque bonis membranis *προςδεξαμένας* legitur. Certius exemplum est VII, 67. extr. cf. Matth. Gr. §. 598. b. Rost. §. 120. 6. e. bb. β΄. Klotz. ad Devar. p. 153. sqq. Baeuml. de Mod. p. 358. sqq. et de infinitivo futuri *ἂν* additum habenti adn. II, 80, 8. — *ποιοῦνται ... βουλεύεσθαι.* Vid. IV, 117.

Cap. 16. §. 1. *Οἵπερ ... τῇ εἰρήνῃ.* Cf. Plut. Nic. c. 9. et Aristoph. Pac. v. 269—284. — *διὰ τὸ εὐτυχεῖν.* Cf. VI, 17, 1. — *γενομένης ... κακουργῶν.* Cf. Aristoph. Equ. v. 800.

ξύμβασιν προὔθυμοῦντο.

ἡσυχίας καταφανέστερος νομίζων ἂν εἶναι κακουργῶν καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων, τότε δὲ οἱ ἐν ἑκατέρᾳ τῇ πόλει σπεύδοντες τὰ μάλιστα τὴν ἡγεμονίαν, Πλειστοάναξ τε ὁ Παυσανίου, βασιλεὺς Λακεδαιμονίων, καὶ Νικίας ὁ Νικηράτου, πλεῖστα τῶν τότε εὖ φερόμενος ἐν στρατηγίαις, πολλῷ δὴ μᾶλλον προεθυμοῦντο, Νικίας μὲν βουλόμενος, ἐν ᾧ ἀπαθὴς ἦν καὶ ἠξιοῦτο, διασώσασθαι τὴν εὐτυχίαν, καὶ ἔς τε τὸ αὐτίκα πόνων πεπαῦσθαι καὶ αὐτὸς καὶ τοὺς πολίτας παῦσαι, καὶ τῷ μέλλοντι χρόνῳ καταλιπεῖν ὄνομα, ὡς οὐδὲν σφήλας τὴν πόλιν διεγένετο, νομίζων ἐκ τοῦ ἀκινδύνου τοῦτο ξυμβαίνειν καὶ ὅςτις ἐλάχιστα τύχῃ αὑτὸν παραδίδωσι, τὸ δὲ ἀκίνδυνον τὴν εἰρήνην παρέχειν, Πλειστοάναξ δὲ ὑπὸ τῶν

Cap. **16.** §. 1. *Τότε δέ.* Ar. Chr. *τότε δή.* „Quod est etiam infra c. 17. Et sic saepe Lucianus. [Cf. de similibus particulis *οὕτω δή* adn. I, 131, 1.]" DUK. At nihil mutandum; super *δέ* enim particula in apodosi posita cf. adn. I, 11, 1.

Οἱ ἐν. Haec ex Reg. F. Lugd. Gr. interposuimus secundum Haack. et Goell., quem vide.

Καὶ τῷ. Cf. adn.

— *καὶ ἀπιστότερος διαβάλλων*, minusque fidei suis calumniis futurum, Acac. Qualium Cleonis calumniarum exempla leguntur III, 38. IV, 27. Cur autem in bello his calumniis maior fides habita sit, ex c. 17. extr. intelligitur. — *τότε δέ.* Hinc incipit apodosis. Cf. sd. — *σπεύδοντες...τὴν ἡγεμονίαν.* *Σπεύδειν τι*, ut *προθυμεῖσθαί τι*, est studiose ambire, affectare aliquid. Cf. VI, 39. 79. — *Νικίας.* Huius maxime opera pacem, quae adeo ab eo *Νικίειος εἰρήνη* appellata est, effectam esse Plutarchus Nic. c. 9. plene docet. Add. id. Alcib. c. 14. et infra 43, 2. — *πλεῖστα* adverbialiter dictum est. — *εὖ φερόμενος.* Cf. 15, 2. — *ἠξιοῦτο.* Aut ex superioribus repete *ἀπαθὴς εἶναι* (dum cladium expers et erat et putabatur esse,) aut interpretare honorabatur. Alterum placet. „Cf. Pors. ad Hec. v. 319." DOBR. — *πεπαῦσθαι ... παῦσαι.* In verborum *καὶ αὐτός* collocatione eadem synchysis invenitur, quae in *καί* particula illustrata est ad III, 67, 6., in *τέ* ad I, 16. et alibi, in *οὔτε* ad III, 96, 3. — *καὶ τῷ ... ὄνομα*, et posteritati nomen relinquere, Port. Cf. Krueg. Gr. I. §. 48. 4. adn. 1. In Gr. tamen *καὶ ἐν τῷ* legitur, et *κἀν τῷ* maluit Dobr. — *διεγένετο.* Cf. Rost. Gr. §. 129, 5. — *καὶ ὅςτις*, i. e. *καί τινι ὅς, καὶ εἴ τις.* Cfr. adn. II, 44, 1. IV, 16, 2. — *τύχῃ.* Articulum, qui in simillimis verbis VI, 23. le-

ἐχθρῶν διαβαλλόμενος περὶ τῆς καθόδου, καὶ ἐς
ἐνθυμίαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀεὶ προβαλλόμενος
ὑπ' αὐτῶν, ὁπότε τι πταίσειαν, ὡς διὰ τὴν ἐκείνου
2 κάθοδον παρανομηθεῖσαν ταῦτα ξυμβαίνοι. τὴν
γὰρ πρόμαντιν τὴν ἐν Δελφοῖς ἐπῃτιῶντο αὐτὸν
πεῖσαι μετὰ Ἀριστοκλέους τοῦ ἀδελφοῦ, ὥςτε χρῆσαι Λακεδαιμονίοις ἐπὶ πολὺ τάδε θεωροῖς ἀφικνουμένοις, Διὸς υἱοῦ ἡμιθέου τὸ σπέρμα ἐκ τῆς
ἀλλοτρίας ἐς τὴν ἑαυτῶν ἀναφέρειν· εἰ δὲ μή,
3 ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν· χρόνῳ δὲ προτρέψαι
τοὺς Λακεδαιμονίους φεύγοντα αὐτὸν ἐς Λύκαιον

gitur, frustra desiderabat Bau. Cf. II, 42. extr. V, 75. al. — *περὶ τῆς καθόδου*] ... *φεύγων καθοδον εὕρετο· ἔφευγε δὲ διὰ τό ποτε πρότερον δόξαι δῶρα παρ' Ἀθηναίων λαβὼν ἀναχωρῆσαι ἐκ τῆς Ἀττικῆς.* Schol. Cf. §. 2. — *καὶ ἐς ἐνθυμίαν ... ὑπ' αὐτῶν.* Bene Port.: et (quum) Lacedaemoniorum animis ab illis quasi religio semper obiiceretur. „*Ἐνθυμία* est seria cogitatio cum poenitentia et culpae memoria." BAU. Cf. Duk. ad VII, 18. et Schneid. ad Xen. de Rep. Athen. 3, 12. — *τὶ πταίσειαν.* Cf. *οὐκ ἐλάσσω πταίει* I, 122. et adn. I, 38, 6. et III, 43, 5. — *παρανομηθεῖσαν.* Cf. Krueg. Gr. I. §. 52. 3. adn. 4.

§. 2. *Τοῦ ἀδελφοῦ.* Pythiae fratrem vocat Thirw. Hist. Gr. III. p. 306., quum haud dubie Plistoanactis fuerit. — *ὥςτε.* Cf. adn. II, 2, 4. 101, 5. — *θεωροῖς.* „Hic *θεωροί* sunt legati ad oraculum consulendum missi." DUK., apud quem vide plura. „Officiis *θεωρῶν* Spartae quatuor Pythii, ex quibus bini ab utroque rege creati sunt, fungebantur, qui cum regibus publice alebantur, et una cum iis responsa oraculorum legebant. Vid. Herodot. VI, 57. Xen. Rep. Laced. 15." ARN. Cf. Muell. Dor. II. p. 18. — *Διὸς υἱοῦ...εὐλάξειν*] *ἡμιθέου μὲν τοῦ Ἡρακλέους λέγει, σπέρμα δὲ* [poetice, ut in sermone oraculi,] *τὸν ἀπόγονον· οὗτος δ' ἦν ὁ Πλειστοάναξ. ἀναφέρειν δὲ τὸ κατάγειν. εὐλάκαν δὲ τὴν ὕνιν Λακεδαιμόνιοι λέγουσιν· ἔνιοι δὲ τὴν δίκελλαν, ἀπὸ τοῦ λακαίνειν*, [hoc non habent lexica, norunt solum *λαχαίνειν*,] *ὅ ἐστι σκάπτειν. εὐλάξειν δὲ ἀρόσειν. τοιοῦτο δέ τι λέγει, ἀργυρέᾳ εὐλάκᾳ εὐλάξειν, τουτέστι λιμὸν ἔσεσθαι, καὶ πολλοῦ σφόδρα τὸν σῖτον ὠνήσεσθαι, ὥςπερ ἀργυροῖς ἐργαλείοις χρωμένους. ἔνιοι δὲ οὐ λυσιτελήσειν φασὶν αὐτοῖς τὴν γῆν γεωργεῖν, ὥςπερ εἰ ἀργυροῖς ἐργαλείοις ἐχρῶντο.* Schol. Huc spectant Hesych. in v. *ἀργυρέα ὕννις*, Suid. Zon. Phot. Phav. (apud quorum nonnullos male *χ* pro *κ* in voc. *εὐλ.*). „Comparari possit nostro *es wird alles zu Golde*, vel *es ist wie Gold*, quo caritatem significemus." BAU.

§. 3. *Προτρέψαι.* Pendet ex superioribus *ἐπῃτιῶντο τὴν πρόμαντιν.* — *Λύκαιον.* „Montem Arcadiae, in quo Iovis *Λυκαίου ἱερόν.* Strab. VIII. p. 388. et Plin. IV, 6." DUK. Adde maxime Paus. VIII, 38. Hodie *Διοφόρτη* (*Διαφ.*) Leak.

διὰ τὴν ἐκ τῆς Ἀττικῆς ποτὲ μετὰ δώρων δοκοῦσαν ἀναχώρησιν, καὶ ἥμισυ τῆς οἰκίας τοῦ ἱεροῦ τότε τοῦ Διὸς οἰκοῦντα φόβῳ τῶν Λακεδαιμονίων, ἔτει ἑνὸς δέοντι εἰκοστῷ τοῖς ὁμοίοις χοροῖς καὶ θυσίαις καταγαγεῖν, ὥςπερ ὅτε τὸ πρῶτον Λακεδαίμονα κτίζοντες τοὺς βασιλέας καθίσταντο.

1 **17.** *ἀχθόμενος οὖν τῇ διαβολῇ ταύτῃ καὶ νομίζων ἐν εἰρήνῃ μέν, οὐδενὸς σφάλματος γιγνομένου, καὶ ἅμα τῶν Λακεδαιμονίων τοὺς ἄνδρας κομι-*

§. 3. *Δοκοῦσαν.* *Δόκησιν* Cass. Cl. T. F. Chr. Dan., corr. Aug. Mosqu. m., Schol. Haack. „Etiam Suidas in *δώρων* hic legit *δώρων δόκησιν*, et exponit *δωροδοκίαν*.“ DUK. Aug. Pal. [ex quo tamen etiam *δωκοῦσαν* adnotatur), It. Vat. H. E. Laur. *δόκησιν ἕως*. m. aut sic aut *δόκησιν ἐς*, ut C. D. I. K., et *δόκησιν εἰς* Vind. In illis latet scriptura marg. Cl. *δοκήσεως*, quae placuit nonnullis; sed eam vulgatae postponendam esse docet Arn.

Φόβῳ τῶν. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. F. Laur. m. Ar. Bekk. *φόβῳ τῷ*. At c. 11. *φόβῳ τῶν Ἀθηναίων*, I, 9. *φόβῳ τῶν Ἡρακλειδῶν*, I, 26. *δέει τῶν Κερκυραίων*. Similiter *μίσει τῶν* ... legimus apud Thuc., attamen etiam *κατὰ ἔχθος τό τινος*. Cf. ed. mai. adn. I, 103.

Pelop. II. p. 313. sqq. Ross. Pelop. I. p. 92. sqq. — *διὰ τὴν* ... *ἀναχώρησιν*, propter reditum illum ex Attica, ad quem muneribus adductus videbatur. De re vid. II, 21., de verbis incertis sd. — *καὶ ἥμισυ* ... *οἰκοῦντα*. Portus: et qui dimidiatas aedes templi Iovis tunc incolebat. Quae interpretatio si vera sit, domus quaedam fani septo (*διαφράγματι*) in duas partes divisa esse existimanda erit. De qualibus aedificiis fanorum cf. adn. I, 133. 134. et IV, 90. Sed obstat huic enodationi usus articuli ante *οἰκίας* vocem positi. Non magis *τὴν οἰκίαν τοῦ ἱεροῦ* circuitum esse verborum, quo ipse *νεώς* exprimatur, verisimile ducimus. „Sensus esse videtur: habitantem in aedibus, quarum dimidia pars sita erat in Iovis luco.“ DOBR. „Habentem dimidiam partem domus suae in sacro Iovis agro. Causa haec fuit, ut quovis temporis puncto in delubro esset, et tamen nonnulla quotidianorum vitae negotiorum illo non profanato perageret, quod, si totum aedificium intra *τέμενος* esset, fieri non licuisset. Cf. IV, 97, 3.“ ARN. Atque e Paus. l. d. discimus in ipsum *τέμενος* Iovis intrare nefas fuisse. *Ὑπεριδόντα δὲ τοῦ νόμου*, inquit §. 5., *καὶ ἐςελθόντα ἀνάγκη πᾶσα αὐτὸν ἐνιαυτοῦ πρόσω μὴ βιῶναι*. Quare Plistoanax introire nisi necessitate coactus noluisse existimandus erit. De articulo ante *ἥμισυ* omisso cf. adn. I, 8, 1. — *ἔτει* ... *καταγαγεῖν*. Itaque filio eius Pausaniae abrogatum est imperium. Quod, si Plistoanactem statim post expeditionem a. 445. factam (I, 114.) expulsum esse censemus, a. 426. accidisse est putandum. — *Λακεδαίμονα κτίζοντες*. Cf. adn. I, 18, 1. — *τοὺς βασιλέας*. Proclem et Eurysthenem. Cf. ed. mai.

Cap. **17.** §. 1. Omnis haec paragraphus ad superius caput pertinet. — *τοὺς ἄνδρας*. Cf.

ζομένων, κἂν αὐτὸς τοῖς ἐχθροῖς ἀνεπίληπτος εἶναι, πολέμου δὲ καθεστῶτος ἀεὶ ἀνάγκην εἶναι τοὺς προὔχοντας ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν διαβάλλεσθαι, προὐθυμήθη τὴν ξύμβασιν.

2 *Καὶ τόν τε χειμῶνα τοῦτον ἤεσαν ἐς λόγους, καὶ πρὸς τὸ ἔαρ ἤδη παρασκευή τε προεπανεσείσθη ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, περιαγγελλομένη κατὰ πόλεις ὡς ἐπὶ τειχισμόν, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἐςακούοιεν, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν ξυνόδων, ἅμα πολλὰς δικαιώσεις προενεγκόντων ἀλλήλοις, ξυνεχωρεῖτο, ὥςτε ἃ ἑκάτεροι πολέμῳ ἔσχον ἀποδόντας τὴν εἰρήνην ποιεῖσθαι, Νίσαιαν δ' ἔχειν Ἀθηναίους, (ἀνταπαιτούντων γὰρ Πλάταιαν οἱ Θηβαῖοι ἔφασαν οὐ βίᾳ, ἀλλ' ὁμολογίᾳ, αὐτῶν*

ἔπειτα δηλοῦται ὁ τρόπος, ὃν ἐγένοντο σπονδαὶ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων.

Cap. **17.** §. 2. *Ὡς ἐπὶ τειχισμόν* Cl. Ven. Gr. Mosqu. Bekk. Vulgo male *ὡς ἐπιτειχισμόν*. Aptissima essent verba *ὡς ἐς ἐπιτειχισμόν*, quam nostram coniecturam recepit Arn. Cf. adn. I, 122, 1. 142, 3. Quum tamen *τειχισμόν* etiam de munitionibus contra aliquem exstruendis dici ex VIII, 34. intelligatur, a librorum scriptura non recedendum putavimus.

Ξυνόδων cod. Bas. Vulgo et Bekk. *συνόδων*. At vid. I, 96. 97. 119. III, 82. 104. 107. al. et sd. IV, 25, 3.

15, 1. — *ἀπό*. Cf. adn. I, 24, 4. 91, 7. — *προὐθυμήθη τὴν ξύμβασιν*. Cf. adn. IV, 81, 1. et Krueg. Gr. I. §. 46. 6. adn. 3.

§. 2. *Καὶ τόν* cet. Ut haec interpuncta sunt, *καί* copula hoc membrum cum superioribus nectitur, *τέ* particula cum toto hoc pronunciato cohaerenti id, quod sequitur, praeparatur, in quo ut *καί* ante *πρός* positum illi *τέ* respondet, ita altero *τέ* rursus id enunciatum praenunciatur, quod incipit a verbis *καὶ ἐπειδή*. — *ἤεσαν ἐς λόγους*. Suppl. *ἀλλήλοις οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι*. — *προεπανεσείσθη*, hosti palam intentatus est. „Valet proprie quatere rem aliquam elatam contra aliquem, ut eum terreamus.“ BLOOMF. „Cf. *ἐπανάσεισις* IV, 126.“ DOBR. Simile dicendi genus est *προσείειν φόβον* VI, 86, 1., ubi vid. adn. — *περιαγγελλομένη*. Compara loquendi formulam *ἐπαγγέλλειν στρατείαν* vel *στρατιάν*, de qua cf. adn. III, 16, 3. et adn. II, 10, 1. — *ὡς ἐπὶ τειχισμόν*, ut ad munitiones (obsidionis causa vel ad castellum faciendum) exstruendas. Cf. sd. — *δικαιώσεις*. Vid. adn. I, 141, 1. — *προενεγκόντων*. Cf. sd. III, 59, 2. — *ξυνεχωρεῖτο, ὥςτε*. Similiter paulo post *ψηφισαμένων, ὥςτε*. Cf. adn. 14, 1. et VI, 88. — *ἃ* ... *ποιεῖσθαι*. Quum hoc inter eos convenerit, mirum est c. 18. nihil legi de Sollio et Anactorio. Cf. 30, 2. et ibi adn. — *οὐ βίᾳ, ἀλλ' ὁμολογίᾳ*. Vid. III, 52., unde has argutias sophisticas Thebano-

προςχωρησάντων καὶ οὐ προδόντων, ἔχειν τὸ
χωρίον, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ τὴν
Νίσαιαν,) τότε δὴ παρακαλέσαντες τοὺς ἑαυτῶν
ξυμμάχους οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ ψηφισαμένων
πλὴν Βοιωτῶν καὶ Κορινθίων καὶ Ἠλείων καὶ
Μεγαρέων τῶν ἄλλων, ὥςτε καταλύεσθαι, (τού-
τοις δὲ οὐκ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα,) ποιοῦνται
τὴν ξύμβασιν, καὶ ἐσπείσαντο πρὸς τοὺς Ἀθη-
ναίους καὶ ὤμοσαν, ἐκεῖνοί τε πρὸς τοὺς Λακε-
δαιμονίους τάδε.

αἱ σπονδαὶ αὗται.

18. „Σπονδὰς ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι καὶ Λα- 1
κεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι κατὰ τάδε καὶ ὤμο-
σαν κατὰ πόλεις. περὶ μὲν τῶν ἱερῶν τῶν κοι- 2
νῶν θύειν καὶ ἰέναι καὶ μαντεύεσθαι καὶ θεωρεῖν
κατὰ τὰ πάτρια τὸν βουλόμενον καὶ κατὰ γῆν
καὶ κατὰ θάλασσαν ἀδεῶς. τὸ δ' ἱερὸν καὶ τὸν

rum esse cognosces. — προδόντων. Fuitne προδοθέντων? Neque enim universi cives urbem prodere, sed prodi a nonnullis poterant. — τῷ αὐτῷ ... Νίσαιαν. Vid. IV, 69. — πλὴν Βοιωτῶν ... Μεγαρέων. „Megarenses sine dubio aegre ferebant, quod Nisaea, portus eorum, Atheniensibus tradita erat; et Boeotos Panactum restituere noluisse verisimile est. [Cf. c. 39.] Corinthii et Elei probare foedus non poterant, illi quod coloniis suis, Sollio et Anactorio, privati erant [cf. c. 30.], hi quod non negligi, sed iniuste tractari et opprimi se a Lacedaemoniis querebantur [vid. c. 31.]." BLOOMF. — τούτοις. Hoc pronomen ad remotiora nomina *Βοιωτῶν ... Μεγαρέων* refertur, quia haec animo magis obversantur quam propius *ἄλλων*. Idem in Latino hic fieri constat.

Cap. 18. §. 1. Κατὰ τάδε, in has conditiones, ut c. 47. 77. 79. Alibi *ἐπὶ τοῖςδε*. Conf. Duk. ad VIII, 18. De re cf. Diod. XII, 24.

§. 2. Περί, quod attinet ad. — τῶν ἱερῶν τῶν κοινῶν. Cf. adn. III, 57, 1. et Mor. ad Isocr. Paneg. c. 48. „Templa communia erant Delphicum, Olympicum, Nemeum, Neptuni Isthmii, in quibus quatuor magni ludi totius Graeciae celebritate fiebant, Iovis Dodonaei, fortasse etiam quod Abis in Phocide erat, aliaque nonnulla, ubi oracula edebantur." ARN. — καὶ ἰέναι. *Ἰέναι* verbo, ne quis in ipso itinere ad templum interpelletur, caveri existimat Arn. Displicet tamen locus, quem tenet. Latetne in *ΚΑΙ ΙΕΝΑΙ* impersonale *ΠΑΡΕΙΝΑΙ*? an transponenda sunt verba? — θεωρεῖν. I. e. *θεωροὺς γίγνεσθαι*, vel *θεωροὺς ἰέναι*, ut III, 104, 3., ubi vid. adn. *Θεωροί* autem hic non videntur ii esse, de quibus ad 16, 2. dictum est, (nam horum officia iam verbis *θύειν καὶ μαντεύεσθαι* satis significata sunt,) sed ii, qui ad certamina sacra (*ἐς πανηγύρεις*) mittebantur. Vid. Duk. ad V, 16. Herm. Antiqu. Gr. §. 10, 15. Schoem. Antiqu. iur. p. 257. — τὸ δ' ἱερὸν καὶ τὸν νεών. Conf.

νεὼν τὸν ἐν Δελφοῖς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Δελ-
φοὺς αὐτονόμους εἶναι καὶ αὐτοτελεῖς καὶ αὐτο-
δίκους καὶ αὑτῶν καὶ τῆς γῆς τῆς ἑαυτῶν κατὰ
3 τὰ πάτρια. ἔτη δὲ εἶναι τὰς σπονδὰς πεντήκοντα
Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς Ἀθηναίων
καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις τοῖς
Λακεδαιμονίων ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ κατὰ
4 γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω
ἐπιφέρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Λακεδαιμονίους καὶ
τοὺς ξυμμάχους ἐπ' Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμ-
μάχους μήτε Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους
ἐπὶ Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους, μήτε
τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδεμιᾷ· ἢν δέ τι διάφορον
ᾖ πρὸς ἀλλήλους, δικαίῳ χρήσθων καὶ ὅρκοις,
5 καθ' ὅ τι ἂν ξύνθωνται. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις
Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ἀμφίπολιν. ὅσας

Cap. 18. §. 2. *Αὑτῶν*. Hic quoque boni nonnulli libri *αὐτῶν*, quod recipere ausus est Hofm.

§. 4. *Δικαίῳ*. Reg. F. cod. Bas. Gr. Ar. Schol. et in marg. man. rec. Cass. *δίκαις*. „*Δίκαις* huic loco magis convenire videtur quam *δικαίῳ*. Et Thucydides etiam alibi *δίκην*, *δίκας* et *διάφορα* coniungit. I, 78. *τὰ δὲ διάφορα δίκῃ λύεσθαι*. Et I, 140. *εἰρημένον γὰρ δίκας μὲν τῶν διαφόρων ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχεσθαι*." DUK. In vulgata, de qua cf. adn. I, 37. et III, 44., articulum desiderari explicat Arn., contra quem disputat Bloomf. in ed. 2. vulgatam tuens.

Ξύνθωνται. Pal. et Bekk. *ξυνθῶνται*. Cf. sd. I, 33, 1.

adn. IV, 90, 2. — Δελφοὺς αὐτονόμους εἶναι. Non subiectos imperio Phocensium. Cf. I, 112, 5. et ibi adn. — αὐτοτελεῖς] *αὐτοτελεῖς αὐτοὺς καὶ μὴ ἄλλοις συντελοῦντας*. Schol. („Stob. Ecl. Phys. t. II. 54. *τέλος ... τὸ ἀνάλωμα ... καθ' ὃ λέγεταί τις αὐτοτελὴς καὶ εὐτελής*." BLOOMF.) Qui de summa imperandi potestate vel aliter interpretantur, ut Pap. in Lex., a superiore *αὐτόνομος* non discernunt, aut generale vocabulum inter illud et *αὐτόδικος* interpositum esse male statuunt. — αὐτοδίκους] *αὐτόδικοι ἄνθρωποι οἱ παρ' αὐτοῖς δίκας διδόντες καὶ λαμβάνοντες, καὶ μὴ ὑπ' ἄλλων κρινόμενοι, ἐν αὐτοῖς τὴν διαφορὰν δίκῃ διαλύοντες, καὶ μὴ* [ut civitates aliis subiectae] *μετάγοντες αὐτὴν εἰς ὑπερορίους ἀνθρώπους*. Schol. Plura si desideres, quaere apud Arn. et in ed. mai.

§. 3. Ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς. Cf. IV, 118, 1. et ibi sd.

§. 4. Ἐπὶ πημονῇ. Paulo post *ἐπὶ κακῷ*, c. 47. iterum *ἐπὶ πημονῇ*, qualia in pactis cautionis causa addi docet Bau. Ipsum nomen *πημονή*, quod poeticum iudicatur, sed haud dubie potius priscum erat, in solis pactis apud Thuc. legitur. — μήτε τέχνῃ ... μηδεμιᾷ. Hanc quoque usitatam formulam esse, qua omnino

δὲ πόλεις παρέδοσαν Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις, ἐξέστω ἀπιέναι, ὅποι ἂν βούλωνται, αὐτοὺς καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας· τὰς δὲ πόλεις φερούσας τὸν φόρον τὸν ἐπ' Ἀριστείδου αὐτονόμους εἶναι· ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέρειν Ἀθηναίους μηδὲ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ κακῷ, ἀποδιδόντων τὸν φόρον, ἐπειδὴ αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο. εἰσὶ δὲ Ἄργιλος, Στάγειρος, Ἄκανθος, Σκῶλος, Ὄλυνθος, Σπάρτωλος. ξυμμάχους δ' εἶναι μηδετέρων, μήτε Λακεδαιμονίων μήτε Ἀθηναίων· ἢν δὲ Ἀθηναῖοι πείθωσι τὰς πόλεις, βουλομένας ταύτας ἐξέστω ξυμμάχους ποιεῖσθαι αὐτοὺς Ἀθηναίοις. Μηκυβερναίους δὲ καὶ 6
Σαναίους καὶ Σιγγαίους οἰκεῖν τὰς πόλεις τὰς ἑαυ-

§. 5. *Εἰσὶ δέ.* Vulgo et apud Bekk. post *δέ* additum *αἵδε* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. Vat. H. Lugd. Laur. al.

n u l l o m o d o significetur, docent Did. et Bloomf. Cf. 47, 2.

§. 5. *Τὸν φόρον τὸν ἐπ' Ἀριστείδου.* „Iam erat auctum tributum ab Aristide descriptum a 460 talentis ad 600. Cf. Thuc. I, 96. cum II, 13. [et utroque loco adn.]." HAACK. — *αὐτονόμους εἶναι.* *Αὐτονομία* igitur non contraria *τῷ φόρον φέρειν.* Vid. B o e c k h. Oecon. civ. Athen. I. p. 438. Infinitivus autem aut ex repetendo *ἐξέστω* pendet, aut ita explicandus est, ut paulo post *ξυμμάχους εἶναι*, §. 6. *οἰκεῖν*, alii §. 7. 8. In quibus dubium videri potest, utrum ad illa *σπονδὰς ἐποιήσαντο κατὰ τάδε*, ex quibus infinitivi §. 2. 3. apti erant, denuo respiciatur, an infinitivi pro imperativis sint positi. Cui rei non obstare accusativos, quod quis propter R o s t. Gr. §. 125. adn. 6. crediderit, ex M a t t h. Gr. §. 546. intelligitur. — *ἐπειδή*, p o s t q u a m, ex quo. Cf. adn. I, 6, 3. — *Ἄργιλος.* Ad Brasidam defecerat. Cf. IV, 103. et ibi adn. — *Στάγειρος, Ἄκανθος.* Hae quoque ad Brasidam defecerant. Vid. IV, 88., ubi cf. adn. — *Σκῶλος.* „Scolum hic Thucydides non Boeotiam, sed Olynthiacam, quam memorat Eustath. ad Hom. Il. β'. p. 265., videtur designare. Nam Boeoti non erant inter *τοὺς τὸν φόρον ἀποδιδόντας.*" DUK. Fuisse *τῶν περὶ Ὄλυνθον πόλεων* etiam Strabo p. 408. testatur. Quando autem hoc oppidum ab Atheniensibus desciverit, certum quidem non est; videtur tamen idem de eo iudicandum, quod de proximis posterioribus. — *Ὄλυνθος, Σπάρτωλος.* Hae Chalcidensium et Bottiaeorum urbes statim initio belli desciverant. Vid. I, 58. II, 79. — *αὐτοὺς Ἀθηναίοις*, i. e. *αὐτοὺς ἑαυτοῖς.* In foederum enim formulis elegantia posthabita soli perspicuitati studetur. Nec desunt plane alia exempla nominum substantivorum ibi iteratorum, ubi pronomina reciproca velis collocata. Cf. V, 36. VI, 105. et Ind. Xen. Anab. in v. N o m e n.

§. 6. *Μηκυβερναίους.* Mecybernam viginti stadiis ab Olyntho remotam fuisse ex Harpocr. docet W e s s e l. ad Diod. XII, 77. *Ὀλύνθου ἐπίνειον* vocatur in Strab. Epit. Tunc autem sub Atheniensium potestate fuisse ex c. 39. apparet. — *Σαναίους.*

7 *τῶν, καθάπερ Ὀλύνθιοι καὶ Ἀκάνθιοι. ἀποδόντων δὲ Ἀθηναίοις Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Πάνακτον· ἀποδόντων δὲ καὶ Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίοις Κορυφάσιον καὶ Κύθηρα καὶ Μεθώνην καὶ Πτελεὸν καὶ Ἀταλάντην, καὶ τοὺς ἄνδρας, ὅσοι εἰσὶ Λακεδαιμονίων ἐν τῷ δημοσίῳ τῷ Ἀθηναίων, ἢ ἄλλοθί που ὅσης Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ. καὶ τοὺς ἐν Σκιώνῃ πολιορκουμένους Πελοποννησίων ἀφεῖναι, καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσοι Λακεδαιμονίων ξύμμαχοι ἐν Σκιώνῃ εἰσί, καὶ ὅσους Βρασίδας ἐσέπεμψε, καὶ εἴ τις τῶν ξυμμάχων τῶν*

Significanturne Sanes in Acta sitae incolae, quos Brasidae restitisse IV, 109. legimus? Sed his Lacedaemonios prospexisse parum verisimile videatur. Iam statuunt quidem nonnulli cognominem Pallenes urbem; sed hanc fuisse contra Herodot. VII, 123. et Strab. VII. p. 331. negat Mannert. Geogr. VII. p. 464. Cf. etiam ed. mai. — *Σιγγαίους.* „*Σίγγοι, πόλις περὶ τὸν Ἄθων* [in Sithonia, cf. Herodot. VII, 122.]. Steph." DUK. Idem Steph.: *τὸ ἐθνικὸν Σίγγιος . . . καὶ Σιγγαῖος.* — *οἰκεῖν . . . Ἀκάνθιοι.* Mecybernaei, Sanaei, Singaei quamvis ab Atheniensibus non defecissent, (quod de Mecybernaeis ex c. 39. certum, de reliquis, quia nihil de eo legitur, et maxime quia §. 5. non nominati sunt, probabile est,) tamen ea propensae in Lacedaemonios voluntatis indicia videntur dedisse, ut hi his verbis additis et tributo deminuto iis consulendum putarent.

§. 7. *Πάνακτον.* Cf. 3, 5. — *Κορυφάσιον.* Vid. IV, 3. — *Κύθηρα.* Vid. IV, 53. sqq. — *Μεθώνην.* Troezeniae paeninsulam ab Atheniensibus occupatam. Vid. IV, 45. et ibi adn. — *Πτελεόν.* Quae intelligatur urbs, ignoramus, quum nullam ex quatuor vel quinque huius nominis, quas novimus, ab Atheniensibus captam esse Thucydides narraverit. Quoniam tres in Thessalia et Asia et Chersoneso Thracia (Orat. de Halonn. §. 39. sq.) sitae prorsus huc non pertinent, si nomen recte scriptum est, de alia alicubi in confiniis Messeniae et Elidis sita, de qua vid. Hom. Il. β'. 594. et Strab. p. 538., cogitandum putant. Sed etiam huic opinioni quum alia nonnulla obstant (cf. A r n. in ed mai.), tum hoc, quod Plinius hanc urbem i n t u s sive mediterraneam esse dicit H. N. IV, 5, 15. Rectius fortasse huc referas Boeotiae oppidum ab eodem IV, 7, 26. nominatum. — *Ἀταλάντην.* Cf. II, 32. — *ἐν τῷ δημοσίῳ*] *ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ.* Schol. „Agit Thucydides de iis praecipue, qui in Sphacteria capti fuerant... Hi ... in vincula publica coniecti erant. IV, 41. et 57." DUK. — *ὅσης.* I. e. *ὅσης γῆς*, quod nomen per synesin in *ἄλλοθι* latere putat Bau.; nam omissio eius sane iis exemplis, quae leguntur in adn. I, 44, 1. et R o s t. Gr. §. 98. 5. β'., non est similis, sed ita paulo post *ἄλλοθί που ἧς.* — *καὶ τοὺς . . . πολιορκουμένους.* Vid. IV, 131. sq. — *ἀφεῖναι.* De infinitivo cf. adn. §. 5. — *καὶ τοὺς ἄλλους . . . ἐσέπεμψε.* „Inter quos Chalcidenses aliquot. Vid. IV, 123." DOBR. — *καὶ εἴ τις . . . ἐστίν.* Exemplum pete ex 4, 4.

Λακεδαιμονίων ἐν Ἀθήναις ἐστὶν ἐν τῷ δημοσίῳ,
ἢ ἄλλοθί που ἧς Ἀθηναῖοι ἄρχουσιν ἐν δημοσίῳ.
ἀποδόντων δὲ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμα-
χοι οὕςτινας ἔχουσιν Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμά-
χων κατὰ ταὐτά. Σκιωναίων δὲ καὶ Τορωναίων 8
καὶ Σερμυλίων καὶ εἴ τινα ἄλλην πόλιν ἔχουσιν
Ἀθηναῖοι, Ἀθηναίους βουλεύεσθαι περὶ αὐτῶν
καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅ τι ἂν δοκῇ αὐτοῖς. ὅρ- 9
κους δὲ ποιήσασθαι Ἀθηναίους πρὸς Λακεδαιμο-
νίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κατὰ πόλεις. ὀμνύντων
δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἑκάτεροι τὸν μέγιστον
ἐξ ἑκάστης πόλεως. ὁ δ' ὅρκος ἔστω ὅδε· Ἐμμε-
νῶ ταῖς ξυνθήκαις καὶ ταῖς σπονδαῖς ταῖςδε δι-
καίως καὶ ἀδόλως. ἔστω δὲ Λακεδαιμονίοις καὶ
τοῖς ξυμμάχοις κατὰ ταὐτὰ ὅρκος πρὸς Ἀθηναίους.
τὸν δὲ ὅρκον ἀνανεοῦσθαι κατ' ἐνιαυτὸν ἀμφο- 10
τέρους. στήλας δὲ στῆσαι Ὀλυμπίασι καὶ Πυθοῖ
καὶ Ἰσθμῷ καὶ ἐν Ἀθήναις ἐν πόλει καὶ ἐν Λα-

§. 9. Ἐμμενῶ ex Fr. Porti coniectura primus reposuit Goell. In membranis legitur ἐμμένω. Conf. Schaef. ad Eur. Med. v. 751. Similiter 47, 8.

§. 10. Ἐν Ἀθήναις. Ἐν ab plurimis et optimis libris abest, sed vix recte. Cf. Rost. Gr. §. 106. 1. c. et Bloomf. in ed. 2.

§. 8. Σκιωναίων. „Scionen non tenebant Athenienses ... Sed quum obsidione premeretur, ita ut mox capienda videretur, recte iam captis adnumeratur. Immo non necessario [con]textus [verborum] dicit captam esse.“ DOBR. — Τορωναίων. Hos expugnatos esse c. 3. legimus. — Σερμυλίων. Cf. adn. I, 65, 2. — Ἀθηναίους ... δοκῇ αὐτοῖς. Sic igitur Scionaei arbitrio Atheniensium turpiter permissi sunt.

§. 9. Τὸν ... ὅρκον ... τὸν μέγιστον. Ita iam IV, 86. Cf. V, 47, 8. In formulis enim iurisiurandi varios et confirmandi et fidem dandi gradus fuisse docet Goell. De proximis, quae pro usitatis ἐν ἑκάστῃ πόλει dicta volunt, cf. Bernh. Synt. p. 229. Male tamen Port. et Haas.: quod in *utraque* civitate maximum habetur. Exciditne fortasse τοῖς post μέγιστον? — ὁ δ' ὅρκος ... ὅδε. Diversis igitur obtestationibus et devotionibus utentes omnes in eadem verba iurare debebant.

§. 10. Τὸν δὲ ὅρκον ... ἀμφοτέρους. „Hoc et ideo fiebat, quia omnes leges et acta publica, ne obsolescerent, subinde solenniter confirmanda esse sentiebant, et ut ne proximi magistratus iis, quae a decessoribus acta essent, nisi eandem obligationem recepissent, se non obstrictos teneri opinarentur.“ ARN. — στήλας στῆσαι. In columnis enim foedera incidebantur. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1.

11 κεδαίμονι ἐν Ἀμυκλαίῳ. εἰ δέ τι ἀμνημονοῦσιν
ὁποτεροιοῦν καὶ ὅτου πέρι, λόγοις δικαίοις χρω-
μένοις εὔορκον εἶναι ἀμφοτέροις ταύτῃ μεταθεῖ-
ναι, ὅπῃ ἂν δοκῇ ἀμφοτέροις, Ἀθηναίοις καὶ
1 Λακεδαιμονίοις. 19. ἄρχει δὲ τῶν σπονδῶν ἔφο-
ρος Πλειστόλας, Ἀρτεμισίου μηνὸς τετάρτῃ φθί-
νοντος, ἐν δὲ Ἀθήναις ἄρχων Ἀλκαῖος, Ἐλαφη-
2 βολιῶνος μηνὸς ἕκτῃ φθίνοντος. ὤμνυον δὲ οἵδε

ὥρα τῶν σπονδῶν. ὀνόματα τῶν ὀμοσάντων.

§. 11. Ὅτου T. Mosqu. Bekk. et fortasse a pr. man. Cl. Vulgo et in plerisque libris mss. εἴ του.

p. 198. infra 23. et 47. — Ὀλυμπίασι ... Ἰσθμῷ. Itaque in communibus totius Graeciae templis. Cf. adn. §. 2. et Mor. l. ibi d. Ἰσθμῷ si recte legitur, sic defendendum est, ut Δελφοῖς I, 143, 1., ubi vid. Exemplis ἐν additum habentibus temere tuetur Bloomf. „Veram puto coniecturam Porti Ἰσθμοῖ; nam sic et alii scriptores. Lucian. de Gymnas. p. 272. et Neron. p. 802.“ DUK. Cf. Buttm. Gr. max. §. 116. 6. (med. §. 116. 3.) Krueg. Gr. I. §. 46. 1. adn. 4. — ἐν πόλει. „In arce. Sic Thuc. II, 15. [§. 6., ubi vid. adn.] V, 23. et 47.“ DUK. De articulo non addito cf. Buttm. Gr. §. 124. adn. 4. 2) et 3). — ἐν Ἀμυκλαίῳ. „Ἐν τῷ τοῦ Ἀπόλλωνος [τοῦ] Ἀμυκλαίου ἱερῷ. Amyclae, civitas Laconiae [a Doribus eversa], sacra Apollini, in qua τέμενος Ἀπόλλωνος σχεδὸν ἐπιφανέστατον, ut inquit Polyb. l. V., τὸ [immo τῶν] κατὰ τὴν Λακωνικὴν ἱερῶν.“ HUDS. „De Amyclaeo rursus infra c. 23. Polyb. V, 19.“ DUK. „Polybius l. d. viginti stadia a Sparta abfuisse testatur ... [Nihilominus] aeque bene Spartae esse dicatur, atque templum Iunonis Argis esse scriptum est IV, 133. [Cf. II, 1. et ibi adn.]“ ARN. Haackius quidem ἐν Λακεδαίμονι fortasse *prope* Lacedaemonem valere adnotat, sed huic explanationi contra posita verba ἐν πόλει obstant. De situ Amyclarum praeter alios vid. Leak. Pelop. I. p. 134. et 143. sq.

§. 11. Καὶ ὅτου πέρι. Aut καί valet et, ut mente iteretur ἀμνημονοῦσιν, et deinde τοῦτο ad εὔορκον εἶναι μεταθεῖναι subaudiatur; aut καὶ ὅτου dicta sunt pro usitatis καὶ ὁτουοῦν. Ita explicat Matth. Gr. §. 483. Similiter ὁπότερος est ὁποτεροςοῦν Xen. Cyr. VII, 4, 5. et in optimis libris III, 2, 22. 23. Cf. plura in ed. mai.

Cap. 19. §. 1. Ἄρχει ... Πλειστόλας, propr. incipit has inducias ephorus Plist., initium harum induciarum fuit ephoratus Plistolae, seu id tempus, quo Plistolas ephorus fuit. Vid. Boeckh. Inscr. I. p. 877. „Cf. IV, 118. et ibi adn. ad vv. ἄρχειν τήνδε τὴν ἡμέραν.“ ARN. „Foedus [quod apud Bekk. c. 18. extr. finitur] continuat usque ad fin. c. 19. Elmsleius, recte; et sic Ald.“ DOBR. Apparere hoc e c. 20. init. etiam Haack. adnotat. — Ἀρτεμισίου μηνός. Ἐν Λακεδαίμονι, quae addita legimus IV, 119. — ἄρχων Ἀλκαῖος. Cf. Clint. Fast. Hell. ad a. 422. — Ἐλαφηβολιῶνος ... φθίνοντος. Aprilis Iuliani diem X. vel XI., quod hic annus intercalaris fuerit, censent esse Dodw. in Annal. Thuc. Clariss. l. d. p. 63. al. At Martio

καὶ ἐσπένδοντο, Λακεδαιμονίων μὲν Πλειστόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος, Δάϊθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἄντιππος, Τέλλις, Ἀλκινίδας, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς, Λάφιλος, Ἀθηναίων δὲ οἵδε, Λάμπων, Ἰσθμιόνικος, Νικίας, Λάχης, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος, Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστοκράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος, Δημοσθένης."

μῆκος τοῦ πρώτου πολέμου κατὰ θέρη καὶ χειμῶνας.

1 20. Αὗται αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἅμα ἦρι, ἐκ Διονυσίων εὐθὺς τῶν ἀστικῶν, αὐτόδεκα ἐτῶν διελθόντων καὶ ἡμερῶν

Cap. 19. §. 2. Ἀλκινίδας. Reg. Ἀκινίδας. B. C. vett. edd. Ἀλκινίδης. Cam. (invito cod. Bas.) et Vall. Ἀλκινάδας, haud dubie de coniectura ex c. 24. ducta, quae recte placet Haackio.

Λάφιλος. Vulgo et Bekk. Λάμφιλος. Sed infra c. 24. Λάφιλος, nisi quod Dan. Λάμφιλος, Ar. Λάμφυλος, Mosqu. Λάμφυος. Id, quod nos recepimus, probandum esse docuit Heilm.

Ἀριστοκράτης. Vulgo et Bekk. Ἀριστοκοίτης, in optimis membranis Ἀριστοκίτης. Sed c. 24. Ἀριστοκράτης, quod nomen reponendum esse viderunt Krueg. ad Dion. p. 331. et Goell.

mense foedus compositum dicit Krueg. ad Clint. Fast. Hell. a. 421.

§. 2. Ὤμνυον. Ita, non ὤμνυσαν, rursus c. 23. et 25. — Πλειστόλας. Ante hoc nomen excidisse videri Πλειστοάναξ, Ἆγις, ex simillimo nominum recensu, qui c. 24. reperitur, ibi verisimile reddit Arn. Cf. 23, 4. ὀμοῦνται ... ἑκατέρων. Plerique Lacedaemonii, qui post Plistolam commemorantur, ignoti sunt. Tellis potest esse pater Brasidae; Ischagoras non videtur ille esse, qui IV, 132. nominatus est; nam is in Chalcidice remanserat. — Λάμπων. Estne vates huius nominis in Aristoph. Av.? — Λάχης. Huius, sicut Niciae, opera Lacedaemonios ad pacem efficiendam maxime usos esse Thuc. c. 43. testatur. Ceterum de eo et de aliis nonnullis horum Atheniensium cf. Ind. nom.

Cap. 20. §. 1. Ἐκ Διονυσίων ... τῶν ἀστικῶν. Haec appellantur etiam τὰ κατ' ἄστυ. De Dionysiis universis, quae quaterna fuerunt, cf. quos citavimus ad II, 15, 4. „Initium Dionysiorum urbanorum inde a d. XII. Elaphebolionis fuit. Vid. Boeckh. Oeconom. civ. Athen. II. pag. 176." GOELL. IX. Elaphebol. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 286. (ed. 2. II. p. 606.) Cf. etiam Schneid. de Re scen. p. 3. et ibi adn., qui dies certo definiri posse infitiatur. Paulo ante Elaphebolionis diem XXIV. fuisse ex 19, 1. discimus. — αὐτόδεκα ἐτῶν. „Id est ὅλων δέκα ἐτῶν. Sic...Cicero... decem ipsos dies Athenis fuit, hoc est integros." HUDS. „[Haec autem computatio ut vera sit,] recte statuit Dodw. initium calculi referendum esse non ad Plataeae [II, 2.] occupationem (Munychionis die ultimo), neque ad Laconum [II, 19.] irruptionem (Hecatombaeonis vicesimo), sed ad ipsum initium veris." DOBR.

ὀλίγων παρενεγκουσῶν, ἢ ὡς τὸ πρῶτον ἡ ἐσβολὴ ἡ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ πολέμου τοῦδε

2 ἐγένετο. σκοπείτω δέ τις κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ ἢ ἀρχόντων ἢ ἀπὸ τιμῆς τινος τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προγεγενημένα σημαινόντων πιστεύσας μᾶλλον. οὐ γὰρ

At hoc Thucydides si voluit, quum ipse ἢ ὡς ..., ἐγένετο addiderit, profecto argutatus est. Sed Dodwelli artificiosa computatio nititur integritate verborum ἔτι δύο μῆνας II, 2., in quibus δύο depravatum videri ibi in adn. vidimus. — ἡμερῶν ... παρενεγκουσῶν. Quid hic et c. 26. sit παρενεγκεῖν, dubitatur. Alii enim παρενεγκουσῶν interpretantur praeteritis, alii additis, alii διενεγκουσῶν. Si hoc verum est, quod videtur (conf. ed. mai. et Bloomf. in ed. 2.), sententia haec est, *mit einem Unterschied von wenigen Tagen*, (ut primus Schneider. in Lex. explanavit,) quod hic de detrahendis seu excipiendis diebus, c. 26. de addendis intelligendum esse temporum computandorum ratio docet. „Similiter Dio Cass. p. 360, 2. de factis a Iulio Caesare emendatis: ἑπτὰ καὶ ἑξήκοντα ἡμέρας ἐμβαλών, ὅσαιπερ ἐς τὴν ἀπαρτιλογίαν παρέφερον." BLOOMF. — ἢ ὡς. Redundare ἢ, sed ideo positum videri, quia in genitivis αὐτόδεκα ἐτῶν διελθόντων insit sententia decem annis post, explicat Bau. — ἡ ἐσβολὴ ... καὶ ἡ ἀρχὴ ... τοῦδε. Haec proprie differunt et octoginta diebus distant; vid. II, 1. et 19. Sed quoniam illa prima irruptio statim post res Plataeis gestas indicta est (vid. II, 10.), hic non id tempus, quo in Atticam ingressi sunt, sed id, quo expeditio decreta est, respicitur. Res Plataeenses per commutationem quandam significari non dubium esse existimat Ullrichs. Quaest. Arist. I. p. 11. et 12.

§. 2. Καὶ μὴ ... πιστεύσας μᾶλλον. Haec difficiliora verba variis modis intellecta sunt. Cf. ed. mai. Nos ὀνομάτων ex ἀπαρίθμ., τῶν ἑκασταχοῦ ... τινός aut ex ὀνομάτων aut, quod Hofmano placet, una cum hoc ex eodem ἀπαρίθμ., denique ἀπαρίθμ. ex superiore κατά (vel, si mavis, ex iterando cum alia syntaxi verbo σκοπείτω) pendere rati, hoc modo verba exprimimus: spectet autem aliquis secundum tempora, et non (secundum) eorum, qui singulis in civitatibus aut magistratus gerant aut aliquo honore fungantur, enumerationem nominum, quae rerum ante gestarum notae sint, magis (aut potius) fidem habens. Hofmanum verba sic cohaerere dicentem, τῶν ὀνομάτων τὴν ἀπαρίθμησιν τὴν τῶν ἑκασταχοῦ ἀρχόντων ἢ τὴν ἀπὸ τιμῆς τινος ἑκασταχοῦ οὖσαν, errare inde manifestum est, quod τῶν ἑκασταχοῦ propter locum, quem tenent, et propter geminatum ἢ non solum cum ἀρχόντων, sed etiam cum ἀπὸ τιμῆς τινος cohaereant oportet. Praeterea olim τῶν post ὀνομάτων nomen, ubi interire facile potuit, excidisse opinati sumus. Sed articulo Hofmanus adnotavit opus non esse, quum participium ad verbum trahendum esset. Voluit dicere praedicatum existimari posse, quasi ὡς additum legeretur, (nominum, quippe quae...sint.) De σημαίνειν ἔς τι vid. adn. II, 8, 4. Οἱ ἀπὸ τιμῆς τινος dicuntur ut οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς, similia, de

ἀκριβές ἐστιν, οἷς καὶ ἀρχομένοις καὶ μεσοῦσι,
καὶ ὅπως ἔτυχέ τῳ, ἐπεγένετό τι. κατὰ θέρη δὲ 3
καὶ χειμῶνας ἀριθμῶν, ὥςπερ γέγραπται, εὑρήσει,
ἐξ ἡμισείας ἑκατέρου τοῦ ἐνιαυτοῦ τὴν δύναμιν
ἔχοντος, δέκα μὲν θέρη, ἴσους δὲ χειμῶνας τῷ
πρώτῳ πολέμῳ τῷδε γεγενημένους.

Λακεδαιμονίων λαχόντων προτέρων τὰ τῆς ὁμολογίας ἀποτελεῖν ἀπορίαι γίγνονται περὶ Ἀμφιπόλεως καὶ ξυμμάχων τινῶν τὰς σπονδὰς οὐ δεχομένων. Κλεαρίδου πορεία.

21. Λακεδαιμόνιοι δὲ (ἔλαχον γὰρ πρότεροι 1
ἀποδιδόναι ἃ εἶχον) τούς τε ἄνδρας εὐθὺς τοὺς
παρὰ σφίσιν αἰχμαλώτους ἀφίεσαν, καὶ πέμψαν-
τες ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης πρέσβεις Ἰσχαγόραν καὶ
Μηνᾶν καὶ Φιλοχαρίδαν ἐκέλευον τὸν Κλεαρίδαν
τὴν Ἀμφίπολιν παραδιδόναι τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ
τοὺς ἄλλους τὰς σπονδάς, ὡς εἴρητο ἑκάστοις,
δέχεσθαι. οἱ δ᾽ οὐκ ἤθελον νομίζοντες οὐκ ἐπι- 2
τηδείας εἶναι· οὐδὲ ὁ Κλεαρίδας παρέδωκε τὴν
πόλιν χαριζόμενος τοῖς Χαλκιδεῦσι, λέγων, ὡς

Cap. **21.** §. 2. Ἐπιτηδείας. Cf. adn. c. 112. extr.

quibus vid. Matth. Gr. §. 573. p. 1329. Ceterum cf. Dio Cass. LXVI, 17: ἔγραψα δὲ τοῦτο, τοῦ μή τινας ἀπατηθῆναι, τὴν ἐξαρίθμησιν τοῦ χρόνου πρὸς τοὺς τὴν ἡγεμονίαν ἔχοντας ποιουμένους. — *οἷς καὶ ἀρχομένοις καὶ μεσοῦσι.* Aut temporis sunt dativi aut ii, de quibus Matth. Gr. §. 562. 2. explicavit. Cf. Rost. Gr. §. 131. 3. — *καὶ ὅπως ἔτυχέ τῳ*, vel qualibet alia ratione (Port.), i. e. „καθ᾽ ὃν ἄλλοτε χρόνον τῆς τῶν ἀρχόντων ἀξίας." (ΔΟΥΚΑΣ.)

§. 3. *Κατὰ θέρη δὲ καὶ χειμῶνας.* De hac divisione historiae Thucydideae cf. adn. II, 1. et Ulrici de Art. histor. veter. p. 287. sq. — *ἐξ ἡμισείας...ἔχοντος.* „Ordo est, ni fallor, ἑκατέρου ἔχοντος ἐξ ἡμισείας τὴν δύναμιν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Δύναμις summa, [pretium, *Werth.*] II, 97. VI, 46." DOBR. Ad verbum igitur: quum utraque vim anni dimidia ex parte contineat, vel summam anni dimidia ex parte efficiat, i. e. „*da jede von beiden Jahreszeiten zur Hälfte das Jahr ausmacht*" (Goell.) Ἡμίσειαν interdum substantive non addito nomine μοῖραν aut articulo dici intelliges e Steph. Thes. Dimidias autem illas partes apud Thuc. non videri aequales inter se esse apparet ex adn. II, 1. — *τῷ πρώτῳ πολέμῳ.* Ita vel bellum decenne etiam c. 24. sqq. et alibi id bellum vocat, quod ab oratoribus Archidamium nominatur. Cf. ed. mai. adn. II, 10. et Ullrich. Symb. ad explic. Thuc. p. 13.

Cap. **21.** §. 1. *Ἔλαχον ... πρότεροι ἀποδιδόναι.* Id pecuniis a Nicia effectum esse narrare Theophrastum scribit Plut. Nic. c. 10., qua de re cf. Thirw. Hist. Gr. III. p. 308. — *τοὺς ἄλλους.* Τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης, de quibus in pactione 118, 5. 6. actum erat, praeter Amphipolitanos. Cf. ed. mai.

3 οὐ δυνατὸς εἴη βίᾳ ἐκείνων παραδιδόναι. ἐλθὼν
δὲ αὐτὸς κατὰ τάχος μετὰ πρέσβεων αὐτόθεν
ἀπολογησόμενός τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα, ἢν κατη-
γορῶσιν οἱ περὶ τὸν Ἰσχαγόραν, ὅτι οὐκ ἐπείθετο,
καὶ ἅμα βουλόμενος εἰδέναι, εἰ ἔτι μετακινητὴ
εἴη ἡ ὁμολογία, ἐπειδὴ εὗρε κατειλημμένας, αὐτὸς
μέν, πάλιν πεμπόντων τῶν Λακεδαιμονίων καὶ
κελευόντων μάλιστα μὲν καὶ τὸ χωρίον παρα-
δοῦναι, εἰ δὲ μή, ὁπόσοι Πελοποννησίων ἔνεισιν,
1 ἐξαγαγεῖν, κατὰ τάχος ἐπορεύετο. 22. οἱ δὲ ξύμ-

αἰτίαι πεντηκονταετίδος ξυμμαχίας Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων.

μαχοι ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ ἔτυχον ὄντες, καὶ
αὐτῶν τοὺς μὴ δεξαμένους τὰς σπονδὰς ἐκέλευον
οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιεῖσθαι. οἱ δὲ τῇ αὐτῇ προ-
φάσει, ᾗπερ καὶ τὸ πρῶτον ἀπεώσαντο, οὐκ ἔφασαν
δέξασθαι, ἢν μή τινας δικαιοτέρας τούτων ποι-
2 ῶνται. ὡς δ᾽ αὐτῶν οὐκ ἐςήκουον, ἐκείνους μὲν
ἀπέπεμψαν, αὐτοὶ δὲ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ξυμ-

§. 2. *Βίᾳ ἐκείνων.* Cf. adn. I, 43, 3.

§. 3. *Εἰ ἔτι μετακινητὴ ... ὁμολογία*, si forte pacis conditiones adhuc immutari possent, Port. Cf. Bloomf. — *κατειλημμένας.* Coniici posse κατειλημμένους, obstrictos (τῇ ὁμολογίᾳ), adnotavimus. Cf. adn. IV, 86, 1. Quod κατειλημμένους necessarium iudicat Haas. Lucubr. Thuc. p. 66. sq. Nam quod κατειλημμένας primus Scholiastes ad σπονδάς retulerit ἰσχυράς interpretatus, duabus de causis fieri non posse; primum quod hic sit usus Thucydidis, ut καταλαμβάνειν [quum ei firmandi notio subiecta sit] de hominibus dicat; (nam VIII, 63: τὰ ἐν τῷ στρατεύματι, si sententiam spectes, non esse res pactionibus firmatas, sed ipsos milites;) deinde quod non credibile sit sanum scriptorem participium κατειλημμένος noluisse referre ad ὁμολογίαν, quod proximum sit, sed ad σπονδάς, quod longissime remotum sit. — *αὐτὸς μέν.* Αὐτός post complura membra interposita iteratum est, quia scriptor his αὐτὸς μέν c. 22. oppositurus erat verba οἱ δὲ ξύμμαχοι. Cf. III, 7, 5.

Cap. **22.** §. 1. *Αὐτοί.* Estne et ipsi (sicut Clearidas)? Cf. ad. VI, 50. Αὐτοῦ coniecit Krueg. ad Dion. p. 280. Ultro male explicat Arn. Vid. c. 17. et 27. — *τοὺς μὴ...τὰς σπονδάς.* Vid. c. 17. Accusativus σπονδάς et ad δεξαμ. et ad ποιεῖσθαι pertinet. — *ᾗπερ ... ἀπεώσαντο.* Hanc causam ex 21, 2. et 30, 2. colligi posse docet Dukas. — *δέξασθαι.* Mutatione non opus videtur. Vid. Lob. ad Phryn. p. 749. et adn. I, 81, 6. Aoristi vel praesentis post φάναι ita positi exempla Xenophontea sunt Anab. IV, 5, 15. Hell. V, 1, 32.

§. 2. *Αὐτῶν (τῶν Λακεδαιμονίων) οὐκ ἐςήκουον (οἱ ξύμμαχοι).* — *ξυμμαχίαν ἐποιοῦντο.* Proprie ἐπιμαχίαν esse docet Bloomf. Cf. adn. I, 44. De re cf. Plut. Nic. c. 10. Ἐ-

μαχίαν ἐποιοῦντο, νομίζοντες ἥκιστα ἂν σφίσι
τούς τε Ἀργείους, ἐπειδὴ οὐκ ἤθελον Ἀμπελίδου
καὶ Λίχου ἐλθόντων ἐπισπένδεσθαι, νομίσαντες
αὐτοὺς ἄνευ Ἀθηναίων οὐ δεινοὺς εἶναι, καὶ τὴν
ἄλλην Πελοπόννησον μάλιστ' ἂν ἡσυχάζειν· πρὸς
γὰρ ἂν τοὺς Ἀθηναίους, εἰ ἐξῆν, χωρεῖν. παρόν- 3
των οὖν πρέσβεων ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ γενο-
μένων λόγων, ξυνέβησαν, καὶ ἐγένοντο ὅρκοι καὶ
ξυμμαχία ἥδε κατὰ τάδε.

ἡ ξυμμαχία αὐτή.

23. „Ξύμμαχοι ἔσονται Λακεδαιμόνιοι πεντή- 1
κοντα ἔτη. ἢν δέ τινες ἴωσιν ἐς τὴν γῆν πολέ-
μιοι τὴν Λακεδαιμονίων καὶ κακῶς ποιῶσι Λα-
κεδαιμονίους, ὠφελεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους
τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ
δυνατόν· ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν

Cap. 23. §. 1. Ἀθηναίους Λακεδαιμονίους. Dan. et Thom. Mag. et Phav. Ἀθηναίους Λακεδαιμονίοις. Alterum nomen deleri voluit Schaef. ad Eur. Or. v. 793.

ποιοῦντο vi imperfecti est moliebantur, parabant. — νομίζοντες... οὐ δεινοὺς εἶναι. In his epanalepsin inesse, et νομίζοντες ac νομίσαντες ad idem nomen referri, et pro ἥκιστα in altero membro οὐ dictum esse docuimus in ed. mai. Itaque sic interpretatur Dobr.: minime rati Argivos, quandoquidem illi per Ampelidam et Licham (Lacedaemone) missos foedus renovare noluerunt, eos igitur (Argivos) minime rati sibi formidabiles fore. Neque in inaequalitate participiorum haerendum. Nam post interpositiones saepe non idem, sed simile vocabulum vocabulive flexionem repeti, si opus esset, multis Xenophontis locis (cf. Ind. Cyr. in v. Repetitio) demonstrari posset, e quibus unus aptissimus sufficiat. Cyr. VII, 2, 24: ἀγνοῶν ἄρα ἐμαυτὸν ... ταῦτ' οὖν ἀγνοήσας δικαίως, ἔφη, ἔχω τὴν δίκην. Cf. ibid. IV, 2, 3. De re cf. supra c. 14. et de Licha, generosissimo Spartiata, Ind. nom. et Krueg. ad Dion. p. 281. „Ἐπισπένδεσθαι· ἐπὶ ταῖς πρώταις τριακονταέσι σπονδαῖς αὖθις ἐξ ὑπαρχῆς σπένδεσθαι.“ ΔΟΥΚΑΣ. — πρὸς γὰρ ἂν ... χωρεῖν, nam (nisi foedus cum Atheniensibus fecissent, ob quam omissam sententiam pro nam etiam alioqui dixeris,) ad Athenienses, si liceret, transituros esse (Peloponnesios). De hoc usu particularum γὰρ ἂν cf. adn. I, 11. IV, 54, 3. 126, 5. Ad χωρεῖν ex vv. τὴν ἄλλην Πελοπόννησον repete τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους.

Cap. 23. §. 1. Λακεδαιμόνιοι. „Adde καὶ Ἀθηναῖοι.“ FR. PORT. At fortasse a Thucydide descriptum esse exemplar a Lacedaemoniis Atheniensibus datum, in quo Atheniensium nomen omissum esset, suspicatur Hofm. Add. Bloomf. — τρόπῳ ... δυνατόν. Simillime rursus §. 2. et

εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθη-
ναίοις καὶ κακῶς πάσχειν ὑπὸ ἀμφοτέρων· κατα-
λύειν δὲ ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ' εἶναι
2 δικαίως καὶ προθύμως καὶ ἀδόλως. καὶ ἤν τινες
ἐς τὴν Ἀθηναίων γῆν ἴωσι πολέμιοι καὶ κακῶς
ποιῶσιν Ἀθηναίους, ὠφελεῖν Λακεδαιμονίους τρό-
πῳ ὅτῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ κατὰ τὸ δυ-
νατόν· ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται, πολεμίαν εἶναι
ταύτην τὴν πόλιν Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις
καὶ κακῶς πάσχειν ὑπ' ἀμφοτέρων· καταλύειν δὲ
ἅμα ἄμφω τὼ πόλεε. ταῦτα δ' εἶναι δικαίως καὶ
3 προθύμως καὶ ἀδόλως. ἢν δὲ ἡ δουλεία ἐπανι-
στῆται, ἐπικουρεῖν Ἀθηναίους Λακεδαιμονίοις παντὶ
4 σθένει κατὰ τὸ δυνατόν. ὀμοῦνται δὲ ταῦτα οἵ-
περ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνυον ἑκατέρων.
ἀνανεοῦσθαι δὲ κατ' ἐνιαυτὸν Λακεδαιμονίους μὲν
ἰόντας ἐς Ἀθήνας πρὸς τὰ Διονύσια, Ἀθηναίους
δὲ ἰόντας ἐς Λακεδαίμονα πρὸς τὰ Ὑακίνθια.
5 στήλην δὲ ἑκατέρους στῆσαι, τὴν μὲν ἐν Λακε-
δαίμονι παρ' Ἀπόλλωνι ἐν Ἀμυκλαίῳ, τὴν δὲ ἐν
6 Ἀθήναις ἐν πόλει παρ' Ἀθηνᾷ. ἢν δέ τι δοκῇ

§. 2. Ἀθηναίων. Τῶν vulgo additum om. Vat. F. C. D. m. Bekk. Quem secuti sumus, quia „nec hoc et sequenti capite, nec

47, 3. 4. Cf. Matth. Gr. §. 636. 2. — καταλύειν. Infra c. 47. et alibi καταλύειν τὸν πόλεμον, sed sine hoc nomine etiam §. 2. et VIII, 58. extr. Saepius medium sic legitur. Cf. adn. IV, 18, 4. — τὼ πόλεε. Ita hic et §. 2. omnes membranae, non contracte. Temere igitur iudicat Dind. in Steph. Thes. Cf. Buttm. Gr. max. §. 51. adn. 7. Rost. §. 43. adn. 1. Τώ etiam cum femininis coniungi hodie notissimum est. — εἶναι. I. e. γίγνεσθαι. Quare adverbia sequuntur, ut §. 2. Cf. adn. IV, 10, 3.

§. 3. Ἡ δουλεία. Cf. Matth. Gr. §. 429. 1. Rost. §. 97. 2. a. β'. et hic Bloomf.

§. 4. Τὰς ἄλλας. I. e. τὰς ἑτέρας (cf. adn. III, 107, 4.), τὰς προτέρας c. 18. — ἀνανεοῦσθαι. Cf. adn. 18, 10. — τὰ Διονύσια. Cf. adn. 20, 1. — τὰ Ὑακίνθια. De his vid. Muell. Dor. I. pag. 353. sqq. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 258. (ed. 2. p. 582.) Cf. adn. 41, 3.

§. 5. Στήλην ... στῆσαι. Cf. adn. 18, 10. — παρ' Ἀπόλλωνι. Similiter paulo post παρ' Ἀθηνᾷ. Cf. adn. II, 13, 5. IV, 67, 2. — Ἀμυκλαίῳ. Cf. adn. 18, 10. — ἐν πόλει. Cf. ibid. adn. — παρ' Ἀθηνᾷ. Aut in Parthenone vel Opisthodomo Parthenonis, aut „potest Ἀθηνᾶ πρόμα-

Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις προςθεῖναι καὶ
ἀφελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας, ὅ τι ἂν δοκῇ, εὔορ-
κον ἀμφοτέροις εἶναι.“ 24. „τὸν δὲ ὅρκον ὤμνυον 1
Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε, Πλειστοάναξ, Ἆγις, Πλει-
στόλας, Δαμάγητος, Χίονις, Μεταγένης, Ἄκανθος,
Δάϊθος, Ἰσχαγόρας, Φιλοχαρίδας, Ζευξίδας, Ἄν-
τιππος, Ἀλκινάδας, Τέλλις, Ἐμπεδίας, Μηνᾶς,
Λάφιλος, Ἀθηναίων δὲ Λάμπων, Ἰσθμιόνικος,
Λάχης, Νικίας, Εὐθύδημος, Προκλῆς, Πυθόδωρος,
Ἅγνων, Μυρτίλος, Θρασυκλῆς, Θεαγένης, Ἀριστο-
κράτης, Ἰώλκιος, Τιμοκράτης, Λέων, Λάμαχος,
Δημοσθένης.“

ὀνόματα τῶν ὀμοσάντων τὸν ὅρκον.

Αὕτη ἡ ξυμμαχία ἐγένετο μετὰ τὰς σπονδὰς 2
οὐ πολλῷ ὕστερον, καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς ἐκ τῆς
νήσου ἀπέδοσαν οἱ Ἀθηναῖοι τοῖς Λακεδαιμονίοις·
καὶ τὸ θέρος ἦρχε τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους. ταῦτα
δὲ τὰ δέκα ἔτη ὁ πρῶτος πόλεμος ξυνεχῶς γενό-
μενος γέγραπται.

οἱ αἰχμάλωτοι ἀποδίδονται.

25. Μετὰ δὲ τὰς σπονδὰς καὶ τὴν ξυμμαχίαν 1
τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν Ἀθηναίων, αἳ ἐγέ-
νοντο μετὰ τὸν δεκαετῆ πόλεμον ἐπὶ Πλειστόλα
μὲν ἐν Λακεδαίμονι ἐφόρου, Ἀλκαίου δ' ἄρχοντος

ὅτι αὐτίκα πάλιν ταραχαὶ καὶ ὑποψίαι ἐγένοντο, ὕστερον δὲ αὖθις ἐς

c. 18. et 19. usquam articulus [nominibus Atheniensium et Lacedaemoniorum] additus est.“ HOFM.

Cap. 24. §. 1. Ζευξίδας. Librorum praestantissimorum plurimi Ζευξίλας, sed c. 19. omnes Ζευξίδας.
Ἀλκινάδας. H. Ἀλβινάδας. Mosqu. Ἀλκιδάμας. Supra c. 19. Ἀλκινίδας, ubi cf. sd.
Λάφιλος. Cf. sd. 19, 2.

χος sub dio posita intelligi.“ BOECKH. Inscript. I. p. 148.

§. 6. Προςθεῖναι ... εὔορκον. Haec et similia verba satis usitatae foederum formulae sunt. Cf. Ioseph. A. I. XII, 10, 6. Polyb. VII, 9, 17. et alia in ed. mai. et c. 18. extr. et 29, 2., de re etiam Diod. XII, 75.

Cap. 24. §. 2. Μετὰ τὰς σπονδὰς (c. 18.) οὐ πολλῷ ὕστερον. Similiter I, 118: μετὰ ταῦτα οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον. Cf. δέκα ἔτεσι ὕστερον μετὰ ταῦτα Herodot. IX, 85. et alia eiusmodi apud eundem. Add. Thuc. I, 111, 2. 114, 1. III, 5, 4. — τοὺς ἐκ τῆς νήσου. Cf. IV, 108, 8. et ibi adn.

Cap. 25. §. 1. Δεκαετῆ. Non aliter δεκαετεῖ c. 27., unde et ex simili πενταετεῖς I, 112. apparet non omnino obtemperandum esse Atticistis α in talibus omitti iubentibus. De accentu cf. sd. I, 112, 1. et Goettl. Doctr.

Ἀθήνησι, τοῖς μὲν δεξαμένοις αὐτὰς εἰρήνη ἦν·
οἱ δὲ Κορίνθιοι καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεών
τινες διεκίνουν τὰ πεπραγμένα, καὶ εὐθὺς ἄλλη
ταραχὴ καθίστατο τῶν ξυμμάχων πρὸς τὴν Λα-
2 κεδαίμονα. καὶ ἅμα καὶ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ Λακε-
δαιμόνιοι προϊόντος τοῦ χρόνου ὕποπτοι ἐγένοντο
ἔστιν ἐν οἷς οὐ ποιοῦντες ἐκ τῶν ξυγκειμένων ἃ
3 εἴρητο. καὶ ἐπὶ ἓξ ἔτη μὲν καὶ δέκα μῆνας ἀπέ-
σχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι,
ἔξωθεν δὲ μετ' ἀνακωχῆς οὐ βεβαίου ἔβλαπτον
ἀλλήλους τὰ μάλιστα· ἔπειτα μέντοι καὶ ἀναγκα-
σθέντες λῦσαι τὰς μετὰ τὰ δέκα ἔτη σπονδὰς
αὖθις ἐς πόλεμον φανερὸν κατέστησαν.

πόλεμον φανερὸν κατέστησαν.

1 26. Γέγραφε δὲ καὶ ταῦτα ὁ αὐτὸς Θουκυδί-
δης Ἀθηναῖος ἑξῆς, ὡς ἕκαστα ἐγένετο, κατὰ θέρη
καὶ χειμῶνας, μέχρι οὗ τήν τε ἀρχὴν κατέπαυσαν

ὅτι τῆς ξυμβάσεως οὐκ ἀληθοῦς εἰρήνης οὔσης ὁ πόλεμος

Cap. 25. §. 1. Ἀθήνησι hic et alibi Haack. et nunc Bekk. Vulgo Ἀθήνῃσι. Cf. Buttm. Gr. med. §. 116. 3. *

accent. p. 323. sqq. — Κορίνθιοι. Vid. c. 27. — τῶν ... τινές. Mantinenses c. 29. et Elei c. 31.

§. 2. Ἔστιν ἐν οἷς. Vid. 35, 2. Adde quod cum Boeotis ξυμμαχίαν ἰδίαν fecerunt. c. 39. — οὐ ποιοῦντες ... εἴρητο, non praestantes ex conventis ea, quae (pactione seu foederum conditionibus) constituta erant. Paulo verbosior dicendi ratio est, quare Krueger ἐκ τῶν ξυγκειμένων deleta cupit. Cf. adn. IV, 111, 2. Per se tamen illa prorsus respondent formulis Thucydideis κατὰ τὰ ξυγκείμενα (cf. adn. III, 70, 2.) et καθάπερ ξυνέκειτο (IV, 23.), et εἴρητο potest esse προςετέτακτο.

§. 3. Ἐπὶ ἓξ ... ἀπέσχοντο. Quum tempus ex iis, quae VI, 105. vel VII, 18. narrata sunt, definiendum sit, et in annorum et in mensium numero erratum esse intelligi videtur. „Ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη legendum censet Acacius, cui assentitur Dodwellus in Annal. Thuc. ad ann. XVIII. belli Pelop., sed putat legendum ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη μὲν καὶ δύο μῆνας.“ HUDS. et DUK. Ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη μὲν καὶ δ' (τέσσαρας) μῆνας coniicit Krueg. apud Clint. Fast. Hell. p. 80., quocum facit Clariss. l. d. p. 102. Annorum numero servato καὶ τέσσαρας μῆνας legendum esse coniicit Ullrich. Aristoph. Quaest. I. p. 27. et Symb. ad expl. Thuc. p. 153. sqq. ad Atheniensium in Siciliam expeditionem respici existimans, quod propter verba ἀπέσχοντο ... στρατεῦσαι non est probabile. De μή cf. Rost. Gr. §. 135. 6. b. α). — μετ' ἀνακωχῆς = οὔσης ἀνακωχῆς. Μετά est Germanorum bei. Cf. μετὰ τῶν κειμένων νόμων III, 82, 6.

Cap. 26. §. 1. Μέχρι ... κατέλαβον. Eo usque igitur Thucydides historiam perducturus erat; sed priusquam libros suos perficere potuisset, morte abreptus esse existimandus est. Super per-

ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ἔτη ἐγένετο, καὶ Θουκυδίδης διὰ παντὸς αὐτοῦ ἐπεβίω.

τῶν Ἀθηναίων Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι
καὶ τὰ μακρὰ τείχη καὶ τὸν Πειραιᾶ κατέλαβον.
ἔτη δὲ ἐς τοῦτο τὰ ξύμπαντα ἐγένετο τῷ πολέμῳ
ἑπτὰ καὶ εἴκοσι. καὶ τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν εἴ 2
τις μὴ ἀξιώσει πόλεμον νομίζειν, οὐκ ὀρθῶς
δικαιώσει. τοῖς τε γὰρ ἔργοις ὡς διῄρηται, ἀθρεί-
τω, καὶ εὑρήσει οὐκ εἰκὸς ὂν εἰρήνην αὐτὴν κρι-
θῆναι, ἐν ᾗ οὔτε ἀπέδοσαν πάντα οὔτ' ἀπεδέξαντο,
ἃ ξυνέθεντο, ἔξω τε τούτων πρὸς τὸν Μαντινι-
κὸν καὶ Ἐπιδαύριον πόλεμον καὶ ἐς ἄλλα ἀμφο-

Cap. 26. §. 1. *Κατέλαβον.* F. et ex emend. Gr. *κατέβαλον.* „Si unus alterve bonae notae codex cum ea scriptura, quam corrector in Gr. int. vers. scripsit, consentiret, eam non reiiciendam putarem. Plut. Lys. [c. 14.] *τὰ δὲ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ἔγνω, καββα-*

fecto *γέγραφε* cf. ad I, 1, 1. de aoristo *ξυνέγραψε* adnotata. — *κατέλαβον.* Cf. sd. — *ἑπτὰ καὶ εἴκοσι.* Cf. Krueg. ad Dion. p. 89. sq. Ullrich. Quaest. Arist. I. p. 10. et adn. cap. 20.

§. 2. *Διὰ μέσου.* Cf. adn. IV, 20, 1. — *τοῖς τε γὰρ ... διῄρηται.* In his, quae ad *τὴν διὰ μέσου ξύμβασιν* referri perspicuum est, obscurior est notio verbi *διῄρηται.* Haec enim (compositio) quomodo rebus gestis disiuncta (i. e. interrupta) sit interpretantur Heilm. et Haack. At Thucydides paulo post illa *τοῖς ἔργοις ὡς διῄρηται* illustrat his *ἐν ᾗ ... ξυνέθεντο,* quibus nihil, quo pax interrupta sit, continetur; verum in diversa enunciatione *ἔξω τε τούτων ... ἐγένοντο* potius ad tales res respicitur. Quare fortasse Britanni rectius de *διῄρηται* verbo iudicant censentes valere distincta sit, definita sit, naturam peculiarem acceperit. Dummodo hanc sententiam sub hanc vocem, ubi non est dividere, potius describere et distincte explicare (cf. adn. I, 84.) sonantem subiectam esse satis constaret! Quod qui infitiatus superiorem explicationem amplectendam existimet, is *τὲ γάρ* interpretari nam etiam, qua de re cf. adn. IV, 52, 2., debebit, ut enunciatum *ἔξω τε τούτων ... ἐγένοντο* non respondeat huic *τοῖς τε ... διῄρηται,* sed cohaereat cum illo *ἐν ᾗ ... ξυνέθεντο.* Nam quod Goeller *τέ* in verbis *τοῖς τε ἔργοις* putat referri ad *καί* ante *εὑρήσει* collocatum, id ideo fieri non potest, quia *ἀθρείτω καὶ εὑρήσει* sic inter se cohaerent, ut significent si quis spectaverit, inveniet; qui notus est imperativi pro enunciatione conditionali usus apud Graecos, Latinos, Germanos, Gallos. — *οὔτε ἀπέδοσαν πάντα.* Velut Amphipolim c. 21. et Panactum c. 39. — *οὔτ' ἀπεδέξαντο.* Pylum. Vid. c. 35. Bekker *οὐδ'* legendum suspicatur, quod, si proximum membrum *ἔξω τε ...* cum relativo iungendum sit, qua de re paulo ante diximus, non displiceat; nam ita *οὔτε* ante *ἀπέδοσαν* positum et *τέ* inter se respondebunt, *οὐδέ* particula autem incisum ab *οὔτε* incipienti membro subiectum indicabitur. — *Μαντινικόν.* Cuius initium vid. c. 33. — *Ἐπιδαύριον*

τέροις ἁμαρτήματα ἐγένοντο, καὶ οἱ ἐπὶ Θρᾴκης
ξύμμαχοι οὐδὲν ἧσσον πολέμιοι ἦσαν, Βοιωτοί
3 τε ἐκεχειρίαν δεχήμερον ἦγον. ὥστε ξὺν τῷ πρώ-
τῳ πολέμῳ τῷ δεκαετεῖ καὶ τῇ μετ' αὐτὸν ὑπό-
πτῳ ἀνακωχῇ καὶ τῷ ὕστερον ἐξ αὐτῆς πολέμῳ
εὑρήσει τις τοσαῦτα ἔτη λογιζόμενος κατὰ τοὺς
χρόνους καὶ ἡμέρας οὐ πολλὰς παρενεγκούσας,
καὶ τοῖς ἀπὸ χρησμῶν τι ἰσχυρισαμένοις μόνον
4 δὴ τοῦτο ἐχυρῶς ξυμβάν. ἀεὶ γὰρ ἔγωγε μέμνη-
μαι, καὶ ἀρχομένου τοῦ πολέμου καὶ μέχρι οὗ
ἐτελεύτησε, προφερόμενον ὑπὸ πολλῶν, ὅτι τρὶς
5 ἐννέα ἔτη δέοι γενέσθαι αὐτόν. ἐπεβίων δὲ διὰ
παντὸς αὐτοῦ αἰσθανόμενός τε τῇ ἡλικίᾳ καὶ

λόντες τὸν Πειραιᾶ καὶ τὰ μακρὰ σκέλη ... [τὰν εἰρήναν ἔχοιτε.] Καθελεῖν dicit Xen. H. Graec. [2, 20.], Diod. Sic. [XIII, 107.] *περιελεῖν.*" DUK. At *κατέβαλον* ideo reiicit Bloomf., quia Lacedaemonii ipsi muros non everterint.

πόλεμον. Vid. c. 53. sqq. — *ἐγένοντο.* Cf. sd. I, 126, 5. — *οἱ ἐπὶ ... πολέμιοι ἦσαν.* Noluerant enim foedus sancire. Vid. c. 21. et hic Haack. — *ἐκεχειρίαν δεχήμερον.* „Suspicor *δεχημέρους* inducias ita intelligendas, ut pro elapsis haberentur, ni singulis denorum dierum spatiis novae concederentur. [Ita Iacob. et Bloomf.: decimo quoque die renovandas.] Vel ita fortasse, ut eo usque obtinerent, dum pars altera post totidem dierum spatium [se] renunciaturam induciis palam indicaret. [*Ein Waffenstillstand mit zehntägiger Aufkündigung*, ut Lev. et Hier. Muell. accipi volunt, quae notio in voc. *δεχ.* inesse non quit. Quae decimo quoque die renunciari poterant Haack. ad VI, 10.] Sic poterant induciae diutius protrahi. Sic *δεχημέρους σπονδάς* memorat noster Thuc. in persona Alcibiadis VI, 10. anno belli XVIIo, easdem, ut videtur, cum illis, quarum meminit VI, 7. anno belli XVIo [atque easdem quas hic]." DODW. Cf. etiam c. 32.

§. 3. *Τῷ ὕστερον ... πολέμῳ.* Quod Deceleicum ab oratoribus vocatur. — *παρενεγκούσας.* Vid. adn. 20, 1. — *καὶ τοῖς ... ἐχυρῶς ξυμβάν,* atque iis, qui ex oraculis aliquid affirmarunt, hoc unum firmiter evenisse, (exitu comprobatum esse). *Ξυμβαίνειν* etiam apud Arrianum de oraculis, quae exitum s. eventum habent, aliquoties legitur.

§. 4. *Προφερόμενον.* Cf. sd. III, 59, 2.

§. 5. *Ἐπεβίων,* superstes fui, hic propter adiecta *διὰ παντὸς αὐτοῦ* paulo aliter atque II, 65, 6. legitur, praesertim si haec per totum bellum (iam inde ab eo moto), non per totam reliquam eius partem (a pace Niciae) significent. Quod alterum aliquis praepositione *ἐπί* (postea) designari crediderit, eaque explanatio non male convenit iis, quae disputavit Krueg. ad Dion. p. 91. et de Vit. Thuc. p. 9. — *αἰσθανόμενος τῇ ἡλικίᾳ.* „I. e. *αἴσθησιν ἔχων διὰ (κατὰ) τὴν ἡλικίαν.* Affert Gottl. I, 71. Sed ibi *αἰσθανό-*

προςέχων τὴν γνώμην, ὅπως ἀκριβές τι εἴσομαι· καὶ ξυνέβη μοι φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ ἔτη εἴκοσι μετὰ τὴν ἐς Ἀμφίπολιν στρατηγίαν, καὶ γενομένῳ παρ' ἀμφοτέροις τοῖς πράγμασι, καὶ οὐχ ἧσσον τοῖς Πελοποννησίων διὰ τὴν φυγήν, καθ' ἡσυχίαν τι αὐτῶν μᾶλλον αἴσθεσθαι. τὴν οὖν μετὰ 6

§. 5. *Πελοποννησίων.* Aug. Ven. Cl. T. It. H. Reg. Mosqu. Dion. Hal. *Πελοποννησίοις*, fortasse recte. Cf. sd. IV, 16. et V, 30. Potuit tamen hic propter superius *ἀμφοτέροις* pro vulgato substitui. *Αἴσθεσθαι* Aug. Cl. It. Vat. Bekk. tacitusque Pal. Vulgo *αἰσθέσθαι.* Sed hic aliter atque II, 93, 3., ubi cf. sd., praesens, quum de rebus per tempus exsilii paulatim compertis dicatur, aoristo aptius est. De quo praesenti praeter Buttm. Gr. max. cf. Steph. Thes. I. p. 1059. Sciendum est tamen indicativum, in quo uno flexio utriusque temporis non solo accentu differt, apud. Thuc. nusquam esse *αἴσθομαι.*

μενοι sunt prudentes, intelligentes, *φρόνιμοι*, quod sibi non tribueret Thuc. ipse [nec efficitur *τῇ ἡλικίᾳ*] .... Verteris hic: integris valens sensibus per aetatem. [Ita Haack. et alii.] Possis et vertere, quia *αἰσθάνεσθαι* saepius est audire, cognoscere: quum per aetatem (integram) audire omnia et cognoscere possem.“ BAU. Dionysius p. 821. verba *ἐῤῥωμένος τε τὸ σῶμα καὶ τὴν διάνοιαν ὑγιαίνων* substituit. Atque adhuc apud Graecos *αἰσθάνεται ἀκόμη* de sene nondum deliranti dici adnotat Didot. Prolegom. p. IV. Hoc autem dictum iis, quae Pamphila, de qua vid. adn. ad Marcell. Vit. Thuc. §. 34., de anno, quo natus sit Thucydides, tradat, repugnare demonstrare studet Krueg. de Vit. Thuc. p. 9. sq., quem refellere conatur Wuttck. de Thuc. p. 37. sqq. Cum Kruegero in iis, quae de aetate Thucydidis statuenda sint, consentiens Ullrichius Symb. ad expl. Thuc. p. 128. sq. in verbis *αἰσθανόμενος τῇ ἡλικίᾳ* ad prima potissimum tempora belli, quibus animum suum iam maturum fuisse Thucydides dicat, respici arbitratur. — *φεύγειν τὴν ἐμαυτοῦ.* Cf. Marcell. Vit. Thuc. §. 23. et ibi adn. — *μετὰ τὴν ... στρατηγίαν.* Vid. IV, 104. — *ἔτη εἴκοσι.* Cf. adn. ad Marcell. Vit. Thuc. §. 32. „Eius exsilium inceperit [mense] Ianuario a. 423., circa medium Isarchi annum.“ CLINT. Fast. Hell. a. 423. — *γενομένῳ ... πράγμασι*, quod rebus gerendis interfuerim apud utrosque (Vall.), utrorumque facinoribus propinquus fuerim (Krueg.). De *ἀμφοτέροις* cf. Krueg. ad Dion. p. 46., de re idem Vit. Thuc. p. 49. — *οὐχ ἧσσον.* „I. e. potius magis quam minus, sicut *οὐχ ἥκιστα* pro *μάλιστα.* [Cf. adn. I, 82, 4.] ... Quare nisi haec verba parum subtilia vel potius plane fallacia esse volumus, Thucydidem per aliquod tempus in Peloponneso aut iis locis, ubi Peloponnesii bellum gesserunt, vixisse oportet.“ KRUEG. l. d. Qui pluribus Thucydidem exsulem non perpetuo Scaptesulae, ubi eum commoratum esse Marcell. Vit. Thuc. §. 25. scribit, vixisse demonstrat. Cf. etiam Didot. l. d. et hic Schol. — *τὶ αὐτῶν.* Vid. Matth. Gr. §. 487. 1. Modestum dicendi genus esse pro vv. quidlibet earum rerum adnotat Arn. cl. c. 31.

τὰ δέκα ἔτη διαφοράν τε καὶ ξύγχυσιν τῶν σπονδῶν καὶ τὰ ἔπειτα ὡς ἐπολεμήθη ἐξηγήσομαι.

1 27. Ἐπειδὴ γὰρ αἱ πεντηκοντούτεις σπονδαὶ ἐγένοντο καὶ ὕστερον αἱ ξυμμαχίαι, καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου πρεσβεῖαι, αἵπερ παρεκλήθησαν
2 ἐς αὐτά, ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον· Κορίνθιοι δὲ ἐς Ἄργος τραπόμενοι πρῶτον λόγους ποιοῦνται πρός τινας τῶν ἐν τέλει ὄντων Ἀργείων, ὡς χρή, ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ, ἀλλ' ἐπὶ καταδουλώσει τῆς Πελοποννήσου σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν πρὸς Ἀθηναίους τοὺς πρὶν ἐχθίστους πεποίηνται, ὁρᾶν τοὺς Ἀργείους, ὅπως σωθήσεται ἡ Πελοπόννησος, καὶ ψηφίσασθαι τὴν βουλομένην πόλιν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις αὐτόνομός τέ ἐστι καὶ δίκας ἴσας καὶ ὁμοίας δίδωσι, πρὸς Ἀργείους ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι, ὥστε τῇ ἀλλήλων ἐπιμαχεῖν· ἀποδεῖξαι δὲ ἄνδρας ὀλίγους ἀρχὴν αὐτο-

Κορίνθιοι τοὺς Ἀργείους πείθουσι τοὺς βουλομένους τῶν Ἑλλήνων προκαλεῖσθαι ἐς ξυμμαχίαν.

Cap. 27. §. 1. *Καὶ αἱ.* Cass. Aug. T. It. Vat. H. Laur. et ex emend. Cl. *αἱ καί.* *Καί* om. Reg. Bas. Gr. E. Dan. Sed de eo ab initio apodosis posito cf. adn. II, 93, 4.

§. 6. *Ξύγχυσιν.* Cf. 39, 3. — *ὡς ἐπολεμήθη.* Cf. adn. I, 1, 1.

Cap. 27. §. 1. *Αἱ ξυμμαχίαι.* De plurali cf. adn. 48, 1. — *καὶ αἱ.* Hinc incipit apodosis. Cf. sd. — *αὐτά.* „Debebat [esse] *αὐτάς*, sed neutrum est [perinde] ac si sit *ταῦτα πάντα.*“ BAU. Cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 9. II, 69. VI, 10. 69. 96.

§. 2. *Πρῶτον* et cum *τραπόμενοι* participio et cum verbis *λόγους ποιοῦνται* cohaerere demonstrare studuit Krueg. in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 106. sic interpretatus: Corinthii Lacedaemone relicta primum hoc fecerunt, ut Argos profecti cet. Cum participio iungentes priusquam domum abirent explicaverant Neoph. Duk. et Goell. — *πρός τινας ... Ἀργείων*] *ἤγουν πρός τινας ἄρχοντας τῶν Ἀργείων.* Schol. Cf. adn. II, 10, 3. et de Argivorum magistratibus V, 47, 9. — *καταδουλώσει.* Cf. adn. III, 10, 3. — *δίκας ... δίδωσι.* Sic iterum V, 79. *Δίκας* constat esse causarum et controversiarum disceptationes. Cf. adn. I, 28, 2. 140, 2. „Valent haec idem atque *αὐτόδικος* supra [cap. 18.].“ BLOOMF. „Mihi hoc dicendi genere et eae aliis obnoxiae civitates, (quae non erant *αὐτόδικοι*, et [quas solas intelligi voluit Haack.] tam potentes, ut omni aequa lege ac iure superiores essent, ... excipi videntur.“ ARN. — *ξυμμαχίαν ... ἐπιμαχεῖν.* Vid. adn. I, 44. *Ἐπιμαχία* nominatur infra c. 48. — *ἀποδεῖξαι ... εἶναι.* Cf. IV,

αἰτίαι, δι' ἃς οἱ Ἀργεῖοι τοὺς τῶν Κορινθίων λόγους ἐδέξαντο.

κράτορας, καὶ μὴ πρὸς τὸν δῆμον τοὺς λόγους
εἶναι, τοῦ μὴ καταφανεῖς γίγνεσθαι τοὺς μὴ πεί-
σαντας τὸ πλῆθος. ἔφασαν δὲ πολλοὺς προσχω-
ρήσεσθαι μίσει τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ οἱ μὲν 3
Κορίνθιοι διδάξαντες ταῦτα ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴ-
κου. 28. οἱ δὲ τῶν Ἀργείων ἄνδρες ἀκούσαντες 1
ἐπειδὴ ἀνήνεγκαν τοὺς λόγους ἔς τε τὰς ἀρχὰς
καὶ τὸν δῆμον, ἐψηφίσαντο Ἀργεῖοι καὶ ἄνδρας
εἵλοντο δώδεκα, πρὸς οὓς τὸν βουλόμενον τῶν
Ἑλλήνων ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι πλὴν Ἀθηναίων
καὶ Λακεδαιμονίων· τούτων δὲ μεδετέροις ἐξεῖναι
ἄνευ τοῦ δήμου τοῦ Ἀργείων σπείσασθαι. ἐδέξαντό 2
τε ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι μᾶλλον ὁρῶντες τόν τε τῶν
Λακεδαιμονίων σφίσι πόλεμον ἐσόμενον, (ἐπ' ἐξό-
δῳ γὰρ πρὸς αὐτοὺς αἱ σπονδαὶ ἦσαν,) καὶ ἅμα
ἐλπίσαντες τῆς Πελοποννήσου ἡγήσεσθαι. κατὰ
γὰρ τὸν χρόνον τοῦτον ἥ τε Λακεδαίμων μά-
λιστα δὴ κακῶς ἤκουσε καὶ ὑπερώφθη διὰ τὰς
ξυμφοράς, οἵ τε Ἀργεῖοι ἄριστα ἔσχον τοῖς πᾶσιν
οὐ ξυναράμενοι τοῦ Ἀττικοῦ πολέμου, ἀμφοτέ-
ροις δὲ μᾶλλον ἔνσπονδοι ὄντες ἐκκαρπωσάμενοι.

22. narrata. — *τοῦ μὴ καταφανεῖς...*] ἵνα μὴ φωραθῶσιν ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων οἱ συνθέμενοι τοῖς Ἀργείοις. Schol.

Cap. 28. §. 1. *Ἐπειδή.* De collocatione huius coniunctionis cf. adn. III, 4, 1. — *ποιεῖσθαι.* Ex superioribus repete *ἐψηφίσαντο.* Cf. Rost. Gr. §. 123. adn. 4. — *ἄνευ.* Cf. adn. I, 128, 3.

§. 2. *Ὁρῶντες τόν τε.* De hac collocatione particulae *τέ* cf. adn. I, 16. — *ἐπ' ἐξόδῳ ... ἦσαν.* Vid. 14, 4. et ibi adn. — *διὰ τὰς ξυμφοράς.* „Recte hoc accepit Diodorus Sic. XII, 75: *τῶν δὲ Λακεδαιμονίων τεταπεινωμένων τῇ δόξῃ διὰ τὴν ἅλωσιν τῶν ἐν τῇ Σφακτηρίᾳ νήσῳ* [et propter reliquas calamitates c. 14. enumeratas]." DUK. — *Ἀργεῖοι.* Cf. Diod. l. d. et Aristid. I. p. 474. — *τοῖς πᾶσιν.* Cf. VII, 50, 3: *τοῖς πᾶσι χαλεπώτερον ἴσχοντα,* Matth. Gr. §. 266. Bernh. Synt. p. 83. — *ξυναράμενοι ... πολέμου.* Cf. adn. IV, 10, 1. — *ἀμφοτέροις ... ἐκκαρπωσάμενοι.* Esse fructus inde percepisse, quod neutrarum erant partium, vidit Levesqu. Cf. Diod. l. d. (*ἡ τῶν Ἀργείων πόλις*) *εἰρήνην ἔχουσα προσόδους μεγίστας ἐλάμβανε.* Et Schol.: *Ἐκκαρπωσάμενοι*] *τοὺς καρποὺς καὶ τὰς προσόδους λαβόντες ἀπὸ τῆς γῆς ἀκεραίους διὰ τὸ μὴ πολεμεῖν.* Bloomfieldius in ed. 2. *αὐτοῦ* (immo *αὐτόν*) audiri vult, pronomen referens ad *Ἀττικὸν πόλεμον* et comparans Dion. Cass. 147, 73: *τὴν ἑκατέρου φιλίαν ἐκκαρπώσεσθαι.* De *ἔνσπονδος* voce cf. adn. I, 40, 3.

3 οἱ μὲν οὖν Ἀργεῖοι οὕτως ἐς τὴν ξυμμαχίαν
προσεδέχοντο τοὺς ἐθέλοντας τῶν Ἑλλήνων.

Μαντινῆς πρῶτοι τοῖς Ἀργείοις προσχωροῦσι. τότε δὲ καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος διαθορυβεῖται, καὶ πρὸς τοὺς Ἀργείους ῥέπει.

1 29. Μαντινῆς δ' αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐ-
τῶν πρῶτοι προσεχώρησαν δεδιότες τοὺς Λακε-
δαιμονίους. τοῖς γὰρ Μαντινεῦσι μέρος τι τῆς
Ἀρκαδίας κατέστραπτο ὑπήκοον, ἔτι τοῦ πρὸς
Ἀθηναίους πολέμου ὄντος, καὶ ἐνόμιζον οὐ περι-
όψεσθαι σφᾶς τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχειν, ἐπει-
δὴ καὶ σχολὴν ἦγον· ὥστε ἄσμενοι πρὸς τοὺς
Ἀργείους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην νομίζον-
τες καὶ Λακεδαιμονίοις ἀεὶ διάφορον, δημοκρα-
2 τουμένην τε ὥσπερ καὶ αὐτοί. ἀποστάντων δὲ τῶν
Μαντινέων, καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος ἐς θροῦν
καθίστατο, ὡς καὶ σφίσι ποιητέον τοῦτο, νομί-
σαντες πλέον τέ τι εἰδότας μεταστῆναι αὐτούς,
καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἅμα δι' ὀργῆς ἔχοντες
ἐν ἄλλοις τε καὶ ὅτι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττι-
καῖς ἐγέγραπτο εὔορκον εἶναι προσθεῖναι καὶ ἀφε-
λεῖν ὅ τι ἂν ἀμφοῖν τοῖν πολέοιν δοκῇ, Λακεδαι-
3 μονίοις καὶ Ἀθηναίοις. τοῦτο γὰρ τὸ γράμμα

Cap. 29. §. 1. *Μέρος τι τῆς Ἀρκαδίας.* „Videtur esse *ἡ Παῤῥασική.* Vid. c. 33." HAACK. — *κατέστραπτο ὑπήκοον.* Est usus adiectivi prolepticus, qualis affuit I, 15, 2. in vv. *ξυνεστήκεσαν ὑπήκοοι.* Conf. ibi adn. Matth. Gr. §. 446. adn. 2. Fritzsch. Quaest. Luci. p. 40. *Κατέστραμμαι* autem ut I, 75. est passivum medii magis quam activi. Cf. Buttm. Gr. med. §. 136. adn. 3., ubi quod de aoristo dictum est, non minus in perfecto et plusquamperfecto valet. — *οὐ περιόψεσθαι σφᾶς...*] *οὐκ ἐπιτρέψειν τοῖς Μαντινεῦσι τοὺς Λακεδαιμονίους ἄρχειν τῶν κατεστραμμένων, καὶ ταῦτα σχολὴν ἄγοντας τοὺς Λακεδαιμονίους.* Schol. De infinitivo ex *περιορᾶν* apto vid. adn. I, 35, 4. — *δημοκρατουμένην ὥσπερ καὶ αὐτοί.* Eadem verba redeunt c. 44., ubi cf. adn. Videmus autem Lacedaemonios in Mantinensibus id nondum consecutos esse, quod eos in sociis efficere studuisse I, 19. legimus.

§. 2. *Ἐς θροῦν καθίστατο,* mussare coepit, Port. — *πλέον τι εἰδότας,* aliquid prae aliis scientes, rebus melius compertis, „i. e. idonea de causa utut recondita; *sie müssten wohl etwas mehr wissen.*" BAU. „Cf. VII, 49. extr.: *ὑπόνοια, μή τι καὶ πλέον εἰδὼς ὁ Νικίας ἰσχυρίζηται.*" BLOOMF. Add. VI, 90. et Appi. Civ. V, 63. — *ἐν ἄλλοις,* i. e. *δι' ἄλλα.* — *ἐγέγραπτο.* Vid. 18, 11. 23, 6.

§. 3. *Γράμμα.* „I. e. additamentum, clausula." ABR.

μάλιστα τὴν Πελοπόννησον διεθορύβει καὶ ἐς
ὑποψίαν καθίστη, μὴ μετὰ Ἀθηναίων σφᾶς βού-
λωνται Λακεδαιμόνιοι δουλώσασθαι· δίκαιον γὰρ
εἶναι πᾶσι τοῖς ξυμμάχοις γεγράφθαι τὴν μετά-
θεσιν. ὥστε φοβούμενοι οἱ πολλοὶ ὥρμηντο πρὸς 4
τοὺς Ἀργείους καὶ αὐτοὶ ἕκαστοι ξυμμαχίαν ποι-
εῖσθαι.

Λακεδαιμόνιοι δὲ Κορινθίοις ἄλλως παρακελεύονται ἐσιέναι ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδάς.

30. Λακεδαιμόνιοι δὲ αἰσθόμενοι τὸν θροῦν 1
τοῦτον ἐν τῇ Πελοποννήσῳ καθεστῶτα, καὶ τοὺς
Κορινθίους διδασκάλους τε γενομένους καὶ αὐτοὺς
μέλλοντας σπείσασθαι πρὸς τὸ Ἄργος, πέμπουσι
πρέσβεις ἐς τὴν Κόρινθον βουλόμενοι προκατα-
λαβεῖν τὸ μέλλον, καὶ ᾐτιῶντο τήν τε ἐσήγησιν
τοῦ παντός, καὶ εἰ Ἀργείοις σφῶν ἀποστάντες
ξύμμαχοι ἔσονται, παραβήσεσθαί τε ἔφασαν αὐτοὺς
τοὺς ὅρκους, καὶ ἤδη ἀδικεῖν, ὅτι οὐ δέχονται
τὰς Ἀθηναίων σπονδάς, εἰρημένον κύριον εἶναι
ὅ τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται,
ἢν μή τι θεῶν ἢ ἡρώων κώλυμα ᾖ. Κορίνθιοι 2
δέ, παρόντων σφίσι τῶν ξυμμάχων, ὅσοι οὐδ'
αὐτοὶ ἐδέξαντο τὰς σπονδάς, (παρεκάλεσαν δὲ
αὐτοὺς αὐτοὶ πρότερον,) ἀντέλεγον τοῖς Λακεδαι-
μονίοις, ἃ μὲν ἠδικοῦντο οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς,

— *καὶ ἐς ὑποψίαν...δουλώσασθαι.* Cf. Diod. XII, 75. — *δίκαιον γὰρ εἶναι.* „Subaudi *ἐνόμιζον* ex praecedente *ὑποψίαν*.“ HAACK. Cf. adn. IV, 3, 2. Non male *γὰρ ἂν εἶναι*, futurum fuisse, legeretur; cogitandum tamen in indicativo recte hic dici *δίκαιον ἦν*. — *πᾶσι*, in usum omnium, ita, ut pateret omnibus. Cf. Bau. — *τὴν μετάθεσιν.* „I. e. ius, facultatem immutandi.“ BAU. Cf. adn. I, 52, 2. III, 33, 3. IV, 35, 3.

§. 4. *Ὥρμηντο...πρὸς... ξυμμαχίαν ποιεῖσθαι.* De *πρός* praepositione eadem oritur dubitatio, de qua dictum est in adn. II, 59, 2.

Cap. **30**. §. 1. *Διδασκάλους*, instinctores, auctores (*τοῦ θροῦ*). — *εἰ.* Cf. Rost. Gr. §. 121. adn. 5. — *εἰρημένον.* Cf. adn. I, 140, 2. — *τὸ πλῆθος.* Cf. adn. I, 125, 1.

§. 2. *Σφίσι.* Cf. adn. I, 20, 1. — *ὅσοι...τὰς σπονδάς.* Hi c. 17. sunt nominati. — *αὐτοὺς αὐτοί.* Ne *κακοφωνίαν* hanc esse existimes, praeter ea, quae disputavit Diller in comment. de consensu notionum p. 15. sqq., cf. II, 36, 3. V, 46, 3. VIII, 90, 5. — *οὐ δηλοῦντες ἄντικρυς.* Id tamen iure videntur

ὅτι οὔτε Σόλλιον σφίσιν ἀπέλαβον παρ' Ἀθηναίων
οὔτε Ἀνακτόριον, εἴ τέ τι ἄλλο ἐνόμιζον ἐλασ-
σοῦσθαι, πρόσχημα δὲ ποιούμενοι τοὺς ἐπὶ Θρᾴ-
κης μὴ προδώσειν· ὀμόσαι γὰρ αὐτοῖς ὅρκους
ἰδίᾳ τε, ὅτε μετὰ Ποτιδαιατῶν τὸ πρῶτον ἀφί-
3 σταντο, καὶ ἄλλους ὕστερον. οὔκουν παραβαίνειν
τοὺς τῶν ξυμμάχων ὅρκους ἔφασαν οὐκ ἐσιόντες
ἐς τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδάς· θεῶν γὰρ πί-
στεις ὀμόσαντες ἐκείνοις οὐκ ἂν εὐορκεῖν προδι-
δόντες αὐτούς. εἰρῆσθαι δ', ὅτι „ἢν μὴ θεῶν ἢ
ἡρώων κώλυμα ᾖ“· φαίνεσθαι οὖν σφίσι κώλυμα
4 θεῖον τοῦτο. καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν ὅρκων
τοσαῦτα εἶπον, περὶ δὲ τῆς Ἀργείας ξυμμαχίας
μετὰ τῶν φίλων βουλευσάμενοι ποιήσειν ὅ τι ἂν
5 δίκαιον ᾖ. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμονίων πρέσβεις
ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. ἔτυχον δὲ παρόντες ἐν
Κορίνθῳ καὶ Ἀργείων πρέσβεις, οἳ ἐκέλευον τοὺς
Κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν καὶ μὴ μέλ-

Cap. **30**. §. 2. *Σόλλιον* Cl. Vulgo *Σόλειον*. Bekk. *Σόλλειον*. Cf. sd. II, 30.

§. 4. *Ἀργείας* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. H. Reg. Mosqu. Vall. Vulgo et Bekk. *Ἀργείων*. „Non verisimile est *Ἀργείων* a librariis vel correctoribus tentari, quae usitatior dicendi ratio est. Sed ne alteram quidem alibi ignorat Thucydides, qui c. 29. dicit *ὅ τι ἐν ταῖς σπονδαῖς ταῖς Ἀττικαῖς ἐγέγραπτο.* Cf. c. 36. *ἐς τὰς Ἀττικὰς σπονδὰς ἐσελθεῖν.*“ HAACK. Cf. Drak. ad Liv. XLI, 23, 9. Duk. ad Thuc. VIII, 23. et sd. IV, 16. V, 36. *Ἀργείων* tamen redit 32, 6. et 45, 1. Sic §. 3. *τὰς τῶν Ἀθηναίων σπονδάς*, §. 1. et c. 40. *τὰς Ἀθηναίων* et c. 40. *τὰς Λακεδαιμονίων σπονδάς*, c. 46. *τὴν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν.*

facere potuisse. Cf. adn. 18, 2. — *Σόλλιον.* Cf. II, 30. et ibi adn. — *σφίσιν ἀπέλαβον.* Quaeritur, sonentne haec recuperassent Corinthii, an ipsis recepissent (*für sie wiedererlangt hätten*) Lacedaemonii. Cf. ed. mai. — *Ἀνακτόριον.* Cf. IV, 49. — *τὶ ἄλλο.* Velut quod Epidamno et Potidaea coloni eorum expulsi erant. — *ὅτε...ἀφίσταντο.* Vid. I, 58. — *ἄλλους ὕστερον.* Una cum reliquis sociis, ut videtur. Cf. de Lacedaemoniis dicta c. 80.

§. 3. *Θεῶν ... ἐκείνοις*, quum enim iure iurando interposito, cuius dii testes fuissent, illis (*τοῖς ἐπὶ Θρᾴκης*) fidem dedissent. Pronomina *ἐκείνοις* et *αὐτούς* de iisdem accipienda sunt. Cf. adn. I, 131, 5. — *ὅτι.* „Ex superioribus subaudiendum est *κύριον ἔσται ὅ τι ἂν τὸ πλῆθος τῶν ξυμμάχων ψηφίσηται.*“ HAACK.

λειν· οἱ δὲ ἐς τὸν ὕστερον ξύλλογον αὐτοῖς τὸν παρὰ σφίσι προεῖπον ἥκειν.

καὶ μὴν Ἠλεῖοι Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου διαφερόμενοι γίγνονται Ἀργείων ξύμμαχοι. τούτοις δὲ ἕπονται Κορίνθιοι καὶ Χαλκιδῆς.

31. Ἦλθε δὲ καὶ Ἠλείων πρεσβεία εὐθὺς καὶ 1
ἐποιήσαντο πρὸς Κορινθίους ξυμμαχίαν πρῶτον·
ἔπειτα ἐκεῖθεν ἐς Ἄργος ἐλθόντες, καθάπερ προ-
είρητο, Ἀργείων ξύμμαχοι ἐγένοντο. διαφερόμενοι
γὰρ ἐτύγχανον τοῖς Λακεδαιμονίοις περὶ Λεπρέου.
πολέμου γὰρ γενομένου ποτὲ πρὸς Ἀρκάδων τι- 2
νὰς Λεπρεάταις, καὶ Ἠλείων παρακληθέντων ὑπὸ
Λεπρεατῶν ἐς ξυμμαχίαν ἐπὶ τῇ ἡμισείᾳ τῆς γῆς
καὶ λυσάντων τὸν πόλεμον, Ἠλεῖοι τὴν γῆν νε-
μομένοις αὐτοῖς τοῖς Λεπρεάταις τάλαντον ἔταξαν
τῷ Διὶ τῷ Ὀλυμπίῳ ἀποφέρειν. καὶ μέχρι τοῦ 3
Ἀττικοῦ πολέμου ἀπέφερον· ἔπειτα παυσαμένων
διὰ πρόφασιν τοῦ πολέμου, οἱ Ἠλεῖοι ἐπηνάγκα-
ζον, οἱ δ' ἐτράποντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους.
καὶ δίκης Λακεδαιμονίοις ἐπιτραπείσης, ὑποτοπή-
σαντες οἱ Ἠλεῖοι μὴ ἴσον ἕξειν, ἀνέντες τὴν ἐπι-

Cap. **31.** §. 1. *Καθάπερ προειρητο.* „Aut conditionibus cum duodecim viris, qui decreto Argivorum constituti erant [c. 28.], agitatis, aut, id quod Haack. vult, quemadmodum iis mandatum erat a suis.“ BLOOMF. Haec vis quum §. 5., ubi eadem verba de universis Eleis iterantur, non sit apta, illa est probanda. — *Λεπρέου.* „Lepreon in ea parte Eleae, quae Polybio IV, 77. [et aliis est] Triphylia. Scylax [? §. 44. sq.] et Ptolemaeus ad mare posuere. Idem fecit et Dicaearchus, eoque nomine a Cicerone reprehenditur Epist. ad Attic. VI, 2. Strabo [p. 344.] XL stadia a mari affuisse tradit.“ WASS., apud quem et Duk. vide plura explicata. Cf. infra, 34, 1. et Leak. Pelop. I. p. 56.

§. 2. *Ἐπὶ τῇ ... τῆς γῆς*, ea conditione, ut dimidiam agri (Lepreatarum) partem obtinerent. — *τὴν γῆν νεμομένοις αὐτοῖς.* „Agri Lepreatarum dimidii dominium Elei consecuti erant, qui possessoribus agrorum non exturbatis talenti vectigal imposuerunt thesauro Iovis Olympii, cuius administrationem Elei habebant, solvendum.“ ARN. De *νέμεσθαι* cf. adn. I, 2, 2. II, 15, 2. al.

§. 3. *Ἐπηνάγκαζον.* Id est *ἐπὶ τὸ ἀποφέρειν (αὐτοὺς) ἠνάγκαζον.* Cf. de *προσαναγκάζειν* adn. III, 61, 2. — *δίκης ... ἐπιτραπείσης.* Ex lege societatis Laconicae in foedere Argivo 79, 4., his verbis expressa *εἰ δέ τις . . . δοκοίη.* Conf. etiam adn. I, 28, 2. *Ἐπιτρέπειν* solum, *ἐπιτρέπειν τὴν δίκην, δίαιταν*, et *ἐπιτροπή* propria de hac re verba esse demonstrat Duk. De syntaxi cf. Krueg. Gr. I. §. 52. 5. adn. 5., de re c. 31. et ibi adn. — *ἀνέντες τὴν ἐπιτροπήν.* „I. e. neglecto, sublato [vel repudiato] compromisso. — Arbitrio vertit interpres; malim compromisso; nam arbitrium est sententiam laturi et interposituri, at hic de altera parte compromittentium agitur.“ BAU. Etenim „*ἑκατέρωθεν ἔοικε τὸ πρῶτον ἐπιτραπῆναι τὴν δίκην Λακεδαιμονίοις· εἶτα μεταμεληθέντες οἱ Ἠλεῖοι, καὶ ἀποσεισάμενοι τὴν ἐπιτροπήν, ἔτεμον τὴν γῆν τῶν Λεπρεατῶν.*“ ΔΟΥΚΑΣ.

4 τροπὴν Λεπρεατῶν τὴν γῆν ἔτεμον. οἱ δὲ Λακε-
δαιμόνιοι οὐδὲν ἧσσον ἐδίκασαν αὐτονόμους εἶναι
Λεπρεάτας, καὶ ἀδικεῖν Ἠλείους· καί, ὡς οὐκ ἐμ-
μεινάντων τῇ ἐπιτροπῇ, φρουρὰν ὁπλιτῶν ἐξέπεμ-
5 ψαν ἐς Λέπρεον. οἱ δὲ Ἠλεῖοι νομίζοντες πόλιν
σφῶν ἀφεστηκυῖαν δέξασθαι τοὺς Λακεδαιμονίους,
καὶ τὴν ξυνθήκην προφέροντες, ἐν ᾗ εἴρητο, ἃ
ἔχοντες ἐς τὸν Ἀττικὸν πόλεμον καθίσταντό τινες,
ταῦτα ἔχοντας καὶ ἐξελθεῖν, ὡς οὐκ ἴσον ἔχοντες
ἀφίστανται πρὸς τοὺς Ἀργείους, καὶ τὴν ξυμμα-
6 χίαν, ὥςπερ προείρητο, καὶ οὗτοι ἐποιήσαντο. ἐγέ-
νοντο δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς μετ' ἐκείνους καὶ
οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδῆς Ἀργείων ξύμμαχοι. Βοι-
ωτοὶ δὲ καὶ Μεγαρῆς τὸ αὐτὸ λέγοντες ἡσύχαζον,
περιορώμενοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ νομί-

§. 4. *Ἐμμεινάντων*] *τῶν Ἠλείων δηλονότι.* Schol.

§. 5. *Προφέροντες.* Cf. ad. III, 59, 2. et hic Bloomf. in ed. 2., qui exemplis illustrat. — *ἐν ᾗ εἴρητο* cet. Attende hanc rem aliunde non notam. Cf. ed. mai. Ad ea quidem verba, in quae inter Lacedaemonios et Athenienses atque utrorumque socios se compositionem facturos 17, 2. convenerit, (*ξυνεχωρεῖτο, ὥςτε . . . ποιεῖσθαι*), respici putat Thirw. Hist. Gr. III. p. 316., sed haec valde discrepare ipse fatetur, eoque minus intelligi possunt, quod in ipsum pactum recepta non sunt. — *τινές.* Cf. adn. 26, 5. — *προειρητο.* Cf. adn. §. 1. — *καὶ οὗτοι.* Sicut Mantinenses c. 29.

§. 6. *Τὸ αὐτὸ λέγοντες*, consentientes (cf. adn. IV, 20, 4.) aut cum illis, aut inter se. Illud propter c. 17. placet Haackio, hoc Arnoldo, qui haec adnotat: „Optimatium dominatus, quo utrique utebantur, et commune odium Atheniensium, sicut vicinia ipsorum, hos duos coniunxerunt. Ita c. 38. de iisdem duobus populis Thuc. dicit *τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν.*“ — *περιορώμενοι ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων.* In his fortasse aliquid depravatum est. Nam si ea interpretamur quum a Lacedaemoniis contemnerentur, et hoc enunciatum cum eo, quod sequitur, pro *καί* copula adversandi particulis *μὲν ... δέ* coniungendum erat, (pro quibus positum *καί* exemplis talibus tragicorum, quale est Sophocleum Ant. v. 332: *πολλὰ τὰ δεινὰ κοὐδὲν ἀνθρώπου δεινότερον πέλει*, aut Euripideum Heracl. v. 884., ubi vid. Herm. apud Pflugk., excusari nobis satis non videtur,) et sententia oritur non apta. Nam Thirwallus quidem l. d. Boeotos conditionibus pacis et praelata Atheniensium societate

ζοντες σφίσι τὴν Ἀργείων δημοκρατίαν αὐτοῖς ὀλιγαρχουμένοις ἧσσον ξύμφορον εἶναι τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας.

Ἀθηναῖοι Σκιώνην μὲν αἱροῦσι, Δηλίους δὲ κατάγουσι. πόλεμος Φωκέων καὶ Λοκρῶν.

32. Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους 1
τούτου Σκιωναίους μὲν Ἀθηναῖοι ἐκπολιορκήσαντες ἀπέκτειναν τοὺς ἡβῶντας, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν, καὶ τὴν γῆν Πλαταιεῦσιν ἔδοσαν νέμεσθαι· Δηλίους δὲ κατήγαγον πάλιν

se contemptos esse existimasse suspicatur; sed nec illas ita interpretari poterant, quum Plataeas accepissent (cf. c. 17.), et altera res si intelligeretur, certe περιοφθέντες scribendum erat, quoniam paulo post Boeotorum foedus a Lacedaemoniis diligentissime videmus coli c. 36. sqq. Sin autem, id quod plerique recentiores interpretes fecerunt, his vim quum studiose a Lacedaemoniis observarentur et colerentur tribuimus, et sententiam verbo περιορᾶν subiectam esse existimamus, cui similem nisi genitivo addito IV, 124., ubi cf. adn., nusquam apud Thuc. invenimus, quum alibi περιορᾶσθαι sit dubium circumspectare, rei alicuius eventum exspectare (cf. adn. IV, 73, 1. et Haas. Lucubr. Thuc. p. 106., qui tamen loci IV, 124. non debebat immemor esse,) et passive cogimur explanare, quamvis alibi notiones curandi et circumspectandi habens sit medium. Hoc tamen argumentum ideo minoris est momenti, quod Thucydides pro περισκοπεῖν non solum περιορᾶσθαι, sed IV, 71. etiam περιιδεῖν dixit, qui aoristus etsi ex alia radice ortus tamen usu cum ὁρᾶν ita coaluit, ut eiusdem verbi existimandus sit, et Thucydidem, si medium IV, 71. necessarium existimasset, in aoristo non magis περιιδέσθαι scribere dubitaturum fuisse credamus, quam προειδόμενοι vel προϊδόμενοι IV, 64. scribere veritus est. His autem et exemplo IV, 124. qui explanationem paulo ante propositam non satis stabiliri putaverit, ad coniecturas confugere debebit. Ex quibus optima est Haasiana (l. d. p. 108.) περιορώμενοι τὰ ἀπὸ τῶν Λ. ab Hofm. recepta. — αὐτοῖς ὀλιγαρχουμένοις. Apud Megarenses rem publicam paucorum arbitrio permissam esse IV, 74. legimus. De Boeotorum ὀλιγαρχίᾳ cf. III, 62, 3. et Herm. Antiqu. Gr. §. 180.

Cap. 32. §. 1. Σκιωναίους ... ἀπέκτειναν. Sicut decretum erat. Vid. IV, 122. De hac caede cf. Diod. XII, 76. Add. Isocr. Paneg. c. 29. Crudelitatem Atheniensium male excusant Isocr. Panath. §. 63. et Aristid. I. p. 174. — Πλαταιεῦσιν. Iis, qui patriae interitum effugerant. Cf. II, 78. III, 24. Isocr. Paneg. c. 29. et 31. — Δηλίους κατήγαγον πάλιν. Cf. supra c. 1. et Diod. XII, 77. — ἐνθυμούμενοι τάς τε. Si τοῦ ... χρήσαντος sunt genitivi absoluti, in τέ particula eadem synchysis adnotanda, de qua vid. adn. I, 16. Quam qui admittere hic nolit, genitivos τοῦ ... χρήσαντος ex ἐνθυμεῖσθαι verbo suspensos dicat. Cf. Rost. Gr. §. 108. adn. 11. Krueg. Gr. I. §. 47. 11. adn. 1. et adn. I, 142, 1. Sed illud probabilius. Ἐνθυμούμενοι potest esse reputantes, etsi in religionem trahentes interpretari videtur Schneid. ad lib. de Rep. Athen. 3, 12., de qua vi dubitat

ἐς Δῆλον ἐνθυμούμενοι τάς τε ἐν ταῖς μάχαις ξυμφορὰς καὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς θεοῦ χρήσαντος.
2 καὶ Φωκῆς καὶ Λοκροὶ ἤρξαντο πολεμεῖν.

Κορίνθιοι οὔτε Τεγεάτας οὔτε Βοιωτοὺς οἷοί τε εἰσὶν ἐς τὴν Ἀργείων ξυμμαχίαν ἐξάγειν.

3 Καὶ Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι ἤδη ξύμμαχοι ὄντες ἔρχονται ἐς Τεγέαν ἀποστήσοντες Λακεδαιμονίων, ὁρῶντες μέγα μέρος ὄν, καί, εἰ σφίσι προσγένοιτο,
4 νομίζοντες ἅπασαν ἂν ἔχειν Πελοπόννησον. ὡς δὲ οὐδὲν ἂν ἔφασαν ἐναντιωθῆναι οἱ Τεγεᾶται Λακεδαιμονίοις, οἱ Κορίνθιοι μέχρι τούτου προθύμως πράσσοντες ἀνεῖσαν τῆς φιλονεικίας καὶ ὠῤῥώδησαν, μὴ οὐδεὶς σφίσιν ἔτι τῶν ἄλλων
5 προσχωρῇ. ὅμως δὲ ἐλθόντες ἐς τοὺς Βοιωτοὺς ἐδέοντο σφῶν τε καὶ Ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχους καὶ τἆλλα κοινῇ πράσσειν· τάς τε δεχημέρους ἐπισπονδάς, αἳ ἦσαν Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς πρὸς ἀλλήλους οὐ πολλῷ ὕστερον γενόμεναι [τούτων] τῶν πεντηκονταετίδων σπονδῶν, ἐκέλευον οἱ Κορίνθιοι τοὺς Βοιωτοὺς ἀκολουθήσαντας Ἀθήναζε καὶ σφίσι ποιῆσαι, ὥςπερ Βοιωτοὶ εἶχον, μὴ δεχομένων δὲ Ἀθηναίων, ἀπειπεῖν τὴν ἐκεχειρίαν

Cap. 32. §. 3. Τεγέαν. Vulgo et Bekk. Τέγεαν, nec aliter c. 62. 64. 74. 76. Sed Τεγέαν scribendum esse inde, quod apud Herodotum et apud epicos semper Τεγέη legitur, et a Pind. Nem. X, 47. et alibi longum est, apparet. Cf. nos in Additam. Luci. Di. De. Goettl. Doctr. accent. p. 128. Schoem. ad Plut. Ag. c. 3. p. 5.

§. 5. Τούτων τῶν. Τῶν om. Dan., sed potius τούτων abesse velis, quum eae σπονδαί, quae c. 23. expositae sunt, intelligantur. Τούτων igitur uncis inclusit Arn.

Duk. ad VII, 18. — ἐν ταῖς μάχαις. Apud Delium et apud Amphipolim. Cf. c. 15. 16.

§. 3. Μέγα μέρος ὄν] τῆς Πελοποννήσου. Schol. Cf. II, 20, 4.

§. 4. Μέχρι τούτου. Hic de tempore, aliter IV, 135., ubi cf. adn. — ἀνεῖσαν τῆς φιλον. Cf. Rost. Gr. §. 108. 5. c. Φιλονεικία est ardor, studium. Cf. Bloomf.

§. 5. Ἐς ... Βοιωτούς. Cf. adn. I, 107, 2. — δεχημέρους. Cf. adn. 26, 2. — ἐπισπονδάς. Paulo post §. 6. et VI, 10. σπονδαί appellantur, c. 26. ἐκεχειρία. Iuncto verbo foedus post alterum factum exprimi Thuc. ipse videtur declarare, etsi σπονδάς, quarum aliae alias sequantur, interpretatur Dodwell. in Annal. Thuc., et paulo alia notio subiecta est verbo ἐπισπένδεσθαι c. 22., ubi cf. adn. — τῶν πεντηκονταετίδων. De re vid. c. 23., de flexione sd. 14, 4. — μὴ δεχομένων, nolentibus. Cf. Duk. ad V, 94. —

καὶ τὸ λοιπὸν μὴ σπένδεσθαι ἄνευ αὐτῶν. Βοιω- 6
τοὶ δέ, δεομένων τῶν Κορινθίων, περὶ μὲν τῆς
Ἀργείων ξυμμαχίας ἐπισχεῖν αὐτοὺς ἐκέλευον, ἐλ-
θόντες δὲ Ἀθήναζε μετὰ Κορινθίων οὐχ εὕροντο
τὰς δεχημέρους σπονδάς, ἀλλ' ἀπεκρίναντο οἱ
Ἀθηναῖοι Κορινθίοις εἶναι σπονδάς, εἴπερ Λακε-
δαιμονίων εἰσὶ ξύμμαχοι. Βοιωτοὶ μὲν οὖν οὐδὲν 7
μᾶλλον ἀπεῖπον τὰς δεχημέρους, ἀξιούντων καὶ
αἰτιωμένων Κορινθίων ξυνθέσθαι σφίσι· Κοριν-
θίοις δὲ ἀνακωχὴ ἄσπονδος ἦν πρὸς Ἀθηναίους.

Λακεδαιμονίων στρατεία ἐς Παῤῥασίους, οὓς ἐλευθεροῦσι.

33. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ αὐτοῦ θέρους παν- 1
δημεὶ ἐστράτευσαν, Πλειστοάνακτος τοῦ Πανσα-
νίου, Λακεδαιμονίων βασιλέως, ἡγουμένου, τῆς
Ἀρκαδίας ἐς Παῤῥασίους, Μαντινέων ὑπηκόους
ὄντας, κατὰ στάσιν ἐπικαλεσαμένων σφᾶς, ἅμα
δὲ καὶ τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος ἀναιρήσοντες, ἢν
δύνωνται, ὃ ἐτείχισαν Μαντινῆς καὶ αὐτοὶ ἐφρού-

ἄνευ αὐτῶν. Id est ἄνευ σφῶν. Cf. Buttm. Gr. §. 127. 3. cum adn. 4. et adn. ad Thuc. I, 17. infra 40, 2. VI, 35.

§. 6. Περὶ τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας, i. e. περὶ τοῦ σφᾶς (τοὺς Βοιωτοὺς) Ἀργείων γίγνεσθαι ξυμμάχους. — ἐπισχεῖν, exspectare paulisper, differre rem. Cum περί praepositione iterum iungitur VIII, 5. Assensionem retinere male nonnulli (cf. Steph. Thes. in h. v.) volunt esse; nam Corinthii iam facti erant Argivorum socii. Vid. §. 3. et 31, 6. — εὕροντο. Cf. adn. I, 31, 2.

§. 7. Ἀξιούντων καὶ αἰτιωμένων Κορινθίων] ᾐτιῶντο οἱ Κορίνθιοι δηλονότι τοὺς Βοιωτούς, ὅτι συνέθεντο αὐτοῖς ἀπειπεῖν τὰς πρὸς Ἀθηναίους σπονδάς. Schol. Recte igitur Portus: quamvis Corinthii hoc (τὸ ἀπειπεῖν) flagitarent, et cum expostulatione dicerent ita inter se convenisse. — ἀνακωχὴ ἄσπονδος, ut ἀνοχὴ ἄσπονδος Zon. Ann. VIII, 24., induciae sine foedere, i. e. solis verbis factae, non ritibus sacris confirmatae, nec literis consignatae. Cf. Arn. et de ipsa voce ἀνακ. adn. I, 40, 4.

Cap. 33. §. 1. Παῤῥασίους. Horum agrum usque ad Laconicae regionem Sciritidem pertinuisse paulo post discimus. — ὑπηκόους ὄντας. Cf. 29, 1. — ἐπικαλεσαμένων] τῶν Παῤῥασίων. Schol. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος. Cypsela urbem in planitie ad Alpheum sitam fuisse testatur Nicias in Arcadicis apud Polyaen. I, 17. „Steph. Byz. ad hunc locum respiciens Cypsela castellum Arcadiae vocat. At Thuc. non castellum Cypsela dicit, sed castellum Cypselis exstructum.“ BLOOMF. Cf. VIII, 20, 2. adn. Hoffmannus in Graec. I. p. 1162. Thucydidem in iis, quae de conditis Cypselis

ρουν ἐν τῇ Παῤῥασικῇ κείμενον ἐπὶ τῇ Σκιρίτιδι
2 τῆς Λακωνικῆς. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι τὴν γῆν
τῶν Παῤῥασίων ἐδῄουν· οἱ δὲ Μαντινῆς τὴν πόλιν
Ἀργείοις φύλαξι παραδόντες αὐτοὶ τὴν ξυμμα-
χίαν ἐφρούρουν· ἀδύνατοι δ' ὄντες διασῶσαι τό
τε ἐν Κυψέλοις τεῖχος καὶ τὰς ἐν Παῤῥασίοις πό-
3 λεις ἀπῆλθον. Λακεδαιμόνιοι δὲ τούς τε Παῤῥα-
σίους αὐτονόμους ποιήσαντες καὶ τὸ τεῖχος κα-
θελόντες ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

τρόπος, ὃν οἱ Λακεδαιμόνιοι τούς τε μετὰ Βρασίδου Εἵλωτας μαχεσαμένους καὶ τοὺς ἐκ Σφακτηρίας αἰχμαλώτους διέθεσαν.

1 34. Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους, ἤδη ἡκόντων αὐ-
τοῖς τῶν ἀπὸ Θρᾴκης μετὰ Βρασίδου ἐξελθόντων
στρατιωτῶν, οὓς ὁ Κλεαρίδας μετὰ τὰς σπονδὰς
ἐκόμισεν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐψηφίσαντο τοὺς μὲν
μετὰ Βρασίδου Εἵλωτας μαχεσαμένους ἐλευθέρους
εἶναι καὶ οἰκεῖν ὅπου ἂν βούλωνται· καὶ ὕστερον
οὐ πολλῷ αὐτοὺς μετὰ τῶν νεοδαμωδῶν ἐς Λέ-
πρεον κατέστησαν κείμενον ἐπὶ τῆς Λακωνικῆς

narret, errare affirmans verba Thucydidea non intellexisse existimandus est. — ἐπὶ τῇ Σκιρίτιδι] ἐπιτετειχισμένον, ὥστε βλάπτειν τὴν Σκιρῖτιν. Schol. Cf. adn. I, 40, 6. III, 93, 1. Schweigh. ad Appi. III. p. 241. Alii tamen prope Sciritidem interpretantur. De ipsa Sciritide vid. Leak. Pelop. III. p. 412. Clint. Fast. Gr. p. 412. ed. Krueg. et maxime Ross. It. Pelop. p. 178. sq., de eius incolis infra c. 67.

§. 2. Τὴν πόλιν. Suam urbem, Mantineam. — τὴν ξυμμαχίαν, agrum sociorum, τὴν Παῤῥασικήν. Cf. adn. IV, 118, 4. — τὰς...πόλεις. Oppida Parrhasiorum postea cum Megalopoli iuncta nominat Paus. VIII, 27, 3.

Cap. 34. §. 1. Τῶν ἀπὸ ... στρατιωτῶν. De ἀπό praepositione cf. adn. II, 80, 1., de tota formula infra 35, 6. et adn. I, 56, 2, de re IV, 78. 80, 5. — οὓς ... ἐκόμισεν. Cf. 21, 3. — τοὺς ... Εἵλωτας μαχεσαμένους. De collocatione verborum cf. adn. I, 90, 1. Ad τοὺς μέν postea §. 2. referuntur verba τοὺς δέ, sed propter interposita καὶ ὕστερον ... Ἠλείοις Thucydides alterum membrum noluit pendere ex ἐψηφίσαντο. — ἐλευθέρους εἶναι. Quod iis promiserant. Vid. IV, 80. De numero eorum fallitur Diod. XII, 76. — ὅπου...βούλωνται. I. e. ubi (in agro Laconico habitare) rebus suis maxime conducere putarent. — ὕστερον οὐ πολλῷ. Cf. adn. I, 18, 2. — νεοδαμωδῶν. „Neodamodes classem hominum ab Helotis nuper liberatis diversam fuisse ex hoc loco et altero V, 67. clarum videtur, et Muelleri opinio (Dor. vol. II. p. 45.) valde probabilis est hos illorum conditionem post aliquod tempus adeptos esse.“ ARN. Plura de iis quaere apud eund. et in ed. mai. Add. Mans. Spart. I. 1. p. 234. et Schoem. Antiqu. iur. p. 112. et 119. — Λέπρεον. Cf. c. 31. — ἐπὶ τῆς Λακω-

καὶ τῆς Ἠλείας, ὄντες ἤδη διάφοροι Ἠλείοις· τοὺς 2
δὲ ἐκ τῆς νήσου ληφθέντας σφῶν καὶ τὰ ὅπλα
παραδόντας, δείσαντες, μή τι διὰ τὴν ξυμφορὰν
νομίσαντες ἐλασσωθήσεσθαι καὶ ὄντες ἐπίτιμοι
νεωτερίσωσιν, ἤδη καὶ ἀρχάς τινας ἔχοντας ἀτί-
μους ἐποίησαν, ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε, ὥςτε μήτε
ἄρχειν μήτε πριαμένους τι ἢ πωλοῦντας κυρίους
εἶναι· ὕστερον δὲ αὖθις χρόνῳ ἐπίτιμοι ἐγένοντο.

Θύσσος αἱρεῖται.

35. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ Θύσσον τὴν ἐν 1
τῇ Ἄθῳ Δικτιδιῆς εἷλον, Ἀθηναίων οὖσαν ξύμ-
μαχον.

Cap. 35. §. 1. Τῇ Ἄθῳ. Mosqu. Ar. Chr. Dan. τῷ Ἄθῳ. „Quod, ne inconstantiae arguatur Thuc. [cui hoc nomen IV, 109. et V, 3. masculini generis sit], probandum censet Benedictus. Equidem libenter sequerer, nisi his ipsis codd., quorum tenuior fides est, lectio alioqui bona quodammodo de correctione suspecta fieret.“ HAACK., qui τὸν Ἄθω montem, τὴν Ἄθω regionem significare coniicit.

Δικτιδιῆς. Cass. Aug. Ven. Pal. Vat. Reg. Gr. Lugd. Δικτηδιῆς vel Δικτηδιῆς. E. in marg. Δικτυδιῆς. C. D. I. m. et s. v. K. Δικτυδιεῖς. Mosqu. Δικτιδιεῖς. Plane om. Ar. Chr. Dan. Cf. adn.

νικῆς. Proprie ἐπὶ τῆς Μεσσηνίας, sed cf. adn. II, 25, 1. Ἐπί eandem vim habet, quam in formulis οἱ ἐπὶ Θράκης, τὰ ἐπὶ Θράκης. „Vid. Vig. p. 859, 394.“ GOELL.

§. 2. Τοὺς ... νήσου. Cf. adn. IV, 108, 8. — καὶ ... παραδόντας. Vid. IV, 38. — καὶ ὄντες ἐπίτιμοι. Haec aut valent quamvis ἐπίτιμοι essent (cf. Matth. Gr. §. 566. 3.), aut, si explanantur si ἐπίτιμοι essent, copula suspecta est (cf. ed. mai.), nisi ad I, 1. dicta huc quoque referri vis. — ἀτίμους ἐποίησαν. Hac re potestas eorum ita deminuta est, ut rempublicam turbare haud facile possent. De ἀτιμίᾳ universa praeter alios, quos laudat Goell., vid. Wachsm. Antiqu. Gr. quum alibi tum maxime II. 1. p. 243. sqq. et Herm. Antiqu. Gr. §. 124., de Lacedaemoniorum ἀτιμίᾳ praecipue huc pertinenti Wachsm. l. d. I. 2. p. 211. [p. 689. ed. 2.] et II. 1. p. 358. ac Muell. Dor. II. p. 223. sq. — ἀτιμίαν δὲ τοιάνδε cet. Talis ἀτιμία ab Atticis κατὰ προςτάξεις dicebatur. Cf. Herm. l. d. §. 124, 10. — μήτε πριαμένους ... κυρίους εἶναι. De participiis cf. VIII, 51. Matth. Gr. §. 555. adn. 3. Rost. §. 129. adn. 5. Add. Polyb. Lex. Schweigh. in v. κύριος. — ὕστερον ... ἐγένοντο. Cf. Appi. VIII, 112. et de omni re Diod. XII, 76. et Thirw. Hist. Gr. III. p. 310.

Cap. 35. §. 1. Θύσσον. Cf. IV, 109. — τὴν ἐν ... Δικτιδιῆς. De feminino τῇ Ἄθῳ cf. sd. Dictidienses prorsus ignoti sunt. Τὴν ἐν τῇ Ἄθῳ Διῆς Gatterer, τὴν ἐν τῇ Ἄθω Ἀκτῇ Διῆς Didotus, τὴν ἐν τῇ Ἀθῴᾳ Ἀκτῇ Διῆς Burgessius l. d. p. 103. coniecerunt. Ex quibus coniecturis Gatteriana ideo praestat, quod et Diensium τῶν ἐν Ἄθῳ nomen etiam c. 82. in vulg. exemplis in Δικτιδιῆς depravatum est, et Thucydides illam paeninsulam Ἀκτήν, non Ἄθω Ἀκτήν vel Ἀθῴαν Ἀκτήν appellat IV, 109.; sed quum Dienses secundum ibidem narrata fideles manserint Atheniensibus, et demum V, 82. ab his defecisse narrentur, nos pro corrupto Δικτιδιῆς hic malumus Χαλκιδῆς sive οἱ (quod in Δι lateat) Χαλκιδῆς, quae coniectura nostra ceteris probabilior videtur Thirwallo Hist. Gr. III. p. 319. Bloomfieldius autem in ed. 2., ut Διῆς tueatur, ab his propter privatam quandam contentionem in Thyssum impetum factum esse coniicit.

2 Καὶ τὸ θέρος τοῦτο πᾶν ἐπιμιξίαι μὲν ἦσαν
τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις, ὑπώπτευον
δὲ ἀλλήλους εὐθὺς μετὰ τὰς σπονδὰς οἵ τε Ἀθη-
ναῖοι καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τὴν τῶν χωρίων
3 ἀλλήλοις οὐκ ἀπόδοσιν. τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν πρό-
τεροι λαχόντες οἱ Λακεδαιμόνιοι ἀποδιδόναι καὶ
τἆλλα οὐκ ἀποδεδώκεσαν, οὐδὲ τοὺς ἐπὶ Θράκης
παρεῖχον ξυμμάχους τὰς σπονδὰς δεχομένους,
οὐδὲ Βοιωτούς, οὐδὲ Κορινθίους, λέγοντες ἀεί,
ὡς μετ' Ἀθηναίων τούτους, ἢν μὴ θέλωσι, κοινῇ
ἀναγκάσουσι· χρόνους τε προὔθεντο ἄνευ ξυγγρα-
φῆς, ἐν οἷς χρῆν τοὺς μὴ ἐςιόντας ἀμφοτέροις
4 πολεμίους εἶναι. τούτων οὖν ὁρῶντες οἱ Ἀθη-
ναῖοι οὐδὲν ἔργῳ γιγνόμενον, ὑπετόπευον τοὺς
Λακεδαιμονίους μηδὲν δίκαιον διανοεῖσθαι, ὥςτε
οὔτε Πύλον ἀπαιτούντων αὐτῶν ἀπεδίδοσαν, ἀλλὰ
καὶ τοὺς ἐκ τῆς νήσου δεσμώτας μετεμέλοντο
ἀποδεδωκότες, τά τε ἄλλα χωρία εἶχον μένοντες,
5 ἕως σφίσι κἀκεῖνοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα. Λακε-
δαιμόνιοι δὲ τὰ μὲν δυνατὰ ἔφασαν πεποιηκέναι·

ὑποψίαι καὶ διαφοραὶ Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων· διαμένει γε μέντοι ἡ ἡσυχία, καὶ οἱ ἐκ Πύλου Εἵλωτες ἐξάγονται.

§. 2. Οἱ Λακεδαιμόνιοι. Artic. ex Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. Reg. Gr. addidit Haack. Ex corr. aut s. v. eum habent H. K. m. Rursus om. Bekk., fortasse recte. Vid. c. 39. et adn. in ed. mai. I, 71, 4.

§. 3. Τἆλλα Ven. Gr. Bekk. Vulgo et in plerisque membranis τὰ ἄλλα. Paulo post ibidem ἀναγκάσωσι.

§. 2. Ἀλλήλοις. Vid. Rost. Gr. §. 105. 6. — οὐκ ἀπόδοσιν. Cf. adn. I, 137, 4.

§. 3. Τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν cet. Vid. c. 21. — τἆλλα. Urbes 18, 5. nominatas et Panactum 18, 7. — παρεῖχον = ἀπεδείκνυσαν, καθίστασαν. — ξυγγραφῆς] συμφωνίας γεγραμμένης. Schol. Cf. Bloomf. et Arn. — ἐςιόντας] εἰς τὰς σπονδάς. Schol.

§. 4. Ὑπετόπευον. Hoc rarissimum verbum redit VIII, 76. — τά τε ἄλλα χωρία. Quae 18, 7. enumerata sunt.

τοὺς γὰρ παρὰ σφίσι δεσμώτας ὄντας Ἀθηναίων
ἀποδοῦναι, καὶ τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης στρατιώτας ἀπα-
γαγεῖν, καὶ εἴ του ἄλλου ἐγκρατεῖς ἦσαν· Ἀμφι-
πόλεως δὲ οὐκ ἔφασαν κρατεῖν, ὥςτε παραδοῦναι,
Βοιωτοὺς δὲ πειράσεσθαι καὶ Κορινθίους ἐς τὰς
σπονδὰς ἐςαγαγεῖν, καὶ Πάνακτον ἀπολαβεῖν, καὶ
Ἀθηναίων ὅσοι ἦσαν ἐν Βοιωτοῖς αἰχμάλωτοι
κομιεῖν. Πύλον μέντοι ἠξίουν σφίσιν ἀποδοῦναι· 6
εἰ δὲ μή, Μεσσηνίους τε καὶ τοὺς Εἵλωτας ἐξα-
γαγεῖν, ὥςπερ καὶ αὐτοὶ τοὺς ἀπὸ Θρᾴκης, Ἀθη-
ναίους δὲ φρουρεῖν τὸ χωρίον αὐτούς, εἰ βούλον-
ται. πολλάκις δὲ καὶ πολλῶν λόγων γενομένων 7
ἐν τῷ θέρει τούτῳ, ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους, ὥςτε
ἐξαγαγεῖν ἐκ Πύλου Μεσσηνίους καὶ τοὺς ἄλλους
Εἵλωτάς τε καὶ ὅσοι ηὐτομολήκεσαν ἐκ τῆς Λα-
κωνικῆς· καὶ κατῴκισαν αὐτοὺς ἐν Κρανίοις τῆς
Κεφαλληνίας. τὸ μὲν οὖν θέρος τοῦτο ἡσυχία ἦν 8
καὶ ἔφοδοι παρ᾽ ἀλλήλους.

§. 6. *Μεσσηνίους τε.* Bekker ex Reiskii coniectura *Μεσσηνίους γε.* Sed Messenii commode ab Helotis sic distingui possunt, ut sint *Μεσσήνιοι οἱ ἐκ Ναυπάκτου*, quos Pylum praesidium misisse IV, 41. audivimus. Nec obstant verba §. 7.; nam ibi non sola *Μεσσηνίους τε καὶ τοὺς ἄλλους Εἵλωτας* legimus, sed *Μεσσ. τε καὶ τ. ἄ. Εἵλωτάς τε καὶ ὅσοι . . . Λακωνικῆς.* Itaque „ii, qui hic in universum Helotae appellantur, a Messeniis *τοῖς ἐκ Ναυπάκτου* distincti, paucis versibus post accuratius dividuntur in Helotas et omnes eos, qui ex Laconica transfugerant, quamvis non essent Helotae.“ ARN. Cf. tamen etiam 56, 2.

§. 5. *Τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης στρατιώτας.* Cf. adn. I, 56, 2. et V, 67, 1. — *ἀπαγαγεῖν.* Vid. 34, 1. — *ἀπολαβεῖν.* „Scil. *ἀπὸ τῶν Βοιωτῶν*, qui Panactum...ceperant.“ HUDS. Vid. c. 3. et adn. 30, 2. — *κομιεῖν.* Quum hic quoque infinitivus sententiae causa ex *πειράσεσθαι* suspensus videatur, de futuro vid. Matth. Gr. §. 506. VI. et de mutatis temporibus infinitivorum adn. III, 46, 2.

§. 6. *Ὥςπερ ... Θρᾴκης.* Cf. 34, 1. et ibi adn.

§. 7. *Ὥςτε.* Cf. adn. II, 101, 5. — *καὶ τοὺς ἄλλους ... ὅσοι*, et reliquos, (id est) Helotas et quotquot cet. Cf. sd. §. 6. — *ὅσοι . . . Λακωνικῆς.* „Hi satis multos domesticos et privatos Spartiatarum servos, diversos ab Helotis seu publicis servis, continuerint.“ ARN. — *ἐν.* Cf. adn. I, 103, 3. — *Κρανίοις.* Cf. II, 30.

§. 8. *Ἔφοδοι παρ᾽ ἀλλήλους.* Simillime I, 6, 1., ubi cf. adn.

1 36. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος (ἔτυχον
γὰρ ἔφοροι ἕτεροι καὶ οὐκ ἐφ᾽ ὧν αἱ σπονδαὶ
ἐγένοντο ἄρχοντες ἤδη, καί τινες αὐτῶν καὶ ἐναν-
τίοι σπονδαῖς) ἐλθουσῶν πρεσβειῶν ἀπὸ τῆς ξυμ-
μαχίδος, καὶ παρόντων Ἀθηναίων καὶ Βοιωτῶν
καὶ Κορινθίων καὶ πολλὰ ἐν ἀλλήλοις εἰπόντων
καὶ οὐδὲν ξυμβάντων, ὡς ἀπῆεσαν ἐπ᾽ οἴκου, τοῖς
Βοιωτοῖς καὶ Κορινθίοις Κλεόβουλος καὶ Ξενά-
ρης, οὗτοι οἵπερ τῶν ἐφόρων ἐβούλοντο μάλιστα
διαλῦσαι τὰς σπονδάς, λόγους ποιοῦνται ἰδίους,
παραινοῦντες ὅ τι μάλιστα ταὐτά τε γιγνώσκειν
καὶ πειρᾶσθαι Βοιωτούς, Ἀργείων γενομένους
πρῶτον αὐτοὺς ξυμμάχους, αὖθις μετὰ Βοιωτῶν
Ἀργείους Λακεδαιμονίοις ποιῆσαι ξυμμάχους· οὔ-

Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης πειρώμενοι τὰς σπονδὰς διαλῦσαι παραινοῦσι τοῖς Βοιωτοῖς καὶ Κορινθίοις Ἀργείων γενέσθαι ξυμμάχους, καὶ τούτους Λακεδαιμονίοις φίλους ποιῆσαι.

Cap. 36. §. 1. *Σπονδαῖς.* Cl. Ven. Mosqu. Ar. Chr. Dan. et a rec. man. int. vers. Reg. *ταῖς σπονδαῖς*, ut paulo ante legimus *αἱ σπονδαὶ ἐγένοντο.* At hic Thucydides generatim dicere potest illos ephoros minus ad pacem quam ad bellum proclives fuisse, antea de certis foederibus loquitur.

Ξενάρης. It. Vat. H. *Ξενάρκης*, quod nomen miramur a Bekkero receptum esse, quum vulgatum de eodem redeat c. 37. 38. 46. et apud Schol. ad VI, 10., ut taceamus locum V, 51., ubi de diverso dici videtur.

Ταὐτά olim Cl., Reisk. al. Vulgo et Bekk. *ταῦτα*, unde apta sententia non oritur. Cf. adn. Paulo ante non esse *ἰδίᾳ* ex tribus pessimis libris mss. legendum in ed. 2. evicit Bloomf.

Cap. 36. §. 1. *Ἔτυχον γὰρ ἔφοροι* cet. „Ex h. l. elicitur tempus anni, quo ephori magistratum inibant, nempe aestate inclinante, vel auctumno incipiente, [aequinoctio auctumnali, quod erat initium anni Laconici.]“ PALM. in Exercit. p. 52. et apud Huds. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 44, 2. — *ἔφοροι ἕτεροι.* „Plistolae [quo ephoro foedera icta esse V, 19. 25. vidimus] eponymum Clitomachum successorem fuisse docet Xenophon [Hell. II, 3, 10.]. Collegas habuit ille [praeter alios] Cleobulum et Xenarem [qui paulo post nominantur].“ DODWELL. — *σπονδαῖς.* Cf. sd. — *τῆς ξυμμαχίδος.* Cf. adn I, 110, 4. — *ἐν.* Cf. adn. IV, 25, 9. — *ταὐτά τε γιγνώσκειν.* Aut idem quod antea sentire, sibi constare; (ita Hier. Muell., qui Cleobulum et Xenarem, ut ne Boeoti et Corinthii inimicitias adversus Athenienses deponerent, sed in iis perseverarent, postulasse censet;) aut inter se consentire (ut Arn. interpretatur, qui sententiam hanc esse putat, ab ephoris Boeotos et Corinthios incitatos esse, ut summo consensu alteri cum alteris res agerent, non, ut antea c. 32., inter se contendentes). — *αὖθις.* Frustra in hoc haesit Burg. l. d. p. 115. Cf. adn. III, 106, 2. — *μετὰ Βοιωτῶν.*

τω γὰρ ἥκιστα ἀναγκασθῆναι Βοιωτοὺς ἐς τὰς
Ἀττικὰς σπονδὰς ἐςελθεῖν· ἑλέσθαι γὰρ Λακε-
δαιμονίους πρὸ τῆς Ἀθηναίων ἔχθρας καὶ δια-
λύσεως τῶν σπονδῶν Ἀργείους σφίσι φίλους καὶ
ξυμμάχους γενέσθαι. τὸ γὰρ Ἄργος ἀεὶ ἠπίσταντο
ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους καλῶς σφίσι
φίλιον γενέσθαι, ἡγούμενοι τὸν ἔξω Πελοποννήσου
πόλεμον ῥᾴω ἂν εἶναι. τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέ- 2
οντο Βοιωτοὺς ὅπως παραδώσουσι Λακεδαιμονίοις,

§. 2. Παραδώσουσι Cass. Cl. (hic a pr. man.) Pal. Gr. m. al.

Exspectes μεθ' ἑαυτῶν; sed cf. adn. 18, 5. — ἥκιστα. Coniecimus ἥκιστ' ἄν, quae particula in superiore οὕτως latere sententiam conditionalem indicans hic ideo videtur necessaria, ne infinitivi ἀναγκασθῆναι ex subaudiendo ἔλεγον suspensi, qua de re cf. adn. IV, 3, 2., eandem atque priorum rationem esse opinemur. Cf. etiam VI, 72: οὕτω γὰρ μᾶλλον ἂν στέγεσθαι. Ἄν ab Elmsl. quoque additum esse testatur Dobr. p. 108. — ἑλέσθαι γὰρ . . . ξυμμάχους γενέσθαι. Pluris enim facturos Lacedaemonios Argivorum [amicitiam et] societatem quam Atheniensium inimicitiam [ac foederum cum ipsis iunctorum violationem], i. e. magis illam cupere quam hanc metuere." DOBR. Sententia est igitur Lacedaemonios, etiamsi periculum iis sit, ne in Atheniensium odium incurrant, his inimicitiis posthabitis Argivorum amicitiam esse expetituros. De aliis enodationibus cf. ed. mai. Ἄν, quod paulo ante excidisse coniecimus, hic mente repetendum est, etsi post γάρ particulam aliquoties periit. — τὸ γὰρ Ἄργος ἀεὶ ἠπίσταντο cet. Omnis enunciatio τὸ γὰρ . . . ἂν εἶναι interpositionem quandam efficit. „Ἀπὸ τοῦ συγγραφέως ταῦτα λέγεται· βούλεται δὲ λέγειν, ὅτι οἱ δύο ἔφοροι ἠπίσταντο." ΔΟΥΚΑΣ. — καλῶς. „Collocatio vocabulorum iubet καλῶς cum φίλιον γίγνεσθαι iungi, [non, quod alterum Schol. proponit, cum ἠπίσταντο.] Cf. II, 7., ubi βεβαίως ipse scriptor dixit, quod hic καλῶς." GOELL. At Arnoldus, quocum Bloomfieldius consentit, potius sonare honeste non concessis ad id efficiendum rebus turpibus suspicatur his quodammodo contraria putans esse verba c. 41. ἐπεθύμουν τὸ Ἄργος πάντως φίλον ἔχειν. Κἄλλως legi male vult Dobr., καὶ ἄλλως paulo melius (vid. VIII, 38.) Krueg. — ἡγούμενοι. „Πρὸς τὸ ἠπίσταντο ἀποδοτέα ἡ μετοχή, οὐ πρὸς τὸ ἐπιθυμοῦντας· καίτοι τὸν αὐτὸν ἔχει νοῦν· ἀμφότεροι γὰρ Λακεδαιμόνιοί εἰσιν· καὶ διὰ τοῦτο οὑτωσὶν ἐσχημάτισται αὐτῷ ὁ λόγος [etsi ad universos Lacedaemonios participium aptius referri quam ad duos illos ephoros sententia docet]." ΔΟΥΚΑΣ. Cf. adn. 46, 3.

§. 2. Τὸ μέντοι. Μέντοι coniunctivum pro disiunctivo hic esse male dicit Burg. l. d. p. 115. Argumentatio enim haec est: ephori, etsi iis, quae antea narrata sunt, efficere studuerunt, ne Boeoti amici fierent Atheniensium, Panactum tamen, ut his per se redderetur, rogabant. — ἐδέοντο Βοιωτοὺς ὅπως. Mira com-

ἵνα ἀντ' αὐτοῦ Πύλον, ἢν δύνωνται, ἀπολαβόντες
1 ῥᾷον καθιστῶνται Ἀθηναίοις ἐς πόλεμον. 37. καὶ
οἱ μὲν Βοιωτοὶ καὶ Κορίνθιοι ταῦτα ἐπεσταλμέ-
νοι ἀπό τε τοῦ Ξενάρους καὶ Κλεοβούλου καὶ
ὅσοι φίλοι ἦσαν αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων, ὥςτε
ἀπαγγεῖλαι ἐπὶ τὰ κοινά, ἑκάτεροι ἀνεχώρουν.
2 Ἀργείων δὲ δύο ἄνδρες τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίστης
ἐπετήρουν ἀπιόντας αὐτοὺς καθ' ὁδόν, καὶ ξυγ-
γενόμενοι ἐς λόγους ἦλθον, εἴ πως οἱ Βοιωτοὶ
σφίσι ξύμμαχοι γένοιντο, ὥςπερ Κορίνθιοι καὶ
Ἠλεῖοι καὶ Μαντινῆς· νομίζειν γὰρ ἂν τούτου
προχωρήσαντος ῥᾳδίως ἤδη καὶ πολεμεῖν καὶ
σπένδεσθαι καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους, εἰ βού-
λοιντο, κοινῷ λόγῳ χρωμένους, καὶ εἴ τινα πρὸς
3 ἄλλον δέοι. τοῖς δὲ τῶν Βοιωτῶν πρέσβεσιν ἀκού-
ουσιν ἤρεσκε· κατὰ τύχην γὰρ ἐδέοντο τούτων,
ὧνπερ καὶ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος αὐτοῖς φίλοι

οἱ Ἀργεῖοι δὲ δοκοῦσι τῶν αὐτῶν ἐπιθυμεῖν· καὶ δὴ καὶ οἱ βοιωτάρχαι ἀρέσκονται τοῖς λόγοις.

Olim παραδώσωσι. It. Vat. H. Bekk. παραδῶσι, „praeter consuetudinem." HOFM. A quo hoc iudicium confirmatum velimus. Cf. tamen Rost. Gr. §. 122. 10.

positio verborum pro usitato Βοιωτῶν, quod Reiskius coniecit. Δεῖσθαι hic habere syntaxin similis verbi αἰτεῖν putat Goell., Boeotorum nomen ex interpretatione in scriptoris orationem intrusum esse suspicatur Haack. „Mihi non est exploratum non esse confusionem dicendi generum ἐδέοντο αὐτῶν, Βοιωτοὺς παραδοῦναι, et ἐδέοντο ποιῆσαι, ὅπως Βοιωτοὶ παραδώσουσι. Verbum ἐδέοντο proprie non ad populum Boeotorum, sed ad legatos spectat; contra non legati, sed populus Boeotorum, Panactum tradituri erant. Cuius distinctionis vestigia mihi in vv. ἐδέοντο Βοιωτοὺς ὅπως παραδώσουσι videntur inesse." ARN. Potuit tamen commode Βοιωτοί scribi. Bloomfieldius in ed. 2. comparat Xen. Anab. VII, 7, 14: ὅτι δέοιτο ὑμᾶς ἡ στρατιὰ συναναπρᾶξαι τὸν μισθόν, ubi pro vulg. ὑμῶν in optimis libris mss. reperiatur ὑμᾶς. Sed id si verum est, subiectum infinitivi quamvis durius traiectum existimandum est. Ceterum de ὅπως particula vid. Matth. Gr. §. 531. adn. 2. Rost. §. 122. 10. et §. 125. adn. 8.

Cap. 37. §. 1. Ταῦτα ἐπεσταλμένοι. Cf. Rost. Gr. §. 112. 7. — ἀπό. Cf. adn. I, 17, 1. — τὰ κοινά. Cf. adn. I, 90, 6. II, 12.

§. 2. Τῆς ἀρχῆς τῆς μεγίστης. Cf. 47, 9. — Κορίνθιοι . . . Μαντινῆς. Cf. c. 31. et c. 29. — κοινῷ λόγῳ χρωμένους] ὁμοφρονοῦντας, [δηλονότι] Ἀργείους τε καὶ Κορινθίους καὶ Βοιωτούς. Schol. — τινὰ πρὸς ἄλλον. Cf. adn. I, 3, 3. et Krueg. Gr. I. §. 68. 4. adn. 2.

§. 3. Αὐτοῖς, i. e. τοῖς τῶν

ἐπεστάλκεσαν. καὶ οἱ τῶν Ἀργείων ἄνδρες ὡς
ᾔσθοντο αὐτοὺς δεχομένους τὸν λόγον, εἰπόντες,
ὅτι πρέσβεις πέμψουσιν ἐς Βοιωτούς, ἀπῆλθον.
ἀφικόμενοι δὲ οἱ Βοιωτοὶ ἀπήγγειλαν τοῖς βοιω- 4
τάρχαις τά τε ἐκ τῆς Λακεδαίμονος καὶ τὰ ἀπὸ
τῶν ξυγγενομένων Ἀργείων· καὶ οἱ βοιωτάρχαι
ἠρέσκοντό τε καὶ πολλῷ προθυμότεροι ἦσαν, ὅτι
ἀμφοτέρωθεν ξυνεβεβήκει αὐτοῖς, τούς τε φίλους
τῶν Λακεδαιμονίων τῶν αὐτῶν δεῖσθαι, καὶ τοὺς
Ἀργείους ἐς τὰ ὅμοια σπεύδειν. καὶ οὐ πολλῷ 5
ὕστερον πρέσβεις παρῆσαν Ἀργείων τὰ εἰρημένα
προκαλούμενοι· καὶ αὐτοὺς ἀπέπεμψαν ἐπαινέ-
σαντες τοὺς λόγους οἱ βοιωτάρχαι καὶ πρέσβεις
ὑποσχόμενοι ἀποστελεῖν περὶ τῆς ξυμμαχίας ἐς
Ἄργος.

τῶν δὲ τεσσάρων βουλῶν τῶν Βοιωτῶν ἀντιστασῶν γίγνεται ἀμέλεια τοῦ παντὸς πράγματος.

38. ἐν δὲ τούτῳ ἐδόκει πρῶτον τοῖς βοιω- 1
τάρχαις καὶ Κορινθίοις καὶ Μεγαρεῦσι καὶ τοῖς
ἀπὸ Θρᾴκης πρέσβεσιν ὀμόσαι ὅρκους ἀλλήλοις,
ἦ μὴν ἔν τε τῷ παρατυχόντι ἀμυνεῖν τῷ δεο-
μένῳ καὶ μὴ πολεμήσειν τῳ, μηδὲ ξυμβήσεσθαι
ἄνευ κοινῆς γνώμης, καὶ οὕτως ἤδη τοὺς Βοιω-
τοὺς καὶ Μεγαρέας (τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν) πρὸς
τοὺς Ἀργείους σπένδεσθαι. πρὶν δὲ τοὺς ὅρκους 2

Cap. 38. §. 1. Ἀμυνεῖν Bekk. In libris mss. ἀμύνειν, et post ἦ μήν et iurandi verba sane etiam alibi infinitivus aoristi vel praesentis ibi legitur, ubi futurum exspectetur. Cf. Ind. Xen. Cyr. et

Βοιωτῶν πρέσβεσι, iungendum cum ἐπεστάλκεσαν verbo. — ἐς Βοιωτούς. Cf. adn. I, 107, 2.

§. 4. Τοῖς βοιωτάρχαις. De his cf. adn. IV, 91. — τῶν αὐτῶν, i. e. τοῦ Βοιωτοὺς Ἀργείοις ξυμμάχους γενέσθαι. — ἐς τὰ ὅμοια σπεύδειν. Praepositionem Krueger omissam cupit. Cf. adn. 16, 1. Vulgata tamen eodem properare, ad similia contendere, valens bene illustratur et exemplis stabilitur a Bloomf. in ed. 2.

§. 5. Τὰ εἰρημένα προκαλούμενοι. „Sententia est: hortantes ad ea perficienda, de quibus dictum erat; id est, de societate cum Argivis ineunda. Saepe ita loquitur Thucydides. Cf. II, 72. 73. IV, 20. 22.“ DUK. Add. Rost. Gr. §. 104. adn. 11.

Cap. 38. §. 1. Ἐν τῷ παρατυχόντι, quotiescunque res hoc flagitaret, Port. Cf. III, 82, 7. — κοινῆς γνώμης. Ex perpetua foederum formula. Vid. Wass. — τὸ γὰρ αὐτὸ ἐποίουν, communiter enim agebant. Cf. adn. IV, 20, 4. V, 31, 6. Ἐποίουν = ἔπρασσον. — σπένδεσθαι ex ἐδόκει verbo suspensum est.

γενέσθαι, οἱ βοιωτάρχαι ἐκοίνωσαν ταῖς τέσσαρσι
βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ταῦτα, αἵπερ ἅπαν τὸ
κῦρος ἔχουσι, καὶ παρῄνουν γενέσθαι ὅρκους ταῖς
πόλεσιν, ὅσαι βούλονται ἐπ᾽ ὠφελίᾳ σφίσι ξυνο-
3 μνύναι. οἱ δ᾽ ἐν ταῖς βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν ὄντες
οὐ προσδέχονται τὸν λόγον δεδιότες, μὴ ἐναντία
Λακεδαιμονίοις ποιήσωσι, τοῖς ἐκείνων ἀφεστῶσι
Κορινθίοις ξυνομνύντες· οὐ γὰρ εἶπον αὐτοῖς οἱ
βοιωτάρχαι τὰ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος, ὅτι τῶν τε
ἐφόρων Κλεόβουλος καὶ Ξενάρης καὶ οἱ φίλοι
παραινοῦσιν Ἀργείων πρῶτον καὶ Κορινθίων γε-
νομένους ξυμμάχους ὕστερον μετὰ τῶν Λακεδαι-
μονίων γίγνεσθαι, οἰόμενοι τὴν βουλήν, κἂν μὴ
εἴπωσιν, οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι ἢ ἃ σφίσι προδια-
4 γνόντες παραινοῦσιν. ὡς δὲ ἀντέστη τὸ πρᾶγμα,
οἱ μὲν Κορίνθιοι καὶ οἱ ἀπὸ Θρᾴκης πρέσβεις
ἄπρακτοι ἀπῆλθον· οἱ δὲ βοιωτάρχαι μέλλοντες
πρότερον, εἰ ταῦτα ἔπεισαν, καὶ τὴν ξυμμαχίαν

sd. ed. mai. Ne hic quidem futuro opus esse existimat Hofm., quanquam πολεμήσειν et ξυμβήσεσθαι sequantur. „Nam praesenti illo,“ inquit', „durantis actionis notio premitur.“ Quod discrimen exemplo VIII, 75, 2. (ἐπικηρυκεύεσθαι) parum comprobatur.

§. 2. Ταῖς τέσσαρσι βουλαῖς τῶν Βοιωτῶν. „Quatuor concilia [immo consilia s. senatus] in unum, si non concilium, certe locum contracta sint necesse est; ad haec de rebus gravioribus referebant boeotarchae; ceterum de iis accuratius nihil tenemus.“ BOECKH. Corp. Inscript. I, p. 728. Cf. Kluetz. de Foed. Boeot. p. 75. — ἅπαν... ἔχουσι. Itaque omnia approbare et sancire debebant, ut rata essent. — ἐπ᾽ ὠφελίᾳ ... ξυνομνύναι, mutui auxilii gratia secum foedus adhibito iureiurando facere. Cf. adn. I, 3. et I, 71, 6.

§. 3. Τοῖς... Κορινθίοις. Cf. c. 30. sq. — τὰ ἐκ τῆς Λακεδ. Vid. c. 36. — γίγνεσθαι. Cogita denuo ξυμμάχους. — ἃ σφίσι...παραινοῦσιν. „Dubitari non potest, quin προδιαγν. ad boeotarchos referatur, praecessisse eorum comprobationem indicans, sine qua res consiliis proponi non possent. Sed est difficultas quaedam in dativo σφίσι spectanti ad aliud subiectum, quam quod proxime antecedit. Spectat tamen ad subiectum verbi ψηφιεῖσθαι, quasi verba οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι a senatoribus pronunciata essent, et idem valerent atque οὐκ ἄλλα φήσειν ψηφιεῖσθαι. Cf. IV, 113: κατέφυγον δὲ ἐς αὐτοὺς ὅσοι ἦσαν σφίσιν ἐπιτήδειοι.“ ARN. Cf. adn. I, 20, 1. et Arndt. de Pronom. reflex. usu p. 34.

§. 4. Ἀντέστη. Cf. adn. 4, 6. — καὶ τὴν ξυμμαχίαν

πειράσεσθαι πρὸς Ἀργείους ποιεῖν οὐκέτι ἐσήνεγκαν περὶ Ἀργείων ἐς τὰς βουλάς, οὐδὲ ἐς τὸ Ἄργος τοὺς πρέσβεις, οὓς ὑπέσχοντο, ἔπεμπον, ἀμέλεια δέ τις ἐνῆν καὶ διατριβὴ τῶν πάντων.

Μηκύβερνα αἱρεῖται.

1 **39.** *Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι τούτῳ Μηκύβερναν Ὀλύνθιοι, Ἀθηναίων φρουρούντων, ἐπιδραμόντες εἷλον.*

Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιοῦνται· τούτου δὲ γενομένου Πάνακτον καθαιρεῖται.

2 *Μετὰ δὲ ταῦτα (ἐγίγνοντο γὰρ ἀεὶ λόγοι τοῖς τε Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις περὶ ὧν εἶχον ἀλλήλων) ἐλπίζοντες οἱ Λακεδαιμόνιοι, εἰ Πάνακτον Ἀθηναῖοι παρὰ Βοιωτῶν ἀπολάβοιεν, κομίσασθαι ἂν αὐτοὶ Πύλον, ἦλθον ἐς τοὺς Βοιωτοὺς πρεσβευόμενοι καὶ ἐδέοντο σφίσι Πάνακτόν τε καὶ τοὺς Ἀθηναίων δεσμώτας παραδοῦναι, ἵνα ἀντ' αὐτῶν Πύλον κομίσωνται.*
3 *οἱ δὲ Βοιωτοὶ οὐκ ἔφασαν ἀποδώσειν, ἢν μὴ σφίσι ξυμμαχίαν ἰδίαν ποιήσωνται, ὥςπερ Ἀθηναίοις. Λακεδαιμόνιοι δὲ εἰδότες μέν, ὅτι ἀδικήσουσιν Ἀθηναίους, εἰρημένον ἄνευ ἀλλήλων μήτε σπένδεσθαί τῳ μήτε πολεμεῖν, βουλόμενοι δὲ τὸ Πάνακτον παραλαβεῖν ὡς τὴν Πύλον ἀντ' αὐτοῦ κομιούμενοι, καὶ ἅμα τῶν ξυγχέαι σπευδόντων τὰς σπονδὰς προθυμουμένων τὰ ἐς Βοιωτούς, ἐποιήσαντο τὴν ξυμμαχίαν, τοῦ χειμῶνος τελευτῶντος ἤδη καὶ*

cet. *Καί* ad totam enunciationem et maxime ad vv. *πρὸς Ἀργείους* pertinet, id quod ex §. 1. perspicuum est. — *οὓς ὑπέσχοντο.* Vid. c. 37. — *ἔπεμπον.* Cf. adn. I, 26, 1. — *διατριβή.* Similiter 82, 4.

Cap. **39.** §. 1. *Μηκύβερναν...εἷλον.* De re cf. Diod. XII, 78., de urbe ipsa vid. adn. 18, 6.

§. 3. *Εἰρημένον.* Cf. adn. I, 140, 2. — *ἄνευ...πολεμεῖν.* Haec claris verbis in foedere c. 23. proposito scripta non sunt; ibi enim de bello, quo alterutri petiti sint, communiter componendo dicitur. Cf. varias coniecturas de hac re in Thirw. Hist. Gr. III. p. 322. — *ξυγχέαι...τὰς σπονδάς.* Usum verbi exemplis illustravit Gottl. „Add. Virg. Aen. V, 496: confundere foedus." BAU. Et *ξύγχυσις τῶν σπονδῶν* c. 26. De re vid. c. 36. — *προθυμουμένων τὰ ἐς Βοιωτούς.* Cf. III, 65: *τὰ πρὸς ἡμᾶς ἐπάγεσθαι αὐτούς*, V, 46: *ἐπισχόντας τὰ πρὸς Ἀργείους*, IV, 85, 6: *τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθηναίους*, et ibi atque ad III, 6, 2. adn. — *τοῦ χειμῶνος*

πρὸς ἔαρ· καὶ τὸ Πάνακτον εὐθὺς καθῃρεῖτο· καὶ ἑνδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

Ἀργεῖοι φοβούμενοι, μὴ μονωθῶσιν, ἐς Λακεδαίμονα πρέσβεις ἔπεμψαν περὶ σπονδῶν.

1 **40.** *Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Ἀργεῖοι, ὡς οἵ τε πρέσβεις τῶν Βοιωτῶν, οὓς ἔφασαν πέμψειν, οὐχ ἵκοντο, τό τε Πάνακτον ᾔσθοντο καθαιρούμενον, καὶ ξυμμαχίαν ἰδίαν γεγενημένην τοῖς Βοιωτοῖς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἔδεισαν, μὴ μονωθῶσι, καὶ ἐς Λακεδαιμονίους πᾶσα ἡ ξυμμαχία χωρήσῃ.*
2 *τοὺς γὰρ Βοιωτοὺς ᾤοντο πεπεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τό τε Πάνακτον καθελεῖν, καὶ ἐς τὰς Ἀθηναίων σπονδὰς ἐσιέναι, τούς τε Ἀθηναίους εἰδέναι ταῦτα, ὥςτε οὐδὲ πρὸς Ἀθηναίους ἔτι σφίσιν εἶναι ξυμμαχίαν ποιήσασθαι, πρότερον ἐλπίζοντες ἐκ τῶν διαφορῶν, εἰ μὴ μείνειαν αὐτοῖς αἱ πρὸς Λακε-*

Cap. **40.** §. 1. *Ἵκοντο.* Aug. Pal. Lugd. Gr. et pr. man. Laur. *ἥκοντο*, quare *ἧκον* coniicit Krueg.; *το* enim ex proximo articulo potuit oriri. Ipsum *ἥκοντο* olim etiam Xen. Anab. V, 1, 1. lectum et ibi quoque, ubi nunc *ἀφίκοιντο* receptum sit, *ἵκοιντο* legendum esse scribit Bloomf. Cf. adn.

... *ἔαρ.* Similiter 56, 5. et iam IV, 135, 1. Add. V, 81. — *καθῃρεῖτο.* Id est incipiebat dirui, quae est vis imperfecti. Quare c. 40: *ᾔσθοντο καθαιρούμενον*, non *καθαιρεθέν*, contra c. 42: *καθῃρημένον εὗρον.* (Bloomfieldium in ed. 2. falsa de nobis adnotasse comparata editio maior omnes docebit.)

Cap. **40.** §. 1. *Ἅμα...θέρους.* Similiter IV, 117. *ἅμα ἦρι τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους*, VI, 8. *τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα ἦρι.* Cf. VI, 94. VIII, 7. 61. et adn. II, 1. et III, 116. — *ἔφασαν.* Vid. c. 37. — *ἵκοντο.* Buttmannus in Gr. max. v. *ἱκνέομαι* huius simplicis verbi praesens apud Atticos aut supplicandi aut conveniendi (vid. I, 99.) vim habere, aoristum *ἱκόμην* poeticum esse dicit. Legitur tamen *ἱκόμην*, veni, in Plat. Phaedr. p. 276. D. (quem locum omisit Ast. in Lex. Plat. commemorans alios, in quibus ad Hom. aut Hes. respicitur), aliquoties apud Procopium (Pers. p. 21. 247. 269. al. ed. Dind.), Agathiam (I, 11. 17.) Cf. tamen sd.

§. 2. *Ὥςτε οὐδὲ...ποιήσασθαι.* Animadverte ad *ὥςτε* cum infinitivo iunctum negationem *οὐ* additam esse contra vulgaria praecepta grammaticorum, de quibus vid. Matth. Gr. §. 608. e. p. 1443. Exempla huic similia congesta vide in ed. mai. In duobus Thucydideis, hoc et VIII, 76., infinitivus non propter hanc particulam, sed propter orationem obliquam positus et negatio orationis rectae servata est. Cf. Rost. Gr. §. 135. 3. C. c. " — *ἐκ τῶν διαφορῶν.* Lacedaemoniorum et Atheniensium. — *αὐτοῖς*, i. e. *σφίσι* (*τοῖς Ἀργείοις*). Cf. adn. 32, 5.

δαιμονίους σπονδαί, τοῖς γοῦν Ἀθηναίοις ξύμ-
μαχοι ἔσεσθαι. ἀποροῦντες οὖν ταῦτα οἱ Ἀργεῖοι 3
καὶ φοβούμενοι, μὴ Λακεδαιμονίοις καὶ Τεγεά-
ταις, Βοιωτοῖς καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμῶσι,
πρότερον οὐ δεχόμενοι τὰς Λακεδαιμονίων σπον-
δάς, ἀλλ' ἐν φρονήματι ὄντες τῆς Πελοποννήσου
ἡγήσεσθαι, ἔπεμπον ὡς ἐδύναντο τάχιστα ἐς τὴν
Λακεδαίμονα πρέσβεις Εὔστροφον καὶ Αἴσωνα, οἳ
ἐδόκουν προςφιλέστατοι αὐτοῖς εἶναι, ἡγούμενοι
ἐκ τῶν παρόντων κράτιστα πρὸς Λακεδαιμονίους
σπονδὰς ποιησάμενοι, ὅπῃ ἂν ξυγχωρῇ, ἡσυχίαν
ἔχειν. 41. καὶ οἱ πρέσβεις ἀφικόμενοι αὐτῶν λό- 1
γους ἐποιοῦντο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἐφ' ᾧ
ἂν σφίσιν αἱ σπονδαὶ γίγνοιντο. καὶ τὸ μὲν πρῶ- 2
τον οἱ Ἀργεῖοι ἠξίουν δίκης ἐπιτροπὴν σφίσι γε-

τούτων δὲ περὶ τῆς Κυνουρίας γῆς ἄτοπα αἰτούντων, ὅμως ξυγγρά-

§. 3. *Ἀποροῦντες ταῦτα.* Accusativi ad *ἀπορεῖν* ita appositi exempla adscripsit Bloomf. Cf. ad Xen. Anab. I, 3, 8. — *Τεγεάταις.* Cf. 32, 4. — *ἐν φρονήματι ὄντες*, animis elatis sperantes. Inest enim in his emphasis, cuius similia exempla legimus II, 11, 2. III, 83, 4. Valckenarius et Bloomfieldius quidem hic *φρόνημα* omnino animum, animi habitum (temper of mind, disposition) volunt esse, sed de ea re *διανοίᾳ* scriberet Thuc. De re cf. c. 28. — *Αἴσωνα.* Plerumque hoc nomen per σ flectitur. Vid. Steph. Thes. ed. nov. — *ἡγούμενοι ... ἡσυχίαν ἔχειν*] ὡς ἐν τῷ παρόντι, φησίν, ἡγοῦντο κράτιστον εἶναι πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδὰς ποιήσασθαι, ὡς ἂν ἐνδέχηται, καὶ ἡσυχάζειν. Schol. „Ex alia distinctione [vel potius verborum coniunctione] Graeca etiam hanc interpretationem concedunt: *mit dem Entschlufs mit den Lacedämoniern einen Vergleich, so gut es die gegenwärtigen Umstände erlaubten, zu treffen, und sich, es falle derselbe aus, wie er wolle, ruhig zu halten.*" HEILM. Ex altera enodatione *ἡγούμενοι* ea ratione dictum est, de qua in adn. ad II, 42, 4. explicatum est. Eaque ratio praestat propter *κράτιστα*, „quae vox non aliter nisi adverbii loco haberi posse videtur." (GOELL.) Hoc tamen probato difficiliora sunt verba *ὅπῃ ἂν ξυγχωρῇ*. Nam impersonaliter quidem accipiendum esse *ξυγχωρεῖ*, sicut non raro *ἐγχωρεῖ, ἐνδέχεται, παρέχει, παρείκει*, alia plura, satis liquet. Sed dubium est, quae sit eius significatio. Cf. praeter Schol. et Heilm. ed. mai. Pro *ἐγχωρεῖν*, licere, tamen etiam apud Xenoph. de Re equ. 9, 11. lectum esse, ubi ex unius libri margine in *συγχωρεῖν* mutari non oportuerit, adnotat Bloomf. in ed. 2. De verbis *ἐκ τῶν παρόντων* vid. adn. III, 29, 2.

Cap. 41. §. 1. *Ἐφ' ᾧ.* I. e. *ἐφ' ὅτῳ.* Cf. adn. I, 136, 3.

§. 2. *Δίκης ἐπιτροπὴν ... ἰδιώτην*, ut vel civitatis vel privati alicuius arbitrio permitteretur controversia, Port. Hoc recentioribus temporibus factum esse

νέσθαι ἢ ἐς πόλιν τινὰ ἢ ἰδιώτην περὶ τῆς Κυ-
νουρίας γῆς, ἧς ἀεὶ πέρι διαφέρονται, μεθορίας
οὔσης· (ἔχει δὲ ἐν αὐτῇ Θυρέαν καὶ Ἀνθήνην
πόλιν, νέμονται δ' αὐτὴν Λακεδαιμόνιοι·) ἔπειτα
δ' οὐκ ἐώντων Λακεδαιμονίων μεμνῆσθαι περὶ
αὐτῆς, ἀλλ' εἰ βούλονται σπένδεσθαι ὥςπερ πρό-
τερον, ἕτοιμοι εἶναι, οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις τάδε
ὅμως ἐπηγάγοντο τοὺς Λακεδαιμονίους ξυγχω-
ρῆσαι, ἐν μὲν τῷ παρόντι σπονδὰς ποιήσασθαι
ἔτη πεντήκοντα, ἐξεῖναι δ' ὁποτεροιςοῦν προκαλε-
σαμένοις, μήτε νόσου οὔσης μήτε πολέμου Λακε-
δαίμονι καὶ Ἄργει, διαμάχεσθαι περὶ τῆς γῆς
ταύτης, ὥςπερ καὶ πρότερόν ποτε, ὅτε αὐτοὶ ἑκά-
τεροι ἠξίωσαν νικᾶν, διώκειν δὲ μὴ ἐξεῖναι πε-

φονται αἱ σπονδαί, οὐ μέντοι κῦρος ἔχουσιν.

Cap. 41. §. 2. *Κυνουρίας.* Ven. It. Vat. H. Bekk. *Κυνοσουρίας.* Cf. sd. IV, 56, 2.

Ἀνθήνην. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. Reg. *Ἀθήνην*, quod quum etiam a Paus. II, 38, 6. et Suid. in v. *Ἀθήνη* confirmetur, fortasse non est spernendum. Repugnant tamen reliqui scriptores. „*Ἀνθάνα* Stephano *περὶ πόλεων* [qui Characem *Ἀνθήνην* dixisse testatur]." HUDS. „*Ἀνθήνη* Harpocration. Plinio [H. N. IV, 5, 16.] Anthane, Solino Anthia. Vid. Hom. Il. ι'. 150. [ubi *Ἄνθεια*, si eadem urbs est, quam ab Anthana discernit Steph.]" WASS.

ex Paus. II, 38, 5. docet Arn. De *ἐπιτροπῆς* voce cf. adn. 31, 3., de re Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 367. et Meier de arbitris privatis et publicis Athen. p. 41. sqq. De praepositione ante *ἰδιώτην* non iterata vid. sd. III, 21, 3. et adn. VII, 47, 4. — *Κυνουρίας γῆς.* Cf. IV, 56, 2. — *ἧς ... διαφέρονται.* Cf. Herodot. I, 82. et Paus. l. d. praeter Strab. — *Θυρέαν.* Cf. II, 27, 2. IV, 56. sq. — *Ἀνθήνην.* De nomine vid. sd. De situ cf. Leak. Pelop. II. p. 493. sq., quocum consentit Puill. Bobl. p. 69., et Ross. Pelop. p. 163. sq., qui sub metochio St. Triadis suspicatur fuisse. — *ἕτοιμοι εἶναι.* Quoniam ad *ἀλλά* particulam ex verbis *οὐκ ἐώντων* depromendum est *λεγόντων* (cf. adn. IV, 3, 2.), aut *ἑτοίμων εἶναι* aut *ἑαυτοὺς ἑτοίμους εἶναι* debebant sequi. Sed Thucydides perrexit, quasi scripsisset *ἐπειδὴ οὐκ εἴων Λακεδαιμόνιοι.* Cf. Lob. ad Phryn. p. 756. VII, 3. VIII, 48. 104. Ioseph. A. I. XI, 8, 6: *τῶν δ' εἰπόντων Ἑβραῖοι εἶναι.* — *προκαλεσαμένοις.* „Scil. *πρὸς μάχην* [*τοὺς*] *ἑτέρους.*" AE. PORT. Sequitur enim *διαμάχεσθαι*, unde (*ἐς*) *τὸ διαμάχεσθαι* repetas. „Volunt et sibi et Lacedaemoniis liberum relinqui inter se bellum de Cynuria, ita tamen, ne bello provocentur, si morbo vel bello cum aliis impliciti sint." DUK. — *ὥςπερ καὶ πρότερόν ποτε.* „Hoc certamen fuit aetate Croesi a. 555. a. Chr." BRED. Cf. Herodot. et Paus. l. d. — *αὐτοὶ ἑκάτεροι.* Cf. adn. I, 105, 6.

ραιτέρω τῶν πρὸς Ἄργος καὶ Λακεδαίμονα ὅρων.
τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις τὸ μὲν πρῶτον ἐδόκει 3
μωρία εἶναι ταῦτα· ἔπειτα (ἐπεθύμουν γὰρ τὸ Ἄργος πάντως φίλον ἔχειν) ξυνεχώρησαν ἐφ' οἷς ἠξίουν, καὶ ξυνεγράψαντο. ἐκέλευον δ' οἱ Λακεδαιμόνιοι, πρὶν τέλος τι αὐτῶν ἔχειν, ἐς τὸ Ἄργος πρῶτον ἐπαναχωρήσαντας αὐτοὺς δεῖξαι τῷ πλήθει, καὶ ἢν ἀρέσκοντα ᾖ, ἥκειν ἐς τὰ Ὑακίνθια τοὺς ὅρκους ποιησομένους. καὶ οἱ μὲν ἀνεχώρησαν.

Ἀθηναῖοι δὲ τῇ Πανάκτου καθαιρέσει καὶ τῇ ἰδίᾳ Βοιωτῶν καὶ Λακεδαιμονίων ξυμμαχίᾳ ἀγανακτοῦσιν.

42. Ἐν δὲ τῷ χρόνῳ τούτῳ, ᾧ οἱ Ἀργεῖοι 1
ταῦτα ἔπρασσον, οἱ πρέσβεις τῶν Λακεδαιμονίων, Ἀνδρομέδης καὶ Φαίδιμος καὶ Ἀντιμενίδας, οὓς ἔδει τὸ Πάνακτον καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας Ἀθηναίοις ἀποδοῦναι, τὸ μὲν Πάνακτον ὑπὸ τῶν Βοιωτῶν αὐτῶν καθη-

§. 3. **Φίλον.** **Φίλιον** Ar. Chr. Dan. Bekk. **Φίλον** nonnunquam pro altero poni statuimus in Ind. Xenoph. Cyr. Disc., statuit etiam Krueg. ad Dion. p. 296. Retractavimus tamen nos sententiam in Ind. Xenoph. Anab., et apud Thucyd. saltem talem inconstantiam haud facile feramus. „Supra c. 36. de hac re habet *φίλιον*. Vid. Abr. p. 512.“ GOTTL. Cf. Duk. ad c. 44. Hic tamen *φίλον* substantivum existimari posse recte adnotat Hofm.

Cap. 42. §. 1. *Ἀνδρομέδης* Bekk. hic et infra ex optimis membranis. Vulgo *Ἀνδρομένης*, quod nomen multo usitatius est. Vid. Pap. Lex. nom. propr. Muliebre tamen nomen Andromedae neminem fugit.

§. 3. *Μωρία εἶναι ταῦτα.* De grammatica horum verborum conformatione cf. Matth. Gr. §. 440. 7. Rost. §. 99. 6. e. Herm. ad Luci. de conscr. hist. p. 305. — *ξυνεγράψαντο*] *συνθήκην ἔγγραφον* [*ξυγγραφὴν* c. 35.] *δεδώκασι*. Schol. — *τέλος . . . ἔχειν*, i. e. *κύριον εἶναι*. — *Ὑακίνθια.* Vid. adn. c. 23. De tempore horum ludorum Manso Spart. III. 2. p. 201. Dodwellum ter (Dissert. de cycl. VIII. §. 17. Annal. Thuc. ad h. l. Annal. Xenoph. ad a. 19.) mentionem fecisse docens maxime probat ea, quae tertio loco scripserit, Hyacinthia fuisse mense Laconico Hecatombeo, Attico Hecatombaeone, extremo. Corsinii (Dissert. agon. IV. 7. p. 123.) iudicium inter Thargelionem, Scirophorionem, Hecatombaeonem fluctuat. Hecatombaeone mense Hyacinthia celebrata esse etiam Sieversius Hist. Gr. ab extr. bell. Pelop. usque ad pugn. Mantin. §. 7. demonstrare studuit, sed is et Manso refutati sunt in Diurn. Hal. a. 1841. m. Febr. p. 238. sq. Cf. etiam Clint. Fast. Hell. ad a. 392.

Cap. 42. §. 1. *Τοὺς παρὰ Βοιωτῶν παραλαβόντας.* I. e. *τοὺς παρὰ Βοιωτοῖς παρ' αὐτῶν παραλ.* Cf. VIII, 11. 85. et de *ἀπό* et *ἐκ* praepositionibus adn. II, 80, 1. I, 8, 2. al. De re cf. 39, 2. — *κοινῇ νέμειν*] *ἤγουν κοινὴν νομὴν ἔχειν ἐν αὐτῷ.* „Schol. recte interpretatur [de iure compascendi]. Ager non sepiebatur, neque in *κλήρους* dividebatur, ad evitandas controversias de limitibus; et agro in hoc statu relicto semper ad pastum utebantur. Vid. adn. I, 139.“ ARN. — *νομίζοντες . . . ἀποδιδόναι.* „I. e. *τοῦτο εἶναι* + *τὸ* + *ἀποδ.* *Sie rechneten es ihnen als eine Rückgabe an, sie glaubten es hiermit zurückzugeben.*“ BAU. et DOBR. Mirum est Bloomfieldium in ed. 2. articulum excidisse existimare, qui ne ferri quidem potuit. Cf. Rost. Gr. §. 104. 5. „Huic tamen constructioni obstare videtur *καί*. Intelligi igitur potest: hoc quoque (oppidum) non minus quam captivos ita se reddidisse [immo reddere] existimantes.“ SHOLEF. *Καί* illis non obstat, valens: non solum si integrum Panactum redderent, sed etiam si dirutum nunciarent.

§. 2. *Δεινὰ ἐποίουν.* „I. e. *ἐχαλέπαινον*, [Brit. they made a great noise about it, ARN.] non indignabantur, quod esset *ἐποιοῦντο*, quod hic reponit Valck. ad Herodot. III, 155., sed sine causa, ut opinor. Vid. ad Herodot. VII, 1. *Δεινὸν ποιούμενοι* Thuc. VI, 60. [Cf. I, 102.] Dicitur *δεινὸν* vel *δεινὰ ποιεῖσθαι*, sed, ut puto, tantum *δεινὰ ποιεῖν*, non *δεινόν*.“ DOBR. ad h. l. Idem p. 179: „*Δεινὸν* vel *δεινὰ ποιεῖσθαι* est pro re indigna habere, uno verbo indignari, *δεινὰ ποιεῖν* est tumultuari; illud *ἀγανακτεῖν* vel *ὀργίζεσθαι*, hoc *χαλεπαίνειν*.“ Sed recte addit esse ubi permutari possint. Cf. Iacobitz. ad Luci. Tox. c. 33., a quo plurima activi exempla prolata invenies, et Bloomf. ad h. l. — *ὀρθόν.* „Sic rursum c. 46. *Ἑστώς* dicit Plut. Alc. [c. 14.] Cf. Nic. [c. 10.]“ DUK. Adiectivi *ὀρθός* ita positi exempla adscripsit Bloomf. — *πυνθανόμενοι.* Mutata est oratio, quum haec respondere debeant superioribus *τοῦ Πανάκτου τῇ καθαιρέσει*. — *φάσκοντες.* .

ρημένον εὗρον ἐπὶ προφάσει, ὡς ἦσάν ποτε Ἀθηναίοις καὶ Βοιωτοῖς ἐκ διαφορᾶς περὶ αὐτοῦ ὅρκοι παλαιοὶ μηδετέρους οἰκεῖν τὸ χωρίον, ἀλλὰ κοινῇ νέμειν· τοὺς δ' ἄνδρας, οὓς εἶχον αἰχμαλώτους Βοιωτοὶ Ἀθηναίων, παραλαβόντες οἱ περὶ τὸν
1 Ἀνδρομέδην ἐκόμισαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἀπέδοσαν· τοῦ τε Πανάκτου τὴν καθαίρεσιν ἔλεγον αὐτοῖς, νομίζοντες καὶ τοῦτο ἀποδιδόναι· πολέμιον γὰρ οὐκέτι ἐν αὐτῷ Ἀθηναίοις οἰκήσειν
2 οὐδένα. λεγομένων δὲ τούτων, οἱ Ἀθηναῖοι δεινὰ ἐποίουν νομίζοντες ἀδικεῖσθαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦ τε Πανάκτου τῇ καθαιρέσει, ὃ ἔδει ὀρθὸν παραδοῦναι, καὶ πυνθανόμενοι, ὅτι καὶ Βοιωτοῖς ἰδίᾳ ξυμμαχίαν πεποίηνται, φάσκοντες πρότερον

Εὗρον. Cass. Aug. Pal. Vat. *ηὗρον*. Cf. ad. I, 58, 1.

κοινῇ τοὺς μὴ δεχομένους τὰς σπονδὰς προσα-
ναγκάσειν. τά τε ἄλλα ἐσκόπουν, ὅσα ἐξελελοίπε-
σαν τῆς ξυνθήκης, καὶ ἐνόμιζον ἐξηπατῆσθαι·
ὥςτε χαλεπῶς πρὸς τοὺς πρέσβεις ἀποκρινάμενοι
ἀπέπεμψαν.

Ἀλκιβιάδης ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων ὑπεροφθεὶς τὰς σπονδὰς λύσων παραινεῖ Ἀργείοις πρεσβεύσασθαι ἐς Ἀθήνας.

43. Κατὰ τοιαύτην δὴ διαφορὰν ὄντων τῶν 1
Λακεδαιμονίων πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἱ ἐν ταῖς
Ἀθήναις αὖ βουλόμενοι λῦσαι τὰς σπονδὰς εὐθὺς
ἐνέκειντο. ἦσαν δὲ ἄλλοι τε καὶ Ἀλκιβιάδης ὁ 2
Κλεινίου, ἀνὴρ ἡλικίᾳ μὲν ἔτι τότε ὢν νέος ὡς
ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀξιώματι δὲ προγόνων τιμώμενος·

Cap. 43. §. 2. Ἔτι τότε ὤν. It. Vat. H. Bekk. ὢν ἔτι τότε.

προςαναγκάσειν. Vid. 35, 2. — ὅσα ἐξελελοίπεσαν τ. ξ. Vid. ibid. dicta τὴν γὰρ Ἀμφίπολιν cet.

Cap. 43. §. 1. Ἐν ταῖς Ἀθήναις αὖ. Αὖ, vicissim, similiter, „id est, sicut Cleobulus et Xenaras fecerant Spartae.“ ARN.

§. 2. Ἀλκιβιάδης. De hoc cf. Plut. et Nep. Alcib. Thirw. Hist. Gr. III. p. 324. sqq. et Ind. verb. — Κλεινίου. De hoc vid. interpr. Herodot. VIII, 17. — ἡλικίᾳ ... νέος. „Triginta circiter annos, vel fortasse plus eo, tum natum fuisse colligit Acacius e Platonis Alcibiade primo, in quo Socrates Alcibiadem nondum prorsus XX annos implevisse dicit [c. 41.], et de Pericle loquitur tanquam adhuc vivente. Pericles autem obiit anno tertio belli Pelop. [Vid. Thuc. II, 65.] Si Diodorum Siculum et Cornelium Nepotem sequimur, Alcibiades tum nondum potuit habere XXX annos. Nam hic in vita illius c. 10. scribit eum occisum, quum annos circiter XL natus esset, Diodorus autem l. XIV. [c. 11.] mortem illius in annum secundum Olympiadis XCIV. confert. Iam vero ea, quae hic narrat Thuc., incidunt in extremum annum quartum Olymp. LXXXIX., a quo usque ad mortem Alcibiadis sunt anni circiter XIV.“ DUK. Minimum XXVII annorum eum fuisse affirmat Clint. Fast. Hell. I. p. 396. ed. Krueg., fere XXIX annorum Suevern. de Aristoph. Nub. p. 41., trigesimum annum excessisse Thirw. Hist. Gr. III. p. 324., minimum annum trigesimum tertium egisse Arn. ad h. l. Multos, qui de aetate Alcibiadis disputaverunt, nominant Goell. ad h. l. et Krueg. ad Clint. l. d. a. 423. Add. Baehr. ad Plut. Alc. p. 123. et 269. et Wiggers. de Corn. Nep. Alc. — ὡς ἐν ἄλλῃ πόλει, ut in alia civitate, i. e. pro alius quidem civitatis instituto. „In quibusdam [enim] civitatibus, fortasse in plerisque, non licuit civibus, antequam triginta annorum essent, suffragia ferre, et ad rempublicam accedere. Apud Achaeos constituta fuit XXX annorum aetas. Polyb. XXIX, 9. Item Lacedaemone. Plut. Lyc. c. 25. Atque ita fere apud plerosque populos. Vales. ad Polyb. XXIV, 9. Dionysius Hal. Ant. IV. p. 647. eam fere omnium gentium legem fuisse ait. Dionysium confirmat Thucydides de Alcibiade loquens; significat enim, quae consuetudo Athenis obtinue-

ᾧ ἐδόκει μὲν καὶ ἄμεινον εἶναι πρὸς τοὺς Ἀρ-
γείους μᾶλλον χωρεῖν, οὐ μέντοι ἀλλὰ καὶ φρο-
νήματι φιλονεικῶν ἠναντιοῦτο, ὅτι Λακεδαιμόνιοι
διὰ Νικίου καὶ Λάχητος ἔπραξαν τὰς σπονδάς,
αὐτὸν κατά τε τὴν νεότητα ὑπεριδόντες, καὶ κατὰ
τὴν παλαιὰν προξενίαν ποτὲ οὖσαν οὐ τιμήσαν-
τες, ἥν, τοῦ πάππου ἀπειπόντος, αὐτὸς τοὺς ἐκ
τῆς νήσου αὐτῶν αἰχμαλώτους θεραπεύων διε-
3 νοεῖτο ἀνανεώσασθαι. πανταχόθεν τε νομίζων
ἐλασσοῦσθαι τό τε πρῶτον ἀντεῖπεν, οὐ βεβαίους
φάσκων εἶναι Λακεδαιμονίους, ἀλλ' ἵνα Ἀργείους
σφίσι σπεισάμενοι ἐξέλωσι, καὶ αὖθις ἐπ' Ἀθη-
ναίους μόνους ἴωσι, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι
αὐτούς· καὶ τότε, ἐπειδὴ ἡ διαφορὰ ἐγεγένητο,
πέμπει εὐθὺς ἐς Ἄργος ἰδίᾳ κελεύων ὡς τάχιστα
ἐπὶ τὴν ξυμμαχίαν προκαλουμένους ἥκειν μετὰ

Αὐτόν. Cass. Aug. Cl. Ven. Reg. F. Lugd. Gr. E. Laur. Vind. K. m. Ar. Chr. Dan. ἑαυτόν, quod, si enunciatum ὅτι...τὰς σπονδάς ex Alcibiadis mente dictum existimatur, ferri potest. Pal. It. Vat.

rit, eam singularem fuisse, atque in alia civitate futurum fuisse, ut Alcibiades iunior videretur, quam qui ad rempubl. accederet.“ CLINT. l. d. De ὡς particula vid. Matth. Gr. §. 628. 1: e. et adn. IV, 84. — ἀξιώματι προγόνων. „Genus Alcibiadis copiose exponit Isocrates in oratione περὶ ζεύγους et Plutarchus in Alcib. Vid. etiam Meurs. Att. Lect. l. VI. c. 12.“ HUDS. „Vid. [etiam] interpr. ad Herodot. VIII, [17.] imprimis Valck.“ GOTTL. Add. Mitf. apud Bloomf. — οὐ μέντοι ἀλλά. De his particulis cf. Buttm. Gr. §. 150. init. Hoogev. p. 475. sq. — φρονήματι φιλονεικῶν, quia elato animo erat, contendens, id est contentionis studio ex superbia orto. De superbia Alcibiadis vid. VI, 17. et ed. mai. — ὅτι Λακεδαιμόνιοι cet. Vid. VI, 89. Plut. Alc. c. 14. Nic. c. 10. — προξενίαν. Cf. adn. II, 29. — τοῦ πάππου... ἀνανεώσασθαι. Vid. VI, 89. et Plut. Alc. l. d.

§. 3. Οὐ βεβαίους. „Steph.: non esse tutam fidem Lacedaemoniis; et Acac.: nihil fidei Lacedaemoniis habendum. Sic alibi voce βέβαιος utitur Thucydides. Cf. II, 102. III, 11.“ DUK. — σφίσι σπεισάμενοι. „Τοῦτο παρέλκειν δοκεῖ· λέγει γὰρ παρακατιὼν τὸ αὐτό, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι· ἀλλ' οὖν ἔχει τινὰ ἔμφασιν ἐν τῷ λόγῳ, ὡςεὶ ἔλεγε, τούτου ἕνεκα σπένδεσθαι, ἵν' ἐν ταῖς σπονδαῖς αὐτῶν Ἀργείους ἐξέλωσιν.“ ΔΟΥΚΑΣ. — ἐξέλωσιν, expugnent, evertant. Cf. Duk. et adn. III, 113, 6. — πέμπει ἐς Ἄργ. Cf. Plut. l. d. — ἐπὶ...προκαλουμένους ἥκειν, (Athenas) venirent ad societatem provocantes,

οἱ Ἀργεῖοι οὖν καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν πέμπουσι πρέσβεις. αἰτίαι τούτου.

Μαντινέων καὶ Ἠλείων, ὡς καιροῦ ὄντος, καὶ
αὐτὸς ξυμπράξων τὰ μάλιστα. 44. οἱ δὲ Ἀρ- 1
γεῖοι ἀκούσαντες τῆς τε ἀγγελίας, καὶ ἐπειδὴ
ἔγνωσαν οὐ μετ' Ἀθηναίων πραχθεῖσαν τὴν τῶν
Βοιωτῶν ξυμμαχίαν, ἀλλ' ἐς διαφορὰν μεγάλην
καθεστῶτας αὐτοὺς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους,
τῶν μὲν ἐν Λακεδαίμονι πρέσβεων, οἳ σφίσι περὶ
τῶν σπονδῶν ἔτυχον ἀπόντες, ἠμέλουν, πρὸς δὲ
τοὺς Ἀθηναίους μᾶλλον τὴν γνώμην εἶχον, νο-
μίζοντες πόλιν τε σφίσι φιλίαν ἀπὸ παλαιοῦ καὶ
δημοκρατουμένην, ὥςπερ καὶ αὐτοί, καὶ δύναμιν
μεγάλην ἔχουσαν τὴν κατὰ θάλασσαν ξυμπολε-
μήσειν σφίσιν, ἢν καθιστῶνται ἐς πόλεμον. ἔπεμ- 2
πον οὖν εὐθὺς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους περὶ
τῆς ξυμμαχίας· ξυνεπρεσβεύοντο δὲ καὶ οἱ Ἠλεῖοι
καὶ Μαντινῆς.

ἔρχονται δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις,

Ἀφίκοντο δὲ καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις κατὰ 3
τάχος δοκοῦντες ἐπιτήδειοι εἶναι τοῖς Ἀθηναίοις,
Φιλοχαρίδας καὶ Λέων καὶ Ἔνδιος, δείσαντες, μὴ
τήν τε ξυμμαχίαν ὀργιζόμενοι πρὸς τοὺς Ἀργείους
ποιήσωνται, καὶ ἅμα Πύλον ἀπαιτήσοντες ἀντὶ
Πανάκτου, καὶ περὶ τῆς Βοιωτῶν ξυμμαχίας
ἀπολογησόμενοι, ὡς οὐκ ἐπὶ κακῷ τῶν Ἀθηναίων
1 ἐποιήσαντο. 45. καὶ λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ περί
τε τούτων καὶ ὡς αὐτοκράτορες ἥκουσι περὶ πάν-
των ξυμβῆναι τῶν διαφόρων, τὸν Ἀλκιβιάδην
ἐφόβουν, μή, καὶ ἢν ἐς τὸν δῆμον ταῦτα λέγωσιν,
ἐπαγάγωνται τὸ πλῆθος, καὶ ἀπωσθῇ ἡ Ἀργείων
2 ξυμμαχία. μηχανᾶται δὲ πρὸς αὐτοὺς τοιόνδε τι
ὁ Ἀλκιβιάδης· τοὺς Λακεδαιμονίους πείθει πίστιν
αὐτοῖς δούς, ἢν μὴ ὁμολογήσωσιν ἐν τῷ δήμῳ
αὐτοκράτορες ἥκειν, Πύλον τε αὐτοῖς ἀποδώσειν,

οὓς Ἀλκιβιάδης μηχανήματι ἐξαπατᾷ.

ἑαυτῶν, in quo latet idem; neque enim recte cum superiore σπονδάς iungatur.

vel provocaturi. — ὡς καιροῦ cet. Ὡς non solum cum genitivis absolutis, sed etiam cum ξυμπράξων participio cohaeret.

Cap. 44. §. 1. Ἀκούσαντες ... καὶ ἐπειδὴ ἔγνωσαν. Variata est oratio pro vv. καὶ γνόντες. Cf. IV, 73, 4. et de inverso genere dicendi IV, 116., de τέ adn. I, 16. — οὐ μετ' Ἀθηναίων, contra voluntatem Athen. Cf. de ἄνευ dicta ad I, 128, 3. et de ipso μετά ad III, 66, 1. IV, 104, 4. — τὴν ... ξυμμαχίαν. Articuli vis haec est: eam societatem, quam (a Lacedaemoniis) cum Boeotis initam esse (c. 39.) narravimus. Hanc consentientibus Atheniensibus factam esse Argivi prius opinati erant. Vid. c. 40. — σφίσι. De dativo pronominis cf. adn. III, 98, 1. IV, 128, 2., de ipso pronomine adn. I, 20, 1. — ἀπὸ παλαιοῦ. Vid. I, 102, 4. — δημοκρατουμένην, ὥςπερ καὶ αὐτοί. Sic ad verbum c. 29. Nominativus, ad quem ἐδημοκρατοῦντο simul audiendum esse patet, in talibus enunciationibus comparativis, quae accusativis et infinitivis interpositae sunt, etiam I, 32. VII, 48, 3. VI, 84. Xen. Comment. I, 2, 29. 6, 4. Arist. Ran. 303. legitur; (cf. Liv. XLII, 37, 8: eodem se loco esse quo Messenii atque Elei;) contra accusativus per attractionem positus infra c. 99. VI, 68. Soph. Oed. Col. v. 870. Cf. Rost. Gr. §. 101. adn. 2. Schaef. ad Plut. V. p. 11. Bremi ad Corn. Nep. Hann. V, 3. Krueg. Gr. Lat. §. 666.

§. 2. Περὶ τῆς ξυμμαχίας, de ea societate, quam eos meditatos esse diximus. Hoc articulo significatur.

§. 3. Ἐπιτήδειοι ... Ἀθηναίοις. Id de Endio VIII, 6. dictis illustratur. — δείσαντες. Membrorum aequalitatis causa de legatis dixit, quod non his solis, sed universis Lacedaemoniis vel magistratibus eorum simul convenit. Cf. adn. 36, 1. — τήν τε. In altero membro „ab initio fortasse voluerat dicere καὶ Πύλον ἀντὶ Πανάκτου οὐκ ἀποδιδῶσιν ἀπαιτοῦσιν αὐτοῖς, vel καὶ ἅμα Πύλον οὐκέτι ἐθέλωσιν ἀντὶ Πανάκτου ἀποδοῦναι.“ HAACK. et ARN. Cf. adn. I, 16.

Cap. 45. §. 1. Λέγοντες ἐν τῇ βουλῇ cet. Etenim „exterarum civitatum legatis primum ad senatum aditus dabatur; is autem cognitis mandatis eorum atque epistolis perscriptoque probuleumate in concionem eos producebat.“ SCHOEMANN. de Comit. Athen. p. 283. De re cf. Plut. Alc. c. 14. et Nic. c. 10. — καὶ ἤν. Malo ἢν καί, quam coniecturam nostram repetiit Krueg. Saltem καί ad ἐς τὸν δῆμον verba pertinet [imo ad verba ἐπαγάγωνται τὸ πλῆθος. Iunge μὴ καὶ τὸ πλῆθος ἐπαγάγωνται (ὥςπερ καὶ τὴν βουλὴν ἐπηγάγοντο), ἢν ἐς τὸν δῆμον ταῦτα λέγωσιν. Interpungendum igitur: μὴ καί, ἢν cet. V. C. F. R.] Plut. Nic. c. 10. huc respiciens μὴ καὶ τὸν δῆμον ἀπὸ τῶν αὐτῶν λόγων ἐπαγάγωνται.

§. 2. Πείθει. „Germanice hic verteris, populari quidem sermone, *er schlug sie breit*, induxit. Tamen videtur additurus fuisse, quid ut facerent illis persuaserit; quod subiecit inflexum, ἢν μὴ ὁμολογήσωσιν· [unde mente repete μὴ ὁμολογῆσαι... ἥκειν].“ BAU. Plut. in Nic. περιῆλθεν αὐτοὺς δι' ἀπάτης, quibus paulo post respondet πεισθέντων. — πίστιν, i. e. ὅρκον. Cf. Plut. — ἀποδώσειν. „I. e. effecturum, ut iis redderetur; ex arrogantia tamen Alcibiadis sibi talia ut in ipso unice posita tribuentis.“ BAU. Addidit tamen πείσειν ... Ἀθηναίους, atque ἀποδιδόναι etiam, ubi arrogantia nulla cogitari potest, hanc vim habet. Vid. c. 77. init.

(πείσειν γὰρ αὐτὸς Ἀθηναίους, ὥςπερ καὶ νῦν
ἀντιλέγειν,) καὶ τἆλλα ξυναλλάξειν. βουλόμενος 3
δὲ αὐτοὺς Νικίου τε ἀποστῆσαι ταῦτα ἔπρασσε,
καὶ ὅπως ἐν τῷ δήμῳ διαβαλὼν αὐτούς, ὡς οὐ-
δὲν ἀληθὲς ἐν νῷ ἔχουσιν, οὐδὲ λέγουσιν οὐδέ-
ποτε ταὐτά, τοὺς Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ Μαν-
τινέας ξυμμάχους ποιήσῃ. καὶ ἐγένετο οὕτως.
ἐπειδὴ γὰρ ἐς τὸν δῆμον παρελθόντες καὶ ἐπε- 4
ρωτώμενοι οὐκ ἔφασαν, ὥςπερ ἐν τῇ βουλῇ,
αὐτοκράτορες ἥκειν, οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ἠνείχοντο,
ἀλλὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον
καταβοῶντος τῶν Λακεδαιμονίων ἐςήκουόν τε,
καὶ ἕτοιμοι ἦσαν εὐθὺς παραγαγόντες τοὺς Ἀρ-
γείους καὶ τοὺς μετ' αὐτῶν ξυμμάχους ποιεῖσθαι·
σεισμοῦ δὲ γενομένου, πρίν τι ἐπικυρωθῆναι, ἡ
ἐκκλησία αὕτη ἀνεβλήθη. 46. τῇ δ' ὑστεραίᾳ 1
ἐκκλησίᾳ ὁ Νικίας, καίπερ τῶν Λακεδαιμονίων
αὐτῶν ἠπατημένων καὶ αὐτὸς ἐξηπατημένος περὶ

Νικίας δὲ πείθει Ἀθηναίους ἔτι πρέσβεις πέμψαι ἐς Λακεδαίμονα.

Cap. 45. §. 3. Ἔπρασσε Haack. Vulgo et Bekk. ἔπραττε. Cf. sd. IV, 29, 4.

— πείσειν. Ex superiore πείθει ad hunc infinitivum repete ἔλεγεν. Cf. adn. IV, 3, 2. — ὥςπερ...ἀντιλέγειν. In καί particula ne haereas, cogita Graecos dicere ὥςπερ καὶ ἀντιλέγω, οὕτω καὶ πείσω. Cf. Rost. Gr. §. 134. 5. e. α). Quemadmodum autem ante ad πείσειν simul audiendum ἀποδοῦναι Πάνακτον, ita hic audi μὴ ἀποδοῦναι. De infinitivo ἀντιλέγειν vid. Matth. Gr. §. 538. Rost. §. 123. adn. 4. Etiam Latini in orationis obliquae protasi comparativa post ut, quemadmodum, similes particulas interdum infinitivo utuntur. Ita Iust. XI, 13: Quemadmodum Dario maiorem turbam hominum esse, sic virorum sibi. Cf. Liv. XXIII, 22: ut delesse, ita minuisse, et Tac. Hist. I, 17.

§. 3. Ἀληθές. Plut. in Alc. ὑγιές, quod mavult Krueg.; sed Plut. in Nic. περιφανῶς ψευδομένους.

§. 4. Ἐς...παρελθόντες. Postridie factum esse testatur Plut. — ἐπερωτώμενοι. Εἰ αὐτοκράτορες ἥκουσι. Cf. Plut. in Nic. — σεισμοῦ...ἀνεβλήθη. Sunt enim terrae motus in numero διοσημιῶν, de quibus vid. Schoem. Comit. Athen. p. 148. „Cf. c. 50. VIII, 6. Sed si terrae motus, postquam res quaedam iam incepta erat, accidit, signum, quo a diis ad perseverandum in ea excitarentur, esse interpretabantur. Vid. Xen. Hell. IV, 7, 4.“ ARN.

Cap. 46. §. 1. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐκκλησίᾳ, in concione postridie habita. Cf. adn. VII, 11. — ἠπατημένων ... ἐξηπατημένος. Si quid

τοῦ μὴ αὐτοκράτορας ὁμολογῆσαι ἥκειν, ὅμως
τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφη χρῆναι φίλους μᾶλλον
γίγνεσθαι, καὶ ἐπισχόντας τὰ πρὸς Ἀργείους πέμ-
ψαι ἔτι ὡς αὐτοὺς καὶ εἰδέναι ὅ τι διανοοῦνται,
λέγων ἐν μὲν τῷ σφετέρῳ καλῷ, ἐν δὲ τῷ ἐκεί-
νων ἀπρεπεῖ τὸν πόλεμον ἀναβάλλεσθαι· σφίσι
μὲν γὰρ εὖ ἑστώτων τῶν πραγμάτων ὡς ἐπὶ
πλεῖστον ἄριστον εἶναι διασώσασθαι τὴν εὐπρα-
γίαν, ἐκείνοις δὲ δυςτυχοῦσιν ὅ τι τάχιστα εὕρημα
2 εἶναι διακινδυνεῦσαι. ἔπεισέ τε πέμψαι πρέσβεις,
ὧν καὶ αὐτὸς ἦν, κελεύσοντας Λακεδαιμονίους,
εἴ τι δίκαιον διανοοῦνται, Πάνακτόν τε ὀρθὸν
ἀποδιδόναι καὶ Ἀμφίπολιν, καὶ τὴν Βοιωτῶν
ξυμμαχίαν ἀνεῖναι, ἢν μὴ ἐς τὰς σπονδὰς ἐςίωσι,
καθάπερ εἴρητο ἄνευ ἀλλήλων μηδενὶ ξυμβαίνειν.
3 εἰπεῖν τε ἐκέλευον, ὅτι καὶ σφεῖς, εἰ ἐβούλοντο
ἀδικεῖν, ἤδη ἂν Ἀργείους ξυμμάχους πεποιῆσθαι,

inter haec discriminis intercedit, in coniuncto verbo intendendi quaedam vis inesse debet, etsi eam parum nobis aptam videri fatemur. Suavitatem quandam in similibus inter se respondentibus quaesivisse Graecos ex loco Hom. Od. XIX, 204—209. apparet. Cf. Eur. Iph. T. 984. σῶσον ... ἔκσωσον. — ἐπισχόντας τὰ πρὸς Ἀργείους, dilato Argivorum negotio, Port. Supra c. 32: περὶ τῆς Ἀργείων ξυμμαχίας ἐπισχεῖν. Cf. adn. 39, 3. et II, 76, 2. — λέγων, iubens, suadens. Cf. adn. II, 7, 1. — ἐν μὲν ... ἀπρεπεῖ. „Quum ipsi statu uterentur bono, illi autem ignominioso. [Cum verbis τῷ ἐκείνων ἀπρεπεῖ] compara sermonem Niciae VI, 11, 6.“ ARN. — σφίσι μὲν...διακινδυνεῦσαι. Cf. Isocr. Archid. §. 50. — εὖ ἑστώτων. Plane eodem modo loquuntur Germani, aliter Latini.

§. 3. Ὀρθόν. Cf. adn. 42, 2.

— καθάπερ εἴρητο... Cf. adn. 39, 3.

§ 3. Ὅτι...πεποιῆσθαι, se quoque ... societatem cum Argivis iam facturos fuisse (*würden schon geschlossen haben, hätten schon schliefsen können*). De ὅτι ante infinitivum posito vid. Matth. Gr. §. 539. adn. 1. Rost. §. 122. adn. 3. Super ἄν perfecti infinitivo addito vid. adn. II, 102, 6. Hic ideo legitur, quia hic infinitivus in plusquamperfectum cum ἄν iunctum resolvendus est. Denique de σφεῖς nominativo cf. Rost. Gr. §. 126. adn. 3. extr. Quoniam enunciatum σφεῖς continens proprie non ex ἐκέλευον pendet, sed ex εἰπεῖν, quod refertur ad τοὺς πρέσβεις, pronomen ad universos Athenienses, proprie quidem accusativum exspectes; sed quum legati et eae civitates, quarum verbis loquuntur, non raro inter se commutentur, haec ita dicta sunt, ut si non εἰπεῖν ἐκέλευον, sed εἶπον scri-

ὡς παρεῖναί γ' αὐτοὺς αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. εἴ
τέ τι ἄλλο ἐνεκάλουν, πάντα ἐπιστείλαντες ἀπέ-
πεμψαν τοὺς περὶ τὸν Νικίαν πρέσβεις.

τούτων δὲ οὐδὲν διαπραξάντων οἱ Ἀθηναῖοι ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο Ἀργείοις καὶ τοῖς τούτων ξυμμάχοις.

Καὶ ἀφικομένων αὐτῶν καὶ ἀπαγγειλάντων τά 4
τε ἄλλα καὶ τέλος εἰπόντων, ὅτι, εἰ μὴ τὴν ξυμ-
μαχίαν ἀνήσουσι Βοιωτοῖς μὴ ἐσιοῦσιν ἐς τὰς
σπονδάς, ποιήσονται καὶ αὐτοὶ Ἀργείους καὶ τοὺς
μετ' αὐτῶν ξυμμάχους, τὴν μὲν ξυμμαχίαν οἱ
Λακεδαιμόνιοι Βοιωτοῖς οὐκ ἔφασαν ἀνήσειν, ἐπι-
κρατούντων τῶν περὶ τὸν Ξενάρη τὸν ἔφορον
ταῦτα γίγνεσθαι, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῆς αὐτῆς γνώ-
μης ἦσαν· τοὺς δὲ ὅρκους δεομένου Νικίου ἀνε-
νεώσαντο· ἐφοβεῖτο γάρ, μὴ πάντα ἀτελῆ ἔχων
ἀπέλθῃ καὶ διαβληθῇ, ὅπερ καὶ ἐγένετο, αἴτιος
δοκῶν εἶναι τῶν πρὸς Λακεδαιμονίους σπονδῶν.
ἀναχωρήσαντός τε αὐτοῦ, ὡς ἤκουσαν οἱ Ἀθη- 5
ναῖοι οὐδὲν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος πεπραγμένον,
εὐθὺς δι' ὀργῆς εἶχον, καὶ νομίζοντες ἀδικεῖσθαι,

Cap. 46. §. 4. *Τὸν ἔφορον.* *Τόν* om. Chr., *ἐφόρων* legitur in Pal. et Lugd., quod deleto *τόν* probat Dobr. Cf. tamen adn.

ptum esset. — *ὡς παρεῖναι.* De infinitivo vel ideo aptissimo, quia *ὡς* hic idem valet atque *γάρ*, cf. Matth. Gr. §. 538. Rost. §. 121. adn. 4. — *αὐτοὺς αὐτοῦ.* Cf. adn. 30, 2. — *τοὺς περὶ ... πρέσβεις*, Niciam eiusque collegas. Cf. Matth. Gr. §. 583. c. 1.

§. 4. *Τά τε ἄλλα.* *Τέ* ita collocatum est, ut si *εἰπόντων* non esset secuturum. Cf. adn. I, 1[illegible]. — *Βοιωτοῖς.* „Paulo ante in secundo casu dixerat *τὴν Βοιωτῶν ξυμμαχίαν ἀνεῖναι.* Cur igitur hic et paulo post tertium adhibet? Vix putem *Βοιωτοῖς* posse iungi cum *ἀνήσουσι.* Fortassis eo pertinet, quod substantivis interdum adiungitur casus verbi vel adiectivi cognati, ut quemadmodum *συμμαχεῖν* et *σύμμαχος Βοιωτοῖς* dicitur, ita etiam dicatur *συμμαχία Βοιωτοῖς.* [Cf. Matth. Gr. §. 390. Rost. §. 105, 6.] ... Nisi quis putat hos dativos in Thuc. ita poni, ut saepe alios, qui commodum vel incommmodum notant." DUK. „Hic tamen collocatio verborum *Βοιωτοῖς* dativum ex *ἀνήσουσι* verbo pendere videtur ostendere. Nisi Boeotis societatem remitterent, i. e. iis redderent, cederent tanquam re inutili." ARN. Cf. Matth. Gr. §. 389. g. 1. — *τῶν περὶ ... γίγνεσθαι*, quum Xenaras ephorus eiusque socius (Cleobulus, cf. c. 36. sq., nam reliqui, qui eiusdem factionis erant, significantur verbis *καὶ ὅσοι ... ἦσαν*,) evincerent, ut haec fierent. De *ἐπικρατεῖν* cf. VI, 74., de articulo *τόν* geminato adn. II, 67, 2. — *αἴτιος ... σπονδῶν.* Vid. c. 16.

ἔτυχον γὰρ παρόντες οἱ Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι,
παραγαγόντος Ἀλκιβιάδου, ἐποιήσαντο σπονδὰς
καὶ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς τήνδε.

αἱ σπονδαὶ Ἀθηναίων καὶ Ἀργείων καὶ Μαντινέων καὶ Ἠλείων.

1 47. „Σπονδὰς ἐποιήσαντο ἑκατὸν Ἀθηναῖοι
ἔτη καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι ὑπὲρ
σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, ὧν ἄρχουσιν
ἑκάτεροι, ἀδόλους καὶ ἀβλαβεῖς καὶ κατὰ γῆν
2 καὶ κατὰ θάλασσαν. ὅπλα δὲ μὴ ἐξέστω ἐπιφέ-
ρειν ἐπὶ πημονῇ μήτε Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ
Μαντινέας καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Ἀθηναίους
καὶ τοὺς ξυμμάχους, ὧν ἄρχουσιν Ἀθηναῖοι, μήτε
Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπὶ Ἀργείους καὶ
Ἠλείους καὶ Μαντινέας καὶ τοὺς ξυμμάχους, τέχνῃ
3 μηδὲ μηχανῇ μηδεμιᾷ. κατὰ τάδε ξυμμάχους
εἶναι Ἀθηναίους καὶ Ἀργείους καὶ Ἠλείους καὶ
Μαντινέας ἑκατὸν ἔτη. ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐς τὴν
γῆν τὴν Ἀθηναίων, βοηθεῖν Ἀργείους καὶ Ἠλείους
καὶ Μαντινέας Ἀθήναζε, καθ' ὅ τι ἂν ἐπαγγέλ-

§. 5. *Ἔτυχον ... Ἀλκιβιάδου.* Haec apud Bekk. interpositionem efficiunt, quem nos non sumus secuti, ne pronomen *αὐτούς* extra interiectam enunciationem positum ad substantivum in interpositione latens referretur. Ceterum cf. Matth. Gr. §. 615. Rost. §. 134. 7. a. aa. — *σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν.* Cf. adn. c. 48.

Cap. 47. §. 1. *Ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη.* De traiectionibus similibus cf. adn. III, 90, 4. (Gr. *Ἀθην. ἑκ. ἔτ.*) — *τῶν ξυμμάχων, ὧν ἄρχουσιν ἑκ.* Argivorum socii *ὑπήκοοι* erant Orneatae et Cleonaei c. 67., Mantinensium Parrhasii c. 33., Atheniensium enumerati sunt a Boeckh. Oec. civ. p. 440. sqq., Kortuem. Rerpubl. Gr. p. 47. sqq., nobis ed. mai. I. 2. p. 49. sqq. Ceterum hic *ὧν ἄρχουσιν*, contra §. 5. *ὧν ἂν ἄρχωσιν* dictum est, quia hic de solis iis sociis, qui iam tunc erant, infra etiam de iis, qui aliquando futuri sint, paciscuntur. — *ἑκάτεροι.* „*Βέλτιον ἦν εἰπεῖν ἕκαστοι, ὡς αὐτὸς παρακατιὼν* [§. 5.] . . . *ἐπιδιωρθώσατο· ὁ δὲ διελὼν τοὺς συμμάχους δίχα εἰς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ἐκ Πελοποννήσου ἐχρήσατο τῇ λέξει ἑκάτεροι.*" *ΔΟΥΚΑΣ.*

§. 2. *Πημονῇ.* Cf. adn. V, 18, 3. — *τέχνῃ μηδὲ μηχανῇ μηδεμιᾷ.* Pro his etiam *μήτε τέχνῃ μήτε μηχανῇ μηδ.*, ut V, 18, 3., ubi vid. adn., dici potuit. „Coniunctio *μηδέ* ad superius *μή* refertur ex notissima lege plerumque *μή ... μηδέ* et *μήτε ... μήτε* inter se respondere praecipiente." ARN. Cf. Elmsl. ad Eur. Med. v. 4. 5. et infra §. 8.

§. 3. *Ξυμμάχους εἶναι.* Infinitivi ex verbis *σπονδὰς ἐποιήσαντο* pendere possunt. Cf. tamen etiam adn. 18, 5. — *ἐπαγγέλλωσιν.* „Hic notat denunciare, poscere, *ankündigen*,

λωσιν Ἀθηναῖοι, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυ-
ροτάτῳ κατὰ τὸ δυνατόν· ἢν δὲ δῃώσαντες οἴ-
χωνται, πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀργείοις
καὶ Μαντινεῦσι καὶ Ἠλείοις καὶ Ἀθηναίοις, καὶ
κακῶς πάσχειν ὑπὸ πασῶν τῶν πόλεων τούτων·
καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύ-
την τὴν πόλιν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων, ἢν μὴ ἁπά-
σαις δοκῇ. βοηθεῖν δὲ καὶ Ἀθηναίους ἐς Ἄργος 4
καὶ Μαντίνειαν καὶ Ἦλιν, ἢν πολέμιοι ἴωσιν ἐπὶ
τὴν γῆν τὴν Ἠλείων ἢ τὴν Μαντινέων ἢ τὴν
Ἀργείων, καθ' ὅ τι ἂν ἐπαγγέλλωσιν αἱ πόλεις
αὗται, τρόπῳ ὁποίῳ ἂν δύνωνται ἰσχυροτάτῳ
κατὰ τὸ δυνατόν· ἢν δὲ δῃώσαντες οἴχωνται,
πολεμίαν εἶναι ταύτην τὴν πόλιν Ἀθηναίοις καὶ
Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι καὶ Ἠλείοις, καὶ κακῶς
πάσχειν ὑπὸ πασῶν τούτων τῶν πόλεων· κατα-
λύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην
τὴν πόλιν, ἢν μὴ ἁπάσαις δοκῇ ταῖς πόλε-
σιν. ὅπλα δὲ μὴ ἐᾶν ἔχοντας διιέναι ἐπὶ πο- 5
λέμῳ διὰ τῆς γῆς σφετέρας αὐτῶν καὶ τῶν
ξυμμάχων, ὧν ἂν ἄρχωσιν ἕκαστοι, μηδὲ κατὰ
θάλασσαν, ἢν μὴ ψηφισαμένων τῶν πόλεων
ἁπασῶν τὴν δίοδον εἶναι, Ἀθηναίων καὶ Ἀργείων
καὶ Μαντινέων καὶ Ἠλείων. τοῖς δὲ βοηθοῦσιν 6
ἡ πόλις ἡ πέμπουσα παρεχέτω μέχρι μὲν τριά-
κοντα ἡμερῶν σῖτον, ἐπὴν ἔλθῃ ἐς τὴν πόλιν τὴν
ἐπαγγείλασαν βοηθεῖν, καὶ ἀπιοῦσι κατὰ ταὐτά·

Gall. sommer, réclamer." BAU. Cf. §. 6. et στρατιὰν ἐπαγγέλλειν VII, 17. — τρόπῳ ... δυνατόν. Cf. adn. 23, 2.

§. 5. Ὅπλα ... διιέναι. Idem saepius foederibus constitutum esse exemplis docet Wass. — ἢν μή. Mente repetatur διίωσι. Alia exempla, ubi post εἰ et ἢν ad participium verbum finitum ex superioribus simul audiendum est, vid. Matth. Gr. §. 556. adn. 2. Cf. VII, 38. Quanquam etiam sine tali supplemento εἰ μή et ἢν μή, quum plane in naturam adverbii πλήν, praeterquam, transierint, interdum ante participium leguntur. Cf. Elmsl. ad Eur. Med. v. 363. et Matth. Gr. §. 617. d., ubi εἰ μή particularum exemplum exstat. Ἐὰν μή ita collocatorum exempla sunt Demosth. c. Timocr. §. 45. 46. Athen. XII, 20.

§. 6. Ἐπὴν ἔλθῃ. E part. βοηθοῦσι repetendum nomen ἡ βοήθεια. Cf. Matth. Gr. §. 295. 1. p. 752. Ἐπήν redit VIII, 58,

ἢν δὲ πλέονα βούλωνται χρόνον τῇ στρατιᾷ χρῆ-
σθαι, ἡ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη διδότω σῖτον
τῷ μὲν ὁπλίτῃ καὶ ψιλῷ καὶ τοξότῃ τρεῖς ὀβο-
λοὺς Αἰγιναίους τῆς ἡμέρας ἑκάστης, τῷ δ' ἱππεῖ
7 δραχμὴν Αἰγιναίαν. ἡ δὲ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη
τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω, ὅτ' ἂν ἐν τῇ αὑτῆς ὁ πό-
λεμος ᾖ· ἢν δέ ποι δόξῃ ταῖς πόλεσι κοινῇ στρα-
τεύεσθαι, τὸ ἴσον τῆς ἡγεμονίας μετεῖναι πάσαις
8 ταῖς πόλεσιν. ὀμόσαι δὲ τὰς σπονδὰς Ἀθηναίους
μὲν ὑπέρ τε σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων·
Ἀργεῖοι δὲ καὶ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι τούτων κατὰ πόλεις ὀμνύντων. ὀμνύντων
δὲ τὸν ἐπιχώριον ὅρκον ἕκαστοι τὸν μέγιστον
κατὰ ἱερῶν τελείων. ὁ δὲ ὅρκος ἔστω ὅδε· Ἐμ-
μενῶ τῇ ξυμμαχίᾳ κατὰ τὰ ξυγκείμενα δικαίως

Cap. 47. §. 7. Τῇ αὑτῆς Bekk. Vulgo τῇ αὐτῇ. „An τῇ αὑτῆς? ut alibi τὴν ἑαυτῶν, τὴν Ἀργείων et plura huiusmodi dicit." DUK. Cf. adn. I, 44, 1.

§. 8. Ἐμμενῶ. Ante Goellerum ἐμμένω. Cf. sd. 18, 9.

6., ubi cf. ed. mai. Add. Krueg. Gr. I. §. 69. 26. De sententia haec adnotavit Dukas: „Τὰ δὲ πρὸ τῆς ἐλεύσεως δηλονότι καθ' ὁδὸν μὴ περιεχέσθω ἐν τῷ ἀριθμῷ τῶν τριάκοντα ἡμερῶν." — κατὰ ταὐτά. Simul audi verba ἡ πόλις ἡ πέμπουσα σῖτον παρεχέτω. — καὶ ψιλῷ ... Αἰγιναίους. De distinctione ψιλῶν et τοξοτῶν vid. adn. IV, 36, 1. „Ternos obolos Aeginaeos, i. e. quinos Atticos; nam drachma Aeginaea decem obolos Atticos valebat. Vid. Poll. IX, 76. 86. Popularem autem civitatum paciscentium rationem id ostendit, quod sagittariis et levis armaturae militibus idem stipendium constitutum est atque gravi armaturae. Ita Athenis vel nautae idem stipendium quod gravis armaturae milites accipiebant. Vid. III, 17. VI, 31." ARN. De universis stipendiis militum Graecorum consule eos, qui in adn. ad III, 17, 3. citati sunt.

§. 7. Τὸ ἴσον ... μετεῖναι. De casu cf. Matth. Gr. §. 325. adn. 1., de infinitivo adn. V, 18, 5.

§. 8. Τὸν μέγιστον. Cf. adn. 18, 9. — κατὰ ἱερῶν τελείων. „Quaenam sint ἱερὰ τέλεια, et quid ὅρκος καθ' ἱερῶν τελείων, docet Demosthenes in oratione contra Aristocratem [p. 642.], ubi agit de iure iurando, quo se obstringebat is, qui apud Areopagum caedis aliquem accusabat, quem iurare dicit στάντα ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων. Plura vide in notis ad Appian. [t. III. p. 213.]" HUDS. Nonnulli ἱερὰ τέλεια voluerunt esse ὁλόκληρα, μὴ λελωβημένα. „Sed quum hoc commune fuerit omnibus sacris, ne quid in iis mutilum, sed omnia

καὶ ἀβλαβῶς καὶ ἀδόλως, καὶ οὐ παραβήσομαι
τέχνῃ οὐδὲ μηχανῇ οὐδεμιᾷ. ὀμνύντων δὲ Ἀθή- 9
νησι μὲν ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἔνδημοι ἀρχαί, ἐξορκούντων δὲ οἱ πρυτάνεις· ἐν Ἄργει δὲ ἡ βουλὴ καὶ οἱ ὀγδοήκοντα καὶ αἱ ἀρτῦναι, ἐξορκούντων δὲ οἱ ὀγδοήκοντα· ἐν δὲ Μαντινείᾳ οἱ δημιουργοὶ καὶ ἡ βουλὴ καὶ αἱ ἄλλαι ἀρχαί, ἐξορκούντων δὲ οἱ θεωροὶ καὶ οἱ πολέμαρχοι· ἐν δὲ Ἤλιδι

§. 9. *Αἱ ἀρτῦναι.* *Οἱ ἀρτ.* olim Cl. et Goell., articulum om. Mosqu. „Quum *Ἀρτύναι* [ita vulgo male pro ῦ] hi, quos hic memorat Thuc., magistratus videantur fuisse, quaeri potest, cur maluerit *αἱ Ἀρτύναι* dicere quam *οἱ Ἀρτύναι*; nam a recto *Ἀρτύνης* esse plane verisimile est.“ DUK. „Quasi non eodem modo munus pro magistratu dici possit, quo paulo ante *αἱ ἔνδημοι ἀρχαί*.“ HAACK. Contra quem integra ac perfecta diis offerrentur ... [cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 229.], verius est ... Graecis *ἱερὰ τέλεια* esse quae Latinis sunt maiores et eximiae hostiae; quales sunt quas memorat Demosthenes et alii apud Henr. Steph. ad Appian. [add. Wessel. ad Herodot. VI, 68.] et hecatombae, quas *τελείας θυσίας* vocat Scholiastes parvus Homeri in Il. α'. v. 65.“ DUK. „Victimae debebant ad iustam magnitudinem pervenisse, non pulli esse; e. c. taurus aut bos, non vitulus. Cf. Herodot. I, 183., ubi *τὰ τέλεα τῶν προβάτων* contraria ponuntur *τοῖς γαλαθηνοῖς* ... Similiter Latine hostiae maiores ab hostiis lactentibus distinguuntur.“ ARN. De *κατά* praepositione vid. Matth. Gr. §. 581. a. p. 1356. et Bernh. Synt. p. 238.

§. 9. *Αἱ ἔνδημοι ἀρχαί.* „Acacius: urbani magistratus. *Ἔνδημον* Thucydides I, 70. opponit *ἀποδήμῳ*, et lex Atheniensium apud Aeschin. in orat. advers. Timarch. non longe a principio [p. 45. R.] *ἐνδήμους ἀρχὰς ὑπερορίοις*, his verbis: *μηδὲ ἀρχὴν ἀρχέτω μηδεμίαν, μήτε ἔνδημον μήτε ὑπερόριον, μήτε κληρωτὴν μήτε χειροτονητήν*, i. e. Hieron. Wolffio interprete: nec ullo fungi magistratu ei liceat, sive domi sit sive peregre, sive sortito sive suffragio mandari solito.“ DUK. „Similiter Aristot. Pol. III, 10.“ ARN. Et Xen. Anab. VII, 1, 27. — *οἱ ὀγδοήκοντα.* „Cf. Kortuem. p. 86. 95. 127.“ ED. FRANCOF. Add. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 88. (p. 719. ed. 2.) et Schoem. Antiqu. iur. p. 81, 4. — *αἱ ἀρτῦναι.* De articulo cf. sd. „Artynae [seu artyni] praesides consilii octoginta virorum fuisse putari possunt. [Quae Bloomfieldii coniectura est.] ... Mueller Artynas auctoritati regum civili, sicut strategos imperio eorum in bellis, arbitratur successisse. Dor. II. p. 140.“ ARN. Cf. Schoem. l. d. p. 81, 1. et 84, 11. — *οἱ δημιουργοί.* *Δημιουργούς* etiam apud Achaeos commemorari, *Ἐπιδημιουργούς* a Corinthiis quotannis Potidaeam missos Thuc. I, 56. adnotat Duk. De aliis vid. Schoem. l. d. p. 84, 10. et hic Bloomf. — *οἱ θεωροί.* „In nonnullis Doriensium civitatibus ... theori erant magistratus sacerdotales, quasi quidam pontifices, quos commercia cum oraculo Delphico itidem ut Pythios Spar-

οἱ δημιουργοὶ καὶ οἱ τὰ τέλη ἔχοντες καὶ οἱ ἑξακόσιοι, ἐξορκούντων δὲ οἱ δημιουργοὶ καὶ οἱ θε-
10 σμοφύλακες. ἀνανεοῦσθαι δὲ τοὺς ὅρκους Ἀθηναίους μὲν ἰόντας ἐς Ἦλιν καὶ ἐς Μαντίνειαν καὶ ἐς Ἄργος τριάκοντα ἡμέραις πρὸ Ὀλυμπίων, Ἀργείους δὲ καὶ Ἠλείους καὶ Μαντινέας ἰόντας Ἀθήναζε δέκα ἡμέραις πρὸ Παναθηναίων τῶν
11 μεγάλων. τὰς δὲ ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν καὶ τῶν ὅρκων καὶ τῆς ξυμμαχίας ἀναγράψαι ἐν στήλῃ λιθίνῃ Ἀθηναίους μὲν ἐν πόλει,

diximus in ed. mai. Femininum tamen nunc retinuimus, quia masculinum et apud Plutarch. in principio Quaest. Graec. et apud Hesych. est *οἱ ἄρτυνοι*, non *οἱ ἀρτῦναι*. Comparantur quidem a Dukero *οἱ εὐθύναι* [*εὐθῦναι*], sed hi quoque rectius *εὔθυνοι* usquequaque appellantur. Cf. Steph. Thes. ed. rec. in h. v. Quare aut vulgata ferenda, aut corrigendum *οἱ ἄρτυνοι*. Simul his utere ad emendanda lexica Pap. et Pass.

tanorum exercuisse probabile est. Vid. Muell. Aegin. p. 134. sq. Dor. II. p. 18. coll. Dissen. explic. Pind. Nem. III. p. 376.“ SCHOEM. l. d. p. 395. — *οἱ πολέμαρχοι.* Hi c. 66. morarum Laconicarum duces sunt. Hic „non tam duces quam summi rei bellicae curatores videntur esse, sicut Athenis tertius archon nomen polemarchi habebat.“ HEILM. Cynaethensium, alius Arcadum civitatis, polemarchos commemorat eorumque munus describit Polyb. IV, 18, 2. Noti praeterea sunt polemarchi Boeotorum et Aetolorum. — *οἱ τὰ τέλη ἔχοντες.* „Haec verba non simpliciter magistratus significare possunt [cf. ed. mai.], sed singulare quoddam consilium seu collegium virorum designaverint oportet, qui supremam potestatem exercerent.“ ARN., apud quem vide plura. Verba idem videntur valere quod *οἱ ἅπαν τὸ κῦρος ἔχοντες* c. 38. „Vid. IV, 118. *τέλος ἔχοντες*.“ DOBR. Cf. ibi §. 10. adn. Offensioni tamen hic est pluralis. — *οἱ θεσμοφύλακες.* „Stephanus in Thes. bene legum et institutorum custodes explicat, et idem valere atque *θεσμοθέτας* et *νομοφύλακας* existimat.“ BLOOMF.

§. 10. *Ἀνανεοῦσθαι δέ* cet. Haec eo spectasse, ut foedera ab utrisque ante anniversaria solennia magnorum et publicorum dierum festorum, qui Peloponnesiis essent Olympia, Atheniensibus Panathenaea, renovarentur, explicat Arn. — *Ὀλυμπίων.* „Coeperunt mensis Elei, qui Hecatombaeoni Attico respondet, die XIo.“ DODW. — *Παναθηναίων τῶν μεγάλων.* „Panathenaea maiora quarto quoque anno, tertio quoque Olympiadum, ab Hecatombaeonis die XXVIII. celebrabantur. Vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. II. p. 165. sqq. Clint. Fast. Hellen. Append. p. 293. GOELL. et ARN.

§. 11. *Τὰς ξυνθήκας τὰς περὶ τῶν σπονδῶν*, pacta foederum. Cf. VIII, 37. et *ὁμολογία ξυμβάσεως πέρι* V, 5. — *στήλῃ.* Cf. adn. 18, 10. — *ἐν*

Ἀργείους δὲ ἐν ἀγορᾷ ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ
ἱερῷ, Μαντινέας δὲ ἐν τοῦ Διὸς τῷ ἱερῷ ἐν τῇ
ἀγορᾷ· καταθέντων δὲ καὶ Ὀλυμπίασι στήλην
χαλκῆν κοινῇ Ὀλυμπίοις τοῖς νυνί. ἐὰν δέ τι δοκῇ 12
ἄμεινον εἶναι ταῖς πόλεσι ταύταις, προςθεῖναι
πρὸς τοῖς ξυγκειμένοις[·] ὅ τι [δ'] ἂν δόξῃ ταῖς
πόλεσιν ἁπάσαις κοινῇ βουλευομέναις, τοῦτο κύ-
ριον εἶναι."

αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθηναίων σπονδαὶ ἔτι διαμένουσι. Κορίνθιοι πρὸς ἐκείνους παλιντρέπονται.

48. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ αἱ ξυμμαχίαι οὕτως 1
ἐγένοντο· καὶ αἱ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Ἀθη-
ναίων οὐκ ἀπείρηντο τούτου ἕνεκα οὐδ' ὑφ' ἑτέ-
ρων. Κορίνθιοι δὲ Ἀργείων ὄντες ξύμμαχοι οὐκ 2
ἐςῆλθον ἐς αὐτάς, ἀλλὰ καὶ γενομένης πρὸ τού-
του Ἠλείοις καὶ Ἀργείοις καὶ Μαντινεῦσι ξυμμα-
χίας, τοῖς αὐτοῖς πολεμεῖν καὶ εἰρήνην ἄγειν, οὐ
ξυνώμοσαν, ἀρκεῖν δ' ἔφασαν σφίσι τὴν πρώτην
γενομένην ἐπιμαχίαν, ἀλλήλοις βοηθεῖν, ξυνεπι-

§. 12. Ὅ τι δ' ἄν. Δέ iure suspectum est Bekkero et aliis. Valla: Quod si quidpiam videatur satius his civitatibus

πόλει. Cf. ibid. — ἐν ἀγορᾷ. Paulo post ἐν τῇ ἀγορᾷ, et similiter I, 138. IV, 113. al. Addi tamen articulum non magis quam in simili forma ἐν πόλει necesse esse docebunt te Schaef. ad Demosth. V. p. 373. et Stallb. ad Plat. Theaet. init. — ἐν τοῦ Ἀπόλλωνος τῷ ἱερῷ. Est Apollinis Lycei templum. Conf. Muell. Dor. I. p. 249. — ἐν τοῦ Διὸς τῷ ἱερῷ. Duo templa Iovis Mantineae commemorat Paus. VIII, 9, 1. — καταθέντων . . . χαλκῆν. Hoc factum esse docet Paus. V, 12, 7. Insolentius autem κατατιθέναι de columna est positum pro στῆσαι (V, 18. 23.). Cf. tamen interpr. Isocr. Pan. §. 180.

§. 12. De huius paragraphi verbis cf. sd.

Cap. 48. §. 1. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ αἱ ξυμμαχίαι. Supra 46, 4. et infra 78. et 79, 1. al. σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν; sed pluralis ξυμμαχίαι etiam 27, 1. adeo de societate solorum Atheniensium et Lacedaemoniorum, non, ut hic, plurium populorum legitur. Cf. sd. 79, 1. Ipsa vocabula 24, 2. 25. 27. ita discreta videmus, ut σπονδαί sint pax, ξυμμαχία societas. Sed id hic et in ceteris locis fieri non potest. Ἓν διὰ δυοῖν igitur appellat Bloomf. ad c. 78. Similiter Caes. B. G. VI, 2: Ambiorigem sibi societate et foedere adiungunt. Deinde αὗται coniicit Krueg., quod pronomen reperitur in simillimis verbis 80, 1.

§. 2. Κορίνθιοι . . . ξύμμαχοι. Cf. 31, 6. — γενομένης . . . ξυμμαχίας. De hac, quae statim distinguitur a τῇ πρώτῃ ἐπιμαχίᾳ, supra nihil dictum est. Super discrimine ξυμμαχίας et ἐπιμαχίας cf. adn. I, 44, 1. — τὴν . . . ἐπιμαχίαν. De hac orta ex iis, quae 27, 2. narrata sunt, vid. c. 29. et 31.

3 στρατεύειν δὲ μηδενί. οἱ μὲν Κορίνθιοι οὕτως
ἀπέστησαν τῶν ξυμμάχων, καὶ πρὸς τοὺς Λακε-
δαιμονίους πάλιν τὴν γνώμην εἶχον.

Λακεδαιμονίους Ἠλεῖοι τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἱεροῦ εἴργουσιν. ἀμφιλογίαι αὐτῶν περὶ καταδίκης.

1 49. Ὀλύμπια δ' ἐγένετο τοῦ θέρους τούτου,
οἷς Ἀνδροσθένης Ἀρκὰς παγκράτιον τὸ πρῶτον
ἐνίκα· καὶ Λακεδαιμόνιοι τοῦ ἱεροῦ ὑπὸ Ἠλείων
εἴρχθησαν, ὥςτε μὴ θύειν, μηδ' ἀγωνίζεσθαι,
οὐκ ἐκτίνοντες τὴν δίκην αὐτοῖς, ἣν ἐν τῷ Ὀλυμ-
πιακῷ νόμῳ Ἠλεῖοι κατεδικάσαντο αὐτῶν, φάσκον-
τες σφᾶς ἐπὶ Φύρκον τε τεῖχος ὅπλα ἐπενεγκεῖν
καὶ ἐς Λέπρεον αὐτῶν ὁπλίτας ἐν ταῖς Ὀλυμπια-

addi ad conventa, quicquid cunctis communiter videbitur, id ratum sit. Cf. c. 23. extr. et ibi in ed. mai. adn. In vulg. προςθεῖναι pro imperativo dictum volunt.

Cap. 49. §. 1. Αὐτῶν Bekk. In libris mss. αὑτῶν. Simili-

§. 3. Οἱ μὲν Κορίνθιοι cet. Cf. Diod. XII, 77.

Cap. 49. §. 1. Παγκράτιον . . . ἐνίκα. „Petrus Faber III. Agonist. 23. observat Thucydidem hic designationi Olympiadis apponere nomen illius, qui pancratio vicerat, contra morem aliorum historicorum, qui ei plerumque nomen illius, qui stadio vicerat, addere soleant; quem [recentiorem] morem e Dion. Hal. et Diod. Sic. pluribus ostendit II, 15. . . . Thucydides etiam III, 8. nullam rationem habuit illius, qui stadio victor fuerat." DUK. Cf. ibi adn. et Kraus. Gymnast. I. p. 340., qui Androsthenem ideo, quod clarissimus vir fuerit, nominatum putat. — ἐνίκα. Cf. adn. III, 8. — Λακεδαιμόνιοι . . . Ἠλείων. Historiam belli inter hos gesti breviter narrat Paus. III, 8, 2. — ἐν τῷ . . . νόμῳ, ex lege Olympiaca. Ἐν non ita raro Latina praepositione secundum reddi posse aliquot exemplis, ex quibus simillimum huic est Thucydideum I, 77., docet Matth. Gr. §. 577. p. 1343. Cf. etiam Hemsterh. ad Luci. t. II. p. 625. ed. Lehm. — κατεδικάσαντο αὐτῶν, iis irrogandam curaverant. Haec certe alibi est vis medii καταδικάζεσθαι. Cf. Pap. Lex. Hic si Elei ipsi videntur fecisse, interpretandum est in suum commodum iis irrogaverant. — σφᾶς aut insolentius positum esse pro legitimo αὐτούς, quem usum excusat Arndt. de Pronom. reflex. usu p. 34. sq. (cf. Kuehn. Gr. in us. schol. §. 302. adn. 3.), aut de Goelleri et Dobraei coniectura mutandum in genitivum σφῶν, docuimus in ed. mai. — Φύρκον τεῖχος. „Hesychii glossa Φύρκος τεῖχος . . . pertinet ad Thucydidis locum V, 46., sed eo loco Φύρκος est nomen topicum, proprie idem significans quod φοῦρκος, ὀχύρωμα, sicut vocabula plurima ex communibus facta sunt certorum locorum propria." LOB. Paral. Gr. I. p. 105. De situ cf. Muell. Dor. II. p. 459. — ὅπλα ἐπενεγκεῖν. Additur aut, ut hic, c. 47. al., ἐπί cum accusativo, aut, ut infra §. 4. et IV, 16. 28., solus dativus. — ἐς Λέπρεον cet. Cf. 31, 4. — ἐν ταῖς Ὀλ. σπονδαῖς, tempore Olym-

καῖς σπονδαῖς ἐςπέμψαι. ἡ δὲ καταδίκη διςχίλιαι
μναῖ ἦσαν, κατὰ τὸν ὁπλίτην ἕκαστον δύο μναῖ,
ὥςπερ ὁ νόμος ἔχει. Λακεδαιμόνιοι δὲ πρέσβεις 2
πέμψαντες ἀντέλεγον μὴ δικαίως σφῶν καταδε-
δικάσθαι, λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι πω ἐς Λακε-
δαίμονα τὰς σπονδάς, ὅτ' ἐςέπεμψαν τοὺς ὁπλί-
τας. Ἠλεῖοι δὲ τὴν παρ' αὐτοῖς ἐκεχειρίαν ἤδη 3
ἔφασαν εἶναι, (πρώτοις γὰρ σφίσιν αὐτοῖς ἐπαγ-
γέλλουσι,) καὶ ἡσυχαζόντων σφῶν καὶ οὐ προς-
δεχομένων, ὡς ἐν σπονδαῖς, αὐτοὺς λαθεῖν ἀδι-
κήσαντας. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ὑπελάμβανον οὐ 4
χρεὼν εἶναι αὐτοὺς ἐπαγγεῖλαι ἔτι ἐς Λακεδαί-
μονα, εἰ ἀδικεῖν γε ἤδη ἐνόμιζον αὐτούς· ἀλλ'
οὐχ ὡς νομίζοντας τοῦτο δρᾶσαι, καὶ ὅπλα οὐ-
δαμόσε ἔτι αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν. Ἠλεῖοι δὲ τοῦ αὐ- 5

ter §. 3. Bekker *παρ' αὐτοῖς*, in membranis *παρ' αὐτοῖς*, et §. 4. Bekker *τό τε αὐτῶν*, in membranis *τό τε αὐτῶν*. Cf. adn. I, 17.

piacarum induciarum seu feriarum (*des Olymp. Gottesfriedens*). Cf. Boeckh. Explic. Pindar. p. 494. sq. et quos laudat Herm. Antiqu. Gr. §. 10. adn. 10. Add. infra VIII, 10.

§. 2. *Σφῶν καταδεδικάσθαι.* Cf. adn. I, 95, 3. — *μὴ ἐπηγγέλθαι.* Per σπονδοφόρους.

§. 3. *Τὴν παρ' αὐτοῖς... εἶναι.* Collocatio verborum docet proprie hoc dici, eas inducias, quae apud se proclamari solerent, iam apud se fuisse. – *ἐπαγγέλλουσι*, indicere solent.

§. 4. *Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι...ἐπενεγκεῖν.* Primus Heilmannus veras particularum *ἔτι* atque *ἤδη* notiones attendere iubens hunc ambitum recte intellexit. Post quem „Corayus ... verba *ἀλλ' οὐχ ὡς νομίζ. τοῦτο δρᾶσαι* expedit ita: *δρᾶσαι τοὺς Ἠλείους τοῦτο* (i. e. *τὸ ἐπαγγεῖλαι*) *ὡς οὐ νομίζοντας* (i. e. *ἀδικεῖν τοὺς Λακεδαιμονίους*), aut sic: *ἀλλὰ* (*τοὺς Ἠλείους ἐπαγγεῖλαι*) *ὡς οὐ νομίζ. τοῦτο δρᾶσαι* (*τοὺς Λακεδαιμονίους*). Verba *καὶ ὅπλα...ἐπενεγκεῖν* secundam faciunt responsionis Lacedaemoniorum partem, pendentem similiter ut priorem a v. *ὑπελάμβανον*. Omnem locum sic *παραφράζει*: „Lacedaemonii contra respondebant Eleos non amplius oportuisse inducias Lacedaemoni denunciare, si [iam] tunc iniuriam sibi a Lacedaemoniis [factam esse putarent vel putavissent]; sed inducias denunciasse, quod hoc non factum putarent; [ad verbum non ita, quasi putarent, videlicet sibi iniuriam factam esse;] nec ulla se arma (Eleis) amplius [usquam] intulisse (postquam induciarum accepissent nuncium.)" BECK. De *ἀδικεῖν* cf. adn. I, 38, 4., de *ὑπολαμβάνειν* II, 72, 1.

τοῦ λόγου εἴχοντο, ὡς μὲν οὐκ ἀδικοῦσι, μὴ ἂν
πεισθῆναι· εἰ δὲ βούλονται σφίσι Λέπρεον ἀπο-
δοῦναι, τό τε αὐτῶν μέρος ἀφιέναι τοῦ ἀργυρίου,
καὶ ὃ τῷ θεῷ γίγνεται αὐτοὶ ὑπὲρ ἐκείνων ἐκτί-
1 *σειν.* **50.** *ὡς δ' οὐκ ἐςήκουον, αὖθις τάδε ἠξίουν,*
Λέπρεον μὲν μὴ ἀποδοῦναι, εἰ μὴ βούλονται,
ἀναβάντας δὲ ἐπὶ τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμ-
πίου, ἐπειδὴ προθυμοῦνται χρῆσθαι τῷ ἱερῷ,
ἀπομόσαι ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων, ἦ μὴν ἀπο-
2 *δώσειν ὕστερον τὴν καταδίκην. ὡς δὲ οὐδὲ ταῦτα* τρόπος τῆς
ἤθελον, Λακεδαιμόνιοι μὲν εἴργοντο τοῦ ἱεροῦ, τότε πανηγύ-
θυσίας καὶ ἀγώνων, καὶ οἴκοι ἔθυον· οἱ δὲ ἄλλοι ρεως. Λίχας.
3 *Ἕλληνες ἐθεώρουν πλὴν Λεπρεατῶν. ὅμως δὲ οἱ*
Ἠλεῖοι δεδιότες, μὴ βίᾳ θύσωσι, ξὺν ὅπλοις τῶν

Cap. 50. §. 1. *Ἀναβάντες.* *Ἀναβάντας* Bekk. invitis omnibus membranis, ut videtur, etsi in ed. ster. nominativum ex solis Pal. et m. affert, quod silentio ed. mai. refellitur. Accusativus quidem proprie requiritur, quum ad *ἀποδοῦναι* audiatur *αὐτούς* sive *τοὺς Λακεδαιμονίους*, sed nominativum effecisse videntur verba *βούλονται* et *προθυμοῦνται*. Cf. Kuehn. Gr. §. 648. adn.

§. 5. *Ὡς μὲν ... πεισθῆναι*, se sibi persuadere non posse illos iniuriam non fecisse. *Ἀδικοῦσι* ad Lacedaemonios referendum esse iam superiora demonstrant. Dobraeus Advers. I. p. 116. particulas *μὴ ἂν* pro *οὐκ ἂν* positas esse putat hic, et I, 139: *προὔλεγον... μὴ ἂν γενέσθαι πόλεμον* [nisi ibi interpretere *es sollte ihnen kein Krieg entstehen*], et VI, 102. extr.: *νομίσαντες μὴ ἂν... γενέσθαι*; certe *οὐκ* legi in simillimis verbis IV, 99. *νομίζοντες ... οὐκ ἂν ... κρατῆσαι* et in aliis a se collectis in Ind. v. *ἄν*. Et verum est *οὐκ* apud infinitivum ex enunciatis transitivis, quae vocant, pendentem multo saepius apud Thuc. et alios legi, quam suspicere ob ea, quae explicata sunt in Rost. Gr. §. 135. adn. 4. β'. Melius igitur praecipit Kuehn. Gr. in us. schol. §. 318. 3. — *ἀφιέναι.* Port.: se remissuros. Proprie se remittere (illico, nunc ipsum). — *ὃ τῷ θεῷ γίγνεται*, quae (pars) deo deberetur. Cf. Steph. Thes. nov. II. p. 626.

Cap. 50. §. 1. *Ἐςήκουον*] *οἱ Λακεδαιμόνιοι.* — *ἠξίουν*] *οἱ Ἠλεῖοι.* Schol. — *ἀναβάντες.* Cf. sd. — *ἀπομόσαι*] *κυρῶσαι δι' ὅρκον.* Schol. Cf. Pass. Lex. ed. Rost. et Bloomf. in ed. 2.

§. 2. *Λακεδαιμόνιοι ... ἀγώνων.* Cf. Paus. III, 8, 2. „Verba *θυσ. καὶ ἀγώνων* mihi pro appositione habenda videntur. Cf. c. 49: *τοῦ ἱεροῦ εἴρχθησαν, ὥςτε μὴ θύειν, μηδ' ἀγωνίζεσθαι.* Eundem locum laudans Haack. cum Valla vult genitivum *ἱεροῦ* a *θυσίας καὶ ἀγώνων* pendere." HOFM. — *ἐθεώρουν*] *τῆς θεωρίας μετεῖχον.* Schol. Cf. adn. 18, 1. Spectare certamina etiam *τοῖς μὴ θεωροῦσι καὶ εἰργομένοις τοῦ ἱε-*

νεωτέρων φυλακὴν εἶχον· ἦλθον δὲ αὐτοῖς καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς, χίλιοι ἑκατέρων, καὶ Ἀθηναίων ἱππῆς, οἳ ἐν Ἄργει ὑπέμενον τὴν ἑορτήν. δέος δ᾽ ἐγένετο τῇ πανηγύρει μέγα, μὴ ξὺν ὅπλοις 4 ἔλθωσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ καὶ Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου, Λακεδαιμόνιος, ἐν τῷ ἀγῶνι ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν, ὅτι νικῶντος τοῦ ἑαυτοῦ ζεύγους, καὶ ἀνακηρυχθέντος Βοιωτῶν δημοσίου κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως, προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα ἀνέδησε τὸν ἡνίοχον, βουλόμενος δηλῶσαι, ὅτι ἑαυτοῦ ἦν

ροῦ, θυσίας καὶ ἀγῶνος, licuisse inde apparet, quod Licham affuisse paulo post audimus.

§. 3. *Οἳ ἐν Ἄργει* cet. *Ἄργει* ex alio nomine corruptum suspicatur Krueg., haud dubie, quod Argos ab Olympia longius abest, quam ut equites ibi commorantes *ἐλθεῖν Ἠλείοις* bene dicantur. Quae verba certe, ubi ad horum equitum nomen repetenda sunt, non, ut plerumque (cf. adn. I, 13, 3.), ad Eleos venire, sed Eleorum adiuvandorum causa venire significare existimanda sunt, nisi aut solum *ἦλθον* ibi audire aut *οἳ* delere mavis.

§. 4. *Λίχας*. De hoc viro generosissimo praeter Ind. nom. cf. Ruhnk. ad Xen. Comment. I, 2, 61. Krueg. ad Dion. p. 281. — *ὑπὸ τῶν ῥαβδούχων πληγὰς ἔλαβεν.* „Hunc locum egregie illustrat Pausanias *Ἠλιακῶν β´.* c. 2.“ HUDS. *Ῥαβδούχους* „Bredovius intelligit *Ἑλλανοδίκας*, vel *ἀγωνοθέτας*, laudans Schol. ad Aristoph. Pac. v. 733., unde Suidas sua hauserit. Rem conficit locus [ille] Pausaniae.“ HAACK. Dubitat tamen ibi Sieb. in adn. (cf. Valck. ad Herodot. VIII, 59.), et *ῥαβδοῦχοι* iubentibus Hellanodicis Lichae verbera inflixisse existimari possunt; nam alibi *ῥαβδούχους* lictores esse satis constat. De *ὑπό* cf. Matth. Gr. §. 592. *β´*. — *Βοιωτῶν δημοσίου*] *τοῦ δημοσίου τῶν Βοιωτῶν.* Schol. Is igitur commune Boeotorum significari censet. Quod quanquam alibi *δημόσιον* vocari non meminimus, id de republica certe dici e lexicis constat. Hic si id forte propter articulum omissum fieri posse neges, ad *δημοσίου* vocem audias *ζεύγους*. Attamen de aerario certe publico *δημοσίου* cum praepositione *ἐκ* sine articulo positum VI, 31. videbimus, et commune Boeotorum victorem renunciatum esse (*ἀνακηρυχθῆναι*, quod proprium hac in re verbum esse adnotat Duk.) aptius videtur dici quam bigas Boeotorum publicas. — *κατὰ τὴν οὐκ ἐξουσίαν τῆς ἀγωνίσεως*] *διὰ τὸ μὴ ἐξεῖναι Λακεδαιμονίοις ἀγωνίζεσθαι.* Schol. De hoc genere dicendi cf. adn. I, 137, 4. *Ἀγώνισιν* aliquoties legi apud Procopium testatur Abresch.; ab *ἀγῶνι* ita differt, ut certatio a certamine. — *προελθὼν ἐς τὸν ἀγῶνα.* „Suidas ex hoc loco et ex Homero ostendit etiam locum ipsum, in quo certatur, vocari *ἀγῶνα*.“ DUK. Cf. Lex. et Held. ad Plut. Tim. p. 460. Sic *δρόμον* etiam de loco, in quo curritur, *χορόν* apud Hom. de loco, in quo saltatur, dici notum est. Quae addas Rost. Gr. §. 97. 2. a. *γ´*. — *ἀνέδησε.* *Στεφάνῳ* adiectum est IV, 121.

τὸ ἅρμα· ὥστε πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπεφόβηντο πάντες, καὶ ἐδόκει τι νέον ἔσεσθαι. οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι ἡσύχασάν τε, καὶ ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς οὕτω διῆλθεν.

Κορινθίοις λόγοι προσφέρονται.

5 Ἐς δὲ Κόρινθον μετὰ τὰ Ὀλύμπια Ἀργεῖοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀφίκοντο δεησόμενοι αὐτῶν παρὰ σφᾶς ἐλθεῖν. καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις ἔτυχον παρόντες· καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, τέλος οὐδὲν ἐπράχθη, ἀλλὰ σεισμοῦ γενομένου διελύθησαν ἕκαστοι ἐπ᾽ οἴκου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Ἡρακλεῶται οἱ ἐν Τραχῖνι ἡσσῶνται τῶν προσχώρων.

1 **51.** Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Ἡρακλεώταις τοῖς ἐν Τραχῖνι μάχη ἐγένετο πρὸς Αἰνιᾶνας καὶ Δόλοπας καὶ Μηλιέας καὶ Θεσσαλῶν
2 τινας. προσοικοῦντα γὰρ τὰ ἔθνη ταῦτα τῇ πόλει πολέμια ἦν· οὐ γὰρ ἐπ᾽ ἄλλῃ τινὶ γῇ ἢ τῇ τούτων τὸ χωρίον ἐτειχίσθη. καὶ εὐθύς τε καθισταμένῃ τῇ πόλει ἠναντιοῦντο ἐς ὅσον ἐδύναντο φθείροντες, καὶ τότε τῇ μάχῃ ἐνίκησαν τοὺς Ἡρακλεώτας, καὶ Ξενάρης ὁ Κνίδιος, Λακεδαιμόνιος ἄρχων αὐτῶν, ἀπέθανε, διεφθάρησαν δὲ καὶ ἄλλοι τῶν Ἡρακλεωτῶν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ δωδέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

— *ἡ ἑορτὴ αὐτοῖς ... διῆλθεν*, dies festi ita iis praeterierunt, i. e. Lacedaemonii ita dies festos praeterire passi sunt, non usi sunt hac eos turbandi opportunitate. De rebus postea ab iis adversus Eleos gestis cf. Paus. III, 8, 2. V, 4, 5. *Αὐτοῖς* ad remotius nomen *πάντες* vix recte refert Arn.

§. 5. *Μετὰ τὰ Ὀλύμπια.* „Finis Olympiorum Hecatombaeonis die XVI°, Iulii Iuliani die XVIII°.“ DODW. — *σεισμοῦ . . . διελύθησαν.* Cf. adn. 45, 4.

Cap. **51**. Cf Diod. XII, 77. — §. 1. *Αἰνιᾶνας*. Hunc populum in parte convallis Sperchei habitasse recte docens Bloomfieldius male addit ab Heraclea spectasse in orientem, quum deberet dicere inter septentriones et occasum solis. De sedibus eorum cf. Mannert. Geogr. VII. p. 628. Leak. Graec. sept. II. p. 22. *Δόλοπας*. Cf. adn. II, 102, 2. — *Μηλιέας*. Cf. III, 92. Quum autem ibi Trachinii, a quibus advocati erant coloni Heracleam condentes, pars Meliensium vocentur, hic duae reliquae eorundem partes a Trachiniis dissidentes significari videntur.

§. 2. *Πολέμια ἦν· οὐ γὰρ ἐπ᾽ ἄλλῃ* cet. Cf. III, 93, 2. et ibi adn. — *ὁ Κνίδιος.* „Cnidis filius.“ HEILM. et

Ἡράκλειαν Βοιωτοὶ παραλαμβάνουσιν.

52. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἀρχομένου τὴν Ἡράκλειαν, ὡς μετὰ τὴν μάχην κακῶς ἐφθείρετο, Βοιωτοὶ παρέλαβον, καὶ Ἡγησιππίδαν τὸν Λακεδαιμόνιον ὡς οὐ καλῶς ἄρχοντα ἐξέπεμψαν. δείσαντες δὲ παρέλαβον τὸ χωρίον, μὴ Λακεδαιμονίων τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυβουμένων Ἀθηναῖοι λάβωσι· Λακεδαιμόνιοι μέντοι ὠργίζοντο αὐτοῖς. 1

Ἀλκιβιάδης ἐς Πελοπόννησον στρατεύσας τείχη οἰκοδομεῖ.

Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων, Ἀργείων καὶ τῶν ξυμμάχων ξυμπρασσόντων, ἐλθὼν ἐς Πελοπόννησον μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων ὁπλιτῶν καὶ τοξοτῶν, καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων παραλαβών, τά τε ἄλλα ξυγκαθίστη περὶ τὴν ξυμμαχίαν διαπορευόμενος Πελοπόννησον τῇ στρατιᾷ, καὶ Πατρέας τε τείχη καθεῖναι ἔπεισεν ἐς θάλασσαν, καὶ αὐτὸς ἕτερον 2

post eum alii. De flexione vid. adn. I, 64, 2. Nusquam tamen alibi hoc nomen legitur, quare cognomen esse suspicatus est Goeller, qualia cognomina Lacedaemoniorum nobis sunt ignota. Ex necessitudine enim quadam Xenaris gentis et Cnidiorum non cognomen, sed nomen, eum inventurum fuisse docent Lacedaemonius, Cimonis filius, I, 45., Alcibiades, pater Endii, VIII, 6., Laco III, 53., alii.

Cap. 52. §. 1. *Βοιωτοὶ παρέλαβον.* Cf. Diod. XII, 77. — *Ἡγησιππίδαν.* *Ἀγησιππίδαν* restitui vult Dind. in Steph. Thes. Cf. adn. c. 56. — *τὸν Λακεδαιμόνιον.* De articulo cf. adn. III, 25. — *τὰ κατὰ Πελοπ.* Cf. adn. III, 6, 2.

§. 2. *Μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων* cet. Dobraeus comparat Isocr. de Big. p. 349. D. seu §. 15., quod memorabile exemplum rerum ab oratoribus in maius auctarum putat Arn., contra quem nonnulla disputat Clariss. l. d. p. 71. — *τῶν αὐτόθεν.* Cf. adn. I, 62, 4. — *Πατρέας... τείχη καθεῖναι.* „Dicendi genus idem est atque IV, 103: *τείχη καθεῖτο*, ubi vid. adn. Res a Plut. Alc. c. 15. [alieno loco] narratur. Ab Atheniensibus ideo commendata est, ut Patrenses classe tueri possent. [Cf. 82, 5.] Ex Paus. VII, 6, 3. Achaeos hac in re Patrensibus studiose opem tulisse et erga Athenienses bene affectos fuisse intelligimus." BLOOMF. Plutarchus *τείχη μακρά* appellat, quod reprehendit Leak. Athen. ed. 2. p. 296. interpr. Germ., sed iniuria, ut videtur. — *ἐς τὴν θάλασσαν.* Priscam urbem Graecam, sicut eam, quae nunc ibi est, non ad mare usque pertinuisse, quo colonia Romana videtur spectasse, ex his verbis discimus. Cf. Leak. Pelop. I. p. 132. — *ἕτερον.* Simul audi *τεῖχος*, sed ita, ut hoc nomen hic non murum, sed munitionem, castrum, significet, quum hoc *τεῖχος* in Rhio, non in Rhium versus, exstructum esse

διενοεῖτο τειχίσαι ἐπὶ τῷ Ῥίῳ τῷ Ἀχαϊκῷ· Κορίνθιοι δὲ καὶ Σικυώνιοι καὶ οἷς ἦν ἐν βλάβῃ τειχισθὲν βοηθήσαντες διεκώλυσαν.

Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος γίγνεται, οὗ αἱ αἰτίαι λέγονται.

53. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο, προφάσει μὲν περὶ τοῦ θύματος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθαέως, ὃ δέον ἀπαγαγεῖν οὐκ ἀπέπεμπον ὑπὲρ παραποταμίων Ἐπιδαύριοι· (κυριώτατοι δὲ τοῦ ἱεροῦ ἦσαν Ἀρ-

Cap. 53. *Πυθαέως* Wessel. ad Diod. XII, 78. Vulgo et Bekk *Πυθέως*. Vat. *Πιθέως*. Mosqu. *Πυθέος*. Reg. F. Gr. *Πυθιέως*. E. *Πειθαίως*. Corr. Laur. *Πυθαίως*. Valcken. Epist. ad Roev. p. LXXIV. coniecit *Πυθαιέως*. „Hermionici agri [apud Asinen] templum fuisse e Paus. l. II. hic adnotat Acacius. Sed ibi *Πυθαεύς* est c. 35. [§. 2., ubi vid. Sieb.] et c. 36. [§. 5.]" DUK. Hoc igitur recepimus.

Παραποταμίων Reg. (G.) Cam. marg. Steph. Wessel. ad Diod. l. d. Haack. In Gr. *παρὰ ποταμίων*. F. *παραβοταμίων*. Vulgo et Bekk. *βοταμίων*. Lugd. *ποταμίων*, in marg. *βοταμίων*. C. D. I. *βοταμένων*. Cf. adn.

Thuc. dicat. — *Κορίνθιοι.* Animadverte hos Atheniensibus et Argivis repugnantes. Cf. c. 48. extr. et adn. c. 55. — *οἷς... τειχισθέν.* „Qu. an legendum sit *οἷς ἦν ἂν βλάβη τ.* Nisi addatur *ἄν*, oportuisset *τειχιζόμενον*, ut *κτιζόμενον* I, 100. fin.: *οἷς πολέμιον ἦν τὸ χωρίον... κτιζόμενον.*" DOBR. Et dicitur alibi *ἐστί* vel *καθίσταταί τι βλάβη*, ut II, 65. III, 46. al. Particulae *ἄν* omissionem alienis exemplis tuetur Bloomf. in edit. 2. Quando apud indicativum omitti possit, de eo cf. adn. III, 74, 2. 84, 2. — *διεκώλυσαν.* Simul audi *τειχισθῆναι.*

Cap. 53. *Προφάσει μέν.* Similiter VI, 76. *προφάσει μὲν ... διανοίᾳ δέ* inter se respondent. Cf. de hoc dativo Bernh. Synt. p. 130. Add. VI, 79. et adn. VII, 13. Alibi accusativus sic legitur. Vid. hic Dobr. et Duk. ad c. 80. et ad VIII, 92. — *θύματος.* Hostiam plerique interpretantur, alii sacrificium. Cf. c. 77. Consentit in summa re Diod. XII, 78. — *Πυθαέως.* „Templum id, ad quod respicitur, ibi positum erat, ubi Larissam, Argorum arcem, ascendebant. Paus. II, 24. Erant tamen alia eiusdem dei templa Hermionae et Asinae (Paus. II, 35. 36.) atque etiam Spartae (Paus. III, 11.). Pythaeum filium Apollinis fuisse, qui Delphis in Peloponnesum profectus cultum Apollinis introduxisset, et Argos primum, quem adisset, locum fuisse rumor erat." ARN. Non templum urbis Argorum, sed id, quod prope Asinen fuit, significari nobis ex superlativo *κυριώτατοι* videtur apparere templum maxime in Argivorum, parva ex parte igitur etiam aliorum, velut Hermionensium, aut ipsorum Epidauriorum, potestate fuisse demonstrante. — *ἀπαγαγεῖν.* Est nostrum *abführen, abtragen.* Cf. Bloomf., qui tamen de nobis falsa narrat. — *παραποταμίων.* Vulgatum *βοταμίων* nihili est. Hofmanus reposuit *Βωταμίων*, quae Dorica forma esset, ut *βωκόλος, Βώκαρος*, al. *Βω-*

γεῖοι·) ἐδόκει δὲ καὶ ἄνευ τῆς αἰτίας τὴν Ἐπίδαυρον τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ καὶ τοῖς Ἀργείοις προςλαβεῖν, ἢν δύνωνται, τῆς τε Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας, καὶ ἐκ τῆς Αἰγίνης βραχυτέραν ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν ἢ Σκύλλαιον περιπλεῖν τοῖς Ἀθηναίοις.

τάμια feriarum nomen videri, ut Athenis *Βουφόνια* fuerint et *βουτύπος*, atque in Tenia inscriptione apud Boeckh. II. p. 261, 10. *βουθυσίαι ἑορτή* memoretur. Ingeniose quidem; obstat tamen huic coniecturae, quod non exstant vocabula *βουτάμος* et *βουταμεῖν* pro usitatis *βουφόνος*, *βουτύπος*, *βουθύτης*, *βουφονεῖν*, *βουσφαγεῖν*, *βουθυτεῖν*. Refutatione non indiget recens Bloomfieldii coniectura *βοτανόμων*, pascuis. *Παραποταμίων* praeferens Wesselingius l. d. intellexit accolas fluvii in Epidauriorum vicinia, cuiusmodi flumen sumi posset ex Stat. Theb. IV, 710. Idem „amplectitur Bened., de regione ad fluvium quendam sita accipiens, cuius nomine tributi quoddam genus, hostiam, in templo Apollinis offerre debuerint Epidaurii. Cf. c. 31.“ HAACK. Et haec interpretatio propter omissum articulum videtur probanda, quem in hac correctione desiderat Arn.; sed si *παραποταμίων* neutrum esse statuimus, quum agri illi non noti neque iam alibi a Thuc. commemorati sint, articulus recte abest. Eo aptius autem hoc est vocabulum, quo saepius in confiniis agros ad rivulos sitos controversos fuisse constat. Velut bellum inter Segestanos et Selinusios ortum est *περὶ γῆς ἀμφιςβητησίμου, ποταμοῦ τὴν χώραν τῶν διαφερομένων πόλεων ὁρίζοντος*, Diod. XII, 82. Qui ager deinde *ἡ παραποταμία* vocatur. — *ἐδόκει . . . προςλαβεῖν . . . καὶ βραχυτέραν ἔσεσθαι.* „Traiecta sunt verba pro tali ordine: *ἐδόκει τῷ Ἀλκιβ. προςλαβεῖν τ. Ἐπίδ.* Deinde dilogia notetur verbi *δοκεῖν* notantis ad *προςλαβεῖν* placebat, consultum ducebatur, ad *βραχ. ἔσεσθαι* videbatur, credebant. Videri quoque Latinis eandem dilogiam tulerit.“ BAU. Simillime ex v. placuit repetendum putabant Tac. Hist. II, 7. init. Cf. infra 59, 4. et VI, 99. De *δοκεῖν* in altero membro cum accusativo et infinitivo hic et 59, 4. coniuncto vid. ad Xen. Cyr. IV, 2, 38. Anab. III, 1, 11., de Lat. interpr. Cic. ad Tusc. V, 8, 22. Beneck. ad Iust. XV, 14. — *ἄνευ τῆς αἰτίας.* Articulus hic insolentius pro pronomine demonstrativo est positus quam in *ὁ πόλεμος*, de qua voce vid. adn. II, 31, 3. — *τῆς Κορίνθου ἕνεκα ἡσυχίας.* Ut Corinthus quiesceret, bello non immisceretur. Cf. Arn. (a quo se dissentire Bloomf. in ed. 2. simulans non dissentit.) — *καὶ . . . ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν.* De dilogia atque accusativo modo egimus. Sed praeterea adnotandum est proprie enunciationem causalem exspectari, sed hanc orationis conformationem et loco simillimo IV, 3: *τῷ δὲ διάφορόν τι ἐδόκει τοῦτο τὸ χωρίον ἑτέρου μᾶλλον, λιμένος τε προςόντος, καὶ τοὺς Μεσσηνίους . . . πλεῖστ᾽ ἂν βλάπτειν*, defendi et iis, in quibus indicativus sine particula causali post genitivos absolutos et alibi similiter legitur. Cf. adn. I, 110, 2. — *Σκύλλαιον.* De hoc inter Troezenem et Hermionen sito vid. Paus. II, 34, 7. 8. Hodie dicitur Scylli. — *τοῖς Ἀθηναίοις.* Haec iunge cum superioribus *ἔσεσθαι τὴν βοήθειαν.* — *διά* hic positum est pro *ἕνεκα*. Cf. adn. II, 89, 4.

Cap. 54. §. 1. *Λεῦκτρα.* Hoc non potest esse oppidum maritimum Leuctra sive Leuctrum in finibus Laconicae et Messeniae sive inter Tylum et Cardamylen situm et postea Eleutherolaconibus tributum, de quo vid. Strab. p. 360. sq. et Paus. III, 26, 3., sed illud, quod a Plutarcho in agrum Megalopolitanum transferri docet Schneid. ad Xen. Hist. Gr. VI, 5, 24.; verum tunc Laconicae, non Arcadiae, fuisse ex iis intelligitur, quae §. 2. ineunt. narrantur. A Londari in austrum spectasse docet Leak. Pelop. II. p. 322. Add. Puill. Bobl. l. d. p. 170. Sed ab his paululum dissentit Bloomf. — *Λύκαιον.* Cf. adn. 16, 2. — *ᾔδει . . . στρατεύουσιν.* Bloomf. inter iura regum Lacedaemoniorum ab Herodot. VI, 56 — 59. explicata etiam hoc fuisse, *πόλεμον ἐκφέρειν ἐπ᾽ ἣν ἂν βούλωνται χώρην*, explicat. Cf. Muell. Dor. II. p. 104. Ceterum vid. sd. — *αἱ πόλεις . . . ἐπέμφθησαν.* Laconicae urbes videntur esse. Vid. Dukas. Et *τὰς πόλεις* in rebus Laconicis non raro perioecorum esse Haasius ad Xen. Remp. Lac. p. 269. studet docere.

§. 2. *Ὡς . . . τὰ διαβατήρια . . . οὐ προὐχώρει.* Quum pro transitu sacrificia facientes litare non potuissent. Ita Vall. et Ae. Port. *Διαβατήρια* peremnia breviter appellaveris. „Cap. sequ. dicit *οὐδ᾽ ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο*, et c. 116: *ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἱερὰ οὐκ ἐγίγνετο.*“ DUK. Cf. Bloomf. et de hac ellipsi vocis *ἱερά* Thiersch. Gr. §. 613. 6. a., de ipsa hac superstitione Lacedaemoniorum Xen. de Rep. Lac. c. 13. et Drumann. Labes Graeciae p. 704. — *τὸν μέλλοντα.* Ex interiectione, quae sequitur, audi *μῆνα*. — *Καρνεῖος δ᾽ ἦν μήν.* Is nomen invenit ex Carneis, diebus festis Apollinis Carnei, cuius nominis varias causas

παρεσκευάζοντο οὖν οἱ Ἀργεῖοι ὡς αὐτοὶ ἐς τὴν Ἐπίδαυρον διὰ τοῦ θύματος τὴν ἔςπραξιν ἐςβα-
1 *λοῦντες.* 54. *ἐξεστράτευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους πανδημεὶ ἐς Λεῦκτρα τῆς ἑαυτῶν μεθορίας πρὸς τὸ Λυκαῖον Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου βασιλέως ἡγουμένου· ᾔδει δὲ οὐδείς, ὅποι στρατεύουσιν, οὐδὲ αἱ πόλεις, ἐξ ὧν*
2 *ἐπέμφθησαν. ὡς δ᾽ αὐτοῖς τὰ διαβατήρια θυομένοις οὐ προὐχώρει, αὐτοί τε ἀπῆλθον ἐπ᾽ οἴκου, καὶ τοῖς ξυμμάχοις περιήγγειλαν μετὰ τὸν μέλλοντα (Καρνεῖος δ᾽ ἦν μήν, ἱερομήνια Δωριεῦσι,)*

Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐς Λεῦκτρα ἐκστρατεύουσιν, Ἀργεῖοι δὲ τὴν Ἐπιδαυρίαν δῃοῦσι.

Cap. 54. §. 1. *Στρατεύουσιν.* Cod. Bas. *στρατεύσουσιν*, quod placet. Cf. VIII, 80. *ἀπορήσαντες, ὁπόθεν τοσαύταις ναυσὶ χρήματα ἕξουσιν*, et alia exempla in ed. mai. collecta I. 1. p. 137. Add. Matth. Gr. §. 507. I. 1. 2.

§. 2. *Ἱερομήνια.* Cl. Reg. *ἱερομηνία*. Cf. III, 56, 2. 65, 1. Singularis tamen de toto mense positus displicet, et *ἱερομήνια* cum *ἐπιμηνίων* voce comparat Steph. in Thes.

παρασκευάζεσθαι ὡς στρατευσομένους. Ἀργεῖοι δ', 3
ἀναχωρησάντων αὐτῶν, τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου
μηνὸς ἐξελθόντες τετράδι φθίνοντος, καὶ ἄγοντες
τὴν ἡμέραν ταύτην, πάντα τὸν χρονον ἐςέβαλλον
ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν καὶ ἐδῄουν. Ἐπιδαύριοι δὲ 4

§. 3. Ἐςέβαλλον Vat. H. Gr. Bred. Goell. Vulgo et Bekk. ἐςέβαλον. „Fortassis praestat lectio ἐςέβαλλον propter verba πάντα τὸν χρόνον, quod sive de tota aestate intelligas, sive de tempore τῶν ἱερομηνίων, quod mihi verisimilius videtur, certe non conveniat aoristo, nisi hunc statueris accipiendum esse pro participio ἐςβαλόντες ἐδῄουν, ut magis ad ἐδῄουν quam ad ἐςέβαλον pertineant

prodit Paus. in Lacon. c. 13. Cf. ibi Siebel. et Mans. Spart. I. 2. p. 218. Quod ad tempus attinet, scito „Carneum eundem fuisse mensem cum Atheniensium Metagitnione, ut constat ex Plut. in Nic. [c. 28.]" HUDS. Cf. adn. c. 76. init. — ἱερομήνια Δωριεῦσι. „Quantum ex his verbis et iis, quae hic paulo post leguntur, τὸν μῆνα προὐφασίσαντο, apparet, totus hic mensis, vel certe maxima illius pars, sacris ac diebus festis apud Lacedaemonios videtur destinatus fuisse." DUK. Etenim in eum „praeter Carnea [de quibus cf. 75. 76.] plurimi alii festi dies incidebant. Cf. Dorv. ad Char. p. 516. Initium habebant Carnea inde a mensis Carnei die septimo, et per nundinum continuabantur. Vid. Muell. Orchom. p. 327. Dor. I. p. 355." GOELL.

§. 3. Τοῦ πρὸ τοῦ Καρνείου μηνός. Hunc fuisse Atticum Hecatombaeonem ex iis, quae modo dicta sunt, liquet, et Attico Hecatombaeoni Spartiatarum mensem Hecatombeum videri respondisse adnotatum est ad c. 41. — καὶ ἄγοντες ... πάντα τὸν χρόνον. „Verba ἄγοντες τὴν ἡμέραν ταύτην Portus et Acacius de celebratione dierum festorum [cf. c. 75.] acceperunt [interpretati quamvis eum diem celebrarent, quam interpretationem probat Hofm., cui sententia haec videtur esse: quanquam ille dies iis festus est.] Mihi Valla rectius videtur vertisse itinere facto. Nam ut ἄγειν, ἀπάγειν, ἐξάγειν et προςάγειν τὴν στρατιάν, ita etiam ἐλλειπτικῶς eadem omnia sola [ut ὑπάγειν IV, 126. et Lat. ducere] dicuntur." DUK., qui exempla adscripsit. Cf. Matth. Gr. §. 495. 1. Dukerum praeter Hofmanum, cui praesentis participium huic rationi obstare videtur, paene omnes recentiores sequuntur. Sententiam hanc esse, iter hac die facientes, per omne tempus usque ad initium Carneorum (i. e. per decem dies fere) in agrum Epidauriorum invadentes vastabant, putat Goell. Quod solis verbis πάντα χρόνον pro plenis πάντα τὸν μέχρι τῶν Καρνείων χρόνον vel similibus exprimi potuisse vix credimus. Aliter haec intelligit Haack. Cf. sd. Arnoldus Bekkeri et scripturam et interpunctionem retinens, id est πάντα τὸν χρόνον cum ἄγοντες, non cum ἐςέβαλλον iungens, verba τὴν ἡμέραν ταύτην πάντα τὸν χρόνον hunc diem sine intermissione, seu totum hunc diem, interpretatur, quem in modum Thucydidem pro ὅλην τὴν ἡμέραν ταύτην dixisse non est verisimile. — Ἐπιδαυρίαν. Pro hac Troezena male nominat Diod. XII, 78.

τοὺς ξυμμάχους ἐπεκαλοῦντο· ὧν τινὲς οἱ μὲν
τὸν μῆνα προὐφασίσαντο, οἱ δὲ καὶ ἐς μεθορίαν
1 τῆς Ἐπιδαυρίας ἐλθόντες ἡσύχαζον. 55. καὶ καθ'
ὃν χρόνον ἐν τῇ Ἐπιδαύρῳ οἱ Ἀργεῖοι ἦσαν, ἐς
Μαντίνειαν πρεσβεῖαι ἀπὸ τῶν πόλεων ξυνῆλθον,
Ἀθηναίων παρακαλεσάντων. καὶ γιγνομένων λόγων Εὐφαμίδας ὁ Κορίνθιος οὐκ ἔφη τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις ὁμολογεῖν· σφεῖς μὲν γὰρ περὶ εἰρήνης ξυγκαθῆσθαι, τοὺς δ' Ἐπιδαυρίους καὶ τοὺς ξυμμάχους καὶ τοὺς Ἀργείους μεθ' ὅπλων ἀντιτετάχθαι· διαλῦσαι οὖν πρῶτον χρῆναι ἀφ' ἑκατέρων ἐλθόντας τὰ στρατόπεδα, καὶ οὕτω

λόγοι μάταιοι περὶ εἰρήνης. Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐς Καρύας ἐκστρατεύουσιν, Ἀλκιβιάδης δὲ Ἀργείοις βοηθεῖ.

verba πάντα τὸν χρόνον. Quae ratio ferri posse videtur." HAACK. Ita haec comparanda essent cum vv. τὸ αὐτὸ ἕνα ἕκαστον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες III, 68., ubi vid. adn. Hoc tamen exemplum illi ideo non satis simile est, quod hic ἐς τὴν Ἐπιδ. iuncta sunt cum ἐςέβ., non cum ἐδῄουν.

Cap. 55. §. 1. Ἀφ' ἑκατέρων. Cass. et T. ἐφ' ἑκατέρων, quod ἐφ' recepit Goell. Sed in vulgata nihil offensionis inest (cf. adn.), in Goelleriana autem scriptura verba durius et insolentius sunt traiecta.

§. 4. Τοὺς ξυμμάχους. Eas civitates, quae una cum ipsis foedere Laconico tenebantur. — τινὲς οἱ μέν. Cf. Thiersch. Gr. §. 306, 1. adn. et Bernh. Synt. p. 309. — προὐφασίσαντο. Ὑποφέρειν dicere solet Xenophon, cuius interpretes vid. ad Hist. Gr. IV, 7, 2. — ἡσύχαζον. Aut, quod Bloomf. putat, quia se infirmiores ducebant, aut superstitione moti, quum coepto mense sacro finibus suis egredi non auderent. Cf. Arn. (contra quem disserit Bloomf. in ed. 2.)

Cap. 55. §. 1. Ἐν τῇ Ἐπιδαύρῳ. Aut apud Epidaurum, aut in agro Epidaurio. Hoc verisimilius est propter c. 77. et 80. Cf. adn. IV, 118, 4. — ἀπὸ τῶν πόλεων. Ex sociis civitatibus, Port. Non has solas quidem intelligendas esse Corinthiorum et praesentia et verba videntur declarare. Alii tamen, qui ab Argivis dissiderent, praeter Corinthios non videntur affuisse, Corinthii autem, quod eos, ut c. 50., in suas partes pertrahere vellent, advocati esse. — σφεῖς. Cf. Rost. Gr. §. 126. adn. 3. extr. et supra adn. IV, 114, 5. — διαλῦσαι ... τὰ στρατόπεδα, primum igitur ab utrisque missos (propr. profectos) debere exercitus dirimere. De participio sine articulo substantive posito cf. Matth. Gr. §. 271. adn. Hofmanus quidem διαλῦσαι ἀφ' ἑκατέρων idem esse vult ac διαλῦσαι ἀπ' ἀλλήλων; sed ἑκατέρους pro ἀλλήλοις poni demonstrare debebat. Tuemur igitur alteram explicationem. „Sed quinam sunt ἑκάτεροι? Argivos ab altera parte esse patet, ab altera autem Corinthios, et semper (cf. I, 105.) et hic quoque Epidauriorum socios ac pa-

πάλιν λέγειν περὶ τῆς εἰρήνης. καὶ πεισθέντες 2
ᾤχοντο καὶ τοὺς Ἀργείους ἀπήγαγον ἐκ τῆς Ἐπιδαυρίας. ὕστερον δὲ ἐς τὸ αὐτὸ ξυνελθόντες οὐδ' ὥς ἐδυνήθησαν ξυμβῆναι, ἀλλ' οἱ Ἀργεῖοι πάλιν ἐς τὴν Ἐπιδαυρίαν ἐςέβαλον καὶ ἐδήουν. ἐξεστρά- 3
τευσαν δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Καρύας· καὶ ὡς οὐδ' ἐνταῦθα τὰ διαβατήρια αὐτοῖς ἐγένετο, ἐπανεχώρησαν. Ἀργεῖοι δὲ τεμόντες τῆς Ἐπιδαυ- 4
ρίας ὡς τὸ τρίτον μέρος ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. καὶ Ἀθηναίων αὐτοῖς χίλιοι ἐβοήθησαν ὁπλῖται καὶ Ἀλκιβιάδης στρατηγός· πυθόμενοι δὲ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐξεστρατεῦσθαι, καὶ ὡς οὐδὲν ἔτι αὐτῶν ἔδει, ἀπῆλθον. καὶ τὸ θέρος οὕτω διῆλθεν.

§. 4. *Πυθόμενοι . . . ἀπῆλθον.* In Cass. Aug. T. et libris mediocribus haud paucis *πυθόμενος*, sed in solis D. I. Laur. *ἀπῆλθε.*

tronos, intellexerim." HAACK. Corinthios enim etsi Thucydides c. 48. tantum dixit *πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους πάλιν τὴν γνώμην ἔχειν*, tamen Diodorus XII, 77. clare scribit motos esse *συμμαχεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις*. Deinde apud ipsum Thuc. eos non solum a c. 57., ubi, quod Argivos frustra ad pacem cum Epidauriis restituendam impulissent, rem factam dicas, sed iam c. 52. Atheniensibus et Argivis videmus repugnantes.

§. 2. *Ἐς τὸ αὐτό.* Cf. adn. III, 91, 4.

§. 3. *Καρύας.* „Caryae [Laconicae ab Arcadum civitate distinguendae] in via Sparta Tegeam ferenti sub Parnone monte et prope initium convallium ex Parnone in convallem Oenuntis, qui rivus cum Eurota ab aquilone supra ipsam Spartam iungitur, decurrentium videntur fuisse. Vid. Leak. Pelop. vol. III. p. 30. vol. II. p. 531. [ubi inter Sellasiam et Tegeaticos limites ponit.] Cf. etiam Polyb. XVI, 37. Paus. II, 38. [III, 10.]" ARN. A Leakio in situ definiendo nonnihil dissentiunt Puill. Bobl. p. 72. et Ross. Pelop. p. 175. sq. — *τὰ διαβατήρια . . . ἐγένετο.* Praeter adn. ad 54, 2. cf. Thiersch. Gr. §. 313. 3., sed etiam Schaef. ad Plut. vol. V. p. 42. Saepe ita loquitur Xenophon. Vid. Ind. Anab. in *γίγνεσθαι*. — *πυθόμενοι . . . ἀπῆλθον.* In conformatione verborum, quae, sive *ὡς* ex *πυθόμενοι* pendere, sive *πυθόμενοι καὶ ὡς ἔδει* ut c. 44. *ἀκούσαντες καὶ ὡς ἔγνωσαν* dicta esse putamus, recta est, non offendendum; sed iure haereas in sententia; nam quod Lacedaemonios expeditionem suscepisse audivissent, tantum abfuisse videatur, ut Athenienses ad abeundum impelleret, ut causa sola esset, cur Argivis auxilio venirent. Quare nonnulli *δέ* expungi volunt, alii *ἐξεστρατεῦσθαι* interpretantur expeditionem finivisse, quam vim ex perfecto oriri Arnoldus putat. Fortasse tamen res ita cogitanda est, ut Athenienses non ad defendendos Argivos a Lacedaemoniis, sed ad invadendum communiter cum illis in agrum Epidaurium profectos esse, quum

Λακεδαιμονίων ἐς Ἐπίδαυρον φρουροὺς ἐςπεμψάντων Ἀθηναῖοι τοὺς Εἵλωτας ἐς Πύλον ἀνακομίζουσιν. Ἐπιδαύρου Ἀργεῖοι ἀποπειρῶσιν.

1 **56.** Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαιμόνιοι λαθόντες Ἀθηναίους φρουρούς τε τριακοσίους καὶ Ἀγησιππίδαν ἄρχοντα κατὰ θάλασσαν
2 ἐς Ἐπίδαυρον ἐξέπεμψαν. Ἀργεῖοι δ' ἐλθόντες παρ' Ἀθηναίους ἐπεκάλουν, ὅτι, γεγραμμένον ἐν ταῖς σπονδαῖς διὰ τῆς ἑαυτῶν ἑκάστους μὴ ἐᾶν πολεμίους διιέναι, ἐάσειαν κατὰ θάλασσαν παραπλεῦσαι· καὶ εἰ μὴ κἀκεῖνοι ἐς Πύλον κομιοῦσιν ἐπὶ Λακεδαιμονίους τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἵλωτας,
3 ἀδικήσεσθαι αὐτοί. Ἀθηναῖοι δέ, Ἀλκιβιάδου πείσαντος, τῇ μὲν Λακωνικῇ στήλῃ ὑπέγραψαν, ὅτι οὐκ ἐνέμειναν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῖς ὅρκοις, ἐς δὲ Πύλον ἐκόμισαν τοὺς ἐκ Κρανίων Εἵλωτας
4 λῄζεσθαι, τὰ δ' ἄλλα ἡσύχαζον. τὸν δὲ χειμῶνα τοῦτον πολεμούντων Ἀργείων καὶ Ἐπιδαυρίων μάχη μὲν οὐδεμία ἐγένετο ἐκ παρασκευῆς, ἐνέδραι δὲ καὶ καταδρομαί, ἐν αἷς, ὡς τύχοιεν, ἑκατέρων
5 τινὲς διεφθείροντο. καὶ τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος πρὸς ἔαρ ἤδη κλίμακας ἔχοντες οἱ Ἀργεῖοι ἦλθον ἐπὶ τὴν Ἐπίδαυρον, ὡς ἐρήμου οὔσης διὰ τὸν

autem Lacedaemonios, ut Epidaurios tuerentur, egressos esse audivisssent, simulque Argivos, quoniam tertia agri Epidaurii parte devastata domum revertissent, sua opera non iam indigere intelligerent, redisse existimemus. Atheniensium autem auxilio maxime ad Epidauriorum urbem circummuniendam, ut c. 75. factum esse cognoscemus, Argivi uti voluisse videantur.

Cap. **56.** §. 1. *Λαθόντες Ἀθηναίους.* Quorum naves haud dubie in sinu Argolico ultro citro navigabant. — *Ἀγησιππίδαν.* „Supra [c. 52.] *Ἡγησιππίδαν* [si idem est]." HUDS. Sic *Ἀγησανδρίδας* pro *Ἡγησ.* Dorice VIII, 91. 94. 95.

§. 2. *Γεγραμμένον.* Cf. Rost. Gr. §. 131. 5. — *διὰ τῆς ἑαυτῶν . . . παραπλεῦσαι.* Maris imperium Atheniensium iuxta litora Peloponnesi ita agnosci Mitfordius declarat. Ipsa autem foederis formula pacti erant *μηδὲ κατὰ θάλασσαν ὅπλα ἐᾶν ἔχοντας διιέναι* 47, 5. — *τοὺς Μεσσηνίους καὶ Εἵλωτας.* Cf. sd. 35, 16.

§. 3. *Τῇ Λακωνικῇ στήλῃ*] *ἣν ἔστησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἔχουσαν τὰς Λακωνικὰς σπονδάς.* Schol. Cf. 18, 10. 23, 5. — *ὑπέγραψαν* cet. „Haec erat actio quaedam media ostendens eos foedus cum Lacedaemoniis ictum non prorsus tollere. Quod si fecissent, monumentum, in quo pactio insculpta erat, plane deletum esset. Vid. Demosth. Megalopolit. p. 209. Reisk." ARN. — *τοὺς ἐκ Κρανίων Εἵλωτας.* De re vid. c. 35., de praepositione adn. I, 8, 2. al.

§. 5. *Ὡς ἐρήμου οὔσης.* „Copias Epidauriorum per totum

πόλεμον βίᾳ αἱρήσοντες· καὶ ἄπρακτοι ἀπῆλθον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ τρίτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

αἰτίαι, δι' ἃς Λακεδαιμόνιοι ἐπ' Ἄργος στρατεύουσι, καὶ καταρίθμησις τοῦ ξυλλεγέντος στρατεύματος.

57. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους μεσοῦντος Λα- 1
κεδαιμόνιοι, ὡς αὐτοῖς οἵ τε Ἐπιδαύριοι ξύμμαχοι ὄντες ἐταλαιπώρουν, καὶ τἆλλα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ τὰ μὲν ἀφειστήκει, τὰ δ' οὐ καλῶς εἶχε, νομίσαντες, εἰ μὴ προκαταλήψονται ἐν τάχει, ἐπὶ πλέον χωρήσεσθαι αὐτά, ἐστράτευον αὐτοὶ καὶ οἱ Εἵλωτες πανδημεὶ ἐπ' Ἄργος· ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ
Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. ξυνεστρά- 2
τευον δ' αὐτοῖς Τεγεᾶται καὶ ὅσοι ἄλλοι Ἀρκάδων Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοι ἦσαν. οἱ δ' ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου ξύμμαχοι καὶ οἱ ἔξωθεν ἐς Φλιοῦντα ξυνελέγοντο, Βοιωτοὶ μὲν πεντακισχίλιοι ὁπλῖται καὶ τοσοῦτοι ψιλοὶ καὶ ἱππῆς πεντακόσιοι καὶ ἅμιπποι ἴσοι, Κορίνθιοι δὲ δισχίλιοι

Cap. 57. §. 1. Ἀφειστήκει. It. Vat. H. Bekk. ἀφεστήκει. Utrum ponatur, nihil refert. Ἀφεστήκει VII, 7., ἀφειστήκει VIII, 100.

Προκαταλήψονται. Aug. It. Vat. H. Bekk. καταλήψονται. Sed προκαταλαμβάνειν praeoccupandi sive antevertendi (Cic. pro Mil. 17, 45.) vim habens aptius videtur. Cf. III, 2, 3. III, 46. al.

§. 2. Ἅμιπποι. In plerisque membranis male ἄνιπποι. Cf. adn.

agrum ad defendenda castella et loca munita propter populationes, quas facerent, dispersas et urbem hanc ob causam praesidio destitutam esse Argivi sperabant." ARN.

Cap. 57. §. 1. Προκαταλήψονται. Cf. sd. — ἐπὶ πλέον, ulterius.

§. 2. Ὅσοι ἄλλοι...ἦσαν. Heraeenses et Maenalii. Vid. c. 67. — ἅμιπποι. „Heilmannus intelligit equitibus intermixtos pedites, de quibus Xen. in Hist. Gr. VII, 5, 23: καὶ μὴν τοὺς ἱππέας οἱ μὲν πολέμιοι αὐτοὶ παρετάξαντο ... ἔρημον πεζῶν ἁμίππων, ubi Morus idem docuit collatis cum nostro loco Harpocratione, Valerio Max. II, 3., Caesare B. G. I, 48. [add. B. C. III, 84.], Curtio VII, 7., distinguens ab his ἁμίπποις et desultores (ἀμφίππους) et διμάχας (equites peditesque simul), quos inter se confuderunt grammatici." GOELL. Kortüm (*zur Gesch. hellen. Staatsverfass.* p. 89.) ἁμίππους intelligit leviter armatos pedites, qui necessitate iubente equum conscenderent, et post equitem sederent." HAACK. Moro et Kortümio recte Bloomfieldius et Arnoldus adstipulantur. Cf. Muell. Dor. II. p. 242. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 401. (ed. 2. II. p. 316.) De διμάχαις ab his diversis conf. Schlosser Conspect. histor. u-

ὁπλῖται, οἱ δ' ἄλλοι ὡς ἕκαστοι, Φλιάσιοι δὲ πανστρατιᾷ, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων ἦν τὸ στράτευμα.

Ἆγις τοὺς πολεμίους λαθὼν τρισὶ τάγμασιν ἐς τὴν Ἀργείαν ἐςβάλλει.

1 58. Ἀργεῖοι δὲ προαισθόμενοι τό τε πρῶτον τὴν παρασκευὴν τῶν Λακεδαιμονίων, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸν Φλιοῦντα βουλόμενοι τοῖς ἄλλοις προςμῖξαι ἐχώρουν, τότε δὴ ἐξεστράτευσαν καὶ αὐτοί. ἐβοήθησαν δ' αὐτοῖς καὶ Μαντινῆς ἔχοντες τοὺς σφετέρους ξυμμάχους καὶ Ἠλείων τρισχίλιοι ὁπλῖται.
2 καὶ προϊόντες ἀπαντῶσι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν Μεθυδρίῳ τῆς Ἀρκαδίας. καὶ καταλαμβάνουσιν ἑκάτεροι λόφον· καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι ὡς μεμονωμένοις τοῖς Λακεδαιμονίοις παρεσκευάζοντο μάχεσθαι, ὁ δὲ Ἆγις τῆς νυκτὸς ἀναστήσας τὸν στρατὸν καὶ λαθὼν ἐπορεύετο ἐς Φλιοῦντα παρὰ
3 τοὺς ἄλλους ξυμμάχους. καὶ οἱ Ἀργεῖοι αἰσθόμενοι ἅμα ἕῳ ἐχώρουν, πρῶτον μὲν ἐς Ἄργος, ἔπειτα [δὲ] ᾗ προςεδέχοντο τοὺς Λακεδαιμονίους

Cap. 58. §. 3. Ἔπειτα δέ. Δέ omissum in It. Vat. H. Bekk. suspectum est. Cf. sd. I, 18, 3.

Τοὺς Λακεδαιμονίους μετὰ τῶν ξυμμάχων. Aug. It. Vat. H. Bekk. μετὰ τῶν ξυμμάχων τοὺς Λακεδ., sed in Aug. literis β'. α' vulgaris consecutio verborum est indicata.

niv. I. 3. p. 211. — οἱ δ' ἄλλοι. „Megarenses, Sicyonii nonnullique alii Achaei." BLOOMF. Vid. c. 58. — ὡς ἕκαστοι. Port.: pro cuiusque copia viribusque. Cf. adn. I, 3, 4.— ἐν τῇ ἐκείνων ... στράτευμα, i. e. ἐς τὴν ἐκείνων ξυνεληλύθει τὸ (τῶν ξυμμάχων) στράτευμα.

Cap. 58. §. 1. Ἀργεῖοι δέ ...] Ἀργεῖοι προαισθόμενοι τήν τε πρώτην τῶν Λακεδαιμονίων παρασκευὴν καὶ αὖθις προςχωροῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπὶ Φλιοῦντος ὑπὲρ τοῦ τοῖς ἰδίοις συμμῖξαι συμμάχοις. Schol. — τοὺς σφετέρους ξυμμάχους. Cf. adn. IV, 134. De numero Mantinensium conf. Diod. XII, 78.

§. 2. Μεθυδρίῳ. „Μεθύδριον τῆς Μεγαλοπολίτιδος vocat Polyb. IV, 11. Nam ex quo condita est Megalopolis, in vicum degeneravit." DUK. „CLXXX stadia a Megalopoli distare et in colle a Maloeta et Mylaonte cincto iacere dicit Paus. VIII, 36." BLOOMF. Parietinas Methydrii nunc Palatia (vel τὸ Παλατι) vocari affirmant Muell. Dor. II. p. 442. et Puill. Bobl. Sed ab his distinguit Ross. Pelop. p. 116. Hoc autem circuitu Lacedaemonios profectos esse, ne Mantineam praeterirent, adnotat Arn. — ἐπορεύετο ἐς Φλιοῦντα. „A Methydrio recta via Agidis per Orchomenum ... Aleamque erat, unde in vallem Asopi, ubi Phlius erat, transiret. Vid. Leak. Pelop. II. p. 57. sq." ARN.

§. 3. Ἐς Ἄργος. Argos

μετὰ τῶν ξυμμάχων καταβήσεσθαι, τὴν κατὰ
Νεμέαν ὁδόν. Ἆγις δὲ ταύτην μέν, ἣν προςεδέ- 4
χοντο, οὐκ ἐτράπετο, παραγγείλας δὲ τοῖς Λακε-
δαιμονίοις καὶ Ἀρκάσι καὶ Ἐπιδαυρίοις ἄλλην
ἐχώρησε χαλεπήν, καὶ κατέβη ἐς τὸ Ἀργείων
πεδίον· καὶ Κορίνθιοι καὶ Πελληνῆς καὶ Φλιάσιοι
ὄρθιον ἑτέραν ἐπορεύοντο· τοῖς δὲ Βοιωτοῖς καὶ
Μεγαρεῦσι καὶ Σικυωνίοις εἴρητο τὴν ἐπὶ Νεμέας
ὁδὸν καταβαίνειν, ᾗ οἱ Ἀργεῖοι καθῆντο, ὅπως,
εἰ οἱ Ἀργεῖοι ἐπὶ σφᾶς ἰόντες ἐς τὸ πεδίον βοη-
θοῖεν, ἐφεπόμενοι τοῖς ἵπποις χρῷντο. καὶ ὁ μὲν 5
οὕτω διατάξας καὶ ἐςβαλὼν ἐς τὸ πεδίον ἐδῄου
Σάμινθόν τε καὶ ἄλλα. 59. οἱ δὲ Ἀργεῖοι γνόν- 1
τες ἐβοήθουν ἡμέρας ἤδη ἐκ τῆς Νεμέας, καὶ
περιτυχόντες τῷ Φλιασίων καὶ Κορινθίων στρα-
τοπέδῳ τῶν μὲν Φλιασίων ὀλίγους ἀπέκτειναν,
ὑπὸ δὲ τῶν Κορινθίων αὐτοὶ οὐ πολλῷ πλείους
διεφθάρησαν. καὶ οἱ Βοιωτοὶ καὶ οἱ Μεγαρῆς 2

οἱ δὲ Ἀργεῖοι βοηθοῦντες πανταχόθεν ἀποκλῄονται.

§. 4. Ἀργείων. Gr. Dan. Ἀργεῖον. „Qu. an non ita soleat Thuc., ut Θριάσιον πεδίον [II, 19. 21.]" DOBR. Τὸ Ἀκαρνανικὸν πεδίον II, 102., contra Μαιάνδρου πεδίον III, 19. VIII, 58.

Ὄρθιον. Cass. Aug. Cl. Pal. It. Vat. H. alii plurimi ὄρθριον, pro quo certe ὄρθριοι (Vall. matutini) legendum est. Cf. ed. mai. Sed vulgatam verbis ἄλλην χαλεπήν et vocabulo καθύπερθεν c. 59. bene respondere docent Wass. et Goell. Femininum ὄρθιος tamen rarissimum et in Steph. Thes. ed. rec. ex solo Nonno enotatum est.

Cap. 59. §. 3. Καθύπερθεν H. Reg. D. I. E. K. m. Ar. Chr. Vulgo et Bekk. male καθύπερθε. Vid. Lob. ad Phryn. p. 285., cui tamen non assentitur Schaef. Appar. ad Demosth. II. p. 273. Cass. κάθυπερ. Aug. et Pal. καθύπερ, in Aug. tamen man. 2. add. θεν.

§. 4. Αὐτῶν. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Gr. aliique αὐτῶν, fortasse recte. Cf. adn. I, 17.

... versus. Cf. Bloomf. — καταβήσεσθαι. In planitiem Argivorum. — τὴν κατὰ Νεμέαν (paulo post ἐπὶ Νεμέας) ὁδόν. Viam per Tretum ferentem, quam Contoporiam appellat Muell. Dor. I. p. 71. et II. p. 434., sed Contoporia a Treto videtur distinguenda. Cf. Hoffm. Graec. I. p. 1227. sq. Kiepertus parum sibi constans in Elidis, Arcadiae, Achaiae tabula Contoporeiam, quam vocat, a via per Tretum ferente removet, in Argolidis tabula Contoporiae nomen, etsi dubitanter, ad hanc viam appinxit.

§. 4. Ταύτην . . . οὐκ ἐτράπετο. Cf. adn. III, 24, 1. — παραγγείλας. Quum imperavisset, quae fieri vellet. Cf. Bloomf. — ἄλλην... χαλεπήν. Est via per Lyrceum et vicinos colles ferens. Cf. Leak. Pelop. II. p. 415. — ὄρθιον. Apud Euripidem quoque semel generis communis est. Cf. Matth. Gr. §. 117. 8. p. 301. Valet ἀνάντη, προςάντη. Ceterum cf. sd. — καθῆντο. Alibi, ut III, 97. IV, 44., ἐκάθηντο. Cf. Buttm. Gr. §. 86. adn. 2. Rost. §. 68. adn. 2. et de similibus verbis sd. IV, 130, 7. — ἐπὶ σφᾶς. „I. e. τοὺς περὶ τὸν Ἆγιν." DOBR.

§. 5. Σάμινθον. „De hoc oppido tacent veteres, opinor, universi." WASS. Prope Κουτζοπόδι fuisse coniicit Leak. Pelop. II. p. 415., prope Phiclia Ross. Pelop. I. p. 27.

Cap. 59. §. 1. Ἡμέρας ἤδη. Haec referuntur ad vv. ἅμα ἕῳ 58, 3. — αὐτοὶ οὐ πολλῷ πλείους...διεφθάρησαν. „Reiskii correctio αὐτοῖς inutilis videtur. Cf. Liv. XXI, 29: victi amplius ducenti ceciderunt. Infra V, 115: Ἀργεῖοι ...διεφθάρησαν ὡς ὀγδοήκοντα." ARN.

§. 2. Ἀλλά ad superiorem negationem respicere, etsi re aliter cogitata etiam causalis particula poni potuerit, docet Dukas.

§. 3. Ἐκ μέν. Ἐκ est a, a parte. — τὸ δὲ πρὸς Νεμέας. De articulo vid. adn. III, 6, 1., de casu Matth. Gr. §. 590. a. α). — ἵπποι...οὐ παρῆσαν. „Ex hoc loco colligo Argivos cum sociis Peloponnesiacis tunc omnino caruisse equitatu, quum eum hic et alibi (c. 50.) Athenienses soli adduxisse dicantur, qui tunc nondum aderant." HAACK.

§. 4. Οὐχ οὕτω. Non ita, non admodum. — ἐν καλῷ, opportune. Cf. 60, 2. et Baumg. Crus. ad Xen. Ages. 2, 3. — καὶ τοὺς Λακεδ. ἀπειληφέναι. Ex superiore ἐδόκει repetendum ἐδόκουν, ἐνόμιζον. Cf. adn. c. 53.

§. 5. Τῶν πέντε στρατηγῶν. E quinque duci-

καὶ οἱ Σικυώνιοι ἐχώρουν, ὥςπερ εἴρητο αὐτοῖς,
ἐπὶ τῆς Νεμέας, καὶ τοὺς Ἀργείους οὐκέτι κατέ-
λαβον· ἀλλὰ καταβάντες, ὡς ἑώρων τὰ ἑαυτῶν
δῃούμενα, ἐς μάχην παρετάσσοντο. ἀντιπαρεσκευά-
3 ζοντο δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι. ἐν μέσῳ δὲ ἀπει-
λημμένοι ἦσαν οἱ Ἀργεῖοι. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ πεδίου
οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶργον τῆς πόλεως καὶ οἱ μετ'
αὐτῶν, καθύπερθεν δὲ Κορίνθιοι καὶ Φλιάσιοι
καὶ Πελληνῆς, τὸ δὲ πρὸς Νεμέας Βοιωτοὶ καὶ
Σικυώνιοι καὶ Μεγαρῆς. ἵπποι δὲ αὐτοῖς οὐ παρῆ-
σαν· οὐ γάρ πω οἱ Ἀθηναῖοι μόνοι τῶν ξυμμά-
χων ἧκον.

4 Τὸ μὲν οὖν πλῆθος τῶν Ἀργείων καὶ τῶν
ξυμμάχων οὐχ οὕτω δεινὸν τὸ παρὸν ἐνόμι-
ζον, ἀλλ' ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ μάχη ἔσεσθαι, καὶ
τοὺς Λακεδαιμονίους ἀπειληφέναι ἐν τῇ αὐτῶν
5 τε καὶ πρὸς τῇ πόλει. τῶν δὲ Ἀργείων δύο ἄν-
δρες, Θράσυλλός τε τῶν πέντε στρατηγῶν εἷς

τότε δὴ Θράσυλλος καὶ Ἀλκίφρων ἀφ' ἑαυτῶν Ἄγιδι μόνῳ σπένδονται τέσσαρας μῆνας.

ὢν καὶ Ἀλκίφρων πρόξενος Λακεδαιμονίων, ἤδη
τῶν στρατοπέδων ὅσον οὐ ξυνιόντων, προςελθόντε
Ἄγιδι διελεγέσθην μὴ ποιεῖν μάχην· ἑτοίμους
γὰρ εἶναι Ἀργείους δίκας δοῦναι καὶ δέξασθαι
ἴσας καὶ ὁμοίας, εἴ τι ἐπικαλοῦσιν Ἀργείοις Λα-
κεδαιμόνιοι, καὶ τὸ λοιπὸν εἰρήνην ἄγειν σπον-
δὰς ποιησαμένους. 60. καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες 1
τῶν Ἀργείων ἀφ' ἑαυτῶν καὶ οὐ τοῦ πλήθους κελεύ-
σαντος εἶπον· καὶ ὁ Ἆγις δεξάμενος τοὺς λόγους
αὐτὸς καὶ οὐ μετὰ τῶν πλειόνων οὐδὲ αὐτὸς
βουλευσάμενος, ἀλλ' ἢ ἑνὶ ἀνδρὶ κοινώσας τῶν
ἐν τέλει ξυστρατευομένων, σπένδεται τέσσαρας
μῆνας, ἐν οἷς ἔδει ἐπιτελέσαι αὐτοὺς τὰ ῥηθέντα.
καὶ ἀπήγαγε τὸν στρατὸν εὐθύς, οὐδενὶ φράσας
τῶν ἄλλων ξυμμάχων.

ὃ καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι ἀγανακτοῦσι. τοῦ Θρασύλλου δίκη.

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι 2
εἵποντο μέν, ὡς ἡγεῖτο, διὰ τὸν νόμον, ἐν
αἰτίᾳ δ' εἶχον κατ' ἀλλήλους πολλῇ τὸν Ἆ-
γιν, νομίζοντες, ἐν καλῷ παρατυχὸν σφίσι

ξυμβαλεῖν, καὶ πανταχόθεν αὐτῶν ἀποκεκλῃμέ-
νων καὶ ὑπὸ ἱππέων καὶ πεζῶν, οὐδὲν δράσαντες
3 ἄξιον τῆς παρασκευῆς ἀπιέναι. στρατόπεδον γὰρ
δὴ τοῦτο κάλλιστον Ἑλληνικὸν τῶν μέχρι τοῦδε
ξυνῆλθεν· ὤφθη δὲ μάλιστα, ἕως ἔτι ἦν ἀθρόον
ἐν Νεμέᾳ, ἐν ᾧ Λακεδαιμόνιοί τε πανστρατιᾷ
ἦσαν, καὶ Ἀρκάδες καὶ Βοιωτοὶ καὶ Κορίνθιοι
καὶ Σικυώνιοι καὶ Πελληνῆς καὶ Φλιάσιοι καὶ
Μεγαρῆς, καὶ οὗτοι πάντες λογάδες ἀφ' ἑκάστων,
ἀξιόμαχοι δοκοῦντες εἶναι οὐ τῇ Ἀργείων μόνον
4 ξυμμαχίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλῃ ἔτι προςγενομένῃ. τὸ
μὲν οὖν στρατόπεδον οὕτως ἐν αἰτίᾳ ἔχοντες τὸν
Ἆγιν ἀνεχώρουν τε καὶ διελύθησαν ἐπ' οἴκου
5 ἕκαστοι. Ἀργεῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἔτι ἐν πολλῷ πλείονι
αἰτίᾳ εἶχον τοὺς σπεισαμένους ἄνευ τοῦ πλήθους,
νομίζοντες κἀκεῖνοι, μὴ ἂν σφίσι ποτὲ κάλλιον
παρασχόν, Λακεδαιμονίους διαπεφευγέναι· πρός
τε γὰρ τῇ σφετέρᾳ πόλει καὶ μετὰ πολλῶν καὶ
6 ἀγαθῶν ξυμμάχων τὸν ἀγῶνα ἂν γίγνεσθαι. τόν τε

§. 5. *Προςελθόντε.* Cass. Aug. Cl. Ven. It. F. Lugd. cod. Bas. aliique *προςελθόντες.* Quod praeferunt Ae. Port. et Bened., sed quum *διελεγέσθην* sequatur et *δύο ἄνδρες* antecedant, vide, ne iis, quae a Matth. Gr. §. 301. et Rost. §. 100. 4. e. exposita sunt, non satis confirmetur. Cf. tamen etiam Kuehn. Gr. in us. schol. §. 241. adn. 8.

Cap. 60. §. 1. *Τῶν πλειόνων.* *Τῶν* om. Gr. Contra paulo post *ἢ* om. D. Cf. adn.

bus, quibus uti solent, an quibus tunc utebantur? — *ὅσον οὐ.* Cf. adn. I, 36, 1. — *ποιεῖν.* Cf. adn. II, 86, 6. — *δίκας...ὁμοίας.* Cf. adn. I, 140, 2. et V, 27, 2.

Cap. 60. §. 1. *Ἀφ' ἑαυτῶν.* Cf. Matth. Gr. §. 573. extr. p. 1331. — *καὶ ὁ Ἆγις.* Aut *καί* superiori *μέν* respondere, aut, ut VIII, 80. extr., omnino deesse particulam *δέ*, quae illi *μέν* respondeat, docet Haack. Illo modo explicat Hart. de Part. II. p. 410. — *αὐτός*, solus. Cf. hic Duk. et Herm. ad Vig. adn. 123. b. III. supra IV, 49. al. — *τῶν πλειόνων...ἀλλ' ἤ.* De *ἀλλ' ἤ* particulis cf. adn. III, 71, 1. Sed aut *τῶν* aut *ἢ* hic omittendum existimes. Cf. tamen Matth. Gr. §. 266. adn. — *τῶν ἐν τέλει ξυστρατευομένων.* Hos esse polemarchos, duos ephoros, *ὁμοίους*, duos Pythios explicat Arn. Cf. Muell. Dor. II. p. 240. — *σπένδεται...μῆνας.* Cf. Diod. XII, 78. — *τῶν ἄλλων ξυμμάχων.* Aut *ξύμμαχοι* sunt *οἱ ξυστρατευόμενοι* universi, aut cf. adn. I, 128, 5.

§. 2. *Διὰ τὸν νόμον.* „Cap. 66: *βασιλέως γὰρ ἄγοντος ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται.*" HAACK. — *ἐν καλῷ.* Cf. adn. 59, 4. — *παρατυχόν.* Cf. Matth. Gr. §. 564. Rost. §. 131. 5. — *αὐτῶν* obscurius ad Argivos referri adnotat Bau. Etenim ad *ξυμβαλεῖν* scriptor cogitari voluit *τοῖς Ἀργείοις* vel *τοῖς πολεμίοις.* — *καὶ πεζῶν.* De praepositione non iterata vid. ad. III, 21, 3.

§. 3. *Κάλλιστον ... τῶν μέχρι τοῦδε.* De orationis conformatione cf. adn. ad *ἀξιολογώτατον* I, 1. Res, de qua ob eum exercitum, cui Pausanias apud Plataeas adversus Persas praefuerit, dubitat Dukas, ideo vera videtur, quia *κάλλιστον* dictum est, non *μέγιστον.* — *ἕως ἔτι... ἐν Νεμέᾳ*] *ζητεῖται πῶς, τριχῆ διαιρεθέντος τοῦ τῶν Πελοποννησίων στρατεύματος εἰς Φλιοῦντα, καὶ ἑνὸς μόνου μέρους τὴν ἐπὶ Νεμέαν ἰόντος, τῶν δὲ ἄλλων ἄλλαις χρησαμένων ὁδοῖς καὶ οὐδαμοῦ συμμιξάντων, ἔφη ἀθρόους αὐτοὺς ὦφθαι περὶ Νεμέαν. μήποτε δὲ μετὰ τὰς σπονδὰς ἀναχωροῦντα τὰ τρία μέρη ἐπὶ Φλιοῦντα ἐν Νεμέᾳ πάντα ἐγένετο· εὔπορος γὰρ ἥδε ἡ ὁδός· καὶ διὰ τοῦτο καὶ οἱ Ἀργεῖοι ἐγγύθεν πάντας ἥξειν ἐπὶ τὴν μάχην προςδεχόμενοι προαπήντων εἰς τὴν Νεμέαν.* Schol. — *προςγενομένῃ*, i. e. *ἥτις προςγένοιτο*, quae se ipsis adiungeret, quam se adiuncturam fingerent.

§. 4. *Τὸ στρατόπεδον... ἀνεχώρουν.* Cf. Rost. Gr. §. 100. 4. b. et adn. III, 80, 1., de re Diod. l. d.

§. 5. *Μὴ ἂν...παρασχόν.* Port.: ea occasione sibi oblata, qua nullam aliam commodiorem sibi unquam oblatum iri putabant. De ipso *παρασχόν* cf. adn. I, 120, 3., de addito *ἂν* Rost. Gr. §. 120. 6. e. bb). β'. — *ἂν γίγνεσθαι*, futurum fuisse.

Θράσυλλον ἀναχωρήσαντες ἐν τῷ Χαράδρῳ,
οὗπερ τὰς ἀπὸ στρατείας δίκας, πρὶν ἐςιέναι,
κρίνουσιν, ἤρξαντο λεύειν. ὁ δὲ καταφυγὼν ἐπὶ
τὸν βωμὸν περιγίγνεται· τὰ μέντοι χρήματα ἐδή-
μευσαν αὐτοῦ.

αἱ σπονδαὶ λύονται. Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Ὀρχομενὸν μὲν αἱροῦσι,

61. Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀθηναίων βοηθησάντων 1
χιλίων ὁπλιτῶν καὶ τριακοσίων ἱππέων, ὧν ἐστρα-
τήγουν Λάχης καὶ Νικόστρατος, οἱ Ἀργεῖοι (ὅμως
γὰρ τὰς σπονδὰς ὤκνουν λῦσαι πρὸς τοὺς Λακε-
δαιμονίους) ἀπιέναι ἐκέλευον αὐτούς, καὶ πρὸς
τὸν δῆμον οὐ προςῆγον βουλομένους χρηματίσαι,
πρὶν ἢ Μαντινῆς καὶ Ἠλεῖοι (ἔτι γὰρ παρῆσαν)
κατηνάγκασαν δεόμενοι. καὶ ἔλεγον οἱ Ἀθηναῖοι, 2
Ἀλκιβιάδου πρεσβευτοῦ παρόντος, ἔν τε τοῖς Ἀρ-

§. 6. Ἀπὸ στρατείας Ar. Chr., olim Cl., atque ita legendum esse docuit Ae. Portus. Cass. et corr. Aug. ἀποστρατείας, quae lectio probata est Schneidero in Lex. Gr. Vulgo et Bekk. ἀπὸ στρατιᾶς. Vulgatam Bauer στρατιωτικὰς δίκας interpretatur, sed quae addit Latina, ad exercitum pertinentes, ad rem militarem, quasi inde oriundas, docent στρατείας praestare. Ceterum cf. sd. I, 9, 3.

Cap. 61. §. 1. Πρὶν ἤ. D. πρὶν οἱ, quod recepit Hofm. Ἤ suspectat Dind. ad Isocr. Pan. §. 17., qua de re plura in ed. mai. dicta sunt. Πρὶν δή legi vult Haas. Lucubr. Thuc. p. 88.

§. 6. Ἐν τῷ Χαράδρῳ. Apud Charadrum vel „in alveo [sicco] Charadri, torrentis hiberni [cf. Paus. II, 25, 2.] proxime a moenibus Argorum fluentis, qui nunc Rema [τὸ ῥεῦμα τοῦ Ἄργους] vocatur. Vid. Leak. Pelop. II. p. 364. 394.“ ARN. De Charadro et de Inacho, qui Leakio est Μτάνιτζα, aliis Naio et Splanissa, vid. etiam Puill. Bobl. p. 44. et Ross. Pelop. I. p. 129. sqq. — οὗπερ...κρίνουσιν, ubi de causis militaribus, priusquam urbem ingrediuntur, indicant. Cf. sd. De causa iudicii militaris extra urbem habiti vid. Arn. — λεύειν. De verbo cf. I, 106. Lapidationis duo genera optime discreta et illustrata vide in Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 437. sq. (ed. 2. II. p. 793. sq.) Apud Macedonas hoc usitatum supplicium in iudiciis militaribus fuisse docent interpretes Curtii l. VI. extr.

Cap. 61. §. 1. Ἀθηναίων βοηθησάντων. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — τριακοσίων. Ducentos commemorat Diod. XII, 79., qui cum toto hoc loco conferatur. — Λάχης καὶ Νικόστρατος. Cf. Ind. nom. — ὅμως. „Οὐ παρέλκει τὸ ὅμως, ἀλλὰ φειδοῖ τῶν ὀνομάτων ὑποκρύπτει ὁ Θουκυδίδης ὃ βούλεται λέγειν· ἀναπληρωθείη γοῦν οὕτως· οἱ Ἀργεῖοι καίτοι εἶχον ἐν αἰτίᾳ πολλῇ τοὺς πράξαντας τὰς σπονδὰς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, ὅμως ὤκνουν λύειν αὐτάς.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. adn. III,

γείοις καὶ ξυμμάχοις ταῦτα, ὅτι οὐκ ὀρθῶς αἱ
σπονδαὶ ἄνευ τῶν ἄλλων ξυμμάχων καὶ γένοιντο,
καὶ νῦν (ἐν καιρῷ γὰρ παρεῖναι σφεῖς) ἅπτεσθαι
3 χρῆναι τοῦ πολέμου. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων
τοὺς ξυμμάχους εὐθὺς ἐχώρουν ἐπὶ Ὀρχομενὸν
τὸν Ἀρκαδικὸν πάντες πλὴν Ἀργείων· οὗτοι δὲ
ὅμως καὶ πεισθέντες ὑπελείποντο πρῶτον, ἔπειτα
4 δ᾽ ὕστερον καὶ οὗτοι ἦλθον. καὶ προςκαθεζόμενοι
τὸν Ὀρχομενὸν πάντες ἐπολιόρκουν, καὶ προςβο-
λὰς ἐποιοῦντο βουλόμενοι ἄλλως τε προςγενέσθαι
σφίσι, καὶ ὅμηροι ἐκ τῆς Ἀρκαδίας ἦσαν αὐτόθι
5 ὑπὸ Λακεδαιμονίων κείμενοι. οἱ δὲ Ὀρχομένιοι
δείσαντες τήν τε τοῦ τείχους ἀσθένειαν καὶ τοῦ
στρατοῦ τὸ πλῆθος, καί, ὡς οὐδεὶς αὐτοῖς ἐβοή-
θει, μὴ προαπόλωνται, ξυνέβησαν, ὥςτε ξύμμα-
χοί τε εἶναι, καὶ ὁμήρους σφῶν τε αὐτῶν δοῦναι
Μαντινεῦσι, καὶ οὓς κατέθεντο Λακεδαιμόνιοι

28, 2. 80, 2. al. — χρηματίσαι. Esse cum populo agere, verba ad populum facere, docet Duk. Cf. Schol. I, 87, 5. interpr. Xen. de Rep. Athen. 3, 1. et Isocr. Paneg. c. 42. — πρὶν ἤ. Cf. sd. — ἔτι παρῆσαν. Cf. 58, 1.

§. 2. Ἔλεγον . . . παρόντος. „Verba πρεσβευτοῦ παρόντος simul hoc includere, Alcibiadem verba fecisse utpote legatum, [ὡςεὶ ἔλεγεν διὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὃς παρῆν πρεσβευτής, ΔΟΥΚΑΣ,] ostendit Lev., et hanc in rem laudat VIII, 36.“ BECK. Cf. Bloomf. Exciditne δι᾽? — καὶ γένοιντο, καὶ νῦν . . . χρῆναι. „Et traiecta est structura, et vero variata; nam [prius] καί praeponi debebat, varietas autem [est] in χρῆναι.“ BAU. De καί per anacoluthon traiecto vid. adn. III, 67, 6., de transitu ad infinitivum adn. I, 87, 4.

§. 3. Πείσαντες (οἱ Ἀθηναῖοι). „Sequitur ἐχώρουν πάντες. Tamen, quia in his universis etiam Athenienses latent, eodem casu de utrisque usus est.“ HAACK. Cf. Matth. Gr. §. 562. adn. 1. Rost. §. 131. adn. 2. — ἐκ τῶν λόγων. Praepositionis ἐκ ita positae exempla adscripsit Duk. — τὸν Ἀρκαδικόν. Cf. adn. III, 87, 4. — ὅμως. Cf. Rost. Gr. §. 130. 1.* — ἔπειτα ὕστερον. Vid. adn. II, 9, 2.

§. 4. Καὶ ὅμηροι...ἦσαν. De ὅτι particula non adiecta vid. adn. I, 110, 2. „Cf. Herm. de Ellips. et Pleon. p. 190.“ GOELL. — κείμενοι. I. e. τεθειμένοι, κατατεθειμένοι. Cf. Matth. Gr. §. 495. 2. Buttm. Gr. max. §. 109. adn. 8.

§. 5. Προαπόλωνται. Ante auxiliorum adventum. — ὁμήρους. Παῖδες nominantur c. 77.— οὓς κατέθεντο Λακεδαιμόνιοι. Hos obsides Parrhasios fuisse tempore expeditionis c. 33. narratae acceptos non improbabiliter colligit Did. Hi igitur Mantinensibus imperium eorum sibi arrogantibus traduntur, postea autem a Lacedaemoniis, qui Parrha-

βουλευσάμενοι δὲ παρασκευάζονται καὶ ὡς ἐπὶ Τεγέαν ἰόντες.

παραδοῦναι. 62. μετὰ δὲ τοῦτο ἔχοντες ἤδη τὸν 1
Ὀρχομενὸν ἐβουλεύοντο οἱ ξύμμαχοι, ἐφ' ὅ τι χρὴ
πρῶτον ἰέναι τῶν λοιπῶν. καὶ Ἠλεῖοι μὲν ἐπὶ Λέ-
πρεον ἐκέλευον, Μαντινῆς δὲ ἐπὶ Τεγέαν· καὶ προς-
έθεντο οἱ Ἀργεῖοι καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς Μαντινεῦσι. καὶ 2
οἱ μὲν Ἠλεῖοι ὀργισθέντες, ὅτι οὐκ ἐπὶ Λέπρεον ἐψη-
φίσαντο, ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου· οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι
παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Μαντινείᾳ ὡς ἐπὶ Τεγέαν
ἰόντες. καί τινες αὐτοῖς καὶ αὐτῶν Τεγεατῶν ἐν
τῇ πόλει ἐνεδίδοσαν τὰ πράγματα.

Λακεδαιμόνιοι δὲ Ἄγιδι χαλεπαίνουσι, καὶ δέκα αὐτῷ ξυμβούλους διδόασι.

63. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν ἐξ 1
Ἄργους τὰς τετραμήνους σπονδὰς ποιησάμενοι,
Ἆγιν ἐν μεγάλῃ αἰτίᾳ εἶχον οὐ χειρωσάμενον
σφίσιν Ἄργος, παρασχὸν καλῶς, ὡς οὔπω πρότε-
ρον αὐτοὶ ἐνόμιζον· ἀθρόους γὰρ τοσούτους ξυμ-
μάχους καὶ τοιούτους οὐ ῥᾴδιον εἶναι λαβεῖν.
ἐπειδὴ δὲ καὶ περὶ Ὀρχομενοῦ ἠγγέλλετο ἑαλω- 2
κέναι, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐχαλέπαινον, καὶ ἐβού-
λευον εὐθὺς ὑπ' ὀργῆς παρὰ τὸν τρόπον τὸν ἑαυ-
τῶν, ὡς χρὴ τήν τε οἰκίαν αὐτοῦ κατασκάψαι,
καὶ δέκα μυριάσι δραχμῶν ζημιῶσαι. ὁ δὲ πα- 3
ρῃτεῖτο μηδὲν τούτων δρᾶν· ἔργῳ γὰρ ἀγαθῷ

Cap. 62. §. 1. *Τεγέαν.* De accentu vid. sd. 32, 3.

siorum *αὐτονομίαν* c. 33. proclamaverant, reposcuntur c. 77., ubi *οἱ ἄνδρες οἱ ἐν Μαντινείᾳ* vocantur, et a *τοῖς παισὶ τοῖς Ὀρχομενίοις* distinguuntur.

Cap. 62. §. 1. *Χρή.* Cf. adn. I, 91, 1. — *προςέθεντο.* Cf. adn. I, 20, 3.

§. 2. *Ἐνεδίδοσαν.* Idem eiusdem verbi tempus in simili re affuit IV, 76, 4. Cf. ibi et IV, 66. adn.

Cap. 63. §. 1. *Ἐξ Ἄργους.* I. e. *ἐκ τῆς Ἀργείας.* Vid. adn. II, 2, 1. IV, 118, 4. et de re supra 60, 1. — *χειρωσάμενον σφίσι.* Cf. adn. IV, 28, 5. — *παρασχὸν καλῶς.* Cf. 60, 1. 5.

§. 2. *Περὶ ... ἠγγέλλετο ἑαλωκέναι.* Attende distractum genus dicendi. — *παρὰ τὸν τρόπον τ. ἑ.* „*Οἱ γὰρ Σπαρτιᾶται οὐχ ὑπ' ὀργῆς ἔπραττον, οὐδ' ἐβούλευον, ἀλλὰ βραδέως καὶ μεθ' ἡσυχίας ἐν ἀταραξίᾳ ψυχῆς.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Cf. I, 132, 5. — *οἰκίαν ... κατασκάψαι.* Hanc poenam et in Asia et apud Romanos usitatam fuisse adnotat Bloomf., et Ciceronis domus dirutae quis non meminit? — *δέκα μυριάσι δραχμῶν.* Aegineticas drachmas fuisse putat Muell. Dor. II. p. 106. aestimans 38000 imperial. Cf. Arn.

§. 3. *Παρῃτεῖτο.* Ita deprecari apud Lat. Cf. Kritz.

ῥύσεσθαι τὰς αἰτίας στρατευσάμενος· ἢ τότε ποι-
4 εῖν αὐτοὺς ὅ τι βούλονται. οἱ δὲ τὴν μὲν ζημίαν
καὶ τὴν κατασκαφὴν ἐπέσχον, νόμον δὲ ἔθεντο
ἐν τῷ παρόντι, ὃς οὔπω πρότερον ἐγένετο αὐτοῖς·
δέκα γὰρ ἄνδρας Σπαρτιατῶν προςείλοντο αὐτῷ
ξυμβούλους, ἄνευ ὧν μὴ κύριον εἶναι ἀπάγειν
1 στρατιὰν ἐκ τῆς πόλεως. 64. ἐν τούτῳ δ' ἀφι-

ἔπειτα μετὰ τῶν ἐξ Ἀρκα-

Cap. 63. §. 3. *Στρατευσάμενος.* In optimis membranis *στρατευσόμενος.* At vid. Haack.

ad Sal. Iug. 104, 4. et Pflugk. ad Eur. Herc. f. v. 302. praeter Bloomf. in ed. 2. — *ῥύσεσθαι*] *ἀπολύσειν.* Schol. *Λύσεσθαι* coniecit Dobr. comparans *ἀπολύεσθαι* c. 75. VIII, 87. et al. Add. *διαλύσασθαι* et similia in adn. ad I, 131, 2. *Ῥύεσθαι* est quidem magis poeticum verbum, sed usi sunt eo Diodorus, Herodianus, Appianus, Iosephus, Procopius et *ἀπολύειν* valere etiam Eur. Iph. Aul. v. 1383. et Soph. Oed. R. 313. adnotat Bloomf. (qui calami errorem quendam nostrum exagitans non debebat negare flexionem *διασώσασθαι* reperiri. Vid. Xen. Cyr. VII, 5, 76. VIII, 7, 7. al.) Verba a Diod. XII, 78. ad Agidis dictum reddendum adhibita sunt, *διὰ τῶν καλῶν ἔργων διορθώσασθαι τὴν ἁμαρτίαν.* De infinitivo cf. adn. IV, 3, 2. Proximum *ποιεῖν* et ipsum quidem ex *ἔλεγε* suspensum est, sed id ibi imperandi vim habet.

§. 4. *Ἐπέσχον.* Cf. adn. II, 76, 2. V, 46, 1. — *ἐν τῷ παρόντι*, in praesentia; „nam privilegium istud fuit de uno Agide, non universa lex, quae ad omnes [reges] pertineret.“ BAU. Adeo Agis postea rursus maius imperium habuit. Vid. VIII, 5. Neque tamen ad hanc unam expeditionem legem latam verbis *ἐν τῷ παρόντι* significari adnotat Muell. Dor. II. p. 105. Sed quoniam nusquam alibi fieret mentio *ξυμβούλων*, qui regi additi essent, contrariam sententiam professus est Haas. ad Xenoph. Remp. Lac. p. 263. et Lucubr. Thuc. p. 89. — *ὃς ... αὐτοῖς.* Classium quidem ducibus iam prius *ξυμβούλους* additos esse vidimus II, 85. et III, 69., sed regi adulto nondum unquam decreti erant, etsi adolescenti Plistoanacti unum vel plures adiunctos esse docet Plut. Pericl. c. 22. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 45, 4. — *κύριον εἶναι*] *τὸν Ἆγιν.* Schol. Ad infinitivum „facile subaudias *ἐκέλευσαν* vel tale verbum ex [superioribus] *νόμον ἔθεντο.*“ HAACK. Similis locus est II, 24. extr., ubi cf. adn. — *ἐκ τῆς πόλεως.* *Ἐκ τῆς πολεμίας* probabiliter coniicit Haas. Lucubr. Thuc. l. d. Nam nihil quidem valet, quod dicit primum dubium non esse, quin antea quoque regi libera potestas non fuerit educendi exercitum; nam neque decernere bellum ipsum potuisse, neque numerum exercitus definire. De quibus rebus hic non dicitur, sed de expeditionibus in bello suscipiendis, quarum arbitria reges agebant. Cf. c. 54. et ibi adn. Sed gravius est quod addit *ἀπάγειν* non dici de exercitu, qui primum educatur, sed vix aliter usurpari *ἀπάγειν στρατιάν*, quam ubi exercitus ex hostico abducatur, ut c. 10. 35. 55. 60. 65. et alibi saepe. (Cui iudicio ab Hofmano mirum est opponi V, 53. III, 68., ubi nec de

δίας ξυμμάχων ἐς Τεγέαν ἀφικόμενοι ἐς τὴν Μαντινικὴν ἐσβάλλουσιν.

κνεῖται αὐτοῖς ἀγγελία παρὰ τῶν ἐπιτηδείων ἐκ
Τεγέας, ὅτι, εἰ μὴ παρέσονται ἐν τάχει, ἀποστή-
σεται αὐτῶν Τεγέα πρὸς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμ-
μάχους καὶ ὅσον οὐκ ἀφέστηκεν. ἐνταῦθα δὴ βοή- 2
θεια τῶν Λακεδαιμονίων γίγνεται αὐτῶν τε καὶ
τῶν Εἱλώτων πανδημεὶ ὀξεῖα καὶ οἵα οὔπω πρό-
τερον. ἐχώρουν δὲ ἐς Ὀρέσθειον τῆς Μαιναλίας·
καὶ τοῖς μὲν Ἀρκάδων σφετέροις οὖσι ξυμμάχοις 3
προεῖπον ἀθροισθεῖσιν ἰέναι κατὰ πόδας αὐτῶν
ἐς Τεγέαν· αὐτοὶ δὲ μέχρι μὲν τοῦ Ὀρεσθείου
πάντες ἐλθόντες, ἐκεῖθεν δὲ τὸ ἕκτον μέρος σφῶν
αὐτῶν ἀποπέμψαντες ἐπ' οἴκου, ἐν ᾧ τὸ πρεσβύ-
τερόν τε καὶ τὸ νεώτερον ἦν, ὥςτε τὰ οἴκοι φρου-
ρεῖν, τῷ λοιπῷ στρατεύματι ἀφικνοῦνται ἐς Τε-
γέαν. καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον οἱ ξύμμαχοι ἀπ'
Ἀρκάδων παρῆσαν. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Κό- 4
ρινθον καὶ Βοιωτοὺς καὶ Φωκέας καὶ Λοκρούς,
βοηθεῖν κελεύοντες κατὰ τάχος ἐς Μαντίνειαν.
ἀλλὰ τοῖς μὲν ἐξ ὀλίγου τε ἐγίγνετο, καὶ οὐ ῥᾴ-

Cap. 64. §. 3. Αὐτῶν. Bekk. αὐτῶν, quod non est necessarium. Cf. adn. I, 17.

exercitu legitur, nec est educere.) Praecipue autem ipsa causa huius legis Haasii coniectura commendatur, siquidem Lacedaemonii haud dubie impedituri erant, quo minus, quod paulo ante in agro Argivo factum erat, iterum eveniret.

Cap. 64. §. 1. Αὐτοῖς. Cf. adn. I, 13, 3.

§. 2. Πανδημεί. Muellerum Dor. p. 232. adn. 6. perioecos domi remansisse suspicatum refutavit Freese („*Wie lange erhielt sich die Gleichheit der laced. Bürger*". Sund. a. 1844. p. 7.) — οἷα . . . πρότερον. Simul audi ἐγένετο vel γεγένητο. Cf. c. 14.

§. 3. Ὀρέσθειον. Vid. adn. IV, 134. — Μαιναλίας. Huius regionis oppidula enumerat Paus. VIII, 27, 3. ubi cf. Sieb. — τοῖς ξυμμάχοις. Ex Arcadibus socii Lacedaemoniorum erant Tegeatae, Heraeenses, Maenalii. Vid. c. 67. Sed Tegeatas hic non intelligi ex iis, quae sequuntur, cognoscimus. — σφῶν αὐτῶν. Cf. adn. IV, 43, 4. — τὸ πρεσβύτερον καὶ τὸ νεώτερον. I. e. τοὺς τῆς στρατευσίμου ἡλικίας πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους. Cf. adn. I, 105, 5. et de Lacedaemoniorum aetate militari, qua ἔμφρουροι et erant et appellabantur, a vigesimo ad sexagesimum annum pertinenti Muell. Dor. II. p. 231. sq. Nonnullos tamen seniorum remansisse intelligimus ex 72, 3.

§. 4. Φωκέας καὶ Λοκρούς. Cf. adn. II, 9, 2. — ἀλλὰ τοῖς . . . ἐγίγνετο, sed his subito res accide-

διον ἦν μὴ ἀθρόοις καὶ ἀλλήλους περιμείνασι
διελθεῖν τὴν πολεμίαν· (ξυνέκληε γὰρ διὰ μέσου·)
5 ὅμως δὲ ἠπείγοντο. Λακεδαιμόνιοι δὲ ἀναλαβόν-
τες τοὺς παρόντας Ἀρκάδων ξυμμάχους ἐςέβαλον
ἐς τὴν Μαντινικὴν καὶ στρατοπεδευσάμενοι πρὸς
1 τῷ Ἡρακλείῳ ἐδῄουν τὴν γῆν. 65. οἱ δ' Ἀργεῖοι
καὶ οἱ ξύμμαχοι ὡς εἶδον αὐτούς, καταλαβόντες
χωρίον ἐρυμνὸν καὶ δυςπρόςοδον παρετάξαντο ὡς
2 ἐς μάχην. καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐθὺς αὐτοῖς
ἐπῄεσαν· καὶ μέχρι μὲν λίθου καὶ ἀκοντίου βο-
λῆς ἐχώρησαν· ἔπειτα τῶν πρεσβυτέρων τις Ἄγιδι
ἐπεβόησεν, ὁρῶν πρὸς χωρίον καρτερὸν ἰόντας
σφᾶς, ὅτι διανοεῖται κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι, δηλῶν
τῆς ἐξ Ἄργους ἐπαιτίου ἀναχωρήσεως τὴν παροῦ-

ἐνταῦθα δὴ Ἄγις ὀλίγου δεῖ μάχεσθαι ἐν χωρίῳ ἀνεπιτηδείῳ· ἀναχωρεῖ μέντοι ἐς τὴν Τεγεᾶτιν, καὶ οἱ Ἀργεῖοι διώκοντες αὐτὸν προέρχονται ἐς τὸ ὁμαλόν.

bat. De verbis ἐξ ὀλίγου subito cf. adn. II, 11, 4. et sd. V, 65, 5. — καὶ οὐ ῥᾴδιον . . . διελθεῖν, et facile non erat nisi frequentibus copiis et invicem praestolatis agrum hostilem transire. Ἀθρόοις = ἀθρόοις οὖσιν. Cf. σποράδες III, 69, 1. et Ellips. part. ὤν. Ἡ πολεμία est Argolidis et Arcadiae pars aliqua. — ξυνέκληε...μέσου] ἐν μέσῳ γὰρ οὖσα ἡ πολεμία γῆ ἐφύλαττεν (hoc parum aptum) αὐτούς. ἤ, ὃ μᾶλλον, ἀπέκλειε τοὺς ἐξ Ἄργους (immo τῶν ξυμμάχων, vel potius τοῦ διελθεῖν). Schol. Portus: nam (hic) in medio (situs transitum illis) praecludebat. Insolentius sane positum est ξυγκλῄειν· neque enim placet interpretatio Goelleri, qui proprie vult esse *schloss sich an in der Mitte*, cf. c. 71. 72. Cuinam enim iunctus esse existimandus est hic ager? Haud dubie non ipsis illis populis, sed agro eorum, quod tamen non est dictum.

§. 5. Λακεδαιμόνιοι δέ. Locum, qui sequitur usque ad c. 75. med., transtulit et illustravit Leak. Pelop. III. p. 58. sqq. Herculis templum, quod iterum c. 66. nominatur, in via Tegea Mantineam ferenti collocandum videtur, quam viam depingit Paus. VIII, 10. sqq., nihil tamen commemorans earum rerum, quas habet Thucydides.

Cap. 65. §. 1. Χωρίον ἐρυμνόν. Colles (cl. §. 4. 66, 1.) videntur fuisse proximi Mantineae in orientem versus, quorum pars iuxta australe latus moenium Mantinensium sita, ut ex Pausania [VIII, 10, 2.] discimus, Alesium vocabatur. Ita Leak. l. d. Pausaniae χωρίον ὀνομαζόμενον Φοίζων (VIII, 11, 3.), quod quidam huc retulit, non potest esse; nam id in confinio agri Mantinensis atque Tegeatici videtur quaerendum. Cf. Ross. Pelop. I. p. 123.

§. 2. Κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι] τὸ προγεγονὸς τῷ νῦν δηλονότι. Schol. De hoc proverbio vid. Wessel. ad Herodot. III, 53. Lob. ad Soph. Ai. v. 360. al. in ed. mai. d. Respici simul ad superius dictum Agidis 63, 3. adnotat Dukas. — δηλῶν . . . εἶναι. „Hic verborum ordo: δηλῶν τὴν παροῦσαν ἄκαιρον προθυμίαν βουλομένην εἶναι ἀνάληψιν τῆς ἐπαιτίου [i. e.

σαν ἄκαιρον προθυμίαν ἀνάληψιν βουλομένην εἶναι. ὁ δὲ εἴτε καὶ διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε καὶ 3 αὐτῷ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ δόξαν ἐξαίφνης, πάλιν τὸ στράτευμα κατὰ τάχος, πρὶν ξυμμῖξαι, ἀπῆγε. καὶ ἀφικόμενος πρὸς τὴν Τεγεᾶτιν τὸ 4 ὕδωρ ἐξέτρεπεν ἐς τὴν Μαντινικήν, περὶ οὗπερ ὡς τὰ πολλὰ βλάπτοντος, ὁποτέρωσε ἂν ἐςπίπτῃ,

αἰτιαθείσης] ἀναχωρήσεως τῆς ἐξ Ἄργους." AE. PORT. „Ὁ νοῦς οὕτως· δηλῶν, ὅτι ὁ Ἆγις βούλοιτο τῇ παρούσῃ ἀκαίρῳ προθυμίᾳ ἀναλαβεῖν ἣν εἰλήφεν αἰτίαν ἀναχωρήσας ἀπὸ τοῦ Ἄργους· ὁ δὲ συγγραφεὺς προςωποποιΐαν [quam negans esse Bloomf. et in solo βούλεσθαι a Duka poni male putavit, et vim illius βούλεσθαι significare sonantis cum ea, quae hic est, confudit] ἐποίησε, χάριν τῷ λόγῳ περιποιούμενος." ΔΟΥΚΑΣ. De v. ἀνάληψις, reparatio, vid. Fritzsch. ad Lucian. Alex. p. 236.

§. 3. Εἴτε καὶ...εἴτε καί. Duplex καί ita positum est, ut in ὥςπερ καὶ ... οὕτω καί et similibus. Cf. Rost. Gr. §. 134. 5. c. α) et εἴτ' ἄρα καὶ...εἴτε καί VI, 60. — ἄλλο τι ... δόξαν. Sententia horum debet esse: aliud quiddam quam quo sibi constaret, s. quam quod congruens esset superiori eius opinioni; sed ea sane inusitato modo expressa est. De vv. ἄλλο τι δόξαν vid. Matth. Gr. §. 564. Buttm. §. 145. adn. 7. 2. *)

§. 4. Τὸ ὕδωρ ... τὴν Μαντινικήν. „Ophim amnem significare videtur." ACAC. Is fluvius num sit, quaerit Schneid. ad Xen. Hell. V, 2, 4., quin sit, non dubitat Ross. Pelop. I. p. 127. „Cuniculi [Plin. H. N. VI, 27, 128.], quibus nomina sunt ζέρεθρα (βέρεθρα, ἃ καλοῦσιν οἱ Ἀρκάδες ζέρεθρα Strab. VIII, 8, 4.) et [hodie] καταvóthra [αἱ καταβῶθραι Ross. l. d. p. 60.], frequentissimi sunt in Arcadia, quum paene omnes rivi eius alicubi in cursu suo tali modo mergantur, et ex solo post longius aut minus intervallum rursus erumpant. . . . Ita aquae agri Mantinensis antiquis temporibus plerumque eo specu, qui ad meridiem in extrema planitie est, in agrum Tegeaticum derivabantur. At Agis tunc in contrarium agrum Mantinensem avertit, ubi quum ζέρεθρα minora sint, siccatio minus facile effici potuit. Cf. Leak. Pelop. III. p. 44. sqq. et p. 153. sqq." ARN. Planitiei Mantinensis et Tegeaticae aquas arte in tres hiatus terrenos (chasmata seu katabothras) derivandas esse explicat Leak. III. p. 58. Locus, quo Agis se contulerit, ei p. 62. videtur esse Nestane, et consilium, ut aquam ex campo a Nestane in meridiem spectanti in Argum campum, de quo cf. Paus. VIII, 7, 1., ab eodem loco in septentriones vergentem derivaret. At Nestane quum in Mantinensi agro sita fuerit (cf. Paus. VIII, 7, 4.), intelligi non quit. Puill. Boblayus p. 65. Saranta-Potamon, qui nunc dicitur, in Ophim derivatum esse suspicatur; sed ille, quem Pausaniae Alpheum (VIII, 54, 1.) esse docet Ross. l. d. p. 71., ab agro Mantinensi nobis remotior videtur, quam ut de eo recte dicantur verba περὶ οὗπερ ... πολεμοῦσιν. — τὰ πολλά plerumque interpretatur Gottl. Cf. II, 87, 6. Sed forsitan articulum aliquis abesse malit, ut sit ea syntaxis, de qua

Μαντινῆς καὶ Τεγεᾶται πολεμοῦσιν. ἐβούλετο δὲ τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου βοηθοῦντας ἐπὶ τὴν τοῦ ὕδατος ἐκτροπήν, ἐπειδὰν πύθωνται, καταβιβάσαι, τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους, καὶ ἐν τῷ ὁμαλῷ τὴν μάχην ποιεῖσθαι. καὶ ὁ μὲν τὴν ἡμέραν ταύτην μείνας αὐτοῦ περὶ τὸ ὕδωρ ἐξέτρεπεν· οἱ δ' Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὸ μὲν πρῶτον καταπλαγέντες τῇ ἐξ ὀλίγου [αἰφνιδίῳ] αὐτῶν ἀναχωρήσει οὐκ εἶχον ὅ τι εἰκάσωσιν· εἶτ' ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες ἐκεῖνοί τε ἀπέκρυψαν, καὶ σφεῖς ἡσύχαζον καὶ οὐκ ἐπηκολούθουν, ἐνταῦθα τοὺς

Cap. **65.** §. 4. Πύθωνται. In plerisque membranis (etiam Aug., quem omisimus in ed. mai.) male πείθωνται.

§. 5. Αἰφνιδίῳ om. Reg. „Et potest suspectum esse tanquam ex interpretatione [praesertim quum ad c. 64. hoc exstet Scholion, ἐξ ὀλίγου· ἐξαίφνης et iterum c. 66: δι' ὀλίγου· ἐξαίφνης. HAACK.] Nam ἡ ἐξ ὀλίγου ἀναχώρησις eadem est quae αἰφνίδιος. Cf. II, 61. IV, 108. V, 64. 72." DUK. „Αἰφνιδίῳ si servetur, respondebit τῷ κατὰ τάχος [§. 3.] et ἐξ ὀλίγου [de loci intervallo intellectum] verbis [§. 2.] μέχρι μὲν λίθου cet." ABR. Et de loco verba ἐξ ὀλίγου leguntur „II, 91. ἀξύμφορον δρῶντες πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου ἀντεξόρμησιν. Plerumque tamen ἐξ ὀλίγου apud Thuc. ad tempus referri fatendum est." ARN. De tempore accipiens αἰφνιδίῳ frustra defendit Bloomf. in ed. 2.

explicat Rost. Gr. §. 104. adn. 7. — ἐβούλετο δὲ ... καταβιβάσαι. Volebat autem eos, qui in colle (§. 1.) erant, accurrendo adversus aquae derivationem (sive quum auxilio venirent ad prohibendum, ne aqua averteretur), inde deducere. „Thucydides brevitatis studiosus τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου καταβιβάσαι dixit pro τοὺς ἐπὶ τοῦ λόφου (ἱδρυθέντας) καταβιβάσαι ἀπ' αὐτοῦ." HAACK. Cf. adn. II, 80, 1. Βοηθεῖν ἐπί τι hic, quoniam ἐκτροπή non loci nomen, sed abstractum, quod vocatur, est, ita scriptum videtur, ut alibi βοηθεῖν ἐπί τινα (cf. adn. I, 107, 5.), etsi Bauer ἐπὶ τὴν ἐκτροπήν voluit esse „ad locum, ubi aqua deflecteretur, sane ad opus impediendum." Denique βοηθοῦντας non esse pro futuro positum ex interpretatione satis intelligitur. Kruegeri explanatio ab auctore defensa in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 506. propter praesentis participium displicet. — τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους. De hac appositione ad τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου addita cf. adn. I, 144, 2. II, 29, 3.

§. 5. Ἐξ ὀλίγου [αἰφνιδίῳ]. Cf. sd. — οὐκ εἶχον ὅ τι εἰκάσωσιν. De coniunctivo cf. sd. II, 52, 3. — ἀπέκρυψαν. „Ἑαυτούς deesse putat Schol. Sed videndum est, an potius suppleri debeat αὐτούς, nempe τοὺς Ἀργείους, e conspectu eorum evaserunt. Ita certe hoc verbo utitur Lucianus, qui non pauca a Thuc. sumpsit, II. Ver. Hist. p. 687. [§. 38.] ἐφεύγομεν ἀπολιπόντες αὐτοὺς μαχομένους

ἑαυτῶν στρατηγοὺς αὖθις ἐν αἰτίᾳ εἶχον τό τε πρότερον καλῶς ληφθέντας πρὸς Ἄργει Λακεδαιμονίους ἀφεθῆναι, καὶ νῦν ὅτι ἀποδιδράσκοντας οὐδεὶς ἐπιδιώκει, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν οἱ μὲν σώζονται, σφεῖς δὲ προδίδονται. οἱ δὲ στρατηγοὶ 6
ἐθορυβήθησαν μὲν τὸ παραυτίκα, ὕστερον δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ προελθόντες ἐς τὸ ὁμαλὸν ἐστρατοπεδεύσαντο ὡς ἰόντες ἐπὶ τοὺς πολεμίους.

Λακεδαιμόνιοι δὲ τῶν πολεμίων ἐξαίφνης ἐπιφανέντων κατὰ τάχος ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν καθίστανται.

66. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἵ τε Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμ- 1
μαχοι ξυνετάξαντο, ὡς ἔμελλον μαχεῖσθαι, ἢν περιτύχωσιν· οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἀπὸ τοῦ ὕδατος πρὸς τὸ Ἡράκλειον πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρατόπεδον ἰόντες ὁρῶσι δι' ὀλίγου τοὺς ἐναντίους ἐν τάξει τε ἤδη πάντας καὶ ἀπὸ τοῦ λόφου προεληλυθότας. μάλιστα δὴ Λακεδαιμόνιοι, ἐς ὃ ἐμέ- 2
μνηντο, ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἐξεπλάγησαν. διὰ βραχείας γὰρ μελλήσεως ἡ παρασκευὴ αὐτοῖς ἐγί-

Cap. 66. §. 2. *Μάλιστα δή.* Ven. *μάλιστα δ'.* Aut hoc probandum, quod recepit Bloomf., aut *μάλιστα δὲ δή.* Mosqu. *μά-*

...*ἐπεὶ δ' ἀπεκρύψαμεν αὐτούς, ἰώμεθά τε τοὺς τραυματίας.* Sic *ἀποκρύπτειν γῆν* dicuntur navigantes, qui tam longe in mare provecti sunt, ut terram conspicere non amplius possint. Vid. Budae. Commentar. Ling. Gr. p. 324. Ab his autem ductum hoc genus loquendi docet Schol. Cass." DUK. „Bauerus commode allegavit Virg. Aen. III, 291. Phaeacum abscondimus arcem, ubi vid. Heyn. Add. Heind. ad Plat. Protag. p. 338. A." GOELL. — *καὶ σφεῖς.* Insolentius hic extra orationem obliquam vel rectam post *ὅτι*, ut paulo post, cum obliqua mistam *σφεῖς* pro usitato *αὐτοί* positum est. Comparandus usus casuum obliquorum is, de quo dictum est ad I, 20, 1. — *τό τε πρότερον ... ἀφεθῆναι.* Cf. 59, 4. 60, 5. et de infinitivo adn. VII, 81. — *καὶ νῦν ὅτι.* Ut saepe ab *ὅτι* ad infinitivum transitur (cf. adn. I, 87, 4.), ita interdum, sed multo rarius, ab infinitivo ad *ὅτι*. Cf. Matth. Gr. §. 539. adn. 1.

§. 6. *Ἐθορυβήθησαν.* Cf. adn. III, 22, 6.

Cap. 66. §. 1. *Ἢν περιτύχωσιν*] *τοῖς Λακεδαιμονίοις.* Schol. In Par. K. non male *ἥνπερ τύχωσιν.* — *Ἡράκλειον.* Cf. 64, 5. — *δι' ὀλίγου*] *ἐξαίφνης.* Schol. Cf. ad. 65, 5. At Portus: brevi intervallo (a se distantes). Et de loco *δι' ὀλίγου* apud Thucydidem legi falso negat Abresch. Vid. II, 89. III, 21. et adn. II, 29, 3. — *τοῦ λόφου.* Cf. 65, 1. 4.

§. 2. *Ἐς ὅ*, quamdiu, dum. Cf. Matth. Gr. §. 578. b. — *διὰ βραχείας μελλήσεως*, cum exigua cunctatione. Quae est litotes similis nostris

γνετο· καὶ εὐθὺς ὑπὸ σπουδῆς καθίσταντο ἐς κόσμον τὸν ἑαυτῶν, Ἄγιδος τοῦ βασιλέως ἕκαστα
3 ἐξηγουμένου κατὰ τὸν νόμον. βασιλέως γὰρ ἄγοντος ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται, καὶ τοῖς μὲν πολεμάρχοις αὐτὸς φράζει τὸ δέον, οἱ δὲ τοῖς λοχαγοῖς, ἐκεῖνοι δε τοῖς πεντηκοντῆρσιν, αὖθις δ' οὗτοι τοῖς ἐνωμοτάρχαις, καὶ οὗτοι τῇ ἐνωμοτίᾳ.
4 καὶ αἱ παραγγέλσεις, ἤν τι βούλωνται, κατὰ τὰ

λιστα δὲ καί. Kruegeri ante *ὁρῶσι* excidisse *ὡς* et comma post *προελ.* ponendum esse suspicati coniectura et audacior est, et propter iteratum Lacedaemoniorum nomen displicet.

verbis *da durfte man nicht lange zögern!* *Διά* est id, de quo dixit Matth. Gr. §. 580. 1. f. g. Cf. VII, 40. Ut autem his ratio reddatur, cur Lacedaemonii perterrefacti sint, quum *ἐγίγνετο* legatur, non *ἔδει γίγνεσθαι*, *παρασκευή* oportet significet facultatem se parandi (ad proeliandum). Cf. adn. I, 52, 2. et al. Sed iis, quae sequuntur, *καὶ εὐθύς* cet., quoniam neutiquam causa terroris Lacedaemoniorum affertur, sed aliquid, quod quis a perterritis non esse factum crediderit, pro *καί* exspectatur *ἀλλά*, pro *ΚΑΙ* igitur *ΑΛΛ*. Krueger autem ante *διά* aliqua excidisse coniecit, haud dubie ideo, ne verba *διὰ βραχείας* cet. pro causa, qua terror Lacedaemoniorum explicaretur, haberi necesse esset. — *ὑπὸ σπουδῆς.* Cf. adn. III, 33, 3. — *κόσμον*] *σύνταξιν.* Schol. Cf. adn. III, 108, 3. — *ἕκαστα ἐξηγουμένου.* Cf. adn. III, 55, 4.

§. 3. *Ὑπ' ἐκείνου πάντα ἄρχεται.* Porti iustam interpretationem omnia ab illo reguntur (cf. adn. III, 36, 2.) in omnia ab illo incipiunt depravavit Haasius, quasi *ἀπ'* legeretur, quod frustra coniecit Dobr. Cf. Arn. „Fuit summa et absoluta regis [Lacedaemoniorum] in bello potestas, quum domi esset adstricta et obnoxia ... Vid. Crag. de Rep. Laced. l. IV. c. 4." HUDS. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 24, 8. — *πολεμάρχοις.* „Cuilibet morae praeerat unus polemarchus, ut docet Xen. de Rep. Laced. [11, 4.] Vid. Crag. de Reg. Laced. l. IV. c. 4." HUDS. *Μοραγοί* igitur plerisque sunt. Vid. Mans. Spart. I. 2. p. 231. Infra tamen c. 71. extr. Hipponoidas et Aristocles, qui polemarchi erant, duos lochos adducere iubentur. Quare nisi hic statim *λοχαγοί* nominarentur, causa illius facti haec videretur esse, quod, ut lochos Thucydideos moris Xenophonteis fere respondere ad c. 68. cognoscemus, etiam polemarchi lochorum duces existimandi essent. Id quod de loco c. 71. statuit Thirw. Hist. Gr. I. p. 445. ea, quae hic commemoraretur, distinctione polemarchorum et lochagorum Thucydidem certe ostendere partem exercitus Laconici locho maiorem iam sua aetate fuisse addens. De exercitus Laconici divisione praeter alios explicant Mans. Spart. I. 2. p. 225. sqq. et Muell. Dor. II. p. 233. sq., brevius Herm. Antiqu. Gr. §. 29. — *λοχαγοῖς.* De lochis cf. adn. IV, 8, 9. — *πεντηκοντῆρσιν.* Hi erant duces *πεντηκοστύων*, de quibus et de *ἐνωμοτίαις* cf. 68, 3. et ibi adn.

§. 4. *Αἱ παραγγέλσεις.* Non omnia imperia possunt esse,

αὐτὰ χωροῦσι καὶ ταχεῖαι ἐπέρχονται· σχεδὸν γάρ τι πᾶν πλὴν ὀλίγου τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσί, καὶ τὸ ἐπι-

τάξις ἀμφοτέρων.

μελὲς τοῦ δρωμένου πολλοῖς προσήκει. 67. τότε 1
δὲ κέρας μὲν εὐώνυμον Σκιρῖται αὐτοῖς καθίσταντο, ἀεὶ ταύτην τὴν τάξιν μόνοι Λακεδαιμονίων ἐπὶ σφῶν αὐτῶν ἔχοντες· παρὰ δ' αὐτοῖς

quum discernantur ab τῷ τὸ δέον φράζειν, sed sunt ex tempore edicta, quae alii aliis tradant. Cf. Ind. Xen. Cyr. et Anab. — κατὰ τὰ αὐτά. Id est per polemarchos, lochagos, reliquos duces, ad enomotarchas. Conf. Muell. l. d. p. 239. Idem in Romano exercitu ab Aemilio Paulo institutum esse adnotat Acacius. Vid. Liv. XLIV, 33. — ταχεῖαι. I. e. ταχέως. Cf. Rost. Gr. §. 100. 2. adnot. et ὀξεῖς IV, 126, 6. — σχεδὸν γάρ τι. Cf. adn. III, 68, 4. — ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσί. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 29, 2. — τὸ ἐπιμελές] ἡ ἐπιμέλεια. Schol. Cf. adn. I, 6, 3.

Cap. 67. §. 1. Κέρας εὐώνυμον. Id unus Thucydides memoriae tradidit. Reliqui scriptores Sciritas seorsum nec permixtos cum reliquo exercitu militasse solum docent, atque ex Diod. XV, 32. adeo eos in media acie consistere solitos esse collegit Abresch., qua de re vide plura in ed. mai. — Σκιρῖται] λόχος Λακωνικὸς οὕτω καλούμενος. Schol. Λόχος etiam a Diod. l. d. vocantur. De agro horum vid. supra 33, 1. adn. Equites eos fuisse e Xen. Cyr. IV, 2, 1. constare putat Herm. Antiqu. Gr. §. 29, 13., quod miramur, quum ex illo loco id non liquere iam Abresch. hic docuerit. Neque Thucydides IV, 55. praeter consuetudinem a Lacedaemoniis equites constitutos narraret, neque hic paulo post οἱ ἱππῆς αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ scriberet, neque Lacedaemonii ex paucis suis equitibus alios in cornu sinistro collocassent, si ibidem Sciritae equites essent. Quos pedites fuisse recte censent Mans. Spart. I. 2. p. 228. Tittm. Respubl. Gr. p. 595. Muell. Dor. II. p. 242. Haas. ad Xen. Rpbl. Laced. p. 235. de iis conferendi. — αὐτοῖς καθίσταντο. Passivum videtur: *die Sciriten stellten sich ihnen als linker Flügel auf.* Nam et male nonnulli κέρας ita interpretati sunt, ut si ἐς κέρας legeretur, et quominus verba explices Sciritae constituebant Lacedaemoniorum cornu, quum medium obstat, tum quod non est demonstratum καθιστάναι τινί τι sonare efficere alicui (vel alicuius) rem. De articulo ad κέρας εὐώνυμον et §. 2. δεξιόν non addito cf. adn. I, 48, 4. — μόνοι Λακεδαιμονίων, soli Lacedaemoniorum. Sciritae enim origine quidem Arcades erant (cf. Hesych. et Arn.), sed tunc Lacedaemoniorum partem putatos esse ex c. 33. et aliunde apparet. Cf. Schol. paulo ante. Male Abreschius haec explicavit segregati a Laced., qua ratione μόνος τινός in Soph. Ai. v. 513. (511.) et Luci. Tim. c. 55. inveniri affirmat, quod de Luciano falsum, de Sophocle, quem in Phil. v. 183. μοῦνον ἀπ' ἄλλων sic dixisse constat, dubium est. Veremur igitur, ne hoc adiectivum omnino non recte a Rost. in Gr. §. 108. 4. commemoratum sit; a prosa certe oratione hic eius usus alienus est. Cf. Dind. in Steph.

οἱ ἐπὶ Θρᾴκης Βρασίδειοι στρατιῶται καὶ νεοδαμώδεις μετ' αὐτῶν· ἔπειτ' ἤδη Λακεδαιμόνιοι αὐτοὶ ἑξῆς καθίστασαν τοὺς λόχους καὶ παρ' αὐτοὺς Ἀρκάδων Ἡραιῆς, μετὰ δὲ τούτους Μαινάλιοι, καὶ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ Τεγεᾶται καὶ Λακεδαιμονίων ὀλίγοι τὸ ἔσχατον ἔχοντες· καὶ οἱ ἱππῆς
2 αὐτῶν ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. Λακεδαιμόνιοι μὲν οὕτως ἐτάξαντο· οἱ δ' ἐναντίοι αὐτοῖς δεξιὸν μὲν κέρας Μαντινῆς εἶχον, ὅτι ἐν τῇ ἐκείνων τὸ ἔργον

Thes. ed. nov. — ἐπὶ σφῶν αὐτῶν. Cf. Buttm. Gr. §. 147. et adn. II, 63, 3. — παρὰ δ' αὐτοῖς. Quum καθίσταντο simul audiendum videatur, accusativus pro dativo exspectatur, siquidem καθίστασθαι εἰς τόπον τινά dicitur, et paulo post καθίστασαν τοὺς λόχους ... παρ' αὐτούς legimus, ubi in uno Par. E. παρ' αὐτοῖς. Add. VI, 67, 2. II, 2. Sed primum apud similia verba collocandi et considendi nunc ἐν nunc ἐς reperitur; cf. adn. I, 103, 3. 126, 11. 131, 1.; deinde fortasse non ipsum καθίσταντο mente repetendum, sed ex eo simile ἦσαν. Cf. verba κατὰ τὸ μέσον I, 48, 3., ubi fortassis idem ἦσαν omissum est. — Οἱ ἐπὶ Θρᾴκης. Ἀπό pro ἐπὶ probabiliter coniicit Haas. Lucubr. Thuc. p. 61. comparans c. 34. et 35. extr. et addens in altero quidem loco paulo ante τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης στρατιώτας ἀπαγαγεῖν legi; sed qui abducatur, adhuc esse in Thracia, quod non cadere in hunc locum, ubi significantur milites e Thracia reducti. — νεοδαμώδεις. De his vid. adn. c. 34. — Λακεδαιμόνιοι αὐτοί, Lacedaemonii ipsi, i. e. veri et proprii, qui discernuntur a superioribus hominibus, quos minus proprie Lacedaemonios nominaveris. — Ἡραιῆς. His nomen dedit Heraea prope fines Triphyliae in dextra Alphei ripa sita. Cf. Paus. VIII, 1. Ross. Pelop. p. 107. Heraeenses etiam post pugnam Leuctricam sui iuris erant. Vid. Xen. Hist. Gr. VI, 5, 11. — Μαινάλιοι. Cf. adn. c. 64. — ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ Τεγεᾶται. „Hunc locum suum vindicabant. Vid. Herodot. IX, 26.“ BLOOMF. Sed quoniam dextrum cornu erat locus honestior (cf. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 447.), „ut suprema dignitas Lacedaemoniorum servaretur, locus omnium honorificentissimus, extremum cornu dextrum, a Lacedaemoniorum nonnullis tenebatur.“ ARN. — οἱ ἱππῆς. De equitatu Lacedaemoniorum praeter IV, 55. vid. Schneid. et Haas. ad Xen. Remp. Laced. 11, 2. — ἐφ' ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. Ut plerumque equitatus Graecorum. Vid. IV, 93. et hic Bloomf.

§. 2. Οἱ δὲ ἐναντίοι ... Μαντινῆς. Cf. Rost. Gr. §. 101. 3. b. — ὅτι ... ἐγίγνετο. „Εἴρηται γὰρ ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἡ πόλις ἡ μεταπεμψαμένη τὴν ἡγεμονίαν ἐχέτω, ὅτ' ἂν ἐν τῇ [αὐτῆς] ὁ πόλεμος ᾖ. ὅρα κεφ. μζ'.“ ΔΟΥΚΑΣ. — παρὰ δ' αὐτούς. Vulgo invitis membranis παρὰ δ' αὐτοῖς, qui casus sane longe usitatior est. Nam accusativus apud παρά de commoratione in loco haud facile aliter dicitur, quam aut sic, ut παρά sit secundum, *längs*, ut VI, 32. 100. VII, 39. extr., (quanquam in duobus postremis

ἐγίγνετο, παρὰ δ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων ἦσαν, ἔπειτα Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες, οἷς ἡ πόλις ἐκ πολλοῦ ἄσκησιν τῶν ἐς τὸν πόλεμον δημοσίᾳ παρεῖχε, καὶ ἐχόμενοι αὐτῶν οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν, Κλεωναῖοι καὶ Ὀρνεᾶται, ἔπειτα Ἀθηναῖοι ἔσχατοι τὸ εὐώνυμον κέρας ἔχοντες καὶ ἱππῆς μετ' αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι. 68. τάξις μὲν ἥδε καὶ παρασκευὴ ἀμ- 1

ἀριθμὸς Λακεδαιμονίων ἐκ λογισμοῦ τινὸς γιγνόμενος.

φοτέρων ἦν, τὸ δὲ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων μεῖζον ἐφάνη. ἀριθμὸν δὲ γράψαι ἢ καθ' 2

locis dubites, utrum melius secundum an iuxta reddatur,) aut ut emphasis insit in verbis, cuius exemplum notissimum est III, 3. *παρεῖναι παρά τινα.* Cf. IV, 57. Similiter hic densatum dicendi genus pro verbis *παρ' αὐτοὺς ταξάμενοι παρ' αὐτοῖς ἦσαν* esse vult Arn. Sine tali emphasi *παρά* cum accusativo iuxta, *nahe bei*, legitur VI, 57., ubi tamen de integritate eius dubitari potest. Cf. ibi sd. Aliorum scriptorum exempla habet Matth. Gr. §. 588. 4. c. Cf. nos ad Xen. Cyr. I, 4, 18. et in Ind. Anab. atque Sieb. ad Paus. III, 17, 7. — *οἱ ξύμμαχοι Ἀρκάδων.* Cf. 47, 1. et ibi adn. — *Ἀργείων οἱ χίλιοι λογάδες.* De his, qui nihil differebant a militibus perpetuis recentiorum temporum, vid. Diod. XII, 75. 80. „Plut. Alc. 15. Paus. II, 20. Aristot. Pol. V, 4.“ (ARN.) — *ἐκ πολλοῦ* verba, ut Latina iam dudum, de tempore non nimis longo videntur intelligenda. Cf. Bloomf. in ed. 2. — *οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν.* Supra 47, 1. *οἱ ξύμμαχοι ὧν ἄρχουσιν.* — *Κλεωναῖοι.* Horum urbs VI, 95. memoratur Strab. p. 377. *πόλισμα*, inquit, *ἐπὶ λόφου περιοικουμένου πανταχόθεν καὶ τετειχισμένου καλῶς. διέχουσι δ' αἱ Κλεωναὶ τοῦ μὲν Ἄργους σταδίους εἴκοσι καὶ ἑκατόν, Κορίνθου δὲ ὀγδοήκοντα.* Hodie *Κλέναις* prope Kurtési. Cf. Leak. Pelop. III. p. 325. Thucydidis aetate urbs *αὐτόνομος* depingitur in tabula Muelleriana. Cf. Dor. II. p. 325. Non tamen omni ex parte recte. Vid. super. adn. — *Ὀρνεᾶται.* Horum agrum Strabo p. 376. inter Corinthum et Sicyonem, p. 382. *ὑπὲρ τοῦ πεδίου τῶν Σικυωνίων* collocat. Add. Paus. II, 25. Leak. Pelop. III. p. 351. et II. p. 415. Ross. Pelop. I. p. 135. „Ex h. l. Orneas et Cleonas sola duo Argolidis [extra Acten] oppida, in quibus veteres incolae Pelasgici aut Cynurii etiam tunc segregati *περίοικοι* viverent, fuisse colligo, quum reliqua eversa essent. Idem ipsis Orneis postremo accidisse testatur Paus. VIII, 27, 1. II, 25, 5., et Mueller [Dor. I. p. 159. 174. et Aegin. p. 48. sq.] hanc eversionem eodem tempore, quo reliquarum Argolidis civitatium [extra Acten sitarum], hoc est circiter a. 464. ant. Chr., evenisse, et Orneatas, quorum a Thuc. mentio iniiceretur, coloniam Argivorum ad oppidum, postquam veteres incolae e sedibus patriis abducti sint, rursus frequentandum missam esse arbitratur. Quod si esset, Orneatae revera Argivi, non socii Argivorum essent... Sed causam non video, cur Orneas unquam ab Argivis ante annum sextum decimum belli Pelop. (VI, 7.) putem deletas esse.“ ARN. — *ἱππῆς ... οἱ*

ἑκάστους ἑκατέρων ἢ ξύμπαντας οὐκ ἂν ἐδυνάμην ἀκριβῶς· τὸ μὲν γὰρ Λακεδαιμονίων πλῆθος διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτὸν ἠγνοεῖτο, τῶν δ' αὖ διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα πλήθη ἠπιστεῖτο. ἐκ μέντοι τοιοῦδε λογισμοῦ ἔξεστί τῳ σκοπεῖν τὸ Λακεδαιμονίων τότε παραγενόμενον

3 πλῆθος. λόχοι μὲν γὰρ ἐμάχοντο ἑπτὰ ἄνευ

οἰκεῖοι. Argivis enim nullos fuisse equites iam 59, 3. cognovimus.

Cap. 68. §. 2. *Ξύμπαντας.* Subtilius *ξυμπάντων* legeretur; nam universorum numerum perscribere aptius dicitur quam universos perscribere. — *ἂν ἐδυνάμην.* Audi *εἰ ἐβουλόμην.* — *διὰ τῆς πολιτείας τὸ κρυπτόν*] *διὰ τὸ ἔθος εἶναι Λακεδαιμονίοις πάντα κρύφα πράττειν.* Schol. — *διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες...*] *διὰ τὸ περὶ τῶν οἰκείων καὶ μάλιστα περὶ τοῦ ἰδίου πλήθους κομπάζειν τοὺς ἀνθρώπους.* Schol. De grammatica verborum *τὸ ἀνθρώπ. κομπ.* ratione cf. adn. I, 37, 4. *Ἐς* = *κατά.* Pluralis *πλήθη*, quo hoc uno loco usus est Thuc., ideo poni potuit, quia *πλήθη* variis temporibus a variis populis collecta designantur. Cf. adn. VII, 55, 2. Quare non sequimur Kruegerum, qui hanc vocem deletam cupit. Ceterum de raro plurali *πλήθη* vid. Brem. ad Isocr. Paneg. §. 75. et ad Aesch. Ctesiph. §. 134.

§. 3. *Λόχοι.* De lochis Lacedaemoniorum cf. adn. IV, 8. extr., de toto hoc loco Mitf. Hist. Gr. I. p. 330. sqq. Muell. Dor. II. p. 233. Lachm. de Repbl. Laced. p. 189. Thirw. Hist. Gr. I. p. 465. sq. „Enomotia iusta viginti quatuor militum erat praeter enomotarchum; pentecostys ex duabus enomotiis, lochus ex duabus pentecostysi compositus erat. [Cf. Xen. Respbl. Laced. 11, 4. Muell. Dor. II. p. 234. Herm. Antiqu. Gr. §. 29.] Lochi igitur plerumque ex centenis viris sub imperio lochagorum constabant, et secundum hos lochos . . . tota exercitus descriptio videtur constituta esse. Quare temporibus quibusdam, quibus commodum esset, sicut tunc apud Mantineam, militum lochorum copia, quum singuli ex quaternis pentecostysi et octonis [immo senis denis] enomotiis componerentur, [quam rem perioecis additis effectam esse Herm. l. d. coniicit,] duplicata [immo quadruplex facta], lochorum ipsorum autem numerus non auctus est... At non solum enomotiarum, quae lochis continebantur, numerus maior fieri, sed novum iis incrementum aucto numero militum enomotiarum accedere potuit. Sic... apud Mantineam... [evenit], ut singulae enomotiae . . . binos et trigenos milites complecterentur.“ ARN. Lochos Thucydideos a Xenophonteis iis, quorum in Republica Lacedaemoniorum mentio illata est, plane differunt et moris Xenophonteis similes sunt. Cf. Thirw. Hist. Gr. I. p. 445. Nam Xenophon quum moras Lacedaemoniorum sex, quae singulae quaternos lochos contineant, numeret, omnino viginti quatuor lochos iis tribuit. Ex hac igitur divisione Thucydides propter ea, quae c. 64. narravit, septem lochos

Σκιριτῶν, ὄντων ἑξακοσίων, ἐν δὲ ἑκάστῳ λόχῳ πεντηκοστύες ἦσαν τέσσαρες, καὶ ἐν τῇ πεντηκοστύϊ ἐνωμοτίαι τέσσαρες. τῆς τε ἐνωμοτίας ἐμάχοντο ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ τέσσαρες· ἐπὶ δὲ βάθος ἐτάξαντο μὲν οὐ πάντες ὁμοίως, ἀλλ' ὡς λοχαγὸς ἕκαστος ἐβούλετο, ἐπὶ πᾶν δὲ κατέστησαν ἐπὶ ὀκτώ. παρὰ δὲ ἅπαν πλὴν Σκιριτῶν τετρακόσιοι καὶ δυοῖν δέοντες πεντήκοντα ἄνδρες ἡ

παραινέσεις ἑκατέρων.

πρώτη τάξις ἦν. **69.** ἐπεὶ δὲ ξυνιέναι ἔμελλον 1
ἤδη, ἐνταῦθα καὶ παραινέσεις καθ' ἑκάστους ὑπὸ τῶν οἰκείων στρατηγῶν τοιαίδε ἐγίγνοντο, Μαντινεῦσι μέν, ὅτι ὑπέρ τε πατρίδος ἡ μάχη ἔσται καὶ ὑπὲρ ἀρχῆς ἅμα καὶ δουλείας, τὴν μὲν μὴ πειρασαμένοις ἀφαιρεθῆναι, τῆς δὲ μὴ αὖθις πειρᾶσθαι· Ἀργείοις δὲ ὑπὲρ τῆς τε παλαιᾶς ἡγεμονίας καὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ποτὲ ἰσομοιρίας, μὴ διὰ παντὸς στερισκομένους ἀνέχεσθαι, καὶ ἄνδρας ἅμα ἐχθροὺς καὶ ἀστυγείτονας ὑπὲρ πολλῶν ἀδικημάτων ἀμύνασθαι· τοῖς τε Ἀθηναίοις, καλὸν εἶναι μετὰ πολλῶν καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἀγωνιζομένους μηδενὸς λείπεσθαι, καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίους νικήσαντες τήν τε ἀρχὴν βεβαιοτέραν καὶ μείζω ἕξουσι, καὶ οὐ μὴ

apud Mantineam conflixisse dicere non potuit. — ἑξακοσίων. Hunc numerum Sciritarum constantem fuisse Suidae et Photii testimonia docent. — ἐν δὲ ἑκάστῳ...] ἔχει ἕκαστος λόχος πεντηκοστύας δ', καὶ γίνονται τῶν ζ' λόχων πεντηκοστύες κη'. ἔχει ἑκάστη πεντηκοστὺς ἐνωμοτίας δ', καὶ γίνονται τῶν κη' πεντηκοστύων ἐνωμοτίαι ριβ'. ἔχει ἑκάστη ἐνωμοτία ἄνδρας λβ', ὡς γίνεσθαι τὸν πάντα στρατὸν τρισχιλίους πεντακοσίους ὀγδοήκοντα τέσσαρας. Schol. — ἐν τῷ πρώτῳ ζυγῷ. Primo ordine in transversum porrecto [seu κατὰ τὸ μῆκος], ex interpretatione Ae. Port. Τῶν μαχομένων τὸ μὲν ἔμπροσθεν μέτωπον καὶ ξυγὸν καὶ πρόσωπον καλεῖται... Poll. l. I. c. 10." HUDS. „Suidas: ζυγὸς ἐν τοῖς τακτικοῖς τὸ ἐκ παρεστηκότων ἀλλήλοις πλῆθος. Vid. ibi Kuster." DUK. Est igitur ζυγόν nostrum *Glied*, eique contrarium nomen στίχος. — ἀλλ' ὡς...ἐβούλετο. In his iure offendit Dobr. propterea, quod semel constituta enomotiae fronte τὸ βάθος definiretur numero militum, non e lochagi arbitrio penderet. Quae difficultas ita expedienda videtur, ut, id quod ipsa temporum ἐμάχοντο et ἐτάξαντο diversitate quodammodo commendatur, ἐτάξαντο explanemus se instruxerant (antequam loca sua in acie cepissent). Cf. Arn. — ἐπὶ πᾶν, in universum. Cf. Burg. p. 323. — ἐπὶ ὀκτώ. Cf. adn. IV, 93, 4. — παρὰ δὲ ἅπαν. Insolentius dictum pro παράπαν δέ, ut VI, 18. 80. al. Cf. ὡς δ' αὔτως pro ὡσαύτως δέ. — τετρακόσιοι ... ἡ πρώτη τάξις. „Τὸ μέτωπον μόνον, εἴτ' οὖν ὁ πρῶτος ζυγός... ὥστε ὀκτάκις οἱ τετρακόσιοι καὶ τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ πολλαπλασιαζόμενοι συμποσοῦνται 3584, πλὴν τῶν Σκιριτῶν· συναριθμουμένων δὲ κἀκείνων ἦσαν τὸ σύνολον 4184." ΔΟΥΚΑΣ. Sed illas 3584 solos τοὺς ἐν τοῖς λόχοις ὁπλίτας ac, si universum gravis armaturae Lacedaemoniorum, quae huic proelio interfuerit, numerum cognoscere velimus, alios nonnullos ex c. 67. et 72. addendos esse ait Muell. Dor. II. p. 233. Cf. tamen etiam Lachm. l. d. p. 294. Sin autem, non quot tunc pugnaverint, sed quot omnino tunc fuerint Lacedaemoniis ὁπλῖται, definire volumus, sextam partem domum remissam c. 64., et si, quot fuerint cives et perioeci, colligere volumus, equites adnumerare debemus.

Cap. **69.** §. 1. Ξυνιέναι ἔμελλον ἤδη] ἀλλήλοις δηλονότι τὰ στρατεύματα. Schol. Cf. Bloomf. in ed. 2. — ὅτι ὑπέρ. Quaeritur, ὅτι pendeatne ex verbis παραινέσεις τοιαίδε ἐγίγνοντο, an sonet quia, et ex illis infinitivi ἀφαιρεθῆναι et πειρᾶσθαι apti sint. Illud propter ea enunciata, quae sequuntur, probandum videtur. Quod si fit, παραινέσεις hic non sunt adhortationes, sed admonitiones et commonefactiones. — ὑπὲρ ἀρχῆς. „Ἣν ἦρχον τῶν ὑπ' αὐτοῖς συμμάχων [cf. c. 47.], καὶ ὑπὲρ δουλείας, ἣν ὑποσταῖεν ἂν νικηθέντες ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων." ΔΟΥΚΑΣ. — τὴν μὲν ... ἀφαιρεθῆναι. Τήν ex remotiore ἀφαιρεθῆναι, non ex propiore participio suspensum est contra ea, quae praecepta sunt a Goellero et Arnoldo ad V, 1., at non contra consuetudinem sermonis. Vid. ad. ad II, 42, 4. et VII, 5, 3. Deinde in dativo πειρασαμένοις, quia Graece non ἀφῃρέθη αὐτῷ ἡ ἡγεμονία, sed ἀφῃρέθη τὴν ἡγεμονίαν diceretur, frustra haesit Bau.; casum enim per attractionem ad Mantinenses liquet referri. Denique negationem attende ita positam, ut ad solum ἀφαιρεθ., non, ut plerumque (cf. I, 12, 1. 84, 3. et Mehlh. de Schem. ἀπὸ κοινοῦ p. 14. sqq.), simul ad participium pertineat. — Αὖθις πειρᾶσθαι. Haec invidiose et cum veri superlatione dicta sunt; nam servi Lacedaemoniorum Mantinenses antea non fuerant. — ὑπὲρ τῆς τε cet. Ὅτι ἡ μάχη ἔσται repeti iubet Haack. in ed. mai. docens postea transiri ad infinitivum εἶναι, tum rursus ad coniunctionem ὅτι. — παλαιᾶς ἡγεμονίας καὶ...ἰσομοιρίας. „Vid. Herodot. l. VII. c. 148. 149." HUDS. Duas aetates, alteram heroicam, alteram ad Persica bella pertinentem, his vocibus distingui recte existimat Bloomf. Nam apud Herodotum l. d. ipsi Argivi dicentes καίτοι κατά γε τὸ δίκαιον γίγνεσθαι τὴν ἡγεμονίην ἑωϋτῶν (quod Agamemnonis aetate eam habuerint), ἀλλ' ὅμως σφι (belli Persici tempore) ἀποχρᾶν κατὰ τὸ ἥμισυ ἡγεομένοισι, utramque et rem et aetatem satis discernunt. Ἰσομοιρία igitur est par dignitas, par auctoritas. Cf. Bloomf. in ed. 2. — διὰ παντός. Haec formula hic non, ut saepissime (I, 38. 76. 84. 85. al.), potest significare perpetuo, semper. Per omnia interpretatus est Haas., nescio quo iure. — καὶ ἀστυγείτονας.

ποτέ τις αὐτοῖς ἄλλος ἐς τὴν γῆν ἔλθῃ. τοῖς μὲν 2 Ἀργείοις καὶ ξυμμάχοις τοιαῦτα παρῃνέθη· Λακεδαιμόνιοι δὲ καθ' ἑκάστους τε καὶ μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἠπίσταντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὖσιν ἐποιοῦντο, εἰδότες ἔργων ἐκ πολλοῦ μελέτην πλείω σώζουσαν ἢ λόγων δι' ὀλίγου καλῶς ῥηθεῖσαν παραίνεσιν. 70. καὶ μετὰ ταῦτα ἡ ξύνοδος ἦν, 1

ξύνοδος τῶν στρατευμάτων.

Cap. 69. §. 1. Ἔλθῃ. Ven. E. Mosqu. ἔλθοι. Sed coniunctivus apud οὐ μή, de quo vid. Matth. Gr. §. 517., nonnunquam etiam post ὅτι retinetur. Quod alibi quidem tum fit, quum aut enunciatum ab ὅτι incipiens subiecti, quod vocatur, locum tenet, ut Plut. de cap. ex inimic. util. p. 352. E., aut ὅτι quia sonat, ut Plat. Phaedon. c. 11., de quibus rebus tacet Rost. Gr. §. 135. 7. a. Sed ne discrimen quidem coniunctivi et optativi ibi propositum diligenter observari hic locus docet, in quo optativus non potest restitui, quod et eo posito futurum requireretur, et a superiore indicativo ἕξουσιν iam incipit orationis rectae et obliquae commixtio.

§. 2. Τῆς μνήμης. C. D. I. τῆς γνώμης, quod ob verba I, 92. γνώμης παραίνεσιν ab Abr. comparata forsitan alicui placeat. Et

Qui maxime observandi et cavendi sunt. Cf. IV, 92. — ἔλθῃ. Cf. sd.

§. 2. Λακεδαιμόνιοι δέ. Καὶ οἱ ξύμμαχοι excidisse suspicatus est Krueg. Sed quae sequuntur admonitiones, Lacedaemoniis convenire magis videntur quam eorum sociis, et similiter c. 70., Lacedaemonii soli quomodo incesserint, audimus. — μετὰ τῶν πολεμικῶν νόμων...] νόμους πολεμικοὺς λέγει τὰ ᾄσματα, ἅπερ ᾖδον οἱ Λακεδαιμόνιοι μέλλοντες μάχεσθαι· ἦν δὲ προτρεπτικά. ἐκάλουν δὲ ἐμβατήρια. [De his vid. Muell. Dor. II. p. 334. et hic Bloomf.] ἡ δὲ διάνοια· ἕκαστος τῶν Λακεδαιμονίων αὐτοῖς παρεκελεύοντο, ἀγαθοῖς οὖσι, μεμνῆσθαι ὧν μεμαθήκεσαν καὶ ἠπίσταντο. ἐποίουν δὲ τοῦτο ᾄδοντες." Schol. Qui pro ἕκαστος τῶν Λακεδαιμονίων potius οἱ Λακεδαιμόνιοι et pro extremis ἐποίουν δὲ τοῦτο καθ' ἑκάστους τε (λόγοις) καὶ (ξύμπαντες) ᾄδοντες scribere debebat. „Τὴν παρακέλευσιν ποιεῖσθαι ἐν σφίσιν αὐτοῖς, i. e. παρακελεύεσθαι ἐν ἑαυτοῖς, ut scripsit IV, 25. [§. 9. ubi vid. adn.]" GOTTL. „Verba sic ordina: ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἀγαθοῖς οὖσιν ἐποιοῦντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης (i. e. τοῦ μεμνῆσθαι) ἐκείνων ὧν ἠπίσταντο (i. e. τῆς μελέτης αὐτῶν)." HAACK. „Παρακέλευσις τῆς μνήμης autem plane eadem est quae ὑπόμνησις IV, 95. in vv. ἡ παραίνεσις ... πρὸς τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας ... ὑπόμνησιν μᾶλλον ἔχει ἢ ἐπικέλευσιν. Vid. etiam VI, 68. τῆς ὑμετέρας αὐτῶν ἀξίας μνησθέντες ἐπέλθετε τοῖς πολεμίοις." ARN. — εἰδότες...παραίνεσιν. Cum sententia cf. VI, 68, 1. Xen. Cyr. III, 3, 50. 55. et interpr. Salust. Cat. c. 61., de verbis ἐκ πολλοῦ et δι' ὀλίγου II, 85, 2.

Cap. 70. Ἡ ξύνοδος ἦν, Ἀργεῖοι . . . χωροῦντες.

Ἀργεῖοι μὲν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐντόνως καὶ ὀργῇ χωροῦντες, Λακεδαιμόνιοι δὲ βραδέως καὶ ὑπὸ αὐλητῶν πολλῶν νόμου ἐγκαθεστώτων, οὐ τοῦ θείου χάριν, ἀλλ' ἵνα ὁμαλῶς μετὰ ῥυθμοῦ βαίνοντες προέλθοιεν, καὶ μὴ διασπασθείη αὐτοῖς ἡ τάξις, ὅπερ φιλεῖ τὰ μεγάλα στρατόπεδα ἐν ταῖς

1 προσόδοις ποιεῖν. 71. ξυνιόντων δ' ἔτι Ἆγις ὁ

ἱστορεῖται ὅτι Ἆγις ἐπε-

μνήμη atque γνώμη etiam VII, 8. in libris mss. permutantur. Neque tamen quicquam mutandum videtur. Cf. adn.

Cap. 70. Νόμου Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. G. F. Bas. Gr. Laur. Vind. m. In H. et I. ὁμοῦ. Vulgo et Bekk. νόμῳ. Cf. adn.

„Ita loquitur, quasi ante dixisset ξυνῄεσαν vel ξύνοδον ἐποιοῦντο." HAACK. Cf. adn. IV, 23, 2. Add. Tac. Hist. I, 19. patrum favor aderat, multi ... agitantes. — ἐντόνως. Intentis viribus, summa virium contentione. Conf. Bloomf. in. ed. 2. — ὀργῇ. Cf. VII, 68. et ibi adn. — ὑπὸ αὐλητῶν ... νόμου ἐγκαθεστώτων. „Νόμου ita defendi potest, ut ea vox non pro lege accipiatur..., sed [cl. c. 69.] pro nomo musico [vel modo musico, cf. Bloomf. in ed. 2.], et haec coniungantur ὑπὸ νόμου πολλῶν αὐλητῶν. Quae significatio vocis νόμος etiam retento dativo manere potest; nam haec sine discrimine secundo et tertio casu dicuntur. [Id deinde exemplis demonstratur. Cf. Matth. Gr. §. 592. a. γ'. et b.] . . . Nec tamen [retento dativo] plane improbem versionem interpretum ex lege; erat enim, ut ait Xenophon de Lac. Rep. in fine [13, 8.], νόμος αὐλεῖν πάντας τοὺς παρόντας αὐλητάς." DUK. Νόμου, quod in plurimis et praestantissimis libris mss. invenitur, etiam Aul. Gellius (I. c. 11.) et Pausanias (III, 17, 5.) hic videntur legisse. „De tibiarum usu in acie disserentem vid. Aul. Gell. l. d. Consule etiam Cragium de Rep. Lac. l. III. c. 10." HUDS. „Intelligendum embaterii genus Καστόρειον dictum, de quo vid. Muell. Dor. II. p. 249. et [potissimum] p. 333. [sqq., qui iam Boeckhium aliosque citavit.] Eandem de Spartanis rem memorant multi." GOELL. Cf. praeter alios Cic. Tusc. II, 16, 37. et ibi interpr. Ἐγκαθεστώτων significat καθεστώτων ἐν αὐτοῖς, inter ipsos interpositorum. — οὐ τοῦ θείου χάριν. Gellius: non ex aliquo ritu religionum neque *rei divinae gratia*. — μετὰ ῥυθμοῦ. De re cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 30, 1. et hic Duk. — ὅπερ φιλεῖ . . . ποιεῖν. „Ποιεῖν Valla satis recte vertit accidere. Aristoph. Plut. v. 1205: Καὶ μὴν πολὺ τῶν ἄλλων χυτρῶν τἀναντία Αὗται ποιοῦσι. Eandem significationem τοῦ ποιεῖν puto esse in eo, quod paulo post dicit Thuc., τὰ στρατεύματα ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο. Nam loquitur de eo, quod in concursu proelii accidere solet." DUK. Proprie in his dictis valet committere, *sich zu Schulden kommen lassen*. Πρόσοδος autem hic est congressus, concursus. Cf. Bloomf.

Cap. 71. §. 1. Ξυνιόντων δ' ἔτι, interea vero dum acies adhuc congrediun-

νόησε πρὸς τὸ ἐξισῶσαι τὸ ἑαυτοῦ εὐώνυμον κέρας τοῖς πολεμίοις.

βασιλεὺς τοιόνδε ἐβουλεύσατο δρᾶσαι. τὰ στρατόπεδα ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο. ἐπὶ τὰ δεξιὰ κέρατα αὐτῶν ἐν ταῖς ξυνόδοις μᾶλλον ἐξωθεῖται, καὶ περιίσχουσι κατὰ τὸ τῶν ἐναντίων εὐώνυμον ἀμφότεροι τῷ δεξιῷ, διὰ τὸ φοβουμένους προστέλλειν τὰ γυμνὰ ἕκαστον ὡς μάλιστα τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένου ἀσπίδι, καὶ νομίζειν τὴν πυκνότητα τῆς ξυγκλήσεως εὐσκεπαστότατον εἶναι· καὶ ἡγεῖται μὲν τῆς αἰτίας ταύτης ὁ πρωτοστάτης τοῦ δεξιοῦ κέρως, προθυμούμενος ἐξαλλάσσειν

Cap. **71.** §. 1. *Τοιόνδε.* E. *τοιόνδε τι,* non male. Cf. Burg. l. d. p. 194., qui comparat II, 76. III, 107. VI, 46. 64. al.

Αὐτῶν. Bekk. *αὑτῶν*, cui collocatio verborum videtur magis repugnare, quam repugnat. Vid. sd. II, 13, 1. Sed vulgata quoque defendi potest. Vid. adn. I, 17.

Ἐξαλλάσσειν. Vulgo et Bekk. *ἐξαλλάττειν.* At *καταλλασσόμενοι* VI, 89. et aliquoties constanter *διαλλάσσειν*. Cf. sd. IV, 29, 4.

tur. — *τὰ στρατόπεδα...* „*Σχῆμα τοῦτο τοῦ λόγου καὶ ἐν ἤθει πως ἀναγνωστέον. βουλόμενος γὰρ ὁ συγγραφεὺς τὸ κατὰ τὸν Ἄγιν διηγήσασθαι, εἶθ' οἷον ἀναμνησθείς, ὅτι παντὶ στρατοπέδῳ γένοιτ' ἂν τοῦτο κοινόν, ἤρξατο οἷον ἐξ ἀρχῆς γενικῶς περὶ παντὸς στρατεύματος εἰπεῖν, κἀντεῦθεν ἔδοξε διακόπτειν ὃ πρότερον ὥρμητο λέγειν.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* — *ποιεῖ μὲν καὶ ἅπαντα τοῦτο.* „Pro *τότε δὲ καὶ οἱ Μαντινῆς*, quae huius enunciati particulae *μέν* responderent, respondens enunciatio quum diu dilata esset, . . . scriptor novam [§. 2.] facit sententiam *καὶ τότε περιέσχον μὲν οἱ M. τ.* pro conclusione superioris.“ ARN. Ipsa autem verba *ποιεῖ τοῦτο* enunciatis proximis explicantur, de quo asyndeto epexegetico vid. Matth. Gr. §. 630. e. Cf. VI, 36, 2. et adn. II, 60, 4. — *ἐξωθεῖται*] *ἐκτείνεται.* Schol. Est nostrum *sie drängen sich.* — *περιίσχουσι.* Cf. adn. III, 107, 3. — *διὰ τὸ... ἀσπίδι.* „Clipeus enim tenebatur sinistra, dextra vero usui [hastae] reservabatur. Ut ergo dextra esset munitior, singuli se applicabant sinistris proximorum militum, ut eorum clipeis tegerentur.“ WINSEM. *Προστέλλειν* enim, ut apud Dion. Cass. XL, 23., habet notionem admovendi et ea re obtegendi (*σκέπειν καὶ προσάγειν.* Schol.), et praepositio, quacum copulatum est, videtur esse *πρός.* Vid. sd. I, 15. De v. *τὰ γυμνά* vid. adn. III, 23, 4. „De re cf. Muell. Dor. II. p. 246.“ GOELL. — *τῆς ξυγκλήσεως*, coniunctionis, *des sich an einander Anschließens.* Cf. *ξυγκλῇσαι* c. 72. — *εὐσκεπαστότατον.* De flexione feminini, nisi forte neutrum hic esse vis, cf. adn. III, 89, 5. — *ἡγεῖται*, primus auctor est, initium facit. — *τῆς αἰτίας ταύτης.* *Αἰτία* haec res videtur vocari, quod milites in ea culpandi sint. Cf. ad *ποιεῖν* paulo ante adn. — *ὁ πρωτοστάτης.* „*Ὁ μὲν ἐκ δεξιᾶς τοῦ πρώτου ζυγοῦ πρωτοστάτης...* Poll. l. I. c. 10. [§. 127.]“ HUDS. Saepe utitur Xen. in Cyr. — *ἐξαλλάσσειν . . . γύμνωσιν*] *μὴ κατὰ δόρυ τοῦ ἐναντίου ἔχειν τὰ γυμνὰ τοῦ σώματος, τουτέστι τὰ δεξιά.* Schol. *Ἐξαλλάσσειν τινός* est subducere alicui. Cf. Bloomf.

ἀεὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἑαυτοῦ γύμνωσιν, ἕπονται
2 δὲ διὰ τὸν αὐτὸν φόβον καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ τότε
περιέσχον μὲν οἱ Μαντινῆς πολὺ τῷ κέρᾳ τῶν
Σκιριτῶν, ἔτι δὲ πλέον οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ Τε-
γεᾶται τῶν Ἀθηναίων, ὅσῳ μεῖζον τὸ στράτευμα
3 εἶχον. δείσας δὲ Ἄγις, μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ
εὐώνυμον, καὶ νομίσας ἄγαν περιέχειν τοὺς Μαν-
τινέας, τοῖς μὲν Σκιρίταις καὶ Βρασιδείοις ἐσή-
μηνεν ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν ἐξισῶσαι τοῖς
Μαντινεῦσιν, ἐς δὲ τὸ διάκενον τοῦτο παρήγγελλεν
ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως δύο λόχους τῶν πολεμάρ-
χων Ἱππονοΐδᾳ καὶ Ἀριστοκλεῖ ἔχουσι παρελθεῖν

§. 2. *Τῷ κέρᾳ.* Gr. *τὸ κέρας.* Et Valla: multum Sciritarum cornu superabant. „*Τὸ κέρας* recipiendum, ut *περιέχειν*, quod non potest cum genitivo iungi, habeat quo referatur. Et pro *τῶν Ἀθηναίων* fortasse legendum *τὸ Ἀθην.* vel *τὸ τῶν Ἀθην.*“ HAACK. At dativum ob *περιίσχουσι τῷ δεξιῷ* §. 1. et *περιέχειν τῷ κέρᾳ* III, 108. aegre sollicites, et mutationi eius obstant etiam illa *τῶν Ἀθην.*, quae in omnibus libris sic leguntur. In genitivo igitur videtur scriptor analogiam verborum *περιγίγνεσθαι* et *ὑπερέχειν* secutus esse.

§. 2. *Περιέσχον . . . τῷ κέρᾳ τῶν Σκιρ.*, suo cornu Sciritas circumvenerunt. Cf. sd. et adn. III, 107, 3.

§. 3. *Σφῶν.* Cf. adn. III, 113, 2. — *ἐπεξαγαγόντας ἀπὸ σφῶν.* „Bauer praepositionem *ἐπί* ad hostes explanat, et eatenus, opinor, recte, quod *ἐπεξάγειν* [cui Haack. in ed. 2. proprie notionem seducendi adversus locum aliquem subiectam esse ait] de progrediendo et armis hosti inferendis, non de recipiendo se dicitur. Semperne significet [hoc consilio] in latus se convertere, dicere non queo; hic sine dubio ita accipiendum atque etiam VII, 52., ubi propositum fuit plane idem, *περικλῄσασθαι τοὺς ἐναντίους*: quo consilio acies intempestive exporrecta et ita extenuata est. Cf. etiam *ἀντεπεξῆγον* eadem vi dictum VIII, 104.“ ARN. „Cf. VIII, 105. *ἐπεξαγωγὴ τοῦ κέρως.*“ HAACK. Longius a se ad sinistram exporrecti interpr. Haas. Parum sibi constat Bloomf. hic et ad VII, 52.; cum eo usu verbi, qui II, 21. extr. invenitur, male confudit Pap. in Lex. Gr. — *ἐξισῶσαι* intransitive est positum. Cf. VI, 87. et Lob. ad Soph. Ai. v. 250. p. 196. — *τὸ διάκενον.* Cf. adn. IV, 135, 1. — *παρήγγελλεν* cet. Consecutio verborum haec est: *παρήγγελλε τῶν πολεμάρχων Ἱππον. καὶ Ἀριστοκ. παρελθεῖν ἀπὸ τοῦ δεξ. κέρως ἐς τὸ διάκ. τοῦτο ἔχουσι δύο λόχους.* Lochos autem duos duo polemarchi aut ideo adducere iussi sunt, quod lochi Thucydidei moris Xenophonteis sunt similes (cf. adn. 66, 3. et 68, 3.), aut quod in graviore

δύο δὲ πολεμάρχων αὐτῷ οὐχ ὑπακουσάντων τὸ εὐώνυμον τῶν Λακεδαιμονίων ἡσσᾶται· τὸ δὲ μέσον τρέπει τοὺς ἐναντίους.

καὶ ἐςβαλόντας πληρῶσαι, νομίζων τῷ θ' ἑαυτῶν
δεξιῷ ἔτι περιουσίαν ἔσεσθαι, καὶ τὸ κατὰ τοὺς
Μαντινέας βεβαιότερον τετάξεσθαι. 72. ξυνέβη 1
οὖν αὐτῷ, ἅτε ἐν αὐτῇ τῇ ἐφόδῳ καὶ ἐξ ὀλίγου
παραγγείλαντι, τόν τε Ἀριστοκλέα καὶ τὸν Ἱππονοΐδαν
μὴ θελῆσαι παρελθεῖν, ἀλλὰ καὶ διὰ
τοῦτο τὸ αἰτίαμα ὕστερον φεύγειν ἐκ Σπάρτης,
δόξαντας μαλακισθῆναι, καὶ τοὺς πολεμίους φθάσαι
τῇ προςμίξει, καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ, ἐπὶ
τοὺς Σκιρίτας ὡς οὐ παρῆλθον οἱ λόχοι, πάλιν
αὖ σφίσι προςμῖξαι, μὴ δυνηθῆναι ἔτι μηδὲ τού-

negotio vel tempore difficiliore etiam minores partes militum a maioribus ducibus adversus hostes ducendae videntur. — ἐςβαλόντας. „Hic est insinuantes se, ingressos in locum illum a se explendum.“ BAU. — ἑαυτῶν. De plurali idem dicendum est, quod de superiore σφῶν; respicitur enim simul ad Lacedaemonios. Cf. VI, 101, 6.

Cap. 72. §. 1. Ἐξ ὀλίγου, repente. Cf. sd. 65, 5. — ἀλλὰ καὶ . . . ἐκ Σπάρτης. „Hoc enunciatum non ex ξυνέβη αὐτῷ, sed ex solo ξυνέβη pendere patet. Similis negligentia I, 95. invenitur, ξυνέβη αὐτῷ καλεῖσθαί τε ἅμα, καὶ τοὺς ξυμμάχους . . . μετατάξασθαι, ubi μετατάξ. eodem modo ex ξυνέβη, non ex ξυνέβη αὐτῷ aptum est.“ ARN. Ibi tamen id statui minus necesse est. Ceterum etiamsi „ξυνέβη tantum respicimus, non αὐτῷ simul, in proelio tamen hic quid acciderit, memoratur, [et] quid ad exitum eius momentum fecerit, non quid postea factum sit, quod in proelio quidem iam vim nullam haberet damnatos deinde eiici. Debebat ergo Thuc. ἔφευγον non per infinitivum suspendere a ξυνέβη, sed per parenthesin, more alias suo, inserere.“ BAU. Alterum membrum ad posterius tempus spectare Thuc. ipse addito ὕστερον declaravit, quanquam, quum tertium rursus ad pugnam Mantinensem pertineat, parenthesi scriptorem usum esse malis. — τῇ προςμίξει. Attende substantivum de congressione hostili, contra verbum paulo post de accessione amica et coniunctione positum esse. Etenim hoc quoque utroque modo dicitur. — καὶ κελεύσαντος . . . ξυγκλῆσαι. Et quum, postquam ad Sciritas lochi illi non accesserunt, eos (Sciritas) rursus (πάλιν αὖ, cf. Rost. Gr. §. 140, 2.) cum ipso (σφίσι, i. e. Agide καὶ τοῖς περὶ αὐτόν, sicut supra in verbis μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ εὐώνυμον,) se coniungere iussisset, (accidit, ut) iam ne hi (Sciritae) quidem se adiungere et aciem explere (*sich anschliefsen*, *die Linie schliefsen*) possent. Intransitive ξυγκλῄειν, quanquam paulo aliter, iam IV, 35. legimus, et meminerimus simul superioris capitis verborum τὴν πυκνότητα τῆς ξυγκλῄσεως. De coniunctione ὡς postposita vid. adn. I, 68, 1. et III, 88, 3. Hic causa mutati ordinis est, quod Sciritarum nomen ad utrumque verbum, παρῆλθον et προςμῖξαι, pertinet, ad quorum alterum τούτους et addi eo minus necesse erat, quo saepius post κελεύειν infinitivus sine nomine legitur, et additum

2 τους ξυγκλῆσαι. ἀλλὰ μάλιστα δὴ κατὰ πάντα
τῇ ἐμπειρίᾳ Λακεδαιμόνιοι ἐλασσωθέντες τότε τῇ
3 ἀνδρίᾳ ἔδειξαν οὐχ ἧσσον περιγενόμενοι. ἐπειδὴ
γὰρ ἐν χερσὶν ἐγίγνοντο τοῖς ἐναντίοις, τὸ μὲν
τῶν Μαντινέων δεξιὸν τρέπει αὐτῶν τοὺς Σκιρίτας
καὶ τοὺς Βρασιδείους, καὶ ἐςπεσόντες οἱ
Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι αὐτῶν καὶ τῶν Ἀργείων
οἱ χίλιοι λογάδες, κατὰ τὸ διάκενον καὶ οὐ
ξυγκλῃσθὲν τοὺς Λακεδαιμονίους διέφθειρον, καὶ
κυκλωσάμενοι ἔτρεψαν, καὶ ἐξέωσαν ἐς τὰς ἁμάξας,
καὶ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἐπιτεταγμένων
4 ἀπέκτεινάν τινας. καὶ ταύτῃ μὲν ἡσσῶντο οἱ Λακεδαιμόνιοι·
τῷ δ' ἄλλῳ στρατοπέδῳ, καὶ μάλιστα
τῷ μέσῳ, ᾗπερ ὁ βασιλεὺς Ἆγις ἦν καὶ
περὶ αὐτὸν οἱ τριακόσιοι ἱππῆς καλούμενοι, προς-

Cap. 72. §. 2. Ἀνδρίᾳ Cass. Aug. (sed hic a corr.) Ven. H. Gr. Bekk. Vulgo ἀνδρείᾳ. Cf. sd. II, 39, 4.

adeo propter proxima μηδὲ τούτους displiceret. De ea verborum interpunctione, qua distinguunt καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας ὡς οὐ παρῆλθον οἱ λόχοι, πάλιν αὖ σφίσι προςμῖξαι μὴ δυνηθῆναι ἔτι, μηδὲ τούτους ξυγκλῆσαι, vid. ed. mai.

§. 2. Κατὰ πάντα τῇ ἐμπειρίᾳ ἐλασσωθέντες. Portus: quamvis peritia tunc omnibus in rebus inferiores fuissent. Quae sententia mira videri potest, quum et alibi peritia Lacedaemoniorum pugnae terrestris praedicetur (cf. II, 89. IV, 33.), et tunc ducum non parentium Agidi pervicacia in angustias redacti sint. Quare disciplinae militaris inopiam commemorandam fuisse dicit Gillies. Hist. Gr. c. 18. (vol. III. p. 57, ed. Bas.) Hostium vero peritiam, de qua praeter alios nonnullos cogitavit Schneid. ad Xen. Remp. Laced. 11, 7., non intelligi quum alia tum contrarium nomen ἀνδρίας docet. Ad Agidis peritiam respici existimant Mitf. in Hist. Gr. et Arn. Fortasse praeter hunc etiam Sciritas, quia οὐκ ἐδύναντο ἔτι ξυγκλῆσαι, minus quam pro fama sua artis militaris peritos se praebuisse Thuc. vult dicere. Certe nemini placebit Kruegeri coniectura ἀπορίᾳ, quum ἐμπειρία et ἀνδρία optime contrariae ponantur. — περιγενόμενοι. Malo περιγιγνόμενοι, se vincere (solere), vel ἂν περιγενόμενοι, se vincere posse (Heilm.: *dafs sie zu siegen wüfsten*).

§. 3. Ἐπειδὴ γάρ cet. Cum proximis cf. Diod. XII, 79. — οἱ χίλιοι λογάδες. Cf. 67, 2. et ibi adn. — τῶν ἐπιτεταγμένων. In subsidiis collocatorum. Cf. VI, 67.

§. 4. Οἱ τριακόσιοι ἱππῆς καλούμενοι. Οἱ post τριακ. excidisse probabiliter coniicit Krueg.; nam illi non vocabantur trecenti equites, sed erant

πεσόντες τῶν [τε] Ἀργείων τοῖς πρεσβυτέροις καὶ πέντε λόχοις ὠνομασμένοις, καὶ Κλεωναίοις καὶ Ὀρνεάταις καὶ Ἀθηναίων τοῖς παρατεταγμένοις, ἔτρεψαν οὐδὲ ἐς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ὑπομείναντας, ἀλλ', ὡς ἐπῄεσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, εὐθὺς ἐνδόντας, καὶ ἔστιν οὓς καὶ καταπατηθέντας, τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν. 73. ὡς δὲ ταύτῃ 1
ἐνεδεδώκει τὸ τῶν Ἀργείων καὶ ξυμμάχων στρά-

καὶ Ἄγιδος τῷ εὐωνύμῳ σφῶν βοηθή-

§. 4. Τῶν τε. Τέ om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. Recte tamen Bekker videtur servasse.

Πέντε λόχοις. Ante Duk. et in plerisque libris mss. πεντελόχοις. „Ἅμα ἀναγνωστέον πεντελόχοις, ὡς ἀρχιλόχοις." Schol. Idque revocavit Bloomf. comparans Ἐννεακρούνου nomen II, 15. et vocabula Latina. „Πέντε λόχοις... legendum esse olim docuit Meursius Att. Lect. l. I. c. 16." HUDS.

trecenti, et vocabantur equites. Vid. Herodot. VIII, 124. „Erant lecti gravis armaturae milites, aetate et robore vigentes ephebi. Praesidio erant regi, praeerantque iis tres hippagretae." BRED. De his trecentis ἱππεῦσι καλουμένοις vid. Mans. Spart. I. 1. p. 153. Muell. Dor. I. p. 241. Herm. Antiqu. Gr. §. 29. Haas. ad Xen. Remp. Laced. 4, 3. Quanquam plerumque pedites essent, interdum eos equis usos esse propter Herodot. VIII, 124. et Dion. A. R. II, 13. existimat Thirw. Hist. Gr. I. p. 352. Cf. Herm. l. d. — τοῖς πρεσβυτέροις καὶ πέντε λόχοις ὠνομ. Super quinque lochis Argivorum, de quibus omnes alii veteres tacent, quae acute commenti sunt Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 215. (p. 719. ed. 2.) et Arn. ad h. l., iis verba Thucydidis non satis congruunt, quum omissio articuli ante vv. πέντε λόχοις hos lochos a senioribus non distingui, sed ipsos seniores πέντε λόχους nominatos esse evincat. Seniores autem non quod omnes aetatem constantem et mediam superaverint, sed ratione habita τῶν χιλίων λογάδων appellantur; nam sunt iidem, qui c. 67. οἱ ἄλλοι Ἀργεῖοι vocati sunt. — οὐδὲ ἐς χεῖρας. I. e. οὐδὲ μέχρι τοῦ ἐς χεῖρας ἐλθεῖν, οὐδ' ὥστε ἐς χεῖρας ἐλθεῖν. Cui breviloquentiae similia exempla, velut ἐς χεῖρας δέχεσθαι et ἐς χεῖρας συμμῖξαι, vide in ed. mai. Deinde τοὺς πολλούς et ἔστιν οὓς sunt appositiones referendae ad αὐτούς, quod apud ἔτρεψαν simul auditur. — τοῦ μὴ φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν. „Recte Heilm. I. e. τοῦ μὴ φθῆναι ἐγκαταληψομένους τοὺς πολεμίους, obtriti sunt nonnulli, ne invasio [hoc vocabulum et Graeco parum respondet, et melius vitatur] hostium anteverteret et occuparet; adeo trepidabant et propere fugiebant." HAACK. Hofmanus hoc membrum cum ἐνδόντας iungi iubet: „confestim cedentes, ne captio iis anteverteret, h. e. ne prius caperentur, quam effugerent." Aut his durioribus explanationibus acquiescendum, aut, ut διά cum accusativo iunctum a causae ad consilii notionem nonnunquam transferri ad II, 89, 4. et IV, 40, 2. vidimus, ita vicissim huic genitivo plerumque consilium declaranti causae efficientis significatio, quam in substantivis non raro habet (cf. Matth. Gr. §. 368. sqq.), tribu-

τευμα, παρεῤῥήγνυντο ἤδη ἅμα καὶ ἐφ' ἑκάτερα, καὶ ἅμα τὸ δεξιὸν τῶν Λακεδαιμονίων καὶ Τεγεατῶν ἐκυκλοῦτο τῷ περιέχοντι σφῶν τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς κίνδυνος περιειστήκει, τῇ μὲν κυκλουμένους, τῇ δὲ ἤδη ἡσσημένους. καὶ μάλιστ' ἂν τοῦ στρατεύματος ἐταλαιπώρησαν, εἰ μὴ οἱ ἱππῆς παρόντες αὐτοῖς
2 ὠφέλιμοι ἦσαν. καὶ ξυνέβη τὸν Ἆγιν, ὡς ᾔσθετο τὸ εὐώνυμον σφῶν πονοῦν τὸ κατὰ τοὺς Μαντινέας καὶ τῶν Ἀργείων τοὺς χιλίους, παραγγεῖλαι παντὶ τῷ στρατεύματι χωρῆσαι ἐπὶ τὸ νικώμενον.
3 καὶ γενομένου τούτου οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν τούτῳ, ὡς παρῆλθε καὶ ἐξέκλινεν ἀπὸ σφῶν τὸ στράτευμα, καθ' ἡσυχίαν ἐσώθησαν καὶ τῶν Ἀργείων μετ' αὐτῶν τὸ ἡσσηθέν· οἱ δὲ Μαντινῆς καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ τῶν Ἀργείων οἱ λογάδες οὐκέτι πρὸς τὸ ἐγκεῖσθαι τοῖς ἐναντίοις τὴν γνώμην εἶχον, ἀλλ' ὁρῶντες τούς τε σφετέρους νενικημένους καὶ τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπιφερομένους ἐς φυγὴν ἐτρά-

σαντος πᾶν τὸ στράτευμα τῶν ἐναντίων ἐς φυγὴν τρέπεται.

Cap. 73. §. 1. Ἐκυκλοῦτο. Aug. It. Vat. H. C. ἐκυκλοῦντο, quod recepit Hofm., fortasse recte, etsi alibi apud Thuc. κέρας cum plurali non reperitur iunctum; nam I, 62, 6. καὶ ὅσοι .., ἦσαν inter illud nomen et verbum sunt interposita. Ceterum cf. adn. III, 80, 1.

enda, quemadmodum certe tribuitur a Cantac. III, 51. p. 303. 71. p. 434., etsi Arn., ut id fieri possit, et sententia conculcati sunt nonnulli, quia non effugerant, priusquam interciperentur, oriatur, τῷ μὴ φθ. requiri contendit, quod usitatum certe dicendi genus esse constat.

Cap. 73. §. 1. Παρεῤῥήγνυντο .. . ἐφ' ἑκάτερα. „Manifestum est hoc verbum ad Argivos eorumque socios pertinere, qui ad utramque partem disiiciebantur perrupti ab Agide." HAACK. Qui clarius debebat dicere, quid verbis ad utramque partem significaretur, quae in utriusque cornus ordinibus mediae aciei proximis videntur valere. Nam Arnoldus quidem haec acies perrupta est in utramque partem interpretatur; sed huic explicationi quum verbi παραῤῥήγνυσθαι et tempus et vera vis, de qua vid. adn. IV, 96, 6., videntur obstare, tum enunciatum ὡς . . . στράτευμα declarans aliquid post fugam mediae aciei factum. Itaque quum haec cessisset, tum simul etiam ab utroque latere vicinos ordines dissolutos esse Thucydides indicare censendus est. — περιειστήκει. Cf. adn. III, 54, 5.

§. 2. Σφῶν ut 71, 3.

§. 3. Τῶν Ἀργείων οἱ πλείους. In hos potissimum impetum esse factum narrat Diod. XII, 79.

μέγεθος τῆς μάχης. ἀριθμὸς τῶν ἀποθανόντων.

πουτο. καὶ τῶν μὲν Μαντινέων καὶ πλείους διε- 4
φθάρησαν, τῶν δὲ Ἀργείων λογάδων τὸ πολὺ
ἐσώθη. ἡ μέντοι φυγὴ καὶ ἀποχώρησις οὐ βίαιος,
οὐδὲ μακρὰ ἦν· οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν
τοῦ τρέψαι χρονίους τὰς μάχας καὶ βεβαίους τῷ
μένειν ποιοῦνται, τρέψαντες δὲ βραχείας καὶ οὐκ
ἐπὶ πολὺ τὰς διώξεις. 74. καὶ ἡ μὲν μάχη τοι- 1
αύτη καὶ ὅ τι ἐγγύτατα τούτων ἐγένετο, πλείστου
δὴ χρόνου μεγίστη δὴ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ ὑπὸ
ἀξιολογωτάτων πόλεων ξυνελθοῦσα. οἱ δὲ Λακε- 2

§. 4. *Καὶ πλείους.* Cl. Ven. Ar. marg. Steph. οἱ *πλείους.* Bloomfieldius in transl., quod cap. prox. ducenti tantum Mantinenses necati esse traderentur, Hobbesium male plurimos dixisse ait; at in ed. 2. huic argumento non multum tribuit, quia ducenti plurimi Mantinensium, parvae civitatis, existimentur. Addit tamen non verisimile esse Mantinenses antea victores maximam partem suorum amisisse. Sed vulgata certe displicet. Cf. adn.

Cap. 74. §. 1. *Μεγίστη δή.* *Δή* uncis inclusit Bekk. At vid. adn. et cf. *μεγίστη δή* in similibus locis I, 50, 2. III, 113, 6. In superioribus *πλείστου δέ* invitis libris mss. servatum male defendit Bloomf. in ed. 2. non videns particula *δέ* grammaticam horum membrorum rationem turbari.

§. 4. *Καὶ πλείους.* Quum non apta sit sententia etiam plures, sed aut multi aut plurimi commemorandi sint, haec germana esse non possunt. Bloomfieldius in ed. 2. difficultatem non sensit, quod *πλείους* ita interpretatus est, ut si *πολλοί* legeretur, et particulae *καί* usum alienissimum VII, 48. (ubi vid. adn.) comparavit. Ceterum cf. ad. — *βίαιος*, praeceps. Cf. adn. II, 33, 2. — *χρονίους.* I, 12. *χρονία* legitur. Cf. Matth. Gr. §. 117. 8. extr. — *βραχείας... τὰς διώξεις.* Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 29.

Cap. 74. §. 1. *Τοιαύτη καὶ ὅ τι ἐγγύτατα τούτων.* Pro his VII, 86, 5. *τοιαύτη ἢ ὅ τι ἐγγύτατα τούτων*, quare hic quoque *ἢ* scribendum videri posse ibi adnotat Duk. Et similiter *οὕτω ἢ ὅ τι ἐγγύτατα, ταῦτα ἢ ὅ τι ἐγγύτατα*, alibi legi cognoscas ex Steph. Thes. ed. rec. IV. p. 39. Neque tamen quicquam tentandum esse ex adn. ad I, 22, 4. intelligitur. Sententia in Steph. Thes. l. d. haec esse dicitur: pugna ad hunc modum vel proxime ad eum pugnata est. Arnoldus tamen Thucydidem hic non, ut VII, 86., ea, quae narret, aliqua ex parte dubia reddere velle, sed diligenter descriptam esse pugnam affirmare existimat, ob ea, quae ad I, 22. adnotata sunt, fortasse argutius quam verius. — *πλείστου δὴ . . . μεγίστη δή.* De duplici *δή* in uno inciso consociato vid. Herm. ad Soph. El. v. 1059. et Born. ad Xen. Anab. V, 4, 25., de genitivis *πλείστου χρόνου* Rost. Gr. §. 108. 2. l. — *ὑπὸ...πόλεων ξυνελθοῦσα.* Insolentius dicendi genus, quod *ὑπὸ πόλεων ξυνελθουσῶν γενομένη* interpretatur Schneid. Lex. „Cf. *τῆς μάχης συνεστεώσης* Herodot. I, 74. [et alibi hoc dicendi genus] et Latina verba pugna commissa est.“ ARN. *Ἀπό* coniicit Krueg., *ξυνελθουσῶν* Burg. At non in praepositione difficultas inest, sed in verbo, et hoc ad *πόλεων* nomen relatum et languet, et orbem orationis evertit, ad quem efficiendum participium cum *μάχης* voce coniungendum est. Cf. *μάχη συνῄει καρτερά*, Ioseph. A. I. XVII, 10, 2.

δαιμόνιοι προθέμενοι τῶν πολεμίων νεκρῶν τὰ
ὅπλα τροπαῖον εὐθὺς ἵστασαν καὶ τοὺς νεκροὺς
ἐσκύλευον καὶ τοὺς αὑτῶν ἀνείλοντο καὶ ἀπήγαγον
ἐς Τεγέαν, οὗπερ ἐτάφησαν, καὶ τοὺς τῶν πολε-
3 μίων ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν. ἀπέθανον δὲ Ἀρ-
γείων μὲν καὶ Ὀρνεατῶν καὶ Κλεωναίων ἑπτακό-
σιοι, Μαντινέων δὲ διακόσιοι, καὶ Ἀθηναίων ξὺν
Αἰγινήταις διακόσιοι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι.
Λακεδαιμονίων δὲ οἱ μὲν ξύμμαχοι οὐκ ἐταλαι-
πώρησαν, ὥστε καὶ ἀξιόλογόν τι ἀπογενέσθαι·

§. 2. *Αὑτῶν.* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Gr. aliique *αὐτῶν.* Cf. adn. I, 17.

§. 2. *Προθέμενοι . . . τὰ ὅπλα.* „Hunc locum omnes, quod sciam, ita interpretantur, ut intelligant vel cum Porto et Duca caesorum hostium arma in patente conspicuoque loco posita, vel cum Stephano in medium prolata. Cuius rei se scribit Bloomfieldius non meminisse alibi usquam mentionem esse factam. Nec sane intelligitur, quam ob causam arma ita exposita sint; quod si ad erigendum tropaeum factum esset, alio id certe modo dixisset Thucydides; maximum vero in illa ratione incommodum est, quod postea demum, expositis armis erectoque tropaeo, hostes spoliari narrantur. Quamobrem ego ita verba illa interpretor, ut genitivus non pendeat a nomine *ὅπλα*, sed a verbo *προθέμενοι*, nec arma intelligantur caesorum, sed Spartanorum; ut enim frequentissime dicitur *τίθεσθαι τὰ ὅπλα* in acie, quae certo loco consistit, ita hoc loco quum dici potuisset *θέμενοι τὰ ὅπλα πρὸ τῶν πολεμίων νεκρῶν*, dictum est illud eadem sententia *προθέμενοι τῶν νεκρῶν τὰ ὅπλα.* Nimirum ante caesorum corpora constitit acies, quo tutius et tropaeum erigere, et non solum hostium corpora spoliare, sed etiam suorum suscipere posset . . . Similem aciei instruendae cautionem in suscipiendis mortuis adhibitam narrat Xen. Anab. VI, 5, 5. sq.“ HAAS. Lucubr. Thuc. p. 7. sq. — *ἵστασαν.* Similiter hoc imperfectum VI, 70. legitur. — *τοὺς νεκροὺς ἐσκύλευον.* „Contra morem sane ipsorum, [nam „scribit Aelianus l. VI. c. 6: *ὅτι οὐκ ἐξῆν ἀνδρὶ Λάκωνι οὐδὲ σκυλεῦσαι τὸν πολέμιον*“ HUDS. cf. Muell. l. l. p. 247.] sed aut odio efferati, aut ob *ἀνομίαν* huius pugnae inter foedera.“ BAU.

§. 3. *Αἰγινήταις.* „Hi erant coloni Atheniensium . . . expulsis Aeginetis eo deducti. Vid. II, 27.“ BLOOMF. — *οἱ στρατηγοὶ ἀμφότεροι.* Cf. c. 61. et Schol. Aristoph. Av. v. 13. — *ὥστε καί.* *Καί* significat La-

αὐτῶν δὲ χαλεπὸν μὲν ἦν τὴν ἀλήθειαν πυθέσθαι, ἐλέγοντο δὲ περὶ τριακοσίους ἀποθανεῖν.

Λακεδαιμόνιοι οὐ χρῶνται τῇ νίκῃ, ἀνακτῶνταί γε μὴν τὴν παλαιὰν δόξαν.

1 **75.** *Τῆς δὲ μάχης μελλούσης ἔσεσθαι καὶ Πλειστοάναξ ὁ ἕτερος βασιλεὺς ἔχων τούς τε πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους ἐβοήθησε· καὶ μέχρι μὲν Τεγέας ἀφίκετο, πυθόμενος δὲ τὴν νίκην ἀπεχώρησε.* 2 *καὶ τοὺς ἀπὸ Κορίνθου καὶ ἔξω Ἰσθμοῦ ξυμμάχους ἀπέστρεψαν πέμψαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι· καὶ αὐτοὶ ἀναχωρήσαντες καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀφέντες, (Κάρνεια γὰρ αὐτοῖς ἐτύγχανον ὄντα,) τὴν ἑορτὴν ἦγον.* 3 *καὶ τὴν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τότε ἐπιφερομένην αἰτίαν ἔς τε μαλακίαν διὰ τὴν ἐν τῇ νήσῳ ξυμφορὰν καὶ ἐς τὴν ἄλλην ἀβουλίαν τε καὶ βραδυτῆτα ἑνὶ ἔργῳ τούτῳ ἀπελύσαντο, τύχῃ μέν, ὡς ἐδόκουν, κακιζόμενοι, γνώμῃ δὲ οἱ αὐτοὶ ἔτι ὄντες.*

Cap. 75. §. 2. Ἐτύγχανον. E. ἐτύγχανεν. Cf. adn.

cedaemoniorum socios non adeo pressos esse, ut praeter laborem praesentem etiam magnam iacturam facerent. Cf. etiam adn. II, 54, 5. et de ἀπογενέσθαι adn. II, 34, 2. 98, 3. — αὐτῶν ex πυθέσθαι suspensum est.

Cap. 75. §. 1. Ὁ ἕτερος βασιλεὺς . . . ἐβοήθησε. Aut neglecta est igitur aut non visa est huic rei repugnare „lex Spartae lata, ut scribit Herodot. l. V. [c. 75.], non licere prodeunte exercitu utrumque regem comitari... Vid. Crag. l. IV. c. 4.“ HUDS. Cf. Muell, l. d. p. 105. — τούς τε πρεσβυτέρους καὶ νεωτέρους. Prius ab Agide remissos. Vid. 64, 3.

§. 2. Τοὺς ἀπὸ . . . ξυμμάχους. De his vid. 64, 4. — ἀπέστρεψαν. Invitis membranis plerisque vulgo ἀπέτρεψαν. „Magis placet ἀπέστρεψαν. Thuc. IV, 97: ἀπαντᾷ κήρυκι Βοιωτῶ, ὃς αὐτὸν ἀποστρέψας ...“ DUK. De utriusque verbi discrimine cf. Spitzn. ad Hom. Il. XII, 249. „Ἀποτρέπειν magis notat avertere, dehortari, dissuadere; ἀποστρέφειν autem retro convertere, iubere redire.“ BAU. — Κάρνεια. Cf. c. 54. et ibi adn. — ἐτύγχανον. De plurali cf. sd. I, 126, 5.

§. 3. Ἔς τε μαλακίαν. „Ἐς hic est κατά, *in Ansehung, betreffend.*“ BAU. Vid. Duk. ad VIII, 88. De re „cf. IV, 40. et de βραδυτ. I, 71.“ HAACK. — τῇ νήσῳ. Cf. adn. IV, 24, 3. — τούτῳ per appositionem ad superiora adiectum esse omissio articuli ante ἑνί docet. — ἀπελύσαντο. Superstitio tamen effecit, ut minus eos iuvaret victoria. — ἐδόκουν. Cf. adn. 9, 6. — κακιζόμενοι. Latino male rem gerere hic respondere vult Bauer. Certe perspicuum est distingui ab μαλακίᾳ, etsi apud Homerum et Euripidem κακίζεσθαι valet μαλακίζεσθαι (ignavum se praebere). Thucydidi autem quum alibi obiur-

Ἐπιδαυρίων δὲ ἐς τὴν Ἀργείαν ἐσβαλόντων Ἀργεῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἄρχονται Ἐπίδαυρον τειχίζειν.

4 *Τῇ δὲ προτέρᾳ ἡμέρᾳ ξυνέβη τῆς μάχης ταύτης καὶ τοὺς Ἐπιδαυρίους πανδημεὶ ἐσβαλεῖν ἐς τὴν Ἀργείαν ὡς ἔρημον οὖσαν, καὶ τοὺς ὑπολοίπους φύλακας τῶν Ἀργείων ἐξελθόντων [αὐτῶν] διαφθεῖραι πολλούς.* 5 *καὶ Ἠλείων τρισχιλίων ὁπλιτῶν βοηθησάντων Μαντινεῦσιν ὕστερον τῆς μάχης, καὶ Ἀθηναίων χιλίων πρὸς τοῖς προτέροις, ἐστράτευσαν ἅπαντες οἱ ξύμμαχοι οὗτοι εὐθὺς ἐπὶ Ἐπίδαυρον, ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι Κάρνεια ἦγον,* 6 *καὶ διελόμενοι τὴν πόλιν περιετείχιζον. καὶ*

§. 4. Ἀργείαν. It. Vat. F. C. D. I. Mosqu. Ἀργείων, non falso quidem, sed consuetudini Thucydidis minus congruenter. Vid. c. 83. 116. al.

Ἐξελθόντων. Mosqu. ἐξελθόντας, quo non opus est, etiamsi Arnoldum in his verbis explicandis sequare. Cf. adn.

Αὐτῶν insertum ex Cass. Aug. Cl. Ven. T. Vat. H. G. Laur. Lugd. Cam. C. I. Vind. Mosqu. K. m. Ar. Chr. Dan. Ad Ἀργείων nomen refert Haack., ut pronomine, similiter atque c. 33., a custodibus vulgus Argivorum distinguatur, cui rei nonnihil obstat collocatio. Aligari significet (cf. adn. I, 105, 7.), nos hic quoque τύχῃ κακιζόμενοι exprimimus his: de fortuna (adversa) reprehensi. Cf. supra c. 28: ἡ Λακεδαίμων μάλιστα δὴ κακῶς ἤκουσε καὶ ὑπερώφθη διὰ τὰς ξυμφοράς. De dativo vid. Matth. Gr. §. 399.

§. 4. Τῇ δὲ προτέρᾳ ἡμέρᾳ. „Non minus recte dici τῇ προτέρᾳ ἡμέρᾳ quam τῇ προτεραίᾳ ostendit Steph. ex Hom. Il. φ΄. v. 5. Od. π΄. 50. et ex Aristot. V. Polit. 12.: εἰ τῇ προτέρᾳ ἐγένετο τῆς τροπῆς, pridie solstitii vel brumae. Poll. I, 65.: φαίης δ' ἂν ... καὶ τῇ προτεραίᾳ καὶ τῇ προτέρᾳ.“ DUK. Cf. Abr. Dil. p. 548. et sd. VII, 51. et Xen. Cyr. IV, 2, 6. — καὶ τοὺς ὑπολοίπους . . . πολλούς. „Τοὺς ὑπολοίπους φύλακας, i. e. τῶν ὑπολοίπων φυλάκων [per σχῆμα καθ' ὅλον καὶ κατὰ μέρος]. Qu. τοὺς πολλούς.“ DOBR. Cf. adn. III, 32, 1. et exempla apud Krueg. ad Dion. p. 305., in quibus nullum est, ubi non articulus cum tali πολύς per appositionem partitivam adiecto coniunctus sit. Non prorsus simile autem est exemplum VII, 37. Ceterum Portus haec sic interpretatur: et illorum, qui ad agri custodiam relicti fuerant, (ceteris) Argivis ad bellum profectis, multos occiderent. At Arnoldus sic: et relictorum custodum Argivorum, quum egredi ad pugnam ausi essent, magnum numerum caederent. Ἐξελθόντες enim nullo vocabulo addito hac significatione (pro usitatiore ἐπεξελθ.) etiam VIII, 25. usurpatum esse. In Porti interpretatione additum ceteris vix recte vituperat Bloomf. in ed. 2.; nam οἱ Ἀργεῖοι sunt populus Argivorum. Ipse Dukam secutus verba contra leges grammaticas interpretatur.

§. 5. Διελόμενοι. Cf. adn. II, 78, 1.

οἱ μὲν ἄλλοι ἐξεπαύσαντο, Ἀθηναῖοι δέ, ὥςπερ προςετάχθησαν, τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον εὐθὺς ἐξειργάσαντο. καὶ ἐν τούτῳ ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες τῷ τειχίσματι φρουρὰν ἀνεχώρησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Λακεδαιμόνιοι ἐς Ἄργος ξυμβατηρίους λόγους πέμπουσιν. αἰτίαι τῶν σπονδῶν. Λίχου πρεσβεία.

76. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἀρχομένου εὐθὺς οἱ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἤγαγον, ἐξεστράτευσαν, καὶ ἀφικόμενοι ἐς Τεγέαν λόγους προὔπεμπον ἐς τὸ Ἄργος ξυμβατηρίους. 1
ἦσαν δὲ αὐτοῖς πρότερόν τε ἄνδρες ἐπιτήδειοι καὶ βουλόμενοι τὸν δῆμον τὸν ἐν Ἄργει καταλῦσαι, καὶ ἐπειδὴ ἡ μάχη ἐγεγένητο, πολλῷ μᾶλλον ἐδύναντο πείθειν τοὺς πολλοὺς ἐς τὴν ὁμολογίαν. 2

ter explanat Arn. Cf. adn. Certe haud facile hoc pronomen a Bekk. non receptum hic interpretibus originem debuerit.

§. 6. Ἅπαντες om. B. At cf. adn.

§. 6. Ἐξεπαύσαντο] ἀντὶ τοῦ ἀπέκαμον τοῦ περιτειχίζειν. Schol. Ἐκ praepositione levis quaedam intendendi vis simplici videtur accedere. Cf. Bau. — τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον. Pessime haec vulgo interpretantur arcem, in qua Iunonis templum erat. Veram vim patefacit Paus. II, 29, 1: Ἀφροδίτης ἱερὸν πεποίηται· τὸ δὲ πρὸς τῷ λιμένι ἐπὶ ἄκρας ἀνεχούσης ἐς θάλασσαν λέγουσιν Ἥρας εἶναι. Add. Chandl. Graec. c. 51. extr. Promontorium ab urbe ad occidentem spectans videri fuisse scribit Gell. Itin. Pelop. p. 191. Cf. tamen contra hunc a Bloomf. in ed. 2. dicta. — ξυγκαταλιπόντες ἅπαντες ...φρουράν. Verbis coniunctim relicto praesidio communi exprimere studuit Bau. Cf. de talibus adn. I, 23, 3. 133. al.

Cap. 76. §. 1. Χειμῶνος ἀρχομένου εὐθὺς...ἐπειδὴ τὰ Κάρνεια ἤγαγον. „Nota haec temporis admodum difficilis est . . . [Nam] quis demum nexus est Carniorum exeuntium [vel potius exactorum] cum hiemis initio, si Carnia [id quod c. 54. vidimus] mensi Metagitnioni Attico respondebant, qui secundus erat tantummodo mensis quadrantis aestivae? [Et Carnia certe non extremo mense aestivo facta esse ex ipsius Thucydidis narratione c. 54. videtur apparere.]" DODWELL. Qui ad hanc difficultatem solvendam, quum hic annus intercalaris fuerit, duos eo fuisse Carnios, communem alterum, alterum intercalarem, et hoc Carnia celebrata esse coniicit. At Ullrichius Quaest. Aristoph. I. p. 9. aestatem Thucydideam aequinoctio auctumnali finitam esse ex h. l. putat apparere.

§. 2. Ἐπιτήδειοι. Cf. adn. I, 60, 2. Tum pro καὶ βουλόμενοι Krueger coniicit οἱ βουλ. Nos, si quid mutandum, καί abesse malumus. — πείθειν τοὺς πολλούς. Mille illos delectos iuvenes conspirasse docet Arn.

ἐβούλοντο δὲ πρῶτον σπονδὰς ποιήσαντες πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους, αὖθις ὕστερον καὶ ξυμμαχίαν, καὶ οὕτως ἤδη τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι. καὶ
3 ἀφικνεῖται πρόξενος ὢν Ἀργείων Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου, παρὰ τῶν Λακεδαιμονίων δύο λόγω φέρων ἐς τὸ Ἄργος, τὸν μέν, καθ' ὅ τι εἰ βούλονται πολεμεῖν, τὸν δ', ὡς εἰ εἰρήνην ἄγειν. καὶ γενομένης πολλῆς ἀντιλογίας (ἔτυχε γὰρ καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης παρών), οἱ ἄνδρες οἱ τοῖς Λακεδαιμονίοις πράσσοντες, ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ τολμῶντες, ἔπεισαν τοὺς Ἀργείους προςδέξασθαι τὸν ξυμβατήριον λόγον. ἔστι δὲ ὅδε.

αἱ σπονδαὶ αὗται, ἃς

1 77. „Καττάδε δοκεῖ τᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακε-

Cap. 76. §. 3. Καθ' ὅ τι εἰ . . . ὡς εἰ. Εἰ utroque loco om. Gr., altero etiam C., priore Ven. Cf. tamen adn.
Cap. 77. §. 1. *Καττάδε. Hoc et ποττώς Hofm. separavit.

ad c. 67. — ποιήσαντες. Inire male interpretatus est Port., quum sit efficere, conciliare. Cf. c. 32. 38. — καὶ οὕτως. De insolentiore καί vid. Herm. ad Vig. p. 771.

§. 3. Δύο λόγω φέρων. Similia ab imperatoris Maximiliani legato et a Romanis ante bellum Punicum secundum facta esse adnotant. Dissimilia tamen sunt illa καθ' ὅ τι . . . πολεμεῖν. — καθ' ὅ τι εἰ . . . ὡς εἰ. Mira verborum brevitas. Ad quam explicandam ἔσται quum alii audiendum putant tum Bloomf. et Arn.; et quanquam huius verbi omissio in futuro et post coniunctiones et ubi non simplex copula logica est dura debet existimari, tamen et copulam εἰσί post ὅτι omissam vidimus IV, 126., ubi cf. adn., et verbum εἶναι, quum praedicatum contineat, interdum audiendum relinqui docere intendunt Rost. Gr. §. 100. adn. 4. et Bernh. Synt. p. 331. Sed si a dicendi genere οὐδεὶς ὅςτις οὐ et iis exemplis, in quibus rectius copulae quam verbi praedicatum complectentis notio in εἶναι quaeritur (ut in πολλῆς εὐηθείας III, 45. et similiter dictis IV, 18, 4. II, 44, 4.), discesseris, restat unum exemplum Thucydideum I, 120, 5. ne ipsum quidem prorsus cum hoc comparandum. Praestiterit igitur forsitan πολεμήσουσι et εἰρήνην ἄξουσι audire. Ceterum pro ὡς usitatius esset ὅπως. „Prioris conditionis naturam nemo nos docet. Fortasse similis quodammodo erat rei ab Argivis prius propositae, ut contentio a quodam numero bellatorum utriusque gentis decerneretur." BLOOMF. Cf. c. 41. et ibi adn. — ἔτυχε...παρών. Cf. c. 61. — τοῖς Λακεδαιμονίοις πράσσοντες. Cf. adn. I, 131, 1. III, 4, 6. — τολμῶντες. Cf. adn. II, 43, 1.

Cap. 77. Et hoc caput, quo continentur conditiones pacis a Lacedaemoniis propositae atque ab Argivis c. 78. acceptae, et undeoctogesimum complectens foederis inter utrosque postea icti formulam dialecto Dorica scripta esse manifestum est. Sed quod Ahrens de Dial. Dor. p. 20. et p. 480.

ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων προτεθείσας οἱ Ἀργεῖοι προςεδέξαντο.

δαιμονίων ξυμβαλέσθαι ποττὼς Ἀργείως, ἀποδιδόντας τὼς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις καὶ τὼς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις, καὶ τὼς ἄνδρας τὼς ἐν Μαντινείᾳ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀποδιδόντας, καὶ ἐξ Ἐπιδαύρω ἐκβῶντας, καὶ τὸ τεῖχος ἀναιροῦν-

Ἐπιδαύρω. In plurimis libris mss. hic et paulo post Ἐπιδαύρου. Similiter §. 6. et 79, 2. 4. in omnibus membranis praeter Laur., cui 79, 2. H. assentitur, et 77, 7. in plurimis Πελοποννάσου, et 79, 4. in omnibus ἄλλου. Contra constanter τῶ σιῶ 77, 4. Genitivum secundae declinationis in severiore Doride ω, in mitiore ου esse docens Ahrens de Dial. Dor. p. 5. per hoc caput ω probavit, c. 79. ου, cui iudicio auctoritas codicum non favet. Quam reveriti adiectivum ἄλλου intactum reliquimus, substantivis ω terminationem dedimus. Cf. de ους adn.

Spartiatarum decretum dialecto Laconica, foedus vulgari Doride compositum dicit, sumpsit, non demonstravit; nec verisimile est aut Lacedaemonios foederis leges Argivorum quam sua lingua perscribi maluisse, aut, quum utroque modo factum esset, a Thucydide exemplum a sermone superioris pactionis discrepans expressum esse. Favent quidem illi suspicioni c. 77. verba τῶ σιῶ σύματος et c. 79. ἐρίζοι et δικάζεσθαι. Cf. adn. At idem discrimen in genitivis singularis secundae declinationis et in infinitivo praesentis et indicativo futuri verbi εἰμί, in quibus praeter illa potissimum in Ahrensii recensione cernitur, librorum fide non nititur. Cf. sd. Nonnulla verba horum foederum tangit Boeckh. Inscr. I. p. 27. sqq. De universo eorum sermone cf. etiam Muell. Dor. II. p. 529. Singula verba recensita exhibuit Ahrens l. d., quem in iis, quae audacius mutavit, eo minus secuti sumus, quod nonnulla in dialecto ipsius Thucydidis culpa ad vulgarem rationem redacta esse ipse existimat. Ita accentus Atticos retinuimus, quum Ahrens παίδας, ἐκβώντας, πολίας, ἐχόντες, ἐσσούνται, βουλευέσθαι, similia scripserit, quorum in libris mss. nullum est vestigium. De aliis deinde sigillatim dicetur. In universum Thucydides dialectum Laconicam in vulgarem Doricam mutasse, ex illa autem τῶ σιῶ σύματος servasse, quatenus membranis fides est, videtur.

§. 1. Καττάδε. De hoc et de ποττώς cf. Rost. Gr. Append. de Dial. §. 17., ubi tamen tales apocopas non solis poetis tribuendas fuisse hinc intelligitur. — ἐκκλησίᾳ. „In ipso decreto nescio an ἁλίᾳ fuerit pro ἐκκλησίᾳ.“ AHR. p. 180. At idem ἐκκλησίαν etiam in nonnullis titulis Doricis legi fatetur p. 63. De concione Lacedaemoniorum cf. adn. I, 67, 3. — ξυμβαλέσθαι, compositionem facere. — τὼς παῖδας τοῖς Ὀρχομενίοις. Cf. c. 61. Quum autem hos obsides in Mantinensium potestate fuisse c. 61. cognoverimus, ἀποδιδόναι necesse est valeat efficere, ut reddantur, quemadmodum supra legimus c. 45. — τὼς ἄνδρας τοῖς Μαιναλίοις. De his nondum quicquam dictum est. Cf. tamen Arn. — τὼς ἄνδρας τὼς ἐν Μαντινείᾳ. „Obsides Arcadum Lacedaemoniis datos, et ab iis Orchomeni asservatos, atque capta hac urbe ab Argivis eorumque sociis Mantineam transportatos.“ HOBB. Vid. c. 61. — ἐξ Ἐπιδαύρω. I. e. ἐκ τῆς Ἐπιδαυρίας, ut c. 80. et fortasse c. 55. Cf. adn. IV, 118, 4. VI, 105. De flexione nominis vid. sd. — ἐκβῶντας. Cf. Matth. Gr. §. 226. — τὸ τεῖχος. Τὴν ἄκραν τὸ Ἡραῖον 75, 6. — ἀναιροῦντας. Formam contractam dialecto adversari putat Muell. Dor. l. d. Cf. κοινανεόντων c. 79. Ἀναιριόντας (p. 480., ἀναιρίοντας p. 20.)

2 τας. αἰ δέ κα μὴ εἴκωντι τοὶ Ἀθηναῖοι ἐξ Ἐπι-
δαύρω, πολεμίους εἶμεν τοῖς Ἀργείοις καὶ τοῖς
Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς τῶν Λακεδαιμονίων ξυμ-
3 μάχοις καὶ τοῖς τῶν Ἀργείων ξυμμάχοις. καὶ αἴ
τινα τοὶ Λακεδαιμόνιοι παῖδα ἔχοντι, ἀποδόμεν
4 ταῖς πολίεσσι πάσαις. περὶ δὲ τῶ σιῶ σύματος
εἶμεν λῆν τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον, δόμεν δὲ αὐ-

§. 2. Εἶμεν. Id hic, §. 5. et c. 79. paulo maiorem a libris mss. habet auctoritatem quam ante Bekkerum vulgatum ἦμεν, quod per se non deterius est. Cf. Buttm. Gr. §. 108. et Matth. Gr. §. 217. p. 505. Ahrens in hoc cap. ἦμεν, c. 79. εἶμεν scripsit.

§. 3. Ἔχοντι. Sic plerique libri. Vulgo et Bekk. ἔχωντι, quod quamvis defendi possit, cf. adn. §. 9., indicativus tamen hic praestat, quia non, ut ibi, de re futura dicitur. Probavit enim praeter alios Dind. in Steph. Thes. III. p. 192.

Ἀποδόμεν. Unus H. ἀποδόμεναι et §. 4. δόμεναι.

Πολίεσσι Cl. Lugd. et c. 79. optimi libri, Cass. Aug. Ven. Pal. Vat. Vid. Boeckh. ad Pind. Pyth. VII., sed etiam Buttm. Gr. max. §. 46. p. 182. Cf. Matth. Gr. §. 80. adn. 6. Vulgo et Bekk. πολίεσι. Duplex σ eo minus sprevimus, quod legitur etiam in ἐσσοῦνται et fortasse in ὅσσος.

§. 4. Σύματος εἶμεν λῆν Bekk. Vulgo συμβατόσαιμεν λῆν. Gr. συμβατόσαι μὲν λην. Reg. F. 48. συματόσαι μὲν λῆν. Sed Aug. Cl. Pal. σύματος εμεν λῆν. Ven. et Parm. σύματος ἐμέν. Lugd, scripsit Ahrens, quem confer §. 26, 1. Vulgato favet ἐσσοῦνται infra.

§. 2. Εἴκωντι τοὶ Ἀθηναῖοι. „In decreto fuerit Fείκωντι τοὶ Ἀσαναίοι, quanquam nomen proprium non mutatum aliquid excusationis habet.“ AHR. p. 480., qui p. 20. etiam digamma omissum ipsi Thucydidi tribuit. — ἐξ Ἐπιδαύρω. Ἐξ alibi apud εἴκειν legi male negat Bloomf. Vid. Matth. Gr. §. 354. δ'. — πολεμίους. Similiter αὐτούς §. 4., αὐτονόμους §. 5., βουλευσαμένους §. 6., quae invitis omnibus libris ad Ahrensii exemplum mutare nefas duximus. In ως desinunt articulus et nomina propria. Cf. de simili distinctione terminationum ου et ω sd. ad §. 1.

§. 3. Πολίεσσι. Cf. sd.

§. 4. Περὶ δὲ ... ὅρκον. Haec obscuriora et fortasse corrupta sunt. Ad sententiam illustrandam „interpretes Thucydidem ipsum causas contentionis Argivorum et Epidauriorum narrantem comparare debebant h. l. c. 53., ubi scriptum est: Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἀργείοις πόλεμος ἐγένετο

τοὺς ὀμόσαι. τὰς δὲ πόλιας τὰς ἐν Πελοποννάσῳ, 5
καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας, αὐτονόμους εἶμεν πάσας
καττὰ πάτρια. αἰ δέ κα τῶν ἐκτὸς Πελοποννά- 6
σω τις ἐπὶ τὰν Πελοπόννασον γᾶν ἴῃ ἐπὶ κακῷ,

σύματος αἰμὲν λῆν. Cum Aug. et Pal. consentit Cass., nisi quod ἐμέν, in marg. ἔμεν et γρ. εἰθέλην vel ἐθέλην habet. In It. Vat. H. marg. Vict. σύματος ἐμέλην. Cf. adn. Tum C. I. Vind. Parm. 47. Arn. αὐτοῖς pro αὐτούς.

προφάσει μὲν περὶ τοῦ θύματος τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ Πυθ[α]έως. In quibus verbis Thuc. dedita opera parum usitato vocabulo θύματος pro consueto θυσίας usus videtur, quia illud in hac pactione invenerat. A Doribus autem [certe a Lacedaemoniis] θ in σ mutari notum existimari potest, et insuper superiore σιῶ, i. e. θεοῦ, confirmatur. [Cf. Koen. ad Greg. Cor. p. 206. Ahr. l. d. p. 66. sqq. Rost. Gr. de Dial. 2. b. ε'.]" HEILM. Qui his verbis expressit: *wegen der der Gottheit zuständigen Opfer sollen die Epidaurier sich mit einem Eide verpflichten, welchen sie ihnen selbst abnehmen wollten.* At Reiskius, sentiens, ut videtur, ἔστι μοι ὅρκος τις sonare non posse iuro iusiurandum, sic interpretatur: de sacrificio dei (Apollinis) se velle, ut sit (hoc est obtingat, proponatur) Epidauriis sacramentum. „Mihi quidem illud λῆν post δοκεῖ, unde omnes huius formulae foederis infinitivi pendent, vix ferri posse videtur." GOELL. Ingeniosa est Ahrensii coniectura: περὶ δὲ τῶ σιῶ σύματος, αἰ μὲν λῆν (haec ex librorum ductibus literarum iam Bekk. eruerat), τοῖς Ἐπιδαυρίοις ὅρκον δόμεν, αἰ δέ (cod. H. δόμεναι δέ), αὐτὼς ὀμόσαι. Quae sic in Latinum convertit: de sacrificio Apollinis (Argivi), si placet [immo placeat], iusiurandum in Epidaurios transferant, sin minus, ipsi iurent. De εἰ δέ comparat Plat. Symp. p. 212. C. et Alcib. I. p. 114. B. Add. Matth. Gr. §. 617. b. Duo tamen huic coniecturae speciosae videntur obstare. Primum enim Goeller et Arnoldus contra Bekkeri coniecturam aliquam disputantes αἰ hic cum infinitivo coniungi negant posse, quia oratio ex δοκεῖ suspensa sit. Quod tamen argumentum fortasse ideo non magni faciendum est, quia illud δοκεῖ τῇ ἐκκλησίᾳ idem valet atque ἡ ἐκκλησία ἔγνω, ἐνόμισε δεῖν. Cf. de εἰ cum infinitivo iuncto adn. IV, 98, 4. Sed gravius nobis videtur esse, quod, quum superior infinitivus ἀποδόμεν de Lacedaemoniis dictus sit, λῆν et δόμεν non addito nomine de Argivis vix recte intelligantur. De aliis coniecturis vid. ed. mai. Accedat Hofmani haec: μὲν ἐλεῖν (vel ἐλῆν), ut ab Epidauriis iusiurandum exigatur. Confert Hom. Il. χ', 119. Τρωσὶν . . . ὅρκον ἕλωμαι. Sed primum ὅρκον ἑλεῖν τινι pro λαμβάνειν παρά τινος in prosa oratione dici non credimus; ipse Homerus medio certe est usus. Deinde μέν post ἑλεῖν ponendum fuisse perspicuum est. Articulum τῶ non duplicandum esse cognosces ex adn. I, 136, 3.

§. 5. Καὶ μικρὰς καὶ μεγάλας. Attende articulum non additum, qui ideo omissus videtur, quia sententia haec est: sive parvae sint sive magnae.

ἀλεξέμεναι ἀμοθεὶ βουλευσαμένους, ὅπα κα δι-
7 καιότατα δοκῇ τοῖς Πελοποννασίοις. ὅσοι δ' ἐκτὸς Πελοποννάσω τῶν Λακεδαιμονίων ξύμμαχοί ἐντι, ἐν τῷ αὐτῷ ἐσσοῦνται, ἐν τῷπερ καὶ τοὶ τῶν Λακεδαιμονίων καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοί ἐντι,
8 τὰν αὑτῶν ἔχοντες. ἐπιδείξαντας δὲ τοῖς ξυμ-

§. 6. Ἀμοθεί Bekk. ex plerisque libris mss. Vulgo ἀμόθι, ut Pal. et apud Bekkerum Aug. Cf. adn.

§. 7. Ἐσσοῦνται Cass. Aug. Cl. T. Vat. Gr. Vulgo et Bekk. ἐσοῦνται. Cf. sd. 79, 2.

Αὑτῶν. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. aliique αὐτῶν. Cf. adn. I, 17.

§. 6. Ἀλεξέμεναι pro Laconico ἀλέξην suspectissimum [quem superlativum auctor ipse finxit] est." AHR. Cf. adn. §. 8. Fortasse ἀλεξέμεν scribendum. Cf. Rost. Gr. de Dial. 62. — ἀμοθεί. „Adverbium ἀμοθεί, quod a plerisque in suspicionem vocatum est, satis confirmatur testimoniis Theognosti Ann. Oxx. II, 165, 7. et Favorini p. 103, 32. Dind., qui id ipsum inter adverbia in ει afferunt. Significatio obscurior est; vix tamen aliunde derivari potest quam a μόθος, quae vox quum ab Hesychio per στάσις explicetur, ἀμοθεί fere idem esse videtur quod ἀστασιάστως, sine seditione et dissensione." AHR. Forsitan ubique vel quovis modo interpretere propter vocabula ἀμόθεν, ἀμοῦ (ἁμοῦ) γέ που (Lys. de Invalid. §. 20., ubi vid. Brem.,), similia, de quibus cf. Buttm. Gr. max. §. 116. adn. 22. Sed „nobis, quin idem sit atque ἄμυδις et ἅμα, non dubium videtur; nam supra c. 47. κοινῇ βουλευομέναις et c. 80. καὶ μὴ ξυμβαίνειν τινὶ μηδὲ πολεμεῖν ἀλλ' ἢ ἅμα legimus." DID. Ita Hart. de Cas. p. 213., qui ἀμοθεί tuetur, et Lob. ad Buttm. Gr. l. d., qui ἀμόθι scribit recte reiiciens Buttmanni coniecturam ἀμάδις. Ἀμόθεν (i. e. ἅμα) post Schneiderum in lex. legi vult Bloomf. iungens cum ἀλεξέμεναι propter verba 79, 3. — βουλευσαμένους. Ahrens. βωλ. scripsit, at idem βουλεύεσθαι retinuit c. 79. — κα. Cf. Rost. Gr. de Dial. 10. c.

§. 7. Ὅσοι. Ahrens ὅσσοι, fortasse recte. Cf. sd. 79, 2. — ἐντί. Cf. Rost. Gr. de Dial. 79. — ἐν τῷ αὐτῷ, eadem conditione.

§. 8. Ἐπιδείξαντας . . . ἀπιάλλην. Sententia haec est: compositionem autem faciant, quum ostenderint sociis, si forte (ut [videant, num forte) his quoque placeat; sin autem displiceat (sive sin autem aliud quid iis visum fuerit), domum eos dimittant. Igitur aut ἄλλο, quod certe in H. legitur, servandum, aut pro τι restituendum μή videatur. Cf. sd. Nisi forte αἴ κα δοκῇ . . ., εἰ δέ τι δοκῇ, ut εἰ μὲν βούλει . . . εἰ δὲ βούλει, sic poni posse existimas, ut εἰ δέ idem atque εἰ δὲ μή valere videantur. Cf. adn. §. 4. Sed huic opinioni additum τὶ obstiterit. Ceterum coniunctivum post αἰ non addito κα in sermone Dorico recte positum esse ex 79, 3. et 4. apparet. Cf. Matth. Gr. §. 525. adn. 6. et Rost. §. 121. adn. 10. Non dicitur autem licere sociis domum abire, quod ineptum esset, sed placere eos remitti, i. e. eorum legatis non diutius per-

μάχοις ξυμβαλέσθαι, αἴ κα αὐτοῖς δοκῇ· αἰ δέ τι δοκῇ τοῖς ξυμμάχοις, οἴκαδ' ἀπιάλλην."

ὕστερον δὲ γίγνεται καὶ ξυμμαχία.

78. Τοῦτον μὲν τὸν λόγον προςεδέξαντο πρῶτον οἱ Ἀργεῖοι, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων τὸ στράτευμα ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Τεγέας ἐπ' οἴκου· μετὰ δὲ τοῦτο ἐπιμιξίας οὔσης ἤδη παρ' ἀλλήλους, οὐ πολλῷ ὕστερον ἔπραξαν αὖθις οἱ αὐτοὶ ἄνδρες, ὥςτε τὴν Μαντινέων καὶ τὴν Ἀθηναίων καὶ Ἠλείων ξυμμαχίαν ἀφέντας Ἀργείους σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ποιήσασθαι πρὸς Λακεδαιμονίους. καὶ ἐγένοντο αἵδε.

ἡ ξυμμαχία αὐτή.

79. „Καττάδε ἔδοξε τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ 1
Ἀργείοις σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν εἶμεν πεντήκοντα ἔτη, ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις δίκας δι-

§. 8. *Δέ τι.* Sequebantur verba *καὶ ἄλλο*, quae om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. C. D. I. E. Parm. Mosqu. K. m. Ar. Chr. Dan. Bekk. Solum *καί* om. H. Pro *καί* Haack. coniecit *κα*, quod probat Dind. in Steph. Thes. III. p. 192. et servato *ἄλλο* recepit Ahrens; sed illo *κά* non opus esse ex adn. intelligitur. Pro *τί* I.

mitti Argis manere. Foedus enim etiamsi a sociis non probatum fuerit, tamen sanciendum esse Lacedaemonii censent. Cf. Thirw. Hist. Gr. III. p. 352. — *ἀπιάλλην.* „Hesych. *ἀπιαλεῖς, ἀποπέμψεις.*" DUK., apud quem vide plura. De infinitivi flexione *ην* a Bekk. ex uno Vat. recepta vid. Buttm. Gr. §. 88. adn. 10. Matth. Gr. §. 212. adn. 1. Rost. de Dial. 62. Legitur tamen *ἐλθεῖν* c. 79.

Cap. 78. *Πρῶτον.* Sic scripsit, quia *μετὰ τοῦτο καὶ σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο.* — *ἐπιμιξίας οὔσης παρ' ἀλλήλους.* Substantivum cum *παρά* ita iunctum est, ut *ἐπιμίσγειν* et *ἐπιμίγνυσθαι παρ' ἀλλήλους* dicitur. Cf. adn. I, 13, 5. — *σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν.* Cf. adn. 48, 1.

Cap. 79. §. 1. *Πεντήκοντα ἔτη.* In contractione *ἔτη* haeret Muell. Dor. II. p. 529. In numero errasse Thucydidem putat Roscher de Vit. Thuc. p. 183., quod ex Xen. Hist. Gr. V, 2, 2. haec foedera in triginta annos facta esse liqueat. At ibi Xenophon loquitur de foedere cum Mantinensibus inito, quod ab hoc diversum esse iam Dodwell. intellexit, etsi biennio post ictum esse male coniecit. Cum Mantinensibus paulo post inducias factas esse c. 81. discemus, cum Argivis contra societas coniuncta est; illae in quot annos pactae sint, Thucydides tacet, hanc in quinquaginta annos fieri placuisse narrat; illas Ol. XCVIII, 2. demum exisse ex Xen. l. d. cognoscimus, hanc iam proximo anno turbatam esse c. 82. sq. audiemus. — *ἐπὶ τοῖς ἴσοις καὶ ὁμοίοις.* Quum de controversiis duarum civitatium arbitris permittendis §. 4. demum dicatur, hic de contentionibus inter cives duarum nationum ortis, in quibus *ἐν τοῖς ὁμοίοις νόμοις τὰς κρίσεις ποιῆσαι* (I, 77., ubi vid. adn.)

δόντας καττὰ πάτρια· ταὶ δὲ ἄλλαι πόλιες ταὶ ἐν Πελοποννάσῳ κοινανεόντων τᾶν σπονδᾶν καὶ τᾶν ξυμμαχιᾶν αὐτόνομοι καὶ αὐτοπόλιες, τὰν αὑτῶν ἔχοντες, καττὰ πάτρια δίκας διδόντες τὰς
2 ἴσας καὶ ὁμοίας. ὅσοι δὲ ἔξω Πελοποννάσω Λακεδαιμονίοις ξύμμαχοί ἐντι, ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐσσοῦνται, τοῖςπερ καὶ τοὶ Λακεδαιμόνιοι· καὶ τοὶ τῶν Ἀργείων ξύμμαχοι ἐν τῷ αὐτῷ ἐσσοῦνται, τῷπερ

s. v. *μή.* Atque aut hoc requiri videtur, aut *τὶ ἄλλο.* Cf. adn. Quatuor verba *αἰ δέ τι δοκῇ* in uno cod. 47. omissa uncis male inclusit Arn.

Cap. 79. § 1. *Κοινανεόντων* ex Valck. ad Eur. Phoen. p. 65. coniectura palmaria recepit Bekk. Vulgo *κοινᾶν ἐόντων.* In optimis membranis *κοινὰν ἐόντων* vel *κοινὰν δὲ ἐόντων.* Mosqu. *κοινὰν ἐχόντων* et postea *τὰν σπονδάν*, male propter hunc singularem. *Κοινανεόντω* mavult Ahrens.

Τᾶν ξυμμαχιᾶν. *Τᾶς ξυμμαχίας* scripsit Bekk. de coniectura comparans 27, 2. et 78. Poterat addere III, 114. V, 24. 25. 47, 11. Sed pluralem tuentur V, 27. init. et 48. init.

Αὑτῶν. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. aliique hic et infra *αὐτῶν.* Cf. adn. I, 17.

§. 2. *Ὅσοι.* Cass. Aug. It. Gr. *ὅσσοι.* Quod solis poetis tribuere videtur Buttm. Gr. §. 21. adn. At usum eius apud Dores latius patere coniicias ex Greg. Cor. p. 200. cf. Matth. Gr. §. 16. Et recepit Ahrens. *Ὅσοι* tamen in omnibus libris affuit 77, 7.

Πελοποννάσω. Cf. sd. 77, 2.

Ἐσσοῦνται Cass. Aug. Cl. Ven. It. Vat. Gr. hic et statim, ac plerique eorum iam c. 77. Vulgo et Bekk. *ἐσοῦνται.* „*Ἐσσοῦνται* promittunt, dici putamus. Conf. Muell. Dor. I. p. 183. Nam Meier quidem (de arbitris privatis et publicis Athen. p. 41.) *δίκας διδόναι* hic vult esse simpliciter satisfacientes, non legibus constitutam satisfactionem dantes. Sed quum *δίκας διδόναι* alibi significet iudicia subire (cf. adn. I, 28.), hoc uno loco aliter id intelligendum esse non est probabile. Et Meier quidem id, quod nos his verbis exprimi putemus, extremis huius capitis declarari credit; sed vid. ibi adn. — *διδόντας.* „Participium [in accusativo positum] ostendit scriptorem huius foederis eam structuram vel locutionem, qua periodum ingrediebatur, oblitum esse [vel potius, quum hoc in pacto non verisimile sit, mutandam propter dativos *τοῖς ... ὁμοίοις* existimasse], et aliam ei in mente fuisse, quae accusativum postularet, veluti *καττάδε ἔδοξε τοῖς Λακεδ. καὶ Ἀργ. σπονδὰς καὶ ξυμμ. ποιεῖσθαι ... δίκας διδόντας.*" HAACK. — *κοινανεόντων*, i. e. *κοινωνούντων*, ortum est ex Dorico *κοινάν, κοινᾶνος*, quod apud Pindarum legitur. — *αὐτοπόλιες.* „Hoc vocabulum fortasse Doricum fuit; nusquam autem alibi inveniri arbitror." BLOOMF. Supra c. 18. *αὐτοτελεῖς καὶ αὐτοδίκους* cum *αὐτονόμοις* coniunctos invenimus. — *δίκας ... τὰς ... ὁμοίας.* Cf. adn. I, 28, 2. et V, 27, 2.

καὶ τοὶ Ἀργεῖοι, τὰν αὐτῶν ἔχοντες. αἰ δέ ποι 3
στρατείας δέῃ κοινᾶς, βουλεύεσθαι Λακεδαιμονίως
καὶ Ἀργείως ὅπα κα δικαιότατα κρίναντας τοῖς
ξυμμάχοις. αἰ δέ τινι τᾶν πολίων ᾖ ἀμφίλογα, 4
ἢ τᾶν ἐντὸς ἢ τᾶν ἐκτὸς Πελοποννάσω, αἴτε περὶ
ὅρων αἴτε περὶ ἄλλου τινός, διακριθῆμεν. αἰ δέ

ort. rescribendum; ita enim Archimed. Theocrit. alii.“ WASS. Cf. Matth. Gr. §. 217. Usus Archimedis, de quo cf. Sturz. de Dial. p. 276., non solis poetis hoc tribuendum esse demonstrat. Ahrens hic *ἐσσοῦνται*, supra c. 77. invitis libris *ἐσσιόνται* scripsit.

§. 3. *Δέ ποι.* Cass. Aug. *δέσποι.* „Unde *δέ ποις* suspicari licet [?]“ AHR.

Στρατείας Haack. et Ahrens ex Aemil. Porti coniectura. Vulgo et Bekk. *στρατιᾶς.* Gr. *στρατίας.* Cf. sd. I, 9, 3.

Δέῃ. Lugd. C. I. *δέοι*, quod mavult Boisson. apud Boeckh. Inscr. I. p. 29. At vid. adn. 77, 8.

§. 3. *Βουλεύεσθαι . . . Ἀργείως.* Duabus igitur his civitatibus imperium habentibus, sicut alias Spartiatis, „diiudicandum erat, quantum in bello futuro praestandum singulis sociis esset, quot milites tribuendi, quantum cibariorum.“ HAACK. Infinitivi *βουλεύεσθαι ... διακριθῆμεν ... ἐλθεῖν ... δικάζεσθαι* ex superiore *ἔδοξε* pendent. — *κρίναντας.* Si germanum est, haec breviter dicta sunt pro *κρίναντας ὅπα κα δικαιότατα κρίνωντι.* Sed hoc ipsum *κρίνωντι* nos malle diximus (cf. 77, 7.), quod nunc Krueger quoque proposuit.

§. 4. *Αἰ δέ τινι . . . διακριθῆμεν. Τινὶ τᾶν πολίων* et *τὶς τῶν ξυμμάχων πόλις* discerni, et huius enunciati „sententia haec videtur, orta inter civitatem foederatam et peregrinam contentione controversiam inter eas, ut fieri possit, componendam esse; ita ut *διακριθῆμεν* significet disceptandum esse, utrum autem verbis an armis, non declaretur, ut suum cuique socio arbitrium sequi liceat. Sed controversiis inter ipsos ortis cautum est, ne socii arma caperent, sed rem tertiae cuidam civitati iudicandam permitterent.“ ARN. Sed ita si intelligendum esset *διακριθ.*, paciscentes *καθ' ὅ τι ἂν δύνωνται* vel simile aliquid addituros fuisse consentaneum est, sine quo additamento sententia friget. Bloomfieldius igitur in ed. 2. *διακρ.* hic esse iudicio contendere demonstrare studet. Et ipsum verbum, quanquam alibi *ὅπλοις ἢ λόγοις διακρίνεσθαι* et similia dicuntur, vel non addito *δίκῃ*, quod ille audiendum esse temere putat, nonnunquam significare posse iudicium subire ex verbis Arri. E. A. I, 27, 6. et aliis exemplis, quae ille comparat, intelligitur. Similiter Meier l. d. interpretatur, hic qui non, ut Arn., de controversiis inter civitates peregrinas et foederatas, sed inter ipsas civitates non foederatas ortis cogitat. Sed de talibus controversiis Lacedaemonios et Argivos nihil decernere potuisse ipsum non fugit. Non debebat igitur talem interpretationem proponere. Ceterum *διακριθῆμεν* est minus distincte dictum quam *ἐς πόλιν ... ἐλθεῖν*, quoniam non solum urbium amicarum, sed etiam oraculi Delphici, Amphictyonum, hominum privatorum arbitriis causae

τις τῶν ξυμμάχων πόλις πόλει ἐρίζοι, ἐς πόλιν ἐλθεῖν, ἄντινα ἴσαν ἀμφοῖν ταῖς πολίεσσι δοκοίη. τοῖς δὲ ἔταις καττὰ πάτρια δικάζεσθαι.“

§. 4. *Πολίεσσι.* Cf. sd. 77, 3.

Δοκοίη. H. *δοκείη.* Cass. Aug. (hi duo a pr. man.) Ven. Pal. It. Vat. Gr. Laur. Lugd. *δοκεῖοι*; F. et G. apud Gailium *δοκειοι*, Reg. et Mosqu. *δοκεῖ οἱ*, Bekker *δοκείοι.* Cf. adn.

Δικάζεσθαι. Ed. Bas. *δικάσεσθαι.* *Δίκας ἔσεσθαι* (*ἐσεῖσθαι*) coniecit Valck. ad Roev. p. 75., cui coniecturae obstat futurum. (Mosquensi *δικάσεσθαι* falso tribui testatur Hofm.) De vulgata cf. adn.

controversae civitatum non foederatarum permitti poterant. De flexione *διακριθῆμεν* cf. Matth. Gr. §. 205. 9. — *πόλει.* Ahrens *πόλι.* At in titulis Doricis Alexandro recentioribus certe vulgarem terminationem conspici fatetur p. 184. Cf. de his flexionibus etiam in Ionica dialecto dubiis Matth. Gr. §. 80. adn. 2. — *ἐρίζοι.* *Ἐρίδδοι* maluit Valck. ad Roev. p. 175., quod Laconicum quidem est et fortasse Megaricum (cf. Ahr. l. d. p. 96. sq. et Rost. Gr. de Dial. 2, ζ'.), sed a ceteris Doribus spernebatur et hic restituendum non esse ex proximo *δικάζεσθαι* intelligitur. — *ἐς πόλιν... ἐλθοίη.* Alterum enunciatum Portus hoc Latino expressit: quamcunque utrisque civitatibus aequam iudicaverit. Alia excogitavit Goell. legitimam conformationem verborum hanc esse affirmans, *ἐς πόλιν ἐλθεῖν ἴσαν, ἐς ἄντινα ἀμφοῖν ταῖς πολίεσι ἰέναι δοκοίη*; de praepositione repetenda ad I, 1. extr. (add. ad I, 28, 2. adn.) dictum esse, et notam rem esse substantiva et adiectiva saepe post relativa sua posita sequi constructionem relativorum. Et de adiectivis quidem ita in enunciationes relativas transpositis, ut non idem factum sit in substantivis, conf. Rost. Gr. §. 99. 8. adn. Add. Thuc. IV, 127, 2. VII, 43. VIII, 11. 23. Attamen si apud *δοκεῖν*, putare, infinitivum *εἶναι* ita omitti constet, ut apud *νομίζειν* et similia verba atque apud *δοκεῖν* significans videri, Porti enodationem iam ideo praeferamus, quod simplicior est. Accedit, quod vehementer veremur, ut Thucydidis manum scriptura recepta contineat. Primum enim iam de forma *δοκοίη* in dialecto Dorica fortasse licebit dubitare. Nam Matthiaeus quidem Gr. §. 198. 2. Doricis scriptoribus allato *οἰκοίητε* ex Theocr. Id. XII, 28. studet vindicare. At et Doricane an Ionica dialecto hoc carmen scriptum sit, dubium est, et hodie *οἰκείοιτε* ibi legitur. Cum uno tamen *ἀδικοίη* inscr. Cret. 2556. hoc *δοκοίη* comparat Ahrens p. 308. Deinde magnus bonorum librorum in *δοκεῖοι* consensus hac mira scriptura, quae temere oriri haud facile potuerit, veram contineri reddit probabile. Quid igitur, si, quum *δοκεῖ οἱ* scribi non queat, *δοκείοι* sit Dorica optativi flexio similis Homericis *ὀκνείω, τελείω*, aliis? de quibus Rost. Gr. de Dial. 71. a. et Buttm. §. 105. adn. Epico sermoni hic Doricus certe etiam in *ἐσσοῦμαι, ὅσσος*, aliis quibusdam, quae in libris leguntur, congruens est. De *ἀμφοῖν ταῖς πολίεσι* vid. adn. c. 84. — *τοῖς δὲ ἔταις . . . δικάζεσθαι.* „*Ἔτας* (cum digamma) est civis, sed privatus (*ἰδιώτης*), Hesychius: *ἔται· ἑταῖροι, συνήθεις, πολῖται, δημόται, φίλοι, ἐπίκουροι*, ubi vid. interpr.“ BOECKH. Corp. Inscr. I. p. 31., apud quem et interpr. Aesch.

Ἀθηναῖοι κελεύονται τῆς Πελοποννήσου ἐξελθεῖν. Περδίκκας καὶ οἱ Χαλκιδῆς ξυνομνύουσι. Δημοσθένους δόλος. Ἐπιδαυρίοις τὸ τείχισμα ἀποδίδοται.

80. Αἱ μὲν σπονδαὶ καὶ ἡ ξυμμαχία αὕτη 1
ἐγεγένητο· καὶ ὁπόσα ἀλλήλων πολέμῳ ἢ εἴ τι
ἄλλο εἶχον, διελύσαντο. κοινῇ δὲ ἤδη τὰ πρά-
γματα τιθέμενοι ἐψηφίσαντο κήρυκα καὶ πρεσβείαν
παρὰ Ἀθηναίων μὴ προςδέχεσθαι, ἢν μὴ ἐκ Πε-
λοποννήσου ἐξίωσι τὰ τείχη ἐκλιπόντες, καὶ μὴ
ξυμβαίνειν τῳ μηδὲ πολεμεῖν ἀλλ' ἢ ἅμα. καὶ 2
τά τε ἄλλα θυμῷ ἔφερον, καὶ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης
χωρία καὶ ὡς Περδίκκαν ἔπεμψαν ἀμφότεροι πρέ-
σβεις, καὶ ἀνέπεισαν Περδίκκαν ξυνομόσαι σφίσιν.
οὐ μέντοι εὐθύς γε ἀπέστη τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ
διενοεῖτο, ὅτι καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα· ἦν δὲ καὶ
αὐτὸς τὸ ἀρχαῖον ἐξ Ἄργους. καὶ τοῖς Χαλκιδεῦσι

Suppl. v. 250. vide plura. Sententiam Portus his verbis reddidit: civibus autem ius patrio ritu dicatur, pro quibus Cicero cives inter sese legibus suis agant scripsit in Verr. Act. II. c. 37. Negat quidem Meier l. d. id hac pactione constituendum fuisse, quum per se intelligatur. Sed cavere paciscentes volebant, ne ullius civitatis incolae apud peregrinam civitatem in litibus suis ius petere cogerentur, quod Atheniensium socios facere coactos esse constat. („Cf. Verr. l. d. 13. Siculi hoc iure sunt, ut, quod civis cum cive agat, domi certet suis legibus.“ ARN.) Sed insolentior est oratio. Etsi enim, quum Graecis *δικάζειν τινί* sit iudicare alicui, ius dicere alicui, *δικάζεταί μοι* potest passive sonare ius mihi dicitur, exemplum tamen huius impersonalis loquendi generis desideramus. Longe usitatior esset oratio, si *τοὺς ἔτας* legeretur, ut *δικάζεσθαι* medium esset, cives ... litigent, iudicio contendant (cf. adn. I, 77, 2.); et huic coniecturae nonnihil patrocinatur Schol.: *τοὺς δὲ πολιτευομένους ἐν μιᾷ ἑκάστῃ πόλει δι' ἀλλήλων λύειν τὰ διάφορα.*

Cap. 80. §. 1. *Ἐγεγένητο.* De plusquamperfecto cf. adn. IV, 13, 1. — *διελύσαντο*, diluerunt. „Verba *ὁπόσα ἀλλήλων εἶχον* proprie quidem non *διελύσαντο*, sed *ἀλλήλοις ἀπέδοσαν* requirebant. Vid. III, 52. IV, 21. V, 17. Sed quia *εἴ τι ἄλλο εἶχον* magis infinite dicta sunt, et valent si quid aliud habebant, de quo quererentur, Thucydides verbo *διελύσαντο* utitur non sonante restituere seu reddere, sed proprie ad *αἰτίας* sive *ἐγκλήματα* spectante [cf. adn. I, 131, 2.], et significante dirimere.“ ARN. In illis *εἴ τι ἄλλο* fortasse ad agrum Cynurium respici cl. c. 41. colligit Haack. Potest etiam controversia Argivorum et Epidauriorum c. 53. intelligi. — *τὰ τείχη.* Infra §. 3. *τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος.* Nisi forte praeter hoc etiam ad Pylum respicitur. Conf. c. 39. 56. Quod plurali videtur probari.

§. 2. *Θυμῷ ἔφερον*, cum animi impetu administrabant. Cf. adn. I, 31, 1. — *διενοεῖτο.* Cf. adn. I, 1. extr. — *καὶ τοὺς Ἀργείους ἑώρα*] *ἀποστάντας.* Schol. Cf. adn. VII, 69, 1. — *ἦν δὲ ... ἐξ Ἄργους.* Vid. II, 99, 3. et ibi adn.

τούς τε παλαιοὺς ὅρκους ἀνενεώσαντο, καὶ ἄλλους
3 ὤμοσαν. ἔπεμψαν δὲ καὶ παρὰ τοὺς Ἀθηναίους
οἱ Ἀργεῖοι πρέσβεις τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος κε-
λεύοντες ἐκλιπεῖν. οἱ δ' ὁρῶντες ὀλίγοι πρὸς
πλείους ὄντες τοὺς ξυμφύλακας ἔπεμψαν Δημο-
σθένην τοὺς σφετέρους ἐξάξοντα. ὁ δὲ ἀφικό-
μενος καὶ ἀγῶνά τινα πρόφασιν γυμνικὸν ἔξω
τοῦ φρουρίου ποιήσας, ὡς ἐξῆλθε τὸ ἄλλο φρου-
ρικόν, ἀπέκλησε τὰς πύλας. καὶ ὕστερον Ἐπιδαυ-
ρίοις ἀνανεωσάμενοι τὰς σπονδὰς αὐτοὶ οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἀπέδοσαν τὸ τείχισμα.

Cap. 80. §. 3. *Ὄντες* in Cl. man. ant. superscr. Vulgo et in ceteris codd. mss. male *ὄντας*.

Φρουρικόν Cam. Gr. Lugd. marg. Steph. et ex emend. Ar. Vulgo et Bekk. *φρούριον*. „Retinendum est *φρούριον*, si ostendi possit vocabulum illud non tantum de loco, sed etiam de hominibus, qui custodiae et praesidii causa in eo sunt, [ut Lat. praesidium] dici. Sin, praeferrem *φρουρικόν*, etsi nusquam alibi lectum. [Legitur Dion. Cass. LVI, 42.] Nam quin eodem modo dici possit *τὸ φρουρικόν* pro *ἡ φρουρά* sive *οἱ φρουροί*, quo *τὸ Ἑλληνικόν*, *τὸ βαρβαρικόν* pro *οἱ Ἕλληνες*, *οἱ βάρβαροι*, et alia id genus, dubitari non potest.“ DUK. *Φρούριον* pro *φρουρᾷ* dixit quidem Aeschylus, si non Prom. v. 803., ubi cautionem interpretatur Bloomf. ad v. 826., certe Eum. v. 909., *ἢ τάδ' ἀκούετε πόλεως φρούριον;* Sed hac poetica licentia Thucydidem hic semel usum esse, etsi *φυλακτήριον* utraque significatione dixit (cf. adn. IV, 110, 2.), eo minus verisimile est, quod modo *φρουρίου* nomini usitatam notionem subiecit. Ceterum hanc vocem audacius deletam cupit Krueg.

— *τοῖς Χαλκιδεῦσι ... ἀνενεώσαντο.* Inter Argivos et Chalcidenses foedus ictum esse c. 31. legimus, inter Lacedaemonios et Chalcidenses paulo post initium belli, quum hi ab Atheniensibus descivissent (I, 58.), factum esse existimandum est. Cf. V, 30. et ibi adn.

§. 3. *Τὸ ἐξ Ἐπιδαύρου τεῖχος ... ἐκλιπεῖν.* Haec per attractionem, de qua vid. adn. I, 8, 2. et al., ideo recte scripta sunt, quia Graece non solum *ἐκλιπεῖν τόπον*, sed etiam *ἐκλιπεῖν ἐκ τόπου* dicitur. Vid. adn. V, 4, 4. Ut hic, ita „Herodot. VII, 37. *ὁ ἥλιος ἐκλιπὼν τὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁδόν.*“ ARN. De ipsa Epidauro pro agro Epidaurio nominata vid. 77, 1. et ibi adn., de munitione ibi facta 75, 6. — *ὀλίγοι πρὸς πλείους ὄντες.* Apparet facile *ὄντες* post *πλείους* ideo collocatum esse, ut contraria *ὀλίγοι ... πλείους* alterum prope alterum ponerentur. Cf. Buttm. Gr. §. 151. III. 1. Kuehn. Gr. in us. schol. §. 348. 10. infra c. 97. et adn. VII, 57, 8. — *τοὺς ξυμφύλακας.* „*Ἀργείους καὶ Μαντινέας καὶ Ἠλείους. ὅρα κεφ. οε'.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* — *πρόφασιν*, in speciem. Cf. adn. III, 111, 1.

Μαντινῆς ξυμβαίνουσι Λακεδαιμονίοις. ἐν Σικυῶνι καὶ ἐν Ἄργει ὀλιγαρχία καθίσταται.

81. *Μετὰ δὲ τὴν τῶν Ἀργείων ἀπόστασιν* 1
ἐκ τῆς ξυμμαχίας καὶ οἱ Μαντινῆς, τὸ μὲν πρῶ-
τον ἀντέχοντες, ἔπειτ' οὐ δυνάμενοι ἄνευ τῶν
Ἀργείων, ξυνέβησαν καὶ αὐτοὶ τοῖς Λακεδαιμο-
νίοις, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀφεῖσαν τῶν πόλεων. καὶ 2
Λακεδαιμόνιοι καὶ Ἀργεῖοι, χίλιοι ἑκάτεροι, ξυ-
στρατεύσαντες, τά τ' ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλ-
λον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐλθόντες,
καὶ μετ' ἐκεῖνα ξυναμφότεροι ἤδη καὶ τὸν ἐν
Ἄργει δῆμον κατέλυσαν, καὶ ὀλιγαρχία ἐπιτηδεία
τοῖς Λακεδαιμονίοις κατέστη. καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη
ταῦτα ἦν τοῦ χειμῶνος λήγοντος, καὶ τέταρτον
καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

περὶ Διέων καὶ Ἀχαΐας.

82. *Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Διῆς τε οἱ* 1
ἐν Ἄθῳ ἀπέστησαν Ἀθηναίων πρὸς Χαλκιδέας,

Cap. 81. §. 2. *Ξυναμφότεροι.* Olim et in plerisque membranis male *ξυναμφότερα.* Cf. adn.

Cap. 82. §. 1. *Διῆς* Cass. Aug. T. Pal. It. Reg. Gr. B. Ald. Flor. Bas. ed. 1. *δι ἧς* Vat. H., *Διεῖς* Cl. Ven. cod. Bas. Lugd. Vulgo *Δικτιδιῆς*, Bekk. *Δικτιδιῆς*. At cf. adn.

Cap. 81. §. 1. *Ξυνέβησαν ... τοῖς Λακεδ.* In triginta annos. Vid. Xen. Hell. V, 2, 2. et cf. adn. supra 79, 1. — *τὴν ἀρχὴν ... τῶν πόλεων.* „Significatur imperium Parrhasiorum et aliorum parvorum Arcadiae tractuum, qui socii obnoxii Mantinensibus erant. Vid. c. 33. 58. 61. 67.“ ARN. Negligentius de re loquitur Diod. XII, 80.

§. 2. *Καὶ Λακεδαιμόνιοι...ξυστρατεύσαντες.* Nominativos posuit, quia Lacedaemonii subiectum, quod dicitur, sunt in utroque membro, etsi in priore coniuncti cum Argivis, in altero soli. Saepius contrarium fit, ut participii nomen nomine finiti contineatur verbi. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. Argivos mille eos esse, qui in proelio Mantinensi c. 67. commemorati sint, suspicatur Arn. Cf. paulo post adn. — *ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν.* De tota formula vid. adn. II, 37, 1. *Μᾶλλον* Dukas bene (cf. adn. I, 5, 1.) *μᾶλλον ἢ πρότερον* interpretatur. Sicyonii enim iam antea non statu vere populari, sed mixto quodam, usi esse putandi sunt. — *ξυναμφότεροι.* „Lacedaemonii et Argivi, a quibus ita iunctis distinguuntur Lacedaemonii *αὐτοί*, i. e. soli per se.“ BAU. — *ὀλιγαρχία.* „Aristot. Polit. l. V. c. 4. et Diod. Sic. l. XII. c. 80. mille illos delectos, de quibus in pugna prius audivimus, imperium arripuisse scribunt.“ HUDS. Add. Plut. Alc. c. 15. — *ἐπιτηδεία Λακεδαιμ.* Cf. I, 19.

Cap. 82. §. 1. *Διῆς.* Dii urbis incolae, de qua vid. IV, 109.

καὶ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐν Ἀχαΐᾳ οὐκ ἐπιτηδείως
πρότερον ἔχοντα καθίσταντο.

Ἀργείων ὁ δῆμος τῶν ὀλίγων, οἷς οἱ Λακεδαιμόνιοι μέλλουσι βοηθεῖν, ἐπικρατεῖ, καὶ Ἀθηναίοις πάλιν σπεισάμενος μακρὰ τείχη τειχίζει.

2 *Καὶ Ἀργείων ὁ δῆμος κατ' ὀλίγον ξυνιστά-*
μενός τε καὶ ἀναθαρσήσας ἐπέθεντο τοῖς ὀλίγοις,
τηρήσαντες αὐτὰς τὰς Γυμνοπαιδίας τῶν Λακε-
δαιμονίων. καὶ μάχης γενομένης ἐν τῇ πόλει
ἐπεκράτησεν ὁ δῆμος, καὶ τοὺς μὲν ἀπέκτεινε,
3 *τοὺς δὲ ἐξήλασεν. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἕως μὲν*
αὐτοὺς μετεπέμποντο οἱ φίλοι, οὐκ ἦλθον ἐκ
πλείονος, ἀναβαλλόμενοι δὲ τὰς Γυμνοπαιδίας ἐβο-

§. 2. *Γυμνοπαιδίας.* Maiorem literam initialem pro minore hic et postea in h. v. substituimus. Cf. adn.

Add. adn. V, 35. — *οὐκ ἐπιτηδείως πρότερον ἔχοντα.* „Ὅ ἐστιν, οὐκ ἐπολίτευον κατ' ὀλιγαρχίαν· τοῦτο γὰρ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπιτήδειον. [Cf. 81, 2.]“ ΔΟΥΚΑΣ. Postea certe optimates aliquamdiu in Achaia videmus pollere. Cf. Xen. Hell. VII, 1, 42. Simul Achaei praeter Patrenses antea non fuerant socii Lacedaemoniorum, cf. II, 9. V, 82., tunc facti sunt, cf. II, 9. VII, 34. Xen. Anab. VII, 1, 28.

§. 2. *Κατ' ὀλίγον ξυνιστάμενος*, paulatim inter se coiens. De conspirantibus hoc verbum poni notum est. Cf. adn. III, 70, 6. Causam seditionis narrat Paus. II, 20, 1. Conf. Thirw. Hist. III. p. 355. „Mensibus VIII. tenuisse [imperium] optimates Argis testatur Diod. [XII, 80.]“ DODW. — *ἀναθαρσήσας ἐπέθεντο.* Exemplum insolentius; nam plerumque apud collectiva quum participium articulo carens ad verbum accedit, ambo aut in singulari aut, ut supra c. 60., in plurali ponuntur. Ad manum non sunt verba similia praeterquam scriptorum recentiorum, ut Annae Comn. VI, 8. p. 298. *τὸ δὲ ὑπήκοον ἅπαν ἐσκίρτων, τοὺς κρατοῦντας χαίροντας ὁρῶν.* Simile quidem videatur exemplum Livianum segetem magna vis hominum immissa in agrum fudere in Tiberim II, 5., sed in eo immissa attributum substantivi existimari potest, non pars praedicati; quare pars exigua ... Romam inermes delati sunt ipso Livius scripsit II, 14. — *τηρήσαντες ... Γυμνοπαιδίας*, i. e. observato eo tempore, quo Gymnopaediae celebrari solebant, quibus, ut Carneis (c. 54. 75.), Lacedaemonii bello abstinebant. „Tempestate calidissima fuisse hos ludos actos constat ex Plat. de Leg. I. p. 22. ed. Bip. Mensem Hecatombaeonem colligimus ex loco Plutarchi Ages. c. 29.“ SCHNEID. ad Xen. Hell. VI, 4, 16. Muellerum Dor. II. p. 312. 322. 338. 343. 389. et praecipue Ruhnkenium ad Tim. p. 73. et interpretes Herodot. VI, 67. consuli iubet Goell. Add. Lexic. et Arn. et Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 257. sq. (ed. 2. p. 582.) In nonnullis libris mss. *Γυμνοπαιδιάς* scribitur, quem accentum vitiosum vocant Dind. Pap. Rost. in Lexic.

§. 3. *Ἐκ πλείονος.* Cf. adn. IV, 42, 3. Hic volunt esse aliquamdiu vel diu, nescio quo iure. Alii interpunctione mutata ab *ἦλθον* verbo separaverunt, quod non videtur fieri posse. — *ἀναβαλόμενοι*

ἤθουν. καὶ ἐν Τεγέᾳ πυθόμενοι, ὅτι νενίκηνται
οἱ ὀλίγοι, προελθεῖν μὲν οὐκέτι ἠθέλησαν δεομέ-
νων τῶν διαπεφευγότων, ἀναχωρήσαντες δὲ ἐπ'
οἴκου τὰς Γυμνοπαιδίας ἦγον. καὶ ὕστερον ἐλ- 4
θόντων πρέσβεων ἀπό τε τῶν ἐν τῇ πόλει [ἀγ-
γέλων] καὶ τῶν ἔξω Ἀργείων, παρόντων τε τῶν
ξυμμάχων, καὶ ῥηθέντων πολλῶν ἀφ' ἑκατέρων,
ἔγνωσαν μὲν ἀδικεῖν τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ ἔδοξεν
αὐτοῖς στρατεύειν ἐς Ἄργος, διατριβαὶ δὲ καὶ
μελλήσεις ἐγίγνοντο. ὁ δὲ δῆμος τῶν Ἀργείων 5
ἐν τούτῳ, φοβούμενος τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ
τὴν τῶν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν πάλιν προςαγόμε-
νός τε καὶ νομίζων μέγιστον ἂν σφᾶς ὠφελήσειν,
τειχίζει μακρὰ τείχη ἐς θάλασσαν, ὅπως, ἢν τῆς
γῆς εἴργωνται, ἡ κατὰ θάλασσαν σφᾶς μετὰ τῶν
Ἀθηναίων ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων ὠφελῇ. ξυνῄ- 6
δεσαν δὲ τὸν τειχισμὸν καὶ τῶν ἐν Πελοποννήσῳ
τινὲς πόλεων. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι πανδημεί, καὶ
αὐτοὶ καὶ γυναῖκες καὶ οἰκέται, ἐτείχιζον· καὶ ἐκ
τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς ἦλθον τέκτονες καὶ λιθουρ-
γοί. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

τὰς Γυμνοπ., dilatis Gymnopaediis. Vix enim *ἀναβ.* valeat interruptis, ut intellexerunt Dodw. et Thirw. — *νενίκηνται.* De perfecto cf. ad. III, 29.

§. 4. *Πρέσβεων...ἀγγέλων.* Alterum nomen suspectum est atque ab Hofm. deletum. Vulgatam languide interpretantur legatos, qui essent nuncii, aut deterius etiam nuncios, qui legatorum partes agerent. — *ἀφ' ἑκατέρων.* De praepositione cf. III, 82, 7. IV, 73. et adn. I, 17. — *διατριβαὶ δὲ καὶ μελλήσεις.* Similiter *ὄκνος καὶ μέλλησις* VII, 49., *διατριβαὶ καὶ μελλησμοί* Alciphr. I, 22., cunctatio ac mora Tac. Ann. IV, 11., cunctatio et morae ibid. VI, 48., tarditas et procrastinatio Cic. Phil. VI, 3., retardatio et mora ibid. V, 11.

§. 5. *Προςαγόμενος*] *οἰκειούμενος.* Schol. Alibi paulo aliter dicitur. Vid. adn. II, 30, 2. — *μέγιστον.* Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. et de singulari adn. VII, 24, 3. — *ὠφελήσειν.* In solo corr. m. *ὠφελῆσαι.* At vid. adn. II, 80, 8. — *τειχίζει ...ἐς θάλασσαν.* Id Alcibiadis opera effectum esse affirmat Plut. Alc. c. 15. Deinde de *μετά* vid. Duk. ad VIII, 73.

§. 6. *Ξυνῄδεσαν τὸν τειχισμόν*, conscii erant munitionis. *Τῷ τειχισμῷ* coniicit Bloomf. in ed. 2., etsi ipse attulit verba Xen. Hist. III, 3, 6. *τοὺς ξυνειδότας τὴν πρᾶξιν.* (Idem de nobis falsa tradidit.) — *τέκτονας.* Hos fabros nonnulli tignarios volunt esse, quam notionem plerumque huic voci subiectam esse constat, Bloomf. olim ferrarios hic et VI, 44. et VII, 43., sed nunc sententiam mutavit propter *ξύλα* VI, 99. memorata.

1 83. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακεδαι-
μόνιοι ὡς ᾔσθοντο τειχιζόντων, ἐστράτευσαν ἐς
τὸ Ἄργος αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι πλὴν Κοριν-
θίων· ὑπῆρχε δέ τι αὐτοῖς καὶ ἐκ τοῦ Ἄργους
αὐτόθεν πρασσόμενον. ἦγε δὲ τὴν στρατιὰν Ἆγις
2 ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ τὰ
μὲν ἐκ τῆς πόλεως δοκοῦντα προϋπάρχειν οὐ
προὐχώρησεν ἔτι· τὰ δὲ οἰκοδομούμενα τείχη
ἑλόντες καὶ καταβαλόντες, καὶ Ὑσιὰς χωρίον τῆς
Ἀργείας λαβόντες, καὶ τοὺς ἐλευθέρους ἅπαντας,
οὓς ἔλαβον, ἀποκτείναντες, ἀνεχώρησαν καὶ διε-
λύθησαν κατὰ πόλεις.

Λακεδαιμονίων στρατεία, ἐν ᾗ τὰ Ἀργείων τείχη καὶ Ὑσιὰς λαμβάνουσιν.

3 Ἐστράτευσαν δὲ μετὰ τοῦτο καὶ Ἀργεῖοι ἐς τὴν
Φλιασίαν, καὶ δῃώσαντες ἀπῆλθον, ὅτι σφῶν τοὺς
φυγάδας ὑπεδέχοντο· οἱ γὰρ πολλοὶ αὐτῶν ἐν-
ταῦθα κατῴκηντο.

Ἀργείων στρατεία ἐς τὴν Φλιασίαν.

4 Κατέκλῃσαν δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Μακεδο-

Περδίκκας κατακλῄεται.

Cap. 83. §. 1. *Ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν.* „Ex adnotatione Scholiastae [*Αὐτόθεν· ἐκ τοῦ Ἄργους*] colligas eum non habuisse in exemplari suo verba *ἐκ τοῦ Ἄργους.*“ DUK. Cf. adn.

§. 2. *Ὑσιάς.* It. Vat. Laur. Ar. Chr. *Ὑσίας.* Uterque accentus est in m. Cf. III, 24., ubi de Boeotiae urbe vulgo *Ὑσίας*, sed invitis membranis.

Cap. 83. §. 1. *Ἐστράτευσαν ἐς τὸ Ἄργος.* Cf. Diod. XII, 81. — *τὶ... ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν πρασσόμενον*, aliquid, quod Argis in ipsa urbe (vel ab ipsis incolis) struebatur. De coniunctis *ἐκ τοῦ Ἄργους αὐτόθεν* („*Ἄργεος ἐξ ἱεροῖο αὐτόθεν* Theocr. XXV, 170.“ VALCK. ad Herodot. IV, 135.) Arnoldus praeter exempla a Krueg. ad Dion. p. 280. prolata confert VIII, 28. *ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ.* Add. adn. III, 81, 3.

§. 2. *Τὰ οἰκοδομούμενα τείχη.* Male Diod. l. d. *τὰ κατεσκευασμένα τείχη*; nam quod supra c. 82. extr. legitur imperfectum *ἐτείχιζον*, Portus bene expressit his: in muris exstruendis occupati fuerunt (erant). — *Ὑσιάς.* De huius situ et rebus cf. Paus. II, 24, 8. 9. VIII, 27, 1. Nunc esse *Ἀχλαδόκαμπον* docent Leak. Pelop. II. p. 335. sqq. Puill. Bobl. p. 48. Ross. Pelop. I. p. 147. — *τοὺς ἐλευθέρους ... ἀποκτείναντες.* Diod. *τοὺς ἐνοικοῦντας ἀποκτείναντες* dicens addit *τὸ φρούριον κατέσκαψαν.*

§. 3. *Ὅτι.* Refer ad *δῃώσαντες*, non ad *ἀπῆλθον.* — *κατῴκηντο.* Cf. adn. I, 120, 2.

§. 4. *Κατέκλῃσαν ... Περδίκκαν.* „Si vulgata vera,

νίας Ἀθηναῖοι Περδίκκαν, ἐπικαλοῦντες τήν τε πρὸς Ἀργείους καὶ Λακεδαιμονίους γενομένην ξυνωμοσίαν, καὶ ὅτι παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν ἄγειν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης καὶ Ἀμφίπολιν

§. 4. *Μακεδονίας.* C. D. *Μακεδονίαν.* Cf. adn.

vide, num [ex altera Baueri enodatione] iungi possint verba *Μακεδονίας Περδίκκαν*, ut sit ellipsis vocabuli *βασιλέα*, [vel potius *Μακεδονίας* dictum sit pro *τὸν Μακεδονικόν*,] quanquam simile exemplum non succurrit.“ HAACK. Conferantur verba Alexander Lyncestarum Iust. XI, 2, 2., ubi vid. Beneck. Sed vel ibi populus, cuius unus ille vir erat, nominatur, non terra. Praeterea *κατακλῄειν Περδίκκαν* nimis infinite dictum videtur. *Ἐγκατέκλεισαν* coniecit Valck. ad Herodot. VI, 133., quod verbum cum genitivo spatii coniunctum esse non magis constat quam *κατακλῄειν*, etsi a poetis scenicis *τειχέων ἐγκεκλεισμένους* et similia quaedam dicta sunt. Conf. Matth. Gr. §. 379. adn. 2. Debuit igitur simul *Μακεδονίᾳ* commendare. Forsitan ex duabus membranis mediocribus *Μακεδονίαν* et deinde ex Goelleri coniectura *Περδίκκᾳ* scribatur, quod fecerunt Did. et in ed. 2. Bloomf. Goeller ipse tamen pro illo *Μακεδόνας* maluit, et Bloomfieldius nullum exemplum verbi *κατακλῄειν*, quum, ut I, 117. [ubi est concludere], de obsidentibus legatur, cum accusativo rei coniuncti meminit. Krueger probata coniectura *Περδίκκᾳ* et scriptura *Μακεδονίαν* proposuit [*κατ*]*ελῄισαν*, sed copulati verbi medium apud solos recentiores, activum nusquam repertum est, simplex, de cuius activo cf. sd. III, 85., a vestigiis vulgatae nimis recedit. Hofmanus denique deleto *Μακεδονίας* nomine nodum discidit. — *τὴν ... ξυνωμοσίαν.* Cf. c. 80. et de voce adn. III, 64, 3. — *παρασκευασαμένων ... στρατηγοῦντος.* „Quo tempore id acciderit, non satis liquet. Neophytus Dukas respici putat expeditionem a Nicia a. 423. susceptam, quam tamen per Perdiccae proditionem successu caruisse haud facile crediderim. Nullum enim indicium est Macedonem iis temporibus Lacedaemoniis invisum, eoque ipso Atheniensibus nuper reconciliatum, his aliqua in re defuisse. Contra ea effecit, ut Lacedaemoniis itinere per Thessaliam interdiceretur IV, 132., et Cleon anno 422. magna cum securitate Perdiccae auxilia praestolabatur. Fuit quum putarem Thucydidem in re notissima, quam antea pluribus illustraverat, breviloquentia usum Niciae expeditionem eam vocasse, quae quidem illo duce emissa Cleonis clade finita fuerit. Neque enim Nicias cum exercitu domum redisse traditur; sed quo tempore Cleon ad Thraciam appulit, Scione adhuc obsidebatur. V, 2. Iam vero [Cleon ad Perdiccam legatos misit, *ὅπως παραγένοιτο στρατιᾷ κατὰ τὸ ξυμμαχικόν* V, 6., et] notum quum sit Cleonis milites imperatorem [quum moram aegre ferrent] coegisse, ut, etiamsi Perdiccae auxiliarii nondum adessent, contra Amphipolim se duceret [V, 7. ibique ante auxiliorum adventum proelio decertatum esse V, 10, 3.], non veri absimilis coniectura in Perdiccam sero advenientem cladis culpam collatam esse ... At [et contorta est excusatio, qua Cleonis expeditio Niciae attribuitur, et

Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος ἔψευστο τὴν ξυμμαχίαν, καὶ ἡ στρατιὰ μάλιστα διελύθη ἐκείνου ἀπάραντος· πολέμιος οὖν ἦν. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ πέμπτον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα.

1 84. *Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Ἀλκιβιάδης τε πλεύσας ἐς Ἄργος ναυσὶν εἴκοσιν Ἀργείων τοὺς δοκοῦντας ἔτι ὑπόπτους εἶναι καὶ τὰ Λακεδαιμονίων φρονεῖν ἔλαβε, τριακοσίους ἄνδρας, καὶ κατέθεντο αὐτοὺς Ἀθηναῖοι ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους, ὧν ἦρχον· καὶ ἐπὶ Μῆλον τὴν νῆσον Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν ναυσὶν ἑαυτῶν μὲν τριάκοντα, Χίαις δὲ ἕξ, Λεσβίαις δὲ δυοῖν, καὶ ὁπλίταις ἑαυτῶν μὲν*

Ἀργείων τε οἱ ὕποπτοι ξυλλαμβάνονται, καὶ Ἀθηναῖοι στρατεύουσιν ἐπὶ Μῆλον. αἰτίαι ταύτης τῆς στρατείας. πρέσβεις πρῶτον πέμπονται ἐς τὴν πόλιν.

Οὗτος Cass. Aug. (hi duo a corr.) Cl. Ven. T. Reg. F. Lugd. Mosqu. Vall. Vulgo et Bekk. *οὕτω* vel *οὕτως*. At vid. II, 103. III, 25.

Cap. 84. §. 1. *Λεσβίαις* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. H. Reg. F. Lugd. Gr. C. E., quod pro vulg. et Bekk. *Λεσβίαιν*, licet cum Elmsleio ad Eur. Med. v. 798. et Soph. Oed. Col. 531. repugnet Buttmannus Gr. §. 70. p. 282. **, recepimus freti iis, quae contra illos

a criminantibus morantis Perdiccae culpa Cleonis exercitus, etiamsi forsitan victus esse, certe non *διαλυθῆναι* dicatur. Et] verba Thucydidis *παρασκευασαμένων αὐτῶν στρατιὰν κ. τ. λ.* non adeo expeditionem revera susceptam significare videntur, sed potius paratam quidem illam, nec tamen initam. Accedit, quod illa Niciae Cleonisque expeditio longiori intervallo ab his temporibus distare videtur.“ CLARISS. l. d. p. 80. sq., cuius de causa paratae rei suspicionem vide apud ipsum. — *ἔψευστο*, fefellisset. Medium enim hic esse, non passivum, perspicuum est. De verbo cf. Bloomf. et III, 66. — *ἐκείνου ἀπάραντος*] *ἀντὶ τοῦ ἀναπεισθέντος* [?] Schol. Qui id *μεταπεισθέντος* videtur intellexisse, quod contra consuetudinem sermonis probat Bloomf. Quum ille discessisset interpretantur plerique. Neque ideo, quia Perdiccam in Chalcidicam vel ad Atheniensium exercitum collectum pervenisse ignoramus, eam verbi *ἀπαίρειν* notionem negligendam arbitramur, quae dicto VI, 33: *ὀλίγοι δὴ στόλοι μεγάλοι ... πολὺ ἄπο τῆς ἑαυτῶν ἀπάραντες κατώρθωσαν* aliquatenus certe confirmatur, etsi vel ibi discedendi vis magis ex additis verbis oriri, quam ipsi subiecta videtur esse. Alibi autem usquequaque (ut IV, 26. 46. VI, 34.) est proficisci, ancoram solvere. Quae notio quum hic non apta sit, de integritate vocis dubites. Fuitne *ἀποστάντος*?

Cap. 84. §. 1. *Ἀλκιβιάδης ...* Plenius enarrat Diod. XII, 81. Ad *τέ* postea id *καί* refertur, quod ante *ἐπί* legitur. — *κατέθεντο ... ἐς τὰς ἐγγὺς νήσους.* Cf. adn. III, 72, 1. et VI, 61, 3. — *Λεσβίαις δυοῖν.* Cf. sd. Has naves a Me-

διακοσίοις καὶ χιλίοις καὶ τοξόταις τριακοσίοις
καὶ ἱπποτοξόταις εἴκοσι, τῶν δὲ ξυμμάχων καὶ
νησιωτῶν ὁπλίταις μάλιστα πεντακοσίοις καὶ χι-
λίοις. οἱ δὲ Μήλιοι Λακεδαιμονίων μέν εἰσιν ἄποι- 2
κοι, τῶν δ᾽ Ἀθηναίων οὐκ ἤθελον ὑπακούειν, ὥς-
περ οἱ ἄλλοι νησιῶται· ἀλλὰ τὸ μὲν πρῶτον οὐ-
δετέρων ὄντες ἡσύχαζον, ἔπειτα, ὡς αὐτοὺς ἠνάγ-
καζον οἱ Ἀθηναῖοι δῃοῦντες τὴν γῆν, ἐς πόλεμον
φανερὸν κατέστησαν. στρατοπεδευσάμενοι οὖν ἐς 3
τὴν γῆν αὐτῶν τῇ παρασκευῇ ταύτῃ οἱ στρατηγοὶ
Κλεομήδης τε ὁ Λυκομήδους καὶ Τισίας ὁ Τισι-
μάχου, πρὶν ἀδικεῖν τι τῆς γῆς, λόγους πρῶτον
ποιησομένους ἔπεμψαν πρέσβεις· οὓς οἱ Μήλιοι
πρὸς μὲν τὸ πλῆθος οὐκ ἤγαγον, ἐν δὲ ταῖς ἀρ-
χαῖς καὶ τοῖς ὀλίγοις λέγειν ἐκέλευον περὶ ὧν
ἥκουσιν.

λόγος τῶν Ἀθηναίων πρέσβεων.

Οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἔλεγον τοιάδε.
85. „Ἐπειδὴ οὐ πρὸς τὸ πλῆθος οἱ λόγοι γίγνον-

disputarunt Goettl. ad Theodos. p. 212. et ad Aristot. Pol. III, 11. (qui ipsi Buttmanno in Addendis Gr. p. 412. persuasit,) Born. ad Xen. Anab. II, 2, 12. Ellendt. ad Arri. Anab. IV, 3, 1. Lob. ad Soph. Ai. v. 1304. Weber ad Dem. Aristocr. p. 197. Matth. Gr. §. 436, 3. Add. nos in ed. mai. ad IV, 8. et cf. VIII, 79. *Ἀμφοῖν ταῖς πολίεσι* in foedere V, 79. Vulgo etiam *δυοῖν ἡμερῶν* VII, 50., sed cf. ibi sd.

§. 2. *Οὐδετέρων*] *γράφεται μεθ᾽ ἑτέρων.* Schol. Cf. adn.

thymnaeis, quae sola civitas Lesbi etiamtunc libera fuit, datas esse iure existimat Bloomf. Cf. III, 50. — *ξυμμάχων καὶ νησιωτῶν*, sociorum eorumque insulanorum.

§. 2. *Μήλιοι Λακεδαιμονίων . . . ἄποικοι.* Cf. Herodot. VIII, 46. 48. Muell. Orchom. p. 317. et Dor. I. p. 123. — *οὐκ ἤθελον ὑπακούειν.* Cognovimus iam III, 91. Cf. Schol. Aristid. p. 92. — *τὸ μὲν πρῶτον.* Conf. II, 9. — *οὐδετέρων.* Marg. Steph. *μεθ᾽ ἑτέρων* ex Schol. Voluerunt hi *οὐδὲ μεθ᾽ ἑτέρων.* Vid. II, 72. Nam sane aut hoc aut, ut I, 35. V, 94. VIII, 1., *ξύμμαχοι* additum cupias. Cf. tamen III, 86, 2. — *δῃοῦντες τὴν γῆν.* Vid. III, 91.

§. 3. *Στρατοπεδευσάμενοι ἐς τὴν γῆν αὐτῶν.* Alibi *στρατοπεδεύεσθαι* cum *ἐν* (I, 47. II, 81.) aut cum *ἐπί* et dativo (I, 30. 51. al.) coniungitur. Neque vero ideo *στρατευσάμενοι* scribi necesse videtur, sed solo *στρατοπεδευσάμενοι*, ne participium participio adderetur, per emphasin id significatum esse, quod *διαβάντες ἐστρατοπεδεύσαντο* dictum est VIII, 25., *καταπλεύσαντες ἐστρατοπεδεύσαντο* VIII, 79.

Cap. 85. sqq. Sequitur insignis dialogus Meliorum et Atheniensium, in quo „Dionysius Hal. [p. 906. sqq. R. p. 171. sqq. Kr.] non solum multa vitia orationis reprehendit, sed etiam satis aperte significat totum hoc colloquium a Thucydide confictum esse, quod neque ipse conventui interfuerit, neque ea, quae ab Atheniensibus aut Meliis dicerentur, audiverit; nam post ea, quae ad Amphipolim gesta erant, eum patria eiectum omne reliquum tempus huius belli in Thracia egisse, idque ipsum testari. [Vid. Dion. p. 916. sq.] Satis animose Thucydidem defendit Acacius, et e vita Thucydidis ostendit falsum esse eum toto illo tempore in Thracia vixisse, atque etiam ex ipso Thuc. V, 26. docet eum in exsilio cum utrisque partibus versatum esse. [Cf. ibi adn.]“ DUK. Vide plura apud Bloomf., qui in ed. 2. aut Mitfordii iis verbis, quibus a Thucydide huius colloquii vere habiti universa argumenta ratione et via repeti, sed ipsius oratione vestiri et ornari dicat, aut Thirwallii opinioni, qui a Thucydide dialogum, qualem ex iis, quae de sensibus utrorumque novisset, tunc habitum esse coniecisset, factum esse censeat, assentitur. Ceterum conferri iubet colloquium Romanorum et Gothorum Procop. p. 220. sqq., quod ex hoc accurate expressum sit.

ται, ὅπως δὴ μὴ ξυνεχεῖ ῥήσει οἱ πολλοὶ ἐπαγωγὰ καὶ ἀνέλεγκτα ἐς ἅπαξ ἀκούσαντες ἡμῶν ἀπατηθῶσι, (γιγνώσκομεν γάρ, ὅτι τοῦτο φρονεῖ ὑμῶν ἡ ἐς τοὺς ὀλίγους ἀγωγή,) ὑμεῖς οἱ καθήμενοι ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε. καθ᾽ ἕκαστον γὰρ καὶ μηδ᾽ ὑμεῖς ἑνὶ λόγῳ, ἀλλὰ πρὸς τὸ μὴ δοκοῦν ἐπιτηδείως λέγεσθαι εὐθὺς ὑπολαμβάνοντες κρίνετε. καὶ πρῶτον, εἰ ἀρέσκει ὡς λέγομεν, εἴπατε.“ 86. οἱ δὲ τῶν Μηλίων ξύνεδροι ἀπεκρίναντο· „Ἡ μὲν ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν καθ᾽ ἡσυ-

ἀπόκρισις τῶν Μηλίων.

Cap. 85. *Ὑμῶν.* Ar. et Dion. Hal. p. 907. *ἡμῶν*, quod mavult Krueg. Cf. tamen adn.

Ἑνὶ λόγῳ. In plerisque membranis *ἐν ὀλίγῳ.* Sed cf. Hemsterh. ad Luci. Nigr. p. 263. et Krueg. ad Dion. p. 172.

Cap. 85. *Ἐς ἅπαξ.* Cf. Vig. p. 594. et adn. I, 129, 3. Prorsus sic Germani. Nec ferri hic potest Hermanni ad Vig. §. 380. interpretatio. — *τοῦτο φρονεῖ*] *βούλεται· τοῦτό ἐστι σκοπὸς τῆς . . . προςαγωγῆς.* Schol. — *ὑμῶν . . . ἀγωγή*, a vobis . . . facta inductio. Cf. sd. — *ἔτι ἀσφαλέστερον ποιήσατε*, tutius etiam agite. *Τί* igitur pro *ἔτι* male coniecit Bloomf. — *πρὸς τὸ . . . ὑπολαμβάνοντες.* Procop. p. 220. *ὑπολαμβάνοντες, ἤν τι μὴ ἐπιτηδείως εἰρῆσθαι δοκῇ.* *Ὑπολαμβάνειν* esse respondere vidimus ad II, 72, 1. — *ξύνεδροι.* *Προβούλους* appellat Dion. Hal. p. 906. Cf. adn. IV, 22, 1.

Cap. 86. *Ἡ ἐπιείκεια τοῦ διδάσκειν*, aequitas docendi, i. e. posita in eo, ut doceamus. Est genitivus epexegeticus, de quo cf. Zumpt. Gr. Lat. §. 425. Ipsam *ἐπιείκειαν* Scholiastes *εὐγνωμοσύνην* inter-

χίαν ἀλλήλους οὐ ψέγεται, τὰ δὲ τοῦ πολέμου παρόντα ἤδη καὶ οὐ μέλλοντα διαφέροντα αὐτοῦ φαίνεται. ὁρῶμεν γὰρ αὐτούς τε κριτὰς ἥκοντας ὑμᾶς τῶν λεχθησομένων, καὶ τὴν τελευτὴν ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὸ εἰκὸς περιγενομένοις μὲν τῷ δικαίῳ, καὶ δι' αὐτὸ μὴ ἐνδοῦσι, πόλεμον ἡμῖν φέρουσαν, πεισθεῖσι δὲ δουλείαν."

87\. *ΑΘ. „Εἰ μὲν τοίνυν ὑπονοίας τῶν μελλόντων λογιούμενοι ἢ ἄλλο τι ξυνήκετε ἢ ἐκ τῶν παρόντων καὶ ὧν ὁρᾶτε περὶ σωτηρίας βουλεύσοντες τῇ πόλει, παυοίμεθ' ἄν· εἰ δ' ἐπὶ τοῦτο, λέγοιμεν ἄν."*

88\. *ΜΗΛ. „Εἰκὸς μὲν καὶ ξυγγνώμη ἐν τῷ τοιῷδε καθεστῶτας ἐπὶ πολλὰ καὶ λέγοντας καὶ δοκοῦντας τρέπεσθαι· ἡ μέντοι ξύνοδος καὶ περὶ σωτηρίας ἥδε πάρεστι, καὶ ὁ λόγος ᾧ προκαλεῖσθε τρόπῳ, εἰ δοκεῖ, γιγνέσθω."*

Cap. 87 sqq. Nomina colloquentium, quae ab interpretibus addita esse ex hac Scholiastae adnotatione, *ἐπεὶ δὲ ἐργάζεται τὴν ἀσάφειαν μάλιστα τὸ δύςκριτον τοῦ παρ' ἑκατέρων λόγου, διαιρετέον κατὰ πρόςωπα τὴν ῥῆσιν*, apparet, aut omittit aut in marg. ponit Vat. In Pal. modo leguntur modo desunt. In m. ad marg. scripta sunt.

Βουλεύσοντες. In optimis membranis et apud Dion. Hal. male *βουλεύσαντες.*

pretatur. — *οὐ ψέγεται.* *Ὑφ' ἡμῶν* audit Bloomf. — *τὰ τοῦ πολέμου.* Cf. adn. II, 60, 1. — *διαφέροντα αὐτοῦ.* Poterat quidem *αὐτῆς* scribi, quod referretur ad *τὴν ἐπιείκειαν*, sed maluit *αὐτοῦ* dicere, quod spectat ad *τὸ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν.* Cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 9. Frustra igitur soloecismum in hoc reperisse sibi visus est Dion. Hal. — *ἐξ αὐτοῦ.* Pronomen rursus ad *τὸ διδάσκειν καθ' ἡσυχίαν* respicit. — *περιγενομένοις*, si superiores fuerimus.

Cap. 87. *Τῶν μελλόντων.* De genitivo cf. Rost. Gr. §. 108. adn. 1. — *ἄλλο τι.* Cf. adn. III, 85, 4. et III, 39, 1. — *ξυνήκετε*] *συνεληλύθατε.* Schol. — *ἐκ τῶν παρόντων.* Vid. adn. III, 29, 2. — *βουλεύσοντες.* Cf. adn. 111, 2. — *εἰ δ' ἐπὶ τοῦτο.* Audi *ξυνήκετε*, et cf. IV, 18: *ἐφ' ἃ νῦν ἀφιγμένοι ὑμᾶς αἰτούμεθα*, I, 59: *τρέπονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐφ' ὅπερ καὶ τὸ πρότερον ἐξεπέμποντο.* Add. IV, 3, 2. Matth. Gr. §. 586. c. Iacob. ad Luci. Alex. c. 53.

Cap. 88. *Καθεστῶτας.* Sententia generalis est. De participio cf. Matth. Gr. §. 271. adn. — *δοκοῦντας.* „Minus invidiosa voce sententiam exprimunt eandem, quam Athenienses verbo *ὑπονοεῖν.*" KRUEG. — *καὶ περὶ σωτηρίας.* Parti-

89\. *ΑΘ. „Ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν, ἢ ἀδικούμενοι νῦν ἐπεξερχόμεθα, λόγων μῆκος ἄπιστον παρέξομεν, οὔθ' ὑμᾶς ἀξιοῦμεν, ἢ ὅτι Λακεδαιμονίων ἄποικοι ὄντες οὐ ξυνεστρατεύσατε, ἢ ὡς ἡμᾶς οὐδὲν ἠδικήκατε, λέγοντας οἴεσθαι πείσειν, τὰ δυνατὰ δ' ἐξ ὧν ἑκάτεροι ἀληθῶς φρονοῦμεν διαπράσσεσθαι, ἐπισταμένους πρὸς εἰδότας, ὅτι δίκαια μὲν ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης*

cula *καί* ita collocata est, ut si in altero membro *καὶ τὸν λόγον ... ἐχέτω γιγνόμενον* vel similia quaedam essent secutura. Conf. adn. III, 67, 6.

Cap. 89. *Μετ' ὀνομάτων καλῶν*] *λέξεων εὐπρεπῶν.* Schol. Cf. III, 82, 8. Itaque verbis speciosis utentes. Bauer quidem *ὀνόματα*, quum infra subiiciatur *λόγων*, causas speciosas et vanas esse vult, quod etiam nomen saepe significet Lat. Sed *λόγοι* est oratio, speciosi notio adiectivo *καλός* subiecta est, vanas autem has causas Athenienses non iudicabant. „Eadem, quae hic, auctor Athenienses dicentes facit VI, 83: *οὐ καλλιεπούμεθα, ὡς ... τὸν βάρβαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν.*" KRUEG. — *ἐπεξερχόμεθα*, ulciscimur, ut III, 38. — *λόγων μῆκος ἄπιστον.* Bauer statuit id esse dicendi genus, de quo in Matth. Gr. §. 446. adn. 1. explicatur. Cf. adn. II, 61, 2. et de Latinis Beneck. ad Iust. XLIV, 4. Hic tamen si *ἄπιστον* interpretemur fidem non faciens, suspectum, non opus sit illa figura. — *οὔθ' ὑμᾶς ...* Haec sic inter se necte: *οὔτε ἀξιοῦμεν ὑμᾶς λέγοντας, ἢ ὅτι ... ἢ ὡς ..., οἴεσθαι πείσειν.* — *οὐ ξυνεστρατεύσατε*] *τοῖς Λακεδαιμονίοις οὐ ξυνεστρατεύσατε.* Schol. „Recte, scil. e voce *Λακεδαιμονίων* repetitum supple *αὐτοῖς* ... et [simul] *ὅμως* suppleveris." BAU. Assentitur Haack. lectores remittens ad II, 9. III, 91.; poterat addere V, 84.; sed ex his falsam esse Porti explanationem vos *nobiscum* non militasse non efficitur. Quae tamen ideo reiicienda videtur, quod et *ἡμῖν* non est additum, et *Λακεδαιμονίων* atque *ἡμᾶς* sunt contraria posita. — *τὰ δυνατὰ ... διαπράσσεσθαι*] *ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἀξιοῦμεν.* Schol. Sed ut agatis (sive consequi studeatis) potius ea, quae possunt fieri pro iis, quae utrique revera in animo habemus. Ita haec intelligenda esse docuimus in ed. mai. — *πρὸς εἰδότας.* Cf. adn. VI, 77. *Ἐπισταμένους* ad *ὑμᾶς* referri patet. — *ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ λόγῳ.* *Λόγον* Schol. interpretatur *λογισμόν.* Significare haec posse secundum disceptationem, qua uti soleant homines, dicit Bau. (cf. de *ἐν* adn. V, 49, 1.); verbis in humana ratione expressit Haas. — *ἀπὸ τῆς ἴσης ἀνάγκης*] *ὅταν ἴσην ἰσχὺν ἔχωσι.* Schol. „Quum neutra pars potentior ... perrumpere iura valet, utraque cogi ab utraque potest, ut iure agat, non vi; [propr. quum profici-

κρίνεται, δυνατὰ δὲ οἱ προὔχοντες πράσσουσι, καὶ οἱ ἀσθενεῖς ξυγχωροῦσιν."

90. ΜΗΛ. Ἧι μὲν δὴ νομίζομέν γε, χρήσιμον, (ἀνάγκη γάρ, ἐπειδὴ ὑμεῖς οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον τὸ ξυμφέρον λέγειν ὑπέθεσθε,) μὴ καταλύειν ὑμᾶς τὸ κοινὸν ἀγαθόν, ἀλλὰ τῷ ἀεὶ ἐν κινδύνῳ γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα [καὶ] δίκαια, καί τι

Cap. 90. Ἧι μὲν δή Vat. Gr., quam scripturam distinctione post γέ posita probandam esse vidit Hermannus. Aug. ἥιμεν δή. Pal. ηἷ μεν δή. In Cl. ῇ est sup. ras. unius literae. Lugd. ἢ μὲν δή. Mosqu. οἱ μὲν δή. Vulgo ἦ μὲν δὴ νομίζομέν γε χρήσιμον. Sed non Graeca est particularum ἦ μὲν δὴ ... γέ consociatio. Ἡμεῖς δή Corae suadente ex marg. Cass. recepit Bekk. Mallem certe ἡμεῖς μὲν δή ob c. 91. init. Hermannum nunc secutus est Bloomf.

Ὑμᾶς Cass. T., corr. Aug. et corr. Cl., Bekk., eamque scripturam melius videri convenire sententiae iam Duk. adnotavit. Vulgatum ἡμᾶς defendunt Gail. in praefat. interpr. p. LXIX. sqq. et Haack., quos refellit Goell., quia Meliis tunc τὸ κοινὸν ἀγαθόν exercere non licuerit, nec ἡμᾶς significare possit omnes mortales.

Γιγνομένῳ. Mosqu. Ar. Chr. Dan. γενομένῳ.

Καὶ δίκαια. Καί om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Vat. Reg. Bekk., et s. v. ab ead. man. legitur in H., deletur in K. m. Cf. adn.

scuntur a pari necessitate;] quasi quum sunt ἐν ἴσῃ ἀνάγκῃ. [Hier. Muell. *bei gleicher Nöthigung.*]" BAU. De hoc usu praepositionis ἀπό cf. adn. I, 91, 7. Totam autem hanc sententiam barbaris regibus, non Atheniensibus, convenire dicenti Dionysio vide quae responderint Acac. et Krueg. p. 176. Cf. I, 76. — κρίνεται, i. e. ἐξετάζεται. — πράσσουσι. Προςτάσσουσι posuit in explanatione Schol., idque ab eo lectum esse coniicit Burg. l. d. p. 181. addens Vallae interpretationem superiores extorquent ducere ad ἐκπράσσουσι.

Cap. 90. Ἧι μὲν δή, quatenus igitur, ut igitur. Cf. sd. Pronomen ἡμεῖς etsi c. 91. ineunte est additum, hic non esse necessarium intelligitur ex adn. III, 56, 4. — ἀνάγκη γάρ. Audi ex proximis τὸ ξυμφέρον λέγειν. — παρὰ τὸ ... ὑπέθεσθε. „Ὑπέθεσθε vertitur instituistis, h. e. coepistis, quod vereor ut ferat usus loquendi. Verte monuistis, subiecistis, nobis auctores estis, ut et ipsi utilitatem magis spectemus quam aequum. [Ita Haack. Ambigit Dobr. p. 124. Proposuistis sive Britannice you have laid down the principle Bloomf. Cf. Pap. Lex.] Παρὰ τὸ δίκαιον hic non est contra aequum, sed seposita aequitate, ut non de hac, sed de utilitate disputetur." BAU. Cf. c. 98. init. — τὸ κοινὸν ἀγαθόν, id, quod omnibus (hominibus) commune bonum est. Quid sit, illustratur proximis. (Τὸ πράως τοῖς ἀσθενεστέροις χρῆσθαι Schol. alter.) — ἀλλὰ τῷ ... ὠφεληθῆναι. „Εἶναι τὰ εἰκότα potest esse obvenire, obtingere aequa, ut dicant Melii se putare utile futurum esse

καὶ ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς πείσοντά τινα ὠφεληθῆναι. καὶ πρὸς ὑμῶν οὐχ ἧσσον τοῦτο, ὅσῳ καὶ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ σφαλέντες ἂν τοῖς ἄλλοις παράδειγμα γένοισθε."

Πείσοντα. Ar. Chr. πείσαντα. Quod placet, quum utilitas perfecta demum persuasione effici possit. Πταίσαντα frustra coniecit Krueg. Cf. adn.

Atheniensibus eos, qui in periculo sunt, ab iis adipisci, quod aequum et iustum est. Thuc. III, 39: ὅταν ᾖ κατορθώσαντι ἐλευθέρωσις ᾖ, ἢ σφαλέντι μηδὲν παθεῖν ἀνήκεστον. Verborum καί τι καὶ ... ὠφεληθῆναι haec, ni fallor, est sententia, iis, qui in periculo versantur, debere prodesse orationem qualemcunque ad persuadenda potentioribus quae cupiunt, etiamsi ab ea absit exactissima ἀκρίβεια, neque accuratissime apud eos se defendere, iisque purgare se possint." DUK. Etenim ἐντός, ut Lat. intra, de quo vid. Kritz. ad Sal. Iug. c. 18., valet citra, itaque ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς, citra summum ius. Totum igitur ambitum, ut verba nunc scripta et interpuncta sunt, praeterquam quod πείσαντα legendum videtur (cf. sd.), sic interpretare: „Sed (utile putamus) [vel utile est], quicunque in periculo versatur [vel ut quisque in periculum incidit], ei omnia aequa ac iusta concedi, atque eum, si quid alteri persuaserit, etiamsi id non e summo iure dictum fuerit, [*auch einer, der weniger, als es das strenge Recht erheischt, überzeugt,*] tamen fructum aliquem inde percipere. Optimi quidem libri mss. omisso καί post εἰκότα Goelleri interpretationem aequa pro iustis esse sive haberi confirmant. Sed Scholiastae explanatio τὰ προςήκοντα καὶ τὰ δίκαια νέμεσθαι superiori Atheniensium sermoni congruentior est, siquidem non iustam esse Meliorum defensionem, sed de iustitia agi in hac quaestione negaverant, [et Melii ipsi necesse esse παρὰ τὸ δίκαιον τὸ ξυμφέρον λέγειν paulo ante fassi sunt.]" ARN. Verumtamen „vide, an potius distinguas, εἶναι, τὰ εἰκότα καὶ δίκαια, καί τι καὶ ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς, πείσαντά τινα ὠφεληθῆναι, i. e. ἐξεῖναι ὠφελ., ἢν πείσῃ τινὰ τὰ εἰκ. καὶ δίκ., καὶ (ἐὰν πείσῃ τινά) τι καὶ ἐντὸς τοῦ ἀκρ., vel, si mavis, ἤν τις πεισῃ (τὸν ἀντίδικον)." DOBR. Ita iam Hobb.: that men in danger, if they plead reason and equity, nay though somewhat without [rectius somewhat short of] the strict compass of justice, yet it ought ever to do them good. — καὶ πρὸς ὑμῶν ... γένοισθε. Et hoc eo magis e re vestra futurum est, quod, ... si offenderitis (i. e. si quando victi fueritis), ceteris (mortalibus) exemplo eritis. De πρός vid. adn. II, 86, 5., de ὅσῳ adn. III, 11, 1. Sed obscura sunt verba ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ, quae Stephanus interpretatur post gravissimum sumptum de nobis supplicium, Bauer cum παραδείγματος voce iungens exemplum, quo usi tueantur se et confirment ad gravissimam poenam vobis infligendam, Goeller ita ut saevissimam poenam daturi

91. ΑΘ. „Ἡμεῖς δὲ τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, ἢν 1 καὶ παυθῇ, οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν τελευτήν· οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἄλλων, ὥςπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὗτοι δεινοὶ τοῖς νικηθεῖσιν, (ἔστι δὲ οὐ πρὸς Λακεδαιμονίους ἡμῖν ὁ ἀγών,) ἀλλ' ἢν οἱ ὑπήκοοί που τῶν ἀρξάντων αὐτοὶ ἐπιθέμενοι κρα-

sitis, Arnoldus aut ut Bauer, aut quia vos gravissime puniti fueritis. Sed huius altera enodatio nec consuetudini sermonis consentanea videtur (cf. ed. mai.), nec ideo placet, quia παράδειγμα hic non, ut interdum (cf. adn. IV, 92, 4.), potest esse exemplum, quo alii emendentur; (neque enim, quae commoda aliis, sed quae incommoda Atheniensibus ex crudelitate in Melios oritura sint, explanandum est;) sed exemplum similes ab Atheniensibus poenas expetendi significari recte vidit Stephanus. „Μεγάλως γὰρ ὑμᾶς οἱ νικήσαντες τιμωρήσονται [καὶ αὐτοί, τοὺς] περὶ ἡμᾶς χαλεποὺς γενομένους.“ SCHOL. De numeris dactylicis cf. adn. I, 13, 6.

Cap. 91. §. 1. Παυθῇ. Schol. καταλυθῇ. Ceterum cf. adn. I, 81, 6. — οὐκ ἀθυμοῦμεν τὴν τελευτήν. Ἀθυμεῖν πρᾶξιν (nam ἀθυμεῖν τοῦτο et similia a Bloomf. adscripta sunt vulgaria) compara cum τρέμειν τι, φρίσσειν τι, φοβεῖσθαί τι, ἐκπλήσσεσθαί τι, Latinis tremere aliquid, horrere aliquid, similibus. Plerumque tamen ἀθυμεῖν τινι dici, aut varias praepositiones adiungi, disces ex lexicis. — οὐ γὰρ ... νικηθεῖσιν. "Οτι, κἂν καταλύσωσι Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀρχήν, συγγνώμην ἕξουσι, καὶ αὐτοὶ πολλὰ τοιαῦτα πράσσοντες, ... ὅτι παρὰ τοῖς τυράννοις [invidiosius dixit pro ἄρχουσιν] οὐ μισοῦνται τύραννοι. Dion. Hal. l. d. De pronomine οὗτοι cf. Matth. Gr. §. 472. 1. Rost. §. 99. 6. f. Revera Athenas prudentia civili et moderatione Lacedaemoniorum composito bello servatas esse e Xen. Hell. II, 2, 19. docet Arn. — ἔστι δὲ ... ἀγών. „Haec verba parentheseos notis inclusi; nam quae sequuntur ἀλλ' ἢν ... κρατήσωσιν aperte respondent et opponuntur praecedentibus verbis οὐ γὰρ ... νικηθεῖσι.“ HAACK. Bekker plenam interpunctionem ante ἔστι retinuit. Sed male haec Schol. explicat verbis ὥςτε οὐ Λακεδαιμονίους δέδιμεν, nec vere Hofmanus (vid. paulo post adn.); rectius alii: est tamen in praesentia nullum cum Lacedaemoniis nobis certamen. Νῦν, quod quis post ἡμῖν excidisse coniiciat, ob articulum ὁ non videtur necessarium. — ἀλλ' ἢν ... κρατήσωσι. Sed sicubi ii, qui imperio subiecti fuerint, eos, qui (ipsis) imperaverint, ipsi aggressi superaverint. Ex superioribus audi δεινοί εἰσι. „Οὗτοι γὰρ (οἱ ὑπήκοοι), ἅτε οὐκ εἰωθότες ἑτέρων ἄρχειν, ἐπειδὰν κρατήσωσι τῶν ἀρχόντων, ὠμότατα αὐτοῖς χρῶνται.“ SCHOL. Cf. ea, quae Cleon Mytilenaeos, quos ἐπιθέσθαι οὐκ ἀδικουμένους et ἑκόντας ἀποστῆναι dixit, victores Atheniensibus illaturos fuisse affirmat III, 60, 5. 6. Hofmani interpretatio: at non cum Lacedaemoniis certamen est, sed vobiscum rem habemus, atque id solum ambigitur, num subditi cet., vel ideo re-

2 τήσωσι. καὶ περὶ μὲν τούτου ἡμῖν ἀφείσθω κινδυνεύεσθαι· ὡς δὲ ἐπ' ὠφελίᾳ τε πάρεσμεν τῆς ἡμετέρας ἀρχῆς, καὶ ἐπὶ σωτηρίᾳ νῦν τοὺς λόγους ἐροῦμεν τῆς ὑμετέρας πόλεως, ταῦτα δηλώσομεν, βουλόμενοι ἀπόνως μὲν ὑμῶν ἄρξαι, χρησίμως δ' ὑμᾶς ἀμφοτέροις σωθῆναι.“

92. ΜΗΛ. „Καὶ πῶς χρήσιμον ἂν ξυμβαίη ἡμῖν δουλεῦσαι, ὥςπερ καὶ ὑμῖν ἄρξαι;“

93. ΑΘ. „Ὅτι ὑμῖν μὲν πρὸ τοῦ τὰ δεινότατα παθεῖν ὑπακοῦσαι ἂν γένοιτο, ἡμεῖς δὲ μὴ διαφθείραντες ὑμᾶς κερδαίνοιμεν ἄν.“

94. ΜΗΛ. „Ὥςτε [δὲ] ἡσυχίαν ἄγοντας ἡμᾶς φίλους μὲν εἶναι ἀντὶ πολεμίων, ξυμμάχους δὲ μηδετέρων, οὐκ ἂν δέξοισθε;“

Cap. 94. Ὥςτε δέ. Δέ om. Cass. Aug. T. It. Vat. H. Reg. F. I., agnoscit tamen Dion. Hal. p. 912. Ὡς δέ Cl. Cf. adn.

Δέξοισθε. Vind. K. m. Ar. Chr. Dan. δέξησθε, quod a Procopio quoque repertum esse verisimile est propter eius verba οὐκ ἂν δέξησθε p. 221. (402.) Bekker de coniectura δέξαισθε. Hoc enim in Aug. It. Vat. legi noli ex Bekkeri silentio in ed. ster. colligere; nam contrarium docet silentium ed. maioris. Multo minus Klotzio ad Dev. p. 148. crede δέξοισθε nostram esse coniecturam. Ceterum cf. adnot.

iicienda est, quia Melii non erant ὑπήκοοι Atheniensium. Conf. c. 96. sq.

§. 2. Καὶ περὶ ... κινδυνεύεσθαι. Port.: sed hac quidem de re periclitari nobis permittatur. De passivo κινδυνεύεσθαι cf. adn. I, 73, 2. — ἀπόνως, sine labore, „citra ullam molestiam; id est nihil nobis facessi negotii circa imperium, quod in vos obtinemus.“ STEPH.

Cap. 92. Χρήσιμον ἂν ξυμβαίη. Ξυμβαίνειν nonnunquam, ut γίγνεσθαι, cum adiectivo iungitur. Ita iam I, 74. τοιούτου μέντοι τούτου ξυμβάντος. Simillime VI, 34: τὸ ... πράσσειν χρησιμώτατον ἂν ξυμβῆναι. Cf. VI, 90. VII, 30. et de Latinis Fabr. ad Liv. XXI, 21. Kritz. ad Sal. Cat. c. 26. — ὥςπερ καί. De καί vid. Rost. Gr. §. 134. 5 e. α).

Cap. 93. Ὅτι ὑμῖν ... γένοιτο, quia vobis quidem continget, ut, antequam mala extrema patiamini, obediatis (nobis), et ita illa mala extrema omnino non patiamini.

Cap. 94. Ὥςτε δὲ ... οὐκ ἂν δέξοισθε. Si δέ germanum est, haec forsitan existimes sic intelligenda: ea vero conditione, ut...neutris socii simus, nos non recipietis? In quam sententiam accepit Matth. Gr. §. 479. a. et §. 629. Sed displicet in hac enodatione δέξοισθε, pro quo desideramus σπείσοισθε, σπονδὰς

95. ΑΘ. „Οὐ γὰρ τοσοῦτον ἡμᾶς βλάπτει ἡ ἔχθρα ὑμῶν, ὅσον ἡ φιλία μὲν ἀσθενείας, τὸ δὲ μῖσος δυνάμεως παράδειγμα τοῖς ἀρχομένοις δηλούμενον."

96. ΜΗΛ. „Σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως οἱ ὑπήκοοι τὸ εἰκός, ὥςτε τούς τε μὴ προσήκοντας, καὶ

ποιήσοισθε. Probanda igitur Haasii translatio vulgatae, hoc vero, ut...neutris socii simus, non accipietis? Nam ut post alia nonnulla verba (cf. adn. I, 49, 7. 90, 3. 119. II, 2. al.), ita etiam apud δέχεσθαι, velle, de quo huius verbi usu cf. adn. I, 143, 2. V, 32, 5., ὥςτε sine magna vi addi infinitivo potest. Vid. Matth. Gr. §. 531. adn. 2. p. 1232. Deleto autem δέ, de quo cf. sd., oritur haec sententia: itaque, ut...neutris socii simus, nolueritis? Quaeritur tamen, possitne ὥςτε, itaque, proinde, quod additis interrogandi vocabulis in interrogationibus legi constat (cf. Kuehn. Gr. §. 828. 1.), etiam sine illis vocabulis satis perspicue et recte sic poni. Exemplum certe nobis non succurrit. Ad verba οὐκ ἂν δέξοισθε quod attinet, ἄν cum optativo futuri coniungi negat Herm. de Part. ἄν l. III. c. 7. p. 166. Cf. Klotz. ad Dev. p. 147. sq. et Baeuml. Quaest. de mod. p. 296., qui hic exigua librorum auctoritate niti falso dicit. Cf. sd. Hic quidem, ut aliquoties apud indicativum, forsitan defensionem ei paret superius οὐκ. Cf. Rost. Gr. §. 120. adn. 4. Id tamen, quoniam ne verbum quidem inter ἄν et optativum est interpositum, minus est probabile, et in Bekkeri coniecturam magis inclinamus. Cf. sd. et de omni quaestione adn. II, 80, 1.

Cap. 95. Οὐ γάρ. I. e. οὐκ ἂν δεξαίμεθα· οὐ γάρ. Cf. Rost. Gr. §. 123b. 11. c. γ'. infra c. 97. 99. et hic Arn. Aliter talia explicat Hart. de Partic. I. p. 473. sq. — ὅσον ἡ φιλία ...δηλούμενον. Quantum amicitia (; nam amicitia) quidem (vestra) imbecillitatis (nostrae), odium vero (vestrum) potentiae (nostrae) manifestum argumentum erit illis, qui nostro imperio parent. Ita Port., ut verba ἡ φιλία bis cogitentur, ἐστί vel ἔσται audiatur, et δηλούμενον sit δῆλον. Quum tamen δηλούμενον pro δῆλον dici posse non videatur, et φιλίας nomen si bis intelligendum est, certe non simul causalis particula audiri possit, verba sic resolvenda sunt, ὅσον ἡ φιλία, ἡ μὲν ἀσθενείας παράδειγμα οὖσα, τὸ δὲ μῖσος...δηλούμενον. Quod clarius esset, si ἡ, quod Krueger neminem dum coniectasse miratur, etsi vulgatum ipse sanum putat, ante μέν, ubi inter uncos nunc posuit Bloomf., legeretur. Sententia haec est: Si concesserimus vobis foedus, et ea re amicitiam vestram nobis conciliaverimus, imbecilli esse videbimur; sin subactis vobis odium vestrum contraxerimus, potentiae documentum dederimus. Cf. Schol.

Cap. 96. Σκοποῦσι δ' ὑμῶν οὕτως ...] εἰπόντων τῶν Ἀθηναίων, ὅτι οἱ σύμμαχοι ἀσθένειαν ἡμῶν καταγνώσονται, οἱ Μήλιοι ὑποφέροντές φασιν, εἰ (malo ἢ, ut sit interrogatio recta,) οἱ ὑπήκοοι ὑμῶν τοῦτο κρίνουσιν εὔλογον, ὥςτε ἐν τῷ αὐτῷ τιθέναι καὶ ὁμοίως ἀξιοῦν καταδουλοῦσθαι τούς τε μηδὲν προσήκοντας ὑμῖν, ὥςπερ ἡμᾶς, καὶ τοὺς ἀποίκους cet. Schol. Qui quod ἐν τῷ αὐ-

ὅσοι ἄποικοι ὄντες οἱ πολλοὶ καὶ ἀποστάντες τινὲς κεχείρωνται, ἐς τὸ αὐτὸ τιθέασιν;"

97. ΑΘ. „Δικαιώματι γὰρ οὐδετέρους ἐλλείπειν ἡγοῦνται, κατὰ δύναμιν δὲ τοὺς μὲν περιγίγνεσθαι, ἡμᾶς δὲ φόβῳ οὐκ ἐπιέναι· ὥςτε ἔξω καὶ τοῦ πλεόνων ἄρξαι καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡμῖν διὰ τὸ καταστραφῆναι ἂν παράσχοιτε, ἄλλως τε καὶ νησιῶται ναυκρατόρων, καὶ ἀσθενέστεροι ἑτέρων ὄντες, εἰ μὴ περιγένοισθε."

Cap. 97. Δικαιώματι. Ven. δικαιώματα. Haasius in Lucubr. Thuc. p. 46. se aliquando δικαίωμά τι coniecisse dicit, sed nunc vulgatam defendit. Cf. adn.

τῷ pro Thucydideis ἐς τὸ αὐτό substituit, non mirabere, quum Thucydides ipse utraque praepositione apud τιθέναι et τίθεσθαι usus sit, velut τιθέασιν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα II, 34., at νομίζων ἐν γῇ φιλίᾳ τιθέναι III, 58., ἔθεντο ἐν τῷ Ἀνακείῳ τὰ ὅπλα VIII, 53., θέμενοι ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα II, 3. Qualibus exemplis non confirmatur distinctio facta a Rost. Gr. schol. §. 163. 6. aa. — ὅσοι...οἱ πολλοί...τινές. „Ὅσοι est genus vel totum, οἱ πολλοί et τινές subiecta sunt ut partes; quasi sit: ὅσοι οἱ π. ἄποικοι [ὄντες], τινὲς δὲ [καὶ ἀποστάντες]." BAU.

Cap. 97. Δικαιώματι... ἡγοῦνται] οἱ ὑπήκοοι ἡμῶν δικαιολογίας μὲν οὔτε τοὺς ἡμετέρους ἀποίκους ἀποστάντας οὔτε τοὺς μὴ προσήκοντας ἀπορεῖν ἡγοῦνται. Schol. Insolentius scriptum est ἐλλείπω τινὶ πράγματι pro genitivo, qui I, 80. II, 61. legitur. Contra ἐλλείπει μέ τι, ut hic Ven. (cf. sd.), optime dicitur. Nec ad vulgatam defendendam sufficiunt verba ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν I, 120. Valeat tamen ἐλασσοῦσθαι; nam ita ἐλλιπῆ εἶναι προθυμίᾳ, τόλμῃ. VI, 69. Nec ideo ἐλλιπεῖς opus fuisse coniici a Krueg. inde apparet, quod in Pap. Lex. etiam ex Plat. Rep. afferuntur verba ἐμπειρίᾳ τινὸς ἐλλείπειν, cedere alicui usu rerum. Similiter igitur hic plena oratio fuerit οὐδετέρους οὐδετέρων δικαιώματι ἐλλείπειν. Et neutros alteris inferiores dixit etiam Haas. Lucubr. Thuc. p. 47., sed frustra de mathematico quodammodo usu dativi loquitur nisus obscuro loco Plat. Men. p. 87. A. Δικαιώματα sunt rationes, quibus suam causam tueantur. Cf. adn. I, 41. — κατὰ δύναμιν. Recte Schol. δι' ἰσχύν. Itaque cur non δυνάμει hic legatur, frustra quaerit Haas. l. d. — περιγίγνεσθαι] ἐλευθέρους μένειν. Schol. Conf. adn. III, 11, 5. IV, 27, 1. — ἔξω καὶ...ἄρξαι, praeterquam quod pluribus imperabimus. Krueger pro καὶ τοῦ coniecit τοῦ καί. In vulgata καί ad ἔξω videtur referri *(auch abgesehen davon, dafs)*. — ἄλλως τε καὶ...περιγένοισθε. „Haec satis obscura sunt. Melior quam Vallae et Porti videtur esse interpretatio Acacii: maxime quum vos insulam colentes, infirmioresque aliis, nobis maris dominis superiores non fueritis." DUK. Verba quum superiores non fueritis, vel

98. *ΜΗΛ.* „Ἐν δ' ἐκείνῳ οὐ νομίζετε ἀσφάλειαν; (δεῖ γὰρ αὖ καὶ ἐνταῦθα, ὥςπερ ὑμεῖς τῶν δικαίων λόγων ἡμᾶς ἐκβιβάσαντες τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν πείθετε, καὶ ἡμᾶς τὸ ἡμῖν χρήσιμον διδάσκοντας, εἰ τυγχάνει καὶ ὑμῖν τὸ αὐτὸ ξυμβαῖνον, πειρᾶσθαι πείθειν·) ὅσοι γὰρ νῦν μηδετέροις ξυμμαχοῦσι, πῶς οὐ πολεμώσεσθε αὐτούς, ὅταν ἐς τάδε βλέψαντες ἡγήσωνταί ποτε ὑμᾶς καὶ ἐπὶ σφᾶς ἥξειν; κἂν τούτῳ τί ἄλλο ἢ τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσοντας γενέσθαι ἄκοντας ἐπάγεσθε;“

Cap. 98. Ἐκβιβάσαντες. Cass. Aug. Pal. It. Vat. Reg. F. Lugd. Mosqu. ἐκβιάσαντες. „Ἐκβιάσαντες non minus bene huic loco convenit quam vulgatum ἐκβιβάσαντες.“ DUK. Cf. Dorv. ad Char. p. 662. „Loca, quae affert Abr., ut praeeunte Duk. doceat etiam lectionem ἐκβιάσαντες huic loco aptam fore, passivum [et medium] ita poni ostendunt.“ BECK. „Activum cum eadem verborum conformatione atque etiam translata significatione apud Plut. [Symp. 4.] et inde

proprie si sup. non fueritis, i. e si sup. vos non fuisse apparuerit, non sic intelligenda sunt, si nos in potestatem non redegeritis, sed si nos repuleritis, si re infecta nos redire coactos esse apparuerit. Quod autem περιγίγνεσθαι modo paulo alia vi est dictum, haec dilogia nihil obstat. Deinde vocabulum ναυκρατόρων ex περιγέν. pendens traiectum est, quia νησιωτῶν nomini hic est contrarium. Cf. adn. 80, 3. Denique de εἰ postposito cf. adn. I, 68, 1. Ἕτεροι sunt alii insulani. („Χίων καὶ Λεσβίων καὶ ἄλλων.“ *ΔΟΥΚΑΣ.*) „[Totum enunciatum] est modo epexegesis verborum διὰ τὸ καταστρ., et scriptor proprie haec tantum dicit: τὸ ἀσφαλὲς ἂν παράσχοιτε διὰ τὸ καταστραφῆναι, et praecipue quidem διὰ τὸ ὑμᾶς νησιώτας ὄντας ἡμῖν ναυκράτορσιν οὖσι καταστραφῆναι.“ HOFM., qui καὶ ἀσθ. ἑτ. ὄντ. quantumvis aliis insulanis infirmiores sitis interpretatur; nos, ut Duk., malumus iidemque infirmiores aliis.

Cap. 98. Ἐν δ' ἐκείνῳ. Ἐκεῖνο non ad superiora refertur (cf. Did.), sed illustratur enunciato ὅσοι γὰρ νῦν κ. τ. λ., in quo de γάρ cf. Matth. Gr. §. 615. 2. Rost. §. 134. 7. α). Iure igitur Bauer verba δεῖ γὰρ . . . πειρᾶσθαι πείθειν parenthesis notis circumscripsit, quas Bekker sustulit. — αὖ. Ut c. 90. — ὥςπερ ὑμεῖς . . . Vid. c. 89. — τῷ ὑμετέρῳ ξυμφόρῳ ὑπακούειν, vestrae utilitati morem gerere. Cf. adn. IV, 87, 3. — ξυμβαῖνον. Simul audi χρήσιμον. Cf. adn. c. 92. — πολεμώσεσθε, hostes vobis reddetis. Cf. adn. I, 36. — τί ἄλλο. Cf. adn. III, 39, 1. — μεγαλύνετε. Quum novi hostes pristinis illis se adiuncturi sint. — μελλήσοντας γενέσθαι. Μέλλειν cum aoristi infinitivo iam c. 30. coniunctum est. Cf. VI, 30. et Lob. ad Phryn. p. 745. sq. Pro μελλήσοντας

99. *ΑΘ.* „Οὐ γὰρ νομίζομεν ἡμῖν τούτους δεινοτέρους, ὅσοι ἠπειρῶταί που ὄντες τῷ ἐλευθέρῳ πολλὴν τὴν διαμέλλησιν τῆς πρὸς ἡμᾶς φυλακῆς ποιήσονται, ἀλλὰ τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους, ὥςπερ ὑμᾶς, καὶ τοὺς ἤδη τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ παροξυνομένους. οὗτοι γὰρ πλεῖστ' ἂν τῷ ἀλογίστῳ ἐπιτρέψαντες σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ ἡμᾶς ἐς προὖπτον κίνδυνον καταστήσειαν.“

100. *ΜΗΛ.* „Ἦπου ἄρα, εἰ τοσαύτην γε ὑμεῖς τε μὴ παυθῆναι ἀρχῆς καὶ οἱ δουλεύοντες ἤδη ἀπαλλαγῆναι τὴν παρακινδύνευσιν ποιοῦνται, ἡμῖν γε τοῖς ἔτι ἐλευθέροις πολλὴ κακότης καὶ δειλία μὴ πᾶν πρὸ τοῦ δουλεῦσαι ἐπεξελθεῖν.“

in Steph. Thes. invenitur. . . Attamen causa non videtur, cur vulgatam scripturam deseramus, per se aptiorem, quum proximo πείθετε convenientior sit. Et notionis deflectendi, abducendi, avocandi, exempla verbi ἐκβιβάζειν exstant Herodot. VII, 130. Xen.

Reisk. malebat μελλήσαντας, cui favet Scholiastae explanatio διανοηθέντας. Recte tamen dixeris qui . . . futuri sunt, fieri volunt. — ἐπάγεσθε] αὐτὸ ποιεῖν ἀναγκάσετε. Schol. Est nostrum *dazu bringen.* Cf. c. 41.

Cap. 99. Τῷ ἐλευθέρῳ, i. e. διὰ τὴν (αὐτῶν) ἐλευθερίαν. — πολλὴν . . . ποιήσονται. „Valde segnes et lenti ad se custodiendos a nobis [vel potius ad cavendum a nobis] futuri suht.“ STEPH. Διαμέλλησις enim est cunctatio. — τοὺς νησιώτας τέ που ἀνάρκτους. Haeremus in non iterato articulo. Τὲ τούς coniecit Krueg , recte, ut videtur; nam τοὺς ἐν ταῖς νήσοις ἐλευθέρους explicat Schol. — τῆς ἀρχῆς τῷ ἀναγκαίῳ. Port.: propter imperii necessitatem. „Διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης καὶ μὴ ἑκοντὶ ὑπακούειν.“ SCHOL. Sed id potius τῆς πειθαρχίας τῷ ἀναγκ. videtur dicendum. Quare τῷ ἀναγκ. *durch den Druck, Zwang,* interpretatur Bau. — πλεῖστα. Cum ἐπιτρέψαντες iungendum, ne quis hoc intransitive dictum putet. „Cf. Herodot. III, 36: μὴ πάντα ἡλικίῃ καὶ θυμῷ ἐπίτρεπε.“ ARN. Τῷ ἀλογίστῳ = τῇ ἀλογιστίᾳ.

Cap. 100. Ἦπου ἄρα, *doch wohl also.* Cf. Matth. Gr. §. 604. et Hoogev. de Part. p. 265., ubi ex Plat. Gorg. simillimum exemplum affertur. — μὴ παυθῆναι . . . ἀπαλλαγῆναι. De infinitivis cf. Matth. Gr. §. 542. b. γ΄. — κακότης καὶ δειλία. Non multum videntur differre, ut c. 82. διατριβαὶ καὶ μελλήσεις legimus. Cf. ibi et ad VII, 80, 3. adn. et δειλίᾳ καὶ κακανδρίᾳ Soph. Ai. v. 1014., δειλία καὶ κάκη Eur. Iphig. Taur. v. 676., δειλῷ καὶ κακῷ Plat. Menex. p. 246. E. Κακότης est vocabulum ποιητικώτερον, nec tamen spretum ab Antiph. et Axiochi scriptore. Vid. Pap. Lex. — πᾶν . . . ἐπεξελθεῖν. Alibi πάντα ποιεῖν, ἐπὶ

101. ΑΘ. „Οὐχ, ἤν γε σωφρόνως βουλεύησθε· οὐ γὰρ περὶ ἀνδραγαθίας ὁ ἀγὼν ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν, μὴ αἰσχύνην ὄφλειν, περὶ δὲ σωτηρίας μᾶλλον ἡ βουλή, πρὸς τοὺς κρείσσονας πολλῷ μὴ ἀνθίστασθαι."

102. ΜΗΛ. „Ἀλλ' ἐπιστάμεθα τὰ τῶν πολέμων ἔστιν ὅτε κοινοτέρας τὰς τύχας λαμβάνοντα ἢ κατὰ τὸ διαφέρον ἑκατέρων πλῆθος· καὶ ἡμῖν τὸ μὲν εἶξαι εὐθὺς ἀνέλπιστον, μετὰ δὲ τοῦ δρωμένου ἔτι καὶ στῆναι ἐλπὶς ὀρθῶς."

Hipparch. I, 18. et translati Polyb. [XXVII, 6, 8.] *ἐκβ. τινὰ εἰς τὸν πόλεμον.*" BLOOMF., qui paulo plenius de hoc verbo explicavit in ed. 2.

Cap. **101.** *Οὔχ* Mosqu. Vulgo et Bekk. *οὐχ* sine accentu et sine distinctione. Cf. adn. III, 66, 4.

Ὄφλειν. Bekker *ὀφλεῖν* secutus Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 985. et Buttm. Gr. Ind. verb. anom. Cf. adn.

Cap. **102.** *Πολέμων* Mosqu. Vall. Bekk. Vulgo *πολεμίων*. Alterum iam Dukero placuit comparanti I, 78. II, 11. Cf. Krueg. ad Dion. p. 178.

Κοινοτέρας. Mosqu. Dan. Stob. *καινοτέρας*, quod nonnullis placuit. „Speciosa lectio *καινοτ.*, sed falsa. Nam ne quid dicam de *ἑκατέρων* et *διαφέρον*, *κοινοτέρας* respondet istis *ἀπὸ τοῦ ἴσου* c. 101. Deinde aperta imitatio est Homeri Il. σ'. 309., ubi vid. Heyn." DOBR. Add. adn.

πᾶν ἐλθεῖν. Cf. ad Xen. Anab. III, 1, 18. Herbst. et Saupp. ad Xen. Comment. II, 9, 6.

Cap. **101.** *Αἰσχύνην ὄφλειν.* *Ὀφλισκάνειν* damnari, commerere, *verwirken*, id est incurrere in al., valere constat. Cf. Arn. Infinitivi accentum invitis libris mss. non mutaverim, quum *ὄφλειν* etiam apud Demosth. scriptum repererim c. Aristocr. §. 143. (ubi invitis libris mss. mutavit Dind.) c. Aphob. *ψευδομ.* §. 34. c. Onet. II, 12. c. Zenoth. §. 26. 27. „Cf. Lob. in Buttm. Gr. II. p. 262., qui paroxytonam voculationem Atticam esse putat." HOFM. De participio et indicativo verbi vid. ed. mai.

Cap. **102.** *Τὰ τῶν πολέμων.* Cf. adn. II, 11, 4. 60, 1. Bloomf. in ed. 2. et sd. — *κοινοτέρας τὰς τύχας.* „*Κοιναὶ τύχαι* proprie sunt casus, qui utrisque possunt accidere, adeoque incerti, ancipites, inexspectati, si accidunt potentioribus quae accidere posse non putares. Vide locos allatos a Krueg. ad Dion. p. 178." GOELL. Cf. sd. Homericum dictum *ξυνὸς Ἐνυάλιος* iam Abr. contulerat. Sic Mars communis apud Lat. Cf. Gron. ad Liv. XXVIII, 41, 4. — *εὐθύς* ad *ἀνέλπιστον* recte refert Bloomf. — *μετὰ τοῦ δρωμένου.* Port.: si strenue rem geramus; Dukas: *μετὰ τῆς ἐνεργείας.* Sic *τὸ τιμώμενον* II, 63. init. ubi, cf. adn. Ibidem usitatius *τὸ δραστήριον* invenitur. — *στῆναι . . . ὀρθῶς.* Haec coniungenda (recte consi-

1 **103.** ΑΘ. „Ἐλπὶς δὲ κινδύνῳ παραμύθιον οὖσα τοὺς μὲν ἀπὸ περιουσίας χρωμένους αὐτῇ, κἂν βλάψῃ, οὐ καθεῖλε· τοῖς δὲ ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναῤῥιπτοῦσι (δάπανος γὰρ φύσει) ἅμα τε γιγνώσκεται σφαλέντων, καὶ ἐν ὅτῳ ἔτι φυλάξεταί τις

Cap. **103.** §. 1. *Κινδύνῳ.* Apud Stob. p. 364. et Procl. in Hesiod. p. 35. et Schol. *κινδύνου*, et *ἀτυχίας παραμύθιον*, *καμάτων παραμύθιον*, similia ab Wass. afferuntur. Cf. Pap. Lex. Neque tamen dativus membranarum, quem alienis exemplis dativi personae Plat. p. 329. E. et Xen. Ag. 5, 3. tuetur Bloomf., deserendus videtur. Cf. Rost. Gr. §. 105. 6.

Ἀναῤῥιπτοῦσι. Dion. Hal. *ἀναῤῥίπτουσι.* Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 239.

Ἔτι om. C. I. Vind. K. m. Chr. Dan., et commodius eo hic omisso deinde *οὐκέτι λείπει* legi adnotat Bekk. Sed cf. adn.

stere), suntque translata verba, ut apud poetas *ὀρθῷ ἐπὶ σφυρῷ στῆναι*, *ὀρθῷ ποδὶ στῆναι*, de quibus cf. interpr. Hor. Ep. II, 1, 176. *Στάντες τ' ἐς ὀρθόν* Soph. Oed. R. v. 50. et alia comparat Bloomf.

Cap. **103.** §. 1. *Κινδύνῳ παραμύθιον.* Cf. sd. — *τοὺς μὲν . . . αὐτῇ*, illos quidem, qui in magna opum abundantia ea (spe) utuntur (ac nituntur), Port. Cf. Duk. ad VIII, 46. De praepositione *ἀπό*, pro qua alios *ἐκ* dixisse docet Bloomf., vid. adn. I, 91, 7. Alius est usus translatus verborum *ἀπὸ περιουσίας*, de quo vid. Reisk. ad Demosth. de Cor. p. 226. in Schaef. Appar. t. II. p. 19. — *οὐ καθεῖλε*] *οὐ κατέλυσε παντελῶς, διὰ τὸ ὑπολείπεσθαι δύναμιν αὐτοῖς.* Schol. De aoristo cf. Rost. Gr. §. 116. adn. 4. — *τοῖς δὲ . . . ἀναῤῥιπτοῦσι*, iis autem, qui de summa suarum fortunarum aleam iaciunt, Port. Multi ad *ἀναῤῥιπτοῦσιν* audiunt *κίνδυνον*. Cf. adn. IV, 85, 4. Sed nemo horum docere aggressus est, quo iure praepositio *ἐς* cum dicendi genere *ἀναῤῥιπτεῖν κίνδυνον* consociaretur. Quam facilius explicaveris, si, id quod Bloomf. censet, proprie *κύβον* cogitatum esse statueris; nam tesseras interdum iacimus in medias eas res, de quibus alea luditur. Dukas *ἐς ἅπαν* adverbialiter intellexit, quod non videtur fieri posse. — *δάπανος*, prodiga. Quum ex *δαπανηρός* videatur exstitisse, accentum in ultima poni vult Abr., cui favent quidem similia adiectiva apud Goettl. Doctr. accent. p. 303., sed praeter membranas Thomas Mag. adversatur. „*Δύναται δὲ τοιοῦτόν τι, ὅτι οἱ ἐλπίζοντές τινος τεύξεσθαι πολλὰ προσδαπανῶσι καὶ προσαναλίσκουσι* (Aug. *προαναλ.*, bene, dummodo *προδαπ.* praecederet)." SCHOL. — *σφαλέντων.* Simul audi *αὐτῶν*, et de his genitivis conf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — *καὶ ἐν ὅτῳ . . . ἐλλείπει.* „Sensum esse puto, ut Portus fere vertit: neque ullum amplius locum relinquit cavendi ab eiusmodi dolis quamvis cognitis. [Similiter, sed paulo subtilius, Krueg. ad Dion.: et copiam, qua quis, quum illam semel cognoverit vanam esse, postmodum sibi ab ea caveat, non re-

αὐτὴν γνωρισθεῖσαν, οὐκ ἐλλείπει. ὃ ὑμεῖς, ἀσθε- 2
νεῖς τε καὶ ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, μὴ βούλεσθε παθεῖν, μηδὲ ὁμοιωθῆναι τοῖς πολλοῖς, οἷς παρὸν ἀνθρωπείως ἔτι σώζεσθαι, ἐπειδὰν πιεζομένους αὐτοὺς ἐπιλίπωσιν αἱ φανεραὶ ἐλπίδες, ἐπὶ τὰς ἀφανεῖς καθίστανται, μαντικήν τε καὶ χρησμοὺς καὶ ὅσα τοιαῦτα μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται."

104. *ΜΗΛ.* „Χαλεπὸν μὲν καὶ ἡμεῖς, εὖ ἴστε, νομίζομεν πρὸς δύναμίν τε τὴν ὑμετέραν καὶ τὴν τύχην, εἰ μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ἔσται, ἀγωνίζεσθαι·

linquit.] Sed ἐλλείπειν nunquam occurrere puto sic sumptum; usitato sensu c. 97. 104. An leg. οὐ καταλείπει? Demosth. F. L. p. 354, 11. R. ἀναχώρησιν ἑαυτῷ καταλείπῃ. Vel [οὐχ] ὑπολείπει?" DOBR. Altera certe coniectura iusto audacior est. Interpretationem hanc tuetur Krueg. in Comment. antiqu. stud. a. 1842. p. 107. sq., et Goelleri enodationem quum Graecis contrariam tum obscuram atque miram refellens, et ἔτι interdum esse postmodum demonstrasse Seidlerum ad Eur. El. 636. atque Ellendtium in Lex. Soph. adnotans (cf. ad Thuc. VI, 86, 5.), denique, si ἐλλείπει, quocum quodammodo comparetur Soph. El. 736. ὁρᾷ μόνον νιν ἐλλελειμμένον, ferri nequeat, probans coniecturam οὐ καταλείπει. „[Ego] retinendam puto vulgatam alia interpretatione: neque destituit, quamdiu ab ea cognita cavere poterit aliquis; sed tum demum, quum periculo nullum iam relinquitur remedium." SCHOLEFIELD. apud Dobr. Quae explicatio et verbo ἐλλείπει et collocationi atque significationi particulae ἔτι congruens a nobis quoque commendata est. Nam ἅμα τε ... καί etsi plerumque, ut VII, 42., simul atque valent, tamen etiam pro τὲ ἅμα ... καί poni posse Xen. Cyr. VII, 2, 24. ac, si exempla, ubi inter ἅμα et τέ unum verbum interponitur, addere licet, ibid. IV, 5, 46. et Thuc. VIII, 50. docent; ἐν ὅτῳ autem de tempore dici posse vix dubitabis, quum ἐξ ὅτου legantur Xen. Cyr. VIII, 2, 15. Anab. VII, 8, 5.; sin minus, rescripseris ἐν ὅσῳ, ut Thuc. III, 28. scriptum est.

§. 2. Ἐπὶ ῥοπῆς μιᾶς ὄντες, in unico rerum [propr. librae s. lancium, nam a ponderando translatio repetita est, vid. Bloomf.] momento positi, Port. „Cf. Diod. Sic. [II. p. 429. ed. Wessel.]: ὁρῶν τὴν σωτηρίαν ἐπὶ ῥοπῆς κειμένην. Eur. Hipp. 1158. [1163.] δέδορκε μέντοι φῶς ἐπὶ σμικρᾶς ῥοπῆς." BLOOMF. Add. Plut. Artax. c. 30. ἦν ἐπὶ σμικρᾶς ῥοπῆς ὁ Ἀρταξέρξης, et Baumg. ad Plut. Ages. c. 33. — ἀνθρωπείως. „Humanis artibus et consiliis, i. e. naturalibus, in humana potestate positis, (non divinis, oraculis, rel.)" BAU. — καθίστανται] καταφεύγουσι. Schol. — μαντικήν τε καὶ χρησμούς. Cf. adn. VIII, 1. — μετ' ἐλπίδων λυμαίνεται] ἀνθρώπους ἐν ἐλπίδι ποιοῦντας (ita Cass., vulgo male ποιοῦντες, quod debebat certe esse ποιοῦντα, ut ad ὅσα referretur, si ποιεῖν ἄνδρα ἐν ἐλπίδι recte diceretur). Schol.

Cap. **104.** Τὴν τύχην. Bloomf. τὴν ὑμετέραν repeti vult, singulis civitatibus et viris

ὅμως δὲ πιστεύομεν τῇ μὲν τύχῃ ἐκ τοῦ θείου μὴ ἐλασσώσεσθαι, ὅτι ὅσιοι πρὸς οὐ δικαίους ἱστάμεθα, τῆς δὲ δυνάμεως τῷ ἐλλείποντι τὴν Λακεδαιμονίων ἡμῖν ξυμμαχίαν προσέσεσθαι ἀνάγκην ἔχουσαν, καὶ εἰ μή του ἄλλου, τῆς γε ξυγγενείας ἕνεκα καὶ αἰσχύνῃ βοηθεῖν. καὶ οὐ παντάπασιν οὕτως ἀλόγως θρασυνόμεθα."

1 **105.** *ΑΘ.* „Τῆς μὲν τοίνυν πρὸς τὸ θεῖον εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι. οὐδὲν

principibus suam fortunam attributam esse explicans. At huic explanationi obstat articulus ante τύχην positus, ante δύναμιν omissus. Cum fortuna autem sibi certandum esse Melii ideo videntur dicere, quia Athenienses eos ἐπὶ μιᾶς ῥοπῆς esse affirmaverant. — εἰ μὴ ... ἔσται. Ἡ δύναμις καὶ ἡ τύχη audienda videntur Dukae, quod non recte fieret, quia hic non δύναμις ἡ ὑμετέρα, sed ἡ ἡμετέρα intelligeretur. Reliqui igitur melius ἀγωνίζεσθαι audiunt. An ad solum τύχης nomen hoc enunciatum spectat? — τῇ μὲν τύχῃ ... μὴ ἐλασσώσεσθαι, fortuna quidem ob divinum auxilium nos non inferiores futuros. Cf. c. 112. τῇ ... σωζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου αὐτήν. De fortuna providae dei curae subiecta praeter alios in ed. mai. laud. conf. Doederl. et Wund. ad Soph Oed. Col. v. 1022. et Baehr. ad Herodot. IV. p. 412. sq., de omni τύχης et τοῦ θείου apud Thuc. ratione vid. Wigand: *Ueber das religiöse Element des Thucyd.* p. 13. sqq. et maxime p. 17. — ὅσιοι ... ἱστάμεθα. Sic ἵστασθαι πρός τινα, obsistere, resistere, in Liban. Argum. Demosth. Orat. de Pace. Alibi contrariam vim habet haec phrasis. Vid. adn. III, 11, 3. — τῆς δὲ δυνάμεως τῷ ἐλλείποντι... „Haec verba iunge cum προσέσεσθαι; alter autem dativus ἡμῖν ad ξυμμαχίαν pertinet. Cf. Duk. ad V, 46." HAACK. — καὶ εἰ μή του ... αἰσχύνῃ. Dion. Hal. sententiam declarans p. 914. εἰ καὶ διὰ μηδὲν ἄλλο, διὰ γοῦν τὴν αἰσχύνην.

Cap. **105.** §. 1. Τῆς μὲν ... λελείψεσθαι. „Si εὐμένεια est [ut debet esse] favor deorum, ut sint dii propitii, πρὸς τὸ θεῖον est πρὸς τοῦ θείου, a diis; haud sane ex usu loquendi." BAU. „Lubenter πρὸς τοῦ θείου amplecterer, si hoc offerrent codd. Nunc vulgatum ita tueor, ut verba attractionis quodam genere, cuius non absimilia, alibi notavimus, posita censeam pro πρὸς μὲν τὸ θεῖον τῆς πρὸς τοῦ θείου εὐμενείας οὐδ' ἡμεῖς οἰόμεθα λελείψεσθαι, ad deos quod attinet, ne nos quidem eorum gratia inferiores speramus." KRUEG. ad Dion. p. 180. Nec multo aliter Arn. „Densata," inquit, „oratio est pro τὰ μὲν πρὸς τὸ θεῖον, τῆς† ἐξ† αὐτοῦ εὐμενείας κ. τ. λ. Conf. adn. IV, 51." Praeterea VI, 80. extr. comparat Goell. Add. II, 45, 1. Τοίνυν est atqui. Cf. Vig. p. 554. Tametsi autem plerumque λείπεσθαί τινος, inferiorem esse aliquo homine, et plene λείπεσθαί τινός τινι πράγματι, cedere alicui in aliqua re, dicitur (cf. adn. I, 10, 3. et Matth. Gr. §. 358. 2.), tamen, ut ἐλλείπειν (τινὸς) τινὶ πρά-

γὰρ ἔξω τῆς ἀνθρωπείας τῶν μὲν ἐς τὸ θεῖον νομίσεως, τῶν δ' ἐς σφᾶς αὐτοὺς βουλήσεως, δικαιοῦμεν ἢ πράσσομεν. ἡγούμεθα γὰρ τό τε θεῖον 2
δόξῃ, τὸ ἀνθρώπειόν τε σαφῶς διὰ παντὸς ὑπὸ φύσεως ἀναγκαίας, οὗ ἂν κρατῇ, ἄρχειν. καὶ ἡμεῖς οὔτε θέντες τὸν νόμον, οὔτε κειμένῳ πρῶτοι χρησάμενοι, ὄντα δὲ παραλαβόντες καὶ ἐσόμενον ἐς ἀεὶ καταλείψοντες χρώμεθα αὐτῷ, εἰδότες καὶ ὑμᾶς ἂν καὶ ἄλλους, ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει ἡμῖν γενομένους, δρῶντας ἂν αὐτό. καὶ πρὸς μὲν τὸ 3

γματι pro usitatiore τινὸς πράγματος c. 97. legimus, quin vicissim λείπεσθαι πράγματος scribi potuerit, sic ut hoc non solum sit cedere rei (I, 10, 3.), sed etiam ab re discedere, destitui, non dubito. Conf. Matth. Gr. §. 338. et adn. I, 131, 1. — οὐδὲν γὰρ . . . πράσσομεν. Ἔξω est contra, ut alibi. Cf. Bloomf. Τῶν (ex nominat. τὰ) ἐς τὸ θεῖον cohaerere et ex v. νομίσεως, sicut τῶν ἐς σφᾶς αὐτ. ex v. βουλήσεως, apta esse vidit Bau. „Locus neutiquam tam difficilis est, quam Dionysius eum esse affirmat. Ἀνθρωπείας et ad νομίσεως et ad βουλήσεως pertinet, ac propterea praemissum est. Cf. II, 44. VI, 69. Itaque [dicit Thuc.]: neque poscimus neque facimus quicquam, quod vel sancitae, qua homines deos colunt, observantiae repugnet, vel ab humano eorum, quae sibi quisque expetit, acquirendorum studio abhorreat. Significatur autem fortiorem quemque poscere, ut, quem superet, is sibi pareat, id quod sequentibus declaratur. Cur ἐς σφᾶς αὐτούς pro ἐς ἀλλήλους accipiatur, equidem causam non video. . . Τὰ ἐς τὸ θεῖον sunt quae ad deos pertinent. Conf. Matth. §. [272. b.]" KRUEG. ad Dion. p. 181. „Τῆς ἀνθρωπείας τῶν μὲν . . . βουλήσεως simpliciter valent quae homines, quod ad deos attinet, cogitant et, quod ad ipsos attinet, volunt esse. Thucydides ipse haec verba proximis explicat. Et βουλήσεως nomen, significans quae volunt esse, prope simili vi usurpatum videtur atque in τῇ ἑαυτῶν δικαίᾳ βουλήσει III, 68. Νόμισις mihi non θρησκείαν videtur declarare, sed simpliciter ὅπερ νομίζομεν, sive, quemadmodum ipse explanat, ἡγούμεθα δόξῃ." ARN., cuius verbis optime Kruegeriana supplentur et subtilius definiuntur.

§. 2. Ἡγούμεθα γὰρ . . . κρατεῖν. Existimamus enim et deos ex opinione hominum, et homines manifesto, (ut apparet ex iis, quae fieri videmus, non tantum, ut de vi numinis, opinamur,) naturae necessitate semper ei imperare, cuius potentes sint. Hanc veram enodationem primus proposuit Bau., ad eamque merito redierunt Krueg. et recentissimus quisque editor. Δόξῃ et σαφῶς patet contraria posita esse, et ἡγούμεθα ad utrumque pertinere. De falsis explicationibus cf. ed. mai. Cum sententiae posteriore parte Bloomf. iure comparari iubet I, 76., cum universa Plut. Cam. 17. — ὑμᾶς ἂν . . . δρῶντας ἄν. Cf. adn. I, 76, 4. 136, 3.

θεῖον οὕτως ἐκ τοῦ εἰκότος οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι· τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμονίους δόξης, ἣν διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν πιστεύετε αὐτούς, μακαρίσαντες ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον οὐ
4 ζηλοῦμεν τὸ ἄφρον. Λακεδαιμόνιοι γὰρ πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς καὶ τὰ ἐπιχώρια νόμιμα πλεῖστα ἀρετῇ χρῶνται· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους πολλὰ ἂν τις ἔχων εἰπεῖν, ὡς προσφέρονται, ξυνελὼν μάλιστα ἂν δηλώσειεν, ὅτι ἐπιφανέστατα ὧν ἴσμεν τὰ μὲν ἡδέα καλὰ νομίζουσι, τὰ δὲ ξυμφέροντα δίκαια. καίτοι οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας νῦν ἀλόγου σωτηρίας ἡ τοιαύτη διάνοια."

Cap. **105.** §. 3. Ἣν. Cass. Cl. Ven. T. Reg. ἣν, et postea Ven. πιστεύητε, quae recepit Hofm. Sed ἣν πιστεύητε *(wenn ihr glauben solltet)*, quoniam Melii sibi ea de re persuasum esse dixerunt, ferri nequit. In vulgata ᾗ pro ἣν legi voluit Reisk. Cf. adn.

§. 3. Πρός, quod attinet ad. — οὐ φοβούμεθα ἐλασσώσεσθαι. Animus advertendus est ad infinitivi usum, de quo vid. Matth. Gr. §. 520. adn. 1. et Sint. ad Plut. Pericl. c. 7. — τῆς δὲ . . . δόξης. „Pendet ab [τὸ] ἄφρον, i. e. τὴν ἀφροσύνην. Τὸ ἀπειρόκακον si [cum eodem genitivo cohaerere] nolis, quia durius dicatur ἀπειρόκακον τῆς δόξης, . . . [iunge cum solo pronomine] ὑμῶν." BAU. Ὑμῶν τὸ ἀπειρόκακον τῆς δόξης tamen non multo durius dicta videntur quam τὸ ὑμέτερον ἀσθενὲς τῆς γνώμης II, 61. Ἐς fere idem est atque περί. Cf. adn. 68, 2. — ἣν. Si recte scriptum est, hic δόξαν πιστεύειν idem atque πίστιν πιστεύειν valere vel potius ad horum similitudinem dicta esse existimandum est, qua ratione vulgatam defendunt Bernh. Synt. p. 108. et Wund. de Lobeck. Aiac. p. 71. Cf. tamen sd. — τὸ ἀπειρόκακον. „Τὴν ἁπλότητα ὑμῶν, ἣν ἔχετε ὡς ἄπειροι τῆς κακίας τῶν Λακεδαιμονίων ὄντες." ΔΟΥΚΑΣ. — οὐ ζηλοῦμεν. Μείωσιν esse et superiori μακαρίζειν bene respondere docent interpretes.

§. 4. Πλεῖστα, plurimum. — πολλὰ ἄν τις ἔχων. I. e. εἰ καὶ πολλά τις ἔχοι. Et hoc quidem exemplum referas ad Rost. Gr. §. 120. 6. ε. bb. β'. extr. Cf. adn. VI, 18. Ad participium tamen in enunciatum concessivum resolvendum, ut modus potentialis et conditionalis exprimatur, ἄν, etiamsi in apodosi non legatur, accedere posse docet Demosth. Olynth. III. §. 27. καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν, de Chers. §. 52. πάντα τοίνυν τἄλλ' εἰπὼν ἂν ἡδέως . . . τὰ μὲν ἄλλα ἐάσω. Cf. ibid. §. 71. Causa haec est, quod protasis conditionalis simul auditur. — ἐπιφανέστατα . . . δίκαια. De hoc vitio Lacedaemoniorum cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 41. adn. 11. — καίτοι . . . διάνοια. Atqui talis animus *(Denkart)* non favet vestrae nunc saluti, cuius nulla ratio est (sive quae rationi convenienter exspectari non

106. *ΜΗΛ.* „Ἡμεῖς δὲ κατ' αὐτὸ τοῦτο ἤδη καὶ μάλιστα πιστεύομεν τῷ ξυμφέροντι αὐτῶν[,] Μηλίους ἀποίκους ὄντας μὴ βουλήσεσθαι προδόντας τοῖς μὲν εὔνοις τῶν Ἑλλήνων ἀπίστους καταστῆναι, τοῖς δὲ πολεμίοις ὠφελίμους."

107. *ΑΘ.* „Οὔκουν οἴεσθε τὸ ξυμφέρον μὲν μετ' ἀσφαλείας εἶναι, τὸ δὲ δίκαιον καὶ καλὸν μετὰ κινδύνου δρᾶσθαι· ὃ Λακεδαιμόνιοι ἥκιστα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τολμῶσιν."

108. *ΜΗΛ.* „Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν ἕνεκα μᾶλλον ἡγούμεθ' ἂν ἐγχειρίσασθαι αὐτούς,

Cap. **107.** *Δρᾶσθαι.* Libri mss. omnes, ut videtur, praeter H., de quo tacetur, aut *δρᾶσαι* aut *δράσαι.* Illud recepit Hofm. sic interpretatus: s e d i u s t u m (s t a t u i t i s) h o n e s t u m q u e c u m p e r i c u l i s f a c e r e. At Athenienses quum respondeant ad ea, quae Melii c. 106. de Lacedaemoniis dixerunt, non quae Melii ipsi facere, sed quae facienda aliis esse statuant, debent docere. Itaque *δρᾶσαι* si germanum, infinite pro *δρᾶσαί τινα* seu *δρᾶσαι τοὺς ἀνθρώπους* positum esse existimandum est. Probavit etiam Bernh. Synt. p. 383., sed in quam sententiam acciperet, non aperuit.

p o t e s t). De *καίτοι* cf. adn. II, 64, 4., de *πρός* adn. II, 86, 5.

Cap. **106.** *Κ α τ' α ὐ τ ὸ τ ο ῦ τ ο*, i. e. *διὰ τὸ τοὺς Λακεδαιμονίους τὰ ξυμφέροντα δίκαια νομίζειν*, sive *διὰ τὴν τοιαύτην διάνοιαν τῶν Λακεδαιμονίων.* — *ἤ δ η.* Pro hoc *δή* coniecit Krueg., fortasse recte. — *τ ῷ ξ υ μ φ έ ρ ο ν τ ι α ὐ τ ῶ ν.* Haec Bekker commate post *αὐτῶν* posito ad *πιστεύομεν* retulit. Scholiastes interpretatus *διὰ τὸ ἴδιον συμφέρον* coniunxisse cum *μὴ βουλήσεσθαι* videtur, qui usus dativi causae vix feratur, quamvis contuleris M a t t h. Gr. §. 398. b.

Cap. **107.** *Ο ὔ κ ο υ ν*, n o n e r g o. Aut sic scribendum est, aut, ut apud Hofm., *οὐκ οὖν*, non, ut vulgo, *οὐκοῦν.* De quarum particularum discrimine subtilius ceteris grammaticis disseruit K u e h n e r in Exc. III. ad Xen. Comment. Cf. eiusd. Gr. Gr. in us. schol. §. 324. adn. 7. Sententia haec est: apparet ex iis, quae antea dixistis, vos non credere utile id tantum esse, quod sit tutum. Cf. ed. mai. — *τ ὸ δ ὲ δ ί κ α ι ο ν . . . δ ρ ᾶ σ θ α ι.* Haec Haasius sic interpretatus est: i u s t u m v e r o e t i a m c u m p e r i c u l o f a c e r e p u l c h r u m e s s e. Quod per collocationem verborum fieri posse non videtur. Nos igitur, ut plerique, malumus haec sic intelligere: s e d i u s t u m e t h o n e s t u m c u m p e r i c u l o f a c i e n d u m (s t a t u i t i s). Nam *δεῖν* vel *χρῆναι* addi non opus esse apparet ex adn. IV, 86, 4. 117, 1. Ceterum cf. etiam sd. — *ὅ.* I. e. *μετὰ κινδύνου δρᾶν.*

Cap. **108.** *Ἀ λ λ ὰ κ α ὶ . . . τ έ.* Aut *καί* aut *τέ* abesse malim; nunc *καί* debet significare a d e o, nisi *τοί* pro eo aut pro *τέ* reponendum est. Cf. K l o t z. ad Dev. p. 68. sqq. — *ἐ γ χ ε ι ρ ί σ α σ θ α ι*] *ἀναδέξασθαι.* Schol. Similiter apud Dionem Cass. ter valet *μεταχειρίσασθαι.* Cf. S t e p h. Thes. ed. rec. in h. v. — *β ε β α ι ο τ έ-*

καὶ βεβαιοτέρους ἢ ἐς ἄλλους νομιεῖν, ὅσῳ πρὸς μὲν τὰ ἔργα τῆς Πελοποννήσου ἐγγὺς κείμεθα, τῆς δὲ γνώμης τῷ ξυγγενεῖ πιστότεροι ἑτέρων ἐσμέν."

109. *ΑΘ.* „Τὸ δ' ἐχυρόν γε τοῖς ξυναγωνιουμένοις οὐ τὸ εὔνουν τῶν ἐπικαλεσαμένων φαίνεται, ἀλλ' ἢν τῶν ἔργων τις δυνάμει πολὺ προὔχῃ· ὃ Λακεδαιμόνιοι καὶ πλεῖόν τι τῶν ἄλλων σκοποῦσι. τῆς γοῦν οἰκείας παρασκευῆς ἀπιστίᾳ καὶ μετὰ ξυμμάχων πολλῶν τοῖς πέλας ἐπέρχονται· ὥστε οὐκ εἰκὸς ἐς νῆσόν γε αὐτοὺς ἡμῶν ναυκρατόρων ὄντων περαιωθῆναι."

110. *ΜΗΛ.* „Οἱ δὲ καὶ ἄλλους ἂν ἔχοιεν πέμψαι· πολὺ δὲ τὸ Κρητικὸν πέλαγος, δι' οὗ τῶν

ρ ο υ ς ἢ ἐ ς ἄ λ λ ο υ ς ν ο μ ι ε ῖ ν. „E a p e r i c u l a, q u a e n o s t r a c a u s a s u s c i p i u n t u r, t u t i o r a, h. e. minus periculosa, a e s t i m a t u r o s, q u a m q u a e p r o p t e r a l i o s. Cf. III, 39: *κίνδυνον ἡγησάμενοι βεβαιότερον.*" SCHOLEFIELD. Ita etiam Did. Cf. Schol., in quo haec leguntur: *καὶ πεπείσμεθά γε μᾶλλον ὑπὲρ ἡμῶν ἢ ὑπὲρ ἄλλων αὐτοὺς διακινδυνεύσειν.* „Locutio *κινδύνους ἐς ἄλλους*, p e r i c u l a p r o p t e r a l i o s s u s c e p t a, videtur illa quidem admodum dura; sed forsitan explanetur substituto in locum substantivi *παρακινδυνεῦσαι.* Cf. III, 36. *ἐς Ἰωνίαν παρακινδυνεῦσαι.*" ARN. Nos olim *ἐς* expungi maluimus, quod nuper repetiit Krueg.; sed cf. ed. mai. — *ὅ σ ῳ.* Cf. adn. III, 11, 1. — *π ρ ὸ ς μ ὲ ν τ ὰ ἔ ρ γ α*, a d r e s g e r e n d a s. — *τ ῆ ς δ ὲ γ ν ώ μ η ς . . . ἑ τ έ ρ ω ν ἐ σ μ έ ν.* Facile alicui in mentem veniat *τῆς γνώμης* ad *πιστότ.* referre, comparanti Latina c e r t u s a n i m i, de quibus vid. Z u m p t. Gr. §. 437. Sed hic genitivi usus, quem grammatici Latini saepe Graecum appellant, si ab iis adiectivis, de quibus M a t t h. Gr. §. 344. loquitur, discesseris, Graecus non est. *Τῆς γνώμης τῷ ξυγγενεῖ* igitur divelli posse negat Haack. Cui olim adstipulatus est Bloomf., commonefaciens nos dicti i d e m v e l l e e t i d e m n o l l e, e a d e m u m f i r m a a m i c i t i a e s t. Attamen cognatio animorum Lacedaemoniorum et Meliorum nec superioribus demonstrata, nec aliunde nota est; contra colonos Lacedaemoniorum se esse c. 106. dixerunt. Estne igitur *τῇ δὲ γνώμῃ* vel *τὴν δὲ γνώμην* scribendum? Hoc etiam Bloomf. in ed. 2. proposuit.

Cap. **109.** *Τ ὸ δ' ἐ χ υ ρ ό ν . . .*] *τοῖς ἐπὶ συμμαχίαν, φησί, παρακαλουμένοις ἐχυρὸν φαίνεται πρὸς τὸ βοηθῆσαι οὐχ ἡ εὔνοια τῶν παρακαλούντων. Τὸ ἐχυρόν* igitur, f i r m u m p r a e s i d i u m, est praedicatum. — *π λ ε ῖ ό ν τ ι.* Cf. sd. VII, 21, 4. — *μ ε τ ὰ ξ υ μ μ ά χ ω ν π ο λ λ ῶ ν.* Cf. I, 70. II, 39. — *ε ἰ κ ὸ ς . . . π ε ρ α ι ω θ ῆ ν α ι.* Cf. adn. I, 81, 6.

Cap. **110.** *Ἄ λ λ ο υ ς.* I. e. socios. — *π ο λ ύ.* I. e. *μέγα.* Cf. VII, 13. *πολλὴ δ' ἡ Σικελία.* — *τ ὸ Κ ρ η τ ι κ ὸ ν π έ λ α γ ο ς.* Cf. IV, 53. extr. et ibi adn. — *δ ι'*

κρατούντων ἀπορώτερος ἡ λῆψις ἢ τῶν λαθεῖν βουλομένων ἡ σωτηρία. καὶ εἰ τοῦδε σφάλλοιντο, 2
τράποιντ' ἂν καὶ ἐς τὴν γῆν ὑμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων, ὅσους μὴ Βρασίδας ἐπῆλθε· καὶ οὐ περὶ τῆς μὴ προσηκούσης μᾶλλον ἢ τῆς οἰκειοτέρας [ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς] ὁ πόνος ὑμῖν ἔσται."

Cap. **110**. *Καὶ γῆς.* Reg. *γῆς καί.* Valla: ut vobis res sit non magis de terra nihil ad vos pertinente quam de vestra ipsorum, quasi *ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς* non legerit. Conf. adnot.

οὐ ... ἡ λῆψις, in quo iis, qui (maris) imperium tenent, difficilius est intercipere. De flexione *ἀπορώτερος* cf. adn. III, 89, 5.

§. 2. *Ὅσους ... ἐπῆλθε.* „*Ἐπῆλθε* [propter casum additum] *ἐφίκετο* verbi potius quam *ἐπεστράτευσε* vi instructum videtur. Ad quos Brasidas non accessit, non progressus est, quos non adiit. Cf. VIII, 54. *τὰς ξυνωμοσίας ἁπάσας ἐπελθών.*" ARN. *Ἐπῄει Ἑλλησποντίους* Appi. Syr. 1. Cf. adn. I, 86, 5. Pro Thucydideo *μή* autem Scholiastes substituit *οὐκ.* „Sed hoc de certis quibusdam civitatibus, quas Brasidas non aggressus esset, dici significaret, quum verba *ὅσους μὴ ... ἐπῆλθεν* si quos Brasidas non attigerit sonent, non singulos quosdam designantia, sed sumi esse nonnullos, quos non sit aggressus." ARN. Et hoc aptius est. Vid. ed. mai. Ceterum cf. Matth. Gr. §. 608. 5. c. Rost. §. 135. 3. C. b. — *τῆς μὴ προσηκούσης.* Propter *μή* negationem non ad Melum solam respici, sed sententiam generalem esse debere, recte docet Arn. Cf. Matth. Gr. l. d. Rost. §. 135. 5. — *ἢ τῆς ... ὑμῖν ἔσται.* Schol.: *Ὑμῖν οὐ περὶ τῆς μὴ προσηκούσης, τῆς ἡμετέρας, ὁ ἀγὼν ἔσται, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν συμμάχων καὶ τῆς ὑμετέρας.* Qui *τῆς οἰκειοτέρας* explanans verbis *τῆς τῶν ... ὑμετέρας* corrupta *ξυμμαχίδος τε καὶ γῆς* agnoscere non videtur. Duker *καί* deleri voluit. Sed eo deleto pro comparativo *οἰκειοτέρας* positivum requiri nos respondimus. Cui dubitationi, ut taceamus Bloomfieldium comparativum pro positivo collocatum censentem, ita occurrit Hofmanus, ut toto enunciato sola *καὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων* illustrari, atque *ξυμμαχίδος τε* non novam notionem adiicere, sed explicandi vim habere diceret. At *τῇ μὴ προσηκούσῃ* sociorum terram solam contrariam poni non est consentaneum, quum antea *ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν καὶ ἐπὶ τοὺς λοιποὺς τῶν ξυμμάχων* legerimus. Haasius in Diluc. Thuc. p. 91. pro *ξυμμαχίδος* scribendum coniicit *ξυμμαχίας.* Quam coniecturam Hofmanus quidem sic impugnat, ut et nudo *γῆς* nomine non apte patriam significari, et durum videri ad *τῆς προσηκούσης* simul audiri *γῆς* ex *ξυμμαχίας τε καὶ γῆς* dicat. Sed neutrum magni momenti est. Nam *γῆς* non ex postremis verbis repeti debet, sed ex superiobus *τὴν γῆν ὑμῶν* quanquam adeo, si haec non lecta sint, *ἡ μὴ προσήκουσα* non minus recte dicatur quam *ἡ φιλία, ἡ πολεμία,* similia; *γῆν* autem Haasius non vult esse patriam, sed terram, quum, ut antea

1 **111.** *ΑΘ.* „Τούτων μὲν καὶ πεπειραμένοις ἄν τι γένοιτο καὶ ὑμῖν καὶ οὐκ ἀνεπιστήμοσιν, ὅτι οὐδ' ἀπὸ μιᾶς πώποτε πολιορκίας Ἀθηναῖοι δι'
2 ἄλλων φόβον ἀπεχώρησαν. ἐνθυμούμεθα δὲ, ὅτι φήσαντες περὶ σωτηρίας βουλεύσειν οὐδὲν ἐν τοσούτῳ λόγῳ εἰρήκατε, ᾧ ἄνθρωποι ἂν πιστεύσαντες νομίσαιεν σωθήσεσθαι, ἀλλ' ὑμῶν τὰ μὲν ἰσχυρότατα ἐλπιζόμενα μέλλεται, τὰ δ' ὑπάρχοντα

Atheniensium terra et veteres socii distincti sint, ita hic *οἰκειοτέραν* et terram et societatem, quam sit illa *μὴ προσήκουσα,* quam non iam habeant, sed occupare studeant, significari censeat. Sed nobis, quoniam antea sociorum nomine simul terra foederatorum designata est, haec ipsa distinctio societatis et terrae displicet, quum potius sociorum et Atheniensium agri fuerint discernendi.

Cap. **111**. §. 1. *Τούτων μὲν ... καὶ ὑμῖν.* *Τούτων* pendet ex *τί.* Ipsum *τούτων* Bauer spectare ad periclitandum de terra sive labores et vexationes pro ea perferendas, Arnoldus ad irruptiones, quas socios suos in agrum Atheniensium eorumque sociorum facturos esse Melii minati sint, existimat. Nisi forte enunciato *ὅτι οὐδ' ... ἀπεχώρησαν* explanatur. Totam orationem cum formulis loquendi *βουλομένῳ μοί ἐστι, προσδεχομένῳ τινί ἐστι* seu *γίγνεταί τι,* similibus, de quibus vid. adn. II, 3. 60, componendam esse docet Matth. Gr. §. 388. e. *Πεπειραμένοις ἂν ὑμῖν γένοιτο* autem, experti fueritis, aut valent fortasse iam cognovistis, in quam sententiam ea acceperunt Schol. et Matth.; aut fortasse aliquando cognitum vobis erit, quam vim tenent Bau. Arn. Hoc praeferimus, et quia optativus aoristi cum *ἄν* coniunctus solet ad futurum tempus respicere, et quia, si *τούτων,* ut Bauer voluit, intelligendum est, Melios fortasse iam aliquando (ut III, 91.) de terra periclitatos et mala incursionis perpessos esse hic nihil attinet dicere, sin ad incursiones priores in Atticam factas et *τὸ μηδὲ ἀπὸ μιᾶς πώποτε πολιορκίας Ἀθηναίους δι' ἄλλων φόβον ἀποχωρῆσαι* referendum est, id Melii antea intelligere illi quidem potuerant, sed ipsi experti non erant. *Καὶ ὑμῖν* significant vos quoque, sicut alii ante vos. Prius autem *καί* ei, quod ante *οὐκ* legitur, respondens Hofmanus non ad solum *πεπειραμένοις,* sed ad universum enunciatum pertinere dicit; contraria poni enim non *πεπειραμένοις* et *ἀνεπιστήμοσιν,* sed integra enunciata. Quod, si *τούτων* sic explanatur, ut a Bau. aut ab Arn. est factum, verum, sin *τούτων* est *τὸ μηδὲ ... ἀποχωρῆσαι,* falsum est. — *ὅτι οὐδ' ... ἀπεχώρησαν.* Vid. I, 105. III, 26.

§. 2. *Φήσαντες.* Vid. c. 88. — *βουλεύσειν.* Activum de magistratibus aliorum civium saluti consulentibus dictum esse adnotat Arn. Cf. c. 87., sed etiam adn. IV, 41, 1. — *νομίσαιεν.* Formam tuetur *φθάσαιεν* III, 49. — *ἐλπιζόμενα μέλλεται.* Schol.: *ἐλπίδες εἰσὶ μέλλουσαι.* Propr. quum sperentur, in futurum tempus differuntur, sive quum in spe sint posita, futuro tempore nituntur. De passivo *μέλλεσθαι* etiam a Xen. Anab. III, 1, 47. posito cf. Bloomf. Erravit in eo Kuehn. Gr. Gr. §. 413. 4. — *τὰ δ' ὑπάρχοντα ... περι-*

βραχέα πρὸς τὰ ἤδη ἀντιτεταγμένα περιγίγνεσθαι.
πολλήν τε ἀλογίαν τῆς διανοίας παρέχετε, εἰ μὴ
μεταστησάμενοι ἔτι ἡμᾶς ἄλλο τι τῶνδε σωφρο-
νέστερον γνώσεσθε. οὐ γὰρ δὴ ἐπί γε τὴν ἐν τοῖς 3
αἰσχροῖς καὶ προὔπτοις κινδύνοις πλεῖστα δια-
φθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνην τρέψεσθε. πολ-
λοῖς γὰρ προορωμένοις ἔτι, ἐς οἷα φέρονται, τὸ
αἰσχρὸν καλούμενον ὀνόματος ἐπαγωγοῦ δυνάμει
ἐπεσπάσατο, ἡσσηθεῖσι τοῦ ῥήματος, ἔργῳ ξυμ-
φοραῖς ἀνηκέστοις ἑκόντας περιπεσεῖν, καὶ αἰσχύ-
νην αἰσχίω μετὰ ἀνοίας ἢ τύχης προσλαβεῖν. ὃ 4

Cap. **111.** §. 2. Ἔτι om. Dion. Hal. Ad participium a scriptore appositum est, quum proprie alium locum tenere debuisse videatur. Sed et hoc in ὅμως, ἅμα, aliis particulis saepe faciunt Graeci, et sententia haec est: *noch dann, wenn ihr uns werdet haben abtreten lassen.*

γίγνεσθαι] τὰ δὲ ὑπάρχοντα, ὡς πρὸς τὰ ἡμέτερα, παντελῶς εἰσὶ μικρά. Schol. Ex πρός igitur, cui comparandi vis tribuenda est, pendent τὰ ... ἀντιτεταγμένα. *Βραχέα περιγίγνεσθαι*, exigua ad vincendum, sive (ex Matth. Gr. §. 448. b.) tenuiora, quam ut salvi evadatis. — *μεταστησάμενοι*. Cf. adn. I, 79. — ἔτι. Cf. sd.

§. 3. *Ἐν τοῖς αἰσχροῖς ... κινδύνοις*. Ignominiosa illa pericula vocari, quod inconsulta sive temere suscepta sint, qualia effectus habitura sint victis turpes, ex extrema hac paragrapho intelligitur. Cf. plura in ed. mai. Coniecturis accedat Kruegeriana ἄκροις. — *πολλοῖς γὰρ προορωμένοις*. „Portus per [absurdam] enallagen dictum putat pro πολλοὺς προορωμένους. Sed fortassis recte dici potest τὸ αἰσχρὸν ἐπεσπάσατο πολλοῖς τὸ αὐτοὺς ἑκόντας περιπεσεῖν συμφοραῖς, multis hoc conciliavit, causa fuit, [*hat zugezogen*,] ut volentes in calamitates incidērent. Nam quum dicitur ἐπισπάσασθαι φθόνον, κίνδυνον et alia, haud dubie dativus aliquis, ut ἑαυτῷ [quod in medio inest], vel alius, supplendus est. Thucydides infinitivo περιπεσεῖν utitur pro nomine, ut omnes Graeci. Si eo omisso dixisset τὸ αἰσχρὸν πολλοῖς ἐπεσπάσατο συμφοράς, nemo, opinor, de enallage cogitasset.“ DUK. Conf. etiam Bernh. Synt. p. 93. In Dukeri explanatione scrupulum aliquem relinquit genus verbi propter additum dativum πολλοῖς. Sed ut διαπράσσεσθαι non solum sibi aliquid efficere, sed etiam aliis vi sua et opera valet, ita τὸ αἰσχρὸν ἐπεσπάσατο turpitudo ipsa vi sua conciliavit videntur significare posse. Medium autem, quanquam apposita sunt verba ὀνόματος δυνάμει, tamen servatum est, sicut idem nonnunquam fit pronomine reciproco adiecto. — *τοῦ ῥήματος*. Esse ipsum turpitudinis vocabulum docet articulus. — *αἰσχύνην ... προσλαβεῖν*. „*Μετά* ... repetendum ad τύχης; maiorem turpitudinem

ὑμεῖς, ἣν εὖ βουλεύησθε, φυλάξεσθε, καὶ οὐκ
ἀπρεπὲς νομιεῖτε πόλεώς τε τῆς μεγίστης ἡσσᾶ-
σθαι μέτρια προκαλουμένης, ξυμμάχους γενέσθαι
ἔχοντας τὴν ὑμετέραν αὐτῶν ὑποτελεῖς, καὶ δο-
θείσης αἱρέσεως πολέμου πέρι καὶ ἀσφαλείας, μὴ
τὰ χείρω φιλονεικῆσαι· ὡς οἵτινες τοῖς μὲν ἴσοις
μὴ εἴκουσι, τοῖς δὲ κρείσσοσι καλῶς προσφέρον-
ται, πρὸς δὲ τοὺς ἥσσους μέτριοί εἰσι, πλεῖστ᾽ ἂν
5 ὀρθοῖντο. σκοπεῖτε οὖν καὶ μεταστάντων ἡμῶν,
καὶ ἐνθυμεῖσθε πολλάκις, ὅτι περὶ πατρίδος βου-
λεύεσθε, ἣν μιᾶς πέρι καὶ ἐς μίαν βουλὴν τυ-
χοῦσάν τε καὶ μὴ κατορθώσασαν ἔσται.“

§. 5. Ἣν ... ἔστε. Locus desperatus. Cf. adn. Pro ἣν It. ἥν, m. ἤν, hic spiritu a man. rec. mutato. Etiam in Cl. ἣν est sup. ras. A libro ms. Mus. Brit. ἣν μιᾶς πέρι absunt. Deinde pro ἔστε D. Vind. Tus. Vall. (qui quae una vobis est, quamque *scitis* uno hoc consilio vel felicem fore vel infelicem interpretatur) ἴστε. H. s. v. γρ. ἴσταται. Denique μή deest E. Laur.

nanciscuntur ex inconsulta temeritate (validioribus reluctandi) quam ex improspero exitu, ut qui prudentiora quoque consilia nonnunquam sequatur.“ BAU. „Cum verbis αἰσχύνην αἰσχίω contendo Dion. Cass. 346, 87. αἰσχύνην αἰσχίστην ὀφλῆσαι.“ BLOOMF. Cf. Lob. Paral. Gr. Gr. p. 535. Pro ἢ τύχης Schol. ἢ τύχῃ legit, quod propter orationem variatam valde Thucydideum est. In vulgata tamen omissionem praepositionis iterandae post μή comparans vitiosam non esse in adn. ad VII, 47. docebimus.

§. 4. *Ξυμμάχους γενέσθαι*. Infinitivus explicandi vim habet, et sunt haec illa μέτρια, quae commemorata sunt. — *καὶ δοθείσης ... τὰ χείρω φιλονεικῆσαι*. Quum καί superiori τέ respondeat, hoc membrum ex οὐκ ἀπρεπὲς νομιεῖτε pendere perspicuum est. Φιλονεικεῖν cum solo accusativo coniunxit etiam Plat. Protag. p. 360. E., ubi vid. Heind. Comparaveris προθυμεῖσθαι, σπεύδειν τι, et Krueg. Gr. I. §. 46. b. adn. 6.

§. 5. *Καὶ μεταστάντων ἡμῶν*. Etiam semotis nobis, (non solum praesentibus.) Cf. §. 2. extr. — *ἣν μιᾶς ... ἔσται*. Sententiam horum ita exposuit Schol.: καὶ πολλάκις πρὸ ὀφθαλμῶν λάβετε, ὅτι περὶ πατρίδος ἡ σκέψις μιᾶς οὔσης, περὶ ἧς ἐν μιᾷ βουλῇ ἢ κατορθώσετε ἢ σφαλήσεσθε. Sed verba corrupta sunt, eorumque emendatio probabilis nondum est inventa. Singulas enodationes et correctiones, quas enumerare longum est, quaere in ed. mai. Addantur recentissimae Hansii et Hofmani praeter infelicem Bloomfieldii, qui recepto ἴστε et audacter καί pro ἣν reposito verbis dedit significationem legibus grammaticis, sive aoristi participia sive totam enunciati conformationem spectamus, contrariam: and (that you are consulting) know ye at

τελευταία ἀπόκρισις τῶν Μηλίων.

112. *Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι μετεχώρησαν ἐκ* 1
τῶν λόγων· οἱ δὲ Μήλιοι κατὰ σφᾶς αὐτοὺς γε-
νόμενοι, ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς παραπλήσια καὶ ἀντέ-
λεγον, ἀπεκρίναντο τάδε. „Οὔτε ἄλλα δοκεῖ ἡμῖν 2
ἢ ἅπερ καὶ τὸ πρῶτον, ὦ Ἀθηναῖοι, οὔτ᾽ ἐν ὀλί-
γῳ χρόνῳ πόλεως ἑπτακόσια ἔτη ἤδη οἰκουμένης
τὴν ἐλευθερίαν ἀφαιρησόμεθα, ἀλλὰ τῇ τε μέχρι
τοῦδε σωζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου αὐτὴν καὶ τῇ
ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων τιμωρίᾳ

once for one counsel, which may succeed or may fail. Ille igitur Diluc. p. 91. sq. pro *ἣν μιᾶς πέρι καί* scribi vult *ἣν ὑμᾶς περιποιῆσαι.* Sed et *ἐς μίαν βουλὴν ἔσται* ita alibi non dici, ut in una consultatione positum erit sonent, ipse fatetur, et in vocibus *μιᾶς πέρι* [*καί*] vitium [tale] inesse eum vix cuiquam persuasurum esse Hofmanus respondet. Qui ipse recepto *ἴστε*, de quo cf. sd., postquam Goelleri, a quo idem repositum erat, miram explicationem refutavit, *ἥν* pronomine ad *βουλήν* relato verba sic interpretatur: quod de una patria et una deliberatione captum consilium scitote *τυχ. τε καὶ μὴ κατορθ.* Sed primum dicendi genus *ἡ ἐς μίαν βουλή* praeterquam quod insolitum est, propter verba Homerica Il. II, 379: *εἰ δέ ποτ᾽ ἔς γε μίαν βουλεύσομεν* ab Abr. comparata, ad quae fictum sit, potius in unum consulendi sive concordis consilii, quam consilii una deliberatione capti, significationem habitura esse ipse non diffitetur. Deinde pro aoristi futuri participia requirerentur, aut auctor *ἄν* post *κατορθώσασαν* excidisse simul coniicere debuit. Ceterum *ἐς μίαν βουλήν* et omisso *βουλήν* simpliciter *ἐς μίαν* compluribus locis dicunt veteres scriptores. Vid. quae ex Iacobs. adn. protulerunt Schaef. ad Lamb. Bos. p. 56. et Kiessl. ad Theocr. Id. XX, 39. De *τυχεῖν* absolute posito et contrario *τῷ σφαλῆναι* et *τῷ μὴ κατορθοῦν* vid. adn. III, 39, 8. IV, 63, 2. Particularum *τὲ καί* autem usum Bloomf. illustravit comparatis verbis II, 35. *ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ εὖ τε καὶ χεῖρον εἰπόντι πιστευθῆναι*, ubi vid. adn.

Cap. 112. §. 1. *Μετεχώρησαν.* Respondet *τῷ μεταστῆναι* c. 111. extr. et similiter apud Aeschylum legitur. Cf. Pap. Lex. — *ἐκ τῶν λόγ.* Cf. c. 113. init. — *κατὰ σφᾶς αὐτούς*, soli. Cf. adn. II, 39, 2. III, 78, 1. — *παραπλήσια καὶ ἀντέλεγον.* *Καί* hic est id atque, quod pro nostro *als* post vocabula similitudinis ponitur. „Sic rursus Thuc. VII, 71: *παραπλήσιά τε ἐπεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ ἐν Πύλῳ.*“ DUK. Cf. ibi Duk. et Matth. Gr. §. 620. p. 1481. b. Krueg. Gr. I. §. 69. 32. adn. 5. item VII, 70. init. Imperfectum *ἀντέλεγον* Latine hic plusquamperfecto exprimatur. Cf. adn. II, 23, 2.

§. 2. *Πόλεως ἑπτακόσια ... οἰκουμένης.* De Melo condita cf. Muell. Orchom. p. 317. — *τῇ ... αὐτήν.* Verba *ἐκ τοῦ θείου* iungenda esse cum *σωζούσῃ* docet Held. ad Plut. Timol. p. 419. sq. De sententia vid. c. 104., ubi dicta iterantur. — *ἀνθρώπων καὶ Λακεδαιμονίων.* In his *καί* aut,

3 *πιστεύοντες πειρασόμεθα σώζεσθαι. προκαλούμεθα*
δὲ ὑμᾶς φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδετέροις,
καὶ ἐκ τῆς γῆς ἡμῶν ἀναχωρῆσαι σπονδὰς ποιη-
σαμένους, αἵτινες δοκοῦσιν ἐπιτήδειοι εἶναι ἀμ-
φοτέροις.“

τελευταία ἀπόκρισις τῶν Ἀθηναίων.

113. *Οἱ μὲν δὴ Μήλιοι τοσαῦτα ἀπεκρίναντο· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων ἔφασαν· „Ἀλλ᾽ οὖν μόνοι γε ἀπὸ τούτων τῶν βουλευμάτων, ὡς ἡμῖν δοκεῖτε, τὰ μὲν μέλλοντα τῶν ὁρωμένων σαφέστερα κρίνετε, τὰ δὲ ἀφανῆ τῷ βούλεσθαι ὡς γιγνόμενα ἤδη θεᾶσθε, καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τύχῃ καὶ ἐλπίσι πλεῖστον δὴ παραβεβλημένοι καὶ πιστεύσαντες πλεῖστον καὶ σφαλήσεσθε.*“

οἱ Μήλιοι πολιορκοῦνται.

1 **114.** *Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναίων πρέσβεις ἀνεχώ-*
ρησαν ἐς τὸ στράτευμα. οἱ δὲ στρατηγοὶ αὐτῶν, ὡς
οὐδὲν ὑπήκουον οἱ Μήλιοι, πρὸς πόλεμον εὐθὺς

ut Latinum atque, significat et ... quidem (cf. adn. I, 80, 3.), aut legitur in dicendi genere contrario ei, quod ad I, 116, 3. est illustratum. Cf. Krueg. Gr. I. §. 69. 32. adn. 2. — *τιμωρίᾳ.* Cf. adn. I, 27, 2.

§. 3. *Προκαλούμεθα ... εἶναι.* Proprie provocamus autem vos, ut (nos) simus vobis amici. I. e. „per metonym. rogamus vos, ut nobis permittatis esse amicis.“ BAU., qui tamen hanc interpretationem ipse sprevit. At Melios non, quod alii statuunt, promittere se fore amicos Atheniensibus, hostes neutris, sed id impetrare studere, quum verba ipsa demonstrant, tum propter c. 94. sq. consentaneum est. De similibus metonymiis cf. Bau. de Lect. Thuc. p. 52. sqq., cuius tamen exemplis caute utendum est, et quae inde excerpsimus ed. mai. I. 1. p. 258. sq. — *ἐπιτήδειοι.* Alibi trium est generum, ut c. 21. (ubi in solis Gr. F. C. D. *ἐπιτηδείους*), c. 81. VIII, 11. Hinc corrige Matth. Gr. §. 117. p. 299.

Cap. 113. *Διαλυόμενοι ἤδη ἐκ τῶν λόγων*, e colloquio (actu loquendi, concilio) iam discedentes. Similiter *διελύθησαν ἐκ τῶν λόγων* Procop. p. 221. (403.) — *ἀλλ᾽ οὖν ... γε.* Sunt particulae contra dicendi cum asseveratione, at profecto. Cf. Xen. Cyr. I, 4, 19. Frequentior est alter earum usus, de quo explicat Devar. de Part. p. 12. — *δοκεῖτε.* Cf. adn. V, 9, 6. — *τὰ δὲ ἀφανῆ ...*] *τὰ δὲ ἄδηλα διὰ τὸ βούλεσθαι οὕτως ἔχειν, ὡς οἴεσθε, καθάπερ † τὰ † παρόντα καὶ γιγνόμενα θεᾶσθε.* Schol. Cum sententia cf. III, 3, 1. IV, 108, 4. — *παραβεβλημένοι*] *ἐπιτρέψαντες παραβόλως.* Schol. Cass. Cf. adn. II, 44, 3. III, 14, 1. Wessel. ad Diod. I. p. 202. Committere Latini quoque de rebus periculosis dicunt. — *πλεῖστον ... σφαλήσεσθε.* Cf. adn. III, 36, 2.

ἐτρέποντο καὶ διελόμενοι κατὰ πόλεις περιετείχι-
σαν κύκλῳ τοὺς Μηλίους. καὶ ὕστερον φυλακὴν 2
σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων καταλιπόντες
οἱ Ἀθηναῖοι καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν
ἀνεχώρησαν τῷ πλείονι τοῦ στρατοῦ. οἱ δὲ λει-
πόμενοι παραμένοντες ἐπολιόρκουν τὸ χωρίον.

Ἀργείων ἐσβολὴ ἐς τὴν Φλιασίαν. Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων λῃστεῖαι. Κορίνθιοι Ἀθηναίοις πολεμοῦσι.

115. Καὶ Ἀργεῖοι κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτὸν 1
ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλιασίαν καὶ λοχισθέντες ὑπό
τε Φλιασίων καὶ τῶν σφετέρων φυγάδων διεφθά-
ρησαν ὡς ὀγδοήκοντα. καὶ οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθη- 2
ναῖοι Λακεδαιμονίων πολλὴν λείαν ἔλαβον· καὶ
Λακεδαιμόνιοι δι' αὐτὸ τὰς μὲν σπονδὰς οὐδ' ὣς
ἀφέντες ἐπολέμουν αὐτοῖς, ἐκήρυξαν δὲ, εἴ τις
βούλεται παρὰ σφῶν Ἀθηναίους λῃΐζεσθαι. καὶ 3
Κορίνθιοι ἐπολέμησαν ἰδίων τινῶν διαφορῶν ἕνεκα

Cap. 114. Ἐτρέποντο. Ἐτράποντο Gr. Dan. Bekk. tacitique apud hunc Pal. et m. „Cur recentiores editores omnes Wassii correctionem ἐτράποντο paucarum membranarum auctoritate nitentem probaverint, non intelligo. Imperfectum mihi adeo aoristo melius videtur: incipiebant statim ad bellum se convertere; non tam enim de uno et certo facinore cogitatur, quam de bellandi praeparationibus, quas uno temporis puncto longiores esse necessarium est. Compara simillimum locum II, 75. καθίστη ἐς πόλεμον τὸν στρατόν, καὶ πρῶτον μὲν περιεσταύρωσεν αὐτούς." ARN.

Cap. 115. §. 3. Διαφορῶν. Διαφόρων Bekk. invitis membranis, quod placeat quidem nonnullis, quum τὰ ἴδια διάφορα dixerit Thuc. II, 37. (cf. adn. I, 68, 2.), necessarium tamen non est, quoniam διαφοραί possunt esse controversiae, inimicitiae.

Cap. 114. §. 1. Ἐτρέποντο. Cf. sd. — διελόμενοι κατὰ πόλεις. Cf. II, 78. adn. „Τίνες δὲ ἦσαν αὗται, ὅρα κεφ. πδ'." ΔΟΥΚΑΣ.

§. 2. Σφῶν αὐτῶν. Cf. adn. IV, 43, 4.

Cap. 115. §. 1. Ἀργεῖοι. De nominativo vid. adn. 59, 1. — κατὰ τὸν χρόνον τὸν αὐτόν. Attende rariorem collocationem pronominis ὁ αὐτός. Cf. VII, 39: τῇ ἐπιχειρήσει τῇ αὐτῇ, Demosth. de Cher. §. 14. Xen. Cyr. IV, 4, 10. — τῶν σφετέρων φυγάδων. Cf. c. 83.

§. 2. Οἱ ἐκ τῆς Πύλου Ἀθηναῖοι. In his erant maxime οἱ ἐκ Κρανίων εἰςκεκομισμένοι Εἵλωτες. Vid. c. 56. Quare Ἀθηναῖοι deletum cupit Krueg. — οὐδ' ὥς. Negatio non solum ad participium, sed etiam ad verbum finitum pertinet. Apertum bellum propter rem VI, 105. narratam demum renovatum esse cognoscemus. — ἐκήρυξαν δὲ ... λῃΐζεσθαι. De εἰ et tota syntaxi cf. adn. III, 52, 2., de παρά adn. II, 41, 1. Ad rem quod attinet, „si compositio ... frustra fuisset, non tamen statim propterea armis publice sumptis,

τοῖς Ἀθηναίοις· οἱ δ' ἄλλοι Πελοποννήσιοι ἡσύ-
χαζον.

Μηλίων ἐπέξοδος.

4 Εἷλον δὲ καὶ οἱ Μήλιοι τῶν Ἀθηναίων τοῦ
περιτειχίσματος τὸ κατὰ τὴν ἀγορὰν προςβαλόν-
τες νυκτὸς καὶ ἄνδρας τε ἀπέκτειναν καὶ ἐςενεγ-
κάμενοι σῖτόν τε καὶ ὅσα πλεῖστα ἐδύναντο χρή-
σιμα ἀναχωρήσαντες ἡσύχαζον· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
ἄμεινον τὴν φυλακὴν τὸ ἔπειτα παρεσκευάζοντο.
καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Λακεδαιμόνιοι μέλλουσιν ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν.

1 116. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Λακε-
δαιμόνιοι μελλήσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν στρατεύειν,
ὡς αὐτοῖς τὰ διαβατήρια ἱερὰ ἐν τοῖς ὁρίοις οὐκ
ἐγίγνετο, ἀνεχώρησαν. καὶ Ἀργεῖοι διὰ τὴν ἐκεί-
νων μέλλησιν τῶν ἐν τῇ πόλει τινὰς ὑποτοπή-
σαντες τοὺς μὲν ξυνέλαβον, οἱ δ' αὐτοὺς καὶ
διέφυγον.

Μηλίων μετὰ δευτέραν

2 Καὶ οἱ Μήλιοι περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὖθις

§. 4. Χρήσιμα H. I. Bekk. Valla: quae ex usu forent. Vulgo male χρήμασι. Mosqu. et Ar. χρήματα, quod non improbabat Duk. Cf. ed. mai. Χρήμασι et χρήσιμα rursus confunduntur in F. VII, 49. Cf. Ell. ad Arri. II, 18, 7.

Cap. 116. §. 2. Αὖθις. In optimis membranis, Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. al., αὖτις. Quod etsi tragicis Seidl. ad Eur.

sed saepe privati cuiusdam belli genere iniurias persequebantur, quum civibus suis praedas ex adversariis terra marique facere permitterent." SCHOEM. Antiqu. iur. p. 367., qui id alibi formulis σῦλα διδόναι, λάφυρον ἐπικηρύττειν, ῥύσια καταγγέλλειν κατά τινος significari demonstrat.

§. 4. Τὸ κατὰ τὴν ἀγοράν. „Hoc vix potest intelligi de foro urbis Meliorum. [Conf. Bloomf.] Puto designari forum rerum venalium in munitionibus Atheniensium [cf. III, 6. et adn. I, 62, 1.] et locum, ubi asservabatur frumentum et alia ad usus militum, qui urbem obsidebant. Id indicant ea, quae mox de frumento et aliis rebus a Meliis raptis dicit Thucydides." DUK. — ἄνδρας. Cf. adn. IV, 132, 3. VII, 43. — χρήσιμα, utilia (ad obsidionem tolerandam). Cf. Wass. — τὸ ἔπειτα. Ita iam IV, 107, 1.

Cap. 116. §. 1. Μελλήσαντες. Cf. adn. I, 134, 4. — τὰ διαβατήρια ἱερά. Vid. adn. 54, 2. Ἱερά plerumque non addi ex ibi adn. intelligitur. — οὐκ ἐγίγνετο. Cf. adn. 55, 3. — διὰ τὴν ... μέλλησιν. Recte Port.: quod illi in agrum suum invadere statuissent. Μέλλησις enim superiori μελλήσαντες respondet, estque τὸ μελλῆσαι (στρατεύειν).

ἐπέξοδον ἅλωσις καὶ ὠμοτάτη τιμωρία.

καθ᾽ ἕτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος εἷλον τῶν Ἀθηναίων, παρόντων οὐ πολλῶν τῶν φυλάκων.
3 καὶ ἐλθούσης στρατιᾶς ὕστερον ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἄλλης, ὡς ταῦτα ἐγίγνετο, ἧς ἦρχε Φιλοκράτης ὁ Δημέου, καὶ κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι, γενομένης καὶ προδοσίας τινὸς ἀφ᾽ ἑαυτῶν, ξυνεχώρησαν τοῖς Ἀθηναίοις, ὥςτε ἐκείνους περὶ αὐτῶν βουλεῦσαι.
4 οἱ δὲ ἀπέκτειναν Μηλίων ὅσους

Iphig. Taur. v. 316. et quodammodo Herm. ad Soph. Oed. Col. v. 233. vindicare student, apud Thuc. haud facile quisquam probabit. In paucis libris legitur etiam c. 8. et 43.

§. 2. *Καθ᾽ ἕτερόν τι ... εἷλον.* Bauer *τί* bis intelligi vult, Dukas non ad *ἕτερον*, sed ad *εἷλον* referri iubet. Sed quum verba *καθ᾽ ἕτερόν τι* separari posse non videantur, aut *τοῦ περιτειχίσματος* et ad *τί* et ut genitivus partitivus (cf. adn. I, 30, 2. Addend. II, 75. al.) ad *εἷλον* referendum, aut, quae Goelleri sententia est, *καθ᾽ ἕτερόν τι* dicta sunt ut *ἐπὶ μέγα κατέσεισε* II, 76. et similia. Cf. adn. IV, 30, 2. et VII, 75, 2. Frustra certe Krueger *προςβαλόντες* excidisse suspicatur ob 115, 4. Si opus esset coniectura, nos pro *καθ᾽* rescriberemus *καί*, cui superius *αὖθις* non obstiterit, quum item ... quoque et similia non sint inusitata.

§. 3. *Ὡς ταῦτα ἐγίγνετο.* Quum haec post has res gestas significare debeant (cf. ed. mai.), certe *ἐγένετο* videtur legendum esse. Sed totum hoc additamentum satis languidum et insolentius inter *ἄλλης* et *ἧς* interpositum est. — *καί.* De hoc cf. adn. I, 65, 1. — *κατὰ κράτος ἤδη πολιορκούμενοι.* „*Πολιορκοῦντες λιμῷ*, inquit Hesych. laudato Thucydide [*ἐν τῇ πέμπτῃ* Suid. in v. *λιμὸς Μηλιαῖος.* Cf. Phot. p. 155. et 164. ed. Herm. ac Phav.] Unde proverbium *λιμῷ Μηλίῳ* natum. Idem fere Schol. Aristoph. *λιμῷ ἐπείσθησαν* [*ἐπιέσθησαν*] *ὡς Θουκυδ. ἐν τῇ πέμπτῃ*; ad haec *Ὀρν.* 186. *θεοὺς ἀπολεῖτε λιμῷ Μηλίῳ.* Hoc factum a Nicia asserit Schol. Sed de Nicia nulla post pacem V, [19. 24. 43. 46.] mentio, neque extra urbem cum imperio fuisse videtur. Diodorus quidem diserte [XII, 80.] *Νικίου στρατηγοῦντος Ἀθηναῖοι εἷλον Κύθηρα καὶ Νίσαιαν· τήν τε Μῆλον ἐκπολιορκήσαντες ἡβηδὸν ἀπέσφαξαν*, nempe Athenienses; non Melum quidem ductu Niciae, sed alio tempore atque Cyth. etc. ... Nescio ergo, an reponendum apud Schol. Aristoph. *Τισίας.* Vid. Thuc. V, 84. Caute Strab. X, 484.“ WASS. „Si Diodorus ea, quae de Niciae rebus gestis narrat, e Thucydide descripsit, negligenter illum inspexerit oportet. [Quod deinde demonstratur.] ... Nec video, quomodo Suidae in *λιμὸς Μηλιαῖος* et Scholiastae Aristophanis Melios fame coactos se Niciae dedidisse scribentibus contra disertam narrationem Thucydidis fides haberi possit. Nam in Aristophane ipso nihil est, e quo Melum a Nicia captam constet. Proverbium *λιμὸς Μήλιος* habent etiam Zenobius IV, 94. et Diogenianus VI, 14.“ DUK. — *ἀφ᾽ ἑαυτῶν*, ab ipsis, a quibusdam ipsorum civibus.

§. 4. *Ἀπέκτειναν Μηλίων ... ἔλαβον.* Hoc atrocissimum et iniustissimum totius belli Peloponnesiaci facinus esse Bloomfieldius Mitfordii verbis docet culpam rei conferens in duces et in milites aerumnis obsidionis (cf. c. 84.) irritatos. Atheniensium crudelitatem male excusare studet Aristid. I. p. 174. sq. Cf. Isocr. Panath. §. 63. et Thirw. Hist. Gr. III. p. 361. Alcibiadem suasisse, ut Melios sub corona venderent (*ἐξανδραποδίζεσθαι*) Athenienses, scribit Andoc. in Alc. §. 22. Et Plutarchus in Alc. c. 16. de eo, *τοῦ Μηλίους ἡβηδὸν ἀποσφαγῆναι*, inquit, *τὴν πλείστην αἰτίαν ἔσχε τῷ ψηφίσματι συνειπών.* Ceterum Melios, qui arma ferre possent, non multo plures quingentis, universos liberos vix plures quam tria millia fuisse, ex numero obsidentium (c. 84.) colligit Ross. It. per insul. Gr. III. p. 9. Qui autem ex hac calamitate servati sunt Melii, iis patrium solum postea restituit Lysander. Vid. Xen. Hell. II, 2, 9.

ἡβῶντας ἔλαβον, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἠνδραπόδισαν· τὸ δὲ χωρίον αὐτοὶ ᾤκισαν ἀποίκους ὕστερον πεντακοσίους πέμψαντες.

§. 4. *Ὤικισαν* Cl. Vat. Reg. m. Ar. Dan. et corr. Laur. Vulgo et Bekk. *ᾤκησαν.* „*Ὤικησαν* quidni aptum, quum habitasse ipsi Melum missis eo civibus recte dicantur, nec condenda fuerit civitas, quae iam esset?“ BAU. At II, 70. *ὕστερον ἐποίκους ἑαυτῶν ἔπεμψαν ἐς τὴν Ποτίδαιαν, καὶ κατῴκισαν.* Et similiter IV, 102. de Amphipoli. Atque *οἰκίζειν* non solum esse condere, sed etiam incolis frequentare, satis constat.

Corrigenda et Addenda.

P. 1. v. 9. ab ult. pro *Ἀμφιπόλεων* leg. *Ἀμφιπόλεως.*
p. 5. adn. col. 2. v. 7. pro hieme leg. auctumno et v. 17. pro Boelmicke leg. Boehnecke.
p. 11. v. 4. comma pone post *εἴ πως.*
p. 14. adn. col. 1. v. 8. ab ult. pro separetur leg. separentur.
p. 17. sd. v. 7. pro *τῶν μεθ᾽ ἑαυτοῦ* leg. *τῶν μεθ᾽ ἑαυτῶν.*
p. 18. adn. col. 2. v. 9. ab ult. pro cum leg. sum.
p. 20. — — v. 4. post *δουλείαν* adde: et *γενέσθαι.*
p. 27. v. 4. post *ξυμφόρως* comma delendum, contra v. 7. post *ἑπτά* collocandum.
p. 29. sd. v. 2. post *τριακονταετεῖς* add.: Cf. adn. 25, 1.
p. 33. adn. col. 1. v. 8. pro §. 2. leg. §. 3.
p. 38. adn. col. 1. v. 8. ab ult. post intelligitur adde: Sed illud praestiterit. Cf. Madv. Synt. §. 168. a. 1).
p. 39. v. 2. pro *Πανάκτον* leg. *Πάνακτον.*
p. 41. adn. col. 1. v. ult. pro *ἐν πόλει* leg. *ἐν Ἀθήναις ἐν πόλει.*

p. 41. adn. col. 2. v. 12. post 23. adde: Cf. Steph. Thes. ed. rec. in ὅςτις p. 2310. et v. ult. post al. adde: diem XII. Aprilis Voemel „Quo die bellum Pelop. inceperit" p. 6.
p. 42. adn. col. 2. v. 10. post 606. adde: a. d. XVIII. Elaphebol. Voemel ad Demosth. Phil. I. §. 35.
p. 43. adn. col. 1. v. 22. post docet adde: Voemel tamen l. ad p. 41. d. p. 6. hic quoque de addendis diebus intelligi posse existimat, ita ut pauci dies inter $\frac{2}{3}\frac{1}{2}$ Elaphebol., quo bellum Pelop. incepisse existimandum sit, et 25 Elaphebol. significentur; et bene collegisse Dodwellum e particula καί adiuncta addendos intelligi dies, non demendos.
— — adn. col. 1. v. 24. pro factis leg. fastis.
p. 45. adn. col. 2. v. 10. ab ult. post praesentis adde infinitivi.
p. 47. adn. col. 1. v. 10. post Thes. adde: v. πόλις.
p. 51. sd. v. 4. extr. adde: Cf. tamen Aristid. I. p. 530. et 556.
p. 52. sd. v. extr. post apud dele punctum.
p. 58. adn. col. 2. v. 15. post 4. dele comma.
p. 60. adn. col. 1. v. 13. ab ult. post quod adde: et passivum interdum non activae, sed mediae significationis est passivum, et.
p. 61. sd. v. 3. pro a leg. α.
p. 68. adn. col. 2. v. 10. et 12. pone commata post honeste et turpibus, contra dele eadem v. 7. et v. 3. ab ult.
p. 84. adn. col. 1. v. 3. ab ult. pone comma post ut.
p. 86. adn. col. 2. v. ult. post 752. adde: nisi malis τὴν πόλιν τὴν πέμπουσαν hic esse cives illius urbis.
p. 93. v. 7. pro ἀναβάντας leg. ἀναβάντες.
— — adn. col. 2. v. 10. pro ὅρκον leg. ὅρκον. Ibid. adn. col. 1. v. 2. ab ult. adde: et Madv. Synt. §. 205.
p. 96. adn. col. 2. v. 12. ab ult. dele τήν.
p. 98. adn. col. 1. v. 5. adde: Ὑπὲρ βωταμίων legi etiam Hermannus vult in Schneidew. Philol. I. 2. p. 370. interpretans pro conservando sibi iure communium sacrorum.
— — adn. col. 2. v. 14. post 11. adde: Madv. Synt. §. 161. adn.
p. 101. sd. v. 5. extr. adde: Cf. tamen etiam adn. VIII, 56, 4.
p. 107. sd. v. 4. pro tamen leg. quidem et v. 5. adde: Sed cf. adn.
p. 108. sd. v. 3. pro et δύο ἄνδρες antecedant leg.: de quo cf. Madv. Synt. §. 1. adn. 2. Et v. 6. adde: et Madv. Synt. §. 1. b. adn. 2.
— — adn. col. 2. v. 2. post τῶν adde: ante πλειόνων.
p. 113. adn. col. 2. v. 18. post adn. adde: Cf. Madv. Synt. §. 169. a. 1).
p. 116. adn. col. 1. v. ult. lege κατανόθρα.
p. 124. adn. col. 1. v. 17. ab ult. lege ζυγόν.
— — — col. 2. v. 19. ab ult. pro illas lege illos.
p. 128. sd. v. 2. extr. adde: Sed cf. etiam IV, 27. VI, 88.

Proximas plagulas perlegendas editor non accepit. Sed addendae iis hae Hermanni coniecturae. Cap. 85. οἱ καθήμενοι, ὅ ἔτι ἀσφαλέστερον, ποιήσατε scribi mavult (in Schneidew. l. d.), et c. 90. sic legit: ᾗ μὲν δὴ νομίζομέν γε, χρήσιμον (ἀνάγκη γάρ, ἐπειδὴ ὑμεῖς ... ὑπέθεσθε) μὴ καταλύειν ὑμᾶς τὸ κοινὸν ἀγαθόν, ἀλλὰ τῷ ἀεὶ ἐν κινδύνῳ γιγνομένῳ εἶναι τὰ εἰκότα, καί τι καὶ ἐντὸς τοῦ ἀκριβοῦς πείσοντά τινα ὠφεληθῆναι.

VOLUME 3
SECTION 2

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM EDITOS

EXPLANAVIT

ERNESTUS FRIDERICUS POPPO.

Vol. III. Sect. II.

GOTHAE,
SUMPTIBUS HENNINGS.
MDCCCXLVIII.
(LONDINI APUD D. NUTT. 158. FLEET STREET.)

Corrigenda

(usque ad p. 160.).

P. 16. adn. col. 2. v. 5. ab ult. dele C et signum „ colloca post A t.
p. 22. adn. col. 1. v. postr. lege c o m m o d i.
p. 36. ad marg. v. 5. lege *αὐτοῦ*.
p. 45. sd. v. 1—3. Haec in superiore pagina collocanda erant.
p. 48. adn. col. 2. v. 12. ab ult. post *οὗς* adde [*ὅρκους*].
p. 54. adn. col. 1. v. 7. ab ult. dele verba e t a d n. VIII, 58, 6.
p. 57. v. 11. deest comma post *αὐτῷ*. — adn. col. 2. v. 11. post *δέ* excidit t a m e n.
p. 59. v. 3. deest comma post *ἱεροῖς*.
p. 73. sd. v. 6. lege *τὸ τ ο ι ο ῦ τ ο ξυμβ*.
p. 77. sd. v. 1. 2. Haec pertinent ad paginam superiorem.
p. 106. v. 1. dele comma post *τυράννων* et v. 7. *μέσος πολίτης* virgulis circumda.
p. 111. adn. col. 2. v. 12. ab ult. lege *σφᾶς αὐτούς*.
p. 113. v. 4. ab ult. post a r c e omissum est s i t u m.
p. 121. v. 2. ad marg. excidit 2.
p. 136. v. 12. dele comma post *ἦσαν*.—Ibid. adn. col. 1. v. 9. pro E r r o r e m . . . H a a s. lege: Cf. tamen etiam Krueg.
p. 139. adn. col. 1. v. 19. ante *τῇ ὑστεραίᾳ* pone signum „ et contra v. 21. et 22. omitte signa „ “.
p. 147. adn. col. 2. v. 10. et 9. ab ult. leg. 1. §. 53. 1. adn. 9. et duobus versibus post t r i b u i t i l l e g r a m m a t i c u s, s e d . . . r e f e l l i t u r.
p. 160. adn. col. 2. v. 4. ab ult. pro *μετρόπολιν* leg. *μητρόπ*.

Typis Frœbelii Rudolstadiensis.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Ζ.

XVI. Ἕκτον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου. — Κεφ. ζ′.

B. Χειμών. — Κεφ. ζ′.

3) Ἀθηναῖοι διανοοῦνται μεγάλῃ παρασκευῇ ἐς Σικελίαν πλεῦσαι. παρέκβασις περὶ τοῦ μεγέθους καὶ τῆς οἰκίσεως τῆς Σικελίας. αἰτίαι τῆς τῶν Ἀθηναίων στρατείας καὶ πρεσβεία αὐτῶν. Κεφ. α′ — ϛ′.

4) Λακεδαιμόνιοι μὲν στρατεύουσιν ἐς τὴν Ἀργείαν, Ἀθηναῖοι δὲ βοηθοῦσιν Ἀργείοις. τὰ ἐν Ὀρνεαῖς γενόμενα. ζ′.

XVII. Ἕβδομον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ. η′ — ϟγ′.

A. Θέρος. Κεφ. η′ — ξβ′.

1) Οἱ μὲν ἐκ Σικελίας πρέσβεις ἐπανέρχονται· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ψηφίζονται στρατεύειν, καὶ Ἀλκιβιάδην, Νικίαν καὶ Λάμαχον στρατηγοὺς καθιστᾶσιν. η′. §. α′. β′.

2) Ἐκκλησία γίγνεται περὶ τῆς παρασκευῆς. Νικίας τοὺς Ἀθηναίους τοῦ στόλον ποιεῖσθαι ἔτι ἀποτρέψαι πειρᾶται. §. γ′. δ′.

Λόγος Νικίου. θ′ — ιδ′.

3) Νικίᾳ ἀντιλέγει Ἀλκιβιάδης. αἰτίαι, δι' ἃς οὗτος ἐνῆγε τὴν στρατείαν. ὁ τρόπος αὐτοῦ. ιε′.

Λόγος Ἀλκιβιάδου. ιϛ′ — ιη′.

4) Ἀθηναίους ὡρμημένους στρατεύειν Νικίας ἔτι παρασκευῆς πλήθει μεταστῆσαι ἐπιχειρεῖ. ιθ′.

Δεύτερος λόγος Νικίου. κ′ — κγ′.

5) *Μεγάλη ὁρμὴ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὴν στρατείαν. Νικίας δηλοῖ ἥντινα δύναμιν αἰτεῖται. γίγνεται ἡ παρασκευή.* κδ' — κς'.

6) *Τῶν Ἑρμῶν περικοπή. ζήτησις τῶν δρασάντων. ὑπόνοια τοῦ δήμου. μήνυμα μετοίκων. Ἀλκιβιάδης μεταίτιος γίγνεται καί, πρὶν ἐκπλεῖν, κρίνεσθαι μάτην ἐπιθυμεῖ.* κζ' — κθ'.

7) *Ὁ στόλος ἀνάγεται. πολυτέλεια αὐτοῦ.* λ' — λβ'.

8) *Οἱ Συρακόσιοι βουλεύονται περὶ τοῦ ἐπίπλου τῶν Ἀθηναίων.* λβ'. §. γ'.

α) *Λόγος Ἑρμοκράτους.* λγ'. λδ'.

β) *Οἱ Συρακόσιοι ἐρίζουσι. παρέρχεται οὖν Ἀθηναγόρας.* λε'. *λόγος Ἀθηναγόρου.* λς' — μ'.

γ) *Τῶν στρατηγῶν εἷς διαλύει τὴν ἔριν.* μα'.

9) *Ἐπεξέτασις καὶ ξύνταξις τῶν Ἀθηναίων ἐν Κερκύρᾳ. νῆες πρόπλοι. μέγεθος τοῦ στόλου.* μβ'. μγ'.

10) *Διαβαλόντες τὸν Ἰόνιον κόλπον παρακομίζονται τὴν Ἰταλίαν, οὐ μάλα δεχομένων αὐτοὺς τῶν Ἰταλιωτῶν, μέχρι ἀφίκοντο ἐς Ῥήγιον, ἐφ' ᾧ στρατοπεδεύονται.* μδ'.

11) *Συρακόσιοι παρασκευάζονται ἐκ παντὸς τρόπου.* με'.

12) *Αἱ πρόπλοι νῆες ἐπανελθοῦσαι Ἐγεσταίων τέχνασμα ἀγγέλλουσιν. ἀθυμία τῶν στρατηγῶν* μς', *οἳ πρὸς τὰ παρόντα βουλεύονται.* μζ' — μθ'.

α) *Νικίου γνώμη.* μζ'.

β) *Ἀλκιβιάδου γνώμη.* μη'.

γ) *Λαμάχου γνώμη.* μθ'.

13) *Οἱ Ἀθηναῖοι Νάξον καὶ Κατάνην προσποιοῦνται, Συρακούσας τε κατασκοποῦσιν, ἐς Καμάριναν δὲ εἰκῇ ἐπικηρυκεύονται.* ν' — νβ'.

14) *Ἡ Σαλαμινία ἔρχεται ἐπὶ Ἀλκιβιάδην, ἐπεὶ Ἀθηναῖοι ἔτι ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν ἀσεβησάντων, ὅτι διὰ τὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν ποτὲ γενομένην τυραννίδα ὑπόπτως εἶχον.* νγ'.

Παρέκβασις περὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν. νδ' — νθ'.

Ἐν τῇ οὖν τῶν ἀσεβησάντων ζητήσει εἷς τῶν δεδεμένων ἐγένετο μηνυτής. καὶ ὁ μὲν δῆμος τὴν Σαλαμινίαν ἐπὶ Ἀλκιβιάδην πέμπει, ὁ δὲ ἐς τὴν Πελοπόννησον οἴχεται. ξ'. ξα'.

15) *Ἀθηναίων στρατεία ἐς Ὕκκαρα, ἃ λαβόντες ἐπί τε Ἐγέστης πλέουσι, καὶ Ὕβλης πειρῶνται.* ξβ'.

B. *Χειμών.* Κεφ. ξγ' — ϟγ'.

1) *Πρώτη ἔφοδος τῶν Ἀθηναίων ἐπὶ Συρακούσας.* ξγ' — οα'.

α) *Θάρσος καὶ ὕβρις τῶν Συρακοσίων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι διὰ μηχανῆς στρατόπεδον καταλαμβάνουσιν ἐγγὺς Συρακουσῶν.* ξδ' — ξς'.

β) *Μάχη τῶν Ἀθηναίων καὶ τῶν Συρακοσίων.* ξζ' — ο'. *παρεμβάλλεται λόγος Νικίου.* ξη'.

γ) *Οἱ Ἀθηναῖοι ἀποπλέουσιν ἐς Κατάνην. αἰτίαι τοῦ ἀπόπλου αὐτῶν.* οα'.

2) *Ἑρμοκράτους λόγος πρὸς τοὺς Συρακοσίους, οἳ πειθόμενοι αὐτῷ τρεῖς τε στρατηγοὺς ἀντὶ πολλῶν αἱροῦνται, καὶ πρέσβεις ἀποστέλλουσιν ἐς Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα.* οβ'. ογ'.

3) *Ἀθηναῖοι μάτην ἐπὶ Μεσσήνην στρατεύσαντες ἐν Νάξῳ διαχειμάζουσι, καὶ τριήρη ἀποστέλλουσιν ἐς Ἀθήνας.* οδ'.

4) *Συρακόσιοι τειχίζουσί τε, καὶ ἐπὶ Κατάνην στρατεύουσιν.* οε'.

5) *Πρεσβεία ἑκατέρων ἐς Καμάριναν.* οε'. §. γ'.
λόγοι τῶν πρέσβεων. ος' — πζ'.

α) *Ἑρμοκράτους λόγος.* ος' — π'.

β) *Εὐφήμου ἀντιλογία.* πα' — πζ'.

Οἱ Καμαριναῖοι ψηφίζονται μηδετέροις ἀμύνειν. πη'. §. α'. β'.

6) *Ἀθηναῖοι καὶ πρὸς τοὺς Σικελοὺς πράσσουσί τε καὶ στρατεύουσι, καὶ ἄλλοσε πέμπουσι περὶ ξυμμαχίας.* πη'. §. γ' — ς'.

7) *Συρακοσίοις Κορίνθιοι ψηφίζονταί τε βοηθεῖν, καὶ πρέσβεις ξυναποστέλλουσιν ἐς τὴν Λακεδαίμονα. ἐκεῖ δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης παραγίγνεται.* πη'. §. ζ'. θ'.

Λόγος Ἀλκιβιάδου. πθ' — ϟβ'.

8) *Λακεδαιμόνιοι προς τε πόλεμον τὴν γνώμην ἔχουσι, καὶ Γύλιππον κελεύουσι παρασκευάζεσθαι ὡς ἐς τὴν Σικελίαν πλευσόμενον. ἐς δ' Ἀθήνας ἀφικνεῖται ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης.* ϟγ'.

XVIII. *Ὄγδοον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου.* Κεφ. ϟδ' — Βιβλ. Η. Κεφ. ιη'.

A. *Θέρος.* Κεφ. ϟδ' — Βιβλ. Η. Κεφ. θ'.

1) *Στρατεία τῶν ἐν Σικελίᾳ Ἀθηναίων ἐπὶ Μέγαρα, Κεντόριπα καὶ ἄλλα πολίσματα. ἐξ Ἀθηνῶν αὐτοῖς ἱππῆς παραγίγνονται.* ϟδ'.

2) *Στρατεῖαι Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων.* ϟε'. §. α'.

3) *Στάσις Θεσπιέων.* ϟε'. §. β'.

4) Πολιορκία Συρακουσῶν ϟς' — ργ', αἱ τῶν τε Ἐπιπολῶν ληφθεισῶν (ϟζ'), καὶ τοῦ τε ὑποτειχίσματος καὶ τοῦ σταυρώματος τῶν Συρακοσίων καθαιρεθέντος (ρ'. ρα'), εἰ καὶ Λάμαχος ἀποθνήσκει (ρα'), διπλῷ τείχει ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχίζονται (ργ').

5) Γύλιππος καὶ Πυθὴν Συρακοσίοις βοηθήσοντες ἐς Τάραντα περαιοῦνται· ἐντεῦθεν δὲ ἄραντες χειμάζονται. ρδ'.

6) Καταδρομαὶ Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηρὰν ἀποβάντες τὰς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους σπονδὰς φανερῶς λύουσι. ρε'.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Ζ.

1 1. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Ἀθηναῖοι ἐβούλοντο αὖθις μείζονι παρασκευῇ τῆς μετὰ Λάχητος καὶ Εὐρυμέδοντος ἐπὶ Σικελίαν πλεύσαντες καταστρέψασθαι, εἰ δύναιντο, ἄπειροι οἱ πολλοὶ ὄντες τοῦ μεγέθους τῆς νήσου καὶ τῶν ἐνοικούντων τοῦ πλήθους καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων, καὶ ὅτι οὐ πολλῷ τινι ὑποδεέστερον πόλεμον ἀνῃροῦντο ἢ τὸν πρὸς Πελοποννησίους. *Ἀθηναῖοι διανοοῦνται μεγάλῃ παρασκευῇ ἐς Σικελίαν πλεῦσαι.*

2 Σικελίας γὰρ περίπλους μέν ἐστιν ὁλκάδι οὐ *παρέκβασις.*

Cap. 1. §. 1. Τοῦ πλήθους. Aug. Pal. It. Vat. H. τὸ πλῆθος.

Cap. 1. §. 1. Τῆς μετὰ Λάχητος. Cf. III, 86. — καὶ Εὐρυμέδοντος. Vid. III, 115. IV, 2. 65. — καὶ ὅτι cet. Haeç quoque pendere ex ἄπειροι ὄντες ex sententia liquet. Errat igitur Krueg. Gr. I. §. 59. 2. adn. 5. Commemorari hoc exemplum potuit adn. 4. Cf. Buttm. Gr. §. 130. adn. 4. — οὐ πολλῷ τινι. Cf. §. 2. 51, 2. Matth. Gr. §. 487. 4. Krueg. Gr. I. §. 51. 16. adn. 4.
§. 2. Σικελίας γάρ —. In ea, quae sequitur, degressione antiquitates Siciliae illustrante a Thucydide „Antiochum Syracusanum consultum fuisse dubitari non potest.“ GOELL. de sit. et orig. Syrac. p. VIII., quem vide ibi de hoc scriptore disserentem. Conf. Nieb. Hist. Rom. I. p. 19. Γάρ dictum est, quod τὸ μέγεθος τῆς νήσου verbis περίπλους μέν sqq. explicatur, sicut c. 2. τῶν ἐνοικούντων τὸ πλῆθος. — περίπλους ... ὁλκάδι. De hac ambitus et magnitudinis Siciliae definitione cf. adn. II, 97, 1. — ἔλασσον. De neutro cf. Matth. Gr. §. 437. adn. 2. Krueg. Gr.

α) περίπλους Σικελίας.
β) ἔνοικοι ταύτης τῆς νήσου.
αα) βάρβαροι. Κύκλωπες καὶ Λαιστρυγόνες. Σικανοί. Ἔλυμοι. Σικελοί. Φοίνικες.

πολλῷ τινι ἔλασσον ἢ ὀκτὼ ἡμερῶν, καὶ τοσαύτη
οὖσα ἐν εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ τῆς θαλάσσης
διείργεται τὸ μὴ ἤπειρος εἶναι. 2. ᾠκίσθη δὲ ὧδε 1
τὸ ἀρχαῖον καὶ τοσάδε ἔθνη ἔσχε τὰ ξύμπαντα.
παλαιότατοι μὲν λέγονται ἐν μέρει τινὶ τῆς χώρας
Κύκλωπες καὶ Λαιστρυγόνες οἰκῆσαι, ὧν ἐγὼ οὔτε
γένος ἔχω εἰπεῖν, οὔτε ὁπόθεν ἐςῆλθον, ἢ ὅποι
ἀπεχώρησαν· ἀρκείτω δὲ ὡς ποιηταῖς τε εἴρηται,
καὶ ὡς ἕκαστός πη γιγνώσκει περὶ αὐτῶν. Σικα- 2

§. 2. *Σταδίων*. Cass. Aug. Pal. F. et *γρ.* m. *σταδίῳ*, quasi unum nomen esset *εἰκοσισταδίῳ*. Cl. Vat. H. Lugd. Vind. Schol. *σταδίοις*, quod fortasse defendi potest. Cf. VIII, 95. *διέχει δὲ μάλιστα ὁ Ὠρωπὸς τῆς τῶν Ἐρετριέων πόλεως θαλάσσης μέτρον ἑξήκοντα σταδίους*.

Εἶναι H. s. v., Demetr. Phal. §. 72. et imitatores Aristid. p. 238. Polyaen. II, 2, 4. Procop. quater, p. 33. 166. 205. de Aedif. 43. Cf. adn. Vulgo et Bekk. *οὖσα*, quod explicari nequit.

Cap. 2. §. 1. *Ὧδε*. In libris mss. aut *ἦδε*, aut *ἧδε*, aut *ᾗδε*, aut *ἤδη* vel *ἥδη*. Vulgatum et concinnitate, quum sequatur *τοσάδε*, et extremis huius cap. verbis defenditur.

I. §. 49. 2. adn. 3. — *ὀκτὼ ἡμερῶν*. „Quinque diebus et totidem noctibus Ephorus apud Strabonem. [Vid. Marx. p. 152.] Sed nave oneraria an expeditiore aliqua?“ WASS. „Si noctes aeque atque dies numerantur, discrimen exiguum est. Plutarchus de Exsil. §. 10. quatuor diebus circumvehenti opus esse dicit.“ BLOOMF., qui de integritate numeri apud Plut. dubitat. De circuitu Siciliae vid. Arn. et Fragm. geogr. apud Hoffm. post Arri. Peripl. p. 382., de magnitudine eius cum aliis insulis maris interni comparata Letronn. ad Reliqu. carm. geogr. p. 232. — *τοσαύτη οὖσα*, quum tanta sit. Cf. ed. mai. — *ἐν*. „De *ἐν* cf. IV, 113. *ἀπειλημμένον ἐν στενῷ ἰσθμῷ* et ibi [§. 2.] adn.“ ARN. — *εἴκοσι*. Numerum confirmat Aristid. p. 238. Iebb. Strabo septem tantum stadia numerat, alii undecim vel duodecim. Cf. Mannert. Geogr. IX. 2. p. 178. et Hoffm. ad Agathem. p. 320. In quo dissensu varia freti loca spectari apparet. — *διείργεται τὸ μὴ . . . εἶναι*. Cf. III, 1. *εἶργον τὸ μὴ . . . κακουργεῖν* et ibi adn. Add. sd.

Cap. 2. §. 1. *Ἐν μέρει τινὶ τ. χ.* Ad Aetnam et in agro Leontino, ut vulgo putant. Conf. Winsem. ad h. l. Aliter tamen Voelck. Geogr. Homer. §. 58. et §. 60. et apud Both. ad Od. κ΄, 81. sqq. Admodum incertas esse res et sedes horum populorum docet Ukert. Geogr. I. 2. p. 310. sqq. — *ποιηταῖς*. Homero maxime. Cf. adn. I, 5, 2.

§. 2. *Σικανοί*. Hos nonnulli eosdem atque Siculos fuisse putant. Cf. Wachsm. Hist. Rom. p. 75. „Diversos fuisse docent ... Cluv. Sic. ant. I. 2. et Dorv. Sic. c. 9., qua de re multa collegit Tzchuckius ad Pomp. Mel. II, 7. §. 14. 5. vol. III. p. II. p. 838. sq.“ SPOHN. de extrem. Odyss.

νοὶ δὲ μετ᾽ αὐτοὺς πρῶτοι φαίνονται ἐνοικισά-
μενοι, ὡς μὲν αὐτοί φασι, καὶ πρότεροι διὰ τὸ
αὐτόχθονες εἶναι, ὡς δὲ ἡ ἀλήθεια εὑρίσκεται,
Ἴβηρες ὄντες καὶ ἀπὸ τοῦ Σικανοῦ ποταμοῦ τοῦ
ἐν Ἰβηρίᾳ ὑπὸ Λιγύων ἀναστάντες. καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν
Σικανία τότε ἡ νῆσος ἐκαλεῖτο, πρότερον Τρινα-
κρία καλουμένη· οἰκοῦσι δὲ ἔτι καὶ νῦν τὰ πρὸς
3 *ἑσπέραν τὴν Σικελίαν. Ἰλίου δὲ ἁλισκομένου τῶν*
Τρώων τινὲς διαφυγόντες Ἀχαιοὺς πλοίοις ἀφι-

§. 2. *Ἐνοικισάμενοι*. Cass. Aug. Cl. Ven. It. Vat. H. G. F. Mosqu. *ἐνοικησάμενοι*, quod praeferebat Duk. Sed medii *οἰκεῖσθαι* perfecto solo Thucydidem uti constat, cf. adn. I, 120, 2.; aoristi dubium exemplum legitur II, 102, 5. Vulgatum *ἐνοικισάμενοι* tuetur Dind. in Steph. Thes. De medii aoristo huius verbi cf. adn. II, 102, 5. *Ἐνοικησάμενοι* tamen ex Procop. 135, 32. affert Bloomf.

part. p. 82. Cf. Nieb. Hist. Rom. I. p. 186. sqq. — *μετ᾽ αὐτούς*. Hoc verum esse Spohn. l. d. argumentis studet confirmare. — *ἐνοικισάμενοι*. Cf. sd. — *πρότεροι*] *τῶν* [*Κυκλώπων καὶ*] *Λαιστρυγόνων*. Schol. — *αὐτόχθονες εἶναι*. Ita Timaeus apud Diod. V, 6. — *Ἴβηρες ὄντες*. Ita Philistus apud Diod. l. c., Ephorus, ad quem vid. Marx. p. 194., Dion. Hal. I, 22. Cf. Nieb. l. d. et Mannert. Geogr. IX, 2. p. 246. — *Σικανοῦ ποταμοῦ*. „Quod illud fuerit flumen, satis aperte ostendit Silius hisce versibus [XIV, 35. 36.]: Pyrene misit populos, qui nomen ab amne Adscitum patrio terrae imposuere vacanti. Hinc Servius ad Virg. Aen. l. VIII. Sicani, inquit, secundum nonnullos populi sunt Hispaniae a fluvio *Sicori* dicti. Hic fluvius [hodie Segre] a Pyrenaeo monte in Iberum amnem defluit.“ CLUV. Sic. ant. p. 26. Sed iis, qui Sicorim volunt esse, iure repugnare videtur Mannert. l. d. p. 245. Add. Ukert. Geogr. II. 1. p. 246. et p. 483., ubi id flumen, quod hodie Xucar dicatur, esse existimat. Sicanum fluvium probabile esse nihil nisi fluvium Sicanorum significare disputat Arn. Cf. adn. prox. — *τοῦ ἐν Ἰβηρίᾳ*. Quum Ligures nunquam Hispaniae partes tenuerint, Iberiae nomine hic, ut apud antiquissimos scriptores, latius patenti Galliam contineri, in qua olim inter Rhodanum et Alpes pars Ligurum habitaverit, censet Cluver l. d. p. 26. Et Niebuhrius quoque a Liguribus Pyrenaeos montes nunquam superatos et Sicanum Thucydidis inter hos et Rhodanum quaerendum esse arbitratur. — *ὑπὸ Λιγύων ἀναστάντες*. Dissentit Niebuhr. l. d. p. 182. De *ἀναστῆναι* vid. adn. I, 8, 2. — *καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν ... καλουμένη*. Cf. Iust. IV, 2, 1. Siciliae primo Trinacriae nomen fuit; postea Sicania cognominata est. Negligentius Plin. H. N. III, 8, 86. Sicilia Sicania Thucydidi dicta. De Trinacriae nomine cf. Bloomf. — *τὰ πρὸς ἑσπέραν*. Cf. adn. III, 6, 1.

§. 3. *Ἁλισκομένου* cum *διαφυγόντες* iungendum esse praesentis participium videtur docere. Cf. tamen Krueg. Gr. I. §. 53. 1. adn. 3. — *οἰκήσαντες*. Cf. ibid. 5. adn. 2. — *Τρώων τινὲς ... Ἔλυμοι*. „Ἔλυμοι

κνοῦνται πρὸς τὴν Σικελίαν, καὶ ὅμοροι τοῖς Σικανοῖς οἰκήσαντες ξύμπαντες μὲν Ἔλυμοι ἐκλήθησαν, πόλεις δ' αὐτῶν Ἔρυξ τε καὶ Ἔγεστα. προςξυνῴκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ Φωκέων τινὲς τῶν ἀπὸ Τροίας τότε χειμῶνι ἐς Λιβύην πρῶτον, ἔπειτα ἐς Σικελίαν ἀπ' αὐτῆς κατενεχθέντες. Σι- 4
κελοὶ δὲ ἐξ Ἰταλίας (ἐνταῦθα γὰρ ᾤκουν) διέβησαν ἐς Σικελίαν, φεύγοντες Ὀπικούς, ὡς μὲν εἰκὸς

§. 3. Ἔγεστα. Cl. Ven. Vat. cod. Bas. et corr. It. Αἴγεστα. In Pal. Ἄγεστα. Vid. ad c. 6.

§. 4. Ὀπικούς. Cl. (sed hic ex emend.) Vat. H. Bekk. Ὅπικας, H. tamen s. v. γρ. Ὀπικους. Ven. et It. Ὅπηκας. Aug. a corr. (nam fuerat Ὀπίκος) cum Gr. Ὀπίκους. m. Ὅπικούς. „Apud Steph. [Byz.] et alios [velut apud Dion. Hal. I, 22., ubi de Opicis sententiam Thucydidis refert, et apud Aristot. Strab. Paus., quorum locus vide in Steph. Thes. ed. rec.] Ὀπικοί.“ DUK. Scriptorum in hoc nomine consensus negligendus non videtur.

sive, ut alii scribunt, cum adspiratione Ἕλυμοι apud Dionysium l. c. traduntur prius sedes habuisse in Italia, atque inde ab Oenotris anno ante bellum Troianum LXXXVI. pulsi in Siciliam traiecisse. E diverso ipse Dionysius et cum eo Thucydides, Lycophron, Pausanias, Virgilius, Silius et Solinus Troia capta eos deducunt Troianos.“ CLUV. p. 34. Conf. Nieb. l. d. p. 188. et 203. Kort. Hist. Rom. p. 26. — ξύμπαντες. Suntne soli Τρώων τινές? Vix credibile, sed hos et vicinos Sicanos cum iis mixtos significari probabilius est. Quod si est, τινὲς οἰκήσαντες — ξύμπαντες ἐκλήθησαν sunt σχῆμα καθ' ὅλον καὶ κατὰ μέρος. — Φωκέων τινές. Cf. Paus. V, 25, 3. Nihilominus Elymos inter barbaros recenset, et quia pauci tantum Graeci se barbaris adiunxerant et quia lingua et instituta populi erant barbara. Ceterum pro Phocensibus Philoctetae comites ex Italia missos commemorat Strab. VI, 1, 3. 2, 5. — τότε. Τῷ τότε coniiciat aliquis ob IV, 120.

§. 4. Σικελοί. De tempore horum migrationis et de populo ipso vid. Dion. Hal. I, 22. Nieb. l. d. p. 52. sqq. 64. sqq. 91. sq. Wachsm. Hist. Rom. p. 75. sqq. — Ἰταλίας. Quem ambitum haec appellatio apud Thucydidem habeat, de eo vid. Nieb. p. 19. sq. et infra VII, 33. — ἐνταῦθα ... ᾤκουν. Olim quidem in Latio atque adeo longius in septentrionem habitaverant; sed quum hae Thucydidi partes Italiae non videantur esse, ex iis expulsi antequam in Siciliam traiicerent, inferioris Italiae tractus quosdam tenuisse existimandi sunt. Conf. Plin. H. N. III, 10, 71. — φεύγοντες τοὺς Ὀπικούς. Antiochus Syracusanus, cuius narrationem ceteris a Dion. Hal. l. d. et Wachsm. l. d. p. 77. sq. prolatis Thucydides antetulit, Oenotros addit Dionysii loco dicto. Quod idem a Thuc. factum esse Nieb. p. 92. falso tradit. De Opicis vid. Mannert. Geogr. IX. 1. p. 697. Nieb. p. 71. sqq. Wachsm. l. d. p. 65. sqq. Cf. infra c. 4. Eos Opicos, a quibus Siculi expulsi sint, Cascos

καὶ λέγεται, ἐπὶ σχεδιῶν, τηρήσαντες τὸν πορθμὸν κατιόντος τοῦ ἀνέμου, τάχα ἂν δὲ καὶ ἄλλως πως ἐςπλεύσαντες. εἰσὶ δὲ καὶ νῦν ἔτι ἐν τῇ Ἰταλίᾳ Σικελοί· καὶ ἡ χώρα ἀπὸ Ἰταλοῦ, βασιλέως τινὸς Σικελῶν, τοὔνομα τοῦτο ἔχοντος, οὕτως Ἰταλία ἐπωνομάσθη. ἐλθόντες δὲ ἐς τὴν Σικελίαν στρατὸς πολὺς τούς τε Σικανοὺς κρατοῦντες μάχῃ ἀνέστειλαν πρὸς τὰ μεσημβρινὰ καὶ ἑσπέρια αὐτῆς, καὶ ἀντὶ Σικανίας Σικελίαν τὴν νῆσον ἐποίησαν καλεῖσθαι, καὶ τὰ κράτιστα τῆς γῆς ᾤκησαν ἔχοντες, ἐπεὶ διέβησαν, ἔτη ἐγγὺς τριακόσια, πρὶν Ἕλληνας ἐς Σικελίαν ἐλθεῖν· ἔτι δὲ καὶ νῦν τὰ μέσα καὶ τὰ πρὸς βοῤῥᾶν τῆς νήσου ἔχουσιν.

Ἰταλία om. D. I. Vall. Sed per epexegesin ad οὕτω additum est. Cf. Baehr. ad Plut. Flaminin. c. 8. p. 97.

§. 5. Ἀνέστειλαν de coniectura Bekk. Cf. adn. III, 98, 1. item VI, 70. et hic Arn. Vulgo ἀπέστειλαν, quod agnoscit Constantin. Porphyrog. verba ἐλθόντες usque ad καλεῖσθαι Menippo male tributa commemorans de Themat. II, 9.

fuisse efficere studet Nieb. p. 91. sq. — ἐπὶ σχεδιῶν, ratibus vecti. Eadem ratione Spartacum totum suum exercitum in Siciliam traiicere sibi proposuisse e Cic. Verr. V, 2. docet Arn. — τηρήσαντες τὸν πορθμόν, observato traiectu, i. e. opportunitate et facultate traiiciendi. De πορθμοῦ voce vid. adn. II, 83, 3., τηρεῖν III, 22. et alibi sic legitur. — κατιόντος τοῦ ἀνέμου. Cf. adn. II, 25, 4. — τάχα ἄν. „Ἂν fortasse potius abesse debet.“ STEPH. Vide tamen Matth. Gr. §. 599. 2. c. et Schaef. et Brem. ad Demosth. adv. Phil. III. §. 70. De δέ particulae collocatione cf. 10, 4. — εἰσὶ δὲ ... Σικελοί. Haec propter Diod. V, 6. negavit Cluver. l. d. p. 29. At vid. Nieb. l. d. p. 70. — βασιλέως ... Σικελῶν. „Italum Siculorum regem e Sicilia in Italiam venisse scribit Serv. in Virg. I. Aen. 2. et 537. Idem VIII. Aen. 328. aliter hoc narrans locum hunc Thucydidis citat.“ DUK. Italum βασιλέα τῆς Οἰνωτρίας vocat Aristot. Polit. VII, 9., ἄνδρα δυνατὸν Οἰνωτρὸν τὸ γένος secundum Antiochum Syracusanum Dion. Hal. Ant. Rom. I, 35. Add. Pauly Encycl. in v. Italus. — οὕτως ... ἐπωνομάσθη. Conf. sd. „Antiochus ap. Dion. p. 27. Sylb. [88. R.]: Ἰταλία δὲ ἀνὰ χρόνον ὠνομάσθη ἐπ' ἀνδρὸς δυνατοῦ, ὄνομα Ἰταλοῦ. — Cf. fragm. Timaei 38. p. 245. [et Dio Cass. p. 2.] De origine nominis Italiae vid. porro Heyn. exc. 21. ad Virg. Aen. I.“ GOELL. Cf. Fabric. ad Dion. Cass. p. 2. Nieb. l. l. p. 15. sqq. Mannert. IX. 1. p. 20. sqq.

§. 5. Πολύς. Cf. adn. I, 105, 4. — τοὺς ... μάχῃ ἀνέστειλαν. Aliter Diod. V, 6. — ἐπεί. Cf. adn. I, 6, 3. — ἔτη ... ἐλθεῖν. „Hic iterum Thucydidem errasse observat Cluver. p. 29.“ HUDS. Thucydidis

ᾦκουν δὲ καὶ Φοίνικες περὶ πᾶσαν μὲν τὴν Σι- 6
κελίαν ἄκρας τε ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ἀπολαβόντες καὶ τὰ ἐπικείμενα νησίδια ἐμπορίας ἕνεκεν τῆς πρὸς τοὺς Σικελούς· ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἕλληνες πολλοὶ κατὰ θάλασσαν ἐπειςέπλεον, ἐκλιπόντες τὰ πλείω Μοτύην καὶ Σολόεντα καὶ Πάνορμον ἐγγὺς τῶν Ἐλύμων ξυνοικίσαντες ἐνέμοντο, ξυμμαχίᾳ τε πίσυνοι τῇ τῶν Ἐλύμων, καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐλάχιστον πλοῦν Καρχηδὼν Σικελίας ἀπέχει. βάρβαροι μὲν οὖν τοσοίδε Σικελίαν καὶ οὕτως ᾤκησαν.

ββ) Ἕλληνες, κεφ. γ΄ — ε΄.

3. Ἑλλήνων δὲ πρῶτον Χαλκιδῆς ἐξ Εὐβοίας 1

§. 6. Ἕνεκεν. Lugd. Mosqu. Dan. ἕνεκα. „Thom. Mag. scribit Thucydidem semper dicere ἕνεκα.“ DUK. At vid. sd. I, 68, 2.

Ἐπειςέπλεον. F. et Bekk. ἐπεςέπλεον. At vid. sd. II, 38, 2.

Ξυνοικίσαντες. In plurimis libris ξυνοικήσαντες vel συνοικήσ. „Ξυνοικίσαντες non videtur mutandum, etsi plerique libri ξυνοικήσαντες. Ammonius: συνοικίζεται πόλις ἡ ἐκ πολλῶν πόλεων εἰς μίαν πόλιν συναγομένη ὑπὲρ τοῦ πλείονα δύναμιν σχεῖν. Itaque qui pleraque loca reliquerant, recte dicuntur has urbes συνοικίσαι. Sic etiam supra Thuc. II, 15. et III, 2.“ DUK. Ob ἐνέμοντο prorsus alienum esse ξυνοικήσαντες addit Bau.

Cap. 3. §. 1. Πρῶτον Cass. Aug. (?) Cl. Ven. Pal. H. Lugd. F. C. Gr. B. D. I. E. K. m. al. Vulgo et Bekk. πρῶτοι. Conf. adn. I, 53, 2.

computationem annorum Wachsm. quoque reiicit. Niebuhrius p. 53. nihil decernens „quod Thucydidem scribit in definienda migrationis Siculorum aetate Antiochum secutum esse, fallitur.“ GOELL. Vid. Dion. Ant. I, 22. p. 58. sq.

§. 6. Φοίνικες. Intelligendos esse Phoenices Asiae, in quorum tamen locum postea Poeni seu Carthaginienses successerint, iure credit Cluver. p. 40. Conf. Heeren. de mercat. vet. pop. ed. 3. I. 2. p. 45. sqq. (ed. 4. p. 42. sqq.) et II. 1. p. 84. sqq. (ed. 4. p. 77.) et hic Arn. Aliter tamen statuit Paus. V, 25, 3. — περὶ πᾶσαν . . . τὴν Σικελίαν, per Siciliam passim. Cf. Matth. Gr. §. 589. c. et adn. II, 23, 2. — ἀπολαβόντες. Vid. adn. I, 7. Ad ἐπικείμενα νησίδια per zeugma simile verbum ex illo repetendum est. — τὰ ἐπικείμενα νησίδια. „Aegates et alias prope Lilybaeum sitas has fuisse verisimile est.“ BLOOMF. — ἐπειςέπλεον. Ἐπί valet insuper, ad veteres incolas. Addita κατὰ θάλασσαν languent, sed propter ea, quae supra §. 4. de Siculis narrata sunt, videntur accessisse. — Σολόεντα. Cum flexione cf. Μαλόεντος et Μαλόεντα III, 3. — ἐντεῦθεν. Id est Motya potissimum. — ἐλάχιστον πλοῦν...ἀπέχει. Cum verbis et sententia cf. VII, 50, 2. et ibi adn. — βάρβαροι...τοσοίδε. Adduntur a nonnullis Morgetes. Cf. Strab. p. 270. (414.)

Cap. 3. §. 1. Ἑλλήνων δέ. Graecorum coloniae in Sicilia dividendae sunt in Chalcidicas, Doricas, quae aut Corinthiae sunt

πλεύσαντες μετὰ Θουκλέους οἰκιστοῦ Νάξον ᾤκισαν, καὶ Ἀπόλλωνος ἀρχηγέτου βωμόν, ὅςτις νῦν ἔξω τῆς πόλεώς ἐστιν, ἱδρύσαντο, ἐφ᾽ ᾧ, ὅταν ἐκ
2 Σικελίας θεωροὶ πλέωσι, πρῶτον θύουσι. Συρακούσας δὲ τοῦ ἐχομένου ἔτους Ἀρχίας τῶν Ἡρα-

Πόλεις αὐτῶν Νάξος, Συράκουσαι, Λεοντῖνοι, Κατάνη.

§. 2. Ἐχομένου. In optimis membranis male ἐρχομένου.

aut Megaricae aut Rhodiae, mixtas. Cf. ed. mai. I. 2. p. 502. sq. et Herm. Antiqu. Gr. §. 83. 84. — Χαλκιδῆς...μετὰ Θουκλέους οἰκιστοῦ. „De Chalcidensium migratione vid. Cluv. p. 37.“ HUDS. Steph. Byz. v. Χαλκίς· Θεοκλῆς ἐκ Χαλκίδος μετὰ Χαλκιδέων καὶ Ναξίων ἐν Σικελίᾳ πόλεις ἔκτισε. Cf. ibi Holsten. et Ephor. apud Strab., qui Θεοκλέα Ἀθηναῖον appellat, p. 267. (410.), seu apud Marx. p. 154. Polyaen. V, 5. Suid. in ἐλεγείνειν et de hoc loco Welcker. in Mus. Rhen. IV. p. 431. et Bach. Histor. crit. poes. Graec. eleg. p. 22. sq. — Νάξον ᾤκισαν. De urbe ipsa cf. IV, 25, 7. 8., de tempore eius conditae §. 2. et ibi adn. Eusebius in Chron. rem factam dicit Ol. XI, 3. a. 736. (tribus annis ante Syracusas, non, ut Thuc. §. 2., uno). — ἀρχηγέτου. „Ἀρχηγέτης dicebatur Apollo, quia coloniae in Siciliam deducendae fuerat dux et auctor. Vid. Cluv. p. 93. 94.“ HUDS. De signo huius Apollinis diu superstite cf. Appi. Bell. civ. V, 109. et Arn. — ὅςτις. Dictum est pro simplici ὅς. Cf. Matth. Gr. §. 403. b. Krueg. Gr. I. §. 51. 8. adn. 3. et ad VIII, 92. — θεωροί. Cf. adn. V, 16, 2. — πρῶτον. „Esse potest, et vero videtur, pro πρότερον, prius, quam excurrant ad sacram pompam.“ BAU.

§. 2. Τοῦ ἐχομένου ἔτους, insequenti anno. Cf. Vig. p. 360. Syracusas Clinto Fast. Hell. p. 278. sq. Ol. XI, 4. a. Chr. 733., Herm. Antiqu. Gr. §. 84. adn. 2. Ol. XI, 2. a. Chr. 735. Muell. Dor. II. p. 487., in cuius sententiam inclinat Boeckh. Inscr. II. p. 335., Ol. V, 3. a. Chr. 758. conditas esse censent. Rursus alii ponunt Ol. XI, 3. a. Chr. 734., quem verum annum esse ex Chron. Euseb. Armen. ed. Venet. demonstratum esse a Fischero (Tab. chronol. Graec. Ol. XI, 3.) dicit Muenscher. de Reb. Platae. p. 34. Tacemus de Mannert. Geogr. IX. 2. p. 307. sqq. Annum inter 769. et 703. fluctuare adeo demonstrare studuit Ed. Meyer in Comment. antiqu. stud. a. 1845. m. Oct., ubi de Syracusis conditis explicavit. Omnis quaestio pendet ex c. 4, 1. 2. 4. 5, 3. — Ἀρχίας...ᾤκισε. „Huius . . . multi . . . meminerunt. Vid. Cluv. Sic. ant. p. 139. 140. . . Omnia, quae hic Thucydides de originibus urbium Siciliae tradit, latius exsequitur Cluv., qui de singulis consuli potest.“ DUK. De Syracusis conditis praeter Meyerum l. d. conf. Arnold. in Hist. Syrac. et Krebs. Lection. Diod. p. 203. sqq. — ἐκ τῆς νήσου. „Insulam intelligit Ortygiam, quintam [recentioribus temporibus] Syracusarum partem, ponte [Thucydidis tempore aggere] connexam, quae et Arx et proprio nomine Ortygia dicebatur. Vid. Cluv. Sic. p. 155. etc.“ HUDS. Cf. Letronn. Topogr. Syr. p. 14. sqq. et Goell. de Sit. Syrac. p. 44. sq. Ille Νήσου maiore litera pingi iussit relegans ad Liv., qui Nason appellaret; neque tamen opus videtur, quum relativa enunciatio sequatur. Add. Bloomf. in ed. 2.

κλειδῶν ἐκ Κορίνθου ᾤκισε, Σικελοὺς ἐξελάσας πρῶτον ἐκ τῆς νήσου, ἐν ᾗ νῦν οὐκέτι περικλυζομένη ἡ πόλις ἡ ἐντός ἐστιν· ὕστερον δὲ χρόνῳ καὶ ἡ ἔξω προστειχισθεῖσα πολυάνθρωπος ἐγένετο.
Θουκλῆς δὲ καὶ οἱ Χαλκιδῆς ἐκ Νάξου ὁρμηθέν- 3
τες ἔτει πέμπτῳ μετὰ Συρακούσας οἰκισθείσας Λεοντίνους τε, πολέμῳ τοὺς Σικελοὺς ἐξελάσαντες, οἰκίζουσι, καὶ μετ' αὐτοὺς Κατάνην· οἰκιστὴν δὲ
αὐτοὶ Καταναῖοι ἐποιήσαντο Εὔαρχον. 4. κατὰ 1
δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον καὶ Λάμις ἐκ Μεγάρων ἀποικίαν ἄγων ἐς Σικελίαν ἀφίκετο, καὶ ὑπὲρ Παντακύου τε ποταμοῦ Τρώτιλόν τι ὄνομα χωρίον οἰκίσας, καὶ ὕστερον αὐτόθεν τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐς Λεοντίνους ὀλίγον χρόνον ξυμπολιτεύ-

Μέγαρα τὰ Ὑβλαῖα, Σελινοῦς, Γέλα, Ἀκράγας, Ζάγκλη ἢ Μεσσήνη.

Περικλυζομένη Bekk. In membranis περικλυζομένη. Cf. adn. Cap. 4. §. 1. Παντακύου ex optimis libris mss. Bekk. Vulgo Παντακίου, cui nomen Πανταγίας, quod huic fluvio apud alios est (cf. Cluv. Sic. p. 136.), patrocinatur; sed apud Virgilium Med. et Rom. Pantagyas Aen. III, 689.

Τρώτιλον. Ven. It. Vat. H. D. I. AR. Chr. Πρώτιλον. Apud Polyaen. V, 5. nunc Τρωγίλιον legitur, olim Τρώϊλον. Locus ignotus non confundendus est cum Trogilo, portu Syracusarum, VI, 99. VII, 2. Cf. Goeller. de Sit. Syrac. p. 70. sq.

— οὐκέτι περικλυζομένη. Propter exstructum aggerem lapideum, qui post Thucydidis aetatem aut terrae motu destructus aut undarum vi perruptus est. Deinde Ortygia aggeris loco ponte cum continente iungebatur. „Cf. Strab. p. 59. 270. Cic. Verr. IV, 52. 53." WASS. ad VII, 23. Postea agger restitutus est. — ἡ ἔξω. Thucydidi Acradina, quod nomen apud eum non legitur, maxime est, etsi Letronnius Tycam quoque, de qua vid. c. 98., Thucydidis aetate satis magnum aedificiorum numerum habuisse putat. Certe nec Temenites nec Epipolae iis temporibus, de quibus hic dicitur, urbis partes erant. Cf. VI, 75. 96. — προςτειχισθεῖσα, muro (alteri urbi) adiuncta. Male explicat Letronn. l. d. p. 94. sq. Vid. ed. mai.

§. 3. Μετὰ Συρακούσας οἰκισθείσας. Usitatiora verba leguntur 4, 3. sed cf. Madv. Synt. §. 181. adn. 7. — αὐτοὶ Καταναῖοι ἐποιήσαντο. Non igitur, ut plerumque, conditorem a maiore patria acceperunt. Cf. Bloomf. in transl.

Cap. 4. §. 1. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον. Et una cum Thucle, si fides Ephoro apud Strab. p. 267. — ἐκ Μεγάρων ἀποικίαν. Cum Plataeensibusne? Cf. Polyaen. V, 5. et Muensch. de Reb. Plataeens. p. 33. sqq. — ὑπὲρ Παντακύου ποτ. Hodie Porcári. Vid. Cluv. Sic. p. 136. et Dorv. Sic. p. 206. Ceterum cf. sd. et de articulo omisso adn. I, 16. — τοῖς Χαλκιδεῦσιν ἐς Λεοντίνους ὀλίγον χρόνον ξυμπολιτεύσας. Densata est oratio pro his: ἐς Λεοντίνους μετοικήσας

σας, καὶ ὑπὸ αὐτῶν ἐκπεσών, καὶ Θάψον οἰκίσας, αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει· οἱ δὲ ἄλλοι ἐκ τῆς Θάψου ἀναστάντες, Ὕβλωνος βασιλέως Σικελοῦ προδόντος τὴν χώραν καὶ καθηγησαμένου, Μεγαρέας
2 ᾤκισαν τοὺς Ὑβλαίους κληθέντας. καὶ ἔτη οἰκήσαντες πέντε καὶ τεσσαράκοντα καὶ διακόσια ὑπὸ Γέλωνος τυράννου Συρακοσίων ἀνέστησαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ χώρας. πρὶν δὲ ἀναστῆναι, ἔτεσιν ὕστερον ἑκατὸν ἢ αὐτοὺς οἰκῆσαι, Πάμιλλον πέμ-

§. 2. Αὐτούς. H. s. τοῦς γρ. τοῖ, quod αὐτοί sane exspectes. Accusativum argutius quam verius defendit Arn. In Cl. αὐτούς sup. ras. esse adnotat Bloomf.

Πάμιλλον Cl. Ven. Pal. It. Vat. H. Laur. Bekk. In Cass. Aug. C. Bas. Πάμμιλλον. Vulgatum Πάμμιλον unum affert Goettl. Doctr. accent. p. 189.

καὶ ἐνταῦθα τοῖς Χαλκιδεῦσιν ὀλ. χρ. ξυμπολιτεύσας. Conf. Matth. Gr. §. 578. a. „Trotilus circiter quinto anno post Syracusas [κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον] conditus est; sed restat, ut definiatur, quantum temporis inter Trotilum et Megara condita interfuerit, quaeque accurata sit verborum ὀλίγον χρόνον significatio." CLINT. Fast. Hell. p. 278. ed. Krueg., quem Clintonem vide ibi de hac re disputantem. Cf. plura in ed. mai. — Θάψον. Paeninsulam, quae describitur 97, 1. — ἀναστάντες, expulsi. Cf. ed. mai. — Ὕβλωνος ... καθηγησαμένου. Cohaerent haec cum vv. Μεγ. ᾤκισαν. Ἡ χώρα est regio ea, in qua Megara Hyblaea condita est. Hanc cur Hyblo Siculus Graecis prodiderit, causae variae fingi possunt. — Μεγαρέας ... τοὺς Ὑβλαίους. De horum urbe Megara vid. c. 49. extr. et ibi adn. Non vocari eandem Hyblam Geleatidem seu Galeotidem docuimus in ed. mai. I. 2. p. 524. Conf. Herm. Antiqu. Gr. §. 84. adn. 3. De origine Megarae alia narrat Ephorus apud Strab. p. 267. (410.)

§. 2. Ὑπὸ Γέλωνος ... ἀνέστησαν. „Gelo quando Hyblaeos agro expulerit, apparet ex Herodot. VII, 156." GOELL. Cf. Muell. Dor. I. p. 122. adn. 2. Clint. l. d. Herm. Antiqu. Gr. §. 85. adn. 1. Respicitur huc infra c. 94. — ἔτεσιν ὕστερον ἑκατόν. A Thuc. dissentit Diod. XIII, 59. Vid. Cluv. Sic. p. 227. Reingan. de Selinunte p. 102. Krebs. Lect. Diod. p. 209. Herm. l. d. §. 85. adn. 10. — ἢ ... οἰκῆσαι. Infinitivus post ὕστερον ἤ, quemadmodum Plut. Lucull. c. 5., ita positus est, ut post πρότερον ἤ I, 69, 5., ubi vid. adn. De accusativo cf. sd. Οἰκῆσαι est habitare incipere, considere. Cf. Krueg. Gr. I. §. 53. 5. adn. 1. — πέμψαντες [ἐς] Σελινοῦντα κτίζουσι. „An hoc est: Pammilo in eum locum misso, ubi deinde Selinus fuit, urbem illam condiderunt? ut post κτίζουσι suppleatur αὐτήν, cuius pronominis ellipsis frequentissima est apud Thuc. Sed [quum Selinus non apte pro eo loco, in quo haec urbs condita est, nominetur] mihi suspicio est praepositionem ἐς huc irrepsisse e fine vocis praecedentis πέμψαντες, et ea dempta legendum esse πέμψαντες Σελινοῦντα κτίζου-

ψαντες [ἐς] Σελινοῦντα κτίζουσι· καὶ ἐκ Μεγάρων
τῆς μητροπόλεως οὔσης αὐτοῖς ἐπελθὼν ξυγκατῴ-
κισε. Γέλαν δὲ Ἀντίφημος ἐκ Ῥόδου καὶ Ἔντιμος 3
ἐκ Κρήτης ἐποίκους ἀγαγόντες κοινῇ ἔκτισαν ἔτει
πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ μετὰ Συρακουσῶν οἴ-
κισιν. καὶ τῇ μὲν πόλει ἀπὸ τοῦ Γέλα ποταμοῦ
τοὔνομα ἐγένετο, τὸ δὲ χωρίον, οὗ νῦν ἡ πόλις
ἐστί, καὶ ὃ πρῶτον ἐτειχίσθη, Λίνδιοι καλεῖται·
νόμιμα δὲ Δωρικὰ ἐτέθη αὐτοῖς. ἔτεσι δὲ ἐγγύ- 4
τατα ὀκτὼ καὶ ἑκατὸν μετὰ τὴν σφετέραν οἴκι-
σιν Γελῷοι Ἀκράγαντα ᾤκισαν, τὴν μὲν πόλιν
ἀπὸ τοῦ Ἀκράγαντος ποταμοῦ ὀνομάσαντες, οἰκι-

Σελινοῦντα. In optimis membranis Ἑλινοῦντα, „ut I, 65. Ἑρμυλίων pro Σερμυλίων." DUK. Cf. ibi §. 2. sd. De superiore ἐς cf. adn.

σι." DUK. Ἐς omisit Bekk. Coniecturam adiuvat scriptura Ἑλινοῦντα, de qua vid. sd. — ἐκ Μεγάρων . . . ξυγκατῴκισε. „E Megaris Graeciae profectus Selinuntem cum suis et iis, quos [Megaris Hyblaeis] secum duxerat, condidit. Id est ξυγκατῴκισε. Cf. Scymn. v. 291. Strab. [p. 272. s. 419.]" REINGAN. l. d. p. 9. sq. Auctor coloniae deducendae more e maiore patria videtur arcessitus esse.

§. 3. Γέλαν δέ. De huius urbis origine vid. interpr. Herodot. VII, 153. Muell. Dor. I. p. 110. al. in ed. mai. et in Herm. Antiqu. Gr. §. 85. adn. 3. c. — πέμπτῳ καὶ τεσσαρακοστῷ. Ergo, id quod ex superioribus et ex adn. ad §. 4. apparet, aut, ut Boeckh. Explic. Pindar. p. 115. censet, Ol. XXII, 3. aut potius XXIII, 1. a. 688. At Eusebius rem factam dicit Ol. XXV, 4. a. Chr. 677. — Γέλα ποτ. Hodie fiume di terra nuova et di Ghiozzo. Cf. Cluv. p. 199. et Dorv. Sic. p. 127. — ἡ πόλις. Ea pars, quae proprie urbs dicitur. Cf. Bloomf. et Arn. — καὶ ὅ. Attende rariorem syntaxin. Cf. Krueg. Gr. I. §. 60. 6. adn. 4. et infra 89, 6. — Λίνδιοι. Haud dubie a Lindiis, quos praeter ceteros Rhodios urbi condendae affuisse docet Herodot. l. d. De incolarum nomine loco imposito cf. adn. I, 111, 3. — νόμιμα Δωρικὰ . . . αὐτοῖς. De his institutis Doricis vid. Muell. Dor. I. p. 111. II. p. 163. et quos alios laudat Goell. De universo more cf. III, 34. extr., paulo post §. 4. et infra 5, 1. νόμιμα τὰ Χαλκιδικὰ ἐκράτησεν, ob quae verba et §. 4. hic articulum excidisse aliquis coniiciat.

§. 4. Ἔτεσι . . . ἑκατόν. Ol. L, $\frac{1}{2}$., a. Chr. 5$\frac{80}{79}$. Olympiadi L . . . Agrigenti origines etiam a Pindari Scholiaste ad Ol. I. v. 166. tribui adnotat Clint., apud quem vide plura. — Ἀκράγαντος ποτ. Hodie fiume de Girgenti et di S. Biaggio appellari dicunt Cluv. p. 204. et Dorv. p. 88. Sed Kephalides It. p. 292. hodie vocari etiam Dragonem, St. Blasii autem fluvium in eum influentem proprie discernendum docet.

στὰς δὲ ποιήσαντες Ἀριστόνουν καὶ Πυστίλον,
νόμιμα δὲ τὰ Γελῴων δόντες. Ζάγκλη δὲ τὴν
μὲν ἀρχὴν ἀπὸ Κύμης τῆς ἐν Ὀπικίᾳ Χαλκιδικῆς
πόλεως λῃστῶν ἀφικομένων ᾠκίσθη, ὕστερον δὲ
καὶ ἀπὸ Χαλκίδος καὶ τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλῆθος
ἐλθὸν ξυγκατενείμαντο τὴν γῆν· καὶ οἰκισταὶ Πε-
ριήρης καὶ Κραταιμένης ἐγένοντο αὐτῆς, ὁ μὲν
ἀπὸ Κύμης, ὁ δὲ ἀπὸ Χαλκίδος. ὄνομα δὲ τὸ
μὲν πρῶτον Ζάγκλη ἦν ὑπὸ τῶν Σικελῶν κλη-
θεῖσα, ὅτι δρεπανοειδὲς τὴν ἰδέαν τὸ χωρίον ἐστί,
τὸ δὲ δρέπανον οἱ Σικελοὶ ζάγκλον καλοῦσιν·
ὕστερον δ' αὐτοὶ μὲν ὑπὸ Σαμίων καὶ ἄλλων
Ἰώνων ἐκπίπτουσιν, οἳ Μήδους φεύγοντες προσέ-
6 βαλον Σικελίᾳ· τοὺς δὲ Σαμίους Ἀναξίλας Ῥη-
γίνων τύραννος οὐ πολλῷ ὕστερον ἐκβαλών, καὶ
τὴν πόλιν αὐτοῖς ξυμμίκτων ἀνθρώπων οἰκίσας,

§. 6. Αὐτοῖς. „Malim αὐτός, ut c. 5. extr. αὐτὸς οἰκιστὴς γενόμενος." Bekk., qui nunc recepit. De vulgata cf. adn.

§. 5. Ζάγκλη ἀπὸ Κύμης. „Paulo aliter hoc referunt alii scriptores [maxime Strab. et Scymn. Ch. v. 276.]. Vid. Cluv. Sic. ant. p. 82. sqq. et Casaub. not. in Strab. p. 268." HUDS. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 83. adn. 4. 5. — Κύμης . . . Χαλκιδικῆς πόλεως. Cf. Strab. p. 243. (372.) Herm. l. d. §. 82. adn. 1. Nieb. Hist. Rom. III. p. 204. sqq. — Ὀπικία. „In geographia Graecorum Thucydidis aetate nomen erat orae maris Tyrrheni a Tiberi in meridiem versus usque ad fines Oenotriae, hoc est ad Paestum fere et Silarum fluvium, spectantis. Vid. Aristot. Polit. VII, 10." ARN., apud quem vide plura. Cf. id. ad c. 88., ubi Latium partem fuisse Opiciae ex Dion. Hal. Ant. I, 72. docet, et supra 2, 4. adn. — ὁ μὲν . . . Χαλκίδος. Paus. IV, 23, 3. Κραταιμένης Σάμιος καὶ Περιήρης ἐκ Χαλκίδος. — κληθεῖσα, ὅτι . . . ἐστί. „Unus, opinor, Diodorus [IV, 85.] prorsus a Thucydide dissentit, qui Zanclen a rege Zanclo nomen ait invenisse. Vid. Strab. p. 268. Cluv. Sic. p. 84. al." HUDS. Verba τὴν ἰδέαν (specie) noli suspecta habere; nam frequens est is pleonasmus, quo vocabuli copulati, ut hic adiectivi δρεπαν., notio vel clarius explicatur, vel subtilius definitur. De ipsa voce ἰδέας, si placet, cf. Baehr. ad Plut. Flamin. c. 1. — ὑπὸ Σαμίων . . . Σικελίᾳ. Cf. Herodot. VI, 23. Προσέβαλον est appulerunt, ut c. 44. VIII, 12. et alibi.

§. 6. Tota haec paragraphus male vulgo proximo capiti adnectitur. — Ἀναξίλας. De hoc vid. Herodot. l. d. Diod. XI, 48. Strab. p. 257. Herm. Antiqu. Gr. §. 82. adn. 12. — ἐκβαλών. Aliter Paus. IV, 23, 4., qui idem in definienda Anaxilai aetate erravit. Cf. ibi Sieb. ad §. 3. et Herm. l. d. §. 83. adn. 9. — τὴν πόλιν αὐτοῖς . . . οἰ-

Ἱμέρα, Ἄκραι καὶ Κασμέναι, Καμάρινα.

Μεσσήνην ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τὸ ἀρχαῖον πατρίδος ἀντωνόμασε. 5. καὶ Ἱμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ᾠκίσθη 1
ὑπὸ Εὐκλείδου καὶ Σίμου καὶ Σάκωνος, καὶ Χαλκιδῆς μὲν οἱ πλεῖστοι ἦλθον ἐς τὴν ἀποικίαν, ξυνῴκησαν δὲ αὐτοῖς καὶ ἐκ Συρακουσῶν φυγάδες, στάσει νικηθέντες, οἱ Μυλητίδαι καλούμενοι· καὶ φωνὴ μὲν μεταξὺ τῆς τε Χαλκιδέων καὶ Δωρίδος ἐκράθη, νόμιμα δὲ τὰ Χαλκιδικὰ ἐκράτησεν. Ἄκραι δὲ καὶ Κασμέναι ὑπὸ Συρακοσίων 2
ᾠκίσθησαν, Ἄκραι μὲν ἑβδομήκοντα ἔτεσι μετὰ

Cap. 5. §. 1. Ξυνῴκησαν. Cass. Cl. T. It. Vat. H. ξυνῴκισαν. Cf. adn.
Μυλητίδαι. Cass. Mosqu. Μυλιτίδαι. D. I. Laur. K. m. 47. Μιλητίδαι. Cf. adn.

κίσας. „Sic vertendum atque intelligendum: condidit, constituit iis urbem, (quae esset) civium undique mixtorum, (quae iam constaret e variis incolis undique eo contractis).“ BAU. Αὐτοῖς igitur est dativus incommodi cum verbo coniunctus, quum pronomine ad πόλιν relato αὐτῶν potuerit dici. Cf. tamen sd. Genitivos ξυμμ. ἀνδρ. aliter atque Bau., qui πόλιν bis cogitat, expedit Bernh. Synt. p. 168. Cf. etiam Krueg. Gr. I. §. 47. 8. adn. 3. — ἀπὸ τῆς . . . πατρίδος. Haec illustrantur verbis Strab. l. d. et Paus. IV, 23, 3. Cf. Herm. l. d. §. 82. adn. 10. et 11. — Insolentior autem est neutrius adverbialis τὸ ἀρχαῖον usus pro adiectivo ἀρχαίας, qua ratione alibi adverbia vera et primitiva temporis et loci post articulum ponuntur. Cf. tamen adn. 80, 5.

Cap. 5. §. 1. Ἱμέρα ἀπὸ Ζάγκλης ᾠκ. Cf. Mannert. l. d. p. 443. Herm. Antiqu. Gr. §. 83. 6. De tempore rei, quod Thucydides non definit, praeterquam quod ante adventum Samiorum et aliorum Ionum coloniam deductam esse apparet, vid. Diod. XIII, 62. — ξυνῴκησαν . . . φυγάδες. Id si eo tempore, quo Theron Agrigentinus multis Doriensibus domicilia et civitatem Himerae dedit, factum esse Mannert. l. d. recte colligit (cf. Diod. XI, 49.), ξυνῴκησαν legendum, non ξυνῴκισαν. Cf. sd. — στάσει νικηθέντες, a (contraria) factione superati. — οἱ Μυλητίδαι. Nomini ignoto Strabonis verba p. 272. (418.) τὴν Ἱμέραν οἱ ἐν Μυλαῖς ἔκτισαν Ζαγκλαῖοι minus lucem afferre quam ex hac appellatione et superioribus ἀπὸ Ζάγκλης orta videntur esse. Vid. Mannert. l. d. Ceterum cf. Arnold. Hist. Syr. p. 30. et Huellm. Ius publ. antiqu. p. 101. — μεταξύ. Usitatius esset ἐκ. Cf. Bloomf. Ceterum Stesichori, poetae Himeraei, sermo Doricus est.

§. 2. Ἄκραι. Hoc oppidum, de cuius situ disputat Cluv. Sic. ant. p. 353. sq., X stadia ab Anapo, XXIV millia pass. a Syracusis distans, apud Pallazolam videtur situm fuisse. Cf. Mannert. l. d. p. 437. („At Acremonte near Palazzuolo.“ LEAK. ap. Bloomf. p. 688. Casmenas inter Acras et Camarinam fuisse censet Cluv. p. 359.

Συρακούσας, Κασμέναι δὲ ἐγγὺς εἴκοσι μετὰ Ἄκρας.
3 καὶ Καμάρινα τὸ πρῶτον ὑπὸ Συρακοσίων ᾠκίσθη ἔτεσιν ἐγγύτατα πέντε καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν μετὰ Συρακουσῶν κτίσιν· οἰκισταὶ δὲ ἐγένοντο αὐτῆς Δάσκων καὶ Μενέκωλος. ἀναστάτων δὲ Καμαριναίων γενομένων πολέμῳ ὑπὸ Συρακοσίων δι' ἀπόστασιν, χρόνῳ Ἱπποκράτης ὕστερον Γέλας τύραννος, λύτρα ἀνδρῶν Συρακοσίων αἰχμαλώτων λαβὼν τὴν γῆν τὴν Καμαριναίων, αὐτὸς οἰκιστὴς γενόμενος κατῴκισε Καμάριναν. καὶ αὖθις ὑπὸ Γέλωνος ἀνάστατος γενομένη τὸ τρίτον κατῳκίσθη ὑπὸ Γέλωνος.

αἰτίαι τῆς τῶν Ἀθηναίων στρατείας. ἐξορμῶσιν αὐτοὺς μάλιστα Ἐγεσταῖοι Σελινουντίοις πολεμοῦντες.

1 6. Τοσαῦτα ἔθνη Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων Σικελίαν ᾤκει, καὶ ἐπὶ τοσήνδε οὖσαν αὐτὴν οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύειν ὥρμηντο, ἐφιέμενοι μὲν τῇ ἀληθεστάτῃ προφάσει τῆς πάσης ἄρξειν, βοηθεῖν δὲ ἅμα εὐπρεπῶς βουλόμενοι τοῖς ἑαυτῶν ξυγγε-
2 νέσι καὶ τοῖς προσγεγενημένοις ξυμμάχοις. μάλιστα

Cap. 6. §. 1. Προςγεγενημένοις. Pal. T. Lugd. Gr. D. I. K. m. Ar. Chr. Dan. προγεγενημένοις. „Valla pristinis. Legit προγεγεν.; quod satis defendi potest ex iis, quae paulo post de societate Leontinorum et Egestanorum cum Atheniensibus superiore bello inita dicit Thucydides.“ DUK. „Idem probat Bened. [Sed] recte οἱ ξυγγενεῖς Ἀθηναίων atque οἱ προςγεγεν. ξύμμαχοι distinguuntur. Inter

§. 3. Ἔτεσιν . . . ἑκατὸν μ. Σ. κτ. Ol. XLV. apud Schol. Pind. Ol. V, 16. Cf. Clint. Fast. Hell. p. 279. et Krebs. Lect. Diod. p. 205. — ἀναστάτων . . . ἀπόστασιν. Id Scholiastes ad Pind. Ol. V, 16. 19. factum dicit Ol. LVII., Scymnus v. 295. anno XLVI. postquam condita fuit. Cf. Krebs. l. d. p. 207. et Herm. Antiqu. Gr. §. 84. 16. — χρόνῳ Ἱπποκράτης ὕστερον. „Rem etiam Herodot. VII, 134. narrat.“ HAACK. De Hippocrate, successore fratris Cleandri, Gelonis decessore, vid. Herodot. VI, 154. 155. eiusque intt. et Herm. l. d. §. 85. adn. 5. — λύτρα . . . λαβὼν τὴν γῆν. Quum Syracusanos ad Helorum fl. vicisset. Cf. Herodot. et Schol. Pind. Nem. IX, 96. De plurali λύτρα vid. Bernh. Synt. p. 65. — κατῳκίσθη ὑπὸ Γέλωνος. Legendum esse ὑπὸ Γελῴων e Diod. XI, 76. ibi docuit Wessel., cui recte assentiuntur Mannert. l. d. p. 243. Krebs. l. d. p. 205. Boeckh. ad Pind. Schol. p. 121.

Cap. 6. §. 1. Ὥρμηντο. Cf. adn. IV, 74, 1. — τῇ ἀληθεστάτῃ προφάσει. Cf. adn. I, 23, 6. — ἄρξειν. De futuri infinitivo vid. sd. I, 72, 1. et adn. III, 28, 1. 66, 2. IV, 115, 2. al. — τοῖς ἑαυτῶν ξυγγενέσι. Sunt Chalcidicae civitates Siciliae. Cf. III, 86. VI, 76. — τοῖς προςγεγεν. ξυμμ. Cf. sd.

κατάσκοποι οὖν πρῶτον πέμπονται ἐς Ἔγεσταν.

δ' αὐτοὺς ἐξώρμησαν Ἐγεσταίων τε πρέσβεις παρόντες καὶ προθυμότερον ἐπικαλούμενοι. ὅμοροι γὰρ ὄντες τοῖς Σελινουντίοις ἐς πόλεμον καθέστασαν περί τε γαμικῶν τινων καὶ περὶ γῆς ἀμφιςβητήτου· καὶ οἱ Σελινούντιοι Συρακοσίους ἐπαγόμενοι ξυμμάχους κατεῖργον αὐτοὺς τῷ πολέμῳ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν· ὥςτε τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος καὶ τοῦ προτέρου πολέμου Λεοντίνων

illos referendi omnes Iones [s. Chalcidenses], veluti Leontini, Naxii, Catanaei; inter novos socios censendi nonnulli ex reliquis Siciliae populis, Camarinenses et Agrigentini, quos a Phaeace conciliatos esse legimus V, 4.“ HAACK. At Camarinaei propter ea, quae III, 86. leguntur, rectius pristini socii, quam qui accesserant, vocantur, eosque et Agrigentinos auxiliis Atheniensium eguisse propter ea, quae VI, 52. 67. al. leguntur, non est probabile. Itaque Siculi potius intelliguntur. Cf. III, 103. 115. IV, 25. *Προγεγενημένοις* probaremus, si articulus *τοῖς* ante hoc participium abesset.

§. 2. *Ἐγεσταίων*. Cl. (sed hic ex corr.) Ven. It. Vat. H. *Αἰγεσταίων*, et paulo post *Αἰγεσταῖοι* Cl. Ven. It. H., quod H. constanter praebere, se vero non saepius adnotaturum scribit Gail., quanquam in transcursu memorat c. 37. 44. Idem infra in hoc cap. It. Ven., supra c. 2. Cl. Ven. Vat. Bas., c. 11. et 37. Ven., aliquoties Lugd. „Cl. passim *Αἰγεσταῖοι*. Strabo ex Apollodoro cum Cl. facit. Et *μετὰ Αἰγέστου τοῦ Τρωός*. Contra Phil. apud Steph. *Ἔγεστα ἀπὸ Ἐγέστου τοῦ Τρωός*. Ibi tamen *Αἰγέστου* et *Αἰγεσταῖος* cum mss. omnino rescribendum. Ita Dion. Hal. Tzetz. ad Lycophr. Diod. XII, [c. 82.], ubi Thucydidem exscribit, Polyb. Liv. [?] et alii. Recte ergo Cl. In numis [tamen] *Ἐγεσταίων* et *Σεγεσταίων*.“ WASS. Nisi numi obstarent, ob illas auctoritates diphthongum reposuissemus. Proximum *τέ* om. Cl. Ven. Ar. Cf. adn.

§. 3. *Πέμψαι* H. et Bekk. Vulgo *πέμψαντες*, quod recte explicari

§. 2. *Ἐγεσταίων τε πρέσβεις παρόντες*. Quum hic non, ut saepe, ubi particula *τέ* traiecta videtur, aut *σχήματι ἀπὸ κοινοῦ* (cf. Schaef. ad Poet. gnom. p. 73. et ad Demosth. I. p. 191.) aut anacolutho (cf. adn. I, 16.) sive commixtione duorum loquendi generum traiectio explicetur, haereas quidem in particula; sed cf. Bernh. Synt. p. 462. adn. II, 15, 2. sd. II, 89, 9. et al. in Ind. verb. in *τέ* part. Ut anacoluthon efficiatur, *τέ* ad huius capitis extrema verba *τῶν τε Ἐγεσταίων καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς* refert Sommer. Quoniam praeter Segestanorum etiam Leontinorum exsulum legatos affuisse narrat Diod. XII, 83., nec ipse Thucydides tacet c. 19., de his eum iam hic aliquid addituram fuisse suspicaremur, nisi infra demum in concionem progressi esse dicerentur, unde cum altera demum Segestanorum legatione c. 8. eos advenisse probabile est. Commemorantur etiam a Plut. Alc. c. 12. — *περί τε γαμικῶν ... ἀμφιςβητήτου*. „Haec fusius Diod. [XII, 82.]“ WASS. „Ob agrorum fines bellum exortum scribit Diod. [cf. Reingan. de Selin. p. 14.]; quae autem fuerint nuptiarum controversiae, non liquet.“ HUDS. *Γαμικά*, in quo vocabulo explicando Bloomfieldius suo more ellipsibus indulget, sunt res ad connubium spectantes, de quo connubio saepe veteres certarunt. *Ἀμφιςβήτητος* accentus causa suspectum est Lobeckio Paral. Gr. II. p. 494. — *κατεῖργον*. Cf. adn. IV, 98, 6. et de re Diod. l. d. — *τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος ... ξυμμαχίαν*. Segestanos superiore bello Leontinorum et Atheniensium socios fuisse non constat, eamque societatem Nicias c. 10. irridet, fictam esse particula *δή* significans. Et ne hic quidem Atheniensium socii fuisse claris verbis dicuntur; nam sententia ita constituatur: Athenienses prioris Leontinorum societatis commonefacientes, ut prius his, ita tunc sibi contra Syracusanos auxiliari iusserunt. Verisimile tamen propter ea, quae sequuntur, videtur Segestanos Leontinis in priore bello foederatos aut amicos fuisse. De *ἀναμιμνήσκειν* verbi syntaxi cf. Rost. Gr. §. 104. 4. — *Λεοντίνους ἀναστήσαντες*. Vid. V, 4. — *τοὺς λοιποὺς ... ξυμμάχους αὐτῶν*. Reliquas Siciliae civitates Chalcidicas (cf. III, 86.) et fortasse Siculos nonnullos (cf. sd. §. 1.).

§. 3. *Ὧν ἀκούοντες*. Rem exornat Iust. IV, 4. — *τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς*. „Ex quo grege praecipuus erat Alcibiades. [Cf. c. 15.]“ WINSEM. Cum proximis cf. Diod. l. d. — *τῷ κοινῷ*. Cf. adn. I, 80, 4. — *τὰ τοῦ πολέμου*. „Alibi pro

οἱ Ἐγεσταῖοι ξυμμαχίαν ἀναμιμνήσκοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐδέοντο σφίσι ναῦς πέμψαντας ἐπαμῦναι, λέγοντες ἄλλα τε πολλὰ καὶ κεφάλαιον, εἰ Συρακόσιοι Λεοντίνους τε ἀναστήσαντες ἀτιμώρητοι γενήσονται, καὶ τοὺς λοιποὺς ἔτι ξυμμάχους αὐτῶν διαφθείροντες αὐτοὶ τὴν ἅπασαν δύναμιν τῆς Σικελίας σχήσουσι, κίνδυνον εἶναι, μήποτε μεγάλῃ παρασκευῇ Δωριῆς τε Δωριεῦσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς καὶ ἅμα ἄποικοι τοῖς ἐκπέμψασι Πελοποννησίοις βοηθήσαντες καὶ τὴν ἐκείνων δύναμιν ξυγκαθέλωσι· σῶφρον δ' εἶναι μετὰ τῶν ὑπολοίπων ἔτι ξυμμάχων ἀντέχειν τοῖς Συρακοσίοις, ἄλλως τε καὶ χρήματα σφῶν παρεξόντων
3 ἐς τὸν πόλεμον ἱκανά. ὧν ἀκούοντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν τε Ἐγεσταίων πολλάκις λεγόντων καὶ τῶν ξυναγορευόντων αὐτοῖς, ἐψηφίσαντο πρέσβεις πέμψαι πρῶτον ἐς τὴν Ἔγεσταν περί τε τῶν χρημάτων σκεψομένους, εἰ ὑπάρχει, ὥςπερ φασίν, ἐν τῷ κοινῷ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα πρὸς τοὺς Σελινουντίους, ἐν ὅτῳ ἐστίν, εἰσομένους.

Λακεδαιμόνιοι μὲν στρατεύουσιν ἐς τὴν Ἀργείαν, Ἀθηναῖοι δὲ βοηθοῦσι. τὰ ἐν Ὀρνεαῖς γενόμενα.

7. Καὶ οἱ μὲν πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἀπε- 1
στάλησαν ἐς τὴν Σικελίαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τοῦ
αὐτοῦ χειμῶνος καὶ οἱ ξύμμαχοι πλὴν Κορινθίων
στρατεύσαντες ἐς τὴν Ἀργείαν τῆς τε γῆς ἔτεμον
οὐ πολλὴν καὶ σῖτον ἀνεκομίσαντό τινα ζεύγη κο-
μίσαντες, καὶ ἐς Ὀρνεὰς κατοικίσαντες τοὺς Ἀρ-
γείων φυγάδας, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς παρακα-
ταλιπόντες αὐτοῖς ὀλίγους, καὶ σπεισάμενοί τινα
χρόνον, ὥστε μὴ ἀδικεῖν Ὀρνεάτας καὶ Ἀργείους
τὴν ἀλλήλων, ἀπεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐπ' οἴκου.
ἐλθόντων δὲ Ἀθηναίων οὐ πολλῷ ὕστερον ναυσὶ 2
τριάκοντα καὶ ἑξακοσίοις ὁπλίταις, οἱ Ἀργεῖοι
μετὰ τῶν Ἀθηναίων πανστρατιᾷ ἐξελθόντων τοὺς
ἐν Ὀρνεαῖς μίαν ἡμέραν ἐπολιόρκουν· ὑπὸ δὲ

non posse docuimus in ed. mai. Ita iam c. 1. in uno H. infinitivum recte servatum esse cognovimus.

Cap. 7. §. 2. Ἐξελθόντων. „Ἐξελθόντες legebat [vel certe interpretatus est] Valla, atque ita scribendum censet Ae. Port.“ HUDS. Recepit Bekk. Et ἐξελθόντων ad Athenienses, quorum sexcenti tantum aderant, spectare non posse certum est; sed ad Argivos relatum videtur defendi posse. Vid. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. et ed. mai. I. 1. p. 119. Nominativo tamen perspicuitati consuli libenter fatemur.

ὁ πόλεμος. [Cf. V, 86. VIII, 77.] Haec tamen verba significare possunt res bellicas, apparatum bellicum.“ HUDS. Alii tamen hic quoque sic interpretantur: et qui simul bellum, quod cum Selinuntiis gerebant, quo in statu esset, cognoscerent. De articulo ante praepositionem non iterato cf. sd. I, 51, 4.

Cap. 7. §. 1. Τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος. Diodorum XII, 81. hanc expeditionem in Ol. XC, 4. referre admonens Dodwell. Thucydidem in proximis propter ea, quae de terra devastata et frumento dicat, secum ipsum pugnare videri addit, qua de re vide plura in ed. mai. — τῆς γῆς ἔτεμον οὐ πολλήν. At Diod. l. d. πολλὴν τῆς χώρας δῃώσαντες. Cf. Haack. — σῖτον ... κομίσαντες. Port.: frumenta absportarunt imposita [rectius advectis] quibusdam plaustris. At in cod. Cl. post τινα interpungitur, ut sententia sit: frumenti aliquid absportarunt plaustris adductis, fortasse recte, etsi in anteposito τινα frustra haeret Burg. Cf. Matth. Gr. §. 487. 4. 6., ut exempla non prorsus similia VII, 60. et 77. omittamus. Ceterum parum elegans est sermo ἀνεκομίσαντο . . . κομίσαντες. — ἐς Ὀρνεάς. Hanc igitur urbem Argivis sociam, de qua vid. adn. V, 67, 2., occupaverant. Eandem ἐπιτειχισθῆναι dicit Diod. — τοὺς Ἀργείων φυγάδας. Qui in agro Phliasio commorati erant. Vid. V, 83. 116.

§. 2. Ναυσὶ ... ὁπλίταις. Quadraginta triremes et mille ducentos ὁπλίτας memorat Diod. — ἐξελθόντων. Cf. sd. — ἐκ-

νύκτα, αὐλισαμένου τοῦ στρατεύματος ἄπωθεν, ἐκδιδράσκουσιν οἱ ἐκ τῶν Ὀρνεῶν. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἱ Ἀργεῖοι ὡς ᾔσθοντο, κατασκάψαντες τὰς Ὀρνεὰς ἀνεχώρησαν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ὕστερον ταῖς ναυσὶν ἐπ' οἴκου.

πόλεμος Ἀθηναίων καὶ Περδίκκου.

3 Καὶ ἐς Μεθώνην τὴν ὅμορον Μακεδονίᾳ ἱπ-
πέας κατὰ θάλασσαν κομίσαντες Ἀθηναῖοι σφῶν
τε αὐτῶν καὶ Μακεδόνων τοὺς παρὰ σφίσι φυ-
4 γάδας ἐκακούργουν τὴν Περδίκκου. Λακεδαιμόνιοι
δὲ πέμψαντες παρὰ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης,
ἄγοντας πρὸς Ἀθηναίους δεχημέρους σπονδάς,
ξυμπολεμεῖν ἐκέλευον Περδίκκᾳ· οἱ δ' οὐκ ἤθελον.
καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕκτον καὶ δέκατον
ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης
ξυνέγραψεν.

οἱ μὲν ἐκ τῆς Σικελίας πρέσβεις ἐπανέρχονται, οἱ δ' Ἀθηναῖοι ψηφίζονται στρατεύειν,

1 8. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα ἦρι οἱ
τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις ἧκον ἐκ τῆς Σικελίας
καὶ οἱ Ἐγεσταῖοι μετ' αὐτῶν ἄγοντες ἑξήκοντα
τάλαντα ἀσήμου ἀργυρίου ὡς ἐς ἑξήκοντα ναῦς
μηνὸς μισθόν, ἃς ἔμελλον δεήσεσθαι πέμπειν.

Ἄπωθεν. It. Vat. Gr. Vind. m. Bekk. ἄποθεν. Cf. sd. III, 111, 1.

διδράσκουσιν. Alia narrat Diod.

§. 3. Μεθώνην . . . Μακεδονίᾳ. Vicina Macedoniae vocatur, quod tunc Macedonibus, intra quorum fines erat (a Pydna stadia XL, ab Aloro LXX distans teste Strab. p. 330.), nondum parebat. Vid. IV, 129. — τοὺς ... φυγάδας. Amicos Philippi, Derdae, Amyntae, ut videtur. Cf. I, 59. II, 95.

§. 4. Ἄγοντας ... δεχημέρους σπονδάς. Cf. adn. V, 26, 2. Quando inter Athenienses et Chalcidenses haec foedera icta sint, non liquet.

Cap. 8. §. 1. Τοῦ ... θέρους ἅμα ἦρι. Cf. adn. V, 40, 1. — ὡς ἐς ἑξήκοντα ... μισθόν. „Haec multum nos adiuvant in definiendo stipendio et numero hominum, qui in triremibus Atticis fuerunt. Rationibus subductis a Segestanis ducenos in singulis navibus numeratos [cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 298. sqq. et VIII, 29.] et stipendia [singulorum] singulis drachmis in dies aestimata esse apparebit.“ BLOOMF. „Etenim $200 \times 30 = 6000$, i. e. sex millia drachmum, sive talentum unum. Hoc stipendium erat alterum tantum quam usitatum, sed longinquitas Siciliae et timenda belli diurnitas, ut stipendium ita augeretur, requirere videbantur, id quod etiam prius in Potidaeae obsidione factum esse cognovimus. Vid. III, 17.“ ARN. Cf. ibi adn. et VIII, 29. 45. ac Boeckh. l. d. p. 296. sq. Ὡς iungendum est cum μισθόν, tan-

καὶ Ἀλκιβιάδην, Νικίαν καὶ Λάμαχον στρατηγοὺς καθιστᾶσι.

καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκκλησίαν ποιήσαντες καὶ ἀκού- 2
σαντες τῶν τε Ἐγεσταίων καὶ τῶν σφετέρων πρέσβεων τά τε ἄλλα ἐπαγωγὰ καὶ οὐκ ἀληθῆ καὶ περὶ τῶν χρημάτων, ὡς εἴη ἕτοιμα ἔν τε τοῖς ἱεροῖς πολλὰ καὶ ἐν τοῖς κοινοῖς, ἐψηφίσαντο ναῦς ἑξήκοντα πέμπειν ἐς Σικελίαν καὶ στρατηγοὺς αὐτοκράτορας Ἀλκιβιάδην τε τὸν Κλεινίου καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτου καὶ Λάμαχον τὸν Ξενοφάνους, βοηθοὺς μὲν Ἐγεσταίοις πρὸς Σελινουντίους, ξυγκατοικίσαι δὲ καὶ Λεοντίνους, ἤν τι περιγίγνηται αὐτοῖς τοῦ πολέμου, καὶ τἆλλα τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πρᾶξαι, ὅπῃ ἂν γιγνώσκωσιν ἄριστα Ἀθηναίοις.

ἐκκλησία γίγνεται περὶ τῆς παρασκευῆς, ἐν ᾧ καιρῷ παρέρχεται Νικίας.

Μετὰ δὲ τοῦτο ἡμέρᾳ πέμπτῃ ἐκκλησία αὖθις 3
ἐγίγνετο, καθ᾽ ὅ τι χρὴ τὴν παρασκευὴν ταῖς ναυσὶ τάχιστα γίγνεσθαι, καὶ τοῖς στρατηγοῖς, εἴ του
προσδέοιντο, ψηφισθῆναι ἐς τὸν ἔκπλουν. καὶ ὁ 4
Νικίας ἀκούσιος μὲν ᾑρημένος ἄρχειν, νομίζων δὲ τὴν πόλιν οὐκ ὀρθῶς βεβουλεῦσθαι, ἀλλὰ προφάσει βραχείᾳ καὶ εὐπρεπεῖ τῆς Σικελίας ἁπάσης, μεγάλου ἔργου, ἐφίεσθαι, παρελθὼν ἀποτρέψαι ἐβούλετο, καὶ παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις τοιάδε.

quam stipendium, ut esset stipendium.

§. 2. Ποιήσαντες. Conf. adn. I, 67, 3. — περὶ τῶν χρημάτων. De his quomodo decepti fuerint, c. 46. audiemus. — ἐν τοῖς κοινοῖς. Saepius quidem in singulari de aerario legitur (cf. c. 6. et I, 80.), sed τὰ κοινά de unius urbis aerario dixit etiam Polybius I, 59. — στρατηγοὺς αὐτοκράτορας. Thucydides ipse explicat c. 26. Cf. adn. II, 65, 4. — Ἀλκιβιάδην ... Λάμαχον. Cur hos tres duces constituerint, exponit Plut. Nic. c. 12. et Alc. c. 18., ubi vid. Baehr. — ἤν τι περιγίγνηται αὐτοῖς τοῦ πολέμου, si quid ex bello ommodi nacti essent, si res in bello prospere cessissent. Cf. adn. I, 144, 3. II, 39, 4. 87, 6.

§. 3. Ἡμέρᾳ πέμπτῃ. De articulo omisso vid. adn. IV, 90, 3. Ex Aristoph. Lys. v. 391. sqq. Adoniis hanc concionem habitam esse docuit Droysen., etsi aliter de his loquitur Plut. Nic. c. 13. De ipsis Adoniis Atheniensium cf. Bekk. Charicl. I. p. 228. — καθ᾽ ὅ τι, qua ratione, ut c. 9.

§. 4. Προφάσει ... εὐπρεπεῖ. Sunt dativi instrumenti. Similiter εὐλόγῳ προφ. 79, 2. — τῆς Σικελίας ... ἀποτρέψαι ἐβούλετο. Similiter Plut. Alc. c. 17: Νικίας ὡς χαλεπὸν ἔργον ὂν τὰς Συρακούσας ἑλεῖν ἀπέτρεπε τὸν δῆμον.

λόγος Νικίου. α´. προοίμιον.

1 9. „Ἡ μὲν ἐκκλησία περὶ παρασκευῆς τῆς ἡμετέρας ἥδε ξυνελέγη, καθ᾽ ὅ τι χρὴ ἐς Σικελίαν ἐκπλεῖν· ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ καὶ περὶ αὐτοῦ τούτου ἔτι χρῆναι σκέψασθαι, εἰ ἄμεινόν ἐστιν ἐκπέμπειν τὰς ναῦς, καὶ μὴ οὕτω βραχείᾳ βουλῇ περὶ μεγάλων πραγμάτων ἀνδράσιν ἀλλοφύλοις πειθο-
2 μένους πόλεμον οὐ προσήκοντα ἄρασθαι. καίτοι ἔγωγε καὶ τιμῶμαι ἐκ τοῦ τοιούτου, καὶ ἧσσον ἑτέρων περὶ τῷ ἐμαυτοῦ σώματι ὀῤῥωδῶ, νομίζων ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματός τι καὶ τῆς οὐσίας προνοῆται· μάλιστα γὰρ ἂν ὁ τοιοῦτος καὶ τὰ τῆς πόλεως δι᾽ ἑαυτὸν βούλοιτο ὀρθοῦσθαι· ὅμως δὲ οὔτε ἐν τῷ πρότερον χρόνῳ διὰ τὸ προτιμᾶσθαι εἶπον παρὰ γνώμην, οὔτε νῦν, ἀλλὰ ᾗ ἂν γιγνώσκω βέλτιστα,
3 ἐρῶ. καὶ πρὸς μὲν τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους ἀσθενὴς ἂν μου ὁ λόγος εἴη, εἰ τά τε ὑπάρχοντα

Cap. 9. sqq. Niciae orationem singulari libello illustravit Kampe Neo-Ruppini 1835. Summam huius concionis indicat Diod. XII, 83. Cf. etiam Plut. Nic. c. 12.

§. 1. Ἄμεινον. Cf. Matth. Gr. §. 457. d. et adn. I, 118, 3. — „Καὶ μή refertur ad infin. χρῆναι ... Mihi videtur, inquit Nicias, de ipsa expeditione etiamnunc consultandum, non ita brevi deliberatione habita bellum suscipiendum.“ BAU. Cum sententia cf. I, 78. init.

§. 2. Καίτοι ἔγωγε cet. Modo sibi adhuc consultandum videri, essetne bellum suscipiendum, dixerat. Et tamen, inquit, causae sunt, cur equidem minime adverser expeditioni Siculae; nam et honorem ex huiusmodi re consequor, et minime vitae meae metuo. At non ideo contra sententiam meam dicam. — ἧσσον ἑτέρων. Quanquam alii, inquit, qui hanc expeditionem dissuadeant, ignaviae forsitan insimulentur, (sicut infra c. 13. seniores vereri affirmat, ne, nisi bellum suffragio suo comprobarint, μαλακοί esse videantur,) me quidem, qui plurima stipendia fecerim, et plurimis proeliis interfuerim, propterea quod vitae meae timeam, hanc expeditionem decerni nolle nemo ausit dicere. Proxima νομίζων ... ὀρθοῦσθαι addit, quod illos seniores ab Alcibiadis factione timiditatis incusatos ipse nequaquam vult reprehendere. — νομίζων. Participium concessivam hic vim habet, quasi additum sit καίπερ. Cf. adn. I, 69, 5. V, 82, 3. VI, 49. 95. — ὁμοίως. „Cui ergo? Nempe non ὀῤῥωδοῦντι, non metuenti, sibi non parcenti; aeque, inquit, s. non minus fuerit bonus civis, qui sibi quoque parcat et consulat, quam qui de hoc non laboret.“ BAU. — τοῦ σώματος ... προνοῆται. Cf. Rost. Gr. §. 109. 4. b. — δι᾽ ἑαυτόν. Haec illustrantur dicto II, 60, 3. — οὔτε νῦν. Mente repete παρὰ γνώμην.

§. 3. Τοὺς τρόπους τοὺς ὑμετέρους. „Πλεονεκτοῦντας

β'. κεφάλαια. ί—ιβ'. αα'. ὅτι οὔτε ἐν καιρῷ σπεύδουσιν Ἀθηναῖοι ί, οὔτε ῥᾴδιά ἐστι κατασχεῖν ἐφ' ἃ ὥρμηνται ιά, §. ά.

σώζειν παραινοίην, καὶ μὴ τοῖς ἑτοίμοις περὶ τῶν
ἀφανῶν καὶ μελλόντων κινδυνεύειν· ὡς δὲ ουτε
ἐν καιρῷ σπεύδετε, οὔτε ῥᾴδιά ἐστι κατασχεῖν
ἐφ' ἃ ὥρμησθε, ταῦτα διδάξω. 10. φημὶ γὰρ 1
ὑμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε ὑπολιπόντας καὶ
ἑτέρους ἐπιθυμεῖν ἐκεῖσε πλεύσαντας δεῦρο ἐπα-
γαγέσθαι. καὶ οἴεσθε ἴσως τὰς γενομένας ὑμῖν 2
σπονδὰς ἔχειν τι βέβαιον, αἳ ἡσυχαζόντων μὲν
ὑμῶν ὀνόματι σπονδαὶ ἔσονται· (οὕτω γὰρ ἐν-
θένδε τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτὰ καὶ ἐκ τῶν ἐναν-

Cap. 10. §. 1. Ὑμᾶς. In plurimis libris mss. ἡμᾶς. At praecedunt σπεύδετε et ὥρμησθε, sequitur οἴεσθε.

Δεῦρο. In plurimis membranis δεύτερον. Quod qui defendere velit, iungere debebit cum πλεύσαντες. Sed ita tollitur concinnitas, et δεῦρο confirmatur locis 18, 1. 34, 3.

§. 2. Αὐτά Cass. Aug. Cl. Pal. It. Vat. Reg. F. Lugd. Bas. Mosqu. Dan. Vall. Vulgo et Bekk. αὐτάς. Cf. adn.

δηλονότι.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. I, 70. — τοῖς ἑτοίμοις . . . κινδυνεύειν. Τὰ ἕτοιμα esse praesentia, quae quis iam teneat, vidimus I, 70, 4. IV, 61. De verbis κινδυνεύειν τινί vid. adn. II, 65, 7.

Cap. 10. §. 1. Ἐπαγαγέσθαι, alibi arcessere, hic est allicere, attrahere. In tota paragrapho attende concursum diversorum accusativorum, qui in Latinis vituperaretur. Perspicuitati consuli poterat hac orationis conformatione, φημὶ γάρ, ὅτι ὑμεῖς πολεμίους πολλοὺς ἐνθ. ὑπολιπόντες καὶ ἑτέρους ἐπιθυμεῖτε ἐκ. πλεύσαντες δεῦρο ἐπαγαγέσθαι.

§. 2. Τὰς . . . σπονδάς. Τὰς πρὸς Λακεδαιμονίους. — ὀνόματι. Cf. Krueg. Gr. I. §. 46. 4, adn. 3. — οὕτω . . . ἔπραξαν αὐτά] οὐ τοῦτο λέγει, ὅτι συνθέμενοι περὶ τῶν σπονδῶν οὕτως ἐσπείσαντο, ὥςτε μὴ βεβαίους αὐτὰς τυγχάνειν· (ἐπεὶ δόξειεν ἂν καὶ ἑαυτὸν διαβάλλειν· αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ πράξας τὰς σπονδάς·) ἀλλ' ἀποτείνεται πρὸς Ἀλκιβιάδην τε καὶ Κλεόβουλον καὶ Ξεναγόραν [Ξενάρην legendum esse ex V, 36. sqq. intelligitur]· οὗτοι γὰρ ἠναντιοῦντο ταῖς σπονδαῖς, καὶ οὕτως ἔπραττον, ὥςτε μὴ μένειν αὐτάς. Schol. „Hoc convenit significationi vocis πράσσειν, qua infinitis locis utitur Thucydides de iis, qui quocunque dolo, arte ac fraude aliquid moliuntur et machinantur. [Cf. adn. IV, 89, 2.] Etsi alioqui etiam ii, qui [sine fraude] id agunt ac student, ut . . . fiat pax et societas, recte possunt dici πράσσειν τὰς σπονδάς. Cf. V, 43. et III, 75. [ibique adn.] Quod autem ad diversitatem scripturae attinet, si putabimus retinendum esse αὐτάς, supplendum erit εἶναι; sin hoc minus placet, cum optimis et plurimis libris me non invito praeferatur αὐτά. Οὕτω ἔπραξαν αὐτά, ita illa tractarunt, i. e. et ex nostris et ex Lacedaemoniis quidam ea moliti sunt, et artibus quibusdam effecerunt, ut nomine tenus foedus, re

τίων·) σφαλέντων δέ που ἀξιόχρεῳ δυνάμει τα-
χεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ἡμῖν οἱ ἐχθροὶ ποιήσονται,
οἷς πρῶτον μὲν διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις καὶ
ἐκ τοῦ αἰσχίονος ἢ ἡμῖν κατ' ἀνάγκην ἐγένετο,
ἔπειτα ἐν αὐτῇ ταύτῃ πολλὰ τὰ ἀμφιςβητούμενα
3 ἔχομεν. εἰσὶ δ' οἳ οὐδὲ ταύτην πω τὴν ὁμολογίαν
ἐδέξαντο, καὶ οὐχ οἱ ἀσθενέστατοι· ἀλλ' οἱ μὲν
ἄντικρυς πολεμοῦσιν, οἱ δὲ [καὶ] διὰ τὸ Λακε-
δαιμονίους ἔτι ἡσυχάζειν δεχημέροις σπονδαῖς καὶ
4 αὐτοὶ κατέχονται. τάχα ἂν δ' ἴσως, εἰ δίχα ἡμῶν
τὴν δύναμιν λάβοιεν, ὅπερ νῦν σπεύδομεν, καὶ

§. 3. Δὲ καί. Καί om. Ar. Chr. Dan., et suspectum est. Cf. tamen Krueg. Gr. I. §. 69. 32. adn. 15.

§. 4. Τάχα ἂν δ' Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. H. Reg. In F. τάχ' ἂν δ'. D. I. τάχ' ἂν δ' ἄν. Vulgo et Bekk. τάχα δ' ἄν. Cf. VII, 77. Nostrum affuit 2, 4. Ita ὃς ἂν δέ, ἡνίκ' ἂν δέ, similia interdum legi ostendit Erf. ad Soph. Oed. R. v. 749. ed. Herm.

ipsa minime firmum esset.“ DUK. Αὐτά, quod vel τὰ περὶ τὰς σπονδάς significet, vel ad totam enunciationem superiorem spectet, praeferendum esse Arn. et Kamp. docent. Ἐνθένδε ἄνδρες sunt *Leute von hier*. Sic rursus c. 38. Cf. Vechn. Hellenol. p. 229. et Kuehn. Gr. Gr. §. 491. adn. — σφαλέντων . . . δυνάμει. Propr. sin autem usquam magno exercitu offenderimus, i. e. sin autem usquam magnus exercitus noster aliquam cladem acceperit. Pro σφαλέντων, ad quod ex superioribus ἡμῶν audiendum est, si σφαλεῖσι exspectes, cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — διὰ ξυμφορῶν ἡ ξύμβασις. Vid. V, 14. 28. — ἐκ τοῦ αἰσχίονος ἢ ἡμῖν, cum illorum potius quam cum nostro dedecore. Ἐκ τοῦ αἰσχίονος = αἰσχιόνως s. μᾶλλον αἰσχρῶς. Cf. adn. I, 51, 2. — πολλὰ τὰ ἀμφιςβητούμενα. „Refer ad Amphipolin Atheniensibus non redditam et ea, quae exponit V, 35. [et 42.]“ HAACK.

§. 3. Οἱ μὲν . . . πολεμοῦσιν. „Οὗτοί εἰσιν οἱ Κορίνθιοι.“ ΔΟΥΚΑΣ. His enim ab initio quidem ἀνακωχὴ ἄσπονδος fuit cum Atheniensibus (vid. V, 32.), postea autem palam adversus eos bellum gesserunt. „Vid. V, 52. 115.“ DOBR. — οἱ δὲ . . . κατέχονται. „Οὗτοί εἰσι Βοιωτοὶ (ὅρα συγγρ. έ. κεφ. κς'. λβ'.) καὶ οἱ Χαλκιδεῖς ἐπὶ Θρᾴκης· (ὅρα συγγρ. ς'. κεφ. ζ.)“ ΔΟΥΚΑΣ. Addendi videntur Megarenses. Vid. V, 17. 31. Super ipsis δεχημέροις σπονδαῖς consule adn. V, 26.

§. 4. Τάχα ἂν δ' ἴσως. Similiter τάχ' ἂν ἴσως c. 34. et 78. Cf. Wolf. ad Demosth. Lept. p. 235. De τάχα ἂν δέ cf. sd. — δίχα] διῃρημένην εἰς δύο μέρη (alteris in Graecia remanentibus, alteris in Siciliam profectis). Schol. Addi poterat οὖσαν s. γενομένην. Vid. adn. I, 64, 1. — ὅπερ . . . σπεύδομεν. Conf. Matth. Gr. §. 423.

πάνυ ἂν ξυνεπίθοιντο μετὰ Σικελιωτῶν, οὓς πρὸ
πολλῶν ἂν ἐτιμήσαντο ξυμμάχους γενέσθαι ἐν
τῷ πρὶν χρόνῳ. ὥστε χρὴ σκοπεῖν τινα αὐτά, καὶ
μὴ μετεώρῳ τε πόλει ἀξιοῦν κινδυνεύειν, καὶ ἀρ-
χῆς ἄλλης ὀρέγεσθαι, πρὶν ἣν ἔχομεν βεβαιωσώ-
μεθα, εἰ Χαλκιδῆς γε οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ἔτη τοσαῦτα
ἀφεστῶτες ἀφ' ἡμῶν ἔτι ἀχείρωτοί εἰσι, καὶ ἄλλοι
τινὲς κατὰ τὰς ἠπείρους ἐνδοιαστῶς ἀκροῶνται.
ἡμεῖς δὲ Ἐγεσταίοις δὴ οὖσι ξυμμάχοις ὡς ἀδι-
κουμένοις ὀξέως βοηθοῦμεν· ὑφ' ὧν δ' αὐτοὶ
πάλαι ἀφεστώτων ἀδικούμεθα, ἔτι μέλλομεν ἀ-
μύνεσθαι. **11.** καίτοι τοὺς μὲν κατεργασάμενοι 1
κἂν κατάσχοιμεν· τῶν δ' εἰ καὶ κρατήσαιμεν, διὰ
πολλοῦ γε καὶ πολλῶν ὄντων χαλεπῶς ἂν ἄρχειν

Ξυνεπίθοιντο. Ven. et Gr. ξυνεπιθοῖντο. D. Ar. Chr. Dan. Bekk. ξυνεπιθεῖντο. At vid. Buttm. Gr. max. §. 107. adn. 35. Cf. c. 11. 34. VIII, 85.

§. 5. Βεβαιωσώμεθα. In optimis membranis βεβαιωσόμεθα. Sed nostrum (priusquam confirmaverimus) aptius est, nec obstat ei omissum ἄν. Cf. adn.

Αὐτοί de Reiskii coniectura Bekk. Vulgo αὐτῶν, quod recte defendi posse non videtur. Cf. ed. mai. Αὐτοί etiam Kampio probatum est; et iis, quae pro Segestanis iniuria affectis Athenienses facere iubeantur, eas iniurias, quae ipsis ulciscendae sint, patet contrarias ponendas esse.

§. 5. Σκοπεῖν τινα. I. e. σκοπεῖν ἡμᾶς. Cf. Did. et adn. III, 55, 2. — καὶ μὴ . . . ἀξιοῦν κινδυνεύειν] καὶ μὴ ἀξιοῦν κινδυνεύειν τῆς πόλεως ἡμῶν οὐκ ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὁρμούσης. μετενήνεκται δὲ τὸ ὄνομα ἀπὸ τῶν πλοίων τῶν μήπω ὡρμισμένων. Schol. Hanc navis et reipublicae comparationem apud scriptores et Graecos et Latinos saepissime reperiri nemo ignorat. Cf. Bloomf. ad h. l. De dicendi genere κινδυνεύειν πόλει cf. adn. II, 65, 7. Pro τὲ πόλει Krueg. coniicit τῇ πόλει, cui paululum favet Schol. — πρὶν . . . βεβαιωσώμεθα. Similiter VI, 29. πρὶν διαγνῶσι, VIII, 9. πρὶν διεορτάσωσι, ibid. πρίν τι καὶ ἰσχυρὸν λάβωσι. Cf. Rost. Gr. §. 121. adn. 1. Lob. ad Phryn. p. 14. sq. Stallb. ad Plat. Phaedon. c. 6. — ἔτη τοσαῦτα ἀφεστῶτες. „Ἓξ καὶ δέκα.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. I, 58. — κατὰ τὰς ἠπείρους, in continentis variis partibus. Cf. Arn., cui nunc Bloomf., qui antea de Europa et Asia interpretatus erat, assentitur. „Milesios, Erythrenses aliosque respicere videtur, qui primi post fractos in Sicilia Athenienses ad Lacedaemonios defecerunt.“ ACAC. — Ἐγεσταίοις ... ξυμμάχοις. Cf. adn. c. 6. et de δή adn. III, 10, 6.

Cap. **11.** §. 1. Τοὺς μέν, i. e. τοὺς πάλαι ἀφεστῶτας. — τῶν δέ] τῶν Σικελιωτῶν. Schol. — διὰ πολλοῦ . . . ὄντων, quia longo intervallo distant. Vid. adn. II, 29, 3. — τίς. Cf. adn. 10, 5. — καὶ μὴ κατορθώσας cet. Proprie pergere debebat καὶ πρὸς οὓς μὴ κατ. Sed cf. Krueg. Gr. I. §. 59. 2. adn. 6. — μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ . . . ἔσται, non eadem conditione, quam antequam invaserimus, futuri simus. Ἐν τῷ ὁμοίῳ, alibi dicendi genus adverbiale (cf. c. 16. 21.), hic cum εἶναι ita coniuncta sunt, ut fieri vidimus in adn. II, 51, 6. Cf. Matth. Gr. §. 577. p. 1342. Krueg. §. 43, 4. adn. 4. Non fore autem eos ἐν τῷ ὁμοίῳ, quod clade afflictos Sicilienses etiam domum persecuturi sint, recte docet Haack. Cf. c. 10. init. et VIII, 2, 3.

δυναίμεθα. ἀνόητον δ' ἐπὶ τοιούτους ἰέναι, ὧν
κρατήσας τε μὴ κατασχήσει τις, καὶ μὴ κατορ-
θώσας μὴ ἐν τῷ ὁμοίῳ, καὶ πρὶν ἐπιχειρῆσαι,
ἔσται.

2 Σικελιῶται δ' ἂν μοι δοκοῦσιν, ὥς γε νῦν
ἔχουσι, καὶ ἔτι ἂν ἧσσον δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι,
εἰ ἄρξειαν αὐτῶν Συρακόσιοι· ὅπερ οἱ Ἐγεσταῖοι
3 μάλιστα ἡμᾶς ἐκφοβοῦσι. νῦν μὲν γὰρ κἂν ἔλ-
θοιεν ἴσως Λακεδαιμονίων ἕκαστοι χάριτι, ἐκείνως
δ' οὐκ εἰκὸς ἀρχὴν ἐπὶ ἀρχὴν στρατεῦσαι· ᾧ γὰρ
ἂν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων ἀ-
φέλωνται, εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν σφετέραν
4 διὰ τοῦ αὐτοῦ καθαιρεθῆναι. ἡμᾶς δ' ἂν οἱ ἐκεῖ
Ἕλληνες μάλιστα μὲν ἐκπεπληγμένοι εἶεν, εἰ μὴ
ἀφικοίμεθα, ἔπειτα δὲ καί, εἰ δείξαντες τὴν δύ-

ββ'. ὅτι μὴ ἐκφέροντας πόλεμον Σικελιώταις οὐ δεῖ φοβεῖσθαι, μὴ οὗτοι ἐς τὴν Ἀττικὴν ἔλθωσι, σφαλέντες δὲ μάλα κινδυνεύσουσι.

tinet, sed parenthesi ὥς γε νῦν ἔχουσι interiecta particula iteratur. Conf. adn. I, 136, 3. Vis verborum ὥς γε νῦν ἔχουσι explanatur proximis νῦν μὲν γὰρ . . . χάριτι.“ ARN. — ὅπερ . . . ἡμᾶς ἐκφοβοῦσι. Cf. Matth. Gr. §. 421. adn. 2. a. Rost. §. 104. adn. 7. infra 33, 6.

§. 2. Σικελιῶται δ' ἂν . . . Συρακόσιοι, Sicilienses autem, ut quidem nunc se habent, adeo (καὶ ἔτι, *sogar noch*) minus nobis formidabiles fore videntur, si Syracusani iis imperent. I. e. „ad praesentem Siciliae statum respiciens hanc insulam adeo minus formidabilem nobis fore dixerim, si Syracusani totam expugnaverint. Prius ἄν proprie iam ad ἧσσον δεινοὶ γενέσθαι pertinet, sed parenthesi ὥς γε νῦν ἔχουσι interiecta particula iteratur.

§. 3. Ἐκείνως δέ] ἤγουν εἰ ἀρχθεῖεν ὑπὸ Συρακοσίων. Schol. — οὐκ εἰκὸς ... στρατεῦσαι. Quod Syracusani imperio Siciliae potiti praevideant Lacedaemonios, quemadmodum Athenienses imperare nolint, ita his devictis in se quoque impetum facturos, ut se quoque principatu deiectis Graecas illius insulae civitates in libertatem scilicet vindicent. — τὴν ἡμετέραν . . . ἀφέλωνται. Simul audi ἡμᾶς vel ἡμῶν. Cf. Bloomf. — διὰ τοῦ αὐτοῦ] τρόπου. Schol. „Obs. 1) formam loquendi διὰ τρόπου, pro dat. (vel ablat.); 2) varietatem; nam supra τρόπῳ. Aut διὰ τοῦ αὐτοῦ [in neutro genere] simpliciter accipe pro adverb. ὁμοίως, ὡσαύτως.“ BAU.

§. 4. Δείξαντες τὴν δύναμιν. Cf. c. 47. narrata. —

ναμιν δι' ὀλίγου ἀπέλθοιμεν· εἰ δὲ σφαλείημέν
τι, τάχιστ' ἂν ὑπεριδόντες μετὰ τῶν ἐνθάδε ἐπί-
θοιντο. τὰ γὰρ διὰ πλείστου πάντες ἴσμεν θαυ-
μαζόμενα καὶ τὰ πεῖραν ἥκιστα τῆς δόξης δόντα.
ὅπερ νῦν ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐς Λακεδαιμονίους 5
καὶ τοὺς ξυμμάχους πεπόνθατε, διὰ τὸ παρὰ
γνώμην αὐτῶν, πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον, πε-
ριγεγενῆσθαι, καταφρονήσαντες ἤδη καὶ Σικελίας
ἐφίεσθε. χρὴ δὲ μὴ πρὸς τὰς τύχας τῶν ἐναν- 6
τίων ἐπαίρεσθαι, ἀλλὰ τὰς διανοίας κρατήσαντας

Cap. **11.** §. 4. *Ἐπίθοιντο.* Ar. Chr. Dan. Bekk. et a man. sec. Cl. *ἐπιθεῖντο.* Vind. *ἐπίθειντο.* Alterutrum etiam H. D. E. Cf. sd. 10, 4.

§. 5. *Ἐφίεσθε.* Cass. Aug. Pal. It. Vat. H. Reg. C. Gr. Laur. K. m. *ἐφίεσθαι.* Si sic legitur, epexegesis pronominis *ὅπερ* ea est, quam ad IV, 125. V, 6. cognovimus; sin *ἐφίεσθε*, explicatio totius enunciationis *ὅπερ πεπόνθατε.* Illam Bernh. Synt. p. 298. et Kamp. l. d. p. 15. probant, nos hanc propter simillimum locum II, 60, 4., ubi cf. adn., retinuimus.

δι' ὀλίγου] *ταχέως.* Schol. *Δι' ὀλίγου* igitur hic non de loco (cf. adn. II, 29, 3.), sed de tempore, ut c. 47. VII, 15. 39. Cf. Matth. Gr. §. 580. b. et adn. II, 90, 3. — *ὑπεριδόντες*] *τουτέστι καταφρονήσαντες ἡμῶν.* Schol. — *τὰ γὰρ . . . θαυμαζόμενα.* „Tacitus in Annal. [I, 47.] eandem sententiam etiam brevius exprimit verbis: maior e longinquo reverentia.“ DID. Cf. Tac. Agric. c. 30. [et Liv. XXVIII, 44. — *τὰ πεῖραν...δόντα.* Quae famae suae experimentum minime dederunt, i. e., ut cum Porto loquamur, quae opinionis, quam homines de ipsorum virtute conceperunt, nullum specimen dederunt.

§. 5. *Ὅπερ.* Non esse *τὸ θαυμάζειν τὰ πεῖραν ἥκιστα τῆς δόξης δόντα*, sed *τὸ ὑπεριδόντας ἐπιθέσθαι*, ex addita explanatione *διὰ τὸ . . . ἐφίεσθε* (vel *ἐφίεσθαι*) apparet, id quod vidit Bau. Itaque sententia *τὰ γὰρ . . . δόντα* interposita est, eamque perspicuitatis causa parenthesi incluseris. — *διὰ τὸ παρὰ...περιγεγενῆσθαι*, quod praeter (vestram ipsorum) opinionem eos (Lacedaemonios)...superastis. *Αὐτῶν* igitur ex *περιγεγεν.* pendet. In *πρός* praepositione, quemadmodum saepe, ita hic quoque comparationis notam inesse, ut sententia verborum *πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον* haec sit, si eventum comparaveritis cum timore, quem antea habuistis, explicat Goell. — *ἐφίεσθε.* Cf. sd.

§. 6. *Τὰς τύχας*, i. e. *τὰς δυστυχίας, τὰς ξυμφοράς.* — *τὰς διανοίας κρατήσαντας.* Animis (adversariorum) victis, i. e. si ferociam hostium fregerimus, neque vero, ut Arn. censet, clementia aut prudentia; nam id esset „mirum consilium ducis Atheniensium adversus illos, quos statim subiicit omni modo Atheniensibus insidiari“ (GOELL.); sed tum demum confidere licet, quum hostes non solum casus adversos

θαρσεῖν, μηδὲ Λακεδαιμονίους ἄλλο τι ἡγήσασθαι
ἢ διὰ τὸ αἰσχρὸν σκοπεῖν, ὅτῳ τρόπῳ ἔτι καὶ
νῦν, ἢν δύνωνται, σφήλαντες ἡμᾶς τὸ σφέτερον
ἀπρεπὲς εὖ θήσονται, ὅσῳ καὶ περὶ πλείστου καὶ
7 *διὰ πλείστου δόξαν ἀρετῆς μελετῶσιν. ὥςτε οὐ*
περὶ τῶν ἐν Σικελίᾳ Ἐγεσταίων ἡμῖν, ἀνδρῶν
βαρβάρων, ὁ ἀγών, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλ' ὅπως
πόλιν δι' ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύουσαν ὀξέως φυλα-
1 *ξώμεθα.* **12.** *καὶ μεμνῆσθαι χρὴ ἡμᾶς, ὅτι νεωστὶ*
ἀπὸ νόσου μεγάλης καὶ πολέμου βραχύ τι λελω-
φήκαμεν, ὥςτε καὶ χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν
ηὐξῆσθαι· καὶ ταῦτα ὑπὲρ ἡμῶν δίκαιον ἐνθάδε

γγ'. ὅτι ἀνδράσι τε φυγάσι καὶ τοῖς φιλοτιμίας καὶ πλεονεξίας ἕνεκα ἐκπλεῖν παραινοῦσι δεῖ ἀπιστεῖν.

§. 6. *Θαρσεῖν* Goell. Vulgo et Bekk. *θαῤῥεῖν*, quod ut I, 69. IV, 108. VII, 37., ubi vulgo legitur, sublatum et interdum, ubi in bonis membranis exstat, spretum est, ita ne hic quidem ferendum erat. Cf. ed. mai. I. 1. p. 209. sq.

§. 7. *Φυλαξώμεθα.* Pal. D. Bekk. *φυλαξόμεθα.* Cf. sd. I, 19.

experti, sed etiam animi eorum obtusi et fracti sunt. Vid. II, 87, 3. et ibi adn., ubi iam comparatus est locus VI, 72, 3. et *τῇ γνώμῃ δεδουλῶσθαι* IV, 34. Ita, non suorum animorum potentes, haec intelligenda esse docuimus in ed. mai. Ceterum similiter Gail.: *lorsqu'on a subjugué l'opinion qu'ils avoient de leur supériorité;* quam sententiam confirmari dicit verbis VII, 66, 3. — *μηδὲ . . . σκοπεῖν.* Consecutio verborum haec est, *μηδὲ ἡγήσασθαι Λακεδαιμονίους ἄλλο τι ἢ . . . σκοπεῖν.* Cf. adn. III, 85, 4. — *τὸ σφέτερον ἀπρεπές.* Conf. V, 46. et de ratione grammatica verborum adn. I, 37, 4. — *εὖ θήσονται.* Mitigare, levare, interpretans Bloomf. translationem ab onere in dorso componendo repetitam esse coniicit. Cf. adn. I, 25, 1. 82, 6. — *ὅσῳ.* Vid. adn. III, 11, 1. VI, 89. — *περὶ πλείστου καὶ διὰ πλείστου.* „*Περὶ πλ.* est ut rem summam, quam maximi faciant, qs. *ὡς περὶ πλ. ποιούμενοι; διὰ πλ.* intell. [de tempore, Schol. *ἐν πλείστῳ χρόνῳ*].“ BAU. Similiter saepe Paulus loquitur. Vid. Win. Gramm. Nov. Test. §. 54. 6. Cf. infra VII, 36. — *δόξαν ἀρετῆς μελετῶσι.* „I. e. 1) animo volvunt, cogitant, 2) omnia faciunt, per quae illam assequantur. — Ita proelia, pugnas, *meditari* tauri dicuntur poetis.“ BAU. Schol. *θηρῶνται.*

§. 7. *Πόλιν δι' ὀλιγαρχίας ἐπιβουλεύουσαν.* „*Τὴν Σπάρτην ἐννοητέον. ὅρα συγγρ. α'. κεφ. ιθ'.*“ ΔΟΥΚΑΣ. *Δι' ὀλιγαρχίας*, paucorum potestate fota. (By the promulgation of the principles of oligarchy.“ BLOOMF.) — *ὀξέως*, acriter, strenue.

Cap. **12.** §. 1. *Νεωστὶ ἀπὸ . . . λελωφήκαμεν.* Cum sententia confer 26, 2. — *καὶ χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν.* Articulum si abesse malis, vid. Bornem. ad Xen. Anab. VII, 8, 9. et Herod. Att. p. 33. Reisk. — *καὶ ταῦτα . . . ἀναλοῦν.* Et aequum est licere (ae-

εἶναι ἀναλοῦν καὶ μὴ ὑπὲρ ἀνδρῶν φυγάδων τῶνδε ἐπικουρίας δεομένων, οἷς τό τε ψεύσασθαι καλῶς χρήσιμον, καὶ τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ, αὑτῶν λόγους μόνον παρασχομένους, ἢ κατορθώσαντας χάριν μὴ ἀξίαν εἰδέναι, ἢ πταίσαντάς που τοὺς φίλους ξυναπολέσαι. εἴ τέ τις ἄρχειν 2
ἄσμενος αἱρεθεὶς παραινεῖ ὑμῖν ἐκπλεῖν, τὸ ἑαυτοῦ μόνον σκοπῶν, ἄλλως τε καὶ νεώτερος ἔτι ὢν ἐς τὸ ἄρχειν, ὅπως θαυμασθῇ μὲν ἀπὸ τῆς

Cap. 12. §. 1. *Εἶναι* deest F. Lugd. Gr. B. D. Laur. E. Bar. Ald. Bas. Sed vid. adn.

Αὑτῶν Bekk. *Αὑτῶν* Aug. It. Vat. H. Reg. Lugd., de quo cf. adn. I, 17, 1. Vulgo *αὐτούς*. At vid. Wex. Ep. crit. p. 10. et Kamp. l. d. p. 16. sq.

Ξυναπολέσαι de Reiskii et Lindavii coniectura Bekk., et secum in perniciem trahere Vall. Vulgo *ξυναπολέσθαι*, quod frustra a Doederlinio defensum esse demonstravit Wex. l. d.

§. 2. *Ἔτι ὢν* Pal. It. Vat. Bekk. *Ὢν* om. Aug. man. pr., *ἔτι* om. H. Gr. B. E. Bar. Ald. Bas. Vulgo *ὢν ἔτι*. Uter ordo verquum est, ut non prohibeamur) haec pro nobis hic (in Graecia) impendere. In hanc sententiam haec videri accipienda, non *δίκαιον εἶναι* sic iungenda esse, ut aequum esse significarent, demonstravimus in ed. mai. Ad alterum autem membrum ad *καὶ μή* non *ἐξεῖναι ἀναλοῦν*, sed solum *ἀναλοῦν* referendum, aut (cf. Matth. Gr. §. 634. 3.) *χρῆναι ἀναλοῦν*. — *καλῶς*. Recte Schol. *πιθανῶς*, ut III, 38. Cf. adn. I, 5, 2. — *χρήσιμον*. Hoc etsi cum ambobus huius pronunciationis membris coniunctum est, tamen proprie soli priori convenit. Ad alterum igitur per zeugma inde *ἐν χρήσει ὄν*, *σύνηθες*, vel simile quiddam elice. — *τῷ τοῦ πέλας κινδύνῳ*. De singulari *ὁ πέλας* cf. adn. I, 32, 1. Dativus *ὀργανικῶς* cum *κατορθώσαντες* copulandus est; praepositus est autem casus propterea, quod simul ad *πταίσαντες* inde repetenda sunt verba *ξὺν τῷ τοῦ πέλ. κινδ.* — *αὑτῶν . . . παρασχομένους*, quum de suis nihil suppeditent praeter verba. *Αὑτῶν λόγους μόνον*, *von sich nur Worte*. Cf. sd.

§. 2. *Τὶς*. Alcibiades. — *ἄλλως τε . . . ἄρχειν*. Haec statim post *αἱρεθείς* posita velis, certe cum verbis *τὸ ἑαυτ. μ. σκοπῶν* cohaerere non videntur. De re vid. adn. V, 43. — *ὅπως θαυμασθῇ μὲν ἀπὸ* (conf. Matth. Gr. §. 573. p. 1330.) *τῆς ἱπποτροφίας* etc. *Ἱπποτροφίαν* documentum opulentiae et nobilitatis existimatam esse multis demonstrat Bloomf. Cf. Isocr. de Big. §. 30: (*Ἀλκιβιάδης*) *ἱπποτροφεῖν ἐπιχειρήσας, ὃ τῶν εὐδαιμονεστάτων ἔργον ἐστί*, Paul. Encycl. in h. v. et infra c. 16. Bene tamen Bauer perspexit mire cohaerere haec *παραινεῖ . . . ἐκπλεῖν, ὅπως θαυμασθῇ ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας*. „Haackius vero si disputat: „„maxime illum stimulabat cupido equis alendis excellendi; ut ei sumptui par esset, imperium affectabat; ut imperium acquirere posset, bello opus erat;““

ἱπποτροφίας, διὰ δὲ πολυτέλειαν καὶ ὠφεληθῇ τι ἐκ τῆς ἀρχῆς, μηδὲ τούτῳ ἐμπαράσχητε τῷ τῆς πόλεως κινδύνῳ ἰδίᾳ ἐλλαμπρύνεσθαι· νομίσατε δὲ τοὺς τοιούτους τὰ μὲν δημόσια ἀδικεῖν, τὰ δὲ ἴδια ἀναλοῦν, καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἷον νεωτέρῳ βουλεύσασθαί τε καὶ ὀξέως
1 μεταχειρίσαι. 13. οὓς ἐγὼ ὁρῶν νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ παρακελευστοὺς καθημένους φοβοῦ-

γ'. παρακελεύσεις αἱ τῶν πρεσβυτέρων.

borum germanus sit, non satis quidem certum est (cf. Bloomf. et ed. mai.'), *ἔτι* tamen proxime vocabulum aetatem significans positum cupimus.

Cap. 13. §. 1. *Ἐγὼ ὁρῶν*. Ven. et D. *ἐγὼ ὁρῶ*, et *δ' ἐγὼ ὁρῶ* coniecit Reisk., quod aliquando probavit Haack., quia *οὕς* non haberet, quo referretur, quum antea de solo Alcibiade dictum esset. Sed cf. adn.

non ego accedo. Aristophane enim potius, quam Thucydide illud dignum; nec ille bello opes quaerebat, quibus equos alere liceret, sed equos alebat, ut sibi imperia traderentur.“ KAMP. p. 17. Qui de loquendi genere a Matth. Gr. §. 622. 4. et Buttm. §. 149. 11. illustrato, cuius exempla Thucydidea vide ad I, 35, 3., cogitans haec sic in Latinum transfert: bellum exoptat maxime, ut, sicuti propter equos iam populi admirationem favoremque tulit, iam etiam potentiam ex imperio consequatur. — *διὰ δὲ πολυτέλειαν καὶ ὠφεληθῇ τι*. Cf. 15, 2. 3. — *ἐμπαράσχητε*. Cf. adn. VII, 56, 3. — *τῷ . . . κινδύνῳ*. Dativus cum eo *ἐν*, quod in *ἐλλαμπρύνεσθαι* inest, cohaeret. — *οἷον νεωτέρῳ* cet. *Νεώτερον* proprie requiri vidit Bau., neque ex Matth. Gr. §. 479. adn. 2. a., ubi hic locus affertur, contrarium sequitur, quum *οἷον* per *τοιοῦτον οἷον* seu *ὥστε* solvendum esse auctor illius grammaticae confiteatur, ita autem solutis verbis, quoniam *εἶναι* notionem verbi *ἐξεῖναι* habens audiri posse grammatici negant, accusativus requiratur. Aliter res se haberet, si *οἷόν τε* legeretur; ita enim hoc enunciatum simile esset verbis *ἀπορώτατον τὸ μὴ οἷόν τε* (i. e. *ἀδύνατον*) *εἶναι ταῦτα ἐμοὶ κωλῦσαι* VII, 14. Sed quanquam *οἷον* et *οἷόν τε* proprie vix quicquam differunt (cf. Rost. Gr. §. 134. adn. 2.), tamen et usu discreta sunt (cf. interpr. Demosth. Phil. I. §. 9. sive c. 3. §. 3. ed. Rued. et Web. ad Demosth. c. Aristocr. §. 170.) et hic, si *οἷον* interpretaremur *ἀδύνατον*, ad *βουλεύσασθαι* adiecta vellemus verba *περὶ αὐτοῦ καλῶς*. Quare *εἶναι* valens idem quod *ἐξεῖναι* hic ex superioribus, quamvis ibi alia vi legatur, repetendum esse statuendum erit, praesertim quum poetae adeo sine tali excusatione interdum *ἔστι* significans *ἔξεστι* vel *πάρεστι* omisisse videantur. Certe ad dativum tuendum Bernh. Synt. p. 359. apte cum his verbis componit Aeschylea Sept. ad Theb. v. 717: *Χθόνα ναίειν διαπήλας Ὁπόσαν καὶ φθιμένοισιν κατέχειν*. — *μεταχειρίσαι*. Cf. adn. I, 13, 2.

Cap. 13. §. 1. *Οὕς . . .* „Quum illud *οὕς* non possit nisi ad praegressum *τοιούτους* referri, per

μαι, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι μὴ καταισχυνθῆναι, εἴ τῳ τις παρακάθηται τῶνδε, ὅπως μὴ δόξῃ, ἂν μὴ ψηφίζηται πολεμεῖν, μαλακὸς εἶναι, μηδ', ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν, δυςέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων, γνόντας, ὅτι ἐπιθυμίᾳ

Δόξῃ. E. Laur. Bekk. *δόξει.* Vulgatum in Bekk. ed. stereot. soli m. falso tribuitur. Ceterum cf. sd. I, 19.

hanc autem vocem nemo significetur nisi unus Alcibiades, . . . interpunctione sanandus est locus sic scribendo: *οὓς ἐγώ, ὁρῶν νῦν τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ παρακελευστοὺς καθημένους, φοβοῦμαι,* quos homines (Alcibiadem) timeo equidem, quia nunc video eidem viro asseclas hic sedere." WEX. l. d. At nec *οὓς* et *παρακελευστούς* sine nimia obscuritate ad diversos referri, nec Alcibiades in eodem enunciato et plurali *οὓς* et singulari *τῷ αὐτῷ ἀνδρί* significari potuit. Et ut illo *τοὺς τοιούτους* non unum Alcibiadem, sed hunc et eius similes designari numerus pluralis docet, ita hic non iam de ipso, sed de solis hominibus eius similibus cogitari videtur. Hactenus ergo *οὓς* pro *οἵους.* Cf. 23, 2. Matth. Gr. §. 480. adn. 4. Kuehn. §. 784. 2. et de Latinis Matth. ad Cic. pro Mil. c. 4. — *τῷ αὐτῷ ἀνδρί.* Alcibiadi supra verbis *τὶς . . . νεώτερος ὢν ἐς τὸ ἄρχειν* indicato. — *παρακελευστούς.* Reiskius corrigi voluit *παρακελευστάς,* sed vulgatam tuentur Dio Cass. et Phot. „Cf. interpr. Dion. Cass. LII, 15. Photius: *παρακέλευστοι· οἱ ἐκ παρακελεύσεως καὶ παρακλήσεως συλλαμβάνοντες καὶ οὐ στασιάζοντες* (f. *καὶ συστ.*), et rursus *παρακέλευστοι· οἱ σπουδασταί· ὁ γὰρ σπουδαστὴς τὸν αὐστηρὸν καὶ σπουδαῖον οἰκεῖον δηλοῖ,* i. e. acrem et strenuum asseclam." GOELL. — *φοβοῦμαι.* Metuebat illos homines, ne pudorem dissuadendi belli senioribus iniicerent. Ita enim hoc *φοβοῦμαι* intelligendum esse ex iis, quae sequuntur, apparet. — *μὴ καταισχυνθῆναι.* „*Καταισχυνθῆναι* est gravius quam *αἰσχυνθῆναι,* et valet plane pudore affici, a pudore consilio suo deterreri." ARN. Heilm.: *dass sie sich ja nicht blöde machen lassen.* Si quid simul audiendum, debet esse ex proximis *μὴ ψηφίζεσθαι πόλεμον;* nam sententia haec est: et seniores vicissim hortor, ne (ideo) eos pudeat (dissuadere bellum), ut ne, si bellum non decernant, ignavi esse videantur. — *εἴ τῳ τις παρακάθηται τῶνδε.* Haec si, ut Dukas fecit, *εἴ τις εἴη παρακαθήμενος αὐτοῖς τῶν τὰ Ἀλκιβιάδου φρονούντων* interpretamur, sententiam quidem accipimus aptissimam; sed nisi *τὶς* est *τῶν πρεσβυτέρων,* singulares *δόξῃ* et *ψηφίζηται,* quos ad seniores spectare debere liquet, poni potuisse non videntur. Quare *τῶνδε* non ex *τὶς,* sed ex *τῷ* pendere existimantes probamus Porti conversionem: si quis (ipsorum) alicui horum assidet. — *ἄν.* Legendum *ἐάν.* Cf. sd. IV, 46, 3. — *μαλακὸς εἶναι.* Quum timeat multa pericula cum expeditione in Siciliam facienda coniuncta. Cf. adn. 9, 2. — *αὐτοί.* „*Οἱ περὶ τὸν Ἀλκιβιάδην.*" ΔΟΥΚΑΣ. Exspectes igitur *ἐκεῖνοι.* *Ἀνόητοι* coniicit Burg. p. 107. — *δυςέρωτας εἶναι τῶν ἀπόντων.* Cum

μὲν ἐλάχιστα κατορθοῦνται, προνοίᾳ δὲ πλεῖστα,
ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὡς μέγιστον δὴ τῶν
πρὶν κίνδυνον ἀναῤῥιπτούσης, ἀντιχειροτονεῖν, καὶ
ψηφίζεσθαι τοὺς μὲν Σικελιώτας οἵςπερ νῦν ὅροις
χρωμένους πρὸς ἡμᾶς, οὐ μεμπτοῖς, τῷ τε Ἰονίῳ
κόλπῳ, παρὰ γῆν ἤν τις πλέῃ, καὶ τῷ Σικελικῷ,
διὰ πελάγους, τὰ αὑτῶν νεμομένους καθ' αὑτοὺς
2 *καὶ ξυμφέρεσθαι· τοῖς δ' Ἐγεσταίοις ἰδίᾳ εἰπεῖν,*
ἐπειδὴ ἄνευ Ἀθηναίων καὶ ξυνῆψαν πρὸς Σελινουντίους τὸ πρῶτον πόλεμον, μετὰ σφῶν αὐτῶν καὶ καταλύεσθαι· καὶ τὸ λοιπὸν ξυμμάχους μὴ ποιεῖσθαι, ὥςπερ εἰώθαμεν, οἷς κακῶς μὲν πράξασιν ἀμυνοῦμεν, ὠφελίας δ' αὐτοὶ δεηθέντες οὐ τευξόμεθα. **14.** *καὶ σύ, ὦ πρύτανι, ταῦτα, εἴπερ* ββ' τοῦ πρυτάνεως.

Αὑτῶν. Cass. Cl. Gr. Ar. Chr. *αὐτῶν.* Cf. adn. I, 17, 1.

§. 2. *Τὸ πρῶτον* D. Vall. (a principio interpretatus) Bekk. atque, si quid silentio probatur, etiam Lugd. Vulgo *τὸν πρῶτον,* sed *ὁ πρῶτος πόλεμος* inepte hic dicitur.

sententia interpretes praeter alia nonnulla apposite comparant Pind. Pyth. III, 33, 19: *ἀλλά τοι ἤρατο τῶν ἀπεόντων, οἷα καὶ πολλοὶ πάθον.* — *ἐλάχιστα κατορθοῦνται.* *Ἐλάχιστα* est accusativus. Cf. III, 30. *ὁ στρατηγὸς . . . πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο.* III, 37. *ὀρθοῦνται τὰ πλείω.* III, 42. *πλεῖστ' ἂν ἡ πόλις ὀρθοῖτο.* — *μέγιστον τῶν πρίν.* Cf. adn. I, 1, 1. — *κίνδυνον ἀναῤῥιπτούσης.* Vid. adn. IV, 85, 4. — *οἵςπερ νῦν ὅροις χρωμένους.* I. e. *χρωμένους οἵςπερ νῦν ὅροις χρῶνται.* Hi autem fines quum essent maria, quibus Sicilienses ab Atheniensibus satis discernerentur, hi non debebant rebus illorum implicari. Cf. IV, 64, 3. 4. Ab hoc loco aliena adscripsit Arn. — *οὐ μεμπτοῖς,* qui reprehendi nequeunt (cf. VII, 15.), i. e. in quibus utrique iure acquiescamus. *Ὅροι οὐ μεμπτοί* similiter Aristid. I. p. 205. — *Ἰονίῳ κόλπῳ.* Vid. adn. I, 24, 1. — *πελάγους.* Cf. adn. III, 33, 1. — *καθ' αὑτοὺς καὶ ξυμφέρεσθαι,* res item suas inter se componant, Port. Cf. Bloomf.

§. 2. *Ἐπειδὴ . . . καὶ ξυνῆψαν.* *Ἐπειδὴ καί* valent *da ja auch,* et *ἐπειδὴ καὶ ξυνῆψαν . . . καὶ καταλύεσθαι* comparanda sunt cum *ὥςπερ καὶ . . . οὕτω καί* et similibus. Cf. adn. V, 65, 3. — *μετὰ σφῶν αὐτῶν.* Hic fere idem atque *ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, καθ' ἑαυτούς,* sed propter contraria *ἄνευ Ἀθηναίων* sic scriptum est.

Cap. **14.** *Πρύτανι.* „Praesidem senatus alloquitur, qui et *ἐπιστάτης* dicebatur." HUDS. Ergo illo tempore *ὁ ἐπιστάτης τῶν πρυτάνεων ἐπεψήφιζε.* Conf. Schoem. Comit. Athen. p. 90. sq. et Herm. Antiqu. Gr. §. 127.

ἡγῇ σοι προςήκειν κήδεσθαί τε τῆς πόλεως, καὶ βούλει γενέσθαι πολίτης ἀγαθός, ἐπιψήφιζε καὶ γνώμας προτίθει αὖθις Ἀθηναίοις, νομίσας, εἰ ὀῤῥωδεῖς τὸ ἀναψηφίσαι, τὸ μὲν λύειν τοὺς νόμους μὴ μετὰ τοσῶνδ' ἂν μαρτύρων αἰτίαν σχεῖν, τῆς δὲ πόλεως βουλευσαμένης ἰατρὸς ἂν γενέσθαι, καὶ τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' εἶναι, ὃς ἂν τὴν πατρίδα ὠφελήσῃ ὡς πλεῖστα, ἢ ἑκὼν εἶναι μηδὲν βλάψῃ."

Cap. 14. Ἡγῇ. Aug. Pal. Gr. Bekk. ἡγεῖ. Vulgato favet ὑπισχνῇ I, 129, 3. ubi cf. sd.

Τὸ μέν. Cf. adn.

Βουλευσαμένης. Vulgo κακῶς βουλ., sed κακῶς ab omnibus aliis mss. praeter Cam. et Gr. et, si quid Gailii silentium valet, I. abest. „Non recte abesse censet Abr., quanquam, ut sano corpori, ita civitati salutare consilium capienti non opus est medico, qui subveniat; quo uno respectu putat omissionem voc. κακῶς defendi posse." BECK. Quum igitur defendi possit omissio, hoc voc. invitis libris paene omnibus Thucydidi non est obtrudendum, praesertim quum ab interpretibus adscriptum esse liquere videatur.

adn. 7. et 9. — ταῦτα iunge cum ἐπιψήφιζε. — κήδεσθαί τε. Τέ rursus ita collocatum est, ut si βούλει in altero membro non esset secuturum. Vid. adn. I, 16. Similiter infra 15, 2. — ἐπιψήφιζε. Vis verbi explanata est ad II, 24, 1. Cf. Schoem. Comit. Athen. p. 120. et Herm. l. d. §. 129, 17. Hic notio τοῦ ἀναψηφίζειν, seu denuo in suffragium mittendi, ad suffragia revocandi, inde oritur, quod proximum αὖθις et propter hoc Ἀθηναίοις quoque non solum cum προτίθει, sed etiam cum ἐπιψήφιζε iungendum est. — γνώμας προτίθει. Vid. adn. I, 139, 3. — εἰ ὀῤῥωδεῖς τὸ ἀναψηφίσαι cet. „Ex hoc loco Petitus ad Leg. Att. p. 212. colligit non licuisse Prytanibus populum iterum in suffragia mittere de re, de qua iam psephisma scriptum esset. [Conf. Herm. l. d. §. 129. extr.] Est tamen illustre exemplum in contrarium in decreto de Mytilenaeis interficiendis apud Thuc. III, 36. sqq., ubi psephismate iam facto et Mytilenas ad Pachetem misso οἱ ἐν τέλει dicuntur αὖθις γνώμας προθεῖναι." DUK. Cf. ibi adn. Schoem. l. d. p. 128. et hic Arn. — τὸ μὲν ... αἰτίαν σχεῖν. Consecutio verborum haec est, τὸ λύειν τ. νόμ. μὴ σχεῖν αἰτίαν μετὰ τοσ. μαρτ. (γενόμενον), culpa te vacaturum, etiamsi solveris leges, quia hoc feceris cum (coram) tam multis testibus, arbitris et consciis. Ita Bau. interpretatur. Pro τὸ μέν in cod. D. τοῦ μέν, quo confirmatur explicatio in Matth. Gr. §. 543. adn. 3. proposita, quanquam, quo minus τὸ λύειν pro subiecto verborum αἰτίαν σχεῖν habeamus, nihil obstat, praeterquam quod haec, de quibus cf. adn. III, 13, 7., alibi apud Thuc. de hominibus dicuntur, non de rebus. — ἰατρός. Huius verbi translationis exempla vide apud Bloomf. — τοῦτ' εἶναι, ὃς ἄν ... „Ut II, 44. init. τὸ δ' εὐτυχές, οἳ ἂν ... λάχωσιν." BAU. Cf. ibi adn. — ἑκὼν εἶναι. Cf. adn. II, 89, 8.

1 15. Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα εἶπε· τῶν δὲ Ἀθη-
ναίων παριόντες οἱ μὲν πλεῖστοι στρατεύειν παρῄ-
νουν καὶ τὰ ἐψηφισμένα μὴ λύειν, οἱ δέ τινες
2 καὶ ἀντέλεγον. ἐνῆγε δὲ προθυμότατα τὴν στρα-
τείαν Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, βουλόμενος τῷ τε
Νικίᾳ ἐναντιοῦσθαι, ὢν καὶ ἐς τὰ ἄλλα διάφορος
τὰ πολιτικά, καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη,
καὶ μάλιστα στρατηγῆσαί τε ἐπιθυμῶν, καὶ ἐλ-
πίζων Σικελίαν τε δι' αὐτοῦ καὶ Καρχηδόνα λή-
ψεσθαι, καὶ τὰ ἴδια ἅμα εὐτυχήσας χρήμασί τε
3 καὶ δόξῃ ὠφελήσειν. ὢν γὰρ ἐν ἀξιώματι ὑπὸ
τῶν ἀστῶν ταῖς ἐπιθυμίαις μείζοσιν ἢ κατὰ τὴν
ὑπάρχουσαν οὐσίαν ἐχρῆτο ἔς τε τὰς ἱπποτροφίας
καὶ τὰς ἄλλας δαπάνας· ὅπερ καὶ καθεῖλεν ὕστε-
4 ρον τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν οὐχ ἥκιστα. φο-
βηθέντες γὰρ αὐτοῦ οἱ πολλοὶ τὸ μέγεθος τῆς
τε κατὰ τὸ ἑαυτοῦ σῶμα παρανομίας ἐς τὴν δί-
αιταν, καὶ τῆς διανοίας ὧν καθ' ἓν ἕκαστον, ἐν
ὅτῳ γίγνοιτο, ἔπρασσεν, ὡς τυραννίδος ἐπιθυ-
μοῦντι πολέμιοι καθέστασαν, καὶ δημοσίᾳ κρά-

Νικίᾳ ἀντιλέγει Ἀλκιβιάδης. δηλοῦνται αἱ αἰτίαι, δι' ἃς οὗτος ἐνῆγε τὴν στρατείαν, καὶ ὁ τρόπος αὐτοῦ.

Cap. 15. §. 2. Τὰ ἄλλα. Gr. τἄλλα, Bekk. τἆλλα. Cf. sd. III, 90, 4.

Cap. 15. §. 2. Ἐνῆγε ... Ἀλκιβιάδης. Consentiunt Diod. XII, 84. et Plut. in Alc. — τῷ τε. De τέ cf. adn. c. 14. Respondent inter se τῷ τε ... καὶ μάλιστα et καὶ ἐς τὰ ἄλλα ... καὶ ὅτι. — διαβόλως ἐμνήσθη. Vid. 12, 2. — ἐλπίζων λήψεσθαι. De re cf. 90, 2. Isocr. de Pac. §. 85. Plut. Alc. c. 17. Διὰ τοῦ αὐτοῦ est διὰ τοῦ στρατηγῆσαι.

§. 3. Ὧν ἐν ἀξιώματι ὑπό ... Ita iam I, 130, 1., ubi cf. adn. — ἢ κατὰ ... οὐσίαν. Quanquam facultates eius magnae fuerunt. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. II. p. 17. sq. — ἱπποτροφίας. Cf. adn. 12, 2.

§. 4. Φοβηθέντες γὰρ ... δίαιταν. Multi enim metuentes eum propter corporis cultum victusque lautitiam, qua praeter modum et praeter patrium institutum utebatur, Port. Ἀλκιβιάδην ἀπώλεσεν ἡ περὶ τὴν δίαιταν ἀναγωγία καὶ θρασύτης scripsit Plut. Reipubl. ger. praecept. t. IX. p. 194. Cf. id. in Alc. c. 6. et de re Thirw. Hist. Gr. III. p. 332. — καὶ τῆς διανοίας ... ἔπρασσεν. Et (propter magnitudinem) consilii (eius) in singulis rebus, quas ageret, propr. in iis rebus, quas singulas, in quacunque versaretur, ageret. Paulo verbosius est locutus. —

τιστα διαθέντι τὰ τοῦ πολέμου ἰδίᾳ ἕκαστοι τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ ἀχθεσθέντες, καὶ ἄλλοις ἐπιτρέψαντες, οὐ διὰ μακροῦ ἔσφηλαν τὴν πόλιν. τότε δ' οὖν παρελθὼν τοῖς Ἀθηναίοις παρῄνει τοιάδε.

λόγος Ἀλκιβιάδου, ὃς ἀπολογεῖταί τε ὑπὲρ τῆς αὑτοῦ μεγαλοπρεπείας

16. 1 „Καὶ προσήκει μοι μᾶλλον ἑτέρων, ὦ Ἀθηναῖοι, ἄρχειν, (ἀνάγκη γὰρ ἐντεῦθεν ἄρξασθαι, ἐπειδή μου Νικίας καθήψατο,) καὶ ἄξιος ἅμα νομίζω εἶναι. ὧν γὰρ πέρι ἐπιβόητός εἰμι, τοῖς

§. 4. Διαθέντι H. Bekk. Vulgo διαθέντα, quod frustra a nonnullis defensum esse docuimus in ed. mai. In I. marg. διαθέντος. Cf. adn.

διαθέντι. „Proprie debebat scribere διαθέντος. Sed quia offensio ex privata eius agendi ratione suscepta effecit, ut publicam quoque eius tractationem rerum moleste ferrent, διαθέντι dixit; quippe sic infensi erant ei etiam publicam rem gerenti. Grammaticam rationem si spectes, potest dativus ille eo excusari, quod Graeci solent totum et partem iisdem casibus efferre. Itaque etiam personam et quae in persona sunt, atque hoc loco quidem virum ipsum et studia eius, uno eodemque casu copulari licebat.“ GOELL. Accedit, quod superior dativus ἐπιθυμοῦντι efficere potuit, ut scriptor in eadem compositione verborum pergeret. Coniiciat adeo forsitan aliquis enunciatum καὶ δημοσίᾳ . . . ἀχθεσθέντες cum superioribus πολέμιοι καθέστασαν sic iungendum esse, ut καὶ ... διαθέντι quamvis administrasset significent, et commate post πολέμου posito verba ita cohaereant: ὡς τυραννίδος ἐπιθυμοῦντι πολέμιοι, καίπερ δημοσίᾳ κράτιστα διαθέντι τὰ τοῦ πολέμου, ἰδίᾳ . . . ἀχθεσθέντες καθέστασαν, καὶ ἄλλοις cet. Sed et omnia ita nimis disiiciantur, et ἀχθεσθέντες atque ἐπιτρέψαντες per collocationem, et quod ad ἐπιτρέψαντες ex priore enunciato τὰ τοῦ πολέμου repetenda sunt, separari bene posse non videntur. — οὐ διὰ μακροῦ. Cf. δι' ὀλίγου 11, 4. et ibi adn.

Cap. 16. §. 1. Καὶ προσήκει μοι . . . Quandoquidem hoc per καί repetitum manifesto distinguit ab ἄξιός εἰμι, intelligi debet de iure, *Competenz, Ansprüche*, quo repetat imperium ob rempubl. bene gestam domi, sumptus publice factos et dignitatem civitati inde auctam, familiae quoque splendorem. — Bene autem Thuc. reddit praefractum Alcibiadis ingenium et insolens, a simplici postulatione veluti pro auctoritate exorsi.“ BAU. — μᾶλλον ἑτέρων. Cf. adn. I, 85, 2. — ἐπειδή ... καθήψατο. Haec dicit: quoniam me Nicias perstrinxit, me hoc (quod facio) dicendi initium facere oportet. — ἐπιβόητός εἰμι. „Ἐπιβόητος inter ea, quae in malam partem accipiuntur, ponit Pollux V, 159. Et Eustathius in Odyss. τ΄. p. 1856: ἐπιβόητος, ὁ μοχθηρὰν ἔχων φήμην, καθ' οὗ δηλαδὴ βοαὶ γίγνονται . . . Idem tradit Thom. Mag. in διαβόητος . . . [Et] haec ita recte accipi possunt: etenim ea, propter quae *in sermones hominum incurro*,

μὲν προγόνοις μου καὶ ἐμοὶ δόξαν φέρει ταῦτα,
2 τῇ δὲ πατρίδι καὶ ὠφελίαν. οἱ γὰρ Ἕλληνες καὶ ὑπὲρ δύναμιν μείζω ἡμῶν τὴν πόλιν ἐνόμισαν τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς Ὀλυμπίαζε θεωρίας, πρότερον ἐλπίζοντες αὐτὴν καταπεπολεμῆσθαι, διότι ἅρματα μὲν ἑπτὰ καθῆκα, ὅσα οὐδείς πω ἰδιώτης πρότερον, ἐνίκησα δὲ καὶ δεύτερος καὶ τέταρτος ἐγενόμην, καὶ τἆλλα ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευασάμην· νόμῳ μὲν γὰρ τιμὴ τὰ τοιαῦτα, ἐκ

καὶ φρονήματος, καὶ τὰ δημόσια διδάσκει ὅτι καλῶς μεταχειρίζει.

propter quae *male audio*, vel ob quae (Nicias et alii) *me infamant*. Idem sentio de iis, quae in fine huius cap. dicit, διὰ ταῦτα τὰ ἴδια ἐπιβοώμενος.“ DUK. Verba Terent. Prol. Adelph. v. 17. cum tota sententia bene comparat Bau.

§. 2. Τῷ ἐμῷ διαπρεπεῖ τῆς . . . θεωρίας. Port.: propter (apparatus) splendorem, quo ego ad ludos Olympiacos adii. Cf. adn. II, 61, 2. De theoriis universis vid. adn. V, 18, 1. De hac Alcibiadis theoria vide plura apud Andoc. c. Alcib. §. 25. sqq. et Isocr. de Big. §. 34. — διότι cet. Haec cum μείζω . . . ἐνόμισαν liquet iungenda esse. — καθῆκα. „In certamen misi. Vid. Lob. ad Phryn. p. 398.“ GOELL. Conf. Bloomf. et Sieb. ad Paus. VI, 2. 1. Similiter intransitive καταβαίνειν (cf. Schneid. ad Xen. Anab. IV, 8, 27.) et Lat. descendere in certamen dicitur. — ὅσα οὐδείς πω ἰδιώτης πρότερον. „Πρὸς διαφορὰν τῶν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ τῶν πόλεων πεμπομένων δημοσίων. ὅρα συγγρ. ε΄. κεφ. ν.“ ΔΟΥΚΑΣ. „Reges, sicut Gelo et Hiero, fortasse plures miserant.“ BLOOMF., qui certe Macedonicos reges ante Philippi aetatem ad haec certamina non admissos non debebat addere. At Isocr. de Big. l. d. oratorie ζεύγη καθῆκε τοσαῦτα τὸν ἀριθμόν, ὅσοις οὐδ' αἱ μέγισται τῶν πόλεων ἠγωνίσαντο. Cf. Plut. Alc. c. 11. et Thirw. Hist Gr. III. p. 330., qui idem de tempore rei consulendus est. — ἐνίκησα δέ. „Recte Schol. τὰ πρῶτα. Nam primam, secundam et quartam palmam retulisse Alcibiadem ex hoc loco Thucydidis scribunt Plutarchus Alc. [l. d.] et Athenaeus I, 3. [5.] At Euripides, quod iidem adnotarunt, eum primo, secundo et tertio curru victorem fuisse tradiderat. Euripidem secutus est Isocrates in Orat. de Bigis [§. 34.] . . . Victorias Olympicas Alcibiadis memorat etiam Demosthenes in Midiana [p. 561. Reisk.], ubi etiam alia, quae ad Alcibiadis ingenium et res pertinent, leguntur. Quod ipse hic paulo post dicit, καὶ τἆλλα ἀξίως τῆς νίκης παρεσκευασάμην, eo pertinet, quod Athenaeus l. d. de eo prodit, Ὀλύμπια νικήσας . . . θύσας Ὀλυμπίῳ Διῒ τὴν πανήγυριν ἅπασαν εἱστίασε. Vide P. Fabrum Agonist. III, 21.“ DUK. De eadem re Suidam consuli iubet Dukas. Non male igitur proxima sic Portus interpretatur: et cetera apparavi pro victoriae dignitate. — νόμῳ . . . τιμὴ τὰ τοιαῦτα, more talia honori sunt. Cf. Matth. Gr. §. 309. b. α΄. β΄. Victores ludorum publicorum non solum sibi, sed etiam patriis urbibus honorem parasse ex Pindari carminibus notissimum est.

δὲ τοῦ δρωμένου καὶ δύναμις ἅμα ὑπονοεῖται.
καὶ ὅσα αὖ ἐν τῇ πόλει χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῳ 3
λαμπρύνομαι, τοῖς μὲν ἀστοῖς φθονεῖται φύσει,
πρὸς δὲ τοὺς ξένους καὶ αὕτη ἰσχὺς φαίνεται. καὶ
οὐκ ἄχρηστος ἥδ' ἡ ἄνοια, ὃς ἂν τοῖς ἰδίοις τέ-
λεσι μὴ ἑαυτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν ὠφελῇ.
οὐδέ γε ἄδικον ἐφ' ἑαυτῷ μέγα φρονοῦντα μὴ 4
ἴσον εἶναι, ἐπεὶ καὶ ὁ κακῶς πράσσων πρὸς οὐ-
δένα τῆς ξυμφορᾶς ἰσομοιρεῖ· ἀλλ' ὥςπερ δυςτυ-

Cap. 16. §. 3. *Αὕτη* Cl. Ven. It. Vat. Reg. Gr. et corr. m. In Aug. et Pal. *αὑτη*. Vulgo et Bekk. *αὐτή*, quod qua ratione explicari aut defendi possit, se non intelligere adnotat Arn. Cf. etiam Dobr. ad c. 80.

Ἥδ' ἡ ἄνοια Cass. Cl. Ven. T. et s. v. cum γρ. E. m. „Quod niti videtur auctoritate Scholiorum [cf. adn.], idque plane confirmat quod haud ita multo post [c. 17. init.] legitur *καὶ ταῦτα ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια.*" HUDS. „Ego vulgatam servo. Nihil eorum, de quibus hic Alcibiades dicit, Nicias [c. 11. extr.] amentiae arguerat." GOELL. At Bloomfieldius et Procopium p. 337, 20. *ἄχρηστος ἄνοια καὶ προπετής* scribentem haud dubie sic legisse, et Goelleri argu-

§. 3. *Ὅσα* accusativus ad *λαμπρύνομαι* ita adiectus est, ut similes accusativi saepe ad *διαφέρειν*. Cf. adn. I, 70, 1. — *χορηγίαις ἢ ἄλλῳ τῳ*] ἑκουσίοις ἑορτασίμοις ἀναλώμασι. Schol. De *χορηγίᾳ*, quae proprie dicitur, vid. Herm. Antiqu. Gr. §. 161, 2. Super aliis *λειτουργίαις* voluntariis cf. ead. paragr. — *λαμπρύνομαι.* „Thomas dicit melius esse *ἀγάλλεσθαι* quam *λαμπρύνεσθαι*. Sane *ἀγάλλεσθαι* saepe est gaudere, se efferre et iactare aliqua re . . . Neque tamen *λαμπρύνεσθαι* hac significatione improbandum est ut minus Atticum, si Scholiasten Aristophanis sequimur, qui ad Equ. v. 553. *Μειρακίων θ' ἅμιλλα λαμπρυνομένων ἐν ἅρμασι*, *λαμπρυνομένων* exponit *καυχωμένων* . . . Sed nihil obstat, quo minus *λαμπρύνεσθαι* ibi de magnifico et splendido apparatu in curribus instruendis accipiatur, ut apud Thuc. VI, 16." DUK. ad c. 41. Cf. *ἐλλαμπρύνεσθαι* c. 12. et Lennep. ad Phal. Ep. 88. p. 280. — *αὕτη ἰσχύς.* Cf. Rost. Gr. §. 98. adn. 3. — *καὶ οὐκ ἄχρηστος . . .*] εἰρωνεύεται ὁ Ἀλκιβιάδης λέγων, ὅτι, εἰ καὶ ἀνόητος φαίνομαί τισιν, ἀλλ' οὖν τῇ πόλει οὐκ ἄχρηστός ἐστί μου ἡ ἄνοια. Schol. „*Ἥδ' ἡ ἄνοια* sarcasmus est acerbus, q. d. quam vos vocatis insaniam." BLOOMF., apud quem vide plura. Simile ironiae exemplum affuit III, 61, 1. Cf. tamen etiam sd. — *ὃς ἄν.* „Vide supra ad verba c. 14. [*τὸ ἄρξαι*] *τοῦτ' ἂν εἶναι, ὃς ἄν.*" BAU. Cf. Kuehn. Gr. §. 802. b.

τέλεσι] δαπάναις. Schol.

§. 4. *Μὴ ἴσον εἶναι.* I. e. eminere supra alios velle. — *ἐπεὶ . . . ἰσομοιρεῖ.* Port.: siquidem et is, qui premitur adversa fortuna, nullum habet suae calamitatis socium, propr. cum nullo parem habet calamitatis partem. Cf. *ἡ ἰσομοιρία τῶν κακῶν* VII, 75. *Ἰσο-*

χοῦντες οὐ προςαγορευόμεθα, ἐν τῷ ὁμοίῳ τις
ἀνεχέσθω καὶ ὑπὸ τῶν εὐπραγούντων ὑπερφρο-
νούμενος, ἢ τὰ ἴσα νέμων τὰ ὅμοια ἀνταξιούτω.
5 οἶδα δὲ τοὺς τοιούτους, καὶ ὅσοι ἔν τινος λαμ-
πρότητι προέσχον, ἐν μὲν τῷ κατ' αὐτοὺς βίῳ
λυπηροὺς ὄντας, τοῖς ὁμοίοις μὲν μάλιστα, ἔπειτα
δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυνόντας, τῶν δὲ ἔπειτα ἀν-
θρώπων προςποίησίν τε ξυγγενείας τισὶ καὶ μὴ
οὖσαν καταλιπόντας, καί, ἧς ἂν ὦσι πατρίδος,
ταύτῃ αὔχησιν, ὡς οὐ περὶ ἀλλοτρίων οὐδ' ἁμαρ-
τόντων, ἀλλ' ὡς περὶ σφετέρων τε καὶ καλὰ πρα-
6 ξάντων. ὧν ἐγὼ ὀρεγόμενος, καὶ διὰ ταῦτα τὰ
ἴδια ἐπιβοώμενος, τὰ δημόσια σκοπεῖτε εἴ του
χεῖρον μεταχειρίζω. Πελοποννήσου γὰρ τὰ δυνα-
τώτατα ξυστήσας ἄνευ μεγάλου ὑμῖν κινδύνου καὶ

mentationem ideo infirmam esse adnotat, quia in omnibus linguis amentiae vocabulum etiam magnam stultitiam significet. Et certe, quae c. 17. ineunte leguntur, ubi scriptura *ἄνοια* non dubia est, a Nicia non magis aut amentiae aut stultitiae insimulata erant. Hic vulgo et Bekk. *ἡ διάνοια*, quod Valla hoc hominis propositum interpretatur. Sed et hanc vim *διανοίας* vocabuli, quo habitus s. affectus animi exprimatur, negat Bloomf. et, quoniam pronomen omissum sit, sermonem minus emendatum putat, quae argumenta non satis firma sunt.

μοιρῆσαι πρὸς ἀλλήλους, sed paulo alia vi, dixit etiam Isocr. Philipp. §. 39.; alibi dativus pro *πρός* legitur. — *οὐ προςαγορευόμεθα*, non salutamur, vel omnino non compellamur. — *ἐν τῷ ὁμοίῳ*, aeque, item. Cf. adn. 11, 1. — *ἢ τὰ ἴσα . . . ἀνταξιούτω.* „*Ἢ, ἐκ τοῦ ἴσου προςφερόμενος πρὸς τοὺς δυςτυχοῦντας αὐτὸς εὐτυχῶν, ἀνταξιούτω καὶ δυςτυχήσας τῶν αὐτῶν τυγχάνειν παρὰ τῶν εὐτυχούντων.*" ΔΟΥΚΑΣ.

§. 5. *Καὶ ὅσοι . . . προέσχον*] καὶ ὅσοι ἔν τινος πράγματος λαμπρῷ κατορθώματι κρείττους ἐγένοντο. Schol. — *ἐν μὲν . . . βίῳ*] ἤγουν καθ' ὃν χρόνον ζῶσι. Schol. Conf. Bernh. Synt. p. 241. Winer. Gramm. N. T. §. 22. 7. et de *αὐτούς* pronomine adn. I, 17. Cum sententia cf. II, 45, 1. et ibi adn. — *ξυνόντας.* Quum versentur cum iis. Non multum differret *τοῖς ξυνοῦσι*, qui cum iis versantur. — *προςποίησιν* (vindicationem) . . . *μὴ οὖσαν.* „Esse *προςποίησιν ψευδῆ* . . . Abr. in Auct. p. 371. adnotat." BECK.

§. 6. *Ἐπιβοώμενος.* Vid. adn. §. 1. Participia iungenda sunt cum *μεταχειρίζω*, de quo verbo cf. adn. I, 13, 2. — *ξυστήσας.* Ut *ξυνίστασθαι* saepe valet se coniungere (cf. adn. I, 1, 1.), ita *ξυστῆσαι* hic sonat alios coniungere, societatem efficere. „Quae explicatio con-

δαπάνης Λακεδαιμονίους ἐς μίαν ἡμέραν κατέστησα ἐν Μαντινείᾳ περὶ τῶν ἁπάντων ἀγωνίσασθαι· ἐξ οὗ, καὶ περιγενόμενοι τῇ μάχῃ, οὐδέπω καὶ νῦν βεβαίως θαρσοῦσι. 17. καὶ ταῦτα 1
ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι ἐς τὴν Πελοποννησίων δύναμιν λόγοις τε

β'. τὴν ἐς τὴν Σικελίαν στρατείαν ἀποφαίνει αα' οὐκ ἄγαν

firmatur ab Isocr. de Big. [§. 15., ubi de Alcibiade haec leguntur:] τὰς μεγίστας πόλεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Λακεδαιμονίων μὲν ἀπέστησεν, ὑμῶν δὲ συμμάχους ἐποίησεν." BLOOMF. Ἀλκιβιάδης Μαντινεῖς καὶ Ἠλείους (addere poterat καὶ Ἀργείους) ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα συνέστησε Plut. de Glor. Athen. in fin. Cf. V, 45. 46. sqq. — ἐς μίαν ... ἀγωνίσασθαι. „Ἐς μίαν ἡμέραν ... ad κατηνάγκασα ... retulerim ... tali sensu: in unum diem eos compegi, compuli, ut decernerent." BAU. De tempore ἐς iam alibi positum legimus. Cf. adn. III, 82, 4. et Matth. Gr. §. 578. b. Καθιστάναι quum idem fere atque ποιεῖν, efficere, significet, semper cum participio coniungi non recte docere Rostium Gr. §. 125. adn. 8. haec enunciatio demonstrat. περὶ τῶν ἁπάντων est quod Latini dicunt de summa re. Cum omni sententia cf. Plut. Alc. c. 15. — ἐν Μαντινείᾳ. Cf. V, 66 – 75.

Cap. 17. §. 1. Καὶ ταῦτα ... ὡμίλησε. Portus (leviter ab Haas. emendatus): Atque has res mea iuventus et amentia, quae praeter naturam videtur esse, apud potentissimas Peloponnesiorum civitates verbis decentibus usa transegit. Ἐς igitur, quemadmodum apud verba loquendi (cf. adn. I, 23, 6.) et similia, positum existimavit. Sed verba ἡ δύναμις τῶν Πελοποννησίων idem atque paulo ante Πελοποννήσου τὰ δυνατώτατα, id est potentissimas Peloponnesiorum civitates (Argos et Mantineam), significare posse vix videntur. Quare ἐς malumus esse contra, ut ἡ Πελοποννησίων δύναμις omnes Peloponnesios, sive amicos sive adversarios Lacedaemoniis, complectatur, siquidem Alcibiades effecta hac eorum dissensione Peloponnesi vires et potentiam fregit. Ἡ ἐμὴ ἄνοια, mea iuventus et amentia, i. e. ego, quem iuvenem et amentem esse adversarii criminantur. Deinde παρὰ φύσιν ad solam ἄνοιαν refer, quae amentia portentosa, monstrosa, extraordinaria videtur esse. Insolentius positus est accusativus ταῦτα, ob quem ὡμίλησε interpretantur ὁμιλήσασα ἔπραξε, ad quem usum illustrandum Arn. confert VII, 77. δεδιῄτημαι = ἐν τῷ διαιτᾶσθαι ἔπραξα. Sed nec hoc exemplum, de quo cf. ibi adn., ad rem probandam sufficiat, et qui ὁμιλεῖν ἀρχῇ VI, 55. et πολέμῳ VI, 70. comparaverit, λόγοις ὁμιλεῖν similiter intelligat. Conf. Bekk. Anecd. p. 110. Θουκυδίδης ἕκτῳ· καὶ λόγοις ὡμίλησα τρέπουσιν· (leg. πρέπ.) ἀντὶ τοῦ συνεγενόμην. Add. Ioseph. A. I. XIX, 1, 14: λόγοις καθωμίλησε χρηστοῖς. Quum autem participium πράσσουσα vel simile excidisse non sit probabile, nihil videtur restare, quam ut ταῦτα λόγοις ὡμίλησε pro plenioribus ταύτην (qua res c. 16. extr. narratae effectae sunt) τὴν ὁμιλίαν λόγοις ὡμίλησα putemus dicta esse.

πρέπουσιν ὡμίλησε, καὶ ὀργῇ πίστιν παρασχομένη ἔπεισε καὶ νῦν μὴ πεφοβῆσθαι αὐτήν. ἀλλ' ἕως ἐγώ τε ἔτι ἀκμάζω μετ' αὐτῆς, καὶ ὁ Νικίας εὐτυχὴς δοκεῖ εἶναι, ἀποχρήσασθε τῇ ἑκατέρου ἡμῶν
2 ὠφελίᾳ. καὶ τὸν ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦν μὴ μεταγιγνώσκετε ὡς ἐπὶ μεγάλην δύναμιν ἐσόμενον. ὄχλοις τε γὰρ ξυμμίκτοις πολυανδροῦσιν αἱ πόλεις, καὶ ῥᾳδίας ἔχουσι τῶν πολιτειῶν τὰς μετα-
3 βολὰς καὶ ἐπιδοχάς. καὶ οὐδεὶς δι' αὐτὸ ὡς περὶ

χαλεπὴν οὖσαν οὔτε διὰ τὴν τῶν Σικελιωτῶν δύναμιν οὔτε διὰ τοὺς Πελοποννησίους.

Cap. 17. §. 1. Πεφοβῆσθαι. Cass. Ven. Gr. Laur. πεφοβεῖσθαι. D. φοβεῖσθαι. „Praestabat πεφόβησθε puncto post ἔπεισε posito." BEKK., qui nunc recepit. „Quum statim oratio ad Athenienses convertatur, ubi ἀλλά indicare videtur aliquid praecessisse, quod ne faciant Athenienses orator hortatur, probabilis est levissima verborum mutatio a Bekk. facta." GOELL. Quum totus hic ambitus verborum obscurior sit, librorum mss. omnium verba mutare ausi non sumus, placet tamen nobis quoque illa coniectura. Nam vulgata ex legibus sermonis videtur haec significare debere, mea iuventus et amentia ... persuasit (τῇ Πελοποννησίων δυνάμει), ut ne nunc quidem ipsam (τὴν ἄνοιαν) timeat (ἡ Πελ. δύναμις). Quae sententia, si, de qua re cf. adn., ἡ Πελ. δύναμις Peloponne-

— καὶ ὀργῇ ... πεφοβῆσθαι αὐτήν. Haec obscura sunt. Nam ambigitur, ὀργῇ num dativus sit an ablativus, et cui ille ardor sive impetus animi (cf. adn. I, 140, 1.) tribuendus sit, Peloponnesiis, i. e. Argivis et Mantinensibus, an, quod nos probandum censemus, Alcibiadi, an Atheniensibus. Deinde αὐτήν alii ad τὴν Πελοποννησίων δύναμιν referunt, alii, quod nobis necessarium videtur, ad νεότητα καὶ ἄνοιαν, vel harum alteram. (Αὐτήν· τὴν νεότητα, ἢ τὴν ἄνοιαν, ὃ καὶ μᾶλλον. δῆλον δὲ τῷ ἐπιφερομένῳ. τὸ γὰρ „ἀκμάζω μετ' αὐτῆς" τοιοῦτος νέος εἰμὶ μετὰ τῆς λεγομένης ἀνοίας. Schol.) Denique de ipsorum verborum integritate dubitatur. Cf. ed. mai. et sd. Πίστιν παρέχεσθαι legimus etiam III, 112. — ἀλλά. Si antea recte πεφοβῆσθαι scriptum est, id est ἀλλά, quod explicationem aliquam abrumpi significans non rarum est apud imperativum (hic ἀποχρήσασθε). Cf. Kuehn. Gr. in us. schol. §. 322. adn. 12. — Νικίας εὐτυχής. Cf. VII, 77. V, 16, 1. Eam ob causam a Plutarcho cum Sulla comparatur. — ἀποχρήσασθε. Cf. adn. I, 68, 4.

§. 2. Ὄχλοις ... πολυανδροῦσιν. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 95. (ed. 2. I. p. 739.) — καὶ ῥᾳδίας ... ἐπιδοχάς. „Res publicas facile ipsi mutant, et facile accipiunt civitatum formas a peregrinis constitutas; aut fortasse [ut Goell. interpretatus est] facile mutant rerum publicarum formas, facile novas adsciscunt, ita ut μεταβολάς ad temperatas civitatum formas referatur, quum ἐπιδοχάς plane novas substitutas esse significet. De Sicilia tamen haec parum vere dicta sunt, id quod, postquam Athenienses illuc advenerunt, apparuit." ARN.

οἰκείας πατρίδος οὔτε τὰ περὶ τὸ σῶμα ὅπλοις ἐξήρτυται, οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ νομίμοις κατασκευαῖς· ὅ τι δὲ ἕκαστος ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν οἴεται ἢ στασιάζων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβὼν ἄλλην γῆν, μὴ κατορθώσας, οἰκήσειν, ταῦτα ἑτοιμάζεται.
καὶ οὐκ εἰκὸς τὸν τοιοῦτον ὅμιλον οὔτε λόγου 4
μιᾷ γνώμῃ ἀκροᾶσθαι, οὔτε ἐς τὰ ἔργα κοινῶς τρέπεσθαι· ταχὺ δ' ἂν ὡς ἕκαστοι, εἴ τι καθ' ἡδονὴν λέγοιτο, προςχωροῖεν, ἄλλως τε καὶ εἰ
στασιάζουσιν, ὥςπερ πυνθανόμεθα. καὶ μὴν οὐδ' 5
ὁπλῖται οὔτ' ἐκείνοις ὅσοιπερ κομποῦνται, οὔτε οἱ ἄλλοι Ἕλληνες διεφάνησαν τοσοῦτοι ὄντες, ὅσους ἕκαστοι σφᾶς αὐτοὺς ἠρίθμουν, ἀλλὰ μέ-

siorum opes significat, inepta est, sin Peloponnesi potentissimas civitates, non satis videtur probabilis.

§. 5. *Ὅσους* Reg. (G.), marg. D. et marg. I., „ut respondeat sequenti verbo *ἠρίθμουν*, quod non contemnendum puto." DUK.

§. 3. *Οὔτε . . . ὅπλοις ἐξήρτυται.* Id de Syracusanis oratione ducis ipsorum 41, 3. confirmari adnotat Arn. — *τὰ ἐν τῇ χώρᾳ.* Utrum accusativus sit an nominativus, dubitant. Huic certe collocationem prioris *οὔτε* non obstare ex adn. III, 96, 3. et V, 7, 5. intelligitur. — *νομίμοις κατασκευαῖς.* „Haec non solum ad opera publica terrae defendendae causa exstructa, sicut castella aut munitiones urbis ipsius, [quae Bloomfieldii est opinio,] sed etiam ad eas, quas nos vocemus, usitatas vitae commoditates, quales sunt viae, pontes, alia, et fortasse ad aedificia [quaedam publica] . . . spectant." ARN. Cf. adn. I, 10, 2. — *ὅ τι δὲ ἕκαστος . . . ἑτοιμάζεται.* Primum *ὅ τι* et *ταῦτα* inter se respondent, ut singularem collectivi *ὅςτις* omnino pluralis saepe vel praecedit vel sequitur. Simillime Xen. Cyr. I, 6, 11: *ὅ τι δ' ἂν πρὸς τοῖς εἰρημένοις λαμβάνῃ τις, ταῦτα τιμὴν νομιοῦσι.* Cf. Matth. Gr. §. 475. a. Item *ἢ ἐκ τοῦ πείθειν ἢ στασιάζων* inter se respondent, fere ut apud Tac. Ann. II, 81. modo semet *adflictando*, modo singulos nomine *ciens*. „Deinde ordinem implicant participia ipsa inter se nexa . . . [Sed] Latinis quoque sic liceat: quibus dicendo [oratione persuadendo] vel per discordias [ex aerario] ablatis in aliam terram sese [habitatum] abiturum speret, ea comparat." BAU. Ad sententiam igitur magis illustrandam bene Dobr.: quicquid unusquisque sperat se ex publico vel eloquentia vel seditione comparaturum, atque ita alibi victurum, si (in patria) male rem gesserit, id solum spectat.

§. 4. *Μιᾷ γνώμῃ*, uno animo, uno consensu, ut I, 122, 2.

§. 5. *Οὐδ' ὁπλῖται . . .* Hi soli commemorati sunt, quod Graeci eos in bellis maximi aestimabant. Nicias vero 20, 4. et

γιστον δὴ αὐτοὺς ἐψευσμένη [ἡ] Ἑλλὰς μόλις ἐν
6 *τῷδε τῷ πολέμῳ ἱκανῶς ὡπλίσθη. τά τε οὖν ἐκεῖ, ἐξ ὧν ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι, τοιαῦτα καὶ ἔτι εὐπορώτερα ἔσται· (βαρβάρους τε γὰρ πολλοὺς ἕξομεν, οἳ Συρακοσίων μίσει ξυνεπιθήσονται αὐτοῖς·) καὶ τὰ ἐνθάδε οὐκ ἐπικωλύσει, ἢν ὑμεῖς*
7 *ὀρθῶς βουλεύησθε. οἱ γὰρ πατέρες ἡμῶν τοὺς αὐτοὺς τούτους, οὕςπερ νῦν φασὶ πολεμίους ὑπολιπόντας ἂν ἡμᾶς πλεῖν, καὶ προςέτι τὸν Μῆδον ἐχθρὸν ἔχοντες τὴν ἀρχὴν ἐκτήσαντο, οὐκ ἄλλῳ*
8 *τινὶ ἢ τῇ περιουσίᾳ τοῦ ναυτικοῦ ἰσχύοντες. καὶ νῦν οὔτε ἀνέλπιστοί πω μᾶλλον Πελοποννήσιοι*

Vulgo et Bekk. *ὅσοι.* „Quod suspectum est. Mira enim est confusio, si *σφᾶς αὐτοὺς ἠρίθμουν* eadem orationis conformatione utantur, qua *ἠριθμοῦντο.*" ARN.

Ἡ Ἑλλάς. *Ἡ* om. Aug. Cl. T. It. Vat. et man. rec. int. vers. scriptum est in Cass., post *ἐψευσμένη* tamen facile excidere potuit, et fere semper nomini *Ἑλλάς* addi testatur Engelhardt. ad Plat. Menex. c. 9. Cf. I, 3. 6. 12. 17. 18. al.

§. 7. *Ὑπολιπόντας.* Pal. It. Vat. H. m. Bekk. *ὑπολείποντας.* At c. 10., quo haec respiciunt, *φημὶ γὰρ ὑμᾶς πολεμίους πολλοὺς ἐνθάδε ὑπολιπόντας* cet. Cf. etiam c. 36. et VIII, 82.

πολλοὺς ὁπλίτας et magnas alias copias Syracusis esse respondet. — *μέγιστον . . . Ἑλλάς.* Graecia quum maxime eos (i. e. suos gravis armaturae milites) ementita sit, finxerit, falso praedicaverit. Cf. Xen. Anab. V, 7, 35: *τὰ δὲ χρήματα, ὅσα ὑπέσχοντο Τιμασίωνι καὶ Θώρακι, ἐψευσμένοι ἦσαν.* De singulari *μέγιστον* vid. adn. III, 36, 2. „Copias et opes superiorum temporum valde exaggeratas esse ex Thuc. prooem. c. 11. extr. et 21. extr. discimus." BLOOMF. „Cf. V, 68: *τῶν δ' αὖ (τὸ πλῆθος) διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα πλήθη ἠπιστεῖτο.*" ARN. — *ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ.* Haec Thucydidis magis quam Alcibiadis sermoni convenire docet Ullrich. Symb. ad explic. Thuc. p. 57. sq.

§. 6. *Τά τε οὖν ἐκεῖ . . .* „Quum aperte opponantur *τὰ ἐκεῖ* et *τὰ ἐνθάδε*, verba *βαρβ. . . αὐτοῖς* in parenthesi ponenda, *τὲ* autem expungendum esse [ut Reisk.] censeo." HAACK. *Τὲ* uncis inclusit Bekk., alii tamen tuentur. Cf. adn. IV, 52, 2. et Klotz. ad Devar. p. 750. — *ἐπικωλύσει.* Cf. adn. I, 144, 2. et de copulato verbo Herm. ad Soph. Philoct. v. 1226.

§. 8. *Καὶ νῦν . . . ἐγένοντο.* Portus: et pro praesenti rerum statu Peloponnesii nunquam ante minus spei de nobis superandis (propr. adversus nos) habuerunt. Solum *νῦν* igitur hic illis Latinis pro praes. rer. st., vel, quibus Steph. usus est, ut nunc res sunt, ut nunc est rerum status, insolentius respondet. Olim quidem

βϐ΄. τὰ προτρεπόμενα τοὺς Ἀθηναίους ἐς τὴν Σικελίαν πλεῖν ἐξαριθμεῖ, καὶ τὸν Νικίου ὄκνον ἐξελέγχει.

ἐς ἡμᾶς ἐγένοντο, εἴ τε καὶ πάνυ ἔῤῥωνται, τὸ
μὲν ἐς τὴν γῆν ἡμῶν ἐςβάλλειν, κἂν μὴ ἐκπλεύ-
σωμεν, ἱκανοί εἰσι, τῷ δὲ ναυτικῷ οὐκ ἂν δύ-
ναιντο βλάπτειν· ὑπόλοιπον γὰρ ἡμῖν ἐστὶν ἀν-
τίπαλον ναυτικόν. 18. ὥςτε τί ἂν λέγοντες εἰκὸς 1
ἢ αὐτοὶ ἀποκνοῖμεν, ἢ πρὸς τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους
σκηπτόμενοι μὴ βοηθοῖμεν; οἷς χρεών, ἐπειδή γε
καὶ ξυνωμόσαμεν, ἐπαμύνειν, καὶ μὴ ἀντιτιθέναι,
ὅτι οὐδὲ ἐκεῖνοι ἡμῖν. οὐ γάρ, ἵνα δεῦρο ἀντι-
βοηθῶσι, προςεθέμεθα αὐτούς, ἀλλ' ἵνα τοῖς ἐκεῖ
ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες δεῦρο κωλύωσιν
αὐτοὺς ἐπιέναι. τήν τε ἀρχὴν οὕτως ἐκτησάμεθα 2
καὶ ἡμεῖς καὶ ὅσοι δὴ ἄλλοι ἦρξαν, παραγιγνό-
μενοι προθύμως τοῖς ἀεὶ ἢ βαρβάροις ἢ Ἕλλησιν
ἐπικαλουμένοις· ἐπεί, εἴγε ἡσυχάζοιεν πάντες, ἢ

εὐέλπιστοι coniecimus, ut haec dicantur, et nunc nondum fidentiores Peloponnesii adversus nos facti sunt (cf. c. 16. extr. οὐδέπω καὶ νῦν βεβαίως θαρσοῦσι); sed si haec esset sententia, Thucydidem non ἐγένοντο, sed γεγένηνται, scribere consentaneum fuit. — εἴ τε... ἔῤῥωνται, et si vel maxime animos sumpserint. — τὸ ... ἐςβάλλειν ... ἱκανοί εἰσι. De articulo vid. adn. II, 53, 3.

Cap. 18. §. 1. Ἢ αὐτοί. Haec, quum ad alterum incisum ἢ πρὸς ... sola τί ἂν sine λέγοντες repetenda sint, proprie ante hoc participium collocanda erant, sed similiter per anacoluthon traiecta particula ἢ c. 24. (ubi vid. adn.) defenduntur. — μὴ βοηθοῖμεν. Adnota illud μή, pro quo in enunciatione per se constanti apud modum potentialem exspectetur οὔ. (Cf. Rost. Gr. §. 135. 3. A.) Sed μή scriptum est, quia orator non cur non auxilium feramus, sed quid praetendentes auxilium non feramus sive denegemus, dicere vult. In proximis ἀντιτιθέναι, ut obiicere, est ἀντιλέγειν. — οὐδὲ ἐκεῖνοι ἡμῖν. Audi ἐπήμυναν. — προςεθέμεθα αὐτούς] ξυμμάχους ἐποιησάμεθα αὐτούς. Schol.

§. 2. Οὕτως ἐκτησάμεθα ... παραγιγνόμενοι. Usitatior sermo esset παραγιγνόμενοι ... οὕτως ἐκτησάμεθα. Cf. Matth. Gr. §. 565. 2. extr. et interpr. Plat. Lach. init. — φυλοκρινοῖεν. Hoc verbum, pro quo olim φιλοκρ hic legebatur, agnosci ab Hesych. Poll. VIII, 111. aliis docuit Abr. „Sensum explanant Anecd. Bekk. p. 71: φυλοκρινεῖν, κυρίως μὲν τὸ τὰς φυλὰς τὰς ἐν ταῖς πόλεσι διακρίνειν, σημαίνει δὲ καὶ τὸ ἄλλο τι διατάττειν καὶ διακρίνειν. Et sensu proprio et non proprio vocabulum hic usurpari poterat, sed sensu proprio dictum existima cum respectu ad gentes Doricam et Ionicam, Graecam et barbaram; [nam barbaris auxilium ferri noluerat Nicias c. 11.

φυλοκρινοῖεν οἷς χρεὼν βοηθεῖν, βραχὺ ἄν τι
προςκτώμενοι αὐτῇ περὶ αὐτῆς ἂν ταύτης μᾶλλον
κινδυνεύοιμεν· τὸν γὰρ προὔχοντα οὐ μόνον
ἐπιόντα τις ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ μὴ ὅπως ἔπεισι
3 προκαταλαμβάνει. καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ταμιεύε-
σθαι, ἐς ὅσον βουλόμεθα ἄρχειν, ἀλλὰ ἀνάγκη,
ἐπειδήπερ ἐν τῷδε καθέσταμεν, τοῖς μὲν ἐπιβου-
λεύειν, τοὺς δὲ μὴ ἀνιέναι, διὰ τὸ ἀρχθῆναι ἂν
ὑφ' ἑτέρων αὐτοῖς κίνδυνον εἶναι, εἰ μὴ αὐτοὶ
ἄλλων ἄρχοιμεν. καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκε-
πτέον ὑμῖν τοῖς ἄλλοις τὸ ἥσυχον, εἰ μὴ καὶ τὰ
4 ἐπιτηδεύματα ἐς τὸ ὅμοιον μεταλήψεσθε. λογι-

Cap. 18. §. 2. Ἢ βαρβάροις. Hoc prius ἢ om. Aug. It. Vat. Mosqu. K. Bar. Ar. Chr. Melius tamen servatur, quod hic sive ... sive dicendum est. Cf. c. 33. στόλοι ἢ Ἑλλήνων ἢ βαρβάρων.

Μὴ ὅπως. Correctus D. et Bloomf. in ed. 2. ὅπως μή, ut scribendum erat; nam μὴ ὅπως ne dicam, non modo, significant, quae notio hic non apta est. Nos igitur ὅπως delendum esse suspicati sumus, Haackius μή πως legendum coniicit. Et ὅπως μή et solum μή poni nec, quod Bloomf. dicit, hoc recepto ἐπίῃ scribendum esse ex Rost. Gr. §. 122. 10. b. et adn. 5. intelligitur. Add. sd. I, 36, 1.

extr.]" GOELL. — βραχὺ ἄν τι ... κινδυνεύοιμεν. De iterato ἂν diverso ab eo, de quo ad I, 136, 3. dictum est, vid. Rost. Gr. §. 120. 6. e. bb. β΄ extr. Herm. de Part. ἄν IV, 7. extr. Hart. de Part. II. p. 321. Cf. V, 9: ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ' ἄν τις ἀπατήσας τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν. Infra §. 6: τὸ πάνυ ἀκριβὲς ἂν ξυγκραθὲν μάλιστ' ἂν ἰσχύειν. Pro κινδυνεύοιμεν Wex. Epist. crit. p. 40. mavult κινδυνεύοιεν. Cf. tamen Bernh. Synt. p. 423. — μὴ ὅπως. Cf. sd. — προκαταλαμβάνει, antevertit.

§. 3. Ταμιεύεσθαι, cum parsimonia quadam et nostro arbitratu constituere. Cf. Hutch. ad Xen. Cyr. III, 3, 47. et ad Anab. II, 5, 18. et translationem nominis ταμίου c. 78. — ἐπειδήπερ ἐν τῷδε καθέσταμεν. Schol.: ἤγουν ἐν τῷ ἄρχειν. At Port.: quando in hoc loco constituti sumus. Cf. ἐν τῷ τοιῷδε II, 36, 1. et ibi adn. — διὰ τὸ ... κίνδυνον εἶναι] διὰ τὸ κινδυνεύειν ἂν ἀρχθῆναι ἡμᾶς ὑφ' ἑτέρων. Schol. Insolentior verborum collocatio eo, quod ἀρχθῆναι et ἄρχοιμεν contra ponenda erant, effecta est. Αὐτοῖς = ἡμῖν αὐτοῖς. — καὶ οὐκ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐπισκεπτέον ...] καὶ οὐχ ὁμοίως ὥςπερ τοῖς ἄλλοις ἡσυχίαν ἡμῖν ἐπιτηδευτέον, (τὸ γὰρ ἐπισκεπτέον ἀντὶ τοῦ ἐπιτηδευτέον τέθεικεν,) εἰ μὴ καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τοῖς ἄλλοις ἐξομοιωθήσεσθε. Schol. Ἐπισκεπτέον tamen proprie non est ἐπιτηδευτέον, sed iudicandum, ratio habenda.

σαμενοι οὖν τάδε μᾶλλον αὐξήσειν, ἐπ' ἐκεῖνα ἢν
ἴωμεν, ποιώμεθα τὸν πλοῦν, ἵνα Πελοποννησίων
τε στορέσωμεν τὸ φρόνημα, εἰ δόξομεν ὑπεριδόν-
τες τὴν ἐν τῷ παρόντι ἡσυχίαν καὶ ἐπὶ Σικελίαν
πλεῦσαι, καὶ ἅμα ἢ τῆς Ἑλλάδος, τῶν ἐκεῖ προς-
γενομένων, πάσης τῷ εἰκότι ἄρξομεν, ἢ κακώσο-
μέν γε Συρακοσίους, ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι ὠφελησόμεθα. τὸ δὲ ἀσφαλὲς καὶ μένειν, 5
ἤν τι προςχωρῇ, καὶ ἀπελθεῖν αἱ νῆες παρέξουσι·
ναυκράτορες γὰρ ἐσόμεθα καὶ ξυμπάντων Σικε-
λιωτῶν. καὶ μὴ ὑμᾶς ἡ Νικίου τῶν λόγων ἀπρα- 6

§. 5. *Προςχωρῇ*. E. Mosqu. Reisk. *προχωρῇ*. In H. πρ̅ο̅ s. v. Valla: s i q u i d p r o f i c i e m u s. „Haud male, et magis exspectatum legenti. In altera lect. *τί* est pro *τινές* [s i q u i n o b i s s e a d i u n g a n t, d e d a n t. Cf. 17, 5.]“ BAU. De *τί* conf. adn. II, 45, 1.

Παρέξουσι· ναυκράτορες. In libris mss. *παρέξουσιν· αὐτοκράτορες*. „Valck. ad Herodot. V. p. 389. [c. 36.] corrigit *παρέξουσι· ναυτοκράτορες* vel potius *ναυκράτορες*.“ GOTTL. Hoc recepit Bekk.; nam sic, „ubi vulgatur *ναυτοκράτορες*, optimi codd. alibi *ναυκράτορες* praebent, velut V, 109. et 97.“ GOELL. Vulgatam ferri non posse demonstravimus in ed. mai.

§. 4. *Τάδε*] τὰ ἐνταῦθα πράγματα. Schol. — *στορέσωμεν τὸ φρόνημα*] τῶν παρὰ Θουκυδίδῃ τροπικῶν ὀνομάτων τὸ σκληρότατον τοῦτό ἐστιν· ἀλλὰ κατὰ Ἀλκιβιάδην [φησίν]. Schol. „Simile huic Aesch. Prom. v. 190. *στορέσαι τὴν ὀργήν*. [Cf. ibi Blomf. in Gloss. v. 198.]“ ABR. „Thucydideam locutionem imitantur L i b a n. Epist. 125: *ἐστόρεσε τὸ φρόνημα τῶν Σκυθῶν*, et S u i d. in Diog.: *τὸν θυμὸν κατεστόρεσεν* . . . Comparetur etiam P l u t. Lucull. 5: *κατεστόρεσε τὴν φιλοτιμίαν*, et Caes. 25: *τὰς πολλὰς ἀποστάσεις κατεστόρεσε*.“ BLOOMF. T a c i t. Hist. I, 58. s t r a t i s m i l i t u m o d i i s. — *καὶ ἅμα* cet. Ante haec non colon, ut apud Bekk., sed comma ponendum esse docet particula *τέ* post *Πελοπονν.* posita. Quare hoc quoque membrum cum *ἵνα* cohaerere debere existimes, et iccirco malis *ἄρξωμεν* et deinde *κακώσωμεν*; nam futuri cum *ἵνα* finali iuncti exempla antiqua aut nulla aut suspecta sunt. Cf. adn. VIII, 74. Sed conformatio verborum in altero membro hic ita mutata est, ut *καὶ ἅμα* cet. enunciatum per se constans sit, qualis transitus exempla apud Latinos quoque reperiuntur. Conf. H e u s i n g. ad Cic. de Off. I, 3, 5. B r e m. ad Cic. de Fin. I, 7. et qui ab Ellendt. ad Cic. Or. II, 27, 116. citantur. Add. B e r n h. Synt. p. 388.

§. 5. *Τὸ δὲ ἀσφαλὲς . . . μένειν*. I. e. *τὴν ἀσφάλειαν τοῦ μένειν*. Cf. M a t t h. Gr. §. 542. 2. — *τὶ προςχωρῇ*. Cf. sd.

§. 6. *Ἡ . . . τῶν λόγων ἀπραγμοσύνη*. „I. e. quam ponit, memorat in oratione, illam (*ἀπραγμ.*) laudans et commen-

γμοσύνη καὶ διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρε-
σβυτέρους ἀποτρέψῃ, τῷ δὲ εἰωθότι κόσμῳ, ὥςπερ
καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἅμα νέοι γεραιτέροις βου-
λεύοντες ἐς τάδε ἦραν αὐτά, καὶ νῦν τῷ αὐτῷ
τρόπῳ πειρᾶσθε προαγαγεῖν τὴν πόλιν, καὶ νο-
μίσατε νεότητα μὲν καὶ γῆρας ἄνευ ἀλλήλων
μηδὲν δύνασθαι, ὁμοῦ δὲ τό τε φαῦλον καὶ τὸ
μέσον καὶ τὸ πάνυ ἀκριβὲς ἂν ξυγκραθὲν μάλιστ'
ἂν ἰσχύειν, καὶ τὴν πόλιν, ἂν μὲν ἡσυχάζῃ, τρί-

§. 6. *Ἀποτρέψῃ*. Vulgo et Bekk. *ἀποστρέψῃ*. In nonnullis libris mss. *ἐπιστρέψῃ*. D. *ἐπιτρέψῃ*. *Ἀποτρέψῃ* requiritur verbis c. 8. *Νικίας ἀποτρέψαι ἐβούλετο* et c. 19. *Νικίας γνοὺς, ὅτι οὐκ ἂν ἀποτρέψειε*. Cf. adn. V, 75, 2. Apud recentiores tamen scriptores complures locos reperiri, ubi *ἀποστρέφειν* pro *ἀποτρέπειν* legatur, docet Bloomf.

dans.“ BAU. — *διάστασις τοῖς νέοις ἐς τοὺς πρεσβυτέρους*. Insolens syntaxis. „Notio dativi haec est, Niciae cum iuvenibus eam fuisse rationem et vicissitudinem *(he stood to the young men in the relation)*, ut eos cum senibus dissociaret; qualis relatio, sicut alibi, dativo expressa est. [Cf. R o s t. Gr. §. 105. adn. 2.] Nam exempla a [Duk. ad VIII, 21. haec verba proferente et] M a t t h. Gr. [§. 389. 3.] allata substantivorum cum casu verborum, ex quibus ducta sunt, coniunctorum hic non sunt apta, quia *διιστάναι* non dativum, sed accusativum postulat.“ ARN. Neque aptior fit illa explicatio, si, id quod superiore *ἀπραγμοσύνη* adiuvatur, *διάστασιν* non d i s s o c i a t i o n e m, sed d i s s i d i u m (a N i c i a c o m m e n d a t u m) interpretati ex *διαστῆναι* s. *διίστασθαι* repetimus; nam posito verbo *τὸ διαστῆναι τῶν νέων* (s. *ἀπὸ τῶν νέων*) *τοὺς πρεσβυτ.* diceretur. Nec satis similia sunt verba *ἡ τοῖς Συρακοσίοις στάσις* VII, 50., ubi vid. adn. Etiam *ἐς* insolentius est scriptum, quippe quod alibi apud *διαστῆναι* eas partes, in quas quis discedit, id est quibus discessione facta se adiungit, significet. Cf. I, 15, 3. et Lex. — *ἅμα νέοι γεραιτέροις*. Traiectionis verborum causae patefiunt iis, quae explicat B u t t m. Gr. §. 151. III. 1. 2. Cf. adn. VII, 57, 5. 8. et de *ἅμα* VII, 57, 6. — *βουλεύοντες*. Cf. adn. IV, 41, 1. — *ἐς τάδε ἦραν αὐτά*. „*Αὐτά* pronomen refertur ad *τὰ πράγματα*, quanquam hoc substantivum non ante legitur. Cf. I, 144, 4. *ἐς τάδε προήγαγον αὐτά*.“ ARN. Vid. ibi adn. — *τό τε φαῦλον . . . ἀκριβές*. „Manifesto refertur haec gnome ad triplicem aetatem, iuvenilem, virilem, senilem, ut dubium tamen sit, *φαῦλον* ad senilem (i n u t i l e m), *ἀκριβές* ad iuvenilem [spectet], an contra; nam *μέσον* quidem virilem esse sat liquet. *Πάνυ ἀκριβές* tamen senili dignius fuerit . . .; senum enim *ἀκρίβεια* est, non iuvenum; et naturae ordinem sequatur enumeratio graduum.“ BAU. — *ἂν ξυγκραθὲν μάλιστ' ἂν ἰσχύειν*. Cf. adn. §. 2. — *ἂν μέν*. Immo *ἐὰν μέν*. Cf. sd. IV, 46, 3. —

ψεσθαί τε αὐτὴν περὶ αὐτήν, ὥςπερ καὶ ἄλλο τι, καὶ πάντων τὴν ἐπιστήμην ἐγγηράσεσθαι, ἀγωνιζομένην δὲ ἀεὶ προςλήψεσθαί τε τὴν ἐμπειρίαν, καὶ τὸ ἀμύνεσθαι οὐ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ μᾶλλον, ξύνηθες ἕξειν. παράπαν τε γιγνώσκω πόλιν μὴ 7
ἀπράγμονα τάχιστ' ἂν μοι δοκεῖν ἀπραγμοσύνης μεταβολῇ διαφθαρῆναι, καὶ τῶν ἀνθρώπων ἀσφαλέστατα τούτους οἰκεῖν, οἳ ἂν τοῖς παροῦσιν ἤθεσι καὶ νόμοις, ἢν καὶ χείρω ᾖ, ἥκιστα διαφόρως πολιτεύωσιν."

'Αθηναίους ὡρμημένους στρατεύειν Νικίας ἔτι μεταστῆσαι ἐπιχειρεῖ.

19. Τοιαῦτα μὲν ὁ 'Αλκιβιάδης εἶπεν. οἱ δ' 1
'Αθηναῖοι ἀκούσαντες ἐκείνου τε καὶ τῶν Ἐγεσταίων καὶ Λεοντίνων φυγάδων, οἳ παρελθόντες ἐδέοντό τε καὶ τῶν ὁρκίων ὑπομιμνήσκοντες ἱκέτευον βοηθῆσαι σφίσι, πολλῷ μᾶλλον ἢ πρότερον ὥρμηντο στρατεύειν. καὶ ὁ Νικίας γνούς, ὅτι ἀπὸ 2
μὲν τῶν αὐτῶν λόγων οὐκ ἂν ἔτι ἀποτρέψειε,

τρίψεσθαι αὐτὴν περὶ αὐτήν, ipsam per se attritum iri. Cf. VIII, 46, 2. — τὴν ἐπιστήμην ἐγγηράσεσθαι. Verbi γηράσκειν per translationem de τέχναις et ἐπιστήμῃ, ut Lat. senescere et consenescere, de quibus cf. Kuehn. ad Cic. Tusc. II, 2., positi exempla adscripsit Bloomf.

§. 7. Γιγνώσκω ... δοκεῖν. „Γιγνώσκω hic paene idem atque sententiam dico videtur valere; (mea sententia haec est, ut putem...;) aliter γιγνώσκω δοκεῖν redundantia orationis videretur." ARN. Haec non inusitata est in similibus. Cf. Stallb. ad Plat. Hipp. min. p. 369. E. Bloomfieldius quidem in ed. 2. μοι δοκεῖν commatis inclusit, sed et eadem manet orationis redundantia, et hac interpunctione probata ἐμοί scribendum erat. Cf. Matth. Gr. §. 545. 2. p. 1266. et VII, 87. extr. — πόλιν μὴ ἀπράγμονα ... μεταβολῇ. Port.: civitatem negotiosam, si negotium cum otio commutet. Ei igitur μεταβολή est *Eintauschung*, ut c. 76. Contra Goeller ἀπραγμοσύνης μεταβολήν vult esse mutationem, quam inertia adducit. — οἳ ἂν ... πολιτεύωσι. „In eandem sententiam Cleon III, 37: χείροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη πόλις κρείσσων ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις." BAU. Cf. plura apud Bloomf. et in ed. mai.

Cap. 19. §. 1. Φυγάδων cum solo Leontinorum nomine coniunge. De re cf. c. 6. et ibi adn. — τῶν ὁρκίων ὑπομιμνήσκοντες. „Οὓς ὤμοσαν δηλονότι ποιησάμενοι συμμαχίαν ἀλλήλοις ἐπιβοηθεῖν." ΔΟΥΚΑΣ. Cf. III, 86. VI, 6. Diod. XII, 83. Plat. Menex. c. 14. ibique Engelh. — ὥρμηντο στρατεύειν. De re cf. Plut. Nic. c. 12.

§. 2. Καὶ ὁ Νικίας cet. Cf. Aristid. I. p. 381. — ἀπὸ τῶν αὐτῶν λόγων. „Ab eadem oratione progres-

παρασκευῆς δὲ πλήθει, εἰ πολλὴν ἐπιτάξειε, τάχ' ἂν μεταστήσειεν αὐτούς, παρελθὼν αὐτοῖς αὖθις ἔλεγε τοιάδε.

δεύτερος λόγος Νικίου, ὃς πρῶτον μὲν τὸ μέγεθος τῆς τῶν Σικελιωτῶν δυνάμεως ἐπεξέρχεται.

1 20. „Ἐπειδὴ πάντως ὁρῶ ὑμᾶς, ὦ 'Αθηναῖοι, ὡρμημένους στρατεύειν, ξυνενέγκοι μὲν ταῦτα, ὡς βουλόμεθα, ἐπὶ δὲ τῷ παρόντι ἃ γιγνώσκω
2 σημανῶ. ἐπὶ γὰρ πόλεις, ὡς ἐγὼ ἀκοῇ αἰσθάνομαι, μέλλομεν ἰέναι μεγάλας καὶ οὔθ' ὑπηκόους ἀλλήλων, οὔτε δεομένας μεταβολῆς, ᾗ ἂν ἐκ βιαίου τις δουλείας ἄσμενος ἐς ῥᾴω μετάστασιν χωροίη, οὐδ' ἂν τὴν ἀρχὴν τὴν ἡμετέραν εἰκότως

Cap. 19. §. 2. Αὐτοῖς αὖθις Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. H. Reg. al. plerique. Vulgo αὐτοῖς sine αὖθις. It. et Cam. et Bekk. αὖθις sine αὐτοῖς. „Nulla causa est, cur αὖθις, omnibus libris scriptis consentientibus, recipi non debeat. [Nam de κακοφωνίᾳ cf. adn. I, 15, 2. V, 30, 2.] Αὐτοῖς an retinendum sit, dubitari potest. Nam ... Thucydides multis aliis locis, quibus παρελθών adhibet, αὐτοῖς omittit, I, 67. 72. 79. 85. 119. 139. et alibi saepe; ubi autem eo vel alio dativo utitur, dativos plerumque ad verbum aliquod sequens ... refert. VI, 15. 32. 35. ... Itaque et in hac scriptura, παρελθὼν αὐτοῖς αὖθις ἔλεγε τοιάδε, αὐτοῖς referendum [videatur] ad sequens verbum ἔλεγε, αὖθις autem ad praecedens παρελθών; quod aliquanto durius est. .. Sed quia infra c. 72. dicit παρελθὼν αὐτοῖς Ἑρμοκράτης ἐθάρσυνε, ubi αὐτοῖς omnino referri debet ad παρελθών, ratio illa, ob quam id huic loco non convenire videri poterat, infirma est, et numero msstorum aliquid dari potest." DUK. Cum loco c. 72. cf. argum. Demosth. Olynth. II. μέλλουσι δὲ περὶ τὴν ἔξοδον καὶ δεδιόσιν ... παρελθὼν ὁ Δημοσθένης πειρᾶται θαρσύνειν τὸν δῆμον, ubi huius syntaxis non memor Frankius argutatur. Dativus aut commodi est aut ex ipso verbo suspensus. Cf. Krueg. Gr. §. 48. 11. adn. 9.

sus, eadem usus, τοῖς αὐτοῖς λόγοις." BAU. Cf. Matth. Gr. §. 396. adn. 2. et adn. II, 77, 1. VII, 29. al. — μεταστήσειεν, de sententia deduceret. — αὐτοῖς αὖθις. Cf. sd. — ἔλεγε. Cf. adn. I, 72, 3.

Cap. 20. §. 1. Ἐπὶ τῷ παρόντι videntur idem atque ἐν τῷ παρόντι valere.

§. 2. Οὔθ' ὑπηκόους ἀλλήλων. Ita ut αἱ ὑπήκοοι promptae sint ad Athenienses liberatores recipiendos. — οὔτε δεομένας μεταβολῆς. Bekker οὐδέ, ut hoc enunciatum superiori subiectum sit (cf. Rost. Gr. §. 134. 5. d. aa. β'.), et pro proximis οὐδ' ἂν mavult οὔτ' ἄν, ut οὔθ' ὑπηκόους οὔτ' ἂν ... inter se respondeant. In vulgata quum verbis οὔτε δεομ. μετ. diversum quiddam a superioribus significandum sit, δουλείαν domesticam servitutem, i. e. dominationem paucorum, oportet esse. Refutantur ab Alcibiade 17, 2. dicta. Sententia illustratur verbis VII, 55. οὐ δυνάμενοι ἐπενεγκεῖν ἐκ πολιτείας τι μεταβολῆς τὸ διάφορον αὐτοῖς (Siciliensibus), ᾧ

ἀντ' ἐλευθερίας προςδεξαμένας, τό τε πλῆθος, ὡς
ἐν μιᾷ νήσῳ, πολλὰς τὰς Ἑλληνίδας. πλὴν γὰρ 3
Νάξου καὶ Κατάνης, ἃς ἐλπίζω ἡμῖν κατὰ τὸ
Λεοντίνων ξυγγενὲς προςέσεσθαι, ἄλλαι εἰσὶν ἑπτά,
καὶ παρεσκευασμέναι τοῖς πᾶσιν ὁμοιοτρόπως μά-
λιστα τῇ ἡμετέρᾳ δυνάμει, καὶ οὐχ ἥκιστα ἐπὶ
ἃς μᾶλλον πλέομεν, Σελινοῦς καὶ Συράκουσαι.
πολλοὶ μὲν γὰρ ὁπλῖται ἔνεισι καὶ τοξόται καὶ 4
ἀκοντισταί, πολλαὶ δὲ τριήρεις καὶ ὄχλος ὁ πλη-
ρώσων αὐτάς· χρήματά τ' ἔχουσι τὰ μὲν ἴδια,
τὰ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἔστι Σελινουντίοις· Συ-
ρακοσίοις δὲ καὶ ἀπὸ βαρβάρων τινῶν ἀπ' ἀρχῆς

Cap. 20. §. 2. *Προςδεξαμένας* Cl. Ven. It. Vat. H. Bekk. atque aut Aug. aut m. Vulgo *προςδεξομένας*, quod agnoscit Matth. Gr. §. 598. b. atque videtur defendi posse. Cf. adn. V, 15, 2.

§. 4. *'Απ' ἀρχῆς φέρεται* Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. H. Reg. F. C. Bas. Gr. E. Laur. Mosqu. K. m. Ar. Chr. Dan., nisi quod in nonnullis *ἀπαρχῆς* scribitur. Vulgo et Bekk. *ἀπαρχὴ εἰςφέρεται*

προςήγοντο ἄν. Μετάστασις a *μεταβολῇ* discreta hic non est mutatio ipsa, sed mutatus status (reipubl.). Cf. adn. II, 48, 2. et IV, 74, 4. — *τό τε πλῆθος ... τὰς Ἑλληνίδας*] καθ' ὑπερβατόν· (rectius τὸ ἑξῆς·) ἐπὶ γὰρ πόλεις ... μέλλομεν ἰέναι μεγάλας τό τε πλῆθος, ὡς ἐν μιᾷ νήσῳ, πολλὰς τὰς Ἑλληνίδας. Schol. De *ὡς* restringenti vid. adn. IV, 84, 2. *Τὰς Ἑλληνίδας* autem sonant Graecas dico, i. e. quamvis solas Graecas, quae in illa insula sunt, civitates hic spectemus. Haec vis efficitur collocatione et articulo adiecto.

§. 3. *Τὸ Λεοντίνων ξυγγενές.* Cf. c. 3. — *ἄλλαι ... ἑπτά*] Συράκουσαι, Σελινοῦς, Γέλα, Ἀκράγας, Μεσσήνη, Ἱμέρα, Καμάρινα. Schol. — *καὶ παρεσκευασμέναι*, eaeque instructae. De hoc *παρασκευάζειν* verbi usu cf. adn. II, 11, 6.

§. 4. *Πολλοὶ ... ὁπλῖται ἔνεισι.* Refelluntur Alcibiadis verba 17, 5. — *πολλαὶ τριήρεις.* Syracusanorum LXXX commemorantur VII, 22. — *ἐν τοῖς ἱεροῖς*] ἤγουν τὰ κοινά. ἔθος γὰρ τοῖς παλαιοῖς τὰ κοινὰ χρήματα ἐν τοῖς ἱεροῖς ταμιεύειν. Schol. „Verum hoc quidem, at *τὰ κοινά* et *τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς* alibi ab hoc scriptore discernuntur, velut VI, 6. 8. al. Quare h. l. donaria intelligo et in universum sacros thesauros.“ GOELL., apud quem vide plura in ed. 2. Cf. Muell. Archaeol. §. 80. II. b. et §. 109. 18. — *ἀπὸ βαρβάρων τινῶν.* Hi sunt Siculorum nonnulli. Cf. III, 103. VI, 88. — *ἀπ' ἀρχῆς φέρεται*, antiquitus (vel iam diu, de qua vi huius formulae cf. Bloomf.) penduntur. „Maxime probabilis mihi videtur scriptura librorum, qui habent *ἀπ' ἀρχῆς φέρεται*, nempe *χρήματα*, quod *ἀπὸ κοινοῦ* repeti debet. Designat enim tributum, quod Syracusanis

φέρεται· ᾧ δὲ μάλιστα ἡμῶν προέχουσιν, ἵππους
τε πολλοὺς κέκτηνται, καὶ σίτῳ οἰκείῳ καὶ οὐκ
1 ἐπακτῷ χρῶνται. 21. πρὸς οὖν τοιαύτην δύνα-
μιν οὐ ναυτικῆς καὶ φαύλου στρατιᾶς μόνον δεῖ,
ἀλλὰ καὶ πεζὸν πολὺν ξυμπλεῖν, εἴπερ βουλόμεθα
ἄξιον τῆς διανοίας δρᾶν καὶ μὴ ὑπὸ ἱππέων
πολλῶν εἴργεσθαι τῆς γῆς, ἄλλως τε καὶ εἰ ξυ-
στῶσιν αἱ πόλεις φοβηθεῖσαι, καὶ μὴ ἀντιπαρά-

ἔπειτα πρὸς τὴν τοιαύτην δύναμιν αἰτεῖ παρασκευὴν ἀξιόχρεων ὁπλιτῶν τε καὶ τοξοτῶν καὶ σφενδονητῶν καὶ νεῶν καὶ ἄλλων.

(sive *ἐςφέρ.*). Cass. *ἀπαρχῇ φέρεται*, man. rec. *ἀπαρχὴ εἰςφέρεται*. I. aut ut emend. Cass. aut potius cum Lugd. *ἀπαρχὴ φέρεται*. D. *ἀπαρχὴ φαίνεται*. Cf. adn.

Cap. 21. §. 1. *Εἰ.* D. (apud Gail.) Ar. Chr. Dan. 48. *ἤν*, quod verum videtur. *Εἰ* tamen tuentur Krueg. ad Dion. p. 271. et Hart. de Part. II. p. 301. Nihil diiudicant Matth. Gr. §. 525. adn. 6. b. et Rost. Gr. §. 121. adn. 10. Add. Arn.

barbarae civitates in Sicilia eorum imperio subiectae pendebant; quemadmodum II, 13. *φόρον ἀπὸ τῶν ξυμμάχων τῇ πόλει* (*'Αθηναίων*) *προςιέναι* et VIII, 18. *ἐκ τῶν πόλεων 'Αθηναίοις χρήματα φοιτᾶν* dicit. *Φέρεται* pro *εἰςφέρεται* magis probo, quia *φέρειν* et *φόρος* fere de sociis aliisque tributariis, *εἰςφέρειν* autem et *εἰςφορά* de civibus dicuntur.“ DUK. Vid. plura in ed. mai. In *ἀπό* autem praepositione post exiguum intervallum iterata non haerebis. Cf. II, 90: *ἔπλεον ἐπὶ τεσσάρων ταξάμενοι τὰς ναῦς ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν γῆν ἐπὶ τοῦ κόλπου*, aut, quum hoc exemplum non satis certum sit, VI, 61: *κατέδαρθον ἐν Θησείῳ τῷ ἐν πόλει ἐν ὅπλοις* et Kuehn. ad Xen. Comm. I, 3, 4. — *ἵππους ... πολλοὺς κέκτηνται.* Contra atque Athenienses, qui equos ex Boeotia, Thessalia, aliunde commercabantur. Vid. Bloomf. in transl. et Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 88. — *σίτῳ ... οὐκ ἐπακτῷ χρῶνται.* At Athenienses frumentum ex Ponto maxime importasse constat. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I. p. 84. sqq. Wachsm. l. d. p. 85. sq.

'Επακτός similiter legitur VII, 28. Cf. *ἐπάξονται* I, 81, 2. et nostrum *zuführen, Zufuhr. 'Επείςακτος* de hoc frumento dixit Demosth. Lept. §. 31. et de Cor. §. 87., ubi, *σίτῳ*, inquit, *πάντων ἀνθρώπων πλείστῳ χρώμεθ' ἐπειςάκτῳ.*

Cap. 21. §. 1. *Φαύλου.* Infra c. 31. feminina flexio est *φαύλη*. Cf. Matth. Gr. §. 118. adn. 1. et Krueg. ad IV, 9. — *καὶ πεζὸν ... ξυμπλεῖν.* „Mutata constructio; debebat enim pergere *ἀλλὰ καὶ πεζοῦ πολλοῦ συμπλέοντος* [*ξυμπλευσομένου*]. Sed *δεῖ* dupliciter sumitur, opus est et oportet.“ GOTTL. secundum Abr. — *ἄξιον.* I. e. *ἀξιόν τι*, quod *τί* invitis membranis olim hic addebatur. Cf. adn. IV, 50, 2. — *εἴργεσθαι τῆς γῆς.* Valentne prohiberi exscensione in terram an usu terrae? Hoc probat Bloomf., quia exscensio in aliquam partem insulae amplissimae, et certe ad Egestam, facile fieri potuerit, alterum autem postea quodammodo evenisse doceat Niciae epistola VII, 11. extr. Add. III, 86: *τῆς τε γῆς εἴργοντο καὶ τῆς θαλάσσης* et ibi Schol. atque adn. I, 141, 4. — *εἰ.* Cf. sd. — *ἀντιπαρά-*

σχωσιν ἡμῖν φίλοι τινὲς γενόμενοι ἄλλοι ἢ Ἐγε-
σταῖοι ᾧ ἀμυνούμεθα ἱππικόν. αἰσχρὸν δὲ βια- 2
σθέντας ἀπελθεῖν, ἢ ὕστερον ἐπιμεταπέμπεσθαι
τὸ πρῶτον ἀσκέπτως βουλευσαμένους· αὐτόθεν
δὲ παρασκευῇ ἀξιόχρεῳ ἐπιέναι γνόντας, ὅτι πολύ
τε ἄπο τῆς ἡμετέρας αὐτῶν μέλλομεν πλεῖν, καὶ
οὐκ ἐν τῷ ὁμοίῳ στρατευσάμενοι, καὶ [οὐκ] ἐν
τοῖς τῇδε ὑπηκόοις ξύμμαχοι ἤλθετε ἐπί τινα,
ὅθεν ῥᾴδιαι αἱ κομιδαὶ ἐκ τῆς φιλίας ὧν προς-
έδει, ἀλλὰ ἐς ἀλλοτρίαν πᾶσαν ἀπαρτήσαντες,

§. 2. Ἄπο Chr. Goell. Vulgo et Bekk. ἀπό. Cf. sd. I, 7.
Στρατευσάμενοι Cass. Aug. Pal. It. Vat. Reg. Lugd. Gr. Aut hoc cum Herm. ad Vig. p. 772. recipiendum, aut postea cum Haack. e libris ἀπαρτήσοντες scribendum. Inconstanter Bekk. cum vulg. στρατευσόμενοι . . . ἀπαρτήσαντες.
Οὐκ alterum om. Schol., uncis incluserunt Haack. et Bekk., tollendum censet Herm. ad Vig. l. d., εἰ pro eo coniecit Goell.
Ἀπαρτήσαντες. Ἀπαρτήσοντες Cass. Ven. Pal. Reg. C. Gr. D. E. Laur. K. Ar. Chr. et e corr. Aug. et Cl. In F. ἀπαρτίσοντες.

σχωσιν. „Ἐξ ἐναντίας δῶσιν ἡμῖν ἱππικὸν κατὰ τῶν [ἱππέων τῶν] κωλυσόντων ἡμᾶς ἀποβαίνειν καὶ ληΐζεσθαι τὴν ἐκείνων γῆν.“ ΔΟΥΚΑΣ.

§. 2. Αἰσχρόν. Pro comparativo positum esse falso opinatur Matth. Gr. §. 457. adn. 1. Utrumque turpe esse Nicias dicit, et vi repulsum discedere, et postea novas copias arcessere. — ἐπιέναι. „Ex αἰσχρόν propter δέ post αὐτόθεν [positum] contraria notio intelligenda, veluti χρεών, χρή, δεῖ, εἰκός.“ HAACK. Cf. Matth. Gr. §. 634. 3. Rost. §. 139. 7. — γνόντας . . . ἀπαρτήσαντες. Cum vv. ἐν τῷ ὁμοίῳ καί cf. 11, 1. et ibi adn. Totum ambitum verborum Hermannus ad Vig. p. 772. adn. 224. sic interpretatur: reputantes et procul a finibus nostris nos esse navigaturos, et non simili facta expeditione, ut in regionibus hic nobis parentibus socii aliquem bello petivistis, ubi facilis [ex agro amico] subvectio eorum, quibus opus erat, sed in peregrinam [totam] digressos terram. Cf. sd. Ἀπαρτήσαντες tamen a Schol. ἀπαρτηθέντες, ἀπελθόντες, explanatum dubitationem movet; nam hoc verbum in activo intransitive poni et digredi, proficisci, sonare nemo demonstravit; alibi enim aut est suspendere e re aut procul suspendere, ideoque dirimere, et in passivi temporibus praeteritis remotum esse, procul esse. Cf. Lex. et interpr. Demosth. Phil. I. §. 12. Quare, si vis profecti hic flagitetur, coniicias ἀπάραντες. „Quid tamen, si constiterit verbo sua significatio suspendendi? Pendebitis, suspenderitis vos, (res vestras, spes, κομιδάς maxime, commeatus,) a terra, ex terra, tota (vobis) aliena.“ BAU., cui Bloomf. et Goell. in ed. 2. adstipulantur. Sed ne sic quidem in activo usquam dictum reperitur, et accedit altera dubitatio ex praepositione. Conf.

ἐξ ἧς μηνῶν οὐδὲ τεσσάρων τῶν χειμερινῶν ἄγγελον ῥᾴδιον ἐλθεῖν. 22. ὁπλίτας τε οὖν πολλούς μοι δοκεῖ χρῆναι ἡμᾶς ἄγειν καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων, τῶν τε ὑπηκόων καὶ ἤν τινα ἐκ Πελοποννήσου δυνώμεθα ἢ πεῖσαι ἢ μισθῷ προςαγαγέσθαι, καὶ τοξότας πολλοὺς καὶ σφενδονήτας, ὅπως πρὸς τὸ ἐκείνων ἱππικὸν ἀντέχωσι, ναυσί τε καὶ πολὺ περιεῖναι, ἵνα καὶ τὰ ἐπιτήδεια ῥᾷον ἐςκομιζώμεθα, τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν σῖτον ἐν ὁλκάσι, πυροὺς καὶ πεφρυγμένας κριθάς, ἄγειν, καὶ σιτοποιοὺς ἐκ τῶν μυλώνων πρὸς μέρος ἠναγκασμένους ἐμμίσθους, ἵνα, ἤν που

Μηνῶν οὐδέ. Ar. Chr. Dan. οὐδὲ μηνῶν, fortasse recte. Cf. adn.

adn. III, 81, 3. Quod autem ξύμμαχοι ἤλθετε dictum est, eo respicere arbitratur Arn., quia Athenienses haud facile ulli terrae arma intulerint, priusquam socios in ea sibi comparassent, quales in Sicilia nomine magis quam rè habituri essent. — οὐδ' . . . ἄγγελον . . . ἐλθεῖν. Ne nuncium quidem, qui nova auxilia imploret, venire, nedum belli subsidia illuc mitti, facile posse dicit. Οὐδέ igitur insolentius traiectum cum vv. ἄγγελον ῥᾴδιον ἐλθεῖν iungendum est. Cf. sd. — τεσσάρων τῶν χειμερινῶν. Hos esse Pyanepsionem, Posideonem, Gamelionem, Anthesterionem docet Dodw. Annal. Thuc. ad VI, 75. Cf. adn. II, 1. „et Herodot. II, 68. τοὺς χειμεριωτάτους μῆνας τέσσαρας.“ BLOOMF.

Cap. 22. Καὶ τῶν ξυμμάχων τῶν τε ὑπηκόων. Male Port. et Haas.: tum ex sociis, tum etiam ex iis, qui nostro imperio parent; nam sociorum quoque plerique imperio Atheniensium subiecti erant. „Verte sociis, sive ex iis qui etc. sive quem alium. Vid. c. 43. et 63. fin. VII, 20. prop. fin. et 57.“ DOBR. — τινὰ . . . προςαγαγέσθαι. „Πεῖσαι μέν τινα ἤτοι Μαντινέων ἢ τῶν Ἀργείων [cf. c. 29. 43.], μισθῷ δὲ ἄλλους τινάς [velut alios Arcades, conf. c. 43. VII, 57.]“ ΔΟΥΚΑΣ. — τὸν δὲ καὶ αὐτόθεν σῖτον, id frumentum, quod hic suppetit, tantum frumenti, quantum hic (ad usum bellicum) paratum est, quod contrarium ponitur rebus ad victum necessariis ex aliis regionibus (velut ex Italia, cf. VI, 103. VII, 14.) in castra Atheniensium importandis (ἵνα καὶ . . . ἐςκομιζ.). Αὐτόθεν per attractionem notissimam plane ex more positum est (cf. adn. I, 62, 4.), de collocatione δὲ καί particularum autem vid. Bernh. Synt. p. 314. — σιτοποιούς. Cf. adn. II, 78, 3. — πρὸς μέρος ἠναγκασμένους ἐμμίσθους. „Pistores ἠναγκασμένοι ἔμμισθοι appellantur, quia mercedem quidem accipiebant, sed vi comparabantur. Is, cui hoc dicendi genus scrupulum iniecit, quot homines inviti mercede militarent, ignoravit, [quanquam id ex nostrorum militum longe plurimis scire potuit. Eandem rem verbis VII, 57. ξυνέβη δὲ τοῖς Κρησὶ . . . ἄκοντας μετὰ μισθοῦ

ὑπὸ ἀπλοίας ἀπολαμβανώμεθα, ἔχῃ ἡ στρατιὰ τὰ ἐπιτήδεια, (πολλὴ γὰρ οὖσα οὐ πάσης ἔσται πόλεως ὑποδέξασθαι,) τά τε ἄλλα, ὅσον δυνατόν, ἑτοιμάσασθαι, καὶ μὴ ἐπὶ ἑτέροις γίγνεσθαι, μάλιστα δὲ χρήματα αὐτόθεν ὡς πλεῖστα ἔχειν. τὰ δὲ παρ' Ἐγεσταίων, ἃ λέγεται ἐκεῖ ἕτοιμα, νομίσατε καὶ λόγῳ ἂν μάλιστα ἕτοιμα εἶναι. 23. ἢν 1
γὰρ αὐτοὶ ἔλθωμεν ἐνθένδε μὴ ἀντίπαλον μόνον παρασκευασάμενοι, πλήν γε πρὸς τὸ μάχιμον αὐτῶν τὸ ὁπλιτικόν, ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντες τοῖς πᾶσι, μόλις οὕτως οἷοί τε ἐσόμεθα τῶν μὲν κρατεῖν, τὰ δὲ καὶ διασῶσαι. πόλιν τε νομίσαι χρὴ 2

καὶ ὅτι μόλις οὕτως οἷοί τε ἔσονται περιγίγνεσθαι δείκνυσιν.

ἐλθεῖν, etsi ibi impugnata est scriptura, locis Suetonii, ubi vehicula vel iumenta comprehensa esse narrantur, et facta mentione remigum in Britannia in supplementum extractorum illustrat Bloomf. Cf. adn. 44, 1.] Πρὸς μέρος Duk. recte pro rata portione interpretatur; [cf. Reisk. Ind. Demosth.;] neque vero ad copiam frumenti [aut hominum navibus impositorum], sed eo refertur, quod pro portione ex singulis pistrinis comprehendendi erant, ἐκ τῶν μυλώνων πρὸς μέρος, v. c. bini.“ BOECKH. Oecon. civ. Athen. I. p. 308. — ἀπολαμβανώμεθα, intercepti teneamur. Cf. Wessel. ad Herodot. II, 115. — πολλὴ γὰρ . . . ὑποδέξασθαι. „Magnus quum sit (exercitus), non erit cuiusque urbis, i. e. cuivis commodus, Germ. *keine Sache für jeden Ort*, ut eum recipiat.“ BAU., qui deteriores explicationes addidit. Hanc iure probat Matth. Gr. §. 316. b. Cf. etiam Krueg. Gr. I. §. 61. 6. adn. 8. et adn. VIII, 58, 6. Madv. Synt. §. 150. adn. 2. et adn. VIII, 58, 6. — τὰ παρ' Ἐγεσταίων. Cf. Krueg. Gr. I. §. 50. 8. adn. 14. — ἃ λέγεται . . . ἕτοιμα. Vid. c. 8. — λόγῳ] λόγῳ, φησίν, ἕτοιμα εἶναι, ταῖς δ' ἀληθείαις οὔ. Schol. Praepositum καί ad superius λέγεται referri existimat Haack.

Cap. 23. §. 1. Ἢν γὰρ αὐτοί . . . Portus: Nam si nos hinc discedamus [discesserimus] cum exercitu, quem non solum hostili parem praeparaverimus, nisi [praeterquam] bellicoso gravis armaturae robori, quod habent, sed etiam cum eo, qui rebus omnibus longe sit instructior (quam hostilis exercitus), tamen et sic vix cet. „Ἐξαιρεῖν ἔοικε τούτοις τὸ πρὸς τὸ ὁπλιτικὸν ἐκείνων ἀντίπαλον εἶναι τὴν δύναμιν· πολλοὶ γὰρ ἦσαν τῇ Σικελίᾳ ὁπλῖται, καὶ Ἀθήνηθεν ἔχειν ἀντίπαλον δύναμιν ὁπλιτικὴν ἀδύνατον ἦν.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. c. 20: πολλοὶ μὲν γὰρ ὁπλῖται ἔνεισιν et c. 37., ubi Athenagoras claris verbis ὁπλίτας ἰσοπληθεῖς τοῖς τῶν Συρακοσίων ἐπὶ νεῶν γε ἐλθόντας Athenienses habituros negat. Ἀντίπαλον aut est ἀντίπαλόν τι (cf. adn. IV, 50, 2.), aut pro ἀντιπάλως ex eo usu dictum, qui explicatus est in Rost. Gr. §. 104. adn. 7. Super articulo ante ὁπλιτικόν iterato cf. Matth. Gr. §. 279. adn. 3.

§. 2. Πόλιν. Leontinos. Cf.

ἐν ἀλλοφύλοις καὶ πολεμίοις οἰκιοῦντας ἰέναι, οὓς πρέπει τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ, ᾗ ἂν κατάσχωσιν, εὐθὺς κρατεῖν τῆς γῆς, ἢ εἰδέναι, ὅτι, ἢν σφάλλωνται,
3 πάντα πολέμια ἕξουσιν. ὅπερ ἐγὼ φοβούμενος, καὶ εἰδὼς πολλὰ μὲν ἡμᾶς δέον βουλεύσασθαι, ἔτι δὲ πλείω εὐτυχῆσαι, (χαλεπὸν δὲ ἀνθρώπους ὄντας,) ὅ τι ἐλάχιστα τῇ τύχῃ παραδοὺς ἐμαυτὸν βούλομαι ἐκπλεῖν, παρασκευῇ δὲ ἀπὸ τῶν εἰκότων
4 ἀσφαλὴς ἐκπλεῦσαι. ταῦτα γὰρ τῇ τε ξυμπάσῃ πόλει βεβαιότατα ἡγοῦμαι καὶ ἡμῖν τοῖς στρατευσομένοις σωτήρια. εἰ δέ τῳ ἄλλως δοκεῖ, παρίημι αὐτῷ τὴν ἀρχήν.“

1 24. Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα εἶπε, νομίζων τοὺς Ἀθηναίους τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων ἢ ἀποτρέψειν, ἤ, εἰ ἀναγκάζοιτο στρατεύεσθαι, μάλιστα

μεγάλη ὁρμὴ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸ στρατεύειν.

Cap. 23. §. 2. Οἰκιοῦντας pr. man. Cl. T., corr. Aug. It., Vall. Bekk. Vulgo οἰκειοῦντας.

c. 6. 19. Nisi forte sententia haec est, debere eos ita instructos proficisci, ut si urbem condituri sint. Ita tamen aegre careas particula ὡς. Cf. VII, 75, 5. — οὕς, quales homines, ut c. 13. init. — κατάσχωσιν, appulerint. — κρατεῖν τῆς γῆς. *To be masters of the field*, Hobb. Contrarium εἴργεσθαι τῆς γῆς c. 21.

§. 3. Πλείω εὐτυχῆσαι. Similiter IV, 17. VII, 77. Cf. οὐκ ἐλάσσω πταίει I, 122., τὸν Μῆδον τὰ πλείω σφαλέντα I, 69. et ibi adn. — χαλεπὸν . . . ὄντας. „Id est: χαλεπὸν δὲ ἡμᾶς ἀνθρώπους ὄντας εὐτυχῆσαι [πολλά].“ AE. PORT. — παρασκευῇ . . . ἐκπλεῦσαι. „Ἀπὸ τῶν εἰκότων refer ad ἀσφαλής pro εἰκότως, . . . tutus, quantum . . . coniici sperarique possit, *nach Möglichkeit, nach aller menschlichen Wahrscheinlichkeit.*“ BAU. Cf. adn. I, 141. Ἐκπλεῦσαι a Valla non iteratum probabiliter impugnant Dobr. et Krueg. in Seebod. Bibl. crit. a. 1828. p. 18.

Cap. 24. §. 1. Τῷ πλήθει τῶν πραγμάτων ἢ ἀποτρέψειν. Dativo ad solum ἀποτρέψειν, non ad ἐκπλεῦσαι, pertinente ἤ proprie ante τῷ πλ. collocandum fuit; sed est eadem traiectio anacolutho effecta, quae de τέ ad I, 16. et alibi, de καί ad III, 67, 6., de οὔτε ad III, 96, 3. et V, 7, 5. est adnotata. Sic Eur. Med. v. 846: Πῶς οὖν ἱερῶν ποταμῶν Ἢ πόλις ἢ φίλων πόμπιμός σε χώρα Τὰν παιδολέτειραν ἕξει; Liv. VII, 29: longinquitate vel regionum vel temporum spatio. Cic. de Orat. I, 13, 58: dicant vel Graeci . . . vel nostri anteponant. Cf. supra c. 18. init. infra c. 39. extr. VIII, 46. — μάλιστα. Μάλιστ' ἂν nos legendum coniecimus, quod idem malunt Bekk. et Dobr. p. 107. Cum vulgata tamen cf. adn. IV, 28, 5.

οὕτως ἀσφαλῶς ἐκπλεῦσαι. οἱ δὲ τὸ μὲν ἐπιθυ- 2
μοῦν τοῦ πλοῦ οὐκ ἐξῃρέθησαν ὑπὸ τοῦ ὀχλώ-
δους τῆς παρασκευῆς, πολὺ δὲ μᾶλλον ὥρμηντο.
καὶ τοὐναντίον περιέστη αὐτῷ· εὖ τε γὰρ παραι-
νέσαι ἔδοξε, καὶ ἀσφάλεια νῦν δὴ καὶ πολλὴ ἔσε-
σθαι. καὶ ἔρως ἐνέπεσε τοῖς πᾶσιν ὁμοίως ἐκ- 3
πλεῦσαι· τοῖς μὲν γὰρ πρεσβυτέροις ὡς ἢ κατα-
στρεψομένοις ἐφ' ἃ ἔπλεον, ἢ οὐδὲν ἂν σφαλεῖσαν
μεγάλην δύναμιν, τοῖς δ' ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῆς τε
ἀπούσης πόθῳ ὄψεως καὶ θεωρίας, καὶ εὐέλπιδες
ὄντες σωθήσεσθαι· ὁ δὲ πολὺς ὅμιλος καὶ στρα-
τιώτης ἔν τε τῷ παρόντι ἀργύριον οἴσειν, καὶ

Cap. **24.** §. 2. *Νῦν δή.* In optimis libris mss. *νῦν δέ.* Conf. adn.

§. 2. *Τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν ... οὐκ ἐξῃρέθησαν.* De participio vid. adn. III, 10, 1. 43, 4., de *ἐξῃρέθησαν*, cui hic, ut Eur. Alc. 69., syntaxis similis verbi *ἀφῃρέθησαν* data est, Matth. Gr. §. 424. 1. — *ὑπὸ τοῦ ὀχλώδους τῆς παρασκευῆς*] *ὀχλῶδες ... ἤτοι τὸ περισκελὲς καὶ ὀχληρόν, ἢ τὸ πολύ.* Schol. Ergo aut molestia, aut moles. — *νῦν δή.* „Plerumque significat modo, *just now.* Vid. ad Aristoph. Pac. v. 5. Al. *δέ.* Qu. an *νῦν γε*, vel *νῦν γε δή.*" DOBR. At *νῦν δή* particulae praeter modo valent etiam nunc demum Xen. Cyr. IV, 1, 23. et nunc iam VII, 5, 53., illud etiam Plat. Lach. p. 179. A. Add. Stallb. ad Phileb. p. 105.

§. 3. *Μὲν γάρ. Γάρ* si abesset, nemo desideraret; nunc *ἔρως ἐνέπεσε* mente repetenda sunt. Cf. Matth. Gr. §. 556. adn. 1. — *οὐδὲν ἂν σφαλεῖσαν ... δύναμιν.* De accusativis absolutis cum *ὡς* cohaerentibus vid. Matth. Gr. §. 568. 3. Rost. §. 131. 4. *Οὐδὲν σφάλλεσθαι* ita dictum est, ut *σφάλλεσθαί τι.* Denique placet Kruegeri coniectura *οὐδέν γ' ἄν*; aptissima certe est particula *γέ.* — *τῇ ἡλικίᾳ.* Hic, ut saepe, est aetas iuvenilis, militaris. Cf. VII, 60. VIII, 75. — *τῆς τε ἀπούσης ... θεωρίας.* Ad *τῆς ἀπούσης* estne audiendum *γῆς*, ut in verbis *ἡ ξένη, ἡ ἀλλοδαπή*, similibus, an *ὄψις* ita legitur, ut nos quoque *Anblick* de re videnda dicimus? „*Τὸ θεωρίας ἀντὶ τοῦ ἱστορίας κεῖται, ἵνα ᾖ, ποθοῦντες τὴν ἀλλοδαπὴν καὶ ἰδεῖν καὶ ἱστορῆσαι.*" Schol. Cf. Doed. Synon. Lat. vol. IV. p. 316." GOELL. *Σκέψασθαι καὶ θεωρῆσαι* et similia aliquoties iunxit Demosthenes. — *εὐέλπιδες ὄντες.* „Abr. Dil. p. 590. repetit nominativos a verbo latente in vv. *ἔρως ἐνέπεσεν*, scil. *ἠρά[σθησαν]* aut *ἐπεθύμησαν* [*ἔρωτι ἐλήφθησαν* Bau., *ἐπεθύμουν* Goell. et Arn.]" BECK. Cf. Duk. ad VII, 42. 70. Matth. Gr. §. 556. adn. 3. Quoniam autem participium in nominativo posuit, „pergit deinceps cum nominativis *ὁ δὲ πολὺς ὅμιλος καὶ στρατιώτης*, quae ad verba repetendum est *εὐέλπιδες ὄντες*, vel *εὔελπις ἦν*, vel *ἤλπισε.*" HAACK. — *καὶ στρατιώτης.* „Pro militibus; quae rarissima

προςκτήσασθαι δύναμιν, ὅθεν ἀΐδιον μισθοφο-
4 ρὰν ὑπάρξειν. ὥςτε διὰ τὴν ἄγαν τῶν πλειόνων
ἐπιθυμίαν, εἴ τῳ ἄρα καὶ μὴ ἤρεσκε, δεδιὼς, μὴ
ἀντιχειροτονῶν κακόνους δόξειεν εἶναι τῇ πόλει,
1 ἡσυχίαν ἦγε. **25.** καὶ τέλος παρελθών τις τῶν
Ἀθηναίων καὶ παρακαλέσας τὸν Νικίαν οὐκ ἔφη
χρῆναι προφασίζεσθαι, οὐδὲ διαμέλλειν, ἀλλ' ἐναν-
τίον ἁπάντων ἤδη λέγειν, ἥντινα αὐτῷ παρα-
2 σκευὴν Ἀθηναῖοι ψηφίσωνται. ὁ δὲ ἄκων μὲν εἶπεν,
ὅτι καὶ μετὰ τῶν ξυναρχόντων καθ' ἡσυχίαν μᾶλ-
λον βουλεύσοιτο· ὅσα μέντοι ἤδη δοκεῖν αὐτῷ
τριήρεσι μὲν οὐκ ἔλασσον ἢ ἑκατὸν πλευστέα εἶναι,
(αὐτῶν δ' Ἀθηναίων ἔσεσθαι ὁπλιταγωγοὺς ὅσαι
ἂν δοκῶσι, καὶ ἄλλας ἐκ τῶν ξυμμάχων μεταπεμ-
πτέας εἶναι,) ὁπλίταις δὲ τοῖς ξύμπασιν Ἀθηναίων

Νικίας λέγει, ἥντινα δύναμιν αἰτεῖται.

§. 3. *Προςκτήσασθαι.* Cf. adn.

Cap. **25.** §. 1. *Ψηφίσωνται.* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Mosqu. male *ψηφίσονται.* Cf. adn.

est [huius singularis] significatio, comparanda cum simili usu Latini nominis miles. [Cf. Krueg. Gr. I. §. 44. 1. adn. 2.] Fortasse tamen *στρατιώτης* adiective accipiendum, et *ὅμιλος* repetendum est." BLOOMF. Hoc probat Krueg. l. d. §. 57. 1. adn. 2. Ut neutrum necessarium sit, sed *στρατιώτης* (= *ὡς στρατ.*) cum praedicato iungi possit, Dobraeus ad Aristoph. Plut. v. 314. *καί* ante *στρατ.*, vel *τέ* ante *τῷ π.*, sed lubentius illud, deletum cupit. — *οἴσειν*] *ἀντὶ τοῦ ἀποίσεσθαι καὶ λήψεσθαι.* Schol. Cf. adn. III, 17, 3. — *προςκτήσασθαι.* Ne *προςκτήσεσθαι*, quod in solis m. Ar. Chr. legitur, necessarium tibi videatur, cf. adn. III, 46, 2. IV, 28, 5. — *ὅθεν ... ὑπάρξειν.* De infinitivo vid. Rost. Gr. §. 123. adn. 4.

Cap. **25.** §. 1. *Τὶς τῶν Ἀθηναίων.* „Hunc fuisse Demostratum oratorem [*τὸν μάλιστα τῶν δημαγωγῶν ἐπὶ τὸν πόλεμον παροξύνοντα τοὺς Ἀθηναίους*] apparet e Plut. Nic. c. 12." BLOOMF. — *ψηφίσωνται.* De coniunctivo vid. Matth. Gr. §. 516. 3. Rost. §. 119. 2. b.

§. 2. *Ἄκων μὲν εἶπεν.* Acute Krueg. *ἄκων μέν, εἶπε δ'.* Certe haec dicta sunt pro plenioribus *ἄκων μὲν εἶπεν, εἶπε δέ.* Cf. *ἄκων μέν, κατοίσω δέ* Luci. D. D. VIII., *ἄκοντες μέν, ἔφερον δέ* Herodi. apud Herm. ad Vig. adn. 534. Conf. Tac. Annal. IV, 7. et adn. infra VII, 15. Similiter *ἀλλά* post *μέν* cum ellipsi legitur. Vid. Steph. Thes. t. I. p. 1514. Sine *δέ* Plut. Alc. 18: *ὁ δὲ Νικίας ἄκων μὲν ᾑρέθη στρατηγός.* Latine scripseris ille, quamvis invitus, dixit. Cf. Herm. ad Vig. l. d. Matth. Gr. §. 622. 3. — *ὅσα ... δοκεῖν.* Vid. Matth. Gr. §. 545. 2. Rost. §. 122. p. 646. 3). — *αὐτῶν δ' Ἀθηναίων ... εἶναι.* Comparatis locis c. 31. et 43. sententiam hanc esse co-

καὶ τῶν ξυμμάχων πεντακισχιλίων μὲν οὐκ ἐλάσσοσιν, ἢν δέ τι δύνωνται, καὶ πλείοσι· τὴν δὲ ἄλλην παρασκευὴν ὡς κατὰ λόγον, καὶ τοξοτῶν τῶν αὐτόθεν καὶ ἐκ Κρήτης καὶ σφενδονητῶν, καὶ ἤν τι ἄλλο πρέπον δοκῇ εἶναι, ἑτοιμασάμενοι ἄξειν.

ψήφισμα Ἀθηναίων. ἡ παρασκευὴ γίγνεται.

26. 1 ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐψηφίσαντο εὐθὺς αὐτοκράτορας εἶναι καὶ περὶ στρατιᾶς πλήθους καὶ περὶ τοῦ παντὸς πλοῦ τοὺς στρατηγοὺς πράσσειν ᾗ ἂν αὐτοῖς δοκῇ ἄριστα εἶναι Ἀθηναίοις. 2 καὶ μετὰ ταῦτα ἡ παρασκευὴ ἐγίγνετο, καὶ ἔς τε τοὺς ξυμμάχους ἔπεμπον καὶ αὐτόθεν καταλόγους ἐποιοῦντο. ἄρτι δ' ἀνειλήφει ἡ πόλις ἑαυτὴν ἀπὸ τῆς νόσου καὶ τοῦ ξυνεχοῦς πολέμου ἔς τε ἡλικίας πλῆθος ἐπιγεγενημένης καὶ ἐς χρημάτων ἄθροισιν διὰ τὴν ἐκεχειρίαν, ὥςτε ῥᾷον πάντα ἐπορίζετο. καὶ οἱ μὲν ἐν παρασκευῇ ἦσαν.

τῶν Ἑρμῶν περικοπή. ζήτησις τῶν δρασάντων. ὑπόνοια τοῦ δήμου.

27. 1 Ἐν δὲ τούτῳ, ὅσοι Ἑρμαῖ ἦσαν λίθινοι ἐν τῇ πόλει τῇ Ἀθηναίων (εἰσὶ δὲ κατὰ τὸ ἐπιχώριον, ἡ τετράγωνος ἐργασία, πολλοὶ καὶ ἐν ἰδίοις προθύροις καὶ ἐν ἱεροῖς) μιᾷ νυκτὶ οἱ πλεῖστοι
2 περιεκόπησαν τὰ πρόςωπα. καὶ τοὺς δρά-

gnoscitur, de centum triremibus Atticis quot ipsis videantur, ad milites transportandos idoneas debere esse, praeter illas centum autem alias ex sociis arcessendas esse. De ipsis navibus ὁπλιταγωγοῖς vid. ibi adn. — ἢν δέ τι δύνωνται, sed si qua ratione possent. Δ' ἔτι tamen malunt Abr. et Dobr. — τοξοτῶν τῶν αὐτόθεν. Cf. II, 13, 8. — σφενδονητῶν. Ex Rhodo. Vid. c. 43. — ἑτοιμασάμενοι. In nominativo pluralis noli haerere. „Nicias tam de se quam de ceteris ducibus loquitur.“ HAACK. Aliquoties hunc transitum a singulari ad pluralem reperiri, quum de imperatore eiusque collegis diceretur, vidimus ad I, 91, 5. et IV, 132. Cf. etiam adn. 49, 2.

Cap. 26. §. 1. Ἐψηφίσαντο ... αὐτοκράτορας εἶναι. Demostrato auctore. Vid. Plut. Nic. c. 12. et Alcib. c. 18., ubi αὐτοκράτορας εἶναι καὶ τῆς παρασκευῆς καὶ τοῦ πολέμου παντός. Cf. Diod. XIII, 2.

§. 2. Καταλόγους ἐποιοῦντο. Cf. 31, 3. — ἀπὸ τῆς νόσου] ἤγουν τῆς λοιμώδους. Schol. Cf. II, 47. — ἐς χρημάτων ἄθροισιν. Septem millia talentum in thesauro reposita esse affirmant Andoc. p. 93. et Aeschin. Παραπρ. c. 51. p. 337. Iusto maiorem autem summam pecuniae memorasse oratores censet Krueger ad Andoc. Bekker. p. 266. Vid. tamen Manso Spart. II. p. 499. et Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 477. — ἐν παρασκευῇ ἦσαν. Cf. adn. II, 80, 3.

Cap. 27. §. 1. Ἐν δὲ τούτῳ. „Et quidem mensis ἕνῃ καὶ νέᾳ, ut docet Plut. in Alcib. [c. 20.], νουμηνίᾳ autem, ut vult Diod. [XIII, 2.] Proinde mensis, quicunque demum is fuerit, civili novilunio. Certe Thargelionis vel Scirophorionis.“ DODW. „Novissima nocte aut Elaphebolionis (10 — 11 Apr.), aut Munychionis (10 — 11 Mai.), aut Thargelionis (8 — 9 Iun.).“ DROYSEN. Mus. Rhen. III. 2. p. 164., ubi vide plura.

Elaphebolionis extremam noctem fuisse vult Chambeau de Alcib. p. 46. — ὅσοι Ἑρμαῖ ... De omni hoc flagitio et causa Hermocopidarum vid. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 444. sqq. (ed. 2. I. p. 626. sqq.) et Droysen. Mus. Rhen. III. 2. p. 161. sqq. De Hermarum forma vid. Winckelm. Hist. art. antiqu. I. c. 1. §. 9. 10. et Muell. Enchirid. archaeol. §. 97. — ἐν τῇ πόλει. Maxime in foro ad Dipylum versus, ubi Hermarum vicus. Conf. Leak. Topogr. Athen. p. 103. 191. 321. ed. Germ. (ed. 2. p. 89. 185. sqq.). Add. Krus. Hell. II. 1. p. 112. 114. — ἡ τετράγωνος ἐργασία. „Themistius Orat. XXVI. p. 316: πρὸ μὲν Δαιδάλου τετράγωνος ἦν οὐ μόνον ἡ τῶν Ἑρμῶν ἐργασία, ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν ἀνδριάντων. Vid. ibi Petav., et Menag. ad haec Diogenis Laert. V, 82. ἰδοὺ τετράγωνος Ἑρμῆς . . . Ἐργασία et ἐργάσασθαι θεόν apud Poll. I, 11. et 15. sunt inter vocabula propria de his, qui statuas deorum faciunt.“ DUK. Formam quadratam horum Hermarum confirmari compluribus locis Pausaniae, qui saepe eos nominans plerumque addat τετράγωνος, eundemque IV, 33, 4. hanc formam quadratam Ἀθηναίων εἶναι, ab iisque reliquos Graecos didicisse tradere pluribus demonstrat Bloomf. in transl., ubi propter hunc locum Pausaniae κατὰ τὸ ἐπιχώριον (more domestico) mutata interpunctione ad vv. ἡ τετράγωνος ἐργασία referri iubet. Articuli ἡ vim Arn. hanc esse docet: notum illud opus ex lapide quadrato, seu notae illae figurae quadratae. Quod denique tota interiectio non satis suo loco legitur, de eo cf. adn. III, 57, 1. — οἱ πλεῖστοι. Omnes praeter unum ante Phorbantis heroum positum, τὸν Ἑρμῆν τὸν Ἀνδοκίδου. Ita certe oratores. Conf. Andoc. de Myster. §. 62. Lys. adv. And. §. 11. 12. Hi tamen fortasse rem auxerunt; nam illum inter perpaucos integrum mansisse scribit Plut. Alc. c. 21., quod Thucydideo οἱ πλεῖστοι congruentius est. Cum oratoribus tamen facit Nepos Alc. c. 3. et ipse Plut. Nic. c. 13. — περιεκόπησαν τὰ πρόςωπα] ἰστέον, ὅτι Παυσανίας ἐν τῇ διαπεπονημένῃ αὐτῷ τῶν Ἀττικῶν ὀνομάτων συναγωγῇ [de quo Pausania cf. Suid. et Fabric. IV. Biblioth. Gr. 34, 4.] τοὺς τραχήλους καὶ τὰ αἰδοῖα τοὺς Ἑρμᾶς περικοπῆναί φησι, καὶ τοὺς τοῦτο δράσαντας Ἑρμοκοπίδας [„cf. Suid. h. v. et Schol. Aristoph. Av. v. 767. atque ad Lysistr. v. 1095.“ DUK.] καλεῖσθαι. Schol. „Diodorus Sic. l. XIII. p. 332. [c. 2.] nihil aliud quam τοὺς Ἑρμᾶς περικοπῆναι dicit; [cf. Andoc. l. d. et §. 15. 34. 37. Demosth. Mid. §. 147. et Bloomf. in ed.] Plutarchus in Alc. [c. 18.] itidem ut Thuc. τὰ πρόςωπα περικοπῆναι [sive ἀκρωτηριασθῆναι]. De αἰδοίοις ex historicis, quod sciam, non constat; sed e Pausania grammatico apud Schol. et ex Aristoph. Lysistr. 1095. intelligitur.“ DUK. Cf. Phot. v. Ἑρμοκοπίδαι. Περικοπῆναι sitne decuti, an circumcidi, mutilari, dubitans Heilm. iure alterum praefert addens a Nepote rem aliter narrari haec scribente [Alc. c. 3.]: accidit una nocte, ut omnes Hermae *deicerentur*.

σαντας ᾔδει οὐδείς, ἀλλὰ μεγάλοις μηνύτροις δημοσίᾳ οὗτοί τε ἐζητοῦντο, καὶ προςέτι ἐψηφίσαντο, καὶ εἴ τις ἄλλο τι οἶδεν ἀσέβημα γεγενημένον, μηνύειν ἀδεῶς τὸν βουλόμενον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων καὶ δούλων. καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάμβα- 3
νον· τοῦ τε γὰρ ἔκπλου οἰωνὸς ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ἅμα νεωτέρων πραγμάτων καὶ δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι. 28. μηνύεται οὖν ἀπὸ 1
μετοίκων τέ τινων καὶ ἀκολούθων περὶ μὲν τῶν

μήνυμα μετοίκων. Ἀλκιβιάδης μεταίτιος γίγνεται,

§. 2. Ἤιδει οὐδείς. „Ἐλέχθη, ὅτι Κορίνθιοι διὰ τοὺς Συρακουσίους ἀποίκους ὄντας, ὡς ἐπισχέσεως ἐσομένης πρὸς τῶν οἰωνῶν ἢ μεταγνώσεως τοῦ πολέμου, ταῦτα δράσειαν. Plut. in Alc. [l. d.]" HUDS. Cf. Philochor. apud Schol. Aristoph. Phot. v. Ἑρμοκοπίδαι. Plut. de X Orat. p. 317. — μεγάλοις μηνύτροις. „Vid. Demosth. in Mid. et Andoc. Orat. περὶ τῶν μυστηρίων." HUDS. Ibi §. 27. ἦσαν (τὰ μήνυτρα) κατὰ τὸ Κλεωνύμου ψήφισμα χίλιαι δραχμαί, κατὰ δὲ τὸ Πεισάνδρου μύριαι. Dativi similes sunt dativo τῷ κινδύνῳ 12, 1., ubi cf. adn. — οἶδεν. Modus et tempus orationi rectae consentanea sunt. — μηνύειν. De μηνύσει cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 133, 4. Schoem. Antiqu. iur. p. 231, 1.

§. 3. Καὶ τὸ πρᾶγμα μειζόνως ἐλάμβανον. „Μειζόνως, gravius iusto, indignius quam pro re, ut quae iuvenilis fort[ass]e ... petulantia esset. .. [Τὸ πρᾶγμα ἐλάμβανον,] *sie nahmen die Sache auf.*" BAU. Cf. Plut. Alc. l. c. ὀργῇ ἅμα καὶ φόβῳ τὸ γεγονὸς λαμβάνοντες, res ... in maius accipitur, Tac. Hist. II, 7., Bernh. Synt. p. 338. sd. IV, 106, 1. — τοῦ τε ... οἰωνός. Plutarchum in Nic. [c. 13.] aliarum complurium rerum, quae ominosae existimatae sint, mentionem facere adnotat Bloomf. — ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ... καταλύσεως. Port.: per [propter] coniurationem rerum novarum statusque popularis evertendi causa [factam]. Paulo post 28, 2. ἐπὶ δήμου καταλύσει et Andoc. l. d. §. 36. ἐπὶ τῇ τοῦ δήμου καταλύσει. (Cf. adn. I, 107, 4.) Plut. Alc. c. 20: ὡς ἀπὸ μιᾶς ἐπὶ νεωτερισμῷ συνωμοσίας πεπραγμένα. Add. Nep. Alc. c. 3. et infra c. 60. et 61.

Cap. 28. §. 1. Μηνύεται οὖν ἀπό ... De ἀπό cf. adn. I, 17, 1. „Andocides loco indicato scribit primum [§. 12. a Polemarchi servo Andromacho] de mysteriorum imitatione, deinde [§. 15.] a Teucro inquilino de Hermis truncatis et sacris pollutis, [tum §. 16. ab Agariste de mysteriis factis, postea §. 17. a Lydo Phereclis servo de eadem re,] ac denique [§. 37.] a Dioclide de Hermis indicium factum. Horum igitur indicia secundum Thucydidem posteriora fuerunt discessu Alcibiadis in Siciliam. [Quod de Dioclide quidem constat inter omnes, de Teucro, Agariste, Lydo affirmat Wachsm., negat Droys. l. d. p. 171. sqq. De universis his indiciis vid. Wachsm. l. d. I. 2. p. 444. sqq. sive ed. 2. p. 626. sqq. Thirw. Hist. Gr. vol. III. App. IV. p. 466. sq. Droys. l. d. p. 186. sqq.] Servos illos ἀκολούθους vocat Thucydides, i. e. pedis equos, qui dominos

Ἑρμῶν οὐδέν, ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί τινες πρότερον ὑπὸ νεωτέρων μετὰ παιδιᾶς καὶ οἴνου γεγενημέναι, καὶ τὰ μυστήρια ἅμα ὡς ποι-
2 εῖται ἐν οἰκίαις ἐφ' ὕβρει· ὧν καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπῃτιῶντο, καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες οἱ μάλιστα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἀχθόμενοι, ἐμποδὼν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς τοῦ δήμου βεβαίως προεστάναι, καὶ νομίσαντες, εἰ αὐτὸν ἐξελάσειαν, πρῶτοι ἂν εἶναι, ἐμεγάλυνον καὶ ἐβόων, ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει τά τε μυστικὰ καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπὴ γένοιτο καὶ οὐδὲν εἴη αὐτῶν, ὅ τι οὐ μετ' ἐκείνου ἐπράχθη, ἐπιλέγοντες τεκμήρια τὴν ἄλλην

sectati testes et fortasse adiutores eorum petulantiae ac lasciviae fuerant; nam ἀκόλουθοι proprie dicuntur servi, qui dominos sectantur. Vid. Casaub. .. ad Theophr. Charact. c. XI. .. et Periz. ad Aelian. XIV. V. H. 14." DUK. — ἄλλων δὲ ἀγαλμάτων περικοπαί. Hinc petiit Plut. Alc. c. 19. Apud oratores de hac re quicquam nos legere non meminimus. — μετὰ ... οἴνου. Fere idem atque apud Plut. παρ' οἶνον. Cf. Matth. Gr. §. 587. a. — ἐν οἰκίαις. „In Polytionis domo, ut ait Isocrates de Bigis [§. 6.] et Andocides de Mysteriis [§. 12.] et Plutarchus in Sympos." PALMER. Exerc. p. 53. At illam quidem domum nominaverat Andromachus, sed Charmidis et Phereclis postea addiderunt Agariste et Lydus. Vid. Andoc. §. 16. 17. Quo pluralis numeri usus satis explanatur. Male Nep. Alc. c. 3: in domo *sua* facere mysteria dicebatur.

§. 2. Τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπῃτιῶντο. Quo iure id factum sit, inquirunt Chambeau de Alc. p. 39. sqq. Droys. Mus. Rhen. III. 2. p. 184. sqq. et IV. 1. p. 36. sqq. Bloomf. hic et ad c. 27. Cf. ed. mai. — καὶ αὐτὰ ὑπολαμβάνοντες ... „Si vulgatam retines, verte: atque haec (indicia) excipientes ii, qui A. oderant, quod ipsis impedimento esset ... et quod putarent. De ὑπολαμβάνω vid. V, 49. et Schol. VIII, 105. fin. Herodot. VI, 27. init." DOBR. Qui verba καὶ νομίσαντες non recte cum ceteris iunxit. Debent cohaerere ὑπολαμβάνοντες καὶ νομίσαντες, aut οἱ ἀχθόμενοι καὶ νομίσαντες. Neque vero in temporum diversitate haerebis, quum νομίσαι sit opinionem concepisse, in eam opinionem adductum esse, ut putarent. Conf. Krueg. Gr. I. §. 53. 5. adn. 1. et 2., qui erravit §. 56. 11. adn. 2. Ὑπολαμβάνειν autem utique hic est excipere, arripere. Cf. Abr. — οἱ ... ἀχθόμενοι. Ex his Androclem τὸν δημαγωγόν, ὄντα ἐχθρὸν ἐν τοῖς μάλιστα τοῦ Ἀλκιβιάδου, nominat Plut. Alc. c. 19. De eo vid. Thuc. VIII, 65. et Droys. l. d. p. 203. — ἐμποδὼν ὄντι σφίσι μὴ αὐτοῖς ... προεστάναι, quod sibi impedimento esset, quo minus ipsi ... praeessent, *weil er sie hinderte ihrerseits vorzustehen.* Cf. Krueg. l. d. §. 51. 6. adn. 4. — τὴν ἄλλην ... παρανομίαν. Vid. c. 15.

καί, πρὶν ἐκπλεῖν, κρίνεσθαι μάτην ἐπιχειρεῖ.

αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπιτηδεύματα οὐ δημοτικὴν παρα-
νομίαν. 29. ὁ δ' ἔν τε τῷ παρόντι πρὸς τὰ 1
μηνύματα ἀπελογεῖτο καὶ ἕτοιμος ἦν, πρὶν ἐκ-
πλεῖν, κρίνεσθαι, εἴ τι τούτων εἰργασμένος ἦν,
(ἤδη γὰρ καὶ τὰ τῆς παρασκευῆς ἐπεπόριστο,) καὶ
εἰ μὲν τούτων τι εἴργαστο, δίκην δοῦναι, εἰ δ'
ἀπολυθείη, ἄρχειν. καὶ ἐπεμαρτύρετο μὴ ἀπόντος 2
πέρι αὐτοῦ διαβολὰς ἀποδέχεσθαι, ἀλλ' ἤδη ἀπο-
κτείνειν, εἰ ἀδικεῖ, καὶ ὅτι σωφρονέστερον εἴη μὴ
μετὰ τοιαύτης αἰτίας, πρὶν διαγνῶσι, πέμπειν
αὐτὸν ἐπὶ τοσούτῳ στρατεύματι. οἱ δ' ἐχθροὶ 3
δεδιότες τό τε στράτευμα μὴ εὔνουν ἔχῃ, ἢν ἤδη
ἀγωνίζηται, ὅ τε δῆμος μὴ μαλακίζηται, θερα-
πεύων, ὅτι δι' ἐκεῖνον οἵ τ' Ἀργεῖοι ξυνεστράτευον
καὶ τῶν Μαντινέων τινές, ἀπέτρεπον καὶ ἀπέ-

Cap. 29. §. 2. *Διαγνῶσι.* Mosqu. m. *διαγνῶναι.* Quo non opus. Vid. adn. 10, 5.

Cap. 29. §. 1. *Καὶ ἕτοιμος . . . κρίνεσθαι.* De re cf. Xen. Hist. I, 4, 14. — *ἤδη γὰρ . . . ἐπεπόριστο.* Hoc enunciatum cum illo *ἕτοιμος ἦν, πρὶν ἐκπλεῖν, κρίνεσθαι* cohaeret. De verbis *τὰ τῆς παρασκευῆς* cf. Duk. ad VIII, 77. et adn. II, 60, 1. — *εἰ μὲν . . . εἴργαστο . . . εἰ δ' ἀπολυθείη.* Si quid horum commisisset, (at nihil se commisisse;) . . . sin absolutus fuerit (et sperari id posse).

§. 2. *Καὶ ἐπεμαρτύρετο.* De re hic et ad §. 3. conf. Plut. Alc. c. 19. et Nep. Alc. c. 4. „*Ἐπεμαρτύρετο* . . . ad infinitivos subiectos [relatum] notat obsecrabat, obtesta[batur], . . . ad *ὅτι σωφρ. εἴη* significat [aut inde secundum adn. IV, 3, 2. repetendum est] affirmabat, demonstrabat." BAU. — *ἀπόντος πέρι αὐτοῦ.* Attende insolentiorem collocationem (cf. Krueg. Gr. I. §. 68. 6. adn.) ideo tamen non damnandam, quod *πέρι* etiam alibi genitivo postponitur. Anastrophen ut I, 75. extr. intactam reliquimus. — *πρὶν διαγνῶσι.* Cf. sd. — *ἐπὶ . . . στρατεύματι.* Cf. Matth. Gr. §. 586. β'.

§. 3. *Ἀγωνίζηται.* I. e. *δικάζηται*, ut extr. cap. iterum. — *μαλακίζηται.* Plut. *περὶ τὴν κρίσιν ἀμβλύτερος γένηται.* Cf. de hoc usu verbi *μαλακίζεσθαι* III, 37. 40. — *θεραπεύων*, colens illum. — *δι' ἐκεῖνον.* „*Ἡι αὐτὸς ἦν ὁ τῶν Ἀθηναίων τὴν συμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς ποιησάμενος, ἀποτρέψας ἀπὸ τῶν Λακεδαιμονίων. ὅρα συγγρ. ε'. κεφ. με'. καὶ ἑξῆς.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* Cf. supra 16, 6. — *οἵ τ' Ἀργεῖοι . . . Μαντινέων τινές.* De numero utrorumque vid. c. 43. Negligentius Plutarchus l. d. ambos mille fuisse dicit. Add. Paus. VIII, 8, 4. — *ἀπέτρεπον καὶ ἀπέσπευδον.* Portus: (hoc) dissuadebant et (populum) deterrebant. Pro deterrebant tamen Bau. properabant (rem) avertere, impedire, dici mavult; Haack. contra nitebantur, Haas. eum studiose abigebant. Hi duo non recte; nec melius Pap. in Lex. v. *ἀποσπεύδω.* Obiectum enim, quod dicitur, utriusque verbi idem debet esse, ergo aut *τὸν δῆμον* aut *τὸ ἤδη ἀγωνίζεσθαι*, et *ἀποτρέπειν* atque *ἀποσπεύδειν*, quae alibi quoque coniuncta esse docet Bloomf., synonyma sunt, praeterquam quod hoc illo est gravius. — *ἐνιέντες*, immittentes (in concionem), subornantes. — *ἔλεγον*, iubebant, suadebant. Cf. II, 71. et de similibus verbis adn. I, 131, 1. II, 24, 1. III, 15. al. — *ἀγωγήν.* Ita legimus iam IV, 29, 1., ubi cf. adn. Bloomfieldius parum sibi constans illic recepit, hic impugnat negans hunc usum demonstrari posse. — *ἐλθόντα*, reversum.

σπευδον, ἄλλους ῥήτορας ἐνιέντες, οἳ ἔλεγον νῦν
μὲν πλεῖν αὐτόν, καὶ μὴ κατασχεῖν τὴν ἀγωγήν,
ἐλθόντα δὲ κρίνεσθαι ἐν ἡμέραις ῥηταῖς, βουλό-
μενοι ἐκ μείζονος διαβολῆς, ἣν ἔμελλον ῥᾷον
αὐτοῦ ἀπόντος ποριεῖν, μετάπεμπτον κομισθέντα
αὐτὸν ἀγωνίσασθαι. καὶ ἔδοξε πλεῖν τὸν Ἀλκι-
βιάδην.

οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν Πειραιᾶ καταβαίνουσιν ὡς ἀναξόμενοι. προπέμπει δ' αὐτοὺς ὁ ὅμιλος ἅπας ὁ ἐν τῷ ἄστει.

1 30. Μετὰ δὲ ταῦτα θέρους μεσοῦντος ἤδη ἡ
ἀναγωγὴ ἐγίγνετο ἐς τὴν Σικελίαν. τῶν μὲν οὖν
ξυμμάχων τοῖς πλείστοις καὶ ταῖς σιταγωγοῖς ὁλ-
κάσι καὶ τοῖς πλοίοις, καὶ ὅση ἄλλη παρασκευὴ
ξυνείπετο, πρότερον εἴρητο ἐς Κέρκυραν ξυλλέγε-
σθαι ὡς ἐκεῖθεν ἀθρόοις ἐπὶ ἄκραν Ἰαπυγίαν
τὸν Ἰόνιον διαβαλοῦσιν· αὐτοὶ δ' Ἀθηναῖοι, καὶ
εἴ τινες τῶν ξυμμάχων παρῆσαν, ἐς τὸν Πειραιᾶ
καταβάντες ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἕῳ ἐπλήρουν τὰς
2 ναῦς ὡς ἀναξόμενοι. ξυγκατέβη δὲ καὶ ὁ ἄλλος

Cap. 30. §. 1. *Θέρους μεσοῦντος ἤδη.* Scirophorione mense rem factam esse arbitratur Dodw. Idque eo confirmat Droys. l. d. p. 170., quod Isaeus Arimnesto archonte classem in Siciliam profectam esse dicat de Philoctem. her. p. 71. ed. Bekk. Cf. Clint. Fast. Hell. ad a. 415. — *ἡ ἀναγωγὴ ἐγίγνετο.* Similiter imperfectum *ἀνήγοντο* legitur c. 32. Cf. adn. I, 26, 1. — *τοῖς πλοίοις*] *τοῖς μικροῖς, ἃ δὴ καὶ λεπτὰ ἄλλοθι εἶπεν.* Schol. De proximis *καὶ ὅση . . . ξυνείπετο* vid. Kuehn. Gr. §. 790. 2. — *ἄκραν Ἰαπυγίαν.* Hoc promontorium, quo longissime in maria excurrere Italiam Plinius dicit, ab aliis Salentinum, hodie Capo di St. Maria de Leuca appellatur. Sine articulo *ἄκρα Ἰαπ.* legitur etiam c. 33. 44. VII, 33. et apud alios. Vid. Duk. — *τὸν Ἰόνιον διαβαλοῦσιν.* De ellipsi *κόλπου* nominis vid. sd. III, 107, 1., de hac notione *διαβάλλειν* verbi adn. II, 83, 3. — *ἐπλήρουν.* Paulatim complebant, complere coeperunt. Cf. c. 32. init.

§. 2. *Ξυγκατέβη δέ . . .*

ὅμιλος ἅπας, ὡς εἰπεῖν, ὁ ἐν τῇ πόλει καὶ ἀστῶν
καὶ ξένων, οἱ μὲν ἐπιχώριοι τοὺς σφετέρους αὐ-
τῶν ἕκαστοι προπέμποντες, οἱ μὲν ἑταίρους, οἱ
δὲ ξυγγενεῖς, οἱ δὲ υἱεῖς, καὶ μετ' ἐλπίδος τε ἅμα
ἰόντες καὶ ὀλοφυρμῶν, τὰ μὲν ὡς κτήσοιντο, τοὺς
δ' εἴ ποτε ὄψοιντο, ἐνθυμούμενοι, ὅσον πλοῦν
ἐκ τῆς σφετέρας ἀπεστέλλοντο· (καὶ ἐν τῷ παρόντι
καιρῷ, ὡς ἤδη ἔμελλον μετὰ κινδύνων ἀλλήλους
ἀπολιπεῖν, μᾶλλον αὐτοὺς ἐσῄει τὰ δεινά, ἢ ὅτε
ἐψηφίζοντο πλεῖν· ὅμως δὲ τῇ παρούσῃ ῥώμῃ
διὰ τὸ πλῆθος ἑκάστων ὧν ἑώρων τῇ ὄψει ἀνε-
θάρσουν·) οἱ δὲ ξένοι καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος κατὰ
θέαν ἧκεν ὡς ἐπὶ ἀξιόχρεων καὶ ἄπιστον διά-
πολυτέλεια τῆς παρασκευῆς. νοιαν. 31. παρασκευὴ γὰρ αὕτη πρώτη ἐκπλεύ- 1

Cap. 30. §. 2. Ἀπολιπεῖν. Ven. et Reg. ἀπολείπειν, quod probat Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 710. At vid. Lob. ad Phryn. p. 745. et adn. V, 98.

Cf. Diod. XIII, 3. — ὡς εἰπεῖν. Cf. adn. I, 1, 2. — οἱ μὲν ἐπιχώριοι. „Huic μέν respondet [id] δέ, quod legitur in verbis οἱ δὲ ξένοι καὶ ὁ ἄλλος ὄχλος.“ HAACK. Capitis finem igitur longius promovendum recte censuit Abresch. Vulgo enim et apud Bekk. a vv. καὶ ἐν τῷ παρόντι novum caput incipit. — ὀλοφυρμῶν. „De Metone astronomo eiusque praesagiis et insania ficta, qua se ex militum catalogo expungeret, mira narrat Aelianus V. H. XIII, 12.“ WASS. Cf. Plut. Alc. c. 17. — ἰόντες. Ab iis, qui suos deducebant, Atheniensibus scriptor ad universos Athenienses et praecipue ad eos ipsos, qui profecturi erant, transit. Coniectura ἰόντας nuper proposita propter καί ante μετ' collocatum improbanda est. — τὰ μὲν . . . ὄψοιντο. Sic interpretare: illa quidem (res Siculas) in suam potestatem se redacturos esse (sperantes), hos (suos) vero num unquam (rursus) essent visuri, (dubitantes). Prius enim enunciatum ὡς κτήσοιντο ex ἐλπίδος pendet, alterum εἰ ὄψοιντο cum ὀλοφυρμῶν cohaeret. De εἰ cf. Matth. Gr. §. 526. — πλοῦν . . . ἀπεστέλλοντο ita dicta sunt, ut ὁδὸν ἐλθεῖν, ὁδὸν στέλλεσθαι, similia. Cf. Rost. Gr. §. 104. 3. a. et Wund. de Soph. Aiac. ed. Lob. p. 51. — καὶ ἐν . . . ἀνεθάρσουν. Haec plenis distinctionibus mutatis in parenthesin redegimus. Vid. adn. ad οἱ μὲν ἐπιχωρ. — τῇ ὄψει ἀνεθάρσουν. Sic IV, 34. τῇ ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες. Cf. Krueg. ad Dion. p. 135. Non recte igitur Iacobs. ἑώρων τῇ ὄψει iungit. Τῇ ῥώμῃ . . . τῇ ὄψει ἀνεθάρσουν, i. e. τῇ ῥώμῃ, ἤγουν τῇ ὄψει αὐτῆς (sive ἰδόντες αὐτήν,) ἀνεθ. — κατὰ θέαν. Cf. adn. V, 7, 3. — ἀξιόχρεων Bloomf. male interpretatur ἀξιόχρεών τι.

Cap. 31. §. 1. Παρασκευὴ γὰρ αὕτη πρώτη . . . Haec si emendate scripta sunt, qua de

σασα μιᾶς πόλεως δυνάμει Ἑλληνικῇ πολυτελε-
στάτη δὴ καὶ εὐπρεπεστάτη τῶν ἐς ἐκεῖνον τὸν
2 χρόνον ἐγένετο. ἀριθμῷ δὲ νεῶν καὶ ὁπλιτῶν καὶ
ἡ ἐς Ἐπίδαυρον μετὰ Περικλέους καὶ ἡ αὐτὴ ἐς
Ποτίδαιαν μετὰ Ἅγνωνος οὐκ ἐλάσσων ἦν· τε-
τράκις γὰρ χίλιοι ὁπλῖται αὐτῶν Ἀθηναίων καὶ
τριακόσιοι ἱππῆς καὶ τριήρεις ἑκατὸν καὶ Λεσβίων
καὶ Χίων πεντήκοντα καὶ ξύμμαχοι ἔτι πολλοὶ
3 ξυνέπλευσαν. ἀλλὰ ἐπί τε βραχεῖ πλῷ ὡρμήθη-
σαν καὶ παρασκευῇ φαύλῃ· οὗτος δὲ ὁ στόλος
ὡς χρόνιός τε ἐσόμενος καὶ κατ' ἀμφότερα, οὗ
ἂν δέῃ, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα, ἐξαρτυθείς, τὸ
μὲν ναυτικὸν μεγάλαις δαπάναις τῶν τε τριηράρ-
χων καὶ τῆς πόλεως ἐκπονηθέν, τοῦ μὲν δημο-
σίου δραχμὴν τῆς ἡμέρας τῷ ναύτῃ ἑκάστῳ δι-

re cf. ed. mai., nos sic inter se nectimus et explicamus: αὕτη γὰρ (ἡ παρασκευὴ) ἐγένετο παρασκευὴ ἐκπλεύσασα πρώτη πολυτελεστάτη δή, hic enim fuit apparatus primus sumptuosissimus profectus. Πρώτη ad praedicatum pertinere Goeller intellexit, dativi autem δυν. Ἑλλ. non cum ἐκπλεύσ., sed cum πολυτ. καὶ εὐπρεπ. iungendi, et totum enunciatum contractum est, ut I, 98: πρώτη τε αὕτη πόλις ἐδουλώθη. Ἑλληνικῇ addens excipit copias barbarorum, velut Persarum et Carthaginiensium, ab una profectas civitate. Superlativus autem propter verba τῶν . . . χρόνον ita dictus videtur, ut I, 1, 1., ubi vid. adn.

§. 2. Ἡ ἐς Ἐπίδαυρον . . . καὶ ἡ αὐτὴ ἐς Ποτίδαιαν. Vid. II, 56. 58. — πολλοί. Sic, non ἄλλοι, quod Krueg. coniecit, scribens non ad proxima superiora Λεσβίων καὶ Χίων, sed ad remotiora τετρακισχίλιοι ὁπλῖται αὐτῶν Ἀθηναίων videtur respicere. Ceterum hi socii II, 56. commemorati non sunt.

§. 3. Ἐπὶ βραχεῖ πλῷ . . . καὶ παρ. φαύλῃ, ob brevem expeditionem et cum tenui apparatu. Dativus παρασκ. igitur non pendet ex ἐπί. — οὗτος δὲ ὁ στόλος. Ex superioribus repetendum est ὡρμήθη. — οὗ ἂν δέῃ. Haec quum prout opus fuerit significare non possint, aut, id quod Iacobs. fecit, de loco explicanda sunt, εἴτε κατὰ γῆν εἴτε κατὰ θάλασσαν, aut, quoniam haec notio vv. κατ' ἀμφότερα καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ satis expressa est, convertenda quocunque opus est. — τὸ μὲν ναυτικόν. His multo post τὸ δὲ πεζόν patet respondere. — τῶν τριηράρχων. De his vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. II. p. 79. 119. Herm. Antiqu. Gr. §. 161, 8. sqq. Schoem. Antiqu. Iur. p. 326. sq. Thucydidis aetate, ut ipse docet, „respublica naves et stipendium ordinarium virorum eas complentium dabat; trierarchae eas instruebant seu armabant, et ut bonos gubernatores et remiges haberent, publicum stipendium augere consueverant.“ ARN. — δραχμὴν . . . διδόντος. Conf. adn. III, 17. VI, 8. VIII, 45. Man-

δόντος, καὶ ναῦς παρασχόντος κενὰς ἑξήκοντα μὲν ταχείας, τεσσαράκοντα δὲ ὁπλιταγωγούς, καὶ ὑπηρεσίας ταύταις τὰς κρατίστας, τῶν δὲ τριηράρχων ἐπιφοράς τε πρὸς τῷ ἐκ δημοσίου μισθῷ διδόντων τοῖς θρανίταις τῶν ναυτῶν καὶ ταῖς ὑπηρεσίαις, καὶ τἄλλα σημείοις καὶ κατασκευαῖς

Cap. **31.** §. 3. *Τῶν δὲ τριηράρχων* Ven. et in marg. Cl. Ita legendum esse primus docuit Heilm., cuius emendationem probarunt Mans. Spart. II. p. 457. sq. et Dobr. *δέ* etiam 10, 2. vulgo excidisse admonens, receperunt Bloomf. et in ed. 2. Haack. ac Goell. Vulgo *δέ* omisso virgula non post *κρατίστας*, sed post *τριηράρχων* ponitur. At vid. ed. mai.

so Spart. II. p. 457. sq. dubitat, qui hic sint nautae. Ex illis autem locis, sicut ex proximis *τοῖς θρανίταις τῶν ναυτῶν*, hoc nomen hic non angustius valere, sed complecti remiges apparet. — *ναῦς . . . κενάς*. Id est armamentis carentes, seu navium alveos *(den Rumpf der Schiffe)*. Vid. Boeckh. l. d. p. 90. Qui in Tab. rei nav. Athen. *(Urk. üb. d. Att. Seew.)* p. 201. dubitari posse dicit, an magna pars armamentorum ligneorum (*ξυλίνων*, non *κρεμαστῶν*) navium vocabulo iam significetur. Aliter *νῆες κεναί* (i. e. *ἀνδρῶν κεναί* VII, 77.) dicuntur I, 27. II, 90. 93. al. — *ταχείας...ὁπλιταγωγούς*. „De differentia triremium *ταχειῶν* [quas *πρὸς ναυμαχίαν ἐπιτηδείους* explicat Schol. c. 43.] et *στρατιωτίδων* [c. 43.] sive *ὁπλιταγωγῶν* vid. Boeckh. l. l. I. p. 300. sq." GOELL. Cf. interpr. Demosth. Phil. I. §. 16. et 22. et de *ὁπλιταγωγοῖς* adn. c. 43. — *ὑπηρεσίας*. Cf. adn. I, 143, 1. VIII, 1, 2. — *ἐκ δημοσίου*. Similiter *κοινόν* sine articulo legitur I, 80, 4: *οὔτε ἐν κοινῷ ἔχομεν*, ubi cf. adn. Add. Steph. Thes. II. p. 1086. et adn. V, 50, 4. Aliter infra §. 5. — *τοῖς θρανίταις τῶν ναυτῶν*. Summo remigum ordini. Cf. adn. IV, 32, 2. „*Οἱ δὲ θρανῖται μετὰ μακροτέρων κωπῶν ἐρέττοντες πλείονα κόπον ἔχουσι τῶν ἄλλων· διὰ τοῦτο τούτοις μόνοις ἐπιδόσεις ἐποιοῦντο οἱ τριήραρχαι, οὐχὶ δὲ πᾶσι τοῖς ἐρέταις.*" Schol. — *καὶ ταῖς ὑπηρεσίαις*. Si omnia hic germana sunt, quod dubium esse vidimus in ed. mai., quum *καὶ ταῖς ὑπηρεσίαις* non posse sonare et ceteris remigibus ex superiore adnotatione appareat, „nihil restat, nisi ut *ὑπηρεσίας* [aliter atque paulo ante et alibi] de ministris nautarum accipiamus, quos cogitare licet eadem ratione, qua Thranitas, additamento stipendii sublevatos esse, ut qui laboriosiorem operis partem haberent." GOELL., qui tales ministros VII, 13. *θεράποντας* vocari addit, pro quo nomine *ὑπηρέται* de ministris gravis armaturae militum legitur III, 17, 3. — *σημείοις*. „Potest cogitari de *παρασήμοις* et tutelis [quas tutelas omissas cupit Bloomf.] navium." DUK. „Wesselingius [quoque] ad Diod. Sic. XIII, 3. dubitat, an sint quaedam ornamenta ex prora prominentia, cuiusmodi *ἀκροστόλιον* aut *παράσημον*. Quae interpretatio haud dubie optima est." BLOOMF., apud quem vide plura de insignibus navium. Cf. praeter alios Heyn. ad Virg. Aen. X, 171. Schuetz. ad Aesch. Theb.

πολυτελέσι χρησαμένων, καὶ ἐς τὰ μακρότατα προθυμηθέντος ἑνὸς ἑκάστου, ὅπως αὐτῷ τινι εὐπρεπείᾳ τε ἡ ναῦς μάλιστα προέξει καὶ τῷ ταχυναυτεῖν, τὸ δὲ πεζὸν καταλόγοις τε χρηστοῖς ἐκκριθὲν καὶ ὅπλων καὶ τῶν περὶ τὸ σῶμα σκευῶν
4 *μεγάλῃ σπουδῇ πρὸς ἀλλήλους ἁμιλληθέν. ξυνέβη δὲ πρός τε σφᾶς αὐτοὺς ἅμα ἔριν γενέσθαι, ᾧ τις ἕκαστος προσετάχθη, καὶ ἐς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας ἐπίδειξιν μᾶλλον εἰκασθῆναι τῆς δυνάμεως*
5 *καὶ ἐξουσίας ἢ ἐπὶ πολεμίους παρασκευήν. εἰ γάρ τις ἐλογίσατο τήν τε τῆς πόλεως ἀνάλωσιν [δη-*

v. 210. Bernd „*Das Wappenwesen der Griech. u. Röm.*" p. 133. sqq. Deinde *κατασκευαί* sunt armamenta. — *ἐς τὰ μακρότατα*] *ἐπὶ πλεῖστον.* Schol. Aptior videtur significatio summopere, quam in longissimum, et *μακρός* non raro est *μέγας*. Cf. adn. I, 14. III, 39. Paulo aliter *ἐπὶ μακρότατον* dicitur. Cf. adn. I, 1. extr. — *καταλόγοις χρηστοῖς ἐκκριθέν*] *καταλόγοις ἀκριβέσι δοκιμασθὲν καὶ προκριθέν.* Schol. Et idem: *χρηστοῖς*] *ἀληθέσι, βεβασανισμένοις.* „Dubium est, intelliganturne *κατάλογοι* delectus ipse, opus scribendorum militum, an indices et commentarii, *Listen, Rollen* . . . Utrumque [enim] notet *κατάλογος*, indices tamen magis." BAU. Cf. adn. c. 43. Alteri tamen interpretationi magis favet dativus. — *σκευῶν*, vestitus. Cf. adn. I, 8, 1. — *ἁμιλληθέν*, quum inter se certasset (peditatus). Nonnullis quidem scriptoribus hoc deponens medium est, ut Dioni Cass. XLIII, 23. et Aristidi I. p. 149., sed Euripidi ut hic Thucydidi deponens passivum. Cf. Matth. Gr. §. 496. 5. b. p. 1109., ubi semper hoc verbum deponens passivum esse male traditur. Idem in Rost. Gr. non recte §. 82. adn. 12. 3) commemoratum esse ex his intelligitur.

§. 4. *Ἔριν...προσετάχθη*, ut certarent in eo munere (s. de eo negotio), cui quisque praefectus erat. „Cf. VII, 70. *πᾶς τέ τις ἐν ᾧ προσετάχθη αὐτὸς ἕκαστος ἠπείγετο πρῶτος φαίνεσθαι.*" ARN. Insolentius autem *τὶς ἕκαστος* dicta sunt pro usitatis *ἕκαστός τις* III, 45, 4. IV, 63, 1. al. Qua re Krueg. videtur motus esse, ut *ἕκ.* deletum vellet. In aliis tamen formulis *τίς* similiter modo anteponitur, modo postponitur, ut *τινὲς ὀλίγοι* IV, 46. et *ὀλίγοι τινές, τὶ μᾶλλον* IV, 21. et *μᾶλλόν τι, τινὰ μίαν* VI, 61. pro usitatioribus *μίαν τινά*. Et sic *τὶς . . . ἕκαστος* iterum VII, 75. — *ἐς τοὺς . . . ἐπίδειξιν . . . εἰκασθῆναι*. Subiectum infinitivi est *τοῦτον τὸν στόλον* (§. 3. init.) vel solum *τοῦτο* (hanc rem, hanc expeditionem). De *ἐς* praep. vid. Matth. Gr. §. 578. c., de *ἐπιδείξεως* nomine adn. III, 42, 3. *Εἰκασθῆναι*, ad quod simul audias *εἶναι*, significat *δοκεῖν, νομισθῆναι*. „Cf. I, 10: *διπλασίαν ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι ἢ ἔστιν.*" ARN. — *καὶ ἐξουσίας*] *τὴν περιουσίαν ἐξουσίαν φησί.* Schol. Cf. III, 45, 4. Minus apte a Bau. I, 38. et IV,

μοσίαν] καὶ τῶν στρατευομένων τὴν ἰδίαν, τῆς μὲν πόλεως, ὅσα τε ἤδη προετετελέκει, καὶ ἃ ἔχοντας τοὺς στρατηγοὺς ἀπέστελλε, τῶν δὲ ἰδιωτῶν, ἅ τε περὶ τὸ σῶμά τις καὶ τριήραρχος ἐς τὴν ναῦν ἀνηλώκει, καὶ ὅσα ἔτι ἔμελλεν ἀναλώσειν, χωρὶς δ' ἃ εἰκὸς ἦν καὶ ἄνευ τοῦ ἐκ τοῦ δημοσίου μισθοῦ πάντα τινὰ παρασκευάσασθαι ἐφόδιον ὡς ἐπὶ χρόνιον στρατείαν, καὶ ὅσα ἐπὶ μεταβολῇ τις ἢ στρατιώτης ἢ ἔμπορος ἔχων ἔπλει, πολλὰ ἂν τάλαντα εὑρέθη ἐκ τῆς πόλεως τὰ πάντα

§. 5. *Δημοσίαν*, quod ex vano concinnitatis studio ortum videtur, uncis notavimus. Cf. adn.

Προετετελέκει iam Dukero et Reiskio placuit, et recepit Goell. Vulgo et Bekk. *προςετετελ.* Cf. adn.

Στρατείαν. In plerisque membranis *στρατιάν*. Cf. sd. I, 9, 3.

39. comparantur. *'Αρχήν* valere suspicatur Classen.

§. 5. *Δημοσίαν* a Valla non expressum propter articulum non iteratum et propter superiora *τῆς πόλεως* idem sonantia expungi et nos voluimus et Krueger. in Seebod. Bibl. crit. a. 1828. p. 18. Defendunt praeter Bloomf., quem ne intellexisse quidem, cur omissio articuli falsa videretur, ex exemplis ab eo adscriptis apparet, Bernhardius Synt. p. 323. et Kuehner Gr. Gr. §. 493. 1., adversus quos dixit Franke in Quaest. Aeschin. p. 15. Si tuendum est, collocationis causa conferendum cum 46, 3., ubi vid. adn., ideo autem adiectum esse existimandum est, ut, quemadmodum *τῆς πόλεως* et *τῶν στρατευομένων*, ita *δημοσίαν* et *τὴν ἰδίαν* inter se respondeant. Sed *ἰδίαν* etiam illo *δημοσιαν* expuncto recte additum est, quum et militum sumptus multi soleant esse publici, et hac voce bene praeparetur alterius membri nomen *ἰδιωτῶν*. — *προετετελέκει*. „*Προςετετελέκει* quidem omnes libri [mss.], sed tamen nonnihil suspectum est. Nam *προςτελεῖν* nihil aliud esse potest quam ad et praeter alia aliquid impendere aut praestare . . . Sed id hoc loco non optime convenit. Stephanus, Acacius et eos secutus Portus vertunt: ante erogaverat. Hoc autem est *προτελεῖν*, quo verbo hac significatione utitur Xenophon VII. Anab. [6, 30.] . . . et rursus in lib. de Agesil. [1, 18.]" DUK. Vide plura in ed. mai. — *ἐκ τοῦ δημοσίου*, ex aerario, quod Latini quoque publicum appellant. Cf. adn. §. 3. — *ἐπὶ μεταβολῇ . . . ἔμπορος ἔχων ἔπλει*. *Μεταβολή* est negotiatio. Cf. Saupp. ad Xen. Comm. III, 7, 6. De sententia „cf. VII, 13: *εἰσὶ δ' οἳ καὶ αὐτοὶ ἐμπορευόμενοι . . . τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ ἀφῄρηνται.* Hanc commixtionem belli et mercaturae necesse erat exoriri ex ea militandi ratione, quae militiam magis intermissionem consuetorum negotiorum faciebat, quam vitae genus, quod quis profitetur. Cf. Liv. V, 8." ARN. Add. Liv. XXXIII, 29, 4. et ibi Duk.

6 ἐξαγόμενα. καὶ ὁ στόλος οὐχ ἧσσον τόλμης τε θάμβει καὶ ὄψεως λαμπρότητι περιβόητος ἐγένετο ἢ στρατιᾶς πρὸς οὓς ἐπῄεσαν ὑπερβολῇ, καὶ ὅτι μέγιστος ἤδη διάπλους ἀπὸ τῆς οἰκείας καὶ ἐπὶ μεγίστῃ ἐλπίδι τῶν μελλόντων πρὸς τὰ ὑπάρ-
1 χοντα ἐπεχειρήθη. 32. ἐπειδὴ δὲ αἱ νῆες πλήρεις ἦσαν καὶ ἐςέκειτο πάντα ἤδη, ὅσα ἔχοντες ἔμελλον ἀνάξεσθαι, τῇ μὲν σάλπιγγι σιωπὴ ὑπεσημάνθη, εὐχὰς δὲ τὰς νομιζομένας πρὸ τῆς ἀναγωγῆς οὐ κατὰ ναῦν ἑκάστην, ξύμπαντες δὲ ὑπὸ κήρυκος ἐποιοῦντο, κρατῆράς τε κεράσαντες παρ' ἅπαν τὸ στράτευμα καὶ ἐκπώμασι χρυσοῖς τε καὶ ἀργυροῖς
2 οἵ τε ἐπιβάται καὶ οἱ ἄρχοντες σπένδοντες. ξυν-

εὐχαί. ἡ ἀναγωγὴ γίγνεται ἐς Κέρκυραν, ἔνθα τὸ πᾶν στράτευμα ξυνελέγετο.

§. 6. *Τόλμης θάμβει.* *Τόλμῃ θάμβους ἀξίᾳ, θαυμασίᾳ*, interpretatur Iacobs. — *στρατιᾶς . . . ὑπερβολῇ*. Valentne haec magnitudine exercitus eorum, quos aggrediebantur, an magnitudine exercitus superiore illis, quos agg., (*τῷ κατὰ πλῆθος ὑπερέχειν τῶν ἐναντίων* Schol.), an exercitu magno pro numero eorum *(in Vergleich zu denen)*, quos agg.? Aut alterum aut tertium videtur probandum esse. Vid. Haack. et Arn. „Verba similia iis, quae leguntur II, 65: *γνώμης ἁμάρτημα ἦν πρὸς οὓς ἐπῄεσαν*, ubi vide." GOELL. — *μέγιστος . . . διάπλους ἀπὸ τῆς οἰκείας*. Port.: navigatio ab agro domestico longissime. — *ἤδη* nunc iam interpretatur Bau. Usitatius fore *δή* adnotat Bekk. — *μεγίστῃ ἐλπίδι*. Cf. 90, 2. — *πρὸς τὰ ὑπάρχοντα*. „Puto *πρὸς τὰ ὑπάρχοντα* esse *πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν*, pro praesentibus viribus, et Thucydidem hoc dicere, cum maxima spe in futurum, quam ex praesenti magnitudine apparatus et virium conceperant. Ita utitur praepositione *πρός* V, 9: *καὶ ἅμα πρὸς τ*[illegible] *ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται*, pro viribus suis. Et IV, 39: *ἐνδεεστέρως ἑκάστῳ παρεῖχεν ἢ πρὸς τὴν ἐξουσίαν*, quam pro copia. Et eadem significatione *τὰ ὑπάρχοντα* dicit paulo post hoc lib. [VI, 33.]: *ὁρᾶτε ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ὅτῳ τρόπῳ κάλλιστα ἀμυνεῖσθε αὐτούς.*" DUK. Qui illa pro praes. viribus verbis quam . . . conceperant minus recte videtur explanavisse. Melius ea si spectares copias praesentes, si comparamus praesentem eorum statum, praesentem potentiam, interpretantur plerique recentiores.

Cap. 32. §. 1. *'Εςέκειτο*, imposita erant. Cf. Buttm. Gr. §. 109. II. adn. 8. Matth. §. 495. 2. — *ὑπεσημάνθη*. Usitatum verbum de hac re esse demonstrat Bloomf. — *ὑπὸ κήρυκος*. „Praecone verba praeeunte, vota solennia nuncupante." HAACK. Cf. Pflugk. ad Eur. Alc. v. 737. Matth. Gr. §. 592. β'. — *κρατῆρας . . . σπένδοντες*. Hunc morem veterum illustrari locis Arri. de Exp. Alex. VI, 3. Diod. XIII, 3. aliis docent interpretes. Conf. ed. mai. De [illegible]

επεύχοντο δὲ καὶ ὁ ἄλλος ὅμιλος ὁ ἐκ τῆς γῆς τῶν τε πολιτῶν καὶ εἴ τις ἄλλος εὔνους παρῆν σφίσι. παιωνίσαντες δὲ καὶ τελεώσαντες τὰς σπονδὰς ἀνήγοντο, καὶ ἐπὶ κέρως τὸ πρῶτον ἐκπλεύσαντες ἅμιλλαν ἤδη μέχρι Αἰγίνης ἐποιοῦντο. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν Κέρκυραν, ἔνθαπερ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα τῶν ξυμμάχων ξυνελέγετο, ἠπείγοντο ἀφικέσθαι.

Συρακόσιοι βουλεύονται περὶ τοῦ ἐπίπλου τῶν Ἀθηναίων.

3 Ἐς δὲ τὰς Συρακούσας ἠγγέλλετο μὲν πολλαχόθεν τὰ περὶ τοῦ ἐπίπλου, οὐ μέντοι ἐπιστεύετο ἐπὶ πολὺν χρόνον οὐδέν. ἀλλὰ καὶ γενομένης ἐκκλησίας ἐλέχθησαν τοιοίδε λόγοι ἀπό τε ἄλλων, τῶν μὲν πιστευόντων τὰ περὶ τῆς στρατείας τῆς τῶν Ἀθηναίων, τῶν δὲ τὰ ἐναντία λεγόντων, καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος παρελθὼν αὐτοῖς, ὡς σαφῶς οἰόμενος εἰδέναι τὰ περὶ αὐτῶν, ἔλεγε καὶ παρῄνει τοιάδε.

λόγος Ἑρμοκράτους, ἐν ᾧ πρῶτον μὲν τοὺς Ἀθηναίους ἐν τάχει μὲν παρέσεσθαι §. α'—γ', οὐ μέντοι ἄγαν γε φοβεροὺς εἶναί φησιν §. δ'—ς'.

1 33. „Ἄπιστα μὲν ἴσως, ὥςπερ καὶ ἄλλοι τινές, δόξω ὑμῖν περὶ τοῦ ἐπίπλου τῆς ἀληθείας λέγειν, καὶ γιγνώσκω, ὅτι οἱ τὰ μὴ πιστὰ δοκοῦντα εἶναι ἢ λέγοντες ἢ ἀπαγγέλλοντες οὐ μόνον οὐ πείθουσιν, ἀλλὰ καὶ ἄφρονες δοκοῦσιν εἶναι· ὅμως δὲ οὐ καταφοβηθεὶς ἐπισχήσω, κινδυνευούσης τῆς πόλεως, πείθων γε ἐμαυτὸν σαφέστερόν τι ἑτέρου
2 εἰδὼς λέγειν. Ἀθηναῖοι γὰρ ἐφ' ἡμᾶς, ὃ πάνυ θαυμάζετε, πολλῇ στρατιᾷ ὥρμηνται καὶ ναυτικῇ καὶ πεζικῇ, πρόφασιν μὲν Ἐγεσταίων ξυμμαχίᾳ καὶ Λεοντίνων κατοικίσει, τὸ δὲ ἀληθὲς Σικελίας ἐπιθυμίᾳ, μάλιστα δὲ τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἡγούμενοι, εἰ ταύτην σχοῖεν, ῥᾳδίως καὶ τἆλλα ἕξειν.
3 ὡς οὖν ἐν τάχει παρεσομένων, ὁρᾶτε, ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων ὅτῳ τρόπῳ κάλλιστα ἀμυνεῖσθε αὐ-

Cap. 32. §. 3. *Στρατείας*. Cass. Aug. Ven. Pal. H. Reg. al. *στρατιᾶς*. Cf. sd. I, 9, 3.

§. 2. *Ὁ ἐκ τῆς γῆς*. De attractione cf. adn. I, 8, 2. al. et Krueg. Gr. I. §. 50. 8. adn. 17. — *σφίσι*. Cf. adn. I, 20, 1. — *ἐπὶ κέρως*, longa navium serie. Cf. adn. II, 90, 4. — *ἅμιλλαν ... ἐποιοῦντο*. „I. e. naves ... quum in altum pervectae essent, non suum quaeque locum in illa longa serie servabant, sed inter se certabant, quae prima Aeginam perveniret.“ ARN. De qualibus navium certaminibus cf. Bloomf.

§. 3. *Ἐς δέ*. Hinc novum caput debebat incipere. — *τοιοίδε λόγοι*. „Quales Hermocratis et Athenagorae, quae [orationes] sequuntur.“ HAACK. — *τὰ περὶ τοῦ ἐπίπλου*. Similiter paulo post *πιστεύειν τὰ περὶ τῆς στρατείας* et *εἰδέναι τὰ περὶ αὐτῶν*. Cf. Bernh. Synt. p. 262. et adn. VIII, 14, 2. — *ἀπό τε ἄλλων*. De *ἀπό* vid. adn. I, 17, 1. Post *τέ* autem rursus in altero membro leviter mutata est oratio. Cf. adn. I, 16. — *Ἑρμοκράτης*. De eo cf. IV, 58. — *παρελθὼν αὐτοῖς*. Cf. sd. 19, 2. — *ὡς ... οἰόμενος εἰδέναι*. Si aut *ὡς* omittendum, aut *εἰδώς* scribendum fuisse, quum illo *ὡς* notio verbi *οἰόμενος* iam contineatur, (cl. Matth. Gr. §. 568.) putes, haec exempla meliora te docebunt: VII, 40: *τά τε ἄλλα διεπράσσοντο καὶ τὰ ἀμφὶ τὸ ἄριστον, ὡς τῆς γε ἡμέρας ταύτης οὐκέτι οἰόμενοι ἂν ναυμαχῆσαι*. IV, 114. *ὡς ἡγούμενος*. Cf. Luci. Di. Mort. 14. Plat. Apol. 23. Latine coniunctivo quia crederet expresseris.

Cap. 33. §. 1. *Περὶ τοῦ ἐπίπλου τῆς ἀληθείας*, i. e. *περὶ τῆς τοῦ ἐπίπλου ἀληθείας*, ut *μετὰ τῆς ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως* I, 32, 2., ubi vide plura in ed. mai. Cf. Bernh. Synt. p. 54. — *ἢ λέγοντες*. „Quomodo differt ab *ἀπαγγέλλοντες*? Fort[ass]e illud voce coram, hoc [quod est renuntiare, cf. adn. VIII, 51.] per literas nuntiosve absentium. Nam ad ficta quod refert Schol. vix tenuerit.“ BAU. — *ὅμως δέ ...*] *ἤγουν, ὅμως οὐ καθέξω ἐμαυτὸν ἤδη κινδύνου ἐπερχομένου τῇ πόλει, καταφοβηθεὶς τὸ δόξαι ἄπιστα φθέγγεσθαι καὶ ἐκ τούτου ἄφρονα* (rectius *ἄφρων*) *ὑπειλῆφθαι*.

§. 2. *Πρόφασιν*. Cf. adn. III, 111, 1. — *ξυμμαχίᾳ ... κατοικίσει*. „Dilogiam habet dativi structura; in *ξυμμαχίᾳ* est ob societatem, iure, officio societatis, in *κατοικίσει* est pro *ἐπί*, consilii nota. Caussam tamen indicat utrobique, utut impellentem alteram, alteram consilii.“ BAU. Cf. Matth. Gr. §. 398. b. — *τὸ δὲ ἀληθές*. Haec non raro contraria poni verbis *πρόφασιν μέν*, *λόγῳ μέν*, similibus docet Duk. ad VIII, 92.

§. 3. *Ἀπὸ τῶν ὑπαρχόν-*

Cap. 33. §. 2. *Ἡμᾶς*. In plurimis et optimis libris *ὑμᾶς*. „Bened. malebat *ὑμᾶς* propter sequens *θαυμάζετε*. Sed hoc argumentum non valet, quum sane ad omnes Syracusanos Athenienses accederent, ergo etiam ad Hermocratem, non autem omnes de ea re mirati dubitarent, certe non idem Hermocrates.“ HAACK.

Πεζικῇ. G. et Bekk. *πεζῇ*. „Thomas Mag. scribit cum Demosthene et aliis omnibus dicendum esse *πεζὴ στρατιά*, non *πεζική*, etsi hoc sit apud Thuc. [et aliquoties apud Xen.] Sed vide quae adnotavit Steph. in Thes. [et Lob. ad Phryn. p. 763.]“ DUK. Conf. VII, 7. 16. Dinarch. c. Philocl. §. 10. „*Πεζῇ*, opinor, Attici. *Πεζικός* tamen Xen. Hell. V, 1, 35. VI, 3, 18. Vide me ad Dinarch. c. Philocl. p. 109, 31.“ DOBR. Qui ad Dinarch. l. d. ex Aeschine c. Ctes. *πεζικός* citari ab H. Steph. Thes. III. 125. D. et *τὸ πεζικόν* Xen. Cyr. V, 3, 38. ter legi adnotat. „*Πεζικός* invenitur etiam Xen. Comm. III, 6, 9. Aristot. Rhet. II, 23.“ ARN.

Κατοικίσει. In optimis libris perperam *κατοικήσει*.

τοὺς καὶ μήτε καταφρονήσαντες ἄφρακτοι ληφθή-
σεσθε, μήτε ἀπιστήσαντες τοῦ ξύμπαντος ἀμελή-
σετε. εἰ δέ τῳ καὶ πιστά, τὴν τόλμαν αὐτῶν καὶ 4
δύναμιν μὴ ἐκπλαγῇ. οὔτε γὰρ βλάπτειν ἡμᾶς
πλείω οἷοί τε ἔσονται ἢ πάσχειν, οὐθ', ὅτι μεγάλῳ
στόλῳ ἐπέρχονται, ἀνωφελεῖς, ἀλλὰ πρός τε τοὺς
ἄλλους Σικελιώτας πολὺ ἄμεινον, (μᾶλλον γὰρ
ἐθελήσουσιν ἐκπλαγέντες ἡμῖν ξυμμαχεῖν,) καὶ ἢν
ἄρα ἢ κατεργασώμεθα αὐτούς, ἢ ἀπράκτους ὧν
ἐφίενται ἀπώσωμεν, (οὐ γὰρ δή, μὴ τύχωσί γε
ὧν προσδέχονται, φοβοῦμαι,) κάλλιστον δὴ ἔργον
ἡμῖν ξυμβήσεται καὶ οὐκ ἀνέλπιστον ἔμοιγε. ὀλί- 5
γοι γὰρ δὴ στόλοι μεγάλοι ἢ Ἑλλήνων ἢ βαρ-
βάρων πολὺ ἄπο τῆς ἑαυτῶν ἀπάραντες κατώρ-

§. 4. Ἔργον Aug. Cl. Ven. C. F. Lugd. Mosqu. K. Ar. Chr. Haack. Vulgo et Bekk. ἔργων. „Ἔργον cum Bened. praetulimus, nam sic solet loqui ubique Thucydides; altera ratio ab eo aliena, si recte memini.“ HAACK. Ex ea τὸ κάλλιστον τῶν ἔργων potius diceretur.

§. 5. Ἄπο Goell. Vulgo et Bekk. ἀπό. Cf. ad. I, 7.

των. „Ad ὁρᾶτε retuleris: consilium ex re capite. Tac. Ann. I, 24: ex re consultorum. Sed et ad ὅπως [ἀμυνεῖσθε]: qui pro facultate vestra eos repellatis. Sed talem traiectionem non amat Thuc.“ BAU. At relativa non raro ab eo postponi vidimus ad III, 39, 2. Cf. IV, 80. VI, 36. Ὁρᾶν ἀπό τινος autem ut σκοπεῖν ἀπό τινος dici non satis constat. Ipsa formula ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων (Schol. δυνατῶν) Sallustianae ex copia rerum, de qua vid. Kritz. ad Iug. c. 54., videtur respondere. Alii malunt interpretari pro praesenti copia, vel facultatibus vestris. Conf. Matth. Gr. §. 573. p. 1330. Fritzsch. ad Luci. p. 180. supra adn. 31, 6. Similiter alibi (ὡς) ἐκ τῶν ὑπαρχ. — κάλλιστα, optime (ἤγουν ἀνδρικώτατα καὶ φρονιμώτατα Schol.). Cf. V, 9, 4. — τοῦ ξύμπαντος, rerum summam.

§. 4. Πιστά. Δόξω λέγειν repetunt Portus et Bloomf. ex „init. ἄπιστα μὲν ἴσως, utut nihil opus, ubi suppleri simplicius detur ἐστί.“ BAU. Simul audi ταῦτα (τὰ τοῦ ἐπίπλου). — ἀνωφελεῖς. „Noxii, graves, periculosi. Cic. multis modis inutile, i. e. noxium. [Cf. adn. II, 91, 4., ubi similes μειώσεις indicatae sunt.] Varietatem item observa ... πολὺ ἄμεινον; ergo [si sibi constaret] antea poneret ἀνωφελές.“ BAU. Ἀνωφελεῖς recte se habere exemplis ξυμφορώτατοι et ὠφέλουν VIII, 96. extr. demonstrat Dobr. Cf. ξύμφορος VI, 84, 3. et Buttm. Gr. ed. 17. §. 151. I. 7. — οὐ γὰρ ... φοβοῦμαι. Γέ hic est certe, quidem; ac si sit: οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γε φοβ. μὴ τ., [nam] id quidem certe non vereor, ne.“ BAU.

§. 5. Ὀλίγοι γὰρ ... κατώρθωσαν. „Οἷος καὶ ὁ τῶν Μήδων, καὶ οἷος ὁ τῶν Ἀθη-

θωσαν. οὔτε γὰρ πλείους τῶν ἐνοικούντων καὶ
ἀστυγειτόνων ἔρχονται, (πάντα γὰρ ὑπὸ δέους
ξυνίσταται,) ἤν τε δι' ἀπορίαν τῶν ἐπιτηδείων ἐν
ἀλλοτρίᾳ γῇ σφαλῶσι, τοῖς ἐπιβουλευθεῖσιν ὄνομα,
κἂν περὶ σφίσιν αὐτοῖς τὰ πλείω πταίωσιν, ὅμως
6 καταλείπουσιν. ὅπερ καὶ Ἀθηναῖοι αὐτοὶ οὗτοι,
τοῦ Μήδου παρὰ λόγον πολλὰ σφαλέντος, ἐπὶ
τῷ ὀνόματι ὡς ἐπὶ Ἀθήνας ᾔει, ηὐξήθησαν,
καὶ ἡμῖν οὐκ ἀνέλπιστον τὸ τοιοῦτο ξυμβῆναι.
1 34. Θαρσοῦντες οὖν τά τε αὐτοῦ παρασκευαζώ-
μεθα, καὶ ἐς τοὺς Σικελοὺς πέμποντες τοὺς μὲν
μᾶλλον βεβαιωσώμεθα, τοῖς δὲ φιλίαν καὶ ξυμ-
μαχίαν πειρώμεθα ποιεῖσθαι, ἔς τε τὴν ἄλλην
Σικελίαν πέμπωμεν πρέσβεις δηλοῦντες, ὡς κοι-

ἔπειτα Συρακοσίοις παραινεῖ ξυμμάχους τε σφίσι ποιεῖσθαι §. α′—γ′, κ ἀπαντῆσαι

§. 6. Τοιοῦτο. Cl. Ven. Reg. Bas. Gr. D. I. E. Laur. K. m. Ar. Chr. Thom. Mag. τοιοῦτον, quod apud Atticos frequentius est. Τοιοῦτο adeo a tragicis abiudicat Elmsl. Oed. R. v. 734., et apud Isocratem ν̄ commendat Bensel. ad Areop. p. 248. Apud Thuc. tamen τοιοῦτο legitur etiam III, 89. (ubi unus Cl. τοιοῦτον) in iisdem verbis τὸ τοιοῦτον ξυμβῆναι, et e libris restitutum est VII, 86. Add. ad. VII, 87. Buttm. Gr. max. II. p. 414. (ed. 1.) Herm. ad Oed. Col. v. 794.

ναίων ποτὲ ἐν Αἰγύπτῳ.“ ΔΟΥΚΑΣ. — ἀστυγειτόνων. Quum sententia generalis sit, nec ceteri Σικελιῶται praeter Syracusanos nec Carthaginienses et Ἰταλιῶται, quorum alterutros Schol. significari putat, intelligendi sunt. — περὶ σφίσιν αὐτοῖς τὰ πλείω πταίωσιν. Cf. adn. I, 69, 5.

§. 6. Ὅπερ ... ηὐξήθησαν. I. e. ἥνπερ αὔξησιν ηὐξήθησαν. Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. Vel, quum proprie dicendum esset ὅπερ ἔπαθον, ηὐξήθησαν (cf. adn. II, 60, 4.), pro generali verbo ἔπαθον statim id substitutum est, quod modum significat, quo Atheniensibus hoc contigerit. Conf. etiam 11, 2. — ἐπὶ τῷ ὀνόματι ... ηὐξήθησαν] καὶ γὰρ τὸν Μῆδον, ὑπὸ πάντων νενικημένον τῶν Ἑλλήνων, ὑπὸ μόνων τῶν Ἀθηναίων ἡττῆσθαι νενομίσθαι [λέγει] διὰ τοῦτο, ὅτι ἐπ' Ἀθήνας λόγος ἦν στρατεύειν αὐτόν. Schol. Pro ᾔει noli ἴοι propter Porti et Haasii interpretationes desiderare; Athenienses enim non ideo, quia fama erat a Medo Athenas (unas) bello peti, sed finito bello quia eas (unas) bello petitas esse praedicabatur, incrementa ceperunt, id quod et historia docet, et superioribus τοῖς ἐπιβουλευθεῖσιν ... ὄνομα καταλείπουσιν, quae hoc exemplo confirmantur, consentaneum est. Ceterum attende diversam vim vocis ὄνομα supra atque hic.

Cap. 34. §. 1. Τοὺς μὲν ... τοῖς δέ. Illi sunt ὑπήκοοι, hi αὐτόνομοι. Cf. c. 88. et III, 103. — ἔς τε τὴν ἄλλην Σικε-

ʼΑθηναίοις ἐς Τάραντα καὶ ἄκραν ʼΙαπυγίαν, οὗπερ τὰς ὠφελίας λέγει §. δʹ — ηʹ.

νὸς ὁ κίνδυνος, καὶ ἐς τὴν ʼΙταλίαν, ὅπως ἢ ξυμ-
μαχίαν ποιώμεθα ἡμῖν, ἢ μὴ δέχωνται ʼΑθη-
ναίους. δοκεῖ δέ μοι καὶ ἐς Καρχηδόνα ἄμεινον 2
εἶναι πέμψαι· οὐ γὰρ ἀνέλπιστον αὐτοῖς, ἀλλʼ ἀεὶ
διὰ φόβου εἰσὶ, μή ποτε ʼΑθηναῖοι αὐτοῖς ἐπὶ
τὴν πόλιν ἔλθωσιν, ὥςτε τάχʼ ἂν ἴσως νομίσαν-
τες, εἰ τάδε προήσονται, κἂν σφεῖς ἐν πόνῳ εἶναι,
ἐθελήσειαν ἡμῖν ἤτοι κρύφα γε ἢ φανερῶς ἢ ἐξ
ἑνός γέ του τρόπου ἀμῦναι. δυνατοὶ δέ εἰσι μά-
λιστα τῶν νῦν βουληθέντες· χρυσὸν γὰρ καὶ ἄρ-
γυρον πλεῖστον κέκτηνται, ὅθεν ὅ τε πόλεμος καὶ
τἆλλα εὐπορεῖ. πέμπωμεν δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαί- 3
μονα καὶ ἐς Κόρινθον δεόμενοι δεῦρο κατὰ τά-
χος βοηθεῖν καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον κινεῖν. ὃ δὲ 4
μάλιστα ἐγώ τε νομίζω ἐπίκαιρον, ὑμεῖς τε διὰ
τὸ ξύνηθες ἥσυχον ἥκιστʼ ἂν ὀξέως πείθοισθε,

Cap. 34. §. 2. *Κἂν* Bekk., quum in H. sit *κʼ ἄν*, in Gr. *κᾄν*. Vulgo *καὶ ἄν*. Scriptura rursus in his dubia est c. 92.
§. 4. *Ὑμεῖς τε.* Cf. adn.

λίαν] οὐχὶ πᾶσαν, ἀλλὰ τὴν ὑπὸ Ἑλλήνων οἰκουμένην. προεῖπε γὰρ περὶ τῶν βαρβάρων. Schol. Ergo πρὸς τοὺς Σικελιώτας. — *ποιώμεθα ἡμῖν*, nobis conciliemus. *Ἡμῖν* pro *ἡμῖν αὐτοῖς* positum est. Cf. Ellendt. ad Arri. I, 9, 10. et Arndt. de Pron. reflex. p. 34. „Ad *δέχωνται* subaudi *ʼΙταλιῶται* ex praeced. *ʼΙταλίαν*.“ HAACK.

§. 2. *Ἄμεινον.* Cf. adn. I, 118, 3. — *οὐ γὰρ … αὐτοῖς*, non enim praeter opinionem id (*ἡ στρατεία τῶν ʼΑθηναίων*) iis accidit. — *τάχʼ ἂν ἴσως.* Cf. adn. 10, 4. — *ἤτοι κρύφα γε ἢ φανερῶς.* „In talibus Graeci diversum ordinem sequuntur ac nostrates, quum apud illos res probabilior ante minus probabilem collocetur, nos autem commodius dixerimus aut palam aut certe clam.“ ARN., apud quem vide plura. De particulis *ἤτοι … γέ … ἤ* cf. adn. II, 40, 2. — *ἢ ἐξ ἑνός γέ του τρόπου.* „Recte monet Abr. [secundum Schol. Cass. et Aug.] hoc additum non quo alia sit ratio aut media inter occultam et apertam, sed quo comprehendat omnia, nil relinquat.“ BAU. Aliud exemplum nimii *μερισμοῦ* habes VII, 7. — *χρυσὸν … κέκτηνται.* Inter *σεμνότητος λόγου* exempla ponit Aristid. *Τέχν. ῥητορ.* vol. II. p. 725. ed. Dind. Vid. Duk.

§. 3. *Τὸν ἐκεῖ πόλεμον*, bellum illic nondum prorsus compositum (cf. c. 36.), illic gerendum ac iam tumens. Cf. 73, 2. adn.

§. 4. *ʼΕγώ τε … ὑμεῖς τε.* (F. Ar. *ὑμεῖς δέ.*) Duplex *τέ* pro *μὲν … δέ* recte poni potuisse docet Kuehn. Gr. Gr. §. 722. 4. — *πείθοισθε.* Cum hoc quoque verbo superius *ὅ* cohaeret. — *ὅτι πλεῖστοι.* Ex superioribus *εἰ θέλοιμεν* repete *εἰ θέλοιεν*. — *ἄκραν ʼΙαπυγίαν.*

ὅμως εἰρήσεται. Σικελιῶται γὰρ εἰ θέλοιμεν ξύμπαντες, εἰ δὲ μή, ὅτι πλεῖστοι μεθʼ ἡμῶν, καθελκύσαντες ἅπαν τὸ ὑπάρχον ναυτικὸν μετὰ δυοῖν μηνοῖν τροφῆς ἀπαντῆσαι ʼΑθηναίοις ἐς Τάραντα καὶ ἄκραν ʼΙαπυγίαν, καὶ δῆλον ποιῆσαι αὐτοῖς, ὅτι οὐ περὶ τῆ Σικελίᾳ πρότερον ἔσται ὁ ἀγὼν ἢ τοῦ ἐκείνους περαιωθῆναι τὸν ʼΙόνιον, μάλιστʼ ἂν αὐτοὺς ἐκπλήξαιμεν καὶ ἐς λογισμὸν καταστήσαιμεν, ὅτι ὁρμώμεθα μὲν ἐκ φιλίας χώρας φύλακες, (ὑποδέχεται γὰρ ἡμᾶς Τάρας,) τὸ δὲ πέλαγος αὐτοῖς πολὺ περαιοῦσθαι μετὰ πάσης τῆς παρασκευῆς, χαλεπὸν δὲ διὰ πλοῦ μῆκος ἐν τάξει μεῖναι, καὶ ἡμῖν ἂν εὐεπίθετος εἴη, βραδεῖά τε καὶ κατʼ ὀλίγον προςπίπτουσα.

Βραδεῖα. In optimis libris mss. male *βραχεῖα*.
Κατʼ ὀλίγον Cl. in marg., Ven. Bas. Bekk., et recipi iussit Schaef.

Cf. 30, 1. — *οὐ περὶ τῆ Σικελίᾳ … ὁ ἀγών.* „*Περὶ τῆ Σικελίᾳ* est circum vel ad Siciliam, non, ut omnes verterunt, de Sicilia. Probabile tamen est mentem Thucydidis et, quem haec dicentem inducit, Hermocratis esse eam, quam interpretes expresserunt. Nam Athenienses in animo habebant, an Sicilia potiri possent. [Sed hoc Graeci dicunt *περὶ τῆς Σικελίας ἔσται ὁ ἀγών*. Cf. V, 9. VI, 11. al.]“ DUK., cui vulgata suspecta fuit. „Semper, ni fallor, genitivo [Attici] utuntur; hic certe *τῆς … ας* ob *τοῦ*.“ DOBR. *Περί* cum dativo, si timendi et confidendi verba exceperis, apud solos fere poetas *de* valere docet Matth. Gr. §. 589. b. *βʹ*. (Cf. Zeun. ad Vig. p. 654.) Sed referas eodem exemplum Platonicum a Matth. ibid. ad a. prolatum: *ὅρα, μὴ περὶ τοῖς φιλτάτοις κυβεύῃς τε καὶ κινδυνεύῃς*, et *κινδυνεύειν περί τινι* dicit etiam Dio Cass. XXXVIII, 40. XLI, 57. Hic verba significare non solum pugnare de Sicilia, i. e. respectu Siciliae, sed pugnare quasi super Sicilia seu circa eam, duplici notione vocabuli circa *(about)*, et viciniam et relationem significantis, coniicit Arn. Conf. Bernh. Synt. p. 200. — *τὸν ʼΙόνιον.* Cf. sd. III, 107, 1. — *ὁρμώμεθα.* „Acute monet Abr. omissum *ἡμεῖς*, necessarium ob diversitatem *αὐτοῖς* … Sed et alterum notaret idem, traiecta esse verba membri diversi, *τὸ δὲ πέλαγος αὐτοῖς* rel., ubi [addito *ἡμεῖς*] diversitatis formula poscat *αὐτοῖς δὲ πέλ.*“ BAU. Cf. II, 39. III, 56, 4. Born. ad Xen. Cyr. V, 5, 2. — *φύλακες.* „Hoc quorsum addit? Nempe quia 1) haud longe progrediuntur e sua terra, nec committuntur mari aperto; quod facere cogerentur Athenienses; 2) receptum habent et in tuto et ex propinquo.“ BAU. Simul audiendum est *αὐτῆς* (*τῆς χώρας*). Deinde *ὑποδέχεται* praesens si recte scriptum est, persuasionis firmitatem oratoris declarat. Cf. Rost. Gr. §. 116. adn. 8. — *εὐεπίθετος εἴη*] *ἡ παρασκευή*. Schol. Cass. — *κατʼ ὀλίγον*, paulatim. Cf. sd. et adn. IV, 10, 4.

5 εἰ δ' αὖ τῷ ταχυναυτοῦντι ἀθροωτέρῳ κουφίσαντες προςβάλοιεν, εἰ μὲν κώπαις χρήσαιντο, ἐπιθοίμεθ' ἂν κεκμηκόσιν· εἰ δὲ μὴ δοκοίη, ἔστι καὶ ὑποχωρῆσαι ἡμῖν ἐς Τάραντα. οἱ δὲ μετ' ὀλίγων ἐφοδίων ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ περαιωθέντες ἀποροῖεν ἂν κατὰ χωρία ἔρημα, καὶ ἢ μένοντες πολιορκοῖντο ἄν, ἢ πειρώμενοι παραπλεῖν τήν τε ἄλλην παρασκευὴν ἀπολίποιεν ἄν, καὶ τὰ τῶν πόλεων οὐκ ἂν βέβαια ἔχοντες, εἰ ὑποδέξοιντο, ἀθυμοῖεν.
6 ὥςτ' ἔγωγε τούτῳ τῷ λογισμῷ ἡγοῦμαι ἀποκλῃομένους αὐτοὺς οὐδ' ἂν ἀπᾶραι ἀπὸ Κερ-

in Ind. ad Pors. Advers. p. 349. Vulgo κατὰ λόγον. „Κατ' ὀλίγον optimum sensum habet; eique convenit interpretatio Scholiastae οὐκ ἄθροα, ex ipso Thucydide sumpta, qui mox τῷ βραδεια opponit τὸ ταχυναυτοῦν et alteri τὸ ἀθροώτερον; huic autem recte opponitur τὸ κατ' ὀλίγον; quemadmodum IV, 10. κατ' ὀλίγον et πολλοὶ μαχόμενοι, [propr. κατ' ὀλίγον μαχεῖται, καίπερ πολὺ ὄν,] et V, 9. κατ' ὀλίγον et ἅπαντες κινδυνεύοντες.“ DUK.

§. 5. Ἐπιθοίμεθ'. D. Ar. Chr. Dan. Bekk. et a corr. Aug. ἐπιθείμεθ'. Cf. sd. 10, 4.

Ἀθυμοῖεν. Mosqu. ἀθυμοῖεν ἄν, satis bene. Cf. adn. 16, 2. Necessarium tamen ἄν hic non est, quum id, quod post οὐκ positum est, minus ad participium, quam ad ἀθυμοῖεν pertineat. Conf. adn. I, 11, 2.

§. 5. Ἀθροωτέρῳ. Id est ἀθροωτέρῳ ὄντι, γενομένῳ. Cf. adn. I, 49, 5. Non videtur igitur opus esse Kruegeri coniectura ἀθροώτεροι. — κουφίσαντες. Port.: navibus exoneratis. — κατὰ χωρία ἔρημα. Oram Tarento vicinam. — πολιορκοῖντο ἄν. „Abr. ad πολιορκοῖντο ex ἀποροῖεν supplet τῇ ἀπορίᾳ, inopia prementur, vexabuntur et oppugnabuntur.“ BECK. Eam sane oportet esse vim vulgatae. Cf. ed. mai. Fatendum tamen, etsi ipsa notio verbo πολιορκεῖν ab Abr. attributa Xen. Comm. II, 1, 17. et Pseudo-Plat. Alc. II. p. 142. A. invenitur, apud Thucydidem, ut ea efficeretur, Abreschianum supplementum aut simile non videri bene omitti potuisse, quia sine eo nimia oritur orationis ambiguitas. Bloomfieldius nunc significationem partim propriam partim translatam esse vult, quia Syracusani Athenienses, etsi non proprie obsidere, tamen circumvolitare navigiis et ita premere et commeatu intercludere potuerint. Quae solo verbo πολιορκεῖν significari multo minus possunt. — τὴν ἄλλην παρασκευήν. Praeter τὸ ταχυναυτοῦν. — καὶ τὰ τῶν πόλεων...] καὶ οὐκ εἰδότες βεβαίως, εἰ αἱ πόλεις ὑποδέξονται αὐτούς, ἀθυμοῖεν ἄν. Schol. Cf. sd.

§. 6. Τούτῳ τῷ λογ. . . . ἀποκλῃομένους. Port.: hac ratiocinatione deterritos.

κύρας, ἀλλ' ἢ διαβουλευσαμένους καὶ κατασκοπαῖς χρωμένους, ὁπόσοι τ' ἐσμὲν καὶ ἐν ᾧ χωρίῳ, ἐξωσθῆναι ἂν τῇ ὥρᾳ ἐς χειμῶνα, ἢ καταπλαγέντας τῷ ἀδοκήτῳ καταλῦσαι ἂν τὸν πλοῦν, ἄλλως τε καὶ τοῦ ἐμπειροτάτου τῶν στρατηγῶν, ὡς ἐγὼ ἀκούω, ἄκοντος ἡγουμένου καὶ ἀσμένου ἂν πρόφασιν λαβόντος, εἴ τι ἀξιόχρεων ἀφ' ἡμῶν
7 ὀφθείη. ἀγγελλοίμεθα δ' ἂν εὖ οἶδ' ὅτι ἐπὶ τὸ πλεῖον· τῶν δ' ἀνθρώπων πρὸς τὰ λεγόμενα καὶ αἱ γνῶμαι ἵστανται, καὶ τοὺς προεπιχειροῦντας, ἢ τοῖς γε ἐπιχειροῦσι προδηλοῦντας, ὅτι ἀμυνοῦνται, μᾶλλον πεφόβηνται ἰσοκινδύνους ἡγούμενοι.
8 ὅπερ ἂν νῦν Ἀθηναῖοι πάθοιεν. ἐπέρχονται γὰρ ἡμῖν ὡς οὐκ ἀμυνουμένοις, δικαίως κατεγνωκότες,

§. 6. Ἀποκλῃομένους Bekk. In membranis ἀποκλειομένους contra consuetudinem Thucydidis. Cf. l. d. ad sd. I, 109, 4.

„Propr. cohibitos, re ipsis praeclusa.“ BLOOMF. — ᾧ. I. e. ᾧτινι. Cf. adn. I, 136, 3. — ἐξωσθῆναι ἂν τῇ ὥρᾳ ἐς χειμῶνα, fore, ut anni tempore exclusi in hiemem incidant, (Bau.) i. e. „a rebus opportuno tempore gerendis eos (sera) anni tempestate prohibitum, et illas in hiemem extrahere coactum iri. Cf. Herodot. I, 131: ἐκκληϊόμενοι τῇ ὥρῃ et Caes. B. G. VII, 11: diei tempore exclusus in posterum oppugnationem differt.“ ARN. Sermonem imitari Appianum I, 773. verbis ἐξωσθῆναι ἕως χειμὼν ἐπέπεσεν adnotat Bloomf. — τι ἀξιόχρεων. De copiis intellexit Portus, quod fieri posse iniuria negat Bloomf.

§. 7. Ἀγγελλοίμεθα . . . ἐπὶ τὸ πλεῖον. Ἀγγέλλεσθαι insolentius personaliter, quod dicunt, sic positum est, ut ei nec infinitivus additus sit, nec participium. Ἐπὶ τὸ πλεῖον autem idem valent atque alibi ἐπὶ τὸ μεῖζον. Cf. adn. I, 10, 3. Add. ἐπὶ τὸ μεῖζον ἀγγέλλεσθαι Dion. Cass. XLI, 21., ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ἀγγέλλεσθαι XLVII, 24., πρὸς τὸ δεινότερον ἐξαγγέλλεσθαι Plut. Crass. c. 18. De Latinis in maius cf. Fabr. et Kritz. ad Sal. Iug. 73. Doering. ad Liv. IV, 1. Roth. ad Tac. Agr. p. 219. De εὖ οἶδ' ὅτι verbis medio sermoni hic ut §. 9. et 38, 1. interpositis vid. Matth. Gr. §. 630. g. — ἵστανται, constituuntur, adaptantur. „A vento ductum, ad quem vela conversa consistant, constituantur.“ BAU. — ἢ . . . γε, aut certe, aut saltem, non quam. Cf. Bau. in ed. mai. — ἰσοκινδύνους pares periculo (sustinendo) recte interpretatur Pap. in Lex. Gr.

§. 8. Ὅπερ. I. e. τὸ πεφοβῆσθαι. — ἂν . . . πάθοιεν (εἰ πείθοισθέ μοι). — κατεγνωκότες, contemptim de

ὅτι αὐτοὺς οὐ μετὰ Λακεδαιμονίων ἐφθείρομεν·
εἰ δ' ἴδοιεν παρὰ γνώμην τολμήσαντας, τῷ ἀδο-
κήτῳ μᾶλλον ἂν καταπλαγεῖεν ἢ τῇ ἀπὸ τοῦ
ἀληθοῦς δυνάμει. πείθεσθε οὖν μάλιστα μὲν 9
ταῦτα τολμήσαντες, εἰ δὲ μή, ὅτι τάχιστα τἆλλα
ἐς τὸν πόλεμον ἑτοιμάζειν, καὶ παραστῆναι παντὶ
τὸ μὲν καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας ἐν τῶν ἔργων
τῇ ἀλκῇ δείκνυσθαι, τὸ δ' ἤδη τὰς μετὰ φόβου
παρασκευὰς ἀσφαλεστάτας νομίσαντας ὡς ἐπὶ κιν-
δύνου πράσσειν χρησιμώτατον ἂν ξυμβῆναι. οἱ
δὲ ἄνδρες καὶ ἐπέρχονται καὶ ἐν πλῷ, εὖ οἶδ'
ὅτι, ἤδη εἰσὶ καὶ ὅσον οὔπω πάρεισιν."

35. Καὶ ὁ μὲν Ἑρμοκράτης τοσαῦτα εἶπε. τῶν 1
δὲ Συρακοσίων ὁ δῆμος ἐν πολλῇ πρὸς ἀλλήλους

ἐπίλογοι.

οἱ Συρακόσιοι ἐρίζουσι. παρέρχεται οὖν Ἀθηναγόρας.

nobis sentientes, contemnentes. — παρὰ γνώμην] παρὰ τὴν δόξαν αὐτῶν. Schol. — τολμήσαντας. Potest simul audiri ἀμύνεσθαι. Cf. tamen etiam adn. II, 43, 1. — τῷ ἀδοκήτῳ . . . Cf. II, 89, 6. — τῇ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς, i. e. τῇ ἀληθεῖ. Cf. adn. V, 8, 3.

§. 9. Πείθεσθε . . . τολμήσαντες. „Βέλτιον τολμῆσαι." ΔΟΥΚΑΣ. Hoc ne opus sit, Schoemannus πείθεσθε ταῦτα iungit, cui τολμήσαντες per epexegesin additum sit. Cf. Rost. Gr. §. 129. adn. 5. p. 701. Certe πείθεσθε . . . ταῦτα τολμήσαντες interpretanda sunt obedite mihi...haec ausi, i. e., ne in aoristo haereas, his audacter susceptis. — ἑτοιμάζειν, καὶ παραστῆναι. Haec possunt „pendere a πειθεσθε. Πείθεσθε ἑτοιμάζειν καὶ παραστῆναι, auscultate mihi in eo, ut paretis, et quisque sibi persuadeat, vel in animum inducat. [Infinitivum pro imperativo positum esse censet Bau. Cf. Krueg. Gr. I. §. 55. 1. adn. 4.] . . . Παραστῆναι hac significatione saepe dicit Thucydides. Vid. IV, 61. [et ibi §. 2. adn.] et 95. VI, 78." DUK. — καταφρονεῖν τοὺς ἐπιόντας. Cf. Matth. Gr. §. 378. adn. 2. et VIII, 82. — ἐν τῶν ἔργων τῇ ἀλκῇ] ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ καὶ τῇ κατ' αὐτὸν ἀνδρείᾳ. Schol. Heilmannus quidem verbis *in der Stärke seiner wirklichen Gegenanstalten* expressit; sed diligentissime bellum parandum esse proximis satis declaratur, contemptio hostium autem quomodo hac re demonstretur, non liquet. — τὰς μετὰ φόβου παρασκευάς. Cf. II, 11, 5. — ἐπὶ κινδύνου in periculo, tempore periculi, quum periculum adest, valere docet Arn., et hac praepositione cum genitivo iuncta conditiones, in quibus homines versentur, significari similiter, sed copiosius, explicat Haas. Lucubr. Thuc. p. 65. comparans exempla ἐπ' εἰρήνης, ἐπὶ σχολῆς, ἐφ' ἡσυχίας. Add. ἐπὶ κινδύνων Xen. Mag. Equ. 4, 5. — χρησιμώτατον ξυμβῆναι. Cf. adn. V, 92. — ὅσον οὔπω. Cf. adn. IV, 125, 1.

Cap. 35. §. 1. Ὁ δῆμος . . . ἦσαν. „Dionysius Hal. t. II. p.

ἔριδι ἦσαν, οἱ μέν, ὡς οὐδενὶ ἂν τρόπῳ ἔλθοιεν
οἱ Ἀθηναῖοι, οὐδ' ἀληθῆ ἐστιν ἃ λέγει, τοῖς δέ,
εἰ καὶ ἔλθοιεν, τί ἂν δράσειαν αὐτούς, ὅ τι οὐκ
ἂν μεῖζον ἀντιπάθοιεν; ἄλλοι δὲ καὶ πάνυ κα-
ταφρονοῦντες ἐς γέλωτα ἔτρεπον τὸ πρᾶγμα· ὀλί-
γον δ' ἦν τὸ πιστεῦον τῷ Ἑρμοκράτει καὶ φο-
2 βούμενον τὸ μέλλον. παρελθὼν δ' αὐτοῖς Ἀθη-
ναγόρας, ὃς δήμου τε προστάτης ἦν καὶ ἐν τῷ
παρόντι πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς, ἔλεγε τοιάδε.
1 36. „Τοὺς μὲν Ἀθηναίους ὅςτις μὴ βούλεται
οὕτω κακῶς φρονῆσαι καὶ ὑποχειρίους ἡμῖν γε-
νέσθαι ἐνθάδε ἐλθόντας, ἢ δειλός ἐστιν ἢ τῇ
πόλει οὐκ εὔνους· τοὺς δὲ ἀγγέλλοντας τὰ τοιαῦτα
καὶ περιφόβους ὑμᾶς ποιοῦντας τῆς μὲν τόλμης

ὃς διδάσκει πρῶτον μέν, ὅτι οὐκ εἰκὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἄνδρας ξυνετούς, ἐς τὴν Σικελίαν ἐλθεῖν.

Cap. 35. §. 1. Οὐδ'. In multis libris mss. male οἱ δ'.

135. [802. R.] structuram nostro ἐξηλλαγμένην exprobrat. At ipse alicubi censor . . . extra communem loquendi formulam latius evagatur hunc in modum: ἑώρα τὸ στρατόπεδον ἀγανακτοῦντας." WASS. „Vix ullus scriptor Graecus est, qui hoc genere structurae non utatur." DUK. Conf. adn. III, 80, 1. — οἱ μέν. Ex superioribus ἐν ἔριδι ἦσαν repete ἐρίζοντες, i. e. ἐριστικῶς λέγοντες, contendentes. — τοῖς δέ. „Est durum nominativis οἱ μέν et ἄλλοι δέ interponi dativum τοῖς δέ. Sed quia primo nominativo οἱ μέν non apponitur verbum, sed supplendum relinquitur, hic quoque orationem potius apto aliquo ad sententiam verbo explendam quam scripturam receptam mutandam arbitror." DUK. Recte Abr. audiri iubet ἦν ἔρις, i. e. λόγος ἐριστικός, ἐρώτησις ἐριστική. Variatam orationem similiter esse c. 24. bene adnotat Bau. Cum toto loco cf. Eur. Phoen. v. 1474. sqq. — αὐτούς. I. e. τοὺς Συρακοσίους. Quare etiam σφᾶς scribi potuit. Conf. Dobr. p. 122. et adn. V, 32, 5. 40, 2. — ὅ τι . . . ἀντιπάθοιεν. Krueger ὅτου legendum coniicit, quo opus esse non videtur. Interpretare *was sie nicht in einem höhern Grade ihrerseits erleiden würden.* Cf. 40, 1. — ὀλίγον δ' ἦν τὸ πιστεῦον. Cf. adn. II, 45, 1.

§. 2. Δήμου προστάτης. Cf. adn. III, 70, 3. — πιθανώτατος τοῖς πολλοῖς. Cf. III, 36, 5. et ibi adn.

Cap. 36. §. 1. Τοὺς μὲν . . . οὕτω. Hexameter. Cf. adn. II, 49, 5. — τοὺς μὲν Ἀθηναίους. „Incipit ab hoc accus., utut suspenso ab ὅςτις μὴ βούλεται, propter antithesin τοὺς δ' ἀγγέλλοντας θαυμάζω." BAU. Cf. adn. III, 39, 2. — καὶ ὑποχειρίους . . . γενέσθαι. „Καί est pro [usitatiore] ὥςτε post οὕτω. Nec nos aliter: *so thöricht sein, und* rel. pro *dafs sie.*" BAU. Καί non attendit Bernh. Synt. p. 362. et Bloomfieldius in ed. 2. verba adeo ita interpretatus est, ut si ὑποχειρ. . . . γενέσθαι pendere possent ex ἐλθόντας! — τῆς μὲν

οὐ θαυμάζω, τῆς δὲ ἀξυνεσίας, εἰ μὴ οἴονται
ἔνδηλοι εἶναι. οἱ γὰρ δεδιότες ἰδίᾳ τι βούλονται 2
τὴν πόλιν ἐς ἔκπληξιν καθιστάναι, ὅπως τῷ
κοινῷ φόβῳ τὸ σφέτερον ἐπηλυγάζωνται. καὶ νῦν
αὗται αἱ ἀγγελίαι τοῦτο δύνανται· οὐκ ἀπὸ ταὐ-
τομάτου, ἐκ δὲ ἀνδρῶν, οἵπερ ἀεὶ τάδε κινοῦσι,
ξύγκεινται. ὑμεῖς δὲ ἢν εὖ βουλεύησθε, οὐκ ἐξ 3
ὧν οὗτοι ἀγγέλλουσι σκοποῦντες λογιεῖσθε τὰ
εἰκότα, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἄνθρωποι δεινοὶ καὶ πολ-
λῶν ἔμπειροι, ὥςπερ ἐγὼ Ἀθηναίους ἀξιῶ, δρά-
σειαν. οὐ γὰρ αὐτοὺς εἰκὸς Πελοποννησίους τε 4
ὑπολιπόντας καὶ τὸν ἐκεῖ πόλεμον μήπω βεβαίως
καταλελυμένους ἐπ' ἄλλον πόλεμον οὐκ ἐλάσσω
ἑκόντας ἐλθεῖν, ἐπεὶ ἔγωγε ἀγαπᾶν οἴομαι αὐτούς,
ὅτι οὐχ ἡμεῖς ἐπ' ἐκείνους ἐρχόμεθα, πόλεις το-

Cap. 36. §. 2. Τὸ σφέτερον. „Erotianus locum Thucydidis laudans τὸν σφέτερον legit, sed corrigit se in τὰ ἐπιμήνια." WASS. Ὅπως ἂν τὸ σφέτερον δέος ἐπηλυγάζωνται Dexippus locum imitatus p. 18. Nieb. Cf. adn.

τόλμης οὐ θαυμάζω. Cf. Rost. Gr. §. 109. 4. a.

§. 2. Τὸ σφέτερον. Τόν [ut legatur] et res et Scholia [in quibus τὸν ἴδιον φόβον] suaserint. [Cf. sd.] Possis tamen repetere ex φόβῳ cum Abr. δέος; [Abr. in Auct. non ex φόβῳ, sed ex δεδιότες repetit δέος. BECK.] aut τὸ σφέτ. omnino significet sensum, animum, consilia sua; quod et referatur ad superius οὐκ εὔνους τῇ πόλει." BAU. — ἐπηλυγάζωνται. Ἐπικρύπτωνται explicat Schol. „Cf. Ruhnken. ad Timae. p. 117., qui propriam verbi potestatem docet esse obumbrandi, atque adeo occultandi." GOELL. Legi alibi etiam ἐπηλυγίζεσθαι adnotat Duk. Cf. Plat. Lys. p. 207. B. Plura de hoc verbo ex ἠλύγης nomine orto dixerunt h. l. Wass. Duk. Bloomf. — τοῦτο δύνανται, hoc valent. Cf. adn. I, 141, 1. Τοῦτο autem illustrari proximis οὐκ ... ξύγκεινται existimandum est, quoniam ibi particula aut pronomen relativum non est additum. Conf. Matth. Gr. §. 630. e. Si τοῦτο esset τὸ τὴν πόλιν ἐς ἔκπληξιν καθιστάναι, post δύνανται excidisse αἵ putandum esset. Sed id non est necessarium, dummodo τοῦτο δύνανται ita interpretemur, ut paulo ante factum est. — ἀνδρῶν ... κινοῦσι. Sunt οἱ νεώτεροι τῶν ὀλίγων seu τῶν δυνατῶν. Cf. 36, 4. Antea de ἐκ vid. Rost. Gr. §. 112. 3. b. et III, 69, 1.

§. 3. Ὥςπερ ... ἀξιῶ. Audi δεινοὺς καὶ πολλῶν ἐμπείρους εἶναι, ne opus sit Kruegeri coniectura οἵουςπερ.

§. 4. Καταλελυμένους. „Est partic. mediae formae: suum ipsorum bellum [quum composuerint]." BAU. Cf. Kuehn. Gr. §. 395. α).

1 σαῦται καὶ οὕτω μεγάλαι. 37. εἰ δὲ δή, ὥςπερ
λέγονται, ἔλθοιεν, ἱκανωτέραν ἡγοῦμαι Σικελίαν
Πελοποννήσου διαπολεμῆσαι, ὅσῳ κατὰ πάντα
ἄμεινον ἐξήρτυται, τὴν δὲ ἡμετέραν πόλιν αὐτὴν
τῆς νῦν στρατιᾶς, ὥς φασιν, ἐπιούσης, καὶ εἰ δὶς
τοσαύτη ἔλθοι, πολὺ κρείσσω εἶναι· οἷς γ' ἐπί-
σταμαι οὔθ' ἵππους ἀκολουθήσοντας, οὐδ' αὐτό-
θεν ποριςθησομένους, εἰ μὴ ὀλίγους τινὰς παρὰ
Ἐγεσταίων, οὔθ' ὁπλίτας ἰσοπληθεῖς τοῖς ἡμετέ-
ροις, ἐπὶ νεῶν γε ἐλθόντας. μέγα γὰρ τὸ καὶ
αὐταῖς ταῖς ναυσὶ κούφαις τοσοῦτον πλοῦν δεῦρο
κομισθῆναι, τήν τε ἄλλην παρασκευήν, ὅσην δεῖ,
ἐπὶ πόλιν τοσήνδε ποριςθῆναι, οὐκ ὀλίγην οὖσαν.
2 ὥςτε, παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω, μόλις ἂν μοι

ἔπειτα δέ, ὅτι, εἰ καὶ ἔλθοιεν, νικηθήσονται

Cap. 37. §. 1. Οὔθ' ὁπλίτας. Οὔθ' Haack. et Bekk.; nam οὔθ' ἵππους ... οὔθ' ὁπλίτας inter se respondere perspicuum est. Vulgo οὐδ'.

Ἰσοπληθεῖς. Cl. It. Bekk. ἰσοπλήθεις. Nostrum agnoscit Goettl. Doctr. Acc. p. 326. Cf. etiam Buttm. Gr. max. §. 121. 10. A.

Cap. 37. §. 1. Εἰ δὲ δή, si vero utique, si vero nihilominus. Cf. III, 40. — ὅσῳ. Cf. adn. I, 84, 4. III, 11, 1. — τῆς νῦν ... ἐπιούσης. Traiectionem vult esse Bau. pro τῆς νῦν, ὥς φασιν, ἐπιούσης στρ. Nisi forte sunt genitivi absoluti: εἰ ἡ νῦν στρατιὰ (i. e. ἡ νῦν λεγομένη ἐπιέναι στρ.) ἐπίοι, ὥς φασιν. — οἷς γε. I. e. ἐπεὶ ἐκείνοις γε (τοῖς Ἀθηναίοις). Cf. IV, 61. — οὔθ' ἵππους ἀκολουθήσοντας. Cf. tamen c. 43. extr. — οὔθ' ὁπλίτας ... Ad ὁπλίτας ex superioribus repete ἀκολουθήσοντας. Ἐλθόντας sonat profectos, quoniam profecti erunt, et cum toto membro ἐπὶ νεῶν γε ἐλθόντας cf. IV, 85, 7. — μέγα γάρ cet. Dicit difficile esse vel cum solis navibus κούφαις traiicere, et (pariter difficile esse) reliquum apparatum (praeter naves) adversus tantam urbem comparare. — ταῖς ναυσὶ κούφαις, navibus expeditis. „Μόνους τοὺς ναύτας ἐχούσας, ὁπλίτας δ' οὔ." ΔΟΥΚΑΣ. Qui addere poterat οὐδ' ἄλλην παρασκευήν. Cf. κουφίσαντες 34, 5. Ceterum dictum est pro κούφαις οὔσαις, seu ὥςτε εἶναι (αὐτὰς) κούφας. Cf. adn. I, 49, 5.

§. 2. Ὥςτε, παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω, μόλις cet. Post ὥςτε recentiores editores praeter Haack., qui ὥς τε scripsit, recte comma posuerunt; quum enim alterum ὥςτε post γιγν. non sit additum, παρὰ τοσοῦτον γιγνώσκω medio sermoni interposita sic esse, ut nullam vim habeant in syntaxin, existimanda sunt. Cf. adn. 34, 7. Videntur autem non haec significare, tantum abest, ut ita sentiam, vel adeo ego ab hac opinione dissentio, sed haec, tam firmiter (seu tanta cum fiducia) iudico, ad id iudicii procedo. Cf. Arn. et ed. mai. et adn. III, 49. extr. —

δοκοῦσιν, εἰ πόλιν ἑτέραν τοσαύτην, ὅσαι Συρά-
κουσαί εἰσιν, ἔλθοιεν ἔχοντες, καὶ ὅμορον οἰκή-
σαντες τὸν πόλεμον ποιοῖντο, οὐκ ἂν παντάπασι
διαφθαρῆναι, ἦπου γε δὴ ἐν πάσῃ πολεμίᾳ Σι-
κελίᾳ (ξυστήσεται γάρ) στρατοπέδῳ τε ἐκ νεῶν
ἱδρυθέντι καὶ ἐκ σκηνιδίων καὶ ἀναγκαίας παρα-
σκευῆς οὐκ ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων ἱππέων
ἐξιόντες. τὸ δὲ ξύμπαν οὐδ' ἂν κρατῆσαι αὐτοὺς
τῆς γῆς ἡγοῦμαι· τοσούτῳ τὴν ἡμετέραν παρα-
σκευὴν κρείσσω νομίζω. 38. ἀλλὰ ταῦτα, ὥςπερ 1
ἐγὼ λέγω, οἵ τε Ἀθηναῖοι γιγνώσκοντες τὰ σφέ-
τερα αὐτῶν, εὖ οἶδ' ὅτι, σώζουσι, καὶ ἐνθένδε

εἶτα, ὅτι ταῦτα λογοποιοῦσιν ἄνδρες νεωτεροποιοὶ καὶ ἄρχειν ἐφιέμενοι.

ἄνδρες οὔτε ὄντα οὔτε ἂν γενόμενα λογοποιοῦσιν.
2 οὓς ἐγὼ οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἀεὶ ἐπίσταμαι ἤτοι
λόγοις γε τοιοῖςδε καὶ ἔτι τούτων κακουργοτέροις
ἢ ἔργοις βουλομένους, καταπλήξαντας τὸ ὑμέτερον
πλῆθος, αὐτοὺς τῆς πόλεως ἄρχειν. καὶ δέδοικα
μέντοι, μήποτε πολλὰ πειρῶντες καὶ κατορθώ-
σωσιν, ἡμεῖς δὲ κακοί, πρὶν ἐν τῷ παθεῖν ὦμεν,
προφυλάξασθαί τε καὶ αἰσθόμενοι ἐπεξελθεῖν.
3 τοιγάρτοι δι' αὐτὰ ἡ πόλις ἡμῶν ὀλιγάκις μὲν
ἡσυχάζει, στάσεις δὲ πολλὰς καὶ ἀγῶνας οὐ πρὸς
τοὺς πολεμίους πλείονας ἢ πρὸς αὐτὴν ἀναιρεῖται,
τυραννίδας δὲ ἔστιν ὅτε καὶ δυναστείας ἀδίκους.
4 ὧν ἐγὼ πειράσομαι, ἤν γε ὑμεῖς ἐθέλητε ἕπεσθαι,
μήποτε ἐφ' ἡμῶν τι περιιδεῖν γενέσθαι, ὑμᾶς μὲν
τοὺς πολλοὺς πείθων, τοὺς δὲ τὰ τοιαῦτα μηχα-
νωμένους κολάζων, μὴ μόνον αὐτοφώρους, (χα-
λεπὸν γὰρ ἐπιτυγχάνειν,) ἀλλὰ καὶ ὧν βούλονται

μόλις ἂν ... οὐκ ἄν. De iterato ἄν cf. adn. I, 136. extr. — *οἰκήσαντες.* Bauer postquam pro *οἰκοῦντες* positum esse dixit, rectius deinde addit: quasi a longo inde tempore ibi firmati. — *ἦπου γε δή.* Cf. adn. I, 142, 3. — *ἐν πάσῃ ... Σικελίᾳ.* I. e. *ἐν Σικελίᾳ, ἣ πᾶσα πολεμία ἔσται.* Cf. Krueg. Gr. I. §. 50. 11. adn. 10. — *ξυστήσεται γάρ*, coniunget enim se (contra eos tota Sicilia). — *στρατοπέδῳ τε ... ἐξιόντες.* Haec obscuriora sunt; nam dubitatur primum, utrum *στρατόπεδον* significet castra, quod, quoniam *πόλεως* nomini contrarium positum est, verisimilius videtur, an exercitum; deinde utrum dativi *στρατοπέδῳ ἱδρυθέντι*, sive ablativi instrumenti sint, sive ex *ἐν* praepositione ex superioribus *ἐν πάσῃ Σικελίᾳ* repetenda suspensi, cum *διαφθαρῆναι* copulandi sint, quod, si *στρατόπεδον* castra sonat, necessarium putamus, an cum *ἐξιόντες* sic cohaereant, ut cum exercitu valeant; tum *ἐκ σκηνιδίων καὶ ἀναγκαίας παρασκευῆς* sintne cum *ἱδρυθέντι* iungenda, an cum *ἐξιόντες*, an adeo cum *διαφθαρῆναι* sic, ut *ἐκ* sit id, de quo dictum est ad II, 89, 6. et VII, 13, 1.; denique, si alterum probandum sit, *ἐκ νεῶν* sintne proprie intelligenda, an possint declarare post navigationem, post exscensionem, rebus e navibus adductis. De quibus quoniam disputare longum est, vide ed. mai. *Οὐκ ἐξιέναι ὑπὸ τῶν ἱππέων* comparanda cum *οὐκ ἔτι ἀποχωρεῖν οἷόν τ' ἦν ὑπὸ τῶν ἱππέων* VII, 78., ubi cf. adn. — *ἐξιόντες* mirum est a Bloomf. in ed. 2. nominativum absolutum vocari, quum ad *δοκοῦσιν διαφθαρῆναι* legitime referatur. — *τὸ ξύμπαν.* Cf. adn. I, 145. — *οὐδ' ἂν κρατῆσαι αὐτοὺς τῆς γῆς ἡγοῦμαι*] *οὐδ' ἂν ἀποβῆναι αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν νομίζω δυνήσεσθαι.* Schol. „Potituros terra Portus vertit, poteratque per se vel ex illo Virgilii Aen. I, 171: Egressi optata potiuntur Troes arena. Sed ibi ambiguitas nulla.“ BAU. Hic aliam vim his subiecit Did., cui est *devenir maître de la campagne*, qua significatione sane legimus *κρατεῖν τῆς γῆς* c. 23.; sed si hic eodem modo interpretamur, illud *μὴ κρατεῖν τῆς γῆς* nihil fere differt a *τῷ μὴ πολὺ ἐξιέναι ὑπὸ τῶν ἱππέων*, quum tamen non modo illud, sed ne hoc quidem Athenienses effecturos esse Athenagoras asseveret.

Cap. **38.** §. 1. *Ἐνθένδε ἄνδρες.* Cf. adn. 10, 2. — *ἂν γενόμενα.* Cf. Matth. Gr. §. 598. 1. b. Rost. §. 120. 6. e. bb. β'. — *λογοποιοῦσι*] *ψευδέσι λόγοις συντιθέασι.* Schol. Cf. Bloomf. et Ruedig. ad Demosth. Phil. I. c. 15.

§. 2. *Καὶ δέδοικα μέντοι*, et vero metuo. — *πολλὰ πειρῶντες.* Valentne multa tentantes an multum (i. e. saepe) tentantes? Ideo, quod hoc propter superiora *οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἀεί*, probabilius videtur, Krueger *πολλάκις* videtur coniecisse, sed frustra. Vid. Stallb. ad Plat. Phaedon. p. 61. C. et Pflugk. ad Eur. Alc. v. 187. — *ἡμεῖς δὲ ... ὦμεν.* De coniunctivo sine *ἄν* posito cf. adn. 10, 5. Est autem aut *ὦμεν* bis cogitandum, aut *ἐσμέν* simul audiendum, et *ἡμεῖς δέ* pro *ἡμεῖς γάρ* (cf. adn. I, 77, 3.) accipiendum.

§. 3. *Τυραννίδας δέ. Τέ* pro *δέ* legendum coniicit Krueg. — *τυραννίδας ... καὶ δυναστείας.* Illas esse Gelonis et eius successorum dominationes, haec nobilium imperia adnotat Bloomf. de eo, qui tunc fuit, Syracusarum statu parum distincte loquens. Cf. Arn. ad c. 17. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 94. sqq. (ed. 2. p. 738. sqq.) et de *δυναστείας* voce adn. III, 62, 3. IV, 78.

§. 4. *Περιιδεῖν γενέσθαι.* Cf. Matth. Gr. §. 553. adn. 2. Rost. §. 129. 4. d. — *ὑμᾶς μὲν τοὺς πολλούς*, vos, populum, vos, qui populus estis. Ita *ὑμᾶς τοὺς πολλούς* Demosth. de reb. Chers. §. 1. et alibi *ὑμεῖς ὁ δῆμος.* „Tria hominum genera videtur distinguere, fraudum artifices [*τοὺς ... μηχανωμ.*], multitudinem iis credentem et [*τοὺς ὀλίγους*].“ BAU. *Οἱ ὀλίγοι* autem sunt optimates reliqui praeter *τοὺς ... μηχανωμένους*, maxime *οἱ νεώτεροι*, quos statim alloquitur. — *κολάζων ... ὧν βούλονται.* Cf. Matth. Gr. §. 368. Bernh. Synt. p. 141.

μέν, δύνανται δ' οὔ, (τὸν γὰρ ἐχθρὸν οὐχ ὧν
δρᾷ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῆς διανοίας προαμύνεσθαι
χρή, εἴπερ καὶ μὴ προφυλαξάμενός τις προπείσε-
ται), τοὺς δ' αὖ ὀλίγους τὰ μὲν ἐλέγχων, τὰ δὲ
φυλάσσων, τὰ δὲ καὶ διδάσκων· μάλιστα γὰρ
δοκῶ ἄν μοι οὕτως ἀποτρέπειν τῆς κακουργίας.

ἕπεται ἔλεγχος τῶν ὀλιγαρχικῶν

Καὶ δῆτα, ὃ πολλάκις ἐσκεψάμην, τί καὶ βού-
λεσθε, ω νεώτεροι; πότερον ἄρχειν ἤδη; ἀλλ'
οὐκ ἔννομον· ὁ δὲ νόμος ἐκ τοῦ μὴ δύνασθαι
ὑμᾶς μᾶλλον ἢ δυναμένους ἐτέθη ἀτιμάζειν. ἀλλὰ
δὴ μὴ μετὰ πολλῶν ἰσονομεῖσθαι; καὶ πῶς δίκαιον
τοὺς αὐτοὺς μὴ τῶν αὐτῶν ἀξιοῦσθαι; 39. φήσει τις 1
δημοκρατίαν οὔτε ξυνετὸν οὔτ' ἴσον εἶναι, τοὺς δὲ
ἔχοντας τὰ χρήματα καὶ ἄρχειν ἄριστα βελτίστους.
ἐγὼ δέ φημι πρῶτα μὲν δῆμον ξύμπαν ὠνομά-
σθαι, ὀλιγαρχίαν δὲ μέρος, ἔπειτα φύλακας μὲν
ἀρίστους εἶναι χρημάτων τοὺς πλουσίους, βουλεῦ-

adn. II, 74, 3. Similiter paulo post ὧν δρᾷ . . . προαμύνεσθαι. Cf. I, 96, 1. — εἴπερ...προπείσεται, si quidem etiam, qui prior sibi non caverit, prior detrimentum accipiet. — τὰ μὲν ἐλέγχων. Quod fit a §. 5. — τὰ δὲ καὶ διδάσκων. Quod videtur fieri c. 40., quatenus διδάσκειν est monere (cf. adn. IV, 83. 3.), etsi cum ipsa ἐλέγξει coniuncta est διδασκαλία quaedam.

§. 5. Καὶ δῆτα. Cf. Kuehn. Gr. in us. schol. §. 316, 3. Hinc autem novum caput debebat incipere. — τί καὶ βούλεσθε. De καί vid. Matth. Gr. §. 620. 2. Kuehn. l. d. §. 321. adn. 5. — ὦ νεώτεροι. Hos Hermocratis ἑταίρους (VII, 73.) esse suspicatur Arn., certe iuniores optimatium sunt. Ad ipsum Hermocratem retulit Schol. „At hunc e numero seniorum, τῶν ὀλίγων tamen, fuisse patet quum ex omni scriptoris narratione [et ex iis, quae iam l. IV. de eo legimus], tum ex VI, 72. init.“ GOELL. — ἀλλ' οὐκ ἔννομον. Quia Syracusis, ut in plerisque civitatibus, lege constitutum erat, a quo anno aetatis ad rempublicam accedere liceret. Vid. adn. V, 43. et memento legum annalium Romanorum. — ὁ δὲ νόμος cet. Id est, ὁ δὲ νόμος διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ὑμᾶς ἄρχειν μᾶλλον ἐτέθη ἢ ἀτιμάζειν δυναμένους (ἄρχειν). Infinitivum ἀτιμάζειν ex ἐτέθη pendentem consilium significare vidit Bau. — ἀλλὰ δή. De hoc ἀλλά cf. adn. I, 80, 4. Ceterum simul audi βούλεσθε.

Cap. 39. §. 1. Οὔτε ξυνετὸν οὔτ' ἴσον. De neutris cf. Rost. Gr. §. 100. 4. c. — ἄρχειν ἄριστα βελτίστους (εἶναι), aptissimos ad optime imperandum (esse). — ἐγὼ δέ φημι . . . Cum omni laude populi imperii cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 66. et qui ibi in adn. 1. citantur. — ὀλιγαρχίαν. I. e. τοὺς ὀλίγους. Cf. VIII, 68. „Neque [enim] forma ipsa et conditio imperandi, aut status civitatis, est totum ipsum aut pars.“

σαι δ' ἂν βέλτιστα τοὺς ξυνετούς, κρῖναι δ' ἂν
ἀκούσαντας ἄριστα τοὺς πολλούς, καὶ ταῦτα ὁμοίως
καὶ κατὰ [τὰ] μέρη καὶ ξύμπαντα ἐν δημοκρατίᾳ
2 ἰσομοιρεῖν. ὀλιγαρχία δὲ τῶν μὲν κινδύνων τοῖς
πολλοῖς μεταδίδωσι, τῶν δ' ὠφελίμων οὐ πλεο-
νεκτεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ ξύμπαν ἀφελομένη ἔχει·
ἃ ὑμῶν οἵ τε δυνάμενοι καὶ οἱ νέοι προθυμοῦν-
1 ται, ἀδύνατα ἐν μεγάλῃ πόλει κατασχεῖν. 40. ἀλλ'
ἔτι καὶ νῦν, ὦ πάντων ἀξυνετώτατοι, εἰ μὴ μαν-
θάνετε κακὰ σπεύδοντες, ἢ ἀμαθέστατοί ἐστε

καὶ νουθέτησις αὐτῶν.

Cap. 39. §. 1. Καὶ κατὰ τὰ μέρη Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. Reg. Lugd. F. C. m. „Quod non spreverim, quia de certis et tribus partibus distincte locutus fuerat scriptor.“ HAACK. Vulgo et Bekk. καὶ κατὰ μέρη.

BAU. — κρῖναι...πολλούς. Idem ab Aristotele doceri adnotant interpretes. Cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 66. 3. Ita Athenienses κρίνειν γε ὀρθῶς τὰ πράγματα Pericles defendit II, 41. — καὶ ταῦτα ... ἰσομοιρεῖν, atque hos (ταῦτα propr. τὰ τῶν πλουσίων, τῶν ξυνετῶν, τῶν πολλῶν, i. e. τοὺς πλουσίους κ. τ. λ.) pariter et per partes et universos . . . aequalem reipublicae partem habere (aequabiliter reipubl. participes esse). Ἰσομοιρεῖν nonnulli interpretantur ἰσονομίας ἀξιοῦσθαι, sed distinguitur ἰσομοιρία ab ἰσονομίᾳ. Cf. Dio Cass. 380, 14. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 21. (ed. 2. I. p. 528.) Ταῦτα de hominibus dixit etiam Demosth. Phil. I. §. 8., ubi vid. interpr.

§. 2. Ὀλιγαρχία δέ . . . Quo certior sententia videatur, transit ad orationem rectam. Cf. Bau. — οἵ τε δυνάμενοι καὶ οἱ νέοι. Schol.: οἵ τε ὀλιγαρχικοὶ καὶ οἱ νέοι. Conf. Krueg. ad Dion. p. 269. et Bait. ad Isocr. Pan. c. 13. A τοῖς δυναμένοις autem οἱ νέοι discernuntur, etsi partem eorum efficiunt. Cf. adn. 38, 5. Porti enim et Haasii interpretationi qui inter vos sunt et potentes et iuvenes iteratus articulus obstat.

Cap. 40. §. 1. Ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν cet. Redit orator ad 38, 5., sed verba, quae sequuntur, depravata sunt. Cf. ed. mai. Ut iusta sententiarum ratio efficiatur, „nemo, opinor, dubitare potest, quin [quod Dobr. statuit et primus vidit Hobb.] τὸ κοινὸν αὔξετε vera sit apodosis verborum ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν . . . Ἀλλά post interiecta εἰ μὴ . . . τολμᾶτε iteratum est, [cf. Ind. gramm. v. Epanalepsis,] ut, qui haec legeret, constructionis verborum admoneretur. Sed utrum ἐστέ [quod deleri Dobr. voluit] a librariis interpolatum, an abruptus sermo enunciationis interpositae sincerus sit, haud facile est ad decernendum.“ ARN. Nobis neutrum satisfacit. Cf. ed. mai. Ut interiecta enunciata cum praecipuo recte cohaererent, οἵ inter ἀξυνετώτατοι et εἰ, ubi facillime interire potuit, excidisse coniiceremus, nisi mirum esset, quod iis, qui iam stultissimi (ἀξυνετώτατοι) sine ulla dubitatione et exceptione nominati

ὧν ἐγὼ οἶδα Ἑλλήνων, ἢ ἀδικώτατοι, εἰ εἰδότες
τολμᾶτε. ἀλλ' ἤτοι μαθόντες γε, ἢ μεταγνόντες,
τὸ τῆς πόλεως ξύμπασι κοινὸν αὔξετε, ἡγησάμενοι
τοῦτο μὲν ἂν καὶ ἴσον καὶ πλέον οἱ ἀγαθοὶ ὑμῶν
ἤπερ τὸ τῆς πόλεως πλῆθος μετασχεῖν, εἰ δ' ἄλλα
βουλήσεσθε, καὶ τοῦ παντὸς κινδυνεῦσαι στερη-
θῆναι· καὶ τῶν τοιῶνδε ἀγγελιῶν ὡς πρὸς αἰ-
σθομένους καὶ μὴ ἐπιτρέψοντας ἀπαλλάγητε. ἡ 2
γὰρ πόλις ἥδε, καὶ εἰ ἔρχονται Ἀθηναῖοι, ἀμυ-
νεῖται αὐτοὺς ἀξίως αὑτῆς, καὶ στρατηγοί εἰσιν

Cap. 40. §. 1. *Πρὸς αἰσθομένους* C. Bekk., tacitus apud hunc Aug., corr. Cass. et apud Dukerum Reg., quanquam ex G. *προςαισθομ.* affert Gail., quae scriptura exstat in Pal. et Vat. *Προαισθομένους* Cass. a pr. man., It. H. Lugd. *Πρὸς αἰσθανομένους* Gr. Laur. Reisk. et apud Gottleberum Aug. *Προςαισθανομένους* Bas. *Περ* (seu cum superiore *ὡς* coniunctum *ὥςπερ*) *αἰσθανομένους* Cl. et Ven. Vulgo *προαισθανομένους*, quod, quia *ἡμᾶς* non est adiectum, ferri non potest.

sunt, optio relinqueretur, utrum stupidissimi (vel, si mavis, imperitissimi, *ἀμαθέστατοι*, „Angl. *wrong-headed*, *ἀξυνετώτατοι* *stupid*" DOBR.) an iniustissimi haberi mallent. Nam enunciationis disiunctivae traiectio, quum proprie aut *οἳ ἤ, εἰ μὴ μανθάνετε κακὰ σπεύδοντες, ἀμαθέστατοί ἐστε, ἤ, εἰ εἰδότες τολμᾶτε, ἀδικώτατοι*, aut *οἳ ἢ ἀμαθέστατοί ἐστε, εἰ μὴ μανθ. κακ. σπεύδ., ἢ ἀδικώτατοι, εἰ εἰδ. τολμ.*, dicendum esset, defendi posset. Cf. adn. 24, 1. Sed propter eam, quam diximus, difficultatem maius vitium hic videtur latere. Fortasse tria verba *ἢ ἀμαθέστατοί ἐστε* pannus sunt ab aliquo assutus, qui plena interpunctione post *τολμᾶτε* posita *ἀλλ' ἔτι καὶ νῦν* cum *τὸ κοινὸν αὔξετε* cohaerere non intelligens membrum verbis *ἢ ἀδικώτατοι* contrarium desideravisset. Novum certe caput Arnoldum secuti ab *ἀλλ' ἔτι*, non ab *ἀλλ' ἤτοι*, incepimus, ut *ἀλλ' ἔτι ... τολμᾶτε* arcte cum iis, quae sequuntur, iungenda esse appareret. — *μαθόντες ... μεταγνόντες.* „*Μαθόντες*, *ἵνα μὴ ἦτε ἀμαθέστατοι, ... μεταγνόντες, ἵνα μὴ ἦτε ἀδικώτατοι.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* — *τοῦτο ... μετασχεῖν.* Exspectes *τούτου* (*τοῦ κοινοῦ*) ... *καὶ ἴσον καὶ πλέον* (*μέρος*) *μετασχεῖν*, ex ea syntaxi, de qua dixit Matth. Gr. §. 325. adn. 1. Sed *τοῦτο* excusatur iis, quae ibid. adn. 2. leguntur. Cf. Rost. Gr. §. 108. adn. 6. Ad hunc accusativum autem *καὶ ἴσον καὶ πλέον* per prolepsin (*ὥςτε ... εἶναι*) vel per appositionem partitivam addita sunt. Cf. *ὅ τι μεῖζον* c. 35. Similiter *οἱ ἀγαθοί* verba in nominativo ideo leguntur, quia hi boni pars sunt eorum, quos orator alloquitur. Cf. Matth. Gr. §. 562. adn. 1. Rost. §. 101. adn. 3. — *ἀπαλλάγητε*, abstinete vos. „Aristoph. Plut. v. 316. *τῶν σκωμμάτων ἀπαλλαγέντες.*" DUK.

§. 2. *Ἔρχονται.* Cf. Krueg. Gr. I. §. 53. adn. 8. — *στρατηγοί.* Quini deni. Vid. c. 72. Officia eorum eadem fere

ἡμῖν οἳ σκέψονται αὐτά· καὶ εἰ μή τι αὐτῶν ἀληθές ἐστιν, ὥςπερ οὐκ οἴομαι, οὐ πρὸς τὰς ὑμετέρας ἀγγελίας καταπλαγεῖσα, καὶ ἑλομένη ὑμᾶς ἄρχοντας, αὐθαίρετον δουλείαν ἐπιβαλεῖται, αὐτὴ δ' ἐφ' αὑτῆς σκοποῦσα τούς τε λόγους ἀφ' ὑμῶν ὡς ἔργα δυναμένους κρινεῖ, καὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἐλευθερίαν οὐχὶ ἐκ τοῦ ἀκούειν ἀφαιρεθήσεται, ἐκ δὲ τοῦ ἔργῳ φυλασσομένη μὴ ἐπιτρέπειν πειράσεται σώζειν."

§. 2. *Μή* om. pr. Pal., post *τί* ponit rec. Pal. *Μέν* habet Mosqu. *Δή* coniiciens Bekker olim uncis inclusit, quos nunc sustulit. Cf. adn. Si *μή* ferendum, proximum *οὐκ*, quod redundare putat Steph. in Thes. vol. V. p. 2341. ed. rec., in *οὖν* mutandum censet Franz. ad Lys. p. 258., cui assentitur Bloomf. in ed. 2.
Ἐφ'. Mosqu. K. m. Ar. Chr. Dan. *ἀφ'*. Cf. adn.

atque praetorum Atheniensium fuisse ex his verbis et ex proximo capite cognoscimus. Cf. Bloomf. ad c. 41. extr. — *εἰ μή τι αὐτῶν ...*] *τοῦτο ἀνταποδίδοται πρὸς ἐκεῖνο*, „*ἡ γὰρ πόλις ἥδε, καὶ εἰ ἔρχονται Ἀθηναῖοι, ἀμυνεῖται.*" Schol. „*Εἰ μή τι αὐτῶν* est quidem inusitata loquendi ratio pro *εἰ μηδὲν αὐτῶν*; sed negationem requirere videtur sententia contraria, id quod Schol. recte observavit, illis *εἰ ἔρχονται Ἀθηναῖοι.*" ARN. Conf. sd. — *ὥςπερ οὐκ οἴομαι.* Audi *τὶ ἀληθὲς εἶναι*; sed cf. sd. Proximum *οὐ* cum tota sententia *οὐ ... ἐπιβαλεῖται* iungendum est. — *ἐπιβαλεῖται*, sibi imponet, ut iugum. — *ἐφ' αὑτῆς.* *Ἀφ' ἑαυτῆς*, quod est in paucis et depravatis libris, non contemnendum visum est Dukero. Sed recte Abr. contendit *ἐφ' ἑαυτῆς* esse per se, sola, *ἀφ' ἑαυτῆς*, instinctu suo, non alterius hortatu, ultro, idque hic repudiandum esse. Cf. Matth. Gr. §. 584. *γ'*. et al. in ed. mai. cit. — *τούς τε ... κρινεῖ.* Sententiam esse considerabit sermones vestros ut facta post Schol. vidit Abr. De *ἀπό* cf. adn. I, 37, 1. „*Ὡς ἔργα δυναμένους* intellexeris quasi bis posito *ὡς*: iudicabit dicta a vobis, i. e. rumores [a vobis disseminatos] vel alios sermones, *ὡς δυναμένους*, tanquam valituros *ὡς ἔργα*, ut res ipsas. ... Possis et sic: iudicabit sermones vestros *ὡς δυναμένους*, tanquam qui valeant efficere, habeant in se, *ἔργα*, facta ipsa, factorum instar sint." BAU. Usitatius *κρινεῖ δύνασθαι* diceretur, ut Scholiastes *τοὺς λόγους ὑμῶν ἴσα ἔργοις δύνασθαι κρινεῖ* scripsit; vide tamen Matth. Gr. §. 569. — *ἐκ δὲ ... ἐπιτρέπειν*, sed eo, quod factis sibi cavens non permittet id (*ἀφαιρεθῆναι ἐλευθερίαν*). Vana supplementa complures excogitaverunt. Verbi *ἐπιτρέπειν* hanc vim, qua sit concedere, tolerare, non insolitam esse adnotans Arn. bene comparat I, 71. *οἳ ἂν ... ἣν ἀδικῶνται δῆλοι ὦσι μὴ ἐπιτρέψοντες*, ubi, ut hic, infinitivus *ἀπὸ κοινοῦ* repetendus est, I, 82. 95.

τῶν στρατηγῶν εἷς διαλύει τὴν ἔριν.

41. Τοιαῦτα μὲν Ἀθηναγόρας εἶπε. τῶν δὲ 1
στρατηγῶν εἷς ἀναστὰς ἄλλον μὲν οὐδένα ἔτι
εἴασε παρελθεῖν, αὐτὸς δὲ πρὸς τὰ παρόντα ἔλεξε
τοιάδε. „Διαβολὰς μὲν οὐ σῶφρον οὔτε λέγειν 2
τινὰς ἐς ἀλλήλους, οὔτε τοὺς ἀκούοντας ἀποδέ-
χεσθαι, πρὸς δὲ τὰ ἐςαγγελλόμενα μᾶλλον ὁρᾶν,
ὅπως εἷς τε ἕκαστος καὶ ἡ ξύμπασα πόλις καλῶς
τοὺς ἐπιόντας παρασκευασόμεθα ἀμύνεσθαι. καὶ 3
ἢν ἄρα μηδὲν δεήσῃ, οὐδεμία βλάβη τοῦ γε τὸ
κοινὸν κοσμηθῆναι καὶ ἵπποις καὶ ὅπλοις καὶ
τοῖς ἄλλοις, οἷς ὁ πόλεμος ἀγάλλεται. τὴν δ᾽ ἐπι- 4
μέλειαν καὶ ἐξέτασιν αὐτῶν ἡμεῖς ἕξομεν καὶ τῶν
πρὸς τὰς πόλεις διαπομπῶν ἅμα ἔς τε κατασκο-
πὴν καὶ ἤν τι ἄλλο φαίνηται ἐπιτήδειον. τὰ δὲ
καὶ ἐπιμεμελήμεθα ἤδη, καὶ ὅ τι ἂν αἰσθώμεθα
ἐς ὑμᾶς οἴσομεν.“

Καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι τοσαῦτα εἰπόντος τοῦ 5
στρατηγοῦ διελύθησαν ἐκ τοῦ ξυλλόγου.

Cap. **41.** §. 2. *Παρασκευασόμεθα* Pal. (apud Bekk., sed *παρασκευαζόμεθα* ex eo affert Fromm.) It. Vat. H. Gr. I. Laur. Bekk. et tacitus apud hunc Aug. *Παρασκευασώμεθα* Cass. Cl. Ven. T. Reg. Lugd. F. C. B. K. m. Ar. Chr. Bar. vett. edd. et Aug. apud Gottleb. et coniunctivum cum *ὅπως* etiam post curandi verba apud Atticos poni posse docuimus ad Xen. Cyr. I, 6, 16. III, 1, 27. et alibi. Add. ad. I, 19.

§. 3. *Τοῦ γε* Haack. Bekk. Vulgo *τοῦ τε*. Et *τέ* ad §. 4. spectare volunt Dukas et Hart. de Part. I. p. 93., quod etsi paululum confirmatur eo, quod Hermocrates c. 34. *τά τε αὐτοῦ παρασκευάζεσθαι καὶ πέμπεσθαι πρέσβεις* iussit, tamen ob eam rationem, qua

Cap. **41.** §. 1. *Πρὸς τὰ παρόντα.* Port.: pro praesenti rerum statu. Cf. adn. IV, 80, 2. At Dukas: *ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν.* Quae aptiora nobis videntur.

§. 2. *Πρὸς τὰ ἐςαγγελλόμενα.* Port.: pro rebus, quae nunciantur. Cf. Matth. Gr. §. 591. β΄ — δ΄. et adn. c. 47.

§. 3. *Καὶ ἵπποις* cet. Polysyndeton simile ei, quod affuit I, 80, 3. — *οἷς . . . ἀγάλλεται*] *οἷς χαίρει.* Schol. Conf. Duk. et Bloomf.

§. 4. *Τῶν . . . διαπομπῶν.* Quam rem commendavit Hermocrates 34, 1. sqq. — *τὰ δὲ καί*, aliqua ex parte vero etiam. *Ἐπιμελεῖσθαι* igitur cum accusativo coniungi posse hoc certe exemplo male docet Pap. in Lex. Cf. adn. III, 11, 5. — *ἐς ὑμᾶς οἴσομεν*] *μηνύσομεν ὑμῖν.* Schol. Ut alibi *ἀναφέρειν* et Lat. ferre ad populum.

§. 5. *Διελύθησαν*, discesserunt, ut V, 113.

ἐπεξέτασις καὶ ξύνταξις τῶν Ἀθηναίων ἐν Κερκύρᾳ. νῆες πρόπλοι.

1 **42.** Οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι ἤδη ἐν τῇ Κερκύρᾳ αὐτοί
τε καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅπαντες ἦσαν· καὶ πρῶτον
μὲν ἐπεξέτασιν τοῦ στρατεύματος καὶ ξύνταξιν,
ὥςπερ ἔμελλον ὁρμιεῖσθαί τε καὶ στρατοπεδεύε-
σθαι, οἱ στρατηγοὶ ἐποιήσαντο, καὶ τρία μέρη
νείμαντες ἓν ἑκάστῳ ἐκλήρωσαν, ἵνα μήτε ἅμα
πλέοντες ἀπορῶσιν ὕδατος καὶ λιμένων καὶ τῶν
ἐπιτηδείων ἐν ταῖς καταγωγαῖς, πρός τε τἆλλα
εὐκοσμότεροι καὶ ῥᾴους ἄρχειν ὦσι, κατὰ τέλη
2 στρατηγῷ προςτεταγμένοι. ἔπειτα δὲ προὔπεμψαν
καὶ ἐς τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν τρεῖς ναῦς εἰσο-
μένας, αἵτινες σφᾶς τῶν πόλεων δέξονται. καὶ
εἴρητο αὐταῖς προαπαντᾶν, ὅπως ἐπιστάμενοι κα-
ταπλέωσι. **43.** μετὰ δὲ ταῦτα τοσῇδε ἤδη τῇ
παρασκευῇ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κερκύρας ἐς

μέγεθος τοῦ στόλου.

§. 4. *καὶ τῶν . . . διαπομπῶν* cum proximis iuncta sunt, fieri posse non videtur.

Cap. **42.** §. 1. *Ἓν* Cl., corr. Aug., Reisk. Valck. ad Herodot. VII, 49. Bekk. Vulgo male *ἐν*.

Ἅμα πλέοντες Valck. l. d. Schneid. in Lex. Bekk. Valla: si pariter (debebat dicere simul, coniunctim) navigarent. H. quidem cum vulg. *ἀναπλέοντες*, sed ante id s. v. *γρ. ἅμα.* „Egregie convenit cum *ἀπορῶσι*, quod consequens foret *τῷ ἅμα πλεῖν.*“ BAU. Contra *ἀναπλεῖν*, flumine adverso vehi (I, 104.), in altum vehi, revehi significans, non est aptum.

Τἆλλα. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. H. Reg. F. Mosqu. *τὰ ἄλλα.* Cf. ad. III, 90, 4.

Cap. **42.** §. 1. *Ἐπεξέτασιν*, iteratam recensionem s. lustrationem. De priore tamen supra nihil legitur. Cf. ed. mai. — *ὁρμιεῖσθαί τε καὶ στρατοπεδεύεσθαι.* *Στρατοπεδεύσεσθαι* scribi non est necesse. Cf. Lob. ad Phryn. p. 747. Schneid. ad Plat. I. p. 52. — *τρία μέρη νείμαντες.* *Νέμειν* hic est distribuendo efficere, vel repetendum est ex superioribus *τὸ στράτευμα* cl. Matth. Gr. §. 419. i. Rost. §. 104. adn. 11. — *ἐκλήρωσαν*, sorte assignarunt. De quo more sortiendi cf. c. 62. et VIII, 30. — *καταγωγαῖς.* „Id est *λιμέσι*, ait Schol. Pollux quoque I, 99. *λιμὴν ἢ καταγωγή.* Sed Kuhnius ibi putat *καταγωγάς* hic potius esse navium appulsus et subvectiones in portum; nempe quia *λιμένας* a *καταγωγαῖς* distinguit Thucydides.“ DUK. — *ῥᾴους ἄρχειν.* Cf. Rost. Gr. §. 126. adn. 9. — *τέλη.* Cf. adn. I, 48, 3.

§. 2. *Εἰσομένας, αἵτινες . . . δέξονται.* Alteram causam earum profectionis cognoscemus 44, 4. 46, 1. — *ἐπιστάμενοι.* Simul audi *τίνες αὐτοὺς τῶν πόλεων δέξονται.*

Cap. **43.** *Τοσῇδε τῇ παρασκευῇ.* Sic articulus ideo

τὴν Σικελίαν ἐπεραιοῦντο, τριήρεσι μὲν ταῖς πάσαις τέσσαρσι καὶ τριάκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ δυοῖν Ῥοδίοιν πεντηκοντόροιν· (τούτων Ἀττικαὶ μὲν ἦσαν ἑκατόν, ὧν αἱ μὲν ἑξήκοντα ταχεῖαι, αἱ δ' ἄλλαι στρατιώτιδες, τὸ δὲ ἄλλο ναυτικὸν Χίων καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων·) ὁπλίταις δὲ τοῖς ξύμπασιν ἑκατὸν καὶ πεντακισχιλίοις· (καὶ τούτων Ἀθηναίων μὲν αὐτῶν ἦσαν πεντακόσιοι μὲν καὶ χίλιοι ἐκ καταλόγου, ἑπτακόσιοι δὲ θῆτες ἐπιβάται τῶν

Cap. 43. Ῥοδίοιν. C. et corr. Aug. Ῥοδίαιν. Cf. adn.

est collocatus, quia sententia haec est, τοσήδε ἦν ἡ παρασκευή, μεθ' ἧς cet. — τριήρεσι... „Triremes armatae 140 [numero minus diligenter computato] Diod. p. 331. d. [XIII, 2.], milites 7000, praeter [alias] naves, socios navales.“ WASS. „De numero navium et copiarum ab Atheniensibus in Siciliam tramissarum vid. Wessel. ad Diod. XII, 84. XIII, 2. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 287. 313. II. p. 194. ... De numero navium add. Krueg. l. l. p. 309.“ GOELL. Cum Thucydide plane consentit Plut. Alc. c. 20. — Ῥοδίοιν. Usitatius esset Ῥοδίαιν, ut Κορινθίαιν VI, 104., Λεσβίαιν V, 84. Ῥοδίους ναῦς tamen Memnon apud Phot. Bibl. II. p. 224. col. b. Cf. ἁρμονία Δώριος καὶ Φρύγιος ἄλλη καὶ Λύδιος Dio Chrys. II. p. 21. Reisk. et Matth. Gr. §. 117. 8. Dualis licentia igitur minus recte excusat Krueg. Gr. I. §. 58. 1. adn. 3. — ὧν αἱ μὲν ἑξήκοντα. „Debuisse verti quarum illae sexaginta (de quibus c. 31.) Abr. monet.“ BECK. Cf. tamen adn. I, 116, 1. — ταχεῖαι. Cf. adn. 31, 3. — στρατιώτιδες. Cf. Schol. adscr. ad I, 116, 1. „Illae στρατιώτιδες sunt eaedem, quas c. 31. ὁπλιταγωγούς dixerat Thucydides.“ DUK. Νῆες igitur illic sunt τριήρεις, ut τριήρεις ἱππαγωγοί commemorantur Demosth. Phil. I. §. 16., ubi cf. Saupp. — ἐκ καταλόγου, ex albo militari delecti, legitime conscripti. Cf. VI, 26. 31, 3. et ibi adn. VII, 20. Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 397. (ed. 2. II. p. 312.) Schoem. Antiqu. iur. p. 253. — θῆτες. Infima Atheniensium classis, de qua cf. Herm. Antiqu. Gr. §. 108. et de militia eorum Schoem. l. d. — ἐπιβάται τῶν νεῶν. „Itaque ἐπιβάται, quanquam in gravis armaturae militibus numerantur, ex Thetibus delecti sunt. Semel naves Athenienses ἐπιβάταις superiorum classium, ἐκ καταλόγου VIII, 24., completae sunt, sed huius rei mentio fit, quia inusitata erat, et tempore periculosissimo facta. Thetes quum gravis armaturae militum stipendia facerent, publice armatos esse credibile est. Vid. Boeckh. Oecon. civ. Athen. II. p. 35. [De ἐπιβάταις sive classiariis ipsis cf. adn. III, 95, 2.] Iam in adn. ad III, 95. autem, quomodo septingentorum classiariorum numerus in classe centum navium explicandus esset, me ignorare confessus sum. Navibus milites transvehentibus classiarii in ipso traiectu non opus fuisse videantur, et quod magna copia gravis armaturae militum ἐκ καταλόγου fuit, qui, si necesse esset, naves implerent, id ipsum for-

νεῶν, ξύμμαχοι δὲ οἱ ἄλλοι ξυνεστράτευον, οἱ μὲν τῶν ὑπηκόων, οἱ δ' Ἀργείων πεντακόσιοι, καὶ Μαντινέων καὶ μισθοφόρων πεντήκοντα καὶ διακόσιοι·) τοξόταις δὲ τοῖς πᾶσιν ὀγδοήκοντα καὶ τετρακοσίοις· (καὶ τούτων Κρῆτες οἱ ὀγδοήκοντα ἦσαν·) καὶ σφενδονήταις Ῥοδίων ἑπτακοσίοις, καὶ Μεγαρεῦσι ψιλοῖς φυγάσιν εἴκοσι καὶ ἑκατόν, καὶ ἱππαγωγῷ μιᾷ τριάκοντα ἀγούσῃ ἱππέας.

1 44. Τοσαύτη ἡ πρώτη παρασκευὴ πρὸς τὸν πόλεμον διέπλει. τούτοις δὲ τὰ ἐπιτήδεια ἄγουσαι ὁλκάδες μὲν τριάκοντα σιταγωγοὶ καὶ τοὺς σιτοποιοὺς ἔχουσαι καὶ λιθολόγους καὶ τέκτονας καὶ ὅσα ἐς τειχισμὸν ἐργαλεῖα, πλοῖα δὲ ἑκατόν[, ἃ]

ταύτῃ δὴ τῇ παρασκευῇ διαβαλόντες τὸν Ἰόνιον παρεκομίζοντο τὴν Ἰταλίαν, οὐ μάλα δεχομένων

Cap. 44. §. 1. Ἃ om. Cl. Ven. „Ἃ impeditam reddit structuram. Hoc vidit Aem. Portus, ob eamque causam ξυνέπλει tantum ad πλοῖα referendum, et in his, τούτοις δέ, ἠκολούθουν supplendum relinqui putavit. Mihi magis probatur scriptura cod. Cl., qui ἃ ignorat. Ita sine ullo supplemento oratio recte procedet, et omnia pendebunt ab uno verbo ξυνέπλει.“ DUK. „Mihi non verisimile est

sitan Athenienses, ut pro denis septeni in singulis navibus essent, adduxerit.“ ARN. Si pro ἑπτακόσιοι legatur ἑξακόσιοι, quod in H. superscriptum est, in singulis triremibus velocibus deni fuisse existimari poterunt. — ξύμμαχοι. „Scil. ὡς, vel ξύμμαχοι ὄντες, ut (tanquam) socii.“ BAU. — ὑπηκόων. Hos fuisse 2150 aut, si antea ἑξακόσιοι legerimus, 2250 ex reliquis numeris liquet. — Μαντινέων καὶ μισθοφόρων. I. e. Μαντινέων καὶ ἄλλων (Ἀρκάδων) μισθοφόρων. Cf. VI, 57, 9. et de hoc loquendi genere adn. I, 116, 3. IV, 69, 3. — οἱ ὀγδοήκοντα. Octoginta illi, qui erant praeter quadringentos. — φυγάσι. De his cf. IV, 74, 2. — ἱππαγωγῷ. De his navibus cf. adn. II, 56, 2. et hic Duk., qui semper discerni ὁπλιταγωγούς sive στρατιώτιδας (apud Diod. alicubi στρατιωτικάς) et ἱππαγωγούς sive ἱππηγούς demonstrat.

Cap. 44. §. 1. Ἡ πρώτη παρασκευή. „Ὅτι καὶ δεύτερον ἔπεμψαν ἐπιβοήθειαν ἐπὶ τὴν Σικελίαν. ὅρα συγγρ. ζ. κεφ. ις' καὶ κ'.“ ΔΟΥΚΑΣ. — τούτοις. Referri ad παρασκευήν per synesin, quia constet e navibus et hominibus, adnotat Bau. Cf. Matth. Gr. §. 434. 2. b. Rost. §. 100. adn. 7. — τοὺς σιτοποιούς. Quorum c. 22. mentio est facta. — λιθολόγους καὶ τέκτονας. Sic iterum VII, 43. Τέκτονας καὶ λιθουργούς appellavit V, 82, 6., ubi de τέκτοσι vid. adn. — ἐξ ἀνάγκης, necessario. „Non liquet, quae illa necessitas fuerit. An hoc vult Thucydides, haec privatorum navigia fuisse, et auctoritate publica classem sequi coacta, quod comprehendere naves dicunt Latini? Ita sane videtur; nam si publica fuissent,

αὐτοὺς τῶν Ἰταλιωτῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐς Ῥήγιον, ἐφ' ᾧ στρατοπεδεύονται.

ἐξ ἀνάγκης μετὰ τῶν ὁλκάδων ξυνέπλει, πολλὰ
δὲ καὶ ἄλλα πλοῖα καὶ ὁλκάδες ἑκούσιοι ξυνηκο-
λούθουν τῇ στρατιᾷ ἐμπορίας ἕνεκα· ἃ τότε πάντα
ἐκ τῆς Κερκύρας ξυνδιέβαλλε τὸν Ἰόνιον κόλπον.
καὶ προσβαλοῦσα ἡ πᾶσα παρασκευὴ πρός τε ἄκραν 2
Ἰαπυγίαν καὶ πρὸς Τάραντα, καὶ ὡς ἕκαστοι εὐ-
πόρησαν, παρεκομίζοντο τὴν Ἰταλίαν, τῶν μὲν
πόλεων οὐ δεχομένων αὐτοὺς ἀγορᾷ, οὐδὲ ἄστει,
ὕδατι δὲ καὶ ὅρμῳ, Τάραντος δὲ καὶ Λοκρῶν
οὐδὲ τούτοις, ἕως ἀφίκοντο ἐς Ῥήγιον τῆς Ἰταλίας
ἀκρωτήριον. καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἠθροίζοντο καὶ 3
ἔξω τῆς πόλεως, ὡς αὐτοὺς εἴσω οὐκ ἐδέχοντο,
στρατόπεδόν τε κατεσκευάσαντο ἐν τῷ τῆς Ἀρτέ-
μιδος ἱερῷ, οὗ αὐτοῖς καὶ ἀγορὰν παρεῖχον, καὶ
τὰς ναῦς ἀνελκύσαντες ἡσύχασαν. καὶ πρός [τε]

pronomen in omnibus praeter [duos] codd. esse adiectum. Thucydidem potius [*ξυνηκολούθουν* cum *τούτοις δέ* coniunxisse et] *τῇ στρατιᾷ* addidisse puto praeter necessitatem, quum verborum a periodi initio positorum minus clare meminisset.“ HAACK.

§. 3. *Καὶ πρός τε. Τέ* om. Cl. Ven., defendit Matth. Gr. §. 626. p. 1504. Cf. sd. I, 9, 3.

nulla causa esset, cur id magis de his solis diceret quam de omnibus aliis. Ita quoque fortassis intelligendum est quod supra c. 22. dicit, *σιτοποιοὺς ἐκ τῶν μυλώνων ἠναγκασμένους ἐμμίσθους*.“ DUK. Recte. Haec *ἐξ ἀνάγκης* autem non ad sola centum navigia, sed etiam ad triginta onerarias naves referri vidit Abr. Id enim fieri debere inde, quod paulo post non solum *πλοῖα*, sed *ὁλκάδες* quoque *ἑκούσιοι* commemorantur, certum est. — *ἐμπορίας ἕνεκα*. Cf. 31, 5. adn. — *ξυνδιέβαλλε*] *σύνδιεπεραιώθη*. Schol. Cf. adn. II, 83.

§. 2. *Προσβαλοῦσα*. Cf. adn. 4, 5. — *ἄκραν Ἰαπυγίαν*. Cf. adn. 30, 1. — *εὐπόρησαν*. Simul audi ex superioribus *προσβάλλειν*. — *Ἰταλίαν*. Cf. adn. VII, 33. — *τῶν μὲν πόλεων ... καὶ ὅρμῳ*. „Haec pulchre explicat Casaub. ad Polyb. I, 18. p. 183.“ DUK. „*Ἀγορᾷ, οὐδὲ ἄστει*, i. e. nec vendentibus iis commeatum, [*ἀγορὰν παρεχουσῶν* IACOBS, cf. §. 3.] nec moenia intrare permittentibus“ ARN. „*ἀλλὰ ὕδατι μόνῳ καὶ ὅρμῳ χρῆσθαι ἐπιτρεπουσῶν*.“ IACOBS. Illustrat Diod. XIII, 3. Ceterum dativo *ὕδατι* confirmantur quae de verbis *δέχεσθαί τινά τινι* adnotata sunt ad IV, 103, 4. — *Ῥήγιον...ἀκρωτήριον*. Cf. IV, 24.

§. 3. *Ἐνταῦθα ἤδη*. Non opus est *δή* rescribi. „*Ἤδη*, i. e. postquam, ex quo Corcyra profecti erant, fuerunt disiuncti.“ IACOBS. — *ἱερῷ*. Non *νεῷ*. Cf. adn. IV, 90, 2. et de re III, 96, 1. — *ἀγορὰν παρεῖχον*] *οἱ Ῥηγῖνοι δηλονότι*. Schol. Quod idem iam ad *ἐδέχοντο* potuit adnotari. De re cf. adn. I, 62, 1.

τοὺς Ῥηγίνους λόγους ἐποιήσαντο ἀξιοῦντες Χαλ-
κιδέας ὄντας Χαλκιδεῦσιν οὖσι Λεοντίνοις βοη-
θεῖν. οἱ δὲ οὐδὲ μεθ' ἑτέρων ἔφασαν ἔσεσθαι,
ἀλλ' ὅ τι ἂν καὶ τοῖς ἄλλοις Ἰταλιώταις ξυνδο-
4 κῇ, τοῦτο ποιήσειν. οἱ δὲ πρὸς τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ
πράγματα ἐσκόπουν, ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα προσοί-
σονται· καὶ τὰς πρόπλους ναῦς ἐκ τῆς Ἐγέστης
ἅμα προσέμενον βουλόμενοι εἰδέναι περὶ τῶν
χρημάτων, εἰ ἔστιν ἃ ἔλεγον ἐν ταῖς Ἀθήναις
οἱ ἄγγελοι.

Συρακόσιοι δ' ἐν τούτῳ παρασκευάζονται ἐκ παντὸς τρόπου.

45. Τοῖς δὲ Συρακοσίοις ἐν τούτῳ πολλαχό-
θεν τε ἤδη καὶ ἀπὸ τῶν κατασκόπων σαφῆ ἠγ-
γέλλετο, ὅτι ἐν Ῥηγίῳ αἱ νῆές εἰσι· καὶ ὡς ἐπὶ
τούτοις παρεσκευάζοντο πάσῃ τῇ γνώμῃ καὶ οὐκ-
έτι ἠπίστουν. καὶ ἔς τε τοὺς Σικελοὺς περιέπεμ-
πον ἔνθα μὲν φύλακας, πρὸς δὲ τοὺς πρέσβεις,

— *Χαλκιδέας ὄντας*. „Illustrat Strabo l. VI. [p. 257. s. 395.] Vid. Cluv. Ital. p. 1297. et Sic. p. 128.“ HUDS. — *Χαλκιδεῦσι . . . Λεοντίνοις*. Cf. c. 3. — *οὐδὲ μεθ' ἑτέρων*. Cf. adn. II, 67. extr. — *Ἰταλιώταις*. Graecis in Italia habitantibus.

§. 4. *Τὰς πρόπλους ναῦς*. „Tres naves ad speculandum missas. [Vid. c. 42. extr. et 46. init.] Lembos fuisse opinato [Dorvillio ad Char. p. 698.] adstipulari non possum; nam his confidere non poterant; sed potius tres velocissimarum triremium videntur fuisse, quae classem Syracusanam, si altum teneret, effugerent.“ BLOOMF., apud quem vide plura. Cf. Mor. ad Isocr. Pan. c. 26. §. 92. Speculatoriae naves Latinorum erant naves minores. Vid. interpr. Liv. XXX, 30. — *ἔλεγον...οἱ ἄγγελοι*. Vid. c. 68. Superiora aperte significantia, quia scire cupiebant de pecunia, num esset (revera Egestae), quam cet., mire depravavit Haas. Cf. 6, 3. *εἰ ὑπάρχει*.

Cap. 45. *Σαφῆ ἠγγέλλετο*. I. e. *σαφεῖς ἀγγελίαι ἠγγέλλοντο*. *Σαφῆ* pro *σαφῶς* dictum esse male defendit Bloomf. — *ὡς ἐπὶ τούτοις παρεσκευάζοντο*. „Puto hoc ita dici, ut *παρασκευάζεσθαι, ἑτοιμάζεσθαι, διατάσσεσθαι ὡς ἐπὶ μάχῃ, ναυμαχίᾳ* et alia huiusmodi, quae centies in Thucydide leguntur.“ DUK. At in his *ἐπί* de consilio rei gerendae legitur, quod hic non est aptum. [Ut] contra hos (Athenienses Rhegium appulsos), vel [*μετὰ ταῦτα*, ut Schol., sive] hoc ergo nuncio accepto, interpretatur Bau., secundum haec, haec, quae nunciabantur, vera putantes esse, ut infra *ὡς ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ*, Iacobs et Arn. — *πάσῃ τῇ γνώμῃ*, toto animo, i. e. omni studio. — *οὐκέτι*. Cf. 32, 3. — *ἔνθα μὲν ... πρὸς δὲ τούς*. *Εἰς τοὺς ταὐτὰ φρονοῦντας* et *εἰς τοὺς μὴ ταὐτὰ φρονοῦντας* expl. Dukas. Poterat etiam *εἰς τοὺς ὑπηκόους* et *εἰς τοὺς αὐτονόμους*. Cf. c. 34. init. *ἐς*

καὶ ἐς τὰ περιπόλια τὰ ἐν τῇ χώρᾳ φρουρὰς ἐς-
εκόμιζον· τά τε ἐν τῇ πόλει ὅπλων ἐξετάσει καὶ
ἵππων ἐσκόπουν, εἰ ἐντελῆ ἐστί· καὶ τἆλλα ὡς
ἐπὶ ταχεῖ πολέμῳ καὶ ὅσον οὐ παρόντι καθί-
σταντο.

αἱ δὲ πρόπλοι νῆες ἐπανελθοῦσαι Ἐγεσταίων τέχνασμα ἀγγέλλουσιν, ὅθεν ἀθυμία γίγνεται τῶν στρατηγῶν, οἳ βουλεύονται.

46. Αἱ δ᾽ ἐκ τῆς Ἐγέστης τρεῖς νῆες αἱ πρό- 1
πλοι παραγίγνονται τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸ Ῥήγιον
ἀγγέλλουσαι, ὅτι τἆλλα μὲν οὐκ ἔστι χρήματα,
ἃ ὑπέσχοντο, τριάκοντα δὲ τάλαντα μόνα φαίνε-
ται. καὶ οἱ στρατηγοὶ εὐθὺς ἐν ἀθυμίᾳ ἦσαν, 2
ὅτι αὐτοῖς τοῦτό τε πρῶτον ἀντεκεκρούκει, καὶ
οἱ Ῥηγῖνοι οὐκ ἐθελήσαντες ξυστρατεύειν, οὓς
πρῶτον ἤρξαντο πείθειν καὶ εἰκὸς ἦν μάλιστα,
Λεοντίνων τε ξυγγενεῖς ὄντας καὶ σφίσιν ἀεὶ ἐπι-
τηδείους. καὶ τῷ μὲν Νικίᾳ προσδεχομένῳ ἦν τὰ
παρὰ τῶν Ἐγεσταίων, τοῖν δὲ ἑτέροιν καὶ ἀλο-
γώτερα. οἱ δὲ Ἐγεσταῖοι τοιόνδε τι ἐξετεχνήσαντο 3
τότε, ὅτε οἱ πρῶτοι πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων ἦλ-

τοὺς Σικελοὺς πέμποντες τοὺς μὲν μᾶλλον βεβαιωσώμεθα, τοῖς δὲ φιλίαν καὶ ξυμμαχίαν πειρώμεθα ποιεῖσθαι, et ibi adn. De collocatione verborum πρὸς δὲ τούς vid. adn. III, 61, 1. Pro ἔνθα μέν frustra ἐς τὰ μέν coniicit Krueg. Cf. Matth. Gr. §. 289. adn. 6. et quae de similibus inaequalitatibus adnotantur ab Herm. ad Vig. §. 14. 15. 258. — περιπόλια. Cf. adn. III, 99. „Templum Iovis Olympii unum fuit ex his castellis. Vid. c. 70. [75.] Dionysius Hal. hoc vocabulo de variis castellis agri Romani, in quae incolae inter irruptiones Aequorum, Volscorum aliorumque confugere solebant, utitur. Vid. Antiqu. Rom. IX, 56.“ ARN. — ὅπλων ... καὶ ἵππων. Hoplitarum et equitum magis quam armorum et equorum lustrationem sibi significari videri adnotat Bred. Cf. adn. IV, 74, 3. et I, 81, 1. — ταχεῖ] ἐν συντόμῳ ἐσομένῳ. Schol.

Cap. **46.** §. 1. Αἱ δ᾽ ἐκ τῆς Ἐγέστης .... Vid. 44, 4. et de ἐκ cf. adn. I, 8, 2.

§. 2. Ἀντεκεκρούκει] παρὰ γνώμην ἀπηντήκει, ἀποβεβήκει. Schol. Cf. Bloomf. — καὶ οἱ Ῥηγῖνοι. Repete ἀντεκεκρούκεσαν personaliter, ut dicunt, positum, vel simile inde verbum sonans spes eorum fefellerant. Alius καὶ τὸ τοὺς Ῥηγίνους οὐκ ἐθελῆσαι pergeret. — ἤρξαντο, coeperant, i. e. conati fuerant. — εἰκὸς ἦν] συστρατεύειν δηλονότι. Schol. Nisi mavis πείσειν ξυστρατεύειν audire. — τῷ μὲν Νικίᾳ. „Ὃς καὶ προεῖπε ταῦτα λεγόμενα μέν, μὴ ὄντα δὲ τὰ χρήματα. ὅρα κεφ. κβ΄.“ ΔΟΥΚΑΣ. — προςδεχομένῳ ἦν. Cf. adn. II, 60. init. et adn. II, 3, 2. — καὶ ἀλογώτερα. „I. e. ἔτι μᾶλλον παρὰ γνώμην.“ IACOBS. Conf. Bernh. Synt. p. 433.

§. 3. Τοιόνδε τι. De re cf.

θον αὐτοῖς ἐς τὴν κατασκοπὴν τῶν χρημάτων.
ἔς τε τὸ ἐν Ἔρυκι ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης ἀγαγόν-
τες αὐτοὺς ἐπέδειξαν τὰ ἀναθήματα, φιάλας τε
καὶ οἰνοχόας καὶ θυμιατήρια καὶ ἄλλην κατα-
σκευὴν οὐκ ὀλίγην, ἃ ὄντα ἀργυρᾶ πολλῷ πλείω
τὴν ὄψιν ἀπ᾽ ὀλίγης δυνάμεως χρημάτων παρεί-
χετο· καὶ ἰδίᾳ ξενίσεις ποιούμενοι τῶν τριηριτῶν
τά τε ἐξ αὐτῆς Ἐγέστης ἐκπώματα καὶ χρυσᾶ
καὶ ἀργυρᾶ ξυλλέξαντες καὶ τὰ ἐκ τῶν ἐγγὺς
πόλεων καὶ Φοινικικῶν καὶ Ἑλληνίδων αἰτησά-
μενοι ἐςέφερον ἐς τὰς ἑστιάσεις ὡς οἰκεῖα ἕκαστοι.
4 καὶ πάντων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῖς αὐτοῖς χρωμέ-
νων, καὶ πανταχοῦ πολλῶν φαινομένων, μεγάλην
τὴν ἔκπληξιν τοῖς ἐκ τῶν τριήρων Ἀθηναίοις
παρεῖχε· καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας διεθρό-

Polyaen. VI, 21. — οἱ πρῶτοι πρέσβεις. Vid. c. 6. et 8. — ἔς τε. Ad τέ refertur id καί, quod ante ἰδίᾳ legitur. — τὸ ... Ἀφροδίτης. De hoc templo dixerunt Polyb. I, 55. Diod. IV, 83. Strab. VI. p. 272. interpr. Tac. ad Annal. IV, 43. al. — κατασκευήν. Cf. adn. I, 10, 2. — πολλῷ πλείω ... παρείχετο] ὀλίγα τῇ δυνάμει ὄντα, μεγάλην φαντασίαν παρεῖχε. Schol. Satis recte, praeterquam quod comparativum neglexit. „Id, quocum comparatio instituitur, in vv. ἀπ᾽ ὀλίγης δυνάμεως inest: ἃ ὀλίγην δύναμιν ἔχοντα πολὺ πλείω (τῆς δυνάμεως) ὄψιν (φαντασίαν) παρεῖχε ... δυνάμ. χρημάτων, Geldwerth.“ IACOBS. De δυνάμεως voce cf. adn. II, 97, 3., de ἀπό praepos. adn. I, 91, 7. V, 89. — ξενίσεις. „Hoc τραχύ, inquit Pollux VI, 7.“ WASS. „Thom. Mag. in ξενίζω inter Attica vocabula numerat ex h. l.“ DUK. Cf. Lob. ad Phryn. p. 351. — τά τε ἐξ αὐτῆς Ἐγέστης ἐκπώματα ... ἀργυρᾶ. Mireris hic et paulo post ante καὶ Φοινικ. articulum non esse repetitum. Sed haec omissio eadem transpositione videtur excusanda esse, quam de participiis adnotavimus ad I, 90, 1. Cf. 61, 5. et Krueg. Gr. I. §. 50. 9. adn. 8. Vel sine additamento Thucydideo βαστάζει τὰ σκεύη τοῦ θεοῦ χρυσᾶ τε καὶ ἀργυρᾶ Ios. A. I. IX, 8, 5. Add. Thuc. VIII, 28. — αἰτησάμενοι] χρησάμενοι. τὸ δὲ αἰτήσαντες ἀντὶ τοῦ λαβόντες ἄνευ τοῦ μέλλειν ἀποδώσειν. Schol. De quo discrimine activi et medii, quod alii quoque grammatici tradunt, vid. interpr. Thom. M. in h. v. et Valck. Animadv. ad Ammon. p. 12. sq.

§. 4. Πανταχοῦ πολλῶν φαινομένων ... παρεῖχε. Ad παρεῖχε simul audi αὐτά, i. e. τὰ φαινόμενα, et de genitivis absol. cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — τοῖς ἐκ τῶν τριήρων. „Vocat τοὺς ἐκ τριήρων quos paulo ante τριηρίτας dixerat.“ HUDS. Et ἐκ scriptum est, quod illi tunc e triremibus egressi erant. — διεθρόησαν, i. e. διεθρύλησαν. Cf. VIII, 91. et de re vid. c. 8.

ησαν, ὡς χρήματα πολλὰ ἴδοιεν. καὶ οἱ μὲν αὐτοί τε ἀπατηθέντες καὶ τοὺς ἄλλους τότε πείσαντες, ἐπειδὴ διῆλθεν ὁ λόγος, ὅτι οὐκ εἴη ἐν τῇ Ἐγέστῃ τὰ χρήματα, πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. οἱ δὲ στρατηγοὶ πρὸς τὰ παρόντα ἐβουλεύοντο.

α'. Νικίου γνώμη.

47. καὶ Νικίου μὲν ἦν γνώμη πλεῖν ἐπὶ Σελινοῦντα πάσῃ τῇ στρατιᾷ, ἐφ' ὅπερ μάλιστα ἐπέμφθησαν· καὶ ἢν μὲν παρέχωσι χρήματα παντὶ τῷ στρατεύματι Ἐγεσταῖοι, πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι, εἰ δὲ μή, ταῖς ἑξήκοντα ναυσίν, ὅσαςπερ ᾐτήσαντο, ἀξιοῦν διδόναι αὐτοὺς τροφήν, καὶ παραμείναντας Σελινουντίους ἢ βίᾳ ἢ ξυμβάσει διαλλάξαι αὐτοῖς, καὶ οὕτω παραπλεύσαντας τὰς ἄλλας πόλεις, καὶ ἐπιδείξαντας μὲν τὴν δύναμιν τῆς Ἀθηναίων πόλεως, δηλώσαντας δὲ τὴν ἐς τοὺς φίλους καὶ ξυμμάχους προθυμίαν, ἀποπλεῖν οἴκαδε, ἢν μή τι δι' ὀλίγου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου ἢ Λεοντίνους οἷοί τε ὦσιν ὠφελῆσαι, ἢ τῶν ἄλλων τινὰ πόλεων προςαγαγέσθαι, καὶ τῇ πόλει

§. 5. *Διῆλθεν*, dimanavit, ut aliquoties hoc verbum legitur apud Xenoph. — *πολλὴν τὴν αἰτίαν εἶχον ὑπὸ τῶν στρ.* *Ὑπό* positum est propter vim passivam verborum *αἰτίαν ἔχειν*, de quibus vid. adn. III, 13, 7. „Cf. Plat. Apol. Socr. p. 38. C. *ὄνομα ἕξετε καὶ αἰτίαν ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν λοιδορεῖν.* [Conf. Krueg. Gr. I. §. 52. 3. adn. 3. et Xen. Anab. VII, 6, 15.]" IACOBS. Contra *ἐν αἰτίᾳ ἔχειν* activam vim habent. Vid. adn. II, 59, 2. — *πρός.* Conf. adn. c. 47.

Cap. 47. *Νικίου ἦν γνώμη πλεῖν.* Paulo aliter *ὑμῖν γνώμη ἐστί* sq. inf. I, 53, 1., ubi cf. Add. Haec comparanda sunt cum I, 62, 3: *ἦν ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστέως . . . ἐπιτηρεῖν.* De articulo omisso cf. adn. II, 12, 2. — *ἐφ' ὅπερ.* Cf. adn. I, 59, 2. — *πρὸς ταῦτα βουλεύεσθαι.* *Πρός*, quod interdum de apud hoc verbum interpretati sunt (cf. Duk. ad IV, 15.), esse pro, ad, ex, hic perspicuum est. Cf. adn. 41, 2. et VII, 47. — *ὅσαςπερ ᾐτήσαντο.* Vid. c. 8. *Ὅσος* autem recte dictum est, quia hunc numerum navium, non ipsas illas, quas Athenienses miserunt, Segestani petiverant. — *αὐτοῖς*] *τοῖς Ἐγεσταίοις.* Schol. — *καὶ οὕτω . . .* Cum his cf. Plut. Nic. c. 14. — *δι' ὀλίγου*, brevi, intra breve tempus. Conf. adn. II, 4. — *ἀπὸ τοῦ ἀδοκήτου.* Cf. Matth. Gr. §. 573. p. 1331. — *καὶ τῇ πόλει . . . μὴ κινδυνεύειν.* Et ne rempublicam in periculum adducerent, domestica (i. e. reipublicae bona) consumentes, *Kistem.* De verbis *κινδυνεύειν τῇ πόλει* cf. adn. II, 65, 7. Cum sententia Ar-

δαπανῶντας τὰ οἰκεῖα μὴ κινδυνεύειν.

β'. Ἀλκιβιάδου γνώμη.

48. Ἀλκιβιάδης δὲ οὐκ ἔφη χρῆναι τοσαύτῃ δυνάμει ἐκπλεύσαντας αἰσχρῶς καὶ ἀπράκτως ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἔς τε τὰς πόλεις ἐπικηρυκεύεσθαι πλὴν Σελινοῦντος καὶ Συρακουσῶν τὰς ἄλλας, καὶ πειρᾶσθαι καὶ τοὺς Σικελοὺς τοὺς μὲν ἀφιστάναι ἀπὸ τῶν Συρακοσίων, τοὺς δὲ φίλους ποιεῖσθαι, ἵνα σῖτον καὶ στρατιὰν ἔχωσι, πρῶτον δὲ πείθειν Μεσσηνίους· (ἐν πόρῳ γὰρ μάλιστα καὶ προςβολῇ εἶναι αὐτοὺς τῆς Σικελίας, καὶ λιμένα καὶ ἐφόρμησιν τῇ στρατιᾷ ἱκανωτάτην ἔσεσθαι·) προςαγαγομένους δὲ τὰς πόλεις, εἰδότας μεθ' ὧν τις πολεμήσει, οὕτως ἤδη Συρακούσαις καὶ Σελινοῦντι ἐπιχειρεῖν, ἢν μὴ οἱ μὲν Ἐγεσταίοις ξυμβαίνωσιν,
1 οἱ δὲ Λεοντίνους ἐῶσι κατοικίζειν.

γ'. Λαμάχου γνώμη.

49. Λάμαχος δὲ ἄντικρυς ἔφη χρῆναι πλεῖν ἐπὶ Συρακούσας καὶ πρὸς τῇ πόλει ὡς τάχιστα τὴν μάχην ποιεῖ-

Cap. 48. *Ἐφόρμησιν.* *Ἐφόρμισιν* Cl. ex emend., Reg. D. E. K. m. Schaef. in Ind. Pors. Advers. p. 345. At vid. Arn. ad h. l. Vulgatam probat etiam Dind. in Steph. Thes.

noldus comparat VI, 12. extr. VII, 42, 5. 47. extr.

Cap. 48. *Ἀπράκτως.* Malo *ἀπράκτους*, nam *ἄπρακτοι ἀπῆλθον* (*ἀπεχώρησαν*), *ἀπράκτους ἀπέπεμψαν*, et quae sunt generis eiusdem, dicit Thuc. Neque obstat quod *αἰσχρῶς* praecedit. Cf. ad. III, 4, 2. — *ἐπικηρυκεύεσθαι.* Non, ut plerumque, de legatione ad hostes missa positum esse adnotat Bloomf. Sed hic quoque est legatos mittere *περὶ σπονδῶν.* Cf. c. 52. et adn. VII, 48. — *σῖτον καὶ στρατιὰν ἔχωσιν*] *ἀπὸ τούτων τῶν πόλεων.* Schol. Addere debebat *καὶ τῶν Σικελῶν.* — *προςβολῇ.* „Ita IV, 1. de Messana: *ὁρῶντες προςβολὴν ἔχον τὸ χωρίον τῆς Σικελίας.* [Cf. ibi adn.] VII, 4: *αἷς εἴρητο περί τε Λοκροὺς καὶ Ῥήγιον καὶ τὴν προςβολὴν τῆς Σικελίας ναυλοχεῖν αὐτάς.*" DUK. — *ἐν πόρῳ* legimus iam I, 120, 2. — *ἐφόρμησιν*, stationem, unde hostes observarent iisque insidiarentur. Cf. adn. II, 89, 9. — *μεθ' ὧν τις πολ.*] *τίνας ἔχουσι* (immo *ἕξουσι*) *συμμάχους.* Schol. De *τίς* cf. adn. IV, 13, 4. V, 14, 4.

Cap. 49. §. 1. *Ἄντικρυς . . .* „Male Port. palam dixit; cur enim dissimularet, aut quid? Immo *ἄντικρυς* refer ad *πλεῖν*, recta." BAU. Cf. adn. II, 4, 5. Cum tota sententia cf. Plut. Nic. c. 14. — *πλεῖν ἐπὶ Συρακούσας.* Id optimum fuit consilium; nam quod non statim Syracusas adorti essent, maxime nocuisse Atheniensibus docet Aristid. I. p. 363. sq. Cf. infra VII, 42. — *καὶ πρὸς τῇ πόλει . . . τὴν μάχην ποιεῖσθαι.* Portus:

σθαι, ἕως ἔτι ἀπαράσκευοί τέ εἰσι καὶ μάλιστα
ἐκπεπληγμένοι. τὸ γὰρ πρῶτον πᾶν στράτευμα 2
δεινότατον εἶναι· ἢν δὲ χρονίσῃ, πρὶν ἐς ὄψιν
ἐλθεῖν, τῇ γνώμῃ ἀναθαρσοῦντας ἀνθρώπους καὶ
τῇ ὄψει καταφρονεῖν μᾶλλον. αἰφνίδιοι δὲ ἢν
προςπέσωσιν, ἕως ἔτι περιδεεῖς προςδέχονται, μά-
λιστ' ἂν σφᾶς περιγενέσθαι καὶ κατὰ πάντα ἂν
αὐτοὺς ἐκφοβῆσαι, τῇ τε ὄψει (πλεῖστοι γὰρ ἂν
νῦν φανῆναι) καὶ τῇ προςδοκίᾳ ὧν πείσονται,
μάλιστα δ' ἂν τῷ αὐτίκα κινδύνῳ τῆς μάχης.
εἰκὸς δὲ εἶναι καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς πολλοὺς ἀπο- 3

Cap. **49.** §. 2. *Αἰφνίδιοι.* *Αἰφνίδιον* ex plerisque mss. Bekk. „Sed illud praestat." WASS. *Αἰφνίδιον* adverbialiter ponunt quidem Appi. Dio Cass. al. Cf. ed. mai. et Steph. Thes. in h. v. Sed ipse Dio *προςπεσόντες αἰφνίδιοι* dixit XLIX, 28. et quod illorum scriptorum aetate, qua neutra adiectivorum saepius pro adverbiis posita sunt, licebat, Thucydidis non item, cuius consuetudine *αἰφνίδιοι* requiritur. Cf. adn. Pro altero *αἰφνιδίως* diceretur, ut IV, 96.

Σφᾶς. Bekker hic et VII, 21. et VIII, 32. *σφεῖς* coniecit, quod in ed. rec. recepit. Cf. IV, 114, 5. *Σφᾶς* tamen per se recte dici potuisse ex c. 96. Buttm. Gr. med. §. 142. adn. 2. et Rost. §. 126. adn. 3. intelligitur. Quod autem *πλεῖστοι* sequitur, de eo vid. adn. Conf. etiam ad VIII, 32. 76. adn.

et primo quoque tempore proelium [quod committendum esset, *τὴν μ.*] ad urbem committendum. Significare potius et portis Syracusarum ... bellum admovendum, ad urbem bellum gerendum, suspicantur Bau. et alii, quod prius probatum nunc impugnat Bloomf. Plutarchus l. d. *μάχην ἔγγιστα τῆς πόλεως τιθέναι* scripsit.

§. 2. *Τὸ γὰρ πρῶτον* cet. Cf. Aristid. I. p. 381. — *καὶ τῇ ὄψει* utrum cum *ἀναθαρσοῦντας* sic, ut *καί* sit et, an cum *καταφρονεῖν* sic, ut *καί* sit etiam, iungenda sint, dubitant interpretes. Illud probat Krueg. ad Dion. p. 135. comparans IV, 34. et VI, 31. Quibus alterum, cui favet concinnitas, placet, debent explicare ipso adspectu contemnere, i. e. ita contemnere, ut spectare sustineant. Cf. ed. mai. Bloomfieldius, qui adhuc *τῇ ὄψει* pro *ἐν τῇ ὄψει*, quum viderint, positum censens id recte fieri demonstratione non egere existimat, satis negligenter doctrinam casuum tractavit. Conf. Krueg. Gr. I. §. 48. 2. adn. 6. — *αἰφνίδιοι δὲ ἢν προςπέσωσιν.* Sic *ἀφικνοῦνται αἰφνίδιοι* VIII, 14., *προςβαλόντες αἰφνίδιοι* VIII, 29., *κατελθόντος αἰφνιδίου τοῦ ῥεύματος* IV, 75. et similia alibi. Hoc igitur adiectivum adde Rost. Gr. §. 100. 2. adn. Commemoravit Krueg. Gr. I. §. 57. 5. adn. 4. Cf. Tac. Hist. III, 47: subitus irrupit, Ammi. Marc. XVIII, 2: invaderet repentinus. Add. Eutr. X, 5. — *προςδέχονται.* Audi *οἱ Συρακόσιοι.* — *σφᾶς.* Cf. sd. — *πλεῖστοι.* Nominativus pluralis non

ληφθῆναι ἔξω διὰ τὸ ἀπιστεῖν σφᾶς μὴ ἥξειν·
καὶ ἐςκομιζομένων αὐτῶν, τὴν στρατιὰν οὐκ ἀπο-
ρήσειν χρημάτων, ἢν πρὸς τῇ πόλει κρατοῦσα
4 καθέζηται. τούς τε ἄλλους Σικελιώτας οὕτως ἤδη
μᾶλλον καὶ ἐκείνοις οὐ ξυμμαχήσειν, καὶ σφίσι
προςιέναι, καὶ οὐ διαμελλήσειν περισκοποῦντας,
ὁπότεροι κρατήσουσι. ναύσταθμον δὲ ἐπαναχω-

§. 3. *Ἀποληφθῆναι.* Cl. Ven. It. Vat. H. Lugd. I. Dan. Bekk. *ἀπολειφθῆναι.* Utrum praestet, dubium est. Nam et interceptum iri et remansisse hic dici potest, et alterum saepius quidem *ὑπολείπεσθαι* est, sed *ἀπολείπεσθαι* quoque interdum sic legitur. Cf. Bloomf. in ed. 2. et sd. VII, 75, 4.

addito *σφᾶς*, ut c. 25. extr. et c. 64., poni ideo potuit, quia subiectum verbi *ἔφη*, *Λάμαχος*, illis *πλείστοις* continetur (cf. Matth. Gr. §. 562. adn. 1. et adn. IV, 114.), et quia iam a verbis *αἰφνίδιοι δέ* transiit orator a se solo ad omnes Athenienses expeditionis participes. Cf. adn. c. 25. Quod autem etiam addito *σφᾶς* nominativus servatus est, hoc ambiguitati ex superiore *αὐτούς* orienti datum videtur, ad quam evitandam scriptor ita pergit, quasi *σφᾶς*, quod plerumque in hac compositione verborum omittitur, non adsit. Cf. tamen sd.

§. 3. *Ἀποληφθῆναι.* De aoristi infinitivo vid. adn. I, 81, 6. Ceterum cf. sd. — *ἔξω* expunctum cupit Krueg. Cf. II, 5, 4., ubi *ἔξω τῆς πόλεως* et *κατὰ τοὺς ἀγρούς* inter se respondent. Sed si quid delendum sit, *κατὰ τοὺς ἀγρούς* quam *ἔξω* ab interpretibus adscriptum esse probabilius videtur. — *ἀπιστεῖν ... μὴ ἥξειν.* Cf. adn. I, 10, 1. — *καὶ ἐςκομιζομένων ...*] *καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν εἰς τὴν πόλιν μεταφερόντων τῶν Συρακουσίων, οὐκ ἀπορήσειν τοὺς Ἀθηναίους χρημάτων, ἂν κρατοῦντες τῶν Συρακουσίων προςκαθέζωνται τῇ πόλει.* Schol. Participium Arn., bene conferens dictum II, 18: *οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἐςεκομίζοντο ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ, καὶ ἐδόκουν οἱ Πελοποννήσιοι ἐπελθόντες ἂν διὰ τάχους πάντα ἔτι ἔξω καταλαβεῖν* (add. II, 5.), dum sua in urbem comportarent explicat. Quod si verum esset, probanda videretur Kruegeri coniectura *αὐτῶν· τὴν στρατιὰν δ' οὐκ ἀπ.* Sed valet potius quanquam... Cf. adn. c. 9. — *χρημάτων.* Abr. et Lev. non pecuniam, sed omnia necessaria interpretantur. Ita recte etiam Heilm. comparans V, 115., ubi vid. adn. Item VII, 24. 25. — *κρατοῦσα*, superior. — *ἐπαναχωρήσαντας καὶ ἐφορμισθέντας*, reversos et in portum ingressos, vel quum se recepissent et ad portum appulsi essent. Ita dicitur, quia „*ναύσταθμον* consilio Lamachi separandum erat ab exercitu, qui Syracusas obsideret; quod ne quis miretur, meminerit rerum ad Mytilenam actarum III, 6., ubi item *ναύσταθμον* ab exercitu obsidionali disiunctum erat." GOELL. *Ἐφορμίζεσθαι* ita dictum legimus IV, 8. Aoristus autem verbi *ὁρμίζεσθαι* et cum eo copulatorum alibi quidem Thucydidi usquequaque est *ὁρμίσασθαι*, sed passiva forma semel usus est etiam Xenophon Hist. Gr. I, 4, 18., semper Polybius. Conf. de

ῥήσαντας καὶ ἐφορμισθέντας Μέγαρα ἔφη χρῆναι ποιεῖσθαι, ἃ ἦν ἔρημα, ἀπέχοντα Συρακουσῶν οὔτε πλοῦν πολὺν οὔτε ὁδόν.

Ἀλκιβιάδου πρῶτον ἄλλως ἐς Μεσσήνην διαπλεύσαντος ἑξήκοντα νῆες ἔς τε Νάξον, ἣ δέχεται αὐτούς, καὶ ἐς Κατάνην παραπλέουσι, καὶ δέκα αὐτῶν Συρακούσας κατασκοποῦσι.

50. Λάμαχος μὲν ταῦτα εἰπὼν ὅμως προςέ- 1
θετο [καὶ] αὐτὸς τῇ Ἀλκιβιάδου γνώμῃ. μετὰ δὲ
τοῦτο Ἀλκιβιάδης τῇ αὑτοῦ νηῒ διαπλεύσας ἐς
Μεσσήνην καὶ λόγους ποιησάμενος περὶ ξυμμα-
χίας πρὸς αὐτούς, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀλλ' ἀπεκρί-
ναντο πόλει μὲν ἂν οὐ δέξασθαι, ἀγορὰν δ' ἔξω
παρέξειν, ἀπέπλει ἐς τὸ Ῥήγιον. καὶ εὐθὺς ξυμ- 2
πληρώσαντες ἑξήκοντα ναῦς ἐκ πασῶν οἱ στρα-
τηγοὶ καὶ τὰ ἐπιτήδεια λαβόντες παρέπλεον ἐς
Νάξον, τὴν ἄλλην στρατιὰν ἐν Ῥηγίῳ καταλι-
πόντες καὶ ἕνα σφῶν αὐτῶν. Ναξίων δὲ δεξα- 3
μένων τῇ πόλει, παρέπλεον ἐς Κατάνην. καὶ ὡς
αὐτοὺς οἱ Καταναῖοι οὐκ ἐδέχοντο, (ἐνῆσαν γὰρ
αὐτόθι ἄνδρες τὰ Συρακοσίων βουλόμενοι,) ἐκο-
μίσθησαν ἐπὶ τὸν Τηρίαν ποταμόν. καὶ αὐλισά- 4

§. 4. Ἐφορμισθέντας Schaef. in Ind. Pors. Advers. p. 345. adn. Vulgo et Bekk. ἐφορμηθέντας, quod sententiae non congruere docuimus in ed. mai.

Cap. 50. §. 1. Καὶ αὐτός. Καί a Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. H. et membranis paene omnibus praeter It. abest. „Ex Thucydidis more abesse vix potest, nisi simul αὐτός deleatur.“ HAACK. Cf. tamen adn. V, 22, 1.

κατοικίσασθαι ad II, 102, 5. adn. — Μέγαρα. Hyblaea. Conf. c. 4. „Ex h. l. aeque atque ex VI, 94. et VII, 25. Megara ad oram fuisse apparet. Cf. Cluv. Sic. ant. p. 133.“ ARN. Locum a Cluv. bene definitum esse, sed in tabula eius Syracusis iusto propius admoveri, adnotat Bloomf. in ed. 2. — ἃ ἦν ἔρημα. Vid. 4, 2. Agrum urbis Syracusani tenebant (VI, 94.), a quibus Atheniensium causa castellum ibi exstructum esse c. 75. audiemus.

Cap. 50. §. 1. Προςέθετο. Cf. adn. III, 11, 4. — τῇ αὑτοῦ νηΐ. Conf. adn. 61, 6. — ὡς οὐκ ἔπειθεν. De hoc imperfecto et altero §. 3. cf. Madv. Synt. §. 114. c. — αὐτούς. Cf. adn. I, 136, 1.

§. 2. Ξυμπληρώσαντες ... ἐκ πασῶν. „Refertur eo, quod hae naves compositae sunt ex tribus illis agminibus, in quae classem distributam esse supra [c. 42.] audivimus.“ BLOOMF. — παρέπλεον ἐς Νάξον. Cf. Diod. XIII, 4. et de Naxo supra 3, 1.

§. 3. Τὰ Συρακοσίων βουλόμενοι. Infra c. 51. τὰ τῶν Συρακοσίων φρονοῦντες, quae usitatiora verba sunt. Cf. adn. III, 63, 2. — Τηρίαν ποτ. Cf. c. 94. „Terias is est, qui a mille passibus Leontinos praefluens vulgo nunc Fiume di

μενοι τῇ ὑστεραίᾳ ἐπὶ Συρακούσας ἔπλεον ἐπὶ κέρως, ἔχοντες τὰς ἄλλας ναῦς· δέκα δὲ τῶν νεῶν προὔπεμψαν ἐς τὸν μέγαν λιμένα πλεῦσαί τε καὶ κατασκέψασθαι, εἴ τι ναυτικόν ἐστι καθειλκυσμένον, καὶ κηρῦξαι ἀπὸ τῶν νεῶν προςπλεύσαντας, ὅτι Ἀθηναῖοι ἥκουσι Λεοντίνους ἐς τὴν ἑαυτῶν κατοικιοῦντες κατὰ ξυμμαχίαν καὶ ξυγγένειαν· τοὺς οὖν ὄντας ἐν Συρακούσαις Λεοντίνων ὡς παρὰ φίλους καὶ εὐεργέτας Ἀθηναίους ἀδεῶς ἀπιέναι. ἐπεὶ δ' ἐκηρύχθη, καὶ κατεσκέψαντο τήν τε πόλιν καὶ τοὺς λιμένας καὶ τὰ περὶ τὴν χώραν, ἐξ ἧς αὐτοῖς ὁρμωμένοις πολεμητέα ἦν,

§. 4. Ἐπὶ κέρως. Cass. Aug. It. Vat. H. Reg. alii nonnulli ἐπικαίρως. At vid. Gramm. et Heilm. ad h. l.

Ἀθηναίους Dan. Vall. Levesqu. Bekk. Vulgo Ἀθηναίων. „Non intelligo, quomodo Athenienses, qui per praeconem haec Leontinis denunciaturi et eos ad se evocaturi erant, possint dici illos hortaturi, ut ad amicos Atheniensium venirent. Scriptura cod. Dan. Ἀθηναιους plana est.“ DUK. Cf. adn.

Santo Leonardo cognominatur.“ CLUV. I. Sic. ant. 10.

§. 4. Ἐπὶ κέρως. Cf. adn. II, 90, 4. Hic non longo agmine, (*in column*,) sed porrecto agmine, (*in line*,) esse contra Arn. docere studet Bloomf. in ed. 2. Dobraeus postquam prius distingui ἔπλεον ἐπὶ κέρως, ἔχοντες ..., ut c. 32. et alibi iussit, haec adnotat: „Immo recte [vulgo ante Haack.] editur ἔπλεον, ἐπὶ κέρως ἔχοντες: i. e. 10 naves praemissae, reliquae 50 ἐπὶ κ., quasi dixisset ταῖς μὲν ἄλλαις ἐπὶ κ. ἔπλεον, δέκα δέ etc. Nam cetera classis Rhegii adhuc erat. Vid. c. 51.“ Qui recte quidem vidit τὰς ἄλλας ναῦς esse ex sexaginta illis (§. 2.) ceteras praeter decem; inde vero solas quinquaginta, non item decem, ἐπὶ κέρως navigasse nequaquam apparet. Cf. Goell. — δέκα δέ ... Cf. Plut. Nic. c. 14. — τὸν μέγαν λιμένα. De hoc cf. VII, 4. 36. 59. Vocatur etiam ὁ λιμήν sine ullo additamento. Cf. adn. VII, 4, 4. — τὴν ἑαυτῶν. Ἑαυτῶν ad obiectum, quod dicitur, proximum ita relatum est, ut in verbis Ciceronis reipublicae testem relinquerem meae perpetuae erga se voluntatis (Phil. I. c. 4. extr.) et similibus exemplis Latinis. Cf. Krueg. Gr. I. §. 51. 2. adn. 6. (I. tamen αυτῶν, Lugd. αυτῶν.) — ξυμμαχίαν. Cf. III, 86. — ξυγγένειαν. „Leontini a Theocle Atheniensi conditi [et utrique Iones erant]. Vid. VI, 3.“ HUDS. — τοὺς ... ἐν Συρακούσαις Λεοντίνων. Cf. V, 4, 3. — ὡς παρὰ ... Ἀθηναίους. Cf. Matth. Gr. §. 595. 4. b. Kuehn. §. 625. 6. Krueg. I. §. 68. 8.

§. 5. Τοὺς λιμένας. Praeter magnum portum enim erant duo alii, minor (ὁ ἐλάσσων λιμήν VII, 22.) et portus Trogili vel Trogiliorum apud vicum eiusdem nominis (VI, 99. VII, 2.). Cf. Letronn. Syrac. p. 64. sqq. Goell. de Sit. Syrac. p. 67. sqq.

ἐκκλησία τῶν Καταναίων. ἡ πόλις αὐτῶν λάθρα αἱρεῖται, καὶ ἔπειτα τὸ πᾶν στράτευμα τῶν Ἀθηναίων ἐκεῖ μετακομίζεται.

ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς Κατάνην. 51. καὶ ἐκκλησίας 1
γενομένης, τὴν μὲν στρατιὰν οὐκ ἐδέχοντο οἱ
Καταναῖοι, τοὺς δὲ στρατηγοὺς ἐσελθόντας ἐκέ-
λευον, εἴ τι βούλονται, εἰπεῖν. καὶ λέγοντος τοῦ
Ἀλκιβιάδου, καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει πρὸς τὴν ἐκ-
κλησίαν τετραμμένων, οἱ στρατιῶται πυλίδα τινὰ
ἐνῳκοδομημένην κακῶς ἔλαθον διελόντες καὶ ἐς-
ελθόντες ἠγόραζον ἐς τὴν πόλιν. τῶν δὲ Κατα- 2
ναίων οἱ μὲν τὰ τῶν Συρακοσίων φρονοῦντες
ὡς εἶδον τὸ στράτευμα ἔνδον, εὐθὺς περιδεεῖς
γενόμενοι ὑπεξῆλθον οὐ πολλοί τινες· οἱ δὲ ἄλλοι
ἐψηφίσαντό τε ξυμμαχίαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τὸ
ἄλλο στράτευμα ἐκέλευον ἐκ Ῥηγίου κομίζειν.
μετὰ δὲ τοῦτο πλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸ Ῥή- 3
γιον, πάσῃ ἤδη τῇ στρατιᾷ ἄραντες ἐς τὴν Κα-
τάνην, ἐπειδὴ ἀφίκοντο, κατεσκευάζοντο τὸ στρα-

Cap. **51**. §. 3. *Πλεύσαντες*. Vat. H. Bekk. *διαπλεύσαντες*, quod verbis 50, 1. confirmari videtur. „Sed c. 50. Thucydides tantum de traiiciendo freto Rhegio Messanam loquitur, quod est proprie *διαπλεῦσαι*; contra Catana Rhegium proficiscens classis oram Siciliae per maximam huius spatii partem lectura, et demum extremo cursu fretum traiectura erat. Simplex *πλεύσαντες* igitur melius quam iunctum *διαπλεύσαντες* sententiae videtur convenire, siquidem Athenienses primum *παρέπλευσαν τὴν Σικελίαν*, postea *διέπλευσαν ἐς τὸ Ῥήγιον*." ARN. Quae non ita disputata esse, ut a scriptore minus subtiliter loquenti non possit iunctum verbum hic collocari, et patet et docuit Bloomf.

Cap. **51**. §. 1. *Τὴν μὲν στρατιάν* cet. Cf. Diod. XIII, 4: Polyaen. I, 40, 4. Frontin. III, 2., qui magna incuria haec narrat. Similiter Brasidas solus ab Acanthiis in urbem est receptus. Vid. IV, 84. — *εἴ τι βούλονται*. Similiter *εἰ βούλονται* in oratione obliqua IV, 48. et al. Cf. sd. I, 72, 2. — *ἐνῳκοδομημένην κακῶς*, male obstructam, de qua vi *ἐνοικοδομεῖν* verbi, quod plerumque, ut III, 51. 85. IV, 92., est *οἰκοδομεῖν ἐν τόπῳ τινί*, vide Bloomf. Cf. Wessel. ad Diod. XI, 21. et adn. I, 134, 2. „Ita Latinum inaedificare, ut Caes. B. C. I, 27: Portas obstruit, vicos plateasque inaedificat." BLOOMF. — *ἠγόραζον*] *ἀντὶ τοῦ ἐν ἀγορᾷ διέτριβον*. Schol. Conf. Duk., qui alia huius notionis, de qua vid. etiam Bloomf., testimonia proferens causam non esse docet aliam interpretationem quaerendi, etsi *ἀγοράσαι* alibi etiam dicatur pro *πρίασθαι*. „Hic significat congregatos eos esse in forum, ibique stetisse aut obambulasse, ut, quid ageretur, discerent." ARN. *Ἐς τὴν πόλιν* non cum *ἠγόραζον*, quod ille statuit, sed cum *ἐσελθόντες* iungenda sunt. Cf. Krueg. ad Dion. p. 319.

§. 2. *Τὰ ... φρονοῦντες*. Cf. 50, 2. — *οὐ πολλοί τινες*. Cf. adn. 1, 1.

οἱ δὲ πρός τε Καμαριναίους ἐπικηρυκεύονται, καὶ ἐς τὴν Συρακοσίαν ἀπόβασιν ποιοῦνται.

1 τόπεδον. 52. ἐσηγγέλλετο δὲ αὐτοῖς ἔκ τε Κα-
μαρίνης, ὡς, εἰ ἔλθοιεν, προςχωροῖεν ἄν, καὶ ὅτι
Συρακόσιοι πληροῦσι ναυτικόν. ἁπάσῃ οὖν τῇ
στρατιᾷ παρέπλευσαν πρῶτον μὲν ἐπὶ Συρακού-
σας· καὶ ὡς οὐδὲν εὗρον ναυτικὸν πληρούμενον,
παρεκομίζοντο αὖθις ἐπὶ Καμαρίνης, καὶ σχόντες
ἐς τὸν αἰγιαλὸν ἐπεκηρυκεύοντο. οἱ δ' οὐκ ἐδέ-
χοντο λέγοντες σφίσι τὰ ὅρκια εἶναι, μιᾷ νηῒ
καταπλεόντων Ἀθηναίων, δέχεσθαι, ἢν μὴ αὐτοὶ
2 πλείους μεταπέμπωσιν. ἄπρακτοι δὲ γενόμενοι
ἀπέπλεον· καὶ ἀποβάντες κατά τι τῆς Συρακο-
σίας καὶ ἁρπαγὴν ποιησάμενοι, καὶ τῶν Συρακο-
σίων ἱππέων βοηθησάντων καὶ τῶν ψιλῶν τινὰς
ἐσκεδασμένους διαφθειράντων, ἀπεκομίσθησαν ἐς
Κατάνην.

ἔπειτα ἡ Σαλαμινία ἔρχεται ἐπὶ Ἀλκιβιάδην, ἐπεὶ Ἀθηναῖοι ἔτι ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν ἀσεβη-

1 53. Καὶ καταλαμβάνουσι τὴν Σαλαμινίαν ναῦν
ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἥκουσαν ἐπί τε Ἀλκιβιάδην ὡς
κελεύσοντας ἀποπλεῖν ἐς ἀπολογίαν ὧν ἡ πόλις
ἐνεκάλει, καὶ ἐπ' ἄλλους τινὰς τῶν στρατιωτῶν
τῶν μετ' αὐτοῦ μεμηνυμένων περὶ τῶν μυστηρίων

Cap. **52**. §. 1. *Ἔκ τε*. *Τέ* ne ineptum iudices, cogita alterum tantum nuncium Camarina, alterum de Syracusanis classem instruentibus aliunde missum esse. — *παρεκομίζοντο αὖθις*. In his explanandis nonnulli situm Camarinae et res ab Atheniensibus antea gestas non perpenderunt. Denuo vel porro praeternavigabant Siciliae litus, ut antea Catana Syracusas, ita tunc Syracusis Camarinam, recte interpretantur Haack. et Arn. — *σχόντες*. Cf. adn. I, 110, 4. — *τὰ ὅρκια*. Respici ad *τὴν γενομένην ἐπὶ Λάχητος ξυμμαχίαν* recte vidit Haack. conferens VI, 75. et c. 82. init. item III, 86. Hac re simul satis explicatur articulus, in quo haesit Bloomf. Postea autem pace Hermocratis etiam Syracusanorum foederati Camarinaei facti erant. Cf. infra c. 88. — *μιᾷ νηΐ*. Vid. adn. II, 7, 2. — *μεταπέμπωσιν*. Cf. adn. I, 112, 3.

§. 2. *Κατά τι τῆς Συρακοσίας*, in quandam agri Syrac. partem.

Cap. **53**. §. 1. *Τὴν Σαλαμινίαν ναῦν*. Vid. adn. III, 33. init. et de re infra 61, 4. — *κελεύσοντας*. „Referri debet ad *ἄνδρας τοὺς ἐν τῇ Σαλαμινίᾳ πλέοντας*." AE. PORT. Cf. adn. I, 110, 4. et Bernh. Synt. p. 429. — *μεμηνυμένων περὶ τῶν μυστηρίων* ... „Interpretes reddunt [perinde], ac si scriptum esset *περὶ τὰ μυστήρια* et *περὶ τοὺς Ἑρμᾶς*, ac

σάντων, ὅτι διὰ τὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν ποτὲ γενομένην τυραννίδα ὑπόπτως εἶχον.

ὡς ἀσεβούντων, τῶν δὲ καὶ περὶ τῶν Ἑρμῶν. οἱ 2
γὰρ Ἀθηναῖοι, ἐπειδὴ ἡ στρατιὰ ἀπέπλευσεν, οὐδὲν ἧσσον ζήτησιν ἐποιοῦντο τῶν περὶ τὰ μυστήρια καὶ τῶν περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δρασθέντων· καὶ οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς, ἀλλὰ πάντα ὑπόπτως ἀποδεχόμενοι, διὰ πονηρῶν ἀνθρώπων πίστιν πάνυ χρηστοὺς τῶν πολιτῶν ξυλλαμβάνοντες κατέδουν, χρησιμώτερον ἡγούμενοι εἶναι βασανίσαι τὸ πρᾶγμα καὶ εὑρεῖν ἢ διὰ μηνυτοῦ πονηρίαν τινὰ καὶ χρηστὸν δοκοῦντα εἶναι αἰτιαθέντα ἀνέλεγκτον διαφυγεῖν. ἐπιστάμενος γὰρ ὁ δῆμος ἀκοῇ τὴν Πεισι- 3
στράτου καὶ τῶν παίδων τυραννίδα χαλεπὴν τελευτῶσαν γενομένην, καὶ προςέτι οὐδ' ὑφ' ἑαυτῶν καὶ

Cap. 53. §. 2. *Πάντα* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. H. Reg. F. C. Bas. Gr. D. I. Laur. K. Ar. Chr. Dan. Vall. Vulgo et Bekk. *πάντας*, quod subtiliter defendit Arn. Cf. ed. mai. et adn.

Ἀποδεχόμενοι. Reg. (G.) et Dan. *ὑποδ.*, quod, si *λαμβάνειν* verbi notio exprimenda sit, anteponendum censet Arn. Sed conf. ed. mai. et adn.

iunxissent cum *ἀσεβούντων*. Sed iungenda sunt *μεμην. περὶ τῶν μυστηρ.* Abr. Dil. Interdum tamen *περί* cum gen. poni, ubi accus. esse debuerat, idem in Dil. et Auct. monet.“ BECK. Cf. ad VI, 32. 88. VIII, 14. — *τῶν μυστηρίων . . . τῶν Ἑρμῶν.* Cf. c. 27. 28.

§. 2. *Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι* cet. De re cf. Isocr. de Big. §. 7. — *ζήτησιν ἐποιοῦντο.* Constituti sunt igitur *ζητηταί*, de quibus vid. Herm. Antiqu. Gr. §. 133, 2. Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 231, 3. 257, 7. — *δρασθέντων.* Cf. sd. III, 54, 1. — *οὐ δοκιμάζοντες τοὺς μηνυτάς* cet. Tristem, quae tunc fuerit, Atheniensium conditionem optime depingit Andoc. de myster. §. 36. — *πάντα ὑπόπτως ἀποδεχόμενοι.* Omnia suspiciose admittentes, accipientes, interpretantes, ut cap. extr. *πάντα ὑπόπτως λαμβάνειν.* Ita haec intelligenda sunt, si *ἀποδέχεσθαι* verbo haec notio subiici potest. Cf. ed. mai. Sin minus, aut *ὑποδ.* scribendum, aut *πάντα* masculinum existimandum, ut sententia eadem sit atque vulgati *πάντας*: quemlibet (indicem) propter suspicacem suum animum audientes, probantes. Sed haec adverbii *ὑπόπτως* vis iis, quae de adverbiorum usu ad II, 64, 2. adnotata sunt, nescio an non satis confirmetur. Quare si necesse sit *ἀποδέχεσθαι* interpretari probare (ut III, 57. VI, 29. al.), opus videtur Lindavii coniectura *ἀνυπόπτως*. „*Οὐ διακρίνοντες, φησί, τοὺς μηνυτάς, πότερον ψεύδονται ἢ ἀληθεύουσιν, ἀλλ' ὁμοίως πᾶσι πιστεύοντες.*“ Schol. — *βασανίσαι*, accurate explorare. — *αἰτιαθέντα.* Passive dictum est. Cf. VIII, 68. et adn. III, 61, 1. I, 123, 1. — *ἀνέλεγκτον.* Schol. *ἀνεξετάστως.*

§. 3. *Τελευτῶσαν*] *ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις.* Schol. Cf. Rost. Gr. §. 130. adn. 4. — *ἑαυτῶν* ad *δῆμον* collectivum

Ἁρμοδίου καταλυθεῖσαν, ἀλλ' ὑπὸ Λακεδαιμονίων, ἐφοβεῖτο ἀεὶ καὶ πάντα ὑπόπτως ἐλάμβανε.

1 54. Τὸ γὰρ Ἀριστογείτονος καὶ Ἁρμοδίου τόλμημα δι' ἐρωτικὴν ξυντυχίαν ἐπεχειρήθη, ἣν ἐγὼ ἐπὶ πλέον διηγησάμενος ἀποφανῶ οὔτε τοὺς ἄλλους οὔτε αὐτοὺς Ἀθηναίους περὶ τῶν σφετέ-

ταύτῃ γάρ, περὶ ἧς ἕπεται παρέκβασις, δι' ἐρωτικὴν ξυντυχίαν Ἀριστο-

referri liquet. Cf. 35, 1. adn. — *οὐδ' ὑφ' . . . Ἁρμοδίου καταλυθεῖσαν.* Quod negligentius dicit Arri. E. A. IV, 10, 4. et quodammodo Plat. in Symp. c. 9. Vid. Perizon. ad Aeli. XI, 8. — *ἀλλὰ ὑπὸ Λακεδαιμονίων.* „Vid. Herodot. V, 64. [65. 91. ARN. Idem tamen] Alcmaeonidas dicit auctores libertatis Athenarum. Vid. Valck. ad Herodot. V, 55.“ GOELL. „Utrosque iungit Thuc. VI, 59.“ HAACK. Cum Thucydide ergo Herodotus consentit, ab Alcmaeonidis Lacedaemonios ad rem perficiendam permotos esse affirmans VI, 123. — *πάντα ὑπόπτως ἐλάμβανε.* De hoc usu *λαμβάνειν* verbi cf. adn. III, 56, 3. VI, 27, 3. et sd. IV, 106, 1. Populus autem tunc ubique tyrannidis parandae molimina et coniurationes odorabatur. Cf. Aristoph. Vesp. v. 488. *Ὡς ἅπανθ' ὑμῖν τυραννίς ἐστι καὶ ξυνωμόται.* Lysistr. v. 619: *Καὶ μάλιστ' ὀσφραίνομαι τῆς Ἱππίου τυραννίδος.* Add. ibid. v. 630.

Cap. 54. sqq. Sequitur degressio de Pisistratidis, quae cur a Thucydide interposita sit, de eo diversa iudicia protulerunt Dahlmann. de Herodot. p. 226. sq. Bloomf. ad h. l. alii. Nobis propter versum Aristophanis Lysistr. modo allatum revera Atheniensibus illo tempore praesentem memoriam Pisistratidarum dominationis fuisse, multumque de ea locutos esse et, ne similis tunc iterum efficeretur, timuisse verisimillimum videtur. Voluit igitur Thucydides falsa popularium iudicia de re tunc crebris sermonibus iactata redarguere. Conf. 54, 1. et I, 20, 2., ubi ex iis erroribus, qui huc spectant, unus iam breviter confutatus est. De Hippiae et Hipparchi dominatu tres maxime quaestiones oriri, primum quinam Pisistrati filiorum fuerit maximus, deinde quaenam vera caedis Hipparcheae causa, tum Hippiasne solus an Hipparchus etiam et Thessalus dominationem exercuerint, docet Evers de Prooem. Thuc. p. 21. sqq. et apud Goell. II. p. 111. sqq. De prima quaestione vid. adn. ad 54, 2., de altera ad 54, 1., de tertia ad 54, 5. Scriptores alios historiam a Thucydide explicatam narrantes nominant Huds. Duk. Evers ad 54, 1. 2., ubi conf. adn. et Bloomf. ad h. l. Proximus aetate est Herodotus, sed apud eum leguntur pauca V, 55.

Cap. 54. §. 1. *Δι' ἐρωτικὴν ξυντυχίαν.* Aliam Hipparchi caedis causam memorare Platonem adnotat Wass. Est in Hipparch. p. 229. C. D. Sed „in causa caedis constituenda paucis defungi licet, quum quae de dialogi, cui Hipparchus index, fide [recentioribus temporibus disputata sunt], dubitationem tollant, utrum isti Pseudo-Platoni, quem Plutarchus in *ἐρωτ.* sequitur, magis assentiamur, an Thucydidi, cui praeter Aristot. Polit. V, 10. [8. p. 179. ed. Goettl.] Aelianus V. H. VIII, 2. [immo XI, 8.] et Maximus Tyr. Dissert. 24. adstipulantur.“ EVERS. l. d. — *τοὺς ἄλλους.* De Hellanico cogitandum esse coniicit Dahlmann. l. d. —

γείτων καὶ Ἁρμόδιος κατάλυσιν ἐπεβούλευσαν.

ρων τυράννων, οὐδὲ περὶ τοῦ γενομένου ἀκριβὲς
οὐδὲν λέγοντας. Πεισιστράτου γὰρ γηραιοῦ τελευ- 2
τήσαντος ἐν τῇ τυραννίδι, οὐχ Ἵππαρχος, ὥςπερ
οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλ' Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν
ἔσχε τὴν ἀρχήν. γενομένου δὲ Ἁρμοδίου ὥρᾳ
ἡλικίας λαμπροῦ, Ἀριστογείτων ἀνὴρ τῶν ἀστῶν
μέσος πολίτης ἐραστὴς ὢν εἶχεν αὐτόν. πειραθεὶς 3
δὲ ὁ Ἁρμόδιος ὑπὸ Ἱππάρχου τοῦ Πεισιστράτου
καὶ οὐ πεισθεὶς καταγορεύει τῷ Ἀριστογείτονι. ὁ
δὲ ἐρωτικῶς περιαλγήσας καὶ φοβηθεὶς τὴν Ἱπ-
πάρχου δύναμιν, μὴ βίᾳ προςαγάγηται αὐτόν,
ἐπιβουλεύει εὐθὺς ὡς ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀξιώσεως
κατάλυσιν τῇ τυραννίδι. καὶ ἐν τούτῳ ὁ Ἵππαρ- 4

οὐδέ. Est id neque, pro quo Latine etiam aut dici potest. Cf. Madvig. Gr. Lat. §. 468. c. adn. 2.

§. 2. *Πεισιστράτου γηραιοῦ τελευτήσαντος.* Id factum esse Ol. LXII, 4. probare aggreditur Wessel. ad Diod. II. p. 557., Ol. LXIII, 2. a. Chr. 527. Clint. Fast. Hellen. ad illum annum et in Append. II. de Pisistratidis. Ol. LXIII, 1. a. Chr. 528. ponit Wachsm. Antiqu. Gr. II. 2. p. 526. (ed. 2. I. p. 858.) Cf. adn. 59, 4. — *Ἱππίας πρεσβύτατος ὤν.* „De Hippia et Hipparcho, uter horum natu maior, ... inter ... auctores est dissidium. Hippiam quidem Thucydides dicit, ac constare id sibi liquido affirmat, atque ex Thucydide, ut videtur, Scholiastes Comici in Vespis [v. 502.], Polyaenus l. V. [14.] et Libanius in Declam. XXIX. Contra [personatus] Plato Hipparchum statuit in dialogo eius nominis [p. 228.], et hunc secutus Aelianus V. H. VIII, 2." HUDS. Cf. Evers. l. l. et Arn., qui Thucydidi fidem habendam esse contra Meursii Pisistratum demonstrant. — *μέσος πολίτης*] *οὔτε ἐπιφανὴς δηλονότι οὔτε ἄδοξος.* Schol. Ergo mediae conditionis. Conf. Duk. et Bloomf. Differunt *τὰ μέσα τῶν πολιτῶν* III, 82., ubi vid. adn. Tum ad *εἶχεν* conferri iubent interpr. Ter. Andr. I, 1, 58.

§. 3. *Πειραθείς*] *ἐρωτικὴν πεῖραν δεξάμενος.* Schol. — *ἐρωτικῶς*, more amatorum. — *περιαλγήσας.* Cf. adn. IV, 14, 2. — *προςαγάγηται.* Cf. adn. III, 63, 2. et Duk. ad VIII, 106, 4. — *ἐπιβουλεύει*, insidiose struit, vel omnino meditatur, ut III, 109. extr. et infinitivo addito III, 20., ubi cf. adn. — *ὡς ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ἀξιώσεως*] *ὡς κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ δύναμιν· ἦν γὰρ μέσος πολίτης.* Schol. Is igitur pro sua auctoritate, ut in sua dignitate poterat, explicari vult. Cf. adn. I, 138, 2. II, 34, 6. et *ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων* 33, 3., *ὡς ἐκ τῶν ὑπ.* VII, 76. At Dobr.: „*on the strength of this notion* (vid. II, 88. III, 9.), potius *surmise*; vid. c. 59. init. *ἐκ τοῦ παραχρῆμα περιδεοῦς.*" Ei igitur verba sonant propter hanc existimationem s. opinionem (Hipparchum Harmodio vim allaturum). Sed hanc sententiam inutilem et ieiunam esse respondet Bloomf. in ed. 2.

χος ὡς αὖθις πειράσας οὐδὲν μᾶλλον ἔπειθε τὸν
Ἁρμόδιον, βίαιον μὲν οὐδὲν ἐβούλετο δρᾶν, ἐν
τρόπῳ δέ τινι ἀφανεῖ ὡς οὐ διὰ τοῦτο δὴ παρε-
σκευάζετο προπηλακιῶν αὐτόν.
5 *Οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχὴν ἐπαχθὴς ἦν ἐς*
τοὺς πολλούς, ἀλλ' ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο·

οὐ γὰρ ὠμῶς ἦρξαν οἱ τύραννοι.

Cap. 54. §. 4. *Τρόπῳ* scripsimus e Levesquii coniectura, quam clarissima horum verborum imitatione Dion. Cass. XLIII, 13. *ἐν τρόπῳ δή τινι ἀφανεῖ* stabilimus. Vulgo et Bekk. *τόπῳ.* Vulgatae „adversantur ab ipso scriptore narrata; nam in publico et festo Panathenaeorum die virginem contumelia affecit." GOELL.

§. 4. *Ἐν τρόπῳ ... ἀφανεῖ.* De hoc usu *ἐν* praepositionis vid. adn. I, 97, 2. Cf. sd. — *ὡς οὐ διὰ τοῦτο δή*] *ὡς δι' ἄλλην αἰτίαν τινά, καὶ οὐ διὰ τὸ μὴ τυχεῖν αὐτοῦ* (proprie *μὴ πείθειν αὐτόν*). Schol. *Ὡς ... δή*, quasi ... scilicet. — *παρεσκευάζετο προπηλακιῶν.* De compositione verborum vid. adn. 1. II, 18, 1. Qualem *προπηλακισμόν* meditatus sit, cognoscemus c. 56. De universo *προπηλακισμῷ* vid. Meier et Schoem. „*d. Att. Proc.*" p. 327. 550.

§. 5. *Οὐδὲ γὰρ τὴν ἄλλην ἀρχήν* cet. His, cur violenti nihil facere voluerit, explicatur. In re consentit Paus. I, 23, 1. Cf. Thirw. Hist. Gr. II. p. 70. — *ἀρχήν.* „Thucydides I, 20. Atheniensium, inquit, multitudo Hipparchum tanquam tyrannum interfectum esse opinantur, [*καὶ οὐκ ἴσασιν, ὅτι Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν ἦρχε,*] et VI, 54: *οὐχ Ἵππαρχος, ὥςπερ οἱ πολλοὶ οἴονται, ἀλλ' Ἱππίας πρεσβύτατος ὢν ἔσχε τὴν ἀρχήν.* Cf. c. 55. extr. At eodem cap. de Hipparchi *ἀρχῇ* et de rebus gestis institutisque non tyranni (Hippiae), sed tyrannorum (Hippiae et Hipparchi) loquitur, adeoque Hipparchum *δορυφόροις* stipatum fuisse narrat c. 57. Quae quidem tam disiuncta nescio an inter se iungantur, dummodo illius tyrannidis formam non monarchicam, sed oligarchicam, statuerimus. ... [Nam] unus ille *κατ' ἐξοχήν* tyranni nomine dignus nihil habuit antiquius, quam ut, quos sibi ... generis ... necessitudine devinctos tenuit, eos amplissimis magistratibus honoribusque ornaret ... Tanta igitur vi quum polleret [Hipparchus], eum *δορυφόρους* ... accepisse non magis mirum est, quam Thucydidem ei *ἀρχήν* tribuere h. l., et foedissimi nominis ignominiam [paulo post verbis *οἱ τύραννοι οὗτοι*] inurere ... Declaratur [idem] vel his Thucydidis verbis: *ἐπιστάμενος γὰρ ὁ δῆμος ἀκοῇ τὴν Πεισιστράτου καὶ τῶν παίδων τυραννίδα χαλεπὴν τελευτῶσαν γενομένην.* Accedit Herodotus, qui non tyrannum Hippiam, sed tyrannos Athenis eiectos esse narrat V, 64. cf. VI, 123." EVERS. l. d. Tyranni in his verbis Herodoti atque item apud Thucydidem paulo post sunt tota gens tyrannica, genus Pisistratidarum dominationem tenens. *Κοινῶς δέ*, inquit Schol. Aristoph. Vesp. v. 502., *πάντες οἱ Πεισιστρατίδαι τύραννοι ἐλέγοντο.* Similiter aliquoties plurali reges utitur Livius, ut II, 2.

καὶ ἐπετήδευσαν ἐπὶ πλεῖστον δὴ [οἱ] τύραννοι
οὗτοι ἀρετὴν καὶ ξύνεσιν, καὶ Ἀθηναίους εἰκο-
στὴν μόνον πρασσόμενοι τῶν γιγνομένων τήν τε
πόλιν αὐτῶν καλῶς διεκόσμησαν καὶ τοὺς πολέ-
μους διέφερον καὶ ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον. τὰ δὲ ἄλλα 6
αὐτὴ ἡ πόλις τοῖς πρὶν κειμένοις νόμοις ἐχρῆτο,
πλὴν καθ' ὅσον αἰεί τινα ἐπεμέλοντο σφῶν αὐτῶν

§. 5. [Οἱ] τύραννοι οὗτοι. Articulum inserendum putavimus, quod hic non valent eae exceptiones, de quibus explicarunt Buttm. Gr. §. 127. adn. 9. Rost. §. 98. adn. 3. Vulgatam quidem sic tuetur

extr. reges (Brutus) eiecerat, ubi vid. Drakenb. — ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο. „Ἀνεπιφθόνως κατεστήσατο τὴν ἀρχήν, οὕτως ἐπολιτεύσατο ἐν τῇ ἀρχῇ, ὥςτε οὐδένα [μηδ.] φθονεῖν αὐτῷ τῆς ἀρχῆς." ΔΟΥΚΑΣ. — εἰκοστὴν μόνον ... τῶν γιγνομένων, vicesimam tantum exigentes proventuum s. fructuum. „Erat haec dimidia pars eius vectigalis, quod a Pisistrato ipso exactum erat, et regibus [barbaris] pendi solebat, qui tanquam domini terrae decimam omnis agrorum proventus postulabant." ARN. „Fusius rem istam pertractat Boeckh. Oecon. civ. Ath. t. I. p. 351. et Wachsm. Ant. Gr. I. 1. p. 287. [ed. 2. I. p. 505.]" GOELL. Postea Hippias avarior factus est. Vid. Wachsm. l. d. II. 1. p. 108. — καλῶς διεκόσμησαν. Eius rei exemplum II, 15. cognovimus. — τοὺς πολέμους διέφερον] διήνυον. Schol. Cf. I, 11. VIII, 75. Hemsterh. ad Luci. Dial. Mort. XII, 1. p. 551. nos in ed. mai. Ut autem sententia hic constet, Bau. et Bloomf. ex superioribus mente repetunt καλῶς, quod Bloomf. etiam ad ἔθυον referri iubet; sane recte, si ad διέφερον pertinet, sed neutrum per collocationem verborum videtur fieri posse. Neque eo opus est, quum ipsis vocabulis τοὺς πολ. διαφέρειν, „bella tolerare [Tacit. Ann. IV, 56.], perferre, ad exitum perducere," (BAU.) notio perseverantiae et debellandi contineri possit; id quod intellexit Haack. Proxima tamen verba his non tam bonum Pisistratidarum imperium, ut superioribus, laudari, quam regum officia maxima eos sibi reservasse dici probabile reddunt, quorum unum fuit, ut duces belli summi essent. Cf. adn. prox. Ceterum de his bellis vid. Herodot. V, 78. cl. VI, 108. — ἐς τὰ ἱερὰ ἔθυον, in templa sacrificatum ibant. „Ut θεωρεῖν ἐς. Vid. Duk. ad III, 104. et θύειν εἰς ταύτην τὴν πανήγυριν ἢ θεωρεῖν Lys. or. in Andoc. p. 46. ed. Tayl. min. et orat. fine θύειν ἐπὶ τὸν βωμόν." ABR. Cf. de hac emphasi et brachylogia in praepositionibus usitata adn. II, 4, 3. Quod autem ad rem attinet, non comitatem et civilitatem tyrannorum his praedicari, sed hoc altero regum officio eos functos esse dici putamus; nam regum erat sacra publica facere. In hanc sententiam verba accepit Huellmann. Ius publ. antiqu. p. 275.

§. 6. Κειμένοις. Cf. adn. IV, 133, 3. — τινὰ ἐπεμέλοντο ... εἶναι. Apud ἐπιμελεῖσθαι Matth. Gr. §. 531. adn. 1. solum infinitivum poni negat, sed aut addi articulum in genitivo, aut sequi ὅπως, ὡς. Verum, ut hic, Xen. Comm. IV, 7, 1: αὐτάρκεις αὐτοὺς εἶναι ἐπεμελεῖτο. Appi. Civ. V, 73: ἐπιμελήσεσθαι γὰρ αὐτὸς μηδένα διαφυγεῖν. Etiam Latinum curandi verbum contra ea, quae Krebsius in Antibarb. h. v. docet, interdum apud optimos scriptores cum accusativo et infinitivo iungi demonstrat hoc exemplum Cic. de Fin. III, 19, 62: natura ... diligi procreatos non curaret. — ἦρξαν ... ἀρχήν. Cf. adn. I, 93, 3. — τῶν δώδεκα θεῶν βωμόν. De hoc vid. Wessel. ad Herodot. II, 7. Krus. Hell. II. 1. p. 167. item quos laudat Blum. ad Lyc. c. Leocr. p. 118. — ἄρχων. Inter Ol. LXIII — LXVI., ubi Fasti vacui essent, fuisse recte iudicat Boeckh. — Ἀπόλλωνος ἐν Πυθίου. „Πύθιον templum Apollinis apud Athenienses memorat Thuc. II, 15." DUK. Cf. ibi adn. §. 4. et Krus. Hell. II. 1. p. 127. Ut autem hic ἐν Πυθίου, sic infra VIII, 94: ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία. Conf. Rost. Gr. §. 98. 5. b. β'. extr. et Bernh. Synt. p. 184. et de Latinis Zumpt. Gr. §. 762.

§. 7. Τοῦ βωμοῦ. Haec verba non cum superioribus iungenda esse, sed cum τοὐπίγραμμα, ut sit repetitio nominis pro αὐτοῦ, post Abr. docet Haack.; sed quoniam vel sic languent, deleta cupit Krueg.

Cap. 55. §. 1. Ἀκριβέστερον ἄλλων. Ob cognationemne Thucydidis et Pisistratidarum? Cf. adn. ad Vit. Marc. §. 18. — αὐτῷ τούτῳ. Rationes tres tribus deinceps paragraphis a Thucydide ad sententiam suam con-

ἐν ταῖς ἀρχαῖς εἶναι. καὶ ἄλλοι τε αὐτῶν ἦρξαν
τὴν ἐνιαυσίαν Ἀθηναίοις ἀρχήν, καὶ Πεισίστρα-
τος ὁ Ἱππίου τοῦ τυραννεύσαντος υἱὸς τοῦ πάπ-
που ἔχων τοὔνομα, ὃς τῶν δώδεκα θεῶν βωμὸν
τὸν ἐν τῇ ἀγορᾷ ἄρχων ἀνέθηκε καὶ τὸν τοῦ
7 Ἀπόλλωνος ἐν Πυθίου. καὶ τῷ μὲν ἐν τῇ ἀγορᾷ
προσοικοδομήσας ὕστερον ὁ δῆμος Ἀθηναίων μεῖ-
ζον μῆκος τοῦ βωμοῦ ἠφάνισε τοὐπίγραμμα· τοῦ
δὲ ἐν Πυθίου ἔτι καὶ νῦν δῆλόν ἐστιν ἀμυδροῖς
γράμμασι λέγον τάδε·

Μνῆμα τόδ' ἧς ἀρχῆς Πεισίστρατος Ἱππίου υἱὸς
θῆκεν Ἀπόλλωνος Πυθίου ἐν τεμένει.

1 55. Ὅτι δὲ πρεσβύτατος ὢν Ἱππίας ἦρξεν, οὐδὲ Ἵππαρχος ἦρξεν, ἀλλ' Ἱππίας.
εἰδὼς μὲν καὶ ἀκοῇ ἀκριβέστερον ἄλλων ἰσχυρί-
ζομαι, γνοίη δ' ἄν τις καὶ αὐτῷ τούτῳ· παῖδες

Goell., ut Thucydidem hoc dicere voluisse, καίπερ τύραννοι ὄντες οὗτοι, coniiciat; sed id solo τύραννοι exprimi potuisse vix credimus. Cf. tamen etiam adn. IV, 85, 7.

§. 6. Ὅς delendum censens uncis inclusit Bekk. Sed ad καὶ Πεισίστρατος audienda sunt verba ἦρξε τὴν ἐνιαυσίαν Ἀθ. ἀρχήν. Neque ei rei obstat quod paulo post additum legitur ἄρχων; nam ibi dicendum est dum archon erat.

γὰρ αὐτῷ μόνον φαίνονται τῶν γνησίων ἀδελ-
φῶν γενόμενοι, ὡς ὅ τε βωμὸς σημαίνει καὶ ἡ
στήλη περὶ τῆς τῶν τυράννων ἀδικίας ἡ ἐν τῇ
Ἀθηναίων ἀκροπόλει σταθεῖσα, ἐν ᾗ Θεσσαλοῦ
μὲν οὐδ' Ἱππάρχου οὐδεὶς παῖς γέγραπται, Ἱππίου
δὲ πέντε, οἳ αὐτῷ ἐκ Μυῤῥίνης τῆς Καλλίου τοῦ
Ὑπερεχίδου θυγατρὸς ἐγένοντο· εἰκὸς γὰρ ἦν τὸν
πρεσβύτατον πρῶτον γῆμαι. καὶ ἐν τῇ αὐτῇ στήλῃ 2
πρῶτος γέγραπται μετὰ τὸν πατέρα, οὐδὲ τοῦτο
ἀπεοικότως διὰ τὸ πρεσβεύειν τε ἀπ' αὐτοῦ καὶ
τυραννεῦσαι. οὐ μὴν οὐδ' ἂν κατασχεῖν μοι δοκεῖ 3
ποτε Ἱππίας τὸ παραχρῆμα ῥᾳδίως τὴν τυραν-
νίδα, εἰ Ἵππαρχος μὲν ἐν τῇ ἀρχῇ ὢν ἀπέθανεν,

Cap. 55. §. 1. *Μόνον* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. H. Reg. F. C. D. E. Laur. Mosqu. K. m. Ar. Chr. Vulgo et Bekk. *μόνῳ*. Sed adverbium *μόνον* etiam alibi legitur, ubi adiectivum exspectetur. Vid. Ellendt. ad Arri. II, 9, 1. et de Latinis Madv. ad Cic. de Fin. I, 13, 44. Cf. de *πρῶτον* adn. I, 53, 2.

Μυῤῥίνης. Reg. *Μυρίνης*. Scribendum *Μυρσίνης*, ut dialectus Thucydidea et Aristophanis *Βυρσίνη* Equ. v. 452. (s. 449.) flagitat.

§. 2. *Τῇ αὐτῇ*. Vulgo et Bekk. *τῇ πρώτῃ*. Sed *πρώτῃ* quid sibi velit, nemo videt, quum una columna commemorata sit. Nam quod Hobbesius *in the forepart of the pillar* interpretatus est, id, si prima columna Graece ut Latine de prima parte columnae dicere-

firmandam allatas impugnavit Meursius in Pisistr. c. 11. At vid. Evers. l. d. — *τῶν γνησίων ἀδελφῶν*. „Quatuor Pisistratidas fuisse dicit Scholiastes Aristoph. ad Vesp. v. 502. et Lysistr. 619. Ex his unus erat nothus, Hegesistratus. [Vid.] Meurs. in Pisistr. c. 10.“ DUK. Cf. statim post adn. ad *Θεσσαλοῦ*. — *ἡ στήλη περί*. De articulo non iterato vid. sd. I, 51, 4. — *Θεσσαλοῦ*. „Inter Pisistrati filios e iustis matrimoniis susceptos . . . frequenti veterum commemoratione nulli sunt notiores atque illustriores quam quos a prima uxore habuit, Hippias et Hipparchus. Praeterea Thuc. [hic et I, 20.] Diod. Exc. Peiresc. p. 557. [Heraclid. Pont. de Rebuspubl.] et Theophr. in Hist. Plant. de Thessalo loquuntur, cui unus Plutarchus [Vit. Cat. mai. c. 24. GOELL.] addit Iophontem, et utrumque ex altera uxore natum praedicat.“ EVERS., qui Iophontem vel prima aetate absumptum vel in legitimorum Pisistrati filiorum numero prorsus non fuisse credit. — *Μυῤῥίνης* (cf. sd.) *τῆς Καλλίου*. Aliam Hippiae uxorem commemorat Athen. XIII. p. 609. C.

§. 2. *Ἀπεοικότως*. Praeter omnes libros mss. agnoscunt Thom. et Phav. „*Ἀπεικότως* est I, 73. [II, 8.] et VIII, 68.“ DUK. — *διὰ τὸ πρεσβεύειν . . .*] *διὰ τὸ τῶν* (hoc om. Aug.) *ἐξ αὐτοῦ πρεσβύτατος εἶναι*. Schol. *Ἀπ' αὐτοῦ* post eum videntur sonare.

§. 3. *Οὐ μὴν οὐδέ*. Conf.

αὐτὸς δὲ αὐθημερὸν καθίστατο· ἀλλὰ καὶ διὰ
τὸ πρότερον ξύνηθες τοῖς μὲν πολίταις φοβερόν,
ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους ἀκριβές, πολλῷ τῷ περι-
όντι τοῦ ἀσφαλοῦς κατεκράτησε, καὶ οὐχ ὡς ἀ-
δελφὸς νεώτερος ὢν ἠπόρησεν, ἐν ᾧ οὐ πρότερον
4 ξυνεχῶς ὡμιλήκει τῇ ἀρχῇ. Ἱππάρχῳ δὲ ξυνέβη
τοῦ πάθους τῇ δυστυχίᾳ ὀνομασθέντα καὶ τὴν

tur, certe *πρώτῃ τῇ* debebat esse. Cf. Rost. Gr. §. 98. 2. In H. s. v. *γρ. αὐτῇ*. Valla: in ipso titulari lapide. G. quid haberet, Gail. satis eruere non potuit, sed suspicabatur esse *ἄλλως*.

§. 3. *Ἀλλὰ καί*. Cf. adn.

adn. I, 3, 3. — *καθίστατο*. Simul audi *ἐν τῇ ἀρχῇ* seu inde *ἄρχων*. Cf. Aristid. I. p. 58: *οὔτε καθιστάμενος* (*βασιλεὺς*) *οὔτε ἐν ἀρχῇ τῆς βασιλείας*. — *ἀλλὰ καί*. *Καί*, quod om. E. Laur., aut ad sequens *καί* referendum, aut significat Hippiam non solum imperium retinuisse, sed adeo secure regnasse. — *διὰ τὸ . . . φοβερόν*, propter iam antea usitatum civibus metum. Nam ne, quod deinde *τὸ ἀκριβές* sit Hippiae, explicemus propter iam antea usitatam (Hippiae) in cives severitatem, prohibemur iis, quae de horum tyrannorum imperio legimus 54, 5. Ceterum cf. adn. I, 37, 4. — *ἐς δὲ τοὺς ἐπικούρους ἀκριβές*, et (propter iam antea usitatam) in satellites diligentiam (ut Cicero cognita in rempublicam diligentia scribit pro Mur. c. 40.). „*Ἐπίκουροι* ex c. 56. sq. explicentur satellites, qui et c. 58. extr. *ἐπίκουροι* tam diserte appellentur, ut de sensu satis constet. [Satellites quidem iam Pisistrato fuisse notum est, sed hi cives fuerunt, *οἳ δορυφόροι μὲν οὐκ ἐγένοντο Πεισιστράτου, κορυνηφόροι δέ* Herodot. I, 59. Sed filii eius mercenariis usi videntur, qui alibi quoque *ἐπίκουροι* vocantur. Cf. adn. II, 33, 1. al.] *Ἀκριβές* autem vel *ἀκρίβεια* circa stipatores cernatur partim in robore corporis, animi autem fortitudine ac fide, partim in cura eorum benigna, diligente ac liberali, quo fidos magis haberet, ac plane atque unice ipsi addictos.“ BAU. — *πολλῷ . . . κατεκράτησε*. „*Πολλῷ τῷ περιόντι τοῦ ἀσφαλοῦς* pro subst. utrumque *πολλῇ τῇ περιουσίᾳ τῆς ἀσφαλείας*.“ BAU. Ergo „*with superabundant security*. Cf. V, 7. [ibique adn.] et Liv. II, 27. Adeo supererant animi ad sustinendam invidiam. Post *κατεκράτησε* simul audiverim *τῆς ἀρχῆς*.“ ARN. — *ἐν ᾧ . . . ὡμιλήκει τῇ ἀρχῇ*. *Ἐν ᾧ* valent quo statu, quod si fuisset, *in welchem Falle*, i. e. *εἰ γὰρ ἀδελφὸς νεώτερος ἦν*; deinde *ὡμιλήκει* dictum est pro *ὡμιλήκει ἄν*. Cf. de utraque re adn. III, 82, 2. et VIII, 86: *ὡρμημένων τῶν ἐν Σάμῳ πλεῖν ἐπὶ σφας αυτους, ἐν ᾧ σαφέστατα Ἰωνίαν εὐθὺς εἶχον οἱ πολέμιοι*. *Ὁμιλεῖν τινὶ πράγματι*, *mit etwas verkehren*, est versari in re, tractare rem. Cf. VI, 70, 1.

§. 4. *Τῇ δυστυχίᾳ ὀνομασθέντα . . .*] *διὰ τὴν συμπεσοῦσαν αὐτῷ δυστυχίαν ὀνομασθέντα, ὀνομαστὸν γενόμενον, ὑποληφθῆναι ὅτι ἐτυράννησεν*. Schol. *Τῇ δυστυχίᾳ*

Ὁ δ' οὖν Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων προπηλακισθέντες ξυνομνύασι.

δόξαν τῆς τυραννίδος ἐς τὰ ἔπειτα προςλαβεῖν.
56. Τὸν δ' οὖν Ἁρμόδιον ἀπαρνηθέντα τὴν πεί- 1
ρασιν, ὥςπερ διενοεῖτο, προὐπηλάκισεν· ἀδελφὴν
γὰρ αὐτοῦ κόρην ἐπαγγείλαντες ἥκειν κανοῦν οἴ-
σουσαν ἐν πομπῇ τινι ἀπήλασαν, λέγοντες οὐδὲ
ἐπαγγεῖλαι τὴν ἀρχὴν διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι.
χαλεπῶς δὲ ἐνεγκόντος τοῦ Ἁρμοδίου, πολλῷ δὴ 2
μᾶλλον δι' ἐκεῖνον καὶ ὁ Ἀριστογείτων παρωξύ-
νετο. καὶ αὐτοῖς τὰ μὲν ἄλλα πρὸς τοὺς ξυνεπι-
θησομένους τῷ ἔργῳ ἐπέπρακτο, περιέμενον δὲ

τοῦ πάθους = τῇ δυστυχίᾳ τούτου, ὃ ἔπαθε. Ὀνομάζεσθαι est celebrari, nobilitari. De accusativo cf. adn. VII, 57, 9. Πρός denique in προςλαβεῖν significat πρὸς τῷ ὀνομαστῷ γενέσθαι. — ἐς τὰ ἔπειτα. Haec insolentiora sunt; nam alibi aut ἐς ἔπειτα (I, 130. cf. adn. I, 129, 3.) aut ἐς τὸ ἔπειτα (IV, 64. ut ἐς τὸ λοιπόν et sim.) legimus. (Ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον III, 114.)

Cap. **56**. §. 1. Δ' οὖν. Cf. adn. I, 3, 4. — ἀπαρνηθέντα, aspernatum, recusantem. — πείρασιν agnoscit Thom. M. „Non sane usitatum vocabulum, sed πεῖρα aliud notaret.“ BAU. — ἀδελφὴν ... αὐτοῦ. Significantne unam ex eius sororibus? At Aristot. Polit. V, 10. προπηλακίσαι τὴν Ἁρμοδίου ἀδελφήν. Et id discrimen additi et omissi articuli, quod de possessivis pronominibus explicat Buttm. Gr. §. 124. adn. 2., in his et personalibus possessive positis ante cognatorum nomina et ante πόλις et πατρίς non observari docuimus in ed. mai. ad II, 102, 6., cuius rei causa ex Buttm. Gr. §. 124. adn. 4. intelligitur. — ἐπαγγείλαντες ... ἀπήλασαν. Singularem propter superius προὐπηλάκισεν exspectari, sed communiter tribui Hippiae et Hipparcho, adnotat Bau. — κανοῦν οἴσουσαν ἐν πομπῇ τινι. „Non solum Panathenaeis, sed etiam aliis quibusdam diebus festis virgines canistra gestabant apud Athenienses: τοῖς τε Παναθηναίοις καὶ ταῖς ἄλλαις πομπαῖς, dicit Philochorus apud Harpocrat. in κανηφόροι. Et apertum est ex hoc loco Thucydidis, in quo πομπή, qua soror Harmodii prohibita est canistrum ferre, a Panathenaeis distinguitur. Vid. Perizon. ad Aeli. [qui ἐν τοῖς Παναθηναϊκοῖς κομίσαι κανοῦν τῇ θεῷ sororem Harmodii prohibitam esse falso dicit] XI. Var. Hist. 8., ubi et alia ad hanc historiam illustrandam pertinentia adnotata sunt.“ DUK. Philochori verba reliqua: Ἐριχθονίου βασιλεύοντος πρῶτον κατέστησαν αἱ ἐν ἀξιώματι παρθένοι φέρειν τὰ κανᾶ τῇ θεῷ, ἐφ' οἷς ἐπέκειτο τὰ πρὸς θυσίαν, adscripserunt Dukas et Arn. Cf. Herm. Antiqu. sacr. §. 54, 28. — τὴν ἀρχήν, omnino. Cf. adn. IV, 98, 1. — διὰ τὸ μὴ ἀξίαν εἶναι. „Etenim αὗται (αἱ κανηφόροι) τῶν ἀστῶν καὶ τῶν εὐγενῶν ἦσαν. Atqui Herodotus [V, 55.] testatur percussores Hipparchi ex Phoenicio genere [Gephyraeorum] esse ortos, et quum maiores eorum ex Boeotia Athenas migrassent, etiamtum iuribus quibusdam germanorum Atheniensium propriis fuisse privatos.“ ARN. Hanc ob causam igitur sororum Harmodii ad fungendum hoc officio deligi non potuisse simulasse videntur tyranni.

Παναθήναια τὰ μεγάλα, ἐν ᾗ μόνον ἡμέρᾳ οὐχ
ὕποπτον ἐγίγνετο ἐν ὅπλοις τῶν πολιτῶν τοὺς
τὴν πομπὴν πέμψαντας ἀθρόους γενέσθαι· καὶ
ἔδει ἄρξαι μὲν αὐτούς, ξυνεπαμύνειν δὲ εὐθὺς
3 τὰ πρὸς τοὺς δορυφόρους ἐκείνους. ἦσαν δὲ οὐ
πολλοὶ οἱ ξυνομωμοκότες ἀσφαλείας ἕνεκα· ἤλ-
πιζον γὰρ καὶ τοὺς μὴ προειδότας, εἰ καὶ ὁπο-
σοιοῦν τολμήσειαν, ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ἔχοντάς
γε ὅπλα, ἐθελήσειν σφᾶς αὐτοὺς ξυνελευθεροῦν.
1 **57.** καὶ ὡς ἐπῆλθεν ἡ ἑορτή, Ἱππίας μὲν ἔξω ἐν
τῷ Κεραμεικῷ καλουμένῳ μετὰ τῶν δορυφόρων

Ἵππαρχος ἀποκτείνεται.

Cap. **56**. §. 2. Πέμψαντας. C. Mosqu. Ar. Chr. et e corr. Aug. πέμψοντας, quod praeferunt Reisk. et Bau. Atque aut hoc requiri videtur aut πέμποντας. Nam ad pompam ducendam armati convenire, et in ipsa pompa esse armati solebant. Cf. adn. ad vv. ἐν ὅπλοις.

§. 3. Ἕνεκα Cass. T. Bas. Gr. Vulgo et Bekk. οὕνεκα, quod a Thucydidis dialecto alienum videtur. Cf. ed. mai.

§. 2. Παναθήναια τὰ μεγάλα. „Itaque Hipparchus interfectus est Hecatombaeone, i. e. Iulio vel Augusto, arguente Panathenaeorum tempestate, quae Hecatombaeone tertii Olympiadis cuiusque anni celebrata sunt.“ CLINT. Fast. Hell. ad a. 514. Cf. adn. V, 47. — ἐν ᾗ μόνον ἡμέρᾳ. „Ex hoc loco apparet Panathenaea initio uno tantum die celebrata fuisse; postea enim in plures prolata erant ornatus et magnificentiae causa. Vid. Meurs. Panathen. c. 5. p. 6.“ HUDS. De Panathenaeis universis conf. Wachsm. Ant. Gr. II. 2. p. 246. sqq. — ἐν ὅπλοις. „Infra [c. 58.] dicit, ὅτι μετὰ ἀσπίδος καὶ δόρατος εἰώθεσαν τὰς προπομπὰς ποιεῖν.“ HUDS. Etiam apud alias gentes morem fuisse, ut solennibus quibusdam sacris pompae ab armatis ducerentur, e Dion. Hal. VII, 72. et Polyb. IV, 35. ostensum esse docet Duk. — τοὺς τὴν πομπὴν πέμψαντας, qui pompam duxissent. Cf. de hoc frequenti genere loquendi interpr. Demosth. Philipp. I. §. 26. et Iacobitz. ad Luci. Iup. Trag. c. 22. Add. Krueg. Gr. I. §. 46. 5. adn. 1. De tempore participii cf. sd. — τὰ πρός. Vid. adn. IV, 85, 6. — ἐκείνους. Τοὺς ξυνεπιθησομένους τῷ ἔργῳ.

§. 3. Εἰ καὶ ὁποσοιοῦν, quamvis pauci, etiamsi paucissimi. — τολμήσειαν. Cf. adn. II, 43, 1. — ἔχοντάς γε, quandoquidem haberent.

Cap. **57**. §. 1. Ἔξω ἐν τῷ Κεραμεικῷ. „Ceramici duo, quorum unus intra urbem, alter extra.“ HUDS. De exteriore cf. adn. II, 34, 5. Ex eo igitur pompa proficiscebatur, quae per interiorem Ceramicum et forum in templum Minervae Poliadis in arce deducebatur. Cf. Plat. Euthyph. p. 6. Isae. ap. Harpocr. in v. πέπλος. Plut. Demetr. 12. et de recentioribus temporibus

διεκόσμει, ὡς ἕκαστα ἐχρῆν τῆς πομπῆς προϊέναι·
ὁ δὲ Ἁρμόδιος καὶ ὁ Ἀριστογείτων, ἔχοντες ἤδη
τὰ ἐγχειρίδια, ἐς τὸ ἔργον προήεσαν. καὶ ὡς εἶδόν 2
τινα τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι διαλεγόμενον οἰκείως
τῷ Ἱππίᾳ, (ἦν δὲ πᾶσιν εὐπρόσοδος ὁ Ἱππίας,)
ἔδεισαν καὶ ἐνόμισαν μεμηνῦσθαί τε καὶ ὅσον
οὐκ ἤδη ξυλληφθήσεσθαι. τὸν λυπήσαντα οὖν 3
σφᾶς καὶ δι' ὅνπερ πάντα ἐκινδύνευον ἐβούλοντο
πρότερον, εἰ δύναιντο, προτιμωρήσεσθαι, καὶ ὥς-
περ εἶχον ὥρμησαν εἴσω τῶν πυλῶν· καὶ περιέ-
τυχον τῷ Ἱππάρχῳ παρὰ τὸ Λεωκόριον καλού-
μενον, καὶ εὐθὺς ἀπερισκέπτως προσπεσόντες καὶ
ὡς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς, ὁ μὲν ἐρωτικῆς, ὁ δὲ
ὑβρισμένος, ἔτυπτον, καὶ ἀποκτείνουσιν αὐτόν.
καὶ ὁ μὲν τοὺς δορυφόρους τὸ αὐτίκα διαφεύγει 4
ὁ Ἀριστογείτων, ξυνδραμόντος τοῦ ὄχλου, καὶ
ὕστερον ληφθεὶς οὐ ῥᾳδίως διετέθη· Ἁρμόδιος

Cap. 57. §. 3. *Παρά.* H. *περί*, ut I, 20. Mosqu. *κατά.* Illud malis, quum in vulgata desideres *τῷ Λεωκορίῳ.* Vid. adn. V, 67, 2.

Leak. in Comment. antiqu. stud. a. 1841. p. 1159. sq.

§. 2. *Τῶν ξυνωμοτῶν σφίσι.* I. e. *τῶν σφίσι ξυνομοσάντων.* Conf. Rost. Gr. §. 105. 6. Buttm. §. 132. 2. 8). — *ὁ Ἱππίας.* Observa nomen proprium iteratum more familiaris sermonis. — *ὅσον οὐκ ἤδη.* Sic iterum VIII, 96.

§. 3. *Πάντα ἐκινδύνευον.* Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. et infra 77, 4. *τὰ δεύτ. κινδ.* — *πρότερον . . . προτιμωρήσεσθαι.* De talibus cf. adn. I, 23, 5. Futuri infinitivus cum *βούλεσθαι* iterum c. 101. coniunctus est. Cf. sd. I, 72, 1. et adn. IV, 115, 2. V, 35, 4. VI, 6, 1. al. — *ὥςπερ εἶχον.* Cf. adn. III, 30, 1. — *τῶν πυλῶν.* Dipylum significatur. Vid. Leak. Descript. Athen. p. 150. (ed. 2. p. 162. sqq.) Cf. Krus. Hell. II. 1. p. 159—161. — *Λεωκόριον.* Vid. adn. I, 20. Fuit non procul a Dipylo in interiore Ceramico. Cf. Forchhamm. Athen. p. 89. sq. — *ὡς ἂν μάλιστα δι' ὀργῆς.* *Προςπέσοιεν* recte simul audiunt Matth. Gr. §. 461. c. et Bernh. Synt. p. 456. — *ὑβρισμένος.* I. e. *ὅτι ἦν ὑβρισμ.*

§. 4. *Τοὺς δορυφόρους.* Quum §. 1. Hippiam *μετὰ τῶν δορυφόρων* in exteriore Ceramico fuisse legerimus, hic Hipparchi satellites dici videntur. Cf. adn. c. 54. — *ὁ Ἀριστογείτων.* De hac appositione vid. Matth. Gr. §. 288. adn. 5. — *ξυνδραμόντος τοῦ ὄχλου.* Haec iungenda esse cum *διαφεύγει*, non cum *οὐ ῥᾳδίως διετέθη* perspicuum est. Cf. Bulw. Athen. I. p. 214. ed. Lips. et Thirw. Hist. Gr. II. p. 73. sq., qui iure reprehendunt Mitfordium. — *οὐ ῥᾳδίως διετέθη*, non leniter tractatus, i. e. misere trucidatus est. „*Χαλεπῶς διετέθη, ἢ οὐ ῥᾳδίως οὐδὲ εὐκόλως ἀνηρέθη· ἤγουν οὐ διάθεσιν τιμωριῶν ἐλάμβανε ῥᾳδίαν ἐνεγκεῖν.*“ Schol. Et „*οὐ ῥᾳδίως, κακῶς, Θουκυδίδης.*“ Hesych. Phot. Cf. ad VII, 73. Aristogiton enim cruciatus est, ut conscios caedis nominaret. Vid. Iust. II, 9. Polyaen. I, 22. Thirw. Hist. Gr. l. d. De Leaena quae fabulantur recentiores, vid. apud Polyaen. VIII, 45. Plut. de Garrul. p. 13. Cf. Siebel. ad Paus. I, 23, 1.

1 δὲ αὐτοῦ παραχρῆμα ἀπόλλυται. 58. ἀγγελθέν-
τος δὲ Ἱππίᾳ ἐς τὸν Κεραμεικόν, οὐκ ἐπὶ τὸ γε-
νόμενον, ἀλλ' ἐπὶ τοὺς πομπέας τοὺς ὁπλίτας,
πρότερον ἢ αἰσθέσθαι αὐτοὺς ἄπωθεν ὄντας,
εὐθὺς ἐχώρησε, καὶ ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος
πρὸς τὴν ξυμφορὰν ἐκέλευσεν αὐτοὺς δείξας τι
2 χωρίον ἀπελθεῖν ἐς αὐτὸ ἄνευ τῶν ὅπλων. καὶ
οἱ μὲν ἀνεχώρησαν οἰόμενοί τι ἐρεῖν αὐτόν· ὁ δὲ
τοῖς ἐπικούροις φράσας τὰ ὅπλα ὑπολαβεῖν ἐξε-

Ἱππίου τέχνασμα, δι' οὗ κατέχει τὴν ἀρχήν.

Cap. 58. §. 1. *Αἰσθέσθαι.* Aug. Pal. It. Ald. ed. Bas. *αἴσθεσθαι.* Cf. sd. II, 93, 3.

Ἄπωθεν. It. Vat. H. Mosqu. m. Bekk. *ἄποθεν.* Cf. sd. III, 111, 1.

Cap. 58. §. 1. *Ἀγγελθέντος.* Cf. *δηλωθέντος* I, 74, 1. et ibi adn. — *ἐπὶ τὸ γενόμενον.* „Ad locum facinoris, illuc, ubi facta esset caedes.“ BAU. Ita Graeci non raro rem, quae aliquo in loco est, pro ipso loco nominant. Cf. Rost. Gr. §. 97. 2. γ'. — *τοὺς πομπέας τοὺς ὁπλίτας.* „I. e. *τῶν πολιτῶν τοὺς ἐν ὅπλοις τὴν πομπὴν πέμποντας*, ut paulo ante loquitur.“ STEPH. in Thes. Hoc uno loco sic *πομπεύς* videtur legi. — *πρότερον ἢ αἰσθέσθαι.* Cf. adn. I, 69, 5. — *ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος πρὸς τὴν ξυμφ.*] *ὑποκρινάμενος φαιδρὸς εἶναι τῷ προσώπῳ· ἤγουν ἀσύγχυτον τὴν ἑαυτοῦ ὄψιν τηρήσας καὶ μὴ ὑπεμφαίνουσαν τεκμήριον τοῦ πάθους.* Schol. „Nihil prodens vultu suo, quum eum ad calamitatem composuisset. *Αὐτήν*, i. e. *τὴν ὄψιν*, audiendum post *πλασάμενος*. [Cf. vultum fingere Caes. B. G. I, 40.] *Ἀδήλως τῇ ὄψει πλασάμενος* similia sunt verbis III, 59. *φείσασθαι οἴκτῳ σώφρονι λαβόντας*, ubi vid. adn.“ ARN. Bloomfieldius, qui olim non male *τὴν ὄψιν* coniecit, in ed. 2. se vultu ad calamitatem componens interpretatur; sed *πλάσσεσθαι* non significat se fingere, sed sibi vel sua fingere, simulare et dissimulare, ut *τὸν τρόπον τὸν αὐτοῦ* in verbis Lysiae p. 659. ab illo allatis, sed male tentatis. Cf. Pap. Lex. et Steph. Thes.

§. 2. *Ἀνεχώρησαν.* Immo *ἀπεχώρησαν*, quae verba saepe confunduntur. — *οἰόμενοι . . . αὐτόν.* Usitatum videtur fuisse, ut, antequam ad orationem audiendam congregarentur, arma deponerent.“ BLOOMF. Vid. Arn. ad II, 2. et IV, 74. — *ἐπικούροις.* Cf. adn. 55, 3. — *ὑπολαβεῖν*] *ὑφαρπάσαι.* Schol. —

8*

ἡ οὖν τυραννὶς μετὰ τοῦτο χαλεπωτέρα γίγνεται, παύεται δὲ ὑπὸ Λακεδαιμονίων.

λέγετο εὐθὺς οὓς ἐπῃτιᾶτο καὶ εἴ τις εὑρέθη ἐγ-
χειρίδιον ἔχων· μετὰ γὰρ ἀσπίδος καὶ δόρατος
εἰώθεσαν τὰς πομπὰς ποιεῖν. 59. τοιούτῳ μὲν 1
τρόπῳ δι' ἐρωτικὴν λύπην ἥ τε ἀρχὴ τῆς ἐπιβου-
λῆς καὶ ἡ ἀλόγιστος τόλμα ἐκ τοῦ παραχρῆμα
περιδεοῦς Ἁρμοδίῳ καὶ Ἀριστογείτονι ἐγένετο. τοῖς 2
δ' Ἀθηναίοις χαλεπωτέρα μετὰ τοῦτο ἡ τυραννὶς
κατέστη· καὶ ὁ Ἱππίας διὰ φόβου ἤδη μᾶλλον
ὢν τῶν τε πολιτῶν πολλοὺς ἔκτεινε καὶ πρὸς τὰ
ἔξω ἅμα διεσκοπεῖτο, εἴ ποθεν ἀσφάλειάν τινα
ὁρῴη, μεταβολῆς γενομένης, ὑπάρχουσάν οἱ. Ἱπ- 3
πόκλου γοῦν τοῦ Λαμψακηνοῦ τυράννου Αἰαντίδῃ
τῷ παιδὶ θυγατέρα ἑαυτοῦ μετὰ ταῦτα Ἀρχεδί-
κην Ἀθηναῖος ὢν Λαμψακηνῷ ἔδωκεν αἰσθανό-
μενος αὐτοὺς μέγα παρὰ βασιλεῖ Δαρείῳ δύνα-
σθαι. καὶ αὐτῆς σῆμα ἐν Λαμψάκῳ ἐστὶν ἐπί-
γραμμα ἔχον τόδε·

§. 2. *Ποιεῖν.* H. s. v. γρ. *πέμπειν*, fortasse recte. Vid. 56, 2. ibique adn. Pro vulgato enim exspectaveris *ποιεῖσθαι*. Cf. Pap. Lex. v. *πομπή*.

ἀσπίδος καὶ δόρατος. De hoc distributivo singularium usu cf. adn. II, 70, 3. — *ποιεῖν*. Cf. sd.

Cap. **59.** §. 1. *Δι' ἐρωτικὴν λύπην ... περιδεοῦς*. Verba traiecta videntur pro διά τε ἐρωτ. λύπην ἡ ἀρχὴ τῆς ἐπιβ. καὶ ἐκ τοῦ παραχρ. περιδεοῦς ἡ ἀλόγ. τόλμα; nam initium coniurationis propter indignationem amatoriam factum (vid. c. 54.), inconsiderata rei perfectio ex repentino metu orta est (vid. c. 57.). Ceterum cf. de tali synchysi partitionum adn. I, 16. In verbis ἡ ἀλόγιστος τόλμα non reprehendi facinus ipsum, sed modum, quo perpetratum sit, docet Kortum. Respubl. Gr. p. 195., contra quem disputat Kutzen. Pericl. p. 131., cui ex tota narratione factum ipsum Thucydidi displicuisse videtur intelligi. Nominativo τόλμα autem et ei respondenti accusativo τόλμαν constanter utitur Thucydides. Vid. I, 90. II, 62. III, 45. 82. V, 10. VI, 33. Unde apparet errare Ellendtium in Lex. Soph. h. v. apud veteres Atticos ubique τόλμη legi iubentem.

§. 2. *Χαλεπωτέρα ... κατέστη*. „Factum confirmat Herodot. VI, 123." BLOOMF. Add. Herodot. V, 55. extr. et V, 62. — *διὰ φόβου ... ὤν*. Cf. Matth. Gr. §. 580. c.

§. 3. *Γοῦν*. *Δ' οὖν* male coniecit Krueg. Quum commemoretur exemplum praesidii ab Hippia quaesiti, rectissime hic legitur γοῦν, quidem certe, nam certe. Cf. I, 2. al. — *αἰσθανόμενος ... δύνασθαι*. De infin. cf. adn. V, 4, 6. — *ἐπίγραμμα*. „Hoc epigramma Simonidi adscribit Aristot. Rhetor.

Ἀνδρὸς ἀριστεύσαντος ἐν Ἑλλάδι τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ
Ἱππίου Ἀρχεδίκην ἥδε κέκευθε κόνις·
ἣ πατρός τε καὶ ἀνδρὸς ἀδελφῶν τ' οὖσα τυράννων
παίδων τ' οὐκ ἤρθη νοῦν ἐς ἀτασθαλίην.

4 τυραννεύσας δὲ ἔτη τρία Ἱππίας ἔτι Ἀθηναίων
καὶ παυθεὶς ἐν τῷ τετάρτῳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων
καὶ Ἀλκμαιωνιδῶν τῶν φευγόντων ἐχώρει ὑπό-
σπονδος ἔς τε Σίγειον καὶ παρ' Αἰαντίδην ἐς
Λάμψακον, ἐκεῖθεν δὲ ὡς βασιλέα Δαρεῖον, ὅθεν
καὶ ὁρμώμενος ἐς Μαραθῶνα ὕστερον ἔτει εἰκο-
στῷ ἤδη γέρων ὢν μετὰ Μήδων ἐστράτευσεν.
1 60. Ὧν ἐνθυμούμενος ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθη-
ναίων καὶ μιμνησκόμενος, ὅσα ἀκοῇ περὶ αὐτῶν
ἠπίστατο, χαλεπὸς ἦν τότε καὶ ὑπόπτης ἐς τοὺς

τούτων μὲν δὴ μιμνησκομένου τοῦ δήμου ἐν τῇ τῶν ἀσεβη-

l. I. c. 9." HUDS. „Cf. Fr. Iacobs. Anthol. Pal. Append. 74." ED. FRANC. In Simonidis reliquiis ed. a Schneidewin. est n. CLXX. — *ἀδελφῶν*. „Unus tantum nobis notus est Pisistratus, Hippiae filius, cuius mentionem fecit Thucydides supra c. 54." HAACK. — *τυράννων*. Partim Athenarum, partim Lampsaci.

§. 4. *Ἔτη τρία ... ἔτι*. „Totidem Plato in Hipparch. p. 229. B. nihil admodum Herodoti quatuor annis officientes, modo ... tres integri et quartus inchoatus Hippiae tyranno post Hipparchi violentam mortem relinquantur." WESSEL. ad Herodot. V, 55. Add. Boeckh. ad Inscr. II. p. 318. — *ἐν τῷ τετάρτῳ*. „Antequam quartus Hippiae annus completus fuit, ideoque ante Hecatombaeonem s. Iulium a. 510. [cf. adn. 56, 2.], et tamen viginti annis ante pugnam Marathoniam, proinde non ante Boedromionem s. Septembrem. Haec ut inter se concilientur, statuendum est aliquamdiu inter factiones pugnatum esse. Hippias imperio privatus est ante Hecatombaeonem, sed abiit Athenis (ἐχώρει ὑπόσπονδος) demum post Boedromionem. [At Boeckh. l. d. annum vicesimum ideo recte dici posse, quia magis de universa expeditione eiusque initio quam de ipsius pugnae mense vel die intelligenda verba scriptoris sint, probabilius existimat.] Pisistratidae expulsi sunt octodecim annis post Pisistrati mortem (Aristot. Polit. V, 9.) et circiter centum annis (ἔτει ἑκατοστῷ μάλιστα Thuc. VIII, 68.) ante quadringentorum virorum imperium." CLINT. Fast. Hell. ad a. 510. — *ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Ἀλκμαιωνιδῶν*. Vid. maxime Herodot. V, 55. sqq. Cf. quos citat Boeckh. de Alcmaeonidis disputans Explic. Pind. ad Pyth. VII. p. 301. — *ὑπόσπονδος*. Hac conditione, ut tradita arce reciperet liberos ab adversariis captos. Cf. Herodot. V, 65. — *ἔς τε Σίγειον*. „Nam id temporis eius urbis dominus erat Hegesistratus, frater nothus, a Pisistrato patre impositus, ut docet Meursius in Pisistr. c. 10." HUDS. „Vid. Herodot. V, [65.] 94. 95." ARN.

Cap. **60.** §. 1. *Ὧν ἐνθυμούμενος*. Cf. adn. I, 42, 1. — *μιμνησκόμενος ... ὑπόπτης*. Ad narrationem cum superioribus nectendam repetit scriptor c. 53. extr. dicta. — *αἰ-*

σάντων ζητήσει εἷς τῶν δεδεμένων γίγνεται μηνυτής· ὁ δὲ δῆμος τοὺς μὲν καταιτιαθέντας τιμωρεῖται.

περὶ τῶν μυστικῶν τὴν αἰτίαν λαβόντας, καὶ πάντα αὐτοῖς ἐδόκει ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννικῇ πεπρᾶχθαι. καὶ ὡς αὐτῶν διὰ τὸ 2
τοιοῦτον ὀργιζομένων πολλοί τε καὶ ἀξιόλογοι ἄνθρωποι ἤδη ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ ἦσαν, καὶ οὐκ ἐν παύλῃ ἐφαίνετο, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐπεδίδοσαν μᾶλλον ἐς τὸ ἀγριώτερόν τε καὶ πλείους ἔτι ξυλλαμβάνειν, ἐνταῦθα ἀναπείθεται εἷς τῶν δεδεμένων, ὅςπερ ἐδόκει αἰτιώτατος εἶναι, ὑπὸ τῶν ξυνδεσμωτῶν τινος εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα μηνῦσαι, εἴτε καὶ οὔ· ἐπ' ἀμφότερα γὰρ εἰκάζεται, τὸ δὲ σαφὲς οὐδεὶς οὔτε τότε οὔτε ὕστερον ἔχει εἰπεῖν περὶ τῶν δρασάντων τὸ ἔργον. λέγων δὲ ἔπεισεν 3

Cap. 60. §. 2. *Οὐδείς* Ar. Chr. Bekk. Vulgo *οὐθείς*. At vid. Lob. ad Phryn. p. 181. sq. Redit vitium c. 66. et in Vat. l. VIII. aliquoties.

τίαν λαβόντας. Cf. adn. II, 18, 3.

§. 2. *Καὶ ὡς ...* Rem illustrat Andoc. p. 18—22. Reisk. (p. 96. sqq. ed. Bekk.). — *οὐκ ἐν παύλῃ ἐφαίνετο*] *οὐδεμία ἀπόπαυσις τοῦ συλλαμβάνειν τοὺς ἄνδρας* [*ἐφαίνετο*]. Schol. „Male Thomas Mag. in *ἀνάπαυλα· τὸ δὲ παῦλα ἀδόκιμον*. Usi sunt praeter Thucydidem etiam Plato, [Xenophon,] Aristoteles, Socrates apud Scholiasten Aristoph. Nub. v. 94.“ DUK. „Add. Soph. Philoct. 1329. et Aristoph. Lysistr. 772.“ BLOOMF. De tota formula cf. adn. I, 137, 4. — *ἐπεδίδοσαν ἐς τὸ ἀγριώτερον*. Similiter VIII, 24: *ἐπεδίδου ἐπὶ τὸ μεῖζον*. Dicitur enim *ἐπιδιδόναι ἔς τι, πρός τι, ἐπί τι*. Cf. Pap. Lex. Cum ipsis verbis *ἐς τὸ ἀγριώτερον* cf. *ἐς τὸ τρυφερώτερον* I, 6. et adn. VI, 34, 7. — *καὶ ... ξυλλαμβάνειν*. „*Εἰς τὸ συλλαμβάνειν, κατὰ κοινοῦ*.“ ΔΟΥΚΑΣ. Fortasse tamen non opus est hoc supplemento, quum mutata existimari possit oratio: proficiebant in saevitia et (proficiebant ita,) ut plures etiam comprehenderent. — *εἷς τῶν δεδεμένων*. „Andocides orator. Plutarchus Alcib. [c. 21.], qui ei Timaeum quendam, singularis calliditatis hominem, huius consilii auctorem fuisse, et decreto publico iis, qui se ipsi indicassent, impunitatem promissam scribit.“ DUK. Cf. adn. ad *τῶν ξυνδεσμ. τινος* et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 195. (ed. 2. I. p. 629.). — *ὅςπερ ... εἶναι*. Causam explicat Plut. l. d. — *τῶν ξυνδεσμωτῶν τινος*. Eum a Plutarcho Timaeum vocari antea audivimus. At Andocides ipse a Charmide Aristotelis filio sibi persuasum esse affirmat de Myster. p. 100. §. 48. — *εἴτε ἄρα καὶ τὰ ὄντα* (i. e. *τὰ ἀληθῆ*) *μηνῦσαι*. Quod factum existimat Droys. Mus. Rhen. IV. 1. p. 36. Cf. tamen Thirw. Hist. Gr. III. p. 395. sq. De particulis *εἴτε καὶ ... εἴτε καί* vid. adn. V, 65, 3. — *ἐπ' ἀμφότερα*. Cf. adn. I, 83, 3. — *οὔτε τότε ... ἔχει*. I. e.

αὐτόν, ὡς χρή, εἰ μὴ καὶ δέδρακεν, αὐτόν τε ἄδειαν ποιησάμενον σῶσαι καὶ τὴν πόλιν τῆς παρούσης ὑποψίας παῦσαι· βεβαιοτέραν γὰρ αὐτῷ σωτηρίαν εἶναι ὁμολογήσαντι μετ' ἀδείας ἢ ἀρ-
4 νηθέντι διὰ δίκης ἐλθεῖν. καὶ ὁ μὲν αὐτός τε καθ' ἑαυτοῦ καὶ κατ' ἄλλων μηνύει τὸ τῶν Ἑρμῶν· ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἄσμενος λαβών, ὡς ᾤετο, τὸ σαφές, καὶ δεινὸν ποιούμενοι πρότερον, εἰ τοὺς ἐπιβουλεύοντας σφῶν τῷ πλήθει μὴ εἴσονται, τὸν μὲν μηνυτὴν εὐθὺς καὶ τοὺς ἄλλους μετ' αὐτοῦ, ὅσων μὴ κατηγορήκει, ἔλυσαν, τοὺς δὲ καταιτιαθέντας κρίσεις ποιήσαντες τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, ὅσοι ξυνελήφθησαν, τῶν δὲ δια-

§. 3. *Εἰ μὴ καί*. D. *εἰ καὶ μή*, quam collocationem sane exspectes, quum quamvis non, etiamsi non, dicendum sit; sed vid. adn. II, 11, 6.

§. 4. *Καθ' ἑαυτοῦ*. Aug. Pal. It. Vat. male *καθ' ἑαυτόν*.

οὔτε τότε εἶχεν, οὔτε ὕστερον (*καὶ μέχρι τοῦ νῦν*) *ἔχει*. Cf. adn. I, 86, 2. et Krueg. Gr. I. §. 62. 4. adn. 2.

§. 3. *Εἰ μὴ καί*. I. e. *εἰ καὶ μή*. Conf. sd. — *ἄδειαν ποιησάμενον*, sibi comparata securitate, impetrata secur. Cf. adn. IV, 51, 1. — *βεβαιοτέραν γὰρ ... ἐλθεῖν*. Certiorem enim ipsi salutem fore securitate impetrata rem fasso, quam si negans iudicium subiret. „Rursus variavit Thuc. per particip. et infinit. [quorum illud ad *αὐτῷ* referendum, infinitivus subiectum est praedicati *σωτηρίαν εἶναι*. Nam] e *σωτηρίαν εἶναι*, non a *διὰ δίκ. ἐλθεῖν*, pendere *ὁμολογήσαντι* vel ex eo appareat, quod absolutum statim, immo custodia liberatum, sine iudicio refert Thuc.; non ergo *ἦλθε διὰ δίκης ὁμολογήσας*.“ DUK. Cf. Plutarch. l. d.: *ὁμολογήσαντι γὰρ ἄδειαν εἶναι κατὰ ψήφισμα τοῦ δήμου, τὰ δὲ τῆς κρίσεως ἄδηλα πᾶσι*. De verbis *διὰ δίκης ἐλθεῖν* conf. Matth. Gr. §. 580. e.

§. 4. *Αὐτός τε καθ' ἑαυτοῦ ... μηνύει*. Ita Plut. l. d. Oratores Andocidem contra semet ipsum indicium professum esse non narrant. Cf. ed. mai. atque Droys. Mus. Rhen. IV. 1. p. 33. sq. — *τὸ τῶν Ἑρμῶν*. Sic iterum c. 61., nisi ibi *σαφές* ad *τό* referendum est. Vid. sd. Hic cf. Matth. Gr. §. 284. 1. Buttm. §. 125. adn. 3a. „Alibi [c. 53.] dicit *τὰ περὶ τοὺς Ἑρμᾶς δρασθέντα*.“ HUDS. — *ἄσμενος ... τὸ σαφές*. „*Ὡς ᾤετο* refer ad *τὸ σαφές*; lubentes accepere certa, quae [putabant], gaudebant certa ad se delata, ut putabant.“ BAU. *Τὸ σαφές* propr. id, quod certum esset, verum. — *δεινὸν ποιούμενοι*. Transitum in pluralem non mirabere. Cf. 53, 3. et de ipsis verbis *δεινὸν ποιεῖσθαι* adn. I, 102, 4. — *τοὺς ἄλλους*. Eos, quorum nomina ex trecentis detulerat Dioclides,

φυγόντων θάνατον καταγνόντες ἐπανεῖπον ἀργύριον τῷ ἀποκτείναντι. κἂν τούτῳ οἱ μὲν παθόντες ἄδηλον ἦν εἰ ἀδίκως ἐτετιμώρηντο, ἡ μέντοι ἄλλη πόλις ἐν τῷ παρόντι περιφανῶς ὠφέλητο.

ἐπὶ δὲ Ἀλκιβιάδην ὕποπτον ὄντα ἡ Σαλαμινία ναῦς πέμπεται· ὁ δὲ ἐς τὴν Πελοπόννησον οἴχεται.

61. περὶ δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐναγόντων τῶν ἐχθρῶν, 1
οἵπερ καὶ πρὶν ἐκπλεῖν αὐτὸν ἐπέθεντο, χαλεπῶς οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάμβανον· καὶ ἐπειδὴ τὸ τῶν Ἑρμῶν ᾤοντο σαφὲς ἔχειν, πολὺ δὴ μᾶλλον καὶ τὰ μυστικά, ὧν ἐπαίτιος ἦν, μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου

§. 5. *Ἀδίκως.* Ar. Chr. Dan. et olim Cl. *ἐνδίκως.* Quod probandum esset, nisi post verba dubitandi et considerandi *εἰ* et pro an et pro an non Latinorum diceretur. Cf. Krueg. ad Dion. p. 135. et ad Xen. Anab. III, 2, 22. et nos ad Cyr. VIII, 4, 16., ne ab Elmsl. ad Eur. Med. v. 911. in errorem inducare.

Cap. **61.** §. 1. *Σαφές.* D. K. m. Ar. Chr. Dan. et int. vers. Cass. *σαφῶς*, quod quia *σαφές ἐστι*, non *ἔχει (τὸ πρᾶγμα) σαφές*, aut *ἔχω (τὸ πρᾶγμα) σαφές*, Graece diceretur, recepit Did. fortasse recte. At *ἔχω τὸ τῶν πραγμάτων σαφές* superioribus c. 60. *λαβὼν τὸ σαφές* recte videntur respondere, etsi orationem insolentiorem esse concedimus.

et qui comprehensi erant. Vid. Andoc. de myster. §. 37. sqq. et §. 66. et Thirw. Hist. Gr. III. p. 392. sqq. — *καταιτιαθέντας.* Passive, ut simplex 53, 2. — *ἐπανεῖπον ... τῷ ἀποκτείναντι.* „Ad hunc locum fortassis respexit Pollux II, 128: *ἐπανειπὼν ἀργύριον, οἷον ἐπικηρύξας.* Videtur pro eodem habuisse *ἐπανειπεῖν* et *ἐπικηρύττειν ἀργύριόν τινι.* Sed est inter haec discrimen. Nam in illo dativus refertur ad eum, cui praemium promittitur, in hoc ad eum, in cuius caput pecunia statuitur; nam usitatius est de hac re *ἐπικηρῦξαι.* Vide Ammonium in *ἐπικηρῦξαι* et Valesium ad notas Maussaci in Harpocrat. v. *ἐπικεκηρυχέναι.* Pollux IV, 93. *ἐπικηρύττειν χρήματά τινι.*" DUK. „Talentum publice decretum est proscriptorum aliquem trucidanti. Vid. Wessel. ad Diod. XIII, 2." GOELL.

§. 5. *Ἀδίκως ἐτετιμ.* Id factum censet Plutarchus Alc. c. 21. Ceterum conf. sd. — *ἡ μέντοι ... ὠφέλητο.* Cf. Andoc. l. d. §. 68.

Cap. **61.** §. 1. *Τῶν ἐχθρῶν.* Androcle et Thessalo. Cf. Thirw. Hist. Gr. III. p. 391. et supra adn. 28, 2. — *ἐπέθεντο*, aggressi erant, alibi de hostibus in pugna, hic de inimicis in re civili dicitur. De re cf. 28, 2. — *σαφὲς ἔχειν.* Cf. sd. — *μετὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου καὶ τῆς ξυνωμοσίας*, eodem consilio et (quidem) cum coniuratione. „Articulus *τῆς* pertinet ad verba c. 60: *καὶ πάντα αὐτοῖς ἐδόκει ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ὀλιγαρχικῇ καὶ τυραννικῇ πεπρᾶχθαι.*" HAACK. Ab Abr. ad sententiam illustrandam bene conferuntur verba c. 27: *ἐδόκει ... ἐπὶ ξυνωμοσίᾳ ... δήμου καταλύσεως γεγενῆσθαι*, et c. 28: *ἐβόων, ὡς ἐπὶ δήμου καταλύσει τά τε μυστικὰ καὶ ἡ τῶν Ἑρμῶν περικοπὴ γένοιτο.* De articulo post *ξυνωμ.* non iterato cf.

καὶ τῆς ξυνωμοσίας ἐπὶ τῷ δήμῳ ἀπ' ἐκείνου
2 ἐδόκει πραχθῆναι. καὶ γάρ τις καὶ στρατιὰ Λακεδαιμονίων οὐ πολλὴ ἔτυχε κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν ᾧ περὶ ταῦτα ἐθορυβοῦντο, μέχρι Ἰσθμοῦ παρελθοῦσα, πρὸς Βοιωτούς τι πράσσοντες. ἐδόκει οὖν ἐκείνου πράξαντος, καὶ οὐ Βοιωτῶν ἕνεκα, ἀπὸ ξυνθήματος ἥκειν, καὶ εἰ μὴ ἔφθασαν δὴ αὐτοὶ κατὰ τὸ μήνυμα ξυλλαβόντες τοὺς ἄνδρας, προδοθῆναι ἂν ἡ πόλις. καί τινα μίαν νύκτα καὶ κατέδαρθον ἐν Θησείῳ τῷ ἐν
3 πόλει ἐν ὅπλοις. οἵ τε ξένοι τοῦ Ἀλκιβιάδου οἱ ἐν Ἄργει κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὑπωπτεύθησαν

sd. I, 51, 4. — *ἐπὶ τῷ δήμῳ*, contra populum, adversus statum popularem. Cf. adn. I, 107, 4. — *ἀπ' ἐκείνου.* Cf. adn. I, 17, 1.

§. 2. *Κατὰ τὸν καιρὸν ... ἐθορυβοῦντο.* In tempore rei definiendo Thucydides et Andocides satis inter se consentire non videntur. Cf. Thirw. Hist. Gr. III. p. 467. sq. et paulo post adn. — *πρὸς Βοιωτούς τι πράσσοντες.* Haec non intellexit auctor vitae Alcibiadis in Paulyi Encyclopaed. I. p. 305. „Valla *πρὸς Βοιωτούς* vertit cum Boeotis. Recte accepit de clandestino aliquo consilio et conatu cum Boeotis adversus Athenienses, quibus utrique inimici, ipsi autem inter se socii et amici erant, ut e l. V. constat... Sic *πρός τινα πράσσειν*, adversus alium scilicet, dixit Thucydides III, 28. IV, 68. 74. 103. et 114." DUK. Cf. adn. I, 131, 1. De plurali *πράσσοντες* cf. Matth. Gr. §. 434. 2. Rost. §. 100. 4. d. Boeotis ipsis rem tribuit Andoc. de myster. §. 45., si ibi de eadem re dicitur. — *ἀπὸ ξυνθήματος* ut IV, 67, 4. — *τινὰ μίαν.* Cf. adn. 31, 4. Similiter *τὶς εἷς* Soph. Oed. R. v. 246. — *κατέδαρθον ἐν Θησείῳ ... ἐν ὅπλοις.* „*Καταδαρθεῖν ἐν ὅπλοις* esse omnino i. q. *κατακλιθῆναι, ἀνακεῖσθαι*, quiescendi causa cubare, etiamsi non dormias, ostendit Abr." BECK. Cf. interpr. Luci. Somn. §. 4. Sed sonant verba potius dormiverunt armati, pernoctarunt sub armis. De Theseis variis vid. Leak. Athen. p. 365. ed. Germ. (ed. 2. p. 300.), de notissimo templo Thesei, quod hic nominatum est, ibid. p. 103. 129. 405. sqq. (ed. 2. p. 89. 124. 363. sqq.) et Krus. Hell. II. 1. p. 116. sq. Ab his dissentit quidem Ross. (*τὸ Θησεῖον καὶ ὁ ναὸς τοῦ Ἄρεως*), sed cf. Forchhamm. Athen. p. 89. Quaeritur autem, num de eadem re loquatur Andoc. de myster. §. 45. Tempus videtur propemodum conspirare, sed ideo, quod ibi *οἱ ἐν μακρῷ τείχει* in Theseum convenire iubentur, *τὸ ἐν πόλει* significari et huc respici negat Leak. l. d. p. 365. De articulo apud *πόλει* omisso dictum est ad I, 10, 2., de eadem praepositione repetita ad VI, 20, 4.

§. 3. *Οἵ τε ξένοι* cet. Rem clarius narrat Diod. XIII, 5. — *ὑπωπτεύθησαν ... ἐπιτίθεσθαι.* Passivum *ὑποπτεύομαι* personaliter, quod dicunt, iam II, 60. positum legimus. Post *ἐπιτίθεσθαι* fortasse excidit *ἄν*.

τῷ δήμῳ ἐπιτίθεσθαι· καὶ τοὺς ὁμήρους τῶν
Ἀργείων τοὺς ἐν ταῖς νήσοις κειμένους οἱ Ἀθη-
ναῖοι τότε παρέδοσαν τῷ Ἀργείων δήμῳ διὰ
ταῦτα διαχρήσασθαι. πανταχόθεν τε περιεστήκει 4
ὑποψία ἐς τὸν Ἀλκιβιάδην· ὥστε βουλόμενοι αὐ-
τὸν ἐς κρίσιν ἀγαγόντες ἀποκτεῖναι πέμπουσιν
οὕτω τὴν Σαλαμινίαν ναῦν ἐς τὴν Σικελίαν ἐπί
τε ἐκεῖνον καὶ ὧν πέρι ἄλλων ἐμεμήνυτο. εἴρητο 5
δὲ προειπεῖν αὐτῷ ἀπολογησομένῳ ἀκολουθεῖν,
ξυλλαμβάνειν δὲ μή, θεραπεύοντες τό τε πρὸς
τοὺς ἐν τῇ Σικελίᾳ στρατιώτας τε σφετέρους καὶ

§. 3. *Διαχρήσασθαι.* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. aliique male *διαχρήσεσθαι.*

§. 4. *Ἀπολογησομένῳ.* In optimis libris male *ἀπολογησαμένῳ.*

— *τοὺς ὁμήρους ... κειμένους.* Vid. V, 84.

§. 4. *Περιεστήκει ὑποψία ἐς τὸν Ἀλκ.*, suspicio conversa est in Alcibiadem. Cf. adn. I, 78, 2. De re vid. adn. VI, 28, 2. — *πέμπουσιν ... τὴν Σαλαμινίαν ναῦν.* „Post mediam aestatem c. 30., itaque Chabriae anno. Non accurate igitur Argum. Av. III. *ἐπὶ Ἀριμνήστου τοῦ πρὸ Χαβρίου Ἀθηναῖοι πέμπουσι τὴν Σαλαμινίαν Ἀλκιβιάδην μεταστελλόμενοι.* Rectius Philochorus apud Schol. Av. 767. (*οἱ Ἑρμοκοπίδαι*) *ἐπὶ Χαβρίου θανάτῳ κατεγνώσθησαν.*“ CLINT. in Fast. Hellen. Extremo Iulio mense vel ineunte Augusto factum putat Droysen. Mus. Rhen. III. 2. p. 174. *Πάραλον* missam esse dicit Suidas in v. *Πάραλος*, sed vid. ibi Gaisf. De Salaminia cf. adn. III, 33., de *οὕτω* adn. III, 96, 2. — *ἐπί τε ἐκεῖνον καὶ ὧν πέρι ... ἐμεμήνυτο.* Cf. Krueg. Gr. §. 51. 13. adn. 5.

§. 5. *Εἴρητο ... θεραπεύοντες.* Ita perrexit, ut si *εἰρήκεσαν* scripsisset. Cf. adn. IV, 23, 2. VI, 70. init. Duk. ad VII, 42. — *τό τε πρὸς ... θορυβεῖν.* Sitne consecutio verborum *θεραπεύοντες τὸ μὴ θορυβεῖν πρὸς ...*, an *θεραπεύοντες μὴ θορυβεῖν τὸ πρὸς ...*, nobis non satis compertum est; alterum tamen propter verba *Λακεδαιμονίων τὰ κατὰ Πελοπόννησον θορυβουμένων* V, 52. paene praetulerim; ceterum sententia eadem est *kein Aufsehen erregen bei ...*; nam ita *θορυβεῖν*, quod aliam vim habet ad *τοὺς σφετέρους* et ad *τοὺς πολεμίους* relatum, Heilm. bene videtur reddidisse. Nomen autem verbi Athenienses videntur esse, etsi Bauer posse etiam *τοῦτο* (*τὸ ξυλλαμβάνειν*) audiri, ut sententia esset ne ea res turbas daret apud ..., censuit. Longe usitatior esset oratio, si *πρός* abesset, quod tamen constanter legitur. Super v. *θεραπεύειν* cf. adn. IV, 67, 3. et VII, 70. Prius *τέ* ita collocatum est, quasi alterum participium non esset secuturum (cf. adn. I, 16.), alterum sic, ut *στρατιώτας* mente repetendum esse ante *πολεμίους* significet. De articulo ante *τὲ σφετέρους* non iterato cf. adn.

πολεμίους μὴ θορυβεῖν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς
Μαντινέας καὶ Ἀργείους βουλόμενοι παραμεῖναι,
δι' ἐκείνου νομίζοντες πεισθῆναι σφᾶς ξυστρα-
6 *τεύειν. καὶ ὁ μὲν ἔχων τὴν ἑαυτοῦ ναῦν καὶ οἱ*
ξυνδιαβεβλημένοι ἀπέπλεον μετὰ τῆς Σαλαμινίας
ἐκ τῆς Σικελίας ὡς ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ ἐπειδὴ
ἐγένοντο ἐν Θουρίοις, οὐκέτι ξυνείποντο, ἀλλ'
ἀπελθόντες ἀπὸ τῆς νεὼς οὐ φανεροὶ ἦσαν, δεί-
7 *σαντες τὸ ἐπὶ διαβολῇ ἐς δίκην καταπλεῦσαι. οἱ*
δ' ἐκ τῆς Σαλαμινίας τέως μὲν ἐζήτουν τὸν Ἀλ-
κιβιάδην καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ· ὡς δ' οὐδαμοῦ
φανεροὶ ἦσαν, ᾤχοντο ἀποπλέοντες. ὁ δὲ Ἀλκι-
βιάδης ἤδη φυγὰς ὢν οὐ πολὺ ὕστερον ἐπὶ πλοίου
ἐπεραιώθη ἐς Πελοπόννησον ἐκ τῆς Θουρίας· οἱ

46, 3. — *πεισθῆναι σφᾶς ξυστρατεύειν.* „Suspectum utique *σφᾶς*.“ BECK. Cf. Matth. Gr. §. 417. 1. Ambo vocabula *πεισθῆναι σφᾶς* non temere suspecta sunt Goellero comparanti *ὅτι δι' ἐκεῖνον ξυνεστράτευον οἵ τ' Ἀργεῖοι καὶ τῶν Μαντινέων τινές. Σφίσι* coniecit Lindav. et Dobr. p. 122. Vulgatum excusat Arndt. de pronom. reflex. p. 34. sq. De Mantinensibus et Argivis vid. c. 43.

§. 6. *Τὴν ἑαυτοῦ ναῦν.* „I. e. quam ipse armaverat et regebat; quanquam eandem ab eo praebitam esse probabile est. Ita de avo [immo patre] Alcibiadis dicitur a Plut. Alcib. [c. 1.] *ἰδιοστόλῳ τριήρει περὶ Ἀρτεμίσιον ἐνδόξως ἐναυμάχησεν.* Et sic Herod. VIII, 17. [de patre Alcibiadis] *ὃς δαπάνην οἰκηΐην παρεχόμενος ἐστρατεύετο καὶ οἰκηΐῃ νηΐ.* [Vid. ibi Baehr.]“ BLOOMF., apud quem vide plura rei exempla. — *οἱ ξυνδιαβεβλημένοι.* Hos quoque Alcibiadis nave vectos esse recte docet Bred. — *οὐ φανεροὶ ἦσαν*, non comparebant. In urbe aut eius vicinia paulisper videntur delituisse, donec profecta esset Salaminia. Cf. Bloomf. in transl. Et Plut. Alc. c. 22: *ἔκρυψεν ἑαυτόν.* Add. adn. ad VIII, 38. — *ἐπὶ διαβολῇ.* „Cum criminatione, exorta criminatione, [nostrum *bei*] ... Vid. Herm. ad Vig. adn. 397. et Matth. Gr. §. 585. [*β΄.*]“ ARN. Dictum quoddam Alcibiadis huc spectans vid. apud Diod. XIII, 5. Plut. Alcib. l. d. al. in ed. mai. c.

§. 7. *Οἱ δ' ἐκ τῆς Σαλαμινίας.* Cf. adn. 46, 4. — *ἐπὶ πλοίου. Στρογγύλης νεὼς ἐπιβάς* Polyaen. I, 40, 6. Cf. infra 88, 9., ubi *ἐπὶ πλοίου φορτηγικοῦ.* — *ἐς Πελοπόννησον.* „Tacitus in exsilium Elidem profectus est. Iust. l. V. c. 1.“ HUDS. Cf. 88, 9. et ibi adn. — *ἐκ τῆς Θουρίας.* [Complures interpretes] „his agrum Thurinum putant significari. Sed c. 104. *τὴν Θουρίαν* urbem esse oportet, et ager VII, 35. *ἡ Θουριάς* vocatur. Stephanus Byz. nomen non minus *Θουρία* et *Θούριον* quam *Θούριοι* exarari dicit, et Eckhel. numum, cuius inscriptio est *ΘΟΥΡΙΑ*, depingit. Utrum Thuc. nomen varie scripse-

δ' Ἀθηναῖοι ἐρήμῃ δίκῃ θάνατον κατέγνωσαν
αὐτοῦ τε καὶ τῶν μετ' ἐκείνου.

Ἀθηναίων στρατεία ἐς Ὕκκαρα, ἃ λαβόντες ἐπί τε Ἐγέστης πλέουσι, καὶ Ὕβλης πειρῶνται.

62. Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ λοιποὶ τῶν Ἀθηναίων 1
στρατηγοὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ, δύο μέρη ποιήσαντες
τοῦ στρατεύματος καὶ λαχὼν ἑκάτερος, ἔπλεον
ξὺν παντὶ ἐπὶ Σελινοῦντος καὶ Ἐγέστης, βουλό-
μενοι μὲν εἰδέναι τὰ χρήματα εἰ δώσουσιν οἱ
Ἐγεσταῖοι, κατασκέψασθαι δὲ καὶ τῶν Σελινουν-
τίων τὰ πράγματα καὶ τὰ διάφορα μαθεῖν τὰ
πρὸς Ἐγεσταίους. παραπλέοντες δ' ἐν ἀριστερᾷ 2
τὴν Σικελίαν, τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν
κόλπον, ἔσχον ἐς Ἱμέραν, ἧπερ μόνη ἐν τούτῳ
τῷ μέρει τῆς Σικελίας Ἑλλὰς πόλις ἐστί· καὶ ὡς
οὐκ ἐδέχοντο αὐτούς, παρεκομίζοντο. καὶ ἐν τῷ 3

Cap. 62. §. 2. *Παραπλέοντες*. Ven. It. Vat. H. et corr. Cl. *παραπλεύσαντες*, cui etiam Diod. XIII, 6. favet. Verum non finita hac expeditione, sed in ea, res proximae evenerunt.

rit, an *Θουρία* librariis debeatur, decerni non potest; [immo potest, quum 88. et 104. et bis VII, 33. *Θουρία* redeat, quare hic §. 6. *Θουρίοις* populi nomen habendum;] sed urbem, non agrum, significari certum esse existimo.“ ARN. — *ἐρήμῃ δίκῃ*, deserto vadimonio. Conf. Herm. Antiqu. Gr. §. 144. et qui ibi citantur. „Diod. Sic. [l. d.] *δίκην ἐρήμην κατεδίκασαν θανάτου.*“ HUDS. *Ἐρήμην αὐτοῦ καταγνόντες, καὶ τὰ χρήματα δημεύσαντες*, Plut. Alcib. c. 22. — *θάνατον κατέγνωσαν αὐτοῦ.* *Ἐλαύνειν ἐξ ἁπάσης τῆς Ἑλλάδος καὶ στηλίτην ἀναγράφειν* de hac re scribit Isocr. de Big. §. 9. „Non damnatus tantum, verum etiam, ut Iustinus [l. d.] narrat, per omnium sacerdotum religiones devotus est . . . [Cf. adn. VIII, 53. Excipienda ex omnibus est Theano sacerdos. Vid. Plut. l. d.] Plutarchus Alcib. c. 22. accusationis formulam conservavit.“ BLOOMF. — *τῶν μετ' ἐκείνου.* De his cf. adn. 88, 9., de ipso pronomine adn. I, 132, 5.

Cap. 62. §. 1. *Μετὰ δὲ ταῦτα* cet. Res proximas ducum Athen. Plutarchus in Nicia c. 15. iure vituperat. Cf. infra 63, 2. — *λαχὼν ἑκάτερος*. Cf. adn. c. 42. — *τὰ χρήματα*. Cf. c. 46. — *τὰ διάφορα . . . Ἐγεσταίους*. Vid. 6, 2.

§. 2. *Παραπλέοντες δ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν Σικελίαν.* I. e. *παραπλέοντες δὲ ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες* (vel *λαβόντες*) *τὴν Σικελίαν*. Cf. VII, 1. Sequitur appositio partitiva. — *ἔσχον*. Cf. adn. I, 110, 4. — *μόνη*. Idem VII, 58. affirmatur. Etenim Mylae, quam Scylax §. 13. urbem Graecam vocat, Thucydidi sunt castrum Messeniorum. Vid. III, 90. — *Ἑλλὰς πόλις*. *Ἑλλάς* adiective, ut aliquoties apud Herodot. Vid. Arn. ad h. l. et cf. adn. I, 131. — *οὐκ ἐδέχοντο*] *οἱ Ἱμεραῖοι*. Schol.

παράπλῳ αἱροῦσιν Ὕκκαρα, πόλισμα Σικανικὸν
μέν, Ἐγεσταίοις δὲ πολέμιον· ἦν δὲ παραθαλασ-
σίδιον. καὶ ἀνδραποδίσαντες τὴν πόλιν παρέδοσαν
Ἐγεσταίοις· (παρεγένοντο γὰρ αὐτῶν ἱππῆς·) αὐ-
τοὶ δὲ πάλιν τῷ μὲν πεζῷ ἐχώρουν διὰ τῶν Σι-
κελῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐς Κατάνην, αἱ δὲ νῆες πε-
4 ριέπλευσαν τὰ ἀνδράποδα ἄγουσαι. Νικίας δὲ
εὐθὺς ἐξ Ὑκκάρων ἐπὶ Ἐγέστης παραπλεύσας καὶ
τἆλλα χρηματίσας καὶ λαβὼν τάλαντα τριάκοντα
παρῆν ἐς τὸ στράτευμα· καὶ τἀνδράποδα ἀπέδο-
σαν, καὶ ἐγένοντο ἐξ αὐτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν
5 τάλαντα. καὶ ἐς τοὺς τῶν Σικελῶν ξυμμάχους
περιέπλευσαν στρατιὰν κελεύοντες πέμπειν· τῇ τε
ἡμισείᾳ τῆς ἑαυτῶν ἦλθον ἐπὶ Ὕβλαν τὴν Γε-

§. 3. *Αἱροῦσιν Ὕκκαρα.* Cf. Diod. XIII, 6. Plut. Nic. l. d. Occupatum autem id esse oppidum Chabria archonte significare Scholiastam Aristoph. Plut. v. 179. adnotat Wessel. „De Hyccaris vid. interpr. Steph. ad *Εὐκαρπία* et *Ὕκκαρον* et Cluv. II. Sic. 2. p. 272.“ DUK. Conf. Mannert. Geogr. IX. 2. p. 398. — *Σικανικόν.* *Σικελικὸν πολισμάτιον* seu *φρούριον* appellant Diod. l. d. Schol. Thuc. VII, 13. Athen. XIII, 54., sive Sicanos et Siculos non distinxerunt (cf. adn. c. 2.), sive latius accipientes voc. *Σικελικός* negligentius locuti sunt. — *αὐτοί.* *Οἱ Ἀθηναῖοι.* — *διὰ τῶν Σικελῶν . . . Κατάνην.* „Iter formidolosum, quum CXXX vel CXL mill. per terram clivosissimam fuerit, et octo dies . . . in eo consumendi fuerint. Ac tamen hoc facere quam circumvehi maluerunt, quod est documentum navigationis illorum temporum imperfectae.“ BLOOMF.

§. 4. *Εὐθύς.* „I. e. antequam discederent Catanam versus.“ DOBR. — *τἆλλα χρηματίσας*, quum de ceteris rebus (cum Segestanis) egisset. Cf. adn. V, 61, 1. — *παρῆν ἐς τὸ στράτευμα.* De *ἐς* praepos. vid. „Valck. ad Herodot. I. p. 10. [c. 21.] et infra c. 88. et VII, 50.“ GOELL. Conf. Matth. Gr. §. 578. a. — *ἀπέδοσαν.* *Ἀπέδοντο* coniecit Bekk. in praef. ed. min., et vulgata, quum vendendi notio hic exprimenda sit, apud Thuc. ferri posse non videtur, etsi activo pro medio usus est Nicet. Chon. p. 574. ed. Bekk. Nomen autem verbi est *τὸ στράτευμα* sive *οἱ στρατιῶται.* — *ἐγένοντο.* Sic omnes libri, non *ἐγένετο.* Conf. ad. I, 126, 5. — *εἴκοσι καὶ ἑκατόν.* *Ἑκατόν* commemorat Diod. l. d.

§. 5. *Τοὺς τῶν Σικελῶν ξυμμάχους.* „*Ἡ γενικὴ Σικελῶν οὐ κτητικῶς εἰς τὸ συμμάχους ἀποδοτέα, ἀλλὰ διαιρετικῶς μάλιστα· τῶν γὰρ Σικελῶν οἱ μὲν τοῖς Ἀθηναίοις, οἱ δὲ Συρακοσίοις σύμμαχοι ἦσαν.* [Cf. 88, 4.]“ ΔΟΥΚΑΣ. Quare *τῶν Σικελῶν τούς* ad perspicuitatem adiuvandam coniecit Krueg. — *Ὕβλαν τὴν Γελεᾶτιν.* „Stephano dicitur *Γαλεῶτις*, Pausaniae [V, 23, 5.] *Γερεᾶτις*.“ HUDS. Quum autem

λεᾶτιν, πολεμίαν οὖσαν, καὶ οὐχ εἷλον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

θάρσος καὶ ὕβρις τῶν Συρακοσίων.

1 63. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς τὴν ἔφοδον οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ Συρακούσας παρεσκευάζοντο, οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ αὐτοὶ ὡς ἐπ' ἐκείνους ἰόντες.
2 ἐπειδὴ γὰρ αὐτοῖς πρὸς τὸν πρῶτον φόβον καὶ τὴν προσδοκίαν οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ εὐθὺς ἐπέκειντο, κατά τε τὴν ἡμέραν ἑκάστην προϊοῦσαν ἀνεθάρσουν μᾶλλον, καὶ ἐπειδὴ πλέοντες τά τε ἐπέκεινα τῆς Σικελίας πολὺ ἄπο σφῶν ἐφαίνοντο, καὶ πρὸς τὴν Ὕβλαν ἐλθόντες καὶ πειράσαντες οὐχ εἷλον βίᾳ, ἔτι πλέον κατεφρόνησαν, καὶ ἠξίουν τοὺς στρατηγούς, οἷον δὴ ὄχλος φιλεῖ θαρσήσας ποιεῖν, ἄγειν σφᾶς ἐπὶ Κατάνην, ἐπειδὴ οὐκ ἐκεῖνοι ἐφ' ἑαυτοὺς ἔρχονται.
3 ἱππῆς τε προσελαύνοντες ἀεὶ κατάσκοποι τῶν Συρακοσίων πρὸς τὸ στράτευμα τῶν Ἀθηναίων ἐφύβριζον ἄλλα τε, καὶ εἰ ξυνοικήσοντες σφίσιν αὐτοῖς μᾶλλον ἥκοιεν ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ ἢ Λεοντίνους ἐς τὴν οἰκείαν κατοικιοῦντες.

οἱ δ' Ἀθηναῖοι διὰ μηχανῆς στρατόπεδον καταλαμβάνειν ἐγγὺς Συρακουσῶν βούλονται, ἥπερ μηχανὴ δηλοῦται.

1 64. ἃ γιγνώσκοντες οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων καὶ βουλόμενοι αὐτοὺς ἄγειν πανδημεὶ ἐκ τῆς πόλεως ὅ τι πλεῖστον, αὐτοὶ δὲ ταῖς ναυσὶν ἐν τοσούτῳ ὑπὸ νύκτα παραπλεύσαντες στρατόπεδον καταλαβεῖν ἐν ἐπιτηδείῳ καθ' ἡσυχίαν, εἰδότες οὐκ ἂν ὁμοίως δυνηθέντες, [καὶ] εἰ ἐκ τῶν νεῶν πρὸς παρεσκευασμένους ἐκβιβάζοιεν, ἢ κατὰ γῆν ἰόντες γνωσθείησαν· (τοὺς γὰρ ἂν ψι-

Cap. 63. §. 2. Ἄπο Goell. hic et 64, 3. Vulgo et Bekk. ἀπό. Cf. sd. I, 7.

§. 3. Ἱππῆς τε. Τέ male om. Cass. Aug. It. Vat. G. Gr. Lugd. B. C. D. E. (in quo s. v. exstat,) K. m. edd. vett. et, si Bekkero fides, Pal., ex quo tamen adnotavit Frommel. Δέ pro τέ legitur in Cl. Ven., καὶ ἱππεῖς in Mosqu. Ar. Chr.

Σφίσιν αὐτοῖς. Σφίσιν αὐτοί de coniectura scripserunt Bekk. et Goell. Sed cf. adn. I, 19.

Cap. 64. §. 1. Καὶ εἰ. Haec depravant sententiam. Conf. Schol. in adn. et ed. mai. Καὶ οἱ praebent Vat. H., solum καί Mosqu. Sed καί aut cum Reisk. abiiciendum, aut in εἰ et ipsum εἰ in ἤ (Valla si aut) mutandum.

tres fuerint in Sicilia urbes, quibus nomen erat Hybla, vulgo propter verba quaedam Stephani Byz. in v. Ὕβλαι, quanquam valde corrupta, Cluverium secuti statuerunt unam circa Aetnam sitam maiorem, alteram circa Syracusas parvam et Geleatidem vel etiam Megara, tertiam apud Pachynum minorem seu Heraeam nominatam esse. Quod male tradi et Hyblam Geleatidem non esse Megara, sed Hyblam maiorem, e Thucydide perspicue demonstrari potest. Nam Megara tunc fuisse deserta c. 49. legimus, et munitionem quandam postea demum ibi exstructam esse c. 75. audiemus. Nihilominus, antequam haec munitio aedificatur, Athenienses impetum faciunt in Hyblam Geleatidem, eamque non possunt expugnare. Adde quod hic narrantur res contra Sicanos et Siculos gestae, ad quos nihil pertinet Megara urbs, et quod minime diligentiae huius scriptoris conveniret eandem urbem alibi semper Megara, bis autem (hic et ne addito quidem epitheto c. 63.) Hyblam Geleatidem nominare. Cf. etiam Dorv. Sic. p. 172.

Cap. 63. §. 2. Πρὸς τὸν πρῶτον φόβον. „Vertitur ad . . . timorem, obscurius paulo. Πρός hic sign. κατά, id ipsum duplici sensu, quem iunxisse hic detur per πυκνότητα et condensatas notiones, a) ut primo metuerant, b) ut congruum erat uti Athenienses prima illorum trepidatione.“ BAU. Illud potius significari ex additis verbis καὶ τὴν προσδοκίαν intelligitur. Ceterum cf. c. 11: πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε, et de re c. 49. — πλέοντες τά τε ἐπέκεινα τῆς Σικελίας. „Πλεῖν τὰ ἐπέκεινα τῆς Σικ. suspectum est. Loquendi genus πλεῖν τὴν θάλασσαν [respondens Latinis navigare oceanum, aequor, terram] cum hoc non est confundendum. [Cf. Matth. Gr. §. 409. 4.]“ ARN. Fort. leg. παραπλέοντες; sententia est enim: praeternavigantes oram Sic. ulteriorem; nam respondent haec verbis c. 62: παραπλέοντες τὴν Σικελίαν, τὸ μέρος τὸ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν κόλπον, et Plut. Nic. c. 15: ἀπωτάτω τῶν πολεμίων ἐκπεριπλέων Σικελίαν θάρσος ἔδωκεν αὐτοῖς (τοῖς πολεμίοις). Hac autem significatione verba πλεῖν τὰ ἐπέκεινα τῆς Σικελίας fortasse aeque Graeca sunt, ac περιορμεῖν τὰ πρὸς τὸ πέλαγος, οἰκεῖν τὰ πρὸς ἑσπέραν τὴν Σικελίαν, similia, de quibus vid. adn. III, 6, 1. Πλεῖν τόπον pro πλεῖν ἐς τόπον in prosa oratione non videri dici cognovimus ibi et ad sd. V, 2. — πειράσαντες. Audi αὐτῆς. Cf. adn. I, 61, 4.

§. 3. Καὶ εἰ (i. e. καὶ πότερον) cet. Paulo aliter Plut. Nic. c. 16. — σφίσιν αὐτοῖς, i. e. ἑαυτοῖς, σφίσι. Conf. adn. I, 19.

Cap. 64. §. 1. Ἃ γιγνώσκοντες. De toto hoc ambitu verborum vid. Matth. Gr. §. 631. 2. — ἐν τοσούτῳ. Non solum ἐν τούτῳ, sed sic quoque recte dici docuimus in ed. mai. — ἐν ἐπιτηδείῳ. Cf. adn. II, 81, 4. — δυνηθέντες] ἀπὸ κοινοῦ τὸ στρατόπεδον καταλαβεῖν· εἰδότες, ὅτι οὐχ ὁμοίως . . . δυνήσονται στρατόπεδον καταλαβεῖν, οὔτ' εἰ κατὰ θάλασσαν φανερῶς καὶ προῃσθημένων τῶν Συρακουσίων ἐπιπλέοιεν, (χαλεπὴν γὰρ ἔσεσθαι τὴν ἀπόβασιν ἀντιταχθησομένων τῶν ἐναντίων καὶ οὐκ ἀπαρασκεύων ὄντων,) οὔτ' εἰ κατὰ γῆν ἐπίοιεν ἐκ τοῦ φανεροῦ. Schol. — γνωσθείησαν. De flexione cf. adn. I, 38, 1. — τοὺς γάρ . . . Τοὺς ψιλοὺς καὶ τὸν ὄχλον sunt ob-

λοὺς τοὺς σφῶν καὶ τὸν ὄχλον τῶν Συρακοσίων
τοὺς ἱππέας πολλοὺς ὄντας, σφίσι δ' οὐ παρόν-
των ἱππέων, βλάπτειν ἂν μεγάλα· οὕτω δὲ λή-
ψεσθαι χωρίον, ὅθεν ὑπὸ τῶν ἱππέων οὐ βλά-
ψονται ἄξια λόγου· ἐδίδασκον δ' αὐτοὺς περὶ
τοῦ πρὸς τῷ Ὀλυμπιείῳ χωρίου, ὅπερ καὶ κατέ-
λαβον, Συρακοσίων φυγάδες, οἳ ξυνείποντο·) τοι-
όνδε τι οὖν πρὸς ἃ ἐβούλοντο οἱ στρατηγοὶ μη-
χανῶνται. πέμπουσιν ἄνδρα σφίσι μὲν πιστόν, 2
τοῖς δὲ τῶν Συρακοσίων στρατηγοῖς τῇ δοκήσει
οὐχ ἧσσον ἐπιτήδειον· ἦν δὲ Καταναῖος ὁ ἀνήρ,
καὶ ἀπ' ἀνδρῶν ἐκ τῆς Κατάνης ἥκειν ἔφη, ὧν
ἐκεῖνοι τὰ ὀνόματα ἐγίγνωσκον, καὶ ἠπίσταντο
ἐν τῇ πόλει ἔτι ὑπολοίπους ὄντας τῶν σφίσιν
εὐνόων. ἔλεγε δὲ τοὺς Ἀθηναίους αὐλίζεσθαι ἄπο 3
τῶν ὅπλων ἐν τῇ πόλει, καὶ εἰ βούλονται ἐκεῖνοι

iectum, τοὺς ἱππέας subiectum, quod vocatur, huius enunciati. Articulus ante σφῶν insolentius iteratus est. Cf. Krueg. ad I, 25. Ad infinitivos ex v. εἰδότες audiendum ἐγίγνωσκον aut ἐνόμιζον. Cf. adn. IV, 3, 2. — σφίσι δ'. Non male σφίσιν legeretur, ferri tamen videtur posse δέ. Cf. Krueg. Gr. I. §. 56. 14. adn. 2. (ubi negligentius haec allata sunt.) — Ὀλυμπιείῳ. „Non templum hic tantum fuisse Iovis, sed et oppidulum iuxta situm, auctor est Thuc. l. VII. [c. 4.] Vid. Cluv. Sic. p. 179.“ HUDS. Mille et quingentos passus a Syracusis distare tradit Livius XXIV, 33. Conf. Wass. ad VII, 4. — ὅπερ... κατέλαβον. Vid. 65, 3. — τοιόνδε τι οὖν. De οὖν cf. Matth. Gr. l. d. et §. 625. 4. et adn. III, 95, 1.

§. 2. Πέμπουσιν... „Vid. Diod. [XIII, 6.] Hoc Alcibiadis fuisse commentum ait Frontinus III, 6, 6. [et Polyaen. I, 40, 5.], sed perperam.“ WASS. — τῇ δοκήσει. Cf. III, 45, 2. et adn. II, 35, 2. — ἐπιτήδειον. Cf. adn. I, 60, 2. — ἐν τῇ πόλει ἔτι ὑπολοίπους. Quanquam, quum Athenienses intrassent, οἱ τὰ τῶν Συρακοσίων φρονοῦντες ὑπεξῆλθον οὐ πολλοί τινες, c. 51. — εὐνόων. De hac soluta flexione cf. Schaef. ad Gregor. Cor. p. 481. nos ad Xen. Cyr. V, 2, 17. (ubi adde VIII, 2, 11.) Lob. ad Phryn. p. 141. Saupp. ad Xen. Remp. Athen. I, 20.

§. 3. Ἄπο τῶν ὅπλων ἐν τῇ πόλει. Plane ita Diod. „Ὅπλα apud Thuc. [interdum] castra, stationem, in qua armati milites sunt, . . . significat. Sic l. I. [c. 111.] et initio l. III.“ FR. PORT. Scholiastae interpretationem χωρὶς ὅπλων probat Doed. ad Soph. Oed. Col. v. 896. „Utrumque innuit hoc, et a castris remotos et sine armis.“ BAU. „Castra igitur stativa Atheniensium, in quibus lanceae et clipei, ut fieri solebat, in loco aperto ordine composita erant, extra urbem Catanam erant; sed milites plerique in urbe de-

πανδημεὶ ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ ἅμα ἕῳ ἐπὶ τὸ στρά-
τευμα ἐλθεῖν, αὐτοὶ μὲν ἀποκλῄσειν τοὺς παρὰ
σφίσι καὶ τὰς ναῦς ἐμπρήσειν, ἐκείνους δὲ ῥᾳδίως
[τὸ στράτευμα] προσβαλόντας τῷ σταυρώματι
αἱρήσειν· εἶναι δὲ ταῦτα τοὺς ξυνδράσοντας πολ-
λοὺς Καταναίων, καὶ ἡτοιμάσθαι ἤδη ἀφ' ὧν
1 αὐτὸς ἥκειν. 65. οἱ δὲ στρατηγοὶ τῶν Συρακο-
σίων μετὰ τοῦ καὶ ἐς τὰ ἄλλα θαρσεῖν καὶ εἶναι

οἱ μὲν οὖν Συρακόσιοι ἐπὶ Κατάνης πορεύονται,

§. 3. Τοὺς παρὰ σφίσι. Pro τούς Cass. Aug. Pal. It. Vat. H. Reg. F. E. Mosqu. K. m. Ar. Chr. Dan. Bekk. αὐτούς. „Quum credibile sit neque omnes Athenienses castra et stationem deseruisse, neque, si hoc fecissent, Catanaeos proditores toti Atheniensium exercitui retinendo pares existimari, vulgatam adhuc praefero, praesertim quum ita verba sequentia magis quadrare videantur.“ HAACK. Vulgatam confirmat Polyaen. I, 40, 5. δύνασθαι τοὺς ἐν τῇ πόλει γυμνοὺς ἀποκλεισθέντας ἁλῶναι ῥᾳδίως, et Diod. XIII, 6. συχνοὺς τῶν Ἀθηναίων αὐλιζομένους ἄπο τῶν ὅπλων ἐν τῇ πόλει νυκτὸς ἄφνω λαβόντες τὰς ἐν τῷ λιμένι ναῦς ἐμπρῆσαι, ob quae in αὐτούς latere ἄφνω (αὐτίκα) τούς suspicere, quanquam αὐτούς et τούς etiam alibi confunduntur.

Τῷ σταυρώματι. F. Lugd. Gr. I. E. Laur. m. Ar. Chr. Dan. vett. edd. et Cass. in marg. τῷ στρατεύματι, quam scripturam etiam Schol. affert. Valla interpretatus Syracusanos autem facile Atheniensium adortos exercitum deleturos aut dativum aut accusativum non videtur legisse. Et exercitus omnino hic non apte commemoratur, siquidem huius pars etiam ii erant, qui Catanae versabantur, quibus castra contraria sunt ponenda. Itaque aeque falsae atque languidae voci uncos (ut Bloomf.) apposuimus. Cf. adn.

versari et pernoctare consueverant.“ ARN. Polyaen. Ἀθηναίους καταλιπόντας τὸ στρατόπεδον ἀόπλους εἴσω Κατάνης αὐλίζεσθαι. — καὶ εἰ βούλονται cet. Conf. Plut. Nic. l. d. — αὐτοὶ μὲν ἀποκλήσ. „Nempe ipsos (Catanenses) hoc facturos, quorum unus quum esset interpres ille, de se quoque dicturus, quod de reliquis civibus suis diceret, apparet, cur nominativo utatur αὐτοί.“ BAU. Conf. IV, 114, 5. — ἐκείνους δὲ... αἱρήσειν. Sententiam oportet hanc esse: illos autem, si vallum adorti essent, id (seu castra) facile capturos. Cf. Plut. l. d. εἰ βούλονται λαβεῖν ἔρημον ἀνδρῶν τὸ στρατόπεδον. Polyaen. l. d. εἰ καταλάβοιεν Ἀθηναίων τὸ στρατόπεδον. De verbis cf. sd. Omisso accusativo στράτευμα oritur ea forma sermonis, de qua explicat Buttm. Gr. §. 130. adn. 1. — ταῦτα τοὺς ξυνδράσοντας. I. e. τοὺς ταῦτα ξυνδρ. Cf. adn. II, 7, 2. et Krueg. Gr. I. §. 50. 10. adn. 1. — καὶ ἡτοιμάσθαι... ἥκειν] καὶ ἑτοίμους εἶναι τοὺς ἄνδρας παρ' ὧν αὐτὸς ἥκει. Schol. De infinitivo ἥκειν cf. Rost. Gr. §. 123. adn. 4. Buttm. §. 141. adn.

Cap. 65. §. 1. Μετὰ τοῦ... θαρσεῖν. „Praeterquam quod in [ceteris quoque] rebus, vel omnino, erant confidentiores, vel quum

οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐς τὸ κατά τι Ὀλυμπιεῖον ἀποβαίνουσιν.

ἐν διανοίᾳ καὶ ἄνευ τούτων ἰέναι παρεσκευάσθαι
ἐπὶ Κατάνην ἐπίστευσάν τε τῷ ἀνθρώπῳ πολλῷ
ἀπερισκεπτότερον, καὶ εὐθὺς ἡμέραν ξυνθέμενοι,
ᾗ παρέσονται, ἀπέστειλαν αὐτόν, καὶ αὐτοὶ (ἤδη
γὰρ καὶ τῶν ξυμμάχων Σελινούντιοι καὶ ἄλλοι
τινὲς παρῆσαν) προεῖπον πανδημεὶ πᾶσιν ἐξιέναι
Συρακοσίοις. ἐπεὶ δὲ ἕτοιμα αὐτοῖς καὶ τὰ τῆς
παρασκευῆς ἦν, καὶ αἱ ἡμέραι, ἐν αἷς ξυνέθεντο
ἥξειν, ἐγγὺς ἦσαν, πορευόμενοι ἐπὶ Κατάνης ηὐ-
λίσαντο ἐπὶ τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ ἐν τῇ Λεον-
τίνῃ. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὡς ᾔσθοντο αὐτοὺς προς- 2
ιόντας, ἀναλαβόντες τό τε στράτευμα ἅπαν τὸ
ἑαυτῶν καὶ ὅσοι Σικελῶν αὐτοῖς ἢ ἄλλος τις
προσεληλύθει καὶ ἐπιβιβάσαντες ἐπὶ τὰς ναῦς καὶ
τὰ πλοῖα ὑπὸ νύκτα ἔπλεον ἐπὶ τὰς Συρακούσας.

Cap. **65.** §. 1. *Παρεσκευάσθαι.* Cl. Ven. F. E. *παρασκευάσασθαι.* Laur. *παρασκευᾶσθαι.* m. Ald. *παρασκευάσθαι.* Vulgatam explicavimus quidem in adn., *παρασκευάσασθαι* tamen, a Bloomf. nunc receptum, propter enunciatum *ἐπεὶ δὲ ... ἦν* putamus praestare. Ideo quidem spernit Haas. Lucubr. Thuc. p. 57., quod in tribus recentissimis libris mss. legatur. Sed et quatuor sunt, et in his duo praestantissimi. Ipse Haasius *παρεσκευάσθαι* post *θαρσεῖν* transpositum cupit, quae et vehementior medicina est, et sententiae verborum *ἐπεὶ δὲ ... ἦν* minus congruens, etsi conciliare cum his auctor conatur. Alii *παρεσκευάσθαι* voluerunt deleri.

iam per se bonum animum de re summa haberent." BAU. — *καὶ εἶναι ἐν διανοίᾳ ... Κατάνην.* Et (praeterquam quod) etiam sine his (quae nunciabantur) cogitabant parati esse *(sich bereit zu halten)* adversus Catanam proficisci. Cf. tamen sd. *Εἶναι ἐν διανοίᾳ* iam Scholiastes *διανοεῖσθαι* interpretatur. Cf. adn. II, 80, 3. — *ἀπερισκεπτότερον.* Ad comparativum illustrandum Bau. haec adscripsit: „Faciebat illorum universa fiducia et consilium iam captum Catanae occupandae, ut per id essent proniores et incautiores ad fidem illi proditori habendam." — *ἡμέραν.* *Νύκτα* commemorat Diod. l. d. — *ἄλλοι τινές.* Vid. 67, 2. — *ἕτοιμα καί* cet. „Traiectio est. Debebat *καὶ τὰ τῆς παρασκ. ἕτοιμα ἦν, καὶ αἱ ἡμ. ἐγγὺς ἦσαν.*" BAU. Conf. adn. III, 67, 6. et de verbis *τὰ τῆς παρασκ.* supra 29, 1. — *αἱ ἡμέραι.* Plurali aut tempus universum (cf. Bloomf.), aut potius non solum adventus, sed etiam profectionis dies significatur. — *Συμαίθῳ.* Est maximus Siciliae fluvius, qui nunc dicitur Giaretta. Cf. Cluv. I. Sic. 10. et Bartels. It. III. p. 7.

§. 2. *Σικελῶν.* Cf. 62, 5. — *τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα.* Cf. adn. IV, 116, 2.

3 καὶ οἵ τε Ἀθηναῖοι ἅμα ἕῳ ἐξέβαινον ἐς τὸ κατὰ
τὸ Ὀλυμπιεῖον ὡς τὸ στρατόπεδον καταληψόμε-
νοι, καὶ οἱ ἱππῆς οἱ Συρακοσίων πρῶτοι προσε-
λάσαντες ἐς τὴν Κατάνην καὶ αἰσθόμενοι, ὅτι τὸ
στράτευμα ἅπαν ἀνῆκται, ἀποστρέψαντες ἀγγέλ-
λουσι τοῖς πεζοῖς, καὶ ξύμπαντες ἤδη ἀποτρεπό-
1 μενοι ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν πόλιν. **66.** ἐν τούτῳ δ'
οἱ Ἀθηναῖοι, μακρᾶς οὔσης τῆς ὁδοῦ αὐτοῖς, καθ'
ἡσυχίαν καθῖσαν τὸ στράτευμα ἐς χωρίον ἐπιτή-
δειον καὶ ἐν ᾧ μάχης τε ἄρξειν ἔμελλον, ὁπότε
βούλοιντο, καὶ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων ἥκιστ'
ἂν αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ ἔργῳ καὶ πρὸ αὐτοῦ λυπή-

ἐνταῦθα μὲν δὴ τὸ στρατόπεδον ὀχυροῦνται. ἀφικνοῦνται δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι.

§. 3. *Ἐς τό* Pal. K. Arn. Did., et ita legendum esse coniecit Duk. Vulgo et Bekk. *ἐς τόν.* Quare in H. Reg. Lugd. superscr. *μέγαν λιμένα*, sed temere. Vid. Duk. „Vulgata non offendit Bernhardyum Synt. p. 184., qui [ut alii nonnulli *τόπον* audiens] comparat Soph. Oed. C. 1061. *τὸν ἐφέσπερον.*" HERTL. At apud Soph. ex superioribus *χῶρον* repetendum esse recte ibi docet Heller, nec alibi admittenda est ellipsis *τόπος.* Cf. ed. mai.
Ὀλυμπιεῖον. Ante Bekk. male *Ὀλυμπίειον.* Conf. Dind. in Steph. Thes.

Cap. **66.** §. 1. *Καθῖσαν* Cl. a pr. man. ms. mus. Brit. et Bekk. Cf. Buttm. Gr. Ind. verb. v. *ἵζω*, Pors. Praef. ad Eur. Hec. p. XVII. et sd. IV, 130, 7. Vulgo *ἐκάθισαν.* In plerisque membranis

§. 3. *Καὶ οἵ τε Ἀθηναῖοι* cet. Cf. Diod. XIII, 6., qui Athenienses Olympieo potitos esse falso narrat. Vid. infra c. 70. — *ἐς τὸ κατὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον.* Ad neutrum illustrandum Duker comparat cap. sequ. *τῇ μὲν τειχία τε καὶ οἰκίαι εἶργον ... παρὰ δὲ τὸ κρημνοί*, c. 75: *παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς ὁρῶν*, c. 64: *περὶ τοῦ πρὸς τῷ Ὀλυμπιείῳ χωρίου.* Add. Krueg. Gr. I. §. 50. 5. adn. 12. et sd. De Olympieo cf. adn. 64, 1., de loco exscensionis plura in adn. 66, 1. — *τὸ στρατόπεδον.* Articulum addens „aperte respicit Thuc. antecedentis capitis verba *βουλόμενοι στρατόπεδον καταλαβεῖν ἐν ἐπιτηδείῳ.*" BENED. — *ἀποτρεπόμενοι*] *ὀπίσω ἐπανερχόμενοι.* Schol. — *ἐβοήθουν ἐπὶ τ. π.* Cf. adn. I, 107, 5.

Cap. **66.** §. 1. *Αὐτοῖς*] *τοῖς Συρακοσίοις.* Schol. — *καθῖσαν τὸ στράτευμα.* Verbi *καθίζειν* ita positi exempla Bloomf. hic et ad II, 71. adscripsit. Cf. maxime IV, 93: *ἐς χωρίον καθίσας* et V, 7: *καθίσας ἐπὶ λόφου καρτεροῦ τὸν στρατόν.* De flexione vid. sd. De re cf. Plut. l. d. — *μάχης ἄρξειν ἔμελλον.* Recte Port.: proelii initium erant facturi. Cf. IV, 73. — *ἥκιστ' ἂν ... λυπήσειν.* Cf. adn. II, 80, 8. (In m. *λυπῆσαι* legi adnotaverat quidem Goell., sed tacet Bekk.) „*Λυπεῖν* hic et alibi idem est quod *βλάπτειν.* IV, 53: *λῃσταὶ τὴν Λακωνικὴν ἧσσον ἐλύπουν.*"

σειν· τῇ μὲν γὰρ τειχία τε καὶ οἰκίαι εἶργον καὶ δένδρα καὶ λίμνη, παρὰ δὲ τὸ κρημνοί. καὶ τὰ 2
ἐγγὺς δένδρα κόψαντες καὶ κατενεγκόντες ἐπὶ τὴν θάλασσαν παρά τε τὰς ναῦς σταύρωμα ἔπηξαν, καὶ ἐπὶ τῷ Δάσκωνι ἔρυμά τε, ᾗ ἐφοδώτατον ἦν τοῖς πολεμίοις, λίθοις λογάδην καὶ ξύλοις διὰ ταχέων ὤρθωσαν καὶ τὴν τοῦ Ἀνάπου γέφυραν

καθίσαν. H. *καθεῖσαν*, cuius vestigia redeunt VII, 82.; sed *καθίζειν* hic aptissimum est. Cf. hic adn. et sd. VII, 82.

§. 2. *Ἔρυμά τε.* *Τέ* om. D., sed potest transpositum existimari pro *καὶ ἐπί τε τῷ Δάσκ.* Cf. adn. 6, 2. *Ἔρυμά τι* tamen coniicit Krueg.

ARN. — *τῇ μὲν γὰρ...κρημνοί.* Dubitant interpretes, utrum hic locus ad dextram, an ad sinistram Anapi ripam fuerit. Cf. ed. mai. Illud praeter alios nonnullos probat Arn. Cui sententiae paludem, quae non videretur alia nisi Lysimelea esse, obstare olim credidimus; eam enim, quam solam quum aliae tabulae a nobis inspectae tum Didotiana continent, in sinistra Anapi ripa collocant. At Arnoldiana tabula ceteris plerumque accuratior adeo nullas in sinistra ripa paludes, ubi fuisse ex VI, 101. atque aliunde utique constat, sed complures in dextra exhibet. Atque ad eandem dextram ripam eas paludes, quae nunc Pantano vocentur, esse dicit Kephalidas It. II. p. 46. Et quum reliqua omnia sententiae eorum, qui Atheniensium castra ibi collocant, faveant, etiam in dextra Anapi ripa prope illas domus et arbores seu prope sinistrum cornu Atheniensium locum quendam palustrem fuisse statuere malumus, quam aliis difficultatibus inextricabilibus impediri. Accedit, quod, si maior illa palus Lysimelea, de qua cogitavit etiam Thirwallus, intelligeretur, Thucydidem non *λίμνη*, sed *ἡ λίμνη ἡ Λυσιμέλεια καλουμένη*, ut VII, 53., scripturum fuisse probabile est. *Κρημνοί* videtur esse rupes iuga Olympiei finiens, saxa praerupta ab Olympieo in mare excurrentia. De *παρὰ δὲ τό* verborum collocatione vid. adn. III, 61, 1.

§. 2. *Σταύρωμα.* Hoc vallum utrum a mari, an a terra cogitandum sit, quaerunt interpretes. Nobis ut Bloomfieldio illud placet. Cf. ed. mai. et VII, 38. — *ἐπὶ τῷ Δάσκωνι.* „Dasconis [vici vel sinus, qua de re cf. Goell.] situs in universum tantum definiri potest. In recessu portus eum fuisse novimus [ex VII, 52. cl. cum Diod. XIII, 13.], et prope sinus Magdalenae [qui ab aliis Marina di Melocca vocatur] partem extremam ad septentriones spectantem, ubi iuga Olympiei ad litus decurrunt, et rupem prominentem propter ipsum aquae angulum efficiunt, fuisse verisimile est.“ ARN. Certe ad dextram Anapi ripam fuisse omnes praeter Goell. in ed. 2. concedunt. — *ἔρυμά τε.* Cf. sd. — *ἐφοδώτατον.* *Ἔφοδος*, quod plerumque substantivum est, adiective legitur etiam Polyaen. I, 49, 3. Vid. Steph. Thes. Cf. *περίπλους* II, 97, 1., *ἔφορμος* III, 76. — *λίθοις λογάδην.* Cf. adn. IV, 4, 2. et IV, 31. — *τὴν τοῦ Ἀνάπου γέφυραν ἔλυσαν.* Hunc pontem non ita multum ab ostio Anapi [ubi in Leakii tabula recentior pons est] abfuisse inde apparet, quod Nicias [eum interscindendo] id agitabat, ut hostem a fronte, id est ab Olympieo progredientem, se aggredi cogeret.“ ARN. Itaque a ponte ad Olympieum prope Cyanes et Anapi confluentes ferente hic distinguendus, etsi aliter statuere videtur Leakius apud Bloomf. ed. 2. II. p. 675. sq.; illum remotiorem interscindendi potestatem Atheniensibus fuisse Arn. negat, et deletum non esse ex c. 70. extr. videtur intelligi. Anapus hodie Alfeo nominatur.

3 ἔλυσαν. παρασκευαζομένων δέ, ἐκ μὲν τῆς πόλεως οὐδεὶς ἐξιὼν ἐκώλυε, πρῶτοι δὲ οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων προςεβοήθησαν· ἔπειτα δὲ ὕστερον καὶ τὸ πεζὸν ἅπαν ξυνελέγη. καὶ προςῆλθον μὲν ἐγγὺς τοῦ στρατεύματος τῶν Ἀθηναίων τὸ πρῶτον, ἔπειτα δέ, ὡς οὐκ ἀντιπροῄεσαν αὐτοῖς, ἀναχωρήσαντες καὶ διαβάντες τὴν Ἑλωρινὴν ὁδὸν ηὐλίσαντο.

1 67. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι παρεσκευάζοντο ὡς ἐς μάχην καὶ ξυνετάξαντο ὧδε. δεξιὸν μὲν κέρας Ἀργεῖοι εἶχον καὶ Μαντινῆς, Ἀθηναῖοι δὲ τὸ μέσον, τὸ δὲ ἄλλο οἱ ξύμμαχοι οἱ ἄλλοι. καὶ τὸ μὲν ἥμισυ αὐτοῖς τοῦ

παρασκευαζομένων οὖν ἀμφοτέρων ὡς ἐς μάχην δηλοῦται ἡ τάξις ἑκατέρων.

§. 3. *Οὐδείς.* Cf. sd. 60, 2.

Ἑλωρινήν Cass. Cl. Reg. Goell. Vulgo *Ἑλωρίνην.* Aug. Pal. Ven. It. Vat. Ar. Chr. Dan. Bekk. *Ἐλωρινήν.* De accentu vid. Arcad. p. 65. Buttm. Gr. II. p. 340. ed. 1. Goettl. Doctr. accent. p. 340. „In spiritu libri variant, nec minor est varietas paulo post c. 70. et VII, 80. [ubi vid. Wass.]“ *Ἕλωρος* prima syllaba adspirata fere scribunt Graeci, et recte, si verum est etymon Servii, qui ad Virg. III. Aen. v. 698. ab *ἕλος* derivat. Latini aliquanto inconstantius Elorus et Helorus.“ DUK., apud quem vide plura. Apud Ciceronem Zumptius sibi non constitit III. Verr. 43. 56. IV, 26.

§. 3. *Παρασκευαζομένων.* Genitivum accusativo praelatum esse a Thuc., ut participium etiam alteri verbo *προςεβοήθησαν* conveniret, adnotat Bau. — *προςεβοήθησαν.* Port.: ad opem (suis rebus) ferendam occurrerunt. — *ἔπειτα ὕστερον.* Cf. adn. II, 9, 2. — *τὴν Ἑλωρινὴν ὁδόν.* „Haec via Heloro [de qua urbe vid. Cluv. I. Sic. ant. 13.] profecta oram usque maritimam legens procurrebat ad fluvium Cacyparim, VII, 80. Tum occasum versus usque ad radices Olympiei vergens [ibique denuo mari appropinquans, vid. VII, 80, 5.] trans Anapum per portas Temenitidas in urbem duxit. Letronn. p. 58. sq.“ GOELL. de sit. Syrac. p. 81. Eam Olympieum transisse, et per vallem humilem in aggere stratam esse, ex c. 70. cognosci docet Arn.

Cap. 67. §. 1. *Δεξιὸν κέρας.* De articulo omisso vid. adn. I, 48, 4. — *τὸ δὲ ἄλλο.* Cf. adn. III, 107, 4. — *ἐν τῷ*

στρατεύματος ἐν τῷ πρόσθεν ἦν τεταγμένον ἐπὶ ὀκτώ, τὸ δὲ ἥμισυ ἐπὶ ταῖς εὐναῖς ἐν πλαισίῳ, ἐπὶ ὀκτὼ καὶ τοῦτο τεταγμένον· οἷς εἴρητο, ᾗ ἂν τοῦ στρατεύματός τι πονῇ μάλιστα, ἐφορῶντας παραγίγνεσθαι. καὶ τοὺς σκευοφόρους ἐντὸς τούτων τῶν ἐπιτάκτων ἐποιήσαντο. οἱ δὲ Συρακόσιοι 2
ἔταξαν τοὺς μὲν ὁπλίτας ἐφ' ἑκκαίδεκα, ὄντας πανδημεὶ Συρακοσίους καὶ ὅσοι ξύμμαχοι παρῆσαν· (ἐβοήθησαν δὲ αὐτοῖς Σελινούντιοι μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ Γελῴων ἱππῆς, τὸ ξύμπαν ἐς διακοσίους, καὶ Καμαριναίων ἱππῆς ὅσον εἴκοσι καὶ τοξόται ὡς πεντήκοντα·) τοὺς δὲ ἱππέας ἐπετάξαντο ἐπὶ τῷ δεξιῷ, οὐκ ἔλασσον ὄντας ἢ διακοσίους καὶ χιλίους, παρὰ δ' αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀκοντιστάς. μέλλουσι δὲ τοῖς Ἀθηναίοις προτέροις 3
ἐπιχειρήσειν ὁ Νικίας κατά τε ἔθνη ἐπιπαριὼν ἕκαστα καὶ ξύμπασι τοιάδε παρεκελεύετο.

Νικίου λόγος πρὸς τοὺς σρατιώτας.

68. „Πολλῇ μὲν παραινέσει, ὦ ἄνδρες, τί δεῖ χρῆσθαι, οἳ πάρεσμεν ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα;

πρόσθεν, in prima acie. — ἐπὶ ὀκτώ. „Τὸ βάθος δηλονότι." ΔΟΥΚΑΣ. Conf. adn. IV, 93. — ἐπὶ ταῖς εὐναῖς. Ad tentoria. Conf. Bloomf. et Arn. — ἐν πλαισίῳ. „Πλαίσιον, ut scribit Aelianus, proprie est ὅταν ἐκ τεσσάρων πλευρῶν γένηται ἡ παράταξις οὐκ ἐν τετραγώνῳ, ἀλλ' ἑτερομήκει σχήματι." HUDS. Ita aciem instructam esse, quia, quum Athenienses castra nondum plane munivissent, calones inter pugnam periculo obiecti essent, nisi in aciem oblongam sive quadratum cavum recepti essent, adnotat Arn., qui intra quadrata exercitus partes ad proeliandum non idoneas receptas esse demonstrat etiam ex IV, 125. VII, 78. Xen. Anab. III, 2, 36. 3, 6. 4, 19. — ἐντὸς . . . ἐποιήσαντο, intra hos, qui in subsidiis collocati erant, receperunt. Cf. Ind. Xen. Anab. in ἐντός et II, 83, 5. Add. infra c. 75. et Matth. ad Hymn. in Merc.

§. 2. Ἐφ' ἑκκαίδεκα. Item εἰς βάθος. Cf. adn. IV, 93. — πανδημεί. Stephanus in Thes. v. πανδ. male interpretatur in universum. Rectius Haas.: qui erant omnis Syracusanorum populus. Nostro *Aufgebot in Masse* respondere adnotat Bloomf. Cf. 68, 2. — τὸ ξύμπαν. Cf. adn. I, 145. — ὅσον. Cf. Matth. Gr. §. 86. adn. 1. b. extr. — ἔλασσον. Vid. adn. 1, 1.

§. 3. Ἐπιπαριών. Cf. adn. IV, 94, 2. V, 10, 8.

Cap. 68. §. 1. Οἳ πάρεσμεν. I. e. ἡμᾶς οἳ π. Cf. Krueg. Gr. I. §. 51. 13. — ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἀγῶνα. „Unum omnibus discrimen et commune propositum innuit eandem omnium conditionem, nec multa ergo, i. e. varia, cohortatione utendum." BAU.

αὐτὴ γὰρ ἡ παρασκευὴ ἱκανωτέρα μοι δοκεῖ εἶναι θάρσος παρασχεῖν ἢ καλῶς λεχθέντες λόγοι μετὰ
2 ἀσθενοῦς στρατοπέδου. ὅπου γὰρ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς καὶ Ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν οἱ πρῶτοί ἐσμεν, πῶς οὐ χρὴ μετὰ τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε ξυμμάχων πάντα τινὰ μεγάλην τὴν ἐλπίδα τῆς νίκης ἔχειν, ἄλλως τε καὶ πρὸς ἄνδρας πανδημεί τε ἀμυνομένους καὶ οὐκ ἀπολέκτους ὥςπερ καὶ ἡμᾶς, καὶ προςέτι Σικελιώτας, οἳ ὑπερφρονοῦσι μὲν ἡμᾶς, ὑπομενοῦσι δὲ οὔ, διὰ τὸ τὴν ἐπιστή-
3 μην τῆς τόλμης ἧσσω ἔχειν. παραστήτω δέ τινι καὶ τόδε, πολύ τε ἄπο τῆς ἡμετέρας αὐτῶν εἶναι καὶ πρὸς γῇ οὐδεμιᾷ φιλίᾳ, ἥντινα μὴ αὐτοὶ μαχόμενοι κτήσεσθε. καὶ τοὐναντίον ὑπομιμνήσκω ὑμᾶς ἢ οἱ πολέμιοι σφίσιν αὐτοῖς εὖ οἶδ' ὅτι παρακελεύονται· οἱ μὲν γάρ, ὅτι περὶ πατρίδος ἔσται ὁ ἀγών, ἐγὼ δὲ, ὅτι οὐκ ἐν πατρίδι, ἐξ ἧς κρατεῖν δεῖ ἢ μὴ ῥᾳδίως ἀποχωρεῖν· οἱ γὰρ

Cap. 68. §. 3. Ἄπο. Vulgo et Bekk. ἀπό. Cf. ad. I, 7.

— αὐτὴ γὰρ ... λεχθέντες λόγοι. Similia legimus V, 69. extr., ubi cf. adn. item ad. VIII, 14, 2.

§. 2. Πανδημεί. „Vis τοῦ πανδημεί non est in universis, quod augendae sit formidini, non minuendae, sed in colluvie promiscua, incondita multitudine." BAU. Conf. adn. 67, 2. — ἡμᾶς. De accusativo, pro quo in uno F. ἡμεῖς, vid. adn. V, 44, 1. et Krueg. Gr. I. §. 62. 4. adn. 3. — ὑπερφρονοῦσι . . . ἡμᾶς. Similiter iam III, 39.

§. 3. Παραστήτω. Conf. adn. IV, 61, 2. VI, 34, 9. — εὖ οἶδ' ὅτι. Cf. adn. 34, 7. — οἱ μὲν γάρ. Cf. Madv. Synt. §. 214. adn. 3. — οὐκ ἐν πατρίδι. Ἐν οὐ πατρίδι, de quo loquendi genere vid. adn. I, 137, 4., scribendum putat Dobr.; nam in alieno solo dicendum est. Transpositione tamen non est opus. Cf. Krueg. Gr. I. §. 67. 10. adn. 4. Multo minus quicquam excidisse coniicias. — ἐξ ἧς . . .] ἤτοι λείπει τὸ . . . ὁρμωμένους, ἢ τὸ ἐξ ἧς ἀντὶ τοῦ ἐν ᾗ. Schol. Itaque aut sententia haec est, „unde, ex qua terra, statione, aut vincere oporteat, aut cum periculo ... et aegre abire, *von welchem Posten aus wir uns entweder behaupten, oder mit Mühe und Noth zurückziehen müssen;*" (BAU.) aut verba pro ἐξ ἧς, ἐὰν μὴ (ἐν αὐτῇ) κρατήσωμεν, μὴ ῥᾳδ. ἀποχ. δεῖ per σχῆμα διὰ μέσου in adn. ad III, 68, 1. illustratum atque hic a Wexio ad Soph. Ant. v. 1254. et a Doederl. in Script. acad. Erlang. a. 1827. probatum dicta

ἱππῆς πολλοὶ ἐπικείσονται. τῆς τε οὖν ὑμετέρας 4 αὐτῶν ἀξίας μνησθέντες ἐπέλθετε τοῖς ἐναντίοις προθύμως καὶ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην καὶ ἀπορίαν φοβερωτέραν ἡγησάμενοι τῶν πολεμίων."

τὼ στρατὼ ἀλλήλοιν ἐπίασιν. ἀκροβολισμοί.

69. Ὁ μὲν Νικίας τοιαῦτα παρακελευσάμενος 1 ἐπῆγε τὸ στρατόπεδον εὐθύς. οἱ δὲ Συρακόσιοι ἀπροςδόκητοι μὲν ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ ἦσαν ὡς ἤδη μαχούμενοι, καί τινες αὐτοῖς, ἐγγὺς τῆς πόλεως οὔσης, καὶ ἀπεληλύθεσαν· (οἱ δὲ καὶ διὰ σπουδῆς προςβοηθοῦντες δρόμῳ ὑστέριζον μέν, ὡς δὲ ἕκαστός πη τοῖς πλείοσι προςμίξειε, καθίσταντο· οὐ γὰρ δὴ προθυμίᾳ ἐλλιπεῖς ἦσαν, οὐδὲ τόλμῃ οὔτ' ἐν ταύτῃ τῇ μάχῃ οὔτ' ἐν ταῖς ἄλλαις, ἀλλὰ τῇ μὲν ἀνδρείᾳ οὐχ ἥσσους, ἐς ὅσον ἡ ἐπιστήμη ἀντέχοι, τῷ δὲ ἐλλείποντι αὐτῆς καὶ τὴν

Cap. 69. §. 1. Ἀπεληλύθεσαν D. I. Vall. Reisk. Bekk. Vulgo ἐπεληλύθ. Sed requiritur verbum sonans abierant, vel ingressi erant (urbem), non aggressi erant.

Προςμίξειε, καθίσταντο. Cass. T. Pal. C. Gr. Laur. Bekk. προςμίξειεν, καθίστατο. Ar. προςμίξειεν ἐνκαθίσταντο. K. προςμίξει ἐγκαθίσταντο. Unde ἐγκαθ. (in iis se collocabant), quod iam Wassio non displicebat, recepit Gail.

Ἀνδρείᾳ. Ἀνδρίᾳ Ven. Reg. K. Ar. Chr. Bekk. Vulgo ἀνδρείᾳ. Utrum praestet, parum constat. Cf. sd. II, 39, 4. et infra c. 72.

sunt. — πολλοί. I. e. πολλοὶ ὄντες. Aliter πολὺς ἐνέκειτο IV, 22, 2., ubi vid. adn.

Cap. 69. §. 1. Τινὲς . . . οἱ δὲ καί. „Portum haec [perinde] vertentem, ac si fuerit scriptum οἱ μὲν . . . οἱ δέ, vituperat Lev., et Abr. iam monuerat eosdem esse intelligendos." BECK. Errorem tamen nondum correxit Haas. — οἱ δὲ καί . . . Haec usque ad προὐδίδοσαν in parenthesim ideo redegimus, quod superioribus ἀπροςδόκητοι μὲν . . . μαχούμενοι contraria sunt haec ὅμως δὲ . . . ἀντεπήεσαν. — διὰ σπουδῆς. Similiter atque paulo post διὰ τάχους. Alibi κατὰ σπουδήν, ὑπὸ σπουδῆς, festinanter. — τῷ δὲ ἐλλείποντι . . . προὐδίδοσαν. Eius vero defectu (vel quoties vero haec rei militaris scientia deficeret) etiam alacritatem inviti prodebant. „Eleganter prodebant, condonabant, *sie opferten auf;* destituebant, illi deerant, quasi a scientia et arte deserto. Nec sine oxymoro: inviti voluntatem prodebant; volebant illi quidem pugnare, neque animo, i. e. nec cupidine nec fortitudine carebant; at enim scientia rei bellicae laborabat et usus; unde nolle cogerentur, quod cuperent tamen, i. e. effectum non dare, quod, quamvis vellent, non possent tamen." BAU. Fortasse paulo argutius. Cf. Schoem. ad Plut. Cleom. 38, 1. Sententiam illu-

βούλησιν ἄκοντες προὐδίδοσαν·) ὅμως δὲ οὐκ ἂν οἰόμενοι σφίσι τοὺς Ἀθηναίους προτέρους ἐπελθεῖν, καὶ διὰ τάχους ἀναγκαζόμενοι ἀμύνασθαι,
2 ἀναλαβόντες τὰ ὅπλα εὐθὺς ἀντεπήεσαν. καὶ πρῶτον μὲν αὐτῶν ἑκατέρων οἵ τε λιθοβόλοι καὶ σφενδονῆται καὶ τοξόται προὐμάχοντο, καὶ τροπάς, οἷα εἰκὸς ψιλούς, ἀλλήλων ἐποίουν· ἔπειτα δὲ μάντεις τε σφάγια προὔφερον τὰ νομιζόμενα, καὶ σαλπιγκταὶ ξύνοδον ἐπώτρυνον τοῖς ὁπλίταις.

§. 2. Οἷα Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. H. Reg. I. Mosqu. Vulgo et Bekk. οἵας. Cf. Rost. Gr. §. 109. adn. 9. Krueg. Gr. I. §. 58. 3. adn. 6. (quem non de singulari solo debuisse loqui ex V, 27. VI, 10. 96. apparet.) Hic οἷα fortasse etiam idem, quod ὥςπερ valere existimetur.

strari pronunciato II, 89, 3. extr. adnotat Bloomf. — ὅμως δὲ οὐκ . . . οἰόμενοι. Quamvis autem non opinarentur cet. His primum per epanalepsin quandam repetitur sententia ἀπροςδόκητοι . . . μαχούμενοι, deinde contraria adiungitur verbis ἀναλαβόντες . . . ἀντεπήεσαν. De ὅμως particulae collocatione cf. Matth. Gr. §. 566. Krueg. Gr. I. §. 56. 13. adn. 3.

§. 2. Οἱ λιθοβόλοι. „A funditoribus distincti . . . Unde apud Poll. I, 131. σφενδονῆται, λιθοβόλοι, τοξοφόροι... Aesch. Pers. 459: ἐκ χερῶν πέτρησιν [πέτροισιν] ἠράσσοντο. Eur. Phoen. 1149. [1158.]: ἐμαρνάμεσθα σφενδόναις θ' ἑκηβόλοις πετρῶν τ' ἀραγμοῖς... Veget. I, 16: ad lapides vero vel manibus vel fundis iaciendos exerceri convenit iuniores. . . . Plato VII. de Leg. 909: τόξοις καὶ λίθων βολῇ ἐκ χειρὸς καὶ σφενδόναις." WASS. „Ex his igitur liquet eos fuisse, qui lapides manibus iacularentur. Ex locis tamen a Wass. allatis in uno solo distincta λιθοβόλων mentio fit . . . Ego addo Polyb. VIII, 7, 2. et IX, 41, 8." BLOOMF. A Tacito libratores aut libritores appellantur, cum funditoribus coniuncti, Ann. II, 20. XIII, 39. — οἷα εἰκὸς ψιλούς. Ex proximo ἐποίουν repete ποιεῖν. Conf. Krueg. Gr. I. §. 55. 4. adn. 11. De οἷα cf. sd. — μάντεις τε σφάγια προὔφερον. „Cf. Eur. Phoen. 1125. Pors. ἐχώρει σφάγι' ἔχων ἐφ' ἅρμασιν ὁ μάντις Ἀμφιάραος. Eundem ritum a Brasida instante pugna non neglectum esse [ex V, 10.] recordemur." BLOOMF. Cf. Herm. Antiqu. sacr. §. 33, 9. Haruspices exercitus sequi solitos esse adnotat Goell. cf. Dorv. ad Char. p. 605., et ex Xenoph. Anab., ubi saepe nominantur, notissimum est. Ex iis, qui in Siciliam exercitum comitati erant, Stilbidis nomen est servatum. Vid. Krueg. ad Dion. p. 273. — ξύνοδον ἐπώτρυνον τοῖς ὁπλίταις. Exquisitior dicendi ratio, quasi utare verbis congressum instigabant gravis armaturae militibus pro usitatis ad congressum milites. Ἐποτρύνειν τινί τι tamen etiam Homerus dixit et irritare proelium Tacitus Hist. II, 24.

οἱ δ᾽ ἐχώρουν, Συρακόσιοι μὲν περί τε πατρίδος 3 μαχούμενοι καὶ τῆς ἰδίας ἕκαστος τὸ μὲν αὐτίκα σωτηρίας, τὸ δὲ μέλλον ἐλευθερίας, τῶν δ᾽ ἐναντίων Ἀθηναῖοι μὲν περί τε τῆς ἀλλοτρίας οἰκείαν σχεῖν, καὶ τὴν οἰκείαν μὴ βλάψαι ἡσσώμενοι, Ἀργεῖοι δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων οἱ αὐτόνομοι ξυγκτήσασθαί τε ἐκείνοις ἐφ᾽ ἃ ἦλθον, καὶ τὴν ὑπάρχουσαν σφίσι πατρίδα νικήσαντες πάλιν ἐπιδεῖν· τὸ δ᾽ ὑπήκοον τῶν ξυμμάχων μέγιστον μὲν περὶ τῆς αὐτίκα ἀνελπίστου σωτηρίας, ἢν μὴ κρατῶσι, τὸ πρόθυμον εἶχον, ἔπειτα δὲ ἐν παρέργῳ καὶ εἴ τι ἄλλο ξυγκαταστρεψαμένοις ῥᾷον αὐ-

§. 3. *Δ᾽ ἐναντίων*. Cass. Aug. Pal. It. Lugd. δὲ *ἀντίων*, qui usus huius vocis apud Thuc. non videtur ferri posse. Cf. ed. mai.

Ξυγκαταστρεψαμένοις. Cass. Cl. Ven. T. Reg. F. *συγκαταστρεψομένοις* vel *ξυγκαταστρεψομένοις*. Sed re effecta commodum percepturi erant. Aug. *συγκαταστρεψόμενοις*. Pal. apud Fromm. *ξυγκαταστρεψάμενοι*, apud Bekk. *συγκαταστρεψόμενοι*. Unde et ex Scholiastae verbis „*τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ῥαδίως ὑπακούσονται*" orta est Haackii coniectura *ξυγκαταστρεψάμενοι . . . ὑπακούσονται*. Ceterum cf. adn.

§. 3. *Πατρίδος*. Saepe sine articulo legitur, ut modo c. 68. Cf. Krueg. Gr. I. §. 50. 3. adn. 8. et hic Hertl. — *τὸ μὲν αὐτίκα . . , τὸ δὲ μέλλον*. Cf. Krueg. l. d. 5. adn. 13. — *περί τε τῆς ἀλλοτρίας οἰκείαν σχεῖν*] ἡ διάνοια· περὶ τῆς ἀλλοτρίας μαχούμενοι, ὥστε αὐτοὺς τὴν ἀλλοτρίαν ποιῆσαι οἰκείαν. Schol. Lugd. De syntaxi vid. Matth. Gr. §. 589. a. Krueg. Gr. I. §. 61. 6. adn. 9., de infinitivo etiam Matth. Gr. §. 532. f. — *τὸ δ᾽ ὑπήκοον*. Conf. adn. II, 45, 1. et Buttm. Gr. ed. 17. §. 128. 3. — *μέγιστον μὲν περὶ τῆς αὐτίκα . . .*] μάλιστα μὲν διὰ τὴν . . . σωτηρίαν προθύμως ἐμάχοντο, ἥτις ἦν ἀνέλπιστος αὐτοῖς, εἰ μὴ κρατοῖεν. Schol. — *ἔπειτα δὲ . . . ὑπακούσεται*. Haec vix sana sunt. „Ἀπροσώπως πως ἐκληπτέον τὸ ὑπακούσεται· οἷον ὑπακούω σοι ῥᾷον, καὶ ὑπακούεταί μοι ῥᾷον πρὸς σέ· εἴτ᾽ οὖν πρᾳότερον ἄρχεις μου· ὥστε εἶναι τὸ „ῥᾷον ὑπακούσεται αὐτοῖς" ἀντὶ τοῦ „ῥᾴων (μετριωτέρα) αὐτῶν ἡ ὑπακοὴ ἔσται πρὸς Ἀθηναίους." *ΔΟΥΚΑΣ*. Quae explanatio si vera sit, ὑπακουσθήσεται scribendum videtur. Cf. ed. mai. Ita, prout *αὐτοῖς* aut ad socios aut ad Athenienses referemus, aut haec orietur verborum translatio: deinde secundo loco (cf. *ἐκ παρέργου* I, 142, 9.) etiam (alacres erant, ut experirentur,) si forte (de quo usu *εἰ* particulae conf. Matth. Gr. §. 526.) futurum esset, ut a se, si alios quosdam una subegissent, facilius obediretur; aut haec: si forte futurum esset, ut iis, si alios quosdam una (secum) subegissent, facilius (a se) obediretur. Illam meliorem iudicamus. Cf. ed. mai. Alii tamen nonnulli subiectum, quod dicitur, verbi *ὑπακούσεται* volunt esse *τὸ ὑπήκοον*, ut haec sit sententia: si forte facilius iis (Atheniensibus) obedituri essent, si hi una secum alios subegissent. Qua ratione probata pro superiore *εἶχον* rescribendum videtur *εἶχεν*. Add. sd.

1 τοῖς ὑπακούσεται. 70. γενομένης δ᾽ ἐν χερσὶ τῆς μάχης, ἐπὶ πολὺ ἀντεῖχον ἀλλήλοις, καὶ ξυνέβη βροντάς τε ἅμα τινὰς γενέσθαι καὶ ἀστραπὰς καὶ ὕδωρ πολύ, ὥστε τοῖς μὲν πρῶτον μαχομένοις καὶ ἐλάχιστα πολέμῳ ὡμιληκόσι καὶ τοῦτο ξυνεπιλαβέσθαι τοῦ φόβου, τοῖς δ᾽ ἐμπειροτέροις τὰ μὲν γιγνόμενα καὶ ὥρᾳ ἔτους περαίνεσθαι δοκεῖν, τοὺς δὲ ἀνθεστῶτας πολὺ μείζω ἔκπληξιν

2 μὴ νικωμένους παρέχειν. ὠσαμένων δὲ τῶν Ἀργείων πρῶτον τὸ εὐώνυμον κέρας τῶν Συρακοσίων, καὶ μετ᾽ αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων τὸ κατὰ

ξυμβολή. οἱ Συρακόσιοι ἡσσῶνται.

Cap. 70. §. 1. *Γενομένης . . . τῆς μάχης*. Tempus huius pugnae quodammodo ex verbis *βροντὰς . . . ὥρᾳ ἔτους περαίνεσθαι* et inde colligi potest, quod *τῇ ὑστεραίᾳ* cadavera Syracusanis fide publica concedunt, et ad Catanam redeunt; „*χειμών τε γὰρ ἦν*." c. 71. Haec ratio quum redditur, [quoniam ineunte demum hieme ipsam expeditionem paraverant c. 63.,] eam plane hiemem supponit, quae fuerit rebus bello gerendis prorsus intempestiva. Proinde Naxum et Catanam *διαχειμάσοντες* navigant Athenienses c. 72. *ὀλίγων ἡμερῶν διαγενομένων* Plut. Nic. [c. 16.]" DODW., qui Novembri mense hanc pugnam commissam esse coniicit. — *ὕδωρ*. Conf. adn. III, 22, 1. et Krueg. Gr. I. §. 61. 4. adn. 4. — *πολέμῳ ὡμιληκόσι*. *Πολέμῳ ὁμιλεῖν* dixerunt etiam Plut. Lucull. c. 28. Dexipp. p. 24. al. Vid. ed. mai. et cf. adn. 55, 5. — *καὶ τοῦτο ξυνεπιλαβέσθαι τοῦ φόβου*. Bekk. Anecd. p. 173. *Ξυνεπιλαμβάνομαι γενικῇ· Θουκυδίδης ἕκτῳ· καὶ τοῦτο συνεπιλαμβάνεσθαι τοῦ φόβου*. Genitivus ita positus est, ut apud *ξυναίρεσθαι* IV, 10, 1., ubi vid. adn. Cf. VIII, 26. Sed „perite notat Abr. [insolenter hoc verbum hic] adhiberi de re non expetita, i. e. non grata, qua liberari cupias, non augeri, [quum alibi valeat adiuvare et levare. Cf. adn. II, 8, 4.] *Ξυνεπιβαλέσθαι*, quod scriptum fort. [hic] existimat, sane critice adiuvatur exemplis permutatarum literarum *βαλ* et *λαβ*." BAU. „Quos Bloomf. attulit locos ad vulgatam tuendam, ii omnes alieni sunt, quippe in quibus verbum *ἐπιλαμβάνεσθαι* vulgarem adiuvandi vel levandi notionem retineat . . . Augendi tamen notio', quae hic requiritur, inest in *προςξυνελάβοντο* III, 36.; sed ibi quoque de lectionis sinceritate dubitatum est." HERTL. *Αἴτιον φόβου γενέσθαι* explicat Schol. Sonat propr. partem timoris una (cum hostibus) in se suscipere, aliqua ex parte causam terroris incussi esse. — *ὥρᾳ ἔτους περαίνεσθαι*. De verbis conf. adn. II, 52, 2., de re VII, 79, 3. et ibi

σφᾶς αὐτούς, παρεῤῥήγνυντο ἤδη καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα τῶν Συρακοσίων, καὶ ἐς φυγὴν κατέστη. καὶ ἐπὶ πολὺ μὲν οὐκ ἐδίωξαν οἱ Ἀθηναῖοι· 3
(οἱ γὰρ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων πολλοὶ ὄντες καὶ ἀήσσητοι εἶργον, καὶ ἐσβαλόντες ἐς τοὺς ὁπλίτας αὐτῶν, εἴ τινας προδιώκοντας ἴδοιεν, ἀνέστελλον·) ἐπακολουθήσαντες δὲ ἀθρόοι, ὅσον ἀσφαλῶς εἶχε, πάλιν ἐπανεχώρουν, καὶ τροπαῖον ἵστασαν. οἱ δὲ 4
Συρακόσιοι ἀθροισθέντες ἐς τὴν Ἑλωρινὴν ὁδὸν καὶ ὡς ἐκ τῶν παρόντων ξυνταξάμενοι, ἔς τε τὸ Ὀλυμπιεῖον ὅμως σφῶν αὐτῶν παρέπεμψαν φυλακήν, δείσαντες, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τῶν χρημάτων ἃ ἦν αὐτόθι κινήσωσι, καὶ οἱ λοιποὶ ἐπανεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν.

οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἀποπλέουσιν ἐς Κατάνην. αἰτίαι τοῦ ἀπόπλου.

71. Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι πρὸς μὲν τὸ ἱερὸν οὐκ 1
ἦλθον, ξυγκομίσαντες δὲ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς καὶ ἐπὶ πυρὰν ἐπιθέντες ηὐλίσαντο αὐτοῦ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ τοῖς μὲν Συρακοσίοις ἀπέδοσαν ὑποσπόνδους τοὺς νεκρούς, (ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων περὶ ἑξήκοντα καὶ διακοσίους,) τῶν δὲ

Cap. 70. §. 4. Ἑλωρινήν. It. Lugd. Ar. vett. edd. Bekk. Ἐλωρινήν. Vid. ad 66, 3.

adn. Add. Valck. ad Herodot. VI, 98., quem comparat Goell.

§. 2. Παρεῤῥήγνυντο. Cf. adn. IV, 96, 6.

§. 3. Προδιώκοντας, longius insequentes. Cf. Bened. — ἀνέστελλον. Conf. adn. III, 98, 1.

§. 4. Ἑλωρινὴν ὁδόν. Vid. adn. c. 66. extr. — ὡς ἐκ τῶν παρόντων. Conf. adn. III, 29, 2. — ὅμως. I. e. quanquam victi erant. Cf. adn. III, 28, 2. — παρέπεμψαν φυλακήν. „Diodorus Sic. XIII. p. 333. [c. 6.] scribit Olympium ab Atheniensibus statim, postquam magnum portum ingressi sunt, captum fuisse. Thucydidi potius credendum arbitror.“ DUK. „Idem, quod Diod. l. c., tradit etiam Polyaen. p. 345, 5. [Vid. etiam Paus. X, 28, 3.] Sed Thucydidis narrationem confirmat Plut. Nic. c. 16.“ BLOOMF., apud quem vide plura. — τῶν χρημάτων ... κινήσωσι. De his conf. adn. I, 143, 1.

Cap. 71. §. 1. Ξυγκομίσαντες δὲ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς. „Ita mos erat in bello. Liv. XXVII, 2: Spolia per otium legere, et *congestos in unum locum* cremavere suos. Et c. 42: Spolia legi caesorum hostium, et suorum corpora *collata in unum* sepeliri iussit. Add. XXXVI, 8.“ DUK. — περὶ ἑξήκοντα καὶ διακοσίους. At „οἱ Ἀθηναῖοι τετρακοσίους τῶν ἐναντίων ἀνελόν-

σφετέρων τὰ ὀστᾶ ξυνέλεξαν, (ἀπέθανον δὲ αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὡς πεντήκοντα,) καὶ τὰ τῶν πολεμίων σκῦλα ἔχοντες ἀπέπλευσαν ἐς Κα-
2 τάνην. χειμών τε γὰρ ἦν, καὶ τὸν πόλεμον αὐτόθεν ποιεῖσθαι οὔπω ἐδόκει δυνατὸν εἶναι, πρὶν ἂν ἱππέας τε μεταπέμψωσιν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ἐκ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων ἀγείρωσιν, ὅπως μὴ παντάπασιν ἱπποκρατῶνται, καὶ χρήματα δὲ ἅμα αὐτόθεν τε ξυλλέξωνται καὶ παρ' Ἀθηναίων ἔλθῃ, τῶν τε πόλεών τινας προσαγάγωνται, ἃς ἤλπιζον μετὰ τὴν μάχην μᾶλλον σφῶν ὑπακούσεσθαι, τά τε ἄλλα καὶ σῖτον καὶ ὅσων δέοι παρασκευάσωνται ὡς ἐς τὸ ἔαρ ἐπιχειρήσοντες ταῖς Συρακούσαις.

Ἑρμοκράτους λόγοι πρὸς τοὺς Συρακοσίους.

1 **72.** Καὶ οἱ μὲν ταύτῃ τῇ γνώμῃ ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Νάξον καὶ Κατάνην διαχειμάσοντες· Συρακόσιοι δὲ τοὺς σφετέρους αὐτῶν νεκροὺς θά-
2 ψαντες ἐκκλησίαν ἐποίουν. καὶ παρελθὼν αὐτοῖς Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος, ἀνὴρ καὶ ἐς τἆλλα ξύνεσιν οὐδενὸς λειπόμενος καὶ κατὰ τὸν πόλεμον

Cap. 71. §. 2. Ὡς ἐς. In plurimis et optimis membranis ὥστε. Sed cf. ed. mai. sd.

τες Diod. [l. d.]“ WASS. — τὰ ὀστᾶ ξυνέλεξαν. „Ut in patriam relata ibi sepelirentur, ut arbitror; quod et de Themistoclis ossibus quidam prodiderunt I, [138.], et de Eumene Plutarchus et Corn. Nepos Eum. in fin.“ DUK. „Cf. II, 34.“ HAACK. — ἀπέπλευσαν ἐς Κατάνην. Niciam ideo a Plut. tarditatis et ignaviae accusatum longissima adnotatione defendit Bloomf.

§. 2. Αὐτόθεν ποιεῖσθαι. „Ἐκ τοῦ κατὰ τὸ Ὀλυμπιεῖον, sive ex magno portu.“ HAACK. Contra alterum αὐτόθεν omnino ex Sicilia valet. — μεταπέμψωσιν. Cf. adn. I, 112, 3. — ἔλθῃ. Conf. Matth. Gr. §. 428. 2. — πόλεών τινας. Velut Camarinaeos. Vid. c. 75. — ἐς τὸ ἔαρ. Super ἐς cf. Matth. Gr. §. 578. b. et adn. III, 84, 2.

Cap. 72. §. 1. Ἀπέπλευσαν ... διαχειμάσοντες. Cf. Plut. Nic. c. 16. Thucydidi proprie ἐς τὴν Κατάνην καὶ Νάξον dicendum fuisse, ut e situ locorum, ita inde cognoscitur, quod c. 74. init. exercitus Catanae est, et demum Messana incassum tentata Naxum abit ibid. §. 2. Conf. de talibus verborum collocationibus adn. III, 29, 1. — θάψαντες. Conf. adn. II, 52, 4. — ἐποίουν. De activo vid. adn. I, 67, 3.

§. 2. Παρελθὼν αὐτοῖς. Cf. sd. 19, 2. — Ἑρμοκράτης. Cf. IV, 58. — ξύνεσιν ... λειπόμενος. Usitatius

ἐμπειρίᾳ τε ἱκανὸς γενόμενος καὶ ἀνδρείᾳ ἐπιφα-
νής, ἐθάρσυνέ τε καὶ οὐκ εἴα τῷ γεγενημένῳ ἐν-
διδόναι· τὴν μὲν γὰρ γνώμην αὐτῶν οὐχ ἡσσῆ- 3
σθαι, τὴν δὲ ἀταξίαν βλάψαι. οὐ μέντοι τοσοῦ-
τόν γε λειφθῆναι, ὅσον εἰκὸς εἶναι, ἄλλως τε τοῖς
πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρίᾳ ἰδιώτας, ὡς εἰπεῖν
χειροτέχνας, ἀνταγωνισαμένους. μέγα δὲ βλάψαι 4

Cap. **72.** §. 2. *Ἀνδρείᾳ.* *Ἀνδρίᾳ* Cl. Ven. Reg. m. Bekk. Similiter §. 4. *ἀνδρίας* Reg. F. Gr. Mosqu. Bekk. Cf. adn. II, 39, 4.

§. 3. *Ἄλλως τε.* In cod. Bas. additur *καί*, quod H. s. v. habet. „Omissum *καί* fort. exciderit.“ BAU. Vid. tamen Bred. et Herm. ad Vig. p. 779. sq. Hic *ἄλλως τε* valere putat et insuper, *und vollends*, quod non probat Buttm. ad Plat. Men. c. 20., qui ut Bred. nihil differre existimat ab *ἄλλως τε καί*. „Apud Thuc. [alibi] semper plene *ἄλλως τε καί* legitur.“ HAACK. Sic hic quoque scribendum censet Haas. Lucubr. Thuc. p. 113., contra vulgatam tuetur Klotz. ad Devar. p. 89. Cf. etiam Stallb. ad Men. l. d. et interpr. Xen. Comm. I, 2, 59.

Χειροτέχνας. In m. ad marg. cum γρ. adnotatum est *χειροτέχναις*, quod virgula ante *ἰδ.* posita recepit Goell. iubente Levesquio. Idem interpretatus est Valla. Aug. *χειροτεχνάς*, sed supra man. ant. scr. *ι.* In Cl. *χειροτέχνας* ex emend. „Etiam Pollux, ut videtur, I,

esset *ξυνέσει.* Cf. Matth. Gr. §. 401. 7. — *οὐκ εἴα*, non sinebat, i. e. prohibere studebat, dissuadebat.

§. 3. *Τὴν ... γνώμην ... οὐχ ἡσσῆσθαι.* Cf. II, 87, 3. et VI, 11, 6. adn. Infinitivi pendent ex *ἔλεγε* repetendo ex *οὐκ εἴα*. Conf. adn. IV, 3, 2. — *εἶναι.* Cf. adn. 64, 3. extr. — *ἄλλως τε.* Vid. sd. — *τοῖς πρώτοις ... ἰδιώτας, ὡς εἰπεῖν χειροτέχνας, ἀνταγωνισ.* Quod cum iis, qui primi Graecorum peritia (rei militaris) essent, idiotae, propemodum dixerim operarii, (*als Unkundige, so zu sagen, als bloſse Handwerker,*) pugnassent. Ita intellectis verbis *καί* ante *ὡς εἰπεῖν* inculcari non opus esse apparet; inest enim in oratione gradatio. „*Χειροτέχναις* [de quo cf. sd.] reponi maluit Lev., quod referatur ad *τοῖς πρώτοις τῶν Ἑλλ.* Et Corayus [cuius vide etiam *Ἄτακτα* t. I. p. 170. DID.] apud eum monet *χειροτέχνης* et *χειρῶναξ* non tantum de opificibus (Thuc. VII, 27. Herod. II, 141. 167.), sed etiam de artificibus et peritis cuiuscunque scientiae dici.“ BECK. Exemplis Hippocratis et Soph. Trach. 1001. ad id demonstrandum ab illo adscriptis Bloomfieldius maxime Dion. Cass. p. 615., ubi Antonius milites suos verbis *καὶ παντὸς εἴδους μάχης ... χειροτέχναι ἐστέ* alloquitur, addidit docens praeterea hanc notionem saepe subiectam esse voci *τεχνίτης.* (Locus Iosephi est A. I. XIX, 4, 1. Conf. Ammi. Marc. XXIII, 6, 80: effeminatos existimes, quum sint acerrimi bellatores; sed magis *artifices* quam fortes, eminusque terribiles.) At vulgatam tuens Didotus nomen *χειροτέχναις*, etiamsi ei honestiorem illam vim tribuamus, post splendida et magnifica verba *τοῖς*

καὶ τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν καὶ τὴν πολυαρ-
χίαν, (ἦσαν γὰρ πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐ-
τοῖς,) τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντακτον ἀναρχίαν.
ἢν δὲ ὀλίγοι τε στρατηγοὶ γένωνται ἔμπειροι, καὶ
ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ παρασκευάσωσι τὸ ὁπλιτι-
κόν, οἷς τε ὅπλα μὴ ἔστιν ἐκπορίζοντες, ὅπως ὡς
πλεῖστοι ἔσονται, καὶ τῇ ἄλλῃ μελέτῃ προσαναγκά-
ζοντες, ἔφη κατὰ τὸ εἰκὸς κρατήσειν σφᾶς τῶν
ἐναντίων, ἀνδρείας μὲν σφίσιν ὑπαρχούσης, εὐτα-
ξίας δ' ἐς τὰ ἔργα προσγενομένης· ἐπιδώσειν γὰρ
ἀμφότερα αὐτά, τὴν μὲν μετὰ κινδύνων μελετω-
μένην, τὴν δ' εὐψυχίαν αὐτὴν ἑαυτῆς μετὰ τοῦ
πιστοῦ τῆς ἐπιστήμης θαρσαλεωτέραν ἔσεσθαι.
5 τούς τε στρατηγοὺς καὶ ὀλίγους καὶ αὐτοκράτορας
χρῆναι ἑλέσθαι, καὶ ὀμόσαι αὐτοῖς τὸ ὅρκιον ἦ
μὴν ἐάσειν ἄρχειν, ὅπῃ ἂν ἐπίστωνται· οὕτω γὰρ
ἅ τε κρύπτεσθαι δεῖ μᾶλλον ἂν στέγεσθαι, καὶ
τἆλλα κατὰ κόσμον καὶ ἀπροφασίστως παρασκευα-
1 σθῆναι. **73.** καὶ οἱ Συρακόσιοι αὐτοῦ ἀκούσαν-

οἱ δὲ τρεῖς τε στρατη-

156. legit *χειροτέχναις*, sed nihil muto.“ WASS. Pollucis verba *πολέμου δὲ τέχνας χειροτέχνας στρατιωτικὰς εἴρηκε Θουκυδίδης* tam falsa continent, ut, quid ille legerit, certo inde colligi nequeat. Ceterum cf. adn.

πρώτοις τῶν Ἑλλήνων ἐμπειρίᾳ bene ad eosdem referri et his omnibus solum vocabulum *ἰδιώτης* contrarium poni posse infitiatur. Praeterea exemplis a Corae allatis quicquam demonstrari negat, quum eidem vocabulo notionem opificis (sellularii, *βαναύσου*,) esse ex locis Thucydidis et Herodoti ab eodem Graeco prolatis aliisque constet. Improbanda videtur ea ratio, qua vulgatam explicat Bernh. Synt. p. 193. De aliis explanationibus vid. ed. mai.

§. 4. *Βλάψαι ... τὴν πολυαρχίαν.* „Secundum Homeri dictum *Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη.*“ BLOOMF., apud quem vide plura. — *πεντεκαίδεκα.* Consentit Plut. Nic. c. 16. — *ἀμφότερα αὐτά*, haec ambo, ut Isocr. Archid. §. 25. De neutro vid. adn. III, 97. extr. et Krueg. Gr. §. 58. 3. adn. 5. — *τὴν δ' εὐψυχίαν.* *Εὐψυχίας* et *ἀνδρίας* nomina inter se commutari vides, ut II, 87, 4. — *μετὰ τοῦ πιστοῦ*, cum fiducia (coniunctam). — *ἔσεσθαι.* Exspectes *ἐσομένην*; sed quasi antea *τὴν μὲν γὰρ ἐπιδώσειν*, non *ἀμφότερα ἐπιδώσειν*, scriptum esset, oratio continuata est. Cf. III, 94, 3.

§. 5. *Τούς τε στρατηγούς.* Germani articulum omitterent. Sed cf. Madv. Synt. p. 86. b. — *δεῖ.* *Δεῖν* coniecit Krueg. Cf. tamen Rost. Gr. §. 123 b. 6. a.

γοὺς ἀντὶ πολλῶν αἱροῦνται, καὶ πρέσβεις ἀποστέλλουσιν ἐς Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα.

τες ἐψηφίσαντό τε πάντα, ὡς ἐκέλευε, καὶ στρατηγὸν αὐτόν τε εἵλοντο τὸν Ἑρμοκράτην καὶ Ἡρακλείδην τὸν Λυσιμάχου καὶ Σικανὸν τὸν Ἐξηκέστου, τούτους τρεῖς· καὶ ἐς τὴν Κόρινθον καὶ ἐς 2
τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπέστειλαν, ὅπως ξυμμαχία τε αὐτοῖς παραγένηται, καὶ τὸν πρὸς Ἀθηναίους πόλεμον βεβαιότερον πείθωσι ποιεῖσθαι ἐκ τοῦ προφανοῦς ὑπὲρ σφῶν τοὺς Λακεδαιμονίους, ἵνα ἢ ἀπὸ τῆς Σικελίας ἀπαγάγωσιν αὐτούς, ἢ πρὸς τὸ ἐν Σικελίᾳ στράτευμα ἧσσον ὠφελίαν ἄλλην ἐπιπέμπωσι.

Ἀθηναῖοι μὲν μάτην ἐπὶ Μεσσήνην στρατεύσαντες ἐν Νάξῳ διαχειμάζουσι, καὶ τριήρη ἀποστέλλουσιν ἐς Ἀθήνας.

74. Τὸ δ' ἐν τῇ Κατάνῃ στράτευμα τῶν Ἀθη- 1
ναίων ἔπλευσεν εὐθὺς ἐπὶ Μεσσήνην ὡς προδοθησομένην. καὶ ἃ μὲν ἐπράσσετο οὐκ ἐγένετο· Ἀλκιβιάδης γὰρ ὅτ' ἀπήει ἐκ τῆς ἀρχῆς ἤδη μετάπεμπτος, ἐπιστάμενος, ὅτι φεύξοιτο, μηνύει τοῖς

τῶν Συρακοσίων φίλοις τοῖς ἐν τῇ Μεσσήνῃ ξυνειδὼς τὸ μέλλον· οἱ δὲ τούς τε ἄνδρας διέφθειραν πρότερον καὶ τότε στασιάζοντες καὶ ἐν ὅπλοις ὄντες ἐπεκράτουν μὴ δέχεσθαι τοὺς Ἀθηναίους
2 οἱ ταῦτα βουλόμενοι. ἡμέρας δὲ μείναντες περὶ τρεῖς καὶ δέκα οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἐχειμάζοντο καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκ εἶχον καὶ προὐχώρει οὐδέν, ἀπελθόντες ἐς Νάξον [καὶ Θρᾷκας], καὶ σταύρωμα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι αὐτοῦ διεχείμαζον· καὶ τριήρη ἀπέστειλαν ἐς τὰς Ἀθήνας ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας, ὅπως ἅμα τῷ ἦρι παραγένωνται.

Cap. 74. §. 2. *Τρεῖς καὶ δέκα* Reg. D. I. Goell. In Cass. et Gr. *τρεῖς καίδεκα.* Aug. Pal. Bekk. male *τρειςκαίδεκα.* Vid. Lob. ad Phryn. p. 408. Vulgo *τριςκαίδεκα*, ut It. Vat. m., in quo tamen nostrum superscr. Cf. sd. III, 69. et Krueg. Gr. §. 24. 2. adn. 5. Cl. et Ven. *περὶ τρεῖς μείναντες καὶ δέκα.*

Καὶ Θρᾷκας. Haec expunxit Bekk. Et *Θρᾷκας* Gailio teste om. G., sed de Reg. tacet Duk. *Θράκας* T. cod. mus. Brit. et olim Cl., et ita legendum esse suspicatus est Heilm. coniiciens hunc fuisse locum obscurum prope Naxum situm. *Θράκην* Lugd. De coniecturis hominum eruditorum cf. ed. mai.

Σταύρωμα. Cass. Aug. Cl. H. Reg. F. C. D. I. E. Laur. aliique *σταυρώματα.* Ad quem pluralem defendendum vide ne faciat locus VII, 53.; nam sane circa castra una plures sunt ordines vallorum. Sic munitiones et fossae de singulis rebus apud Caes. Vid. Held. ad B. C. III, 68, 3. 69, 3. „Addo confirmari etiam a Xen. Anab. V, 2, 12. (15.) et 14. (19.) Ages. 2, 22., quamvis alibi singulari utatur.“ BLOOMF., qui in ed. 2. tria exempla subiunxit, ex quibus Dionis Cass. p. 345, 55. propter addita *διχῇ διαλαβόντες* nihil probat. *Σταυρώματα* ex *σταύρωμά τε* ortum esse coniecit Wass.

Cap. 73. §. 1. *Ἐκέλευε.* Cf. adn. I, 73, 3. — *στρατηγὸν ... τούτους τρεῖς.* „Ita Paulus 1 Corinth. 13, 13: *νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα.* [Cf. Wass. ad I, 122, 3.] Hic tamen vix aliter poterat Thuc. quam dedit, ut de Hermocrate proxime et unice locutus, cui et singularem [*στρατηγόν*] dederit, innuens non paruisse modo ad omnia illi [Syracusanos], sed ducem quoque creasse ipsum, adiunxisse deinde duos, ut sic tres essent. Hunc ordinem rei alio positu verborum non explicaret. Quin et paucitatem secutos ab Hermocrate commendatam illo *τούτους τρεῖς*, [i. e. non plures quam hos tres, quum antea quindecim fuissent,] significat.“ BAU. De re vid. Plut. l. d. et Diod. XIII, 4. Iisdem ducibus imperium abrogatum esse audiemus infra c. 3.

§. 2. *Ὅπως ξυμμαχία ... παραγένηται.* Recte Port.: ut auxilia sibi mitterentur. „Est ergo *ξυμμαχία* pro *ξυμμάχοις* [cf. Rost. Gr. §. 97. 2. a. β'.), ut non socios tamen hi significent ipsos, sed milites auxiliares, quam *ὠφελίαν* infra vocat c. extr.“ BAU. — *τὸν πρὸς ... πόλεμον.* Articulum ideo addidit, quia „clam et occulte iam tumebat bellum.“ (BAU.) Sic iam supra *τὸν ἐκεῖ πόλεμον κινεῖν* 34, 3., et infra c. 88: *τὸν αὐτοῦ πόλεμον σαφέστερον ποιεῖσθαι*, et c. 91: *τὰ ἐνθάδε χρὴ ἅμα φανερώτερον ἐκπολεμεῖν.* — *βεβαιότερον* utrum ad *πείθωσι* an ad *ποιεῖσθαι* referendum sit, ambigit Bau.; sed alterum confirmatur locis ad *τὸν πόλεμον* modo adscriptis. De re vid. Dukas. — *ἀπαγάγωσιν*, abducerent, ad abeundum permoverent. — *ἄλλην ἐπιπέμπωσι.* Similiter VII, 15, 1. et Aristid. I. p. 379: *στρατιὰν ἄλλην ἐπιπέμψομεν.* Est redundantia quaedam orationis, de qua cf. adn. I, 23, 3. extr. I, 133. V, 75. extr., infra 91, 5. vitata.

Cap. 74. §. 1. *Εὐθύς.* Postquam ad Olympieum victores Catanam redierunt. Conf. c. 72. et Mans. Spart. II. p. 214. — *μηνύει ... τὸ μέλλον.* Sententiam recte expressit Portus verbis futuram urbis proditionem, cuius erat conscius, indicavit. Cf. Plut. Alc. c. 22. — *τούς τε ἄνδρας*] *τοὺς ὑπόπτους ὡς προδιδόντας.* Schol. — *οἱ ταῦτα βουλόμενοι.* Haec abesse post *οἱ δὲ* (*φίλοι τῶν Συρακ.*) poterant; sed vid. de talibus appositionibus adn. II, 29, 3. V, 65, 4. VI, 57, 4. VII, 8, 3.

§. 2. *Ἡμέρας δὲ μείναντες.* „Haec respondent enunciationi incipientis capitis *ἃ μὲν ἐπράσσετο, οὐκ ἐγίγνετο.* Reliqua interiecta sunt.“ ARN. — *περί.* De collocatione verborum *ἡμέρας περὶ τρεῖς καὶ δέκα* cf. I, 117, 1. — *καὶ Θρᾷκας.* Haec depravata sunt. Vid. sd. et ed. mai. — *σταύρωμα.* Non esse vallos circum naves infixos, ut c. 66., sed munitionem castra Atheniensium cingentem, ex iis, quae de simili *σταυρώματι* apud Catanam facto c. 64. legimus, satis cognoscitur. Ceterum cf. sd.

Συρακόσιοι δὲ τειχίζουσί τε, καὶ ἐπὶ Κατάνην στρατεύουσι.

75. Ἐτείχιζον δὲ καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐν τῷ χειμῶνι 1
πρός τε τῇ πόλει τὸν Τεμενίτην ἐντὸς ποιησάμενοι, τεῖχος παρὰ πᾶν τὸ πρὸς τὰς Ἐπιπολὰς ὁρῶν, ὅπως μὴ δι' ἐλάσσονος εὐαποτείχιστοι ὦσιν, ἢν ἄρα σφάλλωνται, καὶ τὰ Μέγαρα φρούριον καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιείῳ ἄλλο· καὶ τὴν θάλασσαν προεσταύρωσαν πανταχῇ, ᾗ ἀποβάσεις ἦσαν. καὶ 2
τοὺς Ἀθηναίους εἰδότες ἐν τῇ Νάξῳ χειμάζοντας ἐστράτευσαν πανδημεὶ ἐπὶ τὴν Κατάνην, καὶ τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον, καὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων

Cap. 75. §. 1. *Τὸν Τεμενίτην.* „Ea Syracusarum pars, quam posteriores dixere Neapolin, a Thuc. appellata est Temenites . . . ab Apollinis Temenitae fano, quemadmodum altera . . . pars *ἀπὸ τῆς Τύχης*, id est a Fortunae fano, Tyche. Vid. Cluv. Sic. p. 151. [et Letr. Syrac. p. 38. sqq.]" HUDS. „*Τὸν Τεμενίτην*, signum Apollinis Temenitae maximum et pulcherrimum, quod erat in hac regione. Vid. Cic. Verr. IV, 53. Suet. Tib. 74. Quum domus in hac regione nondum essent, ambitus novorum moenium melius significari non potuit, quam sic, ut murus satis longe ad hoc signum includendum sive comprehendendum ductus esse diceretur. Super hac ratione de simulacro loquendi, quasi sit ipse deus, consule adn. [II, 13, 5.] IV, 67. et 118." ARN. Non totam eam regionem, quae postea Neapolis appellata sit, sed solum signum vel fanum Apollinis cum luco sacro muro protectum eumque murum, quoniam non *περιετείχιζον* legatur, non circa Temenitem (usque ad magnum portum) factum videri explicat Dunbar „*An attempt to ascertain the positions of the Athenian lines and the Syracusan defences*" p. 7. Illud tamen *περιετείχιζον* propter verba *ἐντὸς ποιεῖσθαι* minus necessarium est, quae, si murus ille, id quod Dunbar statuit, ne incepisset quidem ab ipsa urbe, omnino non apta essent. Cf. adn. II, 83, 5. Et Temenitem iam tunc regionis, non solius dei, nomen fuisse ex *ἄκρα Τεμενίτιδι* VII, 3. colligit Goell., addens incertum esse, num Thucydidis aetate nobile illud signum iam ibi exstiterit. De quinque, quae postea fuerunt, Syracusarum partibus hic explicat Bloomf. in transl. Cf. adn. 3, 2. Paulo post *ποιησόμενοι* coniecit Krueg. — *τεῖχος . . . ὁρῶν.* Portus: murum (excitaverunt) a tota illa parte, quae Epipolas spectat. De Epipolis vid. c. 96., de *ὁρᾶν* adn. II, 55, 1. — *δι' ἐλάσσονος.* Cf. adn. II, 29, 3. — *καὶ τὰ Μέγαρα φρούριον.* I. e. *καὶ τὰ Μέγαρα ἐτείχιζον φρούριον* = *ἐτείχ. ὥςτε εἶναι φρούριον.* Cf. II, 32. Locus enim tunc desertus erat. Cf. c. 49. et adn. c. 62. Hoc autem castellum Syracusani ideo videntur exstruxisse, ne Athenienses Megara navium stationem caperent. Cf. c. 49. — *ἐν τῷ Ὀλυμπιείῳ ἄλλο.* Causa rei cognoscitur ex 70, 4. — *πανταχῇ . . . ἦσαν.* Neque tamen prope Leontem et Thapsum, ut c. 97. videbimus; ergo maxime in magno portu.

§. 2. *Αὐτῶν.* I. e. *τῶν Καταναίων.* Similiter §. 4. *αὐτοὺς* = *τοὺς Καμαριναίους.* Conf.

σκηνὰς καὶ τὸ στρατόπεδον ἐμπρήσαντες ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

πρεσβεῖαι ἑκατέρων ἐς Καμάριναν, ὅπου γίγνονται λόγοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ.

3 Καὶ πυνθανόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἐς τὴν Καμάριναν κατὰ τὴν ἐπὶ Λάχητος γενομένην ξυμμαχίαν πρεσβεύεσθαι, εἴ πως προςαγάγοιντο αὐτούς, ἀντεπρεσβεύοντο καὶ αὐτοί. ἦσαν γὰρ ὕποπτοι αὐτοῖς οἱ Καμαριναῖοι μὴ προθύμως σφίσι μήτ' ἐπὶ τὴν πρώτην μάχην πέμψαι ἃ ἔπεμψαν, ἔς τε τὸ λοιπὸν μὴ οὐκέτι βούλωνται ἀμύνειν, ὁρῶντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν τῇ μάχῃ εὖ πράξαντας, προςχωρῶσι δ' αὐτοῖς κατὰ τὴν προτέραν
4 φιλίαν πεισθέντες. ἀφικομένων οὖν ἐκ μὲν Συρακουσῶν Ἑρμοκράτους καὶ ἄλλων ἐς τὴν Καμάριναν, ἀπὸ δὲ τῶν Ἀθηναίων Εὐφήμου μεθ' ἑτέρων, ὁ Ἑρμοκράτης, ξυλλόγου γενομένου τῶν Καμαριναίων, βουλόμενος προδιαβάλλειν τοὺς Ἀθηναίους ἔλεγε τοιάδε.

Ἑρμοκράτους λόγος, ὃς πρῶτον μὲν κατηγορεῖ Ἀθηναίων, ὧν τὴν διάνοιαν, δι' ἣν ἐς τὴν Σικελίαν ἦλθον, δηλοῖ.

1 76. „Οὐ τὴν παροῦσαν δύναμιν τῶν Ἀθηναίων, ὦ Καμαριναῖοι, μὴ αὐτὴν καταπλαγῆτε δείσαντες ἐπρεσβευσάμεθα, ἀλλὰ μᾶλλον τοὺς μέλλοντας ἀπ' αὐτῶν λόγους, πρίν τι καὶ ἡμῶν
2 ἀκοῦσαι, μὴ ὑμᾶς πείσωσιν. ἥκουσι γὰρ ἐς τὴν

Cap. 75. §. 4. *Προδιαβάλλειν* Cass. Aug. Cl. Pal. It. Vat. H. Reg. C. Laur. aliique. *Προδιαβαλεῖν* F. Bas. Gr. Bekk. Sed nos, cur e paucis iisque non optimis libris aoristum praesenti anteponamus, rationem idoneam non invenimus.

adn. I, 136, 1. — *τὸ στρατόπεδον.* I. e. *τὸ στρατόπεδον τὸ ἔρημον, τὰ σταυρώματα καὶ ὅμοια.* Cf. Dukas.

§. 3. *Κατὰ τὴν . . . ξυμμαχίαν.* Vid. III, 86. — *πέμψαι ἃ ἔπεμψαν.* De re vid. c. 67., de oratione Matth. Gr. §. 486. adn. 2. — *μὴ . . . βούλωνται.* De hoc usu *μὴ* particulae vid. adn. II, 13, 1., de mutata oratione cf. III, 51, 2.

§. 4. *Προδιαβάλλειν.* „Priusquam Athenienses se venditarent, occupare criminando et praevertere." BAU. — *ἔλεγε.* De tempore vid. adn. I, 72, 3.

Cap. 76. §. 1. *οὐ τὴν . . . δείσαντες.* Sicut saepe, id quod notissimum est (cf. adn. II, 21, 1.), subiectum enunciationis secundariae in obiectum primariae mutatur, ita hic obiectum illius in hanc relatum, et simul illic pronomine *αὐτήν* indicatum est. Cf. adn. II, 42, 4. et Krueg. Gr. I. §. 61. 6. adn. b. — *τοὺς . . . ἀπ' αὐτῶν λόγους*, eorum orationem. Cf. adn. I, 37, 1. — *πρὶν . . . μή.* Usitatior collocatio esset *μὴ πρίν* cet.

*Σικελίαν προφάσει μὲν ᾗ πυνθάνεσθε, διανοίᾳ
δὲ ἣν πάντες ὑπονοοῦμεν· καί μοι δοκοῦσιν οὐ
Λεοντίνους βούλεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἡμᾶς μᾶλ-
λον ἐξοικίσαι. οὐ γὰρ δὴ εὔλογον τὰς μὲν ἐκεῖ
πόλεις ἀναστάτους ποιεῖν, τὰς δὲ ἐνθάδε κατοι-
κίζειν, καὶ Λεοντίνων μὲν Χαλκιδέων ὄντων κατὰ
τὸ ξυγγενὲς κήδεσθαι, Χαλκιδέας δὲ τοὺς ἐν Εὐ-
βοίᾳ, ὧν οἵδε ἄποικοί εἰσι, δουλωσαμένους ἔχειν.
τῇ δὲ αὐτῇ ἰδέᾳ ἐκεῖνά τε ἔσχον καὶ τὰ ἐνθάδε* 3
*νῦν πειρῶνται· ἡγεμόνες γὰρ γενόμενοι ἑκόντων
τῶν τε Ἰώνων καὶ ὅσοι ἀπὸ σφῶν ἦσαν ξύμμα-
χοι ὡς ἐπὶ τοῦ Μήδου τιμωρίᾳ, τοὺς μὲν λειπο-
στρατίαν, τοὺς δὲ ἐπ' ἀλλήλους στρατεύειν, τοῖς*

Cap. 76. §. 3. *Λειποστρατίαν.* *Λιποστρατίαν* Pal. It. F. Lugd. Gr. cod. mus. Brit. Ald. ed. Bas. Bekk. tacitique apud hunc

§. 2. *Προφάσει μὲν . . . διανοίᾳ δέ.* Herodot. II, 100: *τῷ λόγῳ, νόῳ δέ.* Cf. ibi Valck. Supra c. 33: *πρόφασιν μὲν . . . τὸ δ' ἀληθές*, sed hic addita enunciata relativa accusativis repugnant. — *κατοικίσαι . . . ἐξοικίσαι.* Adnominatio, quae figura in Hermocratis orationibus aliquoties legitur (vid. §. 4. extr., 79, 2. 3. IV, 62, 2.), sed eadem alibi quoque delectatur Thuc. Cf. adn. I, 33, 3. et Ind. gramm. Frigidam eam hic appellat Dion. Hal. VI. p. 935. — *ἐκεῖ.* In Graecia. — *Λεοντίνων . . . Χαλκιδέων ὄντων.* Vid. c. 3. — *κατὰ τὸ ξυγγενές.* Cf. adn. 50, 4. — *δουλωσαμένους ἔχειν.* Cf. adn. I, 29, 5.

§. 3. *Ἰδέᾳ*] *τρόπῳ, διανοίᾳ.* Schol. — *ἐκεῖνα.* I. e. *τὰ ἐκεῖ.* — *πειρῶνται.* Audi *ἔχειν.* Vid. Duk. ad VII, 69. Krueg. Gr. I. §. 55. 4. adn. 11. — *ἡγεμόνες γὰρ γενόμενοι* cet. De re vid. I, 94. sq. — *καὶ ὅσοι ἀπὸ σφῶν ἦσαν ξύμμαχοι.* Et (duces) sociorum (omnium), quotquot ab ipsis (Atheniensibus) orti erant. (*Ὅσοι ἄποικοι ἦσαν αὐτῶν.* Schol.) Etenim imperium Atheniensibus non soli Iones tradiderunt, sed *Ἴωνες καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο* I, 95. In his fuerunt maxime Cyclades et aliae insulae, quae coloniae erant Atheniensium; nam *Ἴωνας μὲν Ἀθηναῖοι καὶ νησιωτῶν τοὺς πολλοὺς ᾤκισαν* I, 12., ubi cf. adn. Ad quos insulanos praeter Iones et Hellespontios maxime hic respici etiam ex prox. cap. §. 1. extr. et 82, 3. apparet. Kruegeri igitur coniectura *ὅσοι ἄλλοι σφῶν* opus non est, nec verum est Athenienses omnium ceterorum sociorum duces factos esse; nam socii eorum fuerant etiam plerique Peloponnesii. De *ἀπό* conf. VII, 57: *Ἴωνες ὄντες καὶ ἀπ' Ἀθηναίων* et II, 15, 4. — *τοὺς μὲν λειποστρατίαν.* Accusativus *τούς* ex *κατεστρέψαντο*, alter ex *ἐπενεγκόντες* suspensus est. De re cf. I, 99., de verbo sd. — *ἐπ' ἀλλήλους στρατεύειν.* Quod fecerant Samii et Milesii. Vid. I, 115. — *τοῖς δ'.* „Ad dativum

δ' ὡς ἑκάστοις τινὰ εἶχον αἰτίαν εὐπρεπῆ ἐπε-
4 *νεγκόντες κατεστρέψαντο. καὶ οὐ περὶ τῆς ἐλευ-
θερίας ἄρα οὔτε οὗτοι τῶν Ἑλλήνων οὔθ' οἱ
Ἕλληνες τῆς ἑαυτῶν τῷ Μήδῳ ἀντέστησαν, περὶ
δὲ οἱ μὲν σφίσιν ἀλλὰ μὴ ἐκείνῳ καταδουλώσεως,
οἱ δ' ἐπὶ δεσπότου μεταβολῇ οὐκ ἀξυνετωτέρου,*
1 *κακοξυνετωτέρου δέ.* 77. *ἀλλ' οὐ γὰρ δὴ τὴν
τῶν Ἀθηναίων εὐκατηγόρητον οὖσαν πόλιν νῦν
ἥκομεν ἀποφανοῦντες ἐν εἰδόσιν, ὅσα ἀδικεῖ, πολὺ
δὲ μᾶλλον ἡμᾶς αὐτοὺς αἰτιασόμενοι, ὅτι ἔχον-
τες παραδείγματα τῶν τ' ἐκεῖ Ἑλλήνων, ὡς ἐδου-
λώθησαν οὐκ ἀμύνοντες σφίσιν αὐτοῖς, καὶ νῦν*

ἔπειτα αἰτιᾶται τοὺς Σικελιώτας, ὅτι οὐ ξυστραφέντες Ἀθηναίοις πολεμοῦσιν.

Aug. et m. Et formae a *λιπο* incipientes in similibus saepe temere olim sunt neglectae a lexicographis. Cf. ed. mai. Sed „vid. I, 99., ubi est *λειποστράτιον.*" DUK. „Formam *λειποστρατίαν* habet etiam Herodotus [V, 27.], et agnoscit Thom. Mag. p. 572., ubi vid. interpr." GOELL. „Vulgatam scripturam etiam Dion. Hal. videtur invenisse, qui p. 704. [2212.] habet *λειποστρατίαν ἐπενεγκόντες.*" BLOOMF., qui nunc *λιποστρατίαν* antiquiorem flexionem esse arbitratus recepit.

Cap. 77. §. 1. *Τῶν τ' ἐκεῖ Ἑλλήνων.* *Τέ* om. Ar. Chr. Dan. Dion. Hal. p. 932. At vid. adn. I, 16. et alibi. Tum Cass. Aug.

transiit, qui regatur ab *ἐπενεγκόντες*, et subaudiendum reliquit accusativum *αὐτούς* mutata structura. Similis locus exstat c. 77: *ὥστε τοὺς μὲν . . . κακουργεῖν*, quem vide." HAACK. post Abr. — *τινὰ . . . αἰτίαν εὐπρεπῆ.* Sicut *τὰς τῶν φόρων καὶ νεῶν ἐκδείας* I, 99.

§. 4. *Περὶ δὲ οἱ μὲν . . . καταδουλώσεως*] *Ἀθηναῖοι δὲ περὶ τοῦ ἑαυτοῖς, ἀλλὰ μὴ τῷ Μήδῳ καταδουλωθῆναι τοὺς Ἕλληνας.* Schol. Egregie conferta est oratio, de qua cf. Matth. Gr. §. 390. et Duk. ad VIII, 21. et de praepositione a casu suo avulsa insuper adn. I, 69, 5. — *ἐπὶ δεσπότου . . . οὐκ ἀξυνετ., κακοξυνετ. δέ.* *Um einen (andern) zwar listigern, aber (zugleich) arglistigern Herrn einzutauschen*; nam prius incisum per *λιτότητα* in negationibus frequentem dictum est. Possumus quidem etiam sic reddere: *einen andern nicht (etwa) minder listigen, sondern (nur) arglistigern Herrn.* Quod confirmatur usu particularum *οὐ . . . δέ* eo, qui 78, 1. 86, 3. IV, 86. et alibi invenitur. Sed obstat, quod *ξύνεσιν* Persarum nusquam praedicatam audimus. Iure autem tacemus eius interpretationem, qui *οὐ . . . δέ* pro non tam . . . quam et comparativum pro positivo positum esse fingit.

Cap. 77. §. 1. *Ἀλλ' οὐ* cet. Haec magnis laudibus ornat Dion. Hal. p. 392. — *ἐν εἰδόσιν.* Ita aliquoties Thuc. Cf. adn. II, 36, 4. — *ἡμᾶς αὐτούς.* I. e. *πάντας τοὺς Σικελιώτας.* De collocatione pronominum cf. adn. IV, 38, 3. — *οὐκ ἀμύνοντες σφίσιν αὐτοῖς.* *Σφίσιν αὐτοῖς* pro *ἀλλήλοις.* Vid. Bernh. Synt. p. 273. et adn. IV, 25, 9. De re cf. III, 10, 5. — *ἐφ' ἡμᾶς ταὐτὰ . . . σοφίσματα.* Easdem artes nobis admotas.

ἐφ' ἡμᾶς ταὐτὰ παρόντα σοφίσματα, Λεοντίνων
τε ξυγγενῶν κατοικίσεις καὶ Ἐγεσταίων ξυμμάχων
ἐπικουρίας, οὐ ξυστραφέντες βουλόμεθα προθυ-
μότερον δεῖξαι αὐτοῖς, ὅτι οὐκ Ἴωνες τάδε εἰσίν,
οὐδ' Ἑλλησπόντιοι καὶ νησιῶται, οἳ δεσπότην ἢ
Μῆδον ἢ ἕνα γέ τινα ἀεὶ μεταβάλλοντες δουλοῦν-
ται, ἀλλὰ Δωριῆς ἐλεύθεροι ἀπ' αὐτονόμου τῆς
Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες. ἢ μένομεν, 2
ἕως ἂν ἕκαστοι κατὰ πόλεις ληφθῶμεν, εἰδότες,
ὅτι ταύτῃ μόνον ἁλωτοί ἐσμεν, καὶ ὁρῶντες αὐ-
τοὺς ἐπὶ τοῦτο τὸ εἶδος τρεπομένους, ὥστε τοὺς

Pal. It. Vat. H. Lugd. Mosqu. *ἐκεῖσε*. Sed omnia exempla, quibus *ἐκεῖσε* pro *ἐκεῖ* legi defendunt, scriptorum non Atticorum sunt. Vid. Steph. Thes. ed. rec. v. *ἐκεῖσε* p. 411. Cum emphasi autem dicta sunt verba *ἐκεῖσέ εἰσιν αἱ χεῖρες* Demosth. Phil. I. §. 40., ubi vid. interpret.

Hae artes in Sicilia ab Atheniensibus adhibitae statim quidem ab ipso scriptore explicantur, in universum tamen eaedem fuere atque in Graecia; nam in utraque terra discordiis effectis singulas civitates aggressi sunt. — *κατοικίσεις ... ἐπικουρίας*. Haec vocabula Thuc. aut ideo in plurali posuit, quia *Λεοντίνων* et *Ἐγεσταίων* nomina in eodem numero leguntur (cf. adn. VII, 54, 2.), aut quia his appellationibus non solos Leontinos et Segestanos, sed omnes homines iis similes, significans varia genera et modos *τῶν κατοικίσεων* et *ἐπικουριῶν* notaturus est. — *ξυστραφέντες*. Non, ut plerumque, conglobati, conferti (cf. adn. II, 4, 1.), sed coniuncti, sociati. Cf. c. 91. et Web. ad Demosth. c. Aristocr. §. 170. — *οὐκ Ἴωνες τάδε εἰσίν*. Verbum ad praedicatum accommodatum est. Vid. Rost. Gr. §. 100. 4. g. Matth. §. 305. (etsi collocatio verborum legi ab utroque propositae adversatur.) De pronomine vid. Matth. Gr. §. 440. 7. Buttm. ed. 17. §. 129. adn. 10. Rost. §. 99. 6. c. De Ionibus a Doribus contemptis cf. adn. I, 124, 1. — *Ἑλλησπόντιοι*. Hi una cum Ionibus a Medis defecerant, vid. I, 89., et una Atheniensibus se adiunxerant, I, 95. comprehensi verbis *καὶ ὅσοι ... ἠλευθέρωντο*. — *νησιῶται*. Cf. adn. 76, 3. — *μεταβάλλοντες δουλοῦνται*. „Brevitas haec est pro ... *κατὰ μεταβολὰς* (per vices) *ἔχοντες δ.*; unus enim non mutatur, sed plures deinceps ... *Δουλοῦνται* verteris patiuntur se in servitutem redigi [conf. adn. I, 120, 3.] ... *Μεταβάλλοντες* pro medio est.“ BAU. Cf. Held. ad Plut. Timol. p. 303.

§. 2. *Μένομεν*. De indicativo vid. Matth. Gr. §. 516. adn. 2. Krueg. Gr. I. §. 53, 6. adn. 2. et al. in ed. mai. d. Futuri quidem indicativo soli hunc usum tribuunt duo illi grammatici, sed exemplis ab ipso Matth. l. d. adscriptis refelluntur. Ceterum in Cl. a pr. man. aut *μένωμεν*, quod coniecit Valck. ad Herodot. V, 82., aut *μενοῦμεν* dicitur fuisse. — *εἶδος*. Cf. adn. II, 41, 1. De-

μὲν λόγοις ἡμῶν διιστάναι, τοὺς δὲ ξυμμάχων
ἐλπίδι ἐκπολεμοῦν πρὸς ἀλλήλους, τοῖς δὲ ὡς
ἑκάστοις τι προσηνὲς λέγοντες δύνανται κακουρ-
γεῖν; καὶ οἰόμεθα, τοῦ ἄπωθεν ξυνοίκου προ-
απολλυμένου, οὐ καὶ ἐς αὐτόν τινα ἥξειν τὸ
δεινόν, πρὸ δὲ αὐτοῦ μᾶλλον τὸν πάσχοντα
1 *καθ' αὐτὸν δυστυχεῖν; 78. καὶ εἴ τῳ ἄρα πα-*
ρέστηκε τὸν μὲν Συρακόσιον, ἑαυτὸν δ' οὐ πο-
λέμιον εἶναι τῷ Ἀθηναίῳ, καὶ δεινὸν ἡγεῖ-

εἶτα δείκνυσιν, ὅτι οὐ δεῖ Συρακούσας φθόνῳ ἢ φόβῳ ἀπολιπεῖν·

§. 2. *Ἄπωθεν*. *Ἄποθεν* It. Vat. Cl. m. Ar. Chr. Bekk. Cf. ad. III, 111, 1.

inde *ἡμῶν* iunge cum vv. *τοὺς μέν*. — *τοῖς δὲ ... κακουργεῖν*. „Id est: *τοῖς δὲ λέγοντές τι προσηνές, ὡς ἑκάστοις λέγειν δύνανται, κακουργεῖν*.“ AE. PORT. Simillime Arn., nec multum dissentit Haack. ordinem verborum hunc putans esse: *τοῖς δὲ λέγοντες, ὡς ἑκάστοις τι προσηνὲς δύνανται (λέγειν), κακουργεῖν*. Cui et Kruegero ad librum, quem de auth. et integr. Anab. Xenoph. scripsit, p. 28. remittenti obsecuti verba attractionis causa audacius traiecta esse existimamus. De casu articuli in hac formula variato cf. 76, 3., de diverso casu ad *κακουργεῖν* non addito adn. I, 1, 2., de modo post *ὥστε* mutato adn. V, 14, 1. — *τοῦ ἄπωθεν ξυνοίκου*] *τοῦ συνοικοῦντος μὲν Ἕλληνος [ἐν] τῇ Σικελίᾳ, πολὺ δὲ διεστῶτος*. Schol. Cf. Abr. Paulo post *ἐς* insolentius dictum est. Vid. adn. I, 137, 3. — *αὐτόν τινα*. Cf. Bernh. Synt. p. 440. et adn. III, 55, 2. VI, 10, 5. Similis sententia legitur I, 120, 2. — *πρὸ δὲ ... δυστυχεῖν*. „*Πρὸ αὐτοῦ*, quod interpretes [nonnulli] Schol. secuti acceperunt pro *ὑπὲρ αὐτοῦ*, pro unoquoque, Abr. in Dil. monet esse potius ante, redditque locum: ... sed eum, qui ante quemque nostrum patitur, per se et privatim [immo per se solum] infelicem esse.“ BECK. De articuli collocatione, si verba sic intelliguntur, cf. adn. II, 7, 2.

Cap. 78. §. 1. *Καὶ εἴ τῳ* cet. „Haec quomodo Dionysio Hal. [p. 936.] videri potuerint adeo obscura, negat Abr. se intelligere. Priora [certe] verba usque ad *τόν τε Ἀθην.* esse plana.“ BECK. Cum sententia compara IV, 61, 2., ubi de *παραστῆναι* cf. adn. In proximis „Dionysius l. d. reprehendit in Thucydide *τὸ κατακορές*, ut ait, *τῆς μεταγωγῆς ἐκ τοῦ πληθυντικοῦ εἰς τὸ ἑνικόν*. Et Epist. II. ad Ammaeum p. 134. [798.] hoc inter idiomata Thucydidis refert. [Sed] H. Stephanus Append. ad Script. al. de Dial. Att. p. 46. 130. negat hoc peculiare esse Thucydidi, et Aristophanem ac Demosthenem quoque non raro singularibus pro pluralibus uti ostendit.“ DUK. „*Τὸν Ἀθηναῖον* Herodot. VIII, 136. fin. *τὸν Σπαρτιήτην* IX, 12. *ὁ Χαλκιδεύς* Thuc. VI, 84. fin. .. Vid. VV. DD. ad Greg. Cor. D. A. §. 61.“ DOBR. Hic augetur eo concinnitas. Nam „*τῷ* protulit singularem *ἑαυτόν*,

ται ὑπέρ γε τῆς ἐμῆς κινδυνεύειν, ἐνθυμηθήτω οὐ περὶ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἑαυτοῦ ἅμα ἐν τῇ ἐμῇ μαχούμενος, τοσούτῳ δὲ καὶ ἀσφαλέστερον, ὅσῳ οὐ προδιεφθαρμένου ἐμοῦ, ἔχων δὲ ξύμμαχον ἐμέ, καὶ οὐκ ἔρημον, ἀγωνιεῖται· τόν τε Ἀθηναῖον μὴ τὴν τοῦ Συρακοσίου ἔχθραν κολάσασθαι, τῇ δ' ἐμῇ προφάσει τὴν ἐκείνου φιλίαν οὐχ ἧσσον βεβαιώσασθαι βούλε-

Cap. 78. §. 1. *Μαχούμενος.* In optimis libris male *μαχόμενος* legitur.

Ἔρημον Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. H. Reg. Lugd. F. C. Gr. B. I. E. K. Ar. Chr. Dan. Bar. vett. edd. atque cod. Dion. Hal. Vulgo et Bekk. *ἔρημος* vel *ἐρῆμος*, quod in H. Reg. I. rec. man. int. vers. script. „Codicum lectionem [post Abr.] bene defendit et exponit Bened. Nam socii aliorum societate firmi magis expetendi sunt, si optio detur, quam qui sunt omni ope sociorum destituti.“ HAACK. Cf. adn. Vulgatae quae obstarent, docuimus in ed. mai.

Οὐχ ἧσσον. Aug. Pal. It. H. D. I. E. Laur. K. *οὓς ἧσσον.* Conf. adnot.

hic eundem numerum contra positi *Συρακόσιον*, hoc singularem congruentem *Ἀθηναίῳ.*“ (LOB.) Ceterum cf. adn. IV, 10, 3. et Krueg. Gr. I. §. 44. 1. adn. 4. et de Latinis Drakenb. ad Liv. III, 2. V, 50. VII, 33. „In reliquis singul. *ἐμῆς*, *ἐμοῦ*, rel. est pro *ἡμῶν* per *ἰδιοποίησιν.*“ BAU. „*Οὕτω δὲ ἐχρήσατο τῷ λόγῳ ὁ αὐτὸς δημαγωγὸς κἀν τῇ δ΄. κεφ. ξδ΄., συμπεριλαβὼν ἑαυτῷ πάντας τοὺς συμπολίτας, ὥσπερ ἐνταῦθα.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Cf. ibi adn. — *ἐν ἴσῳ.* Cf. adn. II, 53, 4. Deinde de praepositione ante verba *τῆς ἑαυτοῦ* non iterata vid. adn. VII, 47. — *ὅσῳ.* „Est pro *ὅτι.*“ BAU. Cf. Matth. Gr. §. 455. adn. 7. et §. 480. c. adn. 2. Add. adn. III, 11, 1. — *καὶ οὐκ ἔρημον.* *Καί* est et quidem. Cf. adn. I, 80, 3. „*Ἔρημον* Abr. non interpretatur auxiliis destitutum, ... sed viribus destitutum, i. e. praesidiis internis, ... atque *οὐκ ἔρημον* omnino potentem.“ BECK. Vix recte. Cf. Bloomf. et ed. — *τόν τε Ἀθηναῖον ... βούλεσθαι.* Ex *ἐνθυμηθήτω* repetendum simile verbum *νομιζέτω*, ob quam causam etiam IV, 27. post *ὁρῶντες* participium transiit in infinitivum. De medio *κολάσασθαι* vid. adn. ad Xen. Cyr. I, 2, 7. Cum sententia cf. IV, 61, 3. — *τὴν ἐκείνου φιλίαν ... βεβαιώσασθαι βούλεσθαι.* Haec depravata sunt, quum *φιλίαν βεβαιώσασθαι* nihil sit nisi amicitiam sibi firmare s. confirmare (cf. VI, 10. 34. al.), quod vitio verti Atheniensibus apud Camarinaeos non potest; est autem aliquid proferendum, quod Athenienses Camarinaeis suspectos reddat. Nos igitur *βιάσασθαι* pro *βεβ.* legendum coniecimus, ex qua coniectura verba significant vestrae amicitiae, i. e. vobis, quibus se amicos esse simulant, vim inferre. „Si aliquid mutandum,“ inquit Dobr., „posses *βιάσασθαι.* Sed non sollicito vulgatam. *βεβαίως* IV, 112. fin. 72. loco du-

2 σθαι. εἴ τέ τις φθονεῖ μὲν ἢ καὶ φοβεῖται, (ἀμ-
φότερα γὰρ τάδε πάσχει τὰ μείζω,) διὰ δὲ αὐτὰ
τὰς Συρακούσας κακωθῆναι μέν, ἵνα σωφρονι-
σθῶμεν, βούλεται, περιγενέσθαι δὲ ἕνεκα τῆς
αὑτοῦ ἀσφαλείας, οὐκ ἀνθρωπίνης δυνάμεως βού-
λησιν ἐλπίζει. οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα τῆς τε ἐπι-
θυμίας καὶ τῆς τύχης τὸν αὐτὸν ὁμοίως ταμίαν
3 γενέσθαι. καὶ εἰ γνώμῃ ἁμάρτοι, τοῖς αὑτοῦ κα-
κοῖς ὀλοφυρθεὶς τάχ' ἂν ἴσως καὶ τοῖς ἐμοῖς ἀγα-

§. 2. *Αὑτοῦ.* Cass. Cl. Pal. Reg. aliique *αὐτοῦ*, quod, quum subiectum proximi verbi aliud sit, probari posset, nisi alteri faveret collocatio. Etiam §. 3. rursus *αὐτοῦ* Cass. Cl. Reg. Lugd. aliique. Conf. adn. I, 17.

bio.“ At ex his locis *βεβαιοῦσθαι τὴν φιλίαν* in malam partem dici colligi non potest. Haasius Lucubr. Thuc. p. 93. sq. novem codd. scripturam *οὓς* pro *οὐχ* probat ad *τὴν ἐκείνου φιλίαν* repetens *κολάσασθαι* et *οὓς* pronomine Syracusanos et reliquos Siculos simul comprehendi censens, sic ut enunciati *οὓς ... βούλεσθαι* sententia haec sit: quos (Syracusanos et reliquos Siculos) nolit (Atheniensis) inter se adiuvare et confirmare. Sed nec *βεβαιώσασθαι* potest id sonare, quod ille eo significari, quanquam nullo exemplo demonstrari posse non negat, credit, et pro *ἧσσον* exspectaretur *οὐ*, et *οὓς* nimis obscure dictum esset, et minus bene particula *γέ* (*οὕς γε* = *ἐπεὶ τούτους γε*) careret. De aliis emendationibus et explicationibus vid. ed. mai.

§. 2. *Ἀμφότερα τάδε.* I. e. *τὸ φθονεῖσθαι καὶ τὸ ἄλλους αὐτὰ φοβεῖσθαι.* Conf. Krueg. Gr. I. §. 58. 3. adn. 8. — *διὰ ... αὐτά.* I. e. *διὰ ταῦτα.* Conf. adn. IV, 64, 1. — *περιγενέσθαι*, i. e. *σωθῆναι.* — *οὐκ ἀνθρ. δυν. βούλησιν ἐλπίζει.* „Ad verbum non humanae facultatis [i. e. non tale, quod in humanam potentiam cadat,] desiderium (vel votum) sperat.“ STEPH. Recte. Cf. Lob. Paral. Gr. II. p. 535. — *οὐ γὰρ οἷόν τε ... γενέσθαι.* Fieri enim non potest, ut idem simul suae voluntatis atque fortunae pariter sit arbiter, i. e., ut quis, quemadmodum concupiscere potest, quae velit, atque temperare cupiditatem, ita in potestate fortunam suam habeat, ut ne aliud quid aut plus, quam quod concupiverit, eveniat. „Sententia optime illustratur simili IV, 64: *μηδὲ μωρίᾳ φιλονεικῶν ἡγεῖσθαι τῆς τε οἰκείας γνώμης ὁμοίως αὐτοκράτωρ εἶναι καὶ ἧς οὐκ ἄρχω τύχης.*“ BLOOMF. Cf. ibi adn. et de *ταμιεύεσθαι* VI, 18.

§. 3. *Εἰ γνώμῃ ἁμάρτοι.* „*Τὸ* [i. e. *ὥστε*] *μὴ περιγενέσθαι δηλονότι τὰς Συρακούσας.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Ut hic *γνώμῃ ἁμαρτεῖν*, ita *σφαλῆναι γνώμῃ* legimus IV, 18, 2., ubi vid., et *τῇ γνώμῃ ἁμαρτ.* Arri. Anab. I, 18, 12., *γνώμῃ διαμαρτ.* Aristid. II. p. 252. Conf. Bernh. Synt. p. 182. — *τοῖς αὑτοῦ κακοῖς ὀλοφυρθείς.* „Male Port. vertit ob sua ipsius

θοῖς ποτε βουληθείη αὖθις φθονῆσαι. ἀδύνατον δὲ προεμένῳ, καὶ μὴ τοὺς αὐτοὺς κινδύνους οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων ἐθελήσαντι προςλαβεῖν· λόγῳ μὲν γὰρ τὴν ἡμετέραν δύναμιν σώζοι ἄν τις, ἔργῳ δὲ τὴν αὐτοῦ σωτηρίαν.

καὶ ὅτι πρὸ πάντων τοὺς Καμαριναίους εἰκὸς ξυμμαχεῖν,

Καὶ μάλιστα εἰκὸς ἦν ὑμᾶς, ὦ Καμαριναῖοι, 4 ὁμόρους ὄντας καὶ τὰ δεύτερα κινδυνεύσοντας προορᾶσθαι αὐτὰ καὶ μὴ μαλακῶς, ὥςπερ νῦν, ξυμμαχεῖν, αὐτοὺς δὲ πρὸς ἡμᾶς μᾶλλον ἰόντας,

mala deploratus. A quo ergo? Aut hoc quid ad causam, ut alii eum deplorent? Medium est ὀλοφύρεσθαι, sign. suis malis dolens, sua incommoda deflens." BAU. Ita magno consensu recentiores interpretes. Passive tamen accipi vult Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 757., et quum hoc verbum deponens medium sit et aliis et ipsi Thucydidi VII, 30. II, 46. VIII, 81., in ὀλοφυρθείς sane passiva vis exspectatur. Vid. Rost. Gr. §. 113. adn. 6. De dativo conf. Matth. Gr. §. 399. Rost, §. 106. 1. β΄. — τάχ᾽ ἂν ἴσως [conf. adn. 10, 4.] . . . φθονῆσαι. „Βουληθείη γὰρ ἂν μᾶλλον ἐπιφθόνους καὶ προὐχούσας . . . εἶναι τὰς Συρακούσας, ἢ αὐτὸν ἐπὶ τοσούτοις κακοῖς γενέσθαι· τουτέστιν βέλτιον αὐτῷ εἶναι ἂν οἰηθείη φθονεῖν τοῖς Συρακουσίοις, ἢ συνθρηνεῖν αὐτοῖς τὴν ἰδίαν δουλείαν." ΔΟΥΚΑΣ. — ἀδύνατον δέ. Audi τοῖς ἐμοῖς ἀγαθοῖς ποτε αὖθις φθονῆσαι, id est per consequens me aliquando denuo florentem videre. — οὐ περὶ . . . ἔργων] τὸ „οὐ περὶ τῶν ὀνομάτων, ἀλλὰ περὶ τῶν ἔργων," διὰ μέσου κεῖται, ὡς ἄξιον ὂν ἀναδέχεσθαι κινδύνους οὐ πρὸς τὰ ὀνόματα ἀποβλέποντας, ἀλλὰ πρὸς τὰ ἔργα. τίνα δὲ τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ἔργα, ἑξῆς ἐπιφέρει. Schol. Περί igitur hic videtur valere si agitur de, quod attinet ad. Conf. adn. II, 51, 3. 70, 1. III, 68. al. — προςλαβεῖν. Ita iam IV, 78., ubi vid. adn. — λόγῳ μὲν γὰρ . . . σωτηρίαν. „Dion. Hal. [p. 936.] οὐδὲ μειρακίῳ προςῆκον ἐπιφώνημα, inquit." WASS., qui a Dionysio antitheta λόγῳ et ἔργῳ vituperari censet. Sed quum apud plerosque scriptores Graecos et Latinos haec et similia vocabula tam saepe (cf. ed. mai.) contraria ponantur, ut ne a Dionysio quidem reprehendi potuisse videantur, aliud quiddam vituperare existimandus erit, velut σώζειν . . . σωτηρίαν. At „quid ni dixeris salutem servare? [quemadmodum Cic. Epist. Fam. XI, 7. conservare salutem populi Rom. BLOOMF.] praesertim per syllepsin ad δύναμιν [s. zeugma]; statum enim conditionemque salus notat, servare opus, factum. Nulla ergo pleonasmi species." BAU.

§. 4. Καὶ τὰ δεύτερα κινδυνεύσοντας] ἀντὶ τοῦ καὶ μεθ᾽ ἡμᾶς εὐθὺς κινδυνεύσοντας. Schol. Cf. adn. 57, 3. et Luciani verba τὰ δεύτερα μετὰ τὸν θεὸν τιμώμεθα apud Bloomf. complura aliena miscentem. — ὥςπερ νῦν. Vid. c. 67. et 75. — αὐτοὺς δὲ . . . „Hic verborum ordo: αὐτοὺς δὲ μᾶλλον φαίνεσθαι παρακελευο-

ἅπερ, εἰ ἐς τὴν Καμαριναίαν πρῶτον ἀφίκοντο οἱ Ἀθηναῖοι, δεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε, ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν παρακελευομένους, ὅπως μηδὲν ἐνδώσομεν, φαίνεσθαι. ἀλλ᾽ οὔθ᾽ ὑμεῖς νῦν
1 γέ πω οὔθ᾽ οἱ ἄλλοι ἐπὶ ταῦτα ὥρμησθε. 79. δειλίᾳ δὲ ἴσως τὸ δίκαιον πρός τε ἡμᾶς καὶ πρὸς τοὺς ἐπιόντας θεραπεύσετε λέγοντες ξυμμαχίαν εἶναι ὑμῖν πρὸς Ἀθηναίους· ἥν γε οὐκ ἐπὶ τοῖς φίλοις ἐποιήσασθε, τῶν δὲ ἐχθρῶν ἤν τις ἐφ᾽ ὑμᾶς ἴῃ, καὶ τοῖς γε Ἀθηναίοις βοηθεῖν, ὅτ᾽ ἂν ὑπ᾽ ἄλλων, καὶ μὴ αὐτοί, ὥςπερ νῦν, τοὺς πέλας
2 ἀδικῶσιν· ἐπεὶ οὐδ᾽ οἱ Ῥηγῖνοι ὄντες Χαλκιδῆς Χαλκιδέας ὄντας Λεοντίνους ἐθέλουσι ξυγκατοικίζειν. καὶ δεινόν, εἰ ἐκεῖνοι μὲν τὸ ἔργον τοῦ

οὐδὲ ἀρκεῖ δειλίᾳ ἀλογίστῳ μηδετέροις βοηθεῖν.

§. 4. Ἀφίκοντο. In optimis libris male ἀφίκοιντο.

μένους ταῦτα ἐκ τοῦ ὁμοίου καὶ νῦν, ἰόντας πρὸς ἡμᾶς, ἅπερ, εἰ οἱ Ἀθην. πρῶτον ἀφίκοντο ἐς τὴν Καμαριναίαν, δεόμενοι ἂν ἐπεκαλεῖσθε." AE. PORT. Latine ad verbum exprimas: sed potius ipsos ad nos venientes, quae, si in agrum Camarinaeum primum invasissent Athenienses, rogantes nos imploravissetis (vel arcessivissetis), haec similiter nunc quoque hortari, ne quid cederemus. Ad ἅπερ ut refertur ταῦτα, ita ταῦτα παρακελευ. ipsa illustrantur enunciatione ὅπως (dafs nämlich) μηδ. ἐνδ. Deinde ἅπερ ex δεόμενοι pendet (cf. adn. I, 32, 1.), ταῦτα autem ex παρακελευομένους; dici enim saepe παρακελεύεσθαί τινι τοιάδε, τοιαῦτα, similia notum est. Cf. Duk. ad IV, 125. De ἐκ τοῦ ὁμοίου verbis cf. adn. I, 51, 2.

Cap. 79. §. 1. Τὸ δίκαιον . . . θεραπεύσετε. I. e. neutris opem feretis. Θεραπ. plane ut apud Lat. colere. — ξυμμαχίαν. Cf. adn. I, 44, 1. — ἐπὶ τοῖς φίλοις] ἤγουν κατὰ τῶν φίλων. Schol. Conf. adn. I, 40, 6. — τῶν δὲ ἐχθρῶν ἤν τις. I. e. ἤν δέ τις τῶν ἐχθρ. Causam traiectionis patet esse vocabula contra posita. Cf. adn. I, 10, 2. 68, 1. — βοηθεῖν. Est infinitivus consilii pendens ex ἐποιήσασθε ξυμμαχίαν. — ὅτ᾽ ἂν ὑπ᾽ ἄλλων. Ex proximo ἀδικῶσιν repete ἀδικῶνται. Cf. ad Xen. Cyr. IV, 4, 13. Rost. Gr. §. 139. 7. Kuehn. §. 852. 2. γ΄. — τοὺς πέλας. Vid. adn. I, 32, 1.

§. 2. Ἐπεί. Ante hoc, quod in nam particulae significationem transit, Bekker hic et §. 3. male comma posuit. Facilius ante καὶ δεινόν minus plene interpungas. — Ῥηγῖνοι. Vid. c. 44. — δεινόν, εἰ ἐκεῖνοι μέν . . . Plane ut I, 35, 3., ubi vid. adn. — τὸ ἔργον τοῦ καλοῦ δικαιώματος ὑποπτεύοντες. „Τὸ ἔργον est vis, [proprie] res ipsa verbis non significata. Ita Ep. ad Rom. 2, 15: τὸ ἔργον τοῦ νόμου, Diog. Laert. Praef. τὸ ἔργον τῆς φιλοσοφίας. [De quibus vid. Win.

καλοῦ δικαιώματος ὑποπτεύοντες ἀλόγως σωφρο-
νοῦσιν, ὑμεῖς δ᾽ εὐλόγῳ προφάσει τοὺς μὲν φύσει
πολεμίους βούλεσθε ὠφελεῖν, τοὺς δὲ ἔτι μᾶλλον
φύσει ξυγγενεῖς μετὰ τῶν ἐχθίστων διαφθεῖραι.
ἀλλ᾽ οὐ δίκαιον, ἀμύνειν δέ, καὶ μὴ φοβεῖσθαι 3
τὴν παρασκευὴν αὐτῶν· οὐ γάρ, ἢν ἡμεῖς ξυστῶ-
μεν πάντες, δεινή ἐστιν, ἀλλ᾽ ἤν, ὅπερ οὗτοι

Cap. 79. §. 3. Ὅπερ om. Cass. Aug. Cl. T. Pal. It. Vat. H. G., sed in Cass. Cl. Pal. G. rec. man. int. vers. scriptum est, et simile

Gr. N. T. §. 67. 4. adn.] Porro καλὸν δικαίωμα hic est postulatio speciosa. [Vel potius speciosa aequitatis asseveratio. Vid. Bau. ipse ad c. 80. et nos ad I, 41, 1.] Ὑποπτεύοντες autem τὸ ἔργον ... est suspicati fraudem hoc obtentu tegi, divinantes et coniectantes, quo animo, qua intima causa, Athenienses illa in speciem postulent.“ BAU. „Δικαίωμα μὲν ἂν εἴη τὸ κατοικίσαι τοὺς Ἀθηναίους Λεοντίνους, ἔργον δὲ ... τῆς Σικελίας ἡ καταδούλωσις.“ ΔΟΥΚΑΣ. — ἀλόγως σωφρονοῦσιν. „Quid hic est ἀλόγως, sane per oxymori speciem additum τῷ σωφρονοῦσιν? Diversum attendamus et antithesin εὐλόγῳ προφάσει; est ergo ἀλόγως sine εὐλ. προφ., quum careant illa... Σωφρονοῦσι tamen, cauti [caute] agunt, utut ἄνευ λόγου, i. e. carentes praetextu et excusatione (qua amoliantur a se Atheniensium subdolam postulationem).“ BAU. Habebant tamen rationem probabilem, qua se excusarent, quum dicere possent scire se ab Atheniensibus id agi, ut Siciliae et Italiae civitates in suam potestatem redigerent. Videtur igitur αλόγως ad vulgi iudicia et speciem rei referendum esse, quod Schol. fecit verbis παρὰ τὸ φαινόμενον εὔλογον, ut sit *durch ein scheinbar nicht zu rechtfertigendes Betragen* (quod, quum Chalcidenses essent, Atheniensibus se non adiunxerunt). Ἀλόγως adverbii exempla 84, 3. V, 104. VIII, 27. adscripsit Bloomf. — εὐλόγῳ προφάσει. Utentes probabili (seu speciosa) excusatione (qua vestram rationem tueamini). Haec secundum superiora debet esse τὸ ξυμμαχίαν ὑμῖν εἶναι πρὸς Ἀθηναίους. Dativi εὐλόγῳ προφάσει comparandi sunt cum similibus 8, 4., ubi vid. adn., nec videntur sine praepositione ἐν, quae a libris mss. paene omnibus abest, significare posse quum habeatis probabilem excusationem. — τοὺς μὲν φύσει πολεμίους] ἤγουν τοὺς Ἀθηναίους [ὡς Ἴωνας ὄντας]. Schol. Cf. 80, 3. ἐπιβουλευόμεθα ὑπὸ Ἰώνων ἀεὶ πολεμίων. — ἔτι μᾶλλον φύσει ξυγγ. „Διὰ τὸ Δωριέας [τε] ἀμφοτέρους εἶναι, καὶ ἐν τῇ αὐτῇ νήσῳ συγκατοικεῖν.“ ΔΟΥΚΑΣ.

§. 3. Ἀμύνειν δέ. Simul audi τοῖς φύσει ξυγγενέσι, quod non intellexisse Bloomfieldium et alios mirum est. — μὴ φοβεῖσθαι. Hic non ipsum δίκαιον, sed ex eo εἰκός repetendum, aut certe illius significationem paululum ... inflexam esse docet Bau.

σπεύδουσι, τἀναντία διαστῶμεν· ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς
ἡμᾶς μόνους ἐλθόντες, καὶ μάχῃ περιγενόμενοι,
ἔπραξαν ἃ ἐβούλοντο, ἀπῆλθον δὲ διὰ τάχους.
1 80. ὥστε οὐκ ἀθρόους γε ὄντας εἰκὸς ἀθυμεῖν,
ἰέναι δὲ ἐς τὴν ξυμμαχίαν προθυμότερον, ἄλλως
τε καὶ ἀπὸ Πελοποννήσου παρεσομένης ὠφελίας,
οἳ τῶνδε κρείσσους εἰσὶ τὸ παράπαν τὰ πολέμια·
καὶ μὴ ἐκείνην τὴν προμήθειαν δοκεῖν τῳ ἡμῖν
μὲν ἴσην εἶναι, ὑμῖν δὲ ἀσφαλῆ, τὸ μηδετέροις
δή, ὡς καὶ ἀμφοτέρων ὄντας ξυμμάχους, βοηθεῖν.
2 οὐ γὰρ ἔργῳ ἴσον, ὥσπερ τῷ δικαιώματί ἐστιν.
εἰ γὰρ δι᾽ ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας ὅ τε παθὼν
σφαλήσεται, καὶ ὁ κρατῶν περιέσται, τί ἄλλο ἢ

vocabulum deesse non posse apparet. F. ὡς οἵπερ praebet. Fortasse solum ὅ, quod ante οὗτοι excidere facillime potuit, Thucydides scripserat.

Ἐβούλοντο Ven. Vulgo et Bekk. ἠβούλοντο. Cf. ad. II, 2, 3.

Cap. 80. §. 1. Προμήθειαν Cl. It. Vat. H. Bas. D. Bekk. tacitus m., apud Bekkerum Pal. Προμηθίαν Cass. Aug. Reg. F. C. Gr. Laur. Lugd. et, si Frommelio fides est, Pal. Cf. ad. IV, 62, 4. Vulgo προθυμίαν.

Δοκεῖν τῳ de Dukeri coniectura Haack. et Bekk. Vulgo δοκεῖν, τῷ. Cass. δοκεί et interiecto spatio, e quo aliquid abrasum erat, τῷ

Quare non opus est Bloomfieldii coniectura φοβεῖσθε. Deinde redit adnominatio in ξυστῶμεν et διαστῶμεν. Cf. adn. 76, 2.

Cap. 80. §. 1. Ὥστε cet. Parum apte hinc novum caput incipit, quoniam proximis quoque duabus paragraphis Camarinaeos non recte neutrorum socios fore demonstratur. — οἵ. Ad voc. Πελοποννήσιοι refert Matth. Gr. §. 434. 1. b., aut eo aut ad ξυμμάχων nomen, quod insit in ὠφελίας voce, idem §. 435. Hoc probavit Rost. Gr. §. 100. adn. 7. Cf. Buttm. ed. 17. §. 143. 5. d. — καὶ μὴ ... ἀσφαλῆ. Et (decet, εἰκός enim ex superioribus repetendum est,) non illam prudentiam videri cuiquam et nobis (i. e. in nos, erga nos) nequam et vobis tutam esse. Articulum τήν deleri frustra iussit Dobr. Vid. Buttm. Gr. §. 127. adn. 9. Krueg. §. 61. 7. adn. 2. Xen. Comm. IV, 6, 15. — μηδετέροις δή. „Qs. ironiam habet δή, nimirum, si diis placet.“ BAU. Qui post Schol. eandem ironiam seu facetam irrisionem §. 2. in verbis φίλους δὴ ὄντας iubet attendi. Conf. adn. III, 10, 6.

§. 2. Δικαιώματι. „Specie iuris..., aequitatis asseveratione et obtentu.‘ BAU. Conf. adn. 79, 2. — δι᾽ ὑμᾶς μὴ συμμαχήσαντας. Schol.: διὰ τὸ ὑμᾶς μηδετέροις συμμαχεῖν. Propr. propter vos, si auxilium non tuleritis. — ὁ παθών, is, qui victus fuerit, ὁ κρατῶν, victor. — τί ἄλλο ἤ.

τῇ αὐτῇ ἀπουσίᾳ τοῖς μὲν οὐκ ἠμύνατε σωθῆναι,
τοὺς δὲ οὐκ ἐκωλύσατε κακοὺς γενέσθαι; καίτοι
κάλλιον τοῖς ἀδικουμένοις καὶ ἅμα ξυγγενέσι
προσθεμένους τήν τε κοινὴν ὠφελίαν τῇ Σικελίᾳ
φυλάξαι, καὶ τοὺς Ἀθηναίους, φίλους δὴ ὄντας,
μὴ ἐᾶσαι ἁμαρτεῖν.

δεήσεις καὶ παραινέσεις.

Ξυνελόντες τε λέγομεν οἱ Συρακόσιοι ἐκδι- 3
δάσκειν μὲν οὐδὲν ἔργον εἶναι σαφῶς οὔτε ὑμᾶς
οὔτε τοὺς ἄλλους περὶ ὧν αὐτοὶ οὐδὲν χεῖρον
γιγνώσκετε· δεόμεθα δὲ καὶ μαρτυρόμεθα ἅμα,
εἰ μὴ πείσομεν, ὅτι ἐπιβουλευόμεθα μὲν ὑπὸ
Ἰώνων ἀεὶ πολεμίων, προδιδόμεθα δὲ ὑπὸ ὑμῶν
Δωριῆς Δωριέων. καὶ εἰ καταστρέψονται ἡμᾶς 4
Ἀθηναῖοι, ταῖς μὲν ὑμετέραις γνώμαις κρατή-
σουσι, τῷ δ' αὐτῶν ὀνόματι τιμηθήσονται, καὶ
τῆς νίκης οὐκ ἄλλον τινὰ ἆθλον ἢ τὸν τὴν νίκην
παρασχόντα λήψονται· καὶ εἰ αὖ ἡμεῖς περιεσό-

sine accentu. Scholiastes δοκείτω videtur legisse, cui accusativi parum conveniunt.

§. 4. Αὐτῶν. Cass. Aug. Cl. Reg. Gr. m. vett. edd. αὐτῶν. Cf. adn. I, 17.

Cf. adn. III, 39, 1.— ἠμύνατε . . . ἐκωλύσατε. Futura ἀμυνεῖτε et κωλύσετε substituit Schol., Latini futuris exacti hic utentur; nam de re, quae olim Syracusanis victis peracta fuerit, dicitur, non de ea, quae huius concionis tempore iam praeterierit. Aoristis igitur transferimur in tempus verborum σφαλήσεται καὶ περιέσται.

§. 3. Οὐδὲν ἔργον εἶναι. „Πότερον οὐκ ἐργῶδές ἐστιν; [ut Schol. et Portus nullius negotii esse interpretatus;] ἢ οὐ χρεία ἐν ὑμῖν εἰδόσι σαφῶς λέγειν; ἔοικε τὸ δεύτερον προσφυέστερον τῇ συνεπείᾳ τοῦ λόγου.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. de hac vi Arn. et Bloomf. — δεόμεθα. „[Πείθεσθαι aut] πεισθῆναι ὑμᾶς [e subiecto πείσομεν] supplet Abr. Malim ex toto, quod sequatur, intelligi μὴ ἐπιβουλεύεσθαι ἡμᾶς, μὴ προδίδοσθαι.“ BAU. Simpliciter positum vult Bloomf. Deinde μαρτυρόμεθα similiter dictum est ac testari Tac. Hist. II, 33. — Δωριέων. Si ante Δωριῆς legeretur, cur praepositio non esset iterata, appareret. Nunc alter genitivus postpositus est concinnitatis et ὁμοιοπτώτου causa, quae perirent, si post ὑπὸ Ἰώνων ἀεὶ πολεμίων aut ὑπὸ ὑμῶν Δωριέων aut servato παρηγμένῳ casuum, quod vocant, ὑπὸ ὑμῶν Δωριέων Δωριῆς legeretur.

§. 4. Ἆθλον. „Cave pro mascul. acceperis, deceptus τῷ ἄλλον; ἆθλος enim est certamen, ἆθλον praemium certaminis, ut notum.“ BAU. — τῆς αἰτίας τῶν κινδύνων. I. e. τοῦ ἡμῖν αἴτιοι τῶν

μεθα, τῆς αἰτίας τῶν κινδύνων οἱ αὐτοὶ τὴν τιμωρίαν ὑφέξετε. σκοπεῖτε οὖν καὶ αἱρεῖσθε ἤδη ἢ τὴν αὐτίκα ἀκινδύνως δουλείαν, ἢ κἂν περιγενόμενοι μεθ' ἡμῶν τούσδε τε μὴ αἰσχρῶς δεσπότας λαβεῖν, καὶ τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν μὴ ἂν βραχεῖαν γενομένην διαφυγεῖν.“

Εὐφήμου ἀντιλογία,

81. Τοιαῦτα μὲν ὁ Ἑρμοκράτης εἶπεν· ὁ δ' Εὔφημος ὁ τῶν Ἀθηναίων πρεσβευτὴς μετ' αὐτὸν τοιάδε.

ὃς πρῶτον μὲν ἀπολογεῖται περὶ τῆς ἀρχῆς, ὡς εἰκότως οἱ Ἀθηναῖοι ἔχουσιν.

1 82. „Ἀφικόμεθα μὲν ἐπὶ τῆς πρότερον οὔσης
ξυμμαχίας ἀνανεώσει, τοῦ δὲ Συρακοσίου καθα-
ψαμένου, ἀνάγκη καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς εἰπεῖν, ὡς
2 εἰκότως ἔχομεν. τὸ μὲν οὖν μέγιστον μαρτύριον
αὐτὸς εἶπεν, ὅτι οἱ Ἴωνες ἀεί ποτε πολέμιοι τοῖς
Δωριεῦσίν εἰσιν. ἔχει δὲ καὶ οὕτως· ἡμεῖς γὰρ
Ἴωνες ὄντες Πελοποννησίοις Δωριεῦσι καὶ πλείο-

κινδύνων (δι' ὑμᾶς μὴ ξυμμαχήσαντας vel τῇ ὑμετέρᾳ ἀπουσίᾳ §. 2.) γεγονέναι.

§. 5. Τὴν αὐτίκα ἀκινδύνως δουλείαν. „Τὴν ἀκίνδυνον nunc quidem, in praesenti . . . Neque enim ἀκίνδυνον per se diceret δουλείαν.“ BAU. Insolenter hic adverbium qualitatis ab adiectivo usitato ductum pro hoc adiectivo post articulum positum est, quod alibi in adverbiis loci, temporis, gradus fit. Aliquoties sic ὡς ἀληθῶς, ut Plat. Alc. I. c. 33. τοὺς ὡς ἀληθῶς ἀνταγωνιστάς. Cf. τὰ δικαίως ἔργα Aristot. Rhet. I, 9. et Krueg. Gr. I. §. 50. 8. adn. 8. Non plane similia sunt verba χρημάτων βιαιότερον φορά c. 85., ubi vid. adn. — ἢ κἂν . . . λαβεῖν. Haec inter se cohaerere et infinitivum mutata oratione superiori accusativo substantivi respondere manifestum est. Αἱρεῖσθε κἂν μὴ λαβεῖν significare eligite, ut fieri possit, ut non habeatis, αἱρεῖσθε μὴ λαβεῖν, eligite, ut ne habeatis, docet Arn. — τὴν πρὸς ἡμᾶς ἔχθραν, nostras inimicitias, ut τὴν πρὸς ὑμᾶς ἀπέχθειαν, vestram invidiam, Demosth. Philipp. II. §. 3. Conf. adn. II, 45, 1. V, 105, 1. — μὴ ἂν . . . γενομένην. I. e. ἣ οὐκ ἂν . . . γένοιτο.

Cap. 81. Ὁ δ' Εὔφημος. De articulo, in quo respicitur ad 75, 4., vid. adn. II, 67, 2. et Rost. Gr. §. 98. 3. A. b. Euphemi orationem non totam probat Dion. Hal. p. 922.

Cap. 82. §. 1. Ἀφικόμεθα. De aoristo cf. adn. I, 73, 1. II, 60, 1.

§. 2. Αὐτὸς εἶπεν. 80, 3. — οὕτως. Hoc explicatur iis, quae sequuntur, ubi de γάρ cf. adn. V, 98. Quae quum ita sint, apparet δὲ καί non dicta esse pro καὶ . . . δέ, quod post Bauerum fingit Bloomf. — Πελοποννησίοις . . . αὐτῶν ὑπακουσόμεθα. Mutata est in gen. αὐτῶν figura orationis post interpositionem ἐσκεψάμεθα ὅτῳ τρόπῳ, quae verba ideo non statim post ὄντες collocata sunt, ut contraria contrariis. Ἴωνες ὄντες

σιν οὖσι καὶ παροικοῦσιν ἐσκεψάμεθα ὅτῳ τρόπῳ ἥκιστα αὐτῶν ὑπακουσόμεθα· καὶ μετὰ τὰ Μη- 3
δικὰ ναῦς κτησάμενοι τῆς μὲν Λακεδαιμονίων ἀρχῆς καὶ ἡγεμονίας ἀπηλλάγημεν, οὐδὲν προσῆκον μᾶλλόν τι ἐκείνους ἡμῖν ἢ καὶ ἡμᾶς ἐκείνοις ἐπιτάσσειν, πλὴν καθ' ὅσον ἐν τῷ παρόντι μεῖζον ἴσχυον· αὐτοὶ δὲ τῶν ὑπὸ βασιλεῖ πρότερον ὄντων ἡγεμόνες καταστάντες οἰκοῦμεν, νομίσαντες ἥκιστ' ἂν ὑπὸ Πελοποννησίοις οὕτως εἶναι, δύναμιν ἔχοντες, ῇ ἀμυνούμεθα, καί, ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν, οὐδὲ ἀδίκως καταστρεψάμενοι τούς τε Ἴωνας καὶ νησιώτας, οὓς ξυγγενεῖς φασὶν ὄντας ἡμᾶς Συρακόσιοι δεδουλῶσθαι. ἦλθον γὰρ 4
ἐπὶ τὴν μητρόπολιν ἐφ' ἡμᾶς μετὰ τοῦ Μήδου,

Cap. 82. §. 2. Ἥκιστα. Ἥκιστ' ἂν Cass. Aug. T. G. C. Mosqu. et pr. man. Cl., quod probat Krueg. ad Dion. p. 98. Cf. sd. I, 140, 5. et adn. II, 80, 1. Fortasse ἂν ex §. 3. ductum est.

§. 3. Ἀμυνούμεθα. Cass. Aug. Ven. Pal. It. Vat. H. Bas. aliique complures ἀμυνόμεθα. Cf. tamen Matth. Gr. §. 507. 1.

Πελοποννησίοις Δωριεῦσι, clarius opponerentur. Cf. adn. VII, 57, 5. 8. Propter illam interiectionem autem postea pronomen αὐτῶν additum, idque in genitivo, quia ὑπακούειν et cum hoc casu et cum dativo coniungeretur (cf. Matth. Gr. §. 362. Rost. §. 108. adn. 12.), positum esse praeter alios recte adnotat Arn. Conf. Krueg. ad Dion. p. 98. et infra c. 91. extr. Πάντων acute quidem coniecit Burges; dicitur tamen in prosa oratione potius πάντων ἥκιστα, quam ἥκιστα πάντων. Conf. exempla Bloomf. — πλείοσιν οὖσιν. Simul audi ἡμῶν.

§. 3. Οὐδὲν προσῆκον. Sic iterum c. 84., ut οὐ προσῆκον III, 40, 4. IV, 95, 2. Vid. illic adn. et hic Duk. — μετὰ τὰ Μηδικά. Haec non tam cum ναῦς κτησάμενοι (cf. I, 14, 3. et ibi adn.), quam cum τῆς μὲν ... ἀπηλλάγημεν cohaerere existimanda sunt. — τῶν ὑπὸ ... ἡγεμόνες καταστάντες. Cf. I, 95. — οἰκοῦμεν. „Τὸ ἑξῆς, αὐτοὶ δὲ οἰκοῦμεν ἡγεμόνες καταστάντες." Schol. Οἰκεῖν, ita simpliciter positum, ut Lat. habitare, „est vitam degere, διάγειν. Cf. adn. II, 37." ARN. Add. infra c. 92. extr. — ἐς τὸ ἀκριβὲς εἰπεῖν] ἀντὶ τοῦ ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν. Schol. „Aut iunge ἐς τὸ εἰπ. ἀκριβές, aut εἰπεῖν ἐς τὸ ἀκριβές ... Hoc probo. [Recte. Vid. Matth. Gr. §. 545. et §. 578. f. Rost. §. 122. II. 9. 3).] Neque enim ut dicam Graece est ἐς τὸ εἰπεῖν." BAU. Ὡς pro ἐς coniicit Krueg.; alius cl. I, 138, 3. ἐς deletum malit. — φασίν. Vid. c. 76. — δεδουλῶσθαι. Medii perfectum est.

§. 4. Ἐπὶ τὴν μετρόπολιν. Conf. adn. 76, 3. — ἐφ' ἡμᾶς. De praepositione ante appositionem iterata cf. adn. III,

καὶ οὐκ ἐτόλμησαν ἀποστάντες τὰ οἰκεῖα φθεῖραι, ὥςπερ ἡμεῖς ἐκλιπόντες τὴν πόλιν, δουλείαν δὲ αὐτοί τε ἐβούλοντο καὶ ἡμῖν τὸ αὐτὸ ἐπενεγκεῖν.
1 83. ἀνθ' ὧν ἄξιοί τε ὄντες ἅμα ἄρχομεν, ὅτι τε ναυτικὸν πλεῖστόν τε καὶ προθυμίαν ἀπροφάσιστον παρεσχόμεθα ἐς τοὺς Ἕλληνας, καὶ διότι καὶ τῷ Μήδῳ ἑτοίμως τοῦτο δρῶντες οὗτοι ἡμᾶς ἔβλαπτον, ἅμα δὲ τῆς πρὸς Πελοποννησίους ἰσχύος ὀρεγόμενοι.
2 Καὶ οὐ καλλιεπούμεθα, ὡς ἢ τὸν βάρβαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν, ἢ ἐπ' ἐλευ- ἔπειτα δείκνυσιν, ὅτι νῦν τῆς αὐ-

§. 4. Δουλείαν. H. δουλεύειν, quod, licet τὸ αὐτό sequatur, noli praeferre. Cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 9. Krueg. I. §. 58. 3. adn. 7.

Cap. 83. §. 2. Οὐ καλλιεπούμεθα F. Bas. Gr. Valck. diatr. in Eur. p. 291. Bekk. In T. οὐ καλλοεπούμεθα. Etiam in Lugd. καλλοεπούμεθα, rec. man. καλλιεπούμεθα cum ιω s. ι. Cl. Ven. It. m. οὐκ ἄλλο ἑπόμεθα, et similiter Pal. et Vat. Vulgo inepte οὐκ ἄλλῳ ἑπόμεθα, quae redarguit Heilm.

53, 1. Matth. Gr. §. 595. 4. d. Krueg. §. 57. 10. adn. 4. — οὐκ ἐτόλμησαν, non sustinuere, a se impetrare non potuerunt. — δουλείαν ... τὸ αὐτό. Cf. sd.

Cap. 83. §. 1. Ἄξιοί τε ὄντες cet. „Ἅμα μὲν ἄξιοι ὄντες, ἅμα δὲ καὶ τῆς πρὸς Πελοποννησίους ἰσχύος ὀρεγόμενοι· τὸ μέν, ὅτι πλεῖστον ναυτικὸν ... παρεσχόμεθα, καὶ ὅτι αὐτοὶ (οἱ Ἴωνες) ἡμᾶς ἔβλαπτον, τῷ Μήδῳ ἑτοίμως τοῦτο δρῶντες ..." ΔΟΥΚΑΣ. Respondent igitur inter se τέ post ἄξιοι positum et ἅμα δέ, ut τέ ... ἅμα δὲ καί I, 25. et saepe τὲ ... δέ, deinde ὅτι τε ... καὶ διότι. Cum sententia compara I, 74. init. 75. init. — καὶ διότι καὶ τῷ Μήδῳ ἑτοίμως ... „Καὶ τῷ Μήδῳ, Persis adeo, Graeciae hostibus." BAU. Qui paulo post sibi ipse repugnans contra verborum collocationem explanat: ultro (insuper) prompti. Fortasse καὶ διότι καί nihil nisi tum etiam (propterea) quia valent. — τῆς ... ἰσχύος. Articulo significatur ea potentia, qua opus est.

§. 2. Οὐ καλλιεπούμεθα cet. „Cf. V, 89. ἡμεῖς τοίνυν οὔτε αὐτοὶ μετ' ὀνομάτων καλῶν, ὡς ἢ δικαίως τὸν Μῆδον καταλύσαντες ἄρχομεν κ. τ. λ." ARN. Add. Krueg. ad Dion. p. 17. et sd. — εἰκότως ἄρχομεν. Est idem quod V, 89. δικαίως ἄρχομεν, seu προςήκει ἡμῖν ἄρχειν, quae Alcibiades quoque c. 16. distinxit a vv. ἄξιον εἶναι. Duae autem causae, cur iure imperent, afferuntur enunciatis ἢ ... ἤ. — μόνοι. Hoc gloriantes quis ferat! Cf. Krueg. Stud. histor. p. 85. Sed de Marathone potissimum videntur cogitasse, de qua pugna I, 73, 4. aliquanto rectius sunt locuti. — τῶνδε. Significantur Iones. Qui quum a Dario defecissent, „eorum causa sane soli Athenienses, praeter Eretrienses, naves viginti in Asiam miserunt Aristagorae (Herodot. V, 99.), quare Darius iis irasc[ens bellum intulit]. Hero-

τῶν ἀσφαλείας ἕνεκα ἐς τὴν Σικελίαν πάρεισι,

θερίᾳ τῇ τῶνδε μᾶλλον ἢ τῶν ξυμπάντων τε καὶ
τῇ ἡμετέρᾳ αὐτῶν κινδυνεύσαντες. πᾶσι δὲ ἀνεπί-
φθονον τὴν προσήκουσαν σωτηρίαν ἐκπορίζεσθαι.
καὶ νῦν τῆς ἡμετέρας ἀσφαλείας ἕνεκα καὶ ἐνθάδε
παρόντες ὁρῶμεν καὶ ὑμῖν ταῦτα ξυμφέροντα.
ἀποφαίνομεν δὲ ἐξ ὧν οἵδε τε διαβάλλουσι, 3
καὶ ὑμεῖς μάλιστα ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ὑπο-
νοεῖτε, εἰδότες τοὺς περιδεῶς ὑποπτεύοντάς τι
λόγου μὲν ἡδονῇ τὸ παραυτίκα τερπομένους,
τῇ δ' ἐγχειρήσει ὕστερον τὰ ξυμφέροντα πράσ-
σοντας. τήν τε γὰρ ἐκεῖ ἀρχὴν εἰρήκαμεν διὰ 4
δέος ἔχειν, καὶ τὰ ἐνθάδε διὰ τὸ αὐτὸ ἥκειν
μετὰ τῶν φίλων ἀσφαλῶς καταστησόμενοι, καὶ
οὐ δουλωσόμενοι, μὴ παθεῖν δὲ μᾶλλον τοῦτο
κωλύσοντες. 84. ὑπολάβῃ δὲ μηδείς, ὡς οὐδὲν 1
προσῆκον ὑμῶν κηδόμεθα, γνούς, ὅτι σωζομένων

καὶ ὅτι προσήκουσι σφίσιν οἱ Σικελιῶται,

Ταῦτα. Pal. *ταὐτά*, quod Bauero probatum recepit Haack. Sed cf. adn.

dot. l. c. c. 105." HAACK. — *ταῦτα.* I. e. *τὸ ἡμᾶς παρεῖναι.* Si singularem exspectes, conf. Matth. Gr. §. 472. 5. Krueg. Gr. I. §. 44. 4. adn. 3.

§. 3. *Ἀποφαίνομεν δέ.* „*Ὅτι συμφερόντως καὶ ὑμῖν πάρεσμεν.*" ΔΟΥΚΑΣ. — *ἐξ ὧν οἵδε διαβάλλουσι.* Ad totam rationem, qua Athenienses in socios se gesserant, quam Hermocrates c. 77. criminatus erat, eiusque rationis causas respicitur. Vid. §. 4. et c. 84. — *ἐπὶ τὸ φοβερώτερον ὑπονοεῖτε.* Cf. adn. 34, 7. — *εἰδότες.* Refertur ad *ἀποφαίνομεν.* — *λόγου μὲν ... τερπομένους.* Cf. II, 41, 4. Scholiastes: *κἂν ἐν τῷ παρόντι ὑπὸ τῶν τερπνῶν λόγων ψυχαγωγηθῶσιν, ὅμως ὕστερον κ. τ. λ.* — *τῇ δ' ἐγχειρήσει.* „Quum aggressi rem fuerint, ubi ad rem accesserint." BAU. Estne igitur dativus temporis? (vid. adn. II, 20, 1.) an potius dativus instrumenti? *Ἐγχειρήσεως* vocem neglecta Thucydidis auctoritate recentiorem appellat Pape in Lex. Gr.

§. 4. *Εἰρήκαμεν.* Perfectum aut ad 82, 2. *ἐσκεψάμεθα ... ὑπακουσόμεθα* respicit, aut ad 83, 1. *τῆς πρὸς ... ὀρεγόμενοι.* — *διὰ δέος*] ... *δέος λέγει τὸ περὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσφαλείας· ταύτης γὰρ ὀρεγόμενοι ὥρμησαν ἐπὶ τὸ ἄρχειν.* Schol. Cf. adn. I, 75, 3. sq. — *μὴ παθεῖν ... τοῦτο.* I. e. *μὴ παθεῖν τὰ ἐνθάδε ... τὸ δουλωθῆναι.*

Cap. 84. §. 1. *Ὑπολάβῃ δὲ μηδείς.* Prorsus sic Ios. A. I. VIII, 7, 1. Cf. de hac verborum collocatione adn. III, 13, 5. — *οὐδὲν προσῆκον.* Audi *ἡμᾶς ὑμῶν κήδεσθαι.* Negabant enim adversarii convenire Atheniensibus de Camarinaeis esse

ὑμῶν καὶ διὰ τὸ μὴ ἀσθενεῖς ὑμᾶς ὄντας ἀντέχειν
Συρακοσίοις ἧσσον ἄν, τούτων πεμψάντων τινὰ
2 δύναμιν Πελοποννησίοις, ἡμεῖς βλαπτοίμεθα. καὶ
ἐν τούτῳ προσήκετε ἤδη ἡμῖν τὰ μέγιστα. διόπερ
καὶ τοὺς Λεοντίνους εὔλογον κατοικίζειν μὴ ὑπη-
κόους, ὥσπερ τοὺς ξυγγενεῖς αὐτῶν τοὺς ἐν Εὐ-
βοίᾳ, ἀλλ' ὡς δυνατωτάτους, ἵνα ἐκ τῆς σφετέρας
3 ὅμοροι ὄντες τοῖσδε ὑπὲρ ἡμῶν λυπηροὶ ὦσι. τὰ
μὲν γὰρ ἐκεῖ καὶ αὐτοὶ ἀρκοῦμεν πρὸς τοὺς πο-
λεμίους, καὶ ὁ Χαλκιδεύς, ὃν ἀλόγως ἡμᾶς φησι
δουλωσαμένους τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν, ξύμφορος
ἡμῖν ἀπαράσκευος ὢν καὶ χρήματα μόνον φέρων,
τὰ δὲ ἐνθάδε καὶ Λεοντῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι
1 ὅ τι μάλιστα αὐτονομούμενοι. 85. ἀνδρὶ δὲ τυ-
ράννῳ ἢ πόλει ἀρχὴν ἐχούσῃ οὐδὲν ἄλογον ὅ τι
ξυμφέρον, οὐδ' οἰκεῖον ὅ τι μὴ πιστόν· πρὸς

sollicitos. — *καὶ διὰ τὸ ... Συρακοσίοις*, et quia vos non debiles resistitis Syracusanis. Quod tunc quidem non aperto bello Camarinaei faciebant, sed auctoritate et metu, quem iniiciebant. — *τούτων πεμψάντων*, quia vel postquam hi miserint. *Πεμψάντων* in oratione recta respondet futuro exacto Latinorum.

§. 2. *Προσήκετε ... ἡμῖν.* „Non alieni estis nobis, non negligendi, quia, ut Liv. inquit, per vestrum latus nos petimur." BAU. Callide orator hoc verbo hic paulo aliter (personaliter, ut dicunt,) usus est atque antea, fingens quodammodo ex illa periculi communione necessitudinem quandam oriri utrorumque, quum cognationis necessitudo, ob quam Camarinaeorum res Atheniensibus curae essent, nulla esset. — *μὴ ὑπηκόους ...* „Id est: *μὴ ὡς ὑπηκόους, ὥσπερ εἰσὶν [ὑπήκοοι] οἱ ξυγγενεῖς αὐτῶν* etc." AE. PORT. — *τοῖσδε*, i. e. *τοῖς Συρακοσίοις.*

§. 3. *Τὰ ἐκεῖ.* In rebus illic (in Graecia) gerendis. — *καὶ αὐτοί.* *Καί* hic esse vel, *auch wohl, schon*, adnotat Bau. Deinde de singulari *ὁ Χαλκιδεύς* vid. adn. 78, 1. — *ὃν ἀλόγως ... ἐλευθεροῦν.* Vid. 76, 2., unde apparet *ἀλόγως* cum tota sententia cohaerere, eamque hanc esse: *ὃν ἡμᾶς δουλώσασθαι καὶ τοὺς ἐνθάδε ἐλευθεροῦν ἄλογόν φησι.* — *ξύμφορος.* Personaliter, ut dicunt, positum est contra morem nostri (i. e., quod Bloomfieldii causa addimus, Germanici) sermonis. Cf. adn. 33, 4. — *χρήματα μόνον φέρων.* Non naves. Cf. I, 96. Milites tamen suppeditaverunt. Vid. VII, 57. — *Λεοντῖνοι καὶ οἱ ἄλλοι φίλοι.* Repete ex superioribus *ξύμφοροι ἡμῖν (εἰσί).*

Cap. 85. §. 1. *Ἀνδρὶ δὲ ... ξυμφέρον.* Similia legimus in colloquio Atheniensium et Meliorum. Vid. maxime V, 89. — *οἰκεῖον.* „Oportet hic significet cognatum; nam respicitur ad Chalcidenses Euboeae, quibus quamvis cognatis parum confidere

ἕκαστα δὲ δεῖ ἢ ἐχθρὸν ἢ φίλον μετὰ καιροῦ γίγνεσθαι. καὶ ἡμᾶς τοῦτο ὠφελεῖ ἐνθάδε, οὐκ ἢν τοὺς φίλους κακώσωμεν, ἀλλ' ἢν οἱ ἐχθροὶ διὰ τὴν τῶν φίλων ῥώμην ἀδύνατοι ὦσιν.

καὶ ὅτι καὶ τοῖς Σικελιώταις λυσιτελεῖ ἡ ξυμμαχία, καὶ οὐ σφίσιν ἀπιστεῖν χρή, ἀλλὰ τοῖς Συρακοσίοις.

Ἀπιστεῖν δὲ οὐ χρή. καὶ γὰρ τοῖς ἐκεῖ ξυμ- 2
μάχοις ὡς ἕκαστοι χρήσιμοι ἐξηγούμεθα, Χίους
μὲν καὶ Μηθυμναίους νεῶν παροχῇ αὐτονόμους,
τοὺς δὲ πολλοὺς χρημάτων βιαιότερον φορᾷ, ἄλ-
λους δὲ καὶ πάνυ ἐλευθέρως ξυμμαχοῦντας, καί-
περ νησιώτας ὄντας καὶ εὐλήπτους, διότι ἐν χω-
ρίοις ἐπικαίροις εἰσὶ περὶ τὴν Πελοπόννησον. ὥςτε 3
καὶ τἀνθάδε εἰκὸς πρὸς τὸ λυσιτελοῦν καὶ ὃ λέγομεν ἐς Συρακοσίους δέος καθίστασθαι. ἀρχῆς γὰρ ἐφίενται ὑμῶν καὶ βούλονται ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ξυστήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ βίᾳ ἢ καὶ κατ' ἐρημίαν, ἀπράκτων ἡμῶν ἀπελθόντων, αὐτοὶ ἄρξαι τῆς Σικελίας. ἀνάγκη δέ, ἢν ξυστῆτε πρὸς αὐτούς· οὔτε γὰρ ἡμῖν ἔτι ἔσται ἰσχὺς τοσαύτη ἐς ἓν ξυστᾶσα εὐμεταχείριστος, οὔθ' οἵδ' ἀσθενεῖς ἄν,
1 ἡμῶν μὴ παρόντων, πρὸς ὑμᾶς εἶεν. 86. καὶ
ὅτῳ ταῦτα μὴ δοκεῖ, αὐτὸ τὸ ἔργον ἐλέγχει. τὸ γὰρ πρότερον ἡμᾶς ἐπηγάγεσθε οὐκ ἄλλον τινὰ

Cap. 85. §. 2. Τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις Cass. Aug. T. Pal. It. Vat. H. Reg. F. C. D. K. Ar. Chr. Dan. et olim Cl. item cod. mus. Brit. In Lugd. ξυμμάχοις τοῖς ἐκεῖ. Vulgo et Bekk. τοὺς ἐκεῖ ξυμμάχους. Cf. adn.

Βιαιότερον. H. I. βιαιοτερα [βιαιοτέρᾳ?]. Cf. adn.

§. 3. Καθίστασθαι. In plerisque libris male καθίσταται legitur, in Cass. Aug. Reg. Dan. καθίστανται.

ideoque arma committere non poterant.“ BLOOMF. — πρὸς ἕκαστα. I. e. πρὸς ἑκάστους, ut Dukas. — μετὰ καιροῦ. Schol.: ἐν καιρῷ. Propr. ita ut observes opportunitatem. Cf. VIII, 27, 3. — τοῦτο. Hoc illustratur iis, quae sequuntur.

§. 2. Τοῖς ἐκεῖ ξυμμάχοις . . . ἐξηγούμεθα. „Ἐξηγοῦμαι ea significatione, quam hic postulat, sine dubio usitatius genitivum adiunctum habet. Accusativum tamen [qui vulgo hic legitur] ei etiam I, 71. apponit Thuc.: τὴν Πελοπόννησον πειρᾶσθε μὴ ἐλάσσω ἐξηγεῖσθαι, ἢ οἱ πατέρες ἡμῖν παρέδοσαν, ubi Schol. ἐξηγεῖσθαι exponit ἄρχειν, κρατεῖν, ἢ ἄγειν . . . [Vid. ibi adn.] Cum dativo est in Thuc. III, 55: ἃ δὲ ἑκάτεροι ἐξηγεῖσθε τοῖς ξυμμάχοις, quod interpretes itidem imperandi, ducendi et praeeundi notione accipiunt.“ DUK. „Si dativus τοῖς ξυμμάχοις recipiatur, monet Abr. structuram esse variatam, ut saepe alibi.“ BECK. Cf. c. 91. extr. et ad 82, 2., quanquam ibi traiectione vocabulorum in medio interpositorum mutatus casus magis excusatur quam hic verbis ὡς ἕκαστοι χρήσιμοι. — Χίους καὶ Μηθυμναίους. De illis cf. I, 19. III, 10. VII, 57., de his III, 50. VII, 57. — νεῶν παροχῇ αὐτονόμους. Iidem verbis οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρου, ναῦς δὲ παρέχοντες, et similibus designantur VII, 57. — χρημάτων βιαιότερον φορᾷ. Significantur socii φόρου ὑποτελεῖς. „Βιαιότ. retuleris aut ad ἐξηγούμεθα [ita Bloomf.], aut ad φορᾷ.“ BAU. „Posterius praeferendum. Βιαιότερον φορά compares cum μᾶλλον εὐεργέταν et similibus apud Bernh. Synt. p. 338.“ HERTL. Excusetur eo, quod φορᾷ, nomen verbale, dictum est pro τῷ φέρειν. Cf. etiam supra ad 80, 5. et ad VII, 44. adnotata. Et commendet hanc rationem collocatio verborum. Sed ut in primo inciso ἐξηγούμεθα αὐτονόμους (i. e. ὥςτε εἶναι αὐτ.) legitur, et in tertio ἐξηγούμεθα ἐλευθέρως ξυμμαχοῦντας, ita in secundo his ἐξηγούμεθα βιαιότερον respondeat oportet. — ἄλλους δέ. „Intelligit Zacynthios et Cephallenios. Vid. VII, 57.“ HAACK. — ἐλευθέρως. „I. e. ἐλευθέρους ὄντας vel ὥςτε εἶναι ἐλευθέρους.“ BAU. Cf. VII, 63, 4. et adn. II, 64, 2. VI, 53, 2.

§. 3. Καὶ ὃ λέγομεν ἐς Συρακοσίους δέος. Ex superioribus repetenda sunt verba πρὸς τό. Quaeritur autem, quae sit vis verborum δέος ἔς τινα. Nam quum Xenophon Anab. I, 2, 18. Κῦρος δὲ ἥσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἰδών sic scripserit, ut ὁ εἰς τοὺς βαρβάρους φόβος sit metus, qui barbaris incutitur, etiam hic δέος ἐς Συρακοσίους interpretere timorem Syracusanis iniiciendum. Sed huic explicationi obstat et quod inania relinquuntur verba ὃ λέγομεν, et quod secundum superiora non id egerunt Athenienses, ut in timorem Syracusanos coniicerent, sed ut caverent tantum, ne sibi essent metuendi. Respicitur enim ad c. 83. extr.: εἰρήκαμεν τὰ ἐνθάδε διὰ τὸ αὐτὸ (δέος) ἥκειν μετὰ τῶν φίλων ἀσφαλῶς καταστησόμενοι. Ergo teneamus Baueri explicationem, et propter metum de Syracusanis, ut εἰς sit quod attinet ad. Cf. Matth. Gr. §. 578. c. „Similiter enim dicitur αἰδὼς ἐς Μυκηναίους Eur. Or. 101., [et] εἰς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα Soph. Oed. T. 980.“ HERTL. Πρός ita dixit Cantac., scribens φόβῳ τῷ πρὸς αὐτόν I, 55. Conf. supra ad c. 80. extr. — ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ . . . ὑπόπτῳ. I. e. ἐπὶ τῇ ἐς ἡμᾶς ὑποψίᾳ. Cf. Bloomf. et 89, 1. adn. — βίᾳ ἢ . . . ἀπελθόντων] ἤτοι βίᾳ κρατήσαντες ὑμῶν, ἢ μόνους ἀπολαβόντες, ἡμῶν ἀπράκτων ἀπελθόντων. Schol. — ἀνάγκη δέ] ἀνάγκη τὸ ἄρξαι Συρακουσίους τῆς ὅλης Σικελίας. Schol. — οὔτε γὰρ . . . εὐμεταχείριστος. „Nec enim tantae in unum collatae [rectius coniunctae] vires facile a nobis expugnari poterunt.“ ACAC., cuius explanationem iure commendavit Bau. Εὐμεταχείριστος esse propr. *manageable, easy to be handled, easy to deal with*, recte docent Bloomf. et Arn., ex quibus ille Xen. Anab. II, 6, 20. ἐπεβούλευον ὡς εὐμεταχειρίστῳ ὄντι, hic δυςμεταχείριστος Herodot. VII, 236. comparat.

Cap. 86. §. 1. Τὸ γὰρ πρότερον. Vid. III, 86. — προ-

προσείοντες φόβον ἤ, εἰ περιοψόμεθα ὑμᾶς ὑπὸ
Συρακοσίοις γενέσθαι, ὅτι καὶ αὐτοὶ κινδυνεύσο-
μεν. καὶ νῦν οὐ δίκαιον, ᾧπερ καὶ ἡμᾶς ἠξιοῦτε 2
λόγῳ πείθειν, τῷ αὐτῷ ἀπιστεῖν, οὐδ', ὅτι δυ-
νάμει μείζονι πρὸς τὴν τῶνδε ἰσχὺν πάρεσμεν,
ὑποπτεύεσθαι, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖςδε ἀπιστεῖν.
ἡμεῖς μέν γε οὔτε ἐμμεῖναι δυνατοὶ μὴ μεθ' ὑμῶν, 3
εἴ τε καὶ γενόμενοι κακοὶ κατεργασαίμεθα, ἀδύ-
νατοι κατασχεῖν διὰ μῆκός τε πλοῦ καὶ ἀπορίᾳ
φυλακῆς πόλεων μεγάλων καὶ τῇ παρασκευῇ ἠπει-
ρωτίδων· οἵδε δὲ οὐ στρατοπέδῳ, πόλει δὲ μείζονι
τῆς ἡμετέρας παρουσίας, ἐποικοῦντες ὑμῖν ἀεί τε

Cap. 86. §. 1. *Προσείοντες.* In optimis libris mss. male *προςιόντες.*

σείοντες φόβον. „*Προσείειν* dicuntur pastores, quum frondem manu quatientes pecus, quo volunt, ducunt. Vid. Casaub. ad Athen. I, 19. Hinc fortassis potest duci *προσείειν φόβον*, quasi dicas metu ostenso aliquo compellere; vel ab iis, qui ad terrorem hosti incutiendum gladios et hastas vibrant, quod *τὰ ξίφη καὶ τὰ δόρατα προσείειν* dicit Aelian. V. H. XII, 23.“ DUK. „Abr. quoque censet observatam Thucydidi esse locutionem *προσείειν θαλλόν.*“ BECK. Id „ostendi verbo *ἐπηγάγεσθε* monet Ruhnken. ad Timae. p. 137., qui est de hac formula uberrimus.“ GOELL. Praeter illum exempla huius usus verbi *προσείειν* adscripserunt Bloomf. ad h. l. et Matth. et Pflugk. ad Eur. Hel. v. 445. Quod autem ad originem translationis attinet, „alienior ab h. l. fuerit notio *τοῦ προσείειν θαλλόν* ut rei gratae atque ad se allicientis, quum hic de re horribili magis et periculosa dicatur.“ BLOOMF. Accedit quod alia quoque cum *σείω* copulata verba, in quibus de *θαλλῷ* cogitari non quit, *ἀνασείειν* et *ἐπισείειν*, cum subst. *φόβον* iungi Duk. docuit. Add. Iacobs. ad Attic. p. 16. ed. VI., qui ab aegide quassa hoc dicendi genus repetit. Cf. Lat. incutere metum et adn. V, 17. Quum *φόβον* huic explanationi, superius *ἐπηγάγεσθε* alteri convenientius sit, Thucydides duas translationes diversas non bene coniunxisse videatur; *ἐπάγεσθε* tamen translatum verbum dici vix potest. — *ὅτι.* Conf. Matth. Gr. §. 520. adn. 1. Rost. §. 122. adn. 5. b. β'. Paulo ante de infin. cf. adn. I, 35, 4.

§. 2. *Πρός* iunge cum comparativo *μείζονι*, ut sit ratione habita, si comparaveris.

§. 3. *Μὴ μεθ' ὑμῶν* (*ὄντες*), = *ἄνευ ὑμῶν.* Cum proximis cf. 11, 1. — *καὶ ἀπορίᾳ φυλακῆς ... ἠπειρωτίδων*] *καὶ οὐ δυνάμενοι φυλάττειν πόλεις μεγάλας καὶ παρασκευὴν ἠπειρωτικὴν παρεσκευασμένας, τουτέστιν, ἱππεῦσι καὶ πεζῷ ἰσχυούσας, αὐτοὶ ναυτικοὶ ὄντες.* Schol. Similiter *ἠπειρῶτις* I, 35. — *τῆς ἡμετέρας παρουσίας.* „Est abstractum pro concreto pro *ἡμῶν παρόντων.*“ BAU. Conf. Rost. Gr. §. 97. 2. a. α). et VII, 68. —

ἐπιβουλεύουσι καὶ ὅτ' ἂν καιρὸν λάβωσιν ἑκάστου
οὐκ ἀνιᾶσιν· (ἔδειξαν δὲ καὶ ἄλλα ἤδη καὶ τὰ
4 *ἐς Λεοντίνους·) καὶ νῦν τολμῶσιν ἐπὶ τοὺς ταῦτα*
κωλύοντας καὶ ἀνέχοντας τὴν Σικελίαν μέχρι τοῦδε
μὴ ὑπ' αὐτοὺς εἶναι παρακαλεῖν ὑμᾶς ὡς ἀναι-
5 *σθήτους. πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν γε σωτηρίαν*
ἡμεῖς ἀντιπαρακαλοῦμεν, δεόμενοι τὴν ὑπάρχου-
σαν ἀπ' ἀλλήλων ἀμφοτέροις μὴ προδιδόναι, νο-
μίσαι τε τοῖςδε μὲν καὶ ἄνευ ξυμμάχων ἀεὶ ἐφ'
ὑμᾶς ἑτοίμην διὰ τὸ πλῆθος εἶναι ὁδόν, ὑμῖν δ'
οὐ πολλάκις παρασχήσειν μετὰ τοσῆςδε ἐπικου-
ρίας ἀμύνασθαι· ἥν εἰ τῷ ὑπόπτῳ ἢ ἄπρακτον
ἐάσετε ἀπελθεῖν ἢ καὶ σφαλεῖσαν, ἔτι βουλήσεσθε
καὶ πολλοστὸν μόριον αὐτῆς ἰδεῖν, ὅτε οὐδὲν ἔτι
1 *περανεῖ παραγενόμενον ὑμῖν.* 87. *ἀλλὰ μήτε* ξυγκεφαλαίωσις καὶ δεήσεις.
ὑμεῖς, ὦ Καμαριναῖοι, ταῖς τῶνδε διαβολαῖς ἀνα-
πείθεσθε μήτε οἱ ἄλλοι· εἰρήκαμεν δ' ὑμῖν πᾶσαν
τὴν ἀλήθειαν περὶ ὧν ὑποπτευόμεθα, καὶ ἔτι ἐν
2 *κεφαλαίοις ὑπομνήσαντες ἀξιώσομεν πείθειν. φα-*

ἐποικοῦντες. De infesta et hostili vicinitate legi docent interpretes. — *ὅτ' ἂν ... ἑκάστου*, quum in quemque occasionem nacti sunt.

§. 4. *Ἔδειξαν ... Λεοντίνους.* Declaraverunt autem (*ὅτι ἐπιβουλεύουσι ... ἀνιᾶσιν*) quum aliis modis (sive quum in aliis rebus), tum quod ad Leontinos attinet. Cf. c. 89: *ἐθεράπευον ὑμᾶς ἄλλα τε καὶ περί* cet., Rost. Gr. §. 104. 10. et de *τὰ ἐς* adn. V, 39, 3. — *ἀνέχοντας.* „Tropice dictum interpretatur Abr., a navi ductum, quod appareat ex ... loco ... Aristidis: *τῷ μεγίστῳ τῶν κυβερνητῶν, ὃς ... τοὺς λόγους ἀνεῖχε μὴ καταδῦναι.* Sit ergo sustinere. Possit tamen simpliciter esse prohibentes, qs. *ἐπέχοντας.*“ BAU. A Suida inter alia explicari *κωλύειν* iam Abr. addiderat.

§. 5. *Πολὺ δὲ ἐπὶ ἀληθεστέραν ... σωτηρίαν.* De collocatione verborum cf. adn. I, 35, 4. Deinde *ἀπ' ἀλλήλων ἀμφοτέροις* iunge cum part. *ὑπάρχουσαν.* — *παρασχήσειν.* Impersonaliter. Cf. adn. I, 120, 3. — *τῷ ὑπόπτῳ*, ob suspicionem. — *ἔτι*, *noch einst*, Schol. *ποτέ.* Cf. Xen. Cyr. IV, 2, 10. et Krueg. ad V, 10, 3. — *πολλοστὸν μόριον.* Conf. Buttm. Gr. med. §. 71. 1. *.

Cap. 87. §. 1. *Εἰρήκαμεν δ' ὑμῖν πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν.* Similiter *πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐρῶ* Plat. Apol. c. 5. et *ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν* ibid. 1., et iam Hom. Il. ω', 407: *μοι πᾶσαν ἀληθείην κατάλεξον.* Conf. Fritzsch. ad Marc. Ev. 5, 33. Latinos aliter loqui constat. — *ἀξιώσομεν πείθειν.* Volemus (id est fere idem, quod

μὲν γὰρ ἄρχειν μὲν τῶν ἐκεῖ, ἵνα μὴ ὑπακούω-
μεν ἄλλου, ἐλευθεροῦν δὲ τὰ ἐνθάδε, ὅπως μὴ
ὑπ' αὐτῶν βλαπτώμεθα, πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι
πράσσειν, διότι καὶ πολλὰ φυλασσόμεθα, ξύμ-
μαχοι δὲ καὶ νῦν καὶ πρότερον τοῖς ἐνθάδε ὑμῶν
ἀδικουμένοις οὐκ ἄκλητοι, παρακληθέντες δὲ ἥκειν.
καὶ ὑμεῖς μήθ' ὡς δικασταὶ γενόμενοι τῶν ἡμῖν 3
ποιουμένων μήθ' ὡς σωφρονισταί, ὃ χαλεπὸν
ἤδη, ἀποτρέπειν πειρᾶσθε, καθ' ὅσον δέ τι ὑμῖν
τῆς ἡμετέρας πολυπραγμοσύνης καὶ τρόπου τὸ
αὐτὸ ξυμφέρει, τούτῳ ἀπολαβόντες χρήσασθε,
καὶ νομίσατε μὴ πάντας ἐν ἴσῳ βλάπτειν αὐτά,
πολὺ δὲ πλείους τῶν Ἑλλήνων καὶ ὠφελεῖν. ἐν 4
παντὶ γὰρ πᾶς χωρίῳ καὶ ᾧ μὴ ὑπάρχομεν ὅ τε

Cap. 87. §. 4. Ὑπάρχομεν. H. s. v. γρ. ἄρχομεν. Cf. Schol., qui ἐν πάσῃ γὰρ γῇ, καὶ ἧς οὐκ ἄρχομεν, et Vall., qui conabimur, cf. adn. IV, 66, 2.) vobis persuadere.

§. 2. *Πολλὰ δ' ἀναγκάζεσθαι πράσσειν.* „Erat quidem in hac expeditione Atheniensium in Sicilia *πολυπραγμοσύνη* [ob quam saepe male audiebant] reprehendenda; sed legatus Atheniensis hic *πολλὰ πράσσειν* et paulo post *πολυπραγμοσύνην* Atheniensium non magis in vitio videtur ponere, quam quum *πολυπράγμονες* prima et propria significatione vocabuli dicuntur quos reipublicae vel cuiusque muneris administratio multis negotiis implicat, et multarum rerum varietate distrahit.“ DUK. — *οὐκ ἄκλητοι, παρακληθέντες δέ.* „Perissologiam vocat Abr. et exemplis illustrat. Hic tamen non redundabat infitiatio diversi, sed inserviebat opprobrio revincendo. Nec magis haec fuerit perissologia quam dicentis: non mea, sed tua causa facio;...aut: non solus, sed cum pluribus adest... Hanc perissologiam quis dixerit? Immo oratorium plane sit et consilio aptum... Cic. Ep. ad Qu. Fr. I, 1. init. superioribus literis, non unis, sed pluribus. [Strab. III, 2, 8. *οὐχ ἥκιστα, ἀλλὰ καὶ μάλιστα.*] Amplificationis hoc genus est per diversum.“ BAU. „Aesch. Choeph. 825. *ἥκω μὲν οὐκ ἄκλητος, ἀλλ' ὑπάγγελος.*“ BLOOMF.

§. 3. *Σωφρονισταί.* Cf. adn. III, 65, 3. — *πολυπραγμοσύνης.* „Multarum rerum studium *πολυπραγμοσύνην* appello, quae non potest uno exprimi vocabulo Latino, ut A. Gellius l. XI. c. 16. docet. Is ibidem *πολυπραγμοσύνην* ait esse ad multas res aggressionem earumque actionem.“ ACAC. „Utitur autem vocabulo ab inimicis Atheniensium usurpato.“ BLOOMF. Cf. adn. III, 61, 1., sed etiam paulo ante adn. — *τὸ αὐτό.* Ut Lat. idem est item, simul. Cf. IV, 17, 1. — *τούτῳ ἀπολαβόντες χρήσασθε.* *Ἀπολαβεῖν* esse decerpere, excerpere ex re, quod sit in rem tuam, adnotat Bau., *ἀποχωρίσαι* interpre-

οἰόμενος ἀδικήσεσθαι καὶ ὁ ἐπιβουλεύων διὰ τὸ
ἑτοίμην ὑπεῖναι ἐλπίδα τῷ μὲν ἀντιτυχεῖν ἐπι-
κουρίας ἀφ' ἡμῶν, τῷ δέ, εἰ ἥξομεν, μὴ ἀδεεῖς
εἶναι κινδυνεύειν, ἀμφότεροι ἀναγκάζονται ὁ μὲν
ἄκων σωφρονεῖν, ὁ δ' ἀπραγμόνως σώζεσθαι.
5 *ταύτην οὖν τὴν κοινὴν τῷ τε δεομένῳ καὶ ὑμῖν*

etiam ubi non imperamus interpretantur. Sed hi fortasse vulgatae hanc sententiam subiiciendam esse putaverunt; certe illi scripturae parum favet compositio verborum. De vulgata cf. adn.

tatur Dukas. *Τοῦτο* est *τὸ προθύμως τοὺς Ἀθηναίους βοηθεῖν.* Ceterum pro *τούτῳ* usitatius erat *τοῦτο.* Vid. adn. I, 1, 2. extr., sed etiam sd. II, 42, 4. et adn. V, 69. et VIII, 87.

§. 4. *Ἐν παντὶ γὰρ πᾶς χωρίῳ.* Collocatio verborum iterato *πᾶς* effecta est. Cf. adn. 80, 5. et adn. VII, 57, 5. — *καὶ ᾧ μὴ ὑπάρχομεν,* vel in eo loco, in quo non praesto sumus, non adsumus. Cf. Goell. et Arn. De *ἐν* non iterato cf. adn. I, 1, 2. extr. Durior tamen hic est praepositionis omissio, quod, quum *καί* particula gradatio accedat, hoc enunciatum per se accipiendum, non cum superioribus arcte coniungendum est. Quare *κἂν ᾧ* non male coniecit Krueg. Ceterum conf. sd. — *ὑπεῖναι ἐλπίδα.* *Ἐλπίς* quum omnino sit opinio, hic hanc vocem duplici vi positam esse, primum de spe, deinde de metu, docet Abr. *Subesse* spem etiam Latini dicunt. — *ἀντιτυχεῖν.* *Ἀντί* Haack. explicat spectare ad iniuriam adversarii compensandam auxilio Atheniensium. — *μὴ ἀδεεῖς εἶναι κινδυνεύειν.* Dupliciter enodari posse, quum *ἀδεεῖς* aut ad Athenienses referatur, sic ut non metuendos significet, aut ad turbulentos sive insidiantes, sic ut non metuentes, metu vacantes, declaret, adnotat Bauer. Cf. de *φοβερ.* adn. II, 3, 4. Arnoldus, si vulgata, cui Reiskii et Dobraei coniecturam *ἀδεές* longe praefert, vera sit, priorem Baueri enodationem probandam putat, audiens *ἡμᾶς,* et *κινδυνεύειν* videri, verisimile esse, interpretans, atque *ἀδεές* ita, ut sit non perterrens, etiam I, 36. legi videri admonens. „[Nobis] praeferenda videtur altera [Baueri] ratio, quam plerique interpretes secuti sunt. [Nam illa *κινδυνεύειν* verbi notione Thuc. videtur abstinuisse.] Non obstare pluralem *ἀδεεῖς* ad singularem *τῷ δέ,* qui collectivus est, relatum vix est quod moneatur.“ HERTL. *Ἐλπίδα...μὴ ἀδεεῖς εἶναι* confer cum VII, 61. *τὴν ἐλπίδα τοῦ φόβου.* Infinitivus ex verbis *μὴ ἀδεεῖς εἶναι* recte pendere potest, quum valeant *φοβεῖσθαι δεῖν.* — *ὁ μὲν...σώζεσθαι.* „Hic invertit ordinem per chiasmum.“ BAU. — *ἀπραγμόνως*] *χωρὶς πόνου.* Schol.

§. 5. *Ταύτην ... ἀσφάλειαν.* Port.: hoc igitur salutis praesidium, quod omnibus, qui eo indigent, est commune, et quod vobis nunc praesto est. Itaque „coniunctio *τέ* rursus non suo loco legitur; debebat dici *τὴν κοινήν τε τῷ δεομένῳ καὶ ὑμῖν νῦν παροῦσαν ἀσφάλειαν.*“ ARN. *Τὸν δεόμενον* autem Dukas et Bloomf. rectius quam Port. ipsos Athenienses volunt esse. —

νῦν παροῦσαν ἀσφάλειαν μὴ ἀπώσησθε, ἀλλ' ἐξι-
σώσαντες τοῖς ἄλλοις μεθ' ἡμῶν τοῖς Συρακο-
σίοις ἀντὶ τοῦ ἀεὶ φυλάσσεσθαι αὐτοὺς καὶ ἀντεπι-
βουλεῦσαί ποτε ἐκ τοῦ ὁμοίου μεταλάβετε."

οἱ Καμαριναῖοι ψηφίζονται μηδετέροις ἀμύνειν.

88. Τοιαῦτα δὲ ὁ Εὔφημος εἶπεν. οἱ δὲ Κα- 1
μαριναῖοι ἐπεπόνθεσαν τοιόνδε· τοῖς μὲν Ἀθη-
ναίοις εὖνοι ἦσαν, πλὴν καθ' ὅσον [εἰ] τὴν Σι-
κελίαν ᾤοντο αὐτοὺς δουλώσεσθαι, τοῖς δὲ Συ-
ρακοσίοις ἀεὶ κατὰ τὸ ὅμορον διάφοροι· δεδιότες
δ' οὐχ ἧσσον τοὺς Συρακοσίους ἐγγὺς ὄντας, μὴ
καὶ ἄνευ σφῶν περιγένωνται, τό τε πρῶτον αὐτοῖς
τοὺς ὀλίγους ἱππέας ἔπεμψαν, καὶ τὸ λοιπὸν ἐδό-
κει αὐτοῖς ὑπουργεῖν μὲν τοῖς Συρακοσίοις μᾶλλον
ἔργῳ, ὡς ἂν δύνωνται μετριώτατα, ἐν δὲ τῷ
παρόντι, ἵνα μηδὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἔλασσον δοκῶσι

νεῖμαι, ἐπειδὴ καὶ ἐπικρατέστεροι τῇ μάχῃ ἐγέ-
2 νοντο, λόγῳ ἀποκρίνασθαι ἴσα ἀμφοτέροις. καὶ
οὕτω βουλευσάμενοι ἀπεκρίναντο, ἐπειδὴ τυγχάνει
ἀμφοτέροις οὖσι ξυμμάχοις σφῶν πρὸς ἀλλήλους
πόλεμος ὤν, εὔορκον δοκεῖν εἶναι σφίσιν ἐν τῷ
παρόντι μηδετέροις ἀμύνειν. καὶ οἱ πρέσβεις ἑκα-
τέρων ἀπῆλθον.

Ἀθηναῖοι καὶ πρὸς τοὺς Σικελοὺς πράσσουσί τε καὶ στρατεύουσι, καὶ ἄλλοσε πέμπουσι περὶ ξυμμαχίας.

3 Καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι τὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐξηρ-
τύοντο ἐς τὸν πόλεμον· οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐν τῇ
Νάξῳ ἐστρατοπεδευμένοι τὰ πρὸς τοὺς Σικελοὺς
ἔπρασσον, ὅπως αὐτοῖς ὡς πλεῖστοι προςχωρή-
4 σονται. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὰ πεδία μᾶλλον τῶν
Σικελῶν ὑπήκοοι ὄντες τῶν Συρακοσίων οἱ πολλοὶ

Cap. 88. §. 1. *Εἰ.* Lugd. *καί.* Cf. adn.

Δοκῶσι νεῖμαι Bekk. ex coniectura Dukeri et Valck. ad Eurip. Fragm. p. 77. Vulgo *δοκῶσιν εἶναι.* „Quum primum haec legebam, putabam *εἶναι* perperam scriptum esse pro *εὖνοι,* vel pro *νεῖμαι,* ut III, 3. *μεῖζον μέρος νέμοντες τῷ* . . . et ibid. 48. *μήτε οἴκτῳ πλέον νείμαντες μήτ' ἐπιεικείᾳ.*" DUK. Cf. ibi adn. Valla: ne minoris facere viderentur Athenienses. Vulgatam male tuetur Bernh. Synt. p. 337. Ex ea excidisse *εὖνοι* ab *εἶναι* absorptum coniecit Dobr.

§. 3. *Τὰ καθ'.* Cass. a pr. man., Aug. a corr., Reg. D. m. Dan. *τὸ καθ'.* „In scriptura msstorum, qui habent *τὰ καθ' ἑαυτούς,* hic sensus est: pro virili, vel omni ope, ut hic Valla; ut in *τὸ κατ' ἐμέ* et aliis huius generis. [Cf. Matth. Gr. §. 283.] Vulgata tamen satis defendi potest. Herodianus III, 1. *Ὁ μὲν δὴ Νίγρος οὕτως ἐξήρτυε τὰ καθ' ἑαυτὸν ἀσφαλέστατα καὶ προμηθέστατα.*" DUK. Cf. I, 82. et alia apud Bloomf. Respondere infra *τὰ πρὸς τ. Σ.* adnotat Bau.

ἐξισώσαντες] *ἐξισωθέντες καὶ ὁμοιωθέντες.* Schol. Conf. de intransitivo huius verbi usu Soph. El. 1194., quod exemplum affert Abr., et supra V, 71, 3. ibique adn. — *ἀντεπιβουλεῦσαι . . . μεταλάβετε.* Praepositionem *ἀντί* vacare frustra putat Steph. in Thes. v. *μεταλαμβ.* vol. V. p. 866. ed. rec. „Intell. *τοῦ ἀντεπιβ.* [cf. Matth. Gr. §. 542. adn. b. *γ΄.*] *μεταλάβετε* (*μεθ' ἡμῶν*), venite in partem nobiscum et societatem ... vicissim insidiandi Syracusanis, capessite nobiscum *τὸ ἀντεπιβ.*" BAU. *Ἐκ τοῦ ὁμοίου,* pari modo (atque illi vobis insidias tendunt). *Ἀντεπιβουλεύειν* paulo aliter dictum est atque I, 33. extr., ubi est insidias defendere.

Cap. 88. §. 1. *Τοιαῦτα δέ.* Cf. adn. I, 44, 1. — *πλὴν καθ' ὅσον εἰ.* „Redundat *εἰ* post *καθ' ὅσον,* ut in *εἰ μὴ εἰ.*" BAU. Neque hoc simile, neque, quod facilius compares, *καθ' ὅ τι εἰ* V, 76., ubi vid. adn. *Εἰ* Reisk. deleri iussit, et Haack. uncis inclusit ex Scholio, ubi *πλὴν εἰ,* ortum ratus. Mire defendunt Bloomf. et Arn. *Καί,* quod pro eo Lugd. habet, pariter non aptum videtur. *Πλὴν καθ' ὅσον* sine illo *εἰ* legimus VI, 54. 82. — *κατὰ τὸ ὅμορον διάφοροι.* Solito inter accolas odio Tac. Hist. V, 1. Cf. supra IV, 92. — *τοὺς ὀλίγους ἱππέας.* Conf. 67, 2., ubi quum praeter hos sagittarii commemorentur, *καὶ τοξότας* excidisse Krueger coniecit. — *ἔργῳ, ὡς ἂν δύνωνται.* „Ἔργῳ δ' ὡς Valla." KRUEG. *Ὡς δ' ἂν* malebat Abr. Neutra coniectura opus videtur, si superius *μέν* non ad unum *ὑπουργεῖν,* sed ad totum enunciatum spectare censemus, sic ut *τὸ λοιπὸν ὑπουργεῖν μὲν ἔργῳ* et *ἐν δὲ τῷ παρόντι λόγῳ ἀποκρίνασθαι* inter se respondeant, ubi non redundare *λόγῳ* ex contrario *ἔργῳ* apparet. — *ἔλασσον...νεῖμαι.* Cf. sd.

§. 2. *Ἀμφοτέροις...ξυμμάχοις.* Cf. 75, 3.

§. 3. *Ἐν τῇ Νάξῳ ἐστρατ.* Cf. c. 74. — *τὰ πρὸς τοὺς Σικελούς.* „Articulus . . . si orationi eximatur, eundem plane sensum habebis. Vid. Steph. App. ad Script. al. de Dial. Att. p. 179. [et adn. I, 131, 1.]" HUDS. De articulo cf. Buttm. Gr. §. 125. adn. 3a. extr. Krueg. §. 50. 5. adn. 12.

§. 4. *Πρὸς τὰ πεδία μᾶλλον.* Audi *ἢ ἐν τῇ μεσογαίᾳ καὶ τοῖς ὀρεινοῖς.* — *οἱ πολλοὶ ἀφεστήκεσαν.* Haec si recte scripta sunt, *ἀφίστασθαι* hic non posse sonare deficere et e sententia a contraria *εὐθὺς . . . ἦσαν* non satis diversa colligi potest, et ex iis, quae 103, 2. leguntur, certissimum est. Quare hoc verbum interpretantur abhorrere, alienum esse, ut genitivo rei addito dici vidimus ad IV, 118, 9. „Omissio genitivi", inquit Arn., „est quidem memorabilis, sed *τῶν Ἀθηναίων* audiendum est ex iis, quae sequuntur, *μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν.* Cf. Demosth. de mal. gest. legat. p. 355, 20. R.: *ἐγὼ δὲ ἀφίσταμαι.*" Sed quum hoc supplementum dure nec sine ambi-

*ἀφιστήκεσαν· τῶν δὲ τὴν μεσόγαιαν ἐχόντων
αὐτόνομοι οὖσαι καὶ πρότερον ἀεὶ [αἱ] οἰκήσεις
εὐθύς, πλὴν ὀλίγοι, μετὰ τῶν Ἀθηναίων ἦσαν,
καὶ σῖτόν τε κατεκόμιζον τῷ στρατεύματι, καὶ
εἰσὶν οἳ καὶ χρήματα. ἐπὶ δὲ τοὺς μὴ προσχω-* 5
*ροῦντας οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύοντες τοὺς μὲν προς-
ηνάγκαζον, τοὺς δὲ καὶ ὑπὸ τῶν Συρακοσίων
φρουρούς τε πεμπόντων καὶ βοηθούντων ἀπεκω-
λύοντο· τόν τε χειμῶνα μεθορμισάμενοι ἐκ τῆς
Νάξου ἐς τὴν Κατάνην, καὶ τὸ στρατόπεδον, ὃ
κατεκαύθη ὑπὸ τῶν Συρακοσίων, αὖθις ἀνορθώ-
σαντες διεχείμαζον. καὶ ἔπεμψαν μὲν ἐς Καρχη-* 6

§. 4. *Αἱ οἰκήσεις.* *Αἱ* de coniectura recte interposuit Bekk.
§. 5. *Ἀπεκωλύοντο* de Doederleinii coniectura in Symb. philol. Helvet. t. I. p. 244. facta Bekk. Vulgo *ἀπεκώλυον*, quod a Krueg. ad Dion. p. 118. non recte audito *προςαναγκάζεσθαι* defensum esse

guitate ex iis, quae sequuntur, repetatur, et *ἀφίστασθαι*, cuius tempus esse *ἀφεστήκεσαν* Bloomfieldium non vidisse mirum est, ubicunque aut solum aut addito genitivo nationis legitur, deficere apud Thucydidem significet, „omnino considerandam opinor coniecturam Guil. Canteri, qui VIII. Novar. Lection. 16. pro *οἱ πολλοί* reponendum censet *οὐ πολλοί*. Nam verisimile ait esse eos, qui aliorum imperio parebant, difficulter dominos mutare potuisse, eos autem, qui libertate fruebantur, multo se facilius ad quascunque vellent partes contulisse." DUK. — *τῶν τὴν μεσόγαιαν ἐχόντων.* Ex his nonnulli nominantur VII, 32. — *αὐτόνομοι ... καὶ πρότερον ἀεὶ οἰκήσεις* cet. „Sic [secundum Abr.] ordinaverim: [*αἱ*] *δὲ οἰκήσεις τῶν ἐχόντων τὴν μεσόγαιαν, οὖσαι καὶ πρότερον ἀεὶ αὐτόνομοι, εὐθὺς ἦσαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων, πλὴν ὀλίγοι* (*ἄνθρωποι*, per synesin.)" BAU., qui de *οἰκήσεως* voce comparat I, 6. init. Recte Dukas: „*οἰκήσεις δὲ εἶπεν, καὶ οὐχὶ πόλεις, διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἴσως τείχη, ἀλλ' ὡς ἔγγιστα ἦσαν τυχὸν τοῖς σκηνίταις.*" Conf. Bloomf., qui adhuc in ed. 2. Xen. Cyr. II, 14, 13. *οἰκήσεις* male interpretatur oppidula, quum debeant esse domicilia, loca, ubi habitet rex Armeniorum, et Arn., qui Platonem hoc vocabulo usum esse docet de iis domiciliis, quae in primordiis societatis et vitae civilis homines coniunxerint, de Leg. III. p. 681. a. Transitus ad masculinum autem, in quo adeo haesit Bloomf. in ed. 2., ut temeraria coniecerit, in vv. *πλὴν ὀλίγοι* non durior est quam I, 7. et in exemplis ibi adscriptis. — *εἰσὶν οἵ.* „Saepius dicitur *ἔστιν οἵ.* Sed *εἰσὶν οἵ* etiam VII, 44. et intercedente particula II, 49. *εἰσὶ δ' οἵ.*" DUK. Conf. Matth. Gr. §. 482. adn. 1.

§. 5. *Τοὺς δὲ καὶ ... ἀπεκωλύοντο.* Ad sermonis integritatem efficiendam audienda esse verba (*μὴ*) *προςαναγκάζειν* docet Goell. comparans VI, 102: *τὸ μὲν προτείχισμα αἱροῦσι ... αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον Νικίας διεκώλυσεν*, ubi audi *αἱρεῖν*. Cf.

*δόνα τριήρη περὶ φιλίας, εἰ δύναιντό τι ὠφελεῖ-
σθαι, ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐς Τυρσηνίαν, ἔστιν ὧν
πόλεων ἐπαγγελλομένων καὶ αὐτῶν ξυμπολεμεῖν.
περιήγγελλον δὲ καὶ τοῖς Σικελοῖς, καὶ ἐς τὴν
Ἔγεσταν πέμψαντες ἐκέλευον ἵππους σφίσιν ὡς
πλείστους πέμπειν· καὶ τἆλλα ἐς τὸν περιτειχι-
σμόν, πλινθία καὶ σίδηρον, ἡτοίμαζον, καὶ ὅσα
ἔδει, ὡς ἅμα τῷ ἦρι ἑξόμενοι τοῦ πολέμου.*
7 *Οἱ δ' ἐς τὴν Κόρινθον καὶ Λακεδαίμονα τῶν
Συρακοσίων ἀποσταλέντες πρέσβεις τούς τε Ἰτα-
λιώτας ἅμα παραπλέοντες ἐπειρῶντο πείθειν μὴ
περιορᾶν τὰ γιγνόμενα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ὡς
καὶ ἐκείνοις ὁμοίως ἐπιβουλευόμενα, καὶ ἐπειδὴ
ἐν τῇ Κορίνθῳ ἐγένοντο, λόγους ἐποιοῦντο ἀξιοῦν-*
8 *τες σφίσι κατὰ τὸ ξυγγενὲς βοηθεῖν. καὶ οἱ Κο-
ρίνθιοι εὐθὺς ψηφισάμενοι αὐτοὶ πρῶτοι, ὥςτε
πάσῃ προθυμίᾳ ἀμύνειν, καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα
ξυναπέστελλον αὐτοῖς πρέσβεις, ὅπως καὶ ἐκεί-
νους ξυναναπείθοιεν τόν τε αὐτοῦ πόλεμον σα-
φέστερον ποιεῖσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐς*
9 *τὴν Σικελίαν ὠφελίαν τινὰ πέμπειν. καὶ οἵ τε
ἐκ τῆς Κορίνθου πρέσβεις παρῆσαν ἐς τὴν Λα-
κεδαίμονα καὶ Ἀλκιβιάδης μετὰ τῶν ξυμφυγάδων
περαιωθεὶς τότ' εὐθὺς ἐπὶ πλοίου φορτηγικοῦ ἐκ*

Συρακοσίοις δὲ Κορίνθιοι ψηφίζονταί τε βοηθεῖν, καὶ πρέσβεις ξυναποστέλλουσιν ἐς τὴν Λακεδαίμονα. ἐκεῖ δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης παραγίγνεται.

Goeller ad h. l., perversius a Bernh. Synt. p. 268. nos in ed. mai. docuimus.
§. 9. *Φορτηγικοῦ.* Cass. Aug. Cl. Ven. It. Vat. H. aliique

c. 91. et Arn. ad III, 16. — *ὃ κατεκαύθη.* Vid. c. 75.

§. 6. *Τυρσηνίαν.* Hoc nomen falso nonnulli intellexerunt. Vid. ed. mai. „Est Etruria, id est regio ad septentrionem a Tiberi spectans; in meridiem versus a Tiberi generale nomen fuisse *Ὀπικὴν* supra vidimus VI, 4." ARN. Vid. ibi §. 5. — *σίδηρον.* Cf. adn. IV, 69, 2.

§. 7. *Οἱ δ' ἐς ... ἀποσταλέντες πρέσβεις.* Vid. c. 73. — *ἐπιβουλευόμενα.* De hoc usu passivi vid. Krueg. Gr. I. §. 52. 5. adn. 5. Rost. Gr. schol. §. 150. adn. 4.

§. 8. *Ὥςτε.* Cf. Matth. Gr. §. 531. 1. adn. 2. Rost. §. 125. adn. 8. — *τὸν ... αὐτοῦ πόλεμον.* Cf. adn. 34, 3. 73, 2.

§. 9. *Μετὰ τῶν ξυμφυγάδων.* Qui supra 61, 6. *οἱ ξυνδιαβεβλημένοι* et paulo post *οἱ μετ' αὐτοῦ* vocantur. Ex his unum eodem nomine utentem consobrinum eius fuisse docet Arn. cf. Xen. Hell. I, 2, 13. — *τότ'*

τῆς Θουρίας ἐς Κυλλήνην τῆς Ἠλείας πρῶτον, ἔπειτα ὕστερον ἐς τὴν Λακεδαίμονα αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων μεταπεμψάντων ὑπόσπονδος ἐλθών· ἐφοβεῖτο γὰρ αὐτοὺς διὰ τὴν περὶ τῶν Μαντινικῶν πρᾶξιν. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων τούς τε Κορινθίους καὶ τοὺς Συρακοσίους τὰ αὐτὰ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην δεομένους πείθειν τοὺς Λακεδαιμονίους. καὶ διανοουμένων τῶν τε ἐφόρων καὶ τῶν ἐν τέλει ὄντων πρέσβεις πέμπειν ἐς Συρακούσας κωλύ[σ]οντας μὴ ξυμβαίνειν Ἀθηναίοις, βοηθεῖν δὲ οὐ προθύμων ὄντων, παρελθὼν ὁ Ἀλκιβιάδης παρώξυνέ τε τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ ἐξώρμησε λέγων τοιάδε.

φορτητικοῦ, „atque ita citat Thom. Mag. [in v. φορταγωγός], mendose omnes.“ WASS. Pal. Bas. D. I. E. Laur. φορτικοῦ, ut dixit interpres Caesaris B. G. IV, 22. 25. Et apud Poll. I, 83. vulgo ita legitur: φορτίς, φορτηγίς, φορτηγικὸν πλοῖον, καί, ὡς Θουκυδίδης, φορτικόν. De quo loco vid. hic Duk. In Lugd. φορτήγου legitur, in F. aut idem aut cum iusto accentu φορτηγοῦ. Cf. Lob. ad Phryn. p. 430.

§. 10. Κωλύ[σ]οντας. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. aliique paene omnes κωλύοντας. Vulgo κωλύσοντας. Verba eundi et

εὐθύς. Τότε est eo, quo dixi, tempore, et respicitur ad 61, 7. — ἐς Κυλλήνην... Λακεδαίμονα. „Argos eum se contulisse, et inde ira Atheniensium ab Argivis ipsum petentium ad Lacedaemonios transfugisse dicit Isocrates in orat. περὶ ζεύγους. [§. 9.] Vid. Plut. in Alc. [c. 23.] Diod. l. XIII. [c. 5.] Polyaen. l. I. [40, 6.] Iust. l. V. [c. 1.]“ HUDS. Cf. Mitf. Hist. Gr. IV. p. 102. int. Germ. At Nepos Alc. 4: primum Elidem, deinde *Thebas* venit. — ἔπειτα ὕστερον. Cf. adn. II, 9, 2. — μεταπεμψάντων. Cf. adn. I, 112, 3. — τὴν περὶ τῶν Μαντινικῶν πρᾶξιν. Vid. V, 61. sqq., etsi Haack. et Bloomf. ad V, 43. sqq. putant respici, quod quanquam propter prox. cap. §. 3. non improbabile videatur, quae illic geruntur, Μαντινικά appellari vix possunt. Add. VI, 16. extr. „Usitatior constructio περὶ τὰ Μαντινικά, ut mox c. 89. init.“ DOBR. Περί cum accusativo et περί cum genitivo iungendum etiam alibi inter se permutantur. Cf. praeter Stallb. in ed. mai. cit. interpr. Xen. Comm. I, 1, 20. nos ad Xen. Cyr. I, 6, 15. Bernh. Synt. p. 261. et adn. VI, 53. VIII, 14.

§. 10. Ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν Λακεδαιμονίων. De hac cf. adn. I, 67, 3. — τὰ αὐτὰ... δεομένους. Cf. adn. I, 32, 2. — καὶ τῶν ἐν τέλει ὄντων. „Intell. τῶν ἄλλων τῶν ἐν τ. Quippe et Ephori ἐν τέλει.“ BAU. Cf. script. ad I, 58, 1. cit. Reliquos magistratus Lacedaemoniorum enumerant Schoem. Antiqu. iur. p. 124. sqq. et p. 130. sq. et Lachm. de Rep. Laced. p. 105. Est igitur figura oratio-

λόγος Ἀλκιβιάδου, ὃς πρῶτον μὲν περὶ τῆς ἑαυτοῦ διαβολῆς λέγει.

1 89. „Ἀναγκαῖον περὶ τῆς ἐμῆς διαβολῆς πρῶτον ἐς ὑμᾶς εἰπεῖν, ἵνα μὴ χεῖρον τὰ κοινὰ τῷ
2 ὑπόπτῳ μου ἀκροάσησθε. τῶν δ' ἡμῶν προγόνων τὴν προξενίαν ὑμῶν κατά τι ἔγκλημα ἀπειπόντων, αὐτὸς ἐγὼ πάλιν ἀναλαμβάνων ἐθεράπευον ὑμᾶς ἄλλα τε καὶ περὶ τὴν ἐκ Πύλου ξυμφοράν. καὶ

mittendi quidem etiam cum praesentis participio iunguntur (vid. adn. III, 18. IV, 85. Born. ad Xen. Anab. VII, 7, 17. Stallb. ad Plat. Phaedon. c. 65.); sed id quum ibi locum habeat, ubi rei efficiendae iam initium fiat, hic parum aptum est. Atque „supra §. 83. extr. legitur sine varietate τοῦτο κωλύσοντες. Item c. 100. al.“ HAACK.

nis ad I, 116, 3. illustrata. — παρώξυνέ τε . . . καὶ ἐξώρμησε. Quum haec duo verba τέ et καί particulis distinguantur, nec antecedat lenius verbum, ut in Ciceronis dicto impulsi atque incensi sumus, „παρώξ. [Port. exacuit] sit hic ... ira incendit, ut indignarentur Atheniensibus, nec ῥᾳθύμως ἴδοιεν, ἐξώρμ. autem exstimulavit, commovit, ut factis quoque obviam iis irent.“ BAU.

Cap. 89. §. 1. Περὶ τῆς ἐμῆς διαβολῆς, de mea criminatione, *von meiner persönlichen Verunglimpfung*, de quo usu possessivi conf. adn. I, 33, 2. — ἐς ὑμᾶς iunge cum εἰπεῖν. Conf. adn. I, 23, 6. — τῷ ὑπόπτῳ μου] . . . διὰ τὸ ὑποπτεύειν με, τῇ κατ' ἐμαυτὸν ὑποψίᾳ. Schol. Conf. 85, 3.

§. 2. Τῶν δ' ἡμῶν προγόνων. Haec si recte scripta sunt, δέ pro γάρ (cf. adn. I, 77, 3.), similiter atque post exordia orationum I, 37, 2. III, 61, 2., ἡμῶν pro μου dictum est, de quo usu pluralis apud Platonem conf. Stallb. ad Euthyphr. p. 6. B., apud Xenophontem Kuehn. ad Comm. I, 2, 46. Add. Krueg. Gr. I. §. 61. 2. „Ita pluralis aliquot versibus post in hoc cap. legitur: ἡ προστασία ἡμῖν τοῦ πλήθους ... ἐπειρώμεθα . . . προεστημεν. Sed ego exsilii socios Alcibiadem comitatos esse Lacedaemonem putari posse arbitror. Cf. 88, 9. Pluralis igitur recte positus sit, quamvis de sua gente loquatur, quum complures cognati cum ipso in exsilium eiecti fuerint, et proprie de his atque de se una dicere existimari possit.“ ARN. Sed offensioni praeterea est collocatio pronominis personalis ἡμῶν (vid. Rost. Gr. §. 99. 3. cum adn.), quae ad I, 144, 1. et III, 22, 6. adnotatis fortasse non satis defenditur, atque de gente sua universa Alcibiades aptius infra quam hic loquitur, simpliciter pro singulari autem alibi certe pluralis ἡμεῖς apud Thuc. non legitur. Ob quae omnia placet Haackii coniectura ἐμῶν. Et mei dixit Valla. — τὴν προξενίαν ... ἀπειπόντων. Cf. V, 43. et Plut. Alc. c. 14. — ἀναλαμβάνων. Ut imperfectum (vid. adn. I, 134, 1.), ita praesentis participium non raro de re incepta, quae eventu caruerit, legitur. Conf. Bernh. Synt. p. 370. et de Latinis Naegelsb. Praec. Lat. scrib. p. 196. — ἐθεράπευον ὑμᾶς ἄλλα. De duplici accusativo et paulo post de accusativis ὅσα ἄλλα vid. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. Cf. supra 86, 4. — τὴν ἐκ Πύλου ξυμφοράν. „Pro ἐν Πύλῳ cum brevitate [huic scriptori] usitata, in hac maxime causa,

διατελοῦντός μου προθύμου, ὑμεῖς πρὸς Ἀθη-
ναίους καταλλασσόμενοι τοῖς μὲν ἐμοῖς ἐχθροῖς
δύναμιν δι' ἐκείνων πράξαντες, ἐμοὶ δὲ ἀτιμίαν
περιέθετε. καὶ διὰ ταῦτα δικαίως ὑπ' ἐμοῦ πρός 3
τε τὰ Μαντινέων καὶ Ἀργείων τραπομένου καὶ
ὅσα ἄλλα ἠναντιούμην ὑμῖν ἐβλάπτεσθε. καὶ νῦν,
εἴ τις καὶ τότε ἐν τῷ πάσχειν οὐκ εἰκότως ὠργί-
ζετό μοι, μετὰ τοῦ ἀληθοῦς σκοπῶν ἀναπειθέ-
σθω· ἢ εἴ τις, διότι καὶ τῷ δήμῳ προσεκείμην
μᾶλλον, χείρω με ἐνόμιζε, μηδ' οὕτως ἡγήσηται
ὀρθῶς ἄχθεσθαι. τοῖς γὰρ τυράννοις ἀεί ποτε 4
διάφοροί ἐσμεν· πᾶν δὲ τὸ ἐναντιούμενον τῷ
δυναστεύοντι δῆμος ὠνόμασται· καὶ ἀπ' ἐκείνου
ξυμπαρέμεινεν ἡ προστασία ἡμῖν τοῦ πλήθους.

ubi semper illos captivos appellet τοὺς ἐκ Πύλου. [Cf. adn. IV, 108, 8.] Ita et hic: de illo incommodo, quod quum accidisset vobis in Pylo, inde receperitis me iuvante captivos.“ BAU. Cf. adn. III, 102, 3. Τὴν περὶ Πύλον ξυμφοράν vocat VII, 18. — διατελοῦντος ... προθύμου. Cf. adn. I, 34. extr., nisi quod hic de interpretatione dubitari non potest. Prorsus haec non intellexit Bloomf. προθύμου substantivum esse arbitratus. — τοῖς ... ἐμοῖς ἐχθροῖς. „Νικίᾳ, Λάχητι. ὅρα συγγρ. ε'. κεφ. μγ'.“ ΔΟΥΚΑΣ. — περιέθετε. Sic Tacitum aliquoties circumdare alicui aliquid pro conciliando scripsisse docent interpr. Agric. c. 20. De fonte translationis cf. adn. IV, 87. extr.

§. 3. Πρός τε ... Cohaerere inter se ἐβλάπτεσθε ὑπ' ἐμοῦ ... τραπομένου τε καὶ (ἐβλάπτεσθε) ὅσα ἄλλα ἠναντιούμην vidit Bau. — ὅσα ἄλλα. „Οἷα ἦν τὰ Ἐπιδαύρια [V, 53. sqq.]“ ΔΟΥΚΑΣ. — εἰ ... οὐκ εἰκότως. De negatione cf. adn. III, 42, 2. — διότι καί. I. e. διότι οὐ μόνον ἠναντιούμην ὑμῖν, ἀλλὰ καί. — τῷ δήμῳ προσεκείμην μᾶλλον] τὰ τοῦ δήμου μᾶλλον (audi ἢ τὰ τῶν ὀλίγων) ἐφρόνουν. Schol. „Τοῦτο λέγει μὲν περὶ τῆς τῶν Ἀθηναίων δημοκρατίας, λέγει δὲ καὶ περὶ τῆς τῶν Ἀργείων, καὶ ὧν ἐκεῖ ἔπραξεν ἕνεκα, τριακοσίους τῶν ὀλιγαρχικῶν αὐτόθεν λαβών· ὅρα συγγρ. ε'. κεφ. πδ'.“ ΔΟΥΚΑΣ.

§. 4. Τοῖς γὰρ ... ἡ προστασία ἡμῖν τοῦ πλήθους. Omnibus his prima causa, cur Alcibiades imperio populari Lacedaemoniis inviso studuerit, continetur, praeterquam quod enunciatum πᾶν δὲ ... ὠνόμασται quodammodo interiectum est. „Τὸ δὲ ἀεὶ τοῖς τυράννοις διάφοροί ἐσμεν καὶ τὸ ἀπ' ἐκείνου (τοῦ χρόνου) ξυμπαρέμεινε διὰ τὴν σύν συνεννοεῖται, ἔμοιγε δοκεῖ, πρὸς τοὺς προγόνους τοῦ Ἀλκιβιάδου· ἐκεῖθεν γὰρ καὶ τὸ μῖσος πρὸς τοὺς τυράννους καὶ ἡ προστασία τοῦ πλήθους αὐτῷ.“ ΔΟΥΚΑΣ. Qui ad ἐκείνου pron. male simul audivit τοῦ χρ. Idem Goeller ad τὸ τῷ δήμῳ προσκεῖσθαι refert, quae verba sunt remotiora. Videtur igitur potius ad τὸ τοῖς τυράννοις ἀεὶ διαφόρους εἶναι spectare. „Inde (quia odium tyrannorum cum populi iuribus atque potestate facile consociatur) nos duces factionis popularis (contra optimates) semper nos gessimus seu permansimus.“ ARN., apud quem vide plura.

ἅμα δὲ τῆς πόλεως δημοκρατουμένης τὰ πολλὰ
5 ἀνάγκη ἦν τοῖς παροῦσιν ἕπεσθαι. τῆς δὲ ὑπαρ-
χούσης ἀκολασίας ἐπειρώμεθα μετριώτεροι ἐς τὰ
πολιτικὰ εἶναι. ἄλλοι δ' ἦσαν καὶ ἐπὶ τῶν πάλαι
καὶ νῦν, οἳ ἐπὶ τὰ πονηρότερα ἐξῆγον τὸν ὄχλον·
6 οἵπερ καὶ ἐμὲ ἐξήλασαν. ἡμεῖς δὲ τοῦ ξύμπαντος
προέστημεν, δικαιοῦντες, ἐν ᾧ σχήματι μεγίστη
ἡ πόλις ἐτύγχανε καὶ ἐλευθερωτάτη οὖσα, καὶ
ὅπερ ἐδέξατό τις, τοῦτο ξυνδιασώζειν· ἐπεὶ δη-
μοκρατίαν γε καὶ ἐγιγνώσκομεν οἱ φρονοῦντές τι,
καὶ αὐτὸς οὐδενὸς ἂν χεῖρον, ὅσῳ καὶ λοιδορή-

§. 5. Τῆς ὑπαρχούσης ἀκολασίας ... μετριώτεροι, moderatiores quam pro ea intemperantia, quae apud nos erat, apud nos invaluerat. „Cf. I, 76: δικαιότεροι ἢ κατὰ τὴν ὑπάρχουσαν δύναμιν.“ ARN. De genitivo vid. I, 84, 3. et ibi adn. VII, 67. Wund. ad Soph. Oed. C. v. 434., de ἀκολασίᾳ cf. adn. VIII, 64. — ἄλλοι δ' ἦσαν ... Hos esse eos, qui optimatium causam egerint, nam a Thessalo, Cimonis filio, Alcibiadem accusatum esse, cl. Plut. Alc. 22. existimat Arnoldus. Sed id iure parum probabile videtur Thirwallio, qui in Hist. Gr. vol. III. p. 467. veram interpretationem petendam docet ex VIII, 65., ubi de Androcle concionatore legantur verba: ὅςπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐχ ἥκιστα ἐξήλασεν. Significari igitur eos, qui plebi summam licentiam concesserint. De ἐξάγειν vid. adn. III, 45, 4.

§. 6. Τοῦ ξύμπαντος, reipublicae. — ἐπεὶ ... φρονοῦντες. Nam popularem quidem statum (qualis esset) intelligebamus omnes, qui sapimus aliquid. Cohaerere ἐπεὶ καὶ ἐγιγνώσκομεν videntur, ut καί valeat *ja auch*. — καὶ αὐτὸς ... λοιδορήσαιμι. „Dativo ὅσῳ eodem modo, quo hic, etiam aliis locis utitur Thucydides. III, 45: ἀδοκήτως γὰρ ἔστιν ὅτε παρισταμένη (ἡ τύχη) καὶ ἐκ τῶν ὑποδεεστέρων κινδυνεύειν τινὰ προάγει καὶ οὐχ ἧσσον τὰς πόλεις, ὅσῳ περὶ τῶν μεγίστων, ἐλευθερίας ἢ ἄλλων ἀρχῆς, nempe κινδυνεύουσι, vel, ut Stephanus, κινδυνεύειν τινὰ προάγει. V, 90. VI, 92. V, 108. VI, 11.“ DUK. Cf. adn. III, 11, 1. et gramm. ibi cit. Ceterum si omnia sincera sunt, ad ἂν χεῖρον simul audi γιγνώσκοιμι, quod excidisse in ed. 2. temere suspicatus est Bloomf., et in verbis ὅσῳ λοιδορήσαιμι particulam ἄν, quia in superiore membro posita sit, omissam esse existima. Cf. Herm. de part. ἄν IV, 6. Matth. Gr. §. 515. adn. extr. Hart. de part. Graec. II. p. 271. Ita sententia poterit haec esse: et ego non minus quam alius quisquam (vel et ego eo magis) intelligam, quo magis vel ob-

σαιμι· ἀλλὰ περὶ ὁμολογουμένης ἀνοίας οὐδὲν
ἂν καινὸν λέγοιτο· καὶ τὸ μεθιστάναι αὐτὴν οὐκ
ἐδόκει ἡμῖν ἀσφαλὲς εἶναι, ὑμῶν πολεμίων προς-
καθημένων. 90. καὶ τὰ μὲν ἐς τὰς ἐμὰς δια- 1
βολὰς τοιαῦτα ξυνέβη· περὶ δὲ ὧν ὑμῖν τε βου-
λευτέον, καὶ ἐμοί, εἴ τι πλέον οἶδα, ἐξηγητέον,
μάθετε ἤδη. ἐπλεύσαμεν ἐς Σικελίαν πρῶτον μέν, 2
εἰ δυναίμεθα, Σικελιώτας καταστρεψόμενοι, μετὰ
δ' ἐκείνους αὖθις καὶ Ἰταλιώτας, ἔπειτα καὶ τῆς
Καρχηδονίων ἀρχῆς καὶ αὐτῶν ἀποπειράσοντες.
εἰ δὲ προχωρήσειε ταῦτα ἢ πάντα ἢ καὶ τὰ πλείω, 3
ἤδη τῇ Πελοποννήσῳ ἐμέλλομεν ἐπιχειρήσειν, κο-
μίσαντες ξύμπασαν μὲν τὴν ἐκεῖθεν προςγενομέ-
νην δύναμιν τῶν Ἑλλήνων, πολλοὺς δὲ βαρβά-
ρους μισθωσάμενοι, καὶ Ἴβηρας καὶ ἄλλους τῶν
ἐκεῖ ὁμολογουμένως νῦν βαρβάρων μαχιμωτά-

ἔπειτα, περὶ ὧν βουλευτέον διδάξων, πρῶτον μὲν τὴν διάνοιαν τοῦ ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦ δηλοῖ.

Cap. **90.** §. 3. *Μαχιμωτάτων* Mosqu. Vulgo et Bekk. *μαχιμωτάτους*. In vulgata, „ut verba ordinavit Thuc., ad *βαρβάρων* necessario et unice retuleris *ὁμολογουμένως*. At quorsum adderet?

iurgem, i. e. quo iustiorem causam obiurgandi habeam. — *περὶ ὁμολογουμένης ἀνοίας*, de vecordia, de qua inter omnes constat. Similiter Dion. Hal. Ant. p. 1179: *δημοκρατία ἀμαθεστάτη τῶν ἐν ἀνθρώποις πολιτειῶν*. Et *ὁμίλου οὐδέν ἐστι ἀξυνετώτερον* Megabyzus apud Herodot. III, 81. — *καὶ τὸ μεθιστάναι αὐτήν* . . . Haec vulgo ita interpretantur, ut si pro *καί* adversandi particula debeat collocari. Quare *καίτοι (τό)* coniecit Krueger ignorans scilicet Bloomfieldii doctrinam, qui *καί* adeo non raro sic apud optimos Atticos scriptores legi in ed. 2. audet affirmare! Sed „his proprie pergitur in sententia *δικαιοῦντες* . . . *τοῦτο ξυνδιασώζειν*; omnia reliqua interpositio quaedam sunt." ARN. Itaque minorem interpunctionem ante *ἀλλά* posuimus.

Cap. **90.** §. 1. *Εἴ τι πλέον οἶδα*. Conf. adn. V, 29, 2. — *ἐξηγητέον*. Cf. adn. III, 20, 1.

§. 2. *Ἐπλεύσαμεν* cet. De re praeter scriptores a Bloomf. citatos cf. Plut. Nic. c. 12. Alc. c. 17. et supra c. 15. — *αὖθις*, porro, item. — *τῆς Καρχηδονίων ἀρχῆς*. *Τοὺς ὑπηκόους τῶν Καρχηδονίων* interpretatur Schol. Esse Sardiniam et Corsicam provincias atque fortasse civitatium Africae Carthaginiensibus obnoxiarum nonnullas adnotat Arn. Hispaniam addi vult Bloomf.; sed eam tunc Carthaginiensibus nondum paruisse satis constat.

§. 3. *Πολλοὺς δὲ βαρβάρους*. Significari eos, quos Carthaginienses mercede conducere consueverint, apparet ex iis, quae sequuntur. — *ἄλλους*. „Od. Mueller Etrusc. I. p. 154. adn. intelligit Celtas." GOELL. — *τῶν . . . μαχιμωτάτων*. Cf.

των, τριήρεις τε πρὸς ταῖς ἡμετέραις πολλὰς ναυ-
πηγησάμενοι, ἐχούσης τῆς Ἰταλίας ξύλα ἄφθονα,
οἷς τὴν Πελοπόννησον πέριξ πολιορκοῦντες, καὶ
τῷ πεζῷ ἅμα ἐκ γῆς ἐφορμαῖς τῶν πόλεων τὰς
μὲν βίᾳ λαβόντες, τὰς δ' ἐντειχισάμενοι, ῥᾳδίως
ἠλπίζομεν καταπολεμήσειν, καὶ μετὰ ταῦτα καὶ
4 τοῦ ξύμπαντος Ἑλληνικοῦ ἄρξειν. χρήματα δὲ καὶ
σῖτον, ὥστε εὐπορώτερον γίγνεσθαί τι αὐτῶν, αὐ-
τὰ τὰ προςγενόμενα ἐκεῖθεν χωρία ἔμελλε διαρκῆ
1 ἄνευ τῆς ἐνθένδε προςόδου παρέξειν. 91. τοιαῦτα
μὲν περὶ τοῦ νῦν οἰχομένου στόλου παρὰ τοῦ

εἶτα, ὡς, εἰ μὴ βοηθήσουσιν οἱ

aut a quibus distingueret non *ὁμολογουμένως* barbaris? quo consilio denique? Mosqu. *ὁμολογουμένων* [quod improbandum] et *μαχιμωτάτων*, expeditiori sane structura. Ne hoc quidem sine traiectione, molliori tamen ad sensum [et usitata. Cf. adn. I, 90, 1.]" BAU. Arnoldus commate post *ἐκεῖ* posito vulgatae succurri posse existimat; sed cf. ed. mai. Bekker audacius *βαρβάρων* uncis inclusit. Bloomfieldius Arnoldum secutus insuper *ὄντας*, quod recte abesse potest, excidisse coniicit.

Οἷς. „Ita quidem omnes libri; sed non video, cur relativum magis respondere debeat propiori *ξύλα* quam remotiori *τριήρεις*." DUK. Cui obsecutus *αἷς* scripsit Bekk. At Haack. in ed. 1., ut Abr., pronomen simul ad *τριήρεις* et ad nomina prius memorata spectare voluit. Quibus quum nos *τὸ τὴν Πελοπ. πέριξ πολιορκεῖν* et contra posita *καὶ τῷ πεζῷ* parum convenire dixissemus, in ed. 2. neutrum *οἷς* ad rerum notionem generalem retulit. Quid, si ad propius nomen *ξύλα* ideo accommodatum dicas, quia haec et materia sunt triremium, et ipsa interdum pro navibus nominantur? Cf. adn. IV, 11. Certe

sd. — *οἷς*. Conf. sd. — *καὶ τῷ πεζῷ . . . ἐφορμαῖς*, et peditatu pariter a terra impetu facto, i. e. et simul impressionibus a terra peditatu factis. Hanc explicationem probandam esse pluribus docuimus in ed. mai. „Consilium Atheniensium fuisse dicit simul et a mari Peloponnesum undique classibus circumdare, et a terra pedestribus copiis, per Isthmum scilicet, invadere." DUK. Rarum quidem esse nomen *ἐφορμῆς*, sed praeter Hesych. etiam apud Hom. et Apollon. Rhod. et Oppian. locis in Steph. Thes. ed. rec. indicatis legi adnotat Bloomf. *Πολιορκεῖν* similiter dictum est atque *πολιορκία* II, 77, 2., ubi vid. adn. Cum *πέριξ πολιορκεῖν* de Sphacteria IV, 14, 5. dicta comparat Bloomf. — *ἐντειχισάμενοι*, circumvallantes, Britannice *having walled in*. „Cf. Dion. Hal. Ant. III, 43. *ἐντειχίσας τὸν Αὐεντῖνον*. Compara etiam significationem verbi *ἐνῳκοδομημένην* VI, 51." ARN. Male explanat Pap. in Lex. — *καταπολεμήσειν*. Audi *αὐτήν*.

§. 4. *Ὥςτε εὐπορώτερον . . . αὐτῶν*, ut aliqua (*manches*, cf. adn. V, 26, 5.) ex his commodius peragerentur. *Εὔπορος* ut c. 17. et al.

Cap. **91.** §. 1. *Οἰχομένου*. Cf. adn. II, 65, 11.

Πελοποννήσιοι, ταῦτα γενήσεται, ἀποφαίνει.

τὰ ἀκριβέστατα εἰδότος, ὡς διενοήθημεν, ἀκη-
κόατε· καὶ ὅσοι ὑπόλοιποι στρατηγοί, ἢν δύνων-
ται, ὁμοίως αὐτὰ πράξουσιν. ὡς δέ, εἰ μὴ βοη-
θήσετε, οὐ περιέσται τἀκεῖ, μάθετε ἤδη. Σικελιῶ- 2
ται γὰρ ἀπειρότεροι μέν εἰσιν, ὅμως δ' ἂν ξυστρα-
φέντες ἀθρόοι καὶ νῦν ἔτι περιγένοιντο· Συρα-
κόσιοι δὲ μόνοι μάχῃ τε ἤδη πανδημεὶ ἡσσημένοι
καὶ ναυσὶν ἅμα κατειργόμενοι ἀδύνατοι ἔσονται
τῇ νῦν Ἀθηναίων ἐκεῖ παρασκευῇ ἀντισχεῖν. καὶ 3
εἰ αὕτη ἡ πόλις ληφθήσεται, ἔχεται καὶ ἡ πᾶσα
Σικελία, καὶ εὐθὺς καὶ Ἰταλία· καὶ ὃν ἄρτι κίν-
δυνον ἐκεῖθεν προεῖπον, οὐκ ἂν διὰ μακροῦ ὑμῖν

ἔτι δέ, ἅτινα ἀντιμηχανᾶσθαι δεῖ, ἐξηγεῖται.

ἐπιπέσοι. ὥστε μὴ περὶ τῆς Σικελίας τις οἰέσθω 4
μόνον βουλεύειν, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς Πελοποννή-
σου, εἰ μὴ ποιήσετε τάδε ἐν τάχει, στρατιάν τε
ἐπὶ νεῶν πέμψετε τοιαύτην ἐκεῖσε, οἵτινες αὐτε-
ρέται κομισθέντες καὶ ὁπλιτεύσουσιν εὐθύς, καί,
ὃ τῆς στρατιᾶς ἔτι χρησιμώτερον εἶναι νομίζω, ἄνδρα
Σπαρτιάτην ἄρχοντα, ὡς ἂν τούς τε παρόντας ξυν-
τάξῃ καὶ τοὺς μὴ θέλοντας προσαναγκάσῃ. οὕτω
γὰρ οἵ τε ὑπάρχοντες ὑμῖν φίλοι θαρσήσουσι
μᾶλλον, καὶ οἱ ἐνδοιάζοντες ἀδεέστερον προσίασι.
καὶ τὰ ἐνθάδε χρὴ ἅμα φανερώτερον ἐκπολεμεῖν, 5

non durior est oratio quam in Plat. Gorg. p. 460. E. *οὐδέποτ' ἂν εἴη ἡ ῥητορικὴ ἄδικον πρᾶγμα, ὅ γ' ἀεὶ περὶ δικαιοσύνης λόγους ποιεῖται*, ubi vid. Stallb.

Cap. **91.** §. 4. *Ὡς ἄν*. Cl. Ven. Ar. Chr. *ὃς ἄν*, quod probat Krueg. ad Dion. p. 332. At vid. Herm. de part. *ἄν* II, 3.

§. 2. *Ξυστραφέντες*. Cf. adn. 77, 1. — *κατειργόμενοι*. Cf. adn. IV, 47, 3.

§. 3. *Ἔχεται*, tenetur (capta). Vid. Did. — *διὰ μακροῦ*. Cf. *δι' ὀλίγου* V, 14, 1. ibique adn.

§. 4. *Ποιήσετε τάδε*. Haec explicantur verbis *στρατιάν τε πέμψετε καὶ ἄνδρα Σπαρτιάτην ἄρχοντα*. Cf. Matth. Gr. §. 630. 2. e. Krueg. §. 59. 1. adn. 5. Tum super plur. *οἵτινες* cf. Matth. Gr. §. 434. 2. Rost. §. 100. adn. 7. — *αὐτερέται*. Cf. adn. I, 10, 4. Paulo post *καί* est etiam. — *τοὺς παρόντας ξυντάξῃ*. Ad Syracusanos, qui disciplinae et arti militari adsuefaciendi fuerint (cf. c. 69. 72.), referri vult Did. — *μὴ θέλοντας*. Simul audi *παρεῖναι*. Deinde de *προσαναγκάζειν* cf. adn. III, 61, 2.

§. 5. *Ἐκπολεμεῖν* male interpretatur Papius in Lex., sol-

ἵνα Συρακόσιοί τε νομίζοντες ὑμᾶς ἐπιμελεῖσθαι
μᾶλλον ἀντέχωσι, καὶ Ἀθηναῖοι τοῖς ἑαυτῶν ἧσ-
6 σον ἄλλην ἐπικουρίαν πέμπωσι. τειχίζειν δὲ χρὴ
Δεκέλειαν τῆς Ἀττικῆς, ὅπερ Ἀθηναῖοι μάλιστα
ἀεὶ φοβοῦνται, καὶ μόνου αὐτοῦ νομίζουσι τῶν
ἐν τῷ πολέμῳ οὐ διαπεπειρᾶσθαι. βεβαιότατα
δ' ἄν τις οὕτω τοὺς πολεμίους βλάπτοι, εἰ, ἃ
μάλιστα δεδιότας αὐτοὺς αἰσθάνοιτο, ταῦτα σα-
φῶς πυνθανόμενος ἐπιφέροι· εἰκὸς γὰρ αὐτοὺς
ἀκριβέστατα ἑκάστους τὰ σφέτερα αὐτῶν δεινὰ
7 ἐπισταμένους φοβεῖσθαι. ἃ δ' ἐν τῇ ἐπιτειχίσει
αὐτοὶ ὠφελούμενοι τοὺς ἐναντίους κωλύσετε, πολ-
λὰ παρεὶς τὰ μέγιστα κεφαλαιώσω. οἷς τε γὰρ
ἡ χώρα κατεσκεύασται, τὰ πολλὰ πρὸς ὑμᾶς, τὰ
μὲν ληφθέντα, τὰ δ' αὐτόματα ἥξει· καὶ τὰς τοῦ
Λαυρίου τῶν ἀργυρείων μετάλλων προσόδους, καὶ
ὅσα ἀπὸ γῆς καὶ δικαστηρίων νῦν ὠφελοῦνται,
εὐθὺς ἀποστερήσονται, μάλιστα δὲ τῆς ἀπὸ τῶν

licitat Reisk. Vid. tamen Schneid. ad Xen. Hell. V, 4, 20. et adn. VIII, 57, 1. et supra 73, 2.

§. 6. *Τειχίζειν ... Δεκέλειαν*. Vid. VII, 19.

§. 7. *Ἐπιτειχίσει*. Conf. adn. I, 122, 1. — *κωλύσετε*. Simul audi *ὠφελεῖσθαι*. Cf. adn. 88, 5. — *οἷς τε γὰρ ... κατεσκεύασται*, nam et ea, quibus ipsorum ager instructus est. Contineri his servos, iumenta, greges, villas, arbores, similia recte affirmat Arn. Cf. VII, 27, 5. Ad servos potissimum spectare verba *τὰ δ' αὐτόματα ἥξει* et ex eodem loco apparet, et adnotavit Dukas. Idem quidem addit: *λέγοιτ' ἂν ὅμως καὶ ἐπὶ τῶν ἀψύχων τὰ αὐτόματα ἥξει*; sed inanima non posse dici sua sponte ad aliquem vel in alicuius potestatem venire satis patet. — *τοῦ Λαυρίου...μετάλλων*. De his cf. adn. II, 55, 1. — *ἀπὸ ... δικαστηρίων*] . . . *ταύτης τῆς πάσης προσόδου στερήσεσθαι ἔμελλον οἱ Ἀθηναῖοι, πολεμίων αὐτοῖς ἱδρυμένων ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ σχολὴν οὐ παρεχόντων δικάζεσθαι*. Schol. Significantur prytanea cum parastasi et paracatabole atque multae. „Vid. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* I. p. 250. sqq. et p. 368. sqq. [Wachsm. Antiqu. Gr. II. 1. p. 140. sqq. sive ed. 2. II. p. 101. sqq.] Vid. etiam Thuc. VII, 28. et VIII, 69.“ ARN. — *μάλιστα δὲ τῆς ...* Particulam *δέ* in interpr. male neglexit Haas., quamvis liqueat Athenienses fructibus metallorum, agri, iudiciorum non potuisse ideo privari, quia tributa sociorum minus afferrentur. Proximos genitivos iam ante illum absolutos esse voluit Dukas, quod ut servato *δέ* et salva sententia fieri possit, non *ἀποστερήσονται*, sed, quae Porti opinio fuit, ex eo simile verbum, significans omnino detrimentum capient, mente repeten-

ξυμμάχων προσόδου ἧσσον διαφορουμένης, οἳ τὰ
παρ' ὑμῶν νομίσαντες ἤδη κατὰ κράτος πολε-
μεῖσθαι ὀλιγωρήσουσι. 92. γίγνεσθαι δέ τι αὐ- 1
τῶν καὶ ἐν τάχει καὶ προθυμότερον ἐν ὑμῖν ἐστίν,
ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἐπεί, ὥς γε δυνατά, (καὶ οὐχ
ἁμαρτήσεσθαι οἶμαι γνώμης,) πάνυ θαρσῶ. καὶ 2
χείρων οὐδενὶ ἀξιῶ δοκεῖν ὑμῶν εἶναι, εἰ τῇ
ἐμαυτοῦ μετὰ τῶν πολεμιωτάτων, φιλόπολίς ποτε
δοκῶν εἶναι, νῦν ἐγκρατῶς ἐπέρχομαι, οὐδὲ ὑπο-
πτεύεσθαί μου ἐς τὴν φυγαδικὴν προθυμίαν τὸν
λόγον. φυγάς τε γάρ εἰμι τῆς τῶν ἐξελασάντων 3
πονηρίας, καὶ οὐ τῆς ὑμετέρας, ἢν πείθησθέ μοι,

ἐπίλογοι, ἐν οἷς τήν τε ἑαυτοῦ προθυμίαν ἀνεπίκλητον εἶναι πάλιν διὰ βραχέων διδάσκει, καὶ Λακεδαιμονίοις παραινεῖ.

Cap. 92. §. 2. *Χείρων.* Cass. Aug. Pal. It. Vat. aliique nonnulli *χεῖρον*, quod minus aptum videtur.

dum. Rectius tamen Hertl. casus mutatos esse, quod ipsum verbum *ἀποστερεῖσθαι* et cum accusativo et cum genitivo coniungatur, videtur docere. „Conf. Eur. Troad. 374. *Ἔθνησκον οὐ γῆς ὅρι' ἀποστερούμενοι Οὐδ' ὑψιπύργου πατρίδος.*“ BLOOMF. Add. adn. 82, 2. et 86, 2. et Beneck. ad Iust. XLIV, 3, 4. — *διαφορουμένης.* „Schol. recte explanat *διηνεκῶς φερομένης.* Propemodum eadem significatione c. 100. legitur. [At ibi est nihil nisi perferre, transferre.] Apud alios scriptores praeter Thucydidem *διαφορέω* semper significat diripio [vel dissipo], nisi quod Dio Cass. p. 629, 41. eo usus est vi Thucydidea respiciens, ut videtur, ad Thuc. VI, 100.“ BLOOMF. Itaque hic aut est constanter ferre, aut omnino perferre, afferre. Deest haec verbi notio et similis, quae c. 100. invenitur, in Pap. Lex. et in Steph. Thes. ed. rec., in Pass. Lex. ed. Rost. non item. — *τὰ παρ' ὑμῶν ... πολεμεῖσθαι*, bellum a vobis acriter iam administrari. Cf. adn. III, 6, 2. et Krueg. Gr. §. 52. 3. adn. 4. Ad *ὀλιγωρήσουσι* audi *ἐκείνων* (*τῶν Ἀθηναίων*) aut *τοῦ διαφορεῖν τὴν πρόσοδον.*

Cap. 92. §. 1. Haec tota paragraphus cum superiore capite cohaeret.

§. 2. *Φιλόπολις.* Cf. adn. II, 60, 5. — *ἐγκρατῶς*] *ἀντὶ τοῦ καρτερῶς.* Schol. — *οὐδέ.* *Ἀξιῶ* repetendum *ἀπὸ κοινοῦ.* — *ὑποπτεύεσθαι ... ἐς τὴν φυγαδικὴν προθυμίαν.* „*Ἐς* hic est propter, [et verba valent in suspicionem venire] eo nomine, quod sim [ut] exsul [alacer], qui studeam, seu vindictae cupidine, seu ut alibi consistam, offerre operam meam illis, ad quos confugerim.“ BAU. De *ἐς* „cf. VIII, 88: *ἐς τὴν Ἀθηναίων φιλίαν διαβάλλειν* et Matth. Gr. §. 578. [d.]“ ARN. Cf. adn. IV, 51. et VIII, 88.

§. 3. *Φυγὰς ... ὠφελίας*, exsul enim sum improbitatis illorum, qui me expulerunt, non vestrae ... utilitatis, i. e. sed a vestra utilitate non alienus, vestrae utilitati non adversus, „*οὐ φεύγω τὸ ὠφελεῖν ὑμᾶς.*“ (Schol.) Lusum verborum, quem complures

ὠφελίας· καὶ πολεμιώτεροι οὐχ οἱ τοὺς πολεμίους
που βλάψαντες ὑμεῖς ἢ οἱ τοὺς φίλους ἀναγκά-
4 σαντες πολεμίους γενέσθαι. τό τε φιλόπολι οὐκ
ἐν ᾧ ἀδικοῦμαι ἔχω, ἀλλ' ἐν ᾧ ἀσφαλῶς ἐπολι-
τεύθην. οὐδ' ἐπὶ πατρίδα οὖσαν ἔτι ἡγοῦμαι νῦν
ἰέναι, πολὺ δὲ μᾶλλον τὴν οὐκ οὖσαν ἀνακτᾶσθαι.
καὶ φιλόπολις οὗτος ὀρθῶς, οὐχ ὃς ἂν τὴν ἑαυ-
τοῦ ἀδίκως ἀπολέσας μὴ ἐπίῃ, ἀλλ' ὃς ἂν ἐκ
παντὸς τρόπου διὰ τὸ ἐπιθυμεῖν πειραθῇ αὐτὴν
5 ἀναλαβεῖν. οὕτως ἔμοιγε ἀξιῶ ὑμᾶς καὶ ἐς κίν-
δυνον καὶ ἐς ταλαιπωρίαν πᾶσαν ἀδεῶς χρῆσθαι,
ὦ Λακεδαιμόνιοι, γνόντας τοῦτον δὴ τὸν ὑφ'
ἁπάντων προβαλλόμενον λόγον, ὡς, εἰ πολέμιός
γε ὢν σφόδρα ἔβλαπτον, κἂν φίλος ὢν ἱκανῶς
ὠφελοίην, ὅσῳ τὰ μὲν Ἀθηναίων οἶδα, τὰ δ'

§. 5. *Ἔμοιγε.* Fortasse legendum *ἐμοί τε*, quod opponatur illi *καὶ αὐτούς.*“ BEKK., qui nunc recepit.

Κἂν Vat. H. Bekk. Vulgo *καὶ ἄν.* Ceterum has duas membranas quoniam non raro Bekker ab extremo libro sexto ibi secutus est, ubi ab omnibus reliquis dissentiunt, quae in iis leguntur, etiam non intellexerunt, frigidiorem quidem esse, sed dicendi genus Alcibiadis bene videri declarare, in ed. 1. recte adnotaverat Bloomf. (cf. Schol. ad VI, 18.), qui in ed. 2. frustra *τῇ ... πονηρίᾳ* coniicit. — *καὶ πολεμιώτεροι ...*] *οὐχ οὕτως ὑμᾶς ἡγοῦμαι πολεμίους, ὡς Ἀθηναίους· ὑμεῖς μὲν γὰρ εἴ τι ἐβλάψατε, ἐχθροὶ ὄντες ἐλυπήσατε· οἱ δ' Ἀθηναῖοι φίλον ὄντα κατηνάγκασαν ἐχθρὸν γενέσθαι.* Schol. Proprie aut in altero enunciato *ἀλλ' οἱ* sequi debebat, aut verba sic collocanda erant: *καὶ οἱ ... βλάψαντες, ὑμεῖς, οὐ πολεμιώτεροι ἢ οἱ ...* Sed cf. IV, 62, 2.

§. 4. *Τό τε φιλόπολι ...*] *φιλόπολις,* [*φησίν,*] *οὐ νῦν εἰμί, ἡνίκα ἀδικοῦμαι, ἀλλὰ τότε* (audi *ἦν*), *ὅτε ἀσφαλῶς ἐπολιτευόμην.* Schol. „Hoc ... probarim vel propter *ἐπολιτεύθην* praeterito sensu ad Athenas referendum; neque enim Spartae iam *ἐπολιτεύθη*, ut civis egerat, Alcibiades; ... *ἀδικοῦμαι* autem praesens recte habet, quia quum maxime vexabatur Athenis. Et patriam quasi duplicem et tempora bina distinguit, aequam illam antehac, nunc iniquam, tuta haec olim, iam infesta.“ BAU. De *πολιτεύειν* (II, 46. al.) et *πολιτεύεσθαι* cf. Krueg. Gr. Ind. verb. — *καὶ φιλόπολις ...* Cum argumentatione Isocratem de Big. §. 12—14. confert Arn.

§. 5. *Οὕτως.* Cf. adn. I, 76, 2. — *προβαλλόμενον.* *Προβάλλειν* hic est proferre, iactare, dictitare. Cf. adn. I, 73, 2. — *ὡς ... ὠφελοίην.* „Simillima sententia exstat Dion. Halicarn. Ant. 487, 29. [1522.]“ BLOOMF. De imperf. *ἔβλαπτον* cf. Kuehn. Gr. §. 820. b., de proximo *ὅσῳ* supra adn. 89, 6. —

ὑμέτερα ἤκαζον· καὶ αὐτοὺς νῦν νομίσαντας περὶ μεγίστων δὴ τῶν διαφερόντων βουλεύεσθαι μὴ ἀποκνεῖν τὴν ἐς τὴν Σικελίαν τε καὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν στρατείαν, ἵνα τά τε ἐκεῖ βραχεῖ μορίῳ ξυμπαραγενόμενοι μεγάλα σώσητε, καὶ Ἀθηναίων τήν τε οὖσαν καὶ τὴν μέλλουσαν δύναμιν καθέλητε, καὶ μετὰ ταῦτα αὐτοί τε ἀσφαλῶς οἰκῆτε, καὶ τῆς ἁπάσης Ἑλλάδος ἑκούσης καὶ οὐ βίᾳ, κατ' εὔνοιαν δέ, ἡγῆσθε.“

Λακεδαιμόνιοι πρός τε πόλεμον τὴν γνώμην ἔχουσι, καὶ Γύλιππον κελεύουσι παρασκευάζεσθαι ὡς ἐς τὴν Σικελίαν πλευσόμενον.

93. Ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ 1
Λακεδαιμόνιοι διανοούμενοι μὲν καὶ αὐτοὶ πρότερον στρατεύειν ἐπὶ τὰς Ἀθήνας, μέλλοντες δ' ἔτι καὶ περιορώμενοι, πολλῷ μᾶλλον ἐπεῤῥώσθησαν διδάξαντος ταῦτα ἕκαστα αὐτοῦ καὶ νομίσαντες παρὰ τοῦ σαφέστατα εἰδότος ἀκηκοέναι·
ὥςτε τῇ ἐπιτειχίσει τῆς Δεκελείας προςεῖχον ἤδη 2
τὸν νοῦν καὶ τὸ παραυτίκα καὶ τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ πέμπειν τινὰ τιμωρίαν. καὶ Γύλιππον τὸν

ubi improbanda videntur, diligentius adnotabimus, quam aliarum membranarum dissensum in hac editione commemorandum putavimus.

Ἡγῆσθε Vat. H. Bekk. Vulgo ἡγήσησθε. Cass. Aug. Pal. It. Lugd. ἡγήσεσθε. Praesens aoristo in actione vel conditione diuturna praestat, et aeque cum οἰκῆτε convenit atque καθέλητε cum σώσητε.

ἤκαζον. Vid. ad. II, 54, 5. — τά τε ἐκεῖ βραχεῖ μορίῳ . . . „Id est: βραχεῖ μορίῳ τῶν ὑμετέρων στρατιωτῶν ξυμπαραγενόμενοι τὰ μεγάλα πράγματα τὰ ἐκεῖ [ἐν τῇ Σικελίᾳ] ὄντα σώσητε [immo, id quod collocatio verborum docet, τὰ ἐκεῖ σώσητε μεγάλα, i. e. *grofs erhaltet*].“ AE. PORT. „Haec sententia confirmatur verbis II, 39: ἤν δέ που μορίῳ τινὶ προςμίξωσι et Xen. Cyr. V, 4, 10 [20]: ἐλάσσονι ἔτι μορίῳ.“ BLOOMF. Similiter Germani *Abtheilung* dicunt, sine ullo complemento. De adiectivi usu proleptico, qui invenitur in σώζειν μεγάλα, cf. Krueg. Gr. I. §. 57. 4. adn. 2. supra II, 75, 6. V, 29, 1. — οἰκῆτε. Vid. adn. 82, 3.

Cap. **93.** §. 1. Μέλλοντες . . . καὶ περιορώμενοι, sed adhuc cunctantes et circumspectantes. Nam sic „si vertas, apte hoc dicetur de illis, quorum a Thuc. fit mentio, qui sc. dubio erant animo et haesitabant. Sic Cic. Tusc. I. dubitans, circumspectans, haesitans.“ STEPH. in Thes. h. v. Cf. adn. IV, 73, 1. et VI, 103. — διδάξαντος . . . καὶ νομίσαντες. Cf. adn. I, 65, 1. et de καί adn. I, 1, 1.

§. 2. Πέμπειν. „Infinitivus aut pendet ex verbo, quale est διενοήθησαν, repetendo ex dicendi genere προςεῖχον τὸν νοῦν, aut dativus τοῖς ἐν τῇ Σικ. pendet ex illo προςεῖχον τὸν νοῦν, et verba πέμπειν τινὰ τιμωρίαν

Κλεανδρίδου προςτάξαντες ἄρχοντα τοῖς Συρακοσίοις ἐκέλευον μετ' ἐκείνων καὶ τῶν Κορινθίων βουλευόμενον ποιεῖν, ὅπῃ ἐκ τῶν παρόντων μά-
3 λιστα καὶ τάχιστά τις ὠφελία ἥξει τοῖς ἐκεῖ. ὁ δὲ δύο μὲν ναῦς τοὺς Κορινθίους ἤδη ἐκέλευέν οἱ πέμπειν ἐς Ἀσίνην, τὰς δὲ λοιπὰς παρασκευάζεσθαι, ὅσας διανοοῦνται πέμπειν, καί, ὅτ' ἂν καιρὸς ᾖ, ἑτοίμας εἶναι πλεῖν. ταῦτα δὲ ξυνθέμενοι ἀνεχώρουν ἐκ τῆς Λακεδαίμονος.

ἐς δ' Ἀθήνας ἀφικνεῖται ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης.

4 Ἀφίκετο δὲ καὶ ἡ ἐκ τῆς Σικελίας τριήρης τῶν Ἀθηναίων, ἣν ἀπέστειλαν οἱ στρατηγοὶ ἐπί τε χρήματα καὶ ἱππέας. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἐψηφίσαντο τήν τε τροφὴν πέμπειν τῇ στρατιᾷ καὶ τοὺς ἱππέας. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

στρατεία Ἀθηναίων ἐπὶ Μέγαρα, Κεντόριπα καὶ ἄλλα πολίσματα

1 **94.** Ἅμα δὲ τῷ ἦρι εὐθὺς ἀρχομένῳ τοῦ ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι ἄραντες ἐκ τῆς Κατάνης παρέπλευσαν ἐπὶ Μεγάρων τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ, οὓς ἐπὶ Γέλωνος τοῦ

explicationis causa addita sunt.“ ARN. — Κλεανδρίδου. De hoc vid. adn. 104, 2. — προςτάξαντες ἄρχοντα. Conf. adn. III, 26, 1. — μετ' ἐκείνων καὶ τῶν Κορινθίων. Cum legatis Syracusanorum et Corinthiorum tunc Spartae commorantibus. Vid. 88, 7—9. — ποιεῖν, ὅπῃ. Propr. operam dare, quomodo, i. e. ut. Sic I, 65: ἔπρασσεν, ὅπῃ γενήσεται, ubi cf. adn. — ἐκ τῶν παρόντων. Conf. adn. III, 29, 2. — μάλιστα, optime, certissime. (Vat. κάλλιστα.)

§. 3. Ἀσίνην. Messeniam (IV, 13.) an Laconicam (IV, 54.)? Illud probabilius. — τὰς δὲ λοιπάς. De his vid. c. 104. VII, 18. 19. — ἀνεχώρουν. Bauer debuisse ἀνέστρεψαν, ἀπῆλθον, esse adnotat, addit tamen ipse valere posse recipere sese eo, unde veneris. Si quid mutandum, legatur ἀπεχώρουν. Super imperfecto, nisi eo paulatim alios post alios legatos abisse significatur, consule adn. I, 26, 1.

§. 4. Ἡ ἐκ . . . τῶν Ἀθηναίων. Vid. c. 74. — τὴν . . . τροφήν. „Τὰ χρήματα δηλονότι εἰς τροφήν.“ ΔΟΥΚΑΣ. Etenim infra c. 94. extr. pro τροφῇ commemorantur CCC talenta. Cf. Diod. XIII, 6. Ceterum add. adn. VIII, 57. Sic Demostheni quoque τροφή valet id. qd. σιτηρέσιον. Cf. Philipp. I. §. 28.

Cap. **94.** §. 1. Ἅμα δὲ . . . θέρους. Cf. adn. V, 40, 1. — τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ suspecta sunt Kruegero. — οὕς. „Τῶν Μεγάρων οἰκήτορας.“ HUDS. Conf. adn. I, 136, 1. (Frustra igitur Vat. antea Μεγαρέων.) —

Σικελίας. οἱ ἐξ Ἀθηνῶν ἱππῆς παραγίγνονται.

τυράννου, ὥςπερ καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, ἀνα-
στήσαντες Συρακόσιοι αὐτοὶ ἔχουσι τὴν γῆν. ἀπο- 2
βάντες δὲ ἐδῄωσαν τούς τε ἀγρούς, καὶ ἐλθόντες
ἐπὶ ἔρυμά τι τῶν Συρακοσίων καὶ οὐχ ἑλόντες
αὖθις καὶ πεζῇ καὶ ναυσὶ παρακομισθέντες ἐπὶ
τὸν Τηρίαν ποταμὸν τό τε πεδίον ἀναβάντες
ἐδῄουν καὶ τὸν σῖτον ἐνεπίμπρασαν· καὶ τῶν
Συρακοσίων περιτυχόντες τισὶν οὐ πολλοῖς καὶ
ἀποκτείναντές τέ τινας καὶ τροπαῖον στήσαντες
ἀνεχώρησαν ἐπὶ τὰς ναῦς. καὶ ἀποπλεύσαντες ἐς 3
Κατάνην, ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι πάσῃ τῇ στρα-
τιᾷ ἐχώρουν ἐπὶ Κεντόριπα Σικελῶν πόλισμα,
καὶ προςαγαγόμενοι ὁμολογίᾳ ἀπῄεσαν, πιμπράν-
τες ἅμα τὸν σῖτον τῶν τε Ἰνησσαίων καὶ τῶν
Ὑβλαίων. καὶ ἀφικόμενοι ἐς Κατάνην καταλαμ- 4
βάνουσι τούς τε ἱππέας ἥκοντας ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
πεντήκοντα καὶ διακοσίους ἄνευ τῶν ἵππων μετὰ
σκευῆς, ὡς αὐτόθεν ἵππων πορισθησομένων, καὶ
ἱπποτοξότας τριάκοντα καὶ τάλαντα ἀργυρίου
τριακόσια.

Cap. **94**. §. 2. *Τούς τε.* *Τέ* om. Vat. H. Gr. Sed „traiectum pro *τούς τε ἀγροὺς ἐδῄωσ.*" BAU. Cf. adn. I, 16. et alibi.

Τηρίαν. Vulgo et Bekk. *Τηρέαν.* „Haud dubie scribendum *Τηρίαν*, ut supra c. 50." HAACK. Etenim „Terias Plinio [H. N.

ὥςπερ . . . εἴρηται. Vid. 4, 2.

§. 2. *Ἔρυμά τι.* „Illud ἔρυμα esse *φρούριον τῆς Μεγαρίδος* existimat Cluver, quem vide in Sic. p. 134." HUDS. Cf. VI, 75. — *Τηρίαν.* Cf. adn. 50, 3. et sd. — *ἀναβάντες.* Pervenerant Athenienses iam *πεζῇ* ad ostia Teriae, in cuius convalle ascenderunt, i. e. aliquantum in interiora regionis profecti sunt. *Τὸ πεδίον* est *τὸ τοῦ Τηρίου πεδίον.* — *τισὶν οὐ πολλοῖς.* Vid. adn. IV, 72, 4.

§. 3. *Κεντόριπα.* „Hanc urbem bello Carthag. fere deletam denuo instauravit Augustus, ut ex Strabone patet. [p. 272., ubi simul haec de situ: *κεῖνται δ' ὑπὲρ Κατάνης τὰ Κεντόριπα, συνάπτοντα τοῖς Αἰτναίοις ὄρεσι καὶ τῷ Συμαίθῳ ποταμῷ ῥέοντι εἰς τὴν Καταναίαν.*] Tandem a Frederico II. circa annum Christi 1233. plane excisa est Centorbe." WASS. — *ἅμα*, i. e. dum discedunt. — *Ἰνησσαίων.* De Inessa vide supra III, 103. — *Ὑβλαίων.* „Hyblae Geleatidis seu maioris incolarum." BLOOMF. Cf. adn. c. 62.

§. 4. *Τούς τε ἱππέας.* Cf. 93, 4. — *ἄνευ τῶν ἵππων*, sine equis *suis*.

στρατεῖαι Λακεδαιμονίων καὶ Ἀργείων. στάσις Θεσπιέων.

1 **95.** Τοῦ δ' αὐτοῦ ἦρος καὶ ἐπ' Ἄργος στρα-
τεύσαντες Λακεδαιμόνιοι μέχρι μὲν Κλεωνῶν ἦλ-
θον, σεισμοῦ δὲ γενομένου ἀπεχώρησαν. καὶ Ἀρ-
γεῖοι μετὰ ταῦτα ἐςβαλόντες ἐς τὴν Θυρεᾶτιν
ὅμορον οὖσαν λείαν τῶν Λακεδαιμονίων πολλὴν
ἔλαβον, ἣ ἐπράθη ταλάντων οὐκ ἔλασσον πέντε
2 καὶ εἴκοσι. καὶ ὁ Θεσπιέων δῆμος ἐν τῷ αὐτῷ
θέρει οὐ πολὺ ὕστερον ἐπιθέμενος τοῖς τὰς ἀρ-
χὰς ἔχουσιν οὐ κατέσχεν, ἀλλὰ βοηθησάντων
Θηβαίων οἱ μὲν ξυνελήφθησαν, οἱ δ' ἐξέπεσον
Ἀθήναζε.

οἱ μὲν Συρακόσιοι τῶν Ἐπιπολῶν τὰς προςβάσεις διανοοῦνται φυλάσσειν.

1 **96.** Καὶ οἱ Συρακόσιοι τοῦ αὐτοῦ θέρους ὡς
ἐπύθοντο τούς τε ἱππέας ἥκοντας τοῖς Ἀθηναίοις
καὶ μέλλοντας ἤδη ἐπὶ σφᾶς ἰέναι, νομίσαντες,
ἐὰν μὴ τῶν Ἐπιπολῶν κρατήσωσιν οἱ Ἀθηναῖοι,
χωρίου ἀποκρήμνου τε καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως εὐ-
θὺς κειμένου, οὐκ ἂν ῥᾳδίως σφᾶς, οὐδ' εἰ κρα-
τοῖντο μάχῃ, ἀποτειχισθῆναι, διενοοῦντο τὰς
προςβάσεις αὐτῶν φυλάσσειν, ὅπως μὴ κατὰ

III, 8, 89.], Diod. in Ecl. p. 868. et Hesych." WASS. Consentit hic Valla.

Cap. **95**. §. 2. *Θηβαίων* Cl. Ven. T. Vat. H. Lindav. Bekk. Vulgo *Ἀθηναίων*. At vid. ed. mai. Deinde soli Vat. H. *ἐξέφυγον* pro *ἐξέπεσον*, sed ex interpretatione. Cf. Schol. et adn. VII, 71.

Cap. **96**. §. 1. *Τούς τε.* *Τέ* om. Vat. H., tuetur tamen Hart. de Part. I. p. 117.

Cap. **95**. §. 1. *Κλεωνῶν.* Vid. adn. V, 67, 2. Ut autem bene hic nominari Cleonas potuisse intelligas, Lacedaemonii non recta ex suo agro per Thyreatidem in Argolidem, sed, ut V, 58., per Arcadiam Phliuntem profecti esse existimandi sunt. — *σεισμοῦ . . . ἀνεχώρησαν.* Cf. III, 89. — *Θυρεᾶτιν.* Cf. II, 27, 2. — *οὐκ ἔλασσον.* Cf. Matth. Gr. §. 455. adn. 4. Buttm. ed. 17. §. 129. adn. 8. et §. 132. adn. 21. Krueg. Gr. I. §. 49, 2. adn. 3.

§. 2. *Οὐ κατέσχεν.* „Scil. *αὐτούς*, . . . aut . . . *τὴν ἀρχὴν* [*τὰς ἀρχάς*]." BAU. Port.: rerum non est potitus. „Cf. VII, 66. *τῷ ναυτικῷ, ᾧπερ πάντα κατέσχον*, et adn. ad IV, 92." ARN.

Cap. **96**. §. 1. *Ἐπιπολῶν.* „Egregiam Epipolarum descriptionem pete ex Cluv. Sic. p. 148. sq." HUDS. Add. Letronn. Syrac. p. 44. sqq. Goell. de sit. Syrac. p. 53. sqq. et cf. Did. ad c. 97. — *εὐθὺς* insolentius de loco dictum est pro *εὐθύ.* Cf. tamen adn. VIII, 1, 2. Similiter *ἄντικρυς* de loco positum vidimus c. 49. — *σφᾶς.* De accusativo vid. sd. 49, 2. — *τὰς προςβάσεις αὐτῶν.* His

ταῦτα λάθωσι σφᾶς ἀναβάντες οἱ πολέμιοι· οὐ
γὰρ ἂν ἄλλῃ γε αὐτοὺς δυνηθῆναι. ἐξήρτηται γὰρ 2
τὸ ἄλλο χωρίον καὶ μέχρι τῆς πόλεως ἐπικλινές
τέ ἐστι καὶ ἐπιφανὲς πᾶν εἴσω· καὶ ὠνόμασται
ὑπὸ τῶν Συρακοσίων διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου
εἶναι Ἐπιπολαί. καὶ οἱ μὲν ἐξελθόντες πανδημεὶ 3
ἐς τὸν λειμῶνα παρὰ τὸν Ἄναπον ποταμὸν ἅμα
τῇ ἡμέρᾳ (ἐτύγχανον γὰρ αὐτοῖς καὶ οἱ περὶ τὸν
Ἑρμοκράτην στρατηγοὶ ἄρτι παρειληφότες τὴν
ἀρχήν) ἐξέτασίν τε ὅπλων ἐποιοῦντο καὶ ἑξακο-

Ταῦτα Cass. Aug. Cl. T. Pal. It. Reg. Gr. E. Mosqu. cod. mus. Brit. Vulgo et Bekk. *ταύτας*, quo non est opus. Vid. adn. II, 69, 1. et V, 27, 1.

§. 2. *Ἑξακοσίους* Vall. Aem. Port. Bekk. Vulgo et codd.

aditibus in Epipolas per rupes hunc locum circumdantes ascendebatur. Tres esse in Neapoli recentiore sive Temenite docet Leak. apud Bloomf. ed. 2. vol. II. p. 676. Sed per hos ne Athenienses ascenderent, timendum non erat. Alios, de quibus hic maxime cogitandum, ad Euryelum pertinuisse ex c. 97. VII, 2. 43. 45. apparet. Pendet diligentior loci definitio ex situ Euryeli, prope quem hos aditus fuisse ex c. 97. iure coniicias. — *δυνηθῆναι.* Simul audi *ἀναβῆναι ἐνόμισαν*, hoc ex *διενοοῦντο.* Conf. adn. IV, 3.

§. 2. *Ἐξήρτηται.* „Quum *ἐξῆρθαι* interpretari vetet Schol. [cuius verba haec sunt, *μὴ ἐπὶ τοῦ ἐξῆρθαι καὶ μετεωρίσθαι* (de qua flexione conf. Dind. in Steph. Thes.) *ἀκουέσθω, οὔσης τῆς διανοίας τοιᾶςδε· τὸ γὰρ ἄλλο χωρίον, πλὴν προςβάσεων, ἅπαν ὑψηλόν ἐστι καὶ κρημνῶδες*], vide an legerit legendumve sit *ἐξῆρται*, attollitur, assurgit. *Ἐξήρτηται* verteris *suspensus* locus rupibus et editior [ut suspensa rupes apud Virg. vid. Goell.]; vix tamen est, quin *ἐξῆρται* praeplaceat.“ BAU. Ad vulgatam defendendam Bloomf. haec exempla adscripsit: Plut. Ant. 46: *τὰ μεγάλα πεδία τῶν λόφων τούτων ἐξήρτηται*, et Strab. in Steph. Thes. *ἐξήρτηται ἡ χώρα πρὸς νότον.* Sed apud Plut. *ἐξήρτηται* aliam vim (cohaerendi) habet, et apud Strab. *ἐξῆρται* scripsit Casaub. p. 290. Idem igitur hic placet. — *ἐπιφανὲς . . . εἴσω.* Schol. *καταφανὲς ἔσωθεν*, ut V, 10. *ἐπιφανὴς ἔξωθεν.* Neque vero ideo verba tentanda sunt; recte enim Port. introrsus patens, *nach innen hin sichtbar*; namque mutatus est spectantis locus, ut aliquoties. Vid. adn. I, 64, 1. et VII, 19, 2. — *ἐπιπολῆς.* De hoc conf. Lob. ad Phryn. p. 126.

§. 3. *Τὸν λειμῶνα παρὰ τὸν Ἄναπον.* De non iterato articulo vid. sd. I, 51, 4. De hoc prato ad sinistram Anapi ripam („adversus ostium Cyanae, opinor, et paludes“ GOELL.) ponendo praeter c. 97. vid. Cluv. Sic. p. 176. Dorv. Sic. p. 191. Letr. Syr. p. 61. De Anapo ipso cf. c. 66. — *αὐτοῖς.* Cf. adn. III, 98, 1. — *οἱ . . . στρατηγοί.* Vid. c. 72. 73. — *ἐξέτασιν*

σίους λογάδας τῶν ὁπλιτῶν ἐξέκριναν πρότερον,
ὧν ἦρχε Διόμιλος φυγὰς ἐξ Ἄνδρου, ὅπως τῶν
τε Ἐπιπολῶν εἴησαν φύλακες καί, ἢν ἐς ἄλλο τι
4 δέῃ, ταχὺ ξυνεστῶτες παραγίγνωνται. 97. οἱ δὲ
Ἀθηναῖοι ταύτης τῆς νυκτὸς τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡ-
μέρᾳ ἐξητάζοντο καὶ ἔλαθον αὐτοὺς παντὶ ἤδη
τῷ στρατεύματι ἐκ τῆς Κατάνης σχόντες κατὰ
τὸν Λέοντα καλούμενον, ὃς ἀπέχει τῶν Ἐπιπολῶν
ἓξ ἢ ἑπτὰ σταδίους, καὶ τοὺς πεζοὺς ἀποβιβά-

οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι φθάνουσι καταλαβόντες τὰς Ἐπιπολάς, καὶ μετὰ τοῦτο φρούριον ἐπὶ τῷ Λαβδάλῳ οἰκοδομοῦσιν.

omnes, ut videtur, *ἑπτακοσίους*, etsi hoc ex solo m. affert Bekk. in ed. ster. Sed *ἑξακόσιοι* c. 97. (nisi quod ibi Ar. et Chr. *ἑπτακόσιοι*) et VII, 43.

Παραγίγνωνται. F. *παραγίγνοιντο.* Frustra. Vid. Matth. Gr. §. 518. 3. p. 1182. et adn. III, 22, 8.

Cap. 97. §. 1. *Νυκτὸς τῇ.* Ar. Chr. *νυκτὸς καὶ τῇ.* Sed conf. adn.

. . . *ὅπλων.* Cf. adn. IV, 74, 3. — *παραγίγνωνται.* Cf. sd.

Cap. 97. §. 1. *Ταύτης τῆς νυκτὸς τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ.* Insolentiora verba. „Iunge *τῇ ἐπιγιγν. ταύτης τῆς νυκτός*, quasi *διαδόχῳ* . . : Et vero *κακόφωνον* esset *τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐπιγιγνομένῃ ταύτῃ τῇ νυκτί.*“ BAU. Similiter *τῇ ὑστέρᾳ ἡμέρᾳ ταύτης τῆς νυκτός* explicat Dukas. Et Arn. verba *τῇ ἐπιγιγν. ἡμ.* quasi unum vocabulum, simile Latino postridie, ut hic Latine postridie huius noctis dixeris, efficere iudicat. Ac Clarissius quidem l. d. p. 103. Syracusanos putat in prato pernoctasse; neque enim dubium esse, quin illa nox intelligatur, quam praecesserit is dies, quo Syracusani in pratum processerint. Sed de pernoctando nihil legitur apud Thucydidem, et *ταύτης τῆς νυκτός* referri ad superioris capitis verba *ἅμα τῇ ἡμέρᾳ*, quibus diluculum ideoque extrema nox significetur, Bred. et Arn. recte admonent. Conf. de *περιόρθρῳ* adnotata II, 3. et *ἅμα ἕῳ* IV, 42. Deinde si vulgata in proximis sana est, „Thucydides putandus est dicere velle, dum Syracusani copias ad Anapum prima luce recenserent, Athenienses idem in ora prope Thapsum fecisse; nam interea milites ab iis in terram nocte esse expositos.“ ARN., qui comparat Diod. XIII, 7. Sed nos *ἢ* aut post v. *ἡμέρᾳ* aut ante art. *τῇ* (qua altera coniectura orietur vis ea nocte, quam insecuto die lustrabant,) excidisse, ut *ἐξητάζοντο* ad Syracusanos referretur, et *καί* ante *ἔλαθον* positum responderet alteri ante *ἀποβιβάσαντες* collocato, suspicati sumus. Vid. ed. mai. — *κατὰ τὸν Λέοντα.* „Letronnius [Syr. p. 62. sq.] inter Thapsum et Catanam collocans diligenter refutatus est a Goellero, Leontem inter Thapsum et portum Trogiliorum fuisse recte defendente.“ BLOOMF. De loco Livii XXIV, 39., in quo quinque millia passuum ab Hexapylo abesse dicitur, vide hic disputantes interpretes. „Si Leon sex septemve stadiis ab Epipolis distabat, ubi in terram egressi sint, satis diligenter definiri potest; fuit enim locus propemodum recta ad septentrionem a Targia spectans,

σαντες, ταῖς τε ναυσὶν ἐς τὴν Θάψον καθορμι-
σάμενοι· ἔστι δὲ χερσόνησος μὲν ἐν στενῷ ἰσθμῷ
προὔχουσα ἐς τὸ πέλαγος, τῆς δὲ Συρακοσίων
πόλεως οὔτε πλοῦν οὔτε ὁδὸν πολλὴν ἀπέχει. καὶ 2
ὁ μὲν ναυτικὸς στρατὸς τῶν Ἀθηναίων ἐν τῇ
Θάψῳ διασταυρωσάμενος τὸν ἰσθμὸν ἡσύχαζεν·
ὁ δὲ πεζὸς ἐχώρει εὐθὺς δρόμῳ πρὸς τὰς Ἐπι-
πολάς, καὶ φθάνει ἀναβὰς κατὰ τὸν Εὐρύηλον,
πρὶν τοὺς Συρακοσίους αἰσθομένους ἐκ τοῦ λει- 3
μῶνος καὶ τῆς ἐξετάσεως παραγενέσθαι. ἐβοήθουν
δὲ οἵ τε ἄλλοι, ὡς ἕκαστος τάχους εἶχε, καὶ οἱ
περὶ τὸν Διόμιλον ἑξακόσιοι· στάδιοι δέ, πρὶν
προσμῖξαι[,] ἐκ τοῦ λειμῶνος[,] ἐγίγνοντο αὐτοῖς

ubi sinus, qui hodie Magnisi dicitur, inter ortum brumalem et meridiem vergit, medio circiter itinere a Thapso ad St. Panagiam ferenti, quo loco versantes a Syracusanis conspici omnino non poterant.“ ARN. Parvum portum infra Targiam in via ex eo loco, qui le Aguglia vocetur, Targettam ferenti situm dicit Leak. apud Bloomf. ed. 2. II. p. 677. De *σχεῖν κατά*, in quo Arn. argutatur, conf. adn. I, 110, 4. — *ταῖς τε ναυσὶν...καθορμισάμενοι.* Cf. Plut. Nic. c. 17. Thapsus nunc (Isola) delli Magnisi. Pro *ταῖς τε* Krueger coniecit *ταῖς δέ*. At conf. adn. III, 23, 1. — *ἐν . . . ἰσθμῷ.* De praepos. vid. adn. IV, 113, 2.

§. 2. *Εὐρύηλον.* Cf. infra VII, 2. 43. Liv. XXV, 25: Tumulus est in extrema parte urbis versus a mari viaeque imminens ferenti in agros mediterraneaque insulae, qui Dorice Euryalum vocat. Utrum nunc sit Belvedere, quod statnunt Cluv. p. 148. Letr. p. 48. Dorv. Sic. I. p. 186., an Mongibellisi, medius ex tribus tumulis recta linea deinceps inter se excipientibus, quorum summus Belvedere, quod post Kephalid. It. II. p. 37. sq. probat Goell., an locus ab his duobus diversus, dissentiunt. Vid. ed. mai. Leak. l. d. hic Mongibellisi esse ideo censet, quia ibi solus aditus sit pulvini Epipolarum ab occidente. Ceterum nomine (*„the broad knob or knoll“*) putat significari totum locum editum Bufalari (*„the entire hight of Bufataro“*) ab extremo termino, qui ad orientem a Latomiis spectet, ad Mongibellisi alterum finem pertinentem. Leakii sententiam Dunbar, qui in Syracusarum tabula Euryelum ad Belvedere collocaverat, in Lexici Graeci et Britannici Append. v. *παροικοδομέω* docet confirmari iis, quaè de itinere Gylippi a Labdali praesidio non invasi VII, 2. legantur, unde apparere Euryelum propiorem Syracusis esse quam Labdalum. — *ἐκ τοῦ λειμῶνος καὶ τῆς ἐξετάσεως*, e prato et e lustratione, i. e. e prato post recensionem ibi factam. Olim *καί* invitis libris aberat.

§. 3. *Ὡς...τάχους εἶχεν.* Conf. Matth. Gr. §. 337. Rost. §. 108. 2. h. — *στάδιοι . . . πέντε καὶ εἴκοσι.* Emetienda autem iis erant, priusquam cum hoste ma-

4 οὐκ ἔλασσον ἢ πέντε καὶ εἴκοσι. προςπεσόντες
οὖν αὐτοῖς τοιούτῳ τρόπῳ ἀτακτότερον καὶ μάχῃ
νικηθέντες οἱ Συρακόσιοι ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς
ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν· καὶ ὅ τε Διόμιλος
5 ἀποθνήσκει καὶ τῶν ἄλλων ὡς τριακόσιοι. καὶ
μετὰ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖόν τε στήσαντες
καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀποδόντες τοῖς
Συρακοσίοις, πρὸς τὴν πόλιν αὐτὴν τῇ ὑστεραίᾳ
ἐπικαταβάντες, ὡς οὐκ ἐπεξῄεσαν αὐτοῖς, ἐπανα-
χωρήσαντες φρούριον ἐπὶ τῷ Λαβδάλῳ ᾠκοδό-
μησαν, ἐπ' ἄκροις τοῖς κρημνοῖς τῶν Ἐπιπολῶν,
ὁρῶν πρὸς τὰ Μέγαρα, ὅπως εἴη αὐτοῖς, ὁπότε
προΐοιεν ἢ μαχούμενοι ἢ τειχιοῦντες, τοῖς τε
1 σκεύεσι καὶ τοῖς χρήμασιν ἀποθήκη. 98. καὶ οὐ ὕστερον δ'
πολλῷ ὕστερον αὐτοῖς ἦλθον ἔκ τε Ἐγέστης ἱππῆς ἄλλων ἱππέων ἐλθόν-

§. 5. *Προΐοιεν* maluerunt Fr. Port. et Bau., reposuit Bekk. Valla prodirent. Vulgo *προςίοιεν*. „Pristinam scripturam non restitui, quia in verbis cum *πρό* et *πρός* iunctis librorum auctoritas exigua est; attamen *προςίοιεν* germanum esse non minus verisimile existimo. Vid. [sd. IV, 47, 3.]“ ARN. *Προςίοιεν*, quod quoties urbi appropinquarent interpretatus est Abr., revocavit Did.

Cap. 98. §. 1. *Ἱππῆς*, quod vulgo deest, sed Valla quoque

nus consererent (cf. adn. I, 111, 2.) vel omnino priusquam advenirent (cf. adn. I, 46, 3.), . . . XXV stadia. Utra notio subiicienda sit verbo *προςμ.*, ideo parum certum est, quia dubitari potest, utrum *ἐκ τοῦ λειμῶνος* cohaereant cum *προςμ.* an cum *ἐγίγνοντο*.

§. 4. *Αὐτοῖς*, i. e. *τοῖς Ἀθηναίοις*, obscurius.

§. 5. *Ἐπὶ τῷ Λαβδάλῳ . . . Ἐπιπολῶν.* *Ἄκρος* sitne hic summus an extremus, et Labdalum cui loco nunc respondeat, utrum ei, qui nunc Belvedere, an ei, qui Latomie del Buffalaro dicatur, an tertio cuidam non procul ab hoc imo illorum trium tumulorum sito, disceptant. Vid. Letr. p. 46. Kephalid. l. d. Dorv. l. d. p. 182. et ed. mai. Add. Hughes It. I. p. 85., quem citat Thirwallus Hist. Gr. III. p. 410. mediam sententiam propter VII, 3. verba *ἦν δὲ οὐκ ἐπιφανὲς τοῖς Ἀθηναίοις τὸ χωρίον* reiiciens. Quod idem faciens Goeller primam quoque impugnat, tertiam commendans. Contra primam praeter alios tuetur Leak. apud Bloomf. l. d. p. 677., quanquam concedit posse etiam collocari in rupibus a Buffalaro in septentrionem spectantibus. Add. id. p. 681. et de Dunbaro paulo ante adn. De re conf. Diod. XIII, 7. — *ὁρῶν πρὸς τὰ Μέγαρα.* Ex his apparere Labdalum non esse Mongibellisi demonstrat Leak. p. 677. De Megaris vid. 94, 1. 4, 1. — *καὶ τοῖς χρήμασιν.* „*Καὶ ὅσα ἕτερα ἦν αὐτοῖς, ἤτοι ἀργύρια ἢ ἄλλως πολυτελῆ.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* Cf. adn. III, 74, 2. V, 115. VII, 24.

Cap. 98. §. 1. *Ἔκ τε Ἐγέ-*

των αὐτοῖς τὸν κύκλον τειχίζουσι, καὶ ἱπποκρατοῦσι.

τριακόσιοι καὶ Σικελῶν καὶ Ναξίων καὶ ἄλλων τινῶν ὡς ἑκατόν· καὶ Ἀθηναίων ὑπῆρχον πεντήκοντα καὶ διακόσιοι, οἷς ἵππους τοὺς μὲν παρ' Ἐγεσταίων καὶ Καταναίων ἔλαβον, τοὺς δ' ἐπρίαντο· καὶ ξύμπαντες πεντήκοντα καὶ ἑξακόσιοι ἱππῆς ξυνελέγησαν. καὶ καταστήσαντες ἐν τῷ 2
Λαβδάλῳ φυλακὴν ἐχώρουν πρὸς τὴν Συκῆν οἱ

expressit, ex Vat. et H., nisi quod in hoc ἱππεῖς legitur, inseruit Bekk. Cf. 88, 6. Diod. XIII, 7. et hic Haack. et Goell.

§. 2. Συκῆν. Corr. Aug. Τυκήν, quod ad verum proxime accedere videri potest. Gr. (et Steph. Byz.? vid. adn.) Συκήν. D. I. Ar. Chr. Ald. ed. Bas. Σικῆν. „Τύκην esse legendum docuit Cluv. in Sic. ant. p. 151. In vulgatis Diodori exemplaribus [XL, 68.]

στης . . . ὡς ἑκατόν. De Segestanorum equitum numero consentiens Diodorus XIII, 7. Siculorum equites ducentos quinquaginta advenisse scribit; quare universos equites tradit fuisse octingentos.

§. 2. Συκῆν. „Steph. in Συκαί· καὶ ἄλλη Συκὴ (ita etiam hic Gr.) πλησίον Συρακουσῶν, καὶ Κιλικίας. De hac Thucydidem hic agere putat Holstenius ad Steph. Sed rectius, opinor, Cluverius pro parte Syracusarum, cui Tyche nomen erat, accipit.“ DUK. Hanc partem, quae postea fuerit, Syracusarum, quam, quod in ea Fortunae fanum antiquum fuerit, Tycham nominatam esse Cicero dicit Verr. IV, 53., significari post Cluv. censent paene omnes, sicut Letr. Syr. p. 35. sq. et cuncti interpretes Thucydidis praeter Arn., qui de re dubitat, et praeter Leak. apud Bloomf. ed. 2. II. p. 678., qui negat, quia Syce propius meridionales Epipolarum scopulos collocanda sit. Sed hic falsa verborum 99, 1., ubi vid. adn., interpretatione, ut ita statueret, adductus est, eiusque opinio ideo reiicienda videtur esse, quia Athenienses demum c. 101. ἀπὸ τοῦ κύκλου τειχίζειν τὸν κρημνόν, ὃς τῶν Ἐπιπολῶν ταύτῃ πρὸς τὸν μέγαν λιμένα ὁρᾷ, legemus. Vid. ibi adn. Sed quamvis locus constet, de nomine magna est dubitatio. Nam primum quoniam Thucydides cetera eiusmodi nomina Attice flexit, sicut Nesum et Euryelum de aliis Syracusarum partibus dixit, eum in hoc nomine Doricam flexionem retinuisse non est verisimile. Deinde si hoc fecisset, praeter consonantes etiam vocalem eum servare consentaneum erat. Denique, quod gravissimum est, Dores, si a singulari σά, quod Megarensium proprium esse docet Ahrens de Dial. Dor. p. 277., discesseris, non ponunt σ pro τ, immo sexcenties τ pro σ. Conf. Ahrens. l. d. p. 59. sqq. Itaque certe Τυκήν requiri videtur. Cf. sd. Sed quanquam κιτών et κύτρα Siculis adscribuntur a Greg. Cor. p. 341., haec ad vitiosam plebis pronuntiationem referri Ahrens l. d. p. 82. suspicatur. Et commentum doctorum de nomine Tyca solo Livio XXIV, 21. niti videtur, ubi libri fluctuant, et nunc Tycha legitur, ut constanter apud Cic. l. d. et Steph. Byz. in v. Τύχη. „Ego“ inquit Ahrens l. d. p. 64. hanc partem Syracusarum, ut oppidum e regione Byzantii situm, e ficu nomen invenisse coniiciens, „aut Ciceronem de appellationis origine

Ἀθηναῖοι, ἵναπερ καθεζόμενοι ἐτείχισαν τὸν κύκλον διὰ τάχους. καὶ ἔκπληξιν τοῖς Συρακοσίοις παρέσχον τῷ τάχει τῆς οἰκοδομίας· καὶ ἐπεξελθόντες μάχην διενοοῦντο ποιεῖσθαι, καὶ μὴ πε-
3 ριορᾶν. καὶ ἤδη ἀντιπαρατασσομένων ἀλλήλοις, οἱ τῶν Συρακοσίων στρατηγοὶ ὡς ἑώρων σφίσι τὸ στράτευμα διεσπασμένον τε καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσόμενον, ἀνήγαγον πάλιν ἐς τὴν πόλιν, πλὴν μέρους τινὸς τῶν ἱππέων· οὗτοι δὲ ὑπομένοντες ἐκώλυον τοὺς Ἀθηναίους λιθοφορεῖν τε,
4 καὶ ἀποσκίδνασθαι μακροτέραν. καὶ τῶν Ἀθη-

Ἰτύκη legitur, quod viri docti maluerunt corrigere in Τύχην; sed Τύκην veram esse scripturam fidem facit Thucydidis auctoritas.“ HUDS. Cf. adn. Paulo ante Vat. et H. ἐπὶ τῷ Λ.

errare, aut ipsos Siculos mala etymologia deceptos nominis formam paululum immutasse, et fortasse ea ipsa de causa Fortunae aedem in ea parte exstruxisse certum habeo. Nam e Τύχα neque Τύκα fieri poterat et multo minus Σύκα.“ — ἵναπερ. I. e. in Tychae parte Epipolis continenti, sive, si Syce a Tycha distinguitur, in Epipolarum parte ea, quae a Tycha et Temenite proxime abest. — ἐτείχισαν. De omnibus operibus, quibus Syracusas claudere (ἀποτειχίζειν) et circummunire (περιτειχίζειν) Athenienses tentarunt (ἀποτειχίσμασι, περιτειχίσμασι), et de tota hac obsidione Syracusarum vid. maxime Letr. Syrac. p. 78. sqq., Goell. Syrac. p. 92. sqq. et ad c. 96., Arn. in excursibus vol. II., nos in Syracusarum obsidionis bello Pelop. factae parte priore Francof. 1836., Dunbar in libello „*an attempt to ascertain the positions of the Athenian lines and the Syracusan defences*“, Leakius in Bloomf. ed. 2. vol. II. appendice p. 675. sqq. Brevius explicare studuerunt Bred. ad VII, 4. Mans. Spart. II. p. 444. sqq. — ἐτείχισαν τὸν κύκλον διὰ τάχους. „Μήτι γραπτέον ἐτείχιζον; πῶς γὰρ ἂν ἄλλως τὸν κύκλον περὶ πᾶσαν τὴν πόλιν τειχίσαιεν διὰ τάχους, ὃ οὐδὲ τελευτῶντες ἐποίησαν; πλὴν εἰ μὴ λέγοι κύκλον μέρος τι τοῦ ὅλου κύκλου· ὃ καὶ πιθανώτερον ἐκ τῶν ἑπομένων· ὅρα παρακατιὼν κεφ. [ϟθ'. ρα'.] ρβ' καὶ ἑξῆς.“ ΔΟΥΚΑΣ. Conf. Did., qui κύκλον non circummunitionem universam, sed murum in similitudinem orbis circumactum, qui effecerit mediam partem operum ab Atheniensibus contra Syracusas exstructorum, vult esse, et ed. mai. — ἔκπληξιν. Φόβον substituit Diod. XIII, 7. Illam consternationem interpretatur Bloomf. Conf. adn. IV, 14, 3. Ceterum post τάχους vocem minimam distinctionem, post οἰκοδομίας plenam poni mavult Haack.; certe in verbis ἐπεξελθόντες . . . διενοοῦντο nomen mutatur.

§. 3. Διεσπασμένον. Non esse dissipatum, sed disiunctum, distractum, contra Portum docet Bau. — μακροτέραν. Conf. Aristid. I. p. 273. μακροτέραν ἀπογίγνεσθαι. Ita dictum est, ut in positivo saepe

ναίων φυλὴ μία τῶν ὁπλιτῶν καὶ οἱ ἱππῆς μετ' αὐτῶν πάντες ἐτρέψαντο τοὺς τῶν Συρακοσίων ἱππέας προςβαλόντες, καὶ ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ τροπαῖον τῆς ἱππομαχίας ἔστησαν. 99. καὶ τῇ 1
ὑστεραίᾳ οἱ μὲν ἐτείχιζον τῶν Ἀθηναίων τὸ πρὸς βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος, οἱ δὲ λίθους καὶ ξύλα ξυμφοροῦντες παρέβαλλον ἐπὶ τὸν Τρώγιλον κα-

τῶν δ' Ἀθηναίων τὸ πρὸς βορέαν τεῖχος τειχιζόντων οἱ Συρακόσιοι

Cap. 99. §. 1. *Τρώγιλον* Cl. a pr. man. et cod. Mus. Brit. Vulgo et Bekk. *Τρωγίλον*. Cass. Aug. Pal. Reg. Ar. Chr. *Τρωγιλόν*. Sed VII, 2. omnes libri *Τρώγιλον*, sicut Steph. Byz., qui „*Τρώγιλος*, inquit, *χώρα* (fort. *χωρίον*) *ἐν Σικελίᾳ*. Vid. Cluv. Sic. p. 131. 152.“ HUDS. Regulae accentuum nominum in *ιλος* exeuntium quoniam fluctuant (vid. Arcad. p. 55.), *Τρώγιλον*, ut VII, 2., exarare eo minus dubitavimus, quo similius ei est *Τρώτιλον* VI, 4.

μακράν, cuius comparativus Xenophonti est *μακρότερον*, quod vulgo hic quoque invitis membranis legebatur. De *ἀποσκίδνασθαι* cf. Lob. ad Buttm. Gr. II. p. 70.

§. 4. *Φυλὴ μία.* „Adnotat hic Acacius e Sigonio IV. de Republ. Athen. 5. Athenienses in sua quemque tribu instructos in acie adversus hostes pugnasse. Hoc bene ostendit Sigonius ex Herodot. VI, 111. de pugna Marathonia et ex Plut. Arist. [c. 5.]. . . . Eandem rationem etiam alios in bellis secutos esse credibile est. Cf. de Messeniis Thuc. III, 90., et paulo post hic c. 100. de Syracusanis.“ DUK. — *τινάς.* *Συχνούς* dicit Diod. l. d.

Cap. 99. §. 1. *Οἱ μέν* cet. Haec non ita intelligenda esse, ut alios *τὸ πρὸς βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος*, alios in Trogilum versus murum fecisse existimemus, quam explicationem secutus est Leakius l. d. p. 678., inde apparet, quod etiam Trogilus ad septentrionem spectabat, et quod circummunitionis brachium meridionale exstruere Athenienses coepisse c. 101. demum discemus. Peius etiam Dunbar in tabula addita lapides a septentrionali brachio circummunitionis in meridiem versus proiectos esse significat, quod adiectis verbis *ἐπὶ τὸν Τρώγιλον* prorsus refutatur. Recte igitur Arnoldus sententiam hanc esse arbitratur, alios murum ipsum exstruxisse, alios per id spatium, quo duceretur, lapides et materiam deposuisse, in Trogilum versus. Imperfectis designatur initium operis non absoluti. — *τὸ πρὸς βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος.* Id est aut circummunitionis brachium ad septentrionem spectans, aut murum ab eo, qui *κύκλος* dicebatur, ad septentrionem spectantem. Cf. adn. 98, 2. Utrumcunque autem probatur, Athenienses a Syce et Epipolarum parte ea, ubi primum *κύκλον* exstruxerant, in septentrionem, i. e. Trogilum versus, munitionem ducere coeperunt. — *ξύλα.* Materia eos maxime ad excitandas turres, quales in Syracusanorum munitione §. 3. memorantur, uti voluisse coniicit Bloomf. Sed fortassis primum aditum obsepturi et vallum magis quam murum exstructuri erant. Cf. II, 75. — *παρέβαλλον.* Conf. adn. II, 77, 3. — *τὸν Τρώγιλον καλούμενον.* „Scala Graeca est Trogiliorum portus, qui commemoratur

λούμενον ἀεί, ᾗπερ βραχύτατον ἐγίγνετο αὐτοῖς ἐκ τοῦ μεγάλου λιμένος ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν
2 τὸ ἀποτείχισμα. οἱ δὲ Συρακόσιοι οὐχ ἥκιστα Ἑρμοκράτους τῶν στρατηγῶν ἐςηγησαμένου μάχαις μὲν πανδημεὶ πρὸς Ἀθηναίους οὐκέτι ἐβούλοντο διακινδυνεύειν, ὑποτειχίζειν δὲ ἄμεινον ἐδόκει εἶναι, ᾗ ἐκεῖνοι ἔμελλον ἄξειν τὸ τεῖχος, καί, εἰ φθάσειαν, ἀποκλήσεις γίγνεσθαι; καὶ ἅμα καί, ἐν τούτῳ εἰ ἐπιβοηθοῖεν, μέρος ἀντιπέμπειν αὐτοῖς τῆς στρατιᾶς, καὶ φθάνειν ἂν τοῖς σταυροῖς

ὑποτειχίζουσιν ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες.

§. 2. *Αὐτοῖς* Bekk. de coniectura. Vulgo et in membranis *αὐτούς*, quod impersonali *ἐδόκει* non congruit. Sed ne Bekkeri quidem coniectura, sive ad Athenienses sive ad Syracusanos refertur pronomen, satis idonea videtur. Cf. ed. mai. *Αὐτοί* igitur scripserunt Arn. et in ed. 2. Bloomf., *αὐτόσε* coniecit Burg. p. 146.

Φθάνειν ἄν. Vat. H. Bekk. *φθάνειν αὐτοί*; sed debebat esse *φθάνειν ἂν αὐτοί.* Cf. adn.

Τοῖς σταυροῖς προκαταλαμβάνοντες. Vat. H. Bekk. *προκαταλαμβάνοντές τοῖς σταυροῖς.*

a Livio [XXV, 23.], et Trogilum probabile est nomen fuisse totius suburbii adiacentis septentrionali Syracusarum muro infra vicos recentiores Targiam et Targettam, quae nomina ex illo potuerunt corrumpi.“ LEAK. l. d. p. 678. — *ᾗπερ . . . ἀποτείχισμα.* I. e. qua parte brevissime murus urbem circumvallaturus a magno portu ad alterum mare (quod est e regione Trogili) effici ab iis poterat. *Ἀποτείχισμα* est murus aedificandus, quo urbs circumvalletur, qui murus *περιτείχισμα* dicitur in simillimis verbis 101, 1.

§. 2. *Ὑποτειχίζειν.* „Est exstruere murum, qui intercipiat hostilem.“ ARN. De sitibus atque naturis trium munimentorum a Syracusanis hostibus oppositorum *(contremurs, Gegenwerke)* cf. interpr. ad 98, 2. dictos. Primum ex illis Syracusanorum operibus quia infra *κύκλον* Atheniensium ductum est aut certe incepit (cf. §. 3. et ibi adn.), *ὑποτείχισμα* c. 100. bis appellatur, complectens *ἐγκάρσιον τεῖχος* (§. 3.) et *σταύρωμα* (c. 100.). Alterum certum nomen non habet apud Thuc., sed secundum narrata c. 101. *τὸ διὰ ἕλους σταύρωμα* vocari bene potest; tertium constans ex muro simplici VII, 4. 11., quia *παρῳκοδομήθη καὶ παρῆλθε τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν*, nominatur *παρατείχισμα* VII, 11. 42. sq., quod non recte quartum a nonnullis dicitur. Vid. adn. VII, 5. — *εἰ φθάσειαν, ἀποκλήσεις γίγνεσθαι.* „*Ἀποκλήσεις* nominativum ego esse arbitror, supplens aut *ἐδόκουν* aut *ἔμελλον*; nam si accusativus esset, *ἂν* omitti vix potuit.“ ARN. Eam particulam Dobr. coniiciens *κἄν* pro superiore *καί* illaturus erat; sed mente repetito superiore *ἔμελλον* inutilis est, ad *φθάσειαν* autem simul audienda verba *τὸ τεῖχος ἀγαγόντες* (*ἐκεῖνοι οἱ Ἀθηναῖοι*), ad *ἀποκλήσεις* contra *σφῶν* (*τῶν Συρακ.*). — *ἀντιπέμπειν.* Repete ex superioribus *ἐδόκει*, placuit. Deinde de *αὐτοῖς* conf. sd. — *καὶ φθάνειν ἂν . . . τὰς ἐφόδους.*

προκαταλαμβάνοντες τὰς ἐφόδους, ἐκείνους δὲ ἂν,
πανομένους τοῦ ἔργου, πάντας ἂν πρὸς σφᾶς
τρέπεσθαι. ἐτείχιζον οὖν ἐξελθόντες ἀπὸ τῆς σφε- 3
τέρας πόλεως ἀρξάμενοι, κάτωθεν τοῦ κύκλου
τῶν Ἀθηναίων ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες, τάς τε

Ἂν πανομένους. Vat. ἀναπανομένους. Cf. ad. VII, 73. Πάντας ἄν. Ἂν om. Vat. H. Sed vid. adn. I, 76, 4. 136, 3.

Ex ἐδόκει ob nominativum προκαταλαμβάνοντες audiendum ἐδόκουν s. ἐνόμιζον. Cf. adn. V, 53. et ad Xen. Cyr. IV, 2, 38. „Universa sententia videtur haec esse: „(putabant) se vallis suis (qui proprie partem munitionis effecturi, sed tunc, priusquam vallum ipsum perficeretur, infigendi erant) ea loca, quibus hostis facillime aggredi se posset, prius munituros.“ ARN. Idem, quum Epipolae compluribus locis rupes magis ardua esset, quam quae descendere Athenienses sineret, ἐφόδους putat fuisse partes quasdam illius minus praecipites, per quas muro Syracusanorum illi appropinquarent. Similiter Leak. l. d. p. 678: „*passes in the southern cliffs of Epipolae, which afford an ascent into Epipolae from Neapolis* [Τεμενίτης].“ Cf. adn. 96, 1.

§. 3. Ἐτείχιζον . . . ἐγκάρσιον τεῖχος ἄγοντες. De situ huius muri multum est disputatum. Mitfordius Hist. Gr. p. 120. ed. Germ. ad meridiem inter Epipolas et magnum portum putat fuisse, sine dubio quia statim classis Atheniensium hunc portum tunc nondum invecta fuisse dicitur, quod, cur Syracusani hunc murum inchoare potuerint, explicare videatur. Etiam Heilm. κάτωθεν interpretatur ad oram (magni portus) versus. Et Manso Spart. II. p. 447. ad Olympieum et infra ad oram versus murum ductum esse coniicit. Sed haec horum trium hominum opinio cum iis, quae c. 100. de expugnato hoc castello et diruto ab exercitu reverso leguntur, conciliari non possunt. Letronnius e Temenite per Epipolarum partem declivem murum directum arbitratur. Quem in iis, quae de ἐγκαρσίου vocabuli, quo obliquum vel transversum significari patet, vi disputavit, corrigens Didotius ipse quoque hunc murum transversum sub κύκλῳ, qualem c. 98. definivit, e Temenite per Epipolas eo consilio ductum putat, ut pervadens per munitiones, quas Athenienses a κύκλῳ Trogilum versus exstruere coepissent, usque ad editam Epipolarum partem pertineret. Quam explicationem secutus est Goeller. Sed pugnat ea cum iis verbis Thucydidis, quibus ab urbe, non a Temenite, initium munitionis factum dicit, et quoniam editam Epipolarum partem Athenienses tunc occupaverant, Syracusani murum eo vix potuerunt ducere. Quem Dunbar illuc, ubi Athenienses tunc opus fecerint, ideoque in septentrionem et Trogilum versus ex Achradina directum existimat. At eius munitionis custodes in propugnaculum, quod circa Temenitem erat, confugere, et ipsa munitio ab exercitu Atheniensium illos insecuto, ut se recepit, everti non potuit, quod utrumque 100, 2. 3. factum audimus. Arnoldus murum inter septentriones et occasum solis ab urbe spectantem adversus australem Epipolarum rupem et subter eam ductum esse censet in parte minus edita, inter

ἐλάας ἐκκόπτοντες τοῦ Τεμένους, καὶ πύργους ξυ-
4 λίνους καθιστάντες. αἱ δὲ νῆες τῶν Ἀθηναίων
οὔπω ἐκ τῆς Θάψου περιεπεπλεύκεσαν ἐς τὸν μέ-
γαν λιμένα, ἀλλ' ἔτι οἱ Συρακόσιοι ἐκράτουν τῶν
περὶ τὴν θάλασσαν· κατὰ γῆν δὲ ἐκ τῆς Θάψου
1 οἱ Ἀθηναῖοι τὰ ἐπιτήδεια ἐπήγοντο. 100. ἐπειδὴ
δὲ τοῖς Συρακοσίοις ἀρκούντως ἐδόκει ἔχειν ὅσα
τε ἐσταυρώθη καὶ ᾠκοδομήθη τοῦ ὑποτειχίσμα-
τος, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι αὐτοὺς οὐκ ἦλθον κωλύσον-
τες, φοβούμενοι, μὴ σφίσι δίχα γιγνομένοις ῥᾷον
μάχωνται, καὶ ἅμα τὴν καθ' αὐτοὺς περιτείχισιν
ἐπειγόμενοι, οἱ μὲν Συρακόσιοι φυλὴν μίαν κα-

τῶν δὲ πλείστων ἐς τὴν πόλιν ἀπελθόντων ἥ τε ὑποτείχισις αὐτῶν καθαιρεῖται, καὶ τὸ σταύρωμα ἀνασπᾶται.

§. 3. Τεμένους. Maiore litera recte scripsit Goeller comparans Steph. Byz. verba Τέμενος, τόπος Σικελίας ὑπὸ τὰς Ἐπιπολὰς πρὸς ταῖς Συρακούσαις. Cf. adn. c. 75.

Cap. 100. §. 1. Καθ' αὐτούς. Aug. Gr. Mosqu. κατ' αὐτούς, quod defendi potest. Cf. adn. I, 17. Paulo ante Vat. H. Schol. φοβούμενοι οἱ Ἀθηναῖοι, ex interpr.

Epipolas et planitiem media, posterioribus temporibus Neapoli et obsidionis aetate sacro agro Apollinis occupata. Similiterque Leakius apud Bloomf. p. 678. hunc murum ab Achradinae parte in occidentem pertinenti incepisse et per pulvinum *(platform)* Neapolis recentioris sic factum esse, ut Epipolarum rupes ad dextram, Lysimeleam paludem ad sinistram haberet, arbitratur. Uterque haec maxime iis, quae de ἐφόδοις et de excisis τεμένους arboribus dicta sint, confirmari putat. Neutrum tamen argumentum satis certum est; nam et minus definitus est locus illorum adituum (cf. adn. 96, 1.), et arbores τοῦ τεμένους caedi ad turres erigendas poterant, etiamsi munimentum non in ipso τεμένει, sed non ita procul ab eo fieret, ubi arbores non essent. Et cur Syracusani per transversum Temenitem, quem iam munitione cum urbe coniunxerant (vid. c. 75.), murum duxerint? Ceterum κάτωθεν τοῦ κύκλου proprie possumus explicare ex loco, qui inferior erat cyclo; conf. tamen etiam adn. III, 68, 3.

§. 4. Τῶν περὶ τὴν θάλασσαν. Plemmyrium (VII, 4.) atque alia loca ad introitum magni portus sita dici putat Bloomf.

Cap. 100. §. 1. Ἐπειδὴ δέ cet. Nescio, cur Bloomf. hunc ambitum obscurum, perplexum, male compositum vocet. Apodosis incipit a verbis οἱ μὲν Συρακ. — ὅσα τε ἐσταυρώθη καὶ ᾠκοδομήθη τοῦ ὑποτειχίσματος. Ex his verbis atque extremis huius capitis totum munimentum Syracusanorum hostili muro oppositum (ὑποτείχισμα) partim vallum (σταύρωμα) partim opus saxeum sive murum (οἰκοδόμημα, τεῖχος ἐγκάρσιον) fuisse cognosci adnotat Did. — ἐπειγόμενοι. Cf. adn. III, 2, 3. — φυλήν. Cf. adn. 98, 4. Numerus tribuum Syracusanarum, quas commemorant etiam Plut. Nic. 14. et Liv. XXV, 23., non

ταλιπόντες φύλακα τοῦ οἰκοδομήματος ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τούς τε ὀχετοὺς αὐτῶν, οἳ ἐς τὴν πόλιν ὑπονομηδὸν ποτοῦ ὕδατος ἠγμένοι ἦσαν, διέφθειραν, καὶ τηρήσαντες τούς τε ἄλλους Συρακοσίους κατὰ σκηνὰς ὄντας ἐν μεσημβρίᾳ καί τινας καὶ ἐς τὴν πόλιν ἀποκεχωρηκότας, καὶ τοὺς ἐν τῷ σταυρώματι ἀμελῶς φυλάσσοντας, τριακοσίους μὲν σφῶν αὐτῶν λογάδας καὶ τῶν ψιλῶν τινας ἐκλεκτοὺς ὡπλισμένους προὔταξαν θεῖν δρόμῳ ἐξαπιναίως πρὸς τὸ ὑποτείχισμα· ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ δίχα, ἡ μὲν μετὰ τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ πρὸς τὴν πόλιν, εἰ ἐπιβοηθοῖεν, ἐχώρουν, ἡ δὲ μετὰ τοῦ ἑτέρου πρὸς τὸ

Ἐκλεκτούς. Vat. H. ἐπιλέκτους, quod Xenophon praefert. Neutrum alibi habet Thuc., sed ἀπόλεκτος. De accentu cf. Lob. Paral. Gr. II. p. 495. Similes apud Thuc. accentus sunt adiectivorum ἐπακτός VI, 20., περιγραπτός VII, 49., nonnihil differentis ἐςβατός II, 41.

est notus. — τούς τε ὀχετοὺς ... ἠγμένοι ἦσαν. De transpositis genitivis ποτοῦ ὕδατος cf. adn. II, 45, 1. „Horum aquae ductuum etiamnum rudera extant circa reliquias theatri ad Temenitem (Neapolin) et amphitheatri. Vid. Dorv. Sic. p. 193. Eorum accuratiorem notionem dederunt Swinburn. t. III. p. 389. et Kephalid. II. p. 27. 32. 45... In tabula Arnoldi aquaeductus signatur per totas Epipolas porrectus usque ad confinia Neapolis, Tycae et Acradinae circa aurem Dionysii. . . . Hic procul dubio aquaeductus [huius] loci Thucydidis est.“ GOELL. — τούς τε ἄλλους Συρακοσίους. Tribus ad murum et vallum custodiendum relictae reliquos homines praeter τοὺς ἐν τῷ σταυρώματι. — τῷ σταυρώματι. „Σταύρωμα patet fuisse vallum praeiacens ὑποτειχίσματι atque aditum eius defendens. Cf. 99, 3.“ ARN. — ὡπλισμένους. Quum eos gravi armatura instruxissent. Cf. III, 27, 1. adn. — προὔταξαν, a fronte collocarunt, primam aciem fecerunt. Sequitur infinitivus consilii. — ἐπιβοηθοῖεν. Οἱ ἐν τῇ πόλει. — τὸ σταύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα. „Hoc non est confundendum cum vallo modo nominato; nam alterum delecti trecenti viri aggressi sunt, alterum dimidia pars reliqui exercitus observavit. [At non hoc dicit Thuc., verum hanc alteram partem ad illud σταύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα contendisse. Quod poterant facere, ut trecentis illis praemissis succurrerent. Verumtamen addita verba τὸ παρὰ τὴν πυλίδα a superiore hoc vallum diversum esse doceant.] Hoc videtur fuisse tale, qualia fere puto fuisse propugnacula portularum aversarum Graecorum oppidorum. Cf. V, 10.“ ARN. Πυλίδα esse eam, per quam e Temenite in Epipolas exitus patuerit, explicat Goell. Cf. tamen adn. prox.

2 σταύρωμα τὸ παρὰ τὴν πυλίδα. καὶ προςβαλόν-
τες οἱ τριακόσιοι αἱροῦσι τὸ σταύρωμα· καὶ οἱ
φύλακες αὐτὸ ἐκλιπόντες κατέφυγον ἐς τὸ προ-
τείχισμα τὸ περὶ τὸν Τεμενίτην. καὶ αὐτοῖς ξυν-
εςέπεσον οἱ διώκοντες, καὶ ἐντὸς γενόμενοι βίᾳ
3 ἐξεκρούσθησαν πάλιν ὑπὸ τῶν Συρακοσίων· καὶ
τῶν Ἀργείων τινὲς αὐτόθι καὶ τῶν Ἀθηναίων
οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν. καὶ ἐπαναχωρήσασα ἡ
πᾶσα στρατιὰ τήν τε ὑποτείχισιν καθεῖλον καὶ
τὸ σταύρωμα ἀνέσπασαν καὶ διεφόρησαν τοὺς
σταυροὺς παρ᾽ ἑαυτούς, καὶ τροπαῖον ἔστησαν.
1 101. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἀπὸ τοῦ κύκλου ἐτείχιζον
οἱ Συρακόσιοι μὲν οὖν αὖθις ἀπο-
οἱ Ἀθηναῖοι τὸν κρημνὸν τὸν ὑπὲρ τοῦ ἕλους, ὃς

Πυλίδα. Vat. H. πυραμίδα. Sed cf. adn.
§. 2. Προτείχισμα. Vat. H. περιπροτείχισμα.

§. 2. Τὸ σταύρωμα. Hoc, si in superioribus duo σταυρώματα discreta sunt, debet esse τὸ τοῦ ὑποτειχίσματος; sed fatendum est haec verba non bene omissa esse. Quare denuo ad eam opinionem labare, ut unum solum σταύρωμα et portulam §. 1. extr. ipsius ὑποτειχίσματος esse coniicias. Et hoc nescio an praeferendum sit. Confirmatur etiam iis, quae Arnoldus paulo post de διώκουσι et Argivis caesis disputavit. — τὸ προτείχισμα τὸ περὶ τὸν Τεμενίτην. Esse murum, quo Temenites circumdatus fuerit (cf. c. 75.), consentiunt Letr. p. 91. et recentiores interpretes. Differt προτείχισμα 102, 2.

§. 3. Ἐπαναχωρήσασα. E Temenite in castra versus. — τὴν ... ὑποτείχισιν. Quum hic discernatur a σταυρώματι, non potest complecti τὸ οἰκοδόμημα et τὸ σταύρωμα, ut ὑποτείχισμα §. 1., sed solum oportet sit οἰκοδόμημα, i. e. τεῖχος ἐγκάρσιον, potior munitionis pars. Ita recte Did. — διεφόρησαν, transtulerunt. Cf. adn. c. 91. extr. et Suid. in h. v. Zon. Ann. VIII, 1. (p. 102. ed. Pind.) τοὺς σταυροὺς ἀνέσπασάν τε καὶ διεφόρησαν.

Cap. 101. §. 1. Τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ cet. „Postridie pugnam commissam Athenienses, qui prius brachium circummunitionis in septentrionem . . . spectans et ad Trogilum perducendum (τὸ πρὸς βορέαν τοῦ κύκλου τεῖχος c. 99.) exstruere coeperant, ab altera parte . . . profecti alterum [s. meridionale] brachium erigere orsi sunt.“ DID. Cf. Arn. — ἀπὸ τοῦ κύκλου, a cyclo, vel ab ambitus parte absoluta, profecti s. procedentes. Conf. adn. 98, 2. — τὸν κρημνόν. Esse partem crepidinis australis Epipolarum valde praeruptam, Temeniti contiguam, nec diversam a rupe inter Temenitem et Tycam porrecta, docet Goell. Eam igitur crepidinem muniverunt, ut tuto inde duplicem murum ad mare perducerent (cf. 103, 1.), qui hoc opere cum κύκλῳ et castris prope Sycen vel Tycham factis (98, 2.) coniungeretur. Cf. Leak. p. 679. — ὃς

σταυροῦσι διὰ τοῦ ἕλους, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τὸ σταύρωμα πάλιν αἱροῦσι. μάχη ἐπὶ τῷ Ἀνάπῳ, ἐν ᾗ Λάμαχος ἀποθνήσκει.

τῶν Ἐπιπολῶν ταύτῃ πρὸς τὸν μέγαν λιμένα ὁρᾷ,
καὶ ᾗπερ αὐτοῖς βραχύτατον ἐγίγνετο καταβᾶσι
διὰ τοῦ ὁμαλοῦ καὶ τοῦ ἕλους ἐς τὸν λιμένα τὸ
περιτείχισμα. καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐν τούτῳ ἐξελ- 2
θόντες καὶ αὐτοὶ ἀπεσταύρουν αὖθις, ἀρξάμενοι
ἀπὸ τῆς πόλεως, διὰ μέσου τοῦ ἕλους· καὶ τά-
φρον ἅμα παρώρυσσον, ὅπως μὴ οἷόν τε ᾖ τοῖς
Ἀθηναίοις μέχρι τῆς θαλάσσης ἀποτειχίσαι. οἱ 3
δ᾽, ἐπειδὴ τὸ πρὸς τὸν κρημνὸν αὐτοῖς ἐξείργαστο,
ἐπιχειροῦσιν αὖθις τῷ τῶν Συρακοσίων σταυρώ-
ματι καὶ τάφρῳ, τὰς μὲν ναῦς κελεύσαντες περι-
πλεῦσαι ἐκ τῆς Θάψου ἐς τὸν μέγαν λιμένα τὸν
τῶν Συρακοσίων· αὐτοὶ δὲ περὶ ὄρθρον κατα-
βάντες ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν ἐς τὸ ὁμαλὸν καὶ
διὰ τοῦ ἕλους, ᾗ πηλῶδες ἦν καὶ στεριφώτατον,
θύρας καὶ ξύλα πλατέα ἐπιθέντες καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν
διαβαδίσαντες, αἱροῦσιν ἅμα ἕῳ τό τε σταύρωμα
πλὴν ὀλίγου καὶ τὴν τάφρον, καὶ ὕστερον καὶ τὸ

Cap. 101. §. 3. *Καὶ ἐπ᾽.* Vat. H. *καὶ διά.* Ceterum cf. adn. *Καὶ ὕστερον* ex Vat. H. Vall. addidit Bekk.

. . . ὁ ρ ᾷ. Port.: quae (rupes) ab hac Epipolarum parte [ad] magnum portum versus vergit. In proximo *καί* haesit Bau., quia non nova designatio loci afferretur. At videtur Thucydides dicere velle et rupem munitam esse, et ea via id factum esse, qua brevissimus muri obsidionalis ambitus (*περιτείχισμα*) futurus esset. Post *καί* igitur mente repetendum *ἐτείχιζον.* — *τ ο ῦ ἕ λ ο υ ς.* „Lysimelea palus est [cf. VII, 53.], quae quanquam olim maior quam nunc fuerit, mensibus sex hibernis adhuc satis late patet et cum mari in medio circiter eo spatio, quod est inter angulum magni portus eum, ubi Achradinae murum puto finitum esse, et ostium Anapi, coniungitur." LEAK. p. 679.

§. 2. *Α ὖ θ ι ς.* Ut supra 99, 2. 3.

§. 3. *Τ ὸ π ρ ὸ ς τ ὸ ν κ ρ η μ ν ό ν.* „Opus ad rupem usque ductum et in rupe exstructum [continuatum *κύκλῳ*, cf. §. 1.]." ARN. — *α ὖ θ ι ς.* Sicut primam Syracusanorum *ὑποτείχισιν* aggressi erant. — *π ε ρ ὶ ὄ ρ θ ρ ο ν.* „*Νυκτὸς ἔτι οὔσης.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* Conf. adn. III, 112, 2. — *κ α ὶ δ ι ὰ τ ο ῦ ἕ λ ο υ ς.* Haec proprie cohaerere debebant cum *διαβαδίσαντες*, quod efficeretur, si *καὶ ἐπ᾽ αὐτῶν* abessent. Nunc ita perrexit scriptor, ut si *διὰ τοῦ ἕλους* cum *ἐπιθέντες* cohaererent, quod tamen hoc compositum non concedit. Ceterum his et proximis verbis simillimus locus legitur apud

4 ὑπολειφθὲν εἷλον. καὶ μάχη ἐγένετο, καὶ ἐν αὐτῇ
ἐνίκων οἱ Ἀθηναῖοι· καὶ τῶν Συρακοσίων οἱ μὲν
τὸ δεξιὸν κέρας ἔχοντες πρὸς τὴν πόλιν ἔφυγον,
οἱ δ᾽ ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ παρὰ τὸν ποταμόν. καὶ
αὐτοὺς βουλόμενοι ἀποκλῄσασθαι τῆς διαβάσεως
οἱ τῶν Ἀθηναίων τριακόσιοι λογάδες δρόμῳ ἠπεί-
5 γοντο πρὸς τὴν γέφυραν. δείσαντες δὲ οἱ Συρα-
κόσιοι (ἦσαν γὰρ καὶ τῶν ἱππέων αὐτοῖς οἱ πολ-
λοὶ ἐνταῦθα) ὁμόσε χωροῦσι τοῖς τριακοσίοις
τούτοις, καὶ τρέπουσί τε αὐτούς, καὶ ἐςβάλλουσιν
ἐς τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων. καὶ προςπε-
σόντων αὐτῶν ξυνεφοβήθη καὶ ἡ πρώτη φυλὴ
6 τοῦ κέρως. ἰδὼν δὲ ὁ Λάμαχος παρεβοήθει ἀπὸ
τοῦ εὐωνύμου τοῦ ἑαυτῶν μετὰ τοξοτῶν τε οὐ
πολλῶν καὶ τοὺς Ἀργείους παραλαβών· καὶ ἐπι-
διαβὰς τάφρον τινὰ καὶ μονωθεὶς μετ᾽ ὀλίγων

§. 4. *Καὶ ἐν αὐτῇ. Καί* om. H., post *ἐν αὐτῇ* ponitur in Vat., *ἐν αὐτῇ* om. Pal. Cf. adn.

Ἔφυγον. Vat. H. Bekk. *ἔφευγον.* Sed quoniam eos fuga revera ad urbem pervenisse ex c. 102. apparet, et ob viciniam loci non diuturna fuerit fuga, aoristum servavimus, quem Bloomf. quoque nunc restituit. In altero autem membro *ἀπὸ κοινοῦ* repetendum *ἔφευγον.*

§. 5. *Φυλή.* Vulgo et Bekk. *φυλακή.* „Velim doceri, quaenam in pugna sit *πρώτη φυλακή* cornuum. Interim suspicari licebit fortassis legendum esse *φυλή.* Vid. adn. ad c. 98. *Φυλακήν* pro *φυλήν* habet etiam cod. Gr. [et tres alii libri] c. 100. Valla et Portus hic vertunt cohortem, ut supra *φυλήν.*" DUK. Receperunt Arn. et in ed. 2. Bloomf.

Suid. in v. *στέριφος.* — *ξ ύ λ α π λ α τ έ α.* Significantur asses.

§. 4. *Ἐ ν α ὐ τ ῇ ἐ ν ί κ ω ν.* Attende additum *ἐν*; nam accusativo certe adiecto dici solet *νικᾶν τινὰ μάχῃ*, ut I, 101. 108. VI, 97. VIII, 23. ss. Similiter *κρατεῖν τινὰ μάχῃ*, vincere aliquem proelio. — *π α ρ ὰ τ ὸ ν π ο τ α μ ό ν.* Propter fluvium, iuxta fl. Anapum (ut confugerent Olympieum a Syracusanis occupatum, cf. c. 75.). — *π ρ ὸ ς τ ὴ ν γ έ φ υ ρ α ν.* Estne is pons, quem Athenienses prius intersciderant, an is, qui Olympieum via Helorina ferebat? Cf. adn. c. 66.

§. 5. *Ἐ ς β ά λ λ ο υ σ ι ν.* Ita dictum est, ut 70, 3. — *φ υ λ ή.* Cf. ad.

§. 6. *Ἑ α υ τ ῶ ν.* Pluralis respicit simul ad Athenienses. Cf. adn. V, 71, 3. — *τ ο ὺ ς Ἀ ρ γ ε ί ο υ ς.* Conf. c. 43. — *ἐ π ι δ ι α β ά ς.* „Abr. explicat *διαβὰς ἐπ᾽ αὐτούς*, Syracusanos scil." BECK. *Ἐπί* valere post, i. e. ad hostes persequendos, censet Bloomf., qui exempla verbi complura adscripsit. Praestat Abr. explicatio. — *μ ο ν ω θ ε ὶ ς μ ε τ᾽ ὀ λ ί γ ω ν.* Talia verba aliquoties coniungi docent Wessel. ad Herodot. VI, 15. et

τῶν ξυνδιαβάντων ἀποθνήσκει αὐτός τε καὶ πέντε
ἢ ἓξ τῶν μετ' αὐτοῦ. καὶ τούτους μὲν οἱ Συρα-
κόσιοι εὐθὺς κατὰ τάχος φθάνουσιν ἁρπάσαντες
πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐς τὸ ἀσφαλές· αὐτοὶ δέ,
ἐπιόντος ἤδη καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος τῶν
Ἀθηναίων, ἀπεχώρουν. 102. ἐν τούτῳ δὲ οἱ πρὸς 1
τὴν πόλιν αὐτῶν τὸ πρῶτον καταφυγόντες ὡς
ἑώρων ταῦτα γιγνόμενα, αὐτοί τε πάλιν ἀπὸ τῆς
πόλεως ἀναθαρσήσαντες ἀντετάξαντο πρὸς τοὺς
κατὰ σφᾶς Ἀθηναίους, καὶ μέρος τι αὐτῶν πέμ-
πουσιν ἐπὶ τὸν κύκλον τὸν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπολαῖς,
ἡγούμενοι ἔρημον αἱρήσειν. καὶ τὸ μὲν δεκάπλε- 2
θρον προτείχισμα αὐτῶν αἱροῦσι καὶ διεπόρθη-
σαν, αὐτὸν δὲ τὸν κύκλον Νικίας διεκώλυσεν·
ἔτυχε γὰρ ἐν αὐτῷ δι' ἀσθένειαν ὑπολελειμμένος.
τὰς γὰρ μηχανὰς καὶ ξύλα, ὅσα πρὸ τοῦ τείχους

ἐν τούτῳ δὲ καὶ τῷ κύκλῳ προςβάλλουσιν οἱ Συρακόσιοι, ἀλλ' ἀποτυχόντες ἐς τὴν πόλιν πάντες ἀποχωροῦσι.

§. 6. Ἁρπάσαντες. Vat. H. ἀναρπάσαντες καὶ διαβιβάσαντες, alterum ex interpr.

Cap. 102. §. 1. Αὑτῶν Bekk. Vulgo αὐτῶν. Cf. adn. I, 17.

Bloomf. Gloss. ad Aesch. Pers. v. 740. — ἀποθνήσκει. „Diodorus [XIII, 8.] mortem eius contigisse post Gylippi adventum memorat; et sic etiam Iustinus [IV, 4, 9.]. Nostrum sequitur et illustrat Plutarchus Nic. [c. 18.]. De homine et moribus eius adi Aristoph. Acharn. II, 6. IV, 3. V, 2.“ WASS. — εὐθὺς κατὰ τάχος. Cf. εὐθὺς παραχρῆμα in Schaef. Appar. ad Demosth. IV. p. 451. et apud Haas. ad Xen. Remp. Lac. 8, 4., statim sine mora, repente subito, subito ex tempore, repente e vestigio et similia Cic. de Div. §. 72. in Caecil. 17, 57. Plaut. Mil. Gl. II, 2, 22. et Lindem. ibid. ad II, 4, 38.

Cap. 102. §. 1. Οἱ πρὸς τὴν πόλιν αὐτῶν ... καταφυγόντες. Genitivus non ad πόλιν referendus est, sed ad vv. οἱ καταφ. Cf. Buttm. Gr. §. 125. adn. 2. Respicitur autem ad 101, 4. — τὸν κύκλον τὸν ἐπὶ ταῖς Ἐπιπ. Cf. 98, 2. adnot.

§. 2. Προτείχισμα. Exteriorem munitionem (τοῦ κύκλου). Did.: *un retranchement avancé du cycle.* Polyaenus I, 39, 3. προπύργιον minus apte vocat. Aliud προτείχισμα cognovimus 100, 2. Hoc cur exstructum videatur, de eo cf. paulo post adn. — διεκώλυσεν. Simul audi αἱρεθῆναι καὶ διαπορθηθῆναι. Cf. adn. 88, 5. — ἔτυχε γάρ cet. Hoc enunciato, cur Nicias rem prohibere potuerit, altero ab γάρ incipienti, quomodo prohibuerit, explicatur. Cf. adn. I, 91, 3. III, 2, 2. — δι' ἀσθένειαν. Vid. VII, 15. — τὰς γὰρ μηχανάς cet. De hoc stratagemate cf. Polyaen. l. d. et Plut. Nic. c. 18. Machinas Dukas recte intelligit „τὰς χρησίμους εἰς τειχισμόν, οἷον κλίμακας καὶ ἀναβάθρας, ἐφ' ὧν ἱστάμενοι ᾠκοδόμουν“; neque enim oppugnationem, sed obsidionem parabant. Scalas hoc nomine etiam V, 7. maxime significari vidimus. — ὅσα ... καταβεβλημένα. Ea intelligenda sunt ligna, quibus munitionem ad Trogilum usque perducturi erant. Cf. c. 99. Et illas machinas atque materiam non intra propugnaculum, quod Polyaenus l. d. tradit, sed inter hoc et κύκλον fuisse ex ipsa Thucydidis narratione cognoscitur. Est tamen verum eodem propugnaculo illas res atque operarios a Syracusanis defensos esse, quo ipso consilio exstructum putant Arn. et Leak. — τοὺς ὑπηρέτας. In munitione relicti ministri ὁπλιτῶν videntur esse. Cf. adn. III, 17, 3. — ὡς ἔγνω ... περιγενέσθαι. Dicit scriptor, quia non affuerint milites (ἄνδρες), ministros non aliter nisi incendio potuisse τὸν κύκλον servare.

§. 3. Ἀποδιωξόντων. Cf. sd. — ὥςπερ εἴρητο, ut imperatum erat. Cf. 101, 3.

§. 4. Οἱ ἄνωθεν. De similibus cf. adn. I, 62, 4. — μή. Cf. adn. V, 49, 5. — ἀπό. Vid. adn. I, 91, 7. et V, 89.

Cap. 103. §. 1. Καὶ αὐτόν frustra deleta cupit Krueg. Cf. 101, 6: αὐτός τε καὶ πέντε ἢ

ἦν καταβεβλημένα, ἐμπρῆσαι τοὺς ὑπηρέτας ἐκέ-
λευσεν, ὡς ἔγνω ἀδυνάτους ἐσομένους ἐρημίᾳ ἀν-
3 δρῶν ἄλλῳ τρόπῳ περιγενέσθαι. καὶ ξυνέβη
οὕτως· οὐ γὰρ ἔτι προςῆλθον οἱ Συρακόσιοι διὰ
τὸ πῦρ, ἀλλ' ἀπεχώρουν πάλιν. καὶ γὰρ πρός τε
τὸν κύκλον βοήθεια ἤδη κάτωθεν τῶν Ἀθηναίων
ἀποδιωξόντων τοὺς ἐκεῖ ἐπανῄει, καὶ αἱ νῆες ἅμα
αὐτῶν ἐκ τῆς Θάψου, ὥςπερ εἴρητο, κατέπλεον
4 ἐς τὸν μέγαν λιμένα. ἃ ὁρῶντες οἱ ἄνωθεν κατὰ
τάχος ἀπῄεσαν καὶ ἡ ξύμπασα στρατιὰ τῶν Συ-
ρακοσίων ἐς τὴν πόλιν, νομίσαντες μὴ ἂν ἔτι
ἀπὸ τῆς παρούσης σφίσι δυνάμεως ἱκανοὶ γενέσθαι
1 κωλῦσαι τὸν ἐπὶ τὴν θάλασσαν τειχισμόν. 103. με-
τὰ δὲ τοῦτο οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν, καὶ
τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Συρα-
κοσίοις, καὶ τοὺς μετὰ Λαμάχου καὶ αὐτὸν ἐκο-

Συράκουσαι οὖν μέχρι τῆς θαλάσσης διπλῷ τείχει ἀποτειχίζονται. Ἀθηναί-

§. 3. Ἀποδιωξόντων Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Bas. Gr. E. K. m. Haack. Vulgo et Bekk. ἀποδιωξάντων. Nostrum pravum vocat Wass., sed utrumque dici potest, prout ἐκεῖ ad κάτω aut ad πρὸς τὸν κύκλον retuleris. Futurum autem huius verbi quanquam plerumque est διώξομαι (quod omissum est in Buttm. Gr. med. §. 113. adn. 7.), tamen etiam διώξω Attice dicitur. Vid. Xen. Anab. I, 4, 8. et Demosth. c. Nausim. §. 16., quorum exemplorum illo etiam veteribus Atticis satis vindicatur. Quare etiam apud Aristophanem num iure aliquoties Elmsleius activum in medium mutaverit, dubito, etsi probat Dind. in Steph. Thes. v. διώκω.

§. 4. Κατὰ τάχος verba post ἀπῄεσαν collocantur in Vat. et H.

ων μὲν εὐθήνεια, Συρακοσίων δὲ ἀπορία.

μίσαντο. καὶ παρόντος ἤδη σφίσι παντὸς τοῦ στρατεύματος καὶ τοῦ ναυτικοῦ καὶ τοῦ πεζοῦ ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν καὶ τοῦ κρημνώδους ἀρξάμενοι ἀπετείχιζον μέχρι τῆς θαλάσσης τείχει διπλῷ τοὺς Συρακοσίους. τὰ δ' ἐπιτήδεια τῇ στρα- 2
τιᾷ ἐσήγετο ἐκ τῆς Ἰταλίας πανταχόθεν. ἦλθον δὲ καὶ τῶν Σικελῶν πολλοὶ ξύμμαχοι τοῖς Ἀθηναίοις, οἳ πρότερον περιεωρῶντο, καὶ ἐκ τῆς Τυρσηνίας νῆες πεντηκόντοροι τρεῖς. καὶ τἆλλα προὐχώρει αὐτοῖς ἐς ἐλπίδας. καὶ γὰρ οἱ Συρακόσιοι 3
πολέμῳ μὲν οὐκέτι ἐνόμιζον ἂν περιγενέσθαι, ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ὠφελία οὐδεμία ἧκε, τοὺς δὲ λόγους ἔν τε σφίσιν αὐτοῖς ἐποιοῦντο ξυμβατικοὺς καὶ πρὸς τὸν Νικίαν· οὗτος γὰρ δὴ μόνος εἶχε Λαμάχου τεθνεῶτος τὴν

Cap. 103. §. 2. *Σικελῶν*. Vat. et H. male *Σικελιωτῶν*. *Τἆλλα*. Vat. H. *πάντα*.

Ἐλπίδας. Vat. H. F. *ἐλπίδα*, quod probandum esset, si Abresch. recte *κατὰ γνώμην*, *κατὰ νοῦν*, ex animi sententia, interpre-

ἐξ τῶν μετ' αὐτοῦ. — *σφίσι*. Cf. adn. I, 20, 1. — *τοῦ ναυτικοῦ*. Classis stationem cepit in recessu (*μυχῷ*) portus. Vid. VII, 4. — *ἀπετείχιζον . . . τείχει διπλῷ*. Qualis putandus sit hic duplex murus, examinat Letr. l. d. p. 81. sqq. Conf. III, 21. „Interpretes confundunt *διπλοῦν τεῖχος* cum nominibus *κύκλος*, *ἀποτείχισμα*, al. Cf. ad c. 98. Ita in imagine Syracusarum a Letr. delineata . . . duplicem murum a Trogilo usque ad oram maritimam magno portui vicinam indicatum videmus. At hic primum Thucydides mentionem facit *τοῦ διπλοῦ τείχους*, qui murus parva erat pars operum Atheniensium, ab Epipolarum praeruptis partibus (*ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν καὶ τοῦ κρημνώδους*) incipiens atque paene usque ad mare magni portus pertinens; totum spatium duplici muro occupatum non amplius quam septem vel octo stadiorum erat VII, 2." DID. Cf. ibi §. 4. adn. Per planitiem autem, in qua iam Olympiei praesidium tergis obsidentium imminebat, quia facillime auxilia advenire possent, ibi duplicem murum Athenienses exstruxisse sunt existimandi. *Ἀπὸ τῶν Ἐπιπ. καὶ τοῦ κρημν.*, ab Epipolis et quidem earum praeruptis partibus. Cf. 101, 1. 3.

§. 2. *Τὰ δ' ἐπιτήδεια* cet. De re cf. Plut. Nic. c. 18. — *οἳ πρότερον περιεωρῶντο*. „Qui antea circumspectabant . . . tanquam eventum exspectantes, vel tanquam incerti, utris se adiungerent, q. d. circumspectantes cunctabantur." STEPH. Cf. adn. c. 93. et VII, 33. De re vid. supra 88, 3. 4. — *Τυρσηνίας*. Cf. 88, 6.

§. 3. *Σφίσιν αὐτοῖς*. Cf. adn. IV, 25, 9. VI, 77, 1.

4 ἀρχήν. καὶ κύρωσις μὲν οὐδεμία ἐγίγνετο, οἷα δὲ εἰκὸς ἀνθρώπων ἀπορούντων καὶ μᾶλλον ἢ πρὶν πολιορκουμένων, πολλὰ ἐλέγετο πρός τε ἐκεῖνον καὶ πλείω ἔτι κατὰ τὴν πόλιν. καὶ γάρ τινα καὶ ὑποψίαν ὑπὸ τῶν παρόντων κακῶν ἐς ἀλλήλους εἶχον, καὶ τοὺς στρατηγούς τε, ἐφ' ὧν αὐτοῖς ταῦτα ξυνέβη, ἔπαυσαν ὡς ἢ δυστυχίᾳ ἢ προδοσίᾳ τῇ ἐκείνων βλαπτόμενοι, καὶ ἄλλους ἀνθείλοντο, Ἡρακλείδην καὶ Εὐκλέα καὶ Τελλίαν.

ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος καὶ Πυθὴν Συρακοσίοις βοηθοῦντες ἐς Τάραντα περαιοῦνται, ἐντεῦθεν δὲ ἄραντες χειμάζονται.

1 104. Ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος ὁ Λακεδαιμόνιος καὶ αἱ ἀπὸ τῆς Κορίνθου νῆες περὶ Λευκάδα ἤδη ἦσαν, βουλόμενοι ἐς τὴν Σικελίαν διὰ τάχους βοηθῆσαι. καὶ ὡς αὐτοῖς αἱ ἀγγελίαι ἐφοίτων δειναὶ καὶ πᾶσαι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐψευσμέναι, ὡς ἤδη παντελῶς ἀποτετειχισμέναι αἱ Συράκουσαί εἰσι, τῆς μὲν Σικελίας οὐκέτι ἐλπίδα οὐδεμίαν εἶχεν ὁ Γύλιππος, τὴν δὲ Ἰταλίαν βουλόμενος περι-

taretur. Sed bene Portus et Bau.: reliqua sic succedebant, ut spes ipsis ostenderent, seu eos prospera etiam in posterum sperare iuberent. Est breviloquentia quaedam.

§. 4. *Ὑπό*. Cass. Aug. Cl. Ven. C. Lugd. *ἀπό*. At vid. Matth. Gr. §. 592. β'. p. 1394.

Στρατηγούς τε. *Τέ* om. Ar. Sed aut particulae *καὶ . . . τέ*, atque etiam, hic leguntur, aut, quoniam harum usus dubius est (cf. sd. I, 9, 3.), traiectio statuenda pro *καὶ ἔπαυσάν τε τοὺς στρατηγούς*. Cf. adn. I, 16. 69, 2. II, 15, 5. al.

Εὐκλέα. Vat. H. *Εὐρυκλέα*. At cf. adn.

§. 4. *Κύρωσις*. Hoc vocabulum Gorgiae et Leontinis Scholiastam Plat. Gorg. p. 450. B. non recte tribuere et ex hoc loco et ex usu recentiorum (vid. Pap. Lex.) intelligitur, quare errat Stallb. ibid. ad p. 450. D. *καὶ τὸ κῦρος*. — *τοὺς στρατηγούς*. Nominatos c. 73. De particulis *καὶ — τέ* conf. sd. — *Ἡρακλείδην*. Eundem, qui c. 73. commemoratus sit, Lysimachi filium, esse credit Schneid. ad Xen. Hell. I, 2, 8. Quod verum esse non potest, quia alios in locum eorum, quibus imperium abrogatum est, surrogasse dicuntur Syracusani. Videtur igitur esse is, qui a Xen. l. d. Heraclides Aristogenis filius, collega Euclis Hipponis filii, quem Euclem Thucydideum esse vix dubium est, appellatur.

Cap. 104. §. 1. *Ἐν δὲ τούτῳ Γύλιππος* cet. Cum his quoque cf. Plut. Nic. c. 18. — *ὁ Λακεδ.* Cf. sd. VII, 11, 2. — *αἱ . . . νῆες*. Conf. c. 93. — *ἐφοίτων*. Attende hoc verbum de re inanimi positum. Cf. VIII, 18. et adn. I, 4. — *ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐψευσμέναι*, in idem mendacium congruentes, in eundem modum emen-

ποιῆσαι αὐτὸς μὲν καὶ Πυθὴν ὁ Κορίνθιος ναυσὶ δυοῖν μὲν Λακωνικαῖν, δυοῖν δὲ Κορινθίαιν ὅ τι τάχιστα ἐπεραιώθησαν τὸν Ἰόνιον ἐς Τάραντα· οἱ δὲ Κορίνθιοι πρὸς ταῖς σφετέραις δέκα Λευκαδίας δύο καὶ Ἀμπρακιώτιδας τρεῖς προςπληρώσαντες ὕστερον ἔμελλον πλεύσεσθαι. καὶ ὁ μὲν 2
Γύλιππος ἐκ τοῦ Τάραντος ἐς τὴν Θουρίαν πρῶτον πρεσβευσάμενος κατὰ τὴν τοῦ πατρός ποτε πολιτείαν, καὶ οὐ δυνάμενος αὐτοὺς προςαγαγέσθαι, ἄρας παρέπλει τὴν Ἰταλίαν, καὶ ἁρπασθεὶς

Cap. **104.** §. 1. *Προςπληρώσαντες.* It. F. *πληρώσ.* Sed conf. adn.

§. 2. *Κατὰ τὴν τοῦ πατρός ποτε πολιτείαν.* Vat. H. Bekk. *καὶ τὴν τοῦ πατρὸς ἀνανεωσάμενος πολιτείαν.* Valla: renovata prius memoria patris in administranda republ.; debebat saltem dicere renovato patris iure civitatis. Sed Bloomfieldio scriptura Bekkeriana et mutatio videtur orta ex studio removendi difficultatem et asperitatem vulgatae, quae tamen vix ulla est, et certe minus idonea, quia Gylippus non civitatem patris renovare, sed Thurinos Lacedaemoniis et Syracusanis conciliare, voluisse existimandus sit.

titae. — *Πυθήν.* A Diodoro *Πύθης* vocatur. Cf. Duk. Thucydides sibi constat VII, 2. — *τὸν Ἰόνιον.* Vid. sd. III, 107, 1. — *πρὸς ταῖς σφετέραις δέκα ... προςπληρώσαντες.* „*Προςπλ.* pleonasmum habet, quia iam praecedit *πρὸς ταῖς σφετέραις*; tametsi et nos *aufser, über ihre Schiffe noch dazu.*“ BAU. Sic *προςπληροῦν ἔτι* VII, 34., *προςπληροῦν ἄλλας* VIII, 10. Cf. adn. I, 23, 4. 133. VI, 73, 2. al. Ceterum decem Corinthiorum navibus duas cum Gylippo profectas contineri apparet inde, quod infra VII, 7. praeter Gongyli navem adveniunt tantum duodecim. Add. VIII, 13.

§. 2. *Θουρίαν.* Ubi tunc erat factio Atheniensibus contraria. Cf. VII, 33. et ibi adn. et de ipso nomine supra ad c. 61. dicta. — *πρεσβευσάμενος.* Port.: pro legato profectus; at Bened.: legatis missis. Hic quidem ex praecepto Ammonii, cui p. 120. *πρεσβεύεσθαι* valet legatos mittere, *πρεσβεύειν* legatum esse, legatum proficisci. Sed medium non solum sua propria, sed etiam hac activi significatione dixit Thuc. I, 31. V, 39. al., contra activum sola vi seniorem esse apud eum legitur VI, 55. Cf. plura in ed. mai. — *κατὰ τὴν τοῦ πατρός ποτε πολιτείαν.* „Cleandrides [VI, 93. VII, 2.] is fuit, qui in expeditione contra Athenienses Plistoanacti adolescenti adiunctus, et pecuniae ob reditum acceptae postea insimulatus damnatusque [conf. de Plistoanacte narrata I, 114. II, 21.], Thuriae profugus egit vitam [et civitate donatus est.]“ ACAC. „E Plut. in Vit. Pericl. [c. 22.] et Niciae in fine ac Diod. Sic. XIII. [cap.

ὑπ' ἀνέμου κατὰ τὸν Τεριναῖον κόλπον, ὃς ἐκπνεῖ ταύτῃ μέγας κατὰ βορέαν ἑστηκώς, ἀποφέρεται ἐς τὸ πέλαγος, καὶ πάλιν χειμασθεὶς ἐς τὰ μάλιστα τῷ Τάραντι προςμίσγει· καὶ τὰς ναῦς, ὅσαι ἐπόνησαν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος, ἀνελκύσας ἐπε-
3 σκεύαζεν. ὁ δὲ Νικίας πυθόμενος αὐτὸν προς-

Τεριναῖον. C. *Τερινναῖον.* Ven. *Τερνιαῖον.* Chr. *Τυῤῥιναῖον.* Nos *Ταραντῖνον* coniecimus. Cf. adn.

Ἐπόνησαν. Vat. H. *μάλιστα ἐπόνησαν.* Sed omnes naves afflictatas a Gylippo refectas esse consentaneum est.

§. 3. *Προςπλέοντα* Vat. H. Bekk., quod confirmatur verbis Plut.

106.]“ DUK. — *κατὰ τὸν Τεριναῖον κόλπον.* Sinum Terinaeum, de quo vid. Plin. H. N. III, 5, 72., (hodie *Golfo di S. Eufemia,*) efficit mare Tyrrhenum. Gylippus igitur repente Tarento in hunc sinum pervenire non potuit, ubi neque quicquam ei erat negotii, et quo si volebat tendere, aut circa universam Siciliam aut per fretum Siculum navigandum erat. Tam periculosum autem iter, quod navibus tempestate quassatis denuo ei suscipiendum fuisset, ut Tarentum rediret, ne uno quidem verbo a Thucydide significatum esse prorsus non est credibile, praesertim quum diligenter secundam navigationem Gylippi exponat VII, 1. Itaque Gylippum non fuisse in sinu Terinaeo omnes interpretes fatentur. At Arnoldus, ne quid hic depravatum putandum sit, vulgatam interpretatur: quum esset e regione sinus Ter. Concedit quidem mentione sinus Terinaei in contraria Italiae parte siti narrationem mire esse perplexam, sed suspicatur rem explicandam esse peculiaribus quibusdam illorum locorum rationibus, de quibus, nisi oram Calabriae atque ventorum flatus in hac regione diligenter noveris, nihil dixeris. Isque persuasit Bloomfieldio in ed. 2. At Dunbar in Lex. Gr. Append. v. *κατά* primum negat hanc praepositionem cum accusativo iunctam unquam valere e regione, quod non est verum. Conf. sd. I, 33, 3. Deinde docet vento *κατὰ βορέαν ἑστηκότι* non potuisse Gylippum in sinum Terinaeum versus vel in locum ei oppositum abigi, aut, si illuc abactus esset, non eodem vento in altum deferri. Verum non haec statuit Arnoldus, sed Gylippum, quum esset e regione sinus Terinaei, illo vento abactum esse. Unum igitur recte addit Dunbar, ineptum esse locum, quem naves Gylippi in sinu Tarentino tenuerint, definire mentione facta sinus Terinaei in contrario litore Italiae siti. Quare probat nostram coniecturam *Ταραντῖνον.* — *ὃς ἐκπνεῖ ... μέγας.* Sero posita est interiectio (ut III, 57, 1. VI, 27, 1. 29, 1.), referenda ad vv. *ὑπ' ἀνέμου.* „*Ἐκπνεῖ μέγας.* Ita Soph. Ai. 1148. *ἐκπνεύσας μέγας χειμών.* Pseudo-Eurip. in Rhes. 319. *ἐξώστης ... μέγας πνέων.* [Conf. Krueg. Gr. I. §. 57. 5. adn. 1. et nos in adn. II, 5, 2.]“ BLOOMF. Idem ventos violentos interdum ex sinibus efflare et eius rei apud veteres nonnunquam mentionem fieri adnotat. Cf. II, 84. Sen. Nat. Qu. V, 7. Plut. Anton. c. 7. — *κατὰ βορέαν ἑστηκώς*] τὸ

πλέοντα ὑπερεῖδε τὸ πλῆθος τῶν νεῶν, ὅπερ καὶ οἱ Θούριοι ἔπαθον, καὶ ληστικώτερον ἔδοξε παρεσκευασμένους πλεῖν, καὶ οὐδεμίαν φυλακὴν πω ἐποιεῖτο.

καταδρομαὶ Ἀργείων καὶ Λακεδαιμονίων. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηρὰν ἀποβάντες τὰς πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους σπονδὰς φανερῶς λύουσιν.

105. *Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτου* 1 τοῦ θέρους καὶ Λακεδαιμόνιοι ἐς τὸ Ἄργος ἐσέβαλον αὐτοί τε καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ τῆς γῆς τὴν πολλὴν ἐδῄωσαν. καὶ Ἀθηναῖοι Ἀργείοις τριάκοντα ναυσὶν ἐβοήθησαν, αἵπερ τὰς σπονδὰς φανερώτατα [τὰς] πρὸς Λακεδαιμονίους αὐτοῖς ἔλυσαν. προτερον μὲν γὰρ λῃστείαις ἐκ Πύλου καὶ περὶ 2 τὴν ἄλλην Πελοπόννησον μᾶλλον ἢ ἐς τὴν Λακωνικὴν ἀποβαίνοντες μετά τε Ἀργείων καὶ Μαντινέων ξυνεπολέμουν, καὶ πολλάκις Ἀργείων κε-

Nic. c. 18. οὐδένα τοῦ Γυλίππου λόγον ἔσχε προςπλέοντος οὐδὲ φυλακὴν ἐποιήσατο καταίροντος. Vulgo πλέοντα, quod *dafs er in See sei* interpretatus est Heilm. Ceterum cf. sd. II, 30, 2.

Ἐποιεῖτο. Vat. H. ἐποιοῦντο. Sed vulgata ad Niciam referenda comprobatur verbis Plutarchi modo adscriptis.

Cap. 105. §. 1. Τὰς πρός Vat. H. Bekk. Vulgo et a ceteris membranis τάς abest, fortasse recte. Vid. sd. I, 51, 4.

§. 2. Ξυνεπολέμουν Vat. H. Bekk. Vulgo ἐπολέμουν. Sed ξυμπολεμεῖν μετά τινος quum alii dicunt tum ipse Thucydides alibi. Cf. adn. II, 67, 3. Πολεμεῖν μετά τινος quidem etiam saepius de auxiliando legitur, velut I, 59. II, 15. al.; sed hanc ob causam praepositio facile hic omitti potuit, ut paulo ante πρός in προςπλέω.

ἑστηκὼς ἤτοι στάσιμος ὢν καὶ διηνεκής, . . . ἢ κατ' αὐτὸν βοῤῥᾶν. Schol. Stephanus in Thes. v. ἱστάναι p. 1014. interpretatur obversum boreae, stantem e regione boreae, non satis perspicue. Verbis stans in boreali regione post Gailium utitur Goell., constanter ut boreas spirans Haas. „Conf. Aristaen. II, 11. τοῦ δὲ πνεύματος ἔνθεν ἑστηκότος. Herodot. VI, 140. ἐτησίων ἀνέμων κατεστηκότων. Poll. I, 110. ἀνέμου ἑστηκότος.“ BLOOMF. Boream autem Bloomf. et Dunbar volunt esse caurum, ventum ab aestivo solis occasu spirantem, nescio quo iure, etsi ille adeo saepe ita legi affirmat, quamvis caurus Graecis sit ἀργέστης.

§. 3. Τὸ πλῆθος. Τὸν ἀριθμόν. Cf. adn. IV, 10, 5. — παρεσκευασμένους. Transitus a navibus ad nautas Gylippi. Vid. adn. I, 110, 4.

Cap. 105. §. 1. Τὸ Ἄργος. I. e. τὴν Ἀργείαν, ut §. 3. Cf. adn. II, 2, 1. et IV, 118, 4. — αἵπερ . . . ἔλυσαν. Ad hanc rem respicit Andoc. de Pac. §. 31. „Hinc nova iam procedit belli epocha.“ DODW. Vid. ad V, 25. adnot.

§. 2. Λῃστείαις ἐκ Πύ-

λευόντων ὅσον σχόντας μόνον ξὺν ὅπλοις ἐς τὴν Λακωνικήν, καὶ τὸ ἐλάχιστον μετὰ σφῶν δῃώσαντας, ἀπελθεῖν, οὐκ ἤθελον· τότε δὲ Πυθοδώρου καὶ Λαισποδίου καὶ Δημαράτου ἀρχόντων ἀποβάντες ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηρὰν καὶ Πρασιὰς καὶ ὅσα ἄλλα, ἐδῄωσαν τῆς γῆς, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἤδη εὐπροφάσιστον μᾶλλον τὴν αἰτίαν ἐς τοὺς Ἀθηναίους τοῦ ἀμύνεσθαι ἐποίη-
3 σαν. ἀναχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους ταῖς ναυσὶ καὶ τῶν Λακεδαιμονίων, οἱ

Σχόντας. Vat. et H. male ἔχοντας.

Λιμηράν. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. (apud Frommel.) It. G. Laur. m. Λιμέραν, falsa quidem vocali; sed accentus idem denuo in optimis libris VII, 26. et in Pal. IV, 56. et λιμήρη apud Etym. M. legitur.

Πρασιάς Vat. Bekk. recte, ut videtur; nam ita II, 56. VII, 18. Aristoph. Pac. 241. et Atticae urbs VIII, 95. vocatur, quanquam alii nonnulli, ut Scylax §. 47. et Ptolemaeus III, 16, 10., etiam singularem tuentur. Conf. Wass. ad II, 56. Singularis autem vulgo hic pingitur Πρασιάν, sed in Aug. Ven. Pal. It. Gr. m. Ar. Chr. melius Πρασίαν, quemadmodum apud Scyl. et Ptolem., ut proprium ab appellativo πρασιά distinguatur. Vid. Arcad. de Accent. p. 99, 9. et Goettl. Doctr. accent. p. 136.

Ὅσα ἄλλα. Vat. ἄλλα ἄττα, ut videtur, quod librarius doctus in vulgata haesit, de qua cf. adn.

λου. Cf. V, 115. — ὅσον . . . μόνον. De his particulis vid. Vig. p. 726. Ortus earum usus videtur ex contracto dicendi genere. Cf. adn. I, 111, 1. de vv. ὅσα μή. De totius autem enunciati conformatione conf. Madv. Synt. §. 176. b. — Πυθοδώρου. Estne is, qui post expeditionem Siculam exsilio multatus erat, an alius? Conf. IV, 65. — Λαισποδίου. „Ad hunc, ut puto, alludit Aristophanes Av. v. 1568.“ HUDS. „Est de eodem in Thuc. VIII, 86.“ DUK. — ἀρχόντων, i. e. ἡγουμένων, στρατηγούντων. — Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηράν. Vid. adn. IV, 56. — Πρασιάς. Vid. adn. II, 56, 6. et hic sd. — καὶ ὅσα ἄλλα. I. e. καὶ ἐς ὅσα ἄλλα ἀπέβησαν. — καὶ τοῖς . . . ἐποίησαν. Haec Bloomfieldius in ed. 2. sic coniungi vult: καὶ ἐποίησαν εὐπροφάσιστον μᾶλλον τοῖς Λακεδαιμονίοις τὴν αἰτίαν τοῦ ἀμύνεσθαι ἐς τοὺς Ἀθηναίους. Videtur igitur putare ἐς pendere ex ἀμύνεσθαι, etsi minime dicitur ἀμύνεσθαι ἔς τινα; sed illa ἐς τοὺς Ἀθηναίους ad εὐπροφάσιστον αἰτίαν ἐποίησαν referenda sunt. Quod autem non ἑαυτούς legitur, sed τοὺς Ἀθηναίους, hanc ψυχρὰν ἐπανάληψιν vocat Dukas; sed quoniam et remotius est subiectum, quod dicitur, et nomen Λακεδαι-

Ἀργεῖοι ἐσβαλόντες ἐς τὴν Φλιασίαν τῆς τε γῆς αὐτῶν ἔτεμον, καὶ ἀπέκτεινάν τινας, καὶ ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου.

§. 3. *Ἀπέκτειναν.* Vat. H. *ἀπέκτεινάν τε.* Conf. sd. I, 9, 3. et VII, 1, 5.

μονίοις antecessit, non male ita scriptum est. „Cf. Schoem. ad Isae. p. 243.“ HERTL. Add. adn. V, 18, 5. 36, 1.

Addenda.

Exemplum huius libri typis imprimendum iam ineunte mense Augusto a. 1847. ad bibliopolam misimus, quum Thucydidis historiae a Kruegero editae volumen alterum aut nondum emissum esset, aut certe in manus nostras nondum venisset. Ex eo igitur aut aliunde postea cognita nonnulla hic proferemus. Sed subsistendum est in primis decem plagulis, quas solas perlegendas accepimus.

P. 7. adn. col. 2. v. 5. ab ult. post docere adde: Cf. Plut. Rom. c. 1. *Τροίας ἁλισκομένης διαφυγόντας ἐνίους.*

p. 13. adn. col. 1. v. 11. ab ult. adde: Krueger tamen Heilmannum secutus *χώραν* intelligit agrum Thapsi. — Ibid. col. 2. v. 7. ab ult. pro non leg. vix, et v. 5. ab ult. post nominetur adde: „cf. tamen I, 2.“ KRUEG.

p. 22. adn. col. 1. v. 2. extr. adde: Krueger tamen ad *ἐς* refert.

p. 26. v. 11. Krueger post *ἔτι* interpungit.

p. 41. adn. col. 1. v. 6. ab ult. post sd. adde: Krueger *παρασχομένῃ* ex Aug. et Pal. scripsit.

p. 46. adn. col. 2. v. 6. ab ult. post 2. adde: Propter omissum tamen articulum id improbans post *ἀσφαλές* Bekkerum secutus distinxit Krueger.

p. 59. adn. col. 1. v. 5. ab ult. post iubet adde: quod per collocationem fieri posse negat Krueg.

p. 65. v. 2. *πολυτελεστάτῃ* et *εὐπρεπεστάτῃ* coniicit Krueg.

p. 87. adn. col. 2. v. 14. ab ult. adde: nisi, ut Krueg., *ὥς* ad unum *ἔργα* vis spectare.

p. 88. §. 3. 4. Servato *τέ* post *τοῦ* Krueger Dukam secutus enunciatum *τὴν δ' ἐπιμέλειαν . . . ἕξομεν* interpositum vult esse.

p. 92. sd. v. 4. extr. adde: Krueger minorem interpunctionem post *διέπλει* collocavit.

p. 97. adn. col. 1. *Ἀπράκτους* Krueger quoque coniecit.

p. 109. sd. v. 3. extr. adde: *Τύραννος* ut *βασιλεύς* interdum sine articulo positum esse suspicatur Krueger.

p. 111. col. 2. v. 8. post BAU. adde: Aliter Heilm. et Krueg. de servata disciplina intelligentes.

p. 114. sd. col. 2. post desideres lege *παρὰ* (vel, si hoc de loco apud Atticos, etsi similiter legitur II, 89., hic cum dativo coniungi nolis, *ἐπὶ*) *τῷ Λεωκ.*

p. 122. adn. col. 1. v. 6. post 78, 2. adde: Krueger tamen *ἐς* ad *ὑποψίαν* refert. Idem paulo post §. 5. *θεραπεύοντες τὸ πρὸς τούς* ... per se vult intelligi.

p. 123. adn. col. 1. v. 9. post *τινές* adde: etsi ibi aptius *δι' ἐκεῖνον* legitur.

p. 125. adn. col. 2. v. 4. ab ult. adde: cuius cf. Gr. §. 47, 9. adn. 10., sed etiam adn. 11.

p. 130. v. 13. *Ἢ εἰ ἄλλον* exspectat Krueg.

p. 132. adn. col. 2. v. 10. ab ult. post *ἐφοδώτ.* adde: Vulgo còntra optimos libros *εὐεφοδώτ.*, quod retinuit Krueg.

p. 134. v. 1. Post *ἦν* Krueger comma posuit conferens Fritzsch. Quaest. Luc. p. 85.

p. 137. adn. col. 1. v. 12. extr. adde: qui tamen *δέ* huic explanationi putat adversari. — In ead. pag. v. 9. pro *σαλπιγκταί* Dindorfius in Steph. Thes. ed. rec. v. *σαλπιγκτής* apud Thucydidem et Xenophontem vel sine libris *σαλπικταί* restitui vult, quod nos non probamus. Vid. Lob. ad Phryn. p. 191.

p. 143. sd. v. 3. adde: Attamen *πολέμου δὲ χειροτέχνας στρατιώτας* apud Poll. scripsit Bekk.

p. 147. c. 76. init. In *μέλλοντας* frustra haerere videtur Krueger. Syracusani legatos miserant, quia timuerant, ne, si id non fecissent, iis sermonibus, quos Athenienses Camarinae habituri essent, Camarinaei potius flecterentur, quam legationem Syracusanorum arcesserent vel praestolarentur.

Praeterea lector ad ea, quae alibi adnotata sunt, aliquoties, ubi id factum non est, delegari potuit, velut p. 157. v. 1. de *τἀναντια* ad adn. III, 67, 4., p. 158. de *τιμηθήσονται* ad adn. II, 89, 9., p. 116. adn. col. 2. v. 3. ab ult. de *μέγα* ad adn. II, 29, 1.

VOLUME 4
SECTION 1

THUCYDIDIS
DE
BELLO PELOPONNESIACO
LIBRI OCTO.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM EDITOS

EXPLANAVIT

ERNESTUS FRIDERICUS POPPO.

Vol. IV. Sect. I.

GOTHAE,
SUMPTIBUS HENNINGS.
MDCCCLI.
(LONDINI APUD D. NUTT. 158. FLEET-STREET.)

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Η.

(XVIII. *Ὄγδοον καὶ δέκατον ἔτος τοῦ πολέμου. Θέρος. — Κεφ. θ'.*)

7) *Γύλιππος ἐς τὴν Σικελίαν περαιωθεὶς ἐς Συρακούσας ἀφικνεῖται καὶ τὸ Λάβδαλον αἱρεῖ. α' — γ'.*

8) *Οἱ μὲν Συρακόσιοι τειχίζουσι διὰ τῶν Ἐπιπολῶν τεῖχος, οἱ δ' Ἀθηναῖοι Πλημμύριον ὀχυροῦσι. δύο πεζομαχίαι, ὧν ἐν τῇ δευτέρᾳ οἱ Συρακόσιοι νικήσαντες τὸ τῶν Ἀθηναίων τεῖχος φθάνουσι παροικοδομήσαντες. δ' — ς'.*

9) *Αἱ τῶν Κορινθίων νῆες ἐς Συρακούσας ἐσπλέουσιν· οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ ἄλλην βοήθειαν περιβλέπουσι, καὶ δὴ καὶ ναυτικὸν πληροῦσι. ζ.*

10) *Νικίας πέμπει ἐς Ἀθήνας περὶ ἐπιβοηθείας. η'.*

11) *Εὐετίωνος καὶ Περδίκκου στρατεία ἐπ' Ἀμφίπολιν. θ'.*

B. *Χειμών. Κεφ. ι' — ιη'.*

1) *Οἱ παρὰ τοῦ Νικίου ἐς Ἀθήνας ἔρχονται φέροντες ἐπιστολήν. ι'.*

Ἡ ἐπιστολὴ Νικίου. ια' — ιε'.

2) *Ψήφισμα Ἀθηναίων. Εὐρυμέδων μὲν εὐθὺς ἀποπέμπεται ἐς τὴν Σικελίαν, Δημοσθένης δὲ μέλλει. ις'.*

3) *Νῆες πέμπονται ἐπὶ τοὺς Κορινθίους. διάνοια τούτων. ιζ.*

4) *Λακεδαιμόνιοι παρασκευάζονται ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν καὶ Δεκέλειαν τειχίζειν. αἰτία τῆς προθυμίας αὐτῶν. ιη'.*

XIX. *Ἑνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ. ιθ' — Βιβλ. Θ'. Κεφ. ς'.*

A. *Θέρος. Κεφ. ιθ' — Βιβλ. Θ. Κεφ. α'.*

1) *Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Δεκέλειάν τε, ὥσπερ διενοήθησαν, Ἄγιδος ἡγουμένου τειχίζουσι, καὶ ἐς τὴν Σικελίαν ὁπλίτας ἀποστέλλουσιν. ιθ'.*

2) Ἀθηναῖοι Χαρικλέα τε περὶ Πελοπόννησον καὶ Δημοσθένην πρῶτον μὲν μετ᾽ ἐκείνου, ἔπειτα δὲ ἐς τὴν Σικελίαν ἀποπέμπουσι. κ΄.

3) Γύλιππος καὶ Ἑρμοκράτης πείθουσι τοὺς Συρακοσίους τὰς ναῦς πληροῦν καὶ ναυμαχίας ἀποπειρᾶσθαι. κα΄.

4) Γύλιππος τῷ Πλημμυρίῳ κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν προσβάλλει· καὶ αἱ μὲν νῆες τρέπονται, αὐτὸς δὲ τὰ ἐν τῷ Πλημμυρίῳ τείχη αἱρεῖ. κβ΄. κγ΄. αὕτη δὲ ἡ ἅλωσις μέγιστα ἔβλαψε τοὺς Ἀθηναίους. κδ΄.

5) Δώδεκα Συρακοσίων νῆες ἐκπέμπονται, μία μὲν ἐς Πελοπόννησον, αἱ δ᾽ ἄλλαι ἐς τὴν Ἰταλίαν, οἷον ἐς τὴν Καυλωνιᾶτιν καὶ ἐς Λοκρούς. κε΄. §. α΄ — δ΄.

6) Ἀκροβολισμὸς ἐν τῷ λιμένι περὶ σταυρώματος Συρακοσίων. §. ε΄ — η΄.

7) Πρέσβεις ὑπὸ τῶν Συρακοσίων πέμπονται ἐς τὰς πόλεις. §. θ΄.

8) Δημοσθένης καὶ Χαρικλῆς καταντικρὺ Κυθήρων χωρίον κτίζουσιν· ὕστερον δὲ ὁ μὲν ἐπὶ Κερκύρας πλεῖ, Χαρικλῆς δὲ ἐπ᾽ οἴκου. κς΄.

9) Θρᾷκες μισθοφόροι ἀφικνοῦνται ἐς Ἀθήνας, οὓς οὐ βούλονται κατέχειν, ἐπεὶ ἡ Δεκέλεια πολλὰ ἔβλαπτεν αὐτούς, ἃ ὁ ξυγγραφεὺς καθ᾽ ἕκαστον διηγεῖται. κζ. κη΄. ἀποπεμφθέντες οὖν μετὰ Διιτρέφους οἱ Θρᾷκες ἐς τὴν Βοιωτίαν ἀποβάντες Μυκαλησσὸν λαμβάνουσιν, ὅπου μέγαν φόνον ποιοῦσι, τῶν δὲ Θηβαίων βοηθησάντων πολλοὶ ἀπόλλυνται. κθ΄. λ΄.

10) Δημοσθένης περὶ Ἀκαρνανίαν στρατιώτας ξυλλέγει. ἀπαντᾷ δ᾽ αὐτῷ Εὐρυμέδων. ἀφικνεῖται δὲ καὶ Κόνων ἐκ Ναυπάκτου ναῦς αἰτησόμενος. λα΄.

11) Νικίου πείσαντος οἱ Σικελοὶ Σικελιώταις ἐπὶ Συρακούσας βοηθοῦσιν ἐνέδραν ποιοῦνται. λβ΄.

12) Καμαριναῖοι καὶ Γελῷοι καὶ ἡ πολλὴ Σικελία Συρακοσίοις βοηθοῦσι. λγ΄. §. α΄. β΄.

13) Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων περαιωθέντες τὸν Ἰόνιον Μεσσαπίους τε καὶ Μεταποντίους ἀναλαμβάνουσι, καὶ ἐς Θουρίαν παραπλεύσαντες παραινοῦσι ξυστρατεύειν προθυμότατα. §. γ΄ — ς΄.

14) Ναυμαχία ἀντίπαλος Κορινθίων καὶ Ἀθηναίων, Πολυάνθους καὶ Διφίλου ἡγουμένων, κατὰ Ἐρινεόν. λδ΄.

15) Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων Θουρίους βοηθοὺς ἀναλαβόντες τὴν Ἰταλίαν παραπλέουσιν, ἕως ἀφικνοῦνται ἐπὶ Πέτραν τῆς Ῥηγίνης. λε΄.

16) Δύο ναυμαχίαι Συρακοσίων καὶ Ἀθηναίων. λς΄ — μα΄.

α) Φρονιμωτάτη παρασκευὴ τοῦ ναυτικοῦ τῶν Συρακοσίων καὶ διάνοια αὐτῶν. λς΄.

β) Ἡ προτέρα ναυμαχία, ἣ γίγνεται ἀντίπαλος. λζ.

γ) Ἡ δευτέρα ναυμαχία, ᾗ Ἀθηναῖοι νικῶνται. λθ΄ — μα΄.

17) Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων παραγίγνονται ἐς Συρακούσας. κατάπληξις τῶν Συρακοσίων. διάνοια τοῦ Δημοσθένους. μβ΄.

18) Μετά τινας μικρὰς ναυμαχίας Δημοσθένης ταῖς Ἐπιπολαῖς ἐπιτίθεται, καὶ γίγνεται νυκτομαχία, ἐν ᾗ πρῶτον μὲν Ἀθηναῖοι κρατοῦσι, τέλος δὲ ταραχθέντες παντελῶς νικῶνται. μγ΄. μδ΄. με΄.

19) Συρακόσιοι Σικανὸν μὲν ἐς Ἀκράγαντα, Γύλιππον δὲ ἐς τὴν ἄλλην Σικελίαν ἐκπέμπουσιν. μς΄.

20) Οἱ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ βουλεύονται. μζ — μθ΄.

α) Γνώμη Δημοσθένους. μζ.

β) Γνώμη Νικίου. μη΄.

γ) Δευτέρα γνώμη Δημοσθένους, ᾗ Εὐρυμέδων μὲν προστίθεται, ὄκνος γε μέντοι γίγνεται καὶ μέλλησις. μθ΄.

21) Γύλιππος καὶ Σικανὸς ἐπανέρχονται, καὶ Γύλιππος δὴ στρατιὰν ἄγων. τοῦτο δὲ ὁρῶντες οἱ Ἀθηναῖοι μέλλουσιν ἀποπλεῖν, τῆς δὲ σελήνης ἐκλιπούσης ἐπέχουσιν. ν΄.

22) Οἱ Συρακόσιοι οὐ βούλονται τοὺς Ἀθηναίους ἐᾶν ἀποχωρεῖν. μικρὰ ξυμπλοκὴ κατὰ γῆν. να΄.

23) Μεγάλη ναυμαχία τε καὶ πεζομαχία. νβ΄ — νδ΄. τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων νικᾶται, καὶ Εὐρυμέδων διαφθείρεται. νβ΄ — νδ΄.

24) Ἀθυμία Ἀθηναίων. νε΄.

25) Οἱ Συρακόσιοι τὸν λιμένα κλῇσαι διανοοῦνται. ἐπῇρε δὲ αὐτοὺς πρὸς μεγίστην σπουδὴν ἄλλα τε καὶ ὅτι πλεῖστα ἔθνη ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ξυνῆλθε. νς΄.

Κατάλογος α) τῶν μετ᾽ Ἀθηναίων στρατευσάντων. νζ.

β) τῶν Συρακοσίοις ἀντιβοηθησάντων. νη΄.

Ὁ λιμὴν τῷ ὄντι κλῄεται. νθ΄.

26) Οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι βουλεύονται τὰ ἄνω τείχη ἐκλιπόντες καὶ τὰς ναῦς πάσας πληρώσαντες διαναυμαχῆσαι. ξ΄.

27) Νικίας οὖν τοῖς στρατιώταις παρακελεύεται.

Λόγος Νικίου. ξα΄ — ξδ΄.

28) Οἱ Συρακόσιοι ἀντιπαρασκευάζονται, καὶ οἵ τε στρατηγοὶ καὶ Γύλιππος παρακελεύονται αὐτοῖς. ξε΄.

Λόγος τῶν τε στρατηγῶν καὶ τοῦ Γυλίππου. ξς΄ — ξη΄.

29) Νικίας δ᾽ αὖθις τοῖς ἑαυτοῦ παραινεῖ. ξθ΄.

30) Μεγίστη καὶ τελευταία ναυμαχία. ο΄. οα΄. ἧσσα τῶν Ἀθηναίων.

31) Οἱ μὲν οὖν ἡσσηθέντες, Δημοσθένους βιάσασθαι τὸν ἔκπλουν μάτην πείσαντος, ὡς κατὰ γῆν ἀναχωρήσοντες παρασκευά-

ζονται, Ἑρμοκράτους δὲ μηχανήματι ἀπατηθέντες ἐπέχουσιν. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Συρακόσιοι τὰς ὁδοὺς ἀποτειχίζουσιν. οβ' — οδ'.

32) Ἀποχώρησις τῶν Ἀθηναίων. ἀλγεινότατον θέαμα καὶ μεγίστη κατήφεια αὐτῶν. οε'.

33) Νικίας τὸ στράτευμα θαρσύνει. ος'. οζ.

Λόγος Νικίου. οζ.

34) Οἱ Ἀθηναῖοι τὴν διάβασιν τοῦ Ἀνάπου βιασάμενοι ὡς ἐς Ἀκραῖον λέπας προέρχονται· οὐ δυνάμενοι δὲ ἑλεῖν λόφον ἀποτετειχισμένον ἐς τὸ πεδίον ἀναχωροῦσιν. ἀκροβολισμοί. οη'. οθ'.

35) Νικίας καὶ Δημοσθένης πρὸς τὴν θάλασσαν τρέπονται· καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ταραχὴ μὲν αὐτοῖς ἐμπίπτει, τήν γε μέντοι τοῦ Κακυπάρεως διάβασιν βιάζονται, καὶ χωροῦσι πρὸς τὸν Ἐρινεόν. π'.

36) Οἱ Συρακόσιοι τοὺς μετὰ τοῦ Δημοσθένους, δίχα ὄντας τοῦ Νικίου στρατεύματος, καταλαμβάνουσι, καὶ κυκλωσάμενοί τε καὶ ἀκροβολισάμενοι ὁμολογίᾳ αἱροῦσι. Νικίας δὲ ἐν τούτῳ τὸν Ἐρινεὸν διαβαίνει. πα'. πβ'.

37) Ἐπικηρυκεῖαι Γυλίππου καὶ Νικίου ἄπρακτοι. ὁ δ' ἐπειδὴ οὐκ ἐλάνθανε τῆς νυκτὸς ἀπιών, τῆς ἡμέρας πρὸς τὸν Ἀσσίναρον ἐπείγεται· ὃν διαβαίνοντες οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τῶν Συρακοσίων κατακαίνονται, οἱ δὲ λοιποὶ καὶ Νικίας αὐτὸς ζωγροῦνται. πγ' — πε'.

38) Σφαγαὶ Νικίου καὶ Δημοσθένους καὶ κακοπάθειαι τῶν ἄλλων αἰχμαλώτων. μέγεθος τῆς ξυμφορᾶς. πς'. πζ'.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Η.

1 1. Ὁ δὲ Γύλιππος καὶ ὁ Πυθὴν ἐκ τοῦ Τά-
ραντος, ἐπεὶ ἐπεσκεύασαν τὰς ναῦς, παρέπλευσαν
ἐς Λοκροὺς τοὺς Ἐπιζεφυρίους· καὶ πυνθανόμενοι
σαφέστερον ἤδη, ὅτι οὐ παντελῶς πω ἀποτετειχι-
σμέναι αἱ Συράκουσαί εἰσιν, ἀλλ' ἔτι οἷόν τε κα-
τὰ τὰς Ἐπιπολὰς στρατιᾷ ἀφικομένους ἐςελθεῖν,
ἐβουλεύοντο, εἴτ' ἐν δεξιᾷ λαβόντες τὴν Σικελίαν
διακινδυνεύσωσιν ἐςπλεῦσαι, εἴτ' ἐν ἀριστερᾷ ἐς
Ἱμέραν πρῶτον πλεύσαντες καὶ αὐτούς τε ἐκεί-
νους καὶ στρατιὰν ἄλλην προςλαβόντες, οὓς ἂν
2 πείθωσι, κατὰ γῆν ἔλθωσι. καὶ ἔδοξεν αὐτοῖς ἐπὶ
τῆς Ἱμέρας πλεῖν, ἄλλως τε καὶ τῶν Ἀττικῶν
τεσσάρων νεῶν οὔπω παρουσῶν ἐν τῷ Ῥηγίῳ, ἃς
ὁ Νικίας ὅμως, πυνθανόμενος αὐτοὺς ἐν Λοκροῖς

Γύλιππος καὶ Πυθὴν ἐκ τοῦ Τάραντος ἐς Λοκρούς, ἐντεῦθεν δὲ ἐς Ἱμέραν πλέουσι, καὶ Ἱμεραίους, Σελινουντίους καὶ ἄλλους τινὰς ξυλλέξαντες ἐς Συρακούσας χωροῦσι.

Cap. 1. §. 2. ὅμως in Vat. et H. perperam post αὐτούς ponitur. Reg. Marc. Mosqu. ἅμα. Sed vulgatum germanum est. Cf. adn.

Cap. 1. §. 1. ἐν δεξιᾷ λαβόντες τὴν Σικελίαν, Siciliam ad dextram habentes, a dextro Siciliae latere navigantes. Cf. Gail. ad Arri. Peripl. p. 57. et adn. III, 95, 1. — διακινδυνεύσωσιν (Laur. E. m. διακινδυνεύσουσιν, cui repugnat alterum verbum)... ἔλθωσι. De coniunctivis cf. adn. II, 4, 6. — αὐτούς τε ἐκείνους] τοὺς Ἱμεραίους δηλονότι. Schol.

§. 2. ὅμως] τὸ ὅμως διὰ τοῦτο πρόςκειται, ὅτι ἐν τῇ ἕκτῃ [c. 104.] ὀλιγωρεῖν ἔφη τὸν Νικίαν τῆς φυλακῆς τοῦ κατάπλου [τοῦ ἐκ] Πελοποννήσου. Schol. Cf. adn. III, 28, 2. —

εἶναι, ἀπέστειλε. φθάσαντες δὲ τὴν φυλακὴν ταύ-
την περαιοῦνται διὰ τοῦ πορθμοῦ καὶ σχόντες Ῥηγίῳ
καὶ Μεσσήνῃ ἀφικνοῦνται ἐς Ἱμέραν. ἐκεῖ δὲ ὄντες 3
τούς τε Ἱμεραίους ἔπεισαν ξυμπολεμεῖν καὶ αὐτούς
τε ἕπεσθαι καὶ τοῖς ἐκ τῶν νεῶν τῶν σφετέρων ναύ-
ταις ὅσοι μὴ εἶχον ὅπλα παρασχεῖν, (τὰς γὰρ
ναῦς ἀνείλκυσαν ἐν Ἱμέρᾳ,) καὶ τοὺς Σελινουν-
τίους πέμψαντες ἐκέλευον ἀπαντᾶν [παν]στρατιᾷ
ἔς τι χωρίον. πέμψειν δέ τιν' αὐτοῖς ὑπέσχοντο 4
στρατιὰν οὐ πολλὴν καὶ οἱ Γελῷοι καὶ τῶν Σικε-
λῶν τινες, οἳ πολὺ προθυμότερον προςχωρεῖν ἕτοι-
μοι ἦσαν τοῦ [τε] Ἀρχωνίδου νεωστὶ τεθνηκότος,
ὃς τῶν ταύτῃ Σικελῶν βασιλεύων τινῶν καὶ ὢν
οὐκ ἀδύνατος τοῖς Ἀθηναίοις φίλος ἦν, καὶ τοῦ
Γυλίππου ἐκ Λακεδαίμονος προθύμως δοκοῦντος
ἥκειν. καὶ ὁ μὲν Γύλιππος ἀναλαβὼν τῶν τε σφε- 5

§. 3. *τὰς γάρ.* In plerisque membranis male *τὰς μέν*, in Mosqu. *τὰς δέ.* Vid. adn. Antea Vat. H. *ὅσα μή.*

[παν]στρατιᾷ. Παν om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. (in quo *στρατίᾳ* legitur,) It. Reg. cod. mus. Brit. et tredecim alii mss. Defendit Bened. Sed Selinusios, quibus Segestani infesti essent, cum universo exercitu potuisse proficisci parum verisimile est, atque infra Gylippus tantum *Σελινουντίων τινὰς ψιλοὺς καὶ ἱππέας* accipit; denique *πανστρατιᾷ* pro *στρατιᾷ* iam §. 1. in duos libros irrepsit atque ex 2, 2. repeti vel ex postrema syllaba *ἀπαντᾶν* verbi oriri potuit. Itaque uncos primae syllabae addidimus.

§. 4. *τιν'* Cass. Aug. Cl. Ven. Reg. C. et alii nonnulli, sicut Bekk., pro vulg. *τινά*, sed vix recte, quum *α* femininorum ac masculinorum nusquam alibi Thucydides elidat. Apud Demosthenem autem exempla eiusmodi non desunt. Vid. ed. mai.

τοῦ τε Vat. H. Bekk. Vulgo *τέ* abest, quo tamen addito statim attendere iubemur alteram causam *τοῦ προςχωρεῖν προθυμότερον* secuturam esse. Sed cf. etiam adn. §. 5.

§. 5. *τῶν τε. τέ* om. Vat. H. Chr. et deletum vult Burg. p. 130. Sed defenditur brevitate dicendi sic explenda: *τῶν τε*

ἀπέστειλε. Misit has naves Nicias, sed sero advenerunt. — *σχόντες.* Cf. adn. I, 110, 4.

§. 3. *τούς τε Ἱμεραίους ἔπεισαν.* His respondere *καὶ τοὺς Σελινουντίους ἐκέλευον* liquet. In re consentit Diod. XIII, 7. — *τὰς γὰρ ναῦς.* „*τὴν ἐξόπλισιν τῶν ναυτῶν αἰτιολογεῖ τὸ γάρ.*" *ΔΟΥΚΑΣ.*

§. 4. *πολὺ προθυμότερον... ἕτοιμοι ἦσαν*, longe alacrius... parati erant. Nihil igitur in his tentandum videtur.

§. 5. *σφετέρων.* „Pro *ἑαυτοῦ*,... ut... rursus infra c. 4. init. *ἀπήγαγε τοὺς σφετέρους πάλιν*, [et c. 8.]" BAU. „Pronomen [hic] non ad Gylippum

τέρων ναυτῶν καὶ ἐπιβατῶν τοὺς ὡπλισμένους,
ἑπτακοσίους μάλιστα, Ἱμεραίους δὲ ὁπλίτας καὶ
ψιλοὺς ξυναμφοτέρους χιλίους καὶ ἱππέας ἑκατόν,
καὶ Σελινουντίων [τέ] τινας ψιλοὺς καὶ ἱππέας καὶ
Γελῴων ὀλίγους, Σικελῶν τε ἐς χιλίους τοὺς πάν-
1 *τας, ἐχώρει πρὸς τὰς Συρακούσας.* **2.** *οἱ δ' ἐκ*
τῆς Λευκάδος Κορίνθιοι ταῖς τε ἄλλαις ναυσίν,
ὡς εἶχον τάχους, ἐβοήθουν, καὶ Γόγγυλος, εἷς τῶν

ἐκεῖ μὲν Γόγγυλος ἀγγέλλει τὴν Γυλίππου πάροδον· ὁ δὲ

σφετέρων ναυτῶν καὶ (τῶν σφετέρων) ἐπιβατῶν. Cf. I, 49, 3. et ibi adn. IV, 9. 10. 115. Schaef. ad Poet. gnom. p. 73. et ad Demosth. I. p. 191.

Σελινουντίων τε Vat. H. Bekk. Vulgo *τέ* non legitur, de quo dubites. Idem non raro in his solis libris invenitur. Vid. c. 11. 18. 20. 25. 29. 33. 48. 51. 60. VIII, 12. 71. 78. 80. 81.

Cap. 2. §. 1. *Γόγγυλος.* Vat. H. *Γόγγυλλος*, Schaefer apud Plut. *Γογγύλος*, de qua accentus diversitate cf. sd. I, 128, 6.

solum puto referri, sed simul ad Pythenem, ut paulo ante legimus *ἔπεισαν... ἐκ τῶν νεῶν τῶν σφετέρων ναύταις.* Vid. tamen etiam adn. ad V, 71. [et ad III, 113, 2.]" ARN. — *ἐπιβατῶν.* Vid. adn. III, 95, 2. et VI, 43. — *ἑπτακοσίους μάλιστα.* Hanc non fuisse universam manum, qua naves Gylippi completae essent, et ex verbis superioribus intelligitur, et docuit Bloomf. — *ξυναμφοτέρους.* Ambo igitur mille erant, non utrique. Cf. V, 81. — *Σικελῶν τε.* Bloomfieldius in ed. 2. comma non ante haec verba, sed post ea collocavit, nec probabile existimans a Siculis illis nonnullis, qui non magnum exercitum promisissent (§. 4.), mille equites missos esse, et ex vulgata interpunctione *τοὺς πάντας* (de quibus cf. adn. I, 60.) inutile additamentum iudicans. Sed ita Thucydides ideo videtur scripsisse, quia illi Siculi ex compluribus tribubus essent collecti, quare etiam altera Bloomfieldii dubitatio tollatur. In cuius ipsius distinctione, quam prior suasit Bred., displicet collocatio vocis *ὀλίγους* et quod mille illis etiam equites continerentur, quos nunquam cum peditibus computatos esse adnotavit Haack. Denique si Selinuntii, Geloi, Siculi universi non plures quam mille fuissent, Gylippi exercitus complecteretur 2800 milites. At certe „Diod. [l. d.] *συναγαγὼν [Γύλιππος] τοὺς ἅπαντας τριςχιλίους μὲν πεζούς, διακοσίους δ' ἱππεῖς.*" WASS. Ceterum idem Diodorus Sicanos pro Siculis male nominat. Cf. ad VI, 62.

Cap. 2. §. 1. *οἱ δ' ἐκ... Κορίνθιοι.* Vid. VI, 104. et adn. I, 8, 2. — *ταῖς τε ἄλλαις ναυσίν.* Mutatur deinde in verbis *καὶ Γόγγ.* oratio ita, ut si *τῶν... Κορινθίων αἵ τε ἄλλαι νῆες* dictum sit. — *ὡς εἶχον τάχους.* Cf. Buttm. Gr. §. 132. adn. 28. Rost. Gr. schol. §. 162. III. 3. c. aa. — *Γόγγυλος.* „Primo conflictu," inquit Plutarchus [Nic. c. 19., qui locus omnino hic est conferendus], „occisus est." WASS. Vid. 5, 2. adn. De nomine cf. sd. I, 128. Diversus ab hoc Gongylo praeter Eretriensem (I, 128.) est Xenophonteus Anab. VII, 8, 8.

ἀφικνεῖται ἐς τὰς Ἐπιπολὰς τῶν Συρακουσῶν ἤδη ἐν μεγάλῳ κινδύνῳ οὐσῶν.

Κορινθίων ἀρχόντων, μιᾷ νηὶ τελευταῖος ὁρμηθεὶς
πρῶτος μὲν ἀφικνεῖται ἐς τὰς Συρακούσας, ὀλίγον
δὲ πρὸ Γυλίππου· καὶ καταλαβὼν αὐτοὺς περὶ
ἀπαλλαγῆς τοῦ πολέμου μέλλοντας ἐκκλησιάσειν
διεκώλυσέ τε καὶ παρεθάρσυνε λέγων, ὅτι νῆές
τε ἄλλαι ἔτι προςπλέουσι καὶ Γύλιππος ὁ Κλεαν-
δρίδου, Λακεδαιμονίων ἀποστειλάντων, ἄρχων.
καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι ἐπεῤῥώσθησάν τε καὶ τῷ 2
Γυλίππῳ εὐθὺς πανστρατιᾷ ὡς ἀπαντησόμενοι
ἐξῆλθον· ἤδη γὰρ καὶ ἐγγὺς ὄντα ᾐσθάνοντο αὐ-
τόν. ὁ δὲ Γέτα[ς] τό τε τεῖχος ἐν τῇ παρόδῳ τῶν 3

§. 3. *Γέτα[ς].* Vulg. *Ἰέγας*, ut Lugd. et Gr., ad quod tuendum contulerunt verba Steph. Byz. *Ἰέται, φρούριον Σικελίας, θηλυκῶς. Φίλιστος ἔκτῃ.* Sed Ietas castellum per situm hic intelligi non posse explicat Held. ad Plut. Timol. c. 30. p. 471. Cod. Bas. et Vall. *Γέγας.* (Nam Valla: in ipso transitu Siculorum Gega et muro expugnato.) Pal. Laur. E. K. et marg. It. *Γέτας.* It. Vat. *γὲ τά*, unde Bekk. *Γέτα.* Cass. Aug. Cl. Ven. Reg. Marc. Mosqu. m. Ar. Chr. Dan. solum *γέ*, G. C. F. D. Gailio teste ne hoc quidem, quanquam iniuria, ut videtur. Scriptura librorum *δέ γε* habentium planior est, quam quae in nomen proprium corrumpi potuerit, quod sane dubium est.

τό τε. I. *τό τε τό.* Vat. H. *τότε τι.* Lugd. Gr. marg. Steph.

§. 2. *ᾐσθάνοντο*] *ἀντὶ τοῦ ἤκουον.* Schol. Sonat quidem omnino intelligebant, sed venisse nuncium a Gylippo narrat Plut. l. d.

§. 3. *τῶν Σικελῶν* ad *τεῖχος* refer. Significantur autem Siculi ii, qui ad Athenienses defecerant. Vid. VI, 88. — *ἀναβὰς... Ἀθηναίων.* „Existimemus oportet maiorem partem exercitus Atheniensium operibus in planitie perficiendis occupatam fuisse [cf. VI, 103.], et paucos tantum in Epipolis relictos, non plures quam qui munitiones tuerentur, et pauciores quam qui ultro peterent hostem. Quare Syracusani quum Gylippum adventare audissent, ut praesidio ei essent, urbe egressi [§. 2.] Epipolas ascenderunt, et lacunas in Atheniensium operibus relictas [quas inter Sycen vel *κύκλον* et Trogilum fuisse ex §. 4. et 99, 1. apparet] pervaserunt, nullo resistente. Quousque, antequam Gylippo obviam fierent, profecti sint, non patet. Is vero ex interiore terra adveniens ad Epipolas per iugum angustum illas cum interioribus collibus connectens contendit, et Labdalo pone se relicto, quum per Euryelum ascendisset, a tergo Atheniensium descendit. Non fuit ei consilium illinc opera illorum aggredi, sed quum per horum intervalla transisset, in spatio eo, quod fuit inter munitiones et urbem, proelii iis potestatem fecit.“ ARN. Maximum errorem Niciae eum fuisse, quod Euryelum non munivisset, docet Leak. — *κατὰ τὸν Εὐρύηλον, ᾗπερ... τὸ πρῶτον.* Cf. VI, 97, 2. et ibi adn. Add. 43, 3.

Σικελῶν ἑλὼν καὶ ξυνταξάμενος ὡς ἐς μάχην
ἀφικνεῖται ἐς τὰς Ἐπιπολάς· καὶ ἀναβὰς κατὰ
τὸν Εὐρύηλον, ᾗπερ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὸ πρῶτον,
ἐχώρει μετὰ τῶν Συρακοσίων ἐπὶ τὸ τείχισμα τῶν
4 Ἀθηναίων. ἔτυχε δὲ κατὰ τοῦτο [τοῦ] καιροῦ ἐλ-
θών, ἐν ᾧ ἑπτὰ μὲν ἢ ὀκτὼ σταδίων ἤδη ἐπετε-
τέλεστο τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὸν μέγαν λιμένα δι-
πλοῦν τεῖχος, πλὴν κατὰ βραχύ τι τὸ πρὸς τὴν
θάλασσαν· τοῦτο δ' ἔτι ᾠκοδόμουν· τῷ δὲ ἄλλῳ
τοῦ κύκλου πρὸς τὸν Τρώγιλον ἐπὶ τὴν ἑτέραν

τὲ τί. Aug. solum *τ.* Cl. Laur. *τό.* K. *τέ.* Et *τέ* quidem, si nomen proprium recte praecessit, eo loco, quo legitur, ferri non potest, quare *τὲ τό* legendum coniecerunt Did. et Krueg. Sed articulus quoque, nisi *τὸ τεῖχος ἐν τῇ παρόδῳ* pro legitimis *τὸ ἐν τῇ παρόδῳ τεῖχος* accipias (cf. sd. I, 51, 4.), sive antea nomen proprium ponimus sive *γέ*, de loco obscuro et antea non memorato offensioni est. Quare *τό* uncis inclusit Did., et solum *τέ* commendant etiam Arn. et Bloomf.

ἐς τάς. Vat. et Bekk. *πρὸς τάς*, ex interpr.

§. 4. *ἔτυχε.* Vat. H. *ἐτύγχανε.*

τοῦ καιροῦ Vat. H. Vulgo et Bekk. *τοῦ* om. Articulus confirmatur et iis verbis Phrynichi, quibus Thucydidem in l. VIII. alicubi *μετὰ τοῦ ἄρθρου κατ' ἐκεῖνο τοῦ καιροῦ* dixisse p. 279. testatur, quae adnotatio, quum similia nusquam alibi apud Thuc. legantur, hinc orta esse existimanda est, et dicto VII, 69. *ἐν τῷ τοιούτῳ τοῦ καιροῦ.* Ceterum apud veteres nullum aliud huius formulae se nosse exemplum, apud recentiores autem promiscue articulum et addi et omitti, docet Lob. ad Phryn. l. d.

κατὰ βραχύ τι. Vat. H. *παρὰ βραχύ τι.* Deinde ille *παρά* pro *τὸ πρός.*

§. 4. *κατὰ τοῦτο [τοῦ] καιροῦ.* Cf. Buttm. Gr. §. 132. adn. 6. Rost. §. 108. adn. 13. (Gr. schol. §. 162. II. 4.) et sd. — *ἑπτὰ μὲν ἢ ὀκτὼ σταδίων.* „Hoc spatio, quum intervallum proximum a rupibus [Epipolarum] ad angulum magni portus vicinum portae Agrigentinae non minus quam octo stadiorum sit, liquere videtur contineri eam partem circummunitionis Atheniensium, quae fuerit in planitie maritima, eam autem partem, quae ab iisdem rupibus incipiens Neapolis locum pervaderet, in hac computatione Thucydidis non numeratam esse.“ LEAK. apud Bloomf. p. 680. Idem ipso nomine duplicis muri confirmatur. Cf. adn. VI, 103. *μέν* autem non ei *δέ*, quod post *τοῦτο* legitur, respondet, sed refertur ad alterum *δέ* verborum *τῷ δὲ ἄλλῳ*; nam enunciatum *τοῦτο δ' ἔτι ᾠκοδ.* est interiectum. — *τὸ πρὸς τὴν θάλασσαν.* Haec spectare ad *βραχύ τι* vidit Bau. Neque obstare *τὶ* docent exempla IV, 78. VII, 55. VIII, 98. Cf. Saupp. ad Xen. Mem. II, 8, 3. — *τῷ δὲ ἄλλῳ τοῦ κύκλου . . . τῷ πλέονι.* Difficultatem parat da-

θάλασσαν λίθοι τε παραβεβλημένοι τῷ πλέονι ἤδη ἦσαν, καὶ ἔστιν ἃ καὶ ἡμίεργα, τὰ δὲ καὶ ἐξειργασμένα κατελείπετο. παρὰ τοσοῦτον μὲν Συράκουσαι ἦλθον κινδύνου. 3. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι αἰφνι- 1
δίως τοῦ τε Γυλίππου καὶ τῶν Συρακοσίων σφίσιν ἐπιόντων ἐθορυβήθησαν μὲν [τὸ] πρῶτον, παρετάξαντο δέ. ὁ δὲ θέμενος τὰ ὅπλα ἐγγὺς κήρυκα προπέμπει αὐτοῖς λέγοντα, εἰ βούλονται ἐξιέναι ἐκ τῆς Σικελίας πέντε ἡμερῶν λαβόντες τὰ σφέτερα αὐτῶν, ἕτοιμος εἶναι σπένδεσθαι. οἱ δὲ ἐν ὀλιγω- 2
ρίᾳ τε ἐποιοῦντο καὶ οὐδὲν ἀποκρινάμενοι ἀπέ-

κήρυγμα αὐτοῦ. ματαία παράταξις ἑκατέρων. Γύλιππος Λάβδαλον αἱρεῖ.

κατελείπετο. Cass. Aug. Pal. It. aliique nonnulli κατελίπετο. Cf. ed. mai.

Cap. 3. §. 1. [τὸ] πρῶτον. Τό addidit Bekker ex Vat. H. T. et marg. Cl. Cf. Krueg. Gr. §. 146, 3. adn. 2.

προπέμπει. Vat. H. E. προςπέμπει. Sed vid. Duk. ad h. l. Deinde ἐκ om. Vat. H. At vid. I, 130. IV, 48. V, 80.

tivus τῷ ἄλλῳ, si κύκλος hic, ut alibi in hac obsidione (vid. adn. VI, 98, 3.), est media pars operum ab Atheniensibus contra Syracusas exstructorum. Sin autem κύκλος hoc uno loco potest esse tota circummunitio Atheniensium, grammatica verborum ratio constat. Sed quum diversam illi vocabulo in hac obsidione vim subiiciendam esse parum verisimile videatur, verba τοῦ κύκλου ex Scholio appicto repetas. Sententia haec est: *die Steine lagen bereits für den grössern Theil des Restes der Circumvallationsmauer in Reihen gelegt da.* Etenim τῷ πλέονι, quae verba Kistem. cum τῷ ἄλλῳ iungenda negat, utique per explicationem et correctionem eo referuntur. Cf. Ind. gramm. in v. Appos. partit. De re vid. VI, 99, 1. et ibi adn. et Plut. Nic. c. 18. extr. — κατελείπετο. Imperfectum ob notionem status permanentis plusquamperfecti vim hic complectitur, relicta erant s. remanebant, ut λείπεται non raro est restat. Cf. adn. I, 54, 2. et al. — παρὰ τοσοῦτον . . . κινδύνου. Vid. adn. III, 49. extr. et VI, 37.

Cap. 3. §. 1. σφίσιν. Cf. adn. I, 20, 1. — λέγοντα...ἕτοιμος. „Proprie dicendum erat τὸν Γύλιππον ἕτοιμον εἶναι σπένδεσθαι, quia pendent haec a κήρυκα... λέγοντα. Sed Thuc. fortasse in animo habebat aliam verborum iuncturam, velut κήρυκα προπέμψας λέγει.“ HAACK. Similes locos vide in adn. V, 41. VIII, 48. De re cf. Plut. Nic. c. 19.

§. 2. ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο. Huius formulae alterum exemplum a se non adnotatum esse Bloomf. scribit; et tamen legitur iam IV, 5. et apud Dion. Cass. XLIX, 13. Ceterum cf. Vig. p. 282. — οὐδὲν ἀποκρινάμενοι. „Plut. Nic. c. 19. addit: τῶν δὲ στρατιωτῶν τινες καταγελῶντες ἠρώτων, εἰ διὰ παρουσίαν ἑνὸς τρίβωνος καὶ βακτηρίας Λακωνικῆς οὕτως ἰσχυ-

πεμψαν. καὶ μετὰ τοῦτο ἀντιπαρεσκευάζοντο ἀλ-
3 λήλοις ὡς ἐς μάχην. καὶ ὁ Γύλιππος ὁρῶν τοὺς Συρακοσίους ταρασσομένους καὶ οὐ ῥᾳδίως ξυντασσομένους, ἐπανῆγε τὸ στρατόπεδον ἐς τὴν εὐρυχωρίαν μᾶλλον. καὶ ὁ Νικίας οὐκ ἐπῆγε τοὺς Ἀθηναίους, ἀλλ' ἡσύχαζε πρὸς τῷ ἑαυτῶν τείχει. ὡς δ' ἔγνω ὁ Γύλιππος οὐ προςιόντας αὐτούς, ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν ἐπὶ τὴν ἄκραν τὴν Τε-
4 μενῖτιν καλουμένην καὶ αὐτοῦ ηὐλίσαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἄγων τὴν μὲν πλείστην τῆς στρατιᾶς παρέταξε πρὸς τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων, ὅπως μὴ ἐπιβοηθοῖεν ἄλλοσε, μέρος δέ τι πέμψας πρὸς τὸ φρούριον τὸ Λάβδαλον αἱρεῖ καὶ ὅσους ἔλαβεν ἐν
5 αὐτῷ πάντας ἀπέκτεινεν· ἦν δὲ οὐκ ἐπιφανὲς τοῖς Ἀθηναίοις τὸ χωρίον. καὶ τριήρης τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἁλίσκεται τῶν Ἀθηναίων ὑπὸ τῶν Συρακοσίων ἐφορμοῦσα τῷ λιμένι.

§. 3. ἑαυτῶν Vat. H. De plurali vid. adn. VI, 101, 6. Vulgo et Bekk. ἑαυτοῦ. Sed minus apte Niciae quam Atheniensium hic murus vocatur.

§. 5. ἐφορμοῦσα. In compluribus libris male ἐφορμῶσα. Cf. adn. III, 31, 1.

ρὰ τὰ Συρακουσίων ἐξαίφνης γέγονεν, ὡς Ἀθηναίων καταφρονεῖν. BLOOMF.

§. 3. ἐπανῆγε . . . ἐς τὴν εὐρυχωρίαν μᾶλλον. Recte interpretes Germanici: *führte das Heer mehr nach der Ebene zurück.* De loco ipso cf. adn. c. 6. — τὴν ἄκραν τὴν Τεμενῖτιν. Hunc verticem Arnoldus clivum Epipolarum recta super Neapolim situm et ad septentriones a theatro atque aure Dionysii spectantem, Dunbar p. 14. assurgens solum saxosum ad extremum τέμενος situm, contrarium et adiacens meridionali termino rupium Epipolarum vult esse, quae sententiae non multum videntur inter se differre. Absurde autem de eo loco nonnullos olim cogitasse, qui hodie Mongibellisi vocaretur, Dunbar addit.

§. 4. ἄγων τὴν μὲν πλείστην τῆς στρατιᾶς (cf. adn. I, 2, 3.) . . . „Μέν respondet τῷ δέ infra [in verbis] μέρος δέ τι, sed per traiectionem; debebat enim τὴν μὲν πλείστην ἄγων, vel certe ἄγων μὲν τὴν πλ. rel.“ BAU. Ortum hoc e synchysi vel anacolutho. Vid. adn. I, 38, 5. — μέρος δέ τι πέμψας. Hanc partem ab extremo cornu dextro eadem via, qua Gylippus antea opera Atheniensium pervasisset, missam esse suspicatur Bloomf. — τὸ φρούριον τὸ Λάβδαλον. Cf. VI, 97, 5. et ibi adn. — ἦν δὲ . . . τὸ χωρίον. Haec ad loci situm constituendum plurimum valere ibidem vidimus.

§. 5. τῷ λιμένι. Partem magni portus ab Atheniensibus

οἱ μὲν Συρακόσιοι τειχίζουσι διὰ τῶν Ἐπιπολῶν τεῖχος ἁπλοῦν, οἱ δ' Ἀθηναῖοι μέρη τέ τινα

4. Καὶ μετὰ ταῦτα ἐτείχιζον οἱ Συρακόσιοι 1
καὶ οἱ ξύμμαχοι διὰ τῶν Ἐπιπολῶν ἀπὸ τῆς πόλεως
ἀρξάμενοι ἄνω πρὸς τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος ἁπλοῦν,
ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι, εἰ μὴ δύναιντο κωλῦσαι, μηκέτι

τῷ λιμένι. Vat. H. Vall. Bekk. *τῷ μεγάλῳ λιμένι,* ex interpr. Vid. Schol. et cf. adn. 4, 4.

occupatam sive *μυχόν* significari male docet Bloomf. in ed. 2.; nam nec observasse seu speculata esse (quam esse vim *ἐφορμεῖν* verbi vidimus ad I, 64, 2.) hunc locum ipsorum Atheniensium triremis dici nec coram universa classe a Syracusanis capi potuit; sed est potius pars magni portus ea, quae erat in potestate Syracusanorum, prope Ortygiam et ostium portus. Ceterum cf. sd.

Cap. 4. §. 1. *ἐτείχιζον... πρὸς τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος ἁπλοῦν.* Haec prout *πρὸς τὸ ἐγκάρσιον* aut cum *τείχους* nomine iunguntur, aut per se et adverbialiter intelliguntur, duobus modis explicari possunt. Nam si illud fit, verba valent duxerunt simplicem (murum) in transversum murum versus, et transversus murus oportet is sit, quem a Syracusanis exstructum VI, 99. legimus, qui quum non multo post, quam factus, ab Atheniensibus deletus sit, ne temere Syracusani simplicem ad eum versus direxerint, non totum deletum esse existimare debemus, etsi id VI, 100. non est indicatum. Sin altera explanatio probatur, sententia verborum haec est: murum simplicem in obliquum sive oblique duxerunt. „Cf. *πρὸς ὄρθιον* Xen. Hell. II, 4, 15. *ὄρθιον* et *ἄναντες* V, 4, 54. *πρὸς τὸ σιμόν* id. IV, 3, 23.“ DOBR. Postremum exemplum et *πρὸς τὸ καρτερόν* Matth. Gr. §. 591. e. articulum adverbiali explicationi non obstare docent. Quam tamen reiicit Dunbar l. d. p. 16. sq. dicens praepositionem *πρός* post verbum activum oportere significare versus, in locum versus, non in obliquum. Quasi vero hic ab huius enodationis defensoribus aliter accipiatur, quum ipsum *πρός* sit in... versus, *πρὸς τὸ ἐγκάρσιον* igitur in obliquum versus! Rectius Goeller huic interpretationi repugnare verba c. 7. *μέχρι τοῦ ἐγκαρσίου* videtur dicere. Cf. ibi adn. Praeterea in ea mirum sit, cur Thucydides non maluerit scribere *ἐτείχιζον... ἄνω ἐγκάρσιον τεῖχος ἁπλοῦν.* Sed oritur insuper altera quaestio, quo consilio hic simplex murus exstructus sit. Et plerique quidem, sicut Bred. Arn. Leak., eum sursum per Epipolas ideo directum esse arbitrantur, ut in septentrionem versus perfectam operum Atheniensium partem interscindens superaret, impediens hostes, ne munitiones transversas per Epipolas ad oram maritimam Trogilo vicinam ducerent. Quae opinio si vera est, *τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος* non potest esse obliquus murus Syracusanorum, si eius locus ab Arn. et Leak. recte definitus est. Vid. adn. VI, 99. Sed huic quoque sententiae, qua hic murus simplex eo consilio, ut interscinderet opera hostium, factus existimatur, refragatur Dunbar, quem vide maxime in Lexici Graec. et Brit. Append. v. *παροικοδομέω.* At nos nec, quomodo eum murum, quem hic in tabula a Gylippo factum delineavit, in transversum murum

τοῦ τείχους ἐπιτελοῦσι, καὶ Πλημμύριον ὀχυροῦσι. τοῦτο δὲ βλάπτει αὐτούς. πέμπουσι δὲ καὶ ναῦς ἐς φυλακὴν Κορινθίων.

2 οἷοί τε ὦσιν ἀποτειχίσαι. καὶ οἵ τε Ἀθηναῖοι ἀνα-
βεβήκεσαν ἤδη ἄνω τὸ ἐπὶ θαλάσσῃ τεῖχος ἐπιτε-
λέσαντες, καὶ ὁ Γύλιππος, ἦν γάρ τι τοῖς Ἀθη-
ναίοις τοῦ τείχους ἀσθενές, νυκτὸς ἀναλαβὼν τὴν
3 στρατιὰν ἐπῄει πρὸς αὐτό. οἱ δ' Ἀθηναῖοι (ἔτυχον
γὰρ ἔξω αὐλιζόμενοι) ὡς ᾔσθοντο, ἀντεπῄεσαν·
ὁ δὲ γνοὺς κατὰ τάχος ἀπήγαγε τοὺς σφετέρους
πάλιν· ἐποικοδομήσαντες δὲ αὐτὸ οἱ Ἀθηναῖοι
ὑψηλότερον αὐτοὶ μὲν ταύτῃ ἐφύλασσον, τοὺς δὲ
ἄλλους ξυμμάχους κατὰ τὸ ἄλλο τείχισμα ἤδη
4 διέταξαν, ᾗπερ ἔμελλον ἕκαστοι φρουρεῖν. τῷ δὲ
Νικίᾳ ἐδόκει τὸ Πλημμύριον καλούμενον τειχίσαι·
ἔστι δὲ ἄκρα ἀντιπέρας τῆς πόλεως, ἥπερ προὔ-
χουσα τοῦ μεγάλου λιμένος τὸ στόμα στενὸν ποιεῖ,
καὶ εἰ τειχισθείη, ῥᾷον αὐτῷ ἐφαίνετο ἡ ἐσκομιδὴ
τῶν ἐπιτηδείων ἔσεσθαι· δι' ἐλάσσονος γὰρ πρὸς

Cap. 4. §. 2. *ἐπὶ θαλάσσῃ.* Vat. H. Lugd. F. D. et e corr. Cl. *ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ,* ne hoc quidem male. Cf. VI, 101, 2. 102, 4. 103, 1. Sed frequentior est omissio articuli, velut I, 46. IV, 31. VIII, 90. Cf. Ind. Xen. Anab. in h. v. et Buttm. Gr. §. 124. adn. 4. 2) et 4).

§. 4. *Πλημμύριον.* Gr. Bekk. *Πλημύριον* et §. 6. *Πλημυρίῳ.* „Sic infra c. 23. 31. 32. 36. Marc. Bas. Gr. C.“ BEKK. Sed

versus directum dicamus, intelligimus, nec quam insignem utilitatem perfecta omnia ea munimenta, quae pingenda curavit, allatura Syracusanis fuerint; nam Athenienses non prohibuissent, quo minus muri brachium septentrionale ad Trogilum perducerent, ideoque id non effecissent, ob quod ea facta dicit Thucydides. Neque eum locum, in quo Dunbar transversum murum finxit, iustum videri docuimus ad VI, 99. Ceterum cf. adn. c. 5. et 6. *Τεῖχος ἁπλοῦν* affuit iam III, 18., ubi cf. adn.

§. 2. *τὸ ἐπὶ θαλάσσῃ τεῖχος ἐπιτελέσαντες.* Absolverunt igitur exiguam eam partem, quam reliquam fuisse c. 2. extr. legimus. — *ἦν γάρ... ἀσθενές.* Interpositionis signa ideo non addidimus, quia paulo post *αὐτό* ad *τὸ ἀσθενές* refertur. De *γάρ* cf. adn. I, 31, 2. *ἀσθενές* „mox explicatur verbis *ἐποικοδομήσαντες αὐτὸ ὑψηλότερον.*“ HAACK.

§. 3. *τοὺς σφετέρους.* Cf. adn. III, 113, 2. et supra 1, 5. — *τοὺς δὲ ἄλλους ξυμμάχους.* Cf. adn. I, 128, 5.

§. 4. *Πλημμύριον.* „Hodie *Massa d' Olivera* secundum Dorv. Sic. p. 191., apud Kephalidem *il Mondio.*“ GOELL. Fallitur igitur Forbig. Geogr. III. p. 782. — *τὸ στόμα στενὸν ποιεῖ.* *Ὀκτὼ σταδίων μάλιστα* c. 59., ubi vid. adn. — *ῥᾷον.* De adverbio, pro quo olim invitis melioribus membranis *ῥάων* legebatur, vid. IV, 10, 3. et ibi adn. et infra 28, 1. — *δι' ἐλάσ-*

τῷ λιμένι τῷ τῶν Συρακοσίων ἐφορμήσειν σφᾶς καὶ οὐχ, ὥςπερ νῦν, ἐκ μυχοῦ τοῦ λιμένος τὰς ἐπαναγωγὰς ποιήσεσθαι, ἤν τι ναυτικῷ κινῶνται. προςεῖχέ τε ἤδη μᾶλλον τῷ κατὰ θάλασσαν πολέμῳ ὁρῶν τὰ ἐκ τῆς γῆς σφίσιν, ἐπειδὴ Γύλιππος ἧκεν, ἀνελπιστότερα ὄντα. διακομίσας οὖν στρατιὰν καὶ τὰς ναῦς ἐξετείχισε τρία φρούρια· καὶ ἐν αὐτοῖς τά τε σκεύη τὰ πλεῖστα ἔκειτο, καὶ τὰ πλοῖα ἤδη ἐκεῖ τὰ μεγάλα ὥρμει καὶ αἱ ταχεῖαι νῆες.

primum cur his paucis nec optimis libris fidem habeamus, praesertim quum apud alios quoque scriptores duplex μ reperiatur? Cf. Wass. ad h. l. Deinde ne hi quidem libri, ad quos aliquoties accedit Pal., ut ex Bekkeri verbis coniicias, in omnibus illis locis unum μ habent, sed solus Bas., qui teste Duk. ad c. 36. ita ubique, et, si hoc editoris Berolinensis testimonio confidendum est, Marc. Denique etiam appellativa πλήμμυρα et πλημμυρίς saepius sic pinguntur.

ἐπαναγωγάς Vat. H. (T.?) Bekk. Vulgo male ἐπαγωγάς. Cf. ed. mai.

σφίσιν. Vat. H. ἤδη σφίσιν, quod recipi vult Burg. p. 195. Sed ἤδη praecedit. Paulo post Vat. H. ὁ Γύλιππος. Cf. 5, 2.

§. 5. ἐξετείχισε Cass. Aug. Cl. (apud Bloomf.) T. Pal. H. Reg. ms. mus. Brit. alii decem. Vulgo et Bekk. ἐξετείχιζε. Sed alia res est c. 4. init. et c. 5. init. Hic perfectio operis ab effectu eius (ἔκειτο ... ὥρμει) distinguenda est.

ὥρμει. Vat. H. ὡρμίζετο. Sed illud aptius est. Vid. ed. mai.

σονος. Cf. adn. II, 29, 3. — πρὸς τῷ λιμένι ...] λιμένα μὲν τῶν Συρακουσίων τὸν μέγαν λέγει· τειχισθέντος δὲ τοῦ Πλημμυρίου τὴν ἐφόρμησιν αὐτόθεν δι' ὀλίγου χωρίου ἔσεσθαι. Schol. Minorem sive Laccium Syracusanorum portum dici demonstrare frustra aggressus est Did. Cf. ed. mai. „Magnus portus κατ' ἐξοχὴν portus dicebatur sive Συρακοσίων λιμήν. Vid. Dorv. ad Char. p. 370. Sic. p. 197. Burmann. praef. ad Dorv. Sic. p. XXI. Ernest. clav. Ciceron. v. Portus Syracusarum." GOELL. ad c. 22. Cf. supra 3, 5. 25. — ἐκ μυχοῦ τοῦ λιμένος. Ibi igitur classis Atheniensium, postquam portum invecta est (VI, 102.), stationem cepit, et ibidem postea Plemmyrio ab hostibus recepto vallos ante naves in mari defixerunt VII, 38. Hic est eorum ὅρμος VII, 41. Cf. c. 52. et ibi adn. Hodie sinum Madalenae appellari affirmat Bloomf. — ἤν τι ναυτικῷ κινῶνται (οἱ Συρακόσιοι). Κινεῖσθαι, sich rühren, de quo cf. adn. V, 8, 1., aptius de obsessis, qui se moveant, ut aliquid moliantur, quam de obsidentium navibus in alium locum se conferentibus legi docent Arn. et in ed. 2. Bloomf.

§. 5. στρατιάν. Milites, partem exercitus. Cf. Haack. — σκεύη esse maxime armamenta navium ex c. 24. et ibi adn. apparet. Cf. etiam VIII, 28. — τὰ πλοῖα ... τὰ μεγάλα. Φορταγωγά vult esse Dukas. Cf. adn. VI, 61, 7. At πλοῖα a navibus onerariis non solum c. 7., ubi cf. adn., sed etiam c. 23., ubi huc respicitur, discernuntur. Apparatum bellicum iis vectum esse putat Goell., res in litus vel ex litore asportatas Bloomf. Ceterum reliquae naves in recessu portus manserunt. Cf. paulo ante adn.

6 ὥςτε καὶ τῶν πληρωμάτων οὐχ ἥκιστα τότε πρῶτον κάκωσις ἐγένετο· τῷ τε γὰρ ὕδατι σπανίῳ χρώμενοι καὶ οὐκ ἐγγύθεν, καὶ ἐπὶ φρυγανισμὸν ἅμα ὁπότε ἐξέλθοιεν οἱ ναῦται, ὑπὸ τῶν ἱππέων τῶν Συρακοσίων κρατούντων τῆς γῆς διεφθείροντο. τρίτον γὰρ μέρος τῶν ἱππέων τοῖς Συρακοσίοις διὰ τοὺς ἐν τῷ Πλημμυρίῳ, ἵνα μὴ κακουργήσοντες ἐξίοιεν, ἐπὶ τῇ ἐν τῷ Ὀλυμπιείῳ πολίχνῃ ἐτετάχατο.
7 ἐπυνθάνετο δὲ καὶ τὰς λοιπὰς τῶν Κορινθίων ναῦς προςπλεούσας ὁ Νικίας· καὶ πέμπει ἐς φυλακὴν αὐτῶν εἴκοσι ναῦς, αἷς εἴρητο περί τε Λοκροὺς καὶ Ῥήγιον καὶ τὴν προςβολὴν τῆς Σικελίας ναυλοχεῖν αὐτάς.

§. 6. διεφθείροντο. Vat. H. Vall. Bekk. οἱ πολλοὶ διεφθείροντο. Sed verba οἱ πολλοί inepta esse demonstravit Arn., eaque in ed. 2. delevit etiam Bloomf.

τῇ ἐν s. v. habet H., om. Vat. Sed ἐν, ut saepe, significat prope.

§. 6. πληρωμάτων. Sic omnes eos dici, quibus naves complentur, docent lexicographi. — τῷ τε γάρ ... Cum v. διεφθείροντο duo membra cohaerent hoc modo: nam et quia aqua rara, eaque non e vicinia, utebantur, et quum lignatum exirent, ab equitatu Syracusano peribant. Cf. c. 13. φρυγανισμός autem, quod nomen redit c. 13., est idem quod III, 111. φρυγάνων ξυλλογή, lignatio. — ἐπὶ τῇ ἐν τῷ. Cf. sd. — Ὀλυμπιείῳ. Cf. adn. VI, 64. — πολίχνῃ. Suburbium Olympici hoc oppidulum vocat Didotius. Maiore litera Letronnius p. 54. Diodori causa, qui τὴν καλουμένην Πολίχνην dixit XIII, 7. cf. XIV, 72., et quod aliae quoque Polichnae nominantur, pinxit; sed forma sermonis et collocatio verborum τῇ ἐν τῷ Ὀλυμπ. πολ. Thucydidi appellativum hoc vocabulum fuisse prodere Didotio non temere videtur. Add. adn. ad VIII, 14. et quae de νήσου voce adnotata sunt ad VI, 3, 2. — ἐτετάχατο. Cf. adn. V, 6. extr.

§. 7. τὰς λοιπὰς ... ναῦς. Cf. c. 2. init. et c. 7. init. — ἐς φυλακὴν αὐτῶν, ad eas observandas, speculandas. — προςβολήν. Cf. adn. VI, 48. — ναυλοχεῖν αὐτάς. Nonnulli hic quaerunt pleonasmum pronominis αὐτός, de quo cf. Matth. Gr. §. 472. Sed huic pleonasmo casuum diversitas parum favet, et ad eum vitandum Acacius iam αὐτάς retulit ad Corinthiorum naves. „In qua sententia," inquit Abr., „fuerat quoque Steph. in Thes.

ἔπειτα γίγνεται ξυμπλοκή, ἐν ᾗ οἱ Συρακόσιοι νικῶνται. Γύλιππος δὲ τοὺς ἑαυτοῦ παραθαρσύνει.

5. Ὁ δὲ Γύλιππος ἅμα μὲν ἐτείχιζε τὸ διὰ 1
τῶν Ἐπιπολῶν τεῖχος τοῖς λίθοις χρώμενος, οὓς οἱ Ἀθηναῖοι προπαρεβάλοντο σφίσιν, ἅμα δὲ παρέτασσεν ἐξάγων ἀεὶ πρὸ τοῦ τειχίσματος τοὺς Συρακοσίους καὶ τοὺς ξυμμάχους· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀντιπαρετάσσοντο. ἐπειδὴ δὲ ἔδοξε [τῷ] Γυλίππῳ 2

Cap. 5. §. 1. *ἐτείχιζε.* Vat. male *διετείχιζε.* Deinde H. *καὶ ξυμμάχους.*

§. 2. *Γυλίππῳ.* Vat. H. *τῷ Γυλ.*, quem articulum hic Bekk. parum sibi constans (vid. 4, 4.) recepit, fortasse quod paulo ante legimus *ὁ δὲ Γύλιππος* et §. 3. iterum. Sed similiter 4, 2. *ὁ Γύλιππος,* §. 5. *Γύλιππος.* Cf. tamen etiam sd. 20, 1. VIII, 32. 35.

v. *ναυλοχῶ.*" HERTL. Cf. Phot. *ναυλοχεῖν· ναῦς λοχᾶν καὶ ἐνεδρεύειν· Θουκυδίδης ἑβδόμῳ.* „Et Appi. Bell. Civ. IV, 82. *Μοῦρκος δὲ ἐν Πελοποννήσῳ ναυλοχῶν Κλεοπάτραν.*" ARN.

Cap. 5. §. 1. *τὸ . . . τεῖχος.* Cf. c. 4. init. — *οὓς . . . προπαρεβάλοντο σφίσιν.* Cf. VI, 99, 1. VII, 2, 4., ex quibus simul aoristum plusquamperfecti vice hic fungi apparet. Cf. adn. I, 62, 2. Ceterum etiam inde, quod his lapidibus usus est Gylippus, murum eius non posse ibi fingi, ubi eum posuit Dunbar, ex adn. ad VI, 99. intelligitur. De *σφίσιν* ad medium adiecto cf. adn. I, 33, 4. — *παρέτασσεν . . . ἀντιπαρετάσσοντο.* Ex hoc loco et ex iis, quae paulo post §. 2. et 3. leguntur *μεταξὺ τῶν τειχισμάτων* et *ἐντὸς λίαν ποιήσας,* Dunbar et in eo libello, quem de Syracusarum obsidione scripsit, p. 17. sqq. et in Append. Lex. Lat. et Brit. v. *παροικοδομέω* evincere studuit Syracusanorum et Atheniensium muros fuisse paribus intervallis inter se distantes. Sed *τὸ τείχισμα* non potest aliud esse quam *τὸ τειχιζόμενον διὰ τῶν Ἐπιπολῶν,* quod *ἄνω* ductum esse c. 4. audivimus et in ipsa Dunbari tabula ita delineatum est. Quod autem ille praeter hoc finxit *παρατείχισμα,* quo simplicem et *ἐγκάρσιον* murum iungente efficeretur, ut murus Syracusanorum ab Atheniensi aequis intervallis distaret, nomen legitur illud quidem c. 11. 42. sq., sed murum simplicem, quia *παρῳκοδομήθη καὶ παρῆλθε τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν* 6, 1., ubi cf. adn., *παρατείχισμα* vocari inde apparet, quod 11, 3. post verba *παρῳκοδομήκασιν ἡμῖν τεῖχος ἁπλοῦν* scribitur *τὸ παρατείχισμα τοῦτο;* ceterum, si usquam, c. 7. init. confectum esse significatur, itaque hic respici nondum potest. Sed tunc, quum res huius capitis gestae sunt, is murus, qui sursum ducebatur, Atheniensium opera nondum prorsus attigerat (cf. 6, 1.), sed spatium quoddam interiectum erat. Et Gylippus exercitum suum non obliquum iuxta totum hunc murum instruxisse existimandus est, quum Athenienses, a quibus milites in fronte munitionum suarum constitutos esse consentaneum est, aciem illi oppositam i. e. e regione instruxisse dicantur, sed ante muri, qui exstruebatur, partem extremam hostibusque proximam copias in hos obvertisse censendus est.

§. 2. *τῶν τειχισμάτων.* Significatur quum circummunitionis Atheniensium pars ea, quae

καιρὸς εἶναι, ἦρχε τῆς ἐφόδου· καὶ ἐν χερσὶ γενόμενοι ἐμάχοντο μεταξὺ τῶν τειχισμάτων, ᾗ τῆς
3 ἵππου τῶν Συρακοσίων οὐδεμία χρῆσις ἦν. καὶ νικηθέντων τῶν Συρακοσίων καὶ τῶν ξυμμάχων, καὶ νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελομένων, καὶ τῶν Ἀθηναίων τροπαῖον στησάντων, ὁ μὲν Γύλιππος ξυγκαλέσας τὸ στράτευμα οὐκ ἔφη τὸ ἁμάρτημα ἐκείνων, ἀλλ' αὑτοῦ γενέσθαι· τῆς γὰρ ἵππου καὶ τῶν ἀκοντιστῶν τὴν ὠφελίαν τῇ τάξει ἐντὸς λίαν τῶν τειχῶν ποιήσας ἀφελέσθαι· νῦν οὖν αὖθις
4 ἐπάξειν. καὶ διανοεῖσθαι οὕτως ἐκέλευεν αὐτούς, ὡς τῇ μὲν παρασκευῇ οὐκ ἔλασσον ἕξοντας, τῇ δὲ γνώμῃ οὐκ ἀνεκτὸν ἐσόμενον, εἰ μὴ ἀξιώσουσι Πελοποννήσιοί τε ὄντες καὶ Δωριῆς Ἰώνων καὶ νησιωτῶν καὶ ξυγκλύδων ἀνθρώπων κρατήσαντες ἐξ-

§. 3. *ὁ μὲν Γύλιππος* Vat. H. Marc. Bekk. Vulgo abest *μέν,* cui respondere potest *δέ* verborum *ὁ δὲ Νικίας* c. 6. init.
αὑτοῦ. Vulgo *αὐτοῦ.* Vat. H. Bekk. *ἑαυτοῦ.* Similiter VIII, 88.

erat in Epipolis, tum Syracusanorum *τὰ τείχη,* de quibus cf. §. 3. adn. — *ᾗ . . . χρῆσις ἦν.* Propter angustum spatium et propter causam §. 3. dictam.

§. 3. *νεκρούς.* De articulo omisso vid. adn. I, 54, 1. — *τῇ τάξει.* Dativum, quem Krueg. et Burg. cum *ὠφελ.* iunxerunt, quod ideo fieri posse non videtur, quia *ὠφελεῖν* cum hoc casu Thucydides non composuit, adiectivi *ὠφέλιμος* casum autem substantivum ex eo non ductum sequi non quit, nos, ut Matth. Gr. §. 428. d., cum *ἀφελέσθαι* nectimus, de quo cum hoc casu copulato cf. Matth. Gr. §. 418. e. adn. Buttm. §. 131. adn. 8. Rost. §. 104. adn. 9. Thom. Mag. h. v. Deinde ad *ποιήσας* audi *αὐτήν,* de qua re praeter Matth. §. 428. d. vid. sd. II, 42, 4. adn. V, 69, 1. — *ἐντὸς . . . ποιήσας,* quod eos nimis intra munitiones constituisset. Id de omnibus copiis sane intelligi non potest, si et vera est acies ad §. 1. explanata, et murus Gylippi sursum versus ductus est; sed certe de dextro cornu, et quum hic et 6, 2. pluralis *τῶν τειχῶν,* non singularis *τοῦ τείχους* (*τοῦ ἁπλοῦ*), legatur, quo plurali etiam *ἐγκάρσιον* (cf. adn. 4, 1.) vel Temenitae circumdatus murus (cf. VI, 75.) significari videtur, fortasse etiam de extremo sinistro cornu. Super ipsis verbis *ἐντὸς ποιεῖν* cf. adn. II, 83, 5. VI, 67, 1. Matth. ad Hymn. in Merc. v. 77.

§. 4. *διανοεῖσθαι . . . ὡς . . . ἕξοντας.* Vid. Matth. Gr. §. 569. 7. — *Δωριῆς Ἰώνων.* Cf. adn. I, 124. 1. — *ξυγκλύδων.* Est antiquissimum huius vocis testimonium omissum in Steph. Thes. ed. rec. — *ἐξελάσασθαι.* Idem medium legitur IV, 35, 4., ubi cf. adn.

δευτέρα οὖν γίγνεται πεζομαχία, ἧ οἱ Συρακόσιοι νικήσαντες τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν φθάνουσι παροικοδομήσαντες.

ελάσασθαι ἐκ τῆς χώρας. 6. καὶ μετὰ ταῦτα, 1
ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, αὖθις ἐπῆγεν αὐτούς. ὁ δὲ Νι-
κίας καὶ οἱ Ἀθηναῖοι νομίζοντες, καὶ εἰ ἐκεῖνοι μὴ
ἐθέλοιεν μάχης ἄρχειν, ἀναγκαῖον εἶναι σφίσι μὴ
περιορᾶν παροικοδομούμενον τὸ τεῖχος, (ἤδη γὰρ
καὶ ὅσον οὐ παρεληλύθει τὴν τῶν Ἀθηναίων τοῦ
τείχους τελευτὴν ἡ ἐκείνων τείχισις, καί, εἰ προέλ-
θοι, ταὐτὸν ἤδη ἐποίει αὐτοῖς νικᾶν τε μαχο-
μένοις διὰ παντὸς καὶ μηδὲ μάχεσθαι,) ἀντεπήε-
σαν οὖν τοῖς Συρακοσίοις. καὶ ὁ Γύλιππος τοὺς 2
μὲν ὁπλίτας ἔξω τῶν τειχῶν μᾶλλον ἢ πρότερον
προ[εξ]αγαγὼν ξυνέμισγεν αὐτοῖς, τοὺς δὲ ἱππέας
καὶ τοὺς ἀκοντιστὰς ἐκ πλαγίου τάξας τῶν Ἀθη-
ναίων κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν, ᾗ τῶν τειχῶν ἀμφο-

§. 4. ἐξελάσασθαι. Vat. ἐξελάσεσθαι, quod excusari potest. Cf. adn. VI, 57, 3.

Cap. 6. §. 1. εἶναι σφίσι. Vat. H. Bekk. σφίσιν εἶναι.
προέλθοι. H. παρέλθοι, quod Valla quoque invenit.
ταὐτόν. Vat. H. τὸ αὐτό. Cf. VIII, 66, 4.
μηδὲ μάχεσθαι. Vat. H. μηδὲ ἀμύνεσθαι, ad varietatem orationis efficiendam.

§. 2. προ[εξ]αγαγών. προαγαγών Cass. Cl. Ven. T. Pal. Vat. H. aliique complures et Bekk. „Quum facilius προαγαγών ex προεξαγαγών fieri potuerit quam vice versa, vulgatam lectionem servo.“ HAACK. „Cf. c. 37. [70.] VIII, 25.“ KRUEG. ad Dion. p. 25.

Cap. 6. §. 1. παροικοδομούμενον. Cf. adn. §. 4. — παρεληλύθει. Plerisque hic murus sursum versus Atheniensium opera praeterisse et interscidisse videtur; unus Dunbar eum e regione circummunitionis Atheniensium ita porrectum, ut paribus intervallis inter se distarent, ultra processisse censet. Sed quum τὸ τεῖχος debeat esse τὸ διὰ τῶν Ἐπιπολῶν τεῖχος 5, 1., idque διὰ τῶν Ἐπιπολῶν ἄνω τειχισθῆναι Thucydides 4, 1. dixerit, sursum versus ultra Atheniensium opera processisse existimandum videtur. Cf. adn. 4, 1. et 5, 1. — τὴν . . . τελευτήν. Est extremitas in septentrionem seu Trogilum versus spectans. Cf. 2, 4. — καί, εἰ . . . ταὐτὸν ἤδη ἐποίει αὐτοῖς cet. „Verte: et, si ulterius progrederetur [ἡ ἐκείνων τείχισις], faceret [immo faciebat], ut perinde esset (Atheniensibus) proeliis quantumvis vincentibus, ac si ne pugnassent quidem. Vide huius cap. fin. et c. 11. fin. Sensum exprimit Plutarchus Nic. p. 536. B. ἤδη γάρ etc. sunt e persona Thucydidis; ergo αὐτοῖς, non σφίσι.“ DOBR.

§. 2. ἐκ πλαγίου . . . τῶν Ἀθηναίων, a latere Ath. Cf. adn. IV, 36, 4. — κατὰ τὴν εὐρυχωρίαν. „Syracusani frontem in occasum obversam

3 τέρων αἱ ἐργασίαι ἔληγον. καὶ προσβαλόντες οἱ
ἱππῆς ἐν τῇ μάχῃ τῷ εὐωνύμῳ κέρᾳ τῶν Ἀθη-
ναίων, ὅπερ κατ' αὐτοὺς ἦν, ἔτρεψαν· καὶ δι'
αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα νικηθὲν ὑπὸ τῶν
4 Συρακοσίων κατηράχθη ἐς τὰ τειχίσματα. καὶ τῇ
ἐπιούσῃ νυκτὶ ἔφθασαν παροικοδομήσαντες [καὶ
παρελθόντες] τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν, ὥστε
μηκέτι μήτε αὐτοὶ κωλύεσθαι ὑπ' αὐτῶν, ἐκείνους

Sed in nullo horum locorum προεξάγειν iungitur cum ἔξω, quanquam huic similia sunt ἐξεστρατευμένοι ἔξω τῆς πόλεως IV, 129. Add. de talibus adn. I, 133. VI, 73, 2. 104, 1. al.

§. 3. κέρᾳ. Vat. H. κέρατι, contra flexionem Thucydideam. Cf. ed. mai.
δι' αὐτό. Vat. H. διὰ τοῦτο. At cf. IV, 55. V, 115. VIII, 88. et adn. IV, 64, 1.
κατηράχθη. Cass. Aug. Cl. (apud Bloomf.) Ven. Pal. It. T. cod. mus. Brit. Reg. Marc. Lugd. K. m. κατεῤῥάχθη. Vulgatum commendant interpretes Herodot. IX, 69. et Ell. ad Arr. V, 17, 3., quanquam in locis ibi allatis omnibus fluctuat scriptura. κατεῤῥάχθη constanter legi Dion. Hal. p. 1906. et Ios. Ant. XIII, 13, 5. adnotat Bloomf., eique favent verba Demosth. c. Con. §. 8. ῥάξαντες εἰς τὸν βόῤβορον et Thuc. VIII, 96. ξυῤῥάξουσι, quae certa sunt exempla verbi ῥάσσειν similiter dicti. Quare κατεῤῥάχθη scripsissemus, nisi infra c. 63. omnes libri ἀπαράξωμεν praeberent, non ἀποῤῥάξωμεν. Accedit, quod κατηράχθη „haud dubie legit Dio Cass., qui frequenter hunc usum imitatur, sicut p. 512. 514. 535.“ BLOOMF. Cf. Wessel. ad Herodot. V, 63.

§. 4. καὶ παρελθόντες om. H. et una cum verbis τὴν ... οἰκοδομίαν uncis inclusit Bekk., sed haec certe agnoscit Antiatticistes scribens: οἰκοδομίαν· Θουκυδίδης ἑβδόμῳ, estque hoc vocabulum Thucydideum. De καὶ παρελθόντες cf. adn.

habebant; itaque equitatus eorum in dextro cornu collocatus in septentrionem aciei spectabat. Atqui septentrionalis Epipolarum pars plurimum campi puri et patentis continebat, quum perfecta pars operum Atheniensium ad meridiem in rupem australem versus pertineret.“ ARN.

§. 3. νικηθὲν . . . τειχίσματα. A Syracusanis post hanc victoriam iam δι' ὅλης τῆς Ἐπιπολῆς murum Atheniensium eversum esse male narrat Diod. XIII, 8. Quod iure reprehendens Dobr. ad c. 80. minus recte fortasse Diodorum etiam in eo vituperat, quod Athenienses alio castra movisse scribat. Cf. ed. mai. et adn. c. 8.

§. 4. παροικοδομήσαντες καὶ παρελθόντες. In παροικοδομεῖν praepositio hic et §. 1. utrum significet prope, propter, (vel, ut Dunbar interpretatur, in a parallel direction,) an ultra, dubitari potest. Si hoc probandum est, verba καὶ παρελθόντες sunt inutilia. Quae ne delere cogamur, illam vim tuentur Did., Bloomf. al. Et hic quidem agnosci ea a Plutarcho Nic. c. 19. scribente παροικοδομῶν εἰς τὰς διαστολάς

τε καὶ παντάπασιν ἀπεστερηκέναι, εἰ καὶ κρατοῖεν, μὴ ἂν ἔτι σφᾶς ἀποτειχίσαι.

αἱ τῶν Κορινθίων νῆες ἐς Συρακούσας ἐσπλέουσιν· οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ ἄλλην βοή-

7. Μετὰ δὲ τοῦτο αἵ τε τῶν Κορινθίων νῆες 1
καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λευκαδίων ἐςέπλευσαν αἱ ὑπόλοιποι δώδεκα λαθοῦσαι τὴν τῶν Ἀθηναίων φυλακήν, (ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἐρασινίδης Κορίνθιος,) καὶ ξυνετείχισαν τὸ λοιπὸν τοῖς Συρακοσίοις μέ-

Cap. 7. §. 1. Ἐρασινίδης. Vat. mire Θρασωνίδης, quod nomen Corinthii est Aeli. V. H. XIV, 24.

affirmat, quod nobis parum perspicuum videtur. Ceterum Valla quoque orationem contraxit sic interpretatus: nocte insequenti perduxerunt murum suum ultra hostilem. — ἀπεστερηκέναι ... μὴ ἂν ἔτι σφᾶς ἀποτειχίσαι. De μή cf. Matth. Gr. §. 534. adn. 5, 4. et Madv. Synt. §. 210. Consentiens Plut. Nic. l. d. ἀπέκοψε, inquit, τὸν ἐκείνων περιτειχισμόν, ὥςτ' αὐτοῖς μηδὲν πλέον εἶναι κρατοῦσιν. Hoc κρατοῦσιν et Thucydidea εἰ καὶ κρατοῖεν non de ea victoria, qua Athenienses universis Epipolis potiti, sed de ea, qua hostes post munitiones se recipere coacti sint, intelligendum esse adnotat Leak. apud Bloomf. p. 682. Etenim victoriam nihil profuturam fuisse, nisi, quod arduum erat, murum hostium diruissent, dicere velle utrumque scriptorem apparet ex c. 11. extr.

Cap. 7. §. 1. αἵ τε ... δώδεκα. Cf. VI, 104. et ibi adn. Diodorus XIII, 8. quidem τριςκαίδεκα dixit, sed Gongyli navem adnumerat. — τὴν ... φυλακήν. Vid. c. 4. — ξυνετείχισαν ... μέχρι τοῦ ἐγκαρσίου τείχους. Haec verba difficilia sunt ad explanandum. Goellero quidem Syracusani prius absolutis extremis muri tunc intermedia quoque aedificando ope Corinthiorum et reliquorum, qui tunc advenissent, videntur explevisse. Sed idem diligentius, quid verbis μέχρι τοῦ ἐγκαρσίου τείχους significari putet, non explicat. Τὸ ἐγκάρσιον τεῖχος hoc uno loco, si controversa c. 4. verba exceperis, Atheniensium murum dici, id quod Arn. et Thirw. Hist. Gr. III. p. 418. censent, et per se improbabile est, et ideo, quia, si hanc enodationem sequimur, quum superiore capite iam legerimus ἔφθασαν παροικοδομήσαντες καὶ παρελθόντες τὴν τῶν Ἀθηναίων οἰκοδομίαν, aut verba μέχρι τοῦ ἐγκ. τείχους omnino redundant, aut certe, id quod Thirw. fecit, in iis interpretandis Goellerum sequi debemus, etsi minime verisimile est Syracusanos munitionem non continuasse, sed partem eius Aheniensium operibus proximam prius exstruxisse, quam continuum murum illuc perduxissent. Sin ἐγκάρσιον τεῖχος murum Syracusanorum eum, cuius VI, 99. mentio facta est, volumus esse, redeunt difficultates § 4. motae, maxime cur murus dudum deletus commemoretur, et quomodo congruat situs. Hunc tamen murum, cuius aliqua pars superfuerit, intelligunt Dunbar Syrac. p. 19. sq. et Leakius apud Bloomf. p. 682. tunc παρατειχίσματι, ut videtur, novum murum Syracusanorum cum transverso iunctum esse existimans. Cf. adn. c. 5. Ceterum in diversis locis ab his

2 χρι τοῦ ἐγκαρσίου τείχους. καὶ ὁ Γύλιππος ἐς τὴν
ἄλλην Σικελίαν ἐπὶ στρατιάν τε ᾤχετο καὶ ναυτικὴν καὶ πεζικὴν ξυλλέξων, καὶ τῶν πόλεων ἅμα προςαξόμενος, εἴ τις ἢ μὴ πρόθυμος ἦν, ἢ παν-
3 τάπασιν ἔτι ἀφεστήκει τοῦ πολέμου. πρέσβεις τε
ἄλλοι τῶν Συρακοσίων καὶ Κορινθίων ἐς Λακεδαίμονα καὶ Κόρινθον ἀπεστάλησαν, ὅπως στρατιὰ ἔτι περαιωθῇ τρόπῳ, ᾧ ἂν ἐν ὁλκάσιν ἢ πλοίοις ἢ ἄλλως ὅπως ἂν προχωρῇ, ὡς καὶ τῶν
4 Ἀθηναίων ἐπιμεταπεμπομένων. οἵ τε Συρακόσιοι
ναυτικὸν ἐπλήρουν καὶ ἀνεπειρῶντο ὡς καὶ τούτῳ ἐπιχειρήσοντες, καὶ ἐς τἆλλα πολὺ ἐπέῤῥωντο.

θειαν περιβλέπουσι, καὶ δὴ καὶ ναυτικὸν πληροῦσι.

§. 2. στρατιάν. Cass. Aug. Cl. Ven. T. aliique στρατείαν. Cf. sd. I, 9, 5.

πεζικήν. Vat. H. Bekk. πεζήν. Cf. sd. VI, 33, 2.

doctis Britannis transversum murum collocari ex adn. VI, 99. intelligitur.

§. 2. Cum hac paragrapho et proximis cf. Diod. l. d. — ἀφεστήκει τοῦ πολέμου. Cf. adn. IV, 118, 9. VI, 88, 4.

§. 3. πρέσβεις ... ἄλλοι. Praeter eos, quos missos esse legimus VI, 73. — τρόπῳ. Similiter ante relativum legitur V, 23. et 47. bis. Add. Antiph. apud Krueg. — ἐν ὁλκάσιν ἢ πλοίοις. „Nota πλοῖα et ὁλκάδας distingui [ut 23, 2. et Xen. de Reb. Athen. I, 20.]; minora illa sunt, leviora certe, *Transportschiffe*, hae operariae [onerar.], *Lastschiffe*.“ BAU. πλοῖα sunt universa navigia. Cf. ad I, 14. et VII, 4. ἐν ὁλκάσι revera traiicere paraverunt Peloponnesii c. 17. — ἢ ἄλλως ὅπως ἂν προχωρῇ. Vulgatam, in qua nonnulli propter superiora ᾧ ἂν haeserunt, quare Bekker adeo ἐν ὁλκάσιν ... ὅπως ἂν uncis inclusit, Bloomfieldius in ed. 2. ὁτῳοῦν pro ᾧ ἂν coniecit, tuetur Hermannus de part. ἂν l. II. c. 12. et l. IV. c. 5., postrema vertens: quocunque modo res procedere visa fuerit, et verbum προχωρῇ ad ᾧ ἂν iam cogitandum esse nobiscum et cum Haack. atque Arn. statuens, qua in re assentitur etiam Matth. Gr. §. 600. extr. Cf. Baeuml. de Mod. Gr. p. 373. Ceterum non necesse est nimium hunc μερισμὸν credi; nam potuerunt nonnulli militum etiam triremibus traiici. — ὡς ... ἐπιμεταπεμπομένων. Non ad VI, 74. videtur respici, sed, quia praesentis participium positum est, ad VII, 8., ita ut Syracusani rem praescivisse existimandi sint.

§. 4. ἀνεπειρῶντο. Verbum rei navalis proprium est, „quum naves in mare deducuntur, ut et earum et remigum periculum fiat. Vid. Interpr. ad Diod. XIII, 8.“ GOELL. Cf. c. 12. 51. Appar. ad Demosth. V. p. 323. et hic Bloomf. — ἐς τἆλλα ... ἐπέῤῥωντο. Port.: in ceteras res totis viribus incumbebant; at Bloomfield.: ad cetera valde animosi facti erant. Cf. adn. II, 8.

Νικίας δὲ πέμπει ἐπιστολὴν ἐς Ἀθήνας περὶ ἐπιβοηθείας.

8. Ὁ δὲ Νικίας αἰσθόμενος τοῦτο καὶ ὁρῶν 1
καθ' ἡμέραν ἐπιδιδοῦσαν τήν τε τῶν πολεμίων ἰσχὺν καὶ τὴν σφετέραν ἀπορίαν ἔπεμπε καὶ αὐτὸς ἐς τὰς Ἀθήνας ἀγγέλλων πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε καθ' ἕκαστα τῶν γιγνομένων, μάλιστα δὲ καὶ τότε, νομίζων ἐν δεινοῖς τε εἶναι, καὶ εἰ μὴ ὡς τάχιστα ἢ σφᾶς μεταπέμψουσιν, ἢ ἄλλους μὴ ὀλίγους ἀποστελοῦσιν, οὐδεμίαν εἶναι σωτηρίαν.
φοβούμενος δὲ, μὴ οἱ πεμπόμενοι ἢ κατὰ τοῦ λέ- 2
γειν ἀδυνασίαν, ἢ καὶ μνήμης ἐλλιπεῖς γιγνόμενοι, ἢ τῷ ὄχλῳ πρὸς χάριν τι λέγοντες, οὐ τὰ ὄντα ἀπαγγέλλωσιν, ἔγραψεν ἐπιστολὴν νομίζων

Cap. 8. §. 1. τοῦτο. H. τούτων. Cf. Rost. Gr. §. 108. adn. 11.

εἰ μὴ ... μεταπέμψουσιν ... ἀποστελοῦσιν. Ante Bekk. ἢν μὴ ... μεταπέμψωσιν ... ἀποστέλλωσιν, et εἰ μὴ soli Vat. H. Ar. Chr. In Cl. Ven. H. C. ἀποστείλωσιν.

§. 2. μνήμης Vat. H. Vall. Bekk. Vulgo γνώμης, quod ferri non posse docuerunt Bau. et in ed. Bloomf. Tum γενόμενοι H. F. I.

μάλιστα. Vat. μόλις.

Cap. 8. §. 1. σφετέραν. Cf. adn. I, 5. — ἔπεμπε. Imperfectum, quod ad πολλάκις μὲν καὶ ἄλλοτε relatum notionem rei repetitae habet, apud μάλιστα δὲ καὶ τότε sonat mittere parabat. — μεταπέμψουσιν. Cf. adn. I, 112, 3.

§. 2. ἀδυνασίαν. „ἀδυνασία rursus est infra VIII, 8. [praeterquam in D. I. E.], ubi Schol. Cass. adnotat: σημείωσαι, ἀδυνασία εἴρηται. Thomas Mag.: ἀκρατία, ἀδυνασία καὶ ἀνοητία παρὰ Θουκυδίδῃ μόνῳ. Pollux III, 122. et VI, 145. tam ἀδυνασία quam ἀδυναμία recte dici putat.“ DUK. „Frequentius sane ἀδυναμία, . . . non minus ἀνάλογον tamen et ἀδυνασία . . . ab ἀδύνατος, sicut ab ἀθάνατος fit ἀθανασία, ab εὔκρατος εὐκρασία.“ BAU. Cf. Bekk. Anecd. et Lob. ad Phryn. p. 508. Utrumque legitur apud Herodot. — μνήμης ἐλλιπεῖς γενόμενοι. Hoc verendum erat, si omnia memoria tenere deberent; nam nonnulla vel sic eos coram dicere iussos esse verbis §. 3. ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν et c. 10. ὅσα τε ἀπὸ γλώσσης εἴρητο αὐτοῖς contra Arnoldum miratum nuntios putatos esse rerum epistolae reminisci non potuisse adnotat Bloomf. in ed. 2. — ἔγραψεν ἐπιστολήν. Ex omnibus verbis scriptoris coniici posse hanc primam fuisse epistolam a Nicia ex Sicilia missam, et id quidem c. 11. init. videri refutari, sed ibi ἐπιστολάς fortasse esse ἀγγελίας nunc explicat Bloomf. ad sententiam mutandam, ut videtur, motus a Thirw. Hist. Gr. III. p. 419., qui facilius, quanquam aegre, credi posse a Nicia c. 11. ἐπιστολάς dici mandata nuntiis data quam aliam hic mentem scriptoris esse adnotat. Cf. Thom. Mag. in h. v. — ἐν

οὕτως ἂν μάλιστα τὴν αὑτοῦ γνώμην μηδὲν ἐν τῷ ἀγγέλῳ ἀφανισθεῖσαν μαθόντας τοὺς Ἀθη-
3 ναίους βουλεύσασθαι περὶ τῆς ἀληθείας. καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο φέροντες, οὓς ἀπέστειλε, τὰ γράμματα καὶ ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν· ὁ δὲ [τὰ] κατὰ τὸ στρατόπεδον διὰ φυλακῆς μᾶλλον ἤδη ἔχων ἢ δι' ἑκουσίων κινδύνων ἐπεμελεῖτο.

αὑτοῦ Cass. Aug. Cl. Pal. Reg. Lugd. aliique. Vulgo et Bekk. αὐτοῦ. Cf. adn. I, 17.

§. 3. τά om. Vat. H. Reg. Marc. K. Ar. Chr. Dan. Bekk. Cf. adn.

μᾶλλον accessit ex Vat. H. Vall. Bekk. „Ex interpr. quidem profectum esse suspicantur, sed ellipsis eius [de qua cf. Held. ad Plut. Timol. p. 318.] mirum in modum dura esset. Hanc ob causam, et quod a Dione Cass. p. 516, 58. scribente ἀλλ' αὐτοί τε διὰ φυλακῆς μᾶλλον ἢ διὰ κινδύνων τὸ στρατόπεδον ἐποιοῦντο lectum est, recepi.“ BLOOMF. Probat etiam Haas. Lucubr. Thuc. p. 4.

ἢ δι' Vat. H. Ald. Flor. Bas. Vall. Bekk. et Cass. rec. man. In plerisque libris ἤδη.

τῷ ἀγγέλῳ. „Schol. ἐν τῇ ἀγγελίᾳ [item Steph. in Thes. h. v.]; malim διὰ τοῦ ἀγγέλου, ut c. 11. init. ἐν ἄλλαις ἐπιστολαῖς ἴστε. Vel qs. in persona, in ore nuntii.“ BAU. Culpa nuntii a se missi. Cf. Valck. ad Herodot. VIII, 100. et Matth. Gr. §. 577. p. 1341. sq. Singularem autem, etsi complures nuntios misit, quia nihil refert, utrum de uno an de pluribus cogitetur, posuit.

§. 3. οὓς ἀπέστειλε. De horum integritate dubitavit Heilm., et οἷς coniecit Burg. Sed vide de talibus appositionibus adn. I, 144, 2. II, 29, 3. VI, 65, 4. VI, 74, 1. — ὁ δὲ ... ἐπεμελεῖτο. Nicias vero castra magis custodiendo, quam ultro adeundo pericula, curabat. διὰ φυλακῆς ἔχων servato τά est idem atque φυλάσσων. Cf. Matth. Gr. §. 580. I. c. et exempla a Bloomf. adscripta. Ad alterum autem enuntiatum non ἔχων, id quod Bloomf. censet, repetendum, (neque enim dicitur διὰ κινδύνων ἔχειν,) sed verba δι' ἑκουσ. κινδ. simpliciter posita sunt pro dativo instrumenti. Coniunctionem vocabulorum ἑκούσιος κίνδυνος idem vir doctus exemplis similibus, ut αὐθαίρετος κίνδυνος VIII, 27., ἐθελούσιος κίνδ. Xen. Anab., satis illustravit. Cf. adn. III, 82, 2. Denique ἐπιμελεῖσθαι servato τά si sine complemento dictum esse non vis, et si omisso articulo id necessario statuendum est, et curandi verbo saepe ita utitur Tacitus (vid. Boett. Lex. Tac. in h. v.) atque aliis ipse Thucydides (cf. adn. I, 80, 4. II, 43, 1. 90, 3. al.), vocabula τὰ κατὰ τὸ στρατόπ. et ad ἔχων et ad ἐπεμελεῖτο referenda priori participio accommodata (cf. adn. I, 1, 2.) atque ad ἐπεμελεῖτο per dilogiam de exercitu accipienda sunt. Deleto τά verba διὰ φυλακῆς ἔχων valent φυλασσόμενος, ut II, 81. Ipsa castra Atheniensium, quae prius fuerant apud Sycen (VI, 98.), tunc fortasse iam erant ἐν τῷ διπλῷ τείχει (VI, 103.) et prope id. Cf. adn. c. 6. et infra 23. 38, 43,

Εὐετίωνος καὶ Περδίκκου στρατεία ἐπ᾽ Ἀμφίπολιν.

9. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει τελευτῶντι καὶ Εὐετίων στρατηγὸς Ἀθηναίων μετὰ Περδίκκου στρατεύσας ἐπ᾽ Ἀμφίπολιν Θρᾳξὶ πολλοῖς τὴν μὲν πόλιν οὐχ εἷλεν, ἐς δὲ τὸν Στρυμόνα περικομίσας τριήρεις ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐπολιόρκει ὁρμώμενος ἐξ Ἱμεραίου. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

ἡ Νικίου ἐπιστολὴ ἐς Ἀθήνας ἐλθοῦσα ἀναγιγνώσκεται.

10. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἥκοντες ἐς τὰς Ἀθήνας οἱ παρὰ τοῦ Νικίου ὅσα τε ἀπὸ γλώσσης εἴρητο αὐτοῖς εἶπον, καὶ εἴ τίς τι ἐπηρώτα, ἀπεκρίνοντο, καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἀπέδοσαν. ὁ δὲ γραμματεὺς ὁ τῆς πόλεως παρελθὼν ἀνέγνω τοῖς Ἀθηναίοις δηλοῦσαν τοιάδε.

Cap. 9. *Ἱμεραίου* Reg. Ar. Chr. ed. Vind. Bekk. Vulgo *Ἰμεραίου*. Asperum spiritum tuentur verba *ἱμείρω*, *ἵμερος*, *Ἱμέρα*, similia.

Cap. 10. *ἐπηρώτα* Vat. G. (?H?) Bekk. ,,Quae est minime spernenda scriptura, hoc sensu: et si quid quis *praeterea* interrogaret.“ GOELL. Vulgatam *ἠρώτα* tuetur Bloomf. putans copulatum verbum hic debere simplicis vim habere, quod non est verum.

ὁ τῆς πόλεως Vat. H. Bekk. Vulgo articulus abest, quo hunc scribam ab aliis diligentius discerni adnotat Arn. Cf. adn.

Cap. 9. *μετὰ Περδίκκου.* Hic igitur, qui h. l. a Thucydide postremum commemoratur, tunc rursus socius Atheniensium fuit, quod non est narratum. Nam postremo VI, 7. legimus ab Atheniensibus in urbem Methonen vicinam Macedoniae equites et Macedonum exsules missos esse, ut terra Perdiccae devastaretur. — *Θρᾳξὶ πολλοῖς.* Mercede haud dubie conductis. Cf. V, 6. — *περικομίσας.* *περί* praepositionis vim ex situ Amphipolis, de quo cf. adn. IV, 102., explicari posse Haack. putat. Ducem Atheniensium per ostium Strymonis invectum et navibus flexum eius amnis circa Amphipolim secutum urbem oppugnasse adnotat Goell. — *ὁρμώμενος.* Cf. adn. I, 64, 2. — *Ἱμεραίου.* ,,De hoc nomine silent omnes interpretes; hoc ipso tantum loco patet hoc Himeraeum prope Amphipolim situm fuisse.“ HAACK.

Cap. 10. *ἀπὸ γλώσσης.* De hac formula cf. Matth. Gr. §. 396. adn. 2. et Bloomf. ad Aesch. Agam. v. 786. — *γραμματεὺς ὁ τῆς πόλεως.* ,,*γραμματεῖς* Athenis tres erant... Primus [*γραμματεὺς κατὰ πρυτανείαν*, de quo vid. adn. ad IV, 118.] servabat tabulas et decreta; alter [*γραμματεὺς τῆς βουλῆς*] leges; tertius populo ac senatui praelegebat. Iul. Poll. l. VIII. c. 9.“ HUDS. ,,De *γραμματεῖ τῆς πόλεως* vid. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 201. Is apud alios audit *γραμματεὺς τοῦ δήμου* vel *τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου*. Schoem. de Comit. Athen. p. 320.“ GOELL. Cf. praeter alios Herm. Ant. Gr. §. 127, 17. et Wachsm. Ant. Gr. I. p. 829. ed. 2. — *δηλοῦσαν τοιάδε.*

ἐν ταύτῃ οὖν πρῶτον μὲν ἱστορεῖται τὰ ἀπὸ τοῦ Γύλιππον ἥκειν ἐν Σικελίᾳ πραχθέντα.

1 **11.** ,,Τὰ μὲν πρότερον πραχθέντα, ὦ Ἀθηναῖοι, ἐν ἄλλαις πολλαῖς ἐπιστολαῖς ἴστε· νῦν δὲ καιρὸς οὐχ ἧσσον μαθόντας ὑμᾶς ἐν ᾧ ἐσμεν βου-
2 λεύσασθαι. κρατησάντων γὰρ ἡμῶν μάχαις ταῖς πλείοσι Συρακοσίους, ἐφ᾽ οὓς ἐπέμφθημεν, καὶ τὰ τείχη οἰκοδομησαμένων, ἐν οἷσπερ νῦν ἐσμεν, ἦλθε Γύλιππος Λακεδαιμόνιος στρατιὰν ἔχων ἔκ [τε] Πελοποννήσου καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Σικελίᾳ πόλεων ἔστιν ὧν. καὶ μάχῃ τῇ μὲν πρώτῃ νικᾶται ὑφ᾽ ἡμῶν, τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ἱππεῦσί τε πολλοῖς καὶ ἀκοντι-

Cap. 11. §. 1. *πολλαῖς* om. Vat. H. et uncis inclusit Bekk. At c. 8. legimus *ἀγγέλλων πολλάκις καὶ ἄλλοτε.*

§. 2. *Λακεδαιμόνιος.* Vat. H. *ὁ Λακεδ.*, ut VI, 104. *Γύλιππος ὁ Λακεδ.*, ubi tamen articulus ideo potest additus esse, quia Lacedaemonius dux Corinthiis navibus opponitur. Sed cf. etiam adn. III, 25, 1.

ἔκ τε Vat. H. Bekk. Vulgo solum *ἐκ*. Cf. ad. 1, 5.

ἀπό om. Vat. H. Bekk. At cf. I, 35. *ἀπό τε τῶν ἐνσπόνδων πληροῦν τὰς ναῦς καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τῶν ὑμετέρων ξυμμάχων.* Add. IV, 61, 7. VI, 78. VII, 33.

,,De epistola Niciae vid. Demetr. Phaler. §. 237. [immo 228.] et Aristid. t. II. Orat. 1. [sive t. I. p. 363. sqq.]“ WASS. ,,An rhetor, quem Demetrium Phalereum vocant, hanc epistolam recte tanquam exemplum epistolarum nimis longarum et tumidioris stili proponat, iudicabunt alii; mihi non videtur. Certe non admodum accurate eam cum epistolis Platonis componit, inter quas triplo, quadruplo ac decuplo longiores sunt.“ DUK. ,,Hanc epistolam imitatur Procopius in ea, quam Belisarius ad Iustinianum misit.“ BLOOMF. Est Goth. I, 24. Cf. etiam Pompeii Epist. in Salust. Fragm. Hist. l. III. A Diod. XIII, 8. parum diligenter argumentum huius epistolae refertur. Mentio eiusdem fit Plut. Nic. c. 19. extr. atque Dion. Hal. de Thuc. iudic. p. 921., a quo laudibus praedicatur. Add. Front. ad Ver. II, 4. extr. Ab Aristide finguntur duae orationes Niciae epistola Athenas perlata habitae *περὶ τοῦ πέμπειν βοήθειαν τοῖς ἐν Σικελίᾳ.*

Cap. 11. §. 1. *ἐν ... ἐπιστολαῖς ἴστε.* De praepos. vid. Matth. Gr. §. 577. p. 1341. et §. 396. adn. 2. Voigtl. ad Luci. D. Mort. XXIII., de *ἐπιστολῆς* voce adn. 8, 2. — *ἐν ᾧ ἐσμεν,* in quo statu simus. Cf. 14, 3. VI, 6. extr. Krueg. Gr. §. 43. 4. adn. 4.

§. 2. *τῶν ἐν ... ἔστιν ὧν.* Cf. I, 5. — *μάχῃ τῇ πρώτῃ.* Vid. c. 5. — *τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ.* ,,Valla vertit secunda pugna... Portus [postridie dicens] secutus est usitatissimam significationem *τοῦ ὑστεραίᾳ*. Altera interpretatio tamen defendi potest. Primum enim non liquet e c. 5. et 6. secundam pugnam, qua victi sunt Athenienses, postridie eius diei, quo victores fuerant, factam; nam Thucydi-

σταῖς βιασθέντες ἀνεχωρήσαμεν ἐς τὰ τείχη. νῦν 3
οὖν ἡμεῖς μὲν παυσάμενοι τοῦ περιτειχισμοῦ διὰ
τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων ἡσυχάζομεν· (οὐδὲ γὰρ
ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ δυναίμεθ᾽ ἂν χρήσεσθαι,
ἀπαναλωκυίας τῆς φυλακῆς τῶν τειχῶν μέρος τι
τοῦ ὁπλιτικοῦ·) οἱ δὲ παρῳκοδομήκασιν ἡμῖν τεῖ-
χος ἁπλοῦν, ὥςτε μὴ εἶναι ἔτι περιτειχίσαι αὐ-
τούς, ἢν μή τις τὸ παρατείχισμα τοῦτο πολλῇ
στρατιᾷ ἐπελθὼν ἕλῃ. ξυμβέβηκέ τε πολιορκεῖν δο- 4
κοῦντας ἡμᾶς ἄλλους αὐτοὺς μᾶλλον, ὅσα γε κατὰ
γῆν, τοῦτο πάσχειν· οὐδὲ γὰρ τῆς χώρας ἐπὶ
πολὺ διὰ τοὺς ἱππέας ἐξερχόμεθα. **12.** πεπόμφασι 1
δὲ καὶ ἐς Πελοπόννησον πρέσβεις ἐπ᾽ ἄλλην στρα-
τιάν, καὶ ἐς τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις Γύλιππος
οἴχεται τὰς μὲν καὶ πείσων ξυμπολεμεῖν, ὅσαι νῦν
ἡσυχάζουσιν, ἀπὸ δὲ τῶν ἔτι καὶ στρατιὰν πεζὴν

§. 3. τὸ πλῆθος. τό om. Vat. H. E. Laur. Ald. ed. Bas., de quo ambigas. Cf. ed. mai.

χρήσεσθαι Cass. Aug. Pal. It. T. Reg. Lugd. Mosqu. K. m. Ar. Chr. In Marc. χρήσεσθε. Vulgo et Bekk. χρήσασθαι. H. χρῆσθαι, quod, quum aoristus minus aptus sit, probat Burg. p. 190. De nostro vid. adn. III, 28.

εἶναι. Vat. H. δυνατὸν εἶναι, ex interpr.

Cap. 12. §. 1. ἔτι καὶ στρατιάν. Vat. καὶ στρατιὰν ἔτι.

des tempus non definit, sed dicit: καὶ μετὰ ταῦτα, ἐπειδὴ καιρὸς ἦν, αὖθις ἐπῆγεν αὐτοῖς. Deinde etiam alii ὑστεραίᾳ dicunt pro ὑστέρᾳ." DUK. Cf. plura in ed. mai. Sed Thucydidem alibi hac voce sic usum esse non constat verbis I, 44. aut V, 46., ubi vid. adn. Et „Plut. Nic. c. 19. τῇ μὲν οὖν πρώτῃ μάχῃ κρατήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι τῶν Συρακουσίων ὀλίγους τινὰς ἀπέκτειναν —. εἰς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἔδειξεν ὁ Γύλιππος, οἷόν ἐστιν ἐμπειρία κ. τ. λ." HERTL.

§. 3. παρῳκοδομήκασιν . . . τεῖχος ἁπλοῦν. Cf. 4, 1. 6, 1. 4. — τὸ παρατείχισμα τοῦτο. Cf. adn. 5, 1. Huc respicit Aristid. I. p. 364. et 385. Antea de pronomine infinito cf. adn. III, 55, 2. VI, 10, 5.

§. 4. ὅσα γε. Cf. adn. IV, 48, 5. — τῆς χώρας ἐπὶ πολύ. Ita iam IV, 3. — διὰ τοὺς ἱππέας. Κρατοῦντας τῆς γῆς 4, 6.

Cap. 12. §. 1. πεπόμφασι . . . οἴχεται. Vid. c. 7. — τὰς μὲν καί. „καί [omissum in Mosqu.] non urgendum erat Bauero [interpretato ultro]; nam in utroque partitionis membro locum habet." HAACK. Cf. adn. V, 65, 3. VI, 13, 2. — ἀπὸ δὲ τῶν. De collocatione verborum vid. adn. III, 61.

2 καὶ ναυτικοῦ παρασκευήν, ἣν δύνηται, ἄξων. δια-
νοοῦνται γάρ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, τῷ τε πεζῷ
ἅμα τῶν τειχῶν ἡμῶν πειρᾶν καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ
3 θάλασσαν. καὶ δεινὸν μηδενὶ ὑμῶν δόξῃ εἶναι,
ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν. τὸ γὰρ ναυτικὸν ἡμῶν,
ἥπερ κἀκεῖνοι πυνθάνονται, τὸ μὲν πρῶτον ἤκμα-
ζε καὶ τῶν νεῶν τῇ ξηρότητι καὶ τῶν πληρω-
μάτων τῇ σωτηρίᾳ· νῦν δὲ αἵ τε νῆες διάβροχοι
τοσοῦτον χρόνον ἤδη θαλασσεύουσαι, καὶ τὰ πλη-
4 ρώματα ἔφθαρται. τὰς μὲν γὰρ ναῦς οὐκ ἔστιν
ἀνελκύσαντας διαψῦξαι διὰ τὸ ἀντιπάλους τῷ πλή-

ἔπειτα ὅτι αἵ τε νῆες τῶν Ἀθηναίων διάβροχοι, καὶ τὰ πληρώματα ἔφθαρται.

§. 2. τῷ τε. τέ om. Vat. H. I. Mosqu. Sed cf. c. 37.

§. 3. ἥπερ Cass. Cl. Ven. T. Vat. Reg. Marc. Laur. mus. Brit. al. Vulgo et Bekk. ὅπερ. „ἥπερ κἀκεῖνοι πυνθάνονται tam bene dici potest quam paulo ante ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι." HAACK. Et facilius ἥπερ in ὅπερ mutari potuisse quam vicissim ὅπερ in ἥπερ adnotat Bloomf.

κἀκεῖνοι. καὶ ἐκεῖνοι Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Laur. al. Utrumque Thucydideum. Vid. III, 16. VII, 79. VIII, 27. 71.

§. 4. διαψῦξαι Bekk., quod υ huius verbi producitur. Vulgo διαψύξαι, qualia tuetur Lob. Paral. Gr. II. p. 410. D. I. frustra ἀναψύξαι. Cf. adn.

§. 2. τῶν τειχῶν . . . πειρᾶν. Cf. adn. I, 61, 4.

§. 3. ὅτι καὶ κατὰ θάλασσαν. εἶπον audiendum esse censere Bloomfieldium mirum est. In mente repete διανοοῦνται πειρᾶν. — τῇ σωτηρίᾳ, incolumitate, Port. Contrarium est τὸ ἐφθάρθαι, quod quid sit, apparet ex 13, 2. — διάβροχοι. „Opponuntur naves διάβροχοι, hoc est madore penitus hausto vitiosae, ταῖς ξηραῖς . . . Consule de istis doctor. vir. adn. ad Poll. l. I. §. 121." GRAMM. Quae probans Dukas, οὐχ ὅτι, inquit, αἱ νῆες διέῤῥεον, τοῦτ᾽ ἔστιν ὕδωρ διεχώρει αὐταῖς εἰς τὰ ἔνδον, ἀλλ᾽ ὅτι διὰ πολλοῦ θαλασσεύουσαι ἐπιπολὺ διυγράνθησαν, κἀντεῦθεν βαρεῖαι γενόμεναι δυςκίνητοι ἦσαν. Rimosae, rimas agentes sunt lexicographis recentioribus, sed quum iisdem navibus Athenienses postea ad pugnas navales usi sint, vix recte.

§. 4. τὰς μὲν γὰρ ναῦς. Enuntiatum huic contrarium sequitur 13, 2. — διαψῦξαι. „ἀναψύχειν τὰς ναῦς ex Herodot. l. VII. c. 49. affert Abr. [Cf. Xen. Hell. I, 5, 10.]" BAU. At „huc respicit Poll., quum dicit naves ἐντεθαλαττευκυίας et διεψυγμένας. Vid. Interpr. ad l. d. et VII, 191., ubi rursus Poll.: καὶ ἡ μὲν οὐκέτι πλέουσα ναῦς νεωλκημένη, διαψυχομένη, ἀνειλκυσμένη." DUK., qui confert praeterea Luci. Contempl. p. 704. s. III. p. 63., ubi vid. Hemsterh. „Videtur idem esse quod paulo post ἀποξηρᾶναι." STEPH.

θει καὶ ἔτι πλείους τὰς τῶν πολεμίων οὔσας ἀεὶ
προςδοκίαν παρέχειν, ὡς ἐπιπλεύσονται. φανεραὶ 5
δὲ εἰσιν ἀναπειρώμεναι, καὶ αἱ ἐπιχειρήσεις ἐπ'
ἐκείνοις, καὶ ἀποξηρᾶναι τὰς σφετέρας μᾶλλον
ἐξουσία· οὐ γὰρ ἐφορμοῦσιν ἄλλοις. **13.** ἡμῖν δ' 1
ἐκ πολλῆς ἂν περιουσίας νεῶν μόλις τοῦτο ὑπῆρ-
χε καὶ μὴ ἀναγκαζομένοις, ὥςπερ νῦν, πάσαις
φυλάσσειν· εἰ γὰρ ἀφαιρήσομέν τι καὶ βραχὺ τῆς
τηρήσεως, τὰ ἐπιτήδεια οὐχ ἕξομεν, παρὰ τὴν
ἐκείνων πόλιν χαλεπῶς καὶ νῦν ἐςκομιζόμενοι. τὰ 2
δὲ πληρώματα διὰ τόδε ἐφθάρη τε ἡμῖν καὶ ἔτι
νῦν φθείρεται, τῶν ναυτῶν τῶν μὲν διὰ φρυγα-

ἔτι πλείους D. Vall. (qui atque etiam plures interpretatur,) Bekk. Vulgo *ἐπιπλείους*, in plerisque libris mss. *ὅτι πλείους*, quorum neutrum ferri posse docuit Duk. ad h. l.

§. 5. *ἀναπειρώμεναι* H. Bekk. Vulgo *ἀποπειρώμεναι*. Verum et *ἀποπειρασόμεναι* ita dicendum erat, et respicitur ad 7, 4.

ἐκείνοις. Aug. Ven. It. Vat. *ἐκείνους*. „Dativus est II, 84. III, 12. IV, 29. VIII, 58." BEKK. Cf. adn. II, 84, 2.

ἀποξηρᾶναι. Vat. H. *τὸ ξηρᾶναι*. Quod vide ne defendi possit cl. Matth. Gr. §. 543. De vulgata cf. Madv. Synt. §. 156. adn. 1.

Cap. 13. §. 1. *ἔτι νῦν*. *νῦν ἔτι* olim Cl., F. Lugd. D. I. Mosqu. atque etiam H., nisi quod in hoc *ἔτι φθείρεται* in *ἐπιφθείρεται* transiit. *ἔτι* om. Reg. Marc. Plerumque quidem aut *ἔτι καὶ νῦν*,

§. 5. *φανεραὶ . . . ἀναπειρώμεναι.* Vid. 7, 4. et ibi adn.

Cap. 13. §. 1. *ἐκ πολλῆς . . . περιουσ. νεῶν.* „*Εἰ ἐπερισσεύομεν τῶν ἐναντίων πολὺ ταῖς ναυσί.*" *ΔΟΥΚΑΣ*. De *ἐκ* cf. adn. II, 62, 5. Deinde *τοῦτο* est *τὸ ἀποξηρᾶναι*. Male autem ab *ἡμῖν δέ* novum caput incipit, quo toto pergat scriptor explicare verba *αἵ τε νῆες διάβροχοι καὶ τὰ πληρώματα ἔφθαρται* 12, 3. — *ἀφαιρήσομεν*, detrahemus, remittemus. Cf. Bloomf. Deinde *ἡ τήρησις* est *ἡ φυλακὴ τῶν ἐναντίων*.

§. 2. *τῶν ναυτῶν τῶν μέν.* Quaeritur, ubi sit alterum partim, sive quomodo altera nautarum pars aliive nautae perierint. Si vulgata sincera est, *οἱ θεράποντες*, quatenus sunt *τῶν ναυτῶν ὑπηρέται*, ipsi in nautis numerari sunt censendi, vel enuntiato *οἱ δὲ θεράποντες . . . αὐτομολοῦσι* interposito alterum membrum ab *καὶ οἱ ξένοι* sequi existimandum est. Quum tamen respiciatur ad rem 4, 6. narratam verbis *τῷ τε ὕδατι . . . διεφθείροντο*, ego, quin *τῶν* ex posteriore syllaba voc. *ναυτῶν* ortum expungendum sit, vix dubito. — *φρυγανισμόν.* Lepide in hoc errat Wachsm. Ant. Gr. II, 1. p. 422. (ed. 2. II. p. 336.) confundens cum *φρυκτωρίᾳ*. Cf. adn. 4, 6. — *οἱ δὲ θεράποντες . . . αὐτομολοῦσι.* „Peranacoluthon et variationem est pro *τῶν δὲ θεραπόντων . . . αὐτομολούντων.*" BAU. Cf. c. 47. *νόσῳ ἐπιέζοντο κατ' ἀμφότερα, τῆς τε ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ταύτης οὔσης, ἐν ᾗ ἀσθενοῦσιν ἄνθρωποι*

νισμὸν καὶ ἁρπαγὴν καὶ ὑδρείαν μακρὰν ὑπὸ τῶν ἱππέων ἀπολλυμένων· οἱ δὲ θεράποντες, ἐπειδὴ ἐς ἀντίπαλα καθεστήκαμεν, αὐτομολοῦσι· καὶ οἱ ξένοι οἱ μὲν ἀναγκαστοὶ ἐςβάντες εὐθὺς κατὰ τὰς πόλεις ἀποχωροῦσιν, οἱ δὲ ὑπὸ μεγάλου μισθοῦ τὸ πρῶτον ἐπαρθέντες καὶ οἰόμενοι χρηματιεῖσθαι μᾶλλον ἢ μαχεῖσθαι, ἐπειδὴ παρὰ γνώμην ναυτικόν τε δὴ καὶ τἆλλα ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀνθεστῶτα ὁρῶσιν, οἱ μὲν ἐπ' αὐτομολίας προφάσει

aut (*καὶ*) *νῦν ἔτι* dicitur. Cf. I, 8. 93. II, 15. Krueg. ad h. l. Schneid. ad Xen. Cyr. IV, 2, 8. *ἔτι νῦν* tamen Dio Chrysost. Or. XXXVI, 9. et non raro Plut., ut Arat. 19. Thes. 21. 24. Rom. 14, 18.

καὶ ὑδρείαν μακράν Vat. H. Bekk. Vulgo *μακρὰν καὶ ὑδρείαν*, quasi *μακράν* cum *ἁρπαγήν* cohaereret. At c. 4. *ὕδατι χρώμενοι οὐκ ἐγγύθεν*.

τὰς πόλεις. *τάς* om. D. I. Cf. adn.

ἀποχωροῦσιν. H. *ἀπεχώρουν*, fortasse recte, quum *εὐθύς* praesenti tempori minus conveniat. Cf. adn. Tum *δή* om. H.

μάλιστα, καὶ τὸ χωρίον ἅμα, ἐν ᾧ ἐστρατοπεδεύοντο, ἑλῶδες καὶ χαλεπὸν ἦν. Et addito *ὡς* c. 15. extr.: *ὡς τῶν πολεμίων τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ δι' ὀλίγου ποριουμένων, τὰ δ' ἐκ Πελοποννήσου σχολαίτερον μέν, ὅμως δὲ . . . φθήσονται.* Cf. Paus. VII, 18, 2. — *θεράποντες.* Cf. IV, 16. et adn. VI, 102, 3. — *ἐπειδὴ ἐς ἀντίπαλα καθεστήκαμεν*, postquam ad virium aequalitatem redacti sumus, Haack. Cf. Sinten. ad Plut. Pericl. c. 11. et supra ad IV, 117. — *οἱ ξένοι.* „Vid. I, 143. *τοὺς ξένους τῶν ναυτῶν.*" DID. Cf. adn. I, 121, 3. In proximis de duplici partitione cf. Matth. Gr. §. 319. — *κατὰ τὰς πόλεις.* Quum, quomodo hi peregrini navibus carentes Atheniensibus mari imperantibus in suas quisque urbes ex Sicilia fugere potuerint, non pateat, ex proximis *πολλὴ δ' ἡ Σικελία* scriptor iam hic *τῆς Σικελίας* audiri videtur velle. Et infra quoque 25, 9. *αἱ πόλεις* sunt urbes Siciliae, etsi hoc nomen non antecedit. Inepte Bloomfieldius de Sicilia maxime cogitari dicens tamen verba in suas patrias urbes interpretatur, quasi illi peregrini *Σικελιῶται* fuissent; inepte etiam comparat *διαλύεσθαι κατὰ τὰς πόλεις* II, 23. 78. III, 26., nam ibi *κατὰ πόλεις* sine articulo legitur. — *εὐθὺς . . . ἀποχωροῦσιν.* Contra altera pars (*οἱ ὑπὸ . . . ἐπαρθέντες*) demum *ἐπειδὴ . . . ὁρῶσιν.* Ceterum cf. sd. — *ὑπὸ μεγάλου μισθοῦ.* Cf. VI, 31, 3. Deinde ad *ἐπαρθέντες* audiri potest *ἐςβῆναι.* Cf. Bloomf. — *ἐπ' αὐτομολίας προφάσει ἀπέρχονται.* Haec si recte scripta sunt, *ἐπί* ad *αὐτομολίας*, qui sit accusativus pluralis, spectare debere vidit Goell.; nam *ἐπὶ προφάσει αὐτομολίας* iungi per sententiam non posse explicavimus in ed. mai. Et pluralem quidem *αὐτομολίας* de complurium transfugiis recte dictum esse exemplis satis demonstravit Bloomf. Add. Thuc. I, 142. et de Lat.

ἀπέρχονται, οἱ δὲ ὡς ἕκαστοι δύνανται· (πολλὴ
δ᾽ ἡ Σικελία·) εἰσὶ δ᾽ οἳ καὶ αὐτοὶ ἐμπορευόμε-
νοι ἀνδράποδα Ὑκκαρικὰ ἀντεμβιβάσαι ὑπὲρ σφῶν
πείσαντες τοὺς τριηράρχους τὴν ἀκρίβειαν τοῦ
γ) ἄλλαι ἀπορίαι καὶ φόβοι τῶν Ἀθηναίων. ναυτικοῦ ἀφήρηνται. **14.** ἐπισταμένοις δ᾽ ὑμῖν 1
γράφω, ὅτι βραχεῖα ἀκμὴ πληρώματος καὶ ὀλίγοι
τῶν ναυτῶν οἱ ἐξορμῶντές τε ναῦν καὶ ξυνέχοντες
τὴν εἰρεσίαν. τούτων δὲ πάντων ἀπορώτατον τό τε μὴ 2

αὐτοί Vat. H. Bekk. Vulgo *αὐτοῦ*, quod languet; contra *αὐτοί* propter sequentia *ὑπὲρ σφῶν* aptissimum est.

Cap. 14. §. 1. *ἐξορμῶντες.* Cass. Aug. T. Reg. Marc. et a pr. man. Cl. *ἐξορμοῦντες*, quod semper intransitive dicitur. De nostro vid. adn.

transfugia Bach. et Orell. ad Tac. Ann. II, 46. Ac dativum *προφάσει* sine praepositione recte legi apparet ex adn. V, 53. VI, 76, 2. Sed *ἐπί* hic rectius cum dativo quam cum accusativo videri coniungi docuimus in ed. mai., ubi explicata notissimo loquendi genere *ἰέναι ἐπὶ θήραν* a Bloomf. in ed. 2. adscripto non refelli ex ipsis verbis nostris satis intelligitur. Accedit, quod hic unusquisque, *ἐπ᾽ αὐτομολίας προφάσει* si legitur, *ἐπί* cum *προφάσει* iungere cupiet. Quare *αὐτοτολμίας*, *αὐτομαχίας* aut simile quiddam pro *αὐτομολίας* voce reponendum suspicatur Krueg. De aliis coniecturis vid. ed. mai. — *πολλὴ δ᾽ ἡ Σικελία.* Huc respicit Aristid. I. p. 365. „Ubi . . . nos lateant, nec reprehendi queant. *πολλή*, spatiosa, magna.“ BAU. Vid. Dorv. ad Char. p. 193. (317.) Steph. Thes. ed. nov. VI. p. 1422. et adn. V, 110. — *αὐτοὶ ἐμπορευόμενοι*, dum ipsi mercaturas faciunt. Cf. VI, 31, 5. et ibi adn. — *ἀνδράποδα Ὑκκαρικά.* Vid. VI, 62. — *ἀντεμβιβάσαι ὑπὲρ σφῶν.* „Pleonasmus est, haud insolitus tamen, in praepp. *ἀντί* et *ὑπέρ*.“ BAU. Cf. adn. VI, 73, 2. 104, 1. VII, 6, 2. al. — *τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ναυτικοῦ.* Port.: exactam rei nauticae disciplinam. Hier. Muell.: *die Genauigkeit des Dienstes (auf der Flotte).* Alii *ἀκρίβειαν* bonam conditionem volunt esse.

Cap. 14. §. 1. *βραχεῖα ἀκμὴ πληρώματος.* Non diuturnum esse classiariae multitudinis vigorem secundum Schol. interpretatus erat Portus. Sed *βραχύ* hic non de temporis brevitate, verum de paucitate intelligendum esse demonstravit Bauer. Cf. adn. I, 14, 3. Quare in illis verbis rarum pro non diuturnum substituit Haas. — *ἐξορμῶντές τε ναῦν καὶ ξυνέχοντες τὴν εἰρεσίαν.* Obscurae sunt harum formularum significationes. *ἐξορμᾶν ναῦν*, quod nonnulli navem e portu educere explicant, videtur omnino esse navem agere, navis cursum incitare, *ξυνέχειν τὴν εἰρεσίαν*, cohibere, i. e. moderari, remigationem vel remigium. Cf. ed. mai. (Alterum continuare remigationem vult esse Brunckius in Steph. Thes. ed. rec. v. *συνέχω*.)

οἷόν τε εἶναι ταῦτα ἐμοὶ κωλῦσαι τῷ στρατηγῷ,
(χαλεπαὶ γὰρ αἱ ὑμέτεραι φύσεις ἄρξαι,) καὶ ὅτι
οὐδ᾽ ὁπόθεν ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς ἔχομεν,
ὃ τοῖς πολεμίοις πολλαχόθεν ὑπάρχει, ἀλλ᾽ ἀνάγκη
ἀφ᾽ ὧν ἔχοντες ἤλθομεν τά τε ὄντα καὶ ἀπανα-
λισκόμενα γίγνεσθαι· αἱ γὰρ νῦν οὖσαι πόλεις
3 ξύμμαχοι ἀδύνατοι, Νάξος καὶ Κατάνη. εἰ δὲ
προςγενήσεται ἓν ἔτι τοῖς πολεμίοις, ὥςτε τὰ
τρέφοντα ἡμᾶς χωρία τῆς Ἰταλίας, ὁρῶντα ἐν ᾧ
τε ἐσμέν, καὶ ὑμῶν μὴ ἐπιβοηθούντων, πρὸς
ἐκείνους χωρῆσαι, διαπεπολεμήσεται αὐτοῖς ἀμα-

§. 2. *εἶναι* om. Cl. Ven. Cf. c. 42.

§. 3. *διαπεπολεμήσεται* Ven. Vat. cod. mus. Brit. Mosqu. Ar. et corr. Cl. It., quod recepit Bekk. Vulgo *διαπολεμήσεται.* Paulo fortius hic dicitur bellum confectum erit quam conficietur, et futuro tertio bene respondet aoristus *ἐκπολιορκηθέντων*, pro quo apud futurum primum aptius sit participium futuri. Ceterum similis dubitatio oritur c. 25.

§. 2. *ταῦτα.* Omnia illa incommoda antea enumerata. — *χαλεπαί . . . ἄρξαι.* „Ita de Atheniensibus Aristoph. Pac. v. 607. *Περικλέης . . . τὰς φύσεις ὑμῶν* (ingenia vestra) *δεδοικὼς καὶ τὸν αὐτοδὰξ τρόπον.* Cf. id. Equ. 41. et 519. et Pac. v. 349.“ BLOOMF. De *ἄρξαι* cf. Buttm. Gr. §. 140. 2. Rost. §. 125. adn. 9. interpr. Isocr. Pan. §. 138. — *ἐπιπληρωσόμεθα τὰς ναῦς*] *τὰ πληρώματα ἀναπληρώσομεν.* Schol. — *ἀλλ᾽ ἀνάγκη . . . γίγνεσθαι*, sed necesse est ex iis, quibuscum huc venimus, et ea, quae supersunt, et ea, quae absumuntur, esse, i. e. necesse est, sicut, quae supersunt, pars sunt eorum, quibuscum huc venimus, ita ex iisdem sumi quae (quotidie) interimuntur. Ergo „eos, qui adhuc supersint, . . . dicit sibi suppetere debere ad munera omnia, etiam ad officia eorum, qui interempti sint.“ HAACK. Articuli iteratione non opus esse intelligitur ex I, 141. *ἥ τε μεγίστη καὶ ἐλαχίστη δικαίωσις* similibusque exemplis. — *Νάξος καὶ Κατάνη.* Segestam non addit, sive quod remotior erat, sive quod Selinuntiorum bello distinebatur.

§. 3. *τὰ τρέφοντα . . . τῆς Ἰταλίας.* Cf. VI, 103. — *ἐν ᾧ τε ἐσμέν.* *τέ* ita collocatum est, ut si alterum quoque membrum ex *ὁρῶντα* penderet. Cf. adn. I, 16. — *διαπεπολεμήσεται . . . ὁ πόλεμος.* *ὁ πόλεμος* verba deleri vult Krueg., quod c. 25. *διαπολεμήσεται* impersonaliter legitur, eodemque verbo alii sic utuntur, ut sit Latinum debellatur. Verum quemadmodum *πολεμεῖται ὁ πόλεμος* saepe dicitur, et quemadmodum *διαπεπολεμῆσθαι τὰ πάντα* legi apud Dion. Cass. 104, 51. docuit Bloomf., ita, quin *διαπολεμεῖται ὁ πόλεμος* recte scribatur, dubitari non potest. Sic rixa . . . debellata Hor. Carm. I, 18, 9. Ceterum cf. ad.

δ) αἰτήσεις Νικίου.

χεὶ ἐκπολιορκηθέντων ἡμῶν ὁ πόλεμος. τούτων 4
ἐγὼ ἡδίω μὲν ἂν εἶχον ὑμῖν ἕτερα ἐπιστέλλειν,
οὐ μέντοι χρησιμώτερά γε, εἰ δεῖ σαφῶς εἰδότας
τὰ ἐνθάδε βουλεύσασθαι. καὶ ἅμα τὰς φύσεις
ἐπιστάμενος ὑμῶν, βουλομένων μὲν τὰ ἥδιστα
ἀκούειν, αἰτιωμένων δὲ ὕστερον, ἤν τι ὑμῖν ἀπ᾽
αὐτῶν μὴ ὅμοιον ἐκβῇ, ἀσφαλέστερον ἡγησάμην
τὸ ἀληθὲς δηλῶσαι. 15. καὶ νῦν, ὡς ἐφ᾽ ἃ μὲν 1
ἤλθομεν [τὸ] πρῶτον καὶ τῶν στρατιωτῶν καὶ
τῶν ἡγεμόνων ὑμῖν μὴ μεμπτῶν γεγενημένων, οὕ-
τω τὴν γνώμην ἔχετε· ἐπειδὴ δὲ Σικελία τε ἅπασα
ξυνίσταται, καὶ ἐκ Πελοποννήσου ἄλλη στρατιὰ
προςδόκιμος αὐτοῖς, βουλεύεσθε ἤδη, ὡς τῶν γ᾽
ἐνθάδε μηδὲ τοῖς παροῦσιν ἀνταρκούντων, ἀλλ᾽ ἢ
τούτους μεταπέμπειν δέον, ἢ ἄλλην στρατιὰν μὴ

§. 4. εἰδότας. Vulgo ὑμᾶς εἰδότας, sed ὑμᾶς om. Vat. H. Reg. Bekk. et interpretibus debetur.

τὰ ἐνθάδε om. H. τὰς ἐνθάδε Vat.

Cap. 15. §. 1. τὸ πρῶτον. τό om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. F. D. I. Mosqu.

αὐτοῖς. Vat. H. αὐτοί, tanquam ad βουλεύεσθε pertineret.

βουλεύεσθε. Vat. H. βουλεύσασθε. At vid. I, 48. 71. al.

ἀνταρκούντων Aug. Pal. H. Marc. D. Bekk. Olim αὐταρκ.

τούτους. Aug. Pal. It. Vat. I. male τούτοις.

§. 4. Hinc novum caput rectius inciperet quam a καὶ νῦν. — ἂν εἶχον ... ἐπιστέλλειν, potuissem scribere (si iucundis postponere utilia et vera voluissem). Similiter dicta vide apud Bloomf. et in ed. mai. — ὅμοιον. Cf. adn. II, 54, 5.

Cap. 15. §. 1. ὡς ... γεγενημένων, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. Cf. Matth. Gr. §. 569. 7. a. et Steph. Thes. v. γνώμη vol. II. p. 674. ed. rec. — ἐφ᾽ ἃ ἤλθομεν ... μὴ μεμπτῶν γεγενημένων, quarum rerum causa venimus ... in iis non ita se gessisse, ut reprehendi queant. In hanc sententiam haec videntur accipienda esse. Cf. ed. mai. et de ἐπί praep. I, 59. V, 87. — αὐτοῖς refer ad Σικελιώτας ξυνεστηκότας. Cf. tamen sd. — μηδὲ τοῖς παροῦσιν ἀνταρκούντων] μηδὲ πρὸς τοὺς ἐνθάδε πολεμίους ἀντέχειν δυναμένων. Schol. Quum ne adversus praesentes quidem res sufficiant. Ἀνταρκεῖν τινί esse idem quod alibi ἀνταρκεῖν πρός τι docet Bloomf. — μεταπέμπειν δέον ... ἐπιπέμπειν. Παρονομασίας exemplum afferunt Tiberius περὶ σχημ. VIII. p. 557. ed. Walz. et Alexander περὶ σχημ. ibid. p. 424. De mutata oratione ἀνταρκούντων ... δέον cf. adn. c. 25. extr. De re vid. Plut. Nic. c. 19. De vera Niciae sententia disputat Aristides t. II. Orat. 2. p. 37. seu 381. — νόσον νεφρῖτιν. Hoc morbo Niciam laborasse testantur etiam Plut. Nic. c. 17. et Suid. in v. Νικίας. „Est ad verbum renum dolor. Hippocrates de internis affectionibus quatuor huius morbi genera describit, quae omnia cum laboribus vel acribus doloribus inter vesicam onerandam coniuncta esse dicit; quare magis ex eo morborum genere videntur esse, quod nos *Steinschmerzen* vocamus. Morbus etiam Hippocrate teste glarea et calculis, quibus efficitur, exsectis sanatur.“ BRED.

ἐλάσσω ἐπιπέμπειν καὶ πεζὴν καὶ ναυτικὴν καὶ
χρήματα μὴ ὀλίγα, ἐμοὶ δὲ διάδοχόν τινα, ὡς ἀδύ-
2 νατός εἰμι διὰ νόσον νεφρῖτιν παραμένειν. ἀξιῶ
δ᾽ ὑμῶν ξυγγνώμης τυγχάνειν· καὶ γάρ, ὅτ᾽ ἐῤῥώμην,
πολλὰ ἐν ἡγεμονίαις ὑμᾶς εὖ ἐποίησα. ὅ τι δὲ
μέλλετε, ἅμα τῷ ἦρι εὐθὺς καὶ μὴ ἐς ἀναβολὰς
πράσσετε, ὡς τῶν πολεμίων τὰ μὲν ἐν Σικελίᾳ
δι᾽ ὀλίγου ποριουμένων, τὰ δ᾽ ἐκ Πελοποννήσου
σχολαίτερον μέν, ὅμως δ᾽, ἢν μὴ προςέχητε τὴν
γνώμην, τὰ μὲν λήσουσιν ὑμᾶς, ὥςπερ καὶ πρότε-
ρον, τὰ δὲ φθήσονται.“

ἐμοὶ δέ. Vat. H. ἐμοί τε.

§. 2. ἀξιῶ ... τυγχάνειν, postulo vel aequum censeo, ut veniam a vobis impetrem. Bloomfieldius nunc genitivum ὑμῶν ex v. συγγνώμης τυχεῖν aptum esse perspexit, sed ἀξιῶ male interpretatur ἄξιός εἰμι. — μέλλετε. Audi πράσσειν. — μὴ ἐς ἀναβολάς, nulla procrastinatione utentes. Exempla formulae, velut Plut. Demetr. c. 50., vide apud Bloomf. Cf. Pflugk. ad Eur. Hel. v. 1297. et Matth. Gr. §. 578. f. — ὡς τῶν πολεμίων ... φθήσονται. De mutata in altero membro oratione vide supra adn. 13, 2. — σχολαίτερον μέν, ὅμως δέ ... „Cf. Dio Cass. 344, 78. οἱ ἐκ τῆς Ἰταλίας βραδέως μὲν ... ὅμως δ᾽ οὖν ἦλθόν ποτε. Plene idem 345, 29. ὀψὲ μὲν καὶ χαλεπῶς ἐλθούσας, ἐλθούσας δ᾽ οὖν ποτε.“ BLOOMF. Quae exempla docent ad σχολαίτερον non ex superioribus verbum audiendum esse, sed iam spectare λήσουσιν et φθήσονται aut, si τὰ ἐκ Πελοπ. est nominativus, sic, ut inde λήσει et φθήσεται repetatur et postea plurales positi sint, quia scriptor magis Peloponnesios quam τὰ ἐκ Πελοποννήσου cogitaverit, aut, si τὰ ἐκ Πελοπ. est accusativus, sic, ut ποριούμενοι et apud λήσουσιν atque φθήσονται et simul cum his hic audiatur. — ὥςπερ καὶ πρότερον. „Nicias, quod naves Peloponnesiorum [in Siciliam profectae] non sint interceptae [vel cursu prohibitae], Atheniensibus domi versantibus videtur crimini vertere.“ BLOOMF.

ψηφίσματα Ἀθηναίων. Εὐρυμέδων μὲν εὐθὺς ἀποπέμπεται ἐς τὴν Σικελίαν, Δημοσθένης δὲ μέλλει.

16. Ἡ μὲν τοῦ Νικίου ἐπιστολὴ τοσαῦτα ἐδή- 1
λου. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες αὐτῆς τὸν μὲν
Νικίαν οὐ παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς, ἀλλ' αὐτῷ, ἕως
ἂν ἕτεροι ξυνάρχοντες αἱρεθέντες ἀφίκωνται, τῶν
αὐτοῦ ἐκεῖ δύο προςείλοντο, Μένανδρον καὶ Εὐ-
θύδημον, ὅπως μὴ μόνος ἐν ἀσθενείᾳ ταλαιπω-
ροίη· στρατιὰν δὲ ἄλλην ἐψηφίσαντο πέμπειν καὶ
ναυτικὴν καὶ πεζικὴν Ἀθηναίων τε ἐκ καταλόγου
καὶ τῶν ξυμμάχων. καὶ ξυνάρχοντας αὐτῷ εἵλοντο
Δημοσθένην τε τὸν Ἀλκισθένους καὶ Εὐρυμέδον-
τα τὸν Θουκλέους. καὶ τὸν μὲν Εὐρυμέδοντα εὐ- 2
θὺς περὶ ἡλίου τροπὰς τὰς χειμερινὰς ἀποπέμ-
πουσιν ἐς τὴν Σικελίαν μετὰ δέκα νεῶν, ἄγοντα
εἴκοσι [καὶ ἑκατὸν] τάλαντα ἀργυρίου καὶ ἅμα
ἀγγελοῦντα τοῖς ἐκεῖ, ὅτι ἥξει βοήθεια καὶ ἐπιμέ-

Cap. 16. §. 1. *αὐτῷ.* H. *οὕτως.*
ἐψηφίσαντο. Vat. H. *ἐπεψηφίσαντο.* At vid. ed. mai. sd.
καὶ ναυτικήν. καί om. Vat. H. Bekk. At vid. c. 7. 15.
πεζικήν. Vat. H. Bekk. *πεζήν.* Cf. sd. VI, 33, 2.

§. 2. *καὶ ἑκατόν* ex H. et Vall. addiderunt Gail. Haack. aliique. „Diod. p. 335. [XIII, 8.] *ἑκατὸν τεσσαράκοντα.*" WASS. „Viginti talenta menstruum viginti navium stipendium essent VI, 8.; quum autem classis, ne quid de terrestribus copiis dicamus, plus centum navibus constaret, tam parva pecunia ne in unam quidem hebdomadem sufficeret." ARN., apud quem vide plura. Bloomfieldius nunc, ne verba a libris mss. parum firma recipere cogeremur, in numerali *εἴκοσι* erratum esse parum probabiliter suspicatur.

Cap. 16. §. 1. *παρέλυσαν τῆς ἀρχῆς.* *Καταλύειν* dicitur apud Xenoph. Illud redit VIII, 54. et alibi. Vid. Bloomf. — *τῶν αὐτοῦ ἐκεῖ.* Plut. Nic. c. 20. *τῶν αὐτόθι στρατευομένων.* *αὐτοῦ* proximi *ἐκεῖ* vim intendit, ut in notissimis *αὐτὸς ἐκεῖνος.* Similiter illic ibi coniunxit Plaut. Capt. V, 4, 3., *ἐνθάδ' αὐτοῦ* Soph. Oed. Col. v. 78. — *ὅπως . . . ταλαιπωροίη.* Hier. Muell.: *damit bei seiner Kränklichkeit die Last nicht auf ihm allein ruhe.* — *ἐκ καταλόγου.* Vid. adn. VI, 43.

§. 2. *περὶ ἡλίου τροπὰς τὰς χειμερινάς.* „Diodorus [XIII, 8.] in eo a Thuc. abit, quod Eurymedontem *περὶ τὰς θερινὰς τροπάς* in Siciliam missum dicit. Si non corruptus est locus, eum falli liquet etiam ex his, quae leguntur in extrema epistola Niciae: *ὅ τι δὲ μέλλετε, ἅμα τῷ ἦρι καὶ μὴ ἐς ἀναβολὰς πράσσετε.*" DUK. Plut. Nic. c. 20. *Εὐρυμέδων διὰ χειμῶνος προεξέπλευσε χρήματα κομίζων κ. τ. λ.*

1 λεια αὐτῶν ἔσται. **17.** ὁ δὲ Δημοσθένης ὑπομέ-
νων παρεσκευάζετο τὸν ἔκπλουν ὡς ἅμα τῷ ἦρι
ποιησόμενος, στρατιάν τε ἐπαγγέλλων ἐς τοὺς ξυμ-
μάχους καὶ χρήματα αὐτόθεν καὶ ναῦς καὶ ὁπλί-
2 τας ἑτοιμάζων. πέμπουσι δὲ καὶ περὶ τὴν Πελο-
πόννησον οἱ Ἀθηναῖοι εἴκοσι ναῦς, ὅπως φυλάσ-
σοιεν μηδένα ἀπὸ Κορίνθου καὶ τῆς Πελοποννή-
3 σου ἐς τὴν Σικελίαν περαιοῦσθαι. οἱ γὰρ Κορίν-
θιοι, ὡς οἵ τε πρέσβεις αὐτοῖς ἧκον καὶ τὰ ἐν τῇ
Σικελίᾳ βελτίω ἤγγελλον, νομίσαντες οὐκ ἄκαιρον
καὶ τὴν προτέραν πέμψιν τῶν νεῶν ποιήσασθαι,
πολλῷ μᾶλλον ἐπέῤῥωντο, καὶ ἐν ὁλκάσι παρε-
σκευάζοντο αὐτοί τε ἀποστελοῦντες ὁπλίτας ἐς τὴν
Σικελίαν, καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Πελοποννήσου οἱ Λα-
4 κεδαιμόνιοι τῷ αὐτῷ τρόπῳ πέμψοντες. ναῦς τε
οἱ Κορίνθιοι πέντε καὶ εἴκοσιν ἐπλήρουν, ὅπως

πέμπονται δὲ καὶ νῆες ἐπὶ τοὺς Κορινθίους. διάνοια τούτων.

Cap. 17. §. 3. *οἵ τε πρέσβεις αὐτοῖς.* Vat. H. Bekk. *αὐτοῖς οἱ πρέσβεις.* In vulgata ea orationis mutatio cernitur, quae post *τέ* frequens est. Vid. adn. I, 16. et Ind. verb. in *τέ*.
ἐς τὴν Σικελίαν Vat. H. Bekk. Matth. Gr. §. 577. p. 1343. Vulgo *ἐν τῇ Σικελίᾳ*, quae frustra tuetur Bernh. Synt. p. 209. Vid. Arn. et ed. mai.

Cap. 17. §. 1. *στρατιὰν . . . ἐπαγγέλλων.* „Cf. VIII, 108. *ἐπαγγείλας στρατιὰν αὐτῶν τοῖς βελτίστοις* et, ne utroque loco ad nomen *στρατιάν* in *στρατείαν* mutandum inducare, III, 16. [ubi cf. adn.]: *ἐπήγγελλον τεσσαράκοντα νεῶν πλῆθος.*" ARN. „Cf. etiam Dion. Hal. Ant. p. 1901, 1. *πρὶν ἐπαγγελθῆναι αὐτοῖς στρατιάν*; nam ita ibi legitur in omnibus libris mss. et vett. edd. usque ad Sylb., qui proposuit *στρατείαν* sine idonea causa receptum a Reisk. Ita non raro apud. Xen. dicitur *παραγγέλλειν στρατιάν.* [*Ἐπαγγέλλειν στρατιάν* in libris mss. Xen. Cyr. IV, 4, 11., ubi vulgo *στρατεύειν.* Cf. ibid. VII, 4, 2.] Et similiter *περιαγγέλλειν* apud Thuc. II, 85. *περιήγγελλον ναῦς κατὰ πόλεις.*" BLOOMF. Sic exercitum indicere et edicere Liv. Vid. Drak. ad XL, 41, 7. Ceterum in *ἐπαγγέλλειν ἐς τοὺς ξυμμ.* densata est oratio complectens vim verbi *πέμψας.* Cf. adn. I, 65, 2.

§. 2. *πέμπουσι.* Hinc, non ab *ὁ δὲ Δημ.*, novi capitis initium esse debebat. — *ἀπὸ Κορίνθου καὶ τῆς Πελοποννήσου.* Cf. adn. I, 116, 3.

§. 3. *βελτίω.* I. e. *βελτίω ὄντα.* Cf. Krueg. — *παρεσκευάζοντο αὐτοί τε . . .* Si deinde verba *τῷ αὐτῷ τρόπῳ πέμψοντες* abessent, oratio legitima esset; sed ibi scriptor ita perrexit, quasi hic scripsisset *καὶ αὐτοί τε παρεσκευάζοντο ἐν ὁλκάσιν ἀποστελοῦντες.* De participiis cf. adn. II, 18, 1.

§. 4. *ὅπως . . . ἀποπειράσωσι . . . κωλύοιεν.* Vid.

ναυμαχίας τε ἀποπειράσωσι πρὸς τὴν ἐν τῇ Ναυπάκτῳ φυλακήν, καὶ τὰς ὁλκάδας αὐτῶν ἧσσον οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι κωλύοιεν ἀπαίρειν πρὸς τὴν σφετέραν ἀντίταξιν τῶν τριήρων τὴν φυλακὴν ποιούμενοι.

Λακεδαιμόνιοι παρασκευάζονται ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν καὶ Δεκέλειαν τειχίζειν. αἰτίαι τῆς προθυμίας αὐτῶν. σίδηρον καὶ ἄλλα ἐργάζονται.

18. Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀτ- 1
τικὴν ἐσβολὴν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὥςπερ τε προεδέδοκτο αὐτοῖς, καὶ τῶν Συρακοσίων καὶ Κορινθίων ἐναγόντων, ἐπειδὴ ἐπυνθάνοντο τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν ἐς τὴν Σικελίαν, ὅπως δὴ ἐςβολῆς γενομένης διακωλυθῇ. καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης προςκείμενος ἐδίδασκε τὴν Δεκέλειαν τειχίζειν καὶ
μὴ ἀνιέναι τὸν πόλεμον. μάλιστα δὲ τοῖς Λακε- 2
δαιμονίοις ἐγεγένητό τις ῥώμη, διότι τοὺς Ἀθηναίους ἐνόμιζον διπλοῦν τὸν πόλεμον ἔχοντας, πρός τε σφᾶς καὶ Σικελιώτας, εὐκαθαιρετωτέρους ἔσεσθαι, καὶ ὅτι τὰς σπονδὰς προτέρους λελυκέναι ἡγοῦντο αὐτούς· ἐν γὰρ τῷ προτέρῳ πολέμῳ σφέ-

Cap. 18. §. 1. ἀνιέναι. Vat. ἀνεῖναι.

ad III, 22, 8. Ἀποπειρᾶν τινος hic et IV, 24. paulo aliter legitur atque II, 93, 1., ubi vid. adn. Respondet ei ἀπόπειραν λαμβάνειν 21, 2. — πρὸς τὴν . . . φυλακήν. „Adversus illas, quae in statione erant apud Naupactum.“ HUDS. Naupacti quidem „semper [cf. adn. III, 114.] praesidium et statio Atheniensium erat; sed fortasse illae viginti naves eo missae sunt, quas paulo ante circum Peloponnesum missas refert. Certe c. 19. extr. dicit: ταῖς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ εἴκοσιν Ἀττικαῖς. Cf. c. 34.“ HAACK. Et viginti fuisse numerum usitatum navium in illa statione collocatarum ex II, 69. 80. apparere adnotat Arn. ad c. 31. — πρὸς τὴν σφετέραν ἀντίταξιν τῶν τριήρων. „I. e. πρὸς τὰς ἑαυτῶν ταῖς Ἀττικαῖς ναυσὶν ἀντιτεταγμένας τριήρεις.“ AE. PORT. σφετέραν ad Corinthios spectat, ποιούμενοι ad Athenienses. Cf. Haas. Lucubr. Thuc. p. 8 sq.

Cap. 18. §. 1. τὴν ἐςβολήν. Irruptionem antea memoratam. Vid. VI, 93. — ὥςπερ τε προεδέδοκτο αὐτοῖς, καὶ ... ἐναγόντων. Rursus mutata est oratio; nam ita incepit, quasi καὶ οἱ Συρακόσιοι . . . ἐνῆγον subiuncturus esset, sed ita perrexit, ut si προδεδογμένου τε τούτου dixisset. — Ἀθηναίων. Cf. sd. I, 110, 4. — ἐδίδασκε. Vid. adn. IV, 83, 3. De re cf. VI, 91. — Δεκέλειαν. Vid. c. 19. — μὴ ἀνιέναι τὸν πόλεμον. Eius pars proxima adeo nomen Δεκελεικοῦ πολέμου apud scriptores Graecos invenit. Vid. Krueg. ad Dion. p. 246.

§. 2. ῥώμη, animi robur, fiducia. Cf. c. 42. Krueg. ad Dion. p. 271, et hic Bloomf.

τερον τὸ παρανόμημα μᾶλλον γενέσθαι, ὅτι [τε] ἐς Πλάταιαν ἦλθον Θηβαῖοι ἐν σπονδαῖς, καὶ εἰρημένον ἐν ταῖς πρότερον ξυνθήκαις ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν, ἢν δίκας θέλωσι διδόναι, αὐτοὶ οὐχ ὑπήκουον ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν Ἀθηναίων. καὶ διὰ τοῦτο εἰκότως δυςτυχεῖν τε ἐνόμιζον καὶ ἐνεθυμοῦντο τήν τε περὶ Πύλον ξυμφορὰν καὶ εἴ τις
3 ἄλλη αὐτοῖς γένοιτο. ἐπειδὴ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς
τριάκοντα ναυσὶν [ἐξ Ἄργους] ὁρμώμενοι Ἐπιδαύρου [τέ] τι καὶ Πρασιῶν καὶ ἄλλα ἐδῄωσαν, καὶ

§. 2. ὅτι τε Vat. H. Bekk. Vulgo τέ abest. Cf. sd. 1, 5.

θέλωσι. Gr. ἐθέλωσι, recte. Ἐθέλειν innumerabilibus locis scribitur apud Thuc., θέλειν aliquoties in paucis depravatis libris (ut IV, 10. 15.), rarissime et, sicut apud Pind. Isocr. Demosth. (vid. Bensel. ad Areop. p. 257. et Saupp. ad Olynth. II, 20. ed. Frank.), tantum ubi crasin vel aphaeresin statuas, in omnibus vel certe plurimis et optimis, maxime post μή, semel VI, 34. post εἰ.

γένοιτο. Vat. ἐγεγένοιτο, in quo ἐγεγένητο lateat. F. Lugd. Gr. ἐγένετο. Recte, ut videtur. Cf. adn.

§. 3. ἐξ Ἄργους ὁρμώμενοι Vat. H. Bekk. Haec apud Vallam in ex agro profecti depravata sunt. Vulgo ἐξ Ἄργους absunt. Cf. adn.

Ἐπιδαύρου τέ τι Vat. et Bekk. Vulgo Ἐπιδαύρου τι. H. Ἐπιδαύρου τε. Tum in librorum optimorum compluribus male Πρασίων.

— ἐς Πλάταιαν ἦλθον. Vid. II, 2. — εἰρημένον. Cf. adn. I, 140, 2. — ἐν ταῖς ... ξυνθήκαις. Ταῖς τριακοντούτεσιν. Vid. I, 115. et adn. I, 78, 4. — δίκας ... διδόναι. Cf. adn. I, 28, 2. — ἐς δίκας ... τῶν Ἀθηναίων. Vid. I, 78. et 145. — ἐνεθυμοῦντο. Iterum, ut V, 32., dubitatur, sonetne reputabant, considerabant, an religioni vertebant. Cf. illic adn. — εἴ τις ... γένοιτο, si qua alia iis aut sibi evenisset. Optativus ex cogitatione Lacedaemoniorum potest pendere aut rem repetitam (cf. Rost. Gr. schol. §. 181. 10. Matth. §. 524. adn. 4.) significare; de aoristi optativo vid. Matth. Gr. §. 501. extr. p. 1133. Sed non satisfacit tamen haec excusatio. Vid. Madv. Synt. §. 134. et cf. sd.

§. 3. ταῖς τριάκοντα ναυσίν. Sunt naves Argivis auxilio missae VI, 105. — [ἐξ Ἄργους] ὁρμώμενοι. Arnoldus inter obelos receptis vocibus ἐξ Ἄργους rem VI, 105., quamvis non perspicue narrata sit, significatam certe esse verbis ἀναχωρησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐκ τοῦ Ἄργους admonet. Omissis illis ἐξ Ἄργους, quae sane interpretationem redolent, ὁρμώμενοι quum non possit nisi de terra τῶν ὁρμωμένων intelligi, Portus recte interpretatus est ex Attica profecti, nisi forte praesentis participium, pro quo ὡρμημένοι coniecit Krueg., additamento ἐξ Ἄργους favet, apud quod participio ὁρμώμενοι ea vis subiici potest, quae illustrata est

ἐκ Πύλου ἅμα ἐλῄστευον, καὶ ὁσάκις περί του διαφοραὶ γένοιντο τῶν κατὰ τὰς σπονδὰς ἀμφισβητουμένων, ἐς δίκας προκαλουμένων τῶν Λακεδαιμονίων οὐκ ἤθελον ἐπιτρέπειν, τότε δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι νομίσαντες τὸ παρανόμημα, ὅπερ καὶ σφίσι πρότερον ἡμάρτητο, αὖθις ἐς τοὺς Ἀθηναίους τὸ αὐτὸ περιεστάναι, πρόθυμοι ἦσαν ἐς τὸν πόλεμον. καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ σίδηρόν τε πε- 4
ριήγγελλον κατὰ τοὺς ξυμμάχους, καὶ τἆλλα ἐργαλεῖα ἡτοίμαζον ἐς τὸν ἐπιτειχισμόν. καὶ τοῖς ἐν τῇ Σικελίᾳ ἅμα ὡς ἀποπέμψοντες ἐν ταῖς ὁλκάσιν ἐπικουρίαν, αὐτοί τε ἐπόριζον καὶ τοὺς ἄλλους Πελοποννησίους προςηνάγκαζον. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα καὶ ὄγδοον καὶ δέκατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι Δεκέλειάν τε

19. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου ἦρος εὐθὺς ἀρχο- 1
μένου πρωΐτατα δὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμ-

ἐλῄστευον Vat. Bekk. Vulgo ἐλῃστεύοντο. Quod quum medium, quod alibi nusquam legitur, esse posse non videatur, Arnoldus passivum ad Lacedaemonios referendum esse putat, comparans V, 14. λῃστευομένης τῆς χώρας ἐκ τῆς Πύλου. Sed quoniam et ἐδῄωσαν et ἤθελον ad Athenienses spectat, interpositum ἐλῃστεύοντο non bene de Lacedaemoniis dictum sit.

τὰς σπονδάς. τάς om. Vat.; sed intelliguntur foedera Niciae et Plistoanactis.

§. 4. τῇ Σικελίᾳ. τῇ om. H.

τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα. Vat. H. ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ. At vid. ad. III, 25.

Cap. 19. §. 1. πρωΐτατα Cass. Aug. Cl. (hic a man. pr.) T. Pal. Vat. (aut It.) Reg. Marc. mus. Brit. Thom. Mag. In It. γρ. πρώτατα (i. e. πρῴτατα, ab Attico πρῴ.) Cass. et Aug. ad marg. γρ. πρωαίτατα, quod ab E. et Laur. servatum ι subscripto recepit Bekk. Vulgo πρωϊαίτατα. Πρωΐτερον et πρωΐτατα librorum

ad I, 64, 2. — οὐκ ἤθελον ἐπιτρέπειν. Port.: (rem controversam iudicio) permittere nolebant. Cf. adn. I, 28, 2. V, 31, 3. — περιεστάναι, conversum esse (cf. adn. I, 120.), recidisse.

§. 4. σίδηρον. Instrumenta ferrea, quum sequantur verba καὶ τὰ ἄλλα ἐργαλεῖα, interpretatur Held. ad Plut. Timol. p. 437. Cf. adn. IV, 69, 2. — ἐπόριζον. Ne medio, quod in Cl. et Ven. legitur, opus sit, dativum τοῖς ἐν τῇ Σικ. non solum cum ἀποπέμψ., sed etiam cum ἐπόριζον iungendum censemus. — προςηνάγκαζον. Cf. adn. I, 106, 1.

μαχοι ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐςέβαλον· ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς. καὶ πρῶτον μὲν τῆς χώρας τὰ περὶ τὸ πεδίον ἐδῄωσαν, ἔπειτα Δεκέλειαν ἐτείχιζον κατὰ πόλεις διελόμενοι

Ἄγιδος ἡγουμένου τειχίζουσι καὶ ἐς τὴν Σικελίαν ὁπλίτας ἀποστέλλουσιν.

2 τὸ ἔργον. ἀπέχει δὲ ἡ Δεκέλεια σταδίους μάλιστα τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατόν, παραπλήσιον δὲ καὶ οὐ πολλῷ πλέον καὶ ἀπὸ τῆς

hic, VII, 39. et VIII, 101. consensu et testimonio Thomae satis videtur stabilitum. Atticum non videri scribit quidem Buttm. Gr. §. 115. b. adn. 6., sed etiam Xen. Anab. III, 4, 1. tres optimi libri πρωΐτερον praebent. Et apud Aristid. I. p. 358. invitis libris mutavit Dind. Tum δή om. Vat.

οἱ Λακεδαιμόνιοι. οἱ om. Vat. H. Ita Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι V, 18. VIII, 58., at οἱ Λακ. καὶ οἱ ξύμμ. III, 15. Atque Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι III, 1. 89. IV, 2., sed οἱ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι II, 71. Tum H. πρῶτα, ut VI, 39.

§. 2. καὶ οὐ Vat. H. I. Bekk. et, ut videtur, Valla scribens tantundem aut non multo plus a Boeotia. Cf. adn. Vulgo abest καί.

ἀπό H. D. Vall. Bekk. In T. τὰ ἀπό. Vulgo male ἐπί. Cf. ed. mai. Neutram praepositionem recepit Bloomf.

Cap. 19. §. 1. ἐςέβαλον. De hac irruptione cf. Diod. XIII, 9. — περί. Cf. adn. I, 14, 2. II, 23. — κατὰ . . . διελόμενοι τὸ ἔργον. Cf. adn. II, 78.

§. 2. ἀπέχει δὲ ἡ Δεκέλεια σταδίους . . . εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Decelea ad introitum viae per Parnethem Oropum ferentis, ubi hodie sit Tatoi seu Tatoý, collocatur a Gell. It. per Graec. p. 106. Dodw. p. 502. (p. 333. ed. Germ.) Leak. de Pag. Att. p. 10 sq. (13 sq. ed. Germ.) Sed si vera sit computatio Thucydidis, eam ab Athenis circiter 23000 cubitos Britannicos (yards) abfuturam esse, quum tamen Gellius 19000 tantum numeret, adnotat Arn., qui ideo in loco alio collocat. Cf. paulo post adn. — παραπλήσιον . . . Βοιωτίας. Verba ipsa, postquam ἀπό pro ἐπί restitutum est, satis perspicua sunt et consuetudini sermonis consentanea; nam de καί cf. V, 74. τοιαύτη καὶ ὅ τι ἐγγύτατα τούτων et adn. I, 22, 4. et cum tota formula μέγιστον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα c. 44., πλεῖστος καὶ οὐδενὸς ἐλάσσων c. 85. Sed premuntur magna difficultate geographica. Nam sive Decelea prope Tatoi fuit, sive iis locis, quibus eam posuerunt Arn. et Muell. in Ersch. Encycl. vol. VI. p. 225., sive alio quolibet ab Athenis CXX stadia in Boeotiam versus distanti, non recte haud multo plus quam tantundem hoc castellum a Boeotia abesse dixeris. Et Leakius quidem l. d., ut apta sit aestimatio Thucydidis, fines eos, qui sint inter Oropiam et agrum Tanagraeum, intelligendos, nec spatium loci, sed tempus aestimandum dicit. Et similiter Arnoldum in ed. 2. Boeotiae nomine eam partem, quae sit ultra Oropum et ad Delium versus, significari docere adnotat Bloomfieldius in ed. 2. iure hanc explanationem reiiciens, quod Thucydides Boeotiam dicens

Βοιωτίας. ἐπὶ δὲ τῷ πεδίῳ καὶ τῆς χώρας τοῖς
κρατίστοις ἐς τὸ κακουργεῖν ᾠκοδομεῖτο τὸ τεῖχος,
ἐπιφανὲς μέχρι τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως. καὶ 3
οἱ μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι ἐτείχιζον· οἱ δ' ἐν τῇ Πελοποννήσῳ ἀπέ-
στελλον περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ταῖς ὁλκάσι τοὺς
ὁπλίτας ἐς τὴν Σικελίαν, Λακεδαιμόνιοι μὲν τῶν
τε Εἱλώτων ἐπιλεξάμενοι τοὺς βελτίστους καὶ Νεο-
δαμωδῶν, ξυναμφοτέρων [ἐς] ἑξακοσίους ὁπλίτας,
καὶ Ἔκκριτον Σπαρτιάτην ἄρχοντα, Βοιωτοὶ δὲ
τριακοσίους ὁπλίτας, ὧν ἦρχον Ξένων τε καὶ Νί-

§. 3. *οἱ ξύμμαχοι.* *οἱ* om. H., sed multo saepius sic legitur. Vid. ed. mai. ad I, 71. et paulo ante ad §. 1.

βελτίστους. In bonis libris, Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. al., male *βελτίους.*

Νεοδαμωδῶν. Vulgo et Bekk. *τῶν Νεοδαμωδῶν*, sed invitis libris plurimis. Neque particulae *τέ* collocatione articulum flagitari docet Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 622.

ἐς ἑξακοσίους Vat. Bekk. Vulgo et a ceteris libris *ἐς* abest ideo parum certum. Nec addidit Diod. XIII, 8.

remotissimam eius partem intelligi velle nequeat. Sed quam ipse fecit coniecturam, *τῆς Βοιωτῶν* vel, quod ipsius flexionis non Thucydideae causa reiiciendum est, *τῆς Βοιωτίων*, ad quae audiendum *πόλεως* putat, legendum esse, eam ab illo propositam esse miramur, quum simillimum Bredovii commentum iam ab Haackio satis explosum sit. Vid. ed. mai. Nos aut *μεῖον* pro *πλέον* scribendum, aut in numeris superioribus erratum esse coniecimus. — *ἐπὶ τῷ πεδίῳ*, contra planitiem. Cf. adn. III, 93, 2. V, 33, 1. et infra c. 27. — *ἐς τὸ κακουργεῖν.* Haec Kruegero suspecta, quae cum *ᾠκοδομεῖτο* cohaerere perspicuum est, cum *κρατίστοις* iungens Bloomf. fingit *ἀντίφρασιν* conferens usum adiectivi *ἄριστος* eum, de quo dictum est ad III, 38, 5., etsi et diversitas compositionis verborum et enunciatum *τῆς ἄλλης (γῆς) ὅσα ἦν κράτιστα* I, 2. ab ipso comparatum meliora eum debebant docere. — *ἐπιφανές.* Ut *καταφανές* I, 63, 2., ubi vid. adn. Cf. VI, 96, 2. Rem ipsam iis, quae apud Xenoph. Hist. Gr. (I, 1, 35.) de Agide e Decelea naves frumentarias in Piraceum intrantes conspicato narrentur, confirmari adnotat Bloomf.

§. 3. *ἀπέστελλον.* Cf. adn. 20, 2. — *ταῖς ὁλκάσι.* „*Ἐν ταῖς ὁλκάσι*? ut VII, 7. 17. [18. 50.]“ KRUEG. Potest tamen non solum mittere in navibus onerariis, sed etiam mittere navibus dici, et similiter paulo post legimus *οἱ ὁπλῖται ταῖς ὁλκάσιν ἀπῆραν*, quae nunc ipse Krueg. comparat. — *Νεοδαμωδῶν.* De his vid. adn. ad V, 34., de Helotis hoplitis Muell. Dor. II, 37.

4 κων Θηβαῖοι καὶ Ἡγήσανδρος Θεσπιεύς. οὗτοι
μὲν οὖν ἐν τοῖς πρῶτοι ὁρμήσαντες ἀπὸ τοῦ Ται-
νάρου τῆς Λακωνικῆς ἐς τὸ πέλαγος ἀφῆκαν· μετὰ
δὲ τούτους Κορίνθιοι οὐ πολλῷ ὕστερον πεντακο-
σίους ὁπλίτας, τοὺς μὲν ἐξ αὐτῆς Κορίνθου, τοὺς
δὲ προςμισθωσάμενοι Ἀρκάδων, καὶ ἄρχοντα Ἀλέξαρ-
χον Κορίνθιον προστάξαντες, ἀπέπεμψαν. ἀπέ-
στειλαν δὲ καὶ Σικυώνιοι διακοσίους ὁπλίτας ὁμοῦ
5 τοῖς Κορινθίοις, ὧν ἦρχε Σαργεὺς Σικυώνιος. αἱ
δὲ πέντε καὶ εἴκοσι νῆες τῶν Κορινθίων αἱ τοῦ
χειμῶνος πληρωθεῖσαι ἀνθώρμουν ταῖς ἐν τῇ Ναυ-
πάκτῳ εἴκοσιν Ἀττικαῖς, ἕωςπερ αὐτοῖς οὗτοι οἱ
ὁπλῖται ταῖς ὁλκάσιν ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ἀπῆ-
ραν· οὗπερ ἕνεκα καὶ τὸ πρότερον ἐπληρώθησαν,
ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ὁλκάδας μᾶλλον
ἢ πρὸς τὰς τριήρεις τὸν νοῦν ἔχωσιν.

Ἡγήσανδρος. H. *Ἀγέσανδρος*, quod saltem *Ἀγήσανδρος* esse debebat, ut I, 139. Sed cf. etiam IV, 132.

§. 4. *πρῶτοι* Reiz. de accent. inclin. p. 20. Bekk. al. Vulgo *πρώτοις*, quod redarguit Reiz. Cf. c. 24. et adn., item sd. 27, 3.
ἐξ. Vat. *ἀπό.* Tum H. *πως* (sed dub.) *μισθωσάμενοι.*
Ἀλέξαρχον. H. et deteriores nonnulli *Ἀλέξανδρον.*

§. 5. *αὐτοῖς οὗτοι* Vat. Bekk. Vulgo solum *αὐτοῖς.* Cass. Aug. Ven. T. Pal. It. aliique solum *οὗτοι.* At vid. hic Duk. et adn. III, 98, 1.

τὸ πρότερον. Vat. H. Bekk. *τὸ πρῶτον.* Quod ex illo corruptum esse probabilius iudicat Bloomf. Tum *τάς* ante *ὁλκάδας* in plurimis libris male deest.

§. 4. *ἐν τοῖς.* Cf. adn. I, 6, 3. — *ὁρμήσαντες.* Cf. adn. II, 19, 1. — *ἀφῆκαν.* Flexio verbi, qua usitatior est altera *ἀφεῖσαν* V, 81. VII, 53., comparari potest cum *παρῆκαν* IV, 38. „Frequens [autem] est locutio nautica *ἀφιέναι* et uti h. l. *ἀφιέναι εἰς τὸ πέλαγος*, in qua supplendum *τὴν ναῦν* et *τὰς ναῦς.*“ ABR. Exempla, ut Herodot. VII, 193., vide apud hunc et apud Bloomf., qui posse etiam *ἑαυτούς* audiri (vel hoc verbum intransitive positum existimari) adnotat. Add. Lob. ad Soph. Ai. v. 250. *Ἐνήσομεν εὐρεῖ πόντῳ* similiter dixit Homerus. — *προςτάξαντες.* Cf. adn. III, 26, 1. — *Σικυώνιοι.* Coacti. Vid. VII, 58. Ab his et Corinthiis et Boeotis coniunctis mille missos esse etiam Diod. XIII, 8. scribit.

§. 5. *αἱ δὲ πέντε καὶ εἴκοσι ... εἴκοσιν Ἀττικαῖς.* Cf. 17, 4. 31. et Polyaen. VI, 23., qui Panormi (de quo loco cf. Thuc. II, 86.) Corinthios stationem habuisse narrat. — *τὸν νοῦν ἔχωσιν.* Cf. adn. III, 22, 5.

Ἀθηναῖοι Χαρικλέα τε περὶ Πελοπόννησον καὶ Δημοσθένην πρῶτον μὲν μετ' ἐκείνου, ἔπειτα δὲ ἐς τὴν Σικελίαν ἀποπέμπουσιν.

20. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἅμα [τῆς] 1
Δεκελείας τῷ τειχισμῷ καὶ τοῦ ἦρος εὐθὺς ἀρχομένου περί [τε] Πελοπόννησον ναῦς τριάκοντα ἔστειλαν καὶ Χαρικλέα τὸν Ἀπολλοδώρου ἄρχοντα, ᾧ εἴρητο καὶ ἐς Ἄργος ἀφικομένῳ κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παρακαλεῖν Ἀργείων [τε] ὁπλίτας ἐπὶ τὰς
ναῦς· καὶ τὸν Δημοσθένην ἐς τὴν Σικελίαν, ὥςπερ 2
ἔμελλον, ἀπέστελλον ἑξήκοντα μὲν ναυσὶν Ἀθηναίων καὶ πέντε Χίαις, ὁπλίταις δὲ ἐκ καταλόγου Ἀθηναίων διακοσίοις καὶ χιλίοις καὶ νησιωτῶν ὅσοις ἑκασταχόθεν οἷόν τ' ἦν πλείστοις χρήσασθαι, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ξυμμάχων τῶν ὑπηκόων, εἴ ποθέν τι εἶχον ἐπιτήδειον ἐς τὸν πόλεμον, ξυμπορίσαντες. εἴρητο δ' αὐτῷ πρῶτον μετὰ τοῦ Χαρικλέους ἅμα περιπλέοντα ξυστρατεύεσθαι περὶ τὴν
Λακωνικήν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἐς τὴν Αἴγιναν 3
πλεύσας τοῦ στρατεύματός τε εἴ τι ὑπελείπετο περιέμενε καὶ τὸν Χαρικλέα τοὺς Ἀργείους παραλαβεῖν.

Cap. 20. §. 1. *τῆς Δεκελείας* Vat. H. Bekk., satis bene, quoniam hic locus bis paulo ante commemoratus est. Vulgo *τῆς* deest. Cf. sd. VIII, 35., sed etiam VII, 5, 2.

περί τε Vat. H. Bekk. Vulgo *τέ* abest, quod si germanum est, respondet ei *καί* ante *τὸν Δημοσθένην* positum. Cf. tamen adn. et sd. I, 5.

Ἀργείων τε. *Τέ* valde suspectum est. Cf. adn.

§. 2. *ξυστρατεύεσθαι.* Vat. H. *ξυστρατεύσασθαι.*

Cap. 20. §. 1. *Χαρικλέα.* Hic postea unus ex triginta tyrannis fuit. Vid. Xen. Hell. II, 3, 2. Comm. I, 2, 31. — *Ἀργείων τε.* „Hoc *τέ* referri mihi videtur ad suppressam aut aliter expressam respondentem sententiam tum infestare oram Laconicam.“ KISTEM. Quod si probes, *τέ* per anacoluthon dictum esse et Thucydidem proprie *καὶ τὸν Δημοσθένην προπέμποντα, ὃν ἐς τὴν Σικελίαν ἀπέστελλον, ἅμα περιπλέοντα ξυστρατεύεσθαι περὶ τὴν Λακωνικήν*, quae postrema §. 2. extr. sequuntur, pergere voluisse existima. Est tamen hoc durius anacoluthon atque, si recte *τέ* ante *Πελοπόννησον* receptum est, prorsus non ferendum. Hic igitur delendam particulam putant Reisk. Dobr. alii. Plura de ea quaere in ed. mai. Pro *παρακαλεῖν* Krueger coniicit *παραλαβεῖν*; cf. §. 2. Vulgata cum emphasi quadam dicta ad naves explendas advocare significat.

§. 2. *ἀπέστελλον.* Imperfectum, quod 13, 3. forsitan in mittendo occupati erant explices, hic simpliciter pro aoristo positum videtur. Cf. adn. I, 26, 1. et Krueg. Gr. I. §. 53. 2. adn. 1.

§. 3. *παραλαβεῖν*] *ἀπὸ κοινοῦ τὸ περιέμενεν.* Schol.

Γύλιππος καὶ Ἑρμοκράτης πείθουσι τοὺς Συρακοσίους τὰς ναῦς πληροῦν καὶ ναυμαχίας ἀποπειρᾶσθαι.

1 **21.** Ἐν δὲ τῇ Σικελίᾳ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τούτου τοῦ ἦρος καὶ ὁ Γύλιππος ἧκεν ἐς τὰς Συρακούσας ἄγων ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν ἔπεισε
2 στρατιὰν ὅσην ἑκασταχόθεν πλείστην ἐδύνατο. καὶ ξυγκαλέσας τοὺς Συρακοσίους ἔφη χρῆναι πληροῦν ναῦς ὡς δύνανται πλείστας καὶ ναυμαχίας ἀπόπειραν λαμβάνειν· ἐλπίζειν γὰρ ἀπ' αὐτοῦ τι ἔργον ἄξιον τοῦ κινδύνου ἐς τὸν πόλεμον κατεργά-
3 σασθαι. ξυνέπειθε δὲ καὶ ὁ Ἑρμοκράτης οὐχ ἥκιστα [τοῦ] ταῖς ναυσὶ μὴ ἀθυμεῖν ἐπιχειρήσειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, λέγων οὐδὲ ἐκείνους πάτριον τὴν ἐμπειρίαν, οὐδὲ ἀΐδιον τῆς θαλάσσης ἔχειν, ἀλλ'

Cap. 21. §. 2. *λαμβάνειν* om. H., quasi antea *ἀποπειρᾶν* scribendum sit. Nec utitur alibi Thuc. substantivo *ἀπόπειρα*, quanquam saepe dicit *ἀποπειρᾶν* et *ἀποπειρᾶσθαι*. Cf. adn. 17, 4. Recte tamen dici *ἀπόπειραν λαμβάνειν* demonstravit Bloomf.

§. 3. *ξυνέπειθε* Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. aliique et Bekk. Vulgo *ξυνανέπειθε.* Vat. *ξυνανεπείθει.* H. et Gr. *ξυναναπείθει.* „*Ξυναναπείθειν* dixit Thuc. VI, 88. Neque tamen probati scriptores refugiunt *συμπείθειν*.“ DUK.

τοῦ ταῖς ναυσί. τοῦ om. Lugd. I. K. m. Ar. Chr., et depravatum est. Nam ad *ἀθυμεῖν* relatum in libris sacris et apud scriptores Byzantios ferri posset (cf. Win. Gr. N. T. §. 45. 4.), apud Atticos nequit, nec magis ad *ἐπιχειρήσειν* spectare potest, quod nuper statuit Dunbar in Lex. Gr. Addit. (sed vid. ed. mai. sd.), nec ita defendi, ut fecit Bernh. Synt. p. 147. *τοῦ* delendum esse censet Dobr., *τό* pro eo coniecit Krueg.

ἐπιχειρήσειν. Gr. *ἐπιχειρῆσαι*, quo ducit etiam H. per *ἐπιχείρησαν*. Cf. adn. Deinde in plerisque libris male *ἐκείνοις*. *ἀλλ'* om. Vat.

Cap. 21. §. 1. *Γύλιππος ἧκεν . . . ἄγων* cet. Cf. c. 17.

§. 2. *ἀπ' αὐτοῦ.* I. e. *ἀπὸ τοῦ ναυμαχίας ἀπόπειραν λαμβάνειν.* „*Ἀπό* vel *διά* explices [coll. Matth. Gr. §. 396. adn. 2. et adn. II, 77, 1. VI, 19, 2.], vel intellexeris: si inde coepissent . . . Neque enim spondere illis videatur Gylippus fore, ut primo statim experimento aliquid perficiant, sed eo initio usos deinde plus moturos.“ BAU. — *ἐς τὸν πόλεμον*, ad hoc bellum, ad belli successum iuvandum. — *κατεργάσασθαι.* De aoristi infin. cf. adn. I, 81, 6. et alibi.

§. 3. *ἐπιχειρήσειν.* Aut *ἐπιχειρῆσαι* (cf. sd.) aut *ἐπιχείρησιν* scribendum coniicit Dobr., sed vulgatam praeter alios recte tuetur Bernh. Synt. p. 366. Cf. adn. III, 28, 1. 66, 2. IV, 115, 2. V, 35, 4. VI, 57, 3. — *πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.* „Rarioris exempli est constructio, uti et cum *ἐπί* in Plat. Menex. [p. 241. D.] *ἐπιχειρεῖν πάλιν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας.*“ ABR. Ita *ἐπιέναι πρός τινα* bis terve dixit

ἠπειρώτας μᾶλλον τῶν Συρακοσίων ὄντας καὶ
ἀναγκασθέντας ὑπὸ Μήδων ναυτικοὺς γενέσθαι·
καὶ πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς οἵους καὶ Ἀθηναίους
τοὺς ἀντιτολμῶντας χαλεπωτάτους αὐτοῖς φαίνε-
σθαι· ᾧ γὰρ ἐκεῖνοι τοὺς πέλας, οὐ δυνάμει ἔστιν
ὅτε προὔχοντες, τῷ δὲ θράσει ἐπιχειροῦντες, κατα-
φοβοῦσι, καὶ σφᾶς ἂν τὸ αὐτὸ ὁμοίως τοῖς ἐναν-
τίοις ὑποσχεῖν. καὶ Συρακοσίους εὖ εἰδέναι ἔφη 4
τῷ τολμῆσαι ἀπροσδοκήτως πρὸς τὸ Ἀθηναίων
ναυτικὸν ἀντιστῆναι πλέον τι, διὰ τὸ τοιοῦτον ἐκ-
πλαγέντων αὐτῶν, περιεσομένους ἢ Ἀθηναίους
τῇ ἐπιστήμῃ τὴν Συρακοσίων ἀπειρίαν βλάψον-
τας. ἰέναι οὖν ἐκέλευεν ἐς τὴν πεῖραν τοῦ ναυ-

χαλεπωτάτους. Vulgo et Bekk. *χαλεπωτάτους [ἂν].* Sed *ἂν* et a plerisque libris abest, et minus aptum est. Vid. ed. mai.
ὑποσχεῖν. H. *ὑπάρχειν*, s. v. *γρ. ὑποσχεῖν*, de quo cf. adn.

§. 4. *πλέον τι* Vat. H. Bekk. Vid. V, 109. et Matth. Gr. §. 487. 4. Vulgo *τι* om.
περιεσομένους. Vat. H. Bekk. *περιγενησομένους.* Utrum praestet, vix definiveris.

Thuc. Vid. adn. I, 86, 5. Deinde *καί* ante *ἀναγκασθέντας* si abesse velis, vid. adn. I, 1, 1. — *πρὸς ἄνδρας τολμηροὺς οἵους ... Ἀθηναίους.* Vid. Buttm. Gr. §. 143. 16. Matth. §. 473. adn. 2. — *αὐτοῖς.* In hoc ne haereas, superius *πρός* ad *ἀντιτολμῶντας* refer, non ad *φαίνεσθαι.* Qui adversus homines audaces, quales essent et Athenienses, vicissim audacia uterentur, asperrimos (maxime terribiles) eis videri. De collocatione articuli cf. adn. II, 7, 2. — *ᾧ γὰρ ἐκεῖνοι ...*] *ᾧ γὰρ ἐκεῖνοι [φησί] φοβοῦσι τοὺς πέλας, τουτέστι διὰ θράσος καὶ οὐχὶ διὰ δυνάμεως ὑπεροχήν.* Schol. Itaque *ᾧ* nec est *ᾧ τρόπῳ*, ut explicat Bloomf., nec mutandum in *ὡς*. *τῷ θρ.* sua audacia expl. Krueg. — *καὶ σφᾶς ... ὑποσχεῖν.* „*Καὶ σφᾶς ἂν τὸ αὐτὸ (τόλμῃ δηλονότι χρήσασθαι) ὁμοίως τοῖς ἐναντίοις (ὥςπερ καὶ οἱ ἐναντίοι Ἀθηναῖοι πρὸς ἄλλους) ὑποσχεῖν (ἀναδέξασθαι τολμῆσαι).*“ ΔΟΥΚΑΣ. Difficile *ὑποσχεῖν* (*ἂν*) Bauer explicat praebituros, i. e. illaturos (adversariis Atheniensibus). Eum secutus videtur Haasius ita interpretatus: ita se quoque posse idem pariter auxilium adversus adversarios adhibere. Plura quaere in ed. mai. Pro *σφᾶς* Bekker *σφεῖς* legendum suspicatur; vide tamen sd. VI, 49, 2.

§. 4. *καὶ Συρακοσίους* cet. I. e. *καὶ εὖ εἰδέναι ἔφη, ὅτι οἱ Συρακόσιοι τῷ τολμῆσαι ... ἀντιστῆναι πλέον τι ... περιέσονται ... ἢ Ἀθηναῖοι ... βλάψουσι.* — *τὴν Συρακοσίων ἀπειρίαν.* Magis oratorie quam *τοὺς Συρακοσίους διὰ τὴν ἀπειρίαν αὐτῶν* vel *ἀπείρους τοὺς Συρακοσίους.*

5 τικοῦ καὶ μὴ ἀποκνεῖν. καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι,
τοῦ τε Γυλίππου καὶ [τοῦ] Ἑρμοκράτους καὶ εἴ
του ἄλλου πειθόντων, ὥρμηντό τε ἐς τὴν ναυμα-
1 χίαν καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρουν. 22. ὁ δὲ Γύλιππος ἐπει-
δὴ παρεσκευάσατο τὸ ναυτικόν, ἀγαγὼν ὑπὸ νύ-
κτα πᾶσαν τὴν στρατιὰν τὴν πεζὴν αὐτὸς μὲν τοῖς
ἐν τῷ Πλημμυρίῳ τείχεσι κατὰ γῆν ἔμελλε προς-
βαλεῖν· αἱ δὲ τριήρεις τῶν Συρακοσίων ἅμα καὶ
ἀπὸ ξυνθήματος πέντε μὲν καὶ τριάκοντα ἐκ τοῦ
μεγάλου λιμένος ἐπέπλεον, αἱ δὲ πέντε καὶ τεσσα-
ράκοντα ἐκ τοῦ ἐλάσσονος, οὗ ἦν καὶ τὸ νεώριον
αὐτοῖς, περιέπλεον βουλόμενοι πρὸς τὰς ἐντὸς προς-
μῖξαι καὶ ἅμα ἐπιπλεῖν τῷ Πλημμυρίῳ, ὅπως οἱ
2 Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυβῶνται. οἱ δ' Ἀθη-
ναῖοι διὰ τάχους ἀντιπληρώσαντες ἑξήκοντα ναῦς
ταῖς μὲν πέντε καὶ εἴκοσι πρὸς τὰς πέντε καὶ

Γύλιππος τῷ Πλημμυρίῳ κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν προςβάλλει· καὶ ἐν ᾧ κρατερὰ γίγνεται ναυμαχία,

§. 5. *τοῦ Ἑρμοκράτους.* *τοῦ* om. Vat. H. Bekk., recte, ut videtur, quanquam necessariam articuli omissionem non esse apparet ex ed. mai. adn. I, 71, 4. et ibi Suppl. Cf. sd. 75, 1.

Cap. 22. §. 1. *Γύλιππος.* H. *Γύλλιππος*, sicut aliquoties Vat., contra consensum scriptorum.
παρεσκευάσατο. H. Gr. *παρεσκεύαστο*, quod Duker iure non adspernendum censuit. Est enim ideo aptius, quia Gylippus classi instruendae non praefuit, nisi forte *παρεσκευάσατο* hic est instruendam curavit.
Πλημμυρίῳ. Bekk. *Πλημυρ.* hic et infra. Cf. sd. 4, 4.
περιέπλεον. Vulgo *καὶ περιέπλ.*, sed *καί*, quo syntaxis turbatur, om. H. Vall. Bekk.

§. 5. *τοῦ τε Γυλίππου ... πειθόντων.* I. e. *τοῦ τε Γυλ. καὶ Ἑρμοκρ. πειθόντων καὶ εἴ τις ἄλλος ἔπειθε.* Cf. Soph. Ai. v. 483. *ἐξέφυν πατρὸς Εἴπερ τινὸς σθένοντος ἐν πλούτῳ Φρυγῶν*, ac Matth. Gr. §. 556. adn. 2. §. 617. 1. g. Krueg. Gr. I. §. 60. 10. adn. 2.

Cap. 22. §. 1. *αἱ δὲ πέντε καὶ τεσσαράκοντα.* I. e. ceterae XLV, quae, si XXXV detraxeris, restant; nam universas octoginta fuisse ex articulo similiter atque c. 24. in *τὰ δὲ δύο* et c. 25. in *αἱ δὲ ἕνδεκα* posito colligendum est. Cf. c. 37. extr. et ibi adn. — *περιέπλεον.* Ortygiam. — *βουλόμενοι.* De masculino cf. adn. I, 110, 4. — *πρὸς τὰς ἐντὸς προςμῖξαι*] *ταῖς ἰδίαις ταῖς ἐντὸς τοῦ μεγάλου λιμένος συμμῖξαι.* Schol.

§. 2. *ἀντιπληρώσαντες.* Respicere ad *πληροῦν* c. 21. extr. docet Abr. et similia confert exempla. — *ταῖς μὲν πέντε καὶ εἴκοσι.* De articulo cf. adn. I, 116, 1.

τριάκοντα τῶν Συρακοσίων τὰς ἐν τῷ μεγάλῳ λι-
μένι ἐναυμάχουν, ταῖς δ' ἐπιλοίποις ἀπήντων ἐπὶ
τὰς ἐκ τοῦ νεωρίου περιπλεούσας. καὶ εὐθὺς πρὸ
τοῦ στόματος τοῦ μεγάλου λιμένος ἐναυμάχουν καὶ
ἀντεῖχον ἀλλήλοις ἐπὶ πολύ, οἱ μὲν βιάσασθαι
βουλόμενοι τὸν ἔςπλουν, οἱ δὲ κωλύειν. 23. ἐν τού- 1
τῳ δὲ ὁ Γύλιππος, τῶν ἐν τῷ Πλημμυρίῳ Ἀθη-
ναίων πρὸς τὴν θάλασσαν ἐπικαταβάντων καὶ τῇ
ναυμαχίᾳ τὴν γνώμην προςεχόντων, φθάνει προς-
πεσὼν ἅμα τῇ ἕῳ αἰφνιδίως τοῖς τείχεσι καὶ αἱ-
ρεῖ τὸ μέγιστον πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τὰ ἐλάσσω
δύο, οὐχ ὑπομεινάντων τῶν φυλάκων, ὡς εἶδον
τὸ μέγιστον ῥᾳδίως ληφθέν. καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώ- 2
του ἁλόντος χαλεπῶς οἱ ἄνθρωποι, ὅσοι καὶ ἐς τὰ
πλοῖα καὶ ὁλκάδα τινὰ κατέφυγον, ἐς τὸ στρατό-
πεδον ἐξεκομίζοντο· τῶν γὰρ Συρακοσίων ταῖς ἐν
τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυσὶ κρατούντων τῇ ναυμαχίᾳ
ὑπὸ τριήρους μιᾶς καὶ εὖ πλεούσης ἐπεδιώκοντο·
ἐπειδὴ δὲ τὰ δύο τειχίσματα ἡλίσκετο, ἐν τούτῳ
καὶ οἱ Συρακόσιοι ἐτύγχανον ἤδη νικώμενοι, καὶ
οἱ ἐξ αὐτῶν φεύγοντες ῥᾷον παρέπλευσαν. αἱ γὰρ 3
τῶν Συρακοσίων αἱ πρὸ τοῦ στόματος νῆες ναυ-
μαχοῦσαι βιασάμεναι τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς
οὐδενὶ κόσμῳ ἐςέπλεον, καὶ ταραχθεῖσαι περὶ ἀλ-

τὰ ἐν τῷ Πλημμυρίῳ τείχη αἱρεῖ. αἱ δὲ νῆες τῶν Συρακοσίων τρέπονται.

§. 2. ἔςπλουν. Vat. ἔκπλουν.

Cap. 23. §. 2. ὑπό. H. καὶ ὑπό. Idem antea γάρ om.

§. 3. ναῦς om. H., quo nonnihil suspectum fieret, nisi in eodem c. 25. init. excidisset.

Cap. 23. §. 1. ἐπικαταβάντων. Cf. adn. IV, 11, 1.

§. 2. τὰ πλοῖα. Etenim τὰ πλοῖα τὰ μεγάλα ibi stationem habebant. Vid. 4, 5. et ibi et 7, 3. adn. — τὸ στρατόπεδον. Significari castra navalia, quae in recessu portus magni habuerint (c. 53), et adiuncta his terrestria in duplici muro a κρημνῷ ad mare, docet Goell. Cf. adn. c. 8. extr. et 38. — τῶν γάρ . . . Explicatur, cur χαλεπῶς effugerint. — τῇ ναυμαχίᾳ. Haec post verba ταῖς . . . ναυσί sane languentia deleri aliquando voluit Krueg.

§. 3. αἱ πρὸ . . . ναυμαχοῦσαι. De collocatione horum cf. adn. I, 90, 1.

λήλας παρέδοσαν τὴν νίκην τοῖς Ἀθηναίοις· ταύ-
τας τε γὰρ ἔτρεψαν καὶ ὑφ' ὧν τὸ πρῶτον ἐνι-
4 κῶντο ἐν τῷ λιμένι. καὶ ἕνδεκα μὲν ναῦς τῶν Συ-
ρακοσίων κατέδυσαν καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώ-
πων ἀπέκτειναν, πλὴν ὅσον ἐκ τριῶν νεῶν, οὓς
ἐζώγρησαν· τῶν δὲ σφετέρων τρεῖς νῆες διεφθάρη-
σαν. τὰ δὲ ναυάγια ἀνελκύσαντες τῶν Συρακο-
σίων καὶ τροπαῖον ἐν τῷ νησιδίῳ στήσαντες τῷ
πρὸ τοῦ Πλημμυρίου ἀνεχώρησαν ἐς τὸ ἑαυτῶν
1 στρατόπεδον. 24. οἱ δὲ Συρακόσιοι κατὰ μὲν
τὴν ναυμαχίαν οὕτως ἐπεπράγεσαν, τὰ δ' ἐν τῷ
Πλημμυρίῳ τείχη εἶχον καὶ τροπαῖα ἔστησαν αὐ-
τῶν τρία. καὶ τὸ μὲν ἕτερον τοῖν δυοῖν τειχοῖν
τοῖν ὕστερον ληφθέντοιν κατέβαλον, τὰ δὲ δύο ἐπι-
2 σκευάσαντες ἐφρούρουν. ἄνθρωποι δ' ἐν τῶν τει-
χῶν τῇ ἁλώσει ἀπέθανον καὶ ἐζωγρήθησαν πολλοί,
καὶ χρήματα πολλὰ τὰ ξύμπαντα ἑάλω· ὥςτε γὰρ
ταμιείῳ χρωμένων τῶν Ἀθηναίων τοῖς τείχεσι πολ-

αὕτη δὲ ἡ τοῦ Πλημμυρίου ἅλωσις μέγιστα ἔβλαψεν Ἀθηναίους.

ταύτας. H. αὐτάς.

Cap. 24. §. 2. ὥςτε. H. Bekk. ἅτε, recte, ut videtur. Vulgatam defendit Lob. ad Phryn. p. 427., contra quem vide in adn. dicta. ἅτε probant Fritzsch. (vid. ed. mai.) et Matth. Gr. §. 629. p. 1513. ὥς τε divisim legi volunt Saupp. ad Lyc. p. 97. et Klotz. ad Devar. p. 203. ὥςτε a Iosepho lectum esse propter verba eius ἐχρῶντο δὲ ὥςπερ ταμιείῳ ταῖςδε ταῖς πόλεσιν A. I. XVIII, 9, 1. probabile existimat Bloomf., ob quae potius ὥςπερ vel ὡς olim hic scriptum esse coniicias.

§. 4. πλὴν . . . ἐζώγρησαν. „I. e. πλὴν ὅσοι ἦσαν ἐν τρισὶ ναυσίν, ἐξ ὧν τοὺς ἀνθρώπους ἐζώγρησαν." GOELL. — τῷ νησιδίῳ . . . Πλημμυρίου. „Ante Plemmyrium ad introitum magni portus parva insula iacet, quae nomen notum non videtur habuisse . . . Hodie Isola del Castelluccio vocatur." BRED. Eam significari putant etiam Cluv. Sic. p. 182. et Leak. apud Bloomf. II. p. 682. Praeter eam tamen ibidem esse alteram insulam, quae San Marciano nominetur, tradunt Letr. Syr. p. 74. et Goell. Syr. p. 77. sq., quae etiam in Leakii sive Bloomfieldii tabula Syracusarum delineata est, sed ita, ut scopulus potius videatur esse quam insula.

Cap. 24. §. 1. αὐτῶν. I. e. τῶν (ληφθέντων) τειχῶν.

§. 2. χρήματα ... ἑάλω. De χρημάτων voce vid. adn. V, 115. VI, 49, 3. 97, 5., de re Diod. XIII, 9. et Plut. Nic. c. 20. — ὥςτε si recte scriptum est, iungendum est cum ταμιείῳ et Ionice et ut apud tragicos (vid. Abr.) dictum est pro

λὰ μὲν ἐμπόρων χρήματα καὶ σῖτος ἐνῆν, πολλὰ
δὲ καὶ τριηράρχων, ἐπεὶ καὶ ἱστία τεσσαράκοντα
τριήρων καὶ τἄλλα σκεύη ἐγκατελήφθη, καὶ τριή-
ρεις ἀνειλκυσμέναι τρεῖς. μέγιστον δὲ καὶ ἐν τοῖς 3
πρῶτον ἐκάκωσε τὸ στράτευμα τὸ τῶν Ἀθηναίων
ἡ τοῦ Πλημμυρίου λῆψις· οὐ γὰρ ἔτι οὐδ' οἱ ἔς-
πλοι ἀσφαλεῖς ἦσαν τῆς ἐπαγωγῆς τῶν ἐπιτηδεί-
ων· (οἱ γὰρ Συρακόσιοι ναυσὶν αὐτόθι ἐφορμοῦν-
τες ἐκώλυον, καὶ διὰ μάχης ἤδη ἐγίγνοντο αἱ ἐς-
κομιδαί·) ἔς τε τὰ ἄλλα κατάπληξιν παρέσχε καὶ
ἀθυμίαν τῷ στρατεύματι.

τἄλλα. H. τὰ ἄλλα. Cf. sd. III, 90, 4.

§. 3. μέγιστον δέ. Vat. μέγιστόν τε.
τὸ τῶν. τό om. Vat. H. E. Ar. Cf. 29, 5.
οἱ ἔςπλοι. οἱ om. Vat. H.
τῆς ἐπαγωγῆς. Gr. γρ. ταῖς ἐπαγωγαῖς. Cf. adn.
τὰ ἄλλλα. D. I. K. m. Ar. Chr. τἄλλα. Hinc Bekk. τἄλλα, ut c. 77. ex uno Vat. Sed in formula ἐς τὰ ἄλλα crasis plerumque spernitur, ut I, 1. 6. III, 36. VI, 15. VII, 28. Ἐς τἄλλα tamen libri II, 53. VI, 72.

ὡς seu ὥςπερ, qua de re cf. Lob. ad Phryn. p. 427. Sed is e prosae orationis scriptoribus probatis tres tantum locos proferre potuit, e quibus unus hic est, in quo non constanter sic scribitur, alter Isocr. Paneg. p. 73. sive c. 47. aliter ac vulgo fit interpretandus (vid. ibi Spohn.), tertius Aristoph. Eccl. 783. tentatus a Matth. Gr. §. 629. Vide tamen etiam Sturz. ad Dion. Cass. XLIX, 36. Si ἅτε legendum est, id referendum est ad χρωμένων participium, et comparationis particula omnino non addita esse existimanda est, de quo cf. adn. I, 70, 6. II, 40, 1.

§. 3. μέγιστον δὲ ... ἐκάκωσε. Hoc loquendi genus pertinet ad Matth. Gr. §. 415. adn. 3.; nam male ibi pluralis accusativum adiectivorum neutrius generis ad verba ὠφελεῖν, βλάπτειν, similia apponi docetur, quum singulari non minus recte uti liceat. Cf. VII, 44: μέγιστον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα ἔβλαψεν ὁ παιωνισμός, V, 82: μέγιστον ὠφελήσειν, Xen. Cyr. V, 3, 30. μέγα βεβλάφθαι. Add. Krueg. Gr. I. §. 46. 5. adn. 7. Rost. §. 104. adn. 7. De verbis ἐν τοῖς πρῶτον cf. adn. I, 6, 3. et supra c. 19. — οὐδ' οἱ ... ἐπιτηδείων. Subvectio commeatus non potuit tuto intrare portum, pro commeatu ipso seu navibus commeatum advehentibus, sic ut abstractum pro concreto, quod dicunt, positum sit. Sed quanquam ἡ ἐπαγωγὴ τῶν ἐπιτηδείων V, 82. bene legitur, hic forsitan molestum τῆς ἐπαγωγῆς plane deesse malis, ut ἔςπλους sit importatio, quemadmodum ἐςπλεῖν non raro esse importari vidimus ad II, 93, 4. et bis σῖτος ἐςπλεῖν apud Thuc. dicitur. — παρέσχε, ἡ τοῦ Πλημμυρίου λῆψις.

δώδεκα Συρακοσίων νῆες ἐκπέμπονται, μία μὲν ἐς Πελοπόννησον, αἱ δ' ἄλλαι ἐς Ἰταλίαν, οἷον ἐς τὴν Καυλωνιᾶτιν καὶ ἐς Λοκρούς.

1 25. Μετὰ δὲ τοῦτο ναῦς τε ἐκπέμπουσι δώ-
δεκα οἱ Συρακόσιοι καὶ Ἀγάθαρχον ἐπ' αὐτῶν
Συρακόσιον ἄρχοντα. καὶ αὐτῶν μία μὲν ἐς Πε-
λοπόννησον ᾤχετο πρέσβεις ἄγουσα, οἵπερ τά [τε]
σφέτερα φράσωσιν ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσί, καὶ τὸν
ἐκεῖ πόλεμον ἔτι μᾶλλον ἐποτρύνωσι γίγνεσθαι·
αἱ δὲ ἕνδεκα νῆες πρὸς τὴν Ἰταλίαν ἔπλευσαν πυν-
θανόμεναι πλοῖα τοῖς Ἀθηναίοις γέμοντα χρημά-
2 των προςπλεῖν. καὶ τῶν τε πλοίων ἐπιτυχοῦσαι τὰ
πολλὰ διέφθειραν, καὶ ξύλα ναυπηγήσιμα ἐν τῇ
Καυλωνιάτιδι κατέκαυσαν, ἃ τοῖς Ἀθηναίοις ἑτοι-
3 μα ἦν. ἔς τε Λοκροὺς μετὰ ταῦτα ἦλθον, καὶ ὁρ-
μουσῶν αὐτῶν κατέπλευσε μία τῶν ὁλκάδων τῶν
4 ἀπὸ Πελοποννήσου ἄγουσα Θεσπιέων ὁπλίτας. καὶ
ἀναλαβόντες αὐτοὺς οἱ Συρακόσιοι ἐπὶ τὰς ναῦς
παρέπλεον ἐπ' οἴκου. φυλάξαντες δ' αὐτοὺς οἱ Ἀθη-

Cap. 25. §. 1. οἵπερ. Vat. H. ὅπως, quod Herm. de ἄν II, 12. recipi iubet, pronomen vel propter additum περ ferri posse infitiatus. At Dobr. p. 121. servato pronomine vix dubium esse dicit, quin futura restituenda sint. Et φράσουσι certe legitur in Aug. et corr. m. et lib. Mart. Coniunctivum cum pronominibus adverbiisve relativis consociatum nisi in veterum epicorum sermone consilio indicando non inservire affirmat Herm. ad Soph. Oed. Col. v. 190. Cf. tamen Ios. A. I. XI, 1, 3. ἵνα ... οἰκοδομήσωσιν ... θυσιαστήριον, ἐφ' οὗ θύωσι τῷ θεῷ, et Matth. Gr. §. 481. d. Baeuml. de mod. Graec. p. 195.

τά τε σφέτερα Vat. H. Bekk. Vulgo τέ abest. Cf. sd. I, 5.

γέμοντα χρημάτων. Vat. H. χρημάτων γέμοντα.

§. 4. παρέπλεον. Vat. H. ἔπλεον.

Cap. 25. §. 1. αἱ δὲ ἕνδεκα. De articulo cf. adn. c. 22. — γέμοντα χρημάτων. „Σίτου, οἴνου, ξύλων καὶ ἑτέρων τοιούτων.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. adn. 24, 2.

§. 2. ἐν τῇ Καυλωνιάτιδι. De Caulonia Italiae vid. Strab. VI. p. 261. sive 401., qui inter Sagram et Scylletium collocat, Paus. VI, 3, 5. et hic Duk. Crotoniatis vel etiam Locris utrum tunc paruerit, an sui iuris fuerit, e Thucydidis scriptis non liquet.

§. 3. τῶν ὁλκάδων ... Πελοποννήσου. Vid. c. 19.

ναῖοι εἴκοσι ναυσὶ πρὸς τοῖς Μεγάροις μίαν μὲν
ναῦν λαμβάνουσιν αὐτοῖς ἀνδράσι, τὰς δ' ἄλλας
οὐκ ἠδυνήθησαν, ἀλλ' ἀποφεύγουσιν ἐς τὰς Συ-
ρακούσας.

ἀκροβολισμὸς ἐν τῷ λιμένι περὶ σταυρώματος Συρακοσίων.

Ἐγένετο δὲ καὶ περὶ τῶν σταυρῶν ἀκροβο- 5
λισμὸς ἐν τῷ λιμένι, οὓς οἱ Συρακόσιοι πρὸ τῶν
παλαιῶν νεωςοίκων κατέπηξαν ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὅπως
αὐτοῖς αἱ νῆες ἐντὸς ὁρμοῖεν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπι-
πλέοντες μὴ βλάπτοιεν ἐμβάλλοντες. προςαγαγόν- 6
τες γὰρ ναῦν μυριοφόρον αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι, πύρ-

Μεγάροις. H. Μεγαρεῦσιν. Tum Vat. et cod. Bas. ἐδυνήθησαν.

§. 5. σταυρῶν. Vat. H. σταυρωμάτων, cui repugnant ea, quae sequuntur, οὓς . . . κατέπηξαν.

§. 4. Μεγάροις. Apud Megara Hyblaea. Cf. VI, 4. 49. — ἠδυνήθησαν. Audi λαμβάνειν.

§. 5. ἐν τῷ λιμένι. In magno portu. Cf. adn. 4, 4. et Leak. apud Bloomf. II. p. 682. — τῶν παλαιῶν νεωςοίκων. „νεώριον [Syracusanorum] in portu minore [c. 22.], at νεωςοίκους veteres statuit in magno portu. Consentit Diod. XIV, 7. — Ante Dionysii aetatem [νεώςοικοι Syracusis] fuerunt CL teste Diod. XIV, 42., ubi vid. Wessel. νεώρια (navalia) et navium receptacula s. tecta (νεώςοικοι) differunt. Vid. . . . Letr. p. 28. idem in indice s. v. νεώριον et s. v. νεώςοικοι. νεώριον totum, νεώςοικος pars erat . . . Cf. quos veteres scriptores laudat Schoemann. de Comit. Athen. p. 317. not.“ GOELL.

§. 6. ναῦν μυριοφόρον. „Quum voc. μυριοφόρος inveniatur etiam apud Strab. XVII, 1, 26. p. 805. et affine μυριαγωγός III, 3, 1., ad Lobeckii, quem vide ad Phryn. p. 662., coniecturam μυριαμφόρος probandam non sum propensus. [Ex hac coniectura ea significaretur navis, quae decem millia amphorum ferre posset. Amphoram autem Graecam sive ἀμφορέα, quam olim urnae Romanae comparabant, Boeckhius in Quaest. metrol. p. 204. adaequat μετρητῇ et amphoram Romanam duas partes ($^2/_3$) eius vult esse.] Sed sicut in re numaria Athenienses χιλίας, μυρίας, alia non addito substantivo dixerunt, quia unus quisque drachmis eos uti in rationibus subducendis noverat, ita navis μυριοφόρος appellari potuit, quia unus quisque, quo modo navium magnitudo aestimaretur, sciret. Hunc modum ego puto fuisse talentum, quum naves nonnunquam talentum quorundam onera ferre dici reperiam; velut Thuc. IV, 118., ubi navis quingenta talenta ferens parva iudicatur, Herodot. I, 194., ubi maxima navigia σκύτινα in Euphrate naviganti a πεντακιςχιλίων ταλάντων γόμον ἔχειν narrantur, et iterum II, 96., ubi nonnulla navigiorum Nili ἄγειν πολλὰς χιλιάδας ταλάντων dicuntur. Quare ναῦν μυριοφόρον interpretor navem onus decem millium talentum ferentem.“ ARN. Non semper tamen veteres in aestimanda navium magnitudine talentis usos esse ex adn. ad IV, 118, 5. ap-

γους τε ξυλίνους ἔχουσαν καὶ παραφράγματα, ἔκ
τε τῶν ἀκάτων ὤνευον ἀναδούμενοι τοὺς σταυροὺς
καὶ ἀνέκλων καὶ κατακολυμβῶντες ἐξέπριον. οἱ δὲ
Συρακόσιοι ἀπὸ τῶν νεωςοίκων ἔβαλλον, οἱ δ' ἐκ
τῆς ὁλκάδος ἀντέβαλλον· καὶ τέλος τοὺς πολλοὺς
7 τῶν σταυρῶν ἀνεῖλον οἱ Ἀθηναῖοι. χαλεπωτάτη
δ' ἦν τῆς σταυρώσεως ἡ κρύφιος· ἦσαν γὰρ τῶν
σταυρῶν οὓς οὐχ ὑπερέχοντας τῆς θαλάσσης κα-
τέπηξαν, ὥςτε δεινὸν ἦν προςπλεῦσαι, μὴ οὐ προϊ-
δών τις ὥςπερ περὶ ἕρμα περιβάλῃ τὴν ναῦν. ἀλλὰ
καὶ τούτους κολυμβηταὶ δυόμενοι ἐξέπριον μισθοῦ.
8 ὅμως δ' αὖθις οἱ Συρακόσιοι ἐσταύρωσαν. πολλὰ
δὲ καὶ ἄλλα πρὸς ἀλλήλους, οἷον εἰκὸς τῶν στρα-
τοπέδων ἐγγὺς ὄντων καὶ ἀντιτεταγμένων, ἐμηχανῶντο
καὶ ἀκροβολισμοῖς καὶ πείραις παντοίαις ἐχρῶντο.

§. 6. ὤνευον. H. ὤχμευον, cuius librarius de ὤγμευον (Xen. Cyr. II, 4, 20.) videtur cogitasse. Sed vid. adn. Tum Vat. ἀναλούμενοι.

paret. Scripturam μυριοφόρος autem, qualecunque pondus hoc nomine designatur, praeter Strabonem complures scriptores ab ipso Lob. l. d. appellati, quibus adde Cantac. IV, 11. et Niceph. Greg. X, 2., satis tuentur. — παραφράγματα. Recte Port. pluteos, i. e. *Geländer, hölzerne Brustwehren*. Cf. Schneid. ad Xen. Hell. I, 6, 19. „ξύλινα παραφράγματα munitionis dicit Thuc. IV, 115.“ DUK. — ἐκ τῶν ἀκάτων. I. e. „ἐκ τῶν ἀκάτων ὁρμώμενοι, ἐν τοῖς ἀκατίοις προςελθόντες.“ ΔΟΥΚΑΣ. — ὤνευον . . . καὶ ἀνέκλων. „ὤνευον Aelius Dionysius apud Eustath. in Hom. Il. λ'. p. 862. exponit ἐκίνουν καὶ περιῆγον [*herauswinden*]. Et sic Suidas et Thomas. De voce ὄνος, unde ὀνεύειν, habet quaedam Is. Vossius ad Catull. p. 326. [Cf. Suid. et Bekk. Anecd. p. 57. Ad appellationem illustrandam γέρανον confert Bloomf.] Suculam vertunt lexica et hic Acacius. Sed ἀνακλᾶν hic non est, quod idem et Portus putarunt, frangere, verum sursum attollendo convellere et educere. Suidas et Scholiastes exponunt e fundo evellere. Sic Thucydides II, 76. et alii apud Lipsium V. Poliorcet. 8. ἀνακλᾶν machinam muro incussam dicunt eos, qui laqueis iniectis eam attollunt et avertunt. Et in aliis generibus loquendi non frangendi, sed inflectendi et in altum tollendi, significationem habet.“ DUK., apud quem vide exempla.

§. 7. χαλεπωτάτη . . . κρύφιος. Port.: sed omnium vallorum ii, qui (sub aquis) latebant, maximum negotium facessebant. Cf. Matth. Gr. §. 442. 2. — περὶ ἕρμα . . . τὴν ναῦν. Port.: navem ut in scopulum impingeret. Cf. Bloomf. — κολυμβηταί. Cf. IV, 26, 8.

§. 8. πείραις. „Saepe, ut hic, artificii et strategematis notionem continet.“ BLOOMF., apud quem vide plura.

πρέσβεις ὑπὸ τῶν Συρακοσίων πέμπονται ἐς τὰς πόλεις.

Ἔπεμψαν δὲ καὶ ἐς τὰς πόλεις πρέσβεις οἱ 9
Συρακόσιοι Κορινθίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Λακεδαιμονίων, ἀγγέλλοντας τήν τε τοῦ Πλημμυρίου λῆψιν καὶ τῆς ναυμαχίας πέρι, ὡς οὐ τῇ τῶν πολεμίων ἰσχύϊ μᾶλλον ἢ τῇ σφετέρᾳ ταραχῇ ἡσσηθεῖεν, τά τε ἄλλα [αὖ] δηλώσοντας ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσί, καὶ ἀξιώσοντας ξυμβοηθεῖν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ, ὡς καὶ τῶν Ἀθηναίων προσδοκίμων ὄντων ἄλλῃ στρατιᾷ, καί, ἢν φθάσωσιν αὐτοὶ πρότερον διαφθείραντες τὸ παρὸν στράτευμα αὐτῶν, δια[πε]πολεμησόμενον. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ Σικελίᾳ ταῦτα ἔπρασσον.

Δημοσθένης καὶ Χαρικλῆς καταντικρὺ Κυθήρων χωρίον τειχίζουσιν· ὕστερον δὲ ὁ μὲν ἐπὶ Κερκύρας πλεῖ, Χαρικλῆς δὲ ἐπ' οἴκου.

26. Ὁ δὲ Δημοσθένης, ἐπεὶ ξυνελέγη αὐτῷ 1
τὸ στράτευμα, ὃ ἔδει ἔχοντα ἐς τὴν Σικελίαν βοηθεῖν, ἄρας ἐκ τῆς Αἰγίνης καὶ πλεύσας πρὸς τὴν Πελοπόννησον τῷ τε Χαρικλεῖ καὶ ταῖς τριάκοντα ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων ξυμμίσγει, καὶ παραλαβόντες τῶν Ἀργείων ὁπλίτας ἐπὶ τὰς ναῦς ἔπλεον ἐς τὴν
2 Λακωνικήν. καὶ πρῶτον μὲν τῆς Ἐπιδαύρου τι τῆς Λιμηρᾶς ἐδῄωσαν, ἔπειτα σχόντες ἐς τὰ καταντικρὺ Κυθήρων τῆς Λακωνικῆς, ἔνθα τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστι, τῆς τε γῆς ἔστιν ἃ ἐδῄωσαν καὶ ἐτείχισαν ἰσθμῶδές τι χωρίον, ἵνα δὴ οἵ τε Εἵλωτες τῶν Λακεδαιμονίων αὐτόσε αὐτομολῶσι, καὶ [ἅμα] λῃσταὶ ἐξ αὐτοῦ, ὥσπερ ἐκ τῆς Πύλου, ἁρπαγὴν
3 ποιῶνται. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης εὐθύς, ἐπειδὴ ξυγκατέλαβε τὸ χωρίον, παρέπλει ἐπὶ τῆς Κερκύρας, ὅπως καὶ τῶν ἐκεῖθεν ξυμμάχων παραλαβὼν τὸν ἐς τὴν Σικελίαν πλοῦν ὅ τι τάχιστα ποιῆται·

§. 9. σφετέρᾳ. H. σφετέρων.

αὖ om. Vat. H. C. F. Lugd. Bas. Gr. E., sed ad §. 1. οἵπερ φράσωσιν, ὅτι ἐν ἐλπίσιν εἰσί, respicere videtur, etsi ibi de legatis alio missis dicitur. εὖ coniecit Did., quod languet.

διαπεπολεμησόμενον Vat. Bekk., idemque latet in διαπεπολεμησομένων H. et lex. Gud. Vulgo διαπολεμησόμενον, et illud fortasse ob c. 14. a doctis correctoribus repositum est. Cf. adn. Vaticani scripturam confer cum verbis Liv. XXIII, 13, 6. *debellatum mox fore*, si anniti paululum voluissent, rebantur.

Cap. 26. §. 1. ἐπεί. H. ἐπειδή.

§. 2. Λιμηρᾶς. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Marc. Λιμήρας. Vid. sd. VI, 105.

ἔστιν ἃ. H. τί, ex interpr., nisi forte utrumque interpreti vis tribuere. Cf. ed. mai.

ἅμα ex Vat. et H. interposuit Bekk., sed inutile esse censet Bloomf.

§. 3. παρέπλει H. K. (?) Bekk. In Vat. ἐπιπαρέπλει. Vulgatum ἐπέπλει ideo damnavit Goell., quia aggressionem hostilem significaret. Cf. II, 88. 89. 90. VII, 12. 22. 25. 34. 40. 70. al. Sed ἐπιπλεῖν non semper de aggressione infesta dici ex I, 51., ubi simpliciter adnavigare, advenire, sonet, docet Arn. addens eo magis Thucydidem hic ita potuisse scribere, quia genitivus, ἐπὶ τῆς Κερκύρας, hic navigare in . . . versus potius, quam navigare contra . . ., eo declarari satis demonstraret. ἀπέπλει coniecit Reisk., quod propter c. 31. init. commendant Did. et in ed. 2. Bloomf. Vulgatam certe ideo ferri posse non existimamus, quod hic ne adnavigandi quidem notio apta est. Antea εὐθύς om. H. D.

§. 9. ἔπεμψαν . . . Λακεδαιμονίων. I. e. πρέσβεις ἐκ Κορινθίων . . . καὶ Λακεδαιμονίων αἱρεθέντας ἐς τὰς Σικελίας πόλεις ἔπεμψαν. Vid. c. 32. — ἀγγέλλοντας (pro quo olim invitis membranis ἀγγελοῦντας) . . . δηλώσοντας. Praesens et futurum etiam alibi copulantur. Vid. adn. II, 44, 1. III, 58, 5. De praesentis participio cum verbis mittendi et eundi iuncto vid. adn. III, 18. IV, 85. sd. VI, 88, 10. — ξυμβοηθεῖν ἐπ' αὐτούς. Pronomen non ad Syracusanos, de quibus ἐπὶ σφᾶς vel potius ἐπὶ τὴν σφετέραν scribendum erat, sed ad superius nomen πολεμίων, qui hostes praeter Athenienses foederati horum erant, spectat. Vid. adn. I, 107, 5. — ἄλλῃ στρατιᾷ. Cf. c. 16. — δια[πε]πολεμησόμενον. Mutatio casus hic et c. 15. et in exemplis a Dukero adscriptis ideo necessaria, quod alterum verbum est impersonale, post ὡς reperitur etiam alibi. Vid. Matth. Gr. §. 568. 3. a. Rost. §. 131. adn. 3. Praeterea διαπολεμησόμενον si a Thuc. scriptum est, medii futurum est pro passivo, ut πολεμήσονται I, 68, 3., ubi vid. adn.; de futuro tertio passivi autem cf. sd. 14, 3.

Cap. 26. §. 1. ἐπεὶ ξυνελέγη cet. Cf. 17, 1.

§. 2. σχόντες. Cf. adn. I, 110, 4. — τὰ καταντικρὺ Κυθήρων. Propter addita verba ἔνθα . . . Ἀπόλλωνός ἐστι non posse Ὄνου γνάθον promontorium (hodie insulam Elaphonisi Leak. Pelop. I. p. 215.) significari contra Mansonem (Spart. II. p. 229.) docuimus in ed. mai. I. 2. p. 204. Sed quod nos Epidelium, quod Leakio est promontorium Kamili, esse suspicati sumus, hoc templum Mithridatis demum tempore exstitisse idem Leak. l. d. p. 214. putat. Et Apollinem Maleatem Paus. III, 12, 7. nominatum attendi iussit Od. Mueller. Ergo τὰ καταντικρὺ Κυθήρων et ἰσθμῶδές τι χωρίον Maleae promontorii partem aut viciniam significant.

§. 3. ξυγκατέλαβε, una occupavit. „σὺν τῷ Χαρικλεῖ δηλονότι.“ ΔΟΥΚΑΣ. — τῶν ἐκεῖθεν ξυμμάχων. Hi nominantur c. 31. De ἐκεῖθεν cf.

ὁ δὲ Χαρικλῆς περιμείνας, ἕως τὸ χωρίον ἐξετείχισε,
καὶ καταλιπὼν φυλακὴν αὐτοῦ ἀπεκομίζετο καὶ
αὐτὸς ὕστερον ταῖς τριάκοντα ναυσὶν ἐπ' οἴκου,
καὶ οἱ Ἀργεῖοι ἅμα.

Θρᾷκες μισθοφόροι ἀφικνοῦνται ἐς Ἀθήνας, οὓς διὰ τὸ πολυτελὲς οὐ βούλονται κατέχειν, ἐπεὶ ἡ Δεκέλεια πολλὰ ἔβλαπτεν αὐτούς, ἃ ὁ ξυγγραφεὺς καθ' ἕκαστον διηγεῖται.

27. Ἀφίκοντο δὲ καὶ [τῶν] Θρᾳκῶν τῶν μα- 1
χαιροφόρων τοῦ Διακοῦ γένους ἐς τὰς Ἀθήνας πελ-
τασταὶ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ τριακόσιοι καὶ χί-
λιοι, οὓς ἔδει τῷ Δημοσθένει ἐς τὴν Σικελίαν ξυμ-
πλεῖν. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, ὡς ὕστερον ἧκον, διενοοῦντο 2
αὐτοὺς πάλιν, ὅθεν ἦλθον, ἐς Θρᾴκην ἀποπέμπειν.
τὸ γὰρ ἔχειν πρὸς τὸν ἐκ τῆς Δεκελείας πόλεμον
αὐτοὺς πολυτελὲς ἐφαίνετο· δραχμὴν γὰρ τῆς ἡμέ-
ρας ἕκαστος ἐλάμβανεν. ἐπειδὴ γὰρ ἡ Δεκέλεια 3
τὸ μὲν πρῶτον ὑπὸ πάσης τῆς στρατιᾶς ἐν τῷ θέ-
ρει τούτῳ τειχισθεῖσα, ὕστερον δὲ φρουραῖς ἀπὸ

ἕως. In plerisque libris mss. male ὡς.

Cap. 27. §. 1. τῶν Θρᾳκῶν. τῶν om. Vat. H. Bekk.

ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τούτῳ. Vat. H. τοῦ αὐτοῦ θέρους τούτου, quae mirum est Bekkerum non recepisse, quum aeque sint Thucydidea. Cf. II, 58. 66. IV, 42. 66. al.

§. 2. τῆς ἡμέρας ἕκαστος. Vat. ἑκάστης ἡμέρας.

§. 3. ἀπό Vat. H. Bekk. Vulgo ὑπό, quod dura traiectione defendit Haack.

adn. I, 62, 4. — ἐξετείχισε. „Ostendit Abr. esse . . . ad Chariclem, non ad Demosthenem, referendum, vertendumque munitionem absolvit, ἐξετέλεσε τὸ τεῖχος." BEKK. Cf. adn. IV, 4, 1.

Cap. 27. §. 1. τῶν μαχαιροφόρων τοῦ Διακοῦ γένους. Cf. II, 96, 2.

§. 2. ὕστερον ἧκον. Cf. adn. II, 80, 7. — πρὸς τὸν . . . πόλεμον. Adversus excursiones, quae e Decelea fiebant. Ne quis de universo bello, quod Deceleicum vocatur, cogitet. — δραχμήν. Ergo stipendium solito Atheniensium maius. Cf. adn. III, 17.

§. 3. ἐπειδὴ γάρ cett. Quum ἐπειδὴ γὰρ ἡ Δεκέλεια ἐπῳκεῖτο cohaereant, oratio in medio non recte videtur procedere, nisi in altero membro ad verba ὕστερον δὲ φρουραῖς . . . ἐπιούσαις ex superiore participio τειχισθεῖσα participium κατεχομένη per durissimum zeugma repetere velis. Sed verisimilius est, quum Thucydidi aut particulae μέν et δέ omittendae, aut iis additis ἐτειχίσθη scribendum esset, haec duo loquendi genera eum maluisse commiscere. Vid. adn. I, 67. et Klotz. ad Devar. p. 375. —

τῶν πόλεων κατὰ διαδοχὴν χρόνου ἐπιούσαις τῇ
χώρᾳ ἐπῳκεῖτο, πολλὰ ἔβλαπτε τοὺς Ἀθηναίους,
καὶ ἐν τοῖς πρώτοις χρημάτων τ' ὀλέθρῳ καὶ ἀν-
4 θρώπων φθορᾷ ἐκάκωσε τὰ πράγματα. πρότερον
μὲν γὰρ βραχεῖαι γιγνόμεναι αἱ ἐσβολαὶ τὸν ἄλλον
χρόνον τῆς γῆς ἀπολαύειν οὐκ ἐκώλυον· τότε δὲ
ξυνεχῶς ἐπικαθημένων, καὶ ὁτὲ μὲν καὶ πλεόνων
ἐπιόντων, ὁτὲ δ' ἐξ ἀνάγκης τῆς ἴσης φρουρᾶς κα-
ταθεούσης τε τὴν χώραν καὶ λῃστείας ποιουμένης,
βασιλέως τε παρόντος τοῦ τῶν Λακεδαιμονίων Ἄγι-
δος, ὃς οὐκ ἐκ παρέργου τὸν πόλεμον ἐποιεῖτο, με-

χρόνου. Vat. χρόνον, quasi sit in tempus aliquod. Cf. adn. II, 18, 2. et hic adn.

πρώτοις. πρῶτον ex coniectura, collato loco 24, 3., reposuit Bekk. At ibi omnium primum, hic in primis s. maxime dicendum est. πρώτοις praeter alios defendit Bernh. Synt. p. 311. ac nunc restituit Bloomf. πρώτῃ mavult Dobr. p. 117. Add. ad. VIII, 89, 2.

§. 4. πλεόνων. Vat. H. πλειόνων, quod multo frequentius est apud Thuc., illud tamen IV, 29. legitur.

καταθεούσης. Vat. H. Cass. καὶ καταθεούσης.

κατὰ διαδοχὴν χρόνου, per temporis successionem, i. e., ut Haas., certo temporis ordine. Alibi tamen, ut statim c. 28. et IV, 8, κατὰ διαδοχήν (per vices) simpliciter legitur. — τῇ χώρᾳ cum ἐπῳκεῖτο iungit Arn., comparans VI, 86. ἐποικοῦντες ὑμῖν, V, 51: οὐ γὰρ ἐπ' ἄλλῃ τινὶ γῇ τὸ χωρίον ἐκτίσθη, Paus. IV, 26, 5. ἀξιόμαχον πόλιν ἐποικῆσαι Λακεδαιμονίοις. Add. supra c. 19. de Decelea: ἐπὶ τῷ πεδίῳ . . . ᾠκοδομεῖτο τὸ τεῖχος. Contra ad superius ἐπιούσαις dativum retulerunt Port. Did. al. — χρημάτων, bonorum, facultatum. Cf. ed. mai. et adn. 24, 2. Proximum ὀλέθρῳ suspectum est Kruegero; (dicitur enim alibi de interitu vel nece hominum, ut III, 59. 98. al.) cf. tamen c. 28. extr.: αἱ πρόσοδοι ἀπώλλυντο. Tum ἀνθρώπων φθορά est hominum iactura. Vid. ibid. adn.

§. 4. ἐπικαθημένων. Audi αὐτῶν, i. e. τῶν ἐσβαλόντων, et de re cf. Corn. Nep. Alc. c. 4. — ἐξ ἀνάγκης τῆς ἴσης φρουρᾶς καταθεούσης. τῆς ἴσης Haasius ad ἀνάγκης vocem retulit cogente pari necessitate interpretatus. Sed id ἐξ ἀνάγνης ἴσης τῆς φρουρ. dicendum erat; nam φρουρά articulo carere non potest; nec ipsa vis paris (τοῖς ἐπιοῦσι? an ἀλλήλοις?) necessitatis facile cuiquam placebit. „Abr. ἴσην φρουράν cum Schol. explicat ordinarium et solitum praesidium. Laudat Steph. Thes. [ubi nos hunc usum adi. ἴσος frustra quaesivimus] et Procop. IV. B. G. 33." BECK. Abreschio omnes recentiores praeter Haasium adstipulati sunt. Reiskius οὔσης coniecerat. De repetito ς finali vid. Lob. Paral. Gr. Gr. I. p. 16. — ἐκ παρέργου. Cf. adn. I, 142, 9.

γάλα οἱ Ἀθηναῖοι ἐβλάπτοντο. τῆς τε γὰρ χώρας 5
ἁπάσης ἐστέρηντο, καὶ ἀνδραπόδων πλέον ἢ δύο
μυριάδες ηὐτομολήκεσαν, καὶ τούτων πολὺ μέρος
χειροτέχναι, πρόβατά τε πάντα ἀπολώλει καὶ ὑπο-
ζύγια· ἵπποι τε, ὁσημέραι ἐξελαυνόντων τῶν ἱππέ-
ων, πρός τε τὴν Δεκέλειαν καταδρομὰς ποιουμένων
καὶ κατὰ τὴν χώραν φυλασσόντων, οἱ μὲν ἀπεχω-
λοῦντο ἐν γῇ ἀποκρότῳ τε καὶ ξυνεχῶς ταλαιπω-
ροῦντες, οἱ δ' ἐτιτρώσκοντο. 28. ἥ τε τῶν ἐπιτη- 1
δείων παρακομιδὴ ἐκ τῆς Εὐβοίας, πρότερον ἐκ τοῦ
Ὠρωποῦ κατὰ γῆν διὰ τῆς Δεκελείας θᾶσσον οὖσα,
περὶ Σούνιον κατὰ θάλασσαν πολυτελὴς ἐγίγνετο·
τῶν τε πάντων ὁμοίως ἐπακτῶν ἐδεῖτο ἡ πόλις, καὶ

§. 5. πολύ. Vat. Bekk. τὸ πολύ.

πάντα post ἀπολώλει ponitur in Vat. et H. Praeterea ἀπωλώλει It. Vat. H. K. Cf. sd. IV, 133.

ὑποζύγια. Vat. H. ζεύγη. Cui voci num ea, qua hic opus sit, sententia subiici possit, dubitat Bloomf. Cf. tamen IV, 128. et Lexicogr., qui ζεῦγος etiam de ipsis bobus aliisque iumentis dici adnotant.

πρός τε. τέ om. H.

Cap. 28. §. 1. κατὰ γῆν I. Haack. et nunc Bloomf. Vulgo et Bekk. κατὰ γῆς, quod „quid sit, docet Blomf. ad Aesch. Pers. v. 633." GOELL. Hic κατὰ γῆν requiri contrariis verbis κατὰ θάλασσαν satis probatur.

θᾶσσον. Cass. Aug. Ven. T. Pal. It. Vat. Reg. Marc. et a sec. man. Cl. θάσσων. Sed nos ad vulgatam servandam propensiores sumus, quum εἶναι hic fieri, effici, significet. Cf. adn. IV, 10, 3.

§. 5. τῆς ... χώρας ἁπάσης. „Id est πάντων τῶν τῆς χώρας καρπῶν καὶ ὠφελειῶν." AE. PORT. — ἀνδραπόδων ... ηὐτομολήκεσαν. Consentit Schol. Aristid. p. 373. Servorum multitudinem admiratur Lipsius ad Tac. Ann. III, 53. Sed cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 39. sqq. — ὑποζύγια. „ὑποζύγια sunt πάντα τὰ κτήνη καὶ ζῶα τὰ ὑπὸ ζυγὸν ἀγόμενα, hic vero Thuc. boves solum respicere videtur." AE. PORT. Cf. sd. — ἀπεχωλοῦντο. ἀποχωλεύεσθαι dixit Xenoph. Proxima ἐν γῇ ἀποκρότῳ utrum cum ταλαιπωροῦντες an cum ἀπεχωλοῦντο cohaereant, dubitari potest. Ipsum ἀπόκροτος legi etiam apud Xenoph. de Re Equ. 7, 15., ubi vid. Schneid., affirmant hic interpretes et Papius in Lex.; sed in libris ibi ἐπίκροτος exstat, quod restituit Saupp.

Cap. 28. §. 1. τῶν τε πάντων ... ἐδεῖτο ἡ πόλις. Et necesse erat omnibus pariter rebus advecticiis civitas uteretur, Haas. Cf. adn. VI, 20, 4.

2 ἀντὶ τοῦ πόλις εἶναι φρούριον κατέστη. πρὸς γὰρ
τῇ ἐπάλξει τὴν μὲν ἡμέραν κατὰ διαδοχὴν οἱ Ἀθη-
ναῖοι φυλάσσοντες, τὴν δὲ νύκτα καὶ ξύμπαντες,
πλὴν τῶν ἱππέων, οἱ μὲν ἐφ' ὅπλοις ποιούμενοι, οἱ
δ' ἐπὶ τοῦ τείχους, καὶ θέρους καὶ χειμῶνος ἐτα-
3 λαιπωροῦντο. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπίεζεν, ὅτι δύο
πολέμους ἅμα εἶχον, καὶ ἐς φιλονεικίαν καθέστα-
σαν τοιαύτην, ἥν, πρὶν γενέσθαι, ἠπίστησεν ἄν τις
ἀκούσας· τὸ γὰρ αὐτοὺς πολιορκουμένους ἐπιτειχι-
σμῷ ὑπὸ Πελοποννησίων μηδ' ὣς ἀποστῆναι ἐκ
Σικελίας, ἀλλ' ἐκεῖ Συρακούσας τῷ αὐτῷ τρόπῳ
ἀντιπολιορκεῖν, πόλιν οὐδὲν ἐλάσσω αὐτήν γε καθ'

§. 2. ποιούμενοι. Vat. H. πού. Sed ad ποιούμενοι „τὴν φυλακήν repetendum e verbo φυλάσσοντες." BAU. Cf. adn. I, 91, 1. et V, 47. πονούμενοι ut olim Bloomf. coniecit Krueg., quod propter ἐταλαιπωροῦντο spernendum esse diximus, et ipse Krueg. nunc τὴν νύκτα ποιεῖσθαι fortasse valere noctem transigere coniicit.

§. 3. ἐλάσσω H. Schol. Bekk. Vulgo ἐλάσσονα, praeter morem Thuc. in hac voce (cf. I, 40. 71. 122. al.) et plerisque, quanquam fortasse non fuit mutandum, quum ἐχθίονα legamus IV, 86., πλείονα IV, 128., πλέονα IV, 82. V, 47. Qualia frequentiora sunt apud Xenoph. et alios Atticos. Cf. Matth. Gr. §. 115. adn. Mehlh. §. 178. adn. 3.

αὐτήν γε H. Heilm. Bekk. Vulgo inepte αὐτήν τε.

§. 2. τῇ ἐπάλξει. De singulari vid. adn. II, 13, 6 — ἐφ' ὅπλοις. „Per ὅπλα hic intelligit stationem, in qua certa militum manus pernocta bat." AE. PORT. Propr. apud arma, i. e. „proxime loca illa, ubi arma erant composita ... Cf. VIII, 69. et adn. II, 2, [4.] et IV, 130, [3.]" ARN.

§. 3. τὸ γὰρ αὐτούς ... „Scholiastes putat ἀπὸ κοινοῦ repetendum esse ἠπίστησεν ἄν τις, et inde pendere infinitivos sequentes. Eum secutus Portus supplevit profecto nullus credidisset. Nec video, quomodo aliter evolvi possit structura molestae huius periodi." DUK. Infinitivum admirantis, de quo vid. Matth. Gr. §. 544. et Rost. §. 125. adn. 5., volunt esse Kora. et Dobr., anantapodotum, quale VI, 31., ubi nullum est, Arn. et nunc Bloomf. Scholiastae adstipulatur Matth. non solum ad Hymn. Apoll. 157. p. 28., sed etiam in Gramm. §. 556. adn. 1. et §. 634. 2., nec esse, cur ab eius sententia decedamus, apparet ex adn. I, 25, 4. — πόλιν οὐδὲν ... Ἀθηναίων. Hinc Plut. Nic. c. 17. Συρακούσας πόλιν Ἀθηνῶν οὐκ ἐλάττω. De ambitu haec visa sunt intelligenda esse interpretibus, etsi Timaeus apud Ciceronem et Cicero ipse Syracusas urbem maximam esse Graecarum dicunt. Vid. Verr. IV, 52, 117. et ibi Orell. Quod ad ambitum attinet, Strabo p. 414., πεντάπολις, ait, ἦν τὸ παλαιὸν Syracusanorum urbs ἑκατὸν καὶ

αὐτὴν τῶν Ἀθηναίων, καὶ τὸν παράλογον τοσοῦτον ποιῆσαι τοῖς Ἕλλησι τῆς δυνάμεως καὶ τόλμης, ὅσον κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου οἱ μὲν ἐνιαυτόν, οἱ δὲ δύο, οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν, οὐδεὶς πλείω χρόνον, ἐνόμιζον περιοίσειν αὐτούς, εἰ οἱ Πελοποννήσιοι ἐςβάλοιεν ἐς τὴν χώραν, ὥςτε ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν πρώτην ἐςβολὴν ἦλθον ἐς Σικελίαν, ἤδη τῷ πολέμῳ κατὰ πάντα τετρυχωμένοι, καὶ πόλεμον οὐδὲν ἐλάσσω προςανείλοντο τοῦ πρότερον ὑπάρχοντος ἐκ Πελοποννήσου. δι' ἃ καὶ τότε ὑπό [τε] τῆς 4
Δεκελείας πολλὰ βλαπτούσης καὶ τῶν ἄλλων ἀναλωμάτων μεγάλων προςπιπτόντων ἀδύνατοι ἐγένοντο τοῖς χρήμασι. καὶ τὴν εἰκοστὴν ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον τῶν κατὰ θάλασσαν ἀντὶ τοῦ φόρου τοῖς ὑπηκόοις ἐποίησαν, πλείω νομίζοντες ἂν σφίσι χρήματα οὕτω προςιέναι. αἱ μὲν γὰρ δαπάναι οὐχ ὁμοίως καὶ πρίν, ἀλλὰ πολλῷ μείζους καθέστασαν, ὅσῳ καὶ μείζων ὁ πόλεμος ἦν· αἱ δὲ πρόσοδοι ἀπώλλυντο.

1 29. Τοὺς οὖν Θρᾶκας τοὺς τῷ Δημοσθένει ὑστερήσαντας διὰ τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν χρημάτων οὐ βουλόμενοι δαπανᾶν εὐθὺς ἀπέπεμπον, προςτάξαντες κομίσαι αὐτοὺς Διιτρέφει καὶ εἰπόντες ἅμα ἐν τῷ παράπλῳ (ἐπορεύοντο γὰρ δι' Εὐ-

ἀποπεμφθέντες οὖν μετὰ Διιτρέφους οἱ Θρᾶκες ἐς τὴν Βοιωτίαν ἀποβάντες Μυκαλησσὸν αἱροῦ-

τῶν Ἀθηναίων Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. H. Reg. et undecim alii. Vat. et Bekk. τῆς Ἀθηναίων, ex interpr. Illa enim verba breviter dicta sunt pro τῆς τῶν Ἀθηναίων. Vid. Matth. Gr. §. 453. et supra IV, 92, 5. 7.

τὸν παράλογον. H. τὸ παρὰ λόγον. Sed cf. adn. I, 78, 1.

οὐδείς. Vat. οὐδ' εἷς, quod iusto gravius videtur.

ἐνόμιζον. H. E. ἐνόμιζεν, propter proximum οὐδείς.

τῷ πολέμῳ. H. et Vall. τῷ αὐτῷ πολ.

κατὰ πάντα τετρυχωμένοι. H. (Vall.?) κατατρυχόμενοι, quod saltem κατατετρυχωμένοι esse debebat. Hoc copulato tamen verbo alibi Thuc. non utitur, sed τετρυχωμένοι dixit IV, 60. (ἐκτρυχῶσαι III, 93. VII, 43.). κατὰ πάντα etiam IV, 81, 3.

§. 4. ὑπό τε. τέ om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. alii multi.

ὑπὸ τοῦτον. Vat. H. κατὰ τοῦτον, ex Schol.

μείζους. H. μᾶλλον.

Cap. 29. §. 1. ὑστερήσαντας. Aug. et Bekk. Anecd. ὑστερίσαντας, non deterius.

ὀγδοήκοντα σταδίων ἔχουσα τὸ τεῖχος. Sed hunc numerum stadiorum rectum esse negat Leak. Athen. p. 314. ed. 2. interpr. Germ., quum mensura accurate inita intellectum sit ambitum moenium, si Neapolim complectamur, esse XV mill. Britann. sive CXXII stad. Quibus refelluntur ea, quae disputavit Goeller ad VI, 66. De Athenarum ambitu cf. adn. II, 13, 7. — ὅσον . . . χώραν. Haec, in quibus ὅσον quatenus redditur, interpositionis signis circumdederunt Goell. et Bloomf., ut ὥςτε ad τοσοῦτον referri magis pateat. — τριῶν γε ἐτῶν. Insolens est mutatio casus, de qua tacent interpretes, et quum parum aptae hic sint significationes genitivi temporis explicatae a Matth. Gr. §. 377. Rost. §. 108. 2. i., ad genitivos ex proximis χρόνον audiendum videtur. Male Bloomf. in ed. 2., quo melius id fieret, comma post πλείω posuit, quae interpunctio, si πλείω masculinum vult esse, inutilis, sin neutrum, damnanda est. — περιοίσειν. „Id est περιέσεσθαι καὶ ἀνθέξειν. Suid." DUK. Exempla quaere apud Bloomf. et in Steph. Thes. — ἑπτακαιδεκάτῳ. ἑβδόμῳ καὶ δεκάτῳ coniecit Krueg. Sed cf. adn. IV, 101, 1. — τὴν πρώτην ἐςβολήν. Vid. II, 19.

§. 4. ἀδύνατοι . . . τοῖς χρήμασιν] . . . ἤγουν ἐνδεεῖς χρημάτων ἐγίγνοντο. Schol. Hoc loquendi genus nusquam alibi inveniri putat Bloomf. Notum est certe contrarium δυνατὸς χρήμασι, de quo vid. ed. mai. I. 1. p. 358. — τὴν εἰκοστὴν . . . τῶν κατὰ θάλασσαν. Port.: vigesimam mercium, quae mari vehebantur; magis perspicue vigesimam (5 *Procent*) mercium mari importatarum. „Cf. Boeckh. Oecon. pol. Athen. t. I. p. 344. sq., ubi docet vicesimam istam a Thuc. memoratam non in Piraeeo, sed in sociorum terris, [ab redemptoribus] exactam esse. Quum autem Aristophanes in Ran. v. 366., quam fabulam docuit Ol. XCIII, 3., Thorycionem quendam εἰκοστολόγον perstringat, Boeckh. l. l. p. 349. col. p. 432. colligit rem usque ad belli Pelop. finem, quo tempore omnia sociorum tributa cum ipsis sociis Athenienses amiserint, perdurasse." HAACK. — τοῦ φόρου. Cf. adn. I, 96, 2. II, 13, 3. V, 18, 5. — ἐποίησαν, constituerunt.

Cap. 29. §. 1. τοὺς . . . ὑστερήσαντας. Bauer dubitat, utrum ὑστερεῖν τῷ Δημοσθένει sit sero ad Demosthenem venire, an ad usum Demosthenis. Alterum recte probavit Arn.; ad Demosthenem enim omnino non venerunt. Cf. c. 27. ἀφικομένους ὕστερον ἢ Δημοσθένης ἐς Συρακούσας ἐξέπλευσε dixit Paus. I, 23, 3. — ἀπέπεμπον. Cf. adn. 20, 2. — Διιτρέφει. Nepos eius putatur esse, qui pater Nicostrati dictus est III, 75. al. Cf. Paul. Encycl. in h. v. Iterum nominatur VIII, 64. — εἰπόντες, quum iussis-

σιν, ὅπου μέγας φόνος γίγνεται.

ρίπου) καὶ τοὺς πολεμίους, ἤν τι δύνηται, ἀπ' αὐ-
τῶν βλάψαι. ὁ δὲ ἔς [τε] τὴν Τάναγραν ἀπεβίβασεν 2
αὐτοὺς καὶ ἁρπαγήν τινα ἐποιήσατο διὰ τάχους καὶ
ἐκ Χαλκίδος τῆς Εὐβοίας ἀφ' ἑσπέρας διέπλευσε
τὸν Εὔριπον καὶ ἀποβιβάσας ἐς τὴν Βοιωτίαν ἦγεν
αὐτοὺς ἐπὶ Μυκαλησσόν. καὶ τὴν μὲν νύκτα λα- 3
θὼν πρὸς τῷ Ἑρμαίῳ ηὐλίσατο· (ἀπέχει δὲ τῆς
Μυκαλησσοῦ ἑκκαίδεκα μάλιστα σταδίους·) ἅμα
δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πόλει προσέκειτο οὔσῃ οὐ μεγάλῃ
καὶ αἱρεῖ ἀφυλάκτοις τε ἐπιπεσὼν καὶ ἀπροσδοκή-
τοις μὴ ἄν ποτέ τινα σφίσιν ἀπὸ θαλάσσης τοσοῦ-
τον ἐπαναβάντα ἐπιθέσθαι, τοῦ τείχους ἀσθενοῦς

δύνηται Vat. H. Vall. Bekk. Vulgo δύνωνται, quod nec ad Athenienses, nec ad Thraces relatum placet.

§. 2. ἔς τε (Vat.?) H. Bekk. Vulgo abest τέ.

διέπλευσε. Vat. H. διαπλεύσας.

§. 3. ηὐλίσατο Vat. H. Bekk. Vulgo ηὐλίζετο. sed cf. ed. mai.

οὐ μεγάλῃ Vat. H. Bekk. Vulgo μεγάλῃ, quod tuetur Didotius, quem refutavimus in ed. mai. Praeterquam quod hoc oppidum κώμη τῆς Ταναγρικῆς a Strab. vocatur (vid. adn.), „negationem recte interpositam esse mihi verbis c. 30. extr. ὡς ἐπὶ μεγέθει [ad quae vid. adn.] probari videtur. Idem demonstratur eo, quod raro huius loci mentio fit in historia.“ ARN.

τινὰ . . . ἐπαναβάντα. Vat. Reg. Mosqu. τινὰς . . . ἐπαναβάντας, et ἐπαναβάντας etiam Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. H. al.

sent. Cf. adn. I, 131. II, 71, 4. et hic ed. mai. — ἀπ' αὐτῶν] ἀντὶ τοῦ δι' αὐτῶν. Schol. Cf. adn. II, 77. et ed. mai. In passivo aliquoties legitur βλάπτεσθαι ἀπό τινος, ut c. 67., cui contrarium ὠφελεῖσθαι ἀπό τινος.

§. 2. ἀφ' ἑσπέρας. „Statim cum vespera, simul atque ingruit vespera.“ BAU. Breviter de vespera. Cf. III, 112. et ibi adn. et VIII, 27. — Μυκαλησσόν. Strab. p. 404: ὁ (Thucydidi paulo post femininum est nomen) Μυκαλησσὸς κώμη τῆς Ταναγρικῆς· κεῖται δὲ παρ' ὁδὸν Θηβαίων ἐς Χαλκίδα. Cf. Leak. Gr. sept. II. p. 251. sqq.

§. 3. τῷ Ἑρμαίῳ. Id ad mare videtur situm fuisse. Cf. Liv. XXXV, 50. et Leak. Graec. sept. II. p. 269. — προσέκειτο] πλησιάσας ἐπέκειτο. Schol. Cf. Bloomf. — ἀπροσδοκήτοις μὴ ἄν ποτε . . . „Particula μὴ ex supervacuo additur, ut multis aliis, in quibus implicita vel expressa negatio est. II, 49. ἀπορία τοῦ μὴ ἡσυχάζειν. [Ubi

ὄντος καὶ ἔστιν ᾗ καὶ πεπτωκότος, τοῦ δὲ βραχέος
ᾠκοδομημένου, καὶ πυλῶν ἅμα διὰ τὴν ἄδειαν ἀνεῳ-
4 γμένων. ἐςπεσόντες δὲ οἱ Θρᾷκες ἐς τὴν Μυκαλησ-
σὸν τάς τε οἰκίας καὶ τὰ ἱερὰ ἐπόρθουν καὶ τοὺς
ἀνθρώπους ἐφόνευον φειδόμενοι οὔτε πρεσβυτέρας
οὔτε νεωτέρας ἡλικίας, ἀλλὰ πάντας ἑξῆς, ὅτῳ ἐν-
τύχοιεν, καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας κτείνοντες, καὶ
προςέτι καὶ ὑποζύγια καὶ ὅσα ἄλλα ἔμψυχα ἴδοιεν.
τὸ γὰρ γένος τὸ τῶν Θρᾳκῶν ὁμοῖα τοῖς μάλιστα
τοῦ βαρβαρικοῦ, ἐν ᾧ ἂν θαρσήσῃ, φονικώτατόν
5 ἐστι. καὶ τότε ἄλλη τε ταραχὴ οὐκ ὀλίγη καὶ ἰδέα
πᾶσα καθεστήκει ὀλέθρου, καὶ ἐπιπεσόντες διδα-
σκαλείῳ παίδων, ὅπερ μέγιστον ἦν αὐτόθι καὶ ἄρτι
ἔτυχον οἱ παῖδες ἐςεληλυθότες, κατέκοψαν πάντας·

βραχέος. Vat. et Ven. βραχέως. At cf. adn.

§. 4. καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας. Vat. καὶ (hoc tamen num adsit, non satis liquet) γυναῖκας καὶ παῖδας. Utrumque paene aeque usitatum. Cf. Wachsm. Antiqu. II. 1. p. 171. (ed. 2. II. p. 129.)

τὸ τῶν. τό om. Vat. vett. edd. Prisc. Cf. ad. 24, 3.

φονικώτατον. H. φοινικ., male.

§. 5. πᾶσα. H. ἅπασα, quod ab Atticis etiam pro unusquisque poni adnotat Heind. ad Plat. Phaedon. §. 131. At πᾶσα ἰδέα, ut hic, III, 81. 83. 98. 112. al.

οἱ παῖδες post ἐςελ. collocatur in Vat. G. (?H.?)

tamen cf. adn. §. 6.] V, 25: ἀπέσχοντο μὴ ἐπὶ τὴν ἑκατέρων γῆν στρατεῦσαι. III, 32: καὶ ἐλπίδα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἶχον μή ποτε, τῶν Ἀθηναίων τῆς θαλάσσης κρατούντων, ναῦς Πελοποννησίων ἐς Ἰωνίαν παραβαλεῖν. Eadem ratio est in his, quae ἀπαγορευτικά dicuntur.“ DUK. Vid. ad I, 10. 16. al. — βραχέος ᾠκοδομημένου. I. e. ὥςτε βραχὺ (humile, cf. II, 76, 3.) εἶναι. Cf. adn. I, 15, 2. II, 75, 6. al.

§. 4. τοὺς ἀνθρώπους ἐφόνευον. „Vid. Paus. Attic. c. 23., ubi exsequitur cladem Mycalessi.“ HUDS. et DUK. — ὁμοῖα τοῖς μάλιστα. „Scil. φονικωτάτοις [? φονικοῖς]. Vid. Hemsterh. ad Luci. Somn. p. 3. [4.] t. I.“ GOTTL. ex Abresch. Cf. adn. I, 25, 4. — ἐν ᾧ ἄν, i. e. ὅταν.

§. 5. ἰδέα. Cf. adn. III, 81, 5. — καὶ ἄρτι. Germani pergerent καὶ ἐς ὃ ἄρτι. Sed vid.

οἱ δὲ Θηβαῖοι βοηθήσαντες πολλοὺς τῶν Θρᾳκῶν ἐν τῇ ἐςβάσει ἀποκτείνουσιν. ἀριθμὸς τῶν ἑκατέρωθι ἀποθανόντων.

καὶ ξυμφορὰ τῇ πόλει πάσῃ οὐδεμιᾶς ἥσσων μᾶλλον ἑτέρας ἀδόκητός τε ἐπέπεσεν αὕτη καὶ δεινή. **30.** οἱ 1
δὲ Θηβαῖοι αἰσθόμενοι ἐβοήθουν καὶ καταλαβόντες προκεχωρηκότας ἤδη τοὺς Θρᾷκας οὐ πολὺ τήν τε λείαν ἀφείλοντο καὶ αὐτοὺς φοβήσαντες καταδιώκουσιν ἐπὶ τὸν Εὔριπον καὶ τὴν θάλασσαν, οὗ αὐτοῖς τὰ πλοῖα, ἃ ἤγαγεν, ὥρμει. καὶ ἀποκτεί- 2
νουσιν αὐτῶν ἐν τῇ ἐςβάσει τοὺς πλείστους, οὔτε ἐπισταμένους νεῖν, τῶν τε ἐν τοῖς πλοίοις, ὡς ἑώ-

πόλει πάσῃ. Vat. *πάσῃ πόλει*.

ἥσσων. Cass. T. Marc. E. *ἧσσον*. „Recte. [Probaverat iam Heilm.] Tum *μᾶλλον* cum aliis mss. [Mosqu. Ar. Chr. Dan.] dele ut Schol. ad *οὐδ. ἧσσον*. Etiam *ἑτέρας* omitti potest cum Bau.; certe saepius omittitur. [Vid. Heilm. et adn. II, 94, 1.]" DOBR. Heilmannus aut *μᾶλλον δέ* scribendum aut verba *μᾶλλον ἑτέρας* inducenda coniecit. Add. adn. Tum Vat. m. male *αὐτῇ*.

adn. II, 41, 4. — *καὶ ξυμφορὰ ... δεινή*. De verbis *οὐδεμιᾶς ἥσσων* vid. adn. II, 94, 1. et Krueg. Gr. I. §. 47. 27. adn. 3. Sed coniunctio incisorum non caret offensione. Nam si *οὐδεμιᾶς ἥσσων μᾶλλον ἑτέρας* inter se iungimus, praeterquam quod *ἧσσον* (cf. sd.) requiritur, copula deest. Quam omissionem Haackius quidem loco I, 138: *ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς ... διαφερόντως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος θαυμάσαι* excusat. Sed eximie ... magis alio (*auf eine ausgezeichnete Weise ... mehr als ein anderer*) bene dicuntur (cf. IV, 3, 3.), non minus magis alio non item, quia illis aliquid ad superius *διαφερόντως* adiicitur, his aut idem dicitur, aut correctio vel incrementum particulis *δέ* vel *καί* exprimendum significatur. (*μᾶλλον δέ*, vel potius, *καὶ μᾶλλον*, atque adeo magis. Cf. adn. III, 17. 1.) Alii igitur *οὐδεμιᾶς ἥσσων μᾶλλον ἑτέρας ἀδόκητός τε* nectunt, unde haec orta est Haasii interpretatio: clades omni alia gravior et magis quam ulla alia praeter opinionem et atrox. Quae sane probanda est, si, de qua re dubites (cf. sd.), omnia emendate scripta sunt, etsi *μᾶλλον τε ἑτέρας* vel *καὶ μᾶλλον ἑτέρας* legi malis; nam non satis simile exemplum collocationis particulae *τέ* est III, 81, 2., ubi vid. adn. Articulum autem ante *ξυμφορᾶς* nomen noli desiderare; habemus enim hic sententiam contractam, similem iis, de quibus ad I, 1, 2. init. dictum est.

Cap. 30. §. 1. *καὶ τὴν θάλασσαν*. Haec poterant abesse, invitis tamen libris delenda non sunt, quoniam verborum *ἀπὸ θαλάσσης τοσοῦτον ἐπαναβάντα* 29, 3. causa addita videntur.

§. 2. *ἀποκτείνουσιν ... ἐν τῇ ἐςβάσει τοὺς πλείστους*. Quum paulo post audiamus ex mille et trecentis Thracibus ducentos et quinquaginta solum cecidisse, „† per † *τοὺς πλείστους* . . . non intelligit Thuc. universum numerum, sed CCL ex illo caesos. Quare accipi debet ac si scriptum es-

ρων τὰ ἐν τῇ γῇ, ὁρμισάντων ἔξω τοξεύματος τὰ πλοῖα· ἐπεὶ ἔν γε τῇ ἄλλῃ ἀναχωρήσει οὐκ ἀτόπως οἱ Θρᾷκες πρὸς τὸ τῶν Θηβαίων ἱππικόν, ὅπερ πρῶτον προςέκειτο, προεκθέοντές [τε] καὶ ξυστρε-

Cap. 30. §. 2. *τὰ ἐν τῇ γῇ*. Vat. H. Vall. *τὴν φυγήν*, quae scriptura a Burg. p. 190. l. d. probata etiam a Schol. adnotata est. Sed quid de ea statuendum sit, docent *τὴν φυγὴν δή* in Lugd. vulgatae superscripta.

ὁρμισάντων. H. *ἀνορμισάντων*, quod a Valla fortasse expressum Schol. quoque commemorat, sed alibi apud Thuc. non legitur.

τοξεύματος H. Gr. Vall. Vulgo et Bekk. *ζεύγματος*. At cf. adn.

προεκθέοντές [*τε*]. *τέ* om. Cass. Aug. Ven. Pal. It. Reg. Marc. Bas. Gr. D. I. E. al.

set: *καὶ ἀποκτείνουσι τοὺς πλείστους* (*τῶν ἀποθανόντων* aut *διαφθαρέντων*) *ἐν τῇ ἐςβάσει*." ABR. et ante eum Hobb. „Cf. IV, 44: *κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας οἱ πλεῖστοι, ἀπέθανον αὐτῶν*, et ibi adn." ARN. — *ἔξω τοξεύματος*. „Scriptura vulgata huius loci est *ἔξω τοῦ ζεύγματος*, de cuius [quam extra Euripi pontem vulgo interpretantur] veritate non sine causa dubitari potest. Non quaero, an probabile sit naves has proxime Aulidem [ubi hunc pontem collocat Strabo p. 403.] potius, quod recepta lectio significat, quam in litore Mycalessio stationem habuisse; nec quid in illis, qui in his erant, magnopere adversus Boeotos profuerit eas extra pontem eductas esse; hoc unum maximum scrupulum iniicit, quod Euboea, si Diodoro Siculo fides habenda est, tum nondum continenti Boeotiae aggere ac ponte coniuncta erat. Is enim XIII. p. 355. [c. 47.] auctor est id demum post cladem Atheniensium in Sicilia et post defectionem Euboeae ab Atheniensibus factum esse. In ea scriptura, quam Valla secutus est [et nos recepimus], omnia plana sunt, eamque etiam Stephanus in Thes. [et alii] vulgatae praetulerunt. *Ἐντὸς* et *ἔξω βελῶν* et *τοξεύματος* adeo usitata sunt in scriptoribus Graecis, ut etiam in proverbium abierint. [Cf. Bloomf.]" DUK. Qui, quod Strabo illum pontem, quo postea Chalcis cum continente iuncta est, ad Aulidem potius fuisse quam ad litus Mycalessium significat, id vulgatae obstare credere non debebat. Cf. de hoc ponte Leak. Graec. sept. II. p. 256. 258. sq. et Ross. It. reg. Otton. II. p. 110. et inspice Kiep. tab. Vulgatam autem a Bau. et Haack. frustra defensam esse docuimus in ed. mai. Una restat dubitatio, num Thebani sagittariis usi sint, quum iaculatores et funditores aliunde a Boeotis arcessitos esse IV, 100. legamus. Sed Plataeensium certe sagittarii commemorantur III, 23. 24. Res certa esset, si Diitrephem tunc caesum esse constaret; nam huius Athenis fuit statua *ὀϊστοῖς βεβλημένου*. Vid. Paus. I, 23, 3. 4. et Thirw. Hist. Gr. III. p. 426. De caede tamen eius tacet Thucydides, et Diotrephes quidam commemoratur VIII, 64., ubi vid. adn. — *ἐπεί*. „*ἀποδίδωσι τὴν αἰτίαν τοῦ πλείστου φόνου ἐν τῇ ἐςβάσει*." ΔΟΥΚΑΣ. — *οὐκ ἀτόπως*, non absurde,

φόμενοι ἐν ἐπιχωρίῳ τάξει τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο,
καὶ ὀλίγοι αὐτῶν ἐν τούτῳ διεφθάρησαν· μέρος δέ
τι καὶ ἐν τῇ πόλει αὐτῇ δι' ἁρπαγὴν ἐγκαταληφθὲν
ἀπώλετο. οἱ δὲ ξύμπαντες τῶν Θρᾳκῶν πεντήκοντα
καὶ διακόσιοι ἀπὸ τριακοσίων καὶ χιλίων ἀπέθανον.
διέφθειραν δὲ καὶ τῶν Θηβαίων καὶ τῶν ἄλλων, 3
οἳ ξυνεβοήθησαν, ἐς εἴκοσι μάλιστα ἱππέας τε καὶ
ὁπλίτας ὁμοῦ, καὶ Θηβαίων τῶν Βοιωταρχῶν Σκιρ-
φώνδαν· τῶν δὲ Μυκαλησσίων μέρος τι ἀπαναλώ-
θη. τὰ μὲν κατὰ τὴν Μυκαλησσόν, πάθει χρη- 4
σαμένων οὐδενὸς ὡς ἐπὶ μεγέθει τῶν κατὰ τὸν
πόλεμον ἧσσον ὀλοφύρασθαι ἀξίῳ, τοιαῦτα ξυνέβη.

ἐποιοῦντο. H. ἐποιήσαντο cum γρ. ἐποιοῦντο.

ἐγκαταληφθέν. Cl. et Reg. ἐγκαταλειφθέν. Cf. ed. mai.

§. 3. διέφθειραν. H. I. Ar. διεφθάρησαν, sed in H. s. v. recte γρ. διέφθειραν.

μάλιστα ἱππέας. H. I. Mosqu. ἱππέας μάλιστα. Proximum τε om. Vat. Lugd.

§. 4. τὰ μέν. Ven. T. Reg. Marc. m. τὰ μὲν δή. Sed cf. ad. I, 101, 3.

i. e. non male. — ἐν τούτῳ. Hac in re, i. e. propr. ἐν τῷ προεκθέοντας καὶ ξυστρεφομένους τὴν φυλακὴν ποιεῖσθαι, nisi malumus simpliciter tunc (cf. c. 23.) interpretari.

§. 3. Θηβαίων τῶν Βοιωταρχῶν. „Erant enim inter undecim Boeotarchos duo Thebani. Vid. IV, 91.“ HAACK. — μέρος τι. I. e. μέγα vel ἀξιόλογον μέρος. Cf. Matth. Gr. §. 487. 5. et adn. I, 23, 3.

§. 4. χρησαμένων. Reisk. coniecit χρησαμένην. Vulgata de Mycalessiis intelligenda sic defendenda est, ut audiatur αὐτῶν. Cf. II, 8. IV, 8. 41. V, 33. VII, 48. — ὡς ἐπὶ μεγέθει. Port.: pro civitatis magnitudine. Cf. Vig. p. 569. πάθους potius mente repetendum putat Haack. At in simili loco III, 113. ἄπιστον τὸ πλῆθος ἀπολέσθαι ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς πόλεως legitur. Ceterum „sive τῆς πόλεως [propr. Μυκαλησσοῦ] sive τοῦ πάθους simul auditur, sententia eadem est, quatenus modus calamitatis ideo tantum fuit parvus, quia urbs fuit parva; huius ipsius urbis respectu non fuit parvus, sed eximie magnus, quum nulla civitas Graeciae pro magnitudine sua plures cives amiserit.“ ARN. De verbis οὐδενὸς ἧσσον vid. adn. II, 94, 1. — κατὰ τὸν πόλεμον. I. e. bello Peloponnesiaco. Vid. ad II, 31, 3.

1 31. Ὁ δὲ Δημοσθένης τότε ἀποπλέων ἐπὶ τῆς
Κερκύρας μετὰ τὴν ἐκ τῆς Λακωνικῆς τείχισιν ὁλ-
κάδα ὁρμοῦσαν ἐν Φειᾷ τῇ Ἠλείων, ἐν ᾗ οἱ Κο-
ρίνθιοι ὁπλῖται ἐς τὴν Σικελίαν ἔμελλον περαιοῦ-
σθαι, αὐτὴν μὲν διαφθείρει· οἱ δ' ἄνδρες ἀποφυ-
2 γόντες ὕστερον λαβόντες ἄλλην ἔπλεον. καὶ μετὰ
τοῦτο ἀφικόμενος ὁ Δημοσθένης ἐς τὴν Ζάκυνθον
καὶ Κεφαλληνίαν ὁπλίτας τε παρέλαβε καὶ ἐκ τῆς
Ναυπάκτου τῶν Μεσσηνίων μετεπέμψατο, καὶ ἐς
τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον τῆς Ἀκαρνανίας διέβη, ἐς
3 Ἀλυζίαν τε καὶ Ἀνακτόριον, ὃ αὐτοὶ εἶχον. ὄντι
δ' αὐτῷ περὶ ταῦτα ὁ Εὐρυμέδων ἀπαντᾷ ἐκ τῆς
Σικελίας ἀποπλέων, ὃς τότε τοῦ χειμῶνος τὰ χρή-
ματα ἄγων τῇ στρατιᾷ ἀπεπέμφθη, καὶ ἀγγέλλει
τά τε ἄλλα καὶ ὅτι πύθοιτο κατὰ πλοῦν ἤδη ὢν
τὸ Πλημμύριον ὑπὸ τῶν Συρακοσίων ἑαλωκός.

Δημοσθένης περὶ Ἀκαρνανίαν στρατιώτας ξυλλέγει. ἀπαντᾷ δ' αὐτῷ Εὐρυμέδων. ἀφικνεῖται δὲ καὶ Κόνων ἐκ Ναυπάκτου ναῦς αἰτησόμενος.

Cap. 31. §. 1. ἐπί Vat. Mosqu. Vall. Bekk. Vulgo ἐκ. At vid. §. 2. sqq. et 26, 3.

Ἠλείων. Sequitur vulgo λαβών, quod om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. aliique undecim. Pro eo εὑρών Vat. H., quod a Bekk. receptum esse miramur, quum ipsa haec scripturae discrepantia utrumque participium ab interpretibus profectum esse doceat. Cf. Duk. Tum Vat. H. ἔς τε pro ἐς τήν.

§. 3. Πλημμύριον. Bekk. Πλημύρ. hic et c. 32. Cf. ad. 4, 4.

Cap. 31. §. 1. τότε ἀποπλέων ἐπί cet. Vid. 26, 3. — μετὰ τὴν ἐκ τῆς Λακωνικῆς τείχισιν. „I. e. [ἀποπλέων] ἐκ τῆς Λακωνικῆς μετὰ τὴν ἐν αὐτῇ (γενομένην) τείχισιν.“ BAU. Cf. Matth. Gr. §. 596. a. Rost. Gr. schol. §. 163. 6. c. cc). De re cf. 26, 2. — Φειᾷ. Cf. II, 25. et ibi adn. — οἱ Κορίνθιοι ὁπλῖται. Cf. c. 17. 19.

§. 2. τῶν Μεσσηνίων. Ex superioribus repete ὁπλίτας. — Ἀλυζίαν. Strab. p. 459: ἀπὸ Λευκάδος ἑξῆς Πάλαιρος καὶ Ἀλυζία τῆς Ἀκαρνανίας ἐστὶ πόλις, ὧν ἡ Ἀλυζία πεντεκαίδεκα ἀπὸ θαλάττης διέχει σταδίους ... εἶτα ἄκρα Κριθωτή. Cf. Leak. Graec. sept. IV. p. 14. sq. Urquh. It. p. 77. — ὃ αὐτοὶ εἶχον. „Vid. IV, 49. V, 30.“ ARN.

§. 3. περὶ ταῦτα] ἤγουν περὶ τὸ συλλέγειν δύναμιν. Schol. Alii de loco intelligunt. — ἀποπλέων. Cur e Sicilia redierit, non patet. Bloomfieldius nunc eum ideo revertisse, ut Demosthenem de statu rerum, qui apud Syracusas esset, certiorem faceret, et cum eo de consiliis capiendis consultaret, suspicatur. — τότε. Respicitur ad tempus 16, 2. significatum, de quo usu huius particulae cf. adn. I, 101, 2. — κατὰ πλοῦν. Cf. adn. III, 32, 1. — τὸ Πλημμύριον ... ἑαλωκός. Cf. c. 23.

ἀφικνεῖται δὲ καὶ Κόνων παρ' αὐτούς, ὃς ἦρχε 4
Ναυπάκτου, ἀγγέλλων, ὅτι αἱ πέντε καὶ εἴκοσι νῆ-
ες τῶν Κορινθίων αἱ σφίσιν ἀνθορμοῦσαι οὔτε κα-
ταλύουσι τὸν πόλεμον, ναυμαχεῖν τε μέλλουσι· πέμ-
πειν οὖν ἐκέλευεν αὐτοὺς ναῦς, ὡς οὐχ ἱκανὰς
οὔσας δυοῖν δεούσας εἴκοσι τὰς ἑαυτῶν πρὸς τὰς
ἐκείνων πέντε καὶ εἴκοσι ναυμαχεῖν. τῷ μὲν οὖν 5
Κόνωνι δέκα ναῦς ὁ Δημοσθένης καὶ ὁ Εὐρυμέδων
τὰς ἄριστα σφίσι πλεούσας ἀφ' ὧν αὐτοὶ εἶχον ξυμ-
πέμπουσι πρὸς τὰς ἐν τῇ Ναυπάκτῳ· αὐτοὶ δὲ τὰ
περὶ τῆς στρατιᾶς τὸν ξύλλογον ἡτοιμάζοντο, Εὐ-
ρυμέδων μὲν ἐς τὴν Κέρκυραν πλεύσας καὶ πεντε-
καίδεκά [τε] ναῦς πληροῦν κελεύσας αὐτοὺς καὶ
ὁπλίτας καταλεγόμενος, (ξυνῆρχε γὰρ ἤδη Δημο-
σθένει ἀποτραπόμενος, ὥςπερ καὶ ᾑρέθη,) Δημο-

§. 4. *ἱκανὰς οὔσας δυοῖν δεούσας εἴκοσι τάς* Cl. Ven. I. Bekk. et Vat., praeterquam quod in hoc *εἶναι* pro *οὔσας* invenitur. Cass. It. et plerique alii *ἱκανὰς οὔσας δυοῖν δεούσαις εἴκοσι ταῖς*. Cum his H. in ceteris consentit, sed *οὔσας* de., et pro eo s. v. legitur *εἶναι*. Vulgo *ἱκανοὺς ὄντας δυοῖν δεούσαις ταῖς*.

§. 5. *ἄριστα*. In bonis libris male *ἀρίστας*.

πεντεκαίδεκά τε. *τέ* om. Cass. T. H. Reg. Gr. Mosqu. K. Ar. Chr., item pr. man. Cl. et *γρ*. Vat. Per synchysim consuetam defendit Bau. Cf. adn. I, 16.

§. 4. *Κόνων*. Sine dubio is est, qui postea clarissimus factus et ipsis tironibus Nepotis libro notissimus est. — *ὃς ἦρχε Ναυπάκτου*. Ut navibus Atticis ibi stationem habentibus, ita ipsius urbis custodiae praepositus videtur fuisse, quum non *ἐν Ναυπάκτῳ*, sed *Ναυπάκτου* scriptum sit. — *αἱ πέντε καὶ εἴκοσι ... ἀνθορμοῦσαι*. Vid. 17, 4. 19, 5. — *σφίσιν*. Cononi et eius navibus. — *οὔτε καταλύουσι τὸν πόλεμον*. Haas.: neque desistere a bello. Singularis hic usus est huius formulae loquendi, quae plerumque refertur ad bellum pacto finiendum. — *ὡς οὐχ ἱκανὰς οὔσας*. De syntaxi cf. Buttm. Gr. §. 145. adn. 5. Rost. §. 131. adn. 4. — *δυοῖν δεούσας εἴκοσι*. Supra c. 17. aut, si illum locum huc spectare nolimus, certe c. 19. viginti numeratas esse admonens Heilm. queritur, quod non dictum sit, quid duabus reliquis sit factum. Cf. Arn. et adn. ad c. 34.

§. 5. *περὶ ... ξύλλογον*. I. e. *περὶ τὸν τῆς στρατιᾶς ξύλλογον*. „Cf. Gr. §. 47. 9. adn. 19." KRUEG. — *αὐτούς*] *ἤγουν τοὺς Κερκυραίους*. Schol. — *ἀποτραπόμενος*. Port.: aversus (ab instituto navigationis cursu, quo Athenas petebat); Bau. converso itinere. Male Dukas: *ἐπανελθὼν ἐκ τῆς Σικελίας*. Cf. VI, 65. — *ὥςπερ καὶ ᾑρέθη*. Port.: quemadmodum etiam delectus fuerat (ad imperii communionem). Vid. c. 16.

σθένης δ' ἐκ τῶν περὶ τὴν Ἀκαρνανίαν χωρίων
σφενδονήτας τε καὶ ἀκοντιστὰς ξυναγείρων.
1 32. Οἱ δ' ἐκ τῶν Συρακουσῶν τότε μετὰ τὴν
[τοῦ] Πλημμυρίου ἅλωσιν πρέσβεις οἰχόμενοι ἐς
τὰς πόλεις, ἐπειδὴ ἔπεισάν τε καὶ ξυναγείραντες
ἔμελλον ἄξειν τὸν στρατόν, ὁ Νικίας προπυθόμενος
πέμπει ἐς τῶν Σικελῶν τοὺς τὴν δίοδον ἔχοντας
καὶ ξυμμάχους, Κεντόριπάς τε καὶ Ἀλικυαίους καὶ

Νικίου πείσαντος οἱ Σικελοὶ Σικελιώταις ἐπὶ Συρακούσας βοηθοῦσιν ἐνέδραν ποιοῦνται.

ἀκοντιστάς. Post hanc vocem *ὡς δυνατόν* interponitur in H. et a Vall.

Cap. 32. §. 1. *τοῦ Πλημμυρίου*. *τοῦ* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Reg. Marc. F. Lugd. D. I. E. et teste Bekkero etiam H. Sic *μετὰ τὴν Λέσβου ἅλωσιν* III, 51.

προπυθόμενος. Cl. Ven. Vat. *πυθόμενος*. „Alterum Thucydideum est. Vid. IV, 42." DUK.

δίοδον. Vat. absurde *διάδοχον*.

ξυμμάχους. Vat. H. Bekk. *σφίσι ξυμμάχους*, ex interpr.

Ἀλικυαίους Cass. Aug. Cl. T. It. H. Reg. Bekk. et complures alii codd. mss. In Pal. *Ἁλικυαίους*. Vat. Mosqu. Chr. *Ἀλκυαίους*. Ven. F. *Ἀλκιαίους*. Gr. *Ἀλικναίους*. Laur. *Ἀλικυαγρίους*. Olim *Ἀλικυκαίους*. Cf. adn. Antea Vat. *Κεντάριπας*.

Cap. 32. §. 1. *οἱ δ' ἐκ ... οἰχόμενοι ἐς τὰς πόλ*. Vid. 25, 9. — *τὰς πόλεις*. „[Quum c. 33. Gela et Camarina seorsum nominentur, hic] Selinus et Himera potissimum significantur, [certe exercitus ex his civitatibus collectus esse existimandus est,] quae copiae quum iuxta oram australem per agrum Agrigentinum proficisci vetitae essent, aliam viam non habebant, quam ut per interiora insulae irent." ARN. Idem coniuncti cum Gylippo iam fecerant c. 1. 2. — *Σικελῶν τοὺς ... ξυμμάχους*. Cf. VI, 88, 4. 94. — *Κεντόριπας*. „*Κεντοριπίνους* rescribendum censet Cluver [Sic. ant. p. 309.]" HUDS. Vulgatam excusat Lob. Paral. Gr. Gr. I. p. 292. et 304. „*Κεντόριψ* inter nomina in *ιψ* ap. Theognost." STEPH. THES. ed. rec. Cf. Diod. hic apud Wass. Apud Thucydidem tamen, ut apud plerosque, urbs *Κεντόριπα* vocatur VI, 94. ubi cf. de ea adn. — — *Ἀλικυαίους*. „Codd. *Ἀλικυαίους*. Steph. *Ἁλικυαίους*, et sic Diod. XIV. 425. 426. Apud Cicer. et Plin. Halicienses [immo Halicyenses, vid. Freund. Lex. Lat.]" WASS. Erat quidem in Sicilia urbs Halicyae (*Ἁλικύαι*), sed ea sita inter Egestam et Entellam et Lilybaeum, ut ex Steph. et Diod. docuit Cluver. Itaque de hac apud Thuc. cogitare nos vetat huius loci ratio. Nisi igitur, ut Fazellus, statuere volumus duas Siciliae urbes dictas esse Halicyas, earumque alteram sitam fuisse circa Aetnam et Centoripa, nihil aliud restat, quam ut nomen corruptum iudicemus, et Cluverii sententiam amplectamur, qui „*Ἀγυριναίους* rescribendum censet p. 309. 314." (HUDS.) Notissimum est enim oppidum Agy-

ἄλλους, ὅπως μὴ διαφήσουσι τοὺς πολεμίους, ἀλλὰ ξυστραφέντες κωλύσουσι διελθεῖν· ἄλλῃ γὰρ αὐτοὺς οὐδὲ πειράσειν· Ἀκραγαντῖνοι γὰρ οὐκ ἐδίδοσαν διὰ τῆς ἑαυτῶν ὁδόν. πορευομένων δ' ἤδη τῶν 2
Σικελιωτῶν, οἱ Σικελοί, καθάπερ ἐδέοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἐνέδραν τινὰ [τριχῇ] ποιησάμενοι, ἀφυλάκτοις τε καὶ ἐξαίφνης ἐπιγενόμενοι διέφθειραν ἐς ὀκτακοσίους μάλιστα καὶ τοὺς πρέσβεις πλὴν ἑνὸς τοῦ Κορινθίου πάντας· οὗτος δὲ τοὺς διαφυγόντας ἐς πεντακοσίους καὶ χιλίους ἐκόμισεν ἐς τὰς Συ-

διαφήσουσι. K. Ar. Chr. ἀφήσουσι. Cf. adn.
ἑαυτῶν. Vat. αὐτῶν.

§. 2. τινά om. Vat. et Thom. Mag. in Σικελός. ,,Cf. III, 90.“ BEKK.

τριχῇ om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Reg. Marc. C. F. Lugd. Laur. Bas. Gr. D. I. E. et sex pessimi et γρ. Vat. item Thom. Mag. in Σικελός. In Cass. rec. man. inter ἐνέδραν et τινά scriptum est, ubi legitur in T. ,,Suspectum esse debet, licet non facile sit exputare, unde et cur in Thucydidis orationem insertum sit.“ HAACK. Cf. adn.

rium haud procul a Centoripis situm. — διαφήσουσι. Hoc verbum, quod alibi dimittere (ut στράτευμα apud Xen. Demosth. alios, cf. Thom. Mag. p. 222. et Bloomf.) significat, hic ferri posse non videtur. Nec aptius est ἀφήσουσι nonnullorum librorum, quo Thucydides pro illo utitur. Vid. ed. mai. ad II, 78. ,,Legendum puto διαφρήσουσι. Vid. Aristoph. Av. 193. Exempla [verbi φρεῖν cum praepositionibus iuncti] vide apud Musgr. ad Cycl. 232.“ DOBR. Cf. Monk. ad Alc. 1061. Wolf. ad Demosth. Lept. p. 276. Buttm. Gr. max. in φρέω. Idem διαφρήσουσι Bekker in minn. exempll. edidit, sed hoc ipsi in Praef. p. v. iam minus certe visum est, et in exempll. stereot. hanc suspicionem tacuit. Bloomfieldius ei sic adversatur, ut requiri sententiam transitum concedere (*to allow to pass through*), non transitus auctorem esse (*to cause to pass through*), dicat. Sed illud ipsum est διαφρεῖν respondens nostro *durchlassen*, ut interpretatur Buttm. At quum Thucydides verbis cum φρεῖν copulatis (διαφρεῖν, ἐκφρεῖν, εἰςφρεῖν) alibi non utatur, et quum in nonnullis libris ἀφήσουσι exstet, nos διαφήσουσι ex commixtis scripturis ἀφήσουσι et διήσουσι ortum et hoc reponendum coniecimus. Quod ideo timidius a nobis factum esse Bloomfieldius criminatur, quia exempla huius significationis verbi διιέναι ignota nobis fuissent. Et tamen *usitatum* verbum esse, quo exprimeretur transitum dare, *durchlassen*, professi sumus, quippe cuius tria exempla in Xen. Anab. Ind. verb. ipsi protulissemus, alia in Reim. Ind. Dion. Cass. et Schweigh. Lex. Polyb. legi meminissemus. Cf. nunc Pap. Lex.

§. 2. τῶν Σικελιωτῶν, οἱ Σικελοί. Cf. adn. III, 115, 1. — ἐνέδραν τινὰ [τριχῇ] ποιησάμενοι. τριχῇ voci, quam

1 ρακούσας. **33.** καὶ περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας καὶ οἱ Καμαριναῖοι ἀφικνοῦνται αὐτοῖς βοηθοῦντες, πεντακόσιοι μὲν ὁπλῖται, τριακόσιοι δὲ ἀκοντισταὶ καὶ τοξόται τριακόσιοι. ἔπεμψαν δὲ καὶ οἱ Γελῷοι ναυτικόν τε ἐς πέντε ναῦς καὶ ἀκοντιστὰς τετρα-
2 κοσίους καὶ ἱππέας διακοσίους. σχεδὸν γάρ τι ἤδη πᾶσα ἡ Σικελία, πλὴν Ἀκραγαντίνων, (οὗτοι δ' οὐδὲ μεθ' ἑτέρων ἦσαν,) οἱ δ' ἄλλοι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους μετὰ τῶν Συρακοσίων οἱ πρότερον περιορώμενοι ξυστάντες ἐβοήθουν.

Καμαριναῖοι δὲ καὶ Γελῷοι καὶ ἡ πολλὴ Σικελία Συρακοσίοις βοηθοῦσι.

3 Καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι, ὡς αὐτοῖς τὸ ἐν τοῖς Σικελοῖς πάθος ἐγένετο, ἐπέσχον τὸ εὐθέως τοῖς Ἀθηναίοις ἐπιχειρεῖν· ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων, ἑτοίμης ἤδη τῆς στρατιᾶς οὔσης ἔκ [τε]

Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων περαιωθέντες τὸν Ἰόνιον Μεσσαπίους τε καὶ

Cap. **33.** §. 2. πᾶσα. Vat. ἅπασα, sed cf. 85, 3.

§. 3. ἐπέσχον τὸ εὐθέως Cass. Cl. T. Bas. Gr. Haack., sed Cass. a rec. emend. Vulgo et Bekk. ἐπέσχοντο εὐθέως. ,,Forma ἐπέσχον magis utitur Thuc. quam altera illa. Vid. II, 76. V, 32. 46. In quibus ἐπισχεῖν est abstinere, differre.“ DUK. Cf. II, 81. V, 63. Et ita usquequaque tam transitive quam intransitive. Medium non legitur usquam apud Thuc. Cf. etiam Abr., qui Soph. Phil. v. 881. μηδ' ἐπίσχωμεν τὸ πλεῖν comparat. Nec sufficiunt ad medium tuendum exempla Steph. Thesauri.

ἔκ τε Vat. H. Bekk. Vulgo τέ abest. Cf. ad. I, 5.

per se cum verbis ἐνέδραν ποιεῖσθαι recte coniungi posse demonstratione non indiget, Bloomfieldius hic obstare visum esse singularem ἐνέδραν τινά suspicatur, sed huic dubitationi sic occurrit, ut insidias trifariam i. e. tribus in locis positas ideo unas existimari velit, quia tres impetus paene eodem tempore faciendi fuerint. Nobis aut τινά aut τριχῇ, quorum illud Vat., hoc plerique reliqui libri mss. non agnoscunt, omittendum videtur. Alterum ex altero, quum prius in τρίχα transisset, ortum esse forsitan coniicias.

Cap. **33.** §. 1. ναυτικόν. ,,Memorandum ναυτικόν esse hic non classem, sed classiarios; [non classiarios, sed remiges, cf. VII, 48.]“ BAU., qui deteriorem explanationem addit. Cf. ed. mai. Ita dictum est, ut τὸ ἱππικόν, ὁπλιτικόν, similia. Cf. Matth. Gr. §. 442. 5.

§. 2. σχεδὸν γάρ τι. Cf. adn. III, 68, 4. — πᾶσα ἡ Σικελία. ,,Εὐθεῖα ἀποδιδομένη κατωτέρω εἰς τὸ ἐβοήθουν λόγῳ τῶν περιληπτικῶν· ἀλλὰ διακοπείσης τῆς συνεχείας τοῦ λόγου ... ἐπανέλαβε τὴν εὐθεῖαν [μετ' ἐπανορθώσεως] οὕτως· οἱ δ' ἄλλοι ... ξυστάντες ἐβοήθουν.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. ad VIII, 70. ἡ Σικελία autem hic solos Σικελιώτας significat; nam Σικελῶν plurimos etiamtum Atheniensibus favisse vidimus c. 32. Cf. c. 57. — οὐδὲ μεθ' ἑτέρων. Cf. adn. II, 67, 4.

Μεταποντίους ἀναλαμβάνουσι, καὶ ἐς Θουρίαν παραπλεύσαντες παραινοῦσι ξυστρατεύειν προθυμότατα.

τῆς Κερκύρας καὶ ἀπὸ τῆς ἠπείρου, ἐπεραιώθησαν ξυμπάσῃ τῇ στρατιᾷ τὸν Ἰόνιον ἐπ' ἄκραν Ἰαπυγίαν. καὶ ὁρμηθέντες αὐτόθεν κατίσχουσιν ἐς τὰς 4
Χοιράδας νήσους Ἰαπυγίας, καὶ ἀκοντιστάς τέ τινας τῶν Ἰαπύγων πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν τοῦ Μεσσαπίου ἔθνους ἀναβιβάζονται ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ τῷ Ἄρτᾳ, ὅςπερ καὶ τοὺς ἀκοντιστὰς δυνάστης ὢν παρέσχεν αὐτοῖς, ἀνανεωσάμενοί τινα παλαιὰν φιλίαν ἀφικνοῦνται ἐς Μεταπόντιον τῆς Ἰταλίας. καὶ τοὺς Μεταποντίους πείσαντες κατὰ τὸ ξυμμα- 5
χικὸν ἀκοντιστάς τε ξυμπέμπειν τριακοσίους καὶ

§. 4. Ἰαπυγίας. H. τῆς Ἰαπυγίας.
Μεσσαπίου. H. Lugd. Gr. K. m. Ar. Chr. Μεσαπίου. „Variat etiam apud alios scriptores, quemadmodum et in Mesapus et Messapus." DUK. Paulo post H. ἀνανεωσαμένοις, sed s. v. γρ. οι.

§. 3. τὸν Ἰόνιον. Vid. sd. III, 107, 1.
§. 4. τὰς Χοιράδας. „Cluverius hasce insulas ad ipsum Tarentinae urbis portum in conspectu Metapontii et ostii amnis Bradani positas fuisse censet Ital. ant. p. 1325." HUDS. Hodie St. Pelagiam et St. Andream appellari docent Swinburn. It. per Sicil. t. I. p. 311. et, qui ipse invisit et accuratius descripsit, Salis Marschlins It. per varias provincias regni Neapolitani t. I. p. 311. In nonnullis tamen tabulis Italiae maior insula St. Petri, minor St. Pauli vocatur. — τινὰς ... πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. τινάς hic non, ut c. 34., ubi vid. adn., dictum, sed numeralia per appositionem ei adiecta esse e collocatione verborum videtur apparere. — Ἰαπύγων ... Μεσσαπίου ἔθνους. „Universa Iapygia in tres partes olim divisa erat, quarum Messapia paeninsula continebatur, quae a Tarento ad Brundusium mari Ausonio Ionioque iungitur. Vid. Cluv. Ital. ant. p. 1227." HUDS. „Cf. Nieb. Hist. Rom. t. I. p. 164 sqq. [maxime p. 168.] ed. III." HERTL. — Ἄρτᾳ. „Cf. Athen. l. III. c. 25. [73.]" HUDS. „Hesych. Ἄρτας, μέγας καὶ λαμπρός, Θουκυδίδης, qui ob oculos habuit hunc regem dictum a Demetrio comico μέγαν καὶ λαμπρόν apud Athen." GOELL. — τινά. „Nescio quam, veluti contemptim; ex vetusta memoria." BAU. — τῆς Ἰταλίας. Haec ideo addita sunt, quod Italiae nomen Thucydidis aetate minime totam eam terram, quam nos vel etiam quam Romani Italiam vocabant, complectebatur, sed tantum infimam eius partem a Lao fluvio Iatque Metaponto urbe usque ad fretum Siculum. Quod ex h. l. docuit atque Antiochi apud Strab. VI, 2, 4. auctoritate confirmavit Niebuhr l. d. p. 19. sq. Cf. I, 12. extr.
§. 5. κατὰ τὸ ξυμμαχικόν. Cf. Boeckh. Inscript. I. p. 216., qui ex verbo πείσαντες et ex c. 57. Metapontinos in socios tributarios (φόρου ὑποτελεῖς) non esse referendos demon-

τριήρεις δύο καὶ ἀναλαβόντες ταῦτα παρέπλευσαν ἐς Θουρίαν· καὶ καταλαμβάνουσι νεωστὶ στάσει
6 τοὺς τῶν Ἀθηναίων ἐναντίους ἐκπεπτωκότας· καὶ βουλόμενοι τὴν στρατιὰν αὐτόθι πᾶσαν ἀθροίσαντες, εἴ τις ὑπελέλειπτο, ἐξετάσαι, καὶ τοὺς Θουρίους πεῖσαι σφίσι ξυστρατεύειν τε ὡς προθυμότατα, καί, ἐπειδήπερ ἐν τούτῳ τύχης εἰσί, τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους τοῖς Ἀθηναίοις νομίζειν, περιέμενον ἐν τῇ Θουρίᾳ καὶ ἔπρασσον ταῦτα.

ναυμαχία ἀντίπαλος Κορινθίων καὶ Ἀθηναίων, Πολυάνθους καὶ Διφίλου ἡγουμένων, κατὰ Ἐρινεόν.

1 34. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον οἱ ἐν ταῖς πέντε καὶ εἴκοσι ναυσίν, οἵπερ τῶν ὁλκάδων ἕνεκα τῆς ἐς Σικελίαν κομιδῆς ἀνθώρμουν πρὸς τὰς ἐν Ναυπάκτῳ ναῦς, παρασκευασάμενοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ καὶ προςπληρώσαντες ἔτι ναῦς, ὥςτε ὀλίγῳ ἐλάσσους εἶναι αὐτοῖς τῶν Ἀττικῶν νεῶν, ὁρμίζονται κατὰ Ἐρινεὸν τῆς Ἀχαΐας

§. 5. ταῦτα. Vat. αὐτάς, ut H. s. v. cum γρ.

§. 6. ὑπελέλειπτο. Ven. It. Bekk. ὑπολέλειπτο. At in hac re duabus membranis non omnium praestantissimis obtemperandum non est. Cf. sd. IV, 24, 2. 69, 3. VIII, 66.
ξυστρατεύειν τε. τέ om. H.

Cap. 34. §. 1. Πελοποννήσιοι περί Vat. Bekk. Vulgo Πελοποννήσιοι καὶ οἱ περί, sed καὶ οἱ prorsus supervacanea sunt.
χρόνον τοῦτον. H. τοῦτον χρόνον. At sic VIII, 13. ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον et similia alibi.

strat. Ex eodem tamen loco 57, 11. eorum militiam non prorsus voluntariam fuisse, verum seditionum necessitatibus eos adactos esse ad auxilia Atheniensibus mittenda intelligimus. De ipsa voce ξυμμαχ. cf. adn. II, 22, 3. — ἀναλαβόντες. „Aptius esset παραλαβ." KRUEG. At ἀναλαβεῖν est recipere (in naves). Cf. II, 25. III, 79. VII, 25. VIII, 23. 27., quae collegit Betant. in Lex. — Θουρίαν. Cf. adn. VI, 61, 7.
§. 6. εἴ τις ὑπελέλειπτο. „Οὐ πρὸς τὸ ἐξετάσαι τοῦτο ἀποδοτέον, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς τὸ ἀθροίσαντες· τὸ δὲ ἐξετάσαι οὐ τοῦτο σημαίνει, λόγον λαβεῖν [ἢ σκοπεῖν] δηλονότι, εἴ τις ὑπολείπεται, ἀλλ' ἐξετάσαι τὰ ὅπλα." ΔΟΥΚΑΣ. Recte. Cf. c. 35. — ἐπειδήπερ ἐν τούτῳ τύχης εἰσί. „Quoniam eo res eorum deven[issent]; quod nempe hostes Atheniensium expulerant [vel potius ut hostes Athen. expulerint.]" KISTEM. Cf. adn. II, 17, 5.
Cap. 34. §. 1. τῶν ὁλκάδων ... κομιδῆς. Vid. c. 17. — ἀνθώρμουν ... ναῦς. Vid. 19, 5. 31, 4. — προςπληρώσαντες ἔτι] προςέτι ἄλλας πληρώσαντες. Schol. Cf. adn. VI, 104, 1. (Frustra igitur in quatuor pessimis libris πληρώσ.) — Ἐρινεὸν τῆς Ἀχαΐας. „Pau-

ἐν τῇ Ῥυπικῇ. καὶ αὐτοῖς τοῦ χωρίου μηνοειδοῦς 2
ὄντος, ἐφ' ᾧ ὥρμουν, ὁ μὲν πεζὸς ἑκατέρωθεν προς-
βεβοηθηκὼς τῶν τε Κορινθίων καὶ τῶν αὐτόθεν
ξυμμάχων ἐπὶ ταῖς ἀνεχούσαις ἄκραις παρετέτακτο,
αἱ δὲ νῆες τὸ μεταξὺ εἶχον ἐμφράξασαι· ἦρχε δὲ
τοῦ ναυτικοῦ Πολυάνθης Κορίνθιος. οἱ δ' Ἀθη- 3
ναῖοι ἐκ τῆς Ναυπάκτου τριάκοντα ναυσὶ καὶ τρι-
σὶν (ἦρχε δὲ αὐτῶν Δίφιλος) ἐπέπλευσαν αὐτοῖς.
καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μὲν πρῶτον ἡσύχαζον· ἔπειτα 4
ἀρθέντος αὐτοῖς τοῦ σημείου, ἐπεὶ καιρὸς ἐδόκει
εἶναι, ὥρμησαν ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐναυμά-
χουν. καὶ χρόνον ἀντεῖχον πολὺν ἀλλήλοις. καὶ 5
τῶν μὲν Κορινθίων τρεῖς νῆες διαφθείρονται, τῶν

§. 2. αὐτοῖς. H. αὐτῆς. At vid. adn.
προςβεβοηθηκώς Vat. Bekk. Vulgo προςβεβοηθηκότες. sed illud ideo praeferendum erat, quia deinde verbum in singulari sequitur.
ἀνεχούσαις. Vat. Bekk. προανεχούσαις, quod in H. s. v. cum γρ. adnotatum, sed ex interpr. ortum videtur; nam προανέχειν nusquam alibi dixit Thuc., sed ἀνέχειν etiam I, 46. (ubi vid. adn.) IV, 53. ei significat prominere, quod alibi προέχειν.

§. 4. ἀλλήλοις. Vat. Ven. ἀλλήλους.

sanias in Achaicis [VII, 22, 7.]: ἐς λιμένα Ἐρινεὸν ἐξ Ἀθηνᾶς τείχους [quod XV stadia distat a Panormo] παράπλους ἐνενήκοντά εἰσι στάδιοι, ἑξήκοντα δὲ ἐς Αἴγιον ἀπὸ τοῦ Ἐρινεοῦ." HUDS. Nunc portum Lambiri seu Lambir-ta-Ambelia esse docent Leak. Pelop. III. p. 410. et Puill. Bobl. p. 24. Additamentum τῆς Ἀχαΐας aptissimum est propter Doridis Erineum et fluvium Siciliae cognominem. — τῇ Ῥυπικῇ. „Ῥύπαι πόλις Ἀχαϊκή. Steph. Σταδίους δὲ Αἴγιον περὶ τοὺς τριάκοντα ἀπέχει Ῥυπῶν. Paus. [VII, 23, 5., qui iam sua aetate parietinas tantum urbis superfuisse scribit.]" HUDS. Cf. Leak. l. d. p. 418.

§. 2. αὐτοῖς. „Non ab ὄντος pendet, ut Port. videtur accepisse, sed aut ad προςβεβοηθ. aut, quod malim, ad παρετέτακτο [refertur]." BAU. — τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων. „I. e. Achaeorum, qui tunc omnes in Lacedaemoniorum partes concesserant. Vid. II, 9. [et ibi adn.] et de vi voc. αὐτόθεν cf. III, 7. et V, 83." ARN. — Πολυάνθης. Eundem esse, de quo Xen. Hell. III, 5, 1. mentio fiat, ibi suspicatur Schneid.

§. 3. τριάκοντα ναυσὶ καὶ τρισί. „De numero navium non me expedio. ... [Nam] c. 31. Conon Naupacto praefectus octodecim tantum se habere dicit; ibidem decem a Demosthene et Eurymedonte datas naves suis addit; nihilominus hic et triginta tres Naupacti esse dicuntur, et iis praefectus est non Conon, sed Diphilus." GOELL. „Diphilum cum quinque navibus ad imperium suscipiendum Athenis missum esse apparet." ARN.

δὲ Ἀθηναίων κατέδυ μὲν οὐδεμία ἁπλῶς, ἑπτὰ δέ
τινες ἄπλοι ἐγένοντο, ἀντίπρωροι ἐμβαλλόμεναι καὶ
ἀναρραγεῖσαι τὰς παρεξειρεσίας ὑπὸ τῶν Κορινθί-
ων νεῶν, ἐπ' αὐτὸ τοῦτο παχυτέρας τὰς ἐπωτίδας
6 ἐχουσῶν. ναυμαχήσαντες δὲ ἀντίπαλα μὲν καὶ ὡς
αὑτοὺς ἑκατέρους ἀξιοῦν νικᾶν, ὅμως δέ, τῶν ναυ-
αγίων κρατησάντων τῶν Ἀθηναίων διά τε τὴν τοῦ
ἀνέμου ἄπωσιν αὐτῶν ἐς τὸ πέλαγος καὶ διὰ τὴν
τῶν Κορινθίων οὐκέτι ἐπαναγωγήν, διεκρίθησαν ἀπ'
ἀλλήλων. καὶ δίωξις οὐδεμία ἐγένετο, οὐδ' ἄνδρες

§. 5. οὐδεμία. H. οὐ μία. Paulo post idem εὔπλοι.

ἀντίπρωροι. Pal. ἀντίπρωροι, quod in eodem bis repetitur c. 36., ubi in eodem bis πρώρα et ter πρώραθεν. Recte, ut videtur. Cf. ed. mai. et Dind. in Steph. Thes. v. πρῶρα.
αὐτὸ τοῦτο. It. Vat. αὐτῷ τούτῳ. Sed cf. ἐπὶ τοῦτο V, 87., ἐφ' ᾧ VII, 14.

§. 5. ἑπτά τινες. I. e. circiter septem. Cf. adn. VII, 87, 3. — ἀντίπρωροι. ἀντιπρώροις?" KRUEG. Non multum videtur interesse, quoniam adversae adversis prorae proris petebantur. — ἐμβαλλόμεναι. „H. l. significationem derivatorum ἔμβολος, ἐμβολή referre, ideoque poni pro τυπτόμεναι τοῖς ἐμβόλοις τῶν Κορινθίων νεῶν, monet Abr." BECK. Cf. 36, 3. 70, 6. ibique adn. Schneid. ad Xen. Hell. IV, 3, 12. — ἀναρραγεῖσαι τὰς παρεξειρεσίας. De παρεξειρεσίας voce vid. adn. IV, 12, 1. ἀναρρ. est perfringere, lacerare. Cf. Bloomf. — τὰς ἐπωτίδας] ἐπωτίδες εἰσὶ τὰ ἑκατέρωθεν πρώρης [Suid. πρώρας] ἐξέχοντα ξύλα. Schol. Cf. Suid. Zon. Etym. M. Erant igitur duae trabes ab utraque parte prorae prominentes. Cf. plura in ed. mai. et apud Bloomf. in ed. 2. et Herm. ad Eur. Iphig. Taur. v. 1350. (1315. ed. Matth.), ex quo loco ex iisdem ancoras suspensas esse discimus. Valebant ad rostrum, quod inter eas erat, firmandum. „Epotides non hac occasione a Corinthiis inventae, sed tantum solidiores factae sunt, ut conducerent ad perdendas naves hostiles." ARN. Inventas Plinium H. N. VII, 57. a Pisaeo Tyrrheno dicere affirmat Bloomf.; sed id ille ibi §. 209. de rostris narrat.

§. 6. ναυμαχήσαντες ... ἀντίπαλα. I. e. ναυμαχήσαντες ἀντίπαλον ναυμαχίαν. Sic c. 71. ἀγχώμαλα ἐναυμάχουν, c. 81. τοσαῦτα μαχομένους. Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. — ὡς αὑτοὺς ἑκατέρους ... ὡς pro ὥςτε ut saepius apud alios positum est. De casu verborum αὑτοὺς ἑκατέρους cf. Lob. ad Phryn. p. 750. adn., de collocatione adn. I, 105, 6. — τοῦ ἀνέμου ἄπωσιν αὐτῶν. De genitivis diversis ad idem nomen appositis cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 309. et Matth. Gr. §. 380. adn. 1. — διὰ τὴν ... οὐκέτι ἐπαναγωγήν] διὰ τὸ μὴ ἐπανάγεσθαι αὐτοῖς [ἔτι] τοὺς Κορινθίους. Schol. Cf. adn. I, 137, 4.

οὐδετέρων ἑάλωσαν· οἱ μὲν γὰρ Κορίνθιοι καὶ Πε-
λοποννήσιοι πρὸς τῇ γῇ ναυμαχοῦντες καὶ διεσώ-
ζοντο, τῶν δὲ Ἀθηναίων οὐδεμία κατέδυ ναῦς.
ἀποπλευσάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐς τὴν Ναύπα- 7
κτον, οἱ Κορίνθιοι εὐθὺς τροπαῖον ἔστησαν ὡς νι-
κῶντες, ὅτι πλείους τῶν ἐναντίων ναῦς ἄπλους ἐποίη-
σαν, καὶ νομίσαντες δι' αὐτὸ οὐχ ἡσσᾶσθαι, δι'
ὅπερ οὐδ' οἱ ἕτεροι νικᾶν· οἵ τε γὰρ Κορίνθιοι
ἡγήσαντο κρατεῖν, εἰ μὴ [καὶ] πολὺ ἐκρατοῦντο,
οἵ τ' Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ἡσσᾶσθαι, ὅτι οὐ πολὺ
ἐνίκων. ἀποπλευσάντων δὲ τῶν Πελοποννησίων καὶ 8
τοῦ πεζοῦ διαλυθέντος, οἱ Ἀθηναῖοι ἔστησαν τρο-
παῖον καὶ αὐτοὶ ἐν τῇ Ἀχαΐᾳ ὡς νικήσαντες, ἀπέ-
χον τοῦ Ἐρινεοῦ, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ὥρμουν, ὡς
εἴκοσι σταδίους. καὶ ἡ μὲν ναυμαχία οὕτως ἐτελεύτα.

§. 6. *καὶ διεσώζοντο* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. H. Reg. Marc. D. I. E. Laur. malique sex. Vulgo et Bekk. *ῥᾳδίως διεσώζοντο*, quod *ῥᾳδίως* H. s. v. habet. „Vocab. *ῥᾳδίως* ex interpretamento ortum videtur. Etiam Vallae liber illud non exhibuit." BENED. Etenim *καί*, etiam, hic valet eam ipsam ob causam (quia prope terram dimicabant), i. e. facile. Coniunctio quin sincera sit, non dubitat Arn. addens adverbium posse quidem interpretationem esse, sed posse etiam ambo retineri. Scripsit igitur *ῥᾳδίως καὶ διεσ.*, sed uncis ad *ῥᾳδίως* appositis. Item Bloomf. in ed. 2., sed is *ῥᾳδίως* suppositum putat, ceterum *καί* mira ellipsi explicat.

§. 7. *δι' αὐτό. δι'* om. Vat.
καὶ πολύ Vat. H. Bekk. Cf. 41, 4. (ubi *καί* olim item exciderat.) Vulgo *καί* abest, quod ut *καὶ πάνυ, καὶ μάλα* et similia (vid. adn. III, 98, 1.) dictum est, quanquam eo inserto minuitur concinnitas. Cf. adn.
ὅτι οὐ Vat. Bekk. et fortasse T. Vulgo *εἰ μή*, ut videtur, ex interpr. vel correct. superiore membro effecta. At in singulis membris non eadem, sed similia vocabula inter se respondent.

§. 8. *ἀπέχον.* H. *ἀπέσχον.*
ναυμαχία. H. et alii nonnulli *ξυμμαχία.* Tum Vat. *ἐτελευτήθη*, sed passivum est contra morem Thucydidis.

§. 7. *καὶ νομίσαντες ... νικᾶν.* „Et quod ob eandem causam se non victos esse putabant, ob quam et alteri, i. e. Athenienses, se non fuisse victores." DUK. De verbis *δι' αὐτό*, propter id ipsum, cf. Bernh. Synt. p. 289. et sd. 6, 3.

1 35. Ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων, ἐπει-
δὴ ξυστρατεύειν αὐτοῖς οἱ Θούριοι παρεσκευάσθη-
σαν ἑπτακοσίοις μὲν ὁπλίταις, τριακοσίοις δὲ ἀκον-
τισταῖς, τὰς μὲν ναῦς παραπλεῖν ἐκέλευον ἐπὶ τῆς
Κροτωνιάτιδος, αὐτοὶ δὲ τὸν πεζὸν πάντα ἐξετάσαν-
τες πρῶτον ἐπὶ τῷ Συβάρει ποταμῷ ἦγον διὰ τῆς
2 Θουριάδος γῆς. καὶ ὡς ἐγένοντο ἐπὶ τῷ Ὑλίᾳ πο-
ταμῷ, καὶ αὐτοῖς οἱ Κροτωνιᾶται προσπέμψαντες
εἶπον οὐκ ἂν σφίσι βουλομένοις εἶναι διὰ τῆς γῆς
σφῶν τὸν στρατὸν ἰέναι, ἐπικαταβάντες ηὐλίσαντο
πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἐκβολὴν τοῦ Ὑλίου·
καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς ἐς τὸ αὐτὸ ἀπήντων. τῇ δ' ὑστε-
ραίᾳ ἀναβιβασάμενοι παρέπλεον ἴσχοντες πρὸς ταῖς
πόλεσι πλὴν Λοκρῶν, ἕως ἀφίκοντο ἐπὶ Πέτραν
τῆς Ῥηγίνης.

Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων Θουρίους βοηθοὺς ἀναλαβόντες τὴν Ἰταλίαν παραπλέουσιν, ἕως ἀφικνοῦνται ἐπὶ Πέτραν.

Cap. 35. §. 1. *Θουριάδος.* H. *Θουρίδος*, in marg. *γρ. Θουριδάτιδος*, quod legitur in Vat. At Stephanus Byz.: *τὸ ἐθνικὸν Θουριᾶται, καὶ Θουριὰς τὸ θηλυκόν.* In D. et I. *Θουρίας*, ut VI, 61. 104.

Cap. 35. §. 1. *παρεσκευάσθησαν.* Port.: parati fuerunt; Bloomf.: se paraverant. At hoc est *παρεσκευάσαντο*, illud *παρεσκευασμένοι ἦσαν.* Collatis verbis c. 33. *τοὺς Θουρίους πεῖσαι σφίσι ξυστρατεύειν* nos *παρεσκευάσθησαν* interpretamur *ἐπείσθησαν*, de qua vi huius verbi vid. adn. III, 36, 5. — *Συβάρει ποταμῷ*, vicino Thuriis, de quo vid. Strab. p. 263. Cluv. Ital. ant. p. 1263. Hodie Coscile. Vid. Swinburn. It. I. p. 362.
§. 2. *Ὑλίᾳ ποταμῷ.* „Difficile est certum aliquem amnem ostendere, quem veterum Hyliam esse liquido affirmare possis; eum tamen esse statuo, qui III millia passuum ab Cariate novo [Cariati] ab oriente in mare effunditur. Cluver. Ital. p. 1314." HUDS. Ita esset Fiumenica fl. „Iuxta *Τράεντα ποταμόν* [qui nunc Trionto] ponit Cellarius. Vid. Diod. l. XII. c. 22." WASS. Esse nunc Aquanile suspicatur Swinburn. p. 385. — *ἐπικαταβάντες.* „Quum perrexissent iter descendendo ad oram versus, sive progressi ad oram versus. Etenim *ἐπί* praepositio significare videtur Athenienses non se recepisse, verum perrexisse progredi aliam in partem, sequentes Hyliam ad mare usque [quod *κατά* praepositione exprimitur]. Cf. IV, 11. VI, 97. VII, 23. 84." ARN. Iter ipsum coniecturis propter ea, quae de Hylia dicta sunt, incertis definire studuit Bloomf. in ed. 2. — *πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ἐκβολήν* cum *ἐπικατ.* videntur iungenda; nam dicitur *αὐλίζεσθαι ἐν τόπῳ, ἐπὶ* et *πρὸς τόπῳ.* Cf. III, 96. VII, 65. VII, 29. *στρατοπεδεύειν* tamen, de quo cf. adn. V, 84, 3., comparat Krueg. — *ἐς τὸ αὐτὸ ἀπήντων.* Cf. III, 91, 4. — *ἀναβιβασάμενοι.* Ex superioribus simul audi *τὸν στρατόν.* Cf. adn. II, 90, 4. — *Λοκρῶν.* Hi enim amici erant Lacedaemoniorum. — *Πέτραν τῆς Ῥηγίνης.* „Leucopetram intelligit."

φρονιμωτάτη παρασκευὴ Συρακοσίων ναυμαχεῖν μελλόντων καὶ διάνοια αὐτῶν.

36. Οἱ δὲ Συρακόσιοι ἐν τούτῳ πυνθανόμε- 1
νοι αὐτῶν τὸν ἐπίπλουν αὖθις ταῖς ναυσὶν ἀπο-
πειρᾶσαι ἐβούλοντο καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ τοῦ
πεζοῦ, ἥνπερ ἐπ' αὐτὸ τοῦτο, πρὶν ἐλθεῖν αὐτούς,
φθάσαι βουλόμενοι ξυνέλεγον. παρεσκευάσαντο δὲ 2
τό τε ἄλλο ναυτικόν, ὡς ἐκ τῆς προτέρας ναυμα-
χίας τι πλέον ἐνεῖδον σχήσοντες, καὶ τὰς πρώρας
τῶν νεῶν ξυντεμόντες ἐς ἔλασσον στεριφωτέρας
ἐποίησαν, καὶ τὰς ἐπωτίδας ἐπέθεσαν ταῖς πρώ-
ραις παχείας, καὶ ἀντήριδας ἀπ' αὐτῶν ὑπέτειναν

Cap. 36. §. 2. ἐνεῖδον. Vat. εἶδον. At vid. c. 62. et Buttm. atque Herm. ad Soph. Phil. v. 841. (ed. Herm.)

πρώρας. Cf. sd. c. 34, 5.

ἀντήριδας Cass. T. Pal. It. vett. edd. Bekk. In Cl. Ven. H. Mosqu. K. m. Ar. Chr. Dan. ἀντήρειδας. Vulgo ἀντηρίδας. „Vid. Etym. M. in v. ἀντήρεις." HUDS. Etym. ibi (112, 19.) nominativum ἀντήρεις, casus obliquos ἀντηρίδος cet. esse vult. Quae repetit

HUDS. Strab. p. 259: ἀπὸ δὲ τοῦ Ῥηγίου πλέοντι πρὸς ἕω Λευκοπέτραν καλοῦσιν ἄκραν ἀπὸ τῆς χρόας, ἐν πεντήκοντα σταδίοις, εἰς ἣν τελευτᾶν φασὶ τὸ Ἀπέννινον ὄρος. Nobile Ciceronis supremo itinere promontorium hodie vocatur Capo del Armi. Cf. Swinburn. l. l. I. p. 443.

Cap. 36. §. 1. αὖθις. Cf. c. 22. sq. — τοῦ πεζοῦ. Hoc genitivo explicatur superius ἄλλῃ, quasi τῇ iteratum esset, aut de ἄλλῃ cf. adn. I, 128, 5. et sim. — ἐπ' αὐτὸ τοῦτο ... ξυνέλεγον. Vid. 25, 9. et de adventu horum auxiliorum c. 32. sq. Poterat igitur etiam plusquamperfectum poni; sed cf. Arn. ad II, 23. et adn. V, 112, 1. VII, 2, 4. Krueg. Gr. §. 53. 2. adn. 8.

§. 2. τό τε ἄλλο ναυτικόν. Significantur reliquae partes classis vel reliqua res navalis praeter proras deinde nominatas. — ὡς . . . σχήσοντες. „Prout maiorem commoditatem se habituros e superiori pugna perspexerant, id est ad eum modum, quem commodiorem esse e superiore pugna didicerant, vel ad eum modum, quo se adversus hostem plus roboris habituros e sup. etc." STEPH. De ἐνεῖδον cf. sd. — τὰς πρώρας . . . „Hoc commentum Aristoni Corinthio [de quo cf. c. 39.] adscribit Diod. Sic., quem vide l. XIII. c. 10." HUDS. Sed cf. ed. mai. — ξυντεμόντες ἐς ἔλασσον. „Cum rarissimo hoc loquendi genere compares ξυντ. ἐς ὀλίγον Thuc. VIII, 45. et Thuc. VIII, 86: ἐς εὐτέλειάν τι ξυντέτμηται, et Aristoph. Ran. 1262. εἰς ἓν ξυντεμών." BLOOMF. Cf. ὡς ἐς ἐλάχιστον συστέλλειν Demosth. de Cor. §. 246. Sic Latine contrahere (cogere) in angustum et similia dicimus. Diod. l. d. pro his habet: τὰς πρώρας τῶν νεῶν ποιῆσαι βραχυτέρας καὶ ταπεινοτέρας. — καὶ ἀντήριδας

πρὸς τοὺς τοίχους ὡς ἐπὶ ἓξ πήχεις ἐντός τε καὶ
ἔξωθεν· ᾧπερ τρόπῳ καὶ οἱ Κορίνθιοι πρὸς τὰς ἐν
τῇ Ναυπάκτῳ ναῦς ἐπισκευασάμενοι πρώραθεν
3 ἐναυμάχουν. ἐνόμισαν γὰρ οἱ Συρακόσιοι πρὸς τὰς
τῶν Ἀθηναίων ναῦς οὐχ ὁμοίως ἀντινεναυπηγημέ-
νας, ἀλλὰ λεπτὰ τὰ πρώραθεν ἐχούσας, διὰ τὸ μὴ
ἀντιπρώροις μᾶλλον αὐτοὺς ἢ ἐκ περίπλου ταῖς ἐμ-
βολαῖς χρῆσθαι, οὐκ ἔλασσον σχήσειν, καὶ τὴν ἐν

Zon. p. 176. Idem accentus vulgo Xen. Ven. 10, 7., sed ibi Vat. ἀντήριδας. Et „in Eustath. ad Hom. Il. μʹ. p. 903. et Hesych. haec vox est proparoxytona. Etiam ab aliis in syllaba ante ultimam diphthongum ει, ab aliis ι tantum scribi monet Eustath." DUK. Cf. adn.

πρὸς τοὺς τοίχους. H. G. D. πρὸ τοῦ τείχους, et τείχους in aliis quoque.

. . . ἔξωθεν. De voce ἀντηρ. cf. sd. „Sunt [grammaticis] pilae lapideae muris adstructae et [ut hic] tibicines lignei." DUK. Totum enunciatum sic interpretatur Haas.: iisque tigna obliqua, quibus eae [ἐπωτίδες] sustinerentur, iunxerunt ad navium parietes pertingentia [melius pertinentia], spatio fere senum cubitorum et intus et extra. Heilmannus: *und diese (Sturmbalken) hatten sie wieder durch einen in- und auswärts 6 Ellen langen Widerhalt mit den Wänden des Schiffes verbunden*; quae quomodo illustret, vide apud ipsum. At Dobr.: „Anglice reddo: *and for the length of six cubits (from the prow) they supported these cheeks* (ἐπωτίδας) *by a set of spars* (ἀντήριδας), *that went from the cheeks to the ship's side both inside and outside the ship.*" Quaternos eiusmodi tibicines videri fuisse docet Bloomf. in ed. 2. (ἀντερείσματα καθ' ἑκάστην ἐπωτίδα δύο. Schol. Bas.) Flexionem ἀντήριδος alteri ἀντήρειδος nos ideo praetulimus, quod praeter κλείς ex Ionico κληΐς ortum non esset verbum Graecum, quod flecteretur εις, ειδος. Id argumentum Lobeckius Paral. Gr. Gr. I. p. 232. dicit in orbem redire, quia, quod nos affirmaverimus κλείς unicum esse per ειδος declinatum, id ipsum negetur ab iis, qui ἀντήρεις hoc modo declinent. Sed non perpendit addita ad κλείς a nobis verba ex Ionico κληΐς ortum, quibus, cur haec duo verba recte inter se comparari non possent, declaravimus. ὑποτείνειν videtur esse idem fere quod προτείνειν. — ἐπισκευασάμενοι πρώραθεν. ἐπισκευάζειν hic non est reficere, sed instruere, parare. Cf. adn. I, 29, 3. πρώραθεν, [quam flexionem adde a Lobeckio collectis ad Phryn. p. 93. sq. (cf. Krueg. Gr. I. 41. 12. adn. 16.), iunge cum ἐπισκ., non cum ἐναυμ.; nam quod proris aggressi sunt naves hostiles, non erat res illius proelii peculiaris.

§. 3. περίπλου. „Exciditne ἢ διέκπλου?" KRUEG. Cf. §. 4. Sed etiam διέκπλους sine περίπλῳ, ubi utriusque mentio

τῷ μεγάλῳ λιμένι ναυμαχίαν, οὐκ ἐν πολλῷ πολλαῖς ναυσὶν οὖσαν, πρὸς ἑαυτῶν ἔσεσθαι· ἀντίπρωροι γὰρ ταῖς ἐμβολαῖς χρώμενοι ἀναῤῥήξειν τὰ πρώραθεν αὐτοῖς, στερίφοις καὶ παχέσι πρὸς κοῖλα καὶ ἀσθενῆ παρέχοντες τοῖς ἐμβόλοις. τοῖς δὲ Ἀθηναί- 4
οις οὐκ ἔσεσθαι σφῶν ἐν στενοχωρίᾳ οὔτε περίπλουν οὔτε διέκπλουν, ᾧπερ τῆς τέχνης μάλιστα ἐπίστευον· αὐτοὶ γὰρ κατὰ τὸ δυνατὸν τὸ μὲν οὐ δώσειν, διεκπλεῖν, τὸ δὲ τὴν στενοχωρίαν κωλύ-

§. 3. *παρέχοντες.* Vat. Bekk. et s. v. cum *γρ.* H. *παίοντες*, quod ex correctione ortum esse coniiciunt Bloomf. et al. Cf. adn. Tum Vat. *δέ* om.

§. 4. *ᾧπερ τῆς τέχνης.* H. *ᾧ περὶ τῆς τ.* At vid. Matth. Gr. §. 321. 5.

διεκπλεῖν. Vat. *διέκπλουν.*

fieri potuisse existimetur, legitur I, 49, 3. — *οὐκ ἐν πολλῷ.* In non magno spatio. De collocatione negationis cf. Krueg. Gr. I. §. 67. 10. adn. 4. Praeterea attende verborum *οὐκ ἐν πολλῷ πολλαῖς* suavitatem. — *πρὸς ἑαυτῶν.* Cf. adn. II, 86, 5. — *ἀντίπρωροι.* *ἀντιπρώροις* propter superiora malebat Reisk. Aequalitate si opus sit, non minus recte ibi *ἀντιπρώρους* scripseris. — *ἀναῤῥήξειν ... τοῖς ἐμβόλοις.* „Si cum Aem. Porto *τὰ πρώραθεν αὐτοῖς* de Athen. navibus accipiatur, ordo erit: *ἀντίπρ. γὰρ χρώμ. τ. ἐμβ.* (*ἐνόμισαν*) *ἀναῤῥ. τὰ πρώρ. αὐτοῖς* (s. *αὐτῶν*) *τοῖς* (*ἑαυτῶν*) *ἐμβόλοις στερ. καὶ παχέσι, παρέχ.* (*ταῦτα*) *πρὸς κ. κ. ἀ.* (*ἔμβολα αὐτῶν*), cui structurae favent quae c. 40. leguntur.“ BECK. ex Abr., qui deteriora addit. Paulo aliter Dobr.: „*Παρέχοντές*, scil. *τὰς ναῦς*, vel *τὰς ἐμβολάς*, quod eodem redit, offerentes; ut Aristoph. Ran. 676. et passim quivis scriptores: *meeting the shock with.*“ Sed prorsus inusitatum videtur dicere aggressionem (*ἐμβολήν*) offerre pro verbis se praebere ad ictum, *ναῦν* autem vel potius *ναῦς* unde tandem repetas? Utriusque autem rationis insolentia et praepositione *πρός* et accusativo omisso atque addito dativo instrumenti augetur. Haec incommoda tolluntur explicatione Abreschiana dicendi genus et Graecum et Thucydideum (cf. Matth. Gr. §. 428. d.) continenti. Quum tamen insolentius *πρός* remaneat, et in Vat. aliter scriptum legatur, de *παρέχοντες* verbi integritate iure dubites. Cf. sd.

§. 4. *ἐν στενοχωρίᾳ.* In magno portu quinque millia passuum patenti. Cf. ed. mai. — *περίπλουν* non recte explicat Leak. apud Bloomf. II. p. 683. Natura eius apparet ex II, 84, 1. — *αὐτοὶ γὰρ ... περιπλεῖν.* In altero membro sermo ita mutatus est, ut si in priore *τὸ μὲν γὰρ αὐτοὶ οὐ δώσειν διεκπλεῖν* legeremus, de quo anacolutho per synchysin effecto cf. adn. I, 38, 5. VII, 3, 4. 41, 4. „Si abesset *διεκπλεῖν* et mox *ὥςτε μὴ περιπλεῖν*, nemo facile requireret ... Neque tamen ex interpretamento orta credo ..., habeam potius in eo genere, quo, ut nemen

5 σειν, ὥςτε μὴ περιπλεῖν. τῇ τε πρότερον ἀμαθίᾳ τῶν κυβερνητῶν δοκούσῃ εἶναι, τὸ ἀντίπρωρον ξυγκροῦσαι, μάλιστ' ἂν αὐτοὶ χρήσασθαι· πλεῖστον γὰρ ἐν αὐτῷ σχήσειν· τὴν γὰρ ἀνάκρουσιν οὐκ

§. 5. *τὸ ἀντίπρωρον ξυγκροῦσαι.* De hac vulgata cf. adn. Cass. Cl. T. Pal. H. Reg. Marc. F. D. I. E. Laur. K. m. Ar. Chr. Dan. *τὸ ἀντίπρωρον ξυγκρούσει* (vel *συγκρούσει*). Quod a Bernh. Synt. p. 114. et Gotschik. Gr. p. 265. aliter excusatum ita defendendum videtur, ut *τὸ ἀντίπρωρον* adverbialiter positum intelligatur, et adverbium apud substantivum verbale collocatum sit pro adiectivo. Cf. VI, 80. extr. et 85. ibique adn. Sed usum neutrius singularis adiectivi cum articulo adverbialiter positi recentioribus tribuit Matth. Gr. §. 446. 8. Cf. tamen adn. IV, 78, 2. Aug. It. et cum *γρ.* Vat. *τὸν ἀντίπρωρον συγκρούσει.* Ven. *τὸ ἀντίπρωρον συγκρούσειν.* Mosqu. Ar. Chr. Dan. *τῇ ἀντίπρωρον ξυγκρούσει.* Cf. adn.

ipsum cum *ὁ μὲν ... ὁ δέ* [cf. Matth. Gr. §. 288. adn. 5.], sic hic verba repetuntur.“ ABR. Cf. Ind. gramm. v. Apposit. minus necessar.

§. 5. *τὸ ἀντίπρωρον ξυγκροῦσαι.* Haec si recte scripta sint, casus articuli causa conferenda sunt verba c. 67: *τῆς δοκήσεως προςγεγενημένης ... τὸ κρατίστους εἶναι*, ubi vid. adn. Sed germana putari vix possunt. Cf. sd. „Qu. *τῷ ἀντίπρωρον ξυγκροῦσαι*, scil. *τινά*, [melius Krueg. *τῷ ἀντίπρωροι ξυγκροῦσαι*,] sed expendi meretur lectio *τῇ ... ξυγκρούσει*, ut *ἀποκινδυνεύσει* c. 67. fin.“ DOBR. At haec scriptura, quae in pessimis libris invenitur, correctoribus aperte tribuenda est. Deinde et in hac et in vulgata *ἀντίπρωρον* num recte adverbialiter positum sit, dubitaveris. Nam Bloomfieldius quidem hunc usum verbis Plut. Ant. c. 66: *τῶν δὲ Καίσαρος οὐ μόνον ἀντιπρώρων συμφέρεσθαι πρὸς χαλκώματα στερεὰ καὶ τραχέα φυλασσομένων* stabilire voluit, in quibus *ἀντιπρώρων* recte scriptum esse negans *ἀντίπρωρον* reponi iubet. Sed ibi *ἀντιπρώρων* per notissimam attractionem propter *φυλασσομένων* in genitivo positum, quum propter infinitivum *ἀντιπρώρους* dici posset, rectissime legi evidens est. Et in vulgata quidem *ἀντίπρωρον*, ne pro adverbio habendum sit, forsitan ita explices ut 34, 6. (ubi vid. adn.) *ναυμαχήσαντες ἀντίπαλα*; sed pro *τῇ ἀντίπρωρον ξυγκρούσει* Thucydidem scripturum fuisse *τῇ ἀντιπρώρῳ ξυγκρούσει*, ut *ἀντιπρώροις ἐμβολαῖς* et ut Polyb. apud Bloomf. *κατὰ ἀντιπρώρους συμπτώσεις*, probabile est. Ex coniecturis Kruegeriana maxime placet. — *πλεῖστον.* *πλεῖον* vel potius *πλέον* mavult Krueg., quem gradum alibi de meliore conditione et commodo poni constat. Cf. §. 2. et ibi adn. *πλέον* ideo videtur malle quam *πλεῖον*, quia in formula *πλέον ἔχειν* illud alibi (ut I, 37. 42. et supra) constanter legitur, etsi *πλεῖον* quoque est Thucydideum. Cf. sd. VIII, 53. Sed *πλέον* in *πλεῖστον* corruptum esse verisimile non est. Vulgatam hac enim ratione se optima conditione futuros interpretatus est Portus. — *ἀνάκρουσιν*] *ἀνάκρουσις ἐν ναυμαχίαις ἐλέγετο ἐπὶ τοῦ πρύμναν κρούειν* [immo *κρούεσθαι*]. Schol. Cf. adn. I, 50, 5. Etsi in universum idem sit atque *πρύμναν κρούεσθαι*, tamen videri aliquid

ἔσεσθαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐξωθουμένοις ἄλλοσε ἢ
ἐς τὴν γῆν, καὶ ταύτην δι᾽ ὀλίγου καὶ ἐς ὀλίγον,
κατ᾽ αὐτὸ τὸ στρατόπεδον τὸ ἑαυτῶν· τοῦ δ᾽ ἄλλου
λιμένος αὐτοὶ κρατήσειν. καὶ ξυμφερομένους αὐτούς, 6
ἤν πη βιάζωνται, ἐς ὀλίγον τε καὶ πάντας ἐς τὸ αὐτὸ
προςπίπτοντας ἀλλήλοις ταράξεσθαι· (ὅπερ καὶ
ἔβλαπτε μάλιστα τοὺς Ἀθηναίους ἐν ἁπάσαις ταῖς
ναυμαχίαις, οὐκ οὔσης αὐτοῖς ἐς πάντα τὸν λιμέ-
να [τῆς] ἀνακρούσεως, ὥςπερ τοῖς Συρακοσίοις·)
περιπλεῦσαι δὲ ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, σφῶν ἐχόντων
τὴν ἐπίπλευσιν ἀπὸ τοῦ πελάγους τε καὶ ἀνάκρου-
σιν, οὐ δυνήσεσθαι αὐτούς, ἄλλως τε καὶ τοῦ
Πλημμυρίου πολεμίου τε αὐτοῖς ἐσομένου καὶ τοῦ
στόματος οὐ μεγάλου ὄντος τοῦ λιμένος.

ἐς ὀλίγον. H. *ἐπ᾽ ὀλίγον*, quod probat Burges. Deinde post *ἑαυτῶν* vulgo et apud Bekk. colon aut punctum, post *κρατήσειν* comma ponitur. At quum in *καὶ ξυμφερομ. αὐτούς* ad Athenienses redeat oratio, et verba *τοῦ δ᾽ ἄλλου — κρατήσειν* explicent, cur *δι᾽ ὀλίγου καὶ ἐς ὀλίγον* se recipere potuerint, interpunctionem mutavimus.

§. 6. *πάντας.* Vat. *πάντα.* Deinde interpositionis signa sustulit Bekk., etsi verbis *ὅπερ . . . Συρακοσίους* sermonem obliquum inerrumpi apertum est.

τῆς ἀνακρούσεως. τῆς om. Cl. Ven. Pal. It. H. I. Bas. I. Mosqu. K. Ar. Chr. Dan. et in supplemento marginis, in quo *ἐς πάντα . . . τοῖς* habent, Cass. Aug. Reg. *κρούσεως* praebent Pal. It. H. F. Bas. D. I. E. Laur. K. et in supplem. marg. Reg. Alterum falsum esse liquet; sed articulum, quanquam *ἀνάκρουσις* iam supra §. 5. commemorata est, quo minus deleamus, nihil obstat.

περιπλεῦσαι. H. *παραπλεῦσαι.*

Πλημμυρίου. Cf. sd. 4, 4.

interesse adnotat Haack., quum Pollux I, 125. scribat: *καὶ τὸ μὲν ἐς ἐμβολὴν ὑπαγαγεῖν εἰς τοὐπίσω τὴν ναῦν ἀνακρούσασθαι, τὸ δὲ εἰς φυγὴν πρύμναν κρούσασθαι.* Quem refutat Thuc. VII, 40., ubi, quod prius *πρύμναν κρούεσθαι*, deinde *ἀνακρούεσθαι* dicitur. — *ἐξωθουμένοις.* Cf. adn. II, 90, 5. — *καὶ ταύτην δι᾽ ὀλίγου καὶ ἐς ὀλίγον.* Eamque (terram) exiguo spatio distantem et in exiguum spatium patentem secundum Vigerum de Idiot. p. 587. explicat Goell. De tota forma orationis cf. adn. VI, 11, 6., de ipso loco castrorum adn. c. 23., de *διά* adn. II, 29, 3.

§. 6. *ξυμφερομένους . . . ἐς ὀλίγον.* Similiter *ξυνῆγον ἐς ὀλίγον* II, 84, 1., ubi cf. adn. — *ταράξεσθαι.* Fut. med. pro pass. ut c. 67. — *τοῦ Πλημμυρίου πολεμίου τε. τέ*, ut nunc verba se habent, proprie ad Plemmyrii nomen referendum ita collocatum est, ut si duo Plemmyrii praedicata essent secutura. Cf. adn. I, 16. et al. — *οὐ μεγάλου ὄντος.* Vid. 59, 3.

1 37. Τοιαῦτα οἱ Συρακόσιοι πρὸς τὴν ἑαυ-
τῶν ἐπιστήμην τε καὶ δύναμιν ἐπινοήσαντες καὶ
ἅμα τεθαρσηκότες μᾶλλον ἤδη ἀπὸ τῆς προτέρας
ναυμαχίας ἐπεχείρουν τῷ τε πεζῷ ἅμα καὶ ταῖς
2 ναυσί. καὶ τὸν μὲν πεζὸν ὀλίγῳ πρότερον τὸν ἐκ
τῆς πόλεως Γύλιππος προεξαγαγὼν προςῆγε τῷ τεί-
χει τῶν Ἀθηναίων, καθ᾽ ὅσον πρὸς τὴν πόλιν αὐ-
τοῦ ἑώρα· καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου, οἵ τε ὁπλῖ-
ται, ὅσοι ἐκεῖ ἦσαν, καὶ οἱ ἱππῆς καὶ ἡ γυμνητεία
τῶν Συρακοσίων ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα προςῄει τῷ
τείχει· αἱ δὲ νῆες μετὰ τοῦτο εὐθὺς [ἐπ]εξέπλεον
3 τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
τὸ πρῶτον αὐτοὺς οἰόμενοι τῷ πεζῷ μόνῳ πειρά-
σειν, ὁρῶντες δὲ καὶ τὰς ναῦς ἐπιφερομένας ἄφνω
ἐθορυβοῦντο· καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τὰ τείχη καὶ πρὸ τῶν
τειχῶν τοῖς προσιοῦσιν ἀντιπαρετάσσοντο, οἱ δὲ πρὸς
τοὺς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου καὶ τῶν ἔξω κατὰ τάχος

γίγνεται δευτέρα ναυμαχία Συρακοσίων καὶ Ἀθηναίων ἀντίπαλος καὶ ἅμα πεζομαχία.

Cap. 37. §. 1. *μᾶλλον ἤδη.* H. C. *ἤδη μᾶλλον.*

§. 2. *γυμνητεία* Cass. Aug. T. Vat. H. Gr. Laur. m. Ar. Chr. In Reg. Marc. Mosqu. K. m. *γυμνιτεία.* Vulgo et Bekk. *γυμνητία.* (Corrige Pap. Lex. in h. v.)

ἐπεξέπλεον Vat. Bekk. Quod verbum praetermittunt quidem lexica, sed Graecum esse ex substantivo *ἐπέκπλους* (VIII, 20.) patet. Vulgo *ἐξέπλεον.*

Cap. 37. §. 1. *πρὸς τὴν ἑαυτῶν ἐπιστήμην τε καὶ δύναμιν*, pro sua peritia et potentia, pro ratione suae peritiae et virium. „Etenim *τὸ ἀντίπρωρον ξυγκροῦσαι* plerumque indicium erat inscientiae rei navalis, sed Syracusanis utile fuit, quia mediocres erant nautae. Cf. V, 9: *ὅςτις . . . πρὸς τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖται.*" ARN. — *τῷ τε πεζῷ.* Hunc impetum, ut hostes distinerentur, simulatum esse recte censet Mitf.

§. 2. *τὸν ἐκ τῆς πόλεως.* His contraria postea sunt verba *καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπ.* — *καθ᾽ ὅσον . . . ἑώρα.* Id est: *καθ᾽ ὅσον αὐτοῦ ἑώρα πρ. τ. πόλ.*, quoad urbem spectabat. Cf. adn. III, 104, 1. et II, 55, 1. — *οἱ ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου.* Cf. 4, 6. — *ἡ γυμνητεία.* Pro concreto *οἱ γυμνῆτες* sive *γυμνῆται*, ut apud Lat. levis armatura. Cf. Rost. Gr. §. 97. 2. a. *β´. ἀκοντισταί* fuisse §. 3. dicuntur. — *ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα* (ab altera parte, ut VIII, 38.) *προςῄει.* Verbi numerus insolentius appositionis uni vocabulo, sed ei proximo, accommodatus est. De *τοῦ ἐπὶ θάτ.* add. Krueg. Gr. §. 43. 4. adn. 3.

§. 3. *ἐπὶ τὰ τείχη.* De casu cf. Matth. Gr. §. 586. c.

χωροῦντας ἱππέας τε πολλοὺς καὶ ἀκοντιστὰς ἀντε-
πεξῄεσαν, ἄλλοι δὲ τὰς ναῦς ἐπλήρουν καὶ ἅμα ἐπὶ
τὸν αἰγιαλὸν παρεβοήθουν, καὶ ἐπειδὴ πλήρεις ἦσαν,
ἀντανῆγον πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ναῦς· καὶ τῶν Συ-
ρακοσίων ἦσαν ὀγδοήκοντα μάλιστα. 38. τῆς δὲ ἡμέ- 1
ρας ἐπὶ πολὺ προςπλέοντες καὶ ἀνακρουόμενοι καὶ
πειράσαντες ἀλλήλων, καὶ οὐδέτεροι δυνάμενοι ἄξιόν
τι λόγου παραλαβεῖν, εἰ μὴ ναῦν μίαν ἢ δύο τῶν
Ἀθηναίων [οἱ] Συρακόσιοι καταδύσαντες, διεκρί-
θησαν· καὶ ὁ πεζὸς ἅμα ἀπὸ τῶν τειχῶν ἀπῆλθε.

τῇ δ' ὑστεραίᾳ Συρακόσιοι μὲν ἡσυχάζουσιν,

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Συρακόσιοι ἡσύχαζον 2
οὐδὲν δηλοῦντες, ὁποῖόν τι τὸ μέλλον ποιήσουσιν·
ὁ δὲ Νικίας, ἰδὼν ἀντίπαλα τὰ τῆς ναυμαχίας γε-

Cap. 38. §. 1. [οἱ] *Συρακόσιοι.* *οἱ* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. H. Reg. Marc. et septem vel octo alii, et haud dubie ob superius *τῶν* interpositum est.
καὶ ὁ πεζός etc. H. *καὶ ἀπὸ τῶν τειχῶν ἅμα καὶ ὁ πεζὸς ἀπῆλθεν.*

§. 2. *τὰ τῆς.* *τά* de. Cass. Aug. T. Ven. Pal. It. Reg. Marc. et novem deterioribus. Qua re aut parum subtili Vallae interpretatione Krueger motus videtur, ut *τὰ τῆς ναυμαχίας* delenda audacter coniiceret, etsi *τά* facillime potuit excidere. Sed omissis his verbis virium aequalitatem effectam esse significaretur (cf. adn. 13, 2. et *ἀντίπαλα ἦν* V, 8.), hic autem pugnam navalem ancipitem fuisse dicendum est, de qua re 34, 6. legimus *ναυμαχήσαντες ἀντίπαλα.*

p. 1375. — *πολλούς.* I. e. *πολλοὺς ὄντας.* Quod, monendum, ne haereas in collocatione adiectivi articulum additum non habentis. — *ἀντανῆγον . . . ναῦς.* „Quidni *ναυσί*? Cf. VII, 52. VIII, 10. et 12. et 19." BEKK. Tres postremi loci, ubi medium *ἀνάγεσθαι* legitur, quod aliter coniungi non potest, nihil probant. *ἀντανάγειν* praeter hunc locum et VII, 52. non reperitur apud Thuc., nisi VIII, 38. 83., ubi casus deest. Sed „*ἀνάγειν ναῦς* invenitur VIII, 95. et apud Herodotum saepe." ARN. Atque *αἴρειν ναῦς* non minus dicitur quam *αἴρειν ναυσί.* Cf. adn. I, 52, 2. De re cf. Plut. Nic. c. 20. — *ὀγδοήκοντα.* Totidem fuerant in priore proelio navali (vid. 22, 1.), quo undecim Syracusani amiserant (vid. 23, 4.). Videntur igitur totidem fere novas armasse.

Cap. 38. §. 1. Prima paragraphus huius capitis ad superius referenda erat. — *τῆς ἡμέρας* pendent ex *ἐπὶ πολύ.* — *οὐδέτεροι.* „Cf. Gr. §. 56. 9. adn. 1." KRUEG. — *παραλαβεῖν.* *κτήσασθαι* explicat Schol. „Auferre, *abgewinnen.*" BAU. Vocabulum *ἀγωνιστικὸν* esse vult Bloomf. „Cf. Herodot. VII, 211: *οὐδὲν ἐδυνέατο παραλαβεῖν.*" ARN. — *εἰ μὴ . . . καταδύσαντες.* Audi (*ἄξιόν τι λόγου*) *παρέλαβον*, et cf. adn. V, 47, 5.

§. 2. *ὁποῖόν τι . . . ποιήσουσιν.* Cf. Matth. Gr. §. 472.

νόμενα καὶ ἐλπίζων αὐτοὺς αὖθις ἐπιχειρήσειν, τούς
τε τριηράρχους ἠνάγκαζεν ἐπισκευάζειν τὰς ναῦς,
εἴ τίς τι ἐπεπονήκει, καὶ ὁλκάδας προώρμισε πρὸ
τοῦ σφετέρου σταυρώματος, ὃ αὐτοῖς πρὸ τῶν νεῶν
3 ἀντὶ λιμένος κληστοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ ἐπεπήγει. δια-
λειπούσας δὲ τὰς ὁλκάδας ὅσον δύο πλέθρα ἀπ'
ἀλλήλων κατέστησεν, ὅπως, εἴ τις βιάζοιτο ναῦς,
εἴη κατάφευξις ἀσφαλὴς καὶ πάλιν καθ' ἡσυχίαν
ἔκπλους. παρασκευαζόμενοι δὲ ταῦτα ὅλην τὴν ἡμέ-
ραν διετέλεσαν οἱ Ἀθηναῖοι μέχρι νυκτός.

Ἀθηναῖοι δὲ παρασκευάζονται.

1 39. Τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ Συρακόσιοι τῆς μὲν
ὥρας πρωΐτερον, τῇ δὲ ἐπιχειρήσει τῇ αὐτῇ τοῦ τε
πεζοῦ καὶ τοῦ ναυτικοῦ προςέμισγον τοῖς Ἀθηναί-
2 οις. καὶ ἀντικαταστάντες ταῖς ναυσὶ τὸν αὐτὸν
τρόπον αὖθις ἐπὶ πολὺ διῆγον τῆς ἡμέρας πειρώ-
μενοι ἀλλήλων, πρὶν δὴ Ἀρίστων ὁ Πυῤῥίχου, Κο-
ρίνθιος, ἄριστος ὢν κυβερνήτης τῶν μετὰ Συρα-
κοσίων, πείθει τοὺς σφετέρους τοῦ ναυτικοῦ ἄρχον-
τας πέμψαντας ὡς τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐπιμελομένους

τρίτη ναυμαχία. ἀγχίνοια Ἀρίστωνος.

§. 3. *διαλειπούσας* Schol. Steph. 2. Bekk. Vulgo *διαλιπούσας.* „Sententia requirere videtur *διαλειπούσας.* Sic Steph. in Thes. v. *διαλείπ.*" GOTTL. post Abr.

Cap. 39. §. 1. *πρωΐτερον* Vat. H. Gr. Tus. Sed Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. aliique complures *πρότερον*, quae ducunt ad *πρώτερον.* B. et vett. edd. *τὸ πρότερον.* Vulgo *πρωϊαίτερον.* Bekk. *πρῳαίτερον.* Vid. supra 19, 1. sd.

§. 2. *ἐπιμελομένους.* Aug. T. It. Vat. Marc. *ἐπιμελουμένους.*

4. adn. Krueg. Gr. §. 57, 4. adn. 5. — *προώρμισε*, *liess vorn vor Anker gehen.* Male explicat Pap. in Lex. Stephani thesauri exemplis vel recentissimis deest. — *λιμένος κληστοῦ.* Vid. adn. II, 94, 4. (Leak. Athen. ed. 2. p. 266. sq. interpr. Germ.)

§. 3. *βιάζοιτο* passive positum est, ut saepe.

cap. 39. §. 1. *τῆς ὥρας πρωΐτερον*, tempore (*der Tageszeit nach*) maturius. Dictum est ut *ὀψὲ τῆς ἡμέρας* et similia. Cf. Buttm. Gr. §. 135. s. b.

§. 2. *Ἀρίστων.* „Vid. Plut. Nic. c. 20. Polyaen. V, 13." HUDS. et WASS. Cecidit hic Aristo, cui ab hoc diversum prudens consilium a Diodoro attribui iam c. 36. adnotatum est, in magna pugna navali, quae c. 70. narratur, teste Plut. Nic. c. 25. — *τοὺς . . . ἐπιμελομένους.* „Intell. *τούτου*, qs. *ἐπιμελητάς*, curatores, praefectos ei rei,

κελεύειν ὅ τι τάχιστα τὴν ἀγορὰν τῶν πωλουμένων παρὰ τὴν θάλασσαν μεταστῆσαι κομίσαντας, καὶ ὅσα τις ἔχει ἐδώδιμα πάντας ἐκεῖσε φέροντας ἀναγκάσαι πωλεῖν, ὅπως αὐτοῖς ἐκβιβάσαντες τοὺς ναύτας εὐθὺς παρὰ τὰς ναῦς ἀριστοποιήσονται καὶ δι' ὀλίγου αὖθις καὶ αὐθημερὸν ἀπροσδοκήτοις τοῖς Ἀθη-

ἐπιμέλεσθαι quanquam praeferunt Moer. et Thom. Mag., ἐπιμελεῖσθαι tamen legitur IV, 118. VI, 91. VII, 8., alterum VI, 54. Sed quod ἐπιμέλεσθαι non saepius quam semel et cum script. discr. apud Xenoph. inveniri dicit Lob. in Buttm. Gr. Ind. verb. p. 242., falsum est. Vid. Cyr. I, 2, 10. VI, 3, 2. VIII, 8, 8. Anab. V, 7, 10. praeter Anab. IV, 2, 26. De Platone cf. Stallb. ad Apol. p. 29. D. et ad Symp. p. 191. C.

παρὰ τὴν θάλασσαν μεταστῆσαι κομίσαντας. Vat. Cam. (?non cod. Bas.) marg. Steph. Tus. Bekk. μεταναστήσαντας ἐπὶ τὴν θάλασσαν κομίσαι, quam scripturam commemorat etiam Scholiastes vulgatus, sed hoc Scholion abest a Cass. Utra verba praeferat, dubitat Abresch. ἐπί certe probandum est. Cf. adn.

αὐτοῖς Cass. Aug. Ven. T. Pal. It. Vat. Reg. Marc. et decem vel undecim alii cum Bekk. Vulgo αὐτούς. αὐτοῦ maluit Ae. Port., idemque iure placuit Reiskio aliisque, et in Cl. ex emend. scriptum recepit Bloomf. in ed. 2. conferens 40, 1. Add. adn.

ἀριστοποιήσονται Cass. Aug. Ven. T. It. Marc. (Lugd.?) Bekk. Vulgo ἀριστοποιήσωνται, per se non deterius. Cf. sd. I, 19. Sed hic coniunctivum ex sequ. ἐπιχειρῶσι ortum esse iure putat Abresch.
στο
Id tamen non obstat futuro. Vid. adn. Vat. ἄριστον ποιήσωνται. Cf. Lob. ad Phryn. p. 199. et ed. mai.

agoranomos.“ BAU. Substantivo τοὺς ... ἐπιμελουμένους dixit etiam Demosth. Phil. I. §. 35. — τὴν ἀγορὰν ... μεταστῆσαι κομίσαντας. „Polyaen. V, 13. τὴν ἀγορὰν τῶν τροφῶν μεταγαγεῖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν.“ WASS. „Quid sit ἀγορὰ τῶν πωλουμένων, [annona propolarum sive promercalis,] exponit Casaub. ad Polyb. I, 18.“ DUK. Cf. I, 62, 1. adn. „Participii κομίσαντας in vulgata redundantiam exemplis comprobavit Krueg. ad Dion. p. 290.“ GOELL. Et vulgatam ideo tuetur Bloomf., quia μετανιστάναι, quod sciat, nunquam ea vi, qua hic opus sit, ex loco in locum rem transferendi, usurpetur, quum μεθιστάναι ita legi constet, e. g. Polyb. II, 17, 11. Fortasse igitur μεταστήσαντας ἐπὶ τὴν θάλασσαν scribendum. Nam ἐπί certe praestat, quia παρά cum accusativo pro Latino ad apud verba motus ante locorum nomina poni in prosa oratione Attica non solet, etsi apud Homerum ἰέναι παρὰ νῆας Ἀχαιῶν, in libris sacris ἐλθεῖν παρὰ τὴν θάλασσαν (Ev. Matth. XV, 29.) et similia leguntur, et emphasi hic excusat Bloomf. — αὐτοῖς. Dativum eum esse, de quo explicatum est in adn. ad III, 98, 1., putat Duk. Sed quum pronomen nec ad duces classis, nisi certe αὑτοῖς scripseris, nec ad milites, nec ad magistratus Syracusanorum apte referatur (cf. ed. mai.), de integritate eius dubites. Vid. sd. — ἀριστοποιήσονται καὶ ... ἐπιχειρῶσι. Coniuncti post ὅπως futuri

1 ναίοις ἐπιχειρῶσι. 40. καὶ οἱ μὲν πεισθέντες ἔπεμ- Ἀθηναῖοι ἐκ
ψαν ἄγγελον, καὶ ἡ ἀγορὰ παρεσκευάσθη· καὶ οἱ τοῦ ἀρίστου
Συρακόσιοι ἐξαίφνης πρύμναν κρουσάμενοι πάλιν οὐδενὶ κόσμῳ
πρὸς τὴν πόλιν ἔπλευσαν καὶ εὐθὺς ἐκβάντες αὐ- ἐσβαίνουσιν ἐς τὰς ναῦς, καὶ γίγνεται μάχη.
2 τοῦ ἄριστον ἐποιοῦντο. οἱ δ' Ἀθηναῖοι, νομίσαν-
τες αὐτοὺς ὡς ἡσσημένους σφῶν πρὸς τὴν πόλιν
ἀνακρούσασθαι, καθ' ἡσυχίαν ἐκβάντες τά τε ἄλλα
διεπράσσοντο καὶ τὰ ἀμφὶ τὸ ἄριστον, ὡς τῆς γε
ἡμέρας ταύτης οὐκέτι οἰόμενοι ἂν ναυμαχῆσαι.
3 ἐξαίφνης δὲ οἱ Συρακόσιοι πληρώσαντες τὰς ναῦς
ἐπέπλεον αὖθις· οἱ δὲ διὰ πολλοῦ θορύβου καὶ
ἄσιτοι οἱ πλείους οὐδενὶ κόσμῳ ἐσβάντες μόλις πο-
4 τὲ ἀντανήγοντο. καὶ χρόνον μέν τινα ἀπέσχοντο
ἀλλήλων φυλασσόμενοι· ἔπειτα οὐκ ἐδόκει τοῖς Ἀθη-
ναίοις ὑπὸ σφῶν αὐτῶν διαμέλλοντας κόπῳ ἁλί-
σκεσθαι, ἀλλ' ἐπιχειρεῖν ὅ τι τάχιστα, καὶ ἐπιφερό-

Cap. 40. §. 3. οἱ δέ. Pal. H. Vall. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ex Schol.

μόλις Mosqu. Bekk., olim Cl. tacitusque Vat. in Bekk. ed. ster. Vulgo μόγις. Sed μόλις saepissime in omnibus aut certe in plurimis et optimis legitur membranis. Vid. ed. mai. Prol. 1. p. 208. Excipiuntur praeter hoc exemplum tantum VIII, 27. 34. 92.

§. 4. ὑπό. Ante hoc vulgo additum αὐτοῦ quum a libris mss. paene omnibus absit, frustra a nonnullis defensum est.

cum coniunctivo exempla attulit Rost. Gr. schol. §. 186. 4. additam. „Verbum ἀριστοποιεῖσθαι etsi magis proprie de militibus quam de imperatoribus [in eiusmodi locis] dicitur, tamen de his utpote totius agminis et militum et ducum vice fungentibus dici poterit. Cf. VIII, 95: ὁ γὰρ Ἀγησανδρίδας ἀριστοποιησάμενος ἀνήγαγε τὰς ναῦς.“ ARN.

Cap. 40. §. 1. πρύμναν κρουσάμενοι. Vid. adn. I, 50, 5.

§. 2. σφῶν iunge cum ἡσσημένους, non cum πόλιν. Vid. Reisk. et Dobr. — ἀνακρούσασθαι. Vid. adn. 36, 5. — ὡς ... οἰόμενοι. Cf. adn. VI, 32. extr.

§. 3. διά. Cf. adn. V, 66, 2.

§. 4. ὑπὸ σφῶν ... ἁλίσκεσθαι. „Ut, dum cunctarentur (proelium inire), a semet ipsis lassitudine superarentur; id est: longam inediam tolerantes sinerent sua corpora fatiscere, et ab ea tanquam ab hoste debellari. Potest tamen ἁλίσκεσθαι sumi simplicius, et fortasse rectius, pro corripi.“ STEPH. „Κόπῳ ἁλίσκεσθαι ut ὕπνῳ ἁλίσκεσθαι in Aesch. Eum. v. 67.“ ABR. At ibi nunc aliter interpungi respondet Krueg. coniiciens καταλίσχεσθαι. De accusativo διαμέλλοντας dixit Duk. ad c. 57. Vid. Matth. Gr. §. 536. adn. Rost. §. 127. adn. 2. Buttm. §. 152, adn. 2.

μενοι ἐκ παρακελεύσεως ἐναυμάχουν. οἱ δὲ Συρα- 5
κόσιοι δεξάμενοι καὶ ταῖς ναυσὶν ἀντιπρώροις χρώ-
μενοι, ὥςπερ διενοήθησαν, τῶν ἐμβόλων τῇ παρα-
σκευῇ ἀνεῤῥήγνυσαν τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς ἐπὶ
πολὺ τῆς παρεξειρεσίας, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν καταστρω-
μάτων αὐτοῖς ἀκοντίζοντες μεγάλα ἔβλαπτον τοὺς
Ἀθηναίους, πολὺ δ' ἔτι μείζω οἱ ἐν τοῖς λεπτοῖς
πλοίοις περιπλέοντες τῶν Συρακοσίων καὶ ἔς τε τοὺς
ταρσοὺς ὑποπίπτοντες τῶν πολεμίων νεῶν καὶ ἐς
τὰ πλάγια παραπλέοντες καὶ ἐξ αὐτῶν ἐς τοὺς ναύ-

§. 5. *καὶ ταῖς*. Vulgo *καὶ ταῖς τε*. Sed *τέ* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Marc. F. Lugd. D. I. Mosqu. K. m. Chr. et uncis notavit Bekk. Per anacoluthiam particulae *καί* ante *οἱ* positae respondere putat Saupp. Epist. crit. p. 86., sed ad hoc *καί* id, quod hic legitur, refertur. Add. sd. I, 9, 3.

ἐμβόλων Abresch. et Bekk. Vulgo *ἐμβολῶν*, quod defendi posse apparet ex adn. II, 76, 4. Quum tamen de rostro navis *ἐμβολή* apud Thuc. et ceteros prosae orationis scriptores Atticos dictum non videatur, alterum recepimus. Cf. Bloomf. et Dind. in Steph. Thes.

§. 5. *ὥςπερ διενοήθησαν*. Vid. 36, 3. — *αὐτοῖς*. De hoc dativo vid. adn. III, 98, 1. — *λεπτοῖς πλοίοις*. Ita iam II, 83, 5. Cf. hic Duk. — *ταρσούς*, quo vocabulo palmulas remorum nonnulli, alii melius series seu versus remorum significari putaverant, esse remigium universum (*das gesammte Ruderwerk*) praeter gubernaculum, remos omnes complurium navium, demonstravit Boeckh. Tab. rei nav. p. 112. sq. — *καὶ ἐς τὰ πλάγια παραπλέοντες*. Haec, quae Portus et ad earum latera praetervehebantur interpretatus est, sic collocata offensioni sunt, quum *ταρσοί* quoque ad latera navium dextra et sinistra secundum Polybii locos XVI, 4. et VIII, 6. a Did. prolatos cogitandi sint. Bloomfieldius quidem postquam in ed. 2. translationem *sailing by them at the flanks* adscripsit, subiunxit „*namely at prow and poop*"; at haec, quae de prora et puppi addidit, *πλαγίων* voci plane contraria esse apparet. Sed perpende apud Thuc. non legi *τὰ πλάγια παραπλέοντες*, sed *ἐς τὰ πλάγια*, ut *ἐς τὰ πλάγια παραγαγών* Xen. Anab. III, 4, 14. Itaque huius *τοῦ παραπλεῖν ἐς τὰ πλάγια* (in latera, ad latera hostium invadenda) effectus non superioribus, sed iis, quae sequuntur, *καὶ ἐξ ... ἀκοντίζοντες*, significari censendum est. — *καὶ ἐξ αὐτῶν ... ἀκοντίζοντες*. „*αὐτῶν* aut ad *λεπτὰ πλοῖα* referendum, utut remotius paulo, ... aut, quod paene malim, ad *πλάγια*." BAU. Iaculatos illos esse per columbaria statuunt Mitf. et Arn., ex quibus hic ea satis ampla, per quae missilia coniicerentur, fuisse demonstrat ex Herodot. V, 33. Respondet quidem Bloomf. talia foramina non fuisse in prora aut puppi, sed id ne illi quidem interpretes sumunt, verum Bloomfieldii falsa explicatione superiorum verborum nititur. Ceterum quoniam *πλάγια* antea hostium latera sunt, *αὐτῶν* ad *λεπτὰ πλοῖα* malumus spectare. — *ἐς τοὺς ναύτας*. Cf. Krueg. Gr. §. 47, 14. adn. 1.

1 τας ἀκοντίζοντες. **41.** τέλος δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ
κατὰ κράτος ναυμαχοῦντες οἱ Συρακόσιοι ἐνίκησαν,
καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τραπόμενοι διὰ τῶν ὁλκάδων τὴν
2 κατάφευξιν ἐποιοῦντο ἐς τὸν ἑαυτῶν ὅρμον. αἱ δὲ
τῶν Συρακοσίων νῆες μέχρι μὲν τῶν ὁλκάδων ἐπε-
δίωκον· ἔπειτα αὐτοὺς αἱ κεραῖαι ὑπὲρ τῶν ἔςπλων
αἱ ἀπὸ τῶν ὁλκάδων δελφινοφόροι ἠρμέναι ἐκώλυον.
3 δύο δὲ νῆες τῶν Συρακοσίων ἐπαιρόμεναι τῇ νίκῃ
προςέμιξαν αὐτῶν ἐγγὺς καὶ διεφθάρησαν, καὶ ἡ
4 ἑτέρα αὐτοῖς ἀνδράσιν ἑάλω. καταδύσαντες δ' οἱ
Συρακόσιοι τῶν Ἀθηναίων ἑπτὰ ναῦς καὶ κατα-
τραυματίσαντες πολλάς, ἄνδρας τε τοὺς μὲν ζωγρή-

νικῶσι δὲ οἱ Συρακόσιοι.

Cap. 41. §. 2. *ἀπό*. Vat. *ὑπό*.

§. 4. *τοὺς μέν*. Post haec *πολλούς* interponitur in Cass. Aug.

Cap. 41. §. 1. *κατὰ κράτος*] *οὐχὶ κατὰ κράτος ἐναυμάχησαν, ἀλλὰ κατὰ κράτος ἐνίκησαν*. Schol. Cf. adn. II, 87, 3. et Plut. Nic. c. 20. extr. „Malim tamen ad *ναυμαχοῦντες* retulisse, [ut *κατὰ κράτος προςβάλλειν, ἐπικεῖσθαι, πολεμεῖν* legi docet Krueg.], certe ut non negetur cum Schol. eo referendum; neque enim video, qui vincere possit *κατὰ κράτος*, qui non pugnaverit *κατὰ κράτος*. Ad utrumque haud dubie referri mediis interiectum ipse voluit Thuc." BAU. — *διὰ τῶν ὁλκάδων ... ὅρμον*. Vid. 38, 2. sq.

§. 2. *κεραῖαι*. „*κεραῖαι* sunt hic quasi tollenones, de quorum simili usu, utut in terrestri obsidione, Liv. XXXVIII, 5. tollenones libramenta plumbi ... incutiebant." BAU. post Heilm., qui *Stangen mit Schwengeln* interpretatus bene comparavit II, 76. Vid. ibi et ad IV, 100. adn. Post hanc vocem autem articulum *αἱ* excidisse coniicit Krueg. Cf. tamen sd. I, 51, 4. — *ὑπὲρ τῶν ἔςπλων*. Super introitus (inter onerarias relictos). Vid. c. 38. et ed. mai. — *δελφινοφόροι*] *ἐκ τῶν κεραιῶν δελφῖνες ἦσαν ἠρτημένοι μολίβδινοι, ὥςτε ἐμβάλλεσθαι ταῖς προςπλεούσαις πολεμίαις ναυσίν, οἳ ἐμπίπτοντες αὐταῖς διέκοπτον τοὔδαφος αὐτῶν καὶ κατέδυον*. Schol. „Scholiasta ex Pherecrate quaedam desumpsit [apud] Schol. Aristoph. Equ. v. 759." WASS. Cf. plura de his delphinis apud Heilm. ad h. l. et in Steph. Thes. h. v.

§. 3. *διεφθάρησαν, καὶ ἡ ἑτέρα*. „Quum addat *καὶ ἡ ἑτέρα* [non *καὶ ἄλλη*] ... *ἑάλω*, idque *αὐτοῖς ἀνδράσι*, non potest *διεφθάρησαν* significare perditae sunt, interierunt; ... sed aut graviter laesae sunt, aut una *διεφθάρη*, altera *ἑάλω*." BAU. Non, id quod idem addit, tanquam Thuc. semet corrigat, sed *διεφθάρησαν* aut corruptae, ad navigandum inutiles factae (cf. adn. II, 84, 3.), aut certe, ut Latinum perditae, amissae sunt valet.

§. 4. *κατατραυματίσαντες πολλάς*. Ita alibi *τρῶσαι* de navibus. „Thuc. IV, 14: *ἔτρωσαν μὲν πολλάς*. Sic loquuntur etiam omnes alii scriptores Graeci. Nec

σαντες, τοὺς δὲ ἀποκτείναντες, ἀπεχώρησαν, καὶ τροπαῖά τε ἀμφοτέρων τῶν ναυμαχιῶν ἔστησαν, καὶ τὴν ἐλπίδα ἤδη ἐχυρὰν εἶχον ταῖς μὲν ναυσὶ καὶ πολὺ κρείσσους εἶναι, ἐδόκουν δὲ καὶ τὸν πεζὸν χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν ὡς ἐπιθησόμενοι κατ' ἀμφότερα παρεσκευάζοντο αὖθις.

ἐν τούτῳ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων παραγίγνονται ἐς Συρακούσας. κατάπληξις τῶν Συρακοσίων. διάνοια τοῦ Δημοσθένους.

42. Ἐν τούτῳ δὲ Δημοσθένης καὶ Εὐρυμέδων ἔχοντες τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν παραγίγνονται, ναῦς τε τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα μάλιστα ξὺν ταῖς ξενικαῖς, καὶ ὁπλίτας περὶ πεντακιςχιλίους ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων, ἀκοντιστάς τε βαρβάρους καὶ Ἕλληνας οὐκ ὀλίγους καὶ σφενδονήτας καὶ τοξότας, καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν 1

Cl. T. Pal. It. H. Marc. F. Lugd. I. Laur. K. m. Chr. Dan. Vall. Quod germanum esse non posse demonstravimus in ed. mai.

ἐδόκουν. Vat. Reg. C. Bas. Gr. *δοκεῖν.* Quod bonum vocant Wass. et Bened., sed iustam sententiam non praebet; nam infinitivo posito *δοκεῖν* abesse debebat. ,,Sed vulgata vera est. Mutavit structuram Thuc., post *ἐλπίδα ἤδη ἐχυρὰν εἶχον* inserens novum verbum *ἐδόκουν*, quum verbis *ταῖς μὲν ναυσὶν* aptius respondeant *τὸν δὲ πεζὸν καὶ αὐτὸν χειρώσεσθαι.*" HAACK. Cf. adn. 3, 4. 36, 4.

Cap. 42. §. 1. *Ἀθηναίων.* Bekker de coniectura *Ἀθηνῶν.* At vid. sd. I, 110, 4.

μάλιστα om. Vat. Reg. C. De vi eius vid. adn. I, 13, 3.

minus Latini. Liv. XXXVII, 24: ipsius Eudami multis ictibus *vulnerata* navis erat." DUK., qui *τρῶσαι* verbi aliquot exempla addidit. *κατατραυματίζειν* iterum de navibus VIII, 10. Diod. XIII, 10. de hac re: *ἑπτὰ μὲν τριήρεις κατέδυσαν, πολλὰς δὲ ἀχρήστους ἐποίησαν.* — *καὶ πολύ.* Cf. sd. 34, 7. — *κατ' ἀμφότερα.* I. e. *τῷ τε πεζῷ καὶ τῷ ναυτικῷ.* Cf. adn. I, 13, 5.

Cap. 42. §. 1. *ναῦς τε τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα.* ,,Demosthenes Athenis LXV navibus profectus erat (c. 20.), ex quibus decem ad Cononem apud Naupactum novis copiis firmandum miserat (c. 31.), ipse autem interea una Eurymedontis nave (ibid.), quindecim Corcyraeorum (ib.), duabus Metapontinorum (c. 33.) auctus erat. Ergo LXV — X + I + XV + II = LXXII." ARN. Cum Thucydide consentit Plut. Nic. c. 21. De Diodori XIII, 11. vel potius librariorum eius errore vide hic interpr. *ξενικαὶ* praeter illas Corcyraeas et Metapontinas erant quinque Chiae. Vid. c. 20. — *ὁπλίτας ... πεντακιςχιλ.* Consentiunt Diod. et Plut. — *οὐκ ὀλίγους.* Plut. l. d.: *ἀκοντιστὰς καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας τριςχιλίων οὐκ ἐλάττους.* — *τὴν ἄλλην παρασκευήν.* De hac cf. Plut. et Diod.

2 ἱκανήν. καὶ τοῖς μὲν Συρακοσίοις καὶ ξυμμάχοις κατάπληξις ἐν τῷ αὐτίκα οὐκ ὀλίγη ἐγένετο, εἰ πέρας μηδὲν ἔσται σφίσι τοῦ ἀπαλλαγῆναι τοῦ κινδύνου, ὁρῶντες οὔτε διὰ τὴν Δεκέλειαν τειχιζομένην οὐδὲν ἧσσον στρατὸν ἴσον καὶ παραπλήσιον τῷ προτέρῳ ἐπεληλυθότα, τήν τε τῶν Ἀθηναίων δύναμιν πανταχόσε πολλὴν φαινομένην· τῷ δὲ προτέρῳ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων ὡς ἐκ κακῶν ῥώμη τις ἐγε-
3 γένητο. ὁ δὲ Δημοσθένης ἰδών, ὡς εἶχε τὰ πράγματα, καὶ νομίσας οὐχ οἷόν τε εἶναι διατρίβειν, οὐδὲ παθεῖν ὅπερ ὁ Νικίας ἔπαθεν, (ἀφικόμενος γὰρ τὸ πρῶτον [ὁ Νικίας] φοβερός, ὡς οὐκ εὐθὺς προςέκειτο ταῖς Συρακούσαις, ἀλλ' ἐν Κατάνῃ διεχείμαζεν, ὑπερώφθη τε καὶ ἔφθασεν αὐτὸν ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατιᾷ ὁ Γύλιππος ἀφικόμενος, ἣν

§. 2. *ἐγεγένητο.* H. *ἐγένετο,* ex superioribus aut per compend.

§. 3. *εἶναι* om. Cl. Ven. Reg. Marc. et ,,ellipsis verbi substantivi praecedentibus *οἷόν τε* et *οὐχ οἷόν τε* neque Thucydidi neque aliis inusitata est." DUK., qui confert c. 47. et c. 1. Ibi quidem apud indicat., sed ne apud infinit. quidem res inaudita. Vid. Rost. Gr. §. 100. adn. 3. et de *νομίζειν* adn. V, 42, 1.
ὁ Νικίας altero loco om. H., qua re haec suspecta fiunt.

§. 2. *πέρας ... τοῦ ἀπαλλαγῆναι.* De genitivo explanationis vid. Matth. Gr. §. 343. et 540. adn. 2. Lob. Paral. Gr. II. p. 534. ,,Cf. Herodot. II, 139: *τέλος δὲ ... τῆς ἀπαλλαγῆς ... ὧδε ἔλεγον γενέσθαι.*" ARN. Plutarchus l. d. *οὐδὲν πέρας οὐδ' ἀπαλλαγήν* substituit. Compares etiam *τέλος θανάτοιο, τέρμα τῆς σωτηρίας*, similia, de quibus praeter alios cf. Matth. Gr. §. 430. b. — *ὁρῶντες.* ,,Adnotat hic Scholiastes figuram *ὁρῶντες* pro *ὁρῶσι*; nam praecedit *τοῖς Συρακοσίοις καὶ ξυμμάχοις.* Non infrequens est in Thuc. haec enallage casuum participii." DUK., qui exempla III, 36. VI, 24. 61. adscripsit. Cf. Buttm. Gr. §. 144. adn. 1. (5. ed. 17.) Matth. §. 556. adn. 3. Rost. §. 130. adn. 1. — *οὔτε διὰ τὴν Δεκ.* ,,Ita incepit, quasi secuturum esset impeditum esse vel simile quiddam." KRUEG. — *ἴσον καὶ παραπλήσιον.* Cf. I, 22, 4. *τοιούτων καὶ παραπλησίων* et ibi adn. et Lob. Paral. Gr. I. p. 62. — *ὡς ἐκ κακῶν,* ut post mala. Cf. Liv. X, 43. extr.: agmine incolumi *ut ex* tanta trepidatione Bovianum perventum, ubi vid. Drakenb. Cf. adn. IV, 84, 2. — *ῥώμη,* animi robur. Cf. adn. 18, 2.

§. 3. *οὐδὲ παθεῖν.* Aut ex *οἷόν τε εἶναι* repetendum est *δεῖν* vel simile verbum, aut *νομίσας* ad hoc alterum membrum relatum explanandum aequum arbitratus, de qua vi cf. adn. IV, 86, 4. 117, 1. — *ἐν Κατάνῃ διεχείμαζεν.* Vid. VI,

οὐδ' ἂν μετέπεμψαν οἱ Συρακόσιοι, εἰ ἐκεῖνος εὐθὺς ἐπέκειτο· ἱκανοὶ γὰρ αὐτοὶ οἰόμενοι εἶναι ἅμα τ' ἂν ἔμαθον ἥσσους ὄντες, καὶ ἀποτετειχισμένοι ἂν ἦσαν, ὥςτε μηδ' εἰ μετέπεμψαν ἔτι ὁμοίως ἂν αὐτοὺς ὠφελεῖν·) ταῦτα οὖν ἀνασκοπῶν ὁ Δημοσθένης καὶ γιγνώσκων, ὅτι καὶ αὐτὸς ἐν τῷ παρόντι τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ μάλιστα δεινότατός ἐστι τοῖς ἐναντίοις, ἐβούλετο ὅ τι τάχος ἀποχρήσασθαι τῇ παρούσῃ τοῦ στρατεύματος ἐκπλήξει. καὶ ὁρῶν τὸ παρα- 4
τείχισμα τῶν Συρακοσίων, ᾧ ἐκώλυσαν περιτειχίσαι σφᾶς τοὺς Ἀθηναίους, ἁπλοῦν τε ὂν καί, εἰ [ἐπι]κρατήσειέ τις τῶν [τε] Ἐπιπολῶν τῆς ἀναβάσεως καὶ αὖθις τοῦ ἐν αὐταῖς στρατοπέδου, ῥᾳδίως ἂν

§. 4. *ἁπλοῦν τε. τέ* om. Vat. et Bekk., haud dubie, quia deinde *αὐτό* additum est, quod posito *τέ* proprie abesse debebat, sed interiectis enunciatis facile excusatur.

ἐπικρατήσειε. κρατήσειε Cass. Aug. Cl. Ven. T. (Pal.?) It. H. Reg. Marc. et novem alii mss., fortasse recte. Cf. Bloomf., qui *ἐκεκρατήκεσαν τοῦ πύργου* III, 23. et alia comparat, et de origine praepositionis Haack. Legitur tamen *ἐπικρατεῖν τινος* non solum de hominibus (III, 93. VIII, 48.), sed etiam de re I, 2.

τῶν τε. τέ om. Cass. Aug. Cl. Ven. T, Pal. It. H. Reg. Marc. Bas. et sex deteriores membranae.

71. 72. — *μετέπεμψαν.* Cf. adn. I, 112, 3. — *ταῦτα οὖν ἀνασκοπῶν.* Post interpositionem longiorem *ἐπαναλήψει* utitur perspicuitatis gratia. Cf. adn. I, 18, 1. et de *οὖν* adn. III, 95, 1. VI, 64, 2. — *μάλιστα* ad verba *τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ* referri voluit Bau. Itaque primo potissimum die. Vide tamen etiam Matth. Gr. §. 461. f. Paulo post *ἔσται* coniecit Krueg. ad Xen. Anab. VII, 2, 22. ed. min., sine causa idonea, ut videtur. — *ὅ τι τάχος*] *ἤγουν* [*ὅ τι*] *τάχιστα.* Schol. Cf. Pap. Lex. v. *τάχος.* — *ἀποχρήσασθαι,* uti quam maxime. Cf. adn. I, 68, 4. — *τοῦ στρατεύματος ἐκπλήξει.* Quum *στρατεύμ.* oporteat esse exercitum Demosthenis, genitivus est obiecti. Cf. Matth. Gr. §. 367. Rost. §. 108. adn. 1. Blomf. ad Aesch. Theb. v. 256. et de Latinis Ell. ad Cic. de Or. I, 60, 256.

§. 4. *τὸ παρατείχισμα ... ἁπλοῦν.* Vid. 4, 1. 5, 1. 7, 1. et his tribus locis adn. — *τῶν Ἐπιπολῶν τῆς ἀναβάσεως.* I. e. Euryelo. Cf. VI, 97. et infra 43, 3., ex quo loco tunc Euryelum castello munitum fuisse intelligitur. Cur nihilominus non propiore et recta via aggrediendum, sed in Euryelum escendendum putaverit Demosthenes, de eo cf. Arn. ad c. 43. init. — *αὖθις,* postea, deinde. Cf. adn. III, 106, 2. — *τοῦ ... στρατοπέδου.* Haec castra trina erant. Vid. 43, 4. Sed quoniam cuncta Epipolarum tuendarum causa facta erant, hic Thucydides naturam eorum subtilius non definiens ut de unis loquitur. — *ὑπομεῖναι.* Ad hoc ex superiore *ὁρῶν* putandi verbum depromendum, ut IV, 27. Cf. adn. IV, 3, 2. — *ἐπιθέσθαι τῇ πείρᾳ. ἐγχειρῆσαι* (*τῇ π.*), *ἀποπειρᾶσθαι,* explicat Schol. Cf. Bloomf.

αὐτὸ ληφθέν, (οὐδὲ γὰρ ὑπομεῖναι ἂν σφᾶς οὐδέ-
5 να,) ἠπείγετο ἐπιθέσθαι τῇ πείρᾳ. καί [οἱ] ξυντομωτάτην ἡγεῖτο διαπολέμησιν· ἢ γὰρ κατορθώσας ἕξειν Συρακούσας, ἢ ἀπάξειν τὴν στρατιάν, καὶ οὐ τρίψεσθαι ἄλλως Ἀθηναίους τε τοὺς ξυστρατευομένους καὶ τὴν ξύμπασαν πόλιν.
6 Πρῶτον μὲν οὖν τήν τε γῆν ἐξελθόντες τῶν Συρακοσίων ἔτεμον οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τὸν Ἄναπον καὶ τῷ στρατεύματι ἐπεκράτουν, ὥςπερ τὸ πρῶτον, τῷ τε πεζῷ καὶ ταῖς ναυσίν· οὐδὲ γὰρ καθ' ἕτερα οἱ Συρακόσιοι ἀντεπεξῄεσαν ὅ τι μὴ τοῖς ἱππεῦσι
1 καὶ ἀκοντισταῖς ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου. 43. ἔπειτα μηχαναῖς ἔδοξε τῷ Δημοσθένει πρότερον ἀποπειρᾶσαι τοῦ παρατειχίσματος. ὡς δὲ αὐτῷ προςαγα-

μετὰ καταδρομὴν οὖν τινὰ καὶ πεῖραν Δημοσθένης ταῖς Ἐπιπολαῖς ἐπιτίθεται, καὶ γίγνεται νυκτομαχία, ἐν ᾗ πρῶτον μὲν Ἀθηναῖοι κρατοῦσι, τέ-

§. 5. *οἱ* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. Bas. et octo deteriores. Cum *γρ.* adnotatur in Vat. Cf. ed. mai. Paulo post Vat. *διαπολεμήσειν.*

τρίψεσθαι Vat. Bas. Gr. Bekk. „Cf. [futuri medii causa] VI, 18. *νομίσατε καὶ τὴν πόλιν ... τρίψεσθαι αὐτὴν περὶ ἑαυτήν.*" DUK. Vulgo *τρίβεσθαι,* quod ideo fortasse aptius existimes, quia hic non ipsum *ἡγεῖτο* cogitandum, sed inde *ἠξίου* aut simile verbum repetendum sit. Sed idem iam de secundo membro *ἢ ἀπάξειν* dixeris.

τὲ τούς. Vat. Lugd. Bas. Gr. Mosqu. *τὲ καὶ τούς.* Utrum praestet, ambigas. Cf. ed. mai.

§. 5. *διαπολέμησιν.* Hanc vocem reprehendere videtur Poll. IX, 142., sed similibus satis defenditur. Cf. ed. mai. I. 1. p. 250. De articulo omisso cf. 86, 2.

§. 6. *Πρῶτον μέν.* Hinc novum caput rectius inciperet. — *περὶ τὸν Ἄναπον.* Huic enim fluvio propinqua erant castra Atheniensium. — *οὐδὲ γὰρ καθ' ἕτερα.* I. e. *κατ' οὐδέτερα γάρ.* Cf. adn. II, 67, 4. et infra 59, 2.

Cap. 43. §. 1. *ἀποπειρᾶσαι τοῦ παρατειχίσματος.* „Posteaquam [*παρατείχισμα,* quo nomine de hac munitione utitur etiam Luci. de conscr. hist. c. 38. i. e. simplex ille ad transversum perductus] murus a Syracusanis perfectus est [cf. c. 7.], Athenienses Epipolis plane relictis continuisse se campo inter rupes Epipolarum australes et mare interiecto videntur. [Cf. adn. c. 8. extr.] Ab hac igitur parte in *παρατείχισμα* invadentes solum

λος δὲ ταραχθέντες παντελῶς νικῶνται.

γόντι κατεκαύθησάν τε ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἀπὸ τοῦ
τείχους ἀμυνομένων αἱ μηχαναί, καὶ τῇ ἄλλῃ στρα-
τιᾷ πολλαχῇ προςβάλλοντες ἀπεκρούοντο, οὐκέτι
ἐδόκει διατρίβειν· ἀλλὰ πείσας τόν τε Νικίαν καὶ
τοὺς ἄλλους ξυνάρχοντας, ὡς ἐπενόει, [καὶ] τὴν ἐπι-
χείρησιν τῶν Ἐπιπολῶν ἐποιεῖτο. καὶ ἡμέρας μὲν 2
ἀδύνατα ἐδόκει εἶναι λαθεῖν προςελθόντας τε καὶ
ἀναβάντας, παραγγείλας δὲ πέντε ἡμερῶν σιτία,
καὶ τοὺς λιθολόγους καὶ τέκτονας πάντας λαβὼν
καὶ ἄλλην παρασκευὴν τοξευμάτων τε καὶ ὅσα ἔδει,
ἢν κρατῶσι, τειχίζοντας ἔχειν, αὐτὸς μὲν ἀπὸ πρώ-
του ὕπνου καὶ Εὐρυμέδων καὶ Μένανδρος ἀναλα-
βὼν τὴν πᾶσαν στρατιὰν ἐχώρει πρὸς τὰς Ἐπιπο-

Cap. 43. §. 1. ἀπὸ τοῦ. Vat. ἀπό τε τοῦ. ὡς ἐπενόει, τήν. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. H. G. Marc. D. E. Laur. K. m. Ar. Chr. et γρ. Vat. omisso ὡς dant ἐπενόει, καὶ τήν. ὡς om. etiam Mosqu. et Dan., contra I. ὡς quidem servat, sed καί nihilominus habet. Fortasse ὡς ἐπενόει, καὶ τὴν legendum esse adnotat Haack. Cf. adn. II, 93, 4.

§. 2. ἀδύνατα. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. H. et novem alii ἀδύνατον. Cf. tamen adn. I, 1, 2.

εἶναι om. H. C., quod hic minus etiam quam 42, 3. probatur.

πέντε Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. H. Reg. et decem alii. Vulgo et Bekk. πένθ', contra consuetudinem Thucydidis.

πᾶσαν. Vat. C. Bas. Gr. πρώτην. Volueruntne πολλήν? Cf. adn.

habuerunt adversum praeter alia incommoda, quae obsessores illis temporibus, quum a fronte aggrederentur, capiebant. Quibus deinde occurrere nocturno impetu propositum fuit, qui si successisset, Athenienses rursus locum occupassent, unde Syracusanorum operibus imminerent et murum adversum praetereuntes a tergo adorirentur, ubi, quum simplex esset, defendi minus posset." ARN. — τόν τε Νικίαν. Hunc diu oblocutum aegre collegarum auctoritati paruisse docet Plut. Nic. c. 21. — τοὺς ἄλλους ξυνάρχοντας. Praeter Eurymedontem et Menandrum [§. 2.] fuisse Euthydemum [vid. c. 16.] et hunc et Menandrum etiam proelio navali ultimo interfuisse [c. 69.] adnotat Dodw.

§. 2. τοξευμάτων. Ut videtur, ad munitiones exstructas defendendas. — ὅσα ... ἔχειν. Velut ferramenta (σιδήρια, σίδηρον). — ἀπὸ πρώτου ὕπνου. „Circa primam vigiliam vertit Acac. Rectius, puto, Valla et Portus ἀπό acceperunt pro post, ut sit post primam vigiliam; quemadmodum, quum dicunt ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας, ἀπὸ δείπνου et plura huius generis. Circa primam vigiliam est περὶ πρῶτον ὕπνον, quo utitur Thuc. II, 2." DUK. Nos, quum ὕπνον in similibus loquendi formulis esse somnum, quo homines uti solent, i. e. tempus somni, ex II, 2. appareat, ἀπό ut supra 29, 2. accepimus. — ἀναλαβὼν τὴν πᾶσαν στρατιάν. Itaque, si germanum est πᾶσαν (cf. sd.),

3 λάς· Νικίας δὲ ἐν τοῖς τείχεσιν ὑπελέλειπτο. καὶ
ἐπειδὴ ἐγένοντο πρὸς αὐταῖς κατὰ τὸν Εὐρύηλον,
ᾗπερ καὶ ἡ προτέρα στρατιὰ τὸ πρῶτον ἀνέβη,
λανθάνουσί τε τοὺς φύλακας τῶν Συρακοσίων καὶ
προςβάντες τὸ τείχισμα, ὃ ἦν αὐτόθι τῶν Συρα-
κοσίων, αἱροῦσι, καὶ ἄνδρας τῶν φυλάκων ἀποκτεί-
4 νουσιν. οἱ δὲ πλείους διαφυγόντες εὐθὺς πρὸς τὰ
στρατόπεδα, ἃ ἦν ἐπὶ τῶν Ἐπιπολῶν τρία [ἐν προ-
τειχίσμασιν], ἓν μὲν τῶν Συρακοσίων, ἓν δὲ τῶν

ὑπελέλειπτο. Vat. et Bekk. ὑπελείπετο, quod exspectaveris. Vulgatum tamen significet Nicia relicto Demosthenes ad Epipolas accessit. Cf. Matth. Gr. §. 505. IV. et adn. IV, 13, 1.

§. 3. αὐταῖς. H. αὐταῖς ἤδη, et iam expressit Valla. ἀποκτείνουσιν. H. κτείνουσιν.

§. 4. διαφυγόντες. H. διαφεύγοντες.

τρία [ἐν προτειχίσμασιν]. ἐν προτειχίσμασιν om. Cass. Aug. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. F. Lugd. Bas. D. I. E. Laur. mus. Brit. Mosqu. m. Ar. Chr. Dan. Vall., et s. v. habet H. Ab interpretibus igitur ex §. 6. videntur petita, ob quem locum fuisse in Epipolis propugnacula Syracusanorum inque iis castra probabile quidem, certum non est. Cf. adn.

in castris et duplici muro soli famuli (cf. VI, 102.), calones, lixae videntur remansisse, quos adiuvare poterat classis. At Diod. ἀναλαβὼν μυρίους μὲν ὁπλίτας, ἄλλους δὲ τοσούτους ψιλούς. Plut. τὴν πεζὴν στρατιὰν ἀναλαβών. ἀναλαβὼν ... ἐχώρει autem in singulari, quanquam Eurymedontis et Menandri nomina interposita sunt, dixit, quia Demosthenes praecipuus auctor et dux huius rei fuit. Cf. IV, 110, 3. adn.

§. 3. ἐπειδὴ ... Εὐρύηλον. „Exercitus primum in interiora ad occidentem versus ivit, donec ad dextram conversus ascendere coepit per unam ex iis viis vel semitis, quas tunc, ut nunc, in Epipolas ex superioribus partibus convallis Anapi tulisse verisimile est." ARN. — ᾗπερ ... ἀνέβη. Cf. VI, 97. ᾗπερ, qua, i. e. per quem Anapum. Neque enim per eundem aditum, per quem prius, Athenienses tunc ascendisse existimari possunt. Is enim longius remotus et, ad eum ut pervenirent, magno circuitu opus erat. Cf. Dunb. Obsid. Syrac. p. 22. Similiter fortasse etiam verba 2, 3. intelligenda sunt. Cf. ibi in mai. ed. adn. — ἄνδρας. I. e. τινάς. Cf. adn. IV, 132, 3. V, 115. VIII, 71. Sieb. ad Paus. IV, 24, 2.

§. 4. ἃ ἦν ... τρία. De collocatione τρία vocis cf. IV, 113. VIII, 23. Matth. Gr. §. 443. 2. et adn. IV, 127, 2. V, 79, 4. Cf. etiam Krueg. Gr. §. 47, 28. adn. 4. Haec autem trina castra Arnoldus sub ipsis moenibus urbis vel Temenitis collocat. „Quod quomodo fieri potuerit, prorsus

ἄλλων Σικελιωτῶν, ἐν δὲ τῶν ξυμμάχων, ἀγγέλλουσι τὴν ἔφοδον, καὶ τοῖς ἑξακοσίοις τῶν Συρακοσίων, οἳ καὶ πρῶτοι κατὰ τοῦτο τὸ μέρος τῶν Ἐπιπολῶν φύλακες ἦσαν, ἔφραζον. οἱ δ' ἐβοήθουν τε εὐθύς, καὶ αὐτοῖς ὁ Δημοσθένης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐντυχόντες ἀμυνομένους προθύμως ἔτρεψαν. καὶ αὐτοὶ μὲν εὐθὺς ἐχώρουν ἐς τὸ πρόσθεν, ὅπως τῇ παρούσῃ ὁρμῇ τοῦ περαίνεσθαι ὧν ἕνεκα ἦλθον

τῶν ξυμμάχων. Pal. H. τῶν ἄλλων ξυμμάχων, sed iteratio huius vocabuli displicet.

non comprehendo, praesertim quum ipse scriptor perspicue dicat castra fuisse ἐπὶ τῶν Ἐπιπολῶν et multos Atheniensium fugientes ex rupibus se praecipitasse στενῆς οὔσης τῆς ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν πάλιν καταβάσεως [44, 8.]. Et si proxime ab urbe abfuissent, quomodo multi eorum itineribus in castra ferentibus deerrare poterant? Vid. c. 44. extr." DUNB. l. d. p. 25., qui in tabula castra una collocavit ad Mongibellisi, altera paulo supra Labdalum et Latomias, tertia infra Labdalum. In Leakiana autem tabula summa castra cernuntur in Bufalaro monte, media inter hunc locum et Tycham, infima proxime ipsam Tycham. Sed cum neutro situ, si ea προτειχίσματα, quae §. 6. commemorantur, sunt castrorum, conciliari potest, quod Syracusani eorumque socii tum demum, quum Athenienses παρατειχίσματι potiri coeperunt, ἐκ τῶν προτειχισμάτων auxilio venisse dicuntur, §. 5. extr. et §. 6. Ad παρατείχισμα enim pervenire nisi castris, quae illo modo locata essent, expugnatis non poterant. Quare Dunbar παρατείχισμα in προτείχισμα, προτειχισμάτων in παρατειχισμάτων mutare coactus est, quod fieri non posse videbimus. Sed si aut hunc aut Leakium in situ castrorum definiendo sequi volumus, hic expunctis verbis ἐν προτειχίσμασιν infra προτειχίσματα non castrorum, sed Temenitis (VI, 100.) aliave urbi propinqua esse existimari oportet. Ea tamen argumenta, quibus Dunbar Arnoldum impugnavit, non sunt gravissima. Nam ἐπὶ τῶν Ἐπιπολῶν etiam ea munimenta, quae in inferiore parte Epipolarum sint, esse dixeris; sunt enim vel sic in hoc colle. Recta autem via iuxta munitiones Syracusanorum ad australem Epipolarum clivum (κρημνόν) et in castra fugere Athenienses victi non potuerunt, quod hac via hostes iis occurrerant. Quare eo itinere refugerunt, quo progressi erant. Arnoldum sequitur Thirwall. Hist. III. p. 434. sq. — τῶν ξυμμάχων. „Τῶν ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος δηλονότι." ΔΟΥΚΑΣ. Cf. sd. — τοῖς ἑξακοσίοις τῶν Συρακοσίων. „Quorum ducem Hermocratem fuisse ait Diod. XIII, 11. Ceterum de horum sexcentorum delectu vid. VI, 96." HAACK. — οἳ ... φύλακες ἦσαν. In primis eos castris fuisse arbitratur Dunbar l. d. p. 23. Sed a custodibus τοῦ ἀπὸ τῆς πρώτης παρατειχίσματος, quo illum certe hominem doctum πρῶτον προτείχισμα significari censere videbimus, ibi distingui videntur, quod, etsi illam coniecturam non proposuerunt, faciunt Arn. Thirw. Leak. Quos si sequimur, ἐς τὸ πρόσθεν §. 5. valent ad aggredienda trina castra.

§. 5. ὅπως ... γένωνται] ὅπως μηδὲ ὑστερήσωσι τοῦ διαπερᾶναι ὧν ἕνεκα ἦλθον. τὸ γὰρ „μὴ βραδεῖς γένωνται" ἀντὶ τοῦ μὴ

μὴ βραδεῖς γένωνται· ἄλλοι δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης παρατείχισμα τῶν Συρακοσίων, οὐχ ὑπομενόντων τῶν φυλάκων, ᾕρουν τε καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀπέσυρον.
6 οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι καὶ ὁ

ὑστερήσωσι κεῖται. Schol. „Videtur τοῦ περαίνεσθαι retulisse Schol. non ad ὁρμῇ, unde pendeat, sed ad βραδεῖς γέν. [Cf. Ev. Luc. 24, 25. ὦ ἀνόητοι καὶ βραδεῖς τῇ καρδίᾳ τοῦ πιστεύειν.] — Ego illud probaverim." BAU. Ita Steph. aliique, secundum quos Haas.: ne in praesenti illo ardore perficiendi ... lenti essent. — ἄλλοι δέ. Pars quaedam illuc missa. (a detachment, Thirw.). — τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης παρατείχισμα. Femininum adiectivi sine substantivo positum simillimis verbis ἀπὸ πρώτης I, 77, 3., ubi vid. adn., satis ab Haack. defensum est. Frustra igitur post πρώτης lacunae signa collocavit Bloomf. in ed. 2. Hoc autem dicendi genus adverbiale post articulum adiective poni potuit, „ut ὁ ἀπὸ τῆς ἴσης [III, 40, 6.] pro ἴσος." (BAU.) Sed quaeritur, quod sit illud primum παρατείχισμα. Et Haackius quidem murum transversum (VI, 100. VII, 4. 7.) censet esse, sed non is, verum simplex murus ultra munitiones Atheniensium perductus vocatur παρατείχισμα. Cf. adn. 5, 1. Atque etiamsi, ut Leakius (cf. adn. 7, 1.), παρατείχισμα et simplicem illum murum distinxeris, quum unum solum παρατείχισμα fuerit, cur primum appelletur, non apparet. Bredovius quidem primo sitam s. proximam munitionis Syracusanorum partem vult esse. Qui partis notionem ita inesse posse, ut Latine primam et extremam munitionem pro prima et extrema eius parte diceremus, videtur existimasse. Sed sic τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης παρατείχισμα non magis dicatur quam ἡ πρώτη στήλη VI, 55, 2., ubi vid. sd. Omnes difficultates tollerentur, si probari posset Dunbaris (p. 23.) coniectura προτείχισμα, ut primum propugnaculum seu prima castra Syracusanorum intelligerentur. Sed obstant proxima οἱ δὲ Συρακόσιοι ... προτειχισμάτων, pro quibus οἱ δὲ Σικελιῶται ... τῶν ἄλλων προτειχισμάτων exspectaremus, si illa coniectura vera esset. Dunbar quidem ipse ibi παρατειχισμάτων legi iubet p. 24. Sed non plura παρατειχίσματα Syracusanorum commemorari iam antea respondimus. Quum autem etiam Bredovianae explicationi id, quod diximus, obstet, et quum ἀπὸ τῆς πρώτης, ut ἀπὸ πρώτης I, 77. et ut τὴν πρώτην (de qua formula cf. Matth. Gr. §. 282. 3. et hic Arn.), de tempore potius (ut apud Italos alle prime) quam de loco dictum esse consentaneum sit, placeat fortasse eorum coniectura, qui aut τὸ post πρώτης transponendum aut τὸ ἀπὸ τῆς πρώτης (ut τὸ ἀπὸ τοῦδε et similia) τὸ παρατείχισμα legendum suspicati sunt, ut sententia haec sit: primo munitionem Syracusanorum contrariam capere incipiebant. Cui paululum favent verba Diodori l. d.: παρεισπεσόντες ἐντὸς τοῦ τειχίσματος τῆς Ἐπιπολῆς μέρος τι τοῦ τείχους κατέβαλον. Languet tamen illud primo.

§. 6. οἱ δὲ Συρακόσιοι ... „Ἑρμοκράτους μετὰ τῶν ἐπιλέκτων βοηθήσαντος ἐξεώσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι [parum subtiliter hic ἐπιλέκτοις, quos fugatos esse §. 5. audivimus, victoriam maxime tribuens] Diod. Sic. l. d. Vid. [etiam] Plut. Nic. c. 21." HUDS. — οἱ ξύμμαχοι ... καὶ οἱ

Γύλιππος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐβοήθουν ἐκ τῶν προτειχισμάτων, καὶ ἀδοκήτου τοῦ τολμήματος ἐν νυκτὶ σφίσι γενομένου προσέβαλλόν τε τοῖς Ἀθηναίοις ἐκπεπληγμένοι καὶ βιασθέντες ὑπ' αὐτῶν τὸ πρῶτον ὑπεχώρησαν. προϊόντων δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν 7
ἀταξίᾳ μᾶλλον ἤδη ὡς κεκρατηκότων, καὶ βουλομένων διὰ παντὸς τοῦ μήπω μεμαχημένου τῶν ἐναντίων ὡς τάχιστα διελθεῖν, ἵνα μὴ ἀνέντων σφῶν τῆς ἐφόδου αὖθις ξυστραφῶσιν, οἱ Βοιωτοὶ πρῶτοι αὐτοῖς ἀντέσχον καὶ προσβαλόντες ἔτρεψάν τε καὶ ἐς φυγὴν κατέστησαν. **44.** καὶ ἐνταῦθα ἤδη ἐν πολ- 1
λῇ ταραχῇ καὶ ἀπορίᾳ ἐγίγνοντο οἱ Ἀθηναῖοι, ἣν οὐδὲ πυθέσθαι ῥᾴδιον ἦν οὐδ' ἀφ' ἑτέρων ὅτῳ

τρόπῳ ἕκαστα ξυνηνέχθη. ἐν μὲν γὰρ ἡμέρᾳ σαφέστερα μέν, ὅμως δὲ οὐδὲ ταῦτα οἱ παραγενόμενοι πάντα πλὴν τὸ καθ' ἑαυτὸν ἕκαστος μόλις οἶδεν· ἐν δὲ νυκτομαχίᾳ, ἣ μόνη δὴ στρατοπέδων μεγάλων ἔν γε τῷδε τῷ πολέμῳ ἐγένετο, πῶς ἂν
2 τις σαφῶς τι ᾔδει; ἦν μὲν γὰρ σελήνη λαμπρά, ἑώρων δὲ οὕτως ἀλλήλους ὡς ἐν σελήνῃ εἰκὸς τὴν μὲν ὄψιν τοῦ σώματος προορᾶν, τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ οἰκείου ἀπιστεῖσθαι. ὁπλῖται δὲ ἀμφοτέρων οὐκ ὀλί-
3 γοι ἐν στενοχωρίᾳ ἀνεστρέφοντο. καὶ τῶν Ἀθηναίων οἱ μὲν ἤδη ἐνικῶντο, οἱ δὲ ἔτι τῇ πρώτῃ ἐφόδῳ ἀήσσητοι ἐχώρουν. πολὺ δὲ καὶ τοῦ ἄλλου στρατεύματος αὐτοῖς τὸ μὲν ἄρτι ἀναβεβήκει, τὸ δ' ἔτι προσανῄει, ὥστ' οὐκ ἠπίσταντο πρὸς ὅ τι χρὴ χωρῆσαι. ἤδη γὰρ τὰ πρόσθεν τῆς τροπῆς γεγενημένης ἐτετάρακτο πάντα καὶ χαλεπὰ ἦν ὑπὸ τῆς βοῆς
4 διαγνῶναι. οἵ τε γὰρ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι

§. 6. *ἐν νυκτὶ σφίσι* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. H. Reg. Marc. mus. Brit. et undecim vel tredecim alii. Vulgo et Bekk. *σφίσιν ἐν νυκτί.*

προςέβαλλον. Reg. Marc. F. Lugd. *προςέβαλον*, et sequitur sane *ὑπεχώρησαν.* Sed imperfectum fortasse, ut quique accurrissent, ita eos impetum fecisse significat.

§. 7. *πρῶτοι.* Vat. *πρότεροι.*

Cap. **44.** §. 1. *οὐδ' ἀφ' ἑτέρων.* H. *οὔτε ἀπὸ Ἀθηναίων οὔτε ἀπὸ Συῤῥακουσίων καὶ τῶν ἑκατέροις ξυμμάχων*, ex Schol.

ἔν γε Vat. (? Marc. ?) Gr. Mosqu. ed. Bas. Bekk. Vulgo *γέ* abest, quod eleganter accessit. Exempla huius particulae ita post praepositionem traiectae sunt III, 59. *πρό γε τούτου*, II, 77. *ἔς γε ἐκεῖνον τὸν χρόνον.* Cf. VI, 78. VII, 33. VIII, 97.

§. 3. *ἀναβεβήκει.* Cass. Aug. Cl. T. Pal. It. Reg. *ἀνεβεβήκει.* „Supra c. 4. huius libri *ἀναβεβήκεσαν.*" DUK. Cf. III, 23. et adn. I, 89, 3., sed etiam *διεβεβήκει* VIII, 85. et sd. 33, 6.

τὰ πρόσθεν. Vat. *τὸ πρόσθεν.* Sed id de tempore potius dicitur, non pro *ἐν τοῖς πρόσθεν* vel similibus.

μετ' αὐτοῦ. Si *οἱ ξύμμαχοι* hic iidem sunt atque §. 4., *οἱ μετ' αὐτοῦ* debent esse *οἱ ἄλλοι Σικελιῶται.* Sed quum *τοὺς μετὰ τοῦ Γυλίππου* esse *τοὺς ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος* verisimilius sit, *οἱ ξύμμαχοι* hic videntur esse *οἱ ἄλλοι Σικελιῶται.*

§. 7. *διὰ παντὸς τοῦ μήπω μεμαχημένου τῶν ἐναντίων.* „Acacius putavit eam partem hostium designari, quae expers certaminis nondum pugnaverat; quod mihi ver[um] videtur, et non obscure e verbis, quae mox addit Thucydides, colligi potest." DUK. Sic *τὸ μαχόμενον* IV, 96. Cf. adn. II, 45, 1. Deinde *διελθεῖν* persequi, vel defungi, *fertig werden*, male interpretantur Bau. et Bloomf.; recte Port. perrumpere. — *οἱ Βοιωτοί.* „Hi Boeoti videntur fuisse Thespienses Locris advecti (c. 25.); pars, fortasse minor, trecentorum c. 19. commemoratorum. Ceteros probabile est in iis navibus fuisse, quae postea advenerunt. Vid. c. 50." THIRW. Hist. Gr. III. p. 435. De modo, quo hi Boeoti restiterint, cf. Plut.

Cap. **44.** §. 1. *ἥν.* „Accusativum ego opinor sic explicandum esse, ut scriptorem statuamus pergere voluisse *ὅτῳ τρόπῳ ξυνηνέχθη* (*ἡ ταραχή*), sed *ἕκαστα* interposito orationem grammaticis legibus parum congruentem factam esse." ARN., qui Bloomfieldio olim *ἣ* legendum esse suspicato persuasit. — *οὐδ' ἀφ' ἑτέρων.* „Inde apparuerit percontatum Thucydidem utramque partem in hoc bello." BAU. Cf. V, 26. et ibi adn. De verbis cf. adn. II, 67, 4. — *ἐν ... ἡμέρᾳ*, i. e. *ἐν τῇ καθ' ἡμέραν μάχῃ.* — *σαφέστερα μέν.* Audi *τὰ ξυμβαίνοντα* s. *γιγνόμενα* ex superiore *ξυνηνέχθη*, aut *ἴσασιν* ex *οἶδεν.* — *οὐδὲ ταῦτα.* I. e. *τὰ ἐν ἡμέρᾳ γιγνόμενα.* *Οὐδ' ἐνταῦθα* frustra coniicit Krueg. — *πῶς ἂν ... ᾔδει*, quomodo ... novisset. (Deterius vulgo *εἰδείη*, noverit.)

§. 2. *οὕτως ... προορᾶν.* „I. e. *οὕτως, ὡς εἰκός (ἐστιν) ὁρᾶν ἐν σελήνῃ, ὥςτε τὴν ὄψ. τοῦ σώμ. προορ.*" BAU. Explanatio igitur accessit. *Τὴν ὄψιν τινὸς προορᾶν* ita dictum est, ut alibi *τὴν θέαν.* Cf. Lob. Paral. Gr. II. p. 512. De re cf. Plut. l. d., qui Athenienses lunam post se habuisse addit. — *ἀπιστεῖσθαι.* *Ὑπὸ τῶν προορώντων.*

§. 3. *χρή.* Cf. adn. I, 91, 1. — *τὰ πρόσθεν*, anteriora, i. e. primae agminis partes.

κρατοῦντες παρεκελεύοντό τε κραυγῇ οὐκ ὀλίγῃ χρώμενοι, ἀδύνατον ὂν ἐν νυκτὶ ἄλλῳ τῳ σημῆναι, καὶ ἅμα τοὺς προσφερομένους ἐδέχοντο· οἵ τε Ἀθηναῖοι ἐζήτουν τε σφᾶς αὐτούς, καὶ πᾶν τὸ ἐναντίον, καὶ εἰ φίλιον εἴη τῶν ἤδη πάλιν φευγόντων, πολέμιον ἐνόμιζον, καὶ τοῖς ἐρωτήμασι τοῦ ξυνθήματος πυκνοῖς χρώμενοι, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἄλλῳ τῳ γνωρίσαι, σφίσι τε αὐτοῖς θόρυβον πολὺν παρεῖχον ἅμα πάντες ἐρωτῶντες, καὶ τοῖς πολεμίοις σαφὲς αὐτὸ κατέστησαν. τὸ δ᾽ ἐκείνων οὐχ ὁμοίως ἠπίσταντο διὰ τὸ κρατοῦντας αὐτοὺς καὶ μὴ διεσπασμένους ἧσσον ἀγνοεῖσθαι· ὥςτ᾽, εἰ μὲν ἐντύχοιέν τισι κρείσσους ὄντες τῶν πολεμίων, διέφευγον αὐτοὺς ἅτε ἐκείνων ἐπιστάμενοι τὸ ξύνθημα,

§. 4. *κρατοῦντες.* Vat. *ὡς κρατ.*, quod probat Burg.

τὸ ἐναντίον. Vat. et Bekk. *τὸ ἐξ ἐναντίας.* „Cf. IV, 33. et 35.“ BEKK. At hi loci nihil aliud probant quam *ἐξ ἐναντίας* Graece dici, de quo nemo dubitat. Hic autem *τὸ ἐξ ἐναντίας* esse alterius scripturae interpretationem inde ortam, quod *ἐναντίος* hic propria significatione dictum esset, consentiunt Bloomf. Arn. al., ex quibus Arn. I, 93. et IV, 23. comparat. H. *τὸ ἐξεναντίον.*

φίλιον. Cl. Bas. D. I. *φίλον.* Cf. sd. V, 41, 3.

§. 4. *ἀδύνατον ὄν.* Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 4. Buttm. §. 145. adn. 7. 2). — *τοὺς προςφερομένους ἐδέχοντο.* Port.: eorum, qui se ferebant obviam, impetum sustinebant. — *σφᾶς αὐτούς.* I. e. *ἀλλήλους.* Cf. adn. IV, 25, 9. — *πᾶν τὸ ἐναντίον ... πολέμιον ἐνόμιζον.* „Iunge *πᾶν τὸ ἐναντίον τῶν φευγόντων*, quicunque erant obvii ex iis, qui iam retro fugiebant. *Οἱ Ἀθηναῖοι* sunt ii, qui *νεωστὶ ἀνεβεβήκεσαν.*“ DOBR. *Οἱ ... φεύγοντες* contra sunt *οἱ ἤδη τραπέντες Ἀθηναῖοι.* Genitivos autem, qui ex *φίλιον* certe pendere nullo modo possunt, Goeller non ex vv. *πᾶν τὸ ἐναντίον*, sed ex *εἴη* vult aptos esse, et post *φευγόντων* interpunxerunt Bekk. Bloomf. Arn. De neutro cf. adn. II, 45, 1. et sd. — *γνωρίσαι.* Audi *σφᾶς αὐτούς.*

§. 5. *ὥςτ᾽, εἰ μὲν ἐντύχοιέν τισι ..]* *τὸ ἑξῆς, ὥςτε, εἰ μέν τισιν ἐντύχοιεν τῶν πολεμίων κρείσσους ὄντες, διέφυγον αὐτοὺς οἱ πολέμιοι.* Schol., apud quem *διέφευγον* legendum. In hoc verbo igitur subiectum mutatum est, ut saepe.

6 εἰ δ᾽ αὐτοὶ μὴ ὑποκρίνοιντο, διεφθείροντο. μέγι-
στον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα ἔβλαψε καὶ ὁ παιωνισμός·
ἀπὸ γὰρ ἀμφοτέρων παραπλήσιος ὢν ἀπορίαν πα-
ρεῖχεν. οἵ τε γὰρ Ἀργεῖοι καὶ οἱ Κερκυραῖοι καὶ
ὅσον Δωρικὸν μετ᾽ Ἀθηναίων ἦν, ὁπότε παιωνί-
σειαν, φόβον παρεῖχε τοῖς Ἀθηναίοις, οἵ τε πολέ-
7 μιοι ὁμοίως. ὥςτε τέλος ξυμπεσόντες αὐτοῖς κατὰ
πολλὰ τοῦ στρατοπέδου, ἐπεὶ ἅπαξ ἐταράχθησαν,
φίλοι τε φίλοις καὶ πολῖται πολίταις, οὐ μόνον ἐς
φόβον κατέστησαν, ἀλλὰ καὶ ἐς χεῖρας ἀλλήλοις ἐλ-
8 θόντες μόλις ἀπελύοντο. καὶ διωκόμενοι κατά τε τῶν
κρημνῶν [οἱ] πολλοὶ ῥίπτοντες ἑαυτοὺς ἀπώλλυντο,

§. 5. *ὑποκρίνοιντο.* Aug. a corr. rec. et Bekk. *ἀποκρίνοιντο.* Vat. *κρίνοιντο* post lacunam. Vulgatum tuentur Eustath. Etym. Suid. Phot. Phav. Cf. ed. mai. Schweigh. ad Arri. III. p. 176. et Xen. Comment. I, 3, 1.

§. 6. *ἔβλαψε καί* Cass. Aug. Ven. Pal. H. Reg. Marc. F. D. I. E. Laur. Mosqu. K. m. Dan. In Cl. T. Ar. Chr. *ἔβλαψεν καί.* Vulgo et Bekk. *καί* abest.

§. 7. *αὑτοῖς* Bekk. Vulgo *αὐτοῖς.*

§. 8. *οἱ πολλοί.* *Οἱ* uncis notavit Bloomf. Cf. adn.

ῥίπτοντες. Vat. H. Bas. Gr. *ῥιπτοῦντες*, quod ei magis placeat, qui probet praecepta Herm. ad Soph. Ai. v. 23[illegible]. Sed cf. ibi Lob. ad v. 239. Scriptura pariter dubia est Xen. Anab. IV, 8, 3. Cf. ibid. 7, 13. et Buttm. Ind. verb.

§. 6. *μέγιστον δὲ καὶ οὐχ ἥκιστα.* De his coniunctis cf. adn. 19, 2. et Kuehn. Gr. §. 858. 7., de singulari *μέγιστον* adn. 24, 3. — *παιωνισμός.* Cf. adn. I, 50, 5. — *παρεῖχεν.* Simul audi *τοῦτο* (*τὸ παιωνίζειν*). In F. tamen *παρεῖχον* legitur. — *οἵ τε πολέμιοι ὁμοίως*] *ἀπὸ κοινοῦ τὸ, ὁπότε παιωνίσειαν, φόβον παρεῖχον.*

§. 7. *φίλοις ... πολίταις.* Dativos refer ad *ξυμπεσόντες αὑτοῖς.* Praeterea attende paregmenon casuum (vel polyptoton). Cf. adn. 64, 2.

§. 8. *κατά τε τῶν κρημνῶν* cet. Angustos aditus Epipolarum apud Euryelum et rupes ad septentrionalem eius partem sitas significari adnotat Leak. apud Bloomf. Cf. adn. 43, 4. — *οἱ πολλοί.* Articulus iure suspectus est Bloomfieldio et Kruegero, quum non verisimile sit maiorem partem vel plerosque ex rupibus se praecipitantes perisse. Est id iis, quae paulo post de servatis, et iis, quae 45, 2. leguntur, parum consentaneum. Plutarchum Nic. l. d. (qui *οἱ δὲ κατὰ τῶν κρημνῶν ὀλισθαί-*

στενῆς οὔσης τῆς ἀπὸ τῶν Ἐπιπολῶν πάλιν καταβάσεως, καὶ ἐπειδὴ ἐς τὸ ὁμαλὸν οἱ σωζόμενοι ἄνωθεν καταβαῖεν, [οἱ μὲν] πολλοὶ αὐτῶν, καὶ ὅσοι ἦσαν τῶν προτέρων στρατιωτῶν, ἐμπειρίᾳ μᾶλλον τῆς χώρας ἐς τὸ στρατόπεδον διεφύγγανον, οἱ δὲ ὕστερον ἥκοντες εἰσὶν οἳ διαμαρτόντες τῶν ὁδῶν κατὰ τὴν χώραν ἐπλανήθησαν· οὕς, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, οἱ ἱππῆς τῶν Συρακοσίων περιελάσαντες διέφθειραν.

τροπαῖα καὶ ἀριθμὸς τῶν ἀποθανόντων.

45. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Συρακό- 1
σιοι δύο τροπαῖα ἔστησαν, ἐπί τε ταῖς Ἐπιπολαῖς, ᾗ ἡ πρόςβασις, καὶ κατὰ τὸ χωρίον, ᾗ οἱ Βοιωτοὶ πρῶτον ἀντέστησαν· οἱ δ' Ἀθηναῖοι τοὺς νεκροὺς
2 ὑποσπόνδους ἐκομίσαντο. ἀπέθανον δὲ οὐκ ὀλίγοι αὐτῶν τε καὶ τῶν ξυμμάχων, ὅπλα μέντοι ἔτι πλείω ἢ κατὰ τοὺς νεκροὺς ἐλήφθη· οἱ γὰρ κατὰ τῶν κρημνῶν βιασθέντες ἅλλεσθαι ψιλοὶ ἄνευ τῶν ἀσπίδων οἱ μὲν ἀπώλλυντο, οἱ δ' ἐσώθησαν.

Συρακόσιοι Σικανὸν καὶ Γύλιππον ἐκπέμπουσιν.

46. Μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Συρακόσιοι ὡς ἐπὶ ἀπροςδοκήτῳ εὐπραγίᾳ πάλιν αὖ ἀναῤῥωσθέντες, ὥςπερ καὶ πρότερον, ἐς μὲν Ἀκράγαντα στασιάζοντα πεντεκαίδεκα ναυσὶ Σικανὸν ἀπέστειλαν, ὅπως ὑπαγάγοιτο τὴν πόλιν, εἰ δύναιτο· Γύλιππος δὲ κατὰ γῆν ἐς τὴν ἄλλην Σικελίαν ᾤχετο αὖθις ἄξων στρατιὰν ἔτι,

καταβαῖεν Vat. Bekk. Vulgo *καταβαίνοιεν*. Sed illud aptius est, quia non eo temporis momento, quo descenderent, verum ubi descendissent, in castra salvi perveniebant.

οἱ μέν om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. D. E. Mosqu. K. m. Dan. et cum *γρ.* Vat.

διέφθειραν. Διέφθειρον Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. F. Plut. Nic. c. 21. Quod ut probari posset, *περιελαύνοντες*, ut *ἐπελαύνοντες* in simili loco Plut. Cam. c. 23. a Bloomf. comparat: *τούτους μεθ' ἡμέραν σποράδας ἐν τῇ χώρᾳ διαφερομένους ἐπελαύνοντες οἱ ἱππεῖς διέφθειρον*, scribendum fuisse adnotat Did. Cui proprietate quidem sermonis aoristum requiri, sed tales minutias a Thuc. non curari, lepide respondet Bloomf.

Cap. 45. §. 1. *πρῶτον* plurimi et optimi libri mss. et Bekk. In Vat. de. Vulgo *πρῶτοι*. „*Πρῶτοι* quidem supra c. 43. extr. Sed hic magis placet lectio codicum. Non enim nunc quaeritur, quinam ex omnibus sociis Syracusanorum primi restiterint, sed ubi primum constiterint, qui obsitsebant.“ HAACK.

Cap. 46. *ἄλλην Σικελίαν* Vat. Bas. Gr. Bekk. Vulgo *ἄλλην* deest; sed et contraria posita est urbs Agrigentum, et similiter c. 7. legimus *καὶ ὁ Γύλιππος ἐς τὴν ἄλλην Σικελίαν ἐπὶ στρατιὰν ᾤχετο*.

νοντες scripsit) articulum videri in suo exemplo non habuisse, eundemque a Valla et aliis interpretibus neglectum esse, addit Bloomf. — *τῆς ... πάλιν καταβάσεως*. „Est quasi unum voc., *das Wiederherabsteigen*. Aut *πάλιν* sign. *εἰς τοὐπίσω*.“ BAU. De *πάλιν* cum nomine iuncto Bloomf. comparat *πάλιν αὐτομόλοις* Xen. Hist. VII, 3, 10. Add. infra c. 62. et Lob. ad Soph. Ai. p. 368. Significari reditum et descensum ad plana terrae circa Anapum et ad litus magni portus, ubi castra erant, adnotat Goell. et ex proximis liquet. — *ἐμπειρίᾳ μᾶλλον*. I. e. *διὰ τὸ μᾶλλον ἔμπειροι εἶναι*. Cf. adn. VI, 85, 2. — *διεφύγγανον*. Rariorem flexionem *φυγγάνειν* in copulatis verbis etiam apud Atticos interdum reperiri docent exempla Aeschin. Demosth. Aeschyl. apud Abr. Simplex ex Aesch. et Soph. attulit Krueg. — *εἰσὶν οἵ*. Cf. adn. VI, 88, 4. et infra 45, 2. — *οὓς ... διέφθειραν*. Plut. Nic. l. d.: *τοὺς δ' ἀποσκεδασθέντας καὶ πλανωμένους ἡμέρας ἐπιγενομένης οἱ ἱππεῖς καταλαμβάνοντες διέφθειρον*. Cf. sd.

Cap. 45. §. 1. *ᾗ ἡ πρόςβασις*, qua ascensus est, i. e. ubi in Epipolas escenditur. Significari haud dubie Euryelum adnotat Leak. apud Bloomf. p. 685. De *ἐστί* omisso in enunciatione relativa cf. adn. I, 16.

§. 2. *ἀπέθανον δὲ οὐκ ὀλίγοι*. „Duo millia cecidisse, et reliquorum paucos cum armis incolumes evasisse, docet Plutarchus in Nic. c. 21. extr. Vid. et Diod. Sic. l. XIII. c. 11.“ HUDS. „Duo millia quingentos cecidisse scribit Diodorus Sic.“ WASS. De horum numerorum integritate dubitat Mitf. in Hist. Gr. — *ὅπλα*. „I. e. *ἀσπίδες*, quas a fugientibus abiectas paulo post dicit. Xen. II. Hist. Gr. 4, 25. *ὅπλα ἐποιοῦντο οἱ μὲν ξύλινα, οἱ δὲ οἰσύϊνα, καὶ ταῦτα ἐλευκοῦντο*.“ DUK., apud quem vide plura. Cf. Dobr. p. 118. — *οἱ γὰρ ... οἱ μέν*. *Οἱ βιασθέντες ... οἱ μέν* per appositionem partitivam dicta sunt, ut in superiore capite *οἱ ἥκοντες εἰσὶν οἵ*. *Ψιλοί* autem (inermes) non est pars subiecti, sed praedicatum aut verborum *βιασθέντες ἅλλεσθαι* aut proximorum *ἀπώλλυντο* et *ἐσώθησαν*. *Ἄνευ τῶν ἀσπίδων* sunt explanatio *ψιλῶν* vocis, quanquam, quoniam *ψιλός τινος* bene dicitur (ut Xen. Cyr. VI, 3, 57.), *ἄνευ* Haackio suspectum fuit.

Cap. 46. *πάλιν αὖ*. Cf. Rost. Gr. §. 140. 2. — *ὥςπερ καὶ πρότερον*. Vid. c. 41. Interea autem *κατάπληξις οὐκ ὀλίγη ἐγένετο αὐτοῖς*. Vid. 42, 2. — *Ἀκράγαντα στασιάζοντα*. Masculinum genus attendi iubet Schol. Sic iterum c. 50. Cf. Buttm. Gr. max. §. 32. adn. 6. et supra adn. I, 1. — *πεντεκαίδεκα ναυσὶ Σικανὸν ἀπέστειλαν*. „*Σικανὸν μετὰ δώδεκα τριήρων ἀπέστειλαν ἐς τὰς ἄλλας πόλεις*, Diod. Sic. XIII, 11. extr. [qui de causa rei non probabilia addit].“ HUDS. — *ὑπαγάγοιτο*. In suam potestatem redigeret. Falsa de hoc verbo ad h. l. disputasse Arnoldum docet Bloomf. in ed. 2. — *αὖθις*. Vid. c. 7.

ὡς ἐν ἐλπίδι ὢν καὶ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων αἱρήσειν βίᾳ, ἐπειδὴ τὰ ἐν ταῖς Ἐπιπολαῖς οὕτω ξυνέβη.

οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ βουλεύονται.

47. Οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐν τούτῳ 1
ἐβουλεύοντο πρός τε τὴν γεγενημένην ξυμφορὰν καὶ πρὸς τὴν παροῦσαν ἐν τῷ στρατοπέδῳ κατὰ πάντα ἀῤῥωστίαν. τοῖς τε γὰρ ἐπιχειρήμασιν ἑώρων οὐ κατορθοῦντες καὶ τοὺς στρατιώτας ἀχθομένους τῇ μονῇ. νόσῳ τε γὰρ ἐπιέζοντο κατ᾽ ἀμφότερα, τῆς τε 2
ὥρας τοῦ ἐνιαυτοῦ ταύτης οὔσης, ἐν ᾗ ἀσθενοῦσιν ἄνθρωποι μάλιστα, καὶ τὸ χωρίον ἅμα, ἐν ᾧ ἐστρατοπεδεύοντο, ἑλῶδες καὶ χαλεπὸν ἦν· τά τε ἄλλα
[ὅτι] ἀνέλπιστα αὐτοῖς ἐφαίνετο. τῷ οὖν Δημοσθέ- 3

α) γνώμη Δημοσθένους.

Cap. 47. §. 1. κατορθοῦντες. Vat. aliique κατορθοῦντας.

§. 2. ἐν ᾗ. H. καθ᾽ ἥν, cuius interpretationem vulgatam esse forsitan existimes.

ἦν om. Vat. C. Bas. Gr. Ὂν pro eo coniecit Dobr. Sed cf. adn.

ὅτι om. Vat., ἀλλὰ ὅτι om. It. Ὅτι explicat Matth. §. 632. 4. ex vv. ἀχθομ. τῇ μονῇ aptum esse censens, sed asperius; deterius idem excusarunt alii nonnulli; nos abesse malimus, et ad χαλεπὸν ἦν olim adscriptum esse suspicamur, quum vulgo ibi talem ellipsin fingant. Reiskius aut deleri aut ἀνέλπιστα in ἀνελπιστότατα mutari voluit.

Cap. 47. §. 1. ἐβουλεύοντο πρός. „Πρός [quod nonnulli super interpretati sunt] hic significat ad, ex, ut aptum erat.“ BAU. Cf. Matth. Gr. §. 591. β. et adn. VI, 41, 2. 47. De re vid. Diod. XIII, 12. Plut. Nic. c. 22. — ἀῤῥωστίαν. „Οὐ τὴν νόσον λέγει ἀῤῥωστίαν, ἀλλὰ τὴν ψυχικὴν αὐτῶν ἀδυναμίαν, τουτέστι τὴν ἀθυμίαν.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. Plut. Nic. c. 22. πάντες ἠθύμουν. Bloomfieldius, qui ideo notionem illius ἀῤῥωστίας hic eandem esse putaverat atque verborum pleniorum ἐν ἀῤῥωστίᾳ τοῦ στρατεύειν III, 15., ubi vid. adn., nunc inter se pugnantia scribit, eandem interpretationem proponens et tamen vim afflictae fortunae a Porto voci subiectam et stabiliri posse exemplo Demosth. p. 1459, 26. et confirmari additis verbis κατὰ πάντα ac simili loco c. 63. extr. contendens.

§. 2. νόσῳ τε cet. Cur milites mansione gravati sint, eius rei duae causae afferuntur verbis νόσῳ τε γὰρ ἐπιέζοντο τά τε ἄλλα . . . ἐφαίνετο. Deinde ut morbo premerentur, pariter duabus causis (κατ᾽ ἀμφότερα) effectum esse dicitur, τῆς τε ὥρας . . . ἦν. — τῆς τε ὥρας . . . οὔσης. „Μετοπώρου γὰρ ἦν ἡ ἀρχή. Plut. in Nic. l. d.“ HUDS. Cf. c. 87. — καὶ τὸ χωρίον . . . ἦν. „Pergeret Thuc. καὶ τοῦ χωρίου ἑλώδους καὶ χαλεποῦ ὄντος; nam et hoc, sicut τῆς ὥρας . . . οὔσης, refertur ad ἐπιέζοντο. Sed reliquit tenorem et hoc enunciatum per se constituit.“ BAU. Cf. Matth. Gr. §. 632. 4. Madv. Synt. §. 216. adn. 1. et adn. 13, 2. et, ne ὅτι ad ἦν desideres, adn. I, 110, 2. — χαλεπόν. „Grave, insalubre, pestilens.“ BAU. Exempla huius significationis quaere apud Bloomf.

νει οὐκ ἐδόκει ἔτι χρῆναι μένειν, ἀλλ᾽ ἅπερ καὶ διανοηθεὶς ἐς τὰς Ἐπιπολὰς διακινδυνεῦσαι, ἐπειδὴ ἔσφαλτο, ἐξιέναι ἐψηφίζετο καὶ μὴ διατρίβειν, ἕως ἔτι τὸ πέλαγος οἷόν τε περαιοῦσθαι, καὶ τοῦ στρατεύματος ταῖς γοῦν ἐπελθούσαις ναυσὶ κρατεῖν.
4 καὶ τῇ πόλει ὠφελιμώτερον ἔφη εἶναι πρὸς τοὺς ἐν τῇ χώρᾳ σφῶν ἐπιτειχίζοντας τὸν πόλεμον ποιεῖσθαι ἢ Συρακοσίους, οὓς οὐκέτι ῥᾴδιον εἶναι χειρώσασθαι· οὐδ᾽ αὖ ἄλλως χρήματα πολλὰ δαπανῶντας εἰκὸς εἶναι προςκαθῆσθαι. καὶ ὁ μὲν Δη-

§. 3. ἐξιέναι Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. H. Reg. Marc. D. I. E. Laur. mus. Brit. et sex pessimi. Ἀπιέναι Vat. Bas. Gr. Bekk. „Illud est VII, 3., hoc VII, 48. extr.“ BEKK. Quum ille locus additis ἐκ τῆς Σικελίας ab hoc differat, probaveris forsitan ἀπιέναι. Hoc tamen interpretibus deberi videtur, et ex altero origo vulgatae διεξιέναι explicari melius potest. Praeterea ἐξιέναι confirmari ἐξανίστασθαι verbo 49, 3. putat Bloomf.

§. 3. ἅπερ καὶ διανοηθεὶς . . . διακινδυνεῦσαι. De re vid. 42, 5., de infinitivo pendenti ex ἔφη, repetendo ex ἐψηφίζετο, Matth. Gr. §. 538. Rost. §. 123. adn. 4. Ipsum verbum μετὰ κινδύνου διαβαίνειν interpretatur Bau. Cf. παρακινδυνεύειν ἐς . . . III, 36. — τοῦ στρατεύματος . . . κρατεῖν. „Interpretes quidem plerique cum Schol. τὸ στράτευμα intelligunt Syracusanorum, et cum infinitivo κρατεῖν iungunt genitivum τοῦ στρατεύματος. Equidem neque necessitatem neque adeo causam idoneam huius interpretationis perspicio, atque Thucydidem, si hoc voluisset, diserte indicaturum fuisse existimo. Immo κρατεῖν hic, ut alibi sexcenties, absolute positum est, genitivus autem τοῦ στρατεύμ. in partitione solemnis.“ HAACK. Hoc nomine igitur hic et pedester et navalis exercitus designatur.

§. 4. ἐν τῇ χώρᾳ σφῶν. Deceleae. Cf. c. 19. sq. 27. sq. — ἢ Συρακοσίους. I. e. ἢ πρὸς τοὺς Συρ. Ita alibi quoque post comparativos atque, id quod ad script. discr. III, 21, 3. vidimus, ubi contrariis opponuntur contraria, praepositiones non iterantur. Sic III, 44: περὶ τοῦ μέλλοντος μᾶλλον βουλεύεσθαι ἢ τοῦ παρόντος. VI, 78: οὐ περὶ τῆς ἐμῆς μᾶλλον, ἐν ἴσῳ δὲ καὶ τῆς ἑαυτοῦ. VIII, 96: ἐξ ἧς πλείω ἢ τῆς Ἀττικῆς ὠφελοῦντο. Cf. VIII, 8. et Krueg. Gr. §. 68. 9. atque de Latinis Fabr. ad Liv. XXII, 8, 3. Etiam in disiunctione apud ἢ . . . ἢ ex optimorum librorum fide V, 41. praepositio semel legitur. Plura dabunt Schaef. ad Plut. IV. p. 291. Brem. ad Isocr. Paneg. §. 51. Iacobitz. ad Luci. Tox. c. 7. — οὐδ᾽ αὖ. Cf. adn. IV, 87, 5.

β) γνώμη Νικίου.

μοσθένης τοιαῦτα ἐγίγνωσκεν. 48. ὁ δὲ Νικίας ἐνό- 1
μιζε μὲν καὶ αὐτὸς πόνηρα σφῶν τὰ πράγματα εἶναι, τῷ δὲ λόγῳ οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ ἀσθενῆ ἀποδεικνύναι, οὐδ᾽ ἐμφανῶς σφᾶς ψηφιζομένους μετὰ πολλῶν τὴν ἀναχώρησιν τοῖς πολεμίοις καταγγέλτους γίγνεσθαι· λαθεῖν γὰρ ἄν, ὁπότε βούλοιντο, τοῦτο ποιοῦντες πολλῷ ἧσσον. τὸ δέ τι καὶ τὰ τῶν 2
πολεμίων, ἀφ᾽ ὧν ἐπὶ πλέον ἢ οἱ ἄλλοι ᾐσθάνετο αὐτῶν, ἐλπίδος τι ἔτι παρεῖχε πονηρότερα τῶν σφετέρων ἔσεσθαι, ἢν καρτερῶσι προςκαθήμενοι· χρημάτων γὰρ ἀπορίᾳ αὐτοὺς ἐκτρυχώσειν, ἄλλως τε καὶ ἐπὶ πλέον ἤδη ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατούντων. καὶ ἦν γάρ τι καὶ ἐν ταῖς Συρακούσαις βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις τὰ πράγματα ἐνδοῦναι, ἐπεκηρυκεύετο ὡς αὐτόν, καὶ οὐκ εἴα ἀπα-

Cap. 48. §. 1. *πόνηρα.* It. m. Goell. Vulgo et Bekk. *πονηρά.* Sed cf. adn. VIII, 24.

§. 2. *δέ τι.* Vat. et alii nonnulli *δ᾽ ἔτι.* Tum *ἀφ᾽ ὧν* om. H. *ἐλπίδος τι.* Vat. H. aliique nonnulli *ἐλπίδας τε.*

Cap. 48. §. 1. *μετὰ πολλῶν.* Haec eo, quod consilium omnium ducum convocandum fuerit, respicere recte putat Bloomf. Cf. Arn. ad 50, 3. — *καταγγέλτους*] *δήλους διὰ μηνυμάτων.* Schol. Cf. adn. III, 30, 1. — *ποιοῦντες.* Debebat proprie scribere *ποιοῦντας*, ut ante dixit quarto casu *σφᾶς ψηφιζομένους . . . καταγγέλτους.* Sed nominativum interpositae enunciationi *ὁπότε βούλοιντο* per attractionem accommodatum esse existimat Kuehn. Gr. §. 648. adn. Cf. etiam VI, 25. extr.

§. 2. *τὸ δέ τι.* Cf. adn. I, 107, 4. — *ἀφ᾽ ὧν . . . ᾐσθάνετο αὐτῶν*, secundum ea, quae . . . de iis animadvertebat, pro ea notitia illorum, quam habebat. Cf. Krueg. Gr. §. 47. 10. adn. 2. — *θαλασσοκρατούντων.* Matth. Gr. §. 558. adn. 3. male ita affert, ut si superiori *αὐτούς* convenire debuerit. At *αὐτούς* hostes (Syracusanos) significat, ad *θαλασσοκρατούντων* autem audi *σφῶν.* Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. — *καὶ ἦν γάρ* cet. De omni conformatione verborum cf. adn. I, 72, 1. 115, 4. et Madv. Synt. §. 196. b. Subiectum *ἐπεκηρυκεύετο* verbi ex causali enunciatione repetendum est. — *ἐπεκηρυκεύετο.* „*Ἐπικηρυκεύεσθαι* hic per *κατάχρησιν* dici de nunciis a privatis quibusdam clanculum missis, quod per *διαγγέλους* significare est infra c. 73., recte monet Portus; qua significatione etiam paulo post c. 49. eo utitur Thucydides. [Add. VIII, 48.] Nam alioqui *ἐπικηρυκεύσασθαι* dicuntur qui nomine publico *κήρυκας* et legatos mittunt.“ DUK. Vide plura in ed. mai.

3 νίστασθαι. ἃ ἐπιστάμενος τῷ μὲν ἔργῳ ἔτι ἐπ᾽ ἀμφότερα ἔχων καὶ διασκοπῶν ἀνεῖχε, τῷ δ᾽ ἐμφανεῖ τότε λόγῳ οὐκ ἔφη ἀπάξειν τὴν στρατιάν· εὖ γὰρ εἰδέναι, ὅτι Ἀθηναῖοι σφῶν ταῦτα οὐκ ἀποδέξονται, ὥςτε μὴ αὐτῶν ψηφισαμένων ἀπελθεῖν. καὶ γὰρ οὐ τοὺς αὐτοὺς ψηφιεῖσθαί τε περὶ σφῶν αὐτῶν, καὶ τὰ πράγματα, ὥςπερ καὶ αὐτοί, ὁρῶντας καὶ οὐκ ἄλλων ἐπιτιμήσει ἀκούσαντας γνώσεσθαι, ἀλλ᾽, ἐξ ὧν ἄν τις εὖ λέγων διαβάλλοι, ἐκ τού-
4 των αὐτοὺς πείσεσθαι. τῶν τε παρόντων στρατιωτῶν πολλοὺς καὶ τοὺς πλείους ἔφη, οἳ νῦν βοῶσιν

§. 3. *σφῶν αὐτῶν.* *Αὐτῶν* uncis inclusit Bekk. At cf. adn.

§. 3. *ἐπ᾽ ἀμφότερα ἔχων.* „*Ὡς ἐπὶ τρυτάνης ἐπ᾽ ἀμφότερα ῥέπων.*“ ΔΟΥΚΑΣ. Uno verbo *ἐπαμφοτερίζων*, in utramque partem inclinatus. — *διασκοπῶν ἀνεῖχε*] *ἤγουν διστάζων, εἴτε χρὴ μένειν εἴτε ἀπιέναι, οὐδεμιᾷ προςετίθετο γνώμῃ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ διασκοπῶν ἀνεῖχε.* Schol. *Ἀνεῖχε* igitur intransitive dictum est, similiter atque *ἐπέχειν.* Cf. Rost. Gr. §. 115. 1. Librorum scripturam satis tuetur Dio Cass. LXVIII, 12. *ἔτι διασκοπῶν ὅ τι πράξῃ ἀνεῖχε.* Cf. Thuc. VIII, 94. — *τῷ δ᾽ ἐμφανεῖ τότε λόγῳ.* Haec superiori *τῷ ἔργῳ* contraria esse apparet. Revera, inquit scriptor, Nicias adhuc dubitabat, utrum exercitum abduceret necne, verbis vero, quibus palam utebatur, se copias esse abducturum negavit. Haec est sententia, quam Bloomf. non satis videtur percepisse. — *καὶ γὰρ οὐ τοὺς αὐτοὺς ψηφιεῖσθαί τε . . . καὶ τὰ πράγματα . . . ὁρῶντας . . . γνώσεσθαι.* Etenim non eosdem sententias laturos . . . et res videndo . . . cognituros esse. I. e. „Qui iudicaturi de nobis sunt, non illi sunt, qui iidem (etiam) rerum visarum notitia utantur, nec calumniis modo aures praebeant.“ BAU. Forma sermonis similis est ei, quae illustrata est ad I, 140, 1. *τοὺς ἀνθρώπους . . . πράσσοντας.* Non opus igitur videtur Kruegeri coniectura *τοὺς αὐτοῦ*, eos, qui hic (in Sicilia) sint. — *ὥςπερ καὶ αὐτοί.* De nominativo vid. adn. V, 44, 1. — *ἄλλων ἐπιτιμήσει* (insectatione, calumniosa narratione) *ἀκούσαντας.* Cf. III, 38, 4: *τὸ ἀκουσθὲν ἀπὸ τῶν λόγῳ καλῶς ἐπιτιμησάντων.* — *ἐξ ὧν ἄν τις εὖ λέγων διαβάλλοι.* „Cf. quae III, 38. Cleonem dicentem inducit Thucydides.“ DUK. De verbis *ἐξ ὧν . . . ἐκ τούτων*, pro quorum prioribus proprie *ἃ* ad *λέγων* exspectes, cf. adn. III, 64, 2. De *ἄν . . . διαβάλλοι* vid. Buttm. Gr. §. 139. 68. Matth. §. 527. a. Krueg. §. 54. 15. adn. 4. infra VIII, 54, 2.

§. 4. *πολλοὺς καὶ τοὺς πλείους.* „*Καί* hic [ut Latinum atque] est atque adeo.“ BAU. Cf. Matth. Gr. §. 620. c. Add. c. 68. VIII, 76. adn. —

ὡς ἐν δεινοῖς ὄντες, ἐκεῖσε ἀφικομένους τὰ ἐναντία βοήσεσθαι, ὡς ὑπὸ χρημάτων καταπροδόντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. οὔκουν βούλεσθαι αὐτός γε ἐπιστάμενος τὰς Ἀθηναίων φύσεις ἐπ᾽ αἰσχρᾷ τε αἰτίᾳ καὶ ἀδίκως ὑπ᾽ Ἀθηναίων ἀπολέσθαι μᾶλλον, ἢ ὑπὸ τῶν πολεμίων, εἰ δεῖ, κινδυνεύσας τοῦτο παθεῖν ἰδίᾳ. τά τε Συρακοσίων ἔφη ὅμως ἔτι ἥσσω τῶν σφετέρων εἶναι· [καὶ] χρήμασι γὰρ αὐτοὺς ξενοτροφοῦντας, καὶ ἐν περιπολίοις ἅμα ἀναλίσκοντας, καὶ ναυτικὸν πολὺ ἔτι

§. 4. τὰ ἐναντία. Vat. H. Bekk. τἀναντία. Utrumque Thucydideum est. Illud legitur III, 67, 4. VI, 32, 3., τἀναντία II, 71. III, 43. al.

ἐπ᾽. In bonis libris (Cass. Aug. Ven. Pal. al.) ἐπί, fortasse recte.

§. 5. [καὶ] χρήμασι γάρ. Καί addunt Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. F. Lugd. mus. Brit. et quinque pessimi. Si sincerum sit, ad totam enunciationem χρήμασι ξενοτροφοῦντας pertinere et ante ἐν collocato contrarium debere esse recte adnotat Haack.

καταπροδόντες. „More nostri [scriptoris verba quaedam transitiva sine complementis ponentis] notat προδοσίαν ποιούμενοι vel προδόται γενόμενοι." BAU. Cf. Matth. Gr. §. 592. β΄. Krueg. §. 52. 1. adn. 2. et adn. II, 43, 1. III, 109, 2. al. Ὑπὸ χρημάτων interpretare pecunia adductos. — ἰδίᾳ. „Non placet hic additum; privatim significare nequit, ac si sit per se, solus, inepte redundet. Possit tamen innuere: etiamsi ceteri abscesserint." BAU. Krueger ἤδη coniecit. Sed „ἰδίᾳ additum videtur, ut demonstraret Niciam verbis ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀπολέσθαι usum noluisse loqui de exercitu suo, sed de se ipso singulatim." ARN., quem nunc sequitur Bloomf. Non tentandum esse ἰδίᾳ, quia opponeretur ei, quod in superioribus lateret, δημοσίᾳ, adnotavit Dobr., qui cum verbis εἰ δεῖ confert II, 74. prop. init. III, 112. prop. fin. De ipso hoc dicto Niciae cf. Plut. Nic. c. 22. et Thirw. Hist. Gr. III. p. 438. adn. Simile est Aemilii Pauli Liv. XXII, 40.

§. 5. ὅμως. „Ὅμως pertinet ad sententiam supplendam: etsi ipsorum res infirmae et afflictae sint." HAACK. Cf. adn. III, 28, 2. et al. in Ind. v. ὅμως. — ἐν περιπολίοις . . . ἀναλίσκοντας. De περιπολίου voce vid. adn. III, 99. VI, 45. Hic τὰ Μέγαρα φρούριον καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπιείῳ ἄλλο VI, 45., et si quae similia castella habebant Syracusani, significantur. Ἐν Bloomfieldius in ed. 1. uncis incluserat, quia nusquam ἀναλίσκειν ἔν τινι, sed aut simpliciter τινί aut εἴς τι diceretur. Nos Latinos quoque pecunias consumere in re non minus (vel adeo saepius) quam in rem dicere respondimus, in qua defensione nunc acquievit Bloomf. Fatendum tamen εἰς, non ἐν, apud hoc verbum et simile δα-

ἐνιαυτὸν ἤδη βόσκοντας, τὰ μὲν ἀπορεῖν, τὰ δ᾽ ἔτι ἀμηχανήσειν· δισχίλιά [τε] γὰρ τάλαντα ἤδη ἀναλωκέναι, καὶ ἔτι πολλὰ προσοφείλειν, ἤν τε καὶ ὁτιοῦν ἐκλίπωσι τῆς νῦν παρασκευῆς τῷ μὴ διδόναι τροφήν, φθερεῖσθαι αὐτῶν τὰ πράγματα, ἐπικουρικὰ μᾶλλον ἢ δι᾽ ἀνάγκης, ὥσπερ τὰ σφέτερα,
6 ὄντα. τρίβειν οὖν ἔφη χρῆναι προσκαθημένους, καὶ μὴ χρήμασιν, ὡς πολὺ κρείσσους εἰσί, νικη-

δισχίλιά [τε]. Τέ interponitur in Vat. H. Bekk. Vulgo abest. Cf. sd. 1, 5.

§. 6. ὡς. Vat. H. Ar. Chr. Reisk. ὧν, cuius non apta est sententia. Gr. Schol. in cap. atque marg. Steph. ᾧ, quod, quoniam in vulgata displicet omissum τούτοις aut, si virgulam ante nomen πανᾶν in scriptis Atticorum paene constanter legi, ut infra c. 83. Demosth. Phil. I. §. 35. 37. Olynth. III, 28. „saepe apud Plat." (Pap. in Lex.) al. Reperimus vero ἐν τοῖς μικροῖς τῶν δαπανημάτων πολλὰ ἀναλίσκει Aristot. Eth. Nic. IV, 6. et τὴν ἐν τοῖς τοιούτοις δαπάνην Aristid. adv. Lept. p. 62. Ex recentioribus cf. Ioa. Chrysost. de non iter. coniug. c. 3. — ἐνιαυτὸν ἤδη. Non a primo Atheniensium adventu hoc temporis spatium computandum esse docet Dodw. Cf. c. 7. Antea ἔτι est insuper. — βόσκοντας. De hominibus saepe, ut Ar. Equ. 255. 1258., cum contemptu quodam et contumelia dici adnotant Duk. et Bau., qui de Latino pascendi verbo comparat Suet. Caes. c. 24. Add. interpr. Cic. or. pro Mil. c. 2. „At hic contemptus notio non inest. Cf. Herodot. VI, 39, πεντηκοσίους βόσκων ἐπικούρους. Eur. Ion. 183." BLOOMF. Alia exempla vid. apud Krueg. — τὰ μὲν . . . τὰ δέ. Illud verbis δισχίλια γὰρ . . . προσοφείλειν illustratur, hoc proximis ἤν τε . . . πράγματα. De προσοφείλειν cf. VIII, 45. — φθερεῖσθαι. De hac flexione passive posita cf. Soph. Oed. R. v. 272. et Rost. Gr. §. 114. adn. 1. — ἐπικουρικὰ . . . ὄντα. Quippe quae (res) copiis auxiliaribus niterentur potius quam necessitate . . . constarent (ex Port. interpr. ab Haas. emend., apud quem male constare.) „Athenienses [enim] vel inviti tenebantur manere; Syracusanorum copiae, utpote [magna ex parte] mercenariae et auxiliares, nonnisi lautis stipendiis invitatae teneri poterant." ABR.

§. 6. τρίβειν] ἀντὶ τοῦ διατρίβειν καὶ παρέλκειν. Schol. Itaque morari, cunctari, tempus terere. „Cf. Dion. Hal. p. 1228: μὴ τρίβετε τὸν χρόνον." BLOOMF. in ed. 2., qui verbi sine hoc additamento sic positi exempla adscripsit. — καὶ μὴ . . . ἀπιέναι. „Haud convenire ipsos [potius se] abscedere opibus ac pecunia superatos, i. e. perculsos et absterritos magnis opibus (Syracusanorum)." BAU. Pecunia superatos videntur potius valere magnitudine pecuniae impendendae sive metu sumptuum superatos. — ὡς . . . εἰσί, quia (ipsi, Athenienses,) ea (pecunia)

θέντας ἀπιέναι. **49.** ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα λέγων 1 ἰσχυρίζετο, αἰσθόμενος τὰ ἐν ταῖς Συρακούσαις ἀκριβῶς, καὶ τὴν τῶν χρημάτων ἀπορίαν, καὶ ὅτι ἦν αὐτόθι [που] τὸ βουλόμενον τοῖς Ἀθηναίοις γίγνεσθαι τὰ πράγματα καὶ ἐπικηρυκευόμενον πρὸς αὐτόν, ὥςτε μὴ ἀπανίστασθαι, καὶ ἅμα ταῖς γοῦν

χρήμ. posueris, nudum *νικηθέντας*, sicut Haack. et nunc Bloomf., verum putamus. Cf. I, 80. *ἀλλὰ τοῖς χρήμασιν; ἀλλὰ πολλῷ ἔτι πλέον τούτου ἐλλείπομεν*. Vid. ibi adn. 1. in marg. *οἷς*, quam apertam correctionem potuit commendare Korais ad Plut. III. p. 421.

Cap. 49. §. 1. *λέγων* om. Chr., cui malo libro si plures et meliores assentirentur, parendum esset; nam videtur languere.

τὰ ἐν. *Τά* de. H.

πού om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. D. I. E. Laur. K. m. Ar. Chr., nec aptum videtur. Quare delevissemus, si, quomodo ortum esset, constaret. (Cf. de eo Krueg.) Nunc uncos ut Bekk. apposuimus.

μή. In bonis libris (etiam T. et mus. Brit.) *μηδ'*, quod male defendit Bloomf. in ed. 2. nullo modo interpretatus.

longe superiores essent. Sed cf. sd.

Cap. 49. §. 1. *λέγων ἰσχυρίζετο.* Cf. ad cap. extr. adn. — *τὰ ἐν ταῖς Συρ.* Haec explanantur proximis. — *τὸ βουλόμενον.* Sunt illi, quos significaverat velle; nam respicitur ad 48, 2.; quare articulus aptissimus est. — *καὶ ἅμα . . . θαρσήσει κρατηθείς.* „Dativum vel ablativum nominis subst. *θάρσησις* esse *θαρσήσει*, non futurum verbi *θαρσέω*, recte vidit Abr. [et Heilm., qui, quanquam hoc nomen alibi non inveniatur, confirmari satis similibus Thucydideis *ἀγώνισις*, *διάφευξις*, aliis putat. Cf. ed. mai. I. 1. p. 242. 250. sq.] Nec multum recusarim, quod *θαρσήσει ταῖς ναυσὶν* explicat *τῶν νεῶν*, quia substantiva solent habere interdum casum verbi. [Cf. Buttm. Gr. §. 133. 10. marg. Rost. §. 105. 6.] *Κρατηθείς* porro illi est confirmatus, qs. *κρατυνθείς*; sed enim *κρατηθείς* est victus. Omnium maxime officit et incommodat *ἢ πρότερον*, cui Abr. praemittit [audiendum] *μᾶλλον*." BAU. *Κρατυνθείς* commendant etiam Bloomf. et Dobr. Sed *κρατύνειν*, quod Thucydidi plerumque est munire (I, 69. III, 18. al.), de confirmando (ut *πίστιν* III, 82., *ἀρχήν*, vid. Pap. Lex.) non videtur ita dici, ut sit animum alicuius recreare vel erigere; quare *θαρσήσει κρατυνθείς* pro solo *θαρσυνθείς* nobis non multo insolentius videtur loquendi genus quam *θαρσήσει κρατηθείς*. Hoc Matth. Gr. §. 359. adn. 1. explicat *μᾶλλον θαρσῶν*, quam explanationem sequitur Haack. Contra Arn. negat se assequi, quomodo haec vis verbis subiici queat. Et nos inesse eam non magis quam ipse Matth. pro certo affirmamus; forsitan tamen fiducia victus, *von Vertrauen überwältigt*, dixeris pro usitatioribus maiore fiducia captus; vel potius, quum illud maiore

2 ναυσὶν ἢ πρότερον θαρσήσει κρατηθείς. ὁ δὲ Δημοσθένης περὶ μὲν τοῦ προςκαθῆσθαι οὐδ' ὁπωςοῦν ἐνεδέχετο· εἰ δὲ δεῖ μὴ ἀπάγειν τὴν στρατιὰν ἄνευ Ἀθηναίων ψηφίσματος, ἀλλὰ τρίβειν αὐτούς, ἔφη χρῆναι ἢ ἐς τὴν Θάψον ἀναστάντας τοῦτο ποιεῖν ἢ ἐς τὴν Κατάνην, ὅθεν τῷ τε πεζῷ ἐπὶ πολλὰ τῆς χώρας ἐπιόντες θρέψονται πορθοῦντες τὰ τῶν πολεμίων καὶ ἐκείνους βλάψουσι, ταῖς τε ναυσὶν ἐν πελάγει καὶ οὐκ ἐν στενοχωρίᾳ, ἣ πρὸς τῶν πολεμίων μᾶλλόν ἐστι, τοὺς ἀγῶνας ποιήσονται, ἀλλ' ἐν εὐρυχωρίᾳ, ἐν ᾗ τά τε τῆς ἐμπειρίας

γ) Δημοσθένους δευτέρα γνώμη, ᾗ Εὐρυμέδων μὲν προςτίθεται, ὄκνος γε μέντοι γίγνεται καὶ μέλλησις.

ἤ. Ven. Vat. H. *θαῤῥῶν ἤ*, iidemque mox *ἐθάρσησε* pro *θαρσήσει*. Ibi corr. It. *θαρσήσας*. Scripturam trium illorum librorum expressit Valla: super haec fretus classe [tunc]magis quam antea, quum victus est. Quae neque cum Graecis plane conveniunt, neque aptam sententiam praebent. In *θαῤῥῶν* latetne *μᾶλλον*? Cf. adn.

§. 2. *ἀπάγειν.* Vat. *ἐπάγειν*.

θρέψονται Vat. H. Vall. Bekk. Vulgo *τρέψονται*, quod ad *ἐπὶ πολλὰ ἐπιόντες* inepte addebatur.

μᾶλλόν ἐστι. Post haec in Vat. H. F. Bas. inseritur *ὥςπερ νῦν*, ex interpr.

his verbis non contineatur, et *μᾶλλον* ante *ἤ* sic omitti posse non videri hic in ed. mai. docuerimus, id ipsum hic excidit. Vid. sd. hic et ad 8, 3., quo loco allato *μᾶλλον* particulae omissionem excusavit Dobr. Sententiam debere hanc esse, Niciae maiorem navium fiduciam iniectam fuisse quam antea, i. e. quam ante adventum Demosthenis, certum est. Cf. c. 47: *τοῦ στρατεύματος ταῖς γοῦν ἐπελθούσαις ναυσὶ κρατεῖν*, et c. 48: *ἐπὶ πλέον ἤδη ταῖς ὑπαρχούσαις ναυσὶ θαλασσοκρατούντων*.

§. 2. *ὁπωςοῦν.* Hoc Atticum esse contra Thomam Mag. docuit Duk. ad h. l. Cf. I, 77. VII, 60. — *ἐνεδέχετο.* Cf. adn. VIII, 50. — *ἄνευ . . . ψηφίσματος.* Ut aliquoties *ἄνευ γνώμης*. Vid. Duk. ad IV, 78. Quare frustra impugnatum est *ψηφίσμ.* — *τρίβειν αὐτούς.* „*Τρίβειν πότερον αὖθις* [ut 48, 6.] *ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ διατρίβειν, ἢ ἀντὶ τοῦ ἀναλίσκειν* [atterere, ut VII, 42. VIII, 46.];" *ΔΟΥΚΑΣ.* Cum hac quaestione cohaeret altera, sitne accusativus *αὐτούς* verbi *τρίβειν* subiectum an obiectum, quod vocatur. Illud si probatur, *αὐτούς* languidum et satis inutile videtur esse, sive ad duces refertur sive ad milites *στρατιᾶς* nomine significatos, quod alterum videtur faciendum esse, quia de ducibus nec ad *προςκαθῆσθαι* atque *ἀπάγειν* pronomen est additum, et *σφᾶς* potius dicendum erat. — *τὰ τῆς ἐμπειρίας χρήσιμα σφῶν ἔσται.* *Χρήσιμα* ad praedicatum refert Bau., id quod propter adnotata a Duk. ad VIII, 77. et a nobis ad II, 60, 1. sane placet. Ex hac

χρήσιμα σφῶν ἔσται, καὶ ἀναχωρήσεις καὶ ἐπίπλους οὐκ ἐκ βραχέος καὶ περιγραπτοῦ ὁρμώμενοί τε καὶ καταίροντες ἕξουσι. τό τε ξύμπαν εἰπεῖν, 3
οὐδενὶ τρόπῳ οἱ ἔφη ἀρέσκειν ἐν τῷ αὐτῷ ἔτι μένειν, ἀλλ' ὅ τι τάχιστα ἤδη καὶ μὴ μέλλειν ἐξανίστασθαι. καὶ ὁ Εὐρυμέδων αὐτῷ ταῦτα ξυνηγόρευεν. ἀντιλέγοντος δὲ τοῦ Νικίου, ὄκνος τις καὶ 4
μέλλησις [ἐν]εγένετο καὶ ἅμα ὑπόνοια, μή τι καὶ πλέον εἰδὼς ὁ Νικίας ἰσχυρίζηται. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τούτῳ τῷ τρόπῳ διεμέλλησάν τε καὶ κατὰ χώραν ἔμενον.

§. 3. *ἐξανίστασθαι.* Ven. It. H. et in marg. Cl. *ἐξίστασθαι.*

§. 4. *ἐνεγένετο.* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Vat. H. Reg. Marc. F. D. I. et a pr. man. Gr. *ἐγένετο.* „Atque hoc confirmatur imitatione Iosephi p. 2, 13. [A. I. I. Prooem. 2.]: *ὄκνος μοι καὶ μέλλησις ἐγένετο.* Sed vulgata elegantior est, quam quae a librariis profecta sit.“ BLOOMF. Cf. Duk. ad VIII, 9. et adn. I, 113, 1.

ἔμενον. Hic desinit H.

enodatione genitivus *σφῶν*, nisi ex *ἐμπειρ.* pendens durius traiectus est, insolentius pro dativo collocatus defendendus est ex Matth. Gr. §. 391. adn. 2. Bloomfieldius tamen interpretatur peritiae commoda sua futura sint. — *περιγραπτοῦ.* De accentu vid. Lob. Paral. Gr. p. 490. et ad. VI, 100.

§. 3. *τό τε ξύμπαν εἰπεῖν.* Cf. Buttm. Gr. §. 140. adn. 4. Rost. §. 122. 9. adn. 3. — *ἀλλ' ὅ τι τάχιστα ... ἐξανίστασθαι.* „Nullo modo dubitari posse arbitror, quin ponendum sit sic: *ἀλλ' ὅ τι τάχιστα ἤδη ἐξανίστασθαι καὶ μὴ μέλλειν.* In vulgari enim scriptura quod Haackius existimat bis cogitandum esse infinitivum *ἐξανίστασθαι*, primum ad *ὅ τι τάχιστα ἤδη*, deinde ad *μέλλειν*, id vereor ne ab omni Graecorum usu alienum sit; quod autem ego reposui, certum habet constantemque usum, qui multis comprobari potest exemplis. Ac maxime quidem simile illud est lib. V. c. 30. extr.: *ἐκέλευον τοὺς Κορινθίους ἰέναι ἐς τὴν ξυμμαχίαν καὶ μὴ μέλλειν.*“ HAAS. Lucubr. Thuc. p. 58., ubi vide plura. Is autem si vulgatam recte redarguerit, nos scripserimus *μέλλοντας.* Cf. exempla ab eodem comparata I, 42: *ἔχθραν ἤδη καὶ οὐ μέλλουσαν πρὸς Κορινθίους κτήσασθαι,* I, 69: *ἤδη καὶ οὐ μέλλοντες ἐπέρχονται.* V, 86. Reperiuntur tamen etiam alia exempla verbi ex iis, quae sequuntur, ut hic *ἐξανίστ.*, *ἀπὸ κοινοῦ* repetendi. Cf. adn. 7, 3.

§. 4. *μή.* Cf. adn. II, 13, 1. — *τὶ καὶ πλέον εἰδώς.* Cf. adn. V, 29, 2. et hic Bloomf. *Καί* sonat adeo, *wohl gar.* — *ἰσχυρίζηται.* „Interpretes varie vertunt, modo affirmare, modo in sententia perseverare. Certum est in plerisque locis Thucydidis idem esse quod Latinis firmiter asseverare, omni asseveratione affirmare, pro certo affirmare. III, 44. IV, 23. 68.“ DUK. Cf. plura in ed. mai.

1 50. Ὁ δὲ Γύλιππος καὶ ὁ Σικανὸς ἐν τούτῳ παρῆσαν ἐς τὰς Συρακούσας, ὁ μὲν Σικανὸς ἁμαρτὼν τοῦ Ἀκράγαντος, (ἐν Γέλᾳ γὰρ ὄντος αὐτοῦ ἔτι ἡ τοῖς Συρακοσίοις στάσις ἐς φίλια ἐξεπεπτώκει,) ὁ δὲ Γύλιππος ἄλλην τε στρατιὰν πολ-

Γύλιππος καὶ Σικανὸς ἐπανέρχονται, καὶ Γύλιππος δὴ στρατιὰν ἄγων. τοῦτο δὲ ὁρῶντες οἱ

Cap. 50. §. 1. *φίλια* Cass. Aug. Cl. T. Pal. It. G. Marc. Gr. D. mus. Brit. Bekk. In Vat. *φιλία.* Vulgo *φιλίαν.* m. *φιλίαν* (ε superscr.). Utrum praestet, parum certum est. Cf. adn. Male Bloomf. *ἐς* uncis inclusit, probans Baueri coniecturam *στάσις φιλία.*

ἄλλην ... ἔχων. Vat. *ἄλλην στρατιὰν ἔχων πολλήν.*

Cap. 50. §. 1. *ὁ δὲ Γύλ. καὶ ὁ Σικανός.* Cf. supra c. 46. — *ἡ τοῖς Συρακοσίοις στάσις ... ἐξεπεπτώκει.* „*Ἐκπίπτειν* saepe est patria eiici, expelli. Thuc. III, 68. *Μεγαρέων ἀνδράσι κατὰ στάσιν ἐκπεπτωκόσι.* Et VI, 4. *ὑπὸ Σαμίων ἐκπίπτουσι.* Hanc significationem secutus Acacius vertit: factio, quae ad Syracusanos rem trahebat, [Brit. *the party for the Syracusans, for friendship with them,* Arn.] eiecta fuit [immo fuerat]. Sed eam non admittunt verba *ἐς φιλίαν* [aut *ἐς φίλια*].“ DUK. *Τοῖς Συρακοσίοις* dativus non pendet ex casu verbi (nam *στασιάζειν τινί* est dissidere cum al., ab al.), sed, si verba *ἡ τοῖς Συρακοσίοις στάσις* per se constant, est dativus commodi positus pro genitivo. Cf. Rost. Gr. §. 105. 6. *Στάσιν* de factione vel *στασιώταις* legimus iam II, 22. IV, 71. Difficultatem autem movent *ἐς φιλ.* Quae si aut servato pristino *φιλίαν*, quod etiam omisso articulo pro *φιλίαν γῆν* poni posse intelligitur ex vv. *ἐς ἀλλοτρίαν* VI, 21. et similibus (cf. Krueg. Gr. I. §. 43. 3. adn. 3. et interpr. Xen. Anab. I, 3, 19.), aut recepto *φίλια*, quod ita dictum sit, ut Latina in pacatum, in hosticum, Graeca *τὰ τῶν φίλων, πολεμίων*, iungimus cum *ἐξεπεπτ.*, eiecta erat, prorsus languere verba in amicam terram fatendum est. Cf. Ullr. Symb. ad expl. Thuc. p. 176. Portus quidem *ἐκπίπτειν* interpretatus est converti, sed ita nec usquam dici nec posse respondet Bau. Comparat quidem cum his verbis Papius in Lex. *ἐς ἀλλότριον εἶδος ἐκπ.* apud Plat., sed ibi esse degenerare ipse addit. Praeterea Ullrichius l. d., si haec sententia esset, *ἡ τῶν Ἀκραγαντίνων στάσις ἐς φιλίαν*, vel potius *ἐς ὁμολογίαν, ξυναλλαγὴν ἐξεπ.* scribendum fuisse contendit. Ipse igitur iungit *ἡ τοῖς Συρακοσίοις στάσις ἐς φιλίαν*, i. e. *ἡ στάσις ἐς φιλίαν τοῖς Συρακ.* *Ἐς* enim esse respectu, ratione habita, quemadmodum apud substantiva legatur in *αἰτία ἐς μαλακίαν* V, 75, *ἐς Συρακοσίους δέος* VI, 85., aliis. Articuli neglectam iterationem excusari exemplis *ἡ ξυγκομιδὴ ἐκ τῶν ἀγρῶν* II, 52., *ἡ ὀργὴ ἐς Μυτιληναίους* III, 44., similibus. Dativum coniungendum esse cum *φιλίας* nomine, ut V, 5., et maioris ponderis causa esse praepositum. *Ἐς φιλίαν*, ut hic, legi Xen. Anab. II, 5, 24. 6, 30., *κατὰ φιλίαν* Thuc. II, 82. Collocationem verborum tamen, quacum conferenda sunt exempla ad I, 90, 1. adscripta, fatetur esse insolentem. Krueger in *φιλ.* fortasse loci nomen, ut Psintiam, pro quo Phintiam videtur scribere voluisse (cf. Cluv. Sic. p. 213.), suspicatur latere. — *ἄλλην τε*

Ἀθηναῖοι μέλλουσιν ἀποπλεῖν, τῆς δὲ σελήνης ἐκλιπούσης ἐπέχουσιν.

λὴν ἔχων ἦλθεν ἀπὸ τῆς Σικελίας καὶ τοὺς ἐκ τῆς Πελοποννήσου τοῦ ἦρος ἐν ταῖς ὁλκάσιν ὁπλίτας ἀποσταλέντας, ἀφικομένους ἀπὸ τῆς Λιβύης ἐς Σελινοῦντα. ἀπενεχθέντες γὰρ ἐς Λιβύην, καὶ δόντων 2
Κυρηναίων τριήρεις δύο καὶ τοῦ πλοῦ ἡγεμόνας, καὶ ἐν τῷ παράπλῳ Εὐεσπερίταις πολιορκουμένοις ὑπὸ Λιβύων ξυμμαχήσαντες καὶ νικήσαντες τοὺς Λίβυς, καὶ αὐτόθεν παραπλεύσαντες ἐς Νέαν πόλιν, Καρχηδονιακὸν ἐμπόριον, ὅθεν πρὸς Σικελίαν ἐλάχιστον δύο ἡμερῶν καὶ νυκτὸς πλοῦν ἀπέχει, καὶ ἀπ' αὐτοῦ περαιωθέντες ἀφίκοντο ἐς Σελινοῦντα.

§. 2. *ἀπενεχθέντες.* *Ἀπενεχθέντων* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. Reg. E. Laur. mus. Brit. K. m. Ar. Chr. Dan. Goell. et in ed. 2. Bloomf. In Marc. *ἀπαχθέντων.* *Ἀπενεχθέντων* defenditur quidem aliis exemplis genitivi participii ad subiectum enunciati relati, sed hic quum *δόντων* de Cyrenaeis sequatur, contra *ξυμμαχήσαντες* et reliqua participia de Peloponnesiis dicta omnia in nominativo legantur, durius et ex proximo genitivo ortum videtur.

δύο Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. D. E. Laur. Mosqu. K. m. Dan. Vulgo et Bekk. *δυοῖν,* quod defendi posse apparet ex adn. ad sd. V, 84, 1. Sed *δύο* apud gen. plur. legitur I, 74. 82. II, 62. III, 89. Alterum igitur correctoribus videtur deberi. Ceterum C. et Gr. *δυεῖν.*

πλοῦν Vat. Dobr. Bekk. Vulgo *πλοῦς.* At non cursus distat, sed loca cursu. Cf. adn.

στρατιάν. Selinuntiorum, Gelensium, Himeraeorum, Camarinaeorum, si fides Diodoro XIII, 12. — *καὶ τοὺς . . . ὁπλίτας.* De re vid. c. 19., de collocatione verborum adn. I, 90, 1.

§. 2. *ἀπενεχθέντων.* Apparet ex hoc verbo male de hoc itinere disputare Niebuhrium Hist. ant. II. p. 156. Ceterum alibi *καταφέρεσθαι* de hac re dicitur. Vid. III, 69. IV, 120. — *Εὐεσπερίταις.* „Paululum ad occasum versus a Barca habitabant, et sicut Barcaei Cyrenaeorum coloni videntur fuisse.“ ARN. Urbs eorum a nonnullis Hesperides, postea Beronice et Berenice nominata est, nunc Bengasi seu Bengazi. — *Νέαν πόλιν.* „Vid. Strab. p. 834. et Scyl. [§. 109. h., qui ab hac Neapoli inter Adrumetum et Hermaeum sita distinguit alteram Libyae §. 108. a. c. 109. a. Add. Plin. H. N. V, 4, 24. et 27.]“ HUDS. — *ὅθεν ... πλοῦν ἀπέχει.* Mira verba. „Usitatius scripsisset ὃ τῆς Σικελίας [vel ὅθεν ἡ Σικελία] ... πλοῦν ἀπέχει. Vid. VI, 49, 97. [et maxime VI, 2. ἐντεῦθεν ἐλάχιστον πλοῦν Καρχηδὼν Σικελίας ἀπέχει.]“ ABR. *Ὅθεν,* pro quo ὃ exspectatur, Bloomfieldius per commixtionem duorum dicendi generum defendi posse putat. Si germanum est, *πρὸς Σικελίαν ἀπέχει* debent sonare in Siciliam patet intervallum, ut *ἀπέχει* impersonaliter positum sit. Goeller quidem secundum Schol. Aug. (*ὅθεν ἐλάχιστον πρὸς Σικελίαν διάστημα· δυεῖν γὰρ ἡμερῶν καὶ νυκτὸς ἀπέχει πλοῦς*) interpunxit *ὅθεν πρὸς Σικελίαν ἐλάχιστον· δυοῖν ἡμερῶν καὶ νυκτὸς πλοῦν ἀπ.* Sed in his sermo nimis abruptus et in primis verbis non minus insolens est; nam quis Graece dixerit: *μικρόν ἐστι πρὸς τόπον* pro nostris: *es ist eine geringe Entfernung nach ..., es ist nicht weit nach ...?* „*πρὸς Σικελίαν* ex Scholio ortum et *Σελινοῦς* post *πλοῦν* excidisse puto.“ KRUEG. Satis audacter!

3 καὶ οἱ μὲν Συρακόσιοι εὐθὺς αὐτῶν ἐλθόντων παρεσκευάζοντο ὡς ἐπιθησόμενοι κατ' ἀμφότερα αὖθις τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ὁρῶντες στρατιάν τε ἄλλην προσγεγενημένην αὐτοῖς, καὶ τὰ ἑαυτῶν ἅμα οὐκ ἐπὶ τὸ βέλτιον χωροῦντα, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν τοῖς πᾶσι χαλεπώτερον ἴσχοντα, μάλιστα δὲ τῇ ἀσθενείᾳ τῶν ἀνθρώπων πιεζόμενα, μετεμέλοντό τε πρότερον οὐκ ἀναστάντες, καὶ ὡς αὐτοῖς οὐδὲ ὁ Νικίας ἔτι ὁμοίως ἠναντιοῦτο, ἀλλ' ἢ μὴ φανερῶς γε ἀξιῶν ψηφίζεσθαι, προεῖπον, ὡς ἠδύναντο ἀδηλότατα, ἔκπλουν ἐκ τοῦ στρατοπέδου πᾶσι
4 καὶ παρασκευάσασθαι, ὅτ' ἂν τις σημήνῃ. καὶ μελλόντων αὐτῶν, ἐπειδὴ ἕτοιμα ἦν, ἀποπλεῖν, ἡ σελήνη ἐκλείπει· ἐτύγχανε γὰρ πανσέληνος οὖσα. καὶ

§. 3. *ἀλλ' ἢ.* Cass. Aug. T. Pal. It. Vat. Reg. Marc. I. E. Laur. aliique *ἄλλο εἰ μή,* et postea *ἀξιῶν μὴ ψηφίζεσθαι.* Sed *ἢ* primum *εἰ μή* particulis explanatum, deinde, ut sententia constaret, *μή* ab emend. additum videtur.

§. 4. *πανσέληνος.* Bekk. *πασσέληνος,* ex Pal., ut videtur, etsi de eo tacent et Frommel. et ed. Franc. Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 836. et de *πανσυδί* et *πασσυδί* VIII, 1. sd.

§. 3. *ἐπὶ τὸ βέλτιον.* Ut Latine in melius. Ceterum cf. adn. VI, 60, 2. et hic Krueg. — *τοῖς πᾶσι.* Vid. adn. V, 28, 2. — *χαλεπώτερον ἴσχοντα.* Cf. *βέλτιον ἴσχειν* Plat. Lach. c. 5. et sd. III, 58. — *μάλιστα ... ἀναστάντες.* Cf. Diod. XIII, 12. et supra 47, 2. — *ἀλλ' ἢ μὴ ... ἀξιῶν ψηφίζεσθαι.* „Id est, nolebat consilium haberi, cui taxiarchi et trierarchi interessent, in quo res palam suffragiis ferendis decerneretur. Cf. 48, 1. Ac quum duces huius expeditionis plena potestate (*αὐτοκράτορες*) essent, suo periculo iis agere licebat.“ ARN. De *ἀλλ' ἤ,* praeterquam, vid. adn. III, 71, 1. — *παρασκευάσασθαι.* Placet Abreschii coniectura *παρεσκευάσθαι.* Cf. Bau. et Plut. Nic. c. 22. extr. *εὐτρεπεῖς εἶναι.* — *ὅτ' ἂν τις σημήνῃ.* „Saepe ita [*τίς*] ... nempe qui possit, cui ius sit.“ BAU. Cf. Matth. Gr. §. 487. 2., ne pronomen tibi suspectum sit.

§. 4. *σελήνη ἐκλείπει.* „Circiter noctem mediam Augusti vel XXVII° vel XXVIII° assignant

οἱ Ἀθηναῖοι οἵ τε πλείους ἐπισχεῖν ἐκέλευον τοὺς στρατηγοὺς ἐνθύμιον ποιούμενοι, καὶ ὁ Νικίας (ἦν γάρ τι καὶ ἄγαν θειασμῷ τε καὶ τῷ τοιούτῳ προςκείμενος) οὐδ᾽ ἂν διαβουλεύσασθαι ἔτι ἔφη, πρίν, ὡς οἱ μάντεις ἐξηγοῦντο, τρὶς ἐννέα ἡμέρας μεῖναι, ὅπως ἂν πρότερον κινηθείη. καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις μελλήσασι διὰ τοῦτο ἡ μονὴ ἐγεγένητο.

οἱ Συρακόσιοι οὐ βούλονται τοὺς Ἀθηναίους ἐᾶν ἀποχωρεῖν. μικρὰ ξυμπλοκὴ κατὰ γῆν.

51. Οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ αὐτοὶ τοῦτο πυθό- 1
μενοι πολλῷ μᾶλλον ἐγηγερμένοι ἦσαν μὴ ἀνιέναι τὰ τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ αὐτῶν κατεγνωκότων ἤδη μηκέτι κρεισσόνων εἶναι σφῶν μήτε ταῖς ναυσὶ μήτε τῷ πεζῷ, (οὐ γὰρ ἂν τὸν ἔκπλουν ἐπιβουλεῦσαι,) καὶ ἅμα οὐ βουλόμενοι αὐτοὺς ἄλλοσέ ποι τῆς Σικελίας καθεζομένους χαλεπωτέρους εἶναι προςπολεμεῖν, ἀλλ᾽ αὐτοῦ ὡς τάχιστα, καὶ ἐν ᾧ
2 σφίσι ξυμφέρει, ἀναγκάσαι αὐτοὺς ναυμαχεῖν. τὰς οὖν ναῦς ἐπλήρουν, καὶ ἀνεπειρῶντο ἡμέρας ὅσαι αὐτοῖς ἐδόκουν ἱκαναὶ εἶναι. ἐπειδὴ δὲ καιρὸς ἦν, τῇ μὲν προτεραίᾳ πρὸς τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων

γάρ τι. *Γάρ τοι* ex uno Mosqu. scripsit Goell., quia *τί* et *ἄγαν* alterum alteri repugnaret. Sed *γάρ τι* recte revocarunt Bloomf. et Arn., ex quibus ille c. 63. *δέομαι μὴ ἐκπεπλῆχθαί τι ταῖς ξυμφοραῖς ἄγαν* confert et hanc modestiam verborum plane Thucydideam iudicat, uterque somewhat too much, somewhat overmuch, interpretatur.

Cap. 51. §. 1. *ἐγηγερμένοι.* Vat. C. F. Cam. Gr. *ἐπηρμένοι*, quod probat Burg. p. 190., sed paulo aliter dicitur (vid. adn. II, 8, 1.), et ex interpr. ortum videtur.

σφῶν. Vat. *σφῶν τε.*

ταῖς ναυσί. *Ταῖς* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. et duodecim alii. Sed ita etiam *τῷ* ante *πεζῷ* delendum esset, quod soli ignorant F. D. Utrumque recte dicitur. Cf. ed. mai.

§. 2. *ἀνεπειρῶντο* Cam. Gr. tacitusque Lugd. In Aug. Cl. Ven. T. Pal. Vat. Vall. et ceteris membranis plerisque *ἀνεπαύοντο*. Sed „si *τὰς ναῦς ἐπλήρουν*, quare aliquot dies nihil agendo consumerent? Noster VII, 7. *οἵ τε Συρακόσιοι ναυτικὸν ἐπλήρουν καὶ ἀνεπειρῶντο.*“ WASS. Tum Vat. et Bas. *ὅσας*.

προτεραίᾳ. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. G. Gr. D. I. E. Laur. K. m. Ar. Chr. Dan. *προτέρᾳ*. Quod Haackius interpretatur priore illorum dierum, qui proelio erant insignes. Sed cf. potius adn. V, 75, 4. Recepit Krueg.

calculi astronomici.“ DODW. Cf. Heis „*Die Finsternisse während des Pelop. Kriegs*“ p. 11., qui die XXVII. m. Aug. post hor. 8. vespert. docet fuisse. — *ἐνθύμιον ποιούμενοι.* In religionem rem vertentes s. trahentes. Cf. hic interpr. — *τὶ ... καὶ ἄγαν.* Cf. sd. et de *καί* IV, 63. extr. — *θειασμῷ τε καὶ τῷ τοιούτῳ προςκείμενος.* „Cf. Plut. Nic. c. 4 ... De significatione vocis *θειασμός* in hoc loco agit Stephanus in Thes. Add. Suid. in *θειασμός*.“ DUK. Vis substantivi apparet ex *θειάζειν* VIII, 1., contra differt *ἐπιθειάζειν* II, 75., ubi vid. adn. Extrema Schol. sic explicat: *τῷ τοιούτῳ, φησίν, εἴδει τοῦ θειασμοῦ προσέχων, τῷ παραφυλάττειν τὰς ἐκλείψεις καὶ τὰ οὐράνια.* Plutarchus de Malign. Herodot. p. 395. laudat Thucydidem, quod Niciam *θειασμῷ προςκείμενον*, non *θεόληπτον*, dixerit. Idem huius ducis superstitionem perstringit Mor. p. 169., quum in Nic. c. 23. dubitet, utrum inscientiam an superstitionem appellet. Cf. ibid. c. 22. et Diod. l. d. — *οὐδ᾽ ἄν ...*] *τὸ ἑξῆς, οὐδ᾽ ἂν διαβουλεύσασθαι, ὅπως ἂν κινηθείη πρότερον, τουτέστι πρὶν τρὶς ἐννέα ἡμέρας κ. τ. λ.* Schol. Lugd. Ex his Bloomfieldium, qui exempla verbi *διαβουλ.* adscripsit, male censere ellipsin hic esse verborum: utrum abirent an manerent, apparet. — *ἐξηγοῦντο.* *Ἐξηγεῖσθαι, ἐξήγησις, ἐξηγητής* propria esse vocabula de ceremoniarum, portentorum et prodigiorum interpretibus ostendunt hic explanatores. De vatibus tunc praesentibus cf. VI, 69. — *τρὶς ἐννέα ἡμέρας.* In vaticinio poetica periphrasis *τρὶς ἐννέα* est posita, qua sacri numeri nominantur. „Adstipulatur Thucydidi Plutarchus, qui Niciam e vatum sententia *ἄλλην σελήνης περίοδον* exspectare voluisse dicit. Sed tres tamen dies satis fuisse ostendit ex [Autoclide] in Exegeticis idem Plutarchus. Nec plus quam trium dierum ex eorundem vatum sententia meminit Diodorus [c. 12. extr.], fort. ex Philisto ... Eventus certe magis Diodoro suffragatur.“ DODW., qui apud Thuc. *ἐννέα* delendum esse suspicatur, qua in re ei assentitur Wessel. ad Diod. l. d. Sed „summo iure me defendere posse arbitror apud Thuc. *τρὶς ἐννέα ἡμέρας* ... Quae Plutarchus hac de re ex Anticlidis [?] Commentariis affert, satis explicant, quid Diodorum permoverit, ut de tribus tantum diebus [qui plerumque in tali *διοσημείᾳ* infausti existimarentur] loqueretur. Eventus autem nihil probare potest. Est verum Athenienses non mensem, sed paucos tantum dies [plures tamen tribus, vid. Arn.] commoratos esse. Sed tunc iam ita ad ultimas angustias redacti erant, ut neque abire neque manere in eorum potestate esset.“ ULLRICH. Aristoph. Quaest. I. p. 40. Add. Bloomf. et Arn.

Cap. 51. §. 1. *Μὴ ἀνιέναι τὰ τῶν Ἀθηναίων.* „*Τὰ τῶν Ἀθην.* intellexerim res, consilia, conatus Atheniensium, quos nollent Syracusani *ἀνιέναι*, negligere, transmittere, secure ac socorditer habere.“ BAU. *Μὴ ἀνιέναι τὸν πόλεμον* et alia comparat Abr. — *κατεγνωκότων.* Cf. adn. III, 45, 1. — *σφῶν* ex comparativo aptum est. — *οὐ γὰρ ἂν ... ἐπιβουλεῦσαι.* Totum enunciatum pendet ex *ἐνόμιζον* (*οἱ Συρακ.*) similive verbo repetendo ex illis *οἱ Συρακ. ἐγηγερμένοι ἦσαν.* Cf. adn. IV, 3, 2. Audi autem *εἰ μὴ κατεγίγνωσκον ἤδη μηκέτι κρεισσόνων εἶναι σφῶν*, sive *εἰ ἐγίγνωσκον ἑαυτοὺς κρείσσους ὄντας*, et cf. adn. I, 68, 4. 102, 2. al. De *ἐπιβουλ.* vid. adn. III, 20, 1. VI, 54, 3. — *Ἄλλοσέ ποι.* Cf. 49, 2.

§. 2. *ἀνεπειρῶντο.* Cf. adn. 7, 4. — *ὅσαι ... εἶναι.*

προσέβαλλον, καὶ ἐπεξελθόντος μέρους τινὸς οὐ πολλοῦ καὶ τῶν ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἱππέων κατά τινας πύλας, ἀπολαμβάνουσί τε τῶν ὁπλιτῶν τινας καὶ τρεψάμενοι καταδιώκουσιν· οὔσης δὲ στενῆς τῆς ἐςόδου, οἱ Ἀθηναῖοι ἵππους τε ἑβδομήκοντα ἀπολλύουσι καὶ τῶν ὁπλιτῶν οὐ πολλούς.

ἔπειτα δὲ μεγάλης ναυμαχίας τε καὶ πεζομαχίας γενομένης τὸ μὲν ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων νικᾶται, καὶ Εὐρυμέδων διαφθείρεται·

52. Καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ ἀπεχώρησεν ἡ 1
στρατιὰ τῶν Συρακοσίων· τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ ταῖς τε ναυσὶν ἐκπλέουσιν οὔσαις ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα καὶ τῷ πεζῷ ἅμα πρὸς τὰ τείχη ἐχώρουν. οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι ἀντανῆγον ναυσὶν ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα καὶ προςμίξαντες ἐναυμάχουν. καὶ τὸν Εὐρυμέδον- 2
τα ἔχοντα τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων καὶ βουλόμενον περικλήσασθαι τὰς ναῦς τῶν ἐναντίων καὶ ἐπεξαγαγόντα τῷ πλῷ πρὸς τὴν γῆν μᾶλλον, νικήσαντες οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὸ μέσον πρῶτον τῶν Ἀθηναίων, ἀπολαμβάνουσι

ἀπολλύουσι. Gr. et Bekk. ἀπολλύασι. At vid. sd. IV, 25, 5.

Cap. 52. §. 1. τὰ τείχη. It. Vat. τῷ τείχει.

§. 2. ἐπεξαγαγόντα. Vat. ἐπεξάγοντα. Cass. Aug. T. Pal. et undecim vel duodecim alii ἐξάγοντα, Cl. Ven. I. ἐξαγαγόντα. At ἐπί, ut Valla sensit, in eas (naves hostiles) significat. Cf. adn.

πλῷ. Aug. Ven. It. Vat. πλοίῳ.

πρῶτον τῶν Ἀθηναίων. Vat. τῶν Ἀθηναίων πρῶτον.

Cf. adn. 75, 1. — ἐςόδου. Est ingressus s. introitus in munitionem Atheniensium. Cf. Bloomf. (Olim ἐφόδου.)

Cap. 52. §. 1. Ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα. „Ἑβδομήκοντα καὶ τέσσαρες, ut refert Diod. Sic. XIII, 13.“ HUDS. — ἀντανῆγον. Cf. adn. I, 52, 2. VII, 37, 3. — ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα. Consentit Diod. l. d. — ἐναυμάχουν. „Occasionem proelii recenset Plut. in Nic. c. 24.“ HUDS.

§. 2. τὸ δεξιὸν κέρας. Sinistro cornu praeerat Euthydemus, mediae aciei Menander. Syracusanorum sinistrum cornu tenebat Agatharchus, dextrum Sicanus, mediam aciem Pythen. Ita Diod. l. d. — ἐπεξαγαγόντα. Qui navium agmen produxerat vel explicaverat Latine non satis subtiliter interpretantur. Invenitur etiam V, 71., ubi cf. adn. et simile ἀντεπεξῆγον VIII, 104. Britannice Arnoldus, ut illo loco, vult valere *to break away from the line to attack the enemy*, at Bloomfieldius in bello navali potius *to draw off* reddendum esse adnotat in ed. 2. Ὡς ἀπεσπάσθη τῆς τάξεως pro eo dixit Diod. l. d. — νικήσαντες... τὸ μέσον πρῶτον. Dissentit

κἀκεῖνον ἐν τῷ κοίλῳ καὶ μυχῷ τοῦ λιμένος καὶ αὐτόν τε διαφθείρουσι καὶ τὰς μετ᾽ αὐτοῦ ναῦς ἐπισπομένας· ἔπειτα δὲ καὶ τὰς πάσας ναῦς ἤδη τῶν Ἀθηναίων κατεδίωκόν τε καὶ ἐξεώθουν ἐς τὴν
1 γῆν. 53. ὁ δὲ Γύλιππος ὁρῶν τὰς ναῦς τῶν πολεμίων νικωμένας καὶ ἔξω τῶν σταυρωμάτων καὶ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου καταφερομένας, βουλόμενος διαφθείρειν τοὺς ἐκβαίνοντας καὶ τὰς ναῦς ῥᾷον τοὺς Συρακοσίους ἀφέλκειν τῆς γῆς φιλίας οὔσης παρεβοήθει ἐπὶ τὴν χηλὴν μέρος τι ἔχων τῆς στρα-

κατὰ δὲ γῆν οἱ Ἀθηναῖοι νικῶσι, καὶ τὰς λοιπὰς ναῦς μὴ ἐμπρησθῆναι κωλύουσιν.

καὶ μυχῷ. Καί om. E. Laur., quod probat Burg. p. 190. At κοῖλον explicatur μυχοῦ voce. Cf. adn.

ναῦς ἤδη. Vat. Bekk. ἤδη ναῦς. Cf. VIII, 26. 56.

ἐξεώθουν. Vat. Gr. E. Mosqu. Dan. ἐξώθουν, ut διωθοῦντο II, 84, 3., ubi vid. adn.; sed cf. ἐξωθεῖν verbi exempla ad II, 90, 5. adscripta.

Diod. Vid. Haack. — κἀκεῖνον. Hoc propter interiectum membrum νικήσαντες ... τὸ μέσον πρῶτον τῶν Ἀθ. additum est, etsi antecedit accusativus Εὐρυμέδοντα. Cf. de αὐτός II, 62, 1. adn. — ἐν τῷ κοίλῳ καὶ μυχῷ τοῦ λιμένος. Diod. l. d. πρὸς τὸν κόλπον τὸν Δάσκωνα μὲν καλούμενον, ὑπὸ δὲ τῶν Συρακοσίων κατεχόμενον. Recte igitur μυχοῦ nomen totam interiorem portus partem complecti existimabimus; nam et Athenienses in μυχῷ, i. e. inter Anapum et urbem prope duplicem murum, stationem habebant (vid. VII, 4. et ibi adn.), et Eurymedon, quum ab hac statione et acie Atheniensium cornu explicatum subduxisset, ἐν μυχῷ, id est apud Dasconem ad dextram, ut videtur, Anapi ripam (vid. adn. VI, 66.), caesus est. — αὐτόν τε διαφθείρουσι. De modo rei gestae vid. Diod. — τὰς μετ᾽ αὐτοῦ ... ἐπισπομένας. „XXX naves [quibus praefuerat] incenduntur. Iust. IV, 5.“ WASS. At septem rectius (cf. c. 53.) numerat Diod., neque incensae eae sunt, qui error Iustini ortus est ex conatu Syracusanorum 53, 4. narrato. De ἐφέπεσθαι μετά τινος vid. Lob. ad Phryn. p. 354. et adn. VII, 57, 9. — ἐξεώθουν. Cf. adn. II, 90, 5. — ἐς τὴν γῆν. Πρὸς τὸ τεναγῶδες μέρος τοῦ λιμένος, Diod.

Cap. 53. §. 1. Τῶν σταυρωμάτων. Supra c. 38. τοῦ σταυρώματος. Cf. sd. VI, 74. — τοῦ ... στρατοπέδου. De his castris vid. adn. c. 23. — καταφερομένας, deferri (ad terram). Cf. c. 71. et adn. 51, 2. — φιλίας οὔσης, quod ab amicis (terra) teneretur, Port. — παρεβοήθει ἐπὶ τὴν χηλήν. Cf. I, 63: παρῆλθε παρὰ τὴν χηλὴν διὰ τῆς θαλάσσης, et ibi adn. „Χηλή est Latinorum crepido, et Cicero de hac ipsa re loquitur Verr. V, 37: Piraticus myoparo usque ad forum Syracusanorum et ad omnes crepidines urbis accessit. Χηλή secuta aliquantum urbis moenia, donec in mediterranea versus verterentur, inde secundum oram portus procurrebat aggerem quendam angustum inter mare et paludes efficiens. Quae via quum angusta

τιᾶς. καὶ αὐτοὺς οἱ Τυρσηνοὶ (οὗτοι γὰρ ἐφύλασ- 2
σον τοῖς Ἀθηναίοις [ταύτῃ]) ὁρῶντες ἀτάκτως
προςφερομένους, ἐπεκβοηθήσαντες καὶ προςπεσόν-
τες τοῖς πρώτοις τρέπουσι καὶ ἐςβάλλουσιν ἐς τὴν
λίμνην τὴν Λυσιμέλειαν καλουμένην. ὕστερον δὲ 3
πλείονος ἤδη τοῦ στρατεύματος παρόντος τῶν Συ-
ρακοσίων καὶ ξυμμάχων, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιβοη-
θήσαντες καὶ δείσαντες περὶ ταῖς ναυσὶν ἐς μά-
χην τε κατέστησαν πρὸς αὐτοὺς καὶ νικήσαντες
ἐπεδίωξαν, καὶ ὁπλίτας τε οὐ πολλοὺς ἀπέκτειναν,
καὶ τὰς ναῦς τὰς μὲν πολλὰς διέσωσάν τε καὶ ξυν-
ήγαγον κατὰ τὸ στρατόπεδον, δυοῖν δὲ δεούσας εἴ-
κοσιν οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔλαβον αὐτῶν
καὶ τοὺς ἄνδρας πάντας ἀπέκτειναν. καὶ ἐπὶ τὰς 4
λοιπὰς ἐμπρῆσαι βουλόμενοι ὁλκάδα παλαιὰν κλη-
ματίδων καὶ δᾳδὸς γεμίσαντες, (ἦν γὰρ ἐπὶ τοὺς
Ἀθηναίους ὁ ἄνεμος οὔριος,) ἀφεῖσαν τὴν ναῦν
πῦρ ἐμβαλόντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δείσαντες περὶ

Cap. 53. §. 2. ταύτῃ om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. D. I. E. Laur. Mosqu. K. m. Ar. Chr., et simillimum additamentum αὐτοῦ expunctum est 40, 4.

§. 3. δυοῖν δὲ δεούσας εἴκοσιν οἱ Vat. Vall. Bekk. Vulgo δυοῖν δεούσας εἴκοσιν, ἃς οἱ, unde absurda oritur sententia.

§. 4. ἐμπρῆσαι βουλόμενοι. Vat. βουλόμενοι ἐμπρῆσαι.

esset, ut Syracusani, ubi primum victi sunt, in paludes, quae ipsis ad dextram essent, pellerentur, consentaneum fuit.“ ARN. Esse crepidinem [„mole“] eam, qua Lysimelea palus a mari separetur, breviter adnotat Leak. apud Bloomf. p. 685. Errores aliorum redarguimus in ed. mai.

§. 2. οἱ Τυρσηνοί. Tyrrhenorum gravis armaturae milites similiter atque Graecos armatos fuisse ex monumentis nuper repertis intelligi adnotat Leak. l. d. p. 686. — ἐφύλασσον τοῖς Ἀθηναίοις. „Ab Atheniensibus in praesidio, in statione positi erant.“ BAU. Φυλάσσειν, ut saepe, simpliciter dictum est pro ἐν φυλακῇ εἶναι. — Λυσιμέλειαν. „Huius meminit Theocr. Id. XVI. [v. 84, ubi vid. Schol.] Vid. Cluv. Sic. ant. p. 174.“ HUDS. Hodie Pantanelli. Cf. adn. VI, 66, 1. 101, 1. — καὶ δείσαντες. De καί, quod aliquis abesse velit, vid. adn. I, 1, 1.

§. 4. κληματίδων καὶ δᾳδὸς γεμίσαντες. Diod. ὁλκάδα κληματίδων καὶ δᾴδων, ἔτι δὲ πίττης πληρώσας (Σικανὸς ὁ τῶν Συρακοσίων στρατηγός). Thucydides igitur singulari δᾳς collective est usus, ut Plut. Ant. c. 74,

ταῖς ναυσὶν ἀντεμηχανήσαντό τε σβεστήρια κωλύ-
ματα, καὶ παύσαντες τὴν φλόγα καὶ τὸ μὴ προς-
ελθεῖν ἐγγὺς τὴν ὁλκάδα τοῦ κινδύνου ἀπηλλάγη-
σαν. 54. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ Συρακόσιοι μὲν τῆς τροπαῖα ἑκατέρων.
τε ναυμαχίας τροπαῖον ἔστησαν καὶ τῆς ἄνω τῆς
πρὸς τῷ τείχει ἀπολήψεως τῶν ὁπλιτῶν, ὅθεν καὶ
τοὺς ἵππους ἔλαβον, Ἀθηναῖοι δὲ ἧς τε οἱ Τυρ-
σηνοὶ τροπῆς ἐποιήσαντο τῶν πεζῶν ἐς τὴν λί-
μνην καὶ ἧς αὐτοὶ τῷ ἄλλῳ στρατοπέδῳ.
1 55. Γεγενημένης δὲ τῆς νίκης τοῖς Συρακοσί- ἀθυμία Ἀθηναίων.
οις λαμπρᾶς ἤδη καὶ τοῦ ναυτικοῦ, (πρότερον μὲν

τὴν φλόγα. Vat. τήν τε φλόγα.

Cap. 54. οἱ Συρακόσιοι μέν. Οἱ om. Vat. Bekk., haud dubie quia contraria Ἀθηναῖοι δέ sine articulo sequuntur. At vid. III, 10, 3. 13, al. Xen. Hell. IV, 2, 19. extr.

ἀπολήψεως. Aug. It. Vat. ἀπολείψεως. At vid. 51, 2.

Cap. 55. §. 1. ἤδη καί. Καί ex plerisque libris praeter Vat. addiderunt editores recentiores.

Cf. adn. II, 4, 2. — σβεστήρια κωλύματα. „Σβεστηρίου vocis in Steph. Thes. exempla non proferuntur. [Et adiective et substantive poni posse apparet ex Buttm. Gr. max. §. 119. 35. C. a., ubi vid. Lob. Substantive] legitur apud Arrian. II, 19, 8: σβεστήριον τῇ φλογὶ ἐπίφερον. [Cf. Plut. Cam. 34.] Respexit huc Polyaen. VI, 3: σβεστήριον γὰρ πυρὸς μάλιστα ὄξος εἶναι δοκεῖ· ἄριστον δὲ κώλυμα πυρὸς ἐπαλειφόμενον ὄξος, ἥκιστα γὰρ τούτου πῦρ ἅπτεται.“ BLOOMF. Ob haec verba potius aliquis σβεστήρια (πυρός) et κωλύματα (πυρός) discerni et inter se coniungi non posse crediderit. „Κωλύματα. Προκαλύμματα? nisi delendum est.“ KRUEG., qui machinamenta dixisse pro eo Vallam addit. Προκαλύμματα nobis aptum non videtur. Κωλύματα abesse sane malis, quum subsidia restinguendis ignibus significentur, non impedimenta. Sed „Poll. I, 168. σβεστηρίοις κωλύμασιν ἐχρῶντο. Videtur sumpsisse ex h. l.“ DUK. — τὸ μὴ προςελθεῖν. De negatione vid. Matth. Gr. §. 534. adn. 5. 4. et ibid. §. 543. Rost. §. 125. adn. 8.

Cap. 54. Τῆς ἄνω. Ἄνω hic de tempore dictum voluit Portus, quod non videtur probari posse. Cf. ed. mai. Quum alterum proelium terrestre fuerit ad mare c. 53., id, ad quod hic respicitur, c. 51., in planitiei parte superiore, i. e. magis ad Epipolarum rupem vergenti, pugnatum esse censendum est. De iterato deinde articulo vid. Matth. Gr. §. 276. et §. 279. adn. 3. Rost. §. 98. adn. 1. — Ἀθηναῖοι δέ. Repete τροπαῖον ἔστησαν.

Cap. 55. §. 1. Λαμπρᾶς. Similiter τῆς δὲ τροπῆς λαμπρᾶς γεγενημένης Luci. Ver. Hist. §. 7. Verba valent proprie idem atque pleniora τῆς νίκης, ἣν ἐνίκησαν, λαμπρᾶς νίκης γεγενημένης. De vi voc. λαμπρός cf. I, 49. II, 7. — καὶ τοῦ ναυτικοῦ. Etiam classis dicit, quod pedestres Atheniensium copias statim post adventum Demosthenis vicerant. — πρότερον μέν. Est μέν soli-

γὰρ ἐφοβοῦντο τὰς μετὰ τοῦ Δημοσθένους ναῦς ἐπελθούσας,) οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐν παντὶ δὴ ἀθυμίας ἦσαν, καὶ ὁ παράλογος αὐτοῖς μέγας ἦν, πολὺ δὲ μείζων ἔτι τῆς στρατείας ὁ μετάμελος.
πόλεσι γὰρ ταύταις μόναις ἤδη ὁμοιοτρόποις ἐπελ- 2
θόντες, δημοκρατουμέναις τε, ὥςπερ καὶ αὐτοί, καὶ ναῦς καὶ ἵππους καὶ μεγέθη ἐχούσαις, οὐ δυ-

δή. Ἤδη Vat. et vulgo Suid. in παράλογος, sed ibi ἤδη ex duobus codd. restituit Bernhardy.

στρατείας ex Ae. Porti coniectura Bekk. Vulgo στρατιᾶς. T. et Lugd. στρατίας. Vulgatam refellit Haack. Sed cf. etiam sd. I, 9, 3.

§. 2. ναῦς καὶ ἵππους καὶ μεγέθη. Cass. Aug. Cl. (hic a pr. man.) T. Pal. Reg. Marc. F. D. I. E. mus. Brit. K. m. ναυσὶ καὶ ἵπποις καὶ μεγέθει. Ναυσὶ καὶ ἵπποις etiam Laur. Mosqu. Ar. Chr., μεγέθει It. et Lugd. Dativis repositis ἰσχυούσαις pro ἐχούσαις legendum coniicit Duker, quam coniecturam commendat Bloomf. in ed. 2.

tarium, de quo cf. sd. I, 69, 4. adn. II, 65, 12. al. — ἐν παντὶ δὴ ἀθυμίας ἦσαν. De verbis ἐν παντί cum gen. coniunctis vid. Matth. Gr. §. 442. 3. Krueg. §. 47. 10. adn. 3. Saupp. ad Xen. de Re equ. 12, 8. et hic Bloomf., qui male sollicitat non minus recta ἐν παντὶ κακῷ γενόμενος et εἰς πάντα κίνδυνον ἦλθον. — τῆς στρατείας ὁ μετάμελος. De genitivo obiecti cf. Matth. Gr. §. 348. adn. 1. Ipsa vox μετάμελος rarior quidem est, sed cum genitivo rei, cuius aliquem poenitet, exstat etiam apud Dion. Cass. Ioseph. Procop.

§. 2. ταύταις μόναις ἤδη. Has solas iam, non item alias ante. Aptius tamen videtur δή, quod legendum coniecit Dind. in Steph. Thes. t. II. p. 1048. ed. rec. Articulus autem ante nomen πόλεσι omissus est, quia plena sententia haec est: ταύταις (ταῖς πόλεσι) μόναις ὁμοιοτρόποις πόλεσιν ἐπελθόντες. — ὁμοιοτρόποις ἐπελθόντες. Cum sententia cf. VIII, 96. extr.: ἔδειξαν δὲ οἱ Συρακόσιοι [ὅτι διάφοροι πλεῖστον ὄντες... πλεῖστα ὠφέλουν]· μάλιστα γὰρ ὁμοιότροποι γενόμενοι ἄριστα καὶ προςεπολέμησαν. Ipsius vocis ὁμοιότροπος alia exempla adscripsit Bloomf. — μεγέθη. Pluralem μεγέθη rarum [praeterquam apud mathematicos et de sublimibus] esse affirmans Bloomf. [quod Krueger adscriptis quatuor exemplis Platonis et uno Aristophanis redarguit] ut in Xen. Cyneg. IV, 1. τὰ μεγέθη μεταξὺ μακρῶν καὶ βραχέων et apud Theophr. in Steph. Thes. h. v.: οὐκ εὔοσμα δὲ ῥόδα, οὐδὲ μεγάλα τοῖς μεγέθεσι, ideo positum putat, quia referatur ad substantiva eiusdem numeri. Cf. de hoc abstractorum usu supra c. 13. Bernh. Synt. p. 62. sq. Kuehn. Gr. §. 408. c. Legi μεγέθη ὀρέων, σωμάτων, alia, sicut ὕψη, πλάτη, πλήθη, adnotat Did. Add. μεγέθη πόλεων Ios. B. I. VII, 1, 2., οἰκοδομημάτων A. I. VIII, 4, 1., ποταμῶν Aristid. I. p. 225., περιβόλων ib. p. 524., magnitudines artium Cic. de Or. III, 33, 132. Apud Thuc. tamen nusquam alibi pluralem μεγέθη, sed etiam de

νάμενοι ἐπενεγκεῖν οὔτε ἐκ πολιτείας τι μεταβολῆς τὸ διάφορον αὐτοῖς, ᾧ προςήγοντο ἄν, οὔτ' ἐκ παρασκευῆς πολλῷ κρείσσους, σφαλλόμενοι δὲ τὰ πλείω, τά τε πρὸ αὐτῶν ἠπόρουν, καὶ ἐπειδή γε καὶ ταῖς ναυσὶν ἐκρατήθησαν, ὃ οὐκ ἂν ᾤοντο, πολλῷ δὴ μᾶλλον ἔτι.

1 56. Οἱ δὲ Συρακόσιοι τόν τε λιμένα εὐθὺς παρέπλεον ἀδεῶς, καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ διενοοῦντο κλῄσειν, ὅπως μηκέτι, μηδ' εἰ βούλοιντο, λάθοιεν
2 αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι ἐκπλεύσαντες. οὐ γὰρ περὶ τοῦ αὐτοὶ σωθῆναι μόνον ἔτι τὴν ἐπιμέλειαν ἐποιοῦντο, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐκείνους κωλύσωσι, νομίζοντες, ὅπερ ἦν, ἀπό τε τῶν παρόντων πολὺ σφῶν καθυπέρτερα τὰ πράγματα εἶναι, καὶ εἰ δύναιντο κρατῆσαι Ἀθηναίων τε καὶ τῶν ξυμμάχων καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καλὸν σφίσιν ἐς τοὺς

οἱ Συρακόσιοι τὸν λιμένα κλῇσαι διανοοῦνται. ἐπῇρε δὲ αὐτοὺς πρὸς μεγίστην σπουδὴν ἄλλα τε καὶ ὅτι πλεῖστα ἔθνη ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῶν ξυνῆλθεν.

κρείσσους. Post hoc „ὄντες addidi ex Vat. [et marg. Cl.], sed nominativo haud scio an praestiterit accusativus." BEKK., qui nunc ὄντας edidit. Habere et marg. Cl. et Ven. adnotat Arn., sed id secundum Duk. de nominativo videtur accipiendum et accusativus omni auctoritate carere. Participium ex interpr. ortum esse docet Schol.: πολλῷ κρείσσους] λείπει τὸ ὄντες. „Κρείσσονος Schol. [cod. Lugd.] et Valla." KRUEG. Cf. adn. Deinde Vat. πρός pro πρό.

Cap. 56. §. 2. αὐτοί. Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Reg. aliique nonnulli αὐτοῦ, quod contrario ἐκείνους convincitur.

τὰ πράγματα. Τά om. Vat. Gr.

plurium magnitudine singularem I, 2. VII, 72. inveniri sciendum est. Et hic verba sunt dubia. Cf. sd. — ἐκ πολιτείας ... μεταβολῆς] διὰ τοῦ μεταβάλλειν αὐτῶν τὴν πολιτείαν, οἷον στάσιν ἐμβαλόντες, ἢ ὀλιγαρχίαν [male pro δημοκρατίαν] παρ' αὐτοῖς ἐργασάμενοι. Schol. — τὸ διάφορον. „Epexegesis est voculae τί, quicquam, quod causa dissidii esse solet. Cf. c. [2. et] 75." GOELL. Aliter tamen explicat Krueg. — ᾧ, quo, i. e. quod (dissidium) si excitassent. — κρείσσους. Vel non addito ὄντας (de quo cf. sd.) pro accusativo ita habendum videtur, ut pro ἐπενεγκεῖν iam προςάγεσθαι ex interpositis ad iteranda οὐ δυνάμενοι audiatur. Cf. ed. mai. Negat tamen id fieri posse Krueg., qui mavult κρείσσονος. — σφαλλόμενοι τὰ πλείω. Cf. I, 69, 5. adn. — τὰ πρὸ αὐτῶν, ante haec, antea. Cf. adn. IV, 64, 1. Intelligitur tempus id, quod fuit ante postremam pugnam navalem.

Cap. 56. §. 2. Ἀπό τε τῶν παρόντων. „I. e. per ea, propter ea, quae iam tenerent." BAU. Cf. Matth. Gr.

Ἕλληνας τὸ ἀγώνισμα φανεῖσθαι· τούς τε γὰρ ἄλλους Ἕλληνας εὐθὺς τοὺς μὲν ἐλευθεροῦσθαι, τοὺς δὲ φόβου ἀπολύεσθαι· (οὐ γὰρ ἔτι δυνατὴν ἔσεσθαι τὴν ὑπόλοιπον Ἀθηναίων δύναμιν τὸν ὕστερον ἐπενεχθησόμενον πόλεμον ἐνεγκεῖν·) καὶ αὐτοὶ δόξαντες αὐτῶν αἴτιοι εἶναι ὑπό τε τῶν ἄλλων ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ τῶν ἔπειτα πολὺ θαυμασθήσεσθαι. καὶ ἦν δὲ ἄξιος ὁ ἀγὼν κατά τε 3
ταῦτα καὶ ὅτι οὐχὶ Ἀθηναίων μόνον περιεγίγνοντο, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων πολλῶν ξυμμάχων, καὶ οὐδ᾽ αὐτοὶ αὖ μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν ξυμβοηθησάντων σφίσιν, ἡγεμόνες τε γενόμενοι μετὰ Κορινθίων καὶ Λακεδαιμονίων, καὶ τὴν σφετέραν πόλιν ἐμπαρασχόντες προκινδυνεῦσαί τε, καὶ τοῦ ναυ-

φόβου. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. Reg. Marc. F. Mosqu. φόβῳ. Fuitne φόβων?

αὐτῶν αἴτιοι. Vat. αἴτιοι αὐτῶν.

§. 573. p. 1330. — τούς τε γὰρ ἄλλους Ἑλλ. His respondent infra καὶ αὐτοί. — ἐλευθεροῦσθαι ... ἀπολύεσθαι. De praesentis infinitivis v. Matth. Gr. §. 504. I. 3. Rost. §. 116. adn. 8.

§. 3. καὶ ... δέ. Cf. adn. I, 132, 4. — περιεγίγνοντο. Ἄν excidisse frustra in mentem venit Bauero. Hic et Latine et in patrio sermone bene imperfecto indicativi utare. Cf. Matth. Gr. §. 508. adn. 5. Rost. §. 120. adn. 2. — τῶν ἄλλων ... ξυμμάχων. Cf. adn. I, 128, 5. — καὶ οὐδ᾽ αὐτοὶ αὖ μόνον ... „Nec vero [propr. nec rursus, nec item] ipsi tantum [audi περιεγίγνοντο], sed una etiam cum iis, qui auxilio ipsis ven[erant].“ STEPH. Impugnat tamen verba Krueg. — τοῦ ναυτικοῦ μέγα μέρος προκόψαντες. Quum hic non ea commoda, quae Syracusani perceperint, sed quae aliis paraverint, enumerentur, προκόπτειν, de cuius verbi universa natura praeter Arn. ad h. l. vid. Monk. ad Eur. Hippol. v. 23., non, ut saepe (vid. Lex.), intransitive, sed transitive intelligendum est. Itaque interpretare: quum rei navalis magnam partem promovissent, vel, ut Haas., quum rem navalem multum promovissent. „Genit. τοῦ ναυτ. fuerit [positus] plane ut IV, 60. extr. τῆς ἀρχῆς προκοπτόντων ἐκείνοις.“ BAU. Ibi de genitivo, quem Bloomfieldius simul audito nomine ὁδόν, quod, quum ne exemplum quidem verborum προκόπτειν ὁδόν invenerit, refutari non est opus, alii aliter explicant, vid. adn. Hic genitivus ex προκόπτειν propter additum μέρος non potest suspensus esse. Quod vocabulum Krueger, ut aliquoties (cf. adn. IV, 18.), deletum cupit, et verum est alibi apud προκόπτειν sola neutra οὐδέν, πολύ, τί, similia legi. Vid. Lex. Sed quemadmodum non solum μετέχειν τινός, sed etiam μετέχειν μέρος τινός et similia

4 τικοῦ μέγα μέρος προκόψαντες. ἔθνη γὰρ πλεῖστα δὴ ἐπὶ μίαν πόλιν ταύτην ξυνῆλθε, πλήν γε δὴ τοῦ ξύμπαντος λόγου τοῦ ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρὸς τὴν Ἀθηναίων τε πόλιν καὶ Λακεδαιμονίων.
1 57. τοσοίδε γὰρ ἑκάτεροι ἐπὶ Σικελίαν τε καὶ περὶ Σικελίας, τοῖς μὲν ξυγκτησόμενοι τὴν χώραν ἐλθόντες, τοῖς δὲ ξυνδιασώσοντες, ἐπὶ Συρακούσας ἐπολέμησαν, οὐ κατὰ δίκην τι μᾶλλον, οὐδὲ κατὰ ξυγγένειαν μετ᾽ ἀλλήλων στάντες, ἀλλ᾽ ὡς ἑκάστοις

ἕπεται οὖν κατάλογος α΄ τῶν μετ᾽ Ἀθηναίων στρατευσάντων.

οις

Cap. 57. §. 1. ἑκάστοις. Vat. ἑκάστοι. I. ἕκαστοι. Marg. Lugd. ἕκαστος. Krueger ad Dion. p. 122. et Goeller ἕκαστός τις scripserunt, ille proximum τῆς in τίς mutans, hic τίς simpliciter inserens. Sed frustra. Vid. adn. Nunc autem Krueger solum ἕκαστος recepit.

dici constat (cf. Matth. Gr. §. 325. adn. 1.), ita non dubitamus, quin προκόπτειν τινός et μέρος τινός recte dicatur. Minus probabile videtur μέγα μέρος, ut apud Lat. magnam partem, esse casum adverbialem, ut μέρος τι (IV, 30.) et τὸ μέρος (cf. adn. I, 74, 3. II, 67, 2.). Προκόπτειν hic cum accus. iunctum esse docet etiam Madvig. Obs. synt. p. 77. sq.

§. 4. ἔθνη γάρ. Γάρ respicit maxime ad verba τῶν ἄλλων πολλῶν ξυμμάχων et μετὰ τῶν ξυμβοηθησάντων σφίσι. Ἐπί non est adversus, sed ad. Pro ταύτην Krueger suspicatur scribendum ταῦτα, quod, quum c. 57. ineunt. sequatur τοσοίδε, nobis aptum non videtur; sed ταύτην per epexegesin ad μίαν πόλιν accessit. — πλήν γε τοῦ ξύμπαντος λόγου ... τουτέστι, πλεῖστα ἔθνη περὶ Συρακουσῶν μαχόμενα ἦλθε, πλήν γε δὴ οὐ τοσαῦτα, ὅσα πρὸς Ἀθηναίους καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους προςενεμήθη. Schol. Pro λόγου Heilmannus coniecit ξυλλόγου, Krueger ὄχλου. „Sed hanc fere vim ipsum vocabulum λόγος hic habet, ut sit ἀριθμός.“ HAACK. Etenim ὁ λόγος ὁ πρός ... propr. est ratio, quae fuit ad ..., *das Verhältniss, welches stattfand zu ...*

Cap. 57. §. 1. Σικελίαν. „Σικελίᾳ?“ KRUEG. — Nos, sive haec cum ἐλθόντες iunguntur, sive, ut Krueg. nunc interpunxit, cum ἐπολέμησαν, tantum abest, ut dativum malimus, ut, qui ferri possit, vix intelligamus; neque enim similia sunt exempla ad I, 40, 6. adnotata. — περί, i. e. ὑπέρ, πρό. — ἐπὶ Συρακούσας ἐπολέμησαν. Arnoldus interpretatur ἐς πόλεμον sive μετὰ πολέμου ἐπὶ Συρ. ἦλθον, sicut βοηθεῖν ἐπὶ πόλιν dicatur. Et hanc, si sana est vulgata, quum non solum ad hostes, sed etiam ad amicos Syracusanorum verbum referatur, oportet proponi explicationem. Quum tamen πολεμεῖν ἐπί τινα alibi usquequaque, velut Xen. Anab. I, 3, 4. III, 1, 5., bellum gerere contra al., significet, de integritate verborum dubites, et placet Baueri coniectura ἐπὶ Συρακούσαις. — μετ᾽ ἀλλήλων στάντες. Cf. adn. III, 10, 2. — ἀλλ᾽ ὡς ... ἔσχεν] ἀλλ᾽ ὡς ἑκάστοις, φησί, συνέτυχεν ἢ διὰ τὸ ἴδιον συμφέρον ἢ ἐξ ἀνάγκης στρατεύεσθαι. Schol. Ἔχει impersonaliter positum est,

τῆς ξυντυχίας ἢ κατὰ τὸ ξυμφέρον ἢ ἀνάγκη ἔσχεν. 2 Ἀθηναῖοι μὲν αὐτοὶ Ἴωνες ἐπὶ Δωριέας Συρακοσίους ἑκόντες ἦλθον, καὶ αὐτοῖς τῇ αὐτῇ φωνῇ καὶ νομίμοις ἔτι χρώμενοι Λήμνιοι καὶ Ἴμβριοι καὶ Αἰγινῆται, οἳ τότε Αἴγιναν εἶχον, καὶ ἔτι Ἑστιαιῆς οἱ ἐν Εὐβοίᾳ Ἑστίαιαν οἰκοῦντες, ἄποικοι ὄντες ξυνεστράτευσαν. 3 τῶν δὲ ἄλλων οἱ μὲν ὑπήκοοι, οἱ δ' ἀπὸ ξυμμαχίας αὐτόνομοι, εἰσὶ δὲ καὶ οἳ μισθοφόροι ξυνεστράτευον. 4 καὶ τῶν μὲν ὑπηκόων καὶ φόρου ὑποτελῶν Ἐρετριῆς καὶ Χαλκιδῆς

ἀνάγκη Parm. mus. Brit. Bekk. et tacitus Lugd. In Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. aliisque ἀνάγκη. Vulgo ἀνάγκης. At vid. adn.

§. 3. εἰσὶ δὲ καὶ οἳ ex plerisque libris Bekk. cf. Xen. Hell. IV, 8, 19. Vulgo et Vat. εἰσὶ δ' οἳ καί, ut I, 23. VII, 13. et post ἔστιν ἅ, ἔστιν ᾗ I, 65. VII, 70. Cf. Aug. Buttmann. ad Mid. §. 8. adn. 76. a.

„Cf. Herodot. VII, 188: τοῖσι οὕτω εἶχε ὅρμου." ARN. Quae Krueger propter aoristum (pro quo sane malis εἶχεν, ut ὡς τάχους εἶχε et similia constanter leguntur) et articulum ad vulgatam defendendam negat sufficere. De genitivo vid. adn. I, 22, 3. II, 90, 4., de articulo τῆς Lob. ad Phryn. p. 280. et Madv. Obs. synt. p. 71. Ut autem antea scriptum est κατὰ δίκην et κατὰ ξυγγένειαν, ita his hic respondent κατὰ τὸ ξυμφέρον ἢ ἀνάγκη (i. e. κατ' ἀνάγκην).

§. 2. Δωριέας Συρακοσίους. I. e. Συρακοσίους Δωριέας ὄντας. Cf. adn. §. 8. — ἑκόντες. „Valla non vertit. An ἐπιόντες?" KRUEG. At Thucydidem velle fortasse significare eos, qui a §. 3. enumerantur, non ἑκόντας ad bellum profectos esse nec fugit Kruegerum et apparet ex §. 9. init. — Tum αὐτοῖς pendet ex τῇ αὐτῇ. — Λήμνιοι. Quo modo Lemnus colonia Atheniensium facta sit, de eo cf. Herodot. VI, 137—140. — Ἴμβριοι, Imbrum a Miltiade circa idem tempus atque Lemnum incolis frequentatam esse probare studet Arn. ad h. l. — οἳ τότε ... εἶχον. Vid. II, 27. — οἱ ἐν ... οἰκοῦντες. De re vid. I, 117. „Οἱ τὴν ἐν? nisi Ἑστίαιαν οἰκοῦντες delendum est." KRUEG. Librorum scripturam interpretari debemus: qui in Euboea Hestiaeam urbem incolunt, non: qui Hestiaeam in Euboea sitam incolunt. Si quid mutandum, totum incisum οἱ ἐν... οἰκοῦντες malim abesse; nam Euboeae Hestiaeenses a quibus aliis Hestiaeensibus quasi discernantur? Sunt qui alibi Ὠρεῖται vocantur. Vid. Athen. I, 24. et nos in ed. mai. I. 2. p. 268. — ξυνεστράτευσαν. Hic memorabilia leguntur exempla imperfecti et aoristi de eadem re positorum; nam §. 3. sequitur ξυνεστράτευον, eodemque modo §. 4. ξυνέσποντο, contra ibid. ἠκολούθουν et §. 7. ξυνείποντο atque εἵποντο.

§. 4. Χαλκιδῆς. Hi igitur, etsi apud eos κληροῦχοι Atheniensium fuerunt (cf. Herodot. V, 74.

καὶ Στυρῆς καὶ Καρύστιοι ἀπ' Εὐβοίας ἦσαν, ἀπὸ δὲ νήσων Κεῖοι καὶ Ἄνδριοι καὶ Τήνιοι, ἐκ δ' Ἰωνίας Μιλήσιοι καὶ Σάμιοι καὶ Χῖοι. τούτων Χῖοι οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρου, ναῦς δὲ παρέχοντες, αὐτόνομοι ξυνέσποντο. καὶ τὸ πλεῖστον Ἴωνες ὄντες οὗτοι πάντες καὶ ἀπ' Ἀθηναίων πλὴν Καρυστίων, (οὗτοι δ' εἰσὶ Δρύοπες,) ὑπήκοοι δ' ὄντες καὶ ἀνάγκῃ ὅμως Ἰωνές γε ἐπὶ Δωριέας ἠκολούθουν. 5 πρὸς δ' αὐτοῖς Αἰολῆς, Μηθυμναῖοι μὲν ναυσὶ καὶ οὐ φόρῳ ὑπήκοοι, Τενέδιοι δὲ καὶ Αἴνιοι ὑποτελεῖς. οὗτοι δὲ Αἰολῆς Αἰολεῦσι τοῖς

§. 4. Τήνιοι Vat. Valck. ad Herodot. VII, 95. Bekk. Vulgo male Τήϊοι. Cf. Haack. et sd. VIII, 69.

οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες φόρου. Vat. φόρου οὐχ ὑποτελεῖς ὄντες. Φόρου ὑποτελής I, 56. 66., ὑποτελὴς φόρου I, 19.

Ἰωνές γε Vat. Bred. Goell. Vulgo Ἴωνές τε, quod τέ quomodo a Bekk. retineri potuerit, non liquet. Cf. adn.

77.), non numerantur in colonis. Idem de Andriis (cl. Plut. Pericl. 11.) adnotandum. Simul etiam κληρούχους tributarios fuisse ex his colligamus. — ἀπὸ δὲ νήσων. Hoc nomine Cyclades eximie significari vidimus ad I, 12, 4. — Χῖοι. Cf. VI, 43. VII, 20. — τὸ πλεῖστον ... πάντες. De hoc dicendi genere cf. Schaef. ad Demosth. IV. p. 657. Iure autem illi omnes maxima ex parte vel plerique omnes Iones vocantur, quia in Cycladibus et Styris admixti Ionibus erant aliarum gentium homines. Vid. de Styrensibus Herodot. VIII, 46. Paus. IV, 34, 6. — οὗτοι δ' εἰσὶ Δρύοπες. Cf. Scymn. Chi. v. 586. Diod. IV, 36. et Siebel. ad Hellen. p. 341. et de ipsis Dryopibus Muell. Dor. I. p. 40. sqq. Herm. Antiqu. Gr. §. 7, 13. 16, 6. — ὑπήκοοι δ' ὄντες... ἠκολούθουν. *Sie folgten als Unterthanen und mit Zwang, aber doch wenigstens als Ionier gegen Dorier.* „Nempe ut non tamen ἀνάγκῃ prorsus sola, sed ἑκόντες quoque cum gentili odio sequerentur." BAU. Ergo ὅμως ad Ἰωνές γε spectat. Δέ post ὑπήκοοι, quoniam enunciatio ὑπήκοοι ὄντες superiori Ἴωνες ὄντες καὶ ἀπ' Ἀθηναίων quodammodo est contraria, addi potuisse videtur; comparaveris etiam exemplum 33, 2., etsi non prorsus simile. Ceterum Krueger in Ionibus [κληρούχοις Atheniensium] desiderat Naxios et Chersonesitas, ex quibus illos Scholiastes commemoret. Sed hi sunt Siciliae Naxii (infra §. 11.), atque Athenienses causis nobis incognitis moveri potuerunt, ne illos ad hanc militiam evocarent, nec alibi usquam apud Thuc. eos milites dare Atheniensibus videmus.

§. 5. Μηθυμναῖοι. Soli Lesbiorum tunc αὐτόνομοι. Cf. III, 50. — Αἴνιοι. De his Aeolensibus „vid. Steph. Byz. in Αἶνος, Scymn. Ch. 695. et Harpocr. in ead. voc. ex Ephoro." HEYN. Exc. I. ad Virg. Aen. l. III. Cf. Herm. Antiqu.

κτίσασι Βοιωτοῖς [τοῖς] μετὰ Συρακοσίων κατ'
ἀνάγκην ἐμάχοντο, Πλαταιῆς δὲ καταντικρὺ Βοιω-
τοὶ Βοιωτοῖς μόνοι εἰκότως κατὰ [τὸ] ἔχθος. Ῥό- 6
διοι δὲ καὶ Κυθήριοι Δωριῆς ἀμφότεροι, οἱ μὲν
Λακεδαιμονίων ἄποικοι Κυθήριοι ἐπὶ Λακεδαι-
μονίους τοὺς ἅμα Γυλίππῳ μετὰ Ἀθηναίων ὅπλα
ἔφερον, Ῥόδιοι δὲ Ἀργεῖοι γένος Συρακοσίοις μὲν
Δωριεῦσι, Γελῴοις δὲ καὶ ἀποίκοις ἑαυτῶν οὖσι,
μετὰ Συρακοσίων στρατευομένοις ἠναγκάζοντο πο-
λεμεῖν. τῶν τε περὶ Πελοπόννησον νησιωτῶν Κε- 7
φαλλῆνες μὲν καὶ Ζακύνθιοι αὐτόνομοι μέν, κατὰ
δὲ τὸ νησιωτικὸν μᾶλλον κατειργόμενοι, ὅτι θαλάσ-
σης ἐκράτουν οἱ Ἀθηναῖοι, ξυνείποντο· Κερκυραῖ-
οι δὲ οὐ μόνον Δωριῆς, ἀλλὰ καὶ Κορίνθιοι σα-
φῶς, ἐπὶ Κορινθίους τε καὶ Συρακοσίους, τῶν
μὲν ἄποικοι ὄντες, τῶν δὲ ξυγγενεῖς, ἀνάγκῃ μὲν

§. 5. *Βοιωτοῖς τοῖς. Τοῖς* ex Lindavii coniectura inseruerunt omnes recentiores, ut *τοῖς μετὰ Συρακ.* cum *Βοιωτοῖς* iungi possint.

κατὰ ἔχθος Cass. Aug. Cl. Pal. Reg., ut paulo post *κατὰ ἔχθος τὸ Κορινθίων.* Vat. F. Lugd. D. I. Mosqu. Bekk. *κατὰ τὸ ἔχθος.* Articulum legi etiam in Cl. et cod. mus. Brit. scribit quidem Bloomf. in ed., sed id iis, quae per literas de Cl. nobiscum communicavit, redarguitur. Articulo effici sententiam propter (*notissimum*) *eorum* odium recte quidem dicit Bloomf., sed requiri cum falso affirmat. Vulgo *κατ' ἔχθος.* Dan. *κατ' ἔχθραν.*

ἔφερον. Vat. *ἐπέφερον.* Sic *ὅπλα ἐπιφέρειν ἐπί τινα* V, 49. Sed hoc magis bellum vel signa inferre hostibus, alterum arma portare i. e. bellum gerere significat.

§. 7. *τῶν τε.* Vat. *τῶν δέ.*

Gr. §. 76, 16. — *καταντικρύ.* „Abr. cum Steph. interpretatur e regione, ex adverso.“ BECK. Male Arn. Bloomf. in ed. 2. aliique ad *Βοιωτοί* referentes voluntesse plane, manifestissime; nam *καταντικρύ* apud Atticos nusquam aliam nisi loci notionem habet. Cf. Lob. ad Phryn. p. 444. et ed. mai. Iunge *καταντικρὺ Βοιωτοῖς ἐμάχοντο*, ut alibi *ἐναντία τινὶ πολεμεῖν* (I, 29.) et similia dicuntur. Nec obstat huic explanationi collocatio verborum. Vid. Buttm. Gr. §. 151. III, 1. Kuehn. §. 865. 2. et adn. §. 8.

§. 6. *Ῥόδιοι.* Cf. VI, 43. — *Κυθήριοι.* De horum statu cf. IV, 57. Simul „hinc Cythera Lacedaemoniis pace non [magis quam Pylum] restituta esse apparet.“ BLOOMF. — *Ἀργεῖοι γένος.* Vid. Muell. Dor. I. p. 103. sqq. Herm. Ant. Gr. §. 79, 3. Grot. Hist. Gr. II. p. 434.

§. 7. *κατὰ τὸ νησιωτικόν.* Ex conditione insulanorum, quia insulani erant. — *μᾶλλον.* I. e. *μᾶλλον ἢ ἄλλοι, ἢ οἱ ἠπειρῶται.* — *ἀνάγκῃ μὲν* ...]

ἐκ τοῦ εὐπρεποῦς, βουλήσει δὲ κατὰ ἔχθος τὸ Κο-
8 ρινθίων οὐχ ἧσσον εἵποντο. καὶ οἱ Μεσσήνιοι νῦν
καλούμενοι ἐκ Ναυπάκτου καὶ ἐκ Πύλου τότε ὑπ'
Ἀθηναίων ἐχομένης ἐς τὸν πόλεμον παρελήφθη-
σαν. καὶ ἔτι Μεγαρέων φυγάδες οὐ πολλοὶ Μεγα-
ρεῦσι Σελινουντίοις οὖσι κατὰ ξυμφορὰν ἐμάχοντο.
9 τῶν δὲ ἄλλων ἑκούσιος μᾶλλον ἡ στρατεία ἐγίγνε-
το ἤδη. Ἀργεῖοι μὲν γὰρ οὐ τῆς ξυμμαχίας ἕνεκα
μᾶλλον ἢ τῆς Λακεδαιμονίων τε ἔχθρας καὶ τῆς
παραυτίκα ἕκαστοι ἰδίας ὠφελίας Δωριῆς ἐπὶ Δω-

§. 8. *ἐκ Ναυπάκτου* Vat. Bekk. Vulgo *ἐν Ναυπάκτῳ.* Sed Messenii non Naupaucti a Demosthene in naves recepti, sed Naupacto arcessiti sunt. Vid. c. 31. Nec verba *ἐν Ναυπάκτῳ* iungi possunt cum *οἱ ... καλούμενοι*, quod faciens Krueger *οἱ ἐν Ναυπ.* coniecit.

§. 9. *μὲν γάρ. Γάρ* aptissimum ex Vat. inseruit Bekk.

ὠφελίας aut *ὠφελείας* Ven. Vat. mus. Brit. Vall. Bekk. et in marg. Cl. („ab eod. librar.“ BLOOMF.) atque Lugd. Pro eo Cam. *δόξης.* Vulgo abest. Quare Haack. ex superioribus audit *ἔχθρας*, quam explicationem redarguit Bloomf.

ἔλεγον, φησίν, ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖν, ἵν' εὐπρεπὴς ἀπολογισμὸς αὐτοῖς ᾖ· οὐχ ἧσσον δὲ βουλόμενοι ἤπερ ἐξ ἀνάγκης εἵποντο, διὰ τὴν Κορινθίων ἔχθραν. Schol. Cf. Matth. Gr. §. 574. p. 1334. et de Corinthiorum et Corcyraeorum odio I, 25.

§. 8. *οἱ Μεσσήνιοι νῦν καλούμενοι.* Usitatius diceret *οἱ νῦν Μεσσήνιοι καλ.*, ut *ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη* I, 2., *ἡ νῦν Θεσσαλία καλ.* ibid. Cf. II, 99. al. Sed ne *οἱ* excidisse post *Μεσσ.* suspicere, prohibent verba *ἐν Δαυλίᾳ τῆς Φωκίδος νῦν καλουμένης* II, 29. — *παρελήφθησαν.* Hoc, quod Arnoldus were pressed into the service interpretatus erat, nihil nisi assumpti erant exprimi recte docuit Bloomf. in ed. 2. Cf. adn. I, 111, 3. — *οὐ πολλοί. Εἴκοσι καὶ ἑκατόν* VI, 43. — *Μεγαρεῦσι Σελινουντίοις οὖσι.* I. e. *Σελινουντίοις, οὖσι Μεγαρ.* Hoc autem Thucydides ob eandem causam anteposuit, ob quam supra §. 2. *Ἴωνες ἐπὶ Δωριέας Συρακοσίους*, §. 5. *Αἰολῆς Αἰολεῦσι τοῖς κτίσασι Βοιωτοῖς* scripsit, id est, quia notabile fuit, quod Megarenses cum Megarensibus pugnarunt. Cf. adn. V, 80, 3. VI, 18, 6. 82. — *κατὰ ξυμφοράν*, propter calamitatem (suam, exilii).

§. 9. *Ἀργεῖοι.* De his et Mantinensibus vid. VI, 29. 43. — *τῆς παραυτίκα ... ὠφελίας.* Propter praesentem suam quisque utilitatem. Cf. sd. Argivos, sicut Arcades, mercede militare solitos esse cl. Aristoph. Pac. 477. docet Bloomf. Pro *ἕκαστοι* estne *ἕκαστος* legendum? Singularis enim huius vocis de singulis hominibus, pluralis de singulis generibus poni solet. Cf. similia verba VI, 69, 3. *περὶ τῆς πατρίδος μαχούμενοι καὶ τῆς ἰδίας ἕκαστος τὸ μὲν αὐτίκα σωτηρίας, τὸ δὲ μέλλον ἐλευθερίας* et sd. infra 61, 1. —

ριέας μετὰ Ἀθηναίων Ἰώνων ἠκολούθουν· Μαν-
τινῆς δὲ καὶ ἄλλοι Ἀρκάδων μισθοφόροι ἐπὶ τοὺς
ἀεὶ πολεμίους σφίσιν ἀποδεικνυμένους ἰέναι εἰω-
θότες, καὶ τότε τοὺς μετὰ Κορινθίων ἐλθόντας
Ἀρκάδας οὐδὲν ἧσσον διὰ κέρδος ἡγούμενοι πολε-
μίους· Κρῆτες δὲ καὶ Αἰτωλοὶ μισθῷ καὶ οὗτοι
πεισθέντες· ξυνέβη δὲ τοῖς Κρησὶ τὴν Γέλαν Ῥο-
δίοις ξυγκτίσαντας μὴ ξὺν τοῖς ἀποίκοις, ἀλλ' ἐπὶ
τοὺς ἀποίκους, ἄκοντας μετὰ μισθοῦ ἐλθεῖν. καὶ 10
Ἀκαρνάνων τινὲς ἅμα μὲν κέρδει, τὸ δὲ πλέον Δη-
μοσθένους φιλίᾳ καὶ Ἀθηναίων εὐνοίᾳ ξύμμαχοι
ὄντες ἐπεκούρησαν. καὶ οἵδε μὲν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ 11
ὁριζόμενοι· Ἰταλιωτῶν δὲ Θούριοι καὶ Μεταπόν-
τιοι ἐν τοιαύταις ἀνάγκαις τότε στασιωτικῶν και-

ἀεὶ πολεμίους. Mire Vat. *λειπομένους.*

ἰέναι εἰωθότες. Vat. Bekk. *εἰωθότες ἰέναι.* Vulgarem collocationem cur evidentiae („*the clearness of representation*") officere credat Bloomf., non assequimur.

ἀποίκους. Vat. *ἐποίκους.* Cf. adn. II, 27, 1. Sed antecedit *ἀποίκοις.*

ἄκοντας. Vat. et Vall. *ἑκόντας*, de quo in utramque partem disputari potest. Cf. ed. mai.

ἐπὶ τοὺς ἀεὶ ... εἰωθότες. Haas.: qui adversus quoslibet, quicunque sibi hostes proponerentur, in [immo ad, cf. Krebs. Antibarb.] bellum proficisci consueverant. Videmus eos, quemadmodum aliquando Helvetios, vel in utroque hostili exercitu stipendia meritos esse. — *τοὺς μετὰ... Ἀρκάδας.* Cf. c. 19. — *Κρῆτες.* Cf. VI, 43. — *Αἰτωλοί.* Hi igitur, etsi Athenienses patriam ipsorum aggressi erant (vid. III, 94. sqq.), non dubitarunt mercede in exercitu eorum militare. — *ξυνέβη δὲ τοῖς Κρησὶ ... ξυγκτίσαντας.* „Satis usitatum est, ut dativum excipiat accusativus participii sequente infinitivo. Cf. Thuc. VI, 55, [6.] VII, 40." DUK. Vid. ibi §. 4., ubi grammaticos citavimus. De re cf. VI, 4. Paulo post de verbis *μετὰ μισθοῦ* vid. Matth. Gr. §. 587. 3. a. — *ἄκοντας μετὰ μισθοῦ.* „Cretenses isti mercede conducti militabant, ... sed iisdem tamen non liberum fuit in quoscunque vellent proficisci; itaque si per eos stetisset, non adversus populares et colonos pugnassent; non igitur lubentes in eos proficiscebantur." BECK. Cf. *ἠναγκασμένοι ἔμμισθοι* VI, 22., sed etiam sd.

§. 10. *Ἀκαρνάνων τινές.* Vid. VII, 31. — *ἅμα μὲν ... τὸ δὲ πλέον* inter se respondent. Cf. adn. I, 90, 1. III, 11, 3. — *ἐν τοιαύταις ... κατειλημμένων.* *Τοιαύτας* esse *ὥστε ἀναγκάζεσθαι στρατεύειν* (potius *ξυστρατεύειν*) Bauer recte adnotavit. (*Ἐν τοιαύταις· ἤτοι ταῖς*

ρῶν κατειλημμένων ξυνεστράτευον, καὶ Σικελιωτῶν
Νάξιοι καὶ Καταναῖοι· βαρβάρων δὲ Ἐγεσταῖοι,
οἵπερ ἐπηγάγοντο, καὶ Σικελῶν τὸ πλέον, καὶ τῶν
ἔξω Σικελίας Τυρσηνῶν τέ τινες κατὰ διαφορὰν
Συρακοσίων καὶ Ἰάπυγες μισθοφόροι. τοσάδε μὲν
1 μετὰ Ἀθηναίων ἔθνη ἐστράτευον. 58. Συρακο-
σίοις δὲ ἀντεβοήθησαν Καμαριναῖοι μὲν ὅμοροι
ὄντες καὶ Γελῷοι οἰκοῦντες μετ' αὐτούς, ἔπειτα,
Ἀκραγαντίνων ἡσυχαζόντων, ἐν τῷ ἐπέκεινα ἱδρυ-
2 μένοι Σελινούντιοι. καὶ οἵδε μὲν τῆς Σικελίας τὸ
πρὸς Λιβύην μέρος τετραμμένον νεμόμενοι· Ἱμε-
ραῖοι δὲ ἀπὸ τοῦ πρὸς τὸν Τυρσηνικὸν πόντον
μορίου, ἐν ᾧ καὶ μόνοι Ἕλληνες οἰκοῦσιν· οὗτοι
3 δὲ καὶ ἐξ αὐτοῦ μόνοι ἐβοήθησαν. καὶ Ἑλληνικὰ
μὲν ἔθνη τῶν ἐν Σικελίᾳ τοσάδε, Δωριῆς τε καὶ

β) τῶν Συρακοσίοις ἀντιβοηθησάντων.

§. 11. *κατειλημμένων.* In I. *οι* s. *ων*, et *κατειλημμένοι* coniecit Reisk. Sed cf. adn.

Σικελῶν Cl. Ven. Vall. Valck. ad Phalar. p. XXIV. Bekk. Vulgo *Σικελιωτῶν.* Eadem vocabula confusa sunt in libris VI, 103. et III, 115, 1., ubi vid. adn.

Cap. 58. §. 3. *ἐν* om. Vat.

μισθοφορικαῖς, similiter Schol.) Ergo *τοιαῦται ἀνάγκαι στασιωτικῶν καιρῶν* est talis turbulentis temporibus effecta necessitas, ut cogerentur una (cum Atheniensibus) militare. De re vid. c. 33. Ad *κατειλημμένων* audiendum esse *αὐτῶν* (*τῶν Θουρίων καὶ Μεταποντίων*) primus docuit Heilm. ad VI, 10. Cf. Rost. Gr. §. 131. adn. 2. De *καταλαμβάνεσθαι ἔν τινι* dubitavit quidem Krueger, et sine praepositione legimus *ἀναγκαίῃ καταλαμβάνεσθαι* Herodot. II, 65. et al. At reperiri certe *ἀπολαμβάνεσθαι ἐν κακῷ* respondet Bloomf. (cf. Heind. ad Plat. Gorg. 259.), et quum *καταλαμβάνειν* saepe sit deprehendere, invenire, apparet recte dici *καταλαμβάνεσθαι ἔν τινι*, in re deprehendi. — *Νάξιοι... Ἐγεσταῖοι.* Cf. VI, 98. et de origine Segestanorum VI, 2. — *Σικελῶν τὸ πλέον.* Praeter eos, ὅσοι μὴ ἀφέστασαν, 58, 3. Cf. VI, 8*. — *Τυρσηνῶν ... Ἰάπυγες.* De illis vid. VI, 103., de his VII, 33.

Cap. 58. §. 1. *Καμαριναῖοι.* Cf. VI, 67. VII, 33. — *Γελῷοι.* Cf. VI, 67, VII, 1. 33. — *ἡσυχαζόντων.* Quum a bello abstinerent, neutri parti se adiungerent. Cf. c. 33. — *ἐν τῷ ἐπέκεινα ἱδρυμένοι.* Vitiosam Porti interpretationem male correxit Haas.; tu exprime verbis ultra eos (a Syracusis) siti, iis ulteriores (Acac.) Cf. VIII, 104. — *Σελινούντιοι.* Cf. VI, 65. 67. VII, 1.

§. 2. *Ἱμεραῖοι.* Cf. VII, 1. — *μόνοι Ἕλληνες.* Cf. VI, 62, 2. et ibi adn.

[οἱ] αὐτόνομοι πάντες, ξυνεμάχουν· βαρβάρων δὲ
Σικελοὶ μόνοι, ὅσοι μὴ ἀφέστασαν πρὸς τοὺς Ἀθη-
ναίους· τῶν δ' ἔξω Σικελίας Ἑλλήνων Λακεδαι-
μόνιοι μὲν ἡγεμόνα Σπαρτιάτην παρεχόμενοι, νεο-
δαμώδεις δὲ τοὺς ἄλλους καὶ Εἵλωτας, (δύναται
δὲ τὸ νεοδαμῶδες ἐλεύθερον ἤδη εἶναι,) Κορίν-
θιοι δὲ καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ μόνοι παραγενόμενοι,
καὶ Λευκάδιοι καὶ Ἀμπρακιῶται κατὰ τὸ ξυγγενές,
ἐκ δὲ Ἀρκαδίας μισθοφόροι ὑπὸ Κορινθίων ἀπο-
σταλέντες, καὶ Σικυώνιοι ἀναγκαστοὶ στρατεύον-
τες, καὶ τῶν ἔξω Πελοποννήσου Βοιωτοί. πρὸς 4
δὲ τοὺς ἐπελθόντας τούτους οἱ Σικελιῶται αὐτοὶ
πλῆθος πλέον κατὰ πάντα παρέσχοντο, ἅτε μεγά-
λας πόλεις οἰκοῦντες· καὶ γὰρ ὁπλῖται πολλοὶ καὶ
νῆες καὶ ἵπποι καὶ ἄλλος ὅμιλος ἄφθονος ξυνελέ-
γη. καὶ πρὸς ἅπαντας αὖθις, ὡς εἰπεῖν, τοὺς ἄλ-
λους Συρακόσιοι αὐτοὶ πλείω ἐπορίσαντο διὰ μέ-
γεθός [τε] πόλεως καὶ ὅτι ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ

οἱ αὐτόνομοι. Articulum, quem sic positum ineptum esse patet, uncis inclusit Bekk.

§. 4. *ἄλλος.* Vat. *ὁ ἄλλος.*

— *Συρακόσιοι* Cl. Ven. Vat. Bekk. et correcti Reg. D. I. (nisi quod Vat. Reg. *Συρακούσιοι*, D. I. *Συῤῥακούσιοι*). Vulgo *Συρακουσίους.*

μέγεθός τε. *Τέ* addunt Vat. D. I. Bekk. et pr. man. Cl.

καὶ ὅτι. Vat. *καὶ ὅτι γάρ.*

§. 3. *ὅσοι μὴ ἀφέστασαν.* Cognoscuntur hi quodammodo ex VI, 94. VII, 1. — *νεοδαμώδεις . . . καὶ Εἵλωτας.* Cf. 19, 3. „De Neodamodibus vid. ad V, 34.“ HUDS. — *καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ μόνοι παραγενόμενοι.* „Naves quidem etiam Leucadii duas, Ambraciotae vero tres praebuerant, vid. VI, 104.; sed pedestrem quoque exercitum praeter naves soli Corinthii . . . miserant. Cf. c. 50.“ HAACK. — *κατὰ τὸ ξυγγενές*] *τῶν Συρακοσίων.* Schol. Nisi mavis intelligere *τῶν Κορινθίων.* Denique eodem redit, quod omnes hi quatuor populi inter se cognati erant, quum et Syracusani et Leucadii atque Ambraciotae coloni essent Corinthiorum. — *ἐκ δὲ Ἀρκαδίας . . . καὶ Σικυώνιοι.* Cf. 19, 4. et ibid. §. 3. de Boeotis. Cur Sicyonii *ἀναγκαστοὶ* vocentur, ex rebus V, 81. narratis explicat Arn.

§. 4. *πρός* ineunte hac §. et paulo post non esse ad, sed pro ratione, multis docet Bau. Cf. Matth. Gr. §. 455. adn. 3. a. — *ὅμιλος.* De turba levis armaturae dici adnotat Bloomf. — *πόλεως.* De articulo omisso cf. adn. I, 10, 2.

1 ἦσαν. 59. καὶ αἱ μὲν ἑκατέρων ἐπικουρίαι το-
σαίδε ξυνελέγησαν, καὶ τότε ἤδη πᾶσαι ἀμφοτέροις
παρῆσαν, καὶ οὐκέτι οὐδὲν οὐδετέροις ἐπῆλθεν.
2 Οἵ τε οὖν Συρακόσιοι [καὶ οἱ ξύμμαχοι] εἰ-
κότως ἐνόμισαν καλὸν ἀγών[ισμ]α σφίσιν εἶναι ἐπὶ
τῇ γεγενημένῃ νίκῃ τῆς ναυμαχίας ἑλεῖν τε τὸ
στρατόπεδον ἅπαν τῶν Ἀθηναίων τοσοῦτον ὄν,
καὶ μηδὲ καθ' ἕτερα αὐτούς, μήτε διὰ θαλάσσης
3 μήτε τῷ πεζῷ, διαφυγεῖν. ἔκληον οὖν τόν τε λι-
μένα εὐθὺς τὸν μέγαν, ἔχοντα τὸ στόμα ὀκτὼ
σταδίων μάλιστα, τριήρεσι πλαγίαις καὶ πλοίοις

Οἱ Συρακόσιοι τῷ ὄντι κλῄουσι τὸν μέγαν λιμένα.

Cap. 59. §. 2. *καὶ οἱ ξύμμαχοι* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. et quatuordecim alii. „Kistem. et Bened. delenda esse censuerunt. Quos non secutus sum, quia ita *τέ* non habet, quo referatur. Neque praeter codicum testimonia quicquam causae est, cur haec verba damnemus.“ HAACK. Agnoscunt Vat. et Vall. Si supposita sint, antea lege *δ' οὖν*, quae particulae quum per se (cf. adn. I, 3, 4.), tum propter superius *μέν* verborum *καὶ αἱ μέν* cet. hic sunt aptissimae.

ἀγώνισμα. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. et tredecim alii *ἀγῶνα.* „*Ἀγῶνα* quidem habet maxima pars msstorum, sed alterum etiam supra c. 56. dixit Thuc.: *καλὸν σφίσιν ἐς τοὺς Ἕλληνας τὸ ἀγώνισμα φανεῖσθαι.*“ DUK. Cap. 86. addit Bened., contra c. 56. *καὶ ἦν δὲ ἄξιος ὁ ἀγών* affert Haack., c. 86. extr. Bekk. „Illud sic legitur etiam VIII, 12. 17., hoc VI, 11. II, 45.“ ARN. Videtur tamen facilius aut compendio scripturae aut interpretatione *ἀγώνισμα* in *ἀγῶνα* depravari potuisse quam vicissim.

τοσοῦτον. Vat. *τοσοῦτο.* Cf. sd. VI, 33, 6.

ἕτερα. Cass. Aug. Pal. It. Reg. Marc. Lugd. et plerique alii libri *ἑκάτερα*, quod a Duk. praelatum explosit Goell. *Ἕτερα* ex Vat. I. et pr. man. Cl. revocavit Bekk.

Cap. 59. §. 1. *τοσαίδε.* Vides hoc pronomen hic, ut c. 57. extr. et ut aliquoties *ὅδε*, ad superiora referri. Praeterea attende vocabula *ἑκάτεροι* et *ἀμφότεροι* de iisdem dicta.

§. 2. *Οἵ τε οὖν.* Redit scriptor ad sententiam praecipuam capitis 56. Ceterum cf. sd. — *μηδὲ καθ' ἕτερα*, a neutra parte, neutra ratione. Cf. adn. I, 67, 4. et supra 42, 6.

§. 3. *ἔκληον*, claudebant, claudere coeperunt. *Καὶ πέρας ἐν ἡμέραις τρισὶ τοῖς ἔργοις ἐπέθηκαν συντέλειαν*, inquit Diod. XIII, 14., quem impugnat Dodw. Annal. Thuc. ad VII, 51., contra quem dixerunt Wessel. ad Diod. l. d. Letr. Syrac. p. 76. Arn. Cf. sd. 70, 4. — *ὀκτὼ σταδίων μάλιστα.* „Secundum Arnoldi tabulam [spatium] paululo plus 1200 cubitorum („yards“) est, i. e. paulo plus certe sex stadiorum.“ GOELL. Antea articulus ita positus est, ut Graece dicitur *ἔχω τὸ στόμα μέγα.* Cf. Madv. Synt. §. 12. — *τριήρεσι πλαγίαις* („i. e. ex trans-

καὶ ἀκάτοις, ἐπ' ἀγκυρῶν ὁρμίζοντες, καὶ τἆλλα,
ἢν ἔτι ναυμαχεῖν οἱ Ἀθηναῖοι τολμήσωσι, παρε-
σκευάζοντο, καὶ ὀλίγον οὐδὲν ἐν οὐδὲν ἐπενόουν.

οἱ δ' Ἀθηναῖοι βουλεύονται τὰ ἄνω τείχη ἐκλιπόντες καὶ τὰς ναῦς πάσας πληρώσαντες διαναυμαχῆσαι.

60. Τοῖς δὲ Ἀθηναίοις τήν τε ἀπόκλησιν 1
ὁρῶσι καὶ τὴν ἄλλην διάνοιαν αὐτῶν αἰσθομένοις
βουλευτέα ἐδόκει. καὶ ξυνελθόντες οἵ τε στρατη- 2
γοὶ καὶ οἱ ταξίαρχοι πρὸς τὴν παροῦσαν ἀπορίαν
τῶν τε ἄλλων καὶ ὅτι τὰ ἐπιτήδεια οὔτε αὐτίκα
ἔτι εἶχον, (προπέμψαντες γὰρ ἐς Κατάνην ὡς ἐκ-
πλευσόμενοι ἀπεῖπον μὴ ἐπάγειν,) οὔτε τὸ λοιπὸν
ἔμελλον ἕξειν, εἰ μὴ ναυκρατήσουσιν, ἐβουλεύσαν-
το τὰ μὲν τείχη τὰ ἄνω ἐκλιπεῖν, πρὸς δὲ αὐταῖς
ταῖς ναυσὶν ἀπολαβόντες διατειχίσματι ὅσον οἷόν

Cap. 60. §. 2. *διατειχίσματι* Vat. cod. mus. Brit. Bekk. Vulgo *διατείχισμά τι.* At non *διατείχισμα* intercipitur, sed locus, spatium *τῷ διατειχίσματι.* Ita recte Bau., qui miras excusationes vulgatae addit.

verso obiectis, lateribus triremium obversis ad hostes, non frontibus" BAU.) . . . *ἐπ' ἀγκυρῶν ὁρμίζοντες.* Diod. l. d. *ἀκάτους τε καὶ τριήρεις, ἔτι δὲ στρογγύλας ναῦς ἐπ' ἀγκυρῶν ὁρμίσαντες καὶ σιδηραῖς ἁλύσεσι διαλαμβάνοντες. Ζεῦγμα* hoc opus vocatur c. 69. sq. „Posteriore quoque tempore obiecta ad ingressum catena firmissima portum magnum clausum esse cognoscimus ex Frontin. Strateg. I, 5, 6." LETR. p. 76. — *ὀλίγον... ἐπενόουν.* Cf. adn. II, 8, 1. et hic Duk., qui *ὀλίγον οὐδὲν ἐς οὐδέν* interpretatur nihil parvum in ullam partem.

Cap. 60. §. 2. *οἱ ταξίαρχοι.* De his vid. adn. IV, 4, 1. „Scholiastes putat eos extra ordinem, ut in re crepera, ad consilium fuisse advocatos. Hoc satis probabile est; nam ex iis, quae VI, 47. et VII, 43. scribit Thucydides, non alios fere quam *στρατηγοὺς* consultasse intelligi potest. [Cf. adn. 48, 1. 50, 3.] Duces Romanos idem interdum pro tempore fecisse, ut omnium ordinum centuriones in consilium adhiberent, ostendit Lipsius II. de Milit. Rom. 8." DUK. — *πρὸς τὴν παροῦσαν ἀπορίαν τῶν τε ἄλλων,* propter praesentem difficultatem (aut si haec, id quod Krueg. recte videtur malle, ad *ἐβουλ.* referuntur, pro praesenti difficultate) quum ceterarum rerum. *Τέ* ita positum est, ut si scriptor vellet pergere *καὶ τῶν ἐπιτηδείων.* — *τὰ ... τείχη τὰ ἄνω.* „Munitiones superiores non significant munitiones in Epipolis factas [quas iam prius reliquerant], sed partem superiorem duplicis muri septem aut octo stadiorum [c. 2.], qui per vallem ductus erat; ergo huius duplicis muri partem extremam eam, quae sub ipsas Epipolarum rupes [*κρημνόν*] maxime pertinebat et ab ora maritima longissime distabat. Plutarchus hanc superiorem operum Atticorum partem fano Herculis continentem fuisse dicit, Nic. c. 24." ARN. — *ἀπολαβόντες διατειχίσματι ... γενέσθαι.* Quum muro interiecto intercepissent (s.

τε ἐλάχιστον τοῖς τε σκεύεσι καὶ τοῖς ἀσθενοῦσιν
ἱκανὸν γενέσθαι, τοῦτο μὲν φρουρεῖν, ἀπὸ δὲ τοῦ
ἄλλου πεζοῦ τὰς ναῦς πάσας, ὅσαι ἦσαν καὶ δυ-
ναταὶ καὶ ἀπλοώτεραι, πάντα τινὰ ἐσβιβάζοντες
πληρῶσαι, καὶ διαναυμαχήσαντες, ἢν μὲν νικῶσιν,
ἐς Κατάνην κομίζεσθαι, ἢν δὲ μή, ἐμπρήσαντες
τὰς ναῦς πεζῇ ξυνταξάμενοι ἀποχωρεῖν, ᾗ ἂν τά-
χιστα μέλλωσί τινος χωρίου ἢ βαρβαρικοῦ ἢ Ἑλ-
3 ληνικοῦ φιλίου ἀντιλήψεσθαι. καὶ οἱ μέν, ὡς ἔδο-
ξεν αὐτοῖς ταῦτα, καὶ ἐποίησαν· ἔκ τε γὰρ τῶν
ἄνω τειχῶν ὑποκατέβησαν, καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρω-
σαν πάσας ἀναγκάσαντες ἐσβαίνειν ὅστις καὶ ὁπωσ-
4 οῦν ἐδόκει ἡλικίας μετέχων ἐπιτήδειος εἶναι. καὶ
ξυνεπληρώθησαν νῆες αἱ πᾶσαι δέκα μάλιστα καὶ
ἑκατόν· τοξότας τε ἐπ' αὐτὰς πολλοὺς καὶ ἀκοντι-
στὰς τῶν τε Ἀκαρνάνων καὶ τῶν ἄλλων ξένων ἐσ-
εβίβαζον, καὶ τἆλλα, ὡς οἷόν τ' ἦν ἐξ ἀναγκαίου
τε καὶ τοιαύτης διανοίας, ἐπορίσαντο.

ἀσθενοῦσιν Vat. Bekk., quod de aegrotis usitatius esse quam vulg. *ἀσθενέσι* adnotavimus in ed. mai., quanquam plane contrarium nos dixisse audacter affirmat Bloomf. „*Ἀσθενεῖς* tantum apud recentiores scriptores, velut librorum sacrorum, ita puto legi. .. Antiquiores et meliores utuntur participio *ἀσθενῶν.* Ita Plat. p. 334. et Xen. Anab. V, 3, 1. Hippocrates quoque nusquam utitur voce *ἀσθενής* ad significandum aegrotum, sed tantum participio *ὁ ἀσθενέων*; *ἀσθενής* ei est invalidus, infirma valetudine utens, *ἀσθενέων*, aegrotus." BLOOMF. in ed. 2. Ceterum cf. 75, 3. et ad. Ev. Luc. IX, 2.

πάσας. Vat. Bekk. *ἁπάσας.* Et tamen idem Bekker sprevit c. 33. et ante *ὅσαι* minus placet.

conclusissent) quam minimum loci posset ... sufficere. De *διατειχίσματος* voce cf. adn. III, 34, 2. *Τείχει ἀπολαβεῖν* legitur IV, 102. — *ἀπλοώτεραι,* minus ad navigandum idoneae. De flexione vid. Lob. ad Phryn. p. 143. Rost. §. 52. adn. 3.

§. 3. *ἡλικίας μετέχων. Μετέχειν* hic non valere participem esse, sed compotem esse, vel potius praeditum esse, exemplis additis docet Bloomf. De *ἡλικ.* vid. adn. VI, 24, 3.

§. 4. *δέκα μάλιστα καὶ ἑκατόν.* CXV triremes completas esse dicit Diod. XIII, 14. Thucydidem sequitur Plut. Nic. l. d. addens reliquas naves *ταρσῶν ἐνδεεῖς* fuisse. Add. ad 70, 4. — *τῶν τε Ἀκαρνάνων.* Hi funditores optimi appellati sunt II, 81. — *ἐξ ἀναγκαίου τε καὶ τοιαύτης διανοίας,*

Νικίας οὖν τοῖς στρατιώταις παρακελεύεται.

Ὁ δὲ Νικίας, ἐπειδὴ τὰ πολλὰ ἕτοιμα ἦν, 5
ὁρῶν τοὺς στρατιώτας τῷ τε παρὰ τὸ εἰωθὸς πολὺ ταῖς ναυσὶ κρατηθῆναι ἀθυμοῦντας καὶ διὰ τὴν τῶν ἐπιτηδείων σπάνιν ὡς τάχιστα βουλομένους διακινδυνεύειν, ξυγκαλέσας ἅπαντας παρεκελεύσατό τε πρῶτον καὶ ἔλεξε τοιάδε.

Νικίου λόγου προοίμιον.

61. „Ἄνδρες στρατιῶται Ἀθηναίων τε καὶ τῶν 1
ἄλλων ξυμμάχων, ὁ μὲν ἀγὼν ὁ μέλλων ὁμοίως κοινὸς ἅπασιν ἔσται, περί τε σωτηρίας καὶ πατρίδος ἑκάστοις οὐχ ἧσσον ἢ τοῖς πολεμίοις· ἢν γὰρ κρατήσωμεν νῦν ταῖς ναυσίν, ἔστι τῳ τὴν ὑπάρχουσάν που οἰκείαν πόλιν ἐπιδεῖν. ἀθυμεῖν δὲ οὐ 2
χρή, οὐδὲ πάσχειν ὅπερ οἱ ἀπειρότατοι τῶν ἀνθρώπων, οἳ τοῖς πρώτοις ἀγῶσι σφαλέντες ἔπειτα διὰ παντὸς τὴν ἐλπίδα τοῦ φόβου ὁμοίαν ταῖς

§. 5. *ὁρῶν τούς* Vat. Bekk. Vulgo *ὁρῶν καὶ τούς*, quod *καί* ab Arn. frustra defensum esse demonstravit Goeller. *Καὶ τοὺς στρατηγούς* excidisse propter hoc *καί* temere suspicatur Bloomf. Nicias postea non duces et milites, sed solos milites alloquitur.

Cap. 61. §. 1. *ἑκάστοις*. Vat. *ἑκάστῳ* (superscr. *οις*). Singularem etiam Valla posuit. Cf. adn. 57, 9. Potest tamen hic de singulis agminibus sociorum ex variis terris ortorum cogitari.

πόλιν. G. *πάλιν*, cum o s. α. *Πάλιν* vel *πόλιν πάλιν* commendat locus VI, 69. Valla: licebit nobis suam cuique civitatem *revisere*. Sed ita rursus solum *ἐπιδεῖν* c. 77. Cf. Xen. Anab. III, 2, 39.

pro consilio necessario (i. e. sola necessitate suggesto) et tali. Ita nunc Bloomf. quoque olim aliter interpretatus. Cf. ed. mai. „*Ἐκ τοιαύτης διανοίας*, i. e. quum proelium navale inusitata [tunc sive pristina, cf. I, 49.] ratione esset committendum, quippe cuius victoria non ex peritia penderet, sed ex virtute militum terrestrium in naves impositorum. De locutione *ἀναγκαῖος διάνοια* vid. I, 61. V, 8. VI, 37.“ ARN. De feminini generis flexione cf. adn. I, 2. Alii tamen *ἐξ ἀναγκαίου* interpretantur in re angusta.

Cap. 61. Hanc orationem et alteram Niciae c. 69. laudibus praedicat Dion. Hal. p. 921. „Dictio eius solito dilucidior est et vacua ab asperitate. Est hortatio, cui admixtae sunt consolationes.“ BLOOMF.

§. 1. *καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων*. „*Und* [*der*] *anderseitigen Bundesgenossen* pro *und* [*der*] *Bundesgenossen anderseits*.“ MEHLHORN. De adiect. pro adverb. pos. p. 11. Cf. tamen etiam adn. I, 128, 5.

§. 2. *ἔπειτα διὰ παντὸς... ἔχουσι*] *ἔπειτα, φησί, παντὶ τῷ χρόνῳ δυςέλπιδές εἰσι, καὶ προς-*

3 ξυμφοραῖς ἔχουσιν. ἀλλ᾽ ὅσοι τε Ἀθηναίων πάρεστε, πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειροι ὄντες, καὶ ὅσοι τῶν ξυμμάχων, ξυστρατευόμενοι ἀεί, μνήσθητε τῶν ἐν τοῖς πολέμοις παραλόγων, καὶ τὸ τῆς τύχης κἂν μεθ᾽ ἡμῶν ἐλπίσαντες στῆναι καὶ ὡς ἀναμαχούμενοι ἀξίως τοῦδε τοῦ πλήθους, ὅσον αὐτοὶ
1 ὑμῶν αὐτῶν ἐφορᾶτε, παρασκευάζεσθε. 62. ἃ δὲ ἀρωγὰ ἐνείδομεν ἐπὶ τῇ τοῦ λιμένος στενότητι πρὸς τὸν μέλλοντα ὄχλον τῶν νεῶν ἔσεσθαι καὶ πρὸς τὴν ἐκείνων ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων παρασκευήν, οἷς πρότερον ἐβλαπτόμεθα, πάντα καὶ ἡμῖν νῦν

α΄. τὰ τοῖς Ἀθηναίοις ξυμπράσσοντα ἐξαριθμεῖται.

§. 3. *παρασκευάζεσθε*. Vat. corrupte *παρεσ.*

Cap. 62. §. 1. *ἡμῖν*. Pal. It. Vat. F. Lugd. *ὑμῖν*, sed de ducibus pronomen intelligendum est.

δοκῶσιν ὁμοίως ταῖς γεγενημέναις συμφοραῖς τὰ μέλλοντα. Schol. Genus loquendi *ἐλπίδα τοῦ φόβου* imitari Lucianum in Tyrannic. docet Duc. *Ἐλπίς* est opinio, exspectatio (vid. adn. VI, 87, 4. et Steph. Thes. III. p. 787.), *ἐλπὶς τοῦ φόβου* exspectatio a metu iniecta. Articuli vis haec est: *τὴν ἐλπίδα τ. φ., ἣν ἔχουσιν, ὁμοίαν ταῖς ξυμφοραῖς ἔχουσιν.* „Similem incommodis, parem, congruam. [Etenim] sicut passi sunt incommoda, ita semper timent porro, eadem secutura putant.“ BAU.

§. 3. *μνήσθητε τῶν . . . παραλόγων*. Cf. I, 78. et ibi adn. — *καὶ ὡς ἀναμαχούμενοι* ... Consecutio verborum si, quod credideris, haec est: *ἐλπίσαντες στῆναι παρασκευάζεσθε ὡς ἀναμαχούμενοι*, *καί*, quod interpretantur etiam, suspectum est (cf. ed. mai.), quare uncis nunc inclusum est a Bloomf. Krueger tamen iungit *ἐλπίσαντες καὶ ὡς ἀναμ.*, i. e. *καὶ προςδοκῶντες ἀναμαχεῖσθαι*. *Ἀναμάχεσθαι* esse priorem pugnam iterato proelio resarcire, altera compensare, docuit ad h. l. Abr.

Cap. 62. §. 1. *ἐπὶ τῇ . . . στενότητι* sonant in (*bei*) ... angustiis, et similiter *ἐν* apud *ἀρωγός* (Eur. Rhes. 638.) et *βοηθός* legi docet Bloomf. in ed. 2. Kruegeri interpretatio contra displicet propter adiecta *πρὸς τὸν ... παρασκ.* — *πρὸς τὸν ... ἔσεσθαι*. I. e. *πρὸς τ. μέλλ. ἔσ. ὄχλ. τῶν νεῶν*. *Ὄχλος* autem *τῶν νεῶν* quaeritur utrum sit magna multitudo navium (hostilium), an turba et confusio navium (Atheniensium). Illi explanationi praeter pronomen *ἐκείνων* alteri demum inciso additum obstat, quod non plures, sed multo pauciores in pugna postea commissa fuerunt naves Syracusanorum (cf. adn. c. 70.), et quod ne in superiore quidem proelio navali maiore numero navium hostilium victi sunt Athenienses. Cf. adn. prox. Utrocunque autem modo intelligitur *ὄχλος*, postea nihil videtur commemorari, quod adversus eum excogitaverint duces Atheniensium. — *οἷς πρότερον ἐβλαπτόμεθα*. Vid. c. 40. *Οἷς* per synesin ad *παρασκευήν* refert Haack., sed simul ad *ὄχλον* videtur spectare et neutrum genus

ἐκ τῶν παρόντων μετὰ τῶν κυβερνητῶν ἐσκεμμένα
ἡτοίμασται. καὶ γὰρ τοξόται πολλοὶ καὶ ἀκοντι- 2
σταὶ ἐπιβήσονται καὶ ὄχλος, ᾧ ναυμαχίαν μὲν ποι-
ούμενοι ἐν πελάγει οὐκ ἂν ἐχρώμεθα διὰ τὸ βλά-
πτειν ἂν τὸ τῆς ἐπιστήμης τῇ βαρύτητι τῶν νεῶν,
ἐν δὲ τῇ ἐνθάδε ἠναγκασμένῃ ἀπὸ τῶν νεῶν πε-
ζομαχίᾳ πρόσφορα ἔσται. εὕρηται δ' ἡμῖν ὅσα χρὴ 3
ἀντιναυπηγεῖσθαι, καὶ πρὸς τὰς τῶν ἐπωτίδων αὐ-
τοῖς παχύτητας, ᾧπερ δὴ μάλιστα ἐβλαπτόμεθα,
χειρῶν σιδηρῶν ἐπιβολαί, αἳ σχήσουσι τὴν πάλιν
ἀνάκρουσιν τῆς προσπεσούσης νεώς, ἢν τὰ ἐπὶ
τούτοις οἱ ἐπιβάται ὑπουργῶσιν. ἐς τοῦτο γὰρ δὴ 4
ἠναγκάσμεθα, ὥστε πεζομαχεῖν ἀπὸ τῶν νεῶν, καὶ
τὸ μήτε αὐτοὺς ἀνακρούεσθαι μήτ' ἐκείνους ἐᾶν
ὠφέλιμον φαίνεται, ἄλλως τε καὶ τῆς γῆς, πλὴν

§. 3. *ὅσα*. Valla quum alia quae, quasi *ἄλλα τε ὅσα* legerit, satis apte.

ἀντιναυπηγεῖσθαι. Ven. Vat. Bas. Gr. Bekk. et e corr. Cl. *ἀντιναυπηγῆσαι*, sed paucis libris hac in re parendum esse negat Bloomf. *Ἀντιναυπηγεῖσθαι* enim et in passivo et in medio hic recte dici potuit, et simplici medio *ναυπηγεῖσθαι* Thucydides bis usus est, activo nusquam.

δή ex Vat. interposuit Bekk., ut iterum c. 86.

esse; nam Athenienses prius etiam ideo victi erant, quia *διὰ πολλοῦ θορύβου καὶ οὐδενὶ κόσμῳ* obviam hostibus iverant c. 40., magis tamen, quia *οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων ἀκοντίζοντες μεγάλα ἔβλαπτον*, ibid.

§. 2. *βλάπτειν ... τῇ βαρύτητι τῶν νεῶν*. I. e. quod „turba (epibatarum nimia) impediat artem pondere navium ... [Nimirum] quod multitudo non possit non onerare naves, praegravare et inhabiliores reddere.“ BAU. — *ἠναγκασμένῃ*. Schol. *κατὰ ἀνάγκην γενησομένῃ*. — *πρόσφορα ἔσται*. „Scil. *ταῦτα*, i. e. *οἱ πολλοὶ τοξόται καὶ ἀκοντισταὶ καὶ ὄχλος ἡμῖν ἐπιτήδεια ἔσται*.“ AE. PORT. *Πρόσφορον ἔσται τῷ ὄχλῳ χρῆσθαι* explicat Matth. Gr. §. 437. adn. 4, Sed illam rationem sequitur Arn. comparans superiora *πάντα ἐσκεμμένα ἡτοίμασται*.

§. 3. *τῶν ἐπωτίδων αὐτοῖς*] *ἀντὶ τοῦ τῶν Συρακουσίων*. Schol. Cf. adn. III. 98, 1. et de re supra 36, 2. — *ᾧπερ*. Cf. Matth. Gr. §. 439. — *χειρῶν σιδηρῶν ἐπιβολαί*. De manibus ferreis vid. IV, 25. atque ibi adn., vocis *ἐπιβολῆς* ita positae exempla adscripsit Bloomf. — *τὴν πάλιν ἀνάκρουσιν*. „Sic supra c. 44. *τῆς πάλιν καταβάσεως*.“ BLOOMF. De proximo singulari *τῆς ... νεώς* distributive posito vid. ad c. 65. — *τὰ ἐπὶ τούτοις*, quae postea requiruntur (cf. I, 65.). „I. e. ut pugnent atque insiliant in naves manibus ferreis illigatas, ut manu rem gerant.“ BAU. —

§. 4. *ἀνακρούεσθαι*. Cf. adn. 36, 5.

ὅσον ἂν ὁ πεζὸς ἡμῶν ἐπέχῃ, πολεμίας οὔσης.
1 63. ὧν χρὴ μεμνημένους διαμάχεσθαι, ὅσον ἂν
δύνησθε, καὶ μὴ ἐξωθεῖσθαι ἐς αὐτήν, ἀλλὰ ξυμ-
πεσούσης νηῒ νεὼς μὴ πρότερον ἀξιοῦν ἀπολύε-
σθαι, ἢ τοὺς ἀπὸ τοῦ πολεμίου καταστρώματος
2 ὁπλίτας ἀπαράξητε. καὶ ταῦτα τοῖς ὁπλίταις οὐχ
ἧσσον τῶν ναυτῶν παρακελεύομαι, ὅσῳ τῶν ἄνω-
θεν μᾶλλον τὸ ἔργον τοῦτο· ὑπάρχει δ' ἡμῖν ἔτι
3 νῦν γε τὰ πλείω τῷ πεζῷ ἐπικρατεῖν. τοῖς δὲ ναύ-
ταις παραινῶ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τῷδε καὶ δέομαι μὴ
ἐκπεπλῆχθαί τι ταῖς ξυμφοραῖς ἄγαν, τήν τε πα-
ρασκευὴν ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων βελτίω νῦν
ἔχοντας καὶ τὰς ναῦς πλείους, ἐκείνην τε τὴν ἡδο-
νὴν ἐνθυμεῖσθαι ὡς ἀξία ἐστὶ διασώσασθαι, οἳ

β. παροξύνονται αα' οἱ ὁπλῖται, §. α' β.; ββ' τῶν ναυτῶν ααα' οἱ οὐκ ὄντες Ἀθηναῖοι,

§. 4. *οὔσης*. Vat. *ἐσομένης*.

Cap. 63. §. 2. *ἡμῖν* Bekk. Libri mss., ut videtur, omnes *ὑμῖν*. Illud praeferendum esse, ne pronomen ad *ὁπλίτας* referatur, quum sententia sit generalis, docet Bloomf. in ed. 2.

Cap. 63. §. 1. *μὴ πρότερον ... ἤ*. Cf. Matth. Gr. §. 522. 2. a. et de coniunctivo sine *ἄν* posito Lob. ad Phryn. p. 14. sq. (Pro *ἤ* olim *ἢν μή*, quae particulae si in optimis membranis legerentur, defendi possent.) — *τοὺς ἀπὸ* (de hoc cf. adn. II, 80, 1.) *τοῦ ... ἀπαράξητε* (Schol. *εἰς τὴν θάλασσαν καταβάλητε*). „Dicendi genus simillimum exstat Herodot. VIII, 90: *τοὺς ἐπιβάτας ἀπὸ τῆς κ. νηὸς βάλλοντες ἀπήραξαν*.“ BLOOMF. „Cf. ibi Valck. et supra adn. ad c. 6.“ HERTL.

§. 2. *τῶν ναυτῶν*. De genitivo cf. adn. I, 85, 1. — *τῶν ἄνωθεν*. I. e. *τῶν ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, τῶν ἐπιβατῶν*.— *νῦν γε*. *Γέ* in I. et Mosqu. omissum Bloomfieldius inutile quidem videri posse, sed cum *τῷ πεζῷ* cohaerere dicit, cui opinioni refragatur collocatio verborum. Immo sententia haec est: nunc quidem, quanquam non multo post fortasse non item. — *τὰ πλείω ... ἐπικρατεῖν*. *Τὰ πλείω* hic adverbialiter collocatum esse adnotans Bloomf. in ed. 2., num *ἐπικρατεῖν* cum accusativo iungi possit, omnino dubitat. Sed cum adiectivi et pronominis neutrius generis accusativo componi sane potest. Cf. adn. IV, 19. *ἐπικρατήσας τὰ πλείω τοῦ πολέμου*, ubi Bloomfieldium *τοῦ πολέμου* recondito quodam modo pro *τῷ πολέμῳ* dictum putare mirum est, quum genitivus suspensus sit ex *τὰ πλείω*.

§. 3. *ἐν τῷ αὐτῷ τῷδε*. I. e. *ἐν τῷ παραινεῖν* (Schol.), vel omnino *ἅμα*. Cf. adn. III, 11, 3. — *τὴν ... παρασκευὴν ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων*. In superiore capite *τὴν ἐπὶ τῶν καταστρ. παρασκευήν* vocavit. — De *ἀπό* tamen cf. 70, 3, — *ἐνθυμεῖσθαι*. Bloom-

τέως Ἀθηναῖοι νομιζόμενοι καὶ μὴ ὄντες ὑμῶν τῆς τε φωνῆς τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῶν τρόπων τῇ μιμήσει ἐθαυμάζεσθε κατὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας οὐκ ἔλασσον κατὰ τὸ ὠφελεῖσθαι, ἔς τε τὸ φοβερὸν τοῖς ὑπηκόοις καὶ τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι πολὺ πλεῖον μετείχετε. ὥςτε κοινωνοὶ 4

§. 3. ὑμῶν. E. ἡμῶν, quod aliquis malit interpretans: non ex nobis orti, non cognatione nobiscum coniuncti. Cf. Matth. Gr. §. 315. et 374. Vulgatam tamen proximi capitis primis verbis τούς τε Ἀθηναίους ὑμῶν tuetur Goell. Ex ea igitur iungens οἱ ὑμῶν interpretare qui vestrum, quotquot de vobis.

τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι. Μή abest a libris mss. paene omnibus praeter Vat. Quam omissionem ita defendunt Bred. Haack. Bloomf., ut τὸ ἀδικεῖσθαι explicent quod attinet ad iniurias perferendas, ad necessitatem ullam iniuriam perferendi. Et Bloomf. hunc locum ex iis esse, in quibus sententia eadem sit apposita et omissa negatione, addit.

πλεῖον. Vat. D. I. πλέον. Cf. adn. 36, 5.

fieldius invitis membranis ἐνθυμεῖσθε scripsit negans se intelligere, quomodo aliter compositio verborum constaret. Et tamen ἐνθυμεῖσθαι aptum esse ex superioribus τοῖς ναύταις παραινῶ καὶ δέομαι luce clarius est. In accusativo ἐκείνην τὴν ἡδονὴν cernitur vulgaris attractio. Cf. adn. II, 21, 1. — οἳ τέως Ἀθηναῖοι νομιζόμενοι. Sequitur relativum cum secunda persona iunctum, quia antea τοῖς ναύταις significant ὑμῖν τοῖς ναύταις, vel quasi haec antea scripta essent. Τοὺς μετοίκους λέγει. Schol. Consentiunt Goell. Bloomf., ceteri interpretes. At nautarum Atheniensium multo pauciores inquilini erant quam Graeci ingenui ex civitatibus maritimis et insulis orti. Cf. adn. I, 121, 3. 143, 1. Ad hos igitur homines simul respici consentaneum est, praesertim quum iis, qui hic commemorantur, c. 64. contrarii ponantur οἱ Ἀθηναῖοι ὑμῶν. Plerosque tamen eorum, quos hic alloquitur, inquilinos fuisse ideo existimamus, quia ceteri peregrini nautae in Siciliam missi maxima ex parte effugerant. Vid. c. 13. — ἔς τε τὸ φοβερὸν (i. e. τὸ φοβεροὶ εἶναι) ... πολὺ πλεῖον μετείχετε. „Haec veri superlatio existimanda est, nisa eo, quod μέτοικοι [et alii liberi peregrini] magnam partem nautarum classium Atticarum efficientes a civitatibus imperio subiectis, ad quas naves Atheniensium pervenire poterant, metuebantur.“ ARN. Eosdemque homines, quo magis Athenis et in navibus coercebantur, eo petulantius in urbibus ὑπηκόοις, ad quas appulsi essent, se gessisse probabile est. Bloomfieldius quidem ad minuendam veri superiectionem verba ἔς τε τὸ φοβερὸν τοῖς ὑπηκόοις cum superioribus iunxit; sed id si verum esset, certe praepositionem ἐς in καὶ τὸ ... ἀδικεῖσθαι iterandam fuisse apparet. Neque, cur veritatis superlationem in ἐς τὸ φοβερὸν τοῖς ὑπ. minus tolerabilem esse quam in (ἐς) τὸ μὴ ἀδικεῖσθαι putaverit, intelligitur.

μόνοι ἐλευθέρως ἡμῖν τῆς ἀρχῆς ὄντες δικαίως [ἂν] αὐτὴν νῦν μὴ καταπροδίδοτε, καταφρονήσαντες δὲ Κορινθίων τε, οὓς πολλάκις νενικήκατε, καὶ Σικελιωτῶν, ὧν οὐδ' ἀντιστῆναι οὐδείς, ἕως ἤκμαζε τὸ ναυτικὸν ἡμῖν, ἠξίωσεν, ἀμύνασθε αὐτούς, καὶ δείξατε, ὅτι καὶ μετ' ἀσθενείας καὶ ξυμφορῶν ἡ ὑμετέρα ἐπιστήμη κρείσσων ἐστὶν ἑτέρας
1 εὐτυχούσης ῥώμης. 64. τούς τε Ἀθηναίους ὑμῶν πάλιν αὖ καὶ τάδε ὑπομιμνήσκω, ὅτι οὔτε ναῦς ἐν τοῖς νεωςοίκοις ἄλλας ὁμοίας ταῖςδε οὔτε ὁπλιτῶν ἡλικίαν ὑπελίπετε, εἴ τε ξυμβήσεταί τι ἄλλο ἢ τὸ κρατεῖν ὑμῖν, τούς τε ἐνθάδε πολεμίους εὐ-

βββ' οἱ Ἀθηναῖοι αὐτοί.

§. 4. ἄν om. Reg. D. I. Bekk. Imperativo non adiungi hodie constat (cf. ad Xen. Anab. I, 4, 8. et Matth. Gr. §. 599. 2. e). Delevissemus igitur, nisi duo dicendi genera hic commixta videri possent (cf. adn.), ex eoque posito facilius explicaretur, cur καταπροδίδοτε vulgo in καταπροδίδοιτε (i. e. καταπροδιδοῖτε) et in nonnullis libris in καταπροδοίητε depravatum sit. Imperativum propter μή necessarium tuentur plurimi et optimi libri.

ὅτι καί. Καί om. Vat.

Cap. 64. §. 1. ὑμῶν. In membranis paene omnibus ἡμῶν, Vat. ἡ ὑμῶν. Vulgatum ob ὑπελίπετε, quod sequitur, omnes editores retinuerunt.

§. 4. ἐλευθέρως. I. e. ὥςτε ἐλεύθεροι εἶναι, μετ' ἐλευθερίας. Vid. VI, 85. — δικαίως ἂν... μὴ καταπροδίδοτε. Quum praeter ἄν, de quo vid. sd., δικαίως imperativo repugnare videatur, aut sententiae δικαίως οὐκ ἂν καταπροδιδοῖτε et μὴ καταπροδίδοτε omisso δικαίως inter se confusae sunt, aut, id quod Arn. proposuit, δικαίως valet ὡς τὸ δίκαιον βούλεται, ὡς δίκαιόν ἐστι, de quo usu adverbiorum cf. adn. II, 64, 2. Alterum certius probaremus, si ἄν adulterinum esse constaret. — οὓς... νενικήκατε. Quoniam de pugnis navalibus cogitandum est, ad Phormionis proelia et ad nonnulla, quae ante bellum Pelop. fuerunt (cf. I, 105.), respici videtur. — ἠξίωσεν, i. e. ἐτόλμησεν. Cf. adn. IV, 66, 2. — δείξατε ... ῥώμης. „Similiter conformata sententia est in concione eiusdem oratoris VI, 68: καὶ τὴν παροῦσαν ἀνάγκην καὶ ἀπορίαν φοβερωτέραν ἡγησάμενοι τῶν πολεμίων. Ut ἀσθένεια hic, ita ἀῤῥωστία 47, 1.“ BLOOMF.

Cap. 64. §. 1. τοὺς Ἀθηναίους ὑμῶν. Qui ex vobis Athenienses sunt. — πάλιν αὖ. Cf. c. 46. adn. — ἡλικίαν, iuventutem. Cf. adn. VI, 24, 3. — εἴ τε ... κρατεῖν ὑμῖν] εὐφημότατα ᾐνίξατο τὴν ἧτταν. Schol. Tum ad τούς τ' ... ἐσομένους mente repeten-

θὺς ἐπ' ἐκεῖνα πλευσομένους, καὶ τοὺς ἐκεῖ ὑπολοίπους ἡμῶν ἀδυνάτους ἐσομένους τούς τε αὐτοῦ καὶ τοὺς ἐπελθόντας ἀμύνασθαι. καὶ οἱ μὲν ἂν ὑπὸ Συρακοσίοις εὐθὺς γίγνοισθε, οἷς αὐτοὶ ἴστε οἵᾳ γνώμῃ ἐπήλθετε, οἱ δ' ἐκεῖ ὑπὸ Λακεδαιμονίοις. ὥςτε ἐν ἑνὶ τῷδε ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀγῶνι 2
καθεστῶτες καρτερήσατε, εἴπερ ποτέ, καὶ ἐνθυμεῖσθε καθ' ἑκάστους τε καὶ ξύμπαντες, ὅτι οἱ ἐν ταῖς ναυσὶν ὑμῶν νῦν ἐσόμενοι καὶ πεζοὶ τοῖς Ἀθηναίοις εἰσὶ καὶ νῆες καὶ ἡ ὑπόλοιπος πόλις καὶ τὸ μέγα ὄνομα τῶν Ἀθηνῶν, περὶ ὧν, εἴ τίς τι ἕτερος ἑτέρου προφέρει ἢ ἐπιστήμῃ ἢ εὐψυχίᾳ, οὐκ ἂν ἐν ἄλλῳ μᾶλλον καιρῷ ἀποδειξάμενος αὐτός τε αὑτῷ ὠφέλιμος γένοιτο καὶ τοῖς ξύμπασι σωτήριος."

πλευσομένους Cl. Ven. T. Aug. Vat. Reg. Marc. F. Lugd. I. Vulgo et Bekk. πλευσουμένους. Dindorfius in Steph. Thes. v. πλέω, quae ex prosae orationis scriptoribus exempla afferantur flexionis πλευσοῦμαι, pleraque librorum dissensu incerta fieri affirmat. Sed πλευσεῖσθε, πλευσούμεθα, πλευσεῖσθαι constanter in omnibus libris leguntur I, 53. 143. VIII, 1. Hic tamen membranis illis, quum altera quoque flexio apud Thuc. inveniatur (III, 16. 75. IV, 28.), refragari noluimus; etsi enim facile πλευσουμένους in πλευσομένους mutari ab iis, qui in illo haererent, potuit, etiam supra c. 60. in G. ἐκπλευσόμενοι in ἐκπλευσούμενοι transiit.

ἡμῶν. Vat. ὑμῶν.

§. 2. ἑκάστους τε. Τέ om. Vat. At cf. I, 36, 3. II, 64, 3.

καὶ ἡ. Ἡ om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Vat. Reg. aliique nonnulli. Paulo post Vat. et Dan. Ἀθηναίων.

αὑτῷ. Vat. ἑαυτῷ.

dum est ὑπομιμνήσκω. — ἐπ' ἐκεῖνα. „Scripsit pro ἐπὶ τὰ ἐκεῖ s. τὰ οἴκοι ὑμῖν." ABR. Cf. Pflugk. ad Eur. Alc. v. 866. Male Bloomf. comparat Eur. Iph. Taur. 904., ubi ἐκεῖν' explicatur enunciatione ὅπως ... βησόμεσθα.

§. 2. ὑπὲρ ἀμφοτέρων] ἤγουν ὑπέρ τε τῆς ἐνταῦθα δουλείας ὑμῶν καὶ τῆς ἐκεῖ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. Schol. — ἡ ὑπόλοιπος πόλις. „Nicias in alia oratione [c. 77. extr.] ἄνδρες γὰρ πόλις, inquit, καὶ οὐ τείχη." DID. — περὶ ὧν cum ἀποδειξάμενος iungenda esse docet Bau., qui in consequenti ἀποδειξάμενος notionem τοῦ ἀγωνίζεσθαι vult inesse. Certe περὶ ὧν sonant pro quibus (Athenis). Paulo post attende suavem aequabilitate sermonis verborum collocationem τίς τι ἕτερος ἑτέρου, ut apud Plat. ἄλλο ἄλλῳ μηδὲν μηδενί, Soph. 251. D. — ἀποδειξάμενος. Estne se ostentans an audiendum est τὴν ἐπιστήμην ἢ εὐψυχίαν? Hoc verius videtur.

1 65. Ὁ μὲν Νικίας τοσαῦτα παρακελευσάμενος εὐθὺς ἐκέλευε πληροῦν τὰς ναῦς. τῷ δὲ Γυλίππῳ καὶ τοῖς Συρακοσίοις παρῆν μὲν αἰσθάνεσθαι, ὁρῶσι καὶ αὐτὴν τὴν παρασκευήν, ὅτι ναυμαχήσουσιν οἱ Ἀθηναῖοι, προηγγέλθη δ' αὐτοῖς καὶ ἡ
2 ἐπιβολὴ τῶν σιδηρῶν χειρῶν. καὶ πρός τε τἆλλα ἐξηρτύσαντο ὡς ἕκαστα καὶ πρὸς τοῦτο· τὰς γὰρ πρῴρας καὶ τῆς νεὼς ἄνω ἐπὶ πολὺ κατεβύρσωσαν, ὅπως ἂν ἀπολισθάνοι καὶ μὴ ἔχοι ἀντιλαβὴν ἡ
3 χεὶρ ἐπιβαλλομένη. καὶ ἐπειδὴ πάντα ἕτοιμα ἦν, παρεκελεύσαντο ἐκείνοις οἵ τε στρατηγοὶ καὶ Γύλιππος καὶ ἔλεξαν τοιάδε.

οἱ Συρακόσιοι ἀντιπαρασκευάζονται, καὶ οἵ τε στρατηγοὶ καὶ Γύλιππος παρακελεύονται αὐτοῖς.

Cap. 65. §. 1. τοσαῦτα. Vat. τοσάδε, quod interdum etiam ad superiora spectare vidimus in adn. 59, 1.

§. 3. πάντα ἕτοιμα. Vat. et. Bekk. ἑτοῖμα πάντα, qua collocationis inconstantia audaciori coniectori vocabulum πάντα suspectum fiat. Cf. adn. II, 3, 4.

Cap. 65. §. 1. ἡ ἐπιβολὴ (i. e. ἡ μέλλουσα ἔσεσθαι ἐπιβολή) τῶν σιδηρῶν χειρῶν. Cf. c. 62., ubi pluralis ἐπιβολαί reperitur, ut plerumque, ubi cum plurali χειρῶν coniungitur. Cf. exempla a Bloomf. ibi adscripta et Poll. I, 120. Sed singularis sic legitur Zon. Ann. IX, 12. p. 237. ed. Pind. (Olim hic ἐπιβουλή contra membranas plurimas et optimas.)

§. 2. τῆς νεὼς ἄνω ἐπὶ πολύ. Τῆς νεὼς „pro νεὼς ἑκάστης rarior locutio, at cuius exemplum in promptu est c. 62: πρὸς τὰς τῶν ἐπωτίδων παχύτητας, ᾧπερ μάλιστα ἐβλαπτόμεθα, χειρῶν σιδηρῶν ἐπιβολαί, αἳ σχήσουσι τὴν πάλιν ἀνάκρουσιν τῆς προςπεσούσης νεώς." WASS., qui aliena exempla singularis collective positi (cf. adn. II, 4, 2. III, 15, 2. al.) addidit. „Cf. Bernh. Synt. p. 58. sq. Nostro loco similis est solus is, quem primum excitavit Wass. Vid. etiam Xen. Cyr. II, 1, 25. Cf. Krueg. ad Anab. III, 5, 11." HERTL. Add. adn. I, 14, 3. II, 52, 4. Genitivus autem suspensus est ex ἐπὶ πολύ formula. Cf. adn. I, 1, 2. — κατεβύρσωσαν, ὅπως cet. „Πρὸς δὲ τὰς ἐπιβολὰς αὐτῶν [τῶν σιδηρῶν χειρῶν] ἀντεσοφίζοντο βύρσας προςηλοῦντες πρὸς τὰ τειχίσματα τῶν νεῶν, ὅπως ὁ σίδηρος ὀλισθάνῃ [? ὀλισθάνοι] πρὸς τὸ ἀντίτυπον ἀντιλαβὴν οὐκ ἔχων. Iul. Poll. [I. 120.]" HUDS.

§. 3. οἵ τε στρατηγοὶ καὶ Γύλιππος. „Quum reliqui duces, tum maxime vel nominatim Gylippus. Recte confert Abreschius Marc. XVI, 7. [εἴπατε τοῖς μαθηταῖς καὶ τῷ Πέτρῳ. Vid. Fritzsch. ad Marc. I, 5. p. 11.]" BAU., qui alibi etiam parte memorata totum tamen subiungi addit. Cf. adn. I, 116, 3. Hic tamen οἱ στρατηγοί valere οἵ τε σφέτεροι στρατηγοί rectius dixeris. Vid. c. 69. init.

ἐν τῷ λόγῳ οὖν πρῶτον μὲν ἀποφαίνουσιν, ὅτι καλά ἐστι καὶ μεγίστην ἐλπίδα παρέχοντα τὰ προειργασμένα, δι' ἃ οἱ Ἀθηναῖοι πεπόνθασιν.

66. „Ὅτι μὲν καλὰ τὰ προειργασμένα καὶ 1
ὑπὲρ καλῶν τῶν μελλόντων ὁ ἀγὼν ἔσται, ὦ Συ-
ρακόσιοι καὶ ξύμμαχοι, οἵ τε πολλοὶ δοκεῖτε ἡμῖν
εἰδέναι, (οὐδὲ γὰρ ἂν οὕτως αὐτῶν προθύμως ἀν-
τελάβεσθε,) καὶ εἴ τις μὴ ἐπὶ ὅσον δεῖ ᾔσθηται,
σημανοῦμεν. Ἀθηναίους γὰρ ἐς τὴν χώραν τήνδε 2
ἐλθόντας πρῶτον μὲν ἐπὶ τῆς Σικελίας καταδου-
λώσει, ἔπειτ', εἰ κατορθώσειαν, καὶ τῆς Πελοπον-
νήσου καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ ἀρχὴν τὴν ἤδη
μεγίστην τῶν τε πρὶν Ἑλλήνων καὶ τῶν νῦν κε-
κτημένους, πρῶτοι ἀνθρώπων ὑποστάντες τῷ ναυ-
τικῷ, ᾧπερ πάντα κατέσχον, τὰς μὲν νενικήκατε
ἤδη ναυμαχίας, τὴν δ' ἐκ τοῦ εἰκότος νῦν νική-
σετε. ἄνδρες γὰρ ἐπειδὰν ᾧ ἀξιοῦσι προύχειν κο- 3
λουθῶσι, τό γ' ὑπόλοιπον αὐτῶν τῆς δόξης ἀσθε-
νέστερον αὐτὸ ἑαυτοῦ ἐστιν, ἢ εἰ μηδ' ᾠήθησαν
τὸ πρῶτον, καὶ τῷ παρ' ἐλπίδα τοῦ αὐχήματος
σφαλλόμενοι καὶ παρὰ ἰσχὺν τῆς δυνάμεως ἐνδι-

Cap. 66. §. 1. *οὕτως αὐτῶν.* Vat. *αὐτῶν οὕτως.*

§. 2. *ἔπειτ'*. Vat. *ἔπειτα δέ*, ex interpr. Tum idem *Πελοποννήσου τε.*

ἤδη, quod proximo *νῦν* bene respondet, ex Vat. inseruit Bekk. Cf. I, 57.

§. 3. *κολουθῶσι* Aug. Ven. It. F. Chr. Bekk. In Vat. et nonnullis depravatis *ἀκολουθῶσι*. Vulgo *κολουσθῶσι*. At vid. Buttm. Ind. verb. anom. et Krueg. ibid.

τό γ' ὑπόλοιπον. Vat. *τό γε λοιπόν.*

Cap. 66. §. 1. *Ὅτι καλὰ τὰ προειργασμένα.* De *ἐστί* sic omisso cf. adn. IV, 126, 1.

§. 2. *Ἀθηναίους.* „Pendet ab *ὑποστάντες* infra, aut simul etiam a *νενικήκατε*." BAU. — *ὑποστάντες ... κατέσχον.* Port.: sustinuistis classe, qua illi cuncta obtinuerunt. Sententiae causa Arn. comparat IV, 92. — *ἐκ τοῦ εἰκότος.* Sic iterum 68, 3. Cf. Matth. Gr. p. 1334. et adn. I, 51, 2.

§. 3. *αὐτὸ ἑαυτοῦ ... ἢ εἰ* cet. Vid. Matth. Gr. §. 452. et §. 468. 6. — *ᾠήθησαν.* Simul audi *προύχειν*. — *μηδὲ ... τὸ πρῶτον.* „I. q. alibi *μηδὲ τὴν ἀρχήν*, i. e. *μηδὲ ὅλως κατ' ἀρχάς*, Schol." ABR. — *τῷ παρ' ἐλπίδα ... σφαλλόμενοι.* Cf. IV, 62: *τῷ παρ' ἐλπίδα μὴ χαλεπῶς σφαλλέσθω*, et ibi adn. Quum autem *τῷ παρ' ἐλπίδα* non possint significare praeter spem, sed *τῷ ἀνελπίστῳ, ἀπροσδοκήτῳ*, genitivus *τοῦ αὐχήματος* neglecta concinnitate alterius membri iungendus est cum *σφαλλόμενοι*. — *παρὰ ἰσχὺν τῆς δυνάμεως ἐνδιδόασιν*,

1 δόασιν· ὃ νῦν Ἀθηναίους εἰκὸς πεπονθέναι. 67. ἡμῶν
δὲ τό τε ὑπάρχον πρότερον, ᾧπερ καὶ ἀνεπιστή-
μονες ἔτι ὄντες ἀπετολμήσαμεν, βεβαιότερον νῦν,
καὶ τῆς δοκήσεως προςγεγενημένης αὐτῷ, τὸ κρα-
τίστους εἶναι, εἰ τοὺς κρατίστους ἐνικήσαμεν, δι-
πλασία ἑκάστου ἡ ἐλπίς· τὰ δὲ πολλὰ πρὸς τὰς
ἐπιχειρήσεις ἡ μεγίστη ἐλπὶς μεγίστην καὶ τὴν
2 προθυμίαν παρέχεται. τά τε τῆς ἀντιμιμήσεως
αὐτῶν τῆς παρασκευῆς ἡμῶν τῷ μὲν ἡμετέρῳ τρό-
πῳ ξυνήθη τέ ἐστι, καὶ οὐκ ἀνάρμοστοι πρὸς ἑκά-
στην αὐτῶν ἐσόμεθα· οἱ δ' [,] ἐπειδὰν πολλοὶ
μὲν ὁπλῖται ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων παρὰ τὸ κα-
θεστηκὸς ὦσι, πολλοὶ δὲ καὶ ἀκοντισταὶ χερσαῖοι,

ἔπειτα ὅτι τὰ σφέτερα ἀκμάζει καὶ τήν τε ἀντιμίμησιν τῆς παρασκευῆς καὶ τὸ πλῆθος τῶν Ἀθηναίων οὐ δεῖ φοβεῖσθαι.

Cap. 67. §. 1. *ἡμῶν.* In plerisque codd. mss. *ὑμῶν*, quod propter *ἀπετολμήσαμεν* reiiciendum esse docet Haack.

καὶ τῆς δοκήσεως. *Καί* deest Cass. Aug. It. Vall. aliisque nonnullis.

§. 2. *ἑκάστην.* Vulgo soloece *τὴν ἑκάστην*. Articulus abest a Vat. Ar. Chr. In illo insuper *ἕκαστον* legitur, quod Bekk. recepit. Nobis tamen *ἕκαστον* in plerisque membranis in *τὴν ἑκάστην* depravari potuisse verisimile non videtur, sed correctori tribuimus. Ad *ἑκάστην* autem ex superioribus audi *ἀντιμίμησιν*.

etiam infra [potentiae] vires animos demittunt, Acac. „*Ἰσχὺς τῆς δυνάμεως* videatur quidem esse redundantia orationis, sed *ἰσχύς* proprie est vox mediae significationis, et valet id, quod quis *ἰσχύει*." BLOOMF., qui confert verba Philon. de Mund. *ἀήττητός ἐστι κατὰ πολλὴν ἰσχύος ῥώμην.* Add. *ἰσχύος κράτος* Soph. Phil. v. 594. et *τὸ κράτος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ* Paul. ad Eph. 1, 19.

Cap. 67. §. 1. *τὸ ὑπάρχον πρότερον*, id, quod prius nobis fuit, i. e. pristina et insita Doriensium virtus. Krueger tamen pristinam potentiam vult esse. — *τῆς δοκήσεως*, existimatione, opinione. Cf. adn. II, 35, 2. — *τὸ κρατίστους εἶναι.* „Dilucidior [et usitatior] fuisset oratio, si *τοῦ κρατίστους εἶναι* dixisset." FR. PORT. Ita igitur legendum coniicit Krueg., Reisk. autem *τό* deleri iussit. Cum vulgata praeter dubium exemplum c. 36, 5. cf. praecipue Soph. Ant. v. 235: *τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο*, ubi Matth. Gr. §. 543. adn. 2. accusativum *τὸ παθεῖν* ideo positum existimat, quia *τῆς ἐλπίδος δεδραγμένος* valeant idem quod *ἐλπίζων*. Add. Thuc. VIII, 87. et in ed. mai. I. 1. p. 114. disputata et Madv. Obs. synt. p. 66. — *διπλασία*, duplo maior.

§. 2. *τὰ τῆς ἀντιμιμήσεως ... ἡμῶν.* „I. e. *τὰ ἐν οἷς ἀντιμιμοῦνται ἡμᾶς* [vel potius *τὴν παρασκευὴν ἡμῶν*]." BLOOMF. De re cf. c. 62. — *ἀνάρμοστοι*, imparati. — *ἀκοντισταὶ χερσαῖοι*] *ὡς ἐν τῇ πρώτῃ* [I, 142.] *θαλασσίους εἶπε τοὺς ἐμπειρίαν ἔχοντας τῶν ναυτικῶν*,

ὡς εἰπεῖν, Ἀκαρνᾶνές τε καὶ ἄλλοι ἐπὶ ναῦς ἀνα-
βάντες, οἳ οὐδ᾽ ὅπως καθεζομένους χρὴ τὸ βέλος
ἀφεῖναι εὑρήσουσι, πῶς οὐ σφαλοῦσί τε τὰς ναῦς,
καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς πάντες, οὐκ ἐν τῷ αὐτῶν
τρόπῳ κινούμενοι, ταράξονται; ἐπεὶ καὶ τῷ πλή- 3
θει τῶν νεῶν οὐκ ὠφελήσονται, εἴ τις καὶ τόδε
ὑμῶν, ὅτι οὐκ ἴσαις ναυμαχήσει, πεφόβηται· ἐν
ὀλίγῳ γὰρ πολλαὶ ἀργότεραι μὲν ἐς τὸ δρᾶν τι
ὧν βούλονται ἔσονται, ῥᾷσται δὲ ἐς τὸ βλάπτε-
σθαι ἀφ᾽ ὧν ἡμῖν παρεσκεύασται. τὸ δ᾽ ἀληθέ- 4

αὐτῶν. Vat. ἑαυτῶν. Cass. aliique nonnulli αὑτῶν. Cl. Ven. Pal. Lugd. Gr. I. αὐτῷ.

οὕτως ἄρτι χερσαίους οὐ τοὺς ἠπειρώτας, ἀλλὰ τοὺς ἀπείρους θαλάσσης λέγει. Schol. ,, Propr. χερσαίους, terrestres, velut animalia χερσαῖα, terrae tantum adsueta, aquae ignara.“ BAU. Itaque ,,τὸ ὡς εἰπεῖν [cf. adn. I, 1, 2.] ἔμφασιν ἔχει, ὅτι οὐ καλῶς [i. e. οὐ κυρίως] ἐχρήσατο τῇ λέξει χερσαῖοι, οἷον ἐπιδιορθῶν ἑαυτόν. χερσαῖον γὰρ ἔχει ἐναντίον τὸ ἔνυδρον, ὃ ἐπὶ τῶν ἀλόγων ζώων ἂν κυριολεκτοῖτο.“ ΔΟΥΚΑΣ. ,,Contemptim [igitur] dictum est, ut quum nostri nautae landsmen vel land-lopers dicunt. [Sine contemptu] Eur. Androm. v. 457. ναύτην ἔθηκεν ἀντὶ χερσαίου κακόν. Lycophr. Cass. 4~0. ἀγρότης χερσαῖος.“ BLOOMF. De re cf. 60, 4. et ibi adn. — ὅπως καθεζομένους... ἀφεῖναι. ,,Intelligi possit, ὅπως καθεζ. χρὴ ἀφεῖν. τὸ βέλος, quomodo sedentes oporteat iaculari, i. e. quomodo sedere conveniat iaculaturos. Vel sic, quod magis probandum, ὅπως χρὴ ἀφεῖν. τὸ βέλ. καθεζ., quomodo a sedentibus mittendum sit iaculum, si sedeant (in iugis, transtris), nempe quia in terra stantes [immo huc illuc se moventes, ut Arn. censet, sive cum procursu Liv. XXXIV, 39., cf. de velitum pugna narrata II, 79. III, 97. al.] soliti erant intorquere missilia, laborabunt scilicet, quum sedentes in navi id facere cogentur.“ BAU. — σφαλοῦσι. Port. in periculum coniicient. Pro quibus evertent dictum mavult Bloomf. τὰς ναῦς σφάλλειν etiam Polyaen. Strat. III, 11, 13. et in Plut. Themist. legi, et similiter ὁ ἵππος τὸν ἀναβάτην σφάλλει dici, et σφάλλειν ab Hesych. explicari κλίνειν adnotans. — ἐν σφίσιν αὐτοῖς. Cf. adn. IV, 25, 9. VI, 77, 1. — οὐκ ἐν τῷ αὑτῶν τρόπῳ κινούμενοι] οὐ κατὰ τὸ σύνηθες ἕκαστος ἐπὶ τῶν νεῶν κινούμενοι. Schol. De ἐν praep. vid. Matth. Gr. §. 577. p. 1343. et adn. I, 97, 2. — ταράξονται. Ita iam 36, 6.

§. 3. ἐν ὀλίγῳ. Cf. adn. II, 84, 1. — ἐς τὸ βλάπτεσθαι. Cf. Matth. Gr. §. 535. b. extr. — ἀφ᾽ ὧν ... παρεσκεύασται. De attractione rariore vid. Matth. Gr. §. 473. adn. 1. Buttm. ed. 17. §. 143. 13.* Krueg. §. 51. 10. adn. 3., de ἀπό, pro quo in Schol. deterius ὑπό legitur, adn. 29, 1.

στατον γνῶτε ἐξ ὧν ἡμεῖς οἰόμεθα σαφῶς πεπύσθαι·
ὑπερβαλλόντων γὰρ αὐτοῖς τῶν κακῶν, καὶ βιαζό-
μενοι ὑπὸ τῆς παρούσης ἀπορίας, ἐς ἀπόνοιαν
καθεστήκασιν οὐ παρασκευῆς πίστει μᾶλλον ἢ τύ-
χης ἀποκινδυνεύσει οὕτως, ὅπως δύνανται, ἵν᾽ ἢ
βιασάμενοι ἐκπλεύσωσιν, ἢ κατὰ γῆν μετὰ τοῦτο
τὴν ἀποχώρησιν ποιῶνται, ὡς τῶν γε παρόντων
1 οὐκ ἂν πράξοντες χεῖρον. 68. πρὸς οὖν ἀταξίαν
τε τοιαύτην καὶ τύχην ἀνδρῶν ἑαυτὴν παραδεδω-

τέλος δὲ ἐς ὀργὴν προάγονται οἱ Συ-

§. 4. πράξοντες. Aug. It. Bekk. πράξαντες, fortasse recte. Cf. adn. V, 15, 2.

§. 4. ὑπερβαλλόντων. De intransitivo huius verbi usu cf. adn. II, 35, 2. et Monk. ad Eur. Alc. v. 1082. — καὶ βιαζόμενοι. De καί cf. adn. I, 65, 1. — ἐς ἀπόνοιαν... ἀποκινδυνεύσει. ,,Ostendent acutiores, quomodo ordinari possint haec verba, ut ex iis commodus sensus eliciatur. Ego non video, sed suspicor Scholiasten legisse ἀποκινδυνεῦσαι. Hoc multo clariorem reddit sententiam, et oratio apte in hunc modum procedit: ἐς ἀπόνοιαν καθεστήκασιν ἀποκινδυνεῦσαι οὕτως, ὅπως δύνανται, οὐ μᾶλλον πίστει παρασκευῆς ἢ τύχης, eo dementiae venerunt, ut non male Acacius, ut non tam apparatu suo quam incerta fortunae alea confisi periculum, quocunque modo possunt, facere velint.“ DUK. Sed Scholiastes scribens οὐ τῇ παρασκευῇ δηλονότι πιστεύοντες, ἀλλὰ διακινδυνεῦσαι σπεύδοντες, ἐπὶ τῇ τύχῃ τὸ μέλλον ποιοῦνται, totum enunciatum Thucydideum magis mutavit, quam ut eum ἀποκινδυνεῦσαι legisse iure ex eius verbis colligas. ,, Ergo retineo lectionem vulgatam et expono: ad desperationem s. ausa desperatione plena adacti sunt, non quo fidant potius apparatu suo, quam quo fortunam periclitentur sic, quomodo [rectius sicut] possunt.“ KISTEM. Didotus et Arnoldus servato ἀποκινδυνεύσει duplicem antithesin, πίστει et ἀποκινδυνεύσει, τύχης et παρασκευῆς, admonent effici, atque alter, nomen ἀποκινδύνευσις, etsi alibi non reperiatur, aliorum similium comparatione (cf. ed. mai. I. 1. p. 167. 242. 250.) defendi et ἐς ἀπόνοιαν καθεστήκασιν (propr. ad desperationem redacti sunt, cf. I, 83.) idem atque ἀπονενοημένων ἀνθρώπων βουλεύματι ἐπιχειροῦσιν valere addit. Denique Bloomfieldius in ed. 2. οὕτως ὅπως δύνανται, si Arnoldi explanatio verborum ἐς ἀπόνοιαν καθ. probari possit, ad haec referenda esse, sed quum illa enodatio parum satisfaciat, negligentia scriptoris sine verbo relicta et ἀποκινδυνεύοντες audiendum esse adnotat. At οὕτως ὅπως δύνανται cum nomine verbali ἀποκινδυνεύσει recte iuncta esse ex superiore interpretatione apparet. Cf. adn. VI, 85, 2. VII, 81, 5. — τῶν γε παρόντων. Contra leges sermonis Bloomf. in ed. 2. idem atque ἐκ τῶν παρόντων esse vult. Significant ἢ ἔστι τὰ παρόντα, ἢ κατὰ τὰ παρόντα. Cf. adn. VI, 89, 5.

Cap. 68. §. 1. πρὸς οὖν ἀταξίαν ... Plerumque quidem προσμίσγειν τινί dicitur; sed προς-

ρακόσιοι καὶ ξύμμαχοι.

κυῖαν πολεμιωτάτων ὀργῇ προςμίξωμεν, καὶ νομίσωμεν ἅμα μὲν νομιμώτατον εἶναι πρὸς τοὺς ἐναντίους οἳ ἂν ὡς ἐπὶ τιμωρίᾳ τοῦ προςπεσόντος δικαιώσωσιν ἀποπλῆσαι τῆς γνώμης τὸ θυμούμενον, ἅμα δὲ ἐχθροὺς ἀμύνασθαι ἐγγενησόμενον ἡμῖν, τὸ λεγόμενόν που ἥδιστον εἶναι. ὡς δὲ ἐχθροὶ καὶ 2

Cap. 68. §. 1. ἐγγενησόμενον. Vat. Bekk. ἐκγενησόμενον. Utrumque, ut ἔνεστι et ἔξεστι, impersonaliter poni docent lexica.

τὸ λεγόμενον. Vulgo et Bekk. καὶ τὸ λεγόμ., sed καί om. I. nec expressit Valla. Reiskius aut deleri aut post τό transponi voluit, deleri etiam Krueg. Duas rationes, quibus excusare studuit Arn., improbandas esse demonstrans Bloomf. in ed. 2. uncis inclusit.

§. 2. τὰ ἄλγιστα. Mosqu. Bekk. τἄλγιστα. Nos unum pravum librum sequi in hac re noluimus. Cf. sd. VIII, 28, 4.

§. 3. πραξάντων. Vat. πραξάντων ἡμῶν, ex interpr.

καρπουμένη. Vat. καρπουμένην. Cuius librarius passive intelligi voluit. Quod et consuetudini loquendi parum convenit, nec opus est, dummodo ἐλευθερίαν bis cogites. Vid. Matth. Gr. §. 634. 1.

ὠφελῶσιν Vat. Bekk. Vulgo soloece ὠφελοῦσι.

μίσγειν πρός τινα de amico certe congressu iam c. 22. legimus, atque de hostili non minus rectum est quam προςβάλλειν πρός τινα, μάχεσθαι πρός τινα, similia multa, et significatur illo πρός id adversus, pro quo apud verba pugnandi Latine etiam cum dixeris. Nomina autem abstracta ἀταξία atque ἀναρχία pro concretis, quae vocantur, suntposita. Vid. Bloomf. et adn. VI, 86, 3. — ὀργῇ προςμίξωμεν. „Liv. XXI, 41. ant. extr.: Itaque vos ego, milites, non eo solum animo, quo adversus alios hostes soletis, pugnare velim, sed cum indignatione quadam atque ira. Iram enim [plerumque] a bello quoque et pugna alienam veterum prudentia habuit.“ BAU. Cf. Thuc. I, 122. Xen. Hell. V, 3, 7. Sen. de Ir. I, 11. sq. Cic. Tusc. IV, 19, 43. et contra ibi c. 22. Similiter apud Thuc. θυμῷ I, 49., ὀργῇ V, 70. — καὶ νομίσωμεν ἅμα μὲν... θυμούμενον. Haec complures olim male intellexerunt. „Omnis error interpretum inde ortus est, quod οἵ ad superius ἐναντίους retulerunt. Coniungendum est cum νομιμώτατον, cuius praedicati omnia ea, quae sequuntur, πρὸς τοὺς ἐναντίους οἳ ἂν . . . δικαιώσωσιν ἀποπλῆσαι τ. γν. τὸ θυμ., sunt subiectum. *Es ist vollkommen rechtmässig* (i. e. *der handelt vollkommen rechtmässig*), *wer gegen einen Feind*... Secundum haec constituenda est interpunctio. Ad confirmandam autem hanc enodationem relego ad adn. II, 44. init.“ HEILM. Cf. ibi a nobis adnotata et Matth. Gr. §. 633. 6. et 634. 1. (qui paulo argutius explicat.) — ἀποπλῆσαι verbi usum illustrat Abr. et de cupiditatibus explendis aliquoties dixit Plato in Gorg. et alibi. Cf. Ast. Lex. Plat. Τὴν ὀργὴν ἐμπλῆσαι scripsisse Plutarchum adnotat Did. Ἐκπιμπλάναι similiter legimus III, 82, 8., πληροῦν θυμόν Eur. Hippol. 1324. ed. Monk. „Τὸ θυμούμενον pro τὸν θυμόν invenitur etiam Eur. Hec. 303.“ BLOOMF. Cf. Antiph. Or. 3. §. 3. Plut. Marc. 2. Dio Cass. p. 1201., τὸ ὀργιζόμενον τῆς γνώμης II, 59. et adn. I, 90, 2. — ἅμα δὲ ... ἐγγενησόμενον ἡμῖν. Ἐγγενησόμενον (fore, ut liceat, in nostra potestate fore, cf. sd.) secundum Matth. Gr. §. 555. adn. 4. cum νομίσωμεν cohaerere existima. Nam negat quidem id fieri posse Rost. Gr. §. 129. adn. 5. p. 701., sed ibi propositam explicationem Goelleri nunc auctor ipse sprevit; et vid. adn. ad Xen. Anab. VI, 6, 24., ac praeterea reputa participium non cum ipso illo verbo copulatum esse, sed inde simile ἐνθυμηθῶμεν repeti posse, sicut contra propter eandem causam VI, 78. post ἐνθυμηθήτω transitus factus est a participio ad infinitivum. — τὸ λεγόμενόν που ἥδιστον εἶναι. Id quod (τὸ ἐχθροὺς ἀμύνασθαι) (in proverbio) dicitur suavissimum esse. Πού ita ad τὸ λεγόμενον appositi exemplum a se ullum adnotatum esse negat Bloomf., nisi fallor interpretatur Arn.

§. 2. ἐν ᾧ] ἐν τῷ δουλώσασθαι ἡμᾶς. Schol. Cf. adn. II, 35, 2. III, 84, 2. al. — τὴν αἰσχίστην ἐπίκλησιν. Τῆς δουλείας.

§. 3. μαλακισθῆναι. Cf. adn. II, 43, 6. III, 37, 2. — ἀκινδύνως. „Sine periculo, quod inferant nobis; ita, ut nobis nil praeterea damni aut periculi inferant.“ BAU. — τὸ δέ cet. Cohaerent τὸ δὲ κολασθῆναι καλὸς ὁ ἀγών. Potuit igitur omitti articulus τό. Cf. II, 89, 10. — πραξάντων. Ἡμῶν ab omnibus praeter Krueg. auditur, ab hoc αὐτῶν. — ἐκ τοῦ εἰκότος. Vid. adn. 66, 2.

ἔχθιστοι, πάντες ἴστε, οἵ γε ἐπὶ τὴν ἡμετέραν ἦλθον δουλωσόμενοι, ἐν ᾧ, εἰ κατώρθωσαν, ἀνδράσι μὲν ἂν τὰ ἄλγιστα προςέθεσαν, παισὶ δὲ καὶ γυναιξὶ τὰ ἀπρεπέστατα, πόλει δὲ τῇ πάσῃ τὴν

3 αἰσχίστην ἐπίκλησιν. ἀνθ᾿ ὧν μὴ μαλακισθῆναί τινα πρέπει, μηδὲ τὸ ἀκινδύνως ἀπελθεῖν αὐτοὺς κέρδος νομίσαι· τοῦτο μὲν γάρ, καὶ ἐὰν κρατήσωσιν, ὁμοίως δράσουσι· τὸ δὲ πραξάντων ἐκ τοῦ εἰκότος ἃ βουλόμεθα τούςδε τε κολασθῆναι, καὶ τῇ πάσῃ Σικελίᾳ καρπουμένῃ καὶ πρὶν ἐλευθερίαν βεβαιοτέραν παραδοῦναι, καλὸς ὁ ἀγών. καὶ κινδύνων οὗτοι σπανιώτατοι, οἳ ἂν ἐλάχιστα ἐκ τοῦ σφαλῆναι βλάπτοντες πλεῖστα διὰ τὸ εὐτυχῆσαι ὠφελῶσιν.“

1 69. *Καὶ οἱ μὲν τῶν Συρακοσίων στρατηγοὶ καὶ Γύλιππος τοιαῦτα καὶ αὐτοὶ τοῖς σφετέροις*

Νικίας αὖθις τοῖς ἑαυτοῦ παραινεῖ.

Cap. 69. Proximum locum c. 69—72. in Attica recepit Iacobs. Pugnae navalis, de qua cf. Diod. XIII, 15. sqq. et Plut. Nic. c. 25., descriptionem imitatus est Dio Cass. XLIX, 7. sqq. „Dionysius [t. VI. p. 874. Reisk.] magnopere laudat narrationem huius proelii.“ DUK.

στρατιώταις παρακελευσάμενοι ἀντεπλήρουν τὰς ναῦς εὐθύς, ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ᾐσθάνοντο. ὁ δὲ Νικίας ὑπὸ τῶν παρόντων ἐκπεπληγμέ- 2
νος, καὶ ὁρῶν, οἷος ὁ κίνδυνος καὶ ὡς ἐγγὺς ἤδη ἦν, ἐπειδὴ καὶ ὅσον οὐκ ἔμελλον ἀνάγεσθαι, καὶ νομίσας, ὅπερ πάσχουσιν ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγῶσι, πάντα τε ἔργῳ ἔτι σφίσιν ἐνδεᾶ εἶναι καὶ λόγῳ αὐτοῖς οὔπω ἱκανὰ εἰρῆσθαι, αὖθις τῶν τριηράρχων ἕνα ἕκαστον ἀνεκάλει, πατρόθεν τε ἐπονομάζων καὶ αὐτοὺς ὀνομαστὶ καὶ φυλήν, ἀξιῶν τό τε καθ' ἑαυτόν, ᾧ ὑπῆρχε λαμπρότητός τι, μὴ προδιδόναι τινά, καὶ τὰς πατρικὰς ἀρετάς, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι, μὴ ἀφανίζειν, πατρίδος τε τῆς ἐλευθερωτάτης ὑπομιμνήσκων καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἀνεπιτάκτου πᾶσιν ἐς τὴν δίαιταν ἐξουσίας, ἄλλα τε λέγων, ὅσα ἐν τῷ τοιούτῳ ἤδη τοῦ καιροῦ ὄν-

Cap. 69. §. 2. ἦν om. Vat. Cf. adn. IV, 126, 1.

ὄντες. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. et (praeter It. et Vat.) plerique alii libri ὄντος. „Recte habet ὄντες, ut c. 33. ἐπειδήπερ ἐν

§. 1. ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ᾐσθάνοντο] πληροῦντας δηλονότι τὰς ναῦς. Schol. Quod supplementum exemplis III, 55. V, 80. VI, 76. illustrat Duk. Cf. Krueg. Gr. §. 56. 16. adn. 1. et adn. III, 16, 4.

§. 2. ὅσον οὐκ. Cf. adn. I, 36, 1. — πάσχουσιν] οἱ ἄνθρωποι δηλονότι. Schol. Cf. Duk. Buttm. Gr. §. 129. 11. Matth. §. 294. Paulo post τέ proprie post ἔργῳ collocandum erat; sed cf. adn. I, 16. — λόγῳ ... εἰρῆσθαι. „Non abundat λόγῳ, sed opp. ἔργῳ, concinnitati datum. Cf. II, 46. init." BAU. Add. adn. I, 22, 1. αὐτοῖς autem obscurius additum est et potuit abesse; sed ad milites Niciae videtur referendum esse. — πατρόθεν τε ἐπονομάζων] Ὅμηρος· Πατρόθεν ἐκ γενεῆς ὀνομάζων ἄνδρα ἕκαστον. Schol. „Il. κ'. v. 68. [ubi vid. Heyn. et Montbel.] Vide quae de hoc genere loquendi scripserunt eruditissimi interpretes Aeliani, Kuhnius et Perizonius, ad VI. Var. Hist. 2." DUK. Cf. hic Bloomf. et Arn. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 320. (ed. 2. I. p. 809.) et de ipso πατρόθεν Krueg. Gr. II. §. 19. 3. adn. 4. Cum omni sermone Niciae cf. Diod. — ἀξιῶν ... μὴ ἀφανίζειν. Idem fecit Scipio ante pugnam ad Zamam factam (vid. Liv. XXX, 32.) et Antonius Primus in seditione legionum (vid. Tac. Hist. III, 10.) „In verbis Thucydidis [ad alterum membrum] ἀπὸ κοινοῦ repete ἀξιῶν per ellipsin pronominis, hoc modo: καὶ ἀξιῶν μὴ ἀφανίζειν τὰς πατρικὰς ἀρετὰς ἐκείνους, ὧν cet." DUK. — καὶ τῆς ... ἀνεπιτάκτου ... ἐξουσίας. „Cf. Periclis verba II, 37. med." HAACK. — ἄλλα τε λέγων, ὅσα ... ἐπιβοῶνται. „Confusam esse orationem in hac com-

τες ἄνθρωποι οὐ πρὸς τὸ δοκεῖν τινι ἀρχαιολογεῖν φυλαξάμενοι εἴποιεν ἄν, καὶ ὑπὲρ ἁπάντων παραπλήσια ἔς τε γυναῖκας καὶ παῖδας καὶ θεοὺς πατρῴους προφερόμενα, ἀλλ' ἐπὶ τῇ παρούσῃ ἐκπλήξει ὠφέλιμα νομίζοντες ἐπιβοῶνται.

3 Καὶ ὁ μέν, οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον ἢ ἀναγκαῖα νομίσας παρῃνῆσθαι, ἀποχωρήσας ἦγε τὸν πεζὸν πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ παρέταξεν ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐδύνατο, ὅπως ὅ τι μεγίστη τοῖς ἐν ταῖς ναυ- *ἔπειτα ἄρχεται ἡ μεγίστη καὶ τελευταία ναυμαχία.*
4 σὶν ὠφελία ἐς τὸ θαρσεῖν γίγνοιτο. ὁ δὲ Δημοσθένης καὶ Μένανδρος καὶ Εὐθύδημος (οὗτοι

τούτῳ τύχης εἰσί." ARN. Ἐν τῷ τοιούτῳ τοῦ καιροῦ ut κατὰ τοῦτο [τοῦ] καιροῦ 2, 4.

προφερόμεναι. Vat. προςφερ. Sed cf. sd. III, 59, 2.

ἐπιβοῶνται. Cass. T. ἐπιβοῶντες. Aug. ἐπιβοωντ. Librarius Cass. recte vidit cohaerere οὐ φυλαξάμενοι ... ἀλλ' ἐπιβ. Neque vero propterea participium reponendum est. Cf. adn.

§. 4. Εὐθύδημος. Plerique libri (praeter Vat. et Vall.) Εὔδημος. At vid. c. 16. cl. Plut. Nic. c. 20. Diod. XIII, 13.

prehensione verborum planum est, etsi sententia omnino dilucida videtur. Verba καὶ ὑπὲρ ἁπάντων ... προφερόμενα proprie ad ἄλλα τε λέγων pertinent [et ibi collocanda erant], et coniunctio ἀλλά respondet verbis οὐ φυλαξάμενοι, [ἐπιβοῶνται autem propter adiectum νομίζοντες variata oratione positum est pro ἐπιβοώμενοι. Cf. adn. I, 57, 4.] Et addens alia, qualia quavis occasione proferunt..., non metuentes, ne prisca et ieiuna repetere videantur, sed libere pronunciantes, quaecunque in tali tempore homines pronunciant ad praesentem conditionem utilia esse arbitrati. Quod si ἀρχαιολογεῖν idem atque ἀρχαῖα λέγειν valere putetur, forsitan verba καὶ ὑπὲρ ἁπάντων [... προφερόμενα] apta sint ex λέγειν inde repetendo. [Vel potius καὶ ... προφερόμενα debent valere καίπερ προφερόμενα et spectare ad ὅσα.] Ὑπὲρ ἁπάντων παραπλ. προφερόμενα [quae similia pro universis proferuntur] sunt res, quae paene eodem modo proferuntur, ut [immo quum] omnibus occasionibus utiles sint. Hoc enim videtur esse discrimen loquendi generum ὑπὲρ ἁπάντων et περὶ ἁπάντων, quum ὑπέρ non simpliciter de, sed de et pro significet. Cf. Matth. Gr. §. 582." ARN. Quod ad singula attinet, ἀρχαιολογεῖν Bloomfieldius exemplis illustrat. Ἐπιβοᾶσθαι esse alta voce efferre docet Abr. Πρός est propter. Cf. Matth. Gr. §. 591. Ἐς γυναῖκας Ae. Portus explicat περὶ γυναικῶν. Cf. Matth. Gr. §. 578. d. Intellectum verborum ἔς τε γυναῖκας . . . προφερόμενα illustrat Bloomf. ad Aesch. Pers. v. 411.

§. 3. οὐχ ἱκανὰ μᾶλλον ἢ ἀναγκαῖα] ἀναγκαῖα μᾶλλον ἤπερ ἱκανά. Schol. Cf. adn. I, 91, 2. — ἀποχωρήσας, ex con-

γὰρ ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ ἐπέ-
βησαν) ἄραντες ἀπὸ τοῦ ἑαυτῶν στρατοπέδου εὐ-
θὺς ἔπλεον πρὸς τὸ ζεῦγμα τοῦ λιμένος καὶ τὸν
καταλειφθέντα διέκπλουν, βουλόμενοι βιάσασθαι
ἐς τὸ ἔξω. 70. προεξαγαγόμενοι δὲ οἱ Συρακό- 1
σιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶ παραπλησίαις τὸν
ἀριθμὸν καὶ πρότερον, κατά τε τὸν ἔκπλουν μέρει

ἢ ἐπὶ πολὺ καρτερωτάτη καὶ ἰσόῤῥοπός ἐστι.

καταλειφθέντα vulgo et Vat. Plerique libri et Schol. et Bekk. παραλειφθέντα, quod germanum esse non potest, quum vis praetermittendi non sit apta. „Malim περιλειφθέντα." BEKK. At si cum Schol. de relicto exitu cogitandum est, recte servari potest καταλειφθέντα, ut διέκπλοον κατέλιπον dixit Herodot. VII, 36. Sed partem faucium non esse clausam, nisi forte imperfecto ἔκληον significari putemus, c. 59. non legimus (vid. ibi §. 3. adn.), et Valla fauces portus praeoccupatas praeclusasque, ne illac exiretur, verba τὸ ζεῦγμα ... διεκώλυον interpretatur. Hoc igitur est καταληφθέντα, sicut Mosqu. Denique παραληφθέντα Cl. Marc. D. I. K. m.

Cap. 70. §. 1. προεξαγαγόμενοι. Reg. προεξαγόμενοι. „Dion. Hal. [p. 875.] προεξαναγόμενοι. Quod non temere repudiandum putem; nam ἀνάγεσθαι et quae ex eo componuntur propria sunt in hac re." DUK. „Recte quidem προεξάγειν de peditatu dicitur

cione digressus, Port.

§. 4. στρατηγοί iunge cum ἐπέβησαν, *als Feldherrn.* — τὸ ζεῦγμα τοῦ λιμένος. „Budaeus vertit fauces portus obseptas, [alii portus claustra.] Thucydides ita vocat opus Syracusanorum, quo fauces magni portus clauserant τριήρεσι πλαγίαις καὶ πλοίοις καὶ ἀκάτοις c. 59. instar pontis navalis, quem ζεῦγμα vocant Graeci." DUK. καὶ τὸν καταλειφθέντα διέκπλουν] καὶ τοῦτο τὸ μέρος [ὃ] οὐκ ἔζευκτο, ἀλλ' ἀνεῴγει, τοῦ στόματος τοῦ λιμένος. τουτέστι παρελέλειπτο, ὥστε μὴ ἐζεῦχθαι. Schol. Cf. sd. Καταληφθέντα, quod nos ibi commendavimus, legit etiam Leak. apud Bloomf. II. p. 687. dicens naturam impetus Atheniensium in claustra portus facti contrariam esse opinioni Scholiastae, quae aliis quoque de causis non sit probabilis. Διέκπλουν vitii suspectum pro ἔκπλουν vel, quae Arnoldi coniectura est, δὴ ἔκπλουν videri potest, quum alibi non hanc, sed aliam significationem ei subiiciat Thucydides (vid. adn. I, 49, 3. VII, 36.), et Dio Cassius in duobus locis a Bloomf. comparatis, in quibus huc respexisse videatur, p. 293, 69. et 615, 82., βιάσασθαι τὸν ἔκπλουν scripserit. At ἀπέκλεισαν τὸν διέκπλουν de eadem re Plut. Nic. c. 24., et διέκπλουν de transitu vel exitu legi etiam Herodot. IV, 179. VII, 36. et apud alios scriptores docet Bloomf. in ed. 2. — βιάσασθαι ἐς τὸ ἔξω, vi erumpere. Cf. Duk. et adn. I, 63, 1.

Cap. 70. §. 1. προεξαγαγόμενοι. Papius in Lex.: Προεξάγω, *vorher heraus oder über die Grenze führen*, Thuc. VII, 70." Sed hic nec apta est haec notio, et medium legitur, quod debet significare provecti, priores vela dantes. Sed cf. sd. — ναυσὶ παραπλησίαις ... καὶ πρότερον. Eodem fere navium numero atque antea (c. 52.), i. e. navibus

αὐτῶν ἐφύλασσον καὶ κατὰ τὸν ἄλλον κύκλῳ λι-
μένα, ὅπως πανταχόθεν ἅμα προσπίπτοιεν τοῖς
Ἀθηναίοις, καὶ ὁ πεζὸς αὐτοῖς ἅμα παραβοηθῇ,
ᾗπερ καὶ αἱ νῆες κατίσχοιεν. ἦρχον δὲ τοῦ ναυ-
τικοῦ τοῖς Συρακοσίοις Σικανὸς μὲν καὶ Ἀγά-
θαρχος, κέρας ἑκάτερος τοῦ παντὸς ἔχων, Πυθὴν
2 δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι τὸ μέσον. ἐπειδὴ δὲ οἱ [ἄλλοι]
Ἀθηναῖοι προςέμισγον τῷ ζεύγματι, τῇ μὲν πρώτῃ
ῥύμῃ ἐπιπλέοντες ἐκράτουν τῶν τεταγμένων νεῶν
πρὸς αὐτῷ, καὶ ἐπειρῶντο λύειν τὰς κλήσεις· με-
τὰ δὲ τοῦτο πανταχόθεν σφίσι τῶν Συρακοσίων

VII, 6. 37. VIII, 25., non item προεξάγεσθαι de navibus." KRUEG. ad Dion. p. 138. Bloomfieldio tamen discrimen a Krueg. factum non semper observari videtur et προεξανάγεσθαι, quod nusquam legatur, ob talem opinionem tot testimoniis anteponendum negat.

αὐτοῖς ἅμα. Vat. Bekk. ἅμα αὐτοῖς. Cf. III, 17.

παραβοηθῇ. C. Ar. Chr. Dan. Bekk. παραβοηθοῖ, pro quo forsitan Thucydides παραβοηθοίη diceret, etsi δοκοῖ non sprevit. Cf. ed. mai. I. 1. p. 228. Vulgatum defenditur adn. ad III, 23, 8., nec addita ᾗπερ κατίσχοιεν (non ᾗπερ ἂν κατίσχωσι) ei repugnare intelligitur ex sd. IV, 120, 2. Dion. Hal. et Arn. παρεβοήθει, Classen παραβοηθεῖ. Cf. adn.

§. 2. οἱ ἄλλοι Ἀθηναῖοι Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. cum

tot fere numero, quot antea habuerant; nam Diodoro XIII, 14. teste triremes habuerant LXXIV. Cf. ad §. 4. et de καί adn. V, 104, 1. — καὶ κατὰ τὸν ἄλλον ... κατίσχοιεν. Naves non in medio portu, sed ad litus circumcirca excubias agebant et impressionis undique faciendae causa, et ideo, ut, si pressi Syracusani ab hostibus ad terram illas appellerent, ubicunque id fecissent, a peditibus succurrentibus defenderentur. Sic haec intelligenda, si παραβοηθῇ vel παραβοηθοῖ ab Arn. impugnatum germanum est. Sed huic explanationi convenientius κατὰ τὸν κύκλῳ τοῦ λιμένος αἰγιαλόν diceretur. Cf. igitur sd. — Πυθὴν δὲ ... τὸ μέσον. Propter collocationem verborum ἦρχον τοῦ ναυτικοῦ τοῖς Συρακ. et propter responsionem mutuam particularum μὲν ... δέ audiendum videatur ἔχοντες; quum tamen sententiae magis conveniat εἶχον, hic quoque statuenda erit synchysis. Cf. adn. I, 38; 5. VII, 3, 4. De Pythene cf. VI, 104.

§. 2. οἱ [ἄλλοι] Ἀθηναῖοι. Dubium ἄλλοι Bloomfieldius in ed. 2. Goelleri argumentis impugnat, etsi hunc et Mehlhornii disputatione (de adiect. pro adverb. posit. p. 11.) et exemplis refelli diximus. Cf. adn. I, 128, 5. et supra 61, 1. — προςέμισγον. Cf. adn. I, 46, 3. — τῶν τεταγμένων νεῶν πρὸς αὐτῷ. De collocatione verborum cf. adn. I, 109, 4. et Krueg. Gr. §. 50. 10. adn. 2. — τὰς κλήσεις. Haas. iuncturas (navium c. 59. commemoratarum). — σφίσι. Cf. adn. I, 20, 1.

καὶ ξυμμάχων ἐπιφερομένων, οὐ πρὸς τῷ ζεύγματι
ἔτι μόνον ἡ ναυμαχία, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν λιμένα
ἐγίγνετο, καὶ ἦν καρτερὰ καὶ οἵα οὐχ ἑτέρα τῶν
προτέρων. πολλὴ μὲν γὰρ ἑκατέροις προθυμία ἀπὸ 3
τῶν ναυτῶν ἐς τὸ ἐπιπλεῖν, ὁπότε κελευσθείη, ἐγί-
γνετο, πολλὴ δὲ ἡ ἀντιτέχνησις τῶν κυβερνητῶν
καὶ ἀγωνισμὸς πρὸς ἀλλήλους· οἵ τε ἐπιβάται ἐθε-
ράπευον, ὅτε προςπέσοι ναῦς νηΐ, μὴ λείπεσθαι
τὰ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος τῆς ἄλλης τέχνης·
πᾶς τέ τις ἐν ᾧ προςετέτακτο αὐτὸς ἕκαστος ἠπεί-
γετο πρῶτος φαίνεσθαι. ξυμπεσουσῶν δὲ ἐν ὀλίγῳ 4
πολλῶν νεῶν, (πλεῖσται γὰρ δὴ αὗται ἐν ἐλαχίστῳ
ἐναυμάχησαν· βραχὺ γὰρ ἀπέλιπον ξυναμφότεραι
διακόσιαι γενέσθαι) αἱ μὲν ἐμβολαὶ διὰ τὸ μὴ εἶ-

decem aliis et Dion. Hal., ἄλλοι οἱ Ἀθηναῖοι Reg. Vulgo οἱ Ἀθηναῖοι. Vat. etiam οἱ om. Cf. adn.

ἡ ναυμαχία. Vat. ἦν ἡ ναυμ.

§. 3. ἡ ἀντιτέχνησις. Ἡ om. Cl. Ven. Dan. Cf. adn.

§. 4. ἐμβολαί. In plerisque libris (Cass. Aug. Cl. Ven. It. Vat. al.) et apud Dion. Hal. male ἐκβολαί. Cf. adn.

§. 3. ἀπό. Cf. adn. I, 37, 1. — ὁπότε κελευσθείη. Ὑπὸ τῶν κελευστῶν, de quibus praeter §. 6. cf. adn. II, 84, 3. (Mire Bloomf.: „Scil. τις, meaning the κελευστής.") — ἡ ἀντιτέχνησις. Articulo hanc ἀντιτέχνησιν, quoniam in omnibus pugnis navalibus exhibeatur, ut notam significari censet Krueg. de Authent. Anab. p. 43. — ἐθεράπευον. „Curabant, ut VI, 61. θεραπεύοντες μὴ θορυβεῖν." ABR. Cf. adn. IV, 67, 3. — τὰ ἀπὸ τοῦ καταστρώματος. „Hoc Scholiastes et Portus de ipsis ἐπιβάταις, qui in tabulatis erant [I, 49.], intelligunt. Stephanus vertit: operam dabant, ut circa ea, quae e tabulatis gerenda erant, non minor industria et sedulitas adhiberetur. Nihil obstat, quo minus sic quoque accipi possit." DUK. Recte Iacobs: der Kampf auf dem Verdecke, et Arn. the service on deck. De ἀπό cf. Matth. Gr. §. 596. 5. b. et supra §. 63, 3. 4. — διακόσιαι. Atheniensium CX 60, 4., de Syracusanis vid. ad §. 1. Viderentur ergo XVI de numero CC deesse, nisi c. 60. μάλιστα additum esset, et paulo plures numeraret Diod. Cf. ad c. 60. et 72. — ἐμβολαί. „Ἐμβολή est impetus navis rostro factus modo iusto et ex praeceptis artis [cf. adn. II, 89, 8.], προςβολή latius patens significat navis cum navi concursum sive casu,

ναι τὰς ἀνακρούσεις καὶ διέκπλους ὀλίγαι ἐγίγνον-
το, αἱ δὲ προςβολαί, ὡς τύχοι ναῦς νηΐ προςπεσοῦ-
σα ἢ διὰ τὸ φεύγειν ἢ ἄλλῃ ἐπιπλέουσα, πυκνό-
5 τεραι ἦσαν. καὶ ὅσον μὲν χρόνον προςφέροιτο ναῦς,
οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων τοῖς ἀκοντίοις καὶ
τοξεύμασι καὶ λίθοις ἀφθόνως ἐπ᾽ αὐτὴν ἐχρῶντο·
ἐπειδὴ δὲ προςμίξειαν, οἱ ἐπιβάται ἐς χεῖρας ἰόντες
6 ἐπειρῶντο ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. ξυνετύγ-
χανέ τε πολλαχοῦ διὰ τὴν στενοχωρίαν τὰ μὲν ἄλ-
λοις ἐμβεβληκέναι, τὰ δὲ αὐτοὺς ἐμβεβλῆσθαι, δύο
τε περὶ μίαν καὶ ἔστιν ἢ καὶ πλείους ναῦς κατ᾽
ἀνάγκην ξυνηρτῆσθαι· καὶ τοῖς κυβερνήταις τῶν
μὲν φυλακήν, τῶν δ᾽ ἐπιβουλήν, μὴ καθ᾽ ἓν ἕκα-
στον, κατὰ πολλὰ δὲ πανταχόθεν, περιεστάναι·
καὶ τὸν κτύπον μέγαν ἀπὸ πολλῶν [τῶν] νεῶν ξυμ-

διέκπλους. Vat. διέκπλου. Tum idem ἐγίγνετο.
τύχοι. Vat. ἔτυχον, quare Burg. ἔτυχεν, quod certe ἐτύγχανε esse debebat. Tum aliquot boni libri et Dion. Hal. φυγεῖν.

§. 6. μέγαν om. Dion. Hal. „A Thuc. profectum esse codicum consensus testatur. Noli obiicere posituram; nam post κτύπον incidendum et ad μέγαν intelligendum est ὄντα." KRUEG. Cf. adn. Similiter §. 8. γῆν om. Dion. Hal.
τῶν νεῶν. Τῶν om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. Reg. et octo alii. „Neque tamen articulus hic otiosus aut a Thucydidis

sive consilio, sive latere adversus latus factum." ARN. In ἐμβολῆς explicatione consentiens Iacobsius προςβολήν concursum fortuitum vult esse, quae vis etsi per se non inest, hic adiectis ὡς τύχοι . . . ἐπιπλέουσα atque ἐμβολαῖς exemptis efficitur. — ἀνακρούσεις. Cf. adn. VII, 36, 5. — διέκπλους. Cf. adn. I, 49, 3. — ἢ διὰ τὸ φεύγειν ἢ ... ἐπιπλέουσα. Cf. Matth. Gr. §. 632, 4., etsi is non iusto loco hoc exemplum posuit. Prorsus conspirant „verba VI, 17: ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν ἢ στασιάζων." ARN.

§. 5. προςφέροιτο] ἀντὶ τοῦ προςήλαυνεν. Schol. — ταῖς ... ναυσὶν ἐπιβαίνειν. Insolentior syntaxis. Cf. Matth. Gr. §. 402. 5. a. Krueg. ad Arri. V, 1, 3. (Cum genit. III, 106. I, 103. IV, 116., cum ἐπί et accus. I, 111. VII, 69. II, 25.)

§. 6. ἐμβεβληκέναι. „Bene Portus [ut impressionem facerent]. Supra II, 91: ἡ Ἀττικὴ ναῦς τῇ διωκούσῃ Ἀρκαδίᾳ ἐμβάλλει μέσῃ. Et passiva forma [cf. Matth. Gr. §. 490. Buttm. §. 134. 5.] VII, 34." DUK. Cf. ibi adn. §. 5. — κατὰ πολλά, multiplicia vel multipliciter. — περιεστάναι. „Propr. circumstare, ut κίνδυνος, ἀνάγκη [cf. adn. III, 54, 5. VI, 61, 4.], hic obvenire." IACOBS. Vid. adn. I, 76, 4. — τὸν κτύπον μέγαν. De collocatione verborum praeter sd, cf. adn. I, 49, 5. et Krueg.

πιπτουσῶν ἔκπληξίν τε ἅμα καὶ ἀποστέρησιν τῆς ἀκοῆς ὧν οἱ κελευσταὶ φθέγγοιντο παρέχειν. πολλὴ 7
γὰρ δὴ παρακέλευσις καὶ βοὴ ἀφ' ἑκατέρων τοῖς κελευσταῖς κατά τε τὴν τέχνην καὶ πρὸς τὴν αὐτίκα φιλονεικίαν ἐγίγνετο, τοῖς μὲν Ἀθηναίοις βιάζεσθαί τε τὸν ἔκπλουν ἐπιβοῶντες, καὶ περὶ τῆς ἐς τὴν πατρίδα σωτηρίας νῦν, εἴ ποτε καὶ αὖθις, προθύμως ἀντιλαβέσθαι, τοῖς δὲ Συρακοσίοις καὶ ξυμμάχοις καλὸν εἶναι κωλῦσαί τε αὐτοὺς διαφυγεῖν καὶ τὴν οἰκείαν ἑκάστους πατρίδα νικήσαντας ἐπαυξῆσαι. καὶ οἱ στρατηγοὶ προσέτι ἑκατέρων, εἴ τινά 8
που ὁρῷεν μὴ κατ' ἀνάγκην πρύμναν κρουόμενον,

loquendi usu alienus est. Vid. ad I, 71. [§. 3. sd.] Facilius [etiam] in hac verborum serie excidere quam addi potuisse videatur." HAACK.

§. 7. *παρακέλευσις.* Vat. Bekk. *ἡ παρακέλευσις.* Utrumque recte. Vid. §. 3. et ibi adn.

κατά τε Vat. Dion. Hal. Bekk. et, ut videtur, Valla, qui tum ... tum posuit.

§. 8. *κατ'.* Vat. *δι'.* At *δι' ἀνάγκην* nusquam apud Thuc. legitur, *κατ' ἀνάγκην* ut §. 6. saepenumero, interdum *ἐξ ἀνάγκης*, singulis locis *ὑπὸ ἀνάγκης*, *ξὺν ἀνάγκῃ*, *δι' ἀνάγκης*. Vid. Betant. Lex. Thuc. v. *ἀνάγκη*.

Gr. §. 50. 11. adn. 1. *Μέγαν* iungendum cum *ἀπὸ . . . ξυμπιπτουσῶν*.

§. 7. *παρακέλευσις καὶ βοή.* ,,Imitatur Appian. I. 478. *βοῆς δὲ καὶ παρακελεύσεως ἑκατέρωθεν [γενομένης].*" BLOOMF. — *κατά τε... φιλονεικίαν.* Et ex arte et propter praesentem vincendi contentionem, i. e. quas vel ars (*τῶν κελευστῶν*) vel praesens concertatio postulabat. — *ἐπιβοῶντες*] *Τὸ ἐπιβοῶντες συνταττόμενον τῷ ,,πολλὴ γὰρ δὴ παρακέλευσις ἀφ' ἑκατέρων τοῖς κελευσταῖς" ἐσχημάτισται. ἦν γὰρ κατὰ φύσιν [τὸ] πολλὰ γὰρ δὴ οἱ κελευσταὶ ἀλλήλοις παρεκελεύοντο.* Schol. ,,Multa sunt huiusmodi in Thucydide. [Velut] III, 36. VI, 24. Add. quae dicta sunt ad VII, 42." DUK. Cf. Matth. Gr. §. 556, adn. 3. Rost. §. 130. adn. 1. — *περὶ τῆς... ἀντιλαβέσθαι.* ,,Plura hic notanda: 1) *περί* iunctum verbo *ἀντιλαβέσθαι*, quod genitivum alias [cf. Matth. Gr. §. 330. 6.] adsciscit; [etenim ,,*προθύμως ἀντιλαβέσθαι* i. q. *προθυμίαν ποιεῖσθαι μαχομένους.*" IACOBS. add. adn. VIII, 50, 3.] 2) *τῆς εἰς τὴν πατρίδα σωτηρίας*, i. e. *τοῦ σώζεσθαι εἰς τὴν πατρ.* [ut alibi substantiva cum praepositionibus verborum coniunguntur, cf. Ind. gramm.]" BAU. — *εἴ ποτε καὶ αὖθις*, si unquam alias, si unquam in posterum. Cf. *εἴπερ ποτέ* IV, 55. VII, 64. Male Classen sic interpunxit: *νῦν, εἴ ποτε, καὶ αὖθις*, cui interpunctioni vides obstare collocationem et *καί*. — *ἐπαυξῆσαι.* Frustra Bloomf. corroborare interpretatur (cf. adn. II, 36, 3.),

ἀνακαλοῦντες ὀνομαστὶ τὸν τριήραρχον ἠρώτων, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, εἰ τὴν πολεμιωτάτην γῆν οἰκειοτέραν ἤδη τῆς οὐ δι' ὀλίγου κεκτημένης θαλάσσης ἡγούμενοι ὑποχωροῦσιν, οἱ δὲ Συρακόσιοι, εἰ, οὓς σαφῶς ἴσασι προθυμουμένους Ἀθηναίους παντὶ τρόπῳ διαφυγεῖν, τούτους αὐτοὶ φεύγοντας φεύγου-
1 σιν. 71. ὅ τε ἐκ τῆς γῆς πεζὸς ἀμφοτέρων ἰσοῤῥό- *διάθεσις τοῦ πεζοῦ.*
που τῆς ναυμαχίας καθεστηκυίας πολὺν τὸν ἀγῶνα καὶ ξύστασιν τῆς γνώμης εἶχε, φιλονεικῶν μὲν

οὐ δι' ὀλίγου. ,,Dudithii liber in Dion. et Schol. [explicans *μετὰ πολλοῦ πόνου*] hic *οὐ δι' ὀλίγου πόνου.* Sed nihil mutandum." WASS. *Πόνου* ex Vat. et Vall. recepit Bekk., quod interpretationi vel additamento correctoris simillimum est. Et quanquam Athenienses alibi se non sine labore et periculis imperium consecutos esse dicunt (cf. II, 36. 62.), hic, ubi contrarium *ἤδη* temporis vocabulum est, bene illud iam per satis longum tempus se tenere gloriabuntur. *δι' ὀλίγου* autem interdum sonare per breve tempus vidimus in adn. I, 77, 6.

ὑποχωροῦσιν Vat. Bekk., quod se subducere, sensim abire, significans egregie convenit superioribus *πρύμναν κρούεσθαι.* Sic *πρύμναν κρουόμενον ὑποχωρεῖν* I, 54. III, 78. Vulgo *ἀποχωροῦσιν.* Deinde Vat. om. *εἰ.*

Cap. 71. §. 1. *ἀμφοτέρων.* Vat. *ἀμφότερον.*

ξύστασιν. Plut. de Glor. Athen. p. 367. *ξύνταξιν.* Cf. adn.

quum sit augere, amplificare.

§. 8. *ἠρώτων.* Paulo aliae interrogationes proponuntur a Diod. XIII, 17. — *κεκτημένης.* Passive. Vid. adn. I, 123, 1. — *Ἀθηναίους.* ,,Suspectum esse potest ut ab interpretatione in marg. scripta profectum." DUK. Tuetur Abresch. Cohaerere cum relativo apertum est.

Cap. 71. §. 1. *ξύστασιν τῆς γνώμης εἶχε.* Ex Schol. *ἀντὶ τοῦ ... τὰς διανοίας συνετέταντο* Duker *ξύντασιν* legendum esse coniecit, quod commendat etiam Reisk. ad Dion. Et Bloomfieldius adnotat *ξύντασιν* videri repertum esse a Valla, [qui ingens certamen ac animorum contentio tenebat scripsit, unde eum *ξύντασιν* invenisse non certo intelligi ex interpretatione vocis *ξύστασις* apparebit,] et sic legi in simili loco Dionis Cass. p. 307: *ἀντιπάλου γὰρ τῆς μάχης οὔσης [τῷ τοῦ σώματος καὶ πόνῳ καὶ κινδύνῳ μᾶλλον ἢ] τῇ τῆς ψυχῆς συντάσει συνιέναι εἵλοντο.* At vulgatam Dionis loco a nobis allato XLIX, 9. confirmari, et apud Plut. [de quo cf. sd.] vocem *σύνταξιν* ex script. *σύστασιν* potius quam ex *σύντασιν* ortam esse *ἄλαστον* additum pro Thucydideo *πολύν* videri probare. Praeterea *ξύστασιν* defendi verbis Plut. Vit. Hom. §. 207. [non similibus]: *ἡ σύστασις τῆς ψυχῆς ἀνίεται, καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος λύεται.* ,,Melius cum *ἀγῶνα* congruit *ξύστασιν*, quod et ipsum a pugna translatum est. Apposite Schneider in Lex. s. v. ex Plut. affert: *ὅταν μάλιστα σύστασιν ὁ ἀγὼν ἔχῃ.*" KRUEG.

ὁ αὐτόθεν περὶ τοῦ πλείονος ἤδη καλοῦ, δεδιότες
δὲ οἱ ἐπελθόντες, μὴ τῶν παρόντων ἔτι χείρω πρά-
ξωσι. πάντων γὰρ δὴ ἀνακειμένων τοῖς Ἀθηναί- 2
οις ἐς τὰς ναῦς, ὅ τε φόβος ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλλον-
τος οὐδενὶ ἐοικώς, καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον καὶ τὴν
ἔποψιν τῆς ναυμαχίας ἐκ τῆς γῆς ἠναγκάζοντο

§. 2. *διά τό.* Ven. et corr. Cl. *δι' αὐτό*, quod legendum proposuit Bekk. stabiliens locis IV, 55. V, 115. VII, 6. VIII, 88. Sed cf. adn.

ad Dion. p. 142. „Cf. Eur. Hipp. 983: *μένος μὲν ξύστασίς τε τῶν φρενῶν δεινή.*" IACOBS., qui interpretatur vehementem commotionem. „Est conflictus. Cf. Herod. VI, 117. VII, 167." ARN. Recte, ut videtur. — *ὁ αὐτόθεν.* Audiendum *πεζός*, et significatur *ὁ Συρακόσιος πεζός.* — *δεδιότες δὲ οἱ ἐπελθόντες.* Cf. Matth. Gr. §. 562. 1. adn. 1. Krueg. §. 56. 9. adn. 1. — *χείρω. Χεῖρον* legebatur c. 67. extr. et aptius videtur, quum non ne deteriora facerent, sed ne deteriore fortuna uterentur, dicendum sit, in positivo *κακῶς πράξωσι*, non *κακά*. Cf. adn. V, 9, 9.

§. 2. *πάντων ... ἀνακειμένων ... ἐς τὰς ναῦς.* Propr. quum omnia ... in navibus reposita essent. Cf. Matth. Gr. §. 578. a. Per translationem haec significant „*πάσης τῆς ἐλπίδος αὐτοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν οὔσης.*" (Schol.) — *καὶ διὰ τὸ ... ἔχειν.* Haec integra esse non possunt. „Eo deferuntur intt. [plerique], ut pro *τοῦτο* hic positum *τό* credant et moneant. Potest sane. [Ita certe statuunt Reiz. de Accent. inclin. p. 9. et Herm. ad Vig. p. 700. Sed iure negat Krueg. l. d. Cf. Matth. Gr. §. 268. sqq.] At nemo cogitavit aut expedivit, quomodo cohaereret sententia cum eo, quod praecederet: timor futuri erat nulli similis, i. e. summus; cui iam subiiceretur: et *propterea* inaequalem speciem ex terra praebebat. Quia misere timebant, eo inaequalis erat species pugnae! ... Mihi certum est bis scriptum voc. *ἀνώμαλον* semel excidisse." BAU. *Δι' αὐτό* (cf. sd.) in Attic. ed. 6. recepit Iacobs., *αὐτό*, ut Schol. *τό*, referens ad enunciatum *πάντων ἀνακειμένων ἐς τὰς ναῦς.* At propterea, quod omnis fortuna eorum in navibus posita erat, anxium quidem et sollicitum, non inaequalem adspectum pugnae habebant. Goeller igitur, cui favet §. 4., *ἀγχώμαλον*, ad quod genitivus *τῆς ναυμαχίας* non minus quam ad *τὴν ἔποψιν* referendus erit, ante *ἀνώμαλον* excidisse ratus uncis inclusum recepit. Cui Bloomfieldius in ed. 2. *ἀγχώμαλον* post *ἀνώμαλον* quidem, non ante id excidere facile potuisse, *τὸ ἀγχώμαλον* nusquam videri legi, et, quod gravius sit, *καί* paulo post positum huic opinioni adversari respondet. Ex quibus argumentis duo prima futilia sunt, quum oculi librariorum non minus ab *ἀγχώμαλον* ad *ἀνώμαλον* aberrare potuerint quam vicissim, et adiectivum *ἀγχώμαλος* apud ipsum Thuc. (cf. adn. §. 4.) reperiatur, quod praeposito *τό* substantive poni posse demonstratione non indiget. Nec *καί*, si, ut vidimus, integram orationem *διὰ τὸ ἀγχώμαλον τῆς ναυμαχίας καὶ τὴν ἔποψιν (τῆς ναυμαχίας) ἀνώμαλον*

3 ἔχειν. δι' ὀλίγου γὰρ οὔσης τῆς θέας, καὶ οὐ πάν-
των ἅμα ἐς τὸ αὐτὸ σκοπούντων, εἰ μέν τινες ἴδοι-
έν πη τοὺς σφετέρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάρσησάν
τε ἂν καὶ πρὸς ἀνάκλησιν θεῶν μὴ στερῆσαι σφᾶς
τῆς σωτηρίας ἐτρέποντο· οἱ δ' ἐπὶ τὸ ἡσσώμενον
βλέψαντες ὀλοφυρμῷ τε ἅμα μετὰ βοῆς ἐχρῶντο
καὶ ἀπὸ τῶν δρωμένων τῆς ὄψεως καὶ τὴν γνώμην
μᾶλλον τῶν ἐν τῷ ἔργῳ ἐδουλοῦντο· ἄλλοι δὲ καὶ
πρὸς ἀντίπαλόν τι τῆς ναυμαχίας ἀπιδόντες, διὰ

§. 3. *οὐ πάντων.* Vat. D. I. *ἁπάντων*, et negationem Valla quoque ignorat.

ἄν om. Vat. At vid. Matth. Gr. §. 599. 2. a. Rost. §. 120. 6. c. *γ'*. *αα*). Buttm. §. 139. 12. a.

ἔχειν esse cogitaveris, Goellerianae coniecturae obstabit. Ipse Bloomfieldius, qui olim, ut Haack., *ἀνώμαλον* bis cogitari voluerat, nunc, num id exemplis idoneis defendatur, dubitat, et, si quis id semel excidisse putaverit, sententiam nondum plenam esse dicit. Erit tamen satis plena, si ita ut Arn. aliique intellexeris: *διὰ τὸ ἀνώμαλον τῆς ναυμαχίας ἀνώμαλον ἔχειν καὶ τὴν ἔποψιν αὐτῆς ἠναγκάζοντο.* Sed id si vellet Thucydides, eum verbis aliter collocatis *διὰ τὸ τῆς ναυμαχίας ἀνώμαλον ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔποψιν ἔχειν* dicturum fuisse consentaneum est. Quod idem contra Goelleri opinionem commemorari potest. Quae quum ita sint, Bloomfieldius nunc *διὰ τὸ τῆς τύχης ἀνώμαλον* (quae interposita minoribus literis pinxit) *ἀνώμαλον καί* cet. scribere ausus est *τὸ ἀνώμαλον τῆς τύχης* apud Liban., *ἀνωμαλίαν τῆς τύχης* apud Diod., similia alibi legi demonstrans. Sed certe *διὰ τὸ ἀνώμαλον τῆς τύχης ἀνώμαλον καί* cet. suadere debuit; nam ita librarii pro priore *ἀνώμαλον* alterum legentes media omittere potuerunt; contra in ea verborum collocatione, quam ipse probavit, quomodo illa *τῆς τύχης* perierint, non liquet. Genitivum etiam alii nonnulli hic videntur desiderasse; certe in Vallae interpretationis quibusdam exemplis: leguntur hic verba: propter inaequalitatem *loci* etiam inaequaliter proelium ex terra spectare cogebantur. Quae sententia propter omissum genitivum vulgata exprimi non potuit, etsi ita iudicat Haack. non reputans *ναυμαχίας* voci alteram contrariam ponendam esse.

§. 3. *δι' ὀλίγου.* Cf. adn. II, 29, 3. — *ἀνεθάρσησαν ... ἐτρέποντο* (unus E. *ἐτράποντο*). „Recte utrumque tempus coniunxit Thuc.; spem enim concipere brevis momenti est, longius orare deos." HERM. ad Eur. Med. v. 1185. — *τὸ ἡσσώμενον.* De neutro cf. adn. II, 45, 1. — *ἀπὸ τῶν δρωμένων τῆς ὄψεως.* I. e. *πρὸς τὴν τῶν δρωμ. ὄψιν.* Cf. Matth. Gr. §. 573. — *τὴν γνώμην ἐδουλοῦντο.* „Vid. [ad] l. IV. c. 34." DUK. „II, 61: *δουλοῖ γὰρ φρόνημα* ..." BAU. Sequitur vulgo et apud Bekk. male plena interpunctio; *πάντες* enim prius memorati verbis *εἰ μέν τινες ... οἱ δέ ... ἄλλοι δέ* in tres partes

τὸ ἀκρίτως ξυνεχὲς τῆς ἁμίλλης καὶ τοῖς σώμασιν
αὐτοῖς ἴσα τῇ δόξῃ περιδεῶς ξυναπονεύοντες, ἐν
τοῖς χαλεπώτατα διῆγον· ἀεὶ γὰρ παρ' ὀλίγον ἢ
διέφευγον ἢ ἀπώλλυντο. ἦν τε ἐν τῷ [αὐτῷ] στρα- 4
τεύματι τῶν Ἀθηναίων, ἕως ἀγχώμαλα ἐναυμά-
χουν, πάντα ὁμοῦ ἀκοῦσαι, ὀλοφυρμός, βοή,

§. 4. *αὐτῷ* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. I. Mosqu. Ar. Chr. Dan. ,,In Pariss. tantum duobus (G. I.) non legi vix crediderim Gailio. Valla tamen expressit.“ KRUEG. ,,Om. etiam Dion. Hal. [cuius tamen nonnullos libros agnoscere adnotat Sylburg.] Fort. superfluit.“ WASS. ,,Aptissimum esse arbitror.“ HAACK.

discernuntur. — *διὰ τὸ ἀκρίτως ξυνεχές.* ,,I. e. *τὸ ξυνεχῶς ἄκριτον.*“ IACOBS. Nihil referre, utro modo dicatur, docet Goell. — *καὶ τοῖς σώμασιν . . . ξυναπονεύοντες*] *συνεξομοιοῦντες τὰ σώματα τῇ περὶ τῶν γιγνομένων προςδοκίᾳ ἀπένευον τῷ σώματι τῇδε κἀκεῖσε.* Schol. Portus: ipsis etiam corporibus, prout animo erant affecti [brevius pro animi affectu], cum vehementi metu simul nutantes. *Ἴσα* per contractum schema etymolog. (cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7. Krueg. §. 46. 5. adn. 4.) aut adverbialiter positum (cf. adn. III, 14, 1.) et *τοῖς σώμασιν αὐτοῖς* dativi instrumenti sunt. De imitatoribus loci narrationis evidentia insignis vid. ed. mai. — *ἐν τοῖς.* Cf. adn. I, 6, 3. — *παρ' ὀλίγον . . . ἀπώλλυντο.* Non intellexit haec Vigerus p. 647. ex l. VIII. perperam citans. Add. Matth. Gr. §. 588. c. *η'*. p. 1381. extr., qui male vix interpretatur. Rectius gloss. Lugd. *μόνον οὐκ.* Vid. Schoem. ad Plut. Cleom. 26, 3. et Steph. in Thes. v. *παρά* p. 203. ed. rec.

§. 4. *ἕως ἀγχώμαλα ἐναυμάχουν.* ,,*Ἀγχώμαλα* verbum *τραχύ* esse autumat Pollux V, 157. Haud ita Dionysius Hal., qui in libro de Arte Rhet. et in Ant. *ἀγχώμαλοι* et *ἀγχωμάλως* adhibet.“ WASS., qui locos Dionysii adscripsit. ,,Etiam aliorum auctoritates habent Suidas et recentiora lexica. Lucian. II. Ver. Hist. p. 686. [§. 37.] *ἀγχωμάλως δ' ἐπιπολὺ ναυμαχοῦντες.*“ DUK. Adiectivum iam affuit III, 49. et IV, 134. Utuntur eo etiam Appian. Luci. Plut. Procop. al. Simillime Dio Cass. XLIX, 3. *ἀγχώμαλα ἠγωνίσαντο*, et XLVII, 49. Cf. *ναυμαχεῖν ἀντίπαλοι* 34, 6. et ibi adn. — *ἦν . . . πάντα ὁμοῦ ἀκοῦσαι, ὀλοφυρμός* rel. ,,Vid. Matth. Gr. §. 535. a. Legitimus est in hac orationis compositione nominativus. Aesch. Pers. 419: *θάλασσα δ' οὐκέτ' ἦν ἰδεῖν ναυαγίων πλήθουσα.*“ IACOBS. ,,Hunc locum merito admirati et complures recentiores scriptores imitati sunt, velut Charit. p. 66, 10: *πάντα ἦν ὁμοῦ, δάκρυα, χαρά, θάμβος, ἔλεος.* Fortasse rerum scriptori obversatus est egregius locus Aesch. Agam. 312., ubi vid. Bloomf. Item Aesch. Pers. 407: *καὶ παρῆν ὁμοῦ κλύειν πολλὴν βοήν.*“ BLOOMF. Ex hoc loco Aeschyli potuisse hic etiam accusativos poni apparet, atque adeo saepius in talibus *ἔστιν* impersonaliter, quod dicunt, legi exemplis docet ad h. l. Krueger; sed nominativi eo aptiores sunt, quod idem casus in enumeratione rerum collocatur. Cf. Gottschick. Gr. Gr. §. 121. adn. 3. — *ὀλοφυρμός, βοή.* Ut

νικῶντες, κρατούμενοι, ἄλλα ὅσα ἐν μεγάλῳ κινδύ-
νῳ μέγα στρατόπεδον πολυειδῆ ἀναγκάζοιτο φθέγ-
5 *γεσθαι. Παραπλήσια δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τῶν νεῶν αὐ-*
τοῖς ἔπασχον, πρίν γε δὴ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι, ἐπὶ πολὺ ἀντισχούσης τῆς ναυμαχίας, ἔτρε-
ψάν τε τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἐπικείμενοι λαμπρῶς,
πολλῇ κραυγῇ καὶ διακελευσμῷ χρώμενοι, κατεδίω-
6 *κον ἐς τὴν γῆν. τότε δὲ ὁ μὲν ναυτικὸς στρατός,*
ἄλλος ἄλλῃ, ὅσοι μὴ μετέωροι ἑάλωσαν, κατενε-
χθέντες ἐξέπεσον ἐς τὸ στρατόπεδον· ὁ δὲ πεζὸς
οὐκέτι διαφόρως, ἀλλ' ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς οἰμωγῇ τε
καὶ στόνῳ πάντες δυσανασχετοῦντες τὰ γιγνόμενα,
οἱ μὲν ἐπὶ τὰς ναῦς παρεβοήθουν, οἱ δὲ πρὸς τὸ
λοιπὸν τοῦ τείχους ἐς φυλακήν, ἄλλοι δὲ καὶ οἱ

ἧσσα τῶν Ἀθηναίων.

haec verbis *νικῶντες, κρατούμενοι* eodem ordine respondeant, Elmsleius ad Eur. Heracl. v. 833. mavult *βοή, ὀλοφυρμός*; sed non insolitus est chiasmus, ut apud Charit. l. d. Cf. Ind. gramm. in h. v. Praeterea attende asyndeton apud utrumque scriptorem. Cf. interpr. Xen. Cyr. Disc. VII, 1, 38. Contra ,,*Ὅμηρος* [Il. *δ'.* v. 450.]. *Ἔνθα δ' ἅμ' οἰμωγή τε καὶ εὐχωλὴ πέλεν ἀνδρῶν Ὀλλύντων τε καὶ ὀλλυμένων.*“ Schol. Ibi enim alterum par vocabulorum in diverso casu positum est. — *ἄλλα* post plurium rerum enumerationem sine copula ita legitur, ut apud Lat. alia. Cf. Krueg. ad Dion. p. 145. et Web. ad Demosth. c. Aristocr. §. 123.

§. 5. *αὐτοῖς.* Ae. Portus interpretatus *τοῖς πεζοῖς* ex *παραπλήσια* suspensum esse arbitratur, quod per collocationem verborum fieri nequit. Immo est dativus ethicus valens *τοῖς Ἀθηναίοις.* — De *λαμπρῶς* Cf. I, 49, 7.

§. 6. *κατενεχθέντες*, delati in terram. Cf. 53, 1. — *ἐξέπεσον ἐς τὸ στρατόπεδον*, ex navibus ruerunt in castra. Diod. XIII, 17: *ἐκπηδῶντες ἐκ τῶν νεῶν ἀπολομένων εἰς τὸ πεζὸν στρατόπεδον ἔφευγον.* Cf. VI, 95. *ἐξέπεσον Ἀθήναζε* et ibi ad. — *οὐκέτι διαφόρως.* Male Bloomf. simul audit *διετέθεντο* (sic!), debebat certe *διατιθέμενοι* vel *διακείμενοι*; nam verbum finitum est *παρεβοήθουν.* Propr. non iam diverso animorum habitu, non iam discrepantes inter se, non, ut ante (§. 3.), alii laetum, alii moestum clamorem edentes. — *ἀπὸ μιᾶς ὁρμῆς*, i. e. *μιᾷ ὁρμῇ.* Cf. Matth. Gr. §. 573. — *δυςανασχετοῦντες* (,,secundum Poll. III, 130. verbum a Thuc. factum,“ KRUEG.) *τὰ γιγνόμενα.* Cf. Matth. Gr. §. 414, 12. ,,Sic Dion. Hal. 596, 22. *δυςανασχετοῦντες τὴν παῤῥησίαν αὐτῆς.* At Plut. Anton. c. 65. *δυςανασχετοῦντες πρὸς τὴν διατριβήν.*“ BLOOMF., qui coniungi etiam cum *ἐπί* et dat. addit. Recentiores scriptores dicere *δυςανασχετεῖν περί τινος* docet Lennep. ad Phalar. Epist. p. 367. Cf. Passov. Lexic. ed. 5. — *τὸ λοιπὸν τοῦ τείχους.*

πλεῖστοι ἤδη περὶ σφᾶς αὐτοὺς καὶ ὅπη σωθή-
σονται διεσκόπουν. ἥν τε ἐν τῷ παραυτίκα οὐδε- 7
μιᾶς δὴ τῶν ξυμπασῶν ἐλάσσων ἔκπληξις· παρα-
πλήσιά τε πεπόνθεσαν καὶ ἔδρασαν αὐτοὶ ἐν Πύ-
λῳ. διαφθαρεισῶν γὰρ τῶν νεῶν τοῖς Λακεδαιμο-
νίοις προσαπώλλυντο αὐτοῖς καὶ οἱ ἐν τῇ νήσῳ ἄν-
δρες διαβεβηκότες· καὶ τότε τοῖς Ἀθηναίοις ἀνέλ-
πιστον ἦν τὸ κατὰ γῆν σωθήσεσθαι, ἢν μή τι
παρὰ λόγον γίγνηται.

ἔπειτα οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, Δημοσθένους βιάσασθαι τὸν ἔκπλουν μάτην πείσαντος, ὡς κατὰ γῆν ἀναχωρήσοντες παρασκευάζονται.

72. Γενομένης δ' ἰσχυρᾶς τῆς ναυμαχίας, καὶ 1
πολλῶν νεῶν ἀμφοτέροις καὶ ἀνθρώπων ἀπολομέ-
νων, οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπικρατήσαν-
τες τά τε ναυάγια καὶ τοὺς νεκροὺς ἀνείλοντο, καὶ
ἀποπλεύσαντες πρὸς τὴν πόλιν τροπαῖον ἔστησαν.
οἱ δ' Ἀθηναῖοι ὑπὸ μεγέθους τῶν παρόντων κα- 2
κῶν νεκρῶν μὲν πέρι ἢ ναυαγίων οὐδὲ ἐπενόουν

§. 7. ξυμπασῶν. Vat. ξυμφορῶν.

τοῖς Λακεδαιμονίοις. Τοῖς om. Vat.

αὐτοῖς Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. Marc. Dion. Hal. Vulgo et Bekk. αὐταῖς. „Quod ad naves referendum esset, at iam inest in προςαπώλλυντο. [De nostro] cf. Duk. ad c. 19.“ HAACK. Add. Arn. ad h. l. et adn. III, 98, 1.

παρὰ λόγον Dion. Hal. Krueg. (quem cf. p. 267.) Goell. Vulgo et Bekk. παράλογον contra consuetudinem Thucydidis.

Cf. c. 60. — καὶ οἱ πλεῖστοι, et quidem plurimi, iique plurimi. — περὶ σφᾶς αὐτοὺς ... διεσκόπουν. Περί cum accus. interdum prorsus ut περί cum genit. dicitur. Vid. Matth. Gr. §. 589. c. extr. ad VIII, 14. et Strang. ad Isocr. Demonic. p. 38. sq.

§. 7. οὐδεμιᾶς ... ἐλάσσων. Cf. adn. II, 94, 1. — παραπλήσιά τε ... Πύλῳ. Similiaque (tunc) passi erant atque (quae) fecerant ipsi ad Pylum. De καί praeter Duk. ad h. l., qui ita etiam post ὁμοίως et ἴσα usurpari demonstrat, vid. adn. V, 112, 1., de re IV, 14. sqq. — οἱ ἐν τῇ νήσῳ ... διαβεβηκότες. „I. e. οἱ ἐν τῇ νήσῳ ὄντες, διαβεβηκότες ἐς αὐτήν. Cf. IV, 14, 1.“ ARN.

Cap. 72. §. 1. πολλῶν νεῶν ... ἀπολομένων. „De classe Attica perierant naves LX, de Syracusana VIII, et decem [immo sedecim] ad navigandum inutiles factae. Vid. Diod. XIII, 17.“ WASS. Non multo plures quam L ex Atticis perisse apparet ex §. 3. cl. cum 60, 4. Cf. tamen adn. 70, 4.

§. 2. νεκρῶν μὲν ... ἀναίρεσιν. „Abr. verba ita expedit: οὐδὲ ἐπενόουν περὶ (τῶν) νεκρῶν ἢ ναυ., αἰτῆσαι ἀναίρεσιν αὐτῶν.“ BECK. De re cf. Plut. Nic. c. 25. extr.

αἰτῆσαι ἀναίρεσιν, τῆς δὲ νυκτὸς ἐβουλεύοντο εὐ-
3 θὺς ἀναχωρεῖν. Δημοσθένης δὲ Νικίᾳ προςελθὼν
γνώμην ἐποιεῖτο πληρώσαντας ἔτι τὰς λοιπὰς τῶν
νεῶν βιάσασθαι, ἢν δύνωνται, ἅμα ἕῳ τὸν ἔκπλουν,
λέγων, ὅτι πλείους ἔτι αἱ λοιπαί εἰσι νῆες χρήσι-
μαι σφίσιν ἢ τοῖς πολεμίοις· ἦσαν γὰρ τοῖς μὲν
Ἀθηναίοις περίλοιποι ὡς ἑξήκοντα, τοῖς δ' ἐναντί-
4 οις ἐλάσσους ἢ πεντήκοντα. καὶ ξυγχωροῦντος Νι-
κίου τῇ γνώμῃ, καὶ βουλομένων πληροῦν αὐτῶν,
οἱ ναῦται οὐκ ἤθελον ἐςβαίνειν διὰ τὸ καταπε-
πλῆχθαι τῇ ἥσσῃ καὶ μὴ ἂν ἔτι οἴεσθαι κρατῆ-
σαι. καὶ οἱ μὲν ὡς κατὰ γῆν ἀναχωρήσοντες ἤδη
1 ξύμπαντες τὴν γνώμην εἶχον. 73. Ἑρμοκράτης
δὲ ὁ Συρακόσιος ὑπονοήσας αὐτῶν τὴν διάνοιαν
καὶ νομίσας δεινὸν εἶναι, εἰ τοσαύτη στρατιὰ κα-
τὰ γῆν ὑποχωρήσασα καὶ καθεζομένη ποι τῆς Σι-
κελίας βουλήσεται αὖθις σφίσι τὸν πόλεμον ποιεῖ-
σθαι, ἐςηγεῖται ἐλθὼν τοῖς ἐν τέλει οὖσιν, ὡς οὐ
χρεὼν ἀποχωρῆσαι τῆς νυκτὸς αὐτοὺς περιιδεῖν, λέ-
γων ταῦτα, ἃ καὶ αὐτῷ ἐδόκει, ἀλλὰ ἐξελθόντας

ὑπονοεῖ δὲ τοῦτο Ἑρμοκράτης, οὗ ἱστορεῖται βούλευμά τε καὶ μηχάνημα.

Cap. 72. §. 2. ἐβουλεύοντο. Vat. Bekk. ἐβούλοντο. „Quod Bekker recte videtur recepisse; nam consultatio universorum fieri non potuit.“ CLASSEN. At si id non in concione, sed in contuberniis factum esse existimaveris, satis probabile videbitur.

§. 4. τῇ ἥσσῃ. Vat. τῇ τε τῇ ἥσσῃ. Voluit fortasse τὲ τῇ ἥσσῃ. Cf. ad. 1, 5.

Cap. 73. §. 1. ἃ καί. Pal. Lugd. D. I. καὶ ἅ, et ita forsitan legendum esse adnotat Dobr. In Cass. Aug. It. Reg. Marc. καὶ ἃ καί, unde Abresch. καὶ ἅμα καί coniecit. Valla: commemorans haec et alia, quae ipsi videbantur, quasi καὶ ἄλλα ἃ legerit. Cf. adn. Deinde αὐτῷ ad marg. habent D. I., ille ab ead. man.

§. 3. γνώμην ἐποιεῖτο. Cf. adn. II, 2, 4. — χρήσιμαι. Hanc femininam huius adiectivi flexionem, pro qua in paucis libris, ut VIII, 76. in omnibus, masculina legitur, etiam apud Atticos reperiri docuimus in ed. mai. Cf. Matth. Gr. §. 117. 9.

Cap. 73. §. 1. Ἑρμοκράτης. De re „vid. Plut. Nic. [c. 26.] Diod. Sic. l. XIII. [c. 18.] et Polyaen. Stratag. l. I. c. 43.“ HUDS. Add. Frontin. II, 9, 7., qui de effectu fraudis falsissima narravit. — ἐςηγεῖται. Cf. adn. III, 20, 1. — ἐλθών. Cf. Matth. Gr. §. 558. adn. 1. Rost. §. 149. 4. f. — λέγων ... ἐδόκει. „Sensus fuerit: dicens, quum ista diceret,

ἤδη πάντας Συρακοσίους καὶ τοὺς ξυμμάχους τάς τε ὁδοὺς ἀποικοδομῆσαι καὶ τὰ στενόπορα τῶν χωρίων προφθάσαντας φυλάσσειν. οἱ δὲ ξυνεγίγνω- 2
σκον μὲν καὶ αὐτοὶ οὐχ ἧσσον ταῦτα ἐκείνου, καὶ ἐδόκει ποιητέα εἶναι, τοὺς δὲ ἀνθρώπους ἄρτι ἀσμένους ἀπὸ ναυμαχίας τε μεγάλης [ἀνα]πεπαυμένους, καὶ ἅμα ἑορτῆς οὔσης, (ἔτυχε γὰρ αὐτοῖς

προφθάσαντας. Vat. Bekk. διαλαβόντας. Quod verbum certatim repudiant editores peregrini, ex quibus Bloomf. προφθάσαντας „vocem praegnantem“ esse et §. 3. confirmari, Did. praepositionem huius verbi ad studium Hermocratis significandum aptissimam esse, Arn. participium non arctissime cum φυλάσσειν iungendum esse et comparari posse VIII, 51. αὐτὸς προφθάσας ἐξάγγελος γίγνεται, admonent. τὰ στενόπορα τῶν ὁδῶν προκαταλαβέσθαι dixit Diod. XIII, 18., τὰ στενόπορα προκαταλαμβάνοντες Dio Cass. 590, 63., quos ad Thucydideum προφθ. respexisse censet Bloomf. in ed. 2. Accedit, quod verbo διαλαμβ. alibi Thuc. non utitur.

§. 2. ἀναπεπαυμένους vulgo et Bekk. Sed Vat. πεπαυμένους, et vulgatae, quum ἀναπαύεσθαι sit requiescere, recreari (cf. Dind. ad Xen. Anab. IV, 2, 4.), praesentis participium convenientius videtur.

quae ipsi + quoque + viderentur, i. e. non simulata, sed ex animi sententia. Nec tamen video, cur hoc addiderit Thuc., quasi de fide Hermocratis dubitatum fuerit. An αὐτοῖς legemus, nempe τοῖς ἐν τέλει οὖσι? Nam de his subiicit ξυνεγίγνωσκον οὐχ ἧσσον ταῦτα ἐκείνου. [Sed hanc ipsam ob causam non idem hic dicendum.] Heilm. vertit: *wobei er ihnen seine Gedanken weiter eröffnete.* Vereor, ut e verbis hoc efficiatur.“ BAU. Heilmannus videtur καὶ ἃ καί legisse. Cf. sd. „Vulgatae sententia forsitan haec sit, Hermocratem . . . non locutum esse de re per nuncios cognita, sed a se coniecta, et Thucydides fortasse hoc sagacitatis eius documentum esse vult, quod a nullo certior factus ea ipsa divinaverit, quae exsequi Athenienses sibi proposuissent. Cf. I, 22., ubi ὡς ἐμοὶ ἐδόκει et ἀκριβείᾳ ἐπεξελθών sunt contraposita.“ ARN. „Hoc firmatur verbis ὑπονοήσας αὐτῶν τὴν διάνοιαν.“ GOELL. Sed Bloomfieldius in ed. 2., quum non opus fuerit magna sagacitate ad id divinandum, atque adeo e c. 67. extr. Syracusanos ipsos praesagivisse, quae Athenienses pugna navali victi facturi essent, appareat, totum hoc enunciatum e marg. irrepsisse audacius suspicatus uncis notavit. Talia profecto nemo ad marg. adscripsisset! Ceterum καί non cum αὐτῷ, sed cum relativo et verbo finito iungendum est, ut in ὅπερ καὶ ἐγένετο et similibus. — ἀποικοδομῆσαι] ἀποφράξαι διά τινος οἰκοδομῆς. Schol. Cf. adn. I, 134, 2. Proximo cap. ἀποφραγνύναι.

§. 2. ἀπὸ ... [ἀνα]πεπαυμένους. De ἀπό cf. Matth. Gr. §. 355. adn. 1. et Pflugk. ad Eur. Med. v. 46., de proximo καί adn.

Ἡρακλεῖ ταύτην τὴν ἡμέραν θυσία οὖσα,) οὐ δοκεῖν ἂν ῥᾳδίως ἐθελῆσαι ὑπακοῦσαι· ὑπὸ γὰρ τοῦ περιχαροῦς τῆς νίκης πρὸς πόσιν τετράφθαι τοὺς πολλοὺς ἐν τῇ ἑορτῇ, καὶ πάντα μᾶλλον ἐλπίζειν ἂν σφῶν πείθεσθαι αὐτοὺς ἢ ὅπλα λαβόντας ἐν
3 τῷ παρόντι ἐξελθεῖν. ὡς δὲ τοῖς ἄρχουσι ταῦτα λογιζομένοις ἐφαίνετο ἄπορα, καὶ οὐκέτι ἔπειθεν αὐτοὺς ὁ Ἑρμοκράτης, αὐτὸς ἐπὶ τούτοις τάδε μηχανᾶται δεδιὼς, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι καθ᾽ ἡσυχίαν προφθάσωσιν ἐν τῇ νυκτὶ διελθόντες τὰ χαλεπώτατα τῶν χωρίων· πέμπει τῶν ἑταίρων τινὰς τῶν ἑαυτοῦ μετὰ ἱππέων πρὸς τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον, ἡνίκα ξυνεσκόταζεν· οἳ προσελάσαντες ἐξ ὅσου τις ἔμελλεν ἀκούσεσθαι, καὶ ἀνακαλεσάμενοί τινας ὡς ὄντες τῶν Ἀθηναίων ἐπιτήδειοι, (ἦσαν γάρ τινες τῷ Νικίᾳ διάγγελοι τῶν ἔνδοθεν,) ἐκέλευον φράζειν Νικίᾳ μὴ ἀπάγειν τῆς νυκτὸς τὸ στράτευμα, ὡς Συρακοσίων τὰς ὁδοὺς φυλασσόντων, ἀλλὰ καθ᾽ ἡσυχίαν τῆς ἡμέρας παρασκευα-
4 σάμενον ἀποχωρεῖν. καὶ οἱ μὲν εἰπόντες ἀπῆλθον, καὶ οἱ ἀκούσαντες διήγγειλαν τοῖς στρατηγοῖς τῶν

Ἡρακλεῖ plerique libri mss. et Bekk., Vat. cum γρ. Vulgo Ἡράκλεια. Antea αὐτοῖς om. Vat.

I, 65, 1. — οὐ δοκεῖν. „Abr. ex antec. [ξυνεγίγνωσκον] repetit ἔλεγον.“ BECK. Cf. adn. IV, 3. et Matth. Gr. §. 537. extr. — ὑπὸ τοῦ περιχαροῦς τῆς νίκης. Τὸ περιχαρές substantive legimus iam II, 51, 6., ubi cf. adn. De genitivo vid. Matth. Gr. §. 371. c. — σφῶν πείθεσθαι. Vid. Matth. Gr. §. 362. Krueg. §. 48. 7. adn. 8. et de πάντα Matth. Gr. §. 421. adn. 1. extr.

§. 3. οὐκέτι. Cf. adn. I, 9, 2. — ἐπὶ τούτοις. „Verti potest postea. [Ita Port.] ... Verterim tamen ego ad haec efficienda (quae suasisset).“ BAU. — τάδε μηχανᾶται ... πέμπει. Cf. Matth. Gr. §. 630. e. — ἐξ ὅσου ... ἀκούσεσθαι. Eo usque, unde quis (eos) exauditurus esset, pro quibus breviter εἰς ἐπήκοον dixeris. Cf. Krueg. Gr. §. 51. 13. adn. 9. — τῶν ἔνδοθεν. Vid. de ἐκεῖθεν atque αὐτόθεν dicta ad I, 62, 4., de ἔξωθεν ad I, 65, 1. al.

§. 4. καὶ οἱ μὲν... καὶ οἱ. Haec inter se respondere censens Matth. Gr. §. 288. adn. 6. καὶ οἳ ἀκούσαντες legit, quod idem Krueger coniecit. At respondent inter se καὶ οἱ μὲν ... οἱ δέ c. 74. init., et οἱ ἀκούσαντες pos-

ἀπατηθέντες οὖν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπίχουσιν· ἐν τούτῳ δὲ οἱ Συρακόσιοι τὰς ὁδοὺς ἀποτειχίζουσιν.

Ἀθηναίων. 74. οἱ δὲ πρὸς τὸ ἄγγελμα ἐπέσχον 1
τὴν νύκτα νομίσαντες οὐκ ἀπάτην εἶναι· καὶ ἐπει-
δὴ καὶ ὣς οὐκ εὐθὺς ὥρμησαν, ἔδοξεν αὐτοῖς καὶ
τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν περιμεῖναι, ὅπως ξυσκευά-
σαιντο ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν οἱ στρατιῶται ὅ τι χρη-
σιμώτατα, καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα καταλιπεῖν, ἀνα-
λαβόντες δὲ αὐτὰ ὅσα περὶ τὸ σῶμα ἐς δίαιταν
ὑπῆρχεν ἐπιτήδεια ἀφορμᾶσθαι. Συρακόσιοι δὲ καὶ 2
Γύλιππος τῷ μὲν πεζῷ προεξελθόντες τάς τε ὁδοὺς
τὰς κατὰ τὴν χώραν, ᾗ εἰκὸς ἦν τοὺς Ἀθηναίους
ἰέναι, ἀπεφράγνυσαν, καὶ τῶν ῥείθρων καὶ [τῶν]
ποταμῶν τὰς διαβάσεις ἐφύλασσον, καὶ ἐς ὑποδο-
χὴν τοῦ στρατεύματος ὡς κωλύσοντες, ᾗ ἐδόκει,
ἐτάσσοντο· ταῖς δὲ ναυσὶ προςπλεύσαντες τὰς ναῦς
τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τοῦ αἰγιαλοῦ ἀφεῖλκον. ἐνέπρη-
σαν δέ τινας ὀλίγας, ὥςπερ διενοήθησαν, αὐτοὶ οἱ

Cap. 74. §. 1. *ἀναλαβόντες* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Reg. Marc. Gr. D. I. E. Laur. m. Ar. Chr., quam exquisitiorem plerorumque librorum orationis conformationem ab Haack. pro vulg. *ἀναλαβόντας* receptam Bekkerum rursus deseruisse eo magis mirum est, quia c. 80. init. accusativum e bonis libris non recepit. Cf. adn. III, 36, 2.

§. 2. *καὶ [τῶν] ποταμῶν. Τῶν* om. Vat. Bekk., haud dubie quia vocabula *ῥεῖθρον* et *ποταμός* affinis sunt significationis, quanquam etiam in talibus articulus nonnunquam iteratur.

sunt esse ii, qui audiverant; sunt autem illi *τινὲς ἀνακληθέντες* §. 3.

Cap. 74. §. 1. *οὐκ ἀπάτην εἶναι.* *Οὐ* scriptum est ideo, quia simul contrarium *ἀλλ' ἀλήθειαν* cogitatur. Cf. I, 84. adn. — *καὶ ὣς οὐκ εὐθύς.* ,,Monet Abr. dictum esse pro *οὐδ' ὣς εὐθύς*. Hesych. *καὶ ὥς, καὶ ὅμως*.“ BECK. Ergo: *da sie doch einmal nicht gleich aufgebrochen waren.* De *ὁρμᾶν* cf. adn. II, 19, 1. — *περὶ τὸ σῶμα ἐς δίαιταν.* Port.: ad corporis victum ac vestitum. *Περί* proprie esse circa, et *δίαιταν* sic legi etiam VI, 15. adnotat Bloom.

§. 2. *ἀφεῖλκον,* abstrahere incipiebant s. conabantur. Cf. adn. I, 134, 1. — *τινὰς ὀλίγας.* Cf. adn. IV, 46, 5. — *ὥςπερ διενοήθησαν.* Vid. c. 60. Virgula autem post *διεν.* vulgo et apud Bekk. deest, ac Bekk. ante *ἐνέπρησαν* virgulam pro maiore nota distinguendi posuit. ,,Ex vulgata interpunctione Thuc. ait Syracusanos naves non multas Atheniensium concremasse. At dissentit Diod. Sic. XIII, 18., qui de Atheniensibus locutus, *τῶν νεῶν τινας*, inquit, *ἐνέπρησαν*. Quae quum etiam Thucydidis mens fuisse videatur, quum nulla fuerit causa, cur Syracusani igne delere maluerint naves quam capere ne-

Ἀθηναῖοι, τὰς δ' ἄλλας καθ' ἡσυχίαν οὐδενὸς κω-
λύοντος ὡς ἑκάστην ποι ἐκπεπτωκυῖαν ἀναδησά-
μενοι ἐκόμιζον ἐς τὴν πόλιν.
1 75. Μετὰ δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐδόκει τῷ Νικίᾳ
καὶ [τῷ] Δημοσθένει ἱκανῶς παρεσκευάσθαι, καὶ
ἡ ἀνάστασις ἤδη τοῦ στρατεύματος τρίτη ἡμέρᾳ
2 ἀπὸ τῆς ναυμαχίας ἐγίγνετο. δεινὸν οὖν ἦν οὐ
καθ' ἓν μόνον τῶν πραγμάτων, ὅτι τάς τε ναῦς
ἀπολωλεκότες πάσας ἀπεχώρουν, καὶ ἀντὶ μεγάλης
ἐλπίδος καὶ αὐτοὶ καὶ ἡ πόλις κινδυνεύοντες· ἀλλὰ
καὶ ἐν τῇ ἀπολείψει τοῦ στρατοπέδου ξυνέβαινε τῇ
τε ὄψει ἑκάστῳ ἀλγεινὰ καὶ τῇ γνώμῃ αἰσθέσθαι.

ἀποχώρησις τῶν Ἀθηναίων. ἀλγεινότατον θέαμα καὶ μεγίστη κατήφεια αὐτῶν.

Cap. 75. §. 1. *τῷ Δημοσθένει. Τῷ* om. Vat., ut c. 80. init. Cf. sd. 21, 5.

§. 2. *αἰσθέσθαι.* Pal. Vat. Marc. Bekk. et a pr. man. Cl. *αἴσθεσθαι.* Cf. sd. II, 93, 3.

mine impediente, vulgata distinctio laborare videtur.“ HAACK. Frustra haec argumenta impugnavit Did. Vid. ed. mai. Paulo post in *ἐκόμιζ.* subiectum, ut aliquoties, mutatum est. Cf. Ind. gramm. v. Subiect. — *ὡς ἑκάστην.* Cf. adn. I, 3, 4. — *ἐκπεπτωκυῖαν.* Vid. adn. II, 92, 3.

Cap. 75. Hoc caput in Attica recepit Iacobs. ,,Continetur eo descriptio evidens eorum, quae proxime praecesserunt infelicem et miserum Atheniensium receptum, prooemium quoddam receptus ipsius, et est haec narratio talis, qua grandiorem nullam unquam scriptam esse fateantur omnes.“ BLOOMF., qui diligenter [nonnulla ex hoc loco] imitatum esse Dionem Cass. p. 269. sq. praeterea docet. Summas rerum narratarum attigit Plut. Nic. c. 26. med.

§. 1. *καὶ ἡ ἀνάστασις.* De *καί* vid. adn. II, 93, 4. *Ἀνάστασις* est profectio, ut II, 14, 2.

§. 2. *δεινὸν οὖν ἦν.* Quaeritur, quod sit horum verborum subiectum, quod dicitur. Iacobsius verba *οὐ . . . πραγμ.* in unam notionem coniungenda et subiectum orationis existimanda censet cl. Matth. Gr. §. 298. 1. Add. Krueg. Gr. §. 60. 8. adn. 4. Potest etiam *ἡ ἀνάστασις* ex superioribus repeti. Sed Haasius Lucubr. Thuc. p. 30. multo commodius iungi *δεινὸν ἦν ὅτι ἀπεχώρουν* putat. Pendet hoc quodammodo ex vi verborum proximorum. — *οὐ καθ' ἓν μόνον τῶν πραγμάτων.* Haec Bauer interpretatur non uno modo, *auf mehr als eine Weise, aus mehr als einer Ursache.* ,,Baueri interpretationem nullo scriptorum usu comprobari manifestum est... Habet ea formula duas significationes, alteram alteri contrariam, quarum ea, quae frequentiore usu est, placuit Porto, ut sit: si quis singula spectet; altera vero rarior haec est, quam ego sic explico: non tantum si in unum contracta rerum gestarum summa spectetur. Atque huius quidem significationis vulgaria exempla haec

τῶν τε γὰρ νεκρῶν ἀτάφων ὄντων, ὁπότε τις ἴδοι 3 τινὰ τῶν ἐπιτηδείων κείμενον, ἐς λύπην μετὰ φόβου καθίστατο, καὶ οἱ ζῶντες καταλειπόμενοι, τραυματίαι τε καὶ ἀσθενεῖς, πολὺ τῶν τεθνεώτων τοῖς ζῶσι λυπηρότεροι ἦσαν καὶ τῶν ἀπολωλότων ἀθλιώτεροι. πρὸς γὰρ ἀντιβολίαν καὶ ὀλοφυρμὸν τρα- 4 πόμενοι ἐς ἀπορίαν καθίστασαν, ἄγειν τε σφᾶς ἀξιοῦντες καὶ ἕνα ἕκαστον ἐπιβοώμενοι, εἴ τινά πού τις ἴδοι ἢ ἑταίρων ἢ οἰκείων, τῶν τε ξυσκήνων ἤδη ἀπιόντων ἐκκρεμαννύμενοι καὶ ἐπακολουθοῦντες ἐς ὅσον δύναιντο, εἴ τῳ δὲ προλίποι ἡ ῥώμη καὶ τὸ σῶμα, οὐκ ἄνευ ὀλίγων ἐπιθειασμῶν καὶ

§. 4. *ἐς ὅσον* Vat. Bekk. Vulgo *ἐς*, quod post *ἐπακολουθοῦντες* excidere facile potuit, abest; sed aptius hic dicitur quousque, quod Valla posuit, quam quantum. Cf. V, 51. al.

προλίποι Vat. Reg. Bekk. Vulgo *προλείποι*. Sed illud melius respondet superiori *ἴδοι*.

sunt, quae habet Thuc. III, 10. [§. 5., ubi vid. adn.] ib. 11. VIII, 46 ... Contra rarius est alia verba addi, cuius generis in Ind. ad Xenoph. de Rep. Laced. v. *εἷς* [ubi declaratum est *καθ' ἕνα* interdum esse secundum unum, i. e. sic ut omnes sint tanquam unus,] protuli exempla ... Hanc igitur huius formulae explicationem Thucydidis loco adhibendam duco." HAAS. l. d., qui in interpretatione expressit verbis si in unum contracta calamitatum summa spectetur. Attamen *οὐ καθ' ἓν μόνον* apud Herodotum quoque V, 78. valere *nicht nur in einer Hinsicht* adnotat Classen.

§. 3. *μετὰ φόβου*. „Quod scelestum iudicabatur cognatum insepultum relinquere." IACOBS. — *ἀσθενεῖς*. Port. et Haas. aegroti. At vid. ad. 60, 2.

§. 4. *καθίστασαν*. Simul audi *αὐτούς* (*τοὺς ἀποχωροῦντας*). — *τῶν τε ... ἐκκρεμαννύμενοι*. Accipe de adhaerendo vestibus et corporibus contubernalium. Vid. Bloomf. „Cf. Eur. Herc. fur. v. 517: *Δεῦρ', ὦ τέκν', ἐκκρήμνασθε πατρῴων πέπλων*, et ibid. v. 626." DID. — *εἴ τῳ δὲ προλίποι*. „Non sane dativum [alibi] habet *προλιπεῖν*; debebat *τινά*; sed nimirum... hic ponitur pro *ἐλλιπεῖν*, abesse, non suppeditare." BAU. Cf. interpr. Dion. Cass. XL, 25., qui apud Thuc. *τόν* legendum esse male coniecerunt. De dativo cf. Eur. Orest. 815. Nec *καί* expungendum esse intelligitur ex verbis *προλιπόντων σφᾶς τῶν σωμάτων*, ut [nunc recte scribitur apud Dion. Cass. in ed. Sturz. Similiter *ἐπιλείπειν* non solum cum accusativo, quam unam syntaxin commemorant Matth. Gr. §. 412. 7. Rost. §. 104. 2. b., sed etiam cum dativo iungitur. Vid. Antiph. p. 48. Plut. Cic. 42. Ios. B. I. VII, 1, 1. Ceb. IX. Zon. Ann. XII, 5. Cf. Soph. El. 985. *ζώσαιν θανούσαιν θ' ὥςτε μὴ 'κλιπεῖν κλέος* et Lat. deficere. — *ἡ ῥώμη καὶ τὸ σῶμα*. „Id est *ἡ τοῦ σώματος ῥώμη*." AE. PORT.

οἰμωγῆς ἀπολειπόμενοι· ὥςτε δάκρυσι πᾶν τὸ στράτευμα πλησθὲν καὶ ἀπορίᾳ τοιαύτῃ μὴ ῥᾳδίως ἀφορμᾶσθαι, καίπερ ἐκ πολεμίας τε καὶ μείζω ἢ κατὰ δάκρυα τὰ μὲν πεπονθότας ἤδη, τὰ δὲ περὶ τῶν ἐν ἀφανεῖ δεδιότας μὴ πάθωσι. κατήφειά τέ

ἀπολειπόμενοι. Vat. Bekk. *ὑπολειπόμενοι*. In iisdem verbis scriptura fluctuat Xen. Anab. V, 8, 16. VII, 2, 6. Illud plerumque est deseri, hoc remanere. *Ἀπολειπόμενοι* Bloomf. adnotat ideo a se retentum esse, quod, quum utrumque aeque recte dicatur, librorum testimonia pondus habere debeant. Praeterea *ἀπολείπεσθαι* paulo ante legi (quod non est verum, quum *καταλειπόμενοι* ibi exstet) et inveniri etiam VI, 49, 3. (ubi controversum est). Quae non sunt gravia argumenta.

μὴ πάθωσι Vat. Bekk. Vulgo *μή τι πάθωσι*. Sed *τί* languet et vim sententiae imminuit. Obiectum, quod vocatur, verbi *πάθ.* per attractionem ad *δεδιότας* relatum est *τὰ ἐν τῷ ἀφανεῖ* eiusque praedicatum *μείζω ἢ κ. δ.*

Cf. Ind. gramm. v. *Ἓν διὰ δυοῖν*. Talia frequentia sunt apud Tac., ut oblectationi oculisque Germ. c. 33. Cf. Boett. Lex. Tac. p. LXXX. sq. Poterat hic etiam omitti alterutrum vocabulum, ut apud Dion. Cass. l. d. et Sal. Cat. c. 20.: neque corpus a vobis aberit. — *οὐκ ἄνευ ... ἀπολειπόμενοι*. „Habet haec Suid. in *ἐπιθειασμοί* ... Interpretes ita vertunt, ac si in Graecis scriptum esset *οὐκ ἄνευ πολλῶν*, quod et sententia videtur postulare." DUK. Valla: non sine multis obtestationibus ac ploratibus. Atque pro *ὀλίγων* aut *πολλῶν* aut *συχνῶν* vel simile vocabulum reponendum esse non dubium videtur. Cf. ed. mai., ubi aliae explicationes et coniecturae refutatae sunt. Bloomfieldius quidem in ed. 2., ut olim in transl., *ὀλίγων* vult esse *τινῶν*, sed ita non dicitur, et hoc ipso *τινῶν* sententia elevatur. Nec, id quod Classen coniicit, ideo, quia apud Homerum *φθεγξάμενος ὀλίγῃ ὀπί* legitur, *ὀλίγοι ἐπιθειασμοί* possunt esse summissi (*leise, kaum hörbar*). — *δάκρυσιν*. De flexione cf. Buttm. Gr. max. II. p. 404. et Krueg. §. 19. 2. Si genitivum propter *πλησθέν* exspectaveris, vid. Matth. Gr. §. 352. b., ubi hoc exemplum adde, et Dind. in Steph. Thes. — *μείζω ἢ κατὰ δάκρυα*. „Praeiverat Bacchylides (Fragm. 10.]: *αἴ τέκος, ἀμέτερον Μεῖζον ἢ πενθεῖν ἐφάνη κακὸν ἀφθέγκτοισιν ἴσον*. Herodotus etiam III, 14. [ubi vid. Valck.]: *ὦ παῖ Κύρου, τὰ μὲν οἰκήϊα ἦν μέζω κακὰ ἢ ὥςτε ἀνακλαίειν· τὸ δὲ τοῦ ἑταίρου πάθος ἄξιον ἦν δακρύων*." WASS. Cf. Matth. Gr. §. 449. Krueg. §. 49. 4. — *τὰ δὲ περί* cet. Oratio mutata est; nam ut inchoata erat, *μείζω ἢ κατὰ δάκρυα* proprie ad hoc quoque enunciatum spectare debebant (*τὰ δὲ ἐν ἀφανεῖ ὄντα δεδιότας*). Antea ad *ἐκ πολεμίας* audi *ἀφορμωμένους*.

§. 5. *κατήφεια*. Hanc vocem ab oculis deiectis seu in terram demissis ad animum ita transferri, ut plerumque animi demissionem, moerorem, interdum pudorem significet, multis explicat Bloomf. Poeticam eam appellat Krueg.; at legitur etiam apud Plut. Appian., alios solutae orationis scriptores. Vid. Steph,

τις ἅμα καὶ κατάμεμψις σφῶν αὐτῶν πολλὴ ἦν.
οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἢ πόλει ἐκπεπολιορκημένῃ ἐῴκεσαν
ὑποφευγούσῃ, καὶ ταύτῃ οὐ σμικρᾷ· μυριάδες γὰρ
τοῦ ξύμπαντος ὄχλου οὐκ ἐλάσσους τεσσάρων ἅμα
ἐπορεύοντο. καὶ τούτων οἵ τε ἄλλοι πάντες ἔφερον
ὅ τι τις ἐδύνατο ἕκαστος χρήσιμον, καὶ οἱ ὁπλῖται
καὶ οἱ ἱππῆς παρὰ τὸ εἰωθὸς αὐτοὶ τὰ σφέτερα
αὐτῶν σιτία ὑπὸ τοῖς ὅπλοις, οἱ μὲν ἀπορίᾳ ἀκο-
λούθων, οἱ δὲ ἀπιστίᾳ· ἀπηυτομολήκεσαν γὰρ πά-
λαι τε καὶ οἱ πλεῖστοι παραχρῆμα. ἔφερον δὲ οὐ-
δὲ ταῦτα ἱκανά· σῖτος γὰρ οὐκέτι ἦν ἐν τῷ στρα-
τοπέδῳ. καὶ μὴν ἡ ἄλλη αἰκία καὶ ἡ ἰσομοιρία 6
τῶν κακῶν, ἔχουσά τινα ὅμως, τὸ μετὰ πολλῶν,

§. 5. πάντες ἔφερον. Vat. Bekk. ἔφερον πάντες.

ἕκαστος Vat. Bekk. Plerumque quidem non dicitur τὶς ἕκαστος, sed ἕκαστός τις, ut in exemplis a Bloomf. adscriptis, III, 45. IV, 5. Quare ἕκαστος expungi vult Krueg. At vid. adn. VI, 31, 4. et cogita ὅ τι τις more Graeco optime deinceps poni. Pro ἕκαστος vulgo male κατὰ τό. Verum haud dubie habuit Valla, qui scribit: ceteri omnes, ut quisque poterat, sibi utilia... ferebant.

Thes. ed. rec. — κατάμεμψις. Non incusationem vel reprehensionem, sed contemptum hic sonare cl. c. 77. putant Haack. et Iacobs; quae notio proximis οὐδὲν γάρ ... sane est congruentior. Aliter II, 41. — οὐδὲν γὰρ ἄλλο... Cf. Matth. Gr. §. 635. Krueg. §. 62. 3. adn. 7. — μυριάδες... τοῦ ξύμπαντος ὄχλου οὐκ ἐλάσσους τεσσάρων. „Thucydides tam distincte hunc numerum universae multitudinis plurimos omnis generis hominum castra sequentium complexae fuisse dixit, ut mirum sit Aelianum in Var. Hist. V, 10. tam fuisse negligentem, ut quadraginta millia gravis armaturae militum in Sicilia perisse narraverit. In eundem quidem errorem inducti sunt Isocrates de Pac. c. 29. [§. 86., si ibi ὁπλιτῶν ex superioribus audiendum est] et Liban. Orat. p. 399, B., sed uterque superlatione oratoria.“ BLOOMF. Cf. Dion. Hal. de Thuc. indic. p. 852. et adn. c. 87. extr. — τὶς... ἕκαστος. Cf. adn. VI, 31, 4. et hic sd. — παρὰ τὸ εἰωθός. „Obs. ad rem et militiae morem haud solitos fuisse Atheniensibus omninoque Graecis ... gravioris armaturae milites aut equites cibaria secum ipsos portare. Secus apud Romanos erat.“ BAU.

§. 6. αἰκία] κάκωσις. Schol. Portus: ignominia. „Spectat ad negotia insolita et humilia.“ IACOBS. — καὶ ἡ ἰσομοιρία... κούφισιν. Τὸ μετὰ πολλῶν est praedicatum vel appositio referenda ad τινὰ κούφισιν. Cf. Matth. Gr. §. 280. Ad τό Scholiastes putavit e substantivo superiore ἰσομοιρία τῶν κακῶν repeti debere ἰσομοιρεῖν τῶν κακῶν, quod supplementum idem fere valenti μετασχεῖν τῶν κακῶν (apud Matth.), Stephaniano

κούφισιν, οὐδ᾽ ὣς ῥᾳδία ἐν τῷ παρόντι ἐδοξάζετο,
ἄλλως τε καὶ ἀπὸ οἵας λαμπρότητος καὶ αὐχήμα-
τος τοῦ πρώτου ἐς οἵαν τελευτὴν καὶ ταπεινότητα
7 ἀφῖκτο. μέγιστον γὰρ δὴ τὸ διάφορον τοῦτο [τῷ]
Ἑλληνικῷ στρατεύματι ἐγένετο, οἷς ἀντὶ μὲν τοῦ
ἄλλους δουλωσομένους ἥκειν αὐτοὺς τοῦτο μᾶλλον

§. 6. τελευτήν. Cass. Aug. Pal. Marc. τὲ τελευτήν, per se non male, sed contra concinnitatem superioris membri.

§. 7. [τῷ] Ἑλληνικῷ. „Οὐκ ἀπιθάνως περιαιροῦσι τὸ ἄρθρον ἐκ τοῦ „τῷ Ἑλληνικῷ στρατεύματι ἐγένετο“, ὡς οὐδενὸς Ἑλληνικοῦ στρατεύματος ἐν τοσαύτῃ μεταβολῇ γεγονότος.“ Schol. Delevit igitur articulum Bekk. Cf. V, 60, 3. et infra c. 87. Parum probabiliter eum defendunt Bau. et Haack. Vid. ed. mai. Nos ibi encliticum τῴ reposuimus, sicut c. 77. τού nomini suo antecedit. Respondit Did. ibi, etsi non nomen, certe verbum, ex quo penderet, praecedere. Cf. de τίς adn. I, 91, 1. VI, 7, 1.

κακοῦσθαι („in App. ad Script. al. de Dial. Att. p. 180.“ HUDS.), ceteris (εἶναι vel παθεῖν) probabilius videtur, nisi forte nullo omnino opus est. Cf. Gr. §. 50. 5. adn. 12.“ KRUEG. Communitas malorum, inquit, etsi (cf. Matth. Gr. §. 566. 3.) habet (alias in se, ideoque praebet) quoddam levamentum in eo, quod multorum communis sit (i. e. quod multis aliis idem accidat), tamen tunc non facilis (ad tolerandum) videbatur (ad verbum ne sic quidem in praesenti facilis videb.). Notus versiculus Solamen miseris socios habuisse malorum. „Abr. confert Symmach. l. VIII. Ep. 27: Et illa quidem adversa, quae cum plurimis pertulisti, more humani ingenii habent aliquod de societate solatium.“ HERTL. Similes sententias aliorum scriptorum Graecorum vide apud Bloomf. — ἀπὸ οἵας λαμπρότητος ... ἐς οἵαν τελευτήν. Ante haec audi cogitantibus aut cogitanti vel simile quiddam. Cf. Klotz. ad Devar. I. p. 87. Krueg. Gr. §. 51. 13. adn. 7. De duplici οἷος vid. adn. V, 7, 2. Αὔχημα est gloriatio, arrogantia. Cf. c. 66. et hic Bloomf., qui de re VI, 31. comparari iubet. — ἀφῖκτο] τὸ στράτευμα δηλονότι. Schol. Qui certe τὸ στρατόπεδον dicere debebat. Vid. §. 5. Nisi potius impersonaliter intelligendum est, ut saepe προὐχώρει et apud Eur. εἰ δ᾽ εἰς τόδ᾽ ἔλθοι, apud Demosth. ἐπ᾽ αὐτὴν ἥκει τὴν ἀκμήν. Vid. Matth. Gr. §. 295. 2. p. 754. et interpr. Demosth. Phil. I. §. 41.

§. 7. τὸ διάφορον. Rerum commutatio, Port. Articulus bene potuit abesse. Cf. adn. I, 1, 2., sed etiam adn. VI, 80, 1. De proximo articulo cf. sd. — οἷς. „Illud singulare, quod, quum universe dixerit Ἑλλην. στρατεύμ., tamen proprie ac finite subiicit οἷς, non per synesin modo, quod levius [cf. Matth. Gr. §. 434. 2. b. Rost. §. 100. adn. 7.], sed de uno Atheniensium exercitu, quae in solos illos conveniant.“ BAU. Ergo plene ἐγένετο αὐτοῖς, οἷς = ἐπεὶ αὐτοῖς. Cf. Matth. Gr. §. 480. — αὐτοὺς ... δεδιότας. De accusativis cf. adn. c. 57. extr. —

δεδιότας μὴ πάθωσι ξυνέβη ἀπιέναι, ἀντὶ δ᾽ εὐ-
χῆς τε καὶ παιάνων, μεθ᾽ ὧν ἐξέπλεον, πάλιν τού-
των τοῖς ἐναντίοις ἐπιφημίσμασιν ἀφορμᾶσθαι,
πεζούς τε ἀντὶ ναυβατῶν πορευομένους καὶ ὁπλι-
τικῷ προςέχοντας μᾶλλον ἢ ναυτικῷ. ὅμως δὲ ὑπὸ
μεγέθους τοῦ ἐπικρεμαμένου ἔτι κινδύνου πάντα
ταῦτα αὐτοῖς οἰστὰ ἐφαίνετο.

Νικίας τὸ στράτευμα θαρσύνει.

76. Ὁρῶν δὲ ὁ Νικίας τὸ στράτευμα ἀθυ-
μοῦν καὶ ἐν μεγάλῃ μεταβολῇ ὄν, ἐπιπαριὼν ὡς
ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐθάρσυνέ τε καὶ παρεμυθεῖτο,
βοῇ τε χρώμενος ἔτι μᾶλλον ἑκάστοις καθ᾽ οὓς
γίγνοιτο ὑπὸ προθυμίας, καὶ βουλόμενος ὡς ἐπὶ
πλεῖστον γεγωνίσκων ὠφελεῖν.

λόγος Νικίου.

77. „Ἔτι καὶ ἐκ τῶν παρόντων, ὦ Ἀθηναῖοι 1

παιάνων. Cass. Aug. Cl. Pal. It. Marc. I. *παιώναν*. Quod fortasse non damnandum. Cf. Schneid. ad Plat. I. p. 208. Ita *παιωνίζειν* et *παιωνισμός* dicere solet Thuc.

πεζούς τε Vat. Bekk. Vulgo male *πεζοὺς δέ*.

ναυβατῶν. Vat. depravate *βατῶν*.

προςέχοντας Vat. Bekk. et vulgo Suid. in v. *ναυβάτης*. Apud Thuc. vulgo *προσχόντας* (i. e. *προςσχόντας*, vid. adn. I, 15.), item in membranis Suid. Sed praesentis participium rei naturae et superiori *πορευομένους* magis convenit.

Cap. 77. §. 1. *ἔτι*. D. Mosqu. *ὅτι*. Vat. Bekk. *τι*, iunctum verbo *ὠφελεῖν* in extremo capite superiore. Sed hac mutatione vim et gravitatem sermonis imminui adnotat Bloomf. De vulgata cf. adn.

εὐχῆς ... ἐξέπλεον. Vid. VI, 32. Totum locum imitatur Ioseph. A. I. XVII, 5, 1. extr. — *τούτων τοῖς ἐναντίοις*. „I. e. *τοῖς τούτων ἐναντίοις*." IACOBS. Cf. adn. II, 7, 2. VII, 21, 3. et Matth. Gr. §. 366. adn. 2. — *προςέχοντας*, animos advertentes, i. e. confidentes.

Cap. 76. *ἐπιπαριών*. Cf. adn. IV, 94, 2. — *ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων*. „Ut res tunc ferebat." BAU. Cf. VIII, 1. et Matth. Gr. §. 574. p. 1335. et §. 628. 1. c. — *ἔτι μᾶλλον*. Respicitur ad secundam orationem Niciae ante pugnam navalem habitam, in qua ille *ἕνα ἕκαστον ἀνεκάλει πατρόθεν τε ἐπονομάζων ... ἄλλα τε λέγων, ὅσα ... ἐπιβοῶνται*, c. 69. — *ἑκάστοις*. *Παρ᾽ ἕκ.* explicat Abr. Propr. in usum singulorum.

Cap. 77. Hanc orationem laudat Dion. Hal. p. 921. „*Θαυμαστῶς ἐστοχάσατο καὶ τοῦ καιροῦ καὶ τῶν περιεχόντων πραγμάτων ἐν τῇ παρακελεύσει, οὔτε* (leg. *οὐδὲ*) *προοιμιασάμενος*." Schol.

§. 1. *Ἔτι καὶ ἐκ τῶν παρόντων*, vel (*selbst noch*) in praesenti rerum statu, nisi *ἔτι* magis ad *ἐλπίδα χρὴ ἔχειν* spectat. Ceterum cf. sd. „*Ἐκ τῶν παρόντων*, ut ante paulo *ἐκ τῶν*

καὶ ξύμμαχοι, ἐλπίδα χρὴ ἔχειν, (ἤδη τινὲς καὶ ἐκ
δεινοτέρων ἢ τοιῶνδε ἐσώθησαν,) μηδὲ καταμέμψα-
σθαι ὑμᾶς ἄγαν αὐτοὺς μήτε ταῖς ξυμφοραῖς μήτε
2 ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν νῦν κακοπαθείαις. κἀγώ τοι οὐ-
δενὸς ὑμῶν οὔτε ῥώμῃ προφέρων, (ἀλλ᾽ ὁρᾶτε δή, ὡς
διάκειμαι ὑπὸ τῆς νόσου,) οὔτ᾽ εὐτυχίᾳ δοκῶν που
ὕστερός του εἶναι κατά [τε] τὸν ἴδιον βίον καὶ ἐς
τὰ ἄλλα, νῦν ἐν τῷ αὐτῷ κινδύνῳ τοῖς φαυλοτά-
τοις αἰωροῦμαι· καίτοι πολλὰ μὲν ἐς θεοὺς νόμι-
μα δεδιῄτημαι, πολλὰ δὲ ἐς ἀνθρώπους δίκαια
3 καὶ ἀνεπίφθονα. ἀνθ᾽ ὧν ἡ μὲν ἐλπὶς ὅμως θρα-
σεῖα τοῦ μέλλοντος, αἱ δὲ ξυμφοραὶ οὐ κατ᾽ ἀξίαν

§. 2. *κατά τε* Vat. Schol. Bekk. Vulgo *τέ* abest.

τὰ ἄλλα. Cl. Ven. *τἄλλα*. Vat. Bekk. *τἆλλα*. Cf. sd. c. 24. extr.

αἰωροῦμαι. Cass. Aug. Pal. Reg. *ἐωροῦμαι*. Cf. interpr. Soph. Oed. T. v. 1264.

§. 3. *θρασεῖα* Vat. Bas. Gr. Ar. Schol. prior, a rec. man. Pal., Bekk. Vulgo *θαρσεῖα*. „Non sane usitatum adiectivum *θαρσύς*, utut a *θάρσος*, quod sane differt a *θράσος*, a quo *θρασύς* usi-

ὑπαρχ., ut sunt res nostrae." BAU. Cf. adn. III, 29, 2. — *ἤδη τινές*. Asyndeton incitatione orationis defenditur. Cf. etiam Krueg. Gr. I. §. 59. 1. adn. 5. — *ἐκ δεινοτέρων ἢ τοιῶνδε*. I. e. *ἐκ δεινοτ. ἢ ἐκ τοιῶνδε* aut *ἐκ δεινοτέρων ἢ τοιάδε ἐστίν*. Cf. Matth. Gr. §. 448. 1. a. et §. 450. adn. 2. Madv. Synt. §. 89. — *καταμέμψασθαι ὑμᾶς*. Cf. Matth. Gr. §. 384. adn. 1. et dativorum causa 398. 4. b. — *μήτε ταῖς ξυμφοραῖς μήτε... κακοπαθείαις*. „Discrimen videtur aut in addito alteri *παρὰ τὴν ἀξίαν*, aut *ξυμφοραί* de proeliis adversis, *κακοπάθειαι* de incommodis in terra infesta et egestate summa, morbo etc. intelligendae." BAU. *Ξυμφοραί* in universum sunt fortunae vices (malae praesertim), et hic in universum clades acceptas spectant, quum *κακοπαθ.* miserandam exercitus conditionem c. 75. descriptam significet." KRUEG.

ad Dion. p. LV. — *παρὰ τὴν ἀξίαν*. „Praeter dignitatem Port.; potius praeter meritum." WASS.

§. 2. *ὡς διάκειμαι*, quomodo affectus sim, quem in statum redactus sim. Usum verbi de morbis positi exemplis illustrat Bloomf. Cf. Steph. Thes. II. p. 171. ed. rec. — *πολλὰ ... δεδιῄτημαι*. (Affert Etym. M. Cram. Anecd. III. p. 114.) „[*Ἀντὶ τοῦ*] *πολλὰ εἰς θεῶν τιμὴν ἐπετήδευσα*." Schol. Cf. adn. I, 6, 6. „Testatur idem Aristoph. Equ. v. 30." BLOOMF. Cf. Plut. Nic. c. 3. et adn. 86, 5.

§. 3. *ἀνθ᾽ ὧν ἡ μὲν ἐλπὶς ... τοῦ μέλλοντος*. Pro quibus rebus spes quidem de eo, quod imminet, nihilominus fiducia plena est. De *ὅμως* cf. Matth. Gr. §. 623. in v. *ὅμως*. *Θρασεῖα* = *θαρσαλέα* (Schol.). Cf. sd. „Recte autem vidit Mitf. hunc locum valde memorabilem esse, quum doceat,

δὴ φοβοῦσι. τάχα δὲ ἂν καὶ λωφήσειαν· ἱκανὰ
γὰρ τοῖς τε πολεμίοις εὐτύχηται, καὶ εἴ τῳ θεῶν
ἐπίφθονοι ἐστρατεύσαμεν, ἀποχρώντως ἤδη τετι-
μωρήμεθα. ἦλθον γάρ που καὶ ἄλλοι τινὲς ἤδη 4
ἐφ᾽ ἑτέρους καὶ ἀνθρώπεια δράσαντες ἀνεκτὰ ἔπα-
θον· καὶ ἡμᾶς εἰκὸς νῦν τά τε ἀπὸ τοῦ θεοῦ ἐλ-
πίζειν ἠπιώτερα ἕξειν, (οἴκτου γὰρ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀξι-
ώτεροι ἤδη ἐσμὲν ἢ φθόνου,) καὶ ὁρῶντες ὑμᾶς
αὐτούς, οἷοι ὁπλῖται ἅμα καὶ ὅσοι ξυντεταγμένοι
χωρεῖτε, μὴ καταπέπληχθε ἄγαν, λογίζεσθε δέ, ὅτι

tatissimum." BAU. Apud tragicos, qui iidem discrimen nominum *θάρσος* et *θράσος* negligunt (vid. Monk. ad Eur. Alc. v. 614.), *θρασύς* saepe de spe legi, velut Eur. Androm. 444., adnotat Bloomf. Add. Steph. Thes. in v. *θαρσύς*.

δή. Vat. *ἤδη*, quod ut c. 81. recepit Did. At aptissima hic est asseverandi particula. Cf. IV, 40. *παρὰ γνώμην δή*. V, 105. *διὰ τὸ αἰσχρὸν δή*.

§. 4. *καταπέπληχθε* Cass. Cl. Pal. Ar. Chr. Bekk., quod suaserat Duk. Vulgo *καταπεπλῆχθε*. Vat. C. F. Lugd. Gr. Vall. Schol. et a pr. man. Cl. *καταπεπλῆχθαι*. „Non est dissimulandum in vulgata scriptura, si cum Duk. scribatur *καταπέπληχθε*, duplicem esse transitum, non solum ab infinitivo ad imperativum, sed etiam a prima persona ad secundam. Quas difficultates omnes evitaveris [Porti coniectura *ὁρῶντας ... καταπεπλῆχθαι* recepta.]" HAACK. „Sed enim sequuntur imperativi *λογίζεσθε, φυλάξατε*." BAU.

quam opinionem de providentia divina Nicias habuerit. Idem addamus fuisse iudicium et sensum universae antiquitatis. Ita Virg. Aen. II, 689: Iupiter omnipotens ..., *si pietate meremur*, Da deinde auxilium." BLOOMF. — *αἱ δὲ ξυμφοραὶ οὐ κατ᾽ ἀξίαν*. Portus: clades, quas nullo nostro merito accepimus; et eum secutus hoc quoque enunciatum ad Niciam referri debere demonstrat Bloomf., qui exempla verborum *οὐ* (vel *μὴ*) *κατ᾽ ἀξίαν* adscripsit. Itaque fortassis articulus *αἱ* post *ξυμφ.* excidit. (Vid. tamen ad. I, 51, 4.). At Heilm. et Krueg. *οὐ κατ᾽ ἀξίαν* ad *φοβοῦσι* referentes interpretantur minus quam debebant.

§. 4. *τὰ ἀπὸ τοῦ θεοῦ ... ἀπ᾽ αὐτῶν*. Quum numeri inter se dissentiant, Reiskius aut *τῶν θεῶν* aut *ἀπ᾽ αὐτοῦ* legi vult. Bauer ad *αὐτῶν* per synesin *τῶν θεῶν* repeti posse putat. „Abr. *αὐτῶν* inde explicat, quod paulo superius fuerat *εἴ τῳ θεῶν*." BECK. Valentne *ἀπ αὐτῶν* idem quod *διὰ τὰ ἀπὸ τοῦ θεοῦ*, ut *αὐτῶν* neutrum genus sit? Pro *τοῦ θεοῦ* autem Krueger *τοῦ θείου* coniecit. Etenim alibi apud Thuc., ubi non certus quidam deus, ut aliquoties Apollo, significatur, aut pluralis ponitur, aut *τὸ θεῖον* dicitur, hoc aliquoties V, 105., item V, 104. 112. — *οἴκτου ... φθόνου*. Haec plena distinctione post *φθόνου* sublata Haack, in parenthesin

αὐτοί τε πόλις εὐθύς ἐστε, ὅποι ἂν καθέζησθε, καὶ
ἄλλη οὐδεμία ὑμᾶς τῶν ἐν Σικελίᾳ οὔτ᾽ ἂν ἐπιόν-
τας δέξαιτο ῥᾳδίως, οὔτ᾽ ἂν ἱδρυθέντας που ἐξανα-
5 στήσειε. τὴν δὲ πορείαν ὥστ᾽ ἀσφαλῆ καὶ εὔτακτον εἶ-
ναι αὐτοὶ φυλάξατε, μὴ ἄλλο τι ἡγησάμενος ἕκαστος
ἤ, ἐν ᾧ ἀναγκασθῇ χωρίῳ μάχεσθαι, τοῦτο καὶ πα-
6 τρίδα καὶ τεῖχος κρατήσας ἕξειν. σπουδὴ δὲ ὁμοίως
καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν ἔσται τῆς ὁδοῦ· τὰ γὰρ ἐπιτή-
δεια βραχέα ἔχομεν· καὶ ἢν ἀντιλαβώμεθά του φι-
λίου χωρίου τῶν Σικελῶν, (οὗτοι γὰρ ἡμῖν διὰ τὸ
Συρακοσίων δέος ἔτι βέβαιοί εἰσιν,) ἤδη νομίζετε ἐν
τῷ ἐχυρῷ εἶναι. προπέπεμπται δ᾽ ὡς αὐτοὺς καὶ
7 ἀπαντᾶν εἰρημένον καὶ σιτία ἄλλα κομίζειν. τὸ δὲ ξύμ-

§. 5. *ἀναγκασθῇ*. Vat. Bekk. *ἂν ἀναγκασθῇ*. Sed vid. Matth. Gr. §. 528. adn. 2. Hart. de Part. II. p. 298. et adn. III, 43, 5.

§. 6. *ἐχυρῷ*. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Reg. tredecim alii et Bloomf. *ὀχυρῷ*. „Perperam, quod non nisi de loco munito dicitur." WASS. et HAACK. Nobis haec distinctio et altera, qua *ἐχυρόν* de hominibus, *ὀχυρόν* de rebus dici affirmant, parum certae videntur. Cf. ed. mai. I, 35. Hic tamen *ὀχ.*, quo nimis delectatur Blomf. ad Aesch. Pers. v. 79., recipere ideo dubitavimus, quod apud Thuc. nusquam satis certo legitur, sed praeter hunc locum semel in bonis libris II, 62., nec inde orto verbo *ὀχυροῦν* similibusve usus est.

προπέπεμπται Vat. C. Gr. Bekk., quod placuit iam Dukero. Vulgo *προπέμπετε*. B. Dan. vett. edd. *προπέμπεται*.

§. 7. *τὸ δὲ ξύμπαν*. Vat. *τό τε ξύμπαν*, fortasse recte. Cf. Haas. Lucubr. Thuc. p. 75., qui comparat III, 92. IV, 63. VII, 49., sed etiam IV, 64. VI, 37.

recte redegit, ut superiori *τέ* in *τά τε* respondeat proximum *καί*, etsi post hoc mutatur oratio. Cf. ad. Quam responsionem non intelligens Reisk. *τάγε* legi iussit. — *αὐτοὶ ... πόλις ... ἐστέ*. Vid. cap. extr. — *δέξαιτο*, excipiat, impetum sustineat, ut c. 44. et alibi. Cf. ed. mai.

§. 6. *βραχέα*, exigua. Cf. adn. I, 14, 3. Tum post *ἔχομεν* apud Bekk. non recte virgula interpungitur; sententia enim non permittit, ut *καὶ ... νομίζετε ἐν τῷ ἐχυρῷ εἶναι* cum enunciato *τὰ γὰρ ... ἔχομεν* iungantur. — *προπέπεμπται δ᾽ ὡς αὐτούς*. Cf. 80, 5. — *εἰρημένον*. „Est nomin. [vel accus.] simpliciter positus [cf. adn. I, 140, 2.]: *indem wir ihnen zugleich haben ansagen lassen.*" BAU., qui falsas explanationes addidit. — *σιτία ἄλλα*. *Ἄλλα* frustra nonnulli coniecturis tentarunt, quibus accedat Kruegeriana *καὶ ἄλλα*. „At spectat paulo ante dicta *τὰ γὰρ ἐπιτήδεια βραχέα ἔχομεν*." HERTL.

παν γνῶτε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, ἀναγκαῖόν τε ὂν ὑμῖν ἀνδράσιν ἀγαθοῖς γίγνεσθαι, ὡς μὴ ὄντος χωρίου ἐγγύς, ὅποι ἂν μαλακισθέντες σωθείητε, καί, ἢν νῦν διαφύγητε τοὺς πολεμίους, οἵ τε ἄλλοι τευξόμενοι ὧν ἐπιθυμεῖτέ που ἐπιδεῖν, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν μεγάλην δύναμιν τῆς πόλεως, καίπερ πεπτωκυῖαν, ἐπανορθώσοντες· ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τείχη, οὐδὲ νῆες ἀνδρῶν κεναί."

οἱ Ἀθηναῖοι ἐν πλαισίῳ τεταγμένοι χωροῦσι, καὶ τὴν διάβασιν τοῦ Ἀνάπου βιασάμενοι ὡς

78. Ὁ μὲν Νικίας τοιάδε παρακελευόμενος ἅμα 1
ἐπῄει τὸ στράτευμα, καί, εἴ πη ὁρῴη διεσπασμένον
καὶ μὴ ἐν τάξει χωροῦν, ξυνάγων καὶ καθιστάς,
καὶ ὁ Δημοσθένης οὐδὲν ἧσσον τοῖς καθ' ἑαυτὸν
τοιαῦτά τε καὶ παραπλήσια λέγων. τὸ δὲ ἐχώρει 2

σωθείητε. Vat. διασωθείητε. Cf. ed. mai. adn. ad I, 63.

§. 7. οἵ τε ἄλλοι τευξόμενοι. Haec quoque et quae sequuntur patet pendere ex γνῶτε. — ἐπιδεῖν. Cf. sd. 61, 1. — ἄνδρες γὰρ πόλις ... κεναί. „Cf. Soph. Oed. T. v. 53. Eur. Phrix. Fragm. 9: Αἱ γὰρ πόλεις εἰσ' ἄνδρες, οὐκ ἐρημία. Nostrum etiam sequitur Dio LVI." WASS. Dionis verba p. 811. sunt ἄνθρωποι γάρ που πόλις ἐστίν, ἀλλ' οὐκ οἰκίαι, οὐδὲ στοαί, οὐδ' ἀγοραὶ ἀνδρῶν κεναί, in quibus Bloomf. frustra εἰσί legi vult; verbum enim ad praedicatum accommodatum est, ut aliquoties apud Thuc. (Cf. adn. III, 112, 1. IV, 102. al.) Ceterum alia exempla eiusdem sententiae vide apud Bloomf., qui primum auctorem eius docet fuisse Alcaeum (fr. 22. in Bergk. Poet. lyr. p. 575.), et in nostra ed. mai.

Cap. 78. De universo receptu Atheniensium (c. 78—85.) cf. Arn. Exc. vol. III. et Leak. apud Bloomf. II. p. 687. sqq.

§. 1. ἅμα cum παρακελευόμενος, non cum ἐπῄει, ut factum est apud Bloomf., iungi iubet Haack. — ἐπῄει τὸ στράτευμα, exercitum obibat. Cf. Bloomf. — οὐδὲν ἧσσον. Ad haec Bloomf. male ἐποίει aut simile verbum audiri iubet, quum ex superioribus repetendum sit enunciatum ἐπῄει τὸ στράτευμα. — τοῖς καθ' ἑαυτόν, suis, propr. „qui prope eum vel apud eum erant." ARN. — τοιαῦτά τε καὶ παραπλήσια. Cf. adn. I, 22, 4. et de τὲ καί adn. V, 9, 2.

§. 2. ἐχώρει. Ἐπὶ Κατάνης dicit Diod. XIII, 18. extr. „In interiora insulae a Siculis occupata pervenire eos voluisse, ex Niciae oratione extrema apparet." BLOOMF. Certe, si oppidum quoddam Siculorum assecuti fuerint, se in tuto fore ibi Nicias affirmat. Sed postremo eos fortasse Catanam pervenire voluisse ipse Bloomf. ad c. 80. olim certe (nam in ed. 2. hoc omisit) concessit. Cf. ibi adn. §. 2. „Catanam profecti sunt per vallem Anapi et circum Hyblae montis partem in septentriones spectantem, quod maritimum iter Syracusis Catanam ferens interclusum erat." LEAK. ap. Bloomf.

ἐν πλαισίῳ τεταγμένον, πρῶτον μὲν ἡγούμενον τὸ
Νικίου, ἐφεπόμενον δὲ τὸ Δημοσθένους· τοὺς δὲ
σκευοφόρους καὶ τὸν πλεῖστον ὄχλον ἐντὸς εἶχον
3 οἱ ὁπλῖται. καὶ ἐπειδή τε ἐγένοντο ἐπὶ τῇ διαβάσει τοῦ Ἀνάπου ποταμοῦ, εὗρον ἐπ' αὐτῷ παρατεταγμένους τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων καὶ τρεψάμενοι αὐτοὺς καὶ κρατήσαντες τοῦ πόρου ἐχώρουν ἐς τὸ πρόσθεν· οἱ δὲ Συρακόσιοι παριππεύοντές τε προσέκειντο καὶ ἐσακοντίζοντες οἱ ψι-

ἐς Ἀκραῖον λέπας προέρχονται, κωλυόμενοι ὑπὸ τῶν ἐναντίων καὶ βραδύνοντες.

Cap. 78. §. 2. πλαισίῳ. In plerisque libris (non in Vat.) διπλασίῳ. Sed cf. adn.

πρῶτον μὲν ἡγούμενον Ven. Vat. Bekk. et ead. man. marg. Cl., denique marg. It. Vulgo haec desunt.

ἐφεπόμενον. Vat. ἑπόμενον, sed vulgatum subsequi sonans est aptissimum.

§. 3. ἐπὶ. Vat. C. ἐν. Sed cf. sd. 80, 5.

ξυμμάχων. Vat. I. τῶν ξυμμάχων. Cf. adn. in ed. mai. ad I, 71.

p. 687. — πλαισίῳ. Vid. adn. VI, 67, 1. Plurimi libri mss. διπλασίῳ. „Et videtur eodem pertinere Diodori locus XIII, 18., ubi haec leguntur: οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων στρατηγοὶ διελόμενοι τοὺς στρατιώτας εἰς δύο μέρη... Tamen illi scripturae totius loci conformatio adversatur. — Exercitum divisum fuisse non diserte h. l. dicit Thuc., sed sequitur iam ex praecedentibus." HAACK. Utrumque igitur agmen πλαίσιον fecit. — τοὺς δὲ σκευοφόρους... ὁπλῖται. „Ex more in quadrato agmine. Vid. [adn. VI, 67. et] Xen. III. Anab. p. 304. [2, 36.] et aliquot sqq., qui ibid. p. 310. [4, 19.] ostendit, quae sint incommoda πλαισίου ἰσοπλεύρου hoste sequente." DUK. Diodorus de hac ipsa re, τὰ μὲν σκευοφόρα, inquit, καὶ τοὺς ἀῤῥώστους εἰς μέσον λαβόντες. Ex quibus verbis Diodori pars ὄχλου Thucydidei cognoscitur, in quem levem armaturam omnis generis iure refert Bloomfieldius (cf. adn. I, 80, 3.), et Krueger pro πλεῖστον adeo ψιλόν legi vult, sed Leakius praeter ψιλούς et σκευοφόρους etiam ministros intelligit (quos tunc non multos fuisse c. 75. audivimus).

§. 3. καὶ ἐπειδή τε. Ita omnes libri. „Particula τέ etiam h. l. vera videtur. Structura variata iungenda sunt ἐπειδή τε ... οἱ δέ. Non solum in transitu Anapi in Syracusios inciderunt, sed etiam ulterius progredientibus iidem Syracusani instabant." HAACK. Γέ pro τέ legendum coniecit Saupp. Epist. crit. p. 87. Cf. etiam sd. I, 9, 3. — ἐπὶ τῇ διαβάσει τοῦ Ἀνάπου. „Paulo supra confluentes Cyanes et Anapi." ARN. „Circa recentiorem pontem huius fluvii („*about a mile and a half from the head of the great harbour*") LEAK. p. 687., in cuius tamen tabula recentior pons non alius cernitur nisi is, qui inter antiquiorem in Olympicum ferentem et mare pictus est, ubi Athenienses transisse non est probabile. Articulo notum traiectum significari adnotat Bloomf. — οἱ ψιλοί. §. 6. ἀκοντισταί. Cf. adn. IV, 36.

λοί. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ προελθόντες στα- 4
δίους ὡς τεσσαράκοντα ηὐλίσαντο πρὸς λόφῳ τινὶ
οἱ Ἀθηναῖοι· τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ πρῷ ἐπορεύοντο καὶ
προῆλθον ὡς εἴκοσι σταδίους, καὶ κατέβησαν ἐς
χωρίον ἄπεδόν τι καὶ αὐτοῦ ἐστρατοπεδεύσαντο,
βουλόμενοι ἔκ τε τῶν οἰκιῶν λαβεῖν τι ἐδώδιμον,
(ᾠκεῖτο γὰρ ὁ χῶρος,) καὶ ὕδωρ μετὰ σφῶν αὐτῶν
φέρεσθαι αὐτόθεν· ἐν γὰρ τῷ πρόσθεν ἐπὶ πολλὰ
στάδια, ᾗ ἔμελλον ἰέναι, οὐκ ἄφθονον ἦν. οἱ δὲ 5
Συρακόσιοι ἐν τούτῳ προελθόντες τὴν δίοδον τὴν
ἐν τῷ πρόσθεν ἀπετείχιζον· ἦν δὲ λόφος καρτερὸς
καὶ ἑκατέρωθεν αὐτοῦ χαράδρα κρημνώδης, ἐκα-
λεῖτο δὲ Ἀκραῖον λέπας. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ οἱ Ἀθη- 6
ναῖοι προῄεσαν, καὶ οἱ τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμ-
μάχων αὐτοὺς ἱππῆς καὶ ἀκοντισταί, ὄντες πολλοὶ

§. 4. προελθόντες. In plerisque libris mss. male προςελθ.

πρῷ Bekk. hic et c. 79. init. Vulgo πρωΐ. Cf. IV, 6., ubi similiter vulgo πρωΐ. Monosyllabon fuisse apud Atticos ex poetis apparet. Cf. Steph. Thes. ed. rec. in h. v.

οἰκιῶν. Aug. Pal. It. Vat. I. οἰκείων.

ᾗ male om. Vat. et Phot. in v. στάδια.

§. 4. προελθόντες. Ad dextram Anapi ripam. — λόφῳ τινί. „Pernoctarunt ad collem circiter decem stadia [ut ipse Britannus dixit, *about a mile*, quorum millium quatuor ante quadraginta stadiis comparata sunt] in austrum spectantem a Cavetta, faucibus praeruptis, ubi Anapus prorumpit ex montibus Hyblae, et statim ei iungitur altera pars a Floridia et St. Paulo defluens.“ LEAK. — χωρίον ἄπεδον. Infra c. 79. locus vocatur πεδίον. „Hic campus est Floridiae et situs fuerit oportet prope hoc oppidulum. LEAK. — στάδια. Alibi apud Thuc. σταδίους. Cf. Phot. et Lob. ad Phryn. p. 762.

§. 5. λόφος καρτερός. Infra 79, 2. ἐπάντης. Simul angustum fuisse locum ex 79, 1. cognoscimus. — Ἀκραῖον λέπας. „Id est summa rupes, ultra Euryelum occasum versus solstitialem locus arduus atque asper, vulgo nunc incolis *Criniti*.“ CLUV. Sic. ant., quocum facit Dorv. Sic. p. 187. Summum septuaginta stadia a Syracusis abfuisse ex Thucydidis narratione intelligi docet Manso Spart. II. p. 451. Ipsum collem, cui hoc nomen fuerit, definire non audet Arn. Nomen cum Acris, colonia Syracusarum in alia regione sita (cf. VI, 5. ibique adn.), cohaerere non videri adnotat Leak. p. 688. De ipso vocab. λέπας asperum montem significanti vid. Bloomf.

§. 6. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ. Tertio die itineris. Cf. §. 4.

ἑκάτεροι, ἐκώλυον καὶ ἐςηκόντιζόν τε καὶ παρίπ-
7 πευον. καὶ χρόνον μὲν πολὺν ἐμάχοντο οἱ Ἀθη-
ναῖοι, ἔπειτα ἀνεχώρησαν πάλιν ἐς τὸ αὐτὸ στρα-
τόπεδον. καὶ τὰ ἐπιτήδεια οὐκέτι ὁμοίως εἶχον.
οὐ γὰρ ἔτι ἀποχωρεῖν οἷόν τ᾽ ἦν ὑπὸ τῶν ἱππέων.
1 79. πρῷ δὲ ἄραντες ἐπορεύοντο αὖθις καὶ ἐβιά-
σαντο πρὸς τὸν λόφον ἐλθεῖν τὸν ἀποτετειχισμένον,
καὶ εὗρον πρὸ ἑαυτῶν ὑπὲρ τοῦ ἀποτειχίσματος
τὴν πεζὴν στρατιὰν παρατεταγμένην οὐκ ἐπ᾽ ὀλί-
2 γων ἀσπίδων· στενὸν γὰρ ἦν τὸ χωρίον. καὶ προς-
βαλόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἐτειχομάχουν, καὶ βαλλόμε-
νοι ὑπὸ πολλῶν ἀπὸ τοῦ λόφου ἐπάντους ὄντος
(διικνοῦντο γὰρ ῥᾷον οἱ ἄνωθεν,) καὶ οὐ δυνάμενοι
3 βιάσασθαι ἀνεχώρουν πάλιν καὶ ἀνεπαύοντο. ἔτυ-
χον δὲ καὶ βρονταί τινες ἅμα γενόμεναι καὶ ὕδωρ,

οὐ δυνάμενοι δὲ ἑλεῖν λόφον ἀποτετειχισμένον ἀναχωροῦσιν ἐς τὸ πεδίον, ὅπου πάλιν κακοῦνται ἀκροβολισμοῖς.

§. 6. ἑκάτεροι. Vat. I. Vall. Bekk. ἑκατέρωθεν, fortasse recte, ut iungatur cum ἐκώλυον. „Ἑκάτεροι, nempe et equites et iaculatores.“ HAACK. Similis dubitatio oritur VIII, 25, 4.

Cap. 79. §. 2. ἀνεχώρουν. Ἀπεχώρουν Vat., a quo praeter ceteros libros dissentit Suidas in v. ἐπάντους.

§. 3. ἔτυχον δέ. Vat. ἔτυχον γάρ.

§. 7. ἀποχωρεῖν] ἀποσκίδνασθαι ἀπὸ τοῦ στρατεύματος. οὐκ ἦν ἐπιτήδειον ἀποχωρεῖν κωλυόντων τῶν ἱππέων. Schol. De ὑπό, pro quo vulgo invitis membranis hic ἀπό legebatur, cf. VI, 37: ἐκ σκηνιδίων οὐκ ἐπὶ πολὺ ὑπὸ τῶν ἱππέων ἐξιόντες, Matth. Gr. §. 592. β΄. Bernh. Synt. p. 269.

Cap. 79. §. 1. πρῷ. Quarto die itineris. — ἐβιάσαντο... ἐλθεῖν. Exemplum simile, ubi βιάζεσθαι cum infinitivo coniunctum sit summa vi contendere, nullum aut ipsi novimus aut in Steph. Thes. ed. rec. adscriptum videmus. Si ἐλθεῖν abesset, oratio similis esset illustratae ad c. 69. extr. et I, 63, 1. Quae quum in ed. mai. adnotavissemus, Bloomfieldius in ed. 2. ἐλθεῖν ab interpretibus additum esse suspicatus est docens similiter in Luc. Ev. XVI, 16: καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται, in nonnullis mss. subiunctum esse εἰςελθεῖν. Kruegero quoque a Valla non expressum esse (verbis vi pervadunt) admonenti offensioni est. — οὐκ ἐπ᾽ ὀλίγων ἀσπίδων. „Loquitur, ut puto, Thucydides de ordinibus εἰς βάθος instructis; nam angustiae loci non patiebantur aciem εἰς μῆκος instrui. Xen. II. Hist. Gr. 4, 11: καὶ ἐγένοντο βάθος οὐκ ἔλαττον ἢ ἐπὶ πεντήκοντα ἀσπίδων. Lucian. Zeux. p. 581. [846.] ἐς βάθος δὲ ἐπὶ τεττάρων καὶ εἴκοσι τεταγμένους ὁπλίτας, ubi vid. Gron. [et Reitz.]“ DUK. Cf. adn. IV, 93, 4., ubi ἐπ᾽ ἀσπίδας πέντε καὶ εἴκοσι, et Ind. Xen. Anab. in ἐπί.

§. 2. ἐτειχομάχουν. Munitionem (τὸ ἀποτείχισμα) oppugnabant. — διικνοῦν-

οἷα τοῦ ἔτους πρὸς μετόπωρον ἤδη ὄντος φιλεῖ
γίγνεσθαι· ἀφ' ὧν οἱ Ἀθηναῖοι μᾶλλον ἔτι ἠθύ-
μουν, καὶ ἐνόμιζον ἐπὶ τῷ σφετέρῳ ὀλέθρῳ καὶ
ταῦτα πάντα γίγνεσθαι. ἀναπαυομένων δ' αὐτῶν, 4
ὁ Γύλιππος καὶ οἱ Συρακόσιοι πέμπουσι μέρος τι
τῆς στρατιᾶς ἀποτειχιοῦντας αὖ ἐκ τοῦ ὄπισθεν
αὐτούς, ᾗ προεληλύθεσαν· ἀντιπέμψαντες δὲ κἀ-
κεῖνοι σφῶν αὐτῶν τινας διεκώλυσαν. καὶ μετὰ 5
ταῦτα πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἀναχωρήσαντες πρὸς τὸ
πεδίον μᾶλλον οἱ Ἀθηναῖοι ηὐλίσαντο. τῇ δ' ὑστε-
ραίᾳ προὐχώρουν, καὶ οἱ Συρακόσιοι προςέβαλλόν
τε πανταχῇ αὐτοῖς κύκλῳ καὶ πολλοὺς κατετραυ-
μάτιζον, καὶ εἰ μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώ-
ρουν, εἰ δ' ἀναχωροῖεν, ἐπέκειντο, καὶ μάλιστα
τοῖς ὑστάτοις προςπίπτοντες, εἴ πως κατὰ βραχὺ
τρεψάμενοι πᾶν τὸ στράτευμα φοβήσειαν. καὶ ἐπὶ 6
πολὺ μὲν τοιούτῳ τρόπῳ ἀντεῖχον οἱ Ἀθηναῖοι,
ἔπειτα προελθόντες πέντε ἢ ἓξ σταδίους ἀνεπαύ-

μᾶλλον. Vat. *μᾶλλον γάρ*.

§. 4. *ὁ Γύλιππος*. Vat. *καὶ ὁ Γύλ.*
ἀποτειχιοῦντας. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Reg. Marc. *ἀποτειχιοῦντες*. „Non male." BAU. Nos vulgatum praeferimus ob exquisitius dicendi genus, de quo vid. Matth. Gr. §. 434. 2.
αὖ secundum Vat. addidit Bekk. Respicitur ad 78, 5.
δέ. Vat. *δὲ καί*.

§. 5. *ταῦτα*. Vat. Bekk. *τοῦτο*, ut c. 46. 54. 75. init. alibi. Sed vulgatum non minus rectum est. Cf. Ind. Xen. Anab. in *μετά* et I, 113. 114. 118. al. Eadem dubitatio redit VIII, 19.

το] *ἀντὶ τοῦ ἐξικνοῦντο βάλλοντες*. Schol.

§. 5. *ἀναχωρ. πρὸς τὸ πεδίον μᾶλλον*. Ut videtur, quo facilius hostes impedirent, ne iterum munitione per angustam vallem a tergo exstructa receptu ipsos intercluderent. Cf. Arn. — *τῇ δ' ὑστεραίᾳ*. Quinto die. — *προὐχώρουν*. „Apparet Athenienses denuo per vallem ascendere conatos, sed a Syracusanis ita lacessitos esse, ut ne ad introitum quidem eius pervenirent." ARN. Cf. §. 6. — *πανταχῇ κύκλῳ*. Haec recte coniungi docuimus ad Xen. Anab. III, 1, 2. — *καὶ μάλιστα*. „Verti potest *καί* idque, [et quidem, sic ut repetatur *ἐπέκειντο*,]... aut iunge *καὶ μάλιστα*, vel maxime, [ut *καὶ μάλα*, *καὶ πάνυ*, similia.] Illud tenendum." BAU. — *εἴ πως*. Cf. Matth. Gr. §. 526. Krueg. §. 65. 1. adn. 10. — *κατὰ βραχὺ τρεψάμενοι*. Fugato subinde parvo eorum numero, Steph.

οντο ἐν τῷ πεδίῳ· ἀνεχώρησαν δὲ καὶ οἱ Συρα-
κόσιοι ἀπ' αὐτῶν ἐς τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον.
1 80. Τῆς δὲ νυκτὸς τῷ Νικίᾳ καὶ Δημοσθένει
ἐδόκει, ἐπειδὴ κακῶς σφίσι τὸ στράτευμα εἶχε τῶν
τε ἐπιτηδείων πάντων ἀπορίᾳ ἤδη, καὶ κατατε-
τραυματισμένοι ἦσαν πολλοὶ ἐν πολλαῖς προςβολαῖς
τῶν πολεμίων γεγενημέναις, πυρὰ καύσαντες ὡς
πλεῖστα ἀπάγειν τὴν στρατιάν, μηκέτι τὴν αὐτὴν
ὁδόν, ᾗ διενοήθησαν, ἀλλὰ τοὐναντίον ἢ οἱ Συρα-
2 κόσιοι ἐτήρουν, πρὸς τὴν θάλασσαν. ἦν δὲ ἡ ξύμ-
πασα ὁδὸς αὕτη οὐκ ἐπὶ Κατάνης τῷ στρατεύμα-
τι, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἕτερον μέρος τῆς Σικελίας, τὸ
πρὸς Καμάριναν καὶ Γέλαν καὶ τὰς ταύτῃ πόλεις

Νικίας καὶ Δημοσθένης πρὸς τὴν θάλασσαν τρέπονται· καὶ ταραχῆς μὲν αὐτοῖς ἐν νυκτὶ ἐμπεσούσης διασπῶνται, τήν γε μέντοι τοῦ Κακυπάρεως διάβασιν βιάζονται, καὶ χωροῦσι πρὸς τὸν Ἐρινεόν.

Cap. 80. §. 1. *τῶν τε*. *Τέ* om. Vat. At cf. prox.
ἀπορίᾳ pr. man. Cl., cod. mus. Brit. Vall. Kistem. Bekk. In Vat. *ἀπορίαι*. Vulgo *ἀπορία*. Sed his verbis et proximis aperte causae continentur, cur *κακῶς τὸ στράτευμα εἶχε*. Quare ne *τέ* quidem omittendum. Cf. adn.
καύσαντες. Aug. Cl. Ven. It. Vat. Reg. Marc. F. *καύσαντας*, non peius. Vid. Duk. ad h. l., sed etiam ad. 74, 1.

§. 2. *μέρος* om. Vat., ante *τὸ ἕτερον* ponitur in Mosqu., quo nonnihil suspectum fit. Vid. Lamb. Bos. p. 275. sqq.

§. 6. *ἐν τῷ πεδίῳ*. I. e. *ἔτι ἐν τῷ πεδίῳ*, aliis verbis: priusquam reliquissent planitiem.

Cap. 80. §. 1. *καὶ κατατετραυματισμένοι ἦσαν*. De non addito *ὅτι* vid. adn. I, 110, 2. Sentientia enim haec est: omnis exercitus male se habebat quum ob omnis commeatus inopiam, qua iam laborabat, tum quod multi vulnerati erant. — *τὴν αὐτὴν ὁδόν*. Cf. Rost. Gr. §. 104. 3. a. — *πρὸς τὴν θάλασσαν*. „Quum iam manifestum esset ascendendo vallem Anapi a Syracusis in terram Siculorum se perventuros sperare non posse, duces mutato itinere in interiora per vallem Cacyparis, quae ad litus maris sexto vel septimo milliario ad austrum ab Anapo finitur, penetrare decreverunt. Quod ut efficerent, hostium iter profectione nocturna praecipere et ad mare recedere, donec viam Syracusis Helorum ferentem attigissent, sibi proposuerunt." ARN.

§. 2. *οὐκ ἐπὶ Κατάνης... ἀλλὰ... πρὸς Καμάριναν καὶ Γέλαν*. Non ut in has duas urbes, quae hostiles erant, se coniicerent, sed quaerentes aliam viam, qua ad Siculos pervenirent. Cf. Mans. Spart. p. 251. sq. adn. et §. 5. „Haec ideo tantum dicta sunt, ut lectores minus docti intelligerent, quo spectaret iter, quod tunc essent ingressuri. Non Catanam, sed in contrariam partem ferebat. Et quum plerique scirent, quo Catana a Syracusis spectaret, iidem cognoscebant, quam viam Athenienses tunc inituri essent. Attamen nonnulli

καὶ Ἑλληνίδας καὶ βαρβάρους. καύσαντες οὖν πυ- 3
ρὰ πολλὰ ἐχώρουν ἐν τῇ νυκτί. καὶ αὐτοῖς, οἷον φιλεῖ καὶ πᾶσι στρατοπέδοις, μάλιστα δὲ τοῖς μεγίστοις, φόβοι καὶ δείματα ἐγγίγνεσθαι, ἄλλως τε καὶ ἐν νυκτί τε καὶ διὰ πολεμίας καὶ ἀπὸ πολεμίων οὐ πολὺ ἀπεχόντων ἰοῦσιν, ἐμπίπτει ταραχή.
καὶ τὸ μὲν Νικίου στράτευμα, ὥςπερ ἡγεῖτο, ξυνέ- 4
μενέ τε καὶ προὔλαβε πολλῷ· τὸ δὲ Δημοσθένους, τὸ ἥμισυ μάλιστα καὶ πλέον, ἀπεσπάσθη τε καὶ

§. 4. *καὶ πλέον* Vat. Bekk. Vulgo *καὶ τὸ πλέον*, quorum sententiam Portus sic interpretatur: dimidia fere *atque adeo maior* pars. Cf. adn. III, 17. 35, 2. VII, 48, 4. Sed haec sententia minus placet quam receptorum verborum, de quibus cf. adn. Neque huc referes usum ad IV, 17, 4. illustratum.

veteres scriptores, sicut Diodorus et Pausanias, atque complures recentiores propter hoc enunciatum affirmant iter eorum usque ad illud tempus Catanam spectasse, id quod secundum modo narrata a Thucydide fieri non potuit; nam iter eorum antea aversum ab ora fuisse dixit, quo non potuerunt Catanam attingere." BLOOMF. Cf. tamen adn. c. 78.

§. 3. *οἷον φιλεῖ.* *Οἷον* explanatur proximis *φόβοι καὶ δείματα*, de qua re et cum sententia cf. IV, 125, 1. — *φόβοι καὶ δείματα.* De pluralibus vid. Krueg. Gr. §. 44. 3. adn. 4. De synonymis coniunctis cf. metus et terror Tac. Agric. c. 32., terror pavorque et pavor terrorque Liv. XXIV, 40. XXIX, 28., *φόβος καὶ δέος* aliquoties (vid. Schaef. Appar. ad Dem. III. p. 477. Weber ad Dem. Aristocr. §. 103.), metus ac timor Cic. Verr. IX, 20, 41. (*πεφόβηταί τε καὶ δέδοικεν* Plat. Euthyphr. p. 12., metuoque et timeo Plaut. Mil. Gl. IV, 8, 38.) Add. *φόβος τε καὶ κατάπληξις* Thuc. VIII, 1. Plut. Nic. c. 16. et Liviana consternatio pavorque aliaque talia iam paululum differentia. De similibus vocabulis binis coniunctis cf. adn. V, 82. 100. Lob. ad Soph. Ai. v. 145. p. 137. Gravius esse *δεῖμα* quam *φόβον* intelligi ex verbis Eurip. Hel. v. 319. [312.]: *φόβος εἰς τὸ δεῖμά μ' ἄγει*, recte docet Bloomf. *δείματος* vocis exempla proferens et legi maxime de terroribus Panicis aliisque divinitus immissis declarans. Cf. II, 102. — *καὶ ἀπὸ πολεμίων . . . ἰοῦσιν.* Port.: et hoste non procul distante iter facientibus. Quare *ἀπό* expungi volunt Reisk. Dobr. Goell., recte, ut videtur. Vulgatam Bloomf. olim ex duorum loquendi generum commixtione conatus est explicare, nunc tacens *ἀπό* uncis inclusit.

§. 4. *ὥςπερ.* „Lege *ὅπερ* vel saltem *ὅςπερ*." DOBR. ad IV, 90. Sed *ὥςπερ* quoniam valet etiam VIII, 57. extr., ubi cf. adn. — *ξυνέμενε.* „Verte ordines servavit, *blieb beisammen.*" BAU. — *προὔλαβε πολλῷ.* „I. e. *τῆς ὁδοῦ.* Vid. ad IV, 33. Liv. XXXVI, 19. aliquantum viae praeceperat." ARN. Add. Bloomf. De *πολλῷ*, pro quo usitatius esset *πολύ*, cf. Madv. Synt. §. 43.

5 ἀτακτότερον ἐχώρει. ἅμα δὲ τῇ ἕῳ ἀφικνοῦνται ὅμως πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐςβάντες ἐς τὴν ὁδὸν τὴν Ἑλωρινὴν καλουμένην ἐπορεύοντο, ὅπως, ἐπειδὴ γένοιντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ τῷ Κακυπάρει, παρὰ τὸν ποταμὸν ἴοιεν ἄνω διὰ μεσογείας· ἤλπιζον γὰρ καὶ τοὺς Σικελοὺς ταύτῃ, οὓς μετέπεμψαν,
6 ἀπαντήσεσθαι. ἐπεὶ δ' ἐγένοντο ἐπὶ τῷ ποταμῷ, εὗρον καὶ ἐνταῦθα φυλακήν τινα τῶν Συρακοσίων ἀποτειχίζουσάν [τε] καὶ ἀποσταυροῦσαν τὸν πόρον.

§. 5. *Ἑλωρινήν* Cass. Ven. Reg. Gr. Chr. vett. edd. Haack. Vulgo et Bekk. *Ἐλωρινήν*. Cf. sd. VI, 66, 3.

ἐπί Vat. Bekk., quod propter proximum *παρά* vulgato *παρά* praetulimus. Cf. paulo post §. 6. et 78, 3. 84, 3. IV, 83. Sic etiam *γίγνεσθαι ἐπὶ τῷ στρατοπέδῳ*, ad castra venire, Xen. Anab. VII, 3, 1. Quod *ἐπί* Schol. infra 84, 3. et alibi (ut II, 90.) interpretatur *παρά*.

μεσογείας. Vat. *τῆς μεσογείας.* Sed sine articulo etiam I, 100. *προελθόντες τῆς Θρᾴκης ἐς μεσόγειαν.*

μετέπεμψαν. Vat. Bekk. *μετεπέμψαντο*, e corr. Vid. adn. I, 112, 3.

§. 6. *ἀποτειχίζουσάν τε.* *Τέ* ex Vat. interposuit Bekk. Cf. sd. I, 5.

§. 5. *ἅμα δὲ τῇ ἕῳ.* Sexto die itineris. — *πρὸς τὴν θάλασσαν.* In viciniam maris. — *τὴν ὁδὸν τὴν Ἑλωρινήν.* De hac vid. adn. VI, 66, 3. — *τῷ ποταμῷ τῷ Κακυπάρει.* Sic denuo c. 82. *τὸν ποταμὸν τὸν Ἐρινεόν.* Adnotanda haec rarissima verborum collocatio, quam tacuerunt Matth. Gr. §. 274. Rost. §. 98. adn. 2., commemoravit Krueg. Gr. I. §. 50. 7. adn. 1. Simillime *ἐν τῷ ποταμῷ τῷ Ὑδάσπῃ* Luci. de conscr. hist. §. 12., *πρὸς τῷ παταμῷ τῷ Ἀσινάρῳ* Paus. VII, 16, 3., *τοῦ ποταμοῦ τοῦ Βορυσθένους* Strab. VII, 1, 1., *τῷ ποταμῷ τῷ Ἰνδῷ* Arri. Anab. VI, 1. et similiter VI, 3., nec multo aliter *τοῦ Ἄραρος τοῦ ποτ.* Strab. IV, 3, 2., *εἰς ποταμὸν τὸν Τίβεριν* Zon. Ann. VII, 23. Hodie Cacyparis Casibili dicitur, XII millia passuum a Syracusis remotus. „Vid. Cluv. Sic. ant. p. 183." HUDS. „Intervallum, quod fuit inter Atheniensium castra in planitie Floridiae locata [cf. adn. 78, 4.] et viam Helorinam mari appropinquantem ad septentrionem versus a Cacypari, circiter duarum partium itineris nocturni patet fuisse; nam profecti sunt nocte §. 3., postquam initium noctis deliberando consumptum est. Atqui Casibilis a Floridia circiter decem millia in via distat; hunc ergo fluvium, qui praeterea primus est paulo maior in meridiem a Syracusis spectans, Cacyparim esse manifestum videtur." LEAK. p. 688. — *παρὰ τὸν ποταμὸν . . . ἄνω.* „Ergo non iuxta litus Camarinam." BLOOMF. Cf. adn. §. 2. — *μετέπεμψαν.* Vid. 77, 6. et sd.

καὶ βιασάμενοι αὐτὴν διέβησάν τε τὸν ποταμὸν
καὶ ἐχώρουν αὖθις πρὸς ἄλλον ποταμόν, τὸν Ἐρι-
νεόν· ταύτῃ γὰρ οἱ ἡγεμόνες ἐκέλευον.

οἱ δὲ Συρακόσιοι τοὺς μετὰ τοῦ Δημοσθένους δίχα ὄντας τοῦ Νικίου στρατεύματος καταλαμβάνουσι καὶ κυκλοῦνταί τε καὶ ἀκροβολίζονται.

81. Ἐν τούτῳ δ᾽ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμ- 1
μαχοι, ὡς ἥ τε ἡμέρα ἐγένετο, καὶ ἔγνωσαν τοὺς
Ἀθηναίους ἀπεληλυθότας, ἐν αἰτίᾳ τε οἱ πολλοὶ
τὸν Γύλιππον εἶχον ἑκόντα ἀφεῖναι τοὺς Ἀθηναί-
ους, καὶ κατὰ τάχος διώκοντες, ᾗ οὐ χαλεπῶς
ᾔσθάνοντο κεχωρηκότας, καταλαμβάνουσι περὶ ἀρί-
στου ὥραν. καὶ ὡς προςέμιξαν τοῖς μετὰ τοῦ Δη- 2
μοσθένους, ὑστέροις τε οὖσι καὶ σχολαίτερον καὶ
ἀτακτότερον χωροῦσιν, ὡς τῆς νυκτὸς τότε ξυνετα-

Cap. 81. §. 1. ἥ τε. Ἡ om. Gr. K. Quos ne ob nostram linguam et c. 84. IV, 48. 67. 135. (cf. Xen. Anab. Ind. in v. ἡμέρα) sequare, prohibet τέ particulae collocatio.

§. 2. ὡς. In plerisque libris praeter Vat. ὥςπερ. Cf. sd. VIII, 34.

τότε. Vat. τέ. At vid. adn.

§. 6. βιασάμενοι ... διέβησαν τὸν ποτ. „Satis perspicuum videtur et Niciam et Demosthenem via Helorina progressos Cacyparim eodem loco traiecisse.“ THIRW. Hist. Gr. III. p. 452. adn., ubi hanc partem itineris imperatorum Atheniensium paulo obscuriorem esse dicit. — ἐχώρουν. I. e. incipiebant procedere; neque tamen cuncti eo pervenerunt, sed solum agmen Niciae. Cf. adn. c. 82. extr. — Ἐρινεόν. „Est Miranda, qui inde [a Cacypari] post VI circiter millia passuum sequitur.“ CLUV. Sic. ant. p. 183. Secundum Piantem *fiume d'Arola* esse, sed hoc nomine et Miranda eundem fluvium significari adnotat Goell. At Gallo fl. est Mannerto Sic. p. 340., Falconara, quem alii Asinarum esse arbitrantur, Leakio p. 689. Cf. adn. 81, 3. — ταύτῃ (χωρεῖν) ... ἐκέλευον. „Hi itineris duces Atheniensibus, ne conversi, sicut statuerant, in interiora [secundum Cacyparim se conferrent], sed viam litus legentem paulo longius persequerentur, . . . persuaserant. Quas causas huius consilii attulerint, ignoramus.“ ARN. Idem et Bloomfieldius in ed. 2. suspicantur Athenienses timuisse, ne, quum vallis Cacyparis praeoccupata esset a Syracusanis, transire eam non possent. Contra Leakius l. d. Athenienses ob quaedam prius acta (vid. VI, 88.) sperasse se Camarinae auxilium inventuros parum probabiliter coniicit.

Cap. 81. §. 1. ἡ ἡμέρα, dies is, de quo explicatum est c. 80. Cf. sd. — ἐν αἰτίᾳ ... εἶχον ... ἀφεῖναι. „I. e. ᾐτιάσαντο ἀφ. Planius II, 59. init. τ. Περικλ. ἐν αἰτίᾳ εἶχον ὡς πείσαντα.“ BAU. Cf. V, 65, 5. — οὐ χαλεπῶς iunge cum ᾔσθάνοντο.

§. 2. τῆς νυκτὸς τότε. „I. e. nocte, illo tempore, quod supra dixi, [et ideo nocte illa, quam supra dixi].“ ARN. Cf. adn. I, 101,

ράχθησαν, εὐθὺς προςπεσόντες ἐμάχοντο· καὶ οἱ
ἱππῆς τῶν Συρακοσίων ἐκυκλοῦντό τε ῥᾷον αὐτούς,
3 δίχα δὴ ὄντας, καὶ ξυνῆγον ἐς ταὐτό. τὸ δὲ Νικίου
στράτευμα ἀπεῖχεν ἐν τῷ πρόσθεν καὶ πεντήκοντα
σταδίους· θᾶσσόν τε γὰρ ὁ Νικίας ἦγε, νομίζων
οὐ τὸ ὑπομένειν ἐν τῷ τοιούτῳ ἑκόντας εἶναι καὶ
μάχεσθαι σωτηρίαν, ἀλλὰ τὸ ὡς τάχιστα ὑποχω-
4 ρεῖν τοσαῦτα μαχομένους, ὅσα ἀναγκάζονται. ὁ δὲ
Δημοσθένης ἐτύγχανέ τε τὰ πλείω ἐν πόνῳ ξυνε-

ἐκυκλοῦντό τε. Τέ om. Vat.

δή om. D. Mosq. K. Ἤδη praebet Vat., quod ut c. 77. recepit Did. At δή explicandi vim hic habet, ut alibi in contractis enunciatis causalibus. Cf. IV, 59, 4. VIII, 84, 3.

§. 3. καὶ πεντήκοντα. Ita pleraeque membranae et Bekk. Vulgo et Vat. ἑκατὸν καὶ πεντ. Quam vulgatam repugnare locorum intervallis sentiens Cluver satis miram eius computationis explicationem proposuit Sic. ant. p. 184.

αν
σωτηρίαν. Vat. σωτηρίον, quasi legendum sit σωτήριον. Sed vulgato Latinum aliquid saluti s. salutare est recte exprimi constat. Cf. Matth. Gr. §. 309. b.

§. 4. ἐτύγχανέ τε. Τέ om. Cass. Contra paulo post vulgo ἐν πόνῳ τε, ubi τέ om. Vat. Gr. E. Bekk. Illud deleri mavult Dobr.

2. Respicitur ad 80, 3. sq. — δίχα δὴ ὄντας, quippe disiunctos. Cf. adn. I, 64, 1. et sd. „κεχωρισμένους ἀπὸ τῶν μετὰ Νικίου.“ Schol. Nisi est potius διεσπασμένους ἀλλήλων. — ξυνῆγον ἐς ταὐτό, in unum cogebant. Cf. adn. II, 84, 1. III, 91, 4.

§. 3. καὶ (vel) πεντήκοντα σταδίους. Ex his Erineum non posse esse Mirandam videtur apparere. Nam Mirandam Cluver VI circiter millia passuum, id est XLVIII stadia, a Cacypari dixit distare Sic. ant. p. 183. Demosthenes et Nicias separati quidem iam erant, antequam Cacyparim traiecissent (cf. 80, 4.); sed tunc uterque hunc fluvium videtur transisse. Cf. adn. 80, 6. Neque vero Nicias ultra Erineum progressus erat, sed eo ipso die, quo captus est Demosthenes, ad hunc fluvium pervenit. Vid. c. 82. extr. Ex his corrige Goelleri adnotationem ad h. l. (in ed. mai. nostra insuper falso stadiorum numero depravatam.) — θᾶσσόν τε γάρ. Huic τέ nonnulli δέ in ὁ δὲ Δημοσθ. respondere arbitrantur, alii τὲ γάρ explicant etenim. Cf. adn. IV, 52, 2. Matth. Gr. §. 626. p. 1505., ubi pro Thuc. VII, 21. leg. VII, 81. Θᾶσσόν τι dubitanter coniecit Dobr., cui refragantur proxima νομίζων ... σωτηρίαν ... τὸ ὡς τάχιστα ὑποχωρεῖν, de quibus cf. Matth. Gr. §. 541. p. 1258. — ἑκόντας εἶναι. Cf. adn. II, 89, 8. — τοσαῦτα μαχομένους. Cf. adn. 34, 6. — ὅσα ἀναγκάζονται. „Lege ὅσ᾽ ἂν ἀναγκάζωνται vel ὅσα ἀναγκάζοιντο.“ DOBR. Non opus. Vid. Matth. Gr. §. 529, 5. Rost. §. 123b, 5,

χεστέρῳ ὢν διὰ τὸ ὑστέρῳ ἀναχωροῦντι αὐτῷ πρώτῳ ἐπικεῖσθαι τοὺς πολεμίους, καὶ τότε γνοὺς τοὺς Συρακοσίους διώκοντας οὐ προὐχώρει μᾶλλον, ἢ ἐς μάχην ξυνετάσσετο, ἕως ἐνδιατρίβων κυκλοῦταί τε ὑπ᾽ αὐτῶν καὶ ἐν πολλῷ θορύβῳ αὐτός τε καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ Ἀθηναῖοι ἦσαν· ἀνειληθέντες γὰρ ἔς τι χωρίον, ᾧ κύκλῳ μὲν τειχίον περιῆν, ὁδὸς δὲ ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν, ἐλάας δὲ οὐκ ὀλίγας εἶχεν,

ἐν πολλῷ Vat. I. Bekk. Vulgo πολλῷ sine ἐν, sed solus dativus hic poni nequit.

ἔνθεν τε. Τέ om. Gr. I. Laur. Mosqu., et vulgo dicitur ἔνθεν καὶ ἔνθεν. Vid. II, 6. et Ind. Xen. Anab. et Cyr. Sed τέ additur etiam apud Plat. (vid. Steph. Thes. III. p. 1083. ed. rec.) et καὶ ἔνθεν καὶ ἔνθεν bis legi apud Hippocratem testatur Dind. ad Athen. l. II. c. 82.

§. 4. ἀνειληθέντες. Lobeckius ad Phryn. p. 29. συνειληθέντες coniicit, quia ἀνειλεῖν in re militari, ut ἀνειλῆσαι τοὺς πολεμίους, Philostr. V. Apoll. II, 11, 59., aliam habeat significationem et idem fere sit quod ἐξελίσσειν. Hic autem conclusi vel compulsi, ut Steph. et Port. interpretantur, vel simile quiddam dicendum est. Et ita συνειλεῖν aliquoties legitur. „At apud Arri. Exp. Alex. IV, 5, 13. legimus: οἱ δὲ τοὺς διαβαίνοντας ἀντιμέτωποι ταχθέντες ἀνείλουν ἐς τὸν ποταμόν, ubi ἀνειλεῖν est plane Gallicum *refouler*, itidemque hic valet turbatos repellere.“ ARN. „Similiter Ios. B. I. IV, 1, 4: ἀνειλοῦντο καὶ περὶ σφᾶς ἔπιπτον, *were hemmed up*.“ BLOOMF. Zon. Ann. IX, 30. p. 293. ed. Pind.: ἐκεῖνος δὲ μετὰ τῶν αὐτομόλων (ὁ γὰρ Σκιπίων οὐκ ἐσπείσατο αὐτοῖς) εἰς τὸ Ἀσκληπιεῖον ἀνειλήθη (ita cod. A. B. pro ἀνειληλύθει), ubi interpr. contrusus est. Add. Schweb. ad Onos. p. 126. — ἔς τι χωρίον. Πολυζήλειον αὐλήν vocat Plut. Nic. c. 27., quam e Polyzelo, Hieronis fratre, nomen invenisse suspicatur Cluv. Sic. ant. p. 184. Αὐλήν esse proprie crates pastorales, septum, deinde specum, locum cavum, explicat Bloomf. Cf. Thirw. Hist. Gr. III. p. 453., qui appellat *a hollow place, the close of Polyz.* — ὁδὸς δὲ ἔνθεν τε καὶ ἔνθεν. „Simul audi ἦν ex περιῆν. Cf. Gr. §. 62. 4. adn. 1.“ KRUEG. De particulis vid. sd. „Descriptio loci non admodum perspicua est. Significantne verba ὁδ. ἔνθ. τ. κ. ἔνθ. viam secundum septum ab utraque parte fuisse, quae Syracusanis facultatem daret Athenienses a diversis regionibus vexandi?“ ARN. Id sane liquet. — ἐλάας ... εἶχεν. Propter haec locus olivetum „(*an olive-ground*) appellatur a Thirw. et Arn. Verumtamen verba ἐλάας ... εἶχεν non suppeditant notionem iusti oliveti, sed potius loci, in cuius parte consitae fuerint olivae, quum reliqua pars in modum horti coleretur. Ita hic locus non multum dissimilis erat ei, qui I, 106. [ubi Corinthii in eum confugisse dicuntur] depictus est verbis χωρίον ... ᾧ ἔτυχεν ὄρυγμα μέγα περιεῖργον, καὶ οὐκ ἦν

5 ἐβάλλοντο περισταδόν. τοιαύταις δὲ προςβολαῖς καὶ οὐ ξυσταδὸν μάχαις οἱ Συρακόσιοι εἰκότως ἐχρῶντο· τὸ γὰρ ἀποκινδυνεύειν πρὸς ἀνθρώπους ἀπονενοημένους οὐ πρὸς ἐκείνων μᾶλλον ἦν ἔτι ἢ πρὸς τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἅμα φειδώ τέ τις ἐγίγνετο ἐπ᾽ εὐπραγίᾳ ἤδη σαφεῖ μὴ προαναλωθῆναί τῳ, καὶ ἐνόμιζον καὶ ὣς ταύτῃ τῇ ἰδέᾳ καταδαμασάμενοι

1 λήψεσθαι αὐτούς. 82. ἐπειδὴ γοῦν δι᾽ ἡμέρας βάλλοντες πανταχόθεν τοὺς Ἀθηναίους καὶ ξυμμάχους ἑώρων ἤδη τεταλαιπωρημένους τοῖς τε τραύμασι καὶ τῇ ἄλλῃ κακώσει, κήρυγμα ποιοῦνται Γύλιππος καὶ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, πρῶτον μὲν τῶν νησιωτῶν εἴ τις βούλεται ἐπ᾽ ἐλευθερίᾳ ὡς σφᾶς ἀπιέναι· καὶ ἀπεχώρησάν τινες

ὁ μὲν οὖν Δημοσθένους στρατὸς ὁμολογίᾳ παραδίδωσιν ἑαυτὸν τοῖς Συρακοσίοις. Νικίας δὲ ἐν τούτῳ τὸν Ἐριneὸν διαβαίνει.

ἐβάλλοντο. Vulgo ἐβάλλοντό τε, sed τέ, quod redundat, om. Vat. (Lugd.?) Bekk.

§. 5. ἐγίγνετο Vat. Bekk., quod convenit temporibus ἦν et ἐνόμιζον. Vulgo ἐγένετο.

ἔξοδος. In altera re haec loca prorsus inter se respondent; nam ne huius quidem exitus videtur fuisse.“ BLOOMF. in ed. 2. De syntaxi huius enunciati cf. Rost. Gr. §. 123. adn. 6. — περισταδόν. I. e. πανταχόθεν c. 82. Exempla vocabuli adscripsit Bloomf.

§. 5. ξυσταδὸν μάχαις. I. e. σταδίαις μάχαις. Cf. Bloomf. et adn. IV, 38, 4., sicut de adverbio cum substantivo verbali iuncto adn. VI, 85, 2. VII, 67, 4. — ἀποκινδυνεύειν πρὸς ἀνθρώπους ἀπονενοημένους. „Id veteres semper timebant. Inde dictum illud σφαλερὸν συμπλέκεσθαι τοῖς ἐξ ἀπονοίας ἀπομαχομένοις. Atque ita Xen. Hist. VII, 5, 12. τοῖς ἀπονενοημένοις οὐδεὶς ἂν ὑποσταίη.“ BLOOMF. Cf. simillima verba μὴ διακινδυνεύειν πρὸς ἀνθρώπους ἀπονοίᾳ χρωμένους Zon. Ann. VII, 25. p. 93. ed. Pind. — φειδώ τέ τις ἐγίγνετο] ἐφείδετο αὐτός [τις] ἑαυτοῦ. Schol. „Ad verbum parsimonia quaedam erat (vitae), i. e. cautio, ne frustra eam profunderent, ut victoria fruerentur.“ BLOOMF., qui comparat φειδὼ βίου apud Eur. et φειδὼ ποιεῖσθαι τοῦ ζῆν apud Diod. Male igitur in Porti interpretatione simul etiam Syracusani nonnihil sibi parcebant pro sibi Haasius iis substituit. Deinde τῳ (i. e. τινὶ Συρακοσίῳ) iunge cum φειδώ τις ἐγίγνετο. Ad πρό in προαναλωθῆναι explicandum vidit Abr. e seqq. repeti posse ἢ καταδαμάσαιντο αὐτούς vel πρὸ τοῦ καταδαμάσασθαι αὐτούς, et similiter προαναλίσκειν I, 141. et apud alios legi. — καὶ ὣς] χωρὶς τοῦ αὐτοὶ προαναλωθῆναι καὶ κινδυνεῦσαι. Schol. — ταύτῃ τῇ ἰδέᾳ] ἤγουν τούτῳ τῷ τρόπῳ τῆς μάχης. Schol. Cf. adn. I, 109, 1. III, 62. al.

Cap. 82. §. 1. ὡς σφᾶς ἀπιέναι. Port.: ad se trans-

πόλεις οὐ πολλαί. ἔπειτα δ᾽ ὕστερον καὶ πρὸς τοὺς 2
ἄλλους ἅπαντας τοὺς μετὰ Δημοσθένους ὁμολο-
γία γίγνεται, ὥςτε ὅπλα τε παραδοῦναι καὶ μὴ
ἀποθανεῖν μηδένα μήτε βιαίως μήτε δεσμοῖς μήτε
τῆς ἀναγκαιοτάτης ἐνδείᾳ διαίτης. καὶ παρέδοσαν 3
οἱ πάντες σφᾶς αὐτοὺς ἑξακιςχίλιοι, καὶ τὸ ἀργύ-
ριον, ὃ εἶχον, ἅπαν κατέθεσαν ἐςβαλόντες ἐς ἀσπί-
δας ὑπτίας, καὶ ἐνέπλησαν ἀσπίδας τέσσαρας. καὶ
τούτους μὲν εὐθὺς ἀπεκόμιζον ἐς τὴν πόλιν· Νι-
κίας δὲ καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ ἀφικνοῦνται ταύτῃ τῇ
ἡμέρᾳ ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Ἐρινεόν, καὶ διαβὰς
πρὸς μετέωρόν τι καθῖσε τὴν στρατιάν.

ἐπικηρυκεῖαι Γυλίππου καὶ Νικίου ἄπρακτοι. ὁ δὲ τῆς νυκτὸς μέλλει πορεύεσθαι, ἀλλ᾽ οὐ λανθάνει.

83. Οἱ δὲ Συρακόσιοι τῇ ὑστεραίᾳ καταλα- 1
βόντες αὐτὸν ἔλεγον, ὅτι οἱ μετὰ Δημοσθένους
παραδεδώκοιεν σφᾶς αὐτούς, κελεύοντες κἀκεῖνον
τὸ αὐτὸ δρᾶν· ὁ δ᾽ ἀπιστῶν σπένδεται ἱππέα πέμ-
ψαι σκεψόμενον. ὡς δ᾽ οἰχόμενος ἀπήγγειλε πάλιν 2

Cap. 82. §. 3. *ταύτῃ τῇ* Vat. Bekk. Vulgo *αὐτῇ τῇ*, quod ferri non posse docuimus in ed. mai.

καθῖσε Bekk. Vulgo *ἐκάθισε*. Vat. *ἐκαθεῖσε*. Cass. Aug. Cl. Ven. It. Reg. Marc. et plerique alii *καθεῖσε*. „*Καθεῖσε* Homerus Il. ε΄. v. 36. et Il. ξ΄. v. 204., ubi vid. Eustath., pro *ἐκάθισε*, *καθίδρυσε*, collocavit. Prosae scriptores an eo utantur, mihi nondum compertum est.“ DUK. *Κατεῖσε* legitur Herodot. IV, 79., ubi vid. intt., et simplex *εἶσε* apud eundem III, 61. Medium *εἰσάμην* praeter eundem et Plut. apud ipsum Thuc. legimus III, 58., ubi Buttm. Gr. max. §. 108. II. adn. 7. laudavimus. Respondet ibi medio *ἱδρύεσθαι*, ut hic activum *ἱδρύειν* collocari potuit. Vid. IV, 104. Sed activum ab Atticis abiudicat idem Buttm. adn. 6., et totum verbum sermoni concionis sublimiori et ad poeticum propius accedenti magis convenit quam huic simplici narrationi. Quare *καθῖσε*, ut VI, 66., praetulimus. Cf. Buttm. Gr. max. Ind. verb. v. *ἵζω* et interpr. Aristoph. Ran. v. 862. Add. sd. IV, 130, 7. et adn. II, 71, 1.

ire. „Est emphasis quaedam: abire ab Atheniensibus et ad se transire.“ BLOOMF. — *πόλεις*. Cf. adn. 75, 5. et de vv. *τινὲς οὐ πολλαί* adn. IV, 72, 4.

§. 2. *ἔπειτα ὕστερον*. Cf. adn. II, 9, 2.

§. 3. *ἀφικνοῦνται ... Ἐρινεόν*. „Demosthenes igitur hunc fluvium non attigit, sed in itinere ad Cacyparim apud eum interceptus est, ut apparet ex c. 80. extr. [cum his verbis comparato].“ ARN. De collocatione verborum *τὸν ποτ. τὸν Ἐριν.* vid. adn. 80, 5.

Cap. 83. §. 1. *τῇ ὑστεραίᾳ*. Septimo die itineris. — *ἱππέα*. *Ἱππέας* scribit Plut. Nic. c. 27., omnino conferendus etiam cum narratis §. 2.

παραδεδωκότας, ἐπικηρυκεύεται Γυλίππῳ καὶ Συ-
ρακοσίοις εἶναι ἕτοιμος ὑπὲρ Ἀθηναίων ξυμβῆναι,
ὅσα ἀνάλωσαν χρήματα Συρακόσιοι ἐς τὸν πόλε-
μον, ταῦτα ἀποδοῦναι, ὥςτε τὴν μετ᾽ αὐτοῦ στρα-
τιὰν ἀφεῖναι αὐτούς· μέχρι οὗ δ᾽ ἂν τὰ χρήματα
ἀποδοθῇ, ἄνδρας δώσειν Ἀθηναίων ὁμήρους, ἕνα
3 κατὰ τάλαντον. οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ Γύλιππος οὐ
προςεδέχοντο τοὺς λόγους, ἀλλὰ προςπεσόντες καὶ
περιστάντες πανταχόθεν ἔβαλλον καὶ τούτους μέ-
4 χρι ὀψέ. εἶχον δὲ καὶ οὗτοι πονήρως σίτου τε καὶ
τῶν ἐπιτηδείων ἀπορίᾳ. ὅμως δὲ τῆς νυκτὸς φυ-
λάξαντες τὸ ἡσυχάζον ἔμελλον πορεύεσθαι. καὶ
ἀναλαμβάνουσί τε τὰ ὅπλα, καὶ οἱ Συρακόσιοι
5 αἰσθάνονται καὶ ἐπαιώνισαν. γνόντες δὲ οἱ Ἀθη-
ναῖοι, ὅτι οὐ λανθάνουσι, κατέθεντο πάλιν πλὴν
τριακοσίων μάλιστα ἀνδρῶν· οὗτοι δὲ διὰ τῶν φυ-
λάκων βιασάμενοι ἐχώρουν τῆς νυκτός, ᾗ ἐδύναν-
1 το. 84. Νικίας δ᾽, ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο, ἦγε τὴν
στρατιάν· οἱ δὲ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι προς-

ἅμα τῇ ἡμέρᾳ δὲ πρὸς τὸν Ἀσίναρον

Cap. 83. §. 2. *μέχρι οὗ δ᾽ ἄν*. Vat. C. *μέχρι δ᾽ οὗ ἄν*.

§. 2. *παραδεδωκότας*. Cf. Matth. Gr. §. 555. adn. 4.

§. 3. *καὶ τούτους*. „Sicut Demosthenis copiis instite- rant.“ BAU.

§. 4. *πονήρως*. Cf. adn. VIII, 24. — *σίτου τε καὶ τῶν ἐπιτηδείων*. Vulgo invitis membranis *καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτ.*, quod *ἄλλων* si ad sententiam tibi necessarium videatur, cf. adn. I, 116, 3. IV, 69. VI, 43. VIII, 10. — *τῆς νυκτὸς ... τὸ ἡσυχάζον*] *καθ᾽ ὃ μάλιστα τῆς νυκτὸς ἔμελλον οἱ πολέμιοι ἡσυχάζειν*. Schol. Argutius, ut videtur. Cf. Matth. Gr. §. 570. Rost. §. 130. 6. Krueg. §. 43. 4. adn. 28.

§. 5. *κατέθεντο*] *τὰ ὅπλα*. Gl. Lugd. — *τριακοσίων ἀνδρῶν· οὗτοι δέ*. Hos postea captos esse legimus c. 85. — *διὰ τῶν φυλάκων βιασάμενοι*] *ἤγουν διελθόντες τοὺς φύλακας σὺν βίᾳ*. Schol.

Cap. 84. Hoc caput et tria proxima praeter partem 86. in Attica recepit Iacobs.

§. 1. *ἐπειδὴ ἡμέρα ἐγένετο*. Octavus dies fugae. „Post captum Demosthenem Nicias *νύκτα διεκαρτέρησε, καὶ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν προῄει βαλλόμενος πρὸς τὸν Ἀσίναρον ποτ.* Plut. [Nic. c. 27.] Hinc etiam constat secundo demum post captum Demosthenem die sese dedidisse Niciam. Convenit quod idem ait in eadem vita Niciae [eod. cap. incip.]: *ἡμέρας ὀκτὼ βαλλόμενος καὶ τραυματιζόμενος ὑπὸ πολεμίων*. Dies illos a fuga numerandos esse constat. Videamus, quis fuerit in anno Attico dies, quo sese dederit in hostium potestatem Nicias. Erat ille apud Syracusanos in victoriae memo-

ρου ἐπείγεται, ὃν διαβαίνοντες οἱ Ἀθηναῖοι ὑπὸ τῶν Συρακοσίων κατακαίνονται.

ἔκειντο τὸν αὐτὸν τρόπον πανταχόθεν βάλλοντές
τε καὶ κατακοντίζοντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἠπείγον- 2
το πρὸς τὸν Ἀσσίναρον ποταμόν, ἅμα μὲν βιαζό-
μενοι ὑπὸ τῆς πανταχόθεν προσβολῆς ἱππέων τε
πολλῶν καὶ τοῦ ἄλλου ὄχλου, οἰόμενοι ῥᾷόν τι σφί-
σιν ἔσεσθαι, ἢν διαβῶσι τὸν ποταμόν, ἅμα δὲ ὑπὸ
τῆς ταλαιπωρίας καὶ τοῦ πιεῖν ἐπιθυμίᾳ. ὡς δὲ 3
γίγνονται ἐπ' αὐτῷ, ἐςπίπτουσιν οὐδενὶ κόσμῳ ἔτι,

riam festus. Psephisma ipsum servavit Plutarchus [Nic. c. 28.]: Εὐρυκλῆς [ὁ] δημαγωγὸς ἔγραψε ... τὴν ἡμέραν, ἐν ᾗ τὸν Νικίαν ἔλαβον, ἱερὰν ἔχειν, θύοντας καὶ σχολάζοντας ἔργων, Ἀσιναρίαν τὴν ἑορτὴν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καλοῦντας· ἡμέρα δ' ἦν τετρὰς φθίνοντος τοῦ Καρνείου μηνός, ὃν Ἀθηναῖοι Μεταγειτνιῶνα προςαγορεύουσιν. Metagitnionem Atheniensium pro eodem habet mense cum Dorico mense Carnio [de quo cf. adn. V, 54.], sic etiam ut quoti mensium dies inter se responderent. [At id non certum. Cf. adn. IV, 118. et Clariss. l. d. p. 113.] Sic fuerit dies Metagitnionis XXVII., quo cladem illam passi sunt Athenienses." DODW. Annal. Thuc. Quod si verum est, postrema pugna navalis, inter quam et fugam octo dierum unum quieverunt (vid. c. 74.), Metagitnionis die XVII. (Sept. Iulian. 1.) commissa est. At si defectus lunae c. 50. narratus accidit eiusdem mensis die XIII. (Aug. 27., vid. adn. c. 50.), ad omnia, quae a c. 51. usque ad c. 69. explicata sunt, gerenda non restat nisi triduum, quod iusto brevius videtur. Clinto ad a. 413. inter illum defectum et fugam c. 75. octo aut novem dies numerat.

§. 2. ἠπείγοντο πρὸς τὸν Ἀσσίναρον. Pergebant oram sequi, ut Assinari vallem attingerent. Quod eos ideo fecisse, quia Erinei vallis nulla esset, per quam in mediterranea perveniretur, coniicit Bloomf. ad c. 80. ed. 2. Alias rei causas rimatur Arnoldus. Leakium autem suspicari Athenienses tunc omnino noluisse in interiora Siciliae proficisci, sed Camarinam se conferre, iam ad c. 80. extr. adnotavimus. Assinarum autem, quod nomen „cum simplici σ scribitur apud Plut. et Diod." (HUDS.), it. Paus. VII, 16, 3., Falconaram, ab Erineo i. e. Miranda VI millia distantem, vult esse Cluver. p. 184. *Fiume di Noto* appellat Mannert. Sicil. p. 340. A Smythio eum vocari *Asinaro* et dici effundi in mare prope *Ballatam di Noto*, parvam navium stationem, adnotat Arn. Sed haec diversa nomina eiusdem fluvii videntur; nam *Noto* (quod oppidum putatur esse vetus Netum) ad Falconaram collocatur a Leakio. Sed is, a quo Erineum Falconaram existimari supra diximus, Niciam non procul ab illo oppido hunc fluvium traiecisse suspicatus Asinarum p. 689. censet esse Abissonem fluvium, qui tria vel quatuor millia a Falconara in occidentem absit. — ἅμα μέν .... „Tripliciter variavit: 1) participio, 2) ὑπό c. genit., 3) dativo ἐπιθυμίᾳ; [nam ὑπὸ τῆς ταλαιπωρίας ... ἐπιθυμίᾳ cum βιαζόμενοι cohaerere propter ἅμα μέν verborum collocationem non est verisimile, nisi synchysin vis statuere.]" BAU. Idem et Iacobsius non ἅμα μὲν βιαζόμενοι, sed ἅμα μὲν οἰόμενοι iungunt, ut verba βιαζόμενοι ..., ὄχλου interiecta sint, quod si vellet Thucydides, aut verba aliter collo-

ἀλλὰ πᾶς τέ τις διαβῆναι αὐτὸς πρῶτος βουλόμενος καὶ οἱ πολέμιοι ἐπικείμενοι χαλεπὴν ἤδη τὴν διάβασιν ἐποίουν· ἀθρόοι γὰρ ἀναγκαζόμενοι χωρεῖν ἐπέπιπτόν τε ἀλλήλοις καὶ κατεπάτουν, περί τε τοῖς δορατίοις καὶ σκεύεσιν οἱ μὲν εὐθὺς διεφθείροντο, οἱ δὲ ἐμπαλασσόμενοι κατέῤῥεον.

Cap. 84. §. 3. οἱ μέν. Reg. καὶ οἱ μέν. Valla: quorum alii. Καί probat Kistem. Sed verba περί τε τοῖς δορατίοις καὶ σκεύεσιν recte cum οἱ μὲν ... κατέῤῥεον iungi posse declaratum est adnotatione.
ἐμπαλασσόμενοι. I. et Zon. ἐμπλασσ. Sed cf. adn.

cata, aut pro βιαζόμενοι scriptum ἐπεὶ ἐβιάζοντο cuperemus. Videtur igitur utrumque participium cum ἠπείγοντο iungendum: properabant, quia urgebantur, quum se levationem aliquam inventuros sperarent. (Unus Par. G. οἰόμενοι δέ.)

§. 3. πᾶς τέ τις cet. „Τέ referendum ad sequ. καὶ οἱ πολέμιοι ..., quae verba mutata structura sunt pro: καὶ πολεμίων ἐπικειμένων χαλεπὴν ἤδη τὴν διάβασιν ποιούντων." HAACK. Immo vero, quod simplicius videtur et Classenio et Kruegero probatum est, membri πᾶς τέ τις ... βουλόμενος verbum finitum non ἐςπίπτουσιν, sed ἐποίουν est. Πᾶς τις legimus iam VII, 60. 70. al., sicut alibi ἕκαστός τις. Cf. Matth. Gr. §. 487. 4. — περί τε τοῖς δορατίοις ... „De form. περὶ τ. δορ. ἐφθείρ. dixit Abr. Anim. ad Aesch. l. II. p. 270." BECK. „Lucian. t. VII. p. 222.: πολλὰ τραύματα λαμβάνοντες περὶ τραχείαις ταῖς πέτραις. Plut. Syll. c. 18: κατὰ κρανοῦς φερόμενοι τοῖς δόρασι περιέπιπτον αὐτοὶ τοῖς ἑαυτῶν." IACOBS. Περί esse fere idem atque alibi περιπειρόμενοι, περιπίπτοντες, exemplis horum verborum docet Bloomf. Homerica ὄλοντο Ἀμφὶ σφοῖς ὀχέεσσι καὶ ἔγχεσι Il. σ. v. 231. comparat Did. „Perspicuum est autem εὐθὺς διεφθείροντο ad περὶ τοῖς δορατίοις, et ἐμπαλ. κατέῤῥεον ad σκεύεσιν referri." ARN. — ἐμπαλασσόμενοι. „Vocem ἐμπαλασσόμενοι ἐμπλεκόμενοι, περιπειρόμενοι δόρατι, φυρόμενοι interpretatus est apud Eustath. ad Hom. Il. ε'. p. 527. ed. Rhod. Aelius Dionysius, [ἐμπλεκόμενοι hic Schol.]" WASS. „Suidas exponit ἐμπίπτοντες εἰς τὸ ὕδωρ." DUK. A Zonara variis verbis explanatur. Cf. Goell. „Crediderim significare hic ... implexi, obhaerentes, propter verba περὶ δορατίοις καὶ σκεύεσι." BAU. „I. et Zon. ἐμπλασσόμενοι, quod idem dicendi genus invenitur apud Aelian. de Anim. prop. XII, 47: οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀποδιδράσκειν πειρώμενοι εἶτα τοῖς δικτύοις ἐμπλάσσονται. [Nisi ibi ἐμπλάζονται legendum est.]" DID. „Dio Cass. LXII, 16: ἀλλήλοις τε ἐνεπλάζοντο, καὶ περὶ τοῖς σκεύεσιν ἐσφάλλοντο, qui locus manifesto ex praesenti expressus est. Vid. Wess. et Valck. ad Herodot. VII, 85. [ἐν ἕρκεσι ἐμπαλασσόμενοι διαφθείρονται], unde apparet [scripturam ἐμπαλασσόμενοι non mutandam et] Eustathii explicationem ἐμπλεκόμενοι, φυρόμενοι, probandam esse." GOELL. At φυρόμενοι simplici παλάσσεσθαι bene respondens hic aptum non est. Ἐμπαλάσσεσθαι verbo pro ἐμπλέκεσθαι lubenter uti dicitur Aelianus in N. A., velut XV, 1. Cf. Bernh. ad Suid. v. ἐμπλασσόμενοι. Add. Lob. Pathol. serm. Gr. p. 88. Male Haas. elisi. — κατέῤῥεον,

ἐς τὰ ἐπὶ θάτερά τε τοῦ ποταμοῦ παραστάντες οἱ 4
Συρακόσιοι (ἦν δὲ κρημνῶδες) ἔβαλλον ἄνωθεν τοὺς
Ἀθηναίους, πίνοντάς τε τοὺς πολλοὺς ἀσμένους
καὶ ἐν κοίλῳ ὄντι τῷ ποταμῷ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ταρασσομένους. οἵ τε Πελοποννήσιοι ἐπικαταβάντες 5
τοὺς ἐν τῷ ποταμῷ μάλιστα ἔσφαζον. καὶ τὸ ὕδωρ
εὐθὺς διέφθαρτο, ἀλλ' οὐδὲν ἧσσον ἐπίνετό τε
ὁμοῦ τῷ πηλῷ ἡματωμένον καὶ περιμάχητον ἦν
τοῖς πολλοῖς. 85. τέλος δὲ νεκρῶν τε πολλῶν ἐπ' 1
ἀλλήλοις ἤδη κειμένων ἐν τῷ ποταμῷ, καὶ διεφθαρμένου τοῦ στρατεύματος τοῦ μὲν κατὰ τὸν ποταμόν, τοῦ δέ, καὶ εἴ τι διαφύγοι, ὑπὸ τῶν ἱππέων,
Νικίας Γυλίππῳ ἑαυτὸν παραδίδωσι, πιστεύσας
μᾶλλον αὐτῷ ἢ τοῖς Συρακοσίοις· καὶ ἑαυτῷ μὲν
χρῆσθαι ἐκέλευεν ἐκεῖνόν τε καὶ Λακεδαιμονίους
ὅ τι βούλονται, τοὺς δὲ ἄλλους στρατιώτας παύ-
2 σασθαι φονεύοντας. καὶ ὁ Γύλιππος μετὰ τοῦτο
ζωγρεῖν ἤδη ἐκέλευε· καὶ τούς τε λοιπούς, ὅσους
μὴ ἀπεκρύψαντο, (πολλοὶ δὲ οὗτοι ἐγένοντο,) ξυνεκόμισαν ζῶντας, καὶ ἐπὶ τοὺς τριακοσίους, οἳ
τὴν φυλακὴν διεξῆλθον τῆς νυκτός, πέμψαντες
3 τοὺς διωξομένους ξυνέλαβον. τὸ μὲν οὖν ἀθροισθὲν τοῦ στρατεύματος ἐς τὸ κοινὸν οὐ πολὺ ἐγένετο, τὸ δὲ διακλαπὲν πολύ· καὶ διεπλήσθη πᾶσα Σικελία αὐτῶν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως, ὥσπερ
4 τῶν μετὰ Δημοσθένους, ληφθέντων. μέρος δέ τι
οὐκ ὀλίγον καὶ ἀπέθανε· πλεῖστος γὰρ δὴ φόνος
οὗτος καὶ οὐδενὸς ἐλάσσων τῶν ἐν τῷ Σικελικῷ

τέλος δὲ Νικίας αὐτὸς καὶ οἱ λοιποὶ ζωγροῦνται· πολλοὶ δὲ ὅμως διαφεύγουσιν.

§. 4. ἐς τά. Ar. Chr. ἐς τό, cui bene convenit sequens singularis κρημνῶδες, et ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα VII, 37. Cf. tamen adn. ἀσμένους. Vat. Mosqu. ἀσμένως. Cf. sd. IV, 21, 1.

Cap. 85. §. 1. χρῆσθαι. Vat. χρήσασθαι, ut II, 4., sed nostrum IV, 69.

§. 2. ξυνεκόμισαν. In plerisque libris praeter Vat. corrupte ξυγκομίσας vel similiter.

deferebantur (secundo flumine „in ima profundi gurgitis, quem facere Assinarum non procul ab ostio suo discimus a Smythio.“ BLOOMF. in ed. 2.) De verbo cf. Pap. Lex. Male ab Arn. vim demergi ei subiectam esse docuimus in ed. mai.

§. 4. ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα, in ulteriorem ripam (fluvii). Ita iam I, 87, 2. De τέ particulae collocatione cf. adn. III, 81, 2. — κρημνῶδες. Aut τὸ ἐπὶ θάτερα audiendum, aut ἦν κρημνῶδες impersonaliter dictum est. Cf. tamen sd. — ἐν κοίλῳ ὄντι τῷ ποταμῷ. „Bei hochgehendem Wasser. Polyb. XXII, 20, 4: ἐγεφύρωσε τὸν Σαγγάριον ποτ., τελέως κοῖλον ὄντα καὶ δύςβατον.“ IACOBS. Cf. Bloomf., qui comparat Polyb. I, 60. et Arri. E. A. VI, 18, 9: κοῖλον ἐποίει τὸν ποταμόν, in interpretatione autem sequitur Kaltwasserum, qui fluvium inter duas ripas altas et praecipites fluentem significari suspicatus est. Quod probandum esse docet Hertl. apud Krueg. comparans Plut. Cam. 3: οἱ δὲ ποταμοὶ πάντες ὥςπερ ἀεὶ κοῖλοι καὶ ταπεινοὶ διὰ θέρους ἐῤῥύησαν, et impugnans Pap. Lex. et Steph. Thes., cui est tumidus.

§. 5. ἐπικαταβάντες. Haas.: ultro etiam descendentes. Cf. adn. IV, 11, 1. VII, 35, 2. — ἔσφαζον. Σφάζειν quidem minus Atticum iudicatur quam σφάττειν (vid. Lob. ad Phryn. p. 241.), sed hic in omnibus libris, in Xen. Anab. IV, 5, 16. in optimis invenitur, eoque solo utuntur tragici. Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 235. et de ἁρμόζειν adn. ad Xen. Cyr. I, 3, 17. Et videtur huc respicere Pollux VI, 192. adnotans Thucydidem dixisse ἔσφαζεν, quod testimonium vulgo referunt ad II, 92., ubi ἔσφαξεν legitur. — διέφθαρτο. Cf. Matth. Gr. §. 505. IV. — περιμάχητον. „Existimo π. ὕδωρ appellasse Thuc. aquam, de qua pugnaretur, et quam plagis redimerent milites iam alioqui paene enecti siti, quum sc. alter alterum antevertere in levanda siti vellet.“ STEPH. in Thes. v. περιμάχητος. Quam vocem proprie accipi etiam Bloomf. iubens comparat Plat. de Leg. 815: περιμάχητος ἦν αὐτοῖς ἡ τροφή, et al.

Cap. 85. §. 1. διεφθαρμένου τοῦ στρατεύματος. „Diodorus p. 340. [XIII, 19.]: πρὸς τῷ Ἀσινάρῳ ποταμῷ περικυκλώσαντες ἀπέκτειναν μὲν μυρίους ὀκτακιςχιλίους, ἐζώγρησαν δὲ ἑπτακιςχιλίους. Noster interemptorum numerum tacet.“ WASS. Is, qui a Diod. positus est, iusto minor videtur. Cf. ibi Wess. De captivorum numero cf. c. 87. — τοῦ δέ cet. Rectius fortasse Krueger sic interpungit: τοῦ δὲ καί, εἴ cet.; cf. Gr. §. 69. 32. adn. 15. — ἑαυτῷ μὲν χρῆσθαι ... ὅ τι βούλονται. Cf. adn. II, 4, 7.

§. 2. ἀπεκρύψαντο, in suum usum occultarunt. „Ὅσους δηλαδὴ μὴ διέκλεψαν οἱ Συρακούσιοι.“ Schol. — τοὺς τριακοσίους. Cf. c. 83. extr. — διεξῆλθον. Similiter legitur III, 106, 3. — τοὺς διωξομένους. De articulo cf. Rost. Gr. §. 98. B. b. Buttm. §. 144. adn. 1.

§. 3. ἐς τὸ κοινόν. „Sign. aut in unum, aut (qui) in publicam custodiam (abderentur). Alias ἐς τὸ κοινόν est Lat. in medium, i. e. propalam, in commune. [Cf. adn. I, 91, 7.] Sed et sign. in publicum, ut de pecunia, in aerarium.“ BAU. Hic quoque in publicum seu in medium recte dixeris. Vid. Hand. Tursell. III. p. 333. Cf. Plut. Timol. 29, 2: τῶν δ' αἰχμαλώτων οἱ μὲν πολλοὶ διεκλάπησαν ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν, εἰς δὲ κοινὸν ἀπεδείχθησαν πεντακιςχίλιοι.

§. 4. οὐκ ὀλίγον. Adeo μεῖζον τῶν ληφθέντων. Vid. Plut. Nic. c. 27. et Diod. ad §. 1. — οὐδενὸς ἐλάσσων. Cf. adn. II, 94, 1. — τῷ Σικελικῷ πολέμῳ. Ἑλληνικῷ pro Σικ. ob ς.

πολέμῳ τούτῳ ἐγένετο. καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις προςβολαῖς ταῖς κατὰ τὴν πορείαν συχναῖς γενομέναις οὐκ ὀλίγοι ἐτεθνήκεσαν. πολλοὶ δὲ ὅμως καὶ διέφυγον, οἱ μὲν καὶ παραυτίκα, οἱ δὲ καὶ δουλεύσαντες καὶ διαδιδράσκοντες ὕστερον· τούτοις δ' ἦν ἀναχώρησις ἐς Κατάνην.

αἰκία τῶν αἰχμαλώτων. α'. σφαγὴ Νικίου καὶ Δημοσθένους, περὶ ὧν κρίσιν ποιεῖται ὁ ξυγγραφεύς.

86. Ξυναθροισθέντες δὲ οἱ Συρακόσιοι καὶ 1
οἱ ξύμμαχοι, τῶν τε αἰχμαλώτων ὅσους ἐδύναντο πλείστους καὶ τὰ σκῦλα ἀναλαβόντες ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους Ἀθηναίων 2
καὶ τῶν ξυμμάχων, ὁπόσους ἔλαβον, κατεβίβασαν ἐς τὰς λιθοτομίας, ἀσφαλεστάτην εἶναι νομίσαν-

§. 4. *προςβολαῖς*. In plerisque libris praeter Vat. deest.

Cap. 86. §. 1. *Ξυναθροισθέντες* Vat. Bekk. Vulgo *συναθρ.* At cf. II, 99. et sd. IV, 25, 3.

87. extr. coniecit Schol. et cum eo Tus., et haec res tam plana visa est Goellero, ut vix de veritate emendationis dubitari posset. Nobis non ita videtur. Nam primum nunquam Thucydides bellum Peloponnesiacum *τὸν Ἑλληνικὸν πόλεμον τοῦτον* appellavit. Quanto aptius c. 87. *ἔργον τοῦτο Ἑλληνικὸν τῶν κατὰ τόνδε τὸν πόλεμον μέγιστον*. (*Ἑλληνικὸς πόλεμος* longe aliter I, 112.) Quare si ea sententia, quam hac emendatione efficere Schol. studuit, exprimenda esset, delendum esset *Σικελικῷ*, quod suaserunt Dobr. et Krueg. Sed Bauer „*Ἑλληνικῷ*" inquit „alienum videtur; manifesto enim de *ἄλλαις προςβολαῖς*, huius ergo belli [Siculi], loquitur Thuc." Etenim c. 87. aperte de exitu totius expeditionis Siculae loquitur, hic de ea clade, quam ad Assinarum Athenienses acceperunt. Eam cum clade nocturna in Epipolis et in pugnis navalibus accepta comparari admonentes *Σικελικῷ* tuentur etiam Meyer Turicensis in Iahn. Annal. philol. XII. 2. p. 182. et Arn. — *οἱ μὲν καὶ παραυτίκα*. His praefuisse videtur Callistratus, cuius audax factum narrat Paus. VII, 16, 3. Cf. Lys. adv. Polystr. §. 24.

Cap. 86. §. 1. *ἀνεχώρησαν ἐς τὴν πόλιν*. Pompam depingit Plut. Nic. c. 27.

§. 2. *καὶ τοὺς μὲν ἄλλους* ... Ergo ducibus exceptis cunctos; nam post septuaginta demum dies populos distinxerunt. Vid. c. 87. Nec dissentit Diod. XIII, 19. Fallitur igitur Plut. Nic. c. 28. — *λιθοτομίας*. „Insignis hic in Epipolis carcer *Λατομίαι* dicitur a Plut. et Diod. Vid. Cluv. Sic. ant. p. 149. sq." HUDS. „Notus de his Ciceronis locus l. V. in Verr. c. 27." BAU. Cf. infra 87, 1., unde natura Lithotomiarum cognoscitur. Descripserunt omnes, qui Syracusas adierunt, velut Muenter p. 341. sqq. 352. sqq. 372. et Kephalides It. II. p. 18. sqq. in Acradina et Neapoli collocans. — *ἀσφαλεστάτην... τήρησιν*. Articuli, qui contra membranas olim hic ante *τήρησιν* addebatur, omissi gratia „cf. VII, 42: *ξυντομωτάτην ἡγεῖτο διαπολέμησιν*." ARN. *Τήρησιν* est prae-

τες τήρησιν· Νικίαν δὲ καὶ Δημοσθένην ἄκοντος Γυλίππου ἀπέσφαξαν· ὁ γὰρ Γύλιππος καλὸν τὸ ἀγώνισμα ἐνόμιζέν οἱ εἶναι ἐπὶ τοῖς ἄλλοις καὶ
3 τοὺς ἀντιστρατήγους κομίσαι Λακεδαιμονίοις. ξυνέβαινε δὲ τὸν μὲν πολεμιώτατον αὐτοῖς εἶναι, Δημοσθένην, διὰ τὰ ἐν τῇ νήσῳ καὶ Πύλῳ, τὸν δὲ διὰ τὰ αὐτὰ ἐπιτηδειότατον· τοὺς γὰρ ἐκ τῆς νήσου ἄνδρας τῶν Λακεδαιμονίων ὁ Νικίας προυθυμήθη, σπονδὰς πείσας τοὺς Ἀθηναίους ποιή-
4 σασθαι, ὥςτε ἀφεθῆναι. ἀνθ' ὧν οἵ τε Λακεδαιμόνιοι ἦσαν αὐτῷ προςφιλεῖς, κἀκεῖνος οὐχ ἥκιστα διὰ τοῦτο πιστεύσας ἑαυτὸν τῷ Γυλίππῳ παρέ-

§. 2. *Γυλίππου*. Vat. Bekk. *τοῦ Γυλίππου*.

§. 4. *ἥκιστα*. Post hoc vocabulum *διὰ τοῦτο* ex Vat. inculcavit Bekk., quod inutile additamentum est. Vid. Arn.

dicatum, et audiendum *τὰς λιθοτ.* — *Νικίαν δὲ ... ἄκοντος Γυλίππου ἀπέσφαξαν*. „Lucianus de conscrib. Histor. [c. 38.] Niciam ait interfectum esse, captum vero Demosthenem [„ „oratorio modo distrahens in singulos, quae amborum sors fuerat; uterque enim capti, uterque in carcere necati;" " HERM. l. d. p. 234.]; Iustinus IV, 5. Demosthenem sibi ipsi intulisse manus; recte quidem hic; nam percussit se in proelio, haud tamen letaliter, teste Plutarcho [Nic. c. 27. Hanc rem, quia auctor, quem secutus sit Plutarchus, de deditionis conditionibus mentionem fecisse non videatur, valde dubiam esse contendit Thirw. Hist. Gr. III. p. 455.; at eandem narrat Philistus apud Paus. I, 29, 9.] ... Ceterum a Nostro dissidet Diodorus, et Niciam Gylippo impulsore interemptum asseverat XIII, 32. Sed a Nostro stat Plutarchus [Nic. c. 28.], scriptor eruditissimus et illi hac in parte anteponendus." WASS. Add. Suid. in v. *Νικίας*. Etiam Hermocrate, quem nonnulli criminati sunt, invito hoc atrox facinus commissum est, de quo universo cf. Mitford. Hist. IV. p. 215. sqq. et, qui mitius iudicat, Thirw. III. p. 456. — *καλὸν τὸ ἀγώνισμα ἐνόμιζέν οἱ εἶναι*. „Hoc ita effert Plutarchus [l. d. c. 27.]: *μέγα δ' ἡγεῖτο πρὸς δόξαν*. Etiam in eo, quod supra III, 82. dicit Thucydides, *καὶ ὅτι ἀπάτῃ περιγενόμενος ξυνέσεως ἀγώνισμα προςελάμβανε*, Scholiastes et Dionysius Hal. p. 152. [892.] interpretantur *δόξαν*, laudem, vel opinionem hominum alii gloriosam. *Ἔπαθλον*, praemium, exponit Suidas apud Aristoph. Ran. v. 286.: *Λαβεῖν τ' ἀγώνισμ' ἄξιόν τι τῆς ὁδοῦ*. Habet haec vox in universum significationem laudis, et dicitur de omnibus praeclaris studiis ac facinoribus, quae gloria consequitur. Vid. Thuc. VII, 56. 59. et VIII, 17." DUK.

§. 3. *τὸν μὲν ... Δημοσθένην*. Cf. Matth. Gr. §. 288, adn. 5. Krueg. §. 50. 1. adn. 11. — *τῇ νήσῳ*. Sphacteria. Cf. adn. IV, 24, 3. — *σπονδὰς πείσας ... ποιήσασθαι*.

δωκεν. ἀλλὰ τῶν Συρακοσίων τινές, ὡς ἐλέγετο, οἱ μὲν δείσαντες, ὅτι πρὸς αὐτὸν ἐκεκοινολόγηντο, μὴ βασανιζόμενος διὰ τὸ τοιοῦτο ταραχὴν σφίσιν ἐν εὐπραγίᾳ ποιήσῃ, ἄλλοι δέ, καὶ οὐχ ἥκιστα οἱ Κορίνθιοι, μὴ χρήμασι δὴ πείσας τινάς, ὅτι πλούσιος ἦν, ἀποδρᾷ καὶ αὖθις σφίσι νεώτερόν τι ἀπ' αὐτοῦ γένηται, πείσαντες τοὺς ξυμμάχους ἀπέκτειναν αὐτόν. καὶ ὁ μὲν τοιαύτῃ ἢ ὅ τι ἐγγύτατα τούτων αἰτίᾳ ἐτεθνήκει, ἥκιστα δὴ ἄξιος ὢν τῶν γε ἐπ' ἐμοῦ Ἑλλήνων ἐς τοῦτο δυστυχίας ἀφικέσθαι διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν.

δή ex Vat. addidit Bekk., ut 62, 3.

πείσαντες τούς Vat. Bekk. Vulgo πείσαντές τε τούς. At cf. ed. mai.

§. 5. ἐγγύτατα. I. ἐγγυτάτῃ, i. e. ἐγγυτάτῃ. Sed adiectiva flexio Atticis usitata fuisse non videtur.

πᾶσαν ἐς ἀρετήν accesserunt ex Cass. Ven. Vat. C. F. Gr. D. I. Bekk. Contra post νενομισμένην vulgo lecta verba ἐς τὸ θεῖον absunt a libris mss. paene omnibus (24.) et Vall. Schol. Bekk. Ea ex c. 76. orta esse probabiliter suspicatur Goell. Cf. adn.

Cf. V, 16. sqq. et de vv. τοὺς ἐκ τῆς νήσου ad IV, 108, 8.

§. 4. τινὲς... οἱ μέν. Cf. adn. V, 54, 4. — ὅτι ... ἐκεκοινολόγηντο. Cf. c. 48. 73. — πλούσιος ἦν. „Scil ex argenti fodinis; nam in his Niciam mille operarios habuisse scribit Xenophon in libello περὶ προσόδων [4, 14.]." HUDS. Cf. Lys. p. 648. sq., qui rem familiarem eius centum talentis aestimatam esse narrat, et „Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* II. p. 13." GOELL.

§. 5. ὅ τι ἐγγύτατα. Si adiectivum desideres, cf. adn. 67, 4. 81, 5. — ἐτεθνήκει. Cf. Matth. Gr. §. 505. IV. — διὰ τὴν πᾶσαν ἐς ἀρετὴν νενομισμένην ἐπιτήδευσιν] διὰ τὸ πᾶσαν ἀρετὴν νομίμως ἐπιτετηδευκέναι. Schol. Valla: ob studium virtutis, quod omne in illam [rite] conferebat. Verbose Haas.: propter omne studium, quo observandis legibus institutisque, et quidquid inter homines ius esset, virtutem colebat. De re cf. 77, 2. et Diod. XIII, 27. Insolentius autem posita est ἐς praepositio. Et Didotus quidem ἐπιτήδευσιν ἐς ἀρετήν dici negat, ceterum non male comparat τὴν ἀνθρωπείαν ἐς τὸ θεῖον νόμισιν V, 105. Bloomfieldius docet ἐπιτήδευσιν ἐς ἀρετήν esse idem atque ἐπιτήδευσιν ἀρετῆς, quae verba apud Plat. reperiantur, sicut ἐπιτηδεύειν ἀρετήν Thuc. VI, 54. et apud alios. *Εἰς* praepositionis ad nomen verbale additae exemplum quidem se non novisse, sed ἐπετήδευσεν ἐς θεοὺς ἀλλοτρίους legi Malach. 2, 11. At quum Septuaginta interpretum sermo ad Thucydideum stabiliendum non multum faciat, si, id quod doctus ille Britannus vult, consecutio verborum haec esset: διὰ τὴν νενομισμένην ἐς πᾶσαν ἀρετὴν ἐπιτήδευσιν, praepositio nobis non cum substantivo iungenda videretur, sed cum participio νενομισμένην, valens quod attinet ad. Cf. Matth. Gr. §. 578. d.

1 τήδευσιν. 87. τοὺς δ' ἐν ταῖς λιθοτομίαις οἱ Συρακόσιοι χαλεπῶς τοὺς πρώτους χρόνους μετεχείρισαν. ἐν γὰρ κοίλῳ χωρίῳ ὄντας καὶ ὀλίγῳ πολλοὺς οἵ τε ἥλιοι τὸ πρῶτον καὶ πνῖγος ἔτι ἐλύπει διὰ τὸ ἀστέγαστον, καὶ αἱ νύκτες ἐπιγιγνόμεναι τοὐναντίον μετοπωριναὶ καὶ ψυχραὶ τῇ με-

β. κακοπάθειαι τῶν ἄλλων αἰχμαλώτων.

Cap. 87. §. 1. καὶ ὀλίγῳ addidimus ex Vat. Vall. (qui in loco depresso et arcto dixit) Bekk. Sunt enim ad sententiam aptissima, nec videntur temere potuisse nasci. Adnotat Did. repugnare quidem huic ὀλίγῳ videri posse, quod Cicero lautumias opus ingens, magnificum, regum ac tyrannorum appellet Verr. V, 27., sed putandum esse post Thucydidis aetatem eas esse auctas. Defenditur ὀλίγῳ certe satis proximis, διὰ στενοχωρίαν, et sunt complures lautumiarum partes. Cf. Kephalid. in adn. ad c. 86. Κἂν ὀλίγῳ coniecisse Bloomfieldium, quia articulus (!) ad sententiam prorsus necessarius sit, nemo non mirabitur.

ἀστέγαστον. Vat. vitiose ἀστέγατον.

Ἀρετήν sic Bloomf. vult esse virtutem latissime patentem, et πᾶσαν, ut notionem huius vocis generalem esse magis appareret, additum putat. Quod si verum esset, de collocatione praepositionis conferenda essent adnotata ad I, 3, 3. et Krueg. Gr. §. 68. 4. adn. 2. Et πᾶσαν ad ἀρετήν retulit Aristides, qui II. p. 268. ἐπαινεῖ δέ που, inquit, καὶ τὸν Νικίαν (Θουκυδίδης) διὰ τὸ πᾶσαν ἀρετὴν ἐπιτηδεύειν. Cf. verba Plutarchi de Pisone Galb. c. 23. Sed ego „dico auctorem ... non πασῶν ἀρετῶν laudem et gloriam Niciae hic tribuere. Multis quidem dux ille ornamentis animi insignis, integritate, continentia, fortitudine bellica, liberalitate et aliis, haud tamen omni culpa absolvendus erit, si Plutarchum in Parallelis audiamus." GRAMM., qui νενομισμένον dici, quod ex patriae legibus fiat rite ac reverenter, praeterea adnotat. Πᾶσαν igitur cum ἐπιτήδευσιν iungendum probabile esse existimamus, νενομισμένην autem utrum cum eodem substantivo, an cum ἀρετήν cohaereat, restat, ut quaeratur. Si illud placet, praepositio item cum νενομ. copulari potest. Ceterum alteram scripturam διὰ τὴν νενομισμένην ἐς τὸ θεῖον ἐπιτήδευσιν probant Hermann. de pers. Nic. p. 24. et Bergk. in Mein. fragm. com. II. 2. p. 952., [sed] eam, quam ego [recepi], scripturam praeferendam esse et libri mss. et loci ex Diod. et Aristid. allati confirmant." SCHMIDT. de Vit. Nic. I. p. 7.

Cap. 87. §. 1. μετεχείρισαν. Plerumque in medio sic legi adnotat Bloomf. Cf. adn. I, 13, 2. — ἥλιοι. „Hunc locum ante oculos habuit auctor vet. lex., quem e Thucydide ἥλιοι pro soles, aestus, afferre scribit Stephanus in Thes." DUK., qui exempla Aeliani et Dion. Perieg. adscripsit, et docet alibi ἡλίους etiam de diebus poni, ut Lat. soles. „Hic quidem utrumque significat, et dies, quia opp. νύκτες, et ardorem solis, ex opp. ψυχραί." BAU. Ergo „*die Sonnenhitze am Tage.*" IACOBS., qui plurales ψύχη, θάλπη, καύματα comparat. Cf. Rost. Gr. §. 97. 3. b. Krueg. §. 44. 3. adn. b. adn. II, 49, 2. — πνῖγος. „De fervore aestatis [*stickende Hitze*. IAC.] dictum ... illustrat Abr. in Diluc." BECK. Cf. πνιγηρός II, 52. — τῇ μετα-

ταβολῇ ἐς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον· πάντα τε ποι- 2
ούντων αὐτῶν διὰ στενοχωρίαν ἐν τῷ αὐτῷ, καὶ προςέτι τῶν νεκρῶν ὁμοῦ ἐπ' ἀλλήλοις ξυννενημένων, οἳ ἔκ τε τῶν τραυμάτων καὶ διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ τὸ τοιοῦτον ἀπέθνησκον, καὶ ὀσμαὶ ἦσαν οὐκ ἀνεκτοί, καὶ λιμῷ ἅμα καὶ δίψει ἐπιέζοντο· (ἐδίδοσαν γὰρ αὐτῶν ἑκάστῳ ἐπὶ ὀκτὼ

ἐς ἀσθένειαν. Vat. ἐπ' ἀσθενείᾳ. At cf. adn.

§. 2. ξυννενημένων. Vat. Lugd. Mosqu. Chr. ξυνενηνεγμένων. Ven. K. m. Ar. ξυνενηγμένων. I. ξυνηλεγμένων. „Ξυννενημένων, id est σεσωρευμένων. Suidas, sed corrupte, ξυνενημένων [ut Cass. Aug. aliique.]" WASS. „Recta est scriptura vulgata. Apud Herodotum plus semel hoc vocabulum legitur ... Add. Eustath. ad Hom. Il. η'. p. 689. Etym. M. [Buttm. Gr. max. Ind. verb. v. νέω] et ad II, 52. adnot." DUK.

τοιοῦτον. Cass. Aug. T. Pal. It. Reg. Marc. F. Lugd. K. m. τοιοῦτο. Cf. ad. VI, 33, 6. Nostrum tamen hic ante vocalem servandum videtur.

ἀνεκτοί. E. Mosqu. ἀνεκταί, et vulgatum, si vera praeciperet Buttm. Gr. max. §. 60. adn. 2. 1) 2), damnandum esset. Sed vid. adn. ad ἐςβατόν II, 41, 4. Et femininum ἀνεκτός legitur Hom. Il. XI, 609. Simonid. ap. Stob. III. p. 63. ed. Gaisf. al.

δίψει. „Reg. [Cl. Ven. Marc.] δίψῃ, quomodo et IV, 35. [Pal. Ven. D. I.] marg. Steph. δίψης pro δίψους." DUK., qui apud Homerum semper δίψα legi, recentiores utroque uti docet. Cf. plura in ed. mai. Δίψα Thuc. II, 49.

βολῇ. „Ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖσι ἀνθρώποισι αἱ νοῦσοι μάλιστα γίνονται ... τῶν ὡρέων μάλιστα. Herodot. II, 77., ubi cf. Valck." BLOOMF., qui male addit posse etiam mutatos habitus corporum intelligi; nam superiora satis docent esse μεταβολὴν τῶν ἡλίων καὶ τοῦ πνίγους εἰς νύκτας μετοπωρινὰς καὶ ψυχράς. — ἐς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον. „Ad verb. immutabant (eos) in infirmitatem, i. e. ita eorum corpora mutabant, ut infirmitas inde oriretur. Qui rarissimus usus νεωτερίζειν verbi illustratur his exemplis: Arri. E. A. IV, 8, 3. νεωτ. ἐς τὸ βαρβαρικώτερον et VII, 13, 5. νεωτ. ἐς ὕβριν." BLOOMF. Similiter Cic. Pis. 38. extr. innovare aliquem ad intemperantiam.

§. 2. πάντα τε ποιούντων] διὰ τὸ δύςφημον ἀπεσιώπησεν αὐτὰ ὀνομαστὶ εἰπεῖν· βούλεται δὲ λέγειν τὰ ὑποχωρήματα, ἅπερ οἱ ἰατροὶ σκύβαλα καὶ ἀποπατήματα εἰώθασι καλεῖν. Schol. „Cf. Valck. ad Herodot. IV, 113." GOELL. „IV, 97: ὅσα ἄνθρωποι ἐν βεβήλῳ δρῶσι, πάντα γίγνεσθαι αὐτόθι." HAACK. — ἐν τῷ αὐτῷ. Cf. adn. IV, 35, 1. — τὸ τοιοῦτον]. „Τὴν ἐπισώρευσιν τῶν νεκρῶν· ἢ ἁπλῶς ἀντὶ τοῦ τὰ τοιαῦτα." ΔΟΥΚΑΣ. — καὶ ὀσμαί. Ante haec Bloomf. colon posuit, quod si facere voluit, certe, ut Bekk., ante πάντα comma collocare debuit. Sed genitivos absolutos πάντα τε ... ξυννενημένων cum καὶ ὀσμαὶ ἦσαν οὐκ ἀνεκτοί cohaerere sententia docet; superiorum autem ἐς ἀσθένειαν ἐνεωτέριζον causa τῇ μεταβολῇ dativo affertur. — ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας.

μῆνας κοτύλην ὕδατος καὶ δύο κοτύλας σίτου·) ἄλλα τε ὅσα εἰκὸς ἐν τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας κακοπαθῆσαι, οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἐπεγένετο αὐτοῖς. καὶ ἡμέρας μὲν ἑβδομήκοντά τινας οὕτω διη-
3 τήθησαν ἀθρόοι· ἔπειτα, πλὴν Ἀθηναίων καὶ εἴ τινες Σικελιωτῶν ἢ Ἰταλιωτῶν ξυνεστράτευσαν, τοὺς ἄλλους ἀπέδοντο.
4 Ἐλήφθησαν δὲ οἱ ξύμπαντες, ἀκριβείᾳ μὲν χαλεπὸν ἐξειπεῖν, ὅμως δὲ οὐκ ἐλάσσους ἑπτακις-

μέγεθος τῆς ξυμφορᾶς.

§. 3. ἡμέρας μέν. Μέν om. Vat.

§. 4. Ἐλήφθησαν δέ. Vat. ἐλήφθησαν δὲ καί.

Et quidem καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Cf. Dukas et IV, 16. — κοτύλην ... σίτου. „Athenienses per singulos dies κοτύλας δύο κριθῶν καὶ ὕδατος accepisse refert Plutarchus in Nic. [c. 29.]." HUDS. „Ἀλφίτων δύο χοίνικας ex Dioclis sententia datas narrat Diodorus [XIII, 19., ubi in mensurae nomine erratum esse iure suspicatur Wessel.]" WASS. „Κοτύλη quum esset quarta pars choenicis, cibi altero tanto minus illis admetiebantur, quam servis solebant. Cf. adn. ad IV, 16. [et Clint. l. ibi d.] Adnotandum est autem cotylam vini, paulo plus quam dimidiam eam mensuram, quam *pint* Britanni vocant, concessam esse Sphacteriae Helotis singulis in diem; vinum autem semper aqua, quam in insula habebant, temperatum bibi existimabatur. At tunc praeter hanc cotylam aquae Atheniensibus singulis nihil liquidi ad victum diurnum concedebant. Cf. Boeckh. *Staatsh. d. Athen.* I. p. 99. ... Cotyle tantundem valebat, quantum hemina Romana, id est dimidia pars sextarii, trigesima secunda modii." ARN. — ἄλλα τε ὅσα. „Cf. Gr. §. 51. 10. adn. 10." KRUEG. — ἐν τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας κακοπαθῆσαι. „Monet Abr. posse verba ita strui: ὅσα εἰκὸς (ἦν) κακοπαθῆσαι ἐν τοιούτῳ χωρίῳ ἐμπεπτωκότας (αὐτῷ s. εἰς αὐτό)." BECK. Ita tamen exemplum Platonicum ἐπειδὴ ἐν ταύτῃ τῇ ἀπορίᾳ ἐνεπεπτώκη Euthyd. p. 292. (c. 19.), ubi vid. Stallb., explicari non potest. Quare hic quoque ἐν perfecti causa positum esse existimari potest. Cf. adn. IV, 14. Apud Homerum etiam πίπτειν ἐν τόπῳ saepissime cum emphasi quadam legi satis constat. Cf. Pass. Lex. s. v. ἐν I, 1. b. p. 909. ed. V. — οὐδὲν ὅ τι οὐκ. Cf. Rost. Gr. §. 100. adn. 4.

§. 3. ἑβδομήκοντά τινας. „Τινάς post ἑβδ. puto idem fere esse, quod Germanicum *etliche 70.* [Item Gall. *quelque;* vid. Steph. Append. ad Scripta al. de Dial. Att. p. 80., et Britannicum *some,* ut in Shakspearii Richardo III.: *and some ten voices cried*] Ita VIII, 73. dicit τριάκοντά τινας et c. 100. τινὲς δύο, uti et Cato in Orig. apud Nonium dicit quadraginta aliquos milites. Omnino τὶς indicat numerum quendam vel rem personamve non exacte definiri." KISTEM. Cf. VII, 34. VIII, 21. et adn. III, 68, 3. — πλὴν Ἀθηναίων ... „Athenienses ex iis, quae paulo ante leguntur [ἐπὶ ὀκτὼ μῆνας ...], colligere possumus paene sex mensibus longius inclusos fuisse, quo tempore exacto superstites, sicut antea ceteros captivos, probabile est venisse." ARN.

§. 4. οὐκ ἐλάσσους ἑπτα-

χιλίων. ξυνέβη τε ἔργον τοῦτο Ἑλληνικὸν τῶν κα- 5
τὰ τὸν πόλεμον τόνδε μέγιστον γενέσθαι, δοκεῖν
δ' ἔμοιγε καὶ ὧν ἀκοῇ Ἑλληνικῶν ἴσμεν, καὶ τοῖς
τε κρατήσασι λαμπρότατον καὶ τοῖς διαφθαρεῖσι
δυςτυχέστατον· κατὰ πάντα γὰρ πάντως νικηθέν- 6
τες καὶ οὐδὲν ὀλίγον ἐς οὐδὲν κακοπαθήσαντες
πανωλεθρίᾳ δή, τὸ λεγόμενον, καὶ πεζὸς καὶ νῆες
καὶ οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀπώλετο, καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολ-
λῶν ἐπ' οἴκου ἀπενόστησαν. ταῦτα μὲν τὰ περὶ
Σικελίαν γενόμενα.

κιςχιλίων. Quomodo hic numerus cum c. 75. conciliari posse videatur, de eo cf. Dukas. Consentit certe cum eo Diod. Vid. adn. 85, 1.

§. 5. Ἑλληνικόν. Hoc, quod Arnoldo nonnihil suspectum fuit, proximo Ἑλληνικῶν quodammodo videtur respondere et simili loco Arri. Anab. I, 9, 1. confirmatur; praeterea Sitalcis expeditio, cuius Graeci participes non fuerunt, si copiarum certe numerum spectamus, longe maior fuit. Vid. II, 98. — δοκεῖν δ' ἔμοιγε. Cf. Rost. Gr. §. 122. II. 9. p. 646. Buttm. §. 140. adn. 4.

§. 6. κατὰ πάντα... πάντως. De talibus, ut VIII, 1. πάντα πανταχόθεν, cf. Lob. Paral. Gr. Gr. p. 57. — οὐδὲν ὀλίγον ἐς οὐδὲν κακοπαθήσαντες] ἐν παντὶ πράγματι μεγάλως κακοπαθήσαντες. Schol. „Idem genus loquendi est supra c. 59: ὀλίγον οὐδὲν ἐς οὐδὲν ἐπενόουν." DUK. Cf. ibi adn. et II, 8, 1. — πανωλεθρίᾳ. Saepius sic πανώλεθροι, maxime apud tragicos. Vid. Pap. Lex. in h. v. Wassius quidem ex Herodoto profert πανολεθρίῃ ἀπολόμενοι, sed in Lex. Herodot. non haec, sed πανώλεθρος ἐξαπόλλυται VI, 37. afferuntur. Verum apud Thuc. πανωλεθρίᾳ praeter omnes libros tuetur Pollux VI, 162. Et utitur eodem Dio Cassius. Comparanda Latina occisione occidi. Vid. Fabr. ad Liv. XXII, 54, 7. De scriptura vocis cf. Lob. ad Phryn. p. 705. — τὸ λεγόμενον. Cf. Buttm. Gr. §. 131. adn. 6. Rost. Gr. §. 104. 10. — καὶ πεζὸς καὶ νῆες καὶ οὐδὲν ὅ τι οὐκ ἀπώλετο. Proprie ἀπώλοντο propter superiora νικηθέντες ... κακοπαθήσαντες dicendum videatur; sed verbum praedicato vel appositioni (cf. adn. III, 114, 1.) eiusque postremo vocabulo (vid. adn. VII, 37, 2.) accommodatum est. Amiserunt autem Athenienses in Sicilia τέτταρας μυριάδας καὶ τριήρεις τεσσαράκοντα καὶ διακοσίας teste Isocr. de Pac. §. 86. Qui copiarum terrestrium minorem, navium maiorem numerum hominibus eruditis videtur nominasse. Cf. Boeckh. Oecon. civ. I. p. 287. et Krueg. ad Dion. p. 109. Praeter scriptores ab his citatos cf. Polyaen. V, 10. Cic. Verr. V, 37, 98. et supra adn. c. 42. et 75. — ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ... ἀπενόστησαν. „Similiter III, 112: ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώθησαν." BLOOMF. Cf. adn. I, 110, 1. Verbum ἀπονοστεῖν apud Atticos rarum videtur fuisse; nullum Atticum eius exemplum habet Pap. Lex., duo praeter hoc Rost. in Passov. Lex. ed. V. De re cf. Plut. Nic. c. 29. — ταῦτα μὲν... γενόμενα. Cf. II, 54. extr. ibique adn.

LIPSIAE, TYPIS POLZII.

Corrigenda et addenda.

1) *In verbis Thucydidis aut ad marginem eorum.*

P. 43. v. 1. dele comma post ἐμπειρίαν collocatum.
p. 47. ad marg. v. 1. leg. ἢ τοῦ.
p. 73. v. 6. dele comma post ὅμως δέ positum.
p. 123. v. 6. — — — Σικελίας —
p. 125. v. 9. — — — Αἰολῆς —
p. 161. ad marg. v. 3. pro οὐ leg. οὔ.
p. 193. v. 12. διὰ τοῦτο verba invitis nobis in contextu verborum relicta sunt.

2) *In adnotationibus.*

P. 7. col. 1. v. 4. ab ult. pro quare leg. qua re.
p. 9. ad ἐπετετέλεστο hanc adde adnotationem criticam: Vat. H. Bekk. ἀπετετέλεστο. Utroque utitur Thuc., sed vulgato saepius. Cf. Bet. Lex. Thuc.
p. 12. quae legitur adnotatio critica, p. 11. erat collocanda.
p. 23. col. 2. v. 11. pro et si leg. etsi.
p. 37. col. 1. v. 5. leg. τριακοντούτισιν.
p. 50. col. 2. v. 12. ab ult. pro naviganti a leg. navigantia.
p. 68. col. 1. v. 8. ab ult. pro certe leg. certum.
p. 70. col. 2. v. 12. ab ult. leg. atque.
p. 71. col. 1. v. 7. ab ult. post Lex. add.: Quod de iaculatoribus proprie dictum de triremibus sic accipiendum est, ut sit recipere in classem.
p. 74. in adn. crit. ad καὶ πολύ adiecta dele Cf. adn.
p. 75. de verbis πρὸς ταῖς πόλεσι cf. adn. ad I, 110, 4.
p. 80. col. 1. v. 4. extr. adde: quanquam haec etiam adiectis ἀπὸ τοῦ Ὀλυμπιείου κ. τ. λ. excusatur.
p. 84. col. 2. v. 4. ab ult. ante de adde: nisi Bothium secutus de venditoribus rerum venalium cogites.
p. 88. col. 1. v. 5. leg. LXXIII.
p. 93. col. 2. v. 2. pro Anapum leg. Euryelum.

p. 100. in adn. crit. ad *διέφθειραν* addita v. 3. extr leg. comparatos.
p. 110. de verbis *ὄκνος καὶ μέλλησις* cf. adn. ad V, 82, 4.
p. 112. in adnot. crit. ad *δύο* apposita v. 1. post *δύο* adde: (post *ἡμερῶν*).
p. 137. col. 2. v. 2. ab ult. post vocavit dele lineolam.
p. 145. col. 2. v. 7. dele comma post alter collocatum.
p. 146. de verbis *ἐχθροὶ καὶ ἔχθιστοι* cf. adn. 48, 4.
p. 154. in adn. crit. v. 4. pro recte leg. rectum.
p. 157. col. 2. v. 4. post exemplis dele colon.
p. 175. col. 2. v. 7. ab ult. leg. Olympieum.
p. 179. col. 1. v. 8. dele omnis ante exerc.
p. 180. in adn. crit. v. 4. dele de — adn.
—— col. 2. v. 2. ab ult. pro esset leg. est.
p. 182. col. 1. v. 11. et 12. ab ult. leg. Piantam.
p. 189. col. 2. v. 5. ab ult. pro N. A. leg. H. A.

Bothianum exemplum Thucydidis historiae, quia aduotationes nostrae iam pridem confectae propter tempora literis adversa, ob quae opus inchoatum absolvere bibliopola veritus est, diu in scrinio latuerunt, consultum a nobis non est. Neque tamen id aegre ferimus. Nam ex ingenti copia coniecturarum, quam homo ingeniosus, maxime vocabula post breve spatium iterata internecivo odio persequens, ut solet, effudit, (eaque una re haec editio notabilis est,) in usum eorum, quibus hoc nostro libro prodesse studuimus, non plures videntur adnotandae esse quam hae ceteris certe leniores et probabiliores, quod c. 29. extr. *ἀδόκητός γε* pro *ἀδόκητός τε* scribi vult, c. 68. vulgatum *καὶ τὸ λεγόμενον* in *κατὰ τὸ λεγόμενον* mutat, c. 76. ad asyndeton removendum *εἰ δή τινες* pro *ἤδη τινές* legendum esse suspicatus est, nisi forte insuper *καὶ μυχῷ* ab eo c. 52. uncis inclusa esse commemoratione dignum est. Denique quod 75, 7. *τῶν Ἑλληνικῶν* pro *τῷ Ἑλληνικῷ* scripsit, mutatio minor est illa quidem quam a nobis commendata, sed consuetudini sermonis Thucydidei vix consentanea.

VOLUME 4
SECTION 2

BIBLIOGRAPHIC IRREGULARITIES

MAIN ENTRY: Thucydides
V. 4 sec. 2

Bibliographic Irregularities in the Original Document

List volumes and pages affected; include name of institution if filming borrowed text.

_____Page(s) missing/not available: 231-262

_____Volumes(s) missing/not available: ________

_____Illegible and/or damaged page(s): ________

_____Page(s) or volumes(s) misnumbered: ________

_____Bound out of sequence: ________

_____Page(s) or illustration(s) filmed from copy borrowed from: ________
pp 229-230 from Univ. of Chicago Loyola

_____Other: ________

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO.

AD

OPTIMORUM LIBRORUM FIDEM EDITOS

EXPLANAVIT

ERNESTUS FRIDERICUS POPPO.

Vol. IV. Sect. II.

GOTHAE,
SUMPTIBUS BERNHARDI HENNINGS.
MDCCCLI.

THUCYDIDIS

DE

BELLO PELOPONNESIACO

LIBRI OCTO.

VOL. IV. SECT. II.

Addenda.

Bothiano exemplo comparato haec videntur adiicienda esse.

P. 14. adn. col. 2. v. 3. extr. adde: Male vulgo et Both. *ἀπαλλάξασθαι*, pro quo *ἀπαλλαγῆναι* requireretur.

p. 22. v. 7. pro *ἡ οἰκία αὐτῶν* Bothius frustra *ἡ οἰκία αὐτοῦ* scripsit. Recte Dukas: *αὐτῶν· τῶν περὶ Ἀλκιβιάδην γονέων δηλονότι καὶ συγγενῶν.*

p. 38. adn. crit. v. 5. post n o v i adde [a Both. receptum].

p. 57. script. discr. v. 5. post v o c a b u l u m adde: hoc aut superius *ἔξεστιν*, quod delevit Both.

p. 59. script. discr. v. 4. post c o m m e n d a t o adde: et a Bothio s t u d i o s e interpretante recepto.

p. 65. adn. col. 2. v. 9. ab ult. post l e g i m u s adde: Frustra igitur Bothius *ἤ* pro *καί* scripsit.

p. 68. adn. col. 1. v. 8. post D o b r. adde: *κἄν τι σφ.* recepit Both.

p. 69. adn. col. 1. v. 5. ab ult. post punctum adde: Improbanda Bothii coniectura *α ὐ τ ῶ ν ἐκ τοῦ* cet., quam contra vim *ἐκ* praepositionis interpretatur a b i i s c o l l e i n a l t e r a m p a r t e m v e r s o d i r i m e b a n t u r.

p. **78.** adn. col. **1.** v. **5.** post autem adde: quod delevit Both.

p. **82.** c. **41.** extr. *περὶ τήν* ante *Λυκίαν*, quae Bothius uncis inclusit, ideo addita videntur, ut terra continens a tribus insulis inter se vicinitate coniunctis discerneretur. Ceterum cf. ad script. discr. **75, 1.** adn.

p. **87.** script. discr. v. **4.** extr. adde: Ionicam nominans *Ἰαλυσοῦ* scripsit Both., ut apud Strab. legitur, sed alterum habet etiam Diod.

p. **97.** adn. col. **2.** v. **5.** ab ult. adde: Quoniam autem maxime premebantur bello eiusque sumptus perferebant, volebant *οὐκ ἄλλοις ἢ σφίσιν αὐτοῖς ταλαιπωρεῖν*, ut infra legimus c. **63.** (Quibus concidunt coniecturae Bothii.)

p. **100.** script. discr. v. **5.** extr. adde: Antea Dan. *ἄκριτον*, quod male recepit Both. Cf. adn.

p. **113.** adn. col. **2.** v. **2.** ab ult. post verum est adde: quod nemo, ut Bothius, ad Alcibiadem referet, sed ad regem Persarum.

p. **129.** adn. col. **2.** v. **2.** extr. ab ult. adde: quae Bothius uncis inclusit.

p. **132.** script. discr. v. **5.** extr. adde: *Ἂν εἰπεῖν* scripsit Both., sed *ἄν* post *ἐξεῖναι* improbandum est.

p. **134.** script. discr. v. **11.** post Goell. adde: et recepit Both.

p. **138.** script. discr. v. **9.** post Bekk. adde: *δή* pro eo scripsit Both.

p. **143.** adn. col. **2.** v. **9.** post **I, 1, 1.** adde: *Καταπεισθέντες* igitur frustra scripsit Both.

p. **147.** v. **1.** Pro *μετεμβιβάσαντες* Bothius sine idonea causa ex deterioribus nonnullis libris *μεταβιβάσαντες* legit. *Μετεμβιβάζειν* etiam ex Polyaeno affertur in Steph. Thes.

— — script. discr. v. **7.** extr. adde: *Ὁπόσοι γε* Both., ut idem identidem *γέ* pro *τέ* posuit, etiam ubi *γέ* haud facile quisquam probabit, ut c. **76.** §. **4.** *τὰς ἄλλας γε*, c. **81.** §. **1.** *καὶ ἀεί γε*, c. **89.** §. **2.** *τούς γε ἐς*, c. **92.** *ἐμποδὼν γε*.

p. **155.** script. discr. v. **10.** extr. adde: Quare Bothius *προςεδέχοντο δή* scripsit, sed non iunguntur sic particulae *καὶ ἅμα ... δὴ καί*.

p. **160.** script. discr. v. **3.** extr. adde: Contra consuetudinem sermonis *ἄπο* scripsit Both.

p. **162.** script. discr. v. **8.** extr. adde: *Καί* vix bene coniecit Both.

p. **166.** v. **3.** *Οὐ μέντοι ἐβλήθη γε.* Haec non proximis superioribus *ὁ δὲ ... τινά*, sed illis *ὥρμησαν ... ὥςτε βάλλειν*, contraria esse quoniam ex interpunctione apparet, non adnotaremus, nisi Bothius hac re neglecta *οὗ* pro *οὐ* scripsisset male *μέντοι γε* ita interpretatus, ut si *μέν* valerent.

p. **177.** v. **1.** sqq. *Ἐπειδὴ καὶ τὸν Τισσαφέρνην ᾔσθετο ... ἔπλει καὶ αὐτός.* In eiusmodi membris inter se respondentibus duplex *καί* a Graecis saepe poni quanquam notissimum est, Bothius et hic et c. **92.** §. **10.** in verbis *εἴπερ καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ ἑαυτῷ ἔφη ξυνδοκεῖν*, prius impugnavit. At vid. adn. ad V, **63, 3.** et VI, **13, 2.**

p. **181.** adn. col. **2.** v. **1.** post conditione adde: Bothius adverbialiter pariter (atque in oligarchia, quae omitti potuisse non videntur.)

p. **182.** adn. col. **1.** v. **6.** extr. adde: De *ἐκ πλείστου*, quorum vi non intellecta Bothius superiora tentavit, vide adn. ad **68, 1.**

p. **190.** adn. col. **1.** v. **5.** ab ult. post suspicantis adde: falsa Bothiana *πλὴν ὅσοις μέν*, in qua perversum est *μέν*, quod auctor aeque male pro *μή* collocavit c. **46.** scribens *ἢν μή ποτε αὐτοὺς μὲν ἐξέλωσι.*

p. **192.** adn. col. **2.** v. **3.** ab ult. post dirui adde: Idque recepit Both.

Praeterea Bothius, ut in superioribus libris, satis multa vocabula tanquam ab interpretibus orta delenda censuit et uncis notavit, velut c. 83. *καὶ οὐ μόνον τὸ στρατιωτικόν*, c. 84. *καὶ ἠπείλησε* et *τῶν στρατιωτῶν*, c. 86. extr. *ἀφικνοῦνται*, alia alibi, quae enumerare hic non est necesse.

Indices cum commentatione de natura historiae Thucydideae singulari fasciculo continebuntur.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Θ.

(XIX. *Ἑνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος τοῦ πολέμου.* A. *Θέρος.*)

39) *Διάθεσις τῶν ψυχῶν τῶν Ἀθηναίων, ἀγγελθείσης τῆς ξυμφορᾶς, καὶ παρασκευαὶ αὐτῶν. Κεφ. α΄.*

B. *Χειμών. Κεφ. β΄ — ς΄.*

1) *Οἱ Ἕλληνες πάντες πρὸς τὴν ἀγγελίαν ἐπηρμένοι ἦσαν, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι μάλιστα ἐθάρσουν. β΄.*

2) *Ἄγιδος στρατεία ἐς Οἰταίους καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας. οἱ Λακεδαιμόνιοι ταῖς πόλεσι ναῦς προστάσσουσιν. γ΄.*

3) *Ἀντιπαρασκευάζονται δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐς εὐτέλειαν ξυστέλλονται. δ΄.*

4) *α) Πρῶτοι Εὐβοῆς καὶ Λέσβιοι ὡς Ἆγιν περὶ ἀποστάσεως ἀφικνοῦνται. κεφ. ε΄. §. α΄ — γ΄. β) Χῖοι δὲ καὶ Ἐρυθραῖοι ἐς Λακεδαίμονα τρέπονται. §. δ΄. ε΄. ὅποι καὶ Φαρναβάζου πρέσβεις παραγίγνονται. κεφ. ς΄. §. α΄. ἅμιλλα μὲν οὖν γ) γίγνεται ἐν Λακεδαίμονι· οἱ δὲ Χῖοι προτιμῶνται, ξυμπράσσοντος αὐτοῖς Ἀλκιβιάδου. δύναμις σεισμοῦ. §. β΄ — ε΄.*

XX. *Εἰκοστὸν ἔτος τοῦ πολέμου. Κεφ. ζ΄ — ξ΄.*

A. *Θέρος. Κεφ. ζ΄ — κη΄.*

1) *Πρῶτος στόλος τῶν Λακεδαιμονίων ἐς τὴν Χίον, ὃν Ἀθηναῖοι ταράσσουσι, καὶ ταῖς ναυσὶν ἐν Πειραιῷ τῆς Κορινθίας ἐφορμοῦσιν. ζ΄ — ια΄.*

2) *Ἀλκιβιάδης, Ἔνδιον ἔφορον πείσας, μετὰ Χαλκιδέως Λακεδαιμονίου καὶ πέντε νεῶν ἐς Ἰωνίαν ἀνάγεται. ιβ΄.*

3) *Αἱ ἀπὸ τῆς Σικελίας Πελοποννησίων νῆες ἐς Κόρινθον καταπλέουσι. ιγ΄.*

4) *Χαλκιδέως καὶ Ἀλκιβιάδου ἀφικομένων ἐς τὴν Ἰωνίαν, Χῖοι καὶ Ἐρυθραῖοι καὶ ὕστερον Κλαζομένιοι Ἀθηναίων ἀφίστανται. ιδ΄.*

Praeterea Bothius, ut in superioribus libris, satis multa vocabula tanquam ab interpretibus orta delenda censuit et uncis notavit, velut c. 83. *καὶ οὐ μόνον τὸ στρατιωτικόν*, c. 84. *καὶ ἠπείλησε* et *τῶν στρατιωτῶν*, c. 86. extr. *ἀφικνοῦνται*, alia alibi, quae enumerare hic non est necesse.

Indices cum commentatione de natura historiae Thucydideae singulari fasciculo continebuntur.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Θ.

(XIX. *Ἑνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος τοῦ πολέμου.* A. *Θέρος.*)

39) *Διάθεσις τῶν ψυχῶν τῶν Ἀθηναίων, ἀγγελθείσης τῆς ξυμφορᾶς, καὶ παρασκευαὶ αὐτῶν.* Κεφ. α'.

B. *Χειμών.* Κεφ. β' — ς'.

1) *Οἱ Ἕλληνες πάντες πρὸς τὴν ἀγγελίαν ἐπηρμένοι ἦσαν, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι μάλιστα ἐθάρσουν.* β'.

2) *Ἄγιδος στρατεία ἐς Οἰταίους καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας. οἱ Λακεδαιμόνιοι ταῖς πόλεσι ναῦς προστάσσουσιν.* γ'.

3) *Ἀντιπαρασκευάζονται δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐς εὐτέλειαν ξυστέλλονται.* δ'.

4) α) *Πρῶτοι Εὐβοῆς καὶ Λέσβιοι ὡς Ἆγιν περὶ ἀποστάσεως ἀφικνοῦνται.* κεφ. ε'. §. α' — γ'. β) *Χῖοι δὲ καὶ Ἐρυθραῖοι ἐς Λακεδαίμονα τρέπονται.* §. δ'. ε'. *ὅποι καὶ Φαρναβάζου πρέσβεις παραγίγνονται.* κεφ. ς'. §. α'. *ἅμιλλα μὲν οὖν* γ) *γίγνεται ἐν Λακεδαίμονι· οἱ δὲ Χῖοι προτιμῶνται, ξυμπράσσοντος αὐτοῖς Ἀλκιβιάδου. δύναμις σεισμοῦ.* §. β' — ε'.

XX. *Εἰκοστὸν ἔτος τοῦ πολέμου.* Κεφ. ζ' — ξ'.

A. *Θέρος.* Κεφ. ζ' — κη'.

1) *Πρῶτος στόλος τῶν Λακεδαιμονίων ἐς τὴν Χίον, ὃν Ἀθηναῖοι ταράσσουσι, καὶ ταῖς ναυσὶν ἐν Πειραιῷ τῆς Κορινθίας ἐφορμοῦσιν.* ζ' — ια'.

2) *Ἀλκιβιάδης, Ἔνδιον ἔφορον πείσας, μετὰ Χαλκιδέως Λακεδαιμονίου καὶ πέντε νεῶν ἐς Ἰωνίαν ἀνάγεται.* ιβ'.

3) *Αἱ ἀπὸ τῆς Σικελίας Πελοποννησίων νῆες ἐς Κόρινθον καταπλέουσι.* ιγ'.

4) *Χαλκιδέως καὶ Ἀλκιβιάδου ἀφικομένων ἐς τὴν Ἰωνίαν, Χῖοι καὶ Ἐρυθραῖοι καὶ ὕστερον Κλαζομένιοι Ἀθηναίων ἀφίστανται.* ιδ'.

5) Ἀθηναίων ψηφίσματα περί τε χιλίων ταλάντων καὶ τοῦ ναῦς ἐπιπληροῦν τε καὶ ἐπιπέμπειν. ιε'.

6) Στρομβιχίδου Ἀθηναίου Χαλκιδέα φυγόντος, καὶ Τήϊοι ἀφίστανται, ὧν τὸ πρὸς ἤπειρον τεῖχος καθαιρεῖται. ις'.

7) Μιλήτου ἀπόστασις, Στρομβιχίδου καὶ Θρασυκλέους ὑστερισάντων. ιζ.

8) Πρώτη ξυμμαχία Λακεδαιμονίων καὶ βασιλέως. ιη'.

9) Χῖοι Διομέδοντι μὲν Ἀθηναίῳ ἐπιτυχόντες τέσσαρα ναῦς ἀποβάλλουσιν, ὕστερον δὲ Λέβεδον καὶ Ἐρὰς ἀφιστᾶσιν. ιθ'.

10) Ἐπέκπλους τῶν ἐν τῷ Πειραιῷ Πελοποννησίων νεῶν. Ἀστύοχος γίγνεται ναύαρχος Λακεδαιμονίων. κ'. §. α'.

11) Τισσαφέρνους ἀναχωρήσαντος, Διομέδων Τηΐοις μὲν σπένδεται, Ἐραῖς δὲ μάτην προςβάλλει. §. β'.

12) Στάσις τῶν Σαμίων, οἷς Ἀθηναῖοι αὐτονομίαν ψηφίζονται. κα'.

13) Οἱ Χῖοι καὶ Ἀστίοχος Λέσβῳ ἐπιχειρήσαντες ἄπρακτοι γίγνονται· καὶ μὴν καὶ Κλαζομεναὶ Ἀθηναίοις πάλιν προςχωροῦσιν. κβ'. κγ'.

14) Ἀθηναῖοι ἔν τε Πανόρμῳ τῆς Μιλησίας Χαλκιδέα ἀποκτείνουσι, καὶ ἐς Χίον ἀποβάντες διαπορθοῦσιν. ἡ πρότερον εὐδαιμονία καὶ σωφροσύνη τῶν Χίων. ἔνιοι ἐγχειροῦσιν αὐτοὺς πάλιν πρὸς Ἀθηναίους ἀγαγεῖν. κδ'.

15) Στρατεία Ἀθηναίων τε καὶ Ἀργείων ἄπρακτος ἐς Μίλητον, τῶν ἀμφὶ Φρύνιχον στρατηγούντων. κε' — κζ.

16) Οἱ Πελοποννήσιοι Ἴασον ἑλόντες, καὶ Ἀμόργην ζωγρήσαντες, τοῦτόν τε καὶ τὸ πόλισμα Τισσαφέρνει παραδιδόασι. Πεδάριτος καὶ Φίλιππος. κη'.

B. Χειμών. Κεφ. κθ' — ξ'.

1) Πόσην τροφὴν Τισσαφέρνης τοῖς Πελοποννησίοις ἢ διέδωκεν, ἢ πρὸς Ἑρμοκράτην διενεχθεὶς ὡμολόγησεν; κθ'.

2) Οἱ ἐν Σάμῳ Ἀθηναῖοι οἴκοθεν βοήθειαν δεξάμενοι τὸ μὲν τοῦ ναυτικοῦ ἐπὶ Χίον πέμπουσι, τὸ δ' ἐν Σάμῳ μένει. λ'.

3) Ἀστύοχος Πτελεῷ καὶ Κλαζομεναῖς μάτην ἐπιχειρεῖ· αἱ δὲ ταῖς Κλαζομεναῖς ἐπικείμεναι νῆσοι διαρπάζονται. λα'.

4) Λέσβιοι μὲν Ἀστυόχῳ πάλιν πράσσουσι περὶ ἀποστάσεως· Χῖοι δὲ καὶ Πεδάριτος ἀντιλέγουσι. λβ'. διόπερ ὁ Ἀστύοχος τοῖς Χίοις ἀγανακτῶν, προςβαλὼν Κωρύκῳ καὶ Ἐρυθραῖς, ἐς Μίλητον κομίζεται. λγ'.

5) Πλοῦς τῶν ἀπὸ Σάμου Ἀθηναίων, οἳ περὶ Χίον χειμάζονται. λδ'.

6) Ἱπποκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐς Κνίδον ἤδη ἀφεστηκυῖαν καταπλεῖ, καὶ ἓξ μὲν ναῦς ἐς Τριόπιον πέμψας ἀποβάλλει, τὴν δὲ Κνίδον σώζει. λε'.

7) Λακεδαιμονίων εὐπορία, οἳ πρὸς Τισσαφέρνην ἄλλας ξυνθήκας ποιοῦνται. λς'.

Αἱ δεύτεραι ξυνθῆκαι Λακεδαιμονίων καὶ βασιλέως Δαρείου. λζ.

8) Οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Χίον ἀποβάντες Δελφίνιόν τε τειχίζουσι, καὶ τοὺς Χίους Ἀστύοχον μάτην ἐπικαλουμένους ἐς μεγίστην ἀπορίαν καθιστᾶσι. Μιλήτῳ γίγνονται ἐπίπλοι. λη'.

9) Ἐκ τῆς Πελοποννήσου Ἀντισθένης καὶ ἕνδεκα Σπαρτιατῶν ξύμβουλοι ὡς ἐπὶ Ἰωνίας καὶ ἐντεῦθεν ἐφ' Ἑλλησπόντου πλευσόμενοι, Μήλῳ προςβαλόντες, καὶ πρὸς τὴν Κρήτην ἀποτραπόμενοι, ἐς Καῦνον καταίρουσι. λθ'.

10) Τοῖς Χίοις μέγιστα κακουμένοις Ἀστύοχος, πολλάκις ἐπικληθείς, τελευτῶν ὥρμητο μὲν βοηθεῖν· ἀκούσας δὲ τὰς ἐκ τῆς Πελοποννήσου ναῦς ἐς Καῦνον παραγενέσθαι ἐκεῖ πλέων Κῶν τε ἐκπορθεῖ καὶ ἐς Κνίδον καταίρει, ὅθεν πρὸς Σύμην ἐπὶ Χαρμῖνον κομίζεται. ὁ δέ, πρῶτον ἐν τῇ μάχῃ ἐπικρατήσας, ὕστερον ἐς φυγὴν καθίσταται· καὶ Ἀστύοχος ταῖς ἐκ τῆς Καύνου ναυσὶ ξυμμίγνυσιν. μ' — μβ'.

11) Οἱ Λακεδαιμόνιοι, καὶ μάλιστα Λίχας, Τισσαφέρνει ἐν Κνίδῳ περὶ τῶν σπονδῶν ἀμφισβητοῦσιν. ὁ δὲ ἀπέρχεται δι' ὀργῆς. μγ'.

12) Στρατεία Πελοποννησίων ἐς τὴν Ῥόδον, ἥνπερ πείθουσιν ἀποστῆναι Ἀθηναίων. οἱ δέ, ὑστερήσαντες, μάτην τῇ Ῥόδῳ ἐπίπλους ποιοῦνται. μδ'.

13) Ἀλκιβιάδης παρὰ Τισσαφέρνην ὑποχωρήσας πρὸς αὐτὸν τῶν Πελοποννησίων κακοῖ τὰ πράγματα, τήν τε μισθοφορὰν ξυντέμνων, καὶ ἐκείνῳ παραινῶν αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς τοὺς Ἕλληνας κατατρῖψαι. με'. μς'.

14) Ταῦτα δὲ Ἀλκιβιάδης ἔπρασσε τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον ἐς τὴν πατρίδα μηχανώμενος, ὅπου καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν ἅμα σπεύδει. μζ.

15) Πρῶτον μὲν δὴ ἐν Σάμῳ ξυνωμοσία γίγνεται, ὅπως ὀλιγαρχίαν καταστήσουσι. μη'. §. α'. β'.

16) Φρύνιχος μὲν τοῖς ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἀντιπράσσει· §. δ' — ς'. οἱ δὲ ξυνωμόται ἐμμένοντες τῇ προαιρέσει τοὺς ἀμφὶ Πείσανδρον πρέσβεις ἐς Ἀθήνας παρασκευάζονται πέμπειν. μθ'.

17) Τότε μὲν δὴ Φρύνιχος τά τε Ἀλκιβιάδου Ἀστυόχῳ μηνύει, καὶ προδοσίαν μελετᾷ· Ἀστύοχος δὲ πάντα ταῦτα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἐξαγγέλλει. ν'. Φρυνίχου πάλαισμα, ὅτε τὴν Ἀλκιβιάδου ἀπιστίαν ᾔσθετο. διόπερ Σάμος τειχίζεται, καὶ Ἀλκιβιάδης οὐ πιστὸς δοκεῖ εἶναι. να'.

18) Ἀλκιβιάδης Τισσαφέρνην, μεμνημένον τῆς ἐν Κνίδῳ διαφορᾶς, Ἀθηναίοις φίλον ποιεῖν προθυμεῖται. νβ'.

19) Οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον, ἐς Ἀθήνας ἐλθόντες, τῷ δήμῳ, καίπερ πολλῶν ἀντιλεγόντων, παραινοῦσιν ἐς ὀλίγους τε τὰς ἀρχὰς ποιῆσαι, καὶ Ἀλκιβιάδην καταγαγεῖν. νγ'.

20) Πείσανδρος μὲν ὡς Τισσαφέρνην καὶ Ἀλκιβιάδην πέμπεται, ἀντὶ δὲ Φρυνίχου καὶ Σκιρωνίδου Λέων καὶ Διομέδων ἄρχοντες καθίστανται. νδ'.

21) Οὗτοι μὲν οὖν ἐς Ῥόδον ἀπόβασιν ποιοῦνται. τοῖς δὲ ἐνθάδε Πελοποννησίοις ἀγγέλλεται ἡ μεγίστη τῶν Χίων ταλαιπωρία, ἔνθα Πεδάριτος ἀπετεθνήκει. νε'.

22) Οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον, τῷ Τισσαφέρνει ἐς λόγους ἐλθόντες περὶ ὁμολογίας, Ἀλκιβιάδου τεχνάσματι ἄπρακτοι γίγνονται. νς'.

23) Τισσαφέρνης ἐς Καῦνον παρελθὼν πρὸς Λακεδαιμονίους τρίτας σπονδὰς σπένδεται. νζ'.

Αἱ τρίται σπονδαὶ Λακεδαιμονίων καὶ βασιλέως Δαρείου. νη'. Μεθ' ἃς Τισσαφέρνης δοκεῖ παρασκευάζεσθαι ὡς τὰ ἐπηγγελμένα διαπράξων. νη'.

24) Βοιωτοὶ μὲν Ὠρωπόν, Ἐρετριέων, οἵπερ ἀπόστασιν ἐνεθυμοῦντο, ξυμπραξάντων, αἱροῦσιν· οἱ δ' ἐκ Ῥόδου Πελοποννήσιοι ἐς Χίον βοηθήσοντες πρὸς Μίλητον ἀφικνοῦνται. ξ'.

XXI. Πρῶτον καὶ εἰκοστὸν ἔτος τοῦ πολέμου. Θέρος. Κεφ. ξα' — ρθ'.

1) Δερκυλίδας μὲν ἐφ' Ἑλλήσποντον παραπέμπεται, Χῖοι δὲ Λέοντα ἄρχοντα λαβόντες οὐ κακῶς ναυμαχοῦσι. ξα'.

2) Δερκυλίδας Ἄβυδον ἀφίστησι καὶ ὕστερον καὶ Λάμψακον· ταύτην δὲ Στρομβιχίδης ἀναλαμβάνει. ξβ'.

3) Οἱ Χῖοί τε θαλασσοκράτορες μᾶλλον γίγνονται, καὶ Ἀστύοχος ἐπίπλουν τῇ Σάμῳ ποιεῖται. ξγ'. §. α'. β'.

4) Ἡ ἐν Ἀθήναις δημοκρατία καταλύεται, ἀνθ' ἧς ἀνδρῶν τετρακοσίων καθίσταται ἀρχή. ξγ'. §. γ' — ξθ'.

α) Οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ξυνωμόται ὀλιγαρχίαν καταστῆσαι ψηφίζονται. ξγ'. διόπερ Πείσανδρος μὲν ἐς Ἀθήνας ἀποστέλλεται, Διοτρέφης δὲ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης. τὰ ἐν Θάσῳ ξυμβάντα, ἥπερ, τῆς δημοκρατίας ἀναιρεθείσης, ἀφίσταται. ξδ'.

β) Τὰ ἐν Ἀθήναις τοῖς ἑταίροις προειργασμένα. Ἀνδροκλέους φόνος. περὶ πεντακισχιλίων ἀρχῆς γίγνεται λόγος. ξε'. τῶν μὲν ἑταίρων δύναμις καὶ θρασύτης, τοῦ δὲ δήμου κατάπληξις καὶ ὑποψία. ξς'.

γ) Πεισάνδρου ἐλθόντος, πρῶτον μὲν δέκα ξυγγραφῆς αἱροῦνται, ἔπειτα πάρεδροι πέντε, δι' ὧν ἄνδρας τετρακοσίους καταστῆσαι ἄρχοντας δοκεῖ. ξζ'. ὀνομάζονται οἱ πλὴν Πεισάνδρου προθυμότατα τὸν δῆμον καταλύσαντες, Ἀντιφῶν καὶ Φρύνιχος καὶ Θηραμένης. ξη'.

δ) Οἱ τετρακόσιοι τοὺς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευτὰς τοῦ βουλευτηρίου ἐκβάλλουσιν. ξθ'.

5) Οἱ τετρακόσιοι κατὰ κράτος διοικοῦσι τὴν πόλιν, καὶ πρὸς Ἆγιν ἐπικηρυκεύονται περὶ διαλλαγῆς. ο'. ὁ δέ, οὐδὲν ξυμβατικὸν ἀποκρινάμενος, ἐκ Δεκελείας πρὸς τὴν πόλιν στρατιᾷ πολλῇ μάτην καταβαίνει. οα'.

6) Τὸ ἐν Σάμῳ στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων τὴν δημοκρατίαν προαιρεῖται, ἐναγόντων Λέοντός τε καὶ Διομέδοντος καὶ Θρασυβούλου τε καὶ Θρασύλου. οβ' — οζ'. (Ὑπερβόλου φόνος. ογ'. Χαιρέας. οδ'.)

7) Οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ ναυτικῷ στρατιῶται θορυβοῦσιν, ἀχθόμενοι τῇ ἀπραξίᾳ. οη'. τοιγαροῦν Ἀστύοχος ἐς Μυκάλην πλεῖ· Στρομβιχίδου δὲ ἐπανελθόντος ἐκ τοῦ Ἑλλησπόντου, πάλιν ἀποπλεῖ ἐπὶ τῆς Μιλήτου. οθ'.

8) Οἱ Πελοποννήσιοι ἀποστέλλουσιν ὡς Φαρνάβαζον Κλέαρχον ἔχοντα ναῦς τεσσαράκοντα, ὧν αἱ μὲν πλείους χειμασθεῖσαι ἐπανέρχονται, αἱ δὲ Βυζάντιον ἀφιστᾶσιν. π'.

9) Ἀλκιβιάδης ὑπὸ Θρασυβούλου ἐς τὴν Σάμον κατάγεται, ὅπου ὀλοφυράμενος καὶ μεγαλαυχήσας στρατηγὸς ἀποδείκνυται, καὶ τὸ μὲν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν διακωλύει, πορεύεται δὲ ὡς Τισσαφέρνην. πα'. πβ'.

10) Καινοὶ θόρυβοι τῶν τε ἐν Μιλήτῳ Πελοποννησίων, οἳ τὸν μὲν Τισσαφέρνην δι' ἔχθρας ἔχουσιν, Ἀστυόχῳ δὲ τοσοῦτον ἐπιτιμῶσιν, ὥστε Δωριεῖ καὶ πληγὰς ἠπείλησε, καὶ τῶν Μιλησίων αὐτῶν, οἳ τὸ ἐν τῇ πόλει Τισσαφέρνους φρούριον αἱροῦσιν, ὅπερ Λίχας ἀποδοκιμάζει. πγ'. πδ'.

11) Μινδάρου ναυάρχου ἀφικομένου, Ἀστύοχος ξὺν Τισσαφέρνει τε πρεσβευτῇ καὶ Ἑρμοκράτει καὶ Μιλησίοις τισὶν ἀποπλεῖ. πε'.

12) Ἐς Σάμον παραγίγνονται μὲν ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πρέσβεις, οἷς λέξασιν Ἀλκιβιάδης ἤδη ἐπανεληλυθὼς ἀδεῶς ἀποκρίνεται, ἅμα δὲ καὶ τὴν πατρίδα μέγα ὠφελεῖ· παραγίγνονται δὲ καὶ οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Παράλων. πς'.

13) Τισσαφέρνης Ταμὼν καταλιπὼν ἐς Ἄσπενδον πορεύεται, λόγῳ μὲν τὰς Φοινίσσας ναῦς ἄξων· αὗταί γε μέντοι οὐκ ἔρχονται. ὑπόνοιαι περὶ τούτου. πζ'. Ἀλκιβιάδης τῷ Τισσαφέρνει ἀκολουθῶν ἐπὶ Φασήλιδος καὶ Καύνου πλοῦν ποιεῖται. πη'.

14) Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, Θηραμένους καὶ Ἀριστοκράτους μάλιστα προθυμηθέντων (πθ'. ϟβ'), μετὰ τὸν Φρυνίχου φόνον (ϟβ') καὶ μεγάλας ταραχὰς (ϟβ' — ϟδ'. ϟς') τοὺς τετρακοσίους, Ἠετιώνειαν

τειχίσαντας (ϟ'), καταπαύσαντες, τοῖς τετρακισχιλίοις τὰ πράγματα παραδιδόασιν (ϟζ)· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ναυμαχίαν τε νικήσαντες Εὔβοιαν ἀφιστᾶσι (ϟε'), καὶ δι' Ἀριστάρχου προδοσίας Οἰνόην (ϟθ') λαμβάνουσι. πθ' — ϟθ'.

15) Μίνδαρος Θράσυλον λαθὼν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον πλεῖ ϟθ' — ρα', καὶ τῶν ἐκ Σηστοῦ ὑποφευγόντων Ἀθηναίων τέσσαρας ναῦς ἑλὼν ταῖς ἐξ Ἀβύδου σφετέραις ξυμμίσγει. ρβ'.

16) Οἱ Ἀθηναῖοι πᾶν τὸ περὶ Λέσβον καὶ Ἴμβρον ναυτικὸν ἐς Ἐλαιοῦντα ξυναγείρουσι. ργ'.

17) Ναυμαχία Μινδάρου καὶ Θρασυβούλου τε καὶ Θρασύλου περὶ τὴν ἄκραν τὸ Κυνὸς σῆμα, ᾗ νικῶνται οἱ Πελοποννήσιοι. ρδ' — ρς'.

18) Οἱ μὲν Ἀθηναῖοι Κυζικόν τε ἀφεστηκυῖαν καὶ ὀκτὼ πλοῖα αἱροῦσιν, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι, ἀπόντων αὐτῶν, τῶν ἐν Ἐλαιοῦντι σφετέρων νεῶν τὰς ἀκεραίους κομίζονται. ρζ'.

19) Ἀλκιβιάδης ἐς Σάμον καταπλεῖ, καὶ Ἁλικαρνασέας τε χρήματα ἐκπράσσει, καὶ Κῶν τειχίζει. ρη'. §. α'. β'.

20) Τισσαφέρνης ἐς τὴν Ἰωνίαν ἐλαύνει, ἔνθεν μὲν τοὺς Ἀρσάκου τοῦ ἑαυτοῦ ὑπάρχου φρουροὺς ὑπ' Ἀνδρίων ἐκβληθέντας αἰσθόμενος ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὡς τοῖς Πελοποννησίοις μεμψόμενος, διανοεῖται ἀπιέναι· πρῶτον δὲ ἀφικνεῖται ἐς Ἔφεσον. ρη'. §. γ'. δ'. ρθ'.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ

ΞΥΓΓΡΑΦΗΣ Θ.

De libri VIII. integritate.

Mota est quaestio de libri VIII. auctore apud Marcellinum §. 43., qui cum librum a nonnullis filiae Thucydidis, ab aliis Xenophonti, ab aliis Theopompo adscribi affirmat. De ea re ex recentioribus quum haud pauci breviter et quasi praetereuntes dixerunt in defendenda libri integritate inter se consentientes, tum plenius et pluribus argumentis Thucydidi eum vindicaverunt Gailius (Mémoire sur cette double question: le huitième livre de la guerre du Péloponnèse appartient-il à Thucydide? est-il digne de cet écrivain? in Philolog. a. 1818. p. 201—236.) et Kruegerus (in Commentat. de Thucyd. hist. parte postrema c. I. post Dionys. Historiogr. p. 251. sqq.). Potest autem res et ita demonstrari, ut a tribus illis auctoribus, quos Marcellinus nominaret, hunc librum conscribi non potuisse, et ita, ut Thucydidis eum vere esse declaremus. Hic omissa illa demonstratione, de qua vid. ed. mai. II. 1. p. 7. sq., videamus, num hic liber Thucydidis sit iudicandus, quod auctor eius c. 6. et 60. testatur. Id vero ut vel ideo, quia particulis μὲν ... δέ cum septimi libri verbis extremis arcte cohaeret, probabile debet videri, ita et testimoniis et argumentis confirmari potest. Illa sunt, quod et in omnibus Thucydidis historiae codicibus mss. praeter eos, qui, ut H. et Vind., iam prius desinunt, legitur, et a multis veteribus scriptoribus (velut a Diod. XIII, 42., Plut. de Garrul. p. 513., Steph. in Βολισσός et Δρυμοῦσσα, Phot. in πασσυδί, Harpocration. in Δελφίνιον, Gregor. Cor. p. 28., Thom. Mag., al.) aut universum commemorantibus aut verba quaedam singula afferentibus Thucydidi tribuitur. Hoc tamen parum firmum est argumentum. Nam cuius libri auctor ignorabatur, eum si prisca consuetudo alius clarissimi scriptoris exemplaribus adiunxerat, etiam huius nomine divulgabatur, ut nos quoque de Homeri hymnis adhuc loquimur, quamvis eos non esse Homeri persuasum sit omnibus. Quae quum ita sint, ea argumenta, quae e similitudine rerum expositionis et descriptionis atque dicendi generis repetuntur, multo graviora sunt habenda. Atque ea ipsa dubitationum videntur dedisse ansam. Desiderabant enim in hoc libro imprimis orationes omnibus superioribus libris insertas,

pro quibus hic tantum summa capita dictorum oratione obliqua proposita videmus (maxime c. 45. et 46. atque 76., brevius etiam c. 27. 48. al.) Responderi potest iam septimo libro orationes paucas earumque ambitus valde exiguos et aliquas eas interponendi occasiones (ut c. 27.) praetermissas esse; quod autem ab octavo prorsus absint, id inde explicandum esse, quod Thucydides de postremis annis nihil nisi commentarios reliquerit, quos exornare morte prohibitus sit, aut quod, quae minus probabilis est opinio, de more concionum immiscendarum aliter sentire coeperit. Cf. Dion. Hal. p. 847. atque Did. p. XIV. Obliqua oratio autem in nonnullis locis libri VIII. aptissima (ut c. 76., ubi de turbulenta militum concione narratur, in qua quum non unus, sed multi verba faciant, iusta oratione uti non licebat, et pariter c. 93.) atque etiam in superioribus libris satis ampla est (ut II, 13. VI, 47—49. 72.). Ceterum ob ipsam naturam belli post cladem Siciliensem mutatam narrationem nonnihil mutandam fuisse explicat Niebuhr Hist. ant. II. p. 42. sq.

Quod si cui vel ita dubitatio quaedam remaneat, is reliqua huius libri conformatione convincetur. Nam primum eadem in eo ars historica cernitur. Idem ubique veritatis amor et sensus a partium studio remotissimus, eadem accuratio in factis comprobandis (quare etiam foederum formulae adduntur, ut l. V.), eadem fabularum et inutilium degressionum evitatio. Eadem etiam ars in causis rerum indagandis atque ingeniis et moribus clarissimorum virorum depingendis (e quibus maxime eminet Alcibiades, de quo vid. Gail. l. d. p. 219. sqq.), eadem diligentia in commemoratione locorum, ubi pugnatur (ut c. 24. 35. 101. sqq.). Item eadem series narrationis, eadem simplex descriptio secundum aestates et hiemes cum usitatis formulis *καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα* et *καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα καὶ … ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψε.* Deinde etiam idem scriptoris sensus elucet et eadem, quae in superioribus libris, de iisdem rebus fiunt iudicia. Ita quae de Lacedaemoniorum ingeniis leguntur VIII, 96., plane conveniunt cum iis, quae de eadem re I, 70. exposita videmus; et de Syracusanis quod praedicatur VIII, 96., eodem modo iam dictum est VII, 55. (Alia nonnulla eiusmodi vide apud Krueger. l. d. p. 254.) Etiam in rebus ipsis aliquoties ad ea, quae in prioribus libris explicata sunt, aperte respicitur, ut VIII, 15., ubi mille illa talenta in memoriam nobis rediguntur, quae ab Atheniensibus recondita audivimus II, 24. Tum etiam sermo Thucydidi consentaneus est, sive formam eius universam, sive singula verba verborumque compositiones spectamus. Illa enim eandem integritatem et diligentiam in observandis Atticae dialecti proprietatibus, idem studium varietatis, concinnitatis, brevitatis, sublimitatis prae se fert. E vocabulis autem ipsis contemplanda ea, quae quum a Thucydide usurpata sint, reliquis antiquioribus prosae orationis scriptoribus minus probantur. Nam non multum demonstrare talia, qualia Krueger p. 266. sqq. protulit, *δοκεῖν εἶναι, οὐ μέντοι … γε, εἴ τε,* similia, quae, etiamsi non eadem apud omnes constantia, apud alios multos scriptores reperias, facile apparet. Sed illius generis sunt *ἀδυνασία* VIII, 8. cf. ad VII, 8., *ἀνακωχή* VIII, 87. cf. adn. I, 40, 4. IV, 117, 1., *δικαίωσις* VIII, 66., ubi vid., *καταβοή* VIII, 85. cf. adn. I, 73, 1., *κατατραυματίζειν* (*ναῦς*) VIII, 10. cf. adn. VII, 41, 4. Quibus adde insolentiores verborum compositiones, quae etiam alibi Thucydidi placuerunt. Ex hoc genere sunt *διασκοπεῖν τινος* VIII, 4. cf. adn. I, 52., *μηνυτὴν γίγνεσθαί τινος* VIII, 50. 86. vid. Duk. ad III, 23. et nos ad I, 132, 5.,

ἔκπληξις μεγίστη δὴ τῶν πρίν VIII, 96. cf. adn. I, 1, 1., *αἴτιον δ' ἐγένετο οἱ μὲν πολλοὶ … οὐκ εἰδότες* VIII, 9. cf. adn. IV, 26., usus participii pro infinitivo ex synchysi ortus VIII, 105, 2. cf. adn. IV, 63, 1. V, 7, 2., *πρίν* cum coniunctivo sine *ἄν* adn. VI, 10. VIII, 9., attractio nominis superioris ad enunciatum *γάρ* continens VIII, 30. cf. adn. I, 72., transitus a participio in verbum finitum VIII, 45. cf. adn. I, 57, 4. VII, 13, 2. 47, 2. 69, 2., ab infinitivo in indicativum aut solum aut ex *ὅτι* particula pendentem VIII, 76. 78. cf. adn. V, 14. 65., a coniunctivo in optativum VIII, 87. cf. adn. III, 22. VII, 17. In quibus locis Thucydidis calamum nemo, qui scripta eius paulo attentius legerit, ignorabit. Sed etiam verborum consociationes vel loquendi genera quaedam eo, quod iam eadem aut simillima affuerunt, Thucydidis manum produnt. Cf. *ὀλίγον ἐπράσσετο οὐδέν* VIII, 15. et *ὀλίγον ἐπενόουν οὐδέν* VII, 59., *πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι* VIII, 42. et *πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι* III, 30. (ubi de similibus *καταγγέλτους* et *ἐξαγγέλτους γίγνεσθαι* vid. adn.), *νομίζοντες ῥᾳδίως ἂν σφίσι καὶ τὰ ἄλλα* (in nonnullis codd. *τἆλλα*) *προσχωρήσειν* VIII, 25. et *νομίζοντες ῥᾳδίως ἂν σφίσι τἆλλα προσχωρήσειν* II, 80. Tales enim repetitiones verborum amat Thucydidis simplicitas. Cf. ed. mai. vol. I. p. 267.

Atque ut et universo libro et singulis eius partibus vestigia ingenii artisque Thucydideae luculentissima impressa sunt, ita haec natura et ratio libri ex locis quibusdam eximie et statim primo conspectu cognoscitur. Huc Benedictus refert c. 78., Dobraeus rectius c. 96.

Imperfectum autem librum relictum esse certum est. Nam etiamsi ex omissis orationibus id colligere nolis, et omni iusto exitu caret, et quum in reliquis libris raro loci reperiantur, qui non, quemadmodum in codicibus scripti leguntur, bene conformati dicantur, in octavo libro satis magnus est eorum locorum numerus, qui etsi correctione egere videntur, codices tamen manu scripti etiam ii, quibus plurimum tribuere auctoritatis consuevimus, in verbis parum aptis consentiunt. Quod quomodo aliter explicare possumus, quam sic, ut haec ex parte ipsius scriptoris vitia esse (cf. adn. VIII, 66. 71. 99. 109.), atque hunc postrema vel aegrotantem scripsisse (cf. Marcell. §. 44.), vel non iterum diligenter perlegisse, omnino manum extremam operi non imposuisse statuamus? Add. Krueg. ad Dion. p. 251. et Jerczynowski „Diss. qua octavo historiae Thucydideae libro extremam manum non accessisse demonstratur.“ Vratisl. 1842.

Διάθεσις τῶν ψυχῶν τῶν Ἀθηναίων, ἀγγελθείσης τῆς ξυμφορᾶς, καὶ παρασκευαὶ αὐτῶν.

1. Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ἐπειδὴ ἠγγέλθη, 1
ἐπὶ πολὺ μὲν ἠπίστουν καὶ τοῖς πάνυ τῶν στρατιωτῶν, ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἔργου διαπεφευγόσι καὶ σαφῶς ἀγγέλλουσι, μὴ οὕτω γε ἂν πανσυδὶ διεφθάρ-

Cap. 1. §. 1. *μὴ οὕτω γε ἄν.* Vat. *μὴ οὕτω γε ἄγαν*, quod etiam a Valla ita undique omnia interpretato lectum recepit Bekk. comparans I, 75. *μὴ οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως.* „Ego hic quidem eum non ausus sum imitari. Nam ut *οὕτως ἄγαν* recte dici nemo dubitaverit, tamen qui cum *πασσυδί* aut simili vocabulo coniunxerit, scio equidem neminem. Sed nihil iuvat *ἄν* cum uno et altero libro [D. I. Suid. Phav.] leviter delere, quod fortasse non inepte corrigas *μὴ οὕτω γοῦν.*“ DIND. „Poterit *ἄγαν* defendi, si *οὕτως ἄγαν* cum verbo iungas, et illorum appositionem *πασσυδί* esse accipias.“ GOELL. Persuasit is Bloomfieldio, etsi ne hic quidem exemplum huic simile reperit. De vulgata cf. adn.

πανσυδί Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Vat. Reg. et duodecim alii. *Πασσυδί* F. et Bekk. „Utroque modo apud veteres pingi testis Eustath. Il. 166. [ed. Rom. Cf. Phav.] Aelius Dionysius apud eundem, locum hunc adducens, *πανσυδεί* scribit et *παντελῶς* reddit. Vid. Il. *λ'*. 708. 724. Il. *β'*. 12. 29. 66. Denique Pollux VI, 162. hunc, ut videtur, locum adducens, ut ex *πανωλεθρία* patet, etiam *πανσυδί* legit. [At IX, 143. habet *πασσυδί*, quod idem Bekker VI, 162. reposuit.] Contra vero Suid. in *πασσυδεί*. [Phot. *πασσυδεί*, D. *πανσυδεί*. Cf. Lob. ad Phryn. p. 515.] Utroque modo scribit Hesych.“ WASS. *Πασσ.* commendat Buttm. Gr. H. p. 353. Nos *ν* propter librorum paene omnium hic et VII, 50. in *πανσέληνος* consensum praetulimus, ut Bloomf., qui idem apud imitatores Thucydidis legi docet, apud quorum nonnullos tamen etiam alterum invenitur. Cf. ed. mai. Ceterum add. Schneid. ad Plat. III. p. 203. Spitzn. ad Il. II, 12.

Cap. 1. §. 1. *Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας.* Haec ideo *ἐπειδή* coniunctioni sunt praeposita, quod libri septimi verbis extremis *περὶ Σικελίαν* sunt contraria. De *ἐς* cf. adn. IV, 15. — *ἠπίστουν.* De re cf. Plut. Nic. c. 30. et Athen. IX, 72. — *τοῖς πάνυ τῶν στρατιωτῶν.* „Ita VIII, 89. *τῶν πάνυ στρατηγῶν.* Vid. Matth. Gr. §. 272.“ BLOOMF. Et Buttm. §. 125. 7. — *ἐξ αὐτοῦ . . . διαπεφευγόσι.* Cf. VII, 85, 4. — *μὴ οὕτω γε ἂν . . . διεφθάρθαι.* De *μή* cf. adn. I, 10, 1. *Ἂν* defendi poterit, si solveris verba *ὅτι οὐκ ἂν π. διεφθαρμένοι εἶεν*, *sic glaubten, sie*

θαι· ἐπειδὴ δὲ ἔγνωσαν, χαλεποὶ μὲν ἦσαν τοῖς ξυμπροθυμηθεῖσι τῶν ῥητόρων τὸν ἔκπλουν, ὥςπερ οὐκ αὐτοὶ ψηφισάμενοι, ὠργίζοντο δὲ καὶ τοῖς χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι καὶ ὁπόσοι τι τότε αὐτοὺς θειάσαντες ἐπήλπισαν, ὡς λήψονται Σικελί-
2 αν. πάντα δὲ πανταχόθεν αὐτοὺς ἐλύπει τε καὶ περιειστήκει ἐπὶ τῷ γεγενημένῳ φόβος τε καὶ κα-

ἐπειδὴ δέ. In plerisque libris praeter Vat. et Cl. *ἐπειδή τε*, quod, etsi interdum *μέν* et *τέ* inter se respondent, hic non videtur ferri posse. Cf. ed. mai. et Arn.

dürften wenigstens nicht alle zu Grunde gegangen sein. *Ἂν* perfecti infinitivo additum est etiam c. 2. extr. et II, 102., ubi vid. adn. Cf. Dobr. p. 108., sed etiam sd. — *τοῖς ξυμπροθυμηθεῖσι . . . τὸν ἔκπλουν.* Port. : qui cum aliis (immo aut cum ipsis, ut Bloomf., aut una, coniuncta opera) hanc navalem expeditionem studiose suaserant. „Ita Xen. Cyr. VI, I, 19. *συμπροθ. ταῦτα.*“ BLOOMF. Cf. adn. IV, 81, 1. — *τῶν ῥητόρων.* „Ut Demostrato. Vid. [adn. ad VI, 25.]“ KRUEG. ad Dion. p. 272., qui fortasse etiam Pisandrum et Androclem in his fuisse addit. — *τοῖς χρησμολόγοις τε καὶ μάντεσι.* De *χρησμολόγοις* vid. adn. II, 8. Discrimen *χρησμολόγων* et *μάντεων* exponit Paus. I, 34, 3. Cf. Herm. Antiqu. sacr. §. 37, 21. 39, 6. Latine hariolos et vates dixeris, ut Cic. de Nat. Curt. VII, 30. Cf. etiam Cic. de Nat. Deor. I, 20., ubi varia genera talium hominum nominantur. Similiter *θεομάντεις* et *χρησμῳδούς* iunxit Plat. Apol. Socr. c. 7. p. 22. C., *χρησμῳδοὺς καὶ μάντεις* in Ion. p. 534. D., *μαντικήν τε καὶ χρησμούς* Thuc. V, 103. Vaticiniis deceptos esse in ea re Athenienses diligentius docet Krueg. ad Dion. p. 272. Add. Aristid. II. p. 186. et Paus. VIII, 11, 6. — *καὶ ὁπόσοι . . . ἐπήλπισαν*] *ἀντὶ τοῦ θεοφορηθέντες ἐν ἐλπίδι ἐποίησαν. ἤγουν θεῖά τινα ἐπιφθεγξάμενοι εἰς ἐλπίδας ἐνέβαλον.* Schol. „*Θειάσαντες* quum activum sit, et *αὐτούς* [nisi hoc ex solo *ἐπήλπ.* pendet] haud dubie regat, sign. divino impetu et ardore implessent (Athenienses), sicut olim Solon de Salamine.“ BAU. Similiter iam Steph. in Thes. At Dukas, „*Οὐδετέρως*“ inquit, „*ἐκληπτέον ἀντὶ τοῦ ἐνθουσιαζόμενοι*“, cui Goeller assentitur comparans Photii et Suidae verba *θειάσαντες, θεόληπτοι γεγονότες*, et *θειαζόντων, μαινομένων*, atque alia nonnulla. Cum contemptu dictum putat Arn. ut apud Dion. Cass. LXII, 18., quare uttering pretended oracles interpretatur Bloomf. Cf. *θειασμῷ προςκείμενος* VII, 50. et ib. adn. De *ἐπελπίζειν* verbo vid. c. 54.

§. 2. *πάντα πανταχόθεν.* Cf. VII, 87, 6. — *ἐλύπει τε.* *Τέ* ut alibi traiectum est, quod scriptor *πάντα δέ τε* noluit dicere. Cf. adn. II, 37, 2. — *περιειστήκει.* Recte Port. circumstabat (ipsos). Vid. adn. III, 54, 5. — *φόβος τε καὶ κατάπληξις.* Cf. adn. VII, 80, 3. Locis Plut. Nic. et Plat. Euthyphr. ibi allatis etiam *τὲ καί* particulae

τάπληξις μεγίστη δή. ἅμα μὲν γὰρ στερόμενοι καὶ
ἰδίᾳ ἕκαστος καὶ ἡ πόλις ὁπλιτῶν τε πολλῶν καὶ
ἱππέων καὶ ἡλικίας, οἵαν οὐχ ἑτέραν ἑώρων ὑπάρ-
χουσαν, ἐβαρύνοντο· ἅμα δὲ ναῦς οὐχ ὁρῶντες
ἐν τοῖς νεωσοίκοις ἱκανάς, οὐδὲ χρήματα ἐν τῷ
κοινῷ, οὐδ᾽ ὑπηρεσίας ταῖς ναυσίν, ἀνέλπιστοι
ἦσαν ἐν τῷ παρόντι σωθήσεσθαι, τούς τε ἀπὸ
τῆς Σικελίας πολεμίους εὐθὺς σφίσιν ἐνόμιζον τῷ
ναυτικῷ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλευσεῖσθαι, ἄλλως τε
καὶ τοσοῦτον κρατήσαντας, καὶ τοὺς αὐτόθεν πο-
λεμίους τότε δὴ καὶ διπλασίως πάντα παρεσκευα-
σμένους κατὰ κράτος ἤδη καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θα-
λάσσης ἐπικείσεσθαι, καὶ τοὺς ξυμμάχους σφῶν
μετ᾽ αὐτῶν ἀποστάντας. ὅμως δὲ ὡς ἐκ τῶν ὑπαρ- 3
χόντων ἐδόκει χρῆναι μὴ ἐνδιδόναι, ἀλλὰ παρα-
σκευάζεσθαι καὶ ναυτικόν, ὅθεν ἂν δύνωνται ξύλα
ξυμπορισαμένους καὶ χρήματα, καὶ τὰ τῶν ξυμ-
μάχων ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι καὶ μάλιστα τὴν

§. 2. στερόμενοι. Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Reg. X. στερούμενοι, quod damnandum, si verum est discrimen utriusque flexionis a Buttm. in Gr. Ind. verb. anom. propositum, cui refragantur Xen. Anab. I, 9, 13. VII, 1, 30. Luci. Char. 1, 18. aliaque exempla recentiorum, de quibus cf. Lob. ad Buttm. l. d. Στέρονται ex praeceptis Buttmanni praeter alios Demosth. Phil. II. §. 21.

§. 3. ὅθεν om. Vat., quasi ἄν esset pro ἐάν, contra consuetudinem Thucydidis. Cf. sd. IV, 46, 3.

satis defenduntur. — στερόμενοι ... ἰδίᾳ ἕκαστος. Quibus rebus pro se quisque privatim orbati fuerint, non est additum. „Immerito reprehendit Bauer hoc genus zeugmatis; facillime enim ad ἰδίᾳ ἕκαστος intelligitur ἀνδρῶν ξυγγενῶν ex ὁπλιτῶν, ἱππέων καὶ ἡλικίας." HAACK. post Dukam. — τοῖς νεωσοίκοις. Cf. adn. VII, 25, 5. — τῷ κοινῷ. Cf. adn. I, 80, 4. — ὑπηρεσίας. Vid. adn. I, 143, 1. VI, 31, 3. — εὐθὺς . . . πλευσεῖσθαι. Simillimum enunciatum c. 96. εὐθὺς σφῶν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν comparat Arn. de discriminibus horum verborum disputans.

§. 3. ὡς ἐκ τῶν ὑπαρχόντων. Cf. adn. VII, 76. — παρασκευάζεσθαι καὶ ναυτικόν. Quum his non καὶ χρήματα, sed καὶ τὰ . . . ποιεῖσθαι videantur respondere, καί per anacoluthon traiectum est. Cf. adn. III, 67, 6. V, 61, 2. al. ὅθεν ἂν δύνωνται refer ad ξυμπορισαμ. — τὰ τῶν ξυμμάχων ἐς ἀσφάλειαν ποιεῖσθαι. I. e. τὰ τῶν ξυμμάχων ἀσφαλίζεσθαι, τοὺς ξυμμάχους ἀσφαλῶς φυλάσσειν. Cf. τὰ τῶν ξυμμάχων διὰ χειρὸς ἔχειν

Εὔβοιαν, τῶν τε κατὰ τὴν πόλιν τι ἐς εὐτέλειαν
σωφρονίσαι, καὶ ἀρχήν τινα πρεσβυτέρων ἀνδρῶν
ἑλέσθαι, οἵτινες περὶ τῶν παρόντων, ὡς ἂν και-
4 ρὸς ᾖ, προβουλεύσουσι. πάντα τε πρὸς τὸ παρα-
χρῆμα περιδεές, ὅπερ φιλεῖ δῆμος ποιεῖν, ἕτοιμοι
ἦσαν εὐτακτεῖν. καὶ ὡς ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐποίουν
ταῦτα. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.
1 2. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος πρὸς τὴν
ἐκ τῆς Σικελίας τῶν Ἀθηναίων μεγάλην κακο-
πραγίαν εὐθὺς οἱ Ἕλληνες πάντες ἐπηρμένοι ἦσαν,

οἵ τε Ἕλληνες πάντες πρὸς τὴν ἀγγελίαν ἐπηρ-

§. 4. ἐτελεύτα. Vat. ἐτελεύτα τοῦτο. At vid. II, 92. III, 86. 102. IV, 49. V, 12. 50. al.

II, 13. et de ποιεῖσθαι adn. III, 3, 4. — τῶν τε κατὰ . . . σωφρονίσαι. „Hoc Scholiastes refert ad privatos, quasi hi iussi fuerint parcius et minus sumptuose quam ante vivere. Sed dubito, an Thucydides potius de sumptibus publicis circumcisis [quod et verbis unice congruat τῶν κατὰ τὴν πόλιν τι, BAU.] loquatur. — Fiebant autem multi Athenis sumptus publici in sacra, in spectacula et [alia], quos minuere et in usum belli convertere volebant Athenienses. Sic idem fere de Atheniensibus dicat Thucydides, quod de Nerva Xiphilinus [LXVIII, 2.]: πολλὰς μὲν θυσίας, πολλὰς δὲ ἱπποδρομίας, ἄλλας τέ τινας θέας κατέλυσε, συστέλλων ὡς οἷόν τε τὰ δαπανήματα. Adhibere sumptibus modum dicit Suetonius Ner. c. 16., cavere sumptibus publicis Capitolinus M. Antonin. Philos. c. 11., ubi vid. Casaub. Ipse Thucydides interpres est verborum suorum infra c. 4: καὶ τὰ ἄλλα, εἴ πού τι ἐδόκει ἀχρεῖον ἀναλίσκεσθαι, ξυστελλόμενοι ἐς εὐτέλειαν." DUK. „C. 86. ἐς εὐτέλειαν ξυντέμνειν." ABR. De re cf. Aristid. I. p. 160. — ὡς ἂν καιρὸς ᾖ, prout opportunum esset, sicut tempus requireret. Cf. Duk. — προβουλεύσουσι. „Id est βουλεύσουσι, πρὶν ἢ ταῦτα ταῖς ἄλλαις ἀρχαῖς καὶ αὐτῷ τῷ δήμῳ [τῷ] τῶν πάντων κυρίῳ προτίθεσθαι." AE. PORT. „De προβούλοις vid. Wessel. ad Herod VI, 7. Aristot. Polit. VI, 5, 10. [IV, 14.]" KRUEG. ad Dion. p. 273. Cf. Herm. Antiqu. publ. §. 54, 5. et §. 166, 11. Ad hos προβούλους aliquoties respici videtur in Aristoph. Lys. ex v. 387., ubi unus loquens inducitur. Cf. etiam Lys. in Eratosth. §. 65., ubi Hagnon, Theramenis pater, inter eos fuisse dicitur. Συνέδρους vocari in Isocr. Areop. c. 24. suspicatur Bensel. p. 323. Add. adn. c. 67.

§. 4. πάντα . . . εὐτακτεῖν, in omnibus . . . se modestos et obedientes praebere, Haas. Nam εὐτακτεῖν esse verbum intransitivum docent Bloomf. et Did. De articulo ante δῆμος omisso cf. adn. I, 107, 5. — καὶ ἐποίουν. De καί cf. adn. II, 93, 4.

Cap. 2. §. 1. πρὸς τὴν ἐκ . . . κακοπραγίαν. I. e. πρὸς τὴν ἐν τῇ Σικ. γενομένην καὶ ἐκ τῆς Σικ. ἀγγελθεῖσαν κακοπρ. Cf. adn. III, 103, 3. VI, 89, 2. De πρός, secundum, propter, vid. Schoem. ad Plut. Cleom. 3, 2. — ἐπηρμένοι ἦσαν, ani-

μένοι ἦσαν, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι μάλιστα ἐθάρσουν.

οἱ μὲν μηδετέρων ὄντες ξύμμαχοι, ὡς, ἤν τις καὶ
μὴ παρακαλῇ σφᾶς, οὐκ ἀποστατέον ἔτι τοῦ πο-
λέμου εἴη, ἀλλ' ἐθελοντὶ ἰτέον ἐπὶ τοὺς Ἀθηναί-
ους, νομίσαντες κἂν ἐπὶ σφᾶς ἕκαστοι ἐλθεῖν αὐ-
τούς, εἰ τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ κατώρθωσαν, καὶ ἅμα
βραχὺν ἔσεσθαι τὸν λοιπὸν πόλεμον, οὗ μετα-
σχεῖν καλὸν εἶναι· οἱ δ' αὖ τῶν Λακεδαιμονίων
ξύμμαχοι ξυμπροθυμηθέντες ἐπὶ πλέον ἢ πρὶν
ἀπαλλάξεσθαι διὰ τάχους πολλῆς ταλαιπωρίας.
μάλιστα δὲ οἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι ἕτοιμοι 2
ἦσαν καὶ παρὰ δύναμιν αὐτῶν ἀφίστασθαι διὰ
τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ πράγματα καὶ μηδ' ὑπο-
λείπειν λόγον αὐτοῖς, ὡς τό γ' ἐπιὸν θέρος οἷοί

Cap. 2. §. 1. *μηδετέρων.* Cass. Aug. Pal. Reg. Gr. Bloomf. *μηδ' ἑτέρων*, fortasse recte. Vid. adn. II, 67, 4.

νομίσαντες. Vat. *νομίζοντες*, sed *σα* superscr. et sequitur *ξυμπροθυμηθέντες.*

ἐλθεῖν. Vat. *ἐλθεῖν ἄν*, cui superius *κἄν* non magnopere obstat. Vid. Rost. Gr. §. 120. adn. 4. et Ind. verb. in *ἄν.* Sed ante *αὐτούς* etiam errori debeatur.

καὶ ἅμα. Vulgo *καὶ ἅμα ἡγούμενοι*, sed *ἡγούμενοι* a Vat. et Vall. om., quum ab interpretibus additum esse existimandum sit, delevit Bekk.

§. 2. *ὀργῶντες.* Vat. male *ὀργῶντας.*

λόγον om. Cass. Aug. (de quo tamen tacet Bekk.) Cl. (secundum Bloomf.) T. It. X., s. v. habet G. Quo suspectum fit, quum eo omisso tota enunciatio ab *ὡς* incipiens *ὑπολείπειν* verbi possit esse obiectum. Cf. adn. IV, 61, 2. Defendit tamen Krueg. ad Dion. Praef. p. LIX. sq. Cf. adn.

οἷοι. Vat. *αὐτοὶ οἷοι*, ex interpr.

mis erecti erant. Vid. adn. II, 8, 1. et hic Did. — *ἥν τις καὶ μή.* De traiectione particularum loquuntur Steph. et alii. Sed prorsus eodem ordine Germani *wenn man auch nicht.* Similiter *ἥν ἄρα τι καί* I, 140. Cf. I, 70. III, 46. — *ἀποστατέον*, abstinendum. Cf. adn. VI, 88, 4. — *ἐθελοντί.* Antiquissimum est huius adverbii exemplum, quod fugit diligentiam Lobeckii ad Phryn. p. 5. — *ξυμπροθυμηθέντες . . . ἀπαλλάξεσθαι.* De futuri infinitivo vid. adn. IV, 9, 2. VI, 57, 3. VII, 21, 3. al.

§. 2. *διὰ τὸ ὀργῶντες κρίνειν τὰ πράγμ.* Portus: quod animi impetu (ac libidine caeca) de rebus iudicarent. Vid. ad II, 21, 3. et cum sententia confer IV, 108, 4. — *καὶ μηδ' ὑπολείπειν . . . περιγενέσθαι*, et (quod) ne sermonem (vel, si mavis, ratiocinationem, in subducenda ratione argumenta-

3 τ' ἔσονται περιγενέσθαι. ἡ δὲ τῶν Λακεδαιμονί-
ων πόλις πᾶσί τε τούτοις ἐθάρσει καὶ μάλιστα,
ὅτι οἱ ἐκ τῆς Σικελίας αὐτοῖς ξύμμαχοι πολλῇ
δυνάμει, κατ' ἀνάγκην ἤδη τοῦ ναυτικοῦ προςγε-
γενημένου, ἅμα τῷ ἦρι, ὡς εἰκός, παρέσεσθαι
4 ἔμελλον. πανταχόθεν τε εὐέλπιδες ὄντες ἀπροφα-
σίστως ἅπτεσθαι διενοοῦντο τοῦ πολέμου, λογιζό-
μενοι, καλῶς τελευτήσαντος αὐτοῦ, κινδύνων τε
τοιούτων ἀπηλλάχθαι ἂν τὸ λοιπόν, οἷος καὶ ὁ
ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων περιέστη ἂν αὐτούς, εἰ τὸ
Σικελικὸν προςέλαβον, καὶ καθελόντες ἐκείνους αὐ-
τοὶ τῆς πάσης Ἑλλάδος ἤδη ἀσφαλῶς ἡγήσεσθαι.
1 3. Εὐθὺς οὖν Ἆγις μὲν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν
ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ ὁρμηθεὶς στρατῷ τινι ἐκ Δε-
κελείας τά τε τῶν ξυμμάχων ἠργυρολόγησεν ἐς τὸ
ναυτικόν, καὶ τραπόμενος ἐπὶ τοῦ Μηλιῶς κόλ-
που Οἰταίων τε κατὰ τὴν παλαιὰν ἔχθραν τῆς

Ἄγιδος στρατεία ἐς Οἰταίους καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας. οἱ Λακεδαιμόνιοι ταῖς πόλεσι ναῦς προστάσσουσιν.

§. 3. *ἐθάρσει.* Vat. *ἐθάῤῥει.* At vid. ad. VI, 11, 6.

εἰκός. Vat. *εἰκὸς ἦν*, ex interpr.

§. 4. *πανταχόθεν τε.* Vat. G. Bekk. *πανταχόθεν δέ.*

λογιζόμενοι. Vat. *διαλογιζόμενοι*, quo iuncto verbo alibi non utitur Thuc. Paulo post Vat. om. *εἰ.*

Cap. 3. §. 1. *Μηλιῶς.* Vat. *Μηλιέως*, ut IV, 100. Cf. adn. I, 15, 3.

tionem) quidem iis relinquerent fore, ut per proximam certe aestatem bellum sustinerent (vel incolumes essent). Cf. Krueg. ad Dion. Add. p. LIX. sq., sed etiam ad.

§. 3. *κατ' ἀνάγκην . . . προςγεγενημένου.* Portus: classis accessione iam necessario facta. „Sententia est Graecos Siciliam incolentes, quamvis nomine socii essent Lacedaemoniorum, nunquam his classem auxilio misisse aut missuros fuisse, nisi bello cum Atheniensibus gesto coacti essent classem sibi comparare." ARN. Post *ἤδη* igitur male interpungunt Haack. et Bekk.

§. 4. *ἀπηλλάχθαι ἄν*, liberos fore. Cf. adn. 1, 1. — *Τὸ Σικελικόν.* i. e. *τοὺς Σικελιώτας.*

Cap. 3. §. 1. *ἐς τὸ ναυτικόν*, ad classem comparandam vel conservandam. — *Μηλιῶς. Μηλιεύς* hic sinus iam IV, 100. nominatus est, *Μηλιακός* III, 96. Hinc corrige de Thucydide dicta in Paul. Encycl. v. Maliaeus sinus. — *Οἰταίων.* Cf. adn. III, 92, 2. — *κατὰ τὴν παλαιὰν ἔχθραν.* „Effectam rebus III, 92. narratis." BLOOMF.

λείας τὴν πολλὴν ἀπολαβὼν χρήματα ἐπράξατο,
καὶ Ἀχαιοὺς τοὺς Φθιώτας καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς
ταύτῃ Θεσσαλῶν ὑπηκόους, μεμφομένων καὶ ἀκόν-
των [τῶν] Θεσσαλῶν, ὁμήρους τέ τινας ἠνάγκασε
δοῦναι καὶ χρήματα, καὶ κατέθετο τοὺς ὁμήρους
ἐς Κόρινθον, ἔς τε τὴν ξυμμαχίαν ἐπειρᾶτο προς-
άγειν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τὴν πρόσταξιν ταῖς πό- 2
λεσιν ἑκατὸν νεῶν τῆς ναυπηγίας ἐποιοῦντο· καὶ
ἑαυτοῖς μὲν καὶ Βοιωτοῖς πέντε καὶ εἴκοσιν ἑκα-
τέροις ἔταξαν, Φωκεῦσι δὲ καὶ Λοκροῖς πεντεκαί-
δεκα, καὶ Κορινθίοις πεντεκαίδεκα, Ἀρκάσι δὲ
καὶ Πελληνεῦσι καὶ Σικυωνίοις δέκα, Μεγαρεῦσι
δὲ καὶ Τροιζηνίοις καὶ Ἐπιδαυρίοις καὶ Ἑρμιο-
νεῦσι δέκα· τά τε ἄλλα παρεσκευάζοντο ὡς εὐ-
θὺς πρὸς τὸ ἔαρ ἑξόμενοι τοῦ πολέμου.

μεμφομένων. Vat. *μεμφομένους.* Valla sibi suspectos.

τῶν Θεσσαλῶν Vat. Bekk., quod Thessali modo sunt commemorati. Vulgo abest articulus.

§. 2. *Ἀρκάσι δὲ καί.* Vat. *καὶ Ἀρκάσι δέκα,* contra computationem summae navium.

παρεσκευάζοντο ... πολέμου ob proximum (c. 4.) *παρεσκευάζοντο* om. Vat. C. Solum *ὡς* rec. man. int. vers. scriptum habent Cass. Aug. I. Cf. adn. II, 18, 1.

— *τῆς λείας τὴν πολλὴν ἀπολαβών.* In his frustra haeserunt. „*Λεία, ληΐς* apud Homerum, Hesiodum, alios, non solum praedam, sed etiam partem praecipuam eius, quae fuit aetate heroum, id est pecora, significat, in quam sententiam hic accipiendum est. Ita et articulorum definitorum vis intelligitur, et *ἀπολαβεῖν*, ut saepe, est intercipere.“ HIER. MUELL. Vid. etiam Arn., qui Xen. Hell. I, 3, 2. comparat et pecora Oetaeorum in pascuis montanis fuisse addit, et Hertl., qui conferri iubet Bornem. ad Xen. Cyr. V, 4, 28. — *χρήματα ἐπράξατο.* „Pecuniam ab iis exegit; haud dubie, qua sua redimerent.“ BLOOMF. Simul audi igitur *αὐτούς*. Cf. adn. 5, 5. — *τοὺς ἄλλους ... ὑπηκόους.* Perrhaebos et Magnetes. Cf. II, 101. IV, 78. Schoem. Antiqu. iur. p. 401. — *μεμφομένων.* Plene *μεμφ. αὐτῷ τοῦτο.* — *ὁμήρους τε ... ἠνάγκασε δοῦναι.* „Et, ut credo, amplius Echinunta occupavit et munitione firmavit. Id colligo ex Aristophane in Lys. [1169. *παράδοθ᾽ ἡμῖν ... τὸν Ἐχινοῦντα καὶ τὸν Μηλιᾶ κόλπον*], ubi introducit Athenienses pro Pylo repetentes Echinunta, quod fuisset absurdum, nisi Lacedaemonii illam urbem tenuissent. Palmer. in Exercit. p. 55.“ HUDS. — *ἔς τε τὴν ξυμμαχίαν* (*τὴν Λακωνικὴν*) *... προςάγειν.* Audi *Ἀχαιοὺς τ. Φθ. καὶ τοὺς ... ὑπηκόους.*

§. 2. *Φωκεῦσι.* Cf. adn. II, 9, 2. — *Λοκροῖς.* Vid. ibid. adn. Item de Pellenensibus.

4. Παρεσκευάζοντο δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, ὥςπερ διε-
νοήθησαν, ἐν τῷ [αὐτῷ] χειμῶνι τούτῳ τήν τε
ναυπηγίαν, ξύλα ξυμπορισάμενοι, καὶ Σούνιον τει-
χίσαντες, ὅπως αὐτοῖς ἀσφάλεια ταῖς σιταγωγοῖς
ναυσὶν εἴη τοῦ περίπλου, καὶ τό τε ἐν τῇ Λακω-
νικῇ τείχισμα ἐκλιπόντες, ὃ ἐνῳκοδόμησαν παρα-
πλέοντες ἐς Σικελίαν, καὶ τὰ ἄλλα, εἴ πού τι
ἐδόκει ἀχρεῖον ἀναλίσκεσθαι, ξυστελλόμενοι ἐς εὐ-
τέλειαν, μάλιστα δὲ τὰ τῶν ξυμμάχων διασκοποῦν-
τες, ὅπως μὴ σφῶν ἀποστήσονται.

ἀντιπαρασκευάζονται δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐς εὐτέλειαν ξυστέλλονται.

1 5. Πρασσόντων δὲ ταῦτα ἀμφοτέρων καὶ ὄν-
των οὐδὲν ἄλλο ἢ ὥςπερ ἀρχομένων ἐν κατασκευῇ

πρῶτοι μὲν οὖν Εὐβοῆς καὶ Λέσβιοι

Cap. 4. *τῷ [αὐτῷ] χειμῶνι τούτῳ.* *Αὐτῷ* ex Vat. addidit Bekk. Valla: per hanc ipsam hiemem.

τὰ ἄλλα. Vat. Bekk. *τἄλλα.* Cf. ad. III, 90, 4.

εἴ πού τι. Vat. *εἴ τί που.* Cf. c. 69. Tum idem male *οἱ ξυστελλ.*

τὰ τῶν. *Τά* om. Cass. Reg. (G.), satis bene. Vid. adn. I, 52.

Cap. 5. §. 1. *κατασκευῇ.* Taurin. et pr. man. Y. *παρασκευῇ*, quod sane desideres. Vid. exempla in adn. hic et II, 80, 3. prolata, item VI, 26. *Εἶναι ἐν παρασκευῇ* apud Demosthenem quoque legi admonet Dobr. Mutare tamen non ausi sumus, quod alibi quoque interdum *κατασκευή* invenitur, ubi *παρασκευήν* malis. Cf. ad. I, 85, 1. et Aristid. I. p. 481. extr. Add. Krueg. ad h. l.

Cap. 4. *ὥςπερ διενοήθησαν.* Vid. 1, 3. — *τήν τε ναυπηγίαν.* His respondent postea participia *καὶ τειχίσαντες καὶ ἐκλιπόντες* cet. Mutata est igitur oratio, et participia illa valent *τῷ τειχίσαι* cet. — *ταῖς σιταγωγοῖς ναυσὶν ... τοῦ περίπλου.* „Cf. VII, 28: *ἥ τε τῶν ἐπιτηδείων παρακομιδὴ ἐκ τῆς Εὐβοίας ... περὶ Σούνιον κατὰ θάλασσαν πολυτελὴς ἐγίγνετο.*“ DID. — *τὸ ἐν τῇ Λακωνικῇ τείχισμα.* „Vid. VII, 26. et 31.“ DUK. — *ξυστελλόμενοι.* „Esse contrahi, atque similiter *συντέμνεσθαι* [c. 86.] dici, et construi ita cum *εἰς*, ut h. l. *εἰς εὐτέλ.*, ad parsimoniam, Abr. in Dil. et Auct. docet.“ BECK. Cf. adn. ad I, 2. et ibi Bloomf. et VII, 36.

Cap. 5. §. 1. *ὄντων οὐδὲν ἄλλο ... κατασκευῇ τοῦ πολέμου.* Oratio parum grammatica videatur. „Intellexeris: quum essent nihil aliud nisi incipientes, i. e. similes incipientibus, [*ἀρχόμενοι δὲ πάντες ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται*, II, 8.] in apparatu belli, i. e. qua apparatum belli.“ BAU. Ita *οὐδὲν ἄλλο* indeclinabilia putanda essent, ut interdum *τὸ μηδέν.* Cf. Matth. Gr. §. 437. adn. I. Sed *ἀρχόμενοι ἐν ...* non recte dixeris. Nos iungentes *ὄντων ἐν κατασκ. τ. πολ.*, ut saepe *εἶναι ἐν παρασκευῇ* dicitur (cf. adn. II, 80, 3.) et c. 14. *πάντες ἐν τειχισμῷ ἦσαν καὶ παρασκευῇ πολέμου*, de *οὐδὲν ἄλλο ἢ* idem dicendum existimamus, quod super iisdem verbis VII, 75. adnotavit

ὡς Ἆγιν περὶ ἀποστάσεως ἀφικνοῦνται. §. α΄—γ΄.

τοῦ πολέμου, πρῶτοι Εὐβοῆς ὡς Ἆγιν περὶ ἀπο-
στάσεως τῶν Ἀθηναίων ἐπρεσβεύσαντο ἐν τῷ χει-
μῶνι τούτῳ. ὁ δὲ προςδεξάμενος τοὺς λόγους αὐ-
τῶν μεταπέμπεται ἐκ Λακεδαίμονος Ἀλκαμένη τὸν
Σθενελαΐδου καὶ Μέλανθον ἄρχοντας ὡς ἐς τὴν
Εὔβοιαν· οἱ δ᾽ ἦλθον ἔχοντες τῶν Νεοδαμωδῶν
ὡς τριακοσίους, καὶ παρεσκεύαζεν αὐτοῖς τὴν διά-
βασιν. ἐν τούτῳ δὲ καὶ Λέσβιοι ἦλθον βουλόμε- 2
νοι καὶ αὐτοὶ ἀποστῆναι. καὶ ξυμπρασσόντων αὐ-
τοῖς τῶν Βοιωτῶν, ἀναπείθεται Ἆγις, ὥςτε Εὐβοί-
ας μὲν πέρι ἐπισχεῖν, τοῖς δὲ Λεσβίοις παρεσκεύ-
αζε τὴν ἀπόστασιν Ἀλκαμένη τε ἁρμοστὴν διδούς,
ὃς ἐς Εὔβοιαν πλεῖν ἔμελλε, καὶ δέκα μὲν Βοιωτοὶ
ναῦς ὑπέσχοντο, δέκα δὲ Ἆγις. καὶ ταῦτα ἄνευ 3
τῆς Λακεδαιμονίων πόλεως ἐπράσσετο· ὁ γὰρ Ἆγις
ὅσον χρόνον ἦν περὶ Δεκέλειαν ἔχων τὴν μεθ᾽
ἑαυτοῦ δύναμιν, κύριος ἦν καὶ ἀποστέλλειν εἴ ποί
τινα ἐβούλετο στρατιάν, καὶ ξυναγείρειν, καὶ χρή-
ματα πράσσειν. καὶ πολὺ μᾶλλον, ὡς εἰπεῖν, κα-
τὰ τοῦτον τὸν καιρὸν αὐτοῦ οἱ ξύμμαχοι ὑπήκου-

Ἀλκαμένη plerique libri mss. et Bekk. In Vat. Ἀλκαμένην. „Sic c. 8. et 10. Utrumque recte, ut in aliis huiusmodi propriis." DUK. Cf. ed. mai. ad III, 107, 2. et Matth. Gr. §. 91, 1.

ὡς τριακοσίους. Vat. ὡς ἐς τριακ. Cf. ad 32, 2.

§. 2. Ἀλκαμένη. Vat. et tres deteriores iterum Ἀλκαμένην. ὅς. Vat. ὡς.

§. 3. μεθ᾽ ἑαυτοῦ. Vat. Gr. μετ᾽ αὐτοῦ. Cf. adn. I, 17.

Matth. Gr. §. 635. B. De κατασκ. cf. sd. — ἀποστάσεως τῶν Ἀθηναίων. Genitivus ita positus est, ut in ἀφίστασθαί τινος. — Σθενελαΐδου. Eiusne, de quo legimus I, 85. sq.? — Νεοδαμωδῶν. Cf. adn. V, 34.

§. 2. ξυμπρασσόντων ... Βοιωτῶν. Cognationis causa. Cf. III, 2. VIII, 100. — ὥςτε ... ἐπισχεῖν ... παρεσκεύαζε. Cf. adn. V, 14, 1. — Ἀλκαμένη τε. „Τὲ refertur ad ea, quae de navibus sequuntur; ... sed compositio verborum immutata est. Ἀλκαμένη τε διδούς, καὶ ναῦς δέκα μὲν αὐτὸς ὑποσχόμενος, δέκα δὲ οἱ Βοιωτοί, scriberetur, si sententia verbis exprimeretur claris." ARN. Ut saepe, post τὲ transitus est in verbum finitum. Cf. adn. I, 56, 4. Krueger tamen διδούς sine magno pondere adiectum putans accusativos Ἀλκ. ἁρμ. ad παρεσκ. videtur referre. — ἁρμοστήν. Cf. adn. IV, 132, 3.

§. 3. ἄνευ τῆς ... πόλεως. Cf. adn. I, 128, 3. — κύριος ἦν ... „De plena po-

ον ἢ τῶν ἐν τῇ πόλει Λακεδαιμονίων· δύναμιν γὰρ
ἔχων αὐτὸς ἑκασταχόσε δεινὸς παρῆν.

Χῖοι δὲ καὶ Ἐρυθραῖοι ἐς Λακεδαίμονα τρέπονται §. δ΄. ε΄., ὅποι καὶ Φαρναβάζου πρέσβεις παραγίγνονται. κεφ. ς΄. §. α΄.

4 Καὶ ὁ μὲν τοῖς Λεσβίοις ἔπρασσε. Χῖοι δὲ
καὶ Ἐρυθραῖοι, ἀποστῆναι καὶ αὐτοὶ ἕτοιμοι ὄν-
τες, πρὸς μὲν Ἆγιν οὐκ ἐτράποντο, ἐς δὲ τὴν Λα-
κεδαίμονα. καὶ παρὰ Τισσαφέρνους, ὃς βασιλεῖ
Δαρείῳ τῷ Ἀρταξέρξου στρατηγὸς ἦν τῶν κάτω,

αὐτός. Vat. Vall. Bekk. εὐθύς. Utrumque om. T. Sed vulgatum defendi recte potest, si non cum παρῆν, verum cum ἔχων iungitur, ut Agis dicatur exercitum ipse paratum habuisse, non ab civitate Lacedaemoniorum demum arcessivisse. „Utraque scriptura bonam et perspicuam sententiam praebet, sed externorum testimoniorum pondus αὐτός pronomini favet, et maxime ex re fuit, ut declararetur Agim formidabilem fuisse, quia ipse exercitum duceret, non, sicut magistratus domestici, consilia per alios exsequeretur." ARN. Cf. Bloomf. in ed. 2. (non tamen recte de significatione solus hic explicantem). Confusio utriusque voc. in nonnullis libris redit 8, 4.

§. 4. Ἀρταξέρξου. Bekker ex Laur. Ἀρτοξέρξου. At vid. sd. I, 104.

testate Agidis, quamdiu apud Deceleam erat, vid. Od. Mueller. Dor. II. p. 104." GOELL. Prius lege quadam potestatem eius coercitam esse vidimus V, 63. — ἢ τῶν. I. e. ἢ ὑπήκουον τῶν. — αὐτός. Cf. sd.

§. 4. τοῖς Λεσβίοις ἔπρασσε. Port.: Lesbiis operam dabat. Cf. adn. III, 4, 6. — Χῖοι. Proprie soli οἱ ὀλίγοι τῶν Χίων. Vid. c. 9. 14. — Χῖοι ... καὶ Ἐρυθραῖοι. „Coniunctim [rursus] veniunt hae [vicinae] gentes VIII, 6. 14. et apud Herodot." WASS. — στρατηγὸς ... τῶν κάτω. „Acacius bene maritimae orae. Contra τὰ ἄνω. Vid. ad I, 120. [et al.]" DUK. „Asia minor [quae a nobis dicitur] secundum Herodotum [III, 90.] a Dario Hystaspis f. in tres provincias seu satrapias divisa erat, quarum una Hellesponti urbes, Phrygiam, Bithyniam, Paphlagoniam, Cappadociam continebat; altera ex Ionia, Aeolide [? cf. ed. mai. I. 2. p. 432. et Lachm. Hist. Graec. a fin. bell. Pelop. p. 439.], Caria, Lycia, Pamphylia constabat; tertia solam Mysiam et Lydiam complectebatur. Sed duae postremae plerumque sub uno praefecto videntur coniunctae fuisse, qui Sardibus habitans satrapes τῶν κάτω s. τῶν ἐπιθαλασσίων [nisi hoc καράνου est nomen, cf. infra] vocabatur. Prima dicebatur Dascylitis praefectura a parvo loco huius nominis ad oram Propontidis sito, ubi satrapes habitare consueverat. Vid. I, 129." ARN., qui in altera provincia praefectum Sardium vectigalia satrapiae accipientem a στρατηγῷ τῶν κάτω distingui Herodot. V, 25. et fortasse VII, 135. dicit. Etenim στρατηγὸς τῶν κάτω est κάρανος, de quo vid. Lachm. l. d. p. 431. sqq. Στρατηγοὺς τῶν κάτω et satrapas Lydiae, qui a Darii Hyst. imperio fuerint, non distinguens haec duo munera Arnoldus enumerat Oroetem, Artaphernem, Mardonium, Hydarnem (Herodot. III, 127. V, 25. VI, 43. VII, 135.), Pissuthnem (Thuc. I, 115.), cui succes-

πρεσβευτὴς ἅμα μετ᾽ αὐτῶν παρῆν. ἐπήγετο γὰρ 5
καὶ ὁ Τισσαφέρνης τοὺς Πελοποννησίους, καὶ ὑπισχνεῖτο τροφὴν παρέξειν. ὑπὸ βασιλέως γὰρ νεωστὶ ἐτύγχανε πεπραγμένος τοὺς ἐκ τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς φόρους, οὓς δι᾽ Ἀθηναίους ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐ δυνάμενος πράσσεσθαι ἐπωφείλησε. τούς τε οὖν φόρους [μᾶλλον] ἐνόμιζε κομιεῖσθαι κακώσας τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἅμα βασιλεῖ ξυμμάχους Λακεδαιμονίους ποιήσειν, καὶ Ἀμόργην τὸν Πισσούθνου υἱὸν νόθον, ἀφεστῶτα

§. 5. τροφήν. Vat. ἱκανὴν τροφήν. Valla: affatim stipendium, ex interpr.
μᾶλλον om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Lugd. I. X.

serit Tissaphernes. Tissaphernem excepit Cyrus minor κάρανος i. e. στρατηγὸς τῶν ἐς Καστωλὸν (Καστωλοῦ πεδίον) ἀθροιζομένων Xen. Hist. I, 4, 3. Anab. I, 1, 2. (ubi vid. interpr.) 9, 7., et praefectus Lydiae, Phrygiae, Cappadociae, Anab. I, 9, 7., Tissapherne retinente Ioniam, I, 1, 6., cuius ὕπαρχος apud Thuc. est Tamos (VIII, 31.), et, ut videtur, Cariam. Cyro denuo Tissaphernes, Xen. Hist. III, 1, 3., Tissapherni Tithraustes, ibid. III, 4, 25. sq., successerunt. Ceterum de Tissapherne, qui hic primum nominatur, cf. Paul. Encycl. in h. v.

§. 5. ἐπήγετο, arcessebat. — ὑπὸ βασιλέως . . . πεπραγμένος τοὺς φόρους. Est passivum medii. Cf. adn. VII, 77, 3. „Recte Schol. ἀπῃτημένος, et Acac. ab rege vectigal postulatus. Πράττομαί σε ἀργύριον, μισθόν, φόρους, est exigo, ἀπαιτῶ; πράττομαι ὑπό σου, passiva forma, tu a me exigis, sive ego a te postulor, ἀπαιτοῦμαι. [Cf. Buttm. §. 134. 6. Rost. §. 112. 6.] Prioris significationis ubique obvia sunt exempla. Vid. Thuc. IV, 65. et VI, 54. De posteriore ex his verbis Thucydidis et Thoma Mag. in πράττω liquet. Nec aliter accipi potest πραχθῆναι μισθόν apud Poll. IV, 46." DUK. Ita exigor portorium Caecil. apud Gell. XV, 14., ubi vide alia. — ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων. Ergo deberi ab his Graecis continentis Asiae civitatibus sibi tributa Persae affirmabant. Cf. Krueg. Stud. histor. et philol. p. 96. sq. Ἀπό autem cum πράσσεσθαι necte, sicut c. 37. φόρους πράσσεσθαι ἐκ τῶν πόλεων legimus, et αἰτεῖσθαί τι παρά τινος saepe dicitur. — ἐπωφείλησε. „Simpliciter est etiamnunc debebat [*schuldig geblieben war*]." BAU. Cf. Dio Cass. p. 634. et ibi Reim., item argum. Demosth. orat. c. Androt. atque Steph. Thes. in h. v. — Ἀμόργην, Cf. c. 19. 28. 54. — Πισσούθνου. Cf. I, 115. III, 31. et de defectione eius Thirw. Hist. Gr. IV. p. 6. — τὸν . . . υἱὸν νόθον. Offensioni est collocatio verborum legibus grammaticis, ut videtur, repugnans. Rectius c. 28. τὸν Ἀμόργην ζῶντα λαβόντες, Πισσούθνου νόθον υἱόν. Vulgata verba si integra sunt, aut addito Πισσούθνου traiectio excusanda est („cf. Gr. §. 50. 9. adn. 8." KRUEG.), aut interpungendum est τὸν Πισσούθνου, υἱὸν νόθον (cf. Goell., etsi is ipse articulum melius abfore censet). Similis dubitatio oritur 23, 5. — ἀφεστῶτα. Ut paternum imperium obtineret. Cf. Krueg. l. d.

περὶ Καρίαν, ὥςπερ αὐτῷ προςέταξε βασιλεύς, ἢ ζῶντα ἄξειν, ἢ ἀποκτείνειν. οἱ μὲν οὖν Χῖοι καὶ
1 Τισσαφέρνης κοινῇ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔπρασσον. 6. Καλλίγειτος δὲ ὁ Λαοφῶντος, Μεγαρεύς, καὶ Τιμαγόρας ὁ Ἀθηναγόρου, Κυζικηνός, φυγάδες τῆς ἑαυτῶν ἀμφότεροι, παρὰ Φαρναβάζῳ τῷ Φαρνάκου κατοικοῦντες, ἀφικνοῦνται περὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐς τὴν Λακεδαίμονα, πέμψαντος Φαρναβάζου, ὅπως ναῦς κομίσειαν ἐς τὸν Ἑλλήςποντον, καὶ αὐτός, εἰ δύναιτο, ἅπερ ὁ Τισσαφέρνης προὐθυμεῖτο, τάς τε ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἀρχῇ πόλεις ἀποστήσειε τῶν Ἀθηναίων διὰ τοὺς φόρους, καὶ ἀφ᾽ ἑαυτοῦ βασιλεῖ τὴν ξυμμαχίαν τῶν Λακεδαιμονί-
2 ων ποιήσειε. πρασσόντων δὲ ταῦτα χωρὶς ἑκατέρων, τῶν τε ἀπὸ τοῦ Φαρναβάζου καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ Τισσαφέρνους, πολλὴ ἅμιλλα ἐγίγνετο τῶν ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ὅπως οἱ μὲν ἐς τὴν Ἰωνίαν καὶ

ἅμιλλα οὖν γίγνεται ἐν Λακεδαίμονι· οἱ δὲ Χῖοι προτιμῶνται, ξυμπράσσοντος

περί. Vat. τὰ περί.
ἀποκτείνειν. Vat. et Bekk. ἀποκτεῖναι. Ἀποκτενεῖν si malis ut Reisk., cf. adn. I, 93, 3. III, 46, 2. atque (ubi item post ἤ infinitivi tempora mutata sunt) IV, 28. extr. VI, 24. (sed etiam Madv. adnot. de nonnullis locis synt. Gr. p. 40.)
Cap. 6. §. 1. περί. Vat. ὑπέρ, fortasse depravatum ex ὑπό.
προὐθυμεῖτο. Vat. προεθυμεῖτο. Ita προεθυμοῦντο V, 16., προεθυμήθησαν (praeter Pal.) VIII, 9. Sed προὐθυμοῦντο IV, 12., προὐθυμήθη VII, 86.
§. 2. οἱ μέν. Vat. male ὁ μέν.

p. 358. — ἀποκτείνειν. Cf. sd. — κοινῇ κατὰ τὸ αὐτό] ἤγουν ὁμογνωμονοῦντες. Schol.

Cap. 6. §. 1. φυγάδες τῆς ἑαυτῶν. Patriarum exsules appellaveris cum Hor. Carm. II, 16, 19., ubi vid. Orell. — Φαρνάκου. Cf. adn. I, 129. II, 67. — ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἀρχῇ. In Dascylitide praefectura. Cf. adn. 5, 4. — διὰ τοὺς φόρους. Οὓς δι᾽ Ἀθηναίους ἀπὸ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων οὐκ ἐδύνατο πράσσεσθαι. Vid. 5, 5. — ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, sua opera, Port.

§. 2. τῶν ἐν τῇ Λακεδαίμονι. Hos non posse esse ipsos Lacedaemonios eorumve magistratus et ex sententia verborum ὅπως πείσουσι et ex §. 3. primis vocabulis οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι, quae ab his distingui videntur, apparet. Quare Pharnabazi et Tissaphernis Chiorumque legatos recte intelligi volunt Hier. Müeller et Haack. Et ne haec post illa τῶν τε ἀπὸ τοῦ Φαρν. καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ Τισσ. prorsus inutilia videantur, praeter legatos horum satraparum Chios, quos illi interpretes iam nominaverunt, et Erythraeos, Alcibiadem, alios peregrinos fortasse tunc Lacedaemone praesentes simul cogita. Haasius tamen in Lucubr. Thuc.

αὐτοῖς Ἀλκιβιάδου. δύναμις σεισμοῦ.

Χίον, οἱ δ' ἐς τὸν Ἑλλήςποντον πρότερον ναῦς καὶ στρατιὰν πείσουσι πέμπειν. 3 οἱ μέντοι Λακεδαιμόνιοι τὰ τῶν Χίων καὶ Τισσαφέρνους παρὰ πολὺ προςεδέξαντο μᾶλλον. ξυνέπρασσε γὰρ αὐτοῖς καὶ Ἀλκιβιάδης, Ἐνδίῳ ἐφορεύοντι πατρικὸς ἐς τὰ μάλιστα ξένος ὤν, ὅθεν καὶ τοὔνομα Λακωνικὸν ἡ οἰκία αὐτῶν κατὰ τὴν ξενίαν ἔσχεν· Ἔνδιος γὰρ Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο. 4 ὅμως δὲ οἱ Λα-

§. 3. ἐς τά. Vat. καὶ ἐς τά. Valla: erat in primis hospes etiam paternus.

Ἀλκιβιάδου. In compluribus bonis libris (non in Vat.) Ἀλκιβιάδης. At cf. adn.

p. 95. sq., quoniam praesentes etiam Lacedaemonii fuerint, de quibus non agatur, et de legatis τῶν ἐν Λακεδαίμονι πρέσβεων, ut V, 44., scribi oportuerit, αὐτῶν pro τῶν legendum coniicit.

§. 3. ξυνέπρασσε . . . Ἀλκιβιάδης. Cf. Plut. Alc. c. 24. — Ἐνδίῳ ἐφορεύοντι. Non fuisse hunc ephorum eponymum ex Xen. Hell. II, 3, 10. demonstravit Palmer. Vid. Huds. — πατρικὸς . . . ξένος. „Πατρικός non ad solum patrem coarctatur, [sed est a maioribus relictus]. Thuc. VII, 69: ἀξιῶν τὰς πατρικὰς ἀρετάς, ὧν ἐπιφανεῖς ἦσαν οἱ πρόγονοι, μὴ ἀφανίζειν. Eadem ratio est, quum πατρικὸς φίλος, πλοῦτος et alia huiusmodi dicuntur.“ DUK. — ἐς τὰ μάλιστα ut VI, 104. — τοὔνομα Λακωνικὸν . . . ἔσχεν. I. e. τοὔνομα ἔσχε Λακωνικὸν ὄνομα, vel τοὔνομα, ὃ ἔσχε, Λακωνικὸν ἦν. Cf. I, 10. τὰ πλοῖα κατάφρακτα ἔχοντας, Luci. Dial. De. VIII, 1. ἔχων τὸν πέλεκυν ὀξύτατον. — Ἔνδιος γὰρ Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο. „Non est habenda ratio librorum, qui habent Ἀλκιβιάδης; nam Endii ephori patri idem fuisse nomen, quod Alcibiadi Atheniensi, significat Thucydides. [De genitivo cf. Krueg. ad h. l. et Gr. §. 47. 6. adn. 11.] Nomen Alcibiadis, quod Laconicum est, primum habuisse huius, de quo hic sermo est, proavum, cuius pater hospitio Alcibiadis Lacedaemonii usus fuerit, ex hoc loco Thucydidis et Harpocratione in Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου, ubi primus Alcibiades Atheniensis huius πρόπαππος fuisse dicitur, disputat Meursius Attic. Lect. 12. Sed refellit eum et in Harpocratione non πρόπαππος, sed πάππος legendum esse ostendit Valesius in notas Maussaci ad Harpocrat. [Cf. Valck. ad Herodot. VIII, 17.] Recte tamen Meursius reprehendit Scholiasten, qui Cliniam, secundi huius Alcibiadis patrem, filio hoc nomen ab Alcibiade Lacedaemonio hospite suo imposuisse scribit. Nam et ante Cliniam hoc nomen illatum erat in illius familiam, et iam avus Alcibiadis secundi hospitium Spartanis renunciaverat teste Thucydide V, 43., quod a maioribus suis factum dicit Alcibiades in oratione ad Lacedaemonios VI, 89.“ DUK. „Ἔνδιος Ἀλκιβιάδου ἐκαλεῖτο, i. e. Alcibiades erat nomen familiam huius Endii discernens, quod ex ea oriundi per vices gerebant, ita ut Alcibiades cognomen cuiusque Endii et Endius cognomen cuiusque Alcibiadis esset.“ ARN. Cf. adn. VII, 69. Sed dubitat de Arnoldi explanationis veritate Krueger.

§. 4. ὅμως. I. e. εἰ καὶ τὰ

κεδαιμόνιοι πρῶτον κατάσκοπον ἐς τὴν Χίον πέμψαντες Φρῦνιν ἄνδρα περίοικον, εἰ αἵ τε νῆες αὐτοῖς εἰσὶν ὅσαςπερ ἔλεγον, καὶ τὰ ἄλλα ἡ πόλις ἱκανή ἐστι πρὸς τὴν λεγομένην δόξαν, ἀπαγγείλαντος αὐτοῖς, ὡς εἴη ταῦτα ἀληθῆ ἅπερ ἤκουον, τούς τε Χίους καὶ τοὺς Ἐρυθραίους εὐθὺς ξυμμάχους ἐποιήσαντο, καὶ τεσσαράκοντα ναῦς ἐψηφίσαντο αὐτοῖς πέμπειν, ὡς ἐκεῖ οὐκ ἔλασσον ἢ ἑξήκοντα, ἀφ' ὧν οἱ Χῖοι ἔλεγον, ὑπαρχουσῶν.
5 καὶ τὸ μὲν πρῶτον δέκα τούτων αὐτοὶ ἔμελλον

§. 4. Φρῦνιν Bekk. Vulgo Φρύνιν. Alterum ob similium nominum Φρῦνος et Φρύνη mensuras praetulimus. Cf. Arcad. p. 193.

τὰ ἄλλα. Vat. Bekk. τἄλλα. Cf. sd. III, 90, 4.

ἡ πόλις. Vat. εἰ ἡ πόλις, ex interpr.

§. 5. αὐτοί Cass. Aug. Cl. Ven. It. Reg. I. Taurin. X. Y. al. Vulgo et Bekk. αὐτοῖς. Αὐτοί „innuit has decem naves e toto quadraginta navium numero promisso ab ipsis Spartanis, non a sociis eorum instructas esse. Quare infra dicit πέντε παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ.“ HAACK. Cf. adn. Vulgata orta est ex §. 4.

τῶν Χίων προςεδέξαντο μᾶλλον. — ἄνδρα περίοικον. De perioecis cf. adn. I, 101, 2. — αὐτοῖς] τοῖς Χίοις. Schol. — τὰ ἄλλα. Pecunia maxime intelligitur. Cf. c. 24. 45. — ἀπαγγείλαντος αὐτοῖς. „Videri posset legendum αὐτοῦ, ut melius flueret oratio. Sed nihil tentandum arbitror; nam et alibi genitivi absoluti, quos vocant grammatici, non utrique exprimuntur, sed tantum genitivus participii. Thuc. III, 92: τὸν θεὸν ἐπήροντο· κελεύοντος δὲ ἐξέπεμψαν τοὺς οἰκήτορας.“ DUK. Cf. Matth. Gr. §. 563. et adn. VII, 30. — ἐκεῖ] ἤγουν ἐν τῇ Χίῳ. Schol. Etiam ad Erythraeos ἐκεῖ spectare, ab his tamen exiguas naves datas videri docet Korays Ἄτακτ. III. p. 123. Hoc concedens illud negat Whitt. de Chio p. 33., ἐκεῖ necessario de Chio intelligendum dicens, quod patet falsum esse. „Numerus navium,“ inquit Krueger, „quem facile Chios maiorem, quam esset, dixisse credas, minus offensionis habet, si vox ἐκεῖ simul ad Erythraeos refertur.“ At Erythraei, socii tributarii, naves longas non habebant (cf. I, 19.); contra Chii, qui aliquando apud Laden centum navibus pugnaverant, Herodot. VI, 8. 15., et secundo anno belli Pelop. una cum Lesbiis quinquaginta Atheniensibus auxilio miserant, Thuc. II, 56., denique opulentissimi Graecorum VIII, 45. vocantur, sexaginta sibi paratas esse probabiliter iactare poterant. Quanquam his rationibus rem satis demonstrari negat Krueg. Stud. hist. II. p. 227. sq. — ἀφ' ὧν ... ἔλεγον. „Intellige ἀπὸ τούτων [i. e. κατὰ ταῦτα], ἃ οἱ Χῖοι ἔλεγον.“ HAACK. „Cf. IV, 126: ἀφ' ὧν ἐγὼ εἰκάζω.“ KRUEG.

§. 5. αὐτοί. „Recte mss., sc. decem Lacedaemonii, triginta socii.“ DOBR. Quod ita tuetur Arn., ut Lacedaemonios quartam partem totius navium numeri praestare eadem ratione voluisse di-

πέμπειν καὶ Μελαγκρίδαν, ὃς αὐτοῖς ναύαρχος ἦν· ἔπειτα, σεισμοῦ γενομένου, ἀντὶ τοῦ Μελαγκρίδου Χαλκιδέα ἔπεμπον, καὶ ἀντὶ τῶν δέκα νεῶν πέντε παρεσκευάζοντο ἐν τῇ Λακωνικῇ. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἑνὸς δέον εἰκοστὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

οἱ Λακεδαιμόνιοι κελεύουσι τὰς ναῦς ἐς τὴν Χίον πλεῖν.

7. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς ἐπειγομένων τῶν Χίων ἀποστεῖλαι τὰς ναῦς καὶ δεδιότων, μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ πρασσόμενα αἴσθωνται, (πάντες γὰρ κρύφα αὐτῶν ἐπρεσβεύοντο,) ἀποπέμπουσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐς Κόρινθον ἄνδρας Σπαρτιάτας τρεῖς, ὅπως ἀπὸ τῆς ἑτέρας θαλάσσης ὡς τάχιστα ἐπὶ τὴν πρὸς Ἀθήνας ὑπερενεγκόντες τὰς ναῦς τὸν Ἰσθμὸν κελεύσωσι πλεῖν

πέμπειν. Vat. et Bekk. *πέμψειν.* Sed unus liber hac in re non est audiendus.

δέον. It. Vat. Mosqu. Y. Taurin. *δέοντος.* At vid. Krueg. Gr. §. 24, 2. adn. 9. et Mehlh. Gr. §. 247. adn.

Cap. 7. *Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους.* Vat. *ἅμα δὲ τῷ ἦρι τοῦ δ'*, quae deleto altero *δέ* nunc recepit Bekk., fortasse recte. Valla: ineunte statim vere insequentis aestatis. Cf. IV, 117. VI, 94. et adn. V, 40. Etiam vulgata vernum tempus satis indicari recte quidem dicit Goell.; sequitur enim *εὐθύς*. Sed videtur haec ab iis substituta esse, quibus ver aestatis offensioni esset. Ceterum cf. adn. c. 9. init. de Isthmiorum tempore.

ἐς Κόρινθον ἄνδρας Σπαρτιάτας Vat. Bekk., satis bene, ut Corinthi nomen collocatione minus obscuretur. Vulgo tamen *ἄνδρας Σπαρτ. ἐς Κόρινθον*, quae ideo potuerunt mutari, ne *τρεῖς* a suo substantivo divelleretur.

cat, qua quinque et viginti ex centum toti societati imperatis praebituri fuissent. Vid. c. 3. Ceterum cf. sd. — *ναύαρχος.* De hoc munere cf. adn. II, 80. — *σεισμοῦ γενομένου.* Vid. V, 45. et ibi adn. — *Χαλκιδέα.* Hunc non Melancridae loco nauarchum esse factum, sed harmostam tantum in Chium missum, Krueger ad Dion. p. 288. inde docet apparere, quod postmodum, vivo adhuc Chalcideo (vid. c. 24.), Astyochus nauarchus Cenchreas venerit, *ὅπερ ἐγίγνετο ἤδη ἡ πᾶσα ναυαρχία*, c. 20. — *ἔπεμπον.* Mittere parabant; profectus est demum postea. Vid. c. 12.

Cap. 7. *εὐθύς* ad *τοῦ ἐπιγ. θέρ.* pertinere docent eadem verba IV, 52. comparata cum II, 57. et V, 52., quae adscripsit Goell. Ceterum cf. sd. — *ἐπειγομένων.* Cf. adn. III, 2, 3. Chii autem videntur dici legati Chiorum Lacedaemone versantes, qui suis mittere naves studuerint. Vid. Arn. — *καὶ δεδιότων.* De *καί* cf. adn. I, 1, 1. — *ὑπερενεγκόντες τὰς ναῦς τὸν Ἰσθμόν.* „Vid. ad IV, 8. Infra c. 8. dicit *διαφέρειν*." DUK. —

ἐς Χίον πάσας, καὶ ἃς ὁ Ἆγις παρεσκεύαζεν ἐς τὴν Λέσβον καὶ τὰς ἄλλας. ἦσαν δὲ αἱ ξύμπασαι τῶν ξυμμαχικῶν νῆες αὐτόθι μιᾶς δέουσαι
1 τεσσαράκοντα. 8. ὁ μὲν οὖν Καλλίγειτος καὶ Τιμαγόρας ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου οὐκ ἐκοινοῦντο τὸν στόλον ἐς τὴν Χίον, οὐδὲ τὰ χρήματα ἐδίδοσαν ἃ ἦλθον ἔχοντες ἐς τὴν ἀποστολήν, πέντε καὶ εἴκοσι τάλαντα, ἀλλ' ὕστερον ἐφ' ἑαυτῶν διε-
2 νοοῦντο ἄλλῳ στόλῳ πλεῖν. ὁ δὲ Ἆγις ἐπειδὴ ἑώρα τοὺς Λακεδαιμονίους ἐς τὴν Χίον πρῶτον ὁρ-

καὶ τοῦ τε Ἄγιδος ὁμολογήσαντος, καὶ τῶν ξυμμάχων ψηφισαμένων, αἱ νῆες τὸν Ἰσθμὸν ὑπερφέρονται.

ξυμμαχικῶν. Cf. adn.

Cap. 8. §. 1. *ἐκοινοῦντο* Gr. a pr. man., ed. Bas., tacitus Lugd. Recepit Bekk. In E. *ἐκωινοῦντο.* Vulgo *ἐκοινωνοῦντο.* Sed ut de accusativo taceamus, medium *κοινωνεῖν* verbi non exstat, passivi in Plat. Leg. verbis a Pap. in Lex. commemoratis longe alius usus est.

τῶν ξυμμαχικῶν. „Τὰ ξυμμαχικά hoc sensu an diceretur, dubitabam, ac legendum arbitrabar *τῶν ξυμμαχίδων*, cl. c. 23. extr. Sed vid. Xen. Cyr. III, 3, 12: *ἐδίδασκεν, ᾗ ἕκαστον ἰσχυρὸν ἦν τῶν ξυμμαχικῶν.*" KRUEG. ad Dion. p. 289. Hoc quidem exemplum, in quo *ξυμμαχικά* sunt res sociales, auxilia, nihil probat. Itaque Bekk. et alii recentiores editores *ξυμμαχίδων* receperunt. Desideres tamen *ξυμμαχίδες* cl. c. 23., aut (*ἐκ*) *τῆς ξυμμαχίδος* (cf. adn. I, 110, 4.), aut *τῶν ξυμμάχων*. Et Krueger *ξυμμαχικῶν* vult esse genitivum singularis *ξυμμαχικοῦ* significantis *Bundescontingent*, vix probabiliter. Cum coniectura *ξυμμαχίδων* cf. *Σαμίων πάντες* c. 75., et ibi adn. — *μιᾶς δέουσαι τεσσαράκοντα.* De hoc numero maiore, quam qui propter c. 6. exspectetur, vid. Krueg. l. d.

Cap. 8. §. 1. *ὑπὲρ τοῦ Φαρναβάζου.* „Melius ab Acacio puto verti nomine Pharnabazi, quam legati Pharn., quod Vallae et Porto placuit." DUK. — *οὐκ ἐκοινοῦντο τὸν στόλον.* Quaeritur, *ἐκοινοῦντο* utrum sit passivum (participes facti sunt expeditionis, aut, si est passivum medii c. 82. et saepe a Xenophonte usurpati, communicata est cum iis expeditio) an medium. „Coniunctum verbum *ξυγκοινοῦσθαι* apud Thuc. VIII, 75. significatione simili atque hic legitur: *τὰ πράγματα πάντα ξυνεκοινώσαντο οἱ στρατιῶται.* Ut illa verba interpretemur milites omnia sociarunt s. participarunt cum Samiis, ita haec valeant Calligitus et Timagoras non participabant expeditionem in Chium faciendam." ARN. *Κοινοῦσθαι* cum accusativo rei coniungi etiam Euripidis complura exempla a Pflugk. ad Alc. v. 426. collecta et alia docent. Articulum post verbale *στόλος* non esse iteratum non mirabere. — *ἐς τὴν ἀποστολήν.* Infra c. 9. *ἀποστολὴ τῶν νεῶν.* Hic ex superioribus audiri potest *τοῦ στόλου*, i. e. *τῶν νεῶν.* Non male Port.: ut classis mitteretur, sive potius ut efficerent, ut —. — *ἄλλῳ στόλῳ.* Cf. c. 39.

μημένους, οὐδ᾽ αὐτὸς ἄλλο τι ἐγίγνωσκεν· ἀλλὰ ξυνελθόντες ἐς Κόρινθον οἱ ξύμμαχοι ἐβουλεύοντο, καὶ ἔδοξε πρῶτον ἐς Χίον αὐτοῖς πλεῖν ἄρχοντα ἔχοντας Χαλκιδέα, ὃς ἐν τῇ Λακωνικῇ τὰς πέντε ναῦς παρεσκεύαζεν, ἔπειτα ἐς Λέσβον καὶ Ἀλκαμένην ἄρχοντα, ὅνπερ καὶ Ἆγις διενοεῖτο, τὸ τελευταῖον δὲ ἐς τὸν Ἑλλήςποντον ἀφικέσθαι· (προςετέτακτο δὲ ἐς αὐτὸν ἄρχων Κλέαρχος ὁ Ῥαμφίου·) διαφέρειν δὲ τὸν Ἰσθμὸν τὰς ἡμισείας 3
τῶν νεῶν πρῶτον, καὶ εὐθὺς ταύτας ἀποπλεῖν, ὅπως μὴ οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς τὰς ἀφορμωμένας μᾶλλον τὸν νοῦν ἔχωσιν ἢ τὰς ὕστερον ἐπιδιαφερομένας. καὶ γὰρ τὸν πλοῦν ταύτῃ ἐκ τοῦ προφανοῦς 4
ἐποιοῦντο, καταφρονήσαντες τῶν Ἀθηναίων ἀδυνασίαν, ὅτι ναυτικὸν οὐδὲν αὐτῶν πολύ πω ἐφαί-

§. 2. *παρεσκεύαζεν* It. Vat. Bekk., quod propter *παρεσκευάζοντο* 6, 5. et *ὁ Ἆγις παρεσκεύαζε* c. 6. praetulimus vulgato *παρεσκεύασεν*, nisi huic plusquamperfecti vim, ut Valla, vis tribuere.

τὸ τελευταῖον. *Τό* om. Vat. Neutro alibi sic utitur Thuc.; nam huc non pertinet III, 56. Paulo post *ἀφικέσθαι* a Valla omissum nonnihil suspectum reddit Krueg. ad Dion. p. 290.

§. 3. *ἡμισείας* Vat. (in Bekk. ed. ster.) Reg. Ar. Chr. Bekk. Vulgo *ἡμίσεας*, Lugd. *ἡμισέας*. Hoc non improbant Buttm. Gr. max. II. p. 409. (ed. I.) et Dind. in Steph. Thes. h. v.; at vid. Matth. Gr. §. 119. b.

μᾶλλον τὸν νοῦν. Vat. et Bekk. *τὸν νοῦν μᾶλλον.* At vid. VII, 19. extr.

ἐπιδιαφερομένας Vat. Bekk. In Taurin. *ἐπιαφερομένας* (α superscr.). Mosqu. *ἐπιφερομένας*, marg. *διαφερομένας*, ut vulgo. Verborum cum binis praepositionibus iunctorum alteram particulam saepe a librariis neglectam esse constat, quod hic factum esse confirmat Mosqu. Quare *ἐπιδιαφέρειν* hinc lexicis accessit.

§. 4. *οὐδέν.* Vat. *οὐθέν.* „Et perinde c. 15. 40. 43. 48. 51. 70. 87., item *οὐθενί* c. 27., *μηθενί* c. 37.“ BEKK. Cf. sd. VI, 60, 2.

§. 2. *ὃς — παρεσκεύαζεν.* Vid. c. 6. extr. — *καὶ Ἀλκαμένην ἄρχοντα.* Simul audi *ἔχοντας*. *Καί*, quod ab Ar. cod. abest, significat et quidem. — *Κλέαρχος.* Cyri minoris expeditione clarissimus factus, de quo vid. praecipue Xen. Anab. II, 6.

§. 3. *τὰς ἡμισείας τῶν νεῶν.* Non satis accurate haec dicta esse apparet ex c. 7. extr. collato cum 8, 4. — *ἢ τάς.* De praepositione non iterata cf. adn. VII, 47, 4. — *ὕστερον ἐπιδιαφερομένας.* De pleonasmo verborum *ὕστερον ἐπί* cf. adn. III, 59, 4.

§. 4. *ἐποιοῦντο.* Imperfectum ita positum est, ut *ἔπεμπον* c. 6. extr. — *καταφρονήσαντες ... ἀδυνασίαν.* „*Καταφρονεῖν* hic non est contemnere ..., sed φρονήσαντες *ἀδυνασίαν κατὰ τ. Ἀθηναίων*, tanquam sit *καταγνόντες*.“ BAU. Cf. Matth. Gr. §. 378. p. 861. Krueg. §. 47. 24. adn. et Arn. adn. ad III, 16. — *καὶ διεκόμισαν.* De *καί* cf. adn. II, 93, 4.

νετο. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ διεκόμισαν εὐθὺς
1 μίαν καὶ εἴκοσι ναῦς. 9. οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειγομένων αὐτῶν τὸν πλοῦν, οὐ προεθυμήθησαν ξυμπλεῖν, πρὶν τὰ Ἴσθμια, ἃ τότε ἦν, διεορτάσωσιν. Ἆγις δὲ αὐτοῖς ἕτοιμος ἦν ἐκείνους μὲν μὴ λύειν δὴ τὰς Ἰσθμιάδας σπονδάς, ἑαυτοῦ δὲ τὸν
2 στόλον ἴδιον ποιήσασθαι. οὐ ξυγχωρούντων δὲ τῶν Κορινθίων, ἀλλὰ διατριβῆς ἐγγιγνομένης, οἱ Ἀθηναῖοι ᾔσθοντο τὰ τῶν Χίων μᾶλλον, καὶ πέμψαντες ἕνα τῶν στρατηγῶν Ἀριστοκράτην ἐπῃτιῶντο αὐτούς· καὶ ἀρνουμένων τῶν Χίων, τὸ πιστὸν ναῦς σφίσι ξυμπέμπειν ἐκέλευον ἐς τὸ ξυμμαχικόν·

διατριβῆς δ᾽ ἐκ τῶν Ἰσθμίων γιγνομένης, οἱ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι τὴν ἐπιβολὴν παρὰ Χίων ἑπτὰ ναῦς αἰτοῦνται.

Cap. 9. §. 1. *προεθυμήθησαν.* Pal. Bekk. *προὐθυμήθησαν.* At cf. sd. 6, 1.

§. 2. *ἐγγιγνομένης.* Vat. *γιγνομένης.* Gr. *γενομένης.* At cf. adn. I, 113.

ᾔσθοντο. Vat. *ᾐσθάνοντο.* Tum *μᾶλλον ... αὐτούς* in eodem omissa sunt.

Cap. 9. §. 1. *ἐπειγομένων.* Cf. adn. III, 2, 3. — *τὰ Ἴσθμια, ἃ τότε ἦν.* „Ineunte vere, ait Spanhemius Epist. I. ad Morell. §. 8., haud dubie respiciens ad ea, quae in principio cap. 7. dicit Thucydides, [ubi cf. sd.] — Sed Isthmia aestate . . . acta fuisse disputat Dodwellus de Cyclis c. 6. et in Annal. Thuc. ad ann. XX. bell. Pelop.“ DUK. De tempore Isthmiorum praeter Arn. ad h. l. cf. Krueg. ad Dion. p. 316. Kraus. Isthm. Pyth. Nem. p. 184. sqq. Herm. Antiqu. sacr. §. 49, 14. 15. Hic semper aestate ea fuisse docere studuit. — *διεορτάσωσιν.* Ut hic *πρὶν διεορτάσωσιν*, ita §. 3. *πρὶν λάβωσι.* Cf. adn. VI, 10, 5. — *αὐτοῖς ἕτοιμος ἦν.* Port.: paratus erat ad hoc ipsis concedendum. Videtur igitur *ἕτοιμος* hic notionem facilis, obsequiosus in al., accipere. Nisi, id quod Krueger existimat, vis eius magis ad alterum enunciatum quam ad prius spectat. — *τὰς Ἰσθμιάδας σπονδάς.* „Qui ad Olympia, Pythia, Nemea, Isthmia certatum aut spectatum ibant, habebant belli tempore *ἀσφάλειαν καὶ ἄδειαν* . . . Vide quae sequuntur c. 10.“ HUDS. Cf. ibi et ad V, 49. adn. — *ἑαυτοῦ.* Utrum ex *ἴδιον* (*στόλον*) an (cl. Gr. §. 47. 6. adn. 11.) ex *ποιήσασθαι* pendeat, dubitat Krueg.; nobis propter additum *ἴδιον* illud verius videtur.

§. 2. *μᾶλλον.* Videtur *ἢ πρότερον* cogitandum esse. Cf. adn. V, 81, 2. Aut *ἢ εἰ μὴ ἐνεγένετο διατριβή.* — *Ἀριστοκράτην.* Estne Scelliae filius c. 89.? — *τὸ πιστὸν ναῦς . . . ἐς τὸ ξυμμαχικόν.* Appositio est τὸ πι-

οἱ δ᾽ ἔπεμψαν ἑπτά. αἴτιον δ᾽ ἐγένετο τῆς ἀπο- 3
στολῆς τῶν νεῶν οἱ μὲν πολλοὶ τῶν Χίων οὐκ εἰ-
δότες τὰ πρασσόμενα, οἱ δὲ ὀλίγοι καὶ ξυνειδότες
τό τε πλῆθος οὐ βουλόμενοί πω πολέμιον ἔχειν,
πρίν τι καὶ ἰσχυρὸν λάβωσι, καὶ τοὺς Πελοπον-
νησίους οὐκέτι προσδεχόμενοι ἥξειν, ὅτι διέτριβον.
10. ἐν δὲ τούτῳ τὰ Ἴσθμια ἐγίγνετο, καὶ οἱ 1
Ἀθηναῖοι (ἐπηγγέλθησαν γάρ) ἐθεώρουν ἐς αὐτά,
καὶ κατάδηλα μᾶλλον αὐτοῖς τὰ τῶν Χίων ἐφάνη.
καὶ ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, παρεσκευάζοντο εὐθύς,
ὅπως μὴ λήσουσιν αὐτοὺς αἱ νῆες ἐκ τῶν Κεγχρει-

§. 3. *καὶ ξυνειδότες* Vat. Bekk. I. e. iique conscii. Vulgo *καί* abest, quo facto articulus iterandus erat, ut pauci ii, qui conscii erant, exprimeretur; nam *τοὺς ὀλίγους* substantive dictos esse et ex contrariis verbis apparet et ex c. 14.

Cap. 10. §. 1. *ἐπηγγέλθησαν γάρ.* Vat. *ἐπηγγέλθησαν γὰρ αἱ σπονδαί.* Valla: indicta enim fuerant foedera dierum festorum. Recepit Bekk., sed est manifesta interpretatio. Cf. adn.

Κεγχρειῶν. Vat. *Κεγχρεῶν* hic et 23, 1., quod Hudso malebat. At cf. *Κεγχρειάς* VIII, 20., *Κεγχρειᾷ* IV, 42. 44. et hic Wass.

στὸν ναῦς. „*Ναῦς τὸ πιστὸν εἰς τὸ ξυμμαχικόν*, naves, quae fidem facerent, vel pignoris loco essent, eos in societate mansuros. Ita Thuc. III, 11. *τὸ ἀντίπαλον δέος μόνον πιστὸν ἐς ξυμμαχίαν.* Nam quod ibi *συμμαχία*, hic *τὸ ξυμμαχικόν* est, ut III, 91. et sape alibi. [Cf. adn. II, 22, 3.] Et *κατὰ τὸ συμμαχικόν* . . . dicuntur fieri vel postulari, quae fiunt vel postulantur ex formula foederis cum sociis initi; pro eo autem *εἰς τὸ συμμαχικόν* dici vix putem.“ DUK. Nihilominus nonnulli recentiores sic interpretati sunt; sed eorum nemo sic scribi posse demonstravit. Krueger autem Heilmannum secutus *ἐς τὸ ξυμμ.* interpretatur ad classem sociorum collectam, quae vis distincta sic exprimi non potuit.

§. 3. *αἴτιον δ᾽ ἐγένετο... οἱ μὲν πολλοὶ οὐκ εἰδότες.* De syntaxi cf. adn. IV, 26, 5.

Cap. 10. §. 1. *ἐπηγγέλθησαν γάρ.* Simul audi *τὰ Ἴσθμια.* Cf. *ἐπῆλθον Ὀλύμπια* I, 126. (ubi vid. sd.) et *Κάρνεια ἐτύγχανον ὄντα*, in quibus plurales verborum ideo leguntur, quod *ἀγῶνες* vel *ἑορταί* cogitantur. De *ἐπαγγέλλειν* cf. V, 49. *λέγοντες μὴ ἐπηγγέλθαι πω ἐς Λακεδαίμονα τὰς σπονδάς* et plura ibidem. „Nihil aliud illae erant *ἐπαγγελίαι* quam *κηρύκων* publicorum [*σπονδοφόρων*] tam de ludis ipsis quam de induciis ludorum causa futuris praeconia, ne quid hostile in medio bello per inducias illas metuerent.“ DODW. Cf. adn. V, 49, 2. — *ἐθεώρουν ἐς αὐτά.* „Quod nunquam fecissent, nisi foedere cautum sibi esse existima[ssent]; erant enim hostes et capitales.“ HUDS. „Veniebant ergo indictis ludis et induciis Atheniensium *θεωροί*, qui populi Atheniensis nomine ludorum ius habentis [cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 1. p. 110. vel ed. 2. p. 155.] sacris interessent.“ DODW. De *θεωρεῖν ἔς τι* cf. adn. III, 104, 3. — *αἱ νῆες.* *Αἱ τὸν Ἰ-*

2 ῶν ἀφορμηθεῖσαι. οἱ δὲ μετὰ τὴν ἑορτὴν ἀνή-
γοντο μιᾷ καὶ εἴκοσι ναυσὶν ἐς τὴν Χίον, ἄρχον-
τα Ἀλκαμένην ἔχοντες. καὶ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι
τὸ πρῶτον ἴσαις ναυσὶ προςπλεύσαντες ὑπῆγον
ἐς τὸ πέλαγος. ὡς δ᾽ ἐπὶ πολὺ οὐκ ἐπηκολούθη-
σαν οἱ Πελοποννήσιοι, ἀλλ᾽ ἀπετράποντο, ἐπανε-
χώρησαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι· τὰς γὰρ τῶν Χίων
ἑπτὰ ναῦς ἐν τῷ ἀριθμῷ μετὰ σφῶν ἔχοντες οὐ
3 πιστὰς ἐνόμιζον. ἀλλ᾽ ὕστερον ἄλλας προςπληρώ-
σαντες ἑπτὰ καὶ τριάκοντα παραπλέοντας αὐτοὺς
καταδιώκουσιν ἐς Πειραιὸν τῆς Κορινθίας· ἔστι

τοῖς δὲ Πελοποννησίοις ἀναγαγομένοις ἐπιπλεύσαντες ἐς Πειραιὸν τῆς Κορινθίας καταδιώκουσι, κἀνταῦθα Ἀλκαμένην ἀποκτείνουσιν.

§. 2. *ὑπῆγον* Vat. Vall. (qui in pelagus hostem subducebant interpretatur) Bekk. Vulgo *ἐπῆγον*, quod explicabant eos in altum elicere conabantur; sed ita *ἐπάγειν* non dicitur. De recepto cf. adn.

§. 3. *αὐτούς.* Vat. *αὐτοῖς.*

Πειραιόν. Cass. *Πειραῖον*, et ex emend. *Πείραιον*, ut Xen. Hell. IV, 5, 3. Accentum in ultima, qui infra redit, servat Steph. Byz. Ceterum cf. adn.

σθμὸν διενεχθεῖσαι. Vid. 8, 3. 4.

§. 2. *Ἀλκαμένην.* Chalcideus enim, quem secundum c. 8. exspectaveris, subsecuturus fuit. Cf. c. 11. 12. — *ὑπῆγον.* „Se recipere coeperunt. Cf. V, 10. *ὑπάγειν ἐπὶ τῆς Ἠιόνος.*“ ARN. Add. adn. IV, 126, 6. „*Ὑπεχώρουν, ὅπως εἰς τὸ πέλαγος ἐκείνους προκαλέσωνται.*“ Schol. — *ἐπὶ πολύ*, longe (de spatio).

§. 3. *ἄλλας προςπληρώσαντες.* Similiter VI, 104. VII, 34. Sententiam autem non posse hanc esse, praeter unam et viginti naves completas esse septem et triginta, ut iam essent LVIII, docuimus in ed. mai. Krueger igitur ad Dion. p. 309. *καὶ τριάκοντα* male addita arbitratur, quam sententiam adversus Goelleri dubitationes defendit in Stud. hist. et phil. II. p. 188. sqq. Possuntne verba per breviloquentiam Thucydideam significare aliis insuper impletis, ut (universae) essent septem et triginta? Probat id Bloomf. in ed. 2. In universa sententia nobiscum faciens Westermannus in libri Goelleriani censura (in Comment. antiqu. stud. 1839. m. Sept.) aut *ἐς* post *προςπληρώσ.* interponi aut *ἑπτὰ καὶ τριάκοντα* cum *καταδιώκ.* iungi vult. Similiter Herbst. de Alcib. p. 52. — *Πειραιόν.* Alius videtur Piraeus (*Πείραιος*) Xen. Hell. IV, 5, 3., ubi cf. Schneid. De Thucydideo vid. c. 11. 14. 15. 20., unde non esse corrigendum *Σπείραιον*, quod suasit Od. Mueller in Dor. II. p. 431., satis liquet. „Crameri tabula male in Epidauria collocat, id quod Thucydidis testimonio contrarium est. Piraeus portus idem videtur esse atque portus Atheniensium Ptolemaei [III, 16, 12: *Ἐπίδαυρος, Σπείραιον ἄκρον, Ἀθηναίων λιμήν,*] Anthedon Plinii [H. N. IV, 5, 18. Spiraeum promontorium, portus Anthedon], et id promontorium, quod hodie *C. Franco* vocatur, Spiraeum Plinii, quod profecto aptissimum nomen est

δὲ λιμὴν ἔρημος καὶ ἔσχατος πρὸς τὰ μεθόρια
τῆς Ἐπιδαυρίας. καὶ μίαν μὲν ναῦν ἀπολλύασι
μετέωρον οἱ Πελοποννήσιοι, τὰς δὲ ἄλλας ξυνα-
γαγόντες ὁρμίζουσι. καὶ προςβαλόντων τῶν Ἀθη- 4
ναίων καὶ κατὰ θάλασσαν ταῖς ναυσὶ καὶ ἐς τὴν
γῆν ἀποβάντων, θόρυβός τε ἐγένετο πολὺς καὶ
ἄτακτος, καὶ τῶν τε νεῶν τὰς πλείους κατατραυ-
ματίζουσιν ἐν τῇ γῇ οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὸν ἄρχον-
τα Ἀλκαμένην ἀποκτείνουσι· καὶ αὐτῶν τινες
ἀπέθανον. **11.** διακριθέντες δὲ πρὸς μὲν τὰς 1
πολεμίας ναῦς ἐπέταξαν ἐφορμεῖν ἱκανάς, ταῖς δὲ
λοιπαῖς ἐς τὸ νησίδιον ὁρμίζονται, ἐν ᾧ οὐ πολὺ
ἀπέχοντι ἐστρατοπεδεύοντο, καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας
ἐπὶ βοήθειαν ἔπεμπον. παρῆσαν γὰρ καὶ τοῖς 2
Πελοποννησίοις τῇ ὑστεραίᾳ οἵ τε Κορίνθιοι βοη-
θοῦντες ἐπὶ τὰς ναῦς, καὶ οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ
οἱ ἄλλοι πρόςχωροι. καὶ ὁρῶντες τὴν φυλακὴν ἐν
χωρίῳ ἐρήμῳ ἐπίπονον οὖσαν ἠπόρουν· καὶ ἐπε-
νόησαν μὲν κατακαῦσαι τὰς ναῦς, ἔπειτα δὲ ἔδο-
ξεν αὐτοῖς ἀνελκύσαι, καὶ τῷ πεζῷ προςκαθημέ-
νους φυλακὴν ἔχειν, ἕως ἄν τις παρατύχῃ δια-
φυγὴ ἐπιτηδεία. ἔπεμψε δ' αὐτοῖς καὶ Ἆγις, αἰ-
σθόμενος ταῦτα, ἄνδρα Σπαρτιάτην Θέρμωνα.
τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις πρῶτον μὲν ἠγγέλθη, ὅτι 3
αἱ νῆες ἀνηγμέναι εἰσὶν ἐκ τοῦ Ἰσθμοῦ, (εἴρητο

ἔπειτα δὲ τῷ ἐν Πειραιῷ ναυτικῷ ἐφορμοῦσιν. ἀπορία τῶν Πελοποννησίων καὶ ἀθυμία τῶν Λακεδαιμονίων.

promontorii, sicut Piraeus bonum nomen portus. — Portus nunc vocatur *Franco-limani* [Frango-Limiona]." BLOOMF. Consentiunt Leak. Pelop. III. p. 313. et Puill. Bobl. p. 35.

§. 4. προςβαλόντων...καὶ κατὰ θάλ. cet. De collocatione verborum cf. adn. III, 67, 6. Nisi forte hic potius genitivi absoluti absolutis genitivis subiecti sunt. — κατατραυματίζουσιν. Cf. ad VII, 41.

Cap. 11. §. 1. τὸ νησίδιον. Haec parva insula e regione introitus portus sita nunc appellatur *Ovrio-nisi*, *Ovrió-castro*, etiam *Evreo-nisi* (Hebraeorum ins.). Vid. Leak. Pelop. III. p. 313. In Kiepertii tabula agri Corinthii dubitanter Aspis nominatur. — οὐ πολὺ ἀπέχοντι. De horum collocatione cf. Matth. Gr. §. 443. 2. et adn. IV, 127, 2. VII, 43.

§. 2. βοηθοῦντες ἐπὶ τὰς ναῦς, succurrentes ad navium suarum auxilium, proficiscentes ad locum, ubi naves eorum erant, eas tuendi causa. Cf. adn. I, 107, 5. et ad VIII, 15, 2.

γάρ, ὅταν γένηται τοῦτο, Ἀλκαμένει ὑπὸ τῶν ἐφό-
ρων ἱππέα πέμψαι,) καὶ εὐθὺς τὰς παρὰ σφῶν
πέντε ναῦς καὶ Χαλκιδέα ἄρχοντα καὶ Ἀλκιβιά-
δην μετ' αὐτοῦ ἐβούλοντο πέμπειν· ἔπειτα ὡρμη-
μένων αὐτῶν τὰ περὶ τὴν ἐν τῷ Πειραιῷ τῶν
νεῶν καταφυγὴν ἠγγέλθη, καὶ ἀθυμήσαντες, ὅτι πρῶ-
τον ἁπτόμενοι τοῦ Ἰωνικοῦ πολέμου ἔπταισαν, τὰς
ναῦς τὰς ἐκ τῆς ἑαυτῶν οὐκέτι διενοοῦντο πέμ-
πειν, ἀλλὰ καί τινας προανηγμένας μετακαλεῖν.
1 **12.** Γνοὺς δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης πείθει αὖθις
Ἔνδιον καὶ τοὺς ἄλλους ἐφόρους μὴ ἀποκνῆσαι
τὸν πλοῦν λέγων, ὅτι φθήσονταί [τε] πλεύσαντες,
πρὶν τὴν τῶν νεῶν ξυμφορὰν Χίους αἰσθέσθαι,
καὶ αὐτός, ὅτ' ἂν προςβάλῃ Ἰωνίᾳ, ῥᾳδίως πεί-
σειν τὰς πόλεις ἀφίστασθαι τήν τε τῶν Ἀθηναί-
ων λέγων ἀσθένειαν καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων
προθυμίαν· πιστότερος γαρ ἄλλων φανεῖσθαι.
2 Ἐνδίῳ τε αὐτῷ ἰδίᾳ ἔλεγε καλὸν εἶναι δι' ἐκείνου

Ἀλκιβιάδης δὲ Ἔνδιον πείσας μετὰ Χαλκιδέως καὶ πέντε νεῶν ἐς Ἰωνίαν ἀνάγεται.

Cap. 11. §. 3. Ἀλκαμένει. It. Vat. Gr. I. Ἀλκαμένη. Sed accusativo quum alia obstant, tum maxime verborum ὑπὸ τῶν ἐφόρων collocatio.

ἐβούλοντο. Vat. Ar. ἐβουλεύοντο.

Cap. 12. §. 1. φθήσονταί τε Vat. Bekk. Vulgo τέ abest, de quo dubites. Cf. sd. VII, 1, 5.

πρίν. Vat. πρὶν ἤ. Cf. adn. V, 61, 1.

νεῶν. Vat. inepte Ἀθηναίων. Neutrum expressit Valla.

ὅτ' ἄν ... πείσειν. Vat. Bekk. ὅτι, ἢν ... πείσει, sublata orationis varietate, de qua vid. adn. I, 87, 4.

λέγων ἀσθένειαν. Vat. Bekk. ἀσθένειαν λέγων, ut saepe verba binorum enunciatorum communia a Thucydide inter ,ea ponuntur. Cf. ed. mai. I. 1. p. 290.

πιστότερος Vat. Bekk. Vulgo soloece πιστότερον.

§. 3. Ἀλκαμένει. Refer ad εἴρητο. — τὰς παρὰ σφῶν πέντε ναῦς. Vid. c. 6. extr. et de forma sermonis adn. V, 42, 1. — ἄρχοντα. Totius classis. Cf. c. 8. — ὡρμημένων αὐτῶν. Quum (ad proficiscendum) animis essent propensis, vel quum (Chium petere) properarent. Cf. adn. II, 59, 2. IV, 74, 1. — τὴν ἐν τῷ Πειραιῷ ... καταφυγήν. Vid. adn. IV, 14, 1.

Cap. 12. §. 1. Γνούς. Sine obiecto, quod dicitur, ut saepe, re intellecta. Cf. adn. 71, 2. — ἀποκνῆσαι. Cf. adn. III, 20, 2. — προςβάλῃ. Vid. adn. VI, 4, 5.

§. 2. Ἐνδίῳ τε ... ἀποστῆσαι. Et Endio ipsi pri-

ἀποστῆσαί τε Ἰωνίαν καὶ βασιλέα ξύμμαχον ποιῆσαι Λακεδαιμονίοις, καὶ μὴ Ἄγιδος τὸ ἀγώνισμα τοῦτο γενέσθαι· ἐτύγχανε γὰρ τῷ Ἄγιδι αὐτὸς διάφορος ὤν. καὶ ὁ μὲν πείσας τούς τε ἄλλους 3
ἐφόρους καὶ Ἔνδιον ἀνήγετο ταῖς πέντε ναυσὶ μετὰ Χαλκιδέως τοῦ Λακεδαιμονίου, καὶ διὰ τάχους τὸν πλοῦν ἐποιοῦντο.

αἱ ἀπὸ τῆς Σικελίας Πελοποννησίων νῆες ἐς Κόρινθον πλέουσι.

13. Ἀνεκομίζοντο δὲ ὑπὸ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον καὶ [αἱ] ἀπὸ τῆς Σικελίας Πελοποννησίων ἑκκαίδεκα νῆες αἱ μετὰ Γυλίππου ξυνδιαπολεμήσασαι, καὶ περὶ τὴν Λευκαδίαν ἀποληφθεῖσαι καὶ κοπεῖσαι ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν, ὧν ἦρχεν Ἱπποκλῆς Μενίππου, φυλακὴν ἔχων τῶν ἀπὸ τῆς Σικελίας νεῶν, αἱ λοιπαὶ πλὴν μιᾶς διαφυγοῦσαι τοὺς Ἀθηναίους κατέπλευσαν ἐς τὴν Κόρινθον.

Χαλκιδέως καὶ Ἀλκιβιάδου ἀφικομένων ἐς τὴν Ἰωνίαν, Χῖοι καὶ Ἐρυθραῖοι, καὶ μετὰ ταῦτα Κλαζομένιοι, Ἀθηναίων ἀφίστανται.

1 14. Ὁ δὲ Χαλκιδεὺς καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης πλέοντες ὅσοις τε ἐπιτύχοιεν ξυνελάμβανον τοῦ μὴ ἐξάγγελτοι γενέσθαι, καὶ προςβαλόντες πρῶτον Κωρύκῳ τῆς ἠπείρου καὶ ἀφέντες ἐνταῦθα αὐτοὺς αὐτοὶ μὲν προξυγγενόμενοι τῶν ξυμπρασσόντων Χίων τισί, καὶ κελευόντων καταπλεῖν μὴ προειπόντας ἐς τὴν πόλιν, ἀφικνοῦνται αἰφνίδιοι τοῖς
2 Χίοις. καὶ οἱ μὲν πολλοὶ ἐν θαύματι ἦσαν καὶ ἐκπλήξει· τοῖς δ᾽ ὀλίγοις παρεσκεύαστο, ὥςτε βουλήν τε τυχεῖν ξυλλεγομένην, καὶ λεγομένων λόγων ἀπό τε τοῦ Χαλκιδέως καὶ Ἀλκιβιάδου, ὡς ἄλλαι τε νῆες πολλαὶ προςπλέουσι, καὶ τὰ περὶ τῆς πο-

Cap. 13. *αἱ ἀπό. Αἱ* om. Cass. Aug. Cl. Ven. It. Vat. X. m. Bekk. Est „rursus per synchysin cum breviloquentia, *αἱ νῆες αἱ ἐν τῇ Σικ. ἀνεκομίζοντο ἀπ᾽ αὐτῆς.*" BAU. Cf. adn. II, 80, 1. *Αἱ* post *καί* excidere facile potuit, praesertim quum librarii aliquoties in hac syntaxi haeserint. Cf. ed. mai.

ξυνδιαπολεμήσασαι Vat. Bekk. Vulgo *ξυμπολεμήσασαι*. Sed alterum, quod in bello continenter gerendo vel in bello conficiendo adiuvare significat, aptissimum est, etsi lexicographis olim aeque ignotum fuit, atque *ἐπιδιαφέρειν* c. 8. Cf. de similibus verbis Dind. ad Isocr. Paneg. §. 187. *Συνδιαπολεμεῖν* nunc etiam ex Curtii Inscriptionibus prolatum est in Steph. Thes. ed. rec.

ἀποληφθεῖσαι. It. Vat. Lugd. male *ἀπολειφθεῖσαι.*

§. 2. *λεγομένων.* Vat. Bekk. *γενομένων.* At quanquam aliquoties ita legitur (ut VIII, 93. *ἀπὸ πολλῶν καὶ πρὸς πολλοὺς λόγων γιγνομένων*, cf. II, 5.), tamen ne vulgata quidem vituperanda est, quum neque *ἀπό* falsum sit (cf. *τὰ ἀπὸ τῶν ἐναντίων καλῶς λεγόμενα* III, 87, 7. et adn. I, 17.), et *λόγον λέγειν* non solum addito adiectivo (vid. VI, 32. et *τοὺς λόγους εἰπεῖν* III, 61.) recte dicatur, sed etiam sine tali additamento (cf. VI, 68. et Lob. Paral. II. p. 504.), nisi forte hic *λεχθέντων* potius quam *λεγομένων* videtur scribendum fuisse.

vatim dicebat honorificum esse per ipsum (Alcibiadem) Ioniae defectionem efficere. Cf. c. 17. Sic *ἐκείνων* pro *σφῶν* II, 11, 6., ubi vid. adn. Krueger tamen *ἀποστῆναι* coniicit, ut *ἐκείνου* ad Endium spectet; si deficeret dixisse Vallam. — *ἀγώνισμα.* Cf. adn. VII, 86, 2. — *τῷ Ἄγιδι αὐτὸς διάφορος.* „*Αὐτός* ambiguitati cavendae datum est, ne forte ad Endium referretur *ἐτύγχ. διάφ. ὤν.*" BAU. (qui deteriora praemisit.) „*Ὅτι δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης ἐτύγχανε τῷ Ἄγιδι διάφορος ὤν, καὶ οὐχὶ ὁ Ἔνδιος, βεβαιοῦται ἀπὸ τοῦ κεφ. με΄.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* „Vid. Xen. Hell. III, 3, 2. Plut. Alc. 23. sqq. Ages. 3. Paus. III, 8, 3. Iust. V, 2." KRUEG. „Cf. Plut. Lys. c. 22. Schlosser. *Universalh. Uebers. d. Gesch.* I. 2. p. 64." HERTL.

§. 3. *ἀνήγετο . . . ναυσί.* Cf. Iust. l. d.

Cap. 13. *ἑκκαίδεκα.* Aut septendecim aut quindecim videntur requiri (cf. VI, 104, 1. et ibi adn.), nisi forte una in Sicilia periit. — *Γυλίππου.* Is postremum hic apud Thuc. commemoratur. Eum „ab Ephoris peculatus damnatum inedia vitam finivisse scribit Athenaeus VI, 5. [24.], in exsilium abiisse Plutarchus [Nic. c. 28. Lys. 16. 17.] et Diodorus [XIII, 106.]" DUK. ad VII, 2. Cf. etiam Plut. compar. Timol. et Aemil. c. 2. — *τὴν Λευκαδίαν.* Similiter lectum est III, 94. — *κοπεῖσαι.* Cf. adn. IV, 14, 1. Participia de universis navibus Peloponnesiorum intelligenda sunt; sequitur deinde appositio partitiva *αἱ λοιπαὶ πλὴν μιᾶς.*

Cap. 14. §. 1. *τοῦ μὴ ἐξάγγελτοι γενέσθαι.* De genitivis vid. adn. I, 4. extr. *Ἐξάγγελτος*, quemadmodum Ios. A. I. XVIII, 9, 2., dictum est ut *κατάγγελτος* VII, 48, 1., ubi vid. adn. — *προςβαλόντες.* Cf. adn. VI, 4, 5. — *Κωρύκῳ.* Infra c. 33. *Κωρύκῳ τῆς Ἐρυθραίας.* Liv. XXXVII, 12. Corycum Teiorum promontorium tenuit. Cf. id. XXXVI, 43. de Coryco portu. Hodie *Curco* promont. vel *Córaca.* Cf. Leak. As. p. 262. — *αὐτούς.* *Τοὺς ξυλληφθέντας.* „Aliter quam Alcidas Lacedaemonius fecit." ACAC. Vid. III, 32.

§. 2. *βουλήν τε.* *Τέ* si recte scriptum est, ut paulo post in *ἄλλαι τε*, ubi *ἄλλαι ἔτι* coniecit Burg. p. 223., per anacoluthon positum esse censendum est. — *ξυλλεγομένην.* *Ξυνειλεγμένην* audacius coniecit Krueg. Vulgatam Haasius expressit verbis: ut tunc ipsum senatus cogeretur. — *τὰ περὶ τῆς πολιορκίας . . . οὐ δηλωσάντων.* Supra c. 11: *τὰ περὶ τὴν καταφυγὴν . . . ἠγγέλθη*, qui casus in talibus usitatior est. At similiter *πυθέσθαι τὰ περὶ τῆς μάχης* et *εἰδέναι τὰ περὶ τῆς Μιλήτου* c. 26., *ἠγγέλλετο τὰ περὶ*

λιορκίας τῶν ἐν τῷ Πειραιῷ νεῶν οὐ δηλωσάντων, ἀφίστανται Χῖοι καὶ αὖθις Ἐρυθραῖοι Ἀθηναίων. καὶ μετὰ ταῦτα τρισὶ ναυσὶ πλεύσαντες 3
καὶ Κλαζομενὰς ἀφιστᾶσι. διαβάντες δὲ οἱ Κλαζομένιοι εὐθὺς ἐς τὴν ἤπειρον τὴν Πολίχναν ἐτείχιζον, εἴ τι δέοι σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τῆς νησῖδος, ἐν ᾗ οἰκοῦσι, πρὸς ἀναχώρησιν. καὶ οἱ μὲν ἀφεστῶτες πάντες ἐν τειχισμῷ ἦσαν καὶ παρασκευῇ πολέμου.

Ἀθηναίων ψηφίσματα περί τε τῶν χιλίων ταλάντων καὶ τοῦ ναῦς ἐπιπληροῦν τε καὶ ἐπιπέμπειν.

15. Ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας ταχὺ ἀγγελία τῆς 1
Χίου ἀφικνεῖται· καὶ νομίσαντες μέγαν ἤδη καὶ σαφῆ τὸν κίνδυνον σφᾶς περιεστάναι καὶ τοὺς λοιποὺς ξυμμάχους οὐκ ἐθελήσειν, τῆς μεγίστης

§. 3. *διαβάντες δέ.* Vat. Bekk. *διαβάντες τε.* Et Valla quoque dixit.

οἱ Κλαζομένιοι εὐθύς. Vat. *εὐθὺς οἱ Κλαζομ.*

πάντες ἐν τειχισμῷ. Vat. Bekk. *ἐν τειχισμῷ τε πάντες.* Quam elegantiorem collocationem ex emendatione ortam esse censet Bloomf.

τοῦ ἐπίπλου VI, 32, 3. Cf. ibi et VI, 88, 9. adn. — *τῶν . . . νεῶν.* Cf. c. 10. — *αὖθις* deinde recte interpretatur Krueg. ad Dion. p. 302. Cf. adn. III, 106, 2.

§. 3. *Κλαζομενάς.* Tunc in insula sitas. Cf. proxima et Schneid. ad Xen. Hell. V, 1, 31. Insulam mole ab Alexandro M. exstructa continenti iunctam esse existimat Chandler. It. As. c. 24.; St. Ioannis insulam nunc vocari suspicatur Prokesch. It. p. 11. (Comment. II. p. 168.) Cf. Forbig. Geogr. ant. II. p. 183. — *Πολίχναν.* Minore litera pingunt alii, quod propter verborum c. 23. collocationem probat Krueg. ad Dion. p. 341., sed repugnare videtur flexio *να*, quam facilius excuses, si maiorem literam retinueris. Et origine quidem nomen commune (appellativum) esse, sed usu factum esse proprium, ut apud Italos *Borgo*, et hunc locum proprie *τὴν Πολίχναν τῶν Κλαζομενίων*, in quotidiano autem sermone simpliciter *τὴν Πολίχναν* appellatum esse explicat Arn. Similis quaestio mota est supra VII, 4. Alia Polichna fuit in Mysia (vid. Wass. ad h. l.), aliae in Messenio agro (Paus. IV, 33, 6.), in Creta (Thuc. II, 85.), in Chio (Herodot. VI, 26.), in Argolide (Polyb. IV, 36.). *A* in Peloponnesi certe atque Troadis urbibus Doricis atque Aeolicis retinuerunt Polyb. IV, 36. et Strab. XIII, 1, 42. ab Arn. citati, etsi Messeniam Polichnen dixit Paus. l. d. Ionicam urbem adeo proprio nomine rectius *Πολίχνην* appellari suspicaremur, nisi *α* in omnibus libris praeter Reg. rediret c. 23. Ceterum hinc et accentum et ea, quae de editoribus Thucydidis dicta sunt, corrige in Forbig. l. d. p. 135. — *σφίσιν αὐτοῖς.* Cf. adn. I, 19. — *ἐν τειχισμῷ ἦσαν καὶ παρασκευῇ.* Cf. adn. II, 80, 2. III, 15, 2.

Cap. 15. §. 1. *ἀγγελία τῆς Χίου.* Cf. I, 61, 1. adn. — *περιεστάναι.* Cf. adn. III, 54, 5. — *τῆς μεγίστης πόλεως.* Subtilius infra c. 40. *ἡ μεγίστη τῶν ἐν Ἰωνίᾳ ξυμμαχίδων πόλεων* vocatur. — *τά τε χίλια τάλαντα.* De his cf. II, 24. Accusativi pendent ex *κινεῖν* infinitivo ex proximis *καὶ ἐψηφίσαντο κινεῖν* ad participia *τῷ εἰπόντι ἢ ἐπιψηφ.* repetendo. — *εἰπόντι ἢ ἐπιψηφίσαντι.* De his verbis vid. adn. II, 24. — *ἐψηφίσαντο κινεῖν.* *Ἐπὶ Καλλίου ἄρχοντος* teste Philochoro apud Schol. Aristoph. Lys. v. 173. Cf. Boeckh. Corp. Inscript. I. p. 214. De *κινεῖν* vocabulo vid. adn. I, 143, 1. — *ναῦς πληροῦν οὐκ ὀλίγας.* Quaeritur hic, num superfuerint centum illae naves, quae II, 24. commemoratae sunt. De qua quaestione vid. Krueg. ad Dion. p. 311. et Thirw. Hist. Gr. IV. p. 12. — *ἐν τῷ Πειραιῷ.* *Ἐν* hic apud valet aliter atque §. 2. c. 14. 20. in iisdem verbis. At similiter *ἐν Λάδῃ ἐφορμεῖν* c. 17. 24. — *τὰς ... ὀκτώ.* De articulo vid. adn. III, 3, 4. Krueger tamen *τὰς μέν* appositione *ὀκτώ* putat illustrari. — *Στρομβιχίδης.* Cf. sd. et adn. 30, 1.

§. 2. *τὰς ... ἑπτὰ ναῦς.* Cf. 9, 2. 10, 2. — *ἀντὶ πασῶν τῶν ἀπελθουσῶν.* Discesserant viginti septem; remanserunt igitur decem (cf. 10, 3.), quas celeriter novis missis auxerunt.

πόλεως μεθεστηκυίας, ἡσυχάζειν, τά τε χίλια τάλαντα, ὧν διὰ παντὸς τοῦ πολέμου ἐγλίχοντο μὴ ἅψασθαι, εὐθὺς ἔλυσαν τὰς ἐπικειμένας ζημίας τῷ εἰπόντι ἢ ἐπιψηφίσαντι ὑπὸ τῆς παρούσης ἐκπλήξεως καὶ ἐψηφίσαντο κινεῖν καὶ ναῦς πληροῦν οὐκ ὀλίγας, τῶν τε ἐν τῷ Πειραιῷ ἐφορμουσῶν τὰς μὲν ὀκτὼ ἤδη πέμπειν, αἳ ἀπολιποῦσαι τὴν φυλακὴν τὰς μετὰ Χαλκιδέως διώξασαι καὶ οὐ καταλαβοῦσαι ἀνακεχωρήκεσαν, (ἦρχε δὲ αὐτῶν Στρομβιχίδης Διοτίμου,) ἄλλας δὲ οὐ πολὺ ὕστερον βοηθεῖν δώδεκα μετὰ Θρασυκλέους, ἀπολι-
2 πούσας καὶ ταύτας τὴν ἐφόρμησιν. τάς τε τῶν Χίων ἑπτὰ ναῦς, αἳ αὐτοῖς ξυνεπολιόρκουν τὰς ἐν τῷ Πειραιῷ, ἀπαγαγόντες τοὺς μὲν δούλους ἐξ αὐτῶν ἠλευθέρωσαν, τοὺς δ' ἐλευθέρους κατέδησαν. ἑτέρας δ' ἀντὶ πασῶν τῶν ἀπελθουσῶν

Cap. 15. §. 1. *μεθεστηκυίας.* Vat. *ἀφεστηκυίας*, ex interpr. Cf. I, 35, 5. 107. 130. extr.

οὐκ ὀλίγας Vat. Bekk. Vulgo *μὴ ὀλίγας*, quod si infinitivi causa praestare existimes, cogita et paulo post similiter *οὐ πολὺ ὕστερον βοηθεῖν* legi, et *οὐκ ὀλίγας* esse *πολλάς*. Cf. Rost. Gr. §. 135. adn. 4.

Στρομβιχίδης. Vat. *Στρομμιχίδης*, et sic mox c. 16. rursus bis, item c. 30. et 62. At vid. Bremi ad Lys. Accus. Nicom. §. 13. et Schneid. ad Xen. Hell. VI, 3, 2.

νεῶν ἐς τὴν ἐφόρμησιν τῶν Πελοποννησίων διὰ τάχους πληρώσαντες ἀντέπεμψαν καὶ ἄλλας διενοοῦντο τριάκοντα πληροῦν. καὶ πολλὴ ἦν [ἡ] προθυμία, καὶ ὀλίγον ἐπράσσετο οὐδὲν ἐς τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν Χίον.

Στρομβιχίδου Χαλκιδέα φυγόντος, καὶ Τήϊοι ἀφίστανται, ὧν τὸ πρὸς ἤπειρον τεῖχος καθαιρεῖται.

16. Ἐν δὲ τούτῳ Στρομβιχίδης ταῖς ὀκτὼ 1
ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Σάμον, καὶ προςλαβὼν Σαμίαν μίαν ἔπλευσεν ἐς Τέων καὶ ἡσυχάζειν ἠξίου αὐτούς. ἐκ δὲ τῆς Χίου ἐς τὴν Τέων καὶ ὁ Χαλκιδεὺς μετὰ τριῶν καὶ εἴκοσι νεῶν ἐπέπλει, καὶ ὁ πεζὸς ἅμα ὁ τῶν Κλαζομενίων καὶ Ἐρυθραίων
παρῄει. προαισθόμενος δὲ ὁ Στρομβιχίδης προ- 2

§. 2. ἡ προθυμία. Articulum ex Vat. (Lugd.) Mosqu. recepit Bekk. Cf. sd. I, 71, 3. VII, 70, 6.

οὐδέν. Cf. sd. c. 8. extr.

Cap. 16. §. 1. Στρομβιχίδης. Cf. sd. 15, 1.

ὁ τῶν Vat. Bekk. Vulgo καὶ ὁ, quod defendi potest. Certe non repugnat vulgatae omissio articuli ante Ἐρυθρ. (ubi I. et Mosqu. ὁ Ἐρυθρ.) Vid. adn. I, 7. Si quid vulgatae obstat, est quod Thucydidem hic potius τὲ ... καί quam καὶ ... καί dicturum esse sensit Bau.

— ὀλίγον ἐπράσσετο οὐδέν. Cf. adn. II, 8, 1. — ἐς τὴν βοήθειαν τὴν ἐπὶ τὴν Χίον. „Acacius bene expressit sententiam: nec quicquam parvum adversus Chium aut segne moliebantur. Nam in phrasi βοηθεῖν ἐπί τινα accusativus et amicum et inimicum notat.“ DUK. At ex eo discrimine, quod Arnoldus statuit, de quo vid. adn. ad I, 107, 5., hic in bonam partem accipiendum est. Atque Valla verterat ad succurrendum Chio, et Arnoldus ad VIII, 11. „Chios,“ inquit, „pars agri Attici existimabatur, quam Athenienses defendere conabantur.“ Quae vereor ne subtiliora quam veriora sint; distinctioni Arnoldianae certe etiam exempla V, 65, 4. et VIII, 11. minus consentiunt.

Cap. 16. §. 1. Σαμίαν μίαν. Huc respiciunt epanastrophes exemplum proponentes Hermog. de Id. III. p. 286. Rhet. Walz., Gregor. Corinth. ibid. VIII. p. 1240., incertus scriptor ibid. p. 641., Suid. in παραγραμματίζων. Sed hanc verborum collocationem non magis consulto a Thuc. delectam putamus quam similes complures ab aliis scriptoribus et Graecis et Latinis. Vid. de hac κακοφωνίᾳ, quam complosionem syllabarum appellat Haas. ad Reisig. Schol. gramm. p. 829., Benneck. ad Iust. XXXIV, 1, 5. Pabst. ad Dial. de Orat. c. 5. p. 19. Seyffert. ad Cic. Lael. 21, 79. (de poetis Orell. ad Hor. Ep. I, 1, 95. Thiel. ad Virg. Aen. II, 27.) Cf. Heinich. *Lehrb. d. Theor. d. lat. St.* §. 95. ed. 2. et Lob. Paral. Gr. Gr. I. p. 55. — αὐτούς. Τοὺς Τηΐους. — παρῄει. „Τὴν παραθαλασσίαν παραλλήλως τῷ ναυτικῷ ἐπορεύετο.“ ΔΟΥΚΑΣ.

ανήγετο· καὶ μετεωρισθεὶς ἐν τῷ πελάγει, ὡς ἑώρα τὰς ναῦς πολλὰς τὰς ἀπὸ τῆς Χίου, φυγὴν
3 ἐποιεῖτο ἐπὶ τῆς Σάμου· αἱ δὲ ἐδίωκον. τὸν δὲ πεζὸν οἱ Τήϊοι τὸ πρῶτον οὐκ ἐςδεχόμενοι, ὡς ἔφυγον οἱ Ἀθηναῖοι, ἐςηγάγοντο. καὶ ἐπέσχον μὲν οἱ πεζοὶ καὶ Χαλκιδέα ἐκ τῆς διώξεως περιμένοντες· ὡς δὲ ἐχρόνιζε, καθῄρουν αὐτοί [τε] τὸ τεῖχος, ὃ ἀνῳκοδόμησαν οἱ Ἀθηναῖοι τῆς Τηΐων πόλεως, [τὸ] πρὸς ἤπειρον, ξυγκαθῄρουν δὲ αὐτοῖς καὶ τῶν βαρβάρων ἐπελθόντες οὐ πολλοί, ὧν ἦρχε Στάγης ὕπαρχος Τισσαφέρνους.

§. 2. προανήγετο. Vat. Bekk. ἐξανήγετο. Vulgatam defendit Goell., sed in utramque partem de ea disputari potest. Cf. ed. mai. Retinuit eam etiam Bloomf., quod ἐξανήγετο speciem correctionis ob superius προαισθ. haberet. Cl. Ven. προανηγάγετο. Valla abscessit (ergo ἐξαν.).

§. 3. οἱ πεζοί Vat. Bekk. et, ut videtur, Valla. Vulgo οἱ πολλοί, quod in ed. mai. exagitavimus. De plurali πεζοί vid. Dobr. ad VII, 64.

αὐτοί τε Vat. Bekk. Vulgo abest τέ, quod si recte insertum est, ei δέ post ξυγκαθῄρουν positum respondet. Displicet tamen Bloomfieldio.

τὸ πρός Vat. Bekk. et fortasse Valla. Vulgo τό deest. Cf. adn.

Στάγης Vat. Goell. Vulgo ὁ Τάγης (et antea ἦρχεν). „Tages

§. 2. μετεωρισθεὶς ἐν τῷ πελάγει. Port.: in altum profectus. Secundum quam interpretationem exspectes ἐς τὸ πέλαγος. „Ita Philostr. Vit. Ap. VI, 12. μετεωρίσαι τὴν ναῦν εἰς τὸ πέλαγος.“ BLOOMF. Sed videtur inesse notio μετέωρος ὁρμισάμενος, aut μετέωρος παραταξάμενος. Altum autem petierat, ne ab hostibus ad oram opprimeretur, et fortasse, antequam numerum hostium cognovisset, ut proelium navale illic committeret; nam fugae consilium eum postea demum cepisse docent proxima. Cf. Neoph. Duk. — ὡς ... πολλάς. I. e. ὡς ἑώρα πολλὰς οὔσας τὰς ναῦς.

§. 3. καὶ Χαλκιδέα. Καί ideo positum videtur, quia περιμένοντες est idem fere atque ἐλθεῖν βουλόμενοι. Uncis tamen inclusit Bloomf. — ἀνῳκοδόμησαν. Ἐνῳκοδόμησαν coniecit Krueg., fortasse propter capitis 20. verba τὸ ἐν τῇ Τέῳ τεῖχος, ut τεῖχος sit castellum. Sed repugnare videntur proxima τὸ πρὸς ἤπειρον, et cf. c. 20. adn. Ceterum ἀνοικοδομεῖν hic non, ut I, 89., est restituere, sed exstruere, erigere. — τῆς Τηΐων πόλεως. Genitivus ex ὃ (τεῖχος) videtur pendere secundum eum usum, de quo dictum est ad II, 45, 1. — τὸ πρὸς ἤπειρον. Murum eum, qui continentem respicit. Omisso articulo haec iungenda erunt cum καθῄρουν (a parte continentem respiciente), ut receptam quoque scripturam interpretatur Krueg. — ὕπαρχος. De ὑπάρχοις cf. Dorv. ad Char,

Μιλήτου ἀπόστασις, Στρομβιχίδου καὶ Θρασυκλέους ὑστερισάντων.

17. Χαλκιδεὺς δὲ καὶ Ἀλκιβιάδης ὡς κατε- 1
δίωξαν ἐς Σάμον Στρομβιχίδην, ἐκ μὲν τῶν ἐκ
Πελοποννήσου νεῶν τοὺς ναύτας ὁπλίσαντες ἐν
Χίῳ καταλιμπάνουσιν, ἀντιπληρώσαντες δὲ ταύ-
τας τε ἐκ Χίου καὶ ἄλλας εἴκοσιν ἔπλεον ἐς Μί-
λητον ὡς ἀποστήσοντες. ἐβούλετο γὰρ ὁ Ἀλκιβι- 2
άδης, ὢν ἐπιτήδειος τοῖς προεστῶσι τῶν Μιλησί-
ων, φθάσαι τάς τε ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ναῦς
προςαγαγόμενος αὐτούς, καὶ τοῖς Χίοις καὶ ἑαυ-
τῷ καὶ Χαλκιδεῖ καὶ τῷ ἀποστείλαντι Ἐνδίῳ,
ὥςπερ ὑπέσχετο, τὸ ἀγώνισμα προςθεῖναι, ὅ τι
πλείστας τῶν πόλεων μετὰ τῆς Χίων δυνάμεως
καὶ Χαλκιδέως ἀποστήσας. λαθόντες οὖν τὸ πλεῖ- 3
στον τοῦ πλοῦ καὶ φθάσαντες οὐ πολὺ τόν τε
Στρομβιχίδην καὶ τὸν Θρασυκλέα, ὃς ἔτυχεν ἐκ
τῶν Ἀθηνῶν δώδεκα ναυσὶν ἄρτι παρὼν καὶ ξυν-
διώκων, ἀφιστᾶσι τὴν Μίλητον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
κατὰ πόδας μιᾶς δεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ἐπιπλεύ-

videtur idem esse, quem Xenophon Hist. Gr. I, 2, 5. haud scio an rectius Stagen vocat." KRUEG. ad Dion. p. 359. Aug. Pal. *Ὀτάγης*. Cl. Bekk. *Ὀτάγης*. It. *ὁ Τάγις*. D. *ὁ Τάνης*. I. *ὁ Ταιυης*. E. K. Ar. Chr. *ὁ Πάγης*. Laur. *Ὀπάγης*. „Nomen Otanes Persicum novi, Otages non item. Recepi [igitur] scripturam Vat., quum verisimile sit eundem, qui hic est, a Xenoph. significari." GOELL.

Cap. 17. §. 2. *τάς τε*. *Τέ* om. Vat. Bekk. „Particula traiecta videtur, quum rectius post *φθάσαι* statim sequeretur; nam pertinet ad *καὶ τοῖς Χίοις ... προςθεῖναι*." HAACK. Cf. adn. I, 16.

p. 448. (401.) et Ind. Xen. Anab. in h. v. Tissaphernis *ὕπαρχοι* apud Thucydidem praeter hunc sunt Tamos (*Ἰωνίας ὕπαρχος* c. 31., *Τισσαφέρνους ὕπαρχος* c. 87.) et Arsaces c. 108.

Cap. 17. §. 1. *ἐν Χίῳ καταλιμπάνουσιν*. „*Ὅπως αὐτοῖς πιστοτέρα ᾖ (ἡ Χίος).*" *ΔΟΥΚΑΣ*. Cf. Corcyrae gesta III, 75. De flexione verbi vid. Iacobitz. ad Luci. *Κατάπλουν* c. 7.

§. 2. *τάς τε ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου ναῦς*. „*Ἃς ἔμελλον ἀποστέλλειν μετὰ Ἀστυόχου καὶ ἄλλας. ὅρα κεφ. κγ'.*" *ΔΟΥΚΑΣ*. — *ὥςπερ ὑπέσχετο*. Vid. c. 12. — *ἀποστήσας*. Malo *ἀποστῆσαι*; nam explicatur, quale sit *ἀγώνισμα*. Cf. VII, 86, 2. et sd. VII, 59, 2.

§. 3. *ξυνδιώκων*. Simul (cum suo collega) persequens. — *μιᾶς δεούσαις εἴκοσι*. Octo erant Strombichidae, Thrasyclis duodecim. Una igitur Sami relicta aliquantisper videtur esse; infra enim

σαντες, ὡς αὐτοὺς οὐκ ἐδέχοντο οἱ Μιλήσιοι, ἐν
Λάδῃ τῇ ἐπικειμένῃ νήσῳ ἐφώρμουν.

πρώτη ξυμμαχία Λακεδαιμονίων καὶ βασιλέως.

4 Καὶ ἡ πρὸς βασιλέα ξυμμαχία Λακεδαιμονί-
οις ἡ πρώτη, Μιλησίων εὐθὺς ἀποστάντων, διὰ
Τισσαφέρνους καὶ Χαλκιδέως ἐγένετο ἥδε·
1 18. „Ἐπὶ τοῖςδε ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο πρὸς
βασιλέα καὶ Τισσαφέρνην Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ
ξύμμαχοι. ὁπόσην χώραν καὶ πόλεις βασιλεὺς ἔχει
καὶ οἱ πατέρες οἱ βασιλέως εἶχον, βασιλέως ἔστω·
καὶ ἐκ τούτων τῶν πόλεων ὁπόσα Ἀθηναίοις
ἐφοίτα χρήματα ἢ ἄλλο τι, κωλυόντων κοινῇ βα-
σιλεὺς καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, ὅπως
μήτε χρήματα λαμβάνωσιν Ἀθηναῖοι μήτε ἄλλο
2 μηδέν. καὶ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Ἀθηναίους κοι-
νῇ πολεμούντων βασιλεὺς καὶ Λακεδαιμόνιοι καὶ
οἱ ξύμμαχοι· καὶ κατάλυσιν τοῦ πολέμου πρὸς
Ἀθηναίους μὴ ἐξέστω ποιεῖσθαι, ἢν μὴ ἀμφοτέ-
ροις δοκῇ, βασιλεῖ καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς
3 ξυμμάχοις. ἢν δέ τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ βασιλέ-
ως, πολέμιοι ἔστωσαν καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς
ξυμμάχοις· καὶ ἤν τινες ἀφιστῶνται ἀπὸ Λακεδαι-

§. 4. *ἐγένετο*. Vat. *ἐγεγένητο*, quod tempus, quoniam defectio Milesiorum modo narrata est, displicet.

adest c. 24. — *Λάδῃ*. Haec insula Ionum clade illustris hodie pars continentis est. Cf. Chandl. As. c. 53. „Continenti adiuncta est limo Maeandri, eiusque locus nunc significatur colle et vico eo, qui vocatur *Bautenau*." CRAMER. apud Arn. At *Patiniotiko* ex praedio monasterii St. Ioannis hunc collem nunc vocari tradit Ross. As. min. p. 137.

§. 4. *Καὶ ἡ ... ἥδε*. De hoc foedere Lacedaemoniorum et regis Persarum turpissimo cf. Dahlm. Quaest. hist. I. p. 121. et contra eum Lachm. Hist. Graec. a fin. bell. Pelop. p. 107.

Cap. 18. §. 1. *Ἐπὶ τοῖςδε*. Cf. adn. II, 70, 3. — *καὶ οἱ πατέρες ... εἶχον*. Attende verba subdola, turpia, perniciosa. Cf. c. 43. et Neoph. Duk. — *ἐφοίτα*, redibant, ut *ἰέναι* nonnulli interpretantur I, 4., ubi vid. adn. Sed mox apud *ἄλλο τι* per dilogiam intelligendum aut zeugma statuendum videtur; nam *ἄλλο τι* non tam fructus Atheniensibus ex mercatura et iuribus quibusdam ortos, quam alia belli subsidia praeter pecunias, velut copias navales et pedestres, significare censemus. — *κωλυόντων*. Potest audiri *ταῦτα*, ne paulo post *ὅπως* insolentius pro infinitivo sit positum. Cf. tamen etiam Matth. Gr. §. 531. adn. 2.

μονίων καὶ τῶν ξυμμάχων, πολέμιοι ἔστωσαν βασιλεῖ κατὰ ταὐτά."

Χῖοι Διομέδοντι μὲν ἐπιτυχόντες τέσσαρας ναῦς ἀποβάλλουσιν, ὕστερον δὲ Λέβεδον καὶ Ἔρὰς ἀφιστᾶσιν.

19. Ἡ μὲν ξυμμαχία αὕτη ἐγένετο. μετὰ δὲ 1 ταῦτα οἱ Χῖοι εὐθὺς δέκα ἑτέρας πληρώσαντες ναῦς ἔπλευσαν ἐς Ἄναια, βουλόμενοι περί τε τῶν ἐν Μιλήτῳ πυθέσθαι καὶ τὰς πόλεις ἅμα ἀφιστάναι. καὶ ἐλθούσης παρὰ Χαλκιδέως ἀγγελίας 2 αὐτοῖς ἀποπλεῖν πάλιν, καὶ ὅτι Ἀμόργης παρέσται κατὰ γῆν στρατιᾷ, ἔπλευσαν ἐς Διὸς ἱερόν· καὶ καθορῶσιν ἑκκαίδεκα ναῦς, ἃς ὕστερον ἔτι Θρασυκλέους Διομέδων ἔχων ἀπ' Ἀθηνῶν προσέπλει. καὶ ὡς εἶδον, ἔφευγον μιᾷ μὲν νηὶ ἐς Ἔφε- 3 σον, αἱ δὲ λοιπαὶ ἐπὶ τῆς Τέω. καὶ τέσσαρας μὲν κενὰς οἱ Ἀθηναῖοι λαμβάνουσι, τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν γῆν φθασάντων· αἱ δ' ἄλλαι ἐς τὴν Τηΐων πόλιν καταφεύγουσι. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι 4 ἐπὶ τῆς Σάμου ἀπέπλευσαν· οἱ δὲ Χῖοι, ταῖς

Cap. 18. §. 3. *κατὰ ταὐτά.* Aug. Cl. Pal. It. Vat. Gr. m. ed. Bas. *κατὰ ταῦτα*, quod in Aug. et Cl. et a Valla cum proximi capitis enunciatione iungitur, ubi Aug. et Ven. praebent *κατὰ ταῦτα μὲν ἡ ξυμμ. αὕτη ἐγέν.* At „*κατὰ ταὐτά* vix abesse posse a prioribus videatur pro *ὁμοίως*." BAU. „Cf. V, 18, 9." KRUEG.

Cap. 19. §. 1. *ταῦτα.* Vat. Bekk. *τοῦτο*, ut iidem VII, 79, 5., ubi cf. sd.

Ἄναια. Vat. *Ἄναι.* Olim *Ἀναίαν.* At vid. III, 32. IV, 75.

Cap. 19. §. 1. *Ἡ μὲν . . . ἐγένετο.* Similiter V, 80. init. VIII, 59. init. et alibi post foedera. „Cf. Gr. §. 61. 7. adn. 2." KRUEG. Male Bauer *τοιαύτη* desideravit pro *αὕτη*. Vid. Wass. ad VI, 8. et Visch. Mus. Helvet. a. 1839. p. 15. sqq. et cf. sd. infra c. 59. — *δέκα ἑτέρας.* Cf. 17, 1. — *Ἄναια.* E regione Sami. Cf. IV, 75. et adn. III, 19.

§. 2. *καὶ ὅτι Ἀμόργης.* De Amorge vid. c. 5. extr. Hostem Chiorum et Lacedaemoniorum eum existimandum esse ex c. 28. docet Dukas, qui superius *καί* dicit redundare. Quod a Valla non expressum sane abesse malis, quia, cur abire iussi sint, explicari videtur. Nunc „dilogiam habet vocab. *ἀγγελ.*, ad *ἀποπλεῖν* significans iussum, ad *ὅτι Ἀμόργ.* nuntium." BAU. — *ἔπλευσαν.* Domum iuxta oram revertentes. Cf. Arn. — *Διὸς ἱερόν.* „*Πολίχνιον Ἰωνίας μεταξὺ Λεβέδου καὶ Κολοφῶνος.*" Steph. Byz. Similiter oppidulum exortum esse circa celebrius *Διὸς ἱερόν* ad Bospori ostia situm adnotat Arn.

§. 3. *μιᾷ μὲν νηὶ ἐς Ἔφεσον.* Eius urbis defectio ab Atheniensibus etsi nusquam est narrata, ex h. l. coniici debet. Vid. Krueg. ad Dion. p. 338. sq. „Haec una igitur navis retro conversa est,

λοιπαῖς ναυσὶν ἀναγαγόμενοι, καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν Λέβεδον ἀπέστησαν καὶ αὖθις Ἐράς. καὶ μετὰ τοῦτο ἕκαστοι ἐπ' οἴκου ἀπεκομίσθησαν, καὶ ὁ πεζὸς καὶ αἱ νῆες.

ἐπέκπλους τῶν ἐν τῷ Πειραιῷ Πελοποννησίων νεῶν. Ἀστύοχος γίγνεται ναύαρχος.

1 20. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αἱ ἐν τῷ Πειραιῷ εἴκοσι νῆες τῶν Πελοποννησίων, καταδιωχθεῖσαι τότε καὶ ἐφορμούμεναι ἴσῳ ἀριθμῷ ὑπὸ Ἀθηναίων, ἐπέκπλουν ποιησάμεναι αἰφνίδιον καὶ κρατήσασαι ναυμαχίᾳ τέσσαράς τε ναῦς λαμβάνουσι τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἀποπλεύσασαι ἐς Κεγχρειὰς τὸν ἐς τὴν Χίον καὶ τὴν Ἰωνίαν πλοῦν αὖθις παρεσκευάζοντο, καὶ ναύαρχος αὐτοῖς ἐκ Λακεδαίμονος Ἀστύοχος ἐπῆλθεν, ᾧπερ ἐγίγνετο ἤδη πᾶσα ἡ ναυαρχία.

§. 4. *ἀναγαγόμενοι.* Cass. Aug. Cl. Ven. X. Reg. Cam. Gr. D. I. E. K. m. Ar. Chr. *ἀναγόμενοι.* Cf. sd. I, 52, 1. VIII, 23, 2. Krueg. ad Dion. p. 259.

Cap. 20. §. 1. *ναυαρχία.* Vat. *ναυμαχία.* Quod vitium in eodem libro redit c. 33. 39. 85.

reliquae cursum tenere secundum litus perrexerunt." ARN. — *καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν.* Quum haec vulgo sic interpungantur: *οἱ δὲ Χῖοι ταῖς λοιπαῖς ναυσὶν ἀναγαγόμενοι, καὶ ὁ πεζὸς μετ' αὐτῶν, Λέβ.*, Krueger ad Dion. p. 293. sq., quoniam non probabile sit pedites navibus vectos esse, durum statuit zeugma, quo peditatus iuxta litus proficiscens classem comitatus esse dicatur. Quod fieri posse negans Goeller pedites navibus vult impositos esse. Sed id cur factum sit, etsi Westermannus in censura libri Goelleriani comparato c. 24. illustrare studuit, minime patet, siquidem tutius erat iter terrestre, quo Teo Lebedum pervenirent. Quare Whittius de Reb. Chior. p. 43. verba ita distingui iussit, ut fecimus. „Pedites haud dubie intelligendi sunt Erythraeorum et Clazomeniorum, de quibus vid. c. 16." KRUEG. — *Λέβεδον.* Urbem CXX stadia a Teo et totidem a Colophone distantem. Cf. Strab. XIV, 1, 29. — *αὖθις*, ut 14, 2. — *Ἐράς.* „*Πρὶν ἐλθεῖν ἐπὶ τὰς Ἐρυθράς, πρῶτον μέν γ' Ἔραι πολίχνιόν ἐστι Τηΐων· εἶτα Κώρυκος* (cf. supra c. 14.)." Strab. XIV. 1, 31. extr. His situs oppidi satis definitur, de quo situ cf. Boeckh. Inscr. II. p. 627. Apud Strabonem paroxytonon est, oxytonon iterum infra c. 20., sed ibi Pal. *Ἔρας*. In Kiepertii tabula Ioniae et Aeolidis male Gerae, ut olim apud Strab. l. d. pro *γ' Ἔραι.* Cf. tamen Groskurd. in Forbig. Geogr. ant. II. p. 185.

Cap. 20. §. 1. *αἱ . . . νῆες τῶν Πελοπ.* Cf. c. 10. — *καταδιωχθεῖσαι.* Articulum ante hoc participium fuit qui desideraret, et merito. — *ἴσῳ ἀριθμῷ.* „Si [secundum c. 10.] summa 37 navium fuit, et [secundum c. 15.] 27 revocatis nonnullae aliae (quot fuerint, non dicitur), quae locum illarum tenerent, missae sunt, universae facile poterant esse 20 [vel 21]." ARN. ad c. 10. — *ᾧπερ ἐγίγνετο*

Τισσαφέρνους ἀναχωρήσαντος, Διομέδων Τηΐοις μὲν σπένδεται, Ἐραῖς δὲ μάτην προςβάλλει.

Ἀναχωρήσαντος δὲ τοῦ ἐκ τῆς Τέω πεζοῦ, 2
καὶ Τισσαφέρνης αὐτὸς στρατιᾷ παραγενόμενος καὶ ἐπικαθελὼν τὸ ἐν τῇ Τέῳ τεῖχος, εἴ τι ὑπελείφθη, ἀνεχώρησε. καὶ Διομέδων, ἀπελθόντος αὐτοῦ, οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναυσὶν Ἀθηναίων ἀφικόμενος ἐσπείσατο Τηΐοις, ὥςτε δέχεσθαι καὶ σφᾶς. καὶ παραπλεύσας ἐπὶ Ἐράς, καὶ προςβαλών, ὡς οὐκ ἐλάμβανε τὴν πόλιν, ἀπέπλευσεν.

στάσις τῶν Σαμίων, οἷς Ἀθηναῖοι αὐτονομίαν ψηφίζονται.

21. Ἐγένετο δὲ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ ἡ ἐν Σάμῳ ἐπανάστασις τοῦ δήμου τοῖς δυνατοῖς μετὰ Ἀθηναίων, οἳ ἔτυχον ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες. καὶ ὁ δῆμος ὁ Σαμίων ἐς διακοσίους μέν τινας τοὺς πάντας τῶν δυνατῶν ἀπέκτεινε, τετρακοσίους δὲ φυγῇ ζημιώσαντες καὶ αὐτοὶ τὴν γῆν αὐτῶν καὶ οἰκίας νειμάμενοι, Ἀθηναίων τε σφίσιν αὐτονομίαν μετὰ ταῦτα ὡς βεβαίοις ἤδη ψηφισαμένων, τὰ λοιπὰ διῴκουν τὴν πόλιν, καὶ τοῖς γεωμόροις μετεδίδοσαν οὔτε ἄλλου οὐδενός, οὔτε ἐκδοῦναι οὐδὲ ἀγαγέσθαι παρ᾽ ἐκείνων, οὐδ᾽ ἐς ἐκείνους οὐδενὶ ἔτι τοῦ δήμου ἐξῆν.

οἱ μὲν Χῖοι ἐς Λέσβον στρατεύσαν-

1 22. Μετὰ δὲ ταῦτα τοῦ αὐτοῦ θέρους οἱ Χῖοι, ὥςπερ ἤρξαντο, οὐδὲν ἀπολείποντες προ-

§. 2. *Τηΐοις.* Vat. *Τήϊος.*
Ἐράς. Pal. *Ἔρας.* Cf. adn. c. 19. extr.

Cap. 21. *τοῦ δήμου.* Vulgo et Bekk. *ὑπὸ τοῦ δήμου.* „Non temere est quod Cass. et Cl. [et Aug. Ven. X.] praepositionem omittunt." DUK. „Neque aliter loquitur Plat. Polit. p. 444. B.: *ἐπανάστασις μέρους τινὸς τῷ ὅλῳ τῆς ψυχῆς.*" KRUEG. „Praepositionem delendam esse ego certum existimo; nam *τοῦ δήμου* verba pertinent ad *ἐπανάστασις*, et *ἡ ἐπανάστασις ὑπὸ τοῦ δήμου* non potest esse recta loquendi formula." ARN., qui *ὑπό* uncis seclusit. Praepositionem ut tueatur, Thucydidem ita perrexisse, ut si articulum antea non addidisset, parum probabiliter respondet Bloomf. Rectius compares exempla I, 141, 7. II, 65, 9.

δυνατῶν. Vat. *δυνατωτάτων*, et Valla: qui maxime potentes erant. Cf. I, 113, 4. Sed *οἱ δυνατοί* usitatum nomen est optimatium (cf. Krueg. ad Dion. p. 270.), et plus ducenti potentissimi vix Sami reperti fuerint; denique Vat. rursus c. 48. et 63. *δυνατώτατοι* pro *δυνατοί*.

νειμάμενοι. Vat. *νειμάμενοι κατεῖχον.* Vulgatam noli ideo damnare, quia cum nominativo participii *νειμ.* genitivi absoluti per *τέ* copulati sint. Cf. adn. I, 65, 1.

οὐδὲ ἀγαγέσθαι. Vulgo *οὔτε*, pro quo Bekker *οὐδ᾽* invitis quidem libris, ut videtur, omnibus; at bene, quum non tria hic membra exstent, sed duo, quorum alterum complectitur *τὸ ἐκδοῦναι καὶ ἀγαγέσθαι.* Cf. adn. VI, 20, 2. et sd. VIII, 27.

ἤδη πᾶσα ἡ ναυαρχία. Sententia verborum *πᾶσα ἡ ναυ.* haec est: „imperium ei suscipiendum fuisse non solum earum navium, quibuscum navigaret, sed omnium copiarum navalium Lacedaemoniorum eorumque sociorum, quippe qui *ναύαρχος* esset." (ARN. Similiter, sed minus distincte, Krueg. ad Dion. p. 288.) *Ἤδη* significat Melancrida (cf. c. 6.) nauarchi munere perfuncto, quod quam diuturnum fuerit, de eo vid. adn. II, 80.

§. 2. *τοῦ ἐκ τῆς Τέω πεζοῦ.* Cf. c. 16. et 19. extr. De *ἐκ* vid. adn. I, 8, 2. — *ἐπικαθελὼν ... ὑπελείφθη.* Cf. 16, 3. — *τὸ ἐν τῇ Τέῳ τεῖχος.* Arcem in urbe sitam, ut *τὸ τεῖχος τὸ ἐν Σάρδεσι* Xen. Cyr. VII, 2, 2. (ubi vid. Schneid.) et fortasse *τὸ ἐν Κυψέλοις τεῖχος* Thuc. V, 33. (ubi vid. adn.), dici putaremus, nisi obstare videretur c. 16. Quare comparentur adnotata ad I, 52, 1.

Cap. 21. *ἐπανάστασις ... τοῖς δυνατοῖς.* Substantivum verbale, ut saepe, cum dativo ad similitudinem verbi (I, 115.) coniunctum est. Cf. adn. I, 122, 1. III, 82, 1. VII, 49, 1. et hic Duk. Sami autem populi imperium quanquam a Pericle aliquando constitutum erat (vid. I, 115.), tamen postea videtur sublatum, et illo tempore nobiles rursus in reliquos cives dominati esse. Nisi forte mavis existimare optimates permanente statu populari eam auctoritatem consecutos esse, quae plebi periculosa videretur. Ita Thirw. Hist. Gr. IV. p. 14. sq. — *ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες.* *Ἐν* parum usitate dictum esse adnotat Bau., et deleri vult Krueg. Etenim alibi legimus *ναυσὶν ἀφικέσθαι, στρατεύσασθαι*, saepe *ναυσὶ πλεῖν*, similia. Sed *Ἀθηναῖοι οἱ ἐν τρισὶ ναυσὶ παρόντες*, qui in tribus navibus aderant, possunt declarare *τὸ πλήρωμα τῶν νεῶν*, quatenus erant Athenienses, non socii aut servi partem nautarum et remigum efficientes maximam. — *ἐς διακοσίους μέν τινας.* De *τίς* pronomine numeralibus addito vid. adn. VII, 87, 3., de coniunctis hic ut III, 111. *ἐς ... τινάς* adn. IV, 8, 6. — *αὐτονομίαν ... ψηφισαμένων.* Hac Samios privatos esse vidimus I, 117. — *τὰ λοιπὰ διῴκουν τὴν πόλιν.* Superius *αὐτοί* ad *διῴκουν* quoque trahendum est. Cf. Krueg. ad Dion. p. 329. *Τὰ λοιπά* videtur esse posthac. Cf. Krueg. — *γεωμόροις.* Similiter „apud Herodotum VII, 155. *γαμόροι* Syracusani, quos a plebe et servis urbe pulsos dicit, ... sunt agrorum et latifundiorum possessores et iidem, quos hic *τοὺς δυνατούς* vocat Thucydides." DUK. „Cf. Krueg. l. d. p. 270. Valck. ad Herodot. V, 77. VI, 22." GOELL. Add. Schoem. Antiqu. iur. p. 77, 2. Herm. Antiqu. publ. §. 60, 4. Qui hic *γεωμόροι* et *δυνατοί*, a Xenophonte *γνώριμοι* appellantur Hell. II, 2, 6., per Lysandrum postea in patriam restituti. Vid. ibid. 3, 7. Add. de iis Panofk. Res Samior. p. 83. — *οὔτε ἐκδοῦναι οὐδὲ ἀγαγέσθαι.* „Scil. *τὰς (ἑαυτῶν) θυγατέρας, γυναῖκας.* [Qualia addi ob frequentem usum horum verborum de hac re non necesse fuit.] Connubio iis interdictum." BAU. „Vid. interpr. Herodot. V, 92." KRUEG. — *παρ᾽ ἐκείνων, οὐδ᾽ ἐς ἐκείνους.* Attende chiasmum.

τες Μήθυμναν ἀφιστᾶσι καὶ Μυτιλήνην.

θυμίας ἄνευ τε Πελοποννησίων πλήθει παρόντες
ἀποστῆσαι τὰς πόλεις, καὶ βουλόμενοι ἅμα ὡς
πλείστους σφίσι ξυγκινδυνεύειν στρατεύονται αὐ-
τοί τε τριςκαίδεκα ναυσὶν ἐπὶ τὴν Λέσβον, ὥς-
περ εἴρητο ὑπὸ τῶν Λακεδαιμονίων δεύτερον ἐπ᾽
αὐτὴν ἰέναι, καὶ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸν Ἑλλήςποντον,
καὶ ὁ πεζὸς ἅμα Πελοποννησίων τε τῶν παρόν-
των καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων παρῄει ἐπὶ Κλα-
ζομενῶν τε καὶ Κύμης· ἦρχε δ᾽ αὐτοῦ Εὐάλας
Σπαρτιάτης, τῶν δὲ νεῶν Δεινιάδας περίοικος.
καὶ αἱ μὲν νῆες καταπλεύσασαι Μήθυμναν πρῶ- 2
τον ἀφιστᾶσι καὶ καταλείπονται τέσσαρες νῆες
ἐν αὐτῇ· καὶ αὖθις αἱ λοιπαὶ Μυτιλήνην ἀφι-
στᾶσιν. 23. Ἀστύοχος δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ναύ- 1
αρχος τέσσαρσι ναυσίν, ὥςπερ ὥρμητο, πλέων ἐκ

Ἀθηναῖοι δέ, Λέοντος καὶ Διομέδοντος

Cap. 22. §. 1. *τριςκαίδεκα.* E. *δέκα καὶ τρισί.* Debebat potius esse *τρισὶ καὶ δέκα*, ut legendum coniecit Krueg. Sed cf. III, 69. VIII, 88., *ἑκκαίδεκα* I, 116. VIII, 16. al. et adn. IV, 101, 1.

Κύμης. Vat. prave *Κύβης.*

Εὐάλας. Vat. *Εὐάδας*, vulg. superscr. Nomen ignotum, pro quo D. I. *Βάλας*, quod Syrorum regi relinquamus.

§. 2. *καὶ καταλείπονται ... ἀφιστᾶσιν* ex Vat. addidit Bekk. eademque aut similia legit Valla, quali additamento opus esse iam Duker intellexit. Cf. ed. mai.

Cap. 23. §. 1. *Λακεδαιμόνιος.* Cl. Ven. *Λακεδαιμονίων*, ut c. 50. init. „Eadem varietas est V, 3. Infra c. 24. *Χαλκιδέα τὸν Λακεδαιμονίων ἄρχοντα*, et c. 29. *Ἑρμοκράτους δὲ ἀντειπόντος τοῦ Συρακοσίου στρατηγοῦ.*" DUK. Cf. III, 52. *ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων.* Krueger tamen *ναυάρχου* vocem virgulis circumdedit.

Cap. 22. §. 1. *πλήθει παρόντες*, numero venientes magno. Deinde ex *παρόντες* pendere infinitivum vidit Haack. in ed. 1., qui postea sententiam non recte mutavit. Cf. ed. mai. Tria participia inter se nectenda et aequiparanda sunt. Tertio etsi proprie causa significatur, tamen *καί* addi potuisse ex adn. ad I, 1. intelligitur. — *ὥςπερ εἴρητο.* Vid. 8, 2. — *περίοικος.* De perioecis cf. adn. I, 101, 2. et de perioeco navium praefecto Herm. Antiqu. publ. §. 48, 6. Proprie Spartae ius honorum non habebant. Locum VIII, 6. cum hoc parum recte confert Grot. Hist. Gr. II. p. 489. „Quod apud Thuc. Diniades *περίοικος* classi praefectus fuisse dicitur, non Spartanorum haec, sed Chiorum classis fuit." SCHOEM. Antiqu. iur. p. 113.

§. 2. *Μήθυμναν.* Unam tunc *αὐτόνομον* Lesbi urbem.

Cap. 23. §. 1. *ὥςπερ ὥρμητο.* „*Ἀπὸ γὰρ Λακεδαίμονος διὰ τοῦτο ἀφίκετο ἐς τὰς Κεγχρειάς.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* Vid. c. 20. et de verbo adn. II, 59, 2. IV, 74, 1. al. Cur autem tam paucis navibus Astyochus advenerit, non constat. — *τρίτην ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος.* „Vid. Matth. Gr. §. 425. 2. c. Cf. Brem. ad Aesch. c. Ctes. §. 77." HERTL. — *πέντε καὶ εἴκοσιν.* Exspectaveris *ἓξ καὶ εἴκοσιν* aut paulo post *ἐννέα* pro *δέκα*, si 19, 2. recte legitur *ἑκκαίδεκα*, non *πέντε καὶ δ.*

§. 2. *ἐς ὀψέ.* Cf. adn. I, 129, 3. et sd. III, 109, 4.

§. 3. *ὥςπερ ἔπλεον.* Virgulam vulgo post *ἀπροσδόκητοι* collocatam Bekker post *ἔπλεον* posuit, ut *ὥςπερ ἔπλεον* ita fere dictum sit, quemadmodum alibi *ὥςπερ εἶχον.* Cf. adn. I, 134, 3. III, 30. — *ἀπροσδόκητοι.* Cf. adn. IV, 103, 5. — *τῶν ... Χίων νεῶν ἐκράτησαν.* „Noli cum Valla et Porto ... interpretari Chias naves superaverunt, sed oppresserunt et ceperunt, [navibus potiti sunt;] nam *κρατεῖν* cum genitivo fere est potiri aliqua re vel in potestatem suam redigere aliquid. [Etiamne VII, 70, 2.? Ceterum cf. Matth. Gr. §. 359. 360. et de accus. adn. I, 108, 5. Naves] novem captas esse Mytilenae facile coniicias." KRUEG. Tot enim ibi fuisse ex c. 22. extr. cognoscimus.

τῶν Κεγχρειῶν ἀφικνεῖται ἐς Χίον. καὶ τρίτην
ἡμέραν αὐτοῦ ἥκοντος, αἱ Ἀττικαὶ νῆες πέντε
καὶ εἴκοσιν ἔπλεον ἐς Λέσβον, ὧν ἦρχε Λέων καὶ Διο-
μέδων· Λέων γὰρ ὕστερον δέκα ναυσὶ προςεβοή-
2 θησεν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν. ἀναγαγόμενος δὲ καὶ ὁ
Ἀστύοχος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐς ὀψὲ καὶ προςλαβὼν
Χίαν ναῦν μίαν ἔπλει ἐς τὴν Λέσβον, ὅπως
ὠφελοίη, εἴ τι δύναιτο. καὶ ἀφικνεῖται ἐς τὴν
Πύῤῥαν, ἐκεῖθεν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ ἐς Ἔρεσον·
ἔνθα πυνθάνεται, ὅτι ἡ Μυτιλήνη ὑπὸ τῶν
3 Ἀθηναίων αὐτοβοεὶ ἑάλωκεν. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι,
ὥςπερ ἔπλεον, ἀπροςδόκητοι κατασχόντες ἐς τὸν
λιμένα τῶν τε Χίων νεῶν ἐκράτησαν καὶ ἀπο-

ἡγουμένων, Μυτιλήνην αἱροῦσι, καὶ Ἀστύοχος ἐς Λέσβον ἐλθὼν πάλιν ἀποπλεῖ. καὶ Κλαζομεναὶ δὲ Ἀθηναίοις γίγνονται ὑποχείριοι.

Κεγχρειῶν. Vat. *Κεγχρεῶν.* Cf. sd. 10, 1.

§. 2. *ἀναγαγόμενος.* Cl. Ven. et decem deteriores libri *ἀναγόμενος.* Cf. sd. 19, 4.

ναῦν μίαν. Vat. I. *μίαν ναῦν*, cui collocationi non obstat certe concursus vocabulorum *Χίαν μίαν.* Vid. adn. 16, 1.

Ἔρεσον Reg. E. K. Ar. Chr., et paulo post *Ἐρεσίων* Cass. Aug. Pal. Reg. et septem alii. Vulgo et Bekk. *Ἔρεσσον* et *Ἐρεσσίων.* At cf. sd. III, 18.

ἑάλωκεν. Vat. Mosqu. *ἑάλω.* At perfectum ad significandum effectum rei permanentem aptius est. Cf. III, 29. Alia res est §. 4., ubi in similibus verbis *ἑάλω* requiritur.

§. 3. *νεῶν.* Vat. *νηῶν*, et idem c. 63. *νηοῖν*, ut Cass. Aug. II, 80. *νηυσίν.* Quorum vestigia nonnulla, sed parum certa, etiam in aliis scriptis Atticis comparent. Cf. ed. mai.

βάντες τοὺς ἀντιστάντας μάχῃ νικήσαντες τὴν
πόλιν ἔσχον. ἃ πυνθανόμενος ὁ Ἀστύοχος τῶν 4
τε Ἐρεσίων καὶ τῶν ἐκ τῆς Μηθύμνης μετ' Εὐ-
βούλου Χίων νεῶν, αἳ τότε καταλειφθεῖσαι καί,
ὡς ἡ Μυτιλήνη ἑάλω, φεύγουσαι περιέτυχον αὐ-
τῷ τρεῖς, (μία γὰρ ἑάλω ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων,)
οὐκέτι ἐπὶ τὴν Μυτιλήνην ὥρμησεν, ἀλλὰ τὴν
Ἔρεσον ἀποστήσας καὶ ὁπλίσας καὶ τοὺς ἀπὸ
τῶν ἑαυτοῦ νεῶν ὁπλίτας πεζῇ παραπέμπει ἐπὶ
τὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν ἄρχοντα Ἐτεόνι-
κον προστάξας· καὶ αὐτὸς ταῖς τε μεθ' ἑαυτοῦ
ναυσὶ καὶ ταῖς τρισὶ ταῖς Χίαις παρέπλει ἐλπί-
ζων τοὺς Μηθυμναίους θαρσήσειν τε ἰδόντας
σφᾶς καὶ ἐμμενεῖν τῇ ἀποστάσει. ὡς δὲ αὐτῷ 5
τὰ ἐν τῇ Λέσβῳ πάντα ἠναντιοῦτο, ἀπέπλευσε
τὸν ἑαυτοῦ στρατὸν ἀναλαβὼν ἐς τὴν Χίον. ἀπε-

§. 4. *πεζῇ παραπέμπει* Vat. Vall. (qui terrestri itinere transmisit vertit,) Bekk. In X. *παραπέμπε τε* v. *παράπεμπε τέ.* Vulgo inepte *πεζῇ παρέπλει,* virgula non post *ὁπλίσας,* sed post *ὁπλίτας* posita. Distinctione post *πεζῇ* collocata Cl. et Ven. post hanc vocem habent *καὶ ἄρχοντα τούτοις Ἐτεόνικον προστάξας καί,* nisi quod Cl. om. *Ἐτεόνικον.* Ad hanc scripturam *παρέπεμψε,* vel *παραπέμπει,* vel simile verbum ex serie narrationis audiendum existimarunt; sed vel sic copula *καί* non suo loco legitur post *προστάξας* ponenda.

παρέπλει. Iterantur post hoc vulgo verba *ἐπὶ τὴν Ἄντισσαν καὶ Μήθυμναν,* quae cum Vat. et Vall. omisit Bekk.

θαρσήσειν. Vat. *θαῤῥήσειν.* At cf. sd. VI, 11, 6.

§. 5. *στρατόν.* Vat. et Bekk. *στρατὸν πεζόν.* At *τὸν στρατὸν πεζόν* pro *τὸν πεζὸν στρατόν* v. *τὸν στρατὸν τὸν πεζόν* etsi excusat Krueger (cf. adn. 5, 5.), displicet, et Valla alibi cum Vat. consentiens hic copias scripsit.

§. 4. *τότε καταλειφθεῖσαι.* Vid. c. 22. extr. — *τρεῖς.* De hoc in relativam enunciationem relato vid. adn. IV, 113, 2. VII, 43, 4. — *καὶ ὁπλίσας.* *Ἔρεσον ὁπλίσας* significare Eresi incolas, quibus sub Atheniensium imperio exigua militandi cum gravi armatura opportunitas fuisset, arma, quibus parum instructi essent, ab Astyocho accepisse adnotat Arnoldus. Cf. III, 27. Didotii dubitationes refutavimus in ed. mai. Ceterum cf. sd — *τοὺς ... ὁπλίτας.* Videntur intelligi milites quatuor huius ducis navibus advecti. — *Ἐτεόνικον.* De hoc cf. Krueg. ad Xen. Anab. VII, 1, 12. et Pauly in Encycl. phil. h. v. — *ταῖς τρισὶ ταῖς Χίαις.* De articulo iterato cf. adn. I, 23, 3.

κομίσθη δὲ πάλιν κατὰ πόλεις καὶ ὁ ἀπὸ τῶν
νεῶν πεζός, ὃς ἐπὶ τὸν Ἑλλήσποντον ἐμέλλησεν
ἰέναι. καὶ ἀπὸ τῶν ἐν Κεγχρειᾷ ξυμμαχίδων Πε-
λοποννησίων νεῶν ἀφικνοῦνται αὐτοῖς ἓξ μετὰ
6 ταῦτα ἐς τὴν Χίον. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τά τε ἐν
τῇ Λέσβῳ πάλιν κατεστήσαντο, καὶ πλεύσαντες
ἐξ αὐτῆς, Κλαζομενίων τὴν ἐν τῇ ἠπείρῳ Πο-
λίχναν τειχιζομένην ἑλόντες, διεκόμισαν πάλιν αὐ-
τοὺς ἐς τὴν ἐν τῇ νήσῳ πόλιν πλὴν τῶν αἰτίων
τῆς ἀποστάσεως· οὗτοι δὲ ἐς Δαφνοῦντα ἀπῆλ-

νεῶν πεζός in marg. habet I. Peditatus sociorum itemque classiarius scribit Valla, et de integritate verborum iure dubitari potest. Cf. adn.

§. 6. *Πολίχναν.* Reg. *Πολίχνην.* Cf. adn. c. 14.

§. 5. *ὁ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζός.* Dici *τὸν πεζὸν Πελοποννησίων τε τῶν παρόντων καὶ τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων,* qui secundum litus Clazomenas et Cumam profectus erat, c. 22. perspicuum est. Sed quo iure is *ὁ ἀπὸ τῶν νεῶν πεζός* appelletur, quaeritur. Et Haack. quidem olim Peloponnesios, qui navibus traiecissent in Ioniam, significari putavit. Sed ei obstare et quod c. 22. praeter hos *οἱ αὐτόθεν ξύμμαχοι* navibus non advecti commemorati essent, et quod exercitus ille *κατὰ πόλεις* discessisse diceretur, et quod *τὸν ἑαυτοῦ στρατόν* verba contra posita legerentur, explicavit Goeller. Krueger autem ad Dion. p. 259. illum peditatum Peloponnesiorum et *τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων* ex continente in Lesbum traiecisse, postea vero a navibus receptum esse existimat, quod nos in ed. mai. refutare studuimus, contra quae nonnulla dixit Krueger in Stud. hist. II. p. 230. Haasius denique Lucubr. Thuc. p. 31. sq. interpretes in eo errare affirmat, quod non posse ullam exercitus partem *ἀπὸ νεῶν* dici arbitrati sint, nisi quae navibus advecta et in terram exposita esset. Quod contra esse; *ἀπὸ νεῶν* enim vel esse vel fieri dici omnia, quae sint vel fiant in terra longe ac separatim ab navibus. Ad quod declarandum affert primum ea exempla, ubi nos particulam *ἄπο* pinximus, *ἄπο θαλάσσης* I, 7. 46., *ἄπ' οἴκου* I, 99., *πολὺ ἄπο σφῶν* VI, 63., *ἄπο τῶν ὅπλων* VI, 64. Sed haec ideo nobis minus apta videntur, quod milites secundum litus proficiscentes (*παριόντες*) parum subtiliter procul a navibus oram legentibus res gessisse dicuntur. Deinde *οἱ ἀπὸ τῶν νεῶν* verba apud Thuc. alibi frequentari de iis, qui navibus relictis in terra res gerant, ipse Haasius postea p. 33. exemplis II, 69. 102. III, 90. 94. V, 3. aliis docet. At socii continentis, Clazomenii et Erythraei (cf. c. 16.), quum statim ab initio terrestri itinere profecti essent, quo iure navibus relictis in terra res gessisse dicantur, non liquet. Ex Vallae translatione *ὁ ἀπὸ τῶν ξυμμάχων καὶ τῶν νεῶν πεζός* legendum coniicias. Cf. sd. — *ἐμέλλησεν.* Cf. adn. I, 134, 4.

§. 6. *Κλαζομενίων ... Πολίχναν.* Cf. adn. c. 14. — *Δαφνοῦντα.* Huius nulla est apud veteres mentio nisi hic et

θον. καὶ αὖθις Κλαζομεναὶ προσεχώρησαν Ἀθηναίοις.

Ἀθηναῖοι δὲ ἔν τε Πανόρμῳ τῆς Μιλησίας Χαλκιδέα ἀποκτείνουσι, καὶ ἐς Χίον ἀποβάντες διαπορθοῦσιν. ἡ πρότερον εὐδαιμονία καὶ σωφροσύνη τῶν Χίων. ἔνιοι ἐγχειροῦσιν αὐτοὺς πάλιν πρὸς ἐκείνους ἀγαγεῖν.

24. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους οἵ τ' ἐπὶ Μιλήτῳ 1
Ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυσὶν ἐν τῇ Λάδῃ ἐφορμοῦντες, ἀπόβασιν ποιησάμενοι ἐς Πάνορμον τῆς Μιλησίας Χαλκιδέα τε τὸν Λακεδαιμόνιον ἄρχοντα μετ' ὀλίγων παραβοηθήσαντα ἀποκτείνουσι καὶ τροπαῖον τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕστερον διαπλεύσαντες ἔστησαν, ὃ οἱ Μιλήσιοι ὡς οὐ μετὰ κράτους τῆς γῆς σταθὲν ἀνεῖλον· καὶ Λέων καὶ Διομέδων ἔχον- 2
τες τὰς ἐκ Λέσβου Ἀθηναίων ναῦς ἔκ τε Οἰνουσσῶν τῶν πρὸ Χίου νήσων καὶ ἐκ Σιδούσσης καὶ ἐκ Πτελεοῦ, ἃ ἐν τῇ Ἐρυθραίᾳ εἶχον τείχη,

Cap. 24. §. 1. ἔστησαν. Vat. mendose iterum ὕστερον.
§. 2. Λέσβου. Vat. τῆς Λ.
Σιδούσσης. Cass. Aug. Cl. T. Reg. aliique nonnulli Σιδούσης. Cf. adn. Antea in paucis et malis Οἰνουσῶν.
Πτελεοῦ. Cass. Aug. Πτελέου. ,,Πτελέον Stephanus παροξυτόνως et ita hic Cass. a pr. man. et infra c. 31., sed Eustathius, qui Stephanum describit, Πτελεός et Πτελεόν in Iliad. β'. p. 297. et 324. Πτελεόν rursus [in plerisque codd.] infra c. 31. et de alia V, 18.“ DUK.
τείχη. Vat. τείχη, ἀπῆραν. Valla: quos muros in terra habuerunt diruerunt. Et καθεῖλον additur in serie verborum

infra c. 31., ubi cf. adn. (De Graeciae propriae urbe disseritur in locis a Wass. allatis.)

Cap. 24. §. 1. ταῖς εἴκοσι. Supra c. 17. μιᾶς δεούσαις εἴκοσι. Cf. ibi adn. — Πάνορμον. Erat portus agri Milesii, de quo vid. Herodot. I, 157. Paus. V, 7, 3., diversus ab eo, quem praeter Liv. XXXVII, 10. commemorat Strabo p. 947., ubi vid. Palmer. Cf. Paul. Encycl. v. Panorm. et Forbig. Geogr. ant. II. p. 218. Octoginta Panormum stadia a Mileto distare testatur auctor Schediasm. magni maris p. 281., ubi vid. Hofm. — διαπλεύσαντες ἔστησαν. ,,[Superiora] accipere malim de tumultuaria exscensione, qua facta, occisis cum duce paucis hostium, recessisse ac triduo post repetita Panormo eos tropaeum statuisse.“ ABR. Antea de τρίτῃ ἡμέρᾳ ὕστερον cf. adn. I, 61, 3. IV, 90, 3. — ὡς οὐ ... σταθέν. ,,Videtur secundum haec tropaeum iuste erigi non potuisse nisi victoria tali parta, quae exercitui potestatem faceret in loco pugnae subsistendi. Quod si se receperant, et postea reversi tropaeum clam erexerunt, nullius pretii iudicabatur.“ BLOOMF.

§. 2. καὶ Λέων. ,,Post ἀνεῖλον punctum mutavi in colon propterea, quod καί pertinet ad τέ in verbis οἵ τε ἐπὶ Μιλήτῳ Ἀθηναῖοι.“ HAACK. — Οἰνουσσῶν. Sunt parvae insulae Chiis parentes, de quibus vid. Herodot. I, 165. et geogr. Nunc vulgo Ἀγνοῦσαι et apud Italos Spalmatori (f. Spalmadori) vocantur. — Σιδούσσης. ,,Σίδουσσα Steph., cui auctore

καὶ ἐκ τῆς Λέσβου ὁρμώμενοι τὸν πρὸς τοὺς Χίους πόλεμον ἀπὸ τῶν νεῶν ἐποιοῦντο· εἶχον δ' ἐπιβάτας τῶν ὁπλιτῶν ἐκ καταλόγου ἀναγκαστούς.
3 καὶ ἔν τε Καρδαμύλῃ ἀποβάντες καὶ ἐν Βολίσσῳ

libri D., ad marg. I. Sed hoc ferri non posse docuimus in ed. mai. Neque ἀπῆραν placet; nam et languet, et qui habent τὰς ἐκ Λέσβου ναῦς, cur ex Oenussis solvisse dicantur? Excusavit tamen Westerm. in censura ed. Goell.

§. 3. Βολίσσῳ. ,,Aliis [ut Stephano, Suid. in v. Ὅμηρος, Herodot. Vit. Hom. §. 23. 24., Comnen., vid. adn.] Βολισσός scribitur. Thucydidem quidem hoc in loco Βολίσκον scripsisse testatur Stephanus. Verum quum exemplaria [praeter Vat.] omnia Βολίσσῳ habeant, verisimile est Stephanum in librum ἀδιόρθωτον incidisse.“ HUDS. Vulgatae favet certe etiam recentius nomen. Cf. adn.

Hecataeo est πόλις Ἰωνίας. Plin. V, 38. Sidusa, et insulam facit.“ DUK. Simplex σ etiam in bonis libris Thucydidis legitur, sed duplex in talibus nominibus probant Heus. ad Cic. de Off. l. I. c. 24. et Buttm. Gr. max. II. p. 387. (ed. I.) Add. sd. 101, 2. — Πτελεοῦ. ,,Aliud est oppidum Thessaliae, ... aliud longe hoc ad Mimantem et Erythras.“ WASS. De variis Pteleis vid. adn. V, 18. De hoc cf. Forbig. Geogr. ant. II. p. 185. et de accentu cf. sd. — εἶχον δὲ ... ἀναγκαστούς. ,,Ἐπιβάται plerumque ex quarta civium classe sumebantur, quanquam nonnullis temporibus superiorum classium homines sua sponte in iis videntur militasse (vid. adn. ad III, 98.); tunc vero cives superiorum classium adeo coacti erant eam militiam obire.“ ARN. Cf. Herm. Antiqu. publ. §. 108, 12. et adn. VI, 43. Fuitne autem τῶν ὁπλιτῶν τῶν ἐκ κ.? Cf. tamen sd. I, 51, 4.

§. 3. ἔν τε Καρδαμύλῃ ... Ἐν quaeritur possitne iungi cum ἀποβάντες; nam non solum ἀποβαίνειν ἐς γῆν, sed omnino ἐς τόπον τινά, ut I, 105. II, 25. IV, 54. VI, 105. VIII, 41. (et ἀπόβασιν ποιεῖσθαι ἐς τόπον supra §. 1. II, 33. III, 7. et alibi), aut ἀποβαίνειν ἐπὶ τόπον III, 79., κατά τι τῆς Συρακοσίας VI, 59., nunquam ἐν τόπῳ τινί apud Thuc. dicitur. Quare forsitan ἐν ad νικήσαντες retuleris. Sed sic oritur difficultas geographica. Nam si ab Atheniensibus Chii et apud Cardamylen et apud Bolissum victi sunt, quum haec de una pugna intelligenda esse non solum ex singulari μάχῃ, sed clarius etiam ex verbis καὶ αὖθις ἄλλῃ ... καὶ τρίτῃ appareat, locus alter alteri debet proximus fuisse. At Cardamylen (hodie τὰ Καρδάμυλα apud Coraem Ἄτακτ. III. p. 11.) promontorium, inter quod et continentem Asiae Oenussae sint, appellat Prokesch. Denkwürdigk. II. p. 79. De Bolissi situ haec adnotavit Wassius: ,,Androtio Βόλισσος πολίχνιον insulae Chiorum iuxta Chium urbem. Add. Comnena VII, [8.] p. 208.“ Comnenae verba sunt: ἡ δὲ Βολισσὸς πολίχνιον κατὰ τὸ ἀκρωτήριον ταυτησὶ τῆς νήσου. Quod promontorium si est Cardamyle, omnia expedita sunt, nisi quod Androtionis verba non nimis premenda sunt. At hodie Volisso seu Voliso pagus exstat ad caurum, ubi ager Arvisius est, situs. Cf. Tournef. It. II. p. 78. Cousiner. Maced. I. p. 215. sqq. (maxime p. 223.) Et ibi satis

τοὺς προςβοηθήσαντας τῶν Χίων μάχῃ νικήσαν-
τες καὶ πολλοὺς διαφθείραντες ἀνάστατα ἐποίη-
σαν τὰ ταύτῃ χωρία· καὶ ἐν Φάναις αὖθις ἄλλῃ
μάχῃ ἐνίκησαν καὶ τρίτῃ ἐν Λευκωνίῳ. καὶ μετὰ
τοῦτο οἱ μὲν Χῖοι ἤδη οὐκέτι ἐπεξῄεσαν, οἱ δὲ
τὴν χώραν καλῶς κατεσκευασμένην καὶ ἀπαθῆ
οὖσαν ἀπὸ τῶν Μηδικῶν μέχρι τότε διεπόρθη-
σαν. Χῖοι γὰρ μόνοι μετὰ Λακεδαιμονίους ὧν ἐγὼ 4
ᾐσθόμην εὐδαιμόνησάν τε ἅμα καὶ ἐσωφρόνη-
σαν, καὶ ὅσῳ ἐπεδίδου ἡ πόλις αὐτοῖς ἐπὶ τὸ
μεῖζον, τόσῳ καὶ ἐκοσμοῦντο ἐχυρώτερον. καὶ οὐδ' 5

Λευκωνίῳ. E. *Λευκωνίᾳ*, ut Plutarch. Polyaen. et hodie. Cf. adn.

§. 4. *εὐδαιμόνησάν τε.* Vulgo *εὐδαιμονήσαντες.* Vat. *ηὐδαιμόνησάν τε*, sed ex consuetudine Thuc. debebat esse *εὐδαιμόνησάν τε*, et ita legi iubet Korays Ἄτακτ. III. p. 73. Cf. adn.

τόσῳ. Vat. *τοσῷδε.* E. *τοσούτῳ.* At cf. adn. IV, 28, 3.

procul a Cardamyle veterem Bolissum collocavit Kiepert. in Tab. Ion. et Aeol. Quamobrem *ἐν* hic cum *ἀποβάντες* videtur iungendum. „Cf. Xen. Hell. I, 3, 22." KRUEG. — *Φάναις.* „*Φάναι, ἀκρωτήριον τῆς Χίου*, Steph. Vid. ibi Holsten." DUK. *Ἐν τῷ περίπλῳ δεξιὰν τὴν νῆσον ἔχοντι ἀπὸ τῆς πόλεως (Χίου) πρῶτον μέν ἐστι τὸ Ποσείδιον, εἶτα Φάναι λιμὴν βαθὺς καὶ νεὼς Ἀπόλλωνος, ... εἶτα Νότιον, ὕφορμος αἰγιαλός*, Strab. p. 955. Add. Liv. XXXVI, 43. (ubi cf. interpr.) et XLIV, 28. Apud Ptolemaeum V, 2, 30. *ἡ Φαναία ἄκρα.* „*Σήμερον ὀνομάζεται ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς νήσου ἑνικῶς ἡ Φάνη, καὶ ἀπὸ τοὺς Ἰταλοὺς ναύτας* Capo mastico." ΚΟΡΑΗΣ l. d. p. 24. Vulgata, ut saepe, deceptus falsum accentum Thucydidi tribuit Forbig. Geogr. ant. II. p. 198. — *Λευκωνίῳ.* Cf. sd. In Lydiae ora non recte, etsi dubitanter, urbs Thucydidea collocatur in Paul. Encyclop. „*Τοῦτο μένει βέβαιον, ὅτι τὸ Λευκώνιον τοῦ Θουκυδίδου ἦτο χωρίον τῆς Χίου, τὸ σήμερον ὀνομαζόμενον Λευκωνία· τοῦ δὲ Πλουτάρχου* [de Virtut. mulier. t. VII. p. 7. sqq. Reisk.] *καὶ τοῦ Πολυαίνου* [VIII, 66.] *ἡ Λευκωνία, ἀποικία τῶν Χίων, ὄχι ὅμως εἰς τὴν πλησιόχωρον μικρὰν Ἀσίαν, ἀλλ' εἰς τὴν Βοιωτίαν.*" ΚΟΡΑΗΣ l. d. p. 17. (Attamen de Leuconia bellum gestum esse a Chiis adversus Erythraeos Polyaenus dicit.) — *κατεσκευασμένην.* Cf. adn. VI, 91, 7.

§. 4. *εὐδαιμόνησάν τε ἅμα καὶ ἐσωφρόνησαν*, simul et beati et continentes facti sunt. Ita ex vestigiis Vat. scribendum ut Kor. putavimus. Nam vulgata *εὐδαιμονήσαντες ἅμα καὶ ἐσωφρ.* significaret: quum beati facti essent, simul continentes facti sunt; sed ex felicitate primum ortam esse continentiam et prudentiam Chiorum non est probabile. Ceterum fuerunt adeo qui de rerum novarum studio eos reprehenderent. Vid. Perizon. ad Aeli. XIV, 25. Sed cf. nos de Chio insula p. 6. — *ὅσῳ ... ἐπὶ τὸ μεῖζον.* De verbis cf. adn. VI, 60, 2. et I, 10., de opulentia Chiorum infra c. 40. et 45. — *ἐκοσμοῦντο*, adornabant res suas, Haas.

αὐτὴν τὴν ἀπόστασιν, εἰ τοῦτο δοκοῦσι παρὰ τὸ ἀσφαλέστερον πρᾶξαι, πρότερον ἐτόλμησαν ποιήσασθαι ἢ μετὰ πολλῶν τε καὶ ἀγαθῶν ξυμμάχων ἔμελλον [ξυγ]κινδυνεύσειν, καὶ τοὺς Ἀθηναίους ᾐσθάνοντο οὐδ' αὐτοὺς ἀντιλέγοντας ἔτι μετὰ τὴν Σικελικὴν ξυμφοράν, ὡς οὐ πάνυ πόνηρα σφῶν βεβαίως τὰ πράγματα εἴη· εἰ δέ τι ἐν τοῖς ἀνθρωπείοις τοῦ βίου παραλόγοις ἐσφάλησαν, μετὰ πολλῶν, οἷς ταὐτὰ ἔδοξε, τὰ τῶν Ἀθηναίων ταχὺ ξυν-

§. 5. *εἰ.* Vat. *ἐς.*

τὸ ἀσφαλέστερον. Vat. *τὸ ἀσφαλέστατον*, quod recepit Bekk. At Valla minus tuto, et Abr. in comparativo notionem *ἀσφαλέστερον τοῦ δέοντος* vel similem inesse putat, quam vim sententiae convenientiorem esse existimat Bloomf.

καὶ ἀγαθῶν. Gr. Bekk. *κἀγαθῶν.* Et sane II, 41. *κακῶν τε κἀγαθῶν*, IV, 40. *καλοὶ κἀγαθοί* (Cass. Aug. *καὶ ἀγ.*), VIII, 48. *καλοὺς κἀγ.* Illic tamen non additur substantivum, et alibi quoque in crasi Thucydides sibi non constat. Vid. sd. III, 90, 4. VII, 12, 3. al. et paulo post.

ἔμελλον. Vat. *μεθ' ὧν ἔμελλον.*

[ξυγ]κινδυνεύσειν. Vulgo *κινδυνεύσειν.* Vat. *ξυγκινδυνεύειν*, quare Bekk. non male *ξυγκινδυνεύσειν.* Cf. adn. II, 67, 3. et sd. VI, 105, 2.

πόνηρα. Cass. It. Vat. T. Gr. *πονηρά.* In Pal. et Aug. *πονηρα* sine accentu. Cf. adn.

ταὐτά Bekk. Vulgo *ταῦτα.* Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Vat. Reg. et septem alii *τὰ αὐτά.* Et *ταὐτά* et *τὰ αὐτά* Thucydideum est; illud legitur I, 22. III, 56. 64. IV, 20. al., hoc III, 59. V, 66. VII, 86.

τὰ τῶν. *Τά* om. Vat.

§. 5. *ὡς οὐ* Cf. adn. I, 77, 3. — *πόνηρα.* „De discrimine inter *πονηρός* et *πόνηρος* non satis convenit inter grammaticos. Vid. Ammon. in *μοχθηρόν* et *πόνηρον*, Suid. Etym. M. Eustath. in Hom. Il. β'. p. 341. et Schol. Aristoph. Plut. v. 127. 220. et Nub. v. 102." DUK. „*Πόνηρα* leg., non *πονηρά*, quia sign. miseras res, afflictas, non pravas. Ita *πονήρως ἔχειν, διακεῖσθαι*, male se habere, infirmum esse." BAU. Sic Thuc. VII, 83: *εἶχον δὲ καὶ οὗτοι πονήρως σίτου ... ἀπορίᾳ.* Cf. Arcad. de accent. p. 71, 16. et Goell. ad h. l., qui recte VII, 48. et VIII, 97. accentuum signa correxit. — *βεβαίως.* Cum exemplis I, 132. 134. IV, 72. extr. componit Betant. in Lex. Thuc. Ibi tamen est certo, firme; hic „vertendum profecto, haud dubie." BAU. (Sine controversia, Haas.) — *εἰ δέ τι.* *Εἴ τέ τι* mavult Krueg. — *ἐν τοῖς ἀνθρωπείοις τοῦ βίου παραλόγοις.* „Id est *ἐν τοῖς πράγμασι τοῖς ἐν τῷ ἀνθρωπείῳ βίῳ παρὰ* + *τὸν* + *λόγον καὶ παρ' ἐλπίδα συμβαίνειν εἰωθόσι.*" AE. PORT. Cf. adn. I, 78. — *ταὐτά.* Hoc

αιρεθήσεσθαι, τὴν ἁμαρτίαν ξυνέγνωσαν. εἰργο- 6
μένοις οὖν αὐτοῖς τῆς θαλάσσης καὶ κατὰ γῆν πορθουμένοις ἐνεχείρησάν τινες πρὸς Ἀθηναίους ἀγαγεῖν τὴν πόλιν· οὓς αἰσθόμενοι οἱ ἄρχοντες αὐτοὶ μὲν ἡσύχασαν, Ἀστύοχον δὲ ἐξ Ἐρυθρῶν τὸν ναύαρχον μετὰ τεσσάρων νεῶν, αἳ παρῆσαν αὐτῷ, κομίσαντες ἐσκόπουν, ὅπως μετριώτατα ἢ ὁμήρων λήψει ἢ ἄλλῳ τῳ τρόπῳ καταπαύσουσι τὴν ἐπιβουλήν. καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἔπρασσον.

Ἀθηναῖοι καὶ Ἀργεῖοι ἐς Μίλητον ἀποβάντες νικῶσι Πελοποννησίους τε καὶ Τισσαφέρνην,

25. Ἐκ δὲ τῶν Ἀθηνῶν τοῦ αὐτοῦ θέρους τε- 1
λευτῶντος χίλιοι ὁπλῖται Ἀθηναίων καὶ πεντακόσιοι καὶ χίλιοι Ἀργείων (τοὺς γὰρ πεντακοσίους τῶν Ἀργείων ψιλοὺς ὄντας ὥπλισαν οἱ Ἀθηναῖοι) καὶ χίλιοι τῶν ξυμμάχων ναυσὶ δυοῖν δε-

ξυναιρεθήσεσθαι. Vat. Bekk. ξυναναιρεθήσεσθαι. Cf. adn.

§. 6. οὖν. Vat. γοῦν. „Quidni δ' οὖν?" BEKK. Sane probabiliter. Cf. adn. I, 3, 4. 63, 1.

Ἀθηναίους. Vat. τοὺς Ἀθηναίους.

pronomen explicatur proximo infinitivo. Cf. Krueg. ad Dion. p. 292. — ξυναιρεθήσεσθαι. „Non solenne sane hoc sensu verbum pro καθαιρεῖν, destruere." BAU. Itaque ξυναναιρεθ. recepit Bekk. Hoc tamen Arn. propterea improbat, quod ξυναναιρεῖν non simpliciter destruere significet, sed destruere una cum al., ut Lyc. c. Leocr. p. 180. R.: τελευτήσαντι συναναιρεῖται πάντα; at ξυναιρεῖν esse corripere, conficere, ut II, 51. et Dion. Cass. XXXVII, 13: τὸ φάρμακον οὐ συνεῖλεν αὐτόν. Cf. adn. II, 29. Non recte a Goell. opponi ξυγκαθαιρεῖν VII, 46. docuimus in ed. mai. Ξυναναιρεῖν tamen coniunctis viribus destruere interpretatur Westerm. in censura ed. Goell., nisi ξύν simpliciter intendat. — τὴν ἁμαρτίαν ξυνέγνωσαν. Insolenter haec dicta sunt, in quorum explanatione valde haesit Steph. in Thes. v. ξυγγιγν. Bene Haas.: hunc iudicii errorem communiter commiserunt. De verbo cf. adn. II, 60, 4., de ξυγγιγνώσκειν μετά τινος adn. II, 67, 3., de re VIII, 2.

§. 6. εἰργομένοις ... αὐτοῖς. De dativis vid. Matth. Gr. §. 562, 2. ed. 3. (nam in ed. 2. in explicatione erratum est,) Rost. Gr. §. 105. 2. observ. et §. 131. 3. Wannowsk. Synt. anom. p. 90., de εἰργ. τῆς θαλ. adn. I, 141, 4. — οὓς αἰσθόμενοι. Ὧν pro οὓς temere coniicit Bloomf.; facile enim intelligitur simul audiri ἐγχειροῦντας ἀγαγεῖν τὴν πόλιν πρὸς Ἀθην. Cf. Duk. ad VII, 69. et infra 35, 2.

Cap. 25. §. 1. καὶ πεντακόσιοι. Refer ad ea, quae sequuntur de Argivis. Cf. ed. mai. sd. — τῶν ξυμμάχων. Hi quum distinguantur ab Argivis, debent esse veteres et ὑπήκοοι

οὔσαις πεντήκοντα, ὧν ἦσαν καὶ ὁπλιταγωγοί, Φρυνίχου καὶ Ὀνομακλέους καὶ Σκιρωνίδου στρατηγούντων κατέπλευσαν ἐς Σάμον, καὶ διαβάντες
2 ἐς Μίλητον ἐστρατοπεδεύσαντο. Μιλήσιοι δὲ ἐξελθόντες αὐτοί τε ὀκτακόσιοι ὁπλῖται καὶ οἱ μετὰ Χαλκιδέως ἐλθόντες Πελοποννήσιοι καὶ Τισσαφέρνους τι ξενικὸν ἐπικουρικόν, καὶ αὐτὸς Τισσαφέρνης παρὼν καὶ ἡ ἵππος αὐτοῦ, ξυνέβαλον τοῖς
3 Ἀθηναίοις καὶ ξυμμάχοις. καὶ οἱ μὲν Ἀργεῖοι τῷ σφετέρῳ αὐτῶν κέρᾳ προεξάξαντες καὶ καταφρονήσαντες, ὡς ἐπὶ Ἴωνάς τε καὶ οὐ δεξομένους

καίπερ Μιλησίων καλῶς ἀγωνισαμένων, καὶ Μιλήτου περιτειχισμὸν παρασκευάζονται.

Cap. 25. §. 1. Σκιρωνίδου. Vat. Κιρωνίδου, et rursus sine ¨ c. 54., ubi alii nonnulli assentiuntur. Cf. tamen Demosth. c. Theocr. §. 17.

§. 2. ξυμμάχοις. Vat. τοῖς ξυμμάχοις. Utrumque in talibus Thucydideum est. Vid. adn. ed. mai. I, 71, 4.

§. 3. προεξάξαντες a Dind. et nobis probatum recepit Bekk. In Vat. προεξαΐξαντες (superscr. ά). Vulgo προεξάξαντες. Laur. Mosqu. K. m.

Atheniensium socii. — ὧν ἦσαν καὶ ὁπλιταγωγοί. Harum numerum eruere conatur Herbst. de redit. Alcib. p. 52. — Φρυνίχου. De hoc Alcibiadis adversario et optimatium imperii fautore cf. Westerm. in Paul. encyclop. h. v. Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 199. (ed. 2. I. p. 632.) sqq. et Ind. rer. — Ὀνομακλέους. Hic postea unus ex triginta tyrannis videri potest. Cf. Xen. Hell. II, 3, 2. et ibi Schneid. Repugnant tamen ab Anon. Vit. Thuc. §. 2. narrata. Cf. Paul. Encycl. in h. v. — ἐστρατοπεδεύσαντο. Ἐς αὐτήν ex superioribus ἐς Μίλητον audiri iubet Bloomf. hanc raram στρατοπεδεύεσθαι verbi syntaxin etiam Xen. Hell. VI, 5, 17. inveniri docens. Potuit ipsius Thucydidis exemplum V, 84, 3. afferre, ubi vid. adn. Hic tamen tali additamento opus non est.

§. 2. οἱ μετὰ Χαλκιδέως ... Πελοποννήσιοι. „Vid. c. 17." GOELL. Suntne igitur nautae Chalcidei armati intelligendi, qui interea ex Chio Miletum se contulerint? Classiarios tamen potius navium Chalcidei vult esse Westerm. in cens. ed. Goell. — ξενικὸν ἐπικουρικόν. De ἐπικουρ. vocab. cf. adn. IV, 52, 2. „Ξενικόν delet Schaef. ad Bos. Ell. p. 451." BEKK. Sicut Morus ξένους in μισθοφόρους ἔχω ξένους Xen. Hell. VI, 1, 4., quod bene defendit Koeppen. Ita Thuc. III, 109. τὸν μισθοφόρον ὄχλον τὸν ξενικόν. Cf. Diod. XVI, 24.

§. 3. προεξάξαντες, quum prorupissent. „Προεξάσσειν verbo in simili loco Herodotus usus IX, 62: προεξαΐσσοντες κατ' ἕνα [καὶ δέκα, καὶ πλεῦνές τε καὶ ἐλάσσονες συστρεφόμενοι, quae verba propter Goelleri dubitationes a Westerm. et Bloomf. refutatas addenda sunt] ἐσέπιπτον ἐς τοὺς Σπαρτιήτας." DIND. — καὶ καταφρονήσαντες. „Pro καταφρόνησιν ἔχοντες [σχόντες, λαβόντες]." BAU. Haas.: quum spiritus sumpsissent. „Cf. Gr. §. 53. 5. adn. 2." KRUEG. Καταφρονεῖν verbi sine complemento positi exemplum II, 11. et alia adscripsit Bloomf. — ὡς ἐπὶ Ἴωνας. „Iones ubique ut molles

*ἀτακτότερον χωροῦντες, νικῶνται ὑπὸ τῶν Μιλη-
σίων καὶ διαφθείρονται αὐτῶν ὀλίγῳ ἐλάσσους
τριακοσίων ἀνδρῶν. Ἀθηναῖοι δὲ τούς τε Πελο-* 4
*ποννησίους πρώτους νικήσαντες καὶ τοὺς βαρβά-
ρους καὶ τὸν ἄλλον ὄχλον ὠσάμενοι, τοῖς Μιλη-
σίοις οὐ ξυμμίξαντες, ἀλλ᾽ ὑποχωρησάντων αὐτῶν
ἀπὸ τῆς τῶν Ἀργείων τροπῆς ἐς τὴν πόλιν, ὡς
ἑώρων τὸ ἄλλο σφῶν ἡσσώμενον, πρὸς αὐτὴν τὴν
πόλιν τῶν Μιλησίων κρατοῦντες ἤδη τὰ ὅπλα τί-
θενται. καὶ ξυνέβη ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ τοὺς Ἴωνας* 5
*ἀμφοτέρων τῶν Δωριέων κρατῆσαι· τούς τε γὰρ
κατὰ σφᾶς Πελοποννησίους οἱ Ἀθηναῖοι ἐνίκων,
καὶ τοὺς Ἀργείους οἱ Μιλήσιοι. στήσαντες δὲ τρο-
παῖον τὸν περιτειχισμὸν ἰσθμώδους ὄντος τοῦ
χωρίου οἱ Ἀθηναῖοι παρεσκευάζοντο νομίζοντες,
εἰ προσαγάγοιντο Μίλητον, ῥᾳδίως ἂν σφίσι καὶ
τἆλλα προσχωρήσειν.* 26. *ἐν τούτῳ δὲ περὶ δεί-* 1
*λην ἤδη ὀψίαν ἀγγέλλεται αὐτοῖς τὰς ἀπὸ Πε-
λοποννήσου καὶ Σικελίας πέντε καὶ πεντήκοντα*

Πελοποννησίων δὲ καὶ Σικελιωτῶν ναυτικὸν Θη-

Ar. Chr. Dan. *προεξάρξαντες*, quod apud Thuc. codicum fere omnium consensu reponendum esse perperam scribit Lob. ad Phryn. p. 287. In vulgata aoristum primum quidem non debere offensioni esse intelligitur ex *προςῆξαν* II, 97., ubi vid. adn. Sed *προεξάγειν τινά, προεξάγεσθαί τινι* dicit Thuc. Vid. VII, 7. 37. 70. Et *προεξάξαντες* proximis *καὶ καταφρονήσαντες* videtur aptius. (Cf. Tac. Ann. II, 17. catervis, quae *per ferociam proruperant.*) Add. adn.

§. 5. *ἀμφοτέρων.* Vat. Vall. (qui utrimque dixit,) Bekk. *ἀμφοτέρωθεν*, fortasse recte, quia ab Ionibus utriusque partis Dores utriusque partis victi sunt. Vulgata ut ferri possit, *ἀμφοτέρων* cum *τοὺς Ἴωνας* coniungendum est. Similis diversitas scripturae affuit VII, 78. extr.

Δωριέων. Laur. Bekk. *Δωριῶν.* At vid. adn. I, 15, 3.

προςχωρήσειν. m. *προςχωρῆσαι*, quod probat Dobr. I. p. 107. At „ita [ut hic] totidem fere verbis II, 80. [extr.]" HAACK. Cf. ibi adn.

Cap. 26. §. 1. *Πελοποννήσου καὶ Σικελίας.* Vat. Bekk. *Σικελίας καὶ Πελοπ.*, quoniam in proximis prius de Siciliensibus navibus, deinde de Peloponnesiis explicatur. Sed id etiam in vulgari ordine verborum fieri, quia Siciliensium navium adventus minus exspectatur, consentaneum est.

et effeminatos contempserunt Dores." HUDS. Vid. V, 9. VI, 77. VII, 5.

§. 4. *οὐ ξυμμίξαντες, ἀλλ᾽ ὑποχωρησάντων.* „Cf. Gr. §. 56. 14. adn. 2." KRUEG. — *τὸ ἄλλο*, reliquam aciem, reliquos. Cf. adn. I, 48, 3. V, 23, 4. — *πρὸς αὐτὴν τὴν πόλιν* iunge cum *τίθενται*, ut *τίθεσθαι τὰ ὅπλα ἐς τόπον* legimus II, 2, 4. ubi cf. adn.

§. 5. *ἰσθμώδους ... τοῦ χωρίου.* Cur haec addita sint, de eo vid. adn. I, 26, 5.

Cap. 26. §. 1. *τὰς ἀπὸ ... ναῦς.* „Articulus explicatur proxima enunciatione. Cf. adn.

*ναῦς ὅσον οὐ παρεῖναι. τῶν τε γὰρ Σικελιωτῶν,
Ἑρμοκράτους τοῦ Συρακοσίου μάλιστα ἐνάγοντος
ξυνεπιλαβέσθαι [καὶ] τῆς ὑπολοίπου Ἀθηναίων
καταλύσεως, εἴκοσι νῆες Συρακοσίων ἦλθον καὶ
Σελινούντιαι δύο, αἵ τε ἐκ Πελοποννήσου, ἃς
παρεσκευάζοντο, ἕτοιμαι ἤδη οὖσαι· καὶ Θηραμένει
τῷ Λακεδαιμονίῳ ξυναμφότεραι ὡς Ἀστύοχον τὸν
ναύαρχον προςταχθεῖσαι κομίσαι κατέπλευσαν ἐς*
2 *Λέρον πρῶτον τὴν πρὸ Μιλήτου νῆσον. ἔπειτα*

ραμένους ἡγουμένου ἐς τὸν Ἰασικὸν κόλπον πλεῦσαν ὑπ᾽ Ἀλκιβιάδου ἀφικομένου ἐνάγεται Μιλήτῳ βοηθεῖν.

καὶ τῆς ὑπολοίπου Vat. Bekk., ut ad cladem a Siciliensibus prius Atheniensibus allatam simul respiciatur. Vulgo *καί* abest.

Σελινούντιαι. Vat. *Σελινούντιοι.*

ἕτοιμαι Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Laur. m. et *ἑτοῖμαι* Bekk. Vulgo *ἕτοιμοι.* Cf. adn. IV, 21, 2.

Θηραμένει. „Hunc Therimenem vocat It. [et Pal.] VIII, 29. 31. 38. 43. 52. consentiente 38. Aug." BEKK. Sic c. 29. Cass. Aug. Lugd. Gr., iidemque saepius, c. 31. etiam D. Ita discernitur a Theramene Atheniensi. Et ι nunc recepit Bekk. Sed nos nomen aliunde ignotum inferre noluimus; nam virorum Atheniensium et ex aliis populis ortorum alia quoque nomina eadem sunt.

ξυναμφότεραι. Vat. m. *ξυναμφότεροι.* At vid. VII, 70.

Λέρον Vat. Bekk. Vulgo *Ἐλεόν.* Cass. T. Pal. *Ἔλεον.* Aug. *Ελεον* sine spir. et acc. Cf. adn.

III, [3, 4.]" ARN. — *ὅσον οὐ.* Cf. adn. I, 36. — *ξυνεπιλαβέσθαι ... καταλύσεως.* Cf. adn. VI, 70, 1. — *εἴκοσι.* *Τριάκοντα καὶ πέντε* Diod. XIII, 34. cf. id. c. 63., sed Thucydideum tuetur Xen. Hell. I, 2, 8. Cf. Krueg. ad Dion. p. 278. — *αἵ τε ἐκ Πελοποννήσου.* Eas igitur XXXIII oportet fuisse, qui numerus quomodo cum c. 6. conciliet ur, de eo cf. Arn. et Krueg. ad Dion. p. 298. sq. — *Λέρον.* Huic scripturae obstare videtur, quod Lerus apud Icarum et Pathmum sita non apte *ἡ πρὸ Μιλήτου νῆσος* vocetur. Vulgo Eleos hic nominatur, de qua insula nihil alibi se legere meminisse adnotat Wass. Esse tamen praeter Laden ignobiles aliquot insulas prope Miletum testantur Paus. I, 35, 5. et Plin. H. N. V, 31. Add. Arrian. Anab. I, 20, 5. Sed „ad defendendam Bekkeri scripturam primum urgeamus proximi capitis initium [quanquam, quum Lerum Peloponnesii Miletum tendentes praetervehi debuissent, inde, etiamsi non appulissent, Atheniensibus nuncius afferri potuit]; deinde Lerum ostio sinus Iasici propinquam esse; porro, quum Athenienses apud Laden [24, 1.] ad ostium portus essent, Peloponnesios non potuisse ad ullam parvarum insularum Ladae vicinarum accedere, quin a tota classe Atheniensium conspicerentur, et tamen verbis *ὡς ἀπὸ τῆς Λέρου*

ἐκεῖθεν αἰσθόμενοι ἐπὶ Μιλήτῳ ὄντας Ἀθηναίους
ἐς τὸν Ἰασικὸν κόλπον πρότερον πλεύσαντες ἐβού-
λοντο εἰδέναι τὰ περὶ τῆς Μιλήτου. ἐλθόντος δὲ 3
Ἀλκιβιάδου ἵππῳ ἐς Τειχιοῦσσαν τῆς Μιλησίας,
οἵπερ τοῦ κόλπου πλεύσαντες ηὐλίσαντο, πυνθά-
νονται τὰ περὶ τῆς μάχης· παρῆν γὰρ ὁ Ἀλκιβιά-
δης καὶ ξυνεμάχετο τοῖς Μιλησίοις καὶ Τισσαφέρ-
νει· καὶ αὐτοῖς παρῄνει, εἰ μὴ βούλονται τά τε ἐν
Ἰωνίᾳ καὶ τὰ ξύμπαντα πράγματα διολέσαι, ὡς
τάχιστα βοηθεῖν Μιλήτῳ καὶ μὴ περιιδεῖν ἀπο-
τειχισθεῖσαν. 27. καὶ οἱ μὲν ἅμα τῇ ἕῳ ἔμελλον βοη- 1
θήσειν· Φρύνιχος δὲ ὁ τῶν Ἀθηναίων στρατηγός,
ὡς ἀπὸ τῆς Λέρου ἐπύθετο τὰ τῶν νεῶν σαφῶς,

Οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι, Φρυνίχου ἀνδρὸς ξυνετοῦ κε-

§. 2. Ἰασικόν. Vat. Ἀσιακόν. At vid. adn.
οἵπερ Cl. m. Bekk. Οἵπερ Cass. Aug. Ven. T. Pal. It. Reg. aliique complures. Vat. οὐ ὑπέρ. Vulgo ἧπερ.

Cap. 27. §. 1. Λέρου Vat. Mosqu. Ar. Chr. Bekk. Olim prave Δέρου. Chr. Λέσβου.

ἐπύθετο indicari eos Atheniensibus non conspicuos factos esse, sed hos solum de iis nuncium accepisse. Denique Herodotus V, 125. narrat Lerum satis prope Miletum iacere, ut his et refugium praebeat et locum, unde facile in patriam revertantur. Itaque verba ἡ πρὸ Μιλήτου νῆσος laxius accipienda sunt.“ ARN. Qui insulam in ipso itinere Miletum navigantium sitam [et aliquando a colonis Milesiis occupatam] classi ei, quae ex Peloponneso per mare Aegaeum vecta in conspectum loci, quem peteret, venisset, iure ante eum sitam, etiamsi intervallum amplius 30 mill. interiectum esset, videri potuisse addit. Ad Leri nomen corrumpendum certe propensos fuisse librarios etiam ex c. 27. sd. apparet. Ceterum de Lero veterum scriptorum locos complures adscripsit Wass. (velut Plin. IV, 12. V, 31. Strab. XIV, 437. et Epitom. p. 137.) Ex recentioribus cf. maxime Ross. It. insul. Graec. II. p. 116. sqq.

§. 2. Ἰασικὸν κόλπον. Iasium sinum vocans Plinius V, 31, 112. finem Ioniae ponit. Cf. de eo Forbig. Geogr. ant. II. p. 209. De Iaso urbe cf. c. 28. — τὰ περὶ τ. Μ. Cf. adn. c. 14, 2.

§. 3. Τειχιοῦσσαν. „Steph. in Vossii cod. Τειχιόεις [Τειχιόεσσα] πόλις Μιλησίας ... Athenaeus VIII. [351. d.] de Stratonico citharoedo: ἐν Τειχιοῦντι τῆς Μιλήτου cet.“ WASS. „Τειχιοῦντα et Τειχιοῦσσαν eandem esse ostendit ... Casaub. ad Athen. VII, 20.“ DUK. — παρῆν, affuerat. „Cf. Gr. §. 53. 2. adn. 8.“ KRUEG. — καὶ — παρῄνει. Ante haec virgulam posuit Bekk., non colon. Sed παρῆν ... Τισσαφέρνει causam continentia, cur ex Alcibiade comperire pugnae eventum potuerint, sententiam interiectam efficiunt, ut vidit Valla, et cohaerent inter se haec: ἐλθόντος δὲ Ἀλκιβιάδου πυνθάνονται τὰ π. τ. μ. καὶ παρῄνει αὐτοῖς. — περιιδεῖν ἀποτειχισθεῖσαν. Cf. adn. II, 18, 5.

βουλομένων τῶν ξυναρχόντων ὑπομείναντας δια-
ναυμαχεῖν, οὐκ ἔφη οὔτ᾽ αὐτὸς ποιήσειν τοῦτο οὔτ᾽
ἐκείνοις οὐδ᾽ ἄλλῳ οὐδενὶ ἐς δύναμιν ἐπιτρέψειν.
2 ὅπου γὰρ ἔξεστιν ἐν ὑστέρῳ σαφῶς εἰδότας, πρὸς
ὁπόσας τε ναῦς πολεμίας καὶ ὅσαις πρὸς αὐτὰς
ταῖς σφετέραις, ἱκανῶς καὶ καθ᾽ ἡσυχίαν παρα-
σκευασαμένοις ἔσται ἀγωνίσασθαι, οὐδέποτε τῷ
3 αἰσχρῷ ὀνείδει εἴξας ἀλόγως διακινδυνεύσειν. οὐ

λεύσαντος, ἀπὸ τῆς Μιλήτου ἀποχωροῦσι, καὶ οἱ Ἀργεῖοι αὐτίκα ἐπ᾽ οἴκου ἀποπλέουσιν.

οὐδ᾽ ἄλλῳ Bekk. de coniectura. Vulgo οὔτ᾽ ἄλλῳ. Cf. sd. c. 21.
οὐδενί. Vat. οὐθενί. Cf. sd. 8, 4.
§. 2. παρασκευασαμένοις. Cl. Ven. Vat. παρεσκευασμένοις. Gr. παρασκευασμένοις. Cf. adn.
ἔσται. Vat. ἐξέσται, ex interpr. Totum vocabulum suspectum est. Cf. adn.
οὐδέποτε. Vat. mire ὅποι τε βούλονται οὐδέποτε. Voluitne ὅπου βούλονται, οὐδέποτε?
ἀλόγως. Vat. ὀλίγωι. Neutrum legitur in Gr.

Cap. 27. §. 1. ἐς δύναμιν. Cf. Buttm. Gr. §. 147. in εἰς et Krueg. Gr. §. 68, 21. adn. 8.

§. 2. ὅπου γάρ cet. Ὅπου iterum sic legitur VIII, 96. Cf. Buttm. Gr. §. 149. 6. Omnia verba in vulgata ita iungenda esse, ut ἀγωνίσασθαι bis intellectum et ad ἔξεστιν et ad ἔσται spectet, vidit Portus. Sed „in Porti ratione non intelligitur, quid verba καθ᾽ ἡσυχίαν παρασκευασαμένοις [ab Abr. una cum ἱκανῶς καί invita collocatione ad ἔξεστιν ἐν ὑστέρῳ relata] sibi velint (ubi cognovissent, ... quo suarum ... *per otium* instructarum numero adversus eas certandum esset).“ HEILM., qui expungendum esse ἔσται coniecit, quo deleto ad πρὸς ὁπόσας ... σφετέραις ex ἀγωνίσασθαι audiretur ἀγωνιστέον. Itaque Bekker et nunc Bloomf. ἔσται uncis incluserunt. „Heilmanni emendatio probari posse non videtur; nam quo pacto iunxeris ἔξεστιν ... εἰδότας ... παρασκευασαμένοις ἀγωνίσασθαι?“ BRED. „Malim παρασκευασαμένους (vel παρεσκευασμένους) ἀγωνίσασθαι sine ἔσται, nisi potius delendum ἔξεστιν.“ DOBR. Arnoldus denique incertum reliquit, utrum scriptor, ἔξεστιν antecessisse oblitus, ἔσται praeter necessitatem addidisset, an ἀγωνίσασθαι bis cogitandum esset. — τῷ αἰσχρῷ ὀνείδει. „Ideo αἰσχρὸν ὄνειδος, quia mediae significationis vox est. Plat. XI. Leg. 677. D. (918. D. Steph.) διαβεβλῆσθαι καὶ ἐν αἰσχροῖς γεγονέναι ὀνείδεσιν, ut contra καλὸν et κάλλιστον ὄνειδος. Vid. Valck. ad Eur. Phoen. p. 309. sq.“ ABR. „Κάλλιστον ὄνειδος Eur. Phoen. 828., κακὸν ὄνειδος Heracl. v. 461.“ BLOOMF. Ὄνειδος esse vocabulum medium negat Nevius ad Soph. Phil. v. 477. Et Bauer postquam ὄνειδος ab Hesych. κλέος explicari adnotavit, „equidem,“ inquit, „αἰσχρὸν ὄνειδος pleonasmum crediderim ut in dolo malo [de quibus verbis cf. Freund. Lex. Lat. in v. dolus] ... Nec vero video, quidni et Germani dicamus citra speciem pleonasmi *ein schimpflicher Vorwurf*.“ BAU. Inutilis certe est Kruegeri coniectura οὐ μὴ δεῖ. Τῷ αἰσχρ. ὀν. autem dicens Phrynichus negat se turpi illi, quod commemorent collegae, pugnae navalis detrectatae opprobrio cessurum.

γὰρ αἰσχρὸν εἶναι Ἀθηναίους ναυτικῷ μετὰ καιροῦ ὑποχωρῆσαι, ἀλλὰ καὶ μετὰ ὁτουοῦν τρόπου αἴσχιον ξυμβήσεσθαι ἢν ἡσσηθῶσι· καὶ τὴν πόλιν οὐ μόνον τῷ αἰσχρῷ, ἀλλὰ καὶ τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ περιπίπτειν, ᾗ μόλις ἐπὶ ταῖς γεγενημέναις ξυμφοραῖς ἐνδέχεσθαι μετὰ βεβαίου παρασκευῆς καθ᾽ ἑκουσίαν, ἢ πάνυ γε ἀνάγκῃ, προτέρᾳ ποι ἐπιχειρεῖν, ποῦ δὴ μὴ βιαζομένῃ γε πρὸς αὐθαιρέτους

§. 3. ἡσσηθῶσι. Vat. ἡττασθῶσι.

μόλις Schol. Aug. et Bekk. Vulgo μόγις. Cf. sd. VII, 40, 3.

καθ᾽ ἑκουσίαν om. C. F. Gr. Laur. E., qua omissione probata Dobr. deinde καί, quod fortasse Schol. invenit, pro ἢ legi vult. Sed καθ᾽ ἑκ. temere orta esse quis crediderit! Cf. igitur adn. κατὰ ἑκούσιον sic Paul. Ep. ad Philem. v. 14.

ἀνάγκῃ om. Vat.

ποί. Cass. ex emend. πῄ, Cl. Ven. πη. Vat. πού. Alterutrum placet. Cf. adn.

ποῦ δή. D. πῶς δή, sicut vulgatum intelligunt. Vid. adn. In quo apud Bekk. punctum legitur, post ἰέναι posito sic interpretanda sunt: qua igitur ratione non coactae licere (ἐνδέχεσθαι enim ex superioribus repetendum) pericula sua sponte suscipere? Ποῦ interdum idem quod πῶς valere docent Vig. p. 445. Arn. ad h. l. (a quo citatur Herm. ad Soph. Ai. v. 1260. et comparatur Herod. II, 11.) Bloomf. in ed. 2. (qui non aptum exemplum Xen. Cyr. IV, 2, 45. et duo Platonica, de quibus cf. Ast. Lex. Plat., adscripsit.) De infinitivo in interrogatione orationis obliquae posito tacent vulgarium grammaticarum Graecarum auctores, explicant grammatici Latini, optime Madvig. Gr. Lat. §. 405. Taciti exempla multa collegit Bach. ad Ann. I, 5. Graeca rara esse oportet, quod longiores loci Graeci oratione obliqua scripti non ita multi reperiuntur. Velut Aristid. I. p. 278: τέλος ἔδοξέ μοι χρῆναι ἀποπειραθῆναι. πότε γὰρ δὴ καὶ ἄλλοτε θαῤῥῆσαι, εἰ μὴ νῦν; Cf. Plut. Caes. 64. Polyb. IX, 42. Hic de integritate verborum iure dubitatur. Cf. sd. — μὴ βιαζομένῃ γε. Si addita velis καὶ

§. 3. μετὰ καιροῦ. Cf. adn. VI, 85, 1. — ἀλλὰ καί. Cf. adn. I, 90, 2. — ἀλλὰ καὶ ... ἡσσηθῶσι. Ordo verborum hic est: ἀλλὰ καὶ αἴσχιον ξυμβήσεσθαι (sed id potius turpiter eventurum), ἢν μετὰ ὁτουοῦν τρόπου ἡσσηθῶσι. Αἴσχιον utrum adverbium hic sit an adiectivum, parum constare apparet ex adn. V, 92. De comparativo cf. adn. II, 40, 1. Μετά insolentius positum (quum alibi in talibus τρόπον, τρόπῳ, ἐκ τρόπου dicatur) concinnitati originem videtur debere. Tum ἂν post πόλιν interponi non male vult Dobr. — ᾗ μόλις ... ἐπιχειρεῖν. Latine dixeris: cui propter clades (in Sicilia) acceptas vix licere cum firmo apparatu sua sponte aut (si tali apparatu careat) magna admodum necessitate coactae priori aliquos (propr. alicubi) aggredi. De ἐνδέχεσθαι cum dativo et infinitivo, non, ut alibi apud Thuc., cum accus. et infinit. iuncto cf. Krueg. De καθ᾽ ἑκουσίαν verbis vid. Lob. ad Phryn. p. 4. — ποῦ δὴ ... ἰέναι. Haec, si ποῦ δή germana sunt, interrogationis signo, pro ἄνευ βεβαίου παρασκευῆς, vide adn. II, 35, 2.

4 κινδύνους ἰέναι; ὡς τάχιστα δὲ ἐκέλευε τούς τε τραυματίας ἀναλαβόντας καὶ τὸν πεζὸν καὶ τῶν σκευῶν ὅσα ἦλθον ἔχοντες, ἃ δ᾽ ἐκ τῆς πολεμίας εἰλήφασι καταλιπόντας, ὅπως κοῦφαι ὦσιν αἱ νῆες, ἀποπλεῖν ἐς Σάμον, κἀκεῖθεν ἤδη ξυναγαγόντας πάσας τὰς ναῦς τοὺς ἐπίπλους, ἤν που καιρὸς ᾖ,
5 ποιεῖσθαι. ὡς δὲ ἔπεισε, καὶ ἔδρασε ταῦτα· καὶ ἔδοξεν οὐκ ἐν τῷ αὐτίκα μᾶλλον ἢ ὕστερον, οὐκ ἐς τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐς ὅσα ἄλλα Φρύνιχος κα-
6 τέστη, οὐκ ἀξύνετος εἶναι. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἀφ᾽ ἑσπέρας εὐθὺς τούτῳ τῷ τρόπῳ ἀτελεῖ τῇ νίκῃ ἀπὸ τῆς Μιλήτου ἀνέστησαν· καὶ οἱ Ἀργεῖοι κατὰ τάχος καὶ πρὸς ὀργὴν τῆς ξυμφορᾶς ἀπέπλευσαν ἐκ τῆς Σάμου ἐπ᾽ οἴκου.

1 28. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἅμα τῇ ἕῳ ἐκ τῆς Τειχιούσσης ἄραντες ἐπικατάγονται, καὶ μείναντες ἡμέραν μίαν, τῇ ὑστεραίᾳ καὶ τὰς Χίας ναῦς προσλαβόντες τὰς μετὰ Χαλκιδέως τὸ πρῶτον ξυγκατα-

ἔπειτα οἱ Πελοποννήσιοι Ἴασον λαβόντες, καὶ Ἀμόργην ζωγρήσαντες,

T. σπουδῇ, C. F. B. σπουδη, unde σπουδῇ (aegre, vix) eruit Schneid. in Ind. Xen. Comment. v. σχολή et in Lex. v. σπουδῇ, atque hoc ipsum legitur in Ald. et Bas. ed. Ei tamen a Dobr. quoque commendato quae obstare videantur, de eo cf. ed. mai. Magis placet ἤπου δή, nedum, quod coniecit Lind. el. I, 142. VI, 37. Ποῦ δεῖ ex Ven. et marg. Cl. recepit Krueg., sed transitus in orationem rectam valde displicet.

§. 4. ᾖ Vat. Bekk. Vulgo εἴη, quod in oratione obliqua non damnandum quidem est. Cf. Buttm. Gr. §. 139. adn. gener. 2. Rost. §. 121. adn. 8. Hart. de Part. II. p. 305. At quoniam alibi sic non loquitur Thuc., et ὅπως ὦσιν et alia orationi rectae congruentiora praecedunt, ᾖ probandum existimavimus. Cf. Herm. de part. ἄν l. III. c. 4. et Arn. Εἴη tamen tuetur Klotz. ad Devar. p. 461. (Dissimilis est locus III, 44, 2.)

§. 5. καὶ ἔδρασε. De καί vid. adn. II, 93, 4. — οὐκ ἐς. Placet Kruegeri coniectura nunc ab auctore non commemorata: οὐδ᾽ ἐς, ne desit copula.

§. 6. ἀφ᾽ ἑσπέρας. Cf. adn. VII, 29, 2. — ἀτελεῖ τῇ νίκῃ. Hos dativos cum non prorsus similibus II, 90, 1. (ubi vid. adn.) et ad κινδυνεύειν additis (de quibus vid. adn. II, 65, 7.) contendit Wannowsk. Syntax. anomal. Graec. p. 90. Add. Madv. Synt. §. 42. Exciditne ἐπ᾽? — πρὸς ὀργήν. Cf. adn. III, 43, 5. „Genitivi alibi ad πρὸς ὀργήν additi non memini.“ KRUEG.

Cap. 28. §. 1. ἐπικατάγονται, postea (i. e. post Atheniensium discessum (appellunt (ad Miletum). Cf. adn. III, 49, 3. — τὰς μετὰ Χαλκιδέως... ξυγκαταδιωχθείσας.

τοῦτόν τε καὶ τὸ πόλισμα Τισσαφέρνει παραδιδόασι. Πεδάριτος καὶ Φίλιππος.

διωχθείσας, ἐβούλοντο πλεῦσαι ἐπὶ τὰ σκεύη, ἃ
ἐξείλοντο, ἐς Τειχιοῦσσαν πάλιν. καὶ ὡς ἦλθον, 2
Τισσαφέρνης τῷ πεζῷ παρελθὼν πείθει αὐτοὺς ἐπὶ
Ἴασον, ἐν ᾗ Ἀμόργης πολέμιος ὢν κατεῖχε, πλεῦσαι.
καὶ προςβαλόντες τῇ Ἰάσῳ αἰφνίδιοι, καὶ οὐ προςδεχομένων ἀλλ' ἢ Ἀττικὰς τὰς ναῦς εἶναι, αἱροῦσι· καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἔργῳ οἱ Συρακόσιοι ἐπῃνέθησαν.
καὶ τόν τε Ἀμόργην ζῶντα λαβόντες, Πισσούθνου 3
νόθον υἱόν, ἀφεστῶτα δὲ βασιλέως, παραδιδόασιν οἱ Πελοποννήσιοι Τισσαφέρνει ἀπαγαγεῖν, εἰ βούλεται, βασιλεῖ, ὥςπερ αὐτῷ προςέταξε· καὶ τὴν Ἴασον διεπόρθησαν, καὶ χρήματα πάνυ πολλὰ ἡ στρατιὰ
ἔλαβε· παλαιόπλουτον γὰρ ἦν τὸ χωρίον. τούς τ' 4

Cap. 28. §. 2. *τὰς ναῦς* Vat. Bekk. Vulgo deest *τάς*. Sed significantur eae naves, quas Iasi incolae conspiciebant.

,,[Scito] esse hic sermonem de iis navibus, quae c. 17. narrantur Chalcideo duce Miletum venisse, ibique ab Atheniensibus inclusae fuisse, quas nunc auctor dicit *ξυγκαταδιωχθείσας*.'' KISTEM. *Ξυγκαταδιώκειν* verbo vel recentissima thesauri Stephaniani editio caret. — *τὰ σκεύη, ἃ ἐξείλοντο*. Bene Dukas: *ἃ ἀπέθεντο πρότερον οἱ Πελοποννήσιοι*. ,,*Ἐξαιρεῖσθαι* est vox solemnis de hac re. Vid. VIII, 90. Herodot. IV, 196. Xen. Anab. V, 1, 16. al.'' BLOOMF. ,,*Τὰ σκεύη* sunt impedimenta vel utensilia, quae, ne naves nimis gravarentur, ante proelium deponebantur. Vid. c. 27. [Cf. c. 43. init.]'' HAACK. ,,Velut mali, vela, armamenta. Cf. Xen. Hell. I, 1, 13. VI, 2, 27.'' ARN. Recentioribus temporibus demi modo armamenta ante pugnas navales solebant. Vid. Drak. ad Liv. XXI, 49, 11. — *ἐς Τειχιοῦσσαν* et cum *ἐξείλοντο* et cum *πλεῦσαι* iunge, *πάλιν* cum *πλεῦσαι*.

§. 2. *Ἴασον*. ,,*Ἰασσόν* ... Strab. [at apud hunc *Ἰασόν* e cod. Mosqu. recepit Tzschuck. XIV, 1, 21.] et Steph. Verum quum apud Goltzium numus exstet cum inscriptione *Ἰασέων*, liquet cum simplici *σ* aliquando exaratum fuisse.'' HUDS. ,,*Ἴασος* Thuc. etiam VIII, 26. extr. [29.] 36. init. [54.] ... Polybius [ut XVI, 12., ubi vide de situ] cum *σσ* et Livius.'' WASS. Sed apud Liv. XXXII, 33. et saepius invitis plurimis mss., ex quibus simplex s reposuit Bekk. Et incolae *Ἰασεῖς* vocantur in compluribus inscriptionibus apud Boeckh. II. p. 459. sqq. Nunc *Asyn (Assyn) Kalesi*. Cf. Forbig. Geogr. ant. II. p. 216. — *Ἀμόργης*. Cf. 5, 5. — *κατεῖχε*. Port.: se continebat. Vid. adn. IV, 32, 2. et VIII, 100. et hic Arn. — *αἰφνίδιοι*. Cf. adn. VI, 49, 2. — *ἀλλ' ἤ*. Cf. adn. III, 71, 1. *Ἀλλ' ἤ* tamen hic nonnulli malunt; nam si particula sit *ἀλλά*, pro superiore *οὐ* exspectaveris *οὐδέν*. Et *ἄλλο* in similibus quibusdam agnoscit Krueg. de form. *ἀλλ' ἤ* p. 39.

§. 3. *ἀφεστῶτα δέ*. Super *δέ* cf. sd. I, 12, 3. et Elmsl. ad Eur. Med. v. 940. — *προςέταξε*. Vid. c. 5. — *παλαιόπλουτον ... χωρίον*. Oppidum veteri fortuna opulentum Livii verbis appelles. Cf. Bloomf.

§. 4. *ξυνέταξαν*. Simul audi *σφίσιν αὐτοῖς* ex superioribus. — *τὰ ἀνδράποδα*. ,,*Τοὺς ἀνδραποδισθέντας*.'' ΔΟΥΚΑΣ. — *καὶ δοῦλα καὶ ἐλεύθερα*. Articulus non est iteratus, quod haec in modum appositionis sunt adiecta. Ceterum cf. adn. V, 77, 5. VI, 43. — *στατῆρα δαρεικόν*. ,,*Εἰσὶ μὲν χρυσοῖ στατῆρες οἱ δαρεικοί· λέγουσι δέ τινες δύνασθαι τὸν δαρεικὸν ἀργυρᾶς δραχμὰς [Ἀττικὰς] εἴκοσι*. Harpocrat. in *Δαρεικός*. Idem apparet ex Xen. Anab. I, 7, 18.'' ARN. Cf. Boeckh. Quaest. metrol. p. 130. Wachsm. Antiqu. Gr. II. p. 57. ed. 2. — *καθ' ἕκαστον*. I. e. *ἑκάστων*. Vid. adn. II, 64, 3. — *ἔπειτα*. Cf. Buttm. Gr. §. 144. adn. 6. Rost. §. 130. adn. 3.

ἐπικούρους τοὺς περὶ τὸν Ἀμόργην παρὰ σφᾶς αὐτοὺς κομίσαντες καὶ οὐκ ἀδικήσαντες ξυνέταξαν, ὅτι ἦσαν οἱ πλεῖστοι ἐκ Πελοποννήσου· τό τε πόλισμα Τισσαφέρνει παραδόντες καὶ τὰ ἀνδράποδα πάντα, καὶ δοῦλα καὶ ἐλεύθερα, ὧν καθ' ἕκαστον στατῆρα δαρεικὸν παρ' αὐτοῦ ξυνέβησαν λαβεῖν, ἔπειτα ἀνεχώρησαν ἐς τὴν Μίλητον. καὶ Πεδάριτόν τε τὸν Λέοντος ἐς τὴν Χίον ἄρχοντα Λακεδαιμονίων πεμψάντων, ἀποστέλλουσι πεζῇ μέχρι Ἐρυθρῶν ἔχοντα τὸ παρὰ Ἀμόργου ἐπικουρικόν, καὶ ἐς τὴν Μίλητον αὐτοῦ Φίλιππον καθιστᾶσι. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

πόσην τροφὴν Τισσαφέρνης τοῖς Πελοπον-

1 29. Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος, ἐπειδὴ τὴν
Ἴασον κατεστήσατο ὁ Τισσαφέρνης ἐς φυλακήν,

§. 4. *Ἀμόργην*. Vat. *Ἀμόργην τὸν Πισσούθνου*, ex superioribus.

τὰ ἀνδράποδα. Bekker, ut VI, 62., *τἀνδραπ.*, sed invitis membranis, et Thucydidem in talibus sibi non constare vidimus in sd. VII, 12, 3. 68, 2. al.

§. 5. *Πεδάριτον*. Pal. corr. *Πεδάρητον*. C. *Παιδάριτον*. Cf. adn. c. 32.

παρά om. Mosqu. At cf. adn.

§. 5. *τὸ παρὰ Ἀμόργου ἐπικουρικόν*. *Περὶ Ἀμόργην*, ut §. 4., maluit Ae. Port. At cf. adn. II, 41, 1. V, 42, 1. et Ind. Xen. Anab. in *παρά*. *Ἐπικουρικόν* ut VIII, 25. — *αὐτοῦ*. ,,Ex adverso positum est superiori *ἀποστέλλουσι*. Philippum illic remanere iubentes praeficiunt Mileto. Cf. V, 83. adn.'' ARN.

Cap. 29. §. 1. *κατεστήσατο ἐς φυλακήν*. ,,I. e. *ὥςτε εἶναι φυλ.*, ita aptarat [constituerat], ut praesidium esset.'' BAU. Similiter in cum accus. utuntur scriptores Latini argenteae aetatis. Vid. interpr. Quintil. Instit. X, 2, 2. et Bach. ad Tac. Ann. I, 6., qui praeter alia exempla affert verba Taciti in securitatem compositus. De Graecis cf. Matth. Gr. §. 578. e. Omisso

νησίοις ἢ διέδωκεν, ἢ πρὸς Ἑρμοκράτην διενεχθεὶς ὡμολόγησε;

παρῆλθεν ἐς τὴν Μίλητον, καὶ μηνὸς μὲν τροφήν, ὥςπερ ὑπέστη ἐν τῇ Λακεδαίμονι, ἐς δραχμὴν Ἀττικὴν ἑκάστῳ πάσαις ταῖς ναυσὶ διέδωκε, τοῦ δὲ λοιποῦ χρόνου ἐβούλετο τριώβολον διδόναι, ἕως ἂν βασιλέα ἐπέρηται· ἢν δὲ κελεύῃ, ἔφη δώσειν ἐντελῆ τὴν δραχμήν. Ἑρμοκράτους δὲ ἀντειπόντος τοῦ Συρα- 2
κοσίου στρατηγοῦ (ὁ γὰρ Θηραμένης οὐ ναύαρχος ὤν, ἀλλ' Ἀστυόχῳ παραδοῦναι τὰς ναῦς ξυμπλέων, μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ), ὅμως δὲ παρὰ πέντε

Cap. 29. §. 1. ἐς δραχμήν. E. καὶ δραχμήν. At cf. adn. ἔφη δώσειν. Vat. Bekk. δώσειν ἔφη, fort. melius, (*daturum se*, quemadmodum promisisset, dicebat,) quanquam optimum videatur ἐντελῆ ἔφη δώσειν.

§. 2. Θηραμένης. Cf. sd. 26, 1.

ἐς infra c. 62: Σηστὸν ... καθίστατο φρούριον καὶ φυλακὴν τοῦ παντὸς Ἑλληςπόντου, ut ad dandi quoque verba ἐς modo addi, modo non addi vidimus ad I, 138. Aliter re cogitata dicitur πόλεως φυλακὴν καθίστασθαι IV, 41., quam vim etiam his verbis subiecit Westerm. interpretatus *unter Aufsicht stellen, in Obacht nehmen.* — ὥςπερ ὑπέστη. De verbis cf. adn. IV, 39, 3., de re VIII, 5, 5. — ἐς δραχμήν. Quaeritur, utrum ἐς distributivae significationis causa appositum sit (singulas drachmas), an, quoniam hoc ἑκάστῳ voce satis declaratum est, sententia haec sit: ita ut *adeo drachmam* quisque quotidie acciperet (*bis zum Belauf einer Drachme*). Alterum ideo placet, quia distributive ἐς alibi ante sola numeralia ponitur. Ceterum cf. Matth. Gr. §. 578. g. De notione quotidie hic et apud τριώβολον non claris verbis expressa vid. adn. IV, 16. et VII, 87. — τριώβολον διδόναι. Alcibiade auctore. Vid. c. 45.

§. 2. ὁ γὰρ Θηραμένης ... ξυμπλέων. Cf. 26, 1. — μαλακός. Remissior, Port. Cf. II, 18, 3, et Bloomf. „Μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ· ἤγουν οὐκ ἐντόνως, οὐδὲ σφοδρῶς ἀπῄτει." Schol. — ὅμως δέ. „Δέ parenthesi datum longiori." BAU. Vide quos citat Krueg. ad Dion. p. 354. et adn. VIII, 79. I, 11. „Ὅμως, i. e. quanquam triobolum tantum dare prius constituerat. Hanc patet esse vim huius particulae." BLOOMF. Cf. Herbst. de redit. Alcib. p. 8. — παρὰ πέντε ναῦς ... τοῦ μηνός. Ad pluralem ὡμολογήθησαν illustrandum Bauer non male confert III, 67: ἢν οἱ ἡγεμόνες ὥςπερ νῦν ὑμεῖς ... τὰς γνώμας ποιήσησθε, ubi verbum pariter rei comparatae accommodatum est. Cf. adn. I, 82, 1. Deletis καὶ πεντήκοντα „omnia recte habent. Quod dicit παρὰ πέντε ναῦς πλέον ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἢ τρεῖς ὀβολοὶ ὡμολογήθησαν, neque insolenter, neque obscure, quin recte et apte dictum est. Hoc enim vult, in quinas quasque naves concessam esse summam, ex qua quis paulo plus quam triobolum accipiat. Tum addit, quantum concessum sit quinis navibus, tria talenta, i. e. trioboli 36,000, in singulas naves 7200, i. e. sin-

ναῦς πλέον ἀνδρὶ ἑκάστῳ ἢ τρεῖς ὀβολοὶ ὡμολογήθησαν. ἐς γὰρ πέντε ναῦς [καὶ πεντήκοντα] τρία τάλαντα ἐδίδου τοῦ μηνός· καὶ τοῖς ἄλλοις, ὅσῳ πλείους νῆες ἦσαν τούτου τοῦ ἀριθμοῦ, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τοῦτον ἐδίδοτο.

1 30. Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος, τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίοις προςαφιγμέναι γὰρ ἦσαν καὶ οἴκοθεν

Οἱ ἐν Σάμῳ Ἀθηναῖοι οἴκοθεν βοή-

καὶ πεντήκοντα delenda esse intellexerunt Palmer. Duk. Boeckh. Oecon. publ. Ath. I. p. 297., et expunxit Bekk. Cf. ed. mai. et adn. Utroque vocabulo servato pro τρία, quod om. Vat., τριάκοντα coniecerat Meibomius, Kistemaker autem πεντήκοντα iterari iussit. At cf. ed. mai.

Cap. 30. §. 1. τοῖς — Ἀθηναίοις. Cl. ex emend., Ven. Vat. Vall. οἱ Ἀθηναῖοι, ex corr. Cf. adn.

προςαφιγμέναι. It. Vat. C. E. προαφιγμέναι, quod non est aptum.

gulis diebus 240. Quod si, ut volunt [vid. Meybom. de Fabric. Trirem. p. 559. et sqq. t. XII. Thes. Graev., adn. VI, 8., hic Bloomf., item interpr. Demosth. Phil. I. §. 28.], ducenti milites et nautae in singulas naves computantur, apertum est nec tres quemque obolos, nec quatuor, sed tres et paulo supra dimidiatum [$3^3/_5$] accipere. Quoniam autem ita dividi non possunt oboli, [etsi id statui non necesse esse respondet Westerm., quum, utrum stipendia singulis diebus, an mensibus, an quibus aliis temporibus persoluta sint, ignoremus,] παρὰ πέντε ναῦς dicit, in quintam quamque navem, ut παρὰ πέντε ἡμέρας, quinto quoque die. [Etenim παρά non solam distributionem indicat, ut κατά et εἰς, sed successionem per vices. HERTL. Cf. Matth. Gr. §. 588. c. ε'.] Indicat ergo quintam quamque navem per vices paulo plus accepisse, i. e. ex computatione illa 200 triobolos sive obolos 600." HERM. Itaque per vices in quinta quaque nave acceperunt obolos $3 + {}^{15}/_5 = 6$ obol. $=$ 1 drachm. „Sed habet hoc aliquam iniquitatem, si in singulis triobolis numerandis semper id, quod supererat, in unam quintam navem collatum esse statuamus. Quid enim, si forte bellum non quinto aliquo mense finiretur? Ita enim fiebat necessario, ut, quum vices non per omnes naves permeassent, e quinque quibusque tot naves fraudarentur aliqua stipendii parte, quot menses adhuc de quinque mensibus deerant. Quam ob causam ego potius statuo terna talenta aequabiliter in quinque quasque naves distributa esse, quo fiebat, ut, si ducenti in singulis homines erant, viritim triobolum $1^1/_5$ sive obolos $3^3/_5$ acciperent. Quae quidem summa si nimis minuta videbitur, cogitandum est parum verisimile esse, ut in omnibus navibus plenus fuerit ducentorum hominum numerus." HAAS. Diluc. Thuc. p. 34. Sed huius explanationi παρά praepositionis usus paulo ante explicatus videtur repugnare. Krueger παρὰ πέντε ναῦς depravata esse suspicatur.

Cap. 30. §. 1. τοῖς ... Ἀθηναίοις. Simillima orationis conformatio est I, 72, 1. et I, 115, 4., ubi vid. adn. Cf. Buttm.

θειαν δεξάμενοι τὸ μὲν τοῦ ναυτικοῦ ἐπὶ Χίον πέμπουσι, τὸ δ' ἐν Σάμῳ μένει.

ἄλλαι νῆες πέντε καὶ τριάκοντα καὶ στρατηγοὶ Χαρμῖνος καὶ Στρομβιχίδης καὶ Εὐκτήμων, καὶ τὰς ἀπὸ Χίου καὶ τὰς ἄλλας πάσας ξυναγαγόντες ἐβούλοντο διακληρωσάμενοι ἐπὶ μὲν τῇ Μιλήτῳ τῷ ναυτικῷ ἐφορμεῖν, πρὸς δὲ τὴν Χίον καὶ ναυτικὸν καὶ πεζὸν
πέμψαι. καὶ ἐποίησαν οὕτω. Στρομβιχίδης μὲν 2
γὰρ καὶ Ὀνομακλῆς καὶ Εὐκτήμων τριάκοντα ναῦς ἔχοντες καὶ τῶν ἐς Μίλητον ἐλθόντων χιλίων ὁπλιτῶν μέρος ἀγαγόντες ἐν ναυσὶν ὁπλιταγωγοῖς ἐπὶ Χίον λαχόντες ἔπλεον· οἱ δ' ἄλλοι ἐν Σάμῳ μένοντες τέσσαρσι καὶ ἑβδομήκοντα ναυσὶν ἐθαλασσοκράτουν, καὶ ἐπίπλουν τῇ Μιλήτῳ ἐποιοῦντο.

Στρομβιχίδης. Vat. *Στρομμ.* Vid. sd. 15, 1.

καὶ τὰς ἄλλας πάσας Vat. Bekk. Vulgo *πάσας καὶ τὰς ἄλλας*; sed *πάσας* melius ceteris navibus quam ex Chio revocatis videtur convenire. Cf. adn.

§. 2. *ἀγαγόντες.* Vat. *ἀπολιπόντες*, male. Cf. ed. mai. *ἄγοντες* probabiliter coniicit Krueg. ad Dion. p. 314., nisi forte totum participinm a Valla non expressum ab interpretibus additum et *ἔχοντες* ex superioribus audiendum est.

λαχόντες. Vat. F. Mosqu. prave *λαβόντες.*

Gr. ed. 17. §. 143. 8*. Krueg. ad Dion. p. 314. Fritzsch. ad Luci. p. 62. Wannowsk. Synt. anom. p. 125. De re cf. 27, 4. 6. — *Στρομβιχίδης.* Hunc, qui iam antea in Ioniam venerat (vid. c. 16.), Athenas missum esse, ut auxilia peteret, suspicatur Haack. „Nunc enim denuo praetor factus revertitur. Eidemque, quum popularis esset (Lys. c. Agor. p. 853. c. Nicom. p. 850.), in tertium quoque annum prorogatum est imperium.“ KRUEG. ad Dion. p. 315. Duos duces eiusdem nominis tunc fuisse coniecit Herbst. de redit. Alcib. p. 53. — *καὶ τάς.* *Καὶ* respondetne alteri *καὶ* ante *τὰς ἄλλας* posito, an simplex est copula, ut I, 72, 1.? — *τὰς ἀπὸ Χίου.* Naves ex Chio revocatae et ceterae videntur eae esse, de quibus dictum est 24, 2. — *καὶ τὰς ἄλλας πάσας ξυναγαγόντες.* „Suaserat enim Phrynichus c. 27. *ἀποπλεῖν ἐς Σάμον κἀκεῖθεν ἤδη ξυναγαγόντας πάσας τὰς ναῦς τοὺς ἐπίπλους ποιεῖσθαι.*“ ARN., quem vide de numero navium paulo post a Thuc. indicato disputantem. — *διακληρωσάμενοι.* „Sorte enim imperatores ... munera belli inter se partiri solebant. Vid. VI, 42. 62.“ KRUEG.

§. 2. *τῶν ἐς Μίλητον ἐλθόντων.* Vid. c. 25. — *οἱ δ' ἄλλοι.* „Charminus, Phrynichus, Scironides; nam Thrasycles (c. 17. cl. c. 19.) videtur iam Athenas regressus esse, item Leon et Diomedon, qui infra c. 54. narrantur ad classem missi.“ HAACK. — *ἐπίπλουν.* Krueger ad Dion. p. 279. probabiliter *ἐπίπλους* coniicit, comparans c. 38. extr. et c. 44. Idem Did. ac Bekk. commendant cl. c. 27. et 100. Opponit quidem Bloomf. 79, 6: *ἐπίπλουν ποιοῦνται τῇ Μιλήτῳ*, at ibi de re semel facta dicitur, hic de incursionibus repetitis identidem. Addit idem *ἐπίπλουν* legi etiam Arri. E. A. II, 1. et Polyb. I, 29, 4., sed ibi quoque singulos *ἐπίπλους* significari ex ipsis verbis *ἐπίπλουν ποιήσασθαι* et *τὸν ἐπίπλουν ποιεῖσθαι* apparet.

Ἀστύοχος Πτελεῷ καὶ Κλαζομεναῖς μάτην ἐπιχειρεῖ. αἱ δὲ ταῖς Κλαζομεναῖς ἐπικείμεναι νῆσοι διαρπάζονται.

1 31. Ὁ δ' Ἀστύοχος ὡς τότε ἐν τῇ Χίῳ ἔτυχε
διὰ τὴν προδοσίαν τοὺς ὁμήρους καταλεγόμενος,
τούτου μὲν ἐπέσχεν, ἐπειδὴ ᾔσθετο τάς τε μετὰ
Θηραμένους ναῦς ἡκούσας καὶ τὰ περὶ τὴν ξυμμα-
χίαν βελτίω ὄντα· λαβὼν δὲ ναῦς τάς τε Πελοπον-
2 νησίων δέκα καὶ Χίας δέκα ἀνάγεται. καὶ προσβα-
λὼν Πτελεῷ καὶ οὐχ ἑλὼν παρέπλευσεν ἐπὶ Κλαζο-
μενάς, καὶ ἐκέλευεν αὐτῶν τοὺς τὰ Ἀθηναίων
φρονοῦντας ἀνοικίζεσθαι ἐς τὸν Δαφνοῦντα καὶ
προςχωρεῖν σφίσι· ξυνεκέλευε δὲ καὶ Ταμώς, Ἰω-
3 νίας ὕπαρχος ὤν. ὡς δ' οὐκ ἐςήκουον, ἐςβολὴν

Cap. 31. §. 1. *Θηραμένους.* Aug. Pal. It. Lug. D. Bekk. *Θηριμένους.* Vid. sd. 26, 1.

§. 2. *Πτελεῷ.* Cass. Aug. T. *Πτελέῳ.* Vid. sd. 24, 2.

Ταμώς Pal. Bekk. Vulgo *Τάμως.* Vid. ad c. 87.

Cap. 31. §. 1. *ὡς τότε* cet. Vid. c. 24. extr. Pro *ὡς* ne *ὅς* legendum esse suspicere, vide Krueg. ad Dion. p. 332. — *διὰ τὴν προδοσίαν.* Ἣ ἔμελλε γενήσεσθαι. — *καταλεγόμενος*, sibi deligens. — *τούτου ... ἐπέσχεν.* Male explicat Steph. Thes. in v. *οὗτος* p. 2430. ed. rec. Cf. adn. II, 76, 2. et Rost. Gr. §. 108. 5. c. Buttm. §. 132. 4. — *τάς τε μετὰ ... ἡκούσας.* Vid. c. 26. — *τάς τε Πελοπ. δέκα.* „Quatuor, quas secum Erythris adduxerat 24, 6., et sex alias, quae Cenchreis profectae Chium venerant, 23, 5.“ ARN.

§. 2. *τὰ Ἀθηναίων φρονοῦντας.* Vid. adn. III, 6?, 3. — *ἀνοικίζεσθαι.* Vid. adn. I, 7. extr. (In locum editiorem habitatum ire interpretatus est Krueg. Cf. in ed. mai. dicta et Krueg. Stud. hist. II. p. 196. sq.) — *ἐς τὸν Δαφνοῦντα.* „Daphnuntem probabile est, ut Cramer putat, fuisse locum eum, quem Strabo XIV, 1, 36. p. 645. templum Apollinis dicit. Etiamsi enim non ita procul a mari sit, tamen, quum fuerit in continente, ... *ἀνοικίζεσθαι* significans in interiora recedere, [in loca mediterranea migrare,] bene ponatur ad domicilii mutationem Clazomeniorum designandam.“ ARN. — *προςχωρεῖν σφίσι*, ad suas partes transire. Quod ut apte dictum esse de solis *τοῖς τὰ Ἀθην. φρονοῦσιν* intelligas, perpende hos contrarios esse *τοῖς αἰτίοις τῆς ἀποστάσεως*, quos iam c. 33. Daphnuntem se recepisse legimus. — *Ταμώς.* E Xenophontis quoque Anabasi notus. Cf. Duk. ad c. 87. — *ὕπαρχος.* Cf. adn. 16, 3.

§. 3. *ἐςβολήν.* Exspectatur *προςβολήν*, quum *ἐςβολή* apud Thuc. semper vel aditum regionis, fauces, vel irrupti-

ποιησάμενος τῇ πόλει οὔσῃ ἀτειχίστῳ καὶ οὐ δυνάμενος ἑλεῖν ἀπέπλευσεν ἀνέμῳ μεγάλῳ, αὐτὸς μὲν ἐς Φώκαιαν καὶ Κύμην, αἱ δὲ ἄλλαι νῆες κατῆραν ἐς τὰς ἐπικειμένας ταῖς Κλαζομεναῖς νήσους, Μαράθουσσαν καὶ Πήλην καὶ Δρύμουσσαν. καὶ ὅσα 4 ὑπεξέκειτο αὐτόθι τῶν Κλαζομενίων, ἡμέρας ἐμμείναντες διὰ τοὺς ἀνέμους ὀκτώ, τὰ μὲν διήρπασαν καὶ ἀνάλωσαν, τὰ δὲ ἐςβαλόμενοι ἀπέπλευσαν ἐς Φώκαιαν καὶ Κύμην ὡς Ἀστύοχον.

Λέσβιοι μὲν Ἀστυόχῳ πάλιν πράσσουσι

32. Ὄντος δ᾽ αὐτοῦ ἐνταῦθα, Λεσβίων ἀφι- 1 κνοῦνται πρέσβεις βουλόμενοι αὖθις ἀποστῆναι· καὶ

§. 3. *Δρύμουσσαν* m. Bekk. Vulgo *Δρίμυσσαν*. Cass. Aug. Ven. T. Pal. It. Mosqu. *Δρύμυσσαν*. Vat. *Δρύμουσαν*. Steph. Byz. *Δρυμοῦσσαν*, idque optimum videtur. Cf. Dind. in Steph. Thes. et adn. Vulgatam non recte solam affert tanquam Thucydideam Forbig. Geogr. ant. II. p. 197.

Cap. 32. §. 1. *ἀφικνοῦνται πρέσβεις* Vat. Bekk. ordine paulo exquisitiore. Vulgo *πρέσβεις ἀφικνοῦνται*.

αὖθις ex Vat. addidit Bekk. Cf. adn.

onem, incursionem, nunquam vero aggressionem significet. Est tamen *ἐςβολὴν ποιεῖσθαι* idem quod *ἐςβάλλειν*, quod pro *προςβάλλειν* insolentius legitur IV, 25, 8., ubi cf. adn. Atque Herodotum certe *ἐς Κλαζομενὰς ἐςέβαλε* I, 16., *ἐςβ. ἐς Μίλητον* I, 15., *ἐς Ἐλευσῖνα ἐςέβαλε* dixisse et hunc priscum verbi usum postea ab interpretibus Vet. Test. repetitum esse docet Bloomf. — *οὔσῃ ἀτειχίστῳ*. Cf. III, 33, 2. et ibi adn. — *ἐς Φώκαιαν καὶ Κύμην*. Ergo hae quoque urbes ad Lacedaemonios defecerant. Cf. Krueg. ad Dion. p. 342. — *Μαράθουσσαν*. Esse insulam Clazomenis vicinam Thucydides ipse dicit. Graviter igitur in hoc nomine erravit Forbig. Geogr. ant. I. p. 99. Et hanc insulam et proximas nominat etiam Plin. H. N. V, 38, 137. Ex recentioribus de iis cf. Chandl. c. 24. p. 124. — *Δρύμουσσαν*. „Liv. Drymusa [XXXVIII, 39., ubi Bekk. Drymussa. Drymusa apud Plin. l. d.] *Δρυμοῦσαν καὶ Πήλην* Aristid. t. I. p. 516.“ WASS. „Polybio Excerpt. Legat. XXXVI. [immo XXII, 27, 5.] in ed. Plant. *Δρυμοῦσα*, in Gronov. *Δρυμοῦσσα*, [in Schweigh. *Δρύμουσσα*.]“ DUK. De accentibus eiusmodi nominum cf. Sieb. ad Paus. VI, 5, 2., de σ duplicando adn. 24, 2.

§. 4. *ὅσα ὑπεξέκειτο αὐτόθι τῶν Κλαζομενίων*. „Quicquid Clazomeniorum eo amandatum (id enim notet τὸ ἐξ, ut ex Clazomenis fuerit eo deportatum) et ibi occultum erat.“ BAU. Similiter legitur I, 137. et apud Herodot., atque *ὑπεκτίθεσθαι* I, 89. Falso igitur hic explicat Pap. in Lex. — *ἐςβαλόμενοι*, in suas naves imponentes, Port.

Cap. 32. §. 1. *βουλόμενοι*. „Exspectes *βουλομένων*.“ GOELL. Sed videtur pro *Λεσβίων πρέσβεις* cogitari formula similis *Λέσβιοι πρεσβείᾳ* I, 90., et omnino legati non raro civitatium suarum personas sustinent. Cf. IV, 64. — *αὖθις*. Nam iam paulo ante

αὐτὸν μὲν πείθουσιν, ὡς δ᾽ οἵ τε Κορίνθιοι καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ἀπρόθυμοι ἦσαν διὰ τὸ πρότερον σφάλμα, ἄρας ἔπλει ἐπὶ τῆς Χίου. καὶ χειμασθεισῶν τῶν νεῶν ὕστερον ἀφικνοῦνται ἄλλαι ἄλλοθεν

περὶ ἀποστάσεως, Χῖοι δὲ καὶ Πεδάριτος ἀντιλέγουσι.

2 ἐς τὴν Χίον. καὶ μετὰ τοῦτο Πεδάριτος, τότε παριὼν πεζῇ ἐκ τῆς Μιλήτου, γενόμενος ἐν Ἐρυθραῖς διαπεραιοῦται αὐτός τε καὶ ἡ στρατιὰ ἐς Χίον· ὑπῆρχον δὲ αὐτῷ καὶ ἐκ τῶν πέντε νεῶν στρατιῶται ὑπὸ Χαλκιδέως [ὡς] ἐς πεντακοσίους ξὺν ὅπλοις κα-
3 ταλειφθέντες. ἐπαγγελλομένων δέ τινων Λεσβίων τὴν ἀπόστασιν, προςφέρει τῷ τε Πεδαρίτῳ καὶ τοῖς Χίοις [ὁ] Ἀστύοχος [τὸν] λόγον, ὡς χρὴ παραγενο-

χειμασθεισῶν. Vat. *χειμασθεισῶν καὶ πλανηθεισῶν*, ex interpr.

ἄλλαι. Vat. *ἄλλοι*.

§. 2. *Πεδάριτος* ex plurimis membranis Bekk. Vulgo invitis libris ter in hoc cap. et bis in proximo *Παιδάριτος*. In Pal. *Παιδάρητος* ter hoc cap. et semel in proximo, in cuius altero loco *Πεδάρητος*, sed fuerat *Πεδάριτος*. Cf. adn. et ad. c. 28. 33. 38. 40. 55.

Χαλκιδέως Vat. Bekk. Vulgo *Χαλκιδέων*. „Lege *Χαλκιδέως*. Nam Chalcideus cum quinque navibus a Lacedaemoniis Chium missus fuerat, c. 6. 8. 11. et 12. [17.] Chalcidenses huic expeditioni non interfuerunt.“ DUK.

ὡς ἐς. *ὡς* om. Vat., *ἐς* om. T. I. Alterutrum omitti potuit, similia tamen pleonasmorum exempla memorata sunt in adn. IV, 8, 6., atque ipse Vat. easdem particulas 5, 1. praebet.

§. 3. [ὁ] *Ἀστύοχος*. Articulum ex Vat. addidit Bekk. et ita ὁ *Ἀστ.* c. 31. init. c. 33, 3. Cf. tamen etiam ad. VII, 5, 2.

[*τὸν*] *λόγον*. Articulum iterum ex Vat. recepit Bekk., quod ideo fieri potest, quod ὁ *λόγος* enunciato *ὡς χρή* cet. explicatur. Contra sine articulo *προςφέρειν λόγον* legitur III, 109. et *προςφέρειν λόγους* aliquoties. Cf. adn. I, 57, 5.

desciverant Methymna et Mytilene c. 22. atque Eresus c. 23., sed ab Atheniensibus statim subactae erant.

§. 2. *Πεδάριτος*. „Ita c. 28. et apud Harpocr. *Παιδάριτος* vocatur ab Isocrate [Archid. §. 53.] et Plutarcho in Apophthegm. Laced., ubi et mater eius Teleutia nominatur [t. VIII. p. 232. et p. 260. ed. Hutten., quae *Παιδάρητος* habet. In Isocratis loco nunc legitur *Πεδάριτος*. HERTL. *Παιδάρητον* apud Plut. iam Reisk. p. 231. B. 241. D., item Wyttenb. Atque] Plutarchus in Lyc. [c. 25.] *Παιδάρητον* vocat.“ HUDS. *Παιδάρετος* Plut. Apophth. Reg. p. 491. F. et vulgo Suid., ubi codd. *Παιδάριτος*. *Παιδάρητον* scribendum esse ait Valck. ad Theocr. Adoniaz. p. 261. 8., quod probabiliter dictum videtur Dindorfio in Steph. Thes. — *τότε παριών*. Vid. c. 28. — *ὑπῆρχον δὲ αὐτῷ*. Ἐν τῇ Χίῳ. Vid. c. 17. — *ὡς ἐς πεντακοσίους*. Cf. ad. De

μένους ταῖς ναυσὶν ἀποστῆσαι τὴν Λέσβον· ἢ γὰρ ξυμμάχους πλείους σφᾶς ἕξειν, ἢ τοὺς Ἀθηναίους, ἤν τι σφάλλωνται, κακώσειν. οἱ δ' οὐκ ἐςήκουον, οὐδὲ τὰς ναῦς ὁ Πεδάριτος ἔφη τῶν Χίων αὐτῷ προήσειν.

διὰ τοῦτο ἐκεῖνος τοῖς Χίοις ἀγανακτῶν, προςβαλὼν Κωρύκῳ καὶ Ἐρυθραῖς, ἐς Μίλητον κομίζεται.

33. κἀκεῖνος λαβὼν τάς τε τῶν Κορινθίων πέντε 1
καὶ ἕκτην Μεγαρίδα καὶ μίαν Ἑρμιονίδα καὶ ἃς αὐτὸς Λακωνικὰς ἦλθεν ἔχων ἔπλει ἐπὶ τῆς Μιλήτου πρὸς τὴν ναυαρχίαν, πολλὰ ἀπειλήσας τοῖς Χίοις ἦ μὴν μὴ ἐπιβοηθήσειν, ἤν τι δέωνται. καὶ 2
προςβαλὼν Κωρύκῳ τῆς Ἐρυθραίας ἐνηυλίσατο. οἱ δ' ἀπὸ τῆς Σάμου Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τὴν Χίον πλέοντες τῇ στρατιᾷ, καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα λόφου διείργοντο καὶ καθωρμίσαντο· καὶ ἐλελήθε-

Cap. 33. §. 1. *τῶν Κορινθίων.* τῶν om. Vat. C. E.
ἦλθεν ἔχων. Vat. *ἔχων ἦλθε.* At vid. adn. I, 9, 2.
ναυαρχίαν. Vat. *ναυμαχίαν.* At cf. sd. 20, 1. et adn.

numerali disputat Arn., cui numerus inde explicandus videtur, quod complures variis cladibus Chiorum (c. 24.) absumpti sint.

§. 3. *σφᾶς.* „Immo *σφεῖς.*" BEKK. At cf. ad sd. VI, 49. Paulo post *ἤν τι καὶ σφάλλωνται* maluit Dobr. Cf. Arn. — *προήσειν.* Usitatius hac vi esse medium adnotat Krueg.

Cap. 33. §. 1. *τὰς τῶν Κορινθίων πέντε.* „Dictum est pro *τὰς τῶν Κορινθίων, πέντε οὔσας.* Nam Corinthias naves affuisse iam ante significavit scriptor, v. c. 32., Corinthias quinque affuisse non dixit." KRUEG. „Respicitur ad sex naves, quas Cenchreis Chium traiecisse legimus 23, 5." ARN. — *ἃς ... ἦλθεν ἔχων.* „*Ἦσαν δ' αὗται τέσσαρες. κεφ. κγ'.*" ΔΟΥΚΑΣ. Cf. Krueg. ad Dion. p. 298. — *πρὸς τὴν ναυαρχίαν.* Ut adiret s. capesseret imperium classis sibi mandatum (c. 26.) recte interpretatur Bau.

§. 2. *προςβαλών,* quum appulisset. Cf. adn. VI, 4, 5. De Coryco vid. adn. c. 14. — *καὶ αὐτοὶ ... διείργοντο καὶ καθωρμίσαντο.* *Ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα* valere ex altera parte ex VII, 37. constat. *Διείργοντο καὶ καθωρμίσαντο* pro *καθωρμίσαντο καὶ διείργοντο* dictum voluit Ae. Portus, cuius explicationem amplexus Goeller, praeterquam quod fictam illius hypallagen traiectionem verborum appellat, bene comparat III, 68. *αὖθις τὸ αὐτὸ ἕνα ἕκαστον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες,* ubi cf. adn. Sed Athenienses non apte dicentur et ipsi ex altera parte collis (cuiusdam) appulsi esse, quum idem de Peloponnesiis ante non scriptum sit; sed et ipsi, sicut Peloponnesii, Corycum naves appulerant. Cf. c. 35. init. Vim enunciati debere hanc esse: *καθωρμίσαντο (οἱ Ἀθηναῖοι) καὶ αὐτοὶ ἐν τῷ αὐτῷ Κωρύκῳ ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα, ὑπὸ παρεμπίπτοντος διειργόμενοι λόφου,* satis scite perspexit Dukas. Nam ita demum et, quid sibi velint illa *καὶ αὐτοί,* satis comprehendimus, nec aut *λόφου* de promontorio

3 σαν ἀλλήλους. ἐλθούσης δὲ παρὰ Πεδαρίτου ὑπὸ νύκτα ἐπιστολῆς, ὡς Ἐρυθραίων ἄνδρες αἰχμάλωτοι ἐκ Σάμου ἐπὶ προδοσίᾳ ἐς Ἐρυθρὰς ἥκουσιν ἀφειμένοι, ἀνάγεται ὁ Ἀστύοχος εὐθὺς ἐς τὰς Ἐρυθρὰς πάλιν· καὶ παρὰ τοσοῦτον ἐγένετο αὐτῷ μὴ περι-
4 πεσεῖν τοῖς Ἀθηναίοις. διαπλεύσας δὲ καὶ ὁ Πεδάριτος παρ' αὐτόν, καὶ ἀναζητήσαντες τὰ περὶ τῶν δοκούντων προδιδόναι, ὡς εὗρον ἅπαν ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ἀνθρώπων ἐκ τῆς Σάμου προφασισθέν, ἀπολύσαντες τῆς αἰτίας ἀπέπλευσαν, ὁ μὲν ἐς τὴν Χίον, ὁ δὲ ἐς τὴν Μίλητον ἐκομίσθη, ὥςπερ διενοεῖτο.

πλοῦς τῶν ἀπὸ Σάμου Ἀθηναίων, οἳ περὶ Χίον χειμάζονται.

34. Ἐν τούτῳ δὲ καὶ ἡ τῶν Ἀθηναίων στρατιὰ ταῖς ναυσὶν ἐκ τοῦ Κωρύκου περιπλέουσα κατ' Ἀργῖνον ἐπιτυγχάνει τρισὶ ναυσὶ τῶν Χίων μακραῖς,

§. 3. *Πεδαρίτου.* Vulgo *Παιδαρίτου* et paulo post *Παιδάριτος.* Vid. ad 32, 2.
ὑπὸ νύκτα ex Vat. addidit Bekk., nec videntur ea temere potuisse oriri; leguntur certe non raro apud Thuc.
§. 4. *παρ' αὐτόν.* Vat. Bekk. *πρὸς αὐτόν,* ex interpr.
τὰ περί. Vat. *παρά,* om. *τά.*
ὁ μέν. I. *καὶ ὁ μέν.* Recepit Did., quod factum laudaremus, nisi *ἐκομίσθη* a Valla non expressum suspectum fecisset Krueger in Seebod. Bibl. crit. a. 1828. p. 18.

Coryco dictum esse, quod vel per articulum omissum fieri non potest, putare cogimur, aut huius mentionem desideramus. Ut autem haec significatio oriatur, *λόφῳ* scribendum putamus coniungentes *ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα (τοῦ Κωρύκου) καθωρμίσαντο,* et reliqua *διὰ μέσου* posita esse cl. adn. ad III, 68. 1. d. censentes, nisi probanda est paulo audacior, ceterum egregia, coniectura Kruegeri *λόφου διείργοντος καθωρμίσαντο,* quae commendatur Vallae translatione: ad alterum tumuli latus, quo detinebantur, stationem habuerunt. Ceterum post *καθωρμ.* Haackius colon pro commate posuit, quia *ἐλελήθ.* non ad Athenienses solos, sed ad utrosque pertinet.

§. 3. *παρὰ τοσοῦτον ... Ἀθηναίοις.* „Epiphonema historicum advertentis lectorem cum admiratione: tam prope abfuit a periculo!" BAU. Cf. adn. III, 49. extr. et IV, 106. extr.

§. 4. *ἅπαν ἐπὶ ... προφασισθέν.* Rem totam, ut illi (captivi) ex Samo salvi evaderent, esse simulatam. Cf. Acac. *Προφασισθέν* passive dictum est, ut *ἐκτήθη* I, 123., ubi vid. adn., et similia. De participio cf. Matth. Gr. §. 549. 4. *Σωτηρίας* nomen cum praepositione verbi coniunctum est, ut *τὴν ἐς τὴν πατρίδα σωτηρίαν* legimus VII, 70, 5. — *ὁ μὲν ... ἐκομίσθη.* Cf. sd.

Cap. 34. *κατ' Ἀργῖνον.* Quaeritur, utrum haec cohaereant cum *περιπλέουσα* (cf. adn. IV,

καὶ ὡς εἶδον, ἐπεδίωκον· καὶ χειμών τε μέγας ἐπιγίγνεται, καὶ αἱ μὲν τῶν Χίων μόλις καταφεύγουσιν ἐς τὸν λιμένα, αἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων αἱ μὲν μάλιστα ὁρμήσασαι τρεῖς διαφθείρονται καὶ ἐκπίπτουσι πρὸς τὴν πόλιν τῶν Χίων, καὶ ἄνδρες οἱ μὲν ἁλίσκονται, οἱ δ' ἀποθνήσκουσιν, αἱ δ' ἄλλαι καταφεύγουσιν ἐς τὸν ὑπὸ τῷ Μίμαντι λιμένα, Φοινικοῦντα καλούμενον. ἐντεῦθεν δ' ὕστερον ἐς τὴν Λέσβον καθορμισάμενοι παρεσκευάζοντο ἐς τὸν τειχισμόν.

Cap. 34. ὡς εἶδον Vat. Bekk. (Valla: simulac conspexit, singularem ad exercitum referens.) Vulgo male ὥςπερ ἰδόντες. Cf. ed. mai. Ὥςπερ pro ὡς temporali etiam VII, 81, 2. in multis libris legitur.

ἐπεδίωκον. Vat. Bekk. ἐδίωκον. Nobis ἐπί in hoc uno libro temere videtur perisse. Cf. adn. III, 69, 1.

μόλις Bekk. et taciti Vat. m. Vulgo μόγις. Cf. ad. VII, 40, 3.

καλούμενον om. Vat., expressit Valla.

25, 8.), an cum ἐπιτυγχάνει, et, quod cum hac quaestione coniunctum est, quem locum circumvecti esse putandi sint. Cf. ed. mai. Arginum „Ἄργεννον Straboni XIV, 644: μετὰ δὲ Κώρυκον Ἁλόννησος νησίον· εἶτα τὸ Ἄργεννον, ἄκρα τῆς Ἐρυθραίας, πλησιάζουσα μάλιστα τῷ Χίων Ποσειδίῳ [ποιοῦντι πορθμὸν ὅσον ἑξήκοντα σταδίων]. Stephanus quoque τὸ Ἄργεννον ἀκρωτήριον. Et Ptolemaeus p. 118. Κλαζομεναί, Ἄργεννον ἄκρον.“ DUK. Argennon etiam Plin. V, 37. Nunc capo Bianco (cap Blanc). Cf. Forbig. Geogr. ant. II. p. 172. — ὡς εἶδον (οἱ Ἀθηναῖοι τὰς Χίας ναῦς). Paulo post τέ Kruegero suspectum est. — αἱ μάλιστα ὁρμήσασαι, quae ante alias longissime procurrerant (Port.), quae maxime festinaverant. — διαφθείρονται. Cf. adn. II, 84, 3. — ἐκπίπτουσι, eiiciuntur. Cf. adn. II, 92, 3. — ὑπὸ τῷ Μίμαντι. „Μίμας mons excelsus, de quo Strab. l. XIV. p. 645. ed. Par.“ HUDS. Cf. interpr. Hom. Od. III, 172. et Forbig. l. d. — λιμένα, Φοινικοῦντα καλούμενον. „Stephanus: ἔστι καὶ Φοινικοῦς λίμνη· Θουκυδίδης ὀγδόῃ. Sed Pinedo et Holstenius recte legunt λιμήν. Liv. XXXVI, 45: Romani Chium petentes Phoenicuntem primum portum Erythraeae terrae praetervecti. Add. XXXVII, 16.“ DUK. Essetne hodie Tschesme portus, qui non posset esse Κασύστης λιμήν (apud Strab. p. 644.) sub Coryco situs, quaesivimus in ed. mai. Et esse Tschesme affirmat Leak. It. As. p. 263., at Eghri Liman vult esse Hamilton. It. II. p. 6. Cf. Forbig. l. d. p. 185. — παρεσκευάζοντο ἐς τὸν τειχισμόν. „Dobraeum de vi illius voc. τειχισμόν dubitavisse mirum est, quum ex c. 38. primam rem ab Atheniensibus in Chio gestam fuisse, ut Delphinium munirent, appareat. Praeparationes igitur munitionis, de quibus hic dicitur, erant tales, qualium mentio facta est IV, 69., σίδηρός τε καὶ λιθουργοὶ καὶ τἄλλα ἐπιτήδεια.“ ARN. Id tamen si voluit Thu-

1 35. Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος Ἱπποκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος ἐκπλεύσας δέκα μὲν Θουρίαις ναυσίν, ὧν ἦρχε Δωριεὺς ὁ Διαγόρου τρίτος αὐτός, μιᾷ δὲ Λακωνικῇ, μιᾷ δὲ Συρακοσίᾳ, καταπλεῖ ἐς Κνίδον· ἡ δ' ἀφειστήκει ἤδη ὑπὸ Τισ-
2 σαφέρνους. καὶ αὐτοὺς οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ ὡς ᾔσθοντο, ἐκέλευον ταῖς μὲν ἡμισείαις τῶν νεῶν Κνίδον φυλάσσειν, ταῖς δὲ περὶ Τριόπιον οὔσαις τὰς ἀπ'

Ἱπποκράτης ἐκ Πελοποννήσου ἐς Κνίδον ἤδη ἀφεστηκυῖαν καταπλεῖ καὶ ἓξ μὲν ναῦς ἐς Τριόπιον πέμψας ἀποβάλλει, τὴν δὲ Κνίδον σώζει.

Cap. 35. §. 1. ἀφειστήκει. Vat. Mosqu. Bekk. ἀφεστήκει. Nihil refert. Vid. V, 57. VII, 7. VIII, 100. et ed. mai. I. 1. p. 228.

ὑπό videtur olim fuisse in Cl., nam ᾱ est supra rasuram, et spiritus ᾱ corr. mutatus. De Palmerii coniectura post nos recepit Bekk. Vulgo male ἀπό. Cf. ed. mai. et adn.

cydides, additum cupimus τῆς Χίου vel τοῦ Δελφινίου, quod articulo solo obscurius designatur. Et Thirwallus Hist. Gr. IV. p. 22. Athenienses ad illas res parandas Lesbum navigasse, non advexisse eas Samo (33, 2.), miratur.

Cap. 35. §. 1. Θουρίαις. „Ergo Thuri[n]i Italici nunc Peloponnesiorum socii, qui olim tam alacri studio ad Athenienses propensi erant (cf. VII, 33. extr.), Spartanis autem societatem denegaverant (VI, 104.)? An vicerat et redierat eiecta (VII, 33.) eà pars, quae Lacedaemoniis favebat (Ol. XCII, 1. a. Chr. 412.), et invicem ex urbe eiecerat adversarios, qui Atheniensibus addicti erant?“ HAACK. Ita est. Cf. Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 139. (ed. 2. I. p. 751.) et Hertl. ad h. l. — Δωριεύς. Cf. adn. III, 8. et Paul. Encycl. in h. v. Hic maxime memores esse debemus verborum Pausaniae: διωχθέντες (Δωριεὺς καὶ Πεισίδωρος) ὑπὸ τῶν ἀντιστασιωτῶν ἐκ τῆς Ῥόδου καὶ ἐς Ἰταλίαν παρὰ Θουρίους ἀπελθόντες. VI, 7, 2. Cf. de hac re dicta in ed. mai. — ἀφειστήκει ... ὑπὸ Τισσαφέρνους, ad defectionem adducta erat a Tiss. Cf. adn. I, 8, 2. VII, 78, 7. Vulgatam vix recte comparato loco VIII, 109. excusavit Krueg. ad Dion. p. 344. et Stud. phil. II. p. 197. Nam si Cnidus a Tissapherne defecisset, nec Lacedaemonii, tunc socii huius, illuc navigassent, nec Athenienses urbem aggressi esse paulo post (§. 3.) dicerentur. Et deficimus ab iis, quibus paruimus aut foederati fuimus, paruerat autem Cnidus Atheniensibus.

§. 2. ὡς ᾔσθοντο. Simul audi καταπλεύσαντας ἐς Κνίδον. Cf. Duk. ad VII, 69. et supra 24, 6. — ταῖς ἡμισείαις. Dativi non pendent ex ἐκέλευον (cf. adn. I, 44, 1.), sed sunt dativi instrumenti. Φυλάσσειν igitur infinitivi nomen debet esse αὐτούς, sive hoc pronomen commate post Μιλ. posito cum ipsis ἐκέλευον φυλάσσειν iungendum, sive ad haec ἀπὸ κοινοῦ repetendum est. — ταῖς δὲ ... οὔσαις. „Verba περὶ Τριόπ. οὔσ. ... non arcte iungenda sunt cum ταῖς δέ [i. e. ταῖς δὲ ἡμισείαις, sed cohaerent cum praedicato ξυλλαμβάνειν]; nondum enim erant illae circa Triopium, sed eo erant iturae.“ HAACK. —

*Αἰγύπτου ὁλκάδας προςβαλλούσας ξυλλαμβάνειν·
ἔστι δὲ τὸ Τριόπιον ἄκρα τῆς Κνιδίας προὔχουσα,
Ἀπόλλωνος ἱερόν. πυθόμενοι δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ* 3
*πλεύσαντες ἐκ τῆς Σάμου λαμβάνουσι τὰς ἐπὶ [τῷ]
Τριοπίῳ φρουρούσας ἓξ ναῦς· οἱ δ᾽ ἄνδρες ἀπο-
φεύγουσιν ἐξ αὐτῶν. καὶ μετὰ τοῦτο ἐς τὴν Κνίδον
καταπλεύσαντες καὶ προςβαλόντες τῇ πόλει ἀτει-
χίστῳ οὔσῃ ὀλίγου εἷλον. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ αὖθις* 4

§. 2. *προςβαλλούσας.* Vat. C. D. E. Laur. K. m. *προςβαλούσας.* At cf. adn.

§. 3. *τῷ Τριοπίῳ* Vat. Bekk., quod placet, quia paulo ante bis commemoratum est Triopium, et semel iam articulo addito, qui redit §. 4. Vulgo *τῷ* hic abest. Cf. sd. VII, 20, 1., sed etiam ib. 5, 2., item VIII, 60.

τὰς ἀπ᾽ Αἰγύπτου ὁλκάδας ...ξυλλαμβάνειν (comprehendere, cf. Duk. et Ind. Xen. Anab.) „Statuendum videtur eas ... onerarias commeatus [cf. IV, 53, 3. adn.] advexisse Atheniensibus. ... Quae sententia eo confirmatur, quod hi, de Peloponnesiorum consilio certiores facti, illico ad Triopium contendisse narrantur, scilicet ne commeatus ipsorum interciperetur. ... Sed obiecerit aliquis non verisimile esse ex Aegypto, quae Persarum regis imperio paruerit, frumenta apportata fuisse Atheniensibus eiusdem regis hostibus. At hoc tempore Aegyptii sub Amyrtaeo in libertatem se videntur vindicasse.“ KRUEG. ad Dion. p. 356. „Duobus certe annis post, a. Chr. 410., legimus de rege Aegyptiorum tam potenti, ut in Phoenicen se irrupturum esse minatus sit. Diod. XIII. p. 355.“ ARN. — *προςβαλλούσας.* Quum (vel, per traiectionem ad I, 90, 1. illustratam, quae) appellerentur (ad Triopium). Cf. adn. VI, 4, 5. Male Haas. impetu facto, quasi legeretur *προςβαλόντας*; nam nomen infinitivorum paulo ante vidimus esse *αὐτούς.* — *Τριόπιον.* Cf. Wass. ad h. l. Hodie est *cape Crio* (*κάβος Κρύος*), vid. Clark. It. II. 1. p. 213. 2. p. 319., vel fortasse potius extrema pars paeninsulae ei vicinae, si *Crio* olim fuerit insula. Cf. Hoffm. ad Schediasm. p. 253. sqq., sed etiam Ross. It. per ins. Graec. II. p. 82. — *Ἀπόλλωνος ἱερόν.* Significantne Apollinis templum an Apollini sacrum (*Τριόπιον*)? Illud quidem absurdum videtur Bloomfieldio, nobis non item, dummodo cogites, quid Graecis sit *ἱερόν*, templum. Cf. adn. I. 134, 1. IV, 90, 2. et de templis in promontoriis exstructis Bloomf. ad IV, 116. Ceterum ne alteri quidem explanationi genitivus obstat. Cf. Matth. Gr. §. 315. 1. Rost. §. 108. adn. 1. Et videtur ea ideo praeferenda esse, quod a Scylace Triopium *ἀκρωτήριον ἱερόν* vocatur. Cf. Forbig. Geogr. ant. II. p. 209.

§. 3. *ἀτειχίστῳ οὔσῃ.* Ut Ioniae urbes. Cf. adn. III, 33, 2. et supra 31, 3. Idem de Co audiemus 41, 2., de Camiro 44, 2., de Lampsaco c. 62., de Cyzico 107. — *ὀλίγου.* Cf. adn. IV, 124, 1.

*προςέβαλλον· καὶ ὡς, ἄμεινον φραξαμένων αὐτῶν
ὑπὸ νύκτα καὶ ἐπειςελθόντων αὐτοῖς τῶν ἀπὸ τοῦ
Τριοπίου ἐκ τῶν νεῶν διαφυγόντων, οὐκέθ᾽ ὁμοίως
ἔβλαπτον, ἀπελθόντες καὶ δῃώσαντες τὴν τῶν Κνι-
δίων γῆν ἐς τὴν Σάμον ἀπέπλευσαν.*

Λακεδαιμονίων εὐπορία, οἳ πρὸς Τισσαφέρνην ἄλλας ξυνθήκας ποιοῦνται.

1 36. *Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Ἀστυόχου ἥκοντος
ἐς τὴν Μίλητον ἐπὶ τὸ ναυτικόν, οἱ Πελοποννήσιοι
εὐπόρως ἔτι εἶχον ἅπαντα τὰ κατὰ τὸ στρατόπεδον·
καὶ γὰρ μισθὸς ἐδίδοτο ἀρκούντως, καὶ τὰ ἐκ τῆς
Ἰάσου μεγάλα χρήματα διαρπασθέντα ὑπῆν τοῖς
στρατιώταις, οἵ τε Μιλήσιοι προθύμως τὰ τοῦ πο-*
2 *λέμου ἔφερον. πρὸς δὲ τὸν Τισσαφέρνην ἐδόκουν
ὅμως τοῖς Πελοποννησίοις αἱ πρῶται ξυνθῆκαι, αἱ
πρὸς Χαλκιδέα γενόμεναι, ἐνδεεῖς εἶναι καὶ οὐ πρὸς
σφῶν μᾶλλον, καὶ ἄλλας ἔτι Θηραμένους παρόντος
ἐποίουν· καὶ εἰσὶν αἵδε.*

§. 4. *ἐπειςελθόντων.* Cf. sd. II, 38, 2.
ἀπελθόντες Vat. Bekk. Vulgo *ἐπελθόντες.* Quod ita defendit Golisch. de loc. quibusd. Thuc. p. 8., ut arcte iungat *ἐπελθόντες καὶ δῃώσαντες.* „Si vero quis,“ inquit, „*ἐπελθόντες* otiosum dicat, vehementer errat, quia *ἐπελθόντες* significat Athenienses non inter viam et reditum, sed incursionibus de industria factis agros vastasse. Neque deinde praetermittendum est *ἐπέρχεσθαι* et *ἐπιέναι* cum verbo *δῃοῦν* vel simili saepe coniungi, cuius usus praeter locum VII, 49. aliud exemplum est II, 11. Cf. III, 26.“ In his tamen exemplis verbum alterum alteri non, ut hic, adiectum, sed aptius subiectum est.

Cap. 36. §. 1. *ἐς* Vat. C. Bekk. In E. *εἰς.* Vulgo *ὡς*, quod male hinc commemorant nonnulli grammatici recentiores, velut Bernh. Synt. p. 215. et Gottschick. Gr. e. 128, 13., quos redarguimus in ed. mai. ad I, 50.

§. 2. *ἔτι* Vat. Bekk. Vulgo *ἐπί.* „Quae praepositio quo

§. 4. *αὐτῶν.* I. e. *τῶν Κνιδίων.* — *ἀπελθόντες*, digressi (ab *urbe* Cnido).

Cap. 36. §. 1. *Ἀστυόχου ἥκοντος.* Vid. c. 33. — *ἔτι*, etiamtum, sed paulo post non item. Vid. c. 46. — *τὰ ... χρήματα.* Vid. c. 28. et de collocatione verborum adn. I, 90, 1. — *ὑπῆν.* „Suppeditabat, ad manum, in promptu erat.“ BAU. Cf. Abr.

§. 2. *πρὸς δὲ τὸν Τισσαφέρνην.* Haec, quae post *πρῶται* collocanda forsitan videantur, praemissa esse a Thuc., quod opponeret ceteris rebus et rationibus, quae commodae satis viderentur Peloponnesiis, non item opportunam conditionem foederis Persici, recte docuit Haack. „Cf. Gr. §. 50. 10. adn. 1.“ KRUEG. — *τοῖς Πελοποννησίοις.* Peloponnesios male a Lacedaemoniis distinguit ita Lachmannus Hist. Gr. p. 107., ut illis solis foedus displicuisse dicat. At Peloponnesiorum nomine Lacedaemonii contineri solent. — *πρὸς σφῶν.* Cf. adn. II, 86, 5. — *μᾶλλον* (*ἢ πρὸς τοῦ Τισσαφέρνους*). — *ἐποίουν*,

αἱ δεύτεραι ξυνθῆκαι Λακεδαιμονίων καὶ βασιλέως Δαρείου.

37. „Ξυνθῆκαι Λακεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμά- 1
χων πρὸς βασιλέα Δαρεῖον καὶ τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως καὶ Τισσαφέρνην, σπονδὰς εἶναι καὶ φιλίαν κατὰ τάδε. ὁπόση χώρα καὶ πόλεις βασι- 2
λέως εἰσὶ Δαρείου, ἢ τοῦ πατρὸς ἦσαν ἢ τῶν προγόνων, ἐπὶ ταύτας μὴ ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ μηδὲ κακῷ μηδενὶ μήτε Λακεδαιμονίους μήτε τοὺς ξυμμάχους τοὺς Λακεδαιμονίων, μηδὲ φόρους πράσσεσθαι ἐκ τῶν πόλεων τούτων μήτε Λακεδαιμονίους μήτε τοὺς ξυμμάχους τῶν Λακεδαιμονίων· μηδὲ Δαρεῖον βασιλέα μηδὲ ὧν βασιλεὺς ἄρχει ἐπὶ Λακεδαιμονίους μηδὲ τοὺς ξυμμάχους ἰέναι ἐπὶ πολέμῳ μηδὲ κακῷ
3 μηδενί. ἢν δέ τι δέωνται Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι βασιλέως, ἢ βασιλεὺς Λακεδαιμονίων ἢ τῶν ξυμμάχων, ὅ τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους, τοῦτο ποιοῦσι
4 καλῶς ἔχειν. τὸν δὲ πόλεμον τὸν πρὸς Ἀθηναίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κοινῇ ἀμφοτέρους πολεμεῖν· ἢν δὲ κατάλυσιν ποιῶνται, κοινῇ ἀμφοτέρους ποιεῖσθαι. ὁπόση δ' ἂν στρατιὰ ἐν τῇ χώρᾳ τῇ βασιλέως ᾖ μεταπεμψαμένου βασιλέως, τὴν δαπάνην βασιλέα
5 παρέχειν. ἢν δέ τις τῶν πόλεων, ὁπόσαι ξυνέθεντο βασιλεῖ, ἐπὶ τὴν βασιλέως ἴῃ χώραν, τοὺς ἄλλους κωλύειν καὶ ἀμύνειν βασιλεῖ κατὰ τὸ δυνατόν. καὶ ἤν τις τῶν ἐν τῇ βασιλέως χώρᾳ ἢ ὅσης βασιλεὺς ἄρχει ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων ἴῃ ἢ τῶν ξυμμάχων, βασιλεὺς κωλυέτω καὶ ἀμυνέτω κατὰ τὸ δυνατόν."

sensu participiorum genitivis iungatur, docet Matth." GOELL. Ille hoc loco vel in ed. 3. §. 365. 1. utitur. Sed ἔτι ob c. 38. init., ubi Theramenes profectus esse dicitur, et quae de praesentia eius iam prius narrata sunt, aptius est. De Theramenis nomine cf. sd. 26, 1. Hic Θηριμ. ex libris mss. non affertur.

Cap. 37. §. 1. τοῦ βασιλέως. „Malim τοὺς βασιλέως." BEKK., qui nunc recepit, quod probat Dind. in Steph. Thes. II. p. 166. Cf. tamen adn. §. 2.

§. 2. μηδὲ φόρους Bekk., quia non singula nomina negantia disiunguntur, sed enunciationes negantes copulantur μὴ ἰέναι ... μηδὲ πράσσεσθαι. Cf. adn. V, 47, 2. Vulgo μήτε. Λακεδαιμονίους — Λακεδαιμονίων μηδέ om. Vat.

μηδὲ ὧν. Vat. μήτε ὧν. Cf. sd. II, 49, 5.

βασιλεύς sine articulo Cl. Vat. Mosqu. Bekk. Vulgo ὁ βασ. Cf. adn.

μηδὲ τούς. Vat. Mosqu. μήτε τούς, quasi in superioribus dictum esset μήτε ἐπὶ Λακεδ. Cf. sd. II, 49, 5. Sed vel neglecta iteratio articuli obstat.

μηδενί. Vat. μηθενί. Cf. sd. 8, 4.

§. 3. Λακεδαιμόνιοι. Vat. οἱ Λακεδ. At vid. paulo post et §. 1. 2. 5. item c. 18. et adn. 58, 4.

„Pro medio." BAU. Proprie tamen non prorsus idem valet. Cf. adn. V, 76, 2. De imperfecto cf. adn. IV, 16, 1.

Cap. 37. §. 1. Ξυνθῆκαι ... σπονδάς. Differre haec nomina vidimus iam in adn. ad V, 47, 11. — τοὺς παῖδας τοῦ (cf. sd.) βασιλέως. Artaxerxem et Cyrum. „Filios autem regis credibile est ideo in foedere nominatos esse, ut eo post obitum patris obligarentur; apparet enim novum regem non putatum esse teneri actis decessoris, nisi ipse ea probasset." ARN.

§. 2. ἐπὶ ταύτας μὴ ἰέναι. Haec substituta sunt in locum verborum superioris foederis perniciosissimorum βασιλέως ἔστω, 18, 1.; sed ne his quidem Graeciae libertati satis consultum esse facile intelligitur. — φόρους πράσσεσθαι ἐκ τῶν πόλεων τούτων. Respicitur ad urbes Graecas in Asia sitas et tributa ex his ab Atheniensibus exacta (cf. c. 5.), quod Lacedaemonii vetantur facere. De praepos. cf. adn. 5, 3. — ὧν βασιλεὺς ἄρχει. Hic, ubi nonnulli libri et similia verba §. 5. ὅσης βασιλεὺς ἄρχει articuli omissioni favent, Bekkero refragari noluimus. Legitur tamen de rege Persarum ὁ βασιλεύς in cunctis libris mss. hoc cap. ineunt. et 48, 4. et in omnibus praeter malum Mosqu. c. 47., quos locos mutare eo minus audemus, quod articulo usi sunt ex Atticis Isocr. Panath. §. 162., Xen. Anab. II, 4, 4. (et optimis libris omnibus testantibus 6, 38.) Hell. VII, 1, 37. 38., Demosth. Παραπρ. §. 137. et de Rhod. libert. p. 193., ubi eum a Bekk. invitis omnibus libris deletum esse adnotat Arn., praeterea complures scriptores non Attici, de quibus cf. ed. mai., sd, c. 47. „Articulum non ferendum esse, si Persarum rex dicatur, librorumque auctoritatem in hac re levem esse censet L. Dind. ad Steph. Thes. t. II. p. 165. sq. Benseler ad Isocr. Areop. p. 124. sqq. articulum tantum in iis locis poni dicit, in quibus Persae antea sint commemorati, et ὁ βασιλεύς eodem sensu quo ὁ βασιλεὺς αὐτῶν sit dictus. Sed haec sententia Thucydidis quidem locis non firmatur." HERTL. ad c. 47. Add. Born. ad Xen. Mem. III, 5, 26. et Baiter. ad Isocr. Pan. §. 145.

§. 4. ὁπόση δ' ἂν ... παρέχειν. Hoc est caput praecipuum foederi adiectum. De re cf. Iustin. V, 2.

§. 5. ἐν τῇ βασ. χ. ... ἄρχει. „Distinguit regionem regis Persarum et cui imperet. Differuntne istae? aut qui differunt? Nempe χώρα βασιλέως fuerit Persis, Media, Babylonia, aliae partes Asiae maioris; ὅσης ἄρχει, Graecae civitates Ioniae, aliae Asiae minoris, ... et quicquid ultra Asiam occupatum Persae tenerent ... Solent talia [distincte dici] in formulis publice solemnibus, ne fraudi sit locus." BAU.

οἱ Ἀθηναῖοι ἐς Χίον ἀποβάντες Δελφίνιόν τε τειχίζουσι, καὶ τοὺς Χίους Ἀστύοχον μάτην ἐπικαλουμένους ἐς μεγάλην ἀπο-

38. Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ξυνθήκας Θηραμένης 1 μὲν παραδοὺς Ἀστυόχῳ τὰς ναῦς ἀποπλέων ἐν κέλητι ἀφανίζεται. οἱ δ' ἐκ τῆς Λέσβου Ἀθηναῖοι ἤδη 2 διαβεβηκότες ἐς τὴν Χίον τῇ στρατιᾷ καὶ κρατοῦντες γῆς καὶ θαλάσσης Δελφίνιον ἐτείχιζον, χωρίον ἄλλως τε ἐκ γῆς καρτερὸν καὶ λιμένας ἔχον καὶ τῆς τῶν Χίων πόλεως οὐ πολὺ ἀπέχον. οἱ δὲ Χῖοι ἐν 3

Cap. 38. §. 1. *μετὰ δέ.* δέ om. Vat.

Θηραμένης. Aug. Pal. It. Lugd. *Θηριμένης.* In K. et m. ι superscr. Cf. ad c. 26.

§. 2. *ἐς.* „*διαβεβηκότες τὴν Χίον* quidem omnes libri tam scripti quam editi, quos vidi. Sed credo propter ultimam syllabam vocis *διαβεβηκότες* neglectam esse praepositionem *ἐς*, et legendum *διαβεβηκότες ἐς τὴν Χίον.* Thuc. I, 114. *καὶ ἐς αὐτὴν διαβεβηκότος ἤδη Περικλέους στρατιᾷ Ἀθηναίων.*" DUK., cui paruerunt editores recentiores. Cf. I, 64. 115. III, 3. 85. et alia multa *διαβαίνειν* cum *ἐς* coniuncti exempla Thucydidea in Betant. Lex. atque adn. V, 2. Ceterum *ἐς* tacitus Vat. in Bekk. ed. stereot. contra ed. mai.

γῆς. Vat. *καὶ γῆς*, non male, ut in *καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν* V, 18, 47. Alibi sic *τέ.* Cf. Betant. l. d. p. 200.

ἐκ γῆς. Vat. *ἐκ τῆς γῆς*, ne hoc quidem falso. Cf. adn. IV, 31, 2. et Betant. l. d.

Cap. 38. §. 1. *κέλητι.* Cf. adn. IV, 9, 1. — *ἀφανίζεται.* Comparatis locis IV, 80. et Plut. Lys. c. 7. hic valere *διεφθάρη* voluit demonstrare Didotius. Sed illos duos locos non eiusdem generis esse, nec Thucydidem hoc exprimere volentem ambigue locuturum fuisse respondet Bloomf. Nec IV, 80. perdendi notio ipsi verbo subiicienda est, etsi *ἀφανισμός* ibi effectus est *διαφθορᾷ.* Hic „Thucydides videtur dicere illum evanuisse sive evasisse in ipso reditu (*ἀποπλέοντα*, non *ἀποπλεύσαντα*), nec unquam Spartam revertisse. Cf. VI, 61., ubi formula *οὐ φανεροὶ ἦσαν* legitur de fuga Alcibiadis eiusque amicorum ad causam dicendam domum redeuntium." ARN. Nobis comparatis verbis IV, 80. verisimile videtur Thucydidem ipsum ignorasse, quid in discessu de Theramene factum esset. Igitur *οὐκέτι ὤφθη* bene explanat Dukas. At mari illum haustum esse perspicue verbis significari putat Thirw. Hist. Gr. IV. p. 22.; nam ita *ἀφανίζειν* legi, ut sit mergere aqua, velut Xen. Hell. I, 6, 33: *Καλλικρατίδας ἀποπεσὼν ἐς τὴν θάλατταν ἠφανίσθη* (cf. Plut. l. d.), Aelian. V. H. XII, 61: *Βορρᾶς ... τὴν δύναμιν αὐτοῦ τὴν ναυτικὴν ἠφάνισεν.* Add. Plut. Pomp. c. 80. extr. et Caes. 49. Mira certe comminiscitur Lachm. Hist. Gr. I. p. 108. Theramenem a Lacedaemoniis, qui hic non sunt nominati, punitum putans.

§. 2. *γῆς* sine artic. (qui vulgo invitis membranis hic legebatur) non ad *τὴν Χίον* referendum, sed generatim dictum esse ex contrario *θαλάσσης* intelligitur. Cf. 46, 2. *τῆς ἐς γῆν καὶ θάλασσαν ἀρχῆς*, I, 62. al. — *Δελφίνιον.* „Harpocration p. 119. *χωρίον ἐν Χίῳ* vocat; mallem *φρούριον.* Distat a Chiorum

ρίαν καθιστᾶσι. Μιλήτῳ δὲ ἐν τούτῳ γίγνονται ἐπίπλοι.

πολλαῖς ταῖς πρὶν μάχαις πεπληγμένοι καὶ ἄλλως ἐν σφίσιν αὐτοῖς οὐ πάνυ εὖ διακείμενοι, ἀλλὰ καὶ τῶν μετὰ Τυδέως τοῦ Ἴωνος ἤδη ὑπὸ Πεδαρίτου ἐπ' ἀττικισμῷ τεθνεώτων, καὶ τῆς ἄλλης πόλεως κατ' ἀνάγκην ἐς ὀλίγον κατεχομένης, ὑπόπτως διακείμενοι ἀλλήλοις ἡσύχαζον, καὶ οὔτ' αὐτοὶ διὰ ταῦτα, οὔτε οἱ μετὰ Πεδαρίτου ἐπίκουροι ἀξιόμαχοι αὐτοῖς ἐφαί-
4 νοντο. ἐς μέντοι τὴν Μίλητον ἔπεμπον κελεύοντες σφίσι τὸν Ἀστύοχον βοηθεῖν· ὡς δ' οὐκ ἐσήκουεν, ἐπιστέλλει περὶ αὐτοῦ ἐς τὴν Λακεδαίμονα ὁ Πεδά-
5 ριτος ὡς ἀδικοῦντος. καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ Χίῳ ἐς τοῦτο καθειστήκει τοῖς Ἀθηναίοις· αἱ δ' ἐκ τῆς Σάμου νῆες αὐτοῖς ἐπίπλους μὲν ἐποιοῦντο ταῖς ἐν τῇ Μιλήτῳ, ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντανάγοιεν, ἀναχωροῦντες πάλιν ἐς τὴν Σάμον ἡσύχαζον.

§. 4. *ὁ Πεδάριτος.* ὁ om. Vat. Bekk. Bene tamen hic articulus legitur, quum eiusdem viri paulo ante bis facta fuerit mentio. Ceterum Paedar. in toto cap. Valla. Cf. ad c. 32.

§. 5. *ἐπεί.* Vat. Lugd. *ἐπειδή.*

ἀναχωροῦντες. Vat. *ἀποχωροῦντες.* Cf. ad. II, 79, 6. et al.

urbe millia 18., inquit Tournefort. [II. p. 74.] Nunc *port Delphin* [*porto Delfino*]." WASS. Add. *Κορ. Ἄτακτ.* p. 11., qui apud Graecos *σώζειν καὶ σήμερον τοὔνομά του* admonet.

§. 3. *ἐν πολλαῖς ... πεπληγμένοι.* De re vid. c. 24., de verbo *πλησσ.* adn. III, 18, 2. — *ἐν σφίσιν αὐτοῖς*, inter se. Cf. adn. IV, 25, 9. — *οὐ πάνυ εὖ διακείμενοι.* „Vid. c. 24. extr. cl. c. 31. init." HAACK. — *Τυδέως τοῦ Ἴωνος*, i. e. Ionis filio. „Ion Chius poeta non incelebris, de quo Suidas in *Ἀθηναῖος* agit [et singularibus libellis exposuerunt E. Koepkius Berol. 1836. et Car. Nieberdingius Lips. a. 1836., praeter quos conferri possunt literarum Graecarum historiae scriptores, velut Bernh. II. p. 594. sq.], coepit docere tragoediam Olymp. LXXXII., ut idem [Suidas] tradit in *Ἴων.* Itaque aetas quidem non obstat, quominus huius Tydei pater esse potuerit. Sed fortassis nullum aliud est huius rei argumentum." DUK. — *ἐς ὀλίγον κατεχομένης*] ἤτοι ἀναγκαζομένης ὀλιγαρχεῖσθαι, ἢ ἐπ' ὀλίγον πειθομένης καὶ ἀκροωμένης· ὃ καὶ μᾶλλον. Schol. „Recte prior Schol. Cf. V, 81: *τὰ ἐν Σικυῶνι ἐς ὀλίγους μᾶλλον κατέστησαν αὐτοὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι.* [Cf. adn. II. 37, 1.] De Chiorum optimatibus legimus c. 9. extr. cl. c. 14." HAACK. Memorabilem esse singularem numerum, praesertim articulo carentem, sed neutrum *ὀλίγον* factum videri vocabulum idem significans quod *ὀλιγαρχίαν*, explicat Arn.

§. 4. *ὡς δ' οὐκ ἐσήκουεν.* Ut minatus erat. Vid. c. 33.

§. 5. *ἐς τοῦτο καθειστήκει*, in eum statum redacta erant. — *αἱ ... νῆες αὐτοῖς.* Est exemplum dativi ad III, 98, 1. illustrati. — De ipsis navibus cf. c. 35. extr. — *ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντανάγοιεν*] αἱ ἐν τῇ

ἐκ τῆς Μιλήτου Ἀντισθένης καὶ ἕνδεκα Σπαρτιατῶν ξύμβουλοι ὡς ἐπὶ Ἰωνίας καὶ ἐντεῦθεν ἐφ' Ἑλλησπόντου πλευσόμενοι, Μήλῳ προσβαλόντες, καὶ πρὸς τὴν Κρήτην ἀποτραπόμενοι, ἐς Καῦνον καταίρουσι.

39. Ἐκ δὲ τῆς Πελοποννήσου ἐν τῷ αὐτῷ χει- 1
μῶνι αἱ τῷ Φαρναβάζῳ ὑπὸ Καλλιγείτου τοῦ Με-
γαρέως καὶ Τιμαγόρου τοῦ Κυζικηνοῦ πρασσόντων
παρασκευασθεῖσαι ὑπὸ Λακεδαιμονίων ἑπτὰ καὶ
εἴκοσι νῆες ἄρασαι ἔπλεον ἐπὶ Ἰωνίας περὶ ἡλίου
τροπάς· καὶ ἄρχων ἐπέπλει αὐτῶν Ἀντισθένης Σπαρ-
τιάτης. ξυνέπεμψαν δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ ἕνδεκα 2
ἄνδρας Σπαρτιατῶν ξυμβούλους Ἀστυόχῳ, ὧν εἷς
ἦν Λίχας ὁ Ἀρκεσιλάου. καὶ εἴρητο αὐτοῖς ἐς Μί-
λητον ἀφικομένους τῶν τε ἄλλων ξυνεπιμελεῖσθαι,
ᾗ μέλλει ἄριστα ἕξειν, καὶ τὰς ναῦς ταύτας ἢ αὐτάς,
ἢ πλείους ἢ καὶ ἐλάσσους, ἐς τὸν Ἑλλήσποντον ὡς
Φαρνάβαζον, ἢν δοκῇ, ἀποπέμπειν, Κλέαρχον τὸν
Ῥαμφίου, ὃς ξυνέπλει, ἄρχοντα προστάξαντας, καὶ
Ἀστύοχον, ἢν δοκῇ τοῖς ἕνδεκα ἀνδράσι, παύειν τῆς
ναυαρχίας, Ἀντισθένην δὲ καθιστάναι· πρὸς γὰρ
τὰς τοῦ Πεδαρίτου ἐπιστολὰς ὑπώπτευον αὐτόν.
πλέουσαι οὖν αἱ νῆες ἀπὸ Μαλέας πελάγιαι Μήλῳ 3

Cap. 39. §. 1. *ἐπέπλει* Vat. Bekk. Vulgo *ἔπλει*. Sed aut cum iis aut in iis navigavit desideramus, et cf. IV, 11. *ναύαρχος δὲ αὐτῶν ἐπέπλει Θρασυμηλίδας* et Bet. Lex. Thuc. I. p. 379.

§. 2. *ναυαρχίας*. Vat. G. *ναυμαχίας*. Cf. ad. 20, 1.

§. 3. *πελάγιαι*. Vat. *πλαγίαι*. It. *πλάγιαι*. At cf. adn.

Μιλήτῳ δηλονότι νῆες. Schol. De *μή* et optativo cf. adn. II, 15, 1.

Cap. 39. §. 1. *ὑπὸ Καλλιγείτου ... πρασσόντων*. Cf. c. 6. 8. *Ὑπό* autem deesse malimus, ut naves Calligiti et Timagorae opera a Lacedaemoniis paratae dicantur, nisi forte postea *ἀπὸ Λακεδ.* legendum est ad originem harum navium declarandam, quae Pharnabazo per (*ὑπό*) Timagoram et Calligitum rem agentes et urgentes (*πρασσόντων*) ab (*ἀπό*) Lacedaemoniis sint impetratae. — *ἡλίου τροπάς*] *τὰς χειμερινὰς δηλονότι*. Schol.

§. 2. *ξυμβούλους Ἀστυόχῳ*. „Ut Cnemo II, 85., Alcidae III, 76., Agidi V, 63." ARN. Cf. adn. II, 85. — *Λίχας*. Cf. V, 50. et adn. V, 22. — *ἀφικομένους*. Cf. adn. II, 11, 7. — *ἢ αὐτάς*. „Aut ipsas, i. e. neque plures nec pauciores, sed numero integro relicto." HAACK. — *Κλέαρχον ... προστάξαντας*. Ex decretis c. 8. — *τοῖς ἕνδεκα ἀνδράσι*. Haec abesse poterant, ut modo sola *ἢν δοκῇ* legimus; posita autem perspicuitatis causa dicta sunt pro *αὐτοῖς*. (Valla: iisdem.) Tum ad *καθιστάναι* audi *ναύαρχον*. — *τὰς ... ἐπιστολάς*. Vid. 38, 4. et de plurali adn. I, 132, 5. *Πρός* est secundum, propter. Cf. Krueg.

§. 3. *πελάγιαι*, per altum. Cf. 44, 3. 60. 101. et hic Bloomf. in ed. 2. Add. Rost.

προσέβαλον, καὶ περιτυχόντες ναυσὶ δέκα Ἀθηναίων
τὰς τρεῖς λαμβάνουσι κενὰς καὶ κατακαίουσι. μετὰ
δὲ τοῦτο δεδιότες, μὴ αἱ διαφυγοῦσαι τῶν Ἀθηναίων
ἐκ τῆς Μήλου νῆες, ὅπερ ἐγένετο, μηνύσωσι τοῖς
ἐν τῇ Σάμῳ τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, πρὸς τὴν Κρή-
την πλεύσαντες καὶ πλείω τὸν πλοῦν διὰ φυλακῆς
ποιησάμενοι ἐς τὴν Καῦνον τῆς Ἀσίας κατῆραν.
4 ἐντεῦθεν δὴ ὡς ἐν ἀσφαλεῖ ὄντες ἀγγελίαν ἔπεμπον
ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Μιλήτῳ ναῦς τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι.

τοῖς Χίοις μέγιστα κακουμένοις Ἀστύοχος, πολλάκις ἐπικληθείς, τελευτῶν ὥρμητο μὲν βοηθεῖν.

1 40. Οἱ δὲ Χῖοι καὶ Πεδάριτος κατὰ τὸν αὐ-
τὸν χρόνον οὐδὲν ἧσσον, καίπερ διαμέλλοντα, τὸν
Ἀστύοχον πέμποντες ἀγγέλους ἠξίουν σφίσι πολιορ-
κουμένοις βοηθῆσαι ἁπάσαις ταῖς ναυσὶ καὶ μὴ
περιιδεῖν τὴν μεγίστην τῶν ἐν Ἰωνίᾳ ξυμμαχίδων
πόλεων ἔκ τε θαλάσσης εἰργομένην καὶ κατὰ γῆν
2 λῃστείαις πορθουμένην. οἱ γὰρ οἰκέται τοῖς Χίοις

προσέβαλον. Vat. Chr. *προσέβαλλον*, non recte.

μὴ αἱ. *αἱ* om. Vat. Sed significantur reliquae praeter tres illas.

Σάμῳ Vat. Vall. Bekk. Vulgo *νήσῳ*. Sed intelligitur Samos (cf. c. 41. extr.), quae quum nusquam antea commemorata sit, ἡ *νῆσος* praeter ceteras vocari non potest.

§. 4. *Μιλήτῳ*. Vat. *νήσῳ*. At nuncius ad Astyochum missus est (vid. c. 41.), quem tunc Mileti fuisse ex c. 36. et 38. compertum habemus.

τοῦ ξυμπαρακομισθῆναι. Vat. *χάριν τοῦ ξυμπαρ.*, ex interpr. Cf. adn. I, 4. extr. *Χάριν* apud infin. nusquam posuit Thuc. nec alibi pro *ἕνεκα* quam V, 70. *οὐ τοῦ θείου χάριν*.

Cap. 40. §. 1. *πέμποντες*. Vat. *πέμψαντες*. Sed vulgatum aptius de legatis iis, quos identidem mittebant.

Gr. §. 100. 2. adn. et Buttm. ed. 17. §. 123. 6. — *Μήλῳ*. Tunc ab Atheniensibus occupatae. Vid. l. V. extr. — *τὰς τρεῖς*. De articulo cf. adn. I, 116, 1. — *κενάς*. Est praedicatum verbi *λαμβάνουσι*, aut conferenda sunt adnotata ad I, 49, 5. — *κατακαίουσι*. De forma verbi cf. ad. II, 49, 5. — *ὅπερ ἐγένετο*. Cf. 41, 4. — *καὶ πλείω τὸν πλοῦν διὰ φυλακῆς ποιησάμενοι*, et longiore navigationis cursu per cautionem (adhibita cautione) facto. Dukas: *ἐπιμηκύναντες τὴν ὁδὸν φυλαττόμενοι πανταχῇ*. — *τῆς Ἀσίας*. Et quidem *τῆς Καρίας*. Cf. I, 116. et Forbig. Geogr. ant. II. p. 223.

Cap. 40. §. 2. *οἱ γὰρ οἰκέται*. De his servis Chiorum vid. Steph. Byz. v. *Χίος*, Athen. VI. p. 265. (c. 88. sqq.), nos in libello de Chio insula scripto (*Beiträge zur Kunde der Insel*

πολλοὶ ὄντες καὶ μιᾷ γε πόλει πλὴν Λακεδαιμονίων
πλεῖστοι γενόμενοι καὶ ἅμα διὰ τὸ πλῆθος χαλεπωτέρως ἐν ταῖς ἀδικίαις κολαζόμενοι, ὡς ἡ στρατιὰ
τῶν Ἀθηναίων βεβαίως ἔδοξε μετὰ τείχους ἱδρῦσθαι, εὐθὺς αὐτομολίᾳ τε ἐχώρησαν οἱ πολλοὶ πρὸς
αὐτοὺς καὶ τὰ πλεῖστα κακὰ ἐπιστάμενοι τὴν χώραν
οὗτοι ἔδρασαν. ἔφασαν οὖν χρῆναι οἱ Χῖοι, ἕως ἔτι 3
ἐλπὶς καὶ δυνατὸν κωλῦσαι, τειχιζομένου τοῦ Δελφινίου καὶ ἀτελοῦς ὄντος, καὶ στρατοπέδῳ καὶ ναυσὶν
ἐρύματος μείζονος προσπεριβαλλομένου, βοηθῆσαι
σφίσιν. ὁ δὲ Ἀστύοχος, καίπερ οὐ διανοούμενος διὰ
τὴν τότε ἀπειλήν, ὡς ἑώρα καὶ τοὺς ξυμμάχους προθύμους ὄντας, ὥρμητο ἐς τὸ βοηθεῖν. 41. ἐν τούτῳ 1
δὲ ἐκ τῆς Καύνου παραγίγνεται ἀγγελία, ὅτι αἱ
ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νῆες καὶ οἱ τῶν Λακεδαιμονίων
ξύμβουλοι πάρεισι. καὶ νομίσας πάντα ὕστερα εἶναι
τὰ ἄλλα πρὸς τὸ ναῦς τε, ὅπως θαλασσοκρατοῖεν
μᾶλλον, τοσαύτας ξυμπαρακομίσαι, καὶ τοὺς Λακε-

ἀκούσας δὲ τὰς ἐκ τῆς Πελοποννήσου ναῦς ἐς Καῦνον παραγενέσθαι, ἐκεῖ πλέων Κῶν τε ἐκπορθεῖ, καὶ ἐς Κνίδον κα-

§. 2. ἱδρῦσθαι Bekk. Vulgo ἱδρύσθαι. At υ perfecti ἵδρυμαι apud Atticos certe longum est. Cf. Dind. in Steph. Thes. et Pap. in Lex. v. ἱδρύω.

Cap. 41. §. 1. τὰ ἄλλα. Vat. Bekk. τἄλλα. Cf. sd. III, 90, 4.

Chios) p. 14. — μιᾷ γε πόλει πλὴν Λακεδαιμονίων πλεῖστοι γενόμενοι] πλείονες οἰκέται ἦσαν ἐν Χίῳ ἤπερ ἐν ἄλλῃ τινὶ πόλει πλὴν Λακεδαιμονίων· ἡ δὲ Λακεδαίμων πλείστους εἶχεν οἰκέτας. Schol. Aliter intellexit Clint. in Fast. Hellen., sed vid. ibi Krueg. p. 419. „Cf. Od. Muell. Dor. II. p. 46. sq. Wachsm. Ant. Gr. II. 1. p. 44. [ed. 2. II. p. 14.]“ GOELL. Verba μιᾷ γε πόλει contende cum I, 80: ὄχλῳ, ὅσος οὐκ ἐν ἄλλῳ ἑνί γε χωρίῳ Ἑλληνικῷ ἐστιν. Cf. adn. III, 39, 1. — ἐν ταῖς ἀδικίαις. In delictis suis, εἴ τι ἀδικοῖεν. — ἐπιστάμενοι τὴν χώραν] ἔμπειροι τῆς χώρας. Schol. Lugd.

§. 3. ἀτελοῦς ὄντος. Perfectum esse postea audiemus c. 55. — καὶ στρατοπέδῳ ... προςπεριβαλλομένου. Dum et exercitus et naves (Atheniensium) maiore etiam munitione circumdarentur. Ita haec intelligenda esse primus vidit Bred. Cui iure suffragatur Did. de nauticorum castrorum munitione comparans c. 55. προςβαλὼν τῶν Ἀθηναίων τῷ περὶ τὰς ναῦς ἐρύματι. Add. adn. I, 117, 1. — διὰ τὴν τότε ἀπειλήν. Vid. c. 23. et de τότε adn. I, 101, 2. Ad διανοούμενος audi βοηθῆσαι vel βοηθεῖν.

Cap. 41. §. 1. νομίσας πάντα ὕστερα εἶναι ..] νομίσας, φησί, πάντα ἐν δευτέρῳ εἶναι τοῦ [ξυμ]παρακομίσαι τὰς ναῦς, ὑπὲρ τοῦ θαλαττοκρατεῖν.

δαιμονίους, οἳ ἧκον κατάσκοποι αὐτοῦ, ἀσφαλῶς
περαιωθῆναι, εὐθὺς ἀφεὶς τὸ ἐς τὴν Χίον ἔπλει ἐς
2 τὴν Καῦνον. καὶ ἐς Κῶν τὴν Μεροπίδα ἐν τῷ παράπλῳ ἀποβὰς τήν τε πόλιν ἀτείχιστον οὖσαν καὶ ὑπὸ
σεισμοῦ, ὃς αὐτοῖς ἔτυχε μέγιστός γε δὴ ὧν μεμνήμεθα γενόμενος, ξυμπεπτωκυῖαν ἐκπορθεῖ, τῶν ἀνθρώπων ἐς τὰ ὄρη πεφευγότων, καὶ τὴν χώραν
καταδρομαῖς λείαν ἐποιεῖτο, πλὴν τῶν ἐλευθέρων·
3 τούτους δὲ ἀφίει. ἐκ δὲ τῆς Κῶ ἀφικόμενος ἐς τὴν
Κνίδον νυκτὸς ἀναγκάζεται ὑπὸ τῶν Κνιδίων παραινούντων μὴ ἐκβιβάσαι τοὺς ναύτας, ἀλλ', ὥςπερ
εἶχε, πλεῖν εὐθὺς ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς εἴκοσιν, ἃς ἔχων Χαρμῖνος εἷς τῶν ἐκ Σάμου στρατηγῶν
ἐφύλασσε ταύτας τὰς ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ναῦς ἐκ τῆς

ταίρει, ὅθεν πρὸς Σύμην ἐπὶ Χαρμῖνον κομίζεται.

§. 2. Κῶν. Cl. et Ven. Κῶ hic et c. 108., sed contra consuetudinem Thucydidis Τέων et Ἄθων dicentis.

γὲ δή. γέ om. E. et improbat Burg. At cf. Steph. Thes. ed. rec. in δή p. 1048.

§. 3. ναῦς εἴκοσιν. Cf. adn.

Schol. Cf. Bloomf. — πρὸς τὸ ... ξυμπ. propr. prae hoc, ut una traduceret. „Cf. Gr. §. 49. 2. adn. 8.“ KRUEG. — κατάσκοποι αὐτοῦ. Port.: ad ipsius actiones explorandas. — ἀφεὶς τὸ ἐς τὴν Χίον. „Dictum esse pro τὸ ἐς τὴν Χίον πλεῖν manifestum est, quum sequatur ἔπλει.“ HUDS. Cf. Matth. Gr. §. 282. 1.

§. 2. Κῶν τὴν Μεροπίδα] τὴν Μεροπίδα περιττῶς προςέθηκεν· ἄλλη γὰρ οὐκ ἔστι Κῶς. Schol. „Ita loquitur etiam Strabo XV. p. 686. et Antonin. Liberal. c. 15. Callim. Del. 160. Aristid. [II. p. 423.] et alii.“ WASS. Cf. Forbig. Geogr. ant. II. p. 238., ubi male Μερόπις. De universa hac insula ex recentioribus vid. maxime Ross. It. ins. Graec. III. p. 126. sqq. — τὴν πόλιν. Eiusdem nominis. Strabonem p. 657. narrare vetustam urbem (Astypalaeam) terrae motu dirutam esse noli colligere ex verbis Forbigeri p. 239. adn. 57. — ἀτείχιστον. Cf. adn. 35, 3. — ὑπό. Cf. adn. I, 8, 2. — τὴν χώραν ... λείαν ἐποιεῖτο. Cf. Matth. Gr. §. 421. adn. 4. Buttm. ed. 17. §. 131. adn. 7. Rost. §. 104. adn. 6. — τούτους δὲ ἀφίει. Ut supra c. 14. Chalcideus captivos.

§. 3. ἀναγκάζεται. Cf. adn. IV, 59, 2. — ὥςπερ εἶχε. Cf. adn. I, 134, 3. III, 30, 1. — ναῦς εἴκοσιν. Malis ναῦς τὰς εἴκ., sed fortassis genitivi τῶν Ἀθηναίων collocatione omissio articuli excusatur. Cf. adn. I, 90, 1. (Ναῦς ab uno Gr. abest, cui omissioni eo minus confidendum est, quod idem vocabulum aliquoties in singulis libris mss. excidit. Cf. ed. mai. sd. 19, 4.) Paulo post προςπλεούσας interpretare quum adnavigarent.

Πελοποννήσου προςπλεούσας, ἐφ᾽ ἅςπερ καὶ ὁ
Ἀστύοχος παρέπλει. ἐπύθοντο δὲ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ 4
ἐκ τῆς Μήλου τὸν ἐπίπλουν αὐτῶν, καὶ ἡ φυλακὴ
τῷ Χαρμίνῳ περὶ τὴν Σύμην καὶ Χάλκην καὶ
Ῥόδον καὶ περὶ τὴν Λυκίαν ἦν· ἤδη γὰρ ᾐσθάνετο
καὶ ἐν τῇ Καύνῳ οὔσας αὐτάς. 42. ἐπέπλει οὖν, 1
ὥςπερ εἶχε, πρὸς τὴν Σύμην ὁ Ἀστύοχος, πρὶν
ἔκπυστος γενέσθαι, εἴ πως περιλάβοι που μετεώρους
τὰς ναῦς. καὶ αὐτῷ ὑετός τε καὶ τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
ξυννέφελα ὄντα πλάνησιν τῶν νεῶν ἐν τῷ σκότει καὶ
ταραχὴν παρέσχε. καὶ ἅμα τῇ ἕῳ, διεσπασμένου 2
τοῦ ναυτικοῦ, καὶ τοῦ μὲν φανεροῦ ἤδη ὄντος τοῖς

Χαρμῖνος δέ, πρῶτον ἐν τῇ μάχῃ ἐπικρατήσας, ὕστερον ἐς φυγὴν καθίσταται· καὶ Ἀστύοχος ταῖς ἐκ τῆς Καύνου ναυσὶ ξυμμίγνυσιν.

§. 4. *Μήλου* Cl. Ven. et rec. It. et Bekk., Cl. quidem ex corr., sed ipsius scribae manu facta. Vulgo male *Μιλήτου*. Cf. 39, 3. et ed. mai.

Cap. 42. §. 2. *ἤδη ὄντος*. Vat. *ὄντος ἤδη*.

§. 4. *ἐπύθοντο ... αὐτῶν*. Cf. 39, 3. — *Σύμην*. Hanc insulam mediam inter Rhodum Cnidumque dicit Plin. H. N. V, 36, 133. Hodie *Symi* nominatur, non, ut in Forbig. Geogr. ant. II. p. 241., *Simmi*. Cf. de ea praeter Wass. ad h. l. ex recentioribus Schubert. It. or. I. p. 426. sq. Hamilt. It. As. III. p. 67. sq. Ross. It. insul. Gr. III. p. 121. — *Χάλκην*. „Nomen huius insulae varie ab auctoribus exprimitur. Plinius in uno loco [V, 36.] Chalcen, in altero [IV, 23., item XVII, 4.] Chalciam scripsit, Scylax [p. 38. §. 99.] *Χαλκείαν*, Theophrastus [cf. infra] cum Strab. [p. 488. 655.] *Χαλκίαν*, Mela denique cum corruptis codicibus Chalcidem [? II, 7., ubi nunc Chalcia.]" PALMER. apud Hudson. Apud Thuc. rursus *Χάλκη* c. 44. bis, c. 55. c. 60., nisi quod c. 60. nonnulli libri *Χαλκίας*. Atque adhuc *Χάλκη* appellatur. Vid. Ross. l. d. III. p. 114. sq. „Rhodiorum insulam vocat Theophrast. VIII. H. Plant. 3." WASS.

Cap. 42. §. 1. *ὥςπερ εἶχε*. Vid. 41, 3. — *ἔκπυστος*. Cf. adn. III, 30, 1. — *περιλάβοι*, circumveniret, comprehenderet. „Cf. Herodot. V, 23. et VIII, 106." BLOOMF. — *τὰ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ*. „Status coeli, propr. appearences arising from the atmosphere. Cf. IV, 81. *τὰ ἐκ Σικελίας*. II, 87. *τὰ ἀπὸ τῆς τύχης*. III, 37. *τῇ ἐξ* [dub. scr.] *ἑαυτῶν ξυνέσει*." ARN. His *ἐκ* praepositionis usum eum, qui hic inveniatur, satis explicari negat Bloomf., qui hoc exemplum neglegentioris sermonis huius libri et nimiae brevitatis [pro vv. *ὑετὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ τοῦ οὐρ. ξυνν. ὄντα*) esse existimat. Certe *ξυννέφελα ὄντα* docent *τὰ ἐκ τοῦ οὐρ.* non esse res procedentes s. nascentes ex coelo, sed statum coeli. — *ξυννέφελα*. *Ἐπινέφελα* similiter Herodot. VII, 37., ubi vid. Valck. — *πλάνησιν*. Inter rariores voces affert Lob. ad Phryn. p. 351. Legitur quidem aliquoties apud recentiores, sed paulo aliter. Cf. Steph. Thes.

Ἀθηναίοις, τοῦ εὐωνύμου κέρως, τοῦ δὲ ἄλλου περὶ
τὴν νῆσον ἔτι πλανωμένου, ἐπανάγονται κατὰ τάχος
ὁ Χαρμῖνος καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐλάσσοσιν ἢ ταῖς εἴ-
κοσι ναυσὶ νομίσαντες ἅςπερ ἐφύλασσον ναῦς τὰς
3 ἀπὸ τῆς Καύνου ταύτας εἶναι. καὶ προςπεσόντες
εὐθὺς κατέδυσάν τε τρεῖς καὶ κατετραυμάτισαν
ἄλλας καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἐπεκράτουν, μέχρι οὗ ἐπεφάνη-
σαν αὐτοῖς παρὰ δόξαν αἱ πλείους τῶν νεῶν καὶ
4 πανταχόθεν ἀπεκλῄοντο. ἔπειτα δὲ ἐς φυγὴν κατα-
στάντες ἓξ μὲν ναῦς ἀπολλύασι, ταῖς δὲ λοιπαῖς
καταφεύγουσιν ἐς τὴν Τεύτλουσσαν νῆσον, ἐντεῦθεν
5 δὲ ἐς Ἁλικαρνασόν. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Πελοπον-
νήσιοι ἐς Κνίδον κατάραντες καί, ξυμμιγεισῶν τῶν
ἐκ τῆς Καύνου ἑπτὰ καὶ εἴκοσι νεῶν αὐτοῖς, ξυμπά-
σαις πλεύσαντες καὶ τροπαῖον ἐν τῇ Σύμῃ στήσαν-

§. 4. *Τεύτλουσσαν*. Vulgo *Τεύγλουσσαν*. „Quidam mss. *Τεύγλουσαν*. [Cl. It. Vat. *Τέγλουσσαν*.] At Steph. *Τεύτλουσσα*, *τὸ ἐθνικὸν Τευτλουσσαῖος ἢ Τευτλούσσιος*. Plinio [H. N. V, 36, 133.] est Seutlusa. *Ἐν Σεύθλῳ* Anna Comnena." WASS. *Τεύτλουσαν* probat Tib. Hemsterhus. ad Lucian. I. p. 93., insulam e *τεύτλῳ*, beta, docens nominatam esse; *Τεύτλουσσαν* recepit Bekk. De *σ* duplicato vid. adn. 24, 2.

Ἁλικαρνασσόν vulgo. At Cl. Ven. Reg. C. F. I. Mosqu. K. m. *Ἁλικαρνασόν*. Quod praeferimus. Cf. Bloomf. ad Aesch. Choeph.

§. 2. *τοῦ εὐωνύμου κέρως*. De hac appositione vid. Matth. Gr. §. 288. adn. 5. et adn. II, 29, 3. — *τοῦ ἄλλου*. Bauer primum *ἄλλου* hic pro *ἑτέρου* (cf. adn. III, 107, 4.) positum esse arbitratus postea etiam *ναυτικοῦ*, non *κέρως*, audiri posse ipse percepit. — *Χαρμῖνος*. Hunc ob cladem in proximis narratam irridet Aristoph. Thesm. v. 804. — *ταῖς εἴκοσι ναυσί*. Articulus respicit ad 41, 3.

§. 3. *κατετραυμάτισαν*. Cf. adn. VII, 41, 4. — *τῷ ἔργῳ*. Vid. adn. I, 105, 6.

§. 4. *ἐς τὴν Τεύτλουσσαν νῆσον*. Hanc insulam, quam in Forbig. Geogr. ant. frustra quaesivimus, inter Symen et Halicarnassum fuisse ex Thucydidis narratione colligitur. Ceterum cf. sd. Praeterea attende hanc articuli apud *νήσου* vocabulum collocationem non adnotatam in Krueg. Gr. §. 50. 7. adn. 2. 3., ubi commemorantur *Τραγία ἡ νῆσος* (I, 116. cf. I, 109. *Προςωπίτιδα τὴν νῆσον*), *ἡ νῆσος ἡ Σφακτηρία* (*καλουμένη* IV, 8., add. *τὴν νῆσον τὴν Πτυχίαν* IV, 46.), *ἡ νῆσος Δῆλος*. Neglexit hoc exemplum Krueger etiam ad Arri. Anab. I, 19, 9., ubi recentiorum similia verba afferens ex Atticis talia se enotata negat habere.

§. 5. *τροπαῖον ... στήσαντες*. Huius reliquias nonnulli superesse fingunt. Vid. Hamilt. It. As. II. p. 70. Ross. It. insul. Gr. III. p. 125.

τὰ τοῖς ἐν Σάμῳ Ἀθηναίοις πεπραγμένα.

τες πάλιν ἐς τὴν Κνίδον καθωρμίσαντο. **43.** οἱ δὲ 1
Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ τῆς Σάμου ναυσὶ πάσαις, ὡς ἤσθοντο τὰ τῆς ναυμαχίας, πλεύσαντες ἐς τὴν Σύμην καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἐν τῇ Κνίδῳ ναυτικὸν οὐχ ὁρμήσαντες, οὐδ᾽ ἐκεῖνοι ἐπ᾽ ἐκείνους, λαβόντες δὲ τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκεύη τῶν νεῶν καὶ Λωρύμοις τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ προςβαλόντες ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Σάμον.

οἱ ἐν Κνίδῳ Λακεδαιμόνιοι, καὶ μάλιστα Λίχας, Τισσαφέρνει περὶ τῶν σπονδῶν ἀμφιςβητοῦσιν· ὁ δὲ ἀπέρχεται δι᾽ ὀργῆς.

Ἅπασαι δ᾽ ἤδη οὖσαι ἐν τῇ Κνίδῳ αἱ τῶν Πε- 2
λοποννησίων νῆες ἐπεσκευάζοντό τε εἴ τι ἔδει, καὶ πρὸς τὸν Τισσαφέρνην (παρεγένετο γὰρ) λόγους ἐποιοῦντο οἱ ἕνδεκα ἄνδρες τῶν Λακεδαιμονίων περί τε τῶν ἤδη πεπραγμένων, εἴ τι μὴ ἤρεσκεν αὐτοῖς, καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος πολέμου, ὅτῳ τρόπῳ ἄριστα καὶ ξυμφορώτατα ἀμφοτέροις πολεμήσεται. μάλιστα 3
δὲ ὁ Λίχας ἐσκόπει τὰ ποιούμενα καὶ τὰς σπονδὰς οὐδετέρας, οὔτε τὰς Χαλκιδέως οὔτε τὰς Θηραμένους, ἔφη καλῶς ξυγκεῖσθαι, ἀλλὰ δεινὸν εἶναι, εἰ

v. 555. Bekker, qui hic vulgatam retinuit, parum sibi constat. Vid. c. 108. Si quid dubitationis restat, oritur ex *Παρνασσόν* III, 95.

Cap. 43. §. 1. *προςβαλόντες.* Vat. *προςπλεύσαντες*, male, quum sequatur *ἀπέπλευσαν*, nec *προςπλεῖν* cum dativo loci coniungatur. Videtur ex interpr. ortum. Cf. adn. VI, 4, 5.

§. 2. *οὖσαι.* Vat. *οὖσαι ἅμα*; sed praecedit *ἅπαντες*, nec ad *ἐπεσκευάζοντο* per collocationem verborum *ἅμα* bene retuleris.

§. 3. *οὔτε τὰς Χαλκ. οὔτε τὰς Θηρ. ἔφη* Cl. Ven. Vat. Vall. Bekk. In Mosqu. *οὔτε τὰς Θηρ. ἔφη οὔτε τὰς Χαλκ.* Vulgo *οὔτε τὰς Χαλκ.* om., quare *οὐδέ* coniecit Haack. Sed cf. ed. mai.

Cap. 43. §. 1. *οὐδ᾽ ἐκεῖνοι ἐπ᾽ ἐκείνους.* „Possis intelligere *ὥρμησαν* e coniuncto *ὁρμήσαντες*, ut quasi parenthesis interiecta haec sit." BAU. Praeterea attende pronomen bis de diversis collocatum. — *τὰ ἐν τῇ Σύμῃ σκεύη τῶν νεῶν.* „*Οἷα ἦσαν ... τὰ περὶ τὰ ἱστία καὶ ἄλλα* [ante proelium relicta. Cf. adn. c. 28.]" *ΔΟΥΚΑΣ.* — *Λωρύμοις.* (Apud Krueg. mendose *Λορ.*) *Λώρυμα, πόλις Καρίας*, Steph. Byz. *Λώρυμα, Ῥοδίων τι φρούριον ἐν τῇ Περαίᾳ*, Appi. Civ. IV, 72. Portus adversus Rhodum est, Liv. XXXVII, 17. Cf. Forbig. Geogr. ant. II. p. 223. Leak. As. p. 223. Ross. l. d. p. 121. — *προςβαλόντες.* Vid. adn. 33, 2.

§. 2. *Ἅπασαι.* Ergo Astyochi, Antisthenis, Hippocratis. Cf. Krueg. ad Dion. p. 300. — *οἱ ἕνδεκα ἄνδρες.* Vid. 39, 2. — *ἀμφοτέροις*] *ἤγουν τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ Τισσαφέρνει.* Schol. — *πολεμήσεται.* Vid. adn. I, 68, 3.

§. 3. *τὰς Χαλκιδέως.* c. 18. — *τὰς Θηραμένους.* c.

χώρας, ὅσης βασιλεὺς καὶ οἱ πρόγονοι ἦρξαν πρότερον, ταύτης καὶ νῦν ἀξιώσει κρατεῖν· ἐνῆν γὰρ καὶ νήσους ἁπάσας πάλιν δουλεύειν καὶ Θεσσαλίαν καὶ Λοκροὺς καὶ τὰ μέχρι Βοιωτῶν· καὶ ἀντ᾽ ἐλευθερίας ἂν Μηδικὴν ἀρχὴν τοῖς Ἕλλησι τοὺς Λακεδαι-
4 μονίους περιθεῖναι. ἑτέρας οὖν ἐκέλευε βελτίους σπένδεσθαι, ἢ ταύταις γε οὐ χρήσεσθαι, οὐδὲ τῆς τροφῆς ἐπὶ τούτοις δεῖσθαι οὐδέν. ἀγανακτῶν δὲ ὁ μὲν Τισσαφέρνης ἀπεχώρησεν ἀπ᾽ αὐτῶν δι᾽ ὀργῆς καὶ ἄπρακτος.

στρατεία Πελοποννησίων ἐπὶ τὴν Ῥό-

1 **44.** Οἱ δ᾽ ἐς τὴν Ῥόδον, ἐπικηρυκευομένων ἀπὸ τῶν δυνατωτάτων ἀνδρῶν, τὴν γνώμην εἶχον πλεῖν

Ceterum Cass. Aug. Pal. It. Bekk. *Θηριμένους.* Cf. sd. c. 26. Tum in iisdem libris et nonnullis aliis *ἧς* pro *ὅσης*.

ἐνῆν. D. *ἐχρῆν*, quod probat Burg. Valla: oportere, quod debebat esse *χρῆναι*. Verum videtur *ἐνεῖναι*. Cf. adn.

§. 4. *σπένδεσθαι.* Vat. *σπένδεσθαι ξυνθήκας*, ex interpr.
οὐδέν. Vat. *οὐθέν.* Cf. sd. 8, 4.

Cap. 44. §. 1. *ἐπικηρυκευομένων.* Vat. *ἐπικηρυκευόμενοι.* Num potest hoc valere nunciis arcessiti? De vulgata cf. adn.

37. — *χώρας ὅσης ... κρατεῖν.* Vid. 18, 1. 37, 2. — *ἐνῆν γάρ.* „Ego simpliciter *ἐνῆν* accipiebam inerat, continebatur. Quod etsi disertis verbis scriptum non erat, latebat tamen sensu et consequentia. Hoc secutus verba inde ab *ἐνῆν γὰρ ... Βοιωτῶν* in parenthesi posui, qua quidem opus esse plane censuerim, quia alioqui scripturus fuit Thuc. *ἐνεῖναι γάρ.*" BAU. Parenthesis saltem non potest in *Βοιωτῶν* ita finiri, ut, quemadmodum Bau. vult, verba *καὶ ἀντ.* — *τοὺς Λακεδ. περιθεῖναι* ex *ἀξιώσει* pendeant, quod ob additum *ἄν* fieri nequit. Quare aut interpositio ad *περιθεῖναι* proferenda, aut cohaerent haec, *δεινὸν εἶναι ... καὶ ... ἂν περιθεῖναι*, indignum esse ... et (tali modo) Lacedaemonios imperium Medorum Graecis impositūros esse. Sed *ἐνεῖναι*, quod nobis quoque placet, receperunt Bekk. Arn. Bloomf. (in ed. 2.) — *καὶ νήσους ... καὶ τὰ μέχρι Βοιωτῶν.* Hae enim omnes regiones Xerxi aliquando paruerant. Cf. Aristid. I. p. 153: *εἶχε μέν γε πρὸ τοῦ τὸν μέχρι Πηνειοῦ τόπον· ... εἶχε δὲ πάντα τὸν μέχρι τῆς Ἀττικῆς.* — *περιθεῖναι.* Cf. adn. IV, 87, 6.

§. 4. *ἐπὶ τούτοις*, his conditionibus. Cf. adn. II, 70, 3. et V, 18. — *δι᾽ ὀργῆς*, iratus, ut c. 56. extr. Paulo aliter II, 11, 4. Fictam hanc iram esse suspicatur Thirw. Hist. Gr. III. p. 25.

Cap. 44. §. 1. *ἐπικηρυκευομένων ἀπὸ τῶν δυνατωτάτων ἀνδρῶν.* De *ἐπικηρυκεύεσθαι* verbo vid. adn. VII, 48, 2. „Quaeritur, an defendi possit vulgata, ut *ἀνδρῶν* iungatur cum *ἐπικ.*, non cum *δυνατωτ.*" DOBR. Ita Haack. in ed. 1. „Verbum impersonaliter positum, ut I, 3. *καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐς τὰς ἄλλας πόλεις*, ubi vid,

δον, ἥνπερ πεί-θουσιν ἀποστῆναι Ἀθηναίων· οἱ δέ, ὑστερήσαντες, μάτην τῇ Ῥόδῳ ἐπίπλουν ποιοῦνται.

ἐλπίζοντες νῆσόν τε οὐκ ἀδύνατον καὶ ναυβατῶν
πλήθει καὶ πεζῷ προσάξεσθαι, καὶ ἅμα ἡγούμενοι
αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης ξυμμαχίας δυνατοὶ ἔσε-
σθαι Τισσαφέρνην μὴ αἰτοῦντες χρήματα τρέφειν
τὰς ναῦς. πλεύσαντες οὖν εὐθὺς ἐν τῷ αὐτῷ χει- 2
μῶνι ἐκ τῆς Κνίδου καὶ προςβαλόντες Καμείρῳ
τῆς Ῥοδίας πρώτῃ ναυσὶ τέσσαρσι καὶ ἐνενήκοντα
ἐξεφόβησαν μὲν τοὺς πολλοὺς οὐκ εἰδότας τὰ πρασ-
σόμενα, καὶ ἔφευγον, ἄλλως τε καὶ ἀτειχίστου οὔσης
τῆς πόλεως· εἶτα ξυγκαλέσαντες οἱ Λακεδαιμόνιοι
τούτους τε καὶ τοὺς ἐκ τοῖν δυοῖν πολέοιν, Λίνδου
τε καὶ Ἰηλυσοῦ, Ῥοδίους ἔπεισαν ἀποστῆναι Ἀθη-

§. 2. *Καμείρῳ.* In plerisque libris mss. praeter Vat. *Καμίρῳ*, fortasse recte, etsi alterum usitatius est. ,,*Κάμιρος Ἡρωδ. καὶ Χοιροβ.* (i. e. Herodianus et Choeroboscus).“ Schol. Cf. plura in ed. mai. I. 2. p. 472.

πρώτῃ. Ven. Vat. *πρῶτον.* Cf. sd. c. 100. In multis libris prave *πρὸς τήν* et similia.

ἔφευγον. Vat. *ἔφυγον.* At incolas coepisse quidem profugere, sed fugam eorum mox intermissam esse apparet ex proximis.

Ἰηλυσοῦ. Aug. It. m. *Ἰηλύσου.* ,,Cf. Spitzn. ad Hom. Il. II, 656. t. I. p. 74. sq.“ HERTL. Et Goettl. Doctr. accent. p. 214. Etiam aliis modis fluctuat scriptura. Vid. Wass. ad h. l. Σ in not.“ GOELL. Adstipulatus est Haack. in ed. 2., at vix recte. Nam ubi verba similiter impersonaliter ponuntur, obscure animo obversatur nomen *τῶν ἀνθρώπων.* Cf. adn. l. d. et VII, 69, 2. *Τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν δυνατ. ἀνδρῶν* autem satis mira essent verba. Quare in priore explanatione acquiescendum, nisi *τινῶν* audiri potest. (Bloomf. in ed. 2. de hoc difficiliore enunciato tacet.) Ceterum de Rhodiorum republica vid. Muell. Dor. II. p. 147. sq. — *νῆσόν τε.* *Τὲ* ita collocatum est, ut si *ἡγούμενοι* non esset secuturum. Cf. adn. I, 16. et Madv. Synt. §. 216. adn. 1.

§. 2. *προςβαλόντες.* Vid. adn. 33, 2. — *Καμείρῳ.* De forma nominis cf. sd. De situ dubitatur. Vid. Forbig. Geogr. ant. II. p. 246. et contra Hamilt. It. As. II. p. 58., qui in litore ad orientem spectanti ibi fuisse coniicit, ubi adhuc parietinae quaedam *Camiros* et *Acamiro* (prope Malonam) reperiantur. Sed Lacedaemonios Cnido profectos ad hanc oram insulae appulsos esse non est verisimile. — *καὶ ἔφευγον.* Proprie *καὶ διὰ τοῦτο φεύγοντας*, vel certe *διὸ καὶ ἔφευγον* (*οἱ πολλοί*), exspectaveris. Sed cf. Bernh. Synt. p. 468. — *ἀτειχίστου.* Cf. adn. 35, 3. — *τοῖν δυοῖν πολέοιν.* Articulum additum esse, quia tunc omnino tres urbes in illa insula fuerint, cl. Herodot. I, 144. et Strab. XIV, 2, 6. docet Arn. *Τοῖν πολέοιν*, ut V, 29. — *Λίνδου.* Adhuc ἡ *Λίνδος*. Cf. Hamilt. l. d. II. p. 55. Ross. It. ins. Graec. III. p. 72. — *Ἰηλυσοῦ.* Hanc LXXX stadia a Rhodiorum urbe

ναίων. καὶ προςεχώρησε Ῥόδος Πελοποννησίοις.
3 οἱ δὲ Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ταῖς ἐκ τῆς
Σάμου ναυσὶν αἰσθόμενοι ἔπλευσαν μὲν βουλόμενοι
φθάσαι καὶ ἐφάνησαν πελάγιοι· ὑστερήσαντες δὲ
οὐ πολλῷ τὸ μὲν παραχρῆμα ἀπέπλευσαν ἐς Χάλ-
κην, ἐντεῦθεν δ᾽ ἐς Σάμον· ὕστερον δὲ ἐκ τῆς
Χάλκης καὶ ἐκ τῆς Κῶ καὶ ἐκ τῆς Σάμου τοὺς
4 ἐπίπλους ποιούμενοι ἐπὶ τὴν Ῥόδον ἐπολέμουν. οἱ
δὲ χρήματα μὲν ἐξέλεξαν ἐς δύο καὶ τριάκοντα
τάλαντα, οἱ Πελοποννήσιοι, παρὰ τῶν Ῥοδίων, τὰ
δ᾽ ἄλλα ἡσύχαζον ἡμέρας ὀγδοήκοντα ἀνελκύσαντες
τὰς ναῦς.
1 45. Ἐν δὲ τούτῳ καὶ ἔτι πρότερον, πρὶν ἐς τὴν
Ῥόδον αὐτοὺς ἀναστῆναι, τάδε ἐπράσσετο. Ἀλκι-
βιάδης μετὰ τὸν Χαλκιδέως θάνατον καὶ τὴν ἐν
Μιλήτῳ μάχην τοῖς Πελοποννησίοις ὕποπτος ὤν,
καὶ ἀπ᾽ αὐτῶν ἀφικομένης ἐπιστολῆς πρὸς Ἀστύο-

Ἀλκιβιάδης παρὰ Τισσαφέρνην ὑποχωρήσας πρὸς αὐτὸν τῶν Πελοποννησίων κακοῖ τὰ

prosa oratione non duplicandum esse inde videtur colligi posse, quod paenultimam corripuerunt Dion. Perieg. v. 505. et Ovid. Met. VII, 365. *Ἰηλυσόν* a Forbigero Geogr. ant. II. p. 247. Doricam flexionem vocari mirum est.

§. 3. *ἐφάνησαν.* Vat. *ἐπεφάνησαν*, quod supervenire plerumque significans hic aptum non est.

Cap. 45. §. 1. *Ἀλκιβιάδης.* Vat. *Ἀλκιβιάδης τε*, inepte.

postea condita distare affirmat Strabo p. 655., non, quod Forbiger Geogr. ant. II. p. 247. scribit, LX. De situ eius cf. Ross. l. d. p. 95. sq., de nomine sd.

§. 3. *ταῖς ἐκ ... ναυσίν.* Cf. 43. 1. — *πελάγιοι.* Vid. adn. 39, 3. — *Χάλκην.* Cf. adn. c. 41. — *τῆς Σάμου.* ,,Velim codices exhiberent *τῆς Σύμης.*“ KRUEG. ad Dion. p. 343. ,,Etenim c. 41. iunguntur Syme, Chalce, Rhodus et Lycia; Samos remotior Rhodo.“ GOELL. Kruegeri coniectura Didotio ita placuit, ut etiam paulo ante *ἐς Σύμην* scribendum esse coniiceret, quod commendat Westermannus in Goelleri exemplorum censura, etsi *Σάμον* tuetur, ,,At Athenienses ad Rhodum speculandam vel invadendam non minus ex Samo, quam ex locis propioribus, Co et Chalce, videntur profecti esse. Vid. c. 55.“ ARN.

§. 4. *ἐξέλεξαν*, exegerunt. Cf. Bloomf. ad h. l. — *οἱ Πελοποννήσιοι.* Appositio similis ei, quam adnotavimus ad 42, 2. et alibi.

Cap. 45. §. 1. *ἐς τὴν Ῥόδον ... ἀναστῆναι.* Cf. adn. I, 87, 2. — *τάδε ἐπράσσετο.* Cum iis, quae deinde narrantur, cf. Plut. Alc. c. 24. et Iust. V, 2. — *μετὰ ... μάχην.* Vid. c. 24. 25. — *ὕποπτος ὤν.* Cf. Nep. Alc. c. 5. Cum proximo *καί* cf. adn. I, 65, 1. — *ἀπ᾽ αὐτῶν.* ,,I. e. *Πελοπον-*

πράγματα, τὴν μισθοφορὰν ξυντέμνων.

χον ἐκ Λακεδαίμονος, ὥςτε ἀποκτεῖναι, (ἦν γὰρ καὶ τῷ Ἄγιδι ἐχθρὸς καὶ ἄλλως ἄπιστος ἐφαίνετο,) πρῶτον μὲν ὑποχωρεῖ δείσας παρὰ Τισσαφέρνην, ἔπειτα ἐκάκου πρὸς αὐτόν, ὅσον ἐδύνατο μάλιστα, τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα. καὶ διδάσκαλος 2
πάντων γιγνόμενος τήν τε μισθοφορὰν ξυνέτεμεν, ἀντὶ δραχμῆς Ἀττικῆς ὥςτε τριώβολον, καὶ τοῦτο μὴ ξυνεχῶς, δίδοσθαι, λέγειν κελεύων τὸν Τισσαφέρνην πρὸς αὐτούς, ὡς Ἀθηναῖοι ἐκ πλείονος χρόνου ἐπιστήμονες ὄντες τοῦ ναυτικοῦ τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν διδόασιν, οὐ τοσοῦτον πενίᾳ, ὅσον ἵνα αὐτῶν μὴ οἱ ναῦται ἐκ περιουσίας ὑβρίζοντες οἱ μὲν τὰ σώματα χείρω ἔχωσι, δαπανῶντες ἐς τοιαῦτα, ἀφ' ὧν ἡ ἀσθένεια ξυμβαίνει, οἱ δὲ τὰς ναῦς ἀπολείπωσιν

γὰρ καί Vat. Bekk. Vulgo *καί* abest, quod ita collocatum est, ut si *ἐφαίνετο* non esset secuturum. Cf. adn. III, 67, 6.

§. 2. *ἀπολείπωσιν οὐχ ὑπολιπόντες* Vat. Vall. Bekk., in Schol. etiam Cass., ex quibus Valla interpretatur partim classem deserendo, dum partem stipendii sibi debitam non relinquerent obsidem sui. Lugd. in verborum serie solum *ἀπολιπόντες*, ad marg. ante hoc *ἀπολείπωσι μή*. In marg. It. *ἀπολείπωσιν ὑπολιπόντες*, quam scripturam Kistem. coniectura assecutus est ex vestigiis Cl., et receperunt Bloomf. aliique. Ven. *ἀπολείπωσιν ὑπολείποντες*. Vulgo *ἀπολιπόντες* omisso tam *οὐχ* quam *ὑπο-*

νησίων, quod deinde magis definite *ἐκ Λακεδαίμονος*." HAACK. Exspectaveris quidem *παρά*, ut 33, 3., sed cum *παρεῖναι* similiter *ἀπό* c. 51. init. — *ὥςτε*. Cf. Madv. Synt. §. 146. adn. 2. Krueg. Gr. §. 65. 3. adn. 1. — *τῷ Ἄγιδι ἐχθρός*. Cf. 12, 2. et ibi adn. — *ἐκάκου ... τὰ πράγματα*. *Καὶ διέβαλλε* addit Plut. Alc. c. 25. init.

§. 2. *τήν τε μισθοφορὰν ξυνέτεμεν*] *ἀντὶ τοῦ εἰς ὀλίγον συνέστειλε*. Schol. Cf. nostrum *beschneiden* et Bloomf. *Τὲ* autem spectat ad remotius *καί*, quod legitur ante *τοὺς τριηράρχ*. — *ἀντὶ δραχμῆς ... τριώβολον*. Cf. c. 29., unde et promissum esse stipendium singularum drachmarum, et in unum saltem mensem solutum, in posterum autem, si rex iusserit, rursus promissum, quo tolluntur Kruegeri (Stud. hist. II. p. 198.) de his verbis dubitationes. Postea Cyrus minor quaternos obolos concessit. Vid. Xen. Hell. I, 5, 6. sq. — *ἐκ πλείονος χρόνου*. *Χρόνου* deleri iubet Krueg., haud dubie quia alibi sine eo sic *ἐκ πλείονος* invenimus. Cf. adn. IV, 42, 3. et ad. VIII, 91. Sed non magis damnandum quam in *ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ*, *ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ*, similibus, etsi haec quoque alibi sine *χρόνῳ* leguntur. Cf. ed. mai. ad I, 32, 4. — *τριώβολον τοῖς ἑαυτῶν διδ.* De stipendio classiariorum cf. adn. III, 17. VI, 8. VIII, 29. Boeckh. Oecon. civ. Ath. I. p. 296. sqq. — *οἱ δὲ τὰς ναῦς ... μισθόν*. Haec omissa negatione sic interpretatur Bloomf.:

[οὐχ] ὑπολιπόντες ἐς ὁμηρείαν τὸν προςοφειλόμε-

λιπ. In qua vulgata Steph. et Herbst. de redit. Alcib. p. 31. virgulam post *ναῦς* poni voluerunt, vulgo autem post *δέ* et post *ἀπολιπόντες* collocatur. Cf. adn.

ὁμηρείαν. In nonnullis bonis libris *ὁμηρίαν*, ut aliquoties in codd. Polybii; sed alterum ex *ὁμηρεύειν* verbo ortum analogiae convenientius esse adnotat Schweigh. in Lex. Polyb.

(ne nautae ipsorum propter affluentiam stipendii insolentius viventes partim corpora deteriora haberent, sumptus facientes in ea, unde imbecillitas oriretur,) partim naves desererent relinquentes pignoris (reditus sui) loco stipendii partem adhuc debitam. Ad quae explananda haec adiecit: Stipendia non integra nautis Atheniensium persoluta esse, sed partem eorum apud signa sequestratam. Quod Iphicratis exemplo apud Polyaen. III, 9, 51. confirmari, ubi Casaubonum demonstrasse Romanorum, de quibus iam Acacius Vegetii locum lib. II. c. 20. de R. M. adscripserat, eundem fuisse morem. Atque idem in Britannorum navibus fieri solere. *Τὸν προςοφειλόμενον μισθόν* esse stipendium residuum, partem stipendii nondum persolutam, intelligi ex VII, 48. *Ὁμηρείας* vocabulum rarius esse, legi tamen aliquoties apud Polyb. et ipsa verba *ἐς ὁμηρείαν* Dion. Hal. Ant. [VI, 25.] XXXIV, 47. Appi. I. 405. et 821., atque *ἐφ' ὁμηρείαν* Ios. Ant. XVIII, 2, 4. Iam Bloomfieldius non docuit quidem, quomodo, quum terni oboli non essent pars stipendii, sed totum stipendium legitimum, pars eius deberi et residua esse potuisset. Sed Westermannus in Goelleriani libri censura ad hanc difficultatem expediendam propter superiora *καὶ τοῦτο μὴ ξυνεχῶς* (quae quum non de Attica militia dicta sint, sed ad consilium Tissapherni datum spectent, proprie id non demonstrant, quod probari iis putat Haas. Lucubr. Thuc. p. 11.) ante *διδόασι* cogitari vult *καὶ οὐδὲ τοῦτο ξυνεχῶς* (cf. ad 27, 3.), ut ad haec verba alterum membrum *οἱ δὲ ... μισθόν* respiciat. Haud dubie recte. Sed praeterea tota sententia a Bloomfieldio expressa non apta videri potest. Nam Athenienses retinendo partem stipendii non poterant efficere velle, ne nautae discederent relinquentes pignoris loco stipendium, vel, quod Graecis convenientius est, relicto stipendio, i. e. si aut quum reliquissent stip., sed ne discederent, quia, si abissent, relinquere deberent stipendium. Sed hanc difficultatem Haasius Lucubr. l. d. ita expedit, ut negationem *μή*, quae ad verbum *ἀπολ.* pertineat, non item ad participium pertinere explicet. Itaque omisso *οὐχ* hoc enunciatum sic intelligendum erit: et partim ut, quod pignoris loco stipendium residuum reliquissent, naves ne desererent. Durum tamen est, quod negatio per collocationem suam cum tota enunciatione cohaerens ad unum verbum *ἀπολείπειν* spectare (ut sit non deserere, omittere deserere) existimatur, praesertim quum in superiore parte comprehensionis id non fiat. „Servata particula *οὐχ* ... ista interpretatio exit: neve pars naves deserant, debita adhuc parte stipendii non in pignus relicta." GOELL. At si dicendum est *ohne zurückzulassen*, i. e. nisi reliquissent, *μὴ ὑπολιπόντες* scribendum est, quod ipsum *μή* certe

νον μισθόν· καὶ τοὺς τριηράρχους καὶ τοὺς στρα- 3
τηγοὺς τῶν πόλεων ἐδίδασκεν ὥςτε δόντα χρήματα αὐτὸν πεῖσαι, ὥςτε ξυγχωρῆσαι ταῦτα ἑαυτῷ, πλὴν τῶν Συρακοσίων· τούτων δὲ Ἑρμοκράτης [τε] ἠναντιοῦτο μόνος ὑπὲρ τοῦ ξύμπαντος ξυμμαχικοῦ.
τάς τε πόλεις δεομένας χρημάτων ἀπήλασεν αὐτὸς 4
ἀντιλέγων ὑπὲρ τοῦ Τισσαφέρνους, ὡς οἱ μὲν Χῖοι ἀναίσχυντοι εἶεν πλουσιώτατοι ὄντες τῶν Ἑλλήνων,

§. 3. ὥςτε ξυγχωρῆσαι. Hoc alterum ὥςτε om. Vat., at post πείθειν frequens est. Cf. II, 2. 101, 5. et ibi adn. Tum Vat. αὑτῷ pro ἑαυτ.

Ἑρμοκράτης τε. „Non ferendum esse patet illud τέ ..., et haud dubie in γέ mutandum est.“ HAACK. Γέ ob sequens μόνος ferri non magis potest. Pro τέ Vat. στρατηγὸς ὤν, omisso deinde μόνος. Valla, qui item quorum *dux* Hermocrates dixit, μόνος quoque expressit. Ex quibus quoniam vera eruere difficillimum est, et στρατηγὸς ὤν interpretationem redolent, ut Bekk. satis habuimus τέ uncis circumsepsisse. Krueger Vaticanum secutus est.

ξύμπαντος. Vat. Bekk. παντός, fortasse quod proximum quoque vocabulum a ξυμ incipit. At vulgatum ideo, quod paulo gravius est, magis placet.

§. 4. εἶεν in Reg. man. rec. int. vers. script. Cf. adn.

ad marg. cod. Lugd. collocatum recipi vult Westermannus. Frustra autem Herbstius de redit. Alcib. p. 31. vulgatam, de qua cf. sd., tuitus, ut olim Stephanus, ad οἱ δέ audiri vult χείρους ἔχωσι. Nam de nautis, quorum pars sunt οἱ δέ, non erat scribendum ne naves deteriores haberent, sed ne naves deteriores facerent, nec omittenda praecipua notio discedendo, sine qua nec, quomodo illi naves deteriores (τὸ πλήρωμα imminuendo) fecerint, nec quid significent illa ἀπολιπόντες ... μισθόν, percipitur. Ceterum in receptis verbis attende discrimina vocabulorum ἀπολείπειν et ὑπολείπειν comparandorum cum Latinis deserere et relinquere. „Articulo ἡ ante ἀσθέν. lubenter careas; fort. leg. δή.“ KRUEG. Ad vulgatam audi αὐτῶν (τῶν σωμάτων).

§. 3. καὶ τοὺς ... πεῖσαι] ἡ σύνταξις οὕτως· ἐδίδασκεν ἔτι τὸν Τισσαφέρνην, ὥςτε δόντα χρήματα αὐτὸν πεῖσαι καὶ τοὺς τριηράρχους καὶ τοὺς στρατηγούς ... Schol. Bas. De ὥςτε vid. Matth. Gr. §. 531. adn. 2. — πλὴν τῶν Συρακοσίων. Temere Bloomf. in ed. 2. aut τοῦ στρατηγοῦ audiri aut potius πλὴν τοῦ Συρακοσίων, quod ne apte quidem diceretur, scribi vult. Vulgatam sonare exceptis Syracusanis et germanam esse ex proximis τούτων δέ satis apparet. — Ἑρμοκράτης. Vid. c. 29. et 85. Tum ὑπὲρ ... ξυμμαχικοῦ valent universorum sociorum nomine.

§. 4. ἀπήλασεν. Imperfecto opus esse putavit Steph. „Certe omnia alia verba eo tempore posita sunt.“ DUK. Sed amandandi notio rem, quae celeriter absolvitur, significat, docendi et declarandi notiones non item. — πλουσιώτατοι ... τῶν Ἑλλήνων. Cf. 24, 4. 40, 2. et ibi Arn. —

ἐπικουρίᾳ δὲ ὅμως σωζόμενοι ἀξιοῦσι καὶ τοῖς σώμασι καὶ τοῖς χρήμασιν ἄλλους ὑπὲρ τῆς ἐκείνων
5 ἐλευθερίας κινδυνεύειν· τὰς δ᾽ ἄλλας πόλεις ἔφη ἀδικεῖν, αἳ ἐς Ἀθηναίους πρότερον ἢ ἀποστῆναι ἀνάλουν, εἰ μὴ καὶ νῦν τοσαῦτα καὶ ἔτι πλείω ὑπὲρ
6 σφῶν αὐτῶν ἐθελήσουσιν ἐςφέρειν. τόν τε Τισσαφέρνην ἀπέφαινε νῦν μέν, τοῖς ἰδίοις χρήμασι πολεμοῦντα, εἰκότως φειδόμενον, ἢν δέ ποτε τροφὴ καταβῇ παρὰ βασιλέως, ἐντελῆ αὐτοῖς ἀποδώσειν τὸν μισθὸν καὶ τὰς πόλεις τὰ εἰκότα ὠφελήσειν.
1 46. παρῄνει δὲ καὶ τῷ Τισσαφέρνει μὴ ἄγαν ἐπεί- παραινεῖ δὲ καὶ τῷ Τισ-

κινδυνεύειν. Vat. κινδυνεῦσαι. (superscr. εύειν)

§. 5. ἢ accessit ex Vat. I. Bekk. Cf. ed. mai. et adn.

ἀξιοῦσι. „Non habe[re videatur] ἀξιοῦσιν unde pendeat. Aut ἀξιοῦντες scriberet [i. e. scribere debebat] Thuc., aut post εἶεν adderet εἰ. Ac fortasse exciderit propter similitudinem syllabae εν in εἶεν. [Sed eo reposito propter indicativum ἀξιοῦσι haeseris in optativo εἶεν. Quare Haack. olim pro ipso εἶεν scripsit εἰ, Krueg. autem coniecit εἰσὶν εἰ. Quorum alterutrum si verum esset, δὲ ὅμως particulae ita positae essent, ut VIII, 29. ὅμως δέ.] Sed ἀξιοῦσι pro participio acceperis, tanquam sit ἀξιοῦντες.“ BAU. Voluit dicere transisse scriptorem a participio ad verbum finitum. Vid. adn. ad I, 57, 4. VII, 13, 2. al. Add. Schaef. Appar. ad Demosth. II. p. 75. Nec recte Did. scripturam ideo negat esse integram, quia ἀσύνδετον oriatur, atque εἶεν vel sic indicativo ἀξιοῦσι non conveniat. Nam ἀσύνδετον nullum est propter δέ, et transitus ab optativo in indicativum post ὅτι et ὡς frequens. Cf. c. 50. et adn. II, 80, 1. — ἐκείνων. I. e. σφῶν. Cf. adn. II, 11, 6.

§. 5. τὰς δ᾽ ἄλλας πόλεις. Omnes ceterae a Chio distinguuntur, quod Chius sola ex iis civitatibus, quae ab Atheniensibus defecerant, fuerat αὐτόνομος, reliquae tributariae. Ceterum mutata est oratio, quae propter superiora ὡς οἱ μὲν Χῖοι ... proprie sic debebat procedere: αἱ δ᾽ ἄλλαι πόλεις ἀδικοῖεν. — πρότερον ἢ ἀποστῆναι. De syntaxi vid. adn. I, 69, 5. — ἀνάλουν. Cf. adn. III, 81, 3.

§. 6. καταβῇ. Exquisitius dictum est quam καταπεμφθῇ, quasi de animante. — ἐντελῆ αὐτοῖς ἀποδώσειν τὸν μισθόν. „Drachmam Atticam, non triobolum. Supra c. 29. Aristoph. Equ. v. 1364. Vid. Kuhn. ad Poll. I, 121.“ DUK. Participium post ἀπέφαινε in altero enunciato cum infinitivo ob eandem causam commutatum est, ob quam post ὁρῶντες IV, 27., ubi vid. adn., et post ἐνθυμηθήτω VI, 78. Cf. II, 13, 5: ἀπέφαινε δ᾽ ἔχον τὸ ἄγαλμα τεσσαράκοντα τάλαντα σταθμὸν χρυσίου ἀπέφθου καὶ περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν. — τὰ εἰκότα ὠφελήσειν. Cf. Rost. Gr. §. 104. adn. 7.

Cap. 46. §. 1. παρῄνει δὲ καί ... „Totum hoc caput eleganter expressum est ab Iust. V, 2. [§. 10. sqq.]“ BLOOMF,

σαφέρνει αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς τοὺς Ἕλληνας κατατρῖψαι.

γεσθαι τὸν πόλεμον διαλῦσαι, μηδὲ βουληθῆναι κομίσαντα ἢ ναῦς Φοινίσσας, ἅσπερ παρεσκευάζετο, ἢ Ἕλλησι πλείοσι μισθὸν πορίζοντα τοῖς αὐτοῖς τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης τὸ κράτος δοῦναι, ἔχειν δ' ἀμφοτέρους ἐᾶν δίχα τὴν ἀρχήν, καὶ βασιλεῖ ἐξεῖναι ἀεὶ ἐπὶ τοὺς αὐτοῦ λυπηροὺς τοὺς ἑτέρους
ἐπάγειν. γενομένης δ' ἂν καθ' ἓν τῆς ἐς γῆν καὶ 2
θάλασσαν ἀρχῆς, ἀπορεῖν ἂν αὐτόν, οἷς τοὺς κρατοῦντας ξυγκαθαιρήσει, ἢν μὴ αὐτὸς βούληται μεγάλῃ δαπάνῃ καὶ κινδύνῳ ἀναστάς ποτε διαγωνίσασθαι. εὐτελέστερα δὲ τὰ δεινὰ βραχεῖ μορίῳ

Cap. **46.** §. 1. *τὸν πόλεμον διαλῦσαι.* Vat. Bekk. *διαλῦσαι τὸν πόλ.*

ἢ Ἕλλησι Ven. Vat. Vall. D. Tus. Bekk. et corr. Cl. et It. Olim inepte *μελλήσει.*

ἀεί additum ex Vat. Vall. Bekk.

αὐτοῦ. Vid. adn.

§. 2. *ξυγκαθαιρήσει.* Vat. et a pr. man. Cl. *ξυγκαθαιρήσειν.* Sed infinitivus quanquam in oratione obliqua etiam a relativis enunciationibus non alienus est, hic displicet, quia relativum enunciatum simile est interrogationi obliquae, in qua recentiores demum infinitivo pro coniunctivo dubitanti interdum utuntur. De futuri indicativo cf. ad. I, 63.

Cf. etiam Diod. XIII, 37., qui tamen et Tissaphernem cum Pharnabazo et tempus rei gestae confudit. — *κομίσαντα ἢ ναῦς Φοινίσσας.* Proprie *ἢ ναῦς Φοινίσσας κομίσαντα* scribendum erat, sed vid. adn. VI, 24, 1. De his navibus ipsis cf. c. 87. — *Ἕλλησι πλείοσι.* Stipendii non augendi Alcibiades Tissapherni iam c. 45. auctor fuit; hic, ne maiores copiae navales aut Graecae aut barbarae cogantur, suadet. Vides igitur temere nonnullos in *πλείοσι* haesisse. — *ἐξεῖναι.* „Repete *ἔφη* ex *παρῄνει.*" KRUEG. — *τοὺς αὐτοῦ* (sic optimi libri mss., olim male *αὐτοὺς*) *λυπηρούς.* „Fortassis *αὐτῷ*, ut VI, 18. *τοῖς ἐκεῖ ἐχθροῖς ἡμῶν λυπηροὶ ὄντες.* [Cf. I, 76.]" DUK. *Αὐτῷ* ex cod. *a*, perexiguae auctoritatis libro, recepit Bloomf., sed in *αὐτούς* depravatum esse non est probabile. Igitur *οἱ λυπηροί* verba, ut *οἱ ἐχθροί, οἱ πολέμιοι,* substantivi natura adscita cum genitivo composita videntur esse. Cf. Matth. Gr. §. 387. adn. Bernh. Synt. p. 316. et nos ad Xen. Anab. III, 2, 5. Krueger tamen *αὐτοῦ* vult sonare ibi (in Asia).

§. 2. *γενομένης δ' ἄν.* De *ἄν* dictum est ad VI, 18, 2. — *τῆς ἐς γῆν καὶ θάλασσαν ἀρχῆς.* „*Ἀρχὴ ἐς* ut Lat. imperium in. [Cf. Luebk. et Orell. ad Hor. Carm. III, 1, 6.] Hanc structuram praetulisse videtur Thuc., ne ingratus genitivorum concursus fieret." HERTL. — *οἷς.* I. e. *οἷς τισί.* Cf. adn. I, 136, 3. — *ἀναστάς.* „Abr. reddi iubet excitus." BECK. *Sich erhebend.* *Ἀντιστάς* coni. Krueg. — *εὐτελέστερα* (Schol. *ἀδαπανώτερα*) ... *κατατρῖψαι.* Haas.: minoris autem pericula constare, si tenui sumptus particula et si-

τῆς δαπάνης καὶ ἅμα μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς τοὺς Ἕλληνας κατατρῖψαι.
3 ἐπιτηδειοτέρους τε ἔφη τοὺς Ἀθηναίους εἶναι κοινωνοὺς αὐτῷ τῆς ἀρχῆς· ἧσσον γὰρ τῶν κατὰ γῆν ἐφίεσθαι, τὸν λόγον τε ξυμφορώτατον καὶ τὸ ἔργον ἔχοντας πολεμεῖν. τοὺς μὲν γὰρ ξυγκαταδουλοῦν ἂν σφίσι τε αὐτοῖς τὸ τῆς θαλάσσης μέρος καὶ ἐκείνῳ ὅσοι ἐν τῇ βασιλέως Ἕλληνες οἰκοῦσι, τοὺς δὲ τοὐναντίον ἐλευθερώσοντας ἥκειν. καὶ οὐκ εἰκὸς εἶναι Λακεδαιμονίους ἀπὸ μὲν σφῶν τῶν Ἑλλήνων ἐλευθεροῦν νῦν τοὺς Ἕλληνας, ἀπὸ δ' ἐκείνων τῶν βαρβάρων, ἢν μή ποτε αὐτοὺς μὴ ἐξέλωσι, μὴ

ἑαυτοῦ ... ἑαυτούς. Vat. *αὐτοῦ ... αὐτούς.*

§. 3. *εἶναι* om. Vat. et Cl.

σφίσι τε. τέ om. Vat.

ἐκείνῳ. Vat. *ἐκεῖνος.* Aug. Cl. Ven. Pal. It. *ἐκεῖνο.* Deteriores libri *ἐκείνων.* Sed *ἐκείνῳ* ad Persarum regem referendum solum verum est.

τῶν βαρβάρων om. Vat. Et haec et superiora *τῶν Ἑλλήνων* damnat Valck. ad Herodot. V, 92. „Uncis seclusit Bekk., a quibus liberavi, memor eorum, quae ad I, 144. monui. [Cf. ibi §. 2. adn. et Krueg. Gr. §. 80, 8. adn. 2.] Quum vox *βάρβαροι* ne praemul sine ullo suo periculo ipsos Graecos inter se attereret. Contraria posita sunt *βραχεῖ μορίῳ τῆς δαπάνης* et *μεγάλῃ δαπάνῃ, μετὰ τῆς ἑαυτοῦ ἀσφαλείας* et *κινδύνῳ.* Cum postremis cf. Malch. p. 265. *αὐτοὺς περὶ ἑαυτοὺς κατατρῖψαι τοὺς Γότθους,* et supra VI, 18. *τρίψεσθαι αὐτὴν περὶ ἑαυτήν.*

§. 3. *ἐπιτηδειοτέρους ... τῆς ἀρχῆς.* I. e. imperium melius inter ipsum atque Athenienses dividi. — *τὸν λόγον τε ... πολεμεῖν.* Atque (eos) sermonem et operam utilissimam regi habentes bellare, i. e. atque quod dicant et faciant (i. e. *τὸ καταδουλοῦν*) utilissimum regi dicentes et facientes bellare. Hanc nostram interpretationem probavit Bloomf. in ed. 2. — *τοὺς μὲν γὰρ ξυγκαταδουλοῦν ...* „Abr. brevius censet dicta esse pro *τοὺς μὲν γὰρ καταδουλ. ἂν σφίσι τε αὐτοῖς τὸ τῆς θαλ. μέρος καὶ ἐκείνῳ ξυγκαταδουλοῦν.*" BECK. Haec ideo dici posse, quia antiquioribus temporibus rex etiam ex foederatis urbibus Atheniensium tributa exegerit, censet Lachmannus Hist. Gr. p. 103., cf. 55. *Τὸ τῆς θαλάσσης μέρος,* quae verba contraria sunt superioribus *τὰ κατὰ γῆν,* est *ἡ θάλασσα αὐτή*; nam sunt *δύο μέρη τῶν ἐς χρῆσιν φανερῶν, γῆ καὶ θάλασσα,* II, 62. (Krueger tamen aut *μέρος* delendum esse aut *τὸ μέρος* valere suam partem arbitratur.) Ceterum causas ab Alcibiade allatas speciosiores quam veriores esse admonet Arn., id quod maxime de enunciato *καὶ ἐκείνῳ ὅσοι ...* dicendum est. Nam de Lacedaemoniis non falsa divinasse Alcibiadem iam Acacius docuit. — *ἢν μὴ ... μὴ ἐξέλωσι.* Haackii sequimur interpretatio-

καὶ Τισσαφέρνης πείθεται αὐτῷ.

ἐλευθερῶσαι. τρίβειν οὖν ἐκέλευε πρῶτον ἀμφο- 4
τέρους, καὶ ἀποτεμόμενον ὡς μέγιστα ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἔπειτ᾽ ἤδη τοὺς Πελοποννησίους ἀπαλλάξαι ἐκ τῆς χώρας. καὶ διενοεῖτο τὸ πλέον οὕτως 5
ὁ Τισσαφέρνης, ὅσα γε ἀπὸ τῶν ποιουμένων ἦν εἰκάσαι. τῷ γὰρ Ἀλκιβιάδῃ διὰ ταῦτα, ὡς εὖ περὶ τούτων παραινοῦντι, προςθεὶς ἑαυτὸν ἐς πίστιν τήν τε τροφὴν κακῶς ἐπόριζε τοῖς Πελοποννησίοις

cesserit quidem, quis erit, qui, quo referendum sit ἐκείνων, sine difficultate reperiat?" GOELL. Baueri argumentum βαρβάρων certe importunum plane existimantis, ubi cum Persa loquatur Alcibiades, ideo vanum est, quia barbari omnes ii, qui non Graeci sunt, etiam sine reprehensione dicuntur. Rectius haereas in articulo. Cf. Krueg.

nem: nisi si quando (Haas. nisi forte si) eos (Athenienses) non everterint, unde sententia aptissima oritur, quum Lacedaemonii hac sola re a liberanda Ionia retineri posse dicantur, si ab Atheniensibus non eversis metus iis relinquatur. Suam igitur utraque negatio significationem tuetur, quum eadem simplex sit iterata sic, ut ad diversa vocabula pertineat. Cf. Matth. Gr. §. 609. 2. et Gottsch. §. 144. 7. a., qui haec ipsa verba affert. Alia duarum negationum in eodem enunciato suam utriusque vim retinentium exempla, quum et Buttmannus §. 148. adn. 7. b. id tantum ibi fieri dicat, ubi cum diversis verbis (non omnino vocabulis) cohaereant, et Matth. magis ad bina enunciata respexerit, adscripsimus in ed. mai. p. 711. Simillima Thucydideis sunt verba Lycurg. c. Leocr. c. 35. extr.: εἰ μὴ νὴ Δία μὴ ταὐτὰ (nisi vero non eadem, i. e. nisi diversa) τῇ πατρίδι καὶ τούτοις ἐστὶ συμφέροντα. Cf. Andoc. p. 92. ed. Bekk.: ἐκέλευε δὲ βασανίσαι τὰ ἀνδράποδα, καὶ μὴ τοὺς μὲν παραδιδόντας μὴ ἐθέλειν ἐλέγχειν (et non — convincere nolle), τοὺς δὲ μὴ θέλοντας ἀναγκάζειν, et al. l. d.

Videtur quidem unus scrupulus residere positus in αὐτούς pronomine, quod si ad Athenienses spectat, debebat proprie esse σφᾶς, ut supra legitur σφῶν. Sed cf. adn. V, 32, 5. 40, 2. VI, 35, 1. De ἐξαιρεῖν vid. adn. III, 113, 6. — ἐλευθερῶσαι. Est is aoristi infinitivus, qui futuro Latino respondet. Cf. adn. I, 81, 6.

§. 4. ἀποτεμόμενον ... ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. Ubi quam maxima ab Atheniensibus resecuisset. „Τουτέστι μεγίστων αὐτοὺς στερήσαντα." Schol. Cf. Bloomf. et Hertl. De ἔπειτα cf. 28, 4.

§. 5. ὅσα γε ... εἰκάσαι. „Ἦν ante εἰκάσαι deleam." KRUEG. (non in ed.) Ita orietur ea syntaxis, de qua explicatum est in Matth. Gr. §. 545. 2. Buttm. §. 140. adn. 4. (5.) Rost. §. 122. 9. p. 646. Sed similiter ὡς δὲ ἐπεικάσαι ἔστι scripsisse Herodotum IX, 32. et πάρεστι Aeschylum adnotat Matth. l. d. — προςθεὶς ἑαυτόν, se adiungens, se committens. Cf. c. 50. et III, 92, 2. — ἐς πίστιν, in fidem, ita ut fidem ei haberet. — κακῶς. „Plut. Alc. c. 25. γλίσχρως." DID. Infra c. 78. (et paulo plenius c. 83.) οὐ ξυνεχῶς, οὐδ᾽ ἐν-

καὶ ναυμαχεῖν οὐκ εἴα, ἀλλὰ καὶ τὰς Φοινίσσας ναῦς φάσκων ἥξειν καὶ ἐκ περιόντος ἀγωνιεῖσθαι ἔφθειρε τὰ πράγματα καὶ τὴν ἀκμὴν τοῦ ναυτικοῦ αὐτῶν ἀφείλετο, γενομένην καὶ πάνυ ἰσχυράν, τά τε ἄλλα καταφανέστερον ἢ ὥςτε λανθάνειν οὐ προθύμως ξυνεπολέμει.

ταῦτα δὲ Ἀλκιβιάδης ἔπρασσε τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον ἐς τὴν πατρίδα μηχανώμενος, ὅπου καταλῦσαι τὴν δη-

1 47. Ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ταῦτα ἅμα μὲν τῷ Τισσαφέρνει καὶ τῷ βασιλεῖ, ὢν παρ᾽ ἐκείνοις, ἄριστα εἶναι νομίζων παρήνει, ἅμα δὲ τὴν ἑαυτοῦ κάθοδον ἐς τὴν πατρίδα ἐπιθεραπεύων, εἰδώς, εἰ μὴ διαφθερεῖ αὐτήν, ὅτι ἔσται ποτὲ αὐτῷ πείσαντι κατελθεῖν· πεῖσαι δ᾽ ἂν ἐνόμιζε μάλιστα ἐκ τοῦ τοιούτου,

§. 5. ναῦς φάσκων. Vat. Bekk. φάσκων ναῦς. Quae collocatio verborum ferri vix potest; certe Φοινίσσας ναῦς deinceps legimus constanter c. 59. 78. 87. 99. 108. 109.

ἥξειν. Vat. C. I. E. K. Dan. ἥκειν. At vid. ed. mai.

ξυνεπολέμει ex Vat. addidit Bekk. Et Valla: et in caeteris apertius egit, quam ut occultaret se non libenter illis sociis gerere bellum. Cf. ed. mai. et I, 65, 2.

Cap. 47. §. 1. τῷ βασιλεῖ. τῷ om. Mosqu. Bekk., quam omissionem probat Dind. in Steph. Thes. II. p. 166. Cf. tamen adn. c. 37, 2.

ἐπιθεραπεύων. Vat. prave ἐθεραπεύων.

τελῆ. — τὰς Φοιν. ναῦς. Cf. §. 1. — ἐκ περιόντος ἀγωνιεῖσθαι. „Portus vertit ex abundanti certaturas, quasi hoc ad naves Phoenicum pertineret, quum de Peloponnesiis dicatur, de quibus etiam Valla, Stephanus et [alii] recte acceperunt. Stephanus non male sententiam ita expressit: instructos ex abundanti fore navibus ad certandum, i. e. pluribus quam opus esset ad dimicandum et superandos hostes." DUK. Articulum vulgo invitis membranis ante περιόντος additum nunc Bloomf. quoque, qui olim eum necessarium duxit, expunxit. Et quum ἐξ ἀπροςδοκήτου, ἐξ ἴσου similiaque dicantur (cf. Matth. Gr. §. 574. p. 1334.), hic quoque libris obtemperandum fuit. Ceterum Graecae formulae accurate respondent Latinae

ex abundanti et ex affluenti, de quibus vid. Hand. Tursell. II. p. 655. — τὴν ἀκμὴν ... ἀφείλετο. „Etenim βραχεῖα ἀκμὴ τοῦ ναυτικοῦ. VII, 14." BLOOMF. — γενομένην ... ἰσχυράν. Cf. c. 36. — τά τε ἄλλα ... ξυνεπολέμει. Et ceterum manifestius, quam ut latere posset, non alacriter eos in bello gerendo adiuvabat.

Cap. 47. §. 1. ἐπιθεραπεύων] ἤγουν μετὰ θεραπείας καὶ οἰκονομίας πραγματευόμενος. Schol. „Suidas [minus accurate] exponit διορθούμενος, προμηθούμενος." WASS. Cf. de θεραπεύειν adn. IV, 67, 3. Copulatum verbum alia vi redit c. 84. ἐς τὴν πατρίδα iunge cum κάθοδον. — αὐτήν. I. e. τὴν πατρίδα.

μοκρατίαν ἅμα σπεύδει.

εἰ Τισσαφέρνης φαίνοιτο αὐτῷ ἐπιτήδειος ὤν. ὅπερ 2
καὶ ἐγένετο· ἐπειδὴ γὰρ ᾔσθοντο αὐτὸν ἰσχύοντα παρ᾽ αὐτῷ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ Ἀθηναίων στρατιῶται, τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου προςπέμψαντος λόγους ἐς τοὺς δυνατωτάτους αὐτῶν ἄνδρας, ὥςτε μνησθῆναι περὶ αὐτοῦ ἐς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων, ὅτι ἐπ᾽ ὀλιγαρχίᾳ βούλεται καὶ οὐ πονηρίᾳ, οὐδὲ δημοκρατίᾳ τῇ ἑαυτὸν ἐκβαλούσῃ κατελθὼν καὶ παρασχὼν Τισσαφέρνην φίλον αὐτοῖς ξυμπολιτεύειν, τὸ δὲ πλέον καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοί τε τῶν Ἀθηναίων καὶ δυνατώτατοι ὥρμηντο ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν.

§. 2. προςπέμψαντος. Vat. T. Cam. I. Vall. προπέμψαντος. At vid. Duk. ad VII, 3.

ἑαυτόν. Vat. αὐτόν, quod defendi potest. Cf. adn. I, 17.

§. 2. τὰ μὲν καὶ Ἀλκιβιάδου ... „Satis intricata est structura huius periodi. Stephanus huc e fine revocat nominativos et post στρατιῶται ita ordinat verba: οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τριήραρχοί τε τῶν Ἀθηναίων καὶ δυνατώτατοι τὰ μὲν ... τὸ δὲ πλέον καὶ ἀπὸ σφῶν αὐτῶν ὥρμηντο ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν δημοκρατίαν: trierarchi, tum quod Alcibiades mandata dedisset etc., tum etiam magis sua sponte inclinaverunt etc.“ DUK. „Verba quidem grammatice sic satis cohaereant, at res laborare logice videatur: quum milites sensissent Alcibiadem esse potentem, trierarchi et potentiores prompti fuerunt ad solvendam democr. Nam quae ratio haec, quia milites hoc senserint, navium praefectos sponte illud iam voluisse? [Quare Krueger ad expungenda verba pronus deleri mavult Ἀθηναίων στρατιῶται. At] στρατιώτας non gregarios utique milites intellexeris, sed vel omnes copias cum praefectis ac ducibus suis, [id quod probandum,] vel hos maxime, qui deinde exercitum porro ad sententiam suam perduxerint.“ BAU. De causis insolentioris collocationis verborum cf. Arn. Respondent autem inter se τὰ μὲν ... τὸ δὲ πλέον ut I, 90., ubi vid. adn. Super ἀπὸ σφῶν αὐτῶν cf. adn. VI, 40, 2., de re Plut. Alc. c. 25. — ἐς τοὺς βελτίστους τῶν ἀνθρώπων. Sic Latine quoque viri boni et optimi ii dicuntur, qui aut optimates sunt aut, ut hic, ubi a δυνατωτάτοις ἀνδράσι quodammodo discernuntur, optimatium statum tuentur. De Graecis cf. Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 440. (ed. 2. I. p. 823.) De superiore ἐς cf. 48, 2. et vid. adn. I, 23, 6. — οὐ πονηρίᾳ, οὐδὲ δημοκρατίᾳ. Fere idem esse atque οὐ δημοκρατίᾳ πονηρᾷ οὔσῃ docet Bloomf. comparans πονηροκρατίαν et πονηροκρατεῖσθαι voces et Xenophontis de Rep. Ath. verba: ἐν τῷ δήμῳ ἔνι ἀμαθία καὶ ἀταξία καὶ πονηρία. Cf. quae Alcibiades ipse iudicat VI, 89, 6. Hic propter superius βελτίστους vocem additam esse Krueger adnotat.

πρῶτον μὲν δὴ ἐν Σάμῳ ξυνωμοσία γίγνεται, ὅπως ὀλιγαρχίαν καταστήσουσι.

1 48. Καὶ ἐκινήθη πρότερον ἐν τῷ στρατοπέδῳ τοῦτο, καὶ ἐς τὴν πόλιν ἐντεῦθεν ὕστερον [ἦλθε]. τῷ τε Ἀλκιβιάδῃ διαβάντες τινὲς ἐκ τῆς Σάμου ἐς λόγους ἦλθον, καὶ ὑποτείνοντος αὐτοῦ Τισσαφέρνην μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ βασιλέα φίλον ποιήσειν, εἰ μὴ δημοκρατοῖντο, (οὕτω γὰρ ἂν πιστεῦσαι μᾶλλον βασιλέα,) πολλὰς ἐλπίδας εἶχον αὐτοί τε αὐτοῖς οἱ δυνατοὶ τῶν πολιτῶν τὰ πράγματα, οἵπερ καὶ ταλαιπωροῦνται μάλιστα, ἐς αὐτοὺς περι-
2 ποιήσειν καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσειν· ἔς τε τὴν Σάμον ἐλθόντες ξυνίστασάν τε τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιτηδείους ἐς ξυνωμοσίαν καὶ ἐς τοὺς πολλοὺς φανερῶς ἔλεγον, ὅτι βασιλεὺς σφίσι φίλος ἔσοιτο καὶ χρήματα παρέξοι, Ἀλκιβιάδου τε κατελθόντος καὶ μὴ δημοκρατουμένων.

καὶ Φρύνιχος μὲν τοῖς ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιά-

3 Καὶ ὁ μὲν ὄχλος, εἰ καί τι παραυτίκα ἤχθετο τοῖς πρασσομένοις, διὰ τὸ εὔπορον τῆς ἐλπίδος

Cap. 48. §. 1. τοῦτο. In bonis libris mss. (praeter Vat.) male τούτῳ. Cf. ed. mai.

ἦλθε ex Vat. addidit Bekk. (Valla pervasit.) De cuius additamenti necessitate et veritate nobis persuasum non est, et Bloomfieldius quoque, qui olim recepit, nunc rursus expunxit probans Arnoldi explicationem ἐκινήθη ἐς τὴν πόλιν breviter pro ἐλθὸν ἐς τὴν πόλιν ἐκινήθη ἐν αὐτῇ dictum esse censentis.

Τισσαφέρνην. Vulgo καὶ Τισσ., sed καί om. Vat. Bekk. et delendum videtur, etsi interpretari conatus est Heilm. Cf. ed. mai.

τὲ αὐτοῖς Ven. Reg. Ald. τὲ ἑαυτοῖς Vat. Bekk. θ᾽ ἑαυτοῖς Arn. Vulgo τὲ αὐτοῖς, sed αὐτοῖς defendi posse non videtur. Cf. ed. mai.

οἱ δυνατοί. Vat. οἱ δυνατώτατοι, sicut idem c. 21. et 63., quod hic e c. 47. ductum est.

Cap. 48. §. 1. ἐκινήθη, agitatum est. — ὑποτείνοντος. „Hic sign. promittere, spondere.“ BAU. „Similiter ὑποτείνειν [μισθόν] legitur Aristoph. Acharn. 657. et [τινί τι] Xiphil. p. 1234.“ BLOOMF. — βασιλέα ... δημοκρατοῖντο. Cf. Iust. V, 3, 1. — αὐτοί τε αὐτοῖς ... Respondent inter se αὐτοί τε αὐτοῖς ... περιποιήσειν καὶ τῶν πολεμίων ἐπικρατήσειν. Et proprie quidem inutile est aut αὐτοῖς aut ἐς αὐτούς. Sed „οἱ δυνατοὶ ... μάλιστα est epexegesis quasi parenthetica, post quam [notionem sibi repetere et] constructionem [ut V, 22, 2. et alibi in epanalepsi] licuit immutare.“ DOBR. Est autem ita immutata, ut Latine et sibi et ad se vindicare dixeris. — οἵπερ ... μάλιστα. „Alieno loco interveniunt; nam referuntur ad δυνατοί.“ BAU. Cf. adn. III, 57, 1.

§. 2. ἐς τοὺς πολλούς. De ἐς cf. 47, 2.

§. 3. τὶ παραυτίκα. „(Τὶ) τὸ παραυτίκα.“ KRUEG. For-

δου ἀντιπράσσει.

τοῦ [παρὰ] βασιλέως μισθοῦ ἡσύχαζεν· οἱ δὲ ξυνιστάντες τὴν ὀλιγαρχίαν, ἐπειδὴ τῷ πλήθει ἐκοίνωσαν, αὖθις κἂν σφίσιν αὐτοῖς καὶ τοῦ ἑταιρικοῦ τῷ πλέονι τὰ ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐσκόπουν. καὶ τοῖς μὲν 4 ἄλλοις ἐφαίνετο εὔπορα καὶ πιστά, Φρυνίχῳ δὲ στρατηγῷ ἔτι ὄντι οὐδὲν ἤρεσκεν· ἀλλ᾽ ὅ τε Ἀλκιβιάδης, ὅπερ καὶ ἦν, οὐδὲν μᾶλλον ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας δεῖσθαι ἐδόκει αὐτῷ, οὐδ᾽ ἄλλο τι σκοπεῖσθαι ἢ ὅτῳ τρόπῳ ἐκ τοῦ παρόντος κόσμου τὴν πόλιν μεταστήσας ὑπὸ τῶν ἑταίρων παρακλη-

§. 3. *τοῦ βασιλέως μισθοῦ.* Vat. Bekk. *τοῦ παρὰ βασιλέως μισθοῦ.* Sed praepositio tribuenda interpretibus videtur; nam solum genitivum ita poni posse non dubitabis. Vid. Matth. Gr. §. 375. c. Uncos igitur praepositioni impegimus.

ἐκοίνωσαν. Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Vat. G. Gr. Bekk. *ἐκοινώνησαν.* At *κοινωνεῖν* significat participem esse, non communicare, quod hic dicendum. Cf. adn. c. 8., ubi eadem verba confusa sunt.

κἂν Dobr. Vulgo et Bekk. *καί.* Cf. adn.

§. 4. *οὐδέν.* Vat. *οὐθέν.* Cf. sd. 8, 4.

οὐδ᾽ Vat. Bekk. In Mosqu. *οὐκ.* Vulgo *ἤ.* Sed neque (ut Vall.) hic potius dicendum est quam aut, quia antea non *οὐκ ἐδόκει*, negatione ad totam sententiam relata, legitur, sed *οὐδὲν μᾶλλον.*

ἑταίρων. In plerisque libris (etiam Vat.) male *ἑτέρων.* Cf. ed. mai.

tasse ideo, quod solum *παραυτίκα*, quum non adiective post articulum legitur, alibi apud Thuc. est statim (II, 49. VII, 85.), non, ut hic, in praesentia, in praesens, quod *τὸ παραυτίκα* dicitur III, 4. VI, 83. (ubi Schol. *ἐν τῷ παρόντι*) al. Sed post articulum certe adiective collocatum etiam solum *παραυτίκα* est praesens, ut *ἡ παραυτίκα λαμπρότης* II, 64. Cf. VII, 57. — *κἂν σφίσιν αὐτοῖς.* Vulgo *καὶ σφ. αὐτ.* „Nisi additum sit *καὶ τοῦ ἑταιρ. τῷ πλέονι*, simpliciter interpreter: sibimet considerarunt, i. e. ad semet relata, quid ad ipsos inde esset redundaturum. Ita suus sensus dativo constiterit. Sed nimirum obstat additum: et maiori parti sociorum. Cur enim maiori tantum parti consultum irent, de pluribus laborarent, non de universis? Fuerit igitur dat. pro *ἐν ἑαυτοῖς.*“ BAU. Quod quum fieri nequeat, rectius scribi *ἐν σφ. αὐτ.* putat Goell., cui iure assentiuntur Britanni, nisi quod minore mutatione *κἂν* reposuerunt. — *τοῦ ἑταιρικοῦ.* Cf. III, 82, 6. et infra ad c. 54. adn. et de proximis *τὰ ἀπό* Buttm. Gr. §. 125. adn. 6. (olim 3. a.)

§. 4. *Φρυνίχῳ ... στρατηγῷ ἔτι ὄντι.* Vid. c. 25. 27. 54. — *οὐδὲν ἤρεσκεν* cet. Cf. Plut. Alc. c. 25. — *ὅ τε Ἀλκιβιάδης ...* His infra respondent *τῷ βασιλεῖ τε* vel, ut in aliis est libris, *τῷ τε βασ.* — *κόσμου*] *εὐταξίας.* Schol.

θεὶς κάτεισι, σφίσι δὲ περιοπτέον εἶναι τοῦτο μάλιστα, ὅπως μὴ στασιάσωσι· τῷ βασιλεῖ τε οὐκ εὔπορον εἶναι, καὶ Πελοποννησίων ἤδη ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὄντων καὶ πόλεις ἐχόντων ἐν τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ οὐ τὰς ἐλαχίστας, Ἀθηναίοις προςθέμενον, οἷς οὐ πιστεύει, πράγματα ἔχειν, ἐξὸν Πελοποννησίους, ὑφ᾽ ὧν οὐδέν πω κακὸν πέπονθε, φίλους
5 ποιήσασθαι. τάς τε ξυμμαχίδας πόλεις, αἷς ὑπεσχῆσθαι δὴ σφᾶς ὀλιγαρχίαν, ὅτι δὴ καὶ αὐτοὶ οὐ δημοκρατήσονται, εὖ εἰδέναι ἔφη, ὅτι οὐδὲν μᾶλλον σφίσιν οὔθ᾽ αἱ ἀφεστηκυῖαι προςχωρήσονται, οὔθ᾽ αἱ ὑπάρχουσαι βεβαιότεραι ἔσονται· οὐ γὰρ βουλήσεσθαι αὐτοὺς μετ᾽ ὀλιγαρχίας ἢ δημοκρατίας

περιοπτέον. Vat. et Vall. *οὐ περιοπτέον.* Gr. Ar. *περισκεπτέον.* „Est glossema, quod expulsa vera scriptura in textum venit. *Περιοπτέον* habet etiam Thomas Mag. in *περιορῶ.*“ DUK. Cf. adn.

τῷ βασιλεῖ τε P. Mosqu. et uncis ad *τῷ* additis Bekk. In Cl. Ven. *τῷ βασιλεῖ δέ*, sed respondent inter se *ὅ τε Ἀλκιβιάδης ... τῷ βασιλεῖ τε.* Vat. et int. vers. G. *τῷ τε βασιλεῖ.* Et utrum sic an *τῷ βασιλεῖ τε* legendum sit, dubium est. Vulgo autem copula male deest.

οὐ τὰς ἐλαχίστας Vat. Bekk. Vulgo *οὐκ ἐλαχίστας*, quod fortasse servandum fuit.

οὐδέν πω κακόν Vat. (nisi quod ibi *οὐθέν*), et Valla nihildum mali. Vulgo *κακὸν οὐδέν.* In deterioribus libris *οὐδὲν κακόν.* Cl. Ven. *οὐδὲν κακὸν ἢ δεινόν.* *Πώ* temere oriri potuisse non videtur. Contra omnes autem libros Bekk. *οὐδὲν κακόν πω*, Krueger *κακὸν οὐδέν πω.*

Cf. adn. IV, 76, 2. — *περιοπτέον*, circumspectandum, (anxie) considerandum. Cf. adn. IV, 73, 1. VI, 93, 1. 103, 2. al. — *τῷ βασιλεῖ.* De articulo vid. adn. 37, 2. — *καὶ Πελοποννησίων.* *Καί* deletum vult Dobr. De synchysi *Πελοπ. καὶ ... ὄντων καὶ ... ἐχόντων* cogitavit Bau. Nisi forte, ut in proximo *ὁμοίως*, ad Athenienses respicitur. — *ὁμοίως ἐν τῇ θαλάσσῃ ὄντων*] *ὁμοίως, ὥςπερ καὶ Ἀθηναίων, κρατούντων τῆς θαλάττης.* Schol. At Port.: aeque (atque Athenienses) in mari versarentur. Quam sententiam minorem quam pro re esse arbitratur Bau. (cf. 53, 2.), quare ad Matth. Gr. §. 309. c. delegantes Arn. et Hertl. adverbium in praedicato positum esse censent, quod nos probari posse non credimus. *Ὁμοίων* olim post Reisk. coniecit Bloomf., qui nunc tacet. — *τῇ αὐτοῦ ἀρχῇ.* „Cf. Gr. §. 47. 9. adn. 12.“ KRUEG. — *προςθέμενον.* Cf. adn. III, 11, 4.

§. 5. *τάς τε ... πόλεις ... εἰδέναι.* Cf. Buttm. Gr. §. 151. I. 6. Matth. §. 296. 3. et infra §. 7. — *αἱ ὑπάρχουσαι.* Ex superioribus repeti potest *ξυμμαχίδες*: quae (ad-

δουλεύειν μᾶλλον ἢ μεθ᾽ ὁποτέρου ἂν τύχωσι τούτων ἐλευθέρους εἶναι. τούς τε καλοὺς κἀγαθοὺς 6 ὀνομαζομένους οὐκ ἐλάσσω αὐτοὺς νομίζειν σφίσι πράγματα παρέξειν τοῦ δήμου, ποριστὰς ὄντας καὶ ἐσηγητὰς τῶν κακῶν τῷ δήμῳ, ἐξ ὧν τὰ πλείω αὐτοὺς ὠφελεῖσθαι· καὶ τὸ μὲν ἐπ᾽ ἐκείνοις εἶναι καὶ ἄκριτοι ἂν καὶ βιαιότερον ἀποθνήσκειν, τὸν δὲ δῆμον σφῶν τε καταφυγὴν εἶναι καὶ ἐκείνων σωφρονιστήν. καὶ ταῦτα παρ᾽ αὐτῶν τῶν ἔργων 7 ἐπισταμένας τὰς πόλεις σαφῶς αὐτὸς εἰδέναι, ὅτι οὕτω νομίζουσιν. οὔκουν ἑαυτῷ γε τῶν ἀπὸ Ἀλκιβιάδου καὶ ἐν τῷ παρόντι πρασσομένων ἀρέσκειν οὐδέν.

§. 6. ἐκείνοις. Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Pal. ἐκείνους, fortasse recte. Vid. adn. IV, 28, 1. Vulgatam tamen habet Gregor. Corinth. et Anonym. in Walz. Rhet. III. p. 583.

βιαιότερον. Vat. βεβαιότερον, quod cum illo etiam IV, 31. et alibi in libris confusum est.

huc) essent sociae. Haas.: quae sibi superessent. — τύχωσι. „Cf. Gr. §. 56. 4. adn. 2.“ KRUEG.

§. 6. τούς τε καλοὺς κἀγαθούς ... „Ordo verborum est: καὶ αὐτοὺς (cives sociarum urbium) νομ. τοὺς καλ. κἀγ. ὀνομ. οὐκ ἐλάσσ. πράγμ. σφ. παρέξ. τ. δ.“ HAACK. Facile apparet ideo traiecta esse, quod τῶν καλῶν κἀγαθῶν nomen maximum pondus habet. Τοὺς καλοὺς κἀγαθούς autem optimates esse constat. Cf. Wachsm. Ant. Gr. 1. ad 47, 2. l. — ποριστὰς ... τῷ δήμῳ. Quum populo suasores atque auctores essent malorum. De re cf. VI, 89, 5. „Voc. πορισταί hic translatum est ad significandum *proiectors*, et explicatur proximo nomine.“ BLOOMF. Cf. Ios. Ant. XVI, 5, 4. Krueger tamen, quum πορισταί plerumque sint οἱ περὶ πόρου χρημάτων εἰσηγούμενοι (cf. Boekh. Oecon. civ. Athen. I. p. 179.), hic quoque vocem sic intelligit. — τὸ ... εἶναι. Cf. adn. IV, 28, 1. — καὶ ἄκριτοι ἂν καὶ βιαιότερον ἀποθνήσκειν. „Sane quod de semet aliquis credat vel dicat, primo casu effertur Graecis, non in obliqua tamen oratione [si verbi, ex quo illa pendeat, subiectum in accusativo positum sit,] ut hic, quae supra coeperit οὐ γὰρ βουλήσεσθαι αὐτούς et pergat αὐτοὺς νομίζειν. Quare hic ἀκρίτους debebat aut ἀκρίτως. Ἄκριτοι scripsisse potest Thuc. uti in mente habens verbum finitum, quasi ὅτι νομιοῦσι [νομίζουσι].“ BAU. Etenim non ad Phrynichum eiusque ἑταίρους, sed ad cives sociarum urbium haec referri manifestum est. Quare Hoogevenium ad Vig. p. 239. nominativum hic rite positum esse dicentem refutavit Lob. ad Phryn. p. 756. adn. comparans V, 41., ubi vid. adn. Add. ad VII, 3. et de adiectivi atque adverbii copulatione adn. III, 4, 2. et ad Xen. Anab. IV, 7, 23.

§. 7. καὶ ταῦτα ... οὕτω νομίζουσιν] καὶ αὐτὸς σαφῶς εἰδέναι, ὅτι αἱ πόλεις ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων οὕτω φρονοῦσιν. Schol. De compositione verborum cf. adn. §. 5. Pro παρ᾽ insolentius posito ἀπ᾽ coniecit Dobr., ἄρ᾽ ἀπ᾽ Krueg. — τῶν

49. οἱ δὲ ξυλλεγέντες τῶν ἐν τῇ ξυμμαχίᾳ, ὥςπερ καὶ τὸ πρῶτον αὐτοῖς ἐδόκει, τά τε παρόντα ἐδέχοντο καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας πρέσβεις Πείσανδρον καὶ ἄλλους παρεσκευάζοντο πέμπειν, ὅπως περί τε τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου πράσσοιεν καὶ τῆς τοῦ ἐκεῖ δήμου καταλύσεως καὶ τὸν Τισσαφέρνην φίλον τοῖς Ἀθηναίοις ποιήσειαν.

οἱ δὲ ξυνωμόται ἐμμένοντες τῇ προαιρέσει τοὺς ἀμφὶ Πείσανδρον πρέσβεις αἱροῦνται.

1 50. Γνοὺς δὲ ὁ Φρύνιχος, ὅτι ἔσοιτο περὶ τῆς τοῦ Ἀλκιβιάδου καθόδου λόγος, καὶ ὅτι Ἀθηναῖοι ἐνδέξονται αὐτήν, δείσας πρὸς τὴν ἐναντίωσιν τῶν λεχθέντων ὑφ᾽ αὐτοῦ, μή, ἢν κατέλθῃ, ὡς κωλυτὴν
2 ὄντα κακῶς δρᾷ, τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε τι. πέμπει ὡς τὸν Ἀστύοχον τὸν Λακεδαιμονίων ναύαρχον ἔτι

Φρύνιχος μὲν τά τε Ἀλκιβιάδου Ἀστυόχῳ μηνύει καὶ προδοσίαν μελετᾷ, Ἀστύοχος δὲ πάντα ταῦτα τῷ Ἀλκιβιάδῃ ἐξαγγέλλει.

Cap. 49. ξυμμαχίᾳ. Immo ξυνωμοσίᾳ. Cf. adn.

Cap. 50. §. 1. τῶν λεχθέντων ὑφ᾽ αὐτοῦ. Vat. Bekk. τῶν ὑφ᾽ αὐτοῦ λεχθέντων. Quo non est opus. Cf. Matth. Gr. §. 279. adn. 2. et §. 570. Krueg. §. 50. 10. adn. 2.

ἤν. Vat. ἢ ἄν.

§. 2. τὸν Λακεδαιμονίων Vat. Ar. Chr. Bekk. Vulgo τῶν Λακεδ. At vid. Krueg. ad Dion. p. 302. sq. et de iterato articulo adn. II, 67, 2.

ἀπὸ Ἀλκιβιάδου ... πρασσομένων. Cf. adn. I, 17, 1.

Cap. 49. ξυμμαχίᾳ. „Quaenam hic ξυμμαχία intelligenda est? Cum Tissapherne et rege nondum facta erat societas, neque de praefectorum et trierarchorum coniuratione, quam supra c. 48. ξυνωμοσίαν vocaverat Thuc., vocabulo ξυμμαχία uti potest [quanquam vicissim ξυνωμοσία de societate nonnunquam dicitur. Vid. adn. III, 64, 3.] Suspicor igitur etiam hic fuisse ξυνωμοσίᾳ.“ HAACK. Consentit Krueg. ad Dion. p. 364. et iure nunc receperunt Bekk. et Bloomf. Ξυμμαχίαν male nonnulli ξυνωμοσίαν interpretati sunt III, 82, 1. — Πείσανδρον. De Pisandro praeter Krueg. l. d. vid. Herbst. ad Xen. Conv. II, 14. et Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 199. (ed. 2. I. p. 632.) Super re hic de eo narrata cf. c. 53. et Plut. Alc. c. 26. init. Negligentius refert Nepos Alc. 5, 3. — δήμου. Cf. adn. I, 107, 4.

Cap. 50. §. 1. ὅτι ἔσοιτο ... καὶ ὅτι ἐνδέξονται. Cf. adn. II, 80, 1. Similiter 51, 1. — ἐνδέξονται. „Cf. VII, 49.“ DID. Alibi quoque esse admittere, probare, docet Steph. Thes. — πρὸς τὴν ἐναντίωσιν ... αὐτοῦ, qs. ob contrariam rationem a se allatorum, ut Bau. interpretatur, i. e. „propter ea, quae a se in contrariam sententiam dicta essent.“ PORT. De πρός cf. c. 39.

§. 2. πέμπει ὡς τὸν Ἀστύοχον. „Vid. Suid. in v. Φρυνίχου πάλαισμα.“ HUDS. „Ad locum Suidae adde omnino Polyaen. III, 6. ... et Plut. Alc. c. 25.“ WASS. — ἔτι ...

ὄντα τότε περὶ τὴν Μίλητον κρύφα ἐπιστείλας, ὅτι
Ἀλκιβιάδης αὐτῶν τὰ πράγματα φθείρει Τισσα-
φέρνην Ἀθηναίοις φίλον ποιῶν, καὶ τἆλλα σαφῶς
ἐγγράψας· ξυγγνώμην δὲ εἶναι ἑαυτῷ περὶ ἀνδρὸς
πολεμίου καὶ μετὰ τοῦ τῆς πόλεως ἀξυμφόρου κακόν
τι βουλεύειν. ὁ δὲ Ἀστύοχος τὸν μὲν Ἀλκιβιάδην, 3
ἄλλως τε καὶ οὐκέτι ὁμοίως ἐς χεῖρας ἰόντα, οὐδὲ
διενοεῖτο τιμωρεῖσθαι· ἀνελθὼν δὲ παρ᾽ αὐτὸν ἐς
Μαγνησίαν καὶ παρὰ Τισσαφέρνην ἅμα λέγει τε
αὐτοῖς τὰ ἐπισταλέντα ἐκ τῆς Σάμου καὶ γίγνεται
αὐτοῖς μηνυτής, προσέθηκέ τε, ὡς ἐλέγετο, ἐπὶ ἰδίοις
κέρδεσι Τισσαφέρνει ἑαυτὸν καὶ περὶ τούτων καὶ
περὶ τῶν ἄλλων [κοινοῦσθαι]· διόπερ καὶ [περὶ]
τῆς μισθοφορᾶς οὐκ ἐντελοῦς οὔσης μαλακωτέρως

ὄντα τότε. Vat. τότε ὄντα.

Τισσαφέρνην. Cass. Aug. Pal. aliique nonnulli Τισσαφέρνη. Cf. sd. 5, 1. 58, 6. 65, 2. 81, 1.

τἆλλα. Vat. τἆλλα πάντα.

ἑαυτῷ. Cl. Vat. Gr. αὐτῷ, hic nimis ambigue.

§. 3. ἀνελθών Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. m. Ar. Chr. Bekk., bene, quia in mediterraneam Asiam a litore profectus est. Vulgo et Vat. ἀπελθών.

αὐτοῖς μηνυτής. „Non valde grata est repetitio τοῦ αὐτοῖς. Si per mss. liceret, mallem αὐτός.“ DUK. Habet ita Pal., et ipse dixit Valla. Recepit Did.

κοινοῦσθαι ex Cl. et Vat. addidit Bekk. Contra quem Arnoldus adnotat Thucydidem hic non nominatim de indicio et nuncio communicando, sed generatim de applicatione Astyochi ad Tissaphernem loqui apparere ex proxima enunciatione. De medio cf. adn. 8, 1.

περί deest Ven. Vat. Cf. adn.

περὶ τὴν Μίλητον. Cf. c. 36. 41. — κρύφα ἐπιστείλας. Plut. l. d. ἐξήγγειλε κρύφα. Κρύφα esse insciis Atheniensibus docet Arn. Ceterum cf. Madv. Synt. §. 182. adn. 2.

§. 3. ἐς χεῖρας ἰόντα. Ut in Xen. Anab. 1, 2, 26. atque semel bisve in Xen. Cyr. (vid. ibi Ind.) haec verba valent in manus (i. e. potestatem) alicuius venire, potestatem sui facere, accedere, convenire aliquem. — γίγνεται ... μηνυτής. Cum his et §. 4. 5. cf. Plut. Alc. l. d. — προσέθηκέ τε ... ἐπὶ ἰδίοις κέρδεσι ... ἑαυτόν. Τὰ ἴδια κέρδη sunt pecuniae, quas Astyochus cum Tissapherne pro proditione pactus esse existimabatur. Cf. Krueg. ad Dion. p. 359. Προςτιθέναι ἑαυτόν, ut προςτίθεσθαι, significare accedere ad partes al., voluntati eius obsequi, adnotat Arn. Est Latinum se adiungere. Cf. III, 92, 2. — περὶ τῆς ... ἀνθήπτετο. Περί deest Ven. Vat. Et alibi usquequaque, quod sciam, dicitur ἀνθάπτεσθαί τινος. Vid. c. 97. extr. et Pap. Lex. in h. v.

4 ἀνθήπτετο. ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης εὐθὺς πέμπει κατὰ
Φρυνίχου γράμματα ἐς τὴν Σάμον πρὸς τοὺς ἐν
τέλει ὄντας, οἷα δέδρακε, καὶ ἀξιῶν αὐτὸν ἀπο-
5 θνήσκειν. θορυβούμενος δὲ ὁ Φρύνιχος καὶ πάνυ,
ἐν τῷ μεγίστῳ κινδύνῳ ὢν διὰ τὸ μήνυμα, ἀπο-
στέλλει αὖθις πρὸς τὸν Ἀστύοχον, τά τε πρότερα
μεμφόμενος ὅτι οὐ καλῶς ἐκρύφθη, καὶ νῦν ὅτι
ὅλον τὸ στράτευμα τὸ τῶν Ἀθηναίων ἕτοιμος εἴη
τὸ ἐν τῇ Σάμῳ παρασχεῖν αὐτοῖς διαφθεῖραι,
γράψας καθ᾽ ἕκαστα, ἀτειχίστου οὔσης Σάμου, ᾧ
ἂν τρόπῳ αὐτὰ πράξειε, καὶ ὅτι ἀνεπίφθονόν οἱ
ἤδη εἴη περὶ τῆς ψυχῆς δι᾽ ἐκείνους κινδυνεύοντι
καὶ τοῦτο καὶ ἄλλο πᾶν δρᾶσαι μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν
ἐχθίστων [αὐτὸν] διαφθαρῆναι. ὁ δὲ Ἀστύοχος

§. 5. νῦν ὅτι. Ὅτι om. Vat., quod probari nequit, quia proxima enunciatio non ex μεμφόμ. pendet, sed „intellig. λέγων, immo γράφων, quod lateat in ἀποστέλλει.“ BAU.

Σάμου. Lugd. Mosqu. et, ut videtur, C. F. τῆς Σάμου, ut omnes in iisdem verbis 51, 1. et similiter ἀτειχίστου οὔσης τῆς Ἰωνίας III, 33, 2.

αὐτόν. Cass. T. αὐτῶν. F. αὐτά. In Gr. om. Et abesse

et cf. simplex ἅπτεσθαι, ἀντέχεσθαι (Matth. Gr. §. 330. 6.) similiaque verba. Attamen alibi ἀνθάπτεσθαι aut penetrare sonat, ut φρενῶν Eur. Med. v. 55., ubi vid. Pflugk., aut capessere, aggredi rem, ut τῶν πραγμάτων VIII, 97., ἔργου apud Plat., πολέμου apud Herodot. (vid. Pap.) Sed hic, ubi hae notiones non aptae sunt, περὶ τῆς ... ἀνθήπτετο de stipendio non integro minus instabat interpretatus est Haas., nisi forte ἀνθάπτεσθαι curam suscipiendi vim accipit. Certe similiter pro usitato ἀντιλαμβάνεσθαί τινος (II, 61. extr. et adn. III, 22, 8.) semel ἀντιλαμβάνεσθαι περί τινος invenitur VII, 70., et curandi quoque verbis pro solo genitivo interdum περί cum genitivo adiungi constat. Cf. Matth. Gr. §. 348. adn. 2. Quod ad μαλακωτέρως attinet, similiter c. 29. legimus Θηραμένης μαλακὸς ἦν περὶ τοῦ μισθοῦ.

§. 4. οἷα. I. e. δηλῶν οἷα. Cf. Krueg.

§. 5. καὶ πάνυ. Haec ex vulgari distinctione ad ἐν τῷ μεγ. κινδ. ὢν referuntur. Atque „etiam πάνυ superlativis addi [ut λίαν, μάλα, ἄγαν apud recentiores] monet Abr.“ BECK. ad VIII, 68, 3. Sed hic „καὶ πάνυ Heilmannus bene iungit cum θορυβούμενος. Cf. Gr. §. 69. 32. adn. 18.“ KRUEG. — νῦν ὅτι. Cf. sd. — ἀτειχίστου οὔσης Σάμου. Cf. adn. III, 33, 2. — ᾧ. Pro ὅτῳ. Cf. ad I, 136, 3. et supra c. 46. — δι᾽ ἐκείνους. Propter Alcibiadem et Astyochum. Vid. Haack. Cf. δι᾽ ὅνπερ ἐκινδύνευον VI, 57., ut ibi e libris editum est pro δι᾽ οὗπερ.

Φρύνιχος οὖν τὴν Ἀστυόχου ἀπιστίαν αἰσθόμενος παλαίσματι χρῆται. διόπερ Σάμος τειχίζεται, καὶ Ἀλκιβιάδης οὐ πιστὸς δοκεῖ εἶναι.

μηνύει καὶ ταῦτα τῷ Ἀλκιβιάδῃ. 51. καὶ ὡς 1
προῄσθετο αὐτὸν ὁ Φρύνιχος ἀδικοῦντα καὶ ὅσον οὐ παροῦσαν ἀπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου περὶ τούτων ἐπιστολήν, αὐτὸς προφθάσας τῷ στρατεύματι ἐξάγγελος γίγνεται, ὡς οἱ πολέμιοι μέλλουσιν, ἀτειχίστου οὔσης τῆς Σάμου, καὶ ἅμα τῶν νεῶν οὐ πασῶν ἔνδον ὁρμουσῶν, ἐπιθήσεσθαι τῷ στρατοπέδῳ, καὶ ταῦτα σαφῶς πεπυσμένος εἴη, καὶ χρῆναι τειχίζειν τε Σάμον ὡς τάχιστα καὶ τἆλλα ἐν φυλακῇ ἔχειν· ἐστρατήγει δὲ καὶ κύριος ἦν αὐτὸς πράσσων ταῦτα. καὶ οἱ μὲν τὸν τειχισμόν τε παρεσκευάζοντο, 2
καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου καὶ ὡς μέλλουσα Σάμος θᾶσσον ἐτειχίσθη· αἱ δὲ παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐπιστολαὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἧκον, ὅτι προδίδοταί τε τὸ στράτευμα ὑπὸ Φρυνίχου, καὶ οἱ πολέμιοι μέλλουσιν ἐπιθήσεσθαι. δόξας δὲ ὁ Ἀλκιβιάδης οὐ 3
πιστὸς εἶναι, ἀλλὰ τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων προειδὼς

nos ac Dobr. cupimus, ut abest ab *δρᾶσαι*, nisi mutandum est in *αὑτῷ* vel *αὐτῷ* ad *ἐχθ.* referendum.

Cap. 51. §. 1. *καὶ ἅμα* in bonis nonnullis libris (praeter Vat.) non exstant, sed copula certe servanda est. *Ἅμα* ne Valla quidem expressit.

πεπυσμένος. Cl. Ven. Vat. Mosqu. male *πεπεισμένος.*

Cap. 51. §. 1. *ἀπὸ τοῦ Ἀλκ.* Cf. adn. 45, 1. et de *ὅσον οὐ* adn. I, 36, 1. — *ἐξάγγελος.* Hic non est ὁ *τὰ ἔσω γεγονότα τοῖς ἔξω ἀγγέλλων*, ut ab Hesych. explanari adnotat Wass. pluribus de voce disserens et conferens maxime *ἐξαγγέλλειν τὰ ἀπόῤῥητα* Demosth. Phil. I. §. 18. Add. ad §. 3. dicta. — *ὡς ... μέλλουσιν ... καὶ ... πεπυσμένος εἴη.* Cf. adn. 50, 1. — *κύριος ... πράσσων.* Vid. Matth. Gr. §. 555. adn. 3. Add. Rost. Gr. §. 129. adn. 5., qui participium per *ὅτε* solvi posse arbitratur; sed ea explicatio minus quam V, 34. hic apta est, quia antea non audivimus aliqua tunc egisse Phrynichum, sed agenda censuisse. [Apta est haec explicatio, modo ne verba *πράσσων ταῦτα* vertas haec agens, sed his operam dans, haec curans. ROST.] *πράσσειν* coniecerunt Reisk., Abresch., Dobr.

§. 2. *ἐκ τοῦ τοιούτου*] *ἀντὶ τοῦ διὰ τὸ τοιοῦτον. λέγει δὲ τὸ μήνυμα τὸ τοῦ Φρυνίχου.* Schol. — *καὶ ὥς.* Recte Dukas et Arn.: *καὶ τοῦ τοιούτου μὴ γενομένου*, vel sic. „Cf. I, 44. III, 33. VII, 81. VIII, 56. 87." DOBR. Tum ad *μέλλουσα* simul audi *τειχίζεσθαι.* Vid. Krueg. ad Dion. p. 318. et adn. III, 55, 2.

§. 3. *τὰ ἀπὸ τῶν πολεμίων* et ad *προειδώς* et ad *ἀνατιθέναι* pertinent, quod est attribuere, ut II, 64, 1. et saepe apud Demosthenem et alios,

τῷ Φρυνίχῳ ὡς ξυνειδότι κατ᾽ ἔχθραν ἀνατιθέναι, οὐδὲν ἔβλαψεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ξυνεμαρτύρησε μᾶλλον ταὐτὰ ἐςαγγείλας.

Ἀλκιβιάδης Τισσαφέρνην μεμνημένον τῆς ἐν Κνίδῳ διαφορᾶς Ἀθηναίοις φίλον ποιεῖν προθυμεῖται.

52. Μετὰ δὲ τοῦτο Ἀλκιβιάδης μὲν Τισσαφέρνην παρεσκεύαζε καὶ ἀνέπειθεν, ὅπως φίλος ἔσται τοῖς Ἀθηναίοις, δεδιότα μὲν τοὺς Πελοποννησίους, ὅτι πλείοσι ναυσὶ τῶν Ἀθηναίων παρῆσαν, βουλόμενον δὲ ὅμως, εἰ δύναιτό πως, πεισθῆναι, ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ τὴν ἐν τῇ Κνίδῳ

§. 3. *ταὐτά* Heilm. Haack. al. Vulgo et Bekk. *ταῦτα.* „*Ταὐτά* praestat ob *ξυμμαρτυρεῖν*, quod postremis verbis explicari facile intelligitur." HEILM. Cf. adn.

ἐςαγγείλας Vat. Bekk. Vulgo *ἐξαγγείλας.* Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Lugd. *ἀπαγγείλας*, quod ut Haack. recepissemus, nisi ob frequentem usum Thucydideum interpretibus deberi et minus proprium hic verbum esse videretur. Cf. adn.

Cap. 52. *πεισθῆναι.* In malis aut mediocribus libris *πιστευθῆναι*, quod probant Duk. Bred. Krueg. ad Dion. p. 358. At vul-

„*ᾠήθησαν γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀλκιβιάδην παρὰ μὲν τῶν πολεμίων μεμαθηκέναι, ὅτι μέλλουσιν ἐπιθήσεσθαι Σάμῳ, κατεψεῦσθαι δὲ ταῦτα Φρυνίχου διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἔχθραν, ὅτι ἀναπείθει τοὺς πολεμίους ἐπιθέσθαι Φρύνιχος.*" Schol. — *ξυνεμαρτύρησε μᾶλλον.* Port.: suo testimonio (Phrynichi indicium) magis confirmavit. Haas.: suo testimonio eum potius iuvit. Simul audi *αὐτῷ.* — *ταὐτά.* Eadem atque Phrynichus; uterque enim nunciaverat, *ὡς οἱ πολέμιοι μέλλουσιν ἐπιθήσεσθαι.* — *ἐςαγγείλας.* „Scripturam *ἐςαγγείλας* alteri *ἐξαγγείλας* praeferendam puto, etsi discrimen utriusque pertenue, fortasse fictum est. Mihi hic simplex notio nunciandi sive indicii faciendi videtur requiri, quae bene exprimitur *ἐςαγγέλλειν* verbo, ut I, 116. 131. III, 3. *Ἐξαγγέλλειν* aut sonat divulgare arcanum [cf. ad §. 1.], aut nuncium afferre ex loco de iis, quae ibi agantur, ut IV, 27. Xen. Hell. I, 1, 8." ARN. In optimis libris praeter Vat. est *ἀπαγγείλας*, quod minus aptum videtur, quum *ἀπαγγέλλειν* aut sit nunciare ab al., velut I, 22. 29. (Alcibiades autem non ab aliis, velut *ἀπὸ τοῦ Ἀστυόχου*, sed ipse haec videtur nunciasse,) aut renunciare, nuncium ad eos, a quibus missus fueris, afferre aut mittere, sicut I, 91. II, 73. III, 24.

Cap. 52. *παρεσκεύαζε.* Cf. adn. III, 36, 5. — *βουλόμενον δὲ ... πεισθῆναι*] *φησίν, ὅτι ἐδεδίει μὲν ὁ Τισσαφέρνης τὴν ἰσχὺν τῶν Λακεδαιμονίων, ἐβούλετο δὲ ὅμως πεισθῆναι, εἰ δύναιτο, ὑπὸ Ἀλκιβιάδου, μεταθέσθαι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.* Schol. „Recte Schol. Vid. c. 56." DOBR. Iure assentitur Arn. declarans sententiam esse Tissaphernem cupivisse sibi persuaderi se Lacedaemoniorum metu deposito amicum fieri posse Atheniensium. Add. Thirw. Hist. Gr. IV. p. 34. Et probat haec nunc etiam Bloomf. De genitivo *τῶν Ἀθηναίων* cf. Madv. Synt. §. 90. adn. 1. — *τὴν ἐν τῇ Κνίδῳ*

διαφορὰν περὶ τῶν Θηραμένους σπονδῶν ᾔσθετο
τῶν Πελοποννησίων, (ἤδη γὰρ κατὰ τοῦτον τὸν
καιρὸν ἐν τῇ Ῥόδῳ ὄντων αὐτῶν ἐγεγένητο,) ἐν ᾗ
τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου λόγον πρότερον εἰρημένον πε-
ρὶ τοῦ ἐλευθεροῦν τοὺς Λακεδαιμονίους τὰς ἁπά-
σας πόλεις ἐπηλήθευσεν ὁ Λίχας, οὐ φάσκων
ἀνεκτὸν εἶναι ξυγκεῖσθαι κρατεῖν βασιλέα τῶν πό-
λεων, ὧν ποτε καὶ πρότερον ἢ αὐτὸς ἢ οἱ πατέρες
ἦρχον. καὶ ὁ μὲν Ἀλκιβιάδης, ἅτε περὶ μεγάλων
ἀγωνιζόμενος, προθύμως τὸν Τισσαφέρνην θερα-
πεύων προσέκειτο.

οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον ἐς

53. Οἱ δὲ μετὰ τοῦ Πεισάνδρου πρέσβεις 1

gatam iure Did. defendit et convenire, id quod iam Goell. demonstraverat, iis, quae c. 46. narrata sint atque c. 56. repetantur verbis §. 2. οὐ γὰρ αὐτῷ ... ἀμφοτέρους, et ipsum πεισθῆναι bene respondere superiori ἀνέπειθε docens. Add. adn. Et πιστευθῆναι verbo consilia Tissaphernis obscurius exprimi censet Thirwall.

Θηραμένους. Aug. Pal. It. et a pr. man. Cass. Θηριμένους. Vid. ad. 26, 1.

τὰς ἁπάσας πόλεις. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Lugd. Mosqu. ἁπάσας τὰς πόλεις. Utrum praestet, difficile est dictu. Cf. Buttm. Gr. §. 127. 9. Rost. §. 98. 3. B. d. Krueg. §. 50. 11. adn. 11. 12.

διαφοράν. Vid. c. 43. — ἤδη γάρ cet. „Verba ἤδη γὰρ ... ἐγεγένητο cum Kistem. parenthesi inclusi, propterea quod et seqq. ἐν ᾗ referenda sunt ad διαφοράν, et ipsa non nisi tempus designant, quo ea altercatio acciderit.“ HAACK., cui nunc paruit Bekk. „Nam quum iam Rhodi essent (Peloponnesii) hoc tempore, (quo tempore haec Alcibiadem inter et Tissaphernem agebantur,) prius [haec particula quoniam in Graecis non legitur, Kistem. ἤδη rectius ad ἐγεγένητο, quam ad ὄντων videtur retulisse] exstiterat ea dissensio, quae scil. evenit, antequam Cnido solvissent Peloponnesii. Hic rerum ordo: 1. Tissaphernes ποιεῖται λόγους περὶ τοῦ ἐλευθεροῦν etc.; 2. γίγνεται διαφορὰ Cnidi inter Tissaph. et Lacedaem. [c. 43.]; 3. Rhodum petunt Lacedaemonii [c. 44.]; 4. colloquia, de quibus nunc agit Thuc.“ DOBR. Hac autem interiectione Thucydidi opus visum esse propter verba c. 45. init. ἔτι πρότερον, πρὶν ἐς τὴν Ῥόδον αὐτοὺς ἀναστῆναι, primus admonuit Haack. Itaque iam, unde huc degressa est, eo redit narratio rerum gestarum. Cf. Arn. — τὸν τοῦ Ἀλκ. λόγον. Vid. c. 45. et 46. — ἐπηλήθευσεν. Cf. adn. IV, 85, 1. — οὐ φάσκων ... ἦρχον. Cf. 43, 3. — τὸν Τισσαφέρνην (invitis membranis olim τῷ ... νῃ) θεραπεύων προσέκειτο. Casus nominis relatus est ad θεραπεύων. „Προσκεῖσθαι hac significatione [instandi] non addito casu etiam VII, 18. et 78. dicit Thuc.“ DUK. „Cf. tamen etiam Gr. §. 60. 5. adn. 2.“ KRUEG.

τῶν Ἀθηναίων ἀποσταλέντες ἐκ τῆς Σάμου ἀφι-
κόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας λόγους ἐποιοῦντο ἐν τῷ
δήμῳ κεφαλαιοῦντες ἐκ πολλῶν, μάλιστα δέ, ὡς
ἐξείη αὐτοῖς Ἀλκιβιάδην καταγαγοῦσι καὶ μὴ τὸν
αὐτὸν τρόπον δημοκρατουμένοις βασιλέα τε ξύμ-
2 μαχον ἔχειν καὶ Πελοποννησίων περιγενέσθαι. ἀν-
τιλεγόντων δὲ πολλῶν καὶ ἄλλων περὶ τῆς δημο-
κρατίας, καὶ τῶν Ἀλκιβιάδου ἅμα ἐχθρῶν διαβο-
ώντων, ὡς δεινὸν εἴη, εἰ τοὺς νόμους βιασάμενος
κάτεισι, καὶ Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων περὶ τῶν
μυστικῶν, δι' ἅπερ ἔφυγε, μαρτυρομένων καὶ ἐπι-
θειαζόντων μὴ κατάγειν, ὁ Πείσανδρος παρελθὼν
πρὸς πολλὴν ἀντιλογίαν καὶ σχετλιασμὸν ἠρώτα

Ἀθήνας ἐλθόντες, καίπερ πολλῶν ἀντιλεγόντων, παραινοῦσιν ἐς ὀλίγους τε τὰς ἀρχὰς ποιῆσαι καὶ Ἀλκιβιάδην καταγαγεῖν.

Cap. 53. §. 1. ἀποσταλέντες. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. aliique καὶ ἀποστ. „Male. Copula hic nullum habet locum, quum participium ἀποσταλέντες arcte cohaereat cum subiecto οἱ πρέσβεις.“ HAACK.

§. 2. μαρτυρομένων Bekk. ex libris plerisque praeter Vat. Vulgo et Vat. μαρτυρουμένων. „Quia addit ἐπιθειαζόντων, dubito an praeferendum sit μαρτυρομένων, ut saepe apud Aristoph. μαρτύρομαι et μαρτύρομαι θεούς. Thuc. VI, 80: δεόμεθα δὲ καὶ μαρ-

Cap. 53. §. 1. τῶν Ἀθηναίων. „Dele τῶν Ἀθ., quo nihil potest esse ineptius. — Illos miserant non universus exercitus, sed τὸ ἑταιρικόν, οἱ ξυνωμόται, c. 48. 49.“ DOBR. Erant tamen legati ex Atheniensibus, *Athenische Abgeordnete*. Quae sententia quo manifestius oriatur, Bloomf. articulum deleri vult. An nomen ex c. 56. init. per interpretes male sedulos ortum est? — ἀποσταλέντες ἐκ τῆς Σ. Vid. c. 49. — κεφαλαιοῦντες ἐκ πολλῶν] ... ἤγουν κεφαλαιωδῶς καὶ ξυντετμημένως λέγοντες. Schol. Cf. adn. III, 67, 7. — μάλιστα δέ. Ex κεφαλαιοῦντες repete λέγοντες.

§. 2. διαβοώντων, ὡς. Similiter 78, 1. Cf. Bloomf. — Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων. „Hae gentes ius hereditarium habebant sacra arcana Cereris procurandi. Eumolpidae sacerdotes erant, qui omnes ritus sacros diligenter cognitos habere existimabantur, Ceryces victimas in sacrificiis mactabant.“ ARN. „Cf. Heyn. ad Apollod. III, 15, 4. Wachsm. Ant. Gr. II. 2. p. 303. [ed. 2. II. p. 620.] interpr. Isocr. Paneg. §. 157.“ HERTL. Add. Meier de gentil. Att. p. 41. sq. et quos alios citavimus in ed. mai., item Herm. Antiqu. sacr. §. 55, 25. Cur autem Alcibiadi ambae hae gentes sint adversatae, cognoscitur ex Plut. Alc. c. 22. 23. Diod. XIII, 69. Nep. Alc. c. 4. 6. — δι' ἅπερ ἔφυγε. Cf. VI, 61. — μαρτυρομένων. Male Haas.: quum testimonium dicerent. Cf. ad. — καὶ ἐπιθειαζόντων (ἤγουν θεῖά τινα ἐπιβοωμένων, Schol.) μὴ κατάγειν. „Sacrosanctis obtestationibus deprecantes eius restitutionem.“ STEPH. in Thes. v. ἐπιθειάζω. Cf. adn. II, 75, 1. — παρελθὼν ... σχετλιασμόν cum

ἕνα ἕκαστον παράγων τῶν ἀντιλεγόντων, εἴ τινα ἐλπίδα ἔχει σωτηρίας τῇ πόλει, Πελοποννησίων ναῦς τε οὐκ ἐλάσσους σφῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ ἀντιπρώρους ἐχόντων καὶ πόλεις ξυμμαχίδας πλείους, βασιλέως τε αὐτοῖς καὶ Τισσαφέρνους χρήματα παρεχόντων, σφίσι τε οὐκέτι ὄντων, εἰ μή τις πείσει βασιλέα μεταστῆναι παρὰ σφᾶς. ὁπότε δὲ μὴ 3
φαίησαν ἐρωτώμενοι, ἐνταῦθα δὴ σαφῶς ἔλεγεν αὐτοῖς, ὅτι τοῦτο τοίνυν οὐκ ἔστιν ἡμῖν γενέσθαι, εἰ μὴ πολιτεύσομέν τε σωφρονέστερον καὶ

τυρόμεθα ἅμα. Testari et deos hominesque testari dicunt Latini.“ DUK. Cf. plura in ed. mai. et Buttm. Ind. verb. anom.

ἕκαστον. In plerisque libris praeter Vat. male ἕκαστον αὐτῶν.

εἴ τινα Vat. Bekk. et Valla ecquam. Vulgo ἥντινα. Sed εἴ τινα praeferendum videtur ob verba §. 3. ὁπότε δὲ μὴ φαίησαν ἐρωτώμενοι, quibus non quam spem, sed num quam spem haberent, Pisandrum interrogasse probabile est.

§. 3. ὁπότε δέ. Vat. et alii complures male ὁπότε δή.

ἐνταῦθα δή. Vat. ἐνταῦθα ἤδη. „Non male, ut IV, 35.“ KRUEG. At vid. adn. I, 91. et confer frequentes in apodosi particulas τότε δή et οὕτω δή. Vid. Steph. Thes. vol. II. p. 1047. ed. rec.

πολιτεύσομεν Bekk. In Cl. Ven. Mosqu. πολιτεύσωμεν. Vulgo πολιτεύσαιμεν. Sed futurum et antecedit et sequitur.

ἠρώτα παράγων iungunt Bau. et Haack., quos secutus Haasius interpretatus est inter multam adversationem et indignationem. Sed id πρός praepositio non permittit. Melius igitur Duk. et Bloomf. cum παρελθών nectunt; sed hic, comparatis verbis Polyb. πρὸς τὴν ἀντιλογίαν ἀνίσταντο πολλοί, praeter quae ἀντιλογίας vocis exempla Thuc. I, 31. 73. al. adscripsit, non recte explicat *having coming forward for much contradiction*. Nam πρός hic non esse ad, sed adversus, inde intelligitur, quod non solum ἀντιλογίαν, sed etiam σχετλιασμόν ex hac praepositione pendet, neque vero ad indignandum progressus esse dici potest Pisander. — παράγων, producens (in medium). Cf. adn. III, 68, 1. (Sic nunc etiam Bloomf.) Dativum τῇ πόλει commodi esse apparet. — ἀντιπρώρους. „Quae opponere illis se possent et frontem obvertere.“ BAU. Per audacem figuram generatim valere ἐναντίας adnotat Bloomf. Non esse ναῦς vocis epitheton id, quod attributum appellant, sed cum ἐχόντων proxime cohaerere, et ex collocatione et clarius ex c. 75. verbis τῶν πολεμίων ἀντιπρώρων ἐγγὺς ἐφορμώντων cognoscitur. Similis sententia affuit c. 48.

§. 3. ὁπότε δὲ μὴ φαίησαν. In simillima enunciatione III, 68, 1. φαῖεν. Illud tamen defenditur Buttm. Gr. §. 107. adn. 19. et Krueg. Gr. I. §. 36. 7. adn. 1. De μή vid. adn. II, 15, 1. — σωφρονέστερον. „Quod populi ... insolentia et licentia minuatur, eo respexit ...

ἐς ὀλίγους μᾶλλον τὰς ἀρχὰς ποιήσομεν, ἵνα πιστεύῃ ἡμῖν βασιλεύς, καὶ μὴ περὶ πολιτείας τὸ πλεῖον βουλεύσομεν ἐν τῷ παρόντι ἢ περὶ σωτηρίας, (ὕστερον γὰρ ἐξέσται ἡμῖν καὶ μεταθέσθαι, ἢν μή τι ἀρέσκῃ,) Ἀλκιβιάδην τε κατάξομεν, ὃς μόνος τῶν νῦν οἷός τε τοῦτο κατεργάσασθαι.

1 54. Ὁ δὲ δῆμος τὸ μὲν πρῶτον ἀκούων χαλεπῶς ἔφερε τὸ περὶ τῆς ὀλιγαρχίας· σαφῶς δὲ διδασκόμενος ὑπὸ τοῦ Πεισάνδρου μὴ εἶναι ἄλλην σωτηρίαν, δείσας καὶ ἅμα [ἐπ]ελπίζων, ὡς καὶ

Πείσανδρος μὲν οὖν ὡς Τισσαφέρνην καὶ Ἀλκιβιάδην πέμπεται, ἀντὶ δὲ Φρυ-

καὶ μή. Cass. Aug. T. Pal. It. Vat. male καὶ μήν.

πλεῖον Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. F. Quod non fuit spernendum. Cf. I, 9. II, 21. 62. IV, 128. VII, 63. VIII, 81. Vulgo et Bekk. πλέον.

βουλεύσομεν Vat. Bekk. Vulgo βουλεύωμεν, quod si retinendum est, καὶ μὴ ... σωτηρίας verba in interpositionem recipienda sunt. Cf. ed. mai. Cass. Aug. It. F. ἐβουλεύσαμεν. Pal. a pr. man. ἐβουλεύσομεν. T. βουλεύομεν. Mali nonnulli libri πιστεύωμεν. Paulo post in compluribus bonis libris praeter Vat. male μεταπεριθέσθαι.

Cap. 54. §. 1. ἔφερε τό. In multis bonis libris male ἐφέρετο. Cf. Duk.

ἐπελπίζων Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. (Lugd.) Mosqu. Bekk. Vulgo ἐλπίζων. Cf. adn.

Verterim ergo modestius, minus licenter, minus turbulenter.“ BAU. Cf. adn. c. 64. — ἐς ὀλίγους μᾶλλον ... ποιήσομεν. Μᾶλλον est magis quam antea. Illa autem ἐς ὀλίγους ποιεῖν τὰς ἀρχάς valent eo redigere munera, ut penes paucos sint reliquis civibus exclusis, paucis vindicare, περιποιεῖν ἐς ὀλίγους secundum 48, 1. Cf. adn. II, 37, 1.

Cap. 54. §. 1. ἐπελπίζων tuentur Hemsterh. ad Luci. Dial. I. Mort. p. 489. sqq. ed. Lehm. (s. t. II. p. 419.) et Abr. ad h. l. Si germanum sit, ἐπελπίζων ὡς καὶ μεταβαλεῖται debere idem esse atque ἐπελπίζων τῇ μεταβολῇ adnotat Duk., et ἐπελπίζειν, *auf etwas hoffen, darauf hoffen*, non solum cum dativo nominis, sed etiam cum integro enunciato coniungi Bloomf. exemplo Dion. Cass. p. 147, 64: ἐπήλπισε τὴν ἀρχαίαν ἐξουσίαν ἀναλήψεσθαι, docuit, addens olim coniecturam, quam nunc iure praetermisit. At Goeller ἐπελπίζων ideo sprevit, quia exempla eius sic positi cuncta recentiorum sint, et causa nulla fuerit, cur Thuc. hic a notione compositi, qualis c. 1. esset, deflecteret. Similiter exempla huius notionis ἐπελπίζειν verbi exstare illa quidem apud Paus. et Luci. ab Hemsterh. citatos, Dion. Cass. (aliquoties, vid. Ind. Reim.) al., sed quum Thuc. ad significationes verborum rariorum variandas non sit propensus, se ἐλπίζων retinuisse adnotat Arn., cuius argumentatio nobis parum videtur firma. Cf. Bloomf. in ed. 2. atque etiam Sieb. ad Paus. IV, 26, 3. De proximo ὡς cf. adn. V, 9, 3. —

νίχου καὶ Σκιρωνίδου Λέων καὶ Διομέδων ἄρχοντες καθίστανται.

μεταβαλεῖται, ἐνέδωκε. καὶ ἐψηφίσαντο πλεύσαντα 2
τὸν Πείσανδρον καὶ δέκα ἄνδρας μετ' αὐτοῦ πράσσειν, ὅπῃ ἂν αὐτοῖς δοκοίη ἄριστα ἕξειν, τά τε
πρὸς τὸν Τισσαφέρνην καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην. ἅμα 3
τε διαβαλόντος καὶ Φρύνιχον τοῦ Πεισάνδρου, παρέλυσεν ὁ δῆμος τῆς ἀρχῆς καὶ τὸν ξυνάρχοντα Σκιρωνίδην, ἀντέπεμψαν δὲ στρατηγοὺς ἐπὶ τὰς ναῦς Διομέδοντα καὶ Λέοντα. τὸν δὲ Φρύνιχον ὁ Πείσανδρος φάσκων Ἴασον προδοῦναι καὶ Ἀμόργην διέβαλεν, οὐ νομίζων ἐπιτήδειον εἶναι
τοῖς πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην πρασσομένοις. καὶ ὁ 4
μὲν Πείσανδρος τάς τε ξυνωμοσίας, αἵπερ ἐτύγχανον πρότερον ἐν τῇ πόλει οὖσαι ἐπὶ δίκαις καὶ ἀρχαῖς, ἁπάσας ἐπελθὼν καὶ παρακελευσάμενος,

§. 2. ἂν om. Gr. E. Laur., ut postulare forsitan alicui videantur leges grammaticae. At vid. Kühn. Gr. §. 845. 3., nos ad Xen. Cyr. I, 6, 22. et Ind. Anab. et supra ad VII, 48, 3. ἐξ ὧν ἄν τις εὖ λέγων διαβάλλοι adn.

τὸν Ἀλκιβιάδην. Τὸν om. Vat.

§. 3. Σκιρωνίδην. Aug. Pal. Vat. Lugd. Κιρωνίδην. Cf. ad. 25, 1.

μεταβαλεῖται. „Ἡ ὀλιγαρχία δηλονότι." ΔΟΥΚΑΣ. Cuius interpretatio propter medium praestare videtur Bauerianae: se posse mutare (formam imperii).

§. 2. ἄν. Vid. ad.

§. 3. παρέλυσεν ... τῆς ἀρχῆς. Eadem verba affuerunt VII, 16. Etiam gravius Phrynichum punitum esse dicit Schol. Aristoph. Lys. v. 313. — στρατηγοὺς ... Λέοντα. Quum uterque iam prius navibus in Ionia praefuerit (vid. c. 19. 20. 23. sq. al.), aut Athenas revocati fuerint aut imperium perfunctis non prorogatum sit (cf. adn. c. 30.) oportet. Hoc placet Kruegero l. d. p. 315. Tacemus audacissimas suspiciones Herbstii de redit. Alcib. p. 53. — φάσκων ... Ἀμόργην. Vid. c. 28.

§. 4. ξυνωμοσίας ... ἐπὶ δίκαις καὶ ἀρχαῖς, conspirationes iudiciorum et magistratuum causa factas, i. e. „ut facilius coniunctis opibus aut ad honores pervenire aut in iudiciis resistere adversariis possent." SCHOEM. Antiqu. iur. p. 101. „Cf. Mei. et Schoem. der Att. Proz. p. 709. adn. Herm. Ant. Gr. publ. §. 70. [3.] Tittm. Gr. Staatsverf. p. 34. Huellm. de Atheniensium συνωμοσίαις ἐπὶ δίκαις καὶ ἀρχαῖς. Regiomont. 1814." GOELL. Coitiones honorum adipiscendorum causa factas appellat Liv. IV, 26., politische Clubs Mitf. Hist. IV. p. 298. sq., Bestechungsgesellschaften minus recte Huellm. Ius publ. antiqu. p. 144., contra quem disputat Buettn. Hist. hetaeriarum Graec. p. 77. sq. „Has coitiones vel sodalitates (ἑταιρίας) Thucydides iam antea graviter vituperavit III, 82, 6." ARN., apud quem vide plura. Cf. Schoem. Antiqu. iur. p. 350. et Nieb. Hist. ant. II. p. 138. sq. —

ὅπως ξυστραφέντες καὶ κοινῇ βουλευσάμενοι καταλύσουσι τὸν δῆμον, καὶ τἆλλα παρασκευάσας ἐπὶ τοῖς παροῦσιν, ὥστε μηκέτι διαμέλλεσθαι, αὐτὸς μετὰ τῶν δέκα ἀνδρῶν τὸν πλοῦν ὡς τὸν Τισσαφέρνην ποιεῖται.

οὗτοι μὲν δὴ ἐς Ῥόδον ἀπόβασιν ποιοῦνται. τοῖς δ' ἐνθάδε Πελοποννησίοις ἀγγέλλεται ἡ μεγίστη τῶν Χίων ταλαιπωρία, ἔνθα Πεδάριτος ἀπετεθνήκει.

1 55. Ὁ δὲ Λέων καὶ Διομέδων ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι ἀφιγμένοι ἤδη ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων ναῦς ἐπίπλουν τῇ Ῥόδῳ ἐποιήσαντο. καὶ τὰς μὲν ναῦς καταλαμβάνουσιν ἀνειλκυσμένας τῶν Πελοποννησίων, ἐς δὲ τὴν γῆν ἀπόβασίν τινα ποιησάμενοι καὶ τοὺς προσβοηθήσαντας Ῥοδίων νικήσαντες μάχῃ ἀπεχώρησαν ἐς τὴν Χάλκην, καὶ τὸν πόλεμον ἐντεῦθεν μᾶλλον ἢ ἐκ τῆς Κῶ ἐποιοῦντο· εὐφυλακτότερα γὰρ αὐτοῖς ἐγίγνετο, εἴ ποι ἀπαί-
2 ροι τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικόν. ἦλθε δ' ἐς τὴν Ῥόδον καὶ Ξενοφαντίδας Λάκων παρὰ Πεδαρίτου ἐκ Χίου λέγων, ὅτι τὸ τεῖχος τῶν Ἀθη-

§. 4. καταλύσουσι Bekk. ex plerisque libris praeter Vat. Vulgo et Vat. καταλύσωσι. Sed cf. Rost. Gr. §. 122. 10. a. et ad. V, 36, 2.

Cap. 55. §. 1. μᾶλλον ἢ de Palmerii coniectura post alios Bekker. Vulgo abest ἤ. Quae „si vera lectio, ἐντεῦθεν significat ab illo tempore." BAU. At vix Chalce memorata esset, si postea non hanc, verum Con belli sedem fecissent. „Repono confidenter ἐντεῦθεν μᾶλλον ἢ ἐκ τῆς Κῶ, et hoc firmatur ex c. 60. init." PALMER. Exerc. p. 57. Cf. plura in ed. mai. Add. adn.

εἴ ποι. Cass. Aug. T. Pal. It. Vat. Schol. εἴ που, ad quod, etsi ἀπαίρειν ἐς dicitur (IV, 46. al.), defendendum comparari possunt ea, quae de οὗπερ adnotavimus I, 134, 4. Minus tamen idonea hic videtur eiusmodi emphasis.

ὅπως. Cf. Matth. Gr. §. 531. adn. 2. Rost. §. 122. 10. a. Held. ad Plut. Timol. p. 439. — ἐπὶ τοῖς παροῦσιν. Port.: in praesentem usum. Cf. adn. VI, 45.

Cap. 55. §. 1. καταλαμβάνουσιν ἀνειλκυσμένας. Vid. c. 44. extr. — Χάλκην. Vid. adn. 41, 4. — ἐντεῦθεν μᾶλλον ἢ ἐκ τῆς Κῶ. Antea enim ἐκ τῆς Χάλκης καὶ ἐκ τῆς Κῶ καὶ ἐκ τῆς Σάμου τοὺς ἐπίπλους ἐποιοῦντο. Vid. 44, 3. — εὐφυλακτότερα. Vulgo εὐφυλακτοτέρα. „Steph. in Thes. legit εὐφυλακτότερα, commodius inde observabatur. Ita etiam quidam [boni] mss. Idque melius esse arbitror. Εὐφυλακτότερα pro εὐφυλακτότερον, ut ἀδύνατα [cf. adn. I, 1, 2.] pro ἀδύνατον et alia neutra pluralia pro singularibus ex more Thucydidis." DUK. Vid. III, 92. extr. et ibi adn., item ad I, 7.

§. 2. τὸ τεῖχος. Cf. 38, 2.

*ναίων ἤδη ἐπιτετέλεσται, καὶ εἰ μὴ βοηθήσουσι
πάσαις ταῖς ναυσίν, ἀπολεῖται τὰ ἐν Χίῳ πρά-
γματα. οἱ δὲ διενοοῦντο βοηθήσειν. ἐν τούτῳ δὲ* 3
*ὁ Πεδάριτος αὐτός τε καὶ τὸ περὶ αὐτὸν ἐπικου-
ρικὸν ἔχων καὶ τοὺς Χίους πανστρατιᾷ προςβαλὼν
τῶν Ἀθηναίων τῷ περὶ τὰς ναῦς ἐρύματι αἱρεῖ
τέ τι αὐτοῦ καὶ νεῶν τινων ἀνειλκυσμένων ἐκρά-
τησεν· ἐπεκβοηθησάντων δὲ τῶν Ἀθηναίων καὶ
τρεψαμένων τοὺς Χίους [πρώτους], νικᾶται καὶ
τὸ ἄλλο τὸ περὶ τὸν Πεδάριτον, καὶ αὐτὸς ἀπο-
θνήσκει καὶ τῶν Χίων πολλοί, καὶ ὅπλα ἐλήφθη
πολλά.*

οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον, τῷ Τισσαφέρνει ἐς λόγους ἐλθόντες περὶ ὁμολογίας, Ἀλκιβιάδου τεχνάσματι ἄπρακτοι γίγνονται.

56. *Μετὰ δὲ ταῦτα οἱ μὲν Χῖοι ἔκ τε γῆς* 1
*καὶ θαλάσσης ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ἐπολιορκοῦν-
το, καὶ ὁ λιμὸς αὐτόθι ἦν μέγας· οἱ δὲ περὶ τὸν
Πείσανδρον Ἀθηναίων πρέσβεις ἀφικόμενοι ὡς
τὸν Τισσαφέρνην λόγους ποιοῦνται περὶ τῆς ὁμο-
λογίας. Ἀλκιβιάδης δὲ (οὐ γὰρ αὐτῷ πάνυ τὰ* 2
*ἀπὸ Τισσαφέρνους βέβαια ἦν, φοβουμένου τοὺς
Πελοποννησίους μᾶλλον καὶ ἔτι βουλομένου, κα-
θάπερ καὶ ὑπ' ἐκείνου ἐδιδάσκετο, τρίβειν ἀμφο-
τέρους) τρέπεται ἐπὶ τοιόνδε εἶδος, ὥςτε τὸν Τισ-
σαφέρνην ὡς μέγιστα αἰτοῦντα παρὰ τῶν Ἀθη-
ναίων μὴ ξυμβῆναι. δοκεῖ δέ μοι καὶ ὁ Τισσα-* 3
*φέρνης τὸ αὐτὸ βουληθῆναι, αὐτὸς μὲν διὰ τὸ
δέος, ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης, ἐπειδὴ ἑώρα ἐκεῖνον καὶ ὡς*

§. 3. *πρώτους* om. Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Cf. Madv. Synt. §. 86. a.

ἐλήφθη πολλά. Vat. *πολλὰ ἐλήφθη*, qua collocatione tollitur epiphora.

Cap. 56. §. 1. *οἱ μὲν Χῖοι ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης.* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. *ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης οἱ Χῖοι*, quae placuerunt Kruegero ad Dion. p. 333.

et 40. — *διενοοῦντο βοηθήσειν.* Vid. adn. IV, 115, 2.

§. 3. *τὸ ... ἐπικουρικόν.* Vid. 28, 5. — *τὸ ἄλλο.* Vid. adn. II, 45, 1.

Cap. 56. §. 1. *οἱ δὲ ... πρέσβεις.* Vid. c. 54.

§. 2. *φοβουμένου τοὺς Πελοπ.* Vid. c. 52. — *ὑπ' ἐκείνου ἐδιδάσκετο.* Vid. c. 46. — *εἶδος.* Bau.: modum rei efficiendae. Cf. Duk. ad c. 89.

§. 3. *καὶ ὥς*] *καὶ εἰ τὰ μέγιστα λαμβάνοι.* Schol. Cf.

*οὐ ξυμβασείοντα, δοκεῖν τοῖς Ἀθηναίοις ἐβού-
λετο μὴ ἀδύνατος εἶναι πεῖσαι, ἀλλ' ὡς πεπεισμέ-
νῳ Τισσαφέρνει καὶ βουλομένῳ προςχωρῆσαι τοὺς*
4 *Ἀθηναίους μὴ ἱκανὰ διδόναι. ἤτει γὰρ τοσαῦτα
ὑπερβάλλων ὁ Ἀλκιβιάδης, λέγων αὐτὸς ὑπὲρ πα-
ρόντος Τισσαφέρνους, ὥςτε [τὸ] τῶν Ἀθηναίων,
καίπερ ἐπὶ πολὺ ὅ τι αἰτοίη ξυγχωρούντων, ὅμως
αἴτιον γενέσθαι· Ἰωνίαν τε γὰρ πᾶσαν ἠξίουν δί-
δοσθαι καὶ αὖθις νήσους τε τὰς ἐπικειμένας καὶ
ἄλλα· οἷς οὐκ ἐναντιουμένων τῶν Ἀθηναίων, τέ-
λος ἐν τῇ τρίτῃ ἤδη ξυνόδῳ δείσας, μὴ πάνυ φω-
ραθῇ ἀδύνατος ὤν, ναῦς ἠξίου ἐᾶν βασιλέα ποι-
εῖσθαι καὶ παραπλεῖν τὴν ἑαυτοῦ γῆν, ὅπῃ ἂν καὶ*

§. 4. *τὸ τῶν Ἀθηναίων* Vat. Bekk. Vulgo *τό* om., quo non addito Bauer verba sic interpretatur: ut reus ille fieret Atheniensibus, ut accusare illum possent atque arguere, tanquam iniqua et nimia postulantem. Sed cf. ed. mai. De recepta scriptura cf. adn.

ἠξίουν. „*ἠξίου* legisse videtur Valla.“ HUDS. Ita Cl. Ven. cod. Bas. Mosqu. Reisk. De vulgata cf. adn.

ἄλλα. In optimis libris male *τἄλλα* aut *τᾶλλα*.

ἑαυτοῦ Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. Reg. F. (Lugd.)

adn. 51, 2. — *ξυμβασείοντα.* Vid. Piers. ad Moer. p. 14., qui *ξυμβησείοντα* hic et apud Dion. Cass. legi mavult. Cf. Lob. ad Buttm. Gr. §. 119. 13. p. 389. — *ἀλλ' ὡς* ... „Quia totum pendet ab *ἐβούλετο*, sic ordinaveris: *ἐβούλ. τοὺς Ἀθην. δοκεῖν μὴ ἱκανὰ διδόναι τῷ Τισσαφ. ὡς πεπεισμένῳ καὶ βουλομ. προςχ.*“ BAU. „*Προςχωρεῖν* autem a Thuc. saepe sine casu ponitur. Vid. III, 88. 90. 93. 102. al.“ DUK.

§. 4. *ὥςτε [τὸ] τῶν Ἀθηναίων ... γενέσθαι*] *ὥςτε τοὺς Ἀθηναίους αἰτίους γενέσθαι τοῦ μὴ συμβῆναι, καίπερ [ἐπὶ πολὺ] διδόντας τὰ αἰτούμενα.* Schol. Didotius *τὸ τῶν Ἀθηναίων* Graece dici infitiatur desiderans *τὰ τῶν Ἀθην.* Ita sane plerumque scribitur; vid. adn. ad II, 60. et Duk. ad VIII, 77. At de singulari cf. adn. III, 59, 1. et Dobr. — *ἠξίουν.* „Scil. *ὁ Τισσαφέρνης καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης.*“ AE. PORT. Et antecedit quidem singularis *ἤτει*, et sequitur *ἠξίου*; sed de hac numerorum permutatione cf. adn. I, 91, 5. Add. tamen sd. — *ναῦς ... ἐᾶν βασιλέα ποιεῖσθαι.* „Num hoc antea ei non licuit? Verba quidem ita sonant, ac si non licuisset. Sed quomodo hoc cogitari potest, aut, si factum esset, quomodo explicemus, quod de re tam memorabili nullus praedicator Atheniensium mentionem fecit? Sed *ποιεῖσθαι καὶ παραπλεῖν* dictum esse potest pro *ποιησάμενον παραπλεῖν*, cuius rei memor esse debebat Lachmann de pace Cimonica p. 36. Exempla huius usus loquendi exhibui ad Dion. p. 238. et ad Xen. Anab. I, 9, 14. in ed. min.“ KRUEG. ad Dion. p. 369. et Stud. histor. et philol. p. 88. — *ἑαυτοῦ.* Hoc si verum est, non potest certe, id quod Bened.

ὅσαις ἂν βούληται. ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι [τι], ἀλλ' 5 ἄπορα νομίσαντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ὑπὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἐξηπατῆσθαι, δι' ὀργῆς ἀπελθόντες κομίζονται ἐς τὴν Σάμον.

Τισσαφέρνης ἐς Καῦνον παρελθὼν πρὸς τοὺς Πελοποννησίους τρίτας σπονδὰς σπένδεται.

57. Τισσαφέρνης δὲ εὐθὺς μετὰ ταῦτα καὶ 1 ἐν τῷ αὐτῷ χειμῶνι παρέρχεται ἐς τὴν Καῦνον βουλόμενος τοὺς Πελοποννησίους πάλιν τε κομίσαι ἐς τὴν Μίλητον, καὶ ξυνθήκας ἔτι ἄλλας ποιησά-

Mosqu. K. m. Parm. Ar. Chr. Dan. Bekk. Vulgo ἑαυτῶν, quod fortasse retinendum. Cf. adn.

οὐκέτι [τι]. τὶ interponitur in Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. F. K. Ar. Chr. In Reg. brevis lacuna est inter οὐκέτι et ἀλλ'. Contra Vat. om. ἀλλ'. οὐκέτι ἀλλ' ἢ ἄπορα legendum coniecit Linday. Spicil. p. 14. Cf. adn.

Cap. 57. §. 1. ποιησάμενος. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal.

et Dobr. censuerunt, ad pacis Cimonis conditiones respici. Nam hanc pacem non esse factam satis evicerunt Dahlmann in Quaest. histor. (*Forschung. auf dem Gebiet d. Gesch.*) vol. I. atque Krueger in Seebod. promptuar. (*Archiv f. Philol.*) I. 2. p. 216. sqq. et in Stud. histor. et philol. p. 74. sqq. Arnoldus igitur ut ἑαυτοῦ tueatur, comparat legem pacis ab Atheniensibus et Lacedaemoniis factae IV, 118: τῇ θαλάσσῃ χρωμένους, ὅσα ἂν κατὰ τὴν ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν, Λακεδαιμονίους καὶ ξυμμάχους πλεῖν μὴ μακρᾷ νηΐ, ἄλλῳ δὲ κωπήρει πλοίῳ. Addit Athenienses, quum se pleno maris Aegaei imperio uti existimarent, noluisse naves longas ullius populi se invitis ibi navigare, aut illo imperio, quod maximi aestimarent, vel minima ex parte carere, quoniam, quamdiu id retineretur, sperarent fore, ut Ioniam recuperarent, sin classi Persicae libere Aegaeum mare pervagari liceret, potestatem, quam in reliquos socios haberent, periculum incurrere praeviderent. At Krueger Stud. histor. et philol. p. 89. ἑαυτοῦ ideo maxime reiicit, quod, quum consentaneum sit eum, cui orae et insulae concedantur, simul poscere, ut sibi liceat in vicinis maribus navigare, quot navibus velit, Athenienses in hac postulatione ita offendere non potuerint, ut spem socii potentissimi sibi conciliandi abiicerent. Probat igitur vulgatum ἑαυτῶν. „Pronomen [vel sic] recte habet; nam subiectum verbi ἐᾶν est τοὺς Ἀθηναίους." HAACK. Idem pronomen ita tuetur Goeller, ut simul ad Persas et ad Athenienses velit spectare.

§. 5. ἐνταῦθα δὴ οὐκέτι] ἀπὸ κοινοῦ τὸ ξυγχωρούντων ἀκουστέον. Schol. „Non suppleam cum Schol. ξυγχωρούντων, sed vel ξυγχωρήσαντες, vel ξυνεχώρουν." ABR. Valla: nihil iam amplius assensere. „Cf. Bernh. Synt. p. 352." HERTL. Ibi cum hoc loco comparatur Soph. Ai. v. 257., ubi postquam chorus de Aiace usus est verbis τὸν αἰσ' ἄπλατος ἴσχει, Tecmessa respondet οὐκέτι. At illic quid simul audiendum sit, perspicuum est, hic non item; nam parum placet supplementum Kruegerianum οὐκ ἐναντιούμενοι. Add. sd. — δι' ὀργῆς. Cf. supra c. 43. extr.

Cap. 57. §. 1. πάλιν κομίσαι. Cf. c. 36. sqq. —

μενος, ἃς ἂν δύνηται, τροφήν τε παρέχειν καὶ μὴ παντάπασιν ἐκπεπολεμῆσθαι, δεδιώς, μή, ἢν ἀπορῶσι πολλαῖς ναυσὶ τῆς τροφῆς, ἢ τοῖς Ἀθηναίοις ἀναγκασθέντες ναυμαχεῖν ἡσσηθῶσιν, ἤ, κενωθεισῶν τῶν νεῶν, ἄνευ ἑαυτοῦ γένηται τοῖς Ἀθηναίοις ἃ βούλονται. ἔτι δὲ ἐφοβεῖτο μάλιστα, μὴ τῆς
2 τροφῆς ζητήσει πορθήσωσι τὴν ἤπειρον. πάντων οὖν τούτων λογισμῷ καὶ προνοίᾳ ὥσπερ ἐβούλετο ἐπανισοῦν τοὺς Ἕλληνας πρὸς ἀλλήλους, μεταπεμψάμενος οὖν τοὺς Πελοποννησίους τροφήν τε αὐτοῖς δίδωσι καὶ σπονδὰς τρίτας τάσδε σπένδεται·

It. Vat. ποιησόμενος, cui, etiamsi τέ particulam in πάλιν τε traiectam existimes, infinitivus παρέχειν, qui non alio nisi ad βουλόμ. apte referatur, obstat.

ἐκπεπολεμῆσθαι. Vat. et Bekk. ἐκπεπολεμῶσθαι, ex correctione aut interpretatione. Cf. adn. Paulo post ἢν om. It. Vat.

ἐκπεπολεμῆσθαι, hostis factus esse et permanere. „Δόξαι, ὅτι φανερῶς πολέμιος γέγονε μετ' ὀργῆς ἀποχωρήσας πρότερον ἀπ' αὐτῶν. κεφ. μγ'." ΔΟΥΚΑΣ. „Ἐκπολεμεῖσθαι pro ἐκπολεμοῦσθαι rarum illud quidem est, legitur tamen apud Dion. Hal. Ant. p. 574, 10. [1783.]: ἐκπολεμεῖσθαι πρὸς αὐτοὺς Τυῤῥηνίαν ἀνήγγελλον ὅλην. Item Xen. Hist. V, 4, 20. Quare apud Ioseph. p. 149, 17. Hudso non recte ἐκπολεμηθῆναι in ἐκπολεμωθῆναι mutavit. Hic usus ἐκπολεμεῖν verbi non infrequens est apud Ioseph." BLOOMF., qui nihilominus nunc ἐκπεπολεμῶσθαι recepit. Arnoldus quidem fatetur non solum Xenophontem, sed etiam ipsum Thucydidem VI, 91. in verbis non ab omnibus intellectis τὰ ἐνθάδε χρὴ ἅμα ... ἐκπολεμεῖν hoc verbo pro ἐκπολεμοῦν usum esse; nihilominus autem alterum obelis notatum restituit, quia plerumque apud alios scriptores et semel VI, 77. apud Thuc. legeretur. Quasi vero frequentiora rarioribus et tamen pariter scriptori alicui consentaneis sint anteponenda! Ἐκπεπολεμῶσθαι tamen probavit etiam Brem. ad Demosth. Olynth. II, 7. — ἢν ἀπορῶσι πολλαῖς ναυσὶ τῆς τροφῆς. „Idem genus loquendi est IV, 6: τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ ὄντος, ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς. Vid. ad III, 98." DUK. Cf. adn. IV, 6. — κενωθεισῶν τῶν νεῶν] ἀπολιπόντων αὐτὰς τῶν στρατιωτῶν διὰ τὸ μὴ λαμβάνειν μισθόν. Schol.

§. 2. ὥςπερ. Quaeritur, utrum hoc sonet quasi, quodammodo, an, ut VII, 80, 4., ubi cf. adn., quoniam. Si hoc est, alterum οὖν post μεταπεμψ. positum sermonem redintegrat. Cf. adn. III, 95, 1. Et hoc, quoniam ὥςπερ ante ἐβούλετο, non ante ἐπανισοῦν, collocatum est, videtur praestare, etsi alibi οὖν, ubi apud Thuc. epanalepsin facit, in longioribus verborum comprehensionibus legitur. Cf. III, 95, 1. VI, 64, 2. VII, 6, 1. — De ἐπανισοῦν verbo „vid. Valck. ad Herodot. VIII, 13." GOELL. Cf. Lexic. Περιορᾶν τοὺς διαπολεμοῦντας ἴσους ὄντας et exaequandas vires partium de hoc consilio prius ab Alci-

αἱ τρίται σπονδαὶ Λακεδαιμονίων καὶ βασιλέως Δαρείου.

58. „Τρίτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει Δαρείου βασι- 1
λεύοντος, ἐφορεύοντος δὲ Ἀλεξιππίδα ἐν Λακεδαί-
μονι, ξυνθῆκαι ἐγένοντο ἐν Μαιάνδρου πεδίῳ Λα-
κεδαιμονίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Τισσαφέρνην
καὶ Ἱεραμένην καὶ τοὺς Φαρνάκου παῖδας περὶ
τῶν βασιλέως πραγμάτων καὶ Λακεδαιμονίων καὶ
τῶν ξυμμάχων. χώραν τὴν βασιλέως, ὅση τῆς 2
Ἀσίας ἐστί, βασιλέως εἶναι· καὶ περὶ τῆς χώρας
τῆς ἑαυτοῦ βουλευέτω βασιλεύς, ὅπως βούλεται.
Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους μὴ ἰέναι 3
ἐπὶ χώραν τὴν βασιλέως ἐπὶ κακῷ μηδενί, μηδὲ
βασιλέα ἐπὶ τὴν Λακεδαιμονίων μηδὲ τῶν ξυμμά-
χων ἐπὶ κακῷ μηδενί. ἢν δέ τις Λακεδαιμονίων 4
ἢ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ κακῷ ἴῃ ἐπὶ τὴν βασιλέως

Cap. 58. §. 1. Ἀλεξιππίδα. Vat. Ἀλεξιππιά (superscr. δ). Cl. Ven. Lugd. Ἀλεξιππίδου.

Λακεδαιμονίων. Vat. τῶν Λακεδ. contra consuetudinem alibi in hoc pacto observatam. Cf. ad §. 4.

§. 2. βουλευέτω. Vat. Gr. Lugd. Laur. Ar. et a corr. Cass. βασιλευέτω, cui obstat περὶ praepositio.

§. 3. τὴν Λακεδαιμονίων. Post haec χώραν habent Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. Reg. Ar. Chr. Dan.,quod interpretibus tribuendum est.

biade dato dicunt Diod. XIII, 37. et Iust. V, 2, 12. Add. infra 87, 4.

Cap. 58. §. 1. τρίτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει Δαρείου βασιλεύοντος. „Quando Darius regnare coeperit, ex Thuc. colligere licet, qui eum hieme Calliae archontis, circiter Ianuario 411., tertio decimo anno regnasse tradit; quod testimonium egregie cum Canonis notatione convenit, a quo primus thoth Darii Nothi ponitur Dec. 7. dies 424. a. C. n. ipsis duodecim annis et duobus mensibus ante tempus, quo Thucydides foedus factum esse scribit.“ CLINT. Fast. Hellen. p. 327. ed. Krueg., ubi vide plura. — ἐν Μαιάνδρου πεδίῳ. Cf. III, 19. et Strab. p. 648. — Ἱεραμένην καὶ τοὺς Φαρνάκου παῖδας. De Hieramene vid. Xen. Hell. II, 1, 9. ibique Schneid. „Sororem Darii in matrimonium duxerat, et probabile est eum in aliquo munere in Asia τῇ κάτω fuisse, eiusque nomen foederi inscriptum esse ut affinis regi. Filii Pharnacis sunt Pharnabazus [VIII, 6.] eiusque fratres, quorum nonnullos cum Pharnabazo praefecturae Dascylitidis [cf. adn. I, 129.] consortes fuisse existimare debemus.“ ARN., apud quem vide plura. At Krueger ad Dion. p. 353. Pharnacis I. (I, 129.) posteros quosdam, non Pharnacis II. (II, 67. V, 1. VIII, 6.) filios vult intelligi.

§. 2. ὅση τῆς Ἀσίας ἐστί. Ergo melius certe quam superioribus foederibus (18, 1. et 37, 2.) res definita est. Cf. 43, 3. Sed Iones et alias Asiae civitates Graecas regi prodiderunt.

χώραν, Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους κω-
λύειν· καὶ ἤν τις ἐκ τῆς βασιλέως ἴῃ ἐπὶ κακῷ
ἐπὶ Λακεδαιμονίους ἢ τοὺς ξυμμάχους, βασιλεὺς
5 κωλυέτω. τροφὴν δὲ ταῖς ναυσὶ ταῖς νῦν παρού-
σαις Τισσαφέρνην παρέχειν κατὰ τὰ ξυγκείμενα,
6 μέχρι ἂν αἱ νῆες αἱ βασιλέως ἔλθωσι. Λακεδαι-
μονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἐπὴν αἱ βασιλέως
νῆες ἀφίκωνται, τὰς ἑαυτῶν ναῦς ἢν βούλωνται
τρέφειν, ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι· ἢν δὲ παρὰ Τισσα-
φέρνους λαμβάνειν ἐθέλωσι τὴν τροφήν, Τισσα-
φέρνην παρέχειν, Λακεδαιμονίους δὲ καὶ τοὺς ξυμ-
μάχους τελευτῶντος τοῦ πολέμου τὰ χρήματα Τισ-
7 σαφέρνει ἀποδοῦναι, ὁπόσα ἂν λάβωσιν. ἐπὴν δὲ
αἱ βασιλέως νῆες ἀφίκωνται, αἵ τε Λακεδαιμονίων
νῆες καὶ αἱ τῶν ξυμμάχων καὶ αἱ βασιλέως κοινῇ
τὸν πόλεμον πολεμούντων, καθ' ὅ τι ἂν Τισσα-
φέρνει δοκῇ καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμά-
χοις. ἢν δὲ καταλύειν βούλωνται τοῖς Ἀθηναίοις,
ἐν ὁμοίῳ καταλύεσθαι.“

§. 4. χώραν, Λακεδαιμονίους Vat. Bekk. Vulgo χώραν, τοὺς Λακεδ. Sed usquequaque in hoc foedere et in similibus Λακεδ. καὶ οἱ ξύμμ. leguntur, non οἱ Λακεδ. καὶ οἱ ξύμμ. Cf. sd. 37, 3. 58, 1.

§. 6. Τισσαφέρνην. Cass. Aug. Pal. Τισσαφέρνη. Cf. sd. 50, 2.

τελευτῶντος. Aug. Pal. It. Vat. inepte κωλύειν τελευτῶντος.

§. 7. ἐπὴν δέ. δέ om. Vat.

τοῖς Ἀθηναίοις Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It., in marg. m. et

§. 5. κατὰ τὰ ξυγκείμενα. De his disputant Krueg. ad Dion. p. 355. et Herbst. de redit. Alcib. p. 8., ex quibus ille, cui favere videtur Thirw. Hist. Gr. III. p. 40., ad generale promissum c. 5. et 37. significatum refert, hic recte videtur docere respici ad ea, quae Tissaphernes supra c. 29. cum Peloponnesiis pepigerit. — αἱ νῆες αἱ βασιλέως. Αἱ Φοίνισσαι. Cf. c. 59.

§. 6. Λακεδαιμονίους ... ἐφ' ἑαυτοῖς εἶναι. „Est εἶναι ἐπί τινι in potestate alicuius esse; ... hinc εἶναι ἐφ' ἑαυτῷ vertas in sua potestate, sui iuris esse, *von sich selbst abhangen, seinen freien Willen haben.* — [Iam vero] Graecae hoc est consuetudinis, ut, quod ad totam referatur sententiam, soli vel subiecto vel notioni primariae verbis tribuant.“ BLUM. de praecept. quibusd. cet. p. 23. Cf. adn. VI, 22. Audiendum est τρέφειν, et usitatius diceretur ἐπὶ δὲ τοῖς Λακεδαιμονίοις εἶναι τρέφειν τὰς ναῦς. — ἐπήν. Cf. adn. V, 47, 6. — τελευτῶντος τοῦ πολέμου, finito bello; ut dicitur ὁ χειμὼν ἐτελεύτα in singulorum annorum clausulis, i. e. finem habuit. — ὁπόσα ἂν λάβωσιν. „Post adventum Persicae classis.“ DOBR.

§. 7. ἢν δὲ ... καταλύεσθαι] ἐὰν ἐθέλωσι, φησί, πρὸς

Τισσαφέρνους παρασκευαί.

59. Αἱ μὲν σπονδαὶ αὗται ἐγένοντο. καὶ μετὰ
ταῦτα παρεσκευάζετο Τισσαφέρνης τάς τε Φοινίσ-
σας ναῦς ἄξων, ὥςπερ εἴρητο, καὶ ταλλα, ὅσαπερ
ὑπέσχετο· καὶ ἐβούλετο παρασκευαζόμενος γοῦν
δῆλος εἶναι.

Βοιωτοὶ μὲν Ὠρωπόν, Ἐρετριέων τινῶν οἳ ἀπόστασιν ἐνεθυμοῦντο, ξυμπραξάντων, αἱροῦσιν· οἱ δ᾽ ἐκ Ῥόδου Πελοποννήσιοι ἐς Χίον βοηθήσοντες ἐς Μίλητον ἀφικνοῦνται.

60. Βοιωτοὶ δὲ τελευτῶντος ἤδη τοῦ χειμῶνος 1
Ὠρωπὸν εἷλον προδοσίᾳ Ἀθηναίων ἐμφρουρούν-
των. ξυνέπραξαν δὲ Ἐρετριέων τε ἄνδρες καὶ αὐ-
τῶν Ὠρωπίων ἐπιβουλεύοντες ἀπόστασιν τῆς Εὐ-
βοίας· ἐπὶ γὰρ τῇ Ἐρετρίᾳ τὸ χωρίον ὂν ἀδύνατα
ἦν, Ἀθηναίων ἐχόντων, μὴ οὐ μεγάλα βλάπτειν
καὶ Ἐρέτριαν καὶ τὴν ἄλλην Εὔβοιαν. ἔχοντες 2
οὖν ἤδη τὸν Ὠρωπὸν ἀφικνοῦνται ἐς Ῥόδον οἱ
Ἐρετριῆς, ἐπικαλούμενοι ἐς τὴν Εὔβοιαν τοὺς Πε-
λοποννησίους. οἱ δὲ πρὸς τὴν τῆς Χίου κακου-
μένης βοήθειαν μᾶλλον ὥρμηντο, καὶ ἄραντες πά-
3 σαις ταῖς ναυσὶν ἐκ τῆς Ῥόδου ἔπλεον. καὶ γενό-
μενοι περὶ τὸ Τριόπιον καθορῶσι τὰς τῶν Ἀθη-
ναίων ναῦς πελαγίας ἀπὸ τῆς Χάλκης πλεούσας·
καὶ ὡς οὐδέτεροι ἀλλήλοις ἐπέπλεον, ἀφικνοῦνται
οἱ μὲν ἐς τὴν Σάμον, οἱ δὲ ἐς τὴν Μίλητον· καὶ
ἑώρων οὐκέτι ἄνευ ναυμαχίας οἷόν τε εἶναι ἐς τὴν
Χίον βοηθῆσαι. καὶ ὁ χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ
εἰκοστὸν ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε, ὃν Θου-
κυδίδης ξυνέγραψεν.

Δερκυλίδας μὲν ἐφ᾽ Ἑλλήςποντον παραπέμπεται, Χῖοι δὲ Λέοντα ἄρχοντα λαβόντες οὐ κακῶς ναυμαχοῦσι.

1 61. Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους ἅμα τῷ ἦρι
εὐθὺς ἀρχομένῳ Δερκυλίδας τε ἀνὴρ Σπαρτιάτης
στρατιὰν ἔχων οὐ πολλὴν παρεπέμφθη πεζῇ ἐφ᾽
Ἑλλήςποντον, Ἄβυδον ἀποστήσων· (εἰσὶ δὲ Μιλη-
σίων ἄποικοι·) καὶ οἱ Χῖοι, ἐν ὅσῳ αὐτοῖς ὁ
Ἀστύοχος ἠπόρει ὅπως βοηθήσοι, ναυμαχῆσαι πιεζό-
2 μενοι τῇ πολιορκίᾳ ἠναγκάσθησαν. ἔτυχον δέ, ἔτι
ἐν Ῥόδῳ ὄντος Ἀστυόχου, ἐκ τῆς Μιλήτου Λέοντά
τε ἄνδρα Σπαρτιάτην, ὃς Ἀντισθένει ἐπιβάτης

Schol. cum γρ. In I. K. πρὸς τοῖς Ἀθηναίοις. Vulgo et Bekk. πρὸς Ἀθηναίους, ut videtur, ex interpr. Nec obstat, quod alibi (cf. adn.) ipse Thuc. πρός praepositione utitur, nam apud paciscendi verba sine discrimine dativum solum et πρός cum accusativo poni constat. Cf. διαλλάσσεσθαι, καταλλάσσεσθαι, σπένδεσθαι, similia. Ceterum m. Ar. Chr. Dan. πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Cap. 59. αὗται. Vat. Ar. Bekk. τοιαῦται. „Vulgo αὗται, et recte quidem; nam ipsa verba foederis retulit.“ GOELL. Cf. adn. 19, 1.

ταῦτα. Vat. Bekk. ταύτας. Valla post quas (pactiones). „Bekk. conferri iubet c. 17. Ibi nihil est, quod conferri possit, sed c. 19. iterum legitur ἡ μὲν ξυμμαχία αὕτη ἐγένετο. μετὰ δὲ ταῦτα etc. Quare vulgatam restitui.“ GOELL.

γοῦν. In plerisque libris praeter Vat. male οὖν. Γοῦν similiter atque hic legitur IV, 85. V, 40. VII, 47.

Cap. 60. §. 1. Ἐρέτριαν. Ante Bekk. male Ἐρετρίαν. Cf. Schaef. Appar. ad Demosth. II. p. 123. sq. et Buttm. Gr. max. II. p. 394. ed. 1.

§. 3. τὸ Τριόπιον. τό om. Vat. Bekk., sed ideo ferri potest, quia Triopium supra aliquoties est nominatum. Cf. sd. 35, 3.

Χάλκης. Aug. Pal. It. Mosqu. Χαλκίας. Cf. adn. 41, 4.

τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα Vat. Reg. Bekk. Vulgo ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ. At vid. sd. III, 25. Vulgatum tamen II, 70. affuit.

Cap. 61. §. 1. ἐφ᾽ Ἑλλήςποντον. Vat. et Bekk. ἐφ᾽ Ἑλληςπόντου, non deterius. Cf. adn. I, 60, 3. Vulgatum tamen eo magis servavimus, quia in plerisque libris ἐς Ἑλλήςποντον legitur, quod ex illo vix natum fuerit.

Ἀθηναίους διαλλάττεσθαι, ἀμφότεροι διαλλαττέσθωσαν. Schol. „Thuc. V, 47: καταλύειν δὲ μὴ ἐξεῖναι τὸν πόλεμον πρὸς ταύτην τὴν πόλιν μηδεμιᾷ τῶν πόλεων. [Plenum loquendi genus καταλύειν τὸν πόλεμον legi etiam IV, 108. VII, 31. admonet Arn., et κατάλυσιν τοῦ πολέμου πρὸς Ἀθηναίους ποιεῖσθαι VIII, 18. comparat Did.] Καταλύειν sine casu nominis est etiam V, 17. et 23.“ DUK. Certe V, 23. bis; nam V, 17., ut hic paulo post, καταλύσασθαι invenitur, quod sic dictum frequentius est. Vid. adn. IV, 18, 4.

Cap. 59. τάς τε Φοινίσσας ... εἴρητο. Cf. c. 46.

Cap. 60. §. 1. ἐπιβουλεύοντες. Cf. adn. VI, 54, 3. — ἐπὶ γὰρ τῇ Ἐρετρίᾳ τὸ χωρίον ὄν] ἀντὶ τοῦ ἐπικείμενον γὰρ τῇ Ἐρετρίᾳ. Schol. Τὸ χωρίον est accusativus subiecti verbi βλάπτειν. — μὴ οὐ. Cf. adn. I, 141, 5. et Krueg. Gr. §. 67. 12. adn. 6. Madv. Synt. §. 211. a.

§. 2. οἱ Ἐρετριῆς. I. e. οἱ Ἐρετριέων ἄνδρες οἱ ξυμπράξαντες τοῖς Βοιωτοῖς.

§. 3. τὸ Τριόπιον. Cf. adn. c. 35. — πελαγίας. Cf. adn. 39, 3. — εἶναι. Sic infinitivus insolentius post ὁρᾶν legitur etiam Dion. Ant. p. 2195. et Ios. B. I. III, 7, 15. Cf. Matth. Gr. §. 549. adn. 2., etsi nec ibi nec apud alios grammaticos haec exceptio adnotata est.

Cap. 61. §. 1. Δερκυλίδας. Vir rebus postea adversus Persas gestis notissimus, de quo vid. Paul. Encycl., ubi vocatur Δερκυλλίδας, ut hoc nomen plerumque apud alios scribitur. „Simplex tamen λ plus habere videtur et auctoritatis et ab nom. Δερκυλίς et Δερκύλος commendationis.“ DIND. in Steph. Thes. — παρεπέμφθη. Ἐκ τῆς Μιλήτου. Vid. c. 62. — εἰσί. Abydi incolae. — Μιλησίων ἄποικοι. Consentiunt Strab. Athen. al. praeter Scymnum. Vid. Forbig. Geogr. ant. II. p. 132. — ἐν ὅσῳ = ἐν ᾧ.

§. 2. Ἀντισθένει. Vid. c. 39. — ἐπιβάτης. Krueger

ξυνεξῆλθε, τοῦτον κεκομισμένοι μετὰ τὸν Πεδα-
ρίτου θάνατον ἄρχοντα, καὶ ναῦς δώδεκα, αἳ ἔτυχον
φύλακες Μιλήτου οὖσαι, ὧν ἦσαν Θούριαι πέντε
καὶ Συρακόσιαι τέσσαρες καὶ μία Ἀναιῖτις καὶ μία
Μιλησία καὶ Λέοντος μία. ἐπεξελθόντων δὲ τῶν 3
Χίων πανδημεὶ καὶ καταλαβόντων τι ἐρυμνὸν χω-
ρίον, καὶ τῶν νεῶν αὐτοῖς ἅμα ἓξ καὶ τριάκοντα
ἐπὶ τὰς τῶν Ἀθηναίων δύο καὶ τριάκοντα ἀναγα-
γομένων, ἐναυμάχησαν· καὶ καρτερᾶς γενομένης
ναυμαχίας, οὐκ ἔλασσον ἔχοντες ἐν τῷ ἔργῳ οἱ
Χῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι (ἤδη γὰρ καὶ ὀψὲ ἦν) ἀνε-
χώρησαν ἐς τὴν πόλιν.

Δερκυλίδας Ἄβυδον ἀφίστησι καὶ ὕστερον καὶ Λάμψακον. ταύτην δὲ Στρομβιχίδης ἀναλαβὼν Σηστὸν φρούριον καθίσταται.

62. Μετὰ δὲ τοῦτο εὐθὺς τοῦ Δερκυλίδου 1
πεζῇ ἐκ τῆς Μιλήτου παρεξελθόντος, Ἄβυδος ἐν
τῷ Ἑλλησπόντῳ ἀφίσταται πρὸς Δερκυλίδαν καὶ
Φαρνάβαζον, καὶ Λάμψακος δυοῖν ἡμέραιν ὕστερον.
Στρομβιχίδης δὲ ἐκ τῆς Χίου πυθόμενος κατὰ 2
τάχος βοηθήσας ναυσὶν Ἀθηναίων τέσσαρσι καὶ
εἴκοσιν, ὧν καὶ στρατιώτιδες ἦσαν ὁπλίτας ἄγουσαι,

§. 2. *δώδεκα.* Vat. *δέκα*, male, ut docet proxima computatio.
§. 3. *ἔχοντες.* Vat. *σχόντες.* At vid. III, 5. IV, 25, 6.
οἱ Χῖοι. *οἱ* de. Vat. Cf. ed. mai. ad I, 71.
Cap. 62. §. 2. *Στρομβιχίδης.* Vat. *Στρομμιχίδης.* Vid. ad c. 15.

ad Dion. p. 300. et Stud. hist. II. p. 232. vult esse inferioris ordinis ducem *ἐπιστολέως* similem. „Locus Thucydidis docet *ἐπιβάτην* dici simpliciter quicunque [eadem] nave vehitur.“ SCHNEID. ad Xenoph. Hell. I, 3, 17. Cf. Duk. ad VI, 43. et hic Bloomf. De Clearcho 39, 2. dicta comparat Did. De usitatiore vi *ἐπιβάτου* vocis vid. adn. III, 95. Kruegeri suspicio ad Dion. p. 300. auctoritate caret. — *τοῦτον.* Cf. Matth. Gr. §. 472. 1. 2. Rost. §. 99. 6. f. — *τὸν Πεδαρίτου θάνατον.* Vid. c. 55. — *Θούριαι.* Cf. c. 35. — *Ἀναιῖτις.* Cf. adn. III, 19, 2.

§. 3. *οὐκ ἔλασσον ἔχοντες.* Cf. adn. I, 105, 6. — *γὰρ καί.* „*Καί* sign. hic [insuper], praeter alia, quae se recipere cogerent illos.“ BAU.

Cap. 62. §. 1. *παρεξελθόντος.* „Praeter oram maritimam in *παρά* quaerit Abr.“ BAU. Recte. Cf. c. 61. *παρεπέμφθη πεζῇ.* Deinde *ἐν* dictum est, quia Hellespontus nomen est terrae tractus.

§. 2. *ἐκ τῆς Χίου* refer ad *βοηθήσας.* Cf. c. 30. 63. — *τέσσαρσι καὶ εἴκοσιν.* Nonnullas igitur apud Chium reliquit; nam conflixerat duabus et triginta. Vid. c. 61. Quare infra c. 64. Diotrephes circa Chium versari dicitur. — *στρατιώτιδες ... ὁπλίτας ἄγουσαι.*

ἐπεξελθόντων τῶν Λαμψακηνῶν μάχῃ κρατήσας,
καὶ αὐτοβοεὶ Λάμψακον ἀτείχιστον οὖσαν ἑλών,
καὶ σκεύη μὲν καὶ ἀνδράποδα ἁρπαγὴν ποιησά-
μενος, τοὺς δὲ ἐλευθέρους πάλιν κατοικίσας, ἐπ'
3 Ἄβυδον ἦλθε. καὶ ὡς οὔτε προσεχώρουν, οὔτε
προσβαλὼν ἐδύνατο ἑλεῖν, ἐς τὸ ἀντιπέρας τῆς
Ἀβύδου ἀποπλεύσας Σηστὸν πόλιν τῆς Χερσονή-
σου, ἣν τότε Μῆδοι εἶχον, καθίστατο φρούριον
καὶ φυλακὴν τοῦ παντὸς Ἑλλησπόντου.

Ἀστύοχος ἐπίπλουν τῇ Σάμῳ ποιεῖται.

1 **63.** Ἐν τούτῳ δὲ οἱ Χῖοί τε θαλασσοκράτορες
μᾶλλον ἐγένοντο, καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ ὁ
Ἀστύοχος, πυθόμενος τὰ περὶ τῆς ναυμαχίας καὶ
τὸν Στρομβιχίδην καὶ τὰς ναῦς ἀπεληλυθότα,
2 ἐθάρσησε. καὶ παραπλεύσας δυοῖν νεοῖν Ἀστύοχος

§. 3. *προσβαλών.* Vat. et Bekk. *προσβάλλων.* Vulgato favet II, 68. et al.

τότε Cass. Aug. (?) Cl. Ven. Pal. It. Reg. F. Gr. Lugd. Laur. Mosqu. K. m. Ar. Cbr. Dan. vett. edd., quod de tempore noto et alibi a scriptore memorato poni constat. Vid. ad I, 101. Vulgo et Bekk. *ποτέ*, quod si a scriptore profectum esset, *τότε* tot libros non occupavisse iure credit Goell. Add. Arn.

Cap. 63. §. 1. *ἐν τούτῳ δέ* om. Vat.

τῆς ναυμαχίας Ven. Vat. C. E. Bekk. Vulgo *τὴν ναυμαχίαν.* Cf. VIII, 26. *ἐβούλοντο εἰδέναι τὰ περὶ τῆς Μιλήτου* et adn. VI, 32, 3. VIII, 14, 2.

ἀπεληλυθότα. E. *ἀπεληλυθότας.* D. *ἀπεληλυθυίας*; quod Reisk. malebat. At vid. Matth. Gr. §. 441. Krueg. §. 58, 2. adn. 2. et supra adn. ad IV, 112, 3.

ἐθάρσησε. Vat. *ἐθάῤῥησε.* At vid. sd. VI, 11, 6.

§. 2. *νεοῖν.* Vat. *νηοῖν.* Cf. sd. 23, 3.

Alibi una voce *ὁπλιταγωγοί.* Numerum harum navium computare studet Herbst. de redit. Alcib. p. 55. — *ἀτείχιστον οὖσαν.* Cf. adn. 35, 3. — *σκεύη ... ἁρπαγὴν ποιησάμενος.* Vid. Matth. Gr. §. 421. adn. 4. Rost. §. 104. adn. 6. et supra ad 41, 2.

§. 3. *ἐς τὸ ἀντιπέρας.* Haec verba non premenda esse, quum e regione Abydi proprie Madytus fuerit, docuimus in ed. mai. Add. Prokesch. It. III. p. 19. sqq. (Comment. I. p. 125. sqq.) — *τότε Μῆδοι εἶχον.* De *τότε* vid. sd., de re I, 89.

Cap. 63. §. 1. *Μιλήτῳ.* Hic colon ponit Valck. ad Herodot. V, 36., sed recte repugnat Krueg. ad Dion. p. 301. Cf. ed. mai. „*Οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ καὶ Ἀστύοχος* eodem modo iunguntur ut III, 33. *ὁ Πάχης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι.* — Nec offendere debet quod non sequitur *πυθόμενοι ἐθάρσησαν.*“ KRUEG. l. d. Verbum enim propiori nomini accommodatum est, ut c. 81. init. Cf. Matth. Gr. §. 304. sq. Madv. Synt. §. 2. adn. 1. Kuehn. ad Cic. Tusc. III, 3, 6. — *ἀπεληλυθότα.* Cf. sd. — *ἐθάρσησε.* „De aoristo cf. Gr. §. 53, 5. adn. 1.“ KRUEG.

ἐς Χίον κομίζει αὐτόθεν τὰς ναῦς καὶ ξυμπάσαις ἤδη ἐπίπλουν ποιεῖται ἐπὶ τὴν Σάμον· καὶ ὡς αὐτῷ διὰ τὸ ἀλλήλοις ὑπόπτως ἔχειν οὐκ ἀντανήγοντο, ἀπέπλευσε πάλιν ἐς τὴν Μίλητον.

οἱ δὲ περὶ τὸν Πείσανδρον καὶ οἱ ἄλλοι οἱ ἐν τῇ Σάμῳ ξυνωμόται ὀλιγαρχίαν καταστῆσαι ψηφίζονται.

Ὑπὸ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἔτι πρότερον 3
ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις δημοκρατία κατελέλυτο. ἐπειδὴ γὰρ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον πρέσβεις παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς τὴν Σάμον ἦλθον, τά τε ἐν αὐτῷ τῷ στρατεύματι ἔτι βεβαιότερον κατέλαβον, καὶ αὐτῶν τῶν Σαμίων προὐτρέψαντο τοὺς δυνατούς,

§. 3. *προὐτρέψαντο* Vat. cod. mus. Brit. (Lugd.?) Bekk. In Cass. Aug. Cl. (si Arnoldo maior fides quam Bloomfieldio) Pal. *προυτρεψάντων*. Vulgo *προτρεψάντων*, quo tota sententia pervertitur. Cf. ed. mai. Activo huius verbi utitur quidem Thucydides V, 16., medio nusquam alibi, sed apud alios quoque scriptores *προτρέψαι* et *προτρέψασθαι* sine discrimine leguntur. Vid. Lex.

δυνατούς. Vat. rursus *δυνατωτάτους*. Vid. ad. c. 21.

§. 2. *τὰς* (i. e. *τὰς αὐτόθι οὔσας*) *ναῦς*. „Ex verbis Thucydidis non satis luculenter perspicitur, fuerintne Chiae naves in illo numero necne [i. e. an solius Leontis]. Non omnes suas naves, sed pro rata parte Chios dedisse certum est. [Consentit Thirw. Hist. Gr. III. p. 42.] Nam quod Krueger l. l. p. 303. dicit, Chios nondum satis navibus carere potuisse, hoc quidem est optare, non docere.“ WHITTE. de reb. Chior. p. 47., apud quem vide plura. Contra Goellerum disputans Krueger. Stud. hist. II. p. 200. Peloponnesiorum naves solas adhuc intelligit. — *ξυμπάσαις*. Paulo post c. 79. numerantur CXII.

§. 3. *ὑπὸ γάρ* ... „*Ὁ γὰρ ἐνταῦθα ... τὴν αἰτίαν λέγει, δι' ἣν ὑπόπτως πρὸς ἀλλήλους ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι*.“ ΔΟΥΚΑΣ. — *τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἔτι πρότερον*. Haec referenda esse ad tempus rerum ab Astyocho gestarum quum patet, tum docet Clint. Fast. Gr. p. XLII. Conspectum rerum mutandae civitatis causa et Athenis et Sami motarum dedit Manso Spart. II. p. 474. et inde descripsit Goeller. — *ἐν ταῖς Ἀθήναις*. Krueger *ἐν τοῖς Ἀθηναίοις* coniecit deinde tuens vulgatam *κατελύετο* ex libris paene omnibus in *κατελέλυτο* mutatam. Sed librorum scriptura recte se habet, si *γάρ* post *ἐπειδή* positum non ad proximum ambitum, sed ad totam narrationem usque ad c. 70. spectantem pertinere censemus. — *παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους*. „*Οὐ σταλέντες παρ' αὐτοῦ, ... ἀλλ' ἀπελθόντες ... ἀπ' αὐτοῦ*.“ ΔΟΥΚΑΣ. — *τά τε ... βεβαιότερον κατέλαβον*. „Portum [res in castris longe firmius obstrinxerunt interpretatum] aliis melius percepisse sententiam arbitror, et Thucydidem hoc velle, Pisandrum et ceteros legatos Atheniensium, a Tissapherne Samum reversos, factionem apud exercitum confirmasse, et conspiratos arctioribus quibusdam vinculis inter se adstrinxisse. Nam *καταλαμβάνειν* etiam est adstringere, obligare, ut in iis, quae e Thuc. I, 9. et IV, 86. profert Steph. in Thes., *ὅρκοις καταλαμβάνειν*.“ DUK., apud quem vide plura. — *αὐτῶν*

ὥστε πειρᾶσθαι μετὰ σφῶν ὀλιγαρχηθῆναι, καίπερ ἐπαναστάντας αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ὀλιγαρχῶν-
4 ται. καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἅμα οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων κοινολογούμενοι ἐσκέψαντο Ἀλκιβιάδην μέν, ἐπειδήπερ οὐ βούλεται, ἐᾶν, (καὶ γὰρ οὐκ ἐπιτήδειον αὐτὸν εἶναι ἐς ὀλιγαρχίαν ἐλθεῖν,) αὐτοὺς δὲ ἐπὶ σφῶν αὐτῶν, ὡς ἤδη καὶ κινδυνεύοντας, ὁρᾶν, ὅτῳ τρόπῳ μὴ ἀνεθήσεται τὰ πράγματα, καὶ τὰ τοῦ πολέμου ἅμα ἀντέχειν, καὶ ἐσφέρειν

ὥστε. Vat. male *ὥσπερ*.

ἐπαναστάντας αὐτούς. In multis libris mss. praeter Vat. aut *ἐπαναστάντες αὐτοί* aut *ἐπαναστάντες αὐτοῖς*. At vid. adn. Servato tamen superiore *προτρεψάντων* nominativos recepit Krueger comparans dissimilia exempla, velut Gr. §. 45. 2. adn. 3. Aptior est locus Herodot. I, 51., quem affert Stud. hist. II. p. 202. de his disputans.

§. 4. *ἐν* om. Reg. Cf. tamen adn. Vulgata *προτρεψάντων* in superioribus si vera esset, ante *καὶ ἐν* comma ponendum esset. Vid. Krueg. l. d.

τῶν Σαμίων. Ipsorum Samiorum, i. e. non solum exercitus Atheniensium, sed adeo Samiorum prius paucorum imperio acerrime adversatorum. Frustra igitur in hoc haesit Krueger. — *ὥστε*. Cf. Matth. Gr. §. 531. adn. 2. Rost. §. 125. adn. 8. — *καίπερ ἐπαναστάντας αὐτούς*. De re vid. c. 21. A cod. Mosqu. abest *αὐτούς*, quod deesse nequit, quia eo omisso accusativus ad *δυνατούς* spectare debet, quum tamen, si verba de optimatibus dicta sint, sententia pervertatur. Quod percipiens Dobraeus vulgatam frustra audaci coniectura tentavit. Nam accusativi absoluti pro genitivis in oratione obliqua poni recte ibi possunt, ubi participii subiectum, hic *αὐτούς*, i. e. *τοὺς Σαμίους*, certe ex parte continetur notione potioris nominis, hic *τοὺς δυνατούς*. Vid. adn. IV, 118, 14.

§. 4. *ἐν σφίσιν αὐτοῖς*, inter se. Cf. adn. IV, 25, 9. et V, 36. — *ἐσκέψαντο ... ἐᾶν*. „Recte interpres *ἐσκέψαντο* vertit statuerunt. Aristid. t. I. p. 249: *ἐσκέψαντο μεταστῆσαι πρὸς ἑαυτοὺς τὴν πόλιν*. Hesychius hoc ipso forsitan nostri ex loco *ἐσκέψαντο, ἔγνωσαν*, prout ibi leg. monui alibi.“ ABR. Add. *ἐπεσκέψατο λαβεῖν* Act. Apost. XV, 14. Est emphasis a Porto recte explanata verbis „*σκεπτόμενοι*, i. e. *τὰ πράγματα σκοποῦντες, ἔγνωσαν*.“ — *ἐᾶν*, missum facere. — *οὐκ ἐπιτήδειον αὐτὸν εἶναι*. Quod sibi privatim summum locum peteret, vehemens, impotens, inconstans esset. — *αὐτοὺς δὲ ... κινδυνεύοντας*. Exspectaveris *αὐτοὶ δὲ ... κινδυνεύοντες*. „Sed *αὐτούς* mihi posuisse videtur, quia in *ἐσκέψαντο ἐᾶν* notio verbi *χρῆναι* inclusa latet.“ GOELL. Aut ex *ἐσκέψαντο* mente repetendum *ἔδοξε*. — *ἀνεθήσεται*. Recte Port. remitterentur, male Haas. perderentur. — *τὰ τοῦ πολέμου ἅμα ἀντέχειν*. „Converte in rebus bellicis perdurare. Mirum hic interpretes haesisse, non item c. 86: *καὶ τἆλλα ἐκέλευεν ἀντέχειν καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις*.“ GOELL. Non mirum; nam *τἆλλα* adverbialiter poni pro ceterum,

καὶ Πείσανδρος μὲν ἐς Ἀθήνας ἀποστέλλεται, Διοτρέφης δὲ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης. τὰ ἐν Θάσῳ ξυμβάντα, ἥπερ, τῆς δημοκρατίας ἀναιρεθείσης, ἀφίσταται.

αὐτοὺς ἐκ τῶν ἰδίων οἴκων προθύμως χρήματα
καὶ ἤν τι ἄλλο δέῃ, ὡς οὐκέτι ἄλλοις ἢ σφίσιν
αὐτοῖς ταλαιπωροῦντας. **64.** παρακελευσάμενοι οὖν 1
τοιαῦτα τὸν μὲν Πείσανδρον εὐθὺς τότε καὶ τῶν
πρέσβεων τοὺς ἡμίσεις ἀπέστελλον ἐπ' οἴκου πράξον-
τας τἀκεῖ, καὶ εἴρητο αὐτοῖς τῶν ὑπηκόων πόλεων
αἷς ἂν προσίσχωσιν ὀλιγαρχίαν καθιστάναι· τοὺς
δ' ἡμίσεις ἐς τἆλλα τὰ ὑπήκοα χωρία ἄλλους ἄλλῃ
διέπεμπον. καὶ Διοτρέφην, ὄντα περὶ Χίον, ᾑρη- 2
μένον δὲ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἄρχειν, ἀπέστελλον

Cap. 64. §. 1. *προςίσχωσιν.* Cass. Aug. Pal. It. *προςέσχωσιν.* Vat. *προσχῶσιν.* C. F. Gr. B. I. E. *ἴσχωσιν.* ,,Non est causa, cur ab lectione *προςίσχωσι* recedatur. Thuc. IV, 30. *διὰ τὴν στενοχωρίαν τοῖς ἐσχάτοις τῆς νήσου προςίσχοντας.* Et sic etiam alii.“ DUK. Nisi forte copulatum verbum ex interpretatione simplicis ortum est. Vid. adn. I, 110.

τἆλλα. Bekk. *τ' ἄλλα* commate posito post *διέπεμπον*, quod non placet. Cf. ed. mai.

ceteroquin, inter omnes constat. *Ἀντέχειν τι* autem alibi non legimus apud Thuc., sed hoc verbum permanendi et resistendi vim habens aut solum ponitur (I, 7. 65. al.), aut cum *τινί* (*πολέμοις μεγίστοις* II, 64.) et *πρός τινα* coniungitur. Cf. Betant. Lex. Thuc. Vulgatam quum plerumque interpretentur res bellicas sustinere, *ἀνέχειν* coniecerunt Reisk. et Bloomf., hic comparans I, 141: *αἱ δὲ περιουσίαι τοὺς πολέμους μᾶλλον ἢ αἱ βίαιοι ἐςφοραὶ ἀνέχουσι*, ubi est illud quidem sustinere (cf. adn.), sed non sic, ut perferre, tolerare, valeat, pro quo *ἀνέχεσθαι* dici solet.

Cap. 64. §. 1. *ἡμίσεις.* In Aug. et malis quibusdam libris *ἡμίσεας.* ,,Thomas dicit hoc nomen in accusativo plurali tam masc. quam fem. gen. utraque forma efferri, et ex hoc loco affert *τῶν πρέσβεων τοὺς ἡμίσεις*, e c. 8. *τὰς ἡμίσεας* [nunc *ἡμισείας*, vid. ad. 8, 3.] *τῶν νεῶν.* Addit tamen: *κάλλιον δὲ τὸ ἀσυναίρετον.* Sed rursus Thuc. IV, 42. *τοὺς ἡμίσεις αὐτῶν.*“ DUK. Etiam de Xenophonte falluntur Wass. ad h. l. et Matth. Gr. §. 119, 4.; nam *τοὺς ἡμίσεις* legitur aliquoties in Cyr. Disc. (vid. ed. mai.), item apud Plat. (vid. Ast. Lex. Plat.) Thomas haud dubie confudit flexiones *ἡμίσεος* et *ἡμίσεα*, quae apud meliores non facile contrahuntur. — *ἀπέστελλον.* De imperfecto vid. adn. I, 26, 1. — *τὰ ὑπήκοα. τά* ab uno Dan. frustra abest. Vid. praeter 78, 2. adn. ad Xen. Anab. VII, 1, 13. Bornem. ad Xen. Apol. p. 77. Matth. Gr. §. 279. adn. 3.

§. 2. *Διοτρέφην.* ,,Nolim putare hunc relictarum navium [c. 62. ubi vid.] ducem fuisse. Fortasse *τριήραρχος* erat. Videtur idem esse, qui VII, 29. *Διιτρέφης* dicitur. Utroque enim modo scribitur. Vid. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. II. p. 811. — Hunc Diotrephem puto filium Nicostrati, qui Atheniensium praetor [filius Diotrephis,] (vid. Thuc. III, 75. IV, 53. 119.) ad Mantineam occubuerat.“ KRUEG.

ἐπὶ τὴν ἀρχήν. καὶ ἀφικόμενος ἐς τὴν Θάσον τὸν
3 δῆμον κατέλυσε. καὶ ἀπελθόντος αὐτοῦ, οἱ Θάσιοι
δευτέρῳ μηνὶ μάλιστα τὴν πόλιν ἐτείχιζον ὡς τῆς
μὲν μετ' Ἀθηναίων ἀριστοκρατίας οὐδὲν ἔτι προς-
δεόμενοι, τὴν δὲ ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἐλευθερίαν
4 ὁσημέραι προςδεχόμενοι. καὶ γὰρ καὶ φυγὴ αὐτῶν
ἔξω ἦν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων παρὰ τοῖς Πελοποννη-
σίοις, καὶ αὕτη μετὰ τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιτηδείων
κατὰ κράτος ἔπρασσε ναῦς τε κομίσαι καὶ τὴν
Θάσον ἀποστῆσαι. ξυνέβη οὖν αὐτοῖς μάλιστα ἃ
ἐβούλοντο, τὴν πόλιν τε ἀκινδύνως ὀρθοῦσθαι, καὶ
5 τὸν ἐναντιωσόμενον δῆμον καταλελύσθαι. περὶ μὲν
οὖν τὴν Θάσον τἀναντία τοῖς τὴν ὀλιγαρχίαν κα-
θιστᾶσι τῶν Ἀθηναίων ἐγένετο, δοκεῖ[ν] δέ μοι
καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς τῶν ὑπηκόων· σωφροσύνην
γὰρ λαβοῦσαι αἱ πόλεις καὶ ἄδειαν τῶν πρασσο-

§. 3. *ὁσημέραι.* Vat. *ὅση ἡμέραι.* Olim invitis libris melioribus *ὅσαι ἡμέραι.* At vid. VII, 27. et interpr. Greg. Cor. p. 64.

§. 4. *καὶ γὰρ καί.* Posterius *καί* a malis nonnullis libris abest. Sed cf. *καὶ γάρ τι καί* IV, 31. 83., *καὶ γάρ τις καί* VI, 61., *καὶ γάρ τινας καί* VI, 103. ,,Et IV, 108.“ KRUEG. Cf. id. ad VI, 61.
φυγὴ αὐτῶν ἔξω ἦν. Vat. *φυγή τε ἦν αὐτῶν ἔξω.*
καὶ αὕτη. Vat. Gr. *καὶ αὐτή.*

§. 5. *δοκεῖν* Vat. Bekk. Vid. ad VII, 87, 5. Vulgo *δοκεῖ.* Illud probat Fritzsch. ad Lucian. p. 26., quanquam haec addit: ,,Quando dissident codices, neque *δοκεῖν* nec *δοκεῖ* praecipue debet placere, sed monumentorum gravitas ponderanda est.“

§. 4. *φυγὴ αὐτῶν ... ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων.* Schol. *φυγάδες αὐτῶν ... πεφευγότες ὑπὸ Ἀθηναίων.* De hoc usu *φυγῆς* vocis vid. Schneid. ad Xen. Hell. V, 2, 9. Bergmann. ad Isocr. Areop. p. 172. Matth. Gr. §. 429. Rost. §. 97. 2. a. β'. — *ἔπρασσε ... κομίσαι.* ,,Sic *πράσσειν* cum infin. alibi apud Thuc. non legitur; accedente *ὥςτε* V, 78.“ KRUEG. — *ὀρθοῦσθαι.* Male Port. et Haas. ut rem feliciter gereret; nulla enim felicitas civitatis Thasiorum est commemorata. Debet esse *κόσμον* (*τουτέστιν ἀριστοκρατίαν*) *λαβεῖν.* Et ita Bloomf. interpretatur, sed exemplis minime idoneis hunc usum verbi illustrat. Estne igitur fortasse *ὀχυροῦσθαι* legendum propter superius *ἐτείχιζον*?

§. 5. *τῶν Ἀθηναίων.* ,,Potest esse genitivus partitionis, ut dicatur *τοῖς τῶν Ἀθηναίων.*“ HUDS. Recte. — *δοκεῖ[ν].* Vid. ad. — *σωφροσύνην ... λαβοῦσαι.* ,,Hac enim eae civitates, quae optimatium regebantur arbitrio, potissimum gloriabantur. Cf. III, 82, 7. *ἀριστοκρατίας σώφρονος προτιμήσει.* III, 65. *σωφρονισταὶ ὄντες τῆς γνώμης.* [Add. *σωφρονέστερον πολιτεύειν* supra c. 53. et ibi adn.] Contra

μένων ἐχώρησαν ἐπὶ τὴν ἄντικρυς ἐλευθερίαν, τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ὕπουλον αὐτονομίαν οὐ προτιμήσαντες.

τὰ ἐν Ἀθήναις τοῖς ἑταίροις προειργασμένα. Ἀνδροκλέους φόνος. περὶ πεντακισχιλίων ἀρχῆς γίγνεται λόγος.

65. Οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Πείσανδρον παραπλέον- 1
τές τε, ὥσπερ ἐδέδοκτο, τοὺς δήμους ἐν ταῖς πόλεσι κατέλυον, καὶ ἅμα ἔστιν ἀφ᾽ ὧν χωρίων καὶ ὁπλίτας ἔχοντες σφίσιν αὐτοῖς ξυμμάχους ἦλθον ἐς τὰς Ἀθήνας. καὶ καταλαμβάνουσι τὰ πλεῖστα 2

τὴν ἀπὸ τῶν E. Bekk. Vulgo τὴν ὑπὸ τῶν, quae om. Gr. In Vat. τῆς ἀπὸ τῶν. „Dion. Hal. p. 138. [800.] τῆς ἀπὸ τῶν Ἀθην. ὑπούλου εὐνομίας, minus recte.“ WASS. Ἀπό pro ὑπό probandum esse comparatis verbis τὴν ἀπὸ τῶν Λακεδ. ἐλευθερίαν §. 3. tibi persuadebis. (Add. ed. mai.) De ceteris cf. adn.

Cap. 65. §. 1. ἦλθον. Vat. ἧκον, fortasse recte. Cf. ad. I, 18, 2.

ἀκολασία attribuebatur civitatibus popularibus. Cf. Herodot. III, 81. [et supra VI, 89, 5.]“ ARN. Σωφροσύνην λαβεῖν similiter dictum est atque τοὺς νόμους λαβεῖν III, 62. Mirum est Thirwallo Hist. Gr. III. p. 43. haec verba obscuriora videri et de modo et praesidiis conversionis efficiendae intelligi. — τὴν ἀπὸ ... οὐ προτιμήσαντες. Si germana est αὐτονομίας vox, non ἐλευθερία opponitur αὐτονομίᾳ, quae alibi, ut III, 10., iunguntur, sed ἡ ἄντικρυς ἐλευθερία τῇ ὑπούλῳ αὐτονομίᾳ (de quo vocabulo ὕπουλος, cui proprie Latinum suppuratus in Senecae verbis: horum, qui felices vocantur, hilaritas ficta est, aut gravis et suppurata tristitia, respondet, praeter lexica cf. Baumg. Crus. ad Plut. Ages. c. 32.) contraria est. Ac sicut eo tempore, quo popularem rationem tuebantur, Athenienses Samiis, quum sincerum populi imperium constituissent, αὐτονομίαν decreverunt, ita coniuratos istos optimatium imperium effecturos, ut sociorum animos sibi conciliarent, iis, qui eundem dominatum constituissent, αὐτονομίαν promisisse, etsi supra non legimus, sane consentaneum est. Et membranarum scripturae addita ἄντικρυς et ὕπουλον favere maxime videntur, si εὐνομίαν = ἀριστοκρατίαν (ὀλιγαρχίαν) legitur, parum utilia, sin αὐτονομίαν, plane necessaria. Probant tamen alii εὐνομίαν. Ceterum „si Thucydides genitivo usus est τῆς ... [ὑπούλου εὐνομίας], qui legitur apud Dion., hunc non pro accusativo posuit, quae Dionysii opinio est, sed προτιμᾶν pro φροντίζειν dixit, qua signif. verbum hoc cum genitivo construi infra ostendetur.“ DIND. in Steph. Thes. v. προτιμᾶν, qui paulo post genitivi rei haec affert exempla: Aeschyl. Ag. 1672: μὴ προτιμήσῃς ματαίων τῶνδ᾽ ὑλαγμάτων, et Eur. Alc. 765. τῶν ἐν Ἀδμήτου κακῶν οὐδὲν προτιμῶν. Fortasse igitur apud Thuc. τῆς ... ὑπούλου αὐτονομίας legendum est, praesertim quum huius exquisitae syntaxis etiam in Vat. scriptura depravata τῆς ... ὕπουλον αὐτονομίαν vestigium servatum sit. De masculino προτιμήσαντες post collectivum πόλεις posito c. adn. I, 7.

Cap. 65. §. 1. ὥςπερ ἐδέδοκτο. Vid. 64, 1.

τοῖς ἑταίροις προειργασμένα. καὶ γὰρ Ἀνδροκλέα τέ τινα τοῦ δήμου μάλιστα προεστῶτα ξυστάντες τινὲς τῶν νεωτέρων κρύφα ἀποκτείνουσιν, ὅςπερ καὶ τὸν Ἀλκιβιάδην οὐχ ἥκιστα ἐξήλασε, καὶ αὐτὸν κατ᾽ ἀμφότερα, τῆς τε δημαγωγίας ἕνεκα καὶ οἰόμενοι τῷ Ἀλκιβιάδῃ ὡς κατιόντι καὶ τὸν Τισσαφέρνην φίλον ποιήσοντι χαριεῖσθαι, μᾶλλόν τι διέφθειραν· καὶ ἄλλους τινὰς ἀνεπιτηδεί-
3 ους τῷ αὐτῷ τρόπῳ κρύφα ἀνάλωσαν. λόγος τε ἐκ τοῦ φανεροῦ προςείργαστο αὐτοῖς, ὡς οὔτε μισθοφορητέον εἴη ἄλλους ἢ τοὺς στρατευομένους, οὔτε μεθεκτέον τῶν πραγμάτων πλείοσιν ἢ πεντακιςχιλίοις, καὶ τούτοις οἳ ἂν μάλιστα τοῖς τε χρήμασι καὶ τοῖς σώμασιν ὠφελεῖν οἷοί τε ὦσιν.
1 66. ἦν δὲ τοῦτο εὐπρεπὲς πρὸς τοὺς πλείους,
ἐπεὶ ἕξειν γε τὴν πόλιν οἵπερ καὶ μεθιστάναι ἔμελ-

τῶν μὲν ἑταίρων δύναμις καὶ θρασύ-

§. 2. Τισσαφέρνην. Cass. Aug. Pal. (?) Gr. E. Laur. K. m. Τισσαφέρνη. Cf. ad. 50, 2.

Cap. 66. §. 1. μεθιστάναι. Vat. Vall. Bekk. μεθίστασαν. At cf. adn.

§. 2. Ἀνδροκλέα. „De eo vid. [Plut. Alc. c. 19. et] Ruhnk. Hist. crit. orat. Gr. p. 128.“ KRUEG. — χαριεῖσθαι. Port. et Haas. male eum gratificaturum pro se gratificaturos. Cf. Bau. — μᾶλλόν τι. Cf. adn. I, 49. — ἀνεπιτηδείους. Port. (ad paucorum dominatum) non aptos, Bloomf. inimicos.

§. 3. λόγος ... προςείργαστο αὐτοῖς. I. e. praeterquam quod illas caedes patraverant, *insuper* orationem meditati erant. De ἐκ τοῦ φαν. verbis cf. adn. I, 51, 2. — ὡς οὔτε μισθοφορητέον ... τοὺς στρατευομένους. „Id est: ὡς οὔτε δέοι ἄλλους ἢ τοὺς στρατευομένους μισθοφορεῖν, scil. μισθὸν παρὰ τῆς πόλεως λαμβάνειν.“ AE. PORT., qui falsam explicationem aliorum addit. „Acacius recte censet hoc pertinere ad mercedem, quam magistratus [hos male nominavit, vid. Schoem. Antiqu. iur. publ. p. 310.], senatus, iudices et populus Athenis e iudiciis, concionibus et aliis, quae publice agebantur, ferebant, de quibus Aristot. VI. Polit. 2. [Xen. Hell. II, 3, 48.] Cf. infra c. 67. et 69.“ DUK. „Vid. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* I. p. 244. 250. 255. add. p. 131.“ GOELL. Et Schoem. l. d. p. 309. sq. „Observat Abr. mutatae syntaxeos exemplum in μισθοφ. cum accus. et μεθεκτέον cum dat.; illud resolvendum ita [ut fecit Portus].“ BECK. Cf. Matth. Gr. §. 447. 4. et adn. I, 72. — μεθεκτέον τῶν πραγμάτων. Τὰ πράγματα saepe de reipublicae administratione dici constat. Vid. Krueg. ad Dion. p. 254. et 269. et supra adn. III, 28, 1. al. Ita rursus de

της, τοῦ δὲ δήμου κατάπληξις καὶ ὑποψία.

λον. δῆμος μέντοι ὅμως ἔτι καὶ βουλὴ ἡ ἀπὸ τοῦ κυάμου ξυνελέγετο· ἐβούλευον δὲ οὐδὲν ὅ τι μὴ τοῖς ξυνεστῶσι δοκοίη, ἀλλὰ καὶ οἱ λέγοντες ἐκ τούτων ἦσαν, καὶ τὰ ῥηθησόμενα πρότερον αὐτοῖς προὔσκεπτο. ἀντέλεγέ τε οὐδεὶς ἔτι τῶν ἄλ- 2
λων δεδιὼς καὶ ὁρῶν πολὺ τὸ ξυνεστηκός· εἰ δέ τις καὶ ἀντείποι, εὐθὺς ἐκ τρόπου τινὸς ἐπιτη-

ἐβούλευον. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. *ἐβουλεύοντο.* Et de senatoribus quidem, qui consilia dant populo atque auctores rerum fiunt, usitatum est activum. Refertur tamen hic hoc verbum non ad solum senatum, sed etiam ad populum, etsi de eo quoque consultante interdum activum legitur, ut VI, 18. VIII, 72. Cf. Betant. Lex. Thuc. et adn. IV, 41.

προὔσκεπτο Bekk. de coniectura Baueri. Vulgo male *προὔσκέπτετο.* Cf. Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 148. et Buttm. Gr. max. II. p. 435. ed. 1. (p. 292. ed. 2.) et ed. mai.

tribus millibus sub dominatione triginta tyrannorum *μεθέξοντας τῶν πραγμάτων* legi Xen. Hell. II, 3, 18. adnotat Arn.

Cap. 66. §. 1. *ἦν δὲ τοῦτο ... ἔμελλον.* „Sensus est hic: speciosum erat hoc commentum, quo plebem inducerent; administrare enim rempublicam volebant iidem, qui eius formam mutaturi erant. Neutiquam igitur quinquies mille cives imperii participes facere meditabantur; quos qui tunc statum popularem evertebant haudquaquam serio eligere cogitabant. Vid. c. 86. 89. 92. 93. 97. Omnia confundunt Mitf. Hist. Gr. t. IV. p. 311. Mans. Spart. II. 1. p. 282. sq. *Ἔμελλον* bis cogitandum est, et ad *ἕξειν* et ad *μεθιστάναι.*" KRUEG. ad Dion. p. 372. De *ἔμελλον* ex enunciatione alteri subiecta repetendo vid. adn. I, 134. „*Ἕξειν τὴν πόλιν* idem est atque *ἔχειν τὴν πολιτείαν* c. 74. prop. fin." DOBR. et Krueg. p. 269. *Μεθιστάναι τὴν πόλιν* similiter legimus 48, 4. — *βουλὴ ἡ ἀπὸ τοῦ κυάμου.* „Hic senatus quingentorum fuit virorum, sic dictus, quod fabas ad sortes adhibuerunt, ita ut, cui alba obtigisset, is honoris beneficium a sorte acciperet, cui nigra, repulsam." HUDS. „Infra c. 69: *ἐπέστησαν τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς.* Non solum hic senatus, sed etiam alii magistratus sorte legebantur." DUK. Vid. Herm. Ant. publ. §. 112, 1. et 149, 2. „*Ἀπὸ κυάμου = κυαμευτός,* ut est apud Xen. Mem. I, 2, 9." BAU. Singularis collective positus est, ut apud Latinos quoque nomina fabae, lentis, ciceris, legi constat. Cf. Zumpt. Gr. Lat. §. 92. adn. 2. et adn. II, 4, 2.

§. 2. *δεδιὼς καὶ ὁρῶν.* De simul audiendo *ἕκαστος* vid. adn. IV, 10, 1. Nominativi autem participiorum vel addito *ἕκαστος* collocari per appositionem partitivam ideo potuerunt, quia *ἀντέλεγε οὐδείς* idem atque *ἀντέλεγον οὐδένες* vel *ξυνεχώρουν πάντες* sonant. De *καί* denique, quod abest a Gr., vid. adn. I, 1, 1. — *τὸ ξυνεστηκός.* Sic §. 3. iterum appellat *τοὺς ξυνεστηκότας.* Cf. adn. II, 45, 2. — *ἐκ τρόπου ... ἐτεθνήκει.* Exempla rei inveniuntur c. 65. et 70. Verba simillima legi in Dion. Cass. fragm. 23. ed. Mai. ad-

δείου ἐτεθνήκει· καὶ τῶν δρασάντων οὔτε ζήτησις οὔτ', εἰ ὑποπτεύοιντο, δικαίωσις ἐγίγνετο, ἀλλ' ἡσυχίαν εἶχεν ὁ δῆμος καὶ κατάπληξιν τοιαύτην, ὥστε κέρδος ὁ μὴ πάσχων τι βίαιον, εἰ καὶ σιγῴη,
3 ἐνόμιζε. καὶ τὸ ξυνεστηκὸς πολὺ πλέον ἡγούμενοι εἶναι, ἢ ὅσον ἐτύγχανεν ὄν, ἡσσῶντο ταῖς γνώμαις, καὶ ἐξευρεῖν αὐτὸ ἀδύνατοι ὄντες διὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως καὶ διὰ τὴν ἀλλήλων ἀγνωσίαν οὐκ εἶχον.

§. 2. *ἐτεθνήκει.* Vat. Bekk. *τεθνήκει.* Quae quanquam exquisitior forma videri potest, tamen ex aliis exemplis rem sola codicum auctoritate atque numero decernendam esse intelligitur. Cf. sd. II, 86. IV, 24.

§. 3. *ὄν* I. Ae. Port. Bekk. et in marg. cum *γρ.* Lugd. Vulgo *ὃ ἦν*, quae in Cass. et Pal. undique punctis circumscripta sunt. „Probabilis est coniectura Porti *ἐτύγχανεν ὄν*, unde oriri potuit *ὃ ἦν*, quum magister *ἐτύγχανεν ὂν* per *ἦν* exposuisset. *Ὅσον* quoque fortassis loco corrumpendo causam praebuit, quum primum in marg. exemplaris, a quo aberat [cf. adn.], scriptum deinde in *τῷ κειμένῳ* loco non suo positum fuisset." DUK.

αὐτό. Aug. It. Vat. Reg. F. aliique nonnulli male *αὐτοί.* Cf. Bau.

εἶχον. Cass. Aug. Cl. Pal. It. Vat. Reg. aliique nonnulli *εἶχον αὐτοὶ* (Cass. *αὐτὸ*) *ἐξευρεῖν*, ex interpr.

notat Arn. — *δικαίωσις*] „*ἀντὶ τοῦ κόλασις, ἢ εἰς δίκην ἀπαγωγή.*" Schol. „Agnoscit Suidas et Harpocrat. [et Zon. et Phav.] et cum Schol. exponit. — Vocem damnat ut poeticam neque ab ea se abstinuit Dion. Hal. [p. 794.] Habes apud Plut. de def. orac. [c. 21.] *δικαιώσεις ὑπὸ θεοῦ.* ... Denique *ἐδικαιώθησαν*, interprete in VII. Verr. Cicerone, supplicio affecti sunt." WASS. „Cf. Vales. ad Harpocrat ... et interpretes Ciceronis ad l. V. in Verr. c. 57." DUK. Item Lob. ad Phryn. p. 351. sq. „Substantivi hanc notionem non inveni nisi Plut. Artax. c. 14. *τὰς τῶν ἐξαμαρτόντων δικαιώσεις* et Ios. A. I. XVIII, 1, 3. 9, 1. Frequentius verbum hac significatione legitur." BLOOMF., qui verbi exempla Herodotea et alia adscripsit. At substantivo non solum apud Plut. loco altero a Wass. prolato, sed etiam apud Dion. Cass. p. 250, 61. et 879, 62. eadem notio subiecta est. — *κέρδος ... ἐνόμιζε*] *ὁ μηδέν, φησί, πάσχων βίαιον κέρδος ἡγεῖτο τὸ μηδὲν πάσχειν.* Schol.

§. 3. *πολὺ πλέον ... ἢ ὅσον.* Cf. 87, 5. *ἐλάσσους ἢ ὅσας.* (Olim hinc abfuit *ὅσον* invitis membranis.) — *ἡσσῶντο ταῖς γνώμαις*, deficiebant animis. — *καὶ ἐξευρεῖν ... οὐκ εἶχον*] *καὶ διὰ τὸ μέγεθος, φησί, τῆς πόλεως ἠγνόουν τοὺς συνεστῶτας, καὶ οὐκ ἐδύναντο αὐτοὺς ἐξευρεῖν· καὶ διὰ τὸ κρύφα δὲ ἐκείνους πράττειν* [rectius *διὰ τὸ ἀγνοεῖν ἀλλήλους*] *οὐκ ἐδύναντο εὑρεῖν αὐτούς.* Schol. *Διὰ τὸ μέγεθος* igitur refer ad *ἐξευρεῖν ἀδύνατοι ὄντες*, *διὰ τὴν ἀλλήλων ἀγνωσίαν* ad *οὐκ εἶχον* (*ἐξευρεῖν*), et *καί* ante *διά* positum interpretare etiam. Verbosior tamen est sermo, et malim abesse *ἀδύνατοι ὄντες.* Sed vid. adn. ad §. 5. extr.

κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο καὶ προςολοφύρασθαί 4
τινι ἀγανακτήσαντα, ὥςτε ἀμύνασθαι ἐπιβουλεύσαντα, ἀδύνατον ἦν· ἢ γὰρ ἀγνῶτα ἂν εὗρεν, ᾧ ἐρεῖ, ἢ γνώριμον ἄπιστον. ἀλλήλοις γὰρ 5
ἅπαντες ὑπόπτως προςῄεσαν οἱ τοῦ δήμου, ὡς μετέχοντά τινα τῶν γιγνομένων. ἐνῆσαν γὰρ καὶ οὓς οὐκ ἄν ποτέ τις ᾤετο ἐς ὀλιγαρχίαν τραπέσθαι· καὶ τὸ ἄπιστον οὗτοι μέγιστον πρὸς τοὺς πολλοὺς ἐποίησαν καὶ πλεῖστα ἐς τὴν τῶν ὀλίγων ἀσφάλειαν ὠφέλησαν, βέβαιον τὴν ἀπιστίαν τῷ δήμῳ πρὸς ἑαυτὸν καταστήσαντες.

§. 4. τὸ αὐτό. Vat. Bekk. ταὐτό. Κατὰ τὸ αὐτό V, 65. VIII, 5., κατὰ ταὐτό VIII, 87. Add. sd. VII, 6.
ἂν εὗρεν. Ἂν male om. Vat. I. Cf. adn.
§. 5. ἑαυτόν. Vat. male ἑαυτῶν.

§. 4. κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ ... ἀδύνατον ἦν] κατὰ τὸ ἀγνοεῖν, φησί, τοὺς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας οὐκ ἦν δυνατὸν (τουτέστιν ἀσφαλὲς) ἀγανακτήσαντά τινα τοῖς πραττομένοις ἀπολοφύρασθαι παρὰ τῷ πέλας. Schol. Προςολοφύρεσθαι verbi exemplum ex Dion. Cass. adscripsit Bloomf. „Cf. Hor. Epod. 11, 12. querebar applorans tibi.“ BAU. De dativo vid. Matth. Gr. §. 402. b. — ὥςτε ἀμύνασθαι ἐπιβουλεύσαντα. Ἐπιβουλεύσαντα aut subiectum aut obiectum ἀμύνεσθαι verbi posse esse explicat Heilm. Illud praefert Krueg., hoc Arn., qui interpretatur ut insidiatum ulcisceretur; nam ἀμύνεσθαι et ἐπιβουλεύειν esse contraria inter se. — ἂν εὗρεν, invenisset (si lamentatus esset). Tum ᾧ ἐρεῖ Latine sonant cui diceret. De indicativo vid. Krueg. Gr. §. 54. 10. adn. 6. Madv. Synt. §. 117. adn., 2., de futuro Matth. Gr. §. 507. I. 1. Krueg. §. 53. 7. adn. 8.

§. 5. ἀλλήλοις ... ὑπόπτως. Tetrameter dactylicus. Cf. adn. I, 13, 6. In collocatione autem illius ἀλλήλοις haeret Krueg. in Gr, §. 51. 3. negans post interpunctiones poni. — ὡς μετέχοντά τινα. De syntaxi cf. adn. I, 134, 4. VI, 24, 3. — τραπέσθαι. Facile quidem post ὀλιγαρχίαν excidere potuit ἄν, quod Dobr. inculcari vult; de aoristi tamen infinitivo solo vid. adn. I, 81, 6. — καὶ τὸ ἄπιστον ... ἐποίησαν, et hi diffidentiam maximam apud multitudinem effecerant, populo iniecerant. — ἐς τὴν ... ὠφέλησαν. „Dum omnes suspecti habentur, qui vere coniuraverant, et latere in turbido et consilia sua minore periculo agitare poterant.“ ACAC. — βέβαιον ... καταστήσαντες. „Confirmantes mutuam populi diffidentiam, reddentes hanc diffidentiam minime dubiam et inevitabilem. — Haec enunciatio non est nisi repetitio superioris τὸ ἄπιστον ... μέγιστον ἐποίησαν; sed quod primum factum esse narratum est, id deinde, ut quo nitatur successus coniurationis, iteratur. Sed hic unus est ex iis locis, quos Thucydidem, si extremam manum operi imposuisset, correcturum fuisse [ut §. 3. et c. 71. init.] verisimile est.“ ARN.

1 67. Ἐν τούτῳ οὖν τῷ καιρῷ οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον ἐλθόντες εὐθὺς τῶν λοιπῶν εἴχοντο. καὶ πρῶτον μὲν τὸν δῆμον ξυλλέξαντες εἶπον γνώμην δέκα ἄνδρας ἑλέσθαι ξυγγραφέας αὐτοκράτορας, τούτους δὲ ξυγγράψαντας γνώμην ἐςενεγκεῖν ἐς τὸν δῆμον ἐς ἡμέραν ῥητήν, καθ' ὅ τι ἄριστα ἡ πό-
2 λις οἰκήσεται. ἔπειτα ἐπειδὴ ἡ ἡμέρα ἐφῆκε, ξυνέκλησαν τὴν ἐκκλησίαν ἐς τὸν Κολωνόν· (ἔστι δὲ

Πεισάνδρου ἐλθόντος πρῶτον μὲν δέκα ξυγγραφῆς αἱροῦνται, ἔπειτα πρόεδροι πέντε, δι' ὧν ἄνδρας τετρακοσίους καταστῆσαι ἄρχοντας αὐτοκράτορας δοκεῖ.

Cap. 67. §. 2. ἡ ἡμέρα. Ἡ om. Cass. Aug. Pal. It. Vat. Lugd. Gr. Ar. At intelligitur ἡ ῥητὴ ἡμέρα.
ξυνέκλησαν. It. Vat. K. Ar. Chr. ξυνέκλεισαν contra dialectum Thucydideam. Cf. sd. I, 109, 4.

Cap. 67. §. 1. οἱ περὶ τὸν Πείσανδρον ἐλθόντες. Cf. c. 65. — δέκα ἄνδρας ... ξυγγραφέας. „Vid. Etym. M. v. συγγραφεῖς, Harpocrat. et Valesii notas in eundem.“ HUDS. „Harpocratio s. v. συγγραφεῖς e Philochoro et Androtione triginta, non decem creatos esse refert, unde Kruegerus comm. de Thuc. hist. p. 375. non abhorret ab ea suspicione, ut συγγραφέας a grammatico cum XXX viris post cladem ad Aegos flumen creatis confusos esse credat. Sed quum Harpocratio significet in triginta illis συγγραφεῦσι decem προβούλους fuisse [et, quo integritas δέκα numeralis hic defenditur, horum solorum mentionem fecisse Thucydidem], res, ni fallor, ita est, ut iidem illi πρόβουλοι, quorum Thuc. VIII, 1. mentionem facit, etiam συγγραφεῖς creati et ab his viginti allecti sint. Idque Suidas confirmat s. v. πρόβουλοι: πρὸς τοῖς οὖσι δέκα ᾑρέθησαν ἄλλοι εἴκοσι εἰςηγησόμενοι τὰ δοκοῦντα τῇ πολιτείᾳ. Isocr. Areop. c. 24. hos etiam συνέδρους vocat.“ SCHOEMANN. Antiqu. iur. publ. p. 181. „Cf. interpr. ad Isocr. Areop. p. 319. sqq. ed. Bensel. et Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 198. 201. [ed. 2. I. p. 631. 634.)“ HERTL. Add. Herm. Ant. publ. §. 166, 12. Προβούλους et ξυγγραφέας cohaerere negat Buettn. Histor. hetaeriar. Attic. p. 75. sq. — ἐς. Cf. adn. III, 84, 2. Tum οἰκήσεται = διοικηθήσεται.

§. 2. ἔπειτα ἐπειδή. Haec Graecis non visa esse male sonare docet Krueg. ad Dion. p. 376. Cf. Lob. ad Soph. Ai. v. 61. — ξυνέκλησαν. Huius verbi usum eo referendum esse, quod concionum loca cancellis septa sint, recte docet Arn. verbo ξυνήλαυνον de hac re uti Pollucem VIII, 104. addens et comparans Schoem. de Comit. Athen. p. 63. sq. Pertinent huc etiam Romanorum vocabula septa et ovilia de locis concionum dicta et maxime versus Ovid. Fast. I, 53: Est quoque, quo populum ius est *includere septis*. Krueger tamen nihil nisi angustias spatii verbo significari coniicit. — ἐκκλησίαν ἐς τὸν Κολωνόν. „Ordinaria concionum loca fuere forum, Pnyx [c. 97.], theatrum Dionysiacum [c. 93. adn.] Extra ordinem vero in Piraeeo [c. 93. ?], in Colono, in Munychia [c. 93. ?] conciones habebantur.“ ACAC. Vid. Schoem. l. d. p. 52. Herm. Ant. publ. §. 128, 9. 10. De Colono Sophoclis Oedipo Coloneo notissimo vid. Both. ad huius fabulae v. 830. et Wund.

ἱερὸν Ποσειδῶνος ἔξω πόλεως, ἀπέχον σταδίους μάλιστα δέκα·) καὶ ἐσήνεγκαν οἱ ξυγγραφῆς ἄλλο μὲν οὐδέν, αὐτὸ δὲ τοῦτο, ἐξεῖναι μὲν Ἀθηναίων ἀνειπεῖν γνώμην ἣν ἄν τις βούληται· ἢν δέ τις τὸν εἰπόντα ἢ γράψηται παρανόμων ἢ ἄλλῳ τῳ τρόπῳ βλάψῃ, μεγάλας ζημίας ἐπέθεσαν. ἐνταῦθα 3
δὴ λαμπρῶς ἐλέγετο ἤδη μήτε ἀρχὴν ἄρχειν μηδεμίαν ἔτι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου μήτε μισθοφορεῖν, προέδρους τε ἑλέσθαι πέντε ἄνδρας, τούτους δὲ ἑλέσθαι ἑκατὸν ἄνδρας, καὶ τῶν ἑκατὸν ἕκαστον πρὸς ἑαυτὸν τρεῖς· ἐλθόντας δὲ αὐτοὺς τε-

ἀνειπεῖν. In plerisque libris praeter Vat. mirum est ἀνατρέπειν legi. „Ἀνειπεῖν vera haud dubie lectio, sign. palam dicere; ἀνατρέπειν hic nihili est.“ BAU. Cf. plura in ed. mai. Kruegero utrumque falsum videtur, fortasse quod ἀνειπεῖν alibi de praeconibus dici solet. Cf. II, 2. IV, 105.

§. 3. μήτε ἀρχὴν ἄρχειν. Vat. μήτε καὶ ἄρχειν ἔχειν, mendose.

ibid. p. 23. sq. — Ποσειδῶνος. Equestris. — ἔξω πόλεως. „Colonus iste Ἵππιος vocabatur, ut distingueretur ab altero in urbe, qui Ἀγοραῖος [et Μίσθιος] dictus est.“ HUDS. Vid. Paus. I, 30, 4., argumentum Graecum Soph. Oedipi Col. ibid. v. 54. sqq. De articulo omisso vid. adn. I, 10, 2. et Buttm. Gr. §. 124. adn. 7. — σταδίους ... δέκα. Pro hoc δ' (τέσσαρας) propter locum Cic. de Fin. l. V. ab init. legi voluit Meursius Reliqu. Att. p. 25. sq. Sed ex verbis Ciceronis non clare apparet, quod ille statuit, Colonum inter Dipylum et Academiam sex stadia ab urbe distantem fuisse; nam eodem modo loqui poterat scriptor, si Colonus longius remotus in hac via conspiciebatur. Cf. Musgr. et Seidl. ad Soph. Oed. Col. v. 15. Reisig. ibid. praefat. p. XXVIIII. Dodw. It. p. 413. (interpr. Germ. I. 2. p. 248.) Arn. ad h. l. — Ἀθηναίων. „Genitivus pendet a τίς ad βούληται [addito], tanquam sit ἐξεῖναι ἀνειπεῖν γν., ἣν ἄν τις Ἀθηναίων βούλ.“ BAU. Vel τινί ex iis, quae sequuntur, audiendum. Vid. Fritzsch. ad Lucian. p. 201. — γράψηται παρανόμων. „Famosae γραφαὶ παρανόμων causae publicae erant actae contra eos, qui rogaverant leges vel decreta aut omnino legibus civitatis contraria, aut reipublicae valde noxia, aut ita rogata et perlata, ut negligeretur ratio rei gerendae legitima ... Plenius γραφὰς παρανόμων explicat Schoem. de Comit. Athen. II, 2.“ ARN. Cf. Meier et Schoem. de lit. Att. p. 282. sqq. Herm. Ant. publ. Gr. §. 132. Paul. Encycl. in v. παρανόμων γραφή.

§. 3. ἐκ τοῦ αὐτοῦ κόσμου] ἤγουν ἐκ τῆς παλαιᾶς καὶ δημοτικῆς καταστάσεως. Schol. Cf. adn. IV, 76, 2. — μήτε μισθοφορεῖν. Cf. 65, 3. et ibi adn. — τῶν ἑκατὸν ... πρὸς ἑαυτὸν τρεῖς. Πρὸς ἑαυτόν valet ad se, i. e. sibi cooptare, adiungere. „Quod [autem] apud Lysiam pro Polystr. §. 2. quadringenti a tribulibus suis electi dicuntur, non magni est momenti. Fortasse centum illi e suis potissimum tribulibus ternos sibi cooptarunt. Neque magnopere offendit, quod a Photio quadringenti a συγγραφεῦσι creati dicuntur. Nimirum hi totum negotium moderabantur erantque haud dubie in centum primo creatis.“ SCHOEM. Antiqu. iur. publ. p. 182. Cf. etiam Tittm. Respubl. Gr. p. 305. et 311. Ingratum sonum τῶν ἑκατὸν ἕκαστον πρὸς ἑαυτόν frustra reprehendit Did. Vide ὁμοιοκαταληξίας in Lobeck. Paralipom. Gr. Gr. I. p. 16. 22. 53. sq.

τρακοσίους ὄντας ἐς τὸ βουλευτήριον ἄρχειν, ὅπῃ ἂν ἄριστα γιγνώσκωσιν, αὐτοκράτορας, καὶ τοὺς πεντακισχιλίους δὲ ξυλλέγειν, ὁπότ' ἂν αὐτοῖς δο-
1 κῇ. 68. ἦν δὲ ὁ μὲν τὴν γνώμην ταύτην εἰπὼν Πείσανδρος καὶ τἆλλα ἐκ τοῦ προφανοῦς προθυμότατα ξυγκαταλύσας τὸν δῆμον· ὁ μέντοι ἅπαν τὸ πρᾶγμα ξυνθείς, ὅτῳ τρόπῳ κατέστη ἐς τοῦτο, καὶ ἐκ πλείστου ἐπιμεληθεὶς Ἀντιφῶν ἦν, ἀνὴρ Ἀθηναίων τῶν καθ' ἑαυτὸν ἀρετῇ τε οὐδενὸς

ὀνομάζονται οὖν οἱ πλὴν Πεισάνδρου προθυμότατα τὸν δῆμον καταλύσαντες, Ἀντιφῶν καὶ Φρύνιχος καὶ Θηραμένης.

Cap. 68. §. 1. ἅπαν. Vat. πᾶν.

κατέστη ἐς τοῦτο. Vat. κατέστησε τοῦτο. Quasi antea ὅτῳ δὴ τρόπῳ legeretur, quod olim in mentem venit Bauero. De vulg. cf. adn.

Cap. 68. §. 1. ὁ μέντοι ... κατέστη ἐς τοῦτο. Qui totum negotium composuit illa ratione, qua eo usque (in eum usque statum ad efficiendum difficilem §. 4. extr., qui c. 67. extr. declaratus est,) deductum est. — ἐκ πλείστου de tempore, ut saepe ἐκ πολλοῦ. — Ἀντιφῶν. „Adi in eius vita Plutarchum Moral. p. 832. [Vit. dec. orat. t. IX. p. 307. sqq. ed. Reisk.]“ WASS. „In cod. Cam. hic est Scholion ὁ τοῦ παρόντος συγγραφέως διδάσκαλος. Sic etiam ... Marcellin. in Vit. Thuc.“ DUK. Vid. ibi ad §. 22. adn. „Antiphon Sophili filius Rhamnusius, circiter Ol. LXXX. a. 2., ante Chr. 479. natus ... Vid. Spaen. dissert. de Antiph. in Reisk. orat. VII. p. 795.“ ARN., qui simul Lysidonidis filium ab hoc distinguendum esse adnotat. Cf. Wachsm. Antiqu. Gr. I. 2. p. 200. (ed. 2. I. p. 633.) et in aliis locis ex Ind. petendis et adn. prox. — ἀρετῇ. Parum honorifice de Antiphonte iudicat Schlosser Conspect. histor. univ. I. 2. p. 261., et Bloomfieldius sobrietatem certe ei non fuisse ex Aristoph. Vesp. v. 1301. satis perspicuum esse existimat. „Quomodo Antiphontis virtus a Thuc. laudibus extolli potuerit, primo adspectu mirabile videtur. Nam secundum ipsius narrationem (c. 91. extr.) Antiphon reipublicae parricida fuit, infidus ei civitati, cuius summo amore Pericles, Demosthenes, Thucydides ipse incensi erant, praecipuus auctor conspirationis perfidae ... Sed Thucydides haud dubie suo erga magistrum amori cessit in iis, quae de universis eius moribus sentiebat, etsi eidem amori non indulsit in narratione singularum rerum ab eo gestarum. Antiphontem probabile est amicorum fuisse studiosissimum, domi vita integerrima, in arte, quam profiteretur, honestum, fideliter servientem iis, a quibus consuleretur, nunquam, quod ab adversariis maior merces oblata esset,

ὕστερος καὶ κράτιστος ἐνθυμηθῆναι γενόμενος καὶ
ἃ [ἂν] γνοίη εἰπεῖν, καὶ ἐς μὲν δῆμον οὐ παριών,
οὐδ᾽ ἐς ἄλλον ἀγῶνα ἑκούσιος οὐδένα, ἀλλ᾽ ὑπό-
πτως τῷ πλήθει διὰ δόξαν δεινότητος διακείμενος,
τοὺς μέντοι ἀγωνιζομένους καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ
ἐν δήμῳ πλεῖστα εἷς ἀνήρ, ὅςτις ξυμβουλεύσαιτό
τι, δυνάμενος ὠφελεῖν. καὶ αὐτός [τε], ἐπειδὴ 2
τὰ τῶν τετρακοσίων ἐν ὑστέρῳ μεταπεσόντα ὑπὸ

ὕστερος. Vat. *δεύτερος*, alterutrum ex interpr. Et *δεύτερος* quidem similiter legitur II, 97., *ὕστερος* I, 91. Antea in plurimis libris praeter Vat. male *ἀρετῇ γε.*

ἃ ἄν. *Ἄν* recte om. G. C. Bas. B. D. I. E. Laur. K. m. Cf. adn.

δῆμον. Reg. *τὸν δῆμον*. Cf. adn. I, 107, 4. II, 65, 4. Paulo post in optimis libris praeter Vat. *ἑκουσίως*. Cf. Krueg. ad Dion. p. 38. et IV, 19., sed etiam Lob. ad Phryn. p. 6., denique ad. III, 33, 1.

§. 2. *αὐτός τε.* *Τέ* om. Cl. F., *δέ* pro eo coniicit Haack., cui Bekk. assentitur, *γέ* mavult Goell. Cf. adn. ad I, 9.

τὰ τῶν. Cass. Aug. Ven. Pal. It. Vat. Reg. Cam. (eiusque Schol.) I. Ar. Chr. Dan. mire *μετέστη ἡ δημοκρατία καὶ ἐς ἀγῶνας κατέστη μετὰ τῶν.* „In eo, quod plerique mss. habent, nihil boni sensus invenire possum.“ DUK. Cf. ed. mai. *Ἐς ἀγῶνας κατέστη* post *ἐκακοῦτο* collocanda esse suspicatur Krueg.

praevaricantem.“ ARN., apud quem vide plura. Bloomfieldius in ed. 2. *ἀρετήν* hic censet esse Britann. *personal merit* secundum originem vocis *τὸ ἀρεστὸν εἶναι*, praecipue ingenium et facultatem aliis serviendi. — *κράτιστος ... εἰπεῖν*. Cf. similia verba §. 4. et II, 60, 5. et ibi adn. *Ἄν* delendum est; neque enim simile est ei, quod legitur VII, 48. et VIII, 54. Cf. Ind. Xenoph. Anab. in *ἄν*. 4. b. bb) et cc). Negligentius hanc quaestionem tractat Matth. Gr. §. 527. adn. 2. Nihil decernit Herm. de *ἄν* p. 48., damnant Sommer in Ephem. scholast. a. 1831. p. 990. et Dobr., et expunxit Goell. — *ὑπόπτως τῷ πλήθει διὰ δόξαν δεινότητος* (Schol. *ῥητορείας*) *διακείμενος*. Port.: propter eloquentiam multitudini suspectus. Cf. III, 37. Bloomfieldius in ed. 2. a nobis Didotii interpretationem *δεινότητος* verbis Plut. Nic. c. 6. ait confirmari, etsi nos iis illius et aliorum dubitationes de Porti explicatione optime refelli diximus. „*Διάκειμαί τινι* non modo est affectus sum erga aliquem, sed interdum etiam significat quo animo aliquis erga me affectus sit. Krueg. ad Xen. Anab. II, 5, 27.“ HERTL. Cf. Schneid. ad Xen. Comment. III, 5, 5. Ita iam I, 75. et secundum nonnullos IV, 92. — *πλεῖστα εἷς ἀνήρ.* Cf. adn. ad III, 39, 1. Scripsit autem orationes clientibus. — *ὅςτις ξυμβουλεύσαιτό τι.* „*Ὅςτις* ad *ἀγωνιζομένους* pertinet [cf. Matth. Gr. §. 475. et ed. mai. Prol. I. p. 92.]; quicunque eum consulebat.“ HAACK.

§. 2. *μεταπεσόντα.* Vall. collapsa. Usum verbi illustrant

τοῦ δήμου ἐκακοῦτο, ἄριστα φαίνεται τῶν μέχρι
ἐμοῦ ὑπὲρ αὐτῶν τούτων αἰτιαθείς, ὡς ξυγκατέ-
3 στησε, θανάτου δίκην ἀπολογησάμενος. παρέσχε
δὲ καὶ ὁ Φρύνιχος ἑαυτὸν πάντων διαφερόντως
προθυμότατον ἐς τὴν ὀλιγαρχίαν, δεδιὼς τὸν Ἀλκι-
βιάδην καὶ ἐπιστάμενος εἰδότα αὐτὸν ὅσα ἐν τῇ
Σάμῳ πρὸς τὸν Ἀστύοχον ἔπραξε, νομίζων οὐκ ἄν
ποτε αὐτὸν κατὰ τὸ εἰκὸς ὑπ᾽ ὀλιγαρχίας κατελ-
θεῖν· πολύ τε πρὸς τὰ δεινά, ἐπειδήπερ ὑπέστη,
4 φερεγγυώτατος ἐφάνη. καὶ Θηραμένης ὁ τοῦ Ἅγνω-
νος ἐν τοῖς ξυγκαταλύουσι τὸν δῆμον πρῶτος

ἀπολογησάμενος. Vat. male *ἀπολογησόμενος.*

§. 3. *ὁ Φρύνιχος* Cl. Ven. Vat. Bekk. Vulgo deest articulus, qui placet, quoniam in superioribus de Phrynicho saepe dictum est.

Abr. et Bloomf. — *ἄριστα φαίνεται ...* „Cf. Cic. Brut. 12.“ KRUEG. — *τῶν μέχρι ἐμοῦ.* In his ad Socratem respici suspicatur Ullrich. Symb. ad expl. Thuc. p. 137.; sed ex his verbis potius Socratis defensionem Thucydidi notam non fuisse colligas. — *αἰτιαθείς.* „A Theramene. Vid. Lys. c. Eratosth. p. 126.“ THIRW. Hist. IV. p. 73. De verbo vid. adn. VI, 53, 3. — *ὡς ξυγκατέστησε.* Refer ad Antiphontem. Cf. Krueg. ad Dion. p. 374. — *θανάτου δίκην ἀπολογησάμενος.* Cic. l. d.: oravisse capitis causam, quum se ipse defenderet. De causa ipsa vide Plutarchi, qui fertur, vit. X. orat. p. 313. sq. Arn. ad h. l. et Thirw. l. d. De accusativo ad *ἀπολογεῖσθαι* addito cf. adn. ad c. 109.

§. 3. *διαφερόντως προθυμότατον.* *Διαφερόντως* hinc addi potest vocabulis superlativi significationem augentibus, quae enumeraverunt Matth. Gr. §. 461. et Krueg. §. 49, 10. Similiter *ἀνδρειοτάτους διαφερόντως* Plat. Protag. p. 349. D. — *ὅσα ... ἔπραξε.* Vid. c. 50. — *ὑπ᾽ ὀλιγαρχίας κατελθεῖν.* „Est *ὑπ᾽ ὀλιγαρχούντων καταχθῆναι.*“ ABR. Cf. adn. I, 8, 2. — *ὑπέστη*, suscepit. — *φερεγγυώτατος ἐφάνη.* Valla: plurimum spopondisse videbatur [rectius spondere visus est]. Vocabulum *φερεγγ.* Aeschyli et Sophoclis exemplis, quae e lexicis petantur, illustrat Bloomf. Cf. insuper adn. ad III, 46. et interpr. Aeschyl. Sept. ad Theb. v. 380. Causa autem, cur ita sentirent de Phrynicho, fuit eius prudentia. Vid. c. 27.

§. 4. *Θηραμένης.* „Cf. quos citavit Krueg. p. 373. Add. Kortem. *Hellen. Staatsv.* p. 181. sqq. et Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 200. [ed. 2. I. p. 633.]“ GOELL. Item Schneid. ad Xen. Hell. II, 3, 30. Prae omnibus autem vid. Hinrichs de Theramenis, Critiae et Thrasybuli rebus. Hamburg. 1820. — *τοῦ Ἅγνωνος.* „Qui apud Athenienses magno in honore habebatur. Xen. Hell. II, 3, 30. [Add. adn. VIII, 1, 3. Quaeritur autem, sitne idem, de quo a Thuc. aliquoties dictum est in l. I. et II. Cf. Weissenb. Hellen. p. 152.] Ab Hagnone Theramenem non genitum, sed in filii locum receptum fuisse memorat Schol. Aristoph. Ran. v. 546.“ HINRICHS. l. d. p. 33. — *ἐν τοῖς ... πρῶτος ἦν.*

ἦν, ἀνὴρ οὔτε εἰπεῖν οὔτε γνῶναι ἀδύνατος. ὥςτε ἀπ᾽ ἀνδρῶν πολλῶν καὶ ξυνετῶν πραχθὲν τὸ ἔργον οὐκ ἀπεικότως, καίπερ μέγα ὄν, προὐχώρησε· χαλεπὸν γὰρ ἦν τὸν Ἀθηναίων δῆμον ἐπ᾽ ἔτει ἑκατοστῷ μάλιστα, ἐπειδὴ οἱ τύραννοι κατελύθησαν, ἐλευθερίας παῦσαι, καὶ οὐ μόνον μὴ ὑπήκοον ὄντα, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ ἥμισυ τοῦ χρόνου τούτου αὐτὸν ἄλλων ἄρχειν εἰωθότα.

οἱ τετρακόσιοι τοὺς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευτὰς τοῦ βουλευτηρίου ἐκβάλλουσιν.

69. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία οὐδενὸς ἀντειπόντος, 1
ἀλλὰ κυρώσασα ταῦτα διελύθη, τοὺς τετρακοσίους τρόπῳ τοιῷδε ὕστερον ἤδη ἐς τὸ βουλευτήριον ἐςήγαγον. ἦσαν [δ᾽] Ἀθηναῖοι πάντες ἀεὶ οἱ μὲν ἐπὶ τείχει, οἱ δ᾽ ἐν τάξει, τῶν ἐν Δεκελείᾳ πολεμίων
2 ἕνεκα, ἐφ᾽ ὅπλοις. τῇ οὖν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοὺς μὲν μὴ ξυνειδότας εἴασαν, ὥςπερ εἰώθεσαν, ἀπελθεῖν, τοῖς δ᾽ ἐν τῇ ξυνωμοσίᾳ εἴρητο ἡσυχῇ μὴ ἐπ᾽ αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις, ἀλλ᾽ ἄποθεν, περιμένειν, καὶ ἤν τις ἐνιστῆται τοῖς ποιουμένοις, λαβόντας τὰ ὅπλα
3 μὴ ἐπιτρέπειν. ἦσαν δὲ καὶ Ἄνδριοι καὶ Τήνιοι καὶ Καρυστίων τριακόσιοι καὶ Αἰγινητῶν τῶν ἐποίκων, οὓς οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμψαν οἰκήσοντας, ἐπ᾽ αὐτὸ τοῦτο ἥκοντες ἐν τοῖς ἑαυτῶν ὅπλοις, οἷς
4 ταῦτα προείρητο. τούτων δὲ διατεταγμένων οὕτως, ἐλθόντες οἱ τετρακόσιοι μετὰ ξιφιδίου ἀφανοῦς ἕκαστος, καὶ οἱ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν μετ᾽ αὐτῶν

Cap. 69. §. 1. ἤδη ὕστερον τρόπῳ τοιῷδε Vat. Bekk. Vulgo τρόπῳ τοιῷδε ὕστερον ἤδη, quem ordinem verborum unius libri gratia mutare noluimus, etsi ἤδη ante ὕστερον positum malimus.

ἦσαν δ᾽. Δ᾽ ob superiora τρόπῳ τοιῷδε abesse malis. Cf. III, 20, 2. 52, 1. VIII, 104. al. Et uncis nunc inclusit Bekk.

οἱ δ᾽. Vat. corrupte οὐ δ᾽.

ἕνεκα. Vat. εἵνεκα. At Thomas Mag.: καὶ ἕνεκα καὶ εἵνεκα Πλάτων, Δημοσθένης [? cf. Bensel. ad Isocr. Areop. p. 352.] καὶ ἄλλοι, Θουκυδίδης δὲ ἀεὶ ἕνεκα. Quod testimoniis librorum Thuc. confirmatur.

§. 2. ἐπ᾽. In plerisque libris praeter Vat. male ὑπ᾽. Cf. Haack.

ἄποθεν hic Vat. et alii optimi libri pro ἄπωθεν. Cf. ad. III, 111, 1.

§. 3. Τήνιοι. Vat. Mosqu. Τήϊοι, quod vitium VII, 57. tollendum fuit.

οἱ Ἀθηναῖοι. Οἱ om. Vat. Bekk. Sed quis uni libro tali in re obediet!

οἰκήσοντας. Vat. male οἰκήσαντας.

ταῦτα. Vat. τὰ αὐτά. Fortasse recte, ut id, quod §. 2. extr. dictum est, indicetur.

Port.: inter illos, qui popularem statum [add. communi opera] everterunt, primus fuit. Πρῶτος videtur esse unus ex primis, insignis. — οὔτε εἰπεῖν οὔτε γνῶναι ἀδύνατος. „Ut modo de Antiphonte ἀνὴρ καὶ κράτιστος ἐνθυμηθῆναι καὶ ἃ [ἂν] γνοίη εἰπεῖν.“ ABR. Vid. §. 1. — ἀπ᾽. (Unus Dan. ὑπ᾽.) Vid. adn. I, 17. — ἀνδρῶν πολλῶν. De aliis vid. Krueg. l. d. p. 374. et Wachsm. l. d. p. 201. (ed. 2. p. 634.) Duo nominabuntur c. 89. — ἐπ᾽ ἔτει ἑκατοστῷ. Ἐπ᾽ olim invitis membranis aberat. De tempore, quo quid fieret, interdum dictum esse apparet ex exemplis Homericis a Matth. Gr. §. 585. a. allatis. Cf. Saupp. ad Arri. de Venat. 12, 1. et Steph. Thes. ed. rec. vol. III. p. 1517. Rost. in Passov. Lexic. Tom. I. p. 1041. ed. V. „Revera ab anno 510. undecentum anni praeterierant. Quadringenti viri imperium obtinuerunt quatuor menses, abdicarunt post mediam aestatem Theopompi anno ineunte [constituti Callia archonte.] Vit. X orat. p. 835. e. et id. p. 833. d. Harpocrat. v. τετρακόσιοι (cf. Phot. et Suid. h. v.) Qui 400 viros Callia archonte imperio spoliatos esse statuit Dodwellus neglexit testimonium Vit. X orat. p. 833. e. [et Diod. XIII, 38.]“ CLINT. Fast. Hellen. ad a. 411. Cf. Boeckh. Inscript. II. p. 318. — ἐπειδὴ ... κατελύθησαν. Vid. VI, 59. — καὶ οὐ. Καί, quod valere debet et quidem, abesse mavult Krueg. — οὐ μόνον μὴ ὑπήκοον ὄντα. Unus C. μὴ μόν. Attende negationum diversitatem, quarum altera superioris infinitivi causa posita videtur, οὐ ut arctissime cum μόνον cohaerens et cum eo unam formulam efficiens intactum relictum esse. Cf. Madv. Synt. §. 207. adn. 1. Exemplum tamen prorsus simile, nisi vis esse Luci. Hermot. 48. οὐχ ὅπως μή, nobis non est in promptu et alibi apud participium cum infinitivo iunctum μὴ μόνον legimus, ut I, 82. III, 59. — ὑπὲρ ἥμισυ. Cf. adn. I, 8, 1.

Cap. 69. §. 1. Ἐπειδὴ δὲ ... διελύθη. „Alius eo ordine, qui habetur, [id est addita ἀλλά particula,] scripsisset potius: ἐπ. δὲ ἡ ἐκκλ. οὐδενὸς ἀντειπόντος, ἀλλὰ πάντων κυρωσάντων ταῦτα, διελύθη.“ ABR. De integritate illius ἀλλά ne Bloomf. quidem nunc dubitat. „Cf. Gr. §. 56. 14. adn. 2.“ KRUEG. De re consentit Xen. Hell. II, 3, 45. a Krueg. citatus.

§. 2. ἐπὶ τείχει. Pro his VII, 28. ἐπὶ τοῦ τείχους. De articulo omisso cf. adn. I, 101, 3. et Buttm. Gr. §. 124. adn. 7. 2). Krueg. §. 50. 2. adn. 15. — ἐφ᾽ ὅπλοις. Vid. ad VII, 28. — ὥςπερ εἰώθεσαν. Etenim interdiu per vices excubias agebant. Vid. l. d. — εἴρητο ἡσυχῇ ...] κρύφα, φησίν, εἴρητο [μὴ] παρ᾽ αὐτοῖς τοῖς ὅπλοις μηδ᾽ ἐν τῇ εἰθισμένῃ χώρᾳ, ἔνθα ἐφύλαττον, μένειν. Schol.

§. 3. Ἄνδριοι καὶ Τήνιοι. Cf. VII, 57, 3. Ibidem Carystii nominantur. — Αἰγινητῶν τῶν ἐποίκων. Vid. II, 27. Ad genitivos, quos ex Aeginetis illi coloni male interpretati sunt Port. et Haas., aut repetendum τριακόσιοι, aut audiendum τινές. Hoc probat Krueger conferens Gr. §. 47. 15. adn. 5. Idem proxima οὓς ... οἰκήσοντας deleri cupit.

§. 4. οἱ εἴκοσι καὶ ἑκ.

[῞Ελληνες] νεανίσκοι, οἷς ἐχρῶντο, εἴ τί που δέοι χειρουργεῖν, ἐπέστησαν τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς οὖσιν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ καὶ εἶπον αὐτοῖς ἐξιέναι λαβοῦσι τὸν μισθόν· ἔφερον δὲ αὐτοῖς τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντὸς αὐτοὶ καὶ ἐξιοῦσιν ἐδίδοσαν.

ὕστερον δὲ κατὰ κράτος διοικοῦσι τὴν πόλιν, καὶ πρὸς Ἆγιν ἐπικηρυκεύονται περὶ διαλλαγῆς.

70. Ὡς δὲ τούτῳ τῷ τρόπῳ ἥ τε βουλὴ οὐδὲν 1
ἀντειποῦσα ὑπεξῆλθε, καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται οὐδὲν ἐνεωτέριζον, ἀλλ' ἡσύχαζον, οἱ δὲ τετρακόσιοι ἐςελθόντες ἐς τὸ βουλευτήριον τότε μὲν πρυτάνεις τε σφῶν αὐτῶν ἀπεκλήρωσαν, καὶ ὅσα πρὸς τοὺς θεούς, εὐχαῖς καὶ θυσίαις καθιστάμενοι ἐς τὴν

§. 4. Ἕλληνες deest Cl. Ven. Vat. C. Reg. Cam. Gr. Laur., s. v. habet E. Cf. adn.

εἴ τί που. Vat. εἴ πού τι. Vicissim idem c. 4. solus εἴ τί που. III, 34. εἴ πού τις (Gr. εἴ τίς που). III, 5. εἴ ποί τινα. Sed I, 132. εἴ τί που. Cf. Klotz. ad Devar. p. 531.

Cap. 70. §. 1. Ὡς δέ. Vat. ὥς τε.

οὐδέν. Vat. οὐθέν. Vid. ad 8, 4.

οἱ δέ. Δέ om. C. et, si Arnoldo fides, corr. Cl., at hic οἵ τε apud Bloomf. Uncis inclusit Bekk. At cf. adn.

τετρακόσιοι. Vat. mendose τριακόσιοι.

Articulus deinde relativo enunciato explicatur. Cf. adn. III, 3, 4. — [῞Ελληνες] νεανίσκοι. „῞Ελληνες noster ideo fort. addit, quia Scythae [cf. adn. II, 13, 8. et VIII, 98.] fere erant servi publici.“ WASS. Nec aliter Krueg. ad Dion. p. 376. sq. et Arn. „et Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 202. [ed. 2. I. p. 635.]“ GOELL. — εἴ τί που δέοι χειρουργεῖν] ἤγουν διαχειρίσασθαί τινα καὶ ἀναιρεῖν. Schol. Hanc explanationem sequitur Bloomf. comparans Britannicum *to despatch.* Sicubi aliquid manu faciendum erat interpretatus est Haas. — τοῖς ἀπὸ τοῦ κυάμου βουλευταῖς. Vid. ad 66, 1. dicta. — τὸν μισθόν. „Singulas drachmas diurnas.“ SCHOEM. Antiqu. iur. p. 211. Add. adn. 65, 3. — τοῦ ὑπολοίπου χρόνου παντός (μισθόν). „Πότερον τοῦ παρελθόντος χρόνου, καθ' ὃν οὐκ εἰλήφεσάν πω πλήρη τὴν μισθοφοράν, ἢ τοῦ μέλλοντος χρόνου, μέχρι τοῦ ἐτησίου τέρματος; δοκεῖ δὲ τὸ πρῶτον ἄμεινον.“ ΔΟΥΚΑΣ. Cui Krueg. p. 377. assentitur, a Boeckh. Oecon. civ. Ath. I. p. 250. in contrariam partem verba intellecta esse admonens. Et Boeckhio suffragantur plerique. Cf. ed. mai.

Cap. 70. §. 1. οἱ δὲ τετρακόσιοι. Super δέ in apodosi posito cf. adn. I, 11, 1. et Fritzsch. ad Luci. p. 47. — πρυτάνεις ... ἀπεκλήρωσαν] ἤγουν διὰ κλήρου ἀποκατέστησαν. Schol. Ut in iusto senatu fiebat. Cf. Herm. Antiqu. publ. §. 127, 5. — ὅσα πρός. Similiter ὅσα γε κατά IV, 86, 6. et VII, 11, 4. et ὅσον c. 92. Add. Matth. Gr. §. 486. adn. 1. b. et hic Arn. Sic quantum ad Tac. Germ. c. 21., ubi vid. Gruber. —

ἀρχὴν ἐχρήσαντο· ὕστερον δὲ πολὺ μεταλλάξαντες τῆς τοῦ δήμου διοικήσεως[,] πλὴν τοὺς φεύγοντας οὐ κατῆγον τοῦ Ἀλκιβιάδου ἕνεκα, τὰ δὲ ἄλλα
2 ἔνεμον κατὰ κράτος τὴν πόλιν. καὶ ἄνδρας τέ τινας ἀπέκτειναν οὐ πολλούς, οἳ ἐδόκουν ἐπιτήδειοι εἶναι ὑπεξαιρεθῆναι, καὶ ἄλλους ἔδησαν, τοὺς δὲ καὶ μετεστήσαντο· πρός τε Ἆγιν τὸν Λακεδαιμονίων βασιλέα ὄντα ἐν τῇ Δεκελείᾳ ἐπεκηρυκεύοντο λέγοντες διαλλαγῆναι βούλεσθαι καὶ εἰκὸς εἶναι αὐτὸν σφίσι καὶ οὐκέτι τῷ ἀπίστῳ δήμῳ μᾶλλον

κράτος om. Vat.

§. 2. τοὺς δέ. Vat. οὓς δέ, sed ne οὓς μὲν ... οὓς δέ quidem apud scriptorem huius aetatis ferendum. Cf. Matth. Gr. §. 289. adn. 7.

τὸν Λακεδαιμονίων. Cl. Ven. I. K. m. τῶν Λακεδαιμονίων. Vat. τῶν Λακεδαιμονίων τόν.

αὐτόν. In plerisque libris mss. praeter Vat. male αὐτοῖς.

εὐχαῖς καὶ θυσίαις ... ἐχρήσαντο. Ut „quum inibant munus senatores, solemnia sacra initialia (εἰςιτήρια) peragebant; ... quotidie autem quum congregabantur, precibus numina adorabant, quorum in tutela senatum credebant (θεοὺς βουλαίους).“ SCHOEM. Antiqu. iur. p. 218., ubi vide plura. — πλὴν τοὺς φεύγοντας ... τὰ δ' ἄλλα. „Confusio est duarum compositionum verborum, πλὴν ὅτι ... οὐ κατῆγον, τὰ ἄλλα ἔνεμον, et τοὺς μὲν φεύγοντας ... τὰ δὲ ἄλλα. Cf. VII, 33: πᾶσα ἡ Σικελία πλὴν Ἀκραγαντίνων ... οἱ δ' ἄλλοι ... ἐβοήθουν.“ ARN. Nisi forte hic πλήν, ut πλὴν ἀλλά, valet ὅμως. Et comma certe ante πλήν nunc sustulit Bekk. — ἔνεμον. „I. e. διώκουν. Thom. Mag. in νέμω.“ DUK. Cf. adn. I, 120, 1.

§. 2. τινὰς ... οὐ πολλούς. Cf. adn. IV, 72, 4. — ἐπιτήδειοι ... ὑπεξαιρεθῆναι. „Idonei, qui [clam] de medio tollerentur. Cf. Xen. Anab. II, 3, 11. τὸν ἐπιτήδειον ἔπαι[σ]εν ἄν.“ ARN. Vid. ibi adn., item interpr. Dion. Hal. Ant. p. 1583. et Brem. ad Aesch. adv. Ctes. §. 230. — μετεστήσαντο. Hoc, pro quo vulgo invitis libris μετέστησαν legitur, alibi esse summovere vidimus ad I, 79, 1. Hic plerique relegare volunt esse, at Haack. ad suas partes trahere. Activum μεταστῆσαι VI, 19. valet deducere de sententia, et Xenophon Hist. Gr. II, 2, 5. scripsit ὁ δὲ Ἐτεόνικος ... πάντα τὰ ἐκεῖ χωρία πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους μετέστησε, i. e. ad partes Lacedaemoniorum traduxit, unde Haackiana interpretatio medii repeti potest, cuius tamen ita positi exemplum non novimus. Alibi, ut IV, 57., activum sonat alio transferre, idemque nonnunquam etiam magis peculiarem significationem in exsilium agendi, expellendi, habere Stephanus in Thes. Plutarchi Aristid. c. 7. verbis γράψας ὃν ἐβούλετο μεταστῆσαι τῶν πολιτῶν docuit, ad quae passivum μετασταθείς ex Demosth. p. 802. adscripsit editor rec. Cf. Pap. Lex.

ὁ δὲ ἐκ Δεκελείας πρὸς τὴν πόλιν στρατιᾷ πολλῇ μάτην καταβαίνει.

ξυγχωρεῖν. 71. ὁ δὲ νομίζων τὴν πόλιν οὐχ ἡσυχά- 1
ζειν, οὐδὲ εὐθὺς οὕτω τὸν δῆμον τὴν παλαιὰν ἐλευθερίαν παραδώσειν, εἴ τε στρατιὰν πολλὴν ἴδοι σφῶν, οὐκ ἂν ἡσυχάσειν, οὐδὲ ἐν τῷ παρόντι πάνυ τι πιστεύων μὴ οὐκέτι ταράσσεσθαι αὐτούς, τοῖς μὲν ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἐλθοῦσιν οὐδὲν ξυμβατικὸν ἀπεκρίνατο· προσμεταπεμψάμενος δὲ ἐκ Πελοποννήσου στρατιὰν πολλὴν οὐ πολλῷ ὕστερον καὶ αὐτὸς τῇ ἐκ τῆς Δεκελείας φρουρᾷ μετὰ τῶν ἐλθόντων κατέβη πρὸς αὐτὰ τὰ τείχη τῶν Ἀθηναίων, ἐλπίσας ἢ ταραχθέντας αὐτοὺς μᾶλλον ἂν χειρωθῆναι σφίσιν, ᾗ βούλονται, ἢ καὶ αὐτοβοεὶ ἂν διὰ τὸν ἔνδοθέν τε καὶ ἔξωθεν κατὰ τὸ εἰκὸς γενησόμενον θόρυβον· τῶν γὰρ μακρῶν τειχῶν

Cap. 71. §. 1. ἡσυχάσειν. Lugd. Mosqu. et a corr. Aug. ἡσυχάζειν. Cass. Aug. ἡσυχάσει, in quo latere potest ἡσυχάσαι. Sed de vulgata vid. adn. II, 80, 8.

ταράσσεσθαι Goell., ut σσ in hoc verbo legitur II, 84. VII, 3. 84. Vulgo et Bekk. ταράττεσθαι. Cf. sd.

ᾗ. Cass. Aug. Cl. Pal. It. Vat. C. εἰ. Vulgatam recte interpretatur Schol. ὡς αὐτοὶ βούλονται οἱ Πελοποννήσιοι.

τῶν γάρ. Cl. Ven. et corr. It. τῆς τῶν. „Quid, si γοῦν pro γάρ scripsit Thuc., certe quidem? Melius certe cohaereat oratio

Et sic medium collocavit Aeschines c. Ctes. §. 129: τοὺς μὲν ἐναγεῖς καὶ τῶν πεπραγμένων αἰτίους μετεστήσαντο, τοὺς δὲ δι᾽ εὐσέβειαν φυγόντας κατήγαγον.

Cap. 71. §. 1. τὴν πόλιν οὐχ ἡσυχάζειν. „Vitiosa sunt ob seqq. ἐν τῷ παρόντι [... ταράσσεσθαι αὐτούς]. Possis coniicere οὐκ ἂν ἡσυχάζειν, vel οὐχ ἡσυχάσειν. Sed constat vel has quatuor voces, vel istas tres mox sequentes οὐκ ἂν ἡσυχάσειν, [quae abesse propter verba εἴ τε ... σφῶν non possunt,] e vv. ll. ortas. Malim νομίζων οὔτ᾽ εὐθύς.“ DOBR. Cf. Krueg. ad Dion. p. 268. sq., qui hunc locum ob verba οὐχ ἡσυχ. satis confusum vocat, omissis tamen τὴν πόλιν οὐχ ἡσυχάζειν restituere οὔτ᾽ non audet. Igitur hic locus similis videtur duobus exemplis c. 66. — σφῶν. Refer ad Lacedaemonios, quorum exercitum magnum (πολλ. cf. adn. I, 105.) ab Agide arcessitum esse paulo post audiemus. Cf. ed. mai. et adn. III, 113, 2. — πάνυ τι. Cf. Matth. Gr. §. 487. 4. Dorv. ad Char. p. 455. (477.) — μὴ οὐκέτι. Cf. adn. I, 141, 5. — ἂν χειρωθῆναι. Ἐνδώσειν καὶ τὴν εἰρήνην δέξεσθαι propter contrarium membrum interpretatur Dukas, etsi plerumque de iis dicitur, qui vi rediguntur in alicuius potestatem. Passivus aoristus huius verbi frequens est. — καὶ αὐτοβοεὶ ἄν. „Scil. αἱρεθῆναι, ἁλῶναι, quod repet. ex χειρωθῆναι, utut alio sensu (per dilogiam), cognato tamen.“ BAU. Recte, si deinde aut γάρ sincerum aut pro inepto illo legendum

διὰ τὴν κατ᾽ αὐτὰ ἐρημίαν λήψεως οὐκ ἂν ἁμαρ-
2 τεῖν. ὡς δὲ προσέμιξέ τε ἐγγύς, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μὲν ἔνδοθεν οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν ἐκίνησαν, τοὺς δὲ ἱππέας ἐκπέμψαντες καὶ μέρος τι τῶν ὁπλιτῶν καὶ ψιλῶν καὶ τοξοτῶν ἄνδρας [τε] κατέβαλον αὐτῶν διὰ τὸ ἐγγὺς προσελθεῖν καὶ ὅπλων τινῶν καὶ νεκρῶν ἐκράτησαν, οὕτω δὴ γνοὺς ἀπήγαγε πάλιν τὴν
3 στρατιάν. καὶ αὐτὸς μὲν καὶ οἱ μετ᾽ αὐτοῦ κατὰ χώραν ἐν τῇ Δεκελείᾳ ἔμενον, τοὺς δ᾽ ἐπελθόντας

quam per γάρ. Neque enim, si muros [longos] occupasset, urbem ipsam statim et totam teneret.“ BAU. Γάρ deleverunt Arn. et Goell., ut αὐτοβοεὶ ἂν ... οὐκ ἂν ἁμαρτεῖν cohaereant; satis probabiliter, quum γοῦν nusquam legatur. Etiam articulum τῆς, quem Reisk. desideravit, ex illis libris receperis.

§. 2. ἄνδρας τε Vat. Bekk. Vulgo τε abest. Cf. sd. VII, 1, 5.

est γοῦν; sed cf. sd. — διὰ τὴν κατ᾽ αὐτὰ ἐρημίαν. „Etenim verisimile erat fore, ut copiae ad muros defendendos (παρ᾽ ἔπαλξιν) constitutae [cf. VII, 28.] vel omnes aut ex parte avocarentur, vel animi eorum a negotio demandato orta confusione et perturbatione averterentur.“ ARN.

§. 2. προσέμιξε ... ἐγγύς. Cf. adn. IV, 93, 1. — τὰ μὲν ἔνδοθεν ... ἐκίνησαν. „Ne tantulum [vel minimum] quidem intra urbem moverunt,“ Vall. — ψιλῶν καὶ τοξοτῶν. Cf. adn. IV, 36, 1. — ἄνδρας. Ideo scriptum esse, quod opponantur ὅπλοις et νεκροῖς, non obscurum esse arbitratur Haas. Lucubr. p. 100. Cf. tamen adn. IV, 132, 3. VII, 43, 3. et Betant. Lex. Thuc. I. p. 85. — οὕτω δή. Cf. adn. I, 131, 1. — γνούς. „Quid dicemus Agidem cognovisse, quod in illo γνούς intelligatur? Scilicet quum alia participia multa sic sine accusativo dicantur, veluti ἀκούσας III, 92. VIII, 73. 75., πυθόμενος VIII, 35. 62., προπυθόμενος VII, 32., ἰδών IV, 25., αἰσθόμενος I, 118. 126. 131. 134. al. [cf. Betant. l. d. I. p. 22. sq.], προαισθόμενος I, 136. VIII, 16., tum vero γνούς imprimis frequens est; vid. I, 91. 106. III, 78. IV, 14. 128. VII, 4. VIII, 12. 104. Sed in omnibus his locis aliisque multis, quibus indicatis nihil opus est, facillime intelligitur, quae sit illa res, qua quis audita vel cognita aliquid facit; quod in hoc loco contra est. Accedit, quod neque γιγνώσκειν verbum admodum apte dicitur in re, quae oculis cernitur, et si vel maxime putemus propterea dici Agidem reduxisse exercitum, quod cognoverit inopinatam illam Atheniensium virtutem, tamen iam satis id vocibus οὕτω δή declarari manifestum est. Quibus de causis videtur mihi γνούς participium stare non posse, et scripsisse arbitror Thucydidem ἀπογνούς, i. e. re desperata.“ HAAS. l. d. p. 98. Hoc verbo non utitur alibi Thucydides, legitur tamen apud eum substantivum ἀπόγνοια. In vulgata ad γνούς simul audi τοὺς Ἀθηναίους τὰ ἔνδοθεν οὐδ᾽ ὁπωστιοῦν κινήσοντας, qualem tumultum ab Agide exspectatum esse ex §. 1. apparet.

§. 3. κατὰ χώραν. Cf. adn. I, 128, 4.

ὀλίγας τινὰς ἡμέρας ἐν τῇ γῇ μείναντας ἀπέπεμψεν ἐπ᾽ οἴκου. μετὰ δὲ τοῦτο παρά τε τὸν Ἆγιν ἐπρεσβεύοντο οἱ τετρακόσιοι οὐδὲν ἧσσον, καὶ ἐκείνου μᾶλλον ἤδη προςδεχομένου καὶ παραινοῦντος, ἐκπέμπουσι καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα περὶ ξυμβάσεως πρέσβεις βουλόμενοι διαλλαγῆναι.

οἱ τετρακόσιοι δέκα ἄνδρας πέμπουσιν ἐς Σάμον.

72. Πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὴν Σάμον δέκα ἄν- 1
δρας παραμυθησομένους τὸ στρατόπεδον καὶ διδάξοντας, ὡς οὐκ ἐπὶ βλάβῃ τῆς πόλεως καὶ τῶν πολιτῶν ἡ ὀλιγαρχία κατέστη, ἀλλ᾽ ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ξυμπάντων πραγμάτων, πεντακιςχίλιοί τε ὅτι εἶεν καὶ οὐ τετρακόσιοι μόνον οἱ πράσσοντες· καίτοι οὐ πώποτε Ἀθηναίους διὰ τὰς στρατείας καὶ τὴν ὑπερόριον ἀσχολίαν ἐς οὐδὲν πρᾶγμα οὕτω μέγα ἐλθεῖν βουλεύσοντας, ἐν ᾧ πεντακιςχιλίους

§. 3. καὶ ἐκείνου. Vat. Bekk. κἀκείνου. Nos, quum utrumque Thucydideum sit, uni libro obtemperare noluimus. Cf. sd. VII, 12, 3.

περί. Vat. παριών.

Cap. 72. §. 1. οὐ τετρακόσιοι. Vat. οἱ τετρακόσιοι.

στρατείας. In plerisque mss. praeter Vat. στρατιάς. Cf. sd. I, 9.

Cap. 72. §. 1. παραμυθησομένους. Delinire hic et c. 86. interpretatus est Portus. — οἱ πράσσοντες. „Scil. τὰ τῆς πόλεως πράγματα, τὰ τῆς πόλεως πράγματα διοικοῦντες.“ AE. PORT. — τὴν ὑπερόριον ἀσχολίαν. Quum distinguatur a στρατείαις, „pacis negotia complectitur, ob quae Atheniensium non pauci vel sua vel reipublicae causa peregrinabantur.“ KRUEG. — ἐς οὐδὲν πρᾶγμα ... ξυνελθεῖν. „Abundantia quaedam sermonis est, quum suffecerit scripsisse περὶ οὐδενὸς οὕτω μεγάλου πράγματος βουλεῦσαι, ἐν ᾧ πεντακιςχιλίους ξυνελθεῖν. Ἐν ᾧ ξυνελθεῖν idem est, quod ὥςτε ἐν αὐτῷ ξυνελθεῖν.“ HAACK. Cf. Matth. Gr. §. 479. a. et 538. „De re cf. Andoc. de myster. p. 9. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* t. I. p. 248. t. II. p. 412.“ KRUEG. Contra Boeckhium disserit Platner in Lit. Attic. II. p. 136., et a quadringentis viris falsa relata esse inde, quod constet Hyperbolum tempore huius belli expulsum esse, quod fieri non potuisse, nisi minimum VI milia civium ad suffragia ferenda convenissent, demonstrat Hermann. de Ostracism. p. 17. Add. Arn. ad h. l., qui rem falsam esse probabile, argumentationem sophisticam certum esse explicat, et Thirw. Hist. Gr. IV. p. 51., qui id, quod quadringenti dixissent, belli temporibus plerumque verum fuisse censet. „Δηλοῦται δέ ..., ὅτι οἱ τετρακόσιοι δημοκρατικωτέραν τῆς πρόσθεν ἐπηγγέλλοντο ποιήσειν τὴν πολιτείαν, πεντακιςχιλίους κοινωνοὺς παραλαβόντες, ὅσοι οὐδεπώποτε πρότερον βουλευσόμενοι συνῆλθον. Schol.

2 ξυνελθεῖν. καὶ τἆλλα ἐπιστείλαντες τὰ πρέποντα
εἰπεῖν ἀπέπεμψαν αὐτοὺς εὐθὺς μετὰ τὴν αὑτῶν
κατάστασιν, δείσαντες, μή, ὅπερ ἐγένετο, ναυτικὸς
ὄχλος οὔτε αὐτὸς μένειν ἐν τῷ ὀλιγαρχικῷ κόσμῳ
ἐθέλῃ, σφᾶς τε μὴ ἐκεῖθεν ἀρξαμένου τοῦ κακοῦ
1 μεταστήσωσιν. 73. ἐν γὰρ τῇ Σάμῳ ἐνεωτερίζετο
ἤδη τὰ περὶ τὴν ὀλιγαρχίαν, καὶ ξυνέβη τοιάδε
γενέσθαι ὑπ᾽ αὐτὸν τὸν χρόνον τοῦτον, ὅνπερ οἱ
2 τετρακόσιοι ξυνίσταντο. οἱ γὰρ τότε τῶν Σαμίων
ἐπαναστάντες τοῖς δυνατοῖς καὶ ὄντες δῆμος μεταβαλλόμενοι αὖθις καὶ πεισθέντες ὑπό τε τοῦ Πεισάνδρου, ὅτε ἦλθε, καὶ τῶν ἐν τῇ Σάμῳ ξυνεστώτων Ἀθηναίων ἐγένοντό τε ἐς τριακοσίους ξυνωμό-

ἐν γὰρ Σάμῳ τριακόσιοι ξυνωμόται Ὑπέρβολον μὲν τὸν Ἀθηναῖον ἀποκτείνουσι, τῷ δὲ δήμῳ ἐπιθέμενοι, τῶν Παράλων μάλιστα ἀντιπραξάντων, νικῶνται.

§. 2. τἆλλα. Vat. Bekk. ἄλλα τε. „Sed hoc mihi videtur e correctione profectum; nam τὰ πρέποντα εἰπεῖν videtur esse explanatio ad τἆλλα adiecta.“ ARN. Cf. adn. 64, 1. et Krueg. Gr. §. 50. 9. adn. 2., item c. 95. VII, 15.

αὑτῶν. Vat. Bekk. ἑαυτῶν. Cf. sd. VII, 5.

ἐθέλῃ. Vat. ἐθελῆσαι, fortasse pro ἐθελήσῃ.

Cap. 73. §. 2. ξυνωμόται. Cf. adn.

§. 2. τἆλλα ... τὰ πρέποντα. Cf. sd. — μετὰ τὴν αὑτῶν κατάστασιν, postquam ipsi constituti sunt. Cf. c. 70. καθιστάμενοι ἐς τὴν ἀρχήν. — ναυτικὸς ὄχλος οὔτε ... ἐθέλῃ. Cf. de Paralis c. 73. narrata et Herm. Ant. Gr. publ. §. 61. 7. — μεταστήσωσιν. Καταλύσωσιν expl. Schol.

Cap. 73. §. 1. ἐν γὰρ ... ἐνεωτερίζετο ἤδη τὰ περὶ τὴν ὀλιγαρχίαν. „Levesquius [probat] Vallae [interpretandi] rationem: etenim iam apud Samum circa statum paucorum res talis est innovata [subtilius res novabantur, de rebus paucorum dominatus novandis agebatur]; nam Thucydidem velle lectores non tam spectare motum partis populi in gratiam oligarchiae, sed potius quomodo iste motus fuerit repressus.“ BECK. Recte; explicantur enim verba ὅπερ ἐγένετο c. 72. extr.

§. 2. οἱ γὰρ τότε ... τοῖς δυνατοῖς. De re vid. c. 21., de τότε adn. I, 101, 2. — καὶ πεισθέντες. De καί vid. adn. I, 1, 1. — ἐγένοντο ... ἐς τριακοσίους ξυνωμόται. Ξυνωμόται, ne accusativum, qui in Ven. et Ar. legitur, desideres, arcte cum ἐγένοντο iungendum. Portus: ad trecentos coniurationem fecerunt. Cf. Lob. ad Phryn. p. 410. et Krueg. Gr. §. 60. 8. adn. 1. In proximis male haerebat Palmer. (Exerc. p. 57.), nec ulla statuenda est interpositio, de qua Duk. cogitavit, quum liceat secundum Porti aliorumque exemplum iungere οἱ γὰρ τότε τῶν Σαμίων μεταναστάντες ... ἐγένοντό τε ... καὶ ἔμελλον.

ται καὶ ἔμελλον τοῖς ἄλλοις ὡς δήμῳ ὄντι ἐπιθήσεσθαι. καὶ Ὑπέρβολόν τέ τινα τῶν Ἀθηναίων, 3
μοχθηρὸν ἄνθρωπον, ὠστρακισμένον οὐ διὰ δυνάμεως καὶ ἀξιώματος φόβον, ἀλλὰ διὰ πονηρίαν καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως, ἀποκτείνουσι μετὰ Χαρμίνου τε, ἑνὸς τῶν στρατηγῶν, καί τινων τῶν παρὰ σφίσιν Ἀθηναίων, πίστιν διδόντες αὐτοῖς, καὶ ἄλλα μετ᾽ αὐτῶν τοιαῦτα ξυνέπραξαν, τοῖς τε πλείοσιν ὥρμηντο ἐπιτίθεσθαι. οἱ δὲ αἰσθόμενοι 4
τῶν τε στρατηγῶν Λέοντι καὶ Διομέδοντι (οὗτοι γὰρ οὐχ ἑκόντες διὰ τὸ τιμᾶσθαι ὑπὸ τοῦ δήμου ἔφερον τὴν ὀλιγαρχίαν) τὸ μέλλον σημαίνουσι, καὶ Θρασυβούλῳ καὶ Θρασύλῳ, τῷ μὲν τριηραρχοῦντι,

§. 3. *πλείοσιν.* Vat. *πλέουσιν.* Id ortum est ex *πλέοσιν*, quod legitur I, 38., sed alterum multo frequentius. Cf. sd. VII, 27, 4.

§. 4. *οὐχ ἑκόντες.* Aug. Pal. It. Vat. *οὐκ ἔχοντες.* *Θρασύλῳ* ex optimis libris Bekk. Vulgo *Θρασύλλῳ.* Cf. adn.

§. 3. *Ὑπέρβολον.* De hoc *λυχνοπώλῃ* praeter interpretes ad h. l. vide „Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 186. [ed. 2. I. p. 622.] Tittm. *Gr. Staatsv.* p. 341. Kortuem. *Hell. Staatsv.* p. 177.“ GOELL. Proximo *τέ* respondet id *καί*, quod ante *ἄλλα* legitur. — *μοχθηρὸν ἄνθρωπον.* Cf. Plut. de Malign. Herodot. p. 396. *μοχθηρὸν πολίτην* vocat etiam Aristoph. Equ. v. 1301., *πονηρόν* Thucydide teste utens Plut. Alc. c. 13. Cf. Cic. Brut. c. 62. (Hyperboli, cuius *improbitatem* veteres Atticorum comoediae notaverunt) et Wachsm. l. d. p. 607. ed. 2. — *ὠστρακισμένον.* Id anno 415. ei accidisse demonstrare studet Hermann. de Ostracism. p. 20. De ostracismo ipso cf. adn. I, 135, 3. — *διὰ πονηρίαν καὶ αἰσχύνην τῆς πόλεως.* Non consentire igitur videtur Thucydides cum iis, qui coniunctione factionum Niciae et Alcibiadis id effectum dicunt. Cf. Lachm. Hist. Gr. p. 19. sq. — *ἀποκτείνουσι.* „De morte eius et sepultura vid. Schol. Aristoph. ad *Elρ.* v. 680. Harpocr. Plut. [Alc. c. 13. Nic. c. 11. HERTL.] Schol. Lucian. p. 4. [Timon. c. 30.]“ WASS. — *μετὰ Χαρμίνου.* „Id est *Χαρμίνου αὐτοῖς ξυμπράξαντος καὶ ξυνεργήσαντος.*“ AE. PORT. *Μετά τινος* enim fieri dici, quae alicuius voluntate, auxilio et consilio fiant, exemplis III, 66. V, 29. 82. VI, 28. 79. docet Dnk. De Charmino cf. c. 30. al. — *μετ᾽ αὐτῶν ξυνέπραξαν.* Cf. adn. II, 67, 3. — *τοῖς πλείοσιν.* *Τῶν Σαμίων* §. 6.

§. 4. *Θρασυβούλῳ καὶ Θρασύλῳ.* De Thrasybulo praeter Corn. Nep. vid. Hinrichs. de Theramenis, Critiae et Thrasybuli rebus, de utroque Westerm. in Paul. Encycl. Thrasylus hic et alibi in vulg. edd. Thrasyllus vocatur. Utramque formam nominis bonam esse ostendit Bast. Epist. crit. p. 243. sq. Sed „omnibus in locis, in quibus hoc nomen apud Thuc. legi-

τῷ δὲ ὁπλιτεύοντι, καὶ ἄλλοις, οἳ ἐδόκουν ἀεὶ μάλιστα ἐναντιοῦσθαι τοῖς ξυνεστῶσι· καὶ οὐκ ἠξίουν περιιδεῖν αὐτοὺς σφᾶς τε διαφθαρέντας καὶ Σάμον Ἀθηναίοις ἀλλοτριωθεῖσαν, δι᾽ ἣν μόνον ἡ ἀρχὴ αὐτοῖς ἐς τοῦτο ξυνέμεινεν. οἱ δὲ ἀκούσαντες τῶν τε στρατιωτῶν ἕνα ἕκαστον μετήεσαν μὴ ἐπιτρέπειν, καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Πα-

ἡ ἀρχή. Vulgo *μέχρι νῦν ἡ ἀρχή*, sed *μέχρι νῦν* om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Bekk. „Explicandi gratia addita videntur ad *ἐς τοῦτο.* Firmat hanc coniecturam Schol.“ WASS. Solum *νῦν*, sed ante *μόνον*, legitur in Vat., cuius librarius *νῦν* ut tunc res se haberent videtur esse voluisse. Plura vide in ed. mai. sd.

tur, unus saltem et alter optimorum codd., haud raro plerique scripturam cum simplici $\overline{\lambda}$ praebent. ... Iure igitur ... praefer[atur]. Cf. Schaef. ad Plut. t. IV. p. 381. Aliter iudicat Schoemann. ad Isae. p. 355. [inscriptiones maxime secutus].“ HERTL. ad c. 76. Duplex $\overline{\lambda}$ in appellatione alius huius nominis viri retinuit Bekk. V, 59. 60., ubi nos malimus simplex. De accentu ex Arcadii p. 56. et 57. praeceptis non satis certo iudices (cf. Goettl. de Accent. p. 184. sq.), videtur tamen secundum p. 57. praestare *Θρασύλος*; at Bekk. edidit *Θράσυλος* c. 76. al. — *ὁπλιτεύοντι.* „Adnotavit ad h. l. Scholiasta *ὁπλιτεύοντι* esse *ἀντὶ τοῦ ὁπλιτικοῦ ἄρχοντι*; scilicet, opinor, alienum ratus a Thrasyllo, esse eum militem gregarium, maluit eius dignitatem observare quam linguae Graecae usum ... Atqui hoc quidem ipsa etiam Thucydidis verba satis ostendunt, non *στρατηγόν* fuisse Thrasyllum; nam a strategis ipse cum Thrasybulo distinguuntur, et legimus eum postea demum strategum creatum esse; vid. c. 76. Quamobrem Scholiasta, puto, *ὁπλιτεύοντι* voluit esse *ταξιαρχοῦντι*; neque tamen ullo modo intelligi poterit, cur in tam vulgaribus rei militaris vocabulis a communi consuetudine dicendi Thucydides discesserit, qui alibi semper, ut decebat rerum peritum imperatorem, diligenter verborum proprietatem observavit. Quid autem obstat, quo minus Thrasyllum tunc sine munere in gravi armatura militasse statuamus? Nam si ne hodie quidem exempla desunt hominum nobilium ac potentium, qui in civili exercitu gregariorum locum militum occupaverunt, multo id minus incredibile debet videri in Atheniensi exercitu.“ HAAS. Lucubr. p. 34. sq. — *αὐτούς*] *Θρασύβουλον καὶ Θράσυλλον καὶ τοὺς ἄλλους.* Gl. Lugd. — *σφᾶς*] *τοὺς πλείονας.* Gl. Lugd. — *διαφθαρέντας.* Cf. adn. II, 18, 5. — *Ἀθηναίοις ἀλλοτριωθεῖσαν.* Idem casus legitur Xen. Cyr. VI, 1, 16. Atque etiam adiectivum *ἀλλότριος* interdum cum dat. iungitur. Vid. Matth. Gramm. §. 366. adn. 3. „*Ἀλλὰ πῶς ἂν ἀλλοτριωθείη ἡ Σάμος ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων γενομένης ὀλιγαρχίας; ἢ οὕτως ὑπετίθεσαν οἱ τὰ τῆς δημοκρατίας φρονοῦντες· μεταβαλλομένης γὰρ τῆς πολιτείας πρὸς τὸν κόσμον τῶν Λακεδαιμονίων, ἀλλοτριώσειαν ἂν τὴν πόλιν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων οἱ τὰ πράγματα πράττοντες ἐπ᾽ ἀδείας, ᾗ βούλονται.*“ ΔΟΥΚΑΣ. Cf. c. 64. de Thaso et aliis urbibus dicta.

§. 5. *μετήεσαν.* Cf. adn. III,

ράλους, ἄνδρας Ἀθηναίους τε καὶ ἐλευθέρους πάν-
τας ἐν τῇ νηῒ πλέοντας καὶ ἀεὶ δήποτε ὀλιγαρχίᾳ
καὶ μὴ παρούσῃ ἐπικειμένους· ὅ τε Λέων καὶ ὁ
Διομέδων αὐτοῖς ναῦς τινάς, ὁπότε ποι πλέοιεν,
κατέλειπον φύλακας. ὥςτε, ἐπειδὴ αὐτοῖς ἐπετί- 6
θεντο οἱ τριακόσιοι, βοηθησάντων πάντων τού-
των, μάλιστα δὲ τῶν Παράλων, περιεγένοντο οἱ
τῶν Σαμίων πλείονες. καὶ τριάκοντα μέν τινας
ἀπέκτειναν τῶν τριακοσίων, τρεῖς δὲ τοὺς αἰτιω-
τάτους φυγῇ ἐζημίωσαν· τοῖς δ' ἄλλοις οὐ μνη-
σικακοῦντες δημοκρατούμενοι τὸ λοιπὸν ξυνεπολί-
τευον. 74. τὴν δὲ Πάραλον ναῦν καὶ Χαιρέαν ἐπ' 1
αὐτῆς τὸν Ἀρχεστράτου, ἄνδρα Ἀθηναῖον, γενό-
μενον ἐς τὴν μετάστασιν πρόθυμον, ἀποπέμπου-
σιν οἵ τε Σάμιοι καὶ οἱ στρατιῶται κατὰ τάχος
ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπαγγελοῦντα τὰ γεγενημένα· οὐ
γὰρ ᾔδεσάν πω τοὺς τετρακοσίους ἄρχοντας. καὶ 2
καταπλευσάντων αὐτῶν εὐθέως τῶν μὲν Παρά-
λων τινὰς οἱ τετρακόσιοι, δύο ἢ τρεῖς, ἔδησαν,

τῆς δὲ Παράλου ἐς Ἀθήνας πεμφθείσης καὶ ἐκεῖ κατεχομένης, Χαιρέας ἀποφυγὼν τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ τὰ τῶν τετρακοσίων ἐπὶ τὸ μεῖζον δεινώσας ἀγγέλλει.

§. 5. κατέλειπον. It. Vat. Reg. C. F. Lugd. Gr. E. Laur. K. m. vett. edd. κατέλιπον. At de re saepius facta imperfectum solum probandum.

§. 6. πλείονες. Vat. πλέονες. C. πλείους, quod in utroque casu usitatissimum. Πλείονας tamen IV, 73. VI, 38., πλέονας II, 11. 70, 1. — Παράλους. Noli confundere cum Paraliis, factione Attica. ,,Non ignota est Πάραλος, triremis Atheniensium; mentio eius passim occurrit. [Cf. c. 74. et adn. ad III, 33.] Nominis origo diverse traditur ab Hesych. Harpocr. Suid. Huius autem triremis vectores Πάραλοι dicebantur, ut tradunt iidem. Nonnunquam etiam Παραλῖται nuncupabantur. Vid. Meurs. Attic. Lect. l. II. c. 7.“ HUDS. ,,Cf. Brem. ad Aeschin. orr. sell. p. 377. [et in Aeschin. oper. II. p. 135. sq.]“ HERTL. Add. Krueg. ad Dion. p. 378. — ἐλευθέρους πάντας. ,,Non, ut in aliis navibus, magna ex parte servos.“ BLOOMF. Cf. Boeckh. Oecon. civ. Athen. I. p. 258. et Wachsm. Ant. Gr. II. p. 319. ed. 2. — ὁπότε ... φύλακας. ,,Recte hoc: quoties L. et D. aliquo abirent, relinquebant naves, quae τῷ δήμῳ praesidio essent.“ DOBR.

§. 6. τριάκοντά τινας. Cf. adn. VII, 87, 3.

Cap. 74. §. 1. ἐπ' αὐτῆς. In ea. Cf. VI, 61. al. — ἐς τὴν μετάστασιν] ἤγουν ἐς τὸ καταλῦσαι τὴν ὀλιγαρχίαν (in exercitu Atheniensium). Schol. Cf. ed. mai. Ἐς valet ad rem efficiendam, ut c. 68. — οὐ γὰρ ... ἄρχοντας. Legatos enim ab his Samum missos (c. 72.) non ultra Delum pervenisse audiemus c. 77.

τοὺς δὲ ἄλλους ἀφελόμενοι τὴν ναῦν καὶ μετεμ-
βιβάσαντες ἐς ἄλλην στρατιῶτιν ναῦν ἔταξαν φρου-
3 ρεῖν περὶ Εὔβοιαν. ὁ δὲ Χαιρέας εὐθὺς διαλα-
θών πως, ὡς εἶδε τὰ παρόντα, πάλιν ἐς τὴν Σά-
μον ἐλθὼν ἀγγέλλει τοῖς στρατιώταις ἐπὶ τὸ μεῖ-
ζον πάντα δεινώσας τὰ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν, ὡς πλη-
γαῖς τε πάντας ζημιοῦσι, καὶ ἀντειπεῖν ἔστιν οὐ-
δὲν πρὸς τοὺς ἔχοντας τὴν πολιτείαν, καὶ ὅτι αὐ-
τῶν καὶ γυναῖκες καὶ παῖδες ὑβρίζονται, καὶ δια-
νοοῦνται, ὁπόσοι ἐν Σάμῳ στρατεύονται μὴ ὄν-
τες τῆς σφετέρας γνώμης, τούτων πάντων τοὺς
προςήκοντας λαβόντες εἵρξειν, ἵνα, ἢν μὴ ὑπα-
κούωσι, τεθνήκωσι· καὶ ἄλλα πολλὰ ἐπικαταψευ-
1 δόμενος ἔλεγεν. 75. οἱ δ' ἀκούσαντες ἐπὶ τοὺς τὴν
ὀλιγαρχίαν μάλιστα ποιήσαντας καὶ ἐπὶ τῶν ἄλ-
λων τοὺς μετασχόντας τὸ μὲν πρῶτον ὥρμησαν

οἱ οὖν ἐν Σάμῳ στρατιῶται, Θρασυβούλου καὶ Θρασύλου

Cap. 74. §. 2. ἐς ἄλλην ex Cl. Pal. Reg. et paucis deterioribus Bekk. Vulgo εἰς ἄλλην. Cf. sd. IV, 32, 1.

§. 3. Ἀθηνῶν K. m. marg. Steph. Bekk. Valla: quae fierent Athenis. Vulgo Ἀθηναίων, quod minus praepositionis causa improbandum, quam quod milites quoque, quibus haec narrata sunt, Athenienses fuerunt.

ὁπόσοι Vat. Bekk. Vulgo male ὁπόσοι τε.

εἵρξειν. Vat. ἕρξειν, fortasse recte. Cf. adn. V, 11. Bekker εἵρξειν. Cf. sd. I, 35, 3.

Cap. 75. §. 1. καὶ ἐπί. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. καὶ ἔτι, quod praestare credidit Haack., quia Thuc. praepositiones repetere non soleret. Sed cf. I, 97. (et ibi in mai. ed. adn.) 105. II, 85. VII, 56. VIII, 84, 5. 97. extr. Et ἔτι hic displicet.

§. 2. στρατιῶτιν ναῦν. Cf. adn. VI, 43. — φρουρεῖν περὶ Εὔβοιαν. ,,Illustratur verbis c. 86. περιπλεῖν Εὔβοιαν.“ HEILM.

§. 3. ἐπὶ τὸ μεῖζον πάντα δεινώσας] ἤγουν εἰς τὰ δεινότατα [potius εἰς τὸ δεινότερον] τῷ λόγῳ ἐπάρας. Schol. Cf. adn. VI, 34. — ζημιοῦσι (οἱ τετρακόσιοι). — τῆς σφετέρας γνώμης. Cf. adn. I, 113, 2. — εἵρξειν. De futuri infinitivo vid. adn. IV, 115, 2. — ἵνα ... τεθνήκωσι] ἤγουν, [ἵνα,] ἢν μὴ ὑπακούσωσιν οἱ ἐν Σάμῳ, ἀποθάνωσιν αὐτῶν οἱ προςήκοντες. Schol. ,,Illi τεθνήκωσι perfecti significatio non magis attribuenda est quam imperativo Homerico τέθναθι aut infinitivo τεθνάναι.“ ARN. Cf. Buttm. et Matth. Gr. Ind. verb. (Apud Thom. Mag. in εἰ et in quatuor mediocribus libris male τεθνήξονται, Ven. K. τεθνήξωνται. Cf. ed. mai.)

Cap. 75. §. 1. ἐπί iunge cum ὥρμησαν, non cum βάλλειν; nam dicitur βάλλειν τινά, i. e. lapidibus aut missilibus petere, et infra c. 84. clarius legitur ὥρμησαν ἐπὶ τὸν Ἀστύοχον, ὥςτε

πεισάντων, ὀμνύασι δημοκρατήσεσθαι· ξυνομνύασι δὲ καὶ οἱ Σάμιοι.

βάλλειν· ἔπειτα μέντοι ὑπὸ τῶν διὰ μέσου κωλυθέντες καὶ διδαχθέντες, μὴ τῶν πολεμίων ἀντιπρώρων ἐγγὺς ἐφορμούντων ἀπολέσωσι τὰ πράγματα, ἐπαύσαντο. μετὰ δὲ τοῦτο λαμπρῶς ἤδη 2
ἐς δημοκρατίαν βουλόμενοι μεταστῆσαι τὰ ἐν τῇ Σάμῳ ὅ τε Θρασύβουλος ὁ τοῦ Λύκου καὶ Θράσυλος (οὗτοι γὰρ μάλιστα προεστήκεσαν τῆς μεταβολῆς) ὥρκωσαν πάντας τοὺς στρατιώτας τοὺς μεγίστους ὅρκους, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα, ἦ μὴν δημοκρατ[ηθ]ήσεσθαί τε καὶ ὁμονοήσειν, καὶ τὸν πρὸς Πελοποννησίους πόλεμον προθύμως διοίσειν, καὶ τοῖς τετρακοσίοις πολέμιοί τε ἔσεσθαι καὶ οὐδὲν ἐπικηρυκεύεσθαι.
ξυνώμνυσαν δὲ καὶ Σαμίων πάντες τὸν αὐτὸν ὅρ- 3
κον οἱ ἐν τῇ ἡλικίᾳ, καὶ τὰ πράγματα πάντα καὶ τὰ ἀποβησόμενα ἐκ τῶν κινδύνων ξυνεκοινώσαντο

§. 2. Θράσυλος Cass. Aug. Cl. Pal. I. Mosqu. m. Dan. Bekk. et c. 76. Aug. Cl. („hic passim") Pal. F. Lugd. I. Mosqu. m. Bekk. Malo Θρασύλος. Cf. adn. c. 73. Vulgo Θράσυλλος.

δημοκρατ[ηθ]ήσεσθαι. Vulgo δημοκρατήσεσθαι. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. Bekk. δημοκρατηθήσεσθαι. Sed sicut omnino frequens est usus futuri medii pro passivo, ita δημοκρατήσομαι affuit c. 48. „Legitur etiam Demosth. XXIV, 99." KRUEG. Lysiae exemplum addit Iansen de med. gen. futuris, p. 21. Simplex tamen κρατηθήσεσθαι est IV, 9., et similiter duplici flexione ἐλασσώσομαι et ἐλασσωθήσομαι, ἀπαλλάξομαι et ἀπαλλαγήσομαι Thuc. utitur.

§. 3. πάντα. Vat. ἅπαντα.

ξυνεκοινώσαντο. Vat. Lugd. ξυνεκοινωνήσαντο. At vid. adn. c. 8.

βάλλειν (αὐτόν). — ὑπὸ τῶν διὰ μέσου. „Ab iis, qui medii erant, seu a studio partium alieni." KISTEM. „Cf. Xen. Hell. V, 4, 25." DOBR. Add. adn. III, 82, 8. (De grammatica verborum ratione cf. adn. IV, 20, 1.) — διδαχθέντες, μὴ ... ἀπολέσωσι. Edocti eo consilio, ne ... perderent. Haec ex tribus Baueri explanationibus probanda est, quod non ἀπολέσαι (cf. adn. IV, 83, 3.) legitur.

§. 2. λαμπρῶς ... μεταστῆσαι. Λαμπρῶς additum est, quia quaedam μετάστασις iam ante facta erat. Cf. c. 74. init. — ὅ τε Θρασύβουλος. De articulo cf. adn. II, 67, 2. — τῆς μεταβολῆς] τῆς ἀπὸ ὀλιγαρχίας εἰς δημοκρατίαν. Schol. — ὥρκωσαν ... ὅρκους. Cf. Matth. Gr. §. 421. adn. 3. Rost. §. 104. adn. 5., sicut de μεγίστοις ὅρκοις adn. V, 18, 9. — διοίσειν. Cf. adn. I, 11, 2. VI, 54, 5. — ἐπικηρυκεύεσθαι. Exspectaveris, ut Reisk., ἐπικηρυκεύσεσθαι. Cf. tamen sd. V, 38, 1.

§. 3. Σαμίων πάντες. His similia in Steph. Thes. v. πᾶς p. 567. ed. rec. leguntur, et

οἱ στρατιῶται τοῖς Σαμίοις, νομίζοντες οὔτε ἐκείνοις ἀποστροφὴν σωτηρίας οὔτε σφίσιν εἶναι, ἀλλ' ἐάν τε οἱ τετρακόσιοι κρατήσωσιν, ἐάν τε οἱ ἐκ
1 Μιλήτου πολέμιοι, διαφθαρήσεσθαι. 76. ἐς φιλονεικίαν τε καθέστασαν τὸν χρόνον τοῦτον οἱ μὲν τὴν πόλιν ἀναγκάζοντες δημοκρατεῖσθαι, οἱ
2 δὲ τὸ στρατόπεδον ὀλιγαρχεῖσθαι. ἐποίησαν δὲ καὶ ἐκκλησίαν εὐθὺς οἱ στρατιῶται, ἐν ᾗ τοὺς μὲν προτέρους στρατηγούς, καὶ εἴ τινα τῶν τριηράρχων ὑπετόπευον, ἔπαυσαν, ἄλλους δὲ ἀνθείλοντο καὶ τριηράρχους καὶ στρατηγούς, ὧν Θρασύ-
3 βουλός τε καὶ Θράσυλος ὑπῆρχον. καὶ παραινέσεις ἄλλας τε ἐποιοῦντο ἐν σφίσιν αὐτοῖς ἀνιστάμενοι, καὶ ὡς οὐ δεῖ ἀθυμεῖν, ὅτι ἡ πόλις αὐτῶν ἀφέστηκε· τοὺς γὰρ ἐλάσσους ἀπὸ σφῶν τῶν πλεόνων καὶ ἐς πάντα πορimωτέρων μεθεστάναι.

ἔπειτα δὲ τοὺς τε προτέρους στρατηγοὺς παύουσι, καὶ παραινέσεις ποιοῦνται ἐν ἑαυτοῖς.

ἐάν altero loco dant Vat. Bekk. Vulgo ἄν. Cf. sd. IV, 46, 3.

Cap. 76. §. 2. Θράσυλος. Cf. sd. 75, 2.

§. 3. αὐτῶν. Bekk. αὑτῶν, non male. Redit tamen αὐτοῖς in extr. cap., et pro proprio σφῶν utrumque dicitur. Cf. adn. I, 17. et V, 32, 5. (item sd. 81, 2. 85, 2.)

πορimωτέρων. Aug. Pal. It. Vat. πορimώτεροι οἱ εὐπορώτεροι, et similiter Cass., ex interpr.

μεθεστάναι Cl. Ven. aliique. Olim male μεθιστάναι, Vat. etiam peius καθιστάναι.

apud Latinos quoque omnes atque cuncti aliquoties cum genitivo iunguntur. Vid. Haas. ad Reisig. Schol. gramm. p. 643. — ἀποστροφὴν σωτηρίας, refugium salutis, Port. „Cf. Wessel. ad Herodot. II, 13. et Voemel. ad Demosth. Phil. I. §. 8." HERTL. Et Pflugk. ad Eur. Hel. v. 1055.

Cap. 76. §. 1. οἱ μὲν τὴν πόλιν] ἤγουν οἱ ἐν Σάμῳ τὰς Ἀθήνας. Schol. — ἀναγκάζοντες. Ἀναγκάζειν ἐθέλοντες καὶ πειρώμενοι explicat Ae. Portus. Cf. adn. VI, 89, 2. — οἱ δέ] οἱ ἐν Ἀθήναις. Schol.

§. 2. ἐποίησαν ... ἐκκλησίαν ... οἱ στρατιῶται. Quanquam dux plerumque ἐκκλησίαν ποιεῖ, milites autem ἐκκλησίαν ποιοῦνται (cf. adn. I, 67, 3.), hic tamen, ubi de seditioso exercitu dicitur, qui ducibus imperium abrogaturus erat, activum apte est positum. Add. VIII, 93.

§. 3. πορimωτέρων. „Stephanus in Thes. ... hic interpretatur: quibus maior facultas comparandi omnia, quibus opus foret, suppeteret. Ita ... accipiendum esse suadent ea, quae deinde de pecunia, commeatibus et usu maris leguntur." DUK. Vocabulum rarum similiter aliquoties apud Aristophanem legi demonstrant Bloomf. et Krueg.

ἐχόντων γὰρ σφῶν τὸ πᾶν ναυτικόν, τάς τε ἄλλας 4
πόλεις ὧν ἄρχουσιν ἀναγκάσειν τὰ χρήματα ὁμοίως διδόναι, καὶ εἰ ἐκεῖθεν ὡρμῶντο· (πόλιν τε γὰρ σφίσιν ὑπάρχειν Σάμον οὐκ ἀσθενῆ, ἀλλ' ἣ παρ' ἐλάχιστον δὴ ἦλθε τὸ Ἀθηναίων κράτος τῆς θαλάσσης, ὅτε ἐπολέμησεν, ἀφελέσθαι, τούς τε πολεμίους ἐκ τοῦ αὐτοῦ χωρίου ἀμύνεσθαι οὗπερ καὶ πρότερον·) καὶ δυνατώτεροι εἶναι σφεῖς, ἔχοντες τὰς ναῦς, πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια τῶν ἐν τῇ
πόλει, καὶ δι' ἑαυτούς τε ἐν τῇ Σάμῳ προκαθη- 5
μένους καὶ πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν τοῦ ἐς τὸν

§. 4. τὲ ἄλλας Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Reg. C. F. Lugd. Gr. I. et octo deteriores. In Vat. solum τέ, et ἄλλας ne Valla quidem expressit, sed Samo contrarium esse censendum est. Vulgo ἄλλας sine τέ. Quae particula quum casu tot libros occupare potuisse non videatur, verba πόλιν ... πρότερον sublatis plenis interpunctionibus in interpositionem mutavimus, ut καί ante δυνατώτ. positum ad τέ referatur, et ob multa inserta verborum ἐχόντων σφῶν τὸ πᾶν ναυτικόν vis in ἔχοντες τὰς ναῦς repetita sit.

ὡρμῶντο Cl. Vat. Lugd. Bekk., Ven. ὁρμῶντο. Vulgo ὥρμηντο. Sed aptius hic dicitur proficiscerentur, quam profecti essent, nec pertinent huc de ὥρμημαι ad II, 59, 2. adnotata.

ἣ παρ'. Vat. περ pro παρ'. At cf. adn. Tum δὴ ἦλθε Cl. Ven. Vat. Gr., et idem latet in corruptorum librorum verbo διῆλθε. Vulgo δή abest.

τὸ Ἀθηναίων. Aliquot boni libri τὸ τῶν Ἀθην. (Vat. ut vulg.)

ἀμύνεσθαι. Vat. ἀμυνεῖσθαι, non multo deterius.

§. 5. καὶ δι' ἑαυτούς τε. Cf. adn.

§. 4. ἐχόντων ... σφῶν. Genitivi absoluti pro nominativis. Cf. Buttm. Gr. §. 145. adn. 1. Rost. §. 131. adn. 2. — ἐκεῖθεν. l. e. Athenis. — ἣ παρ' ἐλάχιστον δὴ ἦλθε ... ,,Scripturam confirmat Plutarchus in Vit. Pericl. [c. 28.] ... Sic παρὰ τοσοῦτον ἐλθεῖν dicunt Graeci ... Lucian. Catapl. p. 425. παρὰ τοσοῦτον ἦλθε διαφυγεῖν.“ DUK. ,,Cf. Pflugk. ad Eur. Heracl. v. 296.“ HERTL. Add. Matth. Gr. §. 588. extr. p. 1382. et §. 534. a. Krueg. §. 68. 36. adn. 5. — ὅτε ἐπολέμησεν. ,,Respicit bellum supra narratum I, 115. sqq.“ HAACK. — τούς τε πολεμίους ... ἀμύνεσθαι. Haec respondent superioribus πόλιν τε ... ὑπάρχειν. — εἶναι σφεῖς. Cf. Buttm. Gr. §. 142. adn. 3.

§. 5. καὶ δι' ἑαυτούς τε. ,,Quum τέ non habeat, quo referatur, legendum coniicio δέ.“ HAACK. Aut per anacoluthiam καί ante νῦν positum ei respondere, aut τούς legendum esse coniicit Sauppius in Epist. critic. p. 86. Ceterum cf. sd. I, 9, 3. — προκαθημένους. ,,Gloriantur milites se iis, qui Athenis essent, praesidio apud Samum fuisse. Itaque illud προ in προκαθημένους ad Athenienses referendum, qui Athenis remanserant.“ HAACK. Cf. Arn., qui exempla verbi Herodotea adscripsit. — καὶ πρότερον αὐτοὺς κρατεῖν ... ἔςπλου. ,,Sententia haec est: soli classis

Πειραιᾶ ἔςπλου, καὶ νῦν ἐς τοσοῦτον καταστήσονται, μὴ βουλομένων σφίσι πάλιν τὴν πολιτείαν ἀποδοῦναι, ὥςτε αὐτοὶ [καὶ] δυνατώτεροι εἶναι εἴργειν ἐκείνους τῆς θαλάσσης ἢ ὑπ' ἐκείνων εἴρ-
6 γεσθαι. βραχύ τέ τι εἶναι καὶ οὐδενὸς ἄξιον, ᾧ πρὸς τὸ περιγίγνεσθαι τῶν πολεμίων ἡ πόλις σφίσι χρήσιμος ἦν, καὶ οὐδὲν ἀπολωλεκέναι, οἵ γε μήτε ἀργύριον ἔτι εἶχον πέμπειν, (ἀλλ' αὐτοὶ ἐπορίζοντο οἱ στρατιῶται,) μήτε βούλευμα χρηστόν, οὗπερ ἕνεκα πόλις στρατοπέδων κρατεῖ· ἀλλὰ

τοσοῦτον Cass. Aug. Cl. Ven. It. C. F. Lugd. pro vulg. τοσοῦτο, quod non deterius est. Cf. sd. VI, 33, 6. Vat. Bekk. τοιοῦτον. Quod sitne praeferendum, dubium est. Cf. adn.

βουλομένων plerique libri (etiam Vat.); olim βουλόμενοι.

καὶ δυνατώτεροι. καί om. Vat. Schol. Bekk. Contra paulo ante F. ὥςτε καί, et ita legi vult Burg. p. 196.

ὑπ'. Aug. It. Vat. prave ἐπ'.

§. 6. οἵ γε. Vat. male οἵ τε. Cf. adn.

ἔτι εἶχον. Vat. Bekk. εἶχον ἔτι.

Sami collocatae praesidio Athenienses domi versantes adeo id debere, quod libero aditu ad suum ipsorum portum Piraeeum usi sint, i. e. quod hostes non omnibus maritimis commeatibus ipso portu obsesso eos intercluserint.“ ARN. — καὶ νῦν ...] καὶ ὅτι νῦν, εἰ μὴ βούλονται ἀποδοῦναι τὴν δημοκρατίαν αὐτοῖς οἱ τετρακόσιοι, ἐν τούτῳ δυνάμεως αὐτοὶ καθεστᾶσιν [immo καταστήσονται], ὥςτε τοὺς τὴν πόλιν κατέχοντας εἴργειν δύνασθαι τῆς θαλάττης αὐτοὶ μᾶλλον ἤπερ ὑπ' ἐκείνων εἴργεσθαι. Schol. Primum transitus ab infinitivo κρατεῖν ad indicativum καταστήσονται, praesertim quum postea rursus sequantur infinitivi, durissimus est, et a Duk. neglectae convenientiae modorum exemplis dissimilibus VI, 34. 75. excusatur. Itaque καταστήσεσθαι coniecit Dobr. Possis etiam ὡς ante ἐς excidisse suspicari. At Haasius Lucubr. Thuc. p. 101. maiorem lacunam esse, et sententiam aptam perfici, si sic fere scribamus: καὶ νῦν πάντα ἔχειν, (certe καὶ νῦν σφεῖς π. ἔ.), οἷς ἐς ..., sed fortasse addi haec fere posse: καὶ νῦν ἔτι μᾶλλον ἐλπίδα εἶναι, ὡς προςλαβόντες καὶ τὸ τῶν Σαμίων κοινὸν ἐς ..., censet. De quibus certi quicquam pronunciare eo difficilius est, quod in proximis et utrum καταστήσονται ad τοὺς ἐν Ἀθήναις an maiore interpunctione ante ὥςτε posita ad τοὺς ἐν Σάμῳ referendum, et utrum τοσοῦτον an τοιοῦτον scribendum sit, denique utrum haec vox enunciatione ὥςτε ... εἴργεσθαι explicetur an per se constet, incertum est. Cf. ed. mai.

§. 6. βραχὺ ... καὶ οὐδενὸς ἄξιον. De καί vid. Matth. Gr. §. 620. e. atque adn. VII, 48, 4. — ἀπολωλεκέναι. Simul audi σφεῖς. — οἵ γε. ,,Verba intellige, quasi scriptum esset εἴ γε οἱ ἐν τῇ πόλει.“ GOELL. ,,Plene ἀπολωλεκότες τούτους, οἵ γε. Cf. IV, 26, 4. ibique adn.“ ARN. — μήτε. ,,Cf. Gr. §. 67. 4. adn. 3.“ KRUEG.

καὶ ἐν τούτοις τοὺς μὲν ἡμαρτηκέναι τοὺς πατρίους νόμους καταλύσαντας, αὐτοὶ δὲ σώζειν καὶ ἐκείνους πειράσεσθαι προσαναγκάζειν· ὥςτε οὐδὲ τούτους, οἵπερ ἂν βουλεύοιέν τι χρηστόν, παρὰ σφίσι χείρους εἶναι. Ἀλκιβιάδην τε, ἢν αὐτῷ ἄδει- 7
άν τε καὶ κάθοδον ποιήσωσιν, ἄσμενον τὴν παρὰ βασιλέως ξυμμαχίαν παρέξειν. τό τε μέγιστον, ἢν ἁπάντων σφάλλωνται, εἶναι αὐτοῖς τοσοῦτον ἔχουσι ναυτικὸν πολλὰς τὰς ἀποχωρήσεις, ἐν αἷς καὶ πόλεις καὶ γῆν εὑρήσουσι. 77. τοιαῦτα ἐν ἀλλήλοις ἐκκλησιάσαντες καὶ παραθαρσύναντες σφᾶς αὐτοὺς καὶ τὰ τοῦ πολέμου παρεσκευάζοντο οὐδὲν ἧσσον. οἱ δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέντες ἐς τὴν Σάμον, οἱ δέκα πρεσβευταί, ὡς ταῦτα ἐν τῇ Δήλῳ ἤδη ὄντες ᾐσθάνοντο, ἡσύχαζον αὐτοῦ.

παρασκευαὶ αὐτῶν καὶ τὰ τῶν δέκα πρέσβεων.

78. Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ ναυτικῷ στρατιῶται κατὰ σφᾶς αὐτοὺς διεβόων, ὡς ὑπό τε

οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ ναυτικῷ στρατιῶ-

πατρίους. In plerisque libris praeter Vat. minus bene πατρῴους. „Cf. Gr. §. 41. 11. adn. 9.“ KRUEG. Add. ed. mai.

αὐτοί Vat. Bekk., quod iam Haack. commendaverat et probavit Fritzsch. ad Lucian. p. 102. Vulgo αὐτούς, parum grammatice.

οἵπερ. In multis libris, etiam Vat., male οὕπερ. Cf. adn.

Cap. 77. παραθαρσύναντες. Vat. παραθαῤῥύναντες. At cf. sd. VI, 11, 6. In extr. cap. αὐτοῦ ex optimis libris addidit Bekk.

Cap. 78. ὑπό τε Ven. Vat. Bekk., satis bene. Cf. I, 49, 3.

— σώζειν ... προσαναγκάζειν. Se vero illos quoque coacturos, ut ea (τοὺς πατρίους νόμους) servarent. — ὥςτε οὐδέ. Cf. adn. V, 40, 2. — τούτους, οἵπερ ... χρηστόν. I. e. τοὺς χρηστοὺς ξυμβούλους. Βουλεύωσι frustra desiderat Dobr.; nam ἂν βουλεύοιεν est modus potentialis. Cf. Buttm. Gr. §. 139. 32.

§. 7. ποιήσωσιν. „Κατεργάσωνται, διαπράξωσι.“ BAU. — αὐτοῖς. Cf. sd. §. 3. — ἀποχωρήσεις. „Refugia, ut alibi ἀποστροφή.“ KRUEG. Alibi receptum significat. Cf. III, 109. et Betant. Lex. Thuc.

Cap. 77. οἱ δὲ ... πεμφθέντες. Vid. c. 72. De articulo numerali δέκα addito vid. Matth. Gr. §. 277. a. et §. 279. adn. 3. Rost. §. 98. adn. 1. — πρεσβευταί. „Hic et c. 86. pro usitatiore πρέσβεις.“ HAACK. post Dukam. — ἡσύχαζον αὐτοῦ, ibi se continebant. Ἡσυχάζειν hic non esse quiescere, sed subsistere, docuit Abr. Denuo autem de his legatis mentio fiet c. 86.

Cap. 78. διεβόων. „Δια-

Ἀστυόχου καὶ Τισσαφέρνους φθείρεται τὰ πράγματα, τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος οὔτε πρότερον ναυμαχεῖν, ἕως ἔτι αὐτοί τε ἔῤῥωντο μᾶλλον, καὶ τὸ ναυτικὸν τῶν Ἀθηναίων ὀλίγον ἦν, οὔτε νῦν, ὅτε στασιάζειν τε λέγονται καὶ αἱ νῆες αὐτῶν οὐδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσιν, ἀλλὰ τὰς παρὰ Τισσαφέρνους Φοινίσσας ναῦς μένοντες, ἄλλως ὄνομα καὶ οὐκ ἔργον, κινδυνεύσειν διατριβῆναι· τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην τάς τε ναῦς ταύτας οὐ κομίζειν, καὶ

ται θορυβοῦσιν, ἀχθόμενοι τῇ ἀπραξίᾳ.

et Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 622. Et Valla: ab Astyocho pariter atque Tissapherne. Vulgo τέ abest. Add. sd. 87, 1.

βοᾶν, valde clamare, illustrat Adr.“ BECK. Cf. c. 53. Ad clamitandi notionem hic accedere vim conquerendi, quo verbo utitur Dobr., adnotat Bloomf. Respicit huc ὁ θροῦς c. 79. init. — πρότερον. „Videntur ista tempora significare, ubi Athenienses Astyochum, quum Mileti et Rhodi esset, frustra ad pugnam committendam lacessebant, c. 30. 44. 45.“ KRUEG. — οὐδέπω ἐν τῷ αὐτῷ εἰσιν, necdum in eodem loco essent, Port. Cf. adn. IV, 35, 1. „Αἱ μὲν γὰρ ἐς Χίον, αἱ δὲ [πλεῖσται] εἰς Σάμον εἰσίν, αἱ δὲ καὶ ... ἐν Σηστῷ ἔτι ὁρμίζονται μετὰ Στρομβιχίδου. ὅρα κεφ. ξβ'.“ ΔΟΥΚΑΣ. Nondum dictum esse propter rem in proximo capite narratam adnotat Arn. — ἀλλὰ ... διατριβῆναι. „Haec [est] sententia: Peloponnesios clamasse periculum esse [fore], ne ipsi frustra exspectando naves Phoenicum, ὄνομα καὶ οὐκ ἔργον οὔσας, ... i. e. nomen sine re, paulatim attererentur. Qua significatione verbo διατρίβειν etiam infra c. 87. utitur: ἵνα διατρίβῃ ἀπελθών, ὥςπερ καὶ διενοήθη, τὰ τῶν Πελοποννησίων. [Add. Bloomf., qui ab Hesych. explanari ἀπολέσθαι et similiter legi Herodot. VII, 120. et apud Ioseph. adnotat. „„In eadem re τρίβειν et κατατρίβειν c. 46.““ KRUEG.] Ceterum structura orationis toto hoc capite satis implicata est. ... Nam primum haec, ναῦς μένοντες, quum non alio referri possint quam ad διεβόων, quod in princip. cap. est, ab eo interpositis illis de Astyocho longo intervallo separantur; quod orationem non parum obscuram reddit.“ DUK., qui loquitur deinde de enunciato τοῦ δ' αὖ Τισσαφ. cet. Vid. paulo post. „Ἄλλως cum ὄνομα iunge. Recte exponit ὄνομα Duk., sed in ἄλλως [quod ad μένοντες retulit] errat. Vid. Ruhnk. ad Tim. p. 198.“ DOBR. Add. Herm. ad Vig. p. 780. Matth. Gr. §. 597. Steph. Thes. ed. rec. v. ἄλλως. Quorum interpretationem non nisi, nihil nisi, merum vituperantem Arnoldum redarguit Bloomf. in ed. 2. — τὸν δ' αὖ Τισσαφέρνην ... „Quum in priore membro posuisset τοῦ μὲν οὐκ ἐθέλοντος, usitati sermonis ratio ... postulabat, ut itidem in posteriore diceret τοῦ δ' αὖ Τισσαφέρνους τάς τε ναῦς ταύτας οὐ κομίζοντος καὶ διὰ τὸ τὴν τροφὴν οὐ συνεχῶς οὐδ' ἐντελῆ διδόναι τὸ ναυτικὸν κακοῦντος.“ DUK. „Per totum caput repete διεβόων.“ DOBR. De κομίζειν καὶ ὅτι ... κακοῖ cf. adn. V, 65,

τοιχαροῦν Ἀστύοχος ἐς Μυκάλην πλεῖ· Στρομβιχίδου δὲ ἐπανελθόντος ἐκ τοῦ Ἑλληςπόντου, πάλιν ἀποπλεῖ ἐπὶ τῆς Μιλήτου.

τροφὴν ὅτι οὐ ξυνεχῶς οὐδ' ἐντελῆ διδοὺς κακοῖ
τὸ ναυτικόν. οὔκουν ἔφασαν χρῆναι μέλλειν ἔτι,
ἀλλὰ διαναυμαχεῖν. καὶ μάλιστα οἱ Συρακόσιοι
ἐνῆγον. **79.** αἰσθόμενοι δὲ οἱ ξύμμαχοι καὶ ὁ 1
Ἀστύοχος τὸν θροῦν καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ ξυνό-
δου, ὥςτε διαναυμαχεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐςηγγέλλετο
αὐτοῖς ἡ ἐν τῇ Σάμῳ ταραχή, ἄραντες ταῖς ναυ-
σὶ πάσαις, οὔσαις δώδεκα καὶ ἑκατόν, καὶ τοὺς
Μιλησίους πεζῇ κελεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης
παριέναι, ἔπλεον ὡς πρὸς τὴν Μυκάλην. οἱ δὲ 2
Ἀθηναῖοι ταῖς ἐκ Σάμου ναυσὶ δυοῖν καὶ ὀγδοή-
κοντα, αἳ ἔτυχον ἐν Γλαύκῃ τῆς Μυκάλης ὁρμοῦ-
σαι (διέχει δὲ ὀλίγον ταύτῃ ἡ Σάμος τῆς ἠπεί-

μέλλειν. Vat. *μὴ μέλλειν.* Ita antea *οὐκοῦν* e Cass. Aug. Gr. legendum esset; sed amant Graeci negationem coniungere cum *φάναι.* Cf. Buttm. Gr. §. 148. adn. 2.

διαναυμαχεῖν. Vat. Bekk. *ναυμαχεῖν.* Similiter 79, 6. At constanter *διαναυμαχεῖν* 79, 1. Cf. adn.

Cap. 79. §. 2. *δυοῖν.* Cl. Ven. *δύο.* Cf. sd. V, 84. et VII, 50.

αἵ om. *γρ.* Vat., qui deinde *ὁρμοῦντες* adnotatum habet, ad explicandam particulam *καί* ante *ὡς* in plerisque libris servatam. Valla: in Glauca autem stationem habebant duae et octoginta naves Atheniensium e Samo profectae, et post parenthesin pergit: qui quum prospexissent.

Γλαύκῃ. Vat. *Γλαύκες.* Cf. adn.

ταύτῃ. Vat. *γρ. αὐτῇ.* At recte Port. ab hac parte.

5. — *οὐδ' ἐντελῆ ... ναυτικόν.* Senarius etsi non bonas caesuras habens. Melior VII, 87, 5., ubi cf. adn. — *διαναυμαχεῖν.* Iunctum verbum Bauer ad c. 79. aut, quod reiiciendum est, pro simplici dictum esse vult, aut pervicaciae notionem aliquam inesse; Dukas aut *πολλῇ τῇ προθυμίᾳ καὶ καρτερίᾳ ναυμαχεῖν* aut *διακινδυνεύοντας ναυμαχεῖν* valere adnotat. Hoc probandum est; nam significat navali proelio decertare, quod 79, 2. gravius dictum est *διακινδυνεῦσαι περὶ τοῦ παντός.* „Cf. Polyb. I, 76, 2: *διακινδυνεύειν καὶ διαναυμαχεῖν ἔσπευδον.*" BLOOMF. Sed vid. etiam sd.

Cap. 79. §. 1. *τὸν θροῦν.* Cf. ad c. 78. init. — *ἀπὸ ξυνόδου.* „Cf. I, 97. *ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων.*" ARN. Add. Matth. Gr. §. 573. extr. et Abr. ad h. l. — *ὥςτε.* Ita post *δοκεῖν* positum est, ut post *ψηφίζεσθαι* VI, 88. Cf. Buttm. Gr. §. 140. 4. — *ὡς πρὸς τὴν Μυκάλην.* Non Mycalen, sed Mycalen versus." HAACK. Cf. adn. V, 3. extr.

§. 2. *δυοῖν καὶ ὀγδοήκοντα.* De numero disputantem vide Kruegerum ad Dion. p. 317. — *Γλαύκῃ.* „Videtur esse *Γλαυκία, πολίχνιον Ἰωνίας,* cuius meminit Steph. Byz." HUDS. „De hoc oppido non videor alibi legisse." WASS. Nos non credimus fuisse oppidum, sed stationem vel portum promontorii. — *ὀλίγον.* Septem stadia a

ρου πρὸς τὴν Μυκάλην), ὡς εἶδον τὰς τῶν Πε-
λοποννησίων ναῦς ἐπιπλεούσας, ὑπεχώρησαν ἐς
τὴν Σάμον οὐ νομίσαντες τῷ πλήθει διακινδυ-
3 νεῦσαι περὶ τοῦ παντὸς ἱκανοὶ εἶναι. καὶ ἅμα
(προῄσθοντο γὰρ αὐτοὺς ἐκ τῆς Μιλήτου ναυμα-
χησείοντας) προςεδέχοντο καὶ τὸν Στρομβιχίδην
ἐκ τοῦ Ἑλληςπόντου σφίσι ταῖς ἐκ τῆς Χίου ναυ-
σὶν ἐπ' Ἀβύδου ἀφικομέναις προςβοηθήσειν· προὐ-
4 πέπεμπτο γὰρ αὐτῷ ἄγγελος. καὶ οἱ μὲν οὕτως
ἐπὶ τῆς Σάμου ἀνεχώρησαν· οἱ δὲ Πελοποννήσιοι
καταπλεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης ἐστρατοπεδεύ-

ὡς. *καὶ ὡς* Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Reg. C. F. Gr. et membranae paene omnes, etiam *γρ.* Vat. Cf. paulo ante dicta.

ἐπιπλεούσας. Vat. Bekk. *προςπλεούσας,* et utrum praestet, dubites. Hoc est simpliciter adnavigare, vulgatum classe infesta adnavigare, adversus se nav. Cf. tamen etiam sd. VII, 26. Cass. Aug. Ven. It. F. male *προςεπιπλ.*

ὑπεχώρησαν. Cass. I. *ἀπεχώρησαν.* Cf. §. 4. Cl. *ἐχώρησαν.* Mosqu. *ἐπεχώρησαν.* Vulgatum tamen de clandestino receptu aptissimum.

§. 3. *προςεδέχοντο.* Cass. Aug. Pal. et octo deteriores *προςεδέχοντο δέ.*

Ἀβύδου. Cass. Aug. Pal. Haack. et corr. m. *Ἄβυδον.* Et *ἐπί* c. gen. quidem tantum de proficiscente, non de adveniente in locum dici posse videatur. Mox tamen *ἐπὶ Μυκάλης* non est Mycalen versus, sed ad Myc. Sed vid. ibi adn. Ceterum cf. adn. I, 60, 3.

προὐπέπεμπτο ex Baueri correctione Haack. et Bekk. Olim vitiose *προὔπεμπτο.* Reg. K. Ar. Chr. *προὐπέμπετο.*

§. 4. *ἀνεχώρησαν.* Cl. Vat. Reg. C. atque octo deteriores *ἀπεχώρησαν.* Utrum praestet, incertum est. Cf. §. 2. et sd. 38, 5.

καταπλεύσαντες. Aug. Pal. It. Vat. Reg. Lugd. *πλεύσαντες.* Sed bene Valla: ad Mycalen classe appulsa; alterum post verba §. 1. *ἔπλεον ὡς ἐπὶ τὴν Μυκάλην* inutile. Deinde Vat. Bekk. *ἐπὶ τῆς Μυκάλης* pro *ἐπὶ Μυκάλης,* atque articulus alibi constanter in hoc cap. ad *Μυκ.* appositus sane probandus est. Sed vide insuper adn.

Samo eiusque promontorio Posidio distare Mycalen (nunc *Capo Sampson*) affirmat Strabo p. 637., sed plus mille passus Tournefort. It. II. p. 102. Fretum interiectum vocari nunc *τὸ μικρὸν μπογάζι* notum est. — *πρὸς τὴν Μυκάλην*] *κατὰ τὸ τῆς Μυκάλης μέρος.* Schol. Lugd.

§. 3. *ἐκ τῆς Μιλήτου* cum *προῄσθοντο* recte iungit Dukas. — *τὸν Στρομβιχίδην ἐκ τοῦ Ἑλληςπ.* Vid. c. 62.

§. 4. *καταπλεύσαντες ἐπὶ τῆς Μυκάλης ἐστρατοπεδεύσαντο.* Si *ἐπί* secundum ea, quae ad sd. §. 3. adnotata sunt, ad *καταπλεύσαντες* relatum minus recte dictum sit, (et *καταπλεῖν* Thucydides alibi constanter cum *ἐς* iungit, vid. VIII, 13. 25. 26. 35. 108. I, 57. et aliquoties ce-

σαντο, καὶ τῶν Μιλησίων καὶ τῶν πλησιοχώρων
ὁ πεζός. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μελλόντων αὐτῶν ἐπι- 5
πλεῖν τῇ Σάμῳ, ἀγγέλλεται ὁ Στρομβιχίδης ταῖς
ἀπὸ τοῦ Ἑλλησπόντου ναυσὶν ἀφιγμένος· καὶ εὐ-
θὺς ἀπέπλεον πάλιν ἐπὶ τῆς Μιλήτου. οἱ δὲ 6
Ἀθηναῖοι, προσγενομένων σφίσι τῶν νεῶν, ἐπί-
πλουν αὐτοὶ ποιοῦνται τῇ Μιλήτῳ ναυσὶν ὀκτὼ
καὶ ἑκατόν, βουλόμενοι διαναυμαχῆσαι· καὶ ὡς
οὐδεὶς αὐτοῖς ἀντανήγετο, ἀπέπλευσαν πάλιν ἐς
τὴν Σάμον.

οἱ Πελοποννήσιοι ἀποστέλλουσιν ὡς Φαρνάβαζον ναῦς τεσσαράκοντα, ὧν αἱ μὲν πλείους χειμασθεῖσαι ἐπανέρχονται, αἱ δὲ Βυζάντιον ἀφιστᾶσιν.

80. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τοῦτο εὐθὺς 1
οἱ Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ ἀθρόαις ταῖς ναυσὶν
οὐκ ἀξιόμαχοι νομίσαντες εἶναι οὐκ ἀντανήγοντο,
ἀπορήσαντες, ὁπόθεν τοσαύταις ναυσὶ χρήματα
ἕξουσιν, ἄλλως τε καὶ Τισσαφέρνους κακῶς διδόν-
τος, ἀποστέλλουσιν ὡς τὸν Φαρνάβαζον, ὥςπερ
καὶ τὸ πρῶτον ἐκ τῆς Πελοποννήσου προςετά-
χθη, Κλέαρχον τὸν Ῥαμφίου ἔχοντα ναῦς τεσσα-
ράκοντα. ἐπεκαλεῖτό [τε] γὰρ αὐτοὺς ὁ Φαρνά- 2

§. 6. *αὐτοί.* Vat. *αὐτό.*
διαναυμαχῆσαι. Vat. Bekk. *ναυμαχῆσαι.* Cf. ad c. 78. extr.

Cap. 80. §. 1. *ὥςπερ.* Vat. *ὅςπερ.*
§. 2. *ἐπεκαλεῖτό τε* Vat. Bekk. Vulgo abest *τέ.* Cf. ad. VII, 1, 5.

teris in libris, nisi quod alia vi *κατὰ τὸν ποταμὸν καταπλεύσας* dixit IV, 107.,) *ἐπὶ τῇ Μυκάλῃ* scribendum et cum *ἐστρατοπ.* nectendum. Cf. I, 30. 51. et adn. V, 84, 3.

§. 5. *ἀγγέλλεται ... ἀφιγμένος.* Eadem syntaxis affuit III, 16, 2.

§. 6. *ὀκτὼ καὶ ἑκατόν.* Exspectes *ἓξ καὶ ἑκ.*; nam paulo ante §. 2. fuerant LXXXII, et Strombichidis classis c. 62. ex XXIV navibus constare dicta est. Sed aut Samiorum duae accessisse, aut Strombichides duas ex navibus ad Chium collocatis adduxisse existimari potest.

Cap. 80. §. 1. *ἐπειδὴ ἀθρόαις ... ἀντανήγοντο.* Krueger ad Dion. p. 304. et ad h. l. *ἀθρόαις τ. ν.* vult esse dativos pendentes ex *ἀξιόμαχοι* adi. ,,Ego non dubito, quin haec verba ablativi sint, non dativi. [Cf. Dobr. ad III, 78.] *Ταῖς ναυσί* est cum *suis* navibus, [et cohaeret cum *ἀντανήγ.*] Nam si *ταῖς ναυσίν* ad Athenienses referretur, *τῶν Ἀθηναίων* vel *τῶν πολεμίων* addi oportebat. Atque si verba *τοσαύταις ναυσί* paulo post alias significarent, Thucydides scriberet *τοσαύταις ταῖς ἑαυτῶν ναυσί.*" ARN. — *τὸ πρῶτον.* ,,*Ὅρα κεφ. λθ'.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* Ad c. 8. refert Goeller, cui nos *ἐκ Πελοποννήσου* obstare diximus, quanquam id parum certum videtur Kruegero.

βαζος καὶ τροφὴν ἕτοιμος ἦν παρέχειν· καὶ ἅμα
καὶ τὸ Βυζάντιον ἐπεκηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποστῆ-
3 ναι. καὶ αἱ μὲν τῶν Πελοποννησίων αὗται νῆες
ἀπάρασαι ἐς τὸ πέλαγος, ὅπως λάθοιεν ἐν τῷ
πλῷ τοὺς Ἀθηναίους, χειμασθεῖσαι, καὶ αἱ μὲν
Δήλου λαβόμεναι αἱ πλείους μετὰ Κλεάρχου καὶ
ὕστερον πάλιν ἐλθοῦσαι ἐς Μίλητον, (Κλέαρχος
δὲ κατὰ γῆν αὖθις ἐς τὸν Ἑλλήσποντον κομισθεὶς
ἦρχεν,) αἱ δὲ μετὰ Ἑλίξου τοῦ Μεγαρέως στρα-
τηγοῦ δέκα ἐς τὸν Ἑλλήσποντον διασωθεῖσαι Βυ-
4 ζάντιον ἀφιστᾶσι. καὶ μετὰ ταῦτα οἱ ἐκ τῆς Σά-
μου πέμπουσιν αἰσθόμενοι νεῶν βοήθειαν καὶ
φυλακὴν ἐς τὸν Ἑλλήσποντον, καί τις καὶ ναυ-

§. 3. *αἱ πλείους.* Cass. Aug. Pal. It. Vat. aliique sex septemve *αἱ δὲ πλείους.* Sed *δέ* particula structura verborum vel nunc non satis legitima prorsus turbatur. Cf. adn.

§. 2. *καὶ ἅμα ... ἐπεκηρυκεύετο αὐτοῖς ἀποστῆναι.* Haas.: et simul per legatos iis significabant Byzantini [immo Byzantii] se defectionem facturos. ,,*Τὸ Βυζάντιον* nota figura dicit pro *οἱ Βυζάντιοι.* ... *Ἐπικηρυκεύεσθαι* porro cum dativo et infinitivo est VII, 83: *ἐπικηρυκεύεται Γυλίππῳ καὶ Συρακοσίοις εἶναι ἕτοιμος.*" DUK. De hoc verbo explicatum est ad VII, 48, 2. et alibi.

§. 3. *καὶ αἱ μὲν τῶν Πελοποννησίων αὗται νῆες ...* De collocatione *αὗται* pronominis vid. Rost. Gr. §. 98. adn. 3. extr. ,,Locus impeditus. Abrupta est constructio priorum *αἱ μὲν τῶν Π. α. ν.*, quibus non *δέ* respondet, sed *καὶ μετὰ ταῦτα*, et ad illa verbum finitum *ἀφιστᾶσι* pertinet, quod singulari nominativo, partem superioris significanti, instructum est." BRED. Nominativi quidem *αἱ νῆες ... ἀπάρασαι ... χειμασθεῖσαι* appositione partitiva instructi plane Graeci sunt, sed offensioni maxime est, quod *ἀφιστᾶσι* ex grammatica verborum conformatione etiam ad *αἱ μέν* referendum est, quanquam eae naves, quae Miletum redierunt, Byzantium ad defectionem sollicitasse existimari non possunt. Haackius quidem huic loco non dissimilem dicit alterum V, 81, 2. Sed ut haec comprehensio verborum illi similis esset, *χειμασθεῖσαι, αἱ μὲν ... μετὰ Κλεάρχου ὕστερον πάλιν ἦλθον ἐς Μίλητον* scribendum erat. Cf. ibi adn. Thucydides autem participio *χειμασθεῖσαι* inductus videtur, ut proximo *λαβόμεναι* copulam *καί* adderet, quo facto non potuit non *ἦλθον* mutare in *καὶ ἐλθοῦσαι*, post quae in anacoluthon ob proximam interpositionem *Κλέαρχος δὲ ... ἦρχεν* incidit. De *λαβέσθαι* vid. adn. III, 24, 2. *αἱ πλείους* est appositio, de qua vid. Krueg. ad Dion. p. 305. conferens III, 23. *οἱ δ' ἐν τούτῳ οἱ πλείους.* Add. Dobr. ad V, 75. — *Ἑλίξου.* Cf. Xen. Hell. I, 3, 15. Suid. Vales. ad Harpocr. p. 57.

μαχία βραχεῖα γίγνεται πρὸ τοῦ Βυζαντίου ναυσὶν ὀκτὼ πρὸς ὀκτώ.

Ἀλκιβιάδης ὑπὸ Θρασυβούλου ἐς τὴν Σάμον κατάγεται. ὀλοφυρμοὶ καὶ

81. Οἱ δὲ προεστῶτες ἐν τῇ Σάμῳ καὶ μά- 1
λιστα Θρασύβουλος ἀεί τε τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενος, ἐπειδὴ μετέστησε τὰ πράγματα, ὥςτε κατάγειν Ἀλκιβιάδην, καὶ τέλος ἐπ' ἐκκλησίας ἔπεισε

Cap. 81. §. 1. *ἀεί τε.* Cl. Ven. Pal. It. aliique complures praeter Vat. *καὶ ἀεί τε.* „Recepi *καί* ... Respondet enim hoc *καί* ad verbum finitum *ἔπεισε* referendum sequenti *καὶ ... κατῆγεν*, sicut *ἀεί τε* respondet sequenti *καὶ τέλος.*" HAACK. *καί* Dobr. quoque probavit; sed ambitus verborum eo recepto fit intricatior. De *τέ* cf. adn.

αὐτῆς Cl. Vat. Vall. Bekk., et recte. „Cf. I, 140. init. [et ibi adn.]" DOBR. Vulgo *αὐτοῦ*, in plerisque libris *αὑτοῦ*.

ἐπειδή. D. Vall. *καὶ ἐπειδή.* At cf. ed. mai.

κατάγειν Ἀλκιβιάδην. Vat. *καταγαγεῖν τὸν Ἀλκιβιάδην.*

ἔπεισε. Cass. Aug. Pal. It. Vat. *ἔπεισαν*, quod, quoniam reliqua omnia verba ad solum Thrasybulum relata sunt, ferri non potest. „Bonum esset, si *μετέστη* antea legeretur." KRUEG.

§. 4. *ὀκτὼ πρὸς ὀκτώ.* Octo naves *τὰς ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου* rursus memorari c. 107., quid autem factum sit duabus reliquis ex decem illis, quae Byzantium ad defectionem impulerint, taceri adnotat Arn., docens insuper alibi quoque numeros navium in his postremis capitibus aut Thucydidis aut mss. culpa perturbatos esse, ut c. 99.

Cap. 81. §. 1. *Οἱ προεστῶτες ἐν τῇ Σάμῳ.* Sunt duces, quos creatos esse c. 76. legimus. Add. interpr. Xen. Hell. I, 7, 2. — *ἀεί τε τῆς ...* *Τέ* si germanum est, respondere inter se debent *ἀεί τε τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενος καὶ τέλος ἐπ' ἐκκλησίας*; sed quum ad posterius membrum minus apposita sint illa *τῆς αὐτῆς γνώμης ἐχόμενος*, verum ibi aliud participium additum velis, *ἀεί ποτε τῆς* aut, quod Dobr. coniecit, *ἀεὶ τῆς* malumus. Quorum alterutro reposito *καί* ante *τέλος* positum, quod Dobr. expungi cupit, respondere potest alteri ante *ψηφισαμένων* collocato. — *ἐπ' ἐκκλησίας.* Vulgo invitis membranis *ἀπ' ἐκκλησίας*, atque *ἀπ'* nos olim propter exempla a Duk. et Abr. collata, c. 79: *καὶ δόξαν αὐτοῖς ἀπὸ ξυνόδου, ὥςτε διαναυμαχεῖν*, et c. 97: *ἀφ' ὧν (ἐκκλησιῶν) νομοθέτας ἐψηφίσαντο*, hisque similia (cf. adn. ad c. 79.) retinendum putavimus. Sed „haud facile dixeris ideo hic quoque *ἀπό*, non *ἐπί* scribendum fuisse. Scilicet interest aliquid; in illa enim praepositione causae significatio inest, in hac loci. Itaque si quae constituunt universi, id fieri dici potest *ἀπ' ἐκκλησίας*, *ἀπὸ ξυνόδου*, si quae vero unus aliquis vel suadet vel etiam persuadet, non id facit *ἀπ' ἐκκλησίας*, sed *ἐπ' ἐκκλησίας* vel *ἐν ἐκκλησίᾳ*. Apparet igitur *ἀπ' ἐκκλησίας* dici non potuisse ibi, ubi de uno Thrasybulo agitur. [Cf. Arn.] ... Ipsum *ἐπ' ἐκκλησίας* [cuius exemplum Bloomf. in ed. 2. desiderans *ἐπ' ἐκκλησίᾳ* coniecit] legitur apud Memnon. hist. Heracl. c. 59. et *ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας* apud Polyaen. Strateg. V, 3, 2." HAAS. Diluc. Thuc. p. 63. sq. — *ἔπεισε.* Verbum propiori subiecto accommodatum

τὸ πλῆθος τῶν στρατιωτῶν, καὶ ψηφισαμένων αὐτῶν Ἀλκιβιάδῃ κάθοδον καὶ ἄδειαν, πλεύσας ὡς τὸν Τισσαφέρνην κατῆγεν ἐς τὴν Σάμον τὸν Ἀλκιβιάδην, νομίζων μόνην σωτηρίαν, εἰ Τισσαφέρνην αὐτοῖς μεταστήσειεν ἀπὸ Πελοποννησίων.

μεγαλαυχία αὐτοῦ.

2 γενομένης δὲ ἐκκλησίας, τήν τε ἰδίαν ξυμφορὰν
τῆς φυγῆς ἐπῃτιάσατο καὶ ἀνωλοφύρατο ὁ Ἀλκιβιάδης καὶ περὶ τῶν πολιτικῶν πολλὰ εἰπὼν ἐς ἐλπίδας γε αὐτοὺς οὐ μικρὰς τῶν τε μελλόντων καθίστη καὶ ὑπερβάλλων ἐμεγάλυνε τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν παρὰ τῷ Τισσαφέρνει, ἵνα οἵ τε οἴκοι τὴν ὀλιγαρχίαν ἔχοντες φοβοῖντο αὐτὸν καὶ μᾶλλον αἱ ξυνωμοσίαι διαλυθεῖεν, καὶ οἱ ἐν τῇ Σάμῳ τιμιώτερόν τε αὐτὸν ἄγοιεν καὶ αὐτοὶ ἐπὶ

Τισσαφέρνην. Cass. Aug. Pal. It. *Τισσαφέρνη.* Cf. sd. 50, 2.

§. 2. *ἐπῃτιάσατο* ante *τῆς φυγῆς* ponitur in Vat.

τῶν πολιτικῶν. *τῶν* om. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. C. Gr. B. vett. edd. Bene tamen tuetur Did., quod et respublicas illius temporis designet, et bene respondeat superioribus *τὴν ἰδίαν ξυμφορὰν τῆς φυγῆς*.

γέ om. Vat. Bekk., post *αὐτούς* ponitur in Gr., in *τέ* mutari voluit Reisk. At vid. adn.

μικράς. Vat. Bekk. *σμικράς.* At cf. sd. IV, 13, 4.

ἑαυτοῦ. Vat. *αὑτοῦ* ut rursus §. 3.

αὐτόν. Bekk. hic et paulo post *αὑτόν*, quod hic multo minus placet quam c. 76., ubi cf. adn.

est, ut nonnunquam adeo propiori praedicato reive comparatae. Cf. supra 63, 1. adn. — *κατῆγεν.* Malim *κατήγαγεν*, ut *πλεύσαντες κατήγαγον* II, 33. Cf. tamen de verbis eundi et mittendi adn. I, 26, 1. et de ducendi verbis Held. ad Plut. Timol. p. 484.

§. 2. *ἐς ἐλπίδας γε ... καθίστη.* Spes certe iis haud parvas de rebus futuris iniiciebat (etsi nondum fecit digna eorum exspectationibus). Haec est vis *γέ* particulae. (Cf. tamen sd.) Pluralem *ἐλπίδες* legimus iam I, 69. 84. VII, 25. VIII, 48. De *ἐλπίς τινος πράγματος* vid. Duc. ad h. l., qui confert VII, 77. VIII, 81. Add. VI, 31. extr. — *αἱ ξυνωμοσίαι διαλυθεῖεν.* „Spes Alcibiadis in patriam redeundi non multo ante quidem in his ipsis *ξυνωμοσίαις* sive *ἑταιρίαις*, i. e. optimatium sodalitatibus, positae fuerant. Vid. 48, 4. Verum amicitia eius et optimatium paene eodem tempore videtur desisse, quo iuncta erat; nam Antiphon et eius factio rerum conversionem prorsus sine eo effecerunt, eaque effecta exsules non revocaverunt, ne eo numero Alcibiades includeretur. Vid. 63, 4. 70, 1." ARN., quem vide causas rei explicantem. — *ἄγοιεν*, ducerent, i. e. haberent. Vid. Lob. ad Phryn. p. 419. Vig. p. 222. sq. et hic Arn. —

πλεῖον θαρσοῖεν, οἵ τε πολέμιοι τῷ Τισσαφέρνει ὡς μάλιστα διαβάλλοιντο καὶ [ἀπὸ] τῶν ὑπαρχουσῶν ἐλπίδων ἐκπίπτοιεν. ὑπισχνεῖτο [δ'] οὖν τάδε 3
μέγιστα ἐπικομπῶν ὁ Ἀλκιβιάδης, ὡς Τισσαφέρνης αὐτῷ ὑπεδέξατο ἦ μήν, ἕως ἄν τι τῶν ἑαυτοῦ λείπηται, ἢν Ἀθηναίοις πιστεύσῃ, μὴ ἀπορήσειν αὐτοὺς τροφῆς, οὐδ' ἢν δέῃ τελευτῶντα τὴν ἑαυτοῦ στρωμνὴν ἐξαργυρῶσαι, τάς τε ἐν

πλεῖον. Vat. πλέον. Cf. sd. 53, 3.
θαρσοῖεν. Vat. θαῤῥοῖεν. At cf. sd. VI, 11, 6.
ἀπὸ Cass. Aug. Pal. It. Vat. (Lugd.) Mosqu. Bekk. At cf. adn.
§. 3. δ' οὖν. δ' om. Ven. Gr. E., fortasse recte; explicantur enim verba ἐμεγάλυνε τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν παρὰ τῷ Τισσαφ. De vulg. cf. I, 3, 4.
ἐπικομπῶν. Aug. Pal. It. Vat. prave ἐπικομπεῖν.
ἑαυτοῦ. Vat. αὐτοῦ. Vid. §. 2.
πιστεύσῃ Vat. Bekk. Vulgo πιστεύῃ. At est dicendum si fiduciam conceperit.
ἐξαργυρῶσαι Reg. Cam. Gr. (Lugd.) et, quantum quidem ex Gailii silentio demonstrari potest, etiam omnes Parr. praeter F., item Cl. a man. pr., denique lexicographi. Vat. ἐξαργυριῶσαι. Ceteri libri mss. ἐξαργυρίσαι. Cf. adn.

οἵ τε πολέμιοι ... διαβάλλοιντο. Male Port. et Haas.: ut Tissaphernis hostes in maximam invidiam incurrerent; id quod Alcibiades supra modum amplificata gratia, qua apud Tissaphernem frueretur, efficere nec potuit nec voluit. „Sensus est: et ut hostes maxime contra Tiss. in invidiam adducerentur, s. maximam in Tiss. invidiam conciperent, [quam maximas inimicitias cum Tiss. susciperent.] Sic c. 83. et 109.“ KISTEM. Cf. ibi adn. „et Pflugk. ad Eur. Her. 423.“ KRUEG. „Item Plat. Phaed. p. 67. E. 68. A: ᾧ τε διεβέβληντο [σώματι], τούτου ἀπηλλάχθαι, ubi διεβέβληντο et ἤρων sunt contraria.“ ARN. — [ἀπὸ]... ἐλπίδων ἐκπίπτοιεν. Ἀπό a Bekk. ex optimis libris receptum ferri posse non existimamus. Nam dicitur ἐκπίπτειν ἔκ τινος vel ἐκπίπτειν τινός, ut ἐκπίπτειν ἐκ τῆς δόξης, ἐκ τῶν ἐόντων (vid. Pap. Lex.), et ἐκπίπτειν τῆς προθέσεως, τοῦ καθήκοντος, σωφροσύνης, similia (vid. Steph. Thes. ed. rec. in h. v.). Ἐκπίπτειν ἀπὸ ἐλπίδος Graece non magis dicatur quam Latine a spe excidere, quanquam frequens est a spe (et de spe) decidere, ut hic Valla scripsit.

§. 3. ἐπικομπῶν] ἤγουν κομπωδῶς λέγων. Schol. Cf. adn. IV, 126, 6. — Τὴν ἑαυτοῦ στρωμνὴν ἐξαργυρῶσαι. „ἐξαργυρῶσαι legendum esse docet Etym. [p. 346, 55. Ἐξαργυρῶσαι, οὐκ ἐξαργυρίσαι, Θουκυδίδης.]“ HUDS. Cum Etym. quoniam Suid. Zon. Schol. Demosth. in Orat. de Pace conspirant, his tot auctoritatibus cedendum arbitrato Wassio obsecutus Duker ex nonnullis libris ἐξαργυρῶσαι pro ἐξαργυρίσαι recepit. Super iis, qui de his verbis disputarunt, consule ed. mai. Arnoldus in Bekkeri auctoritate, qui plurimas Atticorum scriptorum membranas inspexerit, acquiescendum ratus ἐξαργυρίζειν [vel potius medium ἐξαργυρίζεσθαι] legi in Isae. Dicaeogen. hered. p. 116. [55, 21.] insuper adnotat. Quaeritur, utrum Thucydides Herodotum, a quo ἐξαργυρῶσαι scriptum esse VI, 86., ubi vid. Valck. et Wessel., certum est, eiusve populares, ut in ὑποκρίνεσθαι, respondere, VII, 44. (ubi vid. adn.) secutus sit, an Atticorum norma fuerit; apud hos enim hac significatione semper ἐξαργυρίζειν dictum esse exemplis Demosth. de Pac. §. 8. et Isaei a Duk. et Arn. allatis, et imitationibus recentiorum, ut Diod. Plut. Dion. Cass. (cf. Steph. Thes. in h. v.), videtur constare. Et quoniam in his scriptoribus est etiam Dio Cassius, imitator Thucydidis, ab hoc quoque ἐξαργυρίσαι scriptum esse veri simile ducimus. „De sententia Abr. comparat Suet. Caes. 33. Xen. Anab. VII, 5, 5.“ HERTL. Barbaram hanc vanitatem fuisse adnotaverat Acacius. „Cf. Xen. Hell. I, 5, 3., ubi Cyrus, ἐὰν δέ, inquit, καὶ ταῦτα ἐκλίπῃ, καὶ τὸν θρόνον κατακόψειν, ἐφ' ᾧ [ex optimis codd. leg. οὗ, etsi alterum habet Plut. Lys. c. 9.] ἐκάθητο, ὄντα ἀργυροῦν καὶ χρυσοῦν. Themist. 309. C: τὰ χρήματά γε ἀφελόμενον ... καὶ νὴ Δία γε τὸν χιτῶνα τὸν τελευταῖον. Add. Aristoph. Lysistr. 114.“ BLOOMF. — Ἀσπένδῳ. Cf. c. 87. Pamphyliae urbem veterem ac nobilem ad Eurymedontem (LX stadia ab eius ostio) fuisse notum est. — πιστεῦσαι. Hic ex ὑπισχνεῖτο affirmandi verbum repetendum est. Cf. adn. IV, 3, 2. — μόνως. G. F. μόνον, quod probat Burg. Μόνως quidem nusquam alibi Thuc., at Xen. Cyr. III, 2, 23. — εἰ αὐτὸς ... ἀναδέξαιτο. „Ἀνωτέρω ὑπεδέξατο, ἀλλ' ἔχει διαφοράν τινα.“ ΔΟΥΚΑΣ. „Herodotum ἀναδέχομαι pro ὑπισχνοῦμαι dicere adnotat Thomas Mag. in ὑφίσταμαι. Sed ἀναδέχεσθαι saepe plus est quam simpliciter promittere et de eo dicitur, qui pro alio spondet ac fideiubet. Adi Budae. Commentar. Ling. Graec. et Casaub. ad Theophr. Charact. c. 12.“ DUK. Recte igitur interpretantur: si ipse

Ἀσπένδῳ ἤδη οὔσας Φοινίκων ναῦς κομιεῖν Ἀθηναίοις καὶ οὐ Πελοποννησίοις· πιστεῦσαι δ' ἂν μόνως Ἀθηναίοις, εἰ αὐτὸς κατελθὼν αὐτῷ ἀναδέξαιτο.
1 82. οἱ δὲ ἀκούσαντες ταῦτά τε καὶ ἄλ- στρατηγὸς οὖν ἀποδει-

εἰ αὐτός. Vat. εἰ ὡς αὐτούς, sicut fortasse etiam Vall. (vid. paulo post), quibus languidioribus verbis probatis ad Alcibiadem spectans pronomen desideraretur. Cass. Aug. It. Pal. εἰ ὡς αὐτός. F. εἰδὼς αὐτός. Ven. Reg. Lugd. Mosqu. K. Ar. Chr. Dan. εἰ σῶς αὐτός. Σῶς et, quod in aliis libris est, ὡς potuisse temere oriri vix credibile est. Cf. Burg. p. 304. Neutrum tamen habet Suidas verba ab ἦ μήν usque ad ἀνετίθεσαν, quod ab editoribus Thucydidis nondum animadversum est, nonnullis omissis afferens in v. Μιλτιάδης.
αὐτῷ. Aug. Ven. Pal. It. Vat. Mosqu. Ar. Chr. Dan. αὐτοῖς. At praestare aliquem non ἀναδέχεσθαί τινι, sed τινά dicitur. Valla mire: si ipsum ad eos reversum excepissent. Fortasse αὐτοῖς ex αὐτός ortum, et totum incisum sic scribendum est: εἰ ὡς αὐτοὺς κατελθὼν αὐτὸς ἀναδέξαιτο.
Cap. 82. §. 1. ἀκούσαντες Bekk. ex plerisque libris. Vulgo et Vat. ἀκούοντες.

χθεὶς τὸ μὲν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν διακωλύει, πορεύεται δὲ ὡς Τισσαφέρνην.

λα πολλὰ στρατηγόν τε αὐτὸν εὐθὺς εἵλοντο μετὰ τῶν προτέρων καὶ τὰ πράγματα πάντα ἀνετίθεσαν, τήν τε παραυτίκα ἐλπίδα ἕκαστος τῆς τε σωτηρίας καὶ τῆς τῶν τετρακοσίων τιμωρίας οὐδενὸς ἂν ἠλλάξαντο· καὶ ἕτοιμοι ἤδη ἦσαν κατὰ τὸ αὐτίκα τούς τε παρόντας πολεμίους ἐκ τῶν λεχθέντων καταφρονεῖν, πλεῖν τε ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ.
ὁ δὲ τὸ μὲν ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν τοὺς ἐγγυτέ- 2
ρω πολεμίους ὑπολιπόντας καὶ πάνυ διεκώλυσε, πολλῶν ἐπειγομένων· τὰ δὲ τοῦ πολέμου πρῶτον ἔφη, ἐπειδὴ καὶ στρατηγὸς ᾕρητο, πλεύσας ὡς Τισσαφέρνην πράξειν. καὶ ἀπὸ ταύτης τῆς ἐκκλη- 3
σίας εὐθὺς ᾤχετο, ἵνα δοκῇ πάντα μετ᾽ ἐκείνου κοινοῦσθαι, καὶ ἅμα βουλόμενος αὐτῷ τιμιώτερός τε εἶναι καὶ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι καὶ στρατηγὸς ἤδη ᾕρηται καὶ εὖ καὶ κακῶς οἷός τέ ἐστιν αὐτὸν ἤδη ποιεῖν. ξυνέβαινε δὲ τῷ Ἀλκιβιάδῃ τῷ μὲν Τισσα-

ἂν ἠλλάξαντο Lugd. Gr. E. vett. edd. Bekk. Vulgo *ἀντηλλάξαντο*. „Oratio particulam *ἄν* videtur requirere." DUK. Itaque tantum dubius haereas, utrum *ἂν ἠλλάξαντο* an *ἂν ἀντηλλάξαντο* praeferas.

κατά. Vat. Lugd. Gr. D. I. E. Laur. K. vett. edd. *διά*. Fortasse utraque praepositio interpretibus debetur; nam *τὸ αὐτίκα* adverbialiter poni solet, velut VI, 57. 69. (*Ἐν τῷ αὐτίκα* IV, 108. VII, 42.)

πλεῖν τε. Vat. Bekk. *καὶ πλεῖν*, ad usitatiores particulas restituendas.

§. 3. *ἵνα*. Cass. Aug. Pal. It. F. Lugd. *ἵνα δέ*, i. e. *ἵνα δή*. Cf. VII, 26, 2.

ἤδη ποιεῖν. Hoc alterum *ἤδη* ex plurimis et optimis libris receptum apud Bekk. inter uncos legitur.

reversus (ex exsilio in patriam) ei (Tissapherni) sponsor fieret. Simul audi pro illis (Athen.). Haec quum scripsissemus in ed. mai., nescimus, quomodo Bloomf. in ed. 2. nos non percepisse *κατελθεῖν* non esse simpliciter redire, sed redire ex exsilio revocatum, criminari potuerit.

Cap. 82. §. 1. *στρατηγὸν ... εἵλοντο*. Cf. Plut. Alc. c. 26. Nep. Alc. c. 5. Iust. V, 3, 6. — *τὰ πράγματα ... ἀνετίθεσαν*. *Ἐπέτρεψαν* II, 65, 4., ubi vid. adn. — *οὐδενός*. De genitivo cf. Matth. Gr. §. 364. Buttm. §. 132. 10. c.). — *πολεμίους ... καταφρονεῖν*. Cf. Matth. Gr. §. 379. adn. 2. et adn. VI, 34, 9.

§. 2. *ὁ δὲ ... διεκώλυσε*. Cf. infra c. 86.

§. 3. *εὐθὺς ᾤχετο*. In tempus breve. Vid. c. 85. — *καὶ εὖ καὶ κακῶς ... ποιεῖν*. Eadem verba Xen. Anab. VII, 3, 17., eandem sententiam saepe legi adnotat Bloomf. Cf. interpr. Xen. Anab. I, 9, 11.

φέρνει τοὺς Ἀθηναίους φοβεῖν, ἐκείνοις δὲ τὸν Τισσαφέρνην.

καινοὶ θόρυβοι τῶν ἐν Μιλήτῳ Πελοποννησίων, οἵ τόν τε Τισσαφέρνην δι' ἔχθρας ἔχουσι, καὶ Ἀστυόχῳ ἐπιτιμῶσιν,

1 83. Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐν τῇ Μιλήτῳ πυνθανόμενοι τὴν Ἀλκιβιάδου κάθοδον, καὶ πρότερον τῷ Τισσαφέρνει ἀπιστοῦντες, πολλῷ δὴ μᾶλλον
2 ἔτι διεβέβληντο. ξυνηνέχθη γὰρ αὐτοῖς, κατὰ τὸν ἐπὶ τὴν Μίλητον τῶν Ἀθηναίων ἐπίπλουν ὡς οὐκ ἠθέλησαν ἀνταναγαγόντες ναυμαχῆσαι, πολλῷ

Cap. 83. §. 1. *Ἀλκιβιάδου*. Vat. *τοῦ Ἀλκιβιάδου*.

§. 2. *κατὰ τόν*. Vulgo *καὶ τόν*. „Non intelligo, quo [in hac scriptura] referendus sit accusativus *ἐπίπλουν*, et puto aliquid excidisse ante *τὸν ἐπί*, fort. *μετά*, post, vel *κατά*, ut videtur voluisse Portus, qui hic interpretatur quo tempore." DUK. *μετὰ τόν* Bekk. Cf. adn.

Cap. 83. §. 1. *καὶ πρότερον*, iam antea. „Cf. VI, 88." KRUEG. — *διεβέβληντο*. „Thomas Mag. eadem sententia, qua Schol., exponit *διαβεβλημένως εἶχον πρὸς αὐτόν, κακὸν αὐτὸν ἡγοῦντο*. Ad eandem significationem pertinet quod Casauboni, pater ad Strab. XVII. p. 792. et filius ad Epictet. Enchirid. c. 52., adnotant *διαβάλλεσθαι* interdum esse odio habere; quam ab hoc loco non alienam esse ex eo patet, quod paulo post verbo *μισεῖσθαι* utitur Thucydides. Add. infra c. 109." DUK. *Διαβάλλειν* esse proprie collidere [immo disiicere, nam collidere est *ξυγκρούειν*, ut I, 44, 2.], *Zerrüttung* [*Zerwürfniss*] *anrichten*, [omnino inimicum reddere,] ideoque *διαβάλλεσθαί τινι sich mit einem überwerfen*, [inimicum alicui fieri, odisse aliquem,] docet Heilm. Cf. Wessel. ad Diod. Sic. t. I. p. 104. et ad Herodot. VI, 64. Wyttenb. ad Plut. Mor. p. 299. ac supra ad c. 81.

§. 2. *κατὰ τὸν ἐπὶ τὴν Μίλητον τῶν Ἀθηναίων ἐπίπλουν*. Vid. c. 79. extr. „Accidit, ut Tissaphernes, quum illi noluissent pugnare, quo tempore Athenienses ... ivissent, multo languidior factus ... eadem opera incenderet invidiam [propr. *he had made some progress in their dislike*. ARN.], qua iam ante laborabat. De hoc usu particulae *καί* vid. Pors. Opusc. p. 382 — 383. et supra IV, 92." DOBR. *Κατά* sibi omnino meliorem correctionem quam a Bekkero nunc receptum *μετά* videri, sive cum *γενόμενον* iungatur, sive cum *ἠθέλησαν*, adnotat Arn. Quod de illo concedere non possumus; neque enim solo eo tempore, quo Miletum advecti sunt Athenienses, sed ab eo tempore et post id, quum spernere Peloponnesios coepisset, Tissaphernes languidior ad stipendium persolvendum factus esse existimandus est. Quoniam vero *μετά* in *καί* corrumpi potuisse non videtur, *κατά* autem sexcenties cum *καί* confundi constat, comma post *ἐπίπλουν* delevimus. Ceterum audiamus etiam Schol.: *τῶν Ἀθηναίων ἐπιπλευσάντων [τῇ] Μιλήτῳ καὶ βουλομένων διαναυμαχεῖν τοῖς Πελοποννησίοις, τῶν δὲ Πελοποννησίων οὐκ ἀντιταχθέντων αὐτοῖς, ἀλλ᾽ ἀποδειλιασάντων, ὁ Τισσαφέρνης, καταφρονήσας αὐτῶν, πολλῷ*

ἐς τὴν μισθοδοσίαν τὸν Τισσαφέρνην ἀῤῥωστότε-
ρον γενόμενον καὶ ἐς τὸ μισεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν
πρότερον ἔτι τούτων διὰ τὸν Ἀλκιβιάδην ἐπιδε-
δωκέναι. καὶ ξυνιστάμενοι κατ' ἀλλήλους οἷάπερ 3
καὶ πρότερον οἱ στρατιῶται ἀνελογίζοντο, καί τι-
νες καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἀξίων λόγου ἀνθρώπων,
καὶ οὐ μόνον τὸ στρατιωτικόν, ὡς οὔτε μισθὸν
ἐντελῆ πώποτε λάβοιεν, τό τε διδόμενον βραχύ,
καὶ οὐδὲ τοῦτο ξυνεχῶς· καὶ εἰ μή τις ἢ διαναυ-
μαχήσει, ἢ ἀπαλλάξεται ὅθεν τροφὴν ἕξει, ἀπολεί-
ψειν τοὺς ἀνθρώπους τὰς ναῦς· πάντων τε Ἀστύ-
οχον εἶναι αἴτιον ἐπιφέροντα ὀργὰς Τισσαφέρνει

ἔτι. Cass. Aug. Pal. It. Vat. *εἰ ἔτι*, in quo *εἰ* fortasse latet *δή*. F. *ἐςέτι*, Reg. Lugd. I. Mosqu. K. m. Ar. Chr. *εἰςέτι*, quod ferri non potest. Cf. ed. mai.

§. 3. *κατ' ἀλλήλους* Vat. Bekk. Vulgo *πρὸς ἀλλήλους*. Sed *κατά* hanc notionem habenti *ξυνίστασθαι* verbo additum legimus II, 88., *πρός* autem ibi, ubi valet se adiungere alicui parti, ut I, 1. 15. al.

ἀξίων λόγου. Cass. Aug. Pal. It. Vat. F. Mosqu. *ἀξιολόγων*, quod ab interpretibus proficisci potuit.

ἢ διαναυμαχήσει. Pal. It. Vat. *ἰδίᾳ ναυμαχήσει*, Aug. *ἴδια ναυμαχήσει*. Haasius Lucubr. p. 3. *ἤδη ναυμαχήσει* aut etiam *ἤδη διαν.* legi vult; sed *ἰδίᾳ ναυμ.* recentiore appellatione literarum orta sunt ex *ἢ διαναυμ.*

ἕξει. Cass. Aug. Pal. It. D. *ἕξειν*, quod recepit Goell. At relativa enunciatio hic quum non proxime ex infinitivo pendeat, sed ex conditionali huic addita, infinitivo vix efferatur. Vat. *ἕξοι*, quod commendat Burg.

ὀκνηρότερον ἤπερ πρότερον παρεῖχεν αὐτοῖς τὸν μισθόν. τοῖς οὖν Πελοποννησίοις καὶ πρότερον μισοῦσιν αὐτὸν ὡς φθείροντα τὰ πράγματα συνέβη τότε, διὰ τὸ μὴ προθύμως μισθοδοτεῖν, ἐπιτεῖναι τὸ ἐς αὐτὸν μῖσος. — *ἀῤῥωστότερον γενόμενον.* Similiter vi translata in Isocr. Panath. legi *τὴν δὲ φύσιν εἰδὼς πρὸς μὲν τὰς πράξεις ἀῤῥωστοτέραν καὶ μαλακωτέραν* adnotat Bloomf. Cf. adn. III, 15, 2. — *ἐπιδεδωκέναι.* Cf. paulo ante Arn. et adn. VI, 60, 2.

§. 3. *καὶ πρότερον.* Cf. c. 78. — *τίς.* Cf. adn. IV, 13, 4. V, 14, 4. — *ἀπαλλάξεται ὅθεν*] *ἤγουν ἀποστήσεται εἰς τόπον ὅθεν.* Schol. — *ὅθεν ... ἕξει.* „Spectat ad promissa Pharnabazi." HIER. MUELL. In *ἕξει* ideo haeret Arn., quia singularis ad infinitum *τίς* in enunciatione alteri subiecta non bene referri posse videatur. Vid. tamen I, 42. et ibi adn. — *ἐπιφέροντα ὀργάς*] *τὸ ἐπιφέρειν ὀργὴν ἐπὶ τοῦ χαρίζεσθαι καὶ συγχωρεῖν ἔταττον οἱ ἀρχαῖοι. μάρτυς Κρατῖνος ἐν Χείρωνι* [*Χείρωσι* coniicit Lucas in Specim. observat. in difficiliora quaedam fragmenta Cratini p. 5. sqq. Cratini verba disponens], *λέγων τὴν μουσικὴν ἀκορέστους ἐπιφέρειν ὀργὰς βροτοῖς σώφροσιν.* Schol. Longe aliter legi *ἐπιφέρειν τὴν*

1 διὰ ἴδια κέρδη. 84. ὄντων δ' αὐτῶν ἐν τοιούτῳ
ἀναλογισμῷ, ξυνηνέχθη καὶ τοιόςδε τις θόρυβος
2 περὶ τὸν Ἀστύοχον. τῶν γὰρ Συρακοσίων καὶ
Θουρίων ὅσῳ μάλιστα καὶ ἐλεύθεροι ἦσαν τὸ
πλῆθος οἱ ναῦται, τοσούτῳ καὶ θρασύτατα προς-
πεσόντες τὸν μισθὸν ἀπῄτουν. ὁ δὲ αὐθαδέστε-
ρόν τέ τι ἀπεκρίνατο καὶ ἠπείλησε καὶ τῷ γε
Δωριεῖ ξυναγορεύοντι τοῖς ἑαυτοῦ ναύταις καὶ
3 ἐπανήρατο τὴν βακτηρίαν. τὸ δὲ πλῆθος τῶν

ὃς Δωριεῖ πληγὰς ἀφρόνως ἀπειλεῖ.

Cap. 84. §. 2. *τῶν γάρ.* Vat. *τῶν δέ.* *Γάρ* om. Reg. D. I. Ar. Chr. Dan. At vid. Matth. Gr. §. 615. 2. p. 1466. sq.

ὀργήν Ep. ad Rom. 3, 5. adnotat Bau., qui perversa quaedam addit, vidit tamen *ὀργάς* hic debere esse animi impetus, studia. Cf. adn. I, 130. 140. Add. Vig. p. 124. sq. et hic Bloomf., qui comparat exempla Dion. Ant. 434, 11. Aesch. Eum. 846. Eur. Bacch. 1301. (1337.) Interpretatur *accommodating* (quod non sonat Graecum *ἐπιφέρειν*) *his humour.* — *διὰ ἴδια κέρδη.* „Vid. c. 50." DID.

Cap. 84. §. 1. *ἀναλογισμῷ.* Cf. III, 36, 4. et *ἀνελογίζοντο* 83, 3.

§. 2. *ὅσῳ μάλιστα.* Respondent inter se *ὅσῳ μάλιστα καὶ ἐλεύθεροι ... τοσούτῳ καὶ θρασύτατα.* Cf. Matth. Gr. §. 462. et de duplici *καί* Rost. Gr. §. 134. 5. e) α). — *τὸ πλῆθος οἱ ναῦται.* „Vix crediderim utrumque a Thuc. esse, sed alterum *οἱ ναῦται* ex interpretatione ortum mihi videtur." HAACK. „Cf. [tamen contraria verba] §. 2." KRUEG. Significantur plerique nautae. Sed quaeritur, sitne nominativus *πλῆθος* secundum Matth. Gr. §. 428. 5. an accusativus secundum §. 425. Hoc probant Bloomf. et Arn., ex quibus hic *τὸ πλῆθος τῶν ναυτῶν* planius fore, sed de vi verborum *οἱ ναῦται ἐλεύθεροι ἦσαν τὸ πλῆθος* (maxima ex parte) non videri dubitari posse adnotat. — *Δωριεῖ.* Cf. adn. III, 8. VIII, 35. — *ἐπανήρατο τὴν βακτηρίαν*] *ἀντὶ τοῦ ἐπανετείνατο ὡς πλήξων.* Schol. „Graecorum ducibus *βακτηρία*, baculus, sicut Romanis centurionibus vitis, gestamen et insigne fuit. Clearchus a Xenophonte ita describitur II. Ἀναβασ. [3. 11.]: *ἐν μὲν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ δόρυ ἔχων, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ βακτηρίαν.*" HUDS. „Sequitur Lipsium V. de Milit. Rom. 18., cuius sententiam ut non reiicio, ita neque pro certissima habeo, donec hoc etiam de aliis Graecis, non de Lacedaemoniis tantum, ostensum fuerit. Nam mos erat Lacedaemoniis baculos gestare; de quo Casaubonus ad Theophr. Charact. c. 5. Sic de Eurybiade, rege [immo duce] Lacedaemoniorum, Plutarchus in Themist. p. 214. [c. 11.]: *ἐπαραμένου δὲ τὴν βακτηρίαν ὡς πατάξοντος, ὁ Θεμιστοκλῆς ἔφη· πάταξον μέν, ἄκουσον δέ.*" DUK. De raro verbo *ἐπαναίρειν*, pro quo intentare Lat. recte dixeris, vid. Bloomf., qui citat Valck. ad Herodot. VIII, 59. et Tittm. ad Zon. in *ἐπανήρατο.* Quod attinet ad rem, „legimus etiam in Plut. Nic. c. 19. *διὰ παρουσίαν ἑνὸς τρίβωνος καὶ βακτηρίας Λακωνικῆς.*" DID. „Cf. Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 243. [ed. 2. I. p. 264.]" GOELL.

στρατιωτῶν ὡς εἶδον, οἷα δὴ ναῦται, ὥρμησαν ἐκραγέντες ἐπὶ τὸν Ἀστύοχον, ὥςτε βάλλειν· ὁ δὲ προϊδὼν καταφεύγει ἐπὶ βωμόν τινα· οὐ μέντοι ἐβλήθη γε, ἀλλὰ διελύθησαν ἀπ' ἀλλήλων.

οἱ Μιλήσιοι τὸ ἐν τῇ πόλει Τισσαφέρνους φρούριον αἱροῦσιν, ὅπερ Λίχας ἀποδοκιμάζει.

Ἔλαβον δὲ καὶ τὸ ἐν τῇ Μιλήτῳ ἐνῳκοδομημένον τοῦ Τισσαφέρνους φρούριον οἱ Μιλήσιοι λάθρα ἐπιπεσόντες καὶ τοὺς ἐνόντας φύλακας αὐτοῦ ἐκβάλλουσι. ξυνεδόκει δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις ταῦτα, καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς Συρακοσίοις. 4

ὁ μέντοι Λίχας οὔτε ἠρέσκετο αὐτοῖς, ἔφη τε χρῆναι Τισσαφέρνει καὶ δουλεύειν Μιλησίους καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐν τῇ βασιλέως τὰ μέτρια καὶ 5

§. 3. ἐκραγέντες Cass. Aug. It. Vat. F. In Pal. ἐκραγόντες. Lugd. ἐκκραγέντες. Mosqu. ἐγκραγέντες. Vulgo et Bekk. ἐγκραγόντες. Et ἐγκράζειν quidem non spernendum (cf. Aristoph. Plut. v. 428. et Did.), sed ἐκρήγνυσθαι quoque aptum. Cf. adn. Hoc igitur recepimus, quod et optimarum membranarum auctoritate nititur, et rarissimum verbum est.

Add. Sinten. ad Plut. Them. l. d. Haeremus autem paululum in καί posito post καὶ ... γέ, atque adeo.

§. 3. οἷα δὴ ναῦται. Simul audi ὄντες. Cf. Matth. Gr. §. 568. „Ἀκρατεῖς δηλονότι." ΔΟΥΚΑΣ. Cf. c. 72. extr. et Eur. Hec. v. 607. ἀκόλαστος ὄχλος ναυτική τ' ἀναρχία Κρείσσων πυρός. — ἐκραγέντες. Ἐκρήγνυσθαι dicitur de eo, qui verbis aliquem aggreditur, graviter increpat (cf. Herodot. VI, 129.), et est omnino nostrum *losbrechen*. Et Bloomfieldius quidem id concedit, sed hic simpliciter clamare, non increpare (Astyochum) dicendum fuisse affirmat; sed id sumpsit, non demonstravit. (Suspicionem a Dione hic ἐκκραγόντες lectum esse nunc tacitus improbavit ἐκκράζειν adnotans verbum esse recentius.) — ὥςτε βάλλειν. Sine ὥςτε 75, 1., ubi vid. adn. — ἐπὶ βωμόν. Usitatum refugium et praesidium. Cf. IV, 98, 6. ibique adn., hic Wass. et interpr. Terent. Heaut. V, 2, 22.

§. 4. τὸ ἐν τῇ Μιλήτῳ ... φρούριον. „Ἐπειδὴ γὰρ κατὰ τὰς σπονδὰς [c. 58.] ἡ Μίλητος ἐγίγνετο ὑπὸ Τισσαφέρνει, διὰ τοῦτο προλαβὼν οὗτος μετὰ τὴν ἀπόστασιν αὐτῶν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων φρούριον ἐν αὐτῇ ᾠκοδόμησε, καὶ φύλακας ἔταξεν· ἀλλ' οἱ Μιλήσιοι ἄχθεσθαι δοκοῦσι τοῖς πεπραγμένοις, εἰ ὑπὸ Τισσαφέρνει γένοιντο, δουλείαν ἀντὶ δουλείας μεταλαβόντες, βαρβαρικὴν μάλιστα ἀντὶ τῆς Ἑλληνικῆς." ΔΟΥΚΑΣ. Cf. quae Antandri evenisse legimus c. 108.

§. 5. Λίχας. Tunc foederibus standum ratus, etsi priora ipse improbaverat. Cf. c. 43. 52. — καὶ δουλεύειν. Καί refertur ad id, quod ante ἐπιθεραπ. legitur. — τὰ μέτρια. Cf. adn. IV, 19, 4. Ceterum dubitari potest, utrum ad ambo membra pertineat, an, ubi certe magis necessarium est, ad δουλεύειν. Illo modo intellexit iam Valla (inservire atque obsequi Tissapherni in iis, quae moderata essent) et post eum

ἐπιθεραπεύειν, ἕως ἂν τὸν πόλεμον εὖ θῶνται. οἱ δὲ Μιλήσιοι ὠργίζοντό τε αὐτῷ καὶ διὰ ταῦτα καὶ [δι'] ἄλλα τοιουτότροπα, καὶ νόσῳ ὕστερον ἀποθανόντα αὐτὸν οὐκ εἴασαν θάψαι οὗ ἐβούλοντο οἱ παρόντες τῶν Λακεδαιμονίων.

Μινδάρου ναυάρχου ἀφικομένου, Ἀστύοχος ξὺν Τισσαφέρνους τε πρεσβευτῇ καὶ Ἑρμοκράτει καὶ Μιλησίοις τισὶν ἀποπλεῖ.

1 85. Κατὰ δὴ τοιαύτην διαφορὰν ὄντων αὐτοῖς τῶν πραγμάτων πρός τε τὸν Ἀστύοχον καὶ τὸν Τισσαφέρνην, Μίνδαρος διάδοχος τῆς Ἀστυόχου ναυαρχίας ἐκ Λακεδαίμονος ἐπῆλθε καὶ παραλαμβάνει τὴν ἀρχήν· ὁ δὲ Ἀστύοχος ἀπέπλει.

2 ξυνέπεμψε δὲ καὶ Τισσαφέρνης αὐτῷ πρεσβευτὴν τῶν παρ' ἑαυτοῦ, Γαυλίτην ὄνομα, Κᾶρα δίγλωσσον, κατηγορήσοντα τῶν τε Μιλησίων περὶ τοῦ φρουρίου καὶ περὶ αὑτοῦ ἅμα ἀπολογησόμενον, εἰδὼς τούς τε Μιλησίους πορευομένους ἐπὶ καταβοῇ τῇ αὑτοῦ μάλιστα καὶ τὸν Ἑρμοκράτην μετ'

§. 5. δι' ἄλλα. δι' om. Vat. Vall. Bekk. Cf. tamen sd. 75, 1. Et in eodem Vat. solo alterum ἐκ omittitur 91, 2., contra διά iteratur c. 87. init. et ἐς c. 97. Et placet hic iterata praepositio. Cf. quae de Latinis explicat Kuehn. ad Cic. Tusc. I, 12, 27.

Cap. 85. §. 1. τὸν Ἀστύοχον καὶ τὸν Τισσαφέρνην. Vat. Vall. τὸν Τισσαφέρνην καὶ τὸν Ἀστύοχον. Sed c. 78. similiter ὑπό τε Ἀστυόχου καὶ Τισσαφέρνους.

ναυαρχίας. Vat. I. ναυμαχίας. Cf. sd. c. 20.

§. 2. αὑτοῦ Aug. Cl. Reg. Lugd. Gr. al., in Cass. et Pal. αυτοῦ sine spiritu, vulgo et Bekk. αὐτοῦ. Utrumque ferri posse apparet ex adn. I, 17. et sd. 76, 2.

τῇ αὑτοῦ. Haack. et Bekk. τῇ αὐτοῦ. Vat. et Reg. τῇ ἑαυτοῦ. Vid. modo adn.

plerique. — ἐπιθεραπεύειν hac vi rarum esse, sed semel apud Dion. Cass. inveniri adnotat Bloomf. Aliter legimus c. 47. — εὖ θῶνται. De εὖ θέσθαι vid. Hemsterh. ad Luci. Necy. 20. et adn. ad I, 82, 6., ubi ponere bellum Latinos quoque dicere iam adnotavimus. Vid. Kritz. ad Sal. Iug. 112, 1. — οὐ ἐβούλοντο. „Fortasse in urbis loco quodam conspicuo, ut Brasidam." BLOOMF. At hunc cur ita humarent, causam idoneam fuisse apparet ex adnot. V, 11.

Cap. 85. §. 1. Μίνδαρος ... ἐπῆλθε. Cf. praeter Ind. nom. Diod. Sic. XIII, 38. et Xen. Hell. I, 1, 4. sqq. deque eius morte ibi c. 18.

§. 2. Κᾶρα δίγλωσσον. Cf. adn. ad IV, 109. et Valck. ad Herodot. VIII, 133., qui ut Cares fuisse διγλώσσους doceret, praeter hoc attulit exempla hominis e Caria a Mardonio ad oracula Graecorum missi et Cyri minoris, qui cum Graecis ducibus agens Caribus uteretur interpretibus in Xenoph. Anab. Iidem cur ad hoc munus idonei fuerint, explicat Arn. ad h. l. Cf. ed. mai. — καταβοῇ. Cf.

αὐτῶν, ὃς ἔμελλε τὸν Τισσαφέρνην ἀποφαίνειν
φθείροντα τῶν Πελοποννησίων τὰ πράγματα με-
τὰ Ἀλκιβιάδου καὶ ἐπαμφοτερίζοντα. ἔχθρα δὲ 3
πρὸς αὐτὸν ἦν αὐτῷ ἀεί ποτε περὶ τοῦ μισθοῦ
τῆς ἀποδόσεως· καὶ τὰ τελευταῖα φυγόντος ἐκ Συ-
ρακουσῶν τοῦ Ἑρμοκράτους καὶ ἑτέρων ἡκόντων
ἐπὶ τὰς ναῦς τῶν Συρακοσίων ἐς τὴν Μίλητον
στρατηγῶν, Ποτάμιδος καὶ Μύσκωνος καὶ Δη-
μάρχου, ἐνέκειτο ὁ Τισσαφέρνης φυγάδι ὄντι ἤδη
τῷ Ἑρμοκράτει πολλῷ ἔτι μᾶλλον καὶ κατηγόρει
ἄλλα τε καὶ ὡς χρήματά ποτε αἰτήσας αὐτὸν καὶ
οὐ τυχὼν τὴν ἔχθραν οἱ πρόθοιτο. ὁ μὲν οὖν 4
Ἀστύοχος καὶ οἱ Μιλήσιοι καὶ ὁ Ἑρμοκράτης
ἀπέπλευσαν ἐς τὴν Λακεδαίμονα· ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης
διεβεβήκει πάλιν ἤδη παρὰ τοῦ Τισσαφέρνους ἐς
τὴν Σάμον.

86. Καὶ οἱ ἐκ τῆς Δήλου ἀπὸ τῶν τετρακο- 1

§. 3. φυγόντος. Vat. διαφυγόντος, quod de exsule repudiandum.
ὁ Τισσαφέρνης. ὁ om. Vat.
αὐτόν. Bekk. αὑτόν. In nonnullis mediocribus aut malis libris ἑαυτόν. Vid. ad §. 2.
πρόθοιτο Aug. Pal. It. Vat. Mosqu. Vulgo et Bekk. προθεῖτο. Cf. sd. VI, 10, 5. Gr. προςθεῖτο, quod Reisk. commendavit, et F. πρόςθοιτο, quod Kruegero verisimilius videtur. At cf. Wessel. ad Herodot. IV, 65. et adn.

§. 4. ὁ Ἑρμοκράτης. ὁ om. Vat. contra concinnitatem.

adn. I, 73, 1. — ἐπαμφοτερίζοντα. „De verbo ἐπαμφοτ. Abr. in Auct. laudavit Ruhnken. ad Tim. gloss. Plat. [p. 107.]" BECK. Cf. Krueg. ad Dion. p. 321. et Pap. Lex. et ἐπ' ἀμφότερα ἔχειν supra VII, 48, 3.

§. 3. αὐτὸν ... αὐτῷ. Αὐτόν ad Tissaphernem, αὐτῷ ad Hermocratem videri referendum esse probat Krueg. l. d. — τὰ τελευταῖα. Vid. adn. I, 24, 5. — φυγόντος ἐκ Συρακουσῶν τοῦ Ἑρμοκράτους. Vid. Xen. Hell. I, 1, 31. Cf. Mitf. Hist. Gr. IV. p. 388. sqq. et Krueg. p. 322. — Ποτάμιδος ... Δημάρχου. „Horum omnium diserte meminit Xenophon lib. I. τῶν Ἑλληνικῶν [I, 29.]" HUDS. — αὐτὸν (τὸν Τισσαφέρνην). — οὐ τυχὼν (τῶν χρημάτων). — τὴν ἔχθραν οἱ πρόθοιτο. „Significat inimicitias et simultates adversus se suscepisse. Quod referri potest ad προτίθεμαι, in animo mihi propono, statuo s. constituo faciendum esse." STEPH. in Thes. v. προτιθ. Praeferre, confiteri, deterius interpretari videtur Arn. conferens προτίθεσθαι ἀνδραγαθίαν II, 42, 3. Add. sd.

§. 4. πάλιν. Ut iam supra c. 81. Rursus abierat c. 82.

Cap. 86. §. 1. οἱ ... πρεσβευταί. Vid. c. 72. et (ubi ipsa vox πρεσβευταί affuit) c. 77. — παραμυθησομένους. Cf. adn. 72, 1. — ἀναδιδάξοντας. „Videtur ἀναδιδάσκειν hic esse edocere quempiam de aliqua re secus, quam edoctus fuerat, [i. e. dedocere]." STEPH. „Cf. Valck. ad Herodot. VIII, 63." GOELL. „Stephani interpretatio huius vocabuli ad ea pertinet, quae c. 74. de Chaerea narrantur. Sed si Thucydides ordinem temporis secutus est, non potest eo referri. [Quod deinde pluribus ex c. 72. et 77. demonstratur.] Et ἀναδιδάσκω saepe nihil aliud est quam perdoceo, edoceo. Thuc. III, 97. Aristoph. Equ. v. 152. et ibid. v. 202. et 1042." DUK. Cf. I, 32. Simplex διδάξαι de his legatis positum est c. 72. Eadem duplex vis subiicitur verbo ἀναπείθειν. Cf. adn. ad I, 140.

§. 2. ἐβόων, vociferando iubebant, *forderten laut.*

§. 3. οὔθ' ἵνα. Malo οὐδ' ἵνα, ut ad prius οὔτε demum τέ in τῶν τε referatur. Nam urbis pernicies et proditio minus bene distinguuntur, quia illa cum hac cohaeret, atque οὐδ' legendum esse apparet etiam e c. 72., ubi duo tantum mandata his legatis dantur, quorum alterum respondet verbis ὡς οὔτε ..., alterum his τῶν τε πεντακιςχιλίων ὅτι cet. — ἐξεῖναι in infinitivo sine ἄν ita dictum esse, ut ἐξῆν scribi soleret, adnotat Krueg. — ὅτε ἐςέβαλον. Οἱ πολέμιοι. De re vid. c. 71. — τῶν τε πεντακιςχιλίων ... μεθέξουσιν. Non recte Haasius: et futurum, ut, quotquot e quinque millium numero essent, per vices dignitatis participes essent; nusquam enim legitur illud dignitatis. „Intelligo omnes deinceps, suo quemque loco, participem, socium, partem fore quinque millium, in eorum numerum suo tempore recipiendum et cooptandum vel allegendum." BAU. De vv. ἐν τῷ μέρει cf. adn. IV, 11, 3., de ὅτι postposito adn. I, 10, 2. Add. infra 89, 1. Ceterum mutarunt legati aliquantum mandatum c. 72. — αὐτῶν] τῶν στρατιωτῶν. Gl.

σίων πρεσβευταί, οὓς τότε ἔπεμψαν παραμυθησο-
μένους καὶ ἀναδιδάξοντας τοὺς ἐν τῇ Σάμῳ, ἀφι-
κνοῦνται παρόντος τοῦ Ἀλκιβιάδου, καὶ ἐκκλησίας
2 γενομένης λέγειν ἐπεχείρουν. οἱ δὲ στρατιῶται τὸ
μὲν πρῶτον οὐκ ἤθελον ἀκούειν, ἀλλ' ἀποκτείνειν
ἐβόων τοὺς τὸν δῆμον καταλύοντας· ἔπειτα μέντοι
3 μόλις ἡσυχάσαντες ἤκουσαν. οἱ δ' ἀπήγγελλον,
ὡς οὔτε ἐπὶ διαφθορᾷ τῆς πόλεως ἡ μετάστασις
γένοιτο, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίᾳ, οὔθ' ἵνα τοῖς πολεμίοις
παραδοθῇ· (ἐξεῖναι γάρ, ὅτε ἐςέβαλον ἤδη σφῶν
ἀρχόντων, τοῦτο ποιῆσαι·) τῶν τε πεντακιςχιλίων
ὅτι πάντες ἐν τῷ μέρει μεθέξουσιν, οἵ τε οἰκεῖοι
αὐτῶν οὔθ' ὑβρίζονται, ὥςπερ Χαιρέας διαβάλλων

Cap. 86. §. 1. καὶ ἀναδιδάξοντας om. Vat. At cf. adn.
§. 3. γένοιτο. Vat. Bekk. γίγνοιτο, quod de re perfecta ferri non potest. Cf. c. 72., ubi ei respondet κατέστη, et Madv. Synt. §. 134. Cass. Aug. Pal. It. aliique nonnulli γίνεται.

ἀπήγγειλεν, οὔτε κακὸν ἔχουσιν οὐδέν, ἀλλ᾽ ἐπὶ
τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἕκαστοι κατὰ χώραν μένου-
σιν. ἄλλα τε πολλὰ εἰπόντων οὐδὲν μᾶλλον ἐςή- 4
κουον, ἀλλ᾽ ἐχαλέπαινον, καὶ γνώμας ἄλλοι ἄλλας
ἔλεγον, μάλιστα δὲ ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν. καὶ
ἐδόκει Ἀλκιβιάδης πρῶτον τότε καὶ οὐδενὸς ἔλασ-
σον τὴν πόλιν ὠφελῆσαι· ὡρμημένων γὰρ τῶν ἐν
Σάμῳ Ἀθηναίων πλεῖν ἐπὶ σφᾶς αὐτούς, ἐν ᾧ
σαφέστατα Ἰωνίαν καὶ Ἑλλήςποντον εὐθὺς εἶχον
οἱ πολέμιοι, κωλυτὴς γενέσθαι. καὶ ἐν τῷ τότε 5
ἄλλος μὲν οὐδεὶς ἂν ἱκανὸς ἐγένετο κατασχεῖν τὸν
ὄχλον, ἐκεῖνος δὲ τοῦ τ᾽ ἐπίπλου ἔπαυσε, καὶ τοὺς
ἰδίᾳ τοῖς πρέσβεσιν ὀργιζομένους λοιδορῶν ἀπέ-
τρεπεν. αὐτὸς δὲ ἀποκρινάμενος αὐτοῖς ἀπέπεμ- 6

§. 4. πρῶτον Vat. F. (Lugd.) D. I. Bekk., F. D. I. post τότε. Vulgo πρῶτος, quod fortasse servandum est. Vid. adn.

§. 5. ἔπαυσε. Meliores libri praeter Vat. male παύσας.

Lugd. — ὥςπερ ... ἀπήγγειλεν. Vid. c. 74. — ἔχουσιν. I. e. ὑπομένουσιν, sustinent. Cf. Abr.

§. 4. ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ πλεῖν. Cf. Plut. Alc. c. 26. — πρῶτον. Goeller vult esse prima vice, primo, quaerens, quando unquam in superioribus Alcibiades reipublicae profuerit. Audi ipsum respondentem VI, 16. et cogita, quantum Peloponnesios apud Tissaphernem criminando populares adiuverit. Quare vulgatum πρῶτος retineri debuisse videatur, quod significaret Alcibiadem primum, i. e. unum omnium maxime, profuisse. Et Plutarchus in verbis paulo post adscriptis μόνος ἢ μάλιστα dixit. Neque obstat quod sequitur ἔλασσον. Vid. adn. III, 4, 2. VIII, 48, 6. Legi tamen interdum adverbium πρῶτον, ubi adiectivum exspectetur, vidimus ad I, 53, 2., et πρῶτον ὠφελῆσαι fortasse valet primum, i. e. maximum, beneficium contulisse. In qua defensione nunc acquievit Bloomf., qui olim vim huius πρῶτον fidei historiae vix congruere dixerat. — οὐδενὸς ἔλασσον. Cf. adn. II, 94. Πρῶτον καὶ οὐδενὸς ἔλασσον comparaveris cum μέγιστον καὶ ἐν τοῖς πρῶτον VII, 24. et similibus. Cf. adn. VII, 19, 2. — ἐν ᾧ. „I. e. ὅπερ εἰ ἐποίησαν." AE. PORT. „Vid. Vig. Idiot. c. 9. sect. 3. [p. 607.]" HUDS. Cf. adn. III, 84, 2. VI, 55, 3. De re Plut. l. d.: εἰ γὰρ ἄραντες ἀπέπλευσαν οἴκαδε, τοῖς μὲν πολεμίοις εὐθὺς ἔχειν ὑπῆρχεν ἀμαχεὶ Ἰωνίαν ἅπασαν, Ἑλλήςποντον καὶ τὰς νήσους, Ἀθηναίοις δὲ πρὸς Ἀθηναίους μάχεσθαι τὸν πόλεμον εἰς τὴν πόλιν ἐμβαλόντας· ὃ μόνος ἢ μάλιστα μὴ γενέσθαι διεκώλυσεν ὁ Ἀλκιβιάδης. — σαφέστατα ... εἶχον. Σαφέστ᾽ ἂν frustra coniecit Dobr. Vid. Matth. Gr. §. 508. adn. 5. Krueg. §. 53. 10. adn. 5. Stallb. ad Plat. conv. c. 15. et adn. ad III, 84, 2.

πεν, ὅτι τοὺς μὲν πεντακιςχιλίους οὐ κωλύοι ἄρ-
χειν, τοὺς μέντοι τετρακοσίους ἐκέλευεν ἀπαλλάσ-
σειν αὐτοὺς καὶ καθιστάναι τὴν βουλήν, ὥςπερ
καὶ πρότερον, τοὺς πεντακοσίους· εἰ δὲ ἐς εὐτέλει-
άν τι ξυντέτμηται, ὥςτε τοὺς στρατευομένους μᾶλ-
7 λον ἔχειν τροφήν, πάνυ ἐπαινεῖν. καὶ τἆλλα ἐκέ-
λευεν ἀντέχειν καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις·
πρὸς μὲν γὰρ σφᾶς αὐτούς, σωζομένης τῆς πό-
λεως, πολλὴν ἐλπίδα εἶναι καὶ ξυμβῆναι· εἰ δὲ
ἅπαξ τὸ ἕτερον σφαλήσεται, ἢ τὸ ἐν Σάμῳ ἢ κεῖ-
νοι, οὐδὲ ὅτῳ διαλλαγήσεταί τις ἔτι ἔσεσθαι.
8 Παρῆσαν δὲ καὶ Ἀργείων πρέσβεις ἐπαγγελλό-
μενοι τῷ ἐν τῇ Σάμῳ τῶν Ἀθηναίων δήμῳ, ὥςτε
βοηθεῖν· ὁ δὲ Ἀλκιβιάδης ἐπαινέσας αὐτοὺς καὶ
εἰπών, ὅτ᾽ ἄν τις καλῇ, παρεῖναι, οὕτως ἀπέπεμ-
9 πεν. ἀφίκοντο δὲ οἱ Ἀργεῖοι μετὰ τῶν Παράλων, οἳ
τότε ἐτάχθησαν ἐν τῇ στρατιώτιδι νηῒ ὑπὸ τῶν τε-
τρακοσίων περιπλεῖν Εὔβοιαν, καὶ ἄγοντες Ἀθηναί-
ων ἐς Λακεδαίμονα ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμπτοὺς

ἀφικνοῦνται δὲ καὶ Ἀργείων πρέσβεις μετὰ τῶν Παράλων ἐς Σάμον.

§. 6. κωλύοι. Cass. Aug. Ven. Pal. et nonnulli deteriores κωλύει, quod fortasse probandum.

ἐκέλευεν ἀπαλλάσσειν. Vat. Bekk. ἀπαλλάσσειν ἐκέλευεν.

§. 7. ἢ κεῖνοι Vat. Bekk., sicut post ἢ per crasin oratores Attici, velut Isocr. Phil. §. 36. 37. de Pac. 115. Hel. encom. §. 50. Demosth. de Cor. §. 178. Cf. Bekk. ad Phil. I. §. 4. Lob. ad Phryn. p. 7. Schneid. ad Plat. I. p. 154. Dind. et Baiter. ad Isocr. Pan. §. 18. Bensel. ad ei. Areop. p. 407. sq. In plerisque membranis ἢ ἐκεῖνοι. Vulgo ἢ ἐκεῖνο.

§. 9. Ἀθηναίων. It. Vat. Ἀθηναῖον. Vall. et Schol. om. Cf. adn.

πεμπτούς. In longe plurimis libris (etiam Vat.) male πέμπουσι. Cam. Gr. πέμπτους. In C. om., et uncis inclusit Bekk. At recte agnoscit Vall. et, quantum ex silentio colligere licet, Lugd. Cf. ed. mai. (ubi c. 89. init. οἱ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέντες πρέσβεις et alia attulimus) et Schol. in adn.

§. 6. τὴν βουλὴν ... τοὺς πεντακοσίους. Sic ἡ βουλὴ οἱ πεντακόσιοι saepe apud Demosth. et alios oratores. — ἐς εὐτέλειάν τι ξυντέτμηται. Vid. c. 67. et adn. VIII, 1.

§. 7. τἆλλα ... ἀντέχειν. Cf. adn. 63, 4. — πρὸς ... σφᾶς αὐτοὺς ... ξυμβῆναι. „Τοὺς Ἀθηναίους πρὸς ἀλλήλους διαλλαγήσεσθαι." ΔΟΥΚΑΣ.

§. 8. δὲ καί. Καί respicit ad §. 1. — ὥςτε. Cf. adn. I, 49, 7. 119. VIII, 63, 3. al. — εἰπών. Cf. adn. I, 131, 1. VII, 29, 1.

§. 9. τῶν Παράλων, οἳ τότε cet. Vid. c. 74. — ἄγοντες ...

πρέσβεις, Λαισποδίαν καὶ Ἀριστοφῶντα καὶ Μελησίαν, [οἳ] ἐπειδὴ ἐγένοντο πλέοντες κατ' Ἄργος, τοὺς μὲν πρέσβεις ξυλλαβόντες τοῖς Ἀργείοις παρέδοσαν ὡς τῶν οὐχ ἥκιστα καταλυσάντων τὸν δῆμον ὄντας, αὐτοὶ δὲ οὐκέτι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀφίκοντο, ἀλλ' ἄγοντες ἐκ τοῦ Ἄργους ἐς τὴν Σάμον τοὺς πρέσβεις ἀφικνοῦνται ἧπερ εἶχον τριήρει.

Τισσαφέρνης Ταμὼν καταλιπὼν ἐς Ἄσπενδον πορεύεται, λόγῳ μὲν τὰς Φοινίσσας ναῦς ἄξων· αὗται γε μέντοι οὐκ ἔρχονται. ὑπόνοιαι περὶ τούτου.

87. Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Τισσαφέρνης κατὰ 1
τὸν καιρὸν τοῦτον, ἐν ᾧ μάλιστα διά τε τἆλλα καὶ τὴν Ἀλκιβιάδου κάθοδον ἤχθοντο αὐτῷ οἱ Πελοποννήσιοι ὡς φανερῶς ἤδη ἀττικίζοντι, βουλόμενος, ὡς ἐδόκει δή, ἀπολύεσθαι πρὸς αὐτοὺς τὰς διαβολάς, παρεσκευάζετο πορεύεσθαι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας ναῦς ἐς Ἄσπενδον καὶ τὸν Λίχαν ξυμπορεύεσθαι ἐκέλευε· τῇ δὲ στρατιᾷ προστάξειν ἔφη Ταμὼν

Λαισποδίαν. Aug. Pal. It. Vat. T. *Λαισπονδίαν*. At vid. adn.

Μελησίαν. In optimis libris praeter Vat. *Μιλησίαν*, sicut Thucydides Periclis adversarius apud Marcell. §. 28. Milesiae filius appellatur. Sed cf. ibi adn.

[*οἳ*] delendum esse vidit Reisk., et uncis recte circumscripsit Bekk. Cf. ed. mai.

Cap. 87. §. 1. *καὶ τήν*. Vat. Bekk. *καὶ διὰ τήν*. Praepositionem repetit etiam Valla. Contra ab iisdem c. 84. extr. iteratum *διά* abest (cf. ibi sd.), quo propter *τέ* particulae saltem collocationem opus non esse intelligitur ex sd. c. 78.

δή. Aug. Pal. *δεῖ*. Vat. *οἱ*. *Δή* valet scilicet. Cf. adn. III, 10, 6. VI, 80, 1.

Ταμών Cl. Bekk. In Reg. *Ταμόν*. Vulgo *Ταμῶν*. Cf. adn.

πρέσβεις] *ἄγοντες πρέσβεις, οἵτινες ἀπὸ τῶν τετρακοσίων ἀπεστάλησαν ἐς Λακεδαίμονα*. Schol. — *Λαισποδίαν*. „De Laespodia dictum est supra VI, 105. Suidas [et Phav.] descripsit sua e Schol. Aristoph. ad Av. v. 1568." DUK. — *Ἀριστοφῶντα*. „Vid. Ruhnk. Hist. crit. orat. Gr. p. 12. (45.) [129.] et Wachsm. Ant. Gr. I. 2. p. 279. [cum exc. p. 448. vel ed. 2. vol. I. p. 657. sq. et p. 835. sq.] Sed cf. etiam Diurn. schol. a. 1833. p. 438." HERTL. De Aristophonte Azeniensi dixerunt Sievers. Hist. Gr. p. 299. sqq. Boehneck. Quaest. de orat. Att. p. 659. sqq. Schaef. in Schneidew. Philol. I. 2. p. 188. sqq. Sed Thucydideum Azeniensem esse negant Westerm. Hist. eloquent. Gr. §. 45, 12. p. 344. Droysen. in Comment. antiqu. stud. 1839. p. 807. Sievers l. d. p. 301, 16. Schaef. l. d. p. 192. sq. — *κατ' Ἄργος*, ad (apud) Argos, „*in den Gewässern von Argos*. Vid. Valck. ad Herodot. III, 14." GOELL.

Cap. 87. §. 1. *τἆλλα*. „*Τὴν μισθοφορὰν καὶ τὰς ψευδεῖς ὑποσχέσεις τοῦ ἀπὸ τῆς Φοινίκης ναυτικοῦ*." ΔΟΥΚΑΣ. — *ἀπολύεσθαι*. Cf. adn. V, 64, 3. — *Ἄσπενδον*. Cf. 81, 3. adn. — *Ταμών*. Vulgo *Ταμῶν*. „At supra c. 31. *Τάμων*. Xen. I.

ἑαυτοῦ ὕπαρχον, ὥστε τροφήν, ἐν ὅσῳ ἂν αὐτὸς
2 ἀπῇ, διδόναι. λέγεται δὲ οὐ κατὰ ταὐτό, οὐδὲ ῥᾴδιον εἰδέναι, τίνι γνώμῃ παρῆλθεν ἐς τὴν Ἄσπεν-
3 δον καὶ παρελθὼν οὐκ ἤγαγε τὰς ναῦς. ὅτι μὲν γὰρ αἱ Φοίνισσαι νῆες ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατὸν μέχρι Ἀσπένδου ἀφίκοντο, σαφές ἐστι· διότι δὲ οὐκ ἦλθον, πολλαχῇ εἰκάζεται· οἱ μὲν γάρ, ἵνα διατρίβῃ ἀπελθών, ὥςπερ καὶ διενοήθη, τὰ τῶν Πελοποννησίων· (τροφὴν γοῦν οὐδὲν βέλτιον, ἀλλὰ καὶ χεῖρον ὁ Ταμώς, ᾧ προσετάχθη, παρεῖχεν·) οἱ δέ, ἵνα τοὺς Φοίνικας προαγαγὼν ἐς τὴν

§. 2. *ἤγαγε* Vat. Bekk. Vulgo *ἦγε*. Sed aoristus et per se aptior est, et quia paulo post de iisdem navibus legitur *οὐκ ἦλθον*.

§. 3. *οὐδέν*. Vat. *οὐθέν*. Vid. sd. VIII, 4.

Ταμώς Cl. It. T. Bekk. In Reg. *Ταμός*. Vulgo *Ταμῶς*. Cf. adn. §. 1.

Anab. [2, 21. 4, 2.] et Diod. Sic. XLV. p. 405. [c. 19.] et 415. [c. 35.] *Ταμώς*, quod rectum puto. Sic *Γαώς*, *Ἰναρώς* [? vid. sd. I, 104.], *Ταχώς*, *Νεκώς*, nomina Aegyptia. Nam Tamum Aegyptium fuisse Xen. [Anab. 4, 2.] et Diod. [XIV, 19., ubi *Μεμφίτης* dicitur,] indicant." DUK. Accentus tamen ne sic quidem certus est. Cf. Goettl. de Acc. p. 184. et Mehlh. Gr. p. 185. — *ἑαυτοῦ ὕπαρχον*. Articulus omissus videtur, quia etiam alii erant eius *ὕπαρχοι*. Vid. adn. c. 16. extr.

§. 2. *οὐ κατὰ ταὐτό*. „*Οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, οὐχ ὁμοίως ὑπὸ πάντων, ἀλλὰ διαφόρως*." AE. PORT.

§. 3. *ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἑκατόν*. „*Πεντήκοντα καὶ ἑκατόν*, ut vult Plut. Alc. [c. 25., minus subtiliter loquens.]" HUDS. „Sed Isocr. de Big. 7. [§. 18.] nonnisi 90 numerat; contra Diod. XIII, 36. (cl. c. 37.) *μετεπέμψατο δὲ καὶ* (*ὁ Φαρνάβαζος*, ita enim pro Tissapherne scribit,) *ἐκ Φοινίκης τριήρεις τριακοσίας, διαλογιζόμενος ἀποστεῖλαι τοῖς Λακεδαιμονίοις*. Quorum nihil verum videtur." KRUEG. ad Dion. p. 360. „Add. Wessel. ad Diod. l. c." GOELL. — *οἱ μὲν γάρ*. Ex *εἰκάζεται* repete *εἰκάζουσι* vel secundum Schol. *λέγουσιν* (*αὐτὸν οὐκ ἀγαγεῖν τὰς ναῦς*; nam haec, non *τὰς ναῦς μέχρι Ἀσπένδου ἀφικέσθαι*, simul audienda esse apparet ex sententiis proximorum enunciatorum et §. 4.). Cum compositione verborum cf. Diog. Laert. VI, 76: *περὶ δὲ τοῦ θανάτου διάφοροι λέγονται λόγοι· οἱ μὲν γὰρ βοὸς πόδα φαγόντα χολερικῶς ληφθῆναι, καὶ ὧδε τελευτῆσαι· οἱ δέ* cet. Tac. Ann. I, 9: At apud patres vita eius varie extollebatur arguebaturve; hi pietate erga parentem ... ad arma civilia actum. Ceterum a plerisque navium non adductarum culpa Alcibiadi adscribitur. Cf. ad c. 88. — *διατρίβῃ*. Cf. adn. ad c. 78. Attende etiam mutatam orationem *ἵνα διατρίβῃ* et *ἵνα ἐκχρηματίσαιτο*. Cf. adn. III, 22, 8. — *ἵνα ... ἐκχρηματίσαιτο ἀφείς*. „Verbum *ἐκχρηματίζεσθαι* habet etiam Poll.

Ἄσπενδον ἐκχρηματίσαιτο ἀφείς· (καὶ γὰρ ὣς αὐτοῖς οὐδὲν ἔμελλε χρήσεσθαι·) ἄλλοι δ', ὡς καταβοῆς ἕνεκα τῆς ἐς Λακεδαίμονα, τοῦ λέγεσθαι, ὡς

ὣς. Ante Haack. male ὡς, quod Cam. om.

Λακεδαίμονα. Vat. τὴν Λακεδαίμονα. Cl. Ven. Λακεδαιμονίους.

τοῦ λέγεσθαι. Vulgo τὸ λέγεσθαι, quod probabiliter defendi non potest, licet comparaveris Soph. Ant. v. 235. et adn. VII, 67, 1. Cl. Ven. It. Vat. Bekk. τῷ λέγεσθαι. At id quia dicebatur (diceretur) significat, quum sententia postulet ut diceretur. Scripsimus igitur τοῦ λέγ.

IV, 43. [Bis eo usum esse Dionem Cass. docet Bloomf. Enunciatum Gregorius] Corinth. ita laudat, ὁ δὲ χρηματίσαιτο ἀφείς, et verbum pro participio et contra participium pro verbo esse putat; nam idem esse ac si Thuc. dixisset χρηματισάμενος ἀφῆκε [pro quo saltem ἀφείη debebat dicere]. Eum recte reprehendit Steph. Animadv. in lib. de Dial. p. 28.“ DUK. Interpretare: ut pecuniam ex iis extorqueret, si dimisisset, i. e. si abeundi potestatem iis fecisset. Cf. Matth. Gr. §. 557. p. 1296. Sententiam hanc esse docet Arn., Tissaphernem voluisse a Phoenicibus, quandoquidem Aspendum usque producti essent, credi serio se rem agere, ut, si domum redeundi potestas sibi facta esset, inducerentur ad grandiorem pecuniam offerendam, quam solvissent, si longius ab exspectatione militiae abfuissent. — καὶ γὰρ ὣς ... χρήσεσθαι. I. e. nam etiamsi eos Aspendum usque produxit, tamen (propr. vel sic) usurus iis non erat. De καὶ ὣς particulis cf. adn. 51, 2. (Krueger etiamsi pecunias a Phoenicibus non accepisset iis significari vult. Cf. Stud. hist. II. p. 232.) Fallitur Gregor. Cor. p. 76. — ὡς καταβοῆς ... Λακεδαίμονα. „Aem. Portus ... καταβοήν h. l. simpliciter φήμην interpretatur ... Et ad hunc sensum versionem instituit ... sic reddens locum: ut rumor Lacedaemonem perveniret. Nos cum iis potius sentiemus, qui καταβοήν, haud inusitata nostro alias significatione, malam famam, criminationem vel convitia exponunt; neque perperam adeo vertisse ceteros putabimus, [velut] Winsemium: propter criminationes et invidiam, qua apud Lacedaemonios gravabatur; melius vero Acacium Enenckel: criminibus Lacedaemonem de se delatis motum. Et quum congruat bene interpretatio intellectui totius loci, nec non iis, quae superius de Tissapherne ab auctore animadversa [sunt], non necesse est, ut cum Aem. Porto recedamus a notione, quam in hoc ipso vocabulo adamavit Thucydides locis aliis. Sic I, 73. et VIII, 85.“ GRAMM. Dukas, dubitans, utrum καταβοή hic κατηγορίας an simplicis ἀκοῆς vim habeat, alterum probabilius iudicat. Cui et Porto favet sane quod ἕνεκα, consilium magis quam causam significans, legitur, non διά; sed adversatur plane ipsum nomen καταβοή, et vicissim διά pro ἕνεκα interdum inveniri vidimus in adn. IV, 40, 2. Nam quod Krueger καταβοήν posse esse accusationem, qua Tissaphernes adversus criminationes Peloponnesiorum usurus fuerit, dicit, id proxima explanatione causae itineris Tissaphernis (τοῦ

οὐκ ἀδικεῖ, ἀλλὰ καὶ σαφῶς οἴχεται ἐπὶ τὰς ναῦς
4 ἀληθῶς πεπληρωμένας· ἐμοὶ μέντοι δοκεῖ σαφέστατον εἶναι τριβῆς ἕνεκα καὶ ἀνακωχῆς τῶν Ἑλληνικῶν τὸ ναυτικὸν οὐκ ἀγαγεῖν, φθορᾶς μέν, ἐν ὅσῳ παρῄει ἐκεῖσε καὶ διέμελλεν, ἀνισώσεως δέ, ὅπως μηδετέρους προσθέμενος ἰσχυροτέρους ποιήσῃ· ἐπεί, εἴγε ἐβουλήθη, διαπολεμῆσαι ἐπιφανὲς δήπου οὐκ ἐνδοιαστῶς· κομίσας γὰρ ἂν Λακεδαιμονίοις τὴν νίκην κατὰ τὸ εἰκὸς ἔδωκεν, οἵ γε καὶ

§. 4. τριβῆς. Vat. διατριβῆς, quod alibi semper apud Thucydidem cunctationem, non attritum declarat, quanquam verbum διατρίβειν §. 3. et alibi atterere valet. Vid. III, 38. V, 38. 82. VIII, 9. et cf. adn.

γαγεῖν
οὐκ ἀγαγεῖν. Vat. οὐκάταγειν.

μηδετέρους. Vat. μηδετέροις. I. μηδ' ἑτέροις. Sed dativus ad propius προσθέμενος referri propter appositam negationem nequit. Quare Valla postquam neutris cum προσθ. iunxit, utrosque addere coactus est. De vulgata cf. adn.

ἰσχυροτέρους. Vat. mendose ἰσχυροτέροις.

ἐπιφανές. Cass. Aug. It. F. Lugd. περὶ ἐπιφανές, sed περί, quod ex altera scriptura περιφανές remansit, in Cass. et Aug. cancellis inclusum, in Lugd. punctis notatum. Vat. γρ. m. Bekk. περιφανές, quae vulgatae est explicatio. Nam ἐπιφανής plerumque est conspicuus (V, 10. VI, 96. al.) aut illustris [II, 43. VI, 72.], pro σαφής tamen legitur etiam I, 21.

ἐνδοιαστῶς. Cass. Aug. Pal. It. Vat. T. mendose ἐγγυαστῶς.

λέγεσθαι ... πεπληρωμένας) redarguitur. Quod ad orationis conformationem attinet, Beckius ex Abr. adnotavit ὡς non redundare, sed pendere ex εἰκάζουσιν aut, quod Schol. simul audiret, λέγουσιν, et in proximis plenum sermonem fore καταβοῆς ἕνεκα τῆς ἐς Λακεδ. διενεχθείσης, s. διαγγελθείσης, s. ἐλθούσης, etsi tali participio propter verbale καταβοή non est opus.

§. 4. τριβῆς ἕνεκα. Esse ut (res Graecorum) attereret nunc Bloomf. quoque sine dubitatione docet. Etenim „ἀποδίδωσιν ἀναφορικῶς τὸ μὲν φθορᾶς παρακατιὼν εἰς τὸ τριβῆς, τὸ δὲ ἀνισώσεως εἰς τὸ ἀνακωχῆς.“ ΔΟΥΚΑΣ. — ἀνακωχῆς. De hac voce cf. adn. I, 40, 4. IV, 117, 1. Bene hic Port.: suspensasque teneret (res Graecorum); quae notio ex vi morae et tergiversationis facile prodit. Cf. Goell. Respondere Gallico *balancement* et translatum esse a re nautica, in qua ἀνακωχεύειν dicatur, adnotat Did. — ἐκεῖσε] ἤγουν εἰς τὴν Ἄσπενδον. Schol. — προσθέμενος. De verbo cf. adn. III, 11, 4., de syntaxi Matth. Gr. §. 428. d. et adn. VI, 87, 3. — ἐπεὶ ... ἐνδοιαστῶς. Vulgo comma ponitur post διαπολ. „Abr. distinguit: ἐπεί, εἴ γε ἐβουλήθη, διαπολεμῆσαι ἐπιφανὲς δήπου οὐκ ἐνδ., h. e. ἐπεὶ δήπου ἐπιφ. ἐστὶν οὐκ ἐνδοιαστῶς διαπολ. ἂν αὐτόν, εἴ γε ἐβουλ.“ BECK. Bene, si ἂν accedat. „Lege ἐπεί, εἴγε ἐβουλήθη, διαπολεμῆσαι ἂν

ἐν τῷ παρόντι ἀντιπάλως μᾶλλον ἢ ὑποδεεστέρως
τῷ ναυτικῷ ἀνθώρμουν. καταφωρᾷ δὲ μάλιστα 5
καὶ ἣν εἶπε πρόφασιν οὐ κομίσας τὰς ναῦς. ἔφη
γὰρ αὐτὰς ἐλάσσους ἢ ὅσας βασιλεὺς ἔταξε ξυλλε-
γῆναι· ὁ δὲ χάριν ἂν δήπου ἐν τούτῳ μείζω ἔτι
ἔσχεν, οὔτε ἀναλώσας πολλὰ τῶν βασιλέως, τά τε
αὐτὰ ἀπ᾽ ἐλασσόνων πράξας. ἐς δ᾽ οὖν τὴν Ἄσπεν- 6
δον ᾗτινι δὴ γνώμῃ ὁ Τισσαφέρνης ἀφικνεῖται καὶ
τοῖς Φοίνιξι ξυγγίγνεται· καὶ οἱ Πελοποννήσιοι
ἔπεμψαν ὡς ἐπὶ τὰς ναῦς, κελεύσαντος αὐτοῦ,
Φίλιππον ἄνδρα Λακεδαιμόνιον δύο τριήρεσιν.

§. 5. καταφωρᾷ Pal. pr. man. eademque coniectura fuit viri docti, qui Dukero diversitatem scripturae e Reg. excerpsit, probata a recentioribus. Cl. a pr. man. aut sic aut καταφωρᾶν. Hoc in Cass. Aug. It. legitur. Vat. T. καταφορᾶν. Ven. C. F. et corr. Cl. et It. κατάφωρος, quod non plane damnandum. Vulgo καταφθορά. Cf. adn.

ἐπιφανές, vel potius [at vid. sd.] περιφανές ... Nam eum, si voluisset, bello finem impositurum fuisse citra dubium evidens est.“ DOBR. Krueger probata Reiskii coniectura ἐπιφανείς, quod a Thucydide positum in compluribus libris in περιφανές depravari potuisse non est verisimile, deleri γάρ audacius vult, a κομίσας ordiens apodosin. — ἀντιπάλως. Adverbium hoc uno loco Thuc. legi adnotat Krueg.

§. 5. καταφωρᾷ ... „[Vulgatae] Abr. et Lev. praeferunt καταφωρᾷ, h. e. ἐλέγχει αὐτόν, scil. τὴν πρᾶξιν αὐτοῦ, ἢ πρόφασις ἣν εἶπεν οὐ κομίσας.“ BECK. „Lege καταφωρᾷ (vel κατάφωρος). Indicio autem + quam + maxime est causa, quam finxit, quare non classem secum attulisset. De constructione ἣν εἶπε πρόφασιν vid. [Buttm. Gr. §. 143. 12. Matth. §. 474. a.] Monk. ad Alcest. 36. Thuc. IV, 85. prop. fin.“ DOBR. Καταφωρᾶν verbum legimus iam I, 82. — χάριν ἂν ... ἔσχεν. „Χάριν ἔχειν [hic est] gratiam habere apud aliquem, inire ab eo gratiam, gratiosum fieri. Cf. Act. 2, 47. ἔχοντας χάριν πρὸς ὅλον τὸν λαόν, grati populo, cari. Ita fidem habere et credere et credi significat.“ BAU. Cf. Eur. Hec. v. 830: Ἢ τῶν ἐν εὐνῇ φιλτάτων ἀσπασμάτων Χάριν τίν᾽ ἕξει παῖς ἐμή, κείνης δ᾽ ἐγώ; Compares etiam δίκην ἔχειν, poenam habere, i. e. accepisse, αἰτίαν ἔχειν, i. e. ἐν αἰτίᾳ εἶναι, similia. Ἂν ἔσχεν autem sonant inivisset (si non tantundem navium collegisset). — τά τε αὐτὰ ἀπ᾽ ἐλασσόνων πράξας. „Id est ἐλάσσονι δαπάνῃ. Aristoph. Plut. v. 377: ἐγώ σοι τοῦτ᾽ ἀπὸ σμικροῦ πάνυ Ἐθέλω διαπρᾶξαι. Equ. 535: Ὃς ἀπὸ σμικρᾶς δαπάνης ὑμᾶς ἀριστίζων ἀπέπεμπεν. Thuc. III, 36. 92.“ DUK. Cf. Hemsterh. ad Luci. Char. 4. (p. 492. ed. Lehm.) Matth. Gr. §. 396. adn. 2. atque adn. II, 77.

§. 6. δ᾽ οὖν, utcunque est. Cf. adn. I, 3, 4. et sd. I, 63, 1. — ὡς ἐπὶ τὰς ναῦς. I. e. putantes se mittere eum ad naves (arcessendas). Cf. Matth. Gr. §. 628.

88. Ἀλκιβιάδης δέ, ἐπειδὴ καὶ τὸν Τισσαφέρνην ᾔσθετο παριόντα ἐπὶ τῆς Ἀσπένδου, ἔπλει καὶ αὐτὸς λαβὼν τριςκαίδεκα ναῦς, ὑποσχόμενος τοῖς ἐν τῇ Σάμῳ ἀσφαλῆ καὶ μεγάλην χάριν· ἢ γὰρ αὐτὸς ἄξειν Ἀθηναίοις τὰς Φοινίσσας ναῦς, ἢ Πελοποννησίοις γε κωλύσειν ἐλθεῖν· εἰδώς, ὡς εἰκός, ἐκ πλείονος τὴν Τισσαφέρνους γνώμην, ὅτι οὐκ ἄξειν ἔμελλε, καὶ βουλόμενος αὐτὸν τοῖς Πελοποννησίοις ἐς τὴν αὑτοῦ καὶ Ἀθηναίων φιλίαν ὡς μάλιστα διαβάλλειν, ὅπως μᾶλλον δι᾽ αὐτὸ σφίσιν ἀναγκάζοιτο προςχωρεῖν. καὶ ὁ μὲν ἄρας εὐθὺ τῆς Φασήλιδος καὶ Καύνου ἄνω τὸν πλοῦν ἐποιεῖτο.

Ἀλκιβιάδης ἐπὶ Φασήλιδος καὶ Καύνου πλοῦν ποιεῖται.

Cap. 88. τριςκαίδεκα. Vat. Bekk. τρειςκαίδεκα. Debebat saltem τρεῖς καὶ δέκα esse. Sed in ipso Vat. superscr. ῑ. Cf. sd. III, 69. VIII, 22, 1.

αὑτοῦ. Vat. T. Bekk. ἑαυτοῦ. Vulgo αὐτοῦ.

αὐτό. Vat. αὐτόν.

Φασήλιδος. It. Gr. m. Φασηλίδος, et idem accentus exstat in Aug. et T. „Quod ... non caret auctoritate aliorum scriptorum. Nam in Scylace, Polybio, Strabone et Stephano [it. Diod. et Ptolem.] nominativus est Φασηλίς. Et veteres magistros non idem de sede toni sensisse e Stephano intelligi potest, qui scribit Herodianum tradidisse τὸ Φάσηλις προπαροξύνεσθαι. Eam sententiam probavit Eustath. ad Dionys. Perieg. v. 885. Et ita est in Herodoto II, 78.“ DUK. Add. Spohn. ad Isocr. Paneg. c. 33. Bekker sibi non constitit in Demosth. c. Lacrit. §. 4. et 45. Apud Thuc. Φασήλιδος legimus iam II, 69. Ceterum cf. etiam sd. c. 108.

Cap. 88. ἔπλει καὶ αὐτός. Cf. Plut. Alc. c. 26. — Πελοποννησίοις ... κωλύσειν ἐλθεῖν. Hoc eum effecisse affirmat Isocr. de Big. §. 20. Cf. infra c. 108. Diod. XIII, 37. Plut. l. d. — ἐς τὴν αὑτοῦ ... διαβάλλειν. „Nomen cum praepositione εἰς adiunctum verbis διαβάλλειν, λοιδορεῖν et similem vim habentibus notat rem, quae alicui invidiam facere, vel vitium aliudve quid, quod alicui exprobrari potest. Herodian. IV, 12. εἰς ἀνανδρίαν καὶ θήλειαν νόσον διαβάλλειν. Plut. apophthegm. p. 805. [p. 89. Hutt.]: λοιδορηθεὶς ὑπό τινος εἰς τὴν δυςωδίαν τοῦ στόματος. Et ibid. p. 327. [p. 118.] πρὸς Ἁρμόδιον εἰς δυςγένειαν αὐτῷ λοιδορούμενον ἔφη. Thuc. V, 75. [ubi cf. adn.]“ DUK. Cf. hic Abr. et Bloomf. et Matth. Gr. §. 578. d. — καὶ ὁ μὲν εὐθὺ ... ἐποιεῖτο. „Indicat Alcibiadem, quum Samo solvisset, cursum recta Caunum atque inde Phaselidem direxisse, ut Aspendum teneret. [Etenim ἄνω = πρὸς ἀνατολὰς ἡλίου, εἶτ᾽ οὖν πρὸς Ἄσπενδον. ΔΟΥΚΑΣ.] Quanquam mihi non apparet, cur, quum Phaselidem attingere nisi Caunum praetervectus non potuerit, Thucydides Phaselidem ante Caunum ponere voluerit.“ DUK. „Iterum inverso ordine geographico Thuc. scripsit c. 108: κατέπλευσε δὲ ... ἀπὸ τῆς Καύνου καὶ Φασήλιδος ἐς τὴν Σά-

ἐν δ' Ἀθήναις πολλοί, ὧν ἡγεμόνες ἦσαν Θηραμένης τε καὶ Ἀριστοκράτης, τῇ ὀλιγαρχίᾳ ἀντιπράσσουσιν. αἰτίαι τούτου.

89. Οἱ δ' ἐκ τῆς Σάμου ἀπὸ τῶν τετρακοσίων πεμφθέντες πρέσβεις ἐπειδὴ ἀφικόμενοι ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπήγγειλαν τὰ παρὰ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὡς κελεύει τε ἀντέχειν καὶ μηδὲν ἐνδιδόναι τοῖς πολεμίοις, ἐλπίδας τε ὅτι πολλὰς ἔχει κἀκείνοις τὸ στράτευμα διαλλάξειν καὶ Πελοποννησίων περιέσεσθαι, ἀχθομένους καὶ πρότερον τοὺς πολλοὺς τῶν μετεχόντων τῆς ὀλιγαρχίας καὶ ἡδέως ἂν ἀπαλλαγέντας πῃ ἀσφαλῶς τοῦ πράγματος πολλῷ δὴ μᾶλλον ἐπέρρωσαν. 1

καὶ ξυνίσταντό τε ἤδη καὶ τὰ πράγματα διεμέμφοντο ἔχοντες ἡγεμόνας τῶν πάνυ στρατηγῶν τῶν ἐν τῇ ὀλιγαρχίᾳ καὶ ἐν ἀρχαῖς ὄντων, οἷον Θηραμένην τε τὸν Ἅγνωνος καὶ Ἀριστοκράτην τὸν Σκελλίου καὶ ἄλλους, οἳ μετέσχον μὲν ἐν [τοῖς] πρώτοις τῶν πραγμάτων, φοβούμενοι δ', ὡς ἔφασαν, τὸ τε ἐν τῇ Σάμῳ στράτευμα καὶ τὸν 2

Cap. 89. §. 1. κἀκείνοις. Vat. καὶ κακείνοις.
καὶ πρότερον τοὺς πολλούς. Vat. τοὺς πολλοὺς καὶ πρότερον.
§. 2. Σκελλίου Aug. Bekk. Vulgo Σικελίου. Cass. Cl. aliique Σικελλίου. Vat. Σικέ (λ). Sed cf. adn.
ἐν [τοῖς] πρώτοις. τοῖς interponitur in Vat. Gr., sed in hoc int. vers. Cf. ad. VII, 27, 3. Ἐν τοῖς πρώτοι dedit Bekk., quod probat Dobr. p. 117. Vulgatum ἐν πρώτοις tuetur Arn. verbis Dion. de Thuc. Iudic. c. 40.
ὡς ἔφασαν. Pal. It. Cam. Laur. Goell. ἀδεῶς ἔφασαν, et ἀδεῶς in aliis quoque nonnullis libris exstat. Sed cf. Did. et ed. mai. p. 812. De vulgata cf. adn.

μον." ABR. Cf. adn. III, 29. De εὐθύ cf. Buttm. Gr. §. 117. 1. Phryn. p. 144. Hemsterh. ad Luci. t. II. p. 638. ed. Lehm. De Phaselide vid. adn. II, 69.

Cap. 89. §. 1. Οἱ ... πρέσβεις. „Ὡς εἰ ἔλεγεν, οἱ δὲ πρέσβεις οἱ ἐκ τῆς Σάμου ἐπανερχόμενοι, οὓς φθάσαντες ἔπεμψαν ἐκεῖ οἱ τετρακόσιοι." ΔΟΥΚΑΣ. Cf. de iis c. 72. 77. 86. — τὰ παρὰ τοῦ Ἀλκ. Vid. c. 86, 7. — ὅτι. Cf. adn. c. 86, 3. — ἀχθομένους καὶ πρότερον. Causas rei explicare studet Thirw. Hist. IV. p. 62. sq.

§. 2. τῶν πάνυ. Vid. adn. VIII, 1, 1. — Θηραμένην. Cf. adn. 68, 4. — Ἀριστοκράτην τὸν Σκελλίου. „Vid. Lys. contra Eratosth. [p. 427. Reisk.]" WASS. „Idem est, cuius mentionem infert Xen. Hell. 1, 4, 21. 5, 16. 7, 2. Periit cum quinque aliis ducibus actione illa famosa, quae post pugnam ad Arginusas factam instituta est. Honorifica eius mentio fit in oratione contra Theocrinem scripta, quae plerumque Demostheni attribuitur, [§. 67.] p. 1343. Reisk., item in Aristoph. Av. v. 123. et Plat. Gorg. p. 472. A." ARN. Add. Heind. et Routh. apud Stallb. ad Plat. l. d. — φοβούμενοι δέ, ὡς ἔφασαν.

Ἀλκιβιάδην σπουδῇ πάνυ, τούς τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρεσβευομένους, μή τι ἄνευ τῶν πλειόνων

τούς τε. C. Goell. οὕς τε. τέ om. Vat. et Thom. Mag. in πρεσβεύω. Cf. adn.
πρεσβευομένους. Post hoc interponitur vulgo ἔπεμπον, quod secundum F. Lugd. Mosqu. Schol. delevimus. Cf. adn.

Ἔφασαν ad infinitivos ἀπαλλαξείειν et χρῆναι hinc repetendum est, vel ibi scriptor ita perrexit, ut si hic ὡς omisisset, quale est hoc exemplum Herodoteum: ὡς δὲ Σκύθαι λέγουσι νεώτατον ἁπάντων ἐθνέων εἶναι τὸ σφέτερον. Cf. Matth. Gr. §. 539. adn. 2. Madv. Synt. §. 216. adn. 3. et interpr. Cic. de Off. I, 7, 5. — σπουδῇ πάνυ. Haec ex plerisque libris mss. interposita sunt. Formulam Thucydidi frequentissimam esse, ut post Valcken. ad Phalar. Epist. p. XVII. docuisset Wolf. ad Demosth. Lept. 321., adnotavit Goell. Sed falso id ab his viris et ab Heind. ad Plat. Phaedon. §. 107. et Papio in Lex. Gr. dictum est; nam σπουδῇ adverbialiter positum praeter hunc locum et praeter dubia verba c. 27. exstat tantum III, 49. et quidem alia vi (cum festinatione). Cum πάνυ Thucydides praeter hunc locum nusquam coniunxit, sed Plato Phaedon. p. 98. B., Demosth. Lept. l. d., alii. Et ut apud Platonem πάνυ σπουδῇ valent admodum cupide, studiosissime, ita hic ad ἐφοβοῦντο relata videntur sonare admodum alacriter, vehementissime. An Thucydides Theramenem eiusque socios eo metu, quem sibi esse dixerint (ὡς ἔφασαν), quatenus exercitus Sami versantis et Alcibiadis ratio habeatur, serio affectos esse affirmat? — τούς τε ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρεσβευομένους. Quum vulgo post πρεσβ. legatur ἔπεμπον, id ad οἳ μετέσχον μὲν ... φοβούμενοι δέ retulit Haasius in interpr. Lat. Sed nec haec omitti potuerunt, nec ab Theramene eiusque sociis solis, sed a quadringentis viris novimus ex §. 1. Samum legatos missos esse, et, illud si factum esset, ἔπεμπον ad τοὺς ἀμφὶ Θηραμένην spectans non recte inter πρεσβευομένους et μὴ ... τὴν πόλιν interponeretur, denique in οὐ τὸ ἀπαλλ. male procederet sermo. Τέ deleturus erat Ae. Portus, cui favent Vat. et Thomas Mag. Verum ἔπεμπον omnino non bene ad Theramenem eiusque sodales refertur, sed ad ὀλιγάρχας omnes eorumque principes debet spectare. Vid. c. 71. extr. et c. 90. init. Nec ex illa scriptura verba μή τι ... τὴν πόλιν aptam sententiam praebent, pro οὐ τὸ autem οὕτω γάρ legendum est, etsi γάρ excidisse non est probabile. Goeller οὕς τε pro τούς τε recepit. Cui quod Krueger non legatos, sed eos, a quibus missi essent legati, terrorem iniecisse opponit, nullius momenti est, quod, quum per legatos cum Lacedaemoniis ageretur, Theramenes et eius socii sane dici poterant τοὺς πρεσβευομένους, μή τι ... κακὸν δράσωσι τὴν πόλιν, (i. e. μὴ οἱ πρεσβευόμενοί τι ... κ. δρ. τ. π.) timuisse. Sed ἔπεμπον, quoniam nomen non est additum, non posset nisi ad Theramenem eiusque amicos, aut ad exercitum Samium et Alcibiadem, non, quod requiritur, ad ὀλιγάρχας universos spectare. Quocirca libros nonnullos et Dobraei suspicionem secuti ἔπεμπον expunximus aut ex interpretatione πρεσβεύεσθαι verbi ortum, aut ab iis additum, qui verbum finitum ad φοβούμενοι δέ desiderarent, ubi tu vid. adn. — ἄνευ τῶν πλειόνων. Invita maiore

κακὸν δράσωσι τὴν πόλιν, οὐ τὸ ἀπαλλάξειν τοῦ ἄγαν ἐς ὀλίγους ἐλθεῖν, ἀλλὰ τοὺς πεντακιςχιλίους ἔργῳ καὶ μὴ ὀνόματι χρῆναι ἀποδεικνύναι καὶ τὴν πολιτείαν ἰσαιτέραν καθιστάναι. ἦν δὲ 3
τοῦτο μὲν σχῆμα πολιτικὸν τοῦ λόγου αὐτοῖς, κατ'

δράσωσι. Vat. non deterius δράσειαν.

οὐ τό. Lugd. in marg. γρ. οὕτω, quod probavit Hier. Müller. I. in marg. οὕτω γάρ. Etiam Valla ita enim, et οὕτω γάρ legi voluit Ac. Portus. Cl. Ven. Vat. οὐ τῶι. Heilm. οὔτε coniecit. Rectius poterat οὔ τι vel, quod a nobis propositum Goeller amplexus est, οὔτοι. Cf. adn.

ἀπαλλάξειν. Ἀπαλλαξείειν ex Schol. eruit Abresch. et probatum a Piers. ad Moer. p. 14. recepit Goell. Recte, ut videtur. Cf. adn. Verbo hoc utitur Thuc. I, 91. III, 84.

ἰσαιτέραν. Cass. Aug. Pal. It. Vat. aliique prave εἰς ἑτέραν aut ἐς ἑτέραν.

§. 3. σχῆμα. Cass. Aug. Pal. It. et nonnulli mali libri τὸ σχῆμα, sed σχῆμα hic est pars praedicati. Paulo post Cl. Ven. τῷ τοιούτῳ εἴδει, per se satis bene (cf. c. 90. init. et Duk.), sed ex interpr.

civium parte. — οὐ τὸ ἀπαλλάξειν cet. Verba corrupta; nam primum articulus apud infinitivum ferri non potest eum, quem ex ἔφασαν aptum esse vidimus. Deinde quoniam supra §. 1. legimus ἡδέως ἂν ἀπαλλαγέντας τοῦ πράγματος (i. e. τοῦ μετέχειν τῆς ὀλιγαρχίας), verisimile est Thucydidem hic non negare illos professos esse se liberationem a nimis paucorum dominatione effecturos, sed eos professos esse se cupere ab illa dominatione liberari. Legendum igitur putamus οὔτοι ἀπαλλαξείειν. Nam haereas quidem forsitan etiam in negatione, quod, qui pro quadringentis quinque millia civium rempublicam administrare iussissent, non videantur negare potuisse se nolle imperium a nimis paucis teneri, sed id ipsum profiteri debuerint. Sed ne ideo οὕτω, quod Hier. Mueller suasit, pro οὐ τό scribas, prohibet ἀλλά particula, quae nisi negatione servata recte intelligi non potest. Et ea negatio sane apta est, modo ne ad ἀπαλλαξείειν referatur, sed ad illud ἔφασαν, quod mente repetendum vidimus. Ita haec oritur sententia verborum: metuentes autem, ut dicebant, quum exercitum Samium et Alcibiadem prorsus (vel valde) serio, tum eos, qui Lacedaemonem legatos mittebant, ... non sane illi profitebantur se cupere a nimis paucorum imperio liberari. Et ἀπαλλαξείειν atque negationem a Schol. hic reperta esse, et ἔπεμπον ab eodem non agnosci apparet ex hac eius adnotatione ceterum mira: Ἀλλὰ τοὺς πεντακιςχιλίους ...] οὐκ ἀντίκειταί τινι τὸ ἀλλά, ὡς λέγομεν „οὐ τόδε, ἀλλὰ τόδε“· ἔστι δὲ παρακελευστικόν, ὡς καὶ παρ' Ὁμήρῳ· Ἀλλ' ἄγε, μηκέτι ταῦτα λεγώμεθα. ἡ δὲ διάνοια· οἱ περὶ τὸν Θηραμένην ἄρχοντες τότε τῆς ὀλιγαρχίας καὶ μετασχόντες αὐτῆς ἐν πρώτοις, ὀρεγόμενοι δὲ δημοκρατίας, ἔλεγον οὐχ ὅτι ἀπαλλακτικῶς ἔχουσι τῆς ὀλιγαρχίας, (ὅπερ ἦν ἀληθές,) ἀλλ' ὅτι φοβοῦνται τοὺς ἐν Σάμῳ καὶ Ἀλκιβιάδην καὶ τοὺς ἀπιόντας εἰς Λακεδαίμονα πρέσβεις, μή τι οὗτοι κακὸν ἐργάσωνται τὴν πόλιν ὀλιγαρχίας γενομένης. ἤδη οὖν ἠξίουν τοὺς πεντακιςχιλίους καθιστάναι.

§. 3. σχῆμα. „Hic loci ponitur pro πρόσχημα.“ HUDS. „Cf. Appi. II. 612, 96: ἀμφότεροι τῷ τῆς πόλεως σχήματι τοῦτο ἔπρασσον.“ BLOOMF., qui quomodo haec significatio ex prima nascatur, docet. „Πρόσχημα Herm. ad. Eur. Iphig. Aul. 991.“ KRUEG. — πολιτικόν] ἤγουν δημοκρατικόν. Schol. Et similiter Krueg. populare. Contra Bau. publicum, a rep. sumptum, Haas. quo publice uterentur. — ἐν ᾧπερ. Cf. Vig. p. 607. et adn. 86, 4. — οὐχ ὅπως. Cf. adn. I, 35, 4. — ἐκ δὲ δημοκρατίας ... φέρει. Haasius: contra in populari statu, in quo [rectius quum) electio fit, quae ex eo eveniunt, facilius quisque fert, ut non a paribus commodo suo privatus. Ἐκ fortasse ad φέρει referendum; sin cum αἱρέσεως γιγνομένης cohaeret, de eo cf. adn. II, 62, 5. potius quam adn. III, 69, 1. Cum ἀπὸ τῶν ὁμοίων verbis cf. adn. I, 77, 4. et 141, 1. Stephanus in Thes. v. ἐλασσόω ea interpretatur ex aequo gradu vel pari conditione. Et quoniam ex altera explanatione offensioni est ἀπό praepositio, τῶν ὁμοίων neutrum Arnoldo quoque visum est esse, qui longissima adnotatione hunc locum superiore minus quidem corruptum, sed vix minus obscurum esse explicat. (Bloomf. in ed. 2. tacet.) Krueger τῶν ὁμοίων masculinum esse vult sententiam hanc esse dicens: quum postponatur non a paribus, sed ab multitudine et indocta et vehementi, partim etiam sorte.

§. 4. ἠγωνίζετο. Cf. adn. III, 38, 2.

Cap. 90. §. 1. εἴδει] ἤγουν καταστάσει. Schol. Cf. III, 62, 3. et Duk. ad c. 90. — ὃς στρατηγήσας ... διηνέχθη.

ἰδίας δὲ φιλοτιμίας οἱ πολλοὶ αὐτῶν τῷ τοιούτῳ προςέκειντο, ἐν ᾧπερ καὶ μάλιστα ὀλιγαρχία ἐκ δημοκρατίας γενομένη ἀπόλλυται· πάντες γὰρ αὐθημερὸν ἀξιοῦσιν οὐχ ὅπως ἴσοι, ἀλλὰ καὶ πολὺ πρῶτος αὐτὸς ἕκαστος εἶναι· ἐκ δὲ δημοκρατίας αἱρέσεως γιγνομένης ῥᾷον τὰ ἀποβαίνοντα ὡς οὐκ
4 ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἐλασσούμενός τις φέρει. σαφέστατα δ' αὐτοὺς ἐπῆρε τὰ ἐν τῇ Σάμῳ τοῦ Ἀλκιβιάδου ἰσχυρὰ ὄντα, καὶ ὅτι αὐτοῖς οὐκ ἐδόκει μόνιμον τὸ τῆς ὀλιγαρχίας ἔσεσθαι. ἠγωνίζετο οὖν εἷς ἕκαστος αὐτὸς πρῶτος προστάτης τοῦ δήμου γενέ-
1 σθαι. 90. οἱ δὲ τῶν τετρακοσίων μάλιστα ἐναντίοι ὄντες τῷ τοιούτῳ εἴδει καὶ προεστῶτες, Φρύνιχός τε, ὃς καὶ στρατηγήσας ἐν τῇ Σάμῳ [ποτὲ] τῷ

οἱ ὀλιγαρχικοὶ ἔς τε Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπο-

§. 4. ἕκαστος. Post hanc vocem ὑπερβολήν, pro quo Reg. Ar. Chr. Dan. Abresch. Burg. ἐς ὑπερβολήν, optimarum membranarum auctoritate motus delevit Bekk.

Cap. 90. §. 1. ὅς. Cass. Aug. Pal. Vat. ὁ aut ὅ.

ποτέ deest Reg. C. Gr. Laur. vett. edd. et Kruegero Abreschium secuto apertum glossema proximi τότε videtur. Aliquando non addito tunc dixit Valla.

στέλλουσι, καὶ ἐν τῇ Ἠετιωνείᾳ τεῖχος ποιοῦνται. γνώμη τε καὶ φύσις τούτου.

Ἀλκιβιάδῃ τότε διηνέχθη, καὶ Ἀρίσταρχος, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα καὶ ἐκ πλείστου ἐναντίος τῷ δήμῳ, καὶ Πείσανδρος καὶ Ἀντιφῶν καὶ ἄλλοι οἱ δυνατώτατοι, πρότερόν τε, ἐπεὶ τάχιστα κατέστησαν, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ Σάμῳ σφῶν ἐς δημοκρατίαν ἀπέστη, πρέσβεις τε ἀπέστελλον σφῶν ἐς τὴν Λακεδαίμονα, καὶ τὴν ὁμολογίαν προὐθυμοῦντο, καὶ τὸ ἐν τῇ Ἠετιωνείᾳ καλουμένῃ τεῖχος ἐποιοῦντο, πολλῷ τε μᾶλλον ἔτι, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἐκ τῆς Σάμου πρέσβεις σφῶν ἦλθον, ὁρῶντες τούς τε πολλοὺς καὶ σφῶν τοὺς δοκοῦντας πρότερον πιστοὺς εἶναι μεταβαλλομένους. καὶ ἀπέστειλαν μὲν Ἀντιφῶντα καὶ 2
Φρύνιχον καὶ ἄλλους δέκα κατὰ τάχος, φοβούμενοι καὶ τὰ αὐτοῦ καὶ τὰ ἐκ τῆς Σάμου, ἐπιστείλαντες παντὶ τρόπῳ, ὅςτις καὶ ὁπωςοῦν ἀνεκτός, ξυναλλαγῆναι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. ᾠκοδόμουν δὲ 3
ἔτι προθυμότερον τὸ ἐν τῇ Ἠετιωνείᾳ τεῖχος. ἦν δὲ τοῦ τείχους ἡ γνώμη αὕτη, ὡς ἔφη Θηραμένης

ὁμολογίαν Vat. Bekk. Vulgo ὀλιγαρχίαν, sed male; nam paucorum imperio, quod iam erat constitutum, operam dedisse recte dici illi non possunt.

Ἠετιωνείᾳ. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Lugd. Mosqu. m. Ἠετιωνίᾳ, qui sic etiam infra in hoc cap. Cf. etiam c. 91. 92. Recepit nunc Bekk. Vulgatam confirmant Steph. Byz., Suid. aliique scriptores in ed. mai. I, 2. p. 253. nominati. Ἠετιωνία tamen etiam apud Harpocrat. scriptum legi adnotatum est in Steph. Thes. Lobeckium ad Soph. Ai. p. 116. conferri iubet Krueg.

μᾶλλον ἔτι. Reg. Ar. Chr. ἔτι μᾶλλον. ,,Ordine meliore." WASS. Vid. ad. I, 80, 4. Tum Vat. male καὶ ἐπειδὴ καί.

Vid. c. 48. et 50. — ἐν τοῖς μάλιστα. ,,[Audi] ἐναντίοις οὖσι. Vid. Steph. ad Script. al. de Dial. Att. p. 182." DUK. Cf. Hemsterh. ad Luci. t. I. p. 3. et Matth. Gr. §. 290. — Ἀντιφῶν. Cf. 68, 1. — ἐπεὶ ... κατέστησαν. Simulac constituti sunt. — πρέσβεις ... Λακεδαίμονα. Vid. 86, 9. — ὁμολογίαν. ,,I. e. pacem (cum Peloponnesiis) componendam. Cf. paulo post dicta ἐπιστείλαντες παντὶ τρόπῳ ξυναλλαγῆναι πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους." ARN. — προὐθυμοῦντο. Cf. adn. IV, 81, 1. V, 17. — Ἠετιωνείᾳ. Vid. §. 4.

§. 2. αὐτοῦ] ἤγουν ἐν Ἀθήναις. Schol. — ὅςτις ... ἀνεκτός. De ἐστί in relativa enunciatione omisso vid. adn. I, 16. Cum toto dicendi genere cf. Soph. Oed. R. 344. δι' ὀργῆς ἥπερ ἀγριωτάτη et ibi Erf. ac Matth. Gr. §. 445. a.

§. 3. τοῦ τείχους ἡ γνώμη] ἤγουν ὁ σκοπὸς τῆς ἀνοικοδομίας τοῦ τείχους. Schol. Itaque γνώμη, consilium, hic de re inanima, etsi Latini non dicunt consilium carminis simi-

καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, οὐχ ἵνα τοὺς ἐν Σάμῳ, ἢν βίᾳ ἐπιπλέωσι, μὴ δέξωνται ἐς τὸν Πειραιᾶ, ἀλλ' ἵνα τοὺς πολεμίους μᾶλλον, ὅτ' ἂν βούλωνται, καὶ ναυ-
4 σὶ καὶ πεζῷ δέξωνται. χηλὴ γάρ ἐστι τοῦ Πειραιῶς ἡ Ἠετιώνεια, καὶ παρ' αὐτὴν εὐθὺς ὁ ἔςπλους ἐστίν. ἐτειχίζετο οὖν οὕτω ξὺν τῷ πρότερον πρὸς ἤπειρον ὑπάρχοντι τείχει, ὥςτε καθεζομένων ἐς αὐτὸ ἀνθρώπων ὀλίγων ἄρχειν τοῦ γε ἔςπλου. ἐπ' αὐτὸν γὰρ τὸν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ λιμένος στενοῦ

§. 3. τοὺς ἐν. Vat. τοὺς ἐκ (modo Σάμου sequeretur!). Valla: illos e Samo.

§. 4. Ἠετιώνεια. Ἠετιωνεία Bekk. in prim. ed. (nam nunc ut §. 3.) Krueg. Rost. Lex. invitis et libris tam hic quam apud alios scriptores (velut Demosth. c. Theocrin. §. 67. Bekk.) et grammaticorum praeceptis, quum substantivum factum sit. Tum in plurimis libris praeter Vat. male ἐπίπλους.

αὐτό (Lugd.) Mosqu. Bekk. Vulgo αὐτόν, quod male defendunt Bernh. Synt. p. 430. et Haack. τειχισμόν cogitari iubentes. Cl. αὐτήν, sed αὐτό superscr. ead. man.

τοῦ γε. Plerique libri (etiam Vat.) τοῦ τε. In Ven. F. Lugd. et ex ras. in Cl. particula om., quae sane parum placet.

liumque rerum. — ἵνα ... δέξωνται. ,,Cf. Xen. Hell. II, 3, 46." BLOOMF.

§. 4. χηλή. ,,Vid. interpr. Poll. ad I, 99. et 102. et Thuc. I, 63. et VII, 53." DUK. Cf. illic adn. Hic esse promontorium, quum a Suida, Hesychio, Harpocratione, Stephano Byz. Etionia ἄκρα vocaretur, docere studuit Letronn. Syrac. p. 108. At a Xenoph. Hell. l. d. χῶμα appellatur verbis ἐπὶ τῷ χώματι ἔρυμα τειχίζοντες. Itaque ,,χῶμα et χηλή in hac re idem significant, id est molem prominentem ad ostium portus coarctandum. Eetionia ad septentrionem ab introitu spectabat, e regione Alcimi promontorii. Vid. Leak. Athen. [ed. 2. p. 373. et 377. vel interpr. Germ. p. 266. sq. et 269. sq.]" ARN. Ceterum nomen fuisse illud quidem proprie adiectivum ex Harpocrationis verbis οὕτως ἐκαλεῖτο ἡ ἑτέρα τοῦ Πειραιέως ἄκρα ἀπὸ τοῦ κατακτησαμένου τὴν γῆν Ἠετίωνος discimus, sed usu substantivum factum esse apud Thucydidem aliosque scriptores satis liquet. — ἐτειχίζετο. Ex superioribus repete τὸ ἐν τῇ Ἠετιωνείᾳ τεῖχος. — ἐπ' αὐτὸν γὰρ τὸν ... τὸν ἕτερον πύργον. De iterato articulo vid. Matth. Gr. §. 279. adn. 3. Rost. §. 98. adn. 1. Krueg. §. 50. 9. adn. 1. ,,Quem Thucydides dicit τὸν ἕτερον πύργον, ea est altera turrium, quae ab utraque parte aditum in portum defendebant, [cf. de talibus turribus III, 51.] et ea quidem turris quae erat Eetioniae. Iam vero antiquus murus in mediterranea ductus erat ab eo loco, ubi moles naturalem oram litoris attingebat. Erat enim revera murus Piraei, qui, ut aliarum urbium moenia, hunc locum ab hostibus extrinsecus aggredientibus tueretur. At quadringenti viri quum magis intrinsecus factam aggressionem metuerent, antiquus murus ad terram spectans iis non satis erat; requirebant etiam mu-

ὄντος τὸν ἕτερον πύργον ἐτελεύτα τό τε παλαιὸν τὸ πρὸς ἤπειρον καὶ τὸ ἐντὸς τὸ καινὸν τεῖχος τειχιζόμενον πρὸς θάλασσαν. διῳκοδόμησαν δὲ καὶ στοάν, ἥπερ ἦν μεγίστη καὶ ἐγγύτατα τούτου εὐθὺς ἐχομένη ἐν τῷ Πειραιεῖ, καὶ ἦρχον αὐτοὶ αὐτῆς, ἐς ἣν καὶ τὸν σῖτον ἠνάγκαζον πάντας τὸν ὑπάρχοντά τε καὶ τὸν ἐςπλέοντα ἐξαιρεῖσθαι καὶ

τὸ ἐντὸς τὸ καινὸν τεῖχος Vat. Bekk. Et Valla: interior novus. Vulgo τὸ καινὸν τὸ ἐντὸς τοῦ τείχους. At in vulgata non τοῦ τείχους, verum τοῦ παλαιοῦ (τείχους) dicendum erat. Cl. τὸ καινὸν τὸ ἐντὸς τεῖχος. Idem in Cl. superscr. Fortasse recte.

§. 5. αὐτοί. Pal. It. Vat. ἂν αὐτοί, alii οἱ αὐτοί, utrumque prave.

ἐςπλέοντα Vat. Bekk. Sic σῖτος ἐςπλεῖ IV, 27. Cf. adn. II, 93, 4. Vulgo ἐπιπλέοντα.

rum in portum versus erectum, ne castellum suum, quod erat in mole, a Piraeo sive interiore portu impugnari posset. Itaque πρὸς θάλασσαν idem valent quod πρὸς λιμένα, id quod verba τὸ ἐντὸς τεῖχος clare demonstrant. Consilium erat, ut Eetioniam undique separarent velut διατείχισμα, a portu novo muro sicut antiquo ab agris seiunctum.“ ARN. Τελευτᾶν ἐπί τι similiter dictum est atque τελευτᾶν ἔς τι. — στενοῦ ὄντος. Tam angustus molibus introitus portus factus erat, ut catena adeo claudi posset. Cf. Leak. l. d. et adn. II, 94, 4. — τειχιζόμενον. Fuitne τὸ τειχ., ut antea τὸ πρὸς ἤπειρον?

§. 5. διῳκοδόμησαν. Hoc complures interpretes male de aedificanda porticu intellexerunt. ,,Uberius de hoc verbo agit Abr. in Auct., et ostendit proprie esse aedificationem separare ducto interiectove muro, fossa, canale, aut quocunque alio intermedio.“ BECK. Cf. IV, 69. Esse ita fere positum ut διατειχίζειν, de quo cf. adn. III, 34., recte admonet Did. — στοάν. ,,Eandem porticum designat Thuc., quae aliis dicitur μακρὰ στοά. Vid. Meurs. Pirac. c. IV. p. 18.“ HUDS. Ἡ στοὰ ἡ μακρά, ἔνθα καθέστηκεν ἀγορὰ τοῖς ἐπὶ θαλάσσῃ, Paus. I, 1, 3. Cf. Krus. Hell. II. 1. p. 144. ,,Στοά videtur pars huius munitionis fuisse, [inter utrumque murum vergens eosque coniungens, ideoque] efficiens, ut videtur, basim trianguli, cuius vertex esset turris in extrema mole, duo latera exterior murus et interior ad turrim concurrentes. Ceterum, sive ipsa στοά pars munitionis erat, [de quo nobis secundum Graeca dubitandum non videtur, cf. IV, 90.] sive ea continebatur, longum spatium tectum, quod complectebatur, facile mutari potuit in horreum.“ ARN. ,,Cf. Schol. Aristoph. Eccl. 14: τὰ μὲν ταμεῖα, ἐν οἷς ὁ σῖτος, στοὰς λέγουσι· καὶ γὰρ παραμήκη. Cf. Poll. IX, 44.“ KRUEG., qui similiter στοάς aliquoties tanquam armamentaria commemorari docet. — ἐξαιρεῖσθαι. ,,Locus Athenis erat ἐξαίρεσις dictus, quod illic exemptas navibus aut curribus sarcinas seponerent, ut docet Etymologici auctor.“ HUDS., ,,Et Pollux IX, 34. ex Hyperide: ἐξαίρεσις, ὅπου τὰ φορτία ἐξαιρεῖται, ὥςπερ καὶ τὸ δεῖγμα. Nomen loci a re, quae in loco fit. Vid. ibi Iungerm. Ἐξαιρεῖσθαι pro ex-

1 ἐντεῦθεν προαιροῦντας πωλεῖν. 91. ταῦτ᾽ οὖν ἐκ
πλείονός τε ὁ Θηραμένης διεθρόει, καὶ ἐπειδὴ οἱ
ἐκ τῆς Λακεδαίμονος πρέσβεις οὐδὲν πράξαντες
ἀνεχώρησαν τοῖς ξύμπασι ξυμβατικόν, φάσκων κιν-
δυνεύσειν τὸ τεῖχος τοῦτο καὶ τὴν πόλιν διαφθεῖ-
2 ραι. ἅμα γὰρ καὶ ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἐτύγχα-
νον, Εὐβοέων ἐπικαλουμένων, κατὰ τὸν αὐτὸν χρό-
νον τοῦτον δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες, ὧν ἦσαν
καὶ ἐκ Τάραντος καὶ [ἐκ] Λοκρῶν Ἰταλιώτιδες καὶ
Σικελικαί τινες, ὁρμοῦσαι ἤδη ἐπὶ Λᾷ τῆς Λακω-
νικῆς καὶ παρασκευαζόμεναι τὸν ἐς τὴν Εὔβοιαν
πλοῦν· (ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἀγησανδρίδας Ἀγησάνδρου,

Πελοποννησίων ἐς τὴν Εὔβοιαν πλοῦν παρασκευαζομένων, Θηραμένης τοῖς τετρακοσίοις πάλιν ἐγκαλεῖ, καὶ οὐκ εἰκῇ.

Cap. 91. §. 1. τέ Vat. (Lugd.?) Bekk. Valla: et iam pridem. Vulgo χρόνου, sicut ἐκ πλείονος χρόνου c. 45., quare τὲ χρόνου coniunctim scripseris; verum saepius sine χρόνου, velut IV, 42, 3., ubi vid., VIII, 88., quapropter ab interpretibus additum videtur. Pro πλείονος nonnulli boni libri praeter Vat. πλέονος, non deterius. Cf. IV, 17. 21. 30.

§. 2. ἐκ Λοκρῶν. ἐκ om. Vat. Vall. Bekk., quae omissio hic placet, quia utrumque nomen ad Ἰταλιώτιδες refertur. Cf. ad c. 84. extr. adn.

ἐπὶ Λᾷ Vat. Bekk. et ,,supra scriptum ab ipso scriba“ Cl. In Pal. Bekker εἰπίλαι legit, ut sine accentu Aug. Errat Matth. Gr. §. 68, 12. hinc genitivum Λᾶ excitans. Vulgo hoc vocabulum aberat, quod hic et 92, 3. non potuit temere oriri.

Ἀγησανδρίδας Ἀγησάνδρου It. Vat. m. Ar. Chr. Bekk. et corr. Pal. In Cass. Aug. Pal. Lugd. Ἀγισανδρίδας Ἀγισάνδρου. Vulgo Ἡγησανδρίδας Ἡγησάνδρου. Et Ἡγησανδρίδου Xen. Hell. I,

ponere, efferre, etiam apud Demosthenem legi ostendit Budaeus in Commentar. Ling. Gr. p. 233. Thuc. VIII, 28: ἐβούλοντο πλεῦσαι ἐπὶ τὰ σκεύη, ἃ ἐξείλοντο ἐς τὴν Τειχιοῦσσαν.“ DUK. Cf. ibi adn. — προαιροῦντας. ,,Signatum verbum προαιρεῖν, e penu aliquid promere. Aristoph. Thesmoph. v. 425: ἦν ἡμῖν πρὸ τοῦ Αὐταῖς ταμιεύεσθαι προαιρούσαις λαβεῖν Ἄλφιτον etc.“ HUDS. ,,De hac significatione τοῦ προαιρεῖν plura adnotavit Casaub. ad Theophr. Charact. c. 4.“ DUK.

Cap. 91. §. 1. διεθρόει. Cf. adn. VI, 46, 4. — καὶ ἐπειδή. I. e. καὶ διεθρόει ἐπειδή. Cf. Bau., qui φάσκων particip. ad idem διεθρόει referri docet. — τοῖς ξύμπασι. Omnino verterat Bau., cui assentiuntur Dukas et Did. eodem modo τοῖς ὅλοις pro ὅλως dici adnotans. Sed differt usus ad V, 28, 2. illustratus. Quare recte Haack.: ,,universo populo Atheniensi, non solis oligarchis; cum his enim pacisci non recusabant.“ De proximis vid. Matth. Gr. §. 297. p. 757. extr.

§. 2. ἐπὶ Λᾷ. ,,Commemorat Paus. III, 24, 5: τὰ δὲ ἐν δεξιᾷ Γυθίου Λᾶς ἐστι θαλάσσης μὲν δέκα στάδια, Γυθίου δὲ τεσσαράκοντα ἀπέχουσα. De eodem oppido vid. Eustath. ad Hom. Il. β'. 585.

Σπαρτιάτης·) ἃς ἔφη Θηραμένης οὐκ Εὐβοίᾳ μᾶλ-
λον ἢ τοῖς τειχίζουσι τὴν Ἠετιώνειαν προςπλεῖν,
καὶ εἰ μή τις ἤδη φυλάξεται, λήσειν διαφθαρέν-
τας. ἦν δέ τι καὶ τοιοῦτον ἀπὸ τῶν τὴν κατηγο- 3
ρίαν ἐχόντων, καὶ οὐ πάνυ διαβολὴ μόνον τοῦ λό-
γου. ἐκεῖνοι γὰρ μάλιστα μὲν ἐβούλοντο ὀλιγαρχού-
μενοι ἄρχειν καὶ τῶν ξυμμάχων, εἰ δὲ μή, τάς τε
ναῦς καὶ τὰ τείχη ἔχοντες αὐτονομεῖσθαι, ἐξειργό-
μενοι δὲ καὶ τούτου μὴ οὖν ὑπὸ τοῦ δήμου γε
αὖθις γενομένου αὐτοὶ πρὸ τῶν ἄλλων μάλιστα
διαφθαρῆναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολεμίους ἐςαγαγόμε-
νοι ἄνευ τειχῶν καὶ νεῶν ξυμβῆναι καὶ ὁπωςοῦν
τὰ τῆς πόλεως ἔχειν, εἰ τοῖς γε σώμασι σφῶν ἄδεια

I, 1., Ἐπιτελίδαν τὸν Ἡγησάνδρου Thuc. IV, 132. Sed Ἀγησανδρίδαν rursus optimi libri c. 91. et 95., et Agesander Lacedaem. affuit I, 139. Ceterum cf. etiam sd. VII, 19.

Ἠετιώνειαν. Cass. Pal. It. F. Bekk. Ἠετιωνίαν. Gr. Ar. Chr. et olim Bekk. Ἠετιωνείαν. Vid. ad 90, 1. et 4.

§. 3. διαβολὴ μόνον. Libri paene omnes (etiam Vat.) et Thomas Mag. διαβόλιμον ὄν. At cf. ed. mai. Paulo post pro τάς τε Reisk. malebat τάς γε, et certe dixit Valla.

γέ (post δήμου) Schol. Haack. Bekk. Vulgo τέ, quod om. Reg. I. Mosqu. K. m. Ar. Chr.

et Strab. p. 560. Alm.“ GOELL. „Prodita a Pausania intervalla non possunt intelligi nisi de arce vel urbe superiore, cuius unius credibile est Pausaniae tempore reliquias exstitisse. Priore aetate suum urbi portum vel inferius oppidum ad mare situm fuisse non solum ex his Thucydidis verbis apparet, sed etiam ex Liv. XXXVIII, 30.“ ARN. — τοῖς τειχίζουσι. Est dativus commodi. — διαφθαρέντας ad collectivam τὶς pronominis notionem spectare vidit Abr. Διαφθαρέντες tamen coniicit Krueg. comparans VI, 25.

§. 3. ἦν ... ἀπό, es fand so etwas Statt von Seiten. — ἀπὸ τῶν τὴν κατηγορίαν ἐχόντων. „Puto his significari ... ab iis, qui accusati erant, qui criminationem istam sustinebant, [ut Port. convertit.] Loquendi genus videtur simile esse verbis αἰτίαν ἔχειν IV, 114., ἀνάγκην ἔχειν V, 104.“ ARN. Cf. adn. ad c. 87. — οὖν ... γέ particulae post participium ita leguntur, ut saepe ἀλλ' οὖν ... γέ post enunciata concessiva et conditionalia. — ὑπὸ τοῦ ... γενομένου. Bene Port. post Schol.: a populari statu rursus restituto. „Δῆμον γὰρ νῦν τὴν δημοκρατίαν λέγει.“ Schol. Cf. adn. I, 107, 4. — τοὺς πολεμίους ἐςαγαγόμενοι. Recte igitur Iustinus V, 3, 8. optimates urbem prodere Lacedaemoniis tentavisse scribit. — ἄνευ ... ἔχειν. „Consecutio verborum haec est: ξυμβῆναι ἔχειν τὰ τῆς πόλεως ἄνευ τειχῶν καὶ νεῶν καὶ ὁπωςοῦν.“ BLOOMF.

1 ἔσται. 92. διόπερ καὶ τὸ τεῖχος τοῦτο, καὶ πυ-
λίδας ἔχον καὶ ἐςόδους καὶ ἐπειςαγωγὰς τῶν πολε-
μίων, ἐτείχιζόν τε προθύμως καὶ φθῆναι ἐβούλον-
2 το ἐξεργασάμενοι. πρότερον μὲν οὖν κατ' ὀλίγους
τε καὶ κρύφα μᾶλλον τὰ λεγόμενα ἦν· ἐπειδὴ δὲ
ὁ Φρύνιχος, ἥκων ἐκ τῆς ἐς Λακεδαίμονα πρεσβεί-
ας, πληγεὶς ὑπ' ἀνδρὸς τῶν περιπόλων τινὸς ἐξ ἐπι-
βουλῆς ἐν τῇ ἀγορᾷ πληθούσῃ καὶ οὐ πολὺ ἀπὸ

Φρυνίχου δ' ἐξ ἐπιβουλῆς ἀποθανόντος, Θηραμένης καὶ Ἀριστοκράτης θρασύτερον ἤδη

Cap. 92. §. 1. ἐπειςαγωγάς. Non ausi sumus ἐπεςαγωγάς scribere. Cf. sd. II, 38, 2.

ἐξεργασάμενοι. Vat. ἐξειργασμένοι. At IV, 4. ἠπείγοντο φθῆναι τὰ ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμενοι, et perfecti participii cum φθάνειν iuncti exemplum desideramus.

Cap. 92. §. 1. Prima huius capitis paragraphus melius cum superiore capite iungeretur. — ἐπειςαγωγὰς τῶν πολμίων. Port. hostium receptacula.

§. 2. πληγεὶς ὑπ' ἀνδρὸς τῶν περιπόλων τινός. „Hunc Plutarchus in Alc. [c. 25.] Hermonem appellat ... [quem] causa dicta absolutum coronaque a populo Atheniensi donatum scribit.“ HUDS. „Paulo aliter quam Plutarchus Lycurgus adv. Leocr. [p. 217. §. 112. c. 30.]: Φρυνίχου γὰρ ἀποσφαγέντος νύκτωρ παρὰ τὴν κρήνην τὴν ἐν τοῖς οἰσυίοις [salictis?] ὑπὸ Ἀπολλοδώρου καὶ Θρασυβούλου. Paulo clarius Lysias Orat. XII. [c. Agorat. p. 492.]: Θρασύβουλός τε ὁ Καλυδώνιος καὶ Ἀπολλόδωρος ὁ Μεγαρεὺς ἐπεβούλευσαν· ἐπειδὴ δὲ ἐπετυχέτην αὐτῷ βαδίζοντι, ὁ μὲν Θρασ. τύπτει τὸν Φρύνιχον καὶ καταβάλλει πατάξας. Vid. Aristoph. Lysistr. 313. et ibi Schol.“ WASS. „Lysiae plus tribuendum videri, quum ad acta publica provocet, monet Tayl. vit. Lys. p. 118. Accedit Lycurgi auctoritas, quanquam is nonnulla refert, quae vel dubia vel aperte falsa sint.“ KRUEG. ad Dion. p. 384, qui, quae Plutarchus l. d. de Phrynicho narret, ea docet ex Thucydide ita hausta esse, ut ea corruperit; nam et de causa, cur proditionis damnatus fuerit, parum distincte eum loqui, et percussorem ab eo ἕνα τῶν περιπόλων Ἕρμωνα appellari, quum Thucydides περίπολον quidem percussorem dicat, sed Hermonem τῶν περιπόλων τινὰ τῶν Μουνυχίασι ἄρχοντα §. 5. vocet, qui gravis armaturae militum conatum adiuverit. Exiguam fidem narrationibus, quae apud oratores legantur, habendam et absurdum esse eos auctoritati eiusmodi scriptoris, qualis sit Thucydides, opponere demonstrare studet Arn. Add. Meier de Bon. damn. p. 181. De peripolis vid. adn. IV, 67, 2. Ad Lysiam cum Thucydide conciliandum tunc περιπόλοις nonnullos cives aetate provectiores atque μετοίκους comprehensos esse coniicit Thirw. Hist. Gr. IV. p. 65. adn., et Bergk. quoque in Comment. antiqu. stud. a. 1827. p. 1099. περιπόλους negat esse ephebos Atticos, sed disciplinae publicae administros. — ἐν τῇ ἀγορᾷ πληθούσῃ. Ἀγορᾶς πληθούσης et περὶ πλήθουσαν ἀγοράν plerumque de tempore dici eo, quod sit inter mane et meridiem, multis docet ad h. l. Duk. Add. Hutch. et al. interpr. ad Xen. Anab. I, 8, 1. „Ceterum male hic effusam Dukero opinor lectionis copiam, nec tem-

ἅπτονται τῶν πραγμάτων.

τοῦ βουλευτηρίου ἀπελθὼν ἀπέθανε παραχρῆμα, καὶ ὁ μὲν πατάξας διέφυγεν, ὁ δὲ ξυνεργός, Ἀργεῖος ἄνθρωπος, ληφθεὶς καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ τῶν τετρακοσίων οὐδενὸς ὄνομα τοῦ κελεύσαντος εἶπεν, οὐδὲ ἄλλο τι ἢ ὅτι εἰδείη πολλοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐς τοῦ περιπολάρχου καὶ ἄλλοσε κατ' οἰκίας ξυνιόντας, τότε δὴ οὐδενὸς γεγενημένου ἀπ' αὐτοῦ νεωτέρου καὶ ὁ Θηραμένης ἤδη θρασύτερον καὶ Ἀριστοκράτης, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν τετρακοσίων αὐτῶν καὶ τῶν ἔξωθεν ἦσαν ὁμογνώμονες, ᾔεσαν ἐπὶ τὰ πράγματα. ἅμα γὰρ καὶ ἀπὸ τῆς Λᾶς αἱ 3
νῆες ἤδη περιπεπλευκυῖαι καὶ ὁρμισάμεναι ἐς τὴν Ἐπίδαυρον τὴν Αἴγιναν καταδεδραμήκεσαν· καὶ οὐκ ἔφη ὁ Θηραμένης εἰκὸς εἶναι ἐπ' Εὔβοιαν πλεούσας αὐτὰς ἐς Αἴγιναν κατακολπίσαι καὶ πάλιν ἐν Ἐπιδαύρῳ ὁρμεῖν, εἰ μὴ παρακληθεῖσαι ἥκοιεν

§. 2. εἰδείη. Vat. δείη.

§. 3. Λᾶς Aug. Cl. Pal. It. Bekk. In Vat. Λᾶις. Vulgo male Λακεδαιμονίας et Lugd. Λακεδαίμονος. Nostrum etiam 91, 2. obliteratum erat.

pus horamve intelligi, ubi praesertim dicat ἐν ..., locum signans, non tempus; etenim illo tempore, tali perturbatione, nullo tempore forum vacaret." BAU. Cui assentiuntur recentiores explanatores, ex quibus Arn. comparat Plutarchi verba τὸν Φρύνιχον ἑνὸς τῶν περιπόλων ... ἐν ἀγορᾷ πατάξαντος. Celeberrimo fori interpretari videtur Tac. Ann. IV, 67. De Lycurgi, cuius verba supra posuimus, dissensu cf. etiam Thirw. l. d. p. 75. — τοῦ κελεύσαντος. De articulo e plerisque libris recepto cf. Bernh. Synt. p. 318. Soph. Ant. v. 360. et ibi Herm. „Gr. §. 50. 4. adn. 3." KRUEG. — ἐς τοῦ περιπολάρχου. Aut ex proximis οἰκίαν repetendum, aut secundum Buttm. Gr. §. 132. adn. 30. per ellipsin simul audiendum. — ἀπ' αὐτοῦ. Inde a Phrynichi caede post Schol. interpretatur Bau. „Est potius ex hac re. Cf. c. 99." HERTL., qui recte addit Theramenem cum suis sollicitos videri fuisse, ne Argivus ille quaedam proderet, unde sibi malum oriretur; hoc enim indicari vocabulo νεώτερον, ut VII, 86. — ᾔεσαν ἐπὶ τὰ πράγματα. „Alibi ἔργου ἔχεσθαι, ut [I, 49.] II, 2. Et hic paulo post ἔργῳ ἥπτοντο τῶν πραγμάτων." BLOOMF. „Cf. I, 89, 1." KRUEG.

§. 3. Λᾶς. Cf. c. 91, 2. — περιπεπλευκυῖαι. Circumvectae Maleam. — ἐς Αἴγιναν κατακολπίσαι] εἰς τὸν τῆς Αἰγίνας (immo Αἰγίνης) κόλπον πλεῦσαι. Schol. Lugd. Rarissimum verbum κατακολπίζειν legi etiam Polyb. XXXIV, 12, 10. post Schneid. Lex. adnotavit Bloomf. Eodem usus est Nicetas. — πάλιν ... ὁρμεῖν. Classis igitur Peloponnesiorum ab Aegina Epidaurum videtur redisse. Cf. Dukam et c. 94, 2.

ἐφ' οἷςπερ καὶ αὐτὸς ἀεὶ κατηγόρει· οὐκέτι οὖν
4 οἷόν τε εἶναι ἡσυχάζειν. τέλος δέ, πολλῶν καὶ στασιωτικῶν λόγων καὶ ὑποψιῶν προςγενομένων, καὶ ἔργῳ ἤδη ἥπτοντο τῶν πραγμάτων· οἱ γὰρ ἐν τῷ Πειραιεῖ τὸ τῆς Ἠετιωνείας τεῖχος ὁπλῖται οἰκοδομοῦντες, ἐν οἷς καὶ Ἀριστοκράτης ἦν ταξιαρχῶν καὶ τὴν ἑαυτοῦ φυλὴν ἔχων, ξυλλαμβάνουσιν Ἀλεξικλέα στρατηγὸν ὄντα ἐκ τῆς ὀλιγαρχίας καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς ἑταίρους τετραμμένον καὶ ἐς οἰκίαν
5 ἀγαγόντες εἶρξαν. ξυνεπελάβοντο δὲ αὐτοῖς ἅμα καὶ ἄλλοι καὶ Ἕρμων τις, τῶν περιπόλων τῶν Μουνυχίασι τεταγμένων ἄρχων· τὸ δὲ μέγιστον, τῶν ὁπλι-
6 τῶν τὸ στῖφος ταῦτα ἐβούλετο. ὡς δὲ ἐςηγγέλθη

§. 4. Ἠετιωνείας. Pal. F. Bekk. Ἠετιωνίας, et similiter Aug. Vid. ad 90, 1.

Ἀριστοκράτης. Vat. non male ὁ Ἀριστ.; nam nominatus est 89, 2.

φυλήν Cl. Ven. Gr. Laur. Bekk. Vulgo φυλακήν, parum apte. Cf. ed. mai. „φυλήν defendi potest e VI, 98. καὶ τῶν Ἀθηναίων φυλὴ μία τῶν ὁπλιτῶν. Permutantur etiam haec ibid. c. 100. et 101." DUK.

τετραμμένον. Vat. et fortasse Valla τεταγμένον.

εἶρξαν. Bekk. εἷρξαν. Cf. sd. I, 35, 3.

§. 5. τὶς τῶν περιπόλων Vat. Bekk. Vulgo τῶν περιπόλων τις. Ita τίς, quod Valla non expressit, ad ἄρχων referendum esset, sed ne sic quidem aptum esset aut iustum locum teneret.

Μουνυχίασι Pal. pr. man., tacitus Aug. apud Bekk. ac nunc Bekk. Vulgo Μουνυχιᾶσι. It. Vat. Steph. Byz. Μουνυχιάσι. At vid. Hemsterh. ad Luci. Tim. p. 371. sq. ed. Lehm. Buttm. Gr. II. p. 275. Goettl. de Acc. p. 354.

ἄρχων Cl. Vat. Steph. Byz. Bekk. Vulgo prave ἀρχῶν.

στῖφος Pal. m. Bekk. Vulgo στίφος. Vat. et fortasse Valla πλῆθος, ex interpr. De accentu cf. Lexic.

§. 4. Ἀριστοκράτης ... φυλήν. Cf. sd. et adn. VI, 98, 4. — Ἀλεξικλέα. Cf. Lycurg. c. Leocr. c. 32. et Krueg. ad Dion. p. 384. — ἑταίρους. (Vulgo invitis libris melioribus ἑτέρους.) Vid. 48, 3. 4. et ibi adn. Vulgatam tamen tuetur Krueg., quia ad ἑταίρους genitivum, velut Πεισάνδρου, addi necesse sit. Vid. Stud. hist. II. p. 232.

§. 5. Ἕρμων. De eo cf. Boeckh. Inscript. I. p. 221. — τῶν ὁπλιτῶν τὸ στῖφος. Si haec ita intelligenda sunt, ut hoplitae a peripolis distinguantur, hi non possunt esse ἔφηβοι. Cf. adn. IV, 67. Sed fortasse distinctio στίφους voce exprimitur. — ταῦτα ἐβούλετο. „Ut II, 79. τῶν οὐ ταῦτα βουλομένων. VI, 74. οἱ ταῦτα βουλόμενοι. IV, 113. οἷς ταῦτα ἤρεσκε. VIII, 84: ξυνεδόκει δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις ταῦτα. Unde ... apparet ... non recte [nonnullos] de Stephani coniectura ταὐτά scripsisse." HAAS. Lucubr. Thuc. p. 56.

τοῖς τετρακοσίοις, (ἔτυχον δὲ ἐν τῷ βουλευτηρίῳ
ξυγκαθήμενοι,) εὐθύς, πλὴν ὅσοις μὴ βουλομένοις
ταῦτα ἦν, ἕτοιμοι ἦσαν ἐς τὰ ὅπλα ἰέναι, καὶ τῷ
Θηραμένει καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ ἠπείλουν. ὁ δὲ ἀπο-
λογούμενος ἕτοιμος ἔφη εἶναι ξυναφαιρησόμενος
ἰέναι ἤδη· καὶ παραλαβὼν ἕνα τῶν στρατηγῶν,
ὅς[τις] ἦν αὐτῷ ὁμογνώμων, ἐχώρει ἐς τὸν Πει-
ραιᾶ· ἐβοήθει δὲ καὶ Ἀρίσταρχος καὶ τῶν ἱππέων
νεανίσκοι. ἦν δὲ θόρυβος πολὺς καὶ ἐκπληκτικός· 7
οἵ τε γὰρ ἐν τῷ ἄστει ἤδη ᾤοντο τόν τε Πειραιᾶ
κατειλῆφθαι καὶ τὸν ξυνειλημμένον τεθνάναι, οἵ
τε ἐν τῷ Πειραιεῖ τοὺς ἐκ τοῦ ἄστεος ὅσον οὔπω
ἐπὶ σφᾶς παρεῖναι. μόλις δὲ τῶν [τε] πρεσβυτέ- 8
ρων διακωλυόντων τοὺς ἐν τῷ ἄστει διαθέοντας
καὶ ἐπὶ τὰ ὅπλα φερομένους, καὶ Θουκυδίδου τοῦ
Φαρσαλίου, τοῦ προξένου τῆς πόλεως, παρόντος
καὶ προθύμως ἐμποδών τε ἑκάστοις γιγνομένου καὶ
ἐπιβοωμένου μή, ἐφεδρευόντων ἐγγὺς τῶν πολεμίων,

§. 6. ὅςτις vulgo. Sed Vat. Bekk. ὅς, pro quo num illud apud antiquos scriptores nonnunquam poneretur, dubitatum est, sed affirmat Matth. Gr. §. 483. p. 1073. Cf. Schaef. Appar. ad Dem. IV. p. 238. et 662. Blomf. ad Aesch. Prom. 362. Ellendt. ad Arri. II, 24, 11. et Thuc. VI, 3, 1.

§. 7. ξυνειλημμένον. Vat. et Reg. prave ξυνειλεγμένον. Paulo post olim vulgatum ἄστεως contra Cl. Ven. It. Vat. I. E. frustra tuetur Matth. Gr. §. 81. adn. 1. Vid. II, 13. VIII, 95.

§. 8. μόλις. Vulgo et in mss. μόγις. Cf. ad. VII, 40, 3. τέ deest Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. Vat. F. Lugd. Vall. Paulo post boni libri praeter Vat. ἑκάστῳ aut ἕκαστον.

ἐγγύς. Aug. Pal. It. Vat. Bekk. ἔτι. Quod displicet, quia eo

§. 6. πλὴν ὅσοις ... ἦν] πλὴν ὅσοι μὴ ἐβούλοντο [δηλαδὴ] ὀλιγαρχεῖσθαι. Schol. Qui ταῦτα videtur praesentem statum Athenarum interpretatus esse, aut ad τὸ ξυγκαθῆσθαι retulisse. De βουλ. ἦν cf. adn. II, 3, 2. Parum verisimiles sunt coniecturae Haasii l. d. aut πλὴν μὴ ὅσοις legendum aut πλήν delendum esse suspicantis. — ἐς τὰ ὅπλα ἰέναι. „Currere ad hastas et clipeos, quae arma in illis temporibus urbis semper in compluribus locis apertis ac propatulis composita servabantur, et armare se ad pugnam. Vid. c. 69. VII, 28." ARN. „Plerumque ἐπὶ τὰ ὅπλα. Sed ἐς praepositione locus significatur." KRUEG. — ξυναφαιρησόμενος. „Τὸν Ἀλεξικλέα ἀπὸ τῆς εἱρκτῆς." ΔΟΥΚΑΣ.

§. 7. οἵ τε γὰρ ἐν τῷ ἄστει ... „Confer similem locum II, 94. init." BLOOMF. — τὸν ξυνειλημμένον. Vid. §. 4.

§. 8. Θουκυδίδου τοῦ Φαρσαλίου. Cf. Marcell. §. 28. et ibi de variis viris

ἀπολέσαι τὴν πατρίδα, ἡσύχασάν τε καὶ σφῶν αὐ-
9 τῶν ἀπέσχοντο. καὶ ὁ μὲν Θηραμένης ἐλθὼν ἐς
τὸν Πειραιᾶ (ἦν δὲ καὶ αὐτὸς στρατηγός) ὅσον
καὶ ἀπὸ βοῆς ἕνεκα ὠργίζετο τοῖς ὁπλίταις· ὁ δὲ
Ἀρίσταρχος καὶ οἱ ἐναντίοι τῷ πλήθει ἐχαλέπαινον.

καὶ Θηραμένους ξυμφάντος, τὸ ἐν Ἠετιωνείᾳ τεῖχος καθαιρεῖται. ἔπειτα

addito, ut pernicies patriae in id tempus, quo hostes abierint, reiiciatur, moneri videtur. In Gr. utraque particula deest, nec expressa est a Valla. Sed ἐγγὺς ἐφεδρεύειν legitur etiam IV, 71.

§. 9. ὅσον καί. Cf. adn.

πλήθει. D. marg. Steph. Vall. (qui re vera dixit,) Tus. atque Cass. in marg. man. rec. ἀληθεῖ. Cf. adn.

huius nominis adn. — σφῶν αὐτῶν ἀπέσχοντο. Port.: a manibus mutuo sibi afferendis abstinuerunt. Cf. adn. IV, 25, 9. VI, 77, 1. VII, 44, 4.

§. 9. ὅσον ... ἀπὸ βοῆς ἕνεκα. „Eadem locutione utitur Xenophon lib. II. τῶν Ἑλληνικῶν [4, 31.]: ἐπεὶ δ' οὐκ ἐπείθοντο, προςέβαλλεν ὅσον ἀπὸ βοῆς ἕνεκεν, ὅπως μὴ δῆλος εἴη εὐμενὴς αὐτοῖς ὤν." HUDS. et WASS. Egregie Wyttenbachius in Ecl. hist. p. 414. docuit significari his verbis quantum clamore fieri poterat, clamore tenus (non re et facto.) Videri compositam esse formam ex duabus dictionibus, altera ὅσον ἀπὸ βοῆς, altera ὅσον βοῆς ἕνεκα. De illa simplici ὅσον βοῆς ἕνεκα satis copiose et accurate egisse Abreschium Dilue. Thuc. p. 803. et sequ., ut mirum sit in illo ἕνεκα, de quo cf. Matth. Gr. §. 576., haesisse Bauerum. Ita etiam ἀπὸ φωνῆς, ἀπὸ κραυγῆς, ἀπὸ γλώττης saepe legi, quorum omnium exempla profert. Cf. VII, 10. ibique et II, 77. adnot. de hoc usu praepos. ἀπό. Iam ὅσον addi eadem ratione, qua in verbis ὅσον ἐπ' ἐμοί. Cf. adn. ad c. 70. Post quae optime explicata non debebat eidem Wyttenbachio p. 456. placere coniectura ἀποβοῆς. „Etiam nostrates duabus praepositionibus utuntur non raro, v. c. von Rechts wegen, von Amts wegen, um des Geschreies willen. Cf. Herm. ad Vig. [§. 363. et ad Soph. Phil. 550.]" HAACK. Add. Matth. Gr. §. 636. 1. et al. in ed. mai. laud. Arnoldus praeter Graeca τίνος χάριν ἕνεκα et ἀμφὶ σοὔνεκα, quae ab Herm. et Matth. petantur, non apta comparat. Ex iis autem, quae Bloomf. confert, maxime huc pertinent ὅσον ἀπὸ βοῆς apud Dion. Cass. 260, 100., et ὅσον γε ἀπὸ βοῆς 640, 46., et ὅσα ἀπὸ βοῆς 987, 39. Καί ex optimis libris (Cass. Aug. Cl. It. Vat. F.) additum in reliquis exemplis modo adscriptis omissum est, et propter Dion. Cass. locum alterum forsitan pro eo coniicias γέ. Si germanum est, valere videtur cunque. (Eben interpr. Krueg.) — οἱ ἐναντίοι τῷ πλήθει ἐχαλέπαινον. „Ἀληθεῖ pro varia lectione Schol." WASS. „Hoc a recentioribus, et fortassis ab Henr. Steph., Scholiis vetustioribus insertum esse ex eo suspicor, quod a cod. Cass. [Aug.] et ed. Bas. abest. Nec tamen adspernendum putem τῷ ἀληθεῖ. Nam τὸ ἀληθές et ἡ ἀλήθεια saepe simulationi, προφάσει et λόγῳ, opponuntur. Thuc. VI, 33. πρόφασιν μὲν ... τὸ δὲ ἀληθές. [Cf. Dio Cass. XL, 32. XLI, 26.] ...

δὲ γίγνεται παράκλησις ἄρχειν δεῖν τοὺς πεντακισχιλίους.

οἱ δὲ ὁπλῖται ὁμόσε τε ἐχώρουν οἱ πλεῖστοι τῷ ἔργῳ καὶ οὐ μετεμέλοντο, καὶ τὸν Θηραμένην ἠρώτων, εἰ δοκεῖ αὐτῷ ἐπ᾽ ἀγαθῷ τὸ τεῖχος οἰκοδομεῖσθαι, καὶ εἰ ἄμεινον εἶναι καθαιρεθέν. ὁ δέ, εἴπερ καὶ ἐκείνοις δοκεῖ καθαιρεῖν, καὶ ἑαυτῷ ἔφη ξυνδοκεῖν. καὶ ἐντεῦθεν εὐθὺς ἀναβάντες οἵ τε ὁπλῖται καὶ πολλοὶ τῶν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ἀνθρώπων κατέσκαπτον τὸ τείχισμα. ἦν δὲ πρὸς τὸν 11 ὄχλον ἡ παράκλησις, ὡς χρή, ὅςτις τοὺς πεντακιςχιλίους βούλεται ἄρχειν ἀντὶ τῶν τετρακοσίων, ἰέναι

Lucian. Harmon. [p. 855. et Ios. A. I. XIX, 1, 16.] λόγῳ μὲν ... τὸ δ᾽ ἀληθές." DUK., qui fortasse etiam veterem Scholiastam ἀληθεῖ legisse colligit ex Scholio: ὅσον ἀπὸ βοῆς] ἤγουν ἀπὸ βοῆς καὶ οὐκ ἀληθῶς, quo non multum probatur. Idem ἀληθεῖ ab Lev., Krueg. ad Dion. aliisque commendatum recepit Haack. At Goeller πλήθει ideo retinet, quia οἱ ἐναντίοι nimis nude positum esse aliquis dicat, nisi adiiciatur vulgatum πλήθει non, ut Bau. voluerit, ad ἐχαλέπαινον referendum. Quum autem, sicut hoc perspicuitas orationis, ita, τῷ ἀληθεῖ ut adderetur, oppositionis ratio postularet, se ambas scripturas coniuncturum fuisse, nisi τῷ ἀληθεῖ ea vi dici, ut esset re vera, nec usus Graecorum pati videretur, nec Thucydidis, qui scriberet τὸ δ᾽ ἀληθές. Loquendi genera idem significantia atque πρόφασιν μὲν ... τὸ δὲ ἀληθές praebet Hemsterh. ad Luci. Tim. 8. p. 114. 5. 385. Lehm. Cf. etiam Ell. ad Arri. VII, 19, 11. Praeter τὸ ἀληθές dicitur quidem etiam τῇ ἀληθείᾳ, ut πρόφασιν μὲν ... τῇ δ᾽ ἀληθείᾳ Arri. Exp. Al. I, 25, 6., τῷ μὲν λόγῳ ... τῇ δ᾽ ἀληθείᾳ Isocr. Nicocl. §. 33., τῷ μὲν δοκεῖν ... τῇ δ᾽ ἀληθείᾳ Aristid. t. II. p. 663. ed. Dind., τῷ μὲν δοκεῖν ... ταῖς δὲ ἀληθείαις insolentius Ios. A. I. XIV, 11, 6. (cf. Schol. Thuc. VI, 22.), δοκήσει μὲν ... τῇ δ᾽ ἀληθείᾳ Zon. An. X, 15. extr., τῷ μὲν φαινομένῳ ... τῇ δ᾽ ἀληθείᾳ Niceph. Greg. p. 190. Add. Steph. Thes. in v. ἀλήθεια. Sed eo, quod τῇ ἀληθείᾳ ita legitur, eodem modo dictum esse τῷ δ᾽ ἀληθεῖ nondum certo demonstratum est, nec ullum eius generis exemplum aut a nobis adnotatum est, aut invenitur in Steph. Thes. ed. rec. v. ἀληθής p. 1452. Krueger tamen, quod Thucydides neutris adiectivorum etiam alibi insolentius [substantive] uteretur, et quod singularia etiam verba μετὰ τοῦ ἀληθοῦς VI, 89. essent, ἀληθεῖ scripsit, ut nunc Bloomf., qui nihil novi attulit ad id defendendum. — ἐχαλέπαινον. Si antea recte πλήθει legitur, gravius sit oportet superiore ὠργίζετο, et implacabiliter irascebantur vult esse Goell.

§. 10. ὁμόσε τε ἐχώρουν ... τῷ ἔργῳ] ἤγουν ἐβούλοντο συμπλακῆναι τῇ πράξει. Schol. Non satis similia πρὸς τὰ ἔργα ἐχώρουν III, 83, 3. et iterum, ut §. 2., ἔργου ἔχεσθαι comparat Bloomf. — καὶ εἰ. Repete cum Krueg. δοκεῖ. Pro καί forsitan malis ἤ (Reisk. ἢ καί). Valla: an satius foret dirui. De participio cf. adn. I, 118, 3.

§. 11. παράκλησις, ὡς

ἐπὶ τὸ ἔργον. ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως ἔτι τῶν πεντακιςχιλίων τῷ ὀνόματι, μὴ ἄντικρυς δῆμον ὅςτις βούλεται ἄρχειν ὀνομάζειν, φοβούμενοι, μὴ τῷ ὄντι ὦσι, καὶ πρός τινα εἰπών τίς τι ἀγνοίᾳ σφαλῇ. καὶ οἱ τετρακόσιοι διὰ τοῦτο οὐκ ἤθελον τοὺς πεντακιςχιλίους οὔτε εἶναι οὔτε μὴ ὄντας δήλους εἶναι, τὸ μὲν καταστῆσαι μετόχους τοσούτους ἄντικρυς ἂν δῆμον ἡγούμενοι, τὸ δ᾽ αὖ ἀφανὲς φόβον ἐς ἀλλήλους

1 παρέξειν. 93. τῇ δ᾽ ὑστεραίᾳ οἱ μὲν τετρακόσιοι ἐς τὸ βουλευτήριον ὅμως καὶ τεθορυβημένοι ξυνελέγοντο· οἱ δ᾽ ἐν τῷ Πειραιεῖ ὁπλῖται τόν τε Ἀλεξικλέα, ὃν ξυνέλαβον, ἀφέντες καὶ τὸ τείχισμα καθελόντες, ἐς τὸ πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ Διονυσιακὸν [τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ] θέατρον ἐλθόντες καὶ θέμε-

οἱ οὖν ἐκ τοῦ Πειραιῶς ὁπλῖται ἐς τὸ ἄστυ πορεύονται· οἷς τῶν τετρακοσίων τινὲς ἐς λόγους ξυνελθόντες ἐκ-

Cap. 93. §. 1. τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ interponuntur in Cass. Aug. Ven. Pal. It. Vat. F. Mosqu. Vall., marg. Cl. et marg. m., nisi quod in Aug. τῷ, in F. τω pro τό legitur. Cf. adn.

χρή. Cf. adn. 76, 3. — ἐπὶ τὸ ἔργον] ἤγουν ἐπὶ τὸ κατασκάπτειν τὸ τεῖχος. Schol. — ἐπεκρύπτοντο γὰρ ὅμως ... „Hic verborum sensus: οὗτοι γάρ, καίπερ τὴν δημοκρατίαν καταστῆσαι βουλόμενοι, ὅμως ἔτι τὸ πρᾶγμα καὶ τὴν αὑτῶν διάνοιαν ἐπέκρυπτον τῷ τῶν πεντακιςχιλίων ὀνόματι, ὥςτε μὴ ἄντικρυς ... ὀνομάζειν." AE. PORT. „Cf. II, 53. ἃ πρότερον ἀπεκρύπτετο, μὴ καθ᾽ ἡδονὴν δρᾶν [et ibi de negatione adn.]" ARN. — μὴ ἄντικρυς δῆμον] καθ᾽ ὑπερβατόν, ὅςτις βούλεται τὸν δῆμον ἄρχειν, μὴ ἄντικρυς ὀνομάζειν. Schol. — φοβούμενοι, μὴ ... ὦσι. Simul audiendum οἱ πεντακιςχίλιοι. Metuebant, ne revera exstarent quinque milia civium a quadringentis lecta, quamvis nomina eorum non essent divulgata. Cf. Arn., qui sententiam pluribus persequitur. — καὶ πρός τινα ... σφαλῇ] φοβούμενοι [δηλαδή], μή τις εἰπών, ὅτι ὀρέγεται δημοκρατίας, πρός τινα, ὅς ἐστι τῶν πεντακιςχιλίων, ἀγνοῶν, ὅτι ἐστὶν εἷς ἐκείνων, ἐν κινδύνῳ γένηται. Schol. — οὐκ ἤθελον ... εἶναι. Portus: neque volebant illos quinquies mille cives esse, neque constare eos non esse. — ἂν δῆμον ἡγούμενοι. I. e. δῆμον ἂν εἶναι ἡγούμενοι.

Cap. 93. §. 1. ὅμως καὶ τεθορυβημένοι. I. e. καὶ (καίπερ) τεθορυβημένοι, ὅμως. Cf. Matth. Gr. §. 566. 3. et adn. VI, 69. — Διονυσιακόν. „Illic enim comitia (scil. extraordinaria, nam comitiorum locus ordinarius erat olim ἐν τῇ Πνυκί,) celebrabantur, ut testatur Iul. Pollux l. VIII. c. 10." HUDS. Cf. adn. c. 67. — τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ. „De hoc [additamento] anceps est coniectura. Nam et pro eo facit Xenophon, qui, ut putat Spanhemius ad argumentum Ranarum Aristophanis, hoc vocat τὸ ἐν τῷ Πειραιεῖ θέατρον H. Hist. Gr. [4, 32.], et contra videri potest additum ab aliquo, qui Xenophontem legerat ... De concionibus in hoc theatro habitis est in ... Lysia c. Ago-

κλησίαν περὶ ὁμονοίας ξυντίθενται.

νοι τὰ ὅπλα ἐξεκλησίασαν, καὶ δόξαν αὐτοῖς εὐθὺς ἐχώρουν ἐς τὸ ἄστυ, καὶ ἔθεντο ἐν τῷ Ἀνακείῳ τὰ ὅπλα. ἐλθόντες δὲ ἀπὸ τῶν τετρακοσίων 2

ἐξεκλησίασαν I. Bekk. Quod probant Buttm. Gr. max. I. p. 314. et Matth. Gr. §. 170. Vulgo ἐξεκκλησίασαν. Cf. adn.

ἔθεντο. Post hoc vulgo additum αὐτοῦ optimorum librorum auctoritate delevit Bekk. Cf. ed. mai.

rat. c. 7. [§. 32.] ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐκκλησία Μουνυχίασιν ἐν τῷ θεάτρῳ ἐγίγνετο, et c. 13. [§. 55.]" DUK. Cf. Schneid. ad Xen. Hell. l. d., Schoemann. de Comit. Athen. p. 57., Wyttenb. Ecl. hist. p. 415. ,,Hoc additamentum esse adnotationem in marg. adscriptam probabile est, etsi, quae eo significantur, sunt verissima. Theatrum enim id, de quo dicitur, non fuit in Munychia, sed prope Munychiam, id est in Piraeeo, ad ipsum isthmum Munychiae. Reliquiae huius theatri etiamnunc cernuntur. Vid. Leak. Athen. [ed. 2. p. 276. et 280. sq. interpr. Germ.]" ARN. ,,In Piraeeo duo theatra erant, alterum a Munychia remotius, alterum . . . a Thucydide πρὸς τῇ Μουνυχίᾳ dictum Lysiae dicitur Μουνυχίασιν esse." GOELL. Krueger additamentum, quod tuitus erat ad Dion. p. 386., recipere non est ausus. — θέμενοι τὰ ὅπλα. Cf. adn. II, 2, 4. — ἐξεκλησίασαν. ,,Mendosa scriptura, quae partem codicum hic et apud Thucydidem omnes, ut videtur, [praeter unum] obsedit, ἐξεκκλησίασαν. Vid. et Xenoph. Hell. V, 3, 16. et var. lect. ad Lys. c. Agorat. p. 13 ', 33. 137, 5. Conatus quidem erat olim Schneider [ad Xenoph. et Schoemann. de Comit. Athen. l. d.] peculiarem verbo ἐξεκκλησιάζειν sensum tribuere, [ut esset extra locum solitum comitia habere,] sed mutavit sententiam in novissima Hellenicorum editione ad l. c., quamvis mendosam ibi per κκ scripturam corrigere neglexerit. Memorabile autem in Oeconomico Aristot. 2, 13. [et Ioseph. Ant. I. XVII, 6, 3.] participium quoque legi ἐξεκκλησιάσας sensu a simplici forma non diverso, idemque compositum apud eiusdem fere aevi LXX interpretes aliquoties inveniri. Vid. Intpp. ad Hesych. v. ἐξεκκλησίασε. Verum has formas mero populi errori originem debere, quum in Attico illo ἐξεκλησίασα duplicem praepositionem homines sibi visi sint audire, facile, opinor, cuique persuadebo." BUTTM. ad Demosth. Mid. p. 102. ,,[Ego] duas tantum vel tres legitimas puto formas fuisse, priorem ἐκκλησίαζον et fort. ἠκκλησίαζον, alteram ἐξεκλησίαζον; ἐξεκκλησίαζον autem pariter atque verbum ἐξεκκλησιάζω librorum potius quam de sententia Buttmanni ad Demosth. cadentis linguae vitio tribuerim." L. DIND. in Steph. Thes. v. ἐκκλησιάζω. At Buttmannum rectius quam Dindorfium iudicasse nobis duobus exemplis participii, quae paulo ante allata sunt, et plurimis locis LXX interpretum, de quibus vid. Bloomf., videtur constare. Ceterum ἐκκλησιάζειν invitis grammaticis vulgaribus (ut Buttm. §. 86. adn. 3.) augmento temporali ab initio instruxit Bekker in Demosth. de Cor. §. 265. et de male administr. legat. §. 60. ,,Vitiosum videtur ἐκκλησίαζον Lys. 12, 73." KRUEG. (Vid. tamen Dind. l. d.) — Ἀνακείῳ] Διοσκούρων ἱερῷ· ἄνακες γὰρ οἱ Διόσκουροι. Schol. Lugd. Non longe ab Agrauli fano abfuisse discimus e Paus. I. c. 18. init. ,,Ad radices arcis in septentriones versus. Cf. Leak. Athen. p. 131. [ed. 2. p. 195. interpr. Germ.]" ARN.

τινὲς ᾑρημένοι πρὸς αὐτοὺς ἀνὴρ ἀνδρὶ διελέγοντό τε καὶ ἔπειθον οὓς ἴδοιεν ἀνθρώπους ἐπιεικεῖς αὐτούς τε ἡσυχάζειν καὶ τοὺς ἄλλους παρακατέχειν, λέγοντες τούς τε πεντακισχιλίους ἀποφανεῖν καὶ ἐκ τούτων ἐν μέρει, ᾗ ἂν τοῖς πεντακισχιλίοις δοκῇ, τοὺς τετρακοσίους ἔσεσθαι, τέως δὲ τὴν πόλιν μηδενὶ τρόπῳ διαφθείρειν, μηδ' ἐς τοὺς πολε-
3 μίους ἀνῶσαι. τὸ δὲ πᾶν πλῆθος τῶν ὁπλιτῶν, ἀπὸ πολλῶν καὶ πρὸς πολλοὺς λόγων γιγνομένων, ἠπιώτερον ἦν ἢ πρότερον καὶ ἐφοβεῖτο μάλιστα περὶ τοῦ παντὸς πολιτικοῦ· ξυνεχώρησάν τε, ὥστε ἐς ἡμέραν ῥητὴν ἐκκλησίαν ποιῆσαι ἐν τῷ Διονυ-
1 σίῳ περὶ ὁμονοίας. 94. ἐπειδὴ δὲ ἐπῆλθεν ἡ ἐν Διονύσου ἐκκλησία καὶ ὅσον οὐ ξυνειλεγμένοι ἦσαν, ἀγγέλλονται αἱ δύο καὶ τεσσαράκοντα νῆες καὶ ὁ Ἀγησανδρίδας ἀπὸ τῶν Μεγάρων τὴν Σαλαμῖνα παραπλεῖν· καὶ πᾶς τις τῶν πολλῶν αὐτὸ τοῦτο ἐνόμιζεν εἶναι τὸ πάλαι λεγόμενον ὑπὸ Θηραμένους

τῶν δὲ Πελοποννησίων ἀγγελλομένων τὴν Σαλαμῖνα παραπλεῖν, ὁ θόρυβος ἀνανεοῦται.

§. 2. τέως δὲ τήν. Vat. τὴν δέ; sed aptissimum hic τέως, interea, quanquam ne Valla quidem expressit. Excidit etiam c. 99.

διαφθείρειν. Vat. φθείρειν. Cf. sd. ed. mai. II, 91.

ἐς Bekk. Vulgo εἰς. Cf. sd. IV, 32, 1.

Cap. 94. §. 1. Διονύσου. Cass. Aug. et γρ. m. Διονυσίῳ. Vat. τῷ Διονυσίῳ. At vid. adn. VI, 54, 6.

πολλῶν Vat. Vall. Goell. In plerisque libris, ut Cass. Aug.

§. 2. ἐπιεικεῖς. Moderatos, modestos. Cf. Bloomf., qui hunc usum vocis exemplis illustrat, etsi minus recte interpretatur *respectable*. — ἐν μέρει. Cf. adn. IV, 11, 3. — διαφθείρειν. Huc relatum λέγοντες iubendi vim habere adnotat Krueg. Cf. adn. II, 71. — ἀνῶσαι. ,,Ἀνατραπεῖσαν ἐς τὰς τῶν πολεμίων χεῖρας ἐμβάλλειν." AE. PORT.

§. 3. περὶ τοῦ παντὸς πολιτικοῦ] ἤγουν περὶ τῆς πάσης πολιτείας. Schol. De περί cf. adn. I, 60, 1. — ἐς. Cf. adn. III, 84, 2. — ἐν τῷ Διονυσίῳ. ,,In templo Bacchi, cuius reliquiae nonnullae etiamnunc cernuntur sub angulo arcis inter austrum et orientem spectanti. Cf. Paus. I, 21. Leak. Athen. p. 54. [ed. 2. p. 135. sqq. interpr. Germ.] . . . Thucydidis aetate hoc theatrum insolitus locus concionum erat, sed paucis annis post saepe ad eas adhibitum est, et de nonnullis rebus lege constitutus locus fuit, ubi conciones haberentur. Vid. Schoemann. de Comit. Athen. p. 56." ARN.

Cap. 94. §. 1. ἐπειδὴ . . . ἐκκλησία. Port.: quum autem concilii in Bacchi templo habendi dies venisset. Cf. adn. VI, 54, 6. — αἱ δύο . . . Ἀγησανδρίδας. Cf. 91, 2. et 92, 3. — πολλῶν. Cf. sd. — πάλαι, dudum, de temporis spatio non

καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ, ὡς ἐς τὸ τείχισμα ἔπλεον αἱ
νῆες, καὶ χρησίμως ἐδόκει καταπεπτωκέναι. ὁ δὲ 2
Ἀγησανδρίδας τάχα μέν τι καὶ ἀπὸ ξυγκειμένου
λόγου περί τε τὴν Ἐπίδαυρον καὶ ταύτῃ ἀνεστρέ-
φετο, εἰκὸς δ' αὐτὸν καὶ πρὸς τὸν παρόντα στα-
σιασμὸν τῶν Ἀθηναίων δι' ἐλπίδος, ὡς κἂν ἐς δέον
παραγένοιτο, ταύτῃ ἀνέχειν. οἱ δ' αὖ Ἀθηναῖοι, 3
ὡς ἠγγέλθη αὐτοῖς, εὐθὺς δρόμῳ ἐς τὸν Πειραιᾶ
πανδημεὶ ἐχώρουν, ὡς τοῦ ἰδίου πολέμου μείζονος

Ven. Pal. It., *πολλῶν ὁπλιτῶν*. Vulgo et Bekk. *ὁπλιτῶν*. At vid. Arn, qui recte admonet *ὁπλιτῶν* explanationis causa in marg. adscriptum fuisse; nam *τῶν πολλῶν* respicere ad *τὸ πᾶν πλῆθος τῶν ὁπλιτῶν* c. 93., sed ex serie narrationis satis cognosci *τοὺς πολλοὺς* hic esse multitudinem graviter armatorum sive mediae classis civium, non cives universos.

§. 3. *δ' αὖ*. *αὖ* om. Vat. „Aptius leges *δ' οὖν*." BEKK. *δ' οὖν* haud dubie aptius fore, attamen *αὖ* excusari posse, quia Peloponnesii subiectum, quod dicitur, sint proximae superioris enunciationis, et *αὖ* ibi satis apte ponatur, ubi subiectum mutetur, docet Arn.

***ὡς ... ὄντος*. Vat. *ἡ* pro *ἢ* habet, I. *τοῦ ἀπό* pro solo *ἀπό*, Ven. pro *ἢ ἀπό*, denique Cl. om. *ἤ*, quae omissio videtur probanda. Cf. adn.**

longo. Cf c. 92. — *χρησίμως*. „I. e. *ἐπὶ τῷ τῆς πόλεως ἀγαθῷ*." AE. PORT.

§. 2. *τάχα μέν τι*. „Cf. Gr. §. 51. 16. adn. 5." KRUEG. — *ἀπὸ ξυγκειμένου λόγου*. Vid. adn. IV, 130, 5. „Cf. Gr. §. 68. 16. adn. 8. *Λόγου* suspectum potest videri. Ex composito Valla." KRUEG. — *δι' ἐλπίδος ... παραγένοιτο*. Ducas nescio cur *τραχὺ καὶ ἀσαφὲς* appellet, quum ipse explicet *ἐλπίζων ἐν καιρῷ παρέσεσθαι*. — *ταύτῃ ἀνέχειν*. „Idem quod paulo ante *ταύτῃ ἀναστρέφεσθαι*." BAU. Subsistere, morari interpretantur. „Cf. VII, 48." HERTL. Et II, 18, 5. atque ibi adn.

§. 3. *ὡς ... ὄντος*. „Vulgaris lectio explicari posse videtur hoc modo: putabant enim maius esse periculum, quod a suis (i. e. optimatibus), quam quod ab hoste immineret, neque illud procul, sed ad ipsum portum esse." KRUEG. ad Dion. p. 387., qui Vallam et Heilm. secutus est. Et similiter interpretatur Matth. Gr. §. 450. adn. 2. At quum Athenienses certiores facti classem hostilem circa Salaminem versari missa concione, quam de concordia inter se restituenda in urbe habere coepissent, in Piraeeum festinasse dicantur, domesticum bellum ab iis hostili irruptioni postpositum esse cognoscitur. Quod si illud gravius censerent, popularis imperii fautores in urbe collecti adversarios, quos ibi habebant, aut sibi conciliare aut comprehendere debebant, priusquam in Piraeeum properarent. Itaque plerique haec corrupta esse consentiunt. Et Scholiastes quidem *ἤ*, quod Gregorius Corinth. p. 90. redundare dicit, tolli vult. („*περιαιρετέον τὸν ἢ σύνδεσμον*.") Ita oritur haec sententia ab Acacio expressa: maius intestino certamine ab hostibus bellum non

[ἢ] ἀπὸ τῶν πολεμίων οὐχ ἑκάς, ἀλλὰ πρὸς τῷ
λιμένι ὄντος. καὶ οἱ μὲν ἐς τὰς παρούσας ναῦς
ἐσέβαινον, οἱ δὲ ἄλλας καθεῖλκον, οἱ δέ τινες ἐπὶ
τὰ τείχη καὶ τὸ στόμα τοῦ λιμένος παρεβοήθουν.
1 **95.** *αἱ δὲ τῶν Πελοποννησίων νῆες παραπλεύσα-*
σαι καὶ περιβαλοῦσαι Σούνιον ὁρμίζονται μεταξὺ
Θορικοῦ τε καὶ Πρασιῶν, ὕστερον δὲ ἀφικνοῦνται
2 *ἐς Ὠρωπόν. Ἀθηναῖοι δὲ κατὰ τάχος καὶ ἀξυγ-*

καὶ τῶν πολεμίων ἐς Ὠρωπὸν ὁρμισαμένων, οἱ Ἀθηναῖοι Θυμοχάρην ἐς

***παρούσας* om. E. Cf. adn.**

Cap. 95. §. 1. *περιβαλοῦσαι*. F. Lugd. *ὑπερβαλοῦσαι*. Quod frustra probat Burg. l. d. p. 192. Cf. adn.

***Θορικοῦ* Ven. Pal., marg. Cl., Bekk. Vulgo *Θορίκου*. At cf. Goettl. de Acc. p. 222. et Steph. Thes. ed. rec. In Cass. Aug. It. Vat. aliisque male *Θορυκοῦ* aut *Θορύκου*. Cf. Wass.**

***Πρασιῶν* Bekk. Vulgo male *Πρασίων*. In optimis libris adeo *Πρασείων*. „Apud Steph. et Paus. [I, 31, 2.] casus rectus est *Πρασιαί*." DUK.**

longe, sed ad portum, adesse rati. Duker *οὐ* post *πολέμου* excidisse suspicatur, nisi quis putet pro *ἢ* legendum esse *τοῦ*. Verbis transpositis Koenius ad Greg. Cor. p. 89. legit *ὡς μείζονος, ἢ τοῦ ἰδίου, πολέμου ἀπὸ τῶν πολεμίων ... ὄντος*. Denique Dorvillius ad Char. p. 501. *μείονος* pro *μείζονος* proponit, quae non raro confundi constat. Dukas atque Goeller alteram Dukeri coniecturam, ut *τοῦ* pro *ἢ* legatur, una cum Acacii interpretatione probant, qua nunc in Ven., nisi quod *ἀπό* simul omittit, inventa sane oratio fit expeditissima. Arnoldus tamen hanc scripturam correctioni similem esse atque articulo definito infinitam verborum *ἀπὸ τῶν πολεμίων* vim praestare ratus *ἢ* in Cl. omissum expungendum censet atque Haackium secutus uncis inclusit, quod idem nunc fecerunt Bekk. et Bloomf. *Ἤδη* in eo latere coniecit Dobr. *ΔΗ* excidere potuisse ob sequ. *ΑΠ* admonens. Krueger denique sententiam suam adhuc tuetur, eas rationes, quas supra attulimus, impugnans in Stud. hist. II. p. 234. — *παρούσας*. Quoniam eae quoque naves, quas deducebant, aderant, exspectaveris *παρεσκευασμένας, ἑτοίμας*, vel simile vocabulum. *Ὁρμούσας* coniicit Krueg.

Cap. 95. §. 1. *περιβαλοῦσαι*. Rarior huius verbi notio illustratur simili usu verborum *διαβάλλειν* et *παραβάλλειν*. Cf. adn. II, 83, 3. Et ita *περιβάλλειν* legi apud Herodot. et Dion. Cass. docet Steph. Thes. h. v. — *Θορικοῦ*. Thorici parietinae prope *Porto Mandrí* etiamnum *Thericó* seu *Thericos* (*Θερικός*) vocantur. Vid. Krus. Hell. II. 1. p. 248. et Leak. de Pag. p. 40. (p. 58. interpr. Germ.). — *Πρασιῶν*. De Prasiis Atticae (quae nunc *Prasto* et portus nunc *Ráphti*) vid. Krus. l. d. p. 253. sqq. et Ross. Itin. ins. Graec. II. p. 9. sq., de statione inter Thoricum et Prasias sita (*Dhaskalió*) Leak. p. 57. et 61. interpr. — *Ὠρωπόν*. Hanc enim urbem tunc tenebant Boeoti. Vid. c. 60. Ad mare autem eandem tunc sitam fuisse, quum hodie circiter 20 sexagesimas horae partes a mari (cf. Gell. Graec. p. 65.), paene tres quadrantes horae a

Ἐρέτριαν πέμπουσιν, ὃς ἐν τῷ Εὐρίπῳ νικᾶται· μετὰ δὲ ταῦτα Εὔβοια πλὴν Ὠρεοῦ ἀφίσταται.

κροτήτοις πληρώμασιν ἀναγκασθέντες χρήσασθαι, οἷα πόλεώς τε στασιαζούσης καὶ περὶ τοῦ μεγίστου βουλόμενοι ἐν τάχει βοηθῆσαι, (Εὔβοια γὰρ αὐτοῖς ἀποκεκλημένης τῆς Ἀττικῆς πάντα ἦν,) πέμπουσι Θυμοχάρην στρατηγὸν καὶ ναῦς ἐς Ἐρέτριαν. ὧν 3
ἀφικομένων, ξὺν ταῖς πρότερον ἐν Εὐβοίᾳ οὔσαις

§. 2. ἐν τάχει ante βουλόμενοι ponitur in Vat. et Bekk., quae collocatio paulo exquisitior est.

βοηθῆσαι. Vat. βοῆσαι.

ἀποκεκλημένης Gr. Laur. Bekk. In Vat. ἀποκεκλειμένοις. Vulgo ἀποκεκλεισμένης. Cf. sd. I, 109, 4.

§. 3. ἐν Εὐβοίᾳ. Cass. Aug. Pal. It. Vat. F. ἐς Εὔβοιαν (nisi quod Pal. Εὐβοίαν). De εἶναι εἰς dubitat quidem Valcken. ad

portu (cf. Ross. l. infra l.) distet, hinc et ex §. 3. apparet. Sub Thebanis inter septentriones et orientem solem ab eo oppido, quod nunc est, spectasse, sub Atheniensibus ad mare fuisse censet Leak. Graec. sept. II. p. 444. sqq., qui dubitantius de hoc discrimine loquitur de Pag. Attic. p. 91. Add. Finlay in Act. societ. reg. (*Transactions of the royal society of literat.*) 1839. et inde in Commentar. antiqu. stud. 1840. m. Nov. p. 1093. sq., ubi ad Scalam i. e. portum vici recentioris collocatur, ut a Ross. It. reg. Ott. I. p. 111.

§. 2. ἀξυγκροτήτοις. „Πληρώματα ἀξυγκρότητα sunt classiarii et nautae incompositi, nullo usu subacti.“ BRED. „Translatio petita est a metallis malleo contusis, ut in εὐκρότητος Soph. Ant. 430. [Secundum Schol. Theocr. Id. XV, 49. et Dorv. ad Char. p. 86.] Hac translata vi Dio Cass. XXXVIII, 45. Et apud Polyb. I, 61, 3. πληρώματα συγκεκροτημένα contraria sunt ἀνασκήτοις καὶ πρὸς καιρὸν ἐμβεβλημένοις.“ ARN. A Demosthene Olynth. II. p. 23. init. (§. 17.) Philippi πεζέταιροι vocantur συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου. Cf. Mor. Ind. Xen. Hell. in συγκροτ. et Poll. I, 158. στρατιῶται ... ἀγύμναστοι, ἀσυγκρότητοι, ἀμελέτητοι et I, 121.“ BLOOMF. — πόλεως. De omisso articulo cf. adn. I, 10, 2. — Εὔβοια ... πάντα ἦν. „Πάντα εἶναι alicui dici hominem, qui in summo honore, auctoritate et existimatione apud aliquem est, qui omnia apud aliquem potest, et in quo omnes suas spes opesque sitas esse putat, multis ostenderunt doctissimi interpretes Velleii ad II, 103. et Petronii c. 37. [Cf. Liv. XL, 11. Demetrius iis unus omnia est.] Hic, ubi non homo, ut omnibus locis, qu[os] illi congesserunt, sed res, + nimirum + Euboea insula, Atheniensibus πάντα fuisse dicitur, phrasis haec non potest habere significationem auctoritatis et existimationis, et Thucydides hoc tantum dicit, Athenienses omnem spem et praesidium in Euboea sola positum habuisse, atque ideo omnia sibi postputasse prae cura illius defendendae et servandae. Ita bene Steph. in Thes. [v. πᾶς ed. rec. p. 569.] Sic Herodot. VII, 156.“ DUK. Cf. Herm. ad Vig. p. 727, 95. Matth. Gr. §. 438. Krueg. §. 43. 4. adn. 14. — Θυμοχάρην. Invitis optimis libris vulgo Θυμόχαριν. „Lege Θυμοχάρη[ν] ex Xen. in principio Hellenicorum.“ PALMER. Cf. Lys. pro Polystr. §. 14. „Duos praetores harum navium comme-

ἓξ καὶ τριάκοντα ἐγένοντο. καὶ εὐθὺς ναυμαχεῖν ἠναγκάζοντο· ὁ γὰρ Ἀγησανδρίδας ἀριστοποιησάμενος ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ ἀνῆγε τὰς ναῦς· ἀπέχει δὲ μάλιστα ὁ Ὠρωπὸς τῆς τῶν Ἐρετριέων πόλεως θα-
4 λάσσης μέτρον ἑξήκοντα σταδίους. ὡς οὖν ἐπέπλει, εὐθὺς ἐπλήρουν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰς ναῦς οἰόμενοι σφίσι παρὰ ταῖς ναυσὶ τοὺς στρατιώτας εἶναι· οἱ δὲ ἔτυχον οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἄριστον ἐπισιτιζόμενοι, (οὐδὲν γὰρ ἐπωλεῖτο ἀπὸ προνοίας τῶν Ἐρετριέων,) ἀλλὰ ἐκ τῶν ἐπ᾽ ἔσχατα τοῦ ἄστεος οἰκιῶν, ὅπως, σχολῇ πληρουμένων, φθάσειαν οἱ πολέμιοι προςπεσόντες καὶ [ἐξ]αναγκάσειαν τοὺς Ἀθηναίους οὕτως, ὅπως τύχοιεν, ἀνάγεσθαι. ση-

Herodot. I, 21., sed vid. ibi Wessel. Cf. Bernh. Synt. p. 349. et Ellendt. ad Arr. IV, 22, 3. De vestigiis eiusdem usus apud Latinos exstantibus vid. Hand. Turs. III. p. 348. Sed εἶναι ἐς, perinde ac παρεῖναι ἐς, debet significare venisse vel advenire in aliquem locum, quod hic non est commodum.

ἀνῆγε Vat. Bekk., quod temporibus verborum ἠναγκάζοντο, ἐπέπλει, ἐπλήρουν melius respondet. Vulgo ἀνήγαγε.

Ἐρετριέων. Vat. Bekk. Ἐρετριῶν. At cf. §. 4. 5. et adn. I, 15, 3.

§. 4. ἐξαναγκάσειαν. Cass. Aug. It. Vat. Bekk. ἀναγκάσειαν. Copulatum verbum male defenderat Abr. Sed ἐξαλαπάζειν, ἐκπορθεῖν, similia, in quibus praepositio intendendi vim habeat, recte comparat Did. Vid. Steph. Thes. in h. v.

ἀνάγεσθαι. Vat. ἐναγαγέσθαι. Debuit certe esse ἀναγαγ.

morat Diod. XIII, 34.“ KRUEG. ad Dion. p. 388.

§. 3. ἓξ καὶ τριάκοντα. Τετταράκοντα Diod. l. d. et c. 36. summatim numerum complexus. — θαλάσσης μέτρον] ἤγουν οἱ ἑξήκοντα στάδιοι πάντες θαλαττά εἰσιν. Schol. Cf. II, 86. IV, 57. — ἑξήκοντα σταδίους. Strab. p. 403. (618.): ἀρχὴ δὲ (τῆς πρὸς Εὔβοιαν παραλίας τῆς συνεχοῦς τῇ Ἀττικῇ) ὁ Ὠρωπὸς καὶ ὁ ἱερὸς λιμήν, ὃν καλοῦσι Δελφίνιον, καθ᾽ ὃν ἡ παλαιὰ Ἐρέτρια ..., διάπλουν ἔχουσα ἑξήκοντα σταδίων. μετὰ δὲ τὸ Δελφίνιόν ἐστιν ὁ Ὠρωπὸς ἐν εἴκοσι σταδίοις· κατὰ δὲ τοῦτόν ἐστιν ἡ νῦν Ἐρέτρια, διάπλους δ᾽ ἐπ᾽ αὐτὴν στάδιοι τεσσαράκοντα, ubi epitomator ἑξήκοντα pro τεσσαράκ. Cf. Leak. de Pag. p. 88. (interpr. p. 122.) et Finlay l. ad §. I. d. in Comment. antiqu. stud. 1840. p. 1094.

§. 4. οἱ δὲ ἔτυχον cet. Cf. Diod. XIII, 36. — ἀπὸ προνοίας τῶν Ἐρετριέων] ἀντὶ τοῦ ἀπὸ γνώμης καὶ παρασκευῆς. Schol. — ἐπ᾽ ἔσχατα. „Valck. ad Theocr. Adoniaz. vol. II. p. 61. putat hic olim scriptum fuisse ἐπ᾽ ἐσχατιᾷ.“ GOELL. Vulgatum comparamus cum vv. ἐπέκεινα, ἐπὶ τάδε, ἐπὶ δεξιά, similibus. — ὅπως. Huc quoque spectat interpositio οὐδὲν ... Ἐρετριέων, quam proprie ante ὅπως collocandam fuisse dicit Krueg., sed explicatur tamen eadem, cur non e foro cibaria mercati sint. — σχολῇ πληρουμένων] ἤγουν βραδέως πληρουμένων τῶν νεῶν.

μεῖον δὲ αὐτοῖς ἐς τὸν Ὠρωπὸν ἐκ τῆς Ἐρετρίας,
ὁπότε χρὴ ἀνάγεσθαι, ἤρθη. διὰ τοιαύτης δὴ 5
παρασκευῆς οἱ Ἀθηναῖοι ἀναγαγόμενοι καὶ ναυμαχήσαντες ὑπὲρ τοῦ λιμένος τῶν Ἐρετριέων ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὅμως καὶ ἀντέσχον, ἔπειτα ἐς φυ-
γὴν τραπόμενοι καταδιώκονται ἐς τὴν γῆν. καὶ 6
ὅσοι μὲν αὐτῶν πρὸς τὴν πόλιν τῶν Ἐρετριέων ὡς φιλίαν καταφεύγουσι, χαλεπώτατα ἔπραξαν φονευόμενοι ὑπ' αὐτῶν· οἳ δὲ ἐς τὸ [ἐπι]τείχισμα τὸ ἐν τῇ Ἐρετρίᾳ, ὃ εἶχον αὐτοί, περιγίγνονται,

§. 5. *τοιαύτης δὴ παρασκευῆς* Vat. Reg. F. I. K. Ar. Chr. Bekk. Vulgo *τοιαύτην δὴ παρασκευήν*. Cf. adn.
ἀναγαγόμενοι Vat. Bekk. Vulgo *ἀναγόμενοι*, sed illud propter *ναυμαχήσαντες* praestare vidit Haack. Et aoristum et superiores genitivos confirmat Diod. XIII, 36. scribens *ἐκπλεύσαντες ἀπαράσκευοι*.
τραπόμενοι. Vat. *ἐκτραπόμενοι*, at alterum ubique in hac formula legitur.
§. 6. *οἳ δέ* Steph. Vall. Vulgo et Bekk. *οἱ δέ*. Cf. adn.
ἐπιτείχισμα. Vat. Bekk. *τείχισμα*, recte, ut videtur. Cf. adn.
ἐν τῇ om. Vat.
Ἐρετρίᾳ. Dan. Bekk. *Ἐρετριαίᾳ*. Cf. adn.

Schol. — *σημεῖον ... ἤρθη.* Cf. adn. I, 49. init. — *χρή.* *χρείη* legendum coniecit Dobr. Cf. tamen adn. III, 11, 3.

§. 5. *διὰ τοιαύτης δὴ παρασκευῆς.* Valla tali apparatu, Heilm. *in einer so nachtheiligen Verfassung* interpretatur. Itaque genitivus probandus erat, quod factum est a Krueg. ad Dion. p. 295., qui comparat IV, 8. extr. et Gr. §. 68. 22. adn. 2. Cf. Matth. Gr. §. 480. p. 1353. sq. — *ὑπέρ.* Cf. adn. I, 112, 3. — *ὅμως.* I. e. *καίπερ διὰ τοιαύτης παρασκευῆς ἐλθόντες.*

§. 6. *οἳ δέ.* „Ita concinnius legeris quam cum vulgatis libris *οἱ δέ*; subaudiendum enim est ex praecedentibus *καταφεύγουσι*, et *περιγίγνονται* pro apodosi accipiendum.“ HAACK. In vulgata *διασώζονται* pro *περιγίγνονται* dicendum erat. — *[ἐπι]τείχισμα.* „*Τείχισμα* probabilis est emendatio, quia *ἐπιτείχισμα* in sermone Thucydideo significat munitionem ad infestandos alios exstructam. [Cf. adn. I, 122.] Hoc autem castellum in agro Eretrieo etiamsi ad coercendos Eretrios aedificatum fuerit, id quod non apparet, tamen in terra Atheniensium imperio subiecta vix adversus illos exstructum esse, quasi hostes fuerint, dici potest.“ ARN., qui addit probabile videri hoc castellum nihil fuisse nisi praesidium ad litus Euripi Euboicum munitum ad oram ab exscensionibus navium hostilium piraticarum defendendam. Cf. II, 32. Castellum tamen Eretriae coercendae fuisse ex verbis *ὃ εἶχον αὐτοί* videtur liquere. — *ἐν τῇ Ἐρετρίᾳ.* Goeller hanc vulgatam fortasse in agro Eretriae valere posse adnotat conferens *ἐν Τροιζῆνι* IV, 118. [ubi §. 4. vid. adn.] Praeterea aut *ἐν* apud sonet, ut alibi ante nomina urbium, aut castellum in ipsa urbe exstructum cogitetur, ut Toronae IV, 113. — *ὃ εἶχον αὐτοί.* Ut Toronae *Λήκυθον τὸ φρούριον, ὃ εἶχον αὐτοί*, IV, 113, 2., ubi vid. adn.

§. 7. *Εὔβοιάν τε ἅπασαν.* Si *τέ* germanum est, accusativi *τἆλλα τὰ περὶ αὐτήν* proprie cum eodem verbo, sive est *ἀποστήσαντες*, sive *καθίσταντο*, sive ambo, debent cohaerere. Quare Krueger ante *ἀποστήσαντες* interpunxit. Sed ita illa *τἆλλα τὰ περὶ αὐτήν* satis inutilia videntur; nam non liquet, quae sint haec praeter Euboeam universam. Haackius igitur *τέ* ex transitu a participio ad verbum finitum repetit. — *Ὠρεοῦ.* Haec olim Hestiaea. Cf. adn. I, 114, 3. Nunc *οἱ Ὠρεοί*. Vid. Ross. It. reg. Ott. II. p. 51.) — *αὐτοὶ Ἀθηναῖοι εἶχον.* „Ex quo Histiaeenses eiecerant.“ KRUEG. ad Dion. p. 388. „Cleruchi enim sive coloni Atheniensium a Pericle ibi collocati sunt, posteaquam insulam recuperavit. Vid. I, 114.“ ARN.

7 *καὶ ὅσαι ἐς Χαλκίδα ἀφικνοῦνται τῶν νεῶν. λαβόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι δύο καὶ εἴκοσι ναῦς τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἄνδρας τοὺς μὲν ἀποκτείναντες, τοὺς δὲ ζωγρήσαντες, τροπαῖον ἔστησαν. καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ Εὔβοιάν τε ἅπασαν ἀποστήσαντες πλὴν Ὠρεοῦ (ταύτην δὲ αὐτοὶ Ἀθηναῖοι εἶχον)*
1 *καὶ τἆλλα τὰ περὶ αὐτὴν καθίσταντο.* **96.** *τοῖς δὲ Ἀθηναίοις ὡς ἦλθε τὰ περὶ τὴν Εὔβοιαν γεγενημένα, ἔκπληξις μεγίστη δὴ τῶν πρὶν παρέστη. οὔτε γὰρ ἡ ἐν τῇ Σικελίᾳ ξυμφορά, καίπερ μεγάλη τότε δόξασα εἶναι, οὔτε ἄλλο οὐδέν πω οὕτως ἐφό-*
2 *βησεν. ὅπου γὰρ στρατοπέδου τε τοῦ ἐν Σάμῳ*

γίγνεται οὖν μεγίστη ἔκπληξις τῶν Ἀθηναίων, ἀφ' ἧς Λακεδαιμόνιοι οὐκ ὠφελοῦνται.

§. 7. *ὕστερον οὐ πολλῷ* Vat. Bekk. Quem exquisitiorem ordinem verborum nos quoque praetulimus vulgato *οὐ πολλῷ ὕστερον*. Cf. adn. I, 18, 2.
Cap. 96. §. 1. *παρέστη.* I. in marg. *περιέστη* et Valla circumsteterat, sane bene. Cf. adn. III, 54, 5. Dicitur tamen etiam *φόβον παριστάναι τινί*, i. e. ciere, commovere. Vid. Steph. Thes. v. *παρίστημι* p. 521. ed. rec.
ἡ ἐν τῇ. Vat. *τῇ ἐν*. Et *τῇ* nunc delevit Bekk., quem in tam dubia auctoritate sequi ausi non sumus.

Cap. 96. §. 1. *ὡς ἦλθε τὰ ... γεγενημένα.* „Primum suspicabar *ἦλθε* fortassis e compendio scripturae vel alio errore librariorum ortum esse pro *ἠγγέλθη*, quomodo saepe loquitur Thucydides, non *ἦλθε*. Paulo post c. 97. *ἐπὶ τοῖς ἠγγελμένοις*. Deinde quum vidissem Scholiasten haec verba *ἦλθε τὰ γεγενημένα* interpretari *ἦλθε μήνυμα τῶν γεγενημένων*, unde eum agnovisse *τὸ ἦλθε* apparet, nihil tentandum arbitratus sum, etsi non valde obvium genus loquendi esse puto.“ DUK. „*Ἐλθεῖν* ita dici quae nunciantur, mittuntur, docuit Abr. Anim. ad Aeschyl. l. II. p. 302. et Diluc. ad h. l. p. 809.“ BECK. „Cf. Brem. ad Demosth. Olynth. III. §. 5. [et ibid. Saupp.]“ HERTL. — *μεγίστη δὴ τῶν πρίν.* Cf. VI, 13. *μέγιστον τῶν πρὶν κίνδυνον* et adn. I, 1. — *παρέστη.* Cf. sd.

§. 2. *ὅπου.* Vid. adn. 27,

ἀφεστηκότος, ἄλλων τε νεῶν οὐκ οὐσῶν, οὐδὲ τῶν
ἐςβησομένων, αὐτῶν τε στασιαζόντων, καὶ ἄδηλον
ὄν, ὁπότε σφίσιν αὐτοῖς ξυῤῥάξουσι, τοσαύτη ἡ
ξυμφορὰ ἐπεγεγένητο, ἐν ᾗ ναῦς τε καὶ τὸ μέγιστον
Εὔβοιαν ἀπολωλέκεσαν, ἐξ ἧς πλείω ἢ τῆς Ἀττι-
κῆς ὠφελοῦντο, πῶς οὐκ εἰκότως ἠθύμουν; μάλι- 3
στα δ' αὐτοὺς καὶ δι' ἐγγυτάτου ἐθορύβει, εἰ οἱ
πολέμιοι τολμήσουσι νενικηκότες εὐθὺς σφῶν ἐπὶ
τὸν Πειραιᾶ ἔρημον ὄντα νεῶν πλεῖν· καὶ ὅσον
οὐκ ἤδη ἐνόμιζον αὐτοὺς παρεῖναι. ὅπερ ἄν, εἰ 4
τολμηρότεροι ἦσαν, ῥᾳδίως ἂν ἐποίησαν· καὶ ἢ
διέστησαν ἂν ἔτι μᾶλλον τὴν πόλιν ἐφορμοῦντες,
ἢ [, εἰ] ἐπολιόρκουν μένοντες, καὶ τὰς ἀπ' Ἰωνίας

§. 2. *αὐτῶν τε.* *Τέ* man. rec. int. vers. Cass., om. Aug. Pal. It., nec expressit Valla. Sed cf. adn.
ἀπολωλέκεσαν. Vat. aut It. *ἀπωλωλέκεσαν.* Cf. sd. IV, 133, 1.

§. 4. *ἐφορμοῦντες ἢ* Cass. Aug. Ven. Pal. Vat. Reg. decemque alii et Valla. In It. *εἰ ἐφορμοῦντες ἢ.* Vulgo solum *εἰ*, Cl. solum *ἢ.* *ἐφορμοῦντες ἢ εἰ* invitis libris recepit Bekk. At ita *καί* post *μένοντες* abesse debet, nisi, quod parum placet, ei *καὶ ἐν τούτῳ* putamus respondere. *Εἰ* omisso ad *ἐπολιόρκουν* mente repetendum *ἄν*. (Valla: aut manendo obsedissent.) Cf. Herm. ad Vig. p. 942. sq. et de part. *ἄν* p. 192.

2. — *αὐτῶν τε.* *Τέ* uncis inclusit Bekk. Cf. sd. ,,Sed mihi tria videntur memorari, quibus coniunctis postrema clades gravior facta sit: primum defectio magnae partis copiarum reipublicae; tum paucitas navium et nautarum domi, quibus iactura ad Eretriam facta compensaretur; denique rerum domesticarum status perturbatus, unde iam iamque bellum civile intra ipsa Athenarum moenia oriturum videbatur.“ ARN. — *ἄδηλον ὄν, ὁπότε.* Cf. adn. I, 2, 2. — *σφίσιν αὐτοῖς ξυῤῥάξουσι.* ,,*Ξυῤῥάξαι* notat confligere [et cum *σφ. αὐτ.*] concurrere inter se. Vid. Schol. ad c. 104.“ ABRESCH. et BAU. Cf. Baumg.-Crus. ad Plut. Ages. c. 18. et Xen. Ages. II, 12. ac nos supra ad VII, 6., item Bloomf. ad h. l. et Matth. Gr. Ind. verb. in *ῥάσσω.* — *ἐξ ἧς ... ὠφελοῦντο.* De praepositione ante *τῆς Ἀττ.* non iterata cf. adn. VII, 47, 4., de re Isocr. Paneg. §. 108. — *πῶς ... ἠθύμουν.* ,,Cf. Gr. §. 54. 1. adn. 3.“ KRUEG.

§. 3. *δι' ἐγγυτάτου.* ,,Cf. Gr. §. 23. 9. adn. 4.“ KRUEG. — *εὐθὺς ... πλεῖν.* *Εὐθύ*, ut in Cl. ex ras. legitur, mavult Lob. ad Phryn. p. 144. At de tempore hic intelligas *εὐθύς* et *σφῶν τὸν Πειραιᾶ* iungas. Comparat Arn. *τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα* I, 114. et similia, de quibus cf. adn. I, 111, 1. ,,Add. Gr. §. 47. 5. adn. 8.“ KRUEG. Ceterum cf. etiam I, 2.

§. 4. *ὅπερ ἂν ... ἂν ἐποίησαν.* Cf. adn. I, 136, 3. extr. (Frustra igitur prius *ἄν* om. Cl. Ven.) — *ἐφορμοῦντες.* Valla: aggredientes, confundens *ἐφορμοῦντες* et *ἐφορμῶντες.* Vid.

ναῦς ἠνάγκασαν ἄν, καίπερ πολεμίας οὔσας τῇ
ὀλιγαρχίᾳ, τοῖς σφετέροις οἰκείοις καὶ τῇ ξυμπάσῃ
πόλει βοηθῆσαι· καὶ ἐν τούτῳ Ἑλλήςποντός τε ἂν
ἦν αὐτοῖς καὶ Ἰωνία καὶ αἱ νῆσοι καὶ τὰ μέχρι
Εὐβοίας καί, ὡς εἰπεῖν, ἡ Ἀθηναίων ἀρχὴ πᾶσα.
5 ἀλλ' οὐκ ἐν τούτῳ μόνῳ Λακεδαιμόνιοι Ἀθηναίοις
πάντων δὴ ξυμφορώτατοι προςπολεμῆσαι ἐγένοντο,
ἀλλὰ καὶ ἐν ἄλλοις πολλοῖς. διάφοροι γὰρ πλεῖστον
ὄντες τὸν τρόπον, οἱ μὲν ὀξεῖς, οἱ δὲ βραδεῖς, καὶ
οἱ μὲν ἐπιχειρηταί, οἱ δὲ ἄτολμοι, ἄλλως τε καὶ ἐν
ναυτικῇ ἀρχῇ πλεῖστα ὠφέλουν. ἔδειξαν δὲ οἱ
Συρακόσιοι· μάλιστα γὰρ ὁμοιότροποι γενόμενοι
1 ἄριστα καὶ προςεπολέμησαν. 97. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς — ἔπειτα δὲ τῶν τετρακοσίων

Εὐβοίας. Vat. et Bekk. *Βοιωτίας.* Cf. adn.

§. 5. *ἐν ναυτικῇ ἀρχῇ* Vat. Bekk. Vulgo *ἐν* deerat. Sed solus dativus neque pro *ἐς* et accusativo, ut c. 66. legitur, potest positus esse, et pro solo accusativo consuetudini sermonis Thucydidei repugnat. Cf. ed. mai. ad script. discr.

Cap. 97. §. 1. *ἐπὶ δ' οὖν.* Vat. mendose *ἐπειδὴ οὖν.*

adn. I, 64, 2. III, 31, 1. De proximis cf. sd. — *ἂν ἦν αὐτοῖς.* De ellipsi frustra cogitavit Schol. ,,Quid, si [*αὐτοῖς* ad Lacedaemonios referentes] *ἦν* adhibitum dicamus pro *ἐγίγνετο*, ut c. 20. (contingere, *zu Theil werden*)? Abr.“ BECK. Cf. IV, 65. *τοῖς δὲ Καμαριναίοις Μοργαντίνην εἶναι* et ,,Gr. §. 43. 3. adn. 1.“ KRUEG. — *Εὐβοίας.* Bekker ex Vat. *Βοιωτίας*, sed male, quum ita tantum continentis Graeciae pars, quae Atheniensibus subiecta non erat, apte designaretur; nam si de sola ea Boeotiae ora, quae in orientem spectat, cogitares, praeterquam quod hoc clare dicendum erat, non appareret, cur Boeotia magis quam Attica ipsa nominaretur. *Βοιωτίας* damnat etiam Arn. putans errorem fortasse exortum ex c. 43: *ἐνῆν γὰρ καὶ νήσους ἁπάσας πάλιν δουλεύειν καὶ Θεσσαλοὺς καὶ Λοκροὺς καὶ τὰ μέχρι Βοιωτῶν*, sed ea de Persarum regno totam septentrionalem Graeciam complexo recte dicta de Atheniensium imperio maritimo absurda esse.

§. 5. *ξυμφορώτατοι προςπολεμῆσαι.* De *προςπολ.* cf. Matth. Gr. §. 533. adn. 2., de *ξυμφορ.* adn. VI, 33, 4. — *διάφοροι γὰρ πλεῖστον.* ,,Quae de moribus hic breviter, ea prolixius I, 70. 71.“ BAU. De singulari *πλεῖστον* vid. adn. III, 36, 2. — *οἱ μὲν ὀξεῖς ... βραδεῖς.* Cf. I, 70, 4. — *ἐπιχειρηταί.* ,,E Thuc. laudat Poll. II, 154.“ DUK. Legi etiam apud Platon. et Epiphan. intelligitur e Steph. Thes. Pro eo *τολμηταί* I, 70, 3. — *ὠφέλουν.* Refer ad utrosque; nam illa *διάφοροι ὄντες ὠφέλουν* dicta sunt pro his: *τὸ διαφόρους αὐτοὺς εἶναι ὠφέλει.* Cf. adn. VI, 33, 4. — *ὁμοιότροποι γενόμενοι ... προςεπολέμησαν.* ,,Cf. VII, 21. 55.“ ARN. ,,Ceterum hoc certe caput a Thuc., si quid aliud, scriptum fuit.“ DOBR. Cf. Krueg. ad Dion. p. 254.

Cap. 97. §. 1. *ἐπὶ δ' οὖν*

καταπαυθέντων, τοῖς πεντακιςχιλίοις τὰ πράγματα παραδίδοται, καὶ καλλίστη καθίσταται πολιτεία. ψηφίζονται δὲ καὶ Ἀλκιβιάδῃ κάθοδον.

ἠγγελμένοις οἱ Ἀθηναῖοι ναῦς τε εἴκοσιν ὅμως ἐπλήρουν καὶ ἐκκλησίαν ξυνέλεγον, μίαν μὲν εὐθὺς τότε πρῶτον ἐς τὴν Πύκνα καλουμένην, οὗπερ καὶ ἄλλοτε εἰώθεσαν, ἐν ᾗπερ καὶ τοὺς τετρακοσίους καταπαύσαντες τοῖς πεντακιςχιλίοις ἐψηφίσαντο τὰ πράγματα παραδοῦναι, (εἶναι δὲ αὐτῶν ὁπόσοι καὶ ὅπλα παρέχονται,) καὶ μισθὸν μηδένα φέρειν

Πύκνα Cass. Aug. Pal. It. Bekk. aliique praeter Vat., in quo ut vulgo *Πνύκα*. At cf. Buttm. et Krueg. Gr. Ind. nom. anom. et Duk. ad h. l.

ὁπόσοι καί. καί ex Cass. Aug. It. Reg. et octo deterioribus addidit Bekk. „Cf. Seidler. ad Eur. Iphig. T. 577.“ GOELL. Non habet tamen Vat., in quo *ὁπόσοις* legitur.

τοῖς ἠγγελμένοις. Port.: propter hunc nuncium igitur. Dukas: *ἀφ᾽ οὗ ἔμαθον τὰ γεγενημένα ἐν τῇ Εὐβοίᾳ.* Cf. c. 96. init. Similia sunt verba Demosth. Phil. I. §. 51. Cf. ibi Franck. De *δ᾽ οὖν* cf. adn. I, 3, 4. — *ὅμως.* „Quamvis essent animis consternati.“ PORT. — *εὐθὺς τότε πρῶτον.* „*Οὐχ ὅτι ἄλλοτε οὐκ ἐξεκλησίασαν ἐν Πνυκί, ἀλλ᾽ ὅτι τότε τῶν εἰς τὸ μέλλον ἐκκλησιῶν, ἃς πυκνὰς ἔμελλον ποιεῖν, ἐκεῖ πρώτην ἐποίησαν.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* „*Τότε* ad *εὐθύς* videtur spectare.“ KRUEG. — *ἐς τὴν Πύκνα καλουμένην.* Pnyx ad septentrionem a Museo, inter quod et Pnycem via Piraeeum ferebat, et ad occidentem ab Areopago spectabat. Vid. maxime Leak. Athen. p. 132. sqq. interpr. Germ. et Forchhamm. Topogr. Athen. p. 14. sqq. — *οὗπερ καὶ ἄλλοτε εἰώθεσαν.* „Ut in Pnyce[m] conciones cogerentur, Solonis legibus cautum erat, ut *κατὰ Κτησιφῶντος* [c. 14.] testatur Aeschines. Et olim quidem omnes, postea tantum eae [ibi] haberi coeptae sunt, quibus de creando magistratu agebatur, ut Hesychius auctor est itemque Pollux [VIII, 132.]“ WASS. Sed „id ad eam, de qua nos agimus, aetatem non pertinet.“ SCHOEM. de comit. Athen. p. 53., apud quem vide plura et de ceteris concionum locis adn. c. 67. Ad *εἰώθεσαν* quum audiendum sit *ξυλλέγειν*, pro *οὗπερ* exspectaveris *οἷπερ*. Vid. adn. II, 13, 1., sed etiam adn. II, 99, 1. et I, 134, 4. — *τοῖς πεντακιςχιλίοις ... παραδοῦναι.* „Adi Lysiam Orat. XIX. p. 675. Reisk. [§. 13.]“ WASS. et ARN. Cf. Suid. et al. lexic. in v. *καταλογεύς.* — Ambiguis verbis de hac reipublicae conversione utitur Diod. XIII, 38. — *ὁπόσοι καὶ ὅπλα παρέχονται.* Dicitur de iis, qui gravi armatura se ipsi instruxerunt, id est eam suis sibi sumptibus compararunt, ideoque arma seque armatos exhibent. Cf. Krueg. ad Dion. p. 254. et Herm. Ant. publ. Gr. §. 67, 2. Numerum civium, qui gravi armatura instruere se possent, multo maiorem quinque millibus fuisse ex Lysiae l. d. apparere, sed omnes in illum numerum sive sortitione, sive electione, sive per vices, legi potuisse existimandum esse explicat Arn. At Vischer (in l. ad §. 2. d.) *πεντακιςχιλίων* nomen servatum, sed simul constitutum esse, ut, licet plures essent, omnes, *ὁπόσοι ὅπλα παρέχονται*, in iis numerarentur, existimat. — *μισθὸν μηδένα φέρειν μηδεμιᾷ ἀρχῇ.* „*Φέρειν* pro *διδόναι*, vel, quod

μηδεμιᾷ ἀρχῇ· εἰ δὲ μή, ἐπάρατον ἐποιήσαντο.
2 ἐγίγνοντο δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον πυκναὶ ἐκκλησίαι, ἀφ᾽ ὧν καὶ νομοθέτας καὶ τἄλλα ἐψηφίσαντο ἐς τὴν πολιτείαν. καὶ οὐχ ἥκιστα δὴ τὸν πρῶτον χρόνον ἐπί γε ἐμοῦ Ἀθηναῖοι φαίνονται εὖ πολιτεύσαντες· μετρία γὰρ ἥ τε ἐς τοὺς ὀλίγους καὶ τοὺς πολλοὺς ξύγκρασις ἐγένετο, καὶ ἐκ πονηρῶν τῶν

§. 2. *ὕστερον* om. Vat.

ἥ τε. Vat. *ἥ γε.* *Τέ* proprie aut post *μετρία*, aut post *ἐς τούς* vel certe post *ἐς* (cf. Elmsl. ad Eur. Heracl. v. 622.) ponendum erat. At vid. sd. VII, 1, 5.

καὶ τοὺς πολλούς. Vat. *καὶ ἐς τοὺς πολλούς.* Cf. ad c. 84. extr.

verisimilius, pro *λαμβάνειν*, atque ita apud Etym. M. in voc. *φερέγγυος.*“ HUDS. „Vid. c. 65. [et III, 17. adn.]“ HERTL. Quare malit aliquis *μηδεμιᾶς ἀρχῆς.* *Ἀρχή* autem ne male intelligatur, Thirwallus Hist. IV. p. 71. iubet nos memores esse definitionis Aristotelis Pol. III, 1: *τῶν ἀρχῶν αἱ μέν εἰσι διῃρημέναι κατὰ χρόνον ... ὁ δ᾽ ἀόριστος, οἷον ὁ δικαστὴς καὶ ἐκκλησιαστής.* Vid. de *ἀρχαῖς* Herm. l. d. §. 125. et §. 147. — *εἰ δὲ μή.* Cf. adn. I, 28, 3.

§. 2. *ἀφ᾽ ὧν.* Cf. adn. c. 81. — *νομοθέτας.* „Viros reipublicae constituendae, respondentes *ξυγγραφεῦσι* ab optimatium factione paulo ante institutis. Vid. c. 67.“ ARN. A nomothetis ordinariis, qui quotannis ad leges examinandas et supplendas creati sunt (cf. Herm. l. d. §. 131. 4.), distinguendi ii, qui cum extraordinaria potestate in tempus non definitum constituti sunt, de quibus vide plura in ed. mai. Quales hic intelligit Peter Comment. crit. de Xenoph. Hell. p. 52. — *ἐπί γε ἐμοῦ* „Acacius non male vertit mea quidem memoria.“ DUK. Cf. Matth. Gr. §. 584. *β′.* et VI, 38. „Apparet rempublicam, qualis tunc constituta est, initio Thucydidi optimam visam esse, qua Athenae unquam usae sint sua memoria, i. e. postquam plenum imperium populi Periclis aetate effectum sit. Sed quantum temporis spatium verbis *τὸν πρῶτον χρόνον* continetur, et quando ac quomodo mutatio in peius, quae significatur, exorta est?“ ARN., cuius de his quaestionibus suspiciones vide in ed. mai. Cf. Thirw. IV. p. 139. sqq. Pristinam rationem popularem paulo post Alcibiadis reditum a. 407. restitutam esse suspicatur Herm. l. d. §. 167. 13. At Peter Comment. crit. de Xenoph. Hell. p. 54. eam reipublicae formam, quam Thucydides institutam esse narret, tam diu retentam esse, quam diu nomothetae in legibus examinandis ferendisque versarentur, hoc est usque ad belli finem, sed eos, qui reipublicae praeessent, tempore procedente ipsa hac forma abusos esse existimat. Cf. quae idem censori libri sui respondit in Comment. antiqu. stud. 1842. p. 919., sed etiam Vischer ibid. 1844. p. 1017. et in libello „*Untersuch. über die Verfass. von Ath. in den letzten Jahren des Pelop. Krieges.*“ Basil. 1844. In verbis Thucydideis quaeritur, utrum illis *τὸν πρῶτον χρόνον* primum tempus, quo illi rempubl. administrarint, a reliquo administrationis eorum tempore discernatur, an omnino significetur

τῶν δ' ὀλίγων Πείσανδρος μὲν καὶ Ἀλεξικλῆς ἐς Δεκέλειαν ὑπεξέρχονται, Ἀρίσταρχος δὲ Οἰνόην τοὺς φρου-

πραγμάτων γενομένων τοῦτο πρῶτον ἀνήνεγκε τὴν πόλιν. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Ἀλκιβιάδην καὶ ἄλλους 3
μετ' αὐτοῦ κατιέναι καὶ παρά τε ἐκεῖνον καὶ παρὰ τὸ ἐν Σάμῳ στρατόπεδον πέμψαντες διεκελεύοντο ἀνθάπτεσθαι τῶν πραγμάτων. 98. ἐν δὲ τῇ με- 1
ταβολῇ ταύτῃ εὐθὺς οἱ μὲν περὶ τὸν Πείσανδρον καὶ Ἀλεξικλέα καὶ ὅσοι ἦσαν τῆς ὀλιγαρχίας μάλιστα ὑπεξέρχονται ἐς τὴν Δεκέλειαν· Ἀρίσταρχος δὲ αὐτῶν μόνος (ἔτυχε γὰρ καὶ στρατηγῶν) λαβὼν κατὰ τάχος τοξότας τινὰς τοὺς βαρβαρωτάτους

§. 3. διεκελεύοντο. Vat. διακελεύονται.

Cap. 98. §. 1. εὐθύς post ταύτῃ in Vat. om. interponitur ante ὑπεξέρχονται.

primum tempus, quod fuerit post illam reipubl. mutationem, quo eadem forma eius servata sit. — πονηρῶν. Πονήρων, quod proximo ἀνήνεγκε bene respondeat, legi iubet Did. et receperunt Goell. et Bloomf. Cf. adn. c. 24. — ἀνήνεγκε τὴν πόλιν] ἀντὶ τοῦ ἀνενεγκεῖν ἐποίησεν. Schol. Cf. Schweigh. ad Appi. III. p. 854. et Schoem. ad Plut. Ag. 5, 1. Saepius ita intransitive legitur, velut ἀναφέρειν ἐκ νόσου, ἐκ μέθης, ἐξ ὕπνων, ἐκ πληγῆς. Vid. Did.

§. 3. ἐψηφίσαντο ... Ἀλκιβιάδην ... κατιέναι. Praecipuum suasorem vel suffragatorem huius rei fuisse Theramenem affirmant Diod. XIII, 38. et 42. ac Nep. Alc. c. 5., sed populi sciti auctorem fuisse Calliam Callaeschri fil. huius ipsius versibus testatur Plut. Alc. c. 33., quae quum minime inter se pugnent, de Critiae fide frustra dubitat Hinrichs. de Theram., Crit. et Thrasyb. reb. p. 55. De re cf. etiam Plut. c. 27. „Memorabile est autem, quamvis decretum, quo Alcibiades revocaretur, hoc tempore perrogatum esse dicatur, tamen quatuor annis post demum Athenas eum revertisse.“ ARN., quem vide plura de hac re disserentem. — ἀνθάπτεσθαι („i. e. ἀντιλαμβάνεσθαι“ BLOOMF.) τῶν πραγμάτων. „Πότερον τῆς νέας πολιτείας ἢ τοῦ πολέμου; ἄμεινον τὸ πρῶτον δοκεῖ.“ ΔΟΥΚΑΣ. Nobis alterum placet. Cf. Iust. V, 4, 9.

Cap. 98. §. 1. Πείσανδρον καὶ Ἀλεξικλέα. Pisandri bona publicata esse discimus ex Lys. ὑπὲρ τοῦ σηκοῦ §. 4. Alexicles et Aristarchus videntur postea ab Atheniensibus interfecti esse. Cf. Lycurg. c. Leocr. c. 30. p. 218. §. 115., nisi, id quod Bergk. in Comment. antiqu. stud. nuper censuit (a. 1847. p. 1100.), ibi ἀπέκτειναν valet capitis damnarunt, atque etiam decretum populi ibid. p. 221. §. 121. De Aristarcho Oenoen prodente cf. Xen. Hell. I, 7, 29. — ὅσοι ... μάλιστα. Antiphon tamen videtur Athenis remansisse; certe paulo post ibi accusatus et condemnatus est. Vid. Thirw. Hist. IV. p. 73. et supra adn. 68, 2. — τοξότας τινὰς τοὺς βαρβαρωτάτους. „An designat ministros publicos, qui τοξόται Athenis vocabantur? ... Mihi non dissimile veri videtur. Erant enim hoc genus fere barbari, unde

ροὺς ἀπατήσας Βοιωτοῖς ἐνδίδωσιν.

2 ἐχώρει πρὸς τὴν Οἰνόην. ἦν δὲ Ἀθηναίων ἐν μεθορίοις τῆς Βοιωτίας τεῖχος· ἐπολιόρκουν δ' αὐτὸ διὰ ξυμφορὰν σφίσιν ἐκ τῆς Οἰνόης γενομένην ἀνδρῶν ἐκ Δεκελείας ἀναχωρούντων διαφθορᾶς οἱ Κορίνθιοι ἐθελοντηδὸν προςπαρακαλέσαντες τοὺς
3 Βοιωτούς. κοινολογησάμενος οὖν αὐτοῖς ὁ Ἀρίσταρχος ἀπατᾷ τοὺς ἐν τῇ Οἰνόῃ λέγων, ὡς καὶ οἱ ἐν τῇ πόλει τἆλλα ξυμβεβήκασι Λακεδαιμονίοις, κἀκείνους δεῖ Βοιωτοῖς τὸ χωρίον παραδοῦναι· ἐπὶ τούτοις γὰρ ξυμβεβάσθαι. οἱ δὲ πιστεύσαντες ὡς ἀνδρὶ στρατηγῷ καὶ οὐκ εἰδότες οὐδὲν διὰ τὸ πολιορκεῖσθαι ὑπόσπονδοι ἐξέρχονται.
4 τούτῳ μὲν τῷ τρόπῳ Οἰνόην ληφθεῖσαν Βοιωτοὶ κατέλαβον, καὶ ἡ ἐν ταῖς Ἀθήναις ὀλιγαρχία καὶ στάσις ἐπαύσατο.

Μίνδαρος ὑπὸ μὲν Τισσαφέρνους φενακι-

99. Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου καὶ οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ Πελοποννήσιοι, ὡς

§. 3. κἀκείνους. Vat. καὶ κἀκείνους, ut iam 89, 1.

et Scythae dicti.“ DUK. „Cf. Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* I. p. 222. 284.“ GOELL. Item Schoem. de Comit. p. 90. Herm. Antiqu. publ. Gr. §. 129, 14. adn. II, 13, 8. Appositio cum articulo ad τινάς apposita est, ut VII, 2, 4., ubi vid. adn. — Οἰνόην. Cf. II, 18. et ibi adn.

§. 2. ἦν. Imperfectum a Dobr. impugnatum verbis ἐπετετείχιστο καὶ αὐτῷ φρουρίῳ ἐχρῶντο, quae II, 18. de Oenoe leguntur, satis defenditur. Fortasse castellum postea eversum est. Vid. tamen etiam ad. I, 63, 2. — διὰ ξυμφορὰν ... διαφθορᾶς. Διαφθορᾶς ex ξυμφ. pendere vidit Kistem., et I, 33. ἡ ξυντυχία τῆς ἡμετέρας χρείας confert Goell. „Συμφορὰ τοῖς Κορινθίοις ἐγένετο περὶ τὴν Οἰνόην, διαφθαρέντων ἀνδρῶν αὐτοῖς ὑπὸ Ἀθηναίων ἐκ τῆς Οἰνόης ἐξελθόντων· ἀνεχώρουν δὲ ἐκ Δεκελείας πεφρουρηκότες οἱ Κορίνθιοι.“ Schol. — ἐθελοντηδόν. Legi apud Thuc. l. VIII. adnotant veteres grammatici; est enim vocabulum rarum. Cf. Lob. ad Phryn. p. 6. Disputatur autem, utrum ad ἐπολιόρκουν an ad προςπαρακαλέσαντες referendum sit.

§. 3. ξυμβεβάσθαι. Similis flexio est παραβεβάσθαι I, 123., ubi cf. adn.

§. 4. ληφθεῖσαν. Attende passive hic locutum esse Thucydidem pro usitatiore λαβόντες, sed rem Boeotis sine ipsorum opere et labore obtigisse videtur significare velle. Paulo post κατέλαβον valet occuparunt (praesidio). Reiskius tamen κατέβαλον legendum coniecit.

Cap. 99. „Totam iam belli sedem mutatam narrat translata ex Ionia in Hellespontum Peloponnesiorum classe.“ ACAC. — οἱ ἐν τῇ Μιλήτῳ Πελοποννήσιοι. Cf. c. 85. „Nominativi οἱ Πελοποννήσιοι pendent, nec est in sequentibus verbum, quo referantur; nam proximum

-σθείς, ὑπὸ δὲ Φαρναβάζου ἐπικληθείς, ἀπὸ Μιλήτου ἐπὶ τὸν Ἑλλήςποντον πλευσόμενος ἐς Χίον ἀφικνεῖται.

τροφήν τε οὐδεὶς ἐδίδου τῶν ὑπὸ Τισσαφέρνους τότε, ὅτε ἐπὶ τὴν Ἄσπενδον παρῄει, προσταχθέντων, καὶ αἱ Φοίνισσαι νῆες οὐδὲ ὁ Τισσαφέρνης τέως που ἧκον, ὅ τε Φίλιππος ὁ ξυμπεμφθεὶς αὐτῷ ἐπεστάλκει Μινδάρῳ τῷ ναυάρχῳ καὶ ἄλλος, Ἱπποκράτης, ἀνὴρ Σπαρτιάτης καὶ ὢν ἐν Φασήλιδι, ὅτι οὔτε αἱ νῆες παρέσοιντο, πάντα τε ἀδικοῖντο ὑπὸ Τισσαφέρνους, Φαρνάβαζός τε ἐπεκαλεῖτο αὐτοὺς καὶ ἦν πρόθυμος κομίσας τὰς ναῦς καὶ αὐτὸς τὰς λοιπὰς ἔτι πόλεις τῆς ἑαυτοῦ ἀρχῆς ἀποστῆσαι τῶν Ἀθηναίων, ὥςπερ καὶ ὁ Τισσαφέρνης, ἐλπίζων πλέον τι σχήσειν ἀπ' αὐτοῦ, οὕτω δὴ ὁ Μίνδαρος πολλῷ κόσμῳ καὶ ἀπὸ παραγγέλματος αἰφνιδίου, ὅπως λάθοι τοὺς ἐν Σάμῳ, ἄρας ἀπὸ τῆς Μιλήτου ναυσὶ τρισὶ καὶ ἑβδομήκοντα

ἐδίδου postulabat τοῖς Πελοποννησίοις. Haec est species ἀνακολούθου, cuius plura exempla congesserunt viri docti ad Aelian. II. Var. Hist. 2. et ad Ev. Marc. IX, 20. Particulae ὡς, quae in principio huius periodi est, post multa interiecta respondent haec οὕτω δὴ ὁ Μίνδαρος [ubi nomen ducis in locum Peloponnesiorum substitutum est, ut saepe post interpositiones aliquantum mutatur oratio. Vide maxime IV, 73.]" DUK. — τῶν ... τότε ... προσταχθέντων. Supra c. 87., ad quem locum respicitur, unus Tamos est nominatus. — αἱ Φοίνισσαι ... Τισσαφέρνης. „In his αἱ Φοίνισσαι νῆες οὐδὲ ὁ Τισσαφέρνης simplex negatio vim duplicis habet pro οὐδὲ αἱ Φοίνισσαι νῆες οὐδὲ ὁ Τισσαφέρνης. [Immo οὔτε ... οὔτε, vel οὐχ ... οὐδέ. Cf. adn. V, 47, 2.] Idem in Soph. Ai. ad v. 635. observat Scholiastes poetae. Lucian. I. Ver. Hist. 635. ἔντερον δὲ ἐν αὐτῇ (τῇ γαστρὶ) οὐδὲ ἧπαρ φαίνεται. Et II, 682. δένδρον δὲ οὐδὲ ὕδωρ ἐνῆν." DUK. „De hoc usu vid. Lob. ad Soph. Ai. [244.] Schaef. ad Lamb. Bos. p. 777. ad Greg. Cor. p. 58." GOELL. Add. Matth. Gr. §. 609. 1. ζ. p. 1448. et quos hic appellat, item Elmsl. ad Soph. Oed. R. v. 817. Pflugk. ad Eur. Hec. 373., de Latinis Held. ad Caes. B. C. III, 71., de Britannis Wagn. Gr. §. 914. adn. — ὁ ξυμπεμφθεὶς αὐτῷ. Vid. 87, 6. — Μινδάρῳ. Cf. c. 85. — Ἱπποκράτης. Estne is, qui c. 35. est nominatus? Add. c. 107. Krueger deinde pro καὶ ὢν coniicit κατοικῶν. (Valla: Hippocrates, vir Spartiata, qui apud Phaselidem agebat.) — τὰς ναῦς. Τὰς τῶν Πελοποννησίων. — ἐλπίζων refer ad Pharnabazum. — πλέον τι ... ἀπ' αὐτοῦ. „Scil. πλεονεκτήσειν ἐκ τούτου τοῦ πράγματος." AE. PORT. Cf. adn. I, 37, 4. VII, 36, 2. Quale illud commodum sit, ex c. 6. intelligitur. — οὕτω δὴ ὁ Μινδ. Cf. ad init. cap. dicta. — ἀπὸ παραγγέλματος. „Ut ἀπὸ παραγγέλσεως in Xen. IV. K. Ἀ. init." ABR. Cf. adn. II, 90, 4. — τρισὶ καὶ ἑβδομήκοντα. De hoc numero disputat Krueg. ad Dion.

ἔπλει ἐπὶ τὸν Ἑλλήςποντον, (πρότερον δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει τῷδε ἑκκαίδεκα ἐς αὐτὸν νῆες ἐςέπλευσαν, [αἳ] καὶ τῆς Χερσονήσου τι μέρος κατέδραμον') χειμασθεὶς δὲ ἀνέμῳ καὶ ἀναγκασθεὶς καταίρει ἐς τὴν Ἴκαρον, καὶ μείνας ἐν αὐτῇ ὑπὸ ἀπλοίας πέντε ἢ ἓξ ἡμέρας ἀφικνεῖται ἐς τὴν Χίον.

Θράσυλος δὲ ἐκ Σάμου ἐς Λέσβον πλεῖ, Μινδάρῳ τε ἐφορμήσων, καὶ Ἔρεσον ὑπὸ Μηθυμναίων φυγάδων ἀφεστηκυῖαν ἀνακτησόμενος.

1 100. ὁ δὲ Θράσυλος ἐκ τῆς Σάμου, ἐπειδὴ ἐπύθετο αὐτὸν ἐκ τῆς Μιλήτου ἀπηρκότα, ἔπλει καὶ αὐτὸς ναυσὶν εὐθὺς πέντε καὶ πεντήκοντα ἐπειγόμενος, μὴ φθάσῃ ἐς τὸν Ἑλλήςποντον ἐςπλεύσας.
2 αἰσθόμενος δέ, ὅτι ἐν τῇ Χίῳ εἴη, καὶ νομίσας αὐτὸν καθέξειν αὐτοῦ σκοποὺς μὲν κατεστήσατο καὶ ἐν τῇ Λέσβῳ καὶ ἐν τῇ ἀντιπέρας ἠπείρῳ, εἰ ἄρα ποι κινοῖντο αἱ νῆες, ὅπως μὴ λάθοιεν· αὐτὸς δὲ ἐς τὴν Μήθυμναν παραπλεύσας ἄλφιτά τε

Cap. 99. ἐςέπλευσαν Cam. Gr. Bekk. Vulgo ἐπέπλευσαν. It. Reg. D. I. Ar. Chr. Dan. ἀπέπλευσαν. „Ἐςέπλευσαν Gr. Hoc modo [i. e. ἐςπλεῖν ἐς κόλπον et similia] II, 89. [92. IV, 75. alibi. Cf. Betant. Lex.] Nihil tamen muto." WASS. „Nec male tamen Gr. cap. sequ. μὴ φθάσῃ ἐς τὸν Ἑλλήςποντον ἐςπλεύσας, et 102. ἔγνωσαν, ὅτι ἐςπλέουσιν οἱ Πελοποννήσιοι." DUK. Ἐπέπλευσαν postponendum esse apparet ex adn. ad sd. VII, 26, 3.

αἳ ex Vat. interposuit Bekk. Quod num iure factum sit, dubium est.

Cap. 100. §. 1. Θράσυλος Cass. Aug. Cl. Pal. F. Lugd. D. I. E. K. Dan. Bekk. sicut §. 4. F. I. K. m. „et Cass. Aug. Dan. sic ubique." Vulgo Θράσυλλος. Cf. adn. c. 73. et sd. c. 75. 104. 105.

p. 305. sq. Cuius computationem Arn. explicat iustam esse, si duae naves, quibus Philippus Aspendum navigasset (vid. c. 87. extr.), ipso apud Tissaphernem relicto reverterint; sin minus, ponendum esse aut earum in locum alias undecunque venisse, idque memorare Thucydidem operae pretium non duxisse, aut ipsum in numero errasse neque reputasse duarum illarum absentiam. Ceterum ὀγδοήκοντα καὶ τρεῖς numerat Diod. XIII, 38. — πρότερον ... κατέδραμον. „Haec verba in parenthesi ponenda esse, tanquam ἐν παρόδῳ dicta, patet." HAACK., cui, quoniam grammatica verborum compositio non est interrupta, non obtemperavit Bekk. — ἑκκαίδεκα. Vid. c. 102. Ante has sedecim iam decem Byzantium abierant. Vid. c. 88. — κατέδραμον de navibus adfuit iam c. 94.

Cap. 100. §. 1. Θράσυλος. Eum ducem constitutum esse audivimus c. 76.

§. 2. καθέξειν. „Schol. cod. Cass. [et Aug.] recte [intransitive] explicat ἐνδιατρίβειν. Cf. supra c. 28. [et ibi adn.] IV, 32. et Auctor Vit. Homer. c. 9." ABR., cui plerique assentiuntur. Nec tamen damnanda altera interpretatio: sperans

καὶ τὰ ἄλλα ἐπιτήδεια παρασκευάζειν ἐκέλευεν, ὡς,
ἢν πλείων χρόνος γίγνηται, ἐκ τῆς Λέσβου τοὺς
ἐπίπλους τῇ Χίῳ ποιησόμενος. ἅμα δέ, Ἔρεσος 3
γὰρ τῆς Λέσβου ἀφειστήκει, ἐβούλετο ἐπ' αὐτὴν
πλεύσας, εἰ δύναιτο, ἐξελεῖν. Μηθυμναίων γὰρ
οὐχ οἱ ἀδυνατώτατοι φυγάδες διακομίσαντες ἔκ τε
τῆς Κύμης προςεταιριστοὺς ὁπλίτας ὡς πεντήκοντα
καὶ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου μισθωσάμενοι ξύμπασιν ὡς
τριακοσίοις, Ἀναξάνδρου Θηβαίου κατὰ τὸ ξυγγε-
νὲς ἡγουμένου, προςέβαλον πρώτῃ Μηθύμνῃ· καὶ
ἀποκρουσθέντες τῆς πείρας διὰ τοὺς ἐκ τῆς Μυ-
τιλήνης Ἀθηναίων φρουροὺς προελθόντας, αὖθις
ἔξω μάχῃ ἀπωσθέντες καὶ διὰ τοῦ ὄρους κομι-
σθέντες ἀφιστᾶσι τὴν Ἔρεσον. πλεύσας οὖν ὁ 4
Θράσυλος ἐπ' αὐτὴν πάσαις ταῖς ναυσὶ διενοεῖτο
προςβολὴν ποιεῖσθαι. προαφιγμένος δὲ αὐτόσε ἦν
καὶ ὁ Θρασύβουλος πέντε ναυσὶν ἐκ τῆς Σάμου,
ὅτε ἠγγέλθη αὐτοῖς ἡ τῶν φυγάδων αὕτη διάβα-

§. 2. τὰ ἄλλα. Gr. τἄλλα. Vat. Bekk. τἆλλα. Cf. sd. III, 90, 4. Ar. Chr. Dan. ἄλλα.

§. 3. Ἔρεσος Cl. Vulgo Ἐρεσός. It. Bekk. Ἔρεσσος. Ar. Chr. Ἐρεσσός. At vid. sd. III, 18.

ἐξελεῖν. Aug. Pal. It. Vat. prave ἐξελθεῖν.

πρώτῃ. Vat. πρῶτον. „Magis ex usu Graecorum. Sic VIII, 22. Μήθυμναν πρῶτον ἀφιστᾶσιν. [Cf. adn. I, 53, 2.] At ταύτην πρώτην est II, 80. extr.“ GOELL. προςβαλόντες Καμίρῳ πρώτῃ VIII, 44., ubi Vat. item πρῶτον.

§. 4. πάσαις ταῖς. Vat. F. I. K. mendose πᾶσι ταῖς.

ἦν om. Vat.

ὅτε. Vat. Bekk. ὡς, cuius interpretatio ὅτε videri potest.

fore, ut eum ibi retineret, cui κινοῖντο favere adnotat Krueg.

§. 3. Ἔρεσος γὰρ ... ἀφειστήκει. Cohaerere Ἔρεσος τῆς Λέσβου adnotavit Dobr. De γάρ, si placet, cf. sd. I, 31, 2. — οὐχ οἱ ἀδυνατώτατοι. „I. e. οἱ δυνατώτατοι, optimates. Cf. Valck. ad Herodot. IV, 95. et I, 5. adnot.“ KRUEG. — προςεταιριστούς. „Hoc rarissimum est vocabulum, quod legitur [substantive] apud Dion. Cass. 335, 20.“ BLOOMF. Non rarum est verbum προςεταιρίζομαι, sodalem mihi ascisco, socium et adiutorem assumo. Vid. Steph. Thes. Videntur autem illi Cumani Methymnaeorum κατὰ τὸ ξυγγενές, quum utrique Aeolenses essent, socii huius expeditionis facti esse. — κατὰ τὸ ξυγγενές. Cf. adn. III, 2, 3. — αὖθις. καὶ αὖθις maluit Reisk. — διὰ τοῦ ὄρους. „Est pars iugi per totam septentrionalem insulae partem pertinentis.“ BLOOMF. Methymnae proximus et altissimus mons est Lepetymnus, de quo et reli-

σις· ὑστερήσας δὲ ἐπὶ τὴν Ἔρεσον ἐφώρμει ἐλθών.
5 προςεγένοντο δὲ καὶ ἐκ τοῦ Ἑλληςπόντου τινὲς δύο
νῆες ἐπ' οἴκου ἀνακομιζόμεναι καὶ [αἱ] Μηθυ-
μναῖαι· καὶ αἱ πᾶσαι νῆες παρῆσαν ἑπτὰ καὶ ἑξή-
κοντα, ἀφ' ὧν τῷ στρατεύματι παρεσκευάζοντο ὡς
κατὰ κράτος μηχαναῖς τε καὶ παντὶ τρόπῳ, ἢν δύ-
1 νωνται, αἱρήσοντες τὴν Ἔρεσον. 101. ὁ δὲ Μίν-
δαρος ἐν τούτῳ καὶ αἱ ἐκ τῆς Χίου τῶν Πελοπον-
νησίων νῆες, ἐπισιτισάμεναι δυσὶν ἡμέραις, καὶ
λαβόντες παρὰ τῶν Χίων τρεῖς τεσσαρακοστὰς

ὁ δὲ Μίνδαρος μεταξὺ Λέσβου καὶ τῆς ἠπείρου πλεύσας Θράσυλον λαθὼν

§. 5. αἱ Μηθυμναῖαι Vat. Bekk. Vulgo articulus deest. Cf. adn.

Cap. 101. §. 1. αἱ ἐκ. αἱ om. Cass. Aug. It. Vat. Reg. Lugd. D. E. K. m. Ar. Chr. At respicitur ad eas naves, quas ad Chium appulsas esse c. 99. extr. audivimus. Quare in Vat. αἱ ante νῆες collocatur, ubi nunc posuit Bekk. In utraque scriptura proprie postea redundant ἐκ τῆς Χίου ante οὐ πελάγιαι, sed post interpositionem videntur iterata esse.

quis Lesbi montibus vid. Plehn. Lesb. p. 8. sqq.

§. 4. ὑστερήσας δέ. Recte Dukas: Θρασύβουλος μὴ φθάσας τὴν ἀπόστασιν. Propr. simul audi αὐτῶν (τῶν φυγάδων).

§. 5. τινὲς δύο. „Ita bis terque noster. Ita Cic. II. de Finib. 19. Leonidas, Epaminondas, tres aliqui aut quatuor.“ WASS. Vid. ad VII, 87, 3. — καὶ [αἱ] Μηθυμναῖαι. „Ἦσαν δὲ καὶ αὗται, ὡς ἐκ τῶν ἑπομένων, πέντε.“ ΔΟΥΚΑΣ. Thrasylus enim profectus erat LV navibus §. 1.; ei se adiunxit Thrasybulus cum quinque navibus §. 4.; quare Diodorus XIII, 38. sexaginta commemorat; desunt igitur, ut LXVII Thucydidis, quarum statim mentio fit, efficiantur, septem, quae sunt duae ex Hellesponto redeuntes et Methymnaeae quinque. „Malim [igitur] καὶ Μηθυμναῖαι ε', i. e. πέντε.“ DOBR. Articulo tamen recepto non opus erit numerali, si Methymnaeis non plures quam quinque naves fuisse censueris. — αἱ πᾶσαι. De articulo, qui a nonnullis bonis libris excepto Vat. abest, vid. adn. I, 60. 100. — ἀφ' ὧν ... παρεσκευάζοντο] ἀφ' ὧν δηλαδὴ νεῶν τοὺς στρατιώτας παραλαβόντες παρεσκευάζοντο. Schol.

Cap. 101. §. 1. αἱ ἐκ τῆς Χίου ... Cf. sd. — ἐπισιτισάμεναι δυσὶν ἡμέραις. „Sententia est naves sumendis cibariis biduum impendisse, ut clare docent verba τῇ τρίτῃ ἀπαίρουσιν.“ ABR. Δυοῖν pro δυσὶν scribi vult Lob. ad Phryn. p. 211. propter praeceptum huius Atticistae: „δυσὶ μὴ λέγε, ἀλλὰ δυοῖν. Sed Thomas Mag. δυσὶ ex hoc loco Thucydidis et alio Aristidis [pro quo antiquiores testes Attici Aristoteles et Theophrastus nominari poterant] adversus Phrynichum defendit, etsi δυοῖν praefert.“ DUK. Vulgatam tuetur etiam Buttm. Gr. max. I. p. 282. ed. 1. — τρεῖς τεσσαρακοστὰς ... Χίας. „Scholiastes Thucydidis dicit τεσσαρακοστὰς ... esse ἀρχαῖα νομίσματα ἐπιχώρια Chiorum: ad quae Portus adnotat fortassis ita dictum fuisse hunc nummum, quod esset quadragesima pars nummi alicuius

ἀφικνεῖται ἐς Ῥοίτειον καὶ Σίγειον τοῦ Ἑλλησπόντου.

ἕκαστος Χίας, τῇ τρίτῃ διὰ ταχέων ἀπαίρουσιν ἐκ τῆς Χίου οὐ πελάγιαι, ἵνα μὴ περιτύχωσι ταῖς ἐν τῇ Ἐρέσῳ ναυσίν, ἀλλ' ἐν ἀριστερᾷ τὴν Λέσβον ἔχοντες ἔπλεον ἐπὶ τὴν ἤπειρον. καὶ προσβαλόντες 2
τῆς Φωκαΐδος ἐς τὸν ἐν Καρτερίοις λιμένα καὶ ἀριστοποιησάμενοι, παραπλεύσαντες τὴν Κυμαίαν δειπνοποιοῦνται ἐν Ἀργεννούσαις τῆς ἠπείρου, ἐν

οὐ πελάγιαι Vat. Vulgo οὐ deerat, quod propter proxima et contraria verba requiri vidit Haack., quem confer. Inter uncos recepit Bekk.

Ἐρέσῳ Cl. Vulgo et Bekk. Ἐρεσῷ. At cf. sd. c. 100.

§. 2. τὴν Κυμαίαν casu exciderunt apud Krueg.

δειπνοποιοῦνται. Cass. Aug. Cl. Ven. Pal. It. Vat. Reg. I. K. m. Ar. Chr. miro errato περαιοῦνται.

Ἀργεννούσαις Cass. Aug. Cl. Pal. It. Bekk. Cf. Steph. Byz. In Vat. Ἀργενούσσαις. Vulgo Ἀργινούσαις. Cf. interpr. Cic. Offic. I, 24. Duplex σ, ut in Oenussarum, Sidussae, Tichiussae vel, quae huic similiora videntur, in Marathussae et Drimussae nominibus forsitan praeferas. Cf. adn. c. 24.

ignoti. Huic coniecturae acquiescam.“ DUK. ,,Denominationis causa confer ἕκτας Φωκαΐδας. Vid. Inscript. in Append. ad Boeckh. *Staatsh. d. Ath.* II. p. 300. 301. Qualis nummus fuerit, coniici tantum potest. Si fuit quadragesima pars stateris, circiter tres obolos valuerit, et tota summa stipendium fuerit tridui, si sumantur terni in singulos dies oboli.“ ARN. — ἐπὶ τὴν ἤπειρον. I. e. παρὰ τὴν ἤπ., vel proprie in continentem versus et propter eam. Cf. adn. II, 90, 1.

§. 2. προσβαλόντες. Cf. adn. VI, 4, 5. VIII, 35, 2. — Καρτερίοις. Male et contra optimos libros vulgo Κρατερείοις; nam ,,Plinio V, 38. [§. 138.] Carteria iuxta Smyrnam insula. Vide [etiam] Scylacem p. 36. [? p. 37. Φώκαια καὶ λιμήν.]“ WASS. — Ἀργεννούσαις. Τρεῖς οὐ μεγάλαι νῆσοι, πλησιάζουσαι τῇ ἠπείρῳ, περικείμεναι δὲ ταῖς Κάναις. Strab. p. 617. Μεταξὺ Μυτιλήνης καὶ Κύμης Diod. XIII, 98. Cf. Forbig. Geogr. II. p. 167. — τῆς ἠπείρου. Forbiger l. d. has insulas propterea, quod continenti proximae essent, a Thuc. huic ipsi adnumeratas esse coniicit. Sed nisi distingueret terrae continentis Argennusas et insulas, τῆς ἠπείρου omnino non adderet, quod Cumanus quoque ager in continente erat. ,,Ista verba si genuina, ex hoc loco colligendum [quod nos ed. mai. I. 2. p. 448. collegimus] Arginusis insulis ex adverso positum cognomine fuisse in continente oppidum [a Diod. in insulis collocatum], quemadmodum Sybota portus Sybotis insulis opposita fuerunt I, 47. 50. Et hanc quidem sententiam confirmare videtur Aristophanis Scholiastes ad Ran. v. 33. [ubi Arginusam πόλιν τῆς Αἰολίδος] et v. 710. [apud alios v. 698., ubi κώμην τῆς Αἰολίδος vocat.] Sed huic, etiamsi, quod tamen dubitari potest [cf. Arn.], dicere voluerit eius nominis oppidum fuisse in continente, non multum fidei tribuerim, quum in eis, quae exhibet, ignorantiae vestigia sint satis manifesta.“ KRUEG. ad Dion. p. 306. sq., qui τῆς ἠπείρου suspecta reddere studet.

3 τῷ ἀντιπέρας τῆς Μυτιλήνης. ἐντεῦθεν δὲ ἔτι πολλῆς νυκτὸς παραπλεύσαντες καὶ ἀφικόμενοι τῆς ἠπείρου ἐς Ἁρματοῦντα καταντικρὺ Μηθύμνης, ἀριστοποιησάμενοι, διὰ ταχέων παραπλεύσαντες Λέκτον καὶ Λάρισσαν καὶ Ἁμαξιτὸν καὶ τὰ ταύτῃ χωρία ἀφικνοῦνται ἐς Ῥοίτειον ἤδη τοῦ Ἑλλησπόντου, πρωΐτερον μέσων νυκτῶν. εἰσὶ δ' αἳ τῶν νεῶν καὶ ἐς Σίγειον κατῆραν καὶ ἄλλοσε τῶν ταύ-
1 τῃ χωρίων. 102. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Σηστῷ δυοῖν δεούσαις εἴκοσι ναυσὶν ὄντες, ὡς αὐτοῖς οἵ τε φρυκτωροὶ ἐσήμαινον, καὶ ᾔσθάνοντο τὰ πυρὰ ἐξαίφνης πολλὰ ἐν τῇ πολεμίᾳ φανέντα, ἔγνωσαν, ὅτι ἐςπλέουσιν οἱ Πελοποννήσιοι. καὶ τῆς αὐτῆς ταύτης νυκτός, ὡς εἶχον τάχους, ὑπομίξαντες τῇ

οἱ μὲν οὖν ἐκ Σηστοῦ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν φεύγουσι τέσσαρας ναῦς ἀποβαλόντες, Μίνδαρος δὲ ταῖς ἐξ Ἀβύ-

§. 3. παραπλεύσαντες καὶ ἀφικόμενοι. Cass. Aug. Pal. It. Vat. Reg. K. m. Ar. Chr. παραπλεύσαντες τὴν Κύμαιαν καὶ ἀφ. In quibus τὴν Καναίαν latere nos olim suspicati sumus. Nunc autem haec τὴν Κύμαιαν ex §. 2., ubi vulgo idem falsus accentus legitur, temere iterata esse verisimilius ducimus, ut Krueg., cui iusto audaciori παραπλεύσαντες καί item suspecta sunt.

Ἁρματοῦντα. Reg. K. m. Ar. Chr. Dan. Ἑρματοῦντα. D. I. Ἑρμοῦντα. ,,Veteres non agnoscunt.“ WASS.

Λέκτον. Aug. Ven. Pal. It. Ar. Chr. Λεκτόν. Quod probant Schaef. ad Plut. V. p. 149. et Spitzn. ad Il. ξ', 283., ne commemorat quidem Papius.

Λάρισσαν. Immo Λάρισαν. Cf. II, 22. IV, 78.

Ῥοίτειον It. Bekk. et corr. Pal. Olim male Ῥοίτιον. Cf. IV, 52., ubi optimi libri Ῥοίτειον.

πρωΐτερον. Bekker de coniectura πρῳαίτερον. Cl. Ven. πρωϊαίτερον, quod placebat Wassio. D. πρότερον. Ceteri libri omnes πρωΐτερον, item Thomas Mag. p. 736. Cf. sd. VII, 19.

§. 3. ἔτι πολλῆς νυκτός. De hoc usu vocabuli πολύς ne Latinis quidem ignoto cf. Baehr. ad Plut. Pyrrh. c. 32. et Steph. Thes. VI. p. 1418. — Ἁρματοῦντα. Cf. sd. — Λέκτον. Promontorium notissimum, de quo cf. Forbig. Geogr. II. p. 114. De accentu cf. sd. — Λάρισσαν καὶ Ἁμαξιτόν. Ex huius descriptionis ordine, quem eundem sequitur Xen. Hell. III, 1, 13., haec Larissa (distinguenda ab Larissa Phriconide prope Cymen sita) Lecto propior iudicari debet, quanquam Hamaxitus Lecto subiacens (ὑποκειμένη) dicitur a Strabone, et iccirco situs locorum in tabulis geogr. vulgo invertitur. Ceterum de his oppidis add. Forbig. l. d. p. 140. — Σίγειον. Eo universam classem venisse negligentius narrat Diod. XIII, 39.

Cap. 102. §. 1. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ... Σηστῷ. ,,Vid. c. 80. ad fin.“ ARN. — φρυκτωροὶ ἐσήμαινον. Cf. adn. ad II, 94. III, 22. 80. — ὑπομίξαντες τῇ Χερσονήσῳ. Ἐγγίσαντες explicat Schol., ὑποχωρήσαντες ὡς πρὸς τὴν Χεῤῥόνησον

δου σφετέραις ναυσὶ ξυμμίσγει.

Χερσονήσῳ παρέπλεον ἐπ' Ἐλαιοῦντος, βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ἐς τὴν εὐρυχωρίαν τὰς τῶν πολεμίων ναῦς. καὶ τὰς μὲν ἐν Ἀβύδῳ ἑκκαίδεκα ναῦς ἔλα- 2
θον, προειρημένης φυλακῆς τῷ φιλίῳ ἐπίπλῳ, ὅπως αὐτῶν ἀνακῶς ἕξουσιν, ἢν ἐκπλέωσι· τὰς δὲ μετὰ τοῦ Μινδάρου ἅμα τῇ ἕῳ κατιδόντες τὴν δίωξιν εὐθὺς ποιούμενοι, οὐ φθάνουσι πᾶσαι, ἀλλ'

Cap. 102. §. 2. πᾶσαι. Vat. Reg. πάσαις, quod proximis redarguitur.

Dukas, *having kept close under the shore of the Chers.* Arn. et Bloomf., ex quibus hic comparat ὑποπλεῖν Act. Apost. XXVII, 4. 7. — παρέπλεον ἐπ' Ἐλαιοῦντος. Vid. Diod. XIII, 39. Ἐλαιούς, urbs Chersonesi, apud alios nonnullos scriptores, ut hic in paucis nec bonis libris, Ἐλεούς scribitur. Vid. Huds. et Wass. ad h. l. Valck. ad Herodot. IX, 116. Wessel. ad Diod. l. d. Drakenb. ad Liv. XXXI, 16. al. — βουλόμενοι ἐκπλεῦσαι ... ναῦς. „Ἀντὶ τοῦ ἐκπλεύσαντες διαφυγεῖν." Schol. „Cf. III, 34. ὑπεξελθόντες τούτους." SHOLEFIELD. „Non dubito, quin a Schol. recte haec explicata sint, etsi loquendi genus durissimum et confusum est." ARN. Cf. II, 90: ὑπεκφεύγουσι τὸ κέρας τῶν Πελοποννησίων καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν et ibi adn.

§. 2. τὰς ... ἑκκαίδεκα ναῦς. Vid. c. 99. — προειρημένης ... ἐπίπλῳ] καίτοι προειρημένου τοῖς ἐν τῇ Ἀβύδῳ ὑπὸ τοῦ φιλίου ἐπίπλου, τουτέστιν ὑπὸ τοῦ στόλου τοῦ μετὰ Μινδάρου, ὅπως παραφυλάττωσι τοὺς Ἀθηναίους, ὑπὲρ τοῦ μὴ λαθεῖν αὐτοὺς ἐκπλεύσαντας. Schol. „Abstractum ἐπίπλους pro concreto ἐπιπλέουσι positum simile est locutionibus iam adnotatis IV, 128. [127.] V, 23. VIII, 64." ARN. „Add. II, 90: μὴ διαφύγοιεν πλέοντα τὸν ἐπίπλουν σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι." GOELL. Bene στόλου vocem in explicatione substituit Schol. — ἀνακῶς] ἀντὶ τοῦ προνοητικῶς καὶ φυλακτικῶς. Schol. „De hac voce vid. Hesych. Eam ex Herodoto [VIII, 109.] mutuatus est. Cf. Plut. in Thes. [c. 33.] ... Ex ἄναξ, ἄνακος, deducunt grammatici veteres ... [Cf.] Eustathius p. 1425. Et p. 650. ἀνακῶς, ἐπιμελῶς, ἄναξ, ἤτοι, inquit, φροντιστής." WASS. „Vid. Matth. Gr. §. 348. ... Add. Valck. ad Herodot. l. d." GOELL. — ἕξουσιν. Ὅπως cum futuro coniunctum etiam τελικόν esse vidimus iam IV, 107. V, 36. al. — τὴν δίωξιν εὐθὺς ποιούμενοι. „Valla vertit: e vestigio fugae se mandarunt, Acacius: protinus in fugam effusae. Hoc improbat Stephanus in Thes. [v. δίωξις], et scribit δίωξιν ποιεῖσθαι non eos dici, qui fugae se mandant, sed qui hostes persequuntur. Idem sensit Portus. Utraque sententia difficultatem habet; nam et insolens est, ut δίωξις de fugientibus dicatur, quod ipse Thucydides cap. sequ. sine dubio de eadem re agens de persequentibus dicit; et rursus, si hoc de Mindari navibus accipias, laborabit structura, nec erit, quo nominativus ποιούμενοι referatur, pro quo dicendum fuerat ποιουμένων, scil. τῶν μετὰ τοῦ Μινδάρου νεῶν." DUK. Vitiosa est igitur vulgata, et ποιουμένων coniecit Haack., ποιουμένου, quod lenius, Krueg. ad Dion. p. 319. et Dobr., δίωσιν

αἱ μὲν πλείους ἐπὶ τῆς Ἴμβρου καὶ Λήμνου διέφυγον, τέσσαρες δὲ τῶν νεῶν αἱ ὕσταται πλέουσαι
3 καταλαμβάνονται παρὰ τὸν Ἐλαιοῦντα. καὶ μίαν μὲν ἐποκείλασαν κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πρωτεσιλάου αὐτοῖς ἀνδράσι λαμβάνουσι, δύο δὲ ἑτέρας ἄνευ τῶν ἀνδρῶν· τὴν δὲ μίαν πρὸς τῇ Ἴμβρῳ κενὴν
1 κατακαίουσι. 103. μετὰ δὲ τοῦτο ταῖς τε ἐξ Ἀβύδου ξυμμιγείσαις καὶ ταῖς ἄλλαις, ξυμπάσαις ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα, πολιορκήσαντες Ἐλαιοῦντα ταύτην τὴν ἡμέραν, ὡς οὐ προσεχώρει, ἀπέπλευσαν ἐς Ἄβυδον.
2 Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ψευσθέντες τῶν σκοπῶν καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι σφᾶς λαθεῖν τὸν παράπλουν τῶν

οἱ Ἀθηναῖοι πὰν τὸ περὶ Λέσβον καὶ

Ἴμβρου Cl. Ven. Vat. Bekk. Vulgo ἠπείρου. Sed Ἴμβρου extremis proximi cap. verbis valide firmari iam Duker adnotavit, idemque pluribus rationibus stabilivit Haack., docens et locorum atque persecutionis natura posci, et in vulgata ipsum ἠπείρου vocabulum esse obscurius.

pro δίωξιν Herbst. de reditu Alcib. p. 38. — παρά. „Qu. περί." DOBR. „Puto περί hic non minus requiri quam VI, 57. pro vulg. παρὰ τὸ Λεωκόριον. Nam verba significare nequeunt intercipiuntur prope Elaeuntem; si integra sunt, cum πλέουσαι sunt iungenda [vel hoc potius mente repetendum est]: intercipiuntur, dum navigant praeter Elaeuntem." ARN. — τὸν Ἐλαιοῦντα. Masculine dici testatur Strabo l. VII. extr. cf. Herodot. VI, 140. et infra c. 107., femininum tamen faciunt Scymnus Chius et alii. Cf. ed. mai.

§. 3. κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦ Πρωτεσιλάου. „Ἕκτορι θύουσιν ἐν Ἰλίῳ καὶ Πρωτεσιλάῳ καταντικρὺ ἐν Χεῤῥονήσῳ. Lucian. ἐν Θεῶν ἐκκλησίᾳ. Vid. et Paus. Attic. [34, 2.]" HUDS. „Cf. Herodot. IX, 116." HAACK. Item Herodot. VII, 33. et interpr. Arri. Anab. I, 11, 8. — τὴν δὲ μίαν. I. e. unam reliquam, igitur quartam.

Cap. 103. §. 1. ταῖς τε ... ὀγδοήκοντα. Αἱ ἄλλαι sunt Mindari naves. „Ipse enim Mindarus naves adduxerat LXXIII, Abydi erant XVI [c. 99.]. Sed duae e Mindari classe hoc ipso tempore ab Atheniensibus captae sunt [§. 2.], una nescio quo missa videtur, nisi tres captas esse Diodoro credendum est XIII, 39. Constat igitur ratio." KRUEG. ad Dion. p. 308., quem perspicuitatis causa virgulas post ἄλλαις et ὀγδοήκοντα poni iubentem secuti sumus, etsi ipse iis in ed. usus non est.

§. 2. ψευσθέντες τῶν σκοπῶν] ἤτοι διὰ τοὺς σκοπούς, ἢ ψευσθέντων τῶν σκοπῶν καὶ ἁμαρτόντων. Schol. Vid. 100, 2. Est autem mirum loquendi genus ψεύδεσθαι τῶν σκοπῶν, quum pro concreto abstractum potius desideres, ut in notissimis formulis ψεύδεσθαι γνώμης, ἐλπίδος, al. „Sententia videtur proprie haec esse: falsi fide speculatorum." KRUEG., qui comparat Lys. XIX, 49: φαινόμεθα

Ἴμβρον ναυτικὸν ἐς Ἐλαιοῦντα ξυναγείρουσι.

πολεμίων νεῶν, ἀλλὰ καθ᾽ ἡσυχίαν τειχομαχοῦντες, ὡς ᾔσθοντο, εὐθὺς ἀπολιπόντες τὴν Ἔρεσον κατὰ τάχος ἐβοήθουν ἐς τὸν Ἑλλήςποντον· καὶ δύο τε ναῦς τῶν Πελοποννησίων αἱροῦσιν, αἳ πρὸς τὸ πέλαγος τότε θρασύτερον ἐν τῇ διώξει ἀπάρασαι περιέπεσον αὐτοῖς, καὶ ἡμέρᾳ ὕστερον ἀφικόμενοι ὁρμίζονται ἐς τὸν Ἐλαιοῦντα καὶ τὰς ἐκ τῆς Ἴμβρου, ὅσαι κατέφυγον, κομίζονται καὶ ἐς τὴν ναυμαχίαν πέντε ἡμέρας παρεσκευάζοντο.

μετὰ δὲ τοῦτο ναυμαχοῦσι. τάξις ἑκατέρων.

104. Μετὰ δὲ τοῦτο ἐναυμάχουν τρόπῳ τοιῷδε. 1
οἱ Ἀθηναῖοι παρέπλεον ἐπὶ κέρως ταξάμενοι παρ᾽ αὐτὴν τὴν γῆν ἐπὶ τῆς Σηστοῦ, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι αἰσθόμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου ἀντανῆγον καὶ
αὐτοί. καὶ ὡς ἔγνωσαν ναυμαχήσοντες, παρέτειναν 2
τὸ κέρας οἱ μὲν Ἀθηναῖοι παρὰ τὴν Χερσόνησον, ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰδάκου μέχρι Ἀῤῥιανῶν, νῆες ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα, οἱ δ᾽ αὖ Πελοποννήσιοι ἀπὸ Ἀβύδου μέχρι Δαρδάνου, νῆες ὀκτὼ καὶ ὀγδοή-
3 κοντα. κέρας δὲ τοῖς μὲν Πελοποννησίοις εἶχον

Cap. 103. §. 2. *Ἔρεσον* Cl. Vulgo et Bekk. *Ἐρεσόν*. Vid. ad c. 100.

πέντε. Bekk. *πένθ᾽*, nescio qua auctoritate, sed non bene. Cf. ad. VII, 43.

Cap. 104. §. 2. *Ἰδάκου*. Ar. Chr. Dan. *Ἰδακοῦ*. Cf. Goettl. de Accent. p. 221. Paulo post *Ἀριανῶν* Gr. Cf. adn.

ἑβδομήκοντα Cass. Aug. Pal. It. Vat. Bekk. et corr. Cl. et Ven. Vulgo *ὀγδοήκοντα*. Cf. adn.

ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα Cl. Ven. Vulgo et Bekk. *ὀκτὼ καὶ ἑξήκοντα*. *Ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα* inter obelos edidit Arn. Cf. adn.

τῶν ἀρχαιοπλούτων πολὺ ἐψευσμένοι, et Xen. Mem. IV, 2, 26. Add. Plat. Menex. c. 17: *τῶν μὲν ἄλλων ξυμμάχων ἐψεύσθη*. — *τειχομαχοῦντες*. Cf. 100, 5. — *δύο*. Diod. *τρεῖς*. Vid. ad §. 1. — *ἡμέρᾳ ὕστερον*. Sic Latine anno post non addito uno dici solet. Vid. Krebs. Antibarb. in v. unus. Cf. *ἡμέραν* IV, 114. et de Latinis Tischer ad Cic. Cat. mai. IV, 10., de Graecis quos citat August. ad Quint. Inst. X, 3, 8. — *τὴν ναυμαχίαν*. „Proelium navale *committendum*." KRUEG.

Cap. 104. §. 1. *ἐναυμάχουν*. Nihil hanc pugnam navalem differre ab illa, quae in Xen. Hell. I, 1, 2—7. narrata sit, mira est suspicio Petri Comment. crit. de Xen. Hell. p. 16. sqq. refutata in Commentar. antiqu. stud. a. 1837. m. Oct. p. 1020. sq. — *ἐπὶ κέρως*. Cf. adn. II, 90, 4. VI, 50, 4.

§. 2. *παρέτειναν*. „Exporrexerunt, explicaverunt. Artis vocabulum in re militari. Cf. Xen. Anab. VII, 3, 28." BLOOMF. — *ἀρξάμενοι ἀπὸ Ἰδάκου μέχρι Ἀῤῥιανῶν*. „Ita capio. Athenienses classem extendebant ab Idaco usque ad Arrhiana, navigando scil. ab Arrhianis, quae extra Cynossema puto, Idacon versus. De *ἀρξάμενοι* vid. [Matth. Gr. §. 558.]" DOBR. *ἄρξασθαι μέχρι* est emphasis. Cf. adn. I, 71, 4. „De Idaco et Arrhianis silent veteres." WASS. Quum Athenienses in Propontidem versus ex mari Aegaeo navigarent, Idacum propiorem Aegaeo fuisse, Arrhianos (vel Arrhiana) longius in Hellespontum Sestum et Propontidem versus spectasse Arnoldo videtur apparere. — *νῆες ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα*. Ita optimi libri. „[Vulgata] Graeca ... exemplaria hoc loco Atheniensibus 86 naves, Peloponnesiis 68 tribuunt. Quod ego minime a Thuc. scriptum existimo. Nam primum in Lesbo modo Athenienses 67 solum naves universas habuerant [c. 100.]; quas licet omnes adduxerint in Hellespontum ab Imbro [c. 102.] etiam navibus adiunctis, non tamen 86 effecissent. Peloponnesii vero paulo ante ad Elaeuntem 86 naves habuerant [c. 103.], nec ulla causa intercessit, quare navium hic numerus minueretur. Ad haec Peloponnesii nunquam tam parva et impari classe cum Atheniensibus congressi sua sponte fuissent, qui prius ad Miletum pari navium numero instructi detrectaverant certamen. Certissimum autem ex sequentibus argumentum sumitur, + quod maior fuerit Peloponnesiorum navium numerus. + Nam medio agmine pauciores fuisse Atheniensium naves [§. 5.], et in utroque cornu Peloponnesii superasse numero [aut certe in altero superasse, in altero non pauciores fuisse, 105, 2. dicuntur]. Tota ergo classis maior fiat, siquidem partes. His Diodorus quoque l. XIII. [c. 39.] consentit, qui hanc ipsam describens pugnam primo Athenienses 60, Peloponnesios 88 naves habuisse, inde vero disertissime Athenienses multitudine inferiores scientia peritiaque superiores evasisse scribit. Et sane perlevi momento ab librario admitti potuit, ut numeros invicem commutaret, vel affinitate praecipitatus 86 pro 68 et rursus 68 pro 86 scriberet." ACAC. Sed Atheniensium navium numerus maior fuerit oportet quam sexaginta octo. Nam sexaginta septem iam in Lesbo habuerant. „Accesserant quae Imbrum et Lemnum confugerant quatuordecim (c. 102.), ut summa omnium fuerit 81." HAACK. Quum igitur in optimis libris *ἓξ καὶ ἑβδομήκοντα* legatur, Haackius quinque (Methymnaeas? Cf. Arn.) ad Lesbi custodiam relictas esse, Bredovius quinque ad pugnam non utiles fuisse suspicatur. At Herbst. de reditu Alcib. p. 56. vulgatam *ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα*, quam in praestantissimis libris legi falso dicit, ita tuetur, ut duas Peloponnesias captas (103, 2.) ab Atheniensibus completas esse et tres alias, quas Diodorus l. d. accessisse narret, addendas esse existimet. Quoniam autem Peloponnesiorum classem Attica maiorem fuisse necesse est, paulo post *ὀκτὼ καὶ ἐνενήκοντα* scribi p. 58. iubet, plures certe quam 86 fuisse ex octo Chiis captis (106, 3.), pro quibus summum sex nominandae fuerint, putans intelligi. Quae quum ita se habeant, nos certe, quanquam supra c. 103. et apud Diod. 86 naves Peloponnesiae commemoratae sunt, *ὀκτὼ καὶ ὀγδοήκοντα* invitis omnibus libris in *ἓξ καὶ ὀγδοήκοντα* mutare ausi non sumus, neque vero retinuimus *ὀκτὼ καὶ ἑξήκοντα*, quum maiorem Attica Peloponnesiorum classem fuisse certum sit. — *Δαρδάνου*. Strab. p. 595: *ἡ Δάρδανος κτίσμα ἀρχαῖον, οὕτω δ᾽ εὐκαταφρόνητον, ὥςτε πολλάκις οἱ*

τὸ μὲν δεξιὸν Συρακόσιοι, τὸ δ' ἕτερον αὐτὸς
Μίνδαρος καὶ τῶν νεῶν αἱ ἄριστα πλέουσαι, Ἀθη-
ναίοις δὲ τὸ μὲν ἀριστερὸν Θράσυλος, ὁ δὲ Θρα-
σύβουλος τὸ δεξιόν· οἱ δὲ ἄλλοι στρατηγοὶ ὡς
ἕκαστοι διετάξαντο. ἐπειγομένων δὲ τῶν Πελο- 4
ποννησίων πρότερόν τε ξυμμῖξαι, καὶ κατὰ μὲν τὸ
δεξιὸν τῶν Ἀθηναίων ὑπερσχόντες αὐτοὶ τῷ εὐωνύ-
μῳ ἀποκλῇσαι τοῦ ἔξω αὐτοὺς ἔκπλου, εἰ δύναιντο,
κατὰ δὲ τὸ μέσον ἐξῶσαι πρὸς τὴν γῆν οὐχ ἑκὰς
οὖσαν, οἱ Ἀθηναῖοι γνόντες, ᾗ μὲν ἐβούλοντο ἀπο-
φράξασθαι αὐτοὺς οἱ ἐναντίοι, ἀντεπεξῆγον καὶ
περιεγίγνοντο τῷ πλῷ· τὸ δ' εὐώνυμον αὐτοῖς 5
ὑπερεβεβλήκει ἤδη τὴν ἄκραν, ἣ Κυνὸς σῆμα

διάνοια ἑκατέρων.

§. 3. *τὸ μέν.* *μέν* om. Vat., haud dubie ne bis in eodem enunciato legatur; liquet tamen utrumque iustum esse.

Θράσυλος Cass. Pal. I. K. Ar. Chr. Dan. Bekk. Vulgo *Θράσυλλος*. Cf. adn. c. 73. et sd. c. 100.

ὁ δὲ Θρασύβουλος τὸ δεξιόν. Vat. *τὸ δὲ δεξιὸν Θρασύβουλος*, nimiae concinnitatis studio; sed placet chiasmus. Cf. Ind. gramm. in h. v. Comparanda exempla Latina, quale est hoc Livianum: p r o f e c t i c o n s u l e s, S e m p r o n i u s i n L u c a n o s, i n A p u l i a m F a b i u s.

§. 4. *ἀποκλῇσαι* Bekk. Vulgo *ἀποκλεῖσαι*. Cass. Aug. Pal. T. *ἀποκλῆσαι*. Cf. sd. I, 109, 4.

§. 5. *ὑπερεβεβλήκει.* Cass. Aug. Pal. T. m. *ὑπερεκβεβλήκει.*

βασιλεῖς οἱ μὲν κατῴκιζον αὐτὴν εἰς Ἄβυδον, οἱ δὲ ἀνῴκιζον πάλιν ἐς τὸ ἀρχαῖον κτίσμα. Cf. interpr. Hom. Il. β', 216. (ubi *Δαρδανίη*), P r o k e s c h. Commentar. I. p. 141. (sive III. p. 36., qui collocat prope *Kepus Burun*-promont.), F o r b i g. Geogr. ant. II. p. 137.

§. 3. *Σ υ ρ α κ ό σ ι ο ι.* Duce Hermocrate. Cf. D i o d. l. d. et K r u e g. ad Dion. p. 321. sq. — *τ ὸ μ ὲ ν ἀ ρ ι σ τ ε ρ ὸ ν Θ ρ ά σ υ λ ο ς, ὁ δ ὲ Θ ρ α σ ύ β ο υ λ ο ς τ ὸ δ ε ξ ι ό ν.* Rem invertit D i o d. Cf. K r u e g. l. d.

§. 4. *ὑ π ε ρ σ χ ό ν τ ε ς α ὐ τ ο ί.* ,,Est confusio constructionis verborum; nam debebat esse *ὑπερσχόντων*; sed fortasse Thucydides indicare cupiebat hoc participium non respondere superiori *ἐπειγομένων*, [sed cum *ἀποκλῇσαι* cohaerere,] et verba *εἰ δύναιντο*, quae proxime sequuntur, effecerunt, ut nominativum participii iis accommodaret. Si substituerimus *καὶ ὅπως ἀποκλήσειαν* pro *ἀποκλῇσαι*, [sive potius *ἐπεὶ ἠπείγοντο οἱ Πελοποννήσιοι* pro *ἐπειγομένων τῶν Πελοποννησίων*,] quomodo nominativus in enunciationem recipi potuerit, videbimus. Cf. V, 41: *ἔπειτα δ' οὐκ ἐώντων Λακεδαιμονίων ... ἀλλ' ἕτοιμοι εἶναι.*" ARN. Cf. ibi adn. — *ἀ ν τ ε π ε ξ ῆ γ ο ν.* Recte H a a s.: a c i e m c o n t r a e x t e n d e b a n t. Respondet ei *ἡ ἐπεξαγωγὴ τοῦ κέρως* c. 105., quam recte Dukas *τὸ ἐπεκτείνεσθαι* explicat. Cf. adn. V, 71. — *π ε ρ ι ε γ ί γ ν ο ν τ ο τ ῷ π λ ῷ.* ,,*Ἔφθασαν πλεύσαντες, οὓ ἐβούλοντο ἀποκλεῖσαι αὐτοὺς οἱ ἐναντίοι.*" *ΔΟΥΚΑΣ.*

§. 5. *τ ὴ ν ἄ κ ρ α ν ... Κ υ ν ὸ ς*

καλεῖται· τῷ δὲ μέσῳ, τοιούτου ξυμβαίνοντος, ἀσθε-
νέσι καὶ διεσπασμέναις ταῖς ναυσὶ καθίσταντο,
ἄλλως τε καὶ ἐλάσσοσι χρώμενοι τὸ πλῆθος, καὶ
τοῦ χωρίου τοῦ περὶ τὸ Κυνὸς σῆμα ὀξεῖαν καὶ
γωνιώδη τὴν περιβολὴν ἔχοντος, ὥςτε τὰ ἐν τῷ ἐπέ-
1 κεινα αὐτοῦ γιγνόμενα μὴ κάτοπτα εἶναι. 105. προς-
πεσόντες οὖν οἱ Πελοποννήσιοι κατὰ τὸ μέσον ἐξέω-
σάν τε ἐς τὸ ξηρὸν τὰς ναῦς τῶν Ἀθηναίων καὶ
ἐς τὴν γῆν ἐπεξέβησαν, τῷ ἔργῳ πολὺ περισχόντες.
2 ἀμῦναι δὲ τῷ μέσῳ οὔθ' οἱ περὶ τὸν Θρασύβουλον
ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ ὑπὸ πλήθους τῶν ἐπικειμένων νεῶν
ἐδύναντο, οὔθ' οἱ περὶ τὸν Θράσυλον ἀπὸ τοῦ
εὐωνύμου· ἀφανές τε γὰρ ἦν διὰ τὴν ἄκραν τὸ
Κυνὸς σῆμα, καὶ ἅμα οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ἄλλοι
οὐκ ἐλάσσους ἐπιτεταγμένοι εἶργον αὐτούς, πρὶν
οἱ Πελοποννήσιοι, διὰ τὸ κρατήσαντες ἀδεῶς ἄλλοι
ἄλλην ναῦν διώκοντες, ἤρξαντο μέρει τινὶ σφῶν
3 ἀτακτότεροι γενέσθαι. γνόντες δὲ οἱ περὶ τὸν Θρα-

οἱ Πελοποννήσιοι τὴν πρώτην νικήσαντες ἔπειτα ταραχθέντες νικῶνται.

Cap. 105. §. 2. *Θράσυλον* hic et in extr. cap. rursus Pal. E. Bekk. et (cf. c. 100. sd.) alii pro vulg. *Θράσυλλον*.

ἀφανές τε. Cass. et T. *ἀφανέστερον.* Aug. It. Pal. *ἀφανέστερα*, non male. Cf. adn.

διώκοντες Cass. Aug. Ven. It. Vat., corr. Cl. T., in marg. Pal. Vulgo et Bekk. *διώκειν*, ut in Cass. int. vers. a man. rec., ex correctione manifesta. Cf. adn. IV, 63, 1.

σ ῆ μ α. ,,Vocatur a Diodoro aliisque *Ἑκάβης μνημεῖον*. Vid. Eurip. Hec. v. 1270. et Ovid. Metam. l. XIII. fab. 2." HUDS. ,,Cf. Wessel. ad Diod. XIII, 40. Gierig. ad Ovid. l. d. v. 560." KRUEG. Collem super *Kalidil-Bahar* intelligunt P r o k e s c h. Comment. I. p. 126. 344. (sive III. p. 20.) et L e a k. de Pag. Attic. p. 123. — *π ε ρ ι β ο λ ή ν.* ,,*Τὸ προκύπτον ἐς θάλασσαν, ὃ ἔδει τοὺς Ἀθηναίους περιβαλεῖν.*" *ΔΟΥΚΑΣ.* A n f r a c t u m H a a s. — *ἐ ν τ ῷ ἐ π έ κ ε ι ν α.* Cf. adn. VII, 58, 1.

Cap. 105. §. 1. *π ρ ο ς π ε σ ό ν τ ε ς ...* In descriptione pugnae copiosus est, sed simul a Thucydide dissentit D i o d o r u s l. d. — *π ε ρ ι σ χ ό ν τ ε ς*] *ἤγουν περιγενόμενοι, κρείττονες γενόμενοι.* Cf. adn. V, 7.

§. 2. *ἀ φ α ν ὲ ς ... ἦ ν.* P o r t u s: *res* a b i i s c e r n i n o n p o t e r a t. ,,Cf. Gr. §. 43, 4. adn. 13." KRUEG. — *τ ὴ ν ἄ κ ρ α ν τ ὸ Κ υ ν ὸ ς σ ῆ μ α.* Cf. I, 46. *ἡ ἄκρα τὸ Χειμέριον.* — *δ ι ὰ τ ὸ ... δ ι ώ κ ο ν τ ε ς.* Cf. adn. IV, 63, 1.

§. 3. *γ ν ό ν τ ε ς ... ἐ π ε χ ο ύ σ α ς.* Vulgo accusativos *τὰς ... ἐπεχούσας* cum *γνόντες* iungentes *ἐπέχειν* interpretabantur c u r s u m i n h i b e r e. In qua interpretatione ,,quaeritur, quid effecerit, ut hostes cursum inhiberent. Si de medio agmine Peloponnesiorum classis diceretur, quod cele-

σύβουλον τὰς ἐπὶ σφίσι ναῦς ἐπεχούσας, παυσάμενοι τῆς ἐπεξαγωγῆς ἤδη τοῦ κέρως καὶ ἐπαναστρέψαντες εὐθὺς ἠμύναντό τε καὶ τρέπουσι, καὶ τὰς

§. 3. *ἐπεχούσας*. Cass. Aug. Pal. It. et cum *γρ.* Vat. *ἔτι ἐχούσας*, quod fortasse etiam Schol. invenit. Cf. adn. D. I. *ἐπισχούσας*.

ἠμύναντο Vat. I. K. Ar. Chr. Bekk., quod ob *εὐθύς* et praesens *τρέπουσι* praestat vulgato *ἠμύνοντο*.

rius insecutum perturbatum erat, et si Athenienses se hac confusione usuros minati essent, intelligere possemus naves longius progressas exspectasse, dum, quae relictae essent, sequerentur, sicut in proelio ad Naupactum facto II, 91. Sed causa non erat, cur sinistrum cornu Peloponnesiorum invadere in dextrum Atheniensium propterea desineret, quod media acies hos paulo magis incomposita persequeretur. Contra si virgulam post *Θρασύβουλον*, id quod praeter alios suasit Dobr., ponimus, [vel certe altera virgula post *ἐπαναστρέψαντες*, quae apud Bekk. deest, posita accusativos *τὰς ... ἐπεχούσας* ad *ἠμύνοντο* referimus, ad *γνόντες* autem ex iis, quae paulo ante dicta sunt, *αὐτοὺς ἀτακτοτέρους γενομένους* mente repetimus, cf. adn. 71, 2.], omnia sunt perspicua. De *ἐπέχ.* cf. Herodot. IX. 59: *ἐπεῖχε ἐπὶ Λακεδαιμονίους.*" ARN. „*Ἐπέχειν* interpretari volunt ex loco Herodoti IX, 59., ubi *ἐπέχειν ἐπὶ Λακεδαιμονίους* diversa constructione sententiaque diversa dicuntur Persae, qui Lacedaemonios fugientes persequuntur ita, ut eorum vestigia legant. Hic vero *ἐπὶ σφίσιν ἐπέχειν* videntur interpretari i n f e s t u m a d v e h i c o n t r a e o s, quod licere aliis exemplis demonstrandum erat ... Non tamen dubito, quin afferri potuerint etiam speciosiores loci, veluti ille Eurip. Heracl. 847: *Εὐρυσθέως πώλοις ἐπεῖχε*, et Plut. Pyrrh. c. 16: *ἄνδρα κατιδὼν Ἰταλὸν ἐπέχοντα τῷ Πύῤῥῳ καὶ τὸν ἵππον ἀντιπαρεξάγοντα.* Sed in his quoque et constructio verbi diversa est, et significatio; recte enim ibi intelligitur homo intentus in alterum, in quem unum vel currum vel equum dirigit, omissis reliquis omnibus, et quem ubique et mente et oculis sequitur ... Quamobrem quoniam Arnoldi illa ratio ne alii quidem ulli vel diversae aetatis scriptori adhiberi tuto potest, profecto magis etiam debet videri a Thucydidis usu abhorrere, apud quem *ἐπέχειν* verbum, haud raro in describenda acie usurpatum, in hanc sententiam semper dicitur, ut sit o b t i n e r e a l i q u e m l o c u m sive in terrestri acie, sive in navali. Vid. I, 48. 50. III, 107. VII, 62." HAAS. Lucubr. p. 103. sq. Qui hanc ob causam *ἐπέχειν* etiam hic eodem modo dictum esse arbitratus scribi vult *τὰ ἐπὶ σφίσι* vel etiam *τὸ ἐπὶ σφίσι*; accusativo enim careri non posse; *ἐπὶ σφίσι* vero ut alibi *κατὰ σφᾶς* intelligendum esse de acie adversa. Fortasse probanda est scriptura bonorum librorum *ἔτι ἐχούσας*; nam *ἔχειν* non solum cum adverbiis, sed etiam cum praepositionibus coniunctum habet vim intransitivam (cf. M a t t h. Gr. §. 495, 1. p. 1102.); sin minus, ipsum *ἐπέχειν* valet s u b s i s t e r e, m o r a r i, ut saepe (cf. Bet. Lex.), et *ἐπί*, ut Haas. voluit, explicandum; nam sententiam *τὰς ναῦς τὰς κατὰ σφῶν αὐτῶν τεταγμένας* iam Portus desideravit, et Schol. *ἔτι* interpretatur *ἐφεδρευούσας*. — *τ ῆ ς ἐ π ε ξ α γ ω γ ῆ ς.* Cf. adn.

κατὰ τὸ νικῆσαν τῶν Πελοποννησίων μέρος ὑπολαβόντες πεπλανημένας ἔκοπτόν τε καὶ ἐς φόβον τὰς πλείους ἀμαχεὶ καθίστασαν. οἵ τε Συρακόσιοι ἐτύγχανον καὶ αὐτοὶ ἤδη τοῖς περὶ τὸν Θράσυλον ἐνδεδωκότες καὶ μᾶλλον ἐς φυγὴν ὁρμήσαντες, ἐπει-
1 δὴ καὶ τοὺς ἄλλους ἑώρων. 106. γεγενημένης δὲ τῆς τροπῆς, καὶ καταφυγόντων τῶν Πελοποννησίων πρὸς τὸν Μείδιον μάλιστα ποταμὸν τὸ πρω-

οἱ δ' Ἀθηναῖοι ναῦς μὲν τῶν πολεμίων ὀλίγας

ὑπολαβόντες. Cass. Aug. Cl. Ven. T. It. Lugd. *ὑπολαμβάνοντες*. Quorum neutrum caret offensione. Vid. adn.

Cap. 106. §. 1. *Μείδιον* Cass. Aug. Pal. It. Vat. Bekk. et *γρ.* Cl. Vulgo *Πύδιον*. Cf. adn.

ad 104, 4. — *ὑ π ο λ α β ό ν τ ε ς*] *ἤγουν δεξάμενοι.* S c h o l. „Ita et Xen. *K. Ἀναβ.* l. I. princip. Cf. Thuc. I, 68. 121." BAU. At apud Xen. Anab. I, 1, 7. est e x c i p e r e exsules, apud Thuc. l. d. s u r r i p e r e. Dobraeus a se ad VI, 28. dicta conferri iubet, ubi alienissima et diversissima exempla ab eo allata esse explicat Haas. l. d. p. 105., qui, „ego", inquit, „*ὑπολαμβάνειν* interpretor i n t e r c i p e r e, in quam sententiam haud aliena sunt Baueri exempla [?], quibus addi etiam possit aliud VI, 58. Scilicet fugato sinistro Peloponnesiorum cornu liberum Atheniensibus fuit deinceps mediam aciei partem invadere, eamque deprehenderunt ab illo auxilio nudatam. Quod coniecit Dobraeus et mihi quoque in mentem venerat *ἀπολαβόντες* scribere, minus videtur aptum esse propterea, quod non ipsum impetum ab Atheniensibus factum significat, sed nudatam modo et ab sinistro cornu abruptam aciem, id quod citra impetum fieri potest." In translatione igitur ausus est interpretari i n v e c t i, quod fieri non potest. In Scholiastae explanatione acquievit Krueg., sed *δέξασθαι* si vult esse s u s t i n e r e i m p e t u m, haec notio palatis navibus parum videtur convenire. N a c t i interpretatus est Portus, quod dici solet *καταλαβόντες*. — *ἐ π ε ι δ ὴ ... ἑ ώ ρ ω ν.* De participio *ἀπὸ κοινοῦ* repetendo cf. adn. VII, 69, 1.

Cap. 106. §. 1. *γ ε γ ε ν η μ έ ν η ς δ ὲ τ ῆ ς τ ρ ο π ῆ ς.* Cladem Peloponnesiorum conspectis XXV navibus sociorum Atheniensium effectam esse narrat D i o d. XIII, 40. At vid. K r u e g. ad Dion. p. 320. sq. — *Μ ε ί δ ι ο ν.* Vulgo *Πύδιον*. Neutrum nomen aliunde notum. „Fluvium eundem esse existimat Hobbesius, quem *Ῥόδιον* appellat Strabo [p. 595.]." HUDS. „Nescio, an huc spectet Hesychius: *Πύθιον τὸ ὕδωρ· Θουκυδίδης*. Sic et Phavorinus. Fort. legendum *Πύδιον τὸ ὕδωρ*. *Πύδης* flumen in Pisidia agnoscit Steph., [et huic regioni propior *Πίδυς*, qui Homero *Κάρησος*, apud Eustath. ad Hom. Il. XII, 20.,] de Pydio [vel Midio] silent geographi. Circa Cynossema [inter Abydum et Dardanum] est *Ῥόδιος ποταμός*, ut ex Homero observavit Strabo, nunc, inquit Hesychius, *Δάρδανος*." WASS. De Rhodio vid. W a l p o l. It. per orient. p. 10. P r o k e s c h. Comment. I. p. 123. (III. p. 17.) F o r b i g. Geogr. II. p. 118. Sed praeter eum in hac vicinia sunt Practius et fortasse alter quidam rivulus. Vid. F o r b i g. ibid. et H u n t. apud Walpol. p. 92.

ἔλαβον, ἡ μέντοι νίκη αὕτη ἐπικαιροτάτη αὐτοῖς ἐγένετο.

τον, ὕστερον δὲ ἐς Ἄβυδον, ναῦς μὲν ὀλίγας ἔλαβον
οἱ Ἀθηναῖοι, (στενὸς γὰρ ὢν ὁ Ἑλλήσποντος βραχείας τὰς ἀποφυγὰς τοῖς ἐναντίοις παρεῖχε,) τὴν
μέντοι νίκην ταύτην τῆς ναυμαχίας ἐπικαιροτάτην
δὴ ἔσχον. φοβούμενοι γὰρ τέως τὸ τῶν Πελοποννη- 2
σίων ναυτικὸν διά τε τὰ κατὰ βραχὺ σφάλματα καὶ
διὰ τὴν ἐν τῇ Σικελίᾳ ξυμφοράν, ἀπηλλάγησαν τοῦ
σφᾶς τε αὐτοὺς καταμέμφεσθαι καὶ τοὺς πολεμίους
ἔτι ἀξίους του ἐς τὰ ναυτικὰ νομίζειν. ναῦς μέντοι 3
τῶν ἐναντίων λαμβάνουσι Χίας μὲν ὀκτώ, Κορινθίας δὲ πέντε, Ἀμπρακιώτιδας δὲ δύο καὶ Βοιωτίας
δύο, Λευκαδίων δὲ καὶ Λακεδαιμονίων καὶ Συρακοσίων καὶ Πελληνέων μίαν ἑκάστων· αὐτοὶ δὲ
πεντεκαίδεκα ναῦς ἀπολλύασι. στήσαντες δὲ τρο- 4
παῖον ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ, οὗ τὸ Κυνὸς σῆμα, καὶ τὰ
ναυάγια προσαγαγόμενοι καὶ νεκροὺς τοῖς ἐναντίοις
ὑποσπόνδους ἀποδόντες ἀπέστειλαν καὶ ἐς τὰς

§. 2. *γάρ.* Vat. *τε γάρ.* Cf. adn. IV, 52, 2. VI, 17, 7. VII, 81, 3.

ἀξίους του de Dukeri coniectura Bekk. Vulgo *ἀξίους τοῦ.* *τοῦ* om. 1.

§. 3. *καὶ Βοιωτίας δύο* om. Vat. et Diod. Sic. XIII, 40., qui tamen mox etiam *Λακεδαιμονίων* non addit.

Πελληνέων Cl. Ven. Vat. Bekk. Vulgo *Πελληναίων*, ut in nonnullis libris Plut. Arat. 31. „Cf. II, 9. VIII, 3.“ BEKK. Add. V, 58. et Steph. Byz., qui, *ἡ Πελλήνη*, inquit, *δύο μόνα ἐθνικὰ ἔχει, τὸ εἰς ευς καὶ τὸ διὰ τοῦ ιος.* „Diod. Sic. [l. d.] ... non recte habet *Παλληναίων*. Vide quae ad IV, 120. dicta sunt.“ DUK.

§. 4. *προσαγαγόμενοι.* Complures boni libri praeter Vat. *προσαγόμενοι.* At sequitur *ἀποδόντες.*

§. 2. *τὰ κατὰ βραχὺ* (paulatim accepta, cf. adn. IV, 96, 4.) *σφάλματα.* „*Ἓν μὲν τὸ ἐν Ὠρωπῷ κεφ. ϟε', ἕτερον δὲ τὸ περὶ τὸν Ἐλαιοῦντα κεφ. ϱβ'* [*ἄλλα δὲ πρότερον ἐπὶ τῇ παραλίᾳ τῆς Ἀσίας*].“ *ΔΟΥΚΑΣ.*

§. 3. *πεντεκαίδεκα.* „Diod. *πέντε.*“ DUK. Cf. Krueg. ad Dion. p. 323.

§. 4. *οὗ τὸ Κυνὸς σῆμα.* De omisso *ἐστί*, quod addidit Diod., cf. adn. I, 16. — *προσαγαγόμενοι*] *ἤγουν ἰδιωσάμενοι.* Schol. „*Τὰ ναυάγια προσαγ.* Valla vertit attractis naufragiis. Adnotat ibi Steph.: *et sibi vindicatis naufragiis*, sequendo Scholiasten Gr. ... *Ἀνελέσθαι* et *ἀνελκύσαι τὰ ναυάγια* alibi dicit Thucydides [I, 54. VII, 23. al., *κρατεῖν* IV, 14. ABR.].“ DUK. Cf. adn. I, 54, 1. — *νεκρούς.* De articulo, qui iubentibus optimis libris a Bekk. expunctus est, omisso vid. adn. I, 54, 1.

5 Ἀθήνας τριήρη ἄγγελον τῆς νίκης. οἱ δέ, ἀφικομένης τῆς νεώς, καὶ ἀνέλπιστον τὴν εὐτυχίαν ἀκούσαντες ἐπί τε ταῖς περὶ τὴν Εὔβοιαν ἄρτι ξυμφοραῖς καὶ κατὰ τὴν στάσιν γεγενημέναις πολὺ ἐπεῤῥώσθησαν καὶ ἐνόμισαν σφίσιν ἔτι δυνατὰ εἶναι τὰ πράγματα, ἢν προθύμως ἀντιλαμβάνωνται, περιγενέσθαι.

ἔπειτα οἱ μὲν Ἀθηναῖοι Κύζικόν τε ἀφεστηκυῖαν καὶ ὀκτὼ πλοῖα αἱροῦσιν, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι τῶν ἐν Ἐλαιοῦντι σφετέ-

1 **107.** Μετὰ δὲ τὴν ναυμαχίαν ἡμέρᾳ τετάρτῃ ὑπὸ σπουδῆς ἐπισκευάσαντες τὰς ναῦς οἱ ἐν τῇ Σηστῷ Ἀθηναῖοι ἔπλεον ἐπὶ Κύζικον ἀφεστηκυῖαν· καὶ κατιδόντες κατὰ Ἁρπάγιον καὶ Πρίαπον τὰς ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου ὀκτὼ ναῦς ὁρμούσας, ἐπιπλεύσαντες καὶ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς ἐν τῇ γῇ ἔλαβον τὰς ναῦς. ἀφικόμενοι δὲ καὶ ἐπὶ τὴν Κύζικον ἀτει-

τριήρη. Cass. Aug. Pal. T. Reg. *τριήρει.* Et Valla: nuncium victoriae triremi miserunt. At cur uni nuncio tribuatur, quod apte de tota triremi praedicetur, non apparet. Cf. III, 36: *πέμπουσιν οὖν τριήρη ὡς Πάχητα ἄγγελον τῶν δεδογμένων.*

Cap. **107.** §. 1. *τῇ Σηστῷ.* *τῇ* ex It. Vat. Reg. Gr. H. Ar. Chr. addidit Bekk.

ἀτείχιστον. Vat. *καὶ ἀτείχιστον*, quo probato accusativi *ἀτείχιστον οὖσαν* iungendi sunt cum *προσηγάγοντο*, ut *καὶ προσηγ.* *καὶ ἀνέπραξαν* inter se respondeant.

§. 5. *ταῖς ... ξυμφοραῖς.* „*Τὴν ἧτταν φησιν ἐν τῇ ναυμαχίᾳ καὶ τῆς νήσου τὴν ἀπόστασιν.*“ *ΔΟΥΚΑΣ.* — *ἐνόμισαν ... περιγενέσθαι.* „*Ἐνόμισαν σφίσιν ἔτι δυνατὰ εἶναι τὰ πράγματα περιγενέσθαι* idem est, ac si dixisset *ἔτι δυνατὸν εἶναι σφῶν τὰ πράγματα περιγενέσθαι* ... Sic III, 86: *πρόπειράν τε ποιούμενοι, εἰ σφίσι δυνατὰ εἴη τὰ ἐν τῇ Σικελίᾳ πράγματα ὑποχείρια γενέσθαι* [nisi quod ibi *σφίσι* pendet ex *ὑποχείρια*]. Dativis porro *αὐτῷ, αὐτοῖς, σφίσι*, quam plurimis locis ita utitur Thucydides. ... Vid. ad III, 98.“ DUK.

Cap. 107. §. 1. *ἐπὶ Κύζικον ἀφεστηκυῖαν.* Diod. l. d.: *αὕτη γὰρ πρὸ τῆς ναυμαχίας ἦν ἀφεστηκυῖα πρὸς Φαρνάβαζον ... καὶ Κλέαρχον.* — *Ἁρπάγιον.* „*Ἁρπάγια* Stephano, *Ἁρπαγεῖα* Straboni [p. 587., qui docet esse *ἐν τῇ μεθορίᾳ τῆς Κυζικηνῆς καὶ τῆς Πριαπηνῆς*].“ HUDS. Cf. Forbig. l. d. p. 129. Fuit igitur proprie post Priapum nominandum, siquidem Athenienses prius Priapum pervenerunt. Sed cf. ad III, 29. — *Πρίαπον.* „*Πρίαπος δ' ἐστὶ πόλις ἐπὶ θαλάττῃ καὶ λιμήν· κτίσμα δ' οἱ μὲν Μιλησίων φασίν, ... οἱ δὲ Κυζικηνῶν· ἐπώνυμος δ' ἐστὶ τοῦ Πριάπου τοῦ τιμωμένου παρ' αὐτοῖς.* Strab. p. 587. Cf. Forbig. l. d. — *ἀτείχιστον οὖσαν.* Cf. adn. 35, 3. Consentit Diod., atque similiter Xerxis aetate hanc urbem muris non firmatam fuisse tradere Herodotum [VI, 33.], non multo autem post ea tempora, de quibus loquatur Thucydides, muris eam cinctam et postea munitissimam fuisse demonstrat Wass. ad h. l. Add. interpr. Front. III, 9,

ρων νεῶν τὰς ἀκεραίους κομίζονται.

χιστον οὖσαν προςηγάγοντο πάλιν καὶ χρήματα
ἀνέπραξαν. ἔπλευσαν δὲ ἐν τούτῳ καὶ οἱ Πελοπον- 2
νήσιοι ἐκ τῆς Ἀβύδου ἐπὶ τὸν Ἐλαιοῦντα καὶ τῶν σφετέρων νεῶν τῶν αἰχμαλώτων ὅσαι ἦσαν ὑγιεῖς ἐκομίσαντο, (τὰς δὲ ἄλλας Ἐλαιούσιοι κατέκαυσαν,) καὶ ἐς τὴν Εὔβοιαν ἀπέπεμψαν Ἱπποκράτη[ν] καὶ Ἐπικλέα κομιοῦντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς.

Ἀλκιβιάδης ἐς Σάμον καταπλεῖ, καὶ Ἁλικαρνασέας τε χρήματα ἐκπράσσει καὶ Κῶν τειχίζει.

108. Κατέπλευσε δὲ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους 1
τούτους καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ταῖς τρισὶ καὶ δέκα ναυσὶν ἀπὸ τῆς Καύνου καὶ Φασήλιδος ἐς τὴν Σάμον ἀγγέλλων, ὅτι τάς τε Φοινίσσας ναῦς ἀποστρέψειε, Πελοποννησίοις ὥςτε μὴ ἐλθεῖν, καὶ τὸν Τισσαφέρνην ὅτι φίλον πεποιήκοι μᾶλλον Ἀθηναίοις ἢ

ἀνέπραξαν. Reg. F. (? G ?) ἔπραξαν. Cf. adn.

§. 2. Ἱπποκράτην. Ἱπποκράτη Cass. Aug. T. Pal. m. Bekk. Utrum praestet, dubium est. Vid. sd. VIII, 5, 1. Cum vulgata conspirant Ἑρμοκράτην c. 85., Ἀντισθένην c. 39., Ἱεραμένην c. 58., Θηραμένην c. 89., ut frequentia Δημοσθένην et Τισσαφέρνην praetermittamus.

Cap. 108. §. 1. Φασήλιδος. Cass. Aug. T. Φασηλίδος. Gr. Φασιλίδος. Cf. sd. c. 88.

τάς τε. Cass. Aug. T. Pal. E. om. τέ. Quae omissio ob ὅτι ante φίλον iteratum probanda esset, nisi post τέ saepe leve anacoluthon reperiretur. Cf. adn. I, 16.

Πελοποννησίοις. Vat. τοῖς Πελοπ.

6. — χρήματα ἀνέπραξαν. „Diod. XIII. [c. 40. extr.]: χρήματα πραξάμενοι τοὺς Κυζικηνούς.“ WASS. „Etiam Reg. ἔπραξαν. Multo usitatius est hac significatione simplex [et εἰςπράσσειν] quam compositum [ἀναπρ.]. Nec intelligo, quae hic sit vis praepositionis ἀνά.“ DUK. „Ἀναπράσσειν est εἰςπράσσειν ex debito et ἐξ ὑποσχέσεως ὀφειλόμενα. Cf. II, 95. Dorvill. in Char. p. 35. [220. Lips.]“ BAU. post Abresch. Sic ἀναπράσσειν bis Xenoph. in Anab. idemque συναναπρ. Ἐκπράσσειν c. 108., ubi rursus nonnulli libri simplex praebent.

§. 2. τῶν σφετέρων νεῶν τῶν αἰχμαλώτων] ἃς αἰχμαλώτους ἀπῆγον Ἀθηναῖοι. Gl. Lugd. Intelliguntur igitur naves apud Κυνὸς σῆμα ab Atheniensibus expugnatae 106, 3. — Ἱπποκράτην καὶ Ἐπικλέα. Solum Epiclem nominat Diod. XIII, 41. — τὰς ἐκεῖθεν ναῦς. Vid. c. 94. et de attractione adn. I, 62, 4. Has autem naves, quum adveherentur, circa Atho montem naufragio perisse universas narrat Diod. l. d., qua de re suspicionem movet Krueg. ad Dion. p. 323. sq.

Cap. 108. §. 1. Κατέπλευσε ... ὁ Ἀλκιβιάδης. Cf. Diod XIII, 41. — ταῖς τρισὶ καὶ δέκα ναυσίν. Cf. c. 88. — ἀπὸ τῆς Καύνου καὶ Φασήλιδος. De collocatione horum nominum vid. adn. c. 88. et III, 29. — ἀποστρέψειε. Invitis melioribus libris olim ἀποτρέψειε. Cf. adn. V, 75, 2. et sd. VI, 18, 6. — τὸν Τισσαφέρνην

2 πρότερον. καὶ πληρώσας ναῦς ἐννέα πρὸς αἷς εἶχεν Ἁλικαρνασέας τε πολλὰ χρήματα ἐξέπραξε καὶ Κῶν ἐτείχισε. ταῦτα δὲ πράξας [καὶ] ἄρχοντα ἐν τῇ Κῷ καταστήσας πρὸς τὸ μετόπωρον ἤδη ἐς τὴν Σάμον κατέπλευσε.

Τισσαφέρνης ἐς τὴν Ἰωνίαν ἐλαύνει, ἔνθα τοὺς Ἀρσάκου, τοῦ ὑπάρχου αὐτοῦ, φρουροὺς Ἀντάνδριοι ἐκβάλλουσι.

3 Καὶ ὁ Τισσαφέρνης ἀπὸ τῆς Ἀσπένδου, ὡς ἐπύθετο τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐκ τῆς Μιλήτου ἐς τὸν Ἑλλήςποντον πεπλευκυίας, ἀναζεύξας
4 ἤλαυνεν ἐπὶ τῆς Ἰωνίας. ὄντων δὲ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ Ἑλληςπόντῳ, Ἀντάνδριοι (εἰσὶ δὲ Αἰολῆς) παρακομισάμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου πεζῇ διὰ τῆς Ἴδης τοῦ ὄρους ὁπλίτας ἐςηγάγοντο ἐς τὴν πόλιν, ὑπὸ Ἀρσάκου τοῦ Πέρσου, Τισσαφέρνους ὑπάρχου,

§. 2. Ἁλικαρνασέας Cass. Cl. Ven. T. Pal. Vat. K. m. Bekk. In Aug. Ἀλικαρνασέας. Alterutrum etiam I. Vulgo Ἁλικαρνασσέας. Cf. sd. c. 42.

καὶ ἄρχοντα. καί ex Vat. Lugd. I. recepit Bekk., quod, quia utroque participio tempus significatur, placeat; cf. tamen adn. I, 50, 4. Deinde pro vulg. ἄρχοντας Vat. Bekk. ἄρχοντα, quod ideo probavimus, quia in parva insula complures duces relictos esse non est verisimile.

ὅτι. De postposito ὅτι cf. adn. I, 10, 2. 144.

§. 2. καὶ πληρώσας ... ἐξέπραξε. Cf. Diod. XIII, 42., ubi pro postremis ἐκπλεύσας εἰς Ἁλικαρνασσὸν παρὰ τῆς πόλεως εἰςεπράξατο χρήματα. — καὶ Κῶν ἐτείχισε. Con vastatam esse ab Alcibiade male scribit Diod. l. d.; neque enim hostilis erat Atheniensibus. Vid. c. 41. — πρὸς τὸ μετόπωρον ἤδη. „Si μετόπωρον et φθινόπωρον non differunt, quae est opinio Schaeferi ad Longum p. 341. et Ideleri Chronol. I. p. 245. 250. sq., praesenti loco mensis Sept. significari putandus est, ut VII, 87. Eundem mensem significat τὸ φθινόπωρον II, 31. III, 18.“ GOELL. Cf. adn. II, 31. Ceterum Samo Alcibiades in Hellespontum se contulit. Vid. Xen. Hell. I, 1, 5. et ibi Schneid.

§. 3. τῆς Ἀσπένδου. Cf. c. 87. — τὰς τῶν ... πεπλευκυίας. Vid. c. 99. — ἀναζεύξας. Ἐπαναστρέψας et ὑποστρέψας male explicant Schol. et Hesych. Valet castris motis, ut saepe apud alios. Tum de ἤλαυνεν cf. Buttm. Gr. §. 113. 2. et §. 130. adn. 2.

§. 4. παρακομισάμενοι] ἤγουν λεληθότως καὶ ἔξω τῆς προκειμένης ὁδοῦ ἀγαγόντες. δῆλον δὲ τοῦτο διὰ τοῦ εἰρηκέναι, ὅτι διὰ τοῦ ὄρους, δηλονότι δι᾽ ὁδοῦ ἀτρίπτου καὶ ἀσυνήθους. Schol. De re cf. Diod. XIII, 42. — Τισσαφέρνους ὑπάρχου. Cf. adn. 16, 3. Ceterum attende tunc Tissapherni paruisse Antandrum, etsi Aeolidem Pharnabazo, qui eam Zenidi eiusque uxori Maniae regendam permisit, subiectam fuisse e Xen. Hist. III, 1, 11. apparet. Cf. quae de Antandro apud eundem leguntur

ρων νεῶν τὰς ἀκεραίους κομίζονται.

χιστον οὖσαν προςηγάγοντο πάλιν καὶ χρήματα
ἀνέπραξαν. ἔπλευσαν δὲ ἐν τούτῳ καὶ οἱ Πελοπον- 2
νήσιοι ἐκ τῆς Ἀβύδου ἐπὶ τὸν Ἐλαιοῦντα καὶ τῶν σφετέρων νεῶν τῶν αἰχμαλώτων ὅσαι ἦσαν ὑγιεῖς ἐκομίσαντο, (τὰς δὲ ἄλλας Ἐλαιούσιοι κατέκαυσαν,) καὶ ἐς τὴν Εὔβοιαν ἀπέπεμψαν Ἱπποκράτη[ν] καὶ Ἐπικλέα κομιοῦντας τὰς ἐκεῖθεν ναῦς.

Ἀλκιβιάδης ἐς Σάμον καταπλεῖ, καὶ Ἁλικαρνασέας τε χρήματα ἐκπράσσει καὶ Κῶν τειχίζει.

108. Κατέπλευσε δὲ ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς χρόνους 1
τούτους καὶ ὁ Ἀλκιβιάδης ταῖς τρισὶ καὶ δέκα ναυσὶν ἀπὸ τῆς Καύνου καὶ Φασήλιδος ἐς τὴν Σάμον ἀγγέλλων, ὅτι τάς τε Φοινίσσας ναῦς ἀποστρέψειε, Πελοποννησίοις ὥςτε μὴ ἐλθεῖν, καὶ τὸν Τισσαφέρνην ὅτι φίλον πεποιήκοι μᾶλλον Ἀθηναίοις ἢ

ἀνέπραξαν. Reg. F. (? G ?) *ἔπραξαν.* Cf. adn.

§. 2. *Ἱπποκράτην.* *Ἱπποκράτη* Cass. Aug. T. Pal. m. Bekk. Utrum praestet, dubium est. Vid. sd. VIII, 5, 1. Cum vulgata conspirant *Ἑρμοκράτην* c. 85., *Ἀντισθένην* c. 39., *Ἱεραμένην* c. 58., *Θηραμένην* c. 89., ut frequentia *Δημοσθένην* et *Τισσαφέρνην* praetermittamus.

Cap. 108. §. 1. *Φασήλιδος.* Cass. Aug. T. *Φασηλίδος.* Gr. *Φασιλίδος.* Cf. sd. c. 88.

τάς τε. Cass. Aug. T. Pal. E. om. *τέ.* Quae omissio ob *ὅτι* ante *φίλον* iteratum probanda esset, nisi post *τέ* saepe leve anacoluthon reperiretur. Cf. adn. I, 16.

Πελοποννησίοις. Vat. *τοῖς Πελοπ.*

6. — *χρήματα ἀνέπραξαν.* „Diod. XIII. [c. 40. extr.]: *χρήματα πραξάμενοι τοὺς Κυζικηνούς.*" WASS. „Etiam Reg. *ἔπραξαν.* Multo usitatius est hac significatione simplex [et *εἰςπράσσειν*] quam compositum [*ἀναπρ.*]. Nec intelligo, quae hic sit vis praepositionis *ἀνά.*" DUK. „*Αναπράσσειν* est *εἰςπράσσειν* ex debito et *ἐξ ὑποσχέσεως ὀφειλόμενα.* Cf. II, 95. Dorvill. in Char. p. 35. [220. Lips.]" BAU. post Abresch. Sic *ἀναπράσσειν* bis Xenoph. in Anab. idemque *συναναπρ.* *Ἐκπράσσειν* c. 108., ubi rursus nonnulli libri simplex praebent.

§. 2. *τῶν σφετέρων νεῶν τῶν αἰχμαλώτων*] *ἃς αἰχμαλώτους ἀπῆγον Ἀθηναῖοι.* Gl. Lugd. Intelliguntur igitur naves apud *Κυνὸς σῆμα* ab Atheniensibus expugnatae 106, 3. — *Ἱπποκράτην καὶ Ἐπικλέα.* Solum Epiclem nominat Diod. XIII, 41. — *τὰς ἐκεῖθεν ναῦς.* Vid. c. 94. et de attractione adn. I, 62, 4. Has autem naves, quum adveherentur, circa Atho montem naufragio perisse universas narrat Diod. l. d., qua de re suspicionem movet Krueg. ad Dion. p. 323. sq.

Cap. 108. §. 1. *Κατέπλευσε ... ὁ Ἀλκιβιάδης.* Cf. Diod XIII, 41. — *ταῖς τρισὶ καὶ δέκα ναυσίν.* Cf. c. 88. — *ἀπὸ τῆς Καύνου καὶ Φασήλιδος.* De collocatione horum nominum vid. adn. c. 88. et III, 29. — *ἀποστρέψειε.* Invitis melioribus libris olim *ἀποτρέψειε.* Cf. adn. V, 75, 2. et sd. VI, 18, 6. — *τὸν Τισσαφέρνην*

2 πρότερον. καὶ πληρώσας ναῦς ἐννέα πρὸς αἷς εἶχεν Ἁλικαρνασέας τε πολλὰ χρήματα ἐξέπραξε καὶ Κῶν ἐτείχισε. ταῦτα δὲ πράξας [καὶ] ἄρχοντα ἐν τῇ Κῷ καταστήσας πρὸς τὸ μετόπωρον ἤδη ἐς τὴν Σάμον κατέπλευσε.

Τισσαφέρνης ἐς τὴν Ἰωνίαν ἐλαύνει, ἔνθα τοὺς Ἀρσάκου, τοῦ ὑπάρχου αὐτοῦ, φρουροὺς Ἀντάνδριοι ἐκβάλλουσι.

3 Καὶ ὁ Τισσαφέρνης ἀπὸ τῆς Ἀσπένδου, ὡς ἐπύθετο τὰς τῶν Πελοποννησίων ναῦς ἐκ τῆς Μιλήτου ἐς τὸν Ἑλλήςποντον πεπλευκυίας, ἀναζεύξας
4 ἤλαυνεν ἐπὶ τῆς Ἰωνίας. ὄντων δὲ τῶν Πελοποννησίων ἐν τῷ Ἑλληςπόντῳ, Ἀντάνδριοι (εἰσὶ δὲ Αἰολῆς) παρακομισάμενοι ἐκ τῆς Ἀβύδου πεζῇ διὰ τῆς Ἴδης τοῦ ὄρους ὁπλίτας ἐςηγάγοντο ἐς τὴν πόλιν, ὑπὸ Ἀρσάκου τοῦ Πέρσου, Τισσαφέρνους ὑπάρχου,

§. 2. *Ἁλικαρνασέας* Cass. Cl. Ven. T. Pal. Vat. K. m. Bekk. In Aug. *Ἀλικαρνασέας.* Alterutrum etiam I. Vulgo *Ἁλικαρνασσέας.* Cf. sd. c. 42.

καὶ ἄρχοντα. *καί* ex Vat. Lugd. I. recepit Bekk., quod, quia utroque participio tempus significatur, placeat; cf. tamen adn. I, 50, 4. Deinde pro vulg. *ἄρχοντας* Vat. Bekk. *ἄρχοντα,* quod ideo probavimus, quia in parva insula complures duces relictos esse non est verisimile.

ὅτι. De postposito *ὅτι* cf. adn. I, 10, 2. 144.

§. 2. *καὶ πληρώσας ... ἐξέπραξε.* Cf. Diod. XIII, 42., ubi pro postremis *ἐκπλεύσας εἰς Ἁλικαρνασσὸν παρὰ τῆς πόλεως εἰςεπράξατο χρήματα.* — *καὶ Κῶν ἐτείχισε.* Con vastatam esse ab Alcibiade male scribit Diod. l. d.; neque enim hostilis erat Atheniensibus. Vid. c. 41. — *πρὸς τὸ μετόπωρον ἤδη.* „Si *μετόπωρον* et *φθινόπωρον* non differunt, quae est opinio Schaeferi ad Longum p. 341. et Idelerі Chronol. I. p. 245. 250. sq., praesenti loco mensis Sept. significari putandus est, ut VII, 87. Eundem mensem significat *τὸ φθινόπωρον* II, 31. III, 18." GOELL. Cf. adn. II, 31. Ceterum Samo Alcibiades in Hellespontum se contulit. Vid. Xen. Hell. I, 1, 5. et ibi Schneid.

§. 3. *τῆς Ἀσπένδου.* Cf. c. 87. — *τὰς τῶν ... πεπλευκυίας.* Vid. c. 99. — *ἀναζεύξας.* *Ἐπαναστρέψας* et *ὑποστρέψας* male explicant Schol. et Hesych. Valet castris motis, ut saepe apud alios. Tum de *ἤλαυνεν* cf. Buttm. Gr. §. 113. 2. et §. 130. adn. 2.

§. 4. *παρακομισάμενοι*] *ἤγουν λεληθότως καὶ ἔξω τῆς προκειμένης ὁδοῦ ἀγαγόντες. δῆλον δὲ τοῦτο διὰ τοῦ εἰρηκέναι, ὅτι διὰ τοῦ ὄρους, δηλονότι δι' ὁδοῦ ἀτρίπτου καὶ ἀσυνήθους.* Schol. De re cf. Diod. XIII, 42. — *Τισσαφέρνους ὑπάρχου.* Cf. adn. 16, 3. Ceterum attende tunc Tissapherni paruisse Antandrum, etsi Aeolidem Pharnabazo, qui eam Zenidi eiusque uxori Maniae regendam permisit, subiectam fuisse e Xen. Hist. III, 1, 11. apparet. Cf. quae de Antandro apud eundem leguntur

ἀδικούμενοι, ὥσπερ καὶ Δηλίους τοὺς Ἀτραμύττιον κατοικήσαντας, ὅτε ὑπ' Ἀθηναίων Δήλου καθάρσεως ἕνεκα ἀνέστησαν, ἔχθραν προσποιησάμενος ἄδηλον καὶ ἐπαγγείλας στρατιὰν αὐτῶν τοῖς βελτίστοις, ἐξαγαγὼν ὡς ἐπὶ φιλίᾳ καὶ ξυμμαχίᾳ, τηρήσας ἀριστοποιουμένους καὶ περιστήσας τοὺς ἑαυτοῦ κατηκόντισε. φοβούμενοι οὖν αὐτὸν διὰ τοῦτο 5
τὸ ἔργον, μήποτε καὶ περὶ σφᾶς τι παρανομήσῃ, καὶ ἄλλα ἐπιβάλλοντος αὐτοῦ, ἃ φέρειν οὐκ ἠδύναντο, ἐκβάλλουσι τοὺς φρουροὺς αὐτοῦ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως.

τοῦτο δὲ αἰσθόμενος ὁ Τισσαφέρνης ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, τοῖς Πελοποννησίοις μεμψόμενος, διανοεῖται ἀπιέναι, καὶ ἀφικνεῖται ἐς Ἔφεσον.

109. ὁ δὲ Τισσαφέρνης αἰσθόμενος καὶ τοῦτο τῶν 1
Πελοποννησίων τὸ ἔργον καὶ οὐ μόνον τὸ ἐν [τῇ] Μιλήτῳ καὶ Κνίδῳ (καὶ ἐνταῦθα γὰρ αὐτοῦ ἐξεπεπτώκεσαν οἱ φρουροί), διαβεβλῆσθαί τε νομίσας

§. 4. Ἀτραμύττιον. Cass. Aug. T. Pal. Ἀδραμύττιον. I. Ἀδραμύττειον. Vat. Ἀδραμύτειον. Cf. sd. V, 1.

τοὺς ἑαυτοῦ. Vat. τοῦ ἑ.

Cap. 109. §. 1. Μιλήτῳ. Aug. Cl. Ven. T. It. et novem deteriores libri τῇ Μιλ.

ibid. I, 1, 25. 26. — Δηλίους τοὺς ... κατοικήσαντας. Vid. V, 1. — ἔχθραν προσποιησάμενος ἄδηλον. „Ὑποκρινάμενος, ὅτι ἔχει ἔχθραν κρυφὴν [κρυφίαν] πρός τινα ἄλλον.“ ΔΟΥΚΑΣ, et similiter iam Hobb., quorum explicationem iure sequuntur editores recentissimi. Falsas aliorum interpretationes refutatas vide in ed. mai. — στρατιάν. „Στρατείαν reponendum censet Ae. Port.“ HUDS. Hoc expresserunt interpretes, (velut Valla: quum optimatibus eorum expeditionem indixisset,) et ἐπαγγέλλειν atque περιαγγέλλειν στρατείαν τινί frequentissima apud alios est locutio. Legimus tamen στρατιὰν ἐπαγγέλλειν ἐς τοὺς ξυμμάχους VII, 17., ubi vid. adn.

§. 5. φοβούμενοι (simul audi οἱ Ἀντάνδριοι) οὖν αὐτόν, μήποτε ... De syntaxi cf. adn. II, 21, 1. — ἄλλα. ἄττα coniec. Krueger. — ἐπιβάλλοντος. „Cf. Arrian. E. Al. II, 1, 9: χρήματα ἐς τὸ κοινὸν ἐπιβαλόντες, et II, 5, 6., et 12, 4: ἐπέβαλον αὐτοῖς τάλαντα διακόσια ... ζημίαν. Poll. I, 69: χρήματα ταξάμενοι, δεκάτην ἐπιβαλόντες. Hinc ἐπιβολή, multa ... Similis est usus verbi ἐπιτιθέναι [quo ἐπιβάλλειν explicatur gl. Lugd.].“ BLOOMF.

Cap. 109. §. 1. Μιλήτῳ. „Quae hic de Mileto dicit Thucydides, ad ea videntur pertinere, quae c. 84. huius libri leguntur.“ DUK. — καὶ ἐνταῦθα γάρ. „Ἐν τῇ Κνίδῳ δηλονότι· ὅπερ οὐκ εἴρηταί που ἀνωτέρω.“ ΔΟΥΚΑΣ. — διαβεβλῆσθαί τε νομίσας αὐτοῖς. „Verba haec ita accipienda esse videntur, Tissaphernem existimasse se admodum invisum esse Peloponnesiis, et in eorum odium incurrisse; cuius

αὐτοῖς σφόδρα καὶ δείσας, μὴ καὶ ἄλλο τι ἔτι βλάπτωσι, καὶ ἅμα ἀχθόμενος, εἰ Φαρνάβαζος ἐξ ἐλάσσονος χρόνου καὶ δαπάνης δεξάμενος αὐτοὺς κατορθώσει τι μᾶλλον τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, πορεύεσθαι διενοεῖτο πρὸς αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, ὅπως μέμψηταί τε τῶν περὶ τὴν Ἄντανδρον γεγενημένων, καὶ τὰς διαβολὰς καὶ περὶ τῶν Φοινισσῶν νεῶν καὶ τῶν ἄλλων εὐπρεπέστατα ἀπολογήσηται. καὶ ἀφικόμενος πρῶτον ἐς Ἔφε-

αὐτοῖς. Cass. Aug. T. Pal. et sex deteriores αὐτούς. „Quod ... ex iis exponi potest, quae ad c. 83. dicta sunt.“ DUK. Sed recepto αὐτούς additum velis οἱ, ut dativus additus legitur c. 81. et 83., ubi vid. adn.

τὶ τῶν. Cass. Aug. Cl. Ven. T. Pal. It. Vat. D. I. τὶ τῶν (nam falsa narrat Krueg.). At non aliquid ex iis, quae Antandri gesta erant, Tissaphernes vituperaturus erat, sed facinus ibi patratum ipsum. Et de genitivo cum μέμφεσθαι iuncto vid. Dorv. ad Char. p. 410. Matth. Gr. §. 368. Krueg. §. 74. 21.

διαβολάς. Post hoc vocabulum ἀπώσηται interponitur in Cl. Ven. Reg. F. Lugd. Ar. Chr. Dan. et in marg. m. „Opinor, recte.“ WASS. Ex Schol. fluxisse, nosque hac interpretatione facile carere posse, quum διαβολάς ex ἀπολογήσηται pendeat, respondit Haack. At recepit Did. comparans Demosth. in Mid. p. 555: ἐγὼ μὲν γὰρ ἴσως διεωσάμην ... ψευδῆ λόγον καὶ συκοφαντίαν. Cf. adn.

rei causas exposuit Thucydides supra c. 78. et sqq. Nam διαβάλλειν dicitur qui alium in invidiam et odium adducit: Thuc. III, 109: Λακεδαιμονίους καὶ Πελοποννησίους διαβαλεῖν ἐς τοὺς ἐκείνῃ χρῄζων Ἕλληνας; διαβάλλεσθαι qui invisus et odiosus redditur: IV, 22: μὴ ἐς τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσι, ubi Schol. ψεχθῶσι, μισηθῶσι.“ DUK. — μᾶλλον. „Ἢ αὐτὸς ὁ Τισσαφέρνης.“ AE. PORT. — τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους. Genitivum pendere ex τὶ, abesse tamen τῶν a duobus libris (D. I.) adnotat Krueg. — καὶ τὰς διαβολὰς ... ἀπολογήσηται. Haec insolentius scripta sunt. Nam Attice haud facile dicitur ἀπολογεῖσθαί τι, purgare aliquid, sed ἀπολογεῖσθαι (se excusare, sich ausreden) περί τινος, ὑπέρ τινος, interdum πρός τι, VI, 29., et τινί, Lys. p. 805. Plut. Them. 23. Apud Plat. enim Crit. 16. ταῦτα πάντα ἀπολογεῖσθαι significant haec omnia defensionis causa afferre, sicut Latini innocentiam suam purgare, morbum excusare similiaque dicunt, et verba τὰ μὲν ἐς τὸν μηδισμὸν τοσαῦτα ἀπολογούμεθα III, 62. quum item verti possunt: quod attinet ad studium Medorum, haec ad nos defendendos afferimus, tum ex pronominis demonstrativi accusativo neutrius generis verbum aliquod etiam cum accusativo nominis substantivi coniungi posse nondum sequitur. Cf. Matth. Gr. §. 421. adn. 2. Denique θανάτου δίκην ἀπολογεῖσθαι cum loquendi generibus a Matth. Gr. §. 370. adn. 1. prolatis comparaveris. Ut tamen hic legitur, „ita citerioris aevi scriptores dicere non dubitabant. Abr.

σον θυσίαν ἐποιήσατο τῇ Ἀρτέμιδι. [ὅτ᾽ ἂν ὁ 2
μετὰ τοῦτο τὸ θέρος χειμὼν τελευτήσῃ, ἓν καὶ
εἰκοστὸν ἔτος πληροῦται.]

§. 2. *ὅτ᾽ ἂν ... πληροῦται* om. I. et primus damnavit Dodwell. in Annal. Thuc. Qui, „Nec enim plane video", inquit, „cur abrupto Tissaphernis itinere ad hiemem, cuius gesta nulla complexus est, properaret. Hiemis certe huius mentionem nullam videtur apud illum reperisse Xenophon, qui alia addit huius aestatis gesta ante hiemem. Sic porro loquitur huius sententiae auctor, quasi nondum elapsa esset hiems illa, quum haec commentaretur ipse Thucydides, quod nos falsissimum esse in horum annalium apparatu e Thucydide ipso probavimus; multis enim post ... annis opus hoc a se elucubratum agnoscit." Recentiores editores et interpretes uno ore hunc pannum a Bekk. nunc adeo expunctum damnant praeter Dukam et Kruegerum. Ille, *δοκεῖ*, inquit, *ἐκ τῆς τοιαύτης φράσεως ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς ἀπεγνωκέναι τοῦ δοῦναι τέλος συμπάσῃ τῇ ἱστορίᾳ, μηδὲ τὸ εἰκοστὸν καὶ ἓν σύμπαν πληρώσας ἔτος αὐτῆς, ἢ καὶ ἐγγὺς τοῦ τέλους βίου γενόμενος.* Krueger autem ad Clinton. Fast. Hellen. a. **411.**, si statuas octavum Thucydidis librum merum *ὑπόμνημα* esse, haec defendi posse contendit. Quarum defensionum neutra nobis satisfacit.

indicavit Procop. V. de Aedif. c. 2: *τὴν ἀγνωμοσύνην ἀπολογούμενος τοῦ τῆς βασιλείας προπάτορος.* Bloomf. addit Polyb. in Steph. Thes. *ἀπελογήσατο τὰς αἰτίας*, Dion. Cass. p. 347, 22. *ἀπολ. τὴν διοίκησιν*, p. 580, [71.] *τὰ πεπραγμένα οἱ ἀπελογήσατο.*" HERTL. — *θυσίαν ἐποιήσατο τῇ Ἀρτέμιδι.* Cur hoc commemoratione dignum visum sit Thucydidi, utrum quod desiderium Iones conciliandi indicet, an quod alio modo consilia satrapae adiuverit, coniiciendum relinqui scribit Thirw. Hist. Gr. IV. p. 81. Ipsam Dianam Ephesiam minus Graecam quam Asianam deam fuisse et arcte coniunctam cum praecipuis diis Persicis. Ceterum Tissaphernem aliquanto post in Hellespontum pervenisse discimus ex Xen. Hist. Gr. I, 1, 9.

Corrigenda.

P. 2. v. 8. pro *τέσσαρα* leg. *τέσσαρας.*

p. 4. v. 17. sqq. verba *Μεθ᾽ ἃς — νη'* non erant a margine revocanda.

p. 5. v. 12. ab ult. pro *Τισσαφέρνει* leg. *Τισσαφέρνους.*

p. 11. adn. col. 1. v. 12. ab ult. dele **Cic. de Nat.**

p. 24. adn. col. 1. v. 13. ab ult. ante **vix** excidit **sed.**

p. 31. v. 1. aequalitatis causa lege *ὅτ᾽ ἄν.*

p. 43. v. 8. dele comma post *ἐκείνων.* Ibid. in adn. col. 1. v. 4. lege *Ἀθηναίων.*

p. 44. v. 3. pone comma post *ξυγκινδυνεύειν.*

p. 47. adn. col. 1. v. 6. ante **c. 22.** excidit **ex.**

p. 48. adn. col. 2. v. 3. ab ult. pro **f.** lege **s.**

p. 53. script. discr. v. 1. pro $\bar{o}$ lege $\bar{\sigma}$.

p. 65. adn. col. 2. v. 10. ab ult. pro 33. lege 23.

p. 79. ad marg. post *βοηθεῖν* pro puncto pone colon.

p. 88. adn. col. 1. v. 4. ab ult. post **unde** excidit **apparet** et col. 2. v. 11. ab ult. ante **quam** excidit *χρόνου.*

p. 89. adn. col. 2. v. 15. lege **si** literis diductis.

p. 96. v. 7. dele comma post *πονηρίᾳ.*

p. 99. adn. col. 2. v. 9. ab ult. pro 12., ut apud Krueg. legitur, videtur scribendum 18. (Ceterum cf. ed. mai. Supplem. ed. 2. p. 518. sq.)

p. 118. ad marg. post τινῶν deest comma.

p. 120. adn. col. 1. v. 9. et 10. ab ult. dele **ad Dion. p. 300.**

p. 135. adn. col. 2. v. 16. leg. **Kortuem.**

p. 140. script. discr. v. 3. et 5. Verba **Cf. sd.** non v. 5., sed v. 3. extr. ponenda.

p. 160. script. discr. v. ult. post **mss.** insere **et Bekk.**

p. 165. adn. col. 1. v. 10. ab ult. pro 2. leg. 3.

p. 179. adn. col. 1. v. ult. pro **haec** lege ἐς τὴν Σάμον.

p. 183. v. 9. lege στενοῦ.

p. 184. script. discr. v. 3. pro **Cl.** lege **Ven.**

p. 189. adn. col. 1. v. 9. ab ult. sqq. Post ἑτέρους perge: **Vulgatam tuetur ... p. 232.**, et in extrema adnotatione colloca verba: **Sed vid. 48, 3. 4. et ibi. adn.**

p. 201. adn. col. 1. v. 8. ab ult. dele signum).
